PROPERTY OF THE Shelf No.
5510.1
V.2
Public Library of the City of Boston
SICUT PATRIBUS SIT DEUS NOBIS
BOSTONIA
CONDITA A.D. 1630.
CIVITATIS REGIMINE DONATA A.D. 1822.
From the Bates Fund.

Digitized by the Internet Archive
in 2011 with funding from
Boston Public Library

http://www.archive.org/details/conciliamagnaebr02wilk

CONCILIA
MAGNAE BRITANNIAE
ET
HIBERNIAE,
AB
ANNO MCCLXVIII.
AD
ANNUM MCCCXLIX.

VOLUMEN SECUNDUM.

LONDINI,

Sumptibus R. Gosling, in vico, dicto Fleetſtreet.
F. Gyles, in vico, dicto Holborn.
T. Woodward, inter duas Templi portas, Fleetſtreet; et
C. Davis, in vico, dicto Pater-noſter Row.

MDCCXXXVII.

Библіотека Гидрогр. Депо.
№
Волюма | Сочиненія.
28.

I N D E X

TITULORUM VOLUMINIS SECUNDI.

Quae uno aſteriſco notata ſunt, ex clar. Spelmanni, quae duobus, ex dom. archiepiſcopi Cantuar. quae tribus, ex noſtris collectaneis deſumpſimus.

Concilium Londinenſe legatinum. P. 1. ***
Conſtitutiones dom. Othoboni. Ibid. * ** ***
Concilium provinciale Scoticum apud Perthum. P. 19. ***
Concilium praelatorum et cleri prov. Cant. Ibid. **
De viceſima in ſubſidium terrae ſanctae ab epiſcopis Angliae colligenda, etc. P. 20. **
Forma ſacramenti, quod praeſtabunt milites electi ad colligendam viceſimam. P. 21. **
Othoboni card. literae archiepiſcopo Ebor. de levanda decima. Ibid. **
Mandatum epiſcopi Wigorn. collectoribus decimae regi conceſſae. Ibid. **
Concilium et reſponſio epiſcoporum de viceſima. Ibid. **
Literae regis de collectione viceſimae ab epiſcopis conceſſae. P. 22. **
Mandatum epiſcopi Wigorn. de publicandis libertatibus eccleſiae. Ibid. **
Capitula quaedam ad libertatem eccleſiaſticam ſpectantia. Ibid. **
Mandatum epiſcopi Wigorn. de publicandis monitionibus et privilegiis eccleſiae. P. 23. **
Convocatio epiſcoporum apud Radinges. P. 24. ***
Concilium et reſponſio dom. Cant. et ſuffragan. ſuper praeſtatione decimae. Ibid. **
Bulla Gregorii X. de decima regi Angliae praeſtanda. Ibid. **
Synodus Norwicenſis apud Eyam. P. 25. ***
Breve regis pro pace univerſitatis Oxon. Ibid. **
Rob. de Kylwardby, arch. Cant. mandatum pro convocatione apud Nov. Templ. London. P. 26. **
Declaratio et modificatio compoſitionis inter arch. Cant. et dec. ac cap. London. ſede London. vacante. Ibid. ***
Conſtitutio Rob. de Kilwardby, arch. Cant. P. 27. ***
Concilium praelatorum et cleri Scotiae apud Perthum. Ibid. ***
Conſtitutiones ſynodales D. Roberti, Dunelm. epiſcopi. P. 28. * ***
Mandatum archiep. Cant. pro concilio provinciali. P. 30. **
Arch. Cant. et aliorum epiſcoporum duobus nunciis ad curiam Romanam abeuntibus. Ibid. **
Compoſitio inter capitulum Cant. et ſuffraganeos provinciae, ſede archiep. vacante. P. 31. ** ***
Concilium Windeſorienſe. P. 32. ***
Concilium Redingenſe. Ibid. **
Conſtitutiones Johannis Peckham, arch. Cant. P. 33. * ** ***
Concilium Londinenſe. P. 37. **
Ordinationes J. Peckham, arch. Cant. in domibus religioſis. Ibid. **
Quaedam tuitio libertatum ſcholarium Oxon. P. 39. **
Proceſſus contra epiſcopum habentem quinque filios. P. 40. **
Revocationes proviſionum concilii Redingenſis. Ibid. ***
Literae regis epiſcopo Wigorn. Ibid. **
Procuratorium archiep. Cant. pro ſubſidio expetendo in convocatione. P. 41. **
Synodus Pontefractenſis. Ibid. ***
Reſponſum cleri. P. 42. ***
Mandatum archiep. Ebor. ad colligend. ſubſidium dom. regi praeſtand. Ibid. ***
Concilium Lambethenſe. Ibid. * ***
Litera Willielmi Wickwane, archiep. Ebor. ad papam Nic. III. P. 43. ***
Concilium generale apud Perthum. Ibid. ***
Bulla Nicolai III. archiepiſcopo—de pace et ſubventione terrae ſanctae. P. 44. **
Publicatio ſententiae contra impedientes viſitationem arch. Cant. P. 47. **
Statuta quaedam Johannis Peckham, arch. Cant. P. 48. ***
Conventus epiſcoporum. P. 49. ***
Convocatio epiſcoporum provinciae Cant. Ibid. ***
Concilium Lambethenſe epiſcoporum, et cleri prov. Cant. P. 50. ***
Conſtitutiones J. Peckham, arch. Cant. P. 51. * ** ***
Mandatum arch. Cant. de monialibus. P. 61. **
Mandatum W. Wickwane, archiep. Ebor. de uniformitate habitus. P. 62. ***
Acta contra confirmationem electi Winton. epiſcopi. Ibid. **
Archiepiſcopi Cant. literae de eodem. Ibid. **
Literae arch. Cant. contra exemptos non venientes ad concilium provinciale. P. 63. **
Literae Joh. arch. Cant. Edwardo regi de libertate eccleſiae. P. 64. **
Litera excuſatoria veniendi London. ad congregationem praelatorum. P. 65. **
Bulla Martini IV. papae priori S. Frideſwydae de mortuariis. P. 66. ***

Litera

INDEX.

Litera regis Wigorn. epiſcopo de colligenda decima. Ibid. **

Compoſitio et ordinatio inter dom. Cant. arch. et capit. Sarum de coadjutore epiſcopo Sarum dando. Ibid. **

Literae archiepiſcopi epiſcopo Exon. pro archidiac. Barneſtopol. P. 67. **

Literae ejuſdem directae dom. papae (Mart. IV.) de bullis ſuſpectis in concil. Londin. exhibitis. Ibid. **

Synodus epiſcoporum prov. Cant. P. 69. ***

Bulla Martini IV. pro Almarico de Monteforti. Ibid. **

Reſponſio regis ſuper liberatione D. Almarici. P. 70. **

Archiep. Cant. epiſtola D. regi pro eodem. P. 71. **

Alia D. regi pro eodem. P. 72. **

Archiepiſcopi et epiſc. prov. Cant. litera ſynodalis. Ibid. **

Proceſſus dom. Joh. Dei gratia Cant. archiepiſcopi. P. 73. **

Reſponſiones Lewelini, principis Walliae, ad articulos. P. 74. **

Articuli epiſcoporum contra dom. archiep. Cant. P. 75. **

Ordinatio ſuper querelis et appellationibus offic. Cant. illatis. P. 77. **

Articuli de remediis adhibendis contra innovata in curia archiep. P. 78. **

Archiepiſcopi epiſtola procuratoribus prov. Cant. in curia Romana. Ibid. **

Alia ejuſdem procuratoribus in curia Rom. P. 80. **

Alia eiſdem de ſtatu eccleſiae Anglicanae. P. 81. **

Litera archiepiſcopi Cant. contra Wallenſes. P. 82. **

Alia ejuſdem domino London. Ibid. **

Commiſſio facta epiſcopo Exon. ab archiep. Cant. P. 83 **

Archiepiſcopi literae continentes factum Hereford. epiſcopi. Ibid. **

Proceſſus habitus contra curiam Hereford. P. 84. **

Proceſſus habitus contra epiſc. Hereford. et official. P. 85. **

Arch. Cant. literae de proceſſu contra decanum de Wolverhampton. Ibid. **

Proceſſus D. archiep. Cant. contra eundem. P. 86. **

Inſtrumentum publicum de eod. Tediſio. P. 87. **

Commiſſio facta decano Hereford. ad excommunicand. Wallenſes. Ibid. **

Arch. Cant. proceſſus contra epiſcopum Winton. P. 88. **

Literae arch. Cant. pro ſynagogis Judaeorum Lond. deſtruendis. Ibid. **

Aliae ejuſdem epiſcopo London. pro una ſynagoga Judaeorum. P. 89. **

Archiep. literae de bonis Cant. eccleſiae a R. de Kylwardby, arch. Cant. avectis, reſtituendis. Ibid. **

Literae arch. Cant. epiſcopum Bath. et Well. ſuum conſtituentis vicarium. Ibid. **

Aliae eidem de commiſſione ſibi facta in dioeceſi Aſſavenſi. P. 90. **

Arch. Cant. epiſtola, ne jus patronatus tractetur in curia regis. Ibid. **

Alia ejuſdem de eadem materia. Ibid. **

Publicatio ſententiae arch. Cant. contra facinoroſos. P. 91. **

Breve regium pro convocando clero ad parl. apud Northampton. Ibid. **

Aliud breve regium archiep. epiſcopis. P. 92. **

Excuſatio veniendi ad concilium epiſcoporum. Ibid. **

Breve regium de clero convocando apud. parl. Ebor. Ibid. ***

Convocatio cleri prov. Cant. Lond. P. 93 ***

Arch. Cant. literae ſynodales de ſubſidio T. S. a rege ablato. P. 94. **

Indulgentia ab arch. Cant. conceſſa in honore B. virginis. Ibid. **

Mandatum arch. Cant. pro convocatione apud N. T. Lond. P. 95. **

Arch. Cant. mandatum de convocatione Lond. Ibid. **

Inſpectio et confirmatio inter arch. Cant. et priorem et conv. Wigorn. P. 96. **

Literae Mart. IV. papae, et arch. Cant. reſponſum de pecunia a rege ſublata. P. 97. **

Arch. Cant. Mart. IV. papae de eadem materia. P. 98. **

Epiſtola Rich. epiſcopi London. archiep. Cant. de jure Cant. eccleſiae. Ibid. **

Reſponſum arch. Cant. ad epiſtolam epiſc. Lond. Ibid. **

Epiſtola alia Joh. arch. Cant. ad Rich. epiſc. London. P. 99. **

Statutum Joh. Peckham, arch. Cant. P. 100. ** ***

Literae regis Edw. cardinali de tranſlatione ſedis epiſc. Aſſaven. Ibid. ***

Literae arch. Cant. de ſacrilegiis, incendiis in guerra Walliae perpetratis. P. 101. **

Aliae eidem de priſtinis juribus eccl. Wallenſis. P. 103. **

Epiſtola Joh. Cant. archiep. ad Edw. I. regem de Aniano, epiſc. Aſſav. Ibid. **

Epiſtola alia Joh. Peckham, Cant. archiep. de eodem. P. 104. **

Epiſtola circularis Johannis, archiep. Cant. de canonicis eccleſiae Aſſaven. Ibid. **

Epiſtola Johannis, arch. Cant. ad Anianum. Ibid. **

Injunctiones per Joh. Peckham datae eccleſiae Menevenſi. P. 106. ***

Literae arch. Cant. cancellario, et magiſtris, ac ſcholar. univ. Oxon. P. 107. **

Aliae de eadem materia. P. 108. **

Aliae iiſdem de eadem re. P. 109. **

Literae arch. Cant. cancellario Oxon. Ibid. **

Aliae ejuſdem et iiſdem de priore fratrum Praedicatorum. P. 110. **

Literae arch. Cant. epiſcopo Lincoln. P. 111. **

Aliae eidem pro univerſitate Oxon. Ibid. **

Arch. Cant. literae omnibus cardinalibus. P. 112. **

Literae archiep. Cant. cancellarium Oxon. hortantis ad reconciliationem cum epiſc. Lincoln. P. 113. **

Appellatio prioris et capituli Cant. Ibid. **

Renunciatio appellationis. P. 114. **

Literae epiſcopi Winton. Ibid. **

Articuli epiſcoporum contra regem Edw. I. cum reſponſionibus. P. 115. **

Petitio Cant. archiep. et ſuffraganeorum ſuper gravaminibus. P. 117. **

Articuli, quibus videtur eccleſiae praejudicari per ſtatuta D. regis. P. 119. **

Arch. Cant. literae epiſcopo Ciceſtrenſi. Ibid. **

Bulla Honorii IV. P. 120. ***

Literae Joh. arch. Cant. Lincoln. epiſcopo, Oliver Sutton. Ibid. **

Literae capituli Cantuar. capitulo fratrum Minorum. P. 122. **

Archiep. literae de jure eccleſiae Cantuar. ſervando. P. 123. **

Haereticae opiniones per arch. Cant. declaratae et damnatae. Ibid. **

Bulla Honorii IV. papae regi Edw. I. P. 124. ***

Concilium provinciale Cant. P. 125. ***

Excuſatio epiſcopi Wigorn. veniendi ad congregationem epiſcoporum. Ibid. **

Procuratorium epiſcopi Wigorn. Ibid. **

Epiſcopi Wigorn. excuſatio veniendi ad conſecrationem Elienſis epiſcopi. P. 126. **

Convocatio praelatorum et cleri prov. Ebor. Ibid. ***

Literae archiep. Ebor. Dunelm. epiſcopo. P. 127. ***

Litera reſponſiva dom. regi, quid actum eſt per clerum in convocatione. Ibid. ***

Literae archiep. Cant. epiſcopo Lincoln. pro viſitatione Oxon. Ibid. **

Synodus

INDEX.

Synodus prov. Cant. P. 128. ***
Literae archiep. Cantuar. contra Eborac. archiep. Ibid. **
Articuli obſervandi per rectores et vicarios Cant. dioec. Ibid. **
Synodus Exonienſis. P. 129. * ** ***
Archiep. Cantuar. litera conſervatoria. P. 168. **
Conſtitutiones ſynodales Gilb. epiſc. Ciceſtrenſis. P. 169. * ** *
Capitula provincialia Oxonienſia. P. 172. ***
Convocatio epiſcoporum et praelat. prov. Cant. P. 173. ***
Bulla papae Nicolai IV. Edwardo I. regi Angliae. Ibid. ***
Convocatio cleri provinciae Ebor. P. 174. ***
Certificatorium dom. regi ſuper eodem. Ibid. ***
Mandatum archiep. Cantuar. archidiacono Cant. Ibid. **
Aliud decano et cap. Exon. pro fratribus minoribus. P. 175. **
Conſtitutiones ſynodales Sodorenſes. Ibid. ***
Concilium Lond. de ejectione Judaeorum. P. 180. ***
Bulla papae Nicolai IV. continens novam taxationem beneficiorum. Ibid. ***
Statuta et adjectiones dom. Gilberti, Dei gratia Ciceſtr. epiſcopi. P. 183. * ***
Conſtitutio Gilb. epiſcopi Ciceſtrenſis. P. 184. *
Archiepiſcopus Ebor. excommunicat epiſcopum Dunelm. Ibid. ***
Henr. de Eſtria, prior. Cant. literae dom. arch. Cant. Ibid. **
Henr. prior. Cant. commiſſio de officialitate. P. 185. **
Alia ejuſdem commiſſio. Ibid. **
Litera Henr. prior. Cant. petens a domino rege licentiam elig. archiepiſc. Ibid. **
Ejuſdem commiſſio de officialitate Bath. et Well. dioec. P. 186. **
Alia de eadem. Ibid. **
Literae Henr. prior Cant. epiſcopo London. pro indulgentiis. Ibid. **
Ejuſdem litera conceſſa Bathon. et Well. electo. P. 187. **
Alia de eadem. Ibid. **
Alia dom. regi de eadem. Ibid. **
Alia capitulo Bathon. de eadem. P. 188. **
Acta capituli Cantuar. pro electione archiep. Cantuar. Ibid. **
Citatio omnium intereſſe debentium ad electionem arch. Cantuar. Ibid. **
Compromiſſio de electione archiep. Cantuar. facienda. P. 189. **
Electio Roberti de Winchelſey in archiep. Cant. Ibid. **
Publicatio electionis. P. 190. **
Confirmatio electionis archiep. Cant. Ibid. **
Henrici, prior. Cant. literae dom. regi pro archiep. electo. P. 191. **
Ejuſdem literae directae electo archiep. Cantuar. Ibid. **
Henrici prior. et cap. Cantuar. eccleſiae literae dom. papae pro confirmatione electi Cant. P. 192. **
Capituli Cantuar. procuratorium. P. 193. **
Certificatorium dom. papae de procuratoribus ſuis. Ibid. **
Henrici prioris —— Cant. literae dom. papae. Ibid. **
Literae clauſae directae ſingulis cardinalibus. P. 194. **
Prioris —— Cant. literae de citatione epiſcoporum. Ibid. **
Henrici prioris Cant. literae epiſcopo London. P. 195 **
Eidem de conſecratione epiſcopi Bath. et Wellen. Ibid. **
Confirmatio electi Aſſaven. epiſcopi. Ibid. **
Commiſſio prioris—Cant. pro conſecratione ejus. Ibid. **
Literae Henrici—Cant. archidiac. Cant. P. 196. **
Henrici, prioris Cant. literae epiſcopo Bathon. et Wellen. Ibid. **
Ejuſdem literae, ne archidiaconus inthronizet epiſc. B. W. Ibid. **
Henr. prioris Cant. literae R. Poncyn. P. 197. **
Literae regis Edw. I. de orationibus pro ipſo faciendis. Ibid. **
Papae Coeleſtini V. bulla de electo conſecrato. Ibid. ***
Ejuſdem bulla directa D. archiep. Cant. P. 198. ***
Ejuſdem bulla dom. regi pro archiep. Cant. Ibid. ***
Ejuſdem bulla locum regis tenenti pro arch. Cantuar. P. 199. ***
Forma petitionis pallii. Ibid. ***
Forma traditionis pallii. Ibid. ***
Forma juramenti archiepiſcopi in receptione pallii. Ibid. ***
Licentia Johannis, Ebor. arch. tenendi aſſiſas. P. 200. *
Breve regium de protectione cleri. Ibid. **
Petitiones praelatorum factae dom. regi, ejuſque reſponſa. Ibid. **
Breve regium pro convocatione apud Weſtmon. P. 201. **
Monitio cleri Cant. dioeceſeos ad comparend. in eccleſia Cantuar. Ibid. **
Archiep. Cant. literae comminatoriae contra Maddocum. P. 202. **
Certificatorium dictae executionis. P. 203. **
Archiep. Cant. commiſſio ad abſolvendum venientes ad pacem regis. Ibid. **
Statuta Roberti, Cant. archiep. P. 204. * ***
Literae archiep. Cant. epiſcopo Bangoren. P. 213. **
Joh. arch. Ebor. literae ad univerſitat. Oxon. P. 214. **
Archiep. Cant. literae ad abbates exemptos. Ibid. **
Collatio canonicatus Landavenſis ab arch. Cant. Ibid. **
Convocatio coepiſcopor. et ſuffraganeorum prov. Cantuar. P. 215. **
Breve regis arch. Cant. directum de parl. Ibid. ***
Excuſatio epiſc. Hereford. domino regi de non veniendo ad parliam. Ibid. ***
Archiep. Cantuar. literae de bajulatione crucis coram arch. Ebor. P. 216. **
Literae arch. Cant. ad excitandum populum ad orationes. Ibid. **
Literae arch. Cant. pro viſitatione eccl. Cant. P. 217. ***
Forma viſitationis arch. Cant. Ibid. ***
Arch. Cant. reſponſio ad petitionem univ. Oxon. P. 218. **
Conſultatio arch. Cant. de praeſtando ſubſidio D. regi. Ibid. **
Convocatio omnium praelatorum et cleri Cant. provinciae. P. 219. **
Alia ejuſdem litera citatoria ad convocat. P. 220. **
Literae credentiae nunciorum dom. regi miſſor. Ibid. **
Generalis denunciatio excommunicationis. Ibid. **
Conſtitutio Bonifacii VIII. papae de non ſolvendis collectis. P. 222. ** ***
Arch. Cant. mandatum de convocatione habenda. P. 224. **
Prohibitio regis, ne praelati aliquid ordinent in praejudicium regis. Ibid. *
Prohibitio, ne praelati ordinent. P. 225. *
Synodus Londinenſis. Ibid. *
Literae cap. Cantuar. priori de controverſiis inter regem et arch. Cantuar. Ibid. **
Literae nomine convocationis ad regem miſſae. Ibid. **
Arch. Cant. citatio epiſcoporum et cleri ad convocationem. P. 226. **
Reſponſio praelatorum et cleri Cant. prov. facta regi. Ibid. **
Literae arch. et epiſcoporum, etc. ad comitem Mareſcallum. P. 227. **
Eiſdem de mutuo colloquio habendo. Ibid. **

I N D E X.

Eiſdem de tempore mutui colloquii. P. 227. **

Arch. Cant. literae denunciationis fratribus Praedicatoribus. P. 228. **

Convocatio praelat. et cleri Cantuar. Ibid. **

Arch. Cant. mandatum commiſſario Cant. etc. ad colligend. decimam. P. 229. **

Poteſtas data per arch. Cant. vice omnium theſaurario N. Templi London. P. 230. **

Commiſſio arch. Cant. epiſcopo Lincoln. data, quod decimam exigat. Ibid. **

Mandatum arch. Cantuar. quod decanus de Arcubus compellat rectores. P. 231. **

Arch. Cantuar. literae epiſcopo Dunelmenſi ſuper ſtatu regni. Ibid. **

Arch. mandatum ad colligendum obolum. P. 232. **

Literae arch. et epiſc. Cant. prov. ad papam. Ibid. **

Eorundem literae ad card. Hoſtienſem. P. 234. **

Petitiones praelat. et cleri Angliae faciendae D. regi. Ibid. **

Informatio epiſcopo Exon. ab archiep. Cant. facta. P. 235. **

Convocatio praelatorum et cleri Ebor. prov. Ibid. ***

Convocatio praelatorum et cleri prov. Cant. P. 236. **

Reſponſio praelator. et cleri Cant. prov. facta D. regi. Ibid. **

Literae arch. Cant. domino regi de priore et capit. Elienſi. P. 237. **

Aliae ejuſdem regi pro revocatione gravaminum illat. eccleſiae Elien. P. 238. **

Arch. Cant. citatio Joh. de Langeton. Ibid. **

Epiſtola arch. Cant. ad archiep. Dublin. P. 239. **

Sententia excommunicationis per Rob. arch. Cant. lata. P. 240. * * ***

Arch. Cantuar. literae nunciis epiſcoporum et cleri in curia Romana. P. 242. **

Arch. Cant. literae ad omnes ſuffraganeos ad laudandum Deum. Ibid. **

Reprehenſio epiſcopi London. ab arch. Cantuar. facta. P. 243. **

Literae prioris Cant. dom. papae de controverſiis capituli. P. 244. **

Statuta dom. R. de Winchelſey archiep. Ibid. ***

Mandatum archiep. Cant. epiſcopo Norwicen. de mag. Hamone de Gatele. P. 251. **

Literae arch. Cant. magiſtro H. de Gatele. Ibid. **

Prioris Cant. literae domino papae de negotiis eccleſiae Anglicanae. P. 252. **

Literae archiep. Cant. domino papae ſuper praeſentat. 2000. marcarum. Ibid. **

Convocatio praelat. et cleri prov. Cant. P. 253. **

Citatio epiſc. Cant. prov. ab arch. Cant. facta. Ibid. **

Literae arch. Cant. London. epiſcopo de revocatione gravaminum. P. 254. **

Aliae ejuſdem praelatis Cant. prov. ſuper publicatione revocationis gravaminum. Ibid. **

Arch. Cant. literae epiſcopo London. de inclinatione ad benedictionem arch. Eborum. P. 255. **

Statutum Walteri de Langton epiſcopi Coventr. et Lichefeld. P. 256. ***

Synodus provincialis Cant. P. 257. ***

Mandatum arch. Cant. de admiſſione fratrum Minorum ad audiend. confeſſ. Ibid. **

Mandatum papae Bonif. VIII. directum dom. regi pro regno Scotiae. Ibid. **

Literae arch. Cant. M. Rom. eccl. cardinali. P. 259. **

Aliae ejuſdem ſuper exceſſibus convent. S. Auguſtini Cant. Ibid. **

Conſtitutio vicarii in ſpiritualibus gen. ab arch. Cant. facta. P. 260. **

Literae arch. Cant. abbati Waltham. Ibid. **

Arch. Cant. literae epiſc. Exon. excitatoriae. P. 261. **

Aliae ejuſdem epiſcopo Hereford. Ibid. **

Arch. Cant. certificatorium papae factum ſuper ſtatu regni Scotiae. Ibid. **

Literae arch. Cant. dom. papae ſuper exceſſibus conventus Auguſtini Cant. P. 263. **

Aliae ejuſdem epiſcopo London. P. 264. **

Mandatum arch. de admiſſione fratr. Praedicator. ad audiend. confeſſiones. Ibid. **

Arch. Cantuar. literae epiſc. Lincoln. contra arch. Ebor. Ibid. **

Literae arch. epiſcopo London. ſuper ſubſidio conceſſo arch. Cant. P. 265. **

Mandatum regis Edwardi de temporalibus epiſc. Wigorn. reſtituendis. P. 266. ***

Prior et cap. eccl. Cant. abſolutionem petunt ab arch. Cant. Ibid. **

Prioris et capituli Cant. petitio abſolutionis ab excommunic. Ibid. **

Prioris et cap. Cant. literae epiſcopo London. de ſolutione decimae. P. 267. **

Arch. Cant. literae teſtimoniales de abſolutione excommunic. Ibid. **

Ejuſdem certificatorium papae miſſum de epiſc. Dunelm. Ibid. **

Literae arch. Cant. epiſcopo London. ſuper compulſione ſubditorum ad ſolutionem. P. 269. **

Epiſtola arch. Cantuar. conſultatoria epiſcopo Lincoln. P. 270. **

Ejuſdem literae epiſcopo Elienſi reſponſales ſuper quindena ſolvenda regi. P. 271. **

Bulla Bonifacii VIII. Rom. pont. qua indulta reg. omnium Oxon. confirmat. Ibid. ***

Literae arch. Cant. epiſcopo London. de convocatione. P. 272. **

Arch. Cant. literae mag. Barth. de Ferentino ſuper revocatione commiſſionis. Ibid. **

Arch. Cant. literae epiſc. London. de citatione facienda. P. 273. **

Arch. Cant. literae Lincoln. epiſcopo ſuper citatione contumacium. Ibid. **

Literae papae per arch et praelatos Cant. prov. miſſae. P. 274. **

Roberti, arch. Cant. certa declaratio ſuper computatione anni conceſſi ad appelland. Ibid. **

Regratiatoria epiſtola arch. Cant. M. cardinali. P. 275. **

Epiſt. arch. Cant. ſupplicatoria ſummo pontifici. P. 276. **

Arch. Cant. mandatum priori fratrum Praedicatorum. P. 277. **

Regis Edwardi literae papae de diſcordia inter Cantuar. et Ebor. archiepiſcopos. Ibid. ***

Concilium Mertonenſe. P. 278. * ** ***

Conſtitutio dominorum Rob. de Winchelſey et W. archiep. Cant. P. 280. * * **

Alia conſtitutio dom. Rob. de Winchelſey. Ibid * ** ***

Forma juramenti extracta de praemiſſis. P. 281. *

Concilium Londinenſe. P. 282. ***

Arch. Cant. mandatum, ne mercata, negotiationes, etc. Ibid. **

Conſtitutio dom. Rob. Winchelſey —— de abjuratione concubinarum. P. 283. ***

Literae regis dom. papae pro canonizatione Tho. de Cantelupo. Ibid. ***

Litera regis dom. papae contra archiep. Cant. P. 284. ***

Arch. Cant. literae contra arch. Ebor. Ibid. **

Concilium Ripponenſe. P. 285. * ***

Arch. Cant. ſuſpenſio. P. 286. ***

Prioris et cap. Cantuar. commiſſio de conſecratione electi Bangor. P. 287. **

Epiſtola decani et capituli eccleſiae S. P. London. ad Clementem V. papam. Ibid. ***

Bulla papae Clementis V. de decima pro terra ſancta. P. 288. **

Bulla papae Clem. V. ad regem Edw. de Waltero Jorz, archiep. Ardmachan. P. 289. ***

Regis Edw. epiſtola papae pro epiſc. Exon. P. 290.
De reſtitutione dom. Rob. Cant. arch. Ibid.
Bulla papae Clem. V. quae Rob. arch. Cantuar. reſtituit. P. 291.
Bulla ejuſdem de revocatione commiſſionis factae arch. Ebor. Ibid.
Citatio epiſc. a priore et cap. eccl. Cant. facta. P. 292.
Concilium Ebor. Ibid.
Conſtitutiones ſynodales per Henr. Woodlocke Winton. epiſc. P. 293.
Edw. regis literae pro arch. Ardmachano. P. 301.
Ejuſdem literae de epiſc. Lichfeldenſi. Ibid.
Aliae ejuſdem de bonis epiſc. Lichf. reddendis. Ibid.
Regis Edw. literae ad papam miſſae. P. 302.
Concil. generale Scoticanum apud Dondeum. Ibid.
Conſtitutio R. de Winchelſey, arch. Cant. pro bono regimine curiae ſuae Cant. P. 303.
Concilium prov. Cant. P. 304.
Certificatorium Lond. epiſcopi ſuper citatione concilii. P. 311.
Acta concilii hujus prov. P. 312.
Gravamina cleri in concilio provinc. Cantuar. propoſita. P. 314.
Bulla Clement. V. papae de gravaminibus. P. 322.
Gravamina propoſita. P. 325.
Arch. Cant. reſponſum papae Clem. V. miſſum. P. 328.
Acta contra Templarios in regnis Angliae, Scotiae, et Hiberniae. P. 329.
Proceſſus obſervatus in concilio prov. Ebor. P. 393.
Proceſſus obſervatus in ſecundo concilio prov. Ebor. P. 394
Procurat. cap. Norwic. pro convocatione. P. 401.
Anathematizatio facta in eccl. Chriſti Cant. Ibid.
Mandatum arch. Cant. de annulo epiſcopi decedentis. P. 403.
Informationes in cauſa Norwic. P. 404
Libellus datus contra Norwicen. epiſc. Ibid.
Litera directa epiſc. Elien. P. 406.
Concilium prov. Cant. Ibid.
Mandatum arch. Cant. priori et cap. Cant. P. 407.
Henr. prior. Cant. procuratorium ad concilium generale Viennenſe. Ibid.
Gualt. de Langton, epiſc. Coventr. excommunicatur. Ibid.
Rob. Winchelſey, arch. Cant. litera collectoribus. P. 408.
Litera Rob. arch. Cant. clero miſſa de veniendo ad parliam. Ibid.
Breve regium Waltero, epiſc. Wigorn. Ibid.
Concilium prov. Ebor. P. 409.
Conſtitutiones per dom. Will. arch. Ebor. editae. Ibid.
Conſtitutiones Richardi Kellow, epiſc. Dunelm. P. 416.
Monitio contra impedientes concilium. P. 419.
Mandatum arch. Cant. ad citand. abſentes a concilio prov. Ibid.
Inhibitio dom. regis, ne fiat collecta in concilio, ipſo inconſulto. P. 420.
De miſſarum et orationum beneficiis conceſſis dom. regi. P. 421.
Excuſatio et procuratorium epiſc. Hereford. pro concilio. Ibid.
Epiſcopus Landaven. in coadjutorem dom. arch. Cant. aſſumptus. P. 422.
Proteſtatio et appellatio abbatis et conventus de S. Edmundo. Ibid.
Ordinatio arch. Ebor. contra quoſdam ſub habitu Mendicantium. P. 423.
Commiſſio prioris Cant. ad exercend. juriſdictionem. Ibid.
Mandatum W. Grenefeld, arch. Ebor. contra adorationem imaginis B. M. Ibid.
Mandatum ejuſdem officiali archid. Eaſtriding. P. 424.
Bulla Clementis V. papae de reſervatione proviſionis eccl. Cantuar. Ibid.
Inhibitio a priore et capit. Cant. facta contra arch. Ebor. P. 425.
Literae de tuitione juriſdictionis capituli Cant. Ibid.
Breve regis pro quatuor denariis de marca in concilio prov. conceſſis. P. 426.
Henrici prior. et cap. Cant. litera dom. epiſcopo London. P. 427.
Prioris et cap. Cant. litera certificatoria dom. regi directa. Ibid.
Litera prioris et cap. Cant. Thomae Cobham, electo Cant. Ibid.
Intimatio prioris et cap. Cant. facta Tho. Cobham quod deſiſtunt. Ibid.
Prioris et cap. Cant. literae Clementi V. papae miſſae. P. 428.
Literae prioris et cap. Cant. procuratoribus ſuis. Ibid.
Litera regis priori et conventui Norwic. pro ſubſidio mutuo dando. P. 429.
Prioris et conventus Norwic. reſponſio. Ibid.
Prioris et cap. Cant. litera proclamationis conceſſa electo London. Ibid.
Prima bulla papae Clementis de proviſione factâ eccleſiae Cant. P. 430.
Secunda ejuſdem bulla. Ibid.
Gratia conceſſa archiepiſcopo Cant. de providendo uni clerico. P. 431.
Bulla papae Clem. V. de deputatione collectorum decimae. Ibid.
Commiſſio prioris et cap. Cant. ad colligend. decimam. P. 433.
Prioris et cap. Cant. mandatum arch. Cant. Ibid.
Bulla Clem. V. papae, quod arch. Cant. poſſet abſolvere excommunicatos. Ibid.
Alia ejuſdem papae bulla gratiam concedens arch. Cant. P. 434.
Alia ejuſdem papae bulla. Ibid.
Ejuſdem papae bulla executoria conceſſa arch. Cantuar. P. 435.
Gratia conceſſa arch. Cantuar. ſuper reconciliatione eccleſiae. Ibid.
Gratia a Clem. V. papa arch. Cant. conceſſa. Ibid.
Gratia ab eodem papa arch. Cant. conceſſa. P. 436.
Litera dom. Walteri, arch. Cant. priori et cap. Cant. Ibid.
Convocatio praelat. et cleri prov. Ebor. Ibid.
Bulla papae Clem. V. inhibens torneamenta et juſtas in Anglia. P. 437.
Bulla papae Clem. V. concedens arch. Cant. poteſtatem diſpenſandi. P. 438.
Arch. Cant. litera exhortatoria ad orandum pro ſtatu eccleſiae. P. 439.
Clement. papae V. bulla, quod arch. Cant. poſſit promovere cleric. P. 440.
Breve regium, et ſummonitio Walteri arch. Cant. ad ſynodum provinc. P. 442.
Rationes cleri Cant. prov. contra formam citationis ſuperius factam. Ibid.
Petitio facta arch. Cant. et ejus ſuffraganeis per clerum. P. 444.
Mandatum arch. Cant. pro convocatione. Ibid.
Arch. Cant. literae epiſcopo Exon. de promovendo clerico. P. 445.
Literae arch. Cant. priori et cap. Cant. de exemptione abbatis. P. 446.
Mandatum arch. Cant. de orationibus et eleemoſynis faciendis. P. 447.
Arch. Cant. litera ad ſuppeditand. neceſſaria Templariis. Ibid.
Prioris et cap. Cant. procuratorium. P. 448.

Regis

I N D E X.

Regis literae pro arch. Cant. ſuper bajulatione crucis. Ibid. ***
Literae cardinalium eccleſiae Romanae archiep. Cant. P. 449. **
Sententia lata per archiep.Cant. in perturbantes jura eccleſiae. P. 450. **
Praefectio Johannae de Dovor. in monialem de Scapeya. Ibid. **
Literae regis Edwardi —— cardinali Rom. eccleſiae. Ibid. **
Arch. Cant. commiſſio ad colligend. decimam. P. 451. **
Arch. Cant. commiſſio ad colligend. decimam. P. 452. **
Literae arch. Cant. epiſcopo Wigorn. ſuper inhibitione. Ibid. **
Literae Cant. arch. ſuper inhibitione facta. P. 453. **
Arch. Cant. mandatum epiſc. London. ad exorandum pro pace. Ibid. **
Litera regis pro decima levanda. P. 454. **
Reſponſio ad literam dom. regis ſupraſcriptam. Ibid. **
Prioris et cap. Cant. literae epiſcopo London. Ibid. **
Walt. Raynold, arch. Cant. injunctiones. P. 455. **
Breve regis de convocatione cleri facienda pro ſubſidio. P. 456. ** ***
Summonitio arch. Cant. priori eccl. Cant. ad convocationem Londini habendam. Ibid. **
Literae dom. regis deprecatoriae arch. Cant. P. 457. **
Walt. arch. Cant. mandatum pro convocatione cleri. P. 458. ***
Literae arch. Cant. domino N. card. Ibid. **
Breve regis, ne quis capiat bona perſonarum eccleſ. P. 460. **
Aliud breve regium, ne aliquis capiat bona perſonarum eccleſ. Ibid. * ** ***
Convocationes quatuor prov. Ebor. P. 462. ***
Joh. XXII. papae bulla gratioſa conceſſa domino arch. P. 463. **
Prorogatio viſitationis perſonalis facta dom. Waltero, Cant. arch. Ibid. **
Joh. XXII. bulla excommunicationis latae. P. 464. **
Ejuſdem bulla archiepiſcopis et epiſcopis Angliae directa. Ibid. **
Conſtitutiones novae factae per dom. Johannem XXII. P. 465. **
Literae arch. Cant. priori et conventui S. Martini de Dovor. P. 466. **
Prioris et capit. Cant. certificatio ad breve regium de denariis B. Petri. Ibid. **
Joh. XXII. papae bulla archiepiſcopis. P. 467. **
Ejuſdem bulla executoria ſuper praeſcripta bulla. Ibid. **
Prioris et capit. Cant. certificatorium. P. 468. **
Literae papae Joh. XXII. ad arch. Cant. P. 469. **
Bullae papales Gregorii VI. et Joh. XXII. de veteri et moderna ſolutione denariorum. Ibid. **
Bulla papae Joh. XXII. arch. Cant. P. 470. **
Proceſſus dominorum card. contra R. de Brus, et ejus complices. P. 471. ** ***
Proceſſus dom. cardinalium habitus apud Notyngham. P. 480. * ***
Concilium provinciale Cantuar. P. 485. ***
Convocationes praelat. et cleri prov. Ebor. duae. Ibid. ***
Prioris et cap. Cant. literae dom. T. Lancaſtr. pro Rob. arch. Cant. P. 486. **
Ejuſdem aliae pro eodem. Ibid. **
Inquiſitio de miraculis Rob. arch. Cant. Ibid. **
Prioris et cap. Cant. literae dom. Thomae Lancaſtr. ſuper miraculis Rob. arch. Cant. P. 491. **
Confirmatio eccl. Cant. de miraculis Rob. arch. Cant. Ibid. **
Joh. XXII. papae commonitio ad Edw. II. regem Angl. Ibid. ***
Joh. XXII. papae bulla gratioſa decimae annualis dom. noſtro regi. P. 492. **
Ejuſdem bulla executoria de eadem. P. 493. **
Mandatum regium ad convocationem cleri prov. Cant. P. 494. **
Conſtitutiones Ludovici de Bellomonte, Dunelm. epiſc. P. 495. * ***
Litera ſuper chartam dom. regis juſtitiariis. P. 497. *
Ordinatio Walteri, arch. Cant. de modo et forma interponendi ſequeſtrationes fructuum. Ibid. *
Arch. Cant. literae ad orandum pro dom. rege. P. 498. **
Epiſtola Joh. Drokenesford, epiſc. B. et W. de vita et moribus Rob. Winchelſey. P. 499. ***
Litera porrecta cuilibet ſuffraganeo dioec. Cant. Ibid. **
Prioris et capit. Cant. literae dom. papae pro canonizatione Rob. arch. Cant. P. 500. **
Hic incipiunt conſtitutiones ſynodales eccl. Oſſorienſis. P. 501. ***
Citatio cleri Cant. prov. ad parliam. P. 506. **
Mandatum arch. Cantuar. de proceſſionibus faciendis. P. 507. **
Concilium prov. Cant. Ibid. ** ***
Excuſatio epiſcopi Hereford. de non veniendo ad concilium. P. 509. **
Praeceptum regis Edw. II. Cant. arch. Ibid. ***
Litera regis epiſcopo Exon. miſſa. Ibid. ** ***
Prioris Cant. literae de pecunia debita epiſcopo Roffen. P. 510. **
Regis literae priori Norwicen. pro auxilio praeſtando. P. 511. ***
Concilium Scoticum generale apud Perthum. Ibid. ***
Conſtitutiones prov. dom. W. Raynold. P. 512. ***
Regis literae arch. Ebor. de auxilio honorabili. P. 514. ***
Joh. XXII. papae bulla pro decima biennali. Ibid. **
Concilium cleri Cant. provinciae. P. 515. **
Literae regis arch. Cant. de ſubſidio a clero prov. Cant. et Ebor. procurando. P. 516. ***
Concilium provinciale Cantuar. P. 517. ***
Petitiones abbatum, priorum, etc. in convocatione Lincoln. Ibid. ***
Concilium prov. Ebor. P. 519. ***
Concilium praelat. et cleri Cant. prov. Ibid. **
Revocatio concilii ſupradicti. Ibid. **
Concilium cleri prov. Ebor. P. 520. ***
Henrici prioris Cant. literae arch. Cant. pro poenitentiis. P. 521. **
Breve domini regis Waltero, arch. Cant. pro proviſione armorum. Ibid. **
Hiſtoria profeſſionum epiſcoporum Coventr. eccleſiae. P. 522. **
Concilium generale apud Sconam in Scotia. P. 524. ***
Regis Edwardi literae ad papam de amovendo arch. Dublin. Ibid. ***
Arch. Cant. litera de bajulatione crucis ante archiep. Ebor. P. 525. **
Concilium Weſtmonaſterienſe. P. 526. ***
Litera cardinalis in curia Rom. ad citand. cancellarium Oxon. Ibid. **
Arch. Cant. litera, ne in die Paſchatis poſt perceptionem corporis Chriſti miniſtrentur oblationes. P. 528. **
Arch. Cant. litera ad rogand. pro pace regis et regni. P. 529. **
Arch. Ebor. literae archiep. Cant. P. 530. **
Arch. Cant. commiſſio decano de Arcubus. P. 531. **
Arch. Cant. litera ad prorogand. concil. provinciale. P. 532. **
Concilium Lambethenſe. P. 533. ***
Joh. XXII. papae bulla arch. Cant. pro viſitatione metropolitica. Ibid. **
Litera directa arch. Cant. per capitulum Exon. Ibid. **
Concilium prov. Cant. P. 534. ** ***
Commiſſio ad colligend. quadrantem in marca pro nunciis Apoſtol. P. 535. ** ***

Litera

Litera dom. Walt. arch. et ſuffragan. ſuorum miſſa dom. Joh. papae XXII. P. 536.

Arch. Cant. certificatorium papae miſſum. Ibid.

Petitio capituli Wigorn. de commiſſ. cuſtod. ſpiritual. ſede vacante. P. 537.

Arch. Cant. literae ad convocand. clerum. P. 538.

Procuratorium arch. Cant. epiſcopis London. et Winton. P. 539.

Litera dom. regis Angliae miſſa dom. papae pro electo. Ibid.

Literae dom. regis directae ſingulis cardinalibus. P. 540.

Litera capituli clauſa dom. papae directa. P. 541.

Literae dom. regis iterato miſſae papae. Ibid.

Literae dom. regis iterato miſſae diverſis cardinalibus. P. 542.

Literae dom. regis tertia miſſa. Ibid.

Literae dom. Iſabellae, reginae Angliae, dom. papae directae. P. 543.

Litera magnatum Angliae de communi conſenſu dom. papae directa. Ibid.

Literae papae Joh. XXII. de confirmatione et conſecrat. Sim. de Mepham. P. 544.

Breve regium cuſtodi ſpiritualitatis arch. Cant. P. 545.

Breve regium pro priore, decanis—praemuniendis. Ibid.

Bulla papae Joh. XXII. arch. Cant. de conſecratione epiſc. Hereford. P. 546.

Convocatio cleri prov. Ebor. Ibid.

Confirmatio compoſitionis ſuper viſitatione dec. et cap. Ebor. P. 547.

Mandatum arch. Cant. pro concilio provinciali. P. 548.

Gravamina proponenda in concilio. P. 549.

Epiſcopi Exon. epiſtola privata miſſa dom. Cant. Ibid.

Epiſc. Exon. epiſtola miſſa dom. epiſc. Lond. P. 551.

Mandatum Joh. Drokenesford, epiſc. B. W. de relevamine acad. Oxon. Ibid.

Concilium provinciale Cantuar. P. 552.

Arch. Cant. procuratorium pro recipiendis fructibus canon. Lugdun. P. 554.

Bulla Joh. XXII. papae privilegia coronationis et inunctionis reg. Scotiae continens. P. 555.

Prioris ord. Praedicatorum epiſtola ad papam Joh. XXII. P. 556.

Articuli objecti contra Hamonem, epiſc. Roffenſem. Ibid.

Mandatum arch. Cant. cum bulla papae. P. 557.

Concilium Wintonienſe. Ibid.

Convocatio prov. Cant. apud Lambeth. P. 558.

Literae regis arch. Cant. et aliis epiſcopis de negotio concilii. Ibid.

Concilium provinciae Ebor. 559.

Inhibitio epiſcopi Exon. ne decanus Exon. Ibid.

Concilium Maghfeldenſe. P. 560.

Concilium provinciale Cant. P. 561.

Literae regiae, ut ſententia excommunicationis publicetur. P. 562.

Breve regium arch. Cant. directum de convocat.—Ibid.

Breve regium priori eccleſ. Cant. de parliam. P. 563.

Litera excuſatoria dom. prioris. P. 564.

Decretum poſtulationis ſuper electione J. Stratford. Ibid.

Inſtrumentum factum ſuper poteſtate conceſſa. P. 566.

Litera patens dom. regis Angliae directa dom. papae. P. 567.

Litera clauſa dicti dom. regis directa praefato dom. papae. Ibid.

Alia litera miſſa per ipſum regem pro pallio habendo. P. 568.

Litera directa per dom. regem cardinali vicecancellario. Ibid.

Bulla proviſionis facta dom. Joh. olim Winton. epiſcopo. Ibid.

Bulla proviſionis dicti dom. Cant. directa capitulo Cant. P. 569.

Breve regium Richardo, priori eccl. Cant. de parliam. P. 570.

Convocatio cleri prov. Ebor. Ibid.

Breve regium epiſc. Wigorn. de penſione ſolvenda clerico regis. P. 571.

Epiſcopi Wigorn. reſponſum. Ibid.

Statuta conſiſtorii epiſcopalis Lincoln. Ibid.

Litera regis epiſcopo Exon. ad inquirend. de beneficiis. P. 574.

Epiſcopi Exon. reſponſio cum ſchedula. Ibid.

Breve regium cum arch. Cant. mandato. P. 575.

Breve regis ad orandum pro rege et ſtatu Anglicano. P. 576.

Acta viſitationis dom. arch. Cant. P. 577.

Convocatio cleri prov. Ebor. P. 578.

Statutum epiſc. Wellen. de cancellarii praelectionibus. Ibid.

Conſtitutio ſuper procurationibus viſitantium. Ibid.

Breve regium, et mandat. arch. Cant. pro parliam. et convoc. P. 581.

Mandatum archiep. ad orandum pro rege. P. 582.

Breve regium, et mandat. arch. Cant. pro convocatione. Ibid.

Convocatio praelat. et cleri prov. Ebor. P. 583.

Literae regis Edwardi papae miſſae pro arch. Cantuar. P. 584.

Ejuſdem ad cardinales ſuper praerogativa Cant. eccleſ. P. 585.

Hic incipiunt conſtitutiones dom. papae Benedicti XII. Ibid.

Fundatio et ordinatio collegii Dunelm. in univ. Oxon. P. 613.

Incipit ordinatio collegii monachorum Dunelm. fundati in Oxon. P. 614.

Bulla Urbani VI. ſuper appropriatione eccleſiarum. P. 617.

Bulla Bonifacii IX. de comparendo in ſynodis. P. 618.

Reformatio morum eccleſiarum collegii Oxon. P. 619.

Tranſumptum bullae praedictae miſſum ad collegium Oxon. P. 621.

Licentia ad dimittendum reditus, etc. collegii Oxon. laicis ad firmam. P. 622.

Breve regium archiep. epiſc. etc. deputatos concilii aſſignans. Ibid.

Convocatio cleri prov. Cant. P. 623.

Convocatio cleri prov. Ebor. Ibid.

Literae regis ad arch. Cant. de orando pro rege. P. 624.

Literae regis ad arch. Ebor. miſſae. Ibid.

Convocatio cleri prov. Cant. P. 625.

Primum capitulum prov. nigrorum monachorum. P. 626.

Literae regis arch. Dublin. pro arch. Armacen. P. 628.

Convocatio cleri prov. Ebor. P. 629.

Conſtitutiones Benedicti XII. Rom. pontif. ſuper reformatione canonicorum. Ibid.

Canonizatio S. Thomae, epiſc. Hereford. P. 651.

Literae regis de epiſc. Oſſorienſi ſuper haeretica pravitate. P. 652.

Breve regium de convocatione cleri prov. Cant. P. 653.

Convocatio cleri prov. Ebor. Ibid.

Breve regium epiſc. Wigorn. directum de convocatione dioeceſana. P. 654.

INDEX.

Charta regia de diverſis libertatibus eccleſiaſticis. P. 655. ** ***
Secundum cap. nigrorum monachorum. P. 656. * ***
Convocatio Winton. dioeceſana. P. 659. **
Litera arch. Cant. epiſc. Exon. contra exactores IX. velleris. Ibid. ** ***
Litera arch. Cant. contra exactiones laicorum. P. 660. ** ***
Regis Edw. III. litera contra arch. Cant. J. Stratford. P. 661. ***
Excuſatio arch. Cant. P. 663. ***
Articuli excommunicationis publicati ab epiſcopo Exon. P. 669. ** ***
Literae arch. Cant. epiſc. Bath. et Wellen. de literis regiis contra arch. P. 670. ***
Literae regis ad papam Benedict. XII. contra arch. Cant. P. 671. ***
Epiſc. Exon. mandatum contra violatores eccleſiaſt. libertatis. P. 672. ** ***
Convocatio cleri prov. Ebor. P. 673. ***
Literae ſecundae dom. regis Edw. III. contra J. Stratford, arch. Cant. P. 674. ***
Concilium prov. Cant. P. 675. * ***
Excommunicationes latae in eccleſia Cant. P. 678. *
Mandatum pro concilio prov. celebrando. P. 680. **
Certificatorium executionis dicti mandati. Ibid. **
Literae regis Radulpho, epiſc. Bath. et Wellen. de ſtatuto parliam. P. 681. ***
Statuta et ordinat. J. Stratford, arch. Cant. pro bono regimine curiae de Arcubus. Ibid. * ***
Breve regium epiſc. Exon. ad deprecandum pro rege. P. 695. ** ***
Conſtitutiones prov. J. Stratford, Cant. arch. P. 696. * ** ***
Concilium Londinenſe. P. 702. * ** ***
Concilium prov. Cantuar. P. 710. **
Proceſſus epiſc. Exon. contra proſequentes perſonas eccleſiaſticas. Ibid. ** ***
Ordinatio Rad. de Salopia, epiſc. B. W. de diebus feſtis. P. 711. ***
Ordinatio ejuſdem de conſtitutionibus ſynodalibus Will. de Button. Ibid. ***
Convocatio cleri prov. Ebor. Ibid. ***
Memorabilia actuum tertii cap. prov. P. 713. * ***
Literae dom. Bernardi de Genebreda de revocatione cenſurarum conſtitut. Benedict. XII. P. 715. ***
Litera abbatum in cap. prov. Angliae apud Northampt P. 717. ***
Breve regium epiſc. Wigorn. contra recipientes bullas, proceſſus, etc. P. 726. ***
Concilium praelat. et cleri prov. Cant. P. 727. ***
Mandatum R. de Salopia, epiſc. Well. ad denunciand. excommunicationes. Ibid. ***
Synodus prov. Ebor. Ibid. ***
Concilium prov. Cant. Ibid. ** ***
Procuratorium ad excuſandam abſentiam dom. epiſcopi Elienſis. P. 728. ** ***
Convocatio prov. Cant. Ibid. ***
Acta capitularia ordinis nigrorum monachorum. P. 729. ***
Concilium cleri prov. Ebor. P. 735. ***
Concilium prov. Cant. Ibid. ***
Conſtitutiones Rad. de Salopia, epiſc. B. et Well. Ibid. ***
Literae prioris et cap. Cant. pro orationibus faciendis. P. 738. ***
Proceſſus contra priorem et conventum de Dovorre. P. 739. ***
Prioris et cap. Cant. commiſſio epiſc. Landavenſi data. P. 744. ***
Bulla Clem. VI. ſuper proviſione Joh. de Ufford de arch. Cant. P. 745. ***
Mandatum Rad. de Salopia de confeſſionibus tempore peſtilentiae. Ibid. ***
Concilium prov. Ebor. P. 746. ***
Statuta ſynodi prov. Dublin. Ibid. ***
Privilegium epiſc. Lincoln. a papa Clem. VI. conceſſum. P. 751. **
Bulla Clem. VI. continens gratiam providendi XII. clericos. Ibid. **
Mandatum arch. Cant. ad ordinand. proceſſiones pro liberatione a peſtilentia. P. 752. **

CONCILIA

CONCILIA MAGNAE BRITANNIAE, ET HIBERNIAE.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
CLEMENT. IV. 4.	Bonifac. 25.	1268.	HENRIC. III. 52.

Concilium Londinenſe legatinum. Ex chron. Wikes in ann.

"ANNO quo ſummi Patris unigenitus ſemetipſum exinanivit formam ſervi accipiens MCCLXVIII. optatae tranquillitatis firmitudine in cunctis Angliae finibus ſolidata, venerabilis pater Octobonus tunc legatus in Anglia, convocatis univerſis et ſingulis regni praelatis tam majoribus quam minoribus, qui quocunq; praelationis titulo praeſidere videbantur, annuente chriſtianiſſimo Anglorum rege Henrico, in quindena Paſchae, quae ipſo anno contigit vi. id. Aprilis in eccleſia cathedrali S. Pauli London. ſolemne concilium cum magnificae poteſtatis gloria celebravit, in quo conſtitutionibus ultimi praedeceſſoris ſui Ottonis ſancti Nicholai in carcere Tulliano diaconi cardinalis dudum apoſtolicae ſedis legati in Anglia, ſummarie confirmatis; novas quas ipſemet edidit conſtitutiones, conſpectu multitudinis legi fecit in pulpito, et publice divulgatas inviolabiliter obſervari conſtituit, et earum copiam pontificibus exhiberi decrevit, eas a praelatis, qui tunc praeſentes extiterant, et eorum poſteris memoriter obſervandas: cumq; quidam de pontificibus et aliis junioribus praelatis proſpicientes, et, ſi poſſent, praecavere volentes quaſdam ex jam editis conſtitutionibus, quae eorum juriſdictioni plerumq; diminuere vel laedere viderentur, propter quod injuncta ſibi eorundem obſervantia eorum animos potiſſime titillabat, ſummi pontificis audientiam appellabant. At legatus diem craſtinum praefixit appellantibus, ut interim deliberarent an tota communitas appellationem interpoſitam proſequi vellet, vel a propoſito deſilire; ſed interim praelatos ſingulariter ſciſcitatos prudenter alloquebatur, et ſic eorum motus voluntarios obtundebat, ut omnes in craſtino vel ſponte vel metu interjectis appellationibus reſilirent. Legatus autem omnibus pro voluntate diſpoſitis convocatae multitudini licentiam tribuit ad propria repedandi." Haec Wikes. Rudbornius et annales Waverlejenſes in ann. 1268. concilium hoc xix. kal. Maii celebratum fuiſſe dicunt.

Conſtitutiones domini Othoboni legati promulgatae in concilio generali London. menſe Aprili. A. D. MCCLXVIII. * Collat. cum MSS. regio. 9. B. 2. Lambeth. 17. Oxon. Magd. Colleg. 185. Lyndw. Provinc. et Spelm. ex Bibl. Cotton. Otho A. 15. 7. et Vitell. A. 2. 42.

Othobonus miſeratione divina ſancti Adriani cardinalis, et apoſtolicae ſedis legatus, ad perpetuam rei memoriam.

MANDATA Dei et lex altiſſimi data ſunt a diebus antiquis, ut creatura, quae fregerat jugum, recedens a pace Dei ſui venturum pacificum regem reconciliatorem medium et inſtaurantem omnia pontificem, manens ſub obſervantia legis et mandatorum, tanquam lucernae et

* Anno MCCLXIX Concilium hoc perperam attribuit *Pariſii* continuator, cujus chronologiam anno uno tardiorem eſſe ſolere, jam obſervavi (verba ſunt *Coſſartii* ad h. l.) ad concilium Bononienſe anni MCCLXIV. certe ante anni MCCLXVIII. finem e Britannia Othobonus diſceſſerat. Revocatus enim eſt a *Clemente* IV. et ab eo miſſus ad Caſtellae regem, ut conſtat ex pontificis ipſius epiſtola data x. kal. Jul. quae apud Raynaldum extat. Atqui anno MCCLXVIII. prid. kal. Decembris Clemens pontifex obiit. Gravior eſt in Anglicana collectione (Spelmanni ſc. conciliorum) lapſus, in qua haec ſynodus anno MCCXLVIII. collocatur, cum praeferat titulus et Clementem pontificem, qui anno MCCLXV. ſedere coepit, et *Othobonum* legatum, qui anno MCCLXVII. a Clemente in Angliam miſſus. H. I.

lucis

lucis data ſpe, quaſi umbraculo, in patrum promiſſionibus, expectaret. Haec autem eſt dignitas adoptivorum ſponſae, et gloria filiorum ſanctae matris eccleſiae, ut audiant ex ea mandata vitae, cuſtodientes cor ſuum in illis in pacis pulchritudine, pudicitiae claritate, ac regimine modeſtiae, appetitum noxium rationis judicio ſubjugantes.

Ad cujus rei commodam executionem, ſanctorum patrum decreta, per ora ipſorum divinitus promulgata, juſtitiae regulas, et aequitatis dogmata complectentia, quaſi lata flumina prodierunt; et tam ſummorum pontificum, quam ipſius apoſtolicae ſedis legatorum, aliorumque praelatorum eccleſiae ſanctae toto orbe diffuſae, conſtitutiones ſacrae, tanquam rivuli de fluminum latitudine, pro diverſorum temporum neceſſitate ſunt proditae, ut novis morbis fragilitate humana generatis, nova remedia provenirent. Sed effraenis illa cupiditas, quae in primis generis humani parentibus radices miſit, ita virus ſuum in poſteros ſeminavit, ita per illicitos motus caeca diſcurrit, ut comminuta virga virtutis et diſcretionis, ad aliena irreverenti fronte proſiliat, et quaſi ebria ſe dimittat. Quo fit ut corruptae mentis aviditas nec abſtinere ſe a vetitis noverit, nec gaudere permiſſis, neque ad bona conſenſum adhibeat pietatis.

Sane ſi antiqua et remota peſtis hujuſmodi exterminia dolenda ſuſcepimus, amarius flendo modernum vulnus incumbens, quod non modo auribus, ſed etiam oculis et manibus ſe palam exhibet, aeſtimamus; eo quod temporis hujuſmodi dies mali, quantum a primis longaevitate diſcedunt, tanto duriori cervice in profundiora malorum contemptu damnabiliori deſcendunt, dum juris ſemita derelicta, divertitur in obliquum; cedit potentiae veritas, juſtitiam favor expellit; et dum omnes, quae ſua ſibi videntur expoſcunt, quae Chriſti ſunt, quae animarum profectibus conſulunt, quae eccleſiarum decus erigunt, non ſolum in negligentiae nebulis, ſed etiam in deſpectus et ignorantiae latebris tenebroſis abſcondunt.

Nos igitur ad regnum Angliae inclytum, quod diebus proximis a gloriae ſuae culmine in extinctione utriuſq; poteſtatis exciderat, nec non ad regnum Scotiae, Hiberniae et Walliae partes de gremio ſanctae matris eccleſiae, commiſſo nobis in ipſis plenae [a] legationis officio, deſtinati, plantandi et evellendi, atq; aedificandi ſolicitudine, de manu ſanctiſſimi patris domini Clementis ipſius ſanctae univerſalis eccleſiae ſummi pontificis, non ex affectu propriae voluntatis, ſed pro debitae obedientiae bono ſuſcepta, ut noſtrum juxta doctrinam apoſtoli miniſterium impleamus, cum ſacrorum canonum ſtatuta, quorum imitationem principum quoq; ſecularium leges aſſumunt, conſtitutiones quoq; bonae memoriae Othonis Portuenſis epiſcopi, tunc ſancti Nicholai in carcere Tulliano diaconi cardinalis, in regnis Angliae et Scotiae apoſtolicae ſedis legati, nec non provincialium conciliorum proviſiones, mores et actus fidelium ſubditorum ſalubriter informantes (horum aliqua ſi quidem a paucis, aliqua vero a nullis invenimus obſervari) dignum duximus, praeſenti ſacro approbante concilio, ad omnem ſanctam et Deo placitam obſervationem certas conſtitutiones facere, atq; am promulgatis certa quaedam capitula, nec non poenas adjicere, quae, auctore Deo, profectum valeant inducere ſalutarem.

De Baptiſmo.

Ingredientibus hoc mare magnum, mundum videlicet naufragiis plenum, prima tabula nos ad portum ſalutis adducens, baptiſmus eſſe dignoſcitur, quem omnium ſacramentorum januam ſalvator noſter inſtituit, ut eum ſequentium patrum ſanctorum teſtatur auctoritas.

Cum igitur circa ingreſſum januae error maxime periculoſus exiſtat; praedictus legatus quoſdam ab idololatria execrabili revocans, qui temporibus deputatis ad baptiſmum ſolenniter celebrandum, ſabbato ſcilicet ante reſurrectionem Domini, et ſabbato ante Pentecoſten, ſuſpicabantur periculum, ſi diebus hujuſmodi pueri baptizarentur; ſtatuit, ut a tanto errore populus averteretur praedicatione frequenti, et induceretur ad ſolennizandum in praefatis diebus baptiſmum, et ad ſuos pueros baptizandos. Cum autem nemo prorſus debeat abſq; hujuſmodi ſacramenti perceptione dimitti, poteſt a quocunq; neceſſitatis caſu occurrente conferri, et collatum in forma eccleſiae proficit ad ſalutem. Quia vero multorum ſimplicitas in baptiſmi collatione deficeret, cum neceſſitatis articulus immineret, niſi a miniſtris Chriſtianae fidei docerentur, a praedicto legato invenimus provide conſtitutum, ut parochiales presbyteri formam baptiſmi firmiter addiſcentes, eam parochianis ſuis frequenter exponant diebus dominicis in vulgari; ut ſi articulus neceſſitatis emergat, in quo oporteat per ipſos aliquem baptizari, eam ſciant et valeant obſervare.

Nos igitur quod in hujuſmodi ſtatuto de presbyteris parochialibus eſt expreſſum, ad perpetuos eccleſiarum vicarios extendimus, et ab his praecipimus obſervari.

Et quia praeter certum ſalutis periculum hoc non poteſt negligi nec omitti, adjiciendo ſtatuimus, et in virtute ſanctae obedientiae diſtricte praecipimus, ut quilibet archidiaconus per ſuum archidiaconatum, contra presbyteros et vicarios ipſos inquiſitionem faciat diligentem, quos hoc ſalutare ſtatutum invenerit non obſervare, graviter (prout rei qualitas exegerit) puniendo.

II. *Ne pro ſacramentis eccleſiaſticis aliquid exigatur: et quod forma in confeſſione ſervetur.*

Quoniam caeca cupiditas ita ruit in praeceps, ut operum terrenorum quaeſtu minime contenta, pro ſacramentis etiam divinis, quae aeſtimationem non capiunt, pretium prophana venalitate ſuſcipiat; praefatus legatus contra hoc ſtatuit et praecepit, oleum ſanctificatum et chriſma a miniſtris eccleſiae pure atq; devote (qualibet excluſa cupiditatis labe) conferri, nulla difficultate in eis exhibendis adhibita, praetextu alicujus conſuetudinis, qua dicatur ab eis, qui ea recipiunt,

[a] MS. Oxon. "plane."

aliqua

aliqua quibuſlibet perſolvenda. Nos igitur conſtitutioni hujuſmodi dicti legati adjiciendo ſtatuimus, ut ſuper his tam epiſcopi quam archidiaconi per loca ſuae juriſdictionis contra recipientes inquiſitionem faciant diligentem ; et ſi quos tales invenerint, tanquam ſimoniacos puniant, ſecundum canonicas ſanctiones : quod ſi hoc implere neglexerint, epiſcopus a pontificalibus, archidiaconus ab officio, quouſq; rem congrue emendaverint, ſint ſuſpenſi. Quae omnia contra illos, qui antequam ad poenitentiam confitentes inducant, quicquam ab eis exigunt vel extorquent, et qui alia quaelibet ſacramenta interventu pecuniae conferunt, diſtricte praecipimus obſervari. Omnes autem, qui confeſſiones audiunt aliquorum, a peccatis expreſſe confitentes abſolvant, verba ſubſcripta ſpecialiter exprimentes: " ego te a peccatis tuis auctoritate, qua " fungor, abſolvo. " Et quoniam confitentes in ipſo confeſſionis actu ſigna debent contritionis et humilitatis oſtendere, praecipimus ut omnes, qui confeſſiones audiunt, confitentes inducant, ut cum reverentia ſacerdoti et humilitate confiteantur peccata. Ad haec, quia major eſt caedes animae quam corporis, cum illa perpetua ſit, haec autem brevis temporis anguſtatione depereat, nemo confeſſionis remedium auferat poſtulanti, quod a cuſtodibus carcerum aliquando circa captivos fieri miſerabiliter audientes; ſtatuimus, ut ſi quis de caetero in hoc caſu vel alio gratiam confeſſionis inhibuerit carcerato, vel alii, in poenam immanis ſceleris, cum ipſe ad mortem pervenerit; niſi ad mandatum prælati ſui in vita ſatisfecerit, careat eccleſiaſtica ſepultura.

III. *De conſecratione et reformatione ſtatus eccleſiae.* [b]

Domus Dei materiali ſubjecto non differens a privatis per miniſterium dedicationis inviſibile fit templum Domini, ad expiationem delictorum et divinam miſericordiam implorandam : ut in ea ſit menſa, in qua panis vivus qui de caelo deſcendit, pro vivorum et mortuorum ſuffragiis manducatur. Ne igitur tam ſalubre miniſterium contemni vel negligi videatur, a dicto legato invenimus provide conſtitutum, ut omnes cathedrales et conventuales, ac parochiales eccleſiae a tempore perfectionis ipſarum infra biennium per dioeceſanos, ad quos pertinent, vel eorum auctoritate per alios, munus conſecrationis acciperent. Quod ſi loca hujuſmodi a perfectionis tempore infra biennium minime fuerint dedicata ; idem legatus eadem uſq; ad conſecrationem a miſſarum ſolenniis ſtatuit manere interdicta ; diſtricte inhibens, ne abbates aut eccleſiarum rectores antiquas eccleſias conſecratas ſub praetextu amplioris vel pulchrioris fabricae faciendae, diruere praeſumant abſq; dioeceſani epiſcopi licentia et conſenſu ; qui diligenter conſideret, utrum expediat dare licentiam hujuſmodi vel negare.

Nos ergo hujuſmodi ſalubre ſtatutum negligi aut contemni a pluribus cognoſcentes, adjiciendo ſtatuimus, ut is qui eccleſiae nondum conſecratae rector ſeu gubernator exiſtit, ſive ipſius vicarius, infra annum poſt eccleſiae conſtructionem epiſcopum ſuum (ſi commode fieri poſſit) ſuper ipſius eccleſiae conſecratione requirat ; alioquin archidiaconum ſuum, ut per ipſum infra dictum tempus ſuper hoc epiſcopus requiratur. Quod ſi rector ſeu gubernator hujuſmodi, ſive vicarius aut archidiaconus ab hujuſmodi requiſitione deſtiterit, ipſos extunc donec ea fecerint, ab officio decernimus manere ſuſpenſos. Epiſcopus vero, qui ab eis taliter requiſitus, eccleſiam detrectaverit [c], per ſe vel per aliam conſecrare, niſi conſecrandarum eccleſiarum in ſua dioeceſi multitudo, tempus in aliquibus differat conſecrandi, aut aliud legitimum impedimentum excuſet; extunc a Dalmaticae tunicae et ſandaliorum uſu, donec eam duxerit conſecrandam, noverit ſe ſuſpenſum ; quae in ipſo conſecrationis actu illico reaſſumat. Gratis autem, et ſine omni penitus exactione, excepta debita procuratione, ſtudeat epiſcopus miniſterium conſecrationis praebere, ne ultione divina cum Simone et Gehazi percellatur.

IV. *De clericis arma portantibus cum furibus.*

Quoniam in armis virtutum conſiſtit ſec[illegible] innocentiae chriſtianae ; docet apoſtolus ut induamur armatura Dei, et gladio Spiritus accingamur ; eo quod non ſit nobis colluctatio adverſus carnem et ſanguinem, ſed adverſus principes tenebrarum, qui non armis ferreis, ſed orationibus, et lacrymis, et virtutum operibus expugnantur. Cum igitur clericis, qui in praeclaram Chriſti haereditatem aſſumpti ſunt, uſus armorum divini et humani juris auctoritate ſit omnino prohibitus, ita etiam ut eis pro juſtitia ad offenſionem aut vindictam nullatenus uti ſit permiſſus ; nos eccleſiaſtici honoris zelo ſuccenſi, eorum abominamur enormes exceſſus, qui divini nominis et ſuae honeſtatis obliti, arma deferre praeſumunt, et ſe furibus et praedonibus, aliiſq; malefactoribus ſociantes, praedas, rapinas, et furta participant, non ſolum in privatorum hominum bonis, ſed etiam eccleſiarum, et aliis quacunq; occaſione repoſitis in eiſdem, vel clauſtris vel coemeteriis earundem, talia nefarie committentes.

In his ergo tam horrendis ſceleribus clericos debacchantes, pia ſalutis proviſione proſequimur ; ſtatuentes, ut quicunq; in clericali ordine conſtitutus arma detulerit, vel aliter deliquerit in praemiſſis, ipſo facto vinculum excommunicationis incurrat ; et niſi poſtmodum monitus, infra certum terminum a praelato ſuo praefigendum, ad ipſius praelati arbitrium ſatisfecerit, ex tunc ipſo facto omni ejuſdem regni eccleſiaſtico beneficio ſit privatus, et nihilominus ordinis ſui periculo ſe noverit ſubjacere. Qui ſi forte nullum beneficium prius habeat, ne ſine tanti ſceleris poena remaneat, per quinquennium ſit inhabilis ad beneficia quaecunq; obtinenda. A praedicta vero excommunicationis ſententia a ſuo dioeceſano nullatenus abſolvatur, niſi prius ad ipſius dioeceſani arbitrium ſatisfecerit de praemiſſis.

[b] " De Conſecratione Eccleſiarum. " Reg. Oxon. Cott. Lambeth. vero " Eccleſiae. "

[c] MS. Oxon. deſtulerit.

V. *De*

V. *De habitu clericorum.*

Cum ſancti evangelii veritas hominem veſtem nuptialem non habentem jubeat foras mitti; quanquam de virtutum ornatu dictum eſſe illud ſacra expoſitio doceat; quia tamen per exteriorem habitum ſaepe interior deſignatur, oportet hunc exterius talem oſtendere, ut ei qui debet intus eſſe veriſimiliter coaptetur; ne ex habitu forſan indecenti is qui geſtat, in ſeipſo vilis appareat, aut corda videntium pro facilitate judicii ſcandalizet; provide tam ab antiquis quam a modernis patribus tradita eſt moderatio, quam clerici (qui juxta nominis interpretationem in ſortem Domini ſunt vocati) in habitu exteriori ſequantur, qui in ſe lumbos praecingere et lucernas ardentes gerere manibus edocentur.

Ex horum conſideratione bonae memoriae praefatus legatus ſtatuendo praecepit, ut ad formam tam de veſtibus clericorum, quam etiam de ornamentis equorum in generali concilio editam, per ſubtractionem beneficiorum ab epiſcopis compellantur, ac aſtringantur; ita quod in menſura decenti veſtes habeant, et cappis clauſis utantur in ſacris ordinibus conſtituti, maxime in eccleſia, et coram praelatis ſuis, et conventibus clericorum, et ubiq; in parochiis ſuis, qui cum animarum cura regendas eccleſias ſuſceperint. Et ut melius poſſint epiſcopi alios ad honeſtatem veſtium, et tonſuram, et decentes coronas, et equorum ornamenta idonea coarctare; provideant, ut a ſuis clericis commenſalibus hoc prius faciant obſervari, quod in veſtibus, calcaribus, fraenis, et ſellis clericalem gerant habitum honeſtatis.

Nos autem gravem et perverſum nimis abuſum contra praemiſſa quaſi generaliter diffuſum in clericos harum noſtrae legationis partium deteſtantes, in quo Deus irrideri videtur, obfuſcatur decus eccleſiae, clericalis ordinis celſitudo deprimitur, Chriſtus a ſuis militibus inſignia deferentibus aliena deſeritur, decor honeſtatis eccleſiaſticae maculatur, dum clericum a laico reſpiciens oculus non diſcernit, ſitq; omnibus vere fidelibus in ſcandalum et deſpectum: ſtatuimus et diſtricte praecipimus, ut clerici univerſi veſtes gerant non brevitate nimia ridiculoſas vel notandas, ſed ſaltem ultra tibiarum medium attingentes; aures quoq; patentes, crinibus non coopertas, et coronas habeant probanda latitudine condecentes; in quibus depoſitio praecipue terrenorum et regalis ſacerdotii dignitas deſignantur. Nec niſi in itinere conſtituti unquam aut in eccleſiis, vel coram praelatis ſuis, aut in conſpectu communi hominum, publice infulas ſuas, quas vulgo " coyphas " vocant, portare aliquatenus audeant vel praeſumant. Qui autem ſunt in ſacerdotio, qui etiam ſunt decani aut archidiaconi, necnon omnes in dignitatibus curam animarum habentibus conſtituti, cappas clauſas deferant; niſi forte cauſa itineris, vel alia juſta cauſa, honeſte aliam veſtem gerant.

Si qui vero in ſacerdotio vel dignitatibus conſtituti, aut curam animarum habentes ſeu cathedralium eccleſiarum canonici contra praemiſſa in infulis, corona, vel tonſura deliquerint, ſi moniti non ſe emendaverint, ipſo facto ab officio ſuſpenſionem incurrant. In qua ſi per tres menſes ſteterint, extunc a beneficio ſint ſuſpenſi; nec prius per dioeceſanos ab hujuſmodi ſententiis abſolvantur, quam ſextam reddituum ſuorum anni illius partem perſolvant; per ipſos dioeceſanos fideliter pauperibus erogandam; ſalvis aliis poenis condignis, quas praelati ſubditis in his delinquentibus voluerint erogare. De ipſis quoq; ſacerdotibus, decanis, archidiaconis, et aliis in dignitatibus conſtitutis, qui in veſtium habitu contra praemiſſa deliquerint, haec eadem ſtatuimus obſervari. Reliquos vero clericos in praemiſſis delinquentes ſuorum praelatorum arbitrio relinquimus puniendos [d].

Praecipimus autem in virtute ſanctae obedientiae univerſis archiepiſcopis, epiſcopis, archidiaconis, et caeteris praelatis, ut in locis ſuae juriſdictioni ſubjectis ſuper praemiſſis diligenter inquirant, et contra delinquentes ſtatutum praeſens efficaciter obſervent, et faciant obſervari; qui ſi inquirendo deſides vel negligentes extiterint, vel poſtquam eis per facti evidentiam, vel alio juſto modo conſtiterit quenquam delinquere in praemiſſis, corrigere ſecundum ea quae ſtatuta ſunt, neglexerint, archiepiſcopi quidem et epiſcopi a Dalmaticae tunicae et ſandaliorum uſu; archidiaconi vero et alii inferiores praelati, ipſo facto ab ingreſſu eccleſiae, donec circa correctionem et emendationem exerceant ſui officii debitum, ſint ſuſpenſi.

Ad haec cum epiſcopalis dignitas religionis fructum augere debeat, et cultum ejus apertius demonſtrare; praecipimus univerſis epiſcopali dignitate praeditis, ut habitum gerant dignitati et honori ſuo congruentem, prout canonica edocent inſtituta. Specialiter autem indicimus his, qui de monaſteriis vel aliis regularibus locis in epiſcopos aſſumpti ſunt, vel de caetero aſſumentur, ut ſuum deferant habitum regularem, ne religionem praecedentem dignitas excludere videatur, quam ſibi debeant vinculo individui foederis adaptare. Quibus etiam diſtrictius inhibemus, ne utantur pannis, aut pellibus, aut aliis ornatibus ab ordine ſive regula ſua priori diſcrepantibus in colore; ſed in talibus ſtatutum generalis concilii ſatagant obſervare.

VI. *Ne clerici juriſdictionem ſecularem exerceant.* [e]

Cum honeſtatis eccleſiaſticae ſpeciale decus exiſtat a carnalibus longe fieri actibus, nec ſecularibus negotiis miniſtrare manus [f] caeleſtibus miniſteriis deputatas, grave ac ſordidum reputamus, quod clerici quidam terrena lucra et temporales juriſdictiones foeda petulantia et avida voracitate ſectantes, juriſdictionem a laicis recipiunt ſecularem, et juſtitiarii nuncupantur, ut miniſtri fiant juſtitiae, quam non poſſunt ſine canonicae diſpoſitionis et clericalis ordinis injuria miniſtrare.

Nos igitur horrendum hoc vitium extirpare volentes, univerſis eccleſiarum rectoribus et perpetuis vicariis, immo quibuſcunque in ſacerdo-

[d] MS. Oxon. addit. " A quibus ſuſpenſionum ſententiis per dioeceſanos ſuos nullatenus abſolvatur, niſi prius ſatisfecerit competenter." [e] Haec conſtitutio in MSS. regio et Lamb. poſtponitur ſequenti. [f] eccleſiaſticis. MS. Oxon.

tio conſtitutis, diſtrictius inhibemus, ne juriſdictionem ſecularem a perſona ſeculari ſuſcipiant, vel ipſam exercere praeſumant. Qui autem eam ſuſceperint, ipſam infra duos menſes omnino dimittant, eam de caetero nullatenus reſumpturi.

Quia vero apud malevolos animos non prodeſt inhibitio, niſi contra hoc delinquentes poenalis ultio ſubſequatur, decrevimus, ut quiſquis contra praedicta venire tentaverit, ipſo facto ab officio et beneficio ſit ſuſpenſus, ad quae ſi ſe temere, ſic ſuſpenſus, ingeſſerit; ultionem canonicam non evadet. Hujuſmodi vero ultio per dioeceſanum ejus, qui contra iſta fecerit, donec emendaverit, ipſius dioeceſani arbitrio, et juramentum praeſtiterit, quod de caetero ſimilia non committat, nullatenus relaxetur: ſalvis domini regis privilegiis in hac parte.

VII. *Ne clerici advocati ſint in cauſis ſecularibus, nec judices, nec aſſeſſores.* [g]

Juxta ſacrorum canonum cenſuram praeſenti conſtitutione diſtrictius inhibemus, ne quis in clericali militia conſtitutus advocationis officium in foro ſeculari pro cauſa ſanguinis vel alia quacunque, niſi in caſibus a jure permiſſis exercere praeſumat. Si quis autem contrafecerit, ſiquidem in cauſa ſanguinis, ſi pro actoris parte certaverit, ipſo facto ab officio ſit ſuſpenſus: in aliis vero per dioeceſanos exceſſum hujuſmodi compeſci praecipimus et puniri, poenae condignae qualitatem ipſorum arbitrio reſervantes. In eiſdem quoque ſanguinis cauſis, in quibus mortis aut mutilationis membrorum judicium agitur, ſimiliter inhibemus, ne quis in clero conſtitutus judex aut aſſeſſor eſſe praeſumat. Quiſquis vero contrafecerit praeter ſuſpenſionis ab officio poenam, quam ipſo facto incurrat, alias juxta ſui ſuperioris arbitrium puniatur. A quibus ſuſpenſionum ſententiis per ſuos dioeceſanos nullatenus abſolvatur, niſi prius ſatisfecerit competenter.

VIII. *De concubinariis.* [h]

Quam indecorum ſit, et puritati chriſtianae contrarium pollutis labiis et manibus ſacra contingere, vel laudem offerre munditiae, aut ſeipſum foedatum luxuriae maculis in templo Domini praeſentare, non ſolum divinae aut canonicae leges, verum etiam ſecularium principum monita ſanctae conſiderationis judicio proſpexerunt, omnibus Chriſti et ſanctae matris eccleſiae miniſtris pudicitiam tam conſulte quam ſalubriter indicentes; quas praedictus legatus ſequens laudabili ſtudio praecepit et ſtatuit; ut niſi clerici et maxime in ſacris ordinibus conſtituti, qui in domibus ſuis vel alienis detinent publice concubinas, eas a ſe prorſus amoveant infra menſem, ipſas vel alias de caetero nullatenus detenturi, ab officio et beneficio ſint ſuſpenſi, et uſquequo ſuper hoc digne ſatisfecerint, de beneficiis eccleſiaſticis ſe nullatenus intromittant; alioquin ipſos decernit eiſdem beneficiis fore ipſo jure privatos. Nos autem pudicitiam veluti gemmam virtutum optantes in clero fulgere; quibus poteſt non ſolum perſuaderi, ſed ex aſſumptae profeſſionis vinculo etiam imperari, ſtatutum praedicti legati contra clericos, qui publice detinent concubinas, editum, cura qua poſſumus proſequentes, adjiciendo ſtatuimus; ut archidiaconi locorum, qui poſt epiſcopos curam gerunt, contra concubinarios hujuſmodi annis ſingulis inquiſitionem faciant diligentem, et circa eos praedicti legati ſtatutum exquiſite faciant obſervari; et quos invenerint, epiſcopis teneantur nihilominus nunciare, ut ipſi ſuper his paſtoralis officii debitum exequantur. Quod ſi in exequendis his, quae praemiſſa ſunt, quiſquam archidiaconus vel epiſcopus, poſtquam ſibi denunciatum fuerit ab archidiacono, negligens fuerit; archidiaconus quidem ab ingreſſu eccleſiae ipſo jure noverit ſe ſuſpenſum, quouſque denunciaverit; epiſcopus vero a Dalmaticae tunicae, et ſandaliorum uſu ſit ſuſpenſus, donec a ſe negligentiam excutiens, quae ſtatuta ſunt, duxerit exequenda.

Ad haec cum ad peccatum accedens conſenſus et auxilium alterius utrumque in peccato parificet, et pari poena condemnet; ſtatuimus, ut hi qui clericos in domibus ſuis ad peccandum recipiunt, vel ſcienter peccare permittunt, ſive concubinis eorum domos ſcienter locant vel accommodant, ſi clerici fuerint, poena conſimili, ſi vero laici, ad arbitrium epiſcopi puniantur. Praedictae vero concubinae clericorum, de quibus conſtiterit per facti evidentiam vel alio juſto modo, ab ingreſſu eccleſiae, dum celebrantur divina, penitus arceantur, nec eis paſchali tempore tribuatur viaticum, cum judicium ſibi manducent et bibant, qui illud indigne aſſumunt.

Caeterum, quia plerumque evenire didicimus, quod convictus ſuper crimine adulterii aut alio peccato notorio, ad partes fugiat alienas, ut poenam effugiat, et liberius in crimine perſeveret; ſtatuimus, ut ſi quis taliter de provincia in provinciam aliam noſtrae legationis effugerit, epiſcopus, in cujus dioeceſin venerit, ſeu ejus officialis etiam ad mandatum praelati, in cujus dioeceſi vel juriſdictione fugiens ipſe deliquerit, ſententiam excommunicationis in ipſum latam efficaciter exequatur, donec ad poenitentiam redeat ſalutarem.

IX. *De reſidentia vicariorum.* [i]

Sacrorum canonum diſpenſatio quaſi clavis ad aperiendum varias portas ſalutis et gratiae ſpiritualis hominibus eſt conceſſa, quam habere neceſſe eſt, ut clauſis aperiat, qui curam obtinet animarum. Qui etiam clavem geſtat, extra manſionem vagari non debet, ut paratus ſit in ſtatione continua vocantibus, et non vocantes ſuis exhortationibus, quaſi paſtor ſolicitus, ad ſe trahat.

Haec licet antiqua ſanctorum patrum decrevit auctoritas, quia tamen ab his qui temporalem fructum plus diligunt quam aeternum, invenitur temere non ſervatum, praedictus legatus circa utrumque providens ſtatuit inter alia, nullum ad vicariam de caetero admittendum, niſi jam in preſbyterum ordinatum, vel ſaltem in diaco-

[g] Hoc caput ſequenti poſtponitur in MS. Lamb. et Reg.

[h] puniendis addunt MSS. Lamb. et Oxon.

[i] "et inſtitutione" addit Cott. et Lamb. ſuperaddit "eorundem."

num proximis temporibus ordinandum: qui renuncians aliis beneficiis, ſi quae habet curam animarum habentia, juret ibi reſidentiam facere corporalem; alioquin inſtitutionem ipſius nullam fore decrevit, et vicariam alii fore conferendam. De his autem qui tunc jam fuerant inſtituti, non tamen in preſbyteros ordinati, ſtatuit et praecepit, ut extunc infra annum ad minus ſe facerent in preſbyteros ordinari, alioquin extunc ipſos privatos vicariis fore decrevit, et vicariam alii fore conferendam. Quod de reſidentia circa inſtituendos praeceptum erat, ſtatuens etiam circa ipſos.

Nos autem contra hoc agentium compeſcere malitiam noſtra quoque optima diſcretione volentes, adjiciendo ſtatuimus; ut ſi quis de caetero contra hoc ſtatutum vicariam tenuerit, fructus ſuos non faciat ſic perceptos, ſed ipſos reſtituere teneatur, et ipſorum medietas eccleſiae, cujus eſt vicaria, tradatur, in ipſius utilitatem modis omnibus convertenda. Medietatis vero ulterius pars una in pauperes illius parochiae expendatur, et altera loci archidiacono applicetur. Ipſe vero archidiaconus ſuper his annis ſingulis inquiſitionem faciat diligentem, ſuaque opera et ſolicitudine ſtatutum hoc faciat firmiter obſervari. Qui etiam ſi aliquem contra praemiſſa vicariam comperit retinere, praelato, ad quem ipſius collatio vel inſtitutio pertinet, vicariam ipſam vacare ſine mora denunciet, ut idem circa id exequatur, quod officii ſui viderit intereſſe: qui etiam nec aliter inſtituat, nec poſt factam ſibi denunciationem hujuſmodi, vel poſtquam ad ejus pervenerit notitiam, inſtitutionem vicariae differre praeſumat: quod ſi contrafecerit, a collatione, inſtitutione, et praeſentatione beneficiorum quorumlibet (quiſquis fuerit) donec ea quae ſtatuta ſunt exequatur, noverit ſe ſuſpenſum.

Ad haec, ut omnes malitiae conatus diligenti reprimamus induſtria, ſtatuimus, ut ſi quis contra praemiſſa vicariam retinere contenderit, per menſem unum in ſua rebellione perſiſtens, praeter poenas ſuperius impoſitas, aliis beneficiis (ſi quae habet) ſit ipſo facto privatus: necnon ad vicariam (cui ſic moleſtus incubuit) perpetuo et ad caetera beneficia, quibus vitioſo et adulterino contagio ſe reddidit indignum, per triennium ſit inhabilis ad obtinendum.

Quae omnia non ſolum ad futura porrigimus, verum etiam ad praeterita referri volumus, et in eis efficaciter ſtatuimus et praecipimus obſervari. Archidiaconus vero, ſi quae ſuperius ſunt injuncta, neglexerit, praeter indignationem omnipotentis Dei, quam incurrat, ab ipſa parte ſibi applicanda privetur, et ab ingreſſu eccleſiae, praeſentis ſtatuti auctoritate (quouſque praemiſſa fecerit) ſit ſuſpenſus.

X. *De intruſis.* [k]

Amoris proprii damnabilis et immoderata praeſumptio ſubvertens [l] in judicio rationem, dum ſibi alienum temere concupiſcit, charitatem tradit exilio, mortemque affectat proximi, quem noverit poſſidere; quin etiam morte vel immutatione alia nil agente, calliditate et ſimulatione divinam provocantes iram imprudenter inſurgunt, eum qui vivit, mortuum, et qui adhuc poſſidet, reſignaſſe, verbo et actu mendaciter confingentes.

Quia vero in eccleſiis praecipue citra mare Angliae conſtitutis mortalis hic morbus irrepſit; praefatus legatus ſuper hoc ſtatuit, ne praetextu opinionis vel famae, quae de morte vel de ceſſione habeatur abſentis, ejus beneficium aliquatenus conferatur; ſed praelatus, donec de veritate plenius inſtruatur, expectet; alioquin ad reſarciendum omne damnum ex hoc inflictum abſenti ipſum obligatum eſſe diſcernit. Illum vero qui ſe procuravit intrudi, praeter damnorum reſtitutionem, ab officio et beneficio ipſo facto ſuſpenſum fore decrevit; quod etiam ad illum extendi voluit, qui beneficium eccleſiaſticum, altero poſſidente, occupare vi, vel clam, auctoritate propria, vel potius temeritate praeſumit; vel poſtquam declaratum fuerit ad alium pertinere, armis ſe defendere nititur in eodem.

Nos autem latius et plenius mederi per noſtrum antidotum cupientes, adjiciendo ſtatuimus; ne quis de caetero patronus eccleſiaſticus vel ſecularis ad eccleſiam, in qua jus obtinet patronatus, quemquam audeat praeſentare, niſi probabilem habeat de ipſius eccleſiae vacatione notitiam: in quo caſu licet praeſentare poſſit, ne ſibi per lapſum temporis praejudicium generetur, praelatus tamen, ad quem inſtitutio ſpectat, nequaquam praeſumat praeſentatum admittere vel inſtituere, niſi de morte rectoris vel aliter de vacatione legitima prius conſtiterit. De his vero non aliter conſtare ſufficiat, quam per ipſius mortui vel reſignantis, ſeu alias dimittentis praeſentiam corporalem; aut ſi abſens ſit, per epiſcopi ſeu dioeceſani, in cujus civitate vel dioeceſi mortuus fuiſſe, vel alias dimiſiſſe dicetur, aut ſaltem alterius perſonae auctenticae literas ſigillo auctentico uno vel pluribus conſignatas, vel per inſtrumentum publicum, vel per teſtes juratos idoneos, et omni exceptione majores, a quibus ſuper hoc non tantum de credulitate, ſed etiam de ſcientia, ſecundum juris exigentiam ſufficiens et apertum teſtimonium deponatur. Quod ſi contra ea, quae dicta ſunt, quiſquam in eccleſia de facto fuerit inſtitutus, vel, quod verius eſt, intruſus, inſtitutio talis invalida et nullius penitus ſit momenti, nec per ipſam cuiquam jus aliquod acquiratur, etiamſi poſtmodum forſan appareret ipſam eccleſiam tempore inſtitutionis hujuſmodi vacaviſſe. Cumq; poſtmodum de primi rectoris vita conſtiterit, eo quod perſonaliter veniens ſeipſum oſtendat, aut alias per auctenticas literas, vel inſtrumentum publicum, vel per teſtes idoneos, vivere comprobetur; tam praelatus inſtituens, quam is qui taliter fuerit inſtitutus, ipſi rectori ad reſtitutionem integram fructuum, damnorum, et expenſarum, quae propter hoc ipſe rector incurrerit, teneatur; altero alterius ſolutione minime liberando. Et quia non ſufficit pecuniaria poena, ubi eſt ſpirituale delictum, praelatum, qui contra hoc inſtituerit, nihilominus ab eo tempore quo praedicta commiſſerit,

[k] intruſoribus. MS. Oxon. [l] ſubvertens judicium rationis. MS. Oxon.

a col-

a collatione, inſtitutione, ſeu praeſentatione beneficiorum quorumlibet ſtatuimus manere ſuſpenſum, donec ipſi rectori poſſeſſio reddatur eccleſiae: adjicientes, ut ſi poſtquam de ipſius rectoris vita ſupraſcripto modo conſtiterit, eccleſia non reſtituatur eidem; intruſus vero ſi per tres menſes in tam peſſima rebellione perſtiterit, praeter poenas ſupra impoſitas extunc omnibus beneficiis, quae in eodem regno obtinet, ipſo facto perpetuo ſit privatus; et ad illud quod taliter detinuit, quandocunq; vel quomodocunq; vacaverit, perpetuo ſit inhabilis ad obtinendum, ad quod cupiditatis et rapinae vitio reddidit ſe indignum. Et ſi quidem nullum fortaſſis beneficium habeat, non ſolum ad hoc, quod ſic habere praeſumpſerit, ſed etiam ad quodlibet aliud in illa dioeceſi quam ſceleris ſui peſte turbavit, ipſo facto, auctoritate hujus ſtatuti ſe inhabilem perpetuo eſſe ſciat, et penitus non capacem.

Caeterum ad omnes, qui ad praeſentationem patroni, aut aliis modis, beneficia vel eccleſias ſine canonica inſtitutione praelati, per ſe vel per alios occupare praeſumpſerint, quos adhuc gravius delinquere conſtat; nec non ad eos qui ante hanc conſtitutionem noſtram occuparunt viventis beneficium, vel eccleſiam, et adhuc detinent occupatam; ad eos quoq; qui ſine canonica inſtitutione praelati ſeipſos intrudere praeſumpſerint; niſi infra tres menſes a publicatione hujus conſtitutionis tam occupatores quam intruſores hujuſmodi omnino dimiſerint, quod taliter acceperint, et, ut ſupradictum eſt, ſatisfecerint, ſupranotatas poenas extendi volumus et mandamus; his quae contra tales in conſtitutionibus praedicti legati et provincialium conciliorum totius noſtrae legationis ſtatuta ſunt, in nullo penitus diminutis: contra hos etenim delinquentes poenas illas, ex quo ſufficere non putamus, ſatius eſſe ac tolerabilius exiſtimantes, eccleſiam vel beneficium vacare diutius per incognitam veritatem, quam momento quocunq; adulterari apud violentum vel nefarium poſſeſſorem.

Ad haec, cum ad archiepiſcopum vel epiſcopum, ad quem eccleſiae vel beneficii collatio ſpectat, vacationis notitia probabiliter alias quam praedictis modis forte pervenerit, ſi forſitan beneficium ipſum vel eccleſiam conferat, timens ne per lapſum temporis praejudicium ſibi fiat, poſſeſſionem tamen ipſius eccleſiae vel beneficii corporalem, priuſquam de vacatione ſupra ſcriptis modis conſtiterit, non tradat vel tradi faciat, ſeu conſentiat, vel permittat, neq; is cui collatio facta eſt, poſſeſſionem ingredi propria vel alterius cujuſquam auctoritate praeſumat. Quod ſi archiepiſcopus vel epiſcopus contrafecerit, praedictis poenis ſe noverit ſubjacere. Is vero, cui collatio hujuſmodi facta eſt, ſi contra praemiſſa poſſeſſionem acceperit, ipſa eccleſia ſeu beneficio perpetuo ſe noverit eſſe privatum, et nihilominus aliis poenis ſubjaceat ſupradictis.

XI. *Ne una eccleſia in plures dividatur.*

Unitatem in omnibus maxime vero in divinis et ſpiritualibus officiis et miniſteriis ita [m] perfectio ſequitur, ut diviſionem ſuper omnia deteſtetur, quae deſolationem et ruinam inducit. Nec enim ullum materiale ſubjectum ſtabit, ubi nulla ſacrae rei deſignatio intellectum animi conformiter ad ſe trahit, cum in illo vel in iſto diviſio agit, diverſum faciens quod eſt unum. Ex his catholicae unitatis ſanxit auctoritas, ut in una eccleſia unus ſit rector, quaſi unius corporis unum caput: ſed ſtupefactae zizaniae ſeminator interdum per plurimorum in una eccleſia patronorum diſcordiam, interdum per cupidorum figmenta, qui de ipſa eccleſia nihil aliud quam commodum temporale venantur, hanc peſtiferam ſectionem diverſis modis inducit, ut in plures collata unica eccleſia dividatur, rei pravitatem quadam mutatione vocabulorum ſeu nominum occultantes; et (quod deteſtabilius eſt) in tantum in quibuſdam praelatis ardor cupiditatis et avaritiae exardeſcit, ut praeſentatos ad eccleſiaſtica beneficia non admittant, nec aliter ea conferant, niſi certa proventuum et redditum beneficiorum ipſorum portione retenta, quam ſuis uſibus applicant, vel aliis eam ad tempus vel ſimpliciter conferunt pro ſuo libito voluntatis.

Super his autem legitime compeſcendis praedictus legatus diviſiones et particulares aſſignationes et permutationes penitus prohibens, ſtatuit; ut nunquam in plures perſonatus vel vicarias eccleſia dividatur, et quae tunc ante diviſae fuerant, integrarentur, quam cito facultas ſe offerret; niſi aliqua eccleſia ſic foret ab antiquo forſitan inſtituta, in qua per loci epiſcopum provideri ſtatuit, quod tam redditus quam parochia inter eos congruis portionibus dividantur, et quod ſemper apud eccleſiam reſideat aliquis, qui de animarum cura ſolicitus in celebratione divinorum et collatione ſacramentorum ſe viriliter exerceat et honeſte.

Nos igitur praedicti legati ſanctionem digna aemulatione ſequentes, adjiciendo ſtatuimus, ut omnis hujuſmodi prorſus diviſio ante praedicti legati conſtitutionem facta, niſi tanto eam praeceſſerit tempore, ut merito poſſit antiquitatis jure cenſeri, quaeve poſtmodum eſt ſecuta, nec non cujuſcunq; portionis proventuum eccleſiaſticorum beneficiorum retentio et aſſignatio, quae fieri non poſſe dignoſcitur abſq; labe ſimoniacae pravitatis, per locorum dioeceſanos penitus revocentur. Siqua vero de caetero fiat diviſio, ſeu alicujus portionis retentio, vel aſſignatio, hanc nullam ipſo jure fore decernimus.

Et ne conferentis, ſeu praeſentantis, vel admittentis plures ad unam eccleſiam exemplum mali relinquatur impunitum; praeſentans quidem unus aut plures, jus illa vice praeſentandi amittat, ad ſuperiorem proximum devolvendum. Si vero praelatus ſic contulerit, vel praeſentatos admiſerit, aut certam retinuerit, vel alii aſſignaverit portionem ſimpliciter, vel ad tempus; non ſolum inſtitutio ejus et retentio, vel aſſignatio viribus careat; verum etiam ipſe, quouſq; revocaverit, ipſo facto a collatione, inſtitutione, ſeu praeſentatione beneficiorum quorumlibet ſit ſuſpenſus.

[m] rei perfectio MS. Reg.

XII. *De*

XII. *De abſtrahentibus confugientes ad eccleſiam vel coemeteria, ſeu res ibidem depoſitas; et de auferentibus aliquid praeter voluntatem dominorum eccleſiaſticorum de domibus, maneriis, ſeu grangiis eorundem.*

Ad tutelam et refugium oppreſſorum ita immunitatem eccleſiaſticam cernimus conſtitutam, ut etiam reos ſanguinis ab incurſu hominum defendat: quanto magis inſontes criminum confugientes ad ipſam, et res nulli vitio ſubjacentes, hoſtili timore intra ipſius eccleſiae ſepta repoſitas, convenit non ſolum exinde non abſtrahere vel rapere, ſed etiam non contingere, ut in eis aliquid temeritatis attemptetur, ſatis intelligit, qui prudenter attendit. Praeterea circa tuitionem tam perſonarum ad eccleſias vel coemeteria confugientium, et rerum quae in ipſis pro ſecuritate fiducialiter reponuntur, quam circa ſalutem hominum prophanorum, qui Dei timore contempto, et eccleſiae reverentia prorſus abjecta, immo totius humanitatis et famae pudore depoſito, ad hujuſmodi confugarum abſtractionem et rerum praedam et rapinam, de locis ipſis ſe conferunt impudenter; nos tanto promptius oportet intendere, quanto ſceleris hujuſmodi perfidia magis noſcitur periculum importare.

Nos igitur hujuſmodi iniquitates et ſcelera perfecto odio, ex officii noſtri debito, proſequentes ſtatuimus, ut ſi quis aliquem ad eccleſiam, coemeterium, vel clauſtrum confugientem inde abſtraxerit violenter, vel ei victum neceſſarium prohibuerit, in quo ſimilis eſt necanti, aut res alienas in locis praedictis depoſitas violenter ſeu hoſtiliter aſportaverit, vel aſportari fecerit, aut factam ſuo nomine vel a familiaribus ſuis abſtractionem, prohibitionem, vel aſportationem ratam habuerit, aut abſtrahentibus, prohibentibus, vel aſportantibus praebuerit publice vel occulte auxilium, conſilium, vel conſenſum, ipſo facto ſit excommunicationis vinculo innodatus, a quo nullatenus abſolvatur, niſi prius eccleſiae, cui tantam injuriam intulit, et damnum paſſo ſatisfecerit competenter. Et ſi quidem excommunicatus hujuſmodi monitus a ſuo dioeceſano infra praefixum ab eo tempus non ſatisfecerit, terra ipſius ſubjiciatur eccleſiaſtico interdicto, quod ante praeſtitam ſatisfactionem nullatenus relaxetur. Quod ſi forte terram non habuerit, dominus terrae, in qua moratur, ſi monitus infra terminum ſibi ad hoc indultum, extra eam non expulerit hujuſmodi peſtilentem; extunc terra ipſius eccleſiaſtico interdicto ſupponatur, quamdiu ille ibidem remanſerit duraturo. Nempe ſi talis excommunicatus clericus ſit, et a praelato ſuo commonitus, infra terminum, quem ei duxerit praefigendum, minime ſatisfecerit, extunc omni beneficio eccleſiaſtico, quod in eodem regno obtinet, ſit privatus. Si vero nullum obtinet, ad quodcunq; ejuſdem regni beneficium per quinquennium ſit inhabilis obtinendum. Etenim digne ab eccleſiaſticis bonis excluditur, qui charitatem et eccleſiae decus in Dei contemptum, et proximi diſpendium tam nequiter violavit. Quae autem in praemiſſis ſtatuta ſunt, eadem contra eccleſiarum incendiarios, et effractores volumus et praecipimus obſervari.

Ad haec, ſiquis de domibus, maneriis, grangiis, et aliis locis hujuſmodi ad archiepiſcopos, epiſcopos, vel alias perſonas eccleſiaſticas, vel ad ipſas eccleſias pertinentibus accedens, quicquam praeter voluntatem aut permiſſionem dominorum, vel eorum qui ſunt hujuſmodi rerum cuſtodes deputati, conſumere, vel auferre, aut contrectare praeſumpſerit, ipſo facto ſit excommunicatione ligatus, a qua, donec ſatisfecerit, abſolutionis gratiam minime conſequatur.

Et ne hoc ſalubre ſtatutum praetextu ignorantiae negligatur, ipſum vel intentionem ipſius per annum continuum a tempore publicationis ejuſdem in eccleſiis cathedralibus, collegiatis, et aliis, per capellanos et rectores eccleſiarum quibuſlibet diebus dominicis, aſtante parochianorum et fidelium multitudine, praecipimus publicari.

XIII. *Ne quis impediat matrimonia celebrari in facie eccleſiae.*

Conjugale foedus ab ipſo Domino inſtitutum, ſicut poteſtati humanae non ſubjacet, ita nullius temerario patere debet occurſui, quo minus in conſpectu hominum ſolemnitatem accipiat; per quam, prout expedit, omnibus innoteſcat. Quapropter diſtrictius inhibemus, ne quis matrimonia contracta legitime, quo minus in facie eccleſiae ſolemnizentur, impedire praeſumat. Epiſcopi vero, quorum intereſt ſacra tueri, condigne punire ſtudeant hujuſmodi praeſumptores. [n]

XIV. *De executione teſtamentorum.*

Libertatem extremi judicii ſicut multa favoris praerogativa muniunt legitimae ſanctiones, ita ipſius executionem convenit adjuvare, ne quis impedire valeat arbitrium teſtatoris.

Propterea ſuper teſtamentorum executione duximus ſtatuendum, ut executor teſtamenti cujuſlibet ad executionem nullatenus admittatur, neq; teſtamentum coram ordinario ſecundum approbatam conſuetudinem praeſentatum, per ipſum aliquatenus approbetur, niſi prius quoad hunc actum ſui fori privilegio coram eo expreſſe renunciet executor. Praecipimus etiam ſtatuendo, quod hujuſmodi teſtamentorum executores, priuſquam adminiſtrationem bonorum attingant, inventarium in praeſentia aliquorum fide dignorum, qui veriſimiliter bonorum defuncti noverint qualitatem, omnino conficiant, et illud ſuo ſuperiori praelato oſtendant. Si quis autem, inventario non confecto, adminiſtrare praeſumpſerit, ad ſui epiſcopi arbitrium puniatur. Super approbatione ſiquidem teſtamenti ejus, qui in diverſis dioeceſibus beneficia, dum viveret, obtinebat, approbationi illius epiſcopi, in cujus dioeceſi teſtator deceſſit, fidem volumus adhiberi.

XV. *Ne praelati fructus eccleſiarum vacantium percipiant.*

Eccleſiarum diſpendia ex injunctae nobis ſollicitudinis cura ſubmovere volentes, ne duplici

[n] MS. Lamb. et Oxon. ita: "epiſcopi vero quorum intereſt ſacra tueri, ſuis adminiſtrationibus ſint ſuſpenſi, donec praemiſſa fuerint executi."

deſolatione

deſolatione confectae nimium deprimantur, ab his maxime, qui ſuperintendentes quotidianam inſtantiam, ſubjectis debent eccleſiis et viduatis rectoribus propriis, paterno conſolari tenentur affectu; ſtatuimus ut cum eccleſias vacare contigerit, praelati, ſub quibus conſiſtunt, fructus et proventus per annum vel aliud tempus nequaquam percipiant earundem, neq; ſuos faciant ſic perceptos, ſed de ipſis fiat, quod in canonibus eſt ſtatutum, niſi forte iidem praelati jus hujuſmodi ſibi ex ſpeciali privilegio, vel ex conſuetudine ab antiquo, valeant vendicare; quod ſi contrafecerint, donec totum reſtituerint, ab officio ſint ſuſpenſi. Sequeſtrationes autem fructuum et proventuum beneficiorum eccleſiaſticorum a praelatis fieri penitus prohibemus, quod et leges et canones interdicunt, niſi caſus ſpeciales emergant, in quibus ſequeſtrationes, certae conſuetudines et jura permittunt; aliter autem factas ſequeſtrationes et latas occaſione hujuſmodi excommunicationum, ſuſpenſionum, et interdicti ſententias, nullas eſſe decernimus ipſo jure. Praelatus etiam qui hujuſmodi ſequeſtrationes fecerit, quouſq; eas revocaverit, ipſo facto [o] a Dalmaticae tunicae et ſandaliorum uſu ſit ſuſpenſus.

XVI. *De oblationibus capellarum reſtituendis eccleſiae matrici.*

Gratia quae de concedentis benignitate procedit, recipientem manifeſte reddit ingratum, ſi vertitur in abuſum, vel ſuis non contenta finibus extenditur in alterius laeſionem. Eccleſiaſticae quidem providentiae pietas, dum alteri per alterum non vult iniquam conditionem afferri, ſed quando privata perſona capellam propriam deſiderat obtinere, idq; juſta cauſa mediante epiſcopus conceſſerit, ſemper adjicere conſuevit, ut id fiat ſine praejudicio juris alieni. Quod et nos ſalubri et optimo remedio proſequentes, ſtatuimus et diſtricte praecipimus, ut capellani miniſtrantes in capellis hujuſmodi, quae ſalvo jure matricis eccleſiae ſunt conceſſae, univerſas oblationes et caetera, quae, ipſis non recipientibus, ad eccleſiam matricem pervenire deberent, ipſius eccleſiae rectori ſine difficultate reſtituant, cum id tanquam alienum juſte nequeant detinere. Si quis autem reſtituere contempſerit, ſuſpenſionis vinculo, quouſq; reſtituerit, ſe noverit innodatum.

XVII. *De domibus eccleſiarum reficiendis.*

Improbam quorundam avaritiam proſequentes, qui cum de ſuis eccleſiis et eccleſiaſticis beneficiis multa bona ſuſcipiant, domos ipſarum et caetera aedificia negligunt, ita ut integra ea non conſervent, et diruta non reſtaurent; propter quod ipſarum eccleſiarum ſtatum deformitas occupat, et multa incommoda ſubſequuntur: ſtatuimus et praecipimus, ut univerſi clerici ſuorum beneficiorum domos et caetera aedificia, prout indiguerint, reficere ſtudeant condecenter; ad quod per ſuos epiſcopos vel archidiaconos ſolicite moneantur. Si quis vero poſt epiſcopi vel archidiaconi ſui monitionem per duos menſes id facere ceſſaverit, extunc epiſcopus ipſe vel archidiaconus ipſius clerici ſumptibus, id fieri faciat diligenter de fructibus ipſius eccleſiae et beneficii; praeſentis auctoritate ſtatuti, tantum accipi faciens, quantum ad refectionem hujuſmodi ſufficiat peragendam. Cancellos etiam eccleſiae per eos qui ad hoc tenentur, refici faciant, ut ſuperius eſt expreſſum. Archiepiſcopos vero, epiſcopos, et alios inferiores praelatos, domos et aedificia ſua ſarta, tecta, et in ſtatu ſuo conſervare ac tenere ſub divini judicii obteſtatione praecipimus, ut ipſi ea reficiant, quae refectione noverint indigere.

XVIII. *De procurationibus, quae ratione viſitationis non debentur, non accipiendis ab archidiaconis vel aliis inferioribus praelatis, niſi cum viſitent.*

Naturalis diſpoſitionis effectus ferenti ſemen reddit, et fructum laboris multiplicat operanti. Abſurdum vero ſimulq; iniquum nemo dubitat, ibi quemquam, ubi non ſeminat, metere, et ex his colligere quae non ſpargit. Ex his ſacrorum canonum proviſio aequitate ponderata decrevit, ut eccleſia quae viſitationem recipit, in temporalibus et ſpiritualibus eccleſiarum bonis ſalubriter conſtitutis inſtitutam procurationem exhibeat viſitanti. Cum autem ratione viſitationis procuratio debeatur, ſi quid exigitur vel recipitur, hujuſmodi ratione ceſſante, jam male accepti et indebiti nomen ſubit.

Cum igitur intellexerimus, quod pleriq; praelati procurationes a ſubditis exigunt, licet viſitationis officium non impendant; nos tam eccleſiarum indemnitati, quam praelatorum ſaluti conſultius providentes, diſtrictius inhibemus, ne quis eorum procurationem, quae ratione viſitationis debetur, ab eccleſia quacunq; recipiat, niſi cum eidem viſitationis officium impendit; qui vero receperit, donec reſtituerit, ab ingreſſu eccleſiae ſit ſuſpenſus. Epiſcopi vero et alii inferiores praelati, cum viſitant, in ſuperflua comitiva, ſeu evectionum numero, vel alias in expenſis gravare ſubditos non praeſumant, ultra quantitatem et numerum determinatum in conſtitutione felicis recordationis Innocentii papae quarti; ne videantur in viſitationibus magis lucris pecuniariis inhiare, quam eccleſiarum velle conſervare ſtatum, vel ſalutem quaerere animarum. Quod ſi contrafacere attemptaverint, ſubditi eis non pareant in hac parte. Latas etiam, hujuſmodi occaſione, excommunicationum, ſuſpenſionum, et interdicti ſententias ipſo jure decernimus eſſe nullas. Secum etiam viſitationis tempore ſuperfluam et oneroſam multitudinem hominum non adducant, per quam eccleſiarum requies perturbari ſaepius conſuevit, ſed moderationem ſequantur conſtitutionis canonicae in Lateranenſi concilio promulgatae.

XIX. *Ne pecunia recipiatur a ſubditis pro crimine vel delicto notorio.*

Deus omnipotens, cujus omnia ſunt, pretium quodlibet pro delicto non accipit, et holocauſtum non poſtulat pro peccato: quidam vero ad aliorum regimen deputati hoc ignorantes, aut ex

[o] loco eorum quae ſequuntur MS. Lamb legit, « a collatione, inſtitutione, praeſentatione beneficiorum quorumcunq; ſit ſuſpenſus. »

temeraria quadam induſtria contemnentes, cum peccatur a ſubditis, debitam poenam pro pecunia remittunt; ex quo fit, ut Deo non indulgente, tam judex criminis, quam commiſſor ſua in eodem ſacculo conſignent delicta pariter judicandi. Et quia ſecundum beatum Iſidorum, nullam reus pertimeſcit culpam, quam redimere nummis exiſtimat; non ex hoc mala voluntas minuitur, vel mutatur, ſed potius datur auctoritas et licentia delinquendi.

Circa correctionem quorundam criminum talium praefatus legatus ſtatuit, ut archidiaconi eccleſias utiliter et fideliter viſitent, de ſacris vaſis et veſtibus et qualiter diurnis et nocturnis officiis eccleſiae ſerviatur, et generaliter de temporalibus et ſpiritualibus inquirendo; et quae corrigenda invenerint, corrigant diligenter: eccleſias autem ſuperfluis non gravent expenſis, ſed procurationes duntaxat, cum viſitant, exigant moderatas; non ſecum ducant extraneos, ſed modeſte ſe habeant in familia et equis; nec pecuniam ad hoc, ut non viſitent, vel non corrigant, vel ut crimina non puniant, ab aliquo recipere praeſumant, nec aliquos ſententiis ſuis involvant injuſte, ut ab eis ex hoc poſſint pecuniam extorquere. Unde, cum haec ſapiant ſimoniacam pravitatem, decrevit, ut qui talia agere praeſumpſerint, ſic extorta in duplum erogare in pios uſus, arbitrio epiſcopi ſui compellantur; ſalva nihilominus alia poena canonica contra ipſos. Praecepit etiam, ut dicti archidiaconi capitulis per ſingulos decanatus frequenter interſint; in quibus diligenter inſtruant inter alia ſacerdotes, ut bene ſciant, et ſane intelligant verba canonis miſſae et baptiſmatis; ea ſcilicet maxime, quae ſunt de ſubſtantia ſacramenti.

Nos igitur ſtatutum praedicti legati contra tales editum adjuvantes, adjiciendo ſtatuimus, ne archidiaconi pro aliquo mortali et notorio crimine, vel de quo ſcandalum generatur, pecuniam a delinquente pro ipſo recipiant, ſed commiſſum crimen puniant animadverſione condigna. Epiſcopis vero diſtricte praecipimus, ut hujuſmodi ſtatutum ſalutare firmiter faciant obſervari.

XX. *Ne beneficia ſpiritualia tradantur ad firmam.*

Indignum eſt in ſpiritualibus pecuniarium inire commercium, dicente apoſtolo Petro ad Simonem: " non eſt tibi pars neq; ſors in ſermone iſto. " Avare enim et facile ſpiritualia vendit, qui eorum exercitium pecuniae interventione conducit. Provide igitur conſtitutionem praedicti legati comperimus inhibentem, ne dignitates vel officia, puta decanatus vel archidiaconatus, vel proventus ex eccleſiaſticae vel ſpiritualis juriſdictionis exercitio, ſeu ex poenitentia, vel altari, vel aliis ſacramentis quibuſlibet venientes, ullo modo concedantur ad firmam. Nos autem contra hoc tam ſanctum et tam ſalubre ſtatutum fieri a pluribus audientes, adjiciendo ſtatuimus; ut ſi de caetero quiſpiam contrafecerit, datio ad firmam ſic facta non teneat; et contrahentium neuter alterutri ex tali contractu, tanquam invalido (quacunq; juris auctoritate, aut beneficii hujuſmodi noſtrae conſtitutionis expreſſa renunciatione, vel alia pactione vallato) aliquatenus obligetur. Nihilominus tertia parte proventuum ejus rei, quam de facto ad firmam dari contra hoc ſtatutum conſtiterit, fabricae majoris eccleſiae cathedralis modis omnibus applicanda. Quae omnia volumus locum habere, et ſtatuimus obſervari, cum laicis eccleſia datur ad firmam, et cum ultra quinquennium etiam clericis eccleſiae firma conceditur, contra conſtitutiones a dicto legato ſuper his ſalubriter promulgatas. Eccleſiis quoq; a gravi praejudicio praecavere cupientes, ipſas ad firmam dari patronis earum ſub praemiſſis poenis diſtrictius inhibemus.

XXI. *De reſidentia archiepiſcoporum et epiſcoporum.*

Paſtor bonus cognoſcens gregem ſuum debet ipſum et mentis et corporis oculis jugiter intueri, et ne ipſum inſidioſus lupus invadat ſicut hoſtis perſequendo invigilet; ſic praelatus reſiſtat continue defendendo. Oportet igitur ut corporali praeſentia ipſum tueatur ſolicite; quia vadens paſtor et veniens ſaepe non invenit quod reliquit, eo quod illud adverſarius non recedens neq; dormiens aſportavit. Sane licet epiſcopi ad perſonalem reſidentiam circa gregem Domini ſibi commiſſum tam divinis quam eccleſiaſticis praeceptis noſcantur aſtricti; quia tamen in partibus noſtrae legationis nonnulli ſunt, qui hoc attendere non videntur; nos igitur praedicti legati monitionem et exhortationem ſuper hoc ad archiepiſcopos et epiſcopos prudenter emiſſam aemulationis condignae ſtudio ſubſequentes, ipſos efficaciter hortamur in Domino, et in virtute ſanctae obedientiae, atq; ſub divini atteſtatione judicii commonemus, ut ad commiſſi gregis curam, et ad deſponſatarum ſibi eccleſiarum ſolatium, praecipue diebus ſolennibus, quadrageſimalibus et adventus, praeſentiam ſuam exhibeant debitam, quibus ſe fide media copularunt: in quibus ſanctum chriſma, et oleum ſacrum, et oleum infirmorum, in die coenae Domini quolibet anno conficiant, niſi eos dictis diebus ab ipſis eccleſiis a ſuis ſuperioribus evocatos, ex alia juſta cauſa oporteat abſentare; ut quod ipſorum nomen praetendit, et commiſſum ſibi miniſterium exigit (quod non minus gerit oneris quam honoris) ſolicitis ſtudeant excubiis obſervare.

XXII. *De appropriationibus eccleſiarum non faciendis.*

Quoniam alienationes ſacrarum eccleſiarum ſanctorum patrum et Romanorum pontificum decreta prohibere ſummopere ſtuduerunt: nos ipſos ex officii noſtri debito ſufficientia, qua poſſumus, imitantes, univerſis epiſcopis diſtrictius inhibemus, ne quis eorum eccleſiam ſibi ſubjectam alteri epiſcopo vel monaſterio ſeu prioratui appropriationis jure conferat, vel aſſignet, niſi is cui appropriare voluerit, adeo manifeſtae paupertatis prematur onere, vel alia legitima cauſa ſubſit, quod talis appropriatio non tam juri contraria, quam pietati conſona merito cenſeatur. Si vero contra praemiſſa facta fuerit hujuſmodi appropriatio, ipſo jure invalida et nullius penitus ſit momenti; ſed ab epiſcopo, qui hoc fecerit,

cerit, ſicut de facto proceſſerit, modis omnibus revocetur.

Nonnulli quoq; in eccleſia, quae per proprios gubernari conſuevit rectores, in uſus eorum conceſſa, ut totum quod ex appropriata ſibi eccleſia provenit, inhianter abſorbeant, ipſamq; dimittant vicario deſtitutam; aut ſi vicariam in ea forte inſtituerint, ita eidem modicam relinquunt fructuum portionem, quod non poteſt ſibi ſufficere, et archidiaconorum, et alia incumbentia ſibi onera ſupportare. Quo fit, ut quod in eleemoſynam eſt proviſum, in ſitim avaritiae confluat, et tranſeat in rapinam. Super his igitur ſalubria remedia cogitantes, ſtatuimus et praecipimus diſtricte, ut univerſi religioſi, exempti et non exempti, Ciſtercienſes, et alii quicunq; qui eccleſias in proprios uſus habent, ſi vicarii non ſunt poſiti in eiſdem, infra ſex menſium ſpatium vicarios praeſentare dioeceſanis, qui eos inſtituere debeant, non omittant; quibus ſufficientem pro facultate eccleſiarum ſtudeant religioſi aſſignare portionem; alioquin extunc iidem dioeceſani id facere ſtudeant diligenter. Statuimus quoq; ut ipſi, qui eccleſias in proprios uſus habent, domos in ipſarum eccleſiarum parochiis conſtruant, vel olim conſtructas reaedificent vel conſervent, in quibus honeſte poſſint recipi viſitantes. Supradicta vero omnia tam ab epiſcopis, quam ab aliis qui eccleſias in proprios uſus habent, fieri praecipimus et ſervari.

XXIII. *De bonis inteſtatorum.*

Cum mortis incerta praeoccupatio ſaepe ſic anticipet ultimi arbitrii voluntatem, ut conficiendi teſtamenti ſeu extremae diſpoſitionis adimat vitae deciſio facultatem; agit humana pietas miſericorditer in defunctum, cum res temporales, quae illius fuerant, per diſtributionem in pios uſus ipſum juvando ſequuntur, et coram caeleſti judice pro ipſo propitiabiliter intercedunt. Proinde ſuper bonis ab inteſtato decedentium proviſionem, quae olim a praelatis regni Angliae cum approbatione regis et baronum dicitur emanaſſe, firmiter approbantes, diſtricte inhibemus, ne praelati vel alii quicunq; bona inteſtatorum hujuſmodi quocunq; modo recipiant vel occupent contra praemiſſam proviſionem. [p]

XXIV. *De delegatione cauſarum.*

Judicii robur et decus exornat auctoritas judicantis, et coram illo tutis greſſibus incedere veritas praeſumitur, de quo ſtatus eminentior et meliora ſtipendia ſtrenuos actus et dignos fructus juſtitiae repromittunt. Proinde ſacris canonibus inhaerentes, quibus ſtatutum eſt, ut non niſi perſonis in majori ſtatu conſtitutis cauſae a ſede apoſtolica delegentur, eadem juris auctoritate commoniti ſtatuimus, ut ab archiepiſcopis, epiſcopis, vel aliis ordinariis, non niſi perſonis in dignitate vel officio conſtitutis, aut cathedralium vel aliarum eccleſiarum collegiatarum canonicis cauſae aliquatenus committantur.

XXV. *De forma citationis.*

Ita mortalium ſaeva cupiditas ſuum in ſeipſum reflectit ardorem, ut quicquid ſibi poſſit attrahere non deſiſtat, non timens divinam offenſam vel proximi laeſionem, quod litigiorum anfractus et procellae cauſarum manifeſte declarant, in quibus ſeipſum ſolum reſpiciens litigator, ſic errat in via juſtitiae, ut aequum et juſtum aeſtimet, quicquid adverſario noceat, et jure vel injuria ſibi proſit.

Sane quoniam in citationis articulo fraudem praecipue fieri eſt compertum, praedictus legatus Otho ſtatuit, ut per impetrantes vel eorum nuncios in cauſis regni Angliae citatoriae literae non mittantur, ſed judex moderatis ſumptibus impetrantis per ſuum fidelem nuncium eas mittat, qui vocandum diligenter perquirat: quem ſi invenire non poterit, die dominico vel alio ſolenni, apud eccleſiam loci illius, in quo degere conſuevit, dum miſſa cantatur, literas legi faciat et exponi; vel ſaltem ad decanum, in cujus decanatu moratur, qui vocandus exiſtit, citatio dirigatur, qui a judice juſſus hoc fideliter exequatur per ſe vel per certos ſuos nuncios et fideles, quodq; inde fecerit eidem judici reſcribere non omittat. Nos autem, ut circa citationis articulum cautius procedatur, et totius diſcriminis materia (quantum in nobis eſt) penitus auferatur, conſtitutioni dicti legati adjiciendo ſtatuimus, ut cum judex contra quemlibet abſentem emittit citationis edictum, citationem faciendam decano loci, vel alii alicui certae perſonae demandet. Is vero cui demandata fuerit, cum eam fideliter fuerit executus, ſecundum ſtatuti formam ſe citaſſe reſcribat: alioquin citationi quae aliter facta appareat, fides nulla adhibeatur; cum nec ſecundum ipſam, contra eum, qui citatus dicitur, ad poenam aliquam procedatur.

XXVI. *De juramentis advocatorum.*

Laudabile vitaeq; hominum neceſſarium advocatorum officium, qui quaſi athletae juſtitiae in campo judicii militant, multum quidem exauctorizatur ab illis, qui in ipſo infideliter ſe exercent, per quos juſtitia deperit, et litium proceſſus innumeris ſubterfugiis impeditur. Haec ſane praedictus legatus diligenter conſiderans, et prudenter attendens, inter alias ſanctas conſtitutiones decrevit, ut quiſquis advocati officium voluerit generaliter mereri, is apud dioeceſanum, cujus juriſdictionis exiſtit, originis vel domicilii ratione, praebeat juramentum: " quod in cauſis, quarum patronus exiſtet, patrocinium fidele praeſtabit."

Nos igitur hujuſmodi ſtatuto, per quod iniquitati occurritur, relevatur juſtitia, et ſuccurritur veritati, parare volentes ſemitam ampliorem, adjiciendo ſtatuimus; ut ſecundum ea quae in dicto ſtatuto contenta ſunt, nullus advocatus niſi literas dioeceſani, coram quo jurare praecipitur, prius oſtendat, fidem de juramento hujuſmodi

[p] MS. reg. et Lamb. ſequentia addunt. " Qui vero contrafecerint epiſcopi quidem a tunicae Dalmaticae et ſandaliorum uſu; alii vero praelati ab ingreſſu eccleſiae, donec ſic recepta bona juxta dictam proviſionem diſtribuenda reſtituerint, ſint ſuſpenſi."

exhibito

exhibito facientes, vel niſi de novo exhibeat hujuſmodi juramentum, ad nullius cauſae patrocinium admittatur.

XXVII. *Ne judex pacem vel concordiam partium impediat.*

Cum partes ſuas amittat judicium, ubi actoris et rei conquieſcit diſſenſio, nec aliud agere judex debeat juxta legitimas ſanctiones, quam ut controverſiam dirimat inter ipſos; multum profecto delinquit, qui partes ad pacem et concordiam paratas, maxime praetextu alicujus commodi, nititur impedire. Quia vero per impedimentum hujuſmodi, ſi contingat, provocatur Deus, laeditur proximus, judicii contaminatur honeſtas, et jurgiorum materia confovetur; nos ſtatutum legati praedicti, qui fuit ſuper hoc ſimplici prohibitione contentus, efficacius proſequentes, adjiciendo ſtatuimus ut ſi quis de caetero pro impedimento paci ſeu compoſitioni litigantium objiciendo quicquam receperit; ei, qui dederit, modis omnibus reſtituere teneatur, necnon tantundem exſolvat, pauperibus erogandum. Alioquin ex eo tempore, quo ſcelus hujuſmodi ſic recipiendo commiſerit, donec ſic ut dictum eſt reſtituerit, excommunicationis vinculo ſe noverit eſſe alligatum.

XXVIII. *De publica abſolutione.* [q]

Sicut eccleſiaſticae cenſurae vinculum ad medelam inventum eſt, ut ſanum efficiat languidum, quem coercet, et publice notum fieri conſuevit; ita beneficium abſolutionis, quod ligato impenditur, expedit notum eſſe, ne non vitandus in ſui contumeliam, vel ſcandalum, ab aliis evitetur: proinde ſtatuimus, ut cum aliquam excommunicationis, ſuſpenſionis, vel interdicti ſententiam contigerit relaxari, mandetur alicui, ut relaxationem hujuſmodi publice nunciet locis et temporibus opportunis.

XXIX. *De inſtitutionibus ſeu collationibus.* [r]

Chriſtianae religionis veritas ita pleroſq; in ſuorum cordium elatione reliquit, ut cum animae ſuae curae vix unuſquiſq; ſufficiat, ipſi ſe plures eſſe mendacii ſtatera penſantes, non ſolum unius beneficii ſed multorum intrepide curam ſuſcipiunt, in quo quandoq; non reſident, nec ad ſacros ordines ſe faciunt promoveri, quos ipſius beneficii cura requirit, ſed etiam multas et innumeras curas ſibi congregant impudenter, et per vanitates et falſas inſanias ambulantes miſeras animas, quas curandas acceperunt, neceſſario negligunt, cum onus tale implere ipſa facti impoſſibilitate non poſſunt. Sane hos carni contra Spiritum, et adverſus Deum et proximum aſſiſtentes, et quaſi de induſtria recedentes a Deo, dum ſeipſos in manus diaboli manifeſte praecipitant, animas Chriſto auferunt, et pauperum alimonias in uſus ſuperfluos (ne dicamus in malos) nefanda perverſitate convertunt: a tantis eruere periculis ſanctorum patrum, Romanorum pontificum, et caeterorum ſuper his auctoritatem gerentium, conſtitutiones, tam ab antiquis retro temporibus, quam modernis, multiplici ſollicitudine laboraverunt. Quorum labor etſi meritorius fuerit his, qui vineam Domini fideli exercitio coluerunt, quibus virtus fuit etiam male viventibus materiam miniſtrare virtutis; multis tamen in hoc prophanae cupiditatis ardore craſſantibus, laboris hujuſmodi profectum invenimus defuiſſe: qui praeter clavem diſpenſationis apoſtolicae ſedis, pluralitatem beneficiorum eccleſiaſticorum animarum curam habentium, non ſolum de manu praelatorum male ſuſcipere, verum etiam auctoritate propria, violentaq; manu damnabiliter occupare praeſumunt, et temere per excogitatas malitias et ſubterfugia detinere.

Ex his autem dicere non ſufficimus quanta mala proveniunt; eccleſiae namque maculatur honeſtas, annullatur auctoritas, fides Chriſti proſternitur, charitas exulat, ſpes pauperum deperit; eo quod apertum vident os divitis vel potentis, in quod intrat omne beneficium vacaturum, quod ſuum non eſt. Miſer peccator et caecus, rectorem ſe jactans, non tam recipit quam furatur. Inter ipſos quoque divites contentiones et ſcandala oriuntur, lites et odia conſoventur, digne etiam ſuper hujuſmodi regnorum homines divinae indagationis exarſiſſe ignem, et propter aliquorum delicta in omnes miſiſſe vindictam, ex hoc praecipue formidamus: et dum nihil aliud ita periculis plenum conſpicimus, talia vel graviora etiam pertimeſcimus in futurum, niſi Dei miſericordia nos reſpiciens correctionis apponat remedium ſalutare.

Volentes igitur contra peſtiferum hunc et vix curabilem morbum officii noſtri diligentiam adhibere, et tota, quantum in nobis eſt, virtute curare; praedicti quoque legati conſtitutionem ſuper his editam, ipſius inhaerendo veſtigiis adjuvantes, adjiciendo praecipimus, ut de praeteritis ante hanc noſtram conſtitutionem, circa beneficiorum cum cura animarum pluralitatem, necnon contra illos, qui, prout debent, in beneficiis ſuis nec reſident, nec ordinem ſacrum ſuſcipiunt, quem ipſius beneficii cura requirit, de commiſſis praelati ſinguli ſine ulla diſſimulatione diligenter inquirant, et in illis faciant ſtatutum generalis concilii fideliter obſervari.

Archiepiſcopi etiam diligenter ſuper praemiſſis inquirant in provincialibus conciliis ſuis, et negligentes corrigant, ut tenentur, cum de his in diſtricto Dei judicio rationem reddere teneantur. In poſterum autem, cum ad beneficium curam habens animarum quemquam praeſentari, aut ipſius collationem alias fieri debere contigerit, ſtatuimus, ut praelatus, qui circa id ſuum gerit officium, prius de vita et converſatione praeſentati vel inſtituendi, ac de aliis quae jura praecipiunt inquiſitione praemiſſa, hoc quoque diligenter diſcutiat et inquirat, utrum habeat praeſentatus vel inſtituendus hujuſmodi perſonatus vel beneficia alia curam animarum habentia; et ſi quidem habet, an illa cum diſpenſatione an ſine illa tenuerit; quam ſi habere ſe aſſerit, illam intra terminum a praelato ſtatuendum, poſt aſſertionem hujuſmodi ipſi praelato exhibere procuret, alioquin extunc nullatenus admittatur. Quod ſi aliter inſtitutus fuerit, nulla ſit inſtitu-

[q] MS. Lamb. " de abſolutione excommunicati notorii publice denuncianda. "

[r] Capitum ſequentium ordo in MS. Oxon. et reg. variat in ſeq.

tio

tio ipſo jure. Diſpenſatione vero exhibita ipſe praelatus provide conſideret, an ex vi diſpenſationis ipſius, aliud vel alia cum jam habitis valeat obtinere. Quod ſi eum plura beneficia ſine diſpenſatione habere vel habuiſſe compererit, ipſum ad idem, de quo agitur, aliquatenus non admittat; hec idem obſervans, ſi exhibita diſpenſatio non ad futura, ſed tantum ad praeterita ſe extendit, niſi prius in hoc caſu inſtituendus ipſe praeſtet corporaliter juramentum, quod habita poſſeſſione in beneficio, in quo inſtituitur, ſtatim alia beneficia, quae prius habuit, ſine difficultate dimittens, de illis per ſe vel per alium extunc nullatenus ſe intromittat. Quod ſi facere praeſumpſerit, praeter notam perjurii, quam incurrit, habitis et habendis ipſo jure noverit ſe privatum. Poſtquam autem, ſecundum ea quae diximus, quiſquam fuerit inſtitutus, illico praelatis in regno eodem conſtitutis, in quorum dioeceſi conſiſtunt priora beneficia, quae habebat, necnon patronis ipſorum, quod geſtum eſt (ſi commode poterit) denunciet inſtitutor, ut de beneficiis ipſis, quae ad ipſos ſpectare videntur, diſponant, et nihilominus nomina beneficiorum ipſorum conſcribens, in proximo tunc provinciali futuro concilio ea denunciet: in quo videatur qualiter ſit de ipſis beneficiis ordinatum; et ut appareat, utrum ſic inſtitutus verum dixerit, qui prius dixit ſe alia beneficia non habere.

Quod ſi praelatus inſtituens ſecus egerit, inſtitutionem factam revocet infra menſem; alioquin a collatione et inſtitutione ad ipſum in quibuſcunque beneficiis ſpectantibus, quouſque revocaverit, ſit ſuſpenſus, jus conferendi ad proximum ſuperiorem devolvendo. Quod ſi de his nihilominus intromiſerit, etiam ab ingreſſu eccleſiarum ſit ſuſpenſus. Cum eum qui a ſe reprobatum crimen incurrit, merito culpa redarguit, et in quo alium judicat, ſeipſum condemnat, dum in eodem ipſe reprobus invenitur. Hanc, apoſtolo dicente, fugiendam labem in praelatis eccleſiae deteſtantes, firmiter inhibemus, ne praelatus, qui praeſentatum ſibi ad vacantem eccleſiam ob defectum ſacrorum ordinum recuſat admittere, alii eandem eccleſiam conferat, qui defectum hujuſmodi patiatur, ne ſic potius videatur acceptaſſe perſonam, quam juſtitiam dilexiſſe. Quod ſi fecerit, ejus collatio vel inſtitutio ipſo facto ſit invalida, et nullius momenti penitus cenſeatur.

XXX. *De commendis eccleſiarum.*

Miſerabilis humanae dignitatis caſus ita concupiſcentiae fraena laxavit, ut recuſſo acumine rationis, et contra mala ſtatuta irrationabilitatis virga conjuncta, nihil putetur iniquum, quod inexplebilia vaſa cupiditatis videatur influere, nihil inhoneſtum, quo avaritiae paretur cibus, eſuriem non minuens, ſed augmentans. Haec ſi animos ſimplicium obſident, dolendum eſt in uno genere hominum, qui laici idcirco dicuntur, quod popularibus ſunt miniſteriis derelicti; ſed in illis, quibus Dominus pars eſt haereditatis eorum, qui haereditatis ſuae reſtitutionem ſibi debent a Domino praeſtolari, qui ducatu ſuo regere alios et gubernare tenentur, haec tanto amarius et acerbius fienda conſpicimus, quanto iniquius committuntur in illis et periculoſius tolerantur.

Sane inter adinventiones eorum, qui fraudes contra ſuas animas moliuntur, hanc maxime comperimus divini et humani juris praeſidia confundentem, quod cum una eccleſia unius debeat eſſe rectoris, ſicut et ratio dictat, et multiplicis juris ſtatuta declarant; quidam tamen rationis expertes vel juris regulas contemnentes, dum ad plurium eccleſiarum occupationem, velamen aliud non habentes, quoquo modo ditari feſtinant, vacantes eccleſias ſibi commendari procurant, amplectentes juris verba, non ſenſum, quod aliquando permittit unam habere eccleſiam intitulatam, et aliam commendatam. Et cum juxta ſanum intellectum propter neceſſitatem vel utilitatem vacantis eccleſiae jus commendationis non tam praeceptorie quam permiſſive fuerit introductum; ipſi ad cupiditatis ſuae lucrum omnia convertentes, in ipſarum eccleſiarum diſſipationem, non ſolum unam, ſed plures recipiunt commendatas. Inter multa vero pericula, quae ex hac peſtifera factione proveniunt, advertimus eccleſiaſticarum rerum diſpendia, ſpiritualium negligentiam et contemptum, dum miſeri cupientes caſum in malum ſuum, quae aliena eſſe debuerant, congregantes, aut in proprios luxus et pompas ſuperbiae profundentes, quae ſunt ad pauperum alimoniam conſtituta. Haec autem pro mole peccati furta, rapinas, et filii in conſpectu patris victimationem excedere divini juris teſtimonio comprobantur. Nec praeterit divinum intuitum caecitas concedentis, qui dum eccleſiae proſpicere debet, perſonam hominis accipit, cui non tam curandam ovem committit, quam miſerabiliter devorandam. Quia igitur nec timorem divini judicii, nec ſacrorum canonum intentionem ad coertionem talium ſufficere, vel etiam proficere nunc uſque videntur: nos et animarum ſaluti et eccleſiarum ſtatui et indemnitati, diligentia qua poſſumus ex officii noſtri debito proſpicere cupientes, univerſas eccleſiarum commendationes hactenus quibuſcunq; factas, niſi ex evidenti utilitate, unius tantum eccleſiae commendatio facta ſit, penitus revocamus, et ipſas exnunc vacare decernimus; eis ad quos ipſarum collatio, vel ad eas praeſentatio ſpectat, diſtricte mandantes, ut infra duos menſes poſt praeſentis conſtitutionis noſtrae publicationem conferant ſeu praeſentent, alioquin ipſarum collatio ad ſedem apoſtolicam devolvatur. In poſterum autem prohibemus eccleſiam quamlibet commendari, niſi juſta cauſa vel legitima id expoſcat. Et ut omnibus verſutiis, adinventionibus, et fallaciis occurramus, ſtatuimus, ne cuiquam ultra unum tantum cum cura animarum beneficium obtinenti, eccleſia commendetur, neque plures eccleſiae alicui perſonae valeant commendari. Quod ſi contra ea, quae ſalubriter hac noſtra proviſione ſtatuta ſunt, eccleſiae commendationem a quoquam et cuiquam in locis noſtrae legationis fieri contigerit, ipſam et quicquid ex ea ſecutum fuerit, ipſo jure decernimus non valere. Epiſcopus vero qui commendationem contra praemiſſa fecerit, donec ipſam revocaverit, ipſo facto a collatione ſeu praeſentatione beneficiorum quorumlibet ſit ſuſpenſus.

XXXI. *De confirmatione epiſcoporum.*

Paſtoralis ſedis eminentia multis indigens gratiae divinae muneribus, et paſtor in ſe mundus ambulet coram Deo in meritum et in conſpectu populi, ad doctrinam; inter alia quae de pontificum electione ſacri canones providerunt, illud ſibi praecipuum vendicat, ut talis ad eam perſona conſcendat, quae nullis (quantum humanitus poſſibile eſt) ſit maculis denigrata. Quorundam igitur ignorantiam vel negligentiam, aut diſſimulationem, quae circa electorum confirmationes frequenter habetur, vel etiam procuratur, ex officii noſtri debito, diligentia qua poſſumus corrigentes, ſtatuimus, et in virtute ſanctae obedientiae praecipimus diſtricte, ut cum electionis epiſcopalis confirmatio poſtulatur, inter caetera ſuper quibus inquiſitio et examinatio procedere debet, ſecundum canonum inſtituta, illud exactiſſime inquiratur, utrum beneficia plura cum animarum cura, qui electus eſt, antequam eligeretur, habuerit; et ſi habuiſſe inveniatur, an cum eo ſuper hoc fuerit diſpenſatum, et an diſpenſatio, ſi quam exhibuerit, vera ſit, et ad omnia beneficia, quae obtinuit, extendatur. Quod ſi in aliquo praemiſſorum is, ad quem confirmatio ſpectat, electum deficere ſua diſcuſſione compererit, eidem nullatenus munus confirmationis impendat.

XXXII. *De his qui tempore electionis dimittunt beneficia, et poſtea reaſſumunt eadem, ſi eos eligi non contingat.*

Ambitionis vitium in ardore ſitis exaeſtuans, dum nec Mariae optimam partem amplectitur, nec ad Marthae miniſterium in frequentia profectus aſpirat, ſed per dominandi libidinem ad omnem eum ducentem tramitem detorquetur; abjecto rationis intuitu fas et nefas improba temeritate permiſcet.

Sane illud evenire interdum didicimus, ut cum vacante ſede, quam quis aſcendere concupiſcit, ipſe metuens ſe obtentorum beneficiorum pluralitate in ſuo deſiderio poſſe deficere, ipſa beneficia reſignat, immo penes eum, ad cujus collationem ſpectant, deteſtabili quadam pactione deponit, ut ſi eum eligi non contingat, eadem beneficia, quaſi depoſita, poſtmodum reaſſumat.

Contra hoc igitur tam abominabile colludium, et ſanctum et Deo placens obſtaculum opponentes, diſtrictius inhibemus, ne cuiquam de caetero taliter ſua beneficia reſignanti, eadem reſtituantur, nec quaſi de novo aliquatenus concedantur, ſed tanquam vacantia de perſonis aliis canonice ordinentur. Quod ſi hujuſmodi reſignanti beneficia ipſa vel aliqua, ex eis fuerint reddita vel conceſſa, redditionem vel conceſſionem in eum factam invalidam decernimus et inanem. Qui vero taliter in ſuis manibus reſignata, poſtmodum ſcienter ea contra praemiſſa contulerint, aut ipſum reſignantem inſtituerint in eiſdem, ſi quidem epiſcopus fuerit a Dalmaticae et pontificalium indumentorum uſu, alius vero praelatus inferior ab officio ſit ſuſpenſus, donec illud duxerint revocandum.

XXXIII. *De his qui pactionem faciunt cum praeſentatis.*

Quia plerumque evenire didicimus, quod cum ad vacantem eccleſiam fuerit praeſentatio facienda, is, qui praeſentatus eſt, prius cum patrono de certa ſumma de bonis eccleſiae, ſibi annuatim ſolvenda, paciſcitur; et ſic pactus, ad eccleſiam praeſentatur: nos huic actui tam ſimoniae vitium quam eccleſiae diſpendium ingerenti occurrere intendentes, univerſas promiſſiones et pactiones hujuſmodi penitus revocamus, et eas in poſterum fieri diſtrictius inhibemus; et ſi factae fuerint, vires aliquas decernimus non habere. Penſiones autem omnes eccleſiis parochialibus hactenus impoſitas revocamus, niſi qui eas obtinent ſeu percipiunt, praeſcriptione legitima, vel ſpeciali privilegio, aut certo jure ab initio ſint muniti.

XXXIV. *Quod negotiationes non fiant in eccleſiis.*

Omnipotens Dominus, qui cum propter peccata noſtra nobis iraſcitur, non obliviſcitur miſereri, ſciens ſe poſſe ac debere placari per contritorum et humiliatorum gemitus et orationes, templa et oratoria conſtrui voluit, in quibus convenientes fideles, abſtracti a cunctis exterioribus actibus, et ſeipſos, clauſis corporis ſenſibus, in ſuis conſcientiis colligentes, per oblationes et hoſtias, et praecipue per ſacrificia contriti cordis et orationes, quibus Deo conjungimur, iram juſti judicis mitigarent, ut, in miſericordiam converſa juſtitia, peccatores juſte non conſumantur pro meritis, ſed pro clementia conditoris miſericordiam conſequantur. Hoc ipſe Dei Filius quam acceptum ſibi ſit, verbis et operibus indicavit, eccleſiam (cum ſit Dominus omnium) ſpecialiter aſſerens domum ſuam, eam non negotiationis ſed orationis domum voluit nominari, tantum abhorrens in templo negotiationis commercia exerceri, ut de funiculis facto flagello vendentes et ementes de templo ejiceret; licet in eo ea, quae ad uſum ſacrificiorum erant neceſſaria, venderentur: aperte ſignificans quam deteſtabile ſit illorum delictum, qui mercata in eccleſiis faciunt, et negotiationes exercent, de domo Dei ſpeluncam latronum, et domum diaboli facientes; cum in hujuſmodi contractibus ſe ad invicem decipiant vel intendant decipere contrahentes. Ea propter diſtrictius inhibemus et inhibendo ſtatuimus, ut in eccleſiis quibuſcunq; noſtrae legationis, nullus de aliquibus rebus venalibus mercatum teneat, nec ullam prorſus negotiationem exercere praeſumat; archiepiſcopis, epiſcopis, et aliis eccleſiarum praelatis in virtute obedientiae firmiter injungentes, ut hoc ſalubre ſtatutum per cenſuram eccleſiaſticam ab omnibus inviolabiliter faciant obſervari.

XXXV. *Quod fiat proceſſio pro pace regni, et terrae ſanctae.*

Juſtus et miſericors Dominus, qui non vult mortem peccatoris, ſed ut convertatur et vivat, hominum peccata quandoq; punit temporaliter, ut aeternaliter non condemnet, juſte viſitat, et miſericorditer affligendo caſtigat, ut convertantur ad eum, et non pereant peccatores. Unde quando

quando peccata noſtra dividunt inter nos et Deum noſtrum, ipſe languores et peſtilentias immittit, et famem et bella exoriri permittit, diſſenſiones et guerras et alia multa mala, quibus inceſſanter, peccatis eorum exigentibus, homines affliguntur. Ex hoc ſiquidem regnum Angliae inclytum, quod pacis pulchritudine gaudere ſolebat, guerris, diſſenſionibus et bellis afflictum eſt multipliciter temporibus iſtis et miſerabiliter deſolatum: et (quod pudori et dolori eſt toti populo chriſtiano) terram ſanctam, in qua ipſe Dei Filius ſalutem humani generis operatus eſt, tradidit in manus hoſtium nominis chriſtiani, ut propter delicta noſtra, nos terrae tam ſanctae habitatione indignos oſtendens, populum chriſtianum ad bellandum bellum ſuum exerceat ad ſalutem. Ipſe vero Dominus, qui quos diligit, arguit et caſtigat, qui vulnerat et medetur, converſus ad orationes fidelium ad ſe revertentium, miſericordiam in ira non continet, ſed cum juſte iratus fuerit, miſericordiae recordabitur, ut peſtilentiis et malis ceſſantibus, afflictis conſolationem tribuat, languidis ſanitatem reſtituat, et diſcordantibus unitatem. Ea propter antiqui patres deliberatione provida ordinaverunt, ut certis temporibus publicae proceſſiones fierent et ſolennes, in quibus conveniens fidelium populus, viſitatione Domini caſtigatus, et eo zelo devotionis accenſus, orationibus ad miſerandum Dominum provocaret: et ne vitio ingratitudinis arguatur, de collatis beneficiis Deo gratias exhibeat, et laudes exſolvat. Quos nos digna aemulatione ſequentes, ſtatuendo praecipimus, ut in omnibus terris legationis noſtrae, quolibet anno, in craſtino octavae Pentecoſtes, fiat una proceſſio publica et ſolennis, in qua convenientes fideles, tam religioſi, quam ſeculares, de pace miſericorditer reſtituta Deo gratias exſolventes, orent ad Dominum, ut ipſe, converſo furore ſuo, regnorum et terrarum ipſarum gubernacula dirigat, pacem fidelibus tribuat, et reſtitutam concordiam continuet, et confirmet; et terram ſanctam, quam ſuo proprio ſanguine rubricavit, ad laudem et gloriam nominis ſui reſtituat cultui chriſtiano.

XXXVI. *De legendis conſtitutionibus.*

Honoris eccleſiaſtici conſervatio catholicae fidei unitatem et meritum praebens et augens, gratiam et pacem perquirit a Domino populis chriſtianis, et apud miſericordem Patrem, pro ſanctae matris eccleſiae reverentia, placabilia et exauditione digna facit vota juſtorum. Ex diverſo vero diverſa et contraria prorſus eveniunt, ut fidem et unitatem ſcindat conculcata religio, et iram et indignationem omnipotentis Dei effundat ſuper populum exlegem, per ſua deſideria inordinata naufragantem, et inexorabilem reddat miſericordis Domini pietatem. Proinde ad conſervanda hujuſmodi, poſitos a Domino ſuper cuſtodias gregis ſui, archiepiſcopos et epiſcopos ſalubriter excitamus; et eis in virtute ſanctae obedientiae diſtricte praecipimus, ut ad eccleſiarum et eccleſiaſticarum perſonarum tuitionem ſeu cuſtodiam ſolicite invigilent, et intendant circa reformationem ipſarum, paſtoralem curam et operam ac intentam diligentiam apponentes, per quae eccleſiae et eccleſiaſticae perſonae plurimum ad reſtaurationem et conſervationem poterunt adjuvari. Contra eos vero, qui in his eorum juriſdictionem et opus impedire temptaverint, ſanctorum patrum, Romanorum pontificum, et noſtras conſtitutiones contra talia promulgatas obſervent, et faciant obſervari, ſub poenis quae in his conſtitutionibus exprimuntur. Ne autem ignorantia conſtitutionum ipſarum ab earum obſervantia quemquam poſſit avertere, praecipimus univerſis archiepiſcopis, epiſcopis, abbatibus, prioribus exemptis, et non exemptis, necnon et cathedralium eccleſiarum capitulis, ut omnia ſtatuta haec, quae in hoc noſtro concilio ſunt promulgata, in ſcriptis habeant, et ipſi archiepiſcopi et epiſcopi eadem in ſuis ſynodis, annis ſingulis, de verbo ad verbum, perlegi faciant diligenter.[s]

XXXVII. *De monachis et canonicis regularibus et monialibus.*

Regnum caelorum manſionibus multis, teſte veritate, diſtinctum, de mundo iſto quaſi de torculari ſibi exprimit et colligit incolas, per varias incedentes virtutum ſemitas, et extra mundi contagia per diverſos cancellos poenitentiae ſalientes, manſionum caeleſtium tabernacula variis praemiorum ſtipendiis ingreſſuros. Inter omnes hujuſmodi ſanctum et Deo proximum ordinem monachorum per virum illum venerabilis vitae, gratia et nomine Benedictum, docente Spiritu Sancto, inſtitutum et elevatum ad chariſmata meliora, quanto per altioris vitae gradus a diebus antiquis de terrenis triumphantem attendimus, et regnum Dei ſancta violentia rapientem, tanto cura major nobis illius incumbit perſeverare decorem, munire ſanctimoniam, et immiſſiones per angelos malos praecludere, atq; illatos ab hoſtis gladio et inſidiis ſanare languores. Quoniam igitur haec ſancta religio, aliquibus ſolutis conſtantiae nodis, in luxum labentes ad tramites latitudinis, quae ducit ad mortem, miſerabiliter declinavit, occurrimus ſub divino conſilio et ſpe caeleſtis adjutorii, ut officii noſtri debito circa opportunam reformationem ſalubriter inſiſtamus.

XXXVIII. *De profeſſione novitiorum facienda.*

Sane bonae memoriae Otho Portuenſis epiſcopus, ſancti Nicholai in carcere Tulliano diaconus cardinalis, et apoſtolicae ſedis legatus, inter alia de ſtatu monachorum provida deliberatione conſtituit, ut quicunq; admiſſus eſt in monaſterio ad probationem, profeſſionem incontinenti faciat, anno probationis elapſo, aut exeat de eodem. Alioquin abbas vel prior, qui aliquem ſine profeſſione ſuſtinuerit ultra annum, per praeſidentes in capitulo graviter puniatur, et novitius qui ſic ſteterit, profiteri cogatur, vel haberi debeat pro profeſſo. Nos autem, ut expreſſa et inſtans poena coerceat, quos dilata et tacita ſub confidentia impunitatis non cohibet a delicto; adjiciendo ſtatuimus, ut abbas, prior,

[s] Hic deſinit codex regius. h. m. Expliciunt conſtitutiones Octoboni.

vel

vel abbatiſſa, cujuſcunq; ordinis vel religionis exiſtant, qui novitium profiteri non fecerint, anno probationis elapſo, niſi canonico fuerint impedimento detenti, vel novitius ipſe monaſterium exierit infra menſem, tamdiu in omnibus ſextis feriis in pane et aqua jejunent, donec novitium ipſum fecerint profiteri. Nulli quoq; novitio, antequam profeſſionem fecerit, aliquod officium vel miniſterium committatur, cum eo tempore ita regulari diſciplinae deditus eſſe debeat et intentus, ut ad talia divertere ſibi valde pernocivum apertiſſime dignoſcatur.

XXXIX. *Ut conſtitutiones ſanctorum pontificum legantur.*

Porro cum ignorantia, mater erroris, ita in interitum ducat, ut caecus ambulans in tenebris, illius non ſentiat prius damnum quam incurrat; antedictus legatus ſalubri conſtitutione decrevit, ut abbates et priores continue poſt regulam ſcribi faciant conſtitutiones et ſanctiones ſanctorum pontificum ad eos et ad eorum ordinem praecipue pertinentes, quae in compilatione domini Gregorii papae noni in ſubſcriptis titulis continentur; viz. " cap. de regularibus. cap. ex parte tua. et cap. ſtatuimus. et cap. ne religioſi. cap. de ſtatu monachorum. cap. monachi. capitulo, cum ad monaſterium. cap. in ſingulis. cap. ea quae. cap. de ſimonia. cap. quoniam ſimoniaca labes. cap. de ſententia excommunicationis. cap. monachi. cap. univerſitatis. cap. cum illorum abſolutio. cap. de monialibus. cap. de fidejuſſoribus. cap. quod quibuſdam. cap. de ſolutionibus. cap. ſi quorundam decretales. " Nos autem adjiciendo ſtatuimus et diſtricte praecipimus, ut magiſtri novitiorum eos in regula ſancti Benedicti vel ſancti Auguſtini, ſeu quacunq; alia doceant, et inſtruant diligenter, ita quod quilibet monachorum et religioſorum regulam plene addiſcat, vel quaſi corde tenus eam ſciat. Praedictae vero conſtitutiones in ſingulis monaſteriis bis in anno, in principio ſcilicet adventus, et in capite quadrageſimae, omnibus convocatis, in capitulo perlegantur.

XL. *De monachis proprietariis et aliis religioſis.*

Quia vero in monachis eſt quaſi idololatria quarumcunq; rerum detenta proprietas, in cujus vitium facile inducuntur, et corruunt, diabolo ſuggerente; praedictus legatus ſimplici praeceptione canonis contentus, ſtatuit, ut quilibet monachus proprium de caetero penitus non habeat, et ſi habeat, praelato ſuo ſine facti dilatione reſignet. Quod nos efficacius proſequentes ſtatuimus et diſtricte praecipimus, quod cujuſcunq; ordinis abbates et priores, qui proprios abbates non habent, ſuper proprietariis bis in anno inquiſitionem faciant diligentem, ut quos tales invenerint, ſecundum ſanctiones canonicas et regularia ſtatuta puniant. Quod ſi ipſi abbates et priores hoc implere neglexerint, ipſo facto a ſuis adminiſtrationibus ſint ſuſpenſi, donec praemiſſa fuerint diligenter executi.

XLI. *Quod non detur pecunia pro veſtibus, calceamentis, et caeteris vitae neceſſariis monachorum.*

Et quidem ne de proprietatis vitio ſuper dorſum peccatoris fabricandi occaſio ſatanae offeratur, et ipſi homini detur habilis [t] occaſio delinquendi; ſtatuimus, ut cum quiſpiam monachorum vel aliorum religioſorum veſtibus, calceamentis, et aliis vitae neceſſariis indiguerit, is qui ſuper his miniſtrandi gerit officium, pecuniam ſive denarios non tradat pro re hujuſmodi taliter indigenti, ſed res ipſas, prout neceſſitas exegerit, ſubminiſtret. Si autem is, qui hujuſmodi praeeſt officio, contrafacere praeſumpſerit; officio in quo deliquit, et praeſtitit materiam delinquendi, ſit privatus; nihilominus alias ſuperioris arbitrio eſt puniendus.

XLII. *Quod monachi ſoli non ſtent in maneriis vel eccleſiis.*

Monachos ſeu canonicos regulares per maneria vel eccleſias ſolos morari tam indecens, quam animabus eorum periculoſum eſſe conſpicientes, firmiter et diſtricte praecipimus; ut abbates et priores monachos ſic manere non faciant ſeu permittant. Sed ſiqui ſint, eos ſine morae diſpendio revocent ad conventum, vel ſibi unum monachum ſtudeant ſociare. Alioquin ipſi abbates et priores ab officio, donec illud adimpleverint, ſint ſuſpenſi. Quod ſi forte pauperes habeant eccleſias, quae duobus non ſufficiant exhibendis, faciant illis per ſeculares clericos deſerviri, ut ſic nec debitis eccleſiae fraudentur obſequiis, nec regularis frangatur integritas diſciplinae.

XLIII. *Quod monachi non dent aliis monachis maneria ad firmam.* [u]

Ad firmam vero, quae inſtar mercationis habet, alicui monacho dare manerium, eccleſiam, poſſeſſiones, vel alia quaelibet bona, ſive a proprio praelato ſive ab alio quocunq; diſtrictius inhibemus. Quod ſi contra factum fuerit, praeter poenas ante dicti legati vel aliis conſtitutionibus impoſitas, quicunq; dederit firmam hujuſmodi vel tradiderit, ſingulis ſextis feriis in pane tantum et aqua per unius anni ſpatium jejunet.

XLIV. *De eſu carnium.*

Ad haec quoniam regularis obſervantia, quae per arctam viam ducit ad vitam, per carnis ſuperbiam laxatis habenis multipliciter impugnatur, merito ſancti patres carnem voluerunt ab eſu carnium cohibere, ut ſuperbiam ejus contereret parcitas, et per mundi abſtinentiam, carne devicta, ſpiritus gratiam Domino decantaret. Super his praenotatus legatus ſtatuit, ut cum eſus carnium ſit monachis nigri ordinis per regulam beati Benedicti, niſi in certis caſibus et locis necnon abbatum eorum praeſidentium generali capitulo interdictus; monachis, qui per abuſum conſueverunt veſci carnibus, abbates et priores

[t] MS. Lamb. omittit " habilis. " reg. et Cott. " habilitas, " omittendo " occaſio. " [u] Quod monachi non dent aliis monachis maneria ad firmam. MS. Oxon. In MS. Lamb. hoc caput cum ſequenti coaleſcit.

loco

loco hujuſmodi vetiti cibi juxta facultatem domus alium competentem miniſtrare curarent. Nos autem adjiciendo firmiter et diſtricte praecipimus et inhibemus, ut abbates et priores abbates proprios non habentes, ac abbatiſſae ſeu prioriſſae ordinis ſancti Benedicti, circa eſum carnium ſolicite et diligenter inquirant; et eos, quos invenerint in hoc delinquentes, graviter puniant, delicti et delinquentium circumſtantias attendentes. Epiſcopi quoq; cum ſubjecta ſibi monaſteria viſitant, de hujuſmodi eſu carnium ſubtiliter diſcutiant et inquirant, et puniant illos quos poena invenerint indigere: alioquin praeter indignationis et maledictionis aeternae acerbitatem, donec id fecerint, ſint ſuſpenſi.

XLV. *Ne aliqui religioſi utantur in refectorio pretioſioribus vaſis aliis fratribus.* [x]

Illud quoq; ridiculoſae ſcurrilitatis opprobrium auferentes, quo monachi et alii religioſi quidam, ſe majores aliis exiſtere exiſtimantes, et oſtentare volentes, vaſis pretioſioribus uti contendunt; diſtrictius inhibemus, ne quis monachorum vel monialium ſeu canonicorum regularium, cipho argenteo, vel pretioſiore in refectorio vel in aliis locis utatur, illum quaſi proprium poſſidendo; aut in dormitorio majori apparatu lecti vel tegiminis. Cum enim omnes pares ſint, et ſub ſanctae fraternitatis nomine ſint coaequales, ridiculum eſt, ut alter ſe majorem altero oſtendat, qui de hoc gloriari deberet, ut oſtendat ſe caeteris minorem.

XLVI. *De infirmis.*

De infirmis, quibus humanitatis praebere praeſidium charitas jubet, et pietas interpellat, diſtricte praecipimus, ut prior vel ſupprior clauſtralis ſaepe viſitationis exercitium adhibens, circa ipſos vigilanter inquirat, qualiter ab infirmario procurentur. Si quos vero in hoc defectus invenerit, ipſos abbati vel priori denunciare feſtinet: abbas autem vel prior omnem defectum ſine tardatione et negligentia circa id faciant emendari. Quod ſi abbas vel prior minime praemiſſa ſervaverint, ipſo facto, donec id fecerint, ab officio ſint ſuſpenſi.

XLVII. *Quod ſemper in refectorio duae* [y] *partes conventus remaneant.*

Statuimus inſuper, et diſtricte praecipimus, ut cum abbas vel prior vult aliquos in camera ſua reficere, ita reficiendorum ibidem numerus moderetur, quod duae partes ſaltem fratrum in comeſtione remaneant in conventu. In hoc vero apponat providentiam diligentem, ut ſine perſonarum acceptione, nunc hos nunc illos ad refectionem vocet, quos magis noverit indigere.

XLVIII. *Quod nulli religioſi vendant vel aſſignent aliis liberationes.* [z]

Volentes etiam eccleſiarum indemnitatibus providere, illud vitium extirpamus, quo quidam abbates, priores, et aliarum eccleſiarum rectores, et cuſtodes hoſpitalium, cupiditatis ardore, qui eorum corda vehementer inflammat, interveniente pretio, plus perſonis quam eccleſiis conſulentes, ad certum tempus, ſeu ad vitam illorum, quibus fit conceſſio, certum quid (quod communiter liberationes appellant) communiter vendunt et aſſignant, pro vitae neceſſariis ſingulis diebus vel certis temporibus exſolvendis. Ex quo fit, ut eccleſiis, hoſpitalibus et monaſteriis in dictarum liberationum exſolutione gravatis; illorum qui debent eccleſiis et monaſteriis deſervire, ac infirmorum et pauperum, ad quorum ſuſtentationem hujuſmodi bona ſunt ſpecialiter aſſignata, numerus minuatur, per quod eccleſiae ſervitiis debitis, et pauperes ac infirmi alimoniis defraudantur, in illorum, qui eas concedunt, animarum periculum et ſcandalum manifeſtum. Propter quod diſtrictius inhibemus, ne unquam perſonis aliquibus hujuſmodi liberationes vendantur. Et ſi aliquae ante hanc noſtram conſtitutionem conceſſae fuerint in perpetuum, vel ad tempus, reſignantibus vel decedentibus illis, qui eas obtinuerunt hactenus, abbates, priores, rectores, et cuſtodes praefati eas de novo eorum haeredibus vel aliis non concedant. Quod ſi ſint, qui contra hoc ſalubre ſtatutum aliquid attentare praeſumpſerint, anathematis vinculo feriantur, et niſi eas revocaverint, ab officio ſint ſuſpenſi.

XLIX. *Quod ſervetur antiquus numerus religioſorum.* [a]

Caeterum cum juxta ſapientiae doctrinam, in multitudine populi ſit dignitas regis, et in paucitate plebis ignominia principis, nulla debet avaritia, nulla debet deſidia vel contemptus arripere, ut regis regum cultum attenuet colentium paucitas, et contra multiformis nequitiae hoſtem minuatur exercitus bellatorum. Ideoq; ſtatuimus et diſtricte praecipimus, ut in ſingulis monaſteriis, et in his praecipue, quae ſunt eccleſiae cathedrales, ſervetur antiquus numerus monachorum.

L. *De ratione adminiſtrationis reddenda.* [b]

De praelatis autem et miniſtratoribus atq; officialibus illud ſtatuimus, ut abbates et priores proprios abbates non habentes, ſaltem ſemel in anno, praeſente toto conventu, vel aliquibus de ſenioribus et prudentioribus ad hoc a capitulo deputatis, reddant de ſtatu monaſterii, et adminiſtratione ſua, plenariam rationem. Si quis vero prior vel abbas ſtatutum hujuſmodi neglexerit obſervare, ipſo facto, donec id fecerit, a ſuis adminiſtrationibus ſit ſuſpenſus.

LI. *Quod religioſi non emant vel vendant.* [c]

Venalium rerum commercia, quibus cupiditas dandi minus vel plus recipiendi expetit captiones, vix aut nunquam ſine interventu peccati, etiam inter laicos fieri dignoſcuntur: quanto autem magis eorum manus, qui ſunt ſacrae

[x] MS. Lamb. ita: ut religioſi utantur in refectorio, dormitorio, vel domibus ſeu locis aliis, vaſis pretioſioribus. [y] "tres" MS. reg. pro "duae." In MS. Lamb. hoc caput cohaeret cum antecedenti. [z] libertates ſpirituales MS. Lamb. pro liberationes. [a] MS. Lamb. ita legit titulum: quod ſemper duae partes remaneant in refectorio. [b] In MS. Oxon. hoc caput ſequenti poſtponitur. [c] MS. Lamb. ita: quod commercia non exerceant religioſi.

religionis habitu et obſervantia a terrenis actibus elevati, ſordidum et foetidum exiſtit a talibus coinquinari? Hoc igitur contra illos, quaſi abominabilem lepram, officio debitae ſolicitudinis inſequentes, arctius inhibemus, ne monachi vel moniales, aut religioſi quilibet, cujuſcunque religionis exiſtant, mercationes, quae in emendo vel vendendo conſiſtunt, in nundinis, mercatis, vel aliis locis audeant in quibuſcunq; rebus aliquatenus exercere: alioquin non ſolum hi qui fecerint, verum etiam hi, de quorum mandato proceſſerit, ipſo facto ab officio ſint ſuſpenſi; quae ſuſpenſio nullatenus per ſuperiorem relaxetur, donec ſatisfecerint in praemiſſis. Quaecunque vero circa monachorum ſtatum et converſationem ſuperius ſunt ſtatuta, in monialibus quoque, quae de eadem ſunt profeſſione, aeque volumus et praecipimus obſervari.

LII. *Quod moniales a certis locis non exeant.* [d]

Moniales Deo dedicatae, quae abnegantes ſeipſas, et renunciantes ſeculo, Chriſti ſervitio ſe perpetuo manciparunt, omni cuſtodia ſe ſervare debent, et portas ſenſuum obſervare, ne unquam introitus pateat maligno ſpiritui, ex quo aliis vel eis in pravorum deſideriorum ardore, vel ſaltem levi cogitatione, detur occaſio delinquendi. Ea propter in coenobiis certa ſunt loca deputata, quae eas exire non convenit, ut poſſint Domino cordis et corporis innocentiam obſervare. Intrare enim debet oratorium monialis, in quo prudenter orando ſibi provideat, ne aliquando in temptationem incidens, in delictum aliquod prolabatur. Accedat ad capitulum, in quo juſte poeniteat quod commiſit; et intret dormitorium et refectorium horis ſuis, in quibus corpus ad ſuſtentationem recreandum, ne deficiat; aſſiſtat ſibi temperantia, ne ex refectionis ſuperfluitate caro recalcitret; et ut eam non deſerat fortitudo, ut reſiſtat fortiter temptationibus, dum quieſcit. Sed caeteris horis moretur in clauſtro, in quo ſic ſe claudat, et corporis ſui ſenſus cuſtodiat, ut inter ſe et mundum chaos firmatum eſſe intelligens, et ſolum Deum oculis mentis aſpiciens, aliquod praeguſtet de aeternae vitae dulcedine contemplando. Praemiſſa vero loca a perſonis ſecularibus vacua eſſe praecipimus, et ad ea non niſi ex neceſſaria vel juſta cauſa perſonae ſeculares accedant; et hoc non frequenter, ſed raro, ne ex frequenti converſatione ſecularium, quies earum et contemplatio perturbetur, vel ſaltem ad ſecularia cogitatione vel deſiderio earum animus prolabatur.

Eapropter illud ſtatuimus, ut nunquam cum hominibus, vel aliquibus perſonis religioſis vel ſecularibus, niſi in locis publicis, et non ſuſpectis, colloquium habeat monialis, et niſi ſerioſum colloquium eſt habendum. Monialis ſola non accedat ſeu conveniat ad loquendum, ſed ſibi ad minus monialis alia Deum timens, et in religionis obſervatione rigida ſocietur, quae illas ſemper videat, et poſſit omnium, quae per aliam dicta vel facta fuerunt, eſſe teſtis, niſi quando voluerit confiteri. Nunquam etiam extra domum, niſi de ſuperioris permiſſu, cum aliquo homine comedat; nec tunc niſi cum tali, qui tanta ſit ei conſanguinitate vel affinitate, ſeu alia honeſta familiaritate conjunctus, et alias non ſuſpectus, quod non liceat inter eos aliquod ſuſpicari ſiniſtrum. Alia vero loca, quam quinque praemiſſa, monialis ſibi reputet penitus interdicta, ut ad ea nunquam accedat, niſi ad locum infirmariae, vel ad alium monialibus ad hoc deputatum; in quo de licentia abbatiſſae ſeu prioriſſae cauſa recreationis eſſe poterit, ſi debilitate fuerit, ſeu infirmitate detenta, ubi infirmitatis et recreationis remedia recipiat opportuna. Ad officinas etiam moniales, niſi illae, quibus hoc ex officio competit, non accedant; et illae nunquam ſolae, ſed cum honeſta ſocietate, ut ſuperius de aliis eſt expreſſum. Abbatiſſa vero et prioriſſa, et caeterae, quae monaſteriis praeſunt, quocunque nomine cenſeantur, monaſteria non exeant, niſi pro evidenti monaſterii utilitate vel neceſſitate urgente, et cum ſocietate honeſta. Caeteris vero inferioribus monialibus nuſquam, niſi juſta vel neceſſaria cauſa, exeundi monaſterium licentia praebeatur: et tunc nunquam ſolae ire, eſſe, vel morari extra monaſterium permittantur, niſi tali moniali fuerint ſociatae, quae ſic probata in monaſterio fuerit, quod de ipſa nihil ſiniſtri valeat ſuſpicari. In terris quoque noſtrae legationis conſuetudinem abolemus, qua moniales monaſteria conſueverunt exire occaſione proceſſionum, quantumcunque fuerint publicae et ſolennes; firmiter ſtatuentes, ut occaſione praedicta monaſteria non exeant moniales, ſed intra ſepta monaſteriorum proceſſionum ſolennia peragant temporibus, in quibus conſueverunt fideles in proceſſionibus convenire. Nihilominus archiepiſcopis, epiſcopis, et aliis eccleſiarum praelatis, quibus viſitandi officium de jure ſeu de conſuetudine competit, in virtute ſanctae obedientiae, et ſub obteſtatione divini judicii diſtricte praecipimus, ut monaſteria monialium, prout expedit, viſitantes, quae ſtatuta ſunt, firmiter faciant obſervari.

LIII. *Ut religioſi* [e] *frequenter confiteantur, et frequenter celebrent.*

Ad haec quia ſcriptum eſt, quod "ſepties in die cadit juſtus;" eo quod nemo exiſtens in mortali corpore ſine crimine vivit; neceſſaria et multum utilis eſt, praecipue religioſis, confeſſio: in qua omnibus, quae Deum poſſent offendere, vel conſcientiam premunt, cum cordis contritione diſcuſſis, et cum animi amaritudine recenſitis, accedant cum ſecuritate conſcientiae ad orandum, et ad offerendum immaculatam hoſtiam Deo in altari. Propter quod ſtatuimus, quod abbates, ſeu priores vel ſuppriores, eis abſentibus, frequenter requirant, ſaltem ſemel in menſe, confeſſores monachis deputatos,

[d] MSS. Lamb. et Reg. ita: quod moniales non niſi ad loca certa exerceant.

[e] monachi Codd. MSS. Cott. et Lamb. pro religioſi.

de

de nominibus confitentium monachorum; ut ſic illos, qui non confitentur frequenter, graviter arguant, et ad confitendum inducant. Quod mandamus contra monachos in ſacerdotio conſtitutos, qui non frequenter celebrant, obſervari.[f]

Finis conſtitutionum domini Othoboni ad Angliam legati.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
Clement. IV. 4.	Bonifac. 25.	1268.	Henric. III. 52.

Concilium provinciale Scoticum apud Perthum. Ex Scotichron. Paſlat. lib. 10. cap. 24 et 25.

Ottobonus papae legatus ad concilium in Anglia celebrandum citaverat clerum Scotiae, qui per nonnullos procuratores comparens, ſtatuta legati obſervare recuſavit. Procuratores domum reverſi cum reliquis epiſcopis et clericis Scotiae, concilium generale, more ſolito, apud Pertham celebraverunt. Haec ſequentibus proſequitur verbis chronicon Paſlatenſe.

"Anno ſequenti (ſcil. 1268) citati ſunt per Ottobonum legatum omnes epiſcopi, ut ad quindenam poſt Paſcha coram eo ubicunq; foret, comparerent ad ſuum concilium celebrandum. Similiter mandavit clero Scotiae, ut vel abbates duo, vel duo priores, pro toto clero Scotiae mitterentur. Attamen epiſcopi communi conſilio pro ſe deſtinaverunt Richardum et Robertum Dunkeldenſem et Dumblanenſem epiſcopos, ne quid ipſis abſentibus in eorum praejudicium ſtatueretur. Clerus vero reliquus pro ſe miſit abbatem de Dumfermelin, et priorem de Landore. Legatus quoq; nova quaedam ſtatuta tam de ſecularibus quam religioſis perſonis Scotorum praecipue conſtituit, quae penitus clerus Scotiae obſervare recuſarunt. —— Abbas de Melros et magna pars conventus ſui in concilio apud Perth celebrato ſolenniter excommunicatus, eo quod pacem de Wedal infregerit, et domos epiſcopi S. Andreae violenter invadentes quendam clericum interfecerunt, et alios plures vulneratos reliquerunt."

Sede Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
vacante.	Bonifac. 26.	1269.	Henric. III. 53.

Concilium praelatorum et cleri provinc. Cant. in quo gravamina a clero provinciae Cantuar. apud novum templum London. congregato propoſita. Ex MS. C. C. Chriſti Oxon. Num. 154.

Coram vobis, venerandi patres et epiſcopi provinciae Cantuar. abbates, priores, rectores, et vicarii, pro ſubſidio a domino rege Angliae petito, congregati, gravamina per regios exactores nobis illata ante oculos cordis revolventes, et praeteritas oppreſſiones de futuris metuentes, eadem gravamina et oppreſſiones, ut ad regiam notitiam deveniant, inprimis patefacientes, in ſcriptis ſubſequenter ad petita, ſecundum quod nobis aequum fuerit viſum et juri conſonum, intendimus reſpondere.

Gravata praeteritis temporibus extitit eccleſia Anglicana primo per xlam, xxxam, xxam, xvam, xam, ante tempus guerrae domino regi a clero collatam. Secundo per depraedationes tempore guerrae factas. Tertio per dominum legatum nuper in Anglia. Quarto intolerabiliter per decimam triennalem domino regi conceſſam, tam in capitibus quam in membris.

Gravati ſunt etiam tam archiepiſcopi quam epiſcopi, abbates et priores, per hoc quod eorum maneria, et caetera eorum temporalia, per laicos ſunt taxata, contra formam juris canonici. Conſtat enim, quod aut indebite maneria eorum ſunt taxata per laicos, aut indebitae decimae ab eis ſunt exactae, quia dominus papa ſolummodo de proventibus et redditibus eccleſiaſticis domino regi decimam conceſſit, et non de laico tenemento, ut apparet in litera conceſſionis ſedis apoſtolicae in literis et aliis offenſa. Si vero dicta maneria inter proventus et redditus eccleſiaſticos debeant connumerari, tunc indebite per laicos ſunt taxata; quia laicis diſponendi de rebus eccleſiaſticis nulla eſt attributa facultas. Et alio vero modo archiepiſcopi, epiſcopi, abbates, et priores ſunt gravati, quia non ſolummodo de fructibus praediorum, et nutrimentis animalium, et aliis conſuetis decimas domino regi dare ſunt compulſi, ſed etiam de ſuis redditibus annuis et perquiſitis qualitercunque in curiis eorundem, et aliis commoditatibus omnibus, de quibus dominus rex et caeteri magnates Angliae decimas Deo dare non conſueverunt.

Gravati ſunt eccleſiarum rectores et vicarii intolerabiliter, et modo hactenus inaudito. Eccleſiae etiam eorum, quae taxatae fuerunt per epiſcopum Norwycenſem ad x marcas, decima adtunc domino regi pro ſuo voto crucis conſimili conceſſa, modo ſunt taxatae ad xxvi marcas; et ſic ſupra et infra, ſecundum qualitates et quantitates eccleſiarum.

Compellebantur etiam pro duobus annis ſimiliter decimas exſolvere; et quod auditui eſt horridum, cum dominus rex decimam de gratia ſedis apoſtolicae eidem conceſſam humiliter, et devote, et cum gratiarum actione, ſecundum ſtatuta Lateran. concilii deberet recipere, exactores regii gratiam in ingratitudinem et in no-

[f] Addunt his codices nonnulli, quae ſupra ad calcem capitis ii. "quoniam" habentur "adhaec quia major." MS. Lamb. ita concludit: "acta ſunt haec London. xi. kal. Maii, A. D. 1268. Poſtea ipſe Octobonus fuit affectus papa, cui nomen imponebatur Adrianus."

vum genus excoriationis convertentes, ſi rectores et caeteri viri eccleſiaſtici propter paupertatem, vel alio modo primo die ſolutionis, pecuniam paratam non habent, dicti exactores quatuor denarios non ſolum de qualibet marca, quae fuerat domino regi nomine decimae de gratia ſolvenda, ſed etiam de ſingulis marcis ad rectores et viros eccleſiaſticos pertinentibus juxta ultimam taxationem quatuor denar. extorſerunt, quod antea ſub nube Dei nunquam fuit auditum, quod aliquis pro re ſua propria pecuniam alii ſolvere compelleretur aut uſuram, cum unuſquiſq; ſuae rei moderator debeat eſſe et arbiter.

Gravantur etiam alio modo per Mrum Sevitium, qui ſemper ſedens Londoniis non ſolum a locis collegiatis per Angliam, ſed etiam a rectoribus procurationes nititur extorquere, quanquam eaedem procurationes praeterquam in caſu, nunquam debeantur niſi perſonaliter viſitanti: minus attendens quam deberet, ſcil. quod numerus procurationum numerum dierum nullatenus debet excedere; quod ſi a rectoribus poſſet procurationes exigere, numerus procurationum numerum dierum in tantum excederet, quod importabilem theſaurum ab Anglicis extorqueret. Gravantur etiam per ſubſidium exhaeredatis conceſſum.

Haec omnia proponimus, ut per onera ſupradicta his temporibus deterioris conditionis manifeſte ſacerdotium videatur, quam ſub Pharaone fuerat, qui legis divinae notitiam non habuit. Ille quidem omnibus aliis ſervitutibus ſubjectis ſacerdotes et poſſeſſiones eorum in priſtina libertate dimiſit, et de publico eis annonam miniſtravit. His vero temporibus regii exactores tot onera et exactiones eccleſiis et eccleſiaſticis viris imponunt, ut eis quod Jeremias deplorat competere videatur: " princeps provinciarum," ſcil. ſacroſancta eccleſia, " facta eſt ſub tributo his diebus."

Propter praedictas exactiones et gravamina vix ſunt aliqui qui habent, multi vero qui non habent, unde ſibimet aut ſuis neceſſariis perſonis valeant circa vitae neceſſaria ſubvenire; et inde a nobis petito ſubſidio ad praeſens adquieſcere non poſſumus, nec etiam de jure debemus, quam licet voluntas noſtra, patres reverendi, et conſenſus clericorum in concedendo concurrerent: tamen ne libertatis eccleſiaſticae violetur immunitas concedendi talia ſubſidia, Romano pontifice prius non conſulto, jus canonicum, ad cujus obſervationem, venerabiles patres domini epiſcopi, ſpecialiter vos tenemini, vobis et nobis adimit facultatem in quoſcunque qui poteſtatem habere videntur, viros eccleſiaſticos ad ſubſidia conferenda compellentes, excommunicationis ſententia in Laterano concilio promulgata.

Et ne vos, domini epiſcopi, vel quiſque alius praemiſſis rationibus praetermiſſis contra nos aliquid ſtatuatis, ſeu attemptetis, ſedem apoſtolicam in ſcriptis, et ad —— ſedis Cant. appellamus, nos et bona noſtra protectioni ſedis apoſtolicae et ſedis Cant. ſupponentes.

Appellamus etiam, ut ſupra, ne nomine auri dominae reginae aliquid a nobis extorqueatur.

Dat. et act. in capella novi templi Lond. die lunae prox. ante feſtum S. Lucae evang. anno Domini 1269. in praeſentia dominorum Lincoln. Norwyc. Bathon. Exon. Sarum. Wygorn. Hereford. Menev. Coventr. et offic. Cant.

Procuratorum Coventr. Linc. Norwyc. Helyenſ. Roffenſ. Cant. Lond. Ciceſtr. Winton. Sar. Bathon. Exon. Landav. Menev. Hereford. Wigorn. Ebor. Dunelm. Carl. abbatum, priorum, rectorum, et vicariorum earundem dioeceſium.

Sede Rom. vacante.	Archiepiſc. Cant. BONIFAC. 26.	Anno Chriſti 1269.	Reg. Angliae HENRIC. III. 53.

De viceſima in ſubſidium terrae ſanctae ab epiſcopis Angliae colligenda inſtrumenta varia. Ex reg. Giffard. Wigorn. fol 19. ſeqq.

HENRICUS Dei gratia rex Angliae, dominus Hyberniae, et dux Aquitaniae, vener. in Chriſto patri G. eadem gratia Wygorn. epiſcopo, ſalutem. Quia de conſilio noſtro proviſum eſt, quod epiſcopi, vel etiam decani, ſeu priores eccleſiarum cathedr. ubi epiſcopi praeſentes non fuerint, a militibus electis de ſingulis comitatibus ſuae dioeceſ. ad viceſimam colligendam nobis a magnatibus et aliis regni noſtri fidelibus in ſubſidium terrae ſanctae conceſſum, ſub forma, quam vobis tranſmittimus praeſentibus incluſam, recipiant ſacramentum, vobis mandamus rogantes, quod a dilectis et fidelibus noſtris Willielmo de Salſomariſco, &c. —— electis ad viceſimam hujuſmodi colligendam, recipiatis ſacramentum in forma praedicta, et ſi neceſſe fuerit, acceleretis eoſdem milites, quod citra feſtum nativit. B. Mariae coram vobis ſe repraeſentent ad praeſtandum dictum ſacramentum, ita quod in craſtino S. Mich. proxime futuro ſine ulteriore dilatione procedere poſſint, ad faciendum in hac parte quod eis de praedicta viceſima ſecundum dictam formam injunxeritis; et quod ſibi ſuper his dedimus per noſtras literas in mandatis. Et cum ab eiſdem praedictum receperitis ſacramentum, tunc eis tradatis tranſcriptum formae praedictae, ut ea facere poſſint et complere, quae in eadem forma plenius continentur. Eiſdem etiam militibus conſulentes ſitis et auxiliantes in praemiſſis, quotiens ab eis requiſiti fueritis et praeſenti negotio videritis expedire. Et hoc, ſicut de vobis confidimus, amore noſtri nullatenus omittatis, ac praedictum negotium per veſtrum defectum in noſtrum grave diſpendium, quod abſit, ulterius retardetur. Teſte meipſo apud Ciceſtr. 7 die Auguſti, regni noſtri 53.

Forma

Sede Rom. vacante.	Archiepiſc. Cant. BONIFAC. 26.	Anno Chriſti 1269.	Reg. Angliae HENRIC. III. 53.

Forma ſacramenti quod praeſtabunt milites electi ad colligendam viceſimam domino regi per Angliam conceſſam in ſubſidium terrae S. Ex reg. Wig. fol. 21.

QUATUOR milites vel duo de quolibet comitatu, ſecundum quod electi fuerint, ſubſcripta jurabunt; viz. quod ipſi fideliter eligent de quolibet hundredo xii homines de fidelioribus et diſcretioribus hominibus, ad eligendum per ſacramentum ſuum de qualibet villata dicti commitatus ſex homines de fidelioribus et diſcretioribus, qui melius noverint vires et facultates hominum villatarum illarum, ad aeſtimand. appreciand. et taxand. blada miſtaurum, et alios exitus terrarum, et omnia alia bona mobilia, tam magnatum et militum, quam aliorum laicorum hominum, exceptis duntaxit dextrariis, palefridis, et aliis equitaturis liberorum hominum; et excepto theſauro, ut in auro, argento, veſſellis aureis et argenteis, et lapidibus pretioſis. Jurabunt autem praedicti ſex de villatis electi, quod fideliter ſecundum ſuam conſcientiam facient taxationem praedictam. Et ſi iidem ſex per ignorantiam, negligentiam, odium, vel amorem praemiſſa minus plane taxaverint, tunc praedicti milites, aut aliqui ipſorum, una cum ipſis ſex hominibus, ea facient fidelius, melius, et plenius taxari. Cum autem praedicti ſex bona communitatis villarum taxaverint in forma praedicta, tunc eorundem bona per alios ſex ſub eadem forma juratos, ſimili modo taxentur.

Ottoboni card. literae archiepiſcopo Ebor. directae de levanda decima regi a papa conceſſa. Ex reg. Giffard. Wig. fol. 23.

OTTOBONUS, miſeratione divina S. Adriani diac. cardinalis, apoſtolicae ſedis legatus, vener. in Chriſto patri archiepiſcopo Ebor. ſalutem. Cum propter receſſum noſtrum de Anglia negotio collectionis decimae illuſtri regi Angliae ab apoſtolica ſede conceſſae intendere non poſſimus, paternitati veſtrae, de qua plenam fiduciam obtinemus, ſuper hoc committimus vices noſtras, vobis nihilominus, qua fungimur auctoritate, mandantes, quatenus negotium ipſum cum omni diligentia exequentes procedatis in eo, juxta apoſtolicarum directarum ad vos ſuper hoc continentiam literarum. Attentius providentes, quod non fiat quaedam per laicos valoris proventuum eccleſiaſticorum ſpiritualium ſeu temporalium taxatio, nec per ipſos hujuſmodi decima colligatur, nec ad hoc ipſorum miniſterium invocetur, niſi contra non ſolventes a collectoribus decimae in eccleſiaſticae cenſurae defectum, invocatum fuerit auxilium brachii ſecularis. Dat. Lond. kal. Julii, pontificatus dom. Clementis papae iv. anno 4to.

Mandatum epiſcopi Wigorn. collectoribus decimae regi conceſſae de eadem. Reg. Wig. fol. 24. a.

GODEFRIDUS, &c. dilectis ſibi in Chriſto collectoribus decimae domino regi conceſſae in ſubſidium terrae ſanctae in comitatibus Wigorn. Glouceſtr. et Warwic. conſtitutis, ſalutem, &c. Cum non ſit intentionis illuſtris regis Angliae, nec non excellentis filii ejuſdem domini Edwardi primogeniti ad res vel redditus, terras vel poſſeſſiones virorum religioſorum, ſeu eccleſiaſticarum perſonarum, manus extendere, ut de ipſis viceſima colligatur, cum hoc ſpecialiter nec fuerat actum nec conceſſum, vobis diſtricte mandamus, quatenus veſtris certis finibus contenti ab hujuſmodi exactione viceſimae erga viros religioſos abbatem et conventum Winchecumbe, caeteraſque eccleſiaſticas perſonas penitus deſiſtatis. Valete. Dat. apud Bredon vii. kal. Jan. anno ii.

Concilium et reſponſio epiſcoporum de viceſima circa menſem Januarii vel Februarii, A. C. 1269. data. Ex reg. Wig. fol. 26. a.

QUANTUMCUNQUE gravati fuerimus his diebus, cupientes tamen honeſtis deſideriis domini regis, et liberorum ſuorum, pro viribus acquieſcere ad tam pium propoſitum ſuum proſequendum; nos epiſcopi, qui praeſentes ſumus, quantum in nobis eſt, parati ſumus gratanter ſubvenire de viceſima terrarum noſtrarum et tenementorum feodalium, quae tenemus in dominico, et etiam nativorum noſtrorum ſeu ruſticorum ſec. taxationem per nos bona fide faciendam, abſque ulla taxatione per aliquem alium facienda. Ita quod hujuſmodi ſubſidium aſſignetur domino regi, vel primogenito ſuo, qui primo in terram S. transfretaverit, in ſubſidium ipſius terrae, et non aliud convertendum, et penes nos remaneat depoſitum, quouſque unus eorum iter arripuerit. Ita etiam quod nativi ſeu ruſtici noſtri nullatenus onerentur ulterius in tallagio laicorum. Et ne fiat nobis vel ſucceſſoribus vel eccleſiis noſtris in poſterum praejudicium occaſione hujuſmodi conceſſionis, petimus literas domini regis ſuper hoc patentes.

Sede Rom. vacante.	Archiepiſc. Cant. BONIFAC. 26.	Anno Chriſti 1269.	Reg. Angliae HENRIC. III. 54.

Literae regis de collectione viceſimae ab epiſcopis conceſſae. Ex reg. Wig. fol. 26.

REX taxatoribus et collectoribus viceſimae in comitatibus Wigorn. Glouceſtr. et Warwic. ſalutem. Quia nolumus quod bona et catalla abbatum et priorum, ſeu aliorum virorum religioſorum in com. praedictis, occaſione illius viceſimae, per vos ad praeſens taxentur, vobis mandamus, quod taxationi bonorum et catallorum eorundem faciendae ſuperſedeatis, donec a nobis aliud ſuper hoc receperitis in mandatis. T. meipſo apud Windeſore 2 die Junii, anno regni noſtri liv.

Mandatum epiſcopi Wigorn. de publicandis libertatibus eccleſiae. Ex reg. Giffard. Wig. fol. 26.

GODEFRIDUS, &c. officiali archidiaconi Glouceſtr. ſalutem, &c. Sancta mater eccleſia lugens ſaepius in injuriis, verenſque ruinam ex diſſimulatione diutina in contemptu degenerum clamat in filiis, conquerendo ſi forte ſic corruens inveniat ſublevationem. Ideoque nos in ſollicitudinis partem ſummi paſtoris vocati, quoad eccleſiam, divina cooperante gratia, nobis commiſſam, clamore praedicto ſaepius excitati, tam relevationis quam defenſionis auxilium matri noſtrae, quam Chriſtus ſuo fundavit ſanguine, adhibere pro viribus cupientes, ea quae pridem ad decus et munimen ſanctae matris praedictae, nec non omnium ſub ea militantium, per vener. patres, archiepiſcopos, et epiſcopos, ac omnium praelatorum Angliae de domini regis conſenſu, procerumque ſuorum, proviſa fuerunt et facta, duximus publicanda; vobis in virtute obedientiae firmiter injungendo mandantes, quatenus in collegiatis et in parochialibus eccleſiis univerſis intra fines archidiaconatus veſtri ſitis, ſententias infra ſcriptas per dictos vener. patres, aſſiſtentibus ſibi domino rege, ſuiſque proceribus, promulgatas, ſingulis diebus dominicis uſque ad feſtum Pentecoſtes proxime venturum in miſſis poſt evangelicam lectionem, factis primum precibus ad Dominum pro pace et tranquillitate eccleſiae et regni, nec non et pro omnibus qui pacem ipſam procuraverint et ſuſtinuerint, recitari ſolenniter, et denuntiari publice faciatis, et tam literatis quam illiteratis exponi dilucide in vulgari. Quae quidem ſententiae tales ſunt. ✠ In nomine Domini, Amen. Cum ad defenſionem libertatum eccleſiae divina providentia nos duxerit invitandos, &c. ut in mandato epiſcopi Wigorn. archidiacono ſuo directo mox ſequenti legitur.

Sede Rom. vacante.	Archiepiſc. Cant. BONIFAC. 27.	Anno Chriſti 1270.	Reg. Angliae HENRIC. III. 55.

Capitula quaedam ad libertatem eccleſiaſticam ſpectantia. Ex reg. Wig. fol. 27. b.

Contra oblationem dudum factam per epiſcopos de viceſima.

CUM ſine concurrente conſenſu contrahentium nulla ex contractu, vel "quaſi obligatio" oriatur ab offerentibus, non volenti etiam jam mutato propoſito utrobique nihil penitus peti poteſt.

Item, verba illa "parati ſumus eis gratanter ſubvenire," &c. quae nec promiſſionem nec pollicitationem, ſed vix oblationem ſolam notant, nec obligant, nec liberant offerentem.

Item, oblationi praedictae ineſt neceſſario haec juris conditio: "ſi apoſtolica auctoritas intercedat:" qua omiſſa perjurio et anathemate inficit contrahentes, citra quam non poteſt dies praeſtationis cedere nec venire.

Item, licet promiſſionis oblatio vim haberet, ipſius tamen conceptae in diem arripiendi itineris verſus terram S. dies non venit, citra quem nihil penitus peti poteſt.

Ad confoederandum praelatos. Ibid.

Ut vitium conſpirationis nemini imponatur, poterit colligatio fieri ad obſervationem eorum, quae ſedes apoſtolica in privilegiis libertatum praecipit obſervari: ſaltem quoad ea capitula quae contingunt eccleſiae libertates, ſalvis obedientia et reverentia dictae ſedis, et fidelitate debita domino regi, et ſuis dominis feodorum.

Ad excitandam devotionem exemptorum.

Ne praelatis fiat injuria, dum exemptis gratia exhibetur, videtur expediens, quod alius quam dioeceſanus non ordinet religioſos vel ſeculares clericos exemptorum. Idemque fiat in miniſtratione et diſtributione olei et chriſmatis conſecrati, ut exinde ſuo dioeceſano devotiores exiſtant.

Ad defenſionem eccleſiae.

Ad defenſionem eccleſiae Anglicanae non minus utiles, quam neceſſarii videntur procuratores communitatis totius cleri in Romana curia continue moraturi; et in curia regia attornati, quibus de communi ſubſtantia cleri neceſſaria miniſtrentur. Et ſi forte liberet duos epiſcopos ad defenſionem hujuſmodi deputare, omnium connotatio rarior eſſe poſſet.

Ad

Ad correctionem exceſſuum clericorum.

Ad correctionem clericorum impugnantium eccleſiae libertates, coram loci officiali, publico tabellione et duobus teſtibus, caute extorqueantur confeſſiones eorum; et ſubſequenter contra eos in modum notorii procedatur.

Sede Rom. vacante.	Archiepiſc. Cant. BONIFAC. 27.	Anno Chriſti 1270.	Reg. Angliae HENRIC. III. 55.

Mandatum epiſcopi Wigorn. archidiacono de publicandis monitionibus et privilegiis eccleſiarum et clericorum. Ex reg. Giffard. Wigorn. fol. 27.

GODEFRIDUS, &c. dilecto in Chriſto filio archidiacono, vel ejus officiali, ſalutem. Sancta mater eccleſia lugens in injuriis, plangit in potentibus de laqueis degenerum, et ex ſui contemptu verens ruinam clamat mater in filiis, ut eam ſublevant corruentem. Ut itaque qui non de Rachele ſec. carnem, ſed de Leya foecunda in ſobole ſecundum ſpiritum nati ſumus, in ſolicitudine Marthae, quantum ſufficimus, crebros clamores ſanctae matris eccleſiae, quam Dominus noſter Jeſus Chriſtus in ſuo fundavit ſanguine, tam relevationis quam defenſionis auribus commendemus, optantes eiſdem prodeſſe potius quam praeeſſe, vobis in virtute obedientiae firmiter injungendo mandamus, quatenus in collegiatis et parochialibus eccleſiis univerſis ſitis infra fines archidiaconatus veſtri, monitiones et denuntiationes infra ſcriptas, ſingulis diebus dominicis a feſto —— uſque ad —— poſt evangelii lectionem, emiſſis primum precibus devotis ad Dominum pro pace et tranquillitate eccleſiae et regni, ac pacis filiis, exorandis in gloria decore ſalutis, recitare ſolenniter faciatis, et tam literatis quam laicis exponi apertius in vulgari. Sit earum ſiquidem tenor talis: ✠ In Dei nomine, Amen. Cum ad defenſionem libertatum eccleſiae divina providentia nos duxerit invitandos adverſus eos, qui in proprii juris ruinam, modeſtiam fraenant, et laxant audaciam delinquendi, ut per medicinalem communionis ſubtractionem tam poena ruboris et damni, quam praemio meritorum, ab oppreſſione eccleſiae arceantur, auctoritate omnipotentis Dei, ac glorioſae virginis Mariae, et beatorum Petri et Pauli apoſtolorum ejus, nec non ſacroſanctae apoſtolicae ſedis, et noſtra, hortamur, praecipimus, et monemus, ut perturbatores eccleſiae libertatum, raptores et depraedatores bonorum Deo dedicatorum, et eccleſiaſticarum quarumlibet perſonarum, ac ſacrilegi univerſi, et eis parantes opem vel operam, auxilium, conſilium, vel favorem, pro ſuo poſſe et poſſibilitate ſua, de ſui dioeceſani conſilio laeſa reforment, ablata reſtituant, et ſua maleficia, quae circa praemiſſa commiſerint, ſtudeant emendare, et a ſimilibus abſtineant in futurum. Alioquin omnes illos qui ſcienter et malirioſe eccleſias privaverint, vel ſpoliaverint jure ſuo. Item omnes illos qui eccleſiaſticas libertates, vel antiquas regni conſuetudines laudabiliter approbatas, et praecipue libertates et liberas conſuetudines, quae continentur in cartis communium libertatum, et de foreſta a domino rege conceſſis archiepiſcopis, epiſcopis, et caeteris regni praelatis, comitibus, baronibus, militibus, et libere tenentibus, quacunque arte vel ingenio violaverint, infregerint, diminuerint, ſeu mutaverint, clam vel palam, facto, verbo, vel conſilio, contra illas vel earum aliquam, in quocunque articulo temere veniendo. Item omnes illos, qui contra illas vel earum aliquam, ſtatuta ediderint, vel edita ſervaverint, conſuetudines introduxerint, vel ſervaverint introductas, ſcriptores etiam ſtatutorum, nec non conſiliarios, et executores, et eos qui ſecundum ea praeſumpſerint judicare. Item et eos, qui etiam ignoranter quicquam horum commiſerint, niſi admoniti infra quindecim dies a tempore monitionis ſe correxerint, et arbitrio ſuorum dioeceſanorum plene ſatisfecerint de commiſſis. Inſuper omnes illos qui pacem dom. regis et regni praeſumpſerint perturbare, ſolenniter nuntiamus in majoris excommunicationis ſententiam a SS. patribus olim latam, et apoſtolicae ſedis confirmatam praeſidio, damnabiliter incidiſſe. Praeterea omnes illos, qui de domibus, maneriis, grangiis, vel locis aliis quibuſcunque ad archiepiſcopos, epiſcopos, vel abbates, priores, rectores, vicarios, ſeu qualcunq; alias eccleſiaſticas perſonas, vel eis pleno jure ſubjectas, aut familias earundem, ſeu etiam de locis ad eccleſiam vel eccleſiaſticam perſonam pertinentibus, quicquam praeter voluntatem, aut gratam permiſſionem dominorum, cuſtodumve, ſeu ballivorum ſuorum, conſumere vel auferre praeſumpſerint, aut alias ignorantibus vel invitis dominis rerum, et ab eis cuſtodibus deputatis attemptaverint contractare. Inſuper omnes illos qui ad eccleſiam vel coemeterium immunitatis cauſa confugientes, inde per ſe vel alios violenter abſtraxerint, vel ipſis confugis prohibuerint aut impedierint victum neceſſarium miniſtrari. Inſuper omnes illos, qui res alienas in locis ſacris repoſitas violenter aſportaverint, ſeu procuraverint, mandaverint, vel fecerint aliqualiter aſportari, ſeu ab aliis factam ſuo nomine aſportationem ratam habuerint vel acceptam, aut taliter aſportantibus res alienas publice vel occulte favorem praeſtiterint, conſilium, auxilium, opem, operam, vel conſenſum, ſolenniter nunciamus in majoris excommunicationis ſententiam damnabiliter incidiſſe. [Circa finem April. 1270.]

Convo-

Sede Rom. vacante.	Sede Cant. vacante.	Anno Chriſti 1271.	Reg. Angliae HENRIC. III. 56.

Convocatio epiſcoporum apud Radinges. Ex Whart. Ang. Sacr. Vol. I. p. 498.

ITEM feria ii. quadrageſimae convocatio epiſcoporum apud Radinges ad tractandum de juriſdictione Cant. eccleſiae; utrum ipſi epiſcopi deberent obedire capitulo Cant. an non. Et factis interlocutoriis appellatum eſt a monachis Cant. ad ſedem apoſtolicam, ne aliquid attemptetur in praejudicium eccleſiae ſuae. Item convocatio abbatum et priorum nigri ordinis apud Oxeneford poſt clauſum paſcha, ubi praeſidentes fuerunt de Eveſham et de Wirchecombe abbates. Ex monachi Wigorn. annalibus eccleſ. Wigorn.

Papae Rom. GREGOR. X. 1.	Archiepiſc. Cant. ROB. DE KYLWARBY. 1.	Anno Chriſti 1272.	Reg. Angliae HENRIC. III. 57.

Concilium et reſponſio domini Cant. et ſuffraganeorum ejus ſuper praeſtatione decimae domino Edwardo faciendae. Ex reg. Giffard. fol. 36, 37.

UNIVERSIS praeſentes literas inſpecturis R. Dei gratia Cant. electus ſalutem in Domino. Literis exhortatoriis ex parte ſanctiſſimi patris domini Gregorii papae per viros venerabiles magiſtros Reymundum de Nogeriis domini papae capellanum, et Petrum de Auxona ſedis apoſtolicae nuncios, nobis exhibitis, et quanta poſſumus devotione receptis, relatione etiam ipſorum nunciorum diligenter intellecta, ſuper ſubventione ſereno domino Edwardo nunc regi Angliae illuſtri, et domino Eadmundo germano regis ejuſdem de bonis eccleſiaſticis regni Angliae facienda, venerabiles fratres ſuffraganeos eccleſiae noſtrae, Winton. Exonien. Coventren. Elien. Lincoln. Bathonien. Wigorn. Norwic. Landav. Aſaph. et Meneven. epiſcopos pro dicto negotio curavimus congregare. Habita itaq; cum ipſis deliberatione ſuper hoc diligenti, in hoc noſtra recedit deliberatio: quod nos et omnes fratres noſtri praedicti volumus, et, quantum in nobis eſt, conſentimus, quod duorum annorum decima ſecundum taxationem Northwic. epiſcopi et collegarum ſuorum de proventibus regni Angliae pro ſubventione hujuſmodi habeatur, et etiam colligatur. Et fiat in his et in aliis domini papae beneplacitum et voluntas. Eſt etiam intentionis et voluntatis noſtrae et dictorum ſuffraganeorum, inferiores praelatos et ſubditos noſtros pro poſſe noſtro, ſi neceſſe fuerit, inducere ad ſubventionem hujuſmodi faciendam. In cujus rei teſtimonium de conſenſu et voluntate dictorum ſuffraganeorum pro nobis et ipſis ſigillum noſtrum praeſentibus duximus apponendum. Act. et dat. London. die Jovis, xix. die menſis Januarii. A.D. 1272.

Bulla Gregorii X. *de decima regi Angliae praeſtanda.* Ex reg. Giffard. Wigorn. fol. 37, 38.

REVERENDO in Chriſto Patri G. Dei gr. Wigorn. epiſcopo Reymundus de Nogeriis D. papae capellanus, et Petrus de Auxona eccleſiae B. Mariae Turon. canonicus, ſedis apoſtolicae nuncii, in ſalutis auctore ſalutem. Literas ſanctiſſimi patris domini noſtri Gregorii papae nos recepiſſe noveritis in hac forma. Gregorius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis magiſtris R. de N. capellano noſtro et P. de A. eccleſ. B. Mar. Turon. canonico, ſalutem et apoſtolicam benedictionem. Labores, diſcrimina et gravia onera expenſarum, quae dilecti filii nobiles viri Edwardus primogenitus, et Eadmundus natus chariſſimi in Chriſto filii noſtri regis Angliae illuſtris, perſonaliter in partibus tranſmarinis crucifixi proſequendo negotium ſubierint, pio penſantes affectu, venerabiles fratres noſtros archiepiſcopos et epiſcopos, ac dilectos filios abbates, caeteroſq; praelatos regni Angliae ſuper ſubventione facienda ipſis nobilibus de redditibus eccleſiaſticis per noſtras ſub certa forma literas, de fratrum noſtrorum conſilio duximus requirendos; ad ſolicitandos et monendos praelatos eoſdem, et ſub certa forma tam ipſos, quam alios in eodem regno redditus eccleſiaſticos obtinentes, etiam compellendos, vobis dantes per alias varias noſtras literas poteſtatem. Ideoq; diſcretioni veſtrae praeſentium tenore mandamus, quatenus ſi memoratos archiepiſcopos et epiſcopos, vel majorem partem ipſorum, in conceſſione ſubventionis hujuſmodi contigerit conſentire, vos vel alter veſtrum decimam omnium eccleſiaſticorum redditaum, proventuum, et obventionum regni ejuſdem duorum annorum ad quoſcunq; (Templar. Hoſpitalar. Ciſtercienſ. duntaxat exceptis) quoquo modo pertineant; ut ex ea ſubveniatur eiſdem nobilibus uſq; ad quantitatem et pro portionibus, quas duxerimus exprimendas; auctoritate apoſtolica deputantes decimam ipſam ſolicite ac fideliter colligi faciatis, omnia quae de hujuſmodi decima provenire contigerit apud novum templum London. vel alibi, prout expedire videritis, noſtro et eccleſiae Romanae nomine, donec quantitatem et portiones praedictas expreſſerimus, ſub auctenticae ſcripturae teſtimonio deponentes; ſcripturi nobis quantitatem pecuniae, quam, et apud quos, eam duxeritis deponendam; contradictores auctoritate noſtra ſub-

lato

lato appellationis obſtaculo compeſcendo. Non obſtante, ſi aliquibus archiepiſcopis, epiſcopis, abbatibus, vel quibuſcunq; aliis, cujuſvis dignitatis vel conditionis exiſtunt, a ſede apoſtolica ſit indultum, quod excommunicari, ſuſpendi, aut interdici nequeant per literas ſedis ipſius non facientes plenam et expreſſam de indulto hujuſmodi mentionem. Dat. apud urbem veterem non. Octobris pontificatus noſtri anno primo. Cum igitur major pars praelatorum regni Angliae, archiepiſcoporum, viz. et epiſcoporum conſenſerint, quod de decima duorum annorum proventuum eccleſiaſticorum regni Angliae ſec. taxationem Norwyc. quondam epiſcopi, et collegarum ſuorum, ſubveniatur ſereno domino Edwardo nunc regi Angliae illuſtri, et domino Edmundo germano regis ejuſdem; nos decimam omnium eccleſiaſticorum redditium, proventuum et obventionum regni ejuſdem duorum annorum ad quoſcunq; (Templar. Hoſpitalar. et Ciſtercienſ. duntaxat exceptis) quoquo modo pertineant, ut ex ea ſubveniatur eiſdem domino regi et ejus germano, juxta mandatum apoſtolicum deputantes, in virtute obedientiae, qua ſedi apoſtolicae tenemini, paternitati veſtrae eadem auctoritate mandamus, quatenus abbates, priores, decanos, archidiaconos, et alios quoſcunq; exemptos et non exemptos in veſtra dioeceſi redditus eccleſiaſticos obtinentes (Templar. Hoſpitalar. et Ciſtercien. exemptis) peremptorie moneatis, vel moneri faciatis, ut praeſentis anni decimae medietatem ſec. praefatam taxationem, ob dictae ſedis reverentiam, et praedictorum regis et fratris ſui neceſſitatem urgentem, in quam propter crucifixi ſervitium inciderint, pro primo termino in octab. inſtantis feſti Paſch. Aliam vero medietatem in feſto B. Jo. Baptiſtae prox. ſubſequenti apud Wigorn. nobis ſolvant, vel illis, quos ad hoc duxerimus deputandos. Quod ſi non fecerint, excommunicationis ſententia, quam in non ſolventes et fraudem circa hoc committentes proferimus, noverint ſe ligatos. Quicquid vero inde feceritis, nobis per veſtras literas harum ſeriem continentes, quantocyus poteritis ſignificare curetis. In cujus rei teſtimonium ſigilla noſtra praeſentibus duximus apponenda. Dat. London. die Mercurii in feſto purificationis B. Mariae virginis, A. D. 1272.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
Gregor. X: 1.	Rob. de Kylwarby. 1.	1272.	Henric. III. 57.

Synodus Norwicenſis apud Eyam. Ex Wharton. Angl. Sac. Vol. I. p. 399.

Postquam Bartholomaeus de Cotton in annalibus ſuis Norwicenſibus ſub hoc anno magnae cladis in eccleſia et civitate Norwic. partim per tonitrua et fulgura, partim per cives factae, mentionem feciſſet, addit: " quae cum " patefacta fuerunt domino Henrico III. regi, " multum condoluit, et deſtinavit literas ſuas ad " omnes portus Angliae et ad omnia maritima, " quod ſi qui de Norwico fuiſſent inventi, quod " fuiſſent capti et detenti, quouſq; aliud ab ipſo " reciperent in mandatis. Similiter mandavit " omnibus epiſcopis et magnatibus regni An- " gliae, quod die ſancti Egidii comparerent co- " ram ipſo ad ſanctum Edmundum, conſilium " daturi, qualiter contra praedictos malefactores " fuiſſet procedendum. Eo anno dominus Ro- " gerus epiſcopus tunc temporis convocavit to- " tum clerum ſuae dioeceſeos apud Eyam in " craſtino decollationis S. Johannis Baptiſtae pro " praemiſſis, et de eorum conſilio omnes prae- " dictos malefactores in genere, aliquos etiam " nominatim excommunicavit, et denunciavit " excommunicatos, monitione in forma juris " praecedente; civitatemq; Norwicenſem ec- " cleſiaſtico ſubpoſuit interdicto, et in prolati- " one ejuſdem ſententiae dies clariſſima verſa eſt " quaſi in noctem, et quoddam tintinnabulum " in campanili eodem tempore fractum cecidit." H. J.

Hoc anno concilium provinciale die S. Lucae Octobr. xviii. Londini celebratum fuiſſe aſſerunt annales Everſden; quid autem in eo actum ſit, haud declarant.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
Gregor. X. 2.	Rob. de Kylwarby. 2.	1273.	Edward. I. 1.

Breve regis pro pace univerſitatis Oxon. cum mandato archiepiſcopi Cantuar. Ex reg. Wigorn. fol. 41.

Frater Robertus miſeratione divina Cant. archiepiſcopus totius Angliae primas, vener. in Chriſto patri Godefrido Dei gr. Wigorn. epiſcopo, ſalutem in ſalutis auctore. Mandatum domini regis nuper recepimus in haec verba. Edwardus, etc. ven. in Chriſto patri R. eadem gratia Cant. archiepiſcopo——ſalutem, et ſincerae dilectionis affectum. Paci et tranquillitati ſcholarium providere ſalubriter cupientes, ut per hoc in regno noſtro prudentum virorum numerus augeatur, volumus et paternitati veſtrae mandamus, quatenus a majoribus et capitaneis ſcholaribus veſtrae provinciae nuper Oxon. ſtudentibus, quorum turbationibus affectu regio compatimur, ac etiam condolemus, per vos, vel per eos, quibus duxeritis committendum, ſufficientem ſecuritatem recipere ſtudeatis, ut ſcholares illuc ad ſtudendum de quibuſcunq; partibus accedentes, ſecure veniant ſine armis, et ad invicem morentur ibidem; ita quod nulla eis a quoquam inferatur injuria, moleſtia, ſeu gravamen. Recepta vero ſecuritate hujuſmodi, eiſdem ſcholaribus nuncietis, ut ad idem municipium ſecure veniant ad ſtudendum, ſcientes, quod qui ſine

juſta cauſa ſe abſentaverint, eos contumaces reputabimus et ſuſpectos. Et ſi qui contradictores inventi fuerint vel rebelles, nobis eorum nomina nuncietis. Valete. Dat. apud Mills. xii die Auguſti, anno regni noſtri I. Cum igitur dominus rex pro ſtudio Oxon. conſervando ſit ſolicitus, epiſcopi debent id ipſum multo ardentius adoptare. Propter quod vobis mandamus firmiter injungentes, ac devote rogantes, quatenus per capitula veſtrae dioeceſeos denuntiari celeriter faciatis, quod ſcholares confidenter accedant Oxon. non ad pugnandum armati, ſed praeparati potius ad ſtudendum; quia credimus, quod, ordinante diſpoſitione divina, per regiam ſolicitudinem et coepiſcoporum noſtrorum auxilium adeo tranquillabitur et ſecurabitur ſtatus ſcholarium Oxon. quod auferetur malevolorum impetus, et ceſſabit ſolita moleſtia turbativa. Valete. Dat. apud Aldington xi. kal. Sept. A. D. 1273.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
Gregor. X. 2.	Rob. de Kylwarby. 2.	1273.	Edward I. 1.

Archiepiſcopi Cant. mandatum pro convocatione apud novum templum London. Ex reg. Giffard. Wigorn. fol. 41.

Robertus, etc. miſeratione divina Cant. archiep. totius Angliae primas, venerabili in Chriſto fratri et domino H. Dei gratia London. epiſcopo, ſalutem et fraternae dilectionis in Domino ſempiternum augmentum. Poſtquam cura ſolicitudinis paſtoralis officii nobis fuit divina permiſſione commiſſa et injuncta, ad ſtatum eccleſiarum et eccleſiaſticarum perſonarum, quoad potuimus, noſtrae mentis intuitum dirigentes, multa circa ea corrigenda et reformanda comperimus, quae de fratrum et coepiſcoporum noſtrorum ſalubri conſilio neceſſe eſt ſine morae diſpendio, per Dei adjutorium, digne corrigere, et in melius reformare. Hinc eſt quod venerandae paternitati veſtrae tenore praeſentium mandamus, quatenus omnes eccleſiae noſtrae Cant. ſuffraganeos auctoritate noſtra vocetis, quod conveniant apud novum templum London. die Mercurii prox. poſt initium feſti ſancti Dionyſii ſuper ſtatu eccleſiarum et eccleſiaſticarum libertatum, ac aliis quibuſdam articulis neceſſariis, nobiſcum tractaturi, proviſuri et ordinaturi, quod ad Dei honorem, et eccleſiae ſuae ſanctae viſum fuerit conveniens expedire. Et ut negotium hujuſmodi ſaniori conſilio fulciatur, injungatis ex parte noſtra ſingulis epiſcopis eccleſiae noſtrae ſuffraganeis, ut quilibet eorum vocet, et ducat ſecum ad praedictam congregationem 3 vel 4 perſonas de majoribus, diſcretioribus et prudentioribus ſuae eccleſiae et dioeceſeos, ut communi mediante conſilio tantum eccleſiae Dei negotium, ipſius miſericordia ſuffragante, felicem ſortiatur effectum. Vos etiam ſub forma conſimili, dictis die et loco compareatis, et faciatis nos per literas veſtras patentes, praeſentium tenorem continentes, de hujus mandati noſtri executione diligenti certiores. Dat. apud Aldington, vii idus Sept. conſecrationis noſtrae anno primo —— Hujus igitur auctoritate mandati vos vocamus, ac vobis injungimus, ut dictis die et loco compareatis ſecundum tenorem mandati domini archiepiſcopi ſupradicti. Dat. apud Cronden. 4 id. Sept. A. D. 1273.

Declaratio et modificatio compoſitionis factae per Robertum de Kilwardby archiepiſcopum Cantuar. et decanum ac capitulum S. Pauli London. de juriſdictione ſedis Londinenſis vacantis exercenda. Ex autographo apud H. Wharton. hiſtor. epiſc. et dec. Lond. et Aſſav. p. 261.

Universis ſanctae matris eccleſiae filiis, praeſentis ſcripti continentiam audituris, Robertus miſeratione divina Cantuarienſis archiepiſcopus, totius Angliae primas, et decanus et capitulum S. Pauli London. ſalutem aeternam in Domino. Vacante nuper ſede Londonienſi per mortem bonae memoriae Henrici de Sandwico, quondam London. epiſcopi, cum inter nos contentionis materia moveretur, ratione cujuſdam compoſitionis inter felicis recordationis Bonifacium Cantuar. archiepiſcopum, et nos decanum et capitulum, ſuper juriſdictione et poteſtate epiſcopali in civitate et dioeceſi Londonienſi, ſede Londonienſi vacante, dudum initae, cujus compoſitionis tenor talis eſt. Univerſis ſanctae matris eccleſiae filiis praeſentis ſcripti continentiam audituris, Bonifacius, etc. prout ſupra in inſtrumento ſub annum 1262. Nos praefati archiepiſcopus, et decanus et capitulum, pro communi eccleſiarum noſtrarum utilitate, diſſenſionum materias pacis lenitate ſedari cupientes, compoſitionem praedictam, cum declarationibus, adjectionibus et modificationibus infra ſcriptis acceptamus et ratificamus. Articulum vero ſuperius expreſſum de expenſis miniſtrandis officiali praedicto declaramus et modificamus; videlicet quod idem officialis pro laboribus et expenſis quinquaginta marcas per annum recipiat de proventibus et obventionibus praedictis: ſi ſedes ipſa per annum vacaverit, vel earundem quinquaginta marcarum partem rationabilem pro rata temporis, per quod ipſum officialem contigerit officium exercere. Et ſi forſan ipſum officialem eccleſias maneriorum epiſcopi, vel domos religioſas, vel quaſcunque alias ſuae juriſdictioni ratione officii praedicti ſubjectas, contigerit viſitare, et procurationem ab eiſdem recipere in denariis, vel in menſa, pro-

curatio

curatio ſic recepta computabitur eidem in aſſignata ſibi quinquaginta marcarum portione. Si vero proventus et obventiones hujuſmodi non ſufficiant juxta ſuperius annotatas portiones, a partibus ſatisfiet eidem. Concordant etiam quod de juriſdictione epiſcopali in quibuſcunque domibus religioſis per decanum et capitulum, vacante ſede Londonienſi, exercenda, prout ſuperius eſt expreſſum, exerceat praedictus officialis omnimodam juriſdictionem in prioratibus canonicorum de Dunnowe et monialium de Clerkenwelle, praefatis decano et capitulo in aliis tribus religioſis domibus juriſdictione plenaria remanente. Per iſtas autem declarationes, adjectiones, et modificationes nolumus aliquibus aliis articulis dictae compoſitionis derogari. Haec autem omnia et ſingula, prout ſuperius ſunt expreſſa, cum declarationibus, adjectionibus, et modificationibus per nos et ſucceſſores noſtros, bona fide, ſine dolo et fraude, inter nos et eccleſias noſtras, perpetuis temporibus tenere promittimus, et fideliter obſervare; et quod contra praemiſſa, vel aliqua de praemiſſis non veniemus ſcienter. Super quibus tenendis perpetuis temporibus et ſervandis, nos archiepiſcopus pro nobis et ſucceſſoribus noſtris praeſentialiter, et nos decanus pro nobis et ſucceſſoribus noſtris praeſentialiter in animabus canonicorum Londonienſium, procuratorio nomine, tactis ſacroſanctis evangeliis corporale praeſtitimus juramentum. Actum apud Lameheth quinto idus Octobris anno gratiae 1273 Teſtibus Willielmo de Middleton, officiali curiae Cantuar. Ricardo de Stretford, decano de arcubus, Johanne de Derby, Thoma de Ingeldethorp, archidiacono Middleſex, Hervico de Borham canonico London. &c.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
Gregor. X. 2.	Rob. de Kylwarby 2.	1273.	Edward. I. 1.

Conſtitutio Roberti de Kilwardby archiepiſcopi Cant. quae alias dicitur praeſcriptio juramenti tam ab advocatis quam procuratoribus curiae Cantuarienſis praeſtandi. Ex libro nigro curiae de arcubus.

Frater R. miſeratione divina Cantuarienſis archiepiſcopus, totius Angliae primas, decano de arcubus B. Mariae London. ſalutem, gratiam et benedictionem. Antiquarum legum obſervantiam non ſine ratione ardua et aequitate multiplici introductam, et diutius in judiciis obſervatam, neſcimus quemadmodum modernis temporibus per abuſum derogant; ad utilitatem reipublicae et cauſarum deciſionis abbreviationem, praeſentium tenore a te et caeteris noſtris commiſſariis, cauſas auctoritate curiae noſtrae Cantuarienſis audientibus, et pertractantibus, in uſum reducimus, et eam diſtricte praecipimus inviolabiliter obſervari, viz. ut quicunque advocationis officium in cauſis auctoritate curiae noſtrae Cant. pertractandis, vel alias quocunque modo ſeu auctoritate cujuſcunque a vobis ventilandis et decidendis voluerint exercere, jurent:

1. Imprimis, quod in advocationis officio fidele et diligens patrocinium ſuis praeſtabunt clientulis, in quibus aſſiſtunt eis ſeu aſſiſtent, et circa hoc ſtudebunt honeſte et diligenter, ſecundum quod qualitas cauſae et utilitas ejus depoſcit, et commode poterunt.

2. Secundo, quod cauſas iniquas et deſperatas ſcienter non ſuſcipient patrocinandas; et cum eas injuſtas eſſe repererint, penitus dimittent, et eas relinquent.

3. Tertio, quod injuſtas dilationes non petent, nec malitioſe cauſas protrahent ultra quam ipſarum litium depoſcit utilitas ſeu neceſſitas.

4. quarto, Quod libertates eccleſiaſticas ſcienter non perturbabunt ſeu infringent malitioſe, nec infringenti aut infringere volenti aſſidebunt.

5. Quinto, quod moderati erunt et non oneroſi clientulis ſuis in ſalariis petendis et recipiendis, viz. ut ſecundum qualitatem cauſae et negotii naturam, ac advocati facundiam, ſalarium recipiant, et de quota parte litis recipienda nullo modo conveniant. Praecipimus etiam et volumus ſimile ſacramentum praeſtari ab omnibus procuratoribus clientulorum ſuorum cauſas et negotia pertractantibus, inhibentes diſtricte ſub poena canonicae diſtrictionis, ne quis advocatus vel procurator, donec praedictum praeſtiterit juramentum, ad advocationis vel procurationis officium a vobis ullatenus admittatur. Dat. apud Lambeth die Lunae proximo poſt feſtum omnium ſanctorum, conſecrationis noſtrae anno ſecundo.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
Gregor. X. 4.	Rob. de Kylwarby 4.	1275.	Edward. I. 3.

Concilium praelatorum et cleri Scotiae apud Perthum. Ex Scotichron. Paſlaten. lib. 10. cap. 35.

Hoc concilium in praeſentia Bagimundi papae nuncii celebrabatur, qui omnium beneficiorum eccleſiaſticorum taxationes, quae ſequentibus temporibus obſervabantur, et ad quas acta parliamentaria Jacobi iii. parl. 6. c. 44. Jacobi iv. parl. 4. c. 39. reſpiciunt, inſtituit, et collegit. Hac de re ita legimus in Scotichronico Paſlatenſi. "Magiſter Bagimundus miſſus a domino papa venit in Scotiam ad colligendam et deponendam decimam ad ſubſidium terrae ſanctae. Omnes beneficiati, nullis exceptis, ſub diſtrictione juramenti et excommunicationis perſolverunt

decimam omnium bonorum eccleſiaſticorum. Monachi Ciſtercienſes conceſſerunt domino papae pro toto ordine ſuo finaliter quinquaginta mille marcas argenti. Concilium ad hoc congregavit apud Perth hoc anno in craſtino S. Oſwaldi regis; ubi requiſitus a praelatis et clero non ſine magnis expenſis et majoribus promiſſis, ſi expediret, repedavit ad curiam Romanam, dominum papam pro clero Scotiae precaturus, ut antiquas taxationes omnium bonorum ſuorum acciperet, ſeptem pro ſex computatis. Sed rediit in Scotiam infecto negotio multo aere propterea expoſitoque communiter ut dicitur legati, niſi delicate volunt procurari." H. J.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
JOANNIS XX. 1.	ROB. DE KYLWARBY. 5.	1276.	EDWARD. I. 4.

Conſtitutiones ſynodales Domini Roberti (de inſula) Dunelm. epiſcopi. Ex MS. Dunelm. B. IV. 41.

De Decimis.

QUONIAM caeca cupiditas ita ruit in laicos, ut terrenorum proventuum quaeſtu minime contenti, ad bona eccleſiaſtica, et praeſertim ad decimas, indirecte, quandoque etiam directe, manus avidas extendere ſatagant, et jura clericorum per abuſum abripere moliantur; praeſenti decreto duximus ſtatuendum, ne de caetero patroni eccleſiarum, ſeu domini locorum, vel eorum ſubditi decimas eccleſiarum detineant; vel alios ſolvere, vel emere volentes, de caetero perturbent; ſeu rectores eccleſiarum decimas colligere, collectas reponere, vendere, cariare libere, vel abducere, latenter ſeu patenter, per ſe vel per alios impediant; ſeu fraudem et dolum machinantes adhibeant, per quam decimae impediantur, vel pereant, vel vilius diſtrahantur. Si quis autem hujus conſtitutionis temere violator exiſtat, ſententiam excommunicationis ipſo facto incurrat: ad dampna et intereſſe, nec non et ad expenſas, quas rectores eccleſiarum propter hoc ſe feciſſe docuerint, ante abſolutionem quamlibet, nihilominus condemnamus.

Decimas autem de omnibus, quae per annum renovantur, vel lege divina, vel conſuetudine approbata debitas et maxime conſuetas, ſolvendas eſſe decernimus, et diſtricte praecipimus; ita ut occaſione mercedis ſervientium in autumno, vel meſſorum, eccleſiae decima parte non fruſtrentur. Detentores decimarum praedictarum, ſi ſemel, ſecundo, et tertio commoniti, exceſſum ſuum non emendaverint, uſque ad ſatisfactionem condignam, per cenſuram eccleſiaſticam compellantur. Cum autem hi qui decimas detinuerint vel ſurripuerint, ad poenitentiam acceſſerint, non admittantur, niſi per ſe, vel per ſufficientem procuratorem in manu ſacerdotis, illi, cui decimae debentur, ſatisfaciant competenter.

Ne decimarum confuſio provenientium ex lana et agnis, et caſeo, omnium eccleſiarum perſonis praebeat contentionis occaſionem generalem, cum conſilio totius ſynodi noſtrae in epiſcopatu noſtro ſtatuimus; ut in quacunque parochia, per totum annum, fuerit ovile (ſicut oves vicinae parochiae limites tranſeant ad quaerendum paſcua) illi eccleſiae reddatur decima integre, ubi fuerit ovile, et remanentia. Quod ſi oves ab una parochia in aliam ex toto tranſlatae fuerint; et per aliam partem anni in una moram fecerint, et per aliquam in alia; eccleſiae in quarum parochiis ſic moram fecerint, ſecundum quantitatem temporis et morae, proventionum decimationes accipiant, tam de lana quam de agnis et caſeo. Ita ſcilicet, ut illa eccleſia, in cujus parochia prolixior mora facta fuerit, uberius percipiat; illi autem, in cujus parochia minorem moram fecerint, ſecundum quantitatem morae (ſicut diximus) minor precio decima remaneat.

Similiter de decimis, quae de vaccis proveniunt, ſtatuendum duximus; quod ubicunque fuerit receptaculum earum, licet in vicinis parochiis **Horn with Horn** ſecundum Anglicanam linguam, paſcua quaerant, ibi remaneat tota decima, ubi fuerit domicilium, et remanentia.

De compeſcendis litibus circa decimas.

Cordi nobis eſt litium amputare materiam, et ſubditorum jurgia, quae frequenter in exactione decimarum, ex varia locorum inſtitutione accidunt, ad debitam reducere unitatem. Statuimus, ut agni, vituli, pullani, &c. per annum renovati, in illa qua naſcuntur et renovantur, parochia duntaxat in poſterum detineantur, ſub interminatione anathematis; inhibentes, ne quis excogitata fraude vel malitia, oves, vaccas, vel equas praegnantes ad aliam tranſferat eccleſiam, per quod haec eccleſia in foetu hujus juris ſuo aliquatenus defraudetur. Verum de pellibus lanigenis, quo tempore debeant decimari, ſaepe oriuntur in noſtra dioeceſi quaeſtiones; ſtatuendo ſanximus, quod tam de pellibus lanigenis, poſt quadraginta dies a tempore tonſionis, cum occiduntur, vel poſt feſtum ſancti Michaelis, qualitercunque moriantur; quam de agnis tonſis, ſtatim poſt tonſionem, decima integra perſolvatur.

De rebus liberorum decimandis, & mortuariis inde ſolvendis.

Solet hactenus in dubium revocari, utrum liberi in parentum poteſtate et familia conſtituti, habentes proprium ex cauſa profectitia, vel adventitia, vel alia, agnos, vitulos, et quae renovantur conſimilia, per ſe aut conjunctim cum bonis parentum debeant decimare; et an liberi hujuſmodi, ſi praemoriantur parentibus, debeant de bonis propriis ſolvere mortuarium. Utramque etiam dubitationem una decidentes ſententia, ſanximus bona liberorum hujuſmodi,

cum

cum ſint domini rerum, ſeparatim et per ſe debere decimari; quodque diem claudentes extremum, de bonis propriis ſi exiſtant, mortuarium matrici ecclesiae ſolvere teneantur. Porro huic ſanctioni adjicimus, quod ſi plures liberi proprium habentes in parentum pariter familia vivant, ad denarios, qui nuncupantur **Rekepenis**, minime arceantur, cum ſicut communiter in intrinſecis aluntur a parentibus, ſic in extrinſecis ab eiſdem laetentur pariter ſe defendi.

De decimis pecorum in diverſis parochiis paſcentium.

Quoniam, ut audivimus, ſuper decimis de nutrimentis animalium inter eccleſiarum rectores, propter amotiones pecorum ad diverſarum parochiarum paſturas, contentiones multimodae ſaepius oriuntur; nos viam pacis praeparare volentes, ſtatuimus, quod eccleſiis, in quarum parochiis oves a tempore tonſionis, uſque ad feſtum ſancti Martini continue paſcuntur et cubant, decima lanae, caſei, et lactis ejuſdem temporis, licet poſtea amotae fuerint, et alibi tondeantur, integre perſolvantur. Et ne fraus fiat in caſu praemiſſo, praecipimus, quod antequam oves amoveantur a paſcuis, vel etiam diſtrahantur, eccleſiarum rectoribus ſufficienter de ſolvenda decima caveatur. Quod ſi oves infra praedictum tempus ad diverſarum parochiarum paſcua transferantur, quaelibet eccleſia, pro rata temporis, portionem decimarum percipiat earundem, minori triginta dierum ſpatio in rata temporis minime computando. Si vero per totum prædictum tempus concubant in una parochia, et continue paſcuntur in alia, inter eccleſias decima dividatur. Decima quidem caſei ſive lactis, de vaccis et capris proveniens, ubi cubant et paſcuntur, ibi ſolvatur; alioquin, ſi cubant in una parochia, et paſcuntur in alia, decima inter rectores dividatur omnino. Agni vero, hoedi, vituli, pulli equini, habita ratione ad diverſa loca ubi gignuntur, eduntur et nutriuntur, et ad moram quam traxerint in eiſdem, particulariter decimentur.

De rarioribus pecorum decimis.

Quid vero pro decima dari debeatur, ubi lac propter paucitatem vaccarum, vel ovium ad caſeum faciendum non ſufficit, et pro agnis, pullis equinis, velleribus, aucis, et aliis hujuſmodi, de quibus proper modicitatem eorum decima certa dari non poteſt, conſuetudini locorum duximus relinquendum. Item praecipimus, quod ſi quis poſt feſtum ſancti Martini oves occiderit, vel ſi oves quovis modo fortuito moriantur, decimam inde legitimam perſonae eccleſiae ſolvere non poſtponant. Etſi oves extraneae in alicujus parochia tondeantur, decima lanae ibidem tradatur rectori eccleſiae per ſe fideliter conſervanda; niſi ſufficienter doceri poſſit, quod pro decima fuit alibi ſatisfactum, ut ſolutionem faciendam ibi legitimo modo legitime valeat impedire.

De invaſoribus decimarum.

Ad haec audivimus, quod quidam juſtitiae contemptores, decimas vicinorum, quidam vero proprias, in quarum poſſeſſione hactenus non fuerit, manu laicali et armata invadere non formidant: nos praeteritis edocti periculis, ut obviemus futuris, auctoritate Dei Patris et approbatione praeſentis ſynodi ſacroſanctae, excommunicamus omnes illos, qui de caetero talia perpetrare praeſumpſerint; ac eorum fautores etiam et adjutores ſine conſcientia noſtra (ſalva ſuperiorum auctoritate) nullatenus abſolvantur, ſed poenae legis decrevimus eſſe ſubdendos; cum quemquam non deceat propria auctoritate invadere, quod per judicis officium habet expoſcere.

Item quod peccatum ariolandi eſt repugnare, et quaſi zelus idololatriae nolle acquieſcere, ſicut ſacra teſtatur ſcriptura; ſuperiorum noſtrorum, ut condecet praeceptis canonicis obedire volentes, et in his maxime, quae in favorem eccleſiae ſtatuuntur, ſententiam in perturbatores libertatum eccleſiae, in Oxonienſi concilio promulgatam in praeſenti ſancta ſynodo duximus innovandam: injungentes omnibus et ſingulis curam noſtrarum animarum habentibus parochialem; ut ipſam in ſingulis eccleſiis, ter in anno, in majoribus ſolennibus, accenſis candelis, et pulſatis campanis, promulgare publice non poſtponant, in forma tradita, quae talis eſt.

"In Dei nomine, Amen. Auctoritate Dei "Patris omnipotentis, et beatae Mariae virgi-"nis, et omnium ſanctorum, ac approbatione "praeſentis ſacrae ſynodi, excommunicamus "omnes illos noſtrae juriſdictionis, qui mali-"tioſe eccleſias ſuo jure privare praeſumunt, "aut per malitiam libertates earum infringere, "vel perturbare contendunt. Item qui pacem "et tranquillitatem domini regis et regni inju-"rioſe perturbare praeſumunt, et qui jura "domini regis injuſte detinere contendunt. "Item omnes illos, qui gratia lucri, odii, vel "favoris, vel alia quacunque de cauſa, alicui "malitioſe crimen imponunt, cum non ſit diffa-"matus apud bonos et graves; ut ſi vel ſaltem "ei purgatio indicatur, vel alio modo gravetur. "Item approbante hac ſacra ſynodo, excom-"municamus omnes illos, qui teſtamenta ſeu "ultimas decedentium voluntates, aut eorum "executiones rationabiles, ſcienter et malitioſe "impediunt, aut perturbant. Item qui ſe-"queſtra dicti domini epiſcopi aut ejus officialis, "legitime interpoſita, ſcienter et malitioſe "violaverit. Item qui mandata regia pro capi-"endis excommunicatis a quibuſlibet impetrata "gratia, vel odio alicujus perſonae ſeu lucri "cauſa exequi malitioſe differunt vel omittunt. "Item excommunicamus omnes incendiarios, "eccleſiarum fractores, veneficos et veneficas, "et magicis incantationibus utentes, ſeu hoc "fieri procurantes. Item praemiſſas ſententias "et alias in conſtitutionibus canonicis et lega-"torum, ac ſtatutis epiſcoporum Dunelm. "contra tranſgreſſores proinde latas, et publice "promulgatas ſtatuendo, approbante praeſenti "ſacra ſynodo ſolenniter publicamus; et

" mandamus et injungimus eas ſingulis annis " in tribus (feſtis) ſolennibus majoribus, ſolen- " niter publicari."

Richardus, venerabilis patris domini R. Dei gratia Dunelm. epiſcopi officialis, ad memoriam futurorum. Cupientes, prout noſtro incumbit officio, ut excluſis ac ſubductis ſupervacuis dilationibus, et quibuſlibet aliis impedimentis emergentibus, unicuique exhibeatur in curia ſeu conſiſtorio Dunelm. noſtro regimini commiſſo, celere juſtitiae complementum, ad ſtatuta ſalubria, per dominum venerabilem patrem, circa advocatos, procuratores, et miniſtros dictae curiae dudum edita; adjicientes quaedam alia, quae eis adjici fore conſpicimus opportuna, ſtatuimus, infraſcripta quae decernimus et praecipimus, de caetero inviolabiliter obſervari.

Nullus procurator regimen alicujus cauſae ſuſcipiat, neque libellos, preces, exceptiones, aut articulos faciat ſine conſilio advocati; quod ſi ſecus fecerit, tamdiu a procurationis officio ſuſpendatur, donec praeſidentis ipſius curiae gratiam conſequatur.

Item procuratores advocatos ſuos ex examinibus et aliis, quae in cauſis, in quibus advocati exiſtunt, ordinanda vel agenda fuerint, praemuniant tempeſtive, ut, cum competenti deliberatione omnia fieri valeant atque ſcribi, et die litis adveniente in praeconizatione ea praeponant continuo bene ſcripta, ita quod non poſſit eorum aliqua negligentia deprehendi. Alioquin tam diu a procurationis officio ſint ſuſpenſi, donec duos aureos perſolverint fabricae eccleſiae Dunelmenſis.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
JOHANNIS XX. 2.	ROB. DE KYLWARBY. 6.	1277.	EDWARD. I. 5.

Mandatum archiepiſcopi Cantuar. pro concilio provinciali Londini habendo. Ex reg. Giffard. Wigorn. fol. 71.

VENERABILI in Chriſto patri Godefr. Wigorn. epiſcopo, etc. Literas Cant. archiepiſcopi recepimus in haec verba. Robertus Cant. archiepiſcopus H. London. epiſcopo ſalutem, etc. Meminimus in congregatione noſtra communi dudum habita Northampton. negotia varia utilitatem pariter et honorem totius eccleſiae Anglicanae tangentia in medio fuiſſe propoſita; in quorum executione licet viae de communi conſilio excogitatae fuiſſent, et executores viarum praedictarum varii deputati: quia tamen in quibuſdam negotiis, ſeu executionibus eorundem nobis adhuc exitus eſt incertus; quaedam autem penitus inconſummata exiſtunt, emerſerunt autem quaedam nova, quae ad averſionem (noſtrorum) jurium, conſuetudinum, libertatum, et grave periculum eccleſiae Anglicanae redundant: fraternitati veſtrae per praeſentia ſcripta mandamus, quatenus omnes fratres et coepiſcopos, ſeu ſuffraganeos noſtros, auctoritate noſtra faciatis peremptorie per veſtras literas evocari, quatenus nobiſcum in civit. London. in craſtino B. Hylarii in propriis perſonis conveniant una cum aliquibus perſonis majoribus de ſuis capitulis, et locorum archidiaconis, et procuratoribus totius cleri dioeceſium ſingularum, nobiſcum ſuper negotiis memoratis tam praedictis quam inſtantibus efficacius tractaturi; ut eiſdem, eorundem communi mediante conſilio, finis imponatur laudabilis, ut ita incerta certitudinem, et inconſummata conſummationem et emergentia nova conſilium debitum ſortiantur. Qualiter autem hoc noſtrum mandatum fueritis executi, nos per veſtras literas patentes, harum ſeriem continentes, certificare curetis die et loco praedictis. Dat. apud Mechlindon. 16 cal. Decembris, anno Domini 1277. Harum igitur auctoritate literarum, vos tenore praeſentium peremptorie evocamus, quatenus praedictis die et loco ſecundum formam nobis directam perſonaliter interſitis, ſuper dictis negotiis, una cum praedicto domino archiepiſcopo et coepiſcopis Cant. provinciae tractaturi de receptione praeſentium, et quid ſuper his facere decreveritis, nos per veſtras patentes literas, harum ſeriem continentes, reddatis plenarie certiores. Dat. apud Windſ. 8 cal. Decembris, A. D. ſupradicto.

Archiepiſcopi Cantuar. et aliorum epiſcoporum procuratorium duobus nunciis ad curiam Romanam abeuntibus datum, cum conſtitutione ſalarii pro expenſis. Ex reg. Giffard. Wigorn. fol. 73.

UNIVERSIS Chriſti fidelibus praeſentes literas inſpecturis vel audituris, Robertus Dei gratia Cant. archiepiſcopus, totius Angliae primas, Walterus Exonienſis, Stephanus Ciceſtrienſis, et Godefredus Wigorn. ejus dono gratiae epiſcopi, ſalutem in Domino. Noverit univerſitas veſtra nos et quemlibet noſtrum in ſolidum teneri diſcreto viro magiſtro Johanni de Laſey clerico, noſtro et coepiſcoporum noſtrorum Cant. provinciae nomine, pro expenſis ſuis a nobis et coepiſcopis noſtris praedictis de conſenſu procuratorum epiſcoporum abſentium pro negotiis noſtris et cleri noſtri nos, bona, et ſtatum eccleſiarum noſtrarum et cleri contingentibus in Romana curia procurandis, pro uno anno taxatis in centum marcis ſterlingorum, treſdecim ſolidos, quatuor denarios pro qualibet marca computanda, eidem magiſtro Johanni vel ſuo certo procuratori has literas deferenti ſolvendis, in capitulo S. Pauli Lond. in Octab. Paſchatis, anno Domini 1278. ſine ulla dilatione, dolo, vel fraude. Ad quam ſolutionem praefato

magiſtro

magiſtro Johanni, vel ſuo certo nuncio, ut praemiſſum eſt, fideliter praedictis die et loco faciendum, pro nobis et coepiſcopis noſtris praedictis obligamus praefato magiſtro Johanni, vel ejus aſſignato, nos, eccleſias noſtras, ſucceſſores et executores noſtros, et omnia bona noſtra mobilia et immobilia, eccleſiaſtica et mundana, praeſentia et futura; ita quod ſi contingat nos in ſolutione pradictae pecuniae praefatis loco et termino deficere, bona fide, legitima ſtipulatione interveniente, permittimus ſolvere, refundere et dare praefato magiſtro Johanni expenſas, intereſſe et damna quae increverint occaſione praedictae pecuniae, ſuis die et loco, non ſolutae; principali nihilominus rato manente. Super quibus expenſis, intereſſe, et damnis volumus quod credatur juramento praefati magiſtri et ſui aſſignati ſine alterius onere probationis; ſubjicientes nos et ſucceſſores noſtros, ac executores in praemiſſis ſpecialiter juriſdictioni, praecepto, ſeu poteſtati ſanctae Romanae eccleſiae ſummi pontificis, vel judicis ſeu executoris ſuper hoc a ſede apoſtolica delegandi, prout praefatus magiſter, vel ejus aſſignatus duxerit eligendum: quod ipſi ad petitionem praefati magiſtri vel ſui aſſignati ſine monitione, denunciatione, in jus vocatione, libelli oblatione, et abſque omni judiciali ſtrepitu de pleno poſſunt nos et ſucceſſores noſtros vel executores per cenſuram eccleſiaſticam compellere ad plenam ſolutionem, tam praedictae pecuniae quam damnorum, expenſarum, et intereſſe, quae vel quas ſuſtinuerit occaſione ejuſdem pecuniae, ſuis loco et termino non ſolutas, ut ſaepius eſt expreſſum. Et renunciamus in praemiſſis pro nobis et ſucceſſoribus noſtris, et executoribus, beneficio epiſtolae domini Adriani, privilegio fori, et loci conſuetudini, cavillationi, contradictioni, privilegio cruce ſignatis indulto, et indulgendo, beneficio auctenticae, quae loquitur de duobus reis —— et omni juris remedio, tam canonici quam civilis, quod contra praeſens inſtrumentum, vel contenta, in eodem poſſet objici vel opponi; quibuſcunque etiam literis vel a ſede apoſtolica, vel a poteſtate regia impetrandis, ſeu etiam impetratis, per quas iſtius noſtrae obligationis executio retardari in aliquo valeat, vel deferri. Centum autem alias marcas eidem magiſtro ſimiliter pro expenſis fecimus prae manibus numerari, quarum praetextu in iſtis aliis centum pro expenſis ſimiliter eidem, per nos per praeſentem obligationem promiſſis, nolumus aliquod obſtaculum generari. In cujus rei teſtimonium praeſentes literas vice noſtra et aliorum coepiſcoporum noſtrorum ſigillorum noſtrorum fecimus munimine roborari. Dat. et actum in praedicto capitulo S. Pauli Lond. die proxime ante feſtum converſionis S. Pauli. anno Dom. 1277.

Sanctiſſimo in Chriſto patri domino Nicolao divina providentia ſacroſanctae Romanae eccleſiae ſummo pontifici R. ejuſdem miſeratione archiepiſcopus Cant. totius Angliae primas, Joh. Lond. Nic. Winton. Godefr. Wigorn, Walt. Exon. Stephanus Ciceſtrenſ. Robertus Bathon. et Wellen. Ric. Menevenſ. Will. Landavenſ. Anianus Aſaphen. Anianus Bangoren. ac caeteri ſuffraganei et univerſus clerus Cant. provinciae recommendationem et devota pedum oſcula beatorum. Sanctae paternitati veſtrae devotius intimamus, quod nos in omnibus negotiis nos, bona et ſtatum eccleſiarum noſtrarum contingentibus conſtituimus, ordinamus, et facimus dilectos nobis in Chriſto magiſtros Willelmum de Cornerio capellanum noſtrum, et Johannem de Laſey clericos, procuratores noſtros conjunctim pariter et diviſim, ad petitiones noſtas in veſtrae ſanctitatis praeſentia proponend. et ſuper eiſdem veſtrae ſublimitati humiliter ſupplicand. et ad impetrand. in curia veſtra literas ſimplices et legendas juſtitiam communem, ſeu gratiam continentes; ad contradicend. etiam vel conſentiend. in judices atque loca; concedentes eiſdem procuratoribus noſtris, ac alicui eorundem, alium vel alios procuratores ſubſtituendi, et eoſdem pro libitu revocandi, cum ſibi et nobis viderint expedire. Pro illis inſuper procuratoribus noſtris ac ſubſtitutis eorum in forma praecitata rem ratam haberi, exponimus cautionem. Et in teſtimonium praemiſſorum nos —— Cant. et alii ſuperius nominati, pro nobis ac ſucceſſoribus noſtris, coepiſcopis et caeteris conſtituentibus univerſis, de voluntate ipſorum, et conſenſu expreſſo, noſtra ſigilla praeſentibus literis duximus apponenda. Dat Lond. K L. Feb. anno Domini ſupradicto.

Papae Rom.	Sede Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
NICOLAI III. 1.	vacante.	1278.	EDWARD. I. 6.

Compoſitio inter capitulum Cant. et ſuffraganeos provinciae [ſede archiep. vacante] pro officiali Cant. nominando. Ex reg. Cranmer. fol. 36. b. et ex MS. Cott. Vitell. A. 10.

IN Dei nomine, Amen. Cum inter venerabilem dominum Johannem Dei gratia London. epiſcopum, et quoſdam alios ſuffraganeos eccleſiae Chriſti Cantuar. ex parte una, et venerabiles viros dominos priorem et capitulum eccleſiae Chriſti Cant. ex altera, ſuper uſu et exercitio juriſdictionis metropoliticae ſedis Cant. vacantis per tranſlationem domini Roberti, Dei gratia nuper Cant. archiepiſcopi in Portuenſem epiſcopum cardinalem aſſumpti, dicta ſede vacante, eſſet materia diſcordiae ſeu contentionis exorta. Tandem praefati epiſcopi, prior et capitulum conſiderantes, ex hujuſmodi contentione et diſcordia jam gravia imminere diſpendia, et in poſterum inde majora poſt ſe pericula ſeu ſcandala provenire; poſt varios tractatus ſuper pacis reformatione inter eos habitos in quandam formam pacis ſeu compoſitionis expreſſe conſenſerunt, quae talis eſt; viz. quod ſemper vacante ſede Cant. liceat et liberum ſit, ſine contradictione et obſtaculo cujuſquam, priori ſeu praeſidenti ibidem et capitulo nominare duos viros idoneos,

idoneos, juriſperitos, diſcretos, ſeu cauſarum experientiam habentes, et indigenas, et nominationem hujuſmodi ſignificent literatorie London. epiſcopo, qui pro tempore fuerit, ſi idem epiſcopus ſuperſtes, et in Cantuar. provincia extiterit, infra menſem a tempore notitiae vacationis dictae ſedis; exercitio juriſdictionis medio tempore penes praefatos priorem, et capitulum reſidente. Quod ſi infra menſem non nominaverint et ſignificaverint, extunc, donec nominaverint et ſignificaverint in forma praedicta, eiſdem impune non pareatur. Qui epiſcopus unum de praedictis viris nominatis acceptare, gratificare, ſive approbare infra duos dies a die nominationis ſibi inſinuatae teneatur; qui ſic approbatus, gratificatus ſeu acceptatus per eoſdem priorem, vel ibidem praeſidentem et capitulum official. Cantuar. conſtituetur ſive creabitur. Et extunc nomine, vice, et auctoritate eorundem prioris et capituli in tota Cantuar. provincia juriſdictionem hujuſmodi libere exercebit, ſicut officialis domini archiepiſcopi ſede plena facere conſuevit, et conſiſtorium ſuum tenebit, ubi ſibi videbitur expedire. Proviſo tamen, quod in ſuffraganeos epiſcopos dictae ſedis, vel eorum aliquem non proferat ſententias interdicti, ſuſpenſionis vel excommunicationis, niſi ex probabili et rationabili cauſa juris neceſſitas id expoſcat, et tunc cum moderamine et reverentia, qua decet. Idem vero prior vel ibidem praeſidens cum officiali memorato, et aliquibus de ſenioribus et diſcretioribus ipſius capituli in confirmationibus electorum in epiſcopos procedent, prout ſecundum Deum et juſtitiam eis videbitur expedire. Qui ſi voluerint, aliquem de ſuffraganeis epiſcopis ad hoc ſibi aſſociare poterunt, nulla tamen ſibi neceſſitate incumbente. In conſecrationibus vero ſuffraganei epiſcopi, ſecundum canonicas ſanctiones, et prout moris eſt, auctoritate praedict. prioris vel ibidem praeſidentis et capituli convocentur. Si vero dictus London. epiſcopus ſuperſtes non fuerit, aut in provincia praedicta non extiterit, dictae nominationis inſinuatio fiat Winton. epiſcopo, ſi ſuperſtes fuerit, et in Cant. provincia extiterit; qui infra duos dies a die nominationis ſibi inſinuatae, hujuſmodi nominationem acceptare, gratificare, ſive approbare teneatur. Quod ſi Winton. ſuperſtes non fuerit, ſive in provincia non extiterit, fiat hoc, ut ſupra, Wigorn. epiſcopo, qui eodem modo procedere teneatur. Quod ſi idem Wigorn. epiſcopus ſuperſtes non fuerit, vel in provincia non extiterit, fiat hoc, ut ſupra, viciniori epiſcopo ſuffraganeo, hoc adhibito moderamine, quod ſi aliquis de ſupradictis epiſcopis, infra tempus ſuperius expreſſum, non gratificaverit, acceptaverit, ſeu approbaverit, ut ſuperius continetur; extunc liceat priori vel ibidem praeſidenti et capitulo memoratis unum de ſupradictis duobus nominatis, quem voluerint, libere conſtituere ſeu creare officialem, qui ſic libere juriſdictionem exerceat, ac ſi eſſet acceptatus ſive approbatus, prout ſuperius annotatur. Actum eſt etiam, quod ſi officialis, ſic creatus, in ſuo officio indiſcrete aut perperam ſe gerat, quod liceat dictis priori vel ibidem praeſidenti et capitulo ipſum officialem ab officio amovere, et ad creationem alterius procedere, ſecundum formam ſuperius annotatam. Idem etiam fiet, ſi officialem hujuſmodi cedere, vel decedere contingat. Et eſt ſciendum, quod partes ſupradictae expreſſe renunciant omnibus appellationibus et provocationibus interpoſitis hinc et inde, praetextu vel occaſione diſcordiae ſupradictae, nec non querelis et actionibus, quae ipſis competere poterant, quocunq; jure vel facto, praetextu praemiſſorum, et expenſas hinc inde factas occaſione praedicta ſibi invicem totaliter remiſerunt. Sententia vero interdicti, ſuſpenſionis vel excommunicationis, a quibuſcunq; et contra quoſcunq; prolatae, praetextu ſeu occaſione diſcordiae ſupradictae, nullum robur obtineat vel vigorem. Ad perpetuam vero memoriam praemiſſorum ſuper compoſitione ſeu pacis reformatione praedictis, duo ejuſdem tenoris confecta ſunt inſtrumenta, praeterquam in data diei et loci propter partium abſentiam et locorum diſtantiam, quorum unum ſigillo praedictorum prioris et capituli ſigillatum penes dictum dominum epiſcopum, aliud vero ſigill. praedicti domini London. epiſcopi et ſuffraganeorum ſuorum, huic ordinationi ſeu compoſitioni aſſenſum praebentium, ſigillatum penes praefatos priorem et capitulum remanebit. Dat. Londini viii. calend. Julii, A. D. 1278.

Papae Rom. NICOLAI III. 1.	Sede Cant. vacante.	Anno Chriſti 1278.	Reg. Angliae EDWARD. I. 6.

Concilium Windeſorienſe.

HOC anno magnum concilium Windeſoriae in vigilia feſti natalis Domini per breve regium celebratum fuiſſe, meminit regiſt. Wigorn.

Papae Rom. NICOLAI III. 2.	Archiepiſc. Cant. JOHANN. PECKHAM 1.	Anno Chriſti 1279.	Reg. Angliae EDWARD. I. 7.

Concilium Redingenſe. *Mandatum de convocatione concilii Redingenſis.* Ex. reg. Peckh. fol. 10.

FRATER J. permiſſione div. Cant. eccleſiae miniſter humilis ven. in Chriſto fratri J. eadem gratia epiſcopo Lond. ſalutem in verae ſalutis auctore. Cupientes et zelo nimio affectantes fratrum et coepiſcoporum noſtrorum ſuffraganeorum facies deſideratas videre, et eorum perſonali frui colloquio ſuper quibuſdam articulis totius Cant. provinciae, qui et neceſſitatem important

portant et celeritatem deſiderant, vobis in virtute obedientiae firmiter injungendo mandamus, quatenus omnes coepiſcopos et ſuffraganeos noſtros citari ſeu evocari peremptorie faciatis, ut iv. kal. Auguſti prox. ventur. apud Reding. ſe coram nobis perſonaliter repraeſentent, tractaturi nobiſcum, atq; mandatum noſtrum ſuper ipſis articulis recepturi. Vos quoq; ipſi dictis die et loco una cum aliis perſonaliter accedatis. Et quid ſuper iſto mandato noſtro feceritis, nobis per veſtras patentes literas reſcribendo certificare nullatenus omittatis. Dat. apud Donar. ii. non. Junii, A. D. MCCLXXIX. et conſecr. noſtrae primo.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
NICOLAI III. 2.	JOHAN. PECKHAM I.	1279.	EDWARD. I. 7.

Conſtitutiones domini Johannis Peckham Cantuar. archiepiſcopi editae ibidem iii. *kal. Aug. Anno Dom.* MCCLXXIX. *et regni regis Edwardi primi* vii. Ex MSS. Digby Bodlej. n. 170. et Cotton. Otho. A. 15. et reg. Giffard. Wigorn. n. ii. iii. et iv. et MS. Elien. n. 235.

ANNO Dom. MCCLXXIX. circa feſtum S. Jacobi apoſtoli, frater Johan. Cantuarienſis archiepiſcopus, convocatis univerſis ſuffraganeis ſuis apud Radinges celebravit concilium, in quo conſtitutiones concilii generalis,[a] quod ſilentio praeterire non convenit, innovavit; viz. quod ſinguli rectores eccleſiarum unico tantum beneficio, curam animarum habente, cogerentur eſſe contenti; quin etiam omnes ad ordinem ſacerdotii infra annum ſe faciant promoveri.

De inſtitutionibus et deſtitutionibus.

Audiſtis, fratres conſcripti, iſtius conſtitutionis tenorem; noviſtis etiam canones ſanctorum patrum ſuper hanc materiam editos; tam in Tholoſano[b] quam in Remenſi concilio, nec non et capitulum[c] Dionyſii: quae omnia ſeu qui omnes pluralitatem beneficiorum cum cura inhibent uni committi; ſingulas eccleſias ſingulis ſacerdotibus committentes. Secuta ſunt deinde concilia[d] Lateranenſia ſub Alexandro papa, et generale[e] concilium ſub Innocentio tertio; in quibus omnibus iſta pluralitas inhibetur; hoc addito in ultimo concilio, quod per receptionem ſecundi beneficii vacat primum, receptoque ſecundo primum per eum, ad quem collatio pertinet, libere alii conferatur: et ſi id infra vi. menſes alteri conferre diſtulerint, non ſolum ad alios juxta Lateranenſe concilium collatio devolvatur, verum etiam cogatur de ſuis proventibus tantum in utilitatem eccleſiae, cujus eſt illud beneficium, aſſignare, quantum a tempore vacationis ipſius conſtiterit eſſe perceptum. Et cum nec ſic finis ambitionis, nec caecae cupiditatis eſſet impoſitus, ſucceſſit praeſens legati conſtitutio Ottoboni,[f] quae ad multa mala praeterita extirpanda, et ad providendum in futurum, ne de caetero peſtis hujuſmodi pullularet, et ſufficiens ab eodem fuerat aeſtimata, dum peſtes atque miſerias, quae ex hac radice proveniunt, et pericula, quae ſequuntur, evidenter enervans,[g] ea ſtudet imprimere cordibus peccatorum, dum nunc inſtitutiones decrevit irritas ipſo jure, nunc vero ipſum inſtituendum[h] adigit juramento; nunc ſi perjuros privat beneficiis habitis et habendis, et contra hoc epiſcopos venientes a beneficiorum collatione ſuſpendit, donec inſtitutiones a ſe factas improvide contra conſtitutionis tenorem duxerint revocandas. Licet haec omnia cum gravi ſtudio, magnaque diligentia[i] ſint proviſa, iſtorum tamen omnium non ſecutus eſt fructus quivis nec proventus, quin potius, ac ſi nihil prorſus ſuper iſta materia excogitatum fuiſſet a majoribus, ſeu proviſum, nec amore juſtitiae, nec timore poenae, ceſſarunt huc uſque aliqui, per fas vel nefas undique ſibi beneficia cumulare; nec ipſi[k] poenas conſtitutionis verentes, nec alias ſacris inhaerentes canonibus, eiſdem ipſa beneficia in immenſa numeroſitate conferre, licet non fuerit cum eis diſpenſatum. Quae omnia ſaepe et ſaepius ad aures ſummi pontificis pervenerunt, qui haec omnia vehementer abhorrens, nec non admirans vehementius, quod nec per conſtitutiones aut canones, nec per cautelas aut poenas hucuſque tantae praeſumptionis audacia enormiter[l] poterit coerceri, nec etiam remedium eidem adhiberi; nobis etiam injunxit vivae vocis oraculo, quod tanto incommodo celeri reformatione faceremus occurri, et hujuſmodi praeſumptores a tantae temeritatis audacia, quacunq; poſſemus coercione, compeſci. Et licet ad haec omnia comprimenda ſolius metropolitanae juriſdictionis poteſtas apud nos ſufficere dignoſcatur, qui benignitate, tolerantia, et lenitate, ingredi et progredi potius affectamus in ſingulis, quam in ſeveritate nimia aut rigore plectere corrigenda; quia tamen facti perverſitas in tantum ſe extulit, ut ex eo ſit multiplicata ruina,[m] et exortum ſit ſcandalum plurimorum, clamorq;[n] ad aures ſuperiorum aſcenderit, ut tantum ſcelus contra decorem eccleſiaſticae honeſtatis ſub diſſimulatione de caetero nequeat pertranſiri, et multis graſſantibus, opus ſit exemplo, apoſtolicique praecepti nos urgeat auctoritas in hac parte.

Nos Dei adjutorio invocato, prout nobis in praeſenti occurrit, manus huic negotio apponimus adjutrices, decernentes juxta formam generalis concilii, omnia illa beneficia curam animarum habentia, quae obtinuerunt vel obtinent illi de facto, qui diſpenſationem ſedis apoſtolicae

[a] Hoc ab archiep. Peckham fieri ſolitum conſtat ex concilio Lambeth anno 1281. unde veriſimile eſt, utraſque tum concilii generalis, tum etiam concilii legatini conſtitutiones in praeſenti ſynodo lectas fuiſſe. [b] "Tolletano." Wig. [c] xiii. q. 1. c. 1." inſerit Eli. [d] concilium Lateranenſe, "de conſenſu praebend." c. ii. E. [e] "de praebend. c. de multa," addit E. [f] quae incipit: "Chriſtianae religionis," addit E. [g] "enarrans," E. "enumerans," W. [h] "onerat et," E. [i] "deliberatione," E. [k] "epiſcopi" pro "ipſi," E. [l] "enormitas," E. W. [m] "injuria," E. [n] "adeo" addit W.

ſuper hujuſmodi pluralitate non habent, per beneficii receptionem, quod ipſi ſic beneficiati ultimo receperunt, ipſo jure vacare, [o] licet juxta conſtitutionis rigorem domini Ottoboni ſic recipiens plura beneficia, etiam ipſo ultimo jure ſit privatus, cum ſecundum eandem decernatur inſtitutio irrita ipſo jure; praecavere tamen volentes, ne rigorem videamur coacervare rigori, mentem etiam conſtitutionis tam concilii generalis, quam etiam domini Ottoboni clarius advertentes, quarum etiam neutra et praeobtentis et ultimo ſimul privat, cum concilium generale ſola auferat praeobtenta, ultimum tamen reſervat; conciliumque Ottoboni inſtitutionem in ultimo beneficio decrevit irritam ipſo jure, praeobtentis tamen ipſum non privat. Nos [p] miſericordiam cum rigore miſcentes non tam miſericorditer, quam etiam prudenter permittimus, ut is, qui plura beneficia curam animarum habentia ſine diſpenſatione apoſtolica fuerit aſſecutus, ultimum ſic obtentum retineat, et eodem juxta concilii generalis tenorem, de noſtra ſpeciali gratia ſit contentus, niſi forſan ex temeritate contenderit etiam praeobtenta improbe retinere: in quo caſu ipſum nec primo nec ultimo dignum, nec medio, imo nec aliquo judicamus, ſed potius ea omnia de jure vacare; quibus omnibus, quatenus de facto eadem detinet occupata, cenſemus perpetuo ſpoliandum. Beneficia vero quae per modum ſuperius nominatum hactenus vacaverint, adeo ut ad nos, propter negligentiam praelatorum et capitulorum fuerit devoluta collatio, nobis ſeu noſtrae collationi reſervamus. Quae autem per tantum tempus [q] vacaverint, ut per conſimilem negligentiam ad ſummum pontificem jus ea conferendi fuerit devolutum, eidem ſedi tanquam [r] ejus miniſtri in hac parte ſpecialiter reſervamus; decernentes exnunc irritum et inane, ſi quid circa eadem beneficia ſic vacantia, aut perſonis aliis conferendo, vel eadem beneficia commutando, vel alias perſonas praeſentando, ſeu alias quocunque ingenio vel colore quaeſito, vel quoſcunque praelatos ſuperiores vel inferiores, ſeu per quoſcunque clericos, in poſterum fuerit innovatum. Ipſis quoque eccleſiarum detentoribus earundem, per [s] nos, et fratres, et coepiſcopos noſtros, et eorundem confeſſores nunciamus, et volumus in poſterum nunciari, quod nec ad dignitates eccleſiaſticas, niſi demum purgato vitio, poſſunt aſſumi; et ſi de facto ad eaſdem aſcenderint, non poſſe abſque periculo miniſtrare, nec ſalvari poterunt in die judicii, nec in praeſenti accipere poenitentias niſi fictas, quae non proficiant ad ſalutem, niſi cum renunciaverint beneficiis, quae ſic de facto detinent occupata: verum etiam de fructibus eccleſiae ſic conſumptis, eccleſiae Dei, quam graviter offenderint, quatenus poterint, ſatisfaciant competenter, cum iſta beneficia taliter invadentes ſcienter falcem in meſſem miſerint alienam; cumque non intrent per oſtium, non paſtores ſed fures exiſtunt pariter et latrones, miſeraſque animas imprudenter decipiunt, quas nec valent utique ſolvere nec ligare. Et illos quoque, qui confeſſores talium clericorum exiſtunt, qui eiſdem in poenitentia non injungunt, ut fructus eccleſiarum taliter non perceptos, ſed furtive ſurreptos reſtituant; ſeu de eiſdem ſatisfaciant, prout poſſint, eccleſiis, quas ſic de eiſdem fructibus retinendo laeſerint, imperitos judicamus atque decernimus, aut minus benignos et callidos animarum clericorum hujuſmodi deceptores: inhibentes ſub poena excommunicationis, ne ad talium abſolutionem manus extendant temerarias, cum hujuſmodi eccleſiaſticorum beneficiorum improbi ſint detentores, in ſcelere continuantes. [t] Huic quoq; vulneri canceroſo, quod per modum alium in futurum, ut cernitur, ſanari non poteſt, ferrum, quod adhuc ſupereſt, ignitum injicimus,[u] mucrone anathematis tam enormis flagitii piacula reſecantes; decernentes, et pro perpetua ſtabilitate firmantes, ut, quicunque in poſterum plura beneficia curam animarum habentia, abſque ſedis apoſtolicae diſpenſatione receperit, vel fuerit aſſecutus per modum inſtitutionis vel commendationis ſeu cuſtodiae, vel unum titulo inſtitutionis, aliud titulo commendationis ſive cuſtodiae, praeter modum illum, quem conſtitutio Gregoriana edita in concilio Lugdunenſi permittit, ſit eo ipſo privatus omnibus ſic obtentis beneficiis, ipſoque facto [x] excommunicationis ſententia permaneat innodatus, a qua non niſi per nos, vel per ſedem apoſtolicam, abſolutionis gratiam valeat promereri. Et ut ad beneficiorum vacantium, per hunc modum, vel per alium, pervenire notitiam valeamus; vobis, fratres chariſſimi, in virtute obedientiae firmiter injungendo mandamus, quatenus per vos, ſeu officiales veſtros, archidiaconos vel decanos, nomina et numerum eccleſiarum, cum cognomine, agnomine, vel praenomine, ita quod poſſit vera haberi notitia perſonarum, tempore collationum ipſarum eccleſiarum factarum ipſis rectoribus, ſeu aſſignatarum per modum quemcunque, quo titulo eas obtineant, inſtitutionis, commendationis, aut ſolius cuſtodiae, cujus aetatis ſint [y] memorati rectores, ſeu eccleſiarum hujuſmodi detentores, in quo ordine fuerint conſtituti, utrum alibi, quam in una eccleſia beneficiati exiſtant. Item, utrum cum eis diſpenſatum fuerit ſuper pluralitate hujuſmodi obtinenda, et qui ſunt, et in quibus modis [z] cenſeantur earum eccleſiarum patroni; cujus aeſtimationis ſint ſingulae eccleſiae, ſeu valoris, juxta taxationem Norwicenſem, faciatis diſtincte conſcribi, et ſcripturas haec omnia continentes clare et diſtincte confectas, ſinguli epiſcopi de ſingulis dioeceſibus ſuis nobis ad civitatem London. tranſmittant in octava S. Hilarii, quibus loco et die, favente altiſſimo, ad ipſius laudem congregati erimus iterato. Illi autem qui in renunciatione ſeu deſcriptione praefata, nobis, ut ſupra injunximus, facienda, fraudem vel dolum commiſerint, vel veritatem inſtructioni noſtrae neceſſariam ſubticendo, aut falſitatem (quod abſit) aliquam immiſcendo, vel per vias alias callido quocunque commento, circa

[o] "eſſe vacantia," E. [p] "tamen" addit E. [q] "retro" E. addit. [r] "ſedis apoſtolicae," W. [s] "vos fratres et coepiſcopi noſtri," W. [t] "contumaces," E. W. [u] "apponimus," E. [x] "jure ipſoq; facto," E. W. [y] "fuerint ejuſmodi," E. [z] "nominibus," E.

praefata

praefata verſando, quo minus ad nos perveniat plena veritas aut notitia praemiſſorum, poenam falſi merito poterunt formidare.

De inſtitutionibus et eccleſiarum commendis.

Ut conſtitutio iſta, [aa] prout lata eſt in concilio [bb] Lugdunenſi, quoad verba, et quoad ſententiam verborum, omnino ſervetur, ipſe quoq; ſummus [cc] pontifex decrevit, et nos ipſius veſtigiis inhaerentes decernimus, beneficia aliter commendata a tempore concilii Lugdunenſis, ſeu quae diutius ſub commendationis titulo [dd] ſint obtenta, quam conſtitutio Gregoriana memorata permittit; ipſa quoque, quae ſub ſpecie cuſtodiae, quam ſummus pontifex nihil differre aeſtimat, a commenda, aliter vel diutius ſint obtenta, quam tenor conſtitutionis Gregorianae commemorat; nec non et illa, quae ſunt collata minoribus xxv annis, aut his, qui infra annum poſt admiſſionem talis beneficii in preſbyteros non fuerint ordinati, niſi cum eis fuerit diſpenſatum juxta cap. " cum ex ea. de elect. lib. 6." vel aliam legitimam habeant cauſam, eſſe vacantia ipſo jure; ipſa quoque, per quorum negligentiam praelatorum ſeu capitulorum, ad nos, vel ad ſedem apoſtolicam, fuerit devoluta collatio, nobis et ſedi apoſtolicae collationem hujuſmodi ſpecialiter reſervamus, decernentes irritum et inane, etc. " ut ſupra in capitulo de inſtitutionibus, in illa clauſula; beneficia quoque," etc.

De ſententiis excommunicationis publice denunciandis. [ee]

Quoniam malum, niſi cognitum, vitari non poteſt, plures autem ſunt excommunicationum ſententiae, quibus in ſanctorum patrum conciliis homines improbi percelluntur, ne per ignorantiam de caetero in tanti periculi foveam demergantur; praecipimus Cantuarienſis provinciae ſacerdotibus univerſis, ut in omni die dominica ſequenti, immediate poſt celebrationem ruralis capituli, exponant aperte populo ſibi commiſſo, excommunicationum ſententias, quae ſequuntur.

Primo quidem excommunicentur auctoritate concilii Oxon. a ſanctae memoriae Stephano Cantuarienſi archiepiſcopo celebrati, omnes qui malitioſe eccleſias jure ſuo privare praeſumunt, aut per malitiam, aut contra juſtitiam libertates earum infringere vel perturbare intendunt. [ff] Ex quo intelligimus vinculo excommunicationis ſubjacere omnes illos, qui literas imperrant, a quacunque curia laicali, ad impediendum proceſſum eccleſiaſticorum judicum in cauſis, quae per ſacros canones ad forum eccleſiaſticum pertinere noſcuntur.

Secundo, excommunicantur univerſi, qui ſcienter falſum perhibent teſtimonium, vel perhiberi procurant, vel qui tales teſtes ſcienter producunt vel ſubornant, ad impediendum juſtum [gg] matrimonium, vel ad exhaeredationem alicujus [hh] procurandam.

Tertio, excommunicantur omnes illi, qui pacem et tranquillitatem domini regis et regni injurioſe perturbare praeſumunt, et qui jura domini regis injuſte detinere contendunt; ex quo intelligimus excommunicari non ſolum guerrarum ſuſcitantes horrorem, verum etiam latrones publicos et praedones, et quoſcunque regni juſtitiam temerarie impugnantes.

Quarto, excommunicantur advocati omnes, qui malitioſe per quaſcunque exceptiones verum matrimonium impediunt, ne effectum debitum ſortiatur, vel in quibuſcunque cauſis, aut contra juſtitiam, proceſſus eccleſiae diutius ſuſpendatur.

Quinto, excommunicantur omnes illi, qui gratia lucri, odii, vel favoris malitioſe imponunt crimen alicui, cum apud bonos et graves perſonas non fuerat [ii] infamatus, ut ſic ei purgatio indicatur, vel alio modo gravetur.

Sexto, excommunicantur omnes, qui, vacante eccleſia, malitioſe opponunt vel opponi procurant quaeſtionem de jure patronatus, ut verum patronum a collatione illius eccleſiae ſaltem impediant illa vice.

Septimo, excommunicantur omnes illi, qui malitioſe contemnunt exequi mandatum domini regis de excommunicatis capiendis, vel eorum impediunt captionem, ſeu procurant eorum injuſtam liberationem, contra decretum eccleſiaſticae diſciplinae.

Octavo, excommunicantur in concilio ſanctae memoriae Ottoboni omnes illi, qui pro impedimento pacis, ſeu compoſitionis litigantium, quicquid recipiunt, donec ipſum ſit receptum, reſtituerint donatori.

Nono, excommunicantur per eundem quicunque de domibus, maneriis, vel grangiis, vel locis aliis archiepiſcoporum vel epiſcoporum, vel aliarum perſonarum eccleſiaſticarum, contra ipſorum voluntatem, ſeu cuſtodum rerum earum, aliquid auferunt, vel conſumunt, vel injurioſe contrectant; qua ſententia ligantur, nec abſolvi poſſunt, donec de injuria ſatisfecerint competenter.

Decimo, excommunicantur ab eodem, quicunque abſtrahunt violenter reum ad eccleſiam, vel coemeterium, vel clauſtrum confugientem, vel qui ei victum neceſſarium prohibent exhiberi; vel qui res alienas in locis eiſdem [kk] depoſitas violenter aſportant vel aſportari faciunt, vel qui aſportationem talem factam nomine ſuo vel a familiaribus ſuis ratam habent, vel qui ad hoc publice vel occulte conſilium [ll] praebuerint vel conſenſum.

Undecimo, excommunicati ſunt ab omnibus archiepiſcopis et epiſcopis Angliae, omnes qui veniunt et faciunt contra magnam chartam; [mm] quae ſententia per ſedem apoſtolicam eſt pluries confirmata et approbata.

Audiſtis, fratres chariſſimi, et coepiſcopi noſtri, articulos, in quibus, per ſanctorum patrum

[aa] " utraque " addit W. [bb] " conſtitutione," W. [cc] " gregis " addit E. [dd] " ſpecie," W. [ee] W. nullum habet titulum. E. " De ſententiis excommunicationum publicandis." [ff] " contendunt, " E. [gg] " meritum matrimonii," W. [hh] " hominis" addit W. " faciendam," E. [ii] " prius " addit E. [kk] " praedictis," E. W. [ll] " vel auxilium " addunt E. W. [mm] " domini regis " addit E.

concilia;

concilia, incurritur ſententia excommunicationis ipſo facto. Sunt et alii articuli praeter iſtos, in quibus epiſcopi [nn] ipſo facto ſuſpenſionis vinculo innodantur per eadem concilia, quorum conſtitutiones quandoque praelatos ab officio, quandoque a quibuſdam eorum inſignibus, quandoque a beneficiorum collatione, ſuſpendunt: quae omnia ex ipſorum conciliorum tenore colligere poteritis evidenter, in quas ſiquidem poenas veremur vos vel aliquos, tanquam temeratores conſtitutionum in ipſis editarum conciliis, incidiſſe; veremur etiam ne ſic ligati divina celebraveritis, et officia veſtra, ut prius, fueritis executi: veremur etiam, ne notam irregularitatis contraxeritis in hac parte; ſed quicquid fuerit de praeterito, hortamur vos ex parte Dei Patris omnipotentis, monemus, et in virtute obedientiae firmiter vobis injungimus, quod de caetero conciliorum ſtatuta ſupradictorum, nec non et ſtatutorum noſtrorum in praeſentis congregationis primordio editorum, cum Dei timore, et omni diligentia obſervetis, et faciatis a veſtris ſubditis obſervari; alioquin ſuper vos provocabitis iram Dei, et canonicam merito formidare poteritis ultionem.

Et ne iſtorum ignorantia quemquam reddere valeat excuſatum, de his omnibus quae in noſtra congregatione praeſenti recitata ſunt, publicata, ſeu etiam ordinata, hanc formam teneri volumus in futurum; ut haec omnia, fratres et coepiſcopi noſtri, per vos vel archidiaconos veſtros faciatis in veſtris ſynodis publicari; nihilominus conſtitutionem domini Ottoboni de baptiſmo Paſchatis, et Pentecoſtes generali; nec non etiam extracta de quatuor conciliis in ſeſſionis noſtrae principio memorata ſuper diverſis articulis, in quibus excommunicationis vinculum incurritur ipſo jure, in ſingulis eccleſiis tam majoribus quam minoribus, per quatuor dies dominicos, poſt celebrationem quatuor capitulorum principalium faciatis recitari. Conſtitutio vero edita ſuper concubinariis in concilio domini Ottoboni in quatuor capitulis ruralibus, et in principalibus, excluſis tamen laicis, publicetur.

Quae autem a nobis in praeſenti fuerint ordinata vel adjecta conciliis ſupraſcriptis, bis in anno, viz. in duobus generalibus capitulis, praecipimus ſingulorum [oo] auribus inculcari.

Ipſam autem chartam domini regis ſuper libertatibus eccleſiae atque regni per regem conceſſis, bene et aperte conſcriptam, in ſingulis eccleſiis cathedralibus ſeu collegiatis, in loco publico jubemus affigi, ut omnium intrantium oculis ſe palam exhibeat, et in fine anni in vigilia Paſchae et Pentecoſtes renovetur, ut ſublata veteri, nova recenſque bene ſcripta ſubſtituatur eidem.

De pueris baptizandis.

Quod in praeſenti conſtitutione cavetur de pueris baptizandis, uſque ad generale baptiſmum Paſchae et Pentecoſtes, viz. reſervandum, pro ipſius ſtatuti reverentia, quod hactenus videtur eſſe neglectum, ſic duximus declarandum eſſe vel ſtatuendum; ut pueri per octo dies ante Paſcha, et per dies totidem ante Pentecoſten, de matrum uteris [pp] nati, ſi abſque periculo reſervari valeant, reſerventur uſque ad illa tempora baptizandi, ita tamen quod cum medio tempore inter nativitatem puerorum et hujuſmodi baptiſmum perfectum recipiant catechiſmum, [qq] ſolaque diebus baptiſmi ſuperſit immerſio facienda. Alii autem, qui aliis anni temporibus nati extiterint, tum propter mortis periculum, quod ſaepe pueris imminet improviſum, tum propter ſimplicitatem parentum, qui circa formam [rr] baptiſmi ſint faciliter erraturi, abſque ulla offenſionis nota, juxta vetuſtam conſuetudinem, vel incontinenti cum nati fuerint, vel poſtea, prout placuerit ipſis parentibus, baptizentur. Quod ſi forte contigerit pueros propter mortis periculum a laicis baptizari, caveant ſacerdotes, ne baptiſmum legitime factum audeant iterare.

De concubinariis puniendis. [ss]

Quia incontinentiae vitium clerum maculat et lamentabiliter dehoneſtat in ſcandalum plurimorum, ſtatutum domini Ottoboni contra concubinarios editum, praecipimus in ſuo [tt] rigore inviolabiliter obſervari. Et ne criminis contagione caliginem adducente mentibus vitioſis, tales per ignorantiam vel oblivionem ſe valeant excuſare; praecipimus archidiaconis univerſis in virtute [uu] obedientiae, et ſub poena ſuſpenſionis ab officio et beneficio, quam in ipſos ferimus, ſi ſponte contra hoc fuerint negligentes, quatenus conſtitutionem praedictam faciant in quatuor anni principalibus capitulis ruralibus, per ſe vel eorum officiales, vel ſaltem per decanos rurales, ſeu gerentes vices eorundem, diſtincte et aperte coram toto capitulo, excluſis laicis, recitari: quam recitationem pro monitione haberi volumus, ut liberius contra omnes hujuſmodi procedi valeat vitioſos, ne cauſari poſſint, cum ad executionem privationis in eos latae ſententialiter in praedicto ſtatuto proceſſum fuerit, ſe monitos non fuiſſe. Si quis autem dicti ſtatuti recitationem malitioſe impediverit, excommunicationi ſubjaceat ipſo facto. Si quis autem dicta ſtatuta recitare neglexerit, ſeu decanus, ſeu vicem ejus gerens, omni ſexta feria in pane et aqua jejunet per obedientiam, niſi infirmitas impediat, donec in ſequenti capitulo ipſum recitaverit, vel fecerit recitari.

[nn] "et alii praelati" addit E. [oo] "archidiaconorum" addunt E. W. [pp] "ventribus," E. [qq] "chathariſmum," W. [rr] "ſacramentum baptiſmi de facili ſunt erraturi," E. [ss] "De clericis concubinariis, et eorum concubinis," E. [tt] "vigore ſeu rigore," E. [uu] "ſanctae" addit E.

Conci-

Concilium Londinenſe. Ex reg. Peckham fol. 165.

Hujus concilii in octabis S. Hilarii congregandi mentio fit in concilii Redingenſis conſtitutione prima. Convocatur autem, ut regi ſubſidium a clero praeſtetur. Soli epiſcopi hic ſummonentur ab archiepiſcopo; inferiores vero clerici conſilium ſuum de auxilio regi faciendo dioeceſanis ſuis epiſcopis communicare, aut procuratores ea de re tractaturos conſtituere jubentur. Sed audiamus archiepiſcopum de hoc concilio ita ſcribentem.

Venerabili in Chriſto fratri, etc. epiſcopo London. etc. frater J. etc. ſalutem, etc. Quam ſit decens quamq; expediens clerum nobis commiſſum regiis favore et gratia conſolari, docet experientia contrarii nuper praeteriti in eccleſiarum ſpoliis et gravaminibus prophanis, quorum recens memoria perſeverat; docet idem evidentia periculi in januis imminentis, ſi, quod avertat Deus, diſſimularet majeſtas regia quorundam laicorum pertinacem in bona eccleſiaſtica manum mittere, quorum audaciam illuſtriſſimus Dei gratia rex E. clementiae ſuae legibus contra hujuſmodi editis refraenavit. Cujus circa nos ſolicitudini, ſi ingrati fuerimus, non ſolum ipſum ad indignationem provocabimus, verum etiam regem regum pro ingratitudinis vitio offendemus. Sacro etiam teſtante eloquio, majeſtatem regiam tenentur omnes ſubditi grata honorificentia praevenire, et illi praecipue, qui regali munificentia conceſſis olim eccleſiae Chriſti honoribus confoventur. Cum etiam viliſſimi cenſeantur, qui caeteros honore praecellunt, niſi inſuper eoſdem tranſcendant etiam obſequiis charitatis; ac per nobiles et plebeios regni Angliae dicto domino regi fuerit nuper in quodam temporalium ſubſidio miniſtratum, ſub cujus regimine nos omnes vivere oportet, et gratia communiri; expedit non ſolum per orationum ſuffragia dictum dominum ad protectionis —— beneficia excitare; verum etiam corporalibus impendiis et muneribus ejus ſumptus innumeros, quantum poterimus, relevare. Cujus liberalitatis exemplum archiepiſcopos et epiſcopos Angliae caeteris in clero minoribus praeſtitiſſe. Et certe ſatis eſt canonicum eccleſias dotatas patronis indigentibus ſubvenire. Quapropter veſtram imploramus et exhortamur in Domino charitatem, in virtute obedientiae firmiter injungendo, quatenus convocato, quam citius fieri poterit, per vos aut veſtros clero veſtrae dioeceſis, eidem ſtudeatis ad Dei honorem et pacem eccleſiae ſuadere, ut dicto regi hoc pro gratitudinis indicio poſtulanti, ſtudeant elapſo tempore decimae ſic affluenter pro viribus ſubvenire, ut ipſe de devotione clericali merito gaudeat, et ad ipſos excitetur favorabilius in poſterum ſublevandos. Caventes inſuper, ne obſequii exilitate indignationem magis provocent, quam excitent clementiae lenitatem. Hujuſmodi autem ſervitii vel ſubſidii quantitatem per vos, aut per procuratores veſtros, vel certe per procuratores proprios ad hoc, ſi expedire videritis, deſtinandos nobis intimare ſtudeant in congregatione noſtra London. in octab. S. Hilarii imminente. Et —— modus iſte in congregatione noſtra proviſus extitit proxime praeterita de conſilio epiſcoporum ibidem praeſentium, et procuratorum epiſcoporum abſentium; mandamus vobis, quatenus hanc deliberationem paci eccleſiae, ut praeſagimus non fallaciter perneceſſariam, ſtudeatis caeteris coepiſcopis noſtris cum celeritate debita nunciare. Quid autem ſuper his facere decreveritis, et ſub qua forma praemiſſa duxeritis exequenda, nobis cum qua poteritis celeritate per literas veſtras patentes, harum continentes ſeriem, reſcribatis. Valete. Dat. apud Mortelake, viii. id. Nov. conſecrationis noſtrae anno primo.

Ordinationes Johannis Peckham archiepiſcopi Cantuar. in domibus religioſis. Ex regiſtro archiep. Cant. Peckham fol. 223. a.

Frater Johannes permiſſione divina Cantuarienſis eccleſiae miniſter humilis, totius Angliae primas, dilectis in Chriſto filiabus —— abbatiſſae et conventui de Godeſtowe ſalutem, gratiam, et benedictionem. Pudicitia virginum eſt ſpeciale militantis eccleſiae ornamentum, ſinceritatem repraeſentans angelicam, ac regem gloriae Dominum Jeſum Chriſtum in cordis provocat oſculum et amplexum. Hinc igitur theſaurum tam incomparabilem, qui perditus recuperari non poteſt, quem ſpiritualis Dei adoptio in veſtro collegio repoſuit, volentes circumcingere munimine diſciplinae, et ſolius Dei aſtringere, cujus licet indignus exiſtimus paranymphus, vobis ſubſcripta mandamus inviolabiliter obſervari; fruſtra enim laboramus pro illibato ſervando veſtrae lilio caſtitatis, niſi veſtra conetur ſancta aemulatio noſtris vos monitis coaptare.

De celebratione divin. offic.

Inprimis igitur ordinationes ſanctae memoriae domini Roberti praedeceſſoris noſtri, cum adjectionibus ac modificationibus ſubjungendis praecipimus firmiter cuſtodiri; ut videlicet eccleſiaſticum officium in quo habetis ſponſum alloqui, et ejus ſuſcipere ſpiramina, temporibus debitis cum omni reverentia celebretis; quo tempore nulli ſane a choro ſe liceat abſentare, niſi ſit obedientialiter in neceſſariis, non in forinſecis colloquiis occupata. Ipſum autem officium praeciſe et integre praecipimus decantari; praeciſe, inquam, ut tam in miſſis chori, quam beatae virginis, excludantur per annum totum ſupervacuae novitates, nec novum aliquid inibi decantetur, niſi de conſilio magiſtri et abbatiſſae pariter ac cantricis, ſed novis omnibus vetera praeponantur,

nantur. Integre etiam officium celebretur, rejecta penitus mutilatione officii monaſtici, quam invenerunt nuper praeſidentes capituli monachorum Abendoniae celebrati. Puerilia autem ſolennia, quae in feſto ſolent fieri Innocentum poſt veſperas S. Johannis, tantum inchoari permittimus, et in craſtino in ipſa die Innocentum, totaliter terminentur.

Pro regimine inſuper conventus, maturiores ac prudentiores teneatur abbatiſſa vocare pro negotiis domus intrinſecis et extrinſecis ſalubriter diſponendis. Quod ſi aliqua ſecundo vocata venire contempſerit, in ſequenti prandio ei pittancia ſubtrahatur. Quod ſi tertio non veniens aurem obſtrinxerit imperanti, panis ei et aqua in proximo prandio tantummodo concedantur. Idem dicimus in omnibus illis, quaecunq; quandocunq; inobedientes propriae inhaeſerint voluntati.

Provida et diſcreta injunctio pro cuſtodia caſtitatis.

Ad caſtitatis autem teſtimonium certius obtinendum, ſtatuimus moniales ab ambitu monaſterii non exire, niſi pro neceſſitate, quae per perſonas alias nequeat expediri, unde perendinationes quae conſueverunt fieri in domibus amicorum, ad ſolatium et ſubterfugium diſciplinae, praeſentibus perpetuo condemnamus. Cum vero pro neceſſitate aliqua, aliquas exire continget, haec quatuor diſtricte praecipimus obſervari.

Primo, ut tantum ſecura et matura ſocietas, tam monialium quam perſonarum ſecularium aſſiſtentium egredi permittatur.

Secundo, ut ſtatim expedito negotio, quatenus per eas expediri poterit, domum illico revertantur; et ſi negotii expeditio tractatum exigat plurium dierum, poſt primam vel ſecundam diem negotii conſummatio procuratoribus relinquatur.

Tertio, ut nunquam in religioſarum ambitu, vel clericorum domibus, aut aliis ſuſpectis habitaculis hoſpitentur.

Quarto, ut nulla a ſociae, vel ſociarum ſuarum aſpectibus, ubi humanum poſſit haberi colloquium, abſentetur; ſed nec aliquod audiat ſecretum ſuſurrum, niſi ſub teſtimonio monialium ſociarum, niſi forte pater aut mater, frater aut ſoror aliquid habeat ſecretius ſibi loqui. Hoc autem ubiq; ſervari volentes, praecipue reſpectu Oxonienſis ſtudii praecipimus obſervari. Cujus etiam rei gratia, cum veniunt ad colloquendum vobis ſcholares Oxonii, nolumus monialem aliquam ad confabulandum talibus accedere, niſi de licentia abbatiſſae, et niſi ſint notorie propinqui ad minus in tertio conſanguinitatis gradu, praecipimus eis, omnium ſic adventantium ſcholarium colloquia denegari; nec cum eis, familiaritates curetis nectere ſpeciales, quia hujuſmodi affectus ſordidos frequenter excitat cogitatus; nec in congregationibus aliquid exiſtimamus perniciofius, quam familiaritates particulares quaerere, et in partem affectum trahere, qui habet in omnes communiter ampliari.

Injunctiones Godeſtow.

Cum autem moniali conceditur colloquium, ex cauſa rationabili, ſemper ſub duarum aliarum monialium, de quibus nulla ſit ſiniſtra ſuſpicio, audientia et teſtimonio fieri permittatur; adeo ut nihil ex propoſito dicat ſcholari, ſeu cuicunq; ſeculari, vel religioſo extra caſum confeſſionis, vel mulieri praeter notorie propinquas, niſi ſub duarum teſtimonio praedictarum: ſi enim bona et ſalutaria ſunt dicenda, expedit ut ſciantur; ſi mala quis intendat ſuggerere, non ſunt in ſanctitatis veſtrae auribus admittenda. Cum inſuper talia ſunt colloquia terminata, inhibemus de caetero, ne moniales hujuſmodi, pro colloquentium conductu locutorii januam exeant ullo modo, nec etiam ſtent exterius in atrio, ubi ſecularium eſt concurſus, ſed interius tantum in hortis, et pomoeriis, quatenus requirit neceſſitas, et honeſtas patitur, ſi non deſit omnimoda ſecuritas, conſolentur.

Adjicimus etiam, ne moniales cum quibuſcunq; magnatibus, aut perſonis ſecularibus vel religioſis comedant intra monaſterii ſui ſepta: melius eſt enim, ſi velint quicunq; aliquid de ſua munificentia quibuſcunq; monialibus erogare, ut id interius diſtribuatur omnium vel plurium neceſſitatibus in communi, quam in parte exterius, non ſine religionis dedecore, quod frequenter erumpit in conviviis, expendatur. Chorum inſuper veſtrum, dormitorium, refectorium, clauſtrum, et interiores caeteras officinas, a perſonis ſecularibus juxta concilium Ottoboni et religioſis etiam vacua eſſe praecipimus, niſi aliquando aliud expoſcat fieri neceſſitas manifeſta; et qui contra fecerit, indignationem omnipotentis Dei ſe noverit incurſurum. Religioſi autem omnes, et ſeculares ad veſtrum monaſterium accedentes, in communi hoſpitalaria comedant, vel in camera abbatiſſae, et nullatenus in cameris infra clauſtrum. Mulieres etiam ſeculares ſub ſpecie ancillarum monialibus ſervientes, quantum patitur neceſſitas, repellantur, nec hujuſmodi velentur de caetero, ſine dioeceſani licentia ſpeciali. Obſecramus inſuper, filiae chariſſimae, ut locis et temporibus ſtatutis ſervetis ſolicite ſilentium diſciplinae, ad memoriam reducentes, quod, teſte Jacobo apoſtolo, " vana eſt religio et ſeducens, quae linguam ab indebitis non refraenat." Quidam etiam ſapiens dicit, quod ille veraciter eſt intelligens, qui linguam ſuam refraenat, ut ſit de ſolo altiſſimo ſermo ejus. Circa veſtimenta autem monialium S. Benedicti regula ſolicite obſervetur; cujus rei gratia inhibemus, ne de burneto unquam inpoſterum induantur, nec rugatas habeant tunicas, nec etiam birrorum immodeſtia veſtes ſibi faciant latitudine fluctuantes, cum hoc nihilominus ſolicite ſervantes, quod circa talia in Oxonienſi concilio dudum fuerat ordinatum.

Quia inſuper verba humilia humilitatis frequenter affectum excitant, ſciatis vos monachas vel moniales dicendas eſſe non dominas, ſicut nec monachi poſſunt ſine ridiculo domini appellari. Circa confeſſiones autem taliter duximus ordinandum, ut in loco tantum fiant publico coram altari expoſito tranſeuntibus univerſis, nec valeat abſolutio ſecus facta. Confeſſores autem ſint magiſter, qui pro tempore fuit, ſi ſacerdos extiterit, pariter et principalis inter capellanos, ſi nulla obviet ſuſpicio; duo etiam certi fratres praedicatores,

praedicatores, et duo conſimiliter minores, vel plures, quatuor ſcilicet de illis et quatuor de iſtis, ſi neceſſitas id requirit. Alii autem religioſi ab auditu confeſſionum veſtrarum penitus ſint excluſi. De fratribus autem ſeu converſis haec forma in poſterum teneatur; ut videlicet omnes intendant majori capellano, et tam ipſe quam ipſi obediant magiſtro, nec in diſpoſitione temporalium audeant fratres ſine praedicti magiſtri, vel ſaltem capellani majoris conſilio aliquid attemptare, ſed eorum ſubjaceant monitis penitus in agendis. Quod ſi fratrum aliquis, eis vel alteri ipſorum contempſerit obedire, ſi per triduum tertio monitus inobediens perſeveret, ab hac fraternitate, ablato ſibi habitu, expellatur, nec reſtitui valeat quantumcunq; poenitens ſine dioeceſani licentia ſpeciali. Idem dicimus de illis fratribus, qui de receptis et expenſis contemnunt reddere rationem. Et quia numerus fratrum praedictorum poſſet eſſe faciliter conventui oneroſus; prohibemus ne frater aliquis de caetero novus fiat, donec per mortem vel modum alium numerus eorum ad quaternarium ſit reductus. Et ſi qui contrarium facere praeſumpſerint, tam receptores quam receptos, excommunicationis ſententia innodamus. Poſtquam inſuper ad quaternarium reducti fuerint, nullus ad fraternitatem illam penitus admittatur, niſi de conſilio et aſſenſu magiſtri domus, qui pro tempore fuerit, abbatiſſae cum ſenioribus et prudentioribus monialibus, et majoris inter eccleſiae capellanos. Et ſi ſecus attemptatum fuerit, excommunicationi ſubjicimus conſentientes pariter et agentes. Fratres etiam ipſi cum ſunt in ambitu abbatiae, comedant in loco communi, ubi comedunt ſcilicet magiſter et eccleſiae capellani. Qui magiſter omnes eis ſpeciales delicias ſubtrahat, nec alibi comedere ſuſtineat, niſi pro infirmitate corporis manifeſta, quod ipſi magiſtro, quantum poſſumus, diſtricte praecipimus, eis, ſi ſecus fecerit, poenam anathematis comminantes. Valete in Chriſto, et virgine glorioſa.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
NICOLAI III. 2.	JOHAN. PECKHAM 1.	1279.	EDWARD. I. 7.

Quaedam tuitio libertatum ſcholarium Oxon. per archiepiſc. Cant. promulgata in concilio Redingenſi. Ex reg. Giffard. Wigorn. fol. 92, 93.

FRATER Johannes miſeratione divina Cant. archiepiſcopus, totius Angliae primas, dilectis ſibi in Chriſto cancellario ac univerſitati magiſtrorum et ſcholarium Oxon. Lyncoln. dioeceſ. ſalutem, gratiam et benedictionem. Quaerentes in agro ſcholaſticae diſciplinae ſcientiae margaritam non immerito, quo poſſumus, favore proſequimur, eaque libenter eis concedimus, per quae materia ſubmota gravaminis ipſorum ſtatus tranquillitas proſperetur. Hinc eſt, quod veſtris devotis precibus inclinati, perſonas veſtras cum omnibus bonis ad vos communiter pertinentibus, quae in praeſentiarum rationabiliter poſſidetis, aut in futurum juſtis modis, praeſtante Domino, poteritis adipiſci, ſub noſtra protectione ſuſcipimus. Specialiter autem libertates et immunitates ab epiſcopis, regibus, magnatibus, et aliis Chriſti fidelibus vobis rite conceſſas, ſicut ea omnia juſte et rationabiliter obtinetis, vobis et per vos veſtris ſucceſſoribus de fratrum noſtrorum unanimi et expreſſo conſenſu, auctoritate praeſentium confirmamus, et praeſentis ſcripti patrocinio communimus. Ad haec quia intelleximus, quod nonnulli propriae ſalutis immemores, cum propter delicta in univerſitate Oxon. perpetrata, ſuſpenſionis vel excommunicationis ſententiis per cancellarium univerſitatis ipſius, vel judices inferiores deputatos ab eo, vel per ipſum cancellarium una cum tota univerſitate, quandoque ſolorum regentium et non regentium fuerint innodati, a vobis et a veſtra juriſdictione recedunt, claves eccleſiae temere contemnendo; ut dictae ſententiae robur obtineant firmitatis, quotiens nos vel fratres noſtri ſuper hoc a vobis legitime fuerimus requiſiti, quod per nos, vel fratres noſtros, vel eorum officiales in noſtra provincia executioni demandentur, de expreſſo et unanimi conſenſu fratrum noſtrorum vobis tenore praeſentium indulgemus. Volentes inſuper tranquillitati veſtrae uberius providere, ut veſtra communitas in futurum in ſtatu proſpero et tranquillo valeat gubernari, vobis concedimus, et de expreſſo et unanimi conſenſu fratrum noſtrorum ordinamus et ſtatuimus; ut ſi qui clerici in noſtra provincia beneficiati die aut nocte inventi fuerint in pacis perturbationem arma deferentes, vel tranquillitatem ipſius univerſitatis per modum alium perturbantes, et ſuper hoc convicti fuerint legitime aut rite, ſeu per eorum fugam praeſumptive confeſſi, quod eorum beneficia in manibus praelatorum ſuorum ad denunciationem cancellarii faciendam ipſis epiſcopis ſub ipſius univerſitatis ſigillo communi per triennium ſequeſtrentur, et de fructibus beneficiorum hujuſmodi percipiendis interim vel perceptis, laeſa vel laeſis per convictos, vel confeſſos, aut fugitivos hujuſmodi, legitime ſatisfiat. Quod ſi beneficium eccleſiaſticum non habuerint, per quinquennium ad receptionem beneficiorum eccleſiaſticorum inhabiles habeantur, niſi laeſis ab eiſdem interim ſatisfecerint competenter, et gratiam univerſitatis meruerint obtinere; fama eorum nihilominus poſt ſatiſfactionum integra conſervata. In quorum omnium teſtimonium ſigillum noſtrum una cum ſigillis fratrum noſtrorum praeſentium huic ſcripto eſt appenſum. Dat. in concilio noſtro apud Redyng. 2. kal. Aug. anno gratiae 1279.

Proceſſus

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
NICOLAI III. 2.	JOHAN. PECKHAM 1.	1279.	EDWARD. I. 7.

Proceſſus contra epiſcopum habentem quinque filios. Ex reg. Peckham fol. 12. a.

REVERENDO in Chriſto patri ac domino Roberto Dei gratia epiſcopo Portuenſi, frater Johannes, etc. Eccleſiarum multiplicationem avidam et effraenem qualiter, Domino juvante, de conſenſu coepiſcoporum noſtrorum, providerim, oſtendit ſchedula proceſſum continens ſigno meo ſignata, quam lator praeſentium veſtrae poterit oſtendere ſanctitati. Proceſſum autem habitum circa notum vobis epiſcopum, veſtro ſecreto ſignifico, ut per vos ſanctiſſimo pontifici innoteſcat; cui ſuper hoc ita expreſſe non ſcribo, ne hoc ad oculum deveniat adverſantis; habet enim exploratores ſuos in curia, et praecipue mercatores Luchan. cum complicibus ſuis, qui praedicto epiſcopo defendendo ac praemuniendo amplius ſunt ſoliciti quam propriis animabus. Noveritis igitur, pater ſanctiſſime, quod Redingiae finita congregatione vocavi ipſum coram epiſcopo Landaven. magiſtro W. de Corner, et Mag. R. de Feryne, praecipiens ei in virtute obedientiae, ut diceret mihi fideliter coram ipſis, ſi verum eſſet, quod contra ipſum fama publica teſtabatur, qui omnem carnis commixtionem penitus abnegavit. Sed ante praeceptum emiſſum diu ſolus cum ſolo exiſtens in camera praenominatos teſtes aliquantulum expectarem; ipſe quaſi conjectans agenda, ſtans cum ſtante dixit mihi quaedam turpia, et dictis adjecit ſe in confeſſione illa dicere, cum prius nullum confeſſionis ſignum vel minimum oſtendiſſet. Ipſa autem hebdomada apud Mortelac venit ad me quaedam mulier nomine Juliana, mecum, ut dicebat, de factis epiſcopi locutura; quam cum jurare feciſſem ſuper ſancta Dei evangelia ſe nihil mihi falſum vel frivolum relaturam, ſubjunxit, quod quinque filios adhuc ſuperſtites dicto peperat pontifici, utique ſecundum ordinem non Melchiſedec ſed Aaron talia perpetranti: fama inſuper clamat ſimilia bonarum et gravium perſonarum. Propono autem eum adhuc aggredi iterato; ſed ſcio quod conatus meus parum proderit, niſi me litera juvet apoſtolica; vel ut ei inducatur purgatio, vel fiat inquiſitio ſpecialis. Aliter enim mox ut eum tetigero, appellationis alis falſidicae rete meum effugiet, infinitam pecuniam effuſurus. Haec obſecro oculus non invideat alienus. Iſtud nunc idem domino Matthaeo ſignifico, cui, ſi placuerit, ad ſedationem tanti ſcandali, et extirpationem putredinis, communicare poteritis, et veliris, efficaciter propter Deum, mihi nihilominus veſtrum beneplacitum per latorem praeſentium intimantes. Fere oblivioni dederam, quod mihi in curia exiſtenti religioſus quidam Anglicus intimavit, dictum epiſcopum homicidii, uſurarum, ſimoniae, ac ſimilium ſcelerum eſſe vinculis alligatum, de quibus adhuc nec per famam, neque inquiſitionem publicam, aliquid reperi fide dignum. Cuſtodiat Deus incolumitatem, etc. Actum apud Mortlac in octab. S. Laurentii. amaritudinis meae annoprimo.

Revocationes proviſionum concilii Reding. Ex rot. clauſ. 7 Edw. I. m. 1. dorſo Pryn. 3 vol. p. 235. ſeq.

MEMORANDUM, quod venerabilis pater J. Cantuar. archiepiſcopus venit coram rege et conſilio ſuo in parliamento regis S. Michaelis, anno regni regis ſeptimo apud Weſtm. et confitebatur et conceſſit, quod de ſtatutis, proviſionibus et declarationibus eorundem, quae per ipſum promulgatae fuerunt apud Reding. menſe Auguſti anno eodem, inter quaſdam ſententias excommunicationis, quas idem archiepiſcopus ibidem promulgavit.

Primo, deleatur, et pro non pronunciata habeatur illa clauſula in prima ſententia excommunicationis, quae facit mentionem de impetrantibus literas regias ad impediendum proceſſum in cauſis, quae per ſacros canones, etc.

Secundo, quod non excommunicentur miniſtri regis, licet ipſi non pareant mandato regis, in non capiendo excommunicatos.

Tertio, de illis, qui invadunt maneria clericorum, ut ibi ſufficiat poena per regem poſita.

Quarto, quod non interdicat vendere victualia Eboracenſi archiepiſcopo, vel alii venienti ad regem.

Quinto, quod tollatur magna charta de foribus eccleſiarum. Confitetur etiam et conceſſit, quod nec regi nec haeredibus ſuis, nec regno ſuo Angliae, ratione aliorum articulorum in concilio Reding. contentorum, ullum praejudicium generetur in futurum.

Literae regis epiſcopo Wigorn. ut clerum convocatum ad ſubſidium concedendum induceret. Ex reg. Giffard. Wigorn. fol. 100.

EDWARDUS Dei gratia, etc. venerab. in Chriſto patri G. eadem graria Wigorn. epiſcopo, ſalutem. Veraci experimento ſcimus, et memoriter retinemus, quod vos ſemper zelo affectionis gratiſſimae noſtrum voluiſtis et deſiderio deſideraſtis commodum, et honorem, et tranquillitatem

tem concupiviſtis, et adhuc cupitis regni noſtri; ſuper quo veſtrae benevolentiae gratitudinem non immerito commendantes, vobis aſtrictos nos eſſe reputamus, ad exſolvenda ſpecialia munera gratiarum. Hinc eſt, quod nos pro eo quod paternitatem veſtram ſcimus non latere, qualiter hucuſque aliorum labores in nos libenter aſſumpſimus, ut reipubl. pacem procurare poſſemus; qualiter etiam nuper in expeditione noſtra Walliae in noſtris et noſtrorum congreſſibus, et in diverſis caſtrorum et municipiorum aedificationibus ibidem ad pacis firmitatem, et perpetuationem incolarum regni noſtri, et poſtmodum in confoederatione dilectionis perpetuae inter nos et dominum regem Franciae procuranda et firmanda immenſos ſumptus fecimus, et theſauri noſtri partem non modicam expoſuimus; quorum omnium recens memoria adhuc habetur apud omnes: propter quae juſtius et rationabilius eſſe cenſetur, quod cleri communitas, quae non minus quam tota plebs reliqua ſub noſtro regimine vivit, et noſtra defenſione et protectione in temporalibus, et plerumque in ſpiritualibus protegitur et munitur, in tanta curialitate nobis interdum, cum res expoſtulat, ſubminiſtret, ut eo melius et potentius regnum noſtro regimini commiſſum gubernemus, et importunitates malorum congruis remediis refraenemus; paternitatem veſtram affectuoſe requirimus et rogamus, ut die ſtatuto ſeu ſtatuendo a vobis, clero veſtrae dioeceſis convocato, ipſis adeo efficaciter ſuadere, et eiſdem diligenter, ſecundum quod vener. pater J. Cant. archiepiſcopus, totius Angliae primas, per ſuas literas vobis ſupplicat et injunxit, inducere ſtudeatis, quod talem curialitatem ſua liberalitate nobis ad praeſens faciant, ut de ipſorum affectione et devotione gaviſi ad ipſorum defenſionem et tuitionem, ad Dei laudem, et aliorum regni noſtri publicam utilitatem favorabilius excitemur in futurum. Quid autem die praedicto fieri contigerit in praemiſſis, nobis indilate poſtmodum reſcribatis. Teſte meipſo apud Weſtm. 15 die Nov. anno regni noſtri vii.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
NICOLAI III. 2.	JOHAN. PECKHAM I.	1279.	EDWARD. I. 7.

Procuratorium archiepiſcopi Cant. pro ſubſidio expetendo a clero provinciae Cant. in convocatione. Ex reg. Peckham fol. 22. a.

PRIORI eccleſiae Chriſti Cant. etc. Cum inſtet dies beati Thomae apoſtoli, ad quem totum clerum civitatis atque dioec. Cant. pro ſubſidio domino regi, de bonis eccleſiaſticis concedendo, fecimus evocari, et nos prae viſitationis officio, quod nobis ad praeſens in London. dioec. conſummand. incumbit, praefatae convocationi intereſſe perſonaliter nequeamus; vobis, de quorum experta fidelitate confidimus, quorumque notam induſtriam commendamus, in praeſenti negotio, auctoritate praeſentium, committimus vices noſtras; rogantes in Domino, quatenus ipſum negotium efficaciter et inſtanter exequamini, quantum decet, ipſam petitionem, nedum domini regis, ſed et noſtram, totius cleri mentibus et auribus imprimendo, rationes et motivas ad exauditionem petitionis hujuſmodi viriliter inducendo, et alia omnia hujuſmodi faciendo, quae expeditioni ipſius negotii videritis expedire; nos enim ratum et gratum habebimus quicquid vos noſtro nomine feceritis in hac parte. In cujus rei teſtimonium hanc praeſentem literam vobis tranſmittimus, ſigilli noſtri munimine roboratam. Dat. apud Crundon. in Parco 19 calend. Januarii, anno Domini 1279. conſecrationis noſtrae primo.

Aliud abbati S. Auguſtini Cantuar.

Abbati ſancti Auguſtini Cant. etc. Cum inſtet dies, etc. (ut in prox. praecedent. uſque ibi, nequeamus) nos quoque nobis dilectis in Chriſto filiis domino T. priori eccleſiae Chriſti Cant. et magiſtro Richardo de Tering. familiari noſtro vices noſtras commiſimus in negotio hujuſmodi exequendo, prout per literas noſtras eis exinde confectas evidenter apparet; quia tamen dilectum in Chriſto filium illuſtrem regem Angliae tangit principaliter negotium memoratum, et idcirco decet et convenit ipſum per honorabiliores, reverendas, et plures perſonas tractari, perſonam veſtram, quam nos reverendam et venerandam plurimum reputamus, commiſſariis noſtris praefatis tenore praeſentium adjungimus in hac parte, ut ipſi una vobiſcum et vos una cum eis, prout expedire videritis, in ipſo negotio procedatis; nos enim ratum et gratum habebimus, quicquid ipſi vobiſcum, ſeu vos una cum eis noſtro nomine faciendum duxeritis in hac parte; per hanc autem commiſſionem, ſi placeat vobis eam recipere, non intendimus in perſonam veſtram jus ſeu juriſdictionem aliquam vendicare, nec exemptionis veſtrae privilegio derogare. In cujus rei teſtimonium, etc. Dat. ut ſupra in proxima praecedenti.

Synodus Pontefractenſis in provincia Eboracenſi. Ex reg. Wickwane Ebor. fol. ii.

WILLIELMUS, permiſſione, etc. dilecto in Chriſto filio archidiacono Clyveland. ſalutem, etc. Quia communi deliberatione noſtra et capituli noſtri Ebor. conformiter habita, proviſum eſt, quod quilibet archidiaconus pro ſubſidio domino regi faciendo ſuos ſubditos convocabit, vota et liberalitates ſuper hoc attentis et votivis inductionibus ſcrutaturus; ita quod die Veneris prox. ante feſtum ſanctae Scholaſticae virginis, quilibet archidiaconus cum duobus dignae eminentiae viris, et unico ipſius archidiaconatus decano, nobis apud Pontemfract. ubi perſonaliter

perſonaliter erimus, Deo dante, reſponſum pro communitate totius archidiaconatus faciat; vobis denunciamus, ut modis omnibus in archidiaconatu veſtro cum prona celeritate ſimiliter idem fiat, ita quod apud Pontemfract. reſponſum in forma ſupradicta ſuper quanto et quantitatis modo plenius habeamus; quod nullatenus omittatis. Vale. Dat. apud Ebor. 6 kal. Januarii, pontificatus noſtri anno primo.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
NICOLAI III. 2.	JOHAN. PECKHAM 1.	1279.	EDWARD. I. 7.

Reſponſum cleri. Ex reg. eodem, fol. 39. a.

CORAM vobis, reverendo patre domino W. Dei gratia Ebor. archiepiſcopo, etc. Proponunt et dicunt clerici dioeceſ. Ebor. excepto archidiacono Richmond. quod in contributione facienda domino noſtro regi Angliae illuſtri, unanimiter concedunt eidem decimam beneficiorum ſuorum eccleſiaſticorum ſecundum taxationem Norwycenſem prius factam, et non, ſi de novo faciendam; per duos annos duntaxat; ita quod dicta decima per ordinarios locorum, vel ab eiſdem deputatos, et non per alios colligatur; et quod dicta decima ſolvatur ad duos terminos anni, incipiente primo termino in feſto natalis Domini, anno gratiae 1280. et alio termino in feſto natalis beati Johannis Baptiſtae prox. ſecutur. et ſic terminatim uſque ad ultimam ſolutionem: hoc adjecto, quod viri eccleſiaſtici tam majores quam minores poſſeſſiones temporales habentes, pro quibus prius una cum laicis ſolverunt domino regi 15am in hac contributione domino regi facienda, eidem ſolvant decimam pro mere ſpiritualibus tantum, et non pro temporalibus. Iſta erant facta et conceſſa per clerum coram Domino 5 id. Februarii, in vigilia ſanctae Scholaſticae virginis, apud Pontemfract. anno Domini ſupradicto, i. e. 1280.

Mandatum archiepiſcopi Ebor. ad colligendum ſubſidium domino regi praeſtandum. Ibid. fol. 34. b. et 122. b.

WILLIELMUS, permiſſione, etc. dilecto in Chriſto filio officiali Ebor. etc. Cum nobis pro ſalute gregis noſtri ſtudioſe inſtantibus a domino rege committi obtinuerimus, et quod quoſcunque noſtrae dioeceſ. qui praetextu quindecimae vel viceſimae taxati in regis praejudicium fraudulenter perjurium incurrerunt, mediante ſatisfactione moderata, abſolvere poſſimus ab hujuſmodi perjurio coram Deo; diſcretioni veſtrae mandamus, quatenus archidiaconis noſtris, vel eorum officialibus, injungatis, ut per ſingulas eccleſias ſuorum archidiaconatuum talem nobis conceſſam poteſtatem publice faciant divulgari, excitando ſubditos ſuos, quos in hac parte labem perjurii contraxiſſe contigerit, quod ad nos ſecure veniant, ut praemiſimus, abſolvendi, ne animae eorum damnabiliter pereant, dum promptum ſupereſt remedium ad ſalutem. Dat. apud Cawode ut ſupra.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
NICOLAI III. 3.	JOHAN. PECKHAM. 2.	1280.	EDWARD. I. 8.

Concilium Lambethenſe. Ex cod. MS. in bibl. Bodl. Digb. n. 170. f. 18. a.

ANNO Dom. MCCLXXX. dominus Johannes Cantuarienſis archiepiſc. convocatis univerſis epiſcopis, abbatibus, et toto clero ſuae metropolis, apud Lamehithe, ſolenne concilium celebravit; in quo conſtitutiones Ottonis et Ottoboni, dudum legatorum in Anglia, in conciliis per eos celebratis, promulgatas innovavit, et in poſterum inviolabiliter obſervandas fore decrevit, quaſdam etiam de proprio ſuperaddidit; ſtatuens, ut omnes rectores eccleſiarum ſuae metropolis, quibus cura animarum annexa fuerit, infra annum, ad ordinem ſacerdotii ſe facerent promoveri; et quod nullus in poſterum admitteretur ad curam animarum, niſi promotus ad ſacerdotium; vel infra annum a tempore ſuae promotionis vel admiſſionis ordinandus, ſub poena privationis beneficiorum ſuorum. Haec ex MS. Bodlej.——Utrum hoc fuerit concilii hujus negotium, hic diſcutere non vacat. Conſtat autem ex reg. Peckh. fol. 25. mandatum archiep. Cantuar. epiſcopo London. directum fuiſſe de conſtituendis collectoribus ſubſidii in hac convocatione conceſſi, his verbis: Frater J. etc. epiſcopo London. Cum clerus noſtrae provinciae coram nobis, et coepiſcopis noſtris Cant. eccleſiae ſuffraganeis, variis temporibus ſpecialiter congregatus conceſſerit domino regi xvam bonorum ſuorum, ſecundum taxationem Norwycenſem per tres annos ſolvendam, et per collectores ab epiſcopis ad hoc ſpecialiter deputandos, etc.

Litera

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
Nicolai III. 3.	Johan. Peckham 2.	1280.	Edward. I. 8.

Litera Willielmi Wickwane archiepiſcopi Ebor. ad papam Nicolaum III. *in negotio crucis deferendae coram archiep. Ebor. per totam Angliam.* Ex reg. Wickwane archiep. Ebor. fol. 29.

Ecce, reverendiſſime pater, cum credidiſſem nuper in reditu meo ad partes Anglicanas de veſtrae ſanctitatis literis domino Cantuarienſi ſub bulla tranſmiſſis, quietem et tranquillitatem ſuper delatione conſueta crucis meae per Angliam fiducialius reportare mihi et meis, poſt earundem praeſentationem dicto domino Cant. factam; ſeverius ſolito et durius contingebat. Erecta enim in medio mari Angl. cruce, ſignaculo primatiae meae, ſicut ſemper fieri conſuevit, et quiete per Cantuarien. dioeceſ. bajulata, demum magiſter Adam de Hales, offic. domini Cant. cum ſathana ſuiſque ſatellitibus et complicibus ſibi adhaerentibus, in familiam et crucem meam velut effrons et furioſus irruit violenter, ipſam crucem in partes perperam confringendo, ſed aliam, benedictus altiſſimus, ibidem mox allatam erigi feceram et deferri. Idemque offic. dictam familiam meam convitiis turpiſſime et luctuoſius laceravit, dominum ſuum, viz. Cantuar. in auctorem hujus rei, quin potius reatus frequenter aſſerendo, et ſeipſum hujuſmodi velle violentiam coram hominibus auctorari. Nec his improperiis et probroſis inſultibus tunc contentus, in ingreſſu meo Lond. cum immenſa multitudine armatorum, mihi et meis acerbiorem inſultum cum fuſtibus, ſecuribus, et gladiis, et variis armorum generibus, ad ingens ſcandalum mei et meorum de poſtero praeparavit; ſed per auxilium amicorum, qui mihi comitivam faciebant, et eandem evaſi comminatam duritiam, Deo duce, et ad regem pro temporalibus, quae tenere debeo de eodem veni, benedictus altiſſimus, poſt inſultus. Praeterea, pater ſanctiſſime, dominus Cant. per offic. et miniſtros ſuos ubique in tranſitu meo conſueto per provinciam Cant. pro negotiis eccleſiae Ebor. loca, receptacula, et victualia, mihi ac meis, ac ſi eſſemus haeretici, vel praeciſi ſub poena excommunicationis non ferendae, ſed late aufert, et immaniſſime interdicit, et totam patriam, ubi incedo, vel moram facio, ſupponit eccleſiaſtico interdicto.—— Placeat igitur piae compaſſioni et paternitati veſtrae, rigorem dicti domini Cant. aliqua correctionis lima vel ordinationis via moderari——ut igitur in poſſeſſione juris ad crucem deferendam per totam Angliam, qua praedeceſſores mei uſi fuerant, et decretalis epiſtola commemorat, per pietatis veſtrae ſuffragium defendar, provolutis genibus cum intimis gemitibus ſupplico, etc. Dat. apud Burton, kal. April. 1280.

Concilium generale apud Perthum.

Die lunae poſt feſtum S. Bartholomaei concilium generale apud monachos nigros in oppido Pertho, celebratum fuiſſe patet ex ſententia Archibaldi epiſcopi Moravienſis hoc anno lata, in chartular. vet. eccleſ. Moravien. fol. 46. in bibl. juridic. Edinburg. quae hujus eſt tenoris.

Sententia A. Moravienſis epiſcopi contra Will. de Fentona lata, in concilio apud Perth. denuncianda.

Univerſis epiſcopis, abbatibus, prioribus, decanis, archidiaconis, et caeteris eccleſiarum praelatis, in concilio die Lunae proxima poſt feſtum ſancti Bartholomaei, in eccleſia fratrum praedicatorum de Perth. celebrando, congregatis, A. Dei gratia Moravien. epiſcopus ſalutem in ſalutis auctore. Noveritis nos in lite inter nos et dominum Willielmum de Fentona diutius agitata ſubſcriptum a judicibus delegatis obtinuiſſe decretum. R. Dei gratia epiſcopus, J. decanus Roſſenſis eccleſiae, et prior de bello loco ejuſdem dioeceſis executores deputati, a viro religioſo Dei gratia abbate de Der unico judice a ſede apoſtolica delegato in cauſa, quae ſuper terra eccleſiae de Keltalargyn vertebatur inter venerabilem patrem A. Dei gratia Moravien. epiſcopum, actorem ex parte una, et dominum W. de Fenton. dominum de Beuford in le hard, et Caeciliam ſponſam ſuam reos, ex altera, dilectis ſibi in Chriſto decano chriſtianitatis de Innernys rectori eccleſiae de Lundechtyn, et vicario de Wardlaw, ſalutem in ſalutis auctore. Quum nos die Mercurii proxima ante feſtum ſancti Michaelis, anno gratiae MCCLXXIX. ad eccleſiam de Keltalargyn accedentes, praefatum epiſcopum Moravienſem perſonaliter ibidem comparentem nomine eccleſiae ſuae in veram et corporalem poſſeſſionem dimidiae Davach terrae, ad jus et proprietatem dictae eccleſiae de Keltalargyn de jure ſpectantis, et praefato epiſcopo nomine eccleſiae ſuae cum aedificiis, aquis, piſcariis, juribus, ac caeteris omnibus pertinentiis, ad dictam terram ſpectantibus, per praefatum judicem ex ſecundo decreto alias finaliter adjudicato, prout in actis inde confectis plenius continetur, juxta mandatum dicti judicis, imo verius apoſtolici, induximus, et ibidem publice denunciando, auctoritate apoſtolica, monuimus, ne praefatus Willielmus, per ſe, vel per alios, ab illo tempore, in antea praefatum epiſcopum quocunque modo impedire praeſumat, quo minus de praedicta terra et ejus pertinentiis omnibus et ſingulis, prout ſibi viſum fuerit expedire, libere valeat diſponere et ordinare; ac ſpretis monitionibus noſtris praefatus Willielmus per-

cepta

cepta injuſte et retenta firma praedictae terrae de termino ſancti Martini, anni gratiae ſupradicti, praefatum epiſcopum quo minus pacifice poſſeſſione decreta uti valeat et gaudere, hactenus temere praeſumpſit impedire. Vobis mandamus, conjunctim et diviſim in virtute obedientiae, qua ſedi apoſtolicae tenemini, ſub poena majoris excommunicationis in perſonas veſtras extunc latae, ſi in hoc mandato noſtro, imo verius apoſtolico, negligentes fueritis vel remiſſi; firmiter injungentes, quatenus ſtatim viſis literis iſtis, adjunctis vobiſcum quibuſdam capellanis, et aliis fide dignis, ad caſtrum de Beuford perſonaliter accedentes, trinas monitiones, videlicet, ſemel, ſecundo, et tertio, auctoritate noſtra, imo verius apoſtolica, ibidem faciatis; ut praefati Willielmus et Caecilia, firma praedicta ipſi epiſcopo plenius reſtituta, de caetero, per ſe vel per alios eundem epiſcopum vel procuratorem ſuum ad hoc ſpecialiter conſtitutum impedire non praeſumant, quo minus de praedicta terra et ejus pertinentiis, ut praedictum eſt, libere valeat diſponere: et nos, ſi monitionibus veſtris contemptis uſque ad proximum Paſcha in ſua contumacia perſeveraverint, ipſos, quos extunc ab ingreſſu eccleſiae in his ſcriptis ſuſpendimus per totum decanatum de Innernys, et alibi, ubicunque viſum fuerit expedire, pro ſuſpenſis hujuſmodi denuncietis; et ſi iterato ſuper praemiſſis legitime moniti, ut prius, infra diem dominicum poſt, inque feſtum aſcenſionis Domini, a ſua rebellione deſiſtere non curaverint, ipſos, quos extunc propter creſcentem contumaciam poena dignos graviori, in his ſcriptis excommunicamus, ſententia ſupradicta ſingulis diebus dominicis et feſtivis pulſatis campanis, candelis accenſis, publice et ſolenniter denuncietis excommunicatos. Sane ſi adhuc tertio ſuper praemiſſis legitime moniti, ut prius, animo indurato claves eccleſiae vilipenderint, et ad gremium matris ſuae infra feſtum ſancti Petri ad vincula proxime futurum redire non curaverint, cum creſcente contumacia creſcere debet et poena ſententiarum interdicti, quam extunc in terras eorum, etiam omnia loca, ubi moram traxerint, quamdiu ibi ſteterint, in his ſcriptis proferimus, tam diebus quam locis, et ſub eadem ſolennitate, ut ſupradictum eſt, efficaciter publicetis, ab executione mandati noſtri, imo verius apoſtolici, nullatenus ceſſantes, ſed omnia ſuperius vobis injuncta ſub poena praecomminata fideliter exequentes, quouſque ſuper praemiſſis omnibus ad condignam ſatisfactionem venientes praemiſſarum ſententiarum relaxationem meruerint obtinere, ut vos ſuper hoc per literas noſtras patentes, ut ab executione vobis in hac parte demandata deſiſtere debeatis, fueritis certiorati. Datum apud Kinloſs, in craſtino annunciationis beatae Mariae, anno Dom. MCCLXXX. Quare veſtrae univerſitati attentius ſupplicamus, quatenus zelo Dei, et juſtitiae, et gratia viciſſitudinis praedictum dominum W. in ſingulis eccleſiis veſtrarum dioeceſium ſententiis ſuſpenſionis, excommunicationis, et interdicti ſuperius expreſſis ſubjacere denuncietis, ab omnibus Chriſti fidelibus arctius evitandum, donec promiſſa ſuper commiſſis ſatisfactione condigna, beneficium abſolutionis meruerit obtinere. Datum apud Spyny die dominica poſt feſtum aſſumptionis beatae Mariae, anno Dom. MCCLXXX.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
NICOLAI III. 3.	JOHAN. PECKHAM 2.	1280.	EDWARD. I. 8.

Bulla Nicolai III. *archiepiſcopo et epiſcopis provinciae Cantuar. de pace et ſubventione terrae ſanctae.* Ex reg. Giffard. Wigorn. fol. 107.

VENERABILIBUS in Chriſto patribus, univerſis epiſcopis per Cant. provinciam conſtitutis, Robertus, miſeratione divina London. epiſcopus, ſalutem, et ſinceram in Domino charitatem. Mandatum venerabilis patris domini Johannis Dei gratia Cant. archiepiſcopi, totius Angliae primatis, recepimus in haec verba. Fr. Johannes, miſeratione divina Cantuar. eccleſiae miniſter humilis, totius Angliae primas, venerabili in Chriſto fratri domino R. Dei gratia London. epiſcopo, ſalutem, et pacem in Domino ſempiternam. Mandatum ſanctiſſimi patris domini Nicolai papae III. in craſtino nativitatis beatae virginis apud Bugden non cancellatum, non abolitum, in filo ſerico bullatum, recepimus in haec verba. Nicolaus epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, venerabilibus fratribus archiepiſcopo Cant. et univerſis epiſcopis per Cant. provinciam conſtitutis, ſalutem et apoſtolicam benedictionem. Salutaria et ſolicite imitanda diſcipulorum Chriſti exempla nos inſtruunt, ut ab occurrentium periculorum facie fugientes, ad divinum refugium recurramus; illi ſiquidem adeo grandi commotione maris facta, ut fluctus naviculam, quam illum ſequentes intraverant, operirent, ipſum qui et per hoc veritatem humanitatis ſuae oſtendens in eadem navicula dormiebat, ſemper tamen in eo divinam vigilare virtutem ſciverunt, vocibus ſupplicibus excitarunt, adverſus ingruentis tempeſtatis impetum ſalutis ab eo praeſidium poſtulantes. Et nos exemplariter inſtruentes, ut procelloſo pelago mundi hujus diſcordiarum concitato, flatibus, et exaltatis commoto fluctibus, ad illum in caelis ad Patris dextram reſidentem levemus cum manibus corda noſtra, devotis pulſemus precibus, ſeduliter orationibus inſiſtamus, ceſſationem flatuum, ſedationem fluctuum omnipotentiae ſuae indicendam imperio, et tranquillitatis gratiam ejuſdem beneficio concedendam, inſtanter et humiliter implorantes; nunc maxime, dum id tanta petit inſtantia contra exortarum diſſenſionum incommoda quietis et pacis acceleranda commoditas; tam anxie poſtulat negotii terrae ſanctae proviſa, et per diſſenſiones eas jam diutius impedita promotio, ipſiuſque terrae non ignota neceſſitas; tam ardentia animarum pericula, quam diſſenſionum ipſarum conſideratio veriſimiliter commonet vitanda ſummo opere perſuadent. Noſtis enim quantis redundat guerrarum diffidiis

diis orbis terrae. Noſtis quod de ſubventione pro libertate terrae ipſius in concilio Lugdun. ad hoc ſpecialiter, inter caetera, per felicis recordationis Gregorium papam, praedeceſſorem noſtrum indicto, nonnullis principibus et magnatibus perſonaliter, et quamplurimis aliis per nuncios convenientibus, in eodem non ſine multis laboribus et ſumptibus ordinata, ſpem ſalutis terra illa non indigne conceperat, et redemptionis ſuae jubilum quam promptum et proximum cum fiducia expectabat; concurrente praeſertim aperto ſupremi favoris indicio in exterminatione ſoldani Babyloniae, terrae ipſius perſecutoris infeſti, et in ſuorum praeterea humiliatione multimoda, bellis variis contra eos, et inter ipſos ciſſuris inteſtinis obortis, quae redemptionem ejuſdem terrae, quaſi paratam chriſticolis offerebant, et adhuc offerre videntur. Sed proſperis ejus invidet auſpiciis perfida zizaniorum ſatoris aſtutia, qui ſuis diffidentiae filiis taliter conſternatis, ex conſternationis hujuſmodi conſideratione diffidens, et quaſi victus in eis, ut de fidei domeſticis reſiſtentiae munimenta conquireret, et infideles ſaltem per fidelium impedimenta protegeret, facilisque foret eorum protectio, nemine impetente, inter praecipuos fidei propugnatores ejuſdem clariſſimos, videlicet in Chriſto filios noſtros Franciae ac Caſtellae et Legionis reges, diſcordiis non abſque gravi animarum, corporum, et rerum diſcrimine ſeminatis; tam ſalubris proviſionis deſideratum ac periculoſe dilatum hucuſque proceſſum multipliciter impedivit, cum non ſolum dictos reges ac eorum regna per hoc ab ejuſdem terrae ſubventione diſtraxerit, ſed et alios in eorum diſſenſione perturbans ipſos proinde a proſecutione ſui circa id propoſiti advocarit; et ita vires chriſtianae potentiae dividendo minuerit, ut ad ſperatum praedictae liberationis exitum inhabiles, quae in unitate concordiae adunatae fuiſſent, et erunt in omni ſufficientia ſub ſpe caeleſtis auxilii efficaces. Verum in his ſedis apoſtolicae ſolicitudo non defuit; ſed ad eam tempore felicis recordationis Johannis papae praedeceſſoris noſtri ſuper diſcordia regum ipſorum certo rumore perlato feſtine, ut diſcriminibus tam damnoſae diſſenſionis occurreret, et quo celerius fomitem ipſius extingueret, et in ſuo quaſi ortu inſurgentis procellae ſpiritum praefocaret, et accelerarer amplius proviſum ejuſdem terrae ſuccurſum, dilectum filium noſtrum L. titulo ſanctae Potentianae presbyterum card. tunc generalem miniſtrum minorum, et dilectum filium fratrem Johannem magiſtrum praedicatorum fratrum ordinum, diverſis excogitatis remediis, et data ipſis ad eadem exequenda poteſtate plena et libera, deſtinavit. Nos qui poſt defunctionem praedeceſſoris ipſius vocati, prout Domino placuit, ad apoſtolatus officium hoc, non torpuimus otio; ſed quaſi poneretur viarum noſtrarum initium opus pacis, cum fratribus noſtris quamprimum convenere nobiſcum, ſuper ſedanda peramara nobis et ipſis eorundem regum diſcordia, deliberatione praehabita, de ipſorum conſilio remedia remediis quaeſitis adjecimus, ad executionem illorum nuncios multiplicantes, et literas literis, monita monitis, preces precibus, et exhortationes exhortationibus addentes. Et demum licet non ignoraremus hujuſmodi negotio de cardinalis et magiſtri praedictorum induſtria plene proviſum, tamen ad eorundem regum concordiam ſic noſter ſuſpirabat et ſuſpirat affectus, ut ſolicitudini circa eam adhibitae majorem ſemper exiſtimaret et exiſtimet adhibendam, dilectum filium noſtrum G. Waſi . . . duodecim apoſtolorum presbyterum cardinalem, ut eidem negotio una cum dictis cardinali et magiſtro vacaret, duximus deſtinandum. Et nihilominus ut ex multiplicatione conſilii habendi tractatus utilitas multiplicaretur et ſalus, dilectum filium noſtrum S. titulo ſanctae Caeciliae presbyterum cardinalem, tunc in regno Franciae apoſtolicae ſedis legatum, per noſtras ſub certa forma literas ſolicitare curavimus, eique mandare, ut in ipſo reformandae pacis negotio praecipue apud dictum regem Franciae, juxta datam a Deo ſibi prudentiam cardinalibus et magiſtro cooperaret eiſdem. Ipſis autem commiſſa ſibi proſequentibus et exequentibus, juxta poſſe dicti regis, quod non ſine multa amaritudine referimus, non ſine ſtupore miramur, occulto forſan Dei judicio, non in pacis nec in treugae convenere tractatum; tam ſolertibus noſtris, et ipſius eccleſiae ſtudiis, tam gravibus, et diutinis ipſorum cardinalium et magiſtri, proh dolor! laboribus vacuatis. Quis igitur animo non amaritato reſentiat tam catholicos principes fidei hoſtes perſequi ſolitos, in ſe ipſos et chriſtianitatem bella committere in perſecutionem ipſorum hoſtium committenda? Quis non ſtupeat et miretur per eorum diffidentiam, quos progenitorum ſuorum laudanda memoria in propugnatione catholicae fidei quaſi haereditarios ſucceſſores inſtituit, impugnationem ipſam impugnantium impediri? O ſi reges iidem, ut oportet, attenderent, quantum in his Deus offenditur! quantum claritati regii nominis derogatur! profecto ne propterea in ſe iram Domini provocarent, promptius per acceptationem mutuae pacis exſurgerent; et, ne ipſorum fama decreſceret, non ſegnius, ſed ocyus providerent. Num non Deus offenditur, dum tam illa in impiorum manibus eorundem regum diſcordia faciente deferatur, quam eis ſcriptura ſacra teſtatur omnium chariorem? Num pax eorum fama decreſcit, dum tot chriſtianitatis diſpendia ipſis communis opinio imputat, et eorum animi feritatibus aſſertio vulgaris aſcribitur? Nec ſibi regum ipſorum alteruter, quem forte conſcientia fortius arguit, blandiatur de noſtrorum aequalitate verborum; in quibus eis culpam dividemus aequaliter imputari. Nam etſi ad praeſens ideo ſic duximus ad tranſeundum, ut neutrum magis fore culpabilem exprimentes, perficiamus efficacius apud eos; ſi tum proceſſu temporis eorum alterutrum, vel utrumque patuerit chriſtianitati perutilem inter eos concordiam impedire, nec ipſis contra Deum et commoda publica deferri proponimus in cauſam tanti diſcriminis occultari, ſed et illam, prout expediens fore videbimus, publicari, nemini deferendo curabimus, et ad alia opportuna procedere, quae rei qualitas ſuggeret, et Dominus miniſtrabit. Malumus etenim, quod proceſſus debitus cuicunque ipſorum culpae reſpondeat, quam quod ſub diſſimulatione tantum

tantum religionis chriſtianae periculum tranſeatur. Quanquam autem ex praemiſſis, idem concordiae reconciliandae negotium deſperationi videretur expoſitum, et adhuc humano judicio videatur; nos tamen oculos mentis levantes ad montem, unde ſuppliciter petimus, et fiducialiter expectamus opportunum auxilium perventurum, dictos duos cardinales et magiſtrum ad noſtram duximus praeſentiam revocandos, ut per ipſos plenius circumſtantiarum ejus conſcios inſtructione pleniori recepta, in illo proceſſus conſultior haberetur. Et licet cum iiſdem et aliis cardinalibus memoratis propenſo conſilio, et cum eodem magiſtro in curia Romana praeſenti collatione habitis, ad ſaepefatos reges in charitatis et pacis vinculo vivendos, et terrae praefatae negotium promovendum, varia ſint adinventa remedia, quae inſtanter proſequi coepimus, et continuata inſtantia, Deo auſpice, proſequemur; quia tamen non tam de ſolicita quantumcunque adinventione confidimus, quam de humili fidelium ſupplicatione ſperamus, inſtar illorum, quorum exempla praemiſimus pro tantae tempeſtatis turbine ſopiendo, ad illum qui mari et ventis imperat, et —— de turbatione tranquillitatis deliberavimus recurrendum. Ea igitur quae ad pacem ſunt, ipſum pacis flagitantes auctorem, et in corde contrito ac humiliato ſpiritu ſupplicantes, ut inter eoſdem reges in ipſius virtute pax fiat, abundet in ſuis tribus in ſublimibus videlicet eiſdem, et aliis principibus orthodoxis; quo promptius, ipſe qui poteſt, ea quae poſtulamus, humiliter multiplicatis interceſſoribus, largiatur. Univerſis Chriſti fidelibus ſalubriter ſuademus in remiſſionem peccaminum injungentes, ut diebus ſingulis, ex totis praecordiis in excelſa preces humiles porrigant, devotas fundant orationes ad Dominum, ut ipſe, cujus eſt ita pacis perfecta conceſſio, quod ipſo eam concedente, non ſit qui condemnet in judicio, poteſtate deterreat, vel terrore perturbet, in memoratos reges ſuae pacis et concordiae fluenta diffundat, ſe ipſum veram pacem, quae omnem ſenſum exſuperat, eorum animis influat, ipſoſque faciat ſua pietate concordes, vel ſaltem ad hoc humiliet et inclinet, ut omnem motum ſuae diſcordiae adeo prolixi temporis treuga ſuſpendant, quod in ejuſdem intercapedine temporis proviſa propenſius terrae ſubventio procedere valeat, et efficaciter, ipſo favente, procedat. Cunctis praeterea chriſtianis principibus, et ejuſdem fidei chriſtianae cultoribus ſtatum pacificum ſua omnipotente virtute concedat. Inter alia vero devotorum ſuffragia, quibus propter hoc in laudis ſacrificio Dominum honorabunt, in ſingulis miſſarum celebrationibus poſt dictum a celebrante "Pax Domini," reſponſionemque ſecutam, antequam ipſe celebrans vel reſpondentes, incipiant "Agnus Dei," cum devotione debita in patina duabus euchariſtiae partibus collatis tertia quoque cum oratione ſolita in calice mixta, cum ſanguine ipſoque calice cooperto, illud eximii citharoedi canticum, "Laetatus ſum in his," etc. a vobis religioſis clericis et aliis literatis dici volumus, cum oratione ac verſiculis infra ſcriptis, ipſo celebrante aliiſque praeſentibus genua flectentibus, dum praemiſſa dicuntur. Aſt ut eidem fideles ad praedicta per ſalutaris retributionis exinde obtinendae praemium fortius animentur; nos, de Dei omnipotentis miſericordia, beatorum quoq; apoſtolorum Petri et Pauli auctoritate confiſi, ex illa quam nobis ipſe Dei Filius ligandi et ſolvendi tribuit poteſtatem, omnibus vere poenitentibus et confeſſis, ſingulis diebus quibus uſque ad annum, poſtquam eis innotuerit, computandum, devote pro praemiſſis oraverint, miſericorditer decem dies de injunctis ſibi poenitentiis relaxamus. Quocirca univerſitatem veſtram monemus, rogamus, et exhortamur, attente vobis per apoſtolica ſcripta mandantes, quatenus praeſentes noſtras literas per veſtras dioeceſes ſolenniter publicantes, et ab aliis facientes in locis, de quibus expediri videritis, publicari earum tenorem, ut plenius intelligantur ab omnibus; in vulgari per vos et alios ad hoc idoneos exponatis. Adjicientes nihilominus in omnibus veſtris ſermonibus, ut pro eorundem regum pace, ſicut praedicitur, vel treuga prolixa, et aliorum principum totiuſque chriſtianitatis ſtatu pacifico, ſuppliciter oretur ad Dominum per exhortationes accommodas juxta gratiam a vobis ex alto conceſſam. Verſiculi autem et oratio dicendi poſt praemiſſum canticum dictum cum "Gloria Patri, Kyrie eleiſon, Chriſte eleiſon, Kyrie eleiſon;" et "Pater noſter;" et "Ne nos:" hi ſunt verſiculi: "Domine, ſalvos fac reges; ſalvum fac populum tuum, Domine; et benedic haereditati tuae; fiat pax in virtute tua; Domine, exaudi orationem meam; Dominus vobiſcum. Oremus. Largire quaeſumus, Domine, fidelibus tuis indulgentiam placatam et pacem, ut pariter ab omnibus mundentur offenſis, et ſecura te mente deſerviant, per Chriſtum Dominum noſtrum." Poſt haec dicantur: "Agnus Dei," etc. quae ſuperſunt. Dat. Rom. apud ſanctum Petrum, x. kal. Martii, pontif. noſtri anno tertio. Quod quidem mandatum vobis, ſub ſigillo noſtro, mittimus per totam dioeceſim veſtram fideliter exequendum; fraternitati veſtrae nihilominus firmiter injungendo mandantes, quatenus tenorem iſtius mandati veſtris literis, ſicut ad vos ſpectat, univerſis et ſingulis fratribus et coepiſcopis noſtris Cant. provinciae tranſmittatis, ut ipſi, ſicut tenentur, ipſum reverenter per loca ſua et dioeceſes ſimiliter exequantur. Literam autem originalem, quae penes nos reſidet, vobis et caeteris confratribus noſtris in noſtra congregatione proxima Lincoln. volente Deo, oſtendemus. In cujus rei teſtimonium, ſigillum noſtrum praeſentibus eſt appenſum. Valeat in Chriſto et virgine glorioſa. Dat. apud Bugden, iii. id. Sept. anno Dom. 1280. conſecrationis noſtrae ſecundo. Hujus igitur mandati tranſcriptum veſtrae tranſmittimus paternitati, ſicut nobis eſt mandatum, ut unuſquiſque veſtrum per ſuam dioeceſim illud faciat publicari, et executioni debitae, quam requirit, diligenter demandari. Bene ſemper valeat paternitas veſtra in Chriſto. Dat. apud Eddelbury, xv. kal. Octobris, anno Domini ſupradicto.

Publica-

Publicatio ſententiae contra impedientes viſitationem archiep. Cant. Ex regiſtro Peckham fol. 72. a.

IN nomine Domini, Amen. Anno a nativitate ejuſdem 1280. in praeſentia mei Johannis notarii et teſtium ſubſcriptorum; reverendus in Chriſto pater dominus Johannes Dei gratia Cant. archiepiſcopus, totius Angliae primas pro tribunali ſedens, legit et publicari fecit quandam ſententiam ſub hac forma in ſcriptis. In nomine Patris et Filii ac Spiritus Sancti, Amen. Cum nos nuper frater J. permiſſione divina Cant. eccleſiae miniſter humilis, totius Angliae primas, viſitaturi clerum et populum civitatis et dioeceſ. Coventren. et Lichfelden. ac primo in eccleſia Coventren. deinde in Lichfeld. monitione praemiſſa canonica, omnes officii noſtri executionem et eccleſiae noſtrae juriſdictionem, exercitium, poteſtatem, per nos vel alios auctoritate noſtra agend. gerend. vel quoque modo faciend. quacunq; arte, quocunq; ingenio, vel alio modo, qualitercunq; impedientes, in ſcriptis excommunicaverimus ſub hac forma. In nomine Domini, Amen. Quia nos frater Johannes permiſſione divina Cant. archiepiſcopus, totius Angliae primas, intelligentes ex veriſimilibus conjecturis, quod quidam iniquitatis filii ſuae ſalutis immemores, contra libertates noſtrae Cant. eccleſiae veniendo, noſtram viſitationem ſeu juriſdictionem metropoliticam impedire, moleſtare, ſeu perturbare intendunt, et pro parte malitioſe ac temere praeſumpſerunt, quo minus viſitationis, ſeu noſtrae metropoliticae juriſdictionis officium exercere poſſimus ſecundum canonicas ſanctiones. Nos volentes malitiis hominum induſtria, quanta poſſumus, obviare, monemus et firmiter injungimus, ne quis directe vel indirecte, clam vel palam, per ſe vel per alium, ſcienter et ſtudioſe officium noſtrae viſitationis impediat, ſeu perturbet, aut impediri ſeu perturbari procuret, ſeu ad ea, quae ad nos ratione viſitationis hujuſmodi, ſeu noſtrae juriſdictionis qualitercunq; pertinent, manus, poteſtatem, aut actum quoquo modo extendant; et ſi quid in his forſan in noſtri ſeu eccleſiae noſtrae Cant. praejudicium praeſumptum fuerit, ſeu etiam attemptatum, illud expreſſe revocamus, ac omnino carere decernimus robore firmitatis: monentes pro prima, ſecunda et tertia monitione, cum qualitas negotii dilationem ulteriorem non requirit, ut ab impedimentis, moleſtationibus, ſeu perturbationibus hujuſmodi omnino deſiſtant, et quod illicite praeſumptum eſt et attemptatum in hac parte, de caetero non defendant. Alioquin omnes et ſingulos perturbatores ſeu defenſores hujuſmodi, vel qui eis conſilium, auxilium, vel conſenſum clam vel palam, verbo, ope, ſeu favore, ſeu quovis alio modo impendunt, vel in praemiſſis impendent, cujuſcunque ordinis, conditionis, ſeu dignitatis exiſtant, exceptis dominis rege et regina, et eorum liberis, excommunicamus et extunc excommunicatos denunciamus publice in his ſcriptis. Lecta, lata, et pronunciata fuit haec ſententia, et omnia et ſingula ſupraſcripta in capitulo Coventren. eccleſiae, A. D. a nativitate 1280. indictione viii. die quarta menſis Martii, praeſentibus reverendo patre domino R. Coventr. et Lichf. epiſcopo, vener. viris magiſtris Willielmo de Corneria domini papae capellano, Johanne de Lacy, Reynerio de Florentia, juris profeſſoribus, et pluribus aliis. Poſtmodum vero cum nos, prout ex relatu fide dignorum ac facti experientia percepimus, quod nonnulli iniquitatis filii, ſuae ſalutis immemores, ac in ſuis malitiis ſtare ac perſeverare gloriantes, noſtram ſententiam ſupradictam vilipendere non timebant, et adhuc vilipendunt; nos et noſtram viſitationem, ac ejus effectum, juriſdictionem et officium contra ſtatuta tam canonica quam legalia in noſtri et eccleſiae noſtrae praejudicium non modicum et gravamen pertinaciter perturbantes, ac multipliciter impedientes; nos et noſtros contra bonum obedientiae contemnentes, quorum quidam in ſui erroris defenſionem, et noſtri officii eluſionem, nobis et noſtra juriſdictione ſe exemptos eſſe contendunt; et licet in eos ob eorum inobedientiam, contemptum pariter et obſtinaciam animadvertere de jure poſſemus, prout patet cuilibet jura rectius intuenti; volentes tamen miſericorditer procedere in hac parte, eiſdem diverſos terminos ad oſtendend. ſi quid juris ſpecialis ſeu communis haberent, quod eis ſufficere debet in hac parte, pluries duximus aſſignandos. Ipſi vero in ſua pertinacia perſiſtentes, et nos contra juſtitiam contemnentes, nihil juri communi aut ſpeciali ſeu rationi conſentaneum in praemiſſis hactenus nobis oſtendere curaverunt; nos vero tantam inobedientiam, inſolentiam, et contemptum ſub diſſimulatione impunitas dimittere non valentes, ſive in eccleſia de Pencris, ſive quacunq; alia libertati Cant. eccleſiae abuſu ſimili derogante, omnes hujuſmodi malefactores, ſeu noſtri et eccleſiae noſtrae Cant. juriſdictionis contra juſtitiam perturbatores, in praefatam incidiſſe excommunicationis ſententiam declaramus, ac ipſos propter nova ſua delicta et injurioſas praeſumptiones continuatas monemus una monitione, pro prima, ſecunda, et tertia monitione praemiſſa, ut a praemiſſis omnibus penitus deſiſtant: ac nos et noſtros ad noſtri officii executionem de caetero admittant, dioeceſano obediant, nullam juriſdictionem ſibi injuſte abſque papali, archiepiſcopali et epiſcopali auctoritate uſurpent; alioquin omnes et ſingulos hujuſmodi contrarium facere praeſumentes, in his ſcriptis excommunicamus, et noſtram ſententiam ſupradictam, ut praemittitur, alias latam, innovantes, eoſdem in eandem noſtram ſententiam incidiſſe, excommunicatos eſſe publice nunciamus: inhibentes eos tanquam excommunicatos ab omnibus catholicis evitari, donec demiſſa falſa exemptione, et mentitae juriſdictionis abuſu, vel ſimpliciter ad obedientialem eccleſiae redeant unitatem, vel doceant ſe verum hactenus exemptionis ac exercendae juriſdictionis privilegium habuiſſe. Lecta et lata fuit haec

ſententia

ſententia in capitulo monaſterii de Waldene London. dioec. die xi. menſis Novemb. anno praedicto, indictione viii. praeſentibus magiſtris Alano de Freſtone, archidiacono Norfolch. Reynerio de Florentia, canonico Lich. Anſelmo de Eſtria, Johanne de Bekingeham, Johanne de Exon, Willielmo de Holay, notario publico; et aliis teſtibus ad hoc ſpecialiter convocatis.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
NICOLAI III. 3.	JOHAN. PECKHAM 2.	1280.	EDWARD. I. 8.

*Statuta quaedam Johannis Peckham Cant. archiepiſcopi.** Ex MS. colleg. Baliol. Oxon. L. 3.

De euchariſtia cuſtodienda.

DIGNISSIMUM euchariſtiae ſacramentum praecipimus de caetero taliter cuſtodiri, ut videlicet in burſa vel loculo propter comminutionis periculum nullatenus collocetur, ſed in pixide pulcherrima intrinſecus lino candidiſſimo adornata, in qua ipſum corpus Domini repoſitum in aliquo cooperticulo de ſerico, purpura, vel lino puriſſimo operiri praecipimus, ita quod ſine omni comminutionis periculo poſſit inde faciliter extrahi et apponi; quod etiam ſacramentum in omni quindena, ne putreſcat ſpecies, innovetur. Circumferatur autem cum debita reverentia ad aegrotos, ſacerdote ſaltem induto ſuperpellicio, et gerente orarium cum lumine praevio in lucerna, et tintinnabulo ſonoro, ut populus ad reverentiam debitam excitetur, qui ad proſternendum ſe vel orandum ſaltem humiliter ſacerdotali informetur prudentiae, ubicunque regem gloriae ſub panis latibulo eveniret deportari. Et de hoc archidiaconi in ſuorum remiſſione peccaminum ſint ſoliciti, quos tunc negligentes invenerint, diſciplina rigida caſtigantes.

De chriſmate ſingulis annis conficiendo.

Quum ſacri chriſmatis conſecratio de anno in annum per locorum epiſcopos ſit agenda, juxta ſacrorum canonum ſanctiones, et ipſum chriſma per eoſdem confectum annuatim fidelibus ſit tradendum, et vetus, quod ſupereſt, de veteri chriſmate in ſacris eccleſiis concremandum. Presbyteri quoque, qui praeſunt eccleſiis, aut per ſe, aut per decanos, vel ſubdecanos a locorum epiſcopis annis ſingulis ante Paſchae ſolennitatem, vel quamcitius fieri poterit, ſacrum chriſma in ſingulis eccleſiis petere teneantur; adeo viz. ut ſi quis de alio chriſmate quam de illo novo, quod proprii epiſcopi largitione vel conceſſione acceperit, baptizare ſeu baptizatum in vertice ungere, niſi praeoccupante morte, temptaverit, ipſe in ſe damnationis manifeſtatam protulerit ſententiam. Quidam tamen vel ignorantia craſſa induti, quae dolo creditur eſſe vicina, vel ſpiritu contumaci ſacris in hac parte canonibus reluctantes, quod a crimine idololatriae ſeu peccato ariolandi non multum abhorret, vetus chriſma alicubi per biennium, alicubi per trennium, et alio amplius reſervantes eodem in baptiſmate, et aliis ſacrificiis damnabiliter abutuntur, novum ab epiſcopis locorum de anno in annum non accipientes neque petentes. Quod ne fiat, de caetero praecipimus diſtricte ſub poena ſuſpenſionis, quam ferimus in contumaciter contrarium facientes. Quod idem immo de ſacro catechumenorum et infirmorum oleo ſano accipiendum credimus intellectum.

De obſequiis epiſcoporum faciendis.

Sanctum et ſalubre novimus eſſe pro defunctis Dominum deprecari, pro illis praecipue, qui pervigilant, rationem pro aliis reddituri, quibus caeteri lege gratitudinis fortius aſtringuntur. Quocirca ſtatuimus, ut pro ſingulis epiſcopis decedentibus Cantuar. provinciae reſidui fratres ſuperſtites ſolenne faciant officium defunctorum, non ſolum in capellis ſuis ſingulis, ſed etiam cum poſt deceſſum aliquorum vel alicujus recentem in conſilio, vel alias pro utilitate eccleſiae reliquae congregantur; praecipientes inſuper, et in virtute obedientiae firmiter injungendo, ut ſinguli ſacerdotes tam ſeculares quam regulares miſſas dicant ſingulas, cum a dioeceſano eis fuerit veritas intimata pro ipſius anima a peccati maculis expianda. Et ſi quis hujus ordinationis per menſem contemptor extiterit, ipſum extunc a celebratione ſuſpendimus divinorum. Rogamus inſuper ſacerdotes exemptos, religioſos, et ſi qui etiam ſint ſeculares, ut ordinationem ipſam, ſalvis in aliis exemptionis ſuae juribus, gratis ſuſcipiant, vel eam ſaltem ſibi auctoritate propria conſtitutam obſervandam: ſatis quod nos grati erimus gratiae, et dolebimus, ſi quos invenerimus de ingratis. Quid autem ſuper hoc facere decreverint exempti, nobis in congregatione noſtra futura proxima ſtudeant nunciare. Item cum ſalubriter ſit ſtatutum, ut praelati in indulgentiis conferendis xl. dierum numerum non excedant, ne claves eccleſiae contemnantur, quibus tamen theſaurus inſtitutus committitur diſpenſandus; caveant alii quicunque, ne per multiplicatas indulgentias a praelatorum gratia ſibi quaeſitas dedecus faciant praelatis eccleſiae ſuper ipſos in ſuis praedicationibus indulgentias offendendo, ne qui claves habeant, ſubjici eas faciant vilipendio. Item per miſericordiam Jeſu Chriſti ſtudeant fratres et ſanctimoniales, ut pudicitia rigida conſervetur, puniendo ſolicitatores et corruptores earum, ipſas etiam a perendinationibus in parentum ſuorum ſeu amicorum domibus compeſcendo, inhibendo monaſteriis ſecularium foeminarum. Clerici pro ſuis criminibus detenti a publica poteſtate, et tandem pro convictis eccleſiae reſtituti, non faciliter liberentur, nec perfunctorie

* Permulta horum ſtatutorum capitibus ex concilio Redingenſi adjunguntur.

pro

pro eis purgatio admittatur, ſed cum omni juris ſolennitate, et tam provida maturitate, ut oculos merito offendere non debeat regiae majeſtatis, ſeu quorumlibet aliorum, quos exagitat ſtudium aequitatis. Item praecipimus, ut in proxima congregatione noſtra tempore parliamenti proximi poſt feſtum S. Michaelis ad tres hebdomadas per Dei gratiam futura, praeter perſonas epiſcoporum et procuratores abſentium, veniant duo aut unus a clero epiſcopatuum ſingulorum, qui auctoritatem habeant una nobiſcum tractare de his, quae eccleſiae et communi utilitati expediunt Anglicanae, etiamſi de contributione aliqua vel expenſis oportet fieri mentionem, etc.

De ornamentis eccleſiae ad parochianos pertinentibus, et de arboribus creſcentibus in coemeterio.[a]

Ad doctrinam praeſentium et memoriam futurorum. Cum plerumque altercationes inter rectores eccleſiarum in provincia noſtra conſtitutos, eorumque parochianos ſuper variis ornamentis et rebus eccleſiaſticis, quae, et quanta, quomodo ad rectorem pertineant infra ſcripta, quae autem ad eorum parochianos, et quae ad eos pertineant, ut ſequitur, teneant pro doctrina. Ut autem exiſtant parochiani in ſingulis certiores, intelligant et obſervent univerſi, quod calix, miſſale, veſtimentum ipſius eccleſiae principale, viz. caſula alba munda, amictus, ſtola, manipulus, zona cum duabus tuallis, crux magna proceſſionalis, et alia minor pro mortuis, lanterna cum tintinnabulo, thurribulum, velum quadrageſimale, vexilla, campanae, manuales pro mortuis, feretrum, vas ad aquam benedictam, oſculatorium, candelabrum ad cereum paſchalem, campanae in campanili, et cordae ad eaſdem, fons facer cum ſerulis, et reparatio navis eccleſiae interius et exterius tam in altaribus, quam imaginibus, feneſtris earum, et vitris cum clauſura coemeterii ad ipſos parochianos pertinere. Caetera autem omnia tam in reparatione cancelli, quam in ornamentis ejuſdem internis et externis, ſecundum diverſas ordinationes et conſuetudines approbatas, debent a rectoribus locorum et vicariis reparari. Caeterum advertentes quod ea ſacra ſunt et religioſa, quae ſacris vel religioſis adhaerent, quodque laicis diſponendi de rebus ſacris et eccleſiaſticis non eſt quaevis attributa poteſtas, niſi quibus incumbit neceſſitas obſequendi; auctoritate ſanctorum canonum in hac parte ſuffulti laicis omnibus et eccleſiarum parochianis noſtrae provinciae prohibemus, ne de herbis, vel arboribus creſcentibus ſeu radicatis, in coemeterio dedicato, vel aliis locis ſacris, quicquam diſponant ſuo nomine, quovis modo, ſed ſint, ſicut eſſent de jure, herbae et arbores ſupradictae in diſpoſitione et ordinatione rectorum eccleſiarum et capellarum hujuſmodi, quorum diſpoſitioni eccleſiae ſingulae et earum obventiones omnimode conceduntur. Quibus ſi abuſi fuerint dicti rectores, et arbores in hujuſmodi creſcentes coemeteriis (quae quidem arbores coemeteria ipſa et loca juxta eccleſias et capellas, ubi plantatae fuerint, non modicum condecorant) abſque ſufficienti et rationabili cauſa evulſerint, deturpaverint, ſeu radicitus extirpaverint, ſciant ſe pro praeſumptione hujuſmodi, pro modo et qualitate per nos vel noſtros tanquam jurium et libertatum violatores canonice puniendos. Quocirca devotioni veſtrae committimus et mandamus, quatenus has literas noſtras, et contenta in eis, in capitulis veſtris generalibus, et congregationibus aliis jam venturis, ſolenniter publicetis, et faciatis per locorum rectores et vicarios, presbyteroſque parochiales in ſingulis eccleſiis parochialibus, et capitulis noſtri archidiaconatus dilucide publicari, injungentes in virtute obedientiae, quod percepta harum copia in aliquibus eccleſiarum et capellarum libris ad memoriam faciant eam ſcribi, ut ſi ſuper praemiſſis in poſterum controverſiam vel contentionem, quod abſit, contigerit oriri, eiſdem finis imponi valeat feliciter per praemiſſa; denunciantes eiſdem quod in viſitationibus noſtris faciemus ſpecialiter inquiri, ſi praeſentes publicatae, et in libris ſcriptae fuerint, ut mandatur, quodque non parentes velut inobedientes ultione canonica percellemus.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
NICOLAI III. 3.	JOHAN. PECKHAM 2.	1280.	EDWARD. I. 8.

Conventus epiſcoporum.

HOC anno conventum epiſcoporum et praelatorum provinciae Cantuar. Londini xii. die menſis Maii habitum fuiſſe ex procuratorio epiſcopi Exon. quod in archivis illius eccleſiae aſſervatur, patet.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
MARTINI IV. 1.	JOHAN. PECKHAM 3.	1281.	EDWARD. I. 9.

Convocatio epiſcoporum provinciae Cantuar. Ex reg. Peckh. fol. 99.

ARCHIEPISCOPUS Cantuar. in viſitatione dioeceſis Exon. ſynodum prov. Cantuar. Londini tribus hebdomadis poſt Paſcha celebrandam convocaverat, de rebus eccleſiaſticis tractaturam; rex autem exhauſtum in bello contra Wallenſes videns theſaurum ſuum, archiepiſcopum inſtantibus fatigabat precibus, ut quam citiſſime concilium cleri provinciae ſuae convocaret, mandatumque ſuum rigidis urgentibuſque verbis (quae rex ei dictabat) de auxilio praeſtando

[a] Datur caput hoc paulo tamen ſuccinctius in MS. *Cotton. Vitell.* A. 2 fol 62. b ſub titulo: *quae debeant in eccleſiis inveniri per rectores, et quae per parochianos.*

impleret. Archiepiſcopus morem regi gerebat, et quia quam maxima feſtinatione opus erat, mandatum ſuum non epiſcopo Londinenſi (ut moris erat) dirigebat, ut ab eo ſinguli epiſcopi ſua reciperent mandata citatoria; ſed temporis lucrandi cauſa mandata ſua ad univerſos epiſcopos ſuffraganeos perferenda regi tranſmittebat, ut cum adjectis literis regiis per nuncios ſuos in manus eorum traderentur. Hoc ideo fecit archiepiſcopus, ut cauſa mutationis negotii, temporis et loci concilii provincialis celebrandori ſuffraganeis ſuis pateret. Epiſtola archiepiſcopi regi directa in regiſtro Peckham reperitur, et eſt hujus tenoris:

" Excellentiſſimo principi, etc. Frater J. etc. cum totius hominis ſalute reverentiam in omnibus et honorem. Cauſam ſuborti periculi in partibus Walliae noſtram non minus quam veſtrae excellentiae reputantes, ſcribimus in forma nobis dominationis veſtrae literis inſinuata, et rigidius noſtrae provinciae epiſcopis univerſis, parati in hoc negotio et ſimilibus omnem opem et operam impendere, quam vires noſtrae quaecunque coram Deo et hominibus ſufficiunt exhibere. Et quamvis ea quae communitati proficiunt per London. epiſcopum noſtris ſoleant coepiſcopis demandari, qui epiſcoporum decanus eſſe dignoſcitur; nos cum majoris celeritatis proceſſum eſſe in hac parte neceſſarium aeſtimantes majeſtati veſtrae potius decrevimus ad praeſens literas hujuſmodi deſtinare, per imperii veſtri nuncios epiſcopis aſſignandas, quos jam a ſuis ſedibus credimus receſſiſſe, juxta praefixionem quam eis fecimus, ut nobis occurrant London. trium hebdomadarum poſt Paſcha periodo revoluta, quam vagis nunciis eoſdem requirere; praeſertim quia indubitanter credimus ipſos ex juſſu veſtro mandatis noſtris expeditius parituros. Valeat igitur et vigeat dominatio veſtra, pro qua ſummo imperatori Domino diu noctuque aſſiſtimus, ei preces licet fragiles et indignas, nec dignas memoria, tamen quas poſſumus, in peccatoris ſpiritu offerentes. Dat. apud Clyſt juxta Exon. kal. April. 1281."

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
MARTINI IV. 1.	JOHAN. PECKHAM 3.	1281.	EDWARD. I. 9.

Concilium Lambethenſe epiſcoporum et cleri provinciae Cantuar.

CONCILIUM hoc (forſan idem quod tribus hebdomadis poſt Paſcha hoc anno indictum fuerat) celebratum fuit apud Lamheth ſeptimo die Octobris, uti conſtat ex mandato archiepiſcopi Cantuar. citatorio in regiſtro Peckham fol. 175. b.

" Frater J. etc. epiſcopo London. etc. Quia pro neceſſitate eccleſiae manifeſta intendimus Dei ope et gratia ſecundum ſacrorum canonum ſanctiones inſtanti menſe Octobri apud Lamheth concilium celebrare, fraternitati veſtrae committimus, et in virtute obedientiae firmiter injungendo mandamus, quatenus venerabiles fratres coepiſcopos noſtros univerſos, nec non abbates, priores electivos, exemptos et non exemptos, decanos cathedralium et collegiatarum eccleſiarum, archidiaconos et capitulorum procuratores, citetis peremptorie per vos et per alios, quod ſeptima die dicti menſis coram nobis apud Lamheth perſonaliter ſint praeſentes, concilium ibidem ſecundum ſacros canones celebraturi, nobiſcum facturi et recepturi quod ipſum ſacrum concilium duxerit ordinandum; denunciantes eiſdem, quod contra abſentes in forma canonica procedemus. Nec debilitatis excuſationem ſufficere reputamus illorum, qui per maneria ſua juxta dioeceſes ſuas et extra, et ad alia loca per Cant. provinciam ſe faciunt pro familiaribus negotiis in quibuſcunque vehiculis deportari; mandantes inſuper ſingulis epiſcopis, quod ſecum deferant in ſcriptis nomina omnium in forma praedicta de ſuis dioeceſibus ad concilium vocatorum. Denuncietis etiam caeteris omnibus, qui ſentiunt ſe gravatos, quod in caſibus illis, quorum correctionem ad concilium noſcitur pertinere, audientia per Dei gratiam eis in forma praedicta concedetur. Vos autem praedictis die et loco in forma praedicta comparentes comite ſanitate certificetis nos per patentes veſtras literas, quid feceritis de praemiſſis. Valete in Chriſto et virgine glorioſa. Dat. apud Slyndon. iii. kal. Auguſti anno conſecr. noſtrae tertio."

Antequam autem concilium hoc congregatum eſſet, rex duas ſequentes archiepiſcopo Cantuar. miſit prohibitiones, ne aliquid in eo agatur, quod in praejudicium coronae et dignitatis ſuae regiae cedere poſſit. Extant ambae in reg. Peckham fol. 101. b.

" Edwardus, etc. venerabilibus in Chriſto patribus J. Dei gr. Cant. archiepiſcopo, totius Angliae primati, et omnibus epiſcopis, et aliis praelatis in inſtanti concilio apud Lamheth celebrando conventuris, ſalutem. Mandamus vobis, quod ſicut baronias veſtras, quas de nobis tenetis, diligitis, nullo modo concilium de aliquibus, quae ad coronam noſtram pertinent, vel quae perſonam noſtram, vel ſtatum noſtrum, vel ſtatum concilii noſtri contingunt, tenere, ſeu aliquid contra coronam et dignitatem noſtram in eodem ſtatuere praeſumatis. Scituri pro certo, quod ſi feceritis, nos ad baronias veſtras graviter capiemus. Teſte meipſo apud Lindhurſt 28 die Septemb. anno regni noſtri nono."

" Edwardus, etc. ven. in Chriſto patribus J. etc. et omnibus epiſcopis, et aliis praelatis in inſtanti concilio apud Lamheth. etc. Vinculo juramenti nobis eſtis, ut noſtis, aſtricti, quo nobis in omnibus ad coronam et regiam dignitatem noſtram ſpectantibus, omnem quam poteritis fidelitatem obſervare debetis. Quapropter vobis mandamus in fide et fidelitate, quibus nobis tenemini, firmiter injungentes, quod tam ad conſervationem quam ad defenſionem jurium noſtrorum, et regni noſtri, omnem quam poteritis diligentiam adhibere curetis. Et vobis

omnibus et ſingulis ſub vinculo juramenti memorati, et ſub poena amiſſionis temporalium, quae de nobis tenetis, firmiter inhibemus, ne in praejudicium noſtri vel ejuſdem regni in dicto concilio contra nos vel jura noſtra, quibus praedeceſſores noſtri reges Angliae, et nos ex antiqua et approbata conſuetudine uſi fuimus, procurare vel attemptare aliquid praeſumatis, vel etiam alicui hujuſmodi procurare, attemptare, ſeu ſtatuere volenti aſſenſum praebeatis. Sed taliter vos habeatis in hac parte, quod vos debeamus potius ſpecialiter commendare, quam de contrariis, quod abſit, increpare. T. m. etc. ut ſupra."

Tho. Walſingham Hiſt. Angl. in anno 1281. ita de hoc concilio et conſtitutionibus in eo factis loquitur. "Anno gratiae M.CC.LXXXI. qui eſt annus regni regis Edwardi a conqueſtu primi octavus, frater Johannes Peckham Cantuarienſis archiepiſcopus, ne nihil feciſſe videretur, convocat concilium apud Lambheyth; in quo conſtitutiones Othonis et Octoboni quondam legatorum in Anglia innovans, juſſit eas ab omnibus cuſtodiri."

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
MARTINI. IV. 1.	JOHAN. PECKHAM 3.	1281.	EDWARD. I. 9.

Conſtitutiones Johannis Peckham archiepiſcopi Cantuarienſis editae in concilio Lambethenſi, A. D. MCCLXXXI. *et regni regis Edwardi primi* IX. Ex MS. Cotton. Otho. A. 15. collat. cum MS. Lambeth. n. 17. et Elien. n. 235. et MS. Oxon. Mariae Magd. colleg. n. 185.

[a] AB exordio naſcentis eccleſiae chriſtianae orthodoxi patres retroactis temporibus, errorum laqueis, morum corruptionibus, adverſitatum moleſtiis, conciliorum tractatibus obviaverunt. In eis ſiquidem ſapientes ſe mutuo exacuunt, & congregati ſancti viri Chriſti Domini ſenſum & conſilium faciliter impetrant, qui ſe ſpondet talibus ſui nominis honorem zelantibus medium affuturum. Sanctorum patrum igitur veſtigiis inhaerentes, juriſque auctoritate compulſi, ac neceſſitate multiplici eccleſiae perurgente, nos frater Johannes permiſſione divina Cantuarienſis archiepiſcopus, totius Angliae primas, cupientes praeſentibus incommodis obviare, ſperanteſque, Chriſti patrocinante gratia, ad hoc nos poſſe proficere, cum fratrum ac coepiſcoporum noſtrorum, ac caeterorum provinciae noſtrae praelatorum aſſiſtentia efficaci, de prudentum virorum conſilio, hoc ſacrum concilium mandavimus convocari; intendentes, praevia Spiritus Sancti gratia, ope noſtra et conſilio, tranſgreſſores canonum corrigere; quaedam etiam olim ſalubriter edita, non tamen ſatis moribus utentium comprobata, recenſita ſtabilire; et contra novellas quaſdam tranſgreſſiones, quas in furno [b] ſulphureo non ceſſat abyſſi puteus exhalare, novis quibuſdam remediis occurrere, ut valemus, in quo [c] obtrectatorum dentes minime [d] formidamus. Quoniam, etſi res divinae tanquam perfectiſſimae in certis conſiſtant finibus, humani tamen juris conditionem in infinitum decurrere cogit neceſſitas manifeſta. Contemptum autem canonum immane eſſe piaculum utriuſque docet pagina teſtamenti. Decretis enim apoſtolicis, et conciliorum diffinitionibus obſiſtentes, a ſanctae matris eccleſiae meritis ſunt praeciſi; utpote quos rhomphaea Moſaica plectet ſententia capitali; et ſapientia incarnata illos, qui eccleſiam non audiunt, ethnicis et publicanis ſimiles eſſe decrevit, ac contemptum auctoritatis apoſtolicae in contemptum Patris omnium redundare. Quippe quos legum ſuarum Petrus ligat vinculis, in ſummi et caeleſtis imperatoris palatio ſunt ligati. E contra tamen quoſdam frivole de chriſtiani nominis titulo gloriantes, tam clericos quam laicos quotidianis anguſtiis experimur jugum canonum abjicere, et apoſtolicas ſanctiones arrogantia diabolica conculcare, illius glorioſi martyris Thomae patroni noſtri immemores, qui ſe pro hujuſmodi juribus defendendis murum oppoſuit, pro ipſis primum ſuſtinens exilium, & poſtea paſſionem. Lateranenſis igitur concilii auctoritate praemoniti, faciemus canonicas regulas revocari. [e] Et quia Lugdunenſe concilium ultimo celebratum, eo enormius, quo recentius infringitur; ne quis poſſit ſe in temeritate hujuſmodi per ignorantiam excuſare, ipſum volumus in principio recenſeri; non ſolum ut omnibus innoteſcat, verum etiam, ut ſi quid in ipſo videatur intolerabile iſtius regionis conſuetudini, quae in multis ab omnibus aliis eſt diſtincta, circa [f] illud temperamentum apoſtolicae clementiae humiliter imploretur. Quoniam, ſacro teſtante eloquio, melior eſt obedientia quam victima, et quaſi peccatum ariolandi eſt repugnare, et quaſi ſcelus idololatriae nolle acquieſcere. Hanc enim inobedientiam credimus eſſe cauſam mutationis miſerabilis parietis eccleſiae Anglicanae. Secundo conſtitutiones ſanctae memoriae domini Ottoboni eo legi faciemus reverentius, quo ipſe in eiſdem ſtatutis ſuis hoc mandavit fieri per ſingulos annos ab archiepiſcopis et epiſcopis in ſynodis ſuis de verbo ad verbum, poſtea ad honorem apoſtolicum ſublimatus. Tertio vero recitari volumus concilium de Lambeth, quod ſanctae memoriae praedeceſſor noſter Bonifacius cum fratribus et coepiſcopis ſui temporis noſcitur ſalubriter ediſſe, ut circa ipſum quod dicitur fuiſſe appellatione ſuſpenſum, qualiter procedi debeat, videatur. Ultimo vero adjiciemus quae nobis videntur neceſſario ordinanda.

[a] Prooemium harum conſtitutionum deeſt in MS. Oxon. [b] *fumo* O. [c] *quibus ob detrectatorum*, MS. Lamb. —*tores* Ox. [d] *alias vivere* hic inſerit L. et O. [e] *recitari.* O. [f] *contra.* E.

De

De cuſtodia euchariſtiae.

Altiſſimus de terra aſſumpti corporis creavit humani generis medicinam in ſeptem vaſculis repoſitam, quae ſunt eccleſiae ſeptem ſacramenta, quae a pleriſque nec cum condigna tractari reverentia, nec cum debita diligentia diſpenſari fide didicimus occultata. In his igitur praeſens correctio ſumat exordium, et praecipue circa corporis et ſanguinis Domini ſacramentum, quod eſt ſacramentum et ſacrificium [g] ſacrum ſanctificans [h] manducantes, et ſacrificium oblatione ſua univerſis tam vivis quam defunctis proficiens, pro quorum ſacrificiis immolatur. Multos igitur eſſe numero et paucos merito Domini ſacerdotes quotidianis ſcandalis experimur; inter quorum damnabiles accidias, hanc plangimus praecipue, quod ad hoc ipſum euchariſtiae ſacramentum ſe irreverenter exhibent ſupra modum, et quod execratis linguis conficiunt, contemptibiliter cuſtodiunt et reponunt, et ipſum tanto tempore negligunt immutatum, donec corrumpatur ſpecies continens, ut ſalutis auctor, [i] qui infinito amore ſe in viaticum dedit eccleſiae, pro tantae irreverentiae injuria [k] offendatur. In cujus diſcriminis remedium [l] ſtatuimus, ut quilibet ſacerdos, quem canonica neceſſitas non excuſat, confiteatur omni hebdomada ſaltem ſemel; et ut in qualibet eccleſia parochiali fiat tabernaculum cum clauſura decens et honeſtum, ſecundum curae magnitudinem, et eccleſiae facultates, in quo ipſum corpus Domini in pyxide pulcherrima, et lineis tegumentis, ſed nullatenus in loculo propter comminutionis [m] devitandum periculum collocetur; quod in omni dominica praecipimus renovari. In elevatione vero ipſius corporis Domini [n] pulſetur campana in uno latere, ut populares, quibus celebrationi miſſarum non vacat quotidie intereſſe, ubicunq; fuerint, ſeu in agris, ſeu in domibus, flectant genua, indulgentias conceſſas a pluribus epiſcopis habituri. Sacerdotes autem in cuſtodia euchariſtiae negligentes puniri praecipimus ſecundum regulam concilii generalis, capitulo [o] " ſtatuimus, " et gravius, ſi in negligentia perſeverent. Circa deportationem vero ipſius euchariſtiae ad aegros ſervetur honeſtas alias et alibi conſtituta. [p] Attendant inſuper ſacerdotes, quod cum communionem ſacram porrigunt ſimplicibus paſchali tempore vel alio, ſolicite eos inſtruant ſub panis ſpecie ſimul eis dari corpus et ſanguinem Domini, immo Chriſtum integrum, vivum et verum, qui totus eſt ſub ſpecie ſacramenti. Doceant etiam eoſdem illud, quod ipſis eiſdem temporibus in [q] calice propinatur, ſacramentum non eſſe, ſed vinum purum eis hauriendum, traditum [r] ut facilius ſacrum corpus glutiant, quod perceperunt. Solis enim celebrantibus ſanguinem ſub ſpecie vini conſecrati ſumere in hujuſmodi minoribus eccleſiis eſt conceſſum. Inſtruant etiam eoſdem ſumptum ore ſacramentum non nimis [s] dentibus comminuere, ſed tritum modice ſorbere perfecte, ne particula aliqua inveniatur in dentium interſtitiis vel alibi remanere. Parochiales inſuper ſacerdotes caveant diligenter, ne alicui dent corpus Domini, niſi prius conſtet eis ipſum fuiſſe confeſſum teſtimonio vel judicio fide digno, et hujus certificationis onus ipſi [t] ſuſcepturo imponimus ſacramentum, qui habet ea, quae ſaluti ſuae ſunt neceſſaria, procurare. Nullus etiam ſacram communionem praebeat parochiano alterius ſacerdotis ſine ipſius licentia manifeſta; quam ordinationem non intendimus ad peregrinantes [u] extendere, nec neceſſitatis caſui derogare.

De annualibus et anniverſariis celebrandis. [x]

Sacerdotes inſuper caveant univerſi, ne miſſarum peculiarium ſeu familiarium ſe celebrationi obligent, quo minus valeant canonico officio commiſſam ſibi eccleſiam officiare, ut tenentur. Nec praeſumat aliquis annualia [y] celebranda ſuſcipere, niſi pro defuncto celebret quotidie, vel procuret ſpecialiter celebrari. Nullus inſuper plura recipiat [z] annualia celebranda, quam habet ſocios ſacerdotes; illo caſu excepto, in quo procurans [a] ſuffragia fieri pro defuncto conſenſit expreſſe, defuncti memoriam alii vel aliis in miſſa copulari. Nec credat celebrans ſe dicendo miſſam unam poſſe ſatisfacere pro duobus, pro quorum utroque promiſit ſpecialiter et in ſolidum celebrare. Licet enim dicat " de con. di. v. c. non mediocriter " capitulum, quod nihil minus accipitur cum miſſa una pro cunctis dicitur, quam ſi pro unoquoque eorum una diceretur; loquitur tantum de his miſſis, quae anxiato corde dicuntur. [b] Abſit enim ne a quocunque catholico credatur, tantum intenſive proficere miſſam unam devote celebratam mille hominibus, pro quibus forſan dicitur, quantum ſi mille miſſae pro eis devotione conſimili canerentur. Licet enim ipſum ſacrificium, quod eſt Chriſtus, ſit infinitae virtutis, non tamen in ſacramento vel ſacrificio in ſuae immenſitatis ſumma plenitudine operatur; alioquin pro uno mortuo nunquam oporteret niſi unam miſſam dicere. Operatur enim in hujuſmodi myſteriis diſtributione certa ſuae plenitudinis, quam ipſe eiſdem lege infallibili alligavit. Illos autem, qui pro annualibus ſeu anniverſariis celebrandis ſtipendia receperunt, nec ex certa malitia vel accidia ſatisfaciunt, [c] ut tenentur, monemus, ut omiſſa ſuppleant, et ad plenum ſatisfaciant in futurum. Et quandocunq; id non fecerint, fructus taliter perceptos [d] pro animabus eorum, qui eis talia contulerint, ero-

[g] *Sacramenti ſacrificium* O. [h] *ſacrificans* E. [i] L. et E. addit *i. e. Chriſtus.* [k] *merito* addit E. [l] *diſtricte* addit E. *merito* O. [m] *confractionis devitandae* O. *commutationis diminutionis evitandae* L. E. [n] *Chriſti* O. [o] *vel alias gravius.* L. E. [p] addit L. et E. *viz. in conſtitutione Jo. Peckham apud London. quae inter iſtas non habetur, totus tamen effectus habetur hujuſmodi, et incipit ſic:* Digniſſimum euchariſtiae ſacramentum—*ubi dicitur ut ſequitur in lineis ſubtractis; quod ſacerdos induatur ſuperpelliceo, et orario, et quod praecedat lumen in lucerna, et tintinnabulum, ut populus ad orandum excitetur, ubicunq; regem gloriae ſub panis latibulo eveniet deportari, niſi forſan id loci remotio, vel tempus, ſive qualitas impediat: et tot hoſtias capiat ſecum ſacerdos, quod corpus Chriſti etiam referat, ne faciat populum idololatrare. Extr. de celebr. miſſae c.* ſane. [q] *in calice* deeſt O. [r] *traditum* deeſt O. [s] *vivis* O. [t] *ipſius ſuſceptoris—ſacramento* O. [u] *vel periclitantes* addit L. et E. [x] *de ſacerdotibus annalibus* E. [y] *celebrare vel celebranda* O. [z] *ſuſcipiat* O. [a] *is qui procurat* O. [b] L. et E. addit: *ſc. quod minus valet una miſſa cum hilaritate orantis dicta pro uno, quam ſi pro quolibet diceretur cum anxietate. H. glo. de conſecr. di. v. ut pro cunctis. Abſit.* [c] *fecerint* E. [d] *receptos* L. et E.

gent

gent pauperibus; aut ſi utrumque iſtorum ſponte neglexerint, ſicut fraudatores fidelium, ab ordinariis ſuis aſpere corrigantur.

De baptiſmo. [e]

Circa ſacramentum baptiſmi quoſdam reperimus [f] deliquiſſe. Cum enim periclitantibus parvulis, pro [g] neceſſitatis inevitabilis articulo, quibuſcunque laicis vel mulieribus ſit conceſſum [h] in caſibus hujuſmodi periclitantes taliter baptizare, et hujuſmodi baptiſmum ad ſalutem conſtet ſufficere, ſi forma debita teneatur, nec debere baptizatos taliter iterum baptizari: quidam tamen ſtolidi ſacerdotes ſic baptizatos parvulos, non ſine ſacramenti injuria rebaptizant: quod ne de caetero fiat, firmiter inhibemus; ſed ſuper ſic baptizatos dicantur exorciſmi et catechiſmi, propter reverentiam eccleſiae taliter ſtatuentis. Forma autem ſacramenti in lingua vulgari conſiſtit, non ſolum in ſignificatis, verum etiam in ordine eorundem, quo ipſum ſacramentum eſt divinitus inſtitutum; quo Chriſtus Dominus illis verbis et taliter ordinatis, ut ſunt, in lingua Latina regenerativam contulit poteſtatem. Dicitur ergo ſic a taliter baptizantibus: " Ich [i] criſtin the in the faderes name, " &c. vel aliter in lingua materna ſecundum patriae [k] conſuetudinem. Vel in Gallico ſic : " Je [l] baptize tey en noun del peere, " &c. Quod ſi ſacerdos rationabiliter dubitet, an parvulus baptizatus fuerit in forma debita, tenens modum decretal. Extr. de bapt. et ejus effectum cap. de quibus: et cum exorciſmo et catechiſmo dicat: " Si baptizatus es, non baptizo te, etc. Et ſi non es baptizatus, ego te baptizo in nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti, Amen. " Attendant etiam ſacerdotes, ne laſciva [m] nomina quae ſcilicet [n] prolata ſonant in [o] laſciviam, imponi permittant parvulis baptizatis, ſexus praecipue foeminini. Et ſi fiat contrarium, per confirmantes epiſcopos corrigatur.

De ſacramento confirmationis. [p].

Confirmationis inſuper ſacramentum multi negligunt temerarie, quia deſunt forſan ad talia vigiles hortatores; adeo ut plures, immo innumeri ſint inveterati dierum malorum, qui nondum confirmationis gratiam receperunt. Cui negligentiae damnabili obviantes, ſtatuimus, ut nullus ad ſacramentum corporis et ſanguinis Domini admittatur, extra mortis articulum, niſi fuerit confirmatus, vel niſi fuerit a receptione confirmationis rationabiliter impeditus.

Ne quinque ordines ſimul conferantur.

Cum ſecundum doctores catholicos [q] militia clericalis ſeptem muniatur ordinibus ſingulorum characteribus in anima conſignatis, per ſingulos etiam augmentum recipiens gratiae, niſi ordinati [r] ficte ordinem ſuſcipiant crimine irretiti, expedit plurimum ipſos ordines minime recipere inculcatos, quoniam inculcatio reverentiam minuit, et gratiam per conſequens, quae per irreverentiam repercutitur ab ingratis. Contra dignitatem igitur tam reverentiſſimi eſſe dignoſcitur ſacramenti, quinque [s] ſimul ordines, ſcilicet ordines non ſacros cum uno ſacro, alicui uni homini exhibere; unde in nonnullis aliis provinciis quatuor minores ordines non ſimul faciliter conferuntur, ut aſcendentes clerici ad Chriſti miniſteria quaſi graduum canticum continentia, cum probati extiterint in minoribus officiis, gradatim demum procedant ad majora. Quia igitur ex ſingulis eccleſiis quae pia, quae religioſa, quaeque honeſta [t] ſunt, tenemur eligere, et ea tanquam faſciculum in Anglorum mentibus [u] colligare; praecipimus, ut epiſcopi in his ſequantur canonicas ſanctiones; minores etiam ordines, quando id poteſt fieri, bono modo, pro ſacramenti reverentia ſeu neceſſitate dentur ſaltem aliquoties combinati, et recipientes eos, ſeu ſimul, ſeu ſigillatim, in vulgari lingua publice inſtruantur de diſtinctione ordinum, officiorum et characterum, ac de profectu [x] gratiae, quae in ſingulis ordinibus continetur, et digne accedentibus augmentatur.

De confeſſione. [y]

Sacramentum poenitentiae naufragantium remedium ſingulare per quorundam [z] inſipientiam ſacerdotum debito caret fructu; et qui credit a fluctibus emergere, pernicioſius in damnationis pelagus demergitur, dum de facto abſolvunt plurimos, quos de jure abſolvere nequeunt; et vivificantes, ut ait propheta, propter pugillum hordei et fragmentum panis, animas quae non vivunt, utpote abſolventes de facto, excommunicatos de jure, er praecipue ab Oxonienſi concilio propter laeſionem ſeu perturbationem eccleſiaſticae libertatis, vel propter conſimilia ſcelera in eodem concilio ſimili [a] poena damnata, [b] ſeu decimas, ſeu alia jura eccleſiaſtica detinentes; quibus obſiſtentes ut ſeductoribus animarum et pulvillos [c] conſuentibus ſub cubitis reproborum, omnibus Cantuarienſis provinciae confeſſoribus, ſub nobis et coepiſcopis noſtris conſtitutis, diſtrictius inhibemus, ne de caetero audeant manus extendere ad ſeducendos hujuſmodi per abſolutionis ſignaculum, quod monemus [d] ſine ſatisfactione debita et ſpeciali commiſſione archiepiſcopi et epiſcopi non tenere, dum ſunt in ſuis ſceleribus pertinaces; exiſtimantes nihilominus hujuſmodi non tam confeſſores, quam fovearum diabolicarum confoſſores, peccare graviſſime, cum [e] convincantur ſaltem tacite eiſdem ſceleribus conſentire, et ſceleroſos in ſua perfidia confortare: unde caveant ipſi, ne eodem cum talibus excommunicationis laqueo involvantur.

Cum inſuper nos dudum pluralitatem beneficiorum, ſacrilege uſurpatam cohibere volentes, inhibuerimus ſub poena excommunicationis, ne quis de facto ad tales in ſuis furtis et ſacrilegiis contumaces manus extenderet abſolvendos; qui-

[e] *De ſacramento baptiſmi* L. et E. [f] *comperimus* E. O. [g] *in* O. [h] *conceſſa poteſtas* L. [i] *y cryſten the in the name of the fadyr, and the ſone, and the holy gooſt* L. E. [k] *loquelam patriae* L. [l] *jeo vous baptize ou noun del pere, etc.* O. [m] *Latina* L. E. [n] *mox* E. [o] *Latinam, imponi* L. E. [p] *de confirmatione* O. [q] *theologos* L. E. [r] *ordinante forte ordinem ſit crimine haeretici* L. [s] *vel quatuor* O. [t] *honeſtiora* L. E. [u] *mentes* O. *meſſibus* L. E. [x] *effectu ſeu profectu* L. [y] *De confeſſoribus* L. E. *De ſacramento poenitentiae* O. [z] *ſimplicium* addit O. [a] *conſimili* L. E. [b] L. addit *ſeu abſolventes de excommunicat.* [c] *pupillos* O. [d] *novimus* E. O. [e] *tamen* E.

dam tamen ſacerdotes potius Baal [f] quam Domini ſalvatoris, contrarium facere praeſumpſerunt, occidentes animas Chriſti ſanguine redemptas, et enervantes diſciplinam eccleſiaſticam. Iſtos igitur, quaſi vulpes demolientes vineas Domini veraciter reputantes, ſub priſtina diſtrictione iterato praecipimus, quatenus a talibus abſolvendis de caetero abſtineant, et ad renunciandum beneficiis illicite obtentis vel retentis ſolicite inducant; alioquin ſciant ſe certiſſime divinae maledictionis fulgure feriendos.

Sunt praeterea nonnulli, qui praetextu quorundam privilegiorum generalium a ſede apoſtolica obtentorum, ſpreta contra intentionem apoſtolicam auctoritate pontificali, ipſorum pontificum irrequiſito beneplacito et aſſenſu, ingerunt ſe ſubditorum eorundem confeſſionibus audiendis; quorum praeſumptionem volentes reprimere, ut tenemur, prohibemus ſub poena excommunicationis, ne quis de caetero abſque epiſcopi licentia expreſſa, vel probabiliter praeſumpta, confeſſiones ſuorum audiat ſubditorum, niſi in audiendis confeſſionibus a juriſdictione ordinaria dioeceſana et metropolitana expreſſo tenore ſui privilegii ſit exemptus. Et ſi qui contrarium facere praeſumpſerint, procedatur contra eos, ſicut contra privilegiorum temerarios [g] abuſores.

De poenitentia ſolenni.

Praeterea cum juxta ſacros canones peccata graviora, [h] ut inceſtus, et ſimilia, quae quaſi vulgatiſſima [i] ſuo ſcandalo totam commovent civitatem, ſint ſolenni poenitentia caſtiganda; quorundam tamen negligentia id agente, hujuſmodi poenitentia videtur quaſi in oblivionem tradita, et creviſſe per conſequens audacia hujuſmodi horrenda [k] facinora et flagitia perpetrandi; quocirca praecipimus, ut hujuſmodi poenitentia ſolennis de caetero imponatur ſecundum canonicas ſanctiones. Abſolutionem autem ab homicidio voluntario, tam publico quam occulto, ſolis epiſcopis, extra neceſſitatis articulum reſervamus; per quod minorum intendimus refraenare audaciam, et non majorum reverentiae in aliquo derogare.

De uno confeſſore in quolibet decanatu faciendo. [l]

Licet a ſanctis patribus jam pridem fuerit ordinatum, ut in quolibet decanatu unus ſit rector aut vicarius, literatura ſufficienter illuſtratus, gratia famaque laudabili inſignitus, ad confeſſionem rectorum, vicariorum, aliorumque ſacerdotum ac miniſtrorum eccleſiae audiendam, injungendaſque poenitentias, ut ſit mare fuſile in templi introitu juxta templi typici ſacramenta; hoc tamen hactenus non fuit cleri moribus approbatum non ſine multis Dei injuriis in ſacramentorum miniſtrationibus, et miſſarum celebrationibus, quae execrationes potius dicerentur. Ordinationem igitur [m] praedictam a diſſuetudine revocantes, praecipimus, ut ipſa de caetero inviolabiliter obſervetur. Ex hoc minime inhibere intendimus, [n] quin poſſint praetacti, ſi voluerint, ad alios communes [o] poenitentiarios, dum tamen id conſtet, pro ſacramento poenitentiae convolare.

De informatione ſimplicium. [p]

Ignorantia ſacerdotum populum praecipitat in foveam erroris; et clericorum ſtultitia vel ruditas, qui de fide catholica mentes fidelium inſtruere jubentur, magis aliquando ad errorem proficit quam doctrinam. Quidam etiam caeci [q] praedicantes non ſemper loca viſitant, quae magis conſtat veritatis lumine indigere; teſtante propheta, qui ait: quod "parvuli petiebant panem, nec erant qui frangerent:" et alio clamante: "quia egeni et pauperes quaerunt aquas, et lingua eorum exaruit." In quorum remedium diſcriminum ſtatuendo praecipimus, ut quilibet ſacerdos plebi praeſidens, quater in anno, hoc eſt, ſemel in qualibet [r] quarta anni, die uno ſolenni vel pluribus, per ſe vel per alium exponat populo vulgariter, abſque cujuſlibet ſubtilitatis textura fantaſtica, quatuordecim fidei articulos; decem mandata decalogi; duo praecepta evangelii, ſcilicet, geminae charitatis; ſeptem opera miſericordiae; ſeptem peccata capitalia, cum ſua progenie; ſeptem virtutes principales; ac ſeptem gratiae ſacramenta. Et ne quis a praedictis per ignorantiam ſe excuſet, quae tamen omnes miniſtri eccleſiae ſcire tenentur, ea perſtringimus ſummaria brevitate.

De ſeptem articulis fidei.

Sciendum eſt igitur, ſeptem eſſe fidei articulos pertinentes ad myſterium trinitatis; quorum quatuor pertinent ad divinitatis [s] intrinſeca, tres vero [t] ad effectus. Primus [u] eſt unitas divinae eſſentiae in trium perſonarum indiviſibili trinitate, juxta illud: "Credo in unum Deum." Secundus eſt, credere Patrem ingenitum eſſe Deum. Tertius eſt, credere Filium unigenitum eſſe Deum. Quartus eſt, credere Spiritum Sanctum, nec genitum nec ingenitum eſſe Deum, ſed a Patre et Filio pariter procedentem. Quintus eſt, creatio caeli et terrae; hoc eſt, omnis viſibilis et inviſibilis creaturae a tota indiviſibili trinitate. Sextus eſt, ſanctificatio eccleſiae per Spiritum Sanctum, et gratiae ſacramenta, et caetera omnia, in quibus communicat eccleſia chriſtiana. In quo intelligitur, quod eccleſia cum ſuis ſacramentis et legibus, per Spiritum Sanctum omni homini quantumcunque peccatori, ſufficit ad ſalutem; et quod extra eccleſiam non eſt ſalus. Septimus eſt, conſummatio eccleſiae per gloriam aeternam in anima et carne veraciter ſuſcitanda; et per oppoſitum intelligitur aeterna damnatio reproborum.

De ſeptem articulis pertinentibus ad humanitatem Chriſti.

Item alii ſeptem articuli pertinent ad Chriſti humanitatem. Primus eſt, incarnatio ſeu vera

[f] *aut Belial* addit E. O. pro *Baal Belial.* [g] *praeſumptores ſeu* addit O. [h] *majora* O. [i] *vulgariſſime* L. [k] *facinoris faciendi* L. [l] *De confeſſoribus conſtituendis in ſingulis decanatibus* O. [m] *omnino* E. [n] *intendentes* E. O. [o] *rectores* L. [p] E. et O. addunt *ſacerdotum.* L. *parochianorum.* [q] *caeteri* E. [r] *quolibet quarterio* L. [s] *divinitatem intrinſece* L. [t] L. et E. inſerunt *pertinent.* [u] *articulus fidei* inſerit L.

carnis

carnis aſſumptio ex ſola per Spiritum Sanctum virgine glorioſa. Secundus eſt, vera incarnati Dei nativitas ex virgine incorrupta. Tertius eſt, vera [x] Chriſti paſſio et mors in cruce ſub tyrannide Pilati. Quartus eſt, deſcenſio Chriſti ad inferos in [y] anima, quieſcente corpore in ſepulchro, ad ſpoliationem tartari.[z] Quintus eſt, vera Chriſti reſurrectio. Sextus eſt, vera ejus ad caelos aſcenſio. Septimus eſt, ejus venturi ad judicium certiſſima expectatio.

De decem mandatis.

Item decem mandatorum veteris teſtamenti tria ordinantur ad Deum, quae dicuntur mandata primae tabulae; ſeptem vero ad proximum, quae dicuntur mandata ſecundae tabulae. In primo prohibetur omnis idololatria, cum dicitur: "Non habebis deos alienos coram me." In quo implicite [a] prohibentur omnia ſortilegia, et omnes incantationes, cum ſuperſtitionibus characterum, et hujuſmodi figmentorum. In ſecundo, cum dicitur: "Non aſſumes nomen Dei tui in vanum:" prohibetur principaliter haereſis univerſa, et ſecundario omnis blaſphemia et irreverens [b] Dei nominatio, praecipue in perjurio. In tertio mandato, cum dicitur: "Memento ut ſabbatum ſanctifices:" praecipitur cultus religionis chriſtianae, ad quem indifferenter clerici et laici obligantur."[c] Unde [d] ſciendum eſt, quod obligatio ad feriandum in ſabbato legali, ſecundum formam veteris teſtamenti expiravit omnino cum caeteris in lege ceremoniis, et ſucceſſit in novo teſtamento modus vacandi cultui divino diebus dominicis,[e] et caeteris diebus ſolennibus ad hoc auctoritate eccleſiae deputatis; quibus diebus modus vacandi non eſt ſumendus a ſuperſtitione Judaica, ſed a canonicis inſtitutis. Primum quidem mandatum ſecundae tabulae: "Honora patrem et matrem:" in quo explicite praecipitur temporaliter [f] et ſpiritualiter parentes honorare; implicite vero et ſecundario omnis homo, pro ſui gradus merito, ex eodem mandato intelligitur honorandus. In hoc autem mandato intelliguntur non ſolum pater et mater carnaliter, verum etiam ſpiritualiter, ut pater ſit praelatus eccleſiae, mediatus vel immediatus; mater autem eccleſia, cujus ſunt filii catholici univerſi. Secundum eſt: "Non occides:" in quo explicite inhibetur illicita perſonae interemptio conſenſu, opere, verbo, et favore; implicite hic omnis injuſta perſonae laeſio inhibetur. Unde ſpiritualiter occidunt, qui non reficiunt indigentes; civiliter occidunt, qui detrahunt, vel qui innocentes opprimunt et [g] confundunt. Tertium mandatum eſt: "Non moechaberis:" in quo explicite inhibetur adulterium, implicite vero fornicatio; quae explicite prohibetur Deut. xxiii. ubi dicitur: "Non erit meretrix de filiabus Iſrael, nec ſcortator de filiis Iſrael." Inhibetur etiam in eodem mandato omnis conjunctio viri et mulieris, quam bona matrimonii non excuſant; omnis etiam voluntaria pollutio quocunque modo aliter ſtudioſe [h] procurata. Quartum mandatum eſt: "Non furtum facies:" in quo explicite prohibetur clandeſtina contrectatio [i] rei alienae, invito domino; implicite vero omnis injurioſa, ſeu per fraudem, ſeu per uſuram, ſeu per violentiam, ſeu per metum rei uſurpatio alienae. Quintum mandatum eſt: "Non loqueris contra proximum tuum falſum teſtimonium:" in quo explicite prohibetur falſa teſtificatio ad nocendum; implicite vero falſa teſtificatio ad indignum contra merita promovendum. In hoc etiam mandato omne mendacium, ſed pernicioſum praecipue condemnatur. Sextum mandatum eſt: "Non concupiſces domum proximi tui," ſupple, "cum ejus injuria:" in quo mandato implicite inhibetur cupiditas poſſeſſionis immobilis, catholici praecipue cujuſcunque. Septimum mandatum eſt: "Non deſiderabis uxorem ejus, [k] non ſervum, non ancillam, non bovem, non aſinum, nec omnia quae illius ſunt:" in quibus omnibus [l] cupiditas poſſeſſionis alienae, quantum ad res mobiles, condemnatur.

His autem decem mandatis duo ſuperaddit evangelium; dilectionem Dei ſcilicet, et proximi. Deum diligit, qui praedicta mandata ex amore, non ex timore poenae, principaliter cuſtodit; proximum autem debet quilibet diligere ſicut ſeipſum: ubi haec conjunctio "ſicut" non dicit aequalitatem, ſed conformitatem; ut, viz. diligas proximum tuum ad quod teipſum; hoc eſt, ad bonum, non ad malum; et quomodo teipſum; hoc eſt, ſpiritualiter, non carnaliter; ſecundum quod carnalitas dicit vitium: item, quantum [m] teipſum; hoc eſt, in proſperitate et adverſitate, ſanitate et infirmitate; item, quantum teipſum reſpectu temporalium, pro tanto ut plus diligas omnem hominem et ſingulum, quam omnem affluentiam temporalem; item, ſicut teipſum, pro tanto, ut plus diligas proximi tui animam, ſeu animae ſalutem aeternam, quam tuam vitam propriam temporalem; ſicut animae tuae vitam debes praeponere vitae carnis tuae; item, qualiter teipſum; ut, viz. omni alii in neceſſitate ſubvenias, ſicut tibi velles in neceſſitate conſimili ſubveniri. Et haec omnia intelliguntur, cum dicitur: "Diliges proximum tuum ſicut teipſum."

De ſeptem operibus miſericordiae.

Septem ſunt opera miſericordiae, quae ex Matthaei evangelio patefiunt; viz. "famelicum [n] paſcere; potare ſitibundum; hoſpitio recipere peregrinum; veſtire nudum; viſitare infirmum; conſolari carcere mancipatum:" ſeptimum [o] ex Tobia colligitur; ſcil. "ſepelire corpora mortuorum."

Septem vero capitalia ſunt peccata; ſuperbia, invidia, ira vel odium, accidia, avaritia, gula, luxuria. Superbia eſt amor propriae excellentiae; de qua oriuntur jactantia, oſtentatio, hypocriſis, ſaſinata,[p] et ſimilia. Invidia eſt odium felicitatis alienae; de qua oriuntur detractio,

[x] *veri Dei Chriſti* L. [y] *in anima* deeſt O. [z] *ſeu inferni* addit L. [a] *explicite* O. *publice* E. [b] *nominis* addit L. [c] *tenentur* O. [d] *Ubi etiam* O. [e] *ſolennibus* E. [f] *principaliter et ſpecialiter* O. [g] *vel offendunt* O. [h] *et voluntarie* L. O. [i] *detractio* O. *protractio* L. [k] *proximi* O. [l] *omnis* O. [m] *quantumcunque* L. [n] *hoc eſt famem habentem* O. addit. [o] *vero quod eſt* addit O. Habet E. *vero.* [p] MS. *ſc.*

verbe-

verberatio, murmuratio, diſſenſio, perverſa judicia, et ſimilia. Ira eſt appetitus vindictae nocumenti alieni, quae cum perſeverat in corde, fit odium; de quo oriuntur perſecutiones verborum et factorum, plagae, homicidia, et ſimilia. Accidia eſt taedium boni ſpiritualis, ex quo homo nec in Deo, nec in divinis laudibus delectatur; ex qua ſequuntur ignavia, puſillanimitas, deſperatio, et ſimilia. Avaritia eſt immoderatus amor [p] mobilis vel immobilis affluentiae, vel illicite acquirendo, vel illicite detinendo; ex qua oriuntur fraus, furtum, ſacrilegium, ſimonia, et omne turpe lucrum. [q] Gula eſt immoderatus amor delectationis ſecundum guſtum in cibo et potu, in qua multipliciter peccatur; ſcil. in tempore quo comeditur; ſcil. nimis mane, aut nimis tarde, aut aſſidue: item etiam in qualitate, cum quaeruntur cibaria opifera, i. e. nimis delicata: item in quantitate, i. e. quando nimis comeditur, vel bibitur, quod eſt viliſſimum genus gulae; i. e. nimium in cibo et potu; quod corpus aggravat, et cor ſeu ſenſum impedit interiorem vel exteriorem; ſeu quod laedit corporis ſanitatem: item in aviditate et voracitate; et ultimo in curioſa et exquiſita alimentorum praeparatione pro gulae deliciis excitandis, quod quandoque continetur in hoc verſu: " praepropere, laute, nimis, ardenter, ſtudioſe. Luxuriam vero non oportet notificare, cujus infamia aerem inficit univerſum.

Septem vero virtutes principales ſunt, fides, ſpes, et charitas, quae ad Deum ordinantur, et idcirco theologicae appellantur; prudentia, juſtitia, temperantia, et fortitudo, per quas homo ad ſeipſum et ad proximum ordinatur. Eſt autem actus prudentiae, bonum eligere; actus juſtitiae bonum et rectum facere; actus temperantiae, non impediri [r] deliciis; actus fortitudinis, non dimittere bonum agendum pro anguſtiis vel moleſtiis quibuſcunque. Et dicuntur hae ſeptem virtutes cardinales, hoc eſt, principales; quia de iſtis ſeptem plures aliae ſunt ſubtractae; de quibus, quia pro ſolis ſimplicibus laboramus, amplius ad praeſens non tractamus.

Septem etiam eccleſiae ſunt ſacramenta, quorum diſpenſatores ſunt praelati eccleſiae; quorum quinque ab omnibus debent recipi chriſtianis; utpote baptiſmus, confirmatio, poenitentia, euchariſtia, extrema unctio, quae tantum debet dari his, qui magnis [ſ] indiciis videntur mortis appropinquare periculo; dum tamen, ſi fieri poteſt, detur his, cum ſint compotes mentis et rationis. Et ſi contingat eos phreneſi, vel quacunque alienatione mentis laborare, ſi ante alienationem erant de ſalute ſua ſoliciti, conſulimus nihilominus eis ſacramentum hoc, ſcil. extremae unctionis, fiducialiter miniſtrari. Credimus enim et experimento didicimus quantumcunque phrenetico, ſi tamen ſit praedeſtinationis filius, ipſius ſuſceptionem, vel habere [t] lucidum intervallum, vel ſaltem ad ſpirituale commodum, utpote augmentum gratiae, profuturam. Sunt et alia duo ſacramenta, ſcil. ordo et matrimonium; quorum primum perfectis convenit, ſecundum vero novi teſtamenti tempore ſolum convenit imperfectis: et tamen ipſum ex vi ſacramenti credimus largiri gratiam, ſi ſincero animo contrahatur.

De ſententia excommunicationis [u] *publicanda.*

Eiſdem etiam temporibus publicentur ſententiae, noſtris ac praedeceſſorum noſtrorum temporibus olim latae; v. g. excommunicati ſunt ab Oxon. concilio eccleſias ſuo jure privantes, et earum libertates contra juſtitiam et per malitiam infringere vel perturbare contendentes: ubi tria genera hominum excommunicationis vinculo innodantur; auferentes ab eccleſia jura ſua; infringentes eccleſiaſticas libertates, et ſine ratione contentioſe turbantes eadem. Quod non ſolum intelligimus de generalibus libertatibus univerſalis eccleſiae, verum etiam tam de ſpiritualibus quam de temporalibus contra juſtitiam eccleſiae cujuſcunque; in quo [x] excommunicari intelligimus, qui literis aut juribus curiae laical. eccleſiaſticarum cauſarum proceſſum impediunt, quae ita ad eccleſiam pertinere noſcuntur, quod nullatenus poſſunt, nec conſueverunt, per ſeculare judicium terminari. Et hujuſmodi ſententia inſuper de caetero denunciari praecipimus, excommunicatos omnes illos, qui falſae excommunicationis [y] titulo archiepiſcopalem aut epiſcopalem proceſſum impediunt, aut ſubterfugiunt diſciplinam.

Item, omnes illos, qui pacem et tranquillitatem domini regis et regni injurioſe perturbare praeſumunt; et qui jura domini regis injuſte detinere contendunt. Ex quo intelligimus excomcommunicari non ſolum guerrarum ſuſcitantes horrorem, verum etiam latrones publicos omnes pariter et praedones, et quoſcunque juſtitiae regni temere repugnantes.

Item, excommunicantur omnes, qui ſcienter falſum perhibent teſtimonium, vel perhiberi procurant, vel qui tales teſtes ſcienter producunt ad impediendum juſtitiam, ſive juſtum matrimonium, vel ad exhaeredationem alicujus hominis procurandam.

Item, excommunicantur omnes advocati, qui malitioſe per quaſcunque exceptiones verum matrimonium impediunt, ne effectum debitum ſortiatur, vel in quibuſcunque cauſis, ut contra juſtitiam proceſſus eccleſiae diutius ſuſpendatur.

Item, excommunicantur omnes illi, qui gratia lucri, odii, vel favoris, malitioſe imponunt crimen alicui, cum apud bonos et graves non fuerit prius infamatus, ut ſic ei indicatur purgatio, vel alio modo gravetur.

Item, excommunicantur omnes, qui, vacante eccleſia, malitioſe opponunt, vel opponi procurant quaeſtionem de jure patronatus, ut verum patronum a collatione ipſius eccleſiae ſaltem impediant illa vice.

Item, excommunicantur omnes illi, qui malitioſe contemnunt exequi mandata regis de excommunicatis capiendis, vel eorum impediunt

[p] *habendi mobilia vel immobilia* O. [q] *et ſimilia* addit O. [r] *obedire* E. [ſ] *gravis infirmitatis* O. [t] *ad habendum* O. pro *habere.* [u] Inſerit O. *cum debita ratione.* [x] *illos* addit E. [y] *exceptionis* O.

captio-

captionem, ſeu procurant eorum injuſtam liberationem contra decreta eccleſiaſticae diſciplinae.

Item excommunicantur in concilio bonae memoriae Ottoboni omnes illi, qui pro impedimento pacis, ſeu compoſitione litigantium quicquam recipiunt, donec ipſum ſic receptum reſtituerint donatori.

Item excommunicantur per eundem quicunque de domibus, maneriis, vel grangiis, vel locis aliis archiepiſcoporum, epiſcoporum, vel aliarum perſonarum eccleſiaſticarum, contra ipſorum voluntatem, vel cuſtodum rerum earundem, aliquid auferunt aut conſumunt, vel injurioſe contrectant; qua ſententia ligantur, nec abſolvi poſſunt, donec de injuria ſatisfecerint competenter.

Item excommunicantur [z] ab eodem quicunque abſtrahunt violenter reum ad eccleſiam vel coemeterium, vel clauſtrum fugientem, vel qui ei victum neceſſarium prohibent exhiberi; vel qui res alienas in locis ipſis [a] depoſitas violenter aſportant, vel aſportari faciunt, vel qui aſportationem talem factam nomine ſuo, vel a familiaribus ſuis, ratam habent, vel qui ad hoc publice vel occulte conſilium vel auxilium praebuerint ſeu aſſenſum.

Item excommunicati ſunt ab omnibus archiepiſcopis et epiſcopis Angliae omnes, qui veniunt aut faciunt contra magnam chartam Angliae, quae ſententia eſt per ſedem apoſtolicam pluries confirmata.

De hac autem publicatione inquirant archidiaconi diligenter; et quoties presbyteros invenerint praedictam morlalem inſtructionem, ſeu praemiſſas excommunicationum ſententias ſtatutis temporibus minime populo praedicaſſe, toties eos arguant poena canonica caſtigando, et ſupplere compellant, quod temere omiſerunt.

De hoſpitalitate tenenda. [b]

Praeterea, cum ſacro teſtante [c] eloquio, paſtores greges ſibi creditos paſcere teneantur, ac os bovis triturantis non debeat alligari; ſtatuimus, ut rectores eccleſiarum, qui in eccleſiis ſuis non faciunt reſidentiam corporalem, nec habent vicarios, per oeconomos ſuos hoſpitalitatis gratiam exhibeant, juxta quod ſufficiunt eccleſiae facultates; adeo ut parochianorum pauperum ſaltem neceſſitati ſubveniatur extremae, et ut qui ibidem tranſeuntes praedicant verbum Dei, recipiant neceſſaria corporis alimenta, ne eccleſiae eorum inopiae violentia a praedicantibus merito deſeratur. Dignus enim eſt operarius [d] cibo ſuo, nec quiſquam tenetur propriis ſtipendiis militare.

De certificationibus faciendis.

Quidam ruralium decanorum in citationibus faciendis, contra communem juris ordinem de luciferiana verſutia merito diffamantur, qui viz. certificationem ſubdolam vendunt pro pecunia filiis falſitatis, nulla citatione ad notitiam citati ante certificationem hujuſmodi, vel poſt [e] eam aliquatenus veniente, unde frequenter evenit, ut innocens damnetur. [f] In cujus nequitiae remedium ſtatuimus, ut nulli [g] concedatur certificatorium, niſi die ſolenni, inter miſſarum ſolennia in eccleſia ubi citatus [h] fovet larem, vel amplius converſatur, publice recitatum; [i] hoc adjuncto moderamine, ut citatus ſufficientes habeat inducias, ut die et loco ſibi praefixis competenter valeat comparere. Quod ſi caſu aliquo tantum tempus arcet, quod dilationi non pateat locus, citatione publice facta coram teſtibus, detur certificatorium, in eccleſia, vel alio loco publico, coram teſtibus fide dignis. Ita quod dies citationis et locus in ipſo certificatorio exprimantur, et nulla [k] fiat certificatio ante citationem factam, quod jurent decani [l] ſe fideliter facturos in epiſcopali ſynodo omni anno.

De falſis procuratoriis non ſignandis.

Ex horrenda quorundam malitia perpendimus accidiſſe, quod aliquo poſſeſſore eccleſiaſtici beneficii in remotis agente, aliquis doloſus ipſius adverſarius domum ejus, vel rem aliam, [m] contra inhibitionem domini concupiſcens, ſpiritu ſatanico ſe in lucis angelum transfigurans, fingit mendaciter praedictum abſentem vocari coram judice, et ſe ipſius procuratorem exiſtere et vocari nomine abſentis ad cauſam ejus in judicio defendendam, praetendens etiam falſum procuratorium alicui decano vel ſuperiori forſan ſupplicat in haec verba: "quia ſigillum meum paucis eſt cognitum, peto ut ſigillum auctoritatis veſtrae [n] meo procuratorio apponatis:" et ſic, data mercede iniquitatis, obtinet quod requirit. Deinde vero obtento falſo procuratorio, cum altero ſe ipſius fingente adverſarium mendaciter, litem ingreditur, et in hac fraude procedens, poſſeſſionem nanciſcitur per ſententiam, vero domino, cujus ſtatus ſic de facto ſubvertitur, hoc penitus ignorante. Volentes igitur tam deteſtandis fraudibus obviare, ſtatuimus, ut nullus decanus, ſeu archidiaconus, vel ejus officialis, ſeu etiam officialis epiſcopi ſigillum ſuum alicui procuratorio apponere praeſumat, niſi hoc ab eo petatur publice in judicio, vel extra judicium; et is qui procuratorem conſtituit, quem conſtet eſſe verum dominum, praeſens corporaliter [o] hoc requirat, ut fraus quaelibet excludatur. Quicunque vero decanus, archidiaconus, vel officialis ejus, vel etiam officialis epiſcopi, ex certa malitia contrarium fecerit, per triennium poſtea [p] ab officio et beneficio ſit ſuſpenſus. Quicunque etiam advocatus hujuſmodi facinus fieri procuraverit, ſuſpenſus ſit per triennium ab officio advocationis, [q] et inhabilis ad beneficium eccleſiaſticum obtinendum. Quod ſi ſit uxoratus aut bigamus, excommunicationi ſubjaceat ipſo facto; eo quod per talem procuratorem actum fuerit vel procuratum modis omnibus pro infecto penitus reputato. Procurator autem ipſe totius falſitatis inventor ab omni actu legitimo perpetuo [r] repellatur; et hi omnes nihilominus, ſi ſuper hoc convinci valeant, parti

[z] inſerit L. et E. *omnes.* [a] *praedictis* L. et E. [b] *per praelatos* addit E. [c] *approbante* E. [d] *mercenarius mercede ſua* E. [e] *poſtea* L. et E. [f] *condemnetur* L. et E. [g] inſerit L. et E. *de caetero tradatur, vel.* [h] *citandus* L. et E. [i] *recitata citatione* L. et E. [k] *nullo modo* L et E. [l] *rurales* addit L. et E. [m] *aliquam* L. et E. [n] *huic* inſerit O. [o] *perſonaliter* E. [p] *ipſo facto* L. et E. [q] *advocandi* E. [r] *in perpetuum* L. et E.

laeſae ad intereſſe, et ad reſtituendum omnia damna teneantur.

Ne fiant clandeſtinae inquiſitiones. [s]

Per provinciam noſtram frequenter perpendimus juſtos eccleſiaſticorum beneficiorum poſſeſſores ſuis beneficiis fraude diabolica ſpoliari. Dum enim nonnulli infernalis regis facibus agitati, in ipſorum beneficia oculos ambitionis infigunt, procurant ſe per patronos praeſentari ad eadem, et impetrantes clandeſtinas inquiſitiones fieri per decanos et alios, et poſſeſſiones nanciſcuntur beneficiorum hujuſmodi, juſtis eorundem poſſeſſoribus hoc penitus ignorantibus; unde contigit de petitore perfido fieri poſſeſſorem, et de poſſeſſore vero fieri actorem, omni juſtitia reclamante. Nos autem cupientes a provincia noſtra tantam nequitiam funditus extirpare, ſtatuimus, [t] et perpetuo ordinamus, ut nullus decanus, ſeu quivis praelatus alius, exceptis perſonis epiſcoporum, quorum hac ordinatione auctoritas non arctatur, inquiſitionem faciat de praeſentationis hujuſmodi negotio, niſi in pleno loci capitulo, eo qui [u] poſſeſſioni eccleſiae incumbit vocato legitime, ſub tanti temporis ſpatio, quo poſſit ſibi prudentum virorum conſilio proſpicere, et defenſione ſtatus ſui ſufficienti remedio providere. Quicquid autem contra hanc ordinationem noſtram fuerit attemptatum, decernimus penitus non tenere; ad ſatisfactionem [x] vero nihilominus de omni damno, quod idem poſſeſſor perpeſſus fuerit, decanum [y] vel praelatum alium taliter clandeſtine inquirentem praeſentis ſanctione concilii condemnantes; ambitioſum ipſum ab ipſo beneficio ſic nequiter ambito excludentes perpetuo, et nihilominus eundem ab omni obtentu eccleſiaſtici alterius beneficii per triennium ſuſpendentes.

De firmis. [z]

Vendentes et ementes de templo dudum Dominus coepit ejicere; ſi coepta penitus perfeciſſet, non fraudarentur pauperes firmarum contractibus, quibus convertitur in mammonam, quod eſt Chriſti viſceribus infundendum. Huic igitur peſti remedium apponentes, praecipimus firmiter obſervari, quod circa [a] firmas in Oxon. concilio ſalubriter eſt proviſum; ut viz. eccleſiae ad firmam minime tradantur, niſi ex cauſis neceſſariis, per ſuos epiſcopos approbatis. Statuimus inſuper, ut nulli tradantur ad firmam, niſi perſonis eccleſiaſticis ſanctis et honeſtis, quos locorum epiſcopi libere valeant coercere; proviſo etiam ut parochiae [b] pauperibus de firmis hujuſmodi pinguis portio juri conſona, ſecundum arbitrium epiſcopi, aſſignetur ſub teſtimonio quatuor fidelium parochianorum eiſdem [c] fideliter eroganda. Et ut ab hujuſmodi firmis omnis contractus imaginarius ſubducatur, quia in perſonis clericorum falſo ſubpoſitis, vel ſub nomine ballivatus eccleſiae, ad firmam laicis conceduntur; ſacro approbante concilio ordinamus, ut ſi quis clericus in tali verſutia repertus fuerit, puniatur ſecundum ſtatutum bonae [d] memoriae Ottoboni, et gravius, ſi praelatis [e] viſum fuerit expedire.

De religioſis.

Plures religioſas domos invenimus ordinis S. Auguſtini, quae eo quod olim quibuſdam matricibus eccleſiis ultramarinis adhaeſerant, a quibus modo, immo jam diuturno tempore, ſeparatae noſcuntur, occaſione quarundam ceremoniarum a dictis matricibus domibus receptarum, per quas diſcrepant a caeteris ejuſdem ordinis domibus in Cantuarienſi provincia conſtitutis, nec conveniunt cum caeteris in capitulo generali ſingulis trienniis juxta generale concilium celebrandis. Sed quia turpis eſt pars, quae non convenit ſuo toti; ſtatuimus ut de caetero omnes hujuſmodi domus, ſalva ſibi [f] ceremoniarum obſervantia ſpeciali, moneantur per locorum epiſcopos, ut conveniant cum aliis canonicis in capitulo generali de regimine et reformatione ordinis communiter tractaturi, vel ſi inter eos et alios, quantum ad ſubſtantialia religionis ſit notabilis diverſitas, ſibiipſis ſeparatim conſtituant capitulum generale; alioquin hoc facere per cenſuram eccleſiaſticam compellantur.

De corruptoribus monialium. [g]

Tantum invaluit deteſtandae lubricitatis enormitas, ut quidam nec legibus nec canonibus [h] deferentes, ad caſtitatem ſanctimonialium cuſtodiendam editis, cum ipſis ſacrilegum [i] inceſtum committere non formidant: cui horrendo flagitio remedium apponere cupientes, omnes tam clericos quam laicos hujuſmodi turpitudinis perpetratores majoris excommunicationis ſententia innodamus, ſolis perſonis epiſcoporum hujuſmodi abſolutionem ſententiae reſervantes, excepto mortis [k] articulo, in quo abſolvi valeant a quolibet ſacerdote, ut, ſi convaluerint, piaculum ſuum hujuſmodi teneantur ſub poena praedicti anathematis, infra trium menſium ſpatium propriis epiſcopis confiteri; aut ſede ipſa [l] vacante, cuſtodi ſpiritualitatis, aut decano eccleſiae cathedralis.

Item de eodem.

Sanctimoniales plurimae in vagationis vitio delectatae, [m] Dinae vagantis exemplo, in conſimile corruptionis ſcandalum, immo longe pernicioſius, aſſidue prolabuntur. Cui periculo providentes, magis intendentes earum ſaluti conſulere, quam vanis earundem deſideriis complacere; ſub poena excommunicationis totaliter [n] inhibemus, ne quae illarum etiam cum ſocia, nedum ſola, apud parentes vel affines, quantumcunque propinquos, nedum apud ex-

[s] *pro praeſentatis ad beneficium eccleſiaſticum* L. et E. [t] *praecipimus* L. et E. [u] *cui poſſeſſio eccleſiae* L. et E. [x] *ſatiſfaciendum* O. [y] *archidiaconum* addit L. et E. [z] *laicis non tradendis* addit E. [a] *contra* L. et E. [b] *parochianis* L. et E. [c] *ſc. pauperibus* addit L. et E. [d] *ſanctae* L. E. [e] *praelati viderint* L. E. [f] *ſuarum* addit L. et E. [g] *de monialibus* L. *de ſanctimonialibus* E. [h] *editis* addunt L. E. [i] *ſacrilegium et inceſtum* L. et E. [k] *neceſſitatis* L. E. [l] *epiſcopali* L. E. [m] *de levitate a divino officio vacantes* L. et E. [n] *firmiter* L. et. E.

traneos

trancos, quantumcunque famae vel eminentiae vel religionis exiſtant, ultra tres dies naturales, cauſa recreationis perendinare, vel pro quacunque neceſſitate vel occaſione, ultra ſex dies, ceſſante infirmitate commorari praeſumant; niſi locorum epiſcopis aliud ex cauſa neceſſaria aliquoties videatur; de quo eorum [p] conſcientias in extremo judicio oneramus. Hanc autem [q] ordinationem ad illas non extendimus, quae exterius coguntur mendicare ſibi neceſſaria, dum mendicant.

Item moniales quaedam in tantum decipiuntur, ut cum ſint aetatis legitimae et doli capaces, poſtquam ultra annum inter moniales monaſtice vixerint, putant ſe non eſſe profeſſas, ac ſibi licere redire ad ſeculum, pro eo quod benedictionem epiſcopalem cum ſolennitate voti emiſſi minime receperunt. Nos vero errorem hujuſmodi excludentes, praeſentis concilii auctoritate declaramus, eas ipſo facto profeſſas exiſtere reputandas, poſtquam ultra annum vitam ſponte in collegio duxerint regularem, adeo ut ad ſeculum redire nullatenus [r] permittantur, nihilominus ab epiſcopis cum ſolennitate debita conſecrandas ſuo tempore vel velandas. Idem etiam, quantum ad profeſſionis vinculum ſentimus de monachis, et religioſis aliis quibuſcunq; quibus nihil obſiſtat canonicum; et eos, ſi ultra annum religionis habitum in monaſterio ſponte detulerint, et ipſo dejecto [ſ] ad ſeculum redierint, eſſe ſicut apoſtatas ab eccleſiaſticis beneficiis repellendos, et ad repetenda ſua monaſteria ſecundum juris exigentiam compellendos; de quibus diligens fiat inquiſitio per archidiaconum; quoniam multos hujuſmodi ſub ovino vellere lupinum animum novimus palliare.

De apoſtatis.

Praeterea ſunt nonnulli, quos apparet per facti evidentiam ſeculum intendere perpetuo relinquere, et per certa indicia in clauſtri excubiis velle ſuo toto tempore Domino militare; qui tamen, praevalente in eis carnis [t] deſiderio, ut canes qui redeunt ad vomitum, ſeculum repetentes inter ſidera errantia computandi. Quamvis igitur jura manifeſte definiunt hujuſmodi non poſſe habitum religionis omnino deſerere, quin ſaltem in religione aliqua arctiori vel laxiore perpetuo [u] maneant; quidam tamen attritae frontis audacia apoſtaſiae infamiam non verentes, poſtquam abſolute ſe velle ſeculum relinquere oſtenderunt, relicta Ieroſolyma, redeunt in Aegyptum: quocirca ſtatuimus, ut ordinarii locorum tales cum omni diligentia inveſtigent, et ſubtractione tam officii quam beneficii eccleſiaſtici, ſi quod habent, ad ſtatum priſtinum vel [x] laxiorem regulam cogant pertranſire; quod ſi ſint laici hujuſmodi apoſtatae, et ipſi ad ſalutis ſuae ſtudia redire per cenſuram eccleſiaſticam compellantur. Hanc autem ordinationem ad illos non extendimus, cum quibus ſedes apoſtolica aliter ordinavit.

Ne religioſi executores teſtamentorum ſiant.

Religioſa ſinceritas ab omni ſecularis implicationis macula eſt eo ſolicitius praeſervanda, quo devotionis ſanctae ſimplicitas facilius retardatur, [y] cum in curis extrinſecis mentis oculus diſtractus ab unitatis ſtudio praepeditur. Quocirca in concilio Lamhethenſi [z] ſalubriter eſt proviſum, ne aliqui religioſi, cujuſcunque profeſſionis, ſint executores teſtamentorum, niſi de ordinariorum licentia et voluntate procedat. Cui ſtatuto adjiciendum [a] duximus, ut nullus religioſus permittatur executor alicujus exiſtere teſtamenti, niſi ſuus ſuperior ſufficienter caveat pro religioſo hujuſmodi, quod exequetur fideliter et reddet integre rationem de reſiduis, ſi quae fuerint, et de damnis, ſi quae per ipſum evenerint, loci ordinario abſque difficultate qualibet [b] reſponſurus. Et quia nonnulli religionis habitum deferentes, licet non ſint executores, tamen diſtributores defuncti bonorum efficiuntur, temeritate propria, vel imprudentia aliena; ex quo magnam provenire vidimus bonorum hujuſmodi laeſionem; idem circa [c] hujuſmodi diſtributionem praecipimus obſervari, quod circa [d] executionem ſuperius eſt proviſum, ne aliter ſe executioni vel diſtributioni hujuſmodi immiſceant, ſub poena anathematis inhibentes; unde qui ſufficienter cavere nequeunt, ſciant ſe tam ab executione, quam a diſtributione bonorum hujuſmodi praeſentis diffinitione concilii perpetuo elongatos.

De habitu clericali.

Quamvis nomen religionis vitae monaſticae loquentium uſus approprìet, habet tamen clericalis honeſtas religioſae vitae gradum eximium, ſi ea cuſtodiat vita et habitu, quae ſacri canones decreverunt clericis obſervanda. Sed proh pudor! [e] clerici plurimi hujus inclytae religionis, [f] Judaeorum antiquam inſaniam imitantes, qui Graecas [g] glorias paternis honoribus praetulerunt; dum verecundantur clerici apparere, militari ſe contegunt apparatu, ut ſtultis placeant, quos conſtet cunctis ſapientibus eo ipſo merito diſplicere, et fatuos reputari. Et cum corona ſit character eccleſiaſticae militiae, et revelati cordis, ac patuli radiis caeleſtibus inſigne, ipſi ut veraciter oſtendant ſe hujus characteris titulum erubeſcere, tena coronas abſcondunt, quaſi caeleſtes radios repellentes, ad Judaeorum inſtar corda ſua gerentes, erroris velamine obſcurata. Statuto igitur adhaerentes domini Ottoboni, nihilominus ordinamus et diſtricte praecipimus, ut clericus quilibet in ſacris ordinibus conſtitutus veſtem exteriorem gerat diſſimilem militari vel laicali; utpote anterius et poſterius [h] non birratam, vel ſaltem ex forma ſua militari vel laicali congrua diſſimilem honeſtate. Et qui ſecus facere praeſumpſerit, quamdiu formae contrariae veſtem tulerit, ab ingreſſu eccleſiae ſuſpendatur. Et quia praedictus legatus contra portantes infulas

[p] *ſc. epiſcoporum* addiunt L. et E. [q] *noſtram* inſerunt L. et E. [r] *minime* E. [ſ] *relicto* L. et E. [t] *corporali aut carnis* O. [u] addit E. *ſint et* O. *remaneant.* [x] *ſeu arctiorem* L. E. [y] *ſubtrahuntur* L. E. [z] L. E. addunt. c. *quoniam quandoque.* [a] *adjiciendo ſtatuimus* L. E. [b] *aliqua* L. E. [c] *contra* O. [d] *contra* O. [e] *dolor* L. E. [f] *aut regionis* O. [g] *vel gratas* L. [h] *habeat non buratam* O.

aut

aut tenas coram praelatis, aut coram populo publice deferentes ſtatuit, ut ſi moniti ſe minime emendaverint, ipſo facto ab officio ſuſpenſionem incurrant; in qua ſi per tres menſes perſtiterint, [h] a beneficio ſint ſuſpenſi; a qua ſuſpenſione abſolvi nequeant, niſi data ſexta parte eccleſiaſticorum beneficiorum, vel bonorum ſuorum, per manus epiſcoporum pauperibus eroganda, nihilominus poenis aliis puniendi, juxta arbitrium praelatorum. [i] Nos igitur ſtatutum hujuſmodi advertentes modicae efficaciae hactenus extitiſſe, pro eo quod inferiores [k] praelati hujuſmodi clericos monſtroſos non audeant monere, propter quod in poenas a dicto legato ſtatutas videntur puſillanimitatis ſuae merito incidiſſe, et raro epiſcoporum aſpectibus clerici hujuſmodi ſe praeſentant; ſtatuimus, ut omni monitione ceſſante, cum clericos juris ignorantia non excuſet, praedicti clerici ſuae proterviae merito, quotieſcunque publice coram populo vel praelato hujuſmodi infulas portaverint, niſi forſan in itinere, in poenas omnes incidant ſupradictas. Caveant inſuper omnes illi, de quibus loquitur legatus, qui moniti infularum inſolentiam publice detulerint, per [l] praetaxati temporis ſpatium, ne in ſuſpenſionem ab officio et beneficio inciderint merito culpae ſuae. Mandamus etiam in poſterum, ut de talibus fiat per decanatus ſingulos inquiſitio ſpecialis, et cujuſcunque ſint gradus vel excellentiae, contra eos in forma canonica procedatur.

De filiis presbyterorum.

Cum a jure ſit inhibitum, ne abſque diſpenſatione apoſtolica praeficiantur filii presbyterorum aut rectorum in eccleſiis, in quibus patres eorum immediate ſeu proximo miniſtrarunt, et conſtet ipſa beneficia vacare, ſi contrarium de facto fuerit attemptatum; praecipimus, ut praelati de eccleſiis ſic vacantibus diligenter inquirant, et juxta juris exigentiam de eis non differant ordinare, cautius praecaventes de caetero, ut tales ad hujuſmodi beneficia nullo titulo admittant, ne contra juſtitiam in haereditate crucifixi, per ſurreptionem locus pateat ſucceſſioni.

De inſtitutionibus.

Ex ſolito curſu cauſarum multos recepimus conquerentes, quod nonnulli coepiſcopi [m] noſtri clericos praeſentatos ad vacantes eccleſias admittentes, literas teſtimoniales eis recuſant impendere facti ſui; propter quod ſuboriente inter hujuſmodi praeſentatos et alios [n] materia quaeſtionis, ſuccumbit plerumque veritas falſitati: nos autem eccleſiaſticis regulis adhaerentes, quae fidem geſtorum ex legalibus colligunt inſtrumentis, ſtatuimus, ut unuſquiſque epiſcopus clerico, quem ad eccleſiam aliquam admittit, literas patentes ſuper ſua admiſſione concedat, inter alia continentes in quo conſiſtat ordine, et quo titulo ad hujuſmodi beneficium admittatur.

De clericis plura beneficia occupantibus.

Languor prolixior gravat medicum, nec faciliter evellitur plantatio infernalis, quae in innumeris [o] perditionis filiis eſt infixa; nec alicui mortalium hactenus legitur eſſe conceſſum ſimul totam convertere multitudinem impiorum, ſacra pagina teſtante: "Deus," inquit, "conſumet nationes has in conſpectu ſuo paulatim atque per partes." Sane eccleſia Anglicana a membris putridis ac falſis clericis abolim ſuſtinuit plagas diras, qui pompae et avaritiae aeſtubus inflammati, beneficia cum cura abſque diſpenſatione apoſtolica, [p] ac contra canones acervantes, non veriti ſunt hactenus animas perdere adquiſitas ſanguine redemptoris, nec erubuerunt fures exiſtere, et vitam infamem agere tamdiu, donec horrenda morte, ut in multis vidimus, divinae ſeveritatis fulmine percuſſi, de medio ſunt ſublati. Quam plagam paulatim atque per partes ſanare cupientes, hujuſmodi multiplicationes in futurum [q] ſalubriter praecipiendo inhibemus, circa adventus noſtri principium, ſub certa forma rigoris, ne quis auderet extunc hujuſmodi pluralitate ſe involvere ullo modo; praeteritam etiam pluralitatem minis ſalubribus deterrentes, quas minas intendimus, auctore Deo, effectui mancipare; ut ſic, juxta ſacra eloquia, radicatam nequitiam valeamus paulatim funditus extirpare, dicente quidem ſcriptura: "non poteris eas delere pariter, ne forte multiplicentur contra te beſtiae terrae:" hujuſmodi autem proceſſus noſtris conatibus boni fructus exordium contulit pietas redemptoris, dum ſaltem eſt prohibita priſtina effraenatio beneficia hujuſmodi ſine ſcrupulo admittendi. Quibuſdam etiam dedit Deus compunctionis ſpiritum, ut damnatae [r] pluralitatis ſuae magnam partem abſciderint; quibuſdam inſuper ut ſuperfluitatem ſuam noſtrae ſubmiſerint diſcretionis arbitrio moderandam; qua ſubmiſſione noverint univerſi hujuſmodi exceſſus non purgari vitium, cum non poſſumus cum ipſis in talibus diſpenſare, ſed purgationem ipſius quodammodo, quamvis tenuiter, inchoare. Caeteros autem omnes et ſingulos hujuſmodi pluralitatem damnabiliter occupantes, et in ſuae adhuc perſiſtentes ſupercilio arrogantiae, monemus primo, ſecundo, et tertio, quia cum parata ſit eos abſorbere, niſi citius poenitentiam egerint, vorago infernalis, mola aſinaria deprimente, ulteriori deliberationi nulla poteſt concedi dilatio; quatenus hujuſmodi beneficia libere et abſolute intra ſex menſium ſpatium in epiſcoporum ſuorum manibus omnino reſignent, ſatisfacientes nihilominus, ut eorum ſtatus patitur eccleſiis ſic fraudatis, nunquam per ſe vel per alios, clam vel palam, vere vel imaginarie, aliquid de hujuſmodi eccleſiarum [s] fructibus illicite recepturi: ſalvo nobis jure de illis beneficiis ordinandis, quorum collatio eſt ad nos per lapſum temporis devoluta; alioquin extunc contra ipſos, favente altiſſimo, in forma canonica procedemus. Interim etiam hac

[h] *extunc* inſerit E. [i] *ſuorum* addit E. [k] *minores* L. E. [l] *ultra* L. E. [m] *epiſcopi confratres* L. E. [n] *quovis modo* inſerunt L. E. [o] *univerſis* E. [p] *ſedis apoſtolicae* L. E. [q] *penitus evellendam* addunt L. E. [r] *cupiditatis ſeu* addunt L. E. [s] *eccleſiaſticis* E.

monitione

monitione nec nobis nec fratribus coepiſcopis noſtris praejudicare intendimus, quin contra hujuſmodi ordinario progreſſu particulariter procedatur.

De advocatis.

Veloces ad audiendum, et tardos ad loquendum exiſtere ſanctus Jacobus imperat, et a juventute uſque ad maturitatis annos [t] edoctum decet caeteris praeſtare ducatum. In ſchola ſiquidem Pythagorae quinquennale tenebant auditores ſilentium, priuſquam de illa vel de alia gentium ſapientia differere [u] ſinerentur. Cujus prudentiae diſciplinam plurimi advocatorum hujus temporis non ſectantur; quin potius poſt unum librum juris vix auditum, [x] arrogant ſibi officium in cauſis eccleſiaſticis publice poſtulandi. Et quia veritatem juris ignorant, ad fraudes horribiles impeditivas proceſſus judiciales tantummodo ſe convertunt. Cui peſti remedium apponere cupientes, ſtatuimus, ut nullus de caetero permittatur advocationis officium publice exercere, niſi prius ad minus per triennium audierit cum debita diligentia jus canonicum et civile. Hujus autem ſidem, ubi nec de condigno apparet teſtimonio, nec per facti evidentiam, proprio faciat juramento.

De ſuffragiis epiſcoporum.

Ingratitudinis vitium plurimum eſt deteſtandum, et ſubditorum praecipue ad praelatos, qui ſolicite pervigilant, tanquam [y] rationem reddituri pro ſibi creditis animabus. Quocirca ſtatuimus, ut archiepiſcopo vel epiſcopo decedente, quilibet ſacerdos tam religioſus quam ſecularis, qui defuncto ſubditus extiterit, pro ipſo miſſam unam dicere teneatur; fratres autem et coepiſcopi noſtri omnes in congregatione ſua ſequenti proxima faciant ſolenne officium ſimul pro defuncto, ſinguli nihilominus in capellis ſuis condigna ſuffragia exhibentes, ſicut deſiderant ſibi in caſu conſimili exhiberi. Dat. [z] apud Lameheth ultimo die concilii, ſcil. die Veneris, ſexto idus Octobris, anno Domini milleſimo CCLXXXI. indictione nona, pontificatus domini Martini papae IV. primo, et anno regni regis Edwardi ix. et conſecrationis noſtrae tertio.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
MARTINI IV. I.	JOHAN. PECKHAM 3.	1281.	EDWARD. I. 9.

Mandatum archiepiſcopi de monialibus, et de epiſcopis in excommunicationis ſententiam incidentibus. Ex reg. Giffard. Wigorn. fol. 116.

LICET tam venerandae leges Romanae inſtinctu Sancti Spiritus per ora principum promulgatae, quam ſummorum decreta pontificum, et canones ſacrorum conciliorum, necnon et auctoritas ſanctorum patrum, nedum ſanctimonialium et ſacrarum virginum corruptores, ſed etiam eos qui pudicitiam earundem auſi fuerint conatu nefario attemptare, multipliciter proſequuntur, utpote cum in tanto facinore una cum adulterio concurrat pariter ſacrilegium et inceſtus; quidam tamen perditionis filii ſuae ſalutis immemores poenas legum et canonum non verentes, tanto et tam horrendo ſe immiſceri flagitio nullatenus expaveſcunt. Ne igitur tanti criminis labe polluti, impuniti manus noſtras effugiant, licet poenas alias forſitan evitare conentur, aut caſualiter eaſdem evadant; omnes illos ſcilicet tam clericos quam laicos, qui in noſtra provincia in futurum ſe tanti enormitati ſceleris immiſcebunt, ſeu in tam immane peccati praecipitium immergent, majoris excommunicationis ſententia innodamus; nec ab aliquo ſeu per aliquem valeant ipſi, vel eorum aliquis ab hujuſmodi ſententia excommunicationis abſolvi, niſi a perſonis epiſcoporum ſolummodo, ſeu per ſummum pontificem, cujus auctoritas in omnibus inferiorum conſtitutionibus eſt excepta. Excepto etiam mortis articulo, in quo ne finaliter pereant, valeant, ſi rite poeniteant, per quemlibet ſacerdotem abſolvi. Ad hoc ne effraenis vagandi licentia opportunitate ab eiſdem capta, et potius eis praebita ſtudioſe, praefatis ſacris virginibus ſeu ſanctimonialibus Deo dicatis materiam ſeu potius incentivum tribuat delinquendi, totaliter inhibemus; ne qua illarum etiam cum ſocia, nedum ſola, etiam apud parentes, agnatos, ſeu cognatos, vel affines quantumcunque proxima conſanguinitatis vel affinitatis linea contingant eaſdem; nedum apud extraneos quantumcunque famae, eminentiae, vel religionis exiſtant, etiam cauſa recreationis perendinare, vel ultra biduum ex quacunque neceſſitate vel occaſione commorari praeſumant. Quae autem illarum poſt publicationem hujuſmodi edicti abſque ſuperioris licentia praefatis modis inventae fuerint evagari, eo ipſo ſententiam excommunicationis incurrant, ſimilem ipſo facto ſententiam incurſuris abbatiſſis, ſeu aliis earundem praelatis, quae eiſdem circa hoc licentiam hujuſmodi tribuerint indiſcretam.

Adhuc fratres et coepiſcopos noſtros hortamur et monemus in Domino, ne in caſu damnato pluralitate beneficiorum cum cura contra conſtitutionem concilii Lugd. cujuſcunque ambitioni faveant aliquem ad pluralitatem hujuſmodi in poſterum admittendo, credentes in ſententiam excommunicationis incidere omnes illos, qui in hujuſmodi ſceleribus conſenſum praebuerunt criminoſis.

[t] *aevum* L. [u] *dicere* O. [x] *vel dimidium* inſerit O. *uſurpant* L. E. [y] *cum ſint* L. E [z] *Acta ſunt haec in concilio de Lameheth celebrata et recitata in ultima convocatione concilii* L. E.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
Martini IV. 1.	Johan. Peckham 3.	1281.	Edward. I. 9.

Mandatum Willielmi Wickwane archiepiſcopi Ebor. praeſidentibus, etc. ordinis S. Auguſtini in capitulo generali de uniformitate habitus. Ex regiſtro Wickw. Ebor. fol. 48.

Willielmus, etc. dilectis in Chriſto filiis praeſidentibus, ac caeteris prioribus et canonicis S. Auguſtini noſtrae dioec. et provinciae in hoc generali capitulo congregatis, ſalutem, gratiam, et benedictionem——Conformem devotionem imprimere cupimus. —— Quae itaque apud regulares deformitas probroſior, quam inter eos, qui ejuſdem ſe aſſerunt religionis cultores, diverſorum rituum ſingulares obſervantias confovere? Nunquam religioſae conditioni congruit, quod, dum paris profeſſionis, licet diverſorum coenobiorum, canonici nonnunquam conveniunt, in horis canonicalibus exſolvendis, varia ſentiunt, et hic ſuum cum ſocium non intelligat, alterius abuſui ridiculoſe proponit, nunquam religioſae identitati convenit, quod tam nuncupatione regulari, dum hic, viz. dominus, alius vero frater appellatur, quam in calciamentorum pompoſitate, dum equitant, acceptatur diſparitas apud eos. Profecta quanta ex his ordini ſcandala proveniant, quantaque opprobria ſubſequantur, facillime attendere poterit oculus animi ſagaciter intuentis —— operoſum adhibuimus ſtudium, ut uniformitatem debitam, quoad praemiſſas diſparitates pararemus —— in hoc generali capitulo veſtro ſic proſpere agatis pro viribus, quod inter ſe vota veſtra non diſcrepent —— uſuum igitur diverſitates apud vos hactenus reprobe acceptatas ad unicum uſum compendioſum in hac veſtra congregatione ſtudioſius redigatis. Et quod uſum eccleſiae noſtrae Ebor. communiter credimus convenire, uſum ipſum in ſingulis veſtris conventibus ſtatuatis de caetero obſervand. Alias diſparitates quaſlibet, quibus hucuſque non ſine ordinis veſtri vituperio adhaeſiſtis, ad pares obſervantias per ſingula circumſpectius revocantes. Ex hoc ſiquidem ordinis reverentia augebitur, et concors adjicietur familiaritas ac futuris temporibus placida inter fratres. Si qui vero huic commodae proviſioni noſtrae duxerint reſiſtendum improbe, nos ad denunciationem praeſidentium, quibus hoc firmiter injungimus, eorum conatus demeritos curabimus, diſponente Domino, promptius refraenare. Valete. Dat. apud Burton kal. Maii, pont. noſtri iii.

Acta contra confirmationem electi Winton. epiſcopi. Ex reg. Peckham, fol. 13. b.

Anno eodem apud Slyndone emanavit litera ſub hac forma idib. Julii. Reverendo in Chriſto patri ac domino Matthaeo, Dei gratia S. Mariae in porticu diacono cardinali, ſuus devotus frater Johannes ſacerdos Cant. ſubjectionis debitum cum omni reverentia et honore. In cauſis Domini Jeſu Chriſti contra laicorum et clericorum proterviam die noctuque pariter decertantes, nullum certaminis noſtri effectum utilem poterimus reportare, niſi S. Romana eccleſia, pro cujus juribus ſub torculari premimur anguſtiae, velit nobis manum porrigere miſericorditer adjutricem. Cujus benevolentia et gratia ſublimati ſic allidimur, ſic gravamur miſeriae noſtrae meritis, ut vita noſtra morti continuae ſit ſimilis, novit Dominus. Sane de facto electi Wynton. ſuſpiramus attoniti, quod tantae eccleſiae deſolatio, et tam evidentis juſtitiae deciſio tanti tractu temporis ſuſpenduntur. Et quia multi filii Belial, contemptores canonum, uſurpatores ſacrilegi beneficiorum, quae uſque ad adventum noſtrum in Angliam libere occupabant, cum ingenti deſiderio praeſtolantur confirmationem dictae electionis, ut ſic ipſi in ſuis ſacrilegiis conſolentur, ſperantes ſe per viam conſimilem ad epiſcopale ſolium aſcenſuros, et a vita latronum ad apoſtolorum repente faſtigium ſublimandos; ſupplicamus pro gratia Jeſu Chriſti, quatenus non tam pro nobis quam pro neceſſitate univerſalis eccleſiae Anglicanae, velitis procuratoribus noſtris in curia in hoc praecipue negotio conſilium et auxilium impendere, juſtitia mediante; pro certiſſimo ſcientes, quod invenietis nos veſtrae reverentiae non ingratos. Cuſtodiat Dominus ſublimitatem veſtram eccleſiae ſuae ſanctae per tempora longiora. Scriptum idibus Julii.

Archiepiſcopi Cantuar. literae de eodem. Ibid.

Reverendo in Chriſto patri ac domino Hugoni, etc. frater J. etc. cum omni reverentia paratam ejus beneplacitis voluntatem. Verae charitatis incendio conſtat igniri lampades, quarum flammas ventus majeſtatis arduae non extinguit. Proinde, reverendiſſime domine, ut de dilectionis veſtrae perſeverantibus indiciis eo vehementius exultamus, quo Chriſti gratiam rariſſimam in munimentum noſtri et eccleſiae noſtrae a pectore veſtro cernimus radiare, qui intendimus currui noſtro fragili voluntatis veſtrae beneplacitum ſemper praeficere, quantum ſecundum Dominum poſſumus, ut aurigam. Caeterum mandati veſtri inſpectio per latorem praeſentium amicabiliter deſtinati ſimplicitati noſtrae ſtuporis cujuſdam praeſtitit incentivum,

in

in quo familiariter hortamini, ut poſtquam electionis Wynton. negotium eſt per appellationem ad ſedem apoſtolicam devolutum, ab impedimento confirmationis ejuſdem, utpote noſtro functi officio, de caetero deſiſtamus; ſi tamen deliberationi noſtrae videbitur expedire. O clementiſſime domine! quid impedimentum ei praeſtitimus in hac parte, niſi quod electione affata utpote contraria S. Romanae eccleſiae juribus, ſummo pontifici, ac vobis, caeteriſque dominis cardinalibus ſcripſimus veritatem negotii quam ſentimus, et periculum quod imminere credimus, ſi tanta juris injuria proſperetur? Quare non poſſumus veritatem, quam novimus, ſola promovere petitione juſtitiae a S. Romana eccleſia, quae in jure non errat, cum pars adverſa juris injuriam non ceſſet factis et verbis, circuitu inceſſabili, praejudicialiter commendare. Quid mali facimus, ſi miniſterium noſtrum honorificare nitimur, quod non ceſſant adverſarii in Romana curia falſo, ut credimus, per omnia depravare? Vere, ſinceriſſime domine, perſonam electi ſemper intime dileximus, et omni tempore diligemus, cujus electionem confirmare non potuimus, niſi totum clerum Angliae infirmando, quem quantum inficiat beneficiorum damnabilis uſurpatio, vos non latet; ſed ſcimus dextrum eruendum eſſe oculum, ne ſcandalum oriatur; nec audemus verum bonum reipublicae extinguere pro bono unius hominis apparente. Fatemur quod ſcripſimus, quod conſcientiam noſtram expedivimus; Deo negotium committimus, cujus cauſam agere nos putamus. Scimus ſedem apoſtolicam dominari juribus, et poſſe omnia, quae aedificant populum chriſtianum. Cui ſedi non minori affectu quam quivis chriſtianus a pueritia fideliter adhaeſimus, et intendimus omni tempore adhaerere. Advertat inſuper veſtra reverentia non eſſe ipſum negotium in curia per appellationis meritum, ut vobis ſuggeritur, cum nullam pars illa appellationem interpoſuerit, niſi fundatam in veritatis injuria, aut aquilonis vacuo fundamento. Sed per ſtatutum S. memoriae domini Alexandri papae quinti poſſe caſſare electiones hujuſmodi conceſſit archiepiſcopis, ne nil agerent, ſibi tamen proviſione talium reſervata; a cujus tempore nullus electus Cant. provinciae repulſam ſuſtinuit niſi iſte, contra quem nihil unquam ex odio fecimus, novit Deus. Non intendimus igitur S. Romanam curiam pro hoc negotio amplius literis moleſtare, niſi novae cauſae cogat occaſio; nec intendebamus priuſquam iſtam veſtrarum recepiſſemus gratiam literarum, in eodem permanentes propoſito, quia ſi totum quod in hac parte fecimus, facere haberemus, nihil minus quam fecimus, faceremus, etiamſi ſciremus nos facto negotio morituros. Obſecramus inſuper, domine praechariſſime, ut ſi mala veſtris auribus de noſtris perſona vel proceſſibus inſtillentur, dignemini nobis ea ſpecialiter ſcribere, ut poſſimus nos apud veſtram reverentiam excuſare; ſcientes, quod non eſt intentionis noſtrae, animae noſtrae periculis jam ſeneſcentibus artubus indulgere. Scimus Flemingum contra nos publica in curia ſcandala ſeminare. Scimus Yvonem et quoſdam alios, nobis occultis ſuſurris derogare. Parcat eis altiſſimus, quod non credebamus talia meruiſſe, nec eorum rictus in aliquo formidamus. Conſervet Dominus ſublimitatem veſtram eccleſiae ſuae ſanctae per tempora longiora. Scriptum apud Burne juxta Cant. xiii. kal. Octobris.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
MARTINI IV. 1.	JOHAN. PECKHAM 3.	1281.	EDWARD. I. 9.

Literae archiepiſcopi Cant. contra exemptos non venientes ad concilium provinciale pro eccleſiis appropriatis. Ex reg. Peckham, fol. 59. a.

FRATER Johannes, etc. epiſcopo London. ſalutem, et ſinceram in Domino charitatem. Celebraturi nuper, ut ſcitis, apud Lameheth provinciale concilium cum coepiſcoporum noſtrorum venerando collegio, univerſos noſtrae provinciae praelatos inferiores, quos conciliorum tractatibus intereſſe jubent ſacri canones, vocandos decrevimus, ac inter caeteros religioſae ſanctimoniae perſonas praecipuas, abbates ſcilicet ac priores, non ſolum epiſcopali gradui ſubjectos, juxta ordinem eccleſiaſticae hierarchiae, verum etiam alios ab epiſcopali obedientia exemptos, ratione ſaltem eccleſiarum non exemptarum, quas in proprios uſus, permittente Domino, detinent occupatas; ſperantes nos ſolius Dei honori, ac communibus eccleſiae Anglicanae commodis ſervientes, eorum juvandos potentia, dirigendos conciliis, et ſanctitatis ſuae meritis promovendos: exempti vero, tanquam pullos anagri liberos ſe putantes, minime, vel modice condolentes ſuae ſanctae matris anguſtiis, cujus viſcera multi ex eis plus onerant quam honorant, quaſi per effectum vel defectum verius de ſe dictum illud Johannis propheticum allegarent: "atrium quod foras extra templum ejice foras, et ne metiaris illud:" nec parturientium cervarum audire rugitus, nec ad ipſum concilium in anxietate matris auxilium, conſilium, et ſolatium venire dignati ſunt, utp : filii alieni a ſemitis claudicantes; quin potius ne in aliquo detumeſceret diſtenta eorum nimis elatio, nec procuratores ad ſuae excuſationem abſentiae mittere curaverunt, tam reverendum collegium contemnentes, Agar ex parte ſimiles, quae illuſtrem deſpexit dominam, videns ſe diviſionis filium concepiſſe. Sic agonizante olim Dei militia, et ſe laudabiliter periculis exponente, diviſi a praeliantibus Reubenitae intra terminos proprios quieverunt, gregum ſibilis delectati. Nos autem tam ingratae praeſumptionis audaciam ſecundum ſacri juris regulas corrigere cupientes; ſcienteſque juxta ſalvatoris ſententiam, contra nos eſſe qui nobiſcum eſſe deſpiciunt, ſeveritati tamen plurimum detrahentes quam poſſemus in contemptores hujuſmodi, ſi vellemus, canonice exercere; vobis in virtute obedientiae, qua ſedi Cantuar. tenemini,

mini, firmiter injungendo mandamus, quatenus omnes eccleſias non exemptas in London. dioeceſ. quarum nomina ſub ſigillo noſtro praeſentibus ſunt appenſa, exemptis monaſteriis appropriatas, cujuſcunque ordinis exiſtant, auctoritate noſtra, ſine morae diſpendio ſequeſtrantes, eas faciatis ſub arcto ſequeſtro nihilominus cuſtodiri, donec ſuper hoc aliud receperitis in mandatis. Non exemptos quidem, quorum nomina in ſchedula annexa praeſentibus continentur, quos nos propter eorum contumaciam ab ingreſſu eccleſiae ſuſpendimus, juſtitia exigente, ſic ſuſpenſos faciatis publice nunciari; nomina vero eccleſiarum ipſarum, quarum fructus taliter ſequeſtratis, et qualiter hoc mandatum noſtrum fueritis executi, nobis proximo die juridico poſt feſtum ſancti Thomae apoſtoli ſignificare curetis per veſtras literas patentes, harum ſeriem continentes. Dat. apud Mortelak xiv. kal. Novembris, anno conſecrationis tertio.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
Martini IV. 1.	Johan. Peckham 3.	1281.	Edward. I. 9.

Literae Johannis archiep. Cantuarienſis Edwardo regi Angliae de libertate eccleſiae. Ex regiſtro Peckham, fol. 97. a.

Excellentissimo principi, ac domino, Edwardo Dei gratia illuſtri regi Angliae, domino Hyberniae, et duci Aquitaniae, ac ejus conſiliariis literatis, frater Johannes, permiſſione divina Cantuarienſis eccleſiae miniſter humilis, totius Angliae primas, cum omni reverentia et honore orationes anxii peccatoris. Auctore Domino praecipimur majeſtatem regiam honorare, et ad idem beneficiis innumeris obligamur: quia tamen oportet Domino magis quam hominibus obedire, ad praevaricationem legum illarum, quae divina auctoritate abſque omni dubio ſubſiſtunt, nulla poſſumus humana conſtitutione ligari, nec etiam juramento; quoniam quicquid divinis beneplacitis adverſatur, eſt illicitum et damnatum, dicente Domino per prophetam: "Vae qui condunt leges iniquas." Quia igitur ab antiquo tempore, inter reges ac magnates Angliae ex parte una, et archiepiſcopos et epiſcopos ac clerum ejuſdem regni, ex altera, duravit amara diſſenſio, pro oppreſſione eccleſiae, contra decreta ſummorum pontificum, contra ſtatuta conciliorum, contra ſanctiones orthodoxorum patrum, in quibus tribus ſumma auctoritas, ſumma veritas, ſummaque ſanctitas conſiſtunt; ſupplicamus regiae majeſtati, quatenus pro honore Dei, ac animae ſuae, ſuorumque ſalute, ac proſperitate ſtabili ſucceſſionis ſuae ab imperatore omnium obtinenda, in cujus redundat injuriam eccleſiae, contra praedicta conculcatio huic periculoſa regno et pernicioſa clero diſcedit, dignemur finem imponere ſalutarem, cui finis aliter imponi non poteſt, niſi vos ſublimitatem veſtram praedictis tribus, ſcilicet decretis pontificum, ſtatutis conciliorum, et ſanctionibus orthodoxorum patrum, juxta Domini beneplacitum, cum catholicis imperatoribus dignemini inclinare: ex his enim tribus ſunt canones aggregati, et jura coronae veſtrae Chriſti coronae ſuppoſita, cujus ſunt diadema ac ſponſae ſuae monilia, univerſae eccleſiaſticae libertates, ipſo per prophetam dicente: "Quaſi ſponſum decoratum corona, et tanquam ſponſam ornatam monilibus ſuis." Decretis autem ſummorum pontificum, auctoritatem dedit omnium imperator, dicens Petro in evangelio Matthaei: "Quidquid ligaveris ſuper terram, erit ligatum et in caelo": ligat ſiquidem ſummus pontifex, non vinculis corporalibus, ſed ſpiritualibus, ſacris ſcil. legibus, quibus tenentur univerſi homines obedire; dicente eodem Domino per Moyſen in Deuteronomio: "Qui ſuperbierit, nolens obedire ſacerdotis imperio, qui eo tempore miniſtrat Domino Deo tuo, ex decreto judicis morietur homo ille:" ab hac autem obedientia non eſt altitudo regia abſoluta, ſed plus quam caeteri laici ei inferiores eidem obnoxia. Unde ſubjungitur conſequenter: "Poſtquam ſederit rex in ſolio regni ſui, deſcribet Deuteronomium ſibi legis hujus in volumine, accipiens exemplar a ſacerdotibus Leviticae tribus, legetque illud omnibus diebus vitae ſuae, ut diſcat timere Dominum Deum ſuum, et cuſtodire verba, et ceremonias ejus, quae in lege praecepta ſunt, ut longo tempore regnet ipſe et filius ejus." Tenetur igitur rex ipſe ex praecepto legis expreſſo, ſummo pontifici obedire; quod ſi non fecerit, timere poteſt ex legis inſinuatione, ne regni ſui prolongatio minuatur. Item ſalvator ipſe dixit in Lucae evangelio diſcipulis congregatis: "Qui vos audit, me audit; et qui vos ſpernit, me ſpernit." Quod exponens dicit beatus Dionyſius, hierarchis in his quae agunt hierarchice obediendum eſt, ſicut a Deo motis; ergo nulla obſtante conſuetudine, obediendum eſt canonibus hierarchice impoſitis, hoc eſt ſacris arbitriis praelatorum. Sed dicet forſitan eccleſiae inimicus, quod non pertinet ad ſummum pontificem, juga hujuſmodi legum vel canonum imponere principi ſeculari; cujus nos cum univerſali eccleſia, et omnibus mundi ſanctis ac ſapientibus, ex adverſo contrarium affirmamus. Huic autem diſſidio, ſi quaeratur, qualiter debeat pacis remedium adhiberi, docet Dominus in Deuteronomio ubi ſupra dicens: "Si difficile et ambiguum apud te judicium eſſe perſpexeris, et judicum intra portas tuas videris verba variari, ſurge et aſcende ad locum quem elegerit Dominus Deus tuus, venieſque ad ſacerdotes Levitici generis, et ad judicem qui fuerit illo tempore; quaereſque ab eis qui indicabunt tibi judicii veritatem, et facies quodcunque dixerint, qui praeſunt loco quem elegerit Dominus, et docuerint te juxta legem ejus." Ergo ad ſummum pontificem pertinet omnis controverſiae terminatio, quae non poteſt per inferiores quoſcunque judices terminari. Item

quantae

quantae auctoritatis ſit eccleſia in concilio Chriſti nomine congregata, patet ex evangelio Matthaei, dicente Domino: " Ubi ſunt duo vel tres congregati in nomine meo, ibi ego ſum in medio eorum." Et ibidem: " Si eccleſiam non audierit, ſit tibi ſicut ethnicus et publicanus." Qui igitur eccleſiae non obediunt, in concilio praecipue congregatae, haeretici ſunt cenſendi. Item quantae auctoritatis ſit ſanctorum patrum ſinceriſſima doctrina, patet teſtimonio ſalvatoris, dicentis in evangelio Matthaei: " Non vos eſtis qui loquimini, ſed Spiritus Patris veſtri qui loquitur in vobis." Idem eſt ergo ſanctorum patrum diffinitionibus reſiſtere, quod Spiritus Sancti oraculis adverſari. Haec attendentes imperatores catholici, leges ſuas omnes ſacris canonibus ſubdiderunt, ne ſchiſmatici vel haeretici putarentur. Cum igitur ad vos, excellentiſſime domine rex, pertineat pax inclita imperii, et vos etiam tenemini leges veſtras canonibus ſubjicere, et contrarias abolere; turpis eſt pars, quae ſuo non convenit univerſo. Conſtantinus inſuper rex Angliae et orbis nihilominus imperator, univerſa conceſſit, quae petimus, et ſpecialiter perſonas clericorum a ſolis praelatis eccleſiae judicandas eſſe decrevit. Hoc idem Wythredus rex Canciae canones affirmans eſſe ſervandos fieri conceſſit, ut patet ex concilio a Brythewaldo archiepiſcopo celebrato anno Domini ſexcenteſimo nonageſimo quarto. Hoc et rex Knutus de perſonis eccleſiaſticis in ſuis ſcriptis legibus diffinivit. Sanctus etiam Edwardus in regnum Angliae ſublimandus, prius juravit ſe leges Knuti regis inviolabiliter ſervaturum. Willielmus etiam rex, cui ſanctus Edwardus regnum contulit, leges ipſius ſancti ſervandas eſſe conceſſit. Qui ſanctus inter caetera diffinivit; ut ſiquis pacem eccleſiae infregerit, ab epiſcopis ſit juſtitia exercenda, et non a regis juſtitiariis, niſi propter epiſcopi impotentiam vel neglectum. Et plura alia ſanctiſſima ſancivit, quae ſervata honori divino proficerent, et regis merito coram Deo. Eccleſiam etiam hujus inſulae credimus fuiſſe in poſſeſſione libertatum, quas petimus, tribus temporibus regum diverſarum linguarum inſulae ſupradictae; tempore ſcilicet regum Britannorum, ſicut patet de parte illius eccleſiae, quae hactenus manſit in partibus Walliae, quae contra libertates hujuſmodi non didicit conculcari: item tempore regum Anglorum, utpote regum Cnuti, et Ardecnuti; et praecipue ac indubitanter tempore ſancti Edwardi. Item tempore regis primi Normannorum triumphatoris inclyti, domini Willielmi primi; et oppreſſiones quas plangimus, credimus ſumpſiſſe exordium tempore regis Henrici primi, et praecipue regis Henrici patris Henrici junioris, quando noluit articulos gravaminum, per conſenſum ſancti Thomae archiepiſcopi, et caeterorum pontificum Angliae, confirmari: quibus quia noluit conſentire, ſuſtinuit exilium, et hujus occaſione poſtea paſſionem. Si igitur martyrem non facit poena, ſed cauſa, illiciti et damnabiles ſunt articuli, quibus quia aſſentire noluit, ſuſtinuit agoniam; cujus injuriae totiens repetuntur, quotiens clerus vel eccleſia contra canones illos opprimitur, quos voluit obſervari. Quia igitur, excellentiſſime domine, iſta vobis metu conſcientiae cogimur ſcribere, ſicut volumus in tremendo judicio reſpondere; ſupplicamus humiliter, quatenus iſtis noſtris exhortationibus aurem dignemini inclinare, qui et juramento veſtro tenemini a regno veſtro malas conſuetudines extirpare: nec juramento aliquo poteſtis ad ea, quae repugnant libertati eccleſiaſticae, obligari; et ex abundanti ab omni vos juramento abſolvimus, quod poteſt conſcientiam veſtram contra eccleſiam aliqualiter excitare; et firmiter opinamur, quod vos nec animae veſtrae poteſtis ſalubriter proſpicere, nec ſtabilitati regni veſtri in poſterum providere, niſi exhortationem noſtram dignemini exaudire, pro qua tot ſancti patres, et penultimo ſanctae memoriae dominus Bonifacius, illuſtris genetricis veſtrae avunculus, tam anxie laborarunt: ad quod bonitatem cordis veſtri, credimus eſſe proclivem, niſi vos decipiant impii ſuggeſtores; quod ſi fecerint, altiſſimo ſupplicamus, ut eos ſic temporaliter feriat, ut ipſorum animae ſalvae fiant. Dat. apud Lameheth quarto nonarum Novembris, anno Domini M.CC. octageſimo primo, conſecrationis noſtrae anno tertio.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
MARTINI IV. 1.	JOHAN. PECKHAM 3.	1281.	EDWARD. I. 9.

Litera excuſatoria veniendi London. ad congregationem praelatorum. Ex reg. Giffard. Wigorn. fol. 125.

SANCTO patri et domino reverendo domino Jo. Dei gratia archiepiſcopo Cant. totius Angliae primati, G. permiſſione divina Wigorn. eccleſiae miniſter humilis ſalutem et devotum obedientiae ſpiritum, cum reverentia debita tanto patri. Licet die tertia poſt inſtans feſtum purificationis B. M. virginis glorioſae apud novum templum London. una cum caeteris veſtris ſuffraganeis pro negotio liberationis domini Almarici de Monteforti ſecundum tenorem mandati apoſtolici, divina favente clementia, faciendae affectaremus plaudenti animo coram vobis noſtri praeſentiam perſonaliter exhibere; domino tamen noſtro regi Angliae illuſtri, dum in noſtra moratur dioeceſi, vacantes indies, et non nobis, veſtrae paternitatis ſanctitatem requirimus reverenter, quatenus abſentiam noſtram hac vice quoad diem et locum praedictos, occaſione praemiſſa habere dignemini, ſi libeat, excuſatum. Ad tractandum veruntamen ſuper memorato negotio vice noſtra, et faciend. quoad id quod veſtra ſanctitas de conſilio praelatorum veſtrae provinciae duxerit ordinandum; dilectos nobis in Chriſto magiſtros Garnium de Boſco, et Richardum de Vyenn, clericos noſtros, conjunctim atque divi-

ſim facimus et conſtituimus procuratores; ratum et firmum pariter habituri, quicquid praefati magiſtri, vel alter ex eis noſtro nomine egerit quomodolibet in negotio ſupradicto. In cujus rei teſtimonium ſigillum noſtrum de noſtri conſcientia literis praeſentibus eſt appenſum. Dat. apud Alvyneth xii kal. Januarii, A. D. 1281.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
MARTINI IV. 1.	JOHAN. PECKHAM. 3.	1281.	EDWARD. I. 9.

Bulla Martini IV. *papae priori S. Frideſwydae, etc. de mortuariis.* Ex MS. eccl. Lich. fol. 49.

MARTINUS epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, dilectis filiis priori ſanctae Frideſwydae de Oxonia, Lincoln. dioeceſ. Colceſtr. in London. ac Northamptoniae in Lincoln. eccleſiis archidiaconis, ſalutem.—— Suam nobis decanus et capitulum eccleſ. Lichfeld. petitionem monſtrarunt, quod licet in regno Angliae a longis retroactis temporibus irrefragabiliter ſit obtentum, quod quovis parochiano cujuſcunque parochialis eccleſiae dicti regni decedente, de bonis ipſius defuncti certum quid "mortuarium" vulgariter appellatum, ſolvendum ipſi eccleſiae, in reſtaurationem non ſolutarum decimarum ab eo prae aliis debitis ipſius defuncti ante omnia deducantur; tamen ven. frater noſter Cant. archiepiſcopus, loci metropolitanus, tunc Lichf. dioeceſin viſitans, eiſdem decano et capitulo non monitis, nec citatis, immo omnino contemptis et irrequiſitis, ex abrupto contra juſtitiam de facto ſtatuit auctoritate propria, et etiam ordinavit, quod quibuſvis parochianis de Banewelle et de Hope eccleſiarum dictae dioeceſeos, quas decanus et capitulum praefati in uſus proprios canonice obtinent, decedentibus, hujuſmodi "mortuarium," quod propter praemiſſam cauſam de bonis dictorum defunctorum juxta conſuetudinem praedictam debetur ſolvendum, demum dictis eccleſiis, omnibus defunctorum debitis poſtponatur, in eorundem decani, ac capituli, ac eccleſiarum praedictarum non modicum praejudicium et gravamen: propter quod decanus et capitulum praedicti —— ad noſtram audientiam appelarunt. Quocirca diſcretioni veſtrae mandamus, quatenus vocatis, qui fuerant evocandi, et auditis hinc inde propoſitis, quod canonicum fuerit —— decernatis. —— Dat. apud urbem veterem id. Jan. pont. 1.

Litera regis Wigorn. epiſcopo de colligenda decima. Ex reg. Giffard. Wigorn. fol. 126.

EDWARDUS, etc. venerabili in Chriſto patri G. eadem gratia Wygorn. epiſcopo, ſalutem. Quia volumus quod quintadecima nobis conceſſa de bonis cleri in Cant. provincia colligatur; nos de circumſpectione et gratitudine veſtra confidentes, paternitatem veſtram requirimus et rogamus, quatenus provideri faciatis de aliquibus viris fidelibus et diſcretis, qui quintamdecimam illam in veſtra dioeceſi ad opus noſtrum colligere, adunari, et in loco tuto ponere poſſunt cuſtodiendam, donec aliud inde praeceperimus; ita quod nos in proximo parliamento noſtro de ſumma quintaedecimae illius in dicta veſtra dioeceſi nos diſtincte et aperte reddere poſſitis certiores. Mandavimus etiam vicecomitibus noſtris com. Wigorn. Gloceſtr. et Warwic. per brevia noſtra, quae vobis mittimus conſignata, et quorum tranſcriptum vobis mittimus praeſentibus incluſum, quod ſi aliqui quintamdecimam illam ſolvere nolentes, vel ad hoc difficiles ſe reddentes invenire contigerit, tunc vobis ad quintamdecimam in dicta dioeceſi levandam auxiliantes ſint et conſulentes, juxta tenorem brevis ejuſdem, quod eis, ſi neceſſe fuerit, et expedire videritis, tranſmittetis, et prout vos eis ſcire faciatis ex parte noſtra, taliter ergo vos haberi curetis in hac parte, quod vobis exinde gratias referre teneamur. Teſte meipſo apud Cyrenc. xxvii. die Jan. anno regni noſtri decimo.

Compoſitio et ordinatio inter D. Cant. archiepiſcopum et epiſcopum, ac decanum, et capitulum Sarum de coadjutore epiſcopo dando. Ex reg. Peckham, fol. 77. a.

UNIVERSIS Chriſti fidelibus praeſentes literas inſpecturis frater Johannes, permiſſione divina Cant. eccleſiae miniſter humilis, totius Angliae primas, ſalutem, et ſinceram in Domino charitatem. In aedificio eccleſiae Anglicanae, permittente omnium artifice ſapiente, gerentes licet immeriti et indigni officium architecti, juxta gratiam caelitus nobis datam circumſpicimus; ut valemus, ne in tam reverendae fabricae ſtructura ruinae locus pateat, ne divulſa contignatio pereat, et praecipue, ne quaevis occaſio columnas illas concutiat, quae nobiſcum habent tanti tecti pondera ſupportare. Hujus igitur officii debito conſcientiae noſtrae oculum ſtimulante et excitante, clamore celebri, qui ex facti evidentia duxit originem, ad partes venerabilis Sarum eccleſiae noſtrae ſuffraganeae accedentes, invenimus, ut praevolans fama docuerat, honorabilem virum dominum Robertum fratrem noſtrum, Dei gratia ipſius eccleſiae epiſcopum, emeritae militiae, deterſis laboribus, debilitate corporis et ſenectutis incommodis praegravatum, viſus etiam corporei ſolatio deſtitutum, cujus miniſterio habet paſtor eccleſiae vultus ſuorum pecorum

pecorum praecipue experiri. Et quia coadjutoris ei remedium eſſe neceſſarium vidimus evidenter, interpoſitis tractatibus variis, tandem cum praedicto epiſcopo, et ejuſdem loci capitulo, reali compoſitione convenimus in hac forma: viz. quod in praeſentiarum et futuris temporibus, quoties aliquem Sarum epiſcopum decidere contigerit in languorem ſeu debilitatem quamcunque, pro qua ſecundum canonicas ſanctiones ei dari debeat coadjutor, epiſcopus ipſe, ſi mentis compos extiterit, habens animi judicium, concurrente conſenſu capituli; et ſi forſan epiſcopus animi judicio privatus fuerat, decanus ſi ſuperſtes fuerit ac praeſens, in Cant. provincia, et capitulum praedicti, alioquin capitulum ipſum per ſe eligent duos vel tres de gremio ipſius eccleſiae, viros honeſtos, in ſpiritualibus et temporalibus circumſpectos, quos ad hoc reputaverint idoneos, de quo eorum conſcientias oneramus, ſicut volunt coram Chriſti facie in tremendo judicio reſpondere; et ſic electos nominabunt nobis et ſucceſſoribus noſtris pro tempore, ſede plena, et eadem vacante religioſis viris priori, qui pro tempore fuerit, et capitulo eccleſiae Chriſti Cant. vel ſoli capitulo, ſi vacet etiam prioratus. Et nos, et ſucceſſores noſtri, ſede plena, et dicti prior et capitulum, ſede vacante, unum de taliter nominatis, de quo ſecundum Dominum magis videremus expedire, ſine difficultate qualibet coadjutorem dabimus epiſcopo taliter aegrotanti, vel debilitati hujuſmodi ſubjacenti. Et hic coadjutor habeat poteſtatem in adminiſtratione ſpiritualium et temporalium, quam ei concedunt canonicae ſanctiones. Ante cujus executionem officii praeſtet corporale, quicunque fuerit, juramentum coram nobis aut ſucceſſoribus noſtris, ſeu priore et capitulo, ſede vacante, de coadjutoris officio fideliter exercendo. Et quandocunque continget epiſcopum animi carere judicio, vel mentis alienationi continuae ſubjacere, non intendimus praeſenti ordinatione noſtra capituli jura laedere aliqualiter in his, quae ſpectant ad beneficia conferenda. Praeterea, ſi contingat proceſſu temporis coadjutorem hujuſmodi cedere vel decedere, vel in adminiſtrationis officio taliter ſe habere, quod de jure ſit merito amovendus, vel alias impedire, ne poſſit hujuſmodi ſufficienter vacare officio; ipſo amoto ſine morae periculo, alii ſub eadem forma per capitulum eligantur, et nobis ac ſucceſſoribus, vel priori aut capitulo Cant. ſede vacante, illico nominentur, ut unus ex ipſis in praeſcripta forma detur abſque omni dilationis taedio coadjutor. Si vero epiſcopus languens aut debilis cum ſuo capitulo in caſu hujuſmodi, vel capitulum ipſum ſolum in caſu, quo ad ipſum hujuſmodi pertinet electio, poſtquam de infirmitate vel debilitate tali pontificis conſtiterit, utpote cum ſit notorium aut legitime declaratum, quod per duos menſes in electione hujuſmodi facienda et praeſentanda extiterint negligentes; extunc licebit nobis et ſucceſſoribus noſtris archiepiſcopis, ſede plena, vel priori et capitulo praedictis, vacante ſede Cant. coadjutorem aliquem idoneum de gremio Sarum eccleſiae auctoritate noſtra ſeu eccleſiae noſtrae dare; prout ipſius epiſcopi neceſſitati et eccleſiae ſuae utilitati viderimus expedire. Et ut coadjutor ad ſui executionem officii devotius attendat, ordinamus; ut ei de bonis epiſcopalibus per nos et ſucceſſores noſtros, ſeu priorem et capitulum Cant. de conſilio Sarum capituli, ſtipendium rationabile aſſignetur. In cujus rei teſtimonium ſigillum noſtrum praeſentibus duximus apponendum. Datum apud Brianeſton xii. kal. Martii, anno Dom. 1281. conſecrationis noſtrae tertio.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
Martini IV. 1.	Johan. Peckham 3.	1281.	Edward. I. 9.

Litera archiepiſcopi epiſcopo Exon. pro magiſtro Philippo archidiacono Barneſtopol. ne moleſtetur propter abſentiam. Ex reg. Peckham, fol. 78. a.

Venerabili in Chriſto patri domino P. Dei gratia epiſcopo Exon. frater J. permiſſione divina Cant. eccleſiae miniſter humilis, totius Angliae primas, ſalutem, et ſinceram in Domino charitatem. Ad audientiam noſtram clamoſa inſinuatione pervenit, quod vos, ſeu officiales veſtri, dilectum filium Philippum archidiaconum Barneſtopolitan. quem ad curiam Romanam pro eccleſiae noſtrae negotiis tranſmiſimus, multipliciter moleſtatis. Quocirca fraternitatem veſtram in Domino requirimus et hortamur, quatenus ab ejus gravaminibus deſiſtentes, permittatis eundem beneficii ſui et jurium ſuorum libera atque pacifica poſſeſſione gaudere, ne clamor ad nos perveniat iteratus. Valeat. Datum apud Chuddelegh iii. kal. Martii, conſecrationis noſtrae anno quarto.

Literae directae domino papae de literis ſuſpectis exhibitis in concilio apud novum templum London. Ibid. fol. 14. a.

Sanctiſſimo in Chriſto patri ac domino reverendo Martino, Dei gratia ſacroſanctae Romanae ac univerſalis eccleſiae ſummo pontifici, frater Johannes permiſſione divina Cantuar. eccleſiae miniſter humilis, totius Angliae primas, cum filiali reverentia pedum oſcula beatorum. Sanctitati veſtrae tenore praeſentium innoteſcat, quod cum ego et vener. fratres et coepiſcopi mei, London. ſcil. et Roffen. cum procuratoribus aliorum epiſcoporum abſentium, ad complend. piae paternitatis veſtrae mandata, circa liberationem domini Almarici de Monteforti capellani veſtri nuper apud novum templum Londoniar. die Jovis, viz. quinta menſis Februarii, eſſemus perſonaliter

naliter congregati, quaſdam literas a vener. patre archiepiſcopo Dublinen. et diſcreto viro magiſtro Ardicione Punterii Mediolanen. capellano veſtro, collectoribus decimae in ſubſidium terrae ſanctae proviſae, in regno Angliae a ſede apoſtolica deputatis, recepimus ſub hac forma. Martinus epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, vener. fratri Johanni archiepiſcopo Dublinenſi, ac dilecto filio magiſtro Ardicioni ſedis apoſtolicae capellano, collectoribus decimae in ſubſidium terrae ſanctae proviſae in Anglia, ſalutem et apoſtolicam benedictionem. Conqueſti ſunt nobis mag. Symon de Micham cancellar. Saresburienſis, ac Robertus perpetuus vicarius de Sturminſter Sarisburienſ. dioeceſ. quod cum felicis recordationis Gregorius papa praedeceſſor noſter in generali concilio Lugdunen. decimam omnium proventuum eccleſiaſticorum terrae ſanctae ſubſidio, vos fratrem Johannem de Derlingtun, archiepiſcopum Dublinen. et quendam mag. Reymundum de Nogeriis capellanum apoſtolicae ſedis in regno Angliae, collectores decimae hujuſmodi primo anno per ipſius praedeceſſoris ſub certa forma literas deputavit; volens etiam, ut ſingulae perſonae tunc deputandae ad colligend. hujuſmodi decimas, de pecunia ex ipſa decima tunc colligenda ſingulis diebus, quibus circa praemiſſa vacarent, tres ſolidos eſterlingorum ſinguli reciperent pro expenſis. Demum cumque idem praedeceſſor bonae memoriae Gerardum Verdunen. epiſcopum tunc electum in partes regni Angliae pro negotio ipſius decimae ſpecialiter deſtinavit, eligendi aliquas perſonas idoneas, et ipſas mutandi, et in earum locum ſubrogandi, quoties expedire videret, conceſſit plenariam poteſtatem. Idem Gerardus cancellarium et vicarium praefatos ad colligend. praedictam decimam uſque ad quinquennium extunc immediate ſequens in Saresbur. civitate ac dioec. ut aſſerunt, deputavit; ſicque idem cancellar. et vicar. praefati per hujuſmodi quinquennium ad colligend. decimam ipſam continue non abſque fatigatione gravi laborantes, decimam praedictam per eos collectam ad mandatum noſtrum, ut aſſerunt, integre et ſine diminutione aliqua perſolverunt. Sed nos de dictis tribus ſolidis, quos et ſinguli eorum pro ſuis expenſis, quibus propter hoc interim ſubierunt, deberent recepiſſe juxta hujuſmodi beneplacitum dicti praedeceſſoris noſtri cancellario et vicario praefatis de decima ipſa ſatisfacere indebite contradicitis. Quocirca vobis per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus cancellario et vicario praefatis, quibus ex noſtra ſpeciali gratia conceſſimus praedictas expenſas per praedeceſſorem noſtrum conceſſas, utrique eorum integre et ſine diminutione aliqua reſtituatis. Alioquin vos ad id exequend. per dilectos filios archidiac. Cant. et Dublinen. quibus ſuper his noſtris literis damus in mandatis, compelli, ſicut expedit, faciemus. Dat. apud urbem veterem calend. Novemb. pontificatus noſtri anno primo.

Quas literas dictus cancellar. Sarisbur. coram nobis ibidem perſonaliter conſtitutus aſſeruit ſe porrexiſſe dictis archiepiſcopo et capellano, ſub proteſtatione, quod nolebat eis uti, niſi eſſent legitimae et veraces. Dum autem ipſae literae in noſtra praeſentia legerentur, filum quod adhaerebat eiſdem, ſeparatum fuit a bulla, et dixit tunc publice cancellarius memoratus, quod ipſis literis extunc renunciavit, et eis uti noluit ullo modo; quodque Ricardus de Burtun. eaſdem literas ſibi tradiderat tanquam veraciter impetratas; qui Ricardus ſtatim praeſens exiſtens, interrogatus ſuper hoc reſpondit, quod Robertus vicarius eccleſiae de Sturminſter Sarum dioec. dominus ſuus in praeſcriptis literis nominatus, in Romana curia eas ſibi tradiderat, et quod ante quindecim dies tradiderat eaſdem de mandato domini ſui praedicti cancellario memorato. Ad haec idem Ricardus nobis quaſdam alias literas obtulit in tenore ſubſcripto.

Martinus epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, dilectis filiis Cant. et Dublin. archidiaconis, ſalutem et apoſtolicam benedictionem. Conqueſti ſunt nobis magiſter Symon de Micham cancellar. Saresbur. et Robertus perpetuus vicarius de Sturminſter Saresbur. dioec. quod cum felicis recordationis Gregorius papa praedeceſſor noſter in generali concilio Lugdunen. decimam omnium proventuum eccleſiaſticorum terrae ſanctae ſubſidio venerab. fratrem noſtrum fratrem Johannem de Derlingtun, nunc Dublinen. archiepiſcopum, et quendam mag. Reymundum de Nogeriis ſedis apoſtolicae capellanum in regno Angliae, collectores decimae hujuſmodi primo anno per ipſius praedeceſſoris ſub certa forma literas deputavit, volens etiam ut perſonae tunc deputandae ad colligend. hujuſmodi decimam, de pecunia ex ipſa decima tunc colligenda, ſingulis diebus quibus ſuper praemiſſa vacarent, ſinguli tres ſolidos eſterlingorum reciperent pro expenſis. Demum cumque ſecundo anno idem praedeceſſor bonae memoriae dominum Gerardum Verdun. epiſcopum tunc electum ad partes regni Angliae pro negotio ipſius decimae ſpecialiter deſtinavit, eligendi aliquas perſonas idoneas, et ipſas mutandi, et in earum locum alias ſubrogandi, quotiens expedire videret, conceſſit plenarie poteſtatem. Ac idem Gerardus cancellarium et vicarium praefatos uſque ad quinquennium immediate ſequens extunc in Saresbur. civitate ac dioec. ut aſſerunt, deputavit; ſic quod idem cancellar. et vicarius per hujuſmodi quinquennium ad colligend. decimam ipſam continue laborantes, decimam ipſam cum per vener. fratrem noſtrum fratrem Johannem de Derlingtun, archiepiſcopum Dublinen. et mag. Ardicionem ſedis apoſtolicae capellanum, principales collectores decimae praelibatae fuiſſent requiſiti, integre et ſine diminutione aliqua perſolverunt. Sed dicti frater Johannes de Derlingtun, et magiſter Ardicio cancellario et vicario antedictis de expenſis, quas propter hoc interim ſubierunt, juxta hujuſmodi beneplacitum dicti praedeceſſoris noſtri de decima ipſa indebite, ut aſſerunt, ſatisfacere contradicunt. Quocirca vobis per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus praefatos fratrem Johannem de Derlingtun, et mag. Ardicionem moneatis, quod de dictis expenſis cancellario et vicario praefatis, quibus ex noſtra gratia ſpeciali conceſſimus, et ſuper hoc eiſdem noſtris literis dedimus in mandatis, ſine diminutione aliqua ſatisfaciant competenter; alioquin eoſdem uſque ad ſatisfactionem condignam per omnem cenſuram eccleſiaſticam, auctoritate

auctoritate apoſtolica compellatis. Dat. apud urbem veterem non. Novemb. pontificatus noſtri anno primo.

Quae cum publice lectae fuiſſent, interrogavi dictos archiepiſcopum et mag. Ardicionem, utrum praeſcriptas literas ambas veras eſſe crederent ſive falſas: et dictus archiepiſcopus ipſas eſſe ſuſpectas; capellanus vero eas falſiſſimas exiſtere teſtabantur; inſtanter petentes, ut in dicto negotio tam arduo facerem, quod eſſet per me legitime faciendum. Unde dictum Ricardum tanquam ſuſpectum feci detineri, cuſtodiae dicti London. epiſcopi, in cujus eramus dioeceſi commendatum; praeſcriptas literas, quas etiam ſanctitati veſtrae ſub ſigillo meo tranſmitto, tanquam ſuſpectiſſimas retinendo, quouſque ſuper hoc veſtrae recipiam beneplacita ſanctitatis. Inſuper, cum a praedicto Ricardo quaereremus, utrum aliquas alias literas apoſtolicas ſecum a curia deportaſſet, idem ſic interrogatus reſpondit; quod portavit ſecum a curia uſque ad duodecim paria literarum Herforden. epiſcopo tunc praeſenti directarum, quas aſſeruit ſe cuidam civi London. commiſiſſe, eidem epiſcopo liberandas; qui tamen epiſcopus ſtatim negavit, ſe aliquas ab eo literas accepiſſe. Quid autem ſuper praemiſſis fuerit faciend. me dignetur ſanctitatis veſtrae clementia plenius informare. Cuſtodiat Dominus, etc. ſcriptum xvi cal. Martii anno a nativitate Domini, 1281.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
MARTINI IV. 1.	JOHAN. PECKHAM 3.	1281.	EDWARD. I. 9.

Synodus epiſcoporum provinciae Cantuar. apud Londinum congregata. Ex reg. Peckham fol. 64. et ſeq.

HANC ſynodum archiepiſcopus Cantuar. convocavit apud novum templum London. poſt purificationem B. Mariae ad tractandum de libertate Almarici de Monteforti. Mandatum archiepiſcopi in regiſtro fol. 142. vocatur "litera convocationis pro libertate Almarici de Monteforti." Quid autem in ſynodo hac actum ſit, ex ſequentibus conſtabit.

Bulla Martini IV. pro Almarico de Monteforti. Ibid. fol. 64. a.

MARTINUS epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, venerabilibus fratribus archiepiſcopo Cant. et ejus ſuffraganeis ſalutem, et apoſtolicam benedictionem. Olim cum ad felicis recordationis Nicolai papae praedeceſſoris noſtri audientiam perveniſſet, quod dilectus filius Almaricus de Monteforti capellanus noſter, dum dilectum in Chriſto filiam nobilem mulierem A. ſororem ſuam uxorem dilecti filii nobilis principis Walliae, per partes maritimas regno Angliae vicinas ad eundem principem conducebat, laqueum captionis incurrerat; et quod chariſſimus in Chriſto filius noſter rex Angliae illuſtris eventum hujuſmodi non abſque affectu compaſſionis intelligens de conſervando ſororis praedictae pudore, ſibi ſolicitudinis ſtudium vigilantis indiderat procurando benignius, ut nobilis eadem traduceretur ad virum; quodque praefatus capellanus ex ordinatione felicis recordationis Johannis papae praedeceſſoris noſtri ſub quorundam praelatorum dicti regni cuſtodia permanebat, dictus Nicolaus praedeceſſor noſter circa liberationem ipſius capellani, quantum ſecundum Dominum, et abſque turbatione ſtatus pacifici dicti regni poterat, ſolerter intendens, ne diutius praefatus capellanus detentionis hujuſmodi taedio gravaretur; attente quoque conſiderans, quod et pietatis affectio circa praedictam, ſicut praemittitur, ſervatam ſororem, ac memoria ſanguinis, quo eidem capellano rex ipſe connectitur, regalem animum ad eum veriſimiliter inclinare debebant, ſibique fontem aperire dulcedinis cordis ſui: dilectum filium Reymundum de Nogeriis decanum Annicienſ. eccleſiae, capellanum noſtrum pro liberatione Almarici praedicti ad eundem regem ſpecialiter deſtinavit, ſerenitatem regiam per ſuas literas rogans attentius, ut pro ſua et apoſtolicae ſedis reverentia circa liberationem Almarici jam dicti ſic opem et operam efficaces impenderet; cumque faceret, poſtquam exiſteret liberatus, extra regnum praedictum ſub favore regio uſque ad loca ſibi tuta conduci, quod exinde ipſius regis nominis gloria ſuſciperet incrementum. Et ne praetextu captionis ſeu detentionis hujuſmodi ſimultatem aliquam ſuſcitandi aliqua occaſio ſuſcitaretur, et eidem regno ejuſque incolis alicujus timendae turbationis materia immineret; ab eodem mag. Reymundo per alias ſuas literas nonnulla exequenda, et a praedicto Almarico facienda providit, per quae hujuſmodi poſſe obviari periculis ab aliquibus credebatur; viz. quod ſi praefatus Almaricus certae formae in praedictis ad eundem regem directis inſertae literis, ſimpliciter, abſolute ac libere conſentiret: de quo quidem conſenſu libero voluit memoratus Nicolaus praedeceſſor, ut magiſter ipſe cognoſceret et diligenter adhiberet induſtriam et cautelam, ne forte in poſterum a calumnioſis conſenſus hujuſmodi diceretur extortus, ab eodem Amarico obligationem reciperet corporali praeſtito juramento, quod memoratum regnum abſque apoſtolicae ſedis expreſſa licentia nullo unquam tempore reintraret; quodque praefatus Almaricus regnum ipſum, aliaſque terras praefato regi ſubjectas, per ſe vel per alios hoſtiliter nequaquam invaderet, nec etiam occuparet, nec invadi vel occupari ab alio procuraret. Et ſi ſecus forte praeſumeret, excommunicationis ſententia, quam per eundem mag.

Reymundum ferri voluit in eundem, ligatus exiſteret, et omnibus eccleſiaſticis beneficiis ac privilegio clericali privatus, et per eundem mag. R. ad illa redderetur inhabilis vel alia obtinenda. Et quod poſtquam idem A. ad loca tuta regni Franciae perveniret, obligationem ſimilem renovaret, etiam ſub juramento et poenis ſimilibus ſibi per eundem mag. R. imponendis, vel etiam infligendis, perpetuo ſervaretur. Quod ſi poſtquam ad loca tuta dictum Almaricum pervenire contingeret, ipſe obligationem non renovaret eandem, aut contra praemiſſa vel aliqua praemiſſorum veniret; extunc eiſdem excommunicationis, privationis, et inhabilitatis poenis dictum Almaricum praelibatus N. praedeceſſor voluit ſubjicere, prout haec in praedictis ad ſaepeſatum regem directis literis plenius continentur. Sed eodem Nicolao praedeceſſore morte praevento, hujuſmodi negotium non potuit expediri. Porro literas regias, quas pridem vacante tunc apoſtolica ſede, per eundem mag. R. venerabilibus fratribus noſtris Romanae eccleſiae cardinalibus, de quorum tunc temporis eramus numero, rex ipſe direxit, intelleximus diligenter dilatae liberationis Almarici praedicti cauſam plenius advertentes. Et quia tam ex ipſarum literarum tenore, quam ex praefati magiſtri relatione collegimus, quod idem rex ad ejuſdem ſedis in hoc beneplacita exequenda promptum ſe exhibet et paratum, ſibi uberum dona rependimus gratiarum; ipſum per noſtras literas rogantes attentius et hortantes, ut aeterni regis intuitu, per quem idem rex regnat et regitur, ac pro apoſtolicae ſedis et noſtra reverentia, regiaeque dignitatis honore, hujuſmodi gratae nobis regiae promptitudinis ſtudium proſequens, circa liberationem Almarici jam dicti, opportunum et efficax ſtudium de benignitate regia largiatur; faciens eundem Almar. poſtquam liberatus exiterat, extra regnum ſuum ſub favore regio uſque ad loca ſibi tuta conduci, ut dictus rex illum ſibi proinde retributorem conſtituat, qui de ſua munificentia largitatis pro minimis grandia recompenſet; et ſedis apoſtolicae gratia, quam libenter devotis filiis explicamus, circa perſonam ſuam votivum ſuſcipiat incrementum. Et quantum ſedes ipſa ex quodam piae compaſſionis affectu, quo conſcriptos militiae ordinis clericalis proſequitur negotium hujuſmodi cordi gerit, memoratum mag. Reymund. de cujus experta probitate confidimus, ad praefatum regem propter hoc duximus remittend. ut ab eodem Almarico diligenter, ut expedit, obligationem recipiat ſupradictam; in qua per eundem Almaricum adjici volumus, ad ipſius regis ſuique regni cautelam, quod dictus Almaricus eidem regi vel regno ſuo, aut ipſius regni perſonis adverſari volentibus, favorem vel conſenſum aliquem non praeſtabit, prout dictus rex per eaſdem literas regias poſtulavit. Rogamus etiam regem ipſum, ut in hac parte beneplacitis apoſtolicis conformans, devotius deſideria cordis ſui efficaciter exequi ſtudeat, quod ab eo petitur confidenter, ut ex hoc regiae devotionis ſinceritas clarius eluceſcat, et Romana eccleſia mater ſua, quae ipſum gerit inter charitatis viſcera praedilectum, laboris taedia occaſione hujuſmodi non cogatur ulterius experiri. Cum itaque hujuſmodi negotium ſedes apoſtolica non immerito cordi gerat, ac ipſum abſque praejudicio eccleſiaſticae libertatis nequaquam deſerere valeat imperfectum; nos diligentiae veſtrae ſtudium, quod circa promotionem ipſius negotii praeſtitiſtis, dignis in Domino laudibus commendantes, fraternitatem veſtram rogamus et hortamur attente, per apoſtolica nihilominus ſcripta vobis diſtricte praecipiendo mandamus; quatenus vota veſtra beneplacitis apoſtolicis conformantes, ac hujuſmodi ſtudium proſequentes, opem operamque ſolicitam, prout utilius expedire videritis, impendatis, ut feſtina, prout optatur, proveniat ejuſdem liberatio Almarici; ſic efficaciter vos in hac parte gerentes, ut devotionis veſtrae promptae ſinceritas condignis laudibus attollatur, ac ſedis apoſtolicae gratia erga vos digne ſuſcipiat incrementum, nec oporteat propter hoc ſedem ipſam ulterius laborare. Dat. apud urbem veterem xii cal. Octobris, pontificatus noſtri anno primo.

Papae Rom. MARTINI IV. 1.	Archiepiſc. Cant. JOHAN. PECKHAM 3.	Anno Chriſti 1281.	Reg. Angliae EDWARD. I. 9.

Reſponſio regis ſuper liberatione domini Almarici de Monteforti. Ex reg. Peckh. fol. 78.

Reverendo in Chriſto patri domino J. Dei gratia Cant. archiepiſcopo, totius Angliae primati, R. miſeratione divina London. eccleſiae miniſter ſalutem in vero ſalutari cum obedientia et reverentia, quam debita tam devota. Hac die Veneris poſt diem cinerum exiſtente domino rege apud Bebyry, nos cum domino archidiacono Cant. negotium domini Almarici de Monteforti expoſuimus eidem, prout nobis fuerat injunctum, literas veſtras et tranſcriptum literae papalis ſibi porrigendo. Et tandem habita deliberatione cum conſilio ſuo de praemiſſis, ad id quod continebatur in tranſcripto memorato; viz. quod dictus dominus rex per ordinationem S. memoriae Johannis papae poſtremi, dictum Almaricum vobis et provinciae veſtrae ſuffraganeis liberavit; reſpondit hoc omnino negando; aſſerens ſe ad veſtri et dictorum epiſcoporum ſupplicationem et inſtantiam tantummodo praefatam liberationem annuiſſe; pro cujus cuſtodia, donec de ſtatu ipſius aliud fuerit finaliter ordinatum, tam baroniam veſtram, quam baronias caeterorum epiſcoporum ſibi reputat ſpecialiter obligatas. Sane ad petitionem in litera veſtra contentam nobis ſic reſpondit, quod cum dictum Almar. de conſilio baronum ſuorum vobis et coepiſcopis veſtris liberaſſet, nec expediret, nec deceret, quod ipſis inconſultis eum a cuſtodia, qua tenetur, aliqualiter removeret, cum ex hoc ſe

contemptos

contemptos crederent, idque nihilominus in populo ſcandalum generaret; ac praefatus Almaricus de London. adeo non diſtet, quin tempore parliamenti per eum, ubi cum regni magnatibus de negotio ſupradicto cum effectu tractare proponit, infra quatuor vel quinque dies ibidem valeat agitari. Quod autem negotium ſupradictum ad optatum deducatur effectum, firmam ſpem fiduciamque concepimus, tam ex benigno praefati regis reſponſo, quam ex eo quod articulos in litera domini papae contentos ſatis videtur, quantum ad ſe pertinet, approbare. Bene ſemper valeat veſtra paternitas reverenda. Dat. apud Peyreford die ſancti Valentini martyris, anno Dom. 1281.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
MARTINI IV. 1.	JOHAN. PECKHAM 3.	1281.	EDWARD. I. 9.

Archiep. Cant. epiſtola dom. regi pro dom. Almar. de Montef. Ex reg. Peckh. fol. 98.

EXCELLENTISSIMO principi, etc. frater Johannes, etc. Nec nova nec miranda regiae ſcribimus majeſtati; illa tamen ſcribimus, ad quae ſcribenda hinc obedientia ſedis apoſtolicae nos compellit neceſſitas, hinc ad regalem magnificentiam ſincera devotio nos impellit. Sane meminimus, et a veſtra credimus memoria nullatenus excidiſſe, quod cum olim dilectus nobis in Chriſto Almaricus de Monteforti, ſedis apoſtolicae capellanus, captionis laqueum incurriſſet; idemque ſic captus, tentus ſub cuſtodia laicorum contra praerogativam ordinis clericalis, et in praejudicium libertatis eccleſiaſticae, extitiſſet, dominus Johannes felicis memoriae, qui tunc temporis Romanae ſedis faſtigio fuerat inſignitus, diſcrete providit, provideque mandavit, ut capellanus praefatus de laicorum manibus liberatus ſub praelatorum Cant. eccleſiae fida cuſtodia ſervaretur; donec de ipſius Almarici ſtatu, pace et tranquillitate regis et regni Angliae per ſedem apoſtolicam potuiſſet plenius provideri. Et licet Almaricus praefatus illius mandati praetextu tranſlatus de manibus laicorum, et noſtrae fuiſſet cuſtodiae mancipatus, ipſo tamen domino Nicolao recordationis inclytae, qui eidem domino Johanni in ſummi pontificatus honore ſucceſſit, praedeceſſoris ſui veſtigiis inhaerendo, formam quandam literis ſuis inditam, quas per dilectum capellanum ſuum Reymundum de Nogeriis decanum Annicienſ. tam regiae celſitudini quam nobis in commune tranſmiſit, quem arbitratus eſt ipſi negotio ex omni parte ſufficere, adinvenit, mederi credens omni periculo juratoriae remedio cautionis, quam praefati Almarici humeris impoſuit ſubeundam, poenis ſuperadjectis quibuſdam, quas incurreret ipſe idem Almaricus contra juramentum veniens, ipſo facto; excommunicationis, viz. in perſonam, privationis etiam beneficiorum, quae pridem obtinuit, et inhabilitatis ad quaeque beneficia eccleſiaſtica in poſterum obtinenda. Forma quoque illa tam vobis, rex inclyte, quam conſilio veſtro et nobis videbatur ſufficiens, ſi de incolarum regni Angliae, magnatum et principum ſecuritate fuiſſet memorata cautione proſpectum; hoc ſolo annexo, quod opinione quorundam morte mandatoris temporaliter videbatur negotium interruptum, prout veſtrae literae ſedis Romanae cardinalibus, ſede vacante, tunc temporis deſtinatae apertius atteſtantur. De quorum cardinalium numero tunc fuerat dominus Martinus, qui inpraeſentiarum praeſidet ſedis Romanae faſtigio praeſignitus, prout ipſe idem apoſtolicus in ſuis literis, quas nobis per praefatum decanum Annicienſ. ſuper liberatione praefati Almarici nunc recenter et iterato tranſmittit, teſtimonium perhibet evidenter. Et hoc idem in literis ejuſdem ſummi pontificis, quae nunc etiam regiae celſitudini tranſmittuntur, non ambigimus contineri. In quibus ſiquidem utriuſque literis apoſtolicis tam, viz. veſtris quam noſtris ſatis exprimuntur, quae et qualis circa iſtud negotium veſtrae dudum fuerit intentio voluntatis; juxta cujus intentionis veſtrae ſeriem incolarum regni Angliae, magnatum et principum tranquillitati proſpicitur cautione juratoria in futurum, ſicuti conſimilis cautionis remedio tranquillitati regni Angliae per literam domini Nicolai bonae memoriae hactenus videbatur fuiſſe proſpectum: nobis quoque praecipitur, ut cum forma iſta et vobis et ſedi apoſtolicae viſa fuerit ſufficiens et completa, nos ad ipſius praefati Almarici liberationem, opem et operam pleniſſimam de caetero impendamus, ne de negligentia videamur poſſe redargui, et ut noſtra diligentia Deo et hominibus, et ſedi apoſtolicae appareat operoſa. Et licet officium hujuſmodi quoad liberationem praefatam ex neceſſitate mandati apoſtolici nobis directi, fideliter nec minus efficaciter exequi teneamur; illud tamen cum pace veſtra atque reverentia ſuper omnia fieri cupientes, veſtram clementiam devotis et piis precibus praevenimus, obſecrantes humiliter, et fideliter conſulentes, ut praefati Almarici, ſuper quem credimus veſtrae pietatis viſcera veriſimiliter commoveri, liberationi ex injuncto nobis officio faciendae, conſenſum benevolum adhibere dignemini, nec ulteriora permittatis obſtacula in praeſenti negotio ſuſcitari, ut Deo placida, apoſtolicae ſedi grata, et nobis veſtrae favorabilis inveniatur regiae majeſtatis clementia in hac parte, et undique per hunc modum proveniat tranquillitas exoptata. Et quia nonnunquam abſentium deſideria potius vivae vocis exprimuntur oraculo, quam ſcribentis valeant calamo denotari; idcirco dilectum fratrem dominum J. Dei gratia London. epiſcopum, et diſcretum virum mag. Ricardum archidiaconum Cant. celſitudini regiae deſtinamus, quorum dictis apud magnificentiam veſtram ſupplebitur quicquid ſeu in narratione ſeu deprecatione in praeſenti epiſtola fuerit defectivum; quos, ſi placet, et cum honore ſuſcipere dignetur regia celſitudo, et favorabiliter cum manſuetudine reſpondere. Et licet cauſae plurimae,

rimae, quae ex literarum apoſtolicarum ſerie colliguntur, naturaliter, nec minus rationabiliter vos inducant et inducere debeant ad conſenſum hujuſmodi abſque difficultate de caetero adhibendum; quaſdam tamen cauſas vener. fratri noſtro praedicto ac praefato archidiacono commiſimus, regali magnificentiae ſecretius exponendas. Haec autem ſub ſigillo noſtro veſtrae reverentiae ſcribimus, pro nobis et coepiſcopis ac procuratoribus omnium abſentium, qui tractatui noſtro London. affuerunt. Datum apud Mortelake vi. id. Febr. anno Dom. 1281. conſecrationis noſtrae anno tertio.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
MARTINI IV. 1.	JOHAN. PECKHAM 3.	1281.	EDWARD. I. 9.

Alia domino regi pro dom. Almarico de Monteforti. Ex reg. Peckh. fol. 99. b.

A TRES haut prince et ſeynur Edward Deu grace rey de Engleterre, ſeynur de Irlande, e duc de Aquitaine, frere J. par la ſuffraunce de Deu erceveke de Cant. primat de tut Engleterre, ſaluz en graunt reverence. Sire, ſachez ke nule gemme ne reſplent taunt cler en dyademe cume pite e miſericorde en quer de prince la ou reyſun ſa acorde. E pur ce, ſire, nus requerun voſtre ſeynurie, ſi cum nus ſeymes de buche en voſtre chaſteau de Deviſes, ke vus la bunte ke nus avez fete pur l'oneur de Deu, et de ſeynt egliſe a ſire Amorri voſtre cuſin, vuyllez accomplir, par le recevre pleynement en votre grace. E ce ſire requerun nous pur ce ke nus avuns entendu par les paroles al avant dit Aumorri, ke il ne vint pas ave ſa ſoreur pur demeurer en Gales, ne pur blemir voſtre honeur en nule maniere. E pur ce ke tut deiſt il angouiſſuſes paroles en la priſun cuntre nus e pluſurs autres, nus n'avuns pas entendu par ceus ke le garderent, ke il unkes deiſt ſibin nun endreyt de voſtre ſeigneurye. E pur ce ke nous creuns en bone foy taunt cume nus pouns ſes paroles entendre, ke il vus beye, a porter honeur ſolun ſun poer; ſire, pur Dieu de ceſte humilite ke nus avuns me meyte foyz en vous truvee, nus priuns ke il puſſe ſentir ke nos preyeres ly eyent valu, kar nus quiduns en bone foy, ke ſi il beyet a mal, il ne travaylleret pas taunt pur aver votre grace, come il fet. E ſe il aveneyt ke il feuſt deſnatureus ver voſtre bunte, nus iames pour li ne nus entremettrun plus. Ovekes co, ſire, pur acumplir la beſoigne de ſa deliveraunce, nous enveamus, ſire, Jan le portur de cetes lettres, ke nus enveuns a vous pour dire vous lacumpliſſement de la beſoigne, qui Deu merci eſt bin e bel achevee, e du ſerement fet nus vous enveyums les lettres. Sire, Deu gard vous, e vos amis, e abeſſe le troban de vos ennemis par ſa grace, e par ſun poer. Ceſte lettre fu eſcrite a Slyndone la ſurveylle de la trinite.

Archiepiſcopi et epiſcoporum provinciae Cantuar. litera ſynodalis directa domino papae ſuper liberatione Almarici de Monteforti. Ibid. fol. 15. a.

SANCTISSIMO in Chriſto patri ac domino dom. Martino, divina providentia, etc. ſui humiles et devoti frater J. permiſſione divina, etc. et ejuſdem eccleſiae ſuffraganei univerſi cum filiali reverentia pedum oſcula beatorum. Eminentia veſtrae ſedis, pater ſanctiſſime, quae omni potentatui totius eccleſiae dominatur, et prae cunctis principatibus et ſedibus univerſis coruſcare cernitur ſapientiae radiis praecellentis, per vener. virum mag. Reymundum de Nogeriis decanum Annicienſ. capellanum veſtrum ſuper liberatione venerabilis viri dom. Almarici de Monteforti, veſtri ſimiliter capellani, ſua nobis nuper mandata provida deliberatione tranſmiſit; quae, prout decuit, reverenter et devote ſuſcepimus, et ad eadem exequenda opem et operam, quam debuimus, quamque potuimus, exhibuimus efficacem: nempe, cum periculo quod ex ipſius capellani liberatione circa turbationem regni Angliae poterat formidari, per formam ipſius mandati proſpectum utique videtur juratoriae remedio cautionis, quam ſubire debebat Almaricus praedictus, poenis nihilominus quibuſdam adjectis, quas idem incurreret contra proprium juramentum veniens ipſo facto, et demum in litera apoſtolica memorata provide ſuppletum fuiſſet, quod in quadam alia litera praecedenti, quae, viz. a domino Nicolao piae recordationis praedeceſſore veſtro ſuper eadem emanavit materia, fuerat defectivum; viz. de praefati ſerie juramenti, non tantum ad actum et conſenſum, verum etiam favorem noxium extendend. nobiſque ex ipſius magiſtri Reymundi decani Annicien. praedicti fida relatione nihilominus et aliunde conſtaret, quod antedictus dom. Almaricus memoratam obligationem ſibi impoſitam ſponte ſuſcipere, et quantum in ſe fuerat, pollicitationem hujuſmodi extitit adimplere paratus. Nos cum pace domini regis juxta mentem ipſius literae veſtrae in ipſo negotio procedere ſatagentes, ipſum requiſivimus; ſupplicantes eidem, ut pro apoſtolicae ſedis reverentia, noſtrarumque multiplicata precum inſtantia, liberationi plenariae ſaepedicti domini Almarici regium abſque ulterioris morae diſpendio, dignaretur de caetero adhibere conſenſum; praecipue cum ſuae turbationis et regni, quae ex hoc poterat provenire periculo, fuiſſet plenarie ſatisfactum. Et licet evocatis pleriſque principibus atque magnatibus regni ſui, eorum aſſenſibus ſuper iſta materia requiſitis, nonnullorum vota et conſilia obſtiſſent; ipſe tamen rex manſuetus et Deo devotus, proprii pectoris ſinceritate, et ad eccleſiam Romanam pia devotione promotus, liberaliter a nobis exhortata conceſſit. Quod in eo tanto laudabilius aeſtimamus, tantoque celſiori laudis praeco-

praeconio ducimus attollendum, quanto ex turbatione ſeu rebellione Wallenſium recenter in Anglia ſuſcitata, magis excitativa detentionis quam ſuae liberationis a carcere procedere viderentur judicia; et veriſimiliora opinione vulgari prodirent in medium argumenta, propter quae nos eidem affluentium rependentes viciſſitudinem gratiarum, ipſum dom. Almaricum de carceris cuſtodia educentes uſque civitatem Londoniarum ſalvo deduci fecimus et conduci; ipſumque in multorum fide dignorum praeſentia ad hoc ſpecialiter vocatorum, liberatum pronunciavimus, et a carcere penitus et plenarie abſolutum; ipſumque praefato magiſtro Reymundo liberum fecimus omnino aſſignari, et per eundem mag. ipſum dominum Almaricum ſub ſecuro conductu regio ad loca tuta regni Franciae conducendum, ſanctitati veſtrae cum gaudio tranſmittimus liberatum. Fulgeat in eccleſia Dei, pater ſanctiſſime, veſtrae ſanctitatis auctoritas per tempora longiora. Act. London. ix. cal. Martii, anno Dom. 1282.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
MARTINI IV. 2.	JOHAN. PECKHAM 4.	1282.	EDWARD. I. 10.

Proceſſus domini Johannis, Dei gratia Cantuarien. archiepiſcopi, habitus in partibus Walliae. Ex reg. Peckh. fol. 242. a.

Iſti ſunt articuli intimati domino L. principi Walliae, et populo ejuſdem loci, ex parte domini archiepiſcopi ſupradicti.

PRIMO, quod propter ſalutem eorum ſpiritualem et temporalem, ad partes iſtas venimus, quos ſemper dileximus uſque modo; ſicut plures eorum noverunt.

Secundo, quod venimus contra domini regis voluntatem, cui etiam adventus noſter dicitur plurimum diſplicere.

Tertio, quod rogamus eos, et ſupplicamus eis pro ſanguine Jeſu Chriſti, quatenus venire velint ad unitatem cum gente Anglorum, et ad pacem domini regis, quam eis intendimus, quanto melius poterimus, procurare.

Quarto, volumus eos ſcire, quod in his partibus diu non poterimus remanere.

Quinto, volumus eos attendere, quod poſt receſſum noſtrum non invenient forſitan aliquem, qui ita velit ſua amplecti negotia promovenda, cum vellemus, ſi placeret altiſſimo, vita noſtra temporali ipſorum pacem honeſtam et ſtabilem perpetuo procuraſſe.

Sexto, quod ſi noſtras partes ſpreverint et labores, ſtatim intendimus eorum pertinaciam ſcribere ſummo pontifici et curiae Romanae, propter peccata mortalia, quae multiplicantur occaſione diſcordiae omni die.

Septimo, noverint quod, niſi citius ad pacem venerint, aggravabitur eis bellum, quod non poterunt ſuſtinere, quia creſcit regia potentia omni die.

Octavo, noverint quod regnum Angliae eſt ſub ſpeciali protectione ſedis apoſtolicae, et quod Romana curia plus inter regna caetera diligere conſuevit.

Nono, quod eadem curia nullo modo volet permittere ſtatum regni Angliae vacillare, quod ſibi ſpecialibus obſequiis eſt devotum.

Decimo, amariſſime plangimus hoc, quod dicitur Wallenſes crudeliores exiſtere Saracenis; quia cum Saraceni capiunt chriſtianos, eos ſervant pecunia redimendos; cum Wallenſes captos dicuntur illico jugulare, quia ſolo ſanguine delectentur; imo, quod eſt deterius, quos permittunt redimi tradunt, ut dicitur, accepta pecunia jugulandos.

Undecimo, quod cum conſueverint Deum et perſonas eccleſiaſticas revereri, a devotione hujuſmodi videntur multipliciter receſſiſſe, cum in tempore ſanctiſſimo in redemptoris injuriam moverunt ſeditionem, homicidia, et incendia perpetrantes, in quo eos nullus poterit excuſare.

Duodecimo, petimus, ut tanquam veri chriſtiani, ad cor redeant poenitentes, quia coeptam diſcordiam non poſſent diu continuare, etiamſi juraſſent.

Tertiodecimo, petimus, ut nobis ſignificent quibus modis velint et valeant turbationem pacis regiae, laeſionem reipublicae, et mala alia, emendare.

Quartodecimo, ut ſignificent nobis qualiter valeat ipſa concordia ſtabiliri; fruſtra enim pax firmari videbitur, quae tam aſſidue violatur.

Quintodecimo, ut ſi dicunt leges ſuas vel foedera ex pacto inita non ſervari, nobis ſignificent quae ſint illa.

Sextodecimo, noverint, quod etiam poſito quod eis derogatum fuiſſet, ut aiunt, quod neſcimus; nullo modo licebit eis, quia eſſent judices in cauſa ſua, taliter majeſtatem regiam impugnare.

Septimodecimo, quod, niſi modo pax fiat, procedetur contra eos forſitan ex decreto militiae, ſacerdotum, et populi convocati.

Reſponſiones Lewelini principis Walliae ad articulos ſupradictos archiepiſcopo Cantuar. factae. Ex reg. Peckh. fol. 242.

Reverentissimo patri in Chriſto domino J. Dei gratia Cantuarienſi archiepiſcopo, totius Angliae primati, ſuus humilis et devotus filius L. princeps Walliae, dominus Snaudoniae, ſalutem et filialem dilectionem, cum omnimoda reverentia, ſubjectione et honore. Sanctae paternitati veſtrae pro labore vobis quaſi intolerabili, quem aſſumpſiſtis ad praeſens, pro dilectione quam erga nos et noſtram nationem geritis, omni, qua poſſumus, devotione regratiantes vobis aſſurgimus; et eo amplius, quod contra domini regis voluntatem veniſtis, prout nobis intimaſtis. Caeterum quod nos rogaſtis, ut ad pacem domini regis veniamus; ſcire debet veſtra ſanctitas, quod ad hoc prompti ſumus, dummodo idem dominus rex pacem debitam et veram nobis et noſtris velit obſervare. Ad haec licet gauderemus de mora veſtra facienda in Wallia, tamen per nos non eritis impediti, quin pax fiat, quantum in nobis eſt, quam optamus per veſtram induſtriam, magis quam alicujus alterius, roborari; et ſperamus, nec per Dei gratiam erit opus propter noſtram pertinaciam aliquid ſcribere domino papae; nec veſtras paternas preces ac graves labores ſpernemus, ſed eas amplectimur omni cordis affectu, ut tenemur; nec erit opus quod dominus rex aggravet contra nos manum, cum prompti ſimus ſibi obedire, juribus noſtris et legibus nobis, ut praemittitur, reſervatis. Et licet regnum Angliae ſit curiae Romanae ſpecialiter ſubjectum et dilectum, tamen cum dominus papa, necnon et curia Romana audierint, quanta nobis per Anglicos mala ſunt illata, videlicet quod pax prius formata non fuit nobis ſervata, nec pacta; deinde eccleſiarum devaſtationes, combuſtiones, et eccleſiaſticarum perſonarum interfectiones, ſacerdotum videlicet et incluſorum, et incluſarum, et aliarum religioſarum paſſim, mulierum, et infantium ſugentium ubera, et in veru poſitarum; combuſtiones etiam hoſpitalium, et aliarum domorum religioſarum, homicidiorum in coemeteriis, eccleſiis, et ſuper altaria, & aliorum ſacrilegiorum, et flagitiorum auditu etiam horribilium auditui paganorum, ſicut expreſſius eadem in aliis rotulis conſcripta vobis tranſmittimus inſpicienda.

Speramus inprimis, quod veſtra pia et ſancta paternitas clementer nobis compatietur, necnon et curia ſupradicta, nec per nos regnum Angliae vacillabit, dum, ut praemiſſum eſt, pax debita nobis fiat et ſervetur. Qui vero ſanguinis effuſione delectantur, manifeſtum eſt ex factis; nam Anglici hactenus nulli ſexui, vel aetati, ſeu langori pepercerunt, nulli eccleſiae vel loco ſacro detulerunt, qualia vel conſimilia Wallenſes non fecerunt. Super eo autem quod unus redemptus fuit interfectus, multum dolemus, nec occiſorem manutenemus, ſed in ſilvis uti latro vagatur. De eo vero quod inceperunt guerram aliqui in tempore indebito, illud ignoravimus uſque poſt factum, et tamen ipſi aſſerunt, quod niſi eo tempore hoc feciſſent, mortes et captiones eis imminebant, nec audebant in domibus reſidere, nec niſi armati incedere; et ſic prae timore tali tempore id fecerunt. De eis vero quae fecimus contra Deum, ut veri chriſtiani per Dei gratiam poenitebimus; nec erit ex parte noſtra quod bellum continuetur, dum ſimus indemnes, ut debemus; ne tamen exhaeredemur, et paſſim occidamur, oportet nos defendere, ut valemus. Cum vero injuriae et damna hinc inde conſiderentur et ponderentur, parati ſumus emendare pro viribus, quae ex parte noſtra ſunt commiſſa, dum de praedictis injuriis et damnis nobis factis et aliis emenda nobis fiat. Et ad pacem firmandam et ſtabiliendam ſimiliter ſumus prompti debitis modis; quia tamen regales chartae et pacta inita nobis non ſervabantur, ſicut nec hucuſque ſunt obſervata, non poteſt pax ſtabiliri, nec quia novae exactiones et inauditae contra nos et noſtros omni die adinveniuntur; vobis autem tranſmittimus in rotulis damna illata et foedera non ſervata ſecundum formam pacis poſt factam. Quod vero guerravimus, quaſi neceſſitas nos cogebat; nam nos et omnes Wallenſes eramus adeo oppreſſi, et ſubpeditati, et ſpoliati, et in ſervitutem redacti, per regales juſtitiarios et ballivos contra formam pacis et omnem juſtitiam amplius quam ſi Saraceni eſſemus vel Judaei, ſicut credimus et ſaepe denunciavimus domino regi, nec aliquam emendam habere potuimus, ſed ſemper mittebantur juſtitiarii et ballivi ferociores et crudeliores; et quando illi erant ſaturati per ſuas injuſtas exactiones, alii de novo mittebantur ad populum excoriandum, in tantum quod populus mallebat mori quam vivere: nec oportet militiam ampliorem convocare, vel contra nos moveri ſacerdotium, dum nobis fiat pax, et ſervetur modis debitis, ut ſuperius eſt expreſſum; nec debetis, ſancte pater, omnibus verbis credere noſtrorum adverſariorum; ſicut enim nos factis oppreſſerunt et opprimunt, ita et verbis diffamant, nobis imponentes quod volunt; ipſi enim ſaepe vobis ſunt praeſentes, et nos abſentes; ipſi opprimentes, nos oppreſſi; et ideo propter Deum fidem eis in omnibus non exhibeatis, ſed facta potius examinetis. Valeat ſanctitas veſtra ad regimen eccleſiae per tempora longa.

Articuli

Articuli epiſcoporum contra dominum archiepiſcopum Cantuarienſem. Ex reg. Peckh. fol. 102.

I. INPRIMIS, dictus dominus archiepiſcopus, cum dioeceſim alicujus ſui ſuffraganei viſitat, ipſe inſtituit et deſtituit praelatos ipſius dioeceſeos, et cauſas ſingulas ipſius dioeceſeos audit, videlicet in non notoriis et occultis.

II. Item, cauſas de facto inchoatas in ipſa viſitatione et correctiones non completas, trahit ſecum ubicunque fuerit in provincia; unde ſubditi ſuffraganeorum gravantur, et eorum juriſdictio debilitatur.

III. Item, in dioeceſibus viſitatis, poſtquam idem archiepiſcopus fines dioeceſium exiverit, mittit aliquos clericos de latere ſuo ad exercendum ea quae ad officium ſuffraganei loci illius de jure pertinent in caſu a jure permiſſo.

IV. Item, in dioeceſibus aliquibus non viſitatis per ipſum, quidam ſe gerunt pro officialibus dicti domini archiepiſcopi, ſeu commiſſariis generalibus ejuſdem, qui officiales foranei dici poterint, contra formam et prohibitionem concilii Lugdunenſis, ſuper quibus petunt ſibi remedium adhiberi.

V. Item, petunt ut nullus ſuffraganeorum ſubditus per curiam Cantuar. citari mandetur, niſi in citatorio hujuſmodi cauſa legitima inſeratur; quare ſine jure offenſa, et ſuffraganeorum praejudicio ſic poſſit et debeat evocari; nec tamen committatur per curiam Cantuar. quae ſit contra ſubditum ſuffraganei Cant. niſi cauſa hujuſmodi ad ipſam curiam pertineat.

VI. Item, quod citationes et aliae injunctiones per curiam Cantuar. non praecipiantur, neque injungantur ſubditis ſuffraganeorum, niſi in cauſis ipſos ſuffraganeos vel eorum officiales tangentibus.

VII. Item, per ipſam curiam non reſcribatur ad ſimplices querelas ſubditorum dictorum ſuffraganeorum, nec reſcribatur ad directas appellationes interpoſitas a ſubditis ſuffraganeorum, ipſis ſuffraganeis mediis praetermiſſis.

VIII. Item, quod per ipſam curiam non reſcribatur in tuitoriis appellationibus, ubi ad eandem curiam directe poteſt appellari, ut videtur a ſuffraganeis, et eorum officialibus; cum ex hoc multum derogetur epiſcopis, et maximum immineat et frequenter accidat periculum animarum: ubi forſan ad correctionem exceſſuum proceditur contra frivole appellantes, vel ad amotionem a beneficiis eccleſiaſticis curam animatum habentibus, quae illicite occupant, in quibus animas damnabiliter deſtruunt; cum per ſummariam probationem, in qua non licet contra teſtes excipere, vel factum epiſcopi juſtificare, vel ſui officialis, tuentur in ſuo maleficio vel peccato delinquentes; vel epiſcopus ſeu ejus viceſgerens neceſſe habet in curia Cant. in principali procedere, et ſic ſuam juriſdictionem per frivolam appellationem de facili amittit; et ante aggreſſum principalem negotii, proceſſus ſuffraganei ſeu ſententia rite prolata revocantur per curiam Cantuar. et negotium principale, quod celeritatem deſiderat, per plures annos multotiens protelatur; et delinquens per id tempus in ſua malitia confovetur. In appellatione vero directa, ſi ſecundum juris exigentiam procederetur, poſſet epiſcopus factum ſuum legitime juſtificare, et ad ipſum remitteretur appellans debite corrigendus.

IX. Item, ſi praemiſſa petitio non poſſit exaudiri, petunt ut concedatis ſaltem eis, ut in tuitionibus ſuum factum poſſint incontinenti juſtificare, ut ſic denegetur tuitio frivole appellanti.

X. Item, petunt ut ſequeſtra per epiſcopos rite facta, ſi de eiſdem ad curiam Cantuar. appellari contingat, vel in ea querelam deponi per articulum ante omnia, ut eſt conſuetum de novo facere, nullatenus relaxentur, ſed expectetur; quouſque epiſcopi factum ſuum juſtificent, in forma juris.

XI. Item, cum a ſententia excommunicationis ſuffraganei per querelam aditur curia Cant. vel per appellationem, et ſententia per articulum ante omnia relaxetur, vel ipſe ad cautelam abſolvitur ab ea, quando aliqua frivola provocatio proponitur praeceſſiſſe; petunt ut publicatio ipſius revocationis non exeat curia Cant. antequam docuerit appellans de ſua legitima provocatione, vel epiſcopum cum injuſte ligaſſe, vel ſi deficiat, retrudetur, quod erit ridiculum.

XII. Item, ubi in correctionibus epiſcoporum, vel declarationibus eccleſiarum vacantium, ſeu privationibus beneficiorum, querela curiae Cant. deputatur, vel forſan ad eam appellatur, non per dilationum ambages, ſed de die in diem, ſicut negotii qualitas exigit, procedatur.

XIII. Item, ubi appellatur a proceſſibus epiſcoporum, quos faciunt ex officio contra fornicarios notorios, vel manifeſtos, et in hoc cur. Cant. per appellationem vel querelam adiri contingat, et ſuffraganei juſtificationem ſui proceſſus proponant, et deinde appellans ſeu conquerens, cum juriſdictionem ſuffraganeorum jam habeat ligatam per inhibitionem curiae praedictae, ſuam querelam vel appellationem non proſequitur; petunt ne ſua appellatio vel querela vinculum maneat iniquitatis per curiam Cant. eundem facilius dimitti ſeu remitti, quam fiunt dimiſſiones ſeu remiſſiones in aliis cauſis, quae pecuniariae ſunt ſeu alias civiles.

XIV. Item, cum appellantibus ab epiſcopis tuitione conceſſa et gravaminibus, quae appellans ſibi poſt appellationem ſuam per epiſcopos, prout moris eſt, revocatis; petunt quod publicatio et executio revocationis hujuſmodi non ipſis epiſcopis, ſed aliis perſonis demandetur, ne epiſcopus ſuum proceſſum factum, quod bona conſcientia, et juſte forſan fecerit, contra conſcientiam,

ſcientiam, et in his vituperium denunciet revocatum.

XV. Item, ſi appelletur eo quod epiſcopus locum incertum, viz. ubicunque fuerit in ſua dioeceſi, terminum praefigit, vel ſic ſubditos ſuos ad judicium evocat, cum ſibi jure ordinario liceat, et hactenus obſervatum exiſtit; petunt quod ad appellationem hujuſmodi nullatenus reſcribatur, nec reſcribendo inter alia gravamina reputetur vel inſeratur.

XVI. Item, quod inhibitum eſt advocatis curiae Cant. quod non defendant juriſdictionem epiſcoporum ſuffraganeorum, licet domini eorum exiſtant, et juſtam habeant defenſionis cauſam.

XVII. Item, petunt quod perſonae epiſcoporum non trahantur ad locum incertum, viz. ubicunque dom. archiepiſcopus vel ejus officialis fuerit in provincia Cant. cum ex his multa proveniunt pericula eiſdem.

XVIII. Item, cum beneficiorum declaratur vacatio per dom. archiepiſcopum, ipſa beneficia, quantumcunque vacaverint, patronorum, epiſcoporum, vel capitulorum ſuorum negligentia non probata, per dom. archiepiſcopum conferuntur; per quod jus enormiter laeditur praedictorum, et cura de facto committitur ei, qui jus ex hujuſmodi collatione non habet, et ſic animas ſibi inde periclitari contingit.

XIX. Item, gravantur epiſcopi et his ſubditi, in eo quod ad mandatum curiae Cant. ſuis ſumptibus propriis neceſſe habent partes citare, et certificatoria mittere, alioquin ſola literae traditione probata contemptores curiae reputantur, et ſic puniantur injuſte; ſuper quo petunt remedium adhiberi.

XX. Item, ſi epiſcoporum negligentia in exhibenda juſtitia ſuggeratur; petunt, ut ante cauſarum hujuſmodi principalium cognitionem, ipſa negligentia legitime declaretur.

XXI. Item, cum metropolitanus in provinciali duntaxat concilio, juxta formam ſibi a jure traditam, conſtitutiones edere valeat; petunt ne aliqualiter ſecus fiat.

Reſponſiones archiepiſcopi ad articulos.

I. Ad primum articulum epiſcoporum reſpondet, quod hoc poteſt juſte facere duplici auctoritate connexa munitus; et roboratur conſuetudine diutius obſervata.

II. Ad ſecundum art. reſp. quod cum non ſolum ſit metropol. in dioeceſi viſitata, ſed etiam in aliis dioec. ſuae provinciae, cauſas inchoatas in una dioec. juris ſuffultus auctoritate poterit terminare in alia; et hoc etiam habet de conſuetudine diutius obſervata.

III. Ad tertium art. reſp. quod non credit quod talia faciat, niſi quatenus ſibi permittit jus, et conſuetudo curiae Cant. ſuffragatur.

IV. Ad quartum art. reſp. quod officialis foraneos non facit, nec unquam talia fecit, niſi quatenus de juris conſuetudine ſibi eſt conceſſum.

V. Ad quintum art. reſp. quod non eſt de juris neceſſitate, quod libellus ponatur in citatorio, aut cauſa agenda; ſed eſt cautela juris pro actore, ut reo dicatio, ut ulterior deliberatio denegetur.

VI. Ad ſextum art. reſp. quod omnis fere cauſa, quae agitur coram dom. archiepiſcopo, ſive per querelam, ſive per appellationem ad eum devolvatur, tangit epiſcopos vel officiales ſuos per obliquum, vel directe; praeterea et hoc habet de conſuetudine.

VII. Ad ſeptimum art. reſp. quod hoc poteſt facere duplici auctoritate ſuffultus; et etiam hoc habet de conſuetudine, et a jure.

VIII. Ad octavum art. reſp. quod peccant petentes in ſedem apoſtolicam, qui nolunt quod appellantes tueantur, ſed opprimant juſte appellantes, nec deferant appellationibus ad ſedem apoſtolicam interjectis. Praeterea, ſi hoc archiepiſcopus non faceret, offendet ſummum pontificem, cujus vices gerit in hac parte in provincia Cant. et poteſtatem ſibi datam negligeret, cum hoc ſibi liceat tam de jure quam de conſuetudine diutius approbata.

IX. Ad nonum art. reſp. quod paſſim hoc et diſtricte non denegatur epiſcopis, imo conceditur eis proponere congruum, vel mere excluſorium.

X. Ad decimum art. reſp. quod ſimpliciter per articulum non relaxantur ſequeſtra, niſi quoad viatica et expenſas uſque in finem cauſae.

XI. Ad undecimum art. reſp. quod contra ſtatuta domini Ottoboni, et contra formam juris eſt iſta petitio.

XII. Ad duodecimum art. reſp. quod prout poſſibile eſt, habito reſpectu ad multitudinem cauſarum, quae in curiae Cant. ventilantur, celeriter proceditur, prout eſt poſſibile audienti.

XIII. Ad decimum tertium art. reſp. quod remittitur, quando, et ubi de jure eſt remittendus.

XIV. Ad decimum quartum art. reſp. quod non eſt honeſta petitio, nec conſona juri, et in praecedenti petierunt contrarium.

XV. Ad decimum quintum art. reſp. quod ſibi ſunt contrarii, cum inferius petant ab archiepiſcopo contrarium ſibi concedi.

XVI. Ad decimum ſextum art. reſp. quod non prohibetur eis hoc expreſſe, ſed praecipitur eis, quod ſacramentum in curia Cant. praeſtent.

XVII. Ad decimum ſeptimum art. reſp. quod ſuperius contrarium petierunt, et ideo tanquam contrarii ſibi ipſis in petitione ſua non ſunt exaudiendi.

XVIII. Ad decimum octavum art. reſp. quod factum eſt; et ſolum papam in hoc, ſi delinqueret, quod non eſt verum, haberet ultorem, et nec eis facit injuriam in hoc caſu.

XIX. Ad decimum nonum art. reſp. quod de hujuſmodi ſumptibus non debet multum conqueri, cum propter talia beneficia eccleſiaſtica ſunt eis deputata.

XX. Ad vigeſimum art. reſp. quod non reſcribitur, niſi legitima cauſa ſuggeratur, cujus probatio recipitur in eventu.

XXI. Ad ultimum articulum reſpondet, quod non intendit facere conſtitutiones contra juris formam.

Ordinatio ſuper querelis et appellationibus officiali Cantuarienſi per ſubditos fratres et ſuffraganeos illatis. Ex reg. Peckh. fol. 145. b. collat. cum reg. Wigorn. Giffard.

UNIVERSIS praeſentem paginam inſpecturis, frater Johannes permiſſione divina, etc. Cum nuper clamoſa plurimorum inſinuatio nobis veriſimiliter retuliſſet, ſuffraganeis noſtris ac ſubditis eorum, quaedam noſtris temporibus praeter conſcientiam noſtram, tam per auditores curiae noſtrae, quam per officialem noſtrum Cantuarienſem, necnon et decanum de arcubus Londini dicti officialis commiſſarium, fuiſſe illata gravamina, quae praedeceſſorum noſtrorum temporibus non fuerunt, quorum tenemur et volumus veſtigiis inhaerere; nos et nova reſecare volentes, et vetera, quantum ſecundum Deum poſſumus, temperare, pro pace venerabilium fratrum coepiſcoporum noſtrorum, eorundemque quiete ſubditorum, quos cupimus intimis praecordiis conſolari, mandavimus diſcretis viris, venerabili fratri domino W. Norwicenſi epiſcopo, magiſtris R. archidiacono Cantuarienſi, G. de S. Leofardo theſaurario Ciceſtriae, A. de Hales, R. de Brandon, canonico London. in conſuetudinibus et juribus Cantuarienſis eccleſiae, longi temporis experientia eruditis, ut ipſi de praedictis diligenter inquirerent, et nos circa ipſa fideliter informarent. Quorum conſilio, aliorumque prudentum indagine praemuniti, volumus et decrevimus dicta gravamina in certis articulis reſcindere, et ordinationem noſtram ad perpetuam memoriam commendare.

Inprimis igitur volumus et ordinamus, quod officialis noſter Cantuarienſis ad querelas ſubditorum fratrum, et ſuffraganeorum noſtrorum de caetero non reſcribat, praeterquam in caſibus ſpecialibus, videlicet in caſu negligentiae, et in audiendis ratiociniis ab executoribus decedentium in provincia Cantuarienſi habentium reditus, maneria, poſſeſſiones, et bona in diverſis dioeceſibus noſtrae provinciae memoratae; nec non et in aliis caſibus, qui tam de jure quam de conſuetudine, noſtris et praedeceſſorum noſtrorum temporibus, eidem ſunt permiſſi pariter et conceſſi; et ſi de facto in aliis reſcripſerit, et de hoc coram ipſo excipiatur, hujuſmodi exceptio ſine difficultate qualibet admittatur.

Volumus inſuper et ordinamus, quod idem officialis ad appellationes a ſubditis fratrum et ſuffraganeorum noſtrorum directe ad curiam Cantuarienſem, omiſſo medio, interpoſitas de caetero non reſcribat. Et ſi de facto reſcripſerit, ac de hoc coram ipſo aut ſuo quovis commiſſario excipiatur, cum de hujuſmodi exceptione, et ipſius effectu, competenter conſtiterit, de eadem appellationis cauſa ulterius ſe nullatenus intromittant; hoc etiam temperamentum in favorem fratrum et coepiſcoporum noſtrorum, ac cleri et populi provinciae Cantuarienſis quietem, praemiſſis annectentes, quod ad querelas ſubditorum fratrum noſtrorum praedictorum, ſine conſcientia noſtra ſpecialiter et expreſſa, et abſque cauſa rationabili nomine noſtro de caetero nullatenus reſcribatur. Nos vero hoc jure noſtro ſic moderate abſque cujuſlibet praejudicio uti intendimus, ut in nullo a praedeceſſorum noſtrorum veſtigiis diſcrepemus.

Sane, ſi contingat aliquem fratrum noſtrorum fructus eccleſiae clerici ſubditi ſui ex cauſa canonica vel conſueta ſequeſtrare, et poſt hujuſmodi ſequeſtrationem ea occaſione ad ſedem apoſtolicam, et noſtram curiam pro tuitione ab eodem fratre ex parte hujuſmodi clerici appelletur, quanquam in curia noſtra pro eodem in tuitorio negotio pronuncietur, hujuſmodi ſequeſtrum tanquam eandem appellationem praecedens, hujuſmodi tuitionis obtentu finaliter nullatenus volumus relaxari. Caeterum ſi contingat alicui in curia noſtra litiganti, per noſtrum officialem, aut commiſſarios noſtros vel ſuos abſolutionis ad cautelam beneficium impertiri, ſi abſolutionis hujuſmodi publicatio petatur ab eodem, cum publicatio conformis eſſe debeat abſolutioni, ne per ſimplicem abſolutionis publicationem ſe gerat pro ſimpliciter abſoluto, et ab aliis abſolutus finaliter reputetur; volumus et ordinamus, quod in literis ſuper hujuſmodi abſolutionis publicatione in poſterum obtinendis, verba illa ad cautelam expreſſius inſerantur. Si autem neceſſe fuerit aliqua praedictis adjicere vel detrahere, vel ipſorum aliqua declarare, parati ſumus in prima congregatione fratrum eis in his, et in aliis condeſcendere, quantum poſſumus, ſalva eccleſiae noſtrae libertate. Per hanc autem ordinationem noſtram non intendimus ſucceſſoribus noſtris, ſeu eccleſiae noſtrae in aliquo derogare. In cujus rei teſtimonium, ſigillum noſtrum praeſentibus duximus apponendum. Valete. Datae apud Mortelake vii. kalendarum Maii, anno Domini, M.CC. octageſimo ſecundo, conſecrationis noſtrae quarto.

Articuli, ſuper quibus ad mandatum dom. archiepiſcopi de conſenſu ſuffraganeorum ſuorum dom. epiſcopus Norwycenſ. archidiaconus Cant. et magiſtri Adam de Hales, Reginaldus de Brandone, et G. de Sto. Leofardo contra nuper innovata tam in curia domini archiepiſcopi, quam apud arcus London. congrua adhiberi remedia decreverint. Ex reg. Peckh. fol. 146.

I. Articulus.

LICET officialis curiae Cantuar. modernis temporibus ad querelas ſubditorum ſuffraganeorum Cantuarienſis eccleſiae, appellatione minime interpoſita, frequentius reſcripſerit, quam officiales praedeceſſorum dicti patris in eccleſia Cantuarienſi ſuis temporibus ibidem praeſidentium reſcribere conſueverint; eo quod conſtat antiquorum officialium aliquos raro, aliquos nullo tempore ad hujuſmodi querelas reſcripſiſſe; decreverunt, quod de caetero ad querelas hujuſmodi nullatenus reſcribatur. Et ſi per occupationem vel importunitatem impetrantium contingat caſualiter ſic reſcribi; decreverunt jus revocandi domum reo per reſcriptum hujuſmodi convento opem exceptionis canonicae ſupereſſe, ſi reus voluerit uti ea. Si tum perplexitas caſualiter inciderit in dioeceſibus ſuffraganeorum praemiſſorum, quod cauſa emergens non poterit per unicum epiſcopum ſeu officialem ſuum commode expediri; ut quia teſtator aliquis moritur, habens bona patrimonialia ſeu eccleſiaſtica in variis dioeceſibus; decreverunt quod officialis curiae Cantuar. reſcribere poteſt, et debet neceſſario in hoc caſu. Sin velit ex officio ſuo exequi, quod incumbit, ſive agatur jure actionis; ne plures epiſcopi ſeu officiales eorum de bonis teſtatoris hujuſmodi, in ſuis dioeceſibus particulatim conſiſtentibus ſeparatim cognoſcentes, contingat contrarias proferre ſententias, et unum exequi, quod alter decrevit nullatenus exequendum.

II. Arti. Licet dominus Cantuarienſis jure legationis valeat, ut videtur, omiſſis appellationibus quibuſcunque, reſcribere ad querelas praemiſſorum; poteſtas tamen ſic reſcribendi ad querelas ad officialem curiae Cantuar. non extenditur, eo quod extraordinaria juriſdictio legationis non includitur in juriſdictione ordinaria officialitatis; etiamſi dominus Cantuarienſis in creando ſibi officialem hoc fieri vellet. Ex hoc enim ſequeretur abſurdum, quod legatus in cauſis et negotiis, acſi ſua poteſtas foret ordinaria, officialis miniſterio poſſet uti. Propter quod decreverunt ad querelas hujuſmodi non fore reſcribendum per officiales curiae Cantuar. jure legationis ſuperſcriptae; ſi tamen dominus archiepiſcopus tanquam legatus reſcribere voluerit, poterit utique, ut videtur, ex cauſa rationabili ſpecialiter perurgente; per hoc non intendens juri ſuffraganeorum ſuorum, et eccleſiarum earundem, praejudicium aliquatenus generare.

III. Arti. Decreverunt etiam, quod officialis curiae Cantuar. non reſcribat ad appellationes interpoſitas a ſubditis ſuffraganeorum Cantuar. eccleſiae, omiſſis ordinariis mediis, ad ſedem Cantuar. ſupradictam; eo quod fieri non debet ſecundum jura, nec fieri antiquitus conſuevit.

IV. Arti. Decreverunt etiam, quod ſi appellari contingat ab aliquo ſuffraganeo domini archiepiſcopi Cantuar. ſeu officiali ſuffraganei directe ad ſedem apoſtolicam, et pro tuitione ad ſedem Cantuar. pro eo quod idem ſuffraganeus, vel ejus officialis fructus ſeu alios proventus appellantis, in caſu a jure non permiſſo dicitur ſequeſtraſſe; officialis curiae Cantuar. ſeu ejus commiſſarius generalis, vel ſpecialis factum ſequeſtrum ob quod principaliter eſt appellatum, in negotio tuitorio non relaxet; ſed reſervetur ejuſdem ſequeſtri confirmatio vel relaxatio in eventum cauſae directae appellationis, quae eſt ad ſedem apoſtolicam interjecta, ut per judicem a ſede apoſtolica delegatum, quid ſuper facto ſequeſtro fieri debeat, finaliter decernatur.

V. Arti. Decreverunt etiam, quod quotiens cauſa injuſtae excommunicationis ad ſedem Cantuar. legitime eſt devoluta, et ipſe qui ſe injuſte excommunicatum conqueritur, abſolvitur ad cautelam; officialis curiae Cantuar. ſeu commiſſarius ipſius generalis vel ſpecialis nullatenus demandet in partibus abſoluti, ſi ſit ad cautelam abſolutio hujuſmodi publicanda. Vel ſi gratia publicationis ſententia talis inſtanter et improbe poſtuletur, aut ſi ob favorem ſeu petentis perſonae reverentiam caſualiter a judice concedatur; nullatenus tamen demandetur per curiam Cantuar. quod eſt abſolutus, niſi cum adjectione "ad cautelam," ne adjectionis hujuſmodi praetermiſſio ob communionem indiſcretam pariat periculum animarum.

Archiepiſcopi epiſtola procuratoribus provinciae Cantuar. eccleſiarum de promotione negotiorum in curia Romana. Ex reg. Peckham fol. 142. b.

FRATER J. permiſſione divina Cant. eccleſiae miniſter humilis, totius Angliae primas, dilectis ſibi in Chriſto magiſtris Renerio et Philippo ſalutem, gratiam, et benedictionem. Solicitudinem veſtram circa negotia noſtra in curia coram Deo et hominibus laudabilem, quantum poſſumus, commendamus, rogantes attentius, quatenus ab inceptorum proſecutione minime tepeſcatis. Pro ſerviendo curiae duos curſores ad vos mittimus cum literis mercatorum Lucan. a quibus mutuo accipimus totam pecuniam, quam ad praeſens ad curiam deſtinamus

pro

pro ſervitio faciendo. Mittimus autem ccc. marcas pro communi ſervitio domini papae et cardinalium. Mittimus etiam cc. marcas communicato conſilio fratris Matthaei et magiſtri Johannis de Pontiſar. per vos taliter dividendos; ut videlicet aſſignarentur domino Benedicto xxx. marcae, dominis Matthaeo Albanenſi, J. de Sabello, Jordano Cardin. cuilibet xx. marcae ſub palefridi nomine vel jocalium: excuſantes nos de modico, quia propter onus debitorum non poſſumus caput erigere contra eccleſiae oppreſſores. De reſiduo autem habeat frater Matthaeus pro ſuis neceſſitatibus, ad minus c. ſolidos ſterlingorum. Et vos, magiſter Reneric, pro expenſis annuis xxx. marcas. Vos autem, magiſter Philippe, habeatis xx. marcas. Nec poteſtis nobis imputare, quod citius vobis pecuniam non miſimus, eo quod ſaepius vobis ſcripſimus, ut ſciremus neceſſitates veſtras, quas nobis intimare citius non curaſtis. De reſiduo autem praedictae pecuniae ſatisfiat procuratoribus, et advocatis, et nunciis reverſuris; et ſi neceſſaria eſt defalcatio, vel ſi non ſufficiat pecunia iſta pro praetactis neceſſitatibus expenſarum, vel ſi oporteat facere exennia, cum omni celeritate ſignificetur nobis per curſores noſtros, et nos per Dei gratiam curabimus indefectibiliter providere, qui tamen adhuc ſumus in v. millibus marcarum et amplius obligati. Nec excidat a memoria veſtra vel linguis, cum expedit, quod praeſens electus Wynton. primus eſt, qui pro pluralitate beneficiorum extitit in Anglia ab epiſcopali repulſus honore, quem ſi per gratiam vel quoquo modo confirmari contingat, confuſum reputamus totius Angliae cleri ſtatum; nec nobis extunc fore honeſtum in Anglia remanere. Inſurgent enim filii diaboli, detentores beneficiorum ſacrilegi, contra nos uno impetu, qui nunc ſunt de honoribus deſperati. Praeterea cum nihil ſit turpius, quam inde naſci injurias, unde jura ducunt originem; miramur valde quomodo bona eccleſiae noſtrae tamdiu detinentur in noſtri praejudicium ſequeſtrata, et praeſertim de m. et c. marcis, quae extractae dicuntur fuiſſe de manibus Lucan. mercatorum, a quibus; niſi aliud nobis detur remedium, eas repetere intendimus cum effectu. Verſutiam autem Herefordēn. epiſcopi miramur plurimum, quem credebamus amicum fideliſſimum inveniſſe, quem qualem inveniamus, cito forte Romanae eccleſiae palatia perſonabunt. Aſſerit enim ipſe epiſcopus, nos nullam in ſuos ſubditos exercere poſſe juriſdictionem, nec ſe aut ſuos miniſtros, niſi in ſui defectum, ad noſtra mandata teneri. Unde pro contemptu multiplici et contumacia ipſius officialem excommunicavimus, et excommunicatum fecimus publice nunciari. Credimus inſuper expedire, ut Johannes de Bonon. nobis procurator in cauſa una cum Matthaeo Theatino, vel ſine ipſo in poſterum alligetur; unde conveniatis cum eo ſuper certo, et nobis ſine morae diſpendio reſcribatis. De monacho autem Cluniacen. quem pro crimine falſi fecimus detineri; non oportet vos ulterius cogitare, quum ipſum priori ſuo de Monteacuto ſub bona obligatione liberavimus ſalvo ſub vinculis detinendum, quouſque per Romanam curiam, quid de eo fieri debeat, ordinetur. De Bartholomaeo vero de Ferentino talia ſunt noſtris auribus inſtillata, quod non poſſumus ad praeſens ſana conſcientia ſibi beneficium eccleſiaſticum aſſignare; nec nobis hucuſque tanta copia beneficiorum accidit, ut poſſemus noſtris familiaribus et domeſticis providere. Petitiones autem vobis tradidimus apoſtolicae clementiae proponendas; et quia labor veſter in hac parte fuit inutilis, non oportet petitiones alias innovare, niſi tamen exaudiamur, quantum ad aliquas, quas vobis mittimus, nihil aliud nobis reſtat, niſi organa noſtra ſuſpendere; et a terra fugere, donec Deus aliud provideat de excelſis. Praeterea noveritis, quod xv. die menſis Januarii dictus epiſcopus Hereford. miſit ad nos cum literis ſuis quendam ſuum clericum, qui coram commiſſariis noſtris a nobis nomine ipſius epiſcopi et etiam officialis ſui appellavit, et quaſdam appellationes etiam renovavit. Et quia ſcimus ipſum velle contra nos in curia impetrare, mittimus vobis in quadam ſchedula praeſentibus introcluſa nomina locorum et judicum, in quae debeatis, et non alia convenire. Et quantumcunque poteritis, in odium partis adverſae impetrationem ipſam impediatis, et per oppoſitiones et ſuſpiciones contrarias differatis ad hoc procuratores noſtros omnimode informantes. Cum autem literae fuerint impetratae cum omni celeritate, nulli parcentes pecuniae, nobis eas per curſorem velociſſimum tranſmittatis, ne per ipſos adverſarios praeveniamur in commiſſionibus faciendis, qui modis omnibus, quibus poſſint, in ſubverſionem eccleſiae noſtrae jurium machinantur. Adhaec cum magiſter A. de Philebi dicatur contra nos pro capellis regiis ad quoſdam judices impetraſſe; miramur valde, quod ipſas literas nobis hactenus non miſiſtis, nec quicquam inde certum per veſtras literas intimaſtis. Vigiletis itaque, et armate vos contra aſtutias inimici, quoniam adverſarii eccleſiae noſtrae non dormiunt, ut juſtitiam opprimant et confundant. Diu protraximus factum eccleſiae Sarum de coadjutore epiſcopo aſſignando; tandem autem poſt multas vias hanc elegimus, quod epiſcopus ipſe duas vel tres perſonas de ſuo capitulo nominabit; et cum per capitulum approbatae fuerint, nobis praeſentabit eaſdem, et nos illum, quem ad hoc neceſſarium et utilem eſſe videbimus, eidem epiſcopo dabimus adjutorem. Magiſter vero Henricus de Brandeſtim, qui ſupra epiſcopatum Sarum curam habet, vellet omnimodo, ut unus eligeretur a capitulo aſſignandus per nos epiſcopo coadjutor, et pro hac parte ſtat capitulum Sarum. Unde ſi propter hoc contigerit appellari, vigilanter vos pro eccleſiae noſtrae juribus habeatis. Praeterea concilio noſtro intereſſe non dignabantur exempti, nec etiam ſuam abſentiam excuſare, quanquam per locorum epiſcopos inter alios vocati fuiſſent, qui etiam interfuerunt communiter concilio domini Bonifacii de Lameth, proteſtantes de exemptione ſua; propter quod eccleſias eorum non exemptas, quas habent appropriatas, mandavimus per noſtram provinciam ſequeſtrari. Quidam autem ex eis poſtmodum ſe noſtrae gratiae ſuppoſuerunt, et quidam veniam petierunt. Quatuor vero ex eis, viz. abbates S. Edmundi, S. Albani, Weſtmo-

Weſtmonaſter. et de Waltham conflati ad invicem appellarunt; et neſcimus adhuc, ſi alii appellabunt. Abbas etiam S. Edmundi ob aliam cauſam appellavit a nobis, quia, viz. quo jure quaſdam eccleſias, quas tenet, appropriatas haberet, ſcire volebamus, et ſuper hoc ſua munimenta videre.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
MARTINI IV. 2.	JOHAN. PECKHAM 4.	1282.	EDWARD. I. 10.

Alia ejuſdem procuratoribus in curia Romana de ſtatu eccleſiae Anglicanae. Ex reg. Peckham, fol. 144.

SUIS in Chriſto chariſſimis magiſtris Renerio et Philippo ſalutem, etc. Proceſſus noſtros frequenter vobis ſcribimus, ut ſi contingat eos ad Romanam curiam devolvi, ſeriem et veritatem eorum, quae apud nos geſta ſunt, minime ignoretis; et ſic facti cognita veritate, quid deceat, quidque pro nobis expediat, plenius cognoſcatis. Cum itaque nuper fuiſſent ad noſtrum concilium evocati univerſi abbates et priores electivi, exempti et non exempti Cant. provinciae, exempti ipſi venire ad concilium, vel procuratores, ſeu ſaltem excuſatores pro ſe mittere contempſerunt; cum tamen iidem in concilio de Lameth, dudum a domino Bonifacio bonae memoriae praedeceſſore noſtro celebrato, praeſentes perſonaliter extitiſſent. Nos autem contemptum hujuſmodi impunitum pertranſire nolentes, eccleſias eorundem exemptorum, quas tenent in uſus proprios non exemptas, quarum occaſione eos ad concilium citari fecimus per ſingulas dioeceſes noſtrae provinciae, per ſingulos epiſcopos mandavimus ſequeſtrari, et ſub arcto ſequeſtro teneri, donec ſe oſtenderent in hac parte exemptos in capite et in membris. Poſtmodum autem acceſſerunt ad nos procuratores abbatum S. Edmundi, S. Albani, de Weſtmonaſt. et de Waltham, allegantes ſe a juriſdictione noſtra in omnibus exemptos, et ſoli ſummo pontifici eſſe ſubjectos; unde a dictis ſequeſtrationibus auctoritate noſtra factis continuo appellarunt. Nos vero proteſtabamur publice, quod ſi in aliquo eos gravavimus, parati fuimus ipſa gravamina revocare; ſi de eis conſtaret, et ipſa poſſent probare. Et quia aſſerebant ſe habere ſpecialia privilegia in hac parte, nos eis certum terminum aſſignavimus, infra quem, vel in quo nobis ſuae exemptionis privilegia exhiberent, et nos eos gravaſſe docerent. Ipſi autem ſuis procurationibus et appellationibus innitentes contumaciter receſſerunt. Dictus etiam abbas S. Edmundi prius a nobis ob aliam cauſam appellaverat, pro eo, viz. quod munimenta ſua videre voluimus ſuper eccleſiis ſuis appropriatis in Norwycen. dioec. viſitantes. Demum etiam abbates de Eveſham et de Malmeſbur. a nobis pro praedictis ſequeſtrationibus per procuratores ſuos ſimiliter appellarunt, et Ciſtertienſes, ut dicitur, fecerunt ſimiliter in communi. De caeteris autem exemptis quidam a nobis meruerunt veniam, et quidam ſe ſuper his noſtris beneplacitis ſubmiſerunt. Praeterea dum nos et coepiſcopi noſtri eſſemus ad complendum mandatum apoſtolicum circa liberationem domini Almarici de Monteforti apud novum templum London. congregati, archiepiſcopus Dublin. et magiſter Ardicio primicerius Mediolan. collectores decimae in regno Angliae conſtituti, nobis quaſdam literas apoſtolicas tradiderunt, quas dixerunt ſe a magiſtro Symone de Micham, cancellario Sarum eccleſiae, recepiſſe; dum autem ipſae literae coram nobis publice legerentur, filum unius literae, quia duo paria fuerunt, ſeparatum fuit a bulla, ita quod bulla ipſa in terram cecidit, et etiam ambae literae in ſcriptura, ſtilo, et congruitate, ac proſecutione ſermonis ſuſpectiſſimae apparebant, et propter hoc ab ipſis archiepiſcopo et magiſtro A. fuerunt falſiſſimae judicatae. Interrogavimus ita dictum cancellarium Sarum ibidem praeſentem, a quo ipſas literas habuiſſet: qui reſpondit, quod a quodam Ricardo de Burtun, qui eas ſibi portavit de curia, et quod eaſdem dictis archiepiſcopo et magiſtro ſub tali proteſtatione tradiderat; quod ſi verae non eſſent, eis uti nullatenus intendebat, et extunc renunciavit eiſdem. Qui Ricardus ſtatim coram nobis poſitus, et ſuper his interrogatus; dixit, quod Robertus perpetuus vicarius de Sturminſter Sarum dioec. dominus ſuus, qui ſtare dicitur in curia cum electo Winton. eas ſibi tradidit in Romana curia praedicto cancellario liberandas. Interrogatus etiam, ſi alias quaſcunque literas ſecum a curia portaſſet; reſpondit, quod praeter illas portaverat ſecum uſq; ad xii. paria literarum pro epiſcopo Hereforden. quas dixit ſe cuidam burgenſi London. tradidiſſe, eidem epiſcopo aſſignandas; qui tamen epiſcopus praeſens negavit, ſe aliquas ab eo literas accepiſſe: praedictas autem literas falſas nobis exhibitas ſub ſigillo noſtro mittimus ſummo pontifici, et eidem ſcribimus hunc proceſſum; praetactum Ricardum per London. epiſcopum, in cujus dioeceſi tunc eramus, ut falſarium detinendo, donec a domino papa aliud habuerimus in mandatis. Circa hoc autem quod dictus Hereforden. epiſcopus praetactas literas dicitur recepiſſe, et praefatum vicarium, qui literas impetravit, ſolicite vigiletis. Adhaec dudum Robertus de Wyſe de Gloceſtr. offic. dicti Hereford. epiſcopi propter ſuam contumaciam pariter et offenſam a noſtris commiſſariis excommunicationis ſententia, exigente juſtitia, extitit innodatus; et cum ipſius ſententiae dicto epiſcopo demandaretur executio, idem epiſcopus ſe nobis per literas excuſavit; quod quia conſtitit ei dictum officialem ſuum ad Romanam curiam a dicta ſententia appellaſſe, mandatum noſtrum circa hoc exequi non valebat, ne quid in ſui praejudicium aut officialium ſuorum attemptaremus per ſuum procuratorem, ut dicitur, prorogando: et prius etiam nobis plurimum infeſtus et inobediens

bediens extiterat, multaque contra profeſſionem ſuam faciebat, quae jura noſtrae laedunt eccleſiae committendo; conſtanter aſſerens, nos, eo omiſſo, nullam poſſe juriſdictionem in ſuos ſubditos exercere. Unde ipſum epiſcopum monuimus ſaepe et ſaepius, ac moneri fecimus diligenter, ut ab inquietatione noſtrorum et eccleſiae noſtrae jurium deſiſteret, et nobis tanquam devotus ſuffraganeus obediret. Tandem apud Lameth ſub ſpe pacis inter nos reformandae invicem congregati, expoſita querela ſua, et noſtris in hac parte juribus allegatis, eum monuimus ore proprio, ut nobis tantummodo id faceret, quod ipſe idem et alii praedeceſſores ſui nobis et praedeceſſoribus noſtris fecerunt hucuſque. Qui ſemper elationis ſpiritu inflammatus in contumacia ſua perſtitit inobediens et rebellis. Unde ipſum iterato in ſcriptis monuimus, ut ad bonum obedientiae ſe converteret, et mandata noſtra circa dictum officialem ſuum efficaciter adimpleret; cumque idem epiſcopus monitionibus noſtris nullatenus acquieſceret, ſed magis ad defenſiones et appellationes frivolas ſe pararet; nos volentes ejus malitiis occurrere ipſum monitione praemiſſa in ſcriptis excommunicari fecimus per magiſtrum R. de Lacy, cui ad hoc coram teſtibus commiſimus ſpecialiter vices noſtras, qui tunc poſt latam in eum ſententiam per ſuum procuratorem appellavit in ſcriptis; et nos etiam ipſum procuratorem excommunicavimus et mandavimus excommunicatum publice nunciari, ſententiam etiam contra epiſcopum per ſingulos epiſcopos executioni debitae fecimus demandari. Scripſimus domino regi, qualiter Adam de Phileby nobis in curia adverſatur, qui ſcribit ei, ſicut ex tranſcripto literae, quod miſit nobis Antonius Bok, videre poteſtis, quod nobis non detrahat; de principali petitione noſtra nullam faciens penitus mentionem, et rogavit nihilominus, ut ſequeſtrum auctoritate noſtra factum in bonis archidiaconatus ſui relaxaremus, quod fieri in favorem regium demandamus. Unde, quid rex ſentiat et proponat, videre poteritis, et caveatis ſimiliter, ſi literam regis quam vobis cum ejus tranſcripto mittimus, ipſi Adae expedit liberare. Per eccleſiam Saresbur. tranſeuntes convenimus de certa forma, de coadjutore dando epiſcopo in perpetuum, in forma pacifica et honeſta. Poſt Paſcha proximum habebimus finale reſponſum a domino rege et magnatibus ſuis, de articulis diu tractatis pertinentibus ad eccleſiaſticam libertatem. Et quia nihil proſperum expectamus, nec diſſimulare ulterius valemus abſque damnabili periculo animae noſtrae, nec procedere valemus ſine adjutorio, conſilio et patrocinio S. Romanae eccleſiae; rogamus ut iſta proponatis amicis noſtris et dominis in ſecreto, et confidenter domino Matthaeo, ut ipſe nobis in hac parte dignetur conſilii ſui gratiam impendere propter Deum. Alioquin ad curiam perſonaliter veniemus, ut aeterna incendia evitemus. Haec autem omnia magiſtro J. de Pontiſar. communicare poteſtis. De proceſſu viſitationis noſtrae apud Exon. vobis referre poterit lator praeſentium oraculo vivae vocis. Valete. Dat. apud Exon. v. cal. Mart. conſecrat. noſtrae anno iv.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
MARTINI IV. 2.	JOHAN. PECKHAM 4.	1282.	EDWARD. I. 10.

Alia eiſdem de ſtatu eccleſiae Anglicanae et conventu epiſcoporum apud Lameth. Ex reg. Peckh. fol. 144. b.

FRATER J. etc. procuratoribus ſuis in curia Romana ſalutem, gratiam, et benedictionem. Ex inopinato nobis nuper ſupervenit quaedam tempeſtas de epiſcopo Hereforden. quem credebamus veraciter inter omnes ſuffraganeos noſtros obedientiorem et ſpecialiorem, tanquam illum quem recommendatum habebamus prae caeteris inveniſſe; donec inſinuante nobis magiſtro de Pontiſar. archidiacono Exon. cognovimus, eum in tranſmarinis partibus latitantem per procuratores ſuos in curia contra nos literas apoſtolicas ſuper quibuſdam indebitis exactionibus, et aliis injuriis impetrare, quod poſtea patuit in effectu: ſed tamen conatus ſuos circa hoc cito Deus evertit. Cum itaque Robertus de Glouceſtr. dictus le Wyſe, officialis ejuſdem epiſcopi propter ſuam inobedientiam contractam, contemptum pariter et offenſam, tam per officialem noſtrum Cant. quam per nos et auditores noſtros fuiſſet excommunicationis ſententia innodatus, nullo juris ordine praetermiſſo, poſtquam ipſe epiſcopus de ultramarinis partibus redierat in Angliam, ubi ad nos attendens juxta Cant. indeque ſub ovino vellere porrigens oſculum, ſe ita nobis confoederavit, et devota, ut nobis videbatur, promptitudine alligavit, ita quod de ipſo confidebamus in omnibus tanquam devotiſſimo et conſtantiſſimo fratre noſtro. Ad hoc dicto officiali ſuo in ſua contumacia et inobedientia perſiſtente, eidem tam per officialem noſtrum, quam per nos, demandata fuit executio ſententiae memoratae, et etiam, quod ſicut venerabilis frater noſter nihilominus adimpleret, quod officialis ſuus neglexerat et contempſit. Ipſe vero a quo ſperabamus conſolationem intimam reportaſſe, abjecto bono obedientiae, quam eccleſiae noſtrae et nobis per ſacramentum ſuum profeſſus eſt, reſcripſit, quod ipſam ſententiam tanquam invalidam, ſeu mandatum noſtrum contra officialem ſuum, ſeu quoſcunque ſubditos ſuos, exequi minime tenebatur, pro eo quod conſtitit ei, ut dixit, ipſum offic. ad Romanam curiam appellaſſe; aſſerens etiam nos nullam poſſe juriſdictionem, niſi per appellationem, tantum in ſuos ſubditos exercere; plures alias aſtutias et tergiverſationes literis ſuis inſerens, per quas ſe in hac parte a noſtra obedientia excuſabat, mandata noſtra expreſſa contradictione exequi recuſans. Quo intellecto, dolentes de damnatione ſua, et volentes eum ſalubribus

lubribus exhortationibus ad obedientiae bonum reducere, ſcripſimus eidem ſaepe et ſaepius, ut mandata noſtra praedicta exequeretur fideliter cum effectu, ne nos oporteret, licet invitos, labem tantae inobedientiae ſeveritate canonica expiare. Tandem convenientibus nobis ad invicem apud Lameth, et amicabiliter ex parte noſtra tractantibus, petivimus ab eodem viva voce, ut hoc nobis faceret, quod ipſe et praedeceſſores ſui Hereforden. epiſcopi nobis et praedeceſſoribus noſtris hucuſque fecerunt; et dimiſſo inobedientiae vitio, rediret ad firmam charitatem et obedientiam, quam promiſit. Demum, cum nihil monitiones noſtrae et amicabiles inductiones proficerent, ſed magis ſub columbina ſpecie ad aſtutias ſuas et excogitatas malitias contra nos idem epiſcopus ſe armaret, iterato eum perſonaliter praeſentem in ſcriptis ſolenniter fecimus ad obedientiam commoneri. Et quia adhuc in ſua rebellione et malitia pertinaciter et contemptibiliter perſiſtebat, ipſum excommunicationis ſententia, exigente juſtitia, in ſcriptis fecimus innodari, qui ſtatim ad Romanam curiam appellavit. Poſtmodum vero ipſam ſententiam per epiſcopos et ſuffraganeos noſtros per noſtram provinciam contra eum mandavimus publicari. Nunc autem cauſas frivolas confingens, ſed etiam blaſphemias et mendacia ſuis appellationibus immiſcens, in omni aſtutia et falſitate progrediens, facit appellationes ipſas in locis publicis et ſolennioribus Angliae ad noſtri infamiam, et jurium eccleſiae noſtrae ſubverſionem, non ſine reatu perjurii, publicari. Et hanc noveritis eſſe proceſſus contra epiſcopum habiti plenam per omnia veritatem. Dicitur autem quod idem epiſcopus jam iter verſus Roman. curiam arripuit; quod tamen non credimus, quia incertum eſt: cum, ſi ita ſit, non publice tranſfretaverit, ſed occulte, et dum in uno loco inveniri creditur, jam ad alia loca latenter inclinans ſub vulpina pellicie ſe abſcondit. Si autem eum ad curiam venire contigerit, vel impetrationes fieri in praemiſſis, caveatis omnino, ne aliquae literae generales audientiam ſub quacunque forma tranſeant ſine contradictione, nec literae ſpeciales ſine convenientia judicum et locorum. Et circa hoc vigiles ſitis et ſoliciti, quantum adverſarius noſter praedictus aſtutus eſt in omni gradiens falſitate. Dat. apud Clyſt. epiſcopi Exon. ii. cal. Aprilis, conſecrat. noſtrae anno IV.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
MARTINI IV. 2.	JOHAN. PECKHAM 4.	1282.	EDWARD. I. 10.

Literae archiepiſcopi Cantuar. domino London. epiſcopo, et aliis epiſcopis ſuffraganeis Cant. provinciae contra Wallenſes. Ex reg. Peckh. fol. 78. b.

FRATER J. etc. domino R. Dei gratia London. epiſcopo ſalutem, et ſinceram in Domino charitatem. Cum conſtet omnes pacis domini regis et regni temerarios turbatores incidere in ſententiam excommunicationis latae in Oxonien. concilio ipſo facto, et nobis etiam fidelibus relatibus innoteſcat, quoſdam propriae ſalutis immemores Wallenſes, et alios eorum complices et fautores turbationem quandam gravem, depraedationes, homicidia, incendia, et alia quamplurima enormia, quae nos ex vicinitate loci latere non poſſunt, contra pacem dicti domini regis de novo nequiter perpetraſſe, ac de die in diem in nequiora graſſari; nos non ſolum reverentiae regiae, ſed et totius reipublicae tranquillitati, et commodis, ac divino honori, quantum in nobis eſt, providere praecipue intendentes, mandamus vobis in virtute obedientiae, qua ſanctae Cant. eccleſiae dignoſcitis vos aſtrictos, quatenus per omnia loca juriſdictioni veſtrae ſubjecta, infra dioec. veſtrae limites et extra, omnes hujuſmodi pacis regiae turbatores, et eis quacunque conſpiratione, favore, conſilio, vel auxilio, clam vel palam, quomodolibet adhaerentes, omnibus diebus dominicis ac feſtivis denuncietis et denunciari faciatis publice ac ſolenniter, pulſatis campanis, et extinctis candelis, in excommunicationis praedictae ſententiam incidiſſe; monentes inſuper canonice veſtros, cujuſcunque ſint eminentiae, ſubditos univerſos, ne praetextu cujuſcunque obligationis juramenti, ſeu fidei praeſtitae corporalis, vel quovis alio modo, quae omnia in praejudicium praedictae juſtitiae decernimus non tenere, praedictae quocunque modo adhaereant aut faveant factioni, ſub poena praedicta, in quam decernimus eos incidere, ſi contrarium qualitercunque praeſumpſerint attemptare. Qualiter autem praeſens mandatum noſtrum fueritis executi, in proxima congregatione fratrum London. ſecundum praefixionem ultimo factam apud vetus templum nos certificare curetis. Dat. apud Clyſt. Exon. dioec. cal. Aprilis, A. D. 1282. conſecrationis noſtrae iv.

Aliae ejuſdem domino London. et per ipſum caeteris ſuffraganeis contra Wallenſes. Ibid. fol. 79. a.

FRATER J. etc. venerabili fratri domino R. Dei gratia London. epiſcopo ſalutem, et fraternae charitatis continuum incrementum. Cum nuper noſtris inſonuiſſet auribus populum Wallenſium, Dei timore poſtpoſito, in ſacro tempore dominicae paſſionis a pace et ſubjectione illuſtriſſimi principis ac domini Edwardi Dei gratia regis, Angliae rebellione temeraria receſſiſſe; mandavimus vobis ac caeteris coepiſcopis noſtris, ut omnes hujus tranquillitatis regni et eccleſiae turbatores

turbatores denunciaretis et denunciari faceretis in ſententiam excommunicationis latae in Oxon. concilio incidiſſe; monentes inſuper univerſos curae veſtrae commiſſos, cujuſcunque exiſtant eminentiae, ne praetextu cujuſcunque obligationis, juramenti, ſeu fidei praeſtitae corporalis, ſeu conſpirationis quacunque aſtutia foederatae, illi aut ſimili factioni praeſtent auxilium, conſilium, vel favorem ſub poena praedicta, in quam, ſi monitioni canonicae non paruerint, incident ipſo facto. Veruntamen fide digno relatu intelligentes mandatum noſtrum non fuiſſe hactenus cum debita diligentia publicatum, ac Wallenſes ipſos in ſua temeritate perſiſtere, quorundam aliorum, ut creditur, occultis favoribus animatos; vobis mandando praecipimus iterato, ac per vos noſtrae provinciae ſuffraganeis univerſis, quatenus praedictos malefactores per omnia loca juriſdictioni veſtrae ſubjecta, infra dioeceſ. veſtrae limites et extra, et omnes hujuſmodi pacis regiae turbatores, et eis quacunque conſpiratione, favore, conſilio, vel auxilio, clam vel palam, quomodolibet adhaerentes, omnibus diebus dominicis ac feſtivis denuncietis, et denunciari faciatis publice ac ſolenniter, pulſatis campanis, et extinctis candelis, in excommunicationis praedictae ſententiam incidiſſe. Qualiter autem hoc noſtrum mandatum fueritis executi, nobis conſtare faciatis infra octab. S. trinitatis per literas veſtras patentes, harum ſeriem continentes. Dat. apud Mortelake vi. non. Maii, A. D. 1282. conſecrat. noſtrae iv.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
MARTINI IV. 2.	JOHAN. PECKHAM 4.	1282.	EDWARD. I. 10.

Commiſſio facta epiſcopo Exon. ab archiepiſcopo Cant. ſuper articulis contra archidiac. Cornubiae. Ex reg. Peckh. fol. 147. a.

FRATER J. etc. Exon. epiſcopo ſalutem et ſinceram in domino charitatem. Tanto diligentius ex injuncto nobis officio ad corrigendos ſubditorum exceſſus tenemur aſſurgere, quanto damnabilius eſt eorum offenſas deferre incorrectas, contra quos ſi de notoriis exceſſibus taceatur. Nobis ſiquidem Exon. dioec. nuper viſitantibus de archidiacono Cornubiae ſuper variis exceſſibus ad aures noſtras frequens clamor pervenit; et quanquam ſuper eiſdem, quae contra eum notoria invenimus, ei conceſſerimus auditores; ipſe tamen in propriae ſalutis diſpendium praefatos exceſſus confingens non notorios religionem eorundem, ſicut ex plurium accepimus inſinuationibus, purgationem ſibi judici circumveniendo, nequiter procuravit, cum culpa delinquentis notorie quantumque ſub confictae purgationis umbraculo, ſententiam juſti examinis effugere non debeat, quia tanto graviora ſunt peccata, quanto eis ſupervenit juſtitia ſimulata. Quocirca fraternitati veſtrae, de qua plenam in Domino fiduciam reportamus, vices noſtras committimus in hac parte, ut ſuper articulis in noſtra viſitatione traditis, quos vobis ſub ſigillo noſtro tranſmittimus, et praecipue ſuper vacatione eccleſiae de "Egleſheyl," et ejuſdem collationis devolutione per lapſum temporis ad ſuperiorem ſecundum Lateran. concilii ſtatutum, meram veritatem inquiratis, et ſine diſſimulationis ſcrupulo, ſi in exceſſibus hujuſmodi eundem inveneritis culpabilem, prout honeſtati convenit epiſcopali, deliberatione provida procedatis; eidem pro demeritis poenam canonicam infligentes; praeſertim ut eccleſiis et perſonis in forma canonica ſatisfiat ſpoliatis. De eccleſia autem praedicta de "Egleſheyl," ſi eam de jure vacare cognoveritis, non obſtante ſi ad nos per lapſum temporis ſit ejus collatio devoluta, provideatis, ſicut vobis aliis literis noſtris demandamus; ad quod vobis, quantum in nobis eſt, tenore praeſentium plenam facultatem committimus, cum coercionis canonicae poteſtate. Valete in Chriſto ſemper et virgine glorioſa. [Interlineat. "notorie," et "in forma canonica' ante conſignationem.] Dat. apud Slyndon. v. cal. Junii, A. D. 1282. conſecr. noſtrae iv.

Archiepiſcopi literae continentes factum Hereford. epiſcopi in ſumma. Ibid. fol. 148. a.

FRATER J. permiſſione, etc. dilecto filio magiſtro Renerio de Florent. clerico et procuratori ſuo in curia Romana ſalutem, gratiam et benedictionem. Ne a memoria veſtra facta noſtra, quae habetis in curia promovere, recedant, ea ſaepius veſtris auribus inculcamus. Summa autem negotii Hereforden. haec eſt. Cum eccleſia noſtra Cant. in poſſeſſione ſit et fuerit, a tempore quo non extat memoria, cognoſcendi paſſim et indifferenter de cauſis illis teſtamentorum, quorum teſtatores beneficia ſua vel alia bona quaecunque in diverſis dioeceſibus habuerunt, et vocandi vel citandi executores teſtamentorum hujuſmodi ad compotum perſolvendum. Hoc quia ſit per univerſos noſtros ſuffraganeos approbatum, nos hujuſmodi jure noſtro et poſſeſſione uti volentes, mandavimus dudum offic. Hereford. epiſcopi, ut quoſdam executores teſtamenti bonae memoriae magiſtri H. de Haverle, qui in Hereforden. dioeceſi manebant, citaret peremptorie ad compotum adminiſtrationis ſuae de bonis teſtamenti praedicti coram nobis reddendum, et nos de citatione facta redderet certiores. Et quia ipſe officialis hoc facere

facere contempſit, tandem propter hoc, et alios plures contemptus, quos fecit tam nobis quam offic. noſtro Cant. in forma canonica, tam per nos quam offic. noſtrum praedictum, excommunicationis ſententia, juſtitia exigente, meruit innodari. Et cum mandaremus epiſcopo Hereford. ut ſententiam ipſam contra officialem ſuum exequeretur, idem epiſcopus ſatis oſtendens officialis ſui inobedientiam, et contemptum hujuſmodi nobis factum de ſuae malitiae pharetra proceſſiſſe, ipſam ſententiam exequi contumaciter recuſavit; praetendens dictum officialem ſuum ab ipſa ſententia appellaſſe; aſſerens etiam et affirmans, nos non poſſe in ſubditos ſuos, ipſo omiſſo, juriſdictionem aliquam exercere, nec de cauſis ſubditorum ullo modo cognoſcere per querelam. Nos autem volentes dictum epiſcopum amicabiliter ad bonum obedientiae reducere, et obſervantiam proprii juramenti, monuimus eundem ſaepe et ſaepius, literis et nunciis, ut ab errore hujuſmodi deſiſteret, et mandatis noſtris, ut aſtrictus erat juramento proprio, obediret. Tandem ipſo adhuc in ſua pertinacia indurato animo perſiſtente, convenimus ſimul apud Lameth, ſi poſſet inter nos concordia reformari; ubi diverſis juribus, conſuetudinibus et rationibus efficacibus pro parte noſtra allegatis, inter alia pacis et charitatis ſigna obtulimus eidem, ut ſi placeret ſibi hoc idem nobis facere, quod ipſe et praedeceſſores ſui fecerunt praedeceſſoribus noſtris, nec aliud petebamus; nos hanc conſuetudinem, et alia jura eccleſiae noſtrae adeo moderaremur circa eum, quod ſe gravatum in nullo ſentiret. Et quia hoc facere recuſavit, et iteratis vicibus monitus canonice, adhuc inobediens perduravit, magiſter R. de Lacy in eum tanquam contumacem et inobedientem auctoritate noſtra in ſcriptis excommunicationis ſententiam promulgavit; qui ſtatim, hoc facto, ad Romanam curiam appellavit. Dicit autem ſe appellaſſe antea, quod nos latet. Nec credimus quod dominus papa velit cauſam iſtam in curia in noſtri injuriam retinere, ſicut nec fecit cauſam Dunelmen. epiſcopi, quem metropolitanus ſuus excommunicationis ſententia ſimiliter innodavit. Mittemus ad vos in brevi aliquem loco veſtro in curia moraturum, et tunc ad nos cum gaudio et ſanitate redibitis, Domino concedente.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
Martini IV. 2.	Johan. Peckham 4.	1282.	Edward. I. 10.

Proceſſus habitus contra curiam Hereford. coram magiſtro P. de ſancto Mario offic. Cant. Ex reg. Peckh. fol. 149. b.

Cum nuper cauſa matrimonialis inter Petronillam Bebler partem actricem ex parte una, et Ricardum de Bramford Hereforden. dioec. partem ream ex altera coram ſubdecano Hereforden. diutius fuerit agitata, lata fuit ſententia diffinitiva pro dicta Petronilla; a qua ſententia dictus Ricardus ad ſedem Cant. legitime appellavit, omiſſo medio, juxta conſuetudinem curiae Cant. hactenus obſervatam; et poſt appellationem interjectam judex appellatus praefatum R. appellantem excommunicationis ſententia innodavit. Tandem reſcriptum fuit per officialem Cant. ad appellationem et inhibitum, et hoc non obſtante, judex appellatus dictum R. denunciavit excommunicatum: ſuper quo idem R. official. Cant. conqueſtus eſt, qui querelam admiſit, et reſcripſit, vocando judicem praedictum dicto querelanti reſponſurum, et praedicto contemptui curiae Cant. reſponſurum et ſatisfacturum; quae omnia apparent per acta. Quo quidem reſcripto querelae per R. de Bramford ſeniorem patrem et R. juniorem appellant. dicto ſubdecano praeſentato excommunicavit patrem dicti R. dicti reſcripti exhibitorem, nec non praefatum R. juniorem ut prius, et Alanum de Lichefeld. nuncium, qui dictum reſcriptum impetravit, carcerali cuſtodiae mancipavit, ſuper quibus iterato vocabatur perſonaliter juraturus, et veritatem dicturus. Qui ſic vocatus comparuit, et praedicta ſufficienter confeſſus eſt. Unde offic. Cant. ſuam confeſſionem ſecutus in X. marcis ſterlingorum pro contemptu praedicto ex officio ſuo procedens, dictum ſubdecanum finaliter condemnavit, et ſaepedictos R. de Bramford. ſeniorem et R. juniorem ſuam appellationem in curia Cant. proſequentes abſolvit in forma juris, et eoſdem abſolutos denunciari, et Alanum incarceratum liberari eidem ſubdecano mandavit; quae omnia apparent per acta. Quibus literis ſubdecano praeſentatis, eaſdem in lutum projecit, et curiae Cant. certificare recuſavit. Super quibus contemptibus iteratis ad curiam praedictam extitit evocatus, quae quidem vocatio apparet per acta. Quo non comparente, mandatum fuit poenitentiario Hereforden. et mag. Ricardo de Gerdebrigge, quod teſtes in partibus illis conſtitutos ſuper dictis contemptibus reciperent; et hoc mandatum apparet per acta. Qui teſtes receperunt, quorum depoſitiones apparent etiam per acta. Ad haec mandatum fuit offic. Hereford. quod dictum ſubdecanum moneret, et efficaciter induceret, ut de dictis X. marcis curiae Cant. ſatisfaceret inter certum tempus, ſub poena ſententiae majoris excommunicationis extunc latae, ſi dictis monitionibus non pareret; quod quidem mandatum apparet per acta. Et quia dictus ſubdecanus non ſatisfecit, nec dictus officialis certificavit, mandatum fuit iterato, ſub poena ſententiae majoris excommunicationis extunc latae, dicto offic. Hereford, quod ſaepedictum ſubdecanum denunciaret excommunicatum, et dictos R. et. R. abſolutos nunciaret, et Alanum a carcerali cuſtodia liberaret; et haec apparent per acta. Et quia mandato nullo modo parere voluit, mandatum fuit epiſcopo Hereford. quod praedictos ſubdecanum et official. excommunicatos, et dictos R. et R. abſolutos nunciaret, et nihilominus dictos ſubdecanum et offic. citaret, vel citari faceret, quod certo die in eccleſia B. Mariae de arcubus London

don

don. comparerent, ſuper contemptibus curiae Cant. factis reſponſuri et ſuper quibuſdam articulis juraturi, et ulterius facturi, etc. Et hoc mandatum fuit epiſcopo memorato ſub poena ſuſpenſionis capellae ſuae et interdicti, quod poſuit in omnibus locis, ad quae contingeret dictum epiſcopum declinare; niſi evenerit dominum regem, vel reginam, vel liberos eorum, vel ſaltem archiepiſcopum Cant. locis praedictis adeſſe, ſeu praeſentes vel praeſentem eſſe; et haec apparent per acta. Nec adhuc plus venit ad manus noſtras de proceſſu habito contra ſubdecanum Hereford. offic. vel epiſcopum; credimus tamen plura ſufficienter in poſterum obtinere. Sunt etiam aliqua de proceſſu habito inter partes, et illa apparent per ſe. Item ſunt quaedam extracta de regiſtro de arcubus London, et illa per ſe apparent.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
MARTINI IV. 2.	JOHAN. PECKHAM 4.	1282.	EDWARD. I. 10.

Proceſſus habitus contra epiſcopum Heref. et official. etc. Ex reg. Peckh. fol. 150. a.

CUM eccleſia Cantuar. tali gaudeat privilegio in corpore jurium redacto, quod archiepiſcopus, qui pro tempore fuerit, cauſas ſubditorum ſuffraganeorum ſuorum etiam per ſimplicem querelam audire poſſit et debeat; inſuper et tali gaudeat conſuetudine, quae nec a jure diſcrepat, et fuit et eſt in poſſeſſione, vel quaſi a tempore cujus memoria non exiſtit, quod cum contingat aliquem in fata decedere, qui in pluribus dioec. beneficiatus exiſtit, executio, et defenſio, et probatio, et omnia quae teſtamentum ſuum contingunt, ad ipſum ſpectare dignoſcuntur. His itaque ſuppoſitis, factum tale eſt. Magiſter Henricus de Havekly, quondam canonicus Lincoln. et in pluribus dioeceſ. beneficiatus, deceſſit condito teſtamento; et inter alios vicarium de Ros Hereford. dioeceſ. ſibi conſtituit executorem, quem ad inſtantiam vicarii de Wrotham per magiſt. Robertum le Wyſe, tunc officialem dom. Hereford. epiſcopi citari mandavit; qui quidem offic. mandatum hujuſmodi reſpuens, et curiam Cant. contemnens, ſententia majoris excommunicationis meruit innodari: et haec per acta liquent. Tandem mandatum fuit epiſcopo Hereford. quod praefatum vicarium citaret, et ſaepedictum officialem excommunicatum publice denunciaret. Et quia idem epiſcopus omnia mandata ſibi per curiam Cant. qualitercunque directa contemptibiliter exequi recuſavit, monitus fuit canonice ſub poena excommunicationis majoris extunc in perſonam ſuam latae, quod idem mandatum et alia ſibi per curiam Cant. directa exequeretur: et haec apparent. Qui poſtea per ſe, vel per alium nullum mandatum ſibi, ut praemiſſum eſt, directum exequi curavit. Quare per praedictam curiam Cant. denunciatum fuit publice et ſolenniter ipſum in majoris excommunicationis ſententiam incidiſſe, et tanquam excommunicatum ab omnibus arctius evitari debere: et haec ſimiliter liquent. Unde liquet per utrumque proceſſum, quod propter varias et multiplices inobedientias, primo fuit dicti epiſcopi Hereford. capella interdicto ſuppoſita, et omnia loca, ad quae ipſum contingeret declinare; ſubſequenter ipſum excommunicationis ſententia involutum, et excommunicatum publice et ſolenniter denunciatum. Archiepiſcopus tamen praeſens non fuit, ubi epiſcopus Hereforden. fuit excommunicatus, ſed aliis ſuper hoc commiſerat vices ſuas.

Archiepiſcopi Cant. literae de proceſſu contra decanum de Wolverhampton Tediſium de Camilla in ſumma. Ibid. fol. 148. a.

FRATER J. permiſſione divina Cant. eccleſiae miniſter humilis, totius Angliae primas, dilecto filio magiſtro Renerio de Florent. clerico et procuratori ſuo in curia Romana, ſalutem, gratiam, et benedictionem. Ut proceſſus noſter contra Tediſium de Camilla innoteſcat, ſi contingat eum ad curiam devolvi, vel ſuper eo in curia impetrari, hanc in ſumma noveritis eſſe veritatem. Scitis quod viſitaturi dudum auctoritate metropolitica Coventren. et Lichfelden. dioeceſ. ſcripſimus epiſcopo loci ejuſdem, ut adventum noſtrum cauſa viſitationis in clero et populo ſuae dioeceſ. exercendae, per totam ſuam dioec. publicaret; et praemuniret diligenter per ſe et per alios, tam majores quam minores eccleſias, capitula etiam, et collegia ſecularium clericorum, et aliorum quorumcunque, ut pararent ſe noſtram viſitationem in forma canonica ſuſcipere, cum per eos tranſitum faceremus. Venientes itaque die ſtatuta primo ad eccleſiam cathedr. Coventr. et poſtea ad Lichf. pro noſtro viſitationis officio inchoando, admiſſi fuerimus reverenter per epiſcopum, et per capitula eccleſiarum earundem; ubi idem epiſcopus, juxta mandatum noſtrum, per ſuas patentes literas nos certificavit, quod ipſum mandatum noſtrum fideliter per omnia fuerat executus. Timentes autem ex veriſimilibus conjecturis, quod quidam malevoli ſe paraverant, ut noſtrae viſitationis proceſſum et officium impedirent; canonica monitione praemiſſa, juxta negotii qualitatem, quandam generalem ſententiam, ſicut ſcitis, in dictis capitulis in ſcriptis protulimus contra omnes illos, qui proceſſum noſtrae viſitationis, clam vel palam, per ſe vel per alios ullatenus impedirent. Deinde in progreſſu viſitationis noſtrae per dioec. acceſſimus ad eccleſiam de Wolverenehampton, quae vere eſt de patronatu eccleſiae noſtrae Cant. quanquam ſit per potentiam regiam occupata, ut ibi viſitationis exerceremus officium, ut dicebat; et quales ibidem ſuſtinuerimus injurias et repulſas, bene ſcitis:

ſcitis: cum non ſolum procuratores, decani, et canonici eccleſiae noſtro proceſſui reſtiterunt; verum etiam clauſis oſtiis eccleſiae, non permiſerunt nos habere ingreſſum. Propter quod eoſdem in excommunicationis ſententiam in Oxon. concilio latam contra turbatores eccleſiaſticae libertatis, et ſententiam etiam noſtram, quam in praedictis capitulis Coventr. et Lichf. ut praemittitur, tulimus, publice declaravimus incidiſſe. Et quia nos ad viſitationem admittere canonice moniti noluerunt, citavimus canonicos eccleſiae ejuſdem peremptorie, quod certa die coram nobis legitime comparerent, exemptionis ſuae, ſi quod haberent, privilegium oſtenſuri. Quia vero Tediſius de Camilla ipſius eccleſiae decanus in tranſmarinis partibus tunc agebat, praefiximus eidem terminum longiorem, citando eundem in praedicta eccleſia peremptorie, quod infra Paſcha reſurrectionis dominicae tunc proxime ſequens, coram nobis legitime compareret, oſtenſurus privilegium, ſi quod haberet, quare non debuit a nobis in ipſa eccleſia, tanquam noſter ſubditus, viſitari, et facturus ulterius, quod ordo requireret rationis: et hoc ſub poena excommunicationis, quam extunc pro eo, quod nos ad viſitand. non admiſerit, et noſtram viſitationem temere impediverit, in perſonam ſuam tulimus, et quam ipſum extunc incurrere voluimus, niſi infra dictum tempus ſibi praefixum a noſtra juriſdictione, ut praemittitur, legitime oſtenderet ſe exemptum. Demum cum infra dictum terminum Paſchatis coram nobis per ſe vel per alium nullo modo compareret pro cauſa praedicta, vel alio quocunque modo exemptum ſe doceret, ipſo facto excommunicationis ſententiam incurrendo, lapſo eodem termino, ipſo etiam decano, ſi venire vellet vel mittere, diutius expectato, ne tanta inobedientia et contemptus ſub impunitate tranſirent, et alias praeſtarent audaciam ſimilia perpetrandi, dictam ſententiam noſtram in locis diverſis publicari fecimus, et eundem Tediſium, tam in eccleſia de Terrynges, quam alibi, publice denunciavimus eadem ſententia involutum. Poſtmodum vero, cum per annum et amplius idem T. indurato animo in ipſa excommunicationis ſententia perſtitiſſet, claves eccleſiae damnabiliter contemnendo, advertentes, quod animarum cura ſub ejus regimine deperibat; et volentes pro ipſius ſalute et reformatione ex officio noſtro procedere contra eum, fecimus eundem citari canonice, ut certis loco et termino coram nobis aut commiſſariis noſtris legitime compareret, ſuper praedicta excommunicationis ſententia, in qua tamdiu ſteterat, et aliis ſibi objiciendis ex noſtro officio reſponſurus, facturus, et recepturus, quod juſtitia ſuaderet. Die igitur adveniente comparuit procurator dicti Tediſii coram magiſtro Adam de Hales noſtro commiſſario in hac parte; dato autem articulo ex officio noſtro procuratori praedicto, et die habito ad reſpondendum, comparuit ipſa die, et exhibuit quaſdam rationes et exceptiones in ſcriptis contra ſententiam noſtram, et proceſſum praedictum. Super quibus altercato diutius per plures dies, et ipſis tandem caſſatis tanquam frivolis et invalidis, data fuit dies ad ſententiandum praeciſe. Qua die adveniente cum nihil a parte dicti Tediſii proponeretur, quod deberet ſententiam retardare, commiſſarius noſter, viz. dominus Humbertus de Yema, praecentor aquae bellae T. eccleſiis de Wengeham et de Terring. ſententialiter juris ordine obſervato privavit. Haec eſt ſumma proceſſus habiti contra Tediſium memoratum. Cauſa autem quare contra eum ſic proceſſimus, haec eſt. Primo, quia privilegium ſuum, quod dicit ſe habere, falſa ſuggeſtione fuit impetratum. Secundo, quia abuſus eſt eodem. Tertio, quia curam animarum in eccleſiis ſuis neglexit omnino, nec ſpiritualiter nec temporaliter reficiens animas ſibi commiſſas, ſed potius bona pauperum in ſuis laſciviis et foeditatibus conſumens. Quarto, quia vitio ſimoniae reſperſus ipſam eccleſiam de Wengeham cum capellis ſuis vendidiſſe voluit cuidam magno et potenti viro pro quadam terra valente ſingulis annis quaterviginti marcas. Et hoc eſt certum, quia ille magnus homo voluit nos mediatorem ſuum facere in hoc pacto, et de hoc nos interpellavit ſolicite et rogavit. Et certe neſcimus, qua poſſemus conſcientia tali curam animarum dimittere, in quo tot defectus et crimina plura, etiam quam nos ſciamus exprimere, dominantur. Ad haec licet fuiſſet cum dicto Tediſio per praedictum privilegium diſpenſatum, ne compelleretur ad reſidentiam faciendam in eccleſiis de Wengeham et de Terring. Cantuar. dioeceſ. cum dicta eccleſia de Terring. ſit in dioeceſ. Ciceſtren. per quod manifeſtaretur negligentia dicti Tediſii, qui per ſeptem annos vel amplius eccleſias ipſas tenuit, et neſcit in quibus dioec. collocentur, cum dicatur in privilegio eccleſiae de Terring. Cantuar. dioeceſ. et eſt dioec. Ciceſtren. non tamen ad hoc extendit ſe privilegium, quin debeat in decanatu ſuo de Wolverenehampton perſonaliter reſidere, prout cura requirit.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
MARTINI IV. 2.	JOHAN. PECKHAM 4.	1282.	EDWARD. I. 10.

Proceſſus domini archiepiſcopi Cant. contra Tediſium decanum eccleſiae de Wolverhampton. Ex reg. Peckh. fol. 72. b.

IN nomine Domini, Amen. Quia nos frater J. permiſſione divina Cant. archiepiſcopus, totius Angliae primas, Coventr. et Lichfelden. dioec. auctoritate metropolitica viſitantes ad eccleſiam praebendalem de Wolverenehampton cauſa viſitationis inibi exercendae perſonaliter accedentes, invenimus decanum et canonicos ejuſdem eccleſiae noſtro in hac parte proceſſui reſiſtentes, et nos ne noſtrum exercere valeamus officium repellentes; quanquam ſatis nobis per certificatorium vener. fratris domini Covent. et Lichf. epiſcopi, ac aliorum loci ordinariorum praedictos

praedictos decanum et canonicos praemunitos eſſe legitime de adventu noſtro in praedictam dioec. cauſa viſitandi clerum et populum ejuſdem, ac ſufficienter eſſe monitos, ut nos ad viſitandum reverenter admittant juxta canonicas ſanctiones, et hoc publicum ſit et notorium per totam dioec. memoratam; monemus eoſdem ex abundanti iterato pro prima, ſecunda, et tertia monitione, cum ulteriori dilationi locus non pateat, ut ab impedimento et perturbationibus hujuſmodi omnino deſiſtant, et nos ad exequendum circa eos et eccleſiam eorum officii noſtri debitum reverenter admittant. Et quia iidem decanus et canonici adhuc in ſua malitia tanquam inobedientiae filii perſiſtentes, nobis in eorum eccleſiam vetantes ingreſſum, nos impediunt et repellunt, ne poſſimus officii noſtri debitum in praefata eccleſia libere exercere; pronunciamus et declaramus eoſdem in excommunicationis ſententiam latam in Oxon. concilio contra turbatores libertatis eccleſiaſticae incidiſſe, et etiam in illam ſententiam, quam nuper in Coventr. et Lichf. capitulis, in noſtrae viſitationis initio tulimus, contra omnes illos, qui proceſſum viſitationis noſtrae in ipſa dioeceſ. aliquatenus impedirent; ſtatuentes nihilominus et praefigentes eiſdem terminum peremptor. diem Mercurii, ſcilicet in vigilia B. Petri prox. ventura; ut ipſa die, ubicunque fuerimus in noſtra provincia, compareant legitime coram nobis exemptionis ſuae, ſi quod habeant, privilegium oſtenſuri. Et quoniam Tediſius de Camilla, qui ſe dicit decanum eccleſiae praefatae de Wolverenehampton ad praeſens agit, ut dicitur, in partibus tranſmarinis, citamus eundem peremptorie, ut citra Paſch. reſurrectionis dominicae proxime ſequens, coram nobis legitime compareat, oſtenſurus ſi quid habeat pro ſe, quare non debeat a nobis tanquam noſter ſubditus in eadem eccleſia viſitari: et hoc ſub poena excommunicationis majoris, quam exnunc in perſonam ſuam proferimus, et quam ipſo facto eum incurrere volumus, pro eo quod nos ad viſitandum non admittit, ſi infra dictum tempus idem decanus coram nobis non oſtenderit, ſi quod habet exemptionis privilegium in hac parte. Et ut praedicta omnibus nota fiant, praeſentem ſcripturam ſigillo noſtro duximus roborandam. Actum in coemeterio praedictae eccleſiae vi. cal. Auguſt. anno Dom. 1282.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
MARTINI IV. 2.	JOHAN. PECKHAM 4.	1282.	EDWARD. I. 10.

Inſtrumentum publicum de eodem Tediſio. Ex reg. Peckh. fol. 72. b.

IN nomine Domini, Amen. Anno a nativitate ejuſdem 1282. indict. x. die nona menſis Oct. in praeſentia mei Johannis notarii et teſtium ſubſcriptorum reverendus in Chriſto pater dominus Johannes Dei gratia Cantuar. archiepiſcopus, totius Angliae primas, nomine ſuo legi fecit quandam provocationem ſeu appellationem in ſcriptis ſub hac forma. In Dei nomine, Amen. Licet nos frater J. permiſſione divina Cant. archiepiſcopus, totius Angliae primas, nuper ex certis et legitimis cauſis Tediſium de Camilla, quondam rectorem eccleſiarum de Wengeham et de Terringes privaverimus eiſdem, juſtitia exigente; intelleximus tamen, et ex veriſimilibus conjecturis didicimus, quod ipſe Tediſius quaſdam literas executorias ſeu conſervatorias falſo ac malitioſe tacito de proceſſu contra eum ſuper hoc habito impetravit. Verum ne ipſi executores, ſeu quicunque alii juriſdictionem, notionem, aut executionem qualemcunque habentes contra nos, familiares noſtros, ſeu quoſcunque nobis in hac parte adhaerentes, quicquam ordinent, ſtatuant, ſive diffiniant per ſe vel per alios, ſuſpendendo, excommunicando, interdicendo, vel quamcunque aliam coercionem inferendo, ſacroſanctam ſedem apoſtolicam in his ſcriptis provocamus; proteſtantes nos velle, ſi quid horum fieri contingat, cum ad noſtram notitiam pervenerit, appellare cum effectu, ſeu iſtam innovare, prout magis videbitur expedire. Supponentes nos, eccleſiam noſtram, familiares noſtros, et omnes quoſcunque nobis in hac parte adhaerentes, protectioni et defenſioni ſedis apoſtolicae antedictae. Actum apud Cyreceſtre in abbatia, praeſent. vener. viris magiſtris Ricardo archidiacono Cant. Rogero dicto Baret, canonico Sarum, et domino Nicolao de Knoule ad hoc teſtibus convocatis.

Et ego Johannes de S. Martino Lewen. apoſtolica et imperiali auctoritate notarius publicus, praedictae provocationi ſeu appellationi interfui, et eam de mandato dicti domini archiepiſcopi, ut ſupra legitur, in publicam formam redigens, meo ſigno et nomine communivi.

Commiſſio facta decano Hereford. ab archiepiſcopo Cant. ad excommunicandum Wallenſes contra pacem domini regis Angliae, &c. Ibid. fol. 152. a.

FRATER J. etc. dilecto filio decano Hereford. ſalutem, gratiam, et benedictionem. Cum pro certo intelligimus, quod David filius Griffini, quondam principis Walliae, et ejus complices, quos non eſt dubium pro turbatione notoria pacis domini regis et regni excommunicationis ſententiam latam in Oxon. concilio incurriſſe, rejecto ſuae ſalutis amore, ſemper in deterius prolabuntur, nonnullos ſua verſutia ad turbationem ſimilem excitantes; diſcretioni veſtrae committimus, et firmiter ſub virtute obedientiae injungendo mandamus, quatenus praefatos Davidem, et omnes ſuae fraudis complices auxilium, conſilium, vel favorem ſibi qualitercunque procurantes, per totam juriſdictionem veſtram in ſingulis eccleſiis, diebus dominicis et feſtivis

feſtivis publice et ſolenniter ſic denuncietis excommunicatos, et denunciari ab aliis faciatis: inhibentes diſtrictius ſub poena ſententiae ſupradictae, ne quis clam vel palam cum eis aliquatenus communicare praeſumat, ſive eis arma vendendo ſeu victualia, ſive quocunque alio communionis genere, per quod animoſiores efficiantur ſeu potentiores, tranquillitatem pacis et ſtatus domini regis et regni Angliae aliqualiter perturbandi. In cujus rei teſtimonium ſigillum noſtrum praeſentibus eſt appenſum. Valete. Dat. apud Sugwas A. D. 1282. conſecrationis noſtrae quarto.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti.	Reg. Angliae
MARTINI IV. 2.	JOHAN. PECKHAM 4.	1282.	EDWARD. I. 10.

Archiepiſcopi Cantuar. proceſſus contra epiſcopum Winton. Ex reg. Peckh. fol. 16. a.

REVERENDO in Chriſto patri ac domino Hieronymo, epiſcopo Peneſtrino frater Johannes, etc. cum filiali reverentia paratam in omnibus ejus beneplacitis voluntatem. De ſanctae paternitatis veſtrae benevolentia dudum experientia fiduciam concepimus, quam licet immeriti ſperamus firmam in ſanctitatis veſtrae pectore remanere; nec plus in hac vita eſſe credimus verae aut valentes amicitiae, niſi quam producit ſanctae ſoliditas charitatis, quam nobis dudum inter multos meliores filios liberaliter oſtendiſtis. Proinde, pater amantiſſime, ac pro miſſo nobis veſtrarum ſolatio literarum, in quibus ad piam cautelam ſimplicitatis noſtrae animum excitaſtis, ſcribentes nobis quod in rigore exceſſimus contra Winton. electum, poſt appellationem ad caſſationem negotii procedendo, quia cauſae in appellatione poſitae non erant frivolae, licet falſae; vobis regratiamur ex intimo cordis noſtri, ſignificantes nihilominus veſtrae clementiae, quod ſecundum juriſperitos in praeclaro et electo numero, quorum conſilio proceſſimus in Winton. negotio, cauſae appellationum evidenter falſae, quas nulla poteſt tergiverſatio in dubium revocare, inter cauſas frivolas computantur; nihil enim eſt magis frivolum, quam candorem niveum oculis conſpicuum denegare: quia igitur appellationis cauſae in illo negotio objectae omnes vel erant frivolae, vel evidenter obnoxiae falſitati, noſtris videbatur conſiliariis Gregoriani ſtatuti vim quam verba potius ponderantibus, non fuiſſe pro doloſo appellationis ſubterfugio deſiſtendum; praeſertim quia vidimus partem illam tam immenſae oblatione pecuniae, quam in aliis plurimis fraudibus adhaerere. Et vere, pater ſanctiſſime, ſi pro objectis in appellationibus manifeſte falſis debeant dimitti negotia, diſſolvetur plurimum nervus eccleſiaſticae diſciplinae. Ex talibus enim accidit pluries appellari a paſtore, et impetrari a ſede apoſtolica ad illum, qui magis praedicto paſtori dignoſcitur indevotus, et ſic frequentiſſime lupus paſtoris facta judicat et retractat. Hanc, reverende pater, magnam credimus eſſe plagam univerſalis eccleſiae, ac refugium omnium impiorum, qui in talibus apoſtolica ſolicitudine abutuntur. Veruntamen, pater piiſſime, in noſtris futuris proceſſibus, veſtram proponimus retinere memoriter diſciplinam; hoc fideliter profitentes, quod, qui appellationibus legitimis ad ſedem apoſtolicam interpoſitis non deferunt, non debent inter catholicos, ſed inter ethnicos et publicanos potius computari. Appellationum autem frequentiam eſſe apoſtolico moderamine temperandam docent non ſolum legum imperialium ſanctiones, verum etiam evangelicum videtur innuere oraculum prius dicens: "Quodcunque ligaveris," ſingulariter, ſubjungens poſtea toto collegio generaliter, "quaecunque alligaveritis ſuper terram, etc." Petrus inſuper confirmandi fratres ſuos generale ſuſcepit imperium, qui frequenter per appellatoria certamina infirmantur. Sanctas vidimus Gregorii epiſtolas decretales, in quibus, quantum meminimus de appellatoriis negotiis, in ſuis tamen caſibus omni catholico perneceſſariis pauca in regiſtri ſui ſerie credimus contineri. Cuſtodiat Dominus ſanctitatem veſtram eccleſiae ſuae ſanctae per tempora longiora. Dat. apud Surhmallyng cal. Julii, A. D. 1282. conſecrationis noſtrae quarto.

Literae archiepiſcopi Cantuar. domino London. epiſcopo pro ſynagogis Judaeorum London. deſtruendis. Ibid. fol. 81. a.

FRATER J. etc. venerabili in Chriſto fratri domino R. Dei gratia London. epiſcopo ſalutem, et ſinceram in Domino charitatem. Ex fide digno relatu plurimorum non ſine admiratione vehementi pro certo intelleximus, quod quaſi omnes majores Judaei infra ſepta ſua in civitate London. habent proprias ſynagogas in chriſtianae religionis eluſionem et ſcandalum plurimorum. Quocirca juriſdictionem veſtram tenore praeſentium excitantes fraternitati veſtrae diſtricte praecipiendo mandamus, quatenus inquiſita ſuper praemiſſis diligentius veritate, dictos Judaeos per omnimodam cenſuram eccleſiaſticam compellatis, quod infra brevem terminum per vos ſtatuendum omnes et ſingulas ſynagogas hujuſmodi deſtruant, nullas tales de caetero erecturi; ſed unica tantum communi omnibus ſint contenti ſecundum canonicas ſanctiones: ſic in praemiſſis officium veſtrum exercentes, ne ad hoc cogamur apponere manus noſtras. Valete. Dat. apud Otteford xiv. cal. Sept. A. D. 1282. conſecrat. noſtrae iv.

Aliae

Aliae ejuſdem domino epiſcopo London. pro una ſynagoga Judaeorum London.
Ex reg. Peckh. fol. 81. b.

FRATER J. etc. venerabili in Chriſto fratri domino R. Dei gratia London. epiſcopo ſalutem et ſinceram in Domino charitatem. Licet plurimum gaudeamus, quod Judaica perfidia ſuper ſynagogicis multiplicationibus reſtringendis de veſtra vigilantia et ſolicitudine conqueratur; non tamen credimus menti canonum contrarium exiſtere, ex quo antiqua eorum ſynagoga deſtructa eſſe dignoſcitur, ſi permittatis eos unam ſynagogam erigere in loco publico, ubi communiter poſſint ſuis abjectis ceremoniis aera verberare, niſi forte jam aliquam habeant ſufficientem hujuſmodi profanis uſibus domum, et appetant ſibi callide multiplicare hujuſmodi ſynagogas. Hoc igitur negotium veſtrae diligentiae relinquentes, ut praefati Judaei unam tantummodo ſynogogam communem pro omnibus London. in loco, quem eis dominus rex ad hoc duxerit aſſignandum, habere valeant. Ita tamen quod eam non faciant nimium faſtuoſam, vel picturis et pompis ornatam, videtur nobis, excluſa praetacita malitia, ſalva ſententia meliori, poſſe ſine ſcrupulo tolerari.

Archiepiſcopi literae domino Matthaeo S. Mariae in porticu diacono cardinali, de bonis Cantuar. eccleſiae a Rob. de Kylwarby archiep. avectis, reſtituendis.
Ibid. fol. 65. a.

REVERENDO in Chriſto patri ac domino Matthaeo Dei gratia S. Mariae in porticu diacono cardinali frater J. permiſſione divina Cant. eccleſiae miniſter humilis, totius Angliae primas, in omnibus devotam ac debitam reverentiam et honorem. Reverendae paternitati veſtrae regratiamur plurimum, quod nos dignati eſtis veſtris literis ſtatus veſtri continentiam exprimentibus conſolari, quas utinam ſuſcipere frequentius mereremur, quia veſtris beneplacitis nullis fortuitis caſibus, nulla locorum diſtantia, nec tractu temporis poterimus aliquando ſeparari. Et quia ſtatum modicitatis noſtrae ſimiliter ad veſtram notitiam perduci cupitis, reverentiae veſtrae ſignificamus, quod die et nocte circa reformationem eccleſiae Anglicanae, quae tot habet his temporibus oppreſſores, ut rarus ſit, qui eam conſoletur ex omnibus charis ejus, laboramus, ut poſſumus, ad hoc habentes pauciſſimos adjutores. Et expectamus hac aeſtate proxima reſponſionem regis finalem circa hujuſmodi conſummanda. Quod autem de bonis, quae bonae memoriae dominus R. praedeceſſor noſter tempore mortis ſuae tenebat, expoſitis ad vendendum aliqua comparaſtis, gratum gerimus et acceptum; veſtrae benevolentiae, quantum ad nos pertinet, ea penitus concedentes, et utinam inde plura veſtris manibus teneatis. Et quidem miramur valde, quod camerarius S. memoriae domini N. papae bona ipſa diverſorum generum, quae ultra ſummam quinque millium marcarum dictus praedeceſſor noſter de bonis Cant. eccleſiae ſecum tulit, in ſuis vel mercatorum manibus, quae nobis et eccleſiae forſitan reſtituiſſet aliquo tempore, ſi vixiſſet, taliter ſequeſtravit, ut ſic a manibus noſtris crudeliter elongentur. Circa quae repetenda cum opportunitas aſpiraverit, procuratores noſtros dignemini efficaciter adjuvare, qui jam forſitan petiviſſent ea nobis, qui in eccleſiae juribus ſuccedimus, aſſignari, niſi praeſentium temporum importunitas dilationem circa hujuſmodi ſuaſiſſet. Et circa hoc non quaerimus pecuniam, ſed juſtitiam, quanquam eccleſia noſtra ſit oneroſis debitis propter adverſitates fortuitas multipliciter anxiata; a quibus donec fuerimus liberati, non poterimus fronte libera nos murum opponere contra eccleſiae oppreſſores. Circa ſtatum autem Winton. electi advertere dignetur veſtra prudentia, quod iſte eſt primus ſuffraganeorum Cant. provinciae, qui pro pluralitate beneficiorum illicita fuit ab epiſcopali honore repulſus. Cuſtodiat Dominus, etc. Dat. apud Suthmalling. xiv. cal. Octob. anno praedicto.

Literae archiepiſcopi epiſcopum Bath. et Well. ſuum conſtituentis vicarium.
Ibid. fol. 18. a.

FRATER J. miſeratione divina, etc. venerabili in Chriſto fratri domino R. Dei gratia Bathon. et Wellen. epiſcopo ſalutem et ſinceram in Domino charitatem. Intendentes pro ſalute populi Wallenſ. ipſos adire, ac prout nobis Deus inſpiraverit, ipſorum malitiam ſalubri conſilio declinare, eoſque ad unitatem revocare catholicam; nolentes etiam dictam noſtram Cantuar. eccleſiam, tanquam acephalam, et paſtoris ſolatio deſtitutam manere diutius, ſi noſtrum regreſſum violenter et malitioſe contigerit impediri: de veſtrae circumſpectionis confidentes induſtria, vos, nobis abſentibus, officii noſtri vicarium conſtituimus per praeſentes; quam conſtitutionem effectum habere volumus, cum certum fuerit de noſtri impedimento regreſſus.

greſſus. Vobis autem hanc noſtram commiſſionem in virtute obedientiae admittere injungimus et mandamus, quouſque aliud a nobis ſuper hoc fuerit ordinatum. Valete. Dat. apud Rothelan ii. cal. Novembr. conſecrationis noſtrae anno quarto.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
MARTINI IV. 2.	JOHAN. PECKHAM 4.	1282.	EDWARD. I. 10.

Aliae eidem de commiſſione ſibi facta in dioeceſi Aſſavenſi. Ex reg. Peckh. fol. 18. a.

FRATER J. etc. vener. fratri domino R. Dei gratia Bathon. et Wellen. epiſcopo ſalutem, etc. Cum vener. frater noſter epiſcopus Aſſaven. abſens ſit a ſua dioec. nec ei tutum exiſtat ad praeſens ibidem ſuam praeſentiam exhibere, nec nos variis et arduis eccleſiae noſtrae negotiis et utilitatibus alibi occupati, poſſumus ibidem praeſentialiter remanere; volentes in praedicti fratris noſtri defectum ſeu impotentiam, prout ex commiſſo nobis officio, ejuſdem dioec. cleri et populi providere ſolatiis medio tempore, fraternitati veſtrae, de qua plenam in Domino fiduciam reportamus, ad faciend. et exercend. omnia quae nos facere et exercere poſſemus, ſi in praefata dioec. perſonaliter praeſentes eſſemus, loci dioeceſano abſente committimus vices noſtras; abſolvendi nihilominus juxta formam eccleſiae omnes ad pacem domini regis venientes, a ſententia excommunicationis dudum in Oxon. concilio lata contra injuſte turbantes pacem domini regis et regni, ac malefactores alios quoſcunque, illis duntaxat exceptis, quorum abſolutio ſedi apoſtolicae ſpecialiter reſervatur, vobis plenam poteſtatem auctoritate praeſentium concedentes. In cujus rei teſtimonium, etc. Dat. apud Rothelan.

Archiepiſcopi Cantuar. epiſtola, ne jus patronatus tractetur in curia regis. Ex reg. Peckh. fol. 178. a.

FRATER J. etc. dilecto filio nobili viro domino Rogero de Mortuomari ſalutem, gratiam, et benedictionem. Non ſine dolore cordis accepimus, quod, veſtro interveniente patrocinio et conſenſu, dilecta filia nobilis mulier domina Iſabella filia veſtra venerabili fratri noſtro domino A. Dei gratia epiſcopo Aſſaven. ſuper jure patronatus movet in curia regia quaeſtionem, quod inauditum eſt, ex quo fides chriſtiana in Walliae partibus inolevit. Quamvis igitur honorem veſtrum intime diligamus, et amicitiam, de qua ſperamus adhuc in Domino, plurimum extollamus; diſſimulare tamen non poſſumus, quin, cum neceſſitas ingruerit, nos pro conſervandis eccleſiae noſtrae libertatibus murum et pugilem opponamus. Hinc eſt, quod cum vexatio dicti fratris et coepiſcopi noſtri illicita in Dei injuriam et libertatis eccleſiaſticae turbationem manifeſte redundat, dilectionem veſtram, quam ſemper in Domino volumus proſperari, rogamus affectione, qua poſſumus, ampliori, pariter et monemus, cum ſine praevaricatione juramenti noſtri aliter facere nequeamus, quatenus a vexatione dicti fratris noſtri faciatis deſiſti; inducentes filiam veſtram, ut alia via canonica, ſecundum quod in Walliae partibus eſt hactenus uſitatum, jus ſuum acquirat: ſcientes pro certo, quod ſi in ſubverſionem libertatis eccleſiaſticae dictam cauſam in curia regia ulterius proſequatur, incidet in excommunicationis ſententiam latam in libertatis eccleſiaſticae turbatores; nec poterimus dictum fratrem noſtrum in ſua juſtitia relinquere deſolatum. Valeatis. Datum apud ſanctum Dionyſium viii. cal. Decem.

Alia ejuſdem de eadem materia. Ibid.

FRATER J. etc. dilectae in Chriſto filiae ac nobili dominae Iſabellae de Mortuomari ſalutem, gratiam, et benedictionem. Cupientes honorem veſtrum ſemper in Domino proſperari, et ad ea praecipue actus veſtros et voluntatem extendi, quae ſolius Dei honorem reſpiciunt et animae veſtrae ſalutem; non ſine vehementi admiratione et dolore cordis intelleximus, quod vos venerabilem fratrem noſtrum dominum A. epiſcopum Aſſaven. trahitis coram juſtitiariis domini regis in cauſam ſuper jure patronatus, quod de Wallia inauditum eſt ab exordio naſcentis ibidem fidei chriſtianae: ex cujus cauſae proſecutione timemus valde, ne in excommunicationis ſententiam latam in turbatores eccleſiaſticae libertatis incidere poſſitis, ſi iſta improbitas perſeveraret; de quo plurimum doleremus. Quocirca dilectionem veſtram rogamus affectu, quo poſſumus, ampliori, monemus etiam ſub debito, quo tenemur, libertates eccleſiaſticas defenſare, quatenus providentes vobis de ſanioris et melioris viae progreſſu a dicti fratris et coepiſcopi noſtri vexatione penitus deſiſtatis, et juſtitiam veſtram ſecundum conſuetudinem Walliae hactenus obtentam pacifice ab eccleſiis partium earundem licite adquiratis. Scientes quod, quia proceſſum veſtrum in hac parte manifeſte videmus eccleſiaſticis libertatibus repugnare, ſana conſcientia diſſimulare non poſſumus, quin pro eccleſia juvemus fratrem noſtrum epiſcopum Aſſaven. Tantum igitur exhortationis noſtrae gratia circa praemiſſa facere ſtudeatis, ut per aliam viam, quam incepiſtis, jus veſtrum, quod vos habere dicitis, quod mere ad cognitionem eccleſiae pertinet, evincatis; et nos etiam contra vos, quod nollemus, in hac cauſa procedere minime compellamur. Valete. Datum apud ſanctum Dionyſium viii. cal. Decem.

Publicatio

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
MARTINI IV. 2.	JOHAN. PECKHAM 4.	1282.	EDWARD. I. 10.

Publicatio ſententiae archiepiſcopi contra facinoroſos, qui in eccleſia St. Pauli London. enormia ſcelera patrarunt. Ex reg. Giffard. Wigorn. fol. 153. b.

VENERABILI in Chriſto patri domino G. Dei gratia Wigorn. epiſcopo. R. ejuſdem miſeratione London. epiſcopus ſalutem et fraternae charitatis continuum incrementum. Literas venerabilis patris domini J. Dei gratia Cant. archiepiſcopi, totius Angliae primatis nuper ſuſcepimus, tenorem, qui ſubſequitur, continentes. Frater J. permiſſione divina Cant. eccleſiae miniſter humilis, totius Angliae primas venerabili in Chriſto patri domino R. Dei gratia London. epiſcopo ſalutem et fraternam in Domino charitatem. Horrendum nimis catholicis piaculum univerſis nobis veſtris literis nuper innotuit, immunitatem libertatis eccleſiaſticae in eccleſia veſtra S. P. London. fuiſſe laeſam enormiter et confuſam, per quaedam ſceleratiſſima facinora quorundam inimicorum Chriſti prophana rabie inibi perpetrata; utpote effuſionem ſanguinis, mutilationem membrorum violentam, extractionem confugientium ad eam, abſciſſis manibus haerentium oſtiis eccleſiae, horrendam interfectionem taliter avulſorum, et demum abſciſſionem capitum eorundem. Nos igitur advertentes hoc execrabile maleficium in univerſalem eccleſiae ſubverſionem et ſcandalum redundare, volentes vobis in hac parte ad honorem Dei et eccleſiae favorabiliter aſſiſtere, ut tenemur; paternitati veſtrae tenore praeſentium committimus et mandamus, quatenus omnes praedicti facinoroſi ſceleris patratores cum ſuis complicibus et fautoribus quibuſcunque per omnes et ſingulos fratres coepiſcopos noſtros per totam noſtram provinciam faciatis auctoritate noſtra excommunicatos cum ſolennitate debita nunciari; ut ſic rubore ſuffuſi ad ſanctae matris eccleſiae gremium, cujus immunitatem invaſerunt atrociter et laeſerunt, citius convertantur, et caeteris tollatur in poſterum audacia ſimilia perpetrandi; tamdiu exequentes praemiſſa, donec ad emendam parati in forma juris abſolutionis gratiam meruerint obtinere. In cujus rei teſtimonium literas ſigilli noſtri fecimus appoſitione muniri. Valeat in Chriſto et virgine glorioſa. Dat. apud Orſet ii. id. Nov. anno Domini 1282. ordinationis noſtrae quarto. Veſtram igitur paternitatem venerandam attente requirimus et mandamus, quatenus ad hanc execrabilem violentiam in eccleſia noſtra commiſſam, in qua univerſalis eccleſiae libertas violata dignoſcatur, compaſſionis oculum dirigentes, auctoritate dicti domini archiepiſcopi, et eo, ſi placet, favorabilius, quo negotium hujuſmodi familiarius nos contingit, mandatum nobis in hac parte directum executioni debitae demandetis. Bene ſemper in Domino valeat veſtra paternitas reverenda. Dat. apud Orſet vi. cal. Decemb. anno Domini ſupradicto.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
MARTINI IV. 2.	JOHAN. PECKHAM 4.	1282.	EDWARD. I. 11.

Breve regium pro convocando clero ad parliamentum apud Northampton, cum mandato archiepiſcopi Cantuar. Ibid. fol. 166.

VENERABILI in Chriſto patri G. Dei gratia Wigorn. epiſcopo R. ejuſdem miſeratione London. miniſter ſalutem et ſinceram in Domino charitatem. Literas venerabilis patris domini J. Dei gratia Cant. archiepiſcopi, totius Angliae primatis, 16. cal. Jan. recepimus, formam, quae ſequitur, continentes. Frater J. permiſſione divina Cant. archiepiſcopus, totius Angliae primas, venerabili in Chriſto fratri domino R. Dei gratia London. epiſcopo ſalutem et ſinceram in Domino charitatem. Literas domini regis die Mercurii prox. poſt feſtum S. Nicolai apud Hereford. recepimus in haec verba. Edwardus, etc. venerabili in Chriſto patri J. eadem gratia Cant. archiepiſcopo, totius Angliae primati ſalutem. Quia Lewellinus filius Griffini et complices ſui inimici et rebelles noſtri totiens temporibus noſtris et progenitorum noſtrorum regum Angliae pacem regni turbarunt, et rebellionem ſuam et malitiam jam reſumptam continuare non deſiſtunt animo indurato, propter quod negotium, quod ad ipſorum malitiam reprimendam jam incepimus, de conſilio praelatorum, procerum, et magnatum regni noſtri, necnon et totius communitatis ejuſdem ad praeſens proponimus ad noſtram et totius regni pacem et tranquillitatem perpetuam, Domino concedente, finaliter terminare; commodius et decentius eſſe perpendimus, quod nos et incolae terrae noſtrae ad ipſorum malitiam totaliter deſtruendam, pro communi utilitate, laboribus et expenſis fatigemur hac vice, licet onus difficile videatur, quam hujuſmodi turbatione futuris temporibus cruciari, prout tempore noſtro et progenitorum noſtrorum contigit manifeſte: vobis mandamus rogantes, quatenus ſuffraganeos veſtros, et abbates, priores, ac alios ſingulis domibus religioſis praefectos, necnon et procuratores decanorum et capitulorum eccleſiarum collegiatarum, veſtrae et ſuffraganeorum veſtrorum dioeceſ. venire faciatis coram nobis apud Northampt. in octab. S. Hilarii, vel coram fidelibus noſtris, quos ad hoc duximus deputandos; et vos iiſdem die et loco interſitis ad audiend. et faciend. ea, quae pro republica vobis et eis ſuper his oſtendi faciemus; et ad praeſtandum nobis conſilium et juvamen, praeſertim cum veſtrum ſicut aliorum interſit per —— quod negotium jam inceptum ad

ad laudem et honorem Dei, et magnificentiae noſtrae famae et totius regni noſtri et populi pacem et tranquillitatem perpetuam valeamus hac vice, prout intendimus, feliciter conſummare, etc. Teſte meipſo apud Rothelan 22. die Novembris, anno regni noſtri undecimo. Quia igitur regiae majeſtati tenemur, quantum ſecundum Deum poſſumus, obedire, quamvis viarum et temporum et aliorum gravaminum multiplex importunitas videatur huic negotio plurimum adverſari; vobis, his non obſtantibus, dolentes et inviti in virtute obedientiae diſtrictius, ut poſſumus, praecipiendo mandamus, quatenus in forma mandati regii ad praefixos diem et locum venire curetis: citantes nihilominus ad hoc ipſum abbates, priores ac alios ſingulis domibus religioſis praefectos, exemptos quidem in locis non exemptis, ſi talia habeant, et ſi non habeant, per viam aliam efficacem; et eodem modo decanos et capitula, non exempt. pariter et exempt. veſtrae dioeceſis, ut dictis die et loco compareant ob reverentiam regiae majeſtatis de expedientibus reipublicae tractaturi. Citetis inſuper omnes ſuffraganeos noſtrae provinciae ad hoc ipſum; quibus omnibus diſtricte praecipimus, ut in eadem forma ſubditos ſuos in eiſdem die et loco faciant convenire, quod perſonis epiſcoporum eo debet eſſe facilius, quo, ut ſperamus firmiter, circa idem tempus electus Hereford. poterit in eorum praeſentia, favente altiſſimo, conſecrari. Quid autem feceritis in praemiſſis, nos dictis die et loco per veſtras literas patentes, harum ſeriem continentes, curetis reddere certiores. Valete. Dat. Hereford. 4. id. Decembris, A. D. 1282. ord. noſtrae quarto. Quarum auctoritate, tenore praeſentium vos citamus, quod ſecundum formam praelibatam —— ad diem et locum antedict. venire curetis, audituri et facturi quod mandatum nobis in hac parte directum requirit. Valeat. etc. Dat. apud Loddſworth 16. cal. Januarii, A. D. ſupradicto.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
Martini IV. 2.	Johan. Peckham 4.	1282.	Edward. I. 11.

Aliud breve regium archiepiſcopo, epiſcopis, etc. directum de parliamento apud Northampton. Ex reg. Peckham. fol. 101. b.

Edwardus, etc. venerabilibus in Chriſto patribus J. eadem gratia Cant. archiepiſcopo, totius Angliae primati, epiſcopis, abbatibus, prioribus, et aliis domorum religioſarum praefectis, decanis, capitulis eccleſiarum cathed. et collegiatarum de prov. Cant. et eorum procuratoribus apud Northampton in inſtantibus octab. S. Hilarii conventuris, ſalutem. Cum mittimus ad vos dilectum conſanguineum et fidelem noſtrum Edmundum comitem Cornubiae, et dilectos nobis in Chriſto abbatem Weſtmonaſt. theſaurarium noſtrum, et Joh. de Kyrkeby archidiac. Covent. ad quaedam ardua et ſpecialia negotia, nos et vos, et totum regnum noſtrum tangentia vobis nomine noſtro exponenda, dilectiones veſtras affectuoſe requirimus et rogamus, quatenus eiſdem comiti, abbati et Johanni, vel duobus eorum, quos praeſentes eſſe contigerit, firmam fidem adhibentes, ea quae ipſi omnes vel duo eorum vobis nomine noſtro dicent, efficaciter explere et expedire curetis amore noſtri, prout vobis ſcire facient ex parte noſtra. In cujus rei teſt. has literas noſtras fieri fecimus patentes. Teſte meipſo apud Rothelan. quinto die Jan. anno regni noſtri undecimo.

Excuſatio veniendi ad concilium epiſcoporum et cleri prov. Cant. apud Northampton, cum procuratorio. Ex reg. Giffard Wigorn. fol. 148.

Sancto patri et reverendo domino J. Dei gratia archiepiſcopo Cant. totius Angliae primati G. permiſſione divina miniſter eccleſiae Wigorn. ſubjectionem omnimodam cum honore et reverentia debitis tanto patri. Quia noſtri corporis gravi et diuturna infirmitate detenti, ſanctae congregationi confratrum et coepiſcoporum ac praelatorum aliorum provinciae Cant. in octab. ſancti Hilarii apud Northampton celebranda non valemus perſonaliter intereſſe, dilectos nobis in Chriſto magiſtros Rob. archidiac. Glouc. et Jo. de Perleg. noſtrum officialem conjunctim et diviſim noſtros conſtituimus procuratores, ad omnia facienda, quae faceremus ſeu facere deberemus, ſi perſonaliter tunc praeſentes eſſemus. Ratum habituri et gratum quicquid eadem ven. congregatio duxerit ſtatuend. Et inſuper ſupplicamus humiliter et devote, quatenus in ea, et in actu conſecrationis domini electi Hereford. eccleſiae, ſi tunc fieri debeat, habere dignemini noſtram abſentiam benignius excuſatam. Valeat ſemper in Chriſto veſtra paternitas reverenda. Dat. —— vii. id. Jan. 1282.

Breve regium de clero convocando apud parliamentum Eboraci habendum. Ex rot. Walliae, xi. Edw. I. m. 4. Dorſo. et Pryn. Tom. 3. eccl. juriſd. p. 303.

Ex his rotulis conſtat breve regium ejuſdem cum illo ad archiepiſcopum Cantuar. directo formae archiepiſcopo Eboracenſi fuiſſe tranſmiſſum. Dicitur enim ibidem, " conſimiles literae et de eadem data diriguntur archiepiſcopo Eborum, quod ſuffraganeos, etc. venire faciat coram

rege

rege apud Eborum in octabis praedictis, vel coram fidelibus noſtris, quos, " etc. In hoc tamen duo haec parliamenta differebant, quod illud Northamptoniae per duo brevia, aliud clero, aliud laicis directum, hoc Eboraci per unum ſolum breve congregabatur : uti patet ex ſequentibus.

Rex venerabilibus in Chriſto patribus epiſcopis, abbatibus, prioribus, capitulis eccleſiarum cathedralium et collegiatárum de provincia Eborum, et eorum procuratoribus, ac toti communitati cleri provinciae ejuſdem, militibus, liberis hominibus, communitatibus, et omnibus aliis de ſingulis comitatibus ultra " Trentam " apud Eborum in inſtantibus octabis S. Hilarii conventuris, ſalutem. Cum nos occaſione praeſentis expeditionis noſtrae Walliae ad malitiam et rebellionem Wallenſium inimicorum noſtrorum reprimendam, et ad perpetuam pacem regni noſtri faciendam, ad quam toto corde intendimus, ſubſidio fidelium noſtrorum regni noſtri opus habeamus ad praeſens; nos de benevolentia venerabilis patris " W. Eborum " archiepiſcopi, Angliae primatis, et de circumſpectione dilecti clerici et ſecretarii noſtri " Antonii Beke, " archidiaconi Dunelmenſis fiduciam gerentes ſpecialem, eiſdem archiepiſcopo et Antonio tenore praeſentium plenam damus poteſtatem petendi et procurandi nomine noſtro, juxta formam per nos eis inde traditam et injunctam, ſubſidium ad opus noſtrum a fidelibus noſtris ſingulorum epiſcoporum et comitatuum regni noſtri ultra " Trentam. " Et ideo vobis mandamus rogantes, quod iiſdem archiepiſcopo et Antonio in hac parte firmam fidem adhibentes, ea quae circa praemiſſa vobis dicent, modis omnibus expleatis, prout ipſi vobis ſcire facient ex parte noſtra. In cujus, etc. Teſte rege apud Rothelan i. die Januar.

Praeter hoc breve aliud eodem anno Roberto epiſcopo Dunelmenſi dirigitur dat. 6. die Januar. eum cum abbatibus, prioribus, decanis, capitulis infra epiſcopatum Dunelmenſem conſiſtentibus ac militibus, liberis hominibus, communitatibus burgorum et villarum ejuſdem epiſcopatus, ad aliud parliamentum in epiſcopatu Dunelmenſi pro ſubſidio regi concedendo celebrandum exhortans. Conſtat hoc ex Rot. et Pryn. ſuperius citatis.

In regiſtro Jo. Romani archiepiſcopi Ebor. fol. 3. b. mentio fit ſubſidii de triceſima parte a clero Ebor. regi ad bellum contra Wallenſes movendum conceſſi, et ſub poena cenſurarum eccleſiaſticarum ab hoc archiepiſcopo petiti. An illud conceſſum fuerit in hoc parliamento Eboracenſi, adeo manifeſte non liquet; hoc tamen ex regiſtro fol. 4. certum eſt Johannem archiepiſcopum Ebor. multa publicaviſſe mandata de colligendis decimis tempore bonae memoriae domini Willelmi praedeceſſoris ſui a clero Ebor. domino regi conceſſis.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
Martini IV. 3.	Johan. Peckham 5.	1283.	Edward. I. 11.

Convocatio cleri provinciae Cantuar. Londini apud Novum Templum. Ex reg. Peckham fol. 83. b.

Concilium in octabis ſancti Hilarii Northamptoniae coadunatum mandato regio obtemperare haud potuit, quia major pars cleri non fuerat debito modo ad illud vocata. Unde unanimi conſenſu illius concilii archiepiſcopus Cant. aliud mandatum epiſcopo London. dirigebat ad congregandum epiſcopos, praelatos, et totum clerum provinciae Cant. apud Novum Templum London. a die Paſchae in tres ſeptimanas, anno Dom. 1283. Mandatum tale fuit.

" Frater J. etc. epiſcopo London. etc. Quoniam in congregatione ad inſtantiam domini regis habita Northamptoniae in octabis S. Hilarii, nunciis ejuſdem domini regis ſuper quibuſdam nobis et ſuffraganeis noſtris, ac clero praeſenti, ibidem ex parte ipſius expoſitis, tum propter abſentiam maximae partis cleri tunc temporis modo debito non vocati, tum propter alia diverſa, ad plenum non potuit reſponderi, de communi omnium tunc praeſentium conſilio extitit ordinatum, ut noſtis, quod clerus totus Cant. provinciae ad certos diem et locum pro danda reſponſione hujuſmodi congregetur. Quocirca fraternitati veſtrae tenore praeſentium praecipiendo mandamus, quatenus confratres noſtros epiſcopos Cant. eccleſiae, ſuffraganeos omnes et ſingulos, necnon abbates, priores, ac alios quoſcunque domibus religioſis praefectos, exemptos et non exemptos, decanos eccleſiarum cathedralium et collegiatarum, ac archidiaconos univerſos per Cant. provinciam conſtitutos, citetis vel citari faciatis peremptorie; quod compareant coram nobis, per ſe, vel per procuratores ſufficienter inſtructos, ſeu conveniant apud Novum Templum London. a die Paſch. in tres ſeptimanas, ſuper his quae ex parte domini regis in congregatione praedicta expoſita fuerant, tractaturi, ac ulterius facturi, quod Dominus inſpirabit. Singuli inſuper epiſcopi, ſicut in dicta congregatione proviſum fuerat, circa diem praedictum clerum ſuae dioeceſis in aliquo loco certo congregari faciant, et eadem quae ex parte regis nobis propoſita fuerant, diligenter exponi procurent; ita quod ad dictos diem et locum London. de qualibet dioeceſi duo procuratores nomine cleri, et de ſingulis capitulis eccleſiarum cathedralium et collegiatarum ſinguli procuratores ſufficienter inſtructi mittantur, qui plenam et expreſſam poteſtatem habeant una nobiſcum et confratribus ſuper praemiſſis tractandi, et conſentiendi his, quae ibidem ad honorem eccleſiae, conſolationem domini regis, et pacem regni cleri communitas providebit. De nominibus vero abbatum, priorum, et aliorum religioſorum, decanorum, archidiaconorum, procuratorum, tam cleri cujuſlibet dioeceſis, quam capitulorum ſinguli epiſcopi pro ſuis dioeceſibus ad dictos diem et locum per ſuas literas diſtincte nos certificent

et aperte. Vos autem, quos tunc praeſentes adeſſe volumus, nobis reſcribatis per veſtras literas patentes, harum ſeriem continentes, qualiter praeſens mandatum noſtrum fueritis executi. Dat. Northamptoniae xii. calend. Febr. anno Dom. MCCLXXXII."

Ad hanc convocationem rex tres miſit commiſſarios per breve epiſcopis, etc. directum hujus tenoris.

"Rex vener. patribus, epiſcopis, abbatibus, prioribus, decanis, capitulis eccleſiarum cathedr. et collegiat. de prov. Cant. et eorum procuratoribus, ac toti communitati cleri provinciae ejuſdem, ad inſtantes tres ſeptimanas Paſchae Lond. conventuris, ſalutem. Dilectos et fideles noſtros Edmundum comitem Cornubiae, abbatem Weſtmon. theſaurarium noſtrum, et Johannem de Kirkeby, archidiac. Coventr. pro negotio noſtro vobis per ipſos nuper apud Northamp. ex parte noſtra expoſito, proſequendo ad vos duximus deſtinandos; vos affectuoſe rogantes, quatenus praedictis comiti, abbati, et Johanni, vel duobus ipſorum, quos praeſentes eſſe contigerit, in his quae vobis circa praemiſſa ex parte noſtra referent viva voce, adhibeatis firmam fidem. In cujus, etc. Apud Aberconwy in Snaudon 18 April." Ex rot. Walliae xi. E. 1. m. 2. apud Pryn. To. 3. eccl. juriſd. p. 303.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
MARTINI IV. 3.	JOHAN. PECKHAM 5.	1283.	EDWARD. I. 11.

Archiepiſcopi literae ſynodales epiſcopo Bath et Well. de ſubſidio terrae ſanctae a rege ablato. Ex reg. Peckh. fol. *66.* b.

FRATER J. etc. vener. in Chriſto fratri domino B. Dei gratia Bathon. et Wellen. epiſcopo ſalutem, et ſinceram in Domino charitatem. Ex parte omnium coepiſcoporum noſtrorum in ultima congregatione noſtra London. praeſentium, et procuratorum abſentium, vobis ſcribimus quae ſequuntur, ut ea ex parte noſtra et illorum intimetis, ſi placet, domino noſtro regi, de eo videlicet quod, ſicut publice praedicatur, et certum eſt, ſacrae aedes in quibus depoſita erat pecunia, pro ſubſidio terrae ſanctae collecta, fuerunt dominica qua cantatur "Laetare Jeruſalem," eadem quidem hora, per Angliam ſpoliatae, ipſa pecunia, ut dicitur, aſportata. Nec eſt dubium, quin ſpoliatores hujuſmodi in excommunicationis ſententiam pluribus rationibus inciderunt ipſo facto. Et quia ipſi per mandatum regium ſe excuſant, ſe hoc de ejus mandato feciſſe temere aſſerentes, quod nimis redundat in dedecus regiae majeſtatis; ſcire deſiderant nobiſcum fratres et coepiſcopi noſtri, quibus modis valeamus dictum dominum regem apud intrinſecos et extrinſecos excuſare. Quocirca fraternitatem veſtram totis praecordiis exoramus, ut ſi quid explorare potueritis, quod in hac parte dominum regem valeat excuſare, velitis id nobis per latorem praeſentium literarum intimare, et hoc dicere velitis domino noſtro regi nos vobis ſcripſiſſe ex parte omnium praedictorum, ſicut ipſi Domino unicordi. Ad hoc grave ſcandalum credimus imminere, ſi dominus rex circa factum eccleſiae de Crundale, quam dominus Winton. epiſcopus contulit bono et honeſto viro domino Petro de Geldeford, capellano noſtro, procedat, ſicut eum dicitur proceſſurum; ipſam eam eccleſiam Jacobus de Hiſpania puer, ut dicitur, inhabilis prius tenuit occupatam, quam dominus rex voluit conferri cuidam medico Jeruſalem ſcientiam et linguam propriam non habenti. Cum igitur dictus Jacobus non ſit capax beneficii, tum quia minor annis et illegitimus, ut dicitur, nec ſecum ſit auctoritate apoſtolica diſpenſatum, dominum regem velitis inducere propter Deum, ut in hac parte quicquam faciat aut fieri praecipiat, quod poſſit in dedecus ſuum aut laeſionem libertatis eccleſiaſticae aliquatenus redundare; quia certum eſt iſtud, ſi aliquod inhoneſtum fiat, ad ſanctae Romanae eccleſiae notitiam perventurum, ex quo plurimum offendetur. Valete ſemper in Chriſto; ſignificantes nobis ſtatum veſtrum, quem deſideramus ſemper in Domino proſperare. Datum apud Novum locum iii. idus Maii.

Indulgentia ab archiepiſcopo Cantuar. conceſſa in honore beatae virginis. Ibid. fol. 108. b.

UNIVERSIS Chriſti fidelibus, ad quorum notitiam praeſens pagina pervenerit, frater J. permiſſione divina Cant. eccleſiae miniſter humilis, totius Angliae primas, ſalutem, et ſinceram in Domino charitatem. Matrem Dei virginem glorioſam terreno et caeleſti praelatam imperio, cujus eſt in Jeruſalem poteſtas, prae caeteris creaturis, nullus ſufficit mortalium condignis cultibus venerari; cujus patrocinio nihil ſub Deo utilius eſſe poteſt. Proinde non ſolum noſtrae miſeriae, verum etiam cunctorum fidelium credimus nos ſaluti proficere, ſi eos in tam ſacroſanctae matris obſequia provocemus. Quia igitur ipſius ſanctae Mariae tota erat vita jejunium, ciboque utebatur, qui mortem arceret, non delicias miniſtraret, quippe quam tanquam fumi virgulam aſcendentis frugalitas effecerat, propter quod pater ſanctiſſimus beatus Franciſcus, a feſto apoſtolorum uſque ad aſſumptionem ejuſdem virginis ipſius inhaerendo veſtigiis, continue jejunabat. Nos ad tantae imperatricis gloriam pii patris commendantes exemplum, univerſis Chriſti fidelibus veraciter poenitentibus, qui quadragenam totam praedictae aſſumptionis ſolennia praecedentem, quae in octabis apoſtolorum dignoſcitur inchoari, ad ipſius ſanctae

Dei genitricis honorem devote jejunando percurrerint, pro die qualibet qua jejunant de ipſius affluentiſſimis meritis confidentes, decem dies indulgentiae concedimus per praeſentes; illis autem, qui fragilitate corporum praepediti non continuatis, ſed interpolatis diebus decreverint jejunare, juxta dierum numerum ſimilem indulgentiae gratiam impertimur, qui tamen, hac ſpeciali cauſa ceſſante, minime jejunarent. Univerſis etiam, qui ob ejuſdem reverentiam hanc indulgentiam duxerint publicandam, toties aequalem concedimus gratiam, quoties eam coram multitudine fidelium reverenter publicaverint et devote. In cujus rei teſtimonium perenne ſigillum noſtrum duximus praeſentibus apponendum. Valete in Chriſto et eadem virgine glorioſa. Datum apud Suthmalling non. Julii, anno Dom. 1283. ordinationis noſtrae quinto.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
MARTINI IV. 3.	JOHAN. PECKHAM 5.	1283.	EDWARD. I. 11.

Mandatum archiepiſcopi Cantuar. pro convocatione apud Novum Templum London. Ex reg. Peckh. fol. 84. ſeq.

FRATER Jo. vener. fratri dom. Ricardo Dei gratia London. epiſcopo ſalutem, gratiam, et benedictionem. Satis memoriam veſtram credimus retinere, qualiter nuper ultima die congregationis noſtrae apud Lameth. per procuratores cleri provinciae noſtrae poſt datam eorum reſponſionem in ſcriptis ſuper petitione dom. regis facta Northampton. de decima triennali, nobis et confratribus noſtris extitit ſupplicatum, ut novas eis concederemus inducias ad tractand. et deliberand. ſuper ſecunda petitione domini regis de concedendo ſibi a clero pro utilitate publica aliquo ſubſidio liberali; praeſertim cum ſuper ipſa petitione, quae nova fuit, prius non tractaverant, nec ſe ad hoc eorum poteſtas, quae limitata fuerat, extendebat. Nos autem eorum juſtis et rationabilibus in hac parte petitionibus annuentes, de veſtro, et aliorum confratrum noſtrorum ibidem praeſentium conſilio viva voce praecepimus et injunximus, ſicut ſcitis, ut vos et ſinguli fratrum eorundem, abbates, priores, ac alios quoſcunque domibus religioſis praefectos, exemptos et non exemptos, decanos eccleſiarum cathedralium et collegiatarum, archidiaconos, et omnes in ſuis dioeceſ. conſtitutos citetis, et citent, vel citari faciant peremptorie; quod compareant ſeu conveniant coram nobis per ſe, vel per procuratores ſufficienter inſtructos apud Novum Templum London. a die S. Mich. prox. venturi in tres ſeptimanas, ſuper dicta petitione ultima facta ex parte domini regis reſponſuri; et facturi ulterius, quod altiſſimus inſpirabit. Et ut in praemiſſis expeditius, et commodius procedatur, volumus et mandamus, ut de ſingulis dioeceſ. noſtrae provinciae duo procuratores nomine cleri, et de ſingulis capitulis eccleſiarum cathedralium et collegiatarum ſinguli procuratores ſufficienter inſtructi mittantur, prout alias extitit demandatum. Quia vero nonnulli fratrum et coepiſcoporum noſtrorum in praefatis praecepto et injunctione noſtrā non fuere praeſentes; fraternitati veſtrae committimus, et firmiter injungendo mandamus, quatenus omnibus et ſingulis coepiſcopis et ſuffraganeis noſtris ibidem tunc abſentibus praeſcripta omnia et ſingula faciatis, per veſtras patentes literas, harum continentes ſeriem, nunciari, ut ea fideliter in ſuis dioeceſibus exequantur. Vos inſuper et caeteri omnes coepiſcopi noſtri praedicti dictis die et loco praeſentes ſitis, et conveniatis nobiſcum, ſuper his et aliis, quae honorem Dei et animarum ſalutem reſpiciunt, tractaturi. Qualiter autem praemiſſa fueritis executi, nobis dicto die, veſtris patentibus literis, harum ſeriem continentibus, fideliter intimetis. Valete. Datum ——

[Data deeſt, ſed patet datam fuiſſe inter iv. id. April. et iii. id. Maii, anno 1283. Inſtrumenta hic ordinem temporis praeciſe obſervant. Videtur fuiſſe ſynodum eccleſ. ſtatim poſt finem convocationis antecedent. priuſquam epiſcopi abiiſſent. In ea conſtitutionem factam fuiſſe, Redingenſi male aſſutam: quod notandum.]

Archiepiſcopi Cantuar. mandatum de convocatione London. et praeviis ſynodis dioeceſanis per provinciam Cantuar. celebrandis. Ibid. fol. 86. b.

FRATER Johannes permiſſione divina, etc. venerabili in Chriſto fratri dom. Ricardo Dei gratia London. epiſcopo ſalutem, et ſinceram in Domino charitatem. Quia nonnulla nobis occurrunt pro utilitate communi in prox. noſtra congregatione London. pertractanda, quae ſine fratrum et coepiſcoporum noſtrorum praeſentia perſonali nequeunt feliciter expediri; fraternitati veſtrae tenore praeſentium committimus, et firmiter injungendo mandamus, quatenus praedictos fratres et coepiſcopos noſtros omnes et ſingulos citetis peremptorie, quod ad tres ſeptimanas poſt feſtum S. Michaelis prox. ventur. apud Novum Templum London. ſuam nobis exhibeant praeſentiam, nobiſcum ſuper his, quae ad Dei et eccleſiae ſuae cedunt honorem et gloriam, tractaturi. Exequentes nihilominus quod vobis tam de noſtrorum fratrum convocatione, quam cleri noſtrae provinciae, ſeu procuratorum ſuorum alias duximus noſtris literis demandandum. Et quia praedictum clerum, ſeu ipſius procuratores nolumus inanibus et ſupervacuis vexari laboribus, nec noſtrum etiam in hac parte conatum inutilem reputari; praecipimus et mandamus tenore praeſentium, interim, ut ſinguli epiſcopi noſtrae provinciae clerum ſibi ſubjectum in

aliquo

aliquo certo loco convocari faciant, ad tractandum ſuper ultima petitione domini regis facta London. in ultima congregatione noſtra de liberali ſubſidio ſibi a clero parando, ut in dicta congregatione noſtra futura inde per ipſius cleri procuratores certa detur reſponſio ſine dilationis taedio longioris. Vos inſuper eadem in veſtra dioeceſi facientes praefatae congregationi perſonaliter interſitis; certificantes nos per veſtras patentes literas, harum ſeriem continentes, qualiter tam primum, quam praeſens mandatum noſtrum in hac parte fueritis executi. Hoc idem et caeteris coepiſcopis noſtris et fratribus injungentes, valete. Datum apud Aldington viii. idus Auguſti, anno Domini 1283. ordinationis noſtrae quinto.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
MARTINI IV. 3.	JOHAN. PECKHAM 5.	1283.	EDWARD. I. 11.

Inſpectio et confirmatio compoſitionis inter Dom. Bonifacium B. M. Cant. archiepiſcopum, et priorem et convent. eccleſ. Wigorn. ſede Wigorn. vacante. Ex reg. Peckh. fol. 110. b.

UNIVERSIS S. matris eccleſiae filiis ad quorum notitiam praeſentes literae pervenerint, frater J. permiſſione divina Cantuar. eccleſiae miniſter humilis, totius Angliae primas ſalutem, et ſinceram in Domino charitatem. Literam bonae memoriae domini Bonifacii praedeceſſoris noſtri haec inſpeximus continentem. Omnibus S. matris eccleſiae filiis, ad quos pervenerit haec ſcriptura, Bonifacius miſeratione divina archiepiſcopus Cantuar. totius Angliae primas ſalutem in Domino ſempiternam. Inter pacis et diſcordiae, tranquillitatis et diſſenſionis ſemitas, quamdiu laboramus in via poſiti, libenter advertimus, quam dulce ſapiat in pacis pulchritudine delectari, quantumque amaritudinis afferat moleſta diſſenſio. Charitatis enim, quam pax nutriverat, refrigerium abjicit, cogitationes malas immittit, cor impellit et elevat; ex hoc lites et jurgia ſuboriri contingit, expenſae fiunt inutiles, lites ex litibus oriuntur; bona pauperum, quae praeſertim eccleſiaſtici viri multo pretio deberent redimere, ut ipſis pauperibus, quae ſua ſunt, redderent, conſumuntur. His igitur animum noſtrum pulſantibus, eum habentes prae oculis Jeſum Chriſtum, qui ut pacem emeret, ſanguinem ſuum fudit, pacem amplectimur, ut ad pacis vinculum verbo pariter et exemplo diffidentium animos invitemus. Eapropter cum inter nos eccleſiae noſtrae Cant. nomine ex parte una, et religioſos viros priorem et capitulum Wigornien. eccleſiae ex altera, ſuper juriſdictione et poteſtate epiſcopali in civitate et dioec. Wigorn. ſede Wigorn. vacante, mota fuiſſet materia quaeſtionis, et in domini legati praeſentia, dum eſſet in partibus Anglicanis, aliquantulum agitata, tandemque ad examen curiae Romanae uſque perducta, non abſque multis hinc inde laboribus et expenſis; demum invitante pacis auctore Domino, mediantibus bonis viris et amatoribus unitatis, talis inter nos compoſitio intervenit; viz. quod quotieſcunque et quandocunque ſedem Wigorn. vacare contigerit, prior et capitulum ejuſdem loci, vel ſubprior, mortuo priore, vel extra regnum abſente, quam primum commode poterunt, vacationem hujuſmodi domino archiepiſcopo Cant. ſi in Anglia fuerit, alioquin offic. curiae Cant. literatorie intimabunt. Et ſtatim idem dominus archiepiſcopus, vel ejus offic. ſine mora et difficultate quacunque, priorem Wigorn. qui pro tempore fuerit, vel ejuſdem loci ſubpriorem, priore mortuo, vel extra regnum abſente, donec prior redeat vel creatur; et poſtmodum illum redeuntem vel creatum priorem irrevocabiliter et in ſolidum, officialem ſuum creabit in civitate et dioec. Wigorn. toto tempore vacationis illius, quoad cognitionem cauſarum ad forum epiſcopale ſpectantium; inſtitutionem et deſtitutionem clericorum, electionum examinationem, et confirmationem ac informationem earum dignitatum, et beneficiorum liberam collationem auctoritate concilii et alias rationabiliter faciendam, cuſtodiarum, emendarum, ac proventuum perceptionem, viſitationem, correctionem, ſynodi convocationem, et celebrationem, vicinorum epiſcoporum invitationem, cum canonico cautelae ſtudio cenſuram eccleſiaſticam, et omnem penitus ordinariam juriſdictionem, imperium et poteſtatem epiſcopalem, quae ſine praeſentia epiſcopali poterunt exerceri per dictum priorem aut ſubpriorem, et alios, quos ſibi in his duxerit ſubrogandos, auctoritate curiae Cantuar. plene et integre exercendas. Quae omnia et ſingula, ac ea qualitercunque contingentia dictus prior vel ſubprior per ſe et alios auctoritate praedicta, Wigorn. ſede vacante, libere exercebit. Interim autem ab initio vacationis hujuſmodi uſque ad receptionem ſpecialis commiſſionis praedictae, dictus prior vel ſubprior per ſe et alios, quos ſibi in his duxerit ſubrogandos, auctoritate curiae Cant. ex virtute praeſentis compoſitionis, ne civitas et dioec. Wigorn. judicis praeſentia careant, praemiſſa omnia, et ea quae contingere poterunt, libere, integre, et plenarie exercebit. Et proventuum omnium ac emolumentorum, exceptis procurationibus, quas in eſculentis et poculentis percipiet, tertia parte ſibi pro laboribus et expenſis retenta, domino archiepiſcopo Cant. qui pro tempore fuerit, adminiſtrationis ſuae per ſe vel per alium reddita ratione, fideliter reſtituat duas partes. Nos igitur compoſitionem hujuſmodi ratam et gratam habentes, eam pro nobis et ſucceſſoribus noſtris in perpetuum bona fide promittimus obſervare, et contra eam per nos vel per alium nullo modo venire. In cujus rei teſtimonium, et perpetuam firmitatem, ſigillum noſtrum praeſentibus eſt appenſum. Dat. apud Thenham

Thenham die ſabbati proxima poſt feſtum S. Jacobi apoſtoli, anno gratiae 1268. Hanc igitur compoſitionem, ſicut juſte et rationabiliter facta eſt, tenore praeſentium approbamus, ac etiam confirmamus. In cujus rei teſtimonium ſigillum noſtrum praeſentibus eſt appenſum. Dat. apud Perſoram xvii. cal. Decemb. anno gratiae 1283.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
MARTINI IV. 3.	JOHAN. PECKHAM 5.	1283.	EDWARD. I. 11.

Literae Martini IV. *papae, et archiepiſcopi Cantuar. reſponſum de pecunia terrae ſanctae ſubſidio deſtinata, a rege ſublata.* Ex reg. Peckh. fol. 66. a.

SANCTISSIMO patri ac domino Martino, Dei gratia ſacroſanctae Romanae ac univerſalis eccleſiae ſummo pontifici frater Johannes, permiſſione divina ſacerdos Cantuar. inutilis cum omni reverentia et honore pedum oſcula beatorum. Sanctitatis veſtrae literas xii. cal. Novemb. recepi London. ſub forma inferius annotata. Martinus epiſcopus, ſervus ſervorum Dei vener. fratri archiepiſcopo Cantuar. ſalutem, et apoſtolicam benedictionem. Intellecto nuper quod chariſſimus in Chriſto filius noſter rex Angliae illuſtris pecuniam decimae in regno Angliae per Lugdun. concilium terrae ſanctae conceſſae ſubſidio, quae per collectores a ſede apoſtolica deputatos in ſacris et tutis locis depoſita, ſub fide vigilique cuſtodia ſervabatur, de locis ipſis, ſigillis, ſeriſque violenter effractis, quibus loca eadem firmabantur, motu proprio, pecuniae praefatae cuſtodibus renitentibus et invitis, totaliter amoveri, et ad certum locum pro ſuae voluntatis libito, non abſque magna divinae majeſtatis offenſa, multoque apoſtolicae ſedis contemptu; ac ejuſdem terrae gravi diſpendio, fecerat aſportari, mirati fuimus non modicum et turbati; cum ſine noſtra et ipſius ſedis licentia ſpeciali attemptare talia minime debuiſſet. Unde nos praefato regi noſtras ſub certa forma dirigimus literas, inter alia continentes, ut ipſe diligenti meditatione conſiderans, quantum in hoc ſuum offenderit creatorem, cujus in hac parte negotium agitur, quantum Romanam eccleſiam perturbarit, quantumve laeſerit famam ſuam, pecuniam ipſam in locis, de quibus extitit de mandato dicti regis amota, faciat ſublata difficultate qualibet, excuſationibus ſeu rationibus in literis regiis nobis ſuper hoc tranſmiſſis, expreſſis nequaquam obſtantibus, quas omnino frivolas duximus reputandas, cum integritate reſtitui ſeu reponi, ulterius a ſimilibus abſtinendo, ac etiam eccleſiaſticas aut alias quaſcunque perſonas, penes quas praedicta pecunia eſt depoſita, vel eam deponi contigerit, per apoſtolicam ſedem pro terrae jam dictae commodis diſponendam, per ſe, vel per alium, ſeu alios, nullis impetendo moleſtiis, nullis vexationibus perturbando, illam in hoc efficaciam et ſolicitudinem impenſurus, ut debitae reſtitutionis celeritas aſportationis indebitae auſum redimat, et ſedis praedictae gratia, quam libenter ad filios devotos extendimus, circa eum non immerito augeatur. Nec ipſum larere volumus, quod quantumcunque perſonam ejus ſinceris affectibus proſequamur, regioque libenter deferamus honori, nequaquam pati poterimus, cum non ſit deferendum homini plus quam Deo, quin ſuper hoc, ſi opus extiterit, aliud remedium apponamus. Volumus igitur, et fraternitati tuae per apoſtolica ſcripta in virtute obedientiae diſtricte praecipiendo mandamus, quatenus ad eundem regem te perſonaliter conferens, ipſum juxta datam tibi a Deo prudentiam ex parte noſtra diligenter moneas et inducas, ut infra unius menſis ſpatium poſt monitionem tuam, praedictam pecuniam in locis eiſdem juxta literarum ipſarum tenorem, cum integritate reſtitui faciat ſeu reponi; aperte praedicens eidem, quod cum tantum et tam grave dictae terrae ſanctae diſpendium nolumus, ſicuti nec debemus aliquatenus ſuſtinere, niſi hujuſmodi monitioni parere curaverit, tam contra eum, quam terram ſuam, prout qualitas facti exegerit, et expedire viderimus, procedemus. Et quia hujuſmodi negotium potiſſime inſidet cordi noſtro, volumus, ut de monitione tua, et ipſius regis reſponſione, ac aliis, quae ſuper hoc egeris cum eodem, confici facias duo publica ſimilia inſtrumenta, quae nobis pet latorem praeſentium mittere non poſtponas. Nihilominus ſignificaturus nobis plenarie, quicquid ſuper praemiſſis duxeris faciendum; ut per te ſuper his informati plenius et inſtructi, tutius et efficacius in hac parte procedere valeamus. Dat. apud urbem veterem iii. non. Julii, pontificatus noſtri anno tertio. Huic igitur ſanctitatis veſtrae mandato vires et vota ſubjiciens reverenter, requiſito indilate rege praedicto, repertoque in finibus Walliae, poſt literas veſtras eidem directas, quas ipſius intuli manibus, literas etiam veſtrae beatitudinis mihi miſſas, coram ipſo et magnatibus ſuis tunc praeſentibus, expoſui vulgariter, et aperte; tandemque expoſiti auctoritate mandati regem ipſum monui ſuper tribus: "primo," ut pecuniam decimae ſuis juſſionibus aſportatam faceret integraliter infra menſem ad priſtinae loca cuſtodiae reportari tantae devotionis promptitudine, qua poſſet aſportationis maculam expiare; "ſecundo," ut de caetero a talibus auſibus penitus abſtineret; adjungens quod licet ipſum apoſtolica clementia in chariſſimorum filiorum numero complectatur, ſi tamen ipſum contingeret in talibus offenſionibus de caetero inveniri, nec poſſe eam nec velle virgam ei correctionis ſubtrahere, ne parendo homini, divinis injuriis, quas non corrigeret, aſſentiret. "Tertio," ne cuſtodibus vel depoſitariis pecuniae memoratae aliquid hujuſmodi occaſione moleſtiae vel gravaminis irrogaret. Quibus ſilenter ac reverenter auditis, tandem cum ſuis deliberatione prachabita, ad ſibi propoſita ſic reſpondit. Ad "primum" inquiens, quoniam non fuiſſet neceſſarium

ceſſarium pro hac cauſa ſummum pontificem nobis ſuas literas deſtinaſſe, nec archiepiſcopum ad regiam acceſſiſſe praeſentiam, cum pene duobus elapſis menſibus pecuniam praedictam juſſerimus reſtitui cum effectu. Ad "ſecundum" ſubjungens, quod nihil indebitum intendebat de caetero contra eccleſiam attemptare. Ad "tertium," miramur, aſſerens, quare ad illos cuſtodes jubemur ſpecialiter innocentiam cuſtodire, cum noſtri ſit propoſiti immobilis conceptio, ſicut et debitum regiae dignitatis, nullum laedere pro viribus innocentem. Demum juxta mandati veſtri beneplacitum, pater ſancte, feci fieri publica inſtrumenta, praecepta veſtra reverenter et diligenter, ſicut potui, in omnibus executus. Ad haec noverit veſtrae providentia ſanctitatis, quod licet communiter fide dignis teſtimoniis aſtruatur, quod praedicta pecunia ſit juxta juſſionem regiam ſuis cuſtodiis reſtituta; hujus tamen praeciſa veritas ſciri non poterit, niſi per illos, qui ipſius noverunt pondus, numerum, et menſuram. Cuſtodiat Dominus incolumitatem veſtram eccleſiae ſuae ſanctae per tempora longiora. Scriptum penultima die Novembris.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
MARTINI IV. 3.	JOHAN. PECKHAM 5.	1283.	EDWARD. I. 11.

Archiepiſcopus Martino IV. *papae de eadem materia.* Ex reg. Peckh. fol. *66*. b.

SANCTISSIMO patri ac domino Martino, Dei gratia ſacroſanctae Romanae ac univerſalis eccleſiae ſummo pontifici frater J. permiſſione divina Cantuar. eccleſiae miniſter humilis cum omni devotione et reverentia pedum oſcula beatorum. Licet fide dignis aſſertionibus intellexerim, pater ſanctae, pecuniam decimae terrae ſanctae ſubſidiis in regno Angliae aſſignatae, quae per miniſtros publicos aſportata fuerat, locis ſuis fuiſſe juſſione regis reſtitutam; ipſa tamen non ſine periculo remanere dicitur collocata, dum cuſtodes priſtini reſtitutae neſciunt quantitatem, quamvis in ſacculis, et ſub ſignaculis ſimilibus, et ejuſdem molis apparentia, ut ſublata fuerat, afforis videatur; nec ſe putant ad ejuſdem cuſtodiam, ut prius fuerant, ſicut dicitur obligatos. Haec idcirco, pater ſanctiſſime, veſtrae providentiae inſinuo humiliter, ut eoſdem cum celeritate debita dignemini ad dictae pecuniae ſolicitam cuſtodiam more priſtino excitare. Cuſtodiat Dominus incolumitatem veſtram eccleſiae ſuae ſanctae per tempora longiora. Scriptum penultima die Novembris.

Epiſtola Richardi epiſcopi London. archiep. Cant. de jure Cant. eccleſiae. Ib. fol. 88.

REVERENDO in Chriſto patri dom. J. Dei gratia Cant. archiepiſcopo, totius Angliae primati R. ejuſdem miſeratione divina London. eccleſiae miniſter humilis ſalutem in ſalutis auctore, cum reverentia et obedientia tam debita, quam devota. A veſtra ſancta et ſincera conſcientia emanare non credimus, ut cuiquam ſubditorum irrogetur injuria, cum ſtatum veſtrum divina providerit diſpoſitio, ad refugium oppreſſorum. Verum, ſicut nuper intelleximus Henricum de Stokes, rectorem eccleſiae de Wetireſfeld noſtrae dioeceſis, ſuper pluralitate beneficiorum in noſtra juriſdictione per decanum de arcubus, ad quem in aliena juriſdictione ſic citare non pertinet ex officio, ad veſtrum evocari feciſtis examen, de quo miramur non modicum; praecipue cum ſubditus ſuffraganei, niſi in certis caſibus metropolitano non ſubſit, quorum nullus ad praeſens vobis, ut aeſtimamus, occurrit; quatenus ex forma citationis ſibi factae convinci poterit, vel ex tenore articuli, quem ſub ſigillo veſtro vidimus contineri. Quia igitur tam evidentem eccleſiae noſtrae, et juriſdictionis noſtrae uſurpationem, ſine gravi praejudicio eccleſiae, cui aſtringimur, et abſque proprio ſuſtinere periculo non valemus; ſanctam paternitatem veſtram totis exoramus viſceribus, quatenus ut deinceps deſiſtatur a talibus jubere velitis; alioquin defenſioni eccleſiae noſtrae, cui ſumus in emiſſa coram vobis profeſſione aſtricti, non poterimus, ſicut nec debemus, deeſſe; ſed appellationi et provocationi per nos ex cauſa praemiſſa interpoſitis, quando citatio ſupradicta nobis innotuit, ſi, quod abſit, oporteat, curabimus licet inviti, pro viribus inhaerere. Super praemiſſis veſtrae paternitati placeat nobis per latorem praeſentium veſtrum beneplacitum remandare. Conſervet altiſſimus proſperitatem veſtram per tempora longiora. Dat. apud Clacton non. Feb. 1283.

Reſponſum archiepiſcopi Cant. ad epiſtolam epiſcopi London. Ibid. fol. 88. b. 89. a.

FR. Jo. permiſſione divina Cant. eccleſiae miniſter humilis, totius Angliae primas ven. fratri dom. R. Dei gratia epiſcopo London. ſalutem, et fraternam in Domino charitatem. Licet generaliter ſit gloria innocentiae chriſtianae, ſicut nulli malum pro malo rependere, ſic nec protervienti in talione amaritudinis reſpondere; vindicat tamen hoc ſibi praecellenter proprium profeſſio praelatorum, qui ex ſuperhumeratis ſibi incumbentibus myſteriis ſciunt ſe ſubditorum ſuorum imbecillitates omnium teneri verbo et exemplo ad aequitatis tramitem pro viribus revocare. Proinde, frater chariſſime, licet inſpecta veſtra minaci et praejudiciali pagina noſter paulisper ſtupuerit animus, a gratitudine veſtra talia ſtipendia non expectans; tamen remanſit

manſit nobis, ut credimus, ad vos illibata affectio charitatis, non obſtante quod paulo ante nullis praemiſſis reverentiae aut ſinceri amoris indiciis, nos feciſtis ad tribunal regium revocari. Sane duo per nos vobis illata fuiſſe gravamina cauſamini; 1°. quia Henr. de Stokes ſuper pluralitate beneficiorum ad noſtrum examen fecimus evocari; 2do. quod ipſum per decanum de arcubus citari fecimus, adjungentes quod ſubditus ſuffraganei metropolitano non ſubeſt, niſi in certis caſibus definitis; quaſi velitis jura Cantuarienſis eccleſiae, quae tueri et defenſare juraſtis, ad ſimplicis metropolitani limites coarctare. Ad quod licet ſine reatu perjurii conari minime valeatis; ſperamus tamen, in Dei adjutorio et SS. Cant. eccleſiae meritis confidentes, quod nunquam ad hoc quocunque molimine pertingetis, quantumcunque ſtipati illorum auxiliis, qui aliquoties convenerunt adverſus Dominum et pauperem chriſtum ejus. Demum, frater chariſſime, ſicut fatemini ſubeſſe ſuffraganeorum ſubditos metropolitani judicio in certis caſibus, ſic velitis ad memoriam revocare, antiquam et approbatam conſuetudinem illis caſibus non excludi. Placeat ergo vobis ob Dei reverentiam et eccleſiae matris veſtrae prius conſuetudines agnoſcere, quibus gaviſa eſt Cant. eccleſia uſque modo, partim in jure ſcriptas, partim a doctoribus auctenticis notatas, partim pacifice obtentas provinciae longo uſu, quam in eas injuriae gladium exeratis; attendentes ſolicite circa praedictum Henricum, ne jus nobis veſtra negligentia adquiſitum aliqualiter infringatis, nec decani de arcubus proceſſibus conſuetis parare obicem praeſumatis; pro certo ſcituri, quod nos jura eccleſiae noſtrae intendimus contra omne genus hominum, prout poterimus, conſtanti animo defenſare. Et ne ignorantiam conſuetudinum noſtrarum poſſitis praetendere in velamen injuriae inchoatae; ecce pro pace veſtra, quam ſequi et proſequi cupimus puro corde, dicti negotii proſecutionem ſuſpendimus uſque ad primam congregationem noſtram; ut interim de liberis conſuetudinibus eccleſiae noſtrae poſſitis inſtrui, ſi velitis. Ad hoc, frater chariſſime, attendatis, quod cum eccleſia Anglicana de die in diem enormius ſolito publicis oppreſſionibus conculcetur, hoc a vobis et nonnullis caeteris ſuffraganeis noſtris conſilium et auxilium reportamus, quod, dum procedere totis viribus optamus ad eccleſiam defenſandam, veſtris injuſtis, ſalva reverentia veſtra, quaeſtionibus impedimur; nec hoc eſt inſolitum a tempore Anſelmi Cant. archiepiſcopi per Thomam medium uſque modo; de quo vos coram majeſtate altiſſimi convenimus, niſi ad potiora remedia inpoſterum laboretis. Valete in Chriſto et virgine glorioſa. Dat. apud Suthmalling iv. id. Feb. anno Dom. 1283. ordinationis noſtrae ſexto.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
MARTINI IV. 3.	JOHAN. PECKHAM 5.	1283.	EDWARD. I. 11.

Epiſtola alia Johannis archiepiſcopi Cantuar. ad Richardum epiſcopum London. de cauſis primae inſtantiae in curiam archiepiſcopalem tractis. Ex reg. Peckh. fol. 290.

FRATER Johannes, etc. Richardo Londonienſi epiſcopo, etc. Benignitatis veſtrae literas nobis, ut credimus, in charitatis ſpiritu deſtinatas, plene recepimus, exultantes; vos ſcire volentes, quod ſic intendimus juxta gratiam nobis datam, altiſſimo eo juvante, gratum impendere famulatum, quod nec contra vos, nec quemcunque alium, rancores ſeu indignationis cujuſcunque ſpiritum ſinemus in ſimplicitatis noſtrae pectore remanere; qui vigili ſolicitudine ſtudemus omnes ſine ulla offenſione, prout nobis eſt poſſibile, in charitatis regulis confovere. Veruntamen admirari cogimur vehementer, qualiter et qua conſcientia vos, et quidam alii epiſcopi ſuffraganei noſtri jura et libertates eccleſiae noſtrae Cant. matris veſtrae, ut vobis alias ſcripſimus, de quo nihil nobis penitus reſcripſiſtis, nitimini reſtringere, ut nobis jura ſimplicis metropolitani tantummodo relinquatis, quaſi caput honoratius membrorum deroget dignitati; cum certum vobis eſſe debeat, quod tam a jure ſcripto, quam ſuper jus idem fundata olim conſuetudine diutius obtenta, et a veſtris praedeceſſoribus olim approbata, nos et praedeceſſores noſtri in veſtros et aliorum ſubditos juriſdictionem immediatam in multis caſibus et articulis exercuerimus, et exercuerint libere et in pace. Et ſi jura noſtra et libertates hujuſmodi ſint vobis, ſicut non credimus, incognita; poteſtis, ſicut alias vobis ſcripſimus, ab illis inquirere, quos non latent; ut ſic eccleſiam noſtram in ſuis juribus ac libertatibus, quibus ſemper uſa eſt, dimittatis a veſtris et aliorum impetitionibus expeditam. Minas autem, de quibus in noſtris aliis fecimus literis mentionem, alias non diximus niſi provocationes et appellationes veſtras, quae nobis minantur per vos lites et jurgia praeparari, quod utique, ſi aliud poſſit fieri, minime affectamus. Caeterum fraternitatem veſtram attente requirimus, et in Domino exhortamur, quatenus jura eccleſiae noſtrae et libertates, ſicut praedeceſſores veſtri fecerunt praedeceſſoribus noſtris, nobis dimittatis in pace; non credentes nos contra vos aliquatenus commoveri, quos patriae vicinitas, eccleſiarum connexio, et antiqua familiaritas, aliaque ratio multiplex adeo debet charitatis vinculo foederare, ut nulla debeat inter nos diſſenſionis materia ſuboriri. In fine ſubjungimus, quod ſi ſciretis, quam parum cupimus, quin potius quanto cordis pondere abhorremus, vobiſcum habere vel minimum ſcrupulum turbativum; libenter nos permitteretis in internae tranquillitatis ſilentio cum ſponſa illa tranquillius dormitare, quam adjurantibus caelicis paranymphis per capreas, cervoſque camporum prohibentium a ſacri ſomni deliciis excitare. Valeat, etc. Dat. apud Maghfeld vi. cal. Martii, anno 1283. ordinationis noſtrae vi.

Statutum

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
MARTINI IV. 3.	JOHAN. PECKHAM 6.	1283.	EDWARD. I. 12.

Statutum Johannis Peckham archiepiſcopi Cant. contra impetrantes prohibitiones regias. Ex reg. Peckham et MS. Wilh. Sancroft arch. Cant. apud Tho. Tanner epiſc. Aſſav.

FRATER J. permiſſione divina, etc. dilectis filiis officiali curiae Cantuar. et decano de arcubus London. ſalutem, gratiam, et benedictionem. Quotienſcunque de libertatibus, juribus, et honoribus eccleſiae Chriſti Cantuar. ad cujus regimen divina diſpenſatio miſericorditer nos vocavit, nobis triſtia ſeu minus proſpera nunciantur; eo profundius nos ſtimulant amariſſimae noſtri cordis continuae punctiones, quo ſolicitudo paſtoralis officii, quod noſtris humeris incumbit, ſe laeſum ſentiens machinationibus callidis perverſorum, pro laeſionis hujus remedio oportet edere aliquando ſtatuta poenalia neceſſario contra tales, ne ſub umbra noſtrae conniventiae per inſultus malevolorum ſucceſſivos, creſcente paulatim malitia, dicta eccleſia in ſe ſeu ſuis membris noſtris (quod abſit) temporibus inhoneſtius deformetur. Sane pervenit nuper ad aures noſtras, quod conſiſtorium noſtrum in eccl. B. Mariae de arcubus London. exiſtens (quod quadam peculiari affectione eo magis diligimus, quod comprovinciales Cant. eccleſiae potentiis praeſidentium frequenter oppreſſi, ad illud, tanquam ad fontem juſtitiae, undique confugiunt, ut inde hauriant congruam contra ſuas moleſtias medicinam) novo adinventionis commento per advocatos et procuratores ejuſdem conſiſtorii in cauſarum et negotiorum proceſſibus deturpatur adeo deformiter his diebus, quod ſupereminens eccleſiae Cant. primatia dolebit in brevi, ſe nobilitate tanti conſiſtorii per ingratos, quos alit, famulos totaliter detruncari, niſi feſtinum remedium contra peſtem hujuſmodi citius adjiciat, ut reſurgat. Cum enim advocati ſeu proceres injuſtas dicti conſiſtorii cauſas in ſuae defenſionis fidem ſe proſpiciunt prophana conſcientia ſuſcepiſſe, metuentes ſe ſententialiter ſuccumbere in eiſdem, procurant per ſuos clientulos a cancellaria chriſtianiſſimi regis noſtri vobis, vel uni veſtrum, et parti ſuam juſtitiam proſequenti, literas prohibitorias porrigi; et ulterius attachiamenta fieri, et vos ad placitandum in curia domini regis trahi; licet ſeries prohibitionis exhibitae cauſam non tangat, quae coram vobis judicialiter agitatur. Unde, quanquam dicta domini regis cancellaria juſte concedat literas, quae petuntur; impetrantes tamen juſta regalis curiae liberalitate injuſtiſſime et nequiter in noſtra curia abutuntur, et abuſores hujuſmodi adverſarios ſuos ſe ſic convincere infeliciter gloriantur, et a ſua cauſa cadere compellitur contra juſtitiam juſtus actor; necnon et conſiſtorium noſtrum quod a quocunque gravatos conſuevit ſoliditate ſuae fortitudinis, mediante juſtitia, relevare, cauſis ab eo callide ſic ſubtractis, luctuoſe dimittitur deſolatum, et ad illud confugere cupientes oppreſſiones ſuas eo tolerabilius non abſque moleſtia patiuntur, quod vetitum examen in noſtro conſiſtorio diebus his exuberat tam abunde. Nos igitur advertentes, quod prohibitiones hujuſmodi, licet a curia chriſtianiſſimi regis noſtri juſte proculdubio (ut diximus) concedantur; advocati tamen et procuratores curiae noſtrae ipſas pervertunt improvide per ſuas aſtutias et fallacias logicales, ipſas ſophiſtice in caſibus prohibitis, et a prohibitionibus hujuſmodi diſſonis et diverſis, auſu nefario porrigentes; per quod non tam turbatur quam opprimitur libertas eccleſiae noſtrae, qua a tempore, cujus memoria non exiſtit, hactenus eſt gaviſa: vobis vel alteri veſtrum, quem praeſentem eſſe contigerit, committimus et mandamus, quatenus advocatos et procuratores in cauſis ſeu negotiis, in quibus prohibitiones proferuntur, quae, ut praemittitur, illorum non congruit qualitati, quod per veſtram indaginem ſtatim volumus diffiniri, extunc per menſem continuum a noſtro conſiſtorio ſuſpendatis; et niſi interim a ſententia excommunicationis, in quam ob laeſionem libertatis eccleſiaſticae non eſt dubium ipſos damnabiliter incidiſſe, in forma juris fuerint abſoluti, etiam poſt ſpatium temporis praenotati ad officium ibidem poſtulandi ſeu procurandi nullatenus admittantur, donec eorum communio admitti poterit inter catholicos ſine culpa. Nos enim ipſos in praemiſſis magis reos, quam ſuos clientulos non immerito judicamus, qui cum poſſent in cauſis et negotiis ſuae fidei commiſſis, hujuſmodi peſtem per ſuam induſtriam penitus extirpare, non tam tolerant, quam procurant juriſdictionem noſtrae curiae quotidiano conamine multifarie mutilari, per defenſiones ſecularis potentiae ſacris canonibus non mediocriter inimicas. Praemiſſa decrevimus et mandamus futuris temporibus ter in anno in pleno conſiſtorio de arcubus London. ſolenniter ac publice recitari, ne ignorantia eorundem cavilloſe compoſita excuſationem praetendere valeat picturis mendacibus ſophiſtice colorandam. Dat. apud Otteford vii. id. Martii, anno Domini MCCLXXXIII. ordinationis noſtrae ſexto.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
MARTINI IV. 4.	JOHAN. PECKHAM 6.	1284.	EDWARD. I. 12.

Literae regis Edwardi cardinali .... directae de tranſlationis ſedis epiſcopalis Aſſavenſis ad Rodelan. Ex Rymer. foeder. vol. ii. p. 245.

REX cardinali .... ſalutem, etc. Licet preces noſtras pro omnibus, quae noſtris occurrunt deſideriis, vobis fiducialiter dirigere praeſumamus; illas tamen confidentius vobis porrigimus, in quibus, quae Deo placent et populo, poſtulamus. Sane ſicut alias vobis ſcripſiſſe recolimus

in

2

in dioceſ. Aſſaven. noviter conſtrui, aedificari, popularì, et inhabitari fecimus quandam villam in loco ſpatioſo tutiſſimo et inſigni, qui vocatur vulgariter Rodelan; ad quem non ſolum dioec. Aſſaven. verum dioeceſium vicinarum populus, necnon et Anglicani multitudo populi jam confluxit, a quo cathedralis eccleſia Aſſaven. diſtat fere per duas leucas Anglicanas, quae ſita eſt in quodam loco ſolitario et campeſtri. Quae etiam vel ejuſdem canonici ſunt nec moenium aliquorum defenſione protecti, nec foſſatorum munimine circumcincti, nec alicujus vicini populi ſolatio conſolati; ſed tanquam illa quae in nullius bonis ſunt, praedonum incurſibus et latronum inſidiis, una cum corpore ſancti Aſſaph. glorioſiſſimi confeſſoris, ſubjacent periculis infinitis; unde ſi de die vel nocte hos inſultari contingeret vel invadi, quicquid habent, poſſent amittere, antequam inde ad vicinos rumor aliquis perveniret, et tunc nimis tarde venirent elephantum barritus, qui corruentes ſocios relevant voce ſua, et propter alias incommoditates et pericula, quibus ſubjicitur locus ipſe. Haec eſt cauſa, quod canonici dictae eccleſiae non ſolum in ferialibus, verum etiam in magnis et ſolennibus feſtivitatibus divina coguntur ipſis ſolis et lapidibus celebrare, ſi in eadem eccleſia celebrentur, cum propter loci diſtantiam nullos habeant auditores. Penſatis itaque praedictis incommoditatibus et periculis, et etiam aliis quae non inſeruntur praeſentibus, necnon commoditatibus quae ex ipſius eccleſiae, et ſedis epiſcopalis, et etiam ſancti confeſſoris tranſlatione primo eccleſiae et perſonis ejuſdem, et ſubſequenter toti populo dioec. Aſſaven. poterunt evenire; et attendentes quod in inſigniori loco totius dioec. cathedralem decet conſtrui domum Dei, ubi ſemper devotio fidelium per exemplum bonorum operum, quae a miniſtris ipſius ſperantur fieri frequentius, excitetur ad cogitandum de praemiis ſempiternis ad tranſlationem praedictorum ſedis eccleſiae confeſſoris, et perſonarum eccleſiae memoratae uſque ad villam Rodelan, quae longe et incomparabiliter inſignior locus eſt hujuſmodi totius dioec. Aſſaven. annuente Domino, dare proponimus opem et operam efficacem. Quia igitur ad complendum noſtrum laudabile propoſitum et ſalubre, conſenſus Romani pontificis neceſſarius eſſe dignoſcitur, ſinceritatem veſtram, de qua indubitatam fiduciam obtinemus, attente requirimus et rogamus, quatenus praedicti noſtri propoſiti participes exiſtentes erga ſummum pontificem effectualiter inſtare velitis, quod tranſlationi praedictae favorem praebeat apoſtolicum et conſenſum, ut a Deo meritum, et a nobis grates ſpecialiſſimas reportetis; pro certo tenentes, quod de damno eccleſiae, vel perſonarum ejuſdem in hoc facto non expedit vos timere. Nam de indemnitate jam proſpeximus praefatae eccleſiae ac perſonis; ſcimus etenim, quod ſi ſummus pontifex commoditates et incommoditates loci cognoſceret utriuſque, nos ad faciendum, quod petimus, allectivis precibus invitaret, etiamſi nollemus.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
MARTINI IV. 4.	JOHAN. PECKHAM 6.	1284.	EDWARD. I. 12.

Literae archiepiſcopi Cantuar. domino regi de ſacrilegiis, incendiis, et aliis hujuſmodi in guerra Walliae perpetratis. Ex reg. Peckh. ſol. 43. b.

EXCELLENTISSIMO principi ac domino Edwardo Dei gratia regi Angliae, domino Hiberniae, et duci Aquitaniae, frater J. permiſſione divina Cantuar. eccleſiae miniſter humilis, totius Angliae primas ſalutem illam, quam verum tribuit ſalutare, cum omni reverentia et honore. Quamvis nuper contra Gwalenſium indomitam proterviam coegerit publica neceſſitas innocentiam cordis veſtri vexilla erigere, et agones victorioſi certaminis attentare; quia tamen juxta praeliantium eventus varios plurima ſunt commiſſa, quae praeter veſtri juſſiones imperii laeſiſſe videntur in rerum diſpendiis, et perſonarum gravaminibus eccleſiaſticam plurimum libertatem; vos ad ea, quae Dei ſunt, paratum gerentes animum voluiſtis, ut nos qui in ſpiritualibus habemus majeſtati regiae famulari, provideremus ſolicite, ne in hac parte quiſquam remaneat conſcientiae veſtrae ſcrupulus in futurum ex illis, quae praeter intentionem veſtram ut plurimum in praedicti progreſſu praelii contigerunt. Quia igitur veritatem quaerit regia celſitudo, nec decet gradum veſtrum vobis palpando ſuggerere falſitatem, inprimis dominationi veſtrae ſcribimus, quod in his factis, quae contra legem altiſſimi perpetrantur, intentio boni, licet reatum attenuet, damnationis tamen periculum non excludit, ſicut nec eſt immunis a ſcelere, qui furatur, ut eleemoſynam largiatur; nec recte incedit, qui ad finem intentum callem eligit tortuoſum. Secundo adjicimus, quod licet contra, vel praeter voluntatem veſtram expreſſam et ratihabitionem, multae fuerint injuriae eccleſiis et eccleſiaſticis perſonis, ac innocentibus aliis irrogatae; non tamen poteſt ſe majeſtas regia excuſare in his, quae ſub diſſimulationis veſtrae pallio provenerunt. Quoniam, ſi a principio guerrae ſeveritatis regiae terroribus fuiſſent malefactores hujuſmodi poenalibus judiciis refraenati, non accidiſſent ex parte maxima eccleſiarum gravamina, quae poſtea ſunt ſecuta. Obligatur igitur in talibus veſtra dominatio ex favore: favere enim dicitur, qui, cum poſſit, et cui ex officio incumbit, manifeſte imminenti facinori deeſt obviare. Tertio, quia per partes Walliae viſitationis freti officio tranſeuntes, perſonas eccleſiaſticas et monaſticas audivimus conquerentes de eccleſiis et ſacris aedibus ſpoliatis, et pariter concrematis; laicos etiam de rebus ſuis ab eccleſiis et coemeteriis, in quibus reconditae fuerant, ſacrilege aſportatis: ipſorum querelis cupientes ſatisfacere, de conſenſu conquerentium ordinamus, ut de aſſenſu regio perſonae eligantur teſtimonio fide dignae, quae per loca omnia Walliae circu-

eant deſolata; et vocatis, qui fuerint evocandi, inquirant cum omni diligentia per juratos et fide dignos de hujuſmodi malefactis, et perſonis illorum, qui talia perpetrarunt. Et, ſi compertum fuerit, quod bona eccleſiaſticis officiis deputata, utpote libri, calices, campanae, vaſa quaecunque, veſtimenta, vel ornamenta quaelibet de eccleſiis ſublata fuerint; vel alias undecunque ad reſtitutionem integram eorundem, et ad intereſſe ſuper injuriis, raptores hujuſmodi, ſi perſonae notae fuerint, et ſolvendi habeant poteſtatem, per cenſuram eccleſiaſticam; et ſi illa non ſufficiat, per ſeveritatem regiam compellantur. Quod ſi perſonarum notitia non valeat indagari, vel notae non ſufficiant ſatisfacere de praedictis, credimus majeſtatem regiam pro ratione praetacta ad ſatisfactionem hujuſmodi obligari; ita tamen quod raptores ad ſolutionem impotentes, ſicut excommunicati, gravi poena canonica percellantur. Clericos vero, qui contra jura regiae majeſtatis arma hoſtiliter detulerunt, vel alios ad hujuſmodi injurias excitarunt, cujuſcunque gradus fuerint aut honoris, cum hoc fuerit in forma canonica declaratum, per ſuos ordinarios compelli praecipimus, ut tam ſufficienter ſatiſfaciant regiae majeſtati, ne nos ad hoc manus extendere cogamur duriores. Si vero clericis nihil habentibus, niſi de bonis eccleſiaſticis, quicquam ablatum fuerit, de eiſdem reſtituend. illud credimus eccleſiae, non materiali fabricae, ſed congregationibus pauperum fidelium, quibus praeſunt, per ſuperiorum vel bonorum virorum induſtriam ad hoc ſpecialiter electorum; et reſtitutionem faciant ſpoliatores, ſi ſufficiant et noti fuerint, et his deficientibus per clementiam regiam eſſe credimus providendum. Caeteris autem perſonis eccleſiaſticis et religioſis, quae nullatenus ope vel opera, conſilio vel favore, majeſtati et paci regiae derogarunt, de damnis et intereſſe fiat ſatisfactio plenaria in forma ſuperius annotata. Laicarum vero tres fuerunt in his partibus differentiae perſonarum; quaedam enim fuerunt, licet paucae, penitus innocentes; et iſtis debet in forma praedicta fieri plenarie reſtitutio ſpoliatis: aliae vero fuerunt clam vel palam regiis juribus adverſantes; et iſtis, cum licite conſtiterit de eiſdem, nullam eſſe reſtitutionem credimus faciendam, etiamſi bona ipſorum fuerunt auctoritate regia in eccleſiis occupata: quia propter inimicitiarum nefas jus rerum hujuſmodi, quod habuerunt, perdiderunt; pro violentia tamen illata eccleſiae, ſi quae fuerit, in forma debita ſatisfiat. Fuerunt inſuper tertii generis perſonae, quae metu tyrannidis priſtinae honori regio reſtiterunt, et in iſtis, cum de animi innocentia conſtiterit, revelandis regalis ſe, ut putamus, miſericordia declarabit. In occupatione autem bonorum, ſeu clericalium, ſeu laicalium triplex circumſtantia excuſat vel partialiter vel totaliter occupantes. Verbi gratia: ſi manifeſta neceſſitate coacti manus ad hujuſmodi extenderunt, ſive in eccleſiis, ſive extra. In tali enim neceſſitate omnia creduntur eſſe principis rempublicam defenſantis, dum tamen modum teneat occupando. Item, ſi propter haec occupentur bona hujuſmodi, ut ipſorum poſſeſſoribus invalidis conſerventur. Item, ſi idcirco occupentur, ne ad manus hoſtium caſu aliquo deducantur. De incendiis autem eccleſiarum, et ſacrarum aedium religioſorum vel ſecularium, clericorum ſeu et laicorum idem intelligimus, quod de rebus eorundem ſuperius eſt notatum; hoc excepto, quod eccleſiarum et ſacrarum aedium conſumptiones et incendia, nullo obſtante delicto hominis, ſunt reſtitutione debita plenarie compenſanda. Incendiarios autem illos, qui ex certa malitia eccleſias incenderunt, vel auſu illicito aedes alias, ex quibus accenſis ignis conſumens haeſit eccleſiis, poſtquam nominatim per eccleſiam ſententia canonis contra perſonas earum fuerit publicata, duntaxat abſolutione apoſtolica credimus indigere. Et licet nullum noverimus hujuſmodi ſcelere irretitum; tamen non nocet, ſi apoſtolica clementia imploretur, ut ſi qui ſic denunciati occurrerint, poſſint per locorum ordinarios abſolvi ex gratia ſpeciali. Ad abſolvend. vero illos, qui in caſu illicito clericos interfecerint, vel laeſerint enormiter, non conſuevit apoſtolica auctoritas alicui abſenti concedere poteſtatem. Et quia illi, qui hujuſmodi incendia perpetrarunt, ad gremium S. matris eccleſiae pro abſolutionis gratia confugerunt; non decet praelatos ad denunciationem excommunicationis, vel alia gravamina procedere contra eos, praeſertim, quia pietas veſtra pro ipſis ſatisfacere eſt parata modo ſuperius annotato. Licet autem nulla lex civilis vel canonica vos videatur aliquatenus obligare ad faciendum pro damnis, eccleſiis vel eccleſiaſticis perſonis per Lewelinum quondam principem Walliae irrogatis, quamvis ad dominium veſtrum non haereditario, ſed jure regio pervenerint bona ſua; quia tamen imperatori ſummo, qui eſſentialiter eſt Dominus, omnes ſuae ſerviunt creaturae, decere credimus majeſtatem veſtram, quae a ſummo rege regni terreni obtinet bajulatum, de bonis ejus veſtrae diſpenſationi creditis, honoris ſui reſarcire injurias per diſpenſatorem, vel verius diſſipatorem priſtinum perpetratas. Haec, illuſtriſſime principum, vobis ſcribimus ſine praejudicio ſententiae melioris, ſigilli munimine roborata. De loco autem Aberconeweye, ſeu dedicatione epiſcopali, ſeu ſepultura chriſtianorum corporum, religioſo affectu, et conſimilibus juxta canonicas ſanctiones idem ſentimus, quod vobis per prudentes alios eſt conſultum. Valeat et vigeat regia celſitudo ad divini nominis gloriam, quamdiu caeli ſidera rotabuntur. Dat. apud Bangor in craſtino nativitatis S. Johannis beati Baptiſtae, anno Dom. 1284. ordinationis noſtrae vi.

Aliae

Aliae eidem pro priſtinis juribus eccleſiae Wallenſis conſovendis. Ex reg. Peckh. fol. 44. b.

EXCELLENTISSIMO principi, etc. Ad honorem et gloriam perpetuam regni veſtri, illo ordinante, qui eſt Rex regum, et Dominus dominorum, victorioſa manu gentem Walliae indomitam veſtri nutibus imperii, Deo gratias, ſubjeciſtis. Sed eſſe non poterit ſine injuria et offenſa ipſius dominicae majeſtatis, ſi ab ipſo data victoria in eccleſiae ſuae dedecus convertatur. Et licet quaedam eccleſiaſticae perſonae vobis in hoc gratioſo triumpho fuerint, ut dicitur, indevotae; aliae tamen dominationi veſtrae totis viribus aſtiterunt. Et praeterea S. matris eccleſiae honor et reverentia nunquam debet propter quoſdam filios degeneres minui vel turbari, praeſertim quia turbatores et violatores eccleſiaſticae libertatis tam general. per orbis latitudinem, quam ſpecial. quae in locis innumeris per conſuetudinem et privilegia variatur, ſunt proculdubio excommunicationis ſententia innodati. Quocirca excellentiae veſtrae humilitate et affectu, quanto poſſumus, ſupplicamus, quatenus eccleſiam Walliae, quae in veſtrum immediatum dominium feliciter eſt tranſlata, velitis in priſtinis libertatibus et juribus confovere; ne de caelo vobis data proſperitas in caeleſtes injurias convertatur. Una enim eſt Dei civitas glorioſa; cujus pars in terris peregrinatur, et alia pars concivium in caelis imperat coronata. Quod idcirco ſcribimus regiae majeſtati, quia tam domini novelli, quam bajuli, quibus gubernacula Walliae commiſiſtis, prudentes carnaliter, et ſpiritualiter imprudentes, ſic praemiſſam divident libertatem, ut quicquid pro ipſorum videtur eſſe commodo, contra conſuetudinem Anglicanam, illud ſibi arrogant toto poſſe; quicquid vero ad relevationem eccleſiae diſcrepat ab uſibus Anglicanis, illud deſtruunt et evertunt, non ſine animarum ſuarum periculis, et anathematis vinculo, quo ipſo facto irretiunt ſemetipſos. Tantum igitur dignetur in hac parte facere pietas regalis, ne ſui honoris incrementa, quae Deus adaugeat, in eccleſiaſtica ſuſpiria convertantur; pro certo ſcitura, quantum amaritatus clerus poſſet faciliter proceſſu temporis populum (quod avertat altiſſimus) in amaritudinem concitare. Cuſtodiat Dominus excellentiam veſtram regiam in proſperitate et felici gaudio per tempora longiora. Datum v. non. Julii, anno Dom. 1284.

Epiſtola Johannis Cantuar. archiepiſcopi ad Edwardum primum regem, Anianum epiſcopum purgans, et, ut gregi ſuo ſuperintendere illi liceat, petens. Ibid. fol. 207.

EXCELLENTISSIMO principi ac domino Edwardo, etc. frater Johannes, etc. ſalutem, cum omni reverentia et honore. Pietas propoſiti regii, quo intenditis eccleſiis providere, et earum diſpendia relevare, poterit fieri ſine ſcrupulo, et cum tranquillitate omnimoda regalis conſcientiae in futurum, ſi dignemini procedere in hunc modum. Ut videlicet duos viros probatos de ordine fratrum praedicatorum, et duos de ordine minorum, et unum vel duos clericos ſeculares, qui ab omni munere didicerint excutere manus ſuas, de fratrum electione, prioris ac miniſtri, quos penes vos habetis conſcientias exonerantes, per ſingulas eccleſias, et deſolata loca ſacra alia deſtinetis, inquiſituros per juramenta parochianorum et vicinorum de diſpendio et auctoribus ipſorum et quantitate. Impoſſibile eſt enim quod iſtorum ſciatur veritas, niſi per illos, qui ipſa fide didicerint oculata. Haec idcirco ſcribimus veſtrae majeſtati, quia nos licet de hac materia coeperimus inquirere noſtra; tamen in hoc negotio parum prodeſt inquiſitio, qui loca deſolata per nos et noſtros non ſufficimus circuire, et plures invenimus nimis forte favorabiles propriis lucris ſuis. Noveritis inſuper, clementiſſime domine, quod populus ille, quem vidimus in his partibus, periit ex defectu regiminis et doctrinae. Et, ſi liceat nobis ſublimitatem veſtram humilibus exhortationibus inclinare, ſcribimus vobis in verbo veridico ſacerdotis, quod niſi permiſeritis epiſcopum Aſſavenſem ſuperintendere gregi ſuo, ſaltem donec retroactorum ſuorum proceſſuum veritas declaretur, quotidie corruet populus in pejora, dum ſubtrahitur ei ſolitus cultus Dei; pro eo quod non eſt, qui reconciliet eccleſias prophanatas, nec ſimplices illos dirigat in ſalutem. Obſecramus igitur, clementiſſime domine, vincat vos clementia in hac parte, quos benignitatis titulus in adverſarios poenitentes prae caeteris mundi principibus hactenus decoravit. Nec tamen, Deo teſte, adhuc aliquo teſtamento fide digno potuimus invenire, exactiſſime perſcrutantes, praedictum epiſcopum unquam fuiſſe honoris veſtri excellentiae adverſatum. In his autem, et in aliis jubeat regia dominatio nobis per latorem praeſentium ſua beneplacita nunciari. Datum apud Rothel. iii. idus Junii, MCCLXXIV.

Epiſtola

Epiſtola alia Johannis Peckham Cantuar. archiepiſcopi ad Edwardum primum regem, Anianum epiſcopum purgans, utque illi ad gregis ſui cuſtodiam redire liceat, poſtulans. Ex reg. Peckh. fol. 44.

Excellentissimo principi, etc. Quia piiſſimum eſſe credimus innocentiae veridicum teſtimonium perhibere, et ſublimitatis regiae offenſam ſine veritatis injuria mitigare; pietati veſtrae notum facimus per praeſentes, quod nos dioeceſes Aſſavenſem et Bangoren. in viſitationis officio laborioſo circuitu perluſtrantes, inquiſitione facta ſolicite de ſeditioſis illis, qui nuper excitandae contra pacem regis guerrae per Lewelinum quondam principem Walliae, et complices ſuos conſilium, opem et operam quomodolibet impenderunt; de venerabili fratre domino A. Dei gratia epiſcopo Aſſavenſi nihil invenimus in forma canonica coram Deo, propter quod deceat veſtrae ſerenitatis oculos turbari aliqualiter contra ipſum. Propter quod clementiam veſtram, quae ſe conſuevit piis ſupplicationibus favorabiliter inclinare, humiliter imploramus, quatenus praedictum epiſcopum ad gregis ſui cuſtodiam redire favorabiliter permittatis; quia nunquam vidimus gregem aliquem magis paſtoris ſui praeſentia indigere. Teneatque pro certo regia circumſpectio, quod, ſicut paſtoris eſt damnatio oves ſuas deſerere inter lupos; ſic eſt principis immane periculum paſtorem a gregis ſui cuſtodia praepedire. Unde plus timemus, ne ex hoc facto ſeveritatem altiſſimi in vos excitetis, quam de temporalibus diſpendiis vel gravaminibus epiſcopi exulantis. In cujus veritatis teſtimonium ſub ſigillo noſtro ſecreto literas vobis praeſentes duximus deſtinandas. Cuſtodiat Deus excellentiam regiam per tempora longiora. Datum apud Tewy v. non. Julii, anno Dom. 1284.

Epiſtola circularis Johannis archiepiſcopi Cantuar. in favorem canonicorum eccleſiae Aſſavenſis Walliam circumvagantium ſcripta. Ibid. fol. 208.

Frater Johannes, etc. univerſis tam clericis, quam laicis per Coventrenſem et Lichfeldenſem, Herefordenſem, et Wallenſes dioeceſes conſtitutis ſalutem, et pacem in Domino ſempiternam. Librum ſeu textum evangeliorum de eccleſia Aſſavenſi, vulgo Eveggulthen appellatum, qui, ut didicimus, in magna veneratione habetur in partibus Walliae et Marchiae apud omnes, et propter cauſas varias a quibuſdam clericis praefatae eccleſiae quandoque per patriam tanquam ſanctuarium honorifice circumfertur, univerſitatae veſtrae una cum perſonis hujuſmodi textum deferentibus recommendandum duximus per praeſentes. Rogantes, quatenus ob reverentiam Chriſti, qui evangeliorum eſt auctor, clericos memoratos cum textu praedicto per vos tranſitum facientes in eundo, morando, et redeundo ſecuritatis et pacis beneficio permittatis gaudere. Datum apud Rodelan xiv. cal. Junii, anno Dom. 1284.

Epiſtola Johannis archiepiſcopi Cantuar. ad Anianum epiſcopum Aſſavenſem, continens conſilia, injunctiones, et ordinationes, eidem, et clero ſuo Aſſavenſi data. Ibid. fol. 233.

Frater Johannes permiſſione divina Cant. eccleſiae miniſter humilis, totius Angliae primas venerabili fratri domino A. Dei gratia epiſcopo Aſſavenſi ſalutem et ſinceram in Domino charitatem. Salvatoris pietatem ad memoriam revocantes, qui inconſideratae civitatis Jeruſalem materialis quondam pericula deploravit, pro eo quod viſitationis ſuae gratiam effectualiter non agnoſcens, exterminari meruit ac everti; gregi veſtro, quem viſitantes nihil aliud niſi dominicae viſitationis affectum in ipſum noſtrae ſervitutis officio propagare intendimus compatimur vehementer, et affligit mentem noſtram miſericordiae cruciatus, pro eo quod ipſe miſeriam ſatis propriam non agnoſcens, ad ſuorum gravaminum quaerenda remedia modo debito non aſſurgit; ſed armis quaerens reſurgere gens inermis, inde potius ſubjicitur et ſubvertitur coram Deo et ſeculo univerſo, unde ſupra vires ſuas in magnis nititur ambulare. Viam igitur verae ſibi non vanae comparandae gloriae paraturi, a cleri ſanctuario decrevimus inchoandum; ordinantes, ut de caetero clerici veſtrae dioeceſis in habitu et ornatu, in geſtu et affatu, caeteris per orbem clericis ſe conforment, ut unius cum aliis appareant honeſtatis; ut nec minor ſobrietas, nec temporis in potando foeda conſumptio, nec coma prolixior, nec ſtrictior corona, nec locutionis impetus, nec linguae literalis inopia, nec radiatae chlamydis aut veſtis inſolentia, nec capitis, aut pedum, aut tibiarum nuditas ipſos ſignaculo vel nota deriſibili faciat ab aliis diſcrepare. Sacerdotes inſuper gerant de caetero capas clauſas. Et, ſi qui ſacerdotum vel clericorum in his appareant reprehenſibiles in futurum, niſi per decanos vel archidiaconale officium, vel officiales debito modo corrigantur, vos eos puniatis graviter, et negligentes gravius correctores,

correctores. Alioquin judex diſtrictiſſimus noſtrae ſolicitudinis laborem, et eccleſiae in hac parte diſpendia in tremendo judicio a vobis exiget; ut putamus.

Et quia incontinentiae vitium clerum veſtrum ab antiquo maculaſſe dignoſcitur enormiter ultra modum, quod eſt negligentiae praelatorum evidens argumentum; vobis in virtute obedientiae diſtricte praecipimus, quatenus ſtatuta canonica ad animum revocantes, quae vos juraſſe novimus ſervaturos, incontinentes clericos beneficiatos de caetero puniatis ſecundum ſtatuta ſanctiſſima dominorum Othonis et Ottoboni, ſedis apoſtolicae legatorum; ut videlicet quicunque ultra menſem tenuiſſe repertus fuerit concubinam, niſi extunc monitus penitus abſtineat in futurum, nec habitam nec aliam ulterius recepturus, ipſo facto omni eccleſiaſtico beneficio ſit privatus; nihilominus, ſi poſt monitionem ſe correxerit, pro praeteritis arbitrarie puniendus. Clericos autem nondum beneficium eccleſiaſticum aſſecutos ab hujuſmodi beneficiis repellatis, donec probatae fuerint caſtitatis, et poſtremae in eis turpitudinis infamia ſit extincta. Et tam hujuſmodi clericos, quam laicos incontinentiae vitio laborantes in forma canonica puniatis, non imponentes eis poenam juxta ſuae deſideria voluntatis, ſed illam potius imponentes, ſc. pecuniariam, vel corporalem, quam eos certo experimento perpendere poteritis amplius abhorrere.

Horas autem canonicas beneficiati, et miſſam ordinariam ſacerdotes curam animarum habentes, cum cantu et reverentia debita celebrent omni die, quando impedimentum canonicum non obſiſtit; et quoties in hoc extiterint negligentes, vel poena corporali, vel poena pecuniaria, ſi magis eam timeant, puniantur; et pecunia ſic collecta per pauperes parochiae penitus erogetur. Corporis vero dominici ſacramentum cum reverentia debita conſervetur, prout ſtatutum eſt in ultimo concilio de Lambeth; et reverenter cum tintinnabulo praevio, et accenſo cereo vel candela, ad aegrotos in cuppa vel in decenti pyxide in manibus ſacerdotalibus ſolenniter cum omni diligentia deportetur.

Praeterea cultum Dei, et eccleſiaſtica officia, eruditionem juniorum in grammatica diſciplina, informationem laicorum in fide et moribus, ex magna parte in veſtra dioeceſi credimus defeciſſe; quia diviſa ſunt bona eccleſiarum per exiles adeo pauciores, ut nec portionarii valeant reſidere, nec habeant vicarii, unde poſſint onera parochialia ſupportare. Nimirum juxta ſalvatoris ſententiam: "Omne regnum in ſeipſo diviſum deſolabitur." Ubicunque igitur eccleſiae per diviſiones hujuſmodi debitis obſequiis defraudantur, et cura vel perit, vel manifeſte laeditur animarum; ipſas diviſiones, tanquam evangelio et juri contrarias, quantumcunque factae fuerint ab antiquo, ipſis, qui hujuſmodi ſectiones obtinent, cedentibus vel decedentibus, decernimus perpetuo in iiſdem eccleſiis abolendas; per veſtram prudentiam provideri jubentes, ac ubicunque rectores non faciant continuam reſidentiam perſonalem, eccleſiarum vicariis provideatur de idonea portione, qua poſſint parochialia onera et hoſpitalitatis gratiam ſuſtinere, et cultum Dei in eccleſiis condigna miniſtrorum aſſiſtentia celebrare. Et quicunque vos malitioſe in hac parte praeſumpſerit impedire, formidandae maledictioni divinae ſe noverit ſubjacere.

Decimas autem bonorum dotalium, ſicut ab antiquo praeſtitae fuerunt, et mortuaria in veſtibus et aliis approbamus; ita tamen quod conjuges ratione conjugii ad alias praeſtandas de novo decimas non cogantur.

Decanos vero rurales vel officiales locales volumus a rectoribus et vicariis procurari, niſi forte ab iiſdem pro neceſſitate aliqua invitentur. Nec officialem epiſcopi, ubi eodem anno epiſcopus fuerit procuratus vel procurandus; nec officialem archidiaconi, ubi eodem anno archidiaconus fuerit procuratus, vel ordinarie procurandus, niſi forte ex ſpeciali cauſa a rectore fuerit invitatus. Si quis autem officialis metu vel concuſſione hujuſmodi procurationem extorſerit, ab officio ſit ſuſpenſus, donec duplum rectori vel vicario reſtituerit ſic gravato.

Et quia Aſſavenſis eccleſia cathedralis eſt toti dioeceſi poſita in exemplum, ſacris canonibus adhaerentes ſtatuimus, ut domus decani et canonicorum, quatenus fieri poterit, prope et circa eccleſiam conſtruantur. Et ut canonici in clauſtri ambitu et eccleſiae capas et almutia deferant canonicae honeſtatis, juxta quod in aliis eccleſiis cathredralibus per provinciam fieri conſuevit. Ipſa etiam eccleſia officietur celebritate condigna, tam in miſſa, quam in horis canonicis omni die. Libertatem autem, quam in temporibus dominii retroacti veſtra habere eccleſia conſuevit, ſicut ex veſtro tenemini juramento, ſupplicando, ſi oportet, ſuper hoc humiliter et inſtanter regiae majeſtati, et conſtanter ſatellitibus eandem libertatem infringentibus, in forma canonica reſiſtendo, tutamini toto poſſe. Et, ſi ſecus feceritis, non paſtoris gloriam, ſed mercenarii ignominiam in hac parte dicemini promereri. Quia vero ſalvator per paſſionem a diſcipulis receſſurus, eis recommendavit prae caeteris ſtudium unitatis; obſecramus per miſericordiam Jeſu Chriſti, ut ad unitatis ſtudium cum dominio et populo Anglicano velitis per vos et alios veſtros ſubditos informare; ne rancore contra eos in cordibus reſervato, in ſe provocent iram Dei, et fruſtra conentur ad impoſſibile, ad obtentum ſc. regni Angliae ſupervacue aſpirantes: attendentes quod ſi illuſtris rex Angliae cum ſua prole, cum omnibus Angliae magnatibus, quod avertat altiſſimus, deceſſiſſet, ſuccederent eis haereditario jure reges plurimi, majores mundi, et magnates per orbem alii; et his deficientibus, Romana eccleſia, cruci, ſi oporteret, exercitu invocato, contra quos vires Walliae nihil poſſent. Quieſcat igitur de caetero rancor inutilis, et pacis ſtudio pro vita corporis, et animae, et ſucceſſionis ſuae perſeverantia ſint intenti; ſitque in eis cum Anglicis cor unum, et anima una, ut nulla inter eos extranietas nominetur, ſed pereat nomen extraneorum per familiare conſortium charitatis.

Praeterea dolentes intelleximus, quod populus veſter nimiis ſomnis et phantaſticis viſiratio-

nibus eſt intentus, bruti ſequens veſtigia, qui de Trojano opprobrio veniens fugitivus, perpetrato ſcelere idololatriae, per Dianae vel diaboli potius ſuſurrum recepto conſilio, ſomniando inſulam Britanniam introivit, quae prius habitata a gente Germanica Albyon dicebatur, de quorum genere Saxones eſſe creduntur. Ipſum igitur populum veſtrum totis viribus doceatis, ut, ſpretis ſomniis et auguriis, adhaereant evangeliis, et non de Trojanis devictis et fugatis, ſed de invicta cruce Domini Jeſu Chriſti de caetero glorientur, qui in ſuo ſanguine omne genus hominum fecit unum. Praeterea eſt et malum aliud ex ſuperbia ducens originem, otium ſc. corporale, quod populum veſtrum maculat ſupra modum, quod quidem eſt fomentum omnium vitiorum. Quia igitur duplex eſt vita ſalvandorum, activa ſc. et contemplativa, quarum neutra eſt otioſa; omnes utriuſque ſexus vobis ſubditos informetis, ut omni die ſtudeant aliquo exercitii genere liciti redimere panem ſuum. Praeſertim quia Dominus Adae pro tota ſua proſperitate laborem impoſuit poſt peccatum; et Paulus etiam dicit: "Si quis non vult operari, non manducet." Vita igitur eſt latronum, et non chriſtianorum, panem comedere otioſum. Vitam igitur otioſam contumaciter agentibus, niſi moniti reſipiſcant, ſubtrahi praecipimus eccleſiaſtica ſacramenta, et in morte eccleſiaſticam ſepulturam, niſi ſignis probabilibus ſe oſtenderint poenitentes.

Et quia populus veſter ſalutari doctrina indiget ſupra modum, et ſicut populus, ſic ſacerdos; quia tam illiteratos ſacerdotes et clericos nuſquam meminimus nos vidiſſe; non ſine magno moerore cordis audivimus, quod fratres praedicatores et minores, apud quos pene ſolos in his partibus doctrina reſidet veritatis, non recipiuntur, nec procurantur a rectoribus et ſacerdotibus, cum praedicantes circumeunt verbum Dei. Quocirca vobis diſtricte praecipimus, quatenus in hac parte, ſecundum quod cautum eſt in concilio apud Lambeth ultimo celebrato, cogatis clerum vobis ſubjectum per cenſuram eccleſiaſticam, ſi oportet, ipſos recipere verbi Dei gratia venientes. Certum eſt enim ipſos non eſſe paſtores ovium, ſed lupos potius, qui cum docere populum neſciant, non procurant ipſum populum edoceri per viros ſanctos ad hoc per mundum a ſummo pontifice deſtinatos. Cum autem iidem fratres circumeunt pro eleemoſyna poſtulanda, qui ſine proviſione vivere non poſſunt in his partibus, ut deceret, illi prius recipiuntur cum effectu, qui pejus veniunt eleemoſynam petituri, tanquam gemelli ſponſae hinnuli, et ubera ad eundem finem lactandos, ſc. eccleſiae parvulos, pariter ſunt vocati. Hanc igitur informationis noſtrae paginam rogamus et obſecramus, vobis nihilominus in virtute obedientiae firmiter injungentes, ut faciatis annis ſingulis in ſynodis publicari, et per archidiaconale officium in decanatibus, et nihilominus in parochiis omnibus, et per vos, cum hujuſmodi parochias viſitatis; de quo veſtram conſcientiam in tremendo judicio oneramus. Et quid inde feceritis, nos in proxima congregatione fratrum curetis reddere certiores. Dat. Bangorae iv. cal. Julii, anno Domini 1284. ordinationis noſtrae ſexto.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
MARTINI IV. 4.	JOHAN. PECKHAM 6.	1284.	EDWARD. I. 12.

Injunctiones per Jo. Peckham archiep. Cantuar. datae eccleſiae Menevenſi. Ex MS. Henr. Wharton L. fol. 299.

FRATER Johannes, permiſſione divina Cant. eccleſiae miniſter humilis, totius Angliae primas venerabili in Chriſto fratri domino T. Dei gratia epiſcopo Menevenſi ſalutem, et ſinceram in Domino charitatem. Nuper dioeceſin veſtram auctoritate metropolitica viſitantes, quaedam invenimus tam in eccleſia veſtra cathedrali, quam in dioeceſi, quae juxta leges evangelicas et canonicas decrevimus reformanda, ſecundum formam inferius annotatam. Inprimis ſiquidem ordinantes, ut eccleſiae veſtrae canonici, quos paucos numero eſſe conſtat, et pauciſſimos in eccleſia reſidere, melius quam hactenus fecerint, ad divina officia conveniant in eadem. Et quia diurnus denarius debetur tantum in vinea laborantibus, et, ſicut dignus eſt operarius cibo ſuo, ſic qui non laborat, a cibis laborantium eſt juxta Pauli ſententiam excludendus. Ex his et aliis evangelicis fundamentis perpetua definitione ſancimus, ut illi ſoli fructus reſidentiae participent, qui praeſentes ſe exhibent eccleſiaſticis officiis nocturnis pariter et diurnis, praeter illos quos corporis inaequalitas, vel alia ratio canonica ibi vel alibi detinet occupatos. Illos igitur, qui in civitatis veſtrae ambitu, aut in vicinia ſunt praeſentes, pro diebus illis, quibus eccleſiam diu noctuque in divinis laudibus non frequentant, a fructibus reſidentiae decernimus excludendos; et portiones eis debitas pro tanti rata temporis ipſius eccleſiae fabricis perenniter aſſignamus, niſi, ut praemiſimus, rationabiliter excuſentur. Praeterea dolentes intelleximus, quod correctiones in veſtra dioeceſi, ut dicitur, per mulctam pecuniariam paſſim fiant, et hoc vel clericorum delinquentium, et ſua flagitia vel facinora prolongata redimentium per annos ſingulos, ut eis quaſi videatur vendi licentia delinquendi; et hoc etiam interdum in tam notabili quantitate, ut ſic mulctati nec ſufficiant fabricis nec pauperibus providere, nec hoſpitalitatis ſuſtinere gratiam, ut tenentur ſecundum canonicas ſanctiones; vel etiam laicorum impoſita eis primitus poena tanti horroris corporea, ut eam per pecuniam redimere compellantur. In clericis igitur puniendis pro lubricitatis vitio teneri praecipimus regulas reverendorum patrum bonae memoriae Othonis et Ottoboni, ſedis apoſtolicae legatorum; ut videlicet quicunque per menſis ſpatium tenuiſſe reper-

tus fuerit concubinam, ſi monitus non vitet perpetuo recidivum cum habita vel quacunque alia, extunc omni eccleſiaſtico beneficio ſit privatus. Quando vero pro contumacia, vel alterius generis crimine rectores eccleſiarum poena ſint pecuniaria puniendi, puniantur adeo moderate, quod non redundet ipſorum poena in damnum pauperum, quibus tenentur ex ſuſcepto regimine providere; vel potius poena ab eis extorta in utilitatem ſubditorum eis pauperum, vel in fabricas convertantur. In laicis etiam puniendis hoc eſſe credimus obſervandum, ut illo magis genere puniantur, cujus timor magis eos retrahit a peccato. Huic autem regulae canonicae directe faciunt contrarium, qui poenam corporalem in ſuae fomentum avaritiae praeſumunt in pecuniariam tranſmutare. Dum enim puniendi poenam pecuniariam praeeligunt, corporalem procul dubio magis horrent. Eſſet igitur talibus horror poenae corporeae mitigandus, ne videantur miniſteriales veſtri avaritiae ſtimulis agitari. Laici igitur illi, quibus fuſtigationes publice non conveniunt, vel qui jejuniorum non poſſunt tolerare rigores, ſunt peregrinationibus fatigandi, et onerandi eleemoſynis non ſuſpectis. Idcirco enim ſalvator diſcipulis ad praedicandum miſſis inhibuit, ne portarent pecuniam, vel haberent; ut videlicet non ſuſpectos de quaeſtu ſe toti ſeculo exhiberent. Praeterea religioſos omnes veſtrae juriſdictioni ſubjectos ad obſervantiam regularem inducatis ſolicite in veſtrorum remiſſionem omnium peccatorum; monachos ſpecialiter juxta B. Benedicti regulam, et ſtatuta majorum noſtrorum ab eſu carnium retrahentes; nullius verbis fidem adhibentes, aſſerentis ſecum vel cum monaſterio ſuo fuiſſe per ſedem apoſtolicam de edendis carnibus diſpenſatum. Cujuſcunque autem profeſſionis religioſi vel religioſae exiſtant, non permittatis priorem aut prioriſſam, abbatem vel abbatiſſam bona monaſterii pro ſuae voluntatis arbitrio contrectare. Sed in quolibet monaſterio duo vel duae diſcretiores caeteris eligantur, qui theſaurarii vel theſaurariae appellentur, quorum cuſtodiae tota domus pecunia commendetur; ter in anno de receptis et expenſis ratiocinium fideliter reddituri. Et tam prior, quam prioriſſa, abbas vel abbatiſſa, quam quaelibet perſonae monaſterii, de theſaurariorum ipſorum manibus expenſas ſuas recipiant, et nullatenus aliunde. Et quicunque contrarium fecerit, tanquam proprietarius puniatur. Praeterea, quia otioſitas eſt mater et alumna omnium vitiorum, obſecramus amore Domini Jeſu Chriſti, quatenus populares veſtrae diocceſis ab otio totis viribus retrahatis; illis qui pertinaciter fuerint otioſi ſubtrahentes, dum tales fuerint, eccleſiaſtica ſacramenta. Quod cum humano generi poſt peccatum ſit praeceptorie labor impoſitus corporalis, qui non ſolum in agris excolendis intelligitur, verum etiam in quolibet artificio, vel ſtudio licito et honeſto; cum etiam ſalvator ipſe praeciſam de hoc ſupratactam ediderit ſententiam, dicens: " quod dignus eſt operarius cibo ſuo: " cum etiam apoſtolus eodem ſpiritu praedicto, decreto ſtatuit negativo: " ut ſi quis operari renuit, non manducet: " conſtat certiſſime in ſtatu damnationis exiſtere quemlibet otioſum, qui ſc. pro loco et tempore contemnit diebus ſingulis utiliter occupari. Eſt etiam malum ſumme contrarium pietati, malum ſc. uſurariae pravitatis, quod de cupiditatis ſulphurea radice incipit apud multos fructus producere venenatos, et per ramos plurimos ſe dilatat, dum paſſim carius venduntur victualia mutuanti, quam in promptu pecuniam in pretio numeranti; dum inſuper nonnulli pretium rerum venalium metiuntur, non a venditionis vel alio determinato tempore, ſed in toto anni periodo, quando fuerint hujuſmodi cariora. Haec igitur et ſimilia ſcandala, quae invenimus non paucos in veſtra dioeceſi per juris ignorantiam maculaſſe, per hoc etiam quod non invenerunt aliquos, qui hujuſmodi criminum eis laqueos explicarent, ſtudeatis ſolertius et ſolicitius extirpare; cum non ignoretis, quod ignorantia ſubditorum eſt damnatio negligentium praelatorum. Qualiter autem praeſentis ordinationis noſtrae ſeriem fueritis executi, nobis in fratrum congregatione proxima fideliter intimetis; ſcientes quod multum moleſte feremus, ſi circa haec vos aut veſtros invenerimus negligentes. Valeat, etc. Dat. apud Lanthoniam primam nonis Auguſti, A. D. MCCLXXXIV. ordinationis noſtrae ſexto.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
MARTINI IV. 4.	JOHAN. PECKHAM 6.	1284.	EDWARD. I. 12.

Literae archiepiſcopi Cant. cancellario, et magiſtris, ac ſcholaribus univerſitatis Oxon. de vitandis erroneis opinionibus in ſcientiis. Ex reg. Peckh. fol. 211. b.

FRATER J. permiſſione divina Cantuar. eccleſiae miniſter humilis, totius Angliae primas dilectis filiis cancellario, et magiſtris, ac ſcholaribus univerſitatis Oxon. ſalutem, gratiam, et benedictionem. Nulli nos credimus derogare, ſi agrum Domini excolentes evellimus et deſtruimus vitia et errores, ut virtus et veritas ſuas valeant ampliare propagines cum honoris fructibus. Dum tamen majorum noſtrorum veſtigiis inhaereamus, proinde nuper per Oxon. ſtudium in viſitationis ſerie tranſeuntes, clamore celebri quarundam perſonarum nobis incognitarum temeritatem reperimus infamatam, quod opiniones quaſdam erroneas in pluribus ſcientiis aſtruere non verentur, quas recolendae memoriae dominus Robertus, Dei gratia immediatus noſter in regimine Cantuar. eccleſiae praedeceſſor, de conſilio tunc temporis magiſtrorum dignoſcitur condemnaſſe, quarundam adjectione poenarum decretum ſuum temporale libramine roborando. Quorum articulorum nos merito deteſtantes virulentiam redivivam, nuper publice coram vobis dicti patris proceſſum laudabilem ratum habentes, cum poenis adjectis ipſum in ſuo robore fore

fore decrevimus permanſurum, donec maturiori conſilio evidentius appareat, an in ipſis articulis ſit aliquod, quod pro pace quorundam poſſit ſine periculo tolerari. Unum vero illorum expreſſe notavimus articulum quorundam dicentium: " In homine eſſe tantummodo formam unam. " Notavimus, inquam, pro eo, quod ex ipſo ſequitur, ut putamus, nec corpus Chriſti fuiſſe unum numero vivum et mortuum, nec aliqua ſanctorum corporum tota, vel ſecundum partes aliquas in orbe exiſtere, vel in urbe. Sed quaedam alia, quae non genuerunt matres ſanctorum, ſed de novo peperit phantaſia, quia ſine ſubſtantialis formae unitate nulla poteſt numeraliter ſubſtantia eſſe una. Nec hoc diximus in ſuggillationem aut dedecus ordinis fratrum praedicatorum, ut quaedam poſtea auſa eſt aſſerere lingua temeraria; cum dictus praedeceſſor noſter, cujus factum proſequimur in hac parte, de ipſo ordine, tanquam portio ipſius ordinis nobiliſſima, ad archiepiſcopalem aſſumptus fuerit dignitatem: cum etiam nullatenus dubitemus condemnationem praedictam de conſilio plurium ſapientiorum ipſius ordinis proceſſiſſe, nec unquam alicui mortali homini promiſimus, quod ſic damnatis articulis noſtro ſilentio faveremus; tum quia verbum divinum non decet eſſe in noſtris labiis alligatum; tum quia error, cui non reſiſtitur, approbatur; tum quia ſine peccato mortali dimittere non potuimus, quin reſiſteremus cum moleſtia periculo evidenti, dicente propheta: " Vae mihi, quia tacui. " Sed hoc diximus, et in propoſito tenuimus cum effectu, quod opiniones ordinis praelatorum, pro eo quod eſſent ipſius ordinis, reprobare minime volebamus, nec fecimus, Deus novit; ſed quod volebamus praedeceſſoris noſtri ratificare proceſſum, ipſius ordinis praecipui amatoris; nec opiniones noxias putabamus eſſe ipſius ordinis, ſed erroris, pro eo quod audivimus eam, quam ſupra ſpecialiter notavimus, a perſonis auctenticis in variis mundi partibus ſolenniter reprobari, nec eam credimus a religioſis perſonis, ſed ſecularibus quibuſdam duxiſſe originem; cujus duo praecipui defenſores, vel forſitan inventores miſerabiliter dicuntur concluſiſſe dies ſuos in partibus tranſmarinis, cum tamen non eſſent de illis partibus oriundi. Nos igitur, qui in his proceſſimus innocenter, ſicut volumus coram Deo, et omni homine, etiam ſummo pontifice, ſi oporteat reſpondere, illorum audaci miſeriae, et miſerabili audaciae condolemus, quia contra auctoritatem eccleſiaſticam ſe jactaverunt nuper, ut dicitur, hujuſmodi damnatos articulos defenſuros; ſupra merita ſapientiae ſibi datae ambulare in mirabilibus geſtientes, et famam noſtram laedere mendaciter ſunt conati, non verentes excommunicationis ſententiam, qua diffamatores hujuſmodi ex Oxonien. concilio ſunt ligati. Verum, ne mercenarii more videamur deficere veritati, et ab imminentibus rictibus trepidare; monemus vos omnes et ſingulos cujuſcunque profeſſionis aut gradus, vobis nihilominus in virtute obedientiae ſub poena canonicae diſtrictionis praecipiendo mandantes, ne quis veſtrum aliquem de ſic damnatis articulis clam vel palam ſcienter audeat defenſare, donec in forma praedicta, vel per ſuperiores veſtros appareat, an ipſorum aliquis valeat probabiliter tolerari. Et pro certo ſciatis, quod contra contrarii praeſumptores, cum id nobis canonice innotuerit, procedere ſtudebimus, juſtitia mediante. Obſecramus autem, filii chariſſimi, per miſericordiam Jeſu Chriſti, ut profanas vocum novitates ſolicitius devitantes, inquirere dignemini, quid in hac materia doctores ſentiant ſeculares, qui jam emeritae doctrinae philoſophiam et theologiam a puero didicerunt; ſcientes pro certo, quod clauſtrales, qui, ſpreta ſanctorum ſapientia philoſophorum ventoſis traditionibus, quas in ſeculo non didicerant, curioſius immorantur, tanquam ponentes in tenebris lucem ſuam divino judicio, utique juſtiſſimo a principe hujus ſeculi merito excaecantur, et caeci caecos in foveam praecipitant vanitatis. Valete, filii chariſſimi in Chriſto et virgine glorioſa. Dat. apud Notele iv. idus Novemb. A. D. 1284. ordinationis noſtrae vi.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
MARTINI IV. 4.	JOHAN. PECKHAM 6.	1284.	EDWARD. I. 13.

Aliae de eadem materia. Ex reg. Peckh. fol. 212. a.

FRATER J. etc. dilectis filiis magiſtro Rogero, cancellario univerſitatis Oxon. vel ejus vices gerenti, et magiſtro Roberto de Flecham. S. theologiae doctori ſalutem, gratiam, et benedictionem. Recolendae memoriae ſanctitatis et ſapientiae titulis illuſtris dominus, Robertus Dei gratia noſter immediatus in regimine Cantuar. eccleſiae praedeceſſor, in progreſſu viſitationis metropoliticae, quam in Linc. dioeceſi exercebat, veniens Oxon. in pluribus facultatibus quoſdam ibi errores reperit ſeminatos; quorum perniciem conſiderans bonas indoles maculaſſe, damnavit plures erroneos articulos de conſilio magiſtrorum ſub certarum adjectione poenarum, compulſis etiam quibuſdam errores hujuſmodi abjurare. Cujus nos exploratam ſolicitudinem ratam habentes, non ſine neceſſitate urgenti, nuper dioeceſani communicato conſilio in ſermone publico praedictam damnationem ipſorum articulorum cum poenis adjectis decrevimus in ſuo robore duraturam, donec exquiſita indagine viderimus, an in ipſis articulis ſit aliquid, quod poſſit probabiliter tolerari. Scientes igitur commiſſum eſſe arbitrio ſacerdotum lepras diſcernere, et munditiam innocentia declarare, volentes huic cancerosae prurigini, quam poterimus, adhibere paſtoralis officii medicinam, ne a nobis exigat diſtrictus judex animas pereuntes; vobis in virtute obedientiae diſtricte praecipiendo mandamus, quatenus per omnes vias, quibus veritas vobis clareſcere poterit facti hujuſmodi ſine ſcandalo et tumultu, inquiratis ſolicite, qui ſunt articuli univerſi

univerſi, quos damnaſſe dicitur tantus pater; quas poenas adjecerit; qui ſunt illi, quos articulos hujuſmodi omnes vel aliquos compulit abjurare; qui inſuper jurati, vel non jurati damnatos articulos communiter vel particulariter defendere praeſumpſerunt; vel adhuc etiam audent hujuſmodi defenſare. Cujus inquiſitionis cum celeritate debita faciendae vobis tenore praeſentium committimus vices noſtras, cum coercionis canonicae poteſtate. Quid autem in his feceritis, quid etiam inveneritis, nobis citra feſtum S. Nicolai fideliter ſignificare curetis per veſtras patentes literas, harum ſeriem continentes. Datum apud Loffeld xviii. calend. Decem. anno Dom. 1284. ordinationis noſtrae ſexto.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
MARTINI IV. 4.	JOHAN. PECKHAM 6.	1284.	EDWARD. I. 13.

Aliae iiſdem de eadem re. Ex reg. Peckh. fol. 212. b.

FRATER J. etc. dilectis filiis cancellario Oxon. vel ejus vices gerenti, et magiſtro Roberto de Flecham, S. theologiae doctori ſalutem, gratiam, et benedictionem. Jam ſeptimanis pluribus revolutis nos vobis ſcripſiſſe meminimus in forma inferius annotata. Recolendae memoriae ſanctitatis et ſapientiae titulis, etc. [prout continetur in litera praecedenti uſque ad datam apud Loffeld. etc.] Quia igitur praemiſſum mandatum noſtrum videmini penitus contempſiſſe, vos iterato rogamus pariter et monemus, quatenus ſicut de favore errorum, contra quos agimus, reprehendi non vultis, praedictum mandatum noſtrum ſecundum ſuum tenorem executioni debitae ſine dilationis incommodo demandetis; et hoc ſub poena ſuſpenſionis, quam in vos, licet inviti, ferimus, ſi in exequendo mandato noſtro negligentes fueritis aut remiſſi. Quod ſi non ambo his exequendis potueritis indulgere, alter veſtrum ea nihilominus exequatur. Quid autem in his feceritis, et quid etiam inveneritis; nobis citra octab. Epiphaniae, ubicunque in noſtra provincia fuerimus, per veſtras patentes literas, harum ſeriem continentes, fideliter reſcribatis. Valete. Datum apud Brandeſton vii. idus Decembris, anno Domini 1284. ordinationis noſtrae ſexto.

Literae archiepiſcopi Cant. cancellario Oxon. vel ejus vices gerenti, contra priorem fratrum praedicatorum. Ibid. fol. 212. b.

FRATER J. etc. dilecto filio ...... cancellario Oxon. vel ejus vices gerenti ſalutem, gratiam, et benedictionem. Jam ſeptimanis pluribus revolutis nos vobis ſcripſiſſe meminimus in forma inferius annotata. In ſacris canonibus dicitur eſſe cautum, quod errare non creditur, qui votum ſuum elegerit pro Dei honore in melius commutare; proinde viri ſancti nobis innumerabiles profeſſi regulas ſanctorum Auguſtini, Benedicti, et fratres Cartuſien. et conſimiles libere uſque in haec tempora, quaſi in omnibus mundi partibus ad ordinem fratrum minorum, tanquam ad frugem melioris vitae, publice et pacifice convolarunt: unde et plurimos fratres in ordine S. Auguſtini, qui et alio nomine eremitanos ſe faciunt aliquoties appellari, ſi tamen ad hoc extiterint idonei reputati, tam in Francia, quam in aliis mundi partibus, et praecipue in Italia circa Romanam curiam, abſque contradictione qualibet miniſtri ordinis fratrum minorum, prout eis placuit, hactenus receperunt; et nos ſimiliter faceremus, ſi ipſo officio miniſterii, ut aliquando fecimus, fungeremur. E contra, tamen non ſine admiratione grandi nuper accepimus, quod prior et fratres dicti ordinis S. Auguſtini in Oxon. commorantes, ipſis fratribus minoribus Oxon. commorantibus, pro eo quod quendam de ſuis fratribus in praefata forma canonica receperunt, notam excommunicationis imponunt, et eos multipliciter infamant; excommunicationis ſententiam non verentes in Oxon. concilio latam contra malitioſe famam innocentium denigrantes. Quocirca diſcretioni veſtrae committimus, et in virtute obedientiae diſtricte praecipiendo mandamus, quatenus ad locum dictorum fratrum S. Auguſtini perſonaliter accedentes, ipſos priorem et fratres vice et auctoritate noſtra ſolicite moneatis, quatenus ab hujuſmodi detractionibus de caetero abſtinendo famam pro viribus fratribus minoribus reſtituant, quam laeſerunt. Quodſi tumultum hujuſmodi contra fratres minores praetextu alicujus privilegii ſui ſe aſſerant ſuſcitaſſe, charitative moneatis eoſdem, ut nobis privilegii ſui inſpectionem concedant et copiam, ut ipſum cum privilegiis fratrum minorum, quae habemus auctoritate apoſtolica conſervare, prudenti examine conferamus; pro certo ſcituri, quod non permittemus eos, quantum in nobis eſt, contra ſui virtutem privilegii in hac parte indebite moleſtari; nec fratres minores ſuſtinebimus injurioſe gravari, ſicut nec poſſumus, mandatis apoſtolicis inoffenſis: de die vero receptionis praeſentium, et reſponſione ipſorum Auguſtinianorum, et omnibus quae feceritis in praemiſſis, nobis citra feſtum S. Catharinae virginis fideliter reſcribatis per veſtras patentes literas, harum ſeriem continentes. Dat. v. idus Novembris, etc. Quia igitur praemiſſum mandatum noſtrum videmini penitus contempſiſſe, vos iterato rogamus pariter et monemus, quatenus, ſicut de favore errorum, contra quos agimus, reprehendi non vultis, praedictum mandatum noſtrum ſecundum ſuum tenorem executioni debitae ſine dilationis incommodo demandetis; et hoc ſub poena ſuſpenſionis, quam in vos, licet inviti, feri-

mus, ſi in exequendo mandato noſtro negligentes fueritis aut remiſſi. Quid autem in his feceritis, et quid etiam inveneritis, nobis citra octab. Epiphaniae, ubicunque in noſtra provincia fuerimus, per veſtras patentes literas, harum ſeriem continentes, fideliter reſcribatis. Valete. Datum apud Brandeſton vii idus Decem. anno Dom. 1284. ordinationis noſtrae vi.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
MARTINI IV. 4.	JOHAN. PECKHAM 6.	1284.	EDWARD. I. 13.

Aliae ejuſdem et iiſdem de priore fratrum praedicatorum. Ex reg. Peckh. fol. 213. b.

FRATER J. etc. dilectis filiis cancellario Oxon. vel ejus vices gerenti, et magiſtris ibidem regentibus omnium facultatum ſalutem, etc. Si tantum privatis commodis viveremus, quid contra noſtram innocentiam ſuae fatuitatis effunderent detractores, mediocriter curaremus; ſed quia, licet immeriti, ſumus divino, quamvis occulto judicio deputati pro ſalute fidelium procuranda in officio paſtorali, quibus eo ipſo tenemur ad Dei gloriam totis viribus complacere, neceſſe habemus, pro irreverentium hominum jaculis retundendis, noſtram, quamvis inviti, manifeſtando inſontiam, ipſorum miſeriam propalare. Sane nuper intelleximus admirantes, quod dilectus in Chriſto frater W. prior fratrum praedicatorum Angliae, quem uſque in haec tempora habuimus affectuoſiſſime commendatum, quaedam dedecentia in noſtri et noſtrorum praejudicium coram vobis congregatis in vigilia S. Catharinae, quod vix credere poſſumus, perperam ſeminavit, teſtes invocans ſui et noſtri invicem tractatus habiti, epiſcopos illos, qui nuper intererant ſolenniis Sareſburien. epiſcopi conſecrandi; cum tamen epiſcopus aliquis, nec quiſquam alius mortalium verba audiverit, quae ſoli cum ſolo ſub ſolius Dei teſtimonio, et nullatenus aliter de annotata inferius materia loquebamur. Et quia, ut nobis dicitur, contra veritatem, oblivionis cauſa, dictus prior, ſalva ſua gratia, ſecreto noſtro colloquio eſt abuſus, nullus debet inhoneſtum vel extraneum judicare, ſi veritatem, quam in hac parte novimus, abſentes, ut poſſumus, per literas in ſuſcitati per ipſum et ſuos contra nos et noſtros ſcandali remedium, vobis veraciter explicemus. Referente igitur nobis priore praedicto, die praetactae conſecrationis, poſt prandium, quod fratres ſui Oxonien. pluries ei ſcripſerant, nos in partes Oxon. properantes intendere ipſorum ordini, et ordinis opinionibus derogare, reſpondimus bona fide; quam fidem tenuimus, et tenere intendimus, quantum poſſumus, ſine praejudicio veritatis, quod nec ordini eorum, nec opinionibus ipſius ordinis, pro eo quod ſunt ordinis, intendebamus quomodolibet adverſari. Sed factum praedeceſſoris noſtri circa errores ab eo inventos in liberalibus diſciplinis, ac damnatos de concilio magiſtrorum, et in parte ſuſcitatos denuo in ſcandalum plurimorum proſequi, juſtitia mediante; et ſubjunximus, quod fratrum praedicatorum ordinem diligebamus intime, ſicut ipſe, et modo ſecure addimus, pluſquam ipſe; quia cum ipſe in praetacto colloquio nobis dixerit coram Deo ſe de pluralitate formarum illam tenere firmiter ſententiam, quam noſtra tenet ſimplicitas, et tenuit hactenus totus mundus, ſi fratres ſuos aliquos falſitati contrariae adhaerentes nititur in hoc, ut dicitur, defenſare; hoc proculdubio non eſt eligere, ſed odiſſe. Procedentibus demum nobis ambobus ulterius in tractando, et errorem ponentium in homine exiſtere, tantummodo formam unam concorditer deteſtando, ſubjunximus nos quoſdam iſtius erroris temerarios defenſores in tantae ſubverſionis foveam corruiſſe, ut dixerint ſcilicet et ſcripſerint; quod ſi homo haberet aliam formam ab anima rationali, non poſſet corpus hominis corruptum idem numero etiam per miraculum reparari: quo audito reſpondit prior, hunc errorem ſecure de mea conſcientia condemnetis. Cauſam vero opinionum bonae memoriae fratris Thomae de Aquino, quas fratres ipſi opiniones ſui ordinis eſſe dicunt, quas tamen in noſtra praeſentia ſubjecit idem reverendus pater theologorum arbitrio Pariſien. magiſtrorum, pendere diximus in Romana curia indeciſam, pro eo quod cum vacante ſede apoſtolica per mortem S. memoriae domini Johannis, Dei gratia tunc temporis Romani pontificis, epiſcopus Pariſienſis Stephanus bonae memoriae ad diſcuſſionem ipſorum articulorum de conſilio magiſtrorum procedere cogitaret; mandatum fuiſſe dicitur eidem epiſcopo, per quoſdam Romanae curiae dominos reverendos, ut de facto illarum opinionum ſuperſederet penitus, donec aliud reciperet in mandatis. Aliud igitur eſt, quod de ſcriptis theologicis eſt Romanae celſitudini reſervatum Pariſiis, ab eo quod inventum Oxon. in certaminibus puerilibus per praedeceſſoris noſtri ſapientiam eſt damnatum; quod ſi quiſpiam theologus curioſus hujuſmodi quaeſtionibus puerilibus tractatus theologicos miſcuerit indecenter, ſicut olim Iſraelitae pro acuendis ligonibus ad Palaeſtinorum malleos deſcenderunt; non valemus propter hoc dimittere, nec debemus pro zelo quorundam temerario, quin parvulos noſtros ab errorum laqueis, ut poſſumus, eruamus: et ſicut circa proceſſus hujuſmodi, vel quoſcunque alios fratrum praedicatorum licentia nondum, Deo gratias, indigemus; ſic, quia quod in hac parte fecimus, fratribus minoribus fecimus penitus inconſultis, nihil debet in hoc proceſſu noſtro ipſis fratribus minoribus imputari. Falſo ergo dictum eſt, nos per hoc diſcordiam inter ordines ſeminaſſe; et caveant ſibi ab hujuſmodi ſeminatione nobis talia perperam imponentes, in quorum hortis ad extinctionem multarum ſalutarium plantarum de hujuſmodi venenato ſemine retroactis temporibus publice et occulte, nullo ſeminante extrinſeco, ultronee nimis crevit. Intelleximus inſuper, quod quidam fratres ejuſdem ordinis praedicatorum auſi ſunt ſe publice jactitare doctrinam veritatis plus in ſuo ordine, quam

in

in alio ſibi contemporaneo viguiſſe; cujus contrarium quia tenere putamus viros majores et ſapientiores eccleſiae militantis, ipſam eorum jactantiam aſſerimus eſſe falſam, quod non eſſet difficile declarare, niſi eſſet comparatio odioſa, comparando ſcilicet ſcripta ſcriptis, perſonas perſonis, et labores laboribus ſatis notis. Haec eſt igitur, chariſſimi, proceſſus veritas coram Deo; et ſi forte circa praedicta defectus nobis aliquis ſubrepſiſſet, debuiſſent praedicti fratres pro paterni honoris debito fragilitati noſtrae excuſationis pallium obduxiſſe: praeſertim, quia tuba legali ſpecialiter praecipit Dominus non detrahere, et chriſtos Domini non tangere; et Cham paternae irriſor dedecentiae in poſteritate ſua meruit maledici; quanto majus maledictionis tonitruum promerentur, qui patris innocentiam, cujus vice fungimur, licet immeriti, labiis detractoriis proſequuntur? Momordiſſe infra ſocietatem noſtram dicitur idem prior, imponendo illis, qui noſtro aſſiſtunt lateri, quod tanquam meticuloſi, et quae ſua ſunt quaerentes, nos ad martyrium non provocant, ſicut dominum ſuum excitarunt olim ſocii S. Thomae; cujus martyrii ſubeundi, ſi placeat ſalvatori, det nobis ipſe maximus ferventia exemplaria imitari, quam illorum quidam extiterint, quae vidimus ſuis et ſuorum conſiliis in pontificali officio gubernari. Rogamus igitur, ut non obſtante praedicta calumnia, ſi tamen veſtris inſonuerit auribus, ſocios noſtros, ſicut valentes viros, habere dignemini excuſatos; pro certo ſcientes, quod proceſſus noſtros circa ardua eccleſiae negotia, quantum poſſumus, ſano conſilio gubernamus. Rogamus inſuper, ut contentam praeſentibus veritatem, cujus teſtem altiſſimum invocamus, velitis aliis publicare, ſi tamen ſint aliqui contrariis falſitatibus ſubornati. Valete in Chriſto et virgine glorioſa. Datum apud Brandeſton vii. idus Decembris.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
MARTINI IV. 4.	JOHAN. PECKHAM 6.	1284.	EDWARD. I. 13.

Literae archiepiſcopi Cantuar. epiſcopo Lincoln. directae pro univerſitate Oxon. Ex reg. Peckh. fol. 93. a.

VENERABILI in Chriſto fratri domino O. Dei gratia Lincoln. epiſcopo frater J. etc. ſalutem, et ſinceram in Domino charitatem. Quantae ſit utilitatis et ſpei eccleſiae Anglicanae, quantique honoris et gloriae genti noſtrae ſtudium univerſitatis Oxon. quod diverſarum ſcientiarum exercitiis perſonas producit eximias, multiplicium virtutum decoratas ornatibus, vos plene noviſtis, et univerſalis eccleſia non ignorat. Quanta quoque deſolatio, et conceptae ſpei dejectio Anglicanae immineret clero provinciae, ſi univerſitas ipſa (quod abſit) deficeret, vel, ne ſuis continue vigeret profectibus, turbaretur, ſatis conſtat omnibus, et nos quotidianis judiciis experimur. Sane dudum inter vos, et univerſitatem praedictam ſuper quadam ipſius immunitate, qua uſi ſunt hactenus, ſuborta materia quaeſtionis, tandem pro bono ſtudii communium amicorum diſſimulaſtis inſtantia, quae forſitan rigor juſtitiae alio modo terminaſſet; nunc autem de novo ad aures noſtras perveniſſe noveritis, quod contra conſuetudines et immunitates univerſitatis praedictae praedeceſſorum veſtrorum temporibus approbatas, nonnullos clericos et magiſtros ejuſdem indebitis vexationibus et moleſtiis aggravatos, ipſos ſuper his, quae ad cognitionem ſui cancellarii ab antiquo pertinent, nitentes coram vobis indebite convenire, ex quo quies ſtudentium laeditur et profectus. Rogamus igitur fraternitatem veſtram affectu, quo poſſumus ampliori, quatenus vocationes et vexationes hujuſmodi velitis precum noſtrarum obtentu, vel omnino inſtar praedeceſſorum veſtrorum remittere, vel diſſimulare ſaltem, et differre uſque ad congregationem fratrum proxime futuram poſt Paſcha, Domino concedente, quando circa hoc de fratrum noſtrorum conſilio, quod magis expedire videbitur, poteritis ſecurius exercere. Petunt quidem contra jus commune, ut creditur, ſed hoc eo liberius et decentius pro tanti ſtudii emolumento ad praeſens diſſimulare poteritis, quo idem nonnullis univerſitatibus aliis pro quiete ſtudentium dicitur eſſe conceſſum. Tantum igitur in hac parte veſtra dignetur pietas operari, ut praedictum ſtudium, quod eſt Anglicanae eccleſiae praefulgidum luminare, veſtris temporibus continuis luceat incrementis. Valete. Dat. apud Northampton viii. cal. Decem.

Aliae eidem pro univerſitate Oxon. Ibid.

FRATER J. permiſſione divina, etc. venerabili in Chriſto fratri domino O. Dei gratia Lincoln. epiſcopo ſalutem, et ſinceram in Domino charitatem. Intra ambitum ſolicitudinis veſtrae nihil majus eſſe credimus, nec aequale Oxonien. ſtudio, quod in morem putei aquarum viventium, non ſolum irrigat hortum veſtrum, verum etiam ad omnes areas eccleſiae Anglicanae, ſed et in exteras nationes ipſius rivuli, vel potius ſpatioſi tramites derivantur; quod et nobis et noſtris omnibus accreſcit gaudio, et veſtris honoribus ſpecialiter famulatur. Valde igitur fraternitati veſtrae curandum eſt, ſicut prudentiam veſtram credimus non latere, ne fons multitudini tam ſalubris pede teratur oppreſſionis praeproperae; nec ſic euretis aliqua increſcentia zizania evellere, ut pariter triticum extirpetis. Sane dudum inter vos et praedictum ſtudium ſuper quadam ipſius immunitate ſtudentibus neceſſaria, et uſque ad tempora veſtra pacifice, ut dicitur, obtenta, cum ſuborta fuiſſet materia quaeſtionis, vos innata vobis clementia quorundam

dam reverendorum rogaminum inſtantia rigidioris conceptum propoſiti temperaſtis, ſcientes, quod tam copioſi grani foecunditas interdum, ut fructificet, diſſimulationis paleis adumbratur. Nunc autem fervoris priſtini reſumpto ſpiritu ipſum nonnullos magiſtros et ſcholares Oxon. municipii inſolitis vexationibus moleſtatis; ipſos, ut dicitur, ſuper his, quae ad cognitionem ſui cancellarii temporibus praedeceſſorum veſtrorum pertinuiſſe noſcuntur, ad tribunal veſtrum reſponſuros inſolito evocantes; cum tamen pro certo tenere poſſitis, ut credimus, quod illud ſingulare veſtrum ovile prius diſperſum beſtiarum agri dentibus exponetur, quam iſtius auſteritatis veſtrae inexpertam ſubeat ſervitutem. Quocirca fraternitatem veſtram rogamus affectu, quo poſſumus, ampliori, quatenus ad memoriam revocantes, quanta clementia leges imperiales ſtudium proſequantur, quae pro tranquillitate ſtudentium ſcholaribus in cauſis ſcholaſticis ſuorum concedunt tribunalia magiſtrorum, velitis aequanimiter tolerare, ut imperialem gladium manſuetudine ſuperet gladius paſtoralis, ne illud propheticum, "erubeſce, Syon, ait mare," veſtris valeat in hac parte proceſſibus obviare. Conceptum igitur rigorem diſſimulare velitis, quantum poteſtis, neceſſaria juſtitia inoffenſa, ſaltem donec invicem habuerimus colloquium, vel uſque ad congregationem fratrum proxime imminentem; ſolicite attendentes quod Pariſien. ſtudium, et quaedam alia generalia, ſub petita a magiſtris Oxon. et obtenta hactenus libertate, inturbate ſe haurire de fontibus ſapientiae gratulantur. Valeatis in Chriſto ſemper et virgine glorioſa. Dat. Northamp. viii. cal. Decemb.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
MARTINI IV. 4.	JOHAN. PECKHAM 6.	1284.	EDWARD. I. 13.

Archiepiſcopi Cantuar. literae omnibus cardinalibus praeſentibus in curia Romana directae de erroribus ſuſcitatis per praedicatores. Ex reg. Peckh. fol. 68.

REVERENDO, etc. .... ſalutem. In progreſſu viſitationis metropoliticae Lincoln. dioeceſ. nuper per Oxonienſe ſtudium facientes tranſitum, pater ſanctiſſime, intelleximus quaſdam opiniones erroneas in literis philoſophicis fuiſſe temerarie, quantum ad aliquas denuo ſuſcitatas, quas ſanctae memoriae Dom. Robertus, praedeceſſor noſter noviſſimus in progreſſu conſimili de magiſtrorum conſilio reprobavit. Nolentes autem noſtris temporibus errores hujuſmodi proſperari, vocato venerabili viro loci ejuſdem dioeceſano, de ipſius conſilio proceſſimus in hunc modum. Ratificantes videlicet proceſſum praedeceſſoris noſtri in ſermone publico coram clero, ac inhibentes, ne aliquis extunc aliquam opinionem hujuſmodi defenſaret, donec canonico ejuſdem dioeceſani conſilio, et etiam magiſtrorum ſolicite videremus, utrum in ipſis opinionibus eſſet aliquis articulus, qui pro pace quorundam poſſet ſine periculo tolerari. Nec de defenſione praedictorum errorum implicite vel explicite ſtatum, aliquem notavimus vel perſonam; quandam autem illarum opinionum tetigimus ſpecialiter, eam manifeſtis rationibus impugnantes ponentium videlicet in homine exiſtere tantummodo formam unam, pro eo quod ex ipſa ſequitur, nullum corpus ſancti totaliter vel partialiter in toto orbe exiſtere, vel in urbe, cum ſine unitate formae generalis aut ſpecialis, nullum corpus poſſit numeraliter eſſe unum. Alia etiam inconvenientia ſequuntur innumera ex hoc ipſo. Fuit revera illa opinio fratris Thomae ſanctae memoriae de Aquino, ſed ipſe in his, vel in aliis hujuſmodi dictis ſuis, ſuam innocentiam Pariſiis in collegio magiſtrorum theologiae humiliter declaravit; ſubjiciens omnes ſuas hujuſmodi ſententias libramini et limae Pariſienſium magiſtrorum; cujus nos per auditus proprii certitudinem teſtes ſumus. Credentes autem fratres praedicatores Oxon. commorantes, quod nos opinionem illam a praedeceſſore noſtro, qui ſui erat ordinis, reprobatam perſequeremur in ejuſdem ordinis praejudicium, quod non fecimus, Deus novit; contra nos in craſtino provocarunt, et conſequenter publice, ut nobis relatum eſt, ſatis temere jactitarunt, quod illam et alias opiniones fratris Thomae contra omnes viventes homines defenſare vellent. Et alia quaedam dicere ſunt auſi, quantum in ipſis fuit, in laeſionem non modicam famae noſtrae, niſi nos ſcutum circumdaret veritatis. Haec idcirco vobis ſcribimus, ſancte pater, ut ſi forſan aliqua de hac materia inſonuerit ſapientiae veſtrae auribus, facti noveritis infallibilem veritatem; et ut ſacroſancta Romana eccleſia attendere dignaretur, quod cum doctrina duorum ordinum in omnibus dubitabilibus ſibi pene penitus hodie adverſetur; cumque doctrina alterius eorundem, abjectis et ex parte vilipenſis ſanctorum ſententiis, philoſophicis dogmatibus quaſi totaliter innitatur, ut plena ſit idolorum domus Dei, et languore, quem praedixit apoſtolus, pugnantium quaeſtionum; quantum inde futuris temporibus poterit eccleſiae periculum imminere. Quid enim magis neceſſarium, quam, fractis columnis, aedificium cadere; quam vilipenſis auctenticis doctoribus Auguſtino et caeteris, foedum venire principem, et veritatem ſuccumbere felicitati? quid manifeſtius, quam opinionum diverſitatem diſcordias parare animorum, et frigeſcere inter hujuſmodi charitatem? Iſtud igitur Dei negotium, reverende pater, veſtrae providentiae, una cum eccleſiae noſtrae negotiis humiliter commendamus; obnixius exorantes, ut, cum opportunitatem dederit ille, qui omnia moderatur, dignemini ad iſta manum extendere ob Dei gloriam et honorem, et protectionis veſtrae clementiae nos et eccleſiae noſtrae negotia habere pro Chriſti reverentia favorabiliter commendata.

Caeterum

2

Caeterum quoddam magni ponderis eccleſiae noſtrae negotium reverentiae veſtrae ſecretius exponendum, injunximus magiſtro Willelmo exhibitori praeſentium, quo intellecto, dignemini nobis conſilium et auxilium impendere ad Dei gloriam et honorem. Scriptum apud Lydintone cal. Januarii, A. D. M.CC.LXXXIV.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
MARTINI IV. 4.	JOHAN. PECKHAM 6.	1284.	EDWARD. I. 13.

Literae archiepiſc. Cantuar. cancellarium, etc. univerſitatis Oxon. ad reconciliationem cum epiſcopo Lincoln. hortantis. Ex reg. Peckh. fol. 114. a.

FRATER J. permiſſione divina, etc. dilectis filiis magiſtro ... cancellario univerſitatis Oxonien. et magiſtris regentibus in eadem, ſalutem, gratiam, et benedictionem. Quaſi reciprocae relationis affectibus veſtris profectibus alligati, qui dudum vobis filiali reverentia nectebamur; nunc autem paternis et maternis vos viſceribus amplectimur toto poſſe, de veſtra ſumus tranquillitate ſoliciti, nihil a vobis niſi Dei gloriam expectantes. Cernimus enim a veſtro radiare collegio praelationis honorem, lumen ſcientiae, et religionis ſcholaſticae diſciplinam, pro certo tenentes, quod iſtius tripartiti graminis fons eſſe non poteſt niſi ſuperſubſtantialis trinitas benedicta. Tanto igitur auctore, filii chariſſimi, congregati rogamus et hortamur per viſcera Jeſu Chriſti, ne ad diffidii vel diſſenſionis ſcandalum ſitis proni. Vae enim illi homini, per quem honoris dejectio, extinctio luminis et religionis tantae divulſio orietur. Quia igitur, chariſſimi, chariſſimus frater noſter Linc. epiſcopus in motis contra vos quaeſtionibus juris communis, ut videtur, contra vos tegitur armatura; et vos e contra conſuetudines praetenditis, quas juraſſe vos dicitis, juris communis, ut dicitur, regulis repugnantes, cum contra jus commune in ejuſdem praejudicium nulli ſe liceat obligare, quin potius decretum in talibus ſit mutandum; rogamus vos affectu, quo poſſumus, ampliori, quatenus licet vobis in jure veſtro parati ſimus aſſiſtere, ut tenemur, humilitate veſtra veſtrum ſtudeatis epiſcopum, virum utique valentiſſimum honorare, et ipſius implorare gratiam, qui vobis poteſt non ſolum in facto ſtudii veſtri, ſed et in multis aliis exiſtere fructuoſus. Et ſi vos conſuetudini juri contrariae inhaerentes, nullo vobis patrocinante, ſuperioris privilegii organa ſuſpendatis, dicetur proculdubio non ipſi pro jure agenti, ſed vobis juri refragantibus eſſe ſtudii periculum imputandum. Advertentes igitur quod ipſe humilitate flectitur, et paterno vos affectu proſequitur, quantum poteſt, ſalvo eccleſiae ſuae jure, recurratis ad eum, ut filii patrem juxta legis imperium honorantes; experturi, ut ſperamus firmiter, quia humilibus dat Deus gratiam, et ſuperbis merito adverſatur. Valeatis in Chriſto et virgine glorioſa. Dat. apud Thornholm vi. cal. Februar. A. D. 1284. ordinat. noſtrae vii.

Appellatio prioris et capituli eccleſiae Chriſti Cant. contra conſecrationem epiſcopi electi Sarum. Ibid. fol. 112. b.

IN nomine Domini, Amen. Cum vos, pater reverende, domine J. Dei gratia Cantuar. archiepiſcope, totius Angliae primas, electionem de magiſtro Waltero Scamel in epiſcopum Sarum eccleſiae, ſanctae Cantuarienſis eccleſiae ſuae metropoliticae ſuffraganeae factam non requiſito conſenſu, aſſenſu, ſeu voluntate prioris et capituli dictae eccleſiae Cantuar. ſeu majoris et ſanioris partis ejuſdem, aut ſaltem aliquorum de ipſo capitulo, quorum in hac parte fuerit requirendus aſſenſus juxta canonicas ſanctiones, ac conſuetudines et jura dictae eccleſiae Cantuar. ſed in eorum abſentia per contumaciam contra juſtitiam examinaſtis de facto, et confirmaſtis in ipſorum et eccleſiae Cantuar. praedictae praejudicium non modicum et gravamen; eoſdem poſſeſſione ſua, vel quaſi jur. quam habebant in hujuſmodi ſpoliando, vel quaſi, eidem electo certos diem et locum ab eccleſia Cantuar. valde remotos, ad conſecrandum eundum aſſignando, ac ſuffraganeis provinciae Cant. ut eiſdem die et loco conſecrationi intereſſent, nulla neceſſitate ingruente, demandando, contra dictae eccleſiae Cantuar. metropoliticae libertates, et jura ac conſuetudines ejuſdem, ut praemittitur, in hac parte, in ipſorum et dictae eccleſiae Cantuar. praejudicium non modicum et gravamen; maxime cum ipſorum intererat examinationi dictae electionis interfuiſſe, ac dictae electioni, electo, et eligentibus propter multa, et cauſas quamplures ſe opponere. Unde ego frater Robertus de Helham monachus, procurator dictorum prioris et capituli, quam cito praemiſſa ad ipſorum dominorum meorum notitiam pervenerant, et commode appellare poterant, et poteram, ſentiens eoſdem dominos meos, et me eorum nomine ex his, et eorum quolibet, per vos, domine archiepiſcope, indebite praegravari, ſacroſanctam ſedem apoſtolicam, et pro tuitione curiae Cantuar. in his ſcriptis appello, in hoc loco publico, aſtante multitudine fidelium copioſa, et de hujuſmodi appellatione innovandi, et de apoſtolis pro loco et tempore congruis petendis, proteſtor, et eos exnunc peto. Ad haec cum electorum eccleſiarum cathedralium provinciae Cantuar. conſecrationes, ſecundum jura, conſuetudines, et libertates eccleſiae Cant. ut praemittitur, in eccleſia Cantuar. et non alibi, niſi de voluntate capituli eccleſiae Cantuar. fieri

fieri debeant, ſupradicti etiam prior et capitulum eccleſiae Cantuar. in hujuſmodi poſſeſſione, vel quaſi ſint et fuiſſent ab antiquo; ego dictus procurator cupiens mihi et eiſdem priori et capitulo eccleſiaeque eorum proſpicere, et indemnitatibus eorum praecavere, metuens ex hujuſmodi aſſignatione loci, necnon et ex aliis cauſis veriſimilibus et probabilibus conjecturis, dominis meis priori et capitulo, necnon et eccleſiae ſuae antedictae, et mihi praejudicium generari in futurum, ne vos, pater reverende, electum ſupradictum Salesburien. eccleſiae, et ſi conſecrandus exiſtat, quod non fateor, ſeu quemcunque alium ſuffraganeum veſtrum alibi, quam in eccleſia Chriſti Cantuar. eiſdem dominis meis priori et capitulo invitis, ubi neceſſitas non urgeat, conſecretis, ſeu ab aliis faciatis conſecrari, ſedem apoſtoſtolicam ſupradictam et pro tuitione curiae Cantuar. in his ſcriptis provoco et appello; a praemiſſa appellatione non recedendo, ſed eidem prorſus inſiſtendo, et de apoſtolis petendis pro loco et tempore congruis, et de innovanda, ut praemittitur, et apoſtolis petendis proteſtor; ſubjiciendo dictos dominos meos, et eccleſiam ſuam antedictam, ac etiam omnia bona ſua, necnon me et omnes eis adhaerentes, advocatos, conſiliarios protectioni, defenſioni, tuitioni ſedium praedictarum. Et juro ad ſancta Dei evangelia pro me, et in animas dictorum dominorum meorum, cauſas ſupradictas credere veras eſſe, et me eas, ſeu aliquam earum, quae dictis dominis meis ſufficiat, poſſe pro loco et tempore congruis probare. Proteſtor inſuper dictos dominos meos ab indulgentiis, libertatibus, juribus eorum, ſeu poſſeſſionibus nullo modo recedere velle, tacite vel expreſſe, ſed eiſdem inniti cum effectu. Et praefigo mihi et dictis dominis meis, necnon et dicto magiſtro Waltero, et vobis, domine archiepiſcope, ſi veſtra crederites id intereſſe, et omnibus, quorum intereſt, ſeu quos iſtud negotium contingit, terminum viz. ut infra menſem dictarum appellationum et provocationum eis notificatarum, ut ad dictam ſedem apoſtolicam iter arripiant, accedendi per ſe, aut per procuratores idoneos et ſufficienter ad totam cauſam inſtructos, cum actis, juribus, et munimentis dictum negotium contingentibus, factur. et receptur. quod dictaverit ordo juris.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
MARTINI IV. 4.	JOHAN. PECKHAM 6.	1284.	EDWARD. I. 13.

Renunciatio appellationis. Ex reg. Peckh. fol. 113. a.

UNIVERSIS praeſentes literas inſpecturis H. permiſſione divina prior eccleſiae Chriſti Cantuar. et ejuſdem loci capitulum humile ſalutem in domino ſempeternam. Noverit univerſitas veſtra, quod cum nuper vacante ecclſia Sarum. per mortem bonae memoriae domini Roberti, epiſcopi loci ejuſdem, ac electione de perſona venerabilis viri magiſtri Walteri Scamel in epiſcopum Sarum celebrata, et per reverendum patrem dominum, Dei gratiae Cant. archiepiſcopum, totius Angliae primatem confirmata; nos timentes ex confirmatione ipſa pro eo, quod ad eam noſtro conſenſu minime requiſito proceſſum fuit, nobis et eccleſiae noſtrae poſſe praejudicium generari; poſtquam hoc ad noſtri notitiam pervenit, a confirmatione ipſa coram praefato patre et domino archiepiſcopo appellationem ad ſedem apoſtolicam ſolenniter interponi fecerimus, aſſerentes nos confirmationi ſuffraganeorum quorumcunque Cantuar. provinciae intereſſe, ac etiam conſecrationem eorundem ſuffraganeorum non alibi, quam in eccleſia noſtra Cantuar. ſine conſeuſu noſtro fieri debere. Et ne idem vener. pater dictus dominus archiepiſcopus aliquid, praemiſſis contrarium attentaret, ad ſedem apoſtolicam per nos extiterat appellatum. Nos viam pacis et concordiae cum dicto patre noſtro archiepiſcopo affectantes appellationibus, provocationibus, cauſis, et litibus in curia Romana, vel alibi inter dictum dominum archiepiſcopum, et nos occaſione confirmationis et conſecrationis praedicti magiſtri Walteri motis, renuntiamus per praeſentes. In cujus rei teſtimonium ſigillum capituli noſtri praeſentibus duximus apponendum. Dat. Cant. in capitulo noſtro iii. cal. Mart. A. D. 1285.

*Litera epiſcopi Winton. per quam teſtatur ſe velle exequi mandatum domini Cantuar. archiepiſcopi ut ſubdecanus, vacante * ſede London.* Ex autographo apud M. Parker. antiq. Brit. p. 31.

REVERENDISSIMO in Chriſto patri, et domino chariſſimo ſuus devotus capellanus, quicquid poteſt obedientiae, reverentiae, et honoris. Praeeminentiae veſtrae literas per harum bajulum nobis miſſas recepimus undecima die menſis Decembris, quae mixturam quandam doloris et gaudii continebant. Ingerit nimirum animo noſtro moeſtitiam, quod hominem Deo gratum, juſtum, manſuetum, et pium, et his diebus malis regno Angliae tam neceſſarium, bonae memoriae dominum Richardum, London. epiſcopum ab hac luce mors amara ſubtraxit; ſed materiam gaudii et conſolationis ſubminiſtrat, quod excellentiam veſtram ad noſtra et eccleſiae noſtrae

* Quomodo epiſtola haec Johannis de Pontiſſara, epiſcopi Winton. qui epiſcopatum 1282. adeptus, archiepiſcopo Cant. Johanni Peckham inſcribi potuerit de morte epiſcopi London. Richardi de Graveſende tractans, qui demum anno 1303. mortuus eſt, undecim poſt Peckhamum annis, alii videant; mihi plane chronologiae contraria videtur.

Wintonienſis

Wintonienſis jura conſervanda et augenda, literarum earundem relatu cognovimus quadam ſpecialis dilectionis praerogativa ſolicitam et intentam: pro quo veſtrae dignationi grates, licet exiles, et tantis meritis impares, quantas pro tempore poſſumus, exhibemus. Ex hoc nempe laudis et honoris titulum veſtra praecellens dignitas promeretur; quae tunc ſe reputat honoratam, cum ſingulis, quibus debetur, fratribus honor debitus non negatur. Ait enim beatus Gregorius: "Meus honor eſt fratrum meorum ſolidus vigor." Verum, quia alibi ſcribitur, tempore indigemus, ut aliquid maturius agamus, ne praecipitemus conſilia et opera noſtra, neque eorum ordinem corrumpamus, deliberationem noſtram ſuper hoc fecimus. Quod ejus vices, eo mortuo vel abſente, gerere et exequi ad nos, tanquam ad veſtrorum ſuffraganeorum ſubdecanum, jure conſuetudinario dicitis pertinere; conſultis noſtris dilectis filiis priore et capitulo noſtro Wintonienſi, cum omni celeritate accommoda abſque morae diſpendio reſcribemus; firmum ſemper habentes propoſitum, et promptum gerentes animum ad veſtra praecepta et beneplacita exequenda. Incolumitatem veſtram in longa tempora protendat altiſſimus ad regimen eccleſiae, ſponſae ſuae. Scriptum apud Farnham die praedicto.

Capellanus veſter
Wintonien.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
HONORII IV. 1.	JOHAN. PECKHAM 7.	1285.	EDWARD. I. 13.

Articuli epiſcoporum contra regem cum reſponſionibus eorundem.
Ex reg. Giffard Wigorn.

1. INPRIMIS, ut aſſignetur unus, vel duo ſub alternatione juſtitiarii, vel baro de ſcaccario, vel alius fide dignus, qui ſemper ſit praeſens Londini; qui habeat poteſtatem, quotieſcunque prohibitio impetitur, et judici eccleſiaſtico porrigitur, in caſibus illicitis vel dubiis diſcutiend. an debeat ſuperſederi propter prohibitionem hujuſmodi, vel non. Et qui, non obſtante prohibitione, dare poſſit licentiam in cauſa procedendi, et quod impetratores hujuſmodi remittantur ordinariis puniendi, praeſertim cum tranſgreſſores ſint eccleſiaſticae libertatis, quos certum eſt, ipſo facto excommunicationis ſententia innodatos.

Reſponſio regis. Quod illi, qui timent procedere in cauſis propter regis prohibitionem, adeant Dom. R. de Hengham, Thomam de Geylone, W. de Brompton, W. de Saham, vel aliquem eorum, quem prope ſe eſſe contigerit, et conſulant eos in caſibus ſuis, et oſtendant libellum vel petitionem, et juxta eorum conſilium procedant vel ſuperſedeant; et, ſi ſint mere ſpiritualia, procedant ſecure.

2. Item, cum dominus rex cognoſcat de jure patronatus in Anglia, petitur, ut non extendatur cognitio hujuſmodi ad negligentiam procuratorum, quin ordinarii loci per lapſum temporis illa vice libere poſſint circa proviſionem ipſius eccleſiae officium ſuum exercere juxta canonicas ſanctiones.

Reſp. Secunda petitio, ſc. quod dominus rex cognoſcat de jure patronatus, quod poſſint conferre eccleſias poſt lapſum temporis, illa frivola eſt; quia dominus rex nunquam impedit epiſcopos in hoc, nec ubi rex eſt patronus, cui non currit tempus in eccleſiis, quae pertinent ad coronam.

3. Item, ut dominus rex non extendat protectionem ſuam in praejudicium praelatorum, quoad ſequeſtrationem, vel viſitationem, aut alia officio incumbentia in eccleſiis parochialibus, vel aliis quibuſcunque.

Reſp. ad tertium. Non eſt intentionis regis vel ſuorum, quod per protectiones ſuas impediatur aliquis ordinarius ſuper ſequeſtris, vel aliis, quae ſpectant ad ſuam juriſdictionem.

4. Item, ut forma antiqua obſervetur in liberationibus excommunicatorum in carcere detentorum per literas captionis, viz. ut non liberentur ſine literis et conſcientia praelatorum, niſi in caſu malitiae manifeſtae.

Reſp. ad quartum articulum. Non deliberentur capti per captionem, conceditur; niſi diutius detineantur per epiſcoporum malitiam, poſtquam obtulerint cautionem; et niſi epiſcopi ſint partes verſus ipſos captos.

5. Item, ut clerici incarcerati, quoties et quando requiruntur, reſtituantur praelatis, ſicut alias eſt conceſſum.

Reſp. ad quint. art. Cancellarius intelligit, quod clerici capti debent ſtatim epiſcopis reſtitui, quotiens regem vel juſtitiarios requiri contingit.

6. Item, ut a captione illicita, et detentione injuſta clericorum caveatur in poſterum propter periculum excommunicationis, in quam inciderent injuſte capientes et detinentes eoſdem.

Reſp. ad ſextum, ſcil. de captione clericorum. Videtur quod expediens et bonum eſt cavere a damnatione injuſta et illicita clericorum.

7. Item, quum aliquis eſt excommunicatus per ordinarium, et aſſerit curiae regiae ſe ad curiam apoſtolicam appellaſſe, quod non defendatur per brachium ſeculare; cum cognitio appellationis hujuſmodi, vel tuitio non pertineat ad curiam ſecularem; nec curia Romana talem abſolveret, niſi prius cognita cauſa.

Reſp. ad ſeptimum. De appellationibus interjectis rex non intendit deferre captionibus malitioſe appellantium, ſed illorum, qui appellant, et proſequuntur cum effectu: et de hoc conſtiterit.

8. Item, ut non compellantur aliqui communicare cum excommunicatis.

Reſp. ad viii. art. Rex non compellit aliquem communicare cum excommunicatis.

9. Item, ut cognitio debitorum defuncti pertineat ad praelatos, ad quos pertinet cognitio teſtamenti, ne occaſione dimiſſionis cauſae conſumantur bona teſtamenti; quia propter hoc frequenter ultima voluntas defuncti minime adimpletur, imo verius impeditur.

Reſp.

Reſp. ad ix. art. Quod praelati habeant cognitionem de debitis defunctorum, non conceditur.

10. Item, quod laici litigantes coram judicibus eccleſiaſticis, propter hoc non graventur, donec regia prohibitio ſit porrecta, et ſciatur, an hujuſmodi cauſa ad forum eccleſiaſticum debeat pertinere.

Reſp. ad x. Curia intendit, quod praelati bene ſciant cognoſcere, quae placita ſint de teſtamento, et quae de matrimonio, et ſuper aliis non cognoſcant.

11. Item, quod bona clericorum captorum, poſtquam ſe purgaverint, eccleſiae liberentur.

Reſp. ad xi. Cancellario videtur, et aliis praeſentibus, quod clerici purgati habeant bona et catalla ſua.

12. Item, ut temperetur ſtatutum editum contra eccleſias, ne poſſint creſcere in poſſeſſionibus, propter hoſpitalitatem ſaltem, et cantarias, et conſtructionem domorum novarum religioſ. et communiter pro neceſſitatibus vel commodis eccleſiarum parochialium.

Reſp. ad xii. Quod religioſi clerici poſſint acquirere poſſeſſiones; quia rex ſtatuit, quod nihil fiat ſine licentia ſua, nihil de novo ſtatuet; ſed rex dabit licentiam, ut opus fuerit, et videbitur expedire.

13. Item, quod eccleſiae Walliae ſuae libertati priſtinae dimittantur.

Reſp. ad xiii. Rex intelligit, quod ſunt plus liberae, quam fuerint ab initio.

14. Item, quod magna charta de libertatibus eccleſiae et foreſtae in ſingulis articulis obſervetur, praeſertim cum excommunicati ſint tranſgreſſores ejuſdem; quae etiam ſententia eſt per ſedem apoſtolicam confirmata.

Reſp. ad xiv. Rex credit, quod obſervatur.

15. Item, quod ordinarii poſſint libere capere, tenere, et procedere contra clericos falſarios bullarum apoſtolicarum, vel ſigillorum ſuorum; et falſos quaeſtores laicos, et falſarios capere et tenere, ſaltem donec requirantur ipſi laici a vicecom. et ballivis domini regis.

Reſp. Habeant ordinarii poteſtatem arreſtandi illos.

16. Item, quod contra Judaeos apoſtatas inquiratur rigide, et procedatur.

Reſp. De Judaeis effectis chriſtianis, et ad Judaicam pravitatem reverſis, non remanet niſi in eccleſiis domini archiepiſcopi, qui noluit convenire cum juſtitiariis ad hoc aſſignatis.

17. Item, quod Judaeorum fraudibus et malitiis ſalubriter obvietur.

Reſp. Quod neſcitur qualiter propter eorum nequitiam.

Replicationes contra reſp. domini regis.

Cum nuper conceperint praelati et clerici Cantuar. provinciae ſpem magnam de relevatione gravaminum eccleſiae Anglicanae, et quoſdam articulos circa hoc porrexerint regiae majeſtati, reſponſiones nomine cancellarii eis datae ad porrectos articulos non videntur ſufficere; et ideo petunt ulterioris declarationis gratiam fieri a regia pietate.

Reſponſio ad primum articulum de referendo, ſc. ad iv. juſtitiarios in prohibitionibus illicitis vel dubiis, videtur carere effectu, cum ſit edicto publico promulgatum, ut praelati cognoſcant tantum de cauſis teſtamentariis et matrimonialibus; quod etiam additum eſt, quodſi ſint mere ſpiritualia, procedant ſecure, jam verſum eſt in dubium; quia cum ad curiam laicalem non pertineat de ſpiritualibus judicare, curia tamen regia, quae multa reputata ſpiritualia, et alia ſecundum ſuum judicium dimittit eccleſiae, ad quam ſolam pertinet de ſpiritualibus judicare.

In reſponſ. ad ii. articulum, qua dicitur, quod frivola eſt petitio; ſupplicamus domino regi, ut in beneficiis, quae ſunt de patronatu religioſorum, vel quorumcunque clericorum, quantum ad jus eccleſiaſticum, quando eccleſiae hujuſmodi per tantum tempus vacaverint, quod per lapſum temporis devoluta eſt collatio ad ſuperiorem, eo quod hujuſmodi patroni non poſſint ſe in hoc per juris aut facti ignarantiam excuſare: ſi de hujuſmodi ignorantia quaeſtio oriatur, poſſit quaeſtio per eccleſiam libere definiri; cum hic non agatur de jure patronatus, ſed de negligentia patroni clerici, quem in hac parte ſpontanea negligentia non excuſat.

Item, in reſp. ad iii. art. qua dicitur regem per protectiones ſuas non intendere impedire ſequeſtra, vel alia pertinentia ad officium praelatorum; dicunt praelati, quod contrarium pluries ſunt experti; regratiantes nihilominus huic intentioni regiae, et ulterius ſupplicantes, quod rex ſua auctoritate ſequeſtrationes fieri non demandet; ſi mandare ſufficiat, quod in caſibus forum regium contingentibus, prout juſtum fuerit, per praelatos ſuos clerici diſtringantur.

Contra reſp. ad iv. art. qua dicitur, quod capti per captionem liberantur a carcere contra voluntatem epiſcoporum, propter ipſorum malitiam, poſtquam obtulerint cautionem; irrationabile videtur contra epiſcopum credere mentienti, etſi epiſcopi ſint partes, niſi epiſcopus publice requiſitus per vic. juſtitiam facere denegaret; et idcirco frequenter liberantur mentientes epiſcopis inconſultis.

In reſponſione ad v. et vi. art. magnum videtur periculum curiae regiae imminere, quia nullus in capiendo vel detinendo clericos contra eccleſiaſticam libertatem excuſatur, quin in excommunicationis ſententiam incidat ipſo facto; a qua in multis caſibus propter atrocitatem carceris, vel gradum perſonae captae, vel cauſam ſpiritualem, pro qua capitur, nullus poteſt abſolvere, niſi papa; et tamen diebus iſtis capti difficillime liberantur.

Ad vii. art. quo dicitur, quod rex non intendit in capiendo deferre malitioſe appellantibus, non eſt ſatisfactum quaeſtioni; cum ad curiam laicalem non pertineat cognoſcere de viribus appellationum, quia appellationum merita ad forum eccleſiaſticum pertinere noſcuntur.

Item, de reſp. ad viii. art. mirantur plurimum, quia viſum eſt pluries cogi homines per curiam reg. non vitare communionem quorundam excommunicatorum; et denunciari etiam publice per miniſtros regios praelatorum ſententias non tenere.

Item,

2

Item, pro reſp. ad ix. art. Cauſae teſtamentariae confunduntur, et defuncti ſperatis ſuffragiis defraudantur; quia, dum oportet in curia regia requirere debita defunctorum, dividuntur cauſae teſtamentariae, et debita vel non repetuntur, vel in repetendis pars bonorum maxima conſumitur. Et excommunicati ſunt debitores, dum per eorum malitiam teſtamenti executio impeditur.

Item, ex reſp. ad x. art. qua dicitur, quod praelati bene ſciunt, quae ſint cauſae teſtamentariae et matrimoniales; confuſa eſt eccleſia et ſpoliata, prius obtenta et pacifice ſervata aliorum regum temporibus libertate.

Item reſp. ad xi. art. qua conceditur, quod clerici purgati habeant bona ſua: Sufficit, ſi ſervetur.

Item, circa reſp. ad xii. art. qua dicitur, quod rex nihil de novo concedit, ſed dabit licentiam, ubi ſibi videbitur expedire; dignetur dominus rex attendere, quod in hoc ſpoliatur eccleſia, obtenta pacifice uſque ad ſua tempora libertate; cum dominus rex bonae memoria, epater ſuus in primo capitulo magnae chartae ſic dicat: Inprimis concedimus, et praeſenti charta confirmamus pro nobis et haeredibus noſtris in perpetuum, quod Anglicana eccleſia libera ſit, et habeat libertates ſuas illaeſas, et integra jura ſua.

Item, in reſp. ad xiii art. de libertate eccleſiarum Walliae; utinam ita eſſet, ut reſponſum eſt; ſed ptaelati illarum partium aliud aſſeverant.

Item, in reſp. ad xiv. art. qua videtur domino regi, quod magna charta obſervetur; utinam dignaretur ipſius chartae articulos inſpicere, et videret, quod in multis ei aſſidue derogatur.

Item reſp. ad xv. art. Non ſufficit, qua permittitur praelaris clericos capere falſarios, niſi poſſint etiam arreſtare laicos falſarios, donec ſaltem occurrat vicecomes, aut ballivus alius habens publicam poteſtatem.

Item, circa reſp. ad xvi. art. reſpondet archiepiſcopus pro clericis ſuis, quod libenter convenient cum juſtit. aſſignatis ad inquirend. de apoſtatis Judaeorum, dum tamen juſtitiarii ſint clerici, et breve eis concedatur in forma efficaci, quod nunquam adhuc potuit obtineri; imo ſemper per quaſdam tergiverſationes quorundam falſorum chriſtianorum, deluſa fuerunt mandata regis, ne effectum debitum ſortirentur.

Item, circa reſp. ad xvii. art. mirantur praelati, quod neſcit curia regia, qualiter poſſit Judaica malitia refraenari; nec certe unquam ſciet quamdiu permittat Judaeos per contractus uſurarios involvere chriſtianos, et nobilium maneria acquirere per voraginem uſurariam, quia hoc eſt favere Judaeis in ſuis criminibus contra chriſtianos. Cogat igitur regia clementia Judaeos, ut eſt poſſibile, reſtituere chriſtianis omnia ab illis per pravitatem uſurariam occupata, quae ab eis tenentur damnabiliter, et damnabilius tenentur ab omnibus chriſtianis. Cogat etiam eos vivere de labore manuum ſuarum, vel induſtria mercaturae; et nullo modo communicare in contractibus vel colloquiis cum chriſticolis in ſecreto, ſed tantum in publico cotam teſtibus fide dignis, et ſub poena horribili; nec noſtris labiis nominanda eos ſtudeat ab omnibus mutuis uſurariis coercere, et ſignum ante et retro gerere manifeſtum. Et ſic poterunt faciliter refraenari.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
HONORII IV. I.	JOHAN. PECKHAM 7.	1285.	EDWARD. I. 13.

Petitio Cantuar. archiepiſcopi, et ſuffraganeorum ipſius ſuper gravaminibus illatis eccleſiis Cantuar. provinciae per curiam regiam, A. D. M.CC.LXXXV.
Ex reg. Giffard Wigorn. fol. 243.

QUIA nuper invenimus eccleſiam de novo quibuſdam ſuis libertatibus et liberis conſuetudinibus ſpoliatam auctoritate curiae regiae, ut videtur; nos qui de regia clementia, ſicut et clerus totius Cantuar. provinciae magnam concepimus fiduciam, petimus, quod dominus rex pro Chriſti clementia dignetur remedium apponere gravaminibus infra ſcriptis.

1. Inprimis, cum a tempore, cujus memoria non exiſtit, fuerit eccleſia in poſſeſſione pacifica cognoſcendi de omnibus cauſis ſpiritualibus, et pluribus civilibus, donec inhibitio regia porrigeretur judici vel praelato; his temporibus miniſtri regiae majeſtatis inhibent ordinariis generali edicto, ne cognoſcant de aliquibus laicis, niſi tantum de matrimonio vel teſtamento; et ſic eſt eccleſia libertate priſtina ſpoliata.

2. Item in litera, quae de novo a curia regia emanavit, vendicat ſibi dominus rex indiſtincte cognitionem ſuper diſtrictioribus officiis miniſtrorum ſuorum,et executionibus judiciorum curiae ſuae; cum talis in his poſſit eſſe exceſſus, quod ad eccleſiam tam cognitio, quam punitio uſque ad haec tempora conſueverunt pertinere.

3. Item, vendicat ſibi rex indiſtincte cognitionem in tranſgreſſionibus, conventionibus, vi laica cautionibus, recognitionibus, et contemptibus; cum tamen in multis caſibus conſueverint talia ad eccleſiam pertinere.

4. Item, ſi cognoſcant eccleſiaſtici judices de decimis, ſive de violenta mauunm injectione in clericos, ſive de diffamatione, ſive de fidei et ſacramenti laeſione, ſive de uſuraria pravitate, ſive de aliis criminibus notoriis, quorum correctio ſemper ad eccleſiam pertinuit uſque modo, veniunt miniſtri vicecomitis, inhibentes auctoritate regia, ut dicunt, ne ſuper talibus procedatur; et ex hoc remanent ſcelera impunita.

5. Item, mittunt vicecomites catherellos ſuos ad capitula, et loca alia judiciorum eccleſiaſticorum, ad videndum, de quibus ibi tractatur; qui ſecundum ſuum arbitrium impediunt judices eccleſiaſticos

eccleſiaſticos, ne procedant; et capiunt, et puniunt procedentes, niſi ſuae pareant voluntati.

6. Item, quod eſt hactenus inauditum, ubi regia prohibitio non proceſſit, inquirunt miniſtri regales, qui judices eccleſiaſtici a tempore coronationis ſuae cognoverunt de cauſis aliis, quam de matrimonialibus et teſtamentariis; qui miniſtri judices tales eccleſiaſticos puniunt inditando, attachiando, incarcerando contra conſuetudinem hactenus pacifice obtentam; cum tamen non ſit dubium omnes capientes clericos in caſibus hujuſmodi eſſe excommunicationis ſententia innodatos, et ſpoliantes eos rebus ſuis propter hoc ſint inter ſacrilegos computandi.

7. Item, tranſgreſſores prohibitionum regiarum conſueverunt convenire coram juſtitiariis de banco, vel juſtit. comit. quia hujuſmodi placita ſec. magnam chartam in locis certis debent tractari, et non ſequi curiam regis; cum tamen his temporibus judices eccleſiaſtici coram rege adjornentur pro talibus et minoribus, ut qui, nulla ſibi porrecta prohibitione regis, juxta conſuetudines proceſſerunt.

8. Item, ex hujus edicti novitate contingit, quod, cum volunt ordinarii cogere divites et potentes contribuere ad fabricam eccleſiae, vel ad alia conſueta onera parochialia ſupportanda, renuunt malitioſi et potentes in talibus eccleſiae obedire, quia talia non pertinent ad teſtamentum vel matrimonium.

9. Item, ex his omnibus et conſimilibus populus communiter adeo eſt ſubverſus, ut ordinarios ſuos deſpiciunt ſupra modum, quia vident diſſolutum eſſe nervum priſtinae conſuetudinis eccleſiaſticae diſciplinae; in quo quantum conſiſtat periculum, dignetur advertere regia clementia, quia patres ſpirituales non vilipenduntur, ſed deſpiciuntur a filiis ſuis ſpiritualibus ſine peccato mortali, et quod poſt contemptum perſonarum ſequetur tandem contemptus auctoritatis et doctrinae.

10. Item, cum non ſit dubium omnes turbatores, violatores, et impeditores eccleſiaſticae libertatis, eſſe excommunicationis ſententia innodatos; cum etiam omnes impetrantes prohibitionem regiam in caſu illicito ſint eadem ſententia involuti; et paſſim hodie in quacunque cauſa fere prohibitiones vel literarum vel verborum a malignantibus impetrantur: probabiliter timetur, quod pro his et aliis cauſis ſunt plures excommunicati hodie in Anglia, quam in aliqua terra mundi; cum tamen retroactis temporibus fuerit in Anglia ſinceriſſimus cultus Dei; nec eſt dubium, quin ex hoc maxima ſit ſubverſio ſecutura, niſi feſtinum remedium apponatur.

11. Item, quia inhibitum eſt auctoritate regia, ne laici compareant coram eccleſiaſtico judice ad recognitionem ſupra juramentum faciendum, niſi in cauſis teſtamentariis et matrimonialibus; diſſolvitur nervus eccleſiaſticae diſciplinae, quia diffamati de crimine conſueverunt ſe purgare per juramentum ſuum et aliorum, vel ſubjicere ſe ſpeciali inquiſitioni; quae inquiſitio per juramenta fide dignorum fieri conſuevit, quod per prohibitionem praedictam penitus eſt excluſum. Et idem accidit inquiſitionibus, cum volunt praelati inquirere de limitibus parochiarum, vel aliis, quae decidi non poſſunt ſine fide digno teſtimonio laicorum.

12. Item, contra conſuetudinem antiquam clerici feoda laica non habentes per ſuos ordinarios attachiari ſolent, et non per laicos judices; cujus contrarium eſt nimis hodie divulgatum.

13. Item, licet ad forum regium pertineat principaliter cognitio de catallis; ubi tamen peccata ſola poena pecuniaria puniri poſſunt, de conſuetudine et jure curia regia gravat eccleſiam, quoniam non permittit praelatos in foro eccleſiaſtico exigere tales poenas; et propter hoc manent hujuſmodi peccata impunita.

14. Item, obligatio pecuniaria, quae ſpiritualem habet originem, ut penſiones, et procurationes, et ſalaria advocatorum, conſueverunt pertinere ad forum eccleſiaſticum, quamvis ſint catalla et debita; et niſi poſſunt repeti coram judicibus eccleſiaſticis, boni viri et ſimplices, qui pro Dei reverentia nollent in talibus ad laicale convolare examen, ſuis debitis perpetuo fraudabuntur; et remanebunt e contra malitioſi in ſuis negotiis impuniti.

15. Item, uſque modo clerici et religioſi recipientes mutuo pecuniam conſueverunt recognoſcere debitum coram ordinariis locorum, ſubjiciendo ſe coercioni eorum. Et talis recognitio eſt honeſtior, quam alia qualiſcunque, cum ſit honeſtius clericum vel religioſum coerceri per judicem eccleſiaſticum, quam ſecularem.

16. Item petimus, ut provideatur de remedio ſuper iſto, quod cum epiſcopus retornat breve, quo mandatur, quod venire faciat clericum ſuum coram domino rege, vel ſuis juſtitiariis, dicens quod injunxit clerico ſuo, quod die in brevi nominato compareat ſub poena...... diſtrictionis, poſtea mandatur vicecomiti, quod diſtringat epiſcopum prius facientem quod debuit, quod habeat clericum ſuum, etc. Et licet epiſcopus iterato ſequeſtret bona clerici ſui, et facit quicquid facere debet de jure, et ultra; nihilominus mandatur vicecomiti, quod diſtringat epiſcopum per omnia catalla, etc. ita quod reſpondeat de exitibus; et ita proceditur contra epiſcopum pro clerico abſente, ſicut pro praeſente.

Et quia in his omnibus eſt eccleſia deſeyſita; ſupplicamus humiliter regiae majeſtati, ut iſtis gravaminibus, quae ſunt nova et inſolita, ut dicit clerus et populus, dignetur remedium apponere propter Deum: attendens quod nec etiam liber homo debet deſeyſiri de libertate, vel libera conſuetudine ſua, niſi per legale judicium parium ſuorum, et per legem terrae ſec. magnam chartam; et multo magis eccleſia non debet, nec poteſt ſuis juribus et libertatibus taliter ſpoliari.

5

Arti-

Articuli, quibus videtur eccleſiae praejudicari per ſtatuta domini regis ultimo edita in ſuo parliamento, anno Dom. 1285. Ex reg. Giffard Wigorn. fol. 244. b.

1. CONTRA hoc, quod praelati ſolebant habere liberam facultatem diſponendi de bonis inteſtatorum, tam quoad ſolvenda debita defuncti, quam etiam quoad eadem bona pro anima ejuſdem in pios uſus alias convertendi; videtur dominus rex ad ſe trahere cognitionem quoad debitorum ſolutionem.

2. Item, cum ad ordinarium eccleſiae ſpectet providere, quod executiones teſtatorum effectui debito mancipentur; contra hoc videtur eſſe ſtatutum illud, per quod vult dominus rex, quod in curia ſua executoribus breve de computo concedatur.

3. Item, videtur ad forum eccleſiaſticum pertinere, quod religioſi compellantur juſtitiam facere corrodiariis, ſi de ſubtractione velint conqueri ſibi facta; contra quod ſtatuit dominus rex, quod breve de nova diſſeyſina concedatur eiſdem.

4. Item, in hoc videtur eccleſiae praejudicari, cui eſſet major favor adhibendus, quam ſingulari perſonae, quod ſi in cauſa quae vertitur ſuper tenemento aliquo, in qua ipſa eſt pars, fiat defalta a parte adverſa, per quam adjudicaretur tenementum ſingulari perſonae; non vult ſtatutum domini regis, quod eodem modo adjudicetur eccleſiae, ſed ulterius inquiratur; unde in hoc efficitur eccleſia deterioris conditionis, quam alia quaecunque perſona.

5. Item, ſi detur eccleſiae terra, vel reditus pro cantaria facienda, vel ſuſtentandis luminaribus, ſeu aliquo pio uſu; ſtatuit dominus rex, quod per ceſſationem biennii revertatur terra vel reditus ad collatorem. In quo videtur eccleſiae et praelatis graviter praejudicari, ad quos pertinet cognitio et compulſio, ut, ſtante collatione, ſuppleatur defectus.

6. Item, nimis videtur grave, et eccleſiae praejudiciale, quod sec. domini regis ſtatutum revertatur ad donatorem terra, vel reditus in liberam, puram, et perpetuam eleemoſynam collatus; ſi ab illis, quibus facta eſt collatio, contingat rem alienari, maxime cauſa licita vel neceſſaria interveniente.

7. Item, cum ad eccleſiam pertineat exceſſus corrigere tam monialis, ſi de ſuo abducatur conſenſu, et abducentis eandem; non videtur quod ad curiam domini regis pertineat hujuſmodi exceſſum punire, prout in ſuo continetur ſtatuto.

8. Item, cum eccleſia fuerit in poſſeſſione libera uſque modo cognoſcendi de jure patronatus, vicariarum, et hoſpitalium; dominus rex eam videtur libertate ſua per ſtatutum quoddam contra hoc editum, ſpoliaſſe.

9. Item, cum eccleſia fuerit hactenus in poſſeſſione libere cognoſcendi de portionibus decimarum, quae ad tertiam partem, vel quartam partem bonorum eccleſiae non attingunt; rex per novum ſtatutum videtur eccleſiam, quantum ad minores portiones, cognitione ſolita ſpoliaſſe. Statuit enim, ne praelati de talibus cognoſcant portionibus, donec diſrationatum fuerit in curia ſua de jure patronatus talium portionum; ex qua intentione proveniet, quod nulli pauperes poterunt in talibus jus ſuum conſequi, ſed a divitibus malignantibus adverſariis opprimantur.

Archiepiſcopi Cantuar. literae epiſcopo Ciceſtrenſi de bajulatione crucis archiepiſcopi Eboracen. Ex reg. Peckham fol. 115. a.

FRATER J. etc. dilecto filio magiſtro Willielmo de Cruceroys officiali dom. Stephani Ciceſtr. epiſcopi ſalutem, gratiam, et benedictionem. Quia archiepiſcopus Eboracen. nunc commorans in partibus Galliarum proponit in brevi, ut dicitur, ad partes Anglicanas accedere, et in Ciceſtren. dioec. clandeſtine applicare; diſcretioni veſtrae committimus, et firmiter injungendo mandamus, quatenus in ſingulis eccleſiis ipſius dioec. denunciari publice faciatis, ut nullus clericus ſeu laicus dictae dioec. praedicti archiepiſcopi benedictionem admittat; ſupponentes omnia loca, per quae ipſum cum cruce ſua erecta tranſire contigerit, eccleſiaſtico interdicto. Moneatis inſuper vice et auctoritate noſtra bajulum crucis ſuae, ut ipſam erectam non deferat per noſtram provinciam vel dioec. ipſum, ſi contrarium fecerit, per cenſuram eccleſiaſticam compeſcendo. Et ad hoc omnes rectores eccleſiarum, et vicarios, et ſacerdotes eccleſiarum regimen habentes, et etiam decanos rurales fideliter informetis; injungentes eiſdem, ut, ſicut noſtram voluerint vitare offenſam, iſtud noſtrum mandatum cum maturitate vigili exequantur. Valete. Datum apud Cherryng ii. idus Aprilis, anno Dom. 1285. ordinationis noſtrae vii.

Bulla

Bulla Honorii papae IV. *per quam commendavit regi magiſtrum Johannem de Sanſordia, archiepiſcopum Dublinenſem in curia confirmatum.* Ex Rymer. foeder. vol. 2. p. 299.

HONORIUS epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, chariſſimo in Chriſto filio Edwardo, regi Angliae illuſtri ſalutem, et apoſtolicam benedictionem. Dudum eccleſia Dublinenſis per obitum bonae memoriae Johannis Dublinenſis archiepiſcopi paſtoris ſolatio deſtituta, et ejus corpore tradito eccleſiaſticae ſepulturae; dilecti filii ſanctae trinitatis, et ſancti Patricii Dublinen. eccleſiarum capitula, ad quos communiter ſpectare dicitur electio archiepiſcopi Dublinenſis, certa die ad eligendum praefixa, vocatis et praeſentibus omnibus, qui voluerunt, debuerunt, et potuerunt commode intereſſe, prout eſt moris, inſimul convenerunt, et Spiritus Sancti gratia invocata, in dilectum filium magiſtrum Johannem de Sanfordia, Dublinen. eccleſiae ſancti Patricii ſupradictae tunc decanum, direxerunt concorditer vota ſua, ipſum, quaſi per inſpirationem divinam, in Dublinenſem archiepiſcopum unanimiter eligendo. Praeſentato itaque poſtmodum felicis recordationis Martino papae, praedeceſſori noſtro per procuratores eorum ad hoc ſpecialiter conſtitutos, decreto ſuper hujuſmodi electione confecto, tam ipſe electus propter hoc apud ſedem apoſtolicam conſtitutus, quam dicti procuratores cum inſtantia poſtularunt ab eo, ut electionem eandem confirmare de benignitate ſedis apoſtolicae dignaretur. Cumque datis ſuper hujuſmodi negotio examinatoribus per praedeceſſorem eundem aliquae difficultates inciderent, quae hujuſmodi electionis de ipſo electo celebratae negotium in longi temporis producere videbantur excurſum non ſine diſpendio ipſius eccleſiae Dublinenſis; praedictus electus cupiens indemnitati ipſius eccleſiae praecavere, memorato praedeceſſore viam, prout Domino placuit, univerſae carnis ingreſſo, et nobis eidem in apoſtolatus apice ſubſtituto, jus, quod ſibi ex eadem electione acquiſitum fuerat, in noſtris manibus ſponte ac libere reſignavit. Nos autem, quibus, licet immeritis, omnium eccleſiarum cura generaliter eſt commiſſa, benigna conſideratione penſantes longa et diſcriminoſa viarum ſpatia, quibus a Romana curia diſtare dignoſcitur Dublinen. eccleſia ſupradicta, quodque tanti perſecutio itineris pluries occaſione hujuſmodi repetendi, labores graves ſumptuſque non modicos exegiſſet, ſi hujuſmodi celebranda electio per nos remiſſa fuiſſet capitulis praelibatis; praeſertim, ſi forſitan inimico homine ſeminante zizania, in electionis proceſſu aliqua diſcordia incidiſſet; ac volentes obviare diſpendiis, quae ſolent eccleſiis ex earum vacatione diutina imminere, dicto electo, et aliis quinque canonicis praedictarum ſanctae trinitatis, et S. Patricii eccleſiarum, tunc propter hujuſmodi negotium apud ſedem conſtitutis eandem eligendi ea vice archiepiſcopum Dublinenſem de fratrum noſtrorum conſilio conceſſimus vivae vocis oraculo plenam et liberam poteſtatem. Praefato igitur electo, ac dictis quinque canonicis in electione hujuſmodi exiſtentibus, per viam ſcrutinii procedentes; nos eorum vota diligentius perſcrutantes, comperimus, quod dictus electus in dilectum filium magiſtrum Johannem de Nottingham, eccleſiae ſancti Patricii ſupradictae canonicum eligendum in archiepiſcopum Dublinenſem ſuum; reliqui vero quinque in dictum electum direxerunt in hujuſmodi ſcrutinio vota ſua; dictuſque magiſter Johannes de Nottingham, qui erat unus ex canonicis memoratis, vice ſua et aliorum, qui in dictum electum conſenſerant, et de mandato ipſorum elegit eundem electum archiepiſcopum Dublinenſem, et electionem hujuſmodi de dicto electo factam, in noſtra et fratrum noſtrorum praeſentia publicavit. Quia vero electionem ipſam canonicam invenimus de perſona idonea canonice celebratam, eam de fratrum ipſorum conſilio duximus confirmandam; dictum electum ipſi eccleſiae Dublinenſi praeficientes in archiepiſcopum et paſtorem, firma concepta fiducia, quod dirigente Domino actus ſuos, eccleſia ipſa per ſuae circumſpectionis induſtriam dirigetur proſpere in utriſque. Quocirca celſitudinem regiam paterno rogamus et hortamur affectu, quatenus eundem electum, et commiſſam ſibi eccleſiam, pro noſtra et apoſtolicae ſedis reverentia, habens propenſius commendatos; ſic te ſibi favorabilem exhibeas et benignum, ac ipſum et eandem eccleſiam benevolentiae tuae gratia proſequaris, quod ipſe regalibus fultus praeſidiis, commiſſum ſibi regimen facilius et efficacius proſequatur; noſque proinde magnitudinem tuam dignis in Domino laudibus attollamus. Datum Romae apud ſanctum Petrum tertio cal. Junii, pontificatus noſtri anno primo.

Literae Joh. archiepiſcopi Cant. O. Lincoln. epiſcopo contra errores fratrum praedicatorum. Ex reg. Peckh. fol. 216. b.

FRATER J. etc. venerabili fratri Dom. Olivero, Dei gratia Lincoln. epiſcopo ſalutem, et ſinceram in Domino charitatem. Licet Chore, et ſui in perfidia complices olim Moyſis ſacro principatui reſiſtentes, quos horrendae ſeveritatis judicio vivos devoravit inferus, ut clareat quantum zeletur Deus pro reverentia exhibenda praelatis eccleſiae, quantumque contrarium deteſtetur; praedulces tamen pſalmorum moduli ejuſdem Chore filiis inſcribuntur, ut pateat manifeſte, non evacuare

cuare ſacrae multitudinis gloriam caſum ex eadem; quamvis praecipui unius vel plurium perverſorum, ſed perſeverantium gloriae potius atteſtari, dum perverſum caput non ſequitur fixa per gratiam ſtabilitas filiorum. Unde in Numeris legitur, quia factum eſt grande miraculum, ut, Chore pereunte, ejus filii non perirent. Sic nec luciferiani ſpiritus lapſu ſuo caeleſtes excubias arguunt, ſed commendant; nec ſalvatoris diſcipuli temporales ex auditu ſacri myſterii ſibiipſis ſcandalum facientes, Joh. vi. Chriſti magiſterium ac praedeſtinatorum diſcipulorum perſeverantiam macularunt. Fratrum igitur praedicatorum ordini non eſt aſcribendum injuriae, ſi quidam eorum capitanei nuper nobis praedeceſſoris noſtri veſtigiis inhaerendo, errores quoſdam arguentibus de conſilio peritorum, procaciter, ſicut equi parati ad praelium, reſtiterunt. Nec hoc in ipſius ordinis dedecus credimus intorquendum, ſi nos quorundam ex eis arrogantiae adverſantes, ipſorumque mendacia et malitiam involuntarie detegentes, magis volumus exemplo capitis noſtri, in ſuorum ſuperbe nimis erectorum capitum Choreizantem pervicaciam, confuſionis opprobrium redundare, quam noſtrae innocentiae impingi poſſe maculam, quam nos non credimus meruiſſe. Sane non ſufficientibus nuper ipſorum proterviae garrulis detractionibus, quibus longe lateque conati ſunt mendaciter laedere famam noſtram quidam ipſorum, ut creditur, non modicus ſuo ſenſu, qui cum loqui neſciret, tacere non potuit, non veritus apoſtolicam ſententiam in conſecratione pontificis ſic dicentem: "quicunque tibi maledixit, ſit ille maledictus:" maledicam paginam et infame folium auſus eſt in noſtri praejudicium publicare; quin potius in injuriam omnium eccleſiae praelatorum, et illius etiam ſummi hierarchae, qui pro ſubditis ſibi ait hierarchis: "qui vos ſpernit, me ſpernit:" cujus foli ieſt acephalum principium, malignum medium, et finis fatuus ac deformis. Acephalum, inquam, principium, quia tacito nomine quidam latro ex latebris ſagittas projiciens toxicatas, proditoris more clam niſus eſt fruſtra paſtorem percutere, quem ſcutum protegit veritatis, non formidans illud legale tonitruum, quo cavetur: "maledictus" ait, "qui clam percuſſerit proximum ſuum:" multoque magis patrem: "et dicet omnis populus, Amen." In finem tandem decidit indecentem, qui volens ſuam audaciam palliare, et, ut ait, clavum clavo retundere, Paulo ſe apoſtolo comparavit, Petrum deficientem humanitus arguentem; cum Paulus Petro non convitiis et mendaciis, ut ipſe nobis, ſed ſincerae teſtimonio reſtiterit veritatis. Licebat quidem apoſtolo in caſu illo coapoſtolum arguere minus legales exequias proſequenti, ne pareretur praejudicium gratiae ſalvatoris; ſed non licet monacho epiſcopum arguere pro veritatis regulis laborantem. Unde arguens Dionyſius Demophilum monachum, qui conſimiliter erraverat, dicit in epiſtola in hunc modum: non eſt fas a monachis corrigi ſacerdotem, quamvis contra divina impie agere videatur. Et ſi in aliquo deficiat, a coordinatis factis corrigitur, ne ordo ſuper ordinem pervertatur. Hoc Dionyſii. Erravit igitur monaſticus, qui ſubditam hierarchiam profeſſus in ſuperiorem auſus eſt erigere linguam nequam cordis nunciam, ſtulta ſuperbia abundantem pro obedientia debita gradui parenti; vatem apoſtolum verum probans: "Erunt," inquit, "homines ſeipſos amantes, cupidi, elati, ſuperbi, blaſphemi, parentibus non obedientes:" quorum articulorum nullum ſibi defuiſſe in hujuſmodi arrogantia ſequentia declarabunt. Medium tanquam vulpinum amfractuoſis deductum callibus, rectitudinis tramite declaremus. Fratrum ſiquidem minorum ſimplicitatem vituperans involute dicit, quia ſi cornutam vereantur faciem, a veritate, ut placeant, declinabunt, quam laudabiles ſint urſi et onagri, quorum ruditati cornua natura negavit, quia audent Chriſti arietes lacerare; in hoc blaſphemans pro utroque teſtamento inſignia praelatorum. His ſiquidem temporibus bicornes ſunt mitrae pontificum, quia et cornuta apparuit facies Moyſis ex conſortio ſermonis Domini; non ſolum ut utriuſque teſtamenti praeferant armaturas, verum etiam ut regalis et ſacerdotalis honoris gemini, juxta quod Melchiſedech praeſagiit, deferant diadema. In talibus autem apparet, quid tractent ſecretius hujuſmodi detractores, ubi aures non metuunt alienas. Ipſe vero ſummus pontifex, cujus eſt gloria ſicut unicornis, conſecratus in ſignum ſingularis et univerſalis imperii, mitram ſuſcipit unicornem. His enim et caeteris ſacramentalibus inſigniis ſubditi Deum timentes, ad reverentiae meritum et intelligentiae ſpiritum multipliciter exercentur. Praeterea fratres minores ex inſtitutionis ſuae primordiis reverenter colere debent Domini ſacerdotes, ut in ſimplicitatis ſuae ordine perſiſtentes gratiam conſequantur. Denique, qui deſpiciunt gradum antiſtitum eſſentialem eccleſiae ordinem, quantum in ipſis eſt, violant et perturbant, et hiſtrionicum corpus eccleſiae faciunt, dum pedes capiti ſuperponunt, et ſicut Apocalypſis cecinit: "Perdunt montes et inſulae locum ſuum, nec ſtellae hujuſmodi in ſuo manent ordine; quin potius cauda draconis detractae deorſum in ſui perniciem involvuntur." Procedens ulterius auſus nefarius ſpiritum in naribus innuit nos habere, cum ſpiritum habeat in naribus ſolus ille ſalvator Dominus, de quo hoc ſecundo Iſaiae: "Quieſcite," inquit, "ab homine cujus ſpiritus in naribus ejus glorioſa," i. e. Chriſto. Non eſt igitur mirum, ſi noſtram non expavit injuriam, qui auſus eſt blaſphemare, pro injuria creaturae gloriam creatoris, et communibus ſcripturae metaphoris in nos et fratres minores impingere, juxta paralogiſmum diſciplinae communibus circa propria ſic abutens, ne poſſet circa propria mendaciis deprehendi; dicit nos opinionem de unitate formae rationibus et ſanctorum teſtimoniis perſequentes in mortuum impingere, quod eſt falſum: quin potius ei, de quo loquitur, cum pro hac opinione ab epiſcopo Pariſien. et magiſtris theologiae, et a fratribus propriis argueretur argute; nos ſoli eidem aſtitimus, ipſum, prout ſalva veritate potuimus, defenſando, donec ipſe omnes poſitiones ſuas, quibus poſſit imminere correctio, ſicut doctor humilis ſubjicit moderamini Pariſien. magiſtrorum. Non igitur ipſum perſequimur, ſed

ſed arrogantiam nonnullorum, qui elatiores quam capaciores, audaciores quam potentiores, garruliores quam literatiores praeſumunt aſtruere, quod ignorant, et juvenes ſeducibiles alliciunt in hoc ipſum. Nec modo, ut impoſtor aſtruit, incipimus talia impugnare; quin potius dudum legentes Pariſiis in Anglia et in Romana curia publice multis annis, Chriſti aſſiſtente gratia, non ceſſavimus in his et in aliis imperterrite irreprehenſam aſtruere veritatem. Opinionum ſiquidem diverſitas apud philoſophos non ſolvit amicitiam, ſed inter modernos vaniloquos cordis tranſiit in affectum. Demum unicam nos voluit tenere formam ſilentii loquax ipſe, qui circa declarandam formarum multitudinem laboramus, et utinam ipſe doceat, qui ſunt illi homines multiformes, de quibus legitur in Apocalypſi ix. " Similitudines, " inquit, " locuſtarum ſimiles equis paratis ad praelium, et ſuper capita eorum coronae ſimiles auro, et facies eorum ſicut facies hominum; et habebant capillos ſicut capillos mulierum, et dentes earum ſicut dentes leonum; et habebant loricas ſicut loricas ferreas, et vox alarum ſicut vox curruum multorum equorum currentium in bello; et habebant caudas ſimiles ſcorpionum. " Locuſtae ſecundum legem ſunt mundae: per ſimilitudines igitur locuſtarum intelligitur apparentia munditiae: in equis paratis ad praelium effraenatio audaciae et diſcurſus. In coronis non aureis, ſed auro ſimilibus, inanis gloriatio de titulo doctrinae. In faciebus hominum manſuetudinis ſimulatio. In capillis mulierum malitioſa machinatio. In dentibus leonum irreverens detractio. In loricis quaſi ferreis incorrigibilis obſtinatio. In ſonitu alarum multitudinis excitatio ad hoc ipſum. In caudis ſcorpionum attractio principum reproborum, qui ſecundum gloſſam per caudas hujuſmodi deſignantur; quia ſequuntur nutus hujuſmodi multiformium monſtrorum, a quibus in ſua malitia confortantur, quia monſtruoſe a monſtris hujuſmodi abſolvuntur in notoriis ſceleribus pertinaces. Cum igitur hujuſmodi homines ſint in veritate futuri, Domino permittente, caveat ſibi quilibet, ne formas hujuſmodi ſecundum aliquid participans inter primitias talium reputetur. Annon eſt multiformis pluſquam Proteus mutans vultum, et ſimilis adulterae, quae tergens os ſuum dicit, non ſum operata malum, qui in fine folii ſupradicti dicit, ſe paternam gratiam in patientia et ſilentio expectare, quam in praecedentibus mendaci garrula niſus eſt fama laedere, et animo provocare? Praeterea noverit ipſe, quod philoſophorum ſtudia minime reprobamus, quatenus myſteriis theologicis famulantur; ſed profanas vocum novitates, quae contra philoſophicam veritatem ſunt in ſanctorum injuriam citra viginti annos in altitudines theologicas introductae, abjectis et vilipenſis ſanctorum aſſertionibus evidenter. Quae ſit ergo ſolidior et ſanior doctrina vel filiorum S. Franciſci, ſanctae ſcil. memoriae fratris Alexandri, ac fratris Bonaventurae, et conſimilium, qui in ſuis tractatibus ab omni calumnia alienis, ſanctis et philoſophis innituntur; vel illa novella quidem tota contraria, quae, quicquid docet Auguſtinus de regulis aeternis, et luce incommutabili, de potentiis animae, de rationalibus ſeminalibus inditis materiae, et conſimilibus innumeris, deſtruit pro viribus et enervat, pugnas verborum inferens toti mundo. Videant antiqui, in quibus eſt ſapientia, videat et corrigat Deus caeli; zizania nos impudenter aſſerit ſeminaſſe; cum nos in hac parte potiſſimi ſeminatoris ſui praedeceſſoris noſtri tantummodo ſemina renovemus, ut ſuper ſeminata zizania ſanctorum tritico jam ad meſſem parata falce eccleſiaſtica in agro noſtrae ſolicitudini credito, concurrente induſtria ſapientiorum Cant. provinciae meſſorum, ut poſſumus, extirpemus. Et utinam ille, in cujus manu corda ſunt regum, ſummo pontifici paraſſet vacandi ſpatium, et in hoc ejus animum inclinaſſet, ut vellet ipſe zizania a tritico diſtinguere, credita ſibi clavium poteſtate; ut appareret, qui ſint illi validi defenſores opinionum mortui, de quibus jactator iſte falſo, ut credimus, gloriatur, niſi forte lateant apud antipodes, vel cum gymnoſophiſtis diſputent, conſtellationem congruam expectantes, ſi qua ſit, idonea phantaſmata proponendi. Fraternitatem igitur veſtram obnixis precibus exoramus, quatenus ſuper gregem veſtrum ſolicite vigilantes, ſi quos inveneritis praedicto infamiae lolio praecipitatos in errorem juris aut facti, ſtudeatis eos praeſentis paginae aſſeveratione veridica in veritatis tramitem revocare; et cum doctrina unius ordinis ſit tota pene contraria doctrinae alterius, exceptis fidei fundamentis, nec poteſt eſſe contrarium niſi falſum, penſetis quantum ſit periculum tam multiplicem falſitatem habere pene per orbis ſpatium improbos defenſores, quorum nonnulli correctioni praelatorum eccleſiae et doctorum catholicorum deſpiciunt ſubjacere. Valeat fraternitas veſtra per tempora longiora. Dat. apud Warham Sarum dioec. cal. Junii, A. D. 1285.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
HONORII IV. 1.	JOHAN. PECKHAM 7.	1285.	EDWARD. I. 13.

Literae capituli Cantuar. capitulo generali fratrum minorum de lectore in ſcholis. Ex reg. Hen. Prior. Cant. fol. 21. b.

VENERANDAE diſcretionis viris vicario fratrum minorum in Anglia, et diffinitoribus in capitulo Grantebreg. conſtitutis H. permiſſione divina prior eccleſiae Chriſti Cant. et ejuſdem loci capitulum humile ſalutem in ſalutis auctore. Si de benigna veſtra affectione et benevolentia erga nos et eccleſiam noſtram diu jam concepta, non recoleremus, in laqueum ingratitudinis incideremus, pro quibus ad praeſens gratiarum referimus actiones. Et quia frater R. de Sydeheye in ſcholis noſtris diu legit, cujus mores honeſtos, modum etiam legendi laudabilem ſatis

tis ſumus experti, ac ipſe familiarem noſtri dignoſcitur habere notitiam; veſtram affectuoſe benignitatem imploramus, quatenus praedictum fratrem R. nobis aſſignare velitis in ſcholis noſtris ut prius lecturum, praeſertim ne ejuſdem mutatio noſtrae imputetur inſtabilitati. Valete in Chriſto et virgine glorioſa. Dat. Cant. in capitulo noſtro in craſtino aſſumptionis beatae Mariae, A.D. 1285.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
HONORII IV. 1.	JOHAN. PECKHAM 7.	1285.	EDWARD. I. 14.

Archiepiſcopi literae de jure eccleſiae Cantuar. ſervando. Ex reg. Peckh. fol. 115. b.

FRATER J. etc. dilectis filiis magiſtro M. commiſſario Cant. officiali archidiaconi Cant. et decano chriſtianitatis loci ejuſdem ſalutem, gratiam, et benedictionem. Licet homines et tenentes noſtri et eccleſiae noſtrae Cant. a praeſtatione theolonei, ſtallagii, muragii, paſſagii, et aliarum exactionum conſimilium per totum regnum Angliae, ſecundum libertates nobis et eccleſiae noſtrae conceſſas, ſint liberi penitus et immunes, et hujuſmodi libertate dicta eccleſia et tenentes ejuſdem gaviſi ſunt pacifice a tempore, cujus memoria non exiſtit; quidam tamen perditionis filii de civitate Cant. ut intelleximus, contra jura et libertates hujuſmodi tenere venientes novas et inſolitas exactiones ab hominibus et tenentibus noſtris, et eccleſiae noſtrae extorquere praeſumunt in ſententiam excommunicationis latam in omnes malefactores hujuſmodi ipſo facto damnabiliter incidendo. Quocirca vobis et cuilibet veſtrum tenore praeſentium committimus, et firmiter injungendo mandamus, quatenus omnes malefactores hujuſmodi in excommunicationis ſententiam incidiſſe, et excommunicatos eſſe in genere in ſingulis eccleſiis civitatis Cant. diebus dominicis et feſtivis inter miſſarum ſolennia denunciari publice et ſolenniter faciatis. Et quia Johannem dictum Andreu, et Edmundum de Thetn de Cant. ſuper praemiſſis per confeſſionem ſuam coram nobis factam in judicio convictos pronunciavimus, juſtitia exigente, ac etiam ipſos in praedictam excommunicationis ſententiam incidiſſe; vobis mandamus, quatenus ipſos Johannem et Edmundum nominatim excommunicatos eſſe in ſingulis eccleſiis civitatis Cant. diebus dominicis et feſtivis intra miſſarum ſolennia denuncietis, et faciatis per alios publice et ſolenniter nunciari, donec beneficium abſolutionis in forma juris meruerint obtinere. In his autem exequendis unus veſtrum alterum non expectet. Et quid feceritis in praemiſſis, et quolibet praemiſſorum nobis citra feſtum epiphaniae Domini diſtincte et aperte, ubicunque tunc in noſtra provincia fuerimus, per veſtras patentes literas, harum continentes ſeriem, reſcribatis. Dat. apud Cherryng xviii. cal. Jan. A. D. 1285.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
HONORII IV. 2.	JOHAN. PECKHAM 8.	1286.	EDWARD. I. 14.

Haereticae quaedam opiniones per dominum archiepiſcopum Cantuarienſem declaratae et damnatae. Ibid. fol. 120. b.

IN nomine Domini, Amen. Anno ejuſdem M.cc. octageſimo ſexto, indictione quartadecima, ultimo die menſis Aprilis, reverendus in Chriſto pater dominus Johannes, Dei gratia Cantuarienſis archiepiſcopus, totius Angliae primas pro tribunali ſedens in eccleſia beatae Mariae de arcubus Londini, aſſidentibus ſibi venerabilibus patribus dominis Olivero Lincolniae, Godefrido Wigornienſi, et Richardo Herefordienſi, epiſcopis; praeſentibus etiam venerabilibus viris magiſtris Gilberto de ſancto Leofardo, officiali curiae Cantuarienſis; Herveo de Saham, cancellario univerſitatis Oxonii; Petro de ſancto Mario, archidiacono Surreyae; Henrico de Naſſington, officiali Lincolniae; Rogero de Sevanak, officiali Herefordienſi; Roberto de Laſcy, juris civilis profeſſore; Jacobo de Moun, et aliis pluribus ſolennibus et venerabilibus perſonis, in multitudine copioſa, infraſcriptos errores, quos de novo audierat in ſua provincia ſuſcitatos, tanquam haereſes declaravit, et pronunciavit eſſe damnatos, in ſcriptis proferens ſub hac forma.

Hi ſunt articuli noviter divulgati, quos inter haereſes damnatas in ſe vel in ſuis ſimilibus numerandas eſſe credimus; et haereticos eſſe cenſemus pertinaces eorum omnium et cujuſlibet defenſores, tanquam falſarum et novarum opinionum cauſa inanis gloriae ſectatores.

Primus articulus eſt, quod corpus Chriſti mortuum nullam habuit formam ſubſtantialem, nec eandem, quam habuit vivum.

Secundus eſt, quod in morte fuit introducta nova forma ſubſtantialis, et nova ſpecies, vel natura, quamvis non nova aſſumptione vel unione verbo copulata; ex quo ſequitur, quod filius Dei non fuerit tantum homo, ſed alterius ſpeciei innominatae.

Tertius eſt, quod in illam formam vel naturam de novo introductam per mortem facta fuiſſet tranſubſtantiatio panis, virtute verborum ſacramentalium, ſcilicet "hoc eſt corpus meum," ſi in triduo mortis fuiſſet facta conſecratio.

Quartus articulus eſt, quod modo, ſcilicet poſt reſurrectionem Chriſti, virtute verborum ſacramentalium

mentalium convertitur totus panis in totum corpus Chriſti vivum, ita quod materia panis convertitur in materiam corporis Chriſti, et forma panis convertitur in formam corporis; ſcilicet in id, quod eſt anima intellectiva, ſecundum quod forma corporis eſt, et dat eſſe corporeum, et hoc virtute verborum ſacramentalium.

Quintus eſt, identitatem fuiſſe numeralem corporis Chriſti mortui cum ejus corpore vivo, tantummodo propter identitatem materiae, et dimenſionum interminatarum, et habitudinis ipſarum ad animam intellectivam, quae immortalis eſt. Eſſe inſuper identitatem numeralem corporis vivi et mortui, ratione exiſtentiae utriuſque in eadem hypoſtaſi verbi.

Sextus eſt, corpus cujuſcunque ſancti vel hominis mortuum, antequam ſit per putrefactionem mutatum in auras vel elementa, non eſſe idem numero cum corpore ejus vivo, niſi ſecundum quid; ſcilicet ratione materiae communis, ſicut ſunt unum, quae invicem tranſmutantur, ut caro et vermis, et ratione accidentis communis, ſcilicet quantitatis, ſimpliciter autem eſſe diverſum corpus mortuum a vivo ſpecie et numero.

Septimus eſt, quod qui vult iſta docere, non tenetur in talibus fidem adhibere auctoritati papae, vel Gregorii vel Auguſtini, et ſimilium; aut cujuſcunque magiſtri, ſed tantum auctoritati bibliae, et neceſſariae rationi.

Octavus eſt, quod in homine eſt tantum una forma, ſcilicet anima rationalis, et nulla alia forma ſubſtantialis; ex qua opinione ſequi videntur omnes haereſes ſupradictae.

Iſtos igitur octo articulos haereſes eſſe damnatas in ſe vel ſuis ſimilibus, et blaſphemias firmiter agnoſcentes, omnes eorum affirmatores pertinaces publice vel occulte, ſub quocunque verborum pallio, excommunicatos eſſe et anathematizatos denunciamus; et praecipimus, tam in actibus ſcholaſticis, quam in aliis ab omnibus arctius evitari ſub interminatione anathematis, quod poterunt formidare non immerito, ex certa ſcientia contrarium facientes.

Illos inſuper, qui contra inhibitionem praedeceſſoris noſtri, et noſtram, ac venerabilis fratris Lincolnienſis epiſcopi, de conſilio Oxonien. magiſtrorum, ſpretis inhibitionibus noſtris, opinionem de unitate formarum defendere praeſumpſerunt, pronunciamus incidiſſe in poenas a praedeceſſore noſtro hujuſmodi praeſumptoribus impoſitas, et a nobis poſtea confirmatas; quas poenas iiſdem imponi volumus indilate; et nihilominus illos, qui ſuper talia fundamenta praedictas haereſes ſeminarunt, ut dicitur, cum convicti fuerint vel confeſſi, volumus, prout juſtum fuerit, in forma canonica ſubjici eccleſiaſticae diſciplinae.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
HONORII IV. 2.	JOHAN. PECKHAM 8.	1286.	EDWARD. I. 14.

Bulla Honorii IV. *papae, per quam ſupplicavit regi, quod reſtitueret Thomae de ſancto Leodegario, electo Midenſis eccleſiae ea, quae per ipſum vacationis tempore detinebantur.* Ex Rymer. foed. Vol. II. p. 325.

HONORIUS epiſcopus, ſervus ſervorum Dei chariſſimo in Chriſto filio Edwardo, regi Angliae illuſtri ſalutem, et apoſtolicam benedictionem. Licet continuata ſupervenientium negotiorum inſtantia nos, qui, diſponente Domino, univerſali regimini, quamquam immeriti, praeſidemus, inſultibus impetat ſucceſſivis; ſolicitudo tamen omnium eccleſiarum noſtris incumbens humeris, tanto arctius nos quotidiana meditatione perurget, quanto ad id ſumus ſpecialius, immo principalius obligati. Sane dudum Midenſis eccleſia per obitum bonae memoriae Hugonis, epiſcopi Midenſis, paſtoris ſolatio deſtituta, dilecti filii .... archidiaconus, et clerus Midenſis, ad quos electio Midenſis epiſcopi de antiqua, et approbata, et hactenus pacifice obſervata conſuetudine dicitur pertinere, die ad eligendum praefixa, convenientes in unum dilectum filium magiſtrum Johannem de Dubelton, rectorem eccleſiae de Kenles ad ipſius eccleſiae regimen concorditer elegerunt. Sed cum idem rector renuiſſet electioni hujuſmodi conſentire, dicti archidiaconus et clerus, vocatis omnibus, qui voluerunt, debuerunt, et potuerunt commode intereſſe ad tractandum de futuri praelati ſubſtitutione, inſimul convenerunt; et in hujuſmodi negotio per viam ſcrutinii procedentes, tres de ipſo clero fide dignos ad ſcrutandum ſua et aliorum omnium vota, juxta formam conſtitutionis generalis concilii aſſumpſerunt. Dictis autem tribus ſua et aliorum praedictorum vota ſecrete ac ſigillatim perſcrutantibus, et mox publicantibus in communi, compertum extitit, quod major et ſanior pars dicti cleri in dilectum filium Thomam de ſancto Leodegario, electum Midenſem, tunc archidiaconum de Kenles in eadem eccleſia Midenſi ſuos praeſtitere conſenſus. Sicque unus ipſorum trium vice ſua et illorum omnium, qui in eundem Thomam conſenſerant, et de ipſorum mandato ipſum Thomam in epiſcopum Midenſem elegit, idemque electus electioni hujuſmodi de ſe factae ad inſtantiam ipſorum conſenſit. Verum, quia poſtmodum venerabilis frater noſter ..... Ardmachanus archiepiſcopus, loci metropolitanus praeſentatam ſibi praedictam electionem celebratam de praedicto electo confirmare dicitur indebite recuſaſſe; pro parte ipſius electi fuit ad ſedem apoſtolicam appellatum; dictus vero archiepiſcopus, poſtquam praefatus electus iter arripuerat propter hoc ad ſedem apoſtolicam accedendi, praetendens quod ad eum erat proviſio ipſius eccleſiae Midenſis ſecundum inſtituta canonica devoluta, venerabilem fratrem noſtrum Walterum epiſcopum, tum decanum Waterforden. in epiſcopum eidem Miden. eccleſiae, propria auctoritate praefecit, ſibique munus conſecrationis impendit. Cumque poſtmodum felicis

licis recordationis Martinus papa, praedeceſſor noſter in hujuſmodi cauſa, quae inter eoſdem electum et archiepiſcopum vertebatur, dilectum filium noſtrum comitem titulo ſanctorum Marcellini et Petri presbyterum cardinalem dederit auditorem; demum tam idem electus, quam praefatus Walterus volentes dictam Midenſem eccleſiam a diſpendiis, quae per litigiorum anfractus incurrere poterat, praeſervari, ſponte ac libere in manibus noſtris ceſſerunt omni juri, ſi quod eis ex electione, et ex proviſione hujuſmodi de ipſis factis fuerat acquiſitum. Nos igitur, hujuſmodi ceſſione recepta, de ipſius eccleſiae Midenſis ordinatione mente vigili cogitantes, et cupientes ei perſonam praeficere, per quam poſſit in ſpiritualibus ac temporalibus ſalubriter gubernari; ad memoratum electum, quem nobis et fratribus noſtris de literarum ſcientia, morum gravitate, munditie vitae, et aliis probitatis meritis fide dignorum teſtimonia multipliciter commendarunt, convertimus aciem noſtrae mentis: ideoque volentes dictae Midenſis eccleſiae paterna diligentia providere, praedictum electum, de ipſorum fratrum noſtrorum conſilio, et apoſtolicae plenitudine poteſtatis, eidem Midenſi eccleſiae praefecimus in epiſcopum et paſtorem; firma ſpe fiduciaque tenentes, quod dicta Midenſis eccleſia per ſuae induſtriam providentiae, auctore Deo, a noxiis praeſervabitur, et adverſis, optatis quoque proſperitatis commodis, ſpiritualiter et temporaliter proficiet, ac honoris. Quocirca regalem excellentiam rogamus et hortamur attente, quatenus eidem electo pro noſtra et apoſtolicae ſedis reverentia, regalia ejuſdem Midenſis eccleſiae, quae per te vacationis ejus tempore teneri dicuntur, ſine qualibet difficultate reſtituens, alias ipſum et eccleſiam ſibi commiſſam habeas propenſius commendatos; ita quod idem electus tuo fultus auxilio, in commiſſa ſibi cura paſtoralis officii poſſit, Deo propitio, proſperari; ac tibi exinde a Deo perennis vitae praemium, et a nobis condigna proveniat actio gratiarum. Dat. Tybur. iv. id. Julii, pontificatus noſtri anno ſecundo.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
HONORII IV. 2.	JOHAN. PECKHAM 8.	1286.	EDWARD. I. 14.

Concilium provinciale Cantuar.

HOC anno concilium praelatorum et cleri provinciae Cantuar. apud Novum Templum Londini in xv. S. Michaelis celebratum eſt, uti conſtat ex reg. Peckh. fol. 88.

Excuſatio epiſcopi Wigorn. veniendi ad congregationem epiſcoporum. Ex reg. Giffard Wigorn. fol. 159.

SANCTO patri, et domino reverendo, domino J. Cantuar. archiepiſcopo, totius Angliae primati ſuus ad praecepta devotus G. etc. obedientiam, ſpiritum, honorem, et reverentiam tanto patri debitam cum ſalute. Die ſancti Matthaei apoſtoli tranſacto proximo, cum parati eſſemus in noſtra capella de Hembur. ordines perſonaliter celebrare, pedis noſtri infirmitas ſolita angore multiplici ſubito nos gravavit, adeo quod ipſius Dei officium hujuſmodi praetextu gravedinis vix potuimus adimplere; et huc uſque quia indies illius morbi materia multiplicando ſic anxium ſe praetendit, quod in camera, velut in privato carcere remanemus, negotia varia, quae fieri prius mandavimus, ut hac occaſione ea protinus revocari noſtrum tangentia officium, ob id infecta penitus interim dimittentes. Quocirca veſtrae ſanctitatis clementiae reverenter duximus ſupplicandum, quoniam in inſtanti congregatione praelatorum London. facienda noſtram haberi dignemini abſentiam legitime excuſatam, de negligentiae ſeu rebellionis vitio minime praeſumentes, cum ex hoc quod intereſſe ibidem hac vice perſonaliter non valemus, ſimus revera magis dolentes affecti, quam cruciatu corporeo, quo afficimur inceſſanter; nec contra nos, ſi libet, aliqualis praeſumptio habeatur, quod his, quae vobis approbantibus in congregatione tam celebri ad Dei honorem et relevamen eccleſiae Anglicanae, de confratrum noſtrorum conſilio proviſa fuerint vel ſtatuta, velimus quomodolibet contraire; cum id praecipue in mente gerimus, omni timore temporali expulſo, ſecundum modum noſtrae confoederationis ad invicem ſub quocunque eventu adverſa vel proſpera, perſonarum quarumlibet circumducto favore, pro veſtro juſſu ac deſiderio conformiter ſuſtinere. Ea ſiquidem, quae veſtra ſanctitas de conſuffraganeorum conſenſu duxerit ordinanda, ad veſtri praeceptum, laboribus non parcendo, vel ſumptibus, cum affectu offerimus nos paratos. Veſtra dominatio reverenda ſemper in Domino valeat in ſui et univerſalis eccleſiae gloriam et honorem. Dat. apud Hembur. viii. cal. Octobris, A. D. 1286.

Procuratorium epiſcopi Wigorn. Ibid.

SANCTO patri, et dom. reverendo, dom. J. Dei gratia Cant. archiepiſcopo, etc. G. etc. ſalutem, et devotum obedientiae ſpiritum cum reverentia debita tanto patri. Quia infirmitatis gravedine praepediti in inſtanti congregatione praelatorum apud Novum Templum London. in quindena proxima

proxima poſt feſtum ſancti Michaelis archangeli ſecundum veſtri mandati ſeriem celebriter facienda, noſtram non valemus perſonalem praeſentiam exhibere; idcirco reverenter, ut decet, veſtram requirimus ſanctitatem, quatenus ibidem hac vice de contumaciae vel rebellionis nota minime praeſumentes, noſtram abſentiam haberi dignemini rite et libere excuſatam. Ut autem id, quod in praemiſſo caſu noſtrae congruit poteſtati, abſque negligentiae ſeu remiſſionis vitio videamur implere, dilectos clericos noſtros, magiſtrum Radulphum de Vaſto Prato, et Nigellum dictum de Waleys ſub alternatione, quoad ea, quae ratio praemiſſae congregationis qualitercunque requirit, noſtros fecimus et conſtituimus procuratores legitimos per praeſentes; ratum habituri et firmum, quicquid iidem magiſtri, ſeu unus eorum in his noſtro nomine vobis de conſuffraganeorum conſenſu conformi, ſeu majoris partis ipſorum auctoritatem praeſtantibus duxerint, ſeu duxerit faciendum. In cujus rei teſtimonium ſigillum noſtrum de noſtri conſcientia his literis eſt appenſum. Dat. apud Hembur. in falſo mari iv. non. Octob. A. D. 1286.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
HONORII IV. 2.	JOHAN. PECKHAM 8.	1286.	EDWARD. I. 14.

Epiſcopi Wigorn. excuſatio veniendi ad conſecrationem Elienſis epiſcopi. Ex reg. Giffard Wigorn. fol. 159.

SANCTO patri in Chriſto, et domino reverendo, domino J. Dei gratia Cantuar. archiepiſcopo, totius Angliae primati G. permiſſione ejuſdem Wigorn. eccleſiae miniſter humilis ſalutem, et devotum obedientiae ſpiritum cum reverentia debita tanto patri. Licet ratione tam veſtri mandati, quam contemplatione viri venerabilis domini J. Dei gratia Elienſis electi, cujus honoris augmentum appetimus toto corde, in conſecratione ejuſdem die dominica x. cal. Octobris in majori eccleſia Cantuar. ad laudem divini nominis celebranda, una cum noſtris fratribus coepiſcopis veſtris ſuffraganeis, noſtram exhiberi praeſentiam exoptamus affectione votiva; ſubſunt tamen cauſae diverſae et negotia, quae noſtri aeſtuantis affectus coarctant propoſitum citra limites facultatis, ſuper quo noſter animus multiplici afficitur taedio et gravitate. Occaſiones autem, per quas noſter adventus impeditur ad praeſens, veſtrae ſanctitati in congregatione praelatorum habenda London. in quindena beati Michaelis curabimus perſonaliter propalare. Veſtrae igitur paternitati obnixius ſupplicando rogamus, quatenus noſtram abſentiam, quam non fictio voluntaria, immo urgens neceſſitas procurat, dictis die et loco haberi dignemini excuſatam. Ratum autem habituri quicquid, una cum patribus noſtris coepiſcopis tunc ibidem praeſentibus, quoad conſecrationem facere decreveritis antedictam. Dat. ut ſupra.

Convocatio praelatorum et cleri provinciae Eboracenſis apud Eboracum die Mercurii poſt feſtum S. Martini. Ex reg. Johan. Romani, Ebor. fol. 3. 99.

JOHANNES, permiſſione divina Ebor. archiepiſcopus, Angliae primas venerabili fratri domino R. eadem gratia Karliolenſi epiſcopo ſalutem, etc. Literas ſereniſſimi principis domini noſtri, domini Edwardi, Dei gratia regis Angliae, etc. nuper recepimus, continentiae infra ſcriptae: Edwardus Dei gratia, etc. venerabili in Chriſto patri J. eadem gratia, etc. Adhuc credimus memoriter vos tenere, quod nos nuper in ultima expeditione noſtra Walliae totius regni noſtri negotia proſequentes, venerabilem patrem Cantuar. archiepiſcopum, et ſuffraganeos, et clerum totius provinciae ſuae per noſtros nuncios ſpeciales, necnon bonae memoriae Ebor. archiepiſcopum, praedeceſſorem veſtrum, et epiſcopos Dunelm. et Karliol. et veſtrum et ipſorum clerum per venerabilem patrem Antonium, nuper epiſcopum, tunc archidiaconum Dunelm. duximus requirend. ut tam ad tantarum onera expenſarum, quantas requirebat negotium ante dictum, noſtrae non ſufficerent facultates, ipſi, quorum ſicut caeterorum regni noſtri negotium agebamus, nobis ad ſupportanda eadem onera liberaliter ſubvenirent; et licet veſtrae civitatis, dioec. et provinciae clerus promiſiſſent abundanter, quod petivimus, ſe facturos; ipſi tamen hoc facere poſtmodum non curarunt. Unde contigit, quod clerus Cantuar. provinciae, qui in promiſſione inventus fuerat valde durus, in reddendo promiſſum extitit liberalis; et clerus veſter, qui votis noſtris verbaliter annuit prima vice, quod promiſerat poſtmodum implere noluit ullo modo. Quocirca vos rogamus, quatenus habito colloquio cum clero veſtro, eundem ad ſolvendum nobis, quod gratis promiſit, cum nos id compleverimus, pro quo promiſſio facta fuit, modis quibus expedire videritis, inducatis. Sicut enim donum a principio gratuitum fore dignoſcitur, ſic inducit ingratitudinem facta promiſſio non ſervata. Teſte meipſo apud Mameſurium 8. die Auguſti, anno regni noſtri 14. Cum itaque tam magnifico principi, qui de antiquis regni hoſtibus non abſque perſonali ſudore, et ſumptuum gravitate majorum feliciter per Dei gratiam triumphavit, hilari promptitudine teneatur eccleſia ſubvenire; fraternitatem veſtram requirimus et hortamur attente, quatenus cum clero veſtro tractetis efficaciter de praemiſſis, quem inducere conemini ſtudioſius, ut domino regi annuat liberaliter in petitis. Expedit equidem, quod regia benevolentia clerum foveat, quam gratiſſimam ſe exhibet jugiter erga gratos.

gratos. Reſponſum autem cleri veſtri, et quicquid feceritis in hac parte, nobis citra feſtum B. Michaelis prox. reſcribatis per veſtras literas patentes, continentes harum ſeriem, etc. Valeat veſtra chara fraternitas per tempora proſpera et longaeva. Datum apud Alkenton 8. idus Sept, pontificatus noſtri anno primo.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
HONORII IV. 2.	JOHAN. PECKHAM 8.	1286.	EDWARD. I. 14.

Literae archiepiſcopi Ebor. Dunelm. epiſcopo de eadem materia. Ex reg. Johan. Roman. Ebor. fol. *99.*

JOHANNES, permiſſione divina, etc. venerabili fratri domino A. eadem gratia Dunelm. epiſcopo ſalutem, et fraternam in Domino charitatem. Meminimus nos veſtram nuper fraternitatem noſtris literis excitaſſe, quod cum clero veſtro ſuper mandato regio, quod recepimus, quodque ipſis literis inſeri fecimus, et his iteramus, et in haec verba: Edwardus, Dei gratia, etc. ut ſupra, uſque —— anno regni noſtri 14. tractaretis efficaciter, ac ipſum induceretis ſolicite ad annuendum liberaliter regiae inſtantiae quoad iſta; adjecto nihilominus, quod ſuper reſponſo cleri veſtri, et his, quae feceritis in hac parte, nos infra feſtum beati Michaelis prox. quod praeteriit, certificare per veſtras patentes literas curaretis; licet nihil nobis reſcripſeritis hactenus de praemiſſis. Ut itaque praefatum mandatum regium, quod debito affectu complectimur, perfectiori executioni mandetur, clerum noſtrae civitatis, dioec. et provinciae generaliter convocare decrevimus ad tractandum perſonali induſtria cum eodem; quocirca fraternitati veſtrae firmiter injungendo mandamus, quod vos cum clero veſtro, per vos, vel per procuratores pro vobis et clero veſtro ſufficienter inſtructos, compareatis coram nobis in noſtra Ebor. eccleſia die Mercurii prox. poſt inſtans feſtum B. Martini, tractaturi nobiſcum de praeſcripto mandato regio plenius, et ad faciend. ulterius ſuper illo, quod bonum communi videbitur judicio et honeſtum. De die autem receptionis praeſentium, et quicquid feceritis in praemiſſis, nobis ad diem conſtare faciatis praedictum per veſtras patentes literas, continentes harum ſeriem, etc. Valeat veſtra chara fraternitas in Domino Jeſu Chriſto. Datum apud Ripon ii. non. Octobris.

Litera reſponſiva domino regi, quid actum eſt per clerum in convocatione facta pro ſubſidio. Ibid.

EXCELLENTISSIMO principi domino ſuo, dom. Edwardo, Dei gratia regi Angliae illuſtri, domino Hiberniae, et duci Aquitaniae ſuus devotus ſacerdos J. permiſſione ejuſdem, etc. ſalutem, et feliciſſimis ſucceſſibus regnum regere et regnare. Celſitudinis regiae literas cum omni reverentia recepimus ſummarie continentes, quod cum clerus noſtrae civitatis, dioeceſ. et provinciae vobis dudum ante creationem noſtram ad leviorem ſupportationem ſumptus ultimae expeditionis veſtrae in Wallia promiſiſſet, ſicut profecto decuit, ſubvenire; nec idem clerus ſatisfecerit poſtea de promiſſo, nos inducere curaremus eundem ad ſolvendum grata promptitudine, quod promiſit; convocato igitur ſolenniter clero noſtro, veſtrae dominationis beneplacitum expoſuimus publice, id proſequendo in clero affectu, quo potuimus, ampliori. Sed ecce, licet clerus ipſe immemor omnino exiſteret promiſſionis praedictae, quin potius ſe nihil certum aſſeruerit promiſiſſe, ad noſtras tamen exhortationes ſolicitas clerus noſtrae et Karliol. dioeceſ. tandem triceſimam ſuorum proventuum per triennium ſecundum taxationem Norwic. veſtrae conceſſit magnificentiae applaudenter; ita quod per locorum ordinarios annuatim ſuis terminis colligatur; et ſunt termini in feſtis nativitatis beati Johannis Baptiſtae, et natalis Domini de conſenſu. Quid autem clerus Dunelm. dioeceſ. vobis pro ſubſidio conceſſerit, ſerenitati veſtrae exponet perſonaliter epiſcopus Dunelm. Circa horum promotionem operam impendimus diligentem, regiis prone cupientes favere profectibus, qui votivis jugiter pullulent incrementis. Conſervet incolumitatem veſtram eccleſiae et populo ſuo altiſſimus, qui proſpero regreſſu vos reducat ad regnum per ſingula acceptius expeditos. Datum, etc.

Sede Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
vacante.	JOHAN. PECKHAM 9.	1287.	EDWARD. I. 15.

Literae archiepiſcopi Cantuar. epiſcopo Lincoln. pro viſitatione univerſitatis et ſtudii Oxon. Ex reg. Peckh. fol. *126.* a.

VENERABILI fratri, ſibique in Chriſto chariſſimo domino O. Dei gratia epiſcopo Lincoln. frater J. etc. Greſſus illi ſeu proceſſus eccleſiae divinitus commendantur, qui exemplis patrum praecedentium quaſi calciis adornantur. Ad hoc dirigentes oculum, dudum vobis ſcripſimus, ut quod nos negligenter omiſimus Oxon. viſitantes, vos veſtra diligentia ſuppleretis; praevia

via ſcilicet diligentia inquiſitionis, certificantes nos de quibuſdam ſanctae memoriae praedeceſſoris noſtri proceſſibus circa reprobationem quorundam articulorum falſi nominis ſcientiae in Oxon. ſtudio repertorum, ipſo ibi metropolitice viſitante. Et quia hoc per vos nondum eſſe factum querimur, urgentia mandati cogimur, cujus copiam vobis mittimus praeſentibus interclusam, vobis ſcribere iterato, ut, excluſo dilationis taedio, inquiratis, vel inquiri faciatis, cum omni diligentia, qua poteſtis, de proceſſibus et ſententiis habitis per deceſſorem noſtrum bonae memoriae circa iſta. Quid autem inde feceritis, et quid inveneritis, nobis reſcribatis ad ultimum in congregatione noſtra London. proximo ſecutura, per veſtras patentes literas, harum ſeriem continentes. Datum apud Wengham v. calend. Aprilis, anno Dom. 1287. ordinationis noſtrae nono.

Sede Rom. vacante.	Archiepiſc. Cant. JOHAN. PECKHAM 9.	Anno Chriſti 1287.	Reg. Angliae EDWARD. I. 15.

Synodus praelatorum et cleri provinciae Cantuar. ad diem ii. *Maii apud Novum Templum London. convocata: in qua proferebatur procuratorium epiſcopi Hereford.*
Ex reg. Hereford. Swinfield. fol. 40.

REVERENDO in Chriſto patri domino Johanni, Dei gratia Cant. archiepiſcopo, totius Angliae primati Richardus, ejuſdem Dei miſeratione humilis Hereford. eccleſiae miniſter ſalutem cum omni devotione, obedientia, reverentia, et honore. Quia adverſa corporis valetudine his diebus detenti graviter et vexati, ſanctae congregationi noſtrae, et fratrum coepiſcoporum noſtrorum hac ſecunda die Maii ad honorem Dei, et utilitatem totius eccleſiae Anglicanae apud Novum Templum London. celebrandae intereſſe perſonaliter non valemus, dilectos nobis in Chriſto magiſtros Johannem de Weſtane, et Richardum de Hereford. procuratores noſtros, ad noſtram abſentiam coram vobis ipſis die et loco legitime excuſandum; quos ſimul vel eorum alterum, quem praeſentem eſſe contigerit, ad hoc conſtitutos per praeſentes veſtrae paternitati mittimus reverendae, ut et alter eorum, qui praeſens fuerit, veſtro ſancto tractatui interſit, et noſtro nomine his conſentiat, quae in ipſa congregatione ad honorem Dei, et utilitatem eccleſiae per vos et fratres noſtros ordinata fuerint et ſtatuta; ratum et firmum habituri, quicquid per dictos procuratores noſtros, ſeu eorum alterum pro nobis actum fuerit in praemiſſis. Conſervet vos altiſſimus ad regimen eccleſiae ſanctae per tempora diuturna. Datum apud Sugwas 10. calend. Maii, anno Domini 1287.

Literae archiepiſcopi Cantuarien. contra Eboracen. archiepiſcopum.
Ex reg. Giffard Wigorn. fol. 269.

FRATER J. permiſſione divina Cant. eccleſiae miniſter humilis, totius Angliae primas venerabili fratri domino Wigorn. epiſcopo, vel ejus officiali ſalutem, et ſinceram in Domino charitatem. Cum archiepiſcopi Ebor. crucem ſuam in provincia Cantuar. bajulantes per ſanctiſſimos patres Cantuar. archiepiſcopos, praedeceſſores noſtros notorie conſueverunt impediri per interdicti ſententias, et alios modos legitimos, ne crucem ſuam portare poſſint in praejudicium eccleſiae Cantuar. per provinciam ſupradictam; at intelleximus dominum archiepiſcopum Ebor. per dioeceſin Wigorn. cum cruce erecta, in brevi tranſiturum; volentes dictorum noſtrorum praedeceſſorum veſtigiis inhaerere, et libertates eccleſiae noſtrae modis omnibus, quibus poſſimus, viriliter defendere, vobis in virtute ſanctae obedientiae, qua ſedi Cantuar. tenemini, firmiter injungimus et mandamus, quatenus dictum archiepiſcopum moneatis, et efficaciter inducatis, ne crucem ſuam erectam per veſtram dioeceſim portari faciat quoquo modo; et loca dioeceſeos veſtrae, in quibus moratur, dum ibi fuerit, vel per quae tranſitum fecerit cum cruce erecta, eccleſiaſtico ſupponatis interdicto. Inhibentes nihilominus omnibus Chriſti fidelibus veſtrae juriſdictioni ſubditis univerſis, per quos tranſitum fecerit, ne quis eorum, quamdiu erectam crucem habuerit, ad ejus benedictionem ſe inclinet quoquo modo, ſeu eidem reverentiam exhibeat aliqualem: ſignificantes nobis per veſtras patentes literas harum continentes ſeriem, ſub qua forma praeſens mandatum noſtrum fueritis executi. Quod ſi non ambo his exequendis intereſſe potueritis, unus veſtrum ea nihilominus viriliter exequatur. Dat. apud Mortlack —— non. Maii, anno Dom. 1287. ordinationis noſtrae nono.

Articuli obſervandi per rectores et vicarios Cantuarienſis dioeceſis et juriſdictionis.
Ex reg. Peckh. fol. 127. b.

FRATER Johannes, etc. dilecto filio Richardo, archidiacono Cantuarienſi ſalutem, gratiam, et benedictionem. Quamvis cura animarum nihil ſit pretioſius in hoc mundo, cum pro hac ſola Chriſtus in cruce obtulerit ſemetipſum; nihil tamen his temporibus apud multos vilius repu-

reputatur. Sunt quidem innumeri, qui fructus eccleſiarum audacter rapiunt, metunt carnalia, ubi nunquam ſpiritualia, ſed potius ſcandala ſeminarunt. Quo ſacrilegio, quia nullum eſt damnabilius coram Deo, ei, ut poſſumus, remedium apponentes, vobis in virtute obedientiae diſtricte praecipiendo mandamus, quatenus articulos illos, quos vobis mittimus literis praeſentibus interclufos, in omnibus eccleſiis veſtrae juriſdictioni ſubjectis, in noſtra Cantuarienſi dioeceſi ad perpetuam rei memoriam faciatis ſcribi lucide et aperte in miſſali, vel alio libro ſolenni, et publice recitari, ut frequenter occurrant memoriae miniſtrorum, et viſitantibus oſtendantur. Inhibentes ſub poena excommunicationis, in quam incidere volumus omnes contrarium facientes; ne quis articulos ipſos, in toto vel parte ſic ſcriptos, audeat abolere. Quid autem circa hoc feceritis, nobis, ubicunque fuerimus in noſtra dioeceſi vel provincia, reſcribatis per veſtras patentes literas, harum ſeriem continentes, citra feſtum aſſumptionis virginis glorioſae. Dat. apud Otteford viii. iduum Julii, anno. Dom. M.CC.LXXXVII. ordinationis noſtrae nono [Conſimiles literae emanarunt commiſſario Cantuarienſi, et ſingulis decanis exemptae juriſdictionis.]

Nos frater Johannes, permiſſione divina Cantuarienſis eccleſiae miniſter humilis, totius Angliae primas univerſis rectoribus, vicariis, et quibuſcunque curam animarum habentibus, ſive in noſtra dioeceſi, ſive in locis aliis noſtrae immediatae juriſdictioni ſubjectis, praecipimus articulos inferius annotatos, in virtute obedientiae, et ſub debito praeſtiti juramenti inviolabiliter obſervari.

Primo, quod faciant eccleſiaſtica officia cum reverentia et decentia, qua poterunt, per honeſtos miniſtros opportunis temporibus continue celebrari.

Secundo, quod provideant fideliter gregi ſibi commiſſo, in ſpiritualibus; utpote in praedicatione verbi Dei, et ſacramentis eccleſiae diſpenſandis, et ſpecialiter in confeſſionibus audiendis; et, ubi ipſi non ſufficiunt ad hoc, vocent in ſui adjutorium viros ſanctos ad hoc ſpecialiter deputatos.

Tertio, quod pauperibus et egenis praecipue curae ſuae in corporalibus neceſſitatibus provideant, juxta quod ſufficiunt eccleſiae facultates; ſaltem de his, quae ſupererunt ſuis neceſſitatibus, et miniſtrorum ſuorum, et hoſpitalitatem etiam ſervent, prout dictant canonicae ſanctiones.

Quarto, quod nullum ineant contractum clam vel palam cum quacunque literata vel illiterata perſona in quacunque curia, qui poſſit in temporalibus vel ſpiritualibus parare praejudicium ſucceſſoribus eorundem, quo minus proſequi valeant eccleſiae ſuae jura.

Quinto, quod aedificia rectoriae, vel vicariae in ſtatu decenti conſervent, prout ſufficiunt eccleſiae facultates.

Sexto, quod bona eccleſiae contra jus commune alienata, et libertates etiam quaſcunque ſecundum Deum et juſtitiam revocare conentur.

Septimo, quod bona et jura eccleſiae ſibi conceſſae, pro viribus abſque alienatione et detrimento quolibet notabili ſtudeant conſervare.

Octavo, quod fructus eccleſiarum ſuarum non vendant ſimul et in ſumma, ſine noſtra licentia ſpeciali, quoniam hujuſmodi venditio firmae ſimilis omnia evacuat officia pietatis, et facit decimas nundinales, quae debent in domo Dei pauperum neceſſitatibus providere.

Item, iſtos articulos ſcribi praecipimus in qualibet eccleſia, in miſſali, vel libro alio potiori, palam, lucide, et aperte; ut frequenter occurrant memoriae miniſtrorum, et viſitantibus oſtendantur, et facientes aliter graviter puniantur.

Sede Rom. vacante.	Archiepiſc. Cant. JOHAN. PECKHAM 9.	Anno Chriſti 1287.	Reg. Angliae EDWARD. I. 15.

Synodus Exonienſis dioeceſis a Petro Quivil, ejuſdem epiſcopo Exonii congregata die incerta quoad initium; ſed finita (ut patet in calce) xvi. cal. Maii, A. D. M.CC.LXXXVII. *id eſt, regis Edwardi primi* 15. Collat. cum libro vetuſto, et forte coaevo MS. eccleſ. Exon. *

De ſacramentis eccleſiae.	Cap. 1.	De eccleſiis, capellis, et oratoriis.	Cap. 9.
De baptiſmo.	Cap. 2.	De dedicatione eccleſiarum.	Cap. 10.
De confirmatione.	Cap. 3.	De coemeteriis eccleſiarum.	Cap. 11.
De euchariſtia.	Cap. 4.	De eccleſiarum ornamentis.	Cap. 12.
De poenitentiis, etc.	Cap. 5.	Ne in eccleſiis et coemeteriis, etc.	Cap. 13.
De extrema unctione.	Cap. 6.	De coemeteriis claudendis.	Cap. 14.
De matrimonio.	Cap. 7.	De immunitate eccleſiarum.	Cap. 15.
De ordine.	Cap. 8.	De eccleſiarum domibus.	Cap. 16.

* Nota, MS. hunc ab imperito aliquo, et Latinae linguae prorſus ignaro ſcriptum fuiſſe.

De vita et honeſtate clericorum. Cap. 17.
De clericis concubinariis. Cap. 18.
De reſidentia. Cap. 19.
De manſuetudine. Cap. 20.
De divino officio. Cap. 21.
Quod parochiani frequentent eccleſiam. Cap. 22.
Qualia feſta indici debeant. Cap. 23.
Ne clerici ſint negotiatores. Cap. 24.
Ne dignitates vel officia tradentur ad firmam. Cap. 25.
De eccleſiarum rebus non alienandis. Cap. 26.
Ne clerici de bonis eccleſ. in ſolo aedificent laicali. Cap. 27.
De quantitate vicariarum et ſtipend. ſacerd. Cap. 28.
Ut beneficia aquae benedictae ſolis ſcholaribus aſſignentur. Cap. 29.
Ne clericus clericum coram ſeculari judice conveniat. Cap. 30.
De celebratione capitulorum ruralium. Cap. 31.
Quod alii quam publice defamati ad capitula non vocentur. Cap. 32.
Ut litigantes impune a lite recedant. Cap. 33.
De juramento advocatorum. Cap. 34.
De captione excommunicati. Cap. 35.
Ne presbyteri regant parochias primo anno ordinationis ſuae. Cap. 36.
Ne alienae ordinationis presbyteri ſine examinatione et literis dimiſſoriis admittantur. Cap. 37.
Ne pro ſpiritualibus officiis quicquam exigatur. Cap. 38.
Ne pro delictis rectorum vel vicariorum eccleſiae ſuſpendantur a divinis. Cap. 39.
De viſitationibus archidiaconorum. Cap. 40.
Ne clerici ſe obligent ſeculari, etc. Cap. 41.
De bonis clericorum. Cap. 42.
De deliberatione in excommunicationum ſententiis promulgandis. Cap. 43.
Ne quis in propria cauſa excommunicet quemquam, vel ſuſpendat. Cap. 44.
Ut abſque libelli donatione in cauſis matrimonialibus procedatur. Cap. 45.
Ut omnibus libere liceat appellare. Cap. 46.
De quaeſtoribus eleemoſynarum. Cap. 47.
De reliquiis et veneratione ſanctorum. Cap. 48.
De Judaeis et eorum mancipiis. Cap. 49.
De teſtamentis. Cap. 50.
Ut rectores poſt mediam quadrageſ. decedentes libere legare valeant fructus autumni ſequentis. Cap. 51.
De mortuariis. Cap. 52.
De decimis. Cap. 53.
De oblationibus. Cap. 54.
De ſententiis excommunicationum. Cap. 55.

Altiſſimus de terra creavit medicinam: Eccluſ. xxxviii. Quod primo et principaliter intelligitur de medicina animae, cujus medicus eſt Chriſtus. Secundo animae morbus eſt peccatum, juxta illud prophetae: “ Sana animam (meam) quia peccavi tibi. ” Et haec ſpiritualis medicina [a] (animam) curat per verborum ſanctae ſynodi [b] efficaciam juxta illud propheticum: “ Miſit verbum ſuum & ſanavit: ” et non ſolum ſanat per verborum efficaciam, ſed per operationes ſacramentorum fluentium de fontibus ſalvatoris, id eſt, Chriſti vulneribus. Hic eſt medicus, de quo loquitur Auguſtinus: “ Venit magnus medicus, quia ubique jacebat aegrotus: ” de cujus medicina dicitur in eccleſia: “ Unguentarius [c] facit pigmenta ſuavitatis, et unctiones conficiet ſanitatis: ” [d] (et) ſicut dicit Auguſtinus: “ Ipſe fuit medicina, qui ſufficiebat omnibus, et contra omnem morbum. ” Hic eſt Samaritanus, id eſt Chriſtus, qui infundit vinum, id eſt, [e] ſalutares punctiones verborum, et oleum ſacramentorum ſauciato, i. e. per peccatum vulnérato; cujus praetextu nos Petrus, miſeratione divina Exonienſis epiſcopus vices quodammodo [f] gerentes in terris, licet minus [g] digne, praedicti altiſſimi Samaritani, et unguentarii Jeſu Chriſti pro noſtro modulo Pauli doctoris gentium ſequentes veſtigia, qui apud Miletum ſynodum convocavit, vos fratres noſtros et filios in Chriſto dignum duximus convocandos ad hanc ſanctam ſynodum in eccleſia noſtra Exon. celebrandam (in [h] praeſenti) ut aquam ſapientiae hauriamus cum gaudio de fontibus ſalvatoris, a quibus cum virtutes ſacramentorum [i] effluxerint, a ſacramentis ſumat tractatus noſter ſynodalis exordium.

CAP. I. [k] *De ſacramentis in genere.*

Quoniam eccleſiaſtica ſacramenta ad ſalutis remedia ſunt divinitus inſtituta, in quorum diſpenſatione praecipuum conſiſtit miniſterium praelatorum, omnibus, quibus cura animarum incumbit, ſacramenta ipſa ſane intelligere, ac ſcire, plebi ſibi commiſſae rite conferre expedit et oportet; et tanto circa eorum collationem cautius ſe habere, quanto utiliora ſunt, et magis neceſſaria ad ſalutem. Quae igitur ſint, et quot, et quae neceſſaria, et quae non; ac quae collata valeant (vel non valeant [l]) iterari, ab initio propter ſimpliciores breviter exponamus. Sunt autem vii. Baptiſmus ſcilicet, qui eſt janua omnium ſacramentorum, et dicitur ingredientium, eo quod ingredientes ſanctificat, et tam ab originali, quam actuali peccato hominem exuit et emundat; unde prima tabula ducens ad portum ſalutis poſt naufragium appellatur. Secundum vero ſacramentum [m] nuncupatur confirmatio, et dicitur pugnantium, quoniam per baptiſmum ſanctificatos contra antiqui hoſtis inſidias corroborat, ut inſultibus fortius reſiſtant humani generis inimici (qui [n]) tanquam leo rugiens mundum circuire non deſinit [o], praedam, quam [p] devoraret, quaerens in hominibus. Eſt et tertium ſacramentum progredientium, ideoque viaticum ſeu euchariſtia appellatur, ingenti charitate et [q] rationabiliter inſtitutum. Quartum vero ſacramentum eſt [r] redeuntium, eo quod redeuntibus datur; propter (quod [s]) ſecunda [t] tabula poſt naufragium appellatur poenitentia. Eſt [u] et quintum ſacramentum, ſc. extrema unctio, et dicitur exeuntium, quod tam ad [x] infirmitates cor-

[a] deeſt E. [b] *efficiamini.* [c] *faciat.* [d] deeſt E. [e] *ſalvatoris* Spel. [f] *gerens.* [g] *digni.* [h] deeſt Spel. [i] *affluxerint.* [k] *Nota* E. [l] deeſt Spel. [m] *appellatur.* [n] deeſt Spel. [o] Spel. *deſinens.* [p] *devoret.* [q] *rationabili* Spel. [r] *remedium.* [s] deeſt E. [t] *ſecundam tabulam.* [u] *etiam.* [x] *infirmitatis corporalis.*

poris

poris alleviationem, quam peccatorum remiſſionem noſcitur ſalubriter inſtitutum. Eſt et ſextum ſacramentum, ſc. matrimonium (quod [y] fuit) inſtitutum in paradiſo, et ante peccatum; poſt vero peccatum, et extra paradiſum fuit inſtitutum ad remedium; viz. ut carnalis concupiſcentiae vitium [z] cohiberetur, et fornicationis labes per legitimum conjugium [a] excluderetur. Eſt et ſeptimum ſacramentum (ſc. [b]) ordo; nam, ſicut [c] in veteri teſtamento ſacrificia offerebantur non per quoſcunque, ſed vocatos a Domino; ita nec in novo, niſi per ipſos, qui ad hoc ſacros [d] ſuſceperint ordines, eccleſiaſtica ſacramenta poterunt diſpenſari.

Cum igitur [e] ſint vii. ſacramenta eccleſiaſtica, primum (quidem [f]) eſt baptiſmus (quod [f]) omnibus eſt neceſſarium; ſine quo ad regnum caelorum nunime pervenitur. Poenitentia vero neceſſaria eſt adultis, qui poſt baptiſma [g] in crimen [h] actuale inciderunt. Caetera vero tria; ſc. confirmatio, euchariſtia, et extrema unctio [i] non ita neceſſaria ut praecedentia, quoniam [k] abſque eis poteſt eſſe ſalus, dum tamen haberi nequeunt, et ex contemptu minime omittantur. Duo vero ultima; ſc. conjugium et ordo, voluntaria ſunt et ſpiritualia; quia liberum (eſt [l]) unicuique ipſa percipere, vel non percipere: hoc excepto, quod qui curam habent animarum, compelli ad ordines, vel curam ſuſceptam dimittere, ſacri canones decreverunt. Per iſta duo ſacramenta peccatum non dimittitur, ſed per matrimonium fornicationis vitatur [m] vitium: per ordinem [n] ſi digne conferatur et rite, virtutes augentur, et munera gratiarum. Horum autem vii. ſacramentorum quaedam ſunt irreiterabilia; ut baptiſmus, confirmatio, et ordo, quae ſemel collata minime reiterantur. Caetera vero quatuor licite poterunt iterari, ſolenni poenitentia duntaxat excepta, quae quia ſacramentalis eſt, iterari non debet. Praemiſſis tam breviter, quam leviter in genere expoſitis, ut per hoc ab initio corda ſimplicium cautius illuſtremus, ad ſingula ſacramenta, qualiter unuſquiſque curam habens animarum, in ipſis ſuum debeat impendere miniſterium, per ordinem deſcendamus, noſtri progreſſus (quem Deus dirigat et conſervet) a baptiſmo ſumentes exordium.

CAP. II. *De baptiſmo.*

Baptiſmi ſacramentum adeo eſt neceſſarium, quod ſine eo non eſt ſalus, nec aliis quam baptizatis regni caeleſtis janua aperitur. Quapropter ſacerdotibus, quibus cura animarum incumbit, diſtricte praecipimus, quod formam baptizandi parochianis ſuis exponant ſaepius in vulgari; videlicet, quod tempore partus aquam habeant promptam, in quam, ſi oportuerit, baptizandum (parochiani [o]) immergant, dicentes: "Ego te baptizo in nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti (Amen. [p])" Saepius enim accidit, quod propter mortis periculum per [q] alium, quam per ſacerdotem oportebit parvulum baptizari. [r] Propter cauſas hujuſmodi emergentes, expedit et oportet, ut quilibet formam baptizandi intelligat et ſciat; [s] quoniam, cum inevitabilis caſus emerſerit, valeat (eam [t]) obſervare, quae ſi penitus obſervata non fuerit, parvulus [u] de integro baptizetur. Quoniam ex quo duo ſunt neceſſaria in baptiſmo; ſc. verbum et elementum, utroque vel altero deficiente, nihil eſt quod agitur. Sacerdos inſuper ſuos inſtruat parochianos, quod non ſolum ſacerdotes, [x] verum etiam clerici et laici, inſuper pater et mater in neceſſitatis articulo abſque copulae conjugalis (praejudicio [y]) ſuos parvulos valeant baptizare. Cum [z] igitur contigerit parvulum (domi [a]) propter mortis periculum baptizari, ſi poſtea convaluerit, ad eccleſiam deferatur; ut, ſi rite fuerit baptizatus, non ipſa ſubmerſio, nec ipſa praecedentia, ſed ſubſequentia duntaxat per ſacerdotem, ut convenit, ſuppleantur. Vas vero, in quo puer domi fuerit baptizatus, comburatur, vel ad uſus eccleſiae reſervetur; ac aqua, in qua puer immerſus fuerit, in baptiſterium effundatur, vel ſaltem projiciatur in ignem ob reverentiam ſacramenti.

Et, ne ob parentum imprudentiam parvulus [b] ullatenus abſque baptiſmo decedat; praecipimus, ut per ſacerdotes parochiales praegnantibus mulieribus injungatur, [c] ut in tempore partus ſui aquam habeant promptam ad manus, ut, ſi ingruerit repentini caſus [d] neceſſitas, puer ſaltem a parentibus, ſi alii non [e] aſſint, in forma, quam praemiſimus, baptizetur. [f] Item, quod peccata ſua, cum tempus partus inſtare crediderint, ſacerdoti [g] cominus confiteantur, ne cum ipſis in puerperio laborare contigerit, impedientibus pariendi doloribus, confiteri, cum voluerint, adimatur facultas.

Ad hoc praecipimus, quod ſacerdotes parochiales parochianos ſuos moneant diligenter, ut pueros ſuos diebus ſabbati proxime ante Paſcha et Pentecoſten ad baptiſmum ſolenniter celebrandum a ſacris canonibus deputatis ad eccleſiam ſtudioſius deferant baptizandos, ceſſante cujuſcunque periculi ſuſpicione. [h]

In levatione pueri [i] de fonte ſacro, per quam compaternitas ſpiritualis contrahitur; praecipimus, ut ([k] in) lavatione maris, duo mares et una foemina; in foeminae vero levatione, unus mas et duae foeminae adhibeantur. Plures tamen [l] non poſſunt eſſe compatres, ſed tanquam teſtes.

Ne [m] autem alicujus dubietatis praetextu, non baptizatus quiſpiam relinquatur, quod ([n] in) infantibus expoſitis, et aliis domi baptizatis extra formam ſuperius traditam de facili poſſit contingere; praecipimus, quod in [o] hujuſmodi dubio baptizentur ſub hac forma verborum: "Non intendo te rebaptizare; ſed ſi [p] non es baptizatus, ego baptizo te in nomine Patris, et Filii, et Spiritus ſancti. Amen." Nec [q] tum dubietas

[y] deſunt E. [z] *cohiberet* Spel. [a] *concluderetur* Spel. [b] deeſt E. [c] *fuit* Spel. pro *ſicut*. [d] *ſuſcipiunt* Spel. [e] *ſunt* Spel. [f] deeſt E. [g] *baptiſmum*. [h] *actualis*. [i] *non tamen ita ſunt*. [k] *quin*. [l] deeſt Spel. [m] *juvatur* Spel. [n] *vero* addit E. [o] deeſt Spel. [p] deeſt Spel. [q] *aliam*. [r] *ſic quia per* E. [s] *quam ſi*. [t] deeſt Spel. [u] *ex tunc integre eſt baptizandus*. [x] *ut in eccleſia* E. addit. [y] deeſt Spel. [z] *vero*. [a] deeſt E. [b] *nullatenus* Spel. [c] *ut tempore*. [d] *neceſſitatis*. [e] *affuerint*. [f] *Ita* Spel. [g] *quo minus* Spel. [h] *ſuſpectione* Spel. [i] *a* E. [k] deeſt Spel. [l] *adeſſe poterunt, non ut* E. [m] *tamen* E. [n] deeſt E. [o] *hiis dubiis* E. [p] *nondum* E. [q] *talis* E.

(talis)

(talis [o]) facit ſacramentum baptiſmatis iterari, quoniam non monſtratur iteratum, quod neſcitur eſſe factum.

Panni vero chriſmales, quorum candor innocentiam vitae, et puritatem chriſtianam deſignant, nuſquam in uſus prophanos, ſed eccleſiae convertantur.

Baptizandus vero, niſi de legitimo matrimonio fuerit procreatus, a ſacerdote exactiſſime inquiratur de parentum nominibus; ut quanquam parvulo baptiſmus non debeat denegari, parentes tamen ([p] ejus pro) commixtione illicita puniantur.

Cap. III. *De confirmatione.*

Quoniam in baptiſmo regeneramur ad vitam, poſt baptiſmum confirmamur ad pugnam; eo quod nobis eſt [q] magna et gravis colluctatio adverſus principem tenebrarum; quapropter ſacerdotibus parochialibus diſtricte praecipimus, ut parochianos ſuos ſaepius moneant, quatenus parvulos ſuos, quos prius baptizatos ([r] eſſe) conſtiterit, procurent, quam citius poterunt, confirmari. Et, ne ob parentum negligentiam ipſos contingat abſque confirmatione diutius remanere; ſtatuimus, ut parvuli infra triennium a tempore ortus ſui confirmationis recipiant ſacramentum, dum tamen proprii vel alieni epiſcopi [s] copia habeatur: alioquin parentes extunc qualibet ſexta feria in pane et aqua jejunent, donec pueri confirmentur.

Adulti vero ad confirmationem minime offerantur, niſi peccata ſua prius fuerint confeſſi eodem die.

Confirmandi ſecum deferant ligaturas mundas latitudinis (et [t]) longitudinis competentis, quas poſt confirmationem per triduum portare [u], deinde [x] igne comburi praecipimus, et confirmatos [y] ultra baptiſterium per manus ſacerdotis, vel ſaltem diaconi ablui.

Sacerdotes autem ſuos inſtruant parochianos, ne pater aut mater, vitricus vel noverca puerum ſuum; nec vir foeminam, [z] nec foemina maſculum; aut qui confirmatus non fuerit, ad epiſcopum teneat confirmandum.

Item inter tenentes pueros ad confirmandum ex parte una ([a] et) ipſos confirmatos, et parentes eorum ex altera (ſicuti in baptiſmo) cognatio contrahitur ſpiritualis, propter quam adinvicem matrimonium contrahere prohibentur.

Et quia hujuſmodi ſacramentum [b] iterari non debet, ut praediximus, moneantur parentes per locorum presbyteros, ut pueris ſuis de confirmatione tempore infantiae ſuae recepra, poſtquam aetatem exceſſerint, innoteſcant, unde (et [c]) pueros (ſuos [d]) ſuper [e] hoc certificari, et parentes certificare oportet.

Cap. IV. *De euchariſtia.*

Sacramentum euchariſtiae omni veneratione dignum, ſolis ſacerdotibus licet conficere, qui ſecundum eccleſiae claves rite fuerint ordinati. Sacerdotes igitur, priuſquam accedant ad miniſterium tam ſublime, vitae ſuae vias examinent diligenter, verbum apoſtolicum ſaepius in animo revolventes: "Qui manducat et bibit indigne," etc. Et ſimiliter illud evangelii: "Cum Dominus intinxiſſet panem, et dediſſet Judae Scariotis, poſt buccellam intravit in eum ſathanas, quia manducavit indigne." Quod ſi forte alicujus peccati mortalis ([f] reatu) laeſam conſcientiam habuerint, in quo caſu ([g] cum) quantum ad ſe ſuſpenſi exiſtunt, ad [h] tantum miniſterium accedere non praeſumant, donec conſcientiae ſuae vulnera alicui patefecerint ſacerdoti, et poenitentiam inde [i] receperint ſalutarem.

Provideant igitur ſacerdotes, quod oblatas habeant confectas de ſimula frumenti, et aqua duntaxat; ita quod nihil [k] immiſceatur fermenti. [l] Sint et oblatae integre candidae et rotundae; nec per tantum tempus cuſtodiantur, quod in ſapore vel aſpectu abominabiles habeantur: vinum habeant purum; vinum vero in acetum converſum rejiciatur omnino.

Miſſam celebraturus ſacerdos infundat calici plus de vino, et parum de aqua; nec miſſae, niſi in altaribus et ſuper altaribus conſecratis, aliqualiter celebrentur: in quarum celebratione duo ſaltem luminaria habeantur tam ob reverentiam ſacramenti, quam extinctionis [m] caſum fortuitum, quorum ſemper alterum ſit de cera.

([n] De) parochianorum eleemoſynis ſacerdotes procurent duos fieri tortiſios in canone miſſae ardentes, prout in eccleſiis multis hactenus fieri conſuevit. Ut autem ad [o] idem efficiamus ſubditorum animos promptiores, omnibus parochianis noſtris contritis et confeſſis, qui in hac parte manus porrexerint adjutrices, quindecim dies de poenitentia ſibi injuncta miſericorditer relaxamus.

Quia vero per haec verba: "Hoc eſt enim corpus meum:" et non per alia, panis tranſubſtantiatur in corpus ([p] Chriſti) prius hoſtiam non levet ſacerdos, donec ipſa plene protulerit ([q] verba) ne pro creatore creatura a populo veneretur.

Hoſtia autem ita levetur in altum, ut a fidelibus circumſtantibus valeat intueri; per hoc enim fidelium devotio excitatur, et fidei meritum ſuſcipiat incrementum. Parochiani ([r] vero) ſolicite exhortentur, ut in elevatione corporis Chriſti [s] non irreverenter ſe inclinent, ſed genua [t] flectant, et creatorem ſuum adorent omni devotione, et reverentia; ad quod per campanellae pulſationem primitus excitentur, et in [u] elevatione ter tangatur campana major.

[x] Habeat ſacerdos parochialis propter infirmos ſemper hoſtias conſecratas, quas ultra ſeptem dies [y] conſervari firmiter prohibemus; ſed [z] proximo die dominico ſequente, ante calicis ablutionem a ſacerdote miſſam celebrante, vel ab alio, dum tamen [a] digne et devote ſumatur, quo die juxta parochianorum diffuſionem plures vel

[o] deeſt E. [p] deſunt E. [q] *magis* Spel. [r] deeſt E. [s] *habetur praeſentia* E. [t] deeſt E. [u] *debeant* E. [x] *in* E. addit. [y] *intra* E. [z] *ſeu* E. [a] deeſt E. [b] *reiterari* E. [c] deeſt E. [d] deeſt E. [e] *per* Spel. [f] deeſt Spel. [g] deeſt E. [h] *dictum* Spel. [i] *accipiunt* E. [k] *miſceatur* E. [l] *Sicut enim candidae, oblatae, integrae, et rotundae,* E. [m] *caſu fortuito* Spel. [n] deeſt E. [o] *id* E. [p] deeſt E. [q] deeſt E. [r] deeſt E. [s] *nec dum* Spel. [t] *flectendo* E. [u] *levatione* E. [x] *Habeant ſacerdotes* E. [y] *ſervari* E. [z] *proxima die dominica* E. [a] *digno, devote ſumantur* E.

paucio-

pauciores [b]; aliae innoventur, per ſubſequentem hebdomadam [c] duraturae.

Cum [d] ergo euchariſtia ad infirmum fuerit deferenda, ſuperpelliceo et ſtola induat ſe ſacerdos, niſi loci diſtantia, et aeris intemperies hoc fieri minime patiatur. Sit corpus dominicum ([e] repoſitum) in burſa mundiſſima, et ipſa includatur ſub ſerura in pyxide munda et honeſta argentea vel eburnea, vel alia convenienti, quam ad pectus deferat ſacerdos, ipſum praecedente lucerna, eo quod portatur candor lucis aeternae. Praecedat etiam tintinnabulum, ad cujus ſonitum excitentur fideles ad adorandum corpus dominicum, [f] ſe igitur humiliter inclinando, et, ſi fieri poteſt, genua flectendo. Et, ut eorum in hoc labor meritorius habeatur, his omnibus, ſi hoc fecerint corde puro pariter et devoto, treſdecim dies de injuncta ſibi poenitentia miſericorditer relaxamus, ne [g] quis reputet [h] oneroſum ſuo creatori tantum impendere famulatum. [i] Verum ne, inſtigante diabolo, ulla ſolicita dubitatio de corpore Chriſti mentes occupet laicorum; priuſquam communicent, inſtruantur ([k] per) ſacerdotes, quod illud accipiunt ſub panis ſpecie, quod pro [l] illorum ſalute pependit in cruce: hoc ſuſcipiunt in calice, quod effuſum [m] de corpore Chriſti; et ad hoc inducantur per exempla, rationes, et miracula, quae hactenus [n] evenerunt.

Cap. V. *De poenitentia.*

Admiranda et multiplex Dei miſericordia humanis lapſibus ita ſubvenit, ut, non ſolum per baptiſmi gratiam, ſed per poenitentiae medicinam ſpes vitae reparetur aeternae; ut qui regenerationis dona violaſſent, proprio ſe judicio condemnantes, ad remiſſionem criminum pervenirent. Mediator ([o] enim) Dei aeterni et hominum, homo Dominus Jeſus Chriſtus praepoſitis eccleſiae hanc tradidit poteſtatem, ut ſacerdotes confitentibus poenitentiae ſatisfactionem darent, juxta illud evangelii: "Quorum remiſeritis peccata, remittuntur eis," etc. [p] Item: "Ite, oſtendite vos ſacerdotibus," etc. Verum, quia in gravibus peccatis quis poſitus, dum in ſuis premitur, aliena non diluit, revocent ſe praelati intus ad conſcientiam, ut crimina propria [q] prius corrigant; et tunc aliena reprehendant: curet igitur ſacerdos, ut ſapiens medicus et perfectus, [r] primo peccata ſua diluere, et poſtea aliena tergere et ſanare; et, ut liberius et commodius [s] hoc valeat adimplere, praeſentis ſynodi approbatione ſtatuimus, ut locorum [t] archidiaconi, qui de ſacerdotum prudentia et moribus pleniorem habent notitiam, de quolibet decanatu unum vel duos eligant confeſſores, quos ad [u] haec ſcientia et meritis crediderint magis idoneos; qui vice noſtra decanorum ruralium, rectorum, vicariorum, et parochialium ſacerdotum audiant confeſſiones, poenitentiarii noſtri generalis auctoritate in omnibus ſalva; ad cujus arbitrium in dubiis ([x] et) gravioribus recurratur, niſi forte talis emergat articulus, qui nobis [y] inconſultis nequeat expediri.

Et quia praelatis eccleſiarum, quibus animarum cura incumbit, in ſe bonos exiſtere non ſufficit ad ſalutem, niſi ſubditorum mores et vitam corrigant ([z] et reforment) quorum ſanguis de eorum manibus requiretur; moneant parochianos ſuos, et crebris praedicationibus inducant, quod quilibet eorum ter in anno, ſcil. ante Natale Domini, Paſcha, et Pentecoſten, vel ad minus in Quadrageſima, in ipſius initio, [a] ne eccleſiae careant ſuffragiis, quae fiunt tunc temporis, peccata ſua integre proprio ſacerdoti vel alteri de ipſius licentia confiteantur. Licentia vero petita, et aſſignata rationabili cauſa, non [b] denegetur; alioquin poenitentes fruſtra ſe [c] detegerent alieno, cum ipſe abſque licentia eos abſolvere non poterit vel ligare, niſi de mandato ſuperioris. Hoc fiat, [d] ſive in peregrinatione, ſeu vinculo, ſeu mortis articulo poenitens fuerit conſtitutus. De confeſſione vero facta alteri per ipſius [e] aſſeverationem fidem faciat proprio ſacerdoti, alioquin pro confeſſo nullatenus habeatur.

Quod ſi quiſpiam confeſſus non fuerit, et communicaverit ſemel in anno, vivens ab ingreſſu eccleſiae arceatur, et moriens eccleſiaſtica careat ſepultura.

In poenitentiis vero injungendis ſacerdotes peritorum medicorum inhaereant veſtigiis, ut ſciant vinum et oleum infundere vulneribus ſauciati, et juxta qualitatem criminum, et contritionem confitentium, adhibere propria ([f] et) proficua medicamenta: etenim non omne quod ſanat oculum, ſanat calcaneum. Qualitatem ([g] igitur) et contritionem confitentium diligenter attendant; audiant quicquid dixerint, ac eos ſupportent in ſpiritu lenitatis, nec verbis exaſperent, nec aſpectu; ſed ſolicite inducant, ut integre confiteantur. Vagos non habeant oculos, ſed pronos in terram; non reſpicientes faciem confitentis, niſi quatenus ipſius cordis contritionem et erubeſcentiam, quae eſt maxima pars poenitentiae, valeant aeſtimare, quae non tam verbis, ſicut vultu et aſpectu poterint deprehendi. Mulieres in aperto, et extra velum confiteantur, non ut audiri valeant, ſed videri; et quae partui ſunt vicinae, tunc confiteantur, prout ſupra decrevimus in titulo de baptiſmo.

Caveant inſuper ſacerdotes, ne maritis aut eorum uxoribus pro poenitentia quicquam injungatur, per quod inter ipſos de enormi crimine ſiniſtra valeat oriri ſuſpicio, et ex hoc odium generari. Qualitate [h] tamen criminis commiſſi, et illius univerſis circumſtantiis ponderatis, talis injungatur poenitentia confitenti, quae ſatisfactionem inducere, et proficere valeat ad ſalutem.

Praeterea ſtatuimus, et ſub poena praecipimus concilii generalis, ut medici corporis, cum ipſos ad aegrotos vocari contigerit, ante omnia infirmis perſuadeant, ut medicos advocent animarum, cum nonnunquam infirmitas corporalis

[b] *conſecrentur* Spel. addit. [c] *duraturam* Spel. [d] *igitur* E. [e] deeſt E. [f] *ſibi* E. [g] *quiſquam* E. [h] *ſibi* E. addit. [i] *Unde* Spel. [k] deeſt E. [l] *ipſorum* E. [m] *eſt de Chriſti latere* E. [n] *evenerint* E. [o] deeſt E. [p] *Et alibi* E. [q] *propius* E. [r] *primum* E. [s] *haec* E. [t] *archiepiſcopi* Spel. [u] *hoc* E. [x] deeſt E. [y] *ſcil.* E. addit. [z] deſunt E. [a] *confiteantur* Spel. addit. [b] *negetur* E. [c] *detegerint* Spel. [d] *vel* Spel. [e] *aſſignationem* Spel. [f] deeſt E. [g] deeſt E. [h] *tum* Spel.

proveniat

proveniat ex peccato; propter quod Dominus praecepit languido, quod abiret, et amplius non peccaret, ne deterius ſibi contingeret. Et cum ſic fuerit aegroto de ſpirituali ſalute proviſum, ad medicinae corporalis remedium ſalubrius procedatur. Medicus aegroto nihil [i] ſuadeat, quod cedat in animae detrimentum, cum multo pretioſior ſit anima corpore, et per conſequens ſalus unius eſt alterius ſaluti merito praeponenda.

Infirmi confiteri non tardent, ſed pro ſacerdote confeſtim mittant; et de die, propter diverſa pericula, quae de nocte [k] potuerint evenire. De quorum vero convaleſcentia deſperatur, [l] Dei tunc miſericordiae commendentur; nec eſt eis praeciſe poenitentia injungenda, ſed notificanda potius quae debetur; ut ſi convaluerint, perficiant eam [m]; ſi deceſſerint, poena aeterna, quae debetur, in poenam purgatorii tranſitoriam [n] commutetur occulto Chriſti judicio arbitrandam.

In poenitentiis dandis diligenter [o] attendat ſacerdos qualitatem delinquentis, quantitatem delicti, locum, tempus, [p] perſeverantiam in delicto, poenitentis devotionem, et ſigna contritionis ipſius; nec inquirat de propriis nominibus perſonarum, cum quibus quis peccaverit, ſed in genere [q]. Ut, ſi mulier fuerit, quae peccavit, quaerat ab ea, utrum cum clerico vel laico; religioſo vel ſeculari ſacerdote; vel diacono vel ſubdiacono; conjugato vel ſoluto; conſanguineo vel affine. Si vero vir, aptas et conſimiles de mulieribus ſibi faciat quaeſtiones; ita tamen, quod majora et notoria poenitentiario noſtro reſervet, et poenitentem ſibi tranſmittat, cum literis cauſam delicti et circumſtantias ([r] ipſius) continentibus; poenitentes iterum cum literis poenitentiarii, abſolutionis et poenitentiae modum continentibus ad ſuum [s] redeant ſacerdotem: revertenti aliter non credatur. Haec nedum in foro poenitentiali, ſed judiciali praecipimus firmiter obſervari.

Et quoniam ſpiritus et carnis in dies ſingulos, creſcente concupiſcentia, et refrigeſcente charitate multorum, nedum uſitata crimina multiplicantur, ſed excogitantur, nova et inaudita pariter perpetrantur; noſtro poenitentiario indulgemus, ut ſi in capite jejunii ad [t] ſuſcipiendos, et audiendos publice poenitentes, ſe ſolum ſufficere non crediderit, ſocium unum vel plures, juxta poenitentium numerum, ſibi adjungat.

De peccatis ([u] autem) quae communiter ſunt in uſu, a ſacerdote inquiri poterit ſingillatim; de aliis inuſitatis non [x] inquirat, niſi per circumſtantias, et a longe inquirat: ut per haec expertis, dum eorum recenſetur memoria, detur materia confitendi; inexpertis dum celantur incognita, occaſio delinquendi non pandatur.

[y] Caveant igitur ſacerdotes, ne ex ardore avaritiae poenitentias laicis [z] exponant venales; quarum praetextu ipſis laicis remittatur corporalis poenitentia, quae debetur; [a] et ipſis ſacerdotibus quicquam temporalis lucri accreſcat, cum aeterno ſupplicio et brevi fructu. Nullum [b] etenim crimen tam grande quis [c] timeret committere, quod per pecuniam conſpiceret ſe poſſe redimere. Hujus criminis reos, ſi qui inventi fuerint ſacerdotes (quos ipſo facto ſuſpenſos ac ſimoniacos declaramus) ſi poſtea divina celebrare, immo verius prophanare praeſumpſerint, a noſtra dioeceſi abſque ſpe redeundi in [d] perpetuum decrevimus expellendos.

In rebus ([e] vero) nepharie acquiſitis ſacerdotes injungant parochianis ([f] ſuis) poenitentibus, ut damnum paſſis omnino, ſi ſuperſint, ablata reſtituant; alias autem in eleemoſynarum quarumcunque largitiones ablata, hujuſmodi nullatenus convertantur.

Confitenti ſe criminalia perpetraſſe, quamvis mentiendo dicat ſe abſtinere non poſſe, curioſe ſuadendum eſt et conſulendum, ut abſtineat; et quanquam vera poenitentia dici non debeat, admitti tamen debet ipſius confeſſio, et crebris et ſalubribus monitis ſibi eſt poenitentia indicenda.

Nullus [g] omnino ſacerdos crimina ſibi confeſſata revelet ([h] vel verbo, vel) ſigno, vel quovis alio modo ſpecialiter vel generaliter; ſed ſi in dubiis [i] fuerit, et prudentiori conſilio indiguerit, illud abſque ulla expreſſione certae perſonae caute requirat: quoniam ſic detegentes deponendos eſſe, et in arctum monaſterium detrudendos, ad perpetuam poenitentiam peragendam, apoſtolica decrevit auctoritas.

Cuſtodes carcerum incarceratos ſuſtineant libere confiteri. Quod ſi de caetero quiſpiam confeſſionis gratiam inhibuerit carcerato, niſi vivens de hoc condigne ſatisfecerit, moriens eccleſiaſtica careat ſepultura.

Et quia de rebus tranſitoriis nihil ſupereſt, quod animarum ſaluti debeat anteponi; praecipimus, quod cum fratres praedicatores et minores, tam in quadrageſima, quam extra, cum tranſitum fecerint per parochias, confeſſiones fidelium libere audiant, et poenitentias injungant, qui ſic voluerint confiteri, proprii ſacerdotis licentia requiſita, et eccleſiae parochiali oblationibus conſuetis et debitis prius ſolutis; et ſi ſedes apoſtolica eis amplius indulſerit, vel [k] indixerit indulgendum, hoc ab omnibus [l] obſervetur. Et quoniam ipſorum fratrum praedicatio, et ſancta converſatio in eccleſia Dei produxiſſe fructum non modicum dignoſcitur; ubicunque per noſtram dioeceſin tranſitum fecerint, honorifice admittantur et procurentur honeſte.

CAP. VI. *De extrema unctione.*

Salubre utique tam corpori, quam animae unctionis extremae perpenditur ſacramentum ([m] dum) ad alleviationem corporum, [n] remiſſionemque [o] peccatorum dignoſcitur alimentum; quapropter, inter caetera ſacramenta iſtud non minimum, praecipimus venerari, et ſacerdotes parochos, quandocunque fuerint requiſiti, ad viſitandum infirmos ſe promptiſſimos exhi-

[i] *perſuadeat* E. [k] *poterunt* E. [l] *divinae tantum* E. [m] *vivi* E. addit. [n] *committitur* Spel. [o] *attendant ſacerdotes* E. [p] *cauſa* Spel. addit. [q] *ſtetur* E. addit. [r] deeſt E. [s] *redeat* E. [t] *ſuſcipiendum* Spel. [u] deeſt Spel. [x] *requirat* E. [y] *Caveat—ſacerdos* E. [z] *corporales* E. addit. [a] *ipſis, et* E. [b] *eſt enim* E. [c] *timet* E. [d] *perpetuo* E. [e] deeſt, *nephariis* E. [f] deeſt Spel. [g] *vero* E. [h] deſunt E. [i] *ſcil.* Spel. [k] *duxerit indulgend.* E. [l] *firmiter* E. addit. [m] deeſt Spel. [n] *remiſſionem* Spel. [o] *peccaminum* E.

bere:

bere: [p] qui ſi difficiles ſe exhibuerint in hac parte, et infirmis poenitentibus (et [q] petentibus) gratis [r] abſque ulla exactione pecuniae ſacramentum hoc non contulerint cum gratia ſit gratis ([s] data) et non pretio conferenda, convicti ſuper hoc, juxta canonicas ſanctiones punientur condigne.

Praeterea praecipimus, quod, rejecta omni negligentia, parochiales presbyteri circa curam ſibi commiſſam vigiles ſint et ſoliciti, extra ſuam parochiam abſque cauſa rationabili nullatenus pernoctantes; et tunc loco ſuo alium dimittant idoneum, qui ea, quae animarum curae incumbunt, ſciat et valeat adimplere.

[t] Quodſi quemquam juvenem vel ſenem culpa, negligentia, vel abſentia ſui ſacerdotis (quod abſit) abſque [u] baptiſmo, confeſſione, dominici corporis perceptione, ac extrema unctione praeveniri morte contigerit; ſacerdos ſuper hoc convictus, a celebratione divinorum protinus ſuſpendatur; cujus ſuſpenſio minime relaxetur, donec tam grande crimen poenitentia condigna [x] meruerit expiari.

Et quoniam quidam laici imperiti de hoc ſacramento nequiter ſentientes illud abhorrent, in tantum quod vix velint illud [y] ſuſcipere ([z] etiam) in extremis fatue aeſtimantes, quod poſt ipſius [a] ſuſceptionem, carnis eſum, nudis pedibus inceſſum, copulam carnalem etiam cum uxore legitima, ſibi [b] foret penitus interdicta; praecipimus parochialibus presbyteris, ut ubi noverint tantam haereſin pullulare, contrarium praedicent, parochianis [c] ſuis notificantes inter caetera, hoc ſacramentum poſſe licite iterari; et quod [d] uncti, ſi ab infirmitate poſtea convaluerint, carnes comedere, nudis pedibus ambulare; et ſi conjugati fuerint, uxores ſuas cognoſcere occaſione hujus omittere non tenentur.

CAP. VII. *De matrimonio.*

Carnalis concupiſcentiae vitium ex inobedientia primorum parentum contractum, ita tranſivit in poſteros, ut quanquam homo, baptiſmi gratia renovatus, confirmationis robore ſolidatus, et ſacro viatico recreatus exiſtat, non eſt tamen per omnia priori innocentiae reſtitutus; immo prioris concupiſcentiae fomes adhuc remanens, ipſum inquietare non ceſſat, per quam colophizatur ſtimulo ſathanae inceſſanter nitentis hominem per hoc, ſicut per caeteros nocendi modos, ducere ad interitum; homo tamen, ſi legitime reſtiterit, propter certaminis hujus victoriam magis meritum conſequetur. Ad vitandum igitur hujus concupiſcentiae malum, matrimonii ſacramentum ab apoſtolo poſt peccatum hominibus eſt conceſſum, quod a Deo in paradiſo et ante peccatum, ad officium fuerat inſtitutum; hoc per ſponſalia de futuro initiatur, per mutuum conſenſum de praeſenti ratificatur, per carnalem copulam conſummatur. [e] Debet igitur hoc ſacramentum, cum diſcretione magna, et reverentia celebrari in locis honeſtis, et tempore congruo, cum omni modeſtia, et maturitate; non in tabernis, potationibus, et commeſſationibus, non ſecretis [f] locis, latebris, et ſuſpectis, ſed palam et ſobrie celebretur.

Et ut in ipſis contrahendis forma de caetero obſervetur, a qua vidimus quamplurimos deviare, et nonnulla animarum eveniſſe pericula; praeſentis ſynodi auctoritate ſtatuimus, ut nullum matrimonium, nulla ſponſalia, niſi in praeſentia rectoris eccleſiae, ſeu ſacerdotis parochialis, et trium fide dignorum in poſterum contrahantur, qui (ſi ſuper forma et modo contractus lis inter contrahentes oriri contigerit) valeant ſuper hoc veritati teſtimonium perhibere. Contrahentes ([g] vero) extra formam praedictam, et praeſentis in contractu, per locorum ordinarios graviter puniantur. Licet per legitimum viri et mulieris conſenſum legitima matrimonia contrahantur, quantum ad eccleſiam neceſſaria ſunt verba vel ſigna conſenſum exprimentia de praeſenti; ex quo manifeſte liquet, quod ſine auctoritate eccleſiae, cujus judicio approbandus vel reprobandus eſt contractus, non ſunt matrimonia contrahenda, quanquam alias contracta propter hoc minime diſſolvantur.

Et quia ex [h] inſolertia contrahentium ([i] ſicut alias) nonnunquam eccleſiaſtici judices nimium perturbantur, et perplexitates inextricabiles in cauſis matrimonialibus ſaepius inducuntur; ſtatuta canonum exequentes ſtatuendo praecipimus, quod cum matrimonia, modo ſupradicto contracta, fuerint ſolemnizanda, trina denunciatio in eccleſiis, in quarum parochiis habitant copulandi, diebus dominicis et feſtivis per presbyteros [k] parochiarum, publice proponatur; quarum quaelibet octo dierum contineat ſpatium, ut ſupra illum terminum, qui voluerint (et [l] valuerint) legitimum impedimentum apponant. Presbyteri etiam per ſe ipſos, quod poterint, inveſtigent [m]; et quod per ſe, vel per alios invenerint, illud literatorie ſignificent, quibus incumbit ſolennitates contractuum celebrare. Quod ſi contra copulam contrahentium appareat probabilis conjectura, contractus interdicatur expreſſe, donec quid ſuper his fieri debeat, canonice dijudicetur. Si vero aliquis impedimentum apponat, cui [n] fama viciniae non conſentit, juret ſtatim, quod illud non [o] objiciet malitioſe; injungatur ſibi, quod [p] coram loci ordinariis certis die et loco compareat impedimentum objectum legitime probaturus: qui ſi jurare noluerit, vel juraverit, et non comparuerit, vel in probatione defecerit objectorum, extunc procedatur in negotio, oppoſitione hujuſmodi non obſtante. Opponens vero, quia matrimonium legitimum impedivit, canonice puniatur.

Praeterea, quia quidam diabolicae fraudis inſtinctu, legitima [q] matrimonia contra praeceptum Domini diſſolvere ſatagentes, cum diverſis in diverſis provinciis contrahere non verentur; ſub poena excommunicationis firmiter inhibemus, ne aliqua extranea et ignota perſona ad contrahendum matrimonium in noſtra dioe-

[p] *et qui difficiles ſe exhibuere* Spel. [q] deſunt E. [r] *et* E. addit. [s] deeſt E. [t] *Quia* E. [u] *baptiſmate* E. [x] *meruit* Sp. [y] *recipere* E. [z] deeſt E. [a] *receptionem* E. [b] *fore* Spel. [c] *ſuis* Spel. deeſt. [d] *inuncti* E. [e] *Veniet* E. [f] *horis* Spel. [g] deeſt E. [h] *inſolentia* Spel. [i] deſunt E. [k] *parochianos* E. [l] deſunt E. [m] *ipſos potuerint inveſtigare* Spel. [n] *forma* E. [o] *obivit* Spel. [p] *coram ordinario* E. [q] *conjugia* E.

ceſi

ceſi ullatenus admittatur, donec per literas loci ordinarii, in cujus juriſdictione moram traxit diutinam, conſtiterit matrimonium legitime bannitum fuiſſe, et ſe poſſe contrahere abſque ullo impedimento [r] docuerit evidenter. Idem fiat, [ſ] etiamſi contrahentes fuerint noſtrae dioeceſis, dum tamen diverſorum archidiaconatuum, vel parochiarum. Sacerdotes ſolennitatem matrimonii aliter celebrantes, necnon et ipſa contrahentes, puniantur poena concilii generalis.

Cum autem matrimonium in facie eccleſiae fuerit ſolemnizandum, palam et in oſtio eccleſiae ſacerdos interroget contrahentes, ſi [t] ſibi invicem conſentiant, ab ipſis ſingillatim; ſi ſuſpecti ſint, nihilominus [u] inveſtigat, an ad contrahendum vi metus vel violentia ſint inducti; et ſi de hoc per utriuſque vel alterius eorum confeſſionem conſtiterit, ulterius non [x] procedat: alioquin eos inſtruat in vulgari, quod ([y] ſe) invicem accipiant ſub his verbis: “Accipio te in meam: et ego te in meum:” eo quod per haec verba vel [z] conſimilia, legitima matrimonia contrahuntur. Ubi vero ſponſalia contrahuntur, quae ſunt futurarum nuptiarum repromiſſio, utputa ([zz] ſub) his verbis vel conſimilibus: “Accipiam, vel habebo te in meam: et ego te in meum:” vel qualitercunque clam vel palam matrimonium ſit contractum, ſolennitate minime ſubſecuta, in utroque caſu ipſis contrahentibus carnalem copulam interdicimus, donec trinae denunciationes factae fuerint, et ſolennitas in facie eccleſiae adimpleta: qui prius inter ſe [a] commiſcent, graviter puniantur, quanquam aliud non [b] ſuperfuerit impedimentum.

Ad haec, quia propter clandeſtina, et interdicta matrimonia, nonnulla animarum pericula contingit pluries evenire, cum non appareant legitimi teſtes, per quos contractus poſſet probari; multotiens evenit, [c] ut conjuncti legitime, ſeparentur, et illegitime conjuncti, cum ſuarum tolerentur periculo animarum, eo quod eccleſiaſticus judex nequit in dubiis certam [d] ferre ſententiam: omnes talia matrimonia contrahentes ab ingreſſu eccleſiae ([e] ſuſpendimus) ſalva nihilominus poena concilii generalis ſoboli impoſita ex talibus nuptiis procreatae. Sacerdotes parochiales, ſi talia conjugia nedum celebrare praeſumpſerint vel contempſerint prohibere, vel [f] quiſcunque regularis ipſis praeſumpſerit intereſſe; ſuſpendendum ab officio per triennium declaramus, poenae ſubdendum nihilominus graviori, ſi culpae ſuae qualitas id poſtulaverit ([g] ſuſcipiendum.)

Circa fornicariarum abjurationes hanc formam de caetero praecipimus obſervari, ut delinquentes juramento praeſtito ſe aſtringant, quodſi ipſos contigerit pati poſtea recidivum, poenam corporalem abſque ulla contradictione ſubibunt, quae ipſis arbitrio ſui judicis imponetur; quam ſi poſtea incurrerint, et ſuper hoc convicti fuerint, vel confeſſi, tunc delinquentes ſine juramenti exactione contrahant ſub hac forma: “Ego [h] exnunc accipio te in meam, ſi de caetero carnaliter te cognoſcam: et ego te in meum, ſi a te de caetero carnaliter cognita fuero:” quem quidem contrahendi modum redigi praecipimus in ſcripturam, ut per ipſam (in dubio) rei geſtae veritas comprobetur. Quod ſi contrahentes poſtea ſe carnaliter cognoverint, et ſuper hoc fides facta fuerit; in judicio compellantur matrimonium ante [i] ſic contractum in facie eccleſiae ſolemnizare infra certum tempus arbitrio judicis moderandum.

Studeant mariti juxta verbum apoſtoli uxores ſuas diligere, eiſque debitum reddere conjugale, et ipſis juxta ſubſtantiae ſuae vires vitae neceſſaria exhibere, ad [k] quae, cum oportuerit, eoſdem decrevimus compellandos. Advocatos necnon et procuratores, qui de caetero in cauſis matrimonialibus quicquam malitioſe opponunt, quo minus legitimum matrimonium debitum ſortiatur effectum, vel ut in caeteris cauſis eccleſiaſticis proceſſus judicialis contra juſtitiam diutius remaneat in ſuſpenſo, praeſentis ſynodi approbatione excommunicamus: et nihilominus ſuper hoc convictos a ſuis officiis per annum decrevimus ſuſpendendos.

Cauſae vero divortii poſtquam fuerint examinatae, et plene inſtructae, ad officialem noſtrum cum toto proceſſu habito remittantur per ipſum canonice decidendae; ſicut hactenus fieri conſuevit.

CAP VIII. *De ordine (in [l] genere.)*

Cum ad ſpiritualia officia exequenda aſſumendi ſunt tales, qui [m] poſſunt digne ſacramenta dominica pertractare, quae per alios, quam per illos, qui ad hoc ſacros ordines ſuſceperunt, nequeunt diſpenſari; cum omni reverentia venerandum eſt ordinis ſacramentum, per quod caetera miniſtrandi ſolis clericis eſt attributa facultas. Quicunque ([n] igitur) ad tam dignum [o] acceſſerint ſacramentum, praecipue ſacros ordines ſuſcepturi, cum omni munditia corporis et cordis, facta confeſſione, et recepta poenitentia, [p] idem aſſumant; quibus ex cauſis ad ordines ſuſcipiendos accedentes, diligenter attendant, prudenter advertentes, an ſint legitimi, nedum legitimati; an irregularitatem [q] ex aliqua cauſa contraxerint, utputa quia fuerint homicidae, judices, advocati, dictatores, ſcriptores, executores in cauſa ſanguinis; an ſimoniaci, vel interventores ſimoniacae pravitatis, vel ſimoniae vitio infecti ([r] aut) an ab haereticis, [ſ] ſchiſmaticis, vel nominatim excommunicatis ſcienter promoti. Item an bigami ([t] aut) corruptarum mariti, vel ſacrarum virginum violatores ([u] an) excommunicati, vel furtive ordines adepti, vel in ſuſceptis taliter ordinibus miniſtrantes; item an ſacrilegi, ſortilegi, daemonibus immolatores, incendiarii, eccleſiarum effractores: an conſcientiam habeant peccati mortalis, vel conſimilibus criminibus fuerint irretiti, quae irregularitatem inducunt; quos omnes

[r] *docuere* Spel. [ſ] *et* Spel. addit. [t] *igitur* Spel. [u] *inveſtigatur* E. [x] *procedatur* E. [y] deeſt E. [z] *ſimilia* E. [zz] deeſt E. [a] *commiſcuerint* E. [b] *fuerit* E. [c] *quod* E. [d] *facere* E. [e] deeſt Spel. [f] *quicunque regulares* — *rint* — *dos* — *dos* E. [g] deeſt E. [h] *nunc* E. [i] *ſit* Spel. pro *ſic.* [k] *quod* E. [l] deſunt E. [m] *poſſint condigne* E. [n] deeſt E. [o] *acceſſerunt* Spel. [p] *illud* E. [q] *notam* Spel. addit. [r] deeſt E. [ſ] *vel* E. addit. [t] deeſt Spel. [u] deeſt E.

ſuſpenſos

ſuſpenſos eſſe ab executione ſui officii declaramus, et a receptione ordinum ſuperiorum, donec ſuper defectibus vel criminibus hujuſmodi cum eis canonice fuerit diſpenſatum, omnino decrevimus repellendos.

Item ad propriam recurrant conſcientiam, quo fine ad ordines aſpirent, [x] ut Deo et [y] eccleſiae virtuoſius et gratioſius famulentur, non pro temporali quaeſtu, nec beneficiis a ſuis ordinatoribus extorquendis, quoniam tales ſimoniacos reputamus.

Caveant ad ſacros ordines promovendi, ut titulum habeant ſufficientem, ſine quo omnibus ad ſacros ordines accedere interdicimus facultatem; alioquin ipſos tanquam furtive promotos decrevimus reputandos, eo quod intentionis noſtrae non eſt aliquos aliter ordinare.

Et quoniam quidam promovendi, advertentes ſe non poſſe abſque titulo ordinari, cum clericis [z] beneficiatis vel laicis paciſcuntur, ut eis per chartam nomine tituli conferant ſpirituale aliquod vel temporale, eandem chartam ab eiſdem poſt ſuſceptos ordines recepturi; hujuſmodi beneficiatos, et taliter ordinatos, tanquam ſimoniacos ab officio (et [a] beneficio) decrevimus [b] ſuſpenſos. Laicos vero, et pactionis hujus mediatores conſcios tantae fraudis excommunicationis majoris ſententia innodamus.

Religioſis ac ſecularibus clericis diſtricte praecipimus, ne aliquos (de [c] confratribus ſuis) ad ſacros ordines nobis audeant praeſentare, niſi eis ante ordinum ſuſceptionem in ſufficienti et perpetuo titulo velint et valeant providere; alioquin ſicut ordinatos, ita praeſentatores eorum ſuſpendendos decrevimus a divinis.

Nullus etiam, etſi de ſufficienti titulo ſit proviſus, abſque ſui archidiaconi literis patentibus ſuper natalibus et honeſta converſatione ad hujuſmodi ordines ſuſcipiendos accedat, religioſis et beneficiatis duntaxat exceptis.

Cum abbates, [d] priores, vel ſaltem ſubpriores aliquos de confratribus ſuis ad ordines contigerit praeſentare, ſub poena excommunicationis diſtricte praecipimus, quod nullum ante annum probationis effluxum, vel factam profeſſionem, nobis praeſentent abſque ſuis patentibus literis, ne, ipſis forſitan ad ſeculum revertentibus, nos vel ſucceſſores noſtros ſuper eorum proviſione fatigari contingat.

Ad haec, quoniam quidam extranei ſe oriundos de noſtra diœceſi, ac ſervi ſe liberos multotiens mentiuntur, ad quod probandum conductitios teſtes et falſos producunt; nos tam ipſos, quam teſtes eorum pro hujuſmodi fraudis commento excommunicationis vinculo innodamus.

Item, quia quidam eccleſiarum rectores, cum eos ad ordines ſuſcipiendos contigit evocari, ſe aſſerunt in ſacris cum non ſint, ut ſic nobis valeant et officialibus noſtris illudere; ſunt et alii, qui cum ſint auctoritate concilii ([e]Lugdunenſis) privati, ſe procurant, abſque noſtra conſcientia, inter caeteros ordinari: tam hos, quam illos ab officio ſuſpendimus et beneficio, donec primi ſuper illuſione hujuſmodi nobis ſatisfecerint, et in ſacris ordinibus fuerint conſtituti; ſecundi vero beneficia ſua dimiſerint vacua, aliis libere conferenda. Alioquin, ſi ipſa praeſumpſerint poſtmodum retinere, fructus, ſi quos ex ipſis [f] perceperint (quos conſtat non eſſe ſuos) cum integritate reſtituere compellantur; quos ſi retinere contenderint, tanquam rei eccleſiaſticae invaſores excommunicationis ſententia percellantur.

Clerici ab alieno epiſcopo ordinati non prius ad executionem ſui ordinis in noſtra diœceſi admittantur, donec de eorum ordinatione, literatura, converſatione ([ff] moribus) nobis vel locorum [g] archidiacono fidem fecerint manifeſtam.

Rectores vero eccleſiarum parochialium ad ordines, quos beneficiorum ſuorum cura requirit, infra conſtitutum tempus ſe faciant promoveri, et reſideant perſonaliter in eiſdem, ſi poenam generalis concilii voluerint evitare; nec eccleſiis ipſis per vicarios, ſed per [h] ſeipſos deſerviant, niſi [i] dignitates forte annexae fuerint, vel praebendae; in quo caſu ipſos habere vicarios canonice inſtitutos a jure novimus eſſe permiſſum.

CAP. IX. *De eccleſiis, capellis, et oratoriis conſtruendis et reparandis.*

Quoniam eccleſiarum ordinatio a quocunque conſtructae fuerint, non in conſtruentis poteſtate, ſed loci diœceſani conſiſtere dignoſcitur, prout utriuſque juris ſancta et ſalubris [k] decrevit auctoritas; nec liceat cuiquam eccleſiam vel capellam de novo conſtruere abſque epiſcopi ſui licentia ſpeciali; praecipimus, quod nullus eccleſiam vel capellam in noſtra diœceſi de novo fabricare praeſumat, niſi noſtro primitus requiſito et accedente conſenſu; nec in eiſdem divina aliqualiter facere miniſteria, nec ipſa ſine noſtro conſenſu totaliter diruta renovare.

Capellae vero, cum fuerint ſic conſtructae, nihil in eis fiat quod in matricis eccleſiae cedat praejudicium. Illa etenim nonnunquam de rectoris aſſenſu, mediante juſtitia, conceduntur, hoc adjecto, ut [l] id fiat abſque juris praejudicio alieni; quo caſu ſtatuimus, ut ſacerdotes in dictis capellis miniſtrantes, univerſas oblationes, quas in ipſis [m] offerri contigerit, eccleſiae matricis rectori cum integritate reſtituant. Et ut ſibi ſuper hoc ſalubrius conſulatur, dictos ſacerdotes ad [n] idem religione ſacramenti praecipimus obligari; libertatem etenim, quae de concedentis benignitate praeceſſit, in ſuam laeſionem nolumus redundare. Hoc nedum de conſtruendis, ſed de jam ſimili modo [o] conſtructis, firmiter praecipimus obſervari. Si quis autem reſtituere contempſerit, praeter reatum perjurii, ipſum ſuſpenſionis vinculo, donec reſtituerit, innodamus; ſi vero laicus [p] reſtitutionem impedierit, [q] ac poſt trinam admonitionem non deſtiterit ab impedimento, hoc ipſo majoris excommunicationis incurrat ſententiam.

Inhibemus etiam, ne in capellis, quae proprios parochos non habent, parochianis matricis eccle-

[x] *ſcil.* E. addit. [y] *ſanctae* E. addit. [z] *et* E. [a] deſunt E. [b] *eſſe* E. addit. [c] deſunt E. [d] *et* E. addit. [e] deeſt Spel. [f] *receperint* E. [ff] deeſt E. [g] *archidiaconis* E. [h] *ipſos* E. [i] *dignitati* E. [k] *diſcernit* E. [l] *illud* E. [m] *conferri* E. [n] *id* E. [o] *conſtitutis* E. [p] *reſtitutiones* E. [q] *et* E.

ſiae, nec aliis quibuſcunque ſacramenta vel ſacramentalia miniſtrentur, niſi aliquibus ([r] aliis) amplius fuerit indultum. Nec ſit in ipſis fons baptiſmalis, nec in eiſdem nuptiae vel divina celebrentur, niſi fundationis tempore, vel poſtea majori donatae fuerint libertate, et ob hoc matrix eccleſia honorem receperit competentem; obventiones tamen earum, quae a praedictis perſonis [ſ] contigerit provenire, rectori (ut praediximus) reſerventur. Idem de oratoriis, quae in aliquorum domibus conſtruuntur, ſtatuimus obſervari.

Ad haec, onus hujuſmodi conſtructionis et reparationis cancelli matricis eccleſiae ad ipſius eccleſiae rectorem; navis vero eccleſiae ad parochianos volumus et praecipimus pertinere, conſuetudine contraria non obſtante.

[t] Verum onus capellae, quae [u] diſtinctam habet parochiam, ad ipſos capellae parochianos totaliter pertinebit; eo quod ob ipſorum favorem et commodum fuit conſtructa: ([x] et) nihilominus matrici eccleſiae (ſi refectione indiguerit) juxta diſcretionem locorum archidiaconi, ipſos decrevimus ſubvenire.

Quia domini terrarum in diverſis parochiis terras poſſidentes, et in una illarum tantummodo perendinantes, ad onera eccleſiae, in cujus parochiae non [y] inhabitant, ſed ſui famuli et ſervientes ipſis parochianis incumbentia contribuere contradicunt. Ut autem hujuſmodi calliditati in poſterum obvietur, praeſentis ſynodi auctoritate [z] ſtatuimus, quod domini hujuſmodi onus reparationis eccleſiae et coemeterii ſecundum portionem terrae, quam poſſident in eadem parochia, ſicut caeteri parochiani agnoſcant et perſolvant totaliter in futurum; et ipſi ad id faciendum ſi [a] neceſſe fuerit, per illarum eccleſiarum praelatos per omnimodam cenſuram eccleſiaſticam de caetero compellantur.

Si quis vero altare cum parietibus et tecto in eccleſia ex devotione velit conſtruere, hoc fiat, prius a nobis petita licentia et obtenta; ac aſſignata perpetua et ſufficienti ſuſtentatione ad [b] reparationem hujuſmodi [c] aedificii, cum indiguerit; ita quod parochiani propter hoc procedente tempore non graventur.

Onus oratoriorum, quae in privatis domibus conſtruuntur, et etiam capellarum proprios non habentium parochianos, ad ipſorum duntaxat pertineat fundatores.

Item eccleſiae [d] et capellae, quae, ſi fuerint ſuperfluae vel dirutae, an debeant reparari, vel aliis uniri, an totaliter deſtrui, ordinandi poteſtatem nobis de caetero reſervamus juxta canonicas ſanctiones.

CAP. X. *De dedicatione eccleſiarum.*

Sicut nos, irae filii de natura, per baptiſmatis ſacramentum facti ſumus templum Domini univerſi; ita privata domus a caeteris materiali ſubjecto non differens, per inviſibile dedicationis miniſterium, dominicum templum efficitur: in quo [e] cum tanquam homines fragiles et imbecilles exceſſerimus, a Deo miſericordiam imploramus, et veniam delictorum. In hoc loco, et non alibi abſque cauſa honeſta, et neceſſitate magna, hoſtia ſalutaris viva et vera, offerri [f] habet manibus ſacerdotum, ſicut liquet omnibus, quibus praecepta ſunt nota novi et veteris teſtamenti.

Idcirco officii noſtri debitum exequi cupientes, ſingulis eccleſiarum rectoribus nondum dedicatarum praecipimus, quod eccleſias ſuas curent taliter [g] parare, ut ipſas dedicare poſſimus, cum vacaverit nobis tempus. Et ne quaeque probabilis ignorantia nos circumveniat in hac parte, decanis ruralibus injungimus, ut de eccleſiis non conſecratis nec ([h] non) et de aliis, de quibus dubium eſt, an fuerint conſecratae (eo quod certa conſecrationis indicia non apparent) nos vel officialem noſtrum citra feſtum nativitatis beatae Mariae non omittant reddere certiores; alioquin ipſos velut inobedientes graviter puniemus.

Et ut matri a filiis honor debitus impendatur, ſtatuimus, ut anniverſarius dedicationis dies a parochianis omnium eccleſiarum, et etiam capellarum adjacentium non dedicatarum, velut dies natalis Domini ſolenniter celebretur; et quod parochiani ipſam, velut matricem ſuis oblationibus venerentur. Parochiani capellarum dedicatarum et non dedicatarum, praedicto die, [i] et die feſti ſanctae matricis eccleſiae ad eccleſiam matricem accedant, honorem debitum, qui a filiis matri debetur, devotis precibus impenſuri; non ut parochiani capellarum dedicatarum offerant, niſi velint, eo quod oblationes ſuas in capellis dedicatis ipſos facere oportebit.

Ut autem conſecrationis impenſae memoria perpetuetur; praecipimus, quod dotis quantitas, quae in dedicatione eccleſiae eſt collata, dies dedicationis et annus, nomen conſecrantis, numerus dierum, indulgentiae a conſecrante conceſſae in [k] calendario eccleſiarum conſcribantur.

CAP. XI. *De coemeteriis capellarum de matrice eccleſia longe diſtantium dedicandis.*

Quia propter locorum diſtantias ([l] et) viarum diſcrimina, ac inundationes aquarum, nonnunquam capellae infra parochiarum limites conſtituuntur, certos parochianos, et diſtinctos fines habentes, de quibus rectores omnia percipiunt emolumenta; advertentes per hoc viventibus parochianis ſalubriter fuiſſe proviſum, ſed in nullo mortuos relevari; ſtatuimus, ut ubi defunctorum corpora propter impedimenta praedicta nequeunt abſque nimia difficultate et periculo ad matricem eccleſiam tumulanda deferri; ſi capellae diſtent a ſuis eccleſiis per duo milliaria, vel ſint minoris diſtantiae, dum tamen aquarum ([m] nimia) inundatio tale praeſtiterit impedimentum; rectores eccleſiarum (ſi locus ſuperſit) faciant ibi ſumptibus parochia-

[r] deeſt E. [ſ] *contigit* Sp. [t] *Verumtamen* E. [u] *diſtitutam.* [x] deeſt. [y] *habitant.* [z] *ſancimus.* [a] *neceſſario* Spel. [b] *reparandum* E. [c] *beneficii.* [d] *vel.* [e] *unde.* [f] forte *debet* W. [g] *praeparare* E. [h] deeſt Spel. [i] *ut* E. [k] *kalendare* Spel. [l] deeſt E. [m] deeſt E.

norum

norum coemeteria praeparari, ut cum per loca ipſa tranſitum fecerimus, ea benedicere valeamus, in quibus corpora parochianorum [n] earundem, ad vitandum ([nn] hujuſmodi pericula) abſque matricis eccleſiae praejudicio reponantur.

Dedicentur capellae ([o] quemadmodum) eccleſiae ipſae, cum orationes in locis dedicatis efficaciae ſint longe majoris.

CAP. XII. *De eccleſiarum ornamentis, et eorum cuſtodia.*

Ut ornamenta eccleſiarum, quibus quaſi propriis inſtrumentis ſacramenta eccleſiaſtica miniſtrantur, ſint fulgida et honeſta, exemplum nos docet doctiſſimi Salomonis, dum vaſa domus Dei ex auro puriſſimo conſtituit fabricari. Quapropter praecipimus, quod quaelibet parochialis eccleſia, et ([p] etiam) [q] capella diſtinctam habens parochiam, munda et decentia habeat ornamenta.

Sit in qualibet [r] eccleſia ſaltem unus calix argenteus, purus vel deauratus: ciphus argenteus vel ſtanneus pro infirmis, ut poſtquam euchariſtiam aſſumpſerint, loturam digitorum ſuorum ſacerdos ſibi praebeat in eodem. Sint duo corporalia munda et integra cum repoſitoriis: duo paria veſtimentorum; quorum [s] unum feſtivale, aliud feriale: quatuor [t] tuellae ad majus altare, quarum ſaltem duae ſint benedictae, et una illarum cum parura; [u] item ad quodlibet altare, cum contigerit miſſam inibi celebrari. Sint ſuperpellicea duo et unum rochetum: velum quadrageſimale: velum nuptiale: palla mortuorum: frontellum ad quodlibet altare: miſſale bonum, gradale, toparium, manuale bonum, legenda, [x] antiphonale, pſalteria, ordinale, venitare, ympnare, collectare.

Praeſens ſynodus ſcripta [y] habeatur in ſingulis eccleſiis citra feſtum S. Michaelis. Ciſta ad libros et veſtimenta [z]. Pyxis argentea vel ſaltem eburnea [a] ad euchariſtiam, cum ſerura. Chriſmatorium ſtanneum cum ſerura. Aſſer ad pacem. Pyxis ad oblatas. Tres phialae. Sacramentarium lapideum, et immobile. Thuribulum. Vas ad incenſum, vas ad aquam benedictam. [b] Hercia ad tenebras. Candelabrum paſchale. Duae cruces; una fixa, et alia portabilis. Imago beatae ([c] Mariae) virginis, et ſancti loci ejuſdem. Cereus paſchalis. Duo cerei proceſſionales. Caelatura ſuper altare. Campanella deferenda ad [d] infirmos, et ad elevationem corporis Chriſti. Lucerna. Boeta. Campanellae ad mortuos. Feretrum mortuorum. Baptiſterium lapideum bene ſeratum. Feneſtrae vitreae ſufficientes in cancello et navi eccleſiae.

Qualiter haec ſunt neceſſaria in eccleſia Dei ad explendum cultum divinum, uſus nos inſtituit quotidianus. Quaedam iſtorum, prout utilitas expoſcit, in majoribus eccleſiis, quae ſufficiunt, duplicentur vel triplicentur; in quibus ſint haec amplius quam aliis: diaconus et ſubdiaconus, capa chori, tunica [dd] Dalmatica, duo philatoria ad cornu altaris, et unum ad patenam.

Onera omnium ornamentorum praedictorum parochiani, ſicut hactenus, ita de caetero ſupportabunt, libris matutinalibus, unico ([e] ſc.) pſalterio, feneſtris vitreis in cancello, et caelatura ſuper majus altare duntaxat exceptis: quae rectores vel vicarii ſupportabunt, prout in noſtra dioeceſi hucuſque fieri conſuevit.

Ornamenta eccleſiae ſecurae cuſtodiae committantur, non tamen ſub cuſtodia laicorum, niſi id neceſſitas major expoſtulaverit; nec tunc ſacra contingere, nec in eccleſia loco clerici aliqualiter miniſtrare praeſumant.

Et quoniam audivimus, quod quidam nobis et locorum archidiaconis illudentes, cum ſibi eccleſiaſtica deficiunt ornamenta, tempore viſitationis exhibent aliena pro ſuis; mendaciter aſſerentes illa ſua eſſe, quae ab aliis accommodarunt; hanc fraudem ſub poena excommunicationis de caetero fieri prohibemus.

Ad haec; cum ornamenta eccleſiae incurſu latronum contigerit aſportari, ſi propter defectum cancelli, ornamentorum amiſſorum periculum ad rectorem; ſi navis eccleſiae, ad parochianos ſtatuimus pertinere; ut per hoc tam hi, quam illi ad ſupplendos tales defectus potius animentur.

Et quoniam inter eccleſiarum rectores, et ſuos parochianos contentiones in eccleſiis ſaepius ſuſcitantur, dum parochiani ipſi propria auctoritate truncum affigunt in eccleſiis, vel extra pro fidelium eleemoſynis colligendis; et praeſumunt, ut audivimus, publice praedicare majorem fore eleemoſynam ad truncum ipſum offerre, quam in manibus proprii ſacerdotis: unde evenit, ut tam ab oblationibus debitis, quam ex devotione (fidelium) [f] conſuetis corda inſipientium avertantur, et eccleſiarum rectores in [g] utriuſque damnum incurrant non modicum et jacturam. Audivimus etiam, quod quidam laici oblationes candelarum, quae in feſto purificationis beatae Mariae virginis, et aliis feſtis per annum, ex laudabili conſuetudine fieri conſueverunt, nedum rectores recipiunt, ſed aliquando [h] capiunt de manibus offerre volentium, ſcelus hujuſmodi palliantes, quod ex cera inde collecta velint facere cereum coram cruce, vel alibi; has duas laicorum praeſumptiones, tanquam nepharias deteſtantes, ſtatuendo praecipimus, quod omnes tales trunci in eccleſia affixi, [i] ſeu coemeteriis, vel juxta, citra feſtum nativitatis S. Johannis Baptiſtae ab eccleſiis ipſis, penitus amoveantur; nec iterum apponantur, abſque [k] noſtra, archidiaconi, ([l] loci) vel ſaltem ipſius rectoris licentia ſpeciali: ad quos truncos ſi parochiani praedicare praeſumpſerint, perpetuo amoveantur, et ipſi nihilominus canonice puniantur. Si vero praedictum citra terminum amoti non fuerint, extunc eccleſias, in quibus remanſerint, donec amoveantur, ſuſpendimus a divinis.

[n] *eorundem.* [nn] deeſt E. [o] deeſt Spel. [p] deeſt E. [q] *diſtincta capella.* [r] *aliqua* Spel. [s] *plenare* Spel. [t] *tuella* E. [u] *id idem.* [x] *antiphonar. pſalterium: collectare: et praeſens, etc.* E. [y] *habeantur* E. [z] *imponend. ſit* E. [a] *pro euchariſtia.* [b] *Hcia* Spel. [c] deeſt E. [d] *infirmum.* [dd] et E. addit. [e] deeſt. [f] deeſt S. [g] *utriſque* E. [h] *rapiunt.* [i] *in.* [k] *noſtri.* [l] deeſt Spel.

Et quia laudabilis conſuetudo erga ſanctam eccleſiam pia devotione fidelium introducta, [m] commutari non debet, ſub conſueto colore canonicae pietatis; omnes impedientes debitas oblationes [n] et devotas, in eccleſia Dei, et rectores eccleſiarum, quo minus de ipſis libere diſponere liceat, excommunicamus, donec de injuriis [o] eiſdem rectoribus ſatisfecerint competenter.

Item [p] audivimus, quod propter ſedilia in eccleſia rixantur multoties parochiani, duobus vel pluribus unum ſedile vendicantibus; propter quod grave ſcandalum in eccleſia generatur, et divinum ſaepius impeditur officium; ſtatuimus, [q] quod nullus de caetero quaſi proprium ſedile in eccleſia valeat vendicare, nobilibus perſonis et eccleſiarum patronis duntaxat exceptis; ſi qui orandi cauſa primo eccleſiam introierit, juxta propriae voluntatis arbitrium ſibi eligat orandi locum.

Praecipimus inſuper, quod de eccleſiarum [r] inſtauro, ipſius cuſtodes, coram rectoribus vel vicariis eccleſiarum, ſeu ſaltem [s] capellanis parochialibus [s]; et quinque vel ſex parochianis fide dignis, quos ipſi rectores, vicarii, vel capellani de hoc duxerint eligendos, quolibet anno compotum [t] fideliter reddant, et redigatur in ſcriptis; quam ſcripturam praecipimus loci archidiacono, cum viſitat, praeſentari; nec ipſum [u] inſtaurum in alios uſus, quam eccleſiae, ullatenus convertatur; unde ſi parochiani pro defectibus eccleſiae, ſeu pro aliis [x] demeritis amerciari contigerit, de proprio ſatisfaciant, inſtauro eccleſiae integre remanente.

Et quia nonnunquam certus reditus et inſtaurum cantariis, altaribus, ſeu luminaribus aſſignatur; praecipimus, quod ipſa in alios uſus eccleſiae minime convertantur, niſi neceſſitas, vel ſaltem aequitas aliter ſuadeat ordinare, loci archidiaconi, vel ſaltem rectoris accedente conceſſu.

CAP. XIII. *Ne in eccleſiis vel coemeteriis earum mercata vel placita ſecularia teneantur, vel aedificia ſecularia conſtruantur.*

Pius et miſericors Dominus, qui dum pro peccatis noſtris iraſcitur, miſericordiae recordatur, templa dominica conſtrui, et divinis precibus conſecrari voluit et praecepit, in quibus plebs fidelis ab omnibus forinſecis et ſecularibus operibus abſtinens, per oblationes et pacificas hoſtias, devotae praecipue orationis, iram judicis mitigaret, ipſius clementiam humiliter poſtulando. Quod idem omnium Dominus tam verbis, quam operibus [y] ſpecialiter volens deſignare, flagello facto de funiculis, ementes et vendentes ejecit de templo; [z] aſſerens domum ſuam domum [a] eſſe orationis, et per tale commercium factam fuiſſe ſpeluncam latronum. Ne igitur, ubi delictorum eſt venia impetranda, delicta delictis gravius accumulentur; diſtricte prohibendo ſtatuimus, ne in quibuſcunque eccleſiis noſtrae dioeceſis, atriis earum, vel coemeteriis mercata ſeu placita ſecularia de caetero teneantur; nec ullas negotiationes quiſquam exercere praeſumat, nec aedificia ſecularia inibi conſtruere, niſi pro communi utilitate ([b] et) hoſtilitatis tempore neceſſitas id expoſcat. Et ſi quae hactenus conſtructa fuerint, ipſa praecipimus demoliri.

Et quia in coemeteriis dedicatis multa ſanctorum ([c] et) ſalvandorum corpora tumulantur, quibus debetur omnis honor et reverentia; ſacerdotibus parochialibus diſtricte praecipimus, ut in eccleſiis ſuis denuncient publice, ne quiſquam luctas, choreas, vel alios ludos inhoneſtos in coemeteriis exercere praeſumat; praecipue in vigiliis, et ([d] in) feſtis ſanctorum, cum hujuſmodi ludos theatrales et ludibriorum [e] ſpectacula introductos, per quos eccleſiarum coinquinatur honeſtas, ſacri ordines [f] deteſtantur. Quod ſi aliqui, poſt factam denunciationem, ludos hujuſmodi quanquam improprie dictos, eo quod ([g] quaſi) ex eis crimina oriuntur, exercuerint, praedicti ſacerdotes eorum nomina loci archidiacono, vel ipſius officiali denuncient, ut [h] ipſi pro ſuis demeritis canonice puniantur.

CAP. XIV. *De coemeteriis claudendis, et arboribus creſcentibus ([i] in eiſdem.)*

Sacra loca ab omnibus venerari, tam juris civilis (eſt [k] ratio) quam ſacrorum canonum jubet auctoritas. Idcirco eccleſiarum coemeteria [l] tum quia [m] ſancta, tum quia ſanctorum reliquiis ſanctificata exiſtunt, ab omni immunditia praecipimus cuſtodiri, maxime ne brutorum animalium ſordibus maculentur.

[n] Hinc eſt, quod omnibus, quibus ipſa claudendi onus incumbit de jure et conſuetudine, injungimus et mandamus; ut circumquaque muro vel foſſato ipſa totaliter claudant, et conſervent clauſa, ne bruta animalia, porci praecipue ingrediantur. Quod ſi rectores eccleſiarum, vel presbyteri parochiales, ad quos coemeteriorum cuſtodia dignoſcitur principaliter pertinere, propria animalia, vel aliena ibidem depaſcant, vel depaſci permittant, ipſos per locorum ordinarios decrevimus graviter puniendos. Et ne ex aliena culpa propriam negligentiam in poſterum valeant excuſare; compellendi parochianos ſuos quacunque cenſura eccleſiaſtica decenter et honeſte ſua coemeteria claudere, praeſentis ſynodi auctoritate ipſis plenam committimus poteſtatem.

Et quia inter rectores eccleſiarum et ſuos parochianos, ſuper arboribus in [o] coemeterio creſcentibus altercationes oriri ſaepius intellexerimus, utriſque ad ſeipſos pertinere contendentibus; hujus altercationis dubium declarare juris ſcripti potius, quam ſtatuto decidere aeſtimamus: nam cum coemeterium, maxime dedicatum, ſolum ſit eccleſiae; et quicquid plantatur, ſolo cedat: ſequitur neceſſario arbores ipſas debere inter facultates eccleſiaſticas annumerari, de quibus laicis diſponendi nulla eſt attributa facultas; ſed ſicut ſacra ſcriptura teſtatur, ſolis ſacerdotibus diſpoſi-

[m] *immutari* E. [n] *vel.* [o] *et intereſſe* E. addit. [p] *quia* E. addit. [q] *ut.* [r] *ſaltem* E. addit. [s] *capellarum parochialium* Spel. [t] *fidelem* E. [u] *inſtaurorum.* [x] *ſuis* E. addit. [y] *ſpiritualiter.* [z] *aſſeverans* Spel. [a] *fore* Spel. [b] deeſt E. [c] deeſt. [d] deeſt. [e] *ſpectalia.* [f] *deteſtentur.* [g] deeſt Spel. [h] *per ipſos* E. [i] deſunt Spel. [k] deſunt E. [l] *cum* Spel. [m] *ſacra* E. [n] *Huic etiam* S. [o] *in coemeteriis* E.

tionis

2

tionis cura indiſcuſſe a Deo commiſſa docetur. Verum, quia arbores ipſae propter ventorum impetus, ne eccleſiis noceant, ſaepe plantantur; prohibemus, ne eccleſiarum rectores ipſas praeſumant proſternere indiſtincte, niſi cum cancellus eccleſiae neceſſaria indigeat refectione: nec in alios uſus aliqualiter convertantur, praeterquam ſi navis eccleſiae indiguerit ſimiliter refectione, et rectores propter [p] parochiae indigentiam, eis charitative de arboribus ipſis duxerint largiendum, quod fieri non praecipimus; ſed cum factum fuerit, recommendamus.

CAP. XV. *De immunitate eccleſiarum perſonis et rebus earum* ([q] *conceſſa.*)

Sanctam matrem eccleſiam, quae nemini claudit ingreſſum vel gremium redeundi, non ſolum patres apoſtolici, ſed etiam Romani principes [r] immunitate multiplici decorarunt; ut [s] ſicut ipſa tanquam pia mater [t] in ſinu ſuo recolligit univerſos; ita ſinguli boni ſive mali ad ipſam confugientes, ſub ipſius chlamyde protegantur illaeſi. Hanc libertatem eccleſiaſticam bonae memoriae Octobonus, quondam in Anglia ſedis apoſtolicae legatus, prudenter attendens decrevit ſtatuendo:

Ut ſi quis aliquem ad eccleſiam, coemeterium, vel clauſtrum confugientem inde abſtraxerit [u], vel neceſſarium victum ſibi prohibuerit miniſtrari; aut res alienas in praedictis locis depoſitas hoſtiliter, [x] vel violenter aſportaverit, vel aſportari fecerit; aut abſtractionem, prohibitionem, [y] vel aſportationem ſuo nomine factam, vel a ſuis familiaribus, ratam habuerit; aut talia praeſumentibus auxilium, conſilium, vel conſenſum praebuerit, publice vel occulte, fore ipſo facto vinculo excommunicationis innodatos, a quo non prius abſolventur, donec eccleſiae ([z] et) damnum paſſo ſatisfecerint competenter. [a] Haec digna aemulatione ſequentes adjiciendo ſtatuimus, ut nullus in praedictis locis, etiam laicus in laicum manus injiciat temere violentas, vel ad palliandam propriam injuriam vel alienam, locum ſacrum praeſumat affirmare prophanum, [b] vel aliam perſonis eccleſiaſticis, rebus earum aut familiae, contra immunitatem a ſanctis canonibus eis indultam, injuriam eroget, vel gravamen. Alioquin contravenientes vinculo excommunicationis concilii innodamus, caeteris [c] poenis in ſtatuto [d] ipſius legati enumeratis in ſuo robore nihilominus [e] induraturis.

CAP. XVI. *De eccleſiarum domibus* [f] *conſtruendis et reparandis.*

Ingratitudinis vitio et avaritiae labe quorundam ſtatum novimus quamplurimum [g] denigrari, qui cum ([h] de) beneficiis eccleſiaſticis ſuis nonnulla percipiunt emolumenta, onera incumbentia negligunt ſupportare, aedificia eccleſiarum integra conſervare, et reſtaurare diruta, non curantes; immo ac bona percepta in ſinu avaritiae abſcondunt, aut velut prodigi inutiliter conſumere non verentur.

Hinc eſt, quod ſtatuendo et monendo diſtricte praecipimus, ut clerici univerſi eccleſiarum ſuarum cancellos, domos, et caetera aedificia [i] deſtructa, de novo conſtruere, et ruinoſa fulcire, prout indiguerint, non omittant; ut cum nos, vel locorum archidiaconos per loca ipſa tranſire contigerit, valeamus ibidem hoſpitari honeſte. Qui ſi moniti per nos vel dictos archidiaconos, praemiſſa per duos menſes facere detrectaverint, extunc juxta praedicti legati ſtatutum, tantum de eccleſiarum ([k] ſuarum) fructibus [l] levari praecipimus, quantum ad refectionem [m] hujuſmodi ſufficiat peragendum.

CAP. XVII. *De vita et honeſtate clericorum.*

Ut clerici a vulgari vita recluſi, mundi voluntatibus non intendant, ſacris eſt canonibus diffinitum; quorum etiam vita aliis exemplar, caeteros morum gravitate et converſatione laudabili decet praecellere. Ne igitur clerici ad gubernationem poſiti populorum, per vitam malam et geſtus incompoſitos efficiantur [n] ruinae tam propriae, quam multorum; ſtatuendo praecipimus, quod clerici univerſi, quorum opera lucere debent coram hominibus, vita bona, converſatione honeſta, [o] et ſanctis moribus ſe exornent; ut non ſolum verbo praedicationis, ſed vitae propriae integritate errantes ad viam veritatis revocent et ſalutis.

Et ne in ipſis ſuperbiae vitium, quod omnis peccati et perditionis fuit ([p] initium) praedominetur; praecipimus, quod pannis ſericis vel viridibus, aut rubeis, ſeu [q] ſubtalaribus manicis, ſotularibus conſutitiis, caligis aliis, quam nigris, fraenis, ſellis, pectoralibus, calcaribus deauratis, aut [r] alio quocunque ornatu ſuperfluo non utantur; ſed habitu et inceſſu corporis, [s] profeſſionem ſuam oſtendant, et ita tam in ſtatu mentis, quam habitu corporis, Deo et hominibus ſtudeant complacere.

Omnes perſonae [t] in dignitate, necnon rectores eccleſiarum in ſacerdotio conſtituti, ac parochialium eccleſiarum vicarii, capis et ſupertunicis utantur clauſis ([u] et) maxime in civitatibus, via, et ([u] in) plateis, coram ſuis praelatis et conventibus clericorum: hoc idem faciant ſacerdotes quanquam minime beneficiati, ſi ſibi ſuppetant facultates; quae ſi defuerint, volumus tamen et praecipimus, quod tam ipſi, quam caeteri clerici omnes conſtituti in ſacris ordinibus, ſuperindumentis ſaltem utantur clauſis, ut in omni caſu, per habitum exteriorem (per quem interior deſignatur) clerici a laicis diſcernantur.

Induant ſe clerici veſtibus unius coloris, et non varii nec permixti; quoniam omnis ornatus ad jactantiam adhibitus, eſſe debet a clericis alienus: et ſicut nec fulgidis veſtibus ſe ornare, ita

[p] *parochianorum.* [q] deeſt Spel. [r] *in unitate* Spel. [s] *ſit* Spel. [t] *quae* Spel. addit. [u] *violenter* E. addit. [x] *ſeu* E. [y] Spel. omittit *aut—vel aſportationem.* [z] deeſt Spel. [a] *Hoc ſalubre ſtatutum* E. addit. [b] *et alias* E. [c] *perſonis* E. [d] *praedicti* E. [e] *duraturis* E. [f] *contenendis* Spel. [g] *dejugari* Spel. [h] deeſt Spel. [i] *vel* E. addit. [k] deeſt E. [l] *plenarie* Spel. [m] *hujus* Spel. [n] *ruina propria* E. [o] *ac* E. [p] deeſt Spel. [q] *ſubtelaribus* E. [r] *aliquo* E. [s] *profeſſionem —— corporis* Spel. omittit. [t] *vero* E. addit. [u] deeſt E.

non ſordibus deturpare. Nam [x] nec exquiſitae deliciae, nec affectatae ſordes laudes pariunt.

Clerici veſtes habeant, nec longitudine nec brevitate nimia ridiculoſas; nec fibulas nec annulos deferant, nec corrigias ſericas auri vel argenti habentes ornatum. Circa capitis tonſuram honeſtatem oſtendant, ut comam nullatenus nutriant, ſed ([y] tonſis) crinibus et patentibus auribus incedant; coronas habentes ſphaericas et decentes, quas [z] infulis cooperire ſub poena ſtatuti legati Octoboni penitus prohibemus: moribus et verbis pudorem indeſinenter oſtendant, ad quod deſignandum praedicatores turturi comparantur. Et quoniam in compoſitione corporis, qualitatem indicant mentis, [a] ita in inceſſu clerici debent eſſe ornati, ut gravitate [b] itineris, mentis maturitatem oſtendant.

Item a pravorum conſortiis ſe abſtineant; ſaepe etenim [c] pravorum conſortia bonos mores corrumpunt, et diutina converſatione ſubvertunt: lectionibus et orationibus intendant aſſidue.

Item clerici modeſti ſint et ſobrii, abſtinentes ſe a crapula et ebrietate. Nam, ut ait Gregorius, [d] guloſo nihil turpius eſt, cujus foetor eſt in ore, pallor in facie, tremor in digitis; [e] in cujus corde nullum latet ſecretum, ut inter clericos et hiſtriones, ſicut eſt, ita appareat ([f] in) omnibus diſpar profeſſio; diſtricte praecipimus, ut ad convivia non accedant, maxime ſacerdotes, niſi a domino domus ſpecialiter fuerint invitati: quod ſi invitari contigerit, ſeſe non ingurgitent, ſed protinus poſt prandium ad propria ſobrii revertentur. Nuſquam tabernas exerceant, niſi peregrinationis cauſa in itinere conſtituti; ſed ita modeſte et ſobrie vivant ſemper, ut in omni tempore inter ſanctum et prophanum, mundum et immundum diſcernere ſciant et valeant, ſicut decet.

[g] Item, quia omnis voluptuoſitas per quam diſſolutionis materia devenit, eſt in clericis praecipue deteſtanda; praecipimus, [h] ut clerici hiſtrionibus et joculatoribus non intendant, ad aleas vel ad taxillos non ludant, nec aliis ludentibus ſint participes, aut inſpectores; nec ad ſpectacula publica, ſpectandi gratia, praeſumant accedere. Avibus nec canibus venatoriis non utantur. Haec et alia [i] plurima ſunt clericis interdicta, quorum converſatio a laicorum actibus eſt remota, quos ſicut loco, ita religione debent praecellere.

CAP. XVIII. *De clericis [k] concubinariis, et concubinis eorum puniendis.*

Libidinis ardorem, quo decor et honeſtas clericalis ſaepius ſcandalizatur, et habetur a pluribus in deriſum, extinguere cupientes; clericos univerſos beneficiatos, et alios ab omni incontinentiae vitio ([l] abſtinere) praecipimus caſte vivere et honeſte, praecipue in ſacris ordinibus conſtitutos. Et ne eorum honeſtatem mulierum conſortia dehoneſtent, praecipimus, quod in domibus ſuis nec alienis detineant publice concubinas; et ſi [m] quas hactenus habuerint, ipſas infra menſem a ſe prorſus amoveant, illas vel alias de caetero nullatenus retenturi: alioquin ſecundum ſtatuta dominorum Octonis et Octoboni contra eos edita in hoc caſu, puniantur condigne; quae juxta formam ſtatuti Radingiae promulgati, praecipimus annis ſingulis publicari.

Et licet ([n] praelati) eccleſiarum quicquid vitae ſuae neceſſitati eis ſuperfuerit de patrimonio ([o] ſcil.) Jeſu Chriſti, in uſus pauperum, quorum diſpenſatores exiſtunt, teneantur ex debito erogare; quidam tamen eorum, ut audivimus (de quo dolemus) bona eccleſiae, non in pauperum uſus ([p] ſed) ſuarum concubinarum convertunt, eiſdem terras, reditus ([p] domos) ſeu res alias de pecunia eccleſiae comparando, vel ad comparandam pecuniam miniſtrando; immo, quod deterius eſt, praeſumptione tam damnabili non contenti, in extremis laborantes, et [q] de ſupernis minime cogitantes, in ſuis ultimis voluntatibus, quas in malum ([r] exemplum) omni tempore continuarunt, bona eccleſiae ſuis concubinis relinquere non formidant; aliquando directe, aliquando, ut pallient ſcelus ſuum, perſona tertia mediante. Hanc damnabilem praeſumptionem in clericis perfecto odio [s] proſequentes, damnamus pariter et reprobamus, auctoritate praeſentis ſynodi; ſtatuentes, ut clerici beneficiati in noſtra dioeceſi concubinas ſuas, ſi quas hactenus habuerunt, vel habituri ſunt (quod abſit) terras, reditus, domos emere, vel ad emendum pecuniam miniſtrare, aut in ſolo laicali de bonis eccleſiaſticis aedificia conſtruere, ſeu fructus eccleſiaſticos in laico feodo reponere, amodo non praeſumant: quod ſi aliqui contra hoc ſtatutum venire praeſumpſerint, ipſos pro tantae temeritatis exceſſu excommunicationi decrevimus ſubjacere, donec laeſis eccleſiis emendam praeſtiterint ſufficientem.

Et quanquam ultimis decedentium voluntatibus favor maximus debeatur, in odium tamen incontinentium clericorum et concubinarum ſuarum praecipimus, quod ſi clericos ſuis concubinis aliquid legare contigerit, legato tali velut invalido totaliter careant. Quod ſi ([t] ipſis) vel aliis [u] ſuppoſitis perſonis ſolvi contigerit; executores illud, tanquam indebitum, repetant, et eccleſiae ([x] de) cujus proceſſit patrimonio, reſtituere non omittant; alioquin de proprio ſatisfacere compellantur.

Ut autem incontinentiae vitio circa clericos cautius obviemus, poenis temporalibus (cum perpetuas non formidant) decrevimus ſuccurrendum; [y] ſtatuentes, ut clerici beneficiati, qui amodo concubinas ([z] ſuas) publice detineant, eo ipſo ab officio et beneficio ſint ſuſpenſi, ita quod de beneficiis [a], donec omnino ipſas amoverint, ſe nullatenus intromittant: alioquin majoris excommunicationis incurrant ſententiam, qua dum ſint ligati, ſi divina praeſumpſerint celebrare, a

[x] *ut* Spel. [y] deeſt Spel. [z] *inſulis* E. [a] *mentis, et inceſſu* Spel. [b] melius *inceſſus*. [c] *malorum* E. [d] *gula* Spel. [e] *et* E. addit. [f] deeſt E. [g] *Item ——— praecipimus* Spel. omittit. [h] *quod* E. [i] *quam* E. addit. [k] *contuberniis* E. [l] deeſt Spel. [m] *qui* Spel. [n] deeſt Spel. [o] deeſt E. [p] deeſt Spel. [q] *ſuperno numine* E. [r] deeſt E. [s] *perſequentes* Spel. [t] deeſt Spel. [u] *per ipſas* E. addit. [x] deeſt Spel. [y] *ſtatuentes praecipimus, quod beneficiati* Spel. [z] deeſt E. [a] *ſuis* E. addit.

ſuis

ſuis beneficiis perpetuo amoveantur. Qui vero beneficiati non fuerint, ab officio ſuſpenſi remaneant, gravius puniendi, prout culpae qualitas hoc expoſcit.

Preſbyteri ([b] vero) qui [c] cum illis fornicantur, quas baptizaverint, vel ſuſceperint ad poenitentiam ([d] et) ſi beneficiati fuerint, hoc ipſo ([e] facto a) ſuis beneficiis ſint [f] amoti; alioquin ab officio tam diu ſuſpenſi remaneant, donec ad arbitrium ſuperioris condigne poenituerint.

Clerici vero, qui adulterium commiſerunt vel inceſtum, praeter poenas ſupradictas [g] graviter puniantur.

Qui vero de incontinentia publice fuerint [h] defamati, nec voluerint, aut valuerint canonice ſe purgare, pro convictis [i] haberi decernimus et puniri.

In deteſtatione autem incontinentiae vitii clericorum et preſbyterorum, publicas concubinas eorum ab ingreſſu eccleſiae, et [k] ſuſceptione ſuſpendimus ſacramentorum. Quae ſi [l] monitae [m] a vitae ſuae foeditate non receſſerint, ipſas excommunicationis vinculo innodamus, quas in majorem utriuſque ruborem, a ſuis fornicariis preſbyteris, tales, praecipimus publice nunciari. Et ſi adhuc incorrigibiles forte permanſerint, invocetur contra eas (ſi oportuerit) auxilium brachii ſecularis.

Caveant igitur clerici, et prudenter attendant, ut ſi ipſos cum ſuis concubinis taliter excommunicatis, amplius fornicari contigerit, ne majoris excommunicationis incurrant ſententiam, criminoſis in eodem crimine communicando.

Et ne impietas ſub pietatis ſpecie pallietur, praecipimus, ne clerici, in ſacris maxime ordinibus conſtituti, ullas conſanguineas, dummodo ſuſpectas, in domibus ſuis alimentorum gratia praeſumant recolligere; ſed ſi tales habeant, quae indigeant, in domibus alienis procul ab eis vitae neceſſaria ſubminiſtrent.

Et quia mulierem, quam bene conſpicimus converſantem, mente debemus diligere, et non frequentia corporali, inhibemus ne clerici eccleſias monialium vel ſororum ([n] ſecularium vel) regularium, ſine honeſta et legitima cauſa, frequentare praeſumant, aut cum eiſdem frequenter familiare habere colloquium.

Ut autem incontinentiae vitium tam a laicis, quam a clericis deteſtabile magis in poſterum habeatur; praecipimus, quod ſacerdotes parochianis ſuis ſaepius et publice praedicent omnem carnalem commixtionem inter virum et mulierem, extra legitimum conjugium, mortale fore peccatum, et aeternam gehennae poenam inducere, niſi in hac vita vera confeſſione et poenitentia [o] purgetur.

CAP. XIX. *De reſidentia* [p] *eccleſiaſticarum perſonarum habentium plura beneficia.*

Paſtoralis curae ſolicitudo hoc habet in ſe proprium, ut oves paſtoris vocem audiant et ſequantur, ut mutua inter eos habeatur cognitio; ſicque curae gregis ſibi commiſſi praeſentialiter oportet paſtorem intendere, et errantes ([q] oves) crebris clamoribus ad ovile dominicum revocare, ut grex qui curam ([r] habet) animarum, boni paſtoris ſequatur veſtigia, et non mercenarii, qui dimittit oves et fugit, eo quod non eſt ſibi cura de ovibus: ſtatuimus, ut rectores eccleſiarum parochialium, quibus ex ſuſcepta cura regiminis reſidendi onus incumbit, in ipſis perſonaliter reſideant, his duntaxat exceptis, quorum abſentia per inſtitutos vicarios fuerit excuſata; vel quorum eccleſiae dignitati, vel praebendae ſint annexae; vel cum quibus ad obtinendum plura beneficia a ſede apoſtolica ([s] dicitur) diſpenſatum, quorum beneficiorum numero, et eorundem facultatibus prudenter penſatis, modo in uno, modo in alio, plus vel minus reſidentiam faciant perſonalem: quibus injungimus, diſtricte praecipientes, ut diſpenſationes, ſi quas habeant, per quas tot beneficia licite valeant perſonaliter retinere, nobis circa proximum feſtum S. Michaelis (quem terminum ipſis peremptorie aſſignamus) non differant exhibere. Quas ſi, juſto impedimento ceſſante, infra praedictum tempus non exhibuerint, extunc ipſo jure vacare eadem beneficia declaramus ſecundum verbum et intellectum concilii generalis, aliis idoneis perſonis libere conferenda.

Circa vicariorum inſtitutionem et reſidentiam ([t] ſtatuta) dominorum Octonis et Octoboni per omnia praecipimus obſervari. Et [u] ne quicquam lateat, unde quis ignorantiam quamquam vel negligentiam [x] excuſabilem praetendere valeat, ipſa ſummatim duximus notificanda. Statuit dominus Octobonus, ut nullus ad vicariam admitteretur, niſi in preſbyterum ordinatus, vel ſaltem diaconus in preſbyterum proximis quatuor temporibus ordinandus, qui renuncians aliis beneficiis curam animarum habentibus, juraret reſidentiam facere, et [y] ipſam ibidem faceret continue corporalem; alioquin [z] ipſam inſtitutionem nullam fore decrevit, et vicariam alii conferendam: cui [a] ſtatuto ſuperaddit dominus [b] Octobonus, ut ſi quis contra praedictum ſtatutum vicariam teneret, fructus ſuos non faceret ſic perceptos; ſed illorum medietas una eccleſiae, cujus eſt vicaria, tradetur in ipſius utilitatem modis omnibus convertenda; pars vero una alterius medietatis, inter pauperes ipſius parochiae diſtribuetur; et altera loci archidiacono applicetur, qui annis ſingulis ſuper his inquiſitionem faceret diligentem, ut praedictum ſtatutum faceret firmiter obſervari.

[c] Haec, et caetera, quae in praedictis ſtatutis latius continentur, tam ab [d] ipſis archidiaconis, quam vicariis inconcuſſe praecipimus obſervari, ita quod nulla valeat in his negligentia vel culpa [e] notari.

CAP. XX. *De inquiſitione facienda ſuper literatura eccleſiaſticarum perſonarum.*

Omnium mater errorum ignorantia praecipue ſacerdotibus eſt vitanda, qui in populo [f] docendi

[b] deeſt E. [c] *in* Spel. [d] deeſt E. [e] deſunt E. [f] *privati* E. [g] *gravius* E. [h] *diffamati* E. [i] *haberi decrevimus puniri* Spel. [k] *perceptione* E. [l] *canonice* E. addit. [m] *a ſua foeditate* Spel. [n] deſunt E. [o] *expurgetur* E. [p] *eccleſiaſticorum presbyterorum* Spel. [q] deeſt Spel. [r] deeſt Spel. [s] deeſt E. [t] deeſt E. [u] *ne quam habeat, unde* Spel. [x] *inexcuſabilem* E. [y] *per ipſum ibidem* Spel. [z] *ipſius* E. [a] *ſtatuendo* Spel. [b] *Ottonus* E. [c] *Et* addit E. [d] *his* Spel. [e] *vocari* E. [f] *Dei* Spel. addit.

officium

5

officium ſuſceperunt, quorum opus in praedicatione et doctrina conſiſtit, ut aedificent [g] cunctos tam fidei ſcientia, quam operum diſciplina. Ne igitur per caecitatis ignorantiam, dum ducatum praeſtant populo chriſtiano, ambo in foveam delabantur; ſingulis locorum archidiaconis injungimus, ut diligenter inquirant, qui rectores, vicarii, aut ſacerdotes in literatura enormem patiuntur defectum; et poſtquam eis de hoc conſtiterit, nobis denunciare quam citius non omittant.

De parochialibus ſacerdotibus frequentem [h] aſſumant experientiam [i] et habeant, an ſciant decalogum; id eſt, praecepta legis Moyſaicae, ipſaque ſubditae plebi exponant, et ſolicite praedicent obſervanda. An etiam ſciant ſeptem peccata mortalia, ipſaque praedicent populo fugienda. Sciant etiam ſeptem ſacramenta eccleſiaſtica, et qualiter habent conferri, ut ſupra diximus, unumquodque. Et an articulorum fidei chriſtianorum ſaltem ſimplicem habeant intellectum, prout in pſalmo, " Quicunque vult, " et in utroque ſymbolo continentur; [k] in quibus plebem ſibi commiſſam tanto tenentur ſtudioſius informare, quanto quilibet, qui fidem catholicam firmiter non crediderit, ſalvus eſſe non poterit.

Sacerdotes autem ſi quos invenerint circa praemiſſa nimia ignorantia laborare, ipſos protinus ſuſpendant ab officio ſacerdotali; maxime a regimine animarum, ad quos quidem divinus ſermo dicitur: " Tu vero ſcientiam repuliſti, et ego te repellam, ne fungaris mihi ſacerdotio. "

Ut autem quilibet ſacerdos, cui animarum cura incumbit, melius ſciat et intelligat, qualiter debeat in ipſa verſari; praecipimus, quod quilibet, cui parochialis eccleſiae regimen incumbit, quandam ſummulam plurimum utilem, immo verius neceſſariam a diverſis tractatibus extractam ſub compendio (quae ſummula ſub eiſdem verbis incipit, quibus et praeſens ſynodus) citra feſtum Sti. Michaelis habeat ſcriptam, et ipſam ſane intelligat, ac ea utatur ſub poena unius marcae, loci archidiacono applicandae. Quam ſi archidiaconus remiſerit, et ipſam, vel ipſius partem [l] quandam levari poterit, et recipere praetermiſerit, eundem archidiaconum in duabus marcis fabricae eccleſiae Exonienſi volumus obligari.

CAP. XXI. *De divino officio nocturno pariter et diurno.*

Miniſtri eccleſiarum, qui eccleſiaſticis ſuſtentantur ſtipendiis, prompti debent eſſe et ſoliciti circa divinum officium peragendum; ut in vinea Domini viriliter laborantes, praeter ſtipendia temporalia, quae hic percipiunt, aeternae retributionis denarium mereantur percipere poſt laborem: quos circa ipſum ([m] officium) propheticus ſermo inſtruit, et informat, dum per prophetam dicitur: "In matutinis meditabor in te," etc. et alibi: " Septies in die laudem dixi tibi. "

Hinc eſt, quod ſingulis eccleſiarum miniſtris in virtute ſanctae trinitatis injungimus, ut ſecundum formam concilii generalis divinum officium, nocturnum pariter et diurnum, corde et voce ſimul ſtudioſe celebrent, et devote, plane, et plene, abſque ſyncopa pſallendo, ſeu cantando ſingula quae incumbunt. Caveant igitur pſallentes, ut in medio verſiculi pauſent puſillum: nec unus ſequentem verſiculum prius incipiat, donec alter plene dixerit praecedentem: et ſic pſallendo ſeſe intelligant, ut dum voce unus pſallat, cum affectu alter ſimiliter [n] pſallere videatur.

Et quia [o] canonicae horae ſecundum temporum interſtitia, in eccleſiis parochialibus, ſicut in cathedralibus et collegiatis nequeunt decantari; praecipimus, ut presbyteri parochiales ab eccleſiis ſuis recedere non praeſumant, donec [p] feſtis diebus ante miſſam, vel poſt, canonicas horas decantaverint, vel ſaltem legerint abſque cantu, cum dies fuerit feriandus: proviſo, quod miſſam ſacerdos prius non celebret ([q] donec et) quouſque matutinas et primam ſuo ſolverit creatori.

Praecipimus etiam, quod parochiales presbyteri omni die, praeterquam in [r] Paſchatis tempore, et feſtis ſanctorum, novem [s] lectionum, et in vigiliis eorundem, [t] decantent " Placebo, " et " Dirige, " et [u] " Commendationem; " haec tamen tempora non excipimus, dum tamen id velint facere ex devotione.

Ad haec diſtricte prohibemus, ne presbyteri circa potationes et inutiles confabulationes noctes ducant, quaſi inſomnes, ſicut fieri audivimus aliquando; [x] ſed cubent ſobrii tempeſtive, ut mane ſurgentes poſt plenam digeſtionem, habiliores ſint ad divinum officium exequendum: quo incepto exteris collocutionibus laicorum amplius non intendant, ſed donec illud compleverint, aures intentas [y] jugiter porrigant ad divina.

Praeterea audivimus quandoque, quod presbyteri, quanquam fuerint abſentes (forte ex illicita cauſa) tanquam praeſentes eſſent, ad horas canonicas faciunt campanas pulſari; quarum ſonitu populus excitatus, dum ad eccleſiam divinum officium audiendi et orandi cauſa accedit, presbyterum non inveniens, a clerico praeſente, [z] ubi ſit ([a] inquirunt) et reſponſum accipiunt: " Non eſt hic, jam receſſit: " et ſic parochiani illuſi recedunt, et eccleſia ([b] debitis) defraudatur obſequiis. Hanc [c] fraudem, quam ([d] in) injuriam Dei et hominum cedere minime dubitatur, evellere cupientes; ſtatuimus, ut ſi talis ſacerdos perpetuus fuerit, veluti rector, [e] ſeu vicarius, per menſem, vel amplius, ſuperioris arbitrio ab ingreſſu eccleſiae ſuſpendatur. Si vero conductitius fuerit, et temporalis (ut vere dici poſſit: Jam receſſit) ipſum a noſtra dioeceſi praecipimus amoveri.

Praeterea praecipimus, quod nullus ſacerdos bis in die miſſam celebrare praeſumat, praeterquam diebus nativitatis Domini, et reſurrectionis dominicae; et cum in eccleſia propria corpus

[g] *tunc* Spel. addit. [h] *ſumant* E. [i] *ut habeant et ſciant* Spel. [k] *in quibus—quanto* Spel. omittit. [l] *quartam* Spel. [m] deeſt E. [n] *pſallat, animus affectu ſimul pſallere* Spel. [o] *canoro ore* S. [p] *feſtivis* E. [q] deſunt E. [r] *paſchali.* [s] *lectiones.* [t] *dicant.* [u] *commendationes.* [x] *quod* Spel. [y] *integre* E. [z] *quaerit* E. [a] deeſt E. [b] deeſt Spel. [c] *tam* Spel. addit. [d] deeſt Spel. [e] *vel* E.

fuerit

fuerit tumulandum; quibus caſibus in miſſa priori presbyter ablutionem calicis aut digitorum non aſſumat.

Statuimus inſuper, quod parochiales presbyteri annualia vel [f] triennalia non recipiant, per quae parochiales eccleſiae careant obſequiis debitis, et quotidianis. Alii vero capellani conductitii diebus dominicis et aliis ſolennitatibus non prius celebrent, donec miſſa parochiae fuerit celebrata.

Et quoniam audivimus, quod quanquam rectores eccleſiarum metu poenae ſtatuti ([g] Lugd.) infra annum, a tempore ſuſcepti regiminis, ([h] ſe) fecerint in presbyteros ordinari; miſſarum tamen ſolennia differunt celebrare per tempora diuturna; per hoc excuſare volentes, quod in praedicto ſtatuto nihil cautum de miſſarum ſolenniis reperitur: hanc excuſationem, qua ſe accuſant, quam potius excuſant, frivolam reputantes, ſtatuimus, ut ſaltem infra dimidium annum poſt ordinum ſuſceptionem (niſi canonicum habuerint impedimentum) miſſas celebrare non omittant. Alioquin beneficiorum ſuorum fructus decrevimus ([i] ſibi) ſubtrahendos, donec quod dictum eſt devote compleverint; nec poſtquam ſemel celebraverint, incipiant tunc ceſſare; ſed ſub poena praedicta frequenter ſtudeant celebrare.

Et cum in eccleſia Dei, ſecundum inferiores et ſuperiores ordines, officia ſint diſtincta, nec inferior uſurpet officium ſuperioris, [k] ut promiſcuis actibus contingant eccleſiaſtica officia perturbari; firmiter inhibemus, ne diaconi confeſſiones audiant, poenitentiaſve injungant, vel ſacra miniſtrent, aut [l] aliqua officia exerceant, quae ſolis ſacerdotibus ſunt conceſſa.

[m] Laicos autem in cancello ſtare, vel canes ſecum in eccleſia detinere, aut in navi eccleſiae tumultum facere, dum in ipſa divinum officium celebratur, firmiter inhibemus; et ipſos a tali praeſumptione per locorum rectores, vicarios, et parochiales inſuper ſacerdotes cenſura eccleſiaſtica ſtatuimus coercendos: inhibentes ([n] clericis) conjugatis quantumcunque literatis, ne altari praeſumant miniſtrare, cum ipſos ſtudere oporteat qualiter uxoribus ſuis valeant complacere; ſicque ad ea, [o] quae Dei cultum reſpiciunt, animum ex toto nequeunt applicare.

CAP. XXII. *Quod parochiani frequentent eccleſiam diebus dominicis.*

Tam veteris, quam novi teſtamenti pagina ſeptimum diem ad humanam requiem deputavit; unde Judaei ſecundum literam, diem ſabbatum, nos ([p] vero) ſecundum literae intellectum, ([q] diem) dominicum a manuali opere cuſtodimus; quo in eccleſia conveniens populus chriſtianus tam divina obſequia audiat, quam vivendi normam addiſcat. Et quanto variae ſeculi operationes parochianos non ſinunt caeteris diebus divinis officiis intereſſe; tanto his diebus ſinguli curioſius tenentur adeſſe, ut dum pro pane materiali in ſingulos dies perituro ſex diebus laboraverunt; ſeptimo ſaltem die cibo ſpirituali, qui non perit, verbo ſcilicet praedicationis ſalubrius refocillentur.

Idcirco parochialibus [r] presbyteris praecipimus univerſis, ut parochianos ſuos moneant diligenter, et efficaciter inducant; ut eccleſiam ſuam [s] feſtis diebus, praeſertim dominicis, ſtudeant frequentare, divinum officium audituri; et recte vivendi inſtructionem humiliter recepturi. Qui ſi ex conſuetudine ſe abſentaverint, per locorum ordinarios puniantur. Et ut abſentandi ſe occaſio auferatur; ſub poena excommunicationis firmiter prohibemus mercata dominicis diebus in noſtra dioeceſi celebrari, praeterquam de victualibus, quae in his, ſicut caeteris licite vendi poſſunt, miſſa tamen primitus celebrata; aliter et alia vendentes et ementes gravi poenae [t] decrevimus ſubjacere.

CAP. XXIII. *Qualia feſta debeant indici, et obſervari.*

Circa feſta indicenda errare novimus quamplurimos ſacerdotes, dum unus in ſua parochia feſtum aliquod indicit ſolenniter celebrandum, alius idem feſtum penitus praetermittit: ſicque in una parochia homines ceſſare a laboribus, in alia communiter laborare ſaepe contingit; quod abſurdum admodum reputantes, inhibemus, ne ſacerdotes alia feſta in parochiis ſuis praecipiant ſolenniter celebrari, quam ea, quae in ſacris canonibus ſunt expreſſa, vel quae cum clero et populo ſolenniter duximus veneranda.

Et ut feſtorum celebrandorum inter omnes ſubditos noſtros eadem obſervantia habeatur; feſta ſolenniter celebranda cum clero et populo, praeſenti ſynodo duximus inſerenda.

In menſe Januarii: circumciſionis Domini, epiphaniae Domini, converſionis S. Pauli.

In menſe Februarii: feſtum purificationis [u] beatae Mariae, cathedrae S. Petri, ſancti Matthaei apoſtoli.

In menſe Martii: feſtum S. Gregorii [x], annunciationis S. Mariae, Stum Paſch.

In menſe Aprilis: ([y] S. Georgii) S. Marci evangeliſtae.

In menſe Maii: ſanctorum Philippi et Jacobi, inventionis ſanctae crucis, S. Johannis ante portam Latinam ([z] S. Auguſtini Anglorum apoſtoli.)

In menſe Junii: S. Barnabae apoſtoli, nativitatis S. Johannis Baptiſtae, apoſtolorum Petri et Pauli.

In menſe Julii: ([a] tranſlationis) S. Thomae ([aa] martyris) ſanctae Mariae Magdalenae, S. Jacobi apoſtoli ([aa] majoris.)

In menſe Auguſti: S. Petri ad vincula, S. Laurentii, aſſumptionis [b] beatae Mariae, S. Bartholomaei apoſtoli, decollationis S. Johannis Baptiſtae.

In menſe Septembris: nativitatis beatae Mariae, exaltationis ſanctae crucis, S. Matthaei apoſtoli, S. Michaelis archangeli.

[f] *trigintalia* E. [g] deeſt Spel. [h] deeſt Spel. ejus loco *et*. [i] deeſt E. [k] *et* E. [l] *alia* E. [m] *laico* E. *aut* Spel. [n] deeſt E. [o] *dë eis* Spel. [p] deeſt Spel. [q] deeſt Spel. [r] *ſacerdotibus* E. [s] *feſtivis* E. [t] *decernimus*. [u] Stae E. [x] *Papae* E. addit. [y] deeſt E. [z] deſunt. [a] *tranſlatio* E. [aa] deſunt E. [b] Stae E.

In menſe Octobris: ſancti Lucae evangeliſtae, apoſtolorum Simonis et Judae.

In menſe Novembris: omnium ſanctorum, S. Martini, S. Catharinae, S. Andreae ([c] apoſtoli.)

In menſe Decembris: S. Nicolai, conceptionis beatae Mariae, S. Thomae apoſtoli, nativitatis Domini per octo dies, Paſchae per quatuor dies, aſcenſionis Domini, Pentecoſtes per quatuor dies temporibus ſuis, [d] feſtum ſancti loci, et dedicationis eccleſiae.

CAP. XXIV. *Ne clerici negotiatores exiſtant, vel ſeculares adminiſtrationes recipiant.*

A turpis lucri quaeſtibus, qui ex cupiditatis labe procedunt, cujuſcunque gradus clericos ſe abſtinere apoſtolica ſententia patenter inſinuat, qua cavetur: "Nemo militans Deo implicat ſe negotiis ſecularibus." Inhibemus igitur cunctis clericis, religioſis, et aliis, ne quis eorum negotiator exiſtat, vel ſecularia commercia [e] inhoneſta maxime exercere praeſumat. Oportet tamen praelatos negotiorum ſecularium habere notitiam, ut eorum cautela eccleſiae ſerventur indemnes; et ſubditis non ſolum ſpiritualia, ſed etiam carnalia ſubſidia, cum indiguerint, ſubminiſtrent.

Et quanquam clericis ſit interdicta negotiatio, illa negotiationis ſpecies in ipſis prae caeteris ([f] deteſtatur) ubi tempus venditur, quod omnibus eſt commune. Unde ipſis inhibemus ſub poena ſuſpenſionis officii et beneficii, ne cuicunque dare praeſumant ([g] ſuam) ſubſtantiam ad uſuram; [h] alioquin ſuper hoc convictos ſuis beneficiis privandos decrevimus, et ad dignitates eccleſiaſticas amplius minime admittantur.

Inhibemus etiam ipſis, ne vilius emant, ut carius vendant pro [i] dilatione temporis non venalis.

Item, quia abſurdum eſt clericis, immo probroſum, ſi forenſium diſceptationum executores exiſtant; diſtrictius inhibemus, ne clerici, aut in ſacris ordinibus [k] conſtituti, laicorum miniſtri aut procuratores exiſtant, aut quaſcunque ballivas ab ipſis recipiant, per quas ſibi ad ratiocinia obligentur; maxime a talibus, qui per ſecularem potentiam ipſorum bona, immo verius eccleſiae de facto valeant occupare.

Item, ne judicia ſanguinis tractare, [l] nec intereſſe ([m] ſed) nec ſententiam ſanguinis dictare ([n] ſcribere) aut proferre, ſeu ſanguinis vindictam exercere, ſeu, ubi exercetur, intereſſe ullo modo praeſumant; alioquin ([n] ipſos) ad beneficia eccleſiaſtica retinenda inhabiles fore decrevimus.

CAP. XXV. *De dignitatibus, ne tradantur, ſeu eccleſiae beneficia ſine licentia epiſcopi.*

In ſubverſione judiciorum, et gravamine ſubditorum redundare dignoſcitur, cum officium conducitur praelaturae, ut juſtitia, quae gratis eſt cuilibet impendenda, interventu pecuniae redimatur. Ideo etenim perſonis eccleſiaſticis certa ſunt ſtipendia conſtituta, ne dum ſumptus [o] quaeritur, praedo craſſetur. Diſtricte igitur inhibemus, ne dignitates vel [p] beneficia eccleſiaſtica, ſeu ſpiritualis juriſdictionis exercitium, ſeu quorumcunque ſacramentorum proventus amodo ad firmam aliqualiter concedantur. Alioquin convicto ſuper hoc deliquiſſe poena Oxonienſis concilii infligatur. Si tamen certus reditus dignitati vel officio ſit annexus, dari ad firmam licite poterit, petita a nobis primitus licentia, et obtenta, ſicut de aliis beneficiis [q] decrevimus conſequenter.

Item, cum laboranti in vinea Domini, et non alii, retributionis denarius debeatur; ſtatuendo [q] decrevimus, ut nulla eccleſiaſtica beneficia (quocunque quaeſito colore) tradantur vel recipiantur ad firmam, abſque licentia noſtra ſpeciali: quam ſi ex honeſta cauſa aliquibus gratioſe conceſſerimus (utputa longae peregrinationis, forſitan vel ſtudii cauſa) [r] circa noſtram conceſſionem fraudem fieri prohibemus; ſtatuentes, ut, cauſa ceſſante, ſeu indulto nobis terminato tempore, ceſſet firmae traditio, et ipſius conductor confeſtim ab ea recedat, ac locator ad ſuum beneficium revertatur, in ipſo facturus reſidentiam perſonalem; alioquin primo per fructuum ſubtractionem, [s] deinde, ſi ipſius contumacia hoc exegerit, per ſui beneficii amiſſionem ad id, ſi neceſſe fuerit, compellatur.

Et quia audivimus aliquando, quod dolentes referimus, laicis eccleſias [t] committi ad firmam, ſub nomine ballivorum, in quarum domibus praeſumunt cum ſuis uxoribus et familia habitare, in grave ſcandalum et diſpendium eccleſiarum; nos id de caetero fieri prohibemus ſub poena excommunicationis, quam in dantes proferimus et recipientes; ſub poena eadem nihilominus interdicentes, ut terra libera eccleſiarum, decimae, vel quaeque alia ad eccleſias pertinentia, propter pericula, quae de facili exinde poſſent contingere, ſub annuo cenſu ad firmam [u] laico non committantur.

CAP. XXVI. *De prohibita eccleſiaſticarum rerum alienatione.*

Eccleſiaſticarum rerum alienationes, non ſolum ſancti patres Romani pontifices, ſed etiam principes ſeculares grandi devotionis affectu interdicere ſtuduerunt, ne per ipſas incaute factas in rebus eccleſiae temporalibus graviter laederentur. Hinc eſt, quod omnibus viris eccleſiaſticis, religioſis, et aliis [x] cujuſcunque eminentiae aut gradus exiſtant, quaſcunque rerum eccleſiae immobilium alienationes facere prohibemus; ut nec ipſas extra formam canonis vendere, donare, impignorare, permutare, aut in [y] perpetuam emphytioſim concedere ullo modo praeſumant. Contrarium vero facientes poena canonis, [z] aut conſtitutionis Romanae, ſeu ſaltem Exonienſis concilii [a] decrevimus eſſe plectendos.

[c] deeſt E. [d] *S. Stephani* E. addit. [e] *vero* addit Spel. [f] deeſt Spel. [g] deeſt E. [h] *aliquin ſuper haec convicti* Spel. [i] *dilectione* Spel. [k] *ordinati* E. [l] *eiſdem* Spel. addit. [m] deeſt Spel. [n] deeſt E. [o] *quam* Spel. [p] *officia* Spel. [q] *decernimus* E. [r] *citra* E. [s] *ſumptus continua cauſa, hoc* Spel. [t] *conjuncti* Spel. [u] *laicorum* Spel. [x] *quibuſcunque* Spel. [y] *perpetuum emptioni* E. [z] *ac conſt— Leonianae* E. [a] *decernimus* E.

Si vero res eccleſiae hactenus alienaverint, juris forma minime obſervata; illi idem, ſi ſuperſint, alioquin ſucceſſores eorum alienata celeriter ſtudeant revocare, cum tales alienationes viribus careant, et ſint irritae ipſo jure.

Qui vero res alienatas receperit, niſi monitus ipſas reſtituat, excommunicationis ſententia percellatur, a qua, priuſquam reſtituerit, nullatenus abſolvatur.

CAP. XXVII. *Ne clerici de bonis eccleſiaſticis in ſolo aedificent laicali.*

Ut clericos nobis ſubjectos ab omni laſciviae ſpecie, quatenus poſſumus, cohibeamus; ſtatuimus diſtrictius inhibentes, ne de bonis eccleſiaſticis aedificia ſibi in ſolo [b] conſtruant laicali, in quibus, praeter eccleſiarum rerum diſpendia, nonnullos clericos in animarum ſuarum periculum, et laicis pernicioſum exemplum, multa turpia et inhoneſta audivimus perpetraſſe. Verum in ſolo eccleſiae aedificia ſibi neceſſaria ſtudeant aedificare. Et ſi neceſſe fuerit, ad idem, ut ſupra praemiſimus, compellantur; in quibus abſque ulla vagatione honeſte ſe recolligant, et eccleſiarum ſuarum fructus reponant, ut ſic ſemper ſub eccleſiaſticarum perſonarum poteſtate conſiſtant, et laicorum juriſdictioni nullatenus ſubjiciantur.

CAP. XXVIII. *De quantitate [c] vicariorum, et ſtipendiis ſacerdotum.*

Laborantibus in vinea Domini ſicut inhumanum eſt victum neceſſarium denegare; ita nimias divitias [d] elargiri, quibus impinguati, incipiant inſanire, reprehenſibile judicamus: ut igitur circa utrumque moderationis temperiem adhibeamus, et ex duobus contrariis faciamus optimum temperamentum, illum imitantes qui ait: "Divitias [e] et paupertates ne dederis mihi, Domine, ſed tantum victui meo ([f] tribue) neceſſaria:" ſtatuimus, ut ([f] in) parochialibus eccleſiis quaelibet vicaria perpetua certas portiones habeat ſibi aſſignatas, valentes ad minus pretium unius capellani ſtipendia quinque [g] marcas; de quibus ipſe vicarius juxta ſuae ſubſtantiae modulum valeat hoſpitalitatem tenere; et ſi in aegritudinem, ſenectutem, vel aliam impotentiam inciderit, ſuſtentari (eccleſia propter hoc debitis obſequiis non carente.) In eccleſia xl. marc. ſecundum verum valorem, vel [h] circiter, praecipimus ([i] hoc) obſervari. In aliis vero aeſtimationis majoris, juxta oneris quantitatem, et noſtrae diſcretionis arbitrium, vicariarum portiones volumus ampliari; ita [k] ut in utroque caſu rectores [l] vel vicarii onera ordinaria vel extraordinaria, prout ipſa impoſuerimus iſtis vel aliis, agnoſcant; et de illis ſatisfaciant abſque partis incommodo ſine [m] mora. Quod ſi pars abſque hujuſmodi onere libera propter [n] moram partis oneratae damnum incurrat; praecipimus damnum ([o] hujuſmodi) quod ſi accidit ſine culpa, a parte culpabili plenarie [p] reſarciri. Ubi autem inter rectores et vicarios onerum diviſio non eſt facta, juxta modum facultatis utriuſque, agnoſcant ambo onera ſupradicta.

Ad haec, ne parochiales ſacerdotes in vituperium clericalis ordinis oporteat mendicare, aut [q] turpis lucri quaeſtibus inhiare, ſeu in habitu indecenti incedere propter [r] rerum inopiam compellantur; ſtatuimus, ut a rectoribus eccleſiarum, quibus deſerviunt annuatim percipiant pro ſtipendiis [s] lx. ſolid. ſterlingorum. Et ſi cum eiſdem convenerint pro quantitate minori, praeſentis tamen ſynodi auctoritate decrevimus ſuppleri, quod deeſt, fidei interpoſitione juramenti rei inſolutum receptae minoris valoris, vel alterius cujuſcunque generis vinculo, quod in fraudem praeſentis ſtatuti inter contrahentes interponi contigerit (a quo abſolvimus partem totaliter obligatam) minime obſiſtente. In majoribus eccleſiis, [t] ubi propter majus [u] onus pro majori quantitate conveniri contigerit, conventionem ipſam ratam habemus pariter et acceptam. Nec rectores in hoc reputent ſe gravatos, cum liberum ſit eis, ad quod [x] etiam tenentur, propriis eccleſiis perſonaliter deſervire; et ſic ſe a parochialium ſacerdotum ſtipendiis exonerare.

Sacerdotes vero [y] auxiliarii non minus percipiant quam quinquaginta ſolidos, quanquam cum eiſdem conveniri contigerit pro minori; alioquin quod deerit, ſuppleatur ſub forma ſuperius annotata.

CAP. XXIX. *Ut beneficia aquae benedictae ſolis ſcholaribus aſſignentur.*

A noſtris majoribus ſaepe audivimus recitari, beneficia aquae benedictae, intuitu charitatis, fuiſſe ab initio inſtituta, ut ex eorum proventibus pauperes clerici exhiberentur in ſcholis ([z] et) ibidem taliter proficerent, ut aptiores et magis idonei fierent ad majora. Ne igitur, quod tam ſalubriter extitit inſtitutum, per [a] temporis lapſum redeat in abuſum; ſtatuimus, quod in eccleſiis quoque a ſcholis civitatis vel caſtrorum ([b] hujus) dioeceſis, ultra decem non diſtantibus miliaria, aquae benedictae beneficia ſolis ſcholaribus aſſignentur.

Quia vero inter rectores et vicarios eccleſiarum, ac ſuos parochianos ſuper collatione hujus beneficii lites nonnunquam audivimus ſuſcitari, quas (ſicut cordi nobis eſt) amputare debemus; [c] decernendo ſtatuimus, ut rectores et vicarii, quorum magis eſt ſcire, qui clerici ad hujuſmodi officium idoneores exiſtent, tales clericos in beneficiis praedictis praeficere ſtudeant, qui [d] juxta corda eorum [e] ſciant et valeant in divinis officiis ſibi congrue deſervire, et ſuis velint mandatis obtemperare: quibus, ſi parochiani malitioſe ſubtrahere velint eleemoſynas conſuetas, ad ipſas ſibi largiendas ſolicite moneantur, et, ſi neceſſe fuerit, [f] compellantur.

[b] *inſtruant* E. [c] *vicariarum* Spel. [d] *delargiri* E. [e] *nec* E. [f] deeſt E. [g] *marcarum* E. [h] *citra* E. [i] deeſt E. [k] *quod* Spel. [l] *ſive* E. [m] *norma* Spel. [n] *normam* Spel. [o] deeſt Spel. [p] *reſervari* Spel. [q] *turpius facere, lucri* Spel. [r] *eorum* Spel. [s] *xl.* Spel. [t] *niſi* Spel. [u] *cujus* Spel. pro *onus.* [x] pro *etiam* Spel. legit *non.* [y] *annuellarii* E. [z] deeſt Spel. [a] *tempus redeat* Spel. [b] deeſt Spel. [c] *deſtruere* Spel. pro *decernendo.* [d] *ſunt* addit Spel. [e] *et* Spel. addit. [f] *impellantur* E.

CAP. XXX. *Ne clericus clericum coram ſeculari judice conveniat.*

Cum nec volens nec invitus clericus valeat ſibi laicum conſtituere judicem; inhibemus, ne clericus clericum ſuper re ſpirituali, aut quacunque actione perſonali ſibi competente, vel ſuis, trahat in cauſam [g] coram judice ſeculari. Alioquin [h] illum, qui hoc facere attentaverit, cauſam perdere declaramus.

Et quanquam non ſuo nomine, ſed alieno ad vetitum examen clericum trahi procuraverit; nihilominus eum, qui taliter in fraudem legis committit, praedictis poenis decrevimus involutum.

Si quis autem clericus contra laicum actionem ſe habere crediderit, illam, niſi de re ſpirituali fuerit, vel aliter conventum fuerit inter partes, ſeculari coram judice proſequatur.

Si quis vero laicus clericum cujuſcunque gradus duxerit eſſe pulſandum, coram eccleſiaſtico judice eas proponat, quas ſe habere exiſtimat [i] actiones. Hunc ordinem legibus conſentaneum illa regula manifeſtat, quae [k] praecipit actorem ſequi forum pulſati. Qui vero hujus ordinis violator extiterit, ſi clericus fuerit, gravi ſubjaceat ultioni; ſi vero laicus, puniatur ([l] ut) violator eccleſiaſticae libertatis ([m] ac ſic) in generalem excommunicationis ſententiam (qua violatores hujuſmodi innodantur) incidiſſe publice denuncietur.

Et ne laicis ulla detur occaſio clericos apud non ſuos judices fatigandi; praecipimus, quod ſi inter hujuſmodi diverſae profeſſionis homines litigium oriatur, cum celeritate, qua convenit, laicis ipſis plena juſtitia impendatur.

Ad haec ſub poena excommunicationis inhibemus, ut nullus parochianus noſter clericum aut laicum noſtrae dioeceſis, contra quem nihil juſte habet quaeſtionis, coram extraordinario judice malitioſe fatigare praeſumat laboribus et expenſis, ut ſic pro redimenda vexatione valeat a convento pecuniam extorquere.

Si quis vero laicus clericum ad forum pertrahat ſeculare, ſuper actione maxime perſonali, et judex ſecularis clericum coram ſe compellat reſpondere, vel, quia non reſpondet, ipſum gravare propter hoc praeſumat; tam ipſum judicem, quam [n] taliter pertrahentem auctoritate praeſentis ſynodi ſacroſanctae [o] excommunicamus, ac ſpeciales interdicti ſententias et generales, caeteraque remedia eccleſiaſtica contra eoſdem fore procedendum nihilominus decernentes, donec gravamen hujuſmodi revocaverint, et clerico in hoc laeſo ſatisfecerint competenter.

CAP. XXXI. *De celebratione ruralium* [p] *capitulorum.*

Principis apoſtolorum doctrina nos inſtruit et informat, ut, qui omnibus praeeſſe volumus, ſingulos juvemus, ſingulos relevemus, eo quod onera ſingulorum noſtris humeris ſupportare incumbit. Juxta igitur paſtoralis curae ſolicitudinem quieti ſubditorum proſpicere cupientes, ſtatuimus, ut archidiaconi, et eorum officiales, capitula ſua ſtudeant celebrare in locis, ubi ſacerdotes et clerici facilius, et cum minori gravamine poterint convenire, et remotiores primo expediant, eoſque protinus abire dimittant, [q] cum de parochiarum ſuarum [r] cauſis fuerint expediti; nec capitula uſque in craſtinum continuent, ne ſacerdotes ſic coacti, extra ſuam parochiam non abſque periculo animarum oporteat pernoctare.

De menſe in menſem capitula celebrentur, niſi feſta vel alia impedimenta, quae occurrunt, hoc minime patiantur.

De conſiſtoriis noſtris haec eadem praecipimus obſervari.

Et quia juxta beatum Iſiodorum, "Nullam reus pertimeſcit culpam, quam redimere nummis exiſtimat;" praecipimus, quod ſi laicus convictus fuerit ſuper crimine, propter quod publica ſit ei poenitentia injungenda, [s] illa non in pecuniariam [t] commutetur, niſi ſcandalum, vel alia honeſta cauſa exegerit ordinare aliter.

Solennis poenitentia (quae ſacramentalis eſt) in aliam nullatenus commutetur.

Quia vero clerici eam ſubire non debent; ſtatuimus, ut ſi tale crimen commiſerint, et de eo convicti fuerint judicialiter, propter quod eſſet laicis ſolennis poenitentia injungenda, ab executione ſui officii ſuſpendantur, donec per nos, vel ſuperiorem noſtrum ſecum fuerit diſpenſatum. Hujuſmodi autem criminoſi clerici ſive laici ad noſtrum poenitentiarium tranſmittantur, ut praeter poenam in foro judiciali eis inflictam propter ſcandalum, in foro poenitentiali ob ipſum delictum poenitentiam recipiant ſalutarem.

CAP. XXXII. *Quod alii quam publice diffamati ad capitulum non vocentur.*

Damnabilis apparitorum praeſumptio adeo his diebus illicitis auſibus aditum patefecit (ſicut ex frequenti clamore didicimus plurimorum) ut quandoque motu proprio, nulla infamia praecedente, ad capitula vocare praeſumant ſuper crimine innocentes, ut aliquid extorqueant a vocatis, vel a ſuis [u] dominis, quaſi de diligentia commendentur. Huic morbo, quale poſſumus, remedium adhibere volentes, firmiter inhibemus, ne quis officialis, decanus, aut apparitor quemquam ad capitulum evocet, vel faciat evocari ſuper crimine, de quo publice non fuerit prius defamatus; alioquin ſuper hoc convicti a ſuis [x] amoveantur officiis.

In indicendis purgationibus defamatis, quinquenarium numerum, principali perſona ([y] excepta) pro levi crimine, pro majori et horribili duodenarium judices non excedant. In imponendis vero mulctis, oneroſi ſubditis non exiſtant; ne paſtoris [z] ſolo fungentes nomine, velut lupi rapaces praeſumant gregem ſubditum ſibi dilaniare.

[g] *correctionis* Spel. addit. [h] *ille* Spel. [i] *occaſiones* Spel. [k] *perficit* Spel. [l] deeſt Spel. [m] deſunt E. [n] *totaliter* Spel. [o] *excommunicationis* Spel. [p] *capellarum* E. [q] *qui* Spel. pro *cum* [r] *eccleſiis* Spel. pro *cauſis.* [s] *illam* Spel. [t] *commutet* Spel. [u] *votis quaſi de licentia* Spel. [x] *commoveantur* Spel. [y] deeſt Spel. [z] *ſolam* Spel.

CAP.

CAP. XXXIII. *Ut litigantes impune a lite* [a] *recedant.*

Salvator noſter, pacis amator, ipſam vivens nobis dedit, et reliquit diſcedens, quam qui impedit aut perturbat, in pacis committit auctorem, ipſius donum evacuare moliens pariter et relictum; ne igitur judices ipſius [b] judicium impedire praeſumant, cui a patre omnia judicia ſunt conceſſa, ſtatuimus, ut quandocunque a lite recedere voluerint litigantes, et pacis inter ([c] ſe) foedus inire, hoc eis libere liceat abſque poena, niſi de alterutriuſque ([d] partis) injuria conſtiterit evidenter; ſi tamen talis ſit lis, quae compoſitione amicabili valeat terminari.

Et quoniam cupiditas, omnium malorum radix, nonnunquam mentes judicum tanta involvit caligine, ut juſtum putent, quicquid eis cedit ad lucrum; diſtricte prohibemus, ne cum judex aliquis partem ad debiti ſolutionem condemnet, poenam ſtatuat ſibi ſolvendam, ſi in termino ſolutionis faciendae minime fuerit ſatiſfactum. Et ſi quis contra hoc venire praeſumpſerit, id, quod hoc modo perceperit, in duplum reſtituere compellatur.

CAP. XXXIV. *De juramento advocatorum.*

Sanctione legali ab olim provide novimus inſtitutum, ut advocati lite legitime [e] conteſtata in omni judicio, et coram quocunque judice, tactis ſacroſanctis evangeliis juramentum praeſtarent: "Omni virtute ſua, omnique [f] opere, quod juſtum et verum aeſtimarent, ſuis inferre clientulis, et nihil in hoc ſtudii relinquere, quod ſibi eſſet poſſibile: et ſi cauſam, quam in ſua fide ſuſceperunt ([g] vel) improbabilem ſcirent, vel penitus deſperatam; vel certamine procedente talem eam cognoſcerent, amplius eidem minime procurarent, ſed tali [h] commiſſione ſeſe totaliter ſepararent." Quia tam ſancta et ſalubris proviſio in deſuetudinem abierat, ſicut vidimus; et [i] adhuc ſupereſt teſtimonium ſapientis dicentis: "Quod [k] ſic juretur, lege cavetur, ſed conſuetudine non habetur:" felicis recordationis Gregorius papa x[us]. ſanctionem praedictam novae conſtitutionis ſuffragio renovavit, ipſam et ad procuratorum perſonas latius extendendo, et tam ſanctionis praedictae, quam ſuae conſtitutionis novae certas poenas violatoribus infligendo. Quae quidem conſtitutio, quamvis tempore recens exiſtat, antiqua ([l] tamen) videtur per [m] uſum, et in deſuetudinem, ſicut alias, abiiſſe. Quapropter advocatorum ([n] et procuratorum) malitias in dies ſingulos excreſcere conſpicientes, adeo ut praedictae conſtitutionis obſervantia magis ſit utilis et neceſſaria futuris temporibus, quam tranſactis, praedictam [o] conſtitutionem per poenas in eadem inſertas diſtricte praecipimus obſervari: [p] adjungentes, ut advocati et procuratores, quanquam a judice vel a parte minime fuerint requiſiti; tamen juramentum praedictum ultro ſe offerant praeſtituros; alioquin a foro, in quo ([q] hoc) facere praetermiſerint, eo ipſo per annum ſint a ſuo officio ſuſpenſi.

Judices ([r] vero) oblatum juramentum non reſpuant, ſed confeſtim admittant, cum illud nedum in favorem judicii, ſed partium fuerit [s] adjumentum. Ad hoc, [t] cum cauſae ſpirituales per canones habeant terminari, inhibemus, [u] ne quiſquam laicus, maxime illiteratus, ipſius [x] advocati aſſumat officium, ſed ſibi omnino ſilentium imponatur per poenam, quam judex fuerit arbitraturus.

CAP. XXXV. *De captione excommunicatorum.*

Ab uno [y] eodemque principio vices et poteſtates, quibus mundus regitur, proceſſerunt [z] dignitas ſacerdotalis, et regalis poteſtas. Quarum prima gladio ſpirituali, alia materiali utitur in rebelles. Et quanquam ([a] prima) divino aſpectu ſecunda major exiſtat, utraque tamen pro qualitate temporum alterius eget auxilio; ſicque propter obſtinatorum malitiam compeſcendam nonnunquam major compellitur adjutorium minoris implorare; ut poteſtas ſecularis brachia ſua in ipſos extendat, quos eccleſiaſtica nequit ([b] aliter) coercere.

Hinc eſt, quod ſingulis archidiaconis, eorum officialibus, ac caeteris juriſdictionem habentibus ordinariam, diſtricte praecipimus, ut ([c] cum) pro excommunicatorum captione, a ſecularibus poteſtatibus impetranda, nobis crediderint eſſe ſcribendum; ob quam cauſam, et qua auctoritate, ordinaria ſcilicet, an delegata fuerint [d] innodati, nos ſuis literis reddant certiores. Cum autem ad ſupplicationem noſtram excommunicati capti fuerint per auxilium brachii ſecularis, ipſis eccleſiae ingreſſum, et communionem fidelium, ac ſacramentorum participationem penitus interdicimus; et ne [e] abſque ſatisfactione congrua et inſpectis ſuper hoc noſtris, ſeu ſaltem [f] literis, archidiaconi noſtri ſuper excommunicatorum [g] teſtimonialibus liberentur ſub poena excommunicationis incurrendae hoc ipſo, penitus prohibemus.

CAP. XXXVI. *Ne presbyteri primo ordinationis ſuae anno parochiam regant.*

Cum ſit ars artium regimen animarum, illud juvenibus et inexpertis committere valde reputamus abſurdum, donec per merita virtutum et experientiam diutinam digni efficiantur ad tanti oneris ſarcinam ſupportandam. Quapropter ſtatuimus, ne quiſquam preſbyterorum primo ordinationis ſuae anno ad curam [h] parochialem ullatenus admittatur; illis tamen duntaxat exceptis, qui tenentur propriis eccleſiis deſervire. Sed cum poſt annum ad curam hujuſmodi contigerit ſe admitti, in ipſa ſe exerceant ſtudioſe, ſic etenim per exercitium eorum artificium ſuſcipiet incrementum.

[a] *recedere liceat* E. [b] *indicium* E. [c] deeſt Spel. [d] deeſt. [e] *conſtituta* Spel. [f] *tempora* Spel. [g] deeſt E. [h] *communione* Spel. [i] *hoc* Spel. [k] *ſi narretur* Spel. [l] deeſt E. [m] Spel ita: *abuſum et deſuetudinem, ſicut alias habuiſſe.* [n] deſunt E. [o] *conſuetudinem* Spel. [p] *adjicientes* E. [q] deeſt Spel. [r] deeſt. [s] *adinventum* Spel. [t] *tamen* Spel. [u] *igitur* S. addit. [x] *advocationis* Spel. [y] *et eodem* Spel. [z] loco *dignitas* Spel. *ſcz.* [a] deeſt Spel. [b] deeſt. [c] deeſt. [d] *invocati* Spel. [e] *ab* Spel. [f] *literis excommu—* Spel. [g] *teſtium alibi* Spel. [h] *parochiae nullatenus* Spel.

Si vero prius contra prohibitionem noſtram admiſſi fuerint, tam admiſſos, quam admittentes tam diu ab officii executione ſuſpendimus, donec per nos vel officialem noſtrum ſuſpenſio hujuſmodi fuerit relaxata.

Cap. XXXVII. *Ne alienae ordinationis preſbyter* [hh] *ſine examinatione, et literis dimiſſoriis admittatur.*

Quia clerici criminoſi vel in natalibus patientes defectum, aut [i] alias inhabiles ad ordines ſuſcipiendos, nonnunquam a ſuis dioeceſanis fugiunt, ut ab alienis epiſcopis ordines conſequantur, quibus nedum ſuos celant defectus, ſed, quod deteſtabilius eſt, ſaepe mentiuntur ordines ſe habere, vel majores habere, quam habeant; ſancti patres [k] provide ſtatuerunt, ne quiſquam epiſcoporum alterius dioeceſis clericos ordinaret abſque ſui epiſcopi ([l] licentia, et) literis commendatitiis; alioquin tam ordinatores, quam ordinatos ab executione ſui officii ſuſpenderunt.

Hinc eſt, quod diſtricte prohibemus, ne [m] archidiaconi, vel quiſquam alius clericum quemcunque noſtrae dioeceſis, ab alieno epiſcopo ordinatum, ad celebrandum in noſtra dioeceſi prius [n] admittat, donec literas commendatitias ſui inſpexerint ordinatoris, per quas conſtat eis [o] taliter ordinatum, et a nobis prius literas dimiſſorias habuiſſe; aliter etenim ſuſpenſus remaneat ordinatus, quouſque ([p] per ratihabitionem) ſecum duxerimus diſpenſandum.

Cum vero ordinatus fuerit alterius epiſcopatus, et ordinationis ſimiliter alienae, ſtatuimus, [q] ut abſque literis commendatitiis ſui epiſcopi, et ([r] etiam) examinatione diligenti ſuper honeſtate et literatura, ad parochias cuſtodiendas vel celebranda divina, ([s] niſi) peregrinando, nullatenus admittatur. [t] Et ne examinatio hujuſmodi omittatur, vel remiſſius procedatur in ipſa, ſub poena excommunicationis interdicimus, ne a quocunque ſacerdote quicquam detur vel recipiatur pro licentia celebrandi.

Inhibemus etiam, ut nullus ſacerdos celebrare praeſumat, donec loci ordinario fuerit praeſentatus, et per ipſum (ut convenit) [u] approbatus.

Quod etiam de capellanis magnatum intelligi volumus, quibus confeſſiones audire, poenitentias dare, aut alia ſacramenta miniſtrare, firmiter prohibemus; niſi forte, quae eis a jure in neceſſitatis articulo ſunt conceſſa, et tunc non aliter, quam ſi talis articulus emerſerit exinopinato.

Cap. XXXVIII. *Ne pro ſpiritualibus officiis miniſtrandis quicquam exigatur.*

Quanta ſit labes ſimoniacae pravitatis, ſanctorum patrum decreta declarant, qui omnia crimina, hujus comparatione, quaſi pro nihilo reputant. Simoniacos etenim, ([x] velut) ([y] praecipuos) haereticos, a cunctis fidelibus novimus reſpuendos, et ipſos Judae proditori [z] comparandos: nam ſicut ipſe Dei filium, ita iſti Spiritum Sanctum, Patri et Filio conſubſtantialem, vendere non formidant; et ſic ejuſdem rei [a] facinoris ejuſdemque portionis pro crimine erunt participes.

Ne igitur avaritia, quae eſt idolorum ſervitus, miniſtrorum eccleſiae corda ad tam grande ([b] crimen) alliciat; diſtricte inhibemus, ne ipſi pro [c] ſacramentis, vel quibuſcunque ſacramentalibus miniſtrandis, utputa ſepulturis et exequiis mortuorum, benedictionibus [d] nubentium, inſtallationibus abbatum vel priorum, ſeu ([e] admiſſionibus) clericorum in poſſeſſionem beneficiorum ſuorum, et conſimilibus, quicquam praeſumant exigere, cum id abſque labe fieri non valeat [f] ſimoniae: laudabilem tamen conſuetudinem, ſi qua fuerit in hujuſmodi ([g] caſibus) pia fidelium [h] introducta conſtitutione, cum de ipſa nobis conſtiterit, faciemus, Domino inſpirante, firmiter obſervari, juxta traditam nobis formam in concilio generali.

Ad haec, in Dei nomine lachrymoſis obſecramus ſuſpiriis, ut locorum archidiaconi, et caeteri eccleſiarum praelati ſic ſtudeant exceſſus ſubditorum corrigere, [i] ut holocauſtum pro peccato minime poſtulantes, lucro animarum pecuniam vel ([k] quid) aliud nullatenus anteponant.

Cap. XXXIX. *Ne pro rectorum vel vicariorum* [l] *delictis eccleſia ſuſpendatur a divinis.*

Periniquum judicantes quemquam alieno odio praegravari, cum poena debeat ſuos tenere auctores, [m] nec ulterius progredi metas, quam reperiatur in [n] excedente delictum, diſtricte prohibemus, ne pro rectorum aut vicariorum delictis eccleſia a divinis ſuſpendatur; ſed per ſuſpenſionis et excommunicationis ſententias in perſonas eorum canonice promulgandas, fructuum ſuorum ſequeſtrationem, et, ſi [o] nec eſſefuerit, diſtractionem aut cohibeantur a malo, aut ad bonum, quod omiſerunt facere, compellantur.

Parochianos ſimiliter pro ſuis delictis [p] in perſonis ſtatuimus puniendos, niſi omnes, vel majorem partem ([q] eorum) conſtiterit deliquiſſe; et eorum proterviam aliter compeſci non poſſe, niſi eccleſia a divinis obſequiis ſuſpendatur.

Cap. XL. *De viſitationibus archidiaconorum, et procurationibus, et* [r] *modo viſitandi.*

Aeterni largitor praemii laborantibus panem manducare conceſſit, quem otioſis omnibus interdixit: [s] idemque Dominus omnium ſolis operariis in vinea ſua laborantibus retributionis [t] denarium eſt largitus: idemque ipſe in ſacro evangelio auſteritati imputat dominantis, ſi tollat,

[hh] *abſque* E. [i] *vel* Spel. pro *alias*. [k] *proinde* Spel. [l] deſunt E. [m] *archidiaconus* E. [n] *admittat——inſpexerit* E. [o] *totaliter* Spel. [p] deſunt Spel. [q] *quod* E. [r] deeſt Spel. [s] deeſt Spel. [t] *Et—omittatur* Spel. omittit. [u] *comprobatus* E. [x] deeſt Spel. [y] deeſt E. [z] *non immerito comparari* E. [a] *facinoriſque portionis* Spel. [b] deeſt Spel. [c] *ſacris* Spel. [d] *inhabitantium* Spel. pro *nubentium*. [e] *miſſionibus* E. [f] *ſimoniaca* Spel. [g] deeſt Spel. [h] *devotione introducta* E. [i] *vel* Spel. pro *ut*. [k] deeſt Spel. [l] *debitis* Spel. et infra. [m] *vel* Spel. pro *nec*. [n] *exedente debitum* Spel. [o] *eccleſiae* Spel. [p] *et* Spel. addit. [q] deeſt Spel. [r] *non viſitando* Spel. [s] *idem quia* Spel. [t] *dona* Spel.

quod non poſuit, et metat, quod minime ſeminavit. Ex his ſancti patres provide [u] informati, in ſuis canonibus decreverunt, ne quiſquam praelatorum, cui viſitationis incumbit [x] officium, pro procuratione reciperet, niſi quando perſonaliter [y] viſitaverit, [z] cum procuratio aliud non ſit, niſi ſuſtentatio viſitantis; alioquin duplici infamia, negligentiae ſc. et avaritiae notaretur.

Hinc eſt, quod ſingulis archidiaconis praecipimus, ut ab eccleſiis, quando perſonaliter non viſitant, procurationes exigere vel percipere non praeſumant; alioquin, quod receperint, velut indebitum et non ſuum reſtituant.

Archidiaconatuum ſuorum ſingulis annis ſingulas eccleſias ſtudeant viſitare; quarum veſtes, libros, utenſilia, et caetera ornamenta habeant in ſcriptis redacta, ut videant quae a tempore proximae viſitationis per diligentiam perſonarum ſuperaddita fuerint, et quae per earum negligentiam [a] deteriorata medio tempore vel deperdita. [b] Provideant, quod quaelibet eccleſia, juxta ſuas facultates, decentibus fulgeat ornamentis, et [c] eorum habeat copiam, ſicut eſt ſuperius diffinitum. Libros monaſteriorum abjectos, a parochialibus eccleſiis ipſis monaſteriis appropriatos, abjiciant, qui cum non ſint de communi uſu, presbyteri et clerici per ipſos in miniſteriis divinis errare coguntur, ac laici eorum ignorantiam (quanquam inculpabilem) intuentes, eoſdem tanquam fatuos incipiunt deridere. Et [d] quia dum temporalis lucri commodum appetitur, in ſupplendis hujuſmodi defectibus cura negligitur et correctio [e] impendenda; ſtatuimus ut non per poenas pecuniarias, ſicut hactenus fieri conſuevit, ſed per coerciones canonicas contra eos, quibus reparandi et ſupplendi [f] ipſos defectus onus incumbit, amodo procedatur. Et ſi forte contra praeſentis ſtatuti decretum praeſumptum fuerit, poena ipſa, ſi committatur, non ipſis viſitatoribus, ſed potius eccleſiae viſitatae uſibus applicetur; alioquin recipientem aliter, praeter pecuniae [g] ſic receptae reſtitutionem in duplum poenae appoſitae, in ſubſidium ([h] fabricae) eccleſiae noſtrae Exonienſis praeſentis ſynodi auctoritate [i] decernimus puniendos.

Inquirant etiam diligenter, numquid parochiales ſacerdotes circa divinum officium, nocturnum pariter et diurnum, ſicut in concilio generali (ut ſupra cavetur) ſuum devote exerceant officium, ut tenentur, et ([k] quos culpabiles) invenerint, poena condigna caſtigent.

Et quia peccata hominum Chriſtum a ſua ſede, quae eſt [l] anima juſti, expellunt, operibus manifeſtent, [m] ut, juxta apoſtolum, non quae ſua ſunt, ſed quae Jeſu Chriſti, quaerere comprobentur; ſolicite igitur inquirant de exceſſibus ſingulorum, quorum actus, boni ſeu mali, de facili trahuntur a ſubditis in exemplum. Majores exceſſus nobis referant, illos maxime, ſuper quibus criminoſi noſtra indigent diſpenſatione; caeteros corrigant, prout ſecundum ſuae diſcretionis arbitrium melius viderint expedire. [n] Ita quod ſemper animarum lucrum pecuniarum quaeſtui anteponant.

Poſſeſſiones eccleſiarum ſuarum, et [o] earum inſtaurum faciant plene conſcribi; de alienationibus, ſi quae fuerint, inquirentes, ut cum celeritate debita ratione prima revocentur.

In [p] ſuis viſitationibus [q] evectionum numerum in concilio Lateranenſi ſtatutum nullo modo excedant, ſed in equis, familia, victualibus, et aliis neceſſariis ([r] ſe) habeant per omnia moderate. Unde [s] Oxonienſis concilii ſtatuta ſequentes, firmiter prohibemus, ne ad procurationem ſuam praeſumant extraneos invitare. Si tamen pro ipſorum honore rectores hoc duxerint faciendum, hoc fieri minime prohibemus. Qui vero ([t] aliter) ibidem ſe ingeſſerint, ſi clerici fuerint, ſuſpendantur; ſi laici, modeſte corripiantur, et informentur ſe aliter abſtinere ([u] debere.)

Item nullas [x] tallas ſeu exactiones indebitas per ſe vel ſuos exerceant in ſubjectos, nec antiquas procurationes augere praeſumant; ſeu ab exilibus eccleſiis, quae propter ſuas tenuitates hactenus procurationes dare minime conſueverant, procurationes aliquas extorquere.

Et quanquam ([y] noſtra) ſolicitudinis cura per ipſos tanquam oculos noſtros in quampluribus habeat relevari; nolumus tamen, quod praeſumptione quadam terminos tranſcendant, quos ſibi ſtatuerunt patres noſtri, unde de ſequeſtris noſtris clericis non ordinatis, non reſidentibus, religioſorum exceſſibus, et aliis ad noſtram juriſdictionem immediate ſpectantibus, ipſis interdicimus interponere partes ſuas; niſi ſaltem ut nobis vel officiali noſtro fideliter referant, quae in hac parte ſciverint corrigenda.

CAP. XLI. [z] *Ne clerici fori ſecularis diſtrictioni ſe obligent; vel in parcis vel vivariis magnatum furtum committant.*

Annis ſingulis et diebus mundus iſte nequam labe plus ſolito corripitur peccatorum, et tanto ardentius conatur [a] in vetitum, quanto [b] plus ſibi congregat cumulum delictorum. Ecce etenim rabies inaudita [c] quorundam, dum inſurgunt filii in parentes, et ipſos nituntur ſubjicere ſervituti, per quos ſunt ad vitam perpetuam regenerati, et ([d] a) ſervitute diabolica liberati; quod apertius in laicis ([e] declaratur) qui [f] clericos et eccleſiae libertates nituntur ſubjicere ſuae ditioni, quorum temerariam audaciam [g] refraenare tenemur, potius quam fovere. Prohibemus igitur ſub poena excommunicationis, ne clerici, maxime beneficiati, pro debito proprio vel alieno diſtrictioni ſe obligent judicis ſecularis, cujus ([h] obligationis) praetextu laici de facto, quanquam de jure non valeant, clericos ad judicia ſecularia pertrahant.

[u] *et* Spel. addit. [x] Spel. ita: *officium, procurationem ea ratione reciperet.* [y] *viſitaret* E. [z] pro *cum* Spel. *ut.* [a] *deteriora* Spel. [b] *Proinde, an* Spel. [c] *ipſorum* E. [d] *adeo* Spel. pro *quia dum.* [e] *impetranda* Spel. [f] *ipſius defecti* Spel. [g] *receptionem* Spel. [h] deeſt E. [i] *decrevimus* Spel. [k] deſunt Spel. et eorum loco *ut.* [l] Spel. addit *in.* [m] pro *ut* Spel. *ne.* [n] Spel. *Ita ſemper ut animarum lucrum quaeſtui anteponant.* [o] pro *earum inſtaurum* Spel. legit *juſtarum.* [p] Spel. addit *aliis.* [q] *conventionem* Spel. [r] deeſt Spel. [s] *Exon.* E. [t] deeſt Spel. [u] deeſt Spel. [x] *tales excommunicationes* Spel. [y] deeſt Spel. [z] Tit. male legit Spel. [a] *inventum* Spel. [b] *quis* Spel. pro *plus.* [c] *quorum* Spel. [d] deeſt Spel. [e] deeſt Spel. [f] *clerum* Spel. [g] *reſecare* Spel. [h] deeſt E.

Et

Et ſicut per clericorum contractus nolumus, quod amplius id contingat; ſic multo magis deteſtamur, ſi propter eorum [i] delicta id debeat evenire: unde diſtricte inhibemus, ne quiſquam clericorum in foreſta domini regis, vel parcis alterius cujuſcunque, aut warenna furtum committere venationis, vel in ſtagnis piſcariis, vel vivariis quorumcunque furtum ([k] ſimiliter) praeſumat committere.

Si quis autem clericorum contra has prohibitiones noſtras venire praeſumpſerit, ſiquidem in contractu, ipſum a divinis in triennium volumus manere ſuſpenſum; ſi in delicto, ipſo facto vinculum excommunicationis incurrat; et poſtea, ſi monitus a praelato ſuo pro tam gravi culpa, ad ipſius praelati arbitrium ſatisfacere non curaverit, extunc, ſi beneficiatus fuerit, ipſum a beneficio ſuo decrevimus fore privandum. Si vero beneficiatus non exiſtat, ab executione ordinum per quinquennium ſuſpendatur: [l] ducit etenim ratio, ut in quibus major reperitur culpa, in ipſos gravior exerceatur vindicta.

CAP. XLII. *De forma [m] deliberandi bona clericorum a laicis male capta et retenta.*

Bona mobilia et immobilia clericorum, ſicut ipſorum perſonas ſub protectione eccleſiaſtica conſiſtere ſanctorum patrum decreta ſanxerunt, ut neque laicis de ipſis ſtatuendi ſeu diſponendi, [n] quanquam eccleſiae reſpiciat commodum, ulla ſit permiſſa facultas; ſed quicquid fecerint in hac parte, firmum et ſtabile eſſe non poterit, donec ab eccleſia fuerit approbatum. Quanto minus ſit eis licitum bona clericorum capienda et detinenda, nemo eſt qui ambiget ſanae mentis.

Cum igitur ([o] animalia) clericorum, ſeu [p] alia quaecunque bona a ballivis magnatum, ſeu aliis quibuſcunque capi et detineri contigerit, [q] temeritate propria, quod abſque laeſione eccleſiaſtica libertatis poſſe fieri non videtur, ad eorum liberationem taliter procedi ſtatuimus et mandamus; ut per loci archidiaconum, vel officialem ipſius, vel alium quem ipſe ([r] ad hoc) aſſignaverit, moneantur ipſorum bonorum detentores primo, ſecundo, et tertio, ſub teſtimonio trium vel quatuor clericorum, vel ſaltem laicorum, ſi clericorum copia non habeatur, per quos monitiones poſſint probari, ſi de ipſis in dubium alias revocetur, quod bona ipſa clericis, a quibus ſunt ablata, reſtituant indilate; et ſi reddiderint, clericos ipſos ſibi fore obnoxios, quod compareant in proximo loci capitulo adverſus eos, [s] ſuam proſecuturi actionem. Quem quidem terminum ipſis clericis aſſignari praecipimus, ut querelantibus reſpondeant in forma juris. Si vero factis monitionibus, detentores bona ipſa reſtituere per biduum detrectaverint, extunc qui illud monuit, in ſcriptis excommunicet detinentes cum ſuis complicibus et fautoribus; qui ſi ([t] poſt) latam in ipſos ſententiam [u] adhuc per aliud biduum bona ipſa reſtituere [x] poſtpoſuerint, locum, in quo taliter bona detinentur, eccleſiaſtico interdicto ſupponat. Et ſi nec [y] rubor, nec fatigatio hujuſmodi adhuc ſufficiant ad tantam [z] obſtinatorum malitiam compeſcendam, contra eorum complices et fautores per inquiſitiones legitimas, et ſequentes excommunicationis ſententias, cenſuras eccleſiaſticas modis omnibus praecipimus aggravari. Deinde his remediis attentatis (niſi ad [a] deliberationem proficiant) [b] ſuſtineamus patienter, ut ([c] cum) eccleſia non habeat, quid ultra faciat, quod [d] is, cujus bona detenta ſunt, jus ſuum coram ſeculari judice proſequatur.

Hanc formam volumus obſervari, niſi clericus laicum feodum poſſideat, ratione cujus bona ſua ([e] in) laico feodo capi contigerit; nam quantum ad ipſum feodum pertinet, clerici ſecularibus obnoxii ſunt legibus.

Ad haec, quoniam, ut ait beatus Gregorius, culpam vehementer me committere aeſtimo, ſi ea, quae pro timore omnipotentis Dei ſunt ſuggerenda, [f] ſiluero. Et alibi, cum increpare delinquentes non vult, eos proculdubio tacendo paſtor occidit; ut igitur valeamus cum apoſtolo dicere et clamare: "Mundae ſunt manus meae a ſanguine [g] omnium veſtrum:" ſilere et impunitam ([h] ſinere) verſutiam quorundam laicorum maxime ballivorum magnatumque noſtra conſcientia minime nos permittit: ipſi etenim ([i] ſicut ex) frequenti querela didicimus, in tantam furoris audaciam modernis temporibus inciderunt, ([k] ut) in quo magis contumelias, damna, et opprobria perſonis eccleſiaſticis, et rebus eorum intulerunt; eo magis congaudent, et id potiſſime gloriantur. Heu miſeri, infelices, et in tenebris ambulantes! Nonne Deus pater noſter eſt, qui [l] nos creavit? eccleſiaque mater, quae nos in baptiſmo regeneravit? nonne in canone cautum reperitur? "Qui abſtulit patri aut matri, et dicet, quia hoc peccatum non eſt, homicidii particeps eſt?" ergo qui pecunias eccleſiae rapit, aufert, et defraudat, homicida eſt. Nonne mirabilis inſaniae eſſe cognoſcitur, ſi filius patrem, diſcipulus magiſtrum ſibi ſubjugare conetur, et iniquis obligationibus illum [m] ſuae poteſtati ſubjicere, a quo credit non ſolum in terra, ſed etiam in caelis ſeſe ligari poſſe et ſolvi?

Quapropter in virtute ſanctae trinitatis firmiter inhibemus, ne quiſquam laicorum clericum cujuſcunque conditionis vel ordinis capere vel incarcerare praeſumat; aut aliter in eum injicere manus temere [n] violentas, cum ſcriptum ſit: "Nolite tangere chriſtos meos, et in prophetis meis nolite malignari:" quod de praelatis eccleſiarum ([o] et clericis) intelligimus eſſe dictum, niſi pro ipſius clerici captione velut excommunicati [p] ſcripſerimus; ſeu pro crimine homicidii, aut conſimili enormi delicto capiendus fuerit, tanquam violator pacis domini regis regni.

[i] *debita* Spel. [k] deeſt Spel. [l] *vicit* Spel. [m] *liberandi* Spel. [n] *quicquam* Spel. [o] deeſt Spel. [p] *aliarum perſonarum* Spel. [q] *de injuria* Spel. [r] deſunt Spel. [s] *ſuas proſequi actiones* E. [t] deeſt Spel. [u] *ad haec aliud* Spel. [x] *praepoſuerint* Spel. [y] *robur* Spel. [z] *obſtinatoris* E. [a] *liberationem* E. [b] *ſuſtinebimus* E. [c] deeſt Spel. [d] *hiis* Spel. pro *is*. [e] deeſt Spel. [f] *nolucro* Spel. [g] *ovium noſtrorum* Spel. [h] deeſt Spel. [i] deſunt Spel. [k] deeſt Spel. [l] *vos* Spel. bis. [m] *ſui poena* Spel. [n] *aut violenter* Spel. [o] deſunt E. [p] *ſcripſimus* Spel.

Quod

Quod ſi quis clericum aliter capere, detinere, et incarcerare praeſumpſerit, aut in eum manus injicere violentas, ipſum, candelis accenſis, pulſatis campanis, in ſingulis eccleſiis archidiaconatus, in quo hujuſmodi ſacrilegus converſatur, excommunicatum a canone tam diu ([s] praecipimus) publice nunciari, donec ([s] eccleſiae) hanc injuriam ([s] damnum paſſo) ſatisfecerit competenter [t], et cum noſtrarum teſtimonio literarum ad ſedem apoſtolicam venerit abſolvendus.

Item, quidam laici proprios terminos excedentes, inter ſacrum ſanctuarium et prophanum minime diſtinguentes, ſolummodo quod ſacrum eſt a manibus pontificum conſecratum, ſanctuarium appellant, dum eccleſiam, et ipſius coemeterium ſanctuarium tantum mendaciter aſſeverant; quorum ([u] aſſertioni) nedum civilis, verum etiam canonica ſanctio liquido contradicit, dum inquit: "Nulli licet ignorare omne, quod a Domino conſecratur, ſive fuerit homo ([x] ſive animal) ſive ager, [y] vel quicquid fuerit ſemel conſecratum, ſanctum ſanctorum erit [z] Domino, et ad jus pertinet ſacerdotum." Propter quod inexcuſabilis erit omnis, qui a Domino et eccleſia, cui competunt, aufert, vaſtat, invadit, et eripit, uſque ad emendationem, eccleſiaeque ſatisfactionem; [a] ut ſacrilegus judicetur, et, ſi emendare noluerit, excommunicetur: depellenda eſt etenim illius uſurpationis contumelia, ne praedia uſibus caeleſtium [b] coetuum dicata, a quibuſdam irruentibus vexentur. Quod ſi quis praeſumpſerit, ut ſacrilegus judicetur.

Hinc eſt, quod omnes illos, qui nedum clericorum perſonas, ſed res eorum mobiles, ſeu ſe moventes intra eccleſiam, vel ipſius coemeterium, aut in agro ad eccleſiam pertinente, vel alibi, abſque rationabili cauſa rapiunt, capiunt, et abducunt, ipſis invitis, quorum ſunt bona, niſi celeri reſtitutione ſibi proſpexerint, ut inimicos Dei et eccleſiae, ac ſacrilegos excommunicamus, et a ſanctae matris eccleſiae liminibus ſequeſtramus; necnon ad bonorum ipſorum liberationem procedi praecipimus juxta formam ſuperius traditam. [c] Quicunque pro eo quod clerici aut laici cauſam ſpiritualem, utputa ([d] ſuper) violenta manuum injectione in clericum (niſi ad correctionem ([d] in) rebus praemiſſis) [e] ob matrimonium contrahendum, decimis, oblationibus, mortuariis, laeſione fidei vel juramenti, et caeteris hujuſmodi, de jure vel conſuetudine ad forum eccleſiaſticum pertinent. in foro eccleſiaſtico fuerint profecuti, ipſos ad forum traxerint ſeculare; necnon et judex ſecularis, qui eos ob hoc gravare praeſumpſerit, niſi poſt trinam admonitionem a gravamine deſtiterint inferendo, et ſatisfecerint de [f] illata injuria conſimili, excommunicationis ſententia innodamus; firmiter praecipientes, ut rei judicatae exceptionem judices ſeculares admittant: rei dico, cujus cognitio ad eccleſiaſticum pertinet judicem, et eccleſiaſtici judices ſimiliter, cum de re judicata per judicem ſecularem excipitur, admittere non poſtponant, ubi jura canonica non repugnant.

CAP. XLIII. [g] *De excommunicationum ſententiis cum deliberatione promulgandis.*

Eccleſiarum praelati, qui claves Petri geſtant in manibus, prudenter attendant, quanta ſit eis a Chriſto commiſſa poteſtas ligandi et ſolvendi. "Non enim," ait Chryſoſtomus, "homo eſt, qui ligat, ſed Chriſtus, qui hanc poteſtatem dedit. Dominus fecit homines tanti honoris." Et cum excommunicatio aeternae mortis damnatio ſit, nec niſi pro mortali debeat imponi crimine, ac illis duntaxat, qui aliter corrigi nequeunt; in ipſa ferenda judices oportet eſſe peritos, ut ([h] cum) deliberatione provida, et maturitate debita, ipſam ſtudeant [i] promulgare. Nam ſi quis fidelium excommunicatur injuſte, ei potius obierit, qui ipſam tulit, quam ei, qui ipſam injuriam patitur.

Cunctis ergo ſubditis noſtris juriſdictionem habentibus, et caeteris omnibus, quibus de ipſis in hoc commiſſa eſt poteſtas, diſtricte praecipimus, ut cum ipſos oportet in aliquem proferre ſententiam, ſibi praecaveant, ne abſque cauſa rationabili, [k] et trina monitione praemiſſa, et praeſentibus perſonis, per quas ſi [l] neceſſe fuerit, poſſint monitiones probari, ipſam promulgare praeſumant, ſicut ſtatutum novimus in concilio generali. Hanc autem cauſam expreſſe conſcribant, et ipſam ([m] ſententiam) proferant in ſcriptis, cujus copiam tradant excommunicato infra menſem a die ſententiae, ſi fuerint requiſiti; et haec eadem in ſuſpenſionis ([m] et) interdicti ſententiis [n] volumus obſervari, ſicut in alio concilio novimus eſſe cautum.

Qui praeter hanc formam quemquam excommunicare praeſumpſerit, et ſuper hoc convinci contigerit, poenis expreſſis in praefatis conciliis ſe noverit ſubjacere, quas faciemus, dante Domino, firmiter obſervari.

Quia vero [o] communicantes cum excommunicato ſcienter, innodantur ſimili ſententia ipſo jure, per quam ſacramentorum participatione privantur; praecipimus, quod excommunicati a ſingulis arctius evitentur, ut ne quiſquam cum ipſis cibo, potu, oſculo, ſalutatione, locutione, [p] oratione, aut [q] quovis alio genere communionis communicare praeſumat; [r] et in foro eccleſiaſtico, aut civili, poſtquam [s] de eorum excommunicatione per patentes literas conſtiterit, excommunicati ad agendum nullatenus admittantur; ſed a cunctis legitimis actibus repellantur, donec fuerint abſoluti, et ſuper hoc literas exhibuerint teſtimoniales.

Quicunque autem excommunicatum ad agendum aliter admiſerit, auctoritate praeſentis ſynodi ſacroſanctae excommunicamus; eundemq; ſic ligatum, cum de hoc conſtiterit, praecipimus publice nunciari. Ut praetextu ignorantiae, excuſationis cauſa omnibus auferatur, ſacerdotibus

[s] deſunt Spel. [t] *praecipimus* Spel. addit. [u] deeſt Spel. [x] deſunt E. [y] *ſive* E. [z] *in* E. addit. [a] *vel* Spel. [b] *ſecretorum* E. [c] *Quandocunque* Spel. [d] deſunt Spel. [e] *vel* Spel. pro *ob.* [f] *illato conſimili* E. [g] Spel. tit. legit ita: *De deliberatione in ſententiis cum excommunicatione promulgandis.* [h] deeſt Spel. [i] *provulgare* Spel. ſaepius. [k] *id eſt* Spel. pro *et.* [l] *neceſſario* Spel [m] deſunt Spel. [n] *praecipimus* E. [o] *communicans—excommunicatis* Spel. [p] *ſermone* E. [q] *aut aliquo genere* Spel. [r] *nec in* E. [s] *poſtquam eorum excommunicatio* Spel.

parochialibus firmiter injungimus, [t] ut cum in eccleſiis major aderit populi multitudo, candelis accenſis, et pulſatis campanis, excommunicatorum nomina, et excommunicationum cauſas, ac qua auctoritate fuerint ſic ligati, omnibus [u] innoteſcant.

CAP. XLIV. *Ne quis in propria cauſa quemquam excommunicet, vel ſuſpendat.*

Quemadmodum non decet, ita [x] nec licet quemquam ſibi eſſe judicem, vel in propria cauſa ſibi jus dictare. Statuimus [y] ergo, ut nullus ([z] pro) proprio debito, vel pro injuria perſonae ſuae illata, quemquam propria auctoritate ſuſpendere vel excommunicare praeſumat; alioquin et debitum amittat, et pro injuria, quam intulit, ab injuriarum cadat totaliter actione, alteri parti, ſuper injuſta ſententia, ſalva nihilominus quaeſtione.

Licebit autem praelatis eccleſiarum juriſdictionem habentibus, in ipſos, qui eorum juriſdictionem notorie impedire contigerint (praehabita competenti monitione) ſuſpenſionis et excommunicationis ſententias promulgare; cum in jus dicendo, non tam ſuam, quam publicam exerceant utilitatem.

Licebit igitur eccleſiarum rectoribus, vicariis, et [a] parochialibus capellanis, pro mortuariis, decimis, oblationibus, et inſtauro eccleſiae, et aliis juribus eccleſiae ſuae injuſte detentis, in quorum poſſeſſione notorium eſt ſuas eccleſias extitiſſe, per ſemetipſos trina tamen monitione praemiſſa, nominatim ſuſpendere, et excommunicare detentores, cum in hoc caſu ([b] non) injuriam ſuam, nec ſibi debitum, ſed eccleſiae ſuae potius proſequi videantur.

CAP. XLV. *Quod abſque libelli donatione in cauſis* [c] *minimis procedatur.*

Conſiderantes in cauſis [d] minimis juris ſolennitatem non eſſe per omnia obſervandam, quae breves lites alio nomine appellantur, eo quod in ipſis breviter ſit procedendum ([e] id eſt) ſummarie debeant terminari.

Ne pro exiguis rebus maximas actiones homines ſuſtinere cogerentur, ſtatuimus ([f] ut) in pecuniariis cauſis, in quibus litis aeſtimatio viginti ſolid. non excedit, abſque libelli donatione cum celeritate debita [g] procedatur, ſicut de conſuetudine hactenus in noſtra dioeceſi novimus obſervatum. Volumus tamen, ut in illis factum ita dilucide exprimatur, ut ſciatur, qualis agenti competat ([h] actio) et defenſio ipſi reo.

CAP. XLVI. *Ut omnibus* ([i] *libere*) *liceat appellare, et ſuas proſequi* [k] *appellationes.*

Appellationis remedium non ad defenſionem iniquitatum, ſed innocentiae praeſidium novimus inſtitutum. De quo in canonibus cautum reperimus, ut omnis oppreſſus libere ([l] ſacerdotum) ſi voluerit, appellaret judicium, et a nullo prohibeatur, ſed ab aliis fulciatur [m] libere et audiatur.

Item, a quibuſcunque eccleſiaſticis judicibus, ad alios judices eccleſiaſticos, ubi eſt major auctoritas, provocatum fuerit, audientia non negetur. Ex quo patet iſtud ([n] jus) omnibus eſſe commune; ſtatuendo praecipimus, ut archidiaconi ([n] eorum officiales, ac) caeteri ſubditi noſtri ordinariam juriſdictionem habentes, appellationibus ab ipſis ad noſtram audientiam interpoſitis, ſicut decet ([o] eis) deferant reverenter; appellantibus vel ſuis nullam ob hoc moleſtiam inferentes vel gravamen, nec ipſos minis terreant, ut ab appellationum ſuarum proſecutione deſiſtant. Terminum deſignent appellantibus, infra quem coram nobis, vel officiali noſtro [p] commode comparere valeant, appellationes ſuas legitime proſecuturi. Ac ipſis petentibus inſtanter concedant apoſtolos, in quibus (ſi a gravamine, vel interlocutorio ab ipſis [q] fuerit appellatum) appellationis cauſam exprimant. Et ſi ipſam non duxerint admittendam, cur hoc, nobis expreſſe deſignant; patienter etenim ſuſtinebimus, ſi eorum appellationes admiſſae non fuerint, quorum exceſſus evidentia rei, vel ipſorum confeſſione, aut alio legitimo modo notorii fuerint et manifeſti, vel appellationes alias fruſtratoriae evidenter [r].

CAP. XLVII. *De quaeſtoribus eleemoſynarum.*

Quot errores, quantaſque abuſiones eleemoſynarum quaeſtores hactenus praedicaverunt, populo chriſtiano ſatis per orbem novimus divulgatum. Ipſi etenim cum ſint [s] communiter idiotae, vitae pariter inhoneſtae, confingentes ſe peritos, et vitae ſanctitatem exterius praetendentes, cum audacia quadam praeſumpta praedicandi aſſumunt officium, qui vero nuſquam divini verbi notitiam habuerunt; inter caetera erronea, quae proferunt, mendaciter aſſerentes ſe habere multo plures et majores indulgentias, quam habeant, ut ſic ſimplicium alliciant animos ad majores eleemoſynas largiendas, quas poſtea in ebrietatibus et luxuriis, in [t] omnium conſpectu prodigaliter conſumere non erubeſcunt. Unde evenit, ut verae et fructuoſae indulgentiae a nonnullis ſaepius contemnantur.

Quapropter prohibemus [u] ſubditis noſtris, ne quaeſtorem eleemoſynarum [x] nullum admittant, niſi literis noſtris munitus exiſtat, et tunc praedicare minime permittatur, ſed [y] capellani parochiales ipſius negotia et indulgentias, prout a literis papalibus, vel noſtris valeat elicere, evidenter plebi exponat fideliter; nec credant ſchedulis falſis, quas ipſi ſaepius porrigant, niſi ſchedulae prius per nos fuerint examinatae, et approbatae noſtri impreſſione ſigilli. Pecunia vero collecta uſque ad proximum loci capitulum inte-

[t] *quod* E. [u] *innoteſcat* Spel. [x] *non* Spel. [y] *igitur* E. [z] deeſt Spel. [a] *parochiarum* Spel. [b] deeſt E. [c] *matrimonialibus* Spel. [d] *matrimonii* Spel. [e] deſunt E. [f] deeſt Spel. [g] *proſequatur* Spel. [h] deeſt Spel. [i] deeſt E. [k] *actiones* E. [l] deeſt Spel. [m] *libere*-*ur* Spel. [n] deſunt Spel. [o] deeſt E. [p] *modo* Spel. pro *commode*. [q] *fuit* Spel. [r] *exponant* Spel. addit. [s] Spel. tranſponit vocem hanc. [t] *omni* Spel. [u] *ne quiſquam ſubditorum noſtrorum* E. [x] *ullum* forte legendum. [y] *capellis parochialibus* Spel.

gra

gra cuſtodiatur, tunc per loci ordinarium fideli nuncio aſſignanda.

Qui vero aliter eos admiſerit, vel ipſos praedicare permiſerit, per nos vel officialem noſtrum cenſemus graviter puniendum, niſi ipſis [z] literatorie poteſtatem conceſſerimus ampliorem.

Cum vero ipſis contigerit indulgeri, clerum poſſe convocare (quod cum [a] minori cleri incommodo eſſe intelligimus conceſſum) ſtatuimus, quod hujuſmodi convocationes alibi non fiant, niſi in plenis locorum capitulis, in quibus clerus commodius poterit convenire, et indulgentiae conceſſae melius examinari.

CAP. XLVIII. *De reliquiis, et veneratione ſanctorum.*

Nonnunquam per malos, ſicut per bonos, miracula facta [b] ſanctorum, ſacra commemorat ([c] eccleſia) idcirco ad ſacroſanctam Romanam eccleſiam, quae per Dei omnipotentis gratiam, auctoritate apoſtolicae traditionis, nunquam erraſſe probatur ([c] a tramite) in hoc [d] dubio eſt recurrendum et expectandum ipſius decretum; ne quis ([c] hoc) approbando quod ipſa reprobat, a catholicis haereticus comprobetur. Idcirco in concilio generali provide novimus eſſe prohibitum, ne quis reliquias de novo inventas publice venerari praeſumat, niſi a Romano pontifice prius fuerint approbatae. Quam prohibitionem inviolatam ab omnibus praecipimus cuſtodiri, ſtatuentes [e], ut nullus ſanctorum reliquias venales exponat, ſed nec lapides, fontes, arbores, ligna, veſtes, [f] aut res quaſcunque alias ut ſanctas propter ([g] ſomnia vel alia) fictitia documenta aliqualiter veneretur, cum illud haereticam ſapere pravitatem apoſtolica declarat ſententia; et nulli licere docetur aliud, vel ſentire, quam Romanam eccleſiam, matrem omnium eccleſiarum [h] ſequi viderit et tenere. Si qui autem contra hoc venire praeſumpſerint, niſi moniti ſuum deponent errorem, tanquam haereticos cenſemus graviter puniendos.

CAP. XLIX. *De Judaeis et eorum mancipiis.*

A Judaeis [i] regnum Dei ablatum, et datum genti juſtitiam facienti, ſcriptum in canonibus reperitur. Per quod liquet chriſticolas libertate donatos, [k] Judaeoſque ſubactos eorum perpetuae ſervituti. Cum igitur ſcriptum ſit: "Ecce ancillam et filium ejus: non enim erit haeres filius ancillae cum filio liberae:" nimis reputamus abſurdum, ut filii liberae ancillae filiis famulentur.

Quapropter Lateranenſis concilii ſtatuta ſequentes, diſtricte prohibemus, ne Judaei [l] ſub obtentu alendorum puerorum ſuorum, neque pro ſervitio, vel qualibet alia cauſa, in domibus ſuis mancipia habeant chriſtiana, ne forte per aſſiduam familiaritatem, ad eorum perfidiam ſimplicium animos valeant inclinare. Saepe [m] etenim malorum conſortia bonos corrumpunt ([n] mores.) Chriſtiani, qui contra hanc prohibitionem venire praeſumpſerint, excommunicentur, Judaei ([n] vero) gravi ſubjaceant ultioni.

Prohibemus inſuper, ne Judaei publicis fungantur officiis, quorum praetextu chriſtianis nimium ſint moleſti.

Et quoniam cum eis ſumere cibum non licet, inhibemus, ne Judaei chriſtianorum, vel chriſtiani ad Judaeorum accedant convivia.

Item, ſi quis chriſtianus infirmatus fuerit, a Judaeo non accipiat medicinam.

Item, die Paraſceves, oſtia et feneſtras habeant clauſas, quia chriſtianis ([n] afflictis) conſuêverunt illudere illo die.

Item prohibemus, ne novas [o] erigant ſynagogas; ſed [p] ſi veteres corruerint, vel ruinam minentur, ipſas reaedificare [q]; ita quod ampliores vel pretioſiores non faciant, ipſis ſatis novimus eſſe permiſſum.

Ad haec diſtricte praecipimus, ut Judaei utriuſque ſexus ſuper veſtes exteriores duas tabulas laneas habeant alterius coloris ad pectus conſutas; quarum latitudo digitorum duorum, et longitudo quatuor ſit ad minus; ut ſic per diverſitatem habitus a catholicis diſcernantur, et damnatae commixtionis exceſſus inter hos et illos valeant evitari.

Ne autem eccleſiae parochiales per ipſos ſuis juribus defraudentur, praecipimus, quod Judaei de terris, quas colunt, decimas ſolvere, vel poſſeſſionibus ipſis renunciare; et pro domibus, quas inhabitant, parochialia jura eccleſiae parochiali debita tribuere arctius compellantur.

CAP. L. *De teſtamentis.*

Quanquam [r] in jure canonico, et longe amplius in civili, de teſtamentis et legatis, grandis et diffuſus habetur tractatus; propter ſimplices tamen, qui neutriuſque juris girarunt volumina, nec ipſorum habent notitiam, neceſſarium duximus ſuper praedictis, quae in quotidiano ſunt uſu, utilia quaedam ſtatuere, et poenis ſtatutorum refraenare, prout poſſumus, abuſores.

Cum igitur extremis decedentium voluntatibus favorem maximum impendere teneamur; ſtatuimus, ut nullus, cujuſcunque ſtatus, aut conditionis exiſtat, clericum vel laicum, liberum vel ſervum, de bonis, quae poſſidet tempore mortis, libere teſtari impediat quoquo modo, ſub poena excommunicationis, quam impedientes decrevimus incurrere ipſo facto, cum quantum ad ea, quae tunc poſſidet, liber quilibet cenſeatur, ſicut de hujus regni conſuetudine hactenus eſt pacifice obſervatum.

Quandocunque igitur ſano vel aegroto, libero aut ſervo ſuum placebit condere teſtamentum; ſtatuimus, ut pro rectore, vicario, vel capellano eccleſiae parochialis confeſtim tranſmittat, [s] unde in ipſius praeſentia et duorum vel plurium fide dignorum, de omnibus bonis ſuis mobilibus portionem ſuam contingentibus,

[z] *literarum* Spel. [a] Spel. ita: *majori cleri commodo intellexerimus eſſe.* [b] *ſcriptura* E. [c] deſunt E. [d] *ideo* Spel. [e] *praecipimus* E. addit. [f] *ſeu* E. [g] deſunt Spel. [h] *et majorem gratiam* E. addit. [i] *regimen* Spel. [k] *Judaeos quia* Spel. [l] *ab* Spel. pro *ſub.* [m] *enim* Spel. [n] deſunt Spel. [o] *fabricent* Spel. [p] Spel. ita: *ſi erigant veteres, quae corruerent.* [q] *permittantur* Spel. addit. [r] *de* Spel. [s] *ut in ipſorum* Spel.

diſpo-

diſponat pro animae ſuae ſalute, ſicut ſibi placebit, et melius crediderit expedire; uxoris et filiorum, ſi quos habuerit, portionibus per omnia ſalvis; expenſis ([r] etiam) funeris exceptis, quae ante omnem diviſionem deduci ſtatuimus de communi, debita ([ſ] quoque) quae debet teſtator, ſolvantur.

Similiter de communi portiones dividendae inter praedictas perſonas per omnia [t] ſint aequales, ita ut pro una perſona omnes filii computentur.

Si vero teſtator alicui filiorum de propriis bonis prius ſuſtentationem providerit, et [u] ſit alius vel alii, cui vel quibus minime ſit proviſum; ſtatuendo prohibemus, ut hi, quibus proviſio facta eſt, ſimiliter teſtatoris [x] haeredes, ſi tantundem habeant, [y] ex hujuſmodi proviſione, quantum [z] foret ſua portio (ſi ad diviſionem cum caeteris admittentur) nullatenus ad portionem dividendam inter filios admittantur; ſed eo quod eſt eis proviſum a teſtatore, [a] vel a ſucceſſore juris contenti remaneant, nec per ipſos aliorum portio diminuatur.

[b] Haec quae de marito ſtatuimus, de uxore ſervari volumus, ſi decedat.

Quae autem ad uſum teſtatoris ſpecialiter ſunt parata, utputa equi ([c] et) arma, et caetera hujuſmodi; vel quae ad uſum uxoris, utputa ſupellectilia, veſtes muliebres, monilia, annuli, abſque diviſione utrique eorum praecipua [d] reſerventur.

Curet autem teſtator, fideles et locupletes noſtrae dioeceſis, et non [e] alienae, conſtituere executores; ac in ſcriptis, ſi fieri poteſt, ſuum condere teſtamentum, quod, poſtquam factum fuerit, claudatur, et cum ſigillo proprio, ſi habeat, alioquin alieno, protinus conſignet; quod et praeſentium ſigillis faciat conſignari: alioquin contra teſtamentum ([f] ſolo) teſtatoris ſigillo ſignatum, de facili [g] praeſumi queat, cum poſt mortem teſtatoris poſſit teſtamentum aliud fabricari, et ſigillo ipſius ([h] aliter) conſignari, prout audivimus fieri aliquando.

Facto autem teſtamento nuncupativo, vel in ſcriptis, et teſtatoris corpore tradito ſepulturae, ad loci ordinarium executores accedant, ſuper teſtamento facto in ſcriptis fidem facturi, tam de praeſentia conſignantium, quam de ſignis. Super nuncupatione vero probationes dilucide [i] miniſtrentur ſuper omni eo quod [k] teſtator aſſeritur voluiſſe, et ([l] ſpecialiter) ſuper omni relicto, ita quod inter teſtes executores nullatenus admittantur.

Probato igitur teſtamento, et per judicem approbato, executores fideliter [m] conficiant inventorium in praeſentia fide dignorum ad hoc ſpecialiter [n] vocatorum, in quo omnia bona, quae defunctus habuit tempore mortis, et quae ſibi debebantur, et quae debuit aliis, conſcribantur fideliter et expreſſe. Quo inventorio facto, tam ipſi executores, quam praeſentes eidem ſua appendant ſigilla. Donec iſta fiant (quae fieri praecipimus infra quindecim dies, ſi fieri poteſt, a tempore ſepulturae) executores minime [o] adminiſtrent.

Cum ergo [p] coeperint miniſtrare, protinus uxori et filiis, ſi ſuperſint, ſuas aſſignare ſtudeant portiones. De portione vero contingente [q] defunctum legata diſtribuant, debita eidem exigant, et exſolvant aliis debita ab eodem; ad quae tam uxor, quam filii tenentur ([r] contribuere) pro rata portionis cujuſque.

Sed ne eorum portiones propter timorem, ſeu incertitudinem aeris alieni, ab executoribus diutius detineantur; ſtatuimus, quod aes alienum, de quo conſtat, ante [ſ] diſtributionem portionum ab executoribus deducatur; pro dubio vero et incerto, recepta ab ipſis uxore et filiis cautione idonea de reſtituendo quantum ([r] legitime) apparere poterit ipſos pro ſuis portionibus ad id teneri, executores ([t] cito) ſuas ([u] conſtitutas) liberent portiones. [x] Item faciant legata de ſibi relictis, ſicut inferius [y] plenius continetur.

Et ſic ſtudioſe ſuum curent ([u] executores) officium exercere, ut infra anni ſpatium nihil remaneat exequendum; alioquin [z] computo reddito [a] de receptis, amoveantur omnino; et eorum loco alii magis idonei ſubrogentur (quod [b] etiam ſtatuimus) ſi prius ſuſpecti probabiliter inveniantur.

Et quoniam propter malitias executorum, ſeu debitorum defuncti, ſeu fraudes [c] fictitiorum creditorum, decedentium voluntates vix debitum ſortiantur effectum; cupientes in hac parte remedium, quale poſſimus, adhibere, auctoritate ([d] Dei patris omnipotentis, et) praeſentis ſynodi ſacroſanctae, excommunicamus omnes executores, [e] quovis modo impedimentum [f] praeſtantes, vel aliter recuſantes in foro eccleſiaſtico a defuncti creditoribus conveniri, vel ipſis, ſicut decet, inibi reſpondere.

Item omnes illos, qui ſcientes ſe obligatos defuncto, patiuntur ſe per malitiam a ſuis executoribus conveniri, ut ſic ipſis in probatione deficientibus, per ſententiam abſolvantur, vel [g] impediant quoquo modo, quo minus in foro eccleſiaſtico ab executoribus defuncti libere valeant conveniri.

Item omnes illos, qui ab executoribus defunctorum in judicio ſcienter expoſcunt indebitum, et in ſua petitione iniqua uſque ad definitivam ſententiam perſeverant, quod a defunctis, [h] ſi ſuperſtites eſſent, non peterent, vel de jure [i] petere non valerent.

Ut autem executores circa ſuum officium exequendum promptiores reddamus, pariter et attentos; volumus, quod dum circa hoc laborant, de bonis defuncti expenſas percipiant moderatas, cum ſuum officium ſibi non debeat eſſe dam-

[r] deeſt Spel. [ſ] deeſt Spel. [t] Spel. ita: *ſicut aequales portiones, ita ut.* [u] *ſic aliis et alii* Spel. [x] *haeres* Spel. [y] *de propria hujuſmodi* Spel. [z] *tum* Spel. addit. [a] *vel ſucceſſione* Spel. [b] *Hoc quoque* E. [c] deeſt Spel. [d] *reſervent* E. [e] *aliunde* Spel. [f] deeſt Spel. [g] *poteſt ſumi* E. [h] deeſt E. [i] *monſtrentur* Spel. [k] *teſtatorem* E. [l] deeſt E. [m] *faciant fidele* E. [n] *advocatorum* E. [o] *miniſtrent* Spel. [p] *in* — E. [q] *defuncti legatum* Spel. [r] deeſt E. [ſ] *reſtitutionem* Spel. [t] deeſt Spel. [u] deeſt E. [x] *Idem faciant litigatores* Spel. [y] Spel. addit *et.* [z] *compotum reddent* E. [a] *et expenſae* E. [b] *inferius* Spel. [c] *falſorum* E. [d] deſunt Spel. [e] *quouſque modo* Spel. [f] *praeſtat, niſi* Spel. [g] *impedimentum* Spel. [h] *licet* Spel. addit. [i] *valere* Spel.

noſum

noſum, nec debeant ([k]de) propriis ſtipendiis militare; quibus ſub poena excommunicationis interdicimus, ne per ſe, vel ([l] per alias) interpoſitas perſonas abſque fide dignorum praeſentia, et rationabili ([m]pretio) quicquam de bonis defuncti emere ſibi invicem, vel donare, ſeu quovis alio titulo uſurpare, ſeu ſibi retinere praeſumant, niſi quod eis relictum fuerit ſpecialiter in teſtamento.

Si vero contigerit, parochianum noſtrum hominem alterius dioeceſis ſibi conſtituere executorem; ille ad hujuſmodi onus nullatenus admittatur, niſi de ſubditis noſtris locupletes et idoneos manucaptores inveniat ad fidele inventorium faciendum, et fideliter adminiſtrandum, vel ratiocinium reddendum, cum ipſum vel ſuos manucaptores ſuper hoc contigerit interpellari; ad quod etiam executores noſtrae dioeceſis per corporale ſacramentum, priuſquam adminiſtrent, praecipimus obligari: omnibus executoribus interdicentes, ut cum [n] veriſimilis praeſumptio habeatur, defunctum nimis ([o]fore) aeris alieni pondere oneratum, legatum nemini liberent, niſi recepta prius [p] a legatario ſufficienti cautione de reſtituendo, quantum legis falcidiae ratio in hoc expoſcit; alioquin, cum ad ratiocinia reddenda pervenerint, quae ſupererogaverint, ipſis minime decrevimus allocanda.

Et quoniam cordi [q] plurimum debet eſſe veritatis cuilibet amatori nequitiam reprimere falſariorum, nos praeſentis ſynodi ([r]ſanctae) approbatione excommunicamus, et excommunicatos publice denunciamus omnes illos, qui poſtquam teſtator, condito teſtamento, in fata deceſſerit, teſtamentum aliud fabricare, aut praeter teſtatoris conſcientiam quicquam ([s] condere) addere, vel detrahere teſtamento priori, ſibi vel aliis aliud deſcribendo, ſeu fraudem [t] quamcunque aliam [u] committendo, contra teſtatoris praeſumpſerint voluntatem. Et ſi quos tantae fraudis reos [x] invenire contigerit, ipſos decrevimus tanquam falſarios puniendos.

Ut autem viris religioſis omnem evagandi materiam auferamus, quibus, omnibus caeteris [y] derelictis, ſolius Dei incumbit inhaerere miniſteriis; ſtatuimus, ut nullus religioſus in noſtra dioeceſi executionis onus aliqualiter in ſe ſuſcipiat abſque noſtra licentia ſpeciali. Si quis autem contra hanc prohibitionem noſtram venire praeſumpſerit; quod fecerit, [z] viribus careat, et ipſe nihilominus juxta [a]noſtram diſcretionem graviter puniatur.

In fine autem cujuſlibet teſtamenti hanc clauſulam adjici volumus generalem: Caetera omnia bona mea, ſive in rebus, ſive in manibus fuerint debitorum, in hoc teſtamento ([b] ſpecialiter) non expreſſa, volo, ut pro animae meae ſalute per manus executorum meorum in pios uſus diſtribuantur; et quod creditoribus meis per manus eorundem ſimiliter [c] ſit ſatisfactum.

[d] Si qui vero laicorum deceſſerint inteſtati, de bonis eorum per locorum ordinarios taliter praecipimus ordinari, ut pro anima defuncti in pios uſus totaliter erogentur.

Cap. LI. *Ut rectores per mediam Quadrageſimam decedentes, libere legare valeant fructus autumni ſequentis.*

Saepe contigit nonnullos eccleſiarum rectores vitam ducere ([e]tam) diſſolutam, ut, cum ad vitae finem pervenerint, non habeant in bonis, de quibus eccleſiarum ſuarum defectus tam in ornamentis, quam in domibus valeant reparari, vel creditoribus ſuis de eo ſatisfacere, quod ſibi debetur. Quapropter laudabilem noſtrae dioeceſis conſuetudinem approbantes, ſtatuimus, ut quilibet beneficiatus noſtrae dioeceſis, ſi die dominica [f] in media Quadrageſima quacunque hora vel poſtea deceſſerit, fructus beneficii ſui ſubſequentis autumni liberam legandi habeat poteſtatem; foeno, prato, ([g]paſtura) et ciſera de dominico eccleſiae duntaxat exceptis, quae cum ad annum ſequentem pertineant, ipſa futuro rectori ſtatuimus reſervari.

Et quoniam non eſt ferendus is, qui lucrum amplectitur, onus autem annexum contemnit; ſtatuimus, ut de [h]omnibus praedictis defectibus, ac etiam eccleſiae [i] oneribus ordinariis ([k] aut extraordinariis) uſque ad mediam Quadrageſimam ſequentem ([l]per) executores ſatisfaciant ad plenum.

Item ſtatuimus de quolibet, qui fructus [m] percepit autumnales ([n]ut) quandocunque ante tempus praedictum decedat, uſque ad illud ad omnia onera teneatur.

Si vero praedicto die ([o] dominico) vel poſt, quis inteſtatus decedat, omnia bona [p] inteſtati, et fructus ſequentis autumni in ſolutionem debitorum defuncti praedictorum, et defectuum ſuppletionem, ac in alios pios uſus juxta noſtrae diſcretionis arbitrium convertantur; ita quod circa ſuppletionem defectuum, per quantum tempus illud beneficium tenuerit, ratio habeatur.

Idem fiat, ſi ante praedictum tempus quemquam contigerit decedere inteſtatum, ut in utroque caſu teſtamenti et executorum faciamus ſuppleri defectum.

Ab iſto ſtatuto parochialium vicarios eccleſiarum duntaxat excipimus. Nam cum [q] ipſi ex virtute ſacramenti ([r] praeſtiti) perſonalem reſidentiam facere teneantur, congruum eſt, immo verius neceſſarium, ut fructus et obventiones vicariae ſuae protinus, et cum integritate percipiant, de quibus valeant ſuſtentari; idcirco de bonis defuncti vicarii, quae habuit tempore mortis, et debita ſua ſolvi praecipimus, et praedictos defectus ſuppleri, ratione temporis conſiderata.

[k] deeſt Spel. [l] deſunt Spel. [m] deeſt Spel. [n] *viſibilis* E. [o] deeſt Spel. [p] *obligatoria* Spel. [q] *plurimi* Spel. [r] deeſt E. [s] deeſt E. [t] *quamquam* E. [u] *committere* E. [x] *convenire* Spel. [y] *relictis* E. [z] *et* Spel. addit. [a] *noſtrae diſcretionis* Spel. [b] deeſt Spel. [c] *ſatisfaciat* E. [d] *ſi vero laici* E. [e] deeſt Spel. [f] *Quadrageſimae* Spel. [g] deeſt E. [h] *domibus* Spel. [i] *omnibus* Spel. [k] deſunt Spel. [l] deeſt Spel. [m] *accipit* E. [n] deeſt Spel. [o] deeſt E. [p] *teſtatoris* Spel. [q] *ipſius virtute* Spel. [r] deeſt E.

Praeterea ſtatuimus, quocunque tempore anni quis decedat, fructus terrarum, quas ſeminavit ſuperſtes, ſibi cadant, et in ſuos uſus integre convertantur; hoc excepto, ut ſi decedat ante terminum ſupra praedictum, ſumptus, quos defunctus impendit in terris excolendis et ſeminandis, ipſius executoribus allocentur; ſucceſſor vero, ſi quem capellanum ſtipendiarium invenerit, ante terminum [s] praenotatum, ſive poſt ipſum, ſi idoneus fuerit, uſque ad feſtum S. Michaelis proximo ſequentis, nullatenus amovere praeſumat; ſed ſub eiſdem conditionibus ipſum retineat, quibus idem capellanus convenerat cum defuncto.

Ne [t] igitur eccleſiarum vacantium terras jacere contingat incultas, ſtatuimus, ut per locorum decanos fideliter excolantur; ita quod idem decani a futuris [u] rectoribus ſumptus percipiant competentes, quos loci ordinarius moderetur, ſi aliter inter ſe convenire noluerint.

CAP. LII. *De mortuariis.*

Mortuariorum praeſtationem ex eo intelleximus ſalubriter ſumpſiſſe initium, quod decimis majoribus et minoribus, ac caeteris juribus parochialibus per ignorantiam non ſolutis, laeſis eccleſiis praeſtarentur, ut talis oblivio procedens ex incuria non ſolventis, poſſet ſaltem per hoc apud diſtrictum judicem excuſari. Et quanquam iſta proviſio eſſet [x] aliqualiter fructuoſa omnibus chriſtianis; quidam tamen ([y] vel) cauſam hujuſmodi praeſtationis ignorantes, vel, quod deterius eſt, de ſalute propria non curantes, ipſam mirabiliter ſubtraxerunt, ſuam miſeriam in poſteros tranſmittentes, qua ſe nituntur modernis temporibus excuſare, quod nec ipſi, nec majores eorum hanc praeſtationem ullo tempore agnoverint. O excuſatio miſera et infelix, quae dum ſit in peccatis, ſuos ducit ad interitum excuſantes! [z] Unde ſunt et alii, qui animae ſuae ſaluti provide conſulentes, velut devoti eccleſiae filii, praeſtationem ipſam agnoſcunt, ſicut majores eorum hactenus cognoverunt: ſicque [a] contingit in una parochia ſolvi ſecundum melius averium pro defunctis, et in alia penitus denegari.

Ut igitur a palea triticum ſeparemus, ſtatuendo praecipimus, ut in parochia, in qua talis ſolutio fieri conſuevit, nullus ab ea ſe valeat excuſare; ſed in eadem fiat praeſtatio uniformis, cum eadem ([b] eccleſia) non debeat diverſo jure cenſeri.

Parochianos ([c] vero) aliarum parochiarum monemus et hortamur in Domino, ut ſpiritum aſſumentes conſilii ſanioris, tam ſalubrem praeſtationem agnoſcant de caetero, et de ea ſatisfacere ſtudeant, ſicut caeteri in futurum. Videntur namque rabie nefanda moveri, qui ([d] de) male detentis Deo et eccleſiae ſatisfacere tunc non curant, quando quod debetur ([e] ſibi) nequeunt amplius retinere; ſed ipſius ſubibunt judicium, cui in hac parte injuriam intulerunt.

In parochiis vero, in quibus ſecundum melius averium dari hactenus conſuevit, illud legandi, donandi, aſſignandive in alios uſus, decedentibus omnibus interdicimus facultatem. In executores, ſeu alios quoſcunque detentores (niſi legitime moniti, ſatisfecerint Deo et eccleſiae de eodem) excommunicationis ſententiam praecipimus promulgari.

Item praecipimus, ſi ſint aliqui, qui ſecundum melius averium falſo et nequiter aſſerunt ([f] eſſe) ſuum, vel partem ipſius, ut per hoc eccleſiam ſuo jure valeant defraudare; quorum [ff] aſſertioni nullatenus eſt credendum, niſi prius de ſuo titulo fecerint plenam fidem.

Et [g] quia aliquando accidit, quod in bonis defuncti [h] plurima animalia inveniuntur, in quibus aliqui aſſerunt ſe habere partes, [i] ſic quod nullum eorum in totum [k] eſſet defuncti; ſtatuimus, quod quanquam verum fuerit, quod [l] affirmant; ſi [m] tamen, defuncti partibus computatis, partes collectae ad ſecundum melius ([n] averium) ſe extendant, illud eccleſiae liberetur; partiariis uni vel pluribus, pro partibus ſuis, ab executoribus defuncti primitus [o] ſatisfactio fiat.

Et [p] quoniam quidam ([q] domini) in diverſis parochiis diverſa domicilia poſſidentes, in eiſdem pro ſuae voluntatis libito ([r] aequaliter) commorantes, ſi in alterutra illarum parochiarum in fata decedant, dubitatur, an illi ([s] eccleſiae) infra cujus limites decederint, integraliter, vel alteri eccleſiae, pro indiviſo, mortuarium ipſius defuncti ſit praeſtandum; dubitationem hujus praeſentis ſynodi auctoritate enodantes, declaramus, quod illa eccleſia, ubi deceſſit, et viaticum recepit, mortuarium ſibi debitum integraliter percipiat. Quod ſi talis dominus in aliena parochia, ubi nullam terram poſſedit, decedat; tunc illi eccleſiae, ubi larem fovet tempore mortis, hujuſmodi mortuarium ſit integre praeſtandum.

Cum autem ([t] decedens) tanta [u] laboraverit paupertate, ut ſoluto eccleſiae, quod exigitur, aequivalens apud ſuperſtites nihil remaneat; praecipimus, quod, cum de hoc conſtiterit, nihil eo nomine exigatur, niſi quod relictum eccleſiae ſpecialiter invenitur.

CAP. LIII. ([o] *Regula) de decimis.*

O mira et ineffabilis charitas [p] Dei noſtri, qui licet in ſignum [q] univerſalis Domini, velut ille, cujus eſt terra et plenitudo ejus, etc. decimas et primitias ſibi reddi praecepit, non ſibi ſed ſacerdotibus [r] proficuas, ut illis ſint cibus, qui in domo ſua ſibi miniſtrent, juxta illud Malachiae prophetae: "Inferte omnem decimationem in horreum meum, ut ſit cibus in domo mea:" idem tamen omnium Dominus, fructuum cunctorum largitor, pro decima, quam recipere dignatus eſt, ipſam plene ſolventes quadruplici largitione remunerat beneficiorum ([s] abundantia) fructuum, ſanitate corporis, indulgentia peccatorum, et regni caeleſtis gratia praemiorum! Ne-

[s] *praenominatum* E. [t] *autem* E. [u] *executoribus* Spel. [x] *aequaliter* E. [y] deeſt E. [z] *verum etiam:* [a] *contigit, quod* Spel. [b] deeſt Spel. [c] deeſt Spel. [d] deeſt Spel. [e] deeſt E. [f] deeſt Spel. [ff] Melius *ipſorum.* [g] *quoniam* E. [h] *plura* Spel. [i] *ſicque ut* Spel. [k] *eſt* Spel. [l] *affirmatur* E. [m] *cum* E. [n] deeſt Spel. [o] *ſatisfactum* Spel. [p] *quia* E. [q] deeſt Spel. [r] deeſt E. [s] deeſt Spel. [t] deeſt Spel. [u] *laboraverint* Spel. [o] deeſt Spel. [p] *charitas veſtri quilibet in*—Spel. [q] *univerſale Domini* Spel. [r] *profuturis* Spel. [s] deeſt Spel.

mo igitur pro avaritia tot amittat beneficia, ſed quilibet decimas placabiles Deo exſolvat, ut ſint cibus illis, quibus ipſe pro ſuo cultu eas conceſſit; ne maledictionem incurrant, quam idem Dominus per os prophetae protulit in non ſolventes.

Quapropter eccleſiarum diſpendiis et animarum periculis occurrere cupientes, univerſis parochianis noſtris ſub divini [t] obteſtatione judicii praecipimus, ut de omnibus fructibus totiens, quotiens renovantur in anno, ſeu in annis, eccleſiis parochialibus perſolvere decimas integre non omittant, ſumptuum expenſis nequaquam deductis.

Et quia decimae debentur de omnibus, quae licite adquiruntur; praecipimus, quod nedum de ſegetibus decimae perſolvantur, verum etiam pomis, [u] praeſariis, ([x] arboribus) herbis hortorum, apibus, jumentis, animalibus, lana, lino, canabo, melle, columbariis, caſeo, butyro, piſcationibus, [y] pannagio, ſylvae caeduæ buſcis, meretis, foeno, herba prati venditi, paſtura vendita extraneis parochianis, niſi de animalibus ibidem paſcentibus, decima perſolvatur; locatione [z] boum facta extra parochiam locatoris; [a] furnis, venatione, molendinis, granariis abſque ſumptuum deductione. Sed et de fullonariis, velut de [b] negotiationis lucro, decimam ſolvi praecipimus; argentariis, metallariis, lapidicinis; de negotiationibus ([c] et) artificiis, et de inſtauro eccleſiae; contraria conſuetudine non obſtante; ac de omnibus aliis, quae ſecundum diverſitatem locorum modis variis renovantur in anno; [d] nec pecunia recipiatur, ſi eccleſia in hoc laedatur, ſed mater ipſa de decima ſatisfiat; conſuetudine contraria non obſtante.

Quia vero aliqui, ut audivimus, [e] ut defraudent eccleſiam jure ſuo, aſſerunt partem prati pro decima foeni eccleſiae [f] fuiſſe antiquitus aſſignatam; niſi hoc probaverint evidenter, ipſos in ſua aſſertione decrevimus nullatenus audiendos.

([g] Audivimus) inſuper, quod in quibuſdam locis conſuetudo peſſima inolevit; ſcilicet, quod quidam laici integre ſolvere decimas contradicunt, niſi prius ſibi vel ſuis a rectoribus eccleſiarum convivia praeparentur, chirothecae, ſeu quicquam aliud, [h] quod pro cuſtodia decimae ſuis [i] dentur ſervientibus. Nos vero hanc conſuetudinem, velut corruptelam, ac [k] juri contrariam, decrevimus extirpandam, inhibentes ſub poena excommunicationis, ne tale quid exigatur amplius, ſeu praeſtetur; ſed eccleſiarum rectores ſuos parochianos per eccleſiaſticam compellant cenſuram ad praeſtationem debitam decimarum; praedicta conſuetudine, vel aliqua conſimili non obſtante.

Ad hoc, quia propter appulſiones pecorum ad diverſarum parochiarum paſturam, plures et quaſi inextricabiles quaeſtiones inter eccleſiarum rectores [l] ſaepius oriuntur; nos, qui in lenitate pacis quieſcimus, dum [m] ſubditorum paci proſpicimus, pariter [n] et quieti, ſic ſtatuimus ([o] in hac parte) quod ſi oves a tempore tonſionis uſque ad feſtum S. Martini in parochia una depaſcantur et [p] cubent; tunc [q] decima lanae, caſei, et butyri eccleſiae illius parochiae perſolvatur plene pro eodem tempore, quanquam poſtea amoveantur, et alibi tondeantur: vulgariter enim dicitur, quod ante feſtum ſupradictum tantum crevit lana, quantum creſcit anno eodem.

Et ne rector de decima ([r] lanae) per amotionem ovium defraudetur, praecipimus, quod priuſquam oves amoveantur a paſcuis, rectori ſufficienter caveatur de ſolvendo dictam decimam, [s] cum tempus [t] adveniat tonſionis. Si vero oves a feſto S. Martini uſque ad feſtum purificationis [u] beatae Mariae virginis, in una parochia commorentur, decima agnorum illi eccleſiae perſolvatur; ſalva decima lanae alteri rectori, a cujus parochia amotae fuerint, ([x] in) forma, qua diximus. Quod ſi a tempore tonſionis uſque ad feſtum S. Martini ad paſcua diverſa transferentur, quaelibet eccleſia pro rata temporis decimam percipiat earundem; ita quod, ſi in una parochia cubent, et paſcantur ibidem per xx. dies, vel citra morentur et non amplius, tam ([y] brevis temporis in rata minime computentur. Decima vero caſei, ſeu lactis vaccarum et caprarum, ſi in una parochia cubent et paſcantur, ibi plene ſolvatur; alioquin inter rectores pro rata) temporis dividatur. Pullorum vero et equorum, vitulorum, et hoedorum, habita ratione ad loca diverſa, ubi gignuntur, eduntur, et nutriuntur, et ad moram, quam [z] traxerint in eiſdem, inter rectores decima partiatur. Cum quis vero poſt feſtum S. Martini oves occiderit, vel [a] alio fortuito caſu moriantur, de decima vellerum eccleſiae ſatisfiat. Si autem oves extraneae in alicujus parochia tondeantur, idem rector decimam lanae conſervet, donec ſibi conſtiterit [b] alibi fuiſſe pro decima ſatisfactum.

Et quia inter rectores eccleſiarum, et ſuos parochianos contentiones ſaepe oriuntur, eo quod [c] nonnunquam in dubium revocatur, quid et quantum dari debeat pro decima, quando ([d] lac) propter vaccarum vel ovium paucitatem, ut caſeus inde fieri non ſufficiat; et ([e] quando) ſimiliter propter modicitatem vitulorum, agnorum, hoedorum, pullorum, porcellorum, aucarum, vellerum, certa decima dari non poteſt, cum decem capita minime inveniantur; nos certam regulam ſuper his tradere cupientes (cum hoc locorum conſuetudini relinquere potius eſſet litium augere materiam, quam auferre) [f] conſuetudine per negationem in dubium revocata, ſtatuimus, quod pro quolibet agno, hoedo, et porcello infra numerum ſeptenarium, detur pro decima, unus quadrans; [g] ſi vero fuerint ſeptem, pro decima detur unus, et in ſequenti anno, quod [h] defecit de denario numero, in ſolutione decimae allocetur; ([i] vel) pro quolibet vitulo infra praedictum

[t] *teſtatione* Spel. [u] *praeſariis:* ita MS. Forte *roſariis* legendum. Spel. *preſſoribus.* [x] deeſt E. [y] *pannagiis, ſilvis caeduis, ruſcis, foeno,—prato vendito* Spel. [z] *bonum* Spel. [a] *firmis* E. [b] *negotio* E. [c] deeſt Spel. [d] Spel. ita legit: *Nec pro decima ſatisfaciant, conſuetudine non obſtante.* [e] *etiam* Spel. pro *ut defraudent.* [f] *eſſe* E. [g] deeſt Spel. [h] *quaſi* Spel. [i] *debentur* Spel. [k] *a jure* Spel. [l] *ſaepe* E. [m] *ſubditos pati perſpicimus* Spel. [n] *ut inquieti* Spel. [o] deſunt Spel. [p] *incumbent* Spel. [q] *de* Spel. addit. [r] deeſt Spel. [s] *lanae* Spel. addit. [t] *venerit* Spel. [u] Stae. E. [x] deeſt Spel. [y] deſunt Spel. [z] *contraxerunt* Spel. [a] *alias* E. [b] *alii* E. [c] *nunquam* Spel. [d] deeſt Spel. [e] deeſt Spel. [f] *conſuetudinem per negotiationem in dubium revocatam* Spel. [g] *et ſi* E. [h] *defecerit* E. [i] deeſt E.

numerum detur obolus. [k] Si vero tot fuerint, pro decima detur unus, et ſicut in caſu priori fiat allocatio; pro pullo vero detur denarius. Si vero fuerint ſeptem ([l] detur unus ſub forma conſimili. Si ſeptem) aucae, pro decima detur una. Alioquin uſque in annum ſequentem decimae ſolutio differatur. Item pro lacte cujuſlibet vaccae, caſeo deficiente, detur denarius. ([m] Item) pro lacte ovis matricis quadrans, pro lacte caprae obolus.

Ad haec, quia intelleximus, quod quidam molendina habentes in minutis particulis, quaſi granorum pugillis, et totiens quaſi ſingulis diebus, decimas de molendinis [n] exſolvunt; unde evenit, quod graviter in hoc eccleſia laeditur, eo quod non patiuntur rectores ibi habere ciſtas ad ſuas decimas colligendas; nos ſane conſiderantes, particularem ſolutionem et exactionem non minima habere incommoda, ſtatuimus, quod in calendis cujuſlibet menſis de decima molendinorum de caetero ſatisfiat; vel ſaltem, quod rectores habere ciſtas inibi permittantur, in qua decima [o] reponatur, quam, cum ipſis placuerit, libere valeant aſportare.

Item, quia quidam lac purum pro decima lactis (quod conſuevit in caſeo decimari, ſicut hactenus eſt obſervatum in noſtra dioeceſi de conſuetudine approbata) ad eccleſiam deferunt malitioſe; et quod ſcelerius eſt, non invenientes ibi ([p] aliquem) qui illud recipiat, [q] in contumeliam Dei et eccleſiae coram altari projiciunt: quidam vero non ſinunt rectores decimas libere colligere et aſportare, ſed equos et boves ſuos, et ſubjugatos capiunt et imparcant, et decimas ipſas depaſcunt propriis animalibus et alienis; quidam ([r] autem) decimas ſuas ſubtrahunt fraudulenter, vel in odium rectorum deteriorant ſcienter.

Quidam ([r] etiam) magnates, nedum rectores [s] in decimis percipiendis, ſed ([t] etiam) jam receptis fraudare conantes, nonnunquam ſuos tenentes, ([t] ſed) plerumque alienos [u] per minas impediunt et terrores, modo clam, modo palam, ne a rectoribus decimas ſuas audeant comparare; ut per hoc rectores emptores minime invenientes, ipſis magnatibus duntaxat pro vili pretio decimas ſuas vendere compellant, aut alias damnificentur: alii [x] ſequeſtra noſtra, et etiam archidiaconorum ([y] noſtrorum) in decimis interpoſita ([y] frangere et) infringere non formidant; alii etiam beneficiis eccleſiaſticis abſque ([y] canonica) inſtitutione per ſecularem potentiam ſe intrudentes, vel procurantes intrudi, decimas non ſuas violenter aſportant, ſeu faciunt aſportari: nos omnes hujuſmodi [z] moleſtatores, complices, et fautores eorum auctoritate [a] Dei Patris omnipotentis, et beati Petri principis apoſtolorum, patroni noſtri ([b] et) approbatione praeſentis ſynodi ſacroſanctae excommunicamus, donec pro commiſſis ſatisfactionem praeſtiterint competentem. Dictos ([b] vero) intruſores (qui, quod per judicis officium petere debebant, invadere praeſumpſerint) praeter dictam excommunicationis ſententiam (quam ipſos incurrere volumus ipſo facto) poenis in ſacris canonibus, et praecipue in concilio Octoboni, quondam legati in Anglia, contra tranſgreſſores editis et ſtatutis, [c] decernimus ſubjacere.

CAP. LIV. *De oblationibus.*

Quoniam oblationes fidelium non ſolum a conſtitutionibus ſanctorum patrum, ſed a lege divina [d] ſumpſere originem, ad quarum [e] praeſtationem parochianus quilibet obligatur; ſtatuimus, quod omnis adultus, viz. quatuordecim annorum, quater in anno; [f] in die natalis Domini, Paſchae, feſti ſancti loci, et feſti dedicationis eccleſiae ſuae parochiae, vel feſti Omnium Sanctorum (ſi talis alicubi vigeat conſuetudo) eccleſiam ſuam parochialem ſuis oblationibus veneretur, niſi fuerit parochianus alicujus capellae a matrice eccleſia dependentis, cui capellae a ſuis parochianis ſimile ſtatuimus impendi honorem. Statuimus inſuper, quod obventiones et oblationes, quas fieri [g] contigerit in capellis, ubi matrix eccleſia religioſis eſt appropriata perſonis, non ipſis religioſis cedant, ſed vicariis duntaxat inibi canonice inſtitutis.

Quia vero eccleſia Exonii mater eſt omnium eccleſiarum ([h] noſtrae) dioeceſis, omnibus parochianis noſtris per preſbyteros parochiales ſolicite praecipimus ſuaderi, ut in ſignum debitae ſubjectionis oblationes ſuas pentecoſtales ad eccleſiam [i] antedictam deferant, vel ſaltem per ſuos preſbyteros parochiales tranſmittant. Ut autem ad [k] id eorum corda cautius et facilius inducantur, ipſis [l] parochialibus preſbyteris ([m] diſtricte praecipimus) ut indulgentias benefactoribus eccleſiae ([m] praedictae) conceſſas, per tres ([m] dominicas) dies ante feſtum Pentecoſtes proximas et ſolennes ſuis parochianis exponant; oblationes, quas fieri contigerit, recipiant; et ipſas ſecum deferant ad locum, ubi proceſſiones pentecoſtales ([m] pariter) conveniunt, una cum propriis oblationibus, ad quas ex more ([n] tenentur) collectori ([n] fide) ad haec data, integre reſtitutis [o].

De ſtatu et regularibus obſervantiis religioſorum ad praeſens aliquid decernere, ſeu definire, nobis videtur ſupervacaneum, et oneroſum, potius quam fructuoſum. Per regulas etenim, quas profitentur, [p] item inſuper per ſanctorum patrum decreta, ([q] et per) concilii domini Octoboni, quondam legati in Anglia, conſtituta provincialia, et correctiones, quas facimus circa perſonas eorum in viſitationibus noſtris quaſi ſingulis annis, ſatis poterint informari, qualiter in ordine ſuo, et obſervantia regulari, quilibet debebat converſari.

Quae autem in praeſenti ſynodo ſunt ſalubriter inſtituta, ab omnibus ſubditis noſtris praecipimus obſervari inviolabiliter; nobis vel officiali noſtro [r] interpretatione ſuper dubiis, ſi emerſerint, reſervata.

[k] *Et ſi* Spel. [l] deſunt Spel. [m] deeſt E. [n] *exſolverent* Spel. [o] *ponatur* E. [p] deeſt Spel. [q] *ad* E. [r] deſunt Spel. [s] *de* E. [t] deſunt Spel. [u] *et* Spel. addit. [x] *ſequeſtrationem* Spel. [y] deſunt Spel. [z] *malefactores* Spel. [a] *Domini* Spel. [b] deſunt Spel. [c] *decrevimus* Spel. [d] *ſumpſerunt initium* E. [e] *praeſentationem* Spel. [f] *die ſcil.* E. [g] *contingit* E. [h] deeſt Spel. [i] *dictam* E. [k] *ad ipſorum corda* Spel. [l] *parochianis* Spel. [m] deſunt Spel. [n] deſunt E. [o] *et fideliter reddatur* E. [p] *inſuper ſanctorum* Spel. [q] deſunt Spel. [r] *metropolitano* Spel.

De

CAP. LV. *De ſententiis excommunicationum.*

Ut autem ſubditorum noſtrorum ſaluti cautius proſpiciamus, ne excommunicationum ſententias per ignorantiam incurrant aliqualiter ipſo facto latas, excommunicationum ſententias [s] tam in Oxon. concilio per dominum Stephanum, quondam Cantuar. archiepiſcopum, quam in concilio Londonienſi per dominum Octobonum, quondam legatum in Anglia, praeſenti ſynodo duximus inſerendas.

In Oxonienſi concilio excommunicantur omnes illi, qui malitioſe eccleſias ſuo jure privare praeſumunt; aut per malitiam libertates earundem infringere vel perturbare [t] intendunt, et ad uſus proprios retinere.

Item omnes illi, qui pacem et tranquillitatem domini regis et regni injurioſe perturbare praeſumunt, et qui jura domini regis retinere [u] contendunt.

Item omnes illi, qui ſcienter et prudenter falſum perhibent teſtimonium, vel perhiberi procurant; vel etiam qui tales teſtes ſcienter producunt, vel ſubornant in cauſa matrimoniali, ubi ſcil. agitur [x] de matrimonio, vel ubi agitur [y] de alicujus exhaeredatione.

Item advocati omnes, qui in cauſis matrimonialibus malitioſe exceptiones [z] opponunt, vel [z] opponi procurant, ne matrimonia verum et debitum ſortiantur effectum, vel contra juſtitiam ([a] cauſae) diutius ſuſpendantur.

Item omnes illi, qui [b] gratia lucri, vel ([c] favoris et) odii, vel quacunque aliqua de cauſa crimen imponunt alicui, cum infamatus non ſit apud bonos et graves, ut ſic purgatio ei indicatur, vel [d] alias gravetur.

Item omnes illi, qui, vacante eccleſia, malitioſe opponunt, vel opponi [e] faciunt patronatus quaeſtionem, ut ſic verum patronum illius eccleſiae illa vice [f] defraudent.

Item omnes illi, qui gratia lucri, [g] odii, vel [h] favoris contemnunt exequi [i] mandata domini regis contra excommunicatos, [k] claves eccleſiae contemnentes.

In concilio London. excommunicantur omnes illi, qui aliquem ad eccleſiam, [l] coemeterium, vel clauſtrum confugientem, inde [m] abſtrahunt violenter; vel ei victum neceſſarium prohibent exhiberi; vel qui res alienas in locis praedictis depoſitas violenter [n] aſportaverint, vel aſportari fecerint; aut abſtractionem, prohibitionem, vel [o] aſportationem factam ſuo nomine, vel a familiaribus ſuis, ratam habuerint; aut abſtrahentibus, ([p] prohibentibus) vel aſportantibus publice [q] exhibuerint, vel occulte, auxilium, vel ([r] conſilium, et) conſenſum.

Item omnes illi, qui de domibus, maneriis, vel grangiis, vel aliis locis ad archiepiſcopos, [s] epiſcopos, vel alias perſonas eccleſiaſticas, vel ad ipſas eccleſias [t] pertinentibus, praeter dominorum voluntatem, vel cuſtodum rerum earum, [u] conſumere, vel auferre, aut tractare praeſumant; nec, donec ſatisfecerint, abſolvantur.

Item omnes illi, qui, pro impedimento [x] paci vel compoſitioni litigantium objiciendo, quicquam receperint, donec [y] reſtituant ſic receptum donatori.

Item, excommunicati ſunt ab [z] archiepiſcopis et epiſcopis Angliae omnes illi, qui veniunt aut faciunt contra novam chartam: quae ſententia per ſedem apoſtolicam pluries confirmata eſt.

Has excommunicationum ſententias, ſic [a] proinde promulgatas; necnon et noſtras, quas ſuprà criminoſos tulimus et rebelles, prima dominica ([b] in) Adventu Domini, dominica in Septuageſima, et dominica proxima ante feſtum beati Petri, ([c] quod dicitur) ad vincula, intra miſſarum ſolennia, cum major aderit ([d] cleri et) populi multitudo, candelis accenſis, pulſatis campanis, in ſingulis eccleſiis parochialibus noſtrae ([e] Exon.) dioeceſis, per locorum preſbyteros, et per decanum chriſtianitatis Exonii, in praedicto feſto beati Petri [f] in cathedrali eccleſia Exon. praecipimus ([g] publice et) ſolenniter publicari.

Ne autem per [h] temporis lapſum praeſentium ſtatutorum depereat memoria, ſed recens omni tempore habeatur; praecipimus, quod in quolibet archidiaconatu, in proximis capitulis ante feſtum S. Michaelis, et poſt Paſcha celebrand. ([i] praeſens) ſynodus ſingulis annis ſolenniter publicetur: eccleſiarum rectoribus et vicariis nihilominus praecipientes, ut citra feſtum S. Michaelis in eccleſiis ſuis, ſicut [k] praediximus, ipſam habeant ſcriptam; et tam ipſi, quam caeteri ſacerdotes parochiales totiens [l] illam reſpiciant et revolvant, donec quaſi cordetenus eam intelligant, et ſciant pandendam laicis ([m] et) facilius exponere ([n] in vulgari) ut ea, quae [o] in praeſenti ſynodo pro communi utilitate ſtatuimus, tam praelati, quam ſubditi ſciant, et valeant obſervare. Quibus ea obſervantibus ſalus ſit, et vita aeterna in Chriſto Jeſu Domino noſtro per infinita ſecula ſeculorum. Data Exonii xvi. cal. Maii, feria quarta poſt dominicam, qua cantatur, " Quaſi modo geniti [p], " anno Domini M.CC.LXXXVII. et conſecrationis noſtrae ſeptimo. [Hic deſinit cod. MS. Exon.]

Modus exigendi confeſſiones, poenitentiaſque injungendi, ab eodem reverendo patre Petro, epiſcopo Exonienſi, ſacerdotibus ſuae dioeceſis ad obſervandum impoſitus; etiam ſub poena, ut mox hic infra, atque demum in fine patebit. Summulam autem vocat ille in proemio altero poſt incoeptivum paragrapho; et videtur eadem eſſe, de qua cavit in 20. cap. ſuae ſynodi his verbis: " Praecipimus, quod quilibet, cui parochialis eccleſiae regimen incumbit, quandam ſummulam plurimum utilem, immo verius neceſſariam, a diverſis tractatibus extractam ſub compendio:"

[s] *tam Oxonienſis concilii* Spel. [t] *praeſumant* Spel. [u] *extendunt* Spel. [x] *contra matrimonium* E. [y] *ad — exhaeredationem* E. [z] *appo—* Spel. [a] deeſt E. [b] *cauſa* E. [c] deſunt E. [d] *alio modo* E. [e] *procurant* E. [f] *fraudent* E. [g] *vel* E. addit. [h] *alias* E. [i] *mandatum* E. [k] *eccleſiae mandata* Spel. [l] *vel* E. addit. [m] *ſubtrahunt* E. [n] *aſportarunt* E. [o] *abſtractionem* E. [p] deeſt E. [q] *praebuerint* E. [r] deſunt E. [s] *vel* E. addit. [t] *pertinentes* Spel. [u] *ſumere* E. [x] *pacis vel co . . . tionem* Spel. [y] *reſtituerint* E. [z] *archiepiſcopo Angliae* Spel. [a] *proinde vulgatas* Spel. [b] deeſt E. [c] deſunt Spel. [d] deſunt E. [e] deeſt Spel. [f] *cathedralis eccleſiae Exonii* Spel. [g] deſunt Spel. [h] *tempus elapſum ſtatutorum* Spel. [i] deeſt Spel. [k] *ſupra diximus* E. [l] *quotiens* Spel. addit. [m] deeſt Spel. [n] deſunt E. [o] *de* Spel. pro *in*. [p] Spel. addit *ſcz. officium*.

pendio:" quae ſummula ſub eiſdem verbis incipit: "Quilibet et praeſentem ſynodum circa feſtum Michaelis habeant ſcriptam, et ipſam ſane intelligant, ac ea utantur ſub poena unius marcae loci archidiacono applicandae. Quod ſi archidiaconus remiſerit," etc. Vide ſynodum praecedentem, cui immediate ſubjungitur in MS. "haec ſummula, ſynodi poenis denuo indicens."

[Hic incipit codex MS. eccleſiae Exon.]

"Altiſſimus de terra creavit medicinam." Ecclus. xxxviii. Iſte eſt altiſſimus, de quo canit eccleſia, dicens: "Tu ſolus altiſſimus, Jeſu Chriſte:" et iſte eſt medicus, de quo in Pſalmo dicitur: "Miſerere mei, Domine, quoniam infirmus ſum; ſana me, Domine," ([q] etc.) Et ([r] ecce) ſi aliqui vulnerati ([r] ſunt) corporaliter, multum deſiderant habere medicum; ([r] ſed) ut dicit Origines, "[s] quoties quis peccat, anima toties vulneratur. Et beatus Ambroſius dicit, "quod nullus dolor major, quam hic, qui mucrone peccati conſcientias vulnerat." Sed dicet forte aliquis: "Quomodo poterit hoc eſſe, quia ego non ſentio hujuſmodi vulnera?" Ad haec reſpondit Origines, et dicit: "Quando volunt medici incidere aliquos, vel urere, dant eis bibere [t] aliquem potum, qui facit eos profunde dormire, ita quod amentes fiant, et ſic non ſentiant." Sic [u] nos amentes effecti propter cupiditates terrenas, quae nos reddunt inſenſatos, ita quod non ſentimus, quanta ſunt vulnera animae; et propter haec quaerendus eſt Chriſtus, qui eſt altiſſimus medicus; quia non eſt opus valentibus, ſed male ſe habentibus medico. De iſto medico dicit Ambroſius: "Audite me, terreni homines; inveni medicum, qui habitat in caelis, et in terris parat medicinam: nihil poteſt ſanare vulnera mea, niſi ille, qui ſua non ſentit." Chriſtus ergo medicus eſt altiſſimus, et dat dimiſſionem in contritione, [x] medicinam laxativam in confeſſione; diaetam injungit in obſervatione jejuniorum; balneum praecipit in lachrymarum effuſione; phlebotomiam injungit in paſſionis Chriſti recordatione. Sed quid eſt medicina? utique poenitentia, de qua dicit Auguſtinus: "Poenitentia non ſolum praeteritum vulnus curat ([y] jejunio, ſed) animam ultra a peccato vulnerari non ſinit." Sed aliqui dicunt: "Inveniemus miſericordiam, et in fine poenitebimus:" quia dicit Dominus: "Nolo mortem peccatoris [z]:" Contra ([a] quos) dicit Auguſtinus ſic: "Nullus debet ſpe miſericordiae in ſuis peccatis diutius remanere, ſicut nec debet ſibi vulnus procurare cauſa curationis futurae; quia qui peccatori veniam promittit, diem craſtinum non promittit."

Ex praedictis ergo patet, quod Pater, et Filius, et Spiritus Sanctus trinus et unus medicus eſt, quam trinitatem offendit peccator per peccatum. Peccatum vero morbus eſt; poenitentia eſt medicina, quae per tres ſui partes; ſcil. contritionem, et confeſſionem, et ſatisfactionem, mitigat iram trinitatis, quam peccando offendit peccator.

Haec [b] ergo ego Petrus, Exonienſis preſbyter, intime conſiderans, et inſufficientia preſbyterorum [c] ſecularium confeſſiones audientium compatiens, quorum ignorantiam, proh dolor! ſaepiſſime ſim expertus; praeſentem ſummulam eiſdem aſſigno, ut eam ſciant ad utilitatem ſuam et confitentium. Cum autem ſatisfacere debeat delinquens, non ſecundum arbitrium proprium, ſed potius ad arbitrium ejus, contra quem deliquit; miſericordius volens agere nobiſcum Dominus, ſacerdotem ([d] quaſi judicem) poſuit inter ſeipſum et nos, cujus in hoc arbitrium debemus ſequi, quem quidem ad noſtram partem potius [e] voluit declinare, tanquam infirmitate circundatum, et propter hoc ſcientem compati his, qui ignorant ([f] et errant. Sed) ut iſte ſciat, quid nobis injungere debeat; nos inde omnia debemus confiteri, quia noſtras non poteſt per ſe conſcientias intueri. Et quoniam ad tranſgreſſionem decem [g] mandatorum tota reduci poteſt criminum multitudo, dicta mandata ſcire tenentur poenitentes, et poenitentias injungens; [h] et ſunt haec.

Non adorabis deos alienos; ſed Dominum Deum tuum adorabis, et illi ſoli ſervies.

Non aſſumes nomen Dei tui in vanum.

Memento, ut diem ſabbati [i] ſanctifices.

Honora patrem tuum et matrem tuam.

Non occides.

Non moechaberis.

Non furtum facies.

Non loqueris contra proximum tuum falſum teſtimonium.

Non concupiſces domum proximi tui.

Non deſiderabis uxorem [k] proximi tui, non ſervum, non ancillam, non bovem, non aſinum, nec omnia, quae illius ſunt.

Recurrat igitur poenitens ad primum ([l] mandatum) et ſolicite videat in ſeipſo, ſi tranſgreſſus fuerit ([m] illud.) An ſcil. cultum ſoli Deo debitum, daemoniis, vel [n] aliis creaturis exhibuerit; ſcil. faciendo praeſtigia, id eſt, recurrendo ad conjurationes, ſicut ſolet fieri pro furto, in gladio, in pelvi, et in nominibus ſcriptis et incluſis in luto, et impoſitis in aqua benedicta, et ſimilia; vel recurrendo ad auguria [o] ſortiarii, vel ſi ſortiariis pro talibus conſuluerit, et daemonibus ſacrificaverit, i. divinationes vel ſortilegium fecerit, ſicut faciunt quidam miſeri pro mulieribus, quas amant fatue.

Deinde videat, ſi tranſgreſſus fuerit ſecundum mandatum, quod ([p] eſt) "Non aſſumes nomen Dei ([p] tui) in vanum;" ut ſi forte aliquo modo vacillaverit in fide, vel titubaverit. Et debent doceri ſimplices (quia forte non poſſunt ſcire omnia, quae credi debent) quod habeant apud ſe ſtabile cor et fixum; ſcil. quod credant, ſicut credit eccleſia: vel ſi non fecerint, et opera chriſtiana faciant; quia, ſecundum Auguſtinum, "non ſufficit, quod nomen Chriſti accepiſti, ſi opera chriſtiana non feciſti." Hortamur vos, ne

[q] deſunt E. [r] deſunt Spel. [s] *Anima quotiens, totiens vulneratur* Spel. [t] *aliquid, quod potum facit* Spel. [u] *et* Spel. pro *nos.* [x] *laxati; nam medicinam in* Spel. [y] *imo* E. [z] *etc.* E. addit. [a] deeſt E. [b] *igitur* E. [c] *ſacrorum* Spel. [d] deſunt Spel. [e] *volumus* E. [f] deſunt Spel. [g] Spel. addit *dictorum.* [h] *ſunt autem haec* E. [i] *obſerves, itaque* E. addit. [k] *ejus* Spel. [l] deeſt E. [m] deeſt Spel. [n] *alii creaturae* E. [o] *ſorciariae* E. [p] deſunt Spel.

in

in vacuum gratiam Dei accipiatis. Videat etiam, ſi perjuraverit nomen Dei in ſcriptis ſacroſanctis, vel tactis, ſicut ſaepe fit aſſiſis, et ibi doceantur mala perjurii; vel ſi juraverit ſine cauſa, maxime nominando caput vel caetera membra Chriſti; et haec ex conſuetudine, contra conſilium Salomonis dicentis: "Jurationi non aſſueſcas os tuum," etc. Videat etiam ſi tranſgreſſus fuerit, quod fide data [q] promiſit.

Deinde videat, ſi tranſgreſſus fuerit tertium mandatum, quod eſt, "Memento, ut diem ſabbati ſerves;" non faciendo in ea opera ſervilia, vel peccata, quae maxime ſunt ſervilia; ſcil. diebus dominicis, et ſolennitatibus ſanctorum. Tria vero praecedentia mandata, ſcil. jam dicta, Deo debita ſunt; ſeptem ſequentia ad proximum referuntur.

([r] De quarto mandato.)

Quarto conſiderandum eſt, ſi tranſgreſſus fuerit quartum mandatum, quod eſt, "Honora patrem tuum et matrem tuam," etc. Quod non ſolum de patre carnali, ſed de ſpirituali intelligendum eſt; ſive parentibus, hoc eſt, de patre et matre in ipſos manus injiciendo, ſive verbis probroſis, ſive operibus injurias eis irrogando; vel forte ſi fuerint pauperes, ſi non ſubvenerit eis eleemoſynis ſecundum poſſe ſuum rationabile; aut ſi ſint mortui, [s] et orationibus ([t] egeant) ([u] vel) ſi non fecerit orare pro eis. Non tamen injungat ſacerdos miſſas a ſe faciendas, vel a ſuo ſocio, qui tale beneficium reddat ei.

([u] De quinto mandato.)

Deinde videndum eſt, quod ſi tranſgreſſus fuerit quintum mandatum, quod eſt, "Non occides;" ſive manu occidendo ([u] vel) vulnerando, vel conſilium, vel auxilium his [x] praeſtando, vel [y] praecipiendo; vel voluntarie, ſcil. ([z] occidendo, vel) odiendo uſque ad mortem; quia qui odit fratrem ſuum, homicida eſt: vel ſubſidium neceſſarium ſubtrahendo, quia ſi non paveris, occidiſti; vel ſpiritualiter, vel pravum actionis, ſive locutionis exemplum.

([z] De ſexto mandato.)

Sexto videndum eſt, an violaverit ſextum mandatum, quod eſt, "Non moechaberis;" ſive adulterando, ſive fornicando, ſive contra naturalem uſum, carnem ſuam polluendo, ſive inceſtum committendo: nomine enim moechiae omnis illicitus concubitus prohibetur. Sed de hoc inferius plenius dicetur.

([z] De ſeptimo mandato.)

Deinde videndum eſt, ſi tranſgreſſus fuerit ſeptimum mandatum, quod eſt, "Non furtum facies;" ſive occulte ſubtrahendo aliena, ſive per rapinam vel extortionem, ſicut faciunt mali domini, ſive per fraudem aliquem circumveniendo, vel defraudando; ſive uſurando, carius ſcil. propter terminum vendendo; ſive inveniendo, et non reddendo; quia ſi quid inveniſti, et non reddidiſti, rapuiſti: ſive in pondere, [a] ſive in numero, vel menſura fraudando; ſive decimas, vel alia debita non reddendo.

([b] De octavo mandato.)

([c] Octavo videndum eſt, an violaverit) octavum mandatum, "Non loqueris contra proximum tuum falſum teſtimonium;" ſcil. falſum deponendo in judicio, et maxime in cauſis matrimonialibus, et ubi agitur [cc] de morte alicujus, vel exhaeredatione.

([d] De nono mandato.)

Deinde videndum eſt, ſi tranſgreſſus fuerit nonum mandatum, quod eſt, "Non concupiſces domum proximi tui," etc. quod non ſolum auferre, ſed et concupiſcere, mortale eſt. Dum tamen concupiſcit quis, quod injuſte auferret, ſi facultatem et poteſtatem haberet, et ſi impune ſe crederet hoc facturum.

([d] De decimo mandato.)

Poſtea videndum, ſi tranſgreſſus fuerit decimum mandatum, quod eſt, "Non concupiſces uxorem proximi tui;" quia ille non ſolum moechatur, qui opere hoc facit; ſed etiam qui voluntati ſuae rationis conſentit ad hoc faciendum: quia, ſicut dicit Dominus in evangelio, "qui viderit mulierem ad concupiſcendam eam, jam moechatus eſt [e] in corde ſuo." Differt autem hoc decimum mandatum a proximo mandato, ubi prohibetur concupiſcentia habendi in poſſeſſionem. In hoc quidem decimo mandato prohibetur concupiſcentia, quoad uſum: unde ſi uxorem vel ſervum quis concupiſceret in poſſeſſionem vel damnum, pertinet hoc ad nonum mandatum; ſi vero ad uſum ſolummodo, ad decimum pertinere credatur.

Et quia non melius manifeſtatur arbor vitiorum ramis onuſta, quam cum radix [f] iſta detegitur; ad radices aeſtimo recurrendum. Sunt autem radices ſeptem criminalia ([g] peccata) quae frequenter exponi populo conſueverunt.

Prima quidem radix eſt ſuperbia, a qua ſcil. duxit originem tota progenies impia vitiorum. Hujus ergo radicis ſpecies ſic notari poſſunt ſine praejudicio melioris ſententiae; viz. prima inobedientia; ſcil. quando peccator contemnit Dei praecepta, vel facit prohibita. Secunda ſpecies eſt jactantia; ſcil. quando peccator dicit vel proponit ſe habere bonum a ſe, quod aliunde habet; vel dicit ſe habere malum ab alio, quod a ſeipſo habet. Tertia eſt hypocriſis; ſcil. quando homo ſe fingit habere bonum, quod non habet; vel occultat malum, quod habet, ut videatur bonus. Quarta eſt contemptus [h]; quando ([i] ſcil.) miſer homo minuit vel deprimit bonum proximi ſui, ut melior illo, vel ſaltem bonus appareat. Quinta

[q] *promiſerit* E. [r] deſunt Spel. [s] *ſi non ſubvenerit eis eleemoſynis* E. addit. [t] deeſt E. [u] deſunt Spel. [x] *parando* E. [y] *recipiendo* Spel [z] deſunt Spel. [a] *vel* E. [b] deſunt Spel. [c] *Si tranſgreſſus fuerit* E. [cc] *ad mortem — exhaeredationem* Spel. [d] deſunt Spel. [e] *eam* E. addit. [f] *ipſa* E. [g] deeſt Spel. [h] *proximi* Spel. addit. [i] deeſt Spel.

eſt

5

eſt arrogantia; quando ſcil. peccator malum, ([k] quod) habet, aliorum malis majoribus comparat, ut [l] ſuum minus appareat. Sexta eſt impudentia; cum ſcil. [m] peccator non erubeſcit de malo manifeſto, quod habet. Septima elatio; quando ſcil. quis oſtendit ſe, et gloriatur de malo, quod fecit.

Habet autem ſuperbia materiam multiplicem; ſcil. bona naturalia; quando ſcil. homo ſuperbit ex bonis naturalibus, quae habet; ut ex fortitudine, ſi eſt fortis homo; ex ingenio, ſi ([n] eſt) boni ingenii; ex ſpecie, ſi eſt pulcher; ex facundia, ſi ſit [o] homo eloquens; ut quidam legiſtae, et etiam laici, qui loquuntur ([p] coram) judicibus ([q] ſecularibus, i.) laicis; vel etiam ſi habeat bonam vocem. Item ex nobilitate, ſi eſt ex magno genere; ex prole, ut ſi multos, vel plures, vel bonos filios vel filias habet. Habet etiam ſuperbia pro materia bona temporalia; ut quando homo ſuperbit, quia multas habet ([q] filias) vel pretioſas veſtes, domos, vel agros, vel reditus, vel multos homines, vel ſervientes, ([q] vel) bonos equos, vel quando praepoſitus eſt aliis in temporalibus. Habet etiam ſuperbia [r] de materia bona gratuita, ([s] i. e.) quae ſunt ex gratia; ut quando ſuperbit, quia ſciens eſt, vel etiam bonus clericus, ([t] vel bonus praedicator) vel bonus [u] placitator, vel bonus artifex, vel bonus colonus. Vel quando homo ſuperbit propter virtutem; quia credit ſe bonum eſſe, et abominabitur peccatores: vel quando ſuperbit, quia habet gratiam hominum; vel quia habet bonam famam, vel dignitatem eccleſiaſticam, vel ordinem: et ſecundum omnes iſtas diverſitates, diverſae poenitentiae ſunt injungendae.

([x] Secunda radix.)

Secunda radix eſt accidia, quae eſt deſidia quaedam corporis et animae, et quaſi mentis triſtitia; et ex hac accidit, quod homo ſine devotione ([y] meditando de Domino non proficit; ſine devotione) orat; ſine ſapore caeleſtia legit, et pſallit, ([z] non curans niſi quod quocunque modo) pertranſeat; ita ([a] quod) tepidus fiat homo per hanc, quod provocat Deo vomitum, ſicut aqua tepida. [b] Haec facit hominem [c] puſillanimem, ut nihil audeat aggredi pro Deo, [d] et timidum, ut nihil audeat pati pro Deo, nec cilicium portare, nec diſciplinas, vel jejunia ſuſtinere, nec peregrinationes. Haec facit hominem ita negligentem, ut ſi aliquod bonum [e] incoeperit, ſemper de eo minus et minus faciat. Haec facit hominem ita remiſſum, ut non laboret; et ſuſtineat, quod ſibi, [f] eccleſiae, vel ſubditis, vel proximis fiant injuriae, quas ipſe per laborem ſuum debitum repellere poſſet, ſicut accidit in praelatis ([g] et) dominis ([g] et) praepoſitis [h] etiam laicis. Ex hac naſcitur conſummatio, quae facit hominem deſperare, ne poſſet ad finem perducere bonum, quod inchoavit. Haec facit hominem pigrum, et ſupra modum quietem deſiderantem; [i] haec etiam taedium vitae generat, unde valde venenoſa eſt radix iſta. Ex hac ([k] ergo) naſcuntur murmura contra Deum: propter quod multum debet laborare ſacerdos ad docenda ([k] remedia) ſcil. quae ſunt [l] ſpes aeternorum praemiorum, memoria mortis non ſolum corporalis, ſed etiam aeternae, et aeternarum poenarum. Tranſibunt enim, ſicut dicit Job, [m] de aquis nivium ad calorem nimium. Item exempla ſanctorum eos doceat ſacerdos attendere, et [n] ſpecialiter Chriſti ([o] Domini noſtri) paſſionem, qui paſſus eſt pro nobis; ([o] nobis) relinquens exemplum, ut ſequamur veſtigia ejus, qui peccatum non fecit. Et his ſimilia debet proponere.

([o] De tertia radice.)

Tertia vero radix eſt invidia, quae facit hominem exultantem de alienis malis, et triſtantem de alienis bonis. Ex hac naſcitur detractio, per quam libenter ([p] homo) minuit bonum alterius per verba [q] maledica; et exaggerat, id eſt, augmentat malum proximi ſui, quantum in ipſo eſt. Haec facit hominem libenter audire detractiones ([r] ſimiliter et detractores.)

([s] De quarta radice.)

Ira eſt quarta radix, quae ſcil. facit hominem quaſi furabundum, vel inſanum, et nimis ferocem; ut ſcil. vindicet ſe, et noceat proximo ſuo. Haec quandoque facit blaſphemare [t] Dominum, et ſanctos [u] ejus. Haec de facili percutere facit, et provocat proximum ſuum, laedens famam ſuam bonam, vel auferens eam. Haec ([x] etiam) quandoque facit homicidium perpetrare. Eſt tamen quandoque bona ira, ut quando quis, non violata modeſtia, iraſcitur proximo ſuo, id eſt, proximi ſui peccato, vel peccato proprio.

([y] De quinta radice.)

Avaritia eſt radix quinta, et eſt amor immoderatus habendi bona temporalia ([z] aliqua.) ([a] Et tunc eſt mortale peccatum, quoniam ita involvit in homine, quod propter adipiſcenda vel retinenda temporalia bona, adeo) de mandatis Domini [b] non timet tranſgredi, ut ſi velit idola colere, vel tactis ſacroſanctis perjurare, vel parentes inhonorare; ([c] vel) homicidium, ([c] vel) adulterium, vel fornicationem facere; vel falſum teſtimonium dicere propter haec temporalia. De iſta naſcuntur fraudes, rapinae, furta. Talis non ſolvit debita, nec ſolvit promiſſa, nec reddit depoſita, nec ſubvenit indigentibus. Theſaurizat furibus, vermibus, et rubigini. Haec facit hominem ſimoniacum; quando ſcil. vendit vel emit ſpirituale, vel ſpirituali annexum, ut ([d] jus)

[k] deeſt Spel [l] *ſcz.* Spel. pro *ſuum.* [m] *non pudeſcit homo* E. [n] deeſt Spel. [o] *bene* E. pro *homo.* [p] deeſt Spel. [q] deſunt E. [r] *pro* E. [s] deſunt Spel. [t] deſunt E. [u] *placitor* Spel. [x] E. addit. [y] deſunt Spel. [z] *niſi quod* Spel. omittendo reliqua. [a] deeſt E. [b] *Quod* Spel. pro *Haec.* [c] *ſcz.* Spel. addit. [d] *vel* E. [e] *incipit* E. [f] *et* Spel. addit. [g] deſunt E. [h] *et* E. pro *etiam* [i] *et* Spel. addit. [k] deſunt Spel. [l] *ſpecies* Spel. [m] *ab* E. [n] *ſpiritualiter* Spel. [o] deſunt Spel. [p] deeſt E. [q] *maledicta* Spel. [r] deſunt E. [s] deſunt Spel. [t] *Deum* Spel. [u] *ſuos* Spel. [x] deeſt E. [y] deſunt Spel. [z] deeſt E. [a] deſunt Spel. [b] *nec* E. pro *non.* [c] deſunt E. [d] deeſt Spel.

patro-

patronatus, ſive fundi. Haec facit ([e] hominem) ſacrilegum; ſcil. quando aufert ſacrum de ſacro, ([e] vel non ſacrum de ſacro) invito domino, vel ſacrum de non ſacro. Haec facit hominem uſurarium; ſcil. quando aliquid ſupra ſortem ex pacto quis recipit pro dilatione temporis, dando in [f] mutuum, licet ſimulet alium contractum. Haec, ſicut dictum eſt, facit hominem fraudulentum et furem; quando ſcil. quiso cculte ([g] eccleſiae) aliquid aufert ([g] vel) a proximo ſuo, eo invito, vel per fraudem. Haec facit hominem ambitioſum, id eſt, nimis cupidum honorum et dignitatum.

([h] De ſexta radice.)

Sexta radix vitiorum eſt gula, i. immoderatus edendi et bibendi appetitus. Hoc vitio laborat homo, cum ſic comedit vel bibit, quod per eſcam vel potum impediuntur naturales et conſuetae operationes animi [i] vel corporis; dum tamen hoc [k] fiat voluntarie, et ex conſuetudine: et in hoc vitio quinque modis peccatur, qui modi per hunc verſum notantur:

Praepropere, laute, nimis, ardenter, ſtudioſe.

Praepropere; ſcil. cum praeoccupatur, vel anticipatur hora comedendi. Laute, ut cum nimis lauta ſit cibariorum praeparatio. Nimis; cum in quantitate plus ſumitur, quam oporteat. Ardenter, cum nimis ardenti aviditate cibus ſumitur. Studioſe; ſcil. quando cogitat homo ſtudioſe circa delectabiles cibos, vel potus, quos ſibi praeparari faciat. Huic autem vitio collateralis eſt mollities, quae eſt circa delectabilia tactus, in veſte ſcil. molli nimis, cubili, et balneis; quando ſtudioſe agitur circa haec.

([l] De ſeptima radice.)

Septima radix eſt luxuria, quae conſiſtit in adulterio; quando ſcil. conjugatus [m] coit cum adultera, vel cum ſoluta: vel cum conjugata [n] coit cum conjugato, vel non conjugato, i. cum marito alterius, vel cum ſoluto. Item conſiſtit in inceſtu; ſcil. quando aliquis coit cum conſanguinea ſua in quarto gradu, vel citra; vel affini ſua, i. cum conſanguinea uxoris ſuae, vel etiam mulieris, quam illicito coitu prius polluerat. Item in ſacrilegio; ſcil. cum religioſis, vel ordinatis; ſcil. a ſubdiacono, [o] vel ſupra. Item in ſodomitico vitio; id eſt, cum aliquis vel aliqua coit cum aliqua creatura contra naturam. Item in immunditia, cum aliquis vigilando polluitur voluntarie. Item in pollutione nocturna, cum provenit ex conſuetudine; ſcil. ex crapula, vel luxuria, praecedente cogitatione. Item in abuſione; ſcil. quando quis contra uſum debitum coit cum muliere, licet cum uxore. Per ſingulas igitur radices, recurrendum eſt poenitenti, et ea quae ex his proveniunt, ſicut dictum eſt, et plura, ſi noverit. Unde debet omnia, in quae inciderit, confiteri.

Et quia confeſſio eſt curatio [p] vulnerum animae, ſicut oportet vulnera carnis oſtendere medico ([q] vel chirurgio) omnia [r] nudata; ſic oportet omnia vulnera mentis ſpirituali medico revelare, id eſt, in omnibus circumſtantiis, et cum omnibus, quae peccatum poſſint aliquatenus aggravare. Notantur autem circumſtantiae per hunc verſum:

Quid, quis, ubi, quibus auxiliis, cur, quomodo, quando.

Debet igitur poenitens, quid fecerit, non in genere, ſed in, quantum poteſt, ſpecificando confiteri. Quod ſi commiſit adulterium, non ſufficit dicere, quod fornicatus eſt, vel quia lapſu carnis peccaverit; quia ſic per generalitatem celaret peccatum ſuum, nec ſic ſciret ſacerdos, quid ei deberet injungere; quia major poenitentia debetur adultero, quam ſimplici fornicatori: et vere poenitens multum odio habet peccatum, et qui aliquid odio habet, turpiſſimo nomine illud nominat; et ſic debet poenitens vocare peccatum ſuum, dum tamen [s] verum dicat. Item qui fecit parricidium, non ſufficit ei dicere, quod homicidium fecerit. Eodem modo de circumſtantiis aliis; ut qui commiſit inceſtum cum ſorore ſua, non ſufficit dicere, quod inceſtum commiſit.

Inde videndum eſt, [t] quis ſcil. fecit; non tamen ut nominet ſe proprio nomine, ſed ſtatum vel perſonatum ſuum exprimere debet, ita ([u] ſcil.) dicendo: Ego epiſcopus, vel ego ſacerdos: et ſic de aliis ordinibus: ([u] vel) ego monachus ordinis talis, vel incluſa; quia iſtae proprietates aggravant peccatum: pejus eſt enim epiſcopum, quam ſimplicem clericum fornicari; pejus clericum, quam laicum; pejus religioſum, quam ſimplicem ſecularem: et ſi [x] forte peccaverit quis exiſtens epiſcopus, vel ſacerdos (et ſic de aliis) non ſufficit ([y] dicere) Ego aliquando ſic peccavi. Eodem modo debet dicere, in quem peccavit; ut ſi forte percuſſerit ſacerdotem, non ſufficit dicere, quod percuſſit clericum. Et ſi peccaverit quis cum moniali, vel cum [z] cognata, non ſufficit, niſi totum exprimat, et gradum conſanguinitatis, vel affinitatis. Et ſi peccaverit cum affini, non tamen debet nominare nomen mulieris vir, nec mulier nomen viri; nec ſic debet intimare, i. proprietates et ſigna dicere, quod ſcire poſſit manifeſte, quis vel quae fuit. Non enim debemus aliena peccata confiteri, ſed noſtra; quia ſic augeremus ([a] peccata) et non minueremus.

Inde videndum eſt etiam, in quo loco factum ſit peccatum; quod ſi homicidium fecerit quis vel luxuriam in loco ſacro, vel aliud peccatum commiſerit, gravius peccat, quam ſi in loco non ſancto: quia quae fiunt in eccleſia, vel in alio loco ſancto, juxta reliquias, quae alibi non eſſent peccata, [b] ſed ibi facta, fuerint.

Deinde videndum eſt, quibus auxiliis quid fiat; ut ſi forte interfecit quis hominem auxilio clericorum, vel religioſorum, quos ſecum attraxit,

[e] deſunt Spel. [f] *mutuo* E. [g] deſunt E. [h] deſunt Spel. [i] *et* E. [k] *facit* E. [l] deſunt Spel. [m] *cum alterius conjugata* Spel. [n] *conjungitur cum conjugato* Spel. [o] *et* Spel. [p] *vulnerationis* Spel. [q] deſunt Spel. *et* addit. [r] *nuda* Spel. [s] *numerum* E. [t] *quid* E. [u] deſunt Spel. [x] *ſcz.* Spel. pro *forte.* [y] deeſt Spel. [z] *conjugata* E. [a] deeſt Spel. [b] *vel ibi peccata* Spel.

plus peccat, quam ſi ſolus hoc fecerit, vel etiam cum laicis.

Adjiciendum eſt, cur quis [c] haec fecit; quia magis peccat, qui occidit hominem cauſa cupiditatis, ſc. ut habeat bona ſua, vel haereditatem, quam qui occidit pro injuria vindicanda, vel qui occidit violentiam repellendo. Eodem modo videndum eſt de operibus, quae videntur eſſe bona, cur facta ſunt; ſicut ire ad eccleſiam, dare eleemoſynam: quia ſi propter humanam laudem vel gloriam fiant, ſc. ut laudetur quis ab [d] hominibus, potius peccata ſunt, quam bona.

Conſiderandum eſt etiam, quomodo perpetratum eſt peccatum; ut ſi forte quis hominem interfecerit, minus peccat, ſi [e] ſcuto et acuto gladio decapitet eum, quam ſi diu torquendo, et [f] hebite membra dilaniet; i. membra dividat, dum adhuc [g] vivat. Item etiam in luxuria, et in aliis peccatis multae ſunt maledictae adinventiones, et multi indebiti uſus (etiam inter conjugatos) quos foetidum eſt ſcribere et referre; tamen exquiſite debet eas poenitens confiteri, et in talibus ita diſtricte ſe ([h] debet) habere ſacerdos, ut ([i] ſi) [k] poenitens non plene confiteatur talia, interroget ipſum ſacerdos; non tamen deſcendat ad ſpecialia, ſed in genere ſtet (ut ſi poenitens ignorat, non [l] eum plus de talibus interroget) vel contra naturam, vel in hujuſmodi [m] adinventionibus, quid peccaverit. Bene perpendat, quid quaerit ſacerdos; quia, ſicut dicit ſanctus, " Recitatio vitiorum multos traxit in vitium: ignorantia vitiorum multos ſervat innocentes: " et de talibus etiam ſic interroget conjugatos ſacerdos.

Debet etiam poenitens confiteri, quando fecerit peccatum; quia magis peccat, qui in magnis ſolennitatibus, quam qui in minoribus, et magis in [n] temporibus jejuniorum; ſicut in Quadrageſima, et in adventu Domini, et in vigiliis ſanctorum, quam qui in alio tempore hoc faciunt: magis ([o] etiam) qui in multis ([p] horis) quam qui in paucis, unde dicere debet peccator cum Ezechia: " Recogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine animae meae. " Debet ([q] enim) in ſe reverti ad exordium vitae ſuae: quomodo ſe geſſerit, cogitans ([r] de) omnibus annis vitae ſuae, qui poſſunt ([s] ei) occurrere ([t] ſuae) memoriae; et ſolicite, quid [u] quibuſlibet annis fecerit et diebus, et in quibus locis, quia locus eſt principium memoriae. Per loca enim reducimus ([x] ſaepe) ad memoriam, quae tradidimus oblivioni, et per hoc recordabimur, quotiens ſc. peccata, quae confitemur, commiſerimus. Numerus et diuturnitas temporis multum augent peccata. [y] Recurrere etiam debet poenitens ſecundum circumſtantias ad opera, quae videntur eſſe bona. Si enim dicis, quid feceris, et dicis, quod commiſcui me mulieri; commixtio enim viri et mulieris non eſt ſimpliciter mala, ſed tamen extra matrimonium eſt mala. Contrahere matrimonium non eſt malum; arare, texere, et hujuſmodi ſimile opus facere non eſt malum; hoc tamen facere contra prohibitionem, in locis [z] vel temporibus ſanctis, non eſt bonum. ([a] Item) regem occidere hoſtes impugnantes patriam non eſt malum; ſi tamen hoc [b] fiat per religioſos, malum eſt; quia religioſis non licet effundere ſanguinem. Item ſecundum hanc circumſtantiam, cur malum eſt, quod non eſſet alias malum; ſicut ſua largiri propter inanem gloriam. Item [c] extra modum eſt aliquid malum, quod non eſſet alias; ſicut comedere non eſt malum, tamen in jejuniis comedere malum eſt.

Debet [d] autem poenitens ad cogitationes recurrere, ſc. ſi excogitaverit de malis [e] praedictis prius [f] faciendis. Quia ad [g] cogitationem ſequitur delectatio, quae ſi fuerit moroſa, mala ([h] non eſt) i. ſi perduxerit ad conſummationem; ita ſc. quod conſentiat quis, quod fieri velit peccatum mortale, licet non ſequitur opus: cogitatio tamen, dum pulſat, non coinquinat; ſc. quouſque [i] convertatur in delectationem, et tunc eſt veniale. Cum autem ad conſenſum pervenitur, tunc quidem fit peccatum mortale.

Deinde procedendum eſt ad ſermonem, quia in lingua conſtituitur univerſitas peccati, ſicut dicit beatus Jacobus et Salomon: " In lingua eſt [k] in quo vivat [l] vel moriatur ([m] anima.) "

Poſtea ad opus recurrendum eſt ([n] ſicut dictum eſt) et hoc per ſingula corporis membra, et per ſingulos ſenſus; ut ſi ([o] de) pedibus, manibus, oculis, auribus peccavimus; et ſic de omnibus aliis membris: [p] et ſicut ſcriptum eſt: " * Juſtus [q] in principio accuſator eſt ſui; amicus venit, et inveſtigat illum. " Si igitur aliquid horum omiſerint poenitentes, diſcrete interrogando ſupplere debet ſacerdos.

Quia tamen quaedam ſunt peccata, propter quae debet ſimplex ſacerdos ad papam vel epiſcopum mittere poenitentem; ea praeſenti tractatui utique duximus inſerenda, ut, auditis talibus, mittat ſacerdos poenitentem ad epiſcopum, vel ejus poenitentiarium, ut [r] ipſe, audito poenitente, diſcernat, utrum ad epiſcopum abſolutio pertineat, vel ([s] etiam) ad papam debeat ipſum deſtinare. Sunt autem hi, ([t] qui) ad papam mittendi ([u] ſunt) ad abſolutionem ſuſcipiendam; ſcilicet

Percuſſores clericorum vel religioſorum, ſive clericorum, ſive laicorum, vel [x] leproſorum, dum tamen ſunt in collegiis.

Item incendiarii, qui domos incendunt. Violatores eccleſiarum. Sortilegii, et daemonibus immolantes; et etiam aliud, quam Deum adorantes.

Item communicantes ſcienter et prudenter cum excommunicatis a papa, et etiam ab epiſcopo.

Item falſarii literarum domini papae, et etiam procurantes falſitatem ab alio fieri, et ſcienter et prudenter falſis literis utentes.

[c] *hoc* E. [d] *omnibus* Spel. [e] *cito* Spel. pro *ſcuto*. [f] *obite* Spel. [g] *viveret* E. [h] deeſt Spel. [i] deeſt Spel. [k] *confitens* E. [l] *enim* Spel. [m] *inventionibus* E. [n] *tempore* E. [o] deeſt Spel. [p] deeſt Spel. [q] deeſt Spel. [r] deeſt Spel. [s] deeſt Spel. [t] deeſt E. [u] *quibus* E. [x] deeſt Spel. [y] *Percurrere* Spel. [z] *ſanctis* E. addit. [a] deeſt Spel. [b] *fecerit* Spel. [c] *ex modo* Spel. [d] *etiam* E. [e] *praeteritis* E. [f] *faciendum* Spel. [g] *cogitationes* Spel. [h] deſunt Spel. [i] *non vertatur* Spel. [k] Spel. *quod.* [l] Spel. *et.* [m] deeſt Spel. [n] deſunt Spel. [o] deeſt E. [p] *quia* E. * Prov. xviii. 17. [q] *a* E. [r] *ipſo* Spel. [s] deeſt Spel. [t] deeſt Spel. [u] deeſt Spel. [x] *laeziorum* Spel.

Item

Item falſi teſtes.

Item [y] ſupponentes partum, id eſt, [z] facientes alienum partum ſuum, ut alii exhaeredentur.

Item partum ſuum necans, vel per injuriam ſuffocans.

Item tonſores monetae.

Item impedientes [a] legatum domini papae.

Item proditor domini ſui, vel regni, vel alterius.

Item ſectans haereſes, id eſt, haereticus; [b] ſive qui fovet haereticos.

Item ſimoniacus; ſc. qui emit vel dat aliquid, ut habeat aliquid ſpirituale, vel qui vendit ſpirituale, vel etiam ſpirituali annexum; vel etiam qui procurat [c] aliquid dari, ut ipſe vel alius habeat aliquod [d] ſpirituale, ſive ſit ſicut beneficium eccleſiaſticum, vel etiam ordines.

Item raptores rerum ſacrarum.

Item ſchiſmaticus, id eſt, recedens ab ([e] unitate) eccleſiae Romanae.

Item invaſores poſſeſſionum eccleſiaſticarum.

Item adjutores Saracenorum in armis ([f] et etiam) aliis prohibitis.

Item uſurarius.

Item judex, qui facit ſtatuta contra libertatem eccleſiae, vel ([g] etiam) qui [h] favet talibus.

Item qui ſuſpenſus divina [i] celebraverit.

Item qui enormia contra naturam committunt circa luxuriam.

Et ſi forte non poſſit [k] indici peccatori hujuſmodi, quod confiteatur epiſcopo vel ejus poenitentiario; adeat ([l] ad) epiſcopum ſacerdos, et expoſito ei crimine, recipiat ab ([m] eo) ſacerdos poteſtatem abſolvendi poenitentem. Hi quidem, ſicut dictum eſt, mittendi ſunt ad epiſcopum, ut ipſe, quos abſolvere poterit, abſolvat; quos vero abſolvere non poterit, ad papam [n] mittat epiſcopus abſolvendos.

Conſideratis his interrogationibus, ſuppleat diſcretus ſacerdos ignorantiam poenitentis, adhibita diſcretione praedicta in [o] quaeſtionibus faciendis. Conſideret autem ſacerdos abſolvere volens poenitentem, ſi poenitens ſit chriſtianus; [p] et ſi fidem habeat. [q] Quo invento, doceat eum ſacerdos [r] articulos fidei, [s] quos ignorat. Deinde doceat eum, quod habeat contritionem [t] amaram cordis et diſcretam cum moderamine, ne ſit dolor irrationabilis, et [u] perſeverantem cum propoſito [x] ſcil abſtinendi, et generalem, ſc. pro omnibus commiſſis; et hoc praecipue propter Deum.

Deinde videat et moneat eum ſacerdos, quod habeat oris proprii confeſſionem veram et [y] nudam, cum omnibus circumſtantiis, et integram, quod omnia detegat; et haec omnia faciat propter Deum. Deinde moneat eum ſacerdos, quod voluntarie ſatisfaciat, occulte pro occultis, et manifeſte pro manifeſtis; et quod plenarie ſatisfaciat, moneat eum ſacerdos; ut ſc. ſatisfactio omnibus correſpondeat peccatis; et ([z] hoc) totum ſit propter Deum. [a] In injunctionibus autem attendat ſacerdos, quod tria ſunt genera peccatorum. Quaedam ſunt peccata ſpiritus; ut ſuperbia, ira, invidia, accidia. Quaedam ([b] vero) carnis; ut gula, luxuria. Quaedam vero media; ut cupiditas, avaritia. Contra ſpiritus peccata injungenda ſunt maxime oratio, humilitas, manſuetudo, et ſimilia. ([c] Contra gulam, et luxuriam, et cupiditatem, et avaritiam injungenda ſunt flagella corporis, jejunia, i. diſciplinae, et peregrinationes.) Contra quidem media injungenda ſunt largitas eleemoſynarum, et exercitium in operibus miſericordiae. Contra peccata quidem carnis injungenda ſunt flagella corporis, jejunia et corporis, [d] ſed et diſciplinae, et peregrinationes. Fuerunt tamen quidam, qui docuerunt pro omni peccato haec tria eſſe injungenda; ſc. orationem, eleemoſynam, et [e] flagellum corporis, ſicut praedictum eſt; ſcilicet in jejuniis ([f] diſciplinis vel) eleemoſynis, et peregrinationibus, quia, ſicut credebant, in omni actu peccator. habet aliquid de ſuo [g] ſuperbia ([h] vitae) cujus medicina ſpiritualis eſt oratio; et hoc eſt forte genus daemonii, quod non ejicitur ſine oratione et jejunio. Aliquod habet de ſuo concupiſcentia oculorum, contra [i] quam eſt proprie eleemoſyna. [k] Habet aliquid de ſuo concupiſcentia carnis, [l] contra quam eſt [m] flagellum corporis, et bene poterit eſſe; quia [n] ſimiliter monebitur hoc videre, unde nec nos haec reprobamus, dum tamen ſecundum quod peccatum eſt magis ſpirituale, vel carnale, vel medium magis injungat ſacerdos [o] propriam medicinam. Et qui eleemoſynam dare non poterit corporalem, det ſaltem ſpiritualem; ſc. compaſſionem cum voluntate dandi corporalem, ſi [p] ſuppetat facultas. Doceat etiam ſacerdos poenitentem quorumlibet ſpiritualium peccatorum remedia, ſecundum ([q] quod) Dominus ei inſpiraverit ex auctoritate ſcripturarum: nos enim non decernimus his ad praeſens onerare praeſentem tractatum. Et ſecundum omnes diverſitates horum, dicitur ([r] eſſe) arbitraria poenitentia. Diligenter ſunt haec [s] obſervanda; conditio ſc. poenitentis, haec eſt, ſi ([t] eſt) ſervus vel liber; et etiam [u] ſexus, i. ſi eſt maſculus vel foemina. Et ſtatus, ut ſi eſt dives vel pauper; juvenis, vel ſenex; et ordo, ([x] ut) ſi eſt clericus, vel laicus. Si vero clericus, cujus ordinis ſit. Item complexio conſideranda eſt; [y] ſc. ſi eſt ſanguineus, vel phlegmaticus ([z] vel) cholericus, vel melancholicus; ([a] item) inconſiſtentia quidem corporis, i. ſi eſt aeger vel ſanus, [b] vel debilis vel potens; quae conſideret ſacerdos: ſecundum haec, qualitatem et quantitatem injungendorum ſacerdotis moderetur quidem diſcretio.

Circa aegrotos haec obſervanda ſunt a ſacerdote, quod ſi laboret quis in extremis, vel alia ſit

[y] *ſupponens* Spel. [z] *faciens* Spel. [a] *legem* Spel. [b] *ſcz.* Spel. pro *ſive.* [c] *aliud dare* Spel. [d] *ſpirituale, ſit vobis beneficium* Spel. [e] deeſt Spel. [f] deſunt Spel. [g] deeſt Spel. [h] *fovet* Spel. [i] *celebravit* Spel. [k] *peccator induci, quod hujuſmodi* Spel. [l] deeſt Spel. [m] deeſt Spel. [n] *tranſmittat* E. [o] *omnibus* Spel. [p] *id eſt* E. [q] *qua inventa, interroget* E. [r] *ſi ſciat* E. addit. [s] *an* E. [t] Spel. addit *et.* [u] *perſeveret* E. [x] *ſemper* E. addit. [y] *mundam* E. [z] deeſt E. [a] *In mutationibus antecedat* Spel. [b] deeſt Spel. [c] (*Contra*——*peregrinationes*) deſunt E. [d] *ſcz.* Spel. pro *ſed et.* [e] *flagella* E. [f] deſunt Spel. [g] *ſuper via* Spel. [h] deeſt E. [i] deeſt Spel. [k] *Etiam habet de ſuo* E. [l] *quanquam* Spel. [m] *proprie* E. addit. [n] *ſubtiliter* E. [o] *de ejus propria medicina* E. [p] *ſubeſſet* Spel. [q] deeſt Spel. [r] deeſt E. [s] *conſideranda* E. [t] deeſt Spel. [u] *ſervus* Spel. [x] deeſt E. [y] *i. e.* E. [z] deeſt E. [a] deeſt Spel. [b] *eſt* E addit.

gravis

gravis aegritudo, non injungat ei ſacerdos poenitentiam, quae, ſi ſanus fuiſſet, [c] fuerit ei injungenda. Quam ſi voluerint amici ejus pro ipſo ſuſcipere, [d] conceditur; non tamen ipſis (niſi [e] forſan languens hoc [f] expoſtulaverit) et crimina languentis exponentur; ([g] injungat etiam ſacerdos aegroto, quod) ſi convaluerit, veniat quidem ad eccleſiam poenitentiam ſuſcepturus, et abſolvat eum ſacerdos, monens eum, quod animo prompto divinae ſe ſubjiciat voluntati, ſive in morte, ſive ([h] in) ſalute animae ſuſcipienda; et de omnibus aliis moneat eum, quae circa ſalutem ([i] animae) [k] decreverit eſſe facienda. Quid autem prodeſſe debeat ([l] aegroto) ſi deceſſerit, poenitentia, quam amici ejus ſuſcipiunt faciendam, [m] divinae relinquatur clementiae. Similiter in caſibus, in quibus mittendi ſunt ad epiſcopum poenitentes in articulo mortis, a ſacerdote ſimplici abſolvantur. Injungatur tamen eis, quod, ſi [n] convaluerint, epiſcopum adeant impleturi, quod eis duxerit injungendum.

Sunt autem articuli fidei, quos poenitentem debet docere ſacerdos, ſecundum quod quidam [o] commemorant, ſubſcripti. Quod Deus unus eſt in eſſentia, trinus in perſona; ſc. Pater, et Filius, et Spiritus Sanctus; ſine principio; ſine fine. Omnia creans ex nihilo. Et quod Filius Dei carnem ſumpſit ex virgine, de ea natus manente virgine; verus Deus [p] et homo. [q] Quod idem Filius Dei et virginis crucifixus eſt, mortuus, et ſepultus; non tamen neceſſitate, ſed ſponte, ut nos redimeret. [r] Et quod idem Deus et homo ([s] Jeſus Chriſtus) a morte ſurrexit, carne glorificata poſt reſurrectionem; et quod nos omnes reſurgemus. Quod idem Deus et homo, Jeſus Chriſtus, aſcendit in caelos in ſua humanitate, ([t] et) iterum venturus judicare mundum. Eſt autem neceſſaria fides ſacramentorum, et eorum affectus; ſcilicet quod baptiſmus mundat ab originali peccato, et ab actuali [u] etiam adultum; ſed neceſſaria eſt adulto contritio pro actuali. Quod confirmatio confirmat Spiritum Sanctum in homine baptizato. Quod vera poenitentia delet peccatum actuale, mortale, veniale. Quod in ſacramento altaris eſt verum corpus et verus ſanguis Chriſti; verus Deus, et verus homo. Et quod idem ſacramentum confirmat poenitentem, ne recidivet, reconciliando et [x] ſuſtentando contra actuale peccatum. Quod ordines collati conferunt poteſtatem officiorum et ſacramentorum celebrandorum. Quod matrimonium legitime contractum excludit mortale peccatum in opere generationis ([y] inter) virum et [z] mulierem. Quod extrema unctio [a] allevet a poena corporali et ſpirituali.

Debet [b] etiam ſacerdos docere laicum, quod ([c] credat et) ſciat ſymbolum, ([d] apoſtolorum, ſcil. "Credo in Deum") ſaltem in lingua materna: et quod ſciat orationem dominicam, ſc. "Pater noſter": et ſalutationem beatae Maria ([e] virginis) ſc. "Ave, Maria." Moneat etiam [f] eum, quod ſolicite ([g] ſe) cuſtodiat, ne recidivet, et quod ſaepe revertatur ad [h] epiſcopum; ſaltem ter in anno, ſicut in [i] conſtitutionibus ſynodalibus continetur. Et ſi forte labatur in peccatum, ſtatim poſt lapſum redeat ad ſacerdotem, [k] et inſtructum poenitentem [l] ſacerdos abſolvat, et in pace dimittat; [m] melius tamen ſi ſciverit, et ſi ei Dominus melius inſpiraverit faciendum, faciat.

Hic tractatus habeatur in ſingulis ([n] eccleſiis) vel diverſis [o] parochiis, ſub poena unius marcae loci archidiacono ſolvendae; vel minus vel plus ſecundum facultatem ſacerdotis ignorantis. Quod arbitrio archidiaconi in periculo animae ſuae committimus, reſervando nobis poteſtatem puniendi archidiaconum, ſi negligens fuerit inventus, qui ad minus ſolvat [p] operi beati Petri [q] Exon. vel epiſcopo duas marcas pro qualibet negligentia. Quod ſinguli ſacerdotes illum addiſcant, et ſciant; alioquin, cum ſuper hoc requiſiti fuerint, [r] tanquam inſufficientes repellantur.

([s] Orate pro epiſcopo Petro vivo et mortuo; et quicunque hoc fecerit, gaudebit indulgentia quadraginta dierum. Amen.)

Sede Rom. vacante.	Archiepiſc. Cant. JOHAN. PECKHAM 9.	Anno Chriſti 1287.	Reg. Angliae EDWARD. I. 15.

Archiepiſcopi Cantuar. litera conſervatoria pro fratribus minoribus, quod poſſint audire confeſſiones, et abſolvere omnes fideles indiſtincte, irrequiſito conſilio et aſſenſu abſque licentia paroch. presbyter. Ex reg. Peckh. fol. 131. a.

FRATER J. permiſſione divina Cant. eccleſiae miniſter humilis, totius Angliae primas, et conſervator privilegiorum ordinis fratrum minorum in Cant. provincia, dilecto filio decano S. Pauli, vel ejus vices gerenti, ſalutem, gratiam, et benedictionem. Ager eccleſiae Anglicanae uſque in haec tempora conſuevit ſalubribus ſeminibus, excluſis zizaniis, foecundari, et in pace fructus in eodem juſtitiae ſeminari. At nunc, inſtigante humani generis inimico, quidam, ut audivimus, in decanatu veſtro quaedam peſtifera nuper dogmata ſeminarunt, aſſerere praeſumentes, quod dilecti filii fratres noſtri minores in confeſſionibus audiendis ſeducunt animas, utpote qui non poſſunt ſine presbyterorum parochialium licentia eaſdem ſolvere vel ligare. Et

[c] *ei foret* E. [d] *concedant* Spel. [e] *forſitan* E. [f] *poſtulaverit. Crimina* Spel. [g] deſunt Spel. [h] deeſt Spel. [i] deeſt Spel. [k] *decrevit* Spel. [l] deeſt Spel. [m] *Dei* Spel. [n] *non* Spel. addit. [o] *annumerant* Spel. [p] *aeternus* E. addit. [q] Spel. addit *quia idem Filius Dei et homo, quia.* [r] *Quia* Spel. [s] deſunt Spel. [t] deeſt Spel. [u] *ut* Spel. [x] *ſuſtinendo* Spel. [y] deeſt Spel. [z] *mulierum* Spel. [a] *aleviat* Spel. [b] *autem* Spel. [c] deſunt E. [d] deſunt Spel. habet tamen *Credo.* [e] deeſt Spel. [f] *ipſum* Spel. [g] deeſt Spel. [h] *ipſum* Spel. [i] *conditionibus* Spel. [k] *ut* Spel. [l] *ſic eum* Spel. [m] E. ita legit: *melius tamen faciat, ſi ei Dominus melius inſpiraverit.* [n] deeſt Spel. [o] *parochialibus* Spel. [p] *ad opera* Spel. [q] *Exonii* Spel. [r] *cauſa, quaſi* Spel. [s] deſunt Spel.

quia

quia per plurimorum ſummorum pontificum privilegia conſtat nobis, quod iidem fratres poteſtatem habent audiendi confeſſiones quorumcunque fidelium popularium, et abſolvendi eoſdem, ac eis ſalutares poenitentias injungendi, ſacerdotum ipſorum parochialium conſilio vel licentia minime requiſitis, imo etiam ipſis reclamantibus parochialibus preſbyteris, cum ſuperioris haud dubium habeant poteſtatem, quorum privilegiorum parati ſumus facere fidem omni legitime poſtulanti ; vobis et utrique veſtrum firmiter injungendo mandamus, quatenus per totum decanatum veſtrum denunciari publice faciatis, ubicunque, et quandocunque per fratres ipſos fueritis requiſiti, quod fratres ipſi habent liberam poteſtatem auctoritate multiplici confeſſiones fidelium audiendi, abſolvendi, et ſalutares poenitentias injungendi, obſiſtente reclamatione parochialium ſacerdotum; quin potius tanto majorem habent fratres ad facienda hujuſmodi poteſtatem, quam praedicti ſimplices ſacerdotes, quoniam caſus epiſcopales reſervati epiſcopis ab homine, vel a jure, communiter a Deum timentibus epiſcopis, ipſis fratribus committuntur, et non preſbyteris, quorum ſimplicitas non ſufficit aliis dirigendis. Pro certo inſuper praedicatis eiſdem, quod cum celeritate debita ſuum revocabunt dogma peſtiferum, vel diſtrictior correctio in forma canonica cervices deprimet hujuſmodi praeſumptorum. Quid autem ſuper hoc feceritis, et quid inveneritis, et nomina etiam ipſorum, qui talia aſſerere praeſumpſerunt, vel qui ſuis ſubditis, vel aliis inhibuerunt, ne ad fratres praedictos accederent pro confeſſionis et abſolutionis beneficiis obtinendis, nobis citra octabas Paſchae futuri prox. reſcribatis per veſtras patentes literas, harum ſeriem continentes. Valete. Dat. apud Maghfeld 4. id. Martii, anno Dom. M.CC.LXXXVII. ordinationis noſtrae 10.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
NICOLAI IV. 2.	JOHAN. PECKHAM 11.	1289.	EDWARD. I. 17.

Conſtitutiones ſynodales D. Gilberti, epiſcopi Ciceſtrenſis, lectae et publicatae in majori eccleſia Ciceſtrenſi in feſto S. Fidis virginis, in concilio ſynodali ibidem celebrato, praeſidente dicto domino Gilberto, Ciceſtrenſi epiſcopo, anno Dom. M.CC.LXXXIX. Ex MS. Richardi Mountagu, Ciceſtr. epiſcopi.

1. RECTORES eccleſiarum, et alii, quibus incumbit regimen animarum, plebes ſibi commiſſas exemplo bonae converſationis, verbo exhortationis, in fide recta, et bonis moribus diligenter inſtruant et informent. Ut autem liberius et efficacius officium impleant exhortationis, univerſi animarum curam habentes, eccleſiaſticis officiis, et aliis bonis ſtudiis ſe exerceant, orationibus et lectionibus vacent jugiter et intendant. Sint pudici; virtutum operatione praeclari; humilitate praediti; pacifici; evangelizantes pacem ; annunciantes bona; diſſenſiones, rixas, et ſcandala reſecantes ; ab illicitis ſpectaculis ſe abſtineant, et praecipue a duellis et torneamentis, luctis, et aliis, ubi ſanguinis effuſio poterit formidari. Tabernas et inhoneſta convivia non frequentent; externarum fugiant conſortia foeminarum, et omnium, ex quarum cohabitatione ſiniſtra ſuſpicio poterit exoriri.

2. Si quis autem de incontinentiae vitio graviter diffamatus, non potuerit canonice ſe purgare, habebitur pro convicto. De convictis vero, vel in jure confeſſis, [a] beneficiorum vel ſtipendiorum fructus ſubtrahantur, donec inde noſtram gratiam conſequantur. Caeteri [b] in ſacris ſedibus conſtituti, juxta modum culpae canonice puniantur.

3. Graviori autem ſunt animadverſione plectendi, qui proprias filias ſpirituales, quas baptizaverint, vel ſemel ad confeſſionem admiſerint, violaverint.

4. Et rectores, qui proprios parochianos corrumpere non verentur, qui ſecundum rigorem canonum, ab omni officio deponendi, peregrinando debent xv. annis poenitere, et poſtmodum ad monaſterium divertere, ac ibidem toto vitae ſuae tempore commorari.

5. Haec autem, quae ſupra diximus de poena preſbyterorum, qui parochias regunt, ad alios extendi volumus, qui non regunt parochias, cum omnes pari voto continentiae ſint aſtricti, et omnes deceat par honeſtas.

6. Concubinae vero preſbyterorum, vel aliorum, [c] qui in ſacris ordinibus fuerint conſtituti, de quibus conſtiterit, per excommunicationis ſententiam ad agendam poenitentiam compellantur, earundem abſolutione nobis, praeterquam in mortis articulo, reſervata.

7. [d] Si quis autem excommunicatione contempta animo obſtinato in peccato pertinaciter [e] perſeveret, [f] coerceatur brachio ſeculari, et in vita [g] careat communione fidelium, et in morte eccleſiaſtica ſepultura talibus denegetur.

8. Caveant inſuper rectores eccleſiarum, ne [h] publice fornicariis ſacerdotibus, aut de vitio incontinentiae convictis, ſeu diffamatis, parochias regendas committant, ſeu retineant [i]; quod ſi facere praeſumpſerint, lx. ſolidorum poena convertendorum in fabricam eccleſiae Ciceſtrenſis, noverint [k] multandos.

9. Sicut vita preſbyterorum a vita vulgari debet eſſe ſejuncta, ita decet, ut habitu et inceſſu a caeteris diſtinguantur [l]; propter quod inhibemus, ne capis [m] manucatis, vel aliis indumentis, levitatis et laſciviae notam praetendentibus, utantur publice, contra conſtitutionem S. concilii

Variae lectiones juxta cod. MS. Guilelmi Noye, armigeri.

[a] *fructus beneficiorum et ſtipendia.* [b] *in ſacris ordinibus.* [c] *clericorum* addit. [d] *Si quae autem.* [e] *perſeverent.* [f] *corripiantur.* [g] *careant.* [h] *publicis.* [i] *retineant noviter diffamatos.* [k] *ſe* addit. [l] *diſtinguatur.* [m] *manicatis.*

ultimo apud Lambeth celebrati; alioquin hujuſmodi indumenta fabricae eccleſiarum, ubi degunt, vel quibus deſerviunt archidiaconi miniſterio, cognitione ſummaria applicentur.

10. Eligant itaque eccleſiarum rectores preſbyteros notae ordinationis, et converſationis honeſtae, potentes opere et ſermone, qui exemplo vitae et verbo doctrinae [n] parare viam Domino valeant inceſſanter; et exceſſus ſubditorum diligenter inveſtigent, et corrigant, quae fuerint poenitentialiter corrigenda. Exceſſus autem, qui in publicam prodeunt notitiam ſive famam, archidiaconis, ſeu decanis, ſive officiariis noſtris ſine mora denuncient rectores ſeu vicarii corrigendos; ad quod juramenti vinculo, antequam ad curam parochiarum acceſſerint, quaſi voto fortiſſimo aſtringantur.

11. [o] Ad haec praecipimus, ut rectores, vel eorum preſbyteri ſingulis interſint capitulis, et exceſſus denuncient ſubditorum, et denunciationes, vocationes, et executiones noſtras, ſeu officiariorum noſtrorum, ac alia mandata recipiant, quae occurrerint variis temporibus injungenda.

12. Nullus autem ad poenitentiarios noſtros pro aliquo delicto mittatur, de quo non interim confeſſus fuerit, vel convictus. Enormia vero delicta nobis, vel poenitentiario noſtro ad hoc ſpecialiter deputato, praeterquam in articulo mortis, reſervamus. Literas autem [p] archidiaconi, decani, vel officiariorum ad poenitentiarium gratis concedi ([q] volumus, et) praecipimus poenitenti; et, ut liqueat, qualis fuerit poenitentia, et pro quo crimine [r] ſpecialiter injuncta, poenitens literas poenitentiarii referat ad mittentem. In ſingulis autem decanatibus per capitulum duo eligantur preſbyteri, qui moribus et ſcientia praediti, confeſſiones audiant ſacerdotum.

13. Ne [s] propter levitatem ſtipendiorum viliores honeſtioribus, vel imperiti peritioribus praeferantur, ſtipendia preſbyterorum unius anni taxanda duximus quinque marcas in locis, quibus eccleſiarum ſunt tenues ſive modicae facultates. In ditioribus autem eccleſiis, juxta ipſarum facultates [t] volumus, et ſtatuimus uberius provideri.

14. [u] Rectores eccleſiarum preſbyteros [x] ſuis eccleſiis non praeficiant, donec ipſos archidiaconis, vel ipſorum officiariis repraeſentent, de quorum [y] ordine, vita, et ſcientia, examinatione habita diligenti, illi, qui [z] inventi fuerint idonei, adjuncto tempore, et ſtipendiorum quantitate, in rotulum publicum capituli redigantur; minus autem idonei, de quorum vita et ordinatione non conſtiterit, penitus repellantur. Ordinati vero a non ſuis epiſcopis, vel alias irregularitate canonica notati, ad nos mittantur pro gratia, ſi digni fuerint, obtinenda; ſi ſit caſus, in quo, ex noſtro officio, poſſimus de jure miſericorditer diſpenſare.

15. Preſbyteri ſint ſeduli ad divina officia horis competentibus et ſtatutis in ſuis eccleſiis celebranda, ne deſidia vel negligentia argui ſive puniri debeant a praelatis. Quae autem [a] tractant vel legunt, diſtincte proferant et aperte, non tranſiliendo, neque tranſcurrendo, vel ſyncopando, ſed cum debita reverentia, ut ad devotionem excitent mentes ſeu animos auditorum.

16. [b] Infirmos ſingulis diebus dominicis vel feſtivis videant, et viſitent diligenter. Caveant autem preſbyteri, ne ad viſitandum infirmos ſe exhibeant difficiles, quacunque hora fuerint requiſiti. Quod ſi praeſumpſerint, canonicam non effugient ultionem; nec, ſicut a quibuſdam hactenus eſt praeſumptum, mittant cum euchariſtia diaconos ad infirmos, dum ipſi vel potationibus, vel aliis voluptatibus carnis vacant; ſed perſonaliter infirmos adeant, et confeſſiones audiant ſolerter: crimina et circumſtantias criminum inveſtigent, et innoteſcant infirmis, quae foret poenitentia; ac injungant, quod poenitentiam recipiant, cum ſaluti fuerint reſtituti, cum poenitentia non ſit infirmis ſecundum canones injungenda.

17. [c] Pro furtis et rapinis, ſeu damnis aliis irrogatis, miſſarum ſolennia non injungant, rerum reſtitutione praetermiſſa, ſicut ſolet fieri a quibuſdam, qui ſalutem animarum non quaerunt, ſed commodum temporale; ſed ante omnia rem reſtitui, et damna reſarciri praecipiant defraudatis.

18. Cum autem in urbibus et villis, ubi ſitae ſunt eccleſiae, accedant cum euchariſtia ad viſitandum infirmos, pro reverentia corporis Chriſti, ſuperpelliciis ſint induti, cum cruce, lucerna accenſa, et campana; clerico, vel alio humiliter praeeunte.

19. [d] Ad haec firmiter inhibemus, ne communio corporis Chriſti cuiquam, vel morienti etiam [e] ſepultura, praetextu cujuſlibet delicti [f] occulti denegetur.

20. Nullus preſbyterorum alienum parochianum ad confeſſionem, vel communionem corporis Chriſti praeſumat admittere, ſine licentia proprii ſacerdotis, niſi privilegio audiendi confeſſiones a ſummo pontifice ſit munitus [g]. Cum autem a ſacerdote licentia petatur alteri confitendi, ſacerdos perſonam deſignet, cui debeat confiteri, ne quiſpiam tali velamine nemini confitendo, poenitentiae diffugiat ſacramentum.

21. [h] Ne autem preſbyteri quaeſtum ſaluti praeferant animarum, tractatum de decimis ſeu aliis temporalibus in confeſſionibus non permittant; ſed diligenter exponentes confitenti, qualiter debeat confiteri, [i] et quis ſit poenitentiae fructus, expletis omnibus, tantum demum

Variae lectiones juxta cod. MS. Guilelmi Noye, armigeri.

[n] *verbo doctrinae parare Domino valeant plebem perfectam, qui circa correctionem parochianorum vigilant inceſſanter; et exceſſus ſubditorum diligentius inveſtigent et corrigant, quae fuerint poenitentialiter et familiariter corrigenda; exceſſus autem, qui in publicam proderunt notitiam ſive famam*, etc. [o] ſequitur titulus: *De denunciationibus faciendis.* [p] *decani vel officialis.* [q] deſunt. [r] *crimine ſit injuncta.* [s] *pro levitate.* [t] *presbyteris* addit. [u] addit titulum hunc; ſcil. *De presbyteris praeficiendis.* [x] *ſuos.* [y] *ordinatione.* [z] *reperti fuerint idonei, admittantur, et ſtipendiorum quantitas in rotulum publicum*, etc. [a] *legunt vel cantant.* [b] addit hunc titulum: *De viſitatione infirmorum.* [c] addit hunc titulum: *De poenitentiis.* [d] addit hunc titulum: *De ſepulturis.* [e] *eccleſiaſtica* addit. [f] *debiti denegetur.* [g] *munitas, et bonum eſt adjicere poenam.* [h] addit hunc titulum: *De ſacris liberaliter conferendis.* [i] *quiſque ſit fructus poenitentiae, ac expletis omnibus.*

petant,

petant, quae de decimis, vel aliis [k] eccleſiaſticis debebantur.

22. Similiter in ſacroſancto die Paſchae, ſine ulla exactione decimae, vel debiti, ſeu oblationis, [l] liberatur corpus Chriſti; ne una manu porrigendo euchariſtiam, altera recipiendo pecuniam, noſtrae redemptionis myſterium fiat venale. [m] Quod ſi compertum ſit fieri, praecipimus hujuſmodi flagitioſum commercium ſeveritate canonica graviter vindicari.

23. [n] Licet legitima teſtamenta clericorum decedentium velimus firmiter obſervari, nolumus tamen, quod concubinis ſuis in teſtamento ſuo quicquam relinquant, ſeu iis donent in extremis mortifere laborantes; quod ſi de caetero factum fuerit, totum illud in pios uſus noſtro arbitrio convertatur.

24. [o] Ad haec firmiter inhibemus, ne quis admittat alienum parochianum [p] ad matrimonium contra haeredes, niſi tamen ibi, ubi vir ejus converſatus fuerit; quin, ubi foemina degit, diligens ſcrutinium praemittatur, et literas referat ſui praelati, quicquid per ſcrutinium appareat continentes.

25. Fidei [q] donationes domeſticas [r] de matrimonio contrahendo fieri prohibemus, niſi coram teſtibus fide dignis, et ſub praeſentia ſacerdotis; [s] ac laici, qui talibus interfuerint clandeſtinis contractibus, propter pernicioſum exemplum, poena publica puniantur.

26. Volentes, [t] ut unicuique, quod ſuum eſt, conſervetur legitime; ſtatuimus, ut archidiaconi, et alii, qui alicui juriſdictioni praeeſſe videntur, taliter ſuis finibus ſint contenti, ne quid in praejudicium epiſcopalis dignitatis noſtrae, aut poſſeſſionis, ſeu conſuetudinis Ciceſtrenſis eccleſiae diu obtentae, et approbatae, temere audeant attemptare.

27. [u] Volumus etiam et ſtatuimus, quod ſingulis eccleſiis civitatis Ciceſtriae et dioeceſeos ad noſtram viſitationem ſpectantibus, poſt ſuſceptionem noſtrarum literarum de viſitatione celebranda, omnes cauſae integrae tum repertae, necnon exceſſus non correcti, noſtrae diſcuſſioni et correctioni [x] reſerventur.

28. [y] Quia vero, exigentibus culpis noſtris, fructus humanis neceſſitatibus caeleſti miſeratione proviſos frequenter abſorbet repentina calamitas tempeſtatum, orationum ſuffragiis eſt Chriſti miſericordia, et precibus piis invocanda. Ideoque ſinguli preſbyteri, cum aeris intemperiem viderint imminentem, non expectato noſtro vel archidiaconorum noſtrorum mandato, protinus ad proceſſiones, et humiles orationes devotionem excitent ſubditorum, ne, dum juſſionis noſtrae auctoritas expectatur, ultra quam expediat, deprecatio fidelium moroſa negligentia prorogetur.

29. [z] Quia domum Dei decet ornari honore congruo, dicente pſalmiſta: "Domine, dilexi decorem domus tuae:" praecipimus in vaſis, veſtimentis, libris, et aliis ad divinum miniſterium deputatis eccleſiis honorifice provideri; item euchariſtiam, fontem baptiſmalem, et chriſma ſub clavibus curioſa diligentia et ſollicitudine cuſtodiri. Si quis vero ea incaute [a] relaxaverit non ſignata, tribus menſibus ab officio ſuſpendatur.

30. Panni etiam chriſmales in uſus ſeculares, ſeu prophanos minime convertantur, ſed ad manutergia, ſeu ſuperpellicia, ſeu pannos caeteros conſuendos ſeu reficiendos, diſpoſitione diſcreti [b] rectoris cum omni reverentia catholica exponantur.

31. [c] Eccleſias viris religioſis ad firmam dari firmiter inhibemus, et illis praecipue, qui in eiſdem obtinent jus patronatus. [d] Item multo fortius de laicis quibuſcunque; quod ſi contra praeſumptum fuerit, fructus beneficiorum ſequeſtrentur, et tam dantes, quam accipientes epiſcopi, et ſui officiarii decreto canonico puniantur.

32. [e] Decimas autem nullus vendere praeſumat; ante tempus, quo inde ex beneficio conſuetudinis teſtandi habeat facultatem: ſed nec laicus ullo tempore, donec fuerint a novem partibus ſeparatae. Indulgemus vero clericis in ſuis eccleſiis reſidentibus, aut in noſtro ſervitio admorantibus, aut etiam de noſtra licentia cauſa ſtudiorum abſentibus, ut de fructibus terrarum eccleſiarum ſuarum, quas propriis ſumptibus excolunt atque ſerunt, quacunque parte anni deceſſerint, teſtandi habeant facultatem.

33. [f] Religioſi ad vicarias eccleſiarum, quas habent in proprios uſus, vicarios nobis idoneos praeſentent; alioquin, taxatione vicariorum [g] prohibita, de illis curabimus ordinare.

34. [h] Neu [i] conniventia noſtra conſenſum inducat, et taciturnitas pariat culpae reatum, nos ſynodali definitione firmiter injungimus et monemus, ut eccleſiae, decimae, penſiones, et alia quaecunque jura, [k] quae per vitioſum ſunt uſurpata ingreſſum, ſine mora ſalubriter reſignentur, cum vitia poſſeſſionum a praedeceſſoribus ad poſteros, juxta juris exigentiam, cum ſuo vitio tranſmittantur. Et ne ſupradicta percipiantur, vel exigantur, ſub obteſtatione divini judicii, firmiter inhibemus, cum ad paria judicentur, alienum invadere, et illicite detinere.

35. [l] Illum autem abuſum reprobamus penitus, quo religioſi a clericis ad beneficia praeſentati, ante inſtitutionem obtentam, fidelitatis exigunt juramentum; qui autem tale ſacramentum praeſtiterint, beneficiis ipſis noverint ſe privandos. Nec exactores relinquimus impunitos, cum ſimoniacam contineant pravitatem.

Variae lectiones juxta cod. MS. Guilelmi Noye, armigeri.

[k] *eccleſiae debebuntur.* [l] *liberaliter conſerant.* [m] *Quod ſi compertum fuerit ſecus fieri,* etc. [n] addit hunc titulum: *De legato facto concubinae clerici.* [o] addit hunc titulum: *De matrimonio et clandeſtinis deſponſalibus.* [p] *ad matrimonium contrahendum recipiat, niſi tamen,* etc. [q] *dationes.* [r] *etiam* addit. [s] *et.* [t] *autem* addit. [u] addit hunc titulum: *De viſitatione epiſcopi.* [x] *principaliter* addit. [y] addit hunc titulum: *De proceſſionibus.* [z] addit hunc titulum: *De ornamentis eccleſiae.* [a] *reliquerit.* [b] *ſacerdotis.* [c] addit hunc titulum: *De firmis.* [d] *Idem.* [e] addit hunc titulum: *De decimis.* [f] addit hunc titulum: *De vicariis.* [g] *praehabita.* [h] addit hunc titulum: *De penſionibus.* [i] *Ne autem.* [k] *eccleſiaſtica* addit. [l] addit hunc titulum: *De juramento fidelitatis.*

36. [m] Penſiones autem debitas terminis ſtatutis ſolvi praecipimus ſub poena duplici eccleſiae Ciceſtr. fabricae perſolvenda. Simili poena [n] percelli volumus, qui ſynodalia, antequam a ſynodo receſſerint, non perſolvunt.

37. [o] Quia cauſae plerumque matrimoniales, et aliae, per indiſcretos examinatores periclitantur, et diutius protrahuntur, volumus, quod in ſingulis decanatibus duo vel quatuor fide digni eligantur et diſcreti, qui teſtes producendos fideliter examinent, et dicta ſingulorum integre et fideliter redigant in ſcripturam; non ſicut fieri conſuevit, ſcribendo quod cum aliis concordet, vel per omnia idem dicat, cum talis ſit obſcuritas reprobanda. Ad hoc ſe obligent vinculo ſacramenti, ſalario eis ob hoc moderatione archidiaconi et capituli conſtituto.

38. [p] Quia [q] in cauſa matrimoniali falſas exceptiones vel opponunt, vel opponi procurant, vel qui in cauſa matrimoniali, ubi de exhaeredatione agitur, falſum ſcienter perhibent teſtimonium, aut id fieri procurent, vel teſtes ſubornent, excommunicationis ſententiae ſe noverint ſubjacere.

39. Quia, ut a fide dignis audivimus, quidam non veri fratres, nec veraciter de ordine quidem apoſtolorum exiſtentes, mutatis vicibus ipſorum fratrum, ſcil. apoſtolorum habitum et tonſuram, ſimilitudinarie portantes, in pleriſque eccleſiis, et aliis locis noſtrae dioeceſis, praedicationis, et audiendi confeſſiones officium praeſumptuoſe exercuerint, et aliquoties eorum praedicationem ad quaeſtum pecuniarium et aliud lucrum turpe florido colore ſubventionis, ad calicem, vel librum, vel aliud ornamentum eccleſiaſticum, quo eos egere aſſerunt, converterunt, et a ſimplicibus per medium illum extorſerunt; volentes ergo noſtros ſubditos a talibus fraudibus praemuniri, ipſis injungimus, ne tales falſos fratres, vel alios titulum profeſſionis a ſede apoſtolica non habentes, in ſuis eccleſiis, vel alibi in ſuis parochiis praedicare, vel conciones audiri permittant; et ſi quid lucri fortaſſe pro hujuſmodi praedicatione ſibi adquiſiverunt, illud ad fabricam et opus eccleſiae, ubi id acceptum fuerit, ſtatim deputare non poſtponant.

40. Excommunicamus autem, qui pacem regis et regni perturbare, aut libertates eccleſiae, ſeu jura, praecipue hujus ſacroſanctae Ciceſtrenſis eccleſiae infringere, ac poſſeſſiones eccleſiaſticas invadere, aut ad bona eccleſiaſtica manus impias extendere praeſumpſerint, in praejudicium eccleſiaſticae libertatis. Item illos, qui in beneficia eccleſiaſtica ſe intrudunt; et eos, qui per [r] laicalem potentiam, ſeu aliam violentiam abſque conſenſu ſeu conniventia praelati loci ea detinent occupata; illos, qui ſequeſtrationem ſcienter de caetero violant, conſimili ſententia involventes. Eadem ſententia etiam omnes illos innodamus, qui mandata regia pro coercendis excommunicatis a quibuſlibet impetrata, gratia vel odio alicujus perſonae, [s] ſeu alia cauſa exequi malitioſe differunt vel evitant. [t] Omnes etiam incendiarios; eccleſiarum fractores; veneficos, et [u] veneficas; vacantes imprecationibus; magos, et haec fieri procurantes; et qui immunitatem eccleſiae violaverint, denunciamus excommunicationis ſententiam incurrere ipſo facto.

41. Prohibemus etiam, ne excommunicationis ſententia [x] pro damnis vel injuriis proferatur in genere, quotiens dignoſci poterit, quis [y] adverſus quem habeat actionem, niſi evidens utilitas id expoſcat; excommunicamus etiam omnes illos, qui odii vel lucri cauſa aliis crimina falſa imponunt, pro quibus mors, vel exilium, aut membrorum mutilatio, vel exhaeredatio, ſeu bonorum expoliatio ſequi debeat, ſi judicialiter convincantur. Iſtaſque generales ſententias in ſingulis parochialibus eccleſiis per earum ſacerdotes, ſub poena ſuſpenſionis, [z] praecipimus quater in anno lingua materna publicari [a] parochianis, et aperte; videlicet dominica in adventu Domini, dominica in medio Quadrageſimae, dominica proxima ante feſtum nat. Johannis Bapt. et dominica proxima ante feſtum S. Michaelis. Qui vero ad defamationem alterius quid proponit, quod mores ſugillet, niſi hoc probare voluerit, canonice puniatur; et ita injuriam paſſo pro modo culpae ſatisfacere compellatur. Haec autem ſalubria ſtatuta, in ſingulis decanatibus [b] proximis capitulis poſt ſingulas ſynodos recitentur, et per illos, qui capitulis praeerint, in ſingulis articulis exponantur, et ad eorum obſervantiam per cenſuram eccleſiaſticam ſinguli diſtrictius compellantur. Haec autem, et a ſingulis libertatem praetendentibus diſtrictius obſervari, et in ſuis capitulis publicari volumus.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
NICOLAI IV. 2.	JOHAN. PECKHAM 11.	1289.	EDWARD. I. 17.

Capitula provincialia Oxonienſia. Ex chron. Wikes in ann.

HOC uno eodemque anno (ſc. M.CC.LXXXIX.) celebrata fuerunt Oxon. tria capitula provincialia trium ordinum fratrum mendicantium; viz. fratum de monte Carmeli in feſto S. Mariae Magdalenae, fratrum ordinis St. Auguſtini in feſto aſſumptionis beatae Mariae, fratrum minorum in feſto nativitatis beatae Mariae.

Variae lectiones juxta cod. MS. Guilelmi Noye, armigeri.

[m] addit hunc titulum: *De penſionibus.* [n] *puniri.* [o] addit hunc titulum: *De examinationibus.* [p] addit hunc titulum: *De exceptionibus cauſarum matrimonialium.* [q] *Qui autem*, etc. [r] *laicam.* [s] *ſeu lucri cauſa exequi.* [t] *omittunt.* [u] *et magicis incantationibus utentes*, etc. [x] *in genere* addit. [y] *adverſarius.* [z] *a divinis* addit. [a] *diſtincte et aperte.* [b] *ſingulis capitulis generalibus quater in anno recitentur.*

Convo-

Convocatio epiſcoporum et praelatorum provinciae Cantuar. in civitate Elienſi. Ex chron. Wikes in ann.

CIRCA feſtum Michaelis ſynodum cleri provinciae Cantuar. convocatam fuiſſe in civitate Elienſi conſtat ex procuratorio Henrici de Eſtria, prioris Cantuar. archiepiſcopo tranmiſſo, quod extat in regiſtro ipſius fol. 146. in quo procuratoribus ſuis poteſtatem concedit "ad tractandum vobiſcum, et aliis venerabilibus patribus ſuffraganeis provinciae Cantuar. ac etiam totius cleri procuratoribus in civitate Elienſi, ſuper his, quae Dei honorem et publicam utilitatem reſpiciunt, et ad conſentiendum his, quae ibidem ad pacem et conſolationem eccleſiae, dominique regis, et Angliae cleri communitas, inſpirante Deo, providebit." Wikes in chronico ſuo ad ann. ita de hac ſynodo: "Dominica in feſto S. Remigii, viz. primo die Octobris in civitate Elienſi conſecratus eſt Willielmus electus in eccleſia ſcil. ſua propria a domino J. Cantuarienſi archiepiſcopo, praeſentibus et aſſiſtentibus pluribus regni pontificibus, et aliis eccleſiarum praelatis, et procerum multitudine copioſa, convivio nimirum ſolenniter celebrato." In hac convocatione (ut in omnibus aliis fieri ſolebat) quindenam partem omnium bonorum a clero in ſubſidium conceſſam fuiſſe ex annalium horum conditore colligere licet, qui circa feſtum ſancti Michaelis ait, exiiſſe edictum a rege, ut univerſi regnicolae, tam clerici, quam laici, ſeculares pariter et religioſi, quintam decimam partem omnium bonorum ſuorum ſecularium mobilium ſolverent fiſco regio.

Bulla papae Nicolai IV. *Edwardo primo, regi Angliae, de injuria perſonis eccleſiaſticis, ab eo illata.* Ex MS. Cotton. Julius, D. 2. fol. 368.

NICOLAUS epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, chariſſimo in Chriſto filio Edwardo, regi Angliae illuſtri, ſalutem, et apoſtolicam benedictionem. In ſuaſionibus et exhortationibus noſtris accipe, fili chariſſime, manifeſtum paternae charitatis inſigne ſpiritu devotionis. Graviter accepta ſane per dilectum filium fratrem Willielmum Hondon, ordinis praedicatorum, ſuper quibuſdam, quae in regno tuo contra libertatem eccleſiaſticam regia dicuntur auctoritate committi, noſtram et fratrum noſtrorum intentionem regiae celſitudini exponi mandavimus, teque ſalubribus perſuaſionibus ad correctionem illorum induci, ſuper quibus conſcientia nos ad perſonam tuam ſpeciali affectione, urgentibus paternis exhortationibus utimur, ſicut in quibuſdam literis ejuſdem fratris miniſterio tibi commiſſis id per alias ſubſecuturas literas et ſpecialem nuncium praediximus nos ſecutoros; cum de illis agatur, quae in divinam offenſam et apoſtolicae ſedis cedunt injuriam, et ſalutari propoſito adverſantur, quod tanquam princeps chriſtianiſſimus de ſubveniendo perſonaliter terrae ſanctae neceſſitatibus aſſumpſiſti. Intelleximus enim relatione multiplici, quod cum in regno praedicto ſuper negotiis ad eccleſiaſticum forum ſpectantibus, literas contigerit apoſtolicas emanare, ſicut in aliis chriſtianorum regnis quotidiano uſu emanant et conſueverunt emanare, tam in tuo, quam in dictis regnis temporibus retroactis, breve regium, ut patriae verbis utamur, nonnunquam uſus illarum ſub poenae comminatione, immo et executione, ſi fiat contrarium, et perſonae eccleſiaſticae impediuntur, interdum per exhibitionem regiam extra regnum ipſum auctoritate apoſtolica revocari, tuique miniſtri non patiuntur quandoque, ut perſonae eccleſiaſticae in dicto regno ordinariam juriſdictionem habentes, eccleſiaſticam cenſuram exerceant, prout eſt eis a jure conceſſum; ac eccleſiarum praelati et clerici dicti regni coguntur ſuper terris et poſſeſſionibus non feudalibus collatis eccleſiis ab antiquo, et quas tenent et poſſident, coram ſeculari judice reſpondere, ſi eis ab aliquo quaeſtio aliqua moveatur; et non ſolum inferiores clerici, verum etiam praelati cujuſcunque praeeminentiae ſive ſtatus, de venationis captione delati per foreſtarios regios cuſtodiae mancipantur, donec ſuper hoc juxta voluntatem regiam ſatisfiat, et alias in nonnullis caſibus ad eccleſiaſticum forum indubitanter pertinentibus, quorum cognitio non cadit in laicum, ſpretis ſacris canonibus, intromittis, aliaſque in regno praefato multimode libertas eccleſiaſtica non ſervatur, et ipſam regales miniſtri frequenter impediunt obſervari. Et nunc igitur, rex, intellige, et judicio rationis patenter advertas, qualiter iſta, ſi veritate nitantur, graviter oculos divinae majeſtatis offendunt, et in illius dictae ſedis et juſtitiae ac noſtram injuriam committuntur. Advertas inſuper, quantum a laudabili tuo propoſito memorato diffideant, quinimmo ei prorſus obſiſtant, cum illud ad obtinendum ſalutis aeternae praemium dirigatur; iſta vero id praepediant obtineri, quia non ſufficit vacare bonis operibus, niſi peccata et vitia deſerantur, et pro errantis poſſibilitate corrigantur errata. Ideoque ſerenitatem regiam rogamus et obſecramus per viſcera miſericordiae Dei noſtri, quatenus, ſi conſonant in his facta relatibus, ipſa ſic celeriter ſic omnino corrigas, et emendes ea edicto generali, omnibus prohibens, omnibus interdicens, quod illa de dicti regni finibus penitus effuges, prorſus explodas, et correctionis ac emendationis plenae celeritas corrigentis et emendantis puritatem inſinuans et commendans,

ſic te altiſſimum gratum reddat, ſic ad gratiam divinae retributionis habilitet, quod ſalutem, quam, ut praemittitur, tuo praefato commendando propoſito ſequaris, ipſo praeduce, aſſequaris: dignum attendens, quod circumſpectio dictae ſedis non poſſit talia ſub diſſimulatione tranſire. Caeterum quia ſaltem his, qui literalis ſcientiae ſtudio non vacarunt, abſentium vota ſolet apertius exprimere lingua, quam litera, et expreſſa imprimere preſſius unius ſermo, quam ſcriptum, venerabilem fratrem noſtrum H. epiſcopum Groſſitan. virum utique probatae fidei ac virtutis, latorem praeſentium ad hujus expreſſionis et impreſſionis miniſterium circa noſtrum et fratrum noſtrorum beneplacitum proculdubio ſpiritualiter et temporaliter commodis tuis, ac commodum in praemiſſis diligentius proſequendum, ad excellentiae regalis praeſentiam deſtinamus. Dat. apud Urbem veterem quinto cal. Julii, pontificatus noſtri anno tertio.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg Angliae
Nicolai IV. 3.	Johan. Peckham 12.	1290.	Edward. I. 18.

Convocatio cleri provinciae Ebor. per breve regis in craſtino S. Nicolai in eccleſia Eboracenſi habita. Ex reg. Joh. Romani Ebor. fol. 5.

Johannes, etc. officiali Ebor. ſalutem. Literas ſereniſſimi principis domini noſtri, domini Edwardi, Dei gratia, etc. recepimus continuentiae infraſcriptae: Edwardus, Dei gratia, etc. venerabili in Chriſto patri, etc. ſalutem. Cum venerabilis pater J. Cantuar. archiepiſcopus, et ejuſdem provinciae clerus totus decimam de anno praeſenti nobis liberaliter conceſſerint ſubſcriptis terminis perſolvendam; unam viz. medietatem in feſto Paſchae prox. futuro, et aliam medietatem in feſto ſancti Michaelis prox. ſubſequente; paternitatem veſtram affectuoſe requirimus et rogamus, quod nobis, ſi placet, curialitatem conſimilem, vel aliam honorabilem et decentem concedere, et veſtrae provinciae clerum ad eam nobis ſimiliter concedendam, modis, quibus melius expedire videritis, inducatis; et hoc, ſicut de vobis confidimus, nullatenus omittatis. Teſte meipſo apud Kingeſclipſton. 4. die Novembris, anno regni noſtri xviii. Devotioni veſtrae igitur injungendo mandamus, quatenus clerum noſtrae dioeceſ. etc. quod compareant coram nobis in noſtra Ebor. eccleſia per procuratores, etc. in craſtino ſancti Nicolai prox. futuro, ad tractand. nobiſcum, etc. Dat. apud Thorp 16 cal. Decembris.

Certificatorium domino regi ſuper eadem.

Sereniſſimo principi domino ſuo, domino Edwardo, Dei gratia regi Angliae illuſtri, domino Hyberniae, et duci Aquitaniae, Joh. permiſſione ejuſdem Ebor. archiepiſcopus, Angliae primas, ſalutem in eo, per quem reges regnant, et regna cuncta ſubſiſtunt. Ad dominationis veſtrae reverentiam convocato ad certos diem et locum provinciae noſtrae clero, expoſitoque eidem clero praeſenti, praeter dominum epiſcopum Dunelm. ac clerum ſuum, qui nullo modo comparere nec mittere curarunt, convocationis negotio nobis per vos injuncto, clerus ipſe tandem poſt deliberationem modicam vultu hilari et jucundo vobis conceſſit liberaliter decimam ſecundum taxationem Northwic. ſuorum eccleſiaſticorum proventuum hujus anni ſolvend. in feſtis Pentecoſt. et beati Martini futuris prox. pro aequalibus portionibus, ita quod per locorum ordinarios colligatur hujus decima et levetur; praefatum autem Dunelm. epiſcopum cum ſuo clero fecimus iterato vocari ad diem Mercurii prox. poſt feſtum Epiphaniae Domini in noſtra Ebor. eccleſia, ut ipſos ad praeſtationem ſimul decimae cum aliis inducamus. Conſervet vos eccleſiae et populo ſuo Dominus per tempora proſpera et longaeva. Dat. apud Thorp ſexto id. Septembris anno gratiae M.CC.XC.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
Nicolai IV. 4.	Johan. Peckham 13.	1291.	Edward. I. 19.

Mandatum archiepiſcopi Cantuar. archidiacono Cantuar. pro ſabbatis obſervandis. Ex reg. Peckham fol. 140. b.

Frater J. permiſſione divina, etc. dilecto filio magiſtro R. archidiacono Cantuar. ſalutem, gratiam, et benedictionem. Populus curae noſtrae commiſſus, quod dolenter referimus, adeo eſt durae cervicis, ut magis cernatur contra ſtimulum calcitrare, et ſalutaribus monitis inflexibiliter reſiſtere, quam ad ea ſervanda, quae praecepta ſunt divinitus, obedire. Et quia parum eſt vitae eis catholicae regulas tradere, niſi ſint, per quos regulae ipſae executioni debitae demandentur, vertitur in irritum, quod per eccleſiam imperatur, immo certe in damnationis augmentum hujuſmodi mandata praevaricantibus [a] neceſſe habemus armatis manibus comprimere hujuſmodi quidem ſpinas. Sane a principio, quo dignatus eſt ſummus imperator ſe humano

[a] Forte deſunt *injungere: unde.*

mano generi propalare, regulas decalogi ad vitae aeternae obtentum neceſſarias tradidit populo, ad ſuam gratiam excitando, et ſpeciali recommendatione praeceptum de ſabbato conſervando, omni ſervili opere ſequeſtrato, ut in eo populus tota mente vitae regulis, tanquam ſummae lucis ſpeculis, inhaereret; cui ſabbato ſolennitates eccleſiae, et praecipue dies dominicus ſubrogantur; cujus gratia nos pro ſalute populi, de qua habemus in tremendo judicio reſpondere, ipſas ſolennitates tota diligentia mandavimus obſervari, et mandatum regium procuravimus ad hoc ipſum, ut ſaltem metu poenae ab inobedientia tanti piaculi filios Belial traheremus; nec tamen ad hoc ſufficiunt divinorum publicatio mandatorum, nec officii noſtri miniſterium, quin invaleſcentibus cupiditate et ſuperbia, falſorum chriſtianorum aures proclives ad noxia, et ad ſalutaria graves, prae caeteris ſolennitates eccleſiae vertant in opprobrium, propriae ſaluris immemores, et legum altiſſimi contemptores. Nos igitur quid faciamus ulterius non habentes, vobis diſtricte praecipimus, ut per omnimodam cenſuram eccleſiaſticam rebelles ad ſolennitates obſervandas eccleſiaſticas reducatis ſubditos veſtros quantumlibet renitentes; volentes ut in talibus pertinaces, quos finalis poenitentiae igniculus non emollit, decedentes eccleſiaſtica careant ſepultura. Et quicunque ſacerdotum in praeſentia talium manifeſte contumacium divina praeſumpſerint celebrare, ipſo facto ab officio et beneficio ſint ſuſpenſi. Nomina nihilominus talium clericorum et laicorum nobis ſcribere non tardetis, ut contra eos invocemus brachium ſeculare. Et quid inde feceritis, nobis citra feſtum aſſumptionis, ubicunque fuerimus, reſcribatis. Publicationem autem praeſentium literarum, et executionem, de qua in eis mentio habetur, veſtrae diligentiae commendamus, contra vos invocantes dominicae maledictionis tonitrua, ſi in his exequendis fueritis negligentes aut remiſſi. Valete. Dat. apud Wengeham 16 cal. Auguſti.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
Nicolai IV. 4.	Johan. Peckham 13.	1291.	Edward. I. 19.

Aliud decano et cap. Exon. pro fratribus minoribus civitatis Exon. Ex reg. Peckh. fol. 141. b.

Frater J. Dei permiſſione, etc. chariſſimis in Chriſto filiis, diſcretis viris, decano et capitulo Exon. aſſiſtentiam Paracleti in agendis, et donum ſummae benedictionis. Scitis, chariſſimi, qualiter de ordine minorum fratrum ad paſtorale officium et regimen eccleſiae divina miſeratio nos aſſumpſit, nec patitur lex gratitudinis, quod fratres ipſos in ſuis anguſtiis oblivionis piaculo commendemus, per quos quippe ſcimus id modicum, quod dedit altiſſimus, ipſorum utique meritis nobis eſſe. Quia igitur fratres ipſi in civitate veſtra Exon. in loco deſolabili conſiſtentes poſſunt per gratiam veſtram cum omnimoda indemnitate veſtra et eccleſiae permutatione cujuſdam areae ſibi per amicos ſuos ſpirituales, ſi vos id propter Deum duxeritis acceptandum, faciliter procurandae, vos rogamus affectu, quo poſſumus, ampliori, quatenus veſtrum hujuſmodi permutationi praebere velitis aſſenſum, nec timere oportet carentiam legitimi defenſoris, cum ſola in hac parte quaeratur opportunitas ſummo imperatori legitime et acceptabiliter ſerviendi, nec poſſit, cum apparuerit, dante Domino, defenſor ille legitimus in poenis et oppreſſione Chriſti pauperum delectari. Tantum igitur obtentu precum noſtrarum facere curetis, ut omnium Dominus, qui ſe in pauperibus colligi aſſerit, vobis in examine noviſſimo cum aeterna gratiarum actione pro hoc pietatis officio gratuletur, et nos ad veſtrae charitatis amplexum merito provocemur; qui quicquid ipſis feceritis in hac parte, nobis factum eſſe proculdubio reputamus. Quid autem inde facere decreveritis, nobis per exhibitorem praeſentium reſcribatis. Valete, etc. Dat. apud Terring. cal. Novembr.

Conſtitutiones ſynodales Sodorenſes. Ex MS. penes rever. epiſc. Aſſaven. conf. monaſt. Anglic. vol. I. fol. 712. ſeqq.

Incipiunt conſtitutiones ſynodales Sodorenſis eccleſiae in ſynodo ordinat. celebrat. et ſtatut. in eccleſia S. Bradani in Mannia 6. idus Martii, anno Domini M. cc. xci. cui praefuit venerabilis pater dominus Marcus, Sodorenſis epiſcopus.

Cap. I. *De infirmis viſitandis.*

Statuimus, ut ſinguli capellani prompti ſint ad infirmos viſitandos, cum vocati fuerint, ne per eorum negligentiam aliquos contigerit ſine ſacramentis eccleſiaſticis mori. Et cum ad eos acceſſerint, induti ſuperpelliciis reverenter corpus dominicum deferant in pyxide ad hoc deputata, linteo albo vel ſerico cooperta, et tintinnabulo praecedenti in villam eccleſiae, vel in locos prope eccleſiam conſtitutos. Ad loca vero remota corpus dominicum non deferatur, niſi per capellanum eccleſiae cappa clauſa indutum. Et cum ad infirmos acceſſerint, moneant eos ſalubriter, et inducant ad veram confeſſionem, et poenitentiam, et teſtamentum rite faciendum: nec aliquos ſine candela accenſa de cera communicet. Et ipſos ad fabricam parochialis eccleſiae juxta facultates ſuas, ut aliquid relinquant, diligenter

genter

gen.er moneant; ad quae colligenda et reſervanda duo fideles parochi, juxta prudentiam rectorum eccleſiae, deputentur.

CAP. II. *De indumentis capellanorum.*

Statuimus, ut ſinguli capellani cappis clauſis utantur, et aliis indumentis ſuis ordinibus convenientibus; ſed mantellam capellanis omnino interdicimus: et praecipimus, quod capellani omnes diebus feſtivis et ſolennibus maxime cappis clauſis utantur, et etiam cum ad capitula vel ad ſynodum acceſſerint; quod ſi ſecus ſecerint, illud aliud indumentum inhibitum, quod portaverint, fabricae eccleſiae S. Germani ſine aliqua [a] recuperatione applicetur.

CAP. III. *De honeſtate ſacerdotum.*

Praecipimus, quod omnes capellani caveant ne aliquo modo ad tabernas accedant, vel in ſuis domibus tabernas teneant; quod non ſint ebrioſi, luxurioſi, litigioſi, ſed parati verbo et opere exempla bonae vitae et laudabilis converſationis tranſmittant in ſubditos ſuos. Et quod unuſquiſque, ſecundum quod ſapit de evangelio et ſacra ſcriptura, articuloſque fidei plebi ſuae exponat, necnon diligenter moneat parochianos ſuos, et pueros ſuos inſtruat ſymbolum apoſtolorum, et orationem dominicam, cum ſalutatione beatae Mariae virginis.

CAP. IV. *De baptiſmo.*

Capellani caveant, ne per negligentiam aliquis infans ſine baptiſmo (quod abſit) moriatur: et etiam ſub poena excommunicationis inhibemus, ne aliquis capellanus pro baptizandis infantibus, vel infirmis viſitandis, aut mortuis ſepeliendis, praemium aut munus exigat aut recipiat, niſi quantum de jure fuerit exigendum. Et quod nullus capellanus tunicas ſeu chriſmalia baptizatorum in alios uſus convertat, quam in uſus eccleſiae; nec mutando tunicam ſeu chriſmale unius pueri, vel alterius pueri, denuo recipiat ſub poena excommunicationis.

CAP. V. *De caſtitate ſacerdotum.*

Statuimus, quod nullus capellanus [b] fornicariam et concubinariam alterius capellani, vel cujuſcunque adulteram in parochia ſua permittat, ſed, tribus monitionibus praemiſſis, parochiam ſuam deſerat, aut eam nominatim excommunicet; quod niſi fecerit, ſciat ſe poenae excommunicationis ſubjacere.

CAP. VI. *De poena tranſgreſſorum.*

Diſtrictius inhibemus, ne eccleſiarum rectores, vicarii, ſacerdotes, vel clerici in ſacris ordinibus conſtituti, publice vel privatim habeant [c] fornicarias, unde ſiniſtra poterit oriri ſuſpicio. Quod ſi facere praeſumpſerint, beneficia clericorum taliter viventium in noſtra manu capiantur, eiſque interdicatur ingreſſus eccleſiae, quouſque poenituerint de commiſſo, et ad nos acceſſerint poenitentiam canonicam accepturi. Hanc autem diſtrictionem non tantum de capellanis parochias regentibus, ſed etiam de quibuſcunque aliis praecipimus inviolabiliter obſervari. Perſonae vero eccleſiaſticae, quae a uſu temerario, vel capellani, qui in eccleſiis ſuis publice concubinarias retineant miniſtrantes ſeu miniſtraturas, vel in parochiis ſuſtinuerint, ad arbitrium noſtrum puniantur.

CAP. VII. *De miniſterio clericorum.*

Item ſtatuimus, quod omnes capellani, diaconi, et caeteri miniſtri altaris honeſte et devote, ſine murmuratione, non capuciis in capitibus, nec capellis, vel pileis, aut chirothecis in manibus, aut in pede calcaribus, ſed cum tonſura et corona decenti, juxta gradus ſui dignitatem, ad divinum officium accedant.

CAP. VIII. *De jejuniis injungendis.*

Et praecipimus, quod ſinguli capellani in ſuis parochiis jejunia quatuor temporum, et rogationes, apoſtolorum vigilias, ſanctorum feſtivitates conſuetas diebus dominicis praecedentibus rite denuncient.

CAP. IX. *De vicariis, ut reſpondeant de ornamentis eccleſiae.*

Statuendo praecipimus, quod omnes vicarii tam de cuſtodia veſtimentorum et ornamentorum, quam de omnibus aliis eccleſiae bonis, pro rata ſua portione reſpondeant.

CAP. X. *De purificatione poſt partum.*

Praecipimus, ut ſinguli capellani moneant parochianas ſuas, ut inducant "eas" poſt puerperium ad eccleſiam accedere cum candelis et oblationibus, tempore purificationis ſtatutae, ut infra [d] quadrageſimam minime purificentur.

CAP. XI. *De mortuariis decedentium.*

Statuendo praecipimus, quod de bonis cujuſlibet decedentis eccleſia habeat optionem de omnibus juxta conſuetudinem vicinarum provinciarum, excepto uno cum omnibus indumentis ſuis, et fulcro vel culcitra. Quod ſi non habeat birretum et culcitram, ſeptem dentur denarii. Et cum quolibet mortuo juxta facultates fiant oblationes tam in denariis, quam in candelis in eccleſia ſua parochiali. Et ſub poena excommunicationis inhibemus, ne aliquis mortuus alio loco deferatur ſepeliendus, donec miſſa pro eo fuerit celebrata in eccleſia ſua parochiali.

CAP. XII. *De inteſtatis.*

Item ſtatuimus, ut cum aliquis inteſtatus deceſſerit, quod omnia bona ſua ſequeſtrentur in

[a] alias *redemptione.* [b] al. *focariam.* [c] al. *focarias.* [d] al. *quindenam.*

manu

manu epiſcopi per loci rectorem vel vicarium, donec per epiſcopum, quid debeat fieri, fuerit ordinatum. Et nullus executorum bonis decedentium ſe ingerat, donec coram rectore, aut officiali, vel archidiacono, de ultima voluntate doceatur.

CAP. XIII. *De vicariis religioſorum.*

Statuimus, ut in eccleſiis religioſorum ad proprios uſus appropriatis ſecundum concilium Lateranenſe vicarii ordinentur.

CAP. XIV. *De periculo parvulorum.*

Inhibemus ſub poena excommunicationis, ne aliquae mulieres vel uxores parvulos ſuos in lectulis ſuis ſecum collocari permittant, antequam aetatis ſuae tertium annum impleverint. Quod ſtatutum ad minus ſemel in anno ſingulis ſacerdotibus volumus promulgari.

CAP. XV. *De decimis, primitiis, et oblationibus.*

Sub poena excommunicationis ſtatuimus, quod omnes dioeceſani noſtri decimas omnium bonorum ſuorum, quae eis de anno in annum renovantur, integre, plenarie, ſine deductione diminutioneque aliqua ſolvant, ſicut in veteri et novo teſtamento praecipitur; viz. de omni genere bladi, leguminum, pomorum, et fructuum tam in hortis, quam in rure creſcentium. Decima autem bladi et leguminis deferatur per parochianos ad domos vel grangias ſuas, et eadem diligentia eam cuſtodiant, qua ſuam partem, donec rectores eccleſiae, vel ſui procuratores de toto decimam recipiant. Item, de blado ſuo non decimato nihil praeparent, niſi quantum rectores eccleſiae, vel ſuos procuratores ſcire fecerint. Item ſtatuimus, ut de qualibet domo dentur in aeſtate 18. caſei de melioribus, et 18. in autumno facti, mundi, ſalſi, et bene praeparati. Item in domibus, in quibus fit butyrum, detur decima butyri ſine aliqua fraude vel diminutione lactis.

Si vero lac diminuatur, vel in alios uſus diſtribuatur, fiat recompenſatio de caſeo vel butyro. Quod ſi aliis temporibus anni caſeum vel butyrum contingat fieri, de hoc decima integra ſine aliqua fraude perſolvatur. Item ſtatuimus, de lana, agnis, hoedis, vitulis, porcellis, pullis equorum, aucarum, de ovis gallinarum, de lino, canabo, foeno decima integra perſolvatur. Et ubi decem animalia decimanda ſunt, habeat poſſeſſor optionem de duobus; eccleſia vero de reliquis. Et ubi ſunt niſi novem, detur nonum animal eodem modo ſicut prius. Et ſi fuerint undecim, detur niſi unum. Quod ſi fuerint unum, vel duo, ſeu tria, aut quatuor, pro ſingulis capitibus vitulorum et pullorum detur denarius; pro agnis vero et hoedis quadrans; pro porcellis obolus. Quod ſi fuerint quinque, vel ſex, vel citra novem, tunc quintum animal aeſtimetur, et dividatur inter rectorem et poſſeſſorem; et in optione rectorum ſit, an velit redimere, aut dimidium pretii recipere. Item, de uno agno vel duobus detur obolus, de tribus vel quatuor detur denarius. Si fuerint quinque, vel citra novem, aeſtimetur prout dictum eſt; de ſex vero, ſeptem, et octo fiat ſicut dictum eſt de uno, vel duobus, vel tribus, vel quatuor; ſi vero undecim vel novem, animal ſolvatur. De porcellis, ſi decem vel quinque fuerint, fiat decimatio, prout ſtatutum eſt de vitulis. Quod ſi pauciores, quinque, vel citra novem, pro ſingulis detur obolus.

CAP. XVI. *De molendinis, piſcaturis, et aliis minutis decimis.*

Item de molendinis et piſcaturis tam aquarum dulcium, quam ſalſarum, decima integra perſolvatur. Item, ſi contingat aliquem oves ſuas bis in anno tondere, bis decima ſolvatur. Item, de agnis decimatis in ſequenti anno tonſis, ſine aliqua contradictione decima ſolvatur. Item de pellibus agnorum, hoedorum, vitulorum, et aliarum beſtiarum omnium mactatarum et interfectarum, decima integra perſolvatur. Item, ubi animalia alicujus paſcuntur et cubant, tota decima ſolvatur eccleſiae loci illius. Quod ſi loca communibus paſturis ſint deputata, tunc decima eccleſiae parochiali ſolvatur. Quod ſi paſcantur in una, et cubent in alia, decima caſei et butyri dividatur. Quod ſi paſcantur in una, et cubent in alia, tunc, ſi in aliena parochia tondeantur, et agnos pariant, inter alienam parochiam et propriam parochiam decima dividatur tam de lanis, quam de agnis.

CAP. XVII. *Inhibitio, ne vendant animalia ante decimationem.*

Inhibemus ſub poena excommunicationis, ne aliqui agnos, porcellos, pullos, hoedos, vitulos, vel aliqua alia animalia decimanda vendant, vel eorum decimam aliquo modo in alios uſus transferant ante legitimam decimationem; quod ſi auſu temerario hoc fecerint, ſtatuimus omnes ſic alienantes ad decimam teneri, et [c] noverint ſe poenae canonicae ſubjacere.

CAP. XVIII. *De piſcatoribus applicantibus in alia parochia.*

Statuimus, quod ſi piſcatores applicuerint cum piſcaturis in parochia aliena, vel cymbam alterius parochiae cauſa piſcandi acceperint, tunc decima dividatur. Quod ſi duo vel tres in aliam parochiam cauſa piſcandi acceſſerint, pro rata portione eorum decima dividatur.

CAP. XIX. *De textoribus et textricibus.*

Item ſtatuimus, quod textores vel textrices, qui non ſolvunt decimam de aliis rebus, ſolvant quatuor denarios; alii vero quinque denarios. Quod ſi plus lucrentur, conſcientiae eorum relinquatur.

[c] alias, *nomine poenae excommunicationi ſubjacere.*

CAP. XX. *De mercatoribus et caeteris operariis.*

Statuimus, quod mercatores, negotiatores, et laboratores, caeterique de omni lucro ſuo decimam ſolvant; ſimiliter et ſervientes, qui conducti fuerint ab aliis, decimam ſolvant de ſtipendio ſuo.

CAP. XXI. *De diminutione lactis.*

Statuimus ut hi, qui propter paucitatem animalium nec caſeum nec butyrum facere poſſunt, pro decima vaccae vitulatae ſolvant duos denarios et obolum; pro non vitulata, lac tunc faciente, unum denarium et obolum. Similiter de ovibus octo tantum reputantur pro vacca.

CAP. XXII. *De fabris et aliis artificibus.*

Item aurifabri, fabri, fabricatores, ferrarii, falcatores, carpentarii, coementarii de lucro ſuo decimam ſolvant, quae ſolutio proprio ſacramento relinquatur.

CAP. XXIII. *De oblationibus.*

Ordinamus et ſancimus, quod omnes parochiani et parochianae ter in anno ſinguli ſingulis vicibus offerant obolum; viz. ad feſtum Nativitatis Domini, Paſchae, Pentecoſtes, vel ad feſtum dedicationis eccleſiae. Et quod unuſquiſq; habens domicilium, et alia bona, ſolvat in Quadrageſima ii. denar. et obolum ad luminaria eccleſiae. Si vero morantur in aliis domibus, dum tamen habeant in bonis ad valorem ſex ſolidorum, ſolvant duos denarios, juxta conſuetudinem vicinarum provinciarum.

CAP. XXIV. *De excommunicatione quater per annum fienda.*

Statuimus, ut in ſingulis eccleſiis quorumcunque religioſorum ſeu ſecularium, quater in anno; viz. in dominicis proximis poſt obſervationem quatuor temporum, et etiam in ſynodo, in genere excommunicentur omnes ſortilegi, venefici, incendiarii, eccleſiarum fractores, falſarii, uſurarii manifeſti, impedientes teſtimonia legitime facta, laici invadentes, detinentes, defraudantes, et auferentes poſſeſſiones, ſeu quaecunque bona eccleſiaſtica, aut libertates; et omnes illi, qui ſe in beneficia eccleſiaſtica intruſerint; et teſtes ſcienter perjuri, unde amittitur ab aliquo haereditas ſua, aut beneficium ſuum terrenum. Raptores etiam publici et notorii, et omnes fures et latrones, vel eos, qui manuteneant, vel pro eis fidem dabunt, cum dicta cauſa revelatur. Item, omnes, qui in cauſa matrimoniali falſum teſtimonium perhibent, vel falſas exceptiones opponunt malitioſe, vel opponi procurant, vel in cauſa matrimoniali teſtes ſubornant. Et omnes ipſos impedientes ordinarios, quo minus de bonis decedentium ab inteſtatis ſecundum conſuetudinem eccleſiae [f] Scoticanorum et noſtrae valeant miniſtrare, excommunicationis ſententiae volumus ſubjacere. Item, excommunicamus omnes conſpiratores contra epiſcopos proprios vel alienos regni, ſeu contra tales praelatos, et omnes conſpiratoribus conſentientes; ita quod omnes tales ſchiſmatici ſint et infames. Item, auctoritate hujus ſacrae ſynodi noſtrae excommunicamus omnes illos, qui pacem regis et regni perturbant; et omnes illos, qui cauſa odii vel lucri aliis falſa crimina imponunt, pro quibus mors, exilium, membrorum mutilatio, exhaeredatio, vel bonorum ſpoliatio, aut bonae famae amiſſio ſequi debeat, ſi judicialiter convincantur.

CAP. XXV. *De confeſſionibus.*

Inhibemus, ne aliquis religioſus infra terram, vel extra venientium, ſine noſtra licentia confeſſionem audiat, parvos baptizet, infirmos communicet, vel aliqualiter alia ſacra eccleſiaſtica exerceat. Item inhibemus, ne aliquis parochianus extra eccleſiam ſuam parochialem cauſa confeſſionis, vel alicujus alterius ſacri eccleſiaſtici, ad alienam parochiam, ſive ad quemcunque alium locum ſecularem vel religioſum accedere praeſumat; et ſi ter monitus fecerit, excommunicetur. Et quod nullus capellanus alterius parochiae ejus confeſſionem audiat, vel ipſum communicet, vel ſacra alia eccleſiaſtica miniſtret, niſi in articulo mortis, vel de licentia proprii capellani.

CAP. XXVI. *De legatis in teſtamento.*

Inhibemus, ne aliquis vicarius vel capellanus in fraudem eccleſiae, vel aliquis alius legatarius aliquod legatum exigat aut recipiat, niſi prius debito eccleſiae declarato et ſoluto. Quod ſi ſecus fecerint, poenam excommunicationis incurrant. Item praecipimus, quod ſi aliquis adhuc in vita exiſtens, cauſa donationis, vel aliqua alia ex cauſa in filios, alienos, vel in alias perſonas aliquid de bonis ſuis transferri voluerit, hoc publice in eccleſia faciat, vel ſaltem coram rectore eccleſiae, vel ejus attornato, vel coram bonis teſtibus et fide dignis.

CAP. XXVII. *De matrimonio.*

Inhibemus, ne aliquis ſacerdos a Quadrageſima uſque ad octavas Paſchae inter aliquos matrimonium celebrare praeſumat, niſi de noſtra licentia, vel officialium noſtrorum. Et ne aliquis ſecularis vel clericus infra illud tempus aliquod ſacrum judiciale, aut in diebus feſtivis vel ſolennibus praeſtare vel ſubire praeſumat. Item, quod nullus capellanus clandeſtinis ſponſalibus intereſſe praeſumat, vel cauſa deſtinata pro annuli benedictione aliquos contrahi permittat; ſed ea, ſecundum quod moris eſt, tribus denunciationibus in eccleſia publice et ſolenniter ad miſſae celebrationem per debita intervalla praemiſſum contractum faciat. Item, quod capellanus inter aliquos matrimonium vel ſponſalia facere non praeſumat, niſi tribus denunciationibus prius factis in eccleſia, quaerendo tam ubi vir manet,

[f] alias *Anglicanae.*

quam

quam mulier, niſi ambo in una parochia fuerint. Et ſi qui poſtea contra matrimonium taliter contractum aliquid alicui objicere voluerint, qui tempore contractus in eadem parochia fuerint, quod ad eorum notitiam veriſimile ſit tales denunciationes deveniſſe, nullatenus audiantur.

Cap. XXVIII. *De juramento cum contractu.*

Item ſtatuimus, quod quilibet capellanus jurare faciat non ſolum ipſos contrahentes, verum etiam tres, vel quatuor, aut quinque de ſenioribus et fide dignioribus utriuſque parentelae contrahentium, quorum nomina redigantur in ſcriptis, quod inter eoſdem neſciunt aliquod impedimentum, quo minus poſſint legitime copulari. Similiter et ab omnibus circumſtantibus ſub periculo animarum ſuarum diligenter inquirant. Et hoc ab omnibus capellanis noſtrae dioeceſis in matrimoniali contractu ſub poena ſuſpenſionis triennalis praecipimus obſervari. Et nullus de cauſis matrimonialibus cognoſcat, niſi qui jura noverit, et finem in cauſis matrimonialibus in ſcriptis proferat. Item ſtatuimus, quod ſecundum jura canonica, omnes cauſae matrimoniales, et teſtamentariae viduarum, pupillorum, cruce ſignatorum, et miſerabilium perſonarum, ad examinationem eccleſiae pertineant.

Cap. XXIX. *De laicis vel clericis arma in eccleſia portantibus.*

Inhibemus, ne quis laicus vel clericus de caetero in eccleſiis noſtrae dioeceſis aliqua arma ferre, vel aliquem tumultum, ſeu perturbationem, maxime tempore celebrationis miſſae, in eis facere praeſumat. Quod ſi aliquis poſt tertiam monitionem in hujuſmodi crimine incorrigibilis inventus fuerit, per cenſuram eccleſiaſticam, prout nobis videtur, puniatur.

Cap. XXX. *De ſecularibus placitis feſtivis diebus non tenendis.*

Statuimus, quod de caetero ſecularia placita in dominicis diebus, aut feſtivis ſolennibus, minime teneantur in eccleſiis, in coemeteriis, vel aliis locis Deo dedicatis, et maxime cauſae ſanguinis, aut criminales per quoſcunque judices ſeculares locis vel temporibus praedictis agitentur. Quod ſi neceſſe fuerit edicta regalia, vel aliqua ex parte principis forte coram populo proferre, non infra miſſarum ſolennia, ſed ſive ante, ſive poſt, ubi commodius poteſt fieri, extra tamen eccleſiam, ne praepediantur divina, praecipimus vel permittimus.

Cap. XXXI. *De teſtamentis condendis.*

Praecipimus et ſtatuimus, quod quilibet languens in extremis agoniis, cum teſtamentum condere voluerit, vocet capellanum eccleſiae et clericum; et ipſis praeſentibus, duobus vel tribus viris adhibitis bonis et fide dignis, teſtamentum ſuum ore ſuo ordinet: et ipſe ſacerdos ſubſtantiam ſuam diligenter exquirat, et ſi in aliquibus creditoribus ſit obnoxius, vel de aere alieno oneratus; quod ſi non fecerit, tanquam inteſtatus reputetur. Quod ſtatutum volumus ut ſinguli capellani in eccleſiis ſuis publicent. Item ſtatuimus, ut quicunque amodo ſe creditorem alicujus dixerit defuncti, vel aliquem cum eo iniiſſe contractum, et in eadem parochia manens, vel ita prope, quod de infirmitate ejus conſtare poterit, non in vita ſua, nec hora teſtamenti, vel tempore infirmitatis illius ſuper hoc quaeſtionem moverit, vel mentionem fecerit coram viris fide dignis, poſt mortem defuncti nullatenus audiatur.

Cap. XXXII. *De communicante cum excommunicato.*

Inhibemus, quod nulli cum publice excommunicatis, et maxime capellani communicent; in quo delicto ſi capellani rei inventi fuerint, ultioni graviſſimae ſubjacebunt.

Cap. XXXIII. *De campanis pulſandis.*

Statuimus, quod campanarii eccleſiarum, cum epiſcopus ad eccleſias acceſſerit, vel prope tranſierit, campanas pulſent; quod ſi non fecerint, ad arbitrium epiſcopi clerici punientur.

Cap. XXXIV. *De oleo et chriſmate.*

Statuimus, quod quilibet capellanus chriſma, oleum ſanctum, et oleum infirmorum ſemel in anno recipiat in vaſis mundiſſimis, bene ceratis, [g] et ipſe receptor pro ſingulis eorum quatuor denarios reddat.

Cap. XXXV. *De viſitatione archidiaconi, et ornamentis eccleſiae.*

Item ſtatuimus, quod archidiaconus, qui ſecundum apoſtolum non, quae ſua ſunt, quaerit, ſed quae Jeſu Chriſti, in ſua viſitatione provideat, quod canon miſſae emendetur; et quod ſacerdotes rite proferre ſciant dicta canonis et baptiſterii, et doceant laicos, in qua forma baptizare debeant in articulo neceſſitatis; vel ſaltem hoc ſciant facere in ſuo idiomate. Habeat etiam archidiaconus omnia ornamenta eccleſiarum in ſcriptis redacta, et utenſilia earum, veſtes et libros, et ſingulis annis ſuo conſpectui ea faciat praeſentari, ut videat, quae adjecta fuerint per diligentiam parochianorum, vel quae medio tempore per negligentiam vel malitiam vicariorum [h] deperdita, vel per incuriam eorum aliquo modo diminuta; quid per clericos, quid per laicos.

Cap. XXXVI. *De miſſis celebrandis.*

Diſtrictius inhibemus, ne aliquis ſacerdos miſſarum ſolennia bis in una die celebret, exceptis diebus Paſchae, et Nativitatis Domini, et in obſequiis mortuorum; viz. cum corpus alicujus defuncti

[g] alias *tempore receptionis ſinguli eorum.* [h] al. *depraedata.*

defuncti ea die fuerit in eccleſia tumulandum. Et hoc ſi in diebus dominicis et feſtivis contigerit, tunc caveat ſacerdos, cum ipſe injecerat manus ſuas in calicem cum aqua et vino poſt communionem, ne ſumat ablutionem; ſed reponat illam in vaſe mundo uſque ad finem alterius miſſae, et tunc ſumat utramque ablutionem, quia propter reverentiam ſacramenti non debet aliquis celebrare, niſi jejunus: ſi ablutionem illam ſumpſiſſet, quando eſt pura aqua, vel purum vinum, jejunus non eſſet. Item diſtrictius inhibemus, ne aliquis ſacerdos duabus matricibus eccleſiis deſervire praeſumat; et provideat ſacerdos, quod ab inchoatione miſſae uſque ad finem lucerna cerea ardeat.

Expliciunt ſtatuta ſynodalia.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
NICOLAI IV. 4.	JOHAN. PECKHAM 13.	1291.	EDWARD. I. 19.

Concilium Londinenſe de ejectione Judaeorum. Ex Bzovio.

De rebus in hoc concilio geſtis ita Bzovius: Bernhardo, epiſcopo Groſſetano, ſedis apoſtolicae legato, in Anglia nondum praeſente, Londini ad Weſtmonaſterium celebratum eſt concilium. In hoc inprimis agitatum eſt de ejectione Judaeorum, quorum erat per omnem Angliam ingens multitudo; quo ſic oves ab hoedis ſegregarentur. Itaque publico juſſum eſt edicto, ut infra paucos dies omnes abirent cum bonis. Illi juſſis concilii parentes, alii alio diſceſſerunt. Ita profuga gens de Anglia in perpetuum exivit, miſera ſemper alicubi terrarum peritura, uſque eo dum denique deleatur. Eodem in concilio Edwardus expoſuit ſe cupere ire auxilio chriſtianis in Aſiam; et quia res ad religionem pertinebat, voluit ut ſacerdotes pecuniam ſuppeditarent. Poſtremo placuit regi ſimiliter atque principibus illud injurium jure iterato ſtatuere, ne cui hominum liceret dare praedia collegiis monachorum, neve liceret monachis, aut aliis ſacerdotibus emere poſſeſſiones. Supervenit tandem legatus et una cum Johanne Beccano, [a] archiepiſcopo Cantuarienſi ſibi adjuncto, legemque abrogare, et eccleſiis, eccleſiaſticiſque rebus ac perſonis, libertatem reſtituere coegit.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
NICOLAI IV. 4.	JOHAN. PECKHAM 13.	1291.	EDWARD. I. 20.

Bulla papae Nicolai IV. *continens novam taxationem omnium beneficiorum eccleſiaſticorum in Anglia, Scotia, Hibernia, et Wallia.* Ex MS. penes rev. dom. Thomam epiſc. Aſſaven.

MEMORANDUM, quod anno Domini M.cc.xcii. et anno regni regis Edwardi, filii regis Henr. viceſimo, dominus papa Nicolaus quartus contulit dicto domino regi Angliae decimam omnium proventuum eccleſiaſticorum, omnium etiam bonorum virorum religioſorum quorumcunque, per ſex annos, in ſubſidium terrae Hieroſolymitanae. Contulit etiam idem dominus papa domino regi ſupradicto decimam omnium proventuum de temporalibus omnium religioſorum, Templariis et Hoſpitalariis duntaxat exceptis, qui contra hoſtes fidei chriſtianae ſe ac ſua in ultramarinis partibus exponere non formidant, quique propter defenſionem fidei in diverſis mundi partibus damna gravia pertulerint; ad quorum taxationem ordinatis per totam Angliam, Scotiam, Hiberniam, et Walliam taxatoribus ad iſtas partes magiſter Richardus de ſancta Fretheſwida, archidiaconus Bukyngh. et Robertus Luterel, canonicus Sarum. ſunt directi. Quibus modum in taxando excedentibus, pertaxata ſunt omnia per venerabiles patres dominos Winton. et Lincoln. epiſcopos, dicti negotii executores principales; quorum taxatio ab illo tempore habita eſt pro recordo in ſcaccario domini regis, et ſecundum illam taxationem omnes eccleſiaſtici beneficiati exinde conſueverunt ſolvere ad decimam uſque ad praeſens.

Nicolaus epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, venerabilibus fratribus Winton. et Lincoln. epiſcopis, ſalutem, et apoſtolicam benedictionem. In commiſſa vobis collectione decimae, quam chariſſimo in Chriſto filio noſtro E. regi Angliae illuſtri, ad proſecutionem commodiorem et efficaciorem terrae ſanctae, quod ipſe tanquam princeps catholicus aſſumpſit, perſonaliter proſequend. duximus concedend. ſicut alias ei praedenunciaſſe meminimus per bonae memoriae B. epiſcopum Troſſatanium, declarationes dubitationum, quae olim emerſerunt in negotio decimae ipſius terrae deputat. per ordinationem concilii Lugdunenſ. et poſſent forſan in praedicta decima regi conceſſa per innovationem recidivi dubii ſuboriri dudum a ſede apoſtolica editas a vobis, quatenus ipſam decimam per vos colligendam contingunt, volumus obſervari, et ideo eas vobis mittimus praeſentibus annotatas, quae tales ſunt. De rediti-bus et proventibus leproſorum domorum Dei, et hoſpitalium pauperum, qui in uſus leproſorum et pauperum convertentur, decima non ſolvetur. Moniales etiam, aliaeque regulares perſonae, quarum reditus et proventus eccleſiaſtici adeo ſunt tenues et exiles, quod de illis ſuſtentari non poſſent, ſed pro habenda vitae ſuae ſuſtentatione neceſſe habent publice mendicare, et eleemoſynas publice petere, decimam non perſolvent. Se-

[a] Peckhamo.

culares

culares quoque clerici, quorum eccleſiaſtici reditus et proventus annui ſummam ſex marcarum argenti non excedunt, eandem decimam non praeſtabunt. Si vero una perſona plura habeat beneficia, quorum nullum per ſe accept. dictam ſummam ſex marcarum annuatim attingat, ſimul tamen collecta in annuis proventibus ſummam memoratam excedat, quotquot vel quantumcunque modica fuerint, de omnibus et ſingulis decima perſolvetur. Sed non ſolvetur de pittanciis monachorum, ſcilicet de his, quae a Chriſti fidelibus relinquuntur eccleſiis, ut ex eis perpetui emantur reditus. Item de exeniis praelatis, et aliis perſonis eccleſiaſticis liberaliter factis decima non ſolvetur. Declaramus, quod hi, qui vendunt proventus beneficiorum ſuorum, quae perſonalem reſidentiam non requirunt, ſolvent decimam pro ſolo pretio, quod recipietur de eiſdem, dum tamen circa hoc in fraudem decimae nihil omnino agatur; ſed eccleſiaſtica perſona, quae in eccleſia ſua vel beneficio, quod reſidentiam perſonalem requirit, non reſederit, ſed faciat in eodem per firmarium vel vicarium deſerviri, deputato ipſi firmario vel vicario ſolvens certam ſuorum proventuum portionem, non deducet partem firmarii vel vicarii, ſed de univerſis ipſius eccleſiae vel beneficii proventibus decimam exhibebit. Declaramus etiam, quod de ſylvis, ſeu nemoribus, quae non conſueverunt vendi, nihil ſolvetur, niſi forte aliquid de illis venditum fuerit, durante decima, et tunc aeſtimabitur, quantum valere debeat annui reditus pars vendita, ſecundum aſſiſſam, quae conſuevit fieri de nemoribus in partibus illis, in quibus nemus venditum ſitum fuerit, et de ſola aeſtimatione decima perſolvetur; et nonniſi de eo, quod percipietur de decimis, ſylvis, ſeu nemoribus, quae vendi non conſueverunt, nec forte vendentur, durante decima, ex venditione paſturagii, ſeu herbagii, aut alterius conſimilis proventus eorundem nemorum et ſylvarum; et ſi non vendantur hujus paſturagia, herbagia, et ſimilia, non ſolvetur decima de his; ita tamen quod in fraudem decimae nihil circa hoc attemptetur. Idem quoque de paſturagiis, herbagiis, et conſimilibus obventionibus ſylvarum caeduarum volumus obſervari. De ſtagnis et piſcariis, ſi vendantur, praedicta decima ſic ſolvetur; videlicet quod fiat collatio de numero annorum, quibus ante venditionem ultimam vendita non fuerint ad quantitatem pretii ex ultima venditione recepti, ut praedicto diviſo in partes ſecundum annorum numerum, durante decima, ſolvatur decima ipſa de tot partibus pretii ex ipſa venditione recepti, quot fuerint anni praedicti; ut ſi forte ſunt v. anni elapſi, ex quo fuerat ſtagnum venditum, et tunc vendebatur pro centum marcis, fient de praedicto quinque partes; et pro tribus annis, quibus durabit decima, ſolvetur ipſa decima de tribus partibus pretii tantum, videlicet de lx. Marcis; et ſic multiplicabuntur et minuentur partes pretii, prout plures et pauciores fuerint dicti anni. De venationibus autem, et piſcariis fluminum et lacuum, ſi vendantur, et ſylvis caeduis, idem quod de ſtagnis fiet. De piſcibus ſtagnorum, vel beſtiis garennarum, quae pro uſu vel eſu ſuo capi et ſic conſimiliter vel ſine fraude donari contigerit, decima non ſolvetur. Et quia nonnulli obtinent de monaſteriis et eccleſiis prioratus grangias, domos, reditus, penſiones, et cenſus, in ſolvenda de his decima credimus diſtinguend. videlicet, an talia in beneficium habeantur, an ex contractu, aut ex mera gratia, et an pro mercede laboris vel obſequii. Et quidam obtinentes talia in beneficium, et etiam pro mera gratia, ſive hoc ſit conceſſum per ſedem apoſtolicam, ſive per ipſorum monaſteriorum vel eccleſiarum perſonas, de illorum proventibus ſolvent decimam. Cum autem obtinentur talia ex contractu praevio ad penſionem vel firmam annuatim, in qua non eſt facta gratia obtinenti, ſed in hoc uterque contrahentium ſtuduit conditionem facere meliorem, perceptores penſionis vel firmae de ipſa penſione vel firma decimam exhibebunt; ſi autem quis ante vel poſt conceſſionem hujus decimae ad vitam propriam emit proventus prioratus, vel aliorum praedictorum pro quantitate aliqua pecuniae, ita quod in hoc ei ſcienter gratia non eſt facta, conſiderabitur aeſtimatione communi, quantum valeant annui proventus prioratuum, grangiae, domus, terrarum, ſeu redituum hujuſmodi, et ſecundum hoc ab illis, quorum eſt illorum proprietas, qui idem pretium pro futuro tempore receperunt, per tres annos decima exigetur. Si autem in his gratia facta ſit obtinentibus, quia ſcienter pro minori pretio, quam valeant, ſunt talia vendita vel locata, ipſi obtinentes, et non monaſterium vel eccleſia, de illo in quo gratia facta eſt — ipſis, et de reliquo illi, quorum eſt proprietas, decimam exhibebunt. Si autem perſonis aliquibus pro juſta mercede ſua et remuneratione vel obſequii praeſtiti vel praeſtandi, talia conceſſa ſunt, hi, quorum eſt illorum proprietas in decimatione proventuum ſuorum, etiam horum proventus merito numerabunt, et de illis, ſicut de aliis, quos pro certis ſuis utilitatibus expendunt, decimam exhibebunt. Quod ſi haec per illos, qui ea obtinent, rite in alios ſunt tranſlata, quia res tranſit cum onere ſuo, etiam circa illos, quae praediximus, reſervabuntur, nec deducentur expenſae, quae pro monachis, qui in talibus prioratibus, grangiis, ſeu domibus in beneficium, ſeu ex mera gratia conceſſis ex pacto teneri debent, fieri dignoſcuntur. Expenſae autem illorum monachorum, ſeu perſonarum, qui tenere debent ex pacto in prioratibus, grangiis, ſeu domibus ad juſtam firmam ſeu penſionem conceſſis, ſive determinatae fuerint, ſive non, aeſtimabuntur aeſtimatione communi, et juxta talem aeſtimationem monaſterium vel eccleſiam, cujus illorum eſt proprietas, cum ſuis proventibus decimabit. Praelati de procurationibus, quas in victualibus percipiunt, decimam non ſolvent; ſed qui eas praeſtant, hujus victualia in decimatione ſuorum proventuum et redituum numerabunt, et ſolvent decimam de eiſdem. De illis autem procurationibus, quas praelati in pecunia numerata rite percipiunt ab antiquo, et quas percipiunt, etiamſi non viſitarent, decimam praeſtare tenentur. Praelatus autem, qui procurationem, quam ſine viſitatione potuit de jure percipere in pecunia numerata, remittit alicui, eccleſiaeque remittit, quando ſibi debetur, et de quo ſolviſſet decimam, ſi recepiſſet illud, tenetur ex tali procuratione decimam

decimam exhibere. Si vero procurationem, quam tantum in victualibus licet percipi, fortaſſe remittat, perſona eccleſiaſtica, cui facta eſt remiſſio hujuſmodi, victualia cum aliis ſuis proventibus decimam aeſtimabit, cum, etiamſi non eſſet remiſſa, hoc facere tenetur in ſolvendo decimam praedictam, ſolae expenſae, quae fiunt in re, ex qua fructus percipiuntur arando et colendo, ac in colligendo fructus, ſine quibus non poſſunt ipſi fructus percipi, deducentur. Expenſae autem, quae fiunt in caſtrorum cuſtodiis, cum ſint extra rem, vel etiam in aedificiis conſtruend. vel conſervand. nullatenus deducentur; ſicut nec illae, quae pro villis tuend. fierent in guerris in civitatibus. [a] De his quoque, quae conſiſtunt in juriſdictione mero imperio regalibus atque ſimilibus ſolvent decimam, deductis moderatis ſalariis, quae ante conceſſionem decimae conſueverunt perſolvi judicibus, officialibus, conſimilibuſque perſonis, ſine quibus juriſdictio, et caetera ſimilia nequeunt exerceri; ita tamen quod in fraudem decimae nihil circa hoc aliquatenus attemptetur, ſed expenſae officialium, judicum, et conſimilium perſonarum factae in veſtibus ſive in victualibus minime deducentur, ſicut nec aliae expenſae ſimiles factae circa aliam familiam praelatorum; ratione autem aeris alieni, quo perſona ſolvens decimam obligata conſiſtit, nihil de decima minuetur, etiamſi certae res eccleſiaſticae propter hoc a quoquam fuerint obligatae. Item de furnis et molendinis decima praeſtabitur. Solvetur autem decima de oblationibus, ſive fiant pro benedictione nubentium, ſive pro exequiis mortuorum; necnon de proventibus ſigillorum praelatorum, et de emendis, quae ab excommunicatis recipiuntur. De legatis quoque ſibi et aliis eccleſiaſticis perſonis non perſonarum, ſed eccleſiarum vel officiorum ratione relictis, decima perſolvetur. Pro decima ſupradicta non exigetur pecunia, niſi illa, quae curret de mandato domini terrae illius, cujus eſt moneta, in locis, in quibus conſiſtunt fructus et reditus, unde decima perſolvetur; nec aliquam pecuniam cambire cogentur, eandem, ſi ex probabilibus ſeu veriſimilibus praeſumptionibus apparuerit aliquem penſat. ejus proventibus minus debite notabiliter de decima perſolviſſe, ita quod ſuper hoc merito ſuſpectus debeat reputari, ex officio veſtro per viros idoneos deputandos a vobis faciemus inquiri ab illis, qui ſuper hoc ſcire valeant veritatem; videlicet de conſilio dioeceſani epiſcopi, vel aliquo deputando ab ipſo, ſi ſit ejus ſubditus, et non aliter. Si epiſcopus ipſe, vel deputatus ab ipſo commode poſſit haberi, et tunc demum, et non prius ille, cujus proventus fuerint taliter aeſtimati, pro eo quod minus ſolvat, etiam nominatim excommunicabitur, ſi ejus contumacia exegerit, et viſum fuerit expedire. Epiſcopi autem, et abbates, caeteraeque perſonae eccleſiaſticae honorabiles non ſuſpectae, propriae conſcientiae relinquentur, ita quod ſufficiat, quod talis excommunicationis ſententia contra nullo modo ſolventes, vel ſcienter minus ſolventes, adhibentes fraudem et malitiam circa ipſius decimae ſolutionem, generaliter proferetur. Super his autem fiat compulſio per cenſuram eccleſiaſticam, prout vobis, et illis, quibus hoc duxeritis committend. viſum fuerit expedire. Proferetur autem, ſi expediens viſum fuerit, excommunicatio generaliter vel ſpecialiter in eos, qui contra ſolutionem ipſius decimae, vel ſuorum aeſtimationem proventuum, cum fuerit faciend. fraudem vel malitiam ſcienter duxerint adhibend. Nullus autem non ſolventium compelletur per ſecularis violentiam poteſtatis, niſi ipſius non ſolventis contumacia et rebellio talis aut tanta fuerit, quod merito contra ipſum, ſicut fieret in aliis caſibus ſeu negotiis, propter eccleſiaſticae cenſurae contemptum invocari debeat auxilium brachii ſecularis. Fiet autem ſolutio decimae non in ipſis rebus, quae percipiuntur de proventibus, ſed in pecunia numerata: ſolvetur autem decima illis perſonis, quas ad hoc contigerit deputari. Rector paroch. eccleſiae, qui, urgente neceſſaria cura eccleſiae ſuae, puta quod ipſe reſidendo perſonaliter in eadem per ſe non ſufficit ipſi curae propter multitudinem parochianorum, vel diffuſionem parochiae ſuae, ſed neceſſe habet unum, vel duos, ſeu plures capellanos conducere, et eis, praeter victum, ſalarium conſtituere, ſalarium hujuſmodi poterit in decimae ſolutione deducere; ſed ratione victus capellanorum aliquid non deducet. Quod ſi in diverſis civitatibus, vel dioeceſſ. diverſa beneficia obtineat quis, de unoquoque beneficio in civitate, vel dioeceſ. in qua illud fuerit, decima perſolvetur. De reditibus autem eccleſiaſticis deputatis ad fabricam eccleſiarum decima perſolvetur. De eleemoſynis vero, ſeu oblationibus datis ad opus fabricae maximae, de his oblationibus, quae in civitatibus, et aliquibus caſtris, et locis praedictorum regnorum et terrarum in certis feſtivitatibus in candelis, et cereis, et aliis conſueverunt dari et offerri, ad opus fabricae deputat. decima non ſolvetur; ſcilicet nec de illis oblationibus, quae colliguntur interdum per laicos, qui collectores conſortiales (dicuntur) et interdum per laicos ad aliquod opus conſortii offeruntur, ut inde luminaria in eccleſia, cruces, et calices fiant, et reparentur, et etiam ut ex illis pauperibus ſubveniatur, et ſepeliantur corpora pauperum defunctorum. Praelati autem, et clerici exules, cujuſcunque conditionis aut dignitatis exiſtant, de ſuis proventibus eccleſiaſticis decimam exhibeant. Illae quoque expenſae, quae fiunt pro foſſatis, et alias etiam pro terris bonificand. ut uberiores fructus producantur, et illae, quae fiunt conſervand. et reparand. aedificiis molendinorum, domorum, ſeu apothecarum, vel ſimilium, ex quibus fructus et proventus percipiuntur, et niſi reparentur, fructus ex eis percipi non valerent, de decima hujuſmodi minime deducentur; ac etiam illae, quae fiunt pro cuſtodia caſtrorum, quatenus fiant in hoc majores ſolitis. Inſuper de oblationibus minutiſſimis, quas percipiunt eccleſiaſticae perſonae ratione eccleſiarum ſuarum pro ſepulturis et dandis poenitentiis, decima perſolvetur. Et quia non occurrit nobis, quae quotidianae diſtributiones proventus ſint

[a] *in covelitatis*; MS. legit quid autem ſignificet, ne hariolari quidem potui: ſubſtitui *in civitatibus*; an recte, lector videat.

cenſendae;

cenſendae; nos cum felicis recordationis Clemente papa praedeceſſore noſtro, qui de illis decimam per eum ſimili ſubſidio deputatam debere ſolvi voluit et declaravit, ſentientes de diſtributionibus, quae dantur in horis canonicis, praeſentibus debere ſolvi decimam declaramus. Illi quoque, qui deputati fuerint ad collectionem decimae cum eis, qui debent ſolvere decimas de aliqua certa ſumma ſolvend. pro decima nequeunt conveniri. De fructu arborum et hortorum, qui venduntur, decima ſolvetur; de his autem, quae conſumuntur uſu vel eſu, decima non ſolvetur. Similiter de fructibus gregum ſeu animalium, ſi ſint eccleſiarum, perſolvetur decima, deductis expenſis neceſſariis, quae fierent pro cuſtodia; ſi vero ſint perſonarum, decima non ſolvetur. Dat. apud Urbem veterem 15. cal. Aprilis, pontificatus noſtri anno quarto.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
NICOLAI IV. 5.	JOHAN. PECKHAM 13.	1292.	EDWARD. I. 20.

Statuta et adjectiones domini Gilberti, Dei gratia Ciceſtrenſis epiſcopi, publicata in majori eccleſia Ciceſtrenſi, in ſynodo ibidem celebrata, in die S. Calixti papae anno domini M.CC.XCII. Ex MS. Henr. Spel.

LICET humana fragilitas quemlibet ad affectandum et aſſequendum bona temporalia diverſis malis alliciat; ad hoc tamen homini a Deo datur diſcretio, ut eum aviditas hujuſmodi, maxime per ea, quae honeſtatem decent, a rationis tramite per deviam non abducat. Cum ergo eccleſiarum ſanctuaria, quae populariter coemeteria nominantur, ſicut frequenter noſtris auribus inculcatur, non tantum per laicorum, verum etiam, quod deteſtabilius eſt, per rectorum, vicariorum, et ſacerdotum parochialium cupiditatem nefariam porcis, equis, bobus, ovibus, et aliis animalibus, ſub praetextu herbagii inibi creſcentis, Dei et eccleſiae rejecta reverentia, conculcentur, et ſanctorum forte corpora, quorum aliqua in iiſdem coemeteriis fas eſt credere ſepeliri, execrabili effoſſione foedentur; quod praeſertim defunctorum parentibus et amicis merito cedere poterit in horrorem. [a] Nos igitur, tam deteſtandae cupiditatis audaciae fraenum moderaminis volentes imponere, ſub divinae et noſtrae maledictionis interminatione duximus ſtatuendum,[b] ne quis literatus, vel laicus talia deinceps attentare praeſumat; hoc tantum adjecto moderamine, quod rectoribus, vicariis, et ſacerdotibus parochialibus, quibus non eſt aliunde paſtura ſufficiens, tempore quo agnos ſuos colligunt decimales, et ab illo tempore tantummodo, et per quindenam liceat eoſdem agnos immittere nutriendos. Quod ſi forte ſecus contigerit fieri ex contemptu, vel per negligentiam, aut malitiam eorum, quibus parochiali conſuetudine claudendi coemeterium diviſim vel conjunctim onus incumbit; ipſos, qualitercunque ſtatus conditione praeſulgeant, [c] decernimus cohibitioni eccleſiaſticae fore ſupponendos, quouſque terminos, vel limites clauſurae coemeterii, qui ipſos contigerint, refecerint competenter.

[d] Habet hoc proprium antiqui hoſtis invidia, ut, ipſo ſuadente, frequenter ea, quae ad animarum remedium [e] ſalubriter ordinantur, per malorum machinationes in noxam miſerrime permutentur; quod et his temporibus (utinam futuris ſeculis reſervatum) in hac noſtra dioeceſi, proh dolor! ut vulgariter aſſeritur, invenitur; dum quidam maledictionis filii in nubentium ſolenniis, in mulierum purificationibus, et aliis, in quibus ipſe Deus in miniſtrorum ſuorum perſonis oblationum ſolebat libamine [f] praeclare honorari, atque celebrari, ad unius oblationem denarii devotionem populi reſtringere ſunt moliti; reſiduum oblationis fidelium ſuis pro libito, vel alienis uſibus applicantes.

Diverſorum igitur his damnabilibus conſiliis ſalubre repagulum opponere cupientes, [g] in ipſos, qui non reſipiſcunt, laqueum injicere, quem miſeris miſere [h] tenderunt, univerſos hujuſmodi inſtigatores, per quorum nefanda conſilia eccleſiis, vel ipſarum rectoribus, vicariis, aut miniſtris ipſius quicquam ſubtrahetur honoris, vel commodi conſueti, ſynodi declaratione praeſentis pronunciamus vinculo [i] excommunicationis ex concilio Oxonienſi damnatos, et involutos; reſervata nobis abſolutione eorum, praeterquam in mortis articulo, quouſque miniſterio in contrarium [k] laboranti, devotio popularis eccleſiis fuerit efficaciter reſtituta.

Item decimas a quibuſcunque debitas perſolvi praecipimus integraliter ſub poena excommunicationis, quam [l] in non plene ſolventes ferimus, in his ſcriptis declarantes cum Deo non non debere fieri ante decimarum liberationem, ſaltem in praedialibus decimis aliqualem deductionem culturae, vel collectionis, vel doni alicujus conferendi gratia meſſoribus, collectoribus, bedellis, vel aliis communibus miniſtris quibuſcunque, nec per animalia, aliove modo, conſilio, auxilio, favore, aut conniventia dictas debitas decimas conſumendas, diſſipandas vel minuendas eſſe a quoquam clam vel palam, ſub poena eadem prohibemus. Qui autem ſe-

Variae lectiones ex codice MS. Guilelmi Noye excerptae.

[a] *Nos igitur tantae temeritatis et deteſtandae cupiditatis audaciae.* [b] *praecipimus ſtatuendo.* [c] *domino rege et ejus liberis duntaxat exceptis, a tempore notificationis praeſentis ſtatuti, excommunicationis ſententiae tam diu volumus ſubjacere, quouſque terminos clauſurae,* etc. [d] ſequitur in MS. rubrica. *Quod in oblationibus devotio populi non reſtringatur.* [e] *pertinent, et* addit. [f] *populariter.* [g] *ipſoſque niſi reſipiſcant.* [h] *tetenderunt, nil novum ſtatuentes, ſed antiquorum canonum ſancita in medium deducentes, univerſos et ſingulos inſtigatores,* etc. [i] *excommunicationis involvi, reſervata nobis,* etc. [k] *laborante, eccleſiis fuerit popularis devotio efficaciter reſtituta.* Sequitur in MS. rubrica: *Excommunicati ſunt ipſo facto detentores decimarum.* [l] *contra.*

cus

4

cus egerint partem cum Cain, cujus ſequaces ſunt, habebunt; et ut raptores ac ſacrilegi ab eccleſia, et fidelium communione merito abjiciendi, atque adeo et hac ſacra ſynodo maledicti.

[m] Parochianis, diebus dominicis ſaltem, et aliis ſolennitatibus feſtivis praecipimus moneri diligenter, quod in eccleſia ſolenniter, et devote morentur, ſaltem dum miſſa cantatur, orationibus, et aliis devotionibus jugiter inſiſtendo, non diſcurrendo tumultuoſe, ut alicubi hactenus fieri conſuevit, per coemeteria et alia loca eccleſiis contigua, ex cauſa non neceſſaria, et multotiens inhoneſta.

[n] In eccleſiis, vel earum cancellis non fiant ſepulturae indiſtincte, ad cujuſlibet voluntariam electionem, corporum defunctorum; villarum dominis, et patronis eccleſiarum, et illorum uxoribus, rectoribus etiam, et vicariis exceptis; per quos, vel per quas accreverit honor illis eccleſiis notabiliter et perpetuo duraturus. [o] *

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
NICOLAI IV. 5.	JOHAN. PECKHAM 13.	1292.	EDWARD. I. 20.

Conſtitutio Gilb. epiſcopi Ciceſtrenſis, quae in MS. *Guil. Noye habetur; deſideratur autem in* MS. *Henr. Spel.*

NE ſubjectorum vicariorum, ſeu ſacerdotum parochialium ſimplicitate vel conniventia, quae hactenus alicubi in noſtra dioeceſi fieri comperimus, trunci concavi de caetero in eccleſiis parochialibus vel capellis erigantur, per quod ſubtrahatur a divina reverentia ſive cultu devotio popularis, dum ex vero vel ficto parochianorum odio eiſdem truncis malitioſe vel damnabiliter imponunt, quod Deo miniſtrantibus in altari devote conſuevit offerri; hac ſacra ſynodali conſtitutione ſancimus, ne qui parochiani, rectores, vel vicarii, vel ſacerdos parochialis eccleſiae curam gerens, truncos hujuſmodi vel aliud pecuniae receptaculum cum clauſura ſine noſtra vel officialis noſtri licentia erigant, aut conſilium praeſtent erigentibus, aut juvamen; ſed erectos amoveant ab eccleſiis, in quibus fuerint, intra octo dies a tempore notificationis, vel publicationis praeſentis edicti. Quod ſi ex contemptu, negligentia, ſeu quavis arte vel malitia factum non fuerit, vel omiſſum, ex eo tempore ipſam eccleſiam, in qua truncus hujuſmodi fuerit, vel quid aliud, ut diximus, loco ejus, ſub interdicto manere volumus, quouſque funditus evellatur et amoveatur ab ea.

Archiepiſcopus Ebor. excommunicat epiſcopum Dunelm. Ex reg. Joh. Rom. Ebor. fol. 104.

JOHANNES archiepiſcopus Eboracenſis duos apparitores cum monitionibus vel mandatis quibuſdam in epiſcopum Dunelmenſem, Antonium Beck, exequendis emiſerat. Hos miniſtri epiſcopi Dunelmenſis, ipſo epiſcopo hoc mandante, in carcerem dejectos detinebant. Id cum ad aures archiepiſcopi perveniſſet, ſententiam excommunicationis adverſus eum pronunciavit ſexto id. Aprilis, anno gratiae M.CC.XCII. et pontificatus ſui ſeptimo.

Henrici de Eſtria, prioris Cantuar. literae domino archiepiſcopo Cantuar. pro ſepultura ſua. Ex reg. Henr. prioris Cantuar. fol. 34. a.

VENERABILI in Chriſto patri domino J. Dei gratia Cantuar. archiepiſcopo, totius Angliae primati, devoti filii ſui H. permiſſione divina prior eccleſiae Chriſti Cantuar. et ejus loci capitulum, ſalutem cum omni reverentia et honore debitis patri ſuo et paſtori. Cum ſancta mater Cantuar. eccleſia omnibus eccleſiis Anglicanis ſanctior ſit, ac celebrior a cunctis Chriſti fidelibus habeatur, maxime cum devotius ac frequentius prae caeteris piis locis, pro vivis et defunctis myſteria divina celebrentur in eadem, ac corpora ſanctorum patrum praedeceſſorum veſtrorum omnium, qui in regno Angliae a tempore, de quo non exiſtit memoria, univerſae carnis tributum perſolverunt, inibi in pace conquieſcant, quorum nomina alia martyrum, alia confeſſorum titulo conſcribuntur in libro vitae; gratias Chriſto referimus, quantas poſſumus, non quas tenemur, quia non ſufficimus, cui placuit eccleſiam ipſam ſuo nomine et ſuo-

Variae lectiones ex codice MS. Guilelmi Noye excerptae.

[m] Sequitur rubrica: *Quod parochiani ſilentes audiant miſſam.* [n] Sequitur rubrica: *Quod ſepultura non fiat eccleſiis et cancellis.* [o] Sequitur in MS. haec concluſio: *Iſtas generales ſententias in ſingulis parochialibus eccleſiis per earum ſacerdotes ſub poena ſuſpenſionis a divinis praecipimus quater in anno lingua materna publicari parochianis diſtincte et aperte; viz. dominica tertia in adventu Domini, dominica in medio Quadrageſimae, dominica proxima ante feſtum nativitatis ſancti Johannis Baptiſtae, et dominica proxima ante feſtum ſancti Michaelis archangeli.*

* Fuit iſte Gilbertus dictus de S. Leofardo epiſc. Ciceſtr. tempore Edw. primi; ſedit annos XXVI. vir valde pius, et rigidiſſimus exactor diſciplinae. Ric. Fitz-Alanum, Arundeliae comitem, ob violatas eccleſiae ſuae libertates, et venationem in chacea de Houghton violentem, excommunicavit, et ad poenitentiam ac ſatisfactionem adegit. Haec Spel.

rum

rum ſanguine conſecratam tantis ſanctis tam miſericorditer inſignire, et ſic inſignitam veſtrae ſolicitudini regendam conſignare, ſub cujus regimine ampliores ſperat honores, et obtentis laudibus non privari. Sane, cum nuper vultum veſtrum deſiderabilem more pii paſtoris nobis exhibuiſtis conſpiciend. in augmentum conſolationis paternae, corpori veſtro locum quietis in ſinu matris noſtrae voto promiſſorio elegiſtis, quod memoriter tenemus, et fiducialiter ſperamus; utinam et vos immutabiliter eadem ſentiatis, ſanctorum praedeceſſorum veſtrorum veſtigia feliciter imitantes. Quocirca piae paternitati veſtrae tota, qua poſſumus, devotione unanimiter ſupplicamus, quatenus hanc promiſſionem veſtram juri tam conſonam pro honoris veſtri decentia juxta deſiderium noſtrum impleatis, nec relinquat orphanos pius pater filios devotos, quos patres antiquiores nitebantur ſuo tempore conſolari; ſed redeat ad gregem ſibi peculiarem paſtor egregius, ſanctis patronis praedeceſſoribus ſuis, cum a Chriſto vocatus fuerit, cum gloria ſociandus. Nec miremini, pie pater, ſi ſuper his ſimus valde ſoliciti, cumque maximum in hac parte verſatur periculum animarum, nec minor imminet multorum turbatio animorum; cumque, ſi ſecus fieret, quod abſit, inſolitum erroris reſultaret exemplum tam praeſentibus, quam futuris eccleſiarum paſtoribus, ſanctis quidem patribus, qui praeceſſerunt, non minus redundaret in contumeliam, quorum offenſam intolerabilem omni circumſpectione decet et expedit praecavere, et ad eorum gradatim aſpirare conſortium, quibus ſucceditis divina clementia in honorem. Et ſic juxta vocem dominicam fiat eis unum ovile, quibus extitit unus paſtor. Valeat et vigeat veſtra reverenda paternitas, et proſpere procedat in aeternum. Dat. in capitulo noſtro 4. idus Septembr. anno Dom. M.CC.XCII.

Sede Rom. vacante.	Sede. Cant. vacante.	Anno Chriſti 1292.	Reg. Angliae EDWARD. I. 21.

Henrici prioris Cantuar. commiſſio de officialitate, ſede vacante.
Ex reg. Henr. prioris Cantuar. fol. 35. a.

HENRICUS, permiſſione divina prior eccleſiae Chriſti Cantuar. et ejuſdem loci capitulum, fratri R. de Celeſeya, commonacho noſtro, ſalutem in Domino ſempiternam. In cauſis et negotiis, quae in civitate, dioec. et provincia Cantuar. tam de jure, quam approbata et hactenus uſitata conſuetudine qualitercunque ad nos dignoſcuntur pertinere, ac contradictores et rebelles canonice compeſcendos, vobis tenore praeſentium cum poteſtate coercionis canonicae, quouſque ſecundum formam compoſitionis inter venerabilem patrem dominum London. epiſcopum ex parte una, et nos ex altera initae officialem per nos creari contigerit, committimus vices noſtras. Dat. in capitulo noſtro 4. idus Decemb. anno Dom. M.CC.XCII.

Alia ejuſdem commiſſio de officialitate ſede, vacante. Ibid. fol. 35. b.

VENERABILI, in Chriſto patri domino R. Dei gratia London. epiſcopo, devoti ſui H. permiſſione divina prior eccleſiae Chriſti Cant. et ejuſdem loci capitulum, ſalutem cum reverentia pariter et honore. Cum, ſede Cantuar. vacante per mortem bonae memoriae domini J. quondam Cantuar. archiepiſcopi, diſcretos viros magiſtrum J. de Selveſtone, et fratrem R. de Celeſeya nominaverimus ſecundum formam compoſitionis inter vos et nos dudum initae; nominationem hujuſmodi vobis ſignificamus, ut alterum eorum acceptetis, gratificetis, ſeu approbetis per nos in official. curiae Cantuar. ſede vacante, conſtituendum ſeu creandum, juxta formam compoſitionis antedictae. Quid autem ſuper his feceritis, nobis per literas veſtras patentes, harum ſeriem continentes, ſignificare curetis. Dat. in capitulo noſtro 14. cal. Januar. M.CC.XCII.

Litera Henrici prioris Cantuar. petens a domino rege licentiam eligendi archiepiſc.

EXCELLENTISSIMO principi domino ſuo, domino E. Dei gratia regi Angliae illuſtri, domino Hiberniae, et duci Aquitaniae, ſui humiles et devoti capellani H. permiſſione divina prior eccleſiae Chriſti Cantuar. et ejuſdem loci capitulum, ſalutem in eo, per quem reges regnant, et feliciter dominantur. Cum eccleſia noſtra Cantuar. per mortem bonae memoriae domini J. quondam Cantuar. archiepiſcopi, quam dolentes plangimus, ſit paſtoris ſolatio deſtituta; regiae, celſitudini veſtrae univerſi et ſinguli affectuoſe ſupplicamus, quatenus eligendi nobis pontificem licentiam concedatis. Ad quam poſtulandam dilectos confratres noſtros W. de Chillenden, et J. de Wy ad excellentiam veſtram deſtinamus, devote deprecantes, ut eos, immo potius noſmetipſos in hac parte regalis clementia dignetur exaudire. Valeat veſtra regia majeſtas per tempora longiora. Dat. in capitulo noſtro in craſtino S. Thomae apoſtoli anno M.CC.XCII.

Ejuſdem commiſſio de officialitate Bath. et Well. dioec. ſede ibidem vacante.
Ex reg. Henr. prior. fol. 36. a.

Henricus, permiſſione divina prior eccleſiae Chriſti Cantuar. et ejuſdem loci capitulum, dilecto ſibi in Chriſto magiſtro R. de Cantuar. clerico ſuo, ſalutem in eo, qui eſt omnium vera ſalus. Vacante ſede Bathon. et Wellen. per mortem bonae memoriae domini R. nuper ipſius ſedis epiſcopi, vos, de cujus circumſpectione, induſtria, et fidelitate plenam in Domino fiduciam reportamus, ad exercendam juriſdictionem omnimodam in dictis Bathon. et Wellen. civitatibus et dioeceſ. ad nos in hac parte, ſede Cantuar. vacante, canonice devolutam, noſtrum facimus et conſtituimus offic. cum coercionis canonicae poteſtate; reſervata nobis poteſtate examinandi electiones quaſcunque, et ipſas confirmandi, et caetera omnia faciendi et exequendi, quae hujuſmodi electiones contingunt, dignitates, perſonatus, et eccleſiaſtica beneficia, cum vacaverint, conferendi: mandantes inſuper, quatenus, receptis praeſentibus, dictas civitates et dioeceſ. perſonaliter adeatis, et recepta ſubditorum ipſarum civitatum et dioeceſ. obedientia, ut eſt moris, hujuſmodi officium exequamini debito cum effectu. Quod enim rite feceritis in praemiſſis, ratum habebimus, et faciemus, annuente Domino, inviolabiliter obſervari; praeſentibus, quouſque ipſas duxerimus revocandas, tantummodo valituris. In cujus rei teſtimonium, etc. Dat. in capitulo noſtro 7. calend. Januarii, anno M.cc.xcii.

Alia de eadem. Ibid.

Henricus, permiſſione divina, etc. venerab. viris et diſcretis decano et capitulo Wellen. archidiaconis, abbatibus, prioribus, rectoribus, vicariis, ac caeteris eccleſiae miniſtris univerſis in Bathon. et Wellen. civitat. et dioeceſ. conſtitutis, ſalutem in eo, qui eſt omnium vera ſalus. Cum dilectum clericum noſtrum magiſtrum R. de Cantuar. latorem praeſentium, de cujus circumſpectione, induſtria, et fidelitate plenam gerimus fiduciam, official. noſtrum conſtituerimus, ad exercendam juriſdictionem omnimodam in dictis civitate et dioeceſi, dum ſedes ipſa vacaverit, ad nos, ſede Cantuar. vacante, canonice devolutam, prout in quibuſdam aliis noſtris literis, eidem ſuper hoc conceſſis, plenius continetur; vos omnes et ſingulos hortamur in Domino, et obſecramus, firmiter injungendo mandantes, quatenus praefato magiſtro R. tanquam offic. noſtro, ſitis in omnibus intendentes, juxta jura et conſuetudines eccleſiae noſtrae exigentiam hactenus in talibus obſervatam; commiſſiones quaſcunque per venerabilem patrem dominum J. bonae memoriae, quondam eccleſiae noſtrae Cantuar. archiepiſcopum, pro exercitio juriſdictionis in dictis civitat. et dioeceſ. ipſa ſede vacante, quibuſcunque factas, quanquam per mortem ipſius patris, quam dolentes referimus, expiraverint ipſo jure, ex abundanti tamen per praeſentes revocamus, et denunciamus penitus revocatas. Volumus etiam et mandamus, quod, inſpectis praeſentibus, hujuſmodi commiſſiones latori praeſentium ſine morae diſpendio reſtituere nullatenus omittatis. In cujus rei, etc. Datum in capitulo noſtro 7. calend. Januarii, anno Dom. M. cc. xcii.

Literae Henrici, prioris Cantuar. epiſcopo London. pro indulgentiis concedendis pro anima Johannis, archiepiſcopi Cantuar. Ibid. fol. 37. a.

Venerabili in Chriſto patri domino R. Dei gratia London. epiſcopo, devoti ſui H. permiſſione divina, etc. ſalutem, et ſincerae devotionis obſequium cum reverentia et honore. Juſtis petentium deſideriis, quae a rationis tramite non deviant, ſolet clementer annuere dignitas paſtoralis, quorum praecipue intentio fervore charitatis incenſa, et honorem Dei conſiderat, et ſalutem reſpicit animarum. Quum igitur rerum omnium conditor et moderator Deus, cujus beneficio pietatis viciſſitudines eccleſiae ſanctae diſponuntur, cujus majeſtatis imperio omnis caro in ſuam redigitur originem, jam de ſylva lignorum germinantium arborem ſuccidit excelſam virtutum fructibus opulentam, quam ipſius dextra, tanquam alterum vitae lignum, in medio noſtri plantaverat paradiſi; cujus ſanctitatis opinio uſquequaque redolet, cujus ſapientiae radiis totus orbis clareſcit, cujus doctrina univerſalem mirifice reſperſit eccleſiam: non mirum, ſi tantum diſpendium veſtrae, ſicut et noſtrae conſiderationis oculis magnum profluvium induxerit lachrymarum. Lugentes ſiquidem more orphanino tanti patris occaſum in Domino conſolamur, ſperantes arborem jam praeciſam in ſtructura caeleſtis Jeruſalem coaptatam, illorum conſortio, quorum vicem gerebat in terris feliciter, meruiſſe aggregari. Quia tamen de ſeipſo veraciter neſcit homo, utrum amore an odio ſit dignus, quanto minus de altero ſcire poterit, paternitati veſtrae reverendae toto devotionis, quo poſſumus, affectu ſupplicamus, quatenus noſtri patris et paſtoris animam de Aegypti partibus egreſſam, in ſacrificiis hoſtiae ſalutaris,

lutaris, et caeteris orationum veſtrarum inſtantiis recommendatam velitis habere, et conceſſis a vobis, ſi placet, aliquibus indulgentiarum muneribus ad hoc idem veſtros ſubditos propenſius excitare; ut ſi forſitan ex humana converſatione quicquam divinis oculis minus placidum, minuſve dignum proprio vel alieno reatu adhuc eidem inhaeſerit expiandum, hoc per immaculatam victimam, multiplicatis interceſſoribus, celerius abſtergatur. Caeterum, cum ne plus debito eccleſiae Cantuar. inſigne ſpeculum regni Angliae, ſtola jucunditatis exuta, et pro pallio laudis diploide induta moeroris, ſub veſte lugubri viduales deplorans anguſtias, ornamenti nuptialis ignara, ulterius in triſtitia ſedeat deſolata, ad electionem alterius ſponſi juxta canonicas ſanctiones maturius intendamus procedere; votis omnibus et internis affectibus ſolicitudinem veſtram in hac parte veſtris ſubditorum veſtrorum Deo dignis ſuffragiis pie petimus refoveri, quatenus mentibus noſtris gratia caeleſtis inſpiret, quod per miniſterium noſtrum eccleſiae viduatae talis provideatur ſponſus et paſtor, ſub cujus regimine pax proſpera et tranquillitas tam in regno, quam ſacerdotio jugiter vigere valeant circumquaque; qui nec proſperis extollatur, nec dejiciatur adverſis, et qui praecipue gregi dominico prodeſſe magis appetat, quam praeeſſe. Quid autem ſuper praemiſſis decreverit ſanctitas veſtra, nobis per literas veſtras ſignificare curetis. Valeat veſtra ſancta paternitas in Chriſto per merita matris ejuſdem. Datum in capitulo noſtro 10. cal. Februarii, anno Dom. M.cc.xcii.

Sede Rom. vacante.	Sede Cant. vacante.	Anno Chriſti 1292.	Reg. Angliae EDWARD. I. 21.

Ejuſdem litera conceſſa Bathon. et Wellen. electo, de ejuſdem confirmatione. Ex reg. Henrici prioris fol. 39. a.

HENRICUS, permiſſione divina, etc. venerandae diſcretionis viro magiſtro Willielmo de Marchia, Bathon. et Wellen. electo, ſalutem, et proſpere procedere in jugo Domini. Cum nos electionem nuper factam in eccleſia Bathon. de perſona veſtra in ejuſdem et Wellen. eccleſiarum epiſcopum et paſtorem praeſentatam nobis ex parte utriuſque capituli eccleſiarum earundem, quam diligenter examinatam invenimus per omnia rite et canonice celebratam, auctoritate eccleſiae noſtrae Cantuar. metropoliticae duximus confirmandam, vobis plenam ſpiritualium totius Bathon. et Wellen. dioeceſ. adminiſtrationem concedimus per praeſentes, ſperantes, Deo propitio, quod ſub regimine veſtro pax proſpera et tranquillitas, tam in clero, quam populo, vobis ſubditis vigebunt jugiter circumquaque. Datum in capitulo noſtro die S. Gregorii papae, anno M.cc.xcii.

Alia de eadem. Ibid.

HENRICUS, permiſſione divina, etc. diſcreto viro magiſtro Rog. de Cantuar. officiali ſuo Bathon. et Wellen. ſede vacante, ſalutem in eo, qui eſt omnium vera ſalus. Quia venerandae diſcretionis viro magiſtro W. de Marchia, Bath. et Wellen. electo, et per nos auctoritate eccleſiae noſtrae Cantuar. metropoliticae, ſede Cantuar. vacante, confirmato, plenam ſpiritualium totius Bathon. et Wellen. dioec. adminiſtrationem duximus concedend. vobis mandamus, quatenus ſigillum offic. ejuſdem dioec. et ipſum officium ex parte noſtra eidem electo, vel alii, quem ad hoc duxerit aſſignandum, libere dimittatis. Datum die et anno ſupradicto.

Alia domino regi de eadem. Ibid.

EXCELLENTISSIMO principi domino E. Dei gratia regi Angliae illuſtri, domino Hiberniae, et duci Aquitaniae, devoti ſui H. permiſſione, etc. ſalutem, et proſpere procedere, et in Chriſto regnare. Excellentiae regiae praeſentibus innoteſcat, quod nos electionem nuper factam in eccleſia Bath. de venerabili viro magiſtro W. de Marchia, canonico Wellen. in Bathon. et Wellen. epiſcopum et paſtorem praeſentatam nobis ex parte prioris et capituli Bath. ac decani et capituli Wellen. eccleſiarum, quam per diligentem examinationem de ſufficienti et idonea perſona invenimus per omnia rite et canonice celebratam, auctoritate eccleſiae noſtrae Cantuar. metropoliticae, ſede Cantuar. vacante, duximus confirmandam, eidem electo plenam ſpiritualium adminiſtrationem praedictarum civitat. et dioeceſ. concedentes. Quocirca ſerenitatem veſtram attentis precibus exoramus, quatenus cum praefato electo confirmato liberaliter agere dignemini et gratioſe in his, quae ad regiam pertinent dignitatem. Conſervet Dominus magnificentiam veſtram per tempora longiora. Datum in capitulo noſtro die, quo ſupra.

Alia

Sede Rom. vacante.	Sede Cant. vacante.	Anno Chriſti 1292.	Reg. Angliae EDWARD. I. 21

Alia capitulo Bathon. de eadem confirmatione epiſcopi electi.
Ex reg. Henrici prioris fol. 37. a.

HENRICUS, permiſſione divina, etc. religioſis viris et diſcretis priori et capitulo Bath. ſalutem, et ſinceram in Domino charitatem. Cum electionem per vos decanum et capitulum Well. nuper factam de venerabili viro magiſtro W. de Marchia, canonico Well. quem de morum maturitate, vitae et converſationis honeſtate, eminenti literarum ſcientia, prudentia ſpiritualium, ac in temporalibus circumſpecta providentia, necnon ad eccleſiam noſtram Cantuar. devotione ſincera, aliiſque virtutum inſigniis fide dignorum teſtimonia multipliciter commendarunt, nobis ex parte veſtra congruis loco et tempore praeſentatam et examinatam, ut decuit, diligenter, invenimus rite et canonice per omnia celebratam, ipſamque, exigente juſtitia, duximus confirmandam; diſcretionem veſtram in Domino requirimus et hortamur, vobis nihilominus in virtute obedientiae firmiter injungendo mandantes, quatenus eidem electo veſtro per nos auctoritate eccleſiae noſtrae Cantuar. metropoliticae, ſede Cantuar. vacante, ſic confirmato, tanquam membra capiti obſequentes, debitam ei in omnibus reverentiam, obedientiam, et honorem humiliter impendatis, ejuſque ſalubria monita et mandata ſuſcipiatis devote, ac curetis efficaciter adimplere; ut ipſe in vobis devotionis filios, et vos conſequenter in eo patrem inveniſſe benevolum gaudeatis. Valete in Chriſto et virgine glorioſa. Datum in capitulo noſtro die, quo ſupra.

Sede Rom. vacante.	Sede Cant. vacante.	Anno Chriſti 1292.	Reg. Angliae EDWARD. I. 21.

Acta capituli Cantuar. pro electione archiepiſcopi Cantuar. Praefixio diei ad eligendum.
Ex reg. prioris Cantuar. fol. 40. b.

MEMORANDUM, quod, vacante eccleſia Chriſti Cantuar. per mortem bonae memoriae Johannis, nuper ejuſdem eccleſiae archiepiſcopi, ejuſque corpore ſubſequenter cum reverentia eccleſiaſticae tradito ſepulturae, ac petita et obtenta ab illuſtri rege Angliae licentia, juxta regni conſuetudinem eligendi; nos frater H. prior, et fratres, et commonachi omnes eccleſiae praedictae tunc praeſentes ibidem, pariter exiſtentes 10. calend. Februarii, ann. Dom. MCCXCII. ſecundum curſum eccleſiae Anglicanae in noſtro capitulo ſimul convenientes, unanimi conſenſu diem Veneris prox. poſt diem cinerum, viz. idus Februarii, anno Dom. ſupradicto, aſſignavimus ad electionem futuri archiepiſcopi noſtri, in noſtro capitulo celebrandam. Datum in capitulo noſtro 10. calend. Februarii, anno Dom. ſupradicto. In cujus rei teſtimonium praeſenti memorando ſigillum commune capituli noſtri duximus apponendum.

Citatio omnium intereſſe debentium ad electionem archiepiſcopi Cantuar.

MEMORANDUM, quod 7. calend. Februarii, anno Dom. M.CC.XCII. ſecundum curſum eccleſiae Anglicanae, citati fuerunt fratres M. de Yſham, et J. de Maldon, monachi eccleſiae Chriſti Cant. quod ad electionem futuri pontificis in eccleſia praedicta celebrandam venirent die et loco ad hoc ipſis aſſignatis, ſub hac forma: Frater H. prior eccleſiae Chriſti Cantuar. dilectis in Chriſto fratribus et commonachis noſtris, M. de Yſham, et J. de Maldon, ſalutem in Chriſto. Cum, bonae memoriae J. quondam archiepiſcopo Cantuar. eccleſiae, viam univerſae carnis ingreſſo, ac ipſius corpore conſequenter cum reverentia eccleſiaſticae tradito ſepulturae, diem Veneris prox. poſt diem cinerum, viz. idus Februarii, anno Dom. M.CC.XCII. ſecundum curſum eccleſiae Anglicanae, et fratres praeſentes aſſignaverimus, prout ſcitis, quod ad electionem futuri archiepiſcopi noſtri in capitulo noſtro, annuente Domino, procedatur; vobis in virtute obedientiae injungimus, ac etiam ex abundanti vos citamus peremptorie, quatenus dicto die in capitulo noſtro una nobiſcum perſonaliter interſitis: ſin autem, quod abſit, canonice fueritis impediti, literas veſtras patentes nobis ſuper hoc dirigatis, vices veſtras alicui de noſtris fratribus committendo; alioquin nos dictis die et loco ad electionem faciendam, non expectata veſtra praeſentia, procedemus. Datum Cantuar. 7. calend. Februarii, anno ſupradicto. In cujus rei teſtimonium praeſenti memorando ſigillum commune capituli praedictae eccleſiae eſt appenſum. Actum in capitulo praedicto 7. calend. Februarii, anno Dom. ſupradicto.

Compro-

Compromiſſio de electione archiep. Cant. facienda. Ex reg. H. prior. Cant. fol. 40. b. ſeq.

Henricus, permiſſione divina prior eccleſiae Chriſti Cantuar. et ejuſdem loci capitulum, dilectis ſibi in Chriſto fratribus Martino de Clyve, poenitentiario, G. de Romenal, praecentori, R. de Aderſham, ſubpriori, J. de Welles, theſaurario, R. de Celeſeya, J. de Wy, et R. de Clyve, commonachis noſtris, ſalutem in eo, qui eſt omnium vera ſalus. Vacante nuper eccleſia Chriſti Cantuar. metropolitica praedicta, atque paſtoris ſolatio deſtituta per mortem bonae memoriae Johannis, archiepiſcopi ultimi in eadem, die Lunae proxima poſt feſtum S. Nicolai, epiſcopi et confeſſoris, viz. 6. idus Decembris, anno Dom. M.cc.xcii. ſecundum curſum eccleſiae Anglicanae, ſicut Deo placuit, ab hac luce ſubtracti, corpore ipſius ſubſequenter cum reverentia eccleſiaſticae tradito ſepulturae; nos convenientes in unum una vobiſcum in capitulo noſtro, ſicut a memoria veſtra non credimus receſſiſſe, praeſentem diem Veneris, viz. diem Veneris prox. poſt diem cinerum, ſcil. idus Februarii, anno Dom. ſupradicto, unanimiter aſſignavimus ad electionem futuri archiepiſcopi noſtri canonice in capitulo noſtro celebrandam, et citatis interim abſentibus, ac tunc praeſentibus vobis, et omnibus aliis, qui electioni celebrandae debuerunt, voluerunt, et potuerunt commode intereſſe, diverſis tractatibus inter nos habitis, per quam viam eſſet in electionis hujuſmodi negotio procedendum. Tandem placuit et placet nobis et vobis, univerſis et ſingulis, ſicut ſcitis, per viam compromiſſi providere noſtrae viduatae eccleſiae de archiepiſcopo et paſtore. Nos itaque prior praedictus, et capitulum de ſincerae veſtrae dilectionis ac zeli fervore, et prudentia vobis a Deo data plenam in Domino fiduciam reportantes, unanimi conſenſu, nullo penitus reclamante, vos compromiſſarios in hac parte eligimus, et in vos expreſſe ex certa ſcientia tanquam compromiſſarios conſentimus, dantes et committentes vobis poteſtatem, ut vos omnes, vel major pars veſtrum, vice veſtra et noſtra, per electionem canonicam tantummodo de vobis aut aliis, de gremio, vel aliunde, prout expediens eſſe videbitur, eccleſiae noſtrae ſupradictae vacanti de perſona idonea providere curetis; ita quod, poſtquam omnes, vel major pars veſtrum de perſona concordes fueritis eligenda, unus veſtrum de conſenſu et mandato omnium, vel majoris partis veſtrum, vice ſua, et veſtra, ac noſtra, illum, in quem, ut praedictum eſt, conſenſum fuerit in archiepiſcopum et paſtorem, coram nobis in communi eligat, et electionem publicet eandem; promittentes ſolenniter univerſi et ſinguli, quod ipſum, quantum ad nos pertinet, recipiemus in noſtrum archiepiſcopum pariter et paſtorem, in quem vos omnes, aut major pars veſtrum vota veſtra direxeritis, et quem unus veſtrum de conſenſu et mandato omnium veſtrum, aut majoris partis, vice ſua, et veſtra, atque noſtra, duxerit coram nobis in communi eligend. et publicand. electionem eandem. Ut igitur haec forma compromiſſi, ac juxta ipſius compromiſſi et poteſtatis vobis datae et commiſſae formam electio facienda, plenum robur obtineant firmitatis, praeſens ſcriptum ſigillo communi capituli noſtri fecimus communiri. Actum in capitulo noſtro die Veneris prox. poſt diem cinerum, viz. idus Februarii, anno Dom. ſupradicto.

Electio Roberti de Winchelſey in archiepiſcopum Cantuar. Ibid.

Memorandum, quod anno Dom. Mccxcii. ſecundum curſum eccleſiae Anglicanae, die Veneris prox. poſt diem cinerum, ſcil. idus Februarii, placuit omnibus et ſingulis praeſentibus in capitulo eccleſiae Chriſti Cantuar. qui debuerunt, et voluerunt, ac potuerunt commode electioni de futuro pontifice in eodem eadem die celebrandae intereſſe, per viam compromiſſi eccleſiae praedictae vacanti de archiepiſcopo providere, dataque et commiſſa unanimiter a priore et capitulo eccleſiae praedictae nobis fratribus M. de Clyve, poenitentiario, G. de Romenal, praecentori, R. de Aderſham, ſubpriori, J. de Welles, theſaurario, R. de Celeſeya, J. de Wy, et R. de Clyve, monachis eccleſiae praedictae, poteſtate, ut nos, vel major pars noſtrum, vice ſua et noſtra, per electionem tantummodo de archiepiſcopo eccleſiae praedictae vacanti de nobis, vel aliis, de gremio, vel aliunde provideremus, ſeu provideret; ita tamen, quod poſtquam omnes, vel major pars noſtrum, de perſona concordes exiſteremus, vel exiſteret eligenda, unus noſtrum de compromiſſariorum aliorum ſuorum conſenſu et mandato, vel majoris partis noſtrum, vice ſua et noſtra, ac totius capituli perſonam illam in communi eligeret in capitulo, et publicaret electionem eandem. Nos compromiſſarii praedicti omnes et ſinguli poteſtatem hujuſmodi nobis in forma praedicta datam et commiſſam acceptavimus, et in nos recepimus, et in partem poſtmodum ſecedentes, poſt tractatus inter nos de pluribus perſonis habitos, in magiſtrum R. de Winchelſey, archidiaconum Eſſex. in eccleſia S. Pauli London. doctorem in theologia, tunc abſentem unanimiter convenimus et conſenſimus. Deinde nos compromiſſarii praedicti reverſi ad capitulum praedicto fratri R. de Aderſham, ſubpriori, unanimi conſenſu injunximus et mandavimus, ut ipſe vice ſua, et noſtra, et totius capituli praedictum magiſtrum Robertum, in noſtrum Cantuar. archiepiſcopum in communi eligeret, et publicaret electio-

electionem eandem. Actum in capitulo praedicto, die et anno ſupradictis. Et quia ſigilla propria non habuimus, ſigillum commune capituli praedicti praeſenti memorando eſt appenſum in teſtimonium praemiſſorum.

Sede Rom. vacante.	Sede Cant. cacante.	Anno Chriſti 1292.	Reg. Angliae EDWARD. I. 21.

Publicatio electionis. Ex reg. H. prioris Cant. fol. 41. a.

MEMORANDUM, quod A. D. M.CC.XCII. ſecundum curſum eccleſiae Anglicanae, die Veneris prox. poſt diem cinerum, ſcil. idus Februarii, placuit omnibus et ſingulis praeſentibus in capitulo eccleſiae Chriſti Cant. qui debuerunt, et voluerunt, ac potuerunt commode electioni de futuro archiepiſcopo in eodem eadem die celebrandae intereſſe, per viam compromiſſi eccleſiae praedictae vacanti de archiepiſcopo providere, dataque et commiſſa unanimiter a priore et capitulo eccleſiae praedictae mihi fratri Radulpho de Aderſham, ſubpriori, ac fratribus M. de Clyve, poenitentiar. G. de Romenal, praecentori, J. de Welles, theſaur. R. de Celeſeya, J. de Wy, et R. de Clyve, monachis eccleſiae praedictae, poteſtate, ut nos, vel major pars noſtrum, vice ſua et noſtra, per electionem tantummodo de archiepiſcopo eccleſiae praedictae vacanti de nobis vel aliis, de gremio, vel aliunde provideremus ſeu provideret; ita tamen quod, poſtquam omnes, vel major pars noſtrum de perſona concordes exiſteremus vel exiſteret eligenda, unus noſtrum de aliorum compromiſſariorum ſuorum conſenſu et mandato, vel majoris partis noſtrum, vice ſua, ac noſtra, ac totius capituli perſonam illam in communi eligeret in capitulo, et publicaret electionem eandem; noſque compromiſſarii praedicti omnes et ſinguli poteſtatem hujuſmodi nobis in forma praedicta datam et commiſſam acceptaverimus, et in nos receperimus, et in partem poſtmodum ſecedentes, poſt tractatus inter nos de pluribus perſonis habitos, in magiſtrum R. de Wynchelſey, archidiac. Eſſex. in eccleſia S. Pauli London. doctorem in theologia, tunc abſentem unanimiter convenerimus: ac deinde compromiſſarii mei R. de Aderſham, ſubprioris praedicti, una mecum reverſi ad capitulum, mihi unanimi conſenſu injunxerunt et mandaverunt, ut ego vice dictorum compromiſſariorum meorum, et mea, ac totius capituli, praedictum mag. R. in noſtrum Cant. archiepiſcopum in communi eligerem, et publicarem electionem eandem. Ego R. de Aderſham, ſubprior antedict. dictam injunctionem et mandatum praedictum acceptavi, et in me recepi, de electione de dicto magiſtro R. facienda et publicanda, quam quidem electionem ſecundum formam mihi datam et commiſſam feci et publicavi ſub hac forma:

In nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti, Amen. Cum, vacante eccleſia Chriſti Cant. metropolitica, placuerit omnibus et ſingulis praeſentibus in electione de futuro archiepiſcopo Cant. celebranda jus habentibus, per formam compromiſſi eidem eccleſiae providere; mihique fratri R. de Aderſham, ſubpriori, ac fratribus Martino de Clyve, poenitentiar. G. de Romen. praecentori, J. de Welles, theſaurario, R. de Celeſeya, J. de Wy, et R. de Clyve, commonachis et collegis meis, poteſtatem dederint et commiſerint, ut nos omnes, vel major pars noſtrum per electionem tantummodo de futuro archiepiſcopo noſtrae praedictae provideremus eccleſiae viduatae; nos poſt diverſos tractatus multiplicium perſonarum finaliter, divina favente gratia, in mag. R. de Winchelſey, archidiaconum Eſſex. in eccleſia S. Pauli London. doctorem in theologia tunc abſentem direximus concorditer vota noſtra, virum utique providum et diſcretum, literarum ſcientia, vita, et moribus, ac meritis, merito commendandum, in ordine ſacerdotali et aetate legitima conſtitutum, ac de legitimo matrimonio procreatum, in ſpiritualibus et temporalibus plurimum circumſpectum. Unde ego frater Radulphus praedictus, die Veneris prox. poſt diem cinerum, viz. idus Februarii, A. D. M.CC.XCII. ſecundum curſum eccleſiae Anglicanae, vice mea, et dictorum collegarum ſeu compromiſſariorum meorum, de conſenſu ac mandato ipſorum, vice etiam totius capituli, praedictum magiſtrum Robertum archidiaconum coram vobis priore, et capitulo, et collegis meis, in communi invocata Spiritus S. gratia, eligo in archiepiſcopum noſtrum eccleſiae Chriſti Cant. pariter et paſtorem, et publico hanc electionem in ſcriptis. In quorum omnium teſtimonium praeſenti memorando ſigillum commune capituli eccleſiae praedictae eſt appenſum. Dat. in capitulo Cant. die et anno ſupradictis.

Confirmatio electionis archiepiſcopi Cantuar. per priorem et capitulum. Ibid.

MEMORAND. quod cum poſt mortem bonae memoriae domini J. quondam ultimi Cant. archiepiſcopi, nos frater Henricus, prior et capitulum eccleſiae Chriſti Cant. die Veneris prox. poſt diem cinerum, ſcil. idus Februar. A. D. M.CC.XCII. ſecundum curſum eccleſiae Anglicanae, ad electionem futuri archiepiſcopi noſtri concorditer aſſignato, ſicut in proceſſu decreti noſtri ſuper hoc habiti continetur plenius, dederimus et conceſſerimus unanimiter, nullo penitus diſcordante, fratribus Mart. de Clyve, poenitentiar. J. de Romenal, praecentori, R. de Aderſham, ſubpriori, J. de Welles, theſaurario, Rob. de Celeſeya, J. de Wy, et Ric. de Clyve, monachis noſtris, poteſtatem, ut ipſe, vel major pars ipſorum, vice ſua et noſtra, per electionem tantummodo de archiepiſcopo noſtrae eccleſiae ſupradictae vacanti de ſe vel aliis, de gremio, vel aliunde,

unde, prout eis videretur expediens, providerent; ita tamen quod, poſtquam omnes, vel major pars ipſorum de perſona concordes exiſterent eligenda, unus ipſorum de aliorum compromiſſariorum ſuorum conſenſu et mandato, vel majoris partis ipſorum, vice ſua, et ipſorum, ac totius capituli, perſonam illam coram nobis in communi eligeret, et publicaret electionem eandem; dictique compromiſſarii poteſtatem per nos ſibi traditam acceptantes, et in ſe recipientes, in magiſtrum R. de Winchelſey, archidiac. Eſſex. in eccleſia S. Pauli London. unanimiter convenerint et conſenſerint: ac deinde praedictus frater R. de Aderſham, ſubprior, vice ſua, et ſuorum collegarum ſeu compromiſſariorum, ac totius capituli conſenſu, et mandato dictorum compromiſſariorum, quod quidem mandatum idem Radulphus acceptavit, et in ſe recepit, praefatum mag. R. de Winchelſey in archiepiſcopum eccleſiae noſtrae elegerit, et ipſam electionem in noſtra praeſentia publicaverit ſolenniter, in hunc modum: In nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti, Amen. Cum, vacante eccleſia Chriſti Cant. metropolitica, etc. ut in litera praecedenti continetur, uſque ibi: et publico hanc electionem in ſcriptis. Quam quidem electionem ſic per dictum fratrem Rad. celebratam et publicatam, nos prior et capitulum antedicti approbamus, gratamque habemus pariter et acceptam. In cujus rei teſtimonium ſigillum commune noſtri capituli praeſenti apponi fecimus memorando. Act. in capitulo noſtro die et anno ſupradictis.

Sede Rom. vacante.	Sede Cant. vacante.	Anno Chriſti 1292.	Reg. Angliae EDWARD. I. 21.

Henrici prioris Cant. literae domino regi pro archiep. electo. Ibid. fol. 38. a.

EXCELLENTISSIMO principi domino E. Dei gratia illuſtri regi Angliae, domino Hiberniae, et duci Aquitan. devoti ſui H. permiſſione, etc. ſalutem, et in eo vivere, cui ſervire eſt regnare. Inclytae recordationis Johanne, quondam archiepiſcopo noſtro Cant. viam univerſae carnis ingreſſo, petita a majeſtate veſtra et obtenta licentia eligendi nobis patrem et paſtorem, in capitulo noſtro convenimus, et praeſentibus omnibus, qui debuerunt, voluerunt, et potuerunt intereſſe, invocata Spiritus Sancti gratia, elegimus nobis concorditer in patrem et paſtorem magiſtrum R. de Winchelſey, archidiaconum Eſſex. virum Deo devotum, et eccleſiae noſtrae regimini neceſſarium, vobiſque et regno veſtro utilem et fidelem, providum, et diſcretum, ac ſufficienter literatum; quem veſtrae regiae celſitudini praeſentamus, devotis precibus ſupplicantes, quatenus eidem electioni noſtrae, et electo, intuitu Dei, et ob reverentiam glorioſi martyris Thomae, regium aſſenſum liberaliter impendentes, circa praemiſſa facere dignemini, quod ad regalem ſpectat dignitatem. Valeat et vigeat veſtra excellentia in Jeſu Chriſto. Dat. in capitulo noſtro 15. calend. Martii, anno M.CC.XCII.

Ejuſdem literae directae electo archiepiſcopo Cantuar.

VENERABILI in Chriſto patri domino R. de Winchelſey, Dei gratia Cant. electo, devoti ſui H. permiſſione, etc. ſalutem, et reverentiam debitam cum incremento honoris. Inſigne ſpeculum regni Angliae glorioſa Cant. eccleſia, cujus claritas per orbem terrae diffunditur, ſponſi ſui plangens abſentiam, quem mors invida dente nefario mutilavit, remiſſum quaſi nitorem cernitur his diebus habuiſſe, in eo praeſertim, quod ſtola jucunditatis exuta, et pro pallio laudis diploide circumdata moeroris, ut ſub veſte lugubri viduales deploret anguſtias, ab ipſa ornamenti nuptialis venuſtas effugit. Sed Dei benignitas clementer attendens, quod dicta eccleſia ſit quaſi monile praecipuum, quod eccleſiarum reginae contulit ad decoris augmentum, de ſuae providit effluentia pietatis, ut ab hujuſmodi ſpeculo nubis umbra tranſeat, et priſtina ſibi plenitudo claritatis accedat. Cum igitur more orphanino noſtri lugentes occaſum in lacu miſeriae mundialis aliquo tempore navigaverimus, ſoliciti ad providend. eccleſiae noſtrae praedictum per miniſterium noſtrum de ſponſo et paſtore, magnum et inaeſtimabile deſolationis noſtrae remedium nobis celeriter, Chriſto duce, occurrebat, quum auribus noſtris voce jucunda nuper inſonuit, quod concors omnium fratrum noſtrorum, et fervens devotio in patrem et patriarchatus honorem vos prae caeteris chriſticolis praeelegit ad Dei laudem, et conſolationem ſui gregis deſolati. Unde gratias illi damus, quas poſſumus, non quas tenemur, quia non ſufficimus, qui corda noſtra tam miſericorditer illuſtravit. Quocirca dominationi veſtrae ſub illius obteſtatione, qui electis ſuis jugum tollere praecipit, ut requiem inveniant, ſupplicamus, quatenus in ſolicitudine hujus vitae conſtituti, dies feliciores fiducialiter praeſtolantes, in naviculam Chriſti intrepide aſcendatis, quae licet variis propulſetur fluctibus, flante Aquilone, Deus tamen ab Auſtro veniet, cujus ſplendor ut lux erit, et ſolitae jucunditatis ſerenam adducet auroram. Non ergo dolor vos tabeſcat, nec ſolicitudo diſtrahat, nec frangat metus jugum Domini ſuſcipere, quem canonica ſublimavit electio, non terror publicae poteſtatis, ſeu favor alicujus intercedentis in ovile Chriſti intruſit; et animadvertat circumſpecta prudentia veſtra, quod non eſt hominis haec mutatio, ſed dexterae excelſi. Praemiſſis igitur in eorum brevitate conſideratis, ſuper his, ſi placet, deliberetis,

beretis, quae ulterius ſunt agenda, de conſilio tantum eorum, qui prodeſſe poterunt, non obeſſe. Valeant, et vigeant, et proſpere procedant acta veſtra. Dat. in capitulo noſtro 15. calend. Martii, anno M.cc.xcii.

Sede Rom. vacante.	Sede Cant. vacante.	Anno Chriſti 1292.	Reg Angliae EDWARD. I. 21.

Henrici prioris, et capituli Cantuar. eccleſiae literae domino papae pro confirmatione electi Cantuar. Ex reg. Hen. prioris Cantuar. fol. 42. a.

In nomine Domini, Amen. Sanctiſſimo ac beatiſſimo in Chriſto patri domino, ... divina providente clementia ſacroſanctae Romanae ac univerſalis eccleſiae ſummo pontifici, frater Henricus, prior et capitulum eccleſiae Chriſti Cantuar. ſui humiles filii et devoti, cum omni reverentia devotiſſima pedum oſcula beatorum. Cum propter vacationem diutinam eccleſiae paſtoris ſolatiis deſtitutae gravia in ſpiritualibus et temporalibus diſpendia patiantur, conditores canonum deliberatione provida cenſuerunt, ut ultra tres menſes vacare non debeant eccleſiae cathedrales. Defuncto igitur die Lunae prox. poſt feſtum B. Nicolai, epiſcopi et confeſſoris, viz. 6. idus Decembris, anno Dom. M.cc.xcii. ſecundum curſum eccleſiae Anglicanae, bonae memoriae Johanne, quondam archiepiſcopo ultimo Cantuar. et ipſius corpore ſubſequenter cum reverentia tradito eccleſiaſticae ſepulturae; ne ipſa eccleſia per mortem ipſius vacans viduitatis incommoda diutius deploraret, petita et obtenta ab illuſtri rege Angliae licentia, juxta terrae conſuetudinem, eligendi, fuit a nobis praeſentibus dies Veneris prox. poſt diem cinerum, viz. idus Februarii, anno Dom. ſupradicto, concorditer aſſignatus ad electionem futuri archiepiſcopi noſtri in noſtro capitulo celebrandam; citatis interim abſentibus et convenientibus in termino ſupradicto ad capitulum noſtrum, ac tunc praeſentibus in eodem omnibus, qui debuerunt, et voluerunt, et potuerunt commode intereſſe. Tandem invocata primitus Spiritus S. gratia, deliberatione habita per quam formam eſſet in electionis hujuſmodi negotio procedendum; placuit nobis omnibus et ſingulis per viam compromiſſi eccleſiae noſtrae de archiepiſcopo providere. Unde dedimus et commiſimus unanimiter, nullo penitus diſcordante, fratribus M. de Clyve, poenitentiar. G. de Romenal, praecentori, R. de Aderſham, ſubpriori, J. de Welles, theſaurar. R. de Celeſeya, J. de Wy, et R. de Clyve, commonachis noſtris, poteſtatem, ut ipſi, vel major pars ipſorum, vice ſua et noſtra, per electionem tantummodo de archiepiſcopo noſtrae eccleſiae ſupradictae vacanti de ſe, vel aliis, de gremio, vel aliunde, prout eis videretur expediens, providerent; ita tamen, quod, poſtquam omnes, vel major pars ipſorum de perſona concordes exiſterent eligenda, unus ipſorum de aliorum compromiſſariorum ſuorum conſenſu et mandato, vel majoris partis ipſorum, vice ſua, et ipſorum, ac totius capituli, perſonam illam coram nobis in communi eligeret, et publicaret electionem eandem. Compromiſſarii autem ipſi poteſtatem per nos ſibi traditam acceptantes, et in ſe recipientes, et in partem poſtmodum ſecedentes, poſt varios tractatus inter ſe de pluribus perſonis habitos, prout ipſi nobis poſtmodum retulerint, in magiſtrum Robertum de Wynchelſey, archidiac. Eſſex. in eccleſia S. Pauli, London. doctorem in theologia, tunc abſentem, virum utique providum et diſcretum, literarum ſcientia, vita, et moribus, ac meritis merito commendandum, in ordine ſacerdotali, et aetate legitima conſtitutum, ac de legitimo matrimonio procreatum, in ſpiritualibus et temporalibus plurimum circumſpectum, unanimiter convenerunt et conſenſerunt. Deinde praedictis compromiſſariis reverſis ad capitulum propter hoc ſpecialiter congregatum, praedictus frater R. de Aderſham, ſubprior, vice ſua, et ſuorum collegarum ſeu compromiſſariorum, ac totins capituli, ex conſenſu et mandato dictorum compromiſſar. dicto fratri R. de Aderſham collegae eorundem in noſtro capitulo praeſentibus omnibus publice facto, praefatum mag. Robertum archiepiſcopum eccleſiae noſtrae elegit, et ipſam electionem in noſtra praeſentia publicavit ſolenniter in hunc modum: "In Dei nomine, Amen," etc. ut ſupra. Dictam vero electionem ſic ſolenniter celebratam et publicatam, omnes approbavimus et approbamus, gratamque habuimus et habemus pariter et acceptam. Ac deinde "Te Deum laudamus" ſolenniter decantantes, confeſtim electionem ipſam clero et populo per praefatum fratrem M. de Clyve, poenitentiar. eccleſiae noſtrae ſolenniter fecimus publicari. Poſtmodum vero electione hujuſmodi dicto electo per priorem noſtrum, vice ſua et noſtra, et quam citius commode fieri potuit, infra tempus debitum praeſentata, et petito ab eo ut ſuum praeberet eidem aſſenſum, ipſe tandem electus renitens quamplurimum et reclamans, poſt interpellationes, ſupplicationes, inductiones, ac frequentes requiſitiones, nolens divinae reſiſtere voluntati, infra tempus a jure ſtatutum annuit votis noſtris, electioni conſentiens de ſe factae. Cui quidem electo, et electioni de ſe factae illuſtris rex Angliae ſupradictus ſuum exinde praebuit regium aſſenſum, juxta conſuetudinem, quae circa hoc in regno Angliae obſervatur. Eapropter ſanctitati veſtrae tam devote, quam humiliter voto unanimi ſupplicamus, quatenus electionem eandem ſic ſolenniter, ſic canonice celebratam, dignemini confirmare, ac eidem electo noſtro munus conſecrationis favorabiliter impertiri, ut, Deo auctore, nobis et toti dioec. ac provinciae Cantuar. velut paſtor idoneus praeeſſe valeat utiliter et prodeſſe; noſque, ac alii ejus ſubditi ſub ipſius regimine poſſimus coram Deo ſalubriter militare. Caeterum,

terum, ut beatitudo veſtra noſcat evidentius vota noſtrum omnium in praedictis omnibus et ſingulis concordaſſe, ac in electione et petitione hujuſmodi exiſtere unanimes et concordes, praeſens electionis noſtrae decretum ſanctitati veſtrae tranſmittimus, noſtris quidem juxta ſtatuta canonica roboratum propriis manibus et ſubſcriptum, quod etiam ad majorem cautelam ſigillo communi noſtri capituli fecimus roborari. Ego, etc. Act. in capitulo noſtro 13. cal. Aprilis, anno Dom. M.CC.XCII. ſecundum curſum eccleſiae Anglicanae.

Sede Rom. vacante.	Sede Cant. vacante.	Anno Chriſti 1292.	Reg. Angliae Edward. I. 21.

Capituli Cant. procuratorium pro negotiis ſuo nomine expediendis in curia Romana, etc. Ex reg. Hen. prioris Cantuar. fol. 42. b.

Universis ſanctae matris eccleſiae filiis, ad quos pervenerit praeſens ſcriptura, frater Henricus, prior eccleſiae Chriſti Cantuar. et ejuſdem loci capitulum, ſalutem in Domino ſempiternam. Noverit univerſitas veſtra, quod nos de unanimi voluntate, pariter et aſſenſu omnium noſtrorum facimus, conſtituimus, ac etiam ordinamus rectos procuratores noſtros, et nuncios ſpeciales dilectos nobis in Chriſto fratres J. de Welles, et R. de Elham, commonachos noſtros, et quemlibet ipſorum in ſolidum communiter et diviſim, ita quod non ſit melior conditio occupantis, ſed quod per unum fuerit inceptum, per alium poſſit et valeat explicari; dantes eis, et eorum alteri poteſtatem, et ſpeciale mandatum praeſentandi et proponendi negotium, ſeu proſequendi propoſitionem negotii electionis per nos celebratae, de viro provido et diſcreto mag. Rob. de Winchelſey, archidiac. Eſſex, in eccleſia S. Pauli London. in archiepiſcopum et paſtorem Cantuar. eccleſiae praedictae, coram ſanctiſſimo patre, divina providente clementia, ſacroſanctae Romanae ac univerſalis eccleſiae ſummo pontifice, ſeu venerabili coetu, vel collegio ejuſdem S. Romanae eccleſiae cardinalium; et petendi ac recipiendi confirmationem electionis antedictae, noſtro et eorundem nomine, ab ipſo domino papa, ſeu coetu vel collegio, ut praemittitur, cardinalium reverendo, ſeu a quibuſcunque aliis judicibus vel auditoribus deputand. ab eodem, ſeu ab eiſdem, juxta conſtitutionem bonae memoriae domini Nicolai, papae tertii; ac agendi, defendendi, appellandi, et appellationes proſequendi pro ipſa electione, et eam contingentibus, praeſtandi in animas noſtras cujuſlibet generis juramentum, ac omnia et ſingula faciendi, quae ad praefatae electionis negotium pertinent, vel ad ipſius proſecutionem, promotionem, et expeditionem pertinere, ſeu expedire quomodolibet videbuntur: crimina et defectus opponendi et probandi, teſtes et inſtrumenta, ſeu munimenta producendi et exhibendi, nec non procuratorem unum vel plures ſemel vel pluries conſtituendi, ſeu ſubſtituendi, ac ſubſtitutionem ſeu ſubſtitutiones hujuſmodi revocandi, ac procurator. officium, quandocunque placuerit, reaſſumendi in omnibus et ſingulis ſupradictis, prout et quando ipſis vel eorum alteri videbitur expedire; et omnia alia et ſingula faciendi, quae in praedictis, aut circa praedicta neceſſaria fuerint vel etiam opportuna. Rem ratam haberi et judicat. ſolvi pro praedictis procurator. et eorum altero conſtituto ſeu ſubſtituto, conſtitutis vel ſubſtitutis ab eiſdem, ſeu eorum altero, ſub hypotheca rerum noſtrarum, quatenus in praemiſſis hoc noſtrae exigunt et requirunt, exponimus cautiones, quae quidem omnia omnibus, quorum intereſt, ſeu intereſſe poterit, et quibus eſt ſignificand. tenore praeſentium ſignificamus. In cujus rei teſtimonium ſigillum commune capituli noſtri praeſentibus literis duximus apponere. Dat. in capitulo noſtro 10. cal. Aprilis, anno Dom. M.CC.XCII.

Certificatorium domino papae de procuratoribus ſuis. Ibid. fol. 43. a.

Sanctissimo ac beatiſſimo in Chriſto patri domino .... divina providente clementia, ſacroſanctae Romanae ac univerſalis eccleſiae ſummo pontifici, frater Henricus, prior et capitulum eccleſiae Chriſti Cantuar. ſui humiles filii et devoti, cum omni reverentia devotiſſima pedum oſcula beatorum. Noverit veſtra ſancta et reverenda paternitas, quod nos de unanimi voluntate, pariter et aſſenſu omnium noſtrorum facimus, conſtituimus, ac etiam ordinamus rectos procuratores noſtros, et nuncios ſpeciales dilectos nobis in Chriſto fratres J. de Welles et R. de Elham, commonachos noſtros, et quemlibet ipſorum in ſolidum communiter et diviſim, etc. ut in litera praecedenti. Dat. 10. cal. Aprilis, anno, quo ſupra.

Sede Rom. vacante.	Sede Cant. vacante.	Anno Chriſti 1293.	Reg Angliae Edward. I. 21.

Henrici prior. Cantuar. et capit. literae domino papae pro confirmatione electi Cantuar. archiepiſcopi. Ibid. fol. 43. a.

Sanctissimo in Chriſto patri ac domino ... Dei providentia ſummo pontifici, ſui filii humiles et devoti frater Henricus, prior eccleſiae Chriſti Cantuar. et ejuſdem loci capitulum, ad pedum veſtigia provoluti, gratias agimus Deo omnipotenti, qui ſua mirabili diſpoſitione cuncta,

ǆta, quae ſunt, et ſub ſole ſiunt, ad utilitatem et commodum ſubditorum ſuorum miſericorditer ordinat et diſponit; qui poſt nebulam dat ſerenum, poſt laborem requiem, et poſt tempeſtates tempus mittit placidiſſimum. Illi ſiquidem omnium conditori, qui vos tanquam precioſam margaritam inter omnes praelatos et principes mundi hujus ad apicem apoſtolicae dignitatis ſpecialiter aſſumpſit et elegit, ut vos univerſali eccleſiae ſuae tanquam luminare majus, velut ſol diei, digniſſime praeeſſetis, qui novit electos ſeparare a reprobis, et bonos recipit in vaſa ſua, malos autem foras mittit: devotis ergo precibus caeleſtis nobis eſt exoranda potentia, ut ſolicitudinis veſtrae initia ſtabili ſalubritate promoveat, et cui multiplicavit onus honoris, dilatet et amplificet incrementa virtutis; verum per gratiam gratis datam, ut firmiter credimus, tanquam bene meriti de manu Domini largiflue accepiſtis, vos eandem aliis cultus divini zelatoribus ſperamus velle miſericorditer impertiri. Quocirca de veſtra gratuita pietate confiſi, ſanctae paternitati veſtrae omnes unanimiter et devote duximus ſupplicandum, quatenus intuitu omnipotentis Dei et B. Thomae martyris, ſacroſanctae Romanae eccleſiae filiam devotam, et matrem noſtram Canr. eccleſiam, quae viduitatis incommoda diu deploravit, ac nos deſolatos dignetur benigna majeſtas veſtra miſericorditer conſolari, et electionem noſtram de venerabili viro mag. Roberto de Winchelſey, archidiac. Eſſex. in eccleſia S. Pauli London. cooperante Spiritu Sancto, ſin capitulo noſtro Cantuar. nuper concorditer celebratam, et canonice confirmare, et ipſum electum noſtrum nobis ſolita pietate remittere conſecratum. Nos autem filii veſtri, et ancillae veſtrae devoti erecto nobis cornu ſalutis in domo David in ſede Cantuar. ad gloriam et laudem divini nominis pro ſoſpitate veſtra et ſalute temporali et aeterna Oſanna pium cantabimus in excelſis, et holocauſtum ſacrificii pro vobis offeremus ſuaviſſimum Deo patri. Inclinet altiſſimus aures veſtras ad preces noſtras, et conſervet in ſtatu felici per longa tempora vitam veſtram. Dat. in capitulo noſtro 4. cal. Aprilis, anno Dom. M.CC.XCIII.

Sede Rom. vacante.	Sede Cant. vacante.	Anno Chriſti 1293.	Reg. Angliae EDWARD. I. 21.

Literae clauſae directae ſingulis cardinalibus. Ex reg. Hen. prioris Cantuar. fol. 43. b.

VENERABILI in Chriſto patri domino Latino, Dei gratia epiſcopo Hoſtienſi cardinali, devoti filii ſui frater Henricus, prior eccleſiae Chriſti Cantuar. et ejuſdem loci capitulum ſe ad omnia beneplacita paratos cum orationum ſuffragiis devotarum. Cum eccleſia noſtra Cantuar. per mortem bonae memoriae J. quondam archiepiſcopi noſtri, paſtoris ſolatio, qui gregem ſuum ſolet conſolari, ſit deſtituta, nos unanimiter et concorditer in mag. R. de Winchelſey, archidiac. Eſſex. in eccleſia S. Pauli London. nuper direximus vota noſtra, ipſumque in archiepiſcopum noſtrum et eccleſiae Cantuar. viduatae canonice elegimus et paſtorem; virum utique morum honeſtate conſpicuum, temporalium providentia circumſpectum, eminenti literarum ſcientia praeditum; cujus converſatio omnibus ſpirat in exemplum, cujus doctrina eccleſiam ſparſit mirifice Anglicanam. Non mirum igitur, ſi in virum tantis virtutum fructibus opulentum noſtrae conſiderationis aciem direxerimus. Quocirca paternitati veſtrae humiliter ſupplicamus et devote, quatenus electionem noſtram tam concorditer, tam canonice de tanto viro celebratam, in conſpectu ſanctiſſimi patris noſtri, divina providente clementia, ſummi pontificis, promovere dignemini, et cum effectu proſequi gratioſe. Inclinet altiſſimus aures veſtras ad preces noſtras, et conſervet in ſtatu felici per longa tempora vitam veſtram. Valeat veſtra reverenda paternitas in Chriſto per merita matris ejuſdem. Dat. in capitulo noſtro 4. cal. April. anno Dom. M.CC.XCIII.

Prioris et capituli Cantuar. literae de citatione epiſcoporum ad conſecrationem epiſcopi Bathon. et Wellen. Ibid. fol. 40. a.

VENERANDAE diſcretionis viro domino W. Dei gratia Bathon. et Wellen. electo H. permiſſione divina, etc. ſalutem in eo, qui eſt omnium vera ſalus. Quia intelleximus per literam veſtram, quam nuper recepimus, quod die dominica in feſto Pentecoſt. prox. ventur. in eccleſia noſtra Cantuar. deſideratis munus conſecrationis, Deo cooperante, vobis impendi, citari fecimus omnes ſuffraganeos eccleſiae noſtrae Cantuar. quod conſecrationi veſtrae futurae die et loco ſupradictis interſint juxta canonicas ſanctiones. Valete, et valeant, qui vos valere deſiderant et vigere. Dat. in capitulo noſtro 6. cal. Aprilis, anno Dom. M.CC.XCIII.

Henrici, prior. Cantuar. literae epiſcopo London. pro conſecrat. electi Bath. et Well. Ex reg. H. prior. fol. 40. b.

VENERABILI in Chriſto patri domino R. Dei gratia London. epiſcopo, H. permiſſione, etc. ſalutem in Domino ſempiternam. Quia die dominica in feſto Pentecoſtes proximo ventur. in eccleſia noſtra Cantuar. diſcretum virum magiſtrum W. de Marchia electum Bath. et Well. intendimus, volente Domino, per ſacrarum manuum veſtrarum, et aliorum conſuffraganeorum provinciae Cantuar. impoſitionem, auctoritate eccleſiae noſtrae Cantuar. metropoliticae in epiſcopum Bath. et Wellen. facere conſecrari; venerandae ſanctitati veſtrae committimus et injungendo mandamus, quatenus hoc idem omnibus et ſingulis ſuffraganeis et coepiſcopis veſtris Cantuar. provinciae nunciantes, citetis eoſdem, ut dictis die et loco praefatae conſecrationi ſecundum canonicas ſanctiones interſint, vel ſua reſponſa ſignificent, ſe conſecrationi hujuſmodi conſentire. Et vos ipſi, quoad vos, mandatum noſtrum hujuſmodi in forma praedicta ſimiliter obſervetis. Qualiter autem mandatum noſtrum in hac parte fueritis executi, nobis dictis die et loco per veſtras patentes literas, harum ſeriem continentes, conſtare faciatis. Dat. in capitulo noſtro 6. cal. Aprilis, anno Dom. M.CC.XCIII.

Eidem de conſecratione epiſcopi Bath. et Well. Ibid. fol. 43. b.

VENERABILI in Chriſto patri domino R. Dei gratia London. epiſcopo, devoti ſui H. permiſſione divina prior eccleſiae Chriſti Cant. et ejuſdem loci capitulum, ſalutem, et ad ſincerae devotionis obſequia ſe paratos. Quanto majorem devotionem erga nos et eccleſiam noſtram Cantuar. geritis, quam frequenti experimento didicimus, tanto vobis honorem facere ſatagimus prae caeteris ampliorem. Quia igitur diſcretus vir magiſter W. de Marchia Bathon. electus, die dominica in feſto Pentecoſtes prox. ventur. in eccleſia noſtra Cantuar. prout ſcitis, Deo propitio, eſt in epiſcopum conſecrandus, paternitati veſtrae ſupplicamus, quatenus dictis die et loco, omni excuſatione remota, tantae ſolennitati perſonaliter intereſſe velitis, munus conſecrationis electo propriis manibus impenſur. Quid autem ſuper his facere decreverit ſanctitas veſtra, per bajulum praeſentium nobis literatorie ſignificetis. Dat. in capitulo noſtro 6. idus Aprilis, anno Dom. M.CC.XCIII.

Confirmatio electi Aſſaven. epiſcopi per priorem et capit. Cantuar. Ibid. fol. 45. a.

HENRICUS, permiſſione divina, etc. venerandae diſcretionis viro magiſtro Lewelino de Bromfeld Aſſaven. electo, ſalutem, et proſpere procedere in jugo Domini. Cum electionem nuper factam in eccleſia Aſſaven. de perſona veſtra in ejuſdem eccleſiae epiſcopum et paſtorem, praeſentatam nobis ex parte capituli ejuſdem eccleſiae, quam diligenter examinatam invenimus per omnia rite et canonice celebratam, auctoritate eccleſiae noſtrae Cantuar. metropoliticae duximus confirmandam, vobis plenam ſpiritualium totius Aſſaven. dioec. adminiſtrationem concedimus per praeſentes; ſperantes, Deo propitio, quod ſub regimine veſtro pax proſpera et tranquillitas tam in clero, quam populo vobis ſubdit. vigebunt jugiter circumquaque. Dat. in capitulo noſtro 7. idus Maii, anno Dom. M.CC.XCIII.

Commiſſio prioris et capit. Cantuar. pro conſecratione ejuſdem, et epiſcopi Bathon. et Wellen.

VENERABILI in Chriſto patri domino R. Dei gratia London. epiſcopo, Henricus, permiſſione ejuſdem prior eccleſiae Chriſti Cantuar. et ejuſdem loci capitulum, ſalutem in eo, qui eſt omnium ſalus vera. Ut venerandis viris magiſtris W. de Marchia Bathon. et Wellen. et Lewelino de Bromfeld Aſſaven. eccleſiarum electis, in eccleſia noſtra Cantuar. die dominico in feſto Pentecoſtes, anno Dom. M.CC.XCIII. vice et auctoritate noſtra et eccleſiae noſtrae Cantuar. metropoliticae, ſede Cantuar. vacante, munus conſecrationis canonice poſſitis impendere, ſpecialem vobis concedimus et committimus tenore praeſentium poteſtatem. In cujus rei teſtimonium praeſentibus literis ſigillum capituli noſtri duximus apponendum. Dat. in capitulo noſtro 17. cal. Junii, anno Domini ſupradicto.

Sede Rom. vacante. | Sede Cant. vacante. | Anno Chriſti 1293. | Reg. Angliae EDWARD. I. 21.

Literae Henrici prioris et capituli Cantuar. archidiacono Cantuar. pro inthronizatione ejuſdem. Ex reg. Henrici, prioris, fol. 48. b.

HENRICUS, permiſſione divina, etc. venerabili viro domino archidiacono Cantuar. ſalutem in ſalutis auctore. Cum venerabilis pater dominus Willielmus, Dei gratia Bathon. et Wellen. epiſcopus, die dominica poſt feſtum aſſumptionis B. Mariae, anno Dom. M.CC.XCIII. in Bathon. et ſubſequenter in Wellen. eccleſiis debeat inthronizari, requirimus vos et monemus, vobis injungentes, quod auctoritate eccleſiae noſtrae Cantuar. ſede Cantuar. ad praeſens vacante, hujuſmodi officium inthronizationis canonice exequamini, prout in aliis inthronizationibus ſuffraganeorum eccleſiae noſtrae praedictae, ſede plena, fieri conſuevit. Datum in capitulo noſtro ſub ſigillo noſtro ad cauſas 8. idus Auguſti, anno Dom. ſupradicto.

Henrici prioris Cantuar. literae epiſcopo Bathon. et Wellen. pro inthronizatione ſua. Ibid. fol. 49. a.

VENERABILI in Chriſto patri domino W. Dei gratia Bathon. et Wellen. epiſcopo, H. permiſſione, etc. ſalutem, cum reverentia et honore debitis tanto patri. Cum nuper intellexerimus, vos inthronizationem veſtram die dominica poſt feſtum Aſſumptionis B. Mariae proxima ventur. in Bathon. et ſubſequenter Wellen. eccleſiis ordinaſſe, ne ea, quae nobis et eccleſiae noſtrae Cantuar. in hac parte incumbunt, et honori veſtro congruunt, tantam ſolennitatem praepediant, diligenter requiſivimus, rite monuimus, et firmiter nuper injunximus venerabili viro domino archidiacono Cantuar. quod vice et auctoritate noſtra, et eccleſiae noſtrae hujuſmodi inthronizationis officium canonice exequeretur, prout in aliis inthronizationibus ſuffraganeorum eccleſiae noſtrae praedictae, ſede plena, fieri conſuevit. Et quia idem archidiaconus hujuſmodi requiſitionibus, monitionibus, ac injunctionibus noſtris parere recuſavit minus juſte, volentes defectum ipſius archidiaconi in hac parte ſupplere, ne vobis in diſpendium cedat vel jacturam; dilectis fratribus noſtris et commonachis R. dicto Poucyn, eleemoſynario eccleſiae noſtrae, et R. de Clyve, commiſſario noſtro Cantuar. hujuſmodi inthronizationis officium, et caetera, quae ejuſdem officii miniſterio incumbunt, in defectum ipſius archidiaconi, et negligentiam, auctoritate noſtra, et eccleſiae noſtrae praedictae, in eccleſiis veſtris praedictis canonice exequenda, conjunctim et diviſim commiſimus vices noſtras. Quocirca paternitati veſtrae ſupplicamus, quod ſi contingat praefatum archidiaconum per ſe, vel per alium, vice et nomine ſuo, et archidiaconatus praedicti, abſque auctoritate et mandato noſtro, et eccleſiae noſtrae Cantuar. ad hujuſmodi inthronizationis veſtrae officium exequendum ſe ingerere, ipſum in hac forma, ſi placet, nullatenus admittatis; praeſertim, cum in praejudicium eccleſiae noſtrae praedictae talia redundarent, et in libertatum et jurium ejuſdem enormem cederent laeſionem. Et advertat circumſpecta prudentia veſtra, quod illius vice et nomine decet et expedit thronum conſcendere pontificalem, cujus auctoritate cornua vobis canonice erexit dignitas paſtoralis. Valeat veſtra reverenda paternitas per merita matris Chriſti. Datum in capitulo noſtro 6. idus Auguſti, anno M.CC.XCIII.

Ejuſdem literae, ne archidiaconus Cantuar. inthronizet epiſcopum Bathon. et Wellen. Ibid.

HENRICUS, prior, et capitulum, dilectis ſibi in Chriſto fratribus et commonachis R. et R. ſalutem in auctore ſalutis. Ad monendum canonice magiſtrum R. de Feringes, qui ſe dicit archidiaconum Cantuar. ac etiam per ſuſpenſionis et excommunicationis ſententias, ac alias cenſuras eccleſiaſticas, ſi neceſſe fuerit, compellend. et coercend. ne venerabilem patrem dominum W. Dei gratia Bathon. et Wellen. epiſcopum, per nos diligenter examinatum, rite confirmatum, ac etiam auctoritate noſtra et eccleſiae noſtrae, ſede Cantuar. ad praeſens vacante, canonice conſecratum, abſque noſtra, ſeu eccleſiae noſtrae auctoritate, vel licentia ſpeciali inthronizare, ſeu inthronizationem hujuſmodi auctoritate noſtra faciend. impediat, ſeu impedire praeſumat; necnon caeteros quoſcunque, cujuſcunque dignitatis, praeeminentiae, aut ſtatus, ſeu conditionis exiſtant, qui jura et libertates eccleſiae noſtrae Cantuar. violaverint, moleſtaverint, ſeu perturbaverint, aut violare, moleſtare, ſeu perturbare in hac parte praeſumpſerint, ſententiis ac cenſuris praenotatis coercendos; chariſſimo domino noſtro, domino E. Dei gratia rege Angliae illuſtri, et ejus liberis duntaxat exemptis, vobis conjunctim et diviſim committimus vices noſtras. In cujus rei, etc. ſigillum noſtrum ad cauſas, etc. Dat. in capitulo noſtro 5. idus Auguſti, anno Dom. M.CC.XCIII.

Ejuſdem

Sede Rom. vacante.	Sede Cant. vacante.	Anno Chriſti 1293.	Reg. Angliae EDWARD. I. 21.

Ejuſdem literae R. Poucyn, ut inthronizet epiſcopum Bathon. et Wellen. Ex reg. Henr. prior. fol. 49. a.

HENRICUS, prior, et capitulum dilecto ſibi in Chriſto fratri R. dicto Poucyn, eleemoſynario eccleſiae noſtrae, ſalutem in auctore ſalutis. Cum venerabilis vir dominus archidiaconus Cantuar. diligenter requiſitus, et legitime monitus, ac eidem per vos, ad hoc ſpeciale mandatum a nobis habentes, firmiter fuerit injunctum, quod officium inthronizationis venerabilis patris domini W. Bathon. et Wellen. epiſcopi, per nos examinati, rite confirmati, ac etiam auctoritate noſtra, ſede Cantuar. ad praeſens vacante, canonice conſecrati die dominica poſt feſtum Aſſumptionis B. Mariae, anno Dom. M.CC.XCIII. in Bathon. et ſubſequenter in Wellen. eccleſiis, auctoritate eccleſiae noſtrae Cantuar. praedictae canonice exequeretur, prout in aliis inthronizationibus ſuffraganeorum eccleſiae noſtrae praedictae fieri conſuevit, ſede plena; ac idem archidiaconus hujuſmodi requiſitionibus, monitionibus, ac injunctionibus veſtris, immo potius noſtris in hac parte parere recuſaverit, prout nobis inde extitit facta plena fides: volentes defectum ipſius archidiaconi, et negligentiam manifeſtam in hac parte per vos ſuppleri, hujuſmodi inthronizationis officium, et caetera, quae ejuſdem officii miniſterio incumbunt, in defectum ipſius archidiaconi et negligentiam, auctoritate eccleſiae noſtrae praedictae in locis praedictis canonice exequend. vobis et fratri R. de Clyve, commonacho et commiſſario noſtro Cantuar. conjunctim ſeu diviſim vices noſtras committimus, et mandatum concedimus ſpeciale. In cujus, etc. ſub ſigillo noſtro ad cauſas, etc. Datum 4. idus Auguſti, anno ſupradicto.

Papae Rom. COELESTINI V. I.	Archiepiſc. Cant. ROB. WINCHELSEY I.	Anno Chriſti 1293.	Reg. Angliae EDWARD. I. 22.

Literae regis Edwardi I. *de orationibus pro ipſo faciendis.* Ibid. fol. 58. b.

HENRICUS, permiſſione, etc. domino archidiacono Cantuar. vel ejus officiali, ſalutem in ſalutis auctore. Literas domini E. Dei gratia regis Angliae illuſtris, recepimus, tenorem ſubſcriptum continentes: Edwardus, Dei gratia, etc. Cum inter magnificum principem dominum regem Francorum illuſtrem, conſanguineum noſtrum, et nos aliqua ſint exorta, propter quae ad partes intendimus tranſmarinas perſonaliter nos conferre, cum dicto rege ſuper his habituri colloquium et tractatum, credentes firmiter et ſperantes, quod felicior votis noſtris effectus adveniet ſi devotorum interceſſionibus adjuvemur; devotionem veſtram affectuoſe requirimus et rogamus, quatenus apud Deum preces devotas ſuppliciter effundatis, et a veſtris ſubditis illud idem fieri injungatis, ut in hujuſmodi negotio proſequendo, tractando, ac etiam ordinando, ſic Deus et Dominus regat et dirigat actus noſtros, quod, cooperante unigenito Dei Filio Jeſu Chriſto, labor noſter in hac parte ita poſſit fructuoſus haberi, quod cedat ad laudem ſui nominis, ac ſtatum quietum, et proſperum regni noſtri pariter et honorem, necnon et ad totius chriſtianitatis commodum et profectum. Teſte meipſo apud ſanctum Albanum 14. die Februarii, anno regni noſtri xxii. Quocirca vobis in virtute obedientiae, qua ſedi Cantuar. tenemini, firmiter injungendo mandamus atque praecipimus, quatenus ſingulis decanis, rectoribus, vicariis, et preſbyteris parochialibus archidiaconatus Cantuar. injungatis, et eiſdem demandetis, ut ſupplicationem ſive mandatum dicti domini regis omnimoda devotione ac celeritate, qua decet, ſingulis diebus dominicis, et feſtivis, et ferialibus, in miſſis ſuis, horis, et orationibus canonicis ſtudioſe et ſuppliciter faciant, ac etiam parochianis ſuis diebus, ut praemittitur, injungant faciend. Datum in capitulo noſtro, ſub ſigillo noſtro ad cauſas, 6. non. Martii, anno Dom. M.CC.XCIII.

Papae Coeleſtini V. *bulla de electo conſecrato.* Ex reg. Cant. P. fol. 22. b.

COELESTINUS epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, dilectis filiis priori et capitulo eccleſiae Cantuar. ſalutem, et apoſtolicam benedictionem. Oneroſa paſtoralis officii ſummi diſpoſitione paſtoris, qui pro ſuis ovibus animam poſuit, nobis, quamvis immeritis, cura commiſſa ſolicita pulſat inſtantia mentem noſtram, ut inter caetera, quae undique negotia confluunt quaſi torrens, quibuſve noſter animus redditur multimoda varietate diſtractus, ad proviſionem eccleſiarum vacantium ſolertis vigilantiae ſtudio intendamus; ne, illis paſtorum praeſidio deſtitutis, ambulantis in circuitu lupi rapacis aſtutia eorum oves rapiat et diſperdat, ne manus avida illarum bona diripiat, ne jura praeſumptuoſe uſurpet, violenter invadat. Ideoque ſoliciti redduntur, ut eccleſiis memoratis paſtores deputentur idonei, providique rectores regimen exerceant earundem. Dudum ſiquidem eccleſia veſtra per obitum bonae memoriae Johannis, archiepiſcopi Cantuar. paſtoris ſolatio deſtituta, vos, vocatis omnibus, qui voluerunt, debuerunt, et potuerunt commode intereſſe

tereſſe die ad eligendum praefixa, convenientes in unum, ac, Spiritus Sancti gratia invocata, deliberantes ad proviſionem faciendam ipſi eccleſiae de praelato per viam compromiſſi, ſeptem ex vobis; videlicet fratribus Martino de Clyve, poenitentiario, Galfrido de Romen. praecentori, Radulpho de Adeſham, ſubpriori, Johanni de Welles, theſaurario, Roberto de Celeſey, Johanni de Wy, et Richardo de Clyve, monachis ejuſdem eccleſiae, ſub eo modo poteſtatem providendi ea vice ipſi eccleſiae de paſtore unanimiter conceſſiſtis, ut ipſi, vel major pars eorum, vice ſua et veſtra, per electionem canonicam tantummodo eidem eccleſiae de perſona idonea ex ſeipſis, vel aliis de gremio ipſius eccleſiae, vel aliunde aſſumenda, prout ipſi videretur expediens, providerent; et poſtquam omnes idem monachi, vel major pars ipſorum concordes exiſterent de perſona hujuſmodi eligenda, unus illorum de reliquorum collegarum ſuorum conſenſu et mandato, vel majoris partis eorum, vice ſua, et omnium veſtrum, perſonam ipſam in archiepiſcopum Cantuar. eligeret, et electionem hujuſmodi publicaret. Dicti vero ſeptem monachi, hujuſmodi poteſtate recepta, ſecedentes in partem, poſt diligentes, quos inter ſe ſuper hac habuere de diverſis perſonis, tractatus, in venerabilem fratrem noſtrum Robertum, archiepiſcocum Cantuar. tunc archidiaconum Eſſex. in eccleſia S. Pauli London. doctorem theologicae facultatis, concorditer conſenſerunt. Et deinde praedictus ſubprior de conſenſu et mandato praedictorum collegarum ſuorum, vice ſua, et ipſorum collegarum, et veſtra, ex conceſſa ſibi, et eiſdem collegis ſuis, a nobis, ut praemittitur, poteſtate, eundem Robertum in archiepiſcopum Cantuar. elegit, ac hujuſmodi electionem ſuam in praeſentia veſtra ſolenniter publicavit. Dictuſque Robertus, poſtmodum infra tempus a jure ſtatutum, eidem electioni ad veſtram inſtantiam conſenſit, et forma conſtitutionis felicis recordationis Nicolai papae tertii, praedeceſſoris noſtri, ſuper hoc editae, diligenter ſervata, perſonaliter ad apoſtolicam ſedem, dum ſedes ipſa vacabat, accedens hucuſque apud eam propter hoc noſcitur permanſiſſe. Demum autem nos facientes decretum nobis electionis hujuſmodi praeſentari per veſtros certos procuratores, et nuncios ad nos propter hoc ſpecialiter deſtinatos; praefatus vero Robertus per ſeipſum a nobis ſuppliciter poſtulavit, ut electionem confirmaremus eandem. Nos igitur electionem ipſius per venerabilem fratrem T. Sabin. epiſcopum, et dilectos filios noſtros G. tit. ſancti Martini preſbyterum, et F. ſancti Euſtachii diaconum, cardinales, examinari fecimus diligenter, et facta nobis ab eiſdem cardinalibus ſuper hac relatione fideli, quia eandem electionem invenimus de ipſo R. viro quidem eminenti literarum ſcientia praedito, vitae laudabilis, converſationis placidae, morum honeſtate decoro, diſcretionis et conſilii maturitate conſpicuo, ac in ſpiritualibus et temporalibus circumſpecto, canonice celebratam, ipſam de fratrum noſtrorum conſilio auctoritate apoſtolica confirmantes, eundem R. dictae Cantuar. eccleſiae praeſecimus in archiepiſcopum et paſtorem, ſibique ſubſequenter per dictum epiſcopum munus conſecrationis impendi, ac tandem pallium, inſigne videlicet pontificalis officii de corpore beati Petri ſumptum, a praefato R. cum inſtantia, qua decuit, poſtulatum fecimus aſſignari, juxta formam, quam Romana eccleſia conſuevit in talibus obſervare; firma ſpe fiduciaque tenentes, quod eadem Cant. eccleſia, Deo auctore, per ipſius Roberti induſtriae ac circumſpectionis fructuoſum ſtudium perſonaliter a noxiis et adverſis [tuta erit] et multipliciter ſpiritualibus et temporalibus proficiet incrementis. Quocirca univerſitati veſtrae per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus eidem archiepiſcopo, tanquam patri et paſtori animarum veſtrarum, humiliter intendentes et exhibentes ei obedientiam et reverentiam debitam et devotam, ejus ſalubria monita et mandata ſuſcipiatis devote, ac efficaciter adimplere curetis. Alioquin ſententiam, quam idem archiepiſcopus rite tulerit in rebelles, ratam habemus, et faciemus, auctore Domino, uſque ad ſatisfactionem condignam inviolabiliter obſervari. Dat. Aquilae 8. calend. Octobris, pontificatus noſtri anno primo.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
Coelestini V. 1.	Rob. Winchelsey 1.	1293.	Edward. I. 22.

Ejuſdem bulla directa domino archiepiſcopo Cantuar. Ex reg. Cant. P. fol. 22. b.

Coelestinus, etc. venerabili fratri Roberto, archiepiſcopo Cantuar. etc. "Oneroſa, etc. uſque incrementis." Reverenter itaque ſuſcipe jugum Domini, et tua ejus oneri humiliter colla ſubmitte, manumque viriliter mittens ad fortia curam et adminiſtrationem ejuſdem Cantuar. eccleſiae prudenter exequi ſtudeas, et gregis tibi commiſſi cuſtodiam proſequi diligenter, ſolerter, et conſtanter, oppoſiturus te murum pro domo Domini aſcendentibus ex adverſo; ut laudabili de talento tibi credito reddita in die diſtricti examinis ratione, regnum Patris aeterni ab origine mundi paratum electis recipias laetabundus, in aeterna Domini tabernacula intraturus. Dat. Aquilae, etc. ut ſupra.

Ejuſdem bulla domino regi pro archiepiſcopo Cantuar. Ibid.

Coelestinus, etc. chariſſimo in Chriſto filio E. regi Angliae illuſtri, etc. Ad fovendum in charitatis viſceribus eccleſiarum praelatos, eos praecipue, qui pontificali dignitate prominent, eo te fiducialius noſtris precibus invitamus, quo in bonorum operum executione celſitudinis regalis affectum exiſtimamus magis promptum et facilem invenire; cum apud Deum, cujus idem praelati

praelati miniſtri exiſtunt, retributionis aeternae praemium, et apud homines laudis praeconium tibi exinde acquiratur. "Dudum ſiquidem eccleſia Cantuar. etc. ut ſupra, uſque incrementis." Cum itaque, fili chariſſime, ſit virtutis opus, eccleſias et perſonas eccleſiaſticas, praeſertim pontificali praeditas dignitate, benigno favore proſequi, ac eas verbis et operibus pro aeterni regis gloria venerari; ſerenitatem regiam rogamus et hortamur attente, quod eidem archiepiſcopo, vel procuratori ſuo ejus nomine regalia ejuſdem eccleſiae Cantuar. quae per te vacationis ejus tempore teneri dicuntur, ſine qualibet difficultate reſtituens, ipſum et eccleſiam praedictam ſibi commiſſam, ſicut alias habeas pro noſtra et apoſtolicae ſedis reverentia in ſuis opportunitatibus propenſius commendatos, quod ipſe archiepiſcopus, tuae celſitudinis fultus auxilio, in commiſſa ſibi cura paſtoralis officii poſſit, Deo propitio, proſperari, ac tibi exinde a Deo perennis vitae praemium, et a nobis condigna proveniat actio gratiarum. Dat. Aquilae, etc. ut ſupra.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
COELESTINI V. 1.	ROB. WINCHELSEY 1.	1293.	EDWARD. I. 22.

Ejuſdem bulla locum regis tenenti pro archiepiſcopo Cantuar.
Ex reg. Cant. P. fol. 22. b.

COELESTINUS, etc. dilecto filio nobili viro, chariſſimi in Chriſto filii noſtri Edwardi, regis Angliae illuſtris, locum tenenti, etc. Nuper electionem de venerabili fratre noſtro Roberto, archiepiſcopo Cantuar. olim in Cantuar. eccleſia celebratam, tunc paſtoris regimine deſtituta, de fratrum noſtrorum conſilio auctoritate apoſtolica confirmantes, eum praefecimus ipſi eccleſiae in archiepiſcopum et paſtorem; ſibique ſubſequenter per venerabilem fratrem noſtrum G. Sabinenſ. epiſcopum, fecimus munus conſecrationis impendi, ac demum pallium, inſigne videlicet pontificalis officii, cum ea, qua decuit, inſtantia poſtulatum, fecimus aſſignari. Quocirca nobilitatem tuam rogamus, monemus, et hortamur attente, quatenus eidem archiepiſcopo vel procuratori ſuo ejus nomine regalia ejuſdem eccleſiae Cantuar. quae per chariſſimum in Chriſto filium noſtrum regem Angliae illuſtrem vacationis ejus tempore teneri dicuntur, ſine qualibet difficultate reſtituens, ipſum et eccleſiam praedictam ſibi commiſſam, ſic alias habeas pro noſtra et apoſtolicae ſedis reverentia, in ſuis opportunitatibus propenſius commendatos, quod idem archiepiſcopus, tui favoris fultus praeſidio, in commiſſa ſibi cura paſtoralis officii poſſit, Deo propitio, proſperari, ac tibi exinde merearis praemium apud Deum, noſque devotionem tuam poſſimus merito commendare. Datum Aquilae, etc.

Forma petitionis pallii. Ibid.

POSTULAT devota veſtra filia eccleſia Chriſti Cantuar. concedi pallium de corpore beati Petri ſumptum electo ſuo conſecrato, ut habeat plenitudinem officii; et pro hoc inſtanter et fortiter ſupplicat ſanctitati veſtrae.

Forma traditionis pallii.

AD honorem Dei omnipotentis, et B. Mariae virginis, et beatorum apoſtolorum Petri et Pauli, et domini papae Coeleſtini, et S. Romanae eccleſiae, necnon eccleſiae tibi commiſſae, tradimus tibi pallium de corpore Petri ſumptum, plenitudinem ſcil. pontificalis officii; ut utaris eo infra eccleſiam tuam certis diebus, qui exprimuntur in privilegiis ab apoſtolica ſede conceſſis.

Forma juramenti archiepiſcopi in receptione pallii.

EGO R. archiepiſcopus Cantuar. ab hac hora in antea fidelis et obediens ero ſancto Petro, ſanctaeque apoſtolicae Romanae eccleſiae, et domino meo papae Coeleſtino, ſuiſque ſucceſſoribus canonice intrantibus: non ero in conſilio, aut conſenſu, nec facto, ut vitam perdant aut membrum, aut capiantur mala captione. Conſilium, quod mihi creditum fuit per ſe, aut per nuncios ſuos, ſive per literas, ad eorum damnum, me ſciente, nulli pandam: papatum Romanae eccleſiae, et regalia S. Petri adjutor ejus ero ad defendendum et retinendum, ſalvo ordine meo, contra omnem hominem: vocatus ad ſynodum veniam, niſi praepeditus fuero canonica praepeditione. Legatum ſedis apoſtolicae eundo et redeundo honorifice tractabo, et in ſuis neceſſitatibus adjuvabo. Apoſtolorum limina ſingulis trienniis aut per me, aut per meum nuncium, viſitabo, niſi apoſtolica abſolvar licentia. Poſſeſſiones, ad menſam mei archiepiſcopatus pertinentes, non vendam, neque donabo, neque impignorabo, neque de novo infeodabo, vel aliquo modo alienabo, inconſulto Romano pontifice. Sicut me Deus adjuvet, et haec ſancta Dei evangelia.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
COELESTINI V. I.	ROB. WINCHELSEY I.	1293.	EDWARD. I. 22.

Licentia Johannis Ebor. archiepiſcopi, tenendi aſſiſas tempore Septuageſimae et Sexageſimae. Plac. de juratis et aſſiſis apud Ebor. a die S. Trin. in 15. dies, 21 E. 1. rot. 53.

JOHANNES, permiſſione divina Ebor. archiepiſcopus, Angliae primas, dilectis ſibi Hugoni de Creſſingham, et ſociis ſuis juſtitiariis domini regis apud Eboracum itinerantibus, ſalutem et gratiam ſalvatoris. Licet pro communi ſalute fidelium provido eccleſiaſticae diſpoſitionis judicio ordinatum fuerit et ſtatutum, quod certis anni temporibus contemplativae devotioni deditis, ſecularis poteſtas neminem poſſit compellere ad jurandum; amore tamen juſtitiae, quam maturari aequum credimus atque pium, ex quadam conniventia toleramus, quod aſſiſas quaſcunque mortis anteceſſoris, et novae diſſeiſinae, quas coram vobis ventilari contigerit, hoc inſtanti Septuageſimae et Sexageſimae tempore capiatis, et quod juſtum fuerit, faciatis: ſuper quo veſtras conſcientias oneramus. Bene valete. Data apud Wilton idibus Februarii, anno gratiae M.CC.XCIII. et pontificatus noſtri nono.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
COELESTINI V. I.	ROB. WINCHELSEY I.	1294.	EDWARD. I. 22.

Breve regium de protectione cleri. Ex reg. Giffard. Wigorn. fol. 383.

EDWARDUS, D. gr. rex Angl. dominus Hibern. dux Aquit. capitaneis marinariorum, et eiſdem marinariis, vicecomitibus, et omnibus ballivis et fidelibus ſuis, ad quos praeſentes literae venerint, ſalutem. Cum praelati, et totus clerus de regno noſtro medietatem beneficiorum et bonorum ſuorum, de quibus decima ultimo in ſubſidium terrae S. conceſſa fuit, nobis in ſubſidium noſtrum de anno praeſenti juxta taxationem ultimo inde factam, liberaliter conceſſerint et gratanter; nos eorundem praelatorum et cleri quieti et tranquillitati ex hac cauſa libentius providere volentes, ſuſcepimus in protectionem et defenſionem noſtram ſpecialem praefatos praelatos, et ſingulos de clero praedicto homines, terras, res, reditus, et omnes poſſeſſiones eorundem. Et ideo vobis mandamus, quod ipſos praelatos, et ſingulos de eodem clero in ballivis veſtris homines, terras, res, reditus, et omnes poſſeſſiones eorundem manuteneatis, protegatis, et defendatis; non inferentes eis, vel inferri permittentes injuriam, moleſtiam, damnum, aut gravamen. Et ſi quid eis foriſfactum fuerit, id eis ſine dilatione faciatis emendari. In cujus rei teſtimonium has literas noſtras fieri fecimus patentes, per praedictum annum duraturas.

Nolumus autem, ſed firmiter inhibemus, ne de bladis, ſeu aliis bonis et catallis eorundem praelatorum et cleri, vel alicujus ex ipſis, ubicunque conſiſtant, ad opus noſtrum, aut aliorum quorumcunque ſine licentia et voluntate eorundem praelatorum et cleri, vel alicujus ex ipſis, cujus bona fuerint, aliquid interim capiatis vel capi faciatis; quo minus de eiſdem bladis, bonis, ſeu catallis ſuis libere diſponere et ordinare, ac commodum ſuum inde facere poſſint, prout ſibi melius viderint expedire. T. meipſo apud Weſtm^r. 28. die Sept. anno regni noſtri xxii.

Petitiones praelatorum factae domino regi, ejuſque reſponſa.

PRIMA petitio ex parte epiſcoporum Angliae ad regem faciend. eſt haec: quod omnia arreſtata vel occupata de bonis praelatorum, clericorum, et etiam laicorum in eccleſia exiſtentia capta dudum, per eum reſtituantur perſonis et locis, quibus et a quibus fuiſſe et eſſe noſcantur ablata et amota—— Huic petitioni reſpondet dominus rex, quoad iſtum articulum ſe velle facere in omnibus ſecundum conſilium et arbitrium praelatorum.

Secunda petitio eſt haec: de aſſignatione terminorum, videlicet, quibus conceſſa medietas bonorum ſpiritualium ſolvi debeat?—— Cui petitioni reſpondet rex, quod bene placet ſtatui, quod primus terminus ſit citra inſtans feſtum Omnium Sanctorum, propter neceſſitatem inevitabilem et urgentem, quoad primam portionem medietatis praemiſſae. Secundus vero terminus in quindena Paſch. pro ſecunda portione medietatis ejuſdem. Ultimus autem terminus pro tertia portione medietatis hujuſmodi in quinden. poſt Nativit. D. Jo. Baptiſtae. Item concedit dominus rex quoad praemiſſum articulum, quod moneta uſualis in regno habita in ſolutione hujuſmodi acceptetur; dum tamen ſit de incude hujus regni, nec evidenter appareat nimis retonſa.

Tertia petitio eſt, quod ſervitium a praelatis et religioſis perſonis debitum domino regi hoc anno pro feodis militaribus differatur—— Quorum petitionem dominus rex conceſſit.

Quarta petitio eſt, viz. quod beneficia eccleſiaſtica, quae 10. marcas communiter ſec. taxationem ultimam non excedunt, non ſint contributione hujuſmodi onerata—— Quam dominus rex gratanter conceſſit hoc modo, dum rector hujuſmodi beneficii aliud beneficium non habeat conſimilis vel excedentis valoris.

Quinta

Quinta petitio eſt, quod ſinguli epiſcopi pro ſe et clero ſuae dioeceſ. protectionem habeant a domino rege, ne quis vicecomes, ſeu alius ſecularis miniſter ipſius domini regis ad bona praelatorum ipſorum, ſeu alterius cujuſcunque perſonae de clero manum apponat, vel diſtrictionem faciat per boves carucae, vel alio modo contra ipſius protectionis tenorem.—— Item, quod carectae, vel plauſtra rectorum vel clericorum hujuſmodi, illis invitis, ad faciend. cariagia ipſi domino regi, vel aliis miniſtris ſuis nullatenus capiantur, niſi aliquando forſan in loco, quo ipſum dominum regem perſonaliter facere contigerit iter ſuum, aliaſve morari eo praetextu.

Sexta petitio eſt haec, quod dominus rex praecipiat et ſtatuat, quod cera viridis non currat contra quemcunque de clero contributione hujuſmodi conceſſi ſubſidii oneratum, ipſius ſolutione durante.—— Quam petitionem dominus rex quoad omnes perſonas concedit in hoc caſu, una perſona excepta duntaxat. Super hac tamen petitione ſunt cum domino rege in deliberando plenius praelati praedicti, quod videbatur quibuſdam petitionem ipſam ab initio inepte fuiſſe conceptam et nimis obſcure.

Item concedit, quod ſi qua pecunia minus acceptabilis offeratur, quod ad ipſum ſolventem non ſit deperdita, ſed reſtituatur eidem.

Conceſſerunt enim nobis, regi Angliae, dicti praelati, quod clerum ſuarum dioeceſ. auctoritate ſua, quam collectoribus per literas ſuas patentes praeſtabunt ad ſolutionem dictae medietatis, ut praemittitur, faciend. compellere valeant praedicti collectores.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
COELESTINI V. I.	ROB. WINCHELSEY I.	1294.	EDWARD. I. 22.

Breve regium pro convocatone apud Weſtmonaſterium. Ex reg. Henr. prior. Cantuar. fol. 63. a.

HENRICUS, permiſſione divina prior Cant. et ejuſdem loci capitulum, diſcreto viro dom. archidiacono Cant. ſalutem in eo, qui eſt omnium ſalus vera. Mandatum domini regis nuper ſuſcepimus, tenorem continens ſubſequentem: Edwardus Dei gratia——cuſtodi ſpiritualitatis archiepiſcopatus Cant. ſede vacante, ſalutem. Qualiter rex Franciae nos de terra noſtra Vaſconiae malitioſe decepit, et inde fraudulenter ejecit, eam nequiter detinendo, vos credimus non latere. Cum igitur ad terram illam recuperandam a manibus dicti regis veſtrum conſilium et auxilium, ſicut et praelatorum ac cleri de regno noſtro, quos communiter negotium iſtud tangit, nobis quamplurimum perſpexerimus profutura, ob quod apud Weſtminſter in feſto S. Matthaei, apoſtoli et evangeliſtae, proxime futuro, perſonaliter eſſe diſpoſuimus, Deo dante, ad tractandum una vobiſcum, et caeteris praelatis, ac clero ejuſdem regni, et ad ordinandum tunc ibidem ſuper ſtatu dictae terrae noſtrae Vaſconiae, et remedio in hoc contra hujus malitiam adhibendo vobis mandamus; in fide et dilectione, in quibus nobis tenemini, firmiter injungentes, quod dictis die et loco perſonaliter interſitis, vocanteſque prius archidiaconam, totumque clerum dictae dioeceſeos, facienteſque, quod idem archidiaconus in propria perſona ſua, dictuſque clerus per duos procuratores idoneos, plenam et ſufficientem poteſtatem ab ipſo clero habentes, una vobiſcum interſint modis omnibus tunc ibidem ad tractandum, ordinandum, et faciendum pro ipſo clero, ac ejuſdem nomine, quod de veſtro, et praelatorum, archidiaconorum, procuratorumque praedictorum communi conſilio providebitur in praemiſſis. Teſte meipſo apud Porteſmuth 19. die Auguſti, anno regni noſtri xxii. Quocirca vobis mandamus firmiter injungendo, quatenus die Martis in craſtino exaltationis S. crucis proxime venturo, compareatis coram nobis in eccleſia noſtra praedicta. Citetis etiam, ſeu citari faciatis omnes abbates et priores, et praecipue omnes et ſingulos eccleſias in proprios uſus habentes, rectores etiam et vicarios eccleſiarum, ac alios omnes beneficiatos quoſcunque in archidiaconatu Cant. quod eiſdem die et loco compareant coram nobis, ad tractandum nobiſcum ſuper praemiſſis, et ulterius faciendum, quod inſpiraverit altiſſimus in hac parte. Quid autem ſuper praemiſſis feceritis, nobis dictis die et loco per literas veſtras patentes, harum ſeriem continentes, diſtincte et aperte faciatis conſtare. Datum in capitulo noſtro ſub ſigillo noſtro ad cauſas, 5. cal. Sept. A. D. M.cc.xciv.

Monitio cleri Cant. dioeceſeos ad comparendum in eccleſia Cantuar. Ibidem.

HENRICUS diſcreto viro officiali domini archidiaconi Cant. ſalutem in Domino. Cum nuper clerus Cant. dioeceſeos coram nobis fuiſſet congregatus juxta mandatum regium (et) communi aſſenſu et conſenſu duos conſtituiſſet procuratores, plenam et ſufficientem poteſtatem habentes, ad tractandum, ordinandum, et faciendum pro ipſo clero, ac ejuſdem nomine, quod de praelatorum, archidiaconorum, procuratorumque totius cleri regni Angliae in feſto B. Matthaei apoſtoli prox. praeterito, apud Weſtminſter providenter fuiſſent legitime conſtituti; ac quaedam ibidem per praelatos, ac cleri procuratores ſint ordinata, quae ad notitiam dicti cleri Cant. nondum pervenerunt, quae cum celeritate eidem notificari oporteat, et per eundum clerum expediri; vobis mandamus, firmiter injungentes, quatenus peremptorie citetis, ſeu citari faciatis omnes abbates et priores, et praecipue omnes et ſingulos eccleſias in proprios uſus habentes, rectores etiam et vicarios, ac alios omnes quoſcunque beneficiatos in archidiaconatu Cant. quod

quod compareant coram nobis vel commiſſariis noſtris in eccleſia noſtra Cant. praedicta die Veneris proxime poſt feſtum S. Fidis virginis, audituri, recepturi, et facturi cum effectu, quod per praedictos praelatos, archidiaconos, et procuratores ordinatum extitit et factum. Vos etiam ibidem perſonaliter compareatis, quid ſuper praemiſſis feceritis, nos vel commiſſarios noſtros dictis die et loco per literas veſtras patentes, harum ſeriem continentes, certificaturi; ac quatenus dictum mandatum regium dictum veſtrum archidiaconatum contingit, expleturi. Dat.——6. non. Octob. A. D. M.cc.xciv.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
BONIFAC. VIII. I.	ROB. WINCHELSEY I.	1294.	EDWARD. I. 23.

Archiepiſcopi Cantuar. literae comminatoriae contra Maddocum, qui ſe dixerat Walliae principem, et complices ſuos. Ex reg. Winchelſey fol. 159. a.

ROBERTUS, permiſſione divina Cant. archiepiſcopus, totius Angliae primas, venerabili in Chriſto fratri L. Dei gratia Aſſaven. epiſcopo, ſalutem, et ſinceram in Domino charitatem. Applicantes nuper in Angliam, Deo duce, vehementis admirationis ſpiritu conturbati clamoſa inſinuatione intelleximus, qualiter Maddocus, filius Lewelini, principatum Walliae obripere ſatagens, et innumeri ſui complices et fautores, natione Wallenſes, ſeſe in angelos ſatanae transformantes, furoris audacia debacchati, adverſus magnificum principem, dominum E. Dei gratia illuſtrem regem Angliae, regnumque ipſius fallaci dolos ingenio continuantes, conſpirationes inierunt, ſeditiones clanculo concitaverunt, et excidia gentis Anglorum jugiter procurarunt. Nos igitur, ob quaedam negotia nos et eccleſiam noſtram contingentia, ad praefatum dominum regem acceſſimus in partibus Wallicanis, ubi nefanda dictorum graſſantium virorum ſcelera notorie in praemiſſis didicimus eſſe vera, et quotidianis deliramentis funeſtas manus ſuas extendere ſatagunt ad pejora; aliena ſiquidem occupant et invadunt, vaſtant praedia, poſſeſſiones diripiunt, villas, et caſtra, atque domos demoliuntur et incendunt; in chriſtos Domini, praeſertim natione Anglos, inhumaniter irruunt, et ipſos paſſim et abſque delectu conditionis, ſexus, aut aetatis, temporum etiam, aut locorum, variis generibus flagitiorum trucidant pariter et affligunt, et ultimo ſupplicio addicunt inſontes, in inſidioſis nemorum abditis nunc latitando, nunc velut depopulatores agrorum hac et illac vagando, nunc hoſtilibus aggreſſibus, tanquam ſtratores ſeu ſtratillites publici, ſtrages, ut praemittitur, perpetrando: et ut compendioſo ſtylo illud, quod dolentes referimus, perſtringamus, nihil ſalubrius, nihilque jucundius ipſos arbitrari conſtanter aſſeritur in hac vita, quam, Dei timore poſtpoſito, contra naturalem aequitatem Anglorum ſaluti inſidiari, et eorum ſanguinem effundere machinari; ſicut patrati ſceleris modernis temporibus evidentia manifeſtat, et ipſa occiſorum per eos cadavera certa praetendunt indicia, quae, ſicut noſtris conſpeximus oculis, per loca diverſa putreſcunt etiam inſepulta, et caeli volatilibus, et terrae reptilibus exponuntur dilaceranda, et abſque debita humano generi reverentia miſerabiliter devoranda. Nolentes igitur, ſicut nec debemus, tanta Dei et hominum offendicula ſub diſſimulationis et conniventiae chlamyde pertranſire, quin paſtoralis officii noſtri debitum efficaciter proſequamur, cum multis graſſantibus opus pene ſit exemplo, ne oberrantium in deviis, quos ad viam revocare tenemur, ſanguis a nobis in tremendo judicio per diſtrictum judicem requiratur; vobis in virtute ſanctae obedientiae, et ſub poena diſtrictionis canonicae firmiter injungimus et mandamus, quatenus praefatos Maddocum nominatim, et caeteros ſuos complices et fautores, viros utique ſceleratiſſimos, degeneres, et deliros, quos non eſt dubium ratione praemiſſorum ipſo facto in majoris excommunicationis ſententiam damnabiliter incidiſſe, ſic excommunicatos eſſe publice et ſolenniter nuncietis, et denunciari faciatis, adhibita cautela, ſi qua vos terreant, competente. Moneatis inſuper, ſeu moneri faciatis infra octo dies a tempore receptionis praeſentium dictos Maddocum nominatim, et caeteros complices et fautores in genere, ſecunda et tertia monitione; et pro termino peremptorio aſſignamus, et per vos volumus aſſignari, ut a ſeditionibus, conſpirationibus, machinationibus, homicidiis, incendiis, demolitionibus, et rapinis praefati regis, et regni inquietationibus, pacis et tranquillitatis ejuſdem perturbationibus omnino deſiſtant, fidem et fidelitatem, quam quandoque praefato domino regi promiſerant, praeſtito juramento, inviolabiliter obſervare ſtudeant in futurum. De commiſſis omnibus et ſingulis, quae, ut praemiſimus, in ſe cenſentur graviſſima, quatenus facti et naturae impoſſibilitas non repugnant, ſatisfacere ſtudeant competenter. Et ut exceſſus ſuos tam notorios, tamque manifeſtos humiliter agnoſcendo, pacem atque veniam, maxime cum quorundam per eoſdem patratorum ſcelerum diſpendia in hac vita nequeant totaliter reſarciri; ſub poena excommunicationis majoris, quam nominatim in praefatum Maddocum, ac caeteros complices et fautores in genere, necnon interdicti, quod in perſonas eorundem eodem modo proferimus, et cui interdicto totam terram Walliae ſibi adhaerentem, exnunc ut extunc ſupponimus in his ſcriptis; ſi monitionibus veſtris, necnon noſtris in omnibus ſuis articulis, quantum eſt poſſibile, non paruerint, ſeu ſi eas infra tempus praedictum contradixerint, aut neglexerint totaliter adimplere. Si vero infra praedictum tempus non parendo, ſententias excommunicationis et interdicti incurrerint memoratas, ſaepedictum Maddocum nominatim, et omnes ſuos complices et fautores in genere auctoritate noſtra excommunicatos et interdictos, necnon totam terram Walliae ſibi adhaerentem,

adhaerentem, ſuppoſitam eſſe eccleſiaſtico interdicto, baptiſmo parvulorum, et poenitentiis morientium duntaxat exceptis, publice et ſolenniter denuncietis, et denunciari faciatis locis et temporibus, [a] ut homines, qui variis flagitiorum generibus in Deum delinquunt, variis poenarum acrimoniis percellantur; ut ſic, quos Dei timor a malo non revocat, ſaltem eccleſiaſticae et condignae coerceant diſciplinae. De die vero receptionis praeſentium, et monitionis per vos factae, et quid feceritis in praemiſſis, nos per literas veſtras patentes, harum ſeriem continentes, ubicunque fuerimus in civitate, dioec. vel, provincia Cantuar. abſque morae diſpendio aperte et diſtincte curetis reddere certiores. Valete. Dat. apud Aberkunwey 8. idus Febr. A. D. M.CC.XCIV. conſecrat. noſtrae primo.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
BONIFAC. VIII. I.	ROB. WINCHELSEY I.	1294.	EDWARD. I. 23.

Certificatorium dictae executionis. Ex reg. Winchelſey fol. 159. b.

VENERABILI in Chriſto patri, et domino ſuo reverendo, domino R. Dei gratia Cant. archiepiſcopo, totius Angliae primati, ſuus, ſi placet, capellanus L. ejuſdem permiſſione Aſſaven. eccleſiae miniſter humilis, ſalutem, et omnimodam obedientiam cum reverentia et honore. Dominationis veſtrae literas dominica in Quinquageſima recepimus, ſub eo, qui ſequitur, tenore: Robertus, permiſſione divina Cant. archiepiſcopus, totius Angliae primas, venerabili in Chriſto fratri L. Dei gratia Aſſaven. epiſcopo, ſalutem, et ſinceram in Domino charitatem. Applicantes nuper in Angliam, etc. ut ſupra. Quoniam igitur propter dicti Maddoci potentiam ad ipſius praeſentiam, vel in terras ſibi adhaerentes, nobis aut noſtris nullus patebat acceſſus, praeſens mandatum veſtrum cum omni diligentia ſecundum ſui formam et tenorem in locis vicinis; viz. apud Oſwaldeſtr. Bolam, Wricheſham, Mohant, et Kayrws diebus ſolennibus, aſtante fidelium multitudine copioſa, ſumus perſonaliter executi. Dat. apud Lalec 5. non. Martii, A. D. ſuperius annotato.

Archiepiſcopi Cantuar. commiſſio ad abſolvendum venientes ad pacem regis. Ibid. fol. 159. b.

ROBERTUS, permiſſione divina, etc. tali .... ſalutem, gratiam, et benedictionem. Cum nos nuper ex officii noſtri debito procedentes, Maddocum, filium Lewelini, nominatim, et in genere ſuos complices, tanquam pacis et tranquillitatis domini noſtri Edwardi, Dei gratia illuſtris regis, et regni Angliae, injurioſos et notorios, ut nulla tergiverſatione celari poterit, perturbatores, et principatus Walliae illicitos uſurpatores ſeu invaſores majoris excommunicationis ſententia involutos fuiſſe; noſtris literis in Wallia et extra Walliam fecerimus nunciari, necnon canonica monitione praemiſſa ſub certa forma, ſi monitionibus noſtris non paruerint, eoſdem Maddocum nominatim, et caeteros ſuos complices in genere, excommunicavimus et interdiximus; atque ſic excommunicatos et interdictos denunciari fecimus, juſtitia exigente, totamque terram Walliae praefato Maddoco adhaerentem, eccleſiaſtico ſuppoſuimus interdicto; attendentes, quod eccleſia ſancta Dei nulli claudit gremium redeunti, ut praefatos Maddocum, et caeteros ſuos complices fautores in praemiſſis, poſtquam ad pacem praefati domini Edwardi, illuſtris regis Angliae, venerint, et ad eam plene per eum, et ex certa ſcientia admiſſi fuerint, a ſententiis excommunicationum praedictarum abſolvendi; necnon interdictum, quantum ad perſonas eorum attinet, in forma juris relaxandi, vobis tenore praeſentium committimus vices noſtras. Proviſo tamen, quod excommunicationum praedictarum abſolutionem, vel interdicti relaxationem hujuſmodi ad perſonas alias, quam ut praemiſſum eſt, nullatenus extendatis. Quod ſi ſecus factum fuerit, prout eſt, et erit, et ex abundanti irritum decernimus et inane, et nihilominus interdicti in ipſam terram Walliae auctoritate noſtra poſiti, relaxationem nobis adhuc ſpecialiter reſervamus: commiſſionibus vero alii vel aliis per nos in praemiſſis factis communiter aut diviſim non intendimus per praeſentem commiſſionem aliqualiter derogare; ſi quid auctoritate noſtra per quemcunque ſeu quoſcunque conjunctim vel diviſim factum fuerit, in hac parte ratum habemus et habebimus, et inviolabiliter volumus obſervari. Datum, etc.

[a] addita voce *conſuetis*.

Statuta

Statuta Roberti, Cantuar. archiepiſcopi, de conſiſtorio de arcubus Londoniarum. Ex MS. Cott. Galba E. 4. fol. 167. collat. cum MS. coll. Jeſu Oxon. 33. et cum MS. regio 11. B. 5.

ROBERTUS, permiſſione divina Cantuar. archiepiſcopus, totius Angliae primas, ad aeternam rei memoriam. Ad viam noſtri regiminis planius ordinandam, opportunum eſſe conſpicimus ab his, quae nobis incumbunt, primitus inchoare, ut trabe deſidiae, vel torporis ab oculis noſtris ejecta, exceſſuum et negligentiarum feſtucas ejiciamus uberius ab oculis ſubditorum; et delictorum materia, quam a caeteris conamur excutere, a miniſterialibus et locis noſtrae ſolicitudinis primitus evellatur. In cujus viae excogitato progreſſu curiae noſtrae Cantuar. [a] ad quam pro habenda juſtitia ſpe fiduciali recurritur, maculas et defectus tam in perſonis, quam rebus et cauſarum ſeu negotiorum proceſſibus et corruptelis habitis, circa ea extirpare proponimus; ut pura et incontaminata juſtitia, ac aequitatis congrua manſuetudo exinde ſcaturiens, per caetera loca provinciae abundantibus rivulis diffundatur. Cum igitur ipſius curiae fama celebris infamiae nota [b] reſpergi poterit, et fulgor ejus irradians obfuſcari, niſi debitus rigor juſtitiae inibi conſervetur; ſumptuoſa cupiditas, et in adeundo gravida difficultas, ac etiam dilationes ſuperfluae congruis remediis amputentur, quae promercalem reddunt juſtitiam, et lites faciunt immortales. Nos ad ea cautius expianda, quae continentur inferius, deliberato conſilio duximus ſtatuenda, quibus etiam univerſa ſerioſius enucleata perſtringimus, quae praedeceſſores noſtri pro reformatione tam celebris curiae temporum labentium curriculis ſucceſſivis, frequentibus ſtudiis, variiſque laboribus ſalubriter ordinarunt; ut ad ipſam curiam in ſuis neceſſitatibus confluentes, [c] exploſis ac ſemotis ambagibus, et obſtaculis praelibatis, juxta naturam et qualitatem negotiorum et cauſarum [d] celerem juſtitiam cum fiducia valeant reportare.

Forma juramenti judicum.

A perſonis itaque primitus inchoantes ſtatuimus, ut tam officialis dictae curiae, quam decanus de arcubus, ſuus commiſſarius generalis, in initio adminiſtrationis [e] ſuſceptae, corporale praeſtent ad ſancta [f] evangelia juramentum, quod in officiis ipſis pro ſuis viribus diligenter et fideliter ſe habebunt; ac favoris, odii, et cupidinis cujuſcunque tramitibus depulſis penitus et omiſſis, juſtitiam facient plenam et puram in ſingulis, quatenus humana fragilitas patitur juxta poſſe. Jura vero et laudabiles ipſius curiae conſuetudines, una cum ſtatutis ejuſdem ([g] curiae) quatenus ad eos pertinent, obſervabunt; et ab aliis miniſtris ejuſdem curiae quibuſcunque diligenter et fideliter facient obſervari. Simile quoque juramentum a commiſſariis ipſius officialis in ſui et dicti decani abſentia conſtitutis ſimiliter ſubeatur.

Forma juramenti examinatorum et clericorum.

Examinatores quoque ipſius conſiſtorii de arcubus, quos duos duntaxat (ut conſuetum eſt) fore cenſemus, et clerici ad regiſtrum et faciendas copias, ac etiam ad ſcribendum reſponſiones partium et dicta teſtium deputati, juramento ſimili, quatenus ad eos pertinent, ſe aſtringant, de faciendo et exequendo; viz. diligenter ac fideliter, ſine favore cujuſcunque, vel odio aut materia cujuſcunque inordinatae cupidinis, quod eorum incumbit officio; et de conſuetudinibus ac ſtatutis, ut praemittitur, obſervandis, ac etiam de faciendo, quatenus in iis eſt, eadem obſervari; quodque non erunt in adeundo difficiles, nec in ſumptibus indebite oneroſi.

Forma juramenti advocatorum et procuratorum.

Advocati etiam et procuratores praedicti conſiſtorii generales, jurent ſimiliter formam ſcriptam ibidem; hoc addito, ſi non contineatur in ea: "quod conſuetudines et ſtatuta praedicta, quatenus ad eos pertinent, obſervabunt; et quod factum in judicio non proponent, niſi quod verum et juſtum, prout informabuntur a partibus, eſſe credunt. Quodque in informationibus recipiendis a partibus, veritatem facti ab eiſdem cum omni, qua poterunt, cautela elicient, et pericula eis inde per viam judicii affutura, quatenus id ſciunt, partibus ipſis patenter exponent, deſperata negotia ([h] ſcienter) nullatenus aſſumentes, ſed cum eis cauſas ſeu negotia injuſta eſſe conſtiterit, prout tenentur de jure, totaliter derelinquent."

De praeſentia officialis, et quod ſe diutius non abſentet.

Inſuper ſtatuendo decernimus, ut officialis Cantuar. cujus damnoſa ſaepius reputatur abſentia, longe a civitate London. ſe abſque cauſa rationabili vel legitima diutius non divertens, in reſcribendo ſe facilem et benignum, ac etiam ſine moroſa protractione petentium, expeditum exhibeat, et ad juſtas petitiones receptas cito et ſine difficultate reſcribat, et citius, ubi in mora periculum viderit imminere, viz. in teſtamentariis, matrimonialibus, alimentorum et beneficiorum cauſis et negotiis, ubi de violenta intru-

[a] MS. Cott. *varioſis* addit. [b] *exſpergi* cod. R. [c] *expulſis* cod. J. [d] MS. Cott. *celebrem.* [e] cod. R. omittit *ſuſceptae*, et cod. J. *corporale.* [f] *Dei* cod. J. addit. [g] deeſt cod. R. [h] deeſt in cod. R.

ſione,

ſione, ſeu ſpoliatione, aut declaratione vacationis eccleſiae, ſeu de providendo eccleſiae vacanti ſuggeritur, in quibus mora trahit periculum corporum et etiam animarum.

De praeſentia officialis in conſiſtorio.

Item, quod officialis in ſingulis ſeſſionibus per aliquot dies, quando opportunum eſſe [i] conſpexerit, ſuam, ſi poſſit, praeſentiam exhibeat perſonalem, et appellationes a decano de arcubus ſuo commiſſario, vel alio commiſſario ſuo in ipſius et decani ſupradicti abſentia a gravamine interjectas, de plano proceſſus examinans, ſtatim terminet et decidat. Si vero a diffinitivis ipſorum ſententiis fuerit appellatum, tunc appellationum hujuſmodi merita conſueta indagine dirimantur.

Quantum debet recipi pro ſigillo, et a clericis pro ſcriptura.

Item, quod pro ſuggeſtionibus aut executionibus, ſeu aliis quibuſcunque literis ſigillandis, pro quibus pecunia recipi conſuevit, amplius quam ſex denarii pro ſigillo quolibet non ſolvantur; et pro ſcriptura eorum ſecundum quantitatem ejuſdem recipiatur pecunia, officialis vel decani arbitrio, ſi neceſſe fuerit, moderanda. Sed in originalium atteſtationum ſcriptura decem pollices in longitudine lineae continente, pro duodecim lineis unus denarius; in atteſtationum autem hujuſmodi, vel proceſſuum copiis, pro viginti quatuor lineis ejuſdem longitudinis unus denarius tantum recipiatur. Quae omnia in aperta et legibili litera cum congruo interlineari ſpatio conſcribantur, de qua copia ſtatim fiat collatio per juratos examinatores, vel clericos conſiſtorii antedicti.

De ſalario examinatorum.

Item, examinator pro examinatione cujuſlibet teſtis tantum recipiat, et non amplius, quantum recipitur pro ſcriptura atteſtationum ([k] originalium) teſtis primi. Ad cujus examinatoris ſalarium, ſi pars adverſa, contra quam producitur, interrogatoria ſua tradiderit, pro interrogatoriis ejuſdem contribuat, quatenus examinator in virtute ſui ſacramenti in aſſumptione ſui officii praeſtiti, vel judex in ejus defectum duxerit moderandum. Si vero examinator pro ampliori lucro captando impertinenti verborum confuſione atteſtationes conſcripſerit, vel conſcribi fecerit primi teſtis; cum de hoc convictus fuerit, ab officio ſuo perpetuo deponatur, majori acrimonia, ſi res exegerit, puniendus, ad arbitrium praedicto conſiſtorio praeſidentis.

De numero advocatorum et procuratorum, ac etiam de ſtatu et conditionibus eorundem.

Statuimus inſuper, ut ſexdecim advocati, et decem procuratores duntaxat in conſiſtorio [l] ipſo jurati exiſtant, eidem conſiſtorio totaliter intendentes, qui nec [m] alia conſiſtoria poſtulando, ſeu procuratoris officium exercendo, ſine praeſidentis ejuſdem conſiſtorii licentia ſpeciali, eis ex cauſa duntaxat legitima concedenda frequentent; illis viz. horis, quibus cauſae et negotia ſolent in eodem conſiſtorio ventilari, nec alicujus ſervitio tanquam familiares ſpecialiter, aſtringantur; nec etiam ſacerdotes, advocati, vel procuratores de numero praedictorum, ut ſupra jurati, in conſiſtorio praenotato exiſtant, nec preſbyteri, ſi in eodem conſiſtorio quandoque poſtulare voluerint vel etiam procurare, niſi pro ſeipſis, aut in cauſis eccleſiarum ſuarum, vel pro ſuis dominis, quorum ſunt familiares et domeſtici, aut pro miſerabilibus perſonis; et hoc gratis ſine ſalario et dono quocunque in praedicto conſiſtorio publice poſtulent, vel officium procuratorum aſſumant; nec quiſquam in dictorum advocatorum numero, niſi qui jura civilia et canonica per quinquennium, vel quadriennium ad minus, in ſcholis alicujus univerſitatis vel municipii publice prius audierit, et per unum annum ([n] ad minus) in eodem conſiſtorio ſteterit, admittatur.

De locis et ſedibus advocatorum et procuratorum.

Antiquiores etiam advocati in ſedibus ex oppoſito judicis collocentur, caeteris ab utroque latere, prout ſunt priores vel poſteriores in tempore, propius et remotius collocatis; quod et in procuratoribus volumus obſervari.

De poena eorum, qui falſum committunt, vel teſtes aut inſtrumenta ſubtrahunt, aut corrumpunt, vel occultant, ſeu procuratoria revocari procurant.

Decernimus etiam ſtatuendo, quod ſiquis examinator, clericus, advocatus, vel procurator conſiſtorii ſupradicti falſum in officio ſuo committat, vel probationes partis alicujus malitioſe ſubtrahat, aut impediat, ſeu impediri procuret, vel falſis inſtrumentis, et praecipue procuratoriis tempore limitatis, poſt tempus hujuſmodi, vel aliter revocatis, tacite vel expreſſe ſcienter utatur, aut vera inſtrumenta ſupprimat vel corrumpat, ſeu teſtes ([o] ſubornet) vel ſubornari aut corrumpi procuret, aut falſas cauſas, ſeu negotia de conſuetudine ſcienter aſſumat, vel falſum factum ſcienter proponat, vel proponi faciat, aut prohibitiones regias in caſibus, in quibus locum non habent, impetrari, ſeu exhiberi procuret, ſeu hujuſmodi prohibitionum impetrationi aut uſui conſentiat tacite vel expreſſe, aut praeſidentibus dictae curiae mandata quaecunque porrigi, eis praejudicativa ſeu impeditiva proceſſuum eorundem, falſo et malitioſe (quos non ambigitur in majoris excommunicationis ſententiam, latam contra violatores ſeu perturbatores jurium et libertatum eccleſiae, incidiſſe) ſi de his vel eorum aliquo convictus extiterit, a conſiſtorio perpetuo ſuſpendatur; de quibus omnibus officialis, vel decanus de arcubus vigilanter inquirat, quoties fuerit opportunum. Si vero de

[i] *proſpexerit* cod. R. [k] deeſt in cod. R. [l] *praedicto* pro *ipſo* cod. R. [m] *in alio conſiſtorio* cod. J. [n] deſunt in cod. R. [o] deeſt in cod. J.

praemiſſis convinci non poterint, ſed de his aut eorum aliquo fuerint publice diffamati, vel certa ratione ſuſpecti, donec legitime ſe purgaverint, ab officio ſuſpendantur; ad quam purgationem praeſtandam, ſi purgandi protervia, vel magnitudo delicti, aut diffamationis, ſeu ſuſpicionis hujuſmodi id exigat, idem purgandus ad audientiam archiepiſcopi Cantuar. qui erit pro tempore, per praeſidentem dicti conſiſtorii, ſi expediens eſſe viderit, remittatur. Hoc idem de procurantibus illicite attachiamenta, per laicalem [p] potentiam fieri de judice, vel de parte, aut de procuratione hujuſmodi diffamatis et ſuſpectis praecipimus obſervari.

De occultantibus procuratoria, vel procurantibus ea revocari.

Occultantes inſuper procuratoria, quibus ſunt uſi, et procurantes per malitiam ipſa procuratoria revocari, ſi id cauſae diſpendium, aut adverſario praejudicium afferat, ſtatim graviter puniantur; et incorrigibiles perpetuo ſuſpendantur. De his etiam violenta praeſumptione ſuſpecti, legitime et incontinenti ſe purgent, aut (ut praemittitur) ſuſpendantur.

Ne quis alium in officio ſuo ſupplantet.[q]

Prohibemus etiam, ne quis alium in officio aliquo ſupradicti conſiſtorii inſidioſe ſupplantet; et ſi de hoc convictus extiterit, ab officio, quouſque hoc emendaverit, ſuſpendatur.

[r] *De puniendo advocatos, et procuratores garruloſos.*

Item judex advocatos et procuratores garruloſos et tumultuoſos, ac etiam convitiantes coerceat, unoque electo negotio caeteri ſileant, quouſque inchoatum expediatur negotium ea vice; ac etiam curialiter et modeſte ſe habeant, et proponenda proponant: et qui contrafecerit, arbitrio judicis puniatur; et ſi ſuper hoc incorrigibilis maneat, a conſiſtorio perpetuo ſuſpendatur.

Quod advocati aut procuratores ſe a conſiſtorio non abſentent, et quod regiſtrum ſuo ordine primitus expediatur.

Item, quia advocatorum et procuratorum abſentia negotiorum celerem expeditionem impedire, et ordinem debitum perturbare regiſtri frequentius conſuevit; caveant advocati et procuratores conſiſtorii, ne, dum cauſas in eo tractandas habuerint, ſine licentia judicis ſe abſentent, quin ſocium habeant, per quem cauſa poſſit [s] opportune, et ſine moroſa dilatione tractari; et quod tempeſtive veniant omni die [t] uſque ad ſolutum judicium eo die ſine licentia judicis nullatenus recedentes, poena eis ſtatim imponenda, ſi contrafecerint; et ſi incorrigibiles ſuper hoc fuerint, ſuſpendantur. Regiſtrum etiam, ne ejus ordo turbetur, expediatur primitus ſuo die, ſi fieri poterit, alioquin die ſequente, ordine ipſius regiſtri modis omnibus obſervato, niſi forte inſtans productio teſtium, quae ſine diſpendio differri non poterit, hujuſmodi ordinem ex aequitate quandoque poſtulet interverti.

Quod procuratores ſine advocatis cauſas non aſſumant; et quod tam advocati, quam procuratores, et caeteri miniſtri in cauſis pauperum officium ſuum gratis impendant.

Item procuratores ſine advocatis cauſas vel negotia non aſſumant, nec etiam proſequantur, ſed ſui officii finibus ſint contenti; cauſas etiam pauperum judex certis advocatis et procuratoribus gratis ſuſcipiendas aſſignet; et tam examinatores, quam clerici jurati de conſiſtorio eiſdem pauperibus officium ſuum charitative et gratis impendant. Quas cauſas judex prae caeteris [u] citius, ſi fieri poterit, expedire conetur; nihil pro examinatione proceſſuum, aut ſententiarum literis executoriis a perſonis hujuſmodi exigendo.

De poena advocatorum et procuratorum procurantium dilationes frivolas.

Item advocatus vel procurator, qui per notorie falſas, ſeu fruſtratorias appellationes a gravamine, vel a diffinitivis ſententiis interjectas, proceſſus [x] decani de arcubus, vel etiam officialis curiae noſtrae, aut commiſſarii ipſorum cujuſcunque, executioneſve ſententiarum ſuarum malitioſe retardaverit, aut retardari procuraverit [y] impudenter, cum de hoc convictus fuerit, locum ſuum amittat; et ab officio poſtulandi ſeu procurandi, per praeſidentem curiae ſuſpendatur perpetuo, vel ad tempus, prout qualitas negotii, et delinquentis exceſſus hoc exigit et requirit.

Ne miniſtri conſiſtorii tabernas exerceant.

Ad haec cum, ſicut profecto didicimus, in caupona ſeu taberna, ubi vinum intemperantiae miniſtratur, machinationes variae ad ſubverſionem juſtitiae, praeſertim inter nonnullos procuratores conſiſtorii noſtri praedicti, et partes de ſua juſtitia diffidentes, conſueverint intervenire; volentes morbo hujuſmodi, qui jam invaluit, temperantiae fracto fraeno, remedio occurrere ſalutari, ſtatuimus, ne de caetero advocatus vel procurator dicti conſiſtorii, aut caeteri ejuſdem conſiſtorii miniſtri, cujuſcunque gradus exiſtant, publice vel occulte, praeſertim frequenter et de conſuetudine tabernarius eſſe praeſumat, aut tabernas ingrediatur, niſi neceſſitas ipſum ad hoc urgeat, quod non creditur poſſe frequenter et de facili evenire. Quod ſi ſecus factum fuerit, et ſuper hoc legitime convictus extiterit, ad arbitrium officialis noſtri, vel decani de arcubus acriter puniatur; et ſi pertinacia ſua hoc exegerit, a conſiſtorio totaliter ſuſpendatur. Iſtud etiam ſta-

[p] cod. R. *poteſtatem.* [q] cod. J. addit: *in praedicto conſiſtorio inſidioſe.* [r] Hoc caput in MS. Reg. et Jeſu, uti hic, exhibetur; in Cotton. autem ſequenti poſtponitur. [s] MS. Cotton. *optime.* [t] *uſque—die* deſunt in cod. J. [u] *et* addit R. [x] *hujuſmodi* addit R. [y] MS. Cotton. *imprudenter.*

tutum

tutum ad concubinarios, et adulteros, errones nocturnos, et publica frequentantes ſpectacula, necnon caeteros notorie criminoſos extendi volumus in futurum, ut illi, quos facinora hujuſmodi coinquinant, et aequant, poena ſimili percellantur.

De ſuſpectis aſſeſſoribus et advocatis clandeſtine procuratis.

Quia excreſcentes induſtriae machinoſae juſtitiam puram et debitam frequenter impediunt et pervertunt, et in eo praecipue, quod aſſeſſores et advocati, qui palam pro parte non poſtulant, ([z] ad) quorum, tanquam non ſuſpectorum conſilium in interlocutoriis, et ſententiis in conſiſtorio praenotato ferendis de conſuetudine curiae ſupradictae, a judice ſeu praeſidente [a] recurritur bona fide, per partem alterutram clandeſtine procurati, et ad id quandoque conducti, a principio forte indifferentes ſe ſimulant, et finaliter judicem ad injuſtitiam faciendam ſolicitant et inducunt; firmiter inhibemus, et inhibendo ſtatuimus, ne id de caetero committatur, ſeu etiam procuretur, ſub poena excommunicationis majoris, quam contravenientes ſe noverint incurſuros; eo ſalvo, quod partes viros ſapientes, providos, et fideles, non tamen advocatos curiae vel miniſtros procurare valeant, ut gratis, et ſine aliquo, ea ratione, dato primitus vel promiſſo quandoque aſſideant, judici ſanum conſilium, juſtum et fidele daturi, cum a judice fuerint requiſiti: advocati vero caeterique miniſtri curiae, qui [b] de alterutrius partis conſilio, aut parti alteri adverſantes qualitercunque prius extiterint, vel exiſtunt, ſeu etiam parti alicui juſta ratione ſuſpecti, ſe in interlocutoriis, vel ſententiis ipſis non ingerant, ſed recedant, ſub poena ſuperius adnotata; quod etiam in virtute ſui ſacramenti praeſtiri ab eiſdem praecipimus obſervari; et ſi ſecus fecerint, ac de hoc convicti extiterint, tanquam perjuri, et, ut praemittitur, excommunicati, graviter puniantur; et ſi ad id aſſueti extiterint, a conſiſtorio [c] perpetuo ſuſpendantur.

Quot advocatos aut procuratores una pars habere valeat; et de dando advocatum, aut procuratorem parti non habenti, et praecipue in cauſis tangentibus miniſtros curiae.

Saepe contingit in conſiſtorio ſupradicto, quod pars una potentior, vel in malitia excogitanda ſagacior tot advocatos aut procuratores aſſumit, quod pars altera propter advocatorum vel procuratorum defectum remanet indefenſa, ſeu opportuno praeſidio deſtituta; frequenter etiam evenire didicimus, quod, ſi cauſa vel negotium in dicto conſiſtorio agitatum aliquem advocatum, procuratorem, vel miniſtrum curiae memoratae contingat, pars altera advocatum, ſeu procuratorem pro ſe habere non poterit quoquo modo. Volentes igitur ſuper his congruum adhibere remedium, ſtatuimus, et inpoſterum obſervari praecipimus, ut pars una ſex advocatis ad plus, duobuſque procuratoribus de dicto numero ſit contenta, aliumque vel alios nullo modo ſolicitet, aut ſolicitari procuret, ut parti ſuae ſe applicent, aut ab adverſa parte ſe ſubtrahant quoquo modo, ſub poena amiſſionis cauſae, aut mulctae ſibi, ſi contrarium fecerit, per judicem indicendae. In ſecundo vero caſu praecipimus, ut judex advocatos et procuratores parti non habenti, ſtatim, ſi hoc petatur, aſſignet ſuum hujuſmodi poſtulationis ſeu procurationis officium pro juſto, et ſi neceſſe fuerit, per judicem ſtatuendo ſalario fideliter impenſuros. Ad quod advocati et procuratores hujuſmodi, niſi evidentem ac ſufficientem cauſam ſuae recuſationis ſtatim oſtenderint, per judicem ([d] efficaciter) compellantur.

Ut originalia inſtrumenta partibus retradantur.

Originalia ſiquidem inſtrumenta cauſarum ſeu negotiorum; viz. bullae, commiſſiones, procuratoria, certificatoria, et ſimilia, quae ſunt de ſubſtantiali parte proceſſus, in conſiſtorio ſupradicto exhibita, factis exinde copiis his, quibus ſunt de jure vel conſuetudine faciendae, et tranſcriptis etiam eorundem penes clericum conſiſtorii retentis, ſi id videatur expediens, parti prius hujuſmodi inſtrumenta exhibenti illico ſine difficultate reddantur, in ſuo proceſſu, prout jus exigit, collocanda.

Quod non reſcribatur in correctionibus a denegatione articuli vel libelli.

Item, in correctionibus ex mero officio faciendis, ubi duntaxat ſunt reo exponenda, ſeu edenda capitula, non a denegatione libelli vel articuli, ſed a denegatione editionis ſeu expoſitionis capitulorum, ut praemittitur, tantummodo reſcribatur. Hoc tamen ſtatutum ad beneficia non extendimus, circa quae, ſecundum qualitatem facti, eſt aliquando aliter procedendum.

Quando et qualiter debeat, vel quando non debeat de ſubditorum negligentia ad querelas reſcribi.

In dicta etiam curia, ut dicitur, corruptela noviter inolevit; viz. quod in cauſis et negotiis coram epiſcopis ſuiſve officialibus agitatis, quae judiciarium ordinem, et longum quandoque proceſſum de ſui natura requirunt, ſuggeſto dictae curiae per partem alterutram, quod judex ipſe cauſam eandem negligenter et plus debito detinet in ſuſpenſo; mandatur eidem judici per officialem curiae noſtrae ſupradictae, quod infra unum, vel duos menſes ad plus, terminet cauſam ipſam; alioquin ad certum diem citet partem adverſam, ut in cauſa eadem in curia praenotata procedat. Quo caſu, ex ſolo curſu temporis ([e] hujuſmodi) infra quod cauſa terminari aliquando non poteſt, judex negligens reputatur, et per hoc cauſa dicitur ad dictam curiam devoluta; non obſtante, ſi [f] diligentia judicis allegetur ibidem per judicem, vel per partem. Volentes igitur in cauſis praecipue inchoatis juriſdictionem unicuique obſervare, ne ad impoſſibile, ut prae-

[z] *ad* deeſt in R. et J. et Cotton. [a] *requiritur* R. [b] *alteriuſque conſilio* R. [c] MS. Cotton. *praedicto.* [d] deeſt R. [e] deeſt R. [f] *negligentia* R.

notatur,

4

notatur, arctatus, ſuam juriſdictionem amittat; ſtatuimus, ut quando de negligentia inferioris judicis querelatur in cauſis vel negotiis coram eo primitus inchoatis, per officialem Cantuar. in forma debita reſcribatur. Quo caſu judex querelatus, aut etiam pars adverſa ſuas juſtificationes habeat, quoad excuſandum negligentiam antedictam; et tunc ſuper hoc fiat ulterius, quod eſt juſtum.

Ut in correctionibus non appelletur regulariter ad tuitionem, niſi a diffinitiva.

Statuimus quoque [g] futuris temporibus obſervandum, quod ſi qualitercunque in correctionum negotiis, ubi de beneficii privatione, vel vacationis ipſius declaratione, ratione alicujus criminis vel defectus non agitur, ex officio procedatur, ad curiam Cantuarienſem pro tuitione nullatenus appelletur, niſi a deciſione finali, ſeu diffinitiva ſententia pars duxerit appellandum; et ſi de facto appellatum fuerit, per officialem Cantuarienſem ad appellationem hujuſmodi minime reſcribatur. Idem volumus et ſtatuimus obſervandum, quando de privatione beneficii, vel ipſius ([h] vacationis) declaratione, aut de illis, quae teſtamenta, vel proviſionem vacanti eccleſiae faciendam, ſeu alimenta praeſtanda, vel intruſionem in beneficiis eccleſiaſticis factam, ſeu violentam rerum eccleſiaſticarum ſpoliationem aut invaſionem, vel jurium et libertatum eccleſiae laeſionem reſpiciunt, ex officio agitur per ordinarium quemcunque vel alium, a quo poteſt directe ad curiam Cantuarienſem appellari. Cum autem in praemiſſis caſibus, vel eorum aliquo, licite, et ſecundum normam praeſentis ſtatuti, pro tuitione fuerit appellatum, liceat parti appellatae propter periculum evidens animarum factum contrarium et excluſorium proponere et probare, quamvis factum tetigerit principale.

De impetrantibus bis tuitorie vel directe ſuper eodem gravamine.

Diligenti etiam ſtudio in eadem curia providere praecipimus, ut bis pro eodem gravamine numero tuitorie, vel bis directe, vel forſan ſemel directe, et ſemel ad eandem curiam tuitorie appellantes, ab ultima repellantur omnino; et pro variatione hujuſmodi in expenſis, et intereſſe partis adverſae, ſi quod damnum pendente inhibitione incurrerit, ſtatim declarandis ſummarie condemnetur, et nihilominus pro juris offenſa canonice illico puniatur.

Ut ſuggerens contra partem eam citari procuret.

Item, quando ad inſtantiam partis proceditur, et ſic alius, quam ipſe, cui ſcribitur, eſt citandus, impetrantes probent in curia ſupradicta, una cum traditione literae citatoriae ſuam diligentiam in procurando partem adverſam citari; alioquin is, cui ſcribitur, de contemptu nullatenus puniatur.

Ne ad gravamina generalia tuitorie de facili reſcribatur.

Ac gravamina quoque generalia, viz. a denegatione copiae, vel conſignationis inſtrumentorum, vel actorum judicialium, niſi expreſſa fiat inſtrumentorum aut actorum hujuſmodi ſpecificatio, nullatenus tuitorie, et praecipue, ubi directe ad curiam Cantuarienſem appellari poterat, reſcribatur.

[i] *Qualiter examinatores ſe habere debeant in poſitionibus audiendis, et teſtibus examinandis.*

Examinatores quoque dicti conſiſtorii diligenter obſervent, ut ad poſitiones et interrogationes claras et ſufficientes reſponſiones a partibus in advocatorum et procuratorum, ubi partes principales reſpondent, abſentia faciendas, ſi poſſint, eliciant; ad quas poſitiones et interrogationes non in ſcriptis, ſed partes ipſae reſpondeant [k] viva voce: et in examinationibus teſtium, ſingula, quae ad veritatem, quoad partem utramque eliciendam juvare poterunt, de circumſtantiis quibuſcunque, et de ſcientiae cauſa in ſingulis vigilanter interrogent, et exquirant, ac de interrogatoriis pertinentibus, quantum eſt poſſibile, ſolum quaerant. Et teſtes eo ordine, quo producuntur, pro ſuis viribus in examinando expediant ſine mora; nec aliquos clericos ad ſcribendum reſponſiones partium, aut teſtium depoſitiones recipiat clericus conſiſtorii memorati, niſi quos aeſtimet ſuo periculo ad id idoneos et fideles, qui dicta teſtium fideliter ſcribant, eaque ante publicationem ipſorum, nec verbo, nec facto, vel nutu, aut ſigno revelent aut detegant, ſeu in notitiam alicujus [l] devenire faciant aut permittant. De quibus omnibus praeſtent, ut ſupra ſtatuimus, ante [m] omnia juramentum.

De protocollo a clerico regiſtri primitus faciendo.

Faciat [n] etiam clericus regiſtri, in quo acta judicialia conſcribuntur, diebus ſingulis in ſchedula primitus, prout factum conceperit, protocollum; et ſi ſit in eo aliqua extra communem curſum dubietas, id in regiſtro non inſerat, quouſque judex hoc corrigat et [o] reformet; hoc etiam partibus, ſi voluerit, oſtendatur.

De modo procedendi in contemptibus tam contra ſuffraganeos, quam caeteros.

[p] Item ſtatuimus, ut in contemptibus dictae curiae puniendis judex ſtatim ex officio, una citatione vel monitione praemiſſa, juratis de veritate dicenda partibus, per interrogationes et reſponſiones ad eas, ſi poſſit, eliciat veritatem, aut ſtatim probationes admittat. Et ſi quis advocatorum aut procuratorum contra aliquod iſtorum ſe ſine cauſa juſta et evidenti oppoſuerit, ab officio, quouſque ſuper hoc emendatus extiterit, ſuſpendatur. Circa vero dicti conſiſtorii contemptores, cum multiplex ſit contemptus;

[g] *in* addit R. [h] deeſt R. [i] Titulus hic deeſt J. [k] *una* pro *viva* R. [l] *deviare* R. [m] R. *ante ſacramentum,* omittendo *omnia.* [n] *igitur* J. pro *etiam.* [o] *reſtituat* R. [p] *Item* deeſt R.

viz.

viz. in non parendo mandatis, in impediendo, quo minus ad mandatarium tempore competenti perveniant, in vituperiis factis partibus vel nunciis mandatoris, et in faciendo directe contra mandata; ſtatuimus, ut probatione, ut moris eſt, ſummarie habita de contemptu, et contemptore perſonaliter, ſi ſit inferior epiſcopo, ſtatim ſuper hoc, ad judicium evocato, ac de veritate dicenda per eundem praeſtito juramento, factiſque ſibi interrogationibus et reſponſionibus ſubſecutis ad eas, ſi [q] per confeſſionem ſuam, aut probationes coram eo illico miniſtrandas convictus extiterit, aut etiam in purgatione legitime ſibi inducta defecerit, parti per hoc laeſae, ad ſuum intereſſe, et damna, ac etiam ad ſumptus promotionis ipſius officii, taxandos ſeu taxanda per partem eandem juranda protinus condemnetur: et nihilominus pro deluſione juris et judicis, ſeu curiae antedictae mulctetur; eaque ſtatim per ſequeſtra bonorum eccleſiaſticorum, ſi ea contemptor habeat, ſeu, ſi neceſſe fuerit, per interdicti, ſuſpenſionis, et excommunicationis ſententias executioni mandentur; aut ſi contemptor ad praemiſſa ſolvendo non fuerit, poena ſibi canonica juxta qualitatem exceſſus per judicem imponatur. De epiſcopo vero pro contemptu citando, volumus, ut per procuratorem ad id ſufficientem in curia praenotata compareat, et juramento a procuratore eodem in animam domini ſui, ut ſupra, praeſtito; habitiſque, ut praemittitur, per eundem ad interrogata reſponſis convictus, ut praetangitur, damna, intereſſe, et ſumptus parti perſolvat ut ſupra. De offenſa vero juris et judicis ſeu curiae antedictae, quoad id punienda, poſt pronunciationem in dicto conſiſtorio ſuper hoc factam, ob epiſcopalis reverentiam dignitatis, archiepiſcopo Cantuarienſi, qui pro tempore fuerit, ipſa poenae ſeu mulctae impoſitio ſeu taxatio reſervetur. Et dictae curiae praeſidens contemptores quoſcunque convictos jurare faciat ſub certa poena, quod dictam curiam ([r] ſcienter) de caetero non offendent. Si vero de contemptu [ſ] vocatus [t] ſuper hoc innocens detegatur, pars hujuſmodi fatigationem procurans ad arbitrium praeſidentis, ſi manifeſtam invenerit, in taliter promovente calumniam puniatur; praecipientes, et in virtute obedientiae injungentes omnibus et ſingulis, tam epiſcopis, quam caeteris noſtrae dioeceſanae vel metropoliticae juriſdictioni ſubjectis, ut ad dictam curiam appellare volentes, vel mandata curiae exhibere, ad eos accedere ſine impedimento permittant, ipſoſque audiant patienter, et mandata ipſius curiae eis directa, acceſſu libero conceſſo portantibus, devote ſuſcipiant, et eis reverenter pareant, ut tenentur: nullumque impedimentum aut obſtaculum interponi ſeu fieri, quatenus in eis eſt, patiantur, quin praemiſſa [u] fiant libere ſine mora; et hoc etiam efficaciter familiaribus ſuis, quos gubernare, inſtruere, et caſtigare tenentur, injungant: et ſi ſcienter contrafactum fuerit, cum de hoc ſufficienter conſtiterit, [x] ipſi, quibus mandata diriguntur hujuſmodi, eo ipſo contemptores dictae curiae reputentur.

De mittendo ad perſonas egregias vel alias, et de tempore hoc petendi.

Statuimus quoque, ut, ſi ad perſonas egregias, aut teſtes ſenes, vel valetudinarios, pro recipiendo teſtimonio ſit mittendum, illud in prima vel ſecunda productione, ante tertiam omnino fieri poſtuletur. Quod ſi uſque ad tertiam productionem malitioſe (quod eo ipſo praeſumitur) omiſſum fuerit, volens ulterius ad producendum ipſos admitti nullatenus audiatur, niſi fidem fecerit, corporali praeſtito juramento, quod de novo ad ipſius pervenerit notitiam, teſtium hujuſmodi teſtimonium in cauſa ſua ſeu negotio utile eſſe vel neceſſarium, aut eos ſenes, aut valetudinarios extitiſſe; ſolennitate juris, quae in quarta productione requiritur, in ſuis caſibus nihilominus obſervata.

De tempore proponendi juſtificationes, et modo probandi eaſdem.

Statuimus [y] inſuper, ut, ſi quando juſtificationes directe contrariam intentioni, vel replicationem directe contrariam exceptioni, aut duplicationem replicationi, ſeu deinceps proponi contigerit, hoc ſtatim fiat quoad juſtificationem, poſt litis conteſtationem, et poſt exceptiones vel replicationes; et deinceps quarum probationes de jure concurrere debent propoſitas, aut ſaltem infra triduum a tempore propoſitionis et admiſſionis canonicae earundem, ut ſic probationes concurrere valeant ſuper eis.

Ne advocatus vel procurator in cauſis teſtificet in eiſdem.

Ad haec procurator, qui in principali cauſa ſeu negotio occupavit, et advocatus, qui publice poſtulavit, et de hoc ſtatim conſtare poterit, in tuitoriis negotiis teſtes nullatenus admittantur. Et ſi procurator in tuitorio conſtitutus, aliqualiter occupaverit, poſtea non ſubſtituet, ut in eodem teſtimonium perhibeat, ſicut aliquando fieri aſſuevit.

De tempore conteſtandi, et juſtificandi conteſtationem.

Statuimus [z] inſuper, et inviolabiliter volumus futuris temporibus obſervari in omnibus cauſis et negotiis, in quibus litis conteſtatio requiritur, quae ad curiam Cantuarienſem quomodolibet devolvuntur, et in conſiſtorio praedicto de arcubus ventilantur, quod die data ad praeciſe et peremptorie conteſtandum, eadem die plene conteſtetur; et ſi litem conteſtatus (ſicut fieri conſuevit) juſtificare voluerit factum ſuum, adjiciendo, viz. aut etiam declarando, ſeu quicquam aliud proponendo, quod juxta conteſtationem adjici aut declarari de jure vel

[q] *ſuper* J. pro *per*. [r] deeſt in MS. Cotton. [ſ] *avocatus* J. [t] *et* addit R. [u] *faciant* J. pro *fiant*. [x] *epiſcopi* R. pro *ipſi*. [y] *etiam* R. pro *inſuper*. [z] R. ita: *etiam inviolabiliterque praecipimus obſervari futuris temporibus*.

dicti conſiſtorii conſuetudine poterit, vel proponi, illud incontinenti poſt conteſtationem faciat ipſo die, alioquin volens poſtea dictae diei ſoluto judicio juſtificare, ut praemittitur, nullatenus audiatur. Sed ſalva ſit ſibi materia quatenus ſapit exceptiones peremptorias, per viam peremptoriarum in progreſſu litis ſuo tempore proponenda; et ſtatim juxta qualitatem et naturam cauſae ſeu negotii, de calumnia, ſeu de veritate dicenda juretur hinc inde, nec detur dilatio ad jurandum, niſi evidens cauſa hoc ſuadeat; quod judicis praeſidentis ſoli committimus arbitrio, ſicut hactenus paſſim fere, et ſine delectu cauſarum, et negotiorum novimus in praefato conſiſtorio minus provide obſervatum.

De querelis ſuper excommunicatione injuſta.

Querelis etiam de injuſta excommunicatione ſuggeſtis, in quibus per ſuperiorem abſolutio petitur, ad abſolutionem impendendam non aliter procedatur, niſi excommunicatoris negligentia ſuper hoc, quatenus jura exigunt, detegatur; et tunc ſuas excuſationes ante abſolutionem per dictam curiam impendendam habeat querelatus, dum tamen excuſationes ſuas incontinenti probare legitime ſit paratus.

De appellationibus tuitoriis a gravamine partis, et modo probandi eaſdem.

In appellationibus quoque tuitoriis [a] a gravamine partis, prout eſt conſuetum, ſuggeſtis, quando de poſſeſſione, vel quaſi rerum ſpiritualium agitur, vel ſpiritualibus annexorum, in quibus nimium eſt periculoſa poſſeſſio vitioſa, ne taliter appellantes vitioſum ingreſſum per ſummarias probationes continuent vel procurent; ſtatuimus, ut teſtes appellantis tam de poſſeſſione, de qua [b] ſuggerit, quam de ipſius qualitate, viz. utrum juſta fuerit vel injuſta, necnon de cauſa ſcientiae, et aliis circumſtantiis ſufficienter et ſingillatim in ſingulis requirantur; et pars appellata, pro poſſeſſione ſua, vel contra poſſeſſionem appellantis, in facto contrario ſeu excluſorio, legitimas defenſiones volens proponere, audiatur, ad tuitionis beneficium excludendum, quamvis ſic propoſitum factum tetigerit principale: et qui potior in poſſeſſione legitima, viz. non clandeſtina, precaria, vel violenta, per probationes idoneas inventus extiterit, obtineat per decretum; proviſo modis omnibus, ut per viam revocationis gravaminum, aut aliis excogitatis induſtriis, vitioſus non continuetur, nec conſtituatur poſſeſſor, nec canonice poſſidens expellatur; et taliter ſuggerens, ſi [c] ſuccumbat ad omne intereſſe partis adverſae, ea ratione illico condemnetur; et nihilominus ſic intruſus, ſeu ſibi violentam poſſeſſionem uſurpans, poenas de intruſis, ſeu de hujuſmodi violenta poſſeſſione ſtatutas ſuſtineat, ſibi per competentem judicem infligendas.

De tuitoriis contra epiſcopos et eorum officiales ſuggeſtis, et juſtificationibus ſuper eis proponendis, et modo probandi eaſdem.

In appellationibus etiam tuitoriis quibuſcunque ab epiſcopis vel eorum officialibus, a quibus ad curiam Cantuarienſem directe poterat appellari, ſalubriter duximus ſtatuendum, ut juſtificationes eorundem epiſcoporum, ſuorumve officialium, etiamſi factum principale contingant, ad tuitionis duntaxat effectum impediendum, ut ſuperius tangitur, admittantur; et nec in tuitionum articulis, nec in contrariis aut excluſoriis factis, ſeu juſtificationibus quibuſcunque admittantur teſtes notorie excommunicati, infames, vel perjuri; dum tamen impedimenta hujuſmodi die productionis partis appellantis in ipſo negotio proponantur, et eadem die, vel in craſtino, indubitatis probationibus detegantur: teſtes etiam in ipſis tuitoriis, a quacunque parte producti, de cauſa ſcientiae ſingillatim, in ſingulis, et de circumſtantiis magis idoneis diligentius requirantur, quam hactenus extitit obſervatum; et hoc praeſertim, ubi agitur de reſtitutione rerum corporalium, vel incorporalium facienda, et in eventu revocationis gravaminum, probata duntaxat ſpecialiter et non generaliter revocentur; ita quod revocationis executio tuitionis limites non excedat; qui limites ſunt, ut in ſtatum debitum reducatur appellans, et tueatur in eo per tempus debitum, nec in rebus capiatur interim aut perſona.

De abſolutione ad cautelam.

Item abſolutio ad cautelam, vel ante omnia, quae in eadem curia ad ſolam ſuggeſtionem impenditur; non niſi ſummaria probatione praehabita, quae de jure requiritur, impendatur.

Quando ſit pro proceſſu mittendum, et quando non.

Item in cauſis ad dictam curiam per appellationem, vel conſenſum partium, aut alio modo legitime devolutis, pronunciato pro juriſdictione curiae antedictae, ſi pars utraque totum proceſſum ſuper hoc prius habitum, ſigillo judicis, a quo ſic appellabatur, in promptu habeat ſigillatum, pro proceſſu eodem ad judicem mittere non oportet; de quo, an ita ſit, partes eaedem, ſi neceſſe fuerit, in virtute juramenti praeſtiti requirantur, et veritatem agnoſcere teneantur: ſed collatione proceſſus hujuſmodi hinc inde habita, negotium ipſum, ſeu cauſa ipſa, quam citius fieri poterit, in ſtatu debito reſumatur; alioquin, ſi propter defectum proceſſus hujuſmodi ad primum judicem ſit mittendus, eodem proceſſu tranſmiſſo, ſi pars alterutra proceſſum eundem, ut ſupra, ſigillatum exhibeat, ſtatim fiat exinde collatio; et facta copia ejus, quod defuit de proceſſu eodem, cauſa ſeu negotium [d] reſumatur

[a] *ad gravamen* R. [b] *ſuggeritur* J. [c] *incumbat* R. [d] J. interſerit *hujuſmodi.*

matur

matur ut ſupra: ſi a gravamine fuerit appellatum, aut etiam principaliter querelatum, vel ſi a diffinitiva ſententia ſic appellatum extiterit, tunc facta collatione hujuſmodi, tempus idoneum ad proponendum iniquitates proceſſus et ſententiae, parti appellanti, ut moris eſt, aſſignetur; praetermiſſis penitus dilationum ambagibus, quae circa proceſſus ſic tranſmiſſos dari ſolebant in conſiſtorio praenotato; nec pars aliqua, niſi in forma praedicta, proceſſus ſic tranſmiſſi copiam redimere compellatur.

De continuando proceſſum proceſſui, vel noviter inchoando.

In cauſis etiam et negotiis quibuſcunque ad curiam Cantuarienſem per conſenſum partium, vel alio modo legitimo devolutis, et praecipue in favorabilibus antedictis, liceat parti originaliter actrici (ad arbitrium tamen judicis praeſidentis) primum continuare ſeu juſtificare proceſſum, vel cauſam, ſeu negotium ipſum in curia Cantuarienſi ſine partis adverſae quoad priſtinam fatigationem diſpendio noviter inchoare; ſubductis proceſſibus prius habitis in eadem.

Si pars utraque ab eodem appellet, quae pars alteri praeferatur?

Item, ſi quando in eadem cauſa a facto judicis, per utramque partem pro tuitione fuerit appellatum, et per appellationem hujuſmodi, ac de conſenſu partium principale negotium ad curiam Cantuarienſem, ſicut conſuevit fieri, fuerit devolutum, juxta formam ſuggeſtionis illius introducatur cauſa, qui in curia Cantuarienſi ſuper appellatione hujuſmodi primitus impetravit.

Ut dimiſſus iterato ſuper eodem, vel alio gravamine prius illato ſuggerens repellatur.

Praeterea, ſi quando partem appellatam in tuitoriis negotiis, ab examine curiae Cantuarienſis dimitti contigerit, quia pars appellans, quod intenderat, non probavit, aut quia non proſequebatur, ut debuit, appellationem tuitoriam, quam ſuggeſſit; ſuper eiſdem gravaminibus, vel aliis eidem tunc aut prius illatis per taliter ſuggerentem, ut ſuper illis noviter impetret tacitis et omiſſis, ceſſante legitimo impedimento, de novo ſuggerens nullatenus audiatur, niſi prius refuſis expenſis, quas pars appellata praetextu primae appellationis fruſtratorie ſummaria probatione docuerit [e] ſe feciſſe. Idem vero volumus in omnibus obſervari, ſi a diffinitiva ſententia tuitorie fuerit appellatum.

De eo, qui appellationem directam, in qua ſibi datur tuitio, non proſequitur infra tempus.

Item, ſi pars appellans, cui tuitionis beneficium eſt conceſſum, infra tempora fatalia directam appellationem ſuam, ceſſante legitimo impedimento, prout de jure tenetur, non fuerit proſecuta, in eadem cauſa iterum pro tuitione appellans auctoritate curiae Cantuarienſis minime tueatur, niſi a diffinitiva ſententia duxerit appellandum.

De eodem.

Item, ſi pars appellans, cui tuitionis beneficium eſt conceſſum, ut prius, ſuam appellationem directam non fuerit proſecuta, judex appellatus poſt anni lapſum in cauſa principali procedat intrepide, ac ſi nunquam fuiſſet in cauſa, ſeu negotio hujuſmodi appellatum; non expectata a curia Cantuarienſi ulterius licentia procedendi, niſi ex cauſa infra annum appellationis proſequendae auctoritate dictae curiae tuitionis beneficium fuerit prorogatum, et de hoc judici appellato legitimis conſtiterit documentis; et niſi forte infra annum hujuſmodi auctoritate ſedis apoſtolicae fuerit inhibitum per judices, in cauſa appellationis directe a dicta ſede in forma debita impetratos.

Qualiter ſit in appellationibus a decano vel alio commiſſario ad officialem interpoſitis procedendum.

In appellationibus quoque a diffinitiva ſententia per decanum de arcubus lata, officiali curiae Cantuarienſis ſuggeſtis, per officialem, ſicut in caeteris ſimilibus, reſcribatur. Sed dato in cauſa ipſa libello, procedatur in ea de plano, omnibus dilationibus, quatenus eſt poſſibile, amputatis, uſque ad finalem deciſionem ejuſdem, praecipue cum proceſſus cauſarum ipſarum in ipſa curia ſit paratus; et qui inventus fuerit fruſtratorie taliter appellaſſe, gravius, quam caeteri ab aliis appellantes, propter eluſionem ipſius curiae puniatur.

[f] *De miſſis in eccleſia de arcubus in principio, et in fine terminorum in miniſtrorum curiae ſupradictae praeſentia ſolenniter celebrandis; et ut iidem miniſtri interſint exequiis, et miſſae pro defunctis ipſius curiae miniſtris tempore ſepulturae.*

Ut autem in eccleſiaſticae notionis exordiis, divinae clementiae poſtulato praeſidio, piiſque poſtmodum actibus ſubſecutis progreſſus, [g] ſalubrior habeatur; praemiſſis adjiciendo ſtatuimus, ut in cujuſlibet termini primae ſeſſionis initio miſſa de Spiritu Sancto in eccleſia beatae Mariae de arcubus London. ſolenniter celebretur; cui miniſtri ſinguli curiae memoratae in civitate praedicta, vel ejus ſuburbio tunc praeſentes interſint, niſi legitime fuerint impediti: quodque defuncto in eadem civitate, vel ejus ſuburbio quocunque curiae ſupradictae miniſtro; viz. judice, advocato, aut examinatore, vel procuratore, vel clerico de ſuperius numeratis, ipſique curiae per juramentum, ut praenotatur, aſtrictis, in primis exequiis pro defuncto eodem ſolenniter faciendis, et in miſſa ſolenni die ſepulturae

[e] J. interſerit hic *per*. [f] Titulus hic deeſt in J. [g] *et ut idem* hic inſerit J.

pulturae ejuſdem omnes ſupradicti miniſtri, ut ſupra praeſentes (ceſſante, ut praemittitur, impedimento) interſint; ac etiam in fine ultimae ſeſſionis cujuſlibet termini miſſa pro defunctis curiae ſupradictae in miniſtrorum ipſius praeſentia, prout ſuperius tangitur, cum commode fieri poterit, ſolenniter decantetur.

Ne judices, aut caeteri curiae ſupradictae miniſtri, dona vel exennia contra juris prohibitionem recipiant, aut quae ſcandalum generent quoquo modo.

Licet quoque remedia ad noſtrae curiae Cantuarienſis regimen opportunum, ut ſupra proviſa, in magna parte ſufficere videantur; judicum tamen, ac caeterorum ipſius curiae miniſtrorum inordinata cupiditas, ſi ſubeſſet, debitam exhibitionem juſtitiae, ſub quaeſitis coloribus, prout eſt viſum hactenus, ſaepius impediret: ut igitur in excogitatis ad praemiſſa [h] remediis cautius ac ſufficientius finaliter concludamus, ſtatuendo decernimus, et inviolabiliter obſervari praecipimus in futurum, ut judices, ſeu miniſtri quicunque curiae ſupradictae a donariis quibuſcunque ſeu exenniis ad munerum qualitatem juſta praeſumptione trahendis, ſive a partibus in eadem curia litigantibus, ſeu proponentibus litigare, vel pro eiſdem partibus, aut earum nomine ab aliis offerendis, ſub debito juramento miniſtrorum eorundem, ſe prorſus abſtineant; exceptis duntaxat donariis vel exenniis, quae nec juris prohibitionem offendant, nec ſcandalum generent quoquo modo.

De conſuetudinibus obſervandis una cum ſtatutis praedictis, et de poena non obſervantium iſta ſtatuta.

Laudabiles vero conſuetudines curiae ſupradictae, quae praemiſſis ſtatutis non obviant, inviolabiliter obſerventur: nam eas cum juribus et ſtatutis ejuſdem tam a conſtitutionibus praedeceſſorum noſtrorum elicitis, quam ex cauſis legitimis noviter inventis, ad regimen dicti conſiſtorii futuris temporibus ſufficere credimus. Salvis tamen additionibus, correctionibus, et interpretationibus, ac declarationibus dubiorum, ſi quae in praemiſſis emerſerint, per nos, aut ſucceſſores noſtros inpoſterum, quoties opus fuerit, faciendis. Quae omnia, ut in ſuis articulis inconcuſſe ſerventur, ſingulis judicibus, examinatoribus, advocatis, procuratoribus, et clericis curiae ſupradictae tam exiſtentibus in praeſenti, quam etiam loco ipſorum, vel eorum cujuſlibet ſubrogandis, quatenus ad eos diviſim, vel communiter pertinent, in virtute praeſtiti vel praeſtandi ab eiſdem, ut praemittitur, juramenti, ſub quo dictas conſuetudines et ſtatuta includimus, per decretum firmiter et inviolabiliter obſerventur. Et ne ignorantia ſtatutorum ipſorum a miniſtris eiſdem inpoſterum praetendatur, praecipimus, ac eis injungimus, ut iidem miniſtri omnes et ſinguli, qui tempore publicationis praeſentium de conſiſtorio memorato conſiſtunt, infra menſem poſt publicationem eandem, caeteri vero [k] loco miniſtrorum ipſorum futuris temporibus ſubrogandi, infra quindenam poſt ſuum ſuſceptum officium, ſtatutorum praeſentium copiam ſibi fieri faciant ſeu procurent; et ea tam ſedulo, quam ſtudioſe reſpiciant, ac ſaepius repetendo revolvant, ut ſufficienter in eis, excluſis ambiguis, ſint inſtructi: quotiens autem decurſis temporum ([k] praedictorum) curriculis, a miniſtris eiſdem vel eorum aliquo ſtatuta praedicta, ſeu eorum aliquod ſcienter omitti aut violari contigerit, niſi intra octo dierum ſpatium poſtmodum id competenter correxerint, contemptores ac violatores eoſdem, cum convicti fuerint, tanquam perjuros, perpetua concomitetur infamia; cinguloque malitiae ſuorum officiorum privati, ſpem conſimilis promotionis amittant, ſuiſque beneficiis eccleſiaſticis, ſi quae habuerint, tanquam perjuri, priventur per judicem competentem.

Terminatio et finalis concluſio ſtatutorum.

Fulgeat igitur et clareſcat latius ex praemiſſis tam celebris curiae merito commendanda juſtitia, et judices noſtrae juriſdictioni metropolitanae ſubjecti ſuam juriſdictionem in nullo contaminatam, aut uſurpatam agnoſcant; et tam ipſi, quam caeteri praedicta juris remedia a dicta curia, quatenus ad eam pertinent, hauriant affluenter, dum ab eadem ejuſque miniſtris, cupidinis inordinatae rubigine, et cujuſcunque difficultatis indebitae, ſeu favoris aut odii metuenda malitia eliminatis penitus et depulſis, ac ſufficientibus et expeditis remediis quoad ſingula in curia praenotata tractanda proviſis, nihil offenſivum in ea reperient; ſed potius viam ingredi poterunt ordinatam ad juſtitiam opportunam et celerem conſequendam. Has vero conſtitutiones futuris temporibus ſemel ad minus in anno in conſiſtorio ſupradicto, viz. in primae vel ſecundae ſeſſionis initio anni ejuſdem, palam praecipimus recitari.

Has vero conſtitutiones in eccleſia beatae Mariae de arcubus London. quinto idus Novembris, anno M.cc.xcv. conſecrationis noſtrae ſecundo, coram clero et populo, praeſentibus ibidem magiſtris Willielmo de Sardinia, tunc officiali noſtro, Henrico de Naſſington, decano eccleſiae de arcubus ſupradictae, ipſius officialis in conſiſtorio loci ejuſdem commiſſario generali, et caeteris curiae praenotatae miniſtris; viz. examinatoribus, advocatis, procuratoribus, et clericis de curia ipſa juratis, Radulpho de Baudack, decano S. Pauli London. Richardo de Graveſende, London. Radulpho de Malling, Middelſexiae, et Aegidio Fillol Colceſtriae, in London. eccleſia archidiaconis; Johanne de Wengham, praecentore, Radulpho de Ivingho, cancellario ejuſdem London. eccleſiae; et alia diſcretorum ac popularium multitudine copioſa, propoſito per nos primitus verbo Dei, per magiſtrum Thomam cruciferarium noſtrum, ſtatuta ipſa legentem ſolenniter publicari fecimus, ut extunc in forma, quae praemittitur, robur firmitatis

[i] *malitiis* J. [k] *qui poſt publicationem* legit J. pro *loco miniſtrorum ipſorum.* [l] deeſt in MS. Cott.

obtineant

obtineant: et ea fideliter et inconcuſſe ſervantes, omnipotentis Dei, et noſtram benedictionem, una cum gratia, et uberiori cumulo meritorum, futuris temporibus conſequantur; fiantque participes ſuffragiorum ac beneficiorum omnium, quae in noſtra Cantuar. eccleſia, ac etiam caeteris piis locis noſtrae juriſdictionis metropoliticae fient inpoſterum quandocunque, praeſtante Domino noſtro Jeſu Chriſto, et ſua genitrice virgine glorioſa, ac beato Thoma martyre. Amen.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
Bonifac. VIII. 1.	Rob. Winchelsey 2.	1295.	Edward. I. 23.

Literae archiepiſcopi Cantuar. epiſcopo Bangoren. ut celebret et oret pro terrae S. ſubſidio, necnon pro ſtatu regis et regni. Ex reg. Wincheliey fol. 167. a.

Robertus, permiſſione divina Cantuar. archiepiſcopus, totius Angliae primas, venerabili fratri domino ...... Dei gratia Bangoren. epiſcopo, ſalutem, et fraternam in Domino charitatem. Noſtrae ſolicitudinis aciem ad expeditiva peramplius, ut oportet, undique dirigentes finali remedio congruum et inevitabiliter opportunum eſſe conſpicimus, ut iram Dei per humana demerita frequenter accenſam, mitigari placabilibus hoſtiis vigilanti ſtudio procuremus; ad quod divinae clementiae promptitudo nos excitat, et inſtantis temporis indubitata neceſſitas admonet et inducit, dum regnis et populis fidei chriſtianae per eorum diſcordias et ſtragem innumeram mutua proſecutione concuſſis, praeſidium terrae ſanctae in augmentum fidei noſtrae a populari potentia, divino juvamine ſuccedente, ſperatum in magna parte minuitur, et animarum periculum indubitatis indiciis creditur imminere. Viam itaque ad remedia ſuper his procuranda penſantes, praecipuum et primum eſſe debere perpendimus, ut, delictorum rubigine vigilanter excuſſa, populus habilitatus ad gratiam devotioni debitae firmius applicetur, et meritoriis actibus ſubſecutis, charitatem algentem, et fere jam exulem revocari, tantaque ceſſare pericula faciat ſummus judex: ad quod populus ipſe per praelatorum ſuorum debitae ſanctitatis et devotionis exemplum efficacius inducetur. Ut igitur tantae neceſſitatis negotium moroſa diſſimulatione non pereat, ſed eccleſia ſuper his manum, ut convenit, diligenter apponat, viam ſalubris obſequii in nobis primitus inchoantes, ut convenit, placere Deo virtutum operibus ardenti conamine ſtudeamus; eoque in nobis affectuoſe praemiſſo, fraternitati veſtrae committimus et mandamus, quatenus veſtris ſubditis, tam clero quam populo, diebus et locis, quae ad id opportuna videritis, celeriter convocatis, propoſito verbo Dei, et expoſitis, quae praemittuntur, periculis in eccleſia, neceſſitate urgente, quae ad remedia ſuper his imploranda jam imminent, tam clerus, quam populus ad expiationem exceſſivam et devotionem congruam excitetur; exponendo eiſdem, quae citra ea, ut inferius tangitur, ſunt proviſa. In veſtra ſiquidem cathedrali eccleſia, et ſingulis collegiatis et parochialibus eccleſiis veſtrae dioeceſ. miſſam peculiarem pro terrae ſanctae ſubſidio, necnon et pro ſtatu regis et regni Angliae cum officio "Salus populi," et orationibus propriis, ad praemiſſa faciatis in hebdomada, quarta viz. et ſexta feria, ſi a feſto cum regimine chori vacaverit, et aliud impedimentum rationabile non ſubſiſtat, alioquin aliis feriis ad hoc aptis ſolenniter celebrari, et tam in ipſis, quam aliis feriis, miſſis de die feſtorum duplicium, ſolennitatibus duntaxat exceptis, immediate ante "Pax Domini," preſbyteri taliter celebrantes, flexis a clero et populo genubus pſalmos, "Deus venerunt, Deus miſereatur, Ad te levavi," cum precibus et orationibus interclusis rotunde pronuncient ſine nota. In civitatibus etiam et villis mercatis, ac aliis, in quibus populi pariter habitantes de facili poterunt convenire per vicos ejuſdem, ſi id aeris patiatur ſerenitas, alioquin in ipſis eccleſiis, qualibet ſexta feria fiat ſolennis cum pulſatione campanarum proceſſio; et decantatione ſolita letaniae, miſſa ſolenni in eccleſia ad id congrua, ut ſuperius tangitur, poſtea ſubſecuta. In villis vero campeſtribus, ubi populus diſtanter inhabitat, proceſſio ſimilis cum preſbytero et miniſtris ejuſdem, ac etiam comitiva praeſenti circa coemeterium, ſi id tempus patiatur, alioquin in ipſa eccleſia cum miſſa ſequenti, ut praetangitur, celebretur; et parochiani, qui propter locorum diſtantiam eidem proceſſioni intereſſe non poterunt, quarta et ſexta feria dicant quinquies "Pater noſter," et "Ave Maria." Preſbyteri etiam, diaconi, et ſubdiaconi, manentes in ipſa parochia non curati, eiſdem feriis, ſi proceſſioni praedictae intereſſe non valeant, ſeptem pſalmos poenitentiales, cum letania, aliiſque orationibus, quas eorum voluntati relinquimus, dicant humiliter et devote. In veſtris etiam oratoriis, ſeu capellis, ut a vobis incipiat devotionis occaſio, miſſis et caeteris, quae fieri convenit in eis, praemiſſa fieri faciatis; religioſos autem exemptos, cujuſcunque ſtatus vel conditionis exiſtant, ut praemiſſa in ſuis eccleſiis ſimiliter faciant, modo, quo convenit, inducatis. Omnibus vero catholicis vere contritis et confeſſis dictas proceſſiones ſequentibus, quadraginta; pſalmos vero poenitentiales, ut ſupra, dicentibus, viginti; orationes autem dominicas, cum ſalutationibus virginis glorioſae praedictis dicentibus, decem dies indulgentiae, ſingulis vicibus, quibus ea ſic fecerint, de Dei pietate, et ſuae ſanctiſſimae matris, et S. Thomae martyris, aliorumque ſanctorum meritis confidentes, concedimus gratioſe. Memoratam quoque indulgentiam, ad devotionem fidelium excitandam, favorabiliter amplietis, prout vobis divinitus fuerit inſpiratum; pro veſtris etiam parochianis ratificantes indulgentias ſuper his, per quoſcunque ad id poteſtatem habentes, conceſſas, ac etiam inpoſterum concedendas,

dendas, quas indulgentias et ratificationem ipſarum faciatis temporibus et locis congruis publicari. Ea omnia tam diligenti conamine et modo laudabili proſequi facientes, ut exinde fructuoſus divina clementia ſperetur effectus, et vobis cedere valeat ad incomparabile commodum et cumulum meritorum. Preſbyteris vero parochialibus ſchedulae, praemiſſorum ſubſtantiam, quatenus ad eos et eorum ſubditos pertinent, continentes, tradantur, prout veſtra circumſpecta diſcretio duxerit ordinandum. Valete. Datum apud Slyndon 4. non. Maii, anno Domini M.cc.xcv. et conſecrationis noſtrae primo.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
BONIFAC. VIII. 1.	ROB. WINCHELSEY 2.	1295.	EDWARD. I. 23.

Johannis archiepiſcopi Ebor. literae ad univerſitatem Oxon. Ex reg. Winchelſey fol. 171. b.

JOHANNES, permiſſione divina Ebor. archiepiſcopus, Angliae primas, dilectis ſibi in Chriſto cancellario ac univerſitati magiſtrorum et ſcholarium Oxon. Lincoln. dioeceſeos, ſalutem, cum benedictione et gratia ſalvatoris. Recolentes memoriter, ac ſincero animo recenſentes, quod quaſi a primis cunabulis ſcholaſtici ſtudii ubera apud vos ſuximus in continuatione diutina, donec ad majorem ſolicitudinem divina providentia nos vocaret; ea, quae tranquillitatis veſtrae conveniunt commodo, eo tenemur, et volumus affectione proſequi proniore, quo ab olim ſic fuimus unus veſtrum. Sane, cum intellexerimus, quod nonnulli damnabilis perditionis filii, ſuae ſalutis immemores, Deum prae oculis non habentes, cum propter delicta in univerſitate Oxon. perpetrata ſuſpenſionis vel excommunicationis ſententiis per cancellarium univerſitatis ejuſdem, vel judices inferiores deputatos ab eo, vel per ipſum cancellarium una cum tota univerſitate quandoque ſolorum regentium, quandoque regentium et non regentium fuerint innodati, a vobis et juriſdictione veſtra recedunt, claves eccleſiae temere contemnendo; ut dictae ſententiae robur firmitatis obtineant, quotiens nos, officiales, aut miniſtri noſtri alii ſuper hoc a vobis legitime fuerimus requiſiti, quod per nos, aut eorum aliquos, vel aliquem executioni in noſtra demandentur dioec. vobis tenore praeſentium favorabiliter indulgemus. In cujus rei teſtimonium, etc. Datum, etc.

Archiepiſcopi Cantuar. literae ad abbates exemptos de inthronizatione ſua. Ibid. fol. 172. a.

ROBERTUS, permiſſione divina, etc. dilecto in Chriſto filio tali abbati, vel priori, vel militi, vel decano, vel archidiacono, etc. ſalutem, gratiam, et benedictionem. Quia dominica die proxima poſt inſtans feſtum S. Michaelis in noſtra Cantuar. eccleſia, juxta laudabilem ipſius conſuetudinem, favente altiſſimo, inthronizari proponimus, vos affectuoſe rogamus, quatenus, omni evitabili excuſatione ceſſante, dictis die et loco tam in ſolennitate ſervitii, quam in menſa veſtram exhibere velitis praeſentiam perſonalem. Ut exinde patenter appareat ad nos, noſtramque eccleſiam veſtrae dilectionis affectus, et ad tam nobilem matrem veſtram devotio debita filialis. Valete ſemper in Chriſto.

Collatio canonicatus Landavenſis ab archiepiſcopo Cantuar. auctoritate apoſtolica facta. Ibid. fol. 179.

ROBERTUS, permiſſione divina, etc. dilecto filio magiſtro Simoni de Mepham ſalutem, gratiam, et benedictionem. Cum nobis ſit ab apoſtolica ſede gratioſe conceſſa poteſtas faciendi recipi in ſingulis eccleſiis noſtrae provinciae cathedralibus et collegiatis ſingulos clericos in canonicos et in fratres, et providendi eorum cuilibet de praebenda, ſi vacet, vel quam cito vacaverit, dummodo ex hoc juri alii in eiſdem eccleſiis competenti nullum praejudicium generetur; volentes hujuſmodi conceſſionis obtentu tuam honorare perſonam, canonicatum in Landavenſi eccleſia, et praebendam de N. in ea per mortem magiſtri Philippi de Stanton, nuper canonici et praebendarii praebendae praedictae, vacantem, cum plenitudine juris canonici in dicta eccleſia Landavenſi, et omnibus ad canoniam et praebendam ipſam ſpectantibus, tibi etiam auctoritate praedicta conferimus per praeſentes. In cujus rei teſtimonium has literas ſibi patentes concedimus, ſigilli noſtri munimine roboratas. Datum apud Otteford 6. calend. Junii, anno Domini M.cc.xcv.

Convo-

Convocatio coepiſcoporum et ſuffraganeorum provinciae Cantuar. apud N. Templum London. Ex reg. Winchelſey fol. 168. b.

ROBERTUS, permiſſione divina Cantuar. archiepiſcopus, totius Angliae primas, venerabili fratri domino Richardo, Dei gratia London. epiſcopo, ſalutem, et fraternam in Domino charitatem. Emergentium nuper neceſſitas nos inducit confratres, et coepiſcopos noſtros celerius, quam in mente concepimus, aut juxta qualitatem temporis opportunum exiſteret, convocare; tanta igitur neceſſitate compulſi, fraternitati veſtrae committimus et mandamus, quatenus cum celeritate, qua fieri poterit, opportuna omnes et ſingulos coepiſcopos, et ſuffraganeos noſtrae provinciae convocari ac citari peremptorie faciatis, ut, omni evitabili qualitercunque excuſatione poſtpoſita, quae, ſi praetenſa extiterit, nullatenus admittetur, idus Julii, apud Novum Templum London. ad tractand. nobiſcum dicto die et diebus ſequentibus proximis, quamdiu opportunum extiterit, ſuper articulis arduis ſtatum totius eccleſiae provinciae antedictae, et omnium perſonarum eccleſiaſticarum ejuſdem tangentibus, in virtute ſanctae obedientiae, quam nobis, et eccleſiae noſtrae Cantuar. exhibere, juramento praeſtito, perſonaliter ſunt profeſſi, et ſub poena diſtrictionis canonicae ſuam exhibeant praeſentiam perſonalem; vos etiam eiſdem die et loco perſonaliter ad id idem, poſtpoſitis aliis, interſitis. De die vero receptionis praeſentium, et quid inde feceritis, nos dictis die et loco veſtris patentibus literis, harum tenorem habentibus, curetis reddere certiores. Datum apud Otteford 4. non. Junii, anno Dom. M. CC. XCV. conſecrationis noſtrae primo.

Breve regium archiepiſcopo Cantuar. directum, de parliamento tenendo apud Weſtmonaſterium; cum clauſula "Praemunientes." Ex rot. clauſ. 23. Ed. I. m. 3. dorſo.

REX venerabili in Chriſto patri R. eadem gratia Cant. archiepiſcopo, totius Angliae primati, ſalutem. Sicut lex juſtiſſima, provida circumſpectione ſacrorum principum ſtabilita, hortatur et ſtatuit, ut, quod omnes tangit, ab omnibus approbetur; ſic et innuit evidenter, ut communibus periculis per remedia proviſa communiter obvietur. Sane ſatis noſtis, et jam eſt, ut credimus, per univerſa mundi climata divulgatum, qualiter rex Franciae de terra noſtra Vaſconiae nos fraudulenter et cauteloſe decepit, eam nobis nequiter detinendo: nunc vero praedictis fraude et nequitia non contentus, ad expugnationem regni noſtri claſſe maxima, et bellatorum copioſa multitudine congregatis, cum quibus regnum noſtrum, et regni ejuſdem incolas hoſtiliter jam invaſit; linguam Anglicanam, ſi conceptae iniquitatis propoſito deteſtabili poteſtas correſpondeat (quod Deus avertat) omnino de terra delere proponit. Quia igitur praeviſa jacula minus laedunt, et res veſtra maxime, ſicut caeterorum regni ejuſdem concivium agitur in hac parte; vobis mandamus in fide et dilectione, quibus nobis tenemini, firmiter injungentes, quod die dominica proxime poſt feſtum ſancti Martini in hyeme proxime futurum apud Weſtminſter perſonaliter interſitis; "praemunientes" priorem et capitulum eccleſiae veſtrae, archidiaconum, totumque clerum veſtrae dioeceſeos: facientes, quod iidem prior et archidiaconus in propriis perſonis ſuis, et dictum capitulum per unum, idemque clerus per duos procuratores idoneos, plenam et ſufficientem poteſtatem ab ipſis capitulo et clero habentes, una vobiſcum interſint, modis omnibus tunc ibidem ad tractandum, ordinandum et faciendum nobiſcum, et cum caeteris praelatis, proceribus et aliis incolis regni noſtri, qualiter hujuſmodi periculis et excogitatis malitiis obviandum. Teſte rege apud Wengeham 30 die Septembris.

Excuſatio epiſcopi Hereford. domino regi de non veniendo ad parliamentum, et procuratorium ejus. Ex reg. Swinfield Hereford. fol. 115.

EXCELLENTISSIMO principi et domino reverendo, domino Edwardo, Dei gratia illuſtriſſimo regi Angliae, domino Hiberniae, et duci Aquitaniae, Richardus, ejuſdem Dei miſeratione eccleſiae Hereford. miniſter, quicquidp oteſt reverentiae et honoris. Ecce, cum nuper fuiſſemus verſus London. in itinere conſtituti, affectantes perſonaliter intereſſe apud Weſtm. die dominica prox. poſt feſtum ſancti Martini in hyeme nunc inſtanti, ſecundum formam mandati veſtri nobis directi, tam gravis infirmitas nos arripuit, quod iter inceptum perficere non potuimus infra diem dominicam praenotatam ſine evidenti periculo vitae noſtrae; et ideo diſcretos viros dominos archidiaconum Hereford. et dominum Jacobum, rectorem eccleſiae de Stratton juxta Hereford. conjunctim et diviſim procuratores noſtros ſeu attornatos facimus per praeſentes, ad tractandum, ordinandum, et faciendum vobiſcum, ſi placeat, et cum caeteris praelatis, et proceribus, et aliis incolis regni Angliae de his, quae ad utilitatem ipſius regni expedientia videbuntur; ratum habituri et firmum, quicquid per eoſdem procuratores ſeu attornatos noſtros, vel eorum alterum

tractatum,

tractatum, ordinatum, et actum fuerit in praemiſſis. In cujus rei teſtimonium ſigillum noſtrum praeſentibus eſt appenſum. Dat. apud Wanetinge Sarum dioeceſ. decimo die menſis Novembris, A. D. M.cc.xcv.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
BONIFAC. VIII. 1.	ROB. WINCHELSEY 2.	1295.	EDWARD. I. 24.

Archiepiſcopi Cant. literae de bajulatione crucis coram archiepiſc. Ebor. in prov. Cant.
Ex reg. Winchelſey fol. 175. b.

ROBERTUS, permiſſione divina Cant. archiepiſcopus, totius Angliae primas, dilecto filio officiali London. ſalutem, gratiam, et benedictionem. Quia dominus archiepiſcopus Eboracen. per noſtram nuper incedens provinciam, et adhuc in eadem, ut dicitur, moram trahens, crucem ſuam incedendo taliter et morando coram ſe publice in eccleſiae noſtrae Cant. noſtrique juris praejudicium, patenter erigere, et deferre, ſeu deferri facere, ut aſſeritur, injurioſe praeſumit, ipſamque injuriam continuare proponit inpoſterum, ut timetur; noſtraeque ſupradictae provinciae populares, quibus jamdudum ſolenniter et frequenter inhibitum extitit tam noſtra, quam noſtrorum praedeceſſorum auctoritate, ne dicti archiepiſcopi taliter incedentis ſe benedictionibus inclinarent, aut ſibi ſuper hoc quoquo modo faverent, non obſtante inhibitione hujuſmodi contrarium facere praeſumſerunt; vobis committimus et mandamus, quatenus omnia loca juriſdictioni vobis commiſſa, mediate vel immediate ſubjecta, per quae dictus archiepiſcopus taliter incedendo tranſierit, aut moram interim fecerit in eiſdem, hujuſmodi tranſitu, et inceſſu, ac mora durantibus, faciatis eccleſiaſtico interdicto ſupponi, et interdicta interim remanere: facientes etiam in eccleſiis, et locis ſolennibus quibuſcunque praedictis, ac aliis opportunis coram clero et populo poſt receptionem praeſentium, protinus ſine mora temporibus magis congruis praemiſſa omnia publicari, ac publice inhiberi, ſub poena excommunicationis majoris, ne quis ſe ad dicti archiepiſcopi taliter incedentis benedictionem taliter inclinet, aut reverentiam ſibi exhibeat ſpecialem; ſeu etiam in delatione crucis hujuſmodi conſilium aut opem exhibeat, aut favorem; contravenientes quoſcunque, de quorum nominibus faciatis diligenter inquiri, coercione canonica compeſcendo. Et ne praeſens mandatum ſaepius iterari oporteat, vobis injungimus firmiter in virtute obedientiae, qua eccleſiae noſtrae ſupradictae tenemini, quatenus omnia ſupradicta toto tempore veſtri regiminis diligentius obſervetis, et faciatis inpoſterum firmiter obſervari. Diem vero receptionis praeſentium, et formam executionis omnium praemiſſorum, ac etiam de nominibus rebellium in hac parte, ſi vobis de eiſdem conſtiterit, quibuſcunque temporibus opportunis nobis reſcribere non tardetis per veſtras patentes literas, harum ſeriem continentes. Dat. apud Mortelake ix. cal. Decembr. conſecrat. noſtrae anno ii.

Literae archiepiſcopi Cantuar. ad excitandum populum ad orationes et eleemoſynas, etc. pro quibuſdam nobilibus et diſcretis ad partes Vaſconiae et Franciae tranſmiſſis.
Ibid. fol. 179. a.

ROBERTUS, permiſſione, etc. magiſtro Martino, commiſſario noſtro Cant. etc. Licet dudum per noſtram provinciam deliberatione provida mandaſſemus, ut pro ſtatu ac tranquillitate regni Angliae proceſſiones, et orationes, eleemoſynas, jejunia, et caetera pietatis ſuffragia per eccleſias fierent in communi, quae jam, ut credimus, fructum multiplicem attulerunt, et inpoſterum afferent, ut ſperamus; jam tamen dominus rex noſter illuſtris quoſdam diſcretos et nobiles ſui regni ad partes Vaſconiae pro ſuo jure recuperando ibidem, nonnullos etiam pro tractatu habendo de pace ſuper guerris et contentionibus inter ipſum et regem Franciae motis, ad inſtantiam cardinalium pro pace eadem procuranda ſpecialiter ab apoſtolica ſede miſſorum, ad partes transferens Gallicanas per ſuas literas affectuoſis precibus nos rogavit, ut non ſolum ſuam, ſed noſtram juſtitiam intuentes, pro perſonis antedictis, ut ſupra, per regem tranſmiſſis, ut ipſa negotia in ejuſdem domini regis noſtri manibus ad laudem Dei, ipſiuſque regis et regni ſui commodum et honorem, ac populi tranquillitatem et pacem proſpere dirigantur, apud altiſſimum inſiſtamus, quodque praemiſſa a noſtris ſubditis in noſtra Cantuar. dioeceſ. conſtitutis, ſpecialibus exhortationibus fieri mandaremus. Advertentes igitur, et exinde gaudentes, quod idem dominus noſter rex de ſuffragiis eccleſiae in ſuis agendis potiſſima affectione confidit, et id pro ſe, tanquam praeſidium optimum, jam elegit; tibi committimus et mandamus, quatenus per omnes eccleſias et monaſteria noſtrae dioec. nobis jure dioeceſano ſubjecta, intra miſſarum ſolennia, necnon in proceſſionibus et praedicationibus quibuſcunque in locis hujuſmodi faciendis, dictis perſonis per dominum regem tranſmiſſis, tam clerum, quam populum ad orationes, eleemoſynas, jejunia, et caetera pietatis ſuffragia facias efficaciter excitari ac aliis, quorum dioeceſani hanc; noſtram indulgentiam quoad ſubditos eorundem ratam habuerint, de ſuis exceſſibus vere confeſſis, et in locis ejuſdem dioec. a noſtra ordinaria juriſdictione exemptis hoc idem fieri pronis ſupplicationibus poſtules et procures; praecipue cum honor Dei et eccleſiae, ac etiam ſingulorum commodum in hac parte verſatur. Ut autem ad tam pia ſuffragia clerus et populus citius inducatur.

tur, omnibus et ſingulis noſtrae dioec. ſupradictae, qui jejuniis, eleemoſynis, orationibus, aut aliis piis operibus ad praemiſſa cum debito devotionis inſtiterint, ſeu ad caeteros Chriſti fideles induxerint quoquo modo, de omnipotentis Dei pietate et ſuae matris glorioſae, beatorum Petri et Pauli, ac S. Thomae martyris, omniumque ſanctorum meritis confidentes, quadraginta dies de injuncta ſeu debita ſibi poenitentia relaxamus. Ad haec ſiquidem efficaciter exequenda tam diligenter inſiſtas, ut tibi exinde cumulus meritorum accreſcat, et tua devotio merito commendetur. Valete, etc.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
BONIFAC. VIII. 1.	ROB. WINCHELSEY 2.	1295.	EDWARD. I. 24

Litera archiepiſcopi Cantuar. pro viſitatione eccleſiae Cantuar. Ex reg. Henrici, prioris Cantuar. fol. 68. a.

VENERABILI in Chriſto patri, domino R. Dei gratia Cantuar. archiepiſcopo, totius Angliae primati, devoti filii H. prior, et capitulum eccleſiae Chriſti Cantuar. ſalutem, et tam debitam, quam devotam in omnibus obedientiam, reverentiam, et honorem. Mandatum veſtrum 17. calend. Februarii ſuſcepimus, tenorem continens ſubſequentem.

Robertus, permiſſione divina Cantuar. archiepiſcopus, totius Angliae primas, dilectis in Chriſto filiis H. priori eccleſiae noſtrae Cantuar. et conventui loci ejuſdem, ſalutem, gratiam, et benedictionem. Paſtoralis officii ſolicitudo, cui ex debito noſtrae profeſſionis aſtringimur, nos excitat et impellit, ut proprii gregis noſtri regimini vigilantius intendentes, ad noſtram Cantuar. eccleſiam, tanquam ſponſam praedilectam et unicam, noſtrae conſiderationis intuitum primitus dirigamus, ut fama celebris et praeclara, prout convenit, in ea refulgens, provinciam totam ſibi ſubjectam illuminet, et eccleſias ſingulas ipſius provinciae, tanquam filias ſibi ſubjectivas, ipſa pia mater et domina earundem virtutum rivulis abundanter inebriet, et, ut fons luminis honeſtatis, radios exemplares cujuſcunque decoris emittens, abundanti praeſidio foveat et illuſtret. Quia igitur ipſam Cantuar. eccleſiam, et perſonas ejuſdem, tam in capite, quam in membris, caeteraque omnia ad eccleſiam ipſam ſpectantia, quatenus ad noſtrum ſpectat officium, viſitare volentes, ad viſitationem eandem canonice inchoandam die Lunae prox. poſt feſtum Purificationis B. virginis ad praefatam Cantuar. eccleſiam perſonaliter declinare, dictamque viſitationem noſtram in ea inchoare proponimus, Deo dante, ac viſitationem eandem progreſſu continuare canonico uſque ad finalem expeditionem ejuſdem; tenore praeſentium peremptorie vos citamus, ac vobis omnibus et ſingulis in virtute obedientiae firmiter injungendo praecipimus et mandamus, quatenus vos omnes et ſinguli dicto die Lunae in eccleſiae noſtrae ſupradictae capitulo hora prima ad ultimum, ſeu tempeſtivius ipſo die, ſi opportune poteritis, coram nobis perſonaliter interſitis, noſtrae viſitationis officium eodem die, ac diebus ſequentibus uſque ad finalem expeditionem viſitationis ejuſdem canonice recepturi, et facturi ulterius ſuper hiis, quae deliberato conſilio juxta canonicas ſanctiones duxerimus ordinand. ſeu etiam ſtatuend. Veſtros quoque fratres abſentes, et alios quibuſcunque officiis infra ſepta veſtri monaſterii deputatos, ac caeteros omnes inibi commorantes, qui viſitationem praeſentem debent de conſuetudine vel de jure recipere, ad dictos diem et locum faciatis, ut coram nobis, prout praenotatur, interſint, noſtramque viſitationem, quatenus ad eos attinet, plene recipiant convocari. De die vero receptionis praeſentium, et quid de praemiſſis actum extiterit, nos dictis die et loco certificetis diſtincte et aperte per omnia per veſtras patentes literas, harum ſeriem continentes. Datum apud Godmerſham 18. calend. Februarii, anno Dom. M.cc.xcv. conſecrationis noſtrae ſecundo. Quod quidem mandatum veſtrum juxta tenorem ejuſdem in omnibus ſumus executi. Datum in capitulo noſtro non. Februarii, anno Dom. ſupradicto.

Forma viſitationis archiepiſcopi Cantuar. Ex reg. Cant. eccl. P. fol. 27. b.

DIE Lunae praedicto adveniente, dominus archiepiſcopus capitulum intravit, propoſitoque verbo Dei, prout moris eſt, praecepit omnes ſeculares exire, tribus exceptis; vid. magiſtris W. de Sarden, tunc officiali, et Roberto de Res, tunc cancellario, et Thoma de Upton, cruciferario; coram quibus archiepiſcopus legere fecit certificatorium capituli ſuper litera ſua praedicta; deinde dixit ſe velle viſitare capitulum, et examinare ſingulos fratres in praeſentia dictorum clericorum, aſſerens ſe ſuper hoc habere privilegium Innocentii ſpeciale, quod ſtatim legere fecit coram fratribus et clericis ſupradictis. In quo continebatur, quod liceat archiepiſcopo Cantuar. viſitare capitulum ſuum in praeſentia clericorum ſuorum. Capitulum vero legere fecit ordinationes Theobaldi et S. Thomae, archiepiſcoporum, et privilegia ſummorum pontificum ſuper eiſdem ordinationibus, quae contrarium continebant. Allegabant etiam conſuetudines eccleſiae antiquas, et approbatam hactenus obtentam, excepto unico actu tempore Bonifacii, qui conſuetudini et munimentis praedictis non praejudicat. Tandem multis hinc inde altercationibus habitis, praedicti tres clerici de praecepto archiepiſcopi de capitulo receſſerunt. Et de communi aſſenſu archiepiſcopi et capituli magiſter Radulphus de Malling, tunc archidiaconus Middleſex,

dleſex, capitulum intravit. In cujus praeſentia, et fratris Johannis de Wy, capellani archiepiſcopi, idem archiepiſcopus priorem, et fratres Rogerum de Wrotcham, et Martinum de Clyve ſigillatim examinavit, et hoc tantummodo ſuper hiis, quae communem ſtatum eccleſiae contingebant. Quorum depoſitiones tales generales idem Radulphus de communi aſſenſu, ut praedictum eſt, in ſcriptis redegit. Alia vero, quae ſecreta capituli, ſeu famam vel factum alicujus perſonae de conventu tangebant, ſoli archiepiſcopo revelabant, ipſo Radulpho penitus ignorante. Examinatis vero priore, et duobus fratribus R. et M. in forma praedicta, praedictus Radulphus de communi aſſenſu archiepiſcopi et capituli, ſicut intravit capitulum, ita receſſit. Deinde archiepiſcopus in praeſentia capituli ſui praedicti ſingulos fratres perſonaliter examinavit, quorum depoſitiones praedictus capellanus redegit in ſcriptis. Poſtea 3. nonas Martii archiepiſcopus capitulum intravit, et vocavit priorem, ſupriorem, praecentorem, poenitentiarium, celerarium, eleemoſynarium, et R. de Wrotcham, tunc cuſtodem feretri. Et coram ipſis in capitulo fecit correctiones, et poenitentias fratribus injunxit pro qualitate culparum; et primo a junioribus incipiendo, et ultimo priori expoſuit articulos ſibi objectos, et copiam ſibi tradidit objectorum. Et cum ad omnia objecta reſpondiſſet vocetenus, inquiſivit de quibuſdam reſponſis ſuis. Fratres, qui ſibi objecta negaverunt, ſi de hiis objectis fama laborant, tunc inquiſivit per octo vel ſex fratres inde veritatem; et ſecundum depoſitiones ipſorum ulterius proceſſit. Si vero nulla fama praeceſſit, tamen aliqualis praeſumptio fuit contra tales; tunc indixit eis purgationem; aliquibus 3. aliquibus 6. manu. Facta vero purgatione ſua in capitulo et civitate Cantuar. ceſſavit a viſitando ad tempus, propter guerram motam inter regem Angliae et Franciae.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
BONIFAC. VIII. 2.	ROB. WINCHELSEY 2.	1296.	EDWARD. I. 24.

Archiepiſcopi Cantuar. reſponſio ad petitionem univerſitatis Oxon. Ex reg. Winchelſey fol. 187. b.

ROBERTUS, etc. dilectis cancellario et venerabili coetui magiſtrorum univerſitatis Oxon. ſalutem, etc. Quam prona nos inceſſanter inducit affectio, ut in omnibus veſtrum commodum et honorem tangentibus, congruum impartiamur pro noſtra poſſibilitate praeſidium, Deus novit. De veſtra quoque petitione ſummo inſinuanda pontifici, promag. Willelmus de Dalton nomine veſtro nobis expoſuit, noſtrum recepit, ſicut ei retulimus cum deliberatione, conſilium, quod ipſa petitio tam per nos, quam etiam coepiſcopos noſtros, conjunctim et in una forma conſona ſigillis noſtris ſignanda mittatur; ad quod expedire conſpicimus, ut ad ipſos epiſcopos, quod ſuum ad id conſenſum adhibeant, cum celeritate mittatis, et cum nobis de ipſorum ſuper hoc aſſenſu conſtiterit, forma petitionis praedictae, ſi qua oportebit quaſi jus ex cauſis legitimis ſpeciale conſtitui concipietur idonea, Deo dante. Aliud non videmus hac vice praeambulum, nec vobis etiam ſuper hiis, quae nobis ſcribitis, reſcribendum. Valete ſemper in Chriſto. Datum apud Tenham, etc. menſe Aprilis, M.CC.XCVI.

Conſultatio archiepiſcopi Cantuar. de praeſtando ſubſidio per clerum domino regi, vel non. Ex reg. Wigorn. in ann.

ROBERTUS, permiſſione divina Cantuar. archiepiſcopus, totius Angliae primas, venerabili fratri domino G. Dei gratia epiſcopo Wigorn. ſalutem, et fraternam in Domino charitatem. Quia veſtra conſultatio nobis miſſa de ſtatutis decimae non ſolvendae, ſuper eo fundari videtur, quod nos bullam exinde creditis recepiſſe; ſcire vos volumus, quod nec per bullam, aut publicum inſtrumentum, vel alio modo legitimo plenam habemus exinde notitiam, ut per hoc nos arctatos de juris efficacia reputemus; ſed ſufficienti notitia ſuper hoc nobis facta, ſtatutis ipſis ad plenum parebimus, ut tenemur; et tam vobis, quam caeteris noſtris praecipuis fratribus, quatenus poterimus, efficaciter ſuper his conſulemus. Valete ſemper in Chriſto. Datum apud Maghfeld 3. calend. Junii, conſecrationis noſtrae anno ſecundo.

Convo-

Convocatio omnium praelatorum et cleri Cantuar. provinciae ad tractand. de remedio adhibendo contra pericula eccleſiae et regno imminentia.

Ex reg. Winchelſey fol. 204. b.

Robertus, permiſſione divina, etc. venerabili fratri domino Richardo, Dei gratia London. epiſcopo, ſalutem, et fraternam in Domino charitatem. Satis per diverſa, frater conſcripte, mundi climata perlato rumore diffunditur, et auribus hominum inculcatur, ſicut nos quotidianis geſtorum experimentis, et oculata fide perpendimus, qualiter natale ſolum, in quo peregrinationis praeſentis dies agimus, diſpendioſis incommodis atteritur, et variis exterorum injuriis laceſcitur. Dum enim gens Anglorum ambiguis fatis guerrarum, et horrendis bellorum aggreſſibus non vacabat, felici embola perſonarum excreſcentium, et rerum copioſis affluentiis redundabat. Sed nunc pacis aemulus, et charitatis non fictae perfidus inimicus ſic nos et dictam gentem hoſtium inſidiis undique circumcinxit, ſicque copioſa tendicula jam tetendit, et innumerabilem aciem bellatorum in nos omnes convertit, atque alia pericula nobis, et eccleſiae Anglicanae, clero pariter atque regno imminentia, fallaciter praeparavit; quod patrata ſtrage multorum non ſine damnationis aeternae plurium interiori, proh dolor! animarum, jam decrevit excreſcens numerus gentis noſtrae, fons affluentiae rerum exaruit, et, quod graviter eſt metuendum, niſi ſaeva ſaevientium audacia licitis defenſionibus reprimatur, et eidem, favente Domino, competentibus, prout convenit, remediis occurratur; nos, et eccleſiam antedictam, clerum etiam, ac caeteros regnicolas ad deſolationis irreparabilis detrimentum (quod abſit) perduci poſſe violenter praeſumimus, et veriſimiliter formidamus. Ne igitur flagitioſis et repentinis hoſtium incurſionibus opprimamur, et noſtri, et eccleſiae, ac regni praedictorum ſubverſionem vel exterminium minus provide patiamur, tutum eſſe nuper tenuimus et conſultum, caſibus hujuſmodi, quos, ut praemiſimus, inſtantes eſſe probabiliter conjicimus, et evidenter attendimus, quantum licite poſſumus, ſalubriter obviare. Quocirca fraternitati veſtrae committimus et mandamus, firmiter injungendo, quatenus cum celeritate debita omnes et ſingulos coepiſcopos et ſuffraganeos noſtros in noſtra Cantuar. provincia conſtitutos, convocando citetis, ſeu citari peremptorie faciatis, ut, ceſſante legitimo impedimento, quod, ſi praetenſum fuerit, coram nobis, niſi tunc legitime doctum fuerit de eodem, nullatenus admittetur, die ſancti Hilarii proximo ſubſequente, apud ſanctum Paulum London. ad tractandum et ordinandum nobiſcum dicto die, et diebus ſequentibus proximis, quamdiu videbitur opportunum, qualiter pro tuitione univerſalis eccleſiae Anglicanae, cui non tam in temporalibus, quam in ſpiritualibus, una cum regno, clero ejuſdem, et caeteris regnicolis periculum grande nimis, ut praediximus, dignoſcitur imminere, in neceſſitatum ſeu periculorum hujuſmodi articulis, quantum ad nos et alios viros eccleſiaſticos licite pertinet, ſalubriter provideri valeat, ſuam exhibeant praeſentiam perſonalem; in virtute ſanctae obedientiae, qua nobis et eccleſiae noſtrae Cantuar. juxta ſuae profeſſionis ſeriem in juramento perſonaliter praeſtito, ſunt aſtricti; necnon ſub poena diſtrictionis canonicae, cujus rigorem excercere, dante Deo, diſponimus contra convocationis ſeu citationis edictum totaliter contemnentes, aut etiam, quaeſitis coloribus, ſeſe fruſtratorie excuſantes; electos quoque confirmatos praeſentes, necnon abſentium epiſcoporum, vel electorum vicarios ſeu procuratores, ad dictos diem et locum, ſub poena conſimili, et in forma praedicta citetis, aut citari peremptorie faciatis: denunciantes nihilominus praefatis epiſcopis electis praeſentibus, et tam epiſcoporum, quam electorum abſentium vicariis, et eiſdem auctoritate noſtra diſtrictius injungentes, quatenus quilibet in ſua, ſeu ſibi commiſſa dioec. citet, ſeu citari faciat peremptorie omnes decanos, praecentores, cancellarios, theſaurarios, archidiaconos, et priores cathedralium eccleſiarum, necnon abbates non exemptos, ac etiam omnes priores, decanos, praepoſitos, magiſtros conventual. et collegiat. eccleſiarum, et alios univerſos in dignitate conſtitutos, quocunque nomine cenſeantur, capitula quoque omnium praedictorum, et clerum; ut videlicet decani, praecentores, cancellarii, theſaurarii, archidiaconi, et abbates non exempti, priores, praepoſiti, magiſtri, et alii in dignitate, ut praemittitur, conſtituti, perſonaliter; ſingula vero capitula hujuſmodi tam ſecularium, quam religioſorum praedictorum per unum, clerus autem cujuſlibet dioeceſeos per duos procuratores, ad tractandum, ordinandum nobiſcum, et tractatibus ordinationibuſque in praemiſſis, et circa praemiſſa, ſeu occaſione praemiſſorum faciendis, ac omnibus tractationes et ordinationes hujuſmodi contingentibus, nomine dominorum ſuorum conſentiend. plenam, et ſufficientem, ac ſpecialem poteſtatem habentes, dictis die et loco conveniant, ſeu compareant; eodem die et ſequentibus opportunis una nobiſcum facturi, quod ſuperius memoratur, ſub poena excommunicationis majoris, et interdicti, quae merito poterunt formidare, qui in forma praenotata contumaciter omiſerint ſeu contempſerint comparere; et quae contra eoſdem, qui ſic comparere detrectaverint, ſine delectu perſonarum intendimus executioni debitae demandare. Denuncietis inſuper epiſcopis electis, et vicariis ſingulis ſupradictis, quod in ſuis dioeceſibus omnibus exemptis, cujuſcunque fuerint conditionis, ordinis, ſeu profeſſionis, notificent manifeſte, ut praefatis die et loco, abſque aliquali privilegiorum ſuorum praejudicio, quibus per hoc non intendimus derogare,

una

una nobiſcum ſufficienter interſint, facturi in praemiſſis, et ea contingentibus, prout ſuperius eſt expreſſum: cum commune ſit periculum, et per conſequens communibus, abſque cujuſque fori privilegio, remediis congruis devitandum, et quod omnes tangit, merito debet ab omnibus approbari. Dictis etiam epiſcopis electis, et vicariis diſtrictius injungatis, ut nos memoratis die et loco ſinguli certificare procurent per literas patentes, harum ſeriem continentes, una cum nominibus omnium eccleſiarum et monaſteriorum, ſecundum formam praedictam citandorum, qualiter praeſens mandatum in ſuis dioeceſibus, vel eiſdem commiſſis, fuerint executi; et vos eiſdem die et loco, et diebus ſequentibus ſimiliter perſonaliter interſitis, facturi cum caeteris, quod veſtro incumbit officio. De die vero receptionis praeſentium, et quid feceritis in praemiſſis, nos diſtincte et aperte ibidem reddentes inter caetera certiores, per literas veſtras patentes, harum ſeriem exprimentes. Valete ſemper in Chriſto. Datum apud Bockyng quinto calend. Decembris, anno Domini M. cc. xcvi. conſecrationis noſtrae tertio.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
BONIFAC. VIII. 2.	ROB. WINCHELSEY 3.	1296.	EDWARD. I. 25.

Alia ejuſdem litera citatoria ad convocationem ejuſdem diei. Ex reg. Winchelſey fol. 205. b.

ROBERTUS, permiſſione divina, etc. venerabili fratri domino Richardo, Dei gratia London. epiſcopo, ſalutem, etc. Quoniam invaleſcentibus morbis novis proinde nova convenit medicamina praeparare, et quae de novo emergunt, novis dignoſcuntur auxiliis indigere; admirationis ſpiritu neminem convenit perturbari, ſi nos inter mundi varietates, cujus ſtatus volubilis eſt, in quo nihil ſtabile perſeverat, momentanee fluctuantes, communicato, quorum intereſt, conſilio, properemus, ut novis caſibus emergentibus, paratam grandis periculi et inauditae moleſtiae materiam ingerentibus, quantum licite poſſumus, opportunis remediis occurramus. Quocirca fraternitati veſtrae committimus et mandamus, firmiter injungendo, quatenus cum celeritate debita omnes et ſingulos coepiſcopos et ſuffraganeos noſtros in noſtra Cantuar. provincia conſtitutos, convocando citetis, ſeu citari peremptorie faciatis, ut, ceſſante legitimo impedimento, quod, ſi praetenſum fuerit, coram nobis, niſi tunc legitime doctum fuerit de eodem, nullatenus admittetur, die ſancti Hilarii proximo ſubſequente apud ſanctum Paulum London. ſuper arduis articulis totius eccleſiae Anglicanae ſtatum tam in ſpiritualibus, quam etiam temporalibus contingentibus, una nobiſcum dicto die, et diebus ſequentibus proximis, quamdiu videbitur opportunum, non tam diligenter, quam ſalubriter, dante Domino, tractaturi, ſuam exhibeant praeſentiam perſonalem, etc. " ſicut in litera praecedenti."

Literae credentiae nunciorum domino regi miſſorum per archiepiſcopum Cantuar. et ſuos ſuffraganeos, et clerum provinciae Cantuar. Ibid. fol. 207. a.

EXCELLENTISSIMO principi domino Edwardo, Dei gratia illuſtri regi Angliae, domino Hiberniae, et duci Aquitaniae, Robertus, permiſſione divina Cantuar. archiepiſcopus, totius Angliae primas, et ejus ſuffraganei, ac clerus Cantuar. provinciae, ſalutem in eo, per quem reges regnant, et principes dominantur. Ad exponendum regiae celſitudini vice noſtra ea, quae nuper in noſtra congregatione London. die ſancti Hilarii cum diebus ſequentibus tractabantur, et alia, quae ſtatum eccleſiae provinciae memoratae ac noſtrum contingunt, venerabiles patres dominos Richardum Hereforden. et Radulphum Norwicen. epiſcopos, et alios nomine religioſorum ac ſecularium clericorum Cantuar. provinciae, ad veſtram reverendam praeſentiam deſtinamus, ſupplicantes humiliter, quatenus ipſis auditum benevolum, fidemque credulam in praemiſſis adhibere dignemini, nobiſque per eos veſtrum ſuper hiis beneplacitum intimare; nos vero ſuffraganei, et clerus praedicti rogavimus et procuravimus ſigillum dicti domini archiepiſcopi apponi praeſentibus vice noſtra. Valeat, et creſcat ſemper in gaudio regia celſitudo. Datum London. 13. calend. Februarii, anno Dom. M.cc.xcvi.

Generalis denunciatio excommunicationis contra infringentes libertates eccleſ. in diverſis caſibus, et publicatio ſententiarum prolatarum in diverſis conſtitutionibus, etc. Ibid. fol. 207. b.

ROBERTUS, permiſſione divina, etc. venerabili fratri domino Richardo, Dei gratia London. epiſcopo, ſalutem, et fraternam in Domino charitatem. Dudum Lateranenſe concilium adverſus conſules et rectores civitatum, et alios, qui eccleſias, aut viros eccleſiaſticos talliis, ſeu collectis, et exactionibus aliis aggravare nituntur, volentes immunitati eccleſiae providere, praeſumptionem hujuſmodi ſub anathematis diſtrictione prohibuit; ac tranſgreſſores et fautores eorum

eorum excommunicationi ſubjacere praecepit, donec ſatisfactionem impenderent congruentem. Et quia nihilominus laici, ſuique complices nedum praemiſſa committere, ſed, quod erat deterius, eccleſiaſtica bona invadere, ac etiam abducere, et occupare propria temeritate praeſumpſerant, bonae memoriae Ottobonus, ſedis apoſtolicae cardinalis et legatus in Anglia, ſtatuit et decrevit, quod ſi quis de domibus, maneriis, grangiis, vel aliis hujuſmodi locis ad archiepiſcopos, epiſcopos, vel alias perſonas eccleſiaſticas, vel ad ipſas eccleſias pertinentibus, quicquam praeter voluntatem aut permiſſionem dominorum, vel eorum, qui ſunt hujuſmodi rerum cuſtodiis deputati, conſumere, vel auferre, aut contrectare praeſumpſerit, ipſo facto ſit excommunicatione ligatus, a qua, donec ſatisfecerit, abſolutionis gratiam minime conſequatur. Necnon, ut invadentibus bona eccleſiaſtica, et eccleſiaſticas libertates infringentibus et perturbantibus obvietur; felicis recordationis Bonifacius, nuper Cant. archiepiſcopus, praedeceſſor noſter, in provinciali concilio ſimiliter diffinivit, quod hujuſmodi malefactores, ſacrilegi, et excommunicati per locorum ordinarios nuncientur; et ſi in ſua pertinacia per unum menſem perſeveraverint, tunc terrae ſuae et loca, in quibus commorantur, interdicto eccleſiaſtico ſupponantur; neutraque relaxetur ſententia, donec de damnis et injuriis ſatiſfecerint competenter. Et ſi quis eccleſiam poſſeſſionibus ſuis ſpoliaverit, poenis ſubjaceat ſupradictis. Et quia, his omnibus nequaquam obſtantibus, laici ſuos conatus illicitos ad ſimilia, et frequenter deteriora laxantes, onera gravia perſonis eccleſiaſticis imponebant, ipſas ad id ſaepius conſentire cogentes; ſanctiſſimus pater Bonifacius papa octavus, qui univerſalis eccleſiae regimen modo gerit, deliberatione provida, jampridem de fratrum ſuorum conſilio, generaliter duxerat ſtatuendum, quod quicunque praelati, eccleſiaſticae perſonae, religioſae, vel ſeculares quorumcunque ordinum, conditionis, ſeu ſtatuum, collectas vel tallias, decimam, viceſimam, ſeu centeſimam ſuorum, et eccleſiarum proventuum, vel bonorum laicis ſolverint vel promiſerint, vel ſe ſoluturos conſenſerint, aut quamvis aliam quantitatem, portionem, aut quotam ipſorum proventuum vel bonorum aeſtimationis, vel valoris ipſorum ſub adjutorii, mutui, ſubventionis, ſubſidii, vel doni nomine, aut quovis alio titulo, modo, vel quaeſito colore, abſque auctoritate ſedis apoſtoliae; necnon imperatores, reges, ſeu principes, duces, comites, vel barones, poteſtates, capitanei, offic. vel rectores, quocunque nomine cenſeantur, civitatum, caſtrorum, ſeu quorumcunque locorum conſtitutorum ubilibet; et quivis alius cujuſcunque praeeminentiae, conditionis, et ſtatus, qui talia impoſuerint, exegerint, vel receperint, aut apud aedes ſacras depoſita eccleſiarum, vel eccleſiaſticarum perſonarum ubilibet arreſtaverint, ſaiſiverint, ſeu occupare praeſumpſerint, vel arreſtari, ſaiſiri, aut occupari mandaverint, aut occupata, ſaiſita, ſeu arreſtata receperint; necnon omnes, qui ſcienter in praedictis dederint auxilium, conſilium, vel favorem, publice vel occulte, eo ipſo ſententiam excommunicationis incurrant. Univerſitates quoque, quae in his culpabiles fuerint, idem papa eccleſiaſtico interdicto ſuppoſuit; praelatis et perſonis eccleſiaſticis ſupradictis in virtute obedientiae, et ſub depoſitionis poena diſtricte mandando, ut talibus abſque expreſſa licentia dictae ſedis nullatenus acquieſcant; quodque praetextu cujuſcunque oblationis, promiſſionis, et conceſſionis factarum hactenus, vel faciendarum in antea, priuſquam hujuſmodi conſtitutio, prohibitio, ſeu praeceptum ad notitiam ipſorum pervenerint, nihil ſolvant, nec ſupradicti ſeculares quoquo modo recipiant; et, ſi ſolverint, vel praedicti receperint, in excommunicationis ſententiam incidant ipſo facto. Et ſupradictis autem excommunicationum et interdicti ſententiis nullus abſolvi valeat, praeterquam in mortis articulo, abſque ſedis apoſtolicae auctoritate, et licentia ſpeciali. Sane cum venerabilibus patribus B. Alban. et S. Pedeſtrino, Dei gratia eccleſiarum epiſcopis, ac dictae ſanctae Romanae eccleſiae cardinalibus, per ſedem poſtea mandaretur eandem, ut ipſi vel eorum alter ſtatutum hujuſmodi per dictum papam Bonifacium editum, in regnis Franciae et Angliae facerent publicari, ac etiam obſervari; iidem cardinales nobis per literas ſuas patentes in virtute ſanctae obedientiae firmiter injunxerunt, ut nos conſtitutionem eandem publicaremus, et faceremus ſolenniter publicari, ejus copiam ſingulis id petentibus faciendo; quodque conſtitutionem ipſam in omnibus ſervaremus, et faceremus a noſtris ſubditis inviolabiliter obſervari. Nos vero volentes, prout nobis ex neceſſitate incubuit et incumbit, efficaciter exequi, quod taliter mandabatur, vobis et caeteris coepiſcopis noſtrae provinciae univerſis per noſtras literas, ſeriem dicti mandati cardinal. continentes, nuper mandavimus injungendo, ut vos et caeteri coepiſcopi praedicti idem mandatum cardinalium, quoad publicationem, et caetera omnia in eodem mandato contenta, videlicet quilibet veſtrum in ſua dioeceſ. quam citius opportune id fieri poſſet, juxta traditam, ut praetangitur, a cardinal. nobis formam, et ſecundum juris exigentiam, patenter et diligenter in omnibus exequeremini, ſeu exequi faceretis, exequerentur ſeu exequi facerent; ac ea omnia et ſingula ſervaretis et ſervarent, necnon a veſtris et ipſorum coepiſcoporum ſubditis faceretis ac facerent inviolabiliter obſervari. Verum poſt publicationem hujuſmodi, quam, ſicut veraciter credimus, vos, dictique coepiſcopi, tanquam veri obedientiae zelatores, facere non tardaſtis, nec etiam diſſimulando tardarunt; et poſtquam per publicationem eandem omnia in mandato cardinal. ſaepedicto contenta, quae non oportuit ſingulorum auribus ſpecialiter inculcare, in publicam devenerint, de juris permiſſione, notitiam; nonnulli ſuae ſalutis immemores, et animarum ſuarum pericula non verentes, quorum aliqui, de quo dolemus, clerici, immo et presbyteri ac beneficiati dicuntur exiſtere contra conſtitutiones et jura praedicta, et ſpecialiter contra conſtitutionem ultimam praenotat. in domibus, maneriis, ac horreis, ſive grangiis tam religioſorum, quam ſecularium clericorum, eccleſiaſticorum virorum, et ad eccleſias ſuas beneficiave eccleſiaſtica ſpectantibus, irreverenter, tanquam filii degeneres,

generes, irruentes, bona eccleſiaſtica, et alia inibi exiſtentia, quaſi per totam noſtram ſupradictam provinciam violenter ac notorie occupant omni die, et ab eiſdem domibus, grangiis, et locis aliis eccleſiaſticis ſine grata permiſſione illorum, quorum ſunt bona hujuſmodi, ſeu cuſtodum bonorum ipſorum, extrahunt et abducunt, ſeu extrahi faciunt et abduci; et etiam viris eccleſiaſticis tanquam laicis de bonorum eccleſiaſticorum proventibus, tallias ſeu collectas imponunt, exigunt, et extorquent; quos non ambigitur in dictas excommunicationis ſententias, et praecipue in ſententiam excommunicationis in dicta conſtitutione domini papae Bonifacii antedicti prolatam, damnabiliter incidiſſe, a qua, praeterquam in mortis articulo, abſolvi non poterunt, niſi per ſummum pontificem, vel alium de ipſius licentia ſpeciali. Tantum vero dictarum perverſitatum jam morbus invaluit, quod magna pars populi, de quo maxime dolendum, ab articulo fidei, quem eccleſia credere, et per conſequens ſtatuta ipſius ex fide earum ſervare tenetur, damnabiliter incipit declinare; quod multorum judicio praelatis aſcribitur, qui pericula exinde ſequentia clarius advertentes, nullum vel modicum ad id hactenus, ut refertur, curaverint adhibere remedium; praecipue cum laici juris ignari et ſimplices multa illicita, niſi ab ipſis prohibentur expreſſe, ac etiam cautelis congruis arceantur, ſatis ſibi licere multoties aeſtimarent, et conſuetudines circa illa praetenderent, quas corruptelas deceret potius arbitrari. Defectus igitur denunciationum, ac expoſitionis periculorum, monitionum, et correctionum, quae circa praemiſſa, ut dicitur, per praelatos hactenus non abſque eorum periculo ſunt omiſſa, delinquentes multiplicant, et frequenter in commiſſis efficiunt obſtinatos. Nos vero, quae ſupra notantur, et alia periculorum diſcrimina, quae nobis, quod abſit, poterunt imminere, ſi gregem noſtro commiſſum regimini in profundum malorum, non adhibitis per nos, ut tenemur, ad ea remediis opportunis, praecipitari permittimus, anxia deliberatione penſantes, et multiplex vinculum, quo per ſacros canones, et ſanctorum patrum, ut praetangitur, inſtituta, ex noſtra profeſſione, necnon et arduiſſime nobis ultimo, auctoritate ſummi pontificis, jam de novo ex obedientiae debito, ut praenotatur, injuncto, aſtringimur; in cordis intimis advertentes, fraternitatem veſtram, quantum poſſumus, excitamus, inducimus, et hortamur in Domino Jeſu Chriſto, vobiſque ultimi ſpecialiter auctoritate, ut ſupra, nobis injuncti, praecipimus et mandamus, quatenus omnimodae excuſationis, quae in hac parte non ſufficit, colore ceſſante, in ſingulis veſtrae juriſdictionis eccleſiis ac monaſteriis per dies dominicos et feſtivos, quibus et quam cito receptionem praeſentium fieri poterit, opportune inter miſſarum ſolennia, et in praedicationibus publicis verbi Dei, omnia ſupradicta ſtatuta, et eorum effectum, ac etiam grande periculum, quod eorum tranſgreſſionibus imminet, ſolenniter publicari; omneſque contra tam ſalubria ſtatuta quicquam temere attemptantes, in praefatam excommunicationis ſententiam incidiſſe, quodque a ſententia in praedicta conſtitutione lata, non niſi per ſummum pontificem abſolvi poterunt, denunciari publice, et omnia in lingua materna patenter exponi, ut ab omnibus intelligi valeant, efficaciter faciatis. Et ut quilibet coepiſcoporum noſtrorum memoratae provinciae praemiſſa omnia in ſua dioeceſi, modo praedicto, quam citius opportune poterit, exequatur, eis omnibus et ſingulis in virtute obedientiae ſupradictae praecipimus et injungimus per praeſentes, praecipue cum de dictis publicatione et denunciatione faciendis, in genere per nos dictóſque coepiſcopos noſtros fuiſſet et ſit concorditer ordinatum; ulterius etiam in praemiſſis faciatis, et faciant iidem coepiſcopi, quod incumbit. Advertentes inſuper praeſentium turbationum pericula; quae veraciter ex noſtris exceſſibus et delictis cauſari creduntur, ad quorum inde remedium opportunum decet et expedit divinum implorare ſubſidium; vobis caeteriſque coepiſcopis antedictis injungimus, ut pſalmos et orationes pro pace, antequam dicatur " Pax Domini, " intra miſſas, et proceſſiones publicas, prout jamdudum mandabamus, dici ac fieri faciatis, et faciant diligenter. Et ut haec omnia ad epiſcoporum ipſorum notitiam plene perveniant, mandati praeſentis ſeriem cuilibet eorundem ſub veſtro ſigillo, quam cito poteritis, tranſmittatis; injungentes eis auctoritate praedicta, ac etiam vice noſtra, ut ea omnia ſine mora in ſuis dioeceſ. efficaciter exequantur; et de die receptionis mandati hujuſmodi, ac etiam de modo, quo praemiſſa executa extiterint, nos citra quindenam Paſchae plene et diſtincte certificent: certificet videlicet unuſquiſque eorum per ſuas patentes literas, harum ſeriem continentes; vos etiam de die receptionis mandati praeſentis, et quid in hac parte feceritis, veſtris ſimiliter patent. literis, harum tenorem habentibus, nos dictis die et loco curetis reddere certiores. Dat. apud Wengham 14. calend. Martii, anno Domini M.cc.xcvi. conſecrationis noſtrae tertio.

Papae. Rom.	Archiep. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
Bonifac. VIII. 2.	Rob. Winchelsey 3.	1296.	Edward. I. 25.

Conſtitutio Bonifacii VIII. *papae de non ſolvendis collectis.*
Ex reg. Winchelſ. fol. 209. et MS. Cott. Julius D. 2. fol. 371. b.

Robertus, permiſſione divina, etc. venerabili fratri domino Richardo, Dei gratia London. epiſcopo, ſalutem, et fraternam in Domino charitatem. Mandatum venerabilium patrum dominorum B. Albanen et S. Peneſtr. Dei gratia epiſcoporum, ſanctae Romanae eccleſiae cardinalium, nuper in forma ſubſcripta, recepimus: Miſeratione divina Albanen. et S. Peneſtr. epiſcopi, venerabilibus in Chriſto patribus, Dei gratia Cantuar. et Ebor. archiepiſcopis,

epiſcopis, necnon omnibus et ſingulis Scotiae, Walliae archiepiſcopis et epiſcopis ſalutem, et cum reverentia mandatis apoſtolicis obedire. Literas apoſtolicas nos recepiſſe noveritis ſub his formis: Bonifacius epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, ad perpetuam rei memoriam. Clericis laicos infeſtos oppido tradit antiquitas, quod et praeſentium experimenta temporum manifeſte declarant, dum ſuis finibus non contenti, nituntur in vetitum, ad illicita fraena relaxant, nec prudenter advertunt, quam ſit eis in clericos, eccleſiaſticaſve perſonas, et bona interdicta poteſtas, et eccleſiarum praelatis, eccleſiis, eccleſiaſticiſque perſonis, regularibus et ſecularibus imponunt onera gravia, ipſoſque talliant, et eis collectas imponunt, ab ipſis ſuorum proventuum vel bonorum dimidiam, ſeu viceſimam, vel quamvis aliam portionem, aut quotam exigunt et extorquent; eoſdem moliuntur multifarie ſubjicere ſervituti, ſuaeque ſubmittere ditioni, et, quod dolentes referimus, nonnulli eccleſiarum praelati, eccleſiaſticaeque perſonae trepidantes, ubi trepidandum non eſt, tranſitoriam pacem quaerentes, plus timentes majeſtatem temporalem offendere, quam aeternam, talium abuſionibus non tam temerarie, quam improvide acquieſcunt, ſedis apoſtolicae auctoritate ſeu licentia non obtenta. Nos igitur talibus iniquis actibus obviare volentes, de fratrum noſtrorum conſilio, apoſtolica auctoritate ſtatuimus, quod quicunque praelati eccleſiaſticaeque perſonae, religioſae vel ſeculares, quorumcunque ordinum, conditionis, ſeu ſtatuum, collectas vel tallias, decimam, viceſimam, ſeu centeſimam ſuorum et eccleſiarum proventuum vel bonorum laicis ſolverint, vel promiſerint, vel ſe ſoluturos conſenſerint, aut quamvis aliam quantitatem, portionem, aut quotam ipſorum proventuum, vel bonorum aeſtimationis, vel valoris ipſorum, ſub adjutorii, mutui, ſubventionis, ſubſidii, vel doni nomine, ſeu quovis alio titulo, modo, vel quaeſito colore, abſque auctoritate ſedis apoſtolicae; necnon imperatores, reges, ſeu principes, duces, comites, vel barones, poteſtates, capitanei, official. vel rectores, quocunque nomine cenſeantur, civitatum, caſtrorum, ſeu quorumcunque locorum conſtitutorum ubilibet; et quivis alius cujuſcunque praeeminentiae, conditionis, et ſtatus, qui talia impoſuerint, exegerint, vel receperint, aut apud aedes ſacras depoſita eccleſiarum, vel eccleſiaſticarum perſonarum ubilibet arreſtaverint, ſaiſiverint, ſeu occupare praeſumpſerint, vel arreſtari, ſaiſiri, ſeu occupari mandaverint, aut occupata, ſaiſita, ſeu arreſtata, receperint; necnon omnes, qui ſcienter in praedictis dederint auxilium, conſilium, vel favorem, publice vel occulte, eo ipſo ſententiam excommunicationis incurrant. Univerſitates quoque, quae in his culpabiles fuerint, eccleſiaſtico ſupponimus interdicto, praelatis et perſonis eccleſiaſticis ſupradictis in virtute obedientiae, et ſub depoſitionis poena diſtricte mandantes, ut talibus abſque expreſſa licentia dictae ſedis nullatenus acquieſcant; quodque praetextu cujuſcunque obligationis, promiſſionis, et conceſſionis, factarum hactenus, vel faciendarum in antea, priuſquam hujuſmodi conſtitutio, prohibitio, ſeu praeceptum ad notitiam ipſorum pervenerint, nihil ſolvant, nec ſupradicti ſeculares quoquo modo recipiant; et ſi ſolverint, vel praedicti receperint, in excommunicationis ſententiam incidant ipſo facto. A ſupradictis autem excommunicationum et interdicti ſententiis nullus abſolvi valeat, praeterquam in mortis articulo, abſque ſedis apoſtolicae auctoritate, et licentia ſpeciali. Cum noſtrae intentionis exiſtat tam horrendum ſecularium poteſtatum abuſum nullatenus ſub diſſimulatione tranſire; non obſtantibus quibuſcunque privilegiis, ſub quibuſcunque tenoribus, formis, ſeu modis, aut verborum conceptione conceſſis imperatoribus, regibus, et aliis ſupradictis, quae contra praemiſſa volumus in nullo alicui, vel aliquibus ſuffragari. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtrae conſtitutionis, prohibitionis, ſeu praecepti infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare praeſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, et beatorum Petri et Pauli, apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum. Dat. Romae apud ſanctum Petrum, 6. cal. Martii, pontificatus noſtri anno ſecundo.

Item, Bonifacius epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, venerabilibus patribus B. Albanen. et S. Peneſtr. epiſcopis, ſedis apoſtolicae nunciis, ſalutem et apoſtolicam benedictionem. Conſtitutionem, quam nuper in favorem eccleſiaſticae libertatis edidimus, vobis bulla noſtra munitam, per dilectos filios magiſtros Gualter. de Raus, et Arnaldum de Cantalupo, nuncios noſtros latores praeſentium deſtinamus; fraternitati veſtrae per apoſtolica ſcripta mandantes, quatenus vos, vel alter veſtrum per vos, vel per alium, ſeu alios, conſtitutionem praedictam per Franciae et Angliae regna in eorum locis, de quibus expedire videritis, auctoritate noſtra publicare curetis, ejus copiam petentibus facientes. Dat. Romae apud ſanctum Petrum undecimo cal. Maii, pontificatus noſtri anno ſecundo. Hujus igitur auctoritate mandati paternitati veſtrae tenore praeſentium committimus et mandamus, in virtute ſanctae obedientiae injungentes, quatenus conſtitutionem praedictam in veſtris civitat. et dioec. ac provinciis publicetis, niſi jam publicaveritis, juxta a nobis alias traditam vobis formam; et faciatis ſolenniter publicari, ejus petentibus copiam facientes. Inſuper vos monemus attentius, et ex parte praefati domini noſtri ſummi pontificis, de ſpeciali mandato ſuo noviter nobis facto, diſtricte praecipiendo mandantes, ut conſtitutionem ipſam diligenter obſervetis, et a ſubditis veſtris faciatis inviolabiliter obſervari. Dat. Pariſ. 6. idus Octobris, anno Dom. M.CC.XCVI. pontificatus domini Bonifacii papae VIII. anno ſecundo. Volentes igitur, ut nobis incumbit, ſuper his exequi, quod mandatur, vobis juxta praemiſſorum effectum injungimus et mandamus, quatenus mandatum hujuſmodi, quoad publicationem, et caetera omnia in eodem mandato contenta, in veſtra dioeceſi, quam citius opportune poteritis, juxta traditam, ut praemittitur, nobis formam, et ſecundum juris exigentiam, patenter ac dili-

genter

genter in omnibus exequamini, ſeu exequi faciatis, et ea ſingula, quatenus ad vos pertinent, obſervetis, ac a veſtris ſubditis faciatis inviolabiliter obſervari. Dat. apud Maghfeld non. Januarii, anno Dom. M.CC.XCVI. conſecrationis noſtrae tertio.

Papae Rom.	Archiep. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
BONIFAC. VIII. 2.	ROB. WINCHELSEY 3.	1296.	EDWARD. I. 25

Archiepiſcopi Cantuar. mandatum de convocatione habenda. Ex reg. Winchelſ. fol. 210. b.

ROBERTUS, permiſſione divina, etc. venerabili fratri domino Richardo, Dei gratia London. epiſcopo, ſalutem, etc. Ad ardua negotia ſtatum praelatorum, totiuſque cleri, ac etiam eccleſiae Anglicanae tangentia, quae jam, ut refertur veraciter, in ſingulis regni Angliae partibus noviter emerſerunt, ſuper quibus ipſorum praelatorum et cleri conſilium pro remediis adhibendis de neceſſitate requiritur, noſtrae conſiderationis intuitum convertentes; ex magna et diligenti ſuper hoc deliberatione praemiſſa concepimus ac perpendimus evidenter, quod dictos praelatos et clerum adhuc ex cauſis praemiſſis convocare celeriter, licet nuper ex alia convocatione conſimili multum fatigati fuiſſent, quod nos quamplurimum angit, modis omnibus oportebit. Quocirca fraternitati veſtrae committimus et mandamus, quatenus cum omni, qua fieri poterit, celeritate convocando citetis, ſeu citari faciatis peremptorie omnes coepiſcopos ac ſuffraganeos noſtrae Cantuar. provinciae; et per eoſdem epiſcopos ſingulos in ſuis dioec. vice et auctoritate noſtra citari mandetis decanos cathedralium eccleſiarum, in quibus ſunt canonici ſeculares; aliarum vero cathedralium eccleſiarum priores; de caeteriſque monaſteriis non exemptis ipſorum abbates; de his quoque, quae per priores perpetuos et electivos, plenum conventum habentes, reguntur, eorundem monaſteriorum priores; et omnium eccleſiarum, ac monaſteriorum hujuſmodi capitula, ſeu conventus; clerum etiam univerſum cujuſque dioec. videlicet ut dicti epiſcopi ſub ſuae profeſſionis et obedientiae in ea promiſſae debito, decani vero, abbates, et priores praefati, in virtute ſanctae obedientiae perſonaliter, ac unumquodque capitulum ſeu conventus per unum, clerus quoque cujuſlibet dioec. per unum ſimiliter procuratorem idoneum et inſtructum, mandatum ſufficiens una cum clauſula de rato habentem, die dominica, qua cantabitur officium, "Laetare, Jeruſalem" ventura proximo, cum diebus continuandis eidem uſque ad finalem expeditionem tractatus, omni inevitabili excuſatione ceſſante, quae, ſi praetenſa et non probata extiterit, abſentem nullatenus excuſabit, in eccleſia S. Pauli London. compareant, ſuper praemiſſis una nobiſcum efficaciter tractaturi, ſuumque dicturi conſilium in eiſdem, ac etiam ordinaturi concorditer, quid ad honorem Dei, et ſuae eccleſiae, ac regni Angliae, omniumque incolarum ejuſdem ſecuritatem et commodum, ac animarum ſalutem potius ſit agendum, ac quando et qualiter ſic proviſa, ſeu concorditer ordinata ad congruum per executiones idoneas deducantur effectum; et ad providend. ac faciend. ulterius in praemiſſis, quod potius fuerit opportunum. Religioſi etiam dioeceſium praedictarum exempti, quos, ſicut et caeteros, praenotata contingunt, ut modo ſupradicto abſque praejudicio privilegiorum ſuorum compareant, per locorum epiſcopos efficaciter inducantur. Dictis quidem epiſcopis in veſtris hujuſmodi literis injungatis auctoritate noſtra praedicta, ut eorum quilibet de executione in dioeceſi ſua ſic facta, ac etiam de citatis ibidem, ut ſupra, nos dictis die et loco plene certificent; et vos ipſi citationes ac inductiones praemiſſas in veſtra dioeceſi plenius exequentes, praefatis, die et loco, cum diebus, ut praenotatur, ſequentibus, veſtram exhibeatis praeſentiam perſonalem; noſque de tempore receptionis praeſentium, et quid de praemiſſis feceritis, ac etiam de citatis, ut ſupra, in ſchedula quoad id ſeparata, tunc certificetis idonee per veſtras patentes literas, harum ſeriem continentes. Dat. Cantuar. 4. cal. Martii, anno Dom. M.CC.XCVI. conſecrationis noſtrae tertio.

Prohibitio regis, ne praelati aliquid ordinent in praejudicium regis. Citante Spelmanno.

EDWARD, par la grace de Dieu roy d'Angliterre, as honorabile peeres en Dieu erceveſque, eveſque, et as autres prelates, et a touz ceux de la clergy, que a ceſt demi Quareſme prochein avenir ſuront a Londres aſſembles, ſaluz. Nouz defendons a vous touz, et a cheſcun de vous ſur que nous vous puiſſons forfaire, que vous ne nul de vous nulz choſes ne ordeins, ne facies, ne aſſente a nul ordenance a la dit aſſemble, que puiſſont turner a prejudice ou a grevance de nous, ou de nul de nos miniſters, ou de ceus que ſont a noſtre peax, et a noſtre foy, et en noſtre protection, ou de nos adherents, ou a nul d'eux. Dones a Sturminſtre le 21. jour de Marz, an. XXV.

Prohibitio

Papae Rom.	Archiep. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
BONIFAC. VIII. 2	ROB. WINCHELSEY 3.	1296.	EDWARD. I. 25.

Prohibitio ne praelati ordinent, ut ſupra. Citante Spelmanno.

EDWARD, par la grace de Dieu .... a Monſieur Hugh le Diſpenſer ſaluz. Sachez que nous avons donc poir par ceſts nos letres overtes, a defendre en noſtre noſine, as honorable peeres en Dieu erceveſque, eveſque et autres praelates, et a touz ceux de la clergye de noſtre royalme, qui ſerront aſſembles a Londres a ceſt demy Quareſme, qi ens ne facent, ne ordoignent, ne aſſentant a nul ordeignment en elle aſſemble, que puiſſoit turner en prejudice ou en grevance de nos miniſters, ou de ceus qui ſont de noſtre peax, et a noſtre foy, ou ſous noſtre protection, ou de nous adherants, ou de nul de eux; ſi come plus pleinement appiert en nos lettres overtes, les queux nous envoyons as praelates avant dit. E pur ceo vous mandons, que l'avant dit jour a la dit aſſembly des praelates, oveſque ceus de noſtre counſell, que vous per voudres appelles, en voſtre proper perſonne, faces le defence en la forme de ſuiſdit; recevans per vous les dits lettres, que ſont eſcrites as prelates et a ceſtes auſment. Dones a Sturmiſtre le 21. jour de Mars, an. regni noſtri XXV.

Papae Rom.	Archiep. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
BONIFAC. VIII. 3.	ROB. WINCHELSEY 3.	1297.	EDWARD. I. 26.

Synodus Londinenſis in templo divi Pauli 26. Martii, anno Domini M.CC.XCVII. *praeſidente Roberto, archiepiſcopo Cantuar. et quibuſdam aliis coepiſcopis ſuffraganeis.* Ex Matth. Weſtmon. in an.

ANNO gratiae M.CC.XCVII. congregatis archipraeſule Cantuar. et quibuſdam aliis coepiſcopis ſuffraganeis ſuis apud ſanctum Paulum Londini 26. die Martii, iterum pro ſtatu eccleſiae conſulturis, inſurgentes protinus duo cauſidici, et duo de ordine praedicatorum fratres, regalem et temporalem favorem aucupantes, conati ſunt argumentis probare clerum ipſi regi, in tempore belli, non obſtante prohibitione apoſtolica, de ſuis facultatibus poſſe licite ſubvenire. Inſuper prohibito ſub poena incarcerationis, ne quis contra ipſum regem, et eos, qui jampridem ſuam protectionem quaeſierant, excommunicationis ſententiam promulgaret, provocatione facta pro ſe ad Romanam curiam, et pro ipſis. Receſſerunt igitur omnes, oneratis ſuis conſcientiis per archiepiſcopum, ſic dicentem: "Salvet ſuam animam unuſquiſque."

Literae capituli Cantuar. eccleſiae priori de controverſiis inter dom. regem et archiep. Cantuar. Ex reg. Hen. prioris Cantuar. fol. 73. a.

VENERABILI in Chriſto patri domino H. Dei gratia priori, etc. devoti filii ſui W. ſubprior, et ejuſdem loci capitulum, ſalutem, etc. Literas paternitatis veſtrae pleno concepimus intellectu, per quas in ſubverſionem et gravamen cleri non modicum certos articulos et diverſos dominum regem in parliamento de Clarendon. nuper perſpeximus edidiſſe, ſuper quibus juxta tenorem mandati veſtri diligenter ab invicem conſulentes, veſtrae paternitati finaliter adhuc reſpondere diſtulimus, quouſque nobis conſtare poterit, quid in inſtante parliamento apud London. congregato, circa praemiſſos articulos a clero communiter fuerit ordinatum; ſperantes per Dei providentiam ſtatum eccleſiae Anglicanae ibidem ita permaturari, quod indignationem regiam licite mitigare poterimus, ac etiam gladium Petri ferire comminantis totaliter declinare. Quia tamen in his omnibus conſilium domini archiepiſcopi ſalubre nobis reputamus et praecipuum; vos, pater, affectione filiali devote deprecamur et attente, quatenus, ſi placet, ipſum conſulere ſtudeatis, quid nobis agendum ſit in hac parte, voluntatem ſuam ſuper hoc ſpecialiter reſcribendo. Et quid vos una cum ipſo nobis expedire videritis in praemiſſis, nos cum omni celeritate, qua poteritis, ſi placet, certificare curetis. Valete in Domino. Dat. in capitulo in craſtino Annunciat. B. Mariae, anno Domini M.CC.XCVII.

Literae nomine convocationis ad regem miſſae de negotio ibidem tractando. Ex reg. Winchelſ. fol. 220. a. b.

EXCELLENTISSIMO principi domino Edwardo, etc. Cum nuper in noſtra congregatione praelatorum et cleri Cantuar. provinciae London. celebrata, fuiſſet, et ſit in fine tractatus convocationis ejuſdem per nos noſtroſque coepiſcopos, videlicet London. Lincoln. Norwicen. Elien. Bathon. Aſſaphen. et Landaven. caeteroſque praelatos ibidem praeſentes, ac

ac etiam per procuratores epiſcoporum abſentium, et communitatis cleri praedicti, concorditer ordinatum, ut venerabiles fratres et coepiſcopi noſtri, domini Thomas, Exon. et Thomas, Roffen. epiſcopi, latores praeſentium, ad vos ſpecialiter mitterentur pro referendo vobis dictorum praelatorum, et cleri reſponſo, ac voto ſupplicationum, quae in congregatione praedicta unanimiter ordinabantur; excellentiae regiae tam noſtro, quam coepiſcoporum noſtrorum dictorum, praelatorum, et cleri nomine humiliter ſupplicamus, quatenus memoratis Exon. et Roffen. epiſcopis, in his, quae dominationi veſtrae vivae vocis oraculo, aut per ſcripturam, ſi id potius vobis placuerit, referent, de praemiſſis pronum ac benevolum piae benignitatis auditum, fidemq; credulam adhibere dignetur regia celſitudo; et ad humiliter per eoſdem Exon. et Roffen. epiſcopos piae compaſſionis animum, ad honorem Dei, ſuaeque eccleſiae, ac regni veſtri tranquillitatem et commodum miſericorditer inclinare. Valeat et creſcat ſemper in gaudio regia celſitudo. Datum London. idus Auguſti, anno Dom. etc.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
BONIFAC. VIII. 3.	ROB. WINCHELSEY 3.	1297.	EDWARD. I. 26.

Archiepiſcopi Cantuar. citatio epiſcoporum et cleri ad convocationem apud Novum Templum London. Ex reg. Winchelſey fol. 218. b.

ROBERTUS, permiſſione divina, etc. venerabili fratri domino Richardo, Dei gratia London. epiſcopo, ſalutem, etc. Articulus arduus, videlicet de magnis chartis libertatum et foreſtae ſalubriter innovandis, et de juribus ac libertatibus eccleſiae Anglicanae, quae hactenus deciderunt, et adhuc continue decidunt in abuſum, recuperandis a principe, de quibus eccleſiae atque clero magna pervenerint utilitas et tranquillitas perſonarum; necnon tranſitu et abceſſu, magnam celeritatem et conſilium grande deſiderant; ex quorum etiam dilatione horrenda timetur communitatis ac regni turbatio, nos, et quoſdam noſtros coepiſcopos, cum quibus inde tractavimus, et quorum conſilio quoad id ſolidamur, excitant et violenter impellunt, ut provinciae noſtrae Cantuar. epiſcopos atque clerum ex hiis cauſis protinus convocemus; quocirca fraternitati veſtrae committimus et mandamus, quatenus ſine mora praefatos epiſcopos, et totum clerum per locorum dioeceſanos faciatis in dioec. ſingulis peremptorie convocando citari; etc. ut compareant apud Novum Templum London. die ſancti Laurentii martyris, una cum diebus ſequentibus uſque ad finalem expeditionem tractatus hujuſmodi continuandis ac etiam prorogandis; quem terminum ſic ex cauſis praenotatis arctamus, vobiſcum, et cum caeteris ſic vocatis, de praemiſſis prudenter et efficaciter tractaturi, ſuumque ad ea, quae ſanius providebuntur ibidem pro ſeipſis et aliis, quorum nomine ſic mittentur, plenam et ſufficientem adhibituri conſenſum, et unanimiter proviſuri, quo ordine atque modo, quibuſque locis et tempore, necnon et per quas perſonas ſic proviſa fuerint exequenda. Vos etiam praemunimus, et caeteros ſic citandos praemuniri mandamus, quod abſentes in citatione praedicta, niſi evidens et inevitabile impedimentum per probationes certas ſupereſſe docuerint, tanquam inobedientes et offenſores notorios, graviter puniemus. Vos etiam ad hoc idem citamus, veſtroſque ſubditos citari praecipimus, in forma ſuperius annotata; rogetis inſuper, et per noſtros coepiſcopos in ſuis dioec. vice noſtra, rogari mandetis religioſos exemptos, veſtrae et ſuarum dioeceſium, ut dictis diebus et loco compareant, tractaturi et facturi, ut ſupra, quod fuerit opportunum, etc. Valete ſemper in Chriſto. Dat. apud Waleworth juxta London. 17. calend. Auguſti, anno Dom. etc.

Reſponſio praelatorum et cleri Cantuar. provinciae facta regi pro renovatione chartar. libertat. et foreſtae; quod, inconſulto papa, nihil de bonis eccleſ. ſibi poterunt conferre. Ibid. fol. 220. b.

IL vous membre, ſire, coment monſtre e offert fuiſt nadgueres al erceveſkes e partie des eveſkes dunke preſens, ceſt aſſavoir de Loundres, Norwys, Nicole, et Baade, par vous, ke le clerge vous feiſt un regard pour les chartres de communes et de la foreſte, renoueler, e de adreſſer leſtat de ſeinte egliſe, a cel heure vis fuiſt al erceveſkes, e as autres eveſkes avantdit, ke ceo ſerreit bien a fere, mes il ne poerent rien granter ſans les autres prelats e la clergie, donnt le erceveſke fiſt un aſſemble des prelats e du clerge ore a jour ſeint Lorens a Noveu Temple de Loundres, e unt ceſtes choſes debatu communement par tous les degres du clerge, e cheſcun degre bailla al erceveſke, en preſence des eveſkes, ſoun reſpouns en eſcrit; donnt tut lur aviſement en les avauntdites choſes eſt, ke il ne purreient rien graunter des biens de ſeinte egliſe, pour les chartres renoueler ſauns conge le pape, par mons des reſouns des autres adreſcevieus del eſtat de ſeinte egliſe, fuiſt avis memes cea autres tous, mont poy exceptes; mes il eſpeyrent ke par bones reſonnes, ke ſerreyent monſtrez a le pape legerement, averunt le conge; et prient, ſi vous pleſt, pour commun prou, et pees de ſeinte egliſe, e de tut le reaume, voillet ſoeffrier ke il puiſſent haſtivement enveer par commun counſeil de vous, e de lour, ou tut par eus, pour les choſes avauntdites.

Litera

Litera archiepiſcopi et epiſcoporum, etc. ad comitem mareſcallum, et barones, de colloquio habendo. Ex reg. Winchelſey fol. 219. b.

ROBERTUS, etc. totius Angliae primas, D. Dunelmen. O. Lincoln. R. London. W. Elien. R. Norwicen. et W. Bathon. et Wellen. epiſcopi, ac W. Dublinen. electus, dilectis filiis, viriſque nobilibus et diſcretis domino comiti mareſcallo, ac veſtrae providae comitivae baronibus, ſalutem, gratiam, et benedictionem. Habito nuper inter caetera cum domino rege de vobis et contingentibus ſtatum veſtrum affectuoſo tractatu, placuit domino regi, quod de habendo vobiſcum colloquio, de quo tetigimus, quod inde nobis videretur expediens, faceremus. Zelum igitur et viſceralem affectum ad vos et ſtatum veſtrum, totiuſque regni, et incolarum ejuſdem, ac eccleſiae Anglicanae, ad quorum profectum, ut credimus, laboratis, ſecuritatem et pacem, ac commodum et honorem habentes, et praecipue ut, excluſis periculis, quae ex veſtra diſcordia contingerent ſingula inter dominum regem et vos, ad bonam et efficacem concordiam, dante altiſſimo, cujus ad id ſperamus praeſidium, pro noſtris viribus deducamus; concordi conſideratione conſulimus et rogamus, quatenus modis omnibus ſine mora apud Waltham, ſeu Berkyng, aut Stratford, ſeu alium locum juxta London. quem reputatis idoneum, redeuntes, nobis diem et locum, quibus ad vos poſſimus accedere, et vobiſcum ſuper hiis cum effectu tractare, per latorem praeſentium intimetis. Valete ſemper in gaudio et honore. Et nos dictus archiepiſcopus ad praedictorum epiſcoporum et electi rogatum ſigillum noſtrum praeſentibus duximus apponendum. Datum apud Weſtmon. 14. calend. Auguſti, anno Dom. M.CC.XCVII.

Eiſdem, de mutuo colloquio habendo. Ibid.

ROBERTUS, permiſſione divina, etc. R. London. O. Lincoln. R. Norwicen. W. Elien. W. Bathon. et Wellen. J. Landaven. epiſcopi, et W. Dublinen. electus, dilectis filiis, ac viris nobilibus et diſcretis dominis R. mareſcallo, H. Hereforden. comitibus ac baronibus de veſtra nobili comitiva, ſalutem, etc. Intimato domino regi hac die Lunae per nos veſtro reſponſo literatorie deſtinato, ſatis eum judicio noſtro placabilem vidimus et benignum, et in fine conſentientem, ut ita vobiſcum de negotio inchoato tractemus, quod idem negotium citra inſtantem diem dominicum, vel ipſo die dominico decidatur; ultra quem diem, niſi negotium ipſum finem tunc habeat, quilibet faciat ſuum melius, et ſuo judicio relinquatur. Dominus vero rex, coram nobis omnibus veraciter et conſtanter, ut nobis videbatur, promiſerat, quod nihil mali aut periculi interim vobis aut veſtris, de quocunque facto a die, quo vobis prius ſcripſimus uſque modo, vel inpoſterum uſque dictum diem dominicum, auctoritate regia, quocunque modo proviſo, ſeu etiam providendo eveniet, etiamſi vosipſi in ejuſdem regis praeſentia ſiſteretis. Et quia dominus rex hac die Mercurii ſe removere proponit, ad negotium taliter expediendum tempus ultra dictum diem dominicum non habemus; multum expedit, ut vos de praemiſſis, et quid de eis intenditis facere, tanquam viri providi et diſcreti, cum omni celeritate tractantes, nobis tam cito veſtrum intimetis propoſitum, ut infra terminum praenotatum id poſſimus domino regi referre, et de his expeditionem idoneam procurare. In veſtro quoque tractatu prudenter advertite, quanta pericula ex praeſenti diſcordia, ſi duraret, toti regno a ſuis miniſtris circumdato, vobiſque et veſtris per conſequens evenirent. Nos quoque archiepiſcopus antedictus ad dictorum epiſcoporum et electi rogatum, abſente Dunelm. epiſcopo, qui prius vobis nobiſcum ſcripſerat, ſigillum noſtrum privatum praeſentibus duximus apponendum. Valete ſemper in Chriſto cum gaudio et honore. Datum apud Weſtmon. 11. calend. Auguſti, anno, etc.

Eiſdem, de tempore mutui colloquii. Ibid.

DOMINIS mareſcallo et Hereford. comitibus, ac de veſtra comitiva baronibus, ſalutem, benedictionem, et gratiam ſalvatoris. Viſa litera veſtra hac die Martis mane nobis exhibita, in qua continetur, quod iſta die Veneris hora veſperarum eritis apud Waltham, ubi petitis, ut ad vos veniamus die Sabbati, incepturi tractatum; bene novimus, quod tempore datae illius literae, ultimam noſtram literam non vidiſtis, in qua ſcribimus, ut de noſtro tractatu mutuo modis omnibus feſtinetis; unde quia ut nuper vobis ſcripſimus, non habemus a domino rege tempus ultra diem dominicam, vel ipſa die dominica ad totaliter expediendum negotium, et nimia eſſet dilatio uſque ad diem Sabbati expectare, modis omnibus conſulendo rogamus, quatenus tempus veſtri adventus ſic abbrevietis, ut die Veneris, quam cito poteritis, poſſimus in eccleſia de Waltham noſtrum inchoare tractatum, et de hoc ſtatim nobis remittite velle veſtrum; ſcientes, quod omnes epiſcopi praemuniuntur, ut dictis die Veneris et loco conveniant tempeſtive. Valete, etc. Dat. apud Weſtm. 10. cal. Aug. anno, etc.

Archi-

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
BONIFAC. VIII. 3.	ROB. WINCHELSEY 3.	1297.	EDWARD. I. 26.

Archiepiſcopi Cantuar. literae denunciationis fratribus praedicatoribus et aliis miſſa, ſuper compeſcendis confratribus a quibuſdam exceſſibus.
Ex reg. Winchelſey fol. 221. b.

ROBERTUS, permiſſione divina, etc. probatiſſimae religionis viro, priori provinciali fratrum praedicatorum in Anglia, ſeu ejus locum tenenti, ſalutem, benedictionem, et gratiam ſalvatoris. Sicut ſtella de ſui natura praeclarior per ſuppoſitam ſibi nebulam ſaepius obfuſcatur, ſic et forma nobilior ex modico paſſa praviori frequentius ſubjacet laeſioni; et ratione conſimili veſtrae religionis famam celebrem et praeclaram ſaepius maculari continget, niſi praeſidentis induſtria nocivis actibus in eadem cautius ſtudeat obviare. In congregatione ſiquidem coepiſcoporum et praelatorum, totiuſque cleri noſtrae Cantuar. provinciae, nuper celebrata London. inter graves et arduos de ſtatu eccleſiae Anglicanae tractatus, a multis extitit graviter conquerendo monſtratum, quod fratres veſtri ordinis, ac etiam ſimilium ordinum, quibus de hoc ſimiliter ſcribimus, et communi condicto ſtatuta papalia, quorum in dubiis non ad alium quam ad ſtatuentem interpretatio pertinet, in ambiguis interpretari praeſumunt, et tam a ſummo pontifice ex ſuorum ſtatutorum effectu majori excommunicatione ligatos, quorum ſibiipſi duntaxat abſolutionem reſervat, quam etiam epiſcoporum ac caeterorum praelatorum ſententiis jure ordinario involutos, a quibus nonniſi per praelatos eoſdem, vel ſuperiores eorum ordinariam juriſdictionem, aut principaliter vel acceſſorie ſuper hoc delegatam habentes, poſſunt de permiſſione juris abſolvi; necnon ſententia ſimili pro offenſa ſaepius manifeſta ligatos, de offenſis eiſdem, ut convenit, minime ſatisfacto, frequenter a ſententiis ipſis contra juris permiſſionem abſolvunt, et in delictis majoribus, quorum ad majores praelatos diſpenſatio ac relaxatio reſervatur, a jure de facto diſpenſantes, abſolvunt illicite taliter delinquentes; necnon ad alia praejudicativa praelatis quoad regimen animarum, quod eis a jure committitur, ſuiſque periculoſa ſubjectis, in foro poenitentiali, ultra quam decet, licet, aut expedit, dicti fratres ſuam dicuntur extendere poteſtatem; per quod et praelati vultus ſuorum pecorum ab eis per devium et contemptum averſos agnoſcere nequeunt, ipſorumque praelatorum ſubditi tam periculoſe vagantes, quoad congruam diſciplinam eccleſiae remanent incorrecti: unde, quantum exinde papalis auctoritas contra obedientiae debitum, et epiſcoporum, ac caeterorum praelatorum jus ordinarium eis ab eccleſiae conſtitutione quaeſitum, quantumque jus eccleſiae quoad offenſas, ut convenit, non correctas, contra diſciplinam eccleſiaſticam offenduntur, quantum etiam animarum periculum et ſcandalum in clero et populo immininet, et oriri poterit de praemiſſis, prudenter advertite; et ſervatis veſtrae potentiae finibus, ne fratres veſtri ſimilia in futurum committant, vigilanti ſtudio praecavete; ſcientes quod, qui terminos ſuos frequenter exceſſerint, a non ſuis terminis ſaepius excidentur. Finali quoque conſideratione penſate, quod veſtrae religionis, fratrumque veſtrorum quieta tranquillitas, aut, quod Deus avertat, totaliter inquieta tempeſtas cauſari poterit ex charitativa concordia, vel, quod abſit, adverſa diſcordia cum praelatis. Haec vobis ac caeteris fratribus, de conſimilibus ordinibus, ſcribimus, tam a noſtris coepiſcopis, quam etiam a communitate praelatorum et cleri ſpecialiter ſuper hoc requiſiti. Quid autem ſuper hiis conſilio deliberato feceritis, nobis ad noſtram et dictorum praelatorum ac cleri, veſtrumque ſolatium et quietem, quam citius opportune poteritis, plenius intimetis. Valete ſemper in Chriſto ad ſuae eccleſiae commodum et honorem. Dat. apud Mortelake undecimo calend. Septembris, anno Domini, etc. conſecrationis noſtrae tertio.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
BONIFAC. VIII. 3.	ROB. WINCHELSEY 4.	1297.	EDWARD. I. 26.

Convocatio praelat. et cleri Cantuar. provinciae pro defenſione eccleſiae contra Scotos:
Ibid. fol. 225. a.

ROBERTUS, etc. venerabili fratri domino Richardo, Dei gratia London. epiſcopo, ſalutem, etc. Caſus repentini, cujus occaſione regni et eccleſiae Anglicanae magnum timetur periculum imminere, recens, et inopinatus eventus nos, licet anxios et invitos, impellit extra propoſitum praeconceptum praelatos et clerum noſtrae provinciae, licet per ſimilia, de quo dolemus et angimur, ſaepius fatigatos, pro ejuſdem regni et eccleſiae, atque cleri periculo propulſando cum feſtinatione conſulere, et ad id modis omnibus, prout etiam cum quibuſdam noſtris coepiſcopis, et aliis ſapientibus, deliberatione habita, cenſuimus convocare. Nuper ſiquidem in parliamento London. ubi cum optimatibus et regni proceribus varia tractavimus negotia, ut decebat, rumor validus atque recens tam per literas celeriter miſſas de Scotia, quam etiam per conſtantem relatum domini comitis de Warenna, principalem cuſtodem, per dominum regem Angliae inibi deputatum, et aliorum exinde celeriter reverſorum, quorum fida reputatur aſſertio, noviter

noviter intercurrit, quod Scotorum exercitus in multitudine maxima copioſus totum regnum Scotiae uſque ad fines ejuſdem verſus Angliam occupans, et cum ſtrage maxima Anglicorum, aetati aut ſexui non parcendo, jam regnum Angliae, veraciter ut dicitur, et conſtanter aſſeritur, eſt ingreſſus, ipſum regnum Angliae, niſi eis bellatorum promptum praeparetur obſtaculum, pro ſuis viribus vaſtaturus; in tantum quod maxima pars communitatis Northumbr. uſque ad villam Novi Caſtri prae tanti timore periculi ad partes citeriores ſe tranſtulit, et bona ſua, quatenus eis facultas patuit, nudata fere patria, jam tranſvexit; propter quod dominus noſter, filius domini regis chariſſimus, cui juramento fidelitatis aſtringimur, et regni proceres ſuper his arctiſſima revolutione tractantes, a nobis, et quibuſdam noſtris coepiſcopis ibidem praeſentibus, affectuoſe petebant, ut in tam grandi et evidenti periculo, ſicut praemittitur, imminente, nos, et caeteri praelati, ac clerus Angl. quibus, ſicut caeteris, dicitur in hac parte patere neceſſitas, conſilium opportunum, et efficax praeſidium impendere curaremus. Unde cum id fieri, aut ſuper hoc congrue reſponderi non poſſit, illorum, quorum intereſt, convocatione debita praetermiſſa; fraternitati veſtrae committimus et mandamus, quatenus noſtros coepiſcopos et confratres cum celeritate, qua poteritis, convocetis, et per epiſcopos ipſos dictum clerum, quatenus eis ſubjicitur, convocari mandetis, etc. ut die ſancti Edmundi, regis et martyris, una cum diebus ſequentibus uſque ad finalem expeditionem tractatus apud Novum Templum London. comparеant vobiſcum, et cum caeteris, ut praetangitur, convocandis, ſuper his tractaturi, et, qualiter dicta poſſint praecaveri pericula, proviſuri; necnon in certam formam inibi providendam concorditer conſenſuri, facturique ulterius, quod ad expeditionem idoneam pertinere videbitur praemiſſorum, etc. Dat. apud Lambeth idus Octobris, anno Domini M.CC.XCVII. conſecrationis noſtrae quarto.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
BONIFAC. VIII. 3.	ROB. WINCHELSEY 4.	1297.	EDWARD. I. 26.

Archiepiſcopi Cantuar. mandatum commiſſario Cant. etc. ad colligendam decimam pro repulſa Scotorum conceſſam. Ex reg. Winchelſey fol. 230. b.

ROBERTUS, permiſſione divina, etc. dilectis filiis magiſtris Martino, commiſſario noſtro Cant. et Johanni de Lewes, canonico eccleſiae praebendal. de Wengham, ſalutem, etc. Cum nos, caeterique praelati, ac clerus noſtrae provinciae Cant. nuper London. congregati, necnon religioſi quidam exempti et non exempti noſtrae provinciae Cant. nuper in parliamento celebrato London. congregati, ſuper juſta et neceſſaria defenſione eccleſiae ac regni Angliae contra hoſtium ſuorum incurſus, et praecipue contra hoſtiles aggreſſus exercitus Scotorum, qui cum inhumana ſtrage Anglorum ſine perſonarum delectu, illuſtri rege noſtro cum magna parte ſuae militiae extra regnum agente, dictum regnum ingreſſi, magnam partem ejuſdem regni devaſtarunt, et adhuc devaſtare et depopulari indices non formidant, ſolicite tractaverimus providenda; demum cum unanimi et ſpontaneo conſenſu noſtro et omnium convenientium ibidem, ordinatum fuerat et proviſum, quod pro tam communis et neceſſariae defenſionis auxilio, in quo proprium verſatur cujuſlibet intereſſe, praecipue ubi ab intrinſecis actualis imminet oppreſſio, et ab extrinſecis injuſta invaſio formidatur; decima pars bonorum eccleſiaſticorum omnium praelatorum ſecularium et religioſorum noſtrae civitatis, dioeceſ. et provinciae Cant. ſecundum taxationem ultimam veri valoris eorundem; decima vero pars fructuum et proventuum cleri dictarum civitatis, dioeceſ. et provinciae ſecundum taxationem Norwycen. abſque petitione, impoſitione, citatione vel taxatione cujuſcunque laicae poteſtatis, auctoritate dioeceſanorum in qualibet dioeceſi colligeretur, et in tuto deponeretur pro defenſione eccleſiae et regni, in neceſſitatibus hujuſmodi inſtantibus et futuris, cum emerſerint, ſecundum noſtrum conſilium per miniſtros eccleſiaſticos ad hoc deputandos, cautius eroganda, praeſertim cum ad reſiſtendum tantis periculis laicorum non ſuppetunt, ut communiter aſſeritur, facultates; terminis ad ſolutionem hujuſmodi decimarum ad feſtum ſancti Hilarii, et ad mediam Quadrageſimam pro aequalibus portionibus faciendam ex cauſis evidenter neceſſariis, deliberato conſilio coarctatis. Quocirca vobis, et alteri veſtrum vices noſtras committimus, ad petend. exigend. recipiend. et colligend. decimas memoratas; firmiter injungentes, quatenus archidiaconum noſtrum Cantuarienſem, abbates, priores, caeteroſque praelatos conventualium et collegiatarum eccleſiarum, ac reliquum clerum noſtrae dioeceſeos ſupradictae vice et auctoritate noſtra legitime moneatis et efficaciter inducatis, moneat et inducat unus veſtrum; quod vobis de decimarum hujuſmodi medietate, prout cuilibet incumbit, juxta ordinationem praetactam, in praedicto feſto ſancti Hilarii ſine ulterioris morae diffugio, ſub poena excommunicationis majoris, ſatisfaciant competenter; alioquin ipſos extunc ad id per quaſcunque cenſuras eccleſiaſticas diſtrictius compellatis. Inhibeatis inſuper publice ſub poena excommunicationis, quam in omnes contravenientes in genere proferatis, ne quis bona ſua eccleſiaſtica, aut aliquam partem eorundem in fraudem decimae ſupradictae, vel ejus ſolutionis, aliqualiter diſtrahat, vel elonget; denunciantes exemptis noſtrae dioeceſ. memoratae, quod pro communi defenſione praedicta, in qua ipſorum, ſicut et aliorum proprium intereſſe verſatur, hujuſmodi decimam, quatenus eos contingit,

tingit, terminis ſupradictis ſolvere non omittant. Et quid in praemiſſis feceritis, nos diſtincte et aperte certificetis tempore competenti per literas veſtras patentes, harum ſeriem continentes. Dat. apud Lamheth 2. non. Decembris, anno Domini M.cc.xcvii. conſecrationis noſtrae quarto.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
BONIFAC. VIII. 3.	ROB. WINCHELSEY 4.	1297.	EDWARD. I. 26.

Poteſtas data per archiepiſcopum Cantuar. vice omnium theſaur. Novi Templi London. et rectori de Lambeth ad recipiend. pecuniam decimae proviſae contra Scotos. Ex reg. Winchelſey fol. 231. a.

ROBERTUS, etc. dilectis filiis theſaur. Novi Templi London. et magiſtro Johanni de Exton, rectori eccleſiae de Lamheth, ſalutem, etc. Ad recipiend. pecuniam de decima bonorum eccleſiaſticorum Cant. provinciae ad defenſionem regni et eccleſiae Anglicanae nuper a praelatis et clero provinciae antedictae conceſſam, et apud Novum Templum London. deponendam, et ad faciend. ſolventibus ipſam pecuniam vice noſtra, et coepiſcoporum noſtrorum literas acquietantiae de ſoluto, necnon ad liberand. eandem pecuniam comitibus Warenn. Hereford. et Eſſex. mareſcallo Norf. et Suff. Gloverniae, Warwyk, et domino Henrico de Percy; cum pro defenſione eccleſiae Anglicanae, et regni ejuſdem contra Scotos ſe exponerent, vel eorum certis atornatis: literas etiam de recepto petendi et recipiendi ab eiſdem, vobis nomine noſtro, et coepiſcoporum noſtrorum liberam ac plenam damus et concedimus tenore praeſentium facultatem. In cujus rei teſtimonium ſigillum noſtrum de dictorum coepiſcoporum noſtrorum aſſenſu praeſentibus eſt appenſum. Dat. apud Lamheth 2. non. Decembris, anno Domini M.cc.xcvii. conſecrationis noſtrae quarto.

Commiſſio archiepiſcopi Cantuar. epiſcopo Lincoln. data, quod decimam exigat ante terminos aſſignatos propter imminens periculum. Ibid.

ROBERTUS, permiſſione, etc. venerabili fratri domino Olivero, Dei gratia Lincoln. epiſcopo, ſalutem, et fraternam in Domino charitatem. Cum poſt congregationem per nos London. ultimo celebratam, moram traheremus ibidem pro arduis expeditionibus reipublicae longiorem, quotidianis ac multiplicatis rumoribus, proh dolor! intelleximus pro conſtanti, quod Scotorum exercitus adeo proditioſis ac ſceleroſis actibus contra regnum Angliae, et ipſius incolas invaleſcit, quod niſi ipſorum aggreſſibus citiori remedio reſiſtatur, toti regno noſtro praedicto hoſtium inſidiis, ſicut ſcitis, undique circumcincto, irreparabile detrimentum, quod abſit, poterit imminere. Propter quod per conſilium regis noſtri tractans ſatis anxie ſuper periculis hujuſmodi cautius evitandis, jam extat unanimiter ordinatum, quod comites Waren. Hereford. et Eſſex. mareſcall. Norf. et Suff. Gloverniae, et Warwyk, et dominus Henricus de Percy, cum ſeptingentis armaturis ſtrenuorum militum, et equitum bellatorum, et peditum multitudine copioſa, non parcendo diſcrimini temporum vel viarum, verſus Novum Caſtrum ſuper Tinam, quod dicti Scoti jam obſidere, et eo pejora ibidem perpetrare dicuntur, celerius dirigant greſſus ſuos; quibus fere ſex millia marcarum infra duodecim dies, et totidem citra dominicam, qua cantatur "Laetare, Jeruſalem," de decima bonorum eccleſiae Anglicanae neceſſario ſunt ſolvenda, ſtipendiis peditum, quibus de fiſco ſatisfaciendum erit, minime computatis. Nos igitur in tanto neceſſitatis articulo, cum fratribus noſtris London. tunc praeſentibus, nunc huc, nunc illuc, per nos et noſtros ſolicite diſcurrentes, et exhauſto regis aerario, cum diverſis particularia mutua contrahentes, pro prima ſolutione dictis comitibus facienda, perſonas noſtras obligavimus iſta vice. Quocirca fraternitatem veſtram ſincera devotione requirimus et rogamus, ac vos, quantum poſſumus, exhortamur, quatenus ſine omni morae diffugio, a potentioribus tam religioſis, quam clericis ſecularibus coram vobis, ſi neceſſe fuerit, ſpecialiter accerſitis, totam decimam, expoſita eis primitus dictae neceſſitatis cauſa, ſolerter exigere ſtudeatis; et pecuniam ſic collectam, una cum tota portione temporalia et ſpiritualia veſtra contingente, ad Novum Templum London. non expectando primum vel ſecundum terminum, ſalvo et celeriter tranſmittatis. De caeteris vero religioſis et clericis ſecularibus, qui ſolvere nequeunt feſtinanter, decimam ſuis terminis, ſicut alias ordinavimus, plenarie colligatis, et ipſam, ut praemiſimus, London. opportunis temporibus deſtinetis: nam licet inter nos nuper fuiſſet communiter ordinatum, quod quilibet dioeceſanus in ſua dioeceſ. collectam pecuniam detineret, et mediante mandato noſtro, ipſam traderet theſaur. ad hoc inter nos ſpecialiter nominato; tamen propter neceſſitates et difficultates varias, quas cum conſilio regis, comitibus praedictis, et multis regni proceribus nuper pluſquam anxie pertractavimus, ordinationem praedictam nequimus ſine diſpendioſo circulo, quamvis tunc aliud cenſuerimus, obſervare. Valete ſemper in Chriſto. Dat. apud Lamheth 2. non. Decembris, conſecrationis noſtrae anno quarto.

Mandatum

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
BONIFAC. VIII. 3.	ROB. WINCHELSEY 4.	1297.	EDWARD. I. 26.

Mandatum archiepiſcopi Cantuar. quod decanus de arcubus compellat rectores ſui decanatus ad ſolutionem decimae contra Scotos. Ex reg. Winchelſ. fol. 231. b.

ROBERTUS, etc. dilecto filio decano eccleſiae beatae Mariae de arcubus London. ſalutem, etc. Cum clerus noſtrae Cantuar. provinciae nuper London. congregatus pro juſta et neceſſaria defenſione regni et eccleſiae Anglicanae contra hoſtium ſuorum incurſus, et praecipue contra repentinos aggreſſus Scotorum, qui regnum praedictum invadere et devaſtare indies moliuntur, ſponte et ſimpliciter, abſque impoſitione, coactione, vel exactione cujuſcunque laicae poteſtatis, decimam bonorum ſuorum eccleſiaſticorum, ſecundum taxationem Norwycen. mediante noſtro, et ſuorum dioeceſanorum conſenſu, ipſorum ſuorum praelatorum auctoritate duntaxat conceſſerint colligendam, et in tuto deponendam, ac pro defenſione neceſſaria eccleſiae et regni in periculis jam inſtantibus et futuris, cum emerſerint, ſecundum noſtrum conſilium, per miniſtros eccleſiaſticos ad hoc ſpecialiter deputandos, viris bellatoribus cautius erogandam, terminis ad ſolutionem ejuſdem decimae in feſto ſancti Hilarii, et in dominica mediae Quadrageſimae pro aequalibus portionibus faciendam, prout rerum et temporum qualitas et conditio requirunt, ex conſenſu unanimi conſtitutis; tibi committimus et mandamus, firmiter injungentes, quatenus moneas et efficaciter inducas rectores et vicarios decanatus praedicti, quod de medietate decimae bonorum ſuorum praedictorum in tanta neceſſitate conceſſae, in feſto ſancti Hilarii ſine ulterioris morae diffugio ſatisfaciant competenter; alioquin ipſis extunc ad id faciendum per quaſcunque cenſuras eccleſiaſticas, et bonorum hujuſmodi ſequeſtrationem diſtricte compellatis. Ad quam decimam petendam, exigendam, colligendam, et recipiendam, in eodem decanatu, te praeſentium auctoritate ſpecialiter deputamus. Quid autem feceritis in praemiſſis, et de nominibus rebellium in hac parte nos in dicto feſto ſancti Hilarii diſtincte et aperte certificetis per veſtras patentes literas, harum ſeriem continentes; pecuniam vero ſic collectam, ad nos cum omni celeritate tranſmittatis. Dat. apud Cherring 4. idus Decembris, anno Dom. etc. conſecrationis noſtrae quarto.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
BONIFAC. VIII. 4.	ROB. WINCHESEY 4.	1297.	EDWARD. I. 26.

Archiepiſcopi Cant. literae epiſcopo Dunelmenſi ſuper ſtatu regni. Ibid. fol. 233. a.

VENERABILI patri in Chriſto, et amico ſuo, ſi placet, confidentiſſimo domino A. Dei gratia Dunelm. epiſcopo, Robertus, permiſſione divina, etc. ſe totum ad beneplacita praeparatum, cum ſalutis proſperitate hominis utriuſque. Epiſtolas veſtrae intimae dilectionis nuper recepimus, quibus nobis ſtatus veſtri curaviſtis continentiam reſerare, et corporis veſtri ſoſpitatem, de qua gratulamur non modicum, propalare; deſiderantes de regni Anglicani et noſtro ſtatu certificari, de cujus ſanitatis indubitata notitia, prout intelleximus, gauderetis. Veſtrae igitur ſignificamus affectioni ſincerae, quod, prout moderni temporis adverſitas jam permitrit, quieſcimus in corpore, et ejus ſanitate vigemus, excepta quadam inquietudine febrili, qua diebus adhuc fatigamur alternis, ſed de hoc magnum periculum non timemus. Regnum vero quoad noſtrates, benedictus ſit altiſſimus, ſatis eſt impraeſentiarum pacificum et tranquillum, de cujus tamen perturbatione propter diviſionem inter eoſdem, ſeu potius ſubverſione miſerabili quamplurimum nuperrime timebatur; ad quorum revocationem animorum, et tam periculoſam diſcordiam extirpandam, viſceraliter laboravimus ſtudio vigilanti, ipſumque negotium, divina mediante clementia, denuo noſtra ſolicitudine ad effectum duximus praeoptatum, ſicut veſtram circumſpectam vigilantiam praemiſſa credimus non latere; licet quidam filii Belial facibus livoris ſuccenſi, hujuſmodi facta noſtra ſiniſtra interpretatione nequiter pervertentes, mala de nobis non ceſſent indies per ſuas literas auribus regiis intimare. Adhaec, invaleſcente nuper adverſus noſtros Anglicos Scotorum ſaevitia, et damna irreparabilia in partibus Borealibus ingerente, Dei inſpirante gratia, pro ipſorum repulſa, et neceſſaria non tam regni, quam eccleſiae Anglicanae defenſione, in ipſius principis abſentia, et praecipue cum ad hoc propter varias exactiones praeteritas laicorum non ſuppeterent facultates; nos cum noſtris confratribus et clero noſtrae provinciae providimus eccleſiae theſaurum praeter omnem ſecularem coactionem, vel exactionem, eccleſiaſtica auctoritate per manus duntaxat clericorum, fore in tantis periculis exponendum, et pro parte eccleſiae cum dominis comitibus Warenniae, Hereford. et Eſſex. mareſcallo Norf. et Suff. Gloverniae, Warwyk, et cum domino Henrico de Percy pepigimus citra feſtum ſancti Andreae proximo praeteritum, quod cum exercitu hominum ſuorum bellatorum, non parcendo diſcrimini temporum vel viarum, verſus Novum Caſtrum ſuper Tinam, quod dicti Scoti tunc dicebantur obſidere, celerrime dirigerent greſſus ſuos, undecim millibus et quingentis marcis de decima bonorum eccleſiaſticorum ad hoc ordinata eiſdem pro ſtipendiis aſſignatis; de quibus mediam partem infra 12. dies tunc proximos, pro

celeri

celeri expeditione eorundem, contractis particularibus mutuis cum diverſis, pro quibus nos obligavimus, fecimus eiſdem perſolvi: de reſidua medietate circa dominicam mediae Quadrageſimae eis juxta conventionem ſatisfacturi ad plenum, qui etiam adhuc quieſcentes, verſus partes illas, ut a pluribus refertur, nullatenus ſe moverunt; de quo, niſi eſſet Scotorum ſubtractio, ut dicitur, infra fines ſuos Scotiae quamplurimum gravati, in admirationem maximam duceremur. Magiſtrum vero Johannem de Lyming, praeſentium portitorem, clericum noſtrum ſpecialem, ipſiuſque negotia in curia domini regis diligentius promovenda, veſtrae diſcretioni providae commendamus; veſtrae ſemper viſitationis ſolatium implorantes, ut de his, quae apud vos acciderint, et de negotiorum bellicorum eventu, quatenus perpendi poterit, nobis ſolita gratitudine per intercurſores dignemini plenius intimare. Valeat veſtra ſincera dilectio per tempora infinita. Dat. apud Lyming 5. idus Januarii, anno Dom. M CC.XCVII.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
BONIFAC. VIII. 4.	ROB. WINCHELSEY 4.	1297.	EDWARD. I. 26.

Archiepiſcopi mandatum ad colligend. obolum de marca bonorum eccleſiaſticorum pro ſumptibus nunciorum miſſorum ad ſedem apoſtolicam. Ex reg. Winchelſ. fol. 233. a.

ROBERTUS, permiſſione divina, etc. dilecto filio decano de Shorham ſalutem, etc. Cum pro ſumptibus et expenſis nunciorum pro communibus eccleſiae negotiis Anglicanae ad ſacroſanctam Romanam curiam nuper miſſorum, de conſenſu omnium ſuffraganeorum et cleri noſtrae Cantuar. provinciae ſit proviſum, quod de omnibus bonis eccleſiaſticis ſingular. dioec. ejuſdem provinciae, ſecundum ultimam taxationem eorundem, auctoritate dioeceſanorum de qualibet marca obolus colligatur; tibi committimus et mandamus, ſub excommunicationis poena firmiter injungentes, quatenus hujuſmodi obolos de ſingulis marcis bonorum eccleſiaſticorum tui decanatus pro hujuſmodi ſumptibus diligenter colligas, et plenarie colligi facias ſine mora; ad quod tibi cum canonicae coercionis poteſtate committimus vices noſtras, ſummamque pecuniae in his recollectam, nobis, ubicunque fuerimus, ſub ſalvo conductu tuo, abſq; periculo, omni, qua poteris, feſtinatione tranſmittas; et nos plene certifices per tuas patentes literas, harum ſeriem continentes, de eo, quod feceris in praemiſſis. Dat. apud Lyming 4. idus Januarii, conſecrationis noſtrae anno quarto.

Litera archiepiſcopi et epiſcoporum Cantuar. provinciae ad papam, de decima in conſervationem eccleſiae et regni Angl. collecta abſque auctoritate regis. Ib. fol. 308. a.

SANCTISSIMO patri in Chriſto domino Bonifacio, ſacroſanctae Romanae, ac univerſalis eccleſiae ſummo pontifici, devoti ſui et humiles Robertus, permiſſione divina Cantuar. eccleſiae miniſter, ipſiuſque coepiſcopi et ſuffraganei, cum omni ſubjectione et reverentia pedum oſcula beatorum. Sedis apoſtolicae benignitas conſueta, quam totius orbis gubernans machinam, in ſublimi ejuſdem orbis praeeſſe voluit hierarchiae, ſemper adeuntibus facilem et juſtis adeuntium deſideriis ſe exhibet gratioſam; necnon in providendis, prout res expoſtulat, remediis opportunis varietates temporum, ac perſonarum, et rerum qualitates et conditiones circumſpecte conſiderat, et attendit; et cum ſingula remedia morbis ſingulis correſpondere debeant, et proportionaliter comparari, plerumque cicatricum nodoſa tumentia more medentis ferro ſubigit et incidit, ut exinde congruentia medicamina languentibus valeant cum curandi fiducia propinari. Nos igitur, licet indigni, in partem aſſumpti ſolicitudinis paſtoralis, et ab arce culminis ſedis apoſtolicae, ſanctaque Romana eccleſia, matre noſtra, tanquam a fonte rivuli derivati, pro nobis, noſtriſque eccleſiis, atque clero nobis commiſſo, in illis, quae ad ſtatum eccleſiae Anglicanae, et ſalutem populi pertinere cognovimus, ad veſtrae ſanctitatis, ſacroſanctaeque Romanae eccleſiae matricis noſtrae ſingulare praeſidium cum indubitata, quod optamus, reportandi fiducia, recurrentes, quaſdam petitiones honeſtas, jurique conſonas, ut videtur, vobis non indigne, non praeſumptuoſe, non praepropere, neque arroganter, ſed cum devotione ſubjectiſſima decrevimus dirigendas; quarum tenores per modum articulorum diviſos, et praeterea conſignatos, ex corde quaeſumus genibus provolutis, dignemini pronis auribus exaudire, et ſalubris correctionis lima, debitaeque reformationis cautela nobis, et eccleſiae Anglicanae, contra dolores tantorum ulcerum recidivos compaſſionis paternae providentia medelam congruam praeparare; ne corpus ſaucium intimae corruptionis deplangat moleſtias, opportunis, quod abſit, ſuffragiis deſtitutum. Adhaec, exagitatis veſania nuper Scotis, et contra magnificum principem illuſtrem regem Angliae, ipſorum dominum capitalem, verticem erigentibus, et ab eiſdem debita, et conſueta ſervitia eidem pertinaciter denegantibus, notum eſſe credimus univerſis, qualiter dictus rex accerſito mox exercitu bellatorum victorioſe triumphans, regem Scotorum devicit, et cunctos regnicolas, quibuſdam latrunculis duntaxat exceptis, ditioni ſuae denuo ſubjugavit, parcendo pacificis, et utriuſque ſexus inſontibus, ac eiſdem miſericorditer

miſericorditer compatiendo in viſceribus pietatis. Pacato ſiquidem Scotorum regno, ſicut ſperabatur, et prima facie ac veriſimiliter videbatur, et praefati regis imperio ſic ſubacto, ipſoque rege cum non modica militia extra regnum Angliae conſtituto; dicti Scoti convenientes in unum, et dolos adverſus dominum proprium continuantes, jurisjurandi tam fidelitatis, quam homagii religione contempta, unanimiter rebellarunt, et in regno Scotiae primitus graſſari conantes, non tam propria, quam aliena bona diripuerunt, ſpoliarunt, atque vaſtarunt, et, quod dolentes referimus, Anglorum jugulum caeteris horroribus praeferentes, in Anglicos praeſertim pro cuſtodia regni Scoticani praefectos, et ibidem manentes ſine delectu quocunque hoſtiliter irruerunt, et ipſos variis poenarum generibus affixerunt, trucidarunt, et tandem ultimis ſuppliciis addixerunt. His etiam horrendis actibus non contenti, cum non modico exercitu procerum bellatorum, et innumeroſa Gwaldana plebeiorum maximam partem finitimae regionis Angl. poſtmodum ſunt ingreſſi, pejora prioribus inibi perpetrare quotidianis aggreſſibus non verentes; nam ſine delectu conditionis, vel aetatis, ordinis, aut ſexus, quos reperiunt incolas miſerabiliter interficiunt; domos, villas, et caſtra, eccleſias, atque monaſteria violenter invadunt et diripiunt, et incendiorum voragine ad areas, et rudera, decruſtatoſque parietes redigunt; et, ut in ſumma brevius alia perſtringamus, crudelitates exercere non deſinunt inauditas. Quibus Anglorum exercitu nondum reſiſtitur, utpote cui laicorum facultates commode modernis temporibus minime ſuppetere dignoſcuntur. Nos igitur, caeterique praelati tam ſeculares, quam religioſi, una cum clero civitatis, dioec. et provinciae Cantuar. nuperrime congregati ſuper ſtatu noſtro, eccleſiae, et regni praedicti, prout licere potuit, tractaturi tam inſtantis tamque urgentis neceſſitatis articulos, et alia imminentia undique pericula, in quibus ab intrinſecis actualis et valida praeparatur oppreſſio, ac etiam ab extrinſecis veriſimiliter injuſta formidatur invaſio, ſatis anxie conſideravimus, et revolvimus diligenter. Quamobrem deliberato conſilio proprioque arbitrio, libere ac ſponte, abſque petitione, impoſitione, exactione, et coactione cujuſcunque laicae poteſtatis, nos et praelati praedicti decimam bonorum ſeu proventuum temporalium eccleſiaſticorum ſecundum taxationem ultimam in Anglia factam, clero praedicto quotam eandem ſecundum taxationem Norwycen. communiter et libere concedente, ordinavimus et conceſſimus per perſonas eccleſiaſticas colligendam pro communis defenſionis auxilio, in quo proprium verſatur cujuſlibet intereſſe; maxime cum laicorum, ut praemiſimus, commode non ſuppetant facultates. Decrevimus itaque, quod per ſingulos dioeceſanos in ſuis dioeceſibus auctoritate propria, dicta decima prudenter collecta, in aede ſacra deponeretur per ipſos, ut pro inſtantibus neceſſitatibus et inevitabilibus, ac futuris, cum (quod abſit) ingruerint, requiſito tum primitus conſilio metropolitani, poſſet diſtribui moderate; ita tamen quod diſtributio hujuſmodi facienda per manus nullatenus fieret laicales. Et quamvis tam nobis, quam caeteris praelatis ac clero praedictis probabiliter videretur, quod abſque conſcientiae ſcrupulo, ac metu conſtitutionis per vos nuper editae pro fortiori obſervantia eccleſiaſticae libertatis, poſſit decima ſupradicta, ut aurum habeat eccleſia, ſecundum canonicas ſanctiones, in forma praetacta, ex cauſis praemiſſis, per viros eccleſiaſticos, et de bonis eccleſiaſticis concedi, colligi, deponi, atque diſtribui, prout ſuperius eſt expreſſum; tamen omnes et ſinguli unanimiter cenſuimus in hac parte, quod omnia ſupradicta, quam cito commode fieri poterat, ſuppliciter nunciarentur auribus apoſtolicae dignitatis; ut ſi quid in eis menti conſtitutionis praedictae contrarium per ſimplicitatem ſeu ignorantiam factum fuerit, vel praeſumptum, illud correctionis atque emendationis limae veſtrae ſubjiceretur omnino; quamvis inter caetera urgens et evidens neceſſitas, et temporis brevitas, quae plenius deliberandi conſilium non patitur, quod ſciamus, factum hujuſmodi ſufficientius poterit excuſare. Sanctam igitur apoſtolicae dignitatis clementiam repetitis vicibus humiliter exoramus, ut magiſtros Anſelmum de Eſtria, ac Hamonem de Gatele, eccleſiarum de Eſtria et de Eſtodenham Cantuar. et Norwycen. dioeceſium rectores, praedictorum articulorum, et praeſentis epiſtolae bajulos, ac noſtros in hac parte nuncios ſpeciales, quibus profecto plus merita, quam dignitatum vel ampliorum honorum faſtigia ſuffragantur, recommendatos habere dignetur; nihil ſiniſtri meditando, nihilque nobis in hoc minus providi conſilii aſcribendo, ſi, exigente qualitate temporum, ambaſſatores celebriores ad praeſens non duximus deſtinandos. Conſultationes inſuper tardiores, quam deceret, vel forſan expediret, piiſſimi patris benevolum animum utinam non exaſperent, aut a nobis avertant; quia, ſicut novit altiſſimus, nihil remiſſe geſſimus, nihilque diligenter omiſimus in hac parte; ſed ad hoc, prout facultas ſe obtulit, elaboravimus toto poſſe, ut ſtatum noſtrum regni et eccleſiae Anglicanae deferre poſſemus ad veſtrae notitiam ſanctitatis. Sed hucuſque proculdubio conceptum proſequi nequivimus, ut vellemus, contrariis eventibus multifariam praepediti. Valeat in Chriſto Jeſu, et ad regimen univerſalis eccleſiae creſcat per tempora diutina cum tranquillitate et gaudio papalis dignitas prae caeteris reverenda. Dat. apud Tenham 16. cal. Januarii, anno Domini M.CC.XCVII. ſub ſigillo mei Roberti Cantuar. eccleſiae miniſtri praedicti, ad inſtantiam et rogatum coepiſcoporum et ſuffraganeorum omnium praedictorum.

Eorundem literae ad card. Hoſtienſem, cum petitionibus papae tradendis. Ex reg. Winchelſey fol. 310. a.

REVERENDO in Chriſto patri domino Hugoni, Dei gratia Hoſtien. et Velletren. epiſcopo, ſacroſanctae ſedis apoſtolicae cardinali, devoti ſui, Robertus, permiſſione divina Cant. archiepiſcopus, totius Angliae primas, ipſiuſque coepiſcopi et ſuffraganei Cant. provinciae, cum ſui recommendatione humili reverentiam tanto patri debitam cum honore. Licet epiſtolares affatus cum devotione votiva tanto patri ac domino dirigendos retroactis temporibus non ſcripſerimus, ut vellemus, circumſpecta dominatio veſtra quaeſumus non miretur, cum impedimenti notorii hactenus ceſſaverit interruptio, prout vos credimus non latere, ſuper arduis ſcribendi tribuens facultatem; nunc autem tantae difficultatis pauliſper et momentanee, ut veremur, nodulo relaxato, diſcretos viros magiſtros Anſelmum de Eſtria, et Hamonem de Gatele, de Eſtria et de Eſtodenham eccleſiarum rectores, literarum praeſentium bajulos, ac noſtros nuncios ſpeciales, cum quibuſdam honeſtis petitionibus, et juri conſonis, ut videtur, per modum articulorum diviſis, et praeterea conſignatis ad ſacroſanctam Romanam curiam cum debita reverentia deſtinamus, celerem ac felicem expeditionem eorum, nobis et eccleſiae, clero atque populo Anglicano non tam utilem, quam neceſſariam cum fiducia praeſtolantes. Quocirca dominabilem et ſinceram veſtrae paternitatis amicitiam votivis affectibus requirimus et rogamus, quatenus pronam devotionem cleri et populi Anglicani ſemper, auctore Domino, de talentis ſibi creditis fructus uberrimos producentem, ſi placet, intimius contemplantes, praefatas petitiones, quas praedicti noſtri nuncii vobis pro veſtro beneplacito ſerioſius referabunt, favoris mediante gratia ſpecialis, exaudire dignemini atque proſequi conſiliis et auxiliis opportunis; ut ſic nos, et grex nobis commiſſus ſub alarum veſtrarum tegmine per vos celebrius reſpirantes, et promptiorem ſalutem utriuſque hominis confidentius attendentes, ad laudem ſummi numinis abſque mentium inquietudine militare liberius valeamus. Feliciter valeatis in Domino Jeſu Chriſto. Dat. apud Tenham 16. calend. Januarii, anno Domini M.cc.xcvii. ſub ſigillo noſtri Roberti Cant. archiepiſcopi, totius Angliae primatis, praeſentibus appoſito, ad inſtantiam et rogatum coepiſcoporum et ſuffraganeorum omnium praedictorum.

Petitiones praelatorum et cleri Angliae faciendae domino papae. Ibidem fol. eod.

1. INPRIMIS, ut procuratio petita per dominos Albanen. et Peneſtr. cardinales ultimo deſtinatos in Anglia mitigetur, ſcilicet quoad quatuor denarios de qualibet marca pro ſecundo anno, et tres denar. pro tertio anno ſuo; tum quod procuratio ipſa ad ſummam maximam oneroſam et inauditam hactenus in ſimilibus ſe extendit; tum quia iidem cardinales pro toto tempore ſuo unam plenam procurationem in Anglia, et aliam plenam, ut dicitur, in regno Franciae exegerunt; tum quia eccleſia Anglicana variis et inauditis gravaminibus jamdiu et etiam in praeſenti depreſſa, ad tantas procurationes non ſufficit his diebus; tum quia ſententiae excommunicationum per ipſos cardinales in exactione procurationum hujuſmodi ſub duriſſimis conditionibus, et arctationibus temporum promulgatae, plures dicuntur involvere propter inopiam, etiam ſine culpa; tum quia tam exceſſiva procuratio eſſe dignoſcitur contra jura; et bonae memoriae Octobonus, quondam legatus in Anglia, et caeteri legati hactenus inibi exiſtentes, moderatas procurationes ſex marcarum, et frequenter minus receperunt, et hoc a praelatis majoribus et monaſteriis, parcendo parochialibus eccleſiis univerſis.

2. Item, ut taxatio ultima beneficiorum, et poſſeſſionum, ac rerum eccleſiaſticarum in Anglia, ad mandatum ſedis apoſtolicae pro praeſtanda decima in ſubſidium terrae ſanctae facta, cautius mitigetur; tum quia ſunt ultra valorem taxata; tum quia valor beneficiorum ipſorum minuitur omni die, et in procurationibus, ut ſupra, vel aliis contributionibus eccleſiis imponendis, ſemper inpoſterum ad taxationes hujuſmodi recurretur.

3. Item, alicui in Anglia commoranti committatur, ut ſi qui ſint, quibus dictat conſcientia ſe in excommunicationis ſententiam incidiſſe, pro trangreſſione ſtatuti papalis nuper pro eccleſiaſtica libertate editi, ipſos abſolvere poſſit, et cum irregularibus ea occaſione, quos inveniri contigerint, diſpenſare: nam multi ſunt in Anglia, qui ob id in ſententiam ejuſdem ſtatuti ſe metuunt incidiſſe, et ea ratione ſe abſtinent a divinis.

4. Item, ut magiſter Giffredus de Verano, canonicus Cameracen. apoſtolicae ſedis nuncius, nil amplius pro denar. ſancti Petri ab epiſcopis regni Anglicani exigat, quam ab antiquo hactenus pro qualibet dioec. ſolvi ſolebat; ſed quod ſolita quantitate, et antiquitus uſitata in ſolutione dicti cenſus amodo ſit contentus; quam quidem quantitatem felicis recordationis Gregorius papa quintus, vel ſextus, per bullam ſuam ſpecificavit, et eam tantummodo exequi demandavit, ſicut in regiſtro ſuo poterit inveniri.

5. Item, quod locorum dioeceſani de bonis praelatorum et clericorum decedentium ab inteſtato, ordinare et plene diſponere poſſint in Anglia,

glia, ſicut hactenus conſueverunt; et quod eidem nuncio de eiſdem bonis reſpondere, vel quicquam ſolvere nullatenus compellantur; ſed quod praefatus nuncius ab hujuſmodi diſſuetis exactionibus, per quas epiſcoporum juri ordinario non modice detraheretur, deſiſtat omnino, et eos ſuper his de caetero non moleſtet, maxime cum bonae memoriae Octobonus facta, et ordinationes ordinariorum in Anglia ſuper hoc habitas, approbaverit, et ex certa conſcientia praeceperit ipſorum ordinariorum ordinationes in hac parte firmiter obſervari.

Papae Rom.	Archiep. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
BONIFAC. VIII. 4.	ROB. WINCHELSEY 4.	1297.	EDWARD. I. 26.

Informatio epiſcopo Exon. ab archiepiſcopo Cantuar. facta ſuper collectione decimae ab exemptis et alienigenis. Ex reg. Winchelſey fol. 232. b.

ROBERTUS, permiſſione divina, etc. venerabili fratri domino Thomae, Dei gratia Exon. epiſcopo, ſalutem, et fraternam in Domino charitatem. Cum decima pro defenſione neceſſaria eccleſiae Anglicanae, et regni Angliae a praelatis et clero noſtrae Cant. provinciae pro communi periculo evitando, ubi proprium cujuſque intereſſe verſatur, maxime cum ad hoc laicorum non ſuppeterent facultates, unanimiter fuiſſet conceſſa, ſub certo modo, auctoritate duntaxat eccleſiaſtica, colligenda; expedire cenſemus, quod vos religioſos alienigenas veſtrae dioec. ad ſolvendum decimam praedictam de bonis eccleſiaſticis, quae percipiunt ultra certum, quod regi annuatim perſolvant, ſicut et alios compellatis, non obſtante mandato regio vobis in contrarium ſuper hoc directo; noſtri exemplo, qui hoc idem quoad hujuſmodi alienigenas fecimus, non obſtantibus regiis brevibus, de quibus nobis ſcripſiſtis, ac inpoſterum faciemus; cum nedum res ipſae, ſed et perſonae in tantis forent periculis exponendae. Templariis vero et hoſpitaliis denunciatum fuiſſe, ſicut et aliis exemptis ſingularum dioeceſium per certificatoria intelleximus, quod congregationi noſtrae, cujus meminiſtis, una cum aliis intereſſent; et licet hujuſmodi exempti non ita communiter, ſicut et alii in eadem congregatione conveniſſent, tamen, ut a fide dignorum relatu communi recepimus, omnes ordinationi dictae decimae conſenſerunt; cujus virtute conſenſus contra eos in hoc ſaltem articulo ordinariae juriſdictioni ſubjectos, per coerciones eccleſiaſticas, ſicut contra alios, videtur probabiliter procedendum; tamen ſi in contributione nonae partis temporalium ſuorum cum laicis concurrant, de reſiduis bonis ſpiritualibus eorundem eſt decima tantummodo petenda; alioquin de omnibus ſuis bonis eccleſiaſticis temporalibus et ſpiritualibus, ſicut ab aliis diſtrictius exigenda: quibus etiam debetis comminationes inferre, quod niſi cum aliis in tam communi neceſſitate decimam contribuant antedictam, non gaudebunt, nec aliqualiter participabunt libertatibus et immunitatibus in curia Romana per nuncios noſtros communes, ſuper hoc nuper miſſos, communibus ſumptibus impetrandis; et ſimiliter, quod contra eos utilitatem reipublicae impedientes, invocabitis ſeculare brachium. Haec vobis reſcribimus conſulendo, quae nos exequi proponimus in eiſdem. Valete ſemper in Chriſto. Dat. apud Wingham 8. calend. Martii.

Convocatio praelatorum et cleri Eboracenſis provinciae celebrata apud Ebor. infra octabas S. Andreae apoſtoli. Ex reg. Henr. de Newark Ebor. fol. 2.

AD hanc convocationem ſummonebantur tam abbates et priores, quam beneficiati alii, ad ſubſidium concedendum domino regi; qui, ut gratiam captaret clericorum, eoſque ad conceſſionem hanc excitaret, magnam chartam de libertatibus, et chartam etiam de foreſta confirmare promiſit. Aſt clerus Eboracenſis hujuſmodi conceſſioni conſentire noluit, ſed potius reſponſum ordinaverat negativum, uti patet ex epiſtola archiepiſcopi epiſcopo Elienſi directa (apud Ulſkelf 7. cal. Septembr.) in qua etiam additur, quod archiepiſcopus convocationem prorogaverat uſque in diem Lunae prox. poſt feſtum exaltationis S. Crucis, et quod clerus, ſi de obſervatione chartarum inviolabili certus reddi poſſet, ſubſidium illud concedere vellet. Hoc ut domino regi notum fieret, ac beneplacitum ſuum archiepiſcopo impertiretur, epiſcopum Elienſem in epiſtola ſua rogat. Mandatum autem archiepiſcopi epiſcopo Carliolenſi directum pro convocatione celebranda hujus eſt tenoris:

H. permiſſione divina Ebor. electus, venerabili in Chriſto patri domino J. eadem gratia Carliol. epiſcopo, ſalutem, et ſincerae charitatis continuum incrementum. Cum ſereniſſimus princeps dominus noſter rex Angliae illuſtris magnam chartam de libertatibus, et chartam etiam de foreſta omnia et ſingula in eiſdem contenta inperpetuum et inviolabiliter obſervanda, clero et populo Anglicano conceſſerit pro ſubſidio ab eiſdem habendo; regnumque Angliae tot et tantis expoſitum ſit periculis circumquaque, et maxime in noſtris partibus Borealibus, ut eſt notum, quod pro defenſione ipſius idem dominus rex hujuſmodi ſubſidio multum indiget; ac laici in ſubſidium ſibi gratanter bonorum ſuorum jam conceſſerint nonam partem, fuiſſemuſque una cum domino Cantuar. et aliis regni praelatis ex parte ejuſdem domini regis, ut pro nobis et clero noſtro hujuſmodi concederemus ſubſidium requiſiti; quanquam domino Cantuar. et praelatis aliis viſum fuerit, licite poſſe fieri in hoc

caſu

caſu ſubſidium et concedi ad evitandum imminens periculum, quod communiter tangit omnes, quod eodem clero noſtro facere noluimus inconſulto. Ob quod, unanimi eorundem Cantuar. et aliorum praelatorum, ac noſtro concurrente aſſenſu, proviſum extitit, quod cleri provinciae convocatio fieret utriuſque; vobis mandamus, quatenus totum clerum veſtrae civitatis et dioeceſ. et tam abbates, quam priores exemptos et non exemptos ad certos diem et locum in eadem dioeceſi coram vobis faciatis celeriter convocari; duoque de clero ipſo procuratores conſtituantur idonei pro eodem, qui cum plena et ſufficiente poteſtate die Veneris in vigilia beati Andreae apoſtoli (M.cc.xcvii) coram nobis vel officiali noſtro, ſeu aliis commiſſariis noſtris, quos duxerimus deputand. in noſtra Ebor. eccleſia compareant tempeſtive, nobiſcum, vel cum dicto officiali, aut aliis noſtris commiſſariis ſuper praefato ſubſidio tractaturi, et facturi ulterius circa illud, quod pro regni defenſione et utilitate communi conſultius fuerit faciendum: ad quos diem Veneris et locum Ebor. vos ipſi, ſi poteritis, alioquin per veſtrum officialem praeſentialiter interſitis; nos, officialem noſtrum, ſeu commiſſarios antedictos ſuper hujus executione mandati tunc certificantes diſtincte per veſtras patentes literas, harum ſeriem et procuratorum nomina continentes. In proſperitate longaeva altiſſimus vos conſervet. Dat. apud Buntingford 10. cal. Novemb. anno gratiae M.cc.xcvii.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
BONIFAC. VIII. 4.	ROB. WINCHELSEY 4.	1298.	EDWARD. I. 26.

Convocatio praelatorum et cleri provinc. Cantuar. ad inſtantiam regis regreſſi a Flandria. Ex reg. Winchelſey fol. 242. b.

ROBERTUS, etc. domino London. epiſcopo, etc. Exigunt nonnunquam etiam contra animi deſtinationem, licet cum faſtidio, petita concedi non tam dignitatis, quam inſtantia poſtulantis. Sane apud ſanctum Albanum nuper ad illuſtrem regem noſtrum Angliae praeventi ſuis precibus accedentes, et ſuper negotiis variis cum ipſo, et aliis de concilio ſuo, propenſius conferentes, inter caetera per eundem affectuoſius extitimus requiſiti, quod omnes praelatos et clerum noſtrae civitatis, dioeceſ. et provinciae Cant. pro arduis quibuſdam negotiis exponendis eiſdem, ad certos diem et locum faceremus quam citius convocari; cujus deprecantis recenter ad regnum ſuum regreſſi ſupereminens conditio, auctoritaſque ſublimis, poſt regni ejuſdem ingreſſum prima ſupplicatio nobis facta, nos, licet anxios de nimiis fatigationibus ſubditorum, ſecundum diſcrimen temporis tranſacti, compatienteſque per ſaepius repetitas convocationes hujuſmodi taedioſis vexationibus eorundem extra praeconceptum propoſitum, quodammodo invitos, compulit tantis precibus animum inclinare. Quocirca fraternitati veſtrae committimus et mandamus, quatenus ſine dilatione moroſa, omnes et ſingulos coepiſcopos et ſuffraganeos noſtros in noſtra Cant. provincia conſtitutos, convocando citetis, etc. ut compareant apud Novum Templum London. in craſtino feſti nativitatis ſancti Johannis Baptiſtae proximo ventur. cum diebus ſequentibus continuandis eiſdem uſque ad finalem ipſorum expeditionem in hac parte, etc. Dat. apud Croydon 2. calend. Maii, anno Domini M.cc.xcviii. conſecrationis noſtrae quarto.

Reſponſio praelatorum et cleri Cantuar. provinciae facta domino regi ſuper quatuor articulis petitis. Ibid. fol. 245. a.

A TRESNOBLE prince e ſeigneur lige monn ſire Edward, par la grace de Dieu roy d'Engleterre, ſeigneur d'Irland, e duc de Gwyene, les ſoeus devoutz e humbles Robert, erceveſque de Cauntorebirs, primate de tote Engleterre, eveſques, abbez, priours, deans, ercedeakins, e le clerge de tote la province de Cauntorebirs a Londres radgueres aſſemblez, ſaluz en celui, par qui rois regnent, e princes onnt ſeigneurie. Reſceve en la dite aſſemble a due reverence, ſicome il appiert, e pleinement entendue votre lettre a nous preſentee par voz leaus e aviſee meſſegers, ſire Johan del Iſle, e ſire Willame de Sutton, chivalers, que nous les duiſſoms crere de ceo, que eus nous direyent par vous, e vous de notre reſponns certifier. Les ditz chivaliers nous diſeyent aprimes de par vous, que vous ne entendez a ceſte foiz null aide de nous demaunder, ne autre fois, ſi grant beſoign nele face, mes vel votre demeyne chevir vous en ceſte guerre, taunt come vous purrez: e puis nous feſeyent quatre prieres. La primiere, que pour doute de peril ſuant, nous vous meiſſons en aukune eſperance de aide fere, quant nous enſerrons requis par vous, a defendre le roiaume, e ſeinte egliſe, ſi le peril dure taunt, que autrement a ceo ne vous puiſez chevir. La ſeconde priere, que le remenaunt de la collecte graunte par le clerge, a reboter les Eſcootz, voillons vouchier ſauf a la terre, a ſeinte egliſe defendre, ſi meſter ſeit. La tierce priere, que nous faiſſoms prier pour nous en la beſoigne, que vous ore avez pour le eſtat du roiaume, e de ſeinte egliſe enpris. La quarte priere, que nous faiſſoms denuncier eſcomenges les meffeſours de ditz Eſcootz, que ſeinte egliſe artrent, roberent, e deſtrurent, e en autres maneres la pees deſtourberent, e enfreintrent. E nous mentenant four ceſtes prieres par cheſcun degre du clerge par eux, ſicome coſtom eſt, eſtreytement counſeillames e queymes totes les voyes, par quey nos puiſſoms, ſicome nous nient deſiroms a votre ſeigneurie plere. E finalment nous

nous eſt avis, e bien voyoms que quaunt a la primere priere ſuſdite, puiſque ne pooms nul aide doner ne granter a prince, ou a ſeigneur de lay poer, des biens de ſeinte egliſe, ſannz conge le pape, nous ne porrons de ceo a nous nul autre eſperance doner, fors ſolome le eſtatut le pape par ſonn conge, que nous ne cheiſſons en peril de eſcomenge donee en meiſme le eſtatut, e de irregularite, par quey nous perdrions pleynement notre eſtat, e peril de meiſme la eſcomeigne charreit a tous ceux, que a ceo nous meiſſent, ou de nous encontre cel eſtatut rien preiſſent. A la seconde priere ſuſdite dioms, que le remnaunt de la collecte grauntee par le clerge bien voucheroms ſauf a reboter les Eſcootz, e autres enemis hors du roiaume de Engleterre, en defens de ſeinte egliſe, e dit roiaume, come par nous feuſt autre feez purveu, e accorde, ſi taunt de peril iſourde, que Dieu defende, que il conviegne ceo fere; autrement granter ne le pooms ſauve notre eſtat, ſicome avantdit avoms, ſanz eſpecial conge le pape. De la tierce priere bien nous ſemble avenant e grant prou a vous, e a tut le roialme, e grant ſeurte de prier ententivement et fere prier par ſolempne proceſſions, e en totes autres maneres, que nous porroms pour vous, e pour touz les voz en ceſt voyage, e volunters, e bonement le feroms maintenant ſanz demure. A la quarte priere bien vous diſioms, que tous iceus, que la pees du roiaume onnt enfreignent, ou deſtourbent, ſonnt eſcumengez par eſtatut de ſeinte egliſe, e que nous les feroms iſſint denuncier eſcumengez par tote la province de Cantorebris en eſpecifiannt apertement en meiſmes les denunciations les arſouns, e roberies, e ſacrileges, e les autres maus, que ſont feez encontre la pes du roiaume, e le eſtat de ſeinte egliſe. E bien nous ſemblereit avenant, que le erceveſque de Everwyke, en qui province tous ceus maus ſont feez, enſement fait fere les denunciations meintenant par tut en ſonn poer, e que par ſa lettre nous feit entendre les maus, que enſonnt feetz en cele parties; ſur quey nous puiſſons enſement nos denunciations aforcer. Quant a la ſentence avantdite, chier ſire, ſicome de votre ſeigneurie, e votre bien voillance certeynement affioms; humblement, et a due reverence vous prioms, come notre chier prince e ſeigneur lige, que vous, par votre grand diſcretion e aviſement, nous voilles avoir eſcuſee ſannz nul remuement de votre bienvoillance, ſi rien ſeit en ceo reſponns que moeue votre currage, e que nous ne enveyons a vous plus ſolempne meſſagers: car nous ne le poeyoms pas bien ſere pour certeynes encheiſoms, e deignez penſer la voluntee, que nous avons toutjours eu, e monſtre a fere votre pleiſer, e coment nous ſumes liez eſtreytement par le pape. Dieu pour ſa pite vous gard, e ſauve, e tous les voz e bienvoillaunz en bone vie e lunge, a votre e leur prou, e le honour de Dieu, e de ſonn poeple. Doneez a Londres ſouz notre ſeal, erceveſque avantdit, mis a la requeſte de tot le remnaunte des prelatz, e du clerge avantdiz, la veille de la feſte ſeint Pere e de ſeint Poul, le an de incarnation noſtre ſeigneur M.cc.xcviii.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
Bonifac. VIII. 4.	Rob. Winchelsey 4.	1298.	Edward. I. 26.

Literae archiepiſcopi Cantuar. domino regi, ut permittat priorem et capitulum Elien. gaudere libere ſuis poſſeſſionibus, vacante ſcil. epiſcopatu; et quod revocet praeſentationes factas ad quaſdam eccleſias London. Ex reg. Winchelſey fol. 243. a.

Excellentissimo principi domino Edwardo, Dei gratia regi Angliae illuſtri, domino Hiberniae, et duci Aquitaniae, Robertus, permiſſione divina, etc. ſalutem in eo, per quem reges regnant, et principes dominantur. Patroni benignitas eo ſemper debet affectu dirigi in ſuae advocationis eccleſiis atque locis, ut eos in adverſis ejus protectionis conſolatio muniat, et tanto magis ab ipſis diſpendium turbationis depellat, quanto eoſdem extra ſeculi tumultus ſub religionis honeſtate converſantes, divino cultui perpetuo mancipatos decet uberiori tranquillitate potiri. Vacante ſiquidem nuper epiſcopatu Elien. nedum ipſius cuſtodiam vobis ratione temporalium competentem, verum, ut intelleximus, ipſum prioratum plenum, et ſuo priore conſultum, in manus ſuas cepit regalis poteſtas, et ad eccleſias de Wiſebeche, et de Foxton, per bonae memoriae Hugonem, quondam Elien. epiſcopum, monaſterio Elien. et monachis Deo ibidem jugiter famulantibus, piae devotionis affectu in proprios uſus canonice aſſignatas, et per felicis recordationis fratres, Robertum de Killewardby, et Johannem de Peckham, dudum Cantuar. archiepiſcopos, praedeceſſores noſtros, de conſenſu Cantuar. capituli confirmatas, prout in hujuſmodi appropriationum et confirmationum literis originalibus vidimus plenius contineri, licet poſt varios ſumptus et labores a multis retroactis temporibus per eoſdem religioſos quiete poſſeſſas, nobis quoſdam ſeculares clericos praeſentavit; qualiter altera dictarum eccleſiarum, viz. de Wiſebeche, ad refectionem omnium monachorum, ſimul duntaxat in refectorio ſervata unitatis forma, ubi prius vix octo de conventu in eodem loco propter exilitatem portionum aſſignatarum eidem, caeteris ſparſim in diverſis locis prioratus quotidianum cibum inconvenienter quaerentibus, paſci valebant. Reliqua vero de Foxton ad augmentationem portionis eleemoſynariae, ad quam prius pro alimonia pauperum ac ſenum, debilium, et infirmorum recreationem nihil praeter fragmenta, quae ſupererant de menſis monachorum, obvenerat, conferentis ordinatione ſalubri fuerat deputata, plene forſitan non advertens. E quibus nimirum dictis religioſis, et eorum monaſterio timetur, quod Deus avertat, irrecuperabile detrimentum inferri, aliarumque

que eccleſiarum ſtatus et libertates, non ſine gravi animarum periculo, eorum exemplo pernicioſo inpoſterum perturbari, niſi regiae celſitudinis pietas afflictis compatiens, et ſuorum jura conſervans, debitae revocationis remedio ſubveniat in hac parte. Cum igitur latere circumſpectionem regiam non credamus, quod per vacationem epiſcopatus nequaquam inducitur, priore ſuperſtite, vacatio prioratus, qui poſſeſſiones ſibi ſeparatas hactenus ſemper et diviſas non communicant aſſignatas; dominationi veſtrae humiliter ſupplicamus, quatenus dictum prioratum in ſtatu debito confoventes religioſis praedictis liberam poſſeſſionum ſuarum diſpoſitionem, et bonorum ipſius monaſterii adminiſtrationem, remoto praefato impedimento, ſicut convenit et tenemini, permittatis; ac regiae clementiae oculos ad eorum indigentiam dirigentes, jure ſuo priſtino et poſſeſſione tranquilla in dictis eccleſiis ipſos gaudere, divini cultus intuitu, jubeatis; ut ex zelo, quem pro honore Dei, et eccleſiae, ſanctaeque religionis geritis, veſtrorum apud Deum augeatur cumulus meritorum. Valeat et creſcat ſemper in Chriſto cum gaudio regia celſitudo. Dat. apud Cherring. 3. idus Maii, anno Dom. M.CC.XCVIII.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
BONIFAC. VIII. 4.	ROB. WINCHELSEY 4.	1298.	EDWARD. I. 26.

Aliae ejuſdem regi pro revocatione gravaminum illatorum eccleſiae Elienſi, ſede vacante. Ex reg. Winchelſey fol. 244. b.

EXCELLENTISSIMO principi domino Edwardo, Dei gratia, etc. Robertus, etc. Licet variis incommodis, quae prioratus Elien. contra morem ſolitum jamdudum ſuſtinuit, et adhuc patitur hiis diebus, paterno compatientes affectu ſuper eo, quod maxime idem prioratus nondum vacans, ſed plenus et ſuo priore conſultus, in manus capiebatur regiae poteſtatis; et quod ad eccleſias de Wyſebeche, et de Foxton eidem prioratui et monachis Deo famulantibus ibidem in uſus probos, juxta piam ordinationem de ipſis factam, canonice aſſignatas, tanquam ad vacantes, nobis praeſentati fuerunt clerici ſeculares; per noſtras literas veſtrae ſupplicaverimus majeſtati, quod dicti prioratus veſtrae advocationis ſtatum et jura debite conſervantes, cauſaſque appropriationis dictarum eccleſiarum tam pias, quam neceſſarias advertentes, ſuper praemiſſis eidem ſubveniretis remedio competenti, ſicut tenor hujuſmodi literarum noſtrarum plenius exprimebat. Idem tamen prioratus de gravaminibus hujuſmodi nullum omnino, de quo miramur et dolemus, adhuc ſentiit relevamen, quin potius magis timetur oppreſſionum ejus continuatio minus juſta, et plurium cumulatio tormentorum. Cum enim ex parte monachorum dicti prioratus ejuſdem liberatio, et bonorum ipſius libera diſpoſitio nuper a veſtra clementia, ſicut intelleximus, fuiſſet humiliter poſtulata, et a quibuſdam de veſtris, ad quos dictorum monachorum nuncii in ea parte, pro remedio hujuſmodi obtinendo a vobis, fuerant tranſmiſſi, extitiſſet reſponſum, quod niſi capitulum Elien. Johanni de Langeton, clerico veſtro, in epiſcopum ejuſdem loci quanquam in diſcordia electo, ad proſequendum electionis ſuae negotium ſumptus et expenſas de bonis ipſius monachis provideret, liberationem non conſequeretur aliqualiter, quam optabat, moleſtiis gravioribus eidem nihilominus comminatis. Quia vero praefati religioſi, etſi forſan alias ad ſumptus hujuſmodi teneantur, ad miniſtrandum tamen eoſdem non debeant per alicujus metus, vel compulſionis violentiam, et praecipue poteſtatis laicae coerceri; dominationem regiam affectuoſe rogamus, et iteratis precibus excitamus in Domino Jeſu Chriſto, quatenus gravaminibus hujuſmodi, prout convenit, revocatis, dicti prioratus veſtri ſtatum debitum et antiquum in pacis tranquillitate, et quietis dulcedine dignemini confovere, juxta ſeriem literarum noſtrarum vobis prius directarum, et ipſius jura conſervare integra et illaeſa. Valeat, etc. Dat. apud Cherryng 16. cal. Junii, anno Dom. etc.

Archiepiſcopi Cantuar. citatio Joh. de Langeton, electi Elien. in diſcordia, ad proponend. contra electionem prioris ejuſdem loci. Ibid. fol. 246. b.

ROBERTUS, etc. dilecto filio officiali noſtro in epiſcopatu Elien. ſede vacante, ſalutem, etc. Cum religioſi viri ſubprior eccleſiae Elien. et caeteri confratres ejuſdem loci ſui in negotio infraſcripto ſequaces, calendis Julii in eccleſia parochiali de Lameheth, A. D. M.CC.XCVIII. nobis per procuratorem ſuum Petrum de Reche electionem de fratre Johanne, priore dictae eccleſiae, in epiſcopum et paſtorem ſuum, ut dicebant, et eundem electum ſuum cum magna inſtantia praeſentaſſent, et ſuper hoc nobis ſuas literas direxiſſent, negotioque electionis hujuſmodi propoſito coram nobis, non tam inſtanter, quam humiliter ſupplicaſſent, ut electionis ſuae negotium dictis die et loco coram nobis, ut praemittitur, propoſitum et oſtenſum, examinare, ipſamque electionem et electum ſuum confirmare cum celeritate debita curaremus; nos, auditis in hac parte propoſitis, viſis et inſpectis quibuſdam inſtrumentis et munimentis coram nobis in hac parte exhibitis et oſtenſis, uſque in diem ſabbati proximum ſequentem, viz. 3. non. Julii deliberantes, et deliberatione praehabita conſpicientes praefatam electionem in diſſenſione factam fuiſſe, et dominum Johannem de Langeton, illuſtris regis Angliae cancellarium, a quibuſdam fratribus ejuſdem eccleſiae in tractatu et ſcrutinio electionis hujuſmodi nominatum, qui etiam, tanquam

quam electus ab eis, nobis primo per ſe notificavit, et poſtmodum per alios fecerat notificari, quod electioni de ſe factae, ut dicebatur, conſenſit; ulterius in eodem electionis negotio procedere nequivimus, niſi prius dicto Johanne de Langeton, et aliis, quorum intereſt in hac parte, juxta juris exigentiam evocatis, quanquam per partem negotium electionis de dicto priore, ut aſſeritur, factae inſtantius proſequentem hoc fieri non oportere de jure, coram nobis dictum fuiſſet, ac etiam allegatum. Quocirca diſcretioni veſtrae committimus et mandamus, quatenus in eccleſia Elien. citationis edicto aliquo die feſtivo publice propoſito, praefatum Johannem de Langeton nominatim et in ſpecie, necnon et in genere omnes illos, quorum intereſt in hac parte ſe opponere contra electionem praedictam, citetis peremptorie, quod compareant ſufficienter et legitime coram nobis, aut commiſſar. vel auditoribus deputandis a nobis, tertio die juridico poſt feſtum exaltationis S. crucis in eccleſia parochiali de Slyndon, Ciceſtren. dioec. noſtrae tamen immediatae juriſdictionis ſubjectae, in forma juris propoſituri, et, quatenus jus exigit, reſponſuri, ſi quid objicere ſeu proponere per ſe voluerint contra dictam electionem de praefato priore, ut praetangitur, celebratam, aut contra ipſius electi, ſeu ſuorum electorum perſonas, quo minus in ipſius electionis negotio ad confirmandam electionem hujuſmodi et electum procedere minime debeamus; facturi et recepturi ulterius in ipſo negotio, ſecundum qualitatem et naturam ejuſdem, quod canonicum fuerit, et conſonum aequitati: ipſum citationis edictum in eccleſia paroch. de Burewell. Elien. dioec. quam dictus Johannes, tanquam rector ejuſdem, tenere aſſeritur, aliquo die dominico vel feſtivo coram clero et populo ex abundanti faciatis intra miſſarum ſolennia publicari. De die vero receptionis praeſentium, et quid feceritis in praemiſſis, nos dictis die et loco certificetis per veſtras patentes literas, harum ſeriem continentes. Dat. apud Otteford 3. idus Julii, A. D. M.cc.xcviii. conſecrat. noſtrae quarto.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
Bonifac. VIII. 4.	Rob. Winchelsey 4.	1298.	Edward. I. 26.

Epiſtola archiepiſcopi Cantuar. ad archiepiſcopum Dublin. de variis negotiis in curia Romana expediendis. Ex reg. Winchelſey fol. 310. b.

Venerabili in Chriſto patri domino W. Dei gratia archiepiſcopo Dublin. Robertus, permiſſione, etc. ſalutem, et quicquid ſalutis eſt et gratiae hominis utriuſque. Super eo, quod ſtatum perſonae veſtrae, et arduorum negotiorum, quae una cum ambaſſatoribus domini noſtri regis Angliae in curia Romana in manibus jam habetis, veſtra nobis curavit grata affectio ſerioſius reſerare, gratiarum vobis referimus actiones, vos rogantes, quatenus haec iterare curetis, quoties ad hoc grata obtulerit ſe facultas, et ut geſta apud nos poſt receſſum veſtrum vobis communicemus, ad votum; diſcretioni veſtrae plenius innoteſcat, quod poſt octab. Paſchae, accedentibus nobis ad ipſum dominum regem juxta rogatum ſuum apud ſanctum Albanum, a nobis cum inſtantia poſtulavit, quod praelatos et clerum noſtrae provinciae convocare vellemus ad audiend. ea, quae per ſuos duxerit exponend. quibus licet ab invito in craſtino nativitatis ſancti Johannis Baptiſtae apud Novum Templum London. per noſtram convocationem adinvicem congregatis, venerunt duo milites, videlicet domini Johannes de Inſula, et Willielmus de Sutton, cum literis credentiae ipſius domini regis ad nos, et alios ibidem convenientes, tranſmiſſi; recitatiſque hujuſmodi literis in communi, expoſuerunt nobis iidem nuncii ex parte mittentis, quod non intendebat ea vice, vel alia a praelatis et clero ſubſidium petere, niſi ad hoc neceſſitate maxima compellatur; ſed quod de ſuo proprio in hac guerra ſua contra Scotos ſe et ſuos, in quantum ſe extenderit, ſuſtinebit; petitiones quatuor admittentes: primo, quod ſi rex in eventu guerrae ſuae praedictae auxilio indigeret, quod praelati et clerus ſpem ſubſidii bonorum eccleſiae ſibi facere promitterent, cum fuerint requiſiti. Secundo, quod reſiduum collectae de decima bonorum eccleſiaſticorum nuper a praelatis et clero praedictis, contra dictorum inimicorum aggreſſus conceſſae, ad eoſdem uſus ſalvum reputare vellemus. Tertio, quod ipſum ſe periculoſe exponentem in hac guerra juvari faceremus univerſaliter in eccleſia orationum ſuffragiis devotarum. Quarto, quod memoratos inimicos, et alios, qui per incendia et depraedationes regni ſui pacem turbarunt, excommunicatos faceremus ſolenniter publicari. Super quibus noſtra reſponſa uſque ad feſtum Aſſumptionis beatae Mariae virginis, ex communi condictu ſub poena latae excommunicationis ſententiae nullatenus divulganda, per literas noſtras deſtinavimus ad ipſum regem in Scotia exiſtentem. Ad primum breviter reſpondentes, quod ſine papae licentia, obſtante conſtitutione ſua, ſpem hujuſmodi promittere non poſſemus: ad ſecundum, quod ſi tanta, quanta prius, neceſſitas immineret, reputaremus ſalvum ad hoc reſiduum ſupradictum; alioquin ſine papae licentia nequiremus: tertiam vero et quartam petitiones ſibi conceſſimus uberius, quam petebat. Haec ſunt majora inter clerum poſtmodum agitata, quae vobis commemoramus breviter, ut praefertur. Ad haec negotia capituli noſtri Cantuar. contra ejuſdem loci archidiaconum in curia Romana ventilata, fiduciali veſtrae amicitiae viſceraliter commendamus per vos apud ſummum pontificem, cum opportunum videritis, noſtri intuitu rogaminis corditer promovenda; cui etiam ſuper exemptione, quam venerabilis frater noſter dominus Coventr. quem non decet multis de cauſis, prout ſcitis, a ſui metropolitani juriſdictione et correptione hiis diebus maxime removeri, cum effuſione multae pecuniae, ut pro certo intelleximus,

mus, nititur impetrare, perſuadere dignemini, quae pro honore eccleſiae videritis expedire. Inſuper, quia intelleximus ex literis plurium in curia Romana exiſtentium, quod injurioſae oppreſſiones eccleſiis et viris eccleſiaſticis temporibus modernis illatae, ac regiae protectionis adinventiones, et invitae redemptiones ejuſdem, amiciſſimo noſtro communi domino epiſcopo Dunelm. quem inſontem pro certo credimus in hac parte a ſummo pontifice comminationibus prolatis gravibus, imputantur, affectuoſe ſimiliter vos rogamus, quatenus ipſius innocentiam in hiis apud eundem patrem opportunitate temporis, juxta veſtram circumſpectionem captata, noſtrarum precum interventu, et veritatis zelo et affectu quem erga eum, ſicut novimus, geritis ſpecialem, velitis ſtudioſius excuſare, veſtrae gratitudinis beneplacitum, nobis fiducialiter cum volueritis, intimetis; parati enim ſumus et erimus ea exequi, quae ad veſtrum cedent commodum et honorem. Valeatis ſemper in Domino Jeſu Chriſto. Dat. apud Otteford 14. calend. Auguſti, anno Dom. M.cc.xcviii.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
BONIFAC. VIII. 4.	ROB. WINCHELSEY 4.	1298.	EDWARD. I. 26.

Sententia excommunicationis per Robertum Cantuar. archiepiſc. lata contra occupatores bonorum eccleſiaſticorum, et infringentes articulos chartarum; ſcil. magnae chartae, et chartae de foreſta; necnon contra detentores, et incarcerantes clericos. Ex MS. Cotton. Cleopatra E. 1. fol. 232.

ROBERTUS, permiſſione divina London. epiſcopus, dilectis in Chriſto filiis decano et capitulo eccleſiae noſtrae S. Pauli London. ſalutem, gratiam, et benedictionem. Literas reverendi patris domini R. Dei gratia Cantuar. archiepiſcopi, totius Angliae primatis, recepimus, formam, quae ſequitur, continentes: "Robertus, permiſſione divina Cantuar. archiepiſcopus, totius Angliae primas, venerabili fratri domino R. Dei gratia epiſcopo London. ſalutem, et fraternam in Domino charitatem. Frequenter exigit repentina neceſſitas, et congrua futurorum cautela, ut et praeordinata pro periculis evitandis remedia, ſed forſan negligenter omiſſa, vivacius iterentur, et nova ſuperaddatur in hujuſmodi executione medela; in his praecipue, quae ſanctorum patrum jamdudum ſanxit auctoritas, et quae non poſſunt a nobis epiſcopis, qui eorum ſtatuta ſervare tenemur, abſque periculo noſtrae profeſſionis omitti. Nuper ſiquidem in quadam convocatione praelatorum et cleri London. celebrata poſt feſtum S. Hilarii, anno Domini M.cc.xcvi. per nos et coepiſcopos noſtros communi extitit ordinatione conditum, et eis per nos in virtute obedientiae ad quorundam eorum excitationem injunctum, ut in cathedralibus eccleſiis, et caeteris locis inſignibus per epiſcopos ipſos, in aliis vero eccleſiis ſingularum dioeceſ. per alios viros idoneos ad dioeceſanorum mandatum denunciarentur publice, et in genere majoris excommunicationis ſententia innodati omnes illi, qui eccleſiaſtica bona ſine grata permiſſione dominorum eorundem vel ballivorum ſuorum diriperent, vel a domibus, aut aliis locis eccleſiarum per violentiam amoverent. Sed ut ex poſt facto didicimus, et graviter exinde dolemus, executiones hujuſmodi non abſque multorum periculo, et eorum praecipue, qui ad id ex obedientiae debito tenebantur, ab aliquibus coepiſcopis noſtris in toto, ab aliis autem in parte hactenus ſunt omiſſae; per quod quamplures malevoli quandoque ſumpſerunt, et inpoſterum forſitan ſument majorem audaciam taliter delinquendi.

In ultima etiam innovatione magnarum chartarum de libertatibus et foreſtae antiquitus conceſſarum per principem nuper facta, dominus rex haec innovans ordinavit et ſtatuit; quod eaedem chartae ad cathedrales eccleſias per totum regnum Angliae mitterentur, et remanerent ibidem, quodque legerentur coram populo bis in anno; et quod archiepiſcopi et epiſcopi regni Angliae ferrent majoris excommunicationis ſententias in omnes illos, qui contra dictas chartas venirent facto, auxilio, vel conſilio, aut in quocunque puncto infringerent chartas ipſas; quodque iidem epiſcopi eaſdem ſententias publicarent, vel facerent publicari in ſuis cathedralibus eccleſiis bis in anno: et quod epiſcopi ſuper facienda publicatione hujuſmodi negligentes, per Cantuarienſem et Eboracenſem archiepiſcopos, qui pro tempore fuerint, reprehenderentur; et ad denunciationes hujuſmodi faciendas per eoſdem archiepiſcopos arcerentur. Nos etiam, et noſtri coepiſcopi tunc praeſentes, ac nobis in pontificalibus aſſiſtentes apud Weſtmonaſterium, etiam de conſenſu conſilii domini regis tunc in partibus tranſmarinis agentis, dictam excommunicationis ſententiam ſolenniter tulimus, et publicavimus in vulgari. Ut igitur tam ſalubriter ordinata, et pro tam grandi communi utilitate proviſa, per diſſimulationem non tranſeant ſine fructu; jam in ultima congregatione praelatorum et cleri poſt feſtum nativitatis S. Johannis Baptiſtae apud Novum Templum London. per nos, noſtroſque coepiſcopos, et praelatos, ac clerum noſtrae Cantuarienſis provinciae, proviſum extitit et conditum, ut dictae excommunicationum ſententiae contra violatores chartarum bis in anno, ut ſupra, videlicet in feſtis Omnium Sanctorum, et dominicae in Ramis Palmarum, in cathedralibus eccleſiis per epiſcopos, ſi fieri poſſit, alioquin eorum auctoritate per alios ſolenniter publicentur.

Quia inſuper dominus rex in innovatione praedicta praelatis et toti communitati regni promiſerat, quod pro nullo negotio quicquam

quam nomine ipſius domini regis de bonis alicujus caperetur, ſine totius regni communi aſſenſu: et ſi contingat (quod abſit) aliquos malefactores de domibus, grangiis, aut aliis locis eccleſiaſticis bona eccleſiaſticarum perſonarum auferre, abducere, vel aliqualiter aſportare ſine grata permiſſione dominorum bonorum hujuſmodi, vel ballivorum ſuorum (quod, ut praemittitur, de voluntate domini regis nullo modo procedere praeſumatur) difficile erit, et ſaepe damnoſum perſonis ſic ſpoliatis, aut laeſis, ad ſuos epiſcopos ſemper habere recurſum; tam nobis noſtriſque coepiſcopis, et praelatis, et clero praedictis videbatur expediens, et per eos in eadem congregatione conſenſum extitit et conditum, ut ſingulis inferioribus praelatis, rectoribus, etiam vicariis parochialium eccleſiarum detur per ſuos dioeceſanos expreſſa poteſtas denunciandi publice et ſolenniter, malefactores hujuſmodi, qui per facti evidentiam notorie et manifeſte maleficium hujuſmodi perpetrare praeſument, una cum eorum complicibus dicta excommunicationis ſententia innodatos. Quocirca fraternitati veſtrae in virtute obedientiae firmiter injungendo mandamus, quatenus dictam ſententiam contra occupatores bonorum eccleſiaſticorum, prout in prima dictarum congregationum, ut ſupra, ordinatum extiterat, in ſingulis eccleſiis veſtrae dioeceſis, juxta ordinationem eandem; memoratam vero ſententiam contra infringentes articulos dictarum chartarum, per nos et noſtros coepiſcopos, ut ſupra, conſenſu regio interveniente, prolatam, ſecundum formam in praefata ultima congregatione proviſam, dictis diebus et locis, ſcilicet bis in anno, in feſtivitatibus ſupraſcriptis, faciatis in forma, quae ſuperius tangitur, publicari; et in Anglico ſeriatim in omnibus ac patenter exponi; pulſatis campanis, et candelis accenſis, ut propter ſolennitatem hujuſmodi (quam laici magis quam effectum hujuſmodi ſententiarum attendunt) amplius timeatur. Detur etiam per vos, ſicut in dicta ordinatione ultima concorditer extitit ordinatum, inferioribus praelatis, et rectoribus, ac vicariis, ac etiam capellanis parochialibus veſtrae dioeceſ. plena et expreſſa poteſtas denunciandi publice, et nominatim, cum dicta ſolennitate malefactores praedictos; ſcilicet occupatores et invaſores bonorum eccleſiaſticorum, ſi qui in hujuſmodi praelatorum locis, aut rectorum ſeu vicariorum parochiis in futurum bona hujuſmodi invaſerint, occupaverint, aut amoverint, ſeu ſic invadi, occupari, aut amoveri fecerint, in notoria evidentia ipſius maleficii, majoris excommunicationis ſententia innodatos. Proviſo tamen, quod non niſi in facto notorio et evidenti, ac etiam ſub teſtimonio ſufficienti, per eoſdem rectores, vicarios, et presbyteros taliter procedatur: ut inſuper, cumulatis ad ſupradictam cautelis, amplius arceatur ac reprimatur perverſorum iniquitas, in hujuſmodi malefactorum nominatim, ut praetangitur, denunciatorum praeſentia, ceſſetur ubilibet a celebratione miſſarum; et ſic excommunicati per ſingulos dies dominicos et feſtivos denuncientur ſolenniter, ſubtracta etiam eis, per inhibitionem ſuper hoc faciendam, communione fidelium; quouſque ſic ablata reſtituant, et exinde idonea ſatisfactione praemiſſa, ab eadem ſententia congrue fuerint abſoluti. Et cum de hujuſmodi maleficio perpetrato vobis per aliquem ſubditorum veſtrorum denunciatum extiterit, vel ad vos exinde publica fama pervenerit, plenam cum celeritate juſtitiam fieri faciatis, malefactores hujuſmodi, ac etiam fautores et complices eorundem, necnon ſcienter communicantes eiſdem, poſtquam id competenter inhibitum fuerit, per coerciones canonicas diligenter et acriter puniendo.

Similem etiam excommunicationis ſententiam in omnes illos, qui manus in clericos temere violentas injecerint, faciatis in ſolennitate eadem publicari. Si vero in tantum aliquorum ſe extendit iniquitas, prout forſan evenire poſſe timetur, quod praelati, ſeu eccleſiarum rectores, aut vicarii, ſive presbyteri, vel alii eccleſiaſtici viri quicunque, occaſione praemiſſorum, vel alicujus eorum per laicalem potentiam capiantur, ſeu detineantur in carcere aut in cuſtodia quoquo modo; vobis injungimus in virtute obedientiae, prout etiam in dicta ultima congregatione per praelatos et clerum ordinatum extiterat, ut loca, in quibus ſic capti detinebuntur, et quatuor eccleſias proximo vicinas, quatenus ſub diſtrictu veſtro extiterint, interdicto eccleſiaſtico protinus ſubponatis; et ſic interdicta remaneant, quamdiu taliter capti detinentur ibidem. Et nihilominus captores ac detentores hujuſmodi, et auctoritatem ſuper hoc praebentes eiſdem, ſingulis diebus dominicis et feſtivis poſt ſcelus hujuſmodi perpetratum, in omnibus eccleſiis veſtrae dioeceſis, inter miſſarum ſolennia, coram clero et populo, pulſatis campanis, et candelis accenſis, ut magis timeatur ſolennitas, denuncientur ſolenniter majoris excommunicationis ſententia innodati. Et ut hoc ad notitiam ſingulorum perveniat, in Anglico exponatur, donec ſic excommunicati, congrua ſatisfactione praemiſſa, in forma eccleſiae, ab eadem ſententia per competentem judicem fuerint abſoluti.

Quia inſuper proceſſiones ſolennes, et orationum ſuffragia, quae pro ſtatu terrae ſanctae, et pace, ac etiam tranquillitate et proſperitate eccleſiae, regis, et regni, dudum ſalubriter ordinavimus ac mandavimus per dioeceſes ſingulas faciendas, negligenter in multis, et non abſque multorum periculo hactenus (ut audivimus) ſunt omiſſa, de quibus (ſi fierent) fructus maximus merito ſperaretur; ac etiam dominus rex nuper in ultima congregatione praedicta per nuncios ſuos rogaverit, ut pro eo et ſuis in expeditione praeſenti, quam contra hoſtes ipſius et regni nuper aſſumpſit, orationes et ſuffragia hujuſmodi fieri; necnon Scotos, et eorum complices, qui eccleſias regni Angliae et loca eccleſiaſtica violenter invadere, comburere, ac bonis eccleſiaſticis auſu ſacrilego ſpoliare, pacemque regni et eccleſiae patenter infringere ac perturbare praeſumpſerant et praeſumunt, ut dicitur, excommunicatos publice

per noſtram denunciari provinciam faceremus; vobis, ut ſupra, mandamus et injungimus, quatenus dictas proceſſiones, et orationum ſuffragia tam pro ſtatu terrae ſanctae, et pace regni et eccleſiae Anglicanae, quam etiam pro domino rege, et ſibi adhaerentibus in ſua expeditione praeſenti ſpecialiter; necnon denunciationes excommunicationum praedictas per totam veſtram dioeceſim ſingulis diebus et locis, quibus id expedire videritis, ſolenniter per vos, quatenus ad vos attinet, et ulterius per alios fieri faciatis, haec omnia tam vigilanter et ſolicite proſequentes, ut ex hoc ſtatus eccleſiae reformetur in melius, et veſtrorum augeatur cumulus meritorum: vos etiam temporibus opportunis per totam veſtram dioeceſim faciatis inquiri, an praemiſſa per veſtros ſubditos, quatenus ad vos pertinet, fuerint, ut ſuperius tangitur, obſervata. Et nos ſuper his tam de facto veſtro, quam ſubditorum veſtrorum certificetis idonee, ſaltem ſemel in anno, per veſtras literas patentes, harum ſeriem continentes. Datae apud Otteford 6. idus Julii, anno Dom. M.CC.XCVIII. conſecrationis noſtrae quarto."

Sententias igitur contra invaſores et occupatores bonorum eccleſiaſticorum, necnon contra infringentes articulos dictarum chartarum, tam in genere, quam in ſpecie, ſecundum formam, quae ſupra traditur, diebus ad hoc ſtatutis, cum ſolennitate praemiſſa, in praebendis et eccleſiis veſtrae juriſdictioni ſubjectis; ac etiam contra injicientes manus violentas in clericum, lingua omnibus intelligibili faciatis, tam per vos, quam per veſtros ſubditos publicari. Haec autem et alia, quae in hoc exprimuntur mandato, vobis et caeteris plenam et liberam poteſtatem committimus exequendi. In noſtra vero eccleſia S. Pauli, noſipſi, comite ſanitate, ac impedimento ceſſante, exequemur praemiſſa, diebus, ut ſupra ſit mentio, praeſtitutis. Proceſſiones inſuper et orationum ſuffragia, ut in praeſenti continetur mandato, in eccleſia noſtra praedicta, cum devotione, more ſolito, fieri faciatis. Sententiam etiam excommunicationis, quam Scoti, et eorum complices, ob cauſas in hoc mandato expreſſas, quas in promulgatione hujuſmodi ſententiae volumus patefieri, incurriſſe noſcuntur; quantocyus fieri poterit in locis, in quibus expedire videritis, faciatis ſolenniter publicari: nos poſtea ſuper praemiſſis omnibus opportuno tempore certificantes, per literas veſtras patentes, harum ſeriem continentes. Dat. apud Orſeth 8. cal. Auguſti, anno Dom. ſupradicto.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
BONIFAC. VIII. 4.	ROB. WINCHELSEY 4.	1298.	EDWARD. I. 26.

Archiepiſcopi Cantuar. literae nunciis epiſcoporum et cleri in curia Romana. Ex reg. Winchelſ. fol. 311. a.

ROBERTUS, etc. dilectis filiis magiſtris Anſelmo de Eſtria, et Hamoni de Gatele, nunciis praelatorum et cleri Cantuar. provinciae in curia Romana exiſtentibus, ſalutem, etc. Licet pecuniam provenientem de obolo cujuſlibet marcae bonorum eccleſiaſticorum cujuſque dioec. provinciae ſupradictae, pro ſumptibus veſtris, ex communi condictu dictorum praelatorum conceſſ. non receperimus hucuſque; quia tamen ultra id, quod vobis pro ſumptibus tradebatur, intelleximus vos jam majori pecunia indigere, centum libras mutuo recepimus, quas mercatoribus Florentiae de ſocietate Pullicum et Rembtinorum tradidimus, vobis in curia Romana pro hujuſmodi veſtris ſumptibus liberandas: quorum mercatorum literas vobis tranſmittimus per praeſentium portitorem, pro eiſdem centum libris recipiendis in curia ſupradicta; ut vobis in remotis agentibus compatiendo veſtram indigentiam relevemus, quanquam non modicum admiremur de ſumptibus hactenus immoderate, ſicut ſimiliter pluribus videtur, effuſis, de quo inpoſterum prudentius cogitetis. Quia etiam mutuam charitatem adinvicem non habentes, multoties in diſcordia remanetis, prout intelleximus, et de hoc quamplurimum moleſtamur; vos monemus, hortamur, ac vobis diſtricte mandamus, quatenus ſuper his vos corrigatis cautius in futurum, ne per hoc contra vos et eos, quorum vices geritis, enorme ſcandalum in curia, quod abſit, aliqualiter oriatur, et ne negotia, propter quae miſſi eſtis, impediantur ea occaſione, quo minus effectum debitum ſortiantur, quod vobis in opprobrium perpetuum redundaret; ſcientes, quod, dum bene vos habueritis in curia memorata, vobis ita de ſumptibus decentibus ſtatum veſtrum providebimus, Domino concedente, quod pro defectu expenſarum nulla habebitur ſuper hoc materia conquerendi; praemiſſam autem correptionem vobis dirigimus per praeſentes, tanquam benevolus pater filiis ſuis, ex intimo cordis noſtri. Dat. apud Otteford 9. cal. Auguſti, conſecrationis noſtrae anno quarto.

Archiepiſcopi Cantuar. literae ad omnes ſuffraganeos ad laudandum Deum ſuper proſpero eventu regis in bello Scotiae. Ibid. fol. 250. b.

ROBERTUS, permiſſione divina, etc. venerab. fratribus coepiſcopis ac univerſis ſuffraganeis noſtrae provinciae Cantuar. ſalutem, et fraternam in Domino charitatem. Satis longe lateque diffuſa notorietas facinoroſa Scotorum deliramenta declarat, quae, miſſo tranquillitati libello repudii, pacis dirumpunt foedera, mutuaque charitatis vincula diſſolvunt, ac nefandiores

exinde conſequentias inducunt, atrociterque committunt. Dicito nobis, petimus, quis locus partium borealium nuperrime tutus erat, quem piaculoſa Scotorum flagitia proſerpere minime formidarant? Aut quae ſtatus eminentia, vel alterutrius ſexus conditio ab ore funeſtorum gladiorum tutamen habuerat, dum ipſorum furibunda diſcurrenſque audacia in noſtrates deſaevierat? Profecto, niſi maxillas eorum docens manus ad praelium conſtrinxiſſet, ad dictae regionis proſiluiſſent irreparabilia detrimenta. Sane nuper regreſſus rex noſter illuſtris de partibus Gallicanis, publicae neceſſariaeque defenſionis contra deliros praedictos aſſumpto propagulo, cum proceribus et optimatibus Angliae, Scotiam eſt ingreſſus, ut pacis tranquillitatem in manu forti bellatorum redimeret, quam inhumana perverſorum audacia primitus denegavit. Porro rex idem, prout vos ſcire credimus, in eo quod ſana, niſi fallamur, ſatagebat conſcientia, ad optatum pervenit exordium, per quod omnia rite gerentur, ſi decens ſit, et amabile Jeſu Chriſto. Cum igitur Rex regum divinam et humanam potentiam ſuo, non alieno regens imperio, erectos deprimat, eliſos erigat, montuoſa complanet, et in virtute ſua dimicantibus ſemper aſſiſtat, merito, quibus valemus, excolendus eſt laudibus, et condignis attollendus praeconiis, quem regi praedicto ſperamus aſſiſtere dimicanti, ac ſicut duo fugantes decem millia mirifice triumphanti. Quocirca nos nuper per nobilem puerum Edwardum, illuſtris regis noſtri filium, ſpecialiter per ſuas literas interpellati, qui etiam a dicto patre ſuo receperat literatorie in mandatis, ad notificandum nobis ſuam quoad hoc voluntatem, prout in ipſis literis regiis, quas nobis praedictus puer miſerat, vidimus plenius contineri, ut Deo, per quem omnia proſperantur, laudes et gratias referremus, pro eo quod ipſi domino regi in initio ſuae expeditionis contra adverſarios ipſius et regni, volente Deo, ceſſit proſpere his diebus; fraternitatem veſtram requirimus, atque in Domino, quantum poſſumus, exhortamur, quatenus Deum, qui facit mirabiles res, in cujus manu corda ſunt regum, quibus in viis ejus ambulantibus non adverſabitur quicquam, propenſioribus laudibus collaudare, devotioribuſque praeconiis attollere ſtudeatis, fuſis ad eum orationibus et ſuffragiis opportunis, illud per omnes civitates veſtras et dioeceſes diligentius fieri facientes, ut ſic, dum Deus in ſua ineffabili potentia ad nos, per quem in hoc exilio vivimus, multifariam derivata ſuppliciter collaudatur, apud eum regi noſtro ſibi aſſiſtentibus, atque nobis ſalutaris gratiae cumulus augeatur. Et quia brevitas temporis nos arctabat, quo minus ſingulis veſtrum ſingulas literas ſcriberemus, retenta penes quemlibet veſtrum ipſius mandati copia, retradatur originale, ſi placet, praeſentium portitori. Valete ſemper in Chriſto. Dat. apud Maghfeld 10. cal. Septemb. anno Dom. etc. conſecrationis noſtrae quarto.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
BONIFAC. VIII. 4.	ROB. WINCHELSEY 4.	1298.	EDWARD. I. 26.

Reprehenſio epiſcopi London. ab archiepiſcopo Cantuar. facta, quod incongrue certificaverit de negotio infraſcripto. Ex reg. Winchelſ. fol. 254. b.

ROBERTUS, permiſſione, etc. venerab. fratri domino R. Dei gratia London. epiſcopo, ſalutem, etc. Reſponſio cleri veſtri, quam nobis nuper in certificatorio veſtro ſcripſiſtis, de credentia vice noſtra per noſtrum nuncium ſpecialem vobis, ut credimus, ſufficienter expoſita, et ipſius cleri exinde deliberatione ſecuta, eidem credentiae, ſi rite intimata extitit, non concordat, et a communi conſenſu per praelatos et clerum noſtrae provinciae, prout noſtis, ordinato concorditer, diſcrepat evidenter; cum in dicta credentia nil fuiſſet de nova collecta facienda locutum; ſed duntaxat de quantitate ſummo pontifici conferenda, de qua ſola, et non, an fieri debuit, pendebat juxta praehabitorum effectum deliberatio memorata. In eo etiam dicta reſponſio diſcrepat a condicto, et in ſe veritatem non continet, quod in ea inſeritur, nihil eſſe praeſtandum ſummo pontifici pro articulis ad curiam Romanam tranſmiſſis, tanquam per papale reſponſum directe vel indirecte penitus expeditis. Nos enim pro expeditione articulorum ipſorum plus caeteris laborantes, nec eoſdem articulos ſic expeditos experimur, nec clerum noſtrae provinciae, quoad articulos praecipue magis arduos, in aliquo relevatum. Taliter etiam, et tam inconſulte non vidimus ab alio clero noſtrae provinciae reſponderi, ſed potius ſuppoſita praeſtatione hujuſmodi, prout ex communi condicto debuerat facienda, de ſola quantitate praeſtationis ipſius ſuae deliberationis conſilium retulerunt; unde praeſumi videtur, quod aut credentia ſupradicta incompetenter expoſita extitit, aut clerus veſter ſuper hoc minus ſufficienter forſan inſtructus, ad deliberationem providam leviter declinaſſe. Ut igitur labores quoad haec vitemus inanes, tam pro nobis, quam etiam pro praelatis, et clero noſtrae provinciae, ut etiam noſtra et eorum ſuper hoc ſervetur indemnitas, ſuper expeditione praefati negotii magis idonea per cautelam, quam ad id plus expedire videritis, quam, induſtriae veſtrae committimus, cupimus reddi, quam citius optime poteritis, certiores. Ad haec ſi idem nuncius noſter nihil de vobis referendis ex injuncto noſtro omiſerit, prout veriſimiliter praeſumere debemus, ſuper ſubſtantiali et arduo nos certiorari penitus omiſſis; an viz. reſiduum decimae contra Scotos conceſſae plenarie collegiſtis, et communibus receptoribus noſtris London. laboraſtis, et de computo reddendo infra tempus vobis limitatum ſuper receptis omnibus decimae

decimae ſupradictae, ſuper quibus ſimiliter cum omni celeritate, qua fieri poterit, nos certiorare nullatenus omittatis. Valete ſemper in Chriſto. Dat. apud Chartham 4. idus Novembr. anno Dom. etc. conſecrat. noſtrae, etc.

Papae. Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
BONIFAC. VIII. 4.	ROB. WINCHELSEY 4.	1298.	EDWARD. I. 26.

Literae prioris Cantuar. domino papae de controverſiis capituli cum archidiac. Cantuar. de juriſdictione. Ex reg. Henr. prior. fol. 79. a.

SANCTISSIMO in Chriſto patri et domino, domino B. Dei providentia ſummo pontifici, H. prior, et capitulum eccleſiae Chriſti Cantuar. cum omni obedientia, reverentia, et honore devota pedum oſcula beatorum. Quanto frequentius adverſitas malitiae mundialis protervis morſibus gregem Chriſti corrodit, et dente nefario conterit minus juſte; tanto fiducialius de juſtitia ſedis apoſtolicae plenius confidentes, ad ipſam ſecure recurrimus, quae prece vel pretio a rectitudinis tramite non declinat. Ecce, pater ſanctiſſime, qui archidiaconum eccleſiae noſtrae Cantuar. ſe nominat, et frequenter nobiſcum dulces capiebat cibos, amaris poculis abſinthii nos potavit, et jugi inſtantia ſaepius iteratis laboribus nos fatigat et expenſis. Zelo igitur domus Dei cogimur ſecurim ponere ad radicem, ut, illa evulſa, ramiculi peſtiferi non vireſcant. Quia ergo illa ſincera devotio, quam erga eccleſiam veſtram Cantuar. et glorioſum martyrem Thomam in eadem et pro eadem eccleſia occumbentem, a multis decurſis temporibus divinitus concepiſtis, nos confidentius animat et inducit ad dextram majeſtatis veſtrae excelſae dilectum fratrem et commonachum noſtrum R. dictum de Eltham, procuratorem noſtrum, tranſmittimus, remediale auxilium petiturum, ſub ſpe gratiae et favoris. Quocirca ſanctiſſimae paternitati veſtrae ſupplicamus humiliter et devote, quatenus eccleſiam veſtram Cantuar. ſi placet, habentes recommendatam, praedicto procuratori noſtro, quin potius nobiſmetipſis in hac parte ad ubera ſedis apoſtolicae fiducialiter recurrentibus, ſolita benignitate dignemini propitiari pro dicti martyris glorioſi reverentia et honore, quo facilius, ſuffragante dextra tanti patris, deponere valeamus ſarcinam illam tam oneroſam, quam injurioſam, quam noſtris impoſuit humeris adverſarius antedictus. Incolumitatem veſtram conſervet oriens ex alto ad ſui et eccleſiae ſuae ſanctae honorem. Dat. in capitulo noſtro 2. non. Novemb. A. D. ſupradicto.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
BONIFAC. VIII. 4.	ROB. WINCHELSEY 5.	1298.	EDWARD. I. 27.

Statuta domini R. de Winchelſey archiepiſcopi in prima viſitatione ſua in capitulo Cantuar. Ex MS. Cott. Galba E. 4. fol. 67. ſeqq.

ROBERTUS, permiſſione divina Cantuar. archiepiſcopus, totius Angliae primas, dilectis filiis priori et capitulo eccleſiae noſtrae Cantuarien.. ſalutem; ad perpetuam rei memoriam. Ad reformationem et correctionem idoneam ſingulorum, quae in dicto monaſterio per noſtram viſitationem nuper ibidem reformanda, ac etiam corrigenda reperimus; quaedam, quae a praedeceſſoribus noſtris ſalubriter et prudenter injuncta, negligi videbantur, aut in oblivionem inciderant, innovantes; alia quaedam eis addidimus, quae omnia per vos veſtroſque ſucceſſores inpoſterum praecipimus firmiter obſervari: quae inferius ſuo ordine duximus ſtatuendum.

I. *De habitu monachorum, et ornatu eorum.*

Monachorum habitus in longitudine congrua ſit honeſtus, moderati pretii, et quoad ſingulos uniformis, ſuae religioni conveniens, et ſeculari habitu in aliqua parte non concordans. Prior tamen veſtes habeat majoris forſan pretii, ſed coloris ejuſdem, ſuoque ſtatui congruentes. Item non utantur monachi ſellis, niſi albis ſuſtinis, aut nigris, uniformiter pretioſis, nec fraenis, niſi cum una cruce duntaxat in fronte, et una in medio pectoralis, ſtagno exterius delinitis, quibus calcaria correſpondeant; nec ſotularibus, niſi botis congruam latitudinem, et quoad omnes monachos uniformem habentibus. Item non utantur chirothecis cum ſerico, nec pellura alia alicubi, quam agnina, vel de cuniculorum pellibus, ſi hoc fuerit a praeſidente conceſſum. Alia ornamenta ſi habeant hiis contraria, protinus auferentur ab eis. Et de hiis omnibus ipſa ornamenta, et non pecunia pro eiſdem, ipſis monachis miniſtrentur; et ea reficientibus nihil detur aut petatur, niſi quod ipſis pro ſuis ſtipendiis dari ab hebdomadario hactenus conſuevit, niſi praeſidens ex cauſa ſuo approbanda periculo, aliud ſuper hoc duxerit concedendum.

II. *Circa divinum officium.*

Pulſato ad divinum officium, monachi per infirmitatem actualem, aut occupationem inſtantem ſui officii nullatenus impediti, ſtatim in choro conveniant, et in pſallendo ac legendo, modo compoſito et modeſte ſe gerant, trahentes continue moram ibidem, quouſque totum compleatur ſervitium; niſi aliquis ex cauſa ſufficiente, per praeſidentem ſuo approbanda periculo,

culo, et de licentia ipſius praeſidentis exierit. Ita quod omnes monachi ſimul cum debita honeſtate et opportuno ſilentio chorum intrent et exeant, bini et bini, pariter gradibus ſucceſſivis. In ipſo quoque ſervitio omnes cantori obediant ſine murmure et tumultu. Et ſi quis in ſervitio ipſo forſan offenderit, nullum ſignum vel ſuſurrium inde fiat in choro, ſed extra cum manſuetudine modo debito corrigatur. Qui vero contrafecerit dicto vel ſigno, extra refectorium illo die non comedat. Et ſic ſecundo delinquens ipſo die, pane et potagio etiam in refectorio ſit contentus. Et hoc totiens quilibet id committens ſuſtineat, quotiens ſic deliquerit. Quilibet etiam monachus celebrans, unum monachum, ſi congrue fieri poterit, habeat ſe juvantem. Ita quod monachi ſe mutuo juvent in taliter celebrando, et bini ac bini ad hoc per praeſidentem, ſi videatur expediens, deputentur; exceptis tamen quatuor clericis, videlicet ad tumbam, et ad altare beatae virginis in cryptis, et loco martyrii, ac etiam ad altare virginis glorioſae in corpore eccleſiae deputatis, qui monachos juvent inibi celebrantes. Item, qui circa magnum altare miniſtrant, cum gravitate debita, et vultu compoſito et honeſto, cum ſilentio, faciant, quod incumbit; et puniantur, ac denuncientur, ut praetangitur, delinquentes. Item, quicunque frater in ordine ſacerdotali conſtitutus, a celebratione divinorum per octo dies continue ceſſaverit, priori, vel locum ejus tenenti cauſam ſignificet, quare ſe abſtinet ab altari; alioquin ad altare non accedat, cum voluerit, antequam eidem revelaverit, quare primitus ſic ceſſavit. Item, omnes cuſtodes maneriorum, et alii omnes obedientiarii, exceptis duntaxat majore cellerario, qui pater dicitur monaſterii, et duobus fratribus, qui ſacramenta eccleſiaſtica miniſtrant infirmis, curſum habeant magnae miſſae, et omnium aliarum miſſarum, quae in eccleſia curſorie celebrantur; et miſſas illas celebrent, ſeu per alios celebrari procurent, niſi prior ex certa et ſufficiente cauſa, ſuo aeſtimanda periculo, quandoque aliud caſualiter duxerit concedendum. Item, pſalmodia in choro diſtincte et aperte dicatur. Et conſtituantur duo juniores, qui ſervitium ſuum reddant ex parte una chori, et duo ex altera; quorum unus primum verſum cujuſlibet pſalmi ſolus et ſolenniter incipiat uſque medium, et conventus ejuſdem chori totum reſiduum proſequatur: et fiat pauſatio competens et [a] moroſa in medio ſingulorum verſuum pſalmodiae; nec aliquis ſecundum verſum incipiat, donec primus verſus totaliter terminetur. Verſiculi vero in fine hymnorum et antiphonarum ſolenniter et alta voce dicantur. Qui vero in praemiſſis deliquerit, poenas ſubeat antedictas; et obſtinati ac rebelles amplius, quotiens id commiſerint, puniantur. Item cantores, et caeteri, qui in miſſis ſolennibus chorum regunt, ſoli et ſolenniter incipiant officium miſſae: "Gloria Patri, Kyrie eleyſon," et "In terra pax:" quando dicitur, "Gloria in excelſis, Patrem omnipotentem:" quando dicitur, "Credo in unum, Sanctus, Benedictus, qui venit," et "Agnus Dei." Item, quia pro ſervitio divino in octabis apoſtolorum Petri et Pauli, et vigilia tranſlationis ſancti Thomae martyris, quae uno die concurrunt, ac etiam de feſto tranſlationis beati Benedicti, frequenter murmur reſonat inter fratres, eo quod aliqui uno modo, alii alio hujuſmodi ſolennitates celebrant, quod non decet; ſtatim per priorem et ſex de capitulo ſeniores, aut per majorem partem eorum, provideatur de ſervitio iſto, et conformitas ipſa in ſcriptis redacta, ab omnibus poſtmodum obſervetur. Item collationi in capitulo et completorio in choro nulli abeſſe liceat, qui in refectorio comederit illo die, niſi alicui fratri ex certa et ſufficiente cauſa abeſſe per praeſidentem ſuo periculo approbata, permiſſum fuerit vel injunctum. Item, quia frequenter murmur oritur inter cantores et cuſtodes feretri ſancti Thomae, pro oblationibus provenientibus ad manus ſacerdotis ibidem ſolenniter celebrantis; ad vitandam de caetero omnem hujus turbationis materiam, praedicti cuſtodes liberent annuatim ſuccentori quadraginta ſolidos; videlicet in feſtis Nativitatis Domini, Paſchae, Tranſlationis ſancti Thomae et ſancti Michaelis, per aequales portiones pro omnibus oblationibus, quas cantores caſualiter percipere ſolebant in loco praedicto; hoc excepto, quod ſuccentor, et ſocii ſui oblationes provenientes infra octabas feſtorum S. Thomae, poſt primos dies eorundem feſtorum, et tertiis feriis poſt dies feſtorum hujuſmodi toto anno percipiant. De dictis vero quadraginta ſolidis tertius cantor tertiam percipiat ad terminos ſupradictos, et duae partes remaneant ſuccentori; proviſo, quod alter ipſorum viciſſim interſit ſingulis miſſis ſolennibus, in loco praedicto officium cantoris ſolenniter executurus. Cum ad officium cantoris pro variis caſibus contingentibus ſint tres fratres deputati, licet inferior ipſorum officium majorum aliquando exequatur in choro; majores tamen eo ipſo a choro ſe nullatenus ſubtrahant, ſicut hactenus facere abuſive ſolebant, niſi aliam cauſam rationabilem notam praeſidenti, et ab eo ſuo approbatam periculo, tunc temporis habeant ſe taliter abſentandi.

III. *In clauſtro, et de lectura divinae paginae.*

Prior ſaepius, cum vacare poterit, in clauſtro reſideat et moretur, et clauſtrales ſupervideat, ut honeſte ſe habeant, et bene regantur, et praecipue, ut, omiſſis in ea vagis diſcurſibus, ſilentium obſervetur. Nec ſecretae in eodem clauſtro conventiculae fiant, aut de aliis, quam de divinis, et obſervantiis regularibus tractetur ibidem, nec aliqua ſigna fiant, per quae cujuſcunque monachi animus merito conturbetur. Et qui contrafecerit, illico puniatur; et ſecundo convictus in refectorio comedat illo die, et pane, ac potagio, unoque ferculo ſit contentus. Tertio inſuper, et quotienſcunque deinceps ſic delinquens, in refectorio comedens pane et uno potagii genere tantum ſe reficiat illo die. In clauſtro etiam nullus ſit mulierum acceſſus, niſi aliqua nobilis et honeſta mulier peregrina, vel

[a] MS. *moroſa*: forſan, *non moroſa*.

aliae ſorores, aut benefactrices eccleſiae notabiles, vel matres ſeu ſorores aliquorum fratrum clauſtrum videre deſiderent; quo caſu duo ad minus monachi de antiquioribus, non ſuſpecti, ſibi faciant in clauſtro cum ſilentio et honeſtate debita comitivam. Item in clauſtro ceſſet, et arctiſſime cohibeatur ſecularium virorum, et praecipue inhoneſtorum diſcurſus; ſed perſonis duntaxat gravibus et honeſtis, et maxime peregrinis per clauſtrum incedere concedatur; qui tamen dormitorium aut refectorium, vel alia domus ſecretiora non intrent, niſi cum duorum monachorum diſcretorum conſortio, et de licentia praeſidentis. Item omnes novitii, et alii inferioris chori, qui ſervitium ſuum competenter non reddiderunt, ſi per tres dies continuos exnunc ceſſaverint a reddendo, omni die tali tertio in refectorio, et non alibi, unico genere piſcium reficiantur. Et ſi per octo dies continuos ceſſaverint a reddendo, per tres dies ſequentes pane et potagio ſint contenti, niſi ſuam negligentiam in utroque caſa praeſidens ex cauſu legitima et ſuo periculo habeat excuſatam. Nec extra monaſterium ultra tres dies continuos una vice pernoctent, donec ſervitium ſuum reddiderint, ut tenentur, niſi praeſidens de conſilio fratrum, propter aetatem, praerogativam meritorum, et notabilem literaturam; videlicet hiis, qui in aliqua rexerint facultate, hujuſmodi onus duxerit moderandum. Item omnes juniores, qui ſervitium ſuum complete reddiderunt, et etiam alii fratres, qui in cura reipublicae tunc temporis minime occupantur, nec alia cauſa legitima nota praeſidenti rationabiliter excuſantur, lectioni divinae paginae, cum aliis fratribus in ſcholis diebus ſingulis interſint. Omnes autem ſe aliter abſentantes, in refectorio comedant illo die; poena hujuſmodi, ſi ſaepius id commiſerint, per ſubtractionem ferculi, et ulterius, ſi opus fuerit, aggravanda.

IV. *In capitulo.*

Quamdiu in capitulo de regulari diſciplina tractatur, nullus loquatur, niſi proclamans, proclamatus, et judex, niſi forſan aliquis fratrum a praeſidente requiſitus fuerit ſuper hiis, quae reſponderit, proclamatus, vel etiam aliquis fratrum culpam propriam ſponte voluerit humiliter revelare. Et ſi quis ſecus attemptaverit, per certum tempus in capitulo ſibi ſilentium imponatur; quod ſi adhuc alias iterare praeſumpſerit, eo die in refectorio comedens, pane, potagio, et uno ferculo, ac id ſaepius iterans, pro qualibet vice, ſolo potagio ſit contentus. Item, nullus in capitulo, vel pro correctionibus ubicunque niſi notorie evidentem injuriam paſſus appellet; de qua injuria, an ſit ad appellandum ſufficiens per quatuor ſeniores, priori in capitulo ex utraque parte proxime aſſidentes, volumus judicari et dici protinus praeſidenti. Qui vero contrarium fecerit tanquam fratrum tranquillitatem impediens protinus juxta praeſidentis arbitrium graviter puniatur; ſed qui ſic gravatum ſe aeſtimat, palam in capitulo, in ſpiritu tamen humilitatis, gravamen exponat. Et in virtute obedientiae praeſidenti injungimus, ne in appellantem, aut taliter conquerentem, ipſe praeſidens excandeſcat; ſed ipſum potius audiat manſuete, remedium ad id opportunum apponens, ad quod dicti quatuor aſſidentes priori eundem priorem ſolicitent et inducant.

V. *In refectorio.*

Refectorium extra horas refectionum claudatur, et ab acceſſibus ſecularium, ut locus ſecretiſſimus, arceatur; exceptis miniſtrantibus in eodem, vel viris peregrinantibus, notabilibus, et honeſtis. Mulieres vero ab ingreſſu refectorii, niſi, ut ſupra, in clauſtro permittitur, et hoc duntaxat in feſtis peregrinationum ſolennibus, ſcilicet ſancti Thomae, Paſchae, Pentecoſtes, et ſancti Michaelis, penitus arceantur, et ſilentium continuum in eo ſervetur; ſed comedentibus ibidem monachis nullus penitus ſit extraneorum ingreſſus, ceſſetque ibidem omne ſignum fratribus offenſivum. Item nullus ſecularium comedat in refectorio abſque licentia praeſidentis. Et ſi forte aliquis ita licentiatus comederit, non praeponantur eorum famuli monachis antiquioribus, quibus eſt potius deferendum. Item in refectorio ſit penitus inter fratres uniformitas ciborum et potuum, tam in qualitate, quam etiam quantitate; niſi aliquotiens ex cauſa juſta a praeſidente aliud permittatur. Item poſt prandium nullus mappas excutiat, vel reliquias tangat aut colligat, niſi famulus refectorii, nec aliquid inde, niſi per eleemoſynarium, et ad puram eleemoſynam, tribuatur; nec aliquis monachus de ſibi appoſitis cibis aut potibus ultra refectionem ſuam propriam quicquam minuat, nec ad alium uſum, quam ad eleemoſynam, et per manus duntaxat eleemoſynarii, converti faciat aut procuret. Omnes etiam reliquiae et fragmenta tam ciborum, quam potuum, camerae prioris, menſae magiſtri, infirmatorii, et etiam aulae hoſpitum in vaſis ad id congruis colligantur, et ad eleemoſynam plene ac integre reſerventur, in uſus alios, quam puram eleemoſynam, nullatenus convertenda. Item ſingula exennia miſſa monachis ad magnam menſam, et non alibi, integre deferantur, et per praeſidentem, prout ſibi viſum fuerit, et non per alium dividantur, ac etiam diſtribuantur. Item nullus monachus extra refectionum tempora in refectorio bibat, niſi ex indigentia, vel propter introductionem alicujus peregrini notabilis et honeſti, cui etiam tunc duo monachi comitentur. Item, refectione durante, omnes monachi ad lectionem aures inclinent, nulla interſigna niſi ad refectionem neceſſaria interim facientes. Et qui contrafecerit, in ipſo refectorio in craſtino comedens, pane, et potagio, et uno duntaxat ferculo ſit contentus; et ſi id poſtea iteret, ſolo pane ac potagio ſe ibidem reficiat illo die; ac totiens poenam ipſam ſuſtineat, quotiens delictum hujuſmodi praeſumpſerit iterare. Item ſolus ille cuſtos ordinis, qui capitulum tenuerit ſingulis diebus, licentiam concedat fratribus extra refectorium comedendi, quos probabiliter noverit indigere. Proviſo, quod ita moderetur numerus fratrum extra refectorium reficiendorum, quod duae partes ad minus in

refectorio

refectorio ſemper remaneant cum conventu. Si vero alicui fratrum in capitulo jejunium fuerit forſan injunctum, vel dicta communis caſualiter interdicta, in refectorio, et non alibi, prout moris eſt, poenitentiam faciat ſic injunctam.

VI. *In dormitorio.*

In lectiſterniis non ſit tinctura notabilis, quae dedeceat ſtatum ordinis, nec precioſitas nimia caeteros antecellens, ſed in his omnis conformitas obſervetur, aliis per praeſidentem, quod periculo ſuo committimus, ſine mora deletis. Item non ſint in dormitorio cortinae, nec armariola a praeſidente ex cauſa legitima non conceſſa, amotis caeteris ipſius praeſidentis periculo ſine mora. Item ſervetur ibidem altum ſilentium, et non ſit ibi acceſſus aliquis mulierum, nec etiam frequens extraneorum, niſi quandoque virorum peregrinantium honeſtorum, quibus duo ad minus monachi conductum faciant, omnibus lectis ita uniformiter et decenter ornatis, ut exinde ſcandalum nullatenus oriatur. Item monachi per dormitorium de conſuetudine, aut extra horas ad id communiter conſuetas et debitas, non diſcurrant; et qui contrafecerit, primo corripiatur, et ſecundo ac deinceps ſic delinquens, quolibet die, quo id fecerit, in refectorio comedens, pane et potagio ſit contentus. Item nullus in dormitorio ad alterius lectum, niſi de praecepto praeſidentis, aut pro adjutorio in repentina infirmitate, vel alia neceſſitate forte rogatus, accedat; nec lectum aut pannos alterius tangat, vel quoquo modo contrectet. Item in dormitorio ſit continue lumen nocturnum in tribus locis, et etiam vigiles duo in dormitorio, prout fuit conſuetum; videlicet unus ante mediam noctem, et alius poſtea continue vigilans in eodem. In eccleſia vero tres; ſcilicet duo ante matutinas, et unus poſt, vigilent diligenter.

VII. *De infirmitorio, et extra refectorium comedentibus.*

Locus infirmitorii, tanquam ſecretiſſimus, a quorumcunque ſecularium, exceptis miniſtris perpetuis, vel quaſi feodalibus, aut forte praelatis cum comitiva decente, arctiſſime cuſtodiatur acceſſu. Item fratres non infirmi, niſi quandoque ad honeſtum infirmorum ſolatium, et hoc de praeſidentis licentia, in infirmitorio non ſedeant, nec morentur ultra, quam ter dici valeat dominicalis oratio "Pater noſter;" nec in eo bibant, aut comedant, niſi ſit eis a praeſidente conceſſum. Et tunc ſe prorſus abſtineant a verbis ſuperfluis et tumultu, ac etiam ab omni facto et ſigno, per quod infirmus aliquis conturbetur. Et qui contra praemiſſa, vel eorum aliquod fecerit, in refectorio comedens, illo die pane, aut potagio, ac uno ferculo ſit contentus; et delinquens ulterius, pro qualibet vice ſubtractionem ſuſtineat ferculi antedicti. Item cuſtodes infirmitorii diligenter curam adhibeant, ut omnia in eo ſint munda, nitida, ſine abominabili viſu, vel infectivo ſapore, ipſiſque infirmis ſecundum eorum indigentiam vigilanter et congrue miniſtretur. Et cuſtodes praedicti omnes defectus intiment cellerario, et in ejus defectum ulterius praeſidenti. Item curent memorati cuſtodes, quod quoſcunque turbantes infirmos, vel in infirmaria contra formam dictarum inhibitionum morantes, acriter arguant, et eos moneant, ut recedant; quod ſi noluerint, hoc ſtatim denuncient praeſidenti; alioquin ipſi cuſtodes delictum aliorum tanquam ſuum proprium facientes, modo quo praediximus, vel etiam gravius ad praeſidentis arbitrium puniantur. Item prior, vel in ejus abſentia praeſidens ſaltem in hebdomada bis vel ſemel totum infirmitorium perſonaliter viſitet, et veritatem de praemiſſis omnibus inveſtiget, ſtatimque correctionem apponat. Item praecipimus in virtute obedientiae, ac ſub poena ſuſpenſionis injungimus ſingulis monachis, ne in lavatoriis ad ingreſſum infirmariae, ſeu camerae prioris, vel etiam alibi ſituatis, ſive in locis aliis juxta ea ſcreare, vel a naſo ſpumam excutere, aut aliud quicquam abominabile ibidem emittere quoquo modo praeſumant, ita quod illuc accedentibus appareat, prout ex geſtu plurium inhoneſto ſaepe didicimus eſſe factum. Item commune ferculum infirmorum ex conſuetudine prius habita diſtributum, in aliud ſibi competentius, ſi ſit neceſſe, mittatur, et in magna indigentia ſuperaddatur aliquid opportunum; in quo caſu reſpectus ad ſolam infirmorum indigentiam, non autem ad appetitum voluptuarium habeatur. Item monachi de caetero omnes in conſpectu communi ſecularium tam in clauſo interiori, quam exteriori domus veſtrae a carnium eſu, exceptis locis inferius annotatis, abſtineant; ſcilicet quod ſolum in menſa magiſtri in infirmitorio, et cameris infirmorum, in deporto, et camera prioris, aut in aula hoſpitum, cum ad hoc rite licentiati extiterint, veſcantur carnibus ad ſui recreationem idoneam, vel ad ſolatium aliorum. Et haec duo caute conſideret praeſidens in licentia taliter concedenda. Item, quia deporti ſolatium, et menſa magiſtri ad uberiorem fratrum recreationem, et non ad ſui victus diminutionem conceditur, ſtatuimus ordinando, ut cum ova eiſdem in deporto, vel menſa magiſtri miniſtrantur, eundem ovorum numerum habeant, quem de conſuetudine eſſent in refectorio habituri. Item, quia, ut didicimus, fercula domus veſtrae contra conſtitutionem antiquam a bonae memoriae Lanfranco, quondam Cantuar. archiepiſcopo, editam, eſſe diminuta, ex quo ſequitur defraudatio eleemoſynae manifeſta, per quod etiam poena conſtitutionis praedictae merito poterit formidari; ſtatuimus, et in virtute obedientiae firmiter injungendo praecipimus, ac etiam ordinamus, ut de caetero fercula ſupradicta ad quantitatem ſtatuti hujuſmodi reducantur, et id de caetero inviolabiliter obſervetur. Item, qui in deporto certis temporibus reficiuntur, ad omnes proceſſiones, tertiam ſolennem magnam miſſam, et veſperas ſingulis diebus accedant, ne tunc temporis, prout ſolent, fabulis vacent otioſis, vel laſciviis ſe implicent inhoneſtis. Item in deporto, vel ex cauſa, ut ſupra, in infirmitorio comedentes, ſtatim poſt prandium ſemel, ſi velint, bibentes, recedant ad chorum, vel clauſtrum, lecturae, vel ſcripturae, aut repetitioni ſervitii vel regulae ſe convertant: alioquin graviter puniantur. Item, quia

quia pro deporto murmur inter fratres frequenter reſonat pro eo, quod aliquando viginti fratres in una die deportum ſuum recuſant; ita quod ex hoc frequenter contingit, quod tantummodo tres vel quatuor fratres, qui ſunt in deporto, miſſae de beata Maria interſunt, ubi octo fratres de deporto ſingulis diebus de conſuetudine eccleſiae approbata intereſſe deberent. Ad abolendam hujuſmodi turbationis materiam, magiſter infirmariae die dominica, prout moris eſt, praemuniat octo fratres tantum tam inferioris, quam ſuperioris utriuſque chori, prout in ordine ſunt priores, quod deportum ſuum recipiant, ſi voluerint, in ſeptimana ſequente. Et ſi aliquis ipſorum octo deportum ſuum recuſaverit, ipſe nihilominus ſic recuſans, ſingulis diebus illius ſeptimanae miſſae de beata Maria, et feria tertia miſſae de beato Thoma teneatur intereſſe cum caeteris, qui ſunt in eodem deporto, ne propter ſuam recuſationem minuatur ſolennitas ipſarum miſſarum. Ab iſta vero generalitate excipimus ſubpriorem, majorem cellerarium, et duos capellanos prioris, pro variis caſibus contingentibus, qui non poterunt provideri, ac etiam ſeniores, qui magno tempore non perceperunt deportum. Iſtud vero ſtatutum diſtrictiſſime praecipimus obſervari.

VIII. *De regula addiſcenda, et de legendo ſaepius regulam, et ſtatuta, et de profeſſione.*

Item monachi ſuſcepto habitu ſtatim in regulis ordinis inſtruantur, et ad repetendum divinum ſervitium applicentur, ad quod novitiorum magiſter cum continuatione, qua convenit, diligenter intendat; et prior ſaepius ſupervideat, quod haec fiant. Nec monachus alicui deputetur officio, quouſque ſufficienter inſtructus in regula, et anno probationis expleto, ſuum ſervitium cordetenus reddiderit, et hoc per duos fratres ſeniores veritatem meram, et nihil aliud ſub ſuae profeſſionis periculo deponentes, in capitulo coram conventu publice teſtificato de ſervitio ſic ſufficienter reddito inibi abſolvatur. Item ingredientes religionem, ſuſcepto habitu ſtatim poſt annum probationis profiteri, quam cito ad id ſe facultas obtulerit, compellantur; nec aliquis monachus ante profeſſionem hujuſmodi alicui officio ſeu miniſterio praeponatur, quae omnia juxta formam conſtitutionis legati, et ſub poena ejuſdem praeſidens ſtudeat obſervari.

IX. *De familia ordinanda.*

Item ſtatuimus, quod quilibet officialis eccleſiae de talibus provideat miniſtris ad ſuum officium pertinentibus, pro quibus, tanquam ad miniſterium ſuum idoneis, coram priore et conventu, cum neceſſe fuerit, ac etiam coram aeterno judice in animae ſuae periculo valeat reſpondere. Item nullus monachus proprium habeat famulum aut nuncium, niſi cui a praeſidente ex neceſſitate forſan officii ſit conceſſum. Item famulos minus utiles amovendos nullus ſuſtineat, aut ſuſtineri faciat clam vel palam, nec pro eis alleget, aut aliqualiter interpellet. Et qui contrafecerit, protinus caſtigetur. Item famulis ſtipendiariis temporibus conſtitutis ſolvantur ſtipendia ſine mora.

X. *De reditibus altarium, et cuſtodia magni altaris.*

Major ſacriſta curam et cuſtodiam totius ſabricae eccleſiae habeat, ut ſingulis altaribus veſtimenta, libros, et calices, ac caetera eccleſiaſtica ornamenta miniſtret. Idem ſacriſta percipiat et colligat omnes reditus aſſignatos ad luminar omnium altarium, tam in eccleſia, quam in cryptis. Et inde ſingulis altaribus luminare competens, prout decet, et expedit, faciat miniſtrari. Et de hujuſmodi reditibus in computo ſuo fideliter ac plene reſpondeat annuatim, omneſque chartae ſuper his habitae in cuſtodia ſacriſtae et non alterius habeantur: exceptis reditibus ad altare beatae Mariae in cryptis, et beatae Mariae in navi eccleſiae ſpecialiter adquiſitis; quorum redituum curam et adminiſtrationem habeat ille, qui habere conſuevit de conſuetudine eccleſiae hactenus communiter obſervata; quos reditus cuſtodes ipſorum duorum altarium, ſi plures eſſe contigerit, colligi faciant, et chartas inde confectas cuſtodiant, ac de reditibus ipſis decens luminare in altaribus praenotatis miniſtrent. Omnes tamen chartae hujuſmodi regiſtrentur. Et dictis cuſtodibus ſub obedientiae debito injungimus, ut hujuſmodi decens luminare cum meliori, quo congrue poterunt, apparatu ſuſtineant. Et de reſiduo, ſi quid fuerit, eorum coram Deo volumus conſcientias onerari, ut illud in aliquam manifeſtam utilitatem eccleſiae convertatur. De reditibus vero magno altari, et duobus altaribus vicinioribus, videlicet ſanctorum Dunſtani et Alphegi, necnon et altaribus beati Thomae aſſignatis, et inpoſterum aſſignandis, id volumus in omnibus obſervari, quod de conſuetudine eccleſiae approbata retroactis temporibus extitit obſervatum. Item, cùm magiſter ſubſacriſta curam et cuſtodiam ſpecialiter habeat omnium reliquiarum ſupra et juxta magnum altare, ac omnimoda ornamenta eccleſiaſtica eidem altari provideat; praecipimus et ordinamus, quod idem ſubſacriſta totum magnum altare cum pertinentiis integraliter et ornate cuſtodiat, et ad id neceſſaria modo ſolito faciat miniſtrari. Quod ſi non fecerit, per praeſidentem corripiatur, et delinquens congrue puniatur; impoſitis poenis, et adauctis, quatenus expoſtulat inobedientia delinquentis.

XI. *De anniverſariis, et officio pro defunctis.*

Item bona pro anniverſariis recolendis juxta ordinationem prioris de ſeniorum conſilio conventui miniſtrentur, et anniverſaria ſuis temporibus celebrentur. Item monachorum ſinitia juxta diſpoſitionem duntaxat prioris, vel, ipſo longe abſente, ſubprioris, qui tamen id priori, cum redierit, referat, perſonis ad opus defuncti magis idoneis, et non aliis conferantur, de quo prioris conſcientiam oneramus. Item de eleemoſynis per Lanfrancum antiquitus ordinatis, et de ejus anniverſario fiat, quatenus eſt poſſibile, quod taliter ordinavit.

XII. *De*

XII. *De hoſpitalitate tenenda.*

Quia hoſpitalitatem in domo veſtra antiquitus conſuetam et debitam in tantum audivimus eſſe ſubtractam, quod viri religioſi inibi declinantes, et hoſpitalitatem hujuſmodi charitative petentes, pro eo, quod ſolum beneficium cibi et potus eis conceditur, alibi ſe divertunt, et frequenter inter laicos civitatis contra honeſtatem religioni debitam hoſpitantur; diſtricte praecipimus, in virtute obedientiae firmiter injungentes, ut obedientiarii domus veſtrae, ad quos de antiqua conſuetudine pertinet admiſſio hoſpitum in eadem, hujuſmodi hoſpites hoſpitium ipſum charitative petentes, curialiter et ſine murmure ac difficultate qualibet admittant, et tam eiſdem hoſpitibus, quam etiam eorum equis et famulis, ſaltem uno die et nocte, ſingula neceſſaria faciant miniſtrari, et honeſtis colloquiis atque vultu hilari eoſdem hoſpites conſolentur: et hoc tam ſtudioſe et diligenter obſervent, ut debita charitas affluenter in ea ſervetur, et honor domus ejuſdem per famam celebrem amplius augeatur. Nos enim ad id frequenter intendere proponentes, obedientiarios veſtros, qui id non egerint, et etiam praeſidentes, qui obedientiarios ipſos ſuper hoc protinus non correxerint, tanquam inobedientiae reos, graviter puniemus. Hoſpites etiam ſeculares honeſti, prout fieri conſuevit antiquitus, curialiter admittantur, et tam eis, quam etiam ſuis equis et famulis neceſſaria, ut praetangitur, miniſtrentur; quibus omnibus vultus jucundus et hilaris praetendatur, ut de veſtris beneficiis grates uberiores habentes, commodum inde pariter et honorem, prout frequenter in ſimilibus evenit, reportetis: bene enim id modicum datur, quod duplicem vel multotiens ampliorem utilitatem retribuit conferenti.

XIII. *De claudendis oſtiis, et cuſtodia officiorum.*

Oſtia ferrea ante altare ad caput feretri ſancti Thomae, videlicet tam ex altaris oppoſito, quam etiam a latere boreali, una cum duobus oſtiis minutis ſub majori pulpito inter corpus eccleſiae, et chorum per duo latera, juxta altare, ſub magna cruce eccleſiae conſtitutis, clauſa remaneant; niſi ratione divini officii vel miniſterii egreſſus vel ingreſſus immineat neceſſarius, aut tempore peregrinationum ſolennium, de quibus ſuperius tangitur, de permiſſione praeſidentis expreſſa, hujuſmodi oſtia quandoque dimittantur aperta. Et ſimile fiat de ſingulis oſtiis a curia vel a palatio verſus clauſtrum, exceptis introitibus neceſſariis, videlicet per cellerarium, et cameram prioris, aut aliis, quos introitus neceſſe eſt apertos remanere, qui a mulierum et aliorum inhoneſtorum ingreſſu arctiſſime cuſtodiantur; prout de clauſtro ſuperius eſt expreſſum. Item aula hoſpitum, et parlitorium, et quaecunque officia, ac domus exterioris curiae ab ingreſſu mulierum civitatis, et aliarum quarumcunque, praecipue ſuſpectarum, ut ſupra de clauſtro praetangitur, cuſtodiantur; ſed ingredientes, ut ſupra, ſtatim recedant, et nullatenus moram trahant. Item, qui aliquod oſtium, ut ſupra dictum eſt, claudendum ſine cauſa evidenti et honeſta, abſque licentia praeſidentis aperire praeſumpſerit, vel mulieres contra dictam prohibitionem inducere vel tenere; ſi ſit monachus, per octo dies continuos in congregatione fratrum ultimus habeatur; ſi vero ſecularis miniſter domus ea vel eorum aliquod fecerit, per octo dies ſequentes corrodium ſuum amittat. Et ſaepius ita delinquens perpetuo expellatur. Item praecipimus, et priori injungimus, ut ſtatim, quam citius fieri poterit, opportune, oſtium pulchrum et forte ligneum cum forti et decente ſerura ad ingreſſum chori verſus occidentem cum ſerura congrua conſtruatur, ita quod claudi poſſit; et clauſum ac ſertum temporibus opportunis remaneat, ne per chorum liber ingreſſus pateat cuilibet tranſeunti, et ut ſuperiori parti eccleſiae, ubi magnum poſſet ſaepius imminere periculum, major per hoc ſecuritas praeparetur.

XIV. *De cuſtodia maneriorum, et exitu monachorum.*

Cuſtodes maneriorum ſinguli ſingulos clericos juratos habeant ſibi intendentes, qui ſciant curiam tenere, et alia negotia eccleſiae proſequi et procurare in eventum abſentiae ballivorum, nec teneant armigeros, vel aliam familiam inutilem et oneroſam, nec ad maneria nimis frequenter declinent, niſi quando evidens neceſſitas, nota praeſidenti, et communis utilitas hoc requirit: caeteris vero temporibus cum conventu comtemplationi vacent, et regularibus inſtitutis. Item cuſtodes maneriorum ſtatim poſt compputum ſervientium et praepoſitorum cuſtodiae ſuae omnia arreragia ſua levare faciant ſine mora; ita quod in theſauraria ſolvantur et liberentur ad feſtum Omnium Sanctorum, vel infra, ſine ulteriori dilatione; alioquin iidem cuſtodes extunc, donec praemiſſa fiant, monaſterium non exeant, et ſingulis diebus in refectorio comedant cum conventu. Audito inſuper ex multorum, immo quaſi ex populari relatione frequenti, quod veſtri monaſterii fratres et monachi nonnulli ad maneriorum veſtrorum deputati cuſtodiam, ac alii quaeſitis coloribus ipſius monaſterii bona quandoque dilapidant, et conſumunt, ipſamque domum ſaepe relinquunt multorum debitorum oneribus obligatam; ſtatuimus, et ad praemiſſorum remedium ordinamus, ut dicti cuſtodes nihil de caetero ſine conſcientia praeſidentis, et ad commodum domus veſtrae percipiant; nec etiam de ſic perceptis aut alii fratres veſtri quicunque per viam aliquam de bonis ipſius monaſterii quicquam dilapident, ſeu ad diſpendium domus veſtrae conſumant, domumve ipſam modo quolibet in debitis aut oneribus aliis aggravent, ſeu procurent, aut faciant aggravari. Et qui contrafecerit, ac de hoc convictus extiterit, ab omni miniſterio domus ejuſdem protinus amoveatur, nunquam poſtmodum ad miniſterium hujuſmodi admittendus. Et nihilominus, quouſque de praemiſſis ſatisfecerit, infra clauſum interiorem continue remanens, in refectorio, capitulo, et in choro ultimus fratrum remaneat et conſiſtat. Item nullus monachus portas exteriores monaſterii exeat abſque licentia ſpeciali, exceptis

cellerario, eleemoſynario, theſaurario, et ſacriſta, quibus opus eſt pro officiis ſuis in civitatem ire frequenter. Nec tamen illis, nec aliis liceat civitatem egredi, niſi prius cauſam ſui exitus ſignificent praeſidenti: excepto cuſtode Berton. quem tempore carriagiae bladorum frequenter egredi et inopinate oportet. Item, conceſſa cuique fratri exeundi licentia certus terminus et brevis, quatenus fieri poterit, ad redeundum ſtatuatur taliter exeunti. Qui vero ſine hujuſmodi licentia exire praeſumpſerit, vel non redierit in termino ſibi ſtatuto, ceſſante impedimento legitimo, tanquam inobediens graviter puniatur. Socius vero idoneus et maturus deputetur taliter exeunti. Monachi etiam, quibus ad ſpatiandum in campis vel alibi propter aerem gratiorem, aut recreationem, vel cauſam aliam ſit conceſſa licentia, domos civitatis vel extra, et praecipue monialium vel ſororum nullatenus intrent; quod ſi fecerint, licentia ſimilis eis iterato non detur de facili, et pro qualibet vice, qua id commiſerint, vel etiam in plateis cum mulieribus, et maxime monialibus aut ſororibus colloquium ſeorſum vel ſecrete tenuerint, per octo dies ſequentes proximo ſint ultimi fratrum in refectorio, capitulo, et in choro, necnon per tempus duplicatum ulterius, ſi poenitentiam ipſam praeſumpſerint non ſubire. Si prior forſan alicui licentiam exeundi petenti licentiam ipſam propter cauſam aliquam eidem priori notam ſecretius non concedat, idem prior, ſi abſentare ſe debeat, ante ſuum receſſum cauſam hujuſmodi praeſidenti in ejus abſentia intimet, et idem praeſidens abſuturus hoc alteri praeſidenti loco ejuſdem inſinuet injuncto eiſdem praeſidentibus ſic gradatim, nec dicto petenti, quouſque prior redierit, licentiam tribuat exeundi. Monachi vero intra et extra fugiant, quatenus poterunt, conſortia et colloquia mulierum, et maxime ſuſpectarum, ac praecipue in eccleſia, vel in clauſo. Et qui contrarium fecerit, primo exinde in capitulo publice arguatur; et id ſecundo committens, per tres dies continuos in refectorio comedens, pane, et potagio, et uno ferculo ſit contentus; tertio vero ſic delinquens, per tres dies ſimiles in loco eodem, et non alibi comedens, pane et potagio ſe ſolum reficiat, et fratrum ultimus habeatur. Quod ſi ſic quarto deliquerit, per tres menſes in interiori clauſo ultimus fratrum remaneat, non alibi quam in refectorio ſub dicta diaeta ultima interim comeſturus. Et ſi inde incorrigibilis ſe emendare noluerit, poenitentia ſibi durior, quae caeteros fratres a ſimilibus terreat, publice infligatur, quam continue et ſine intermiſſione ſuſtineat, quouſque vere poenitens correctus appareat de commiſſo.

XV. *De proprietate vitanda.*

Item, nullus frater ornamenta eccleſiaſtica, librum, cyphum, cochlearia, vel alia jocalia, ſeu quaecunque alia bona aurea vel argentea qualitercunque adquiſita, alicui vendat, donet, vel committat ſub aliquo colore quaeſito, abſque conſcientia praeſidentis, quia ex tali contractu frequenter proprietas palliatur. Et qui contrafecerit, tanquam proprietarius puniatur. Item, quia bona in cuſtodia fratrum exiſtentia poſt deceſſum eorum variis modis inutiliter diſtrahuntur, et multipliciter diſſipantur abſque conſcientia praeſidentis; ſtatuimus ordinantes, quod quam cito frater infirmus in lecto ſuo decumbit, ſtatim, dum compos mentis ſuae exiſtit, et antequam eccleſiaſtica percipiat ſacramenta, omnia bona, quorum uſum vel cuſtodiam habuerit, ac etiam omnia debita, et nomina tam debitorum, quam creditorum ſuorum, praeſidenti fideliter et expreſſe ſignificet ac revelet; necnon claves ad ſuum officium pertinentes tradat eidem, ne tunc incipiat velle, cum non poſſit: frequenter enim conventus poſt mortem fratrum per tales debitores et creditores fatigatur, et patitur in rebus diſpendium, ſcandalum, et jacturam.

XVI. *De unitate et pace fovenda.*

Item, cum charitati, quae forma eſt et perfectio omnium virtutum, quam inter religioſos praecipue vigere decet, ſchiſmatica diviſio, pacis aemula, diſcordiae ſuſcitatrix, peſtiferis inſidiis hoſtiliter adverſetur, quae tunicam Domini inconſutilem, ſanctae videlicet eccleſiae molitur ſcindere unitatem; nos tam periculoſi hoſtis inquietudines removere diligentia, qua poſſumus, ex officii noſtri debito cupientes, ſtatuendo diſtrictius inhibemus, ne quis monachus Cantuar. eccleſiae noſtrae praedictae partes inter confratres faciendo, vel fieri procurando, ſicut multotiens in congregationibus et collegiis, non abſque magno ſcandalo, et animarum periculo manifeſto noſcitur eſſe factum, nequiter praeſumat ſchiſmata ſuſcitare. Si quis autem monachus dictae eccleſiae ſuper tam deteſtabili crimine debite convictus fuerit, ipſum a fratrum conſortio ex effectu hujuſmodi noſtri ſtatuti praecipimus ſequeſtrari totaliter, et carcerali cuſtodiae mancipari, donec condignam poenitentiam egerit de commiſſis; qui ſi in hujuſmodi execrabili peſte iterum inventus fuerit, et convictus, denuo in carcere retrudatur, nec ab eo liberetur, niſi de noſtra vel ſucceſſorum noſtrorum licentia ſpeciali.

XVII. *De receptione monachorum.*

Adhaec, cum eadem eccleſia noſtra quanto magis tanquam metropolitica et patriarchalis alias regni Angliae eccleſias praecellit, tanto dignioribus indigeat inſigniri miniſtris, qui utiliter in vinea Domini volentes pariter et valentes laborare, condigna recipere mereantur praemia poſt laborem; ſtatuimus et diſtrictius inhibemus, ne quis carnali affectione, ſeu alia inordinata voluntate ad habitum religionis in dicta noſtra eccleſia quemquam admittat, ſeu admitti procuret: monentes exnunc ſingulos fratres praedictos, ne quis ipſorum quemquam minus idoneum, inutilem, vel inhoneſtum ad habitum monaſticum inter eos ſcienter recipi faciat vel procuret, ſub poena excommunicationis majoris, quam exnunc, hujuſmodi monitione praemiſſa, in quemlibet contrarium facere inpoſterum praeſumentem aliqualiter in praemiſſis proferimus in

in hiis ſcriptis, praeſumptorum eorundem abſolutionem nobis ſpecialiter reſervantes; ita quod a nulla inferiore praeter noſtram vel ſucceſſorum noſtrorum auctoritatem ſpecialem in hac parte abſolutionis beneficium valeant obtinere. Incorrigibiles inſuper ac rebelles finaliter circa ea, quae in titulo de refectorio ſuperius ſunt ſtatuta, qui vel obſtinati in delictis extiterint, aut poenas eis, ut praenotatur, impoſitas ſuſtinere noluerint, nobis per praeſidentem ſine morae diſpendio temporibus congruis notificentur; et caveant praeſidentes, ne in praemiſſis exequendis negligentes exiſtant, aut dictas poenas mitigent ſine cauſa; quod ſi fecerint, ipſos, de quibus ſaepius inveſtigare proponimus, ut inobedientes et offenſores notorios graviter puniemus. Demum praecipimus, quod injunctiones iſtae praeſentes coram fratribus in capitulo publice bis in anno; videlicet poſt octabas Paſchae, et ſancti Michaelis, quam cito id fieri poterit opportune, legantur, nec inter ſpreta et objecta, ſicut injunctiones aliquorum praedeceſſorum noſtrorum, contemptibiliter dimittantur; ſed Dei omnipotentis, ac etiam noſtram benedictionem obtineant, qui ea ſtuduerint obſervare. Actum et datum in capitulo eccleſiae noſtrae Cantuar. antedictae die Lunae proxima poſt feſtum ſanctae Luciae virginis, videlicet 18. cal. Januarii, anno Domini M.CC.XCVIII. conſecrat. noſtrae quinto.

Papae Rom.	Archiepiſc Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
BONIFAC. VIII. 5.	ROB. WINCHELSEY 5.	1298.	EDWARD. I. 27.

Mandatum archiepiſcopi Cantuar. epiſcopo Norwicen. ut mag. Hamonem de Gatele, clericum ſuum, inducat ad faciend. exennium in curia Romana.
Ex reg. Winchelſey fol. 256. b.

ROBERTUS, permiſſione divina, etc. venerabili fratri domino R. Dei gratia Norwicen. epiſcopo, ſalutem, etc. Licet reditum magiſtri Hamonis de Gatele, clerici veſtri pro expeditione arduorum quorundam negotiorum praelatorum, et cleri noſtrae Cantuar. provinciae in ſacroſancta Romana curia promovendorum, quorum procurationem ad requiſitionem dictorum praelatorum, ipſum ad hoc tanquam vigilem et circumſpectum ſpecialiter eligentium in ſe denuo gratanter accepit, ad eandem tranſmiſſi curiam una cum magiſtro Anſelmo de Eſtria, clerico noſtro, ob id ſimiliter deſtinato, non multum geſſerimus tunc moleſte, pro eo quod ea quibus mediantibus negotiorum hujuſmodi expeditio ſperabatur, hactenus prompta non fuerant, nec parata; quia tamen jam paravimus exennium communi aeſtimatione, et deliberato conſenſu dictorum praelatorum et cleri competens et honeſtum pro expeditione praemiſſorum ſummo pontifici, ſuiſque cardinalibus, et aliis quibuſdam offic. et miniſtris curiae praeſentand. quod jam per extraneum aliquem per nos inconſulte, et ſingulariter, etiam non ſine maxima difficultate providend. non poterit ita commode, nec honeſte, ſicut per dictum clericum veſtrum, qui tam in praeſentia papae, quam cardinalium, et aliorum plurimorum de ipſa curia hujuſmodi negotia propoſuit et promovit, ad noſtrae ſimiliter, et ſuffraganeorum noſtrorum faciliter imputandae excluſionem ſimplicitatis nimiae aliqualiter praeſentari; praeſertim cum rumor jam apud nos invaluit, quod praedictus magiſter Anſelmus ſibi in hiis aſſociatus, jam ad partes iſtas redierit, ignarus forſan tam propinqui remedii primitus deſperari, vel ſit in redeundo a curia memorata; fraternitatem veſtram requirimus, et intimo affectu rogamus, quatenus pro honore et communi utilitate noſtra et veſtra, ac praetactorum ſuffraganeorum et cleri noſtrae provinciae zelantes, praedictum veſtrum clericum ab initio per vos, ad noſtri inſtantiam, noſtris deſideriis in ſuſceptione negotiorum hujuſmodi inclinatum, omnibus modis et viis, quibus poteritis, inducere velitis, ut laborioſe et utiliter per ipſum in praefata curia inchoata, non abſque ſpe magni honoris ex notitia, favore, et benevolentia tantorum patrum univerſalem eccleſiam regentium, praelatorumque et cleri praeſcriptorum veriſimiliter conſequendi, velitis cum placabili et expectato ſtimulo ſervitii praeparati, ut feliciter expediantur, ad votum corditer procurare, et ea occaſione iterum ad curiam perſonaliter accedere praenotatam, et ad nos ob id quam citius accedere pro ſua informatione a nobis ſuper hiis plenius attendenda. Valete ſemper in Chriſto. Dat. apud Maghfeld 4. idus Januarii, anno Domini, etc. conſecrationis noſtrae quinto.

Literae archiepiſcopi Cantuar. magiſtro H. de Gatele, ut revertatur ad curiam Romanam pro exennio faciendo ſummo pontif. et card. [*Qui non paruit huic mandato.*]
Ibid. fol. 256. b.

ROBERTUS, etc. dilecto filio magiſtro Hamoni de Gatele ſalutem, etc. Reverſionem veſtram contra voluntatem noſtram nuper a curia Romana, quae tunc animo noſtro propter varias conjecturas, quas nimirum ex hoc ſiniſtre concepimus, aliqualem moleſtiam ingerebat, propter carentiam competentis ſervitii domino papae, et cardinalibus, ac caeteris ipſius curiae official. et miniſtris impendendi, ſive quia aſſumpta negotia expedire forſitan non ſperaſtis, aequanimius ſuſtinemus; veruntamen, quia jam competens exennium in hac parte faciend. ſecundum conſenſum praelatorum et cleri noſtrae Cantuar. provinciae ſuper hiis poſtea requi-

ſitum

ſitum et obtentum, fecimus jam parari, quod non tam utiliter nec honeſte per alium, ſicut per vos, qui hujuſmodi negotia coepiſtis proſequi in curia praedicta, ipſa tam in praeſentia ſummi pontificis, quam aliorum, a quibus eorum expeditio ſperabatur, proponendo et diligenter procurando, poſſe intelligimus praeſentari; vobis mandamus, affectuoſe rogantes, quatenus cum iſto exennio ad praedictam curiam revertentes, quod tam commode et ſolicite pro nobis, noſtriſque ſuffraganeis, et eorum cleris ſpontanee inchoaſtis, ipſo mediante, ad felicem effectum et finem optatum deduci animoſius procuretis, ne nimis voluntarie ipſa negotia a vobis prius ſuſcepta deſeri videantur, laborque veſter non modicus in promotionis hujuſmodi initio impenſus, per finalem effectum ab alio conſequendum, illi, quod nollemus, totaliter aſcribatur; ſed ut tantorum patrum univerſalem eccleſiam regentium, veſtra excitatione placabili, ſicut firmiter credimus, in hac parte, et ſpecialiori notitia, et majori benevolentia contracta, potiores honores, quibus tantum exennium, per quod quaſi toti curiae generaliter deſervitur, praeſentantes attolli prius viſum eſt, noſtrumque, et omnium ſuffraganeorum noſtrorum, ac cleri praetactorum non minimum favorem veriſimiliter conſequamini, ut ſperatur. Pro veſtra igitur informatione pleniori in praemiſſis ad nos feſtinis greſſibus properetis. Valete. Dat. apud Maghfeld 4. idus Januarii, etc. Ibid.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
BONIFAC. VIII. 5.	ROB. WINCHELSEY 5.	1299.	EDWARD. I. 27.

Prioris Cantuar. literae domino papae de negotiis eccleſiae Anglicanae variis. Ex reg. Henr. prior. Cant. fol. 80. b.

SANCTISSIMO in Chriſto patri domino B. Dei gratia ſummo pontifici, devoti filii H. prior, et capitulum eccleſiae Chriſti Cantuar. devota pedum oſcula beatorum. Profunda nimis trahimus ſuſpiria, et frequentes fundere gemitus coarctamur, quotiens in mentibus noſtris verſatur, qualiter nobilis et famoſa eccleſia Elienſis, filia filiae veſtrae Cantuar. viduitatis deplorans incommoda, hiis diebus in fluctibus navigat abſque remigio et rectore, naufragium paſſura, niſi ſuccurrat ei gubernator ille prudens, cui venti obediunt et mare. Ecce, pater piiſſime, oves inclyti gregis dominici dictae eccleſiae, quae ſolebant hactenus ſub uno vellere, bonorum tamen operum varietate, in uno ovili, et ſub unico paſtore pacifice accubare, Domino permittente, et pacis aemulo inſtigante, tunicam Chriſti inconſutilem ſcindentes, plures et diverſi ſtatus ſibi elegerunt paſtores. Aliae ſiquidem priorem ejuſdem eccleſiae, virum in parte Mariae aſſiduum, et in Marthae ſolicitudine circumſpectum, qui multis decurſis temporibus fratres ſuo regimini commiſſos egregie informavit ſana doctrina, opere pariter et exemplo, quo magis ſperant feliciter ipſum dictae eccleſiae pontificem profuturum; aliae vero in domini regis noſtri Angl. illuſtris cancellarium direxerunt oculos mentis ſuae, cujus fama praeclara in regno Angliae redolet uſquequaque. Placeat igitur ſanctiſſimae paternitati veſtrae dicto gregi dominico, corde diſſipato, animoque diſperſo, talem providere paſtorem, qui ſciat, velit, et valeat ſui ovilis redintegrare ſciſſuram, et in eo oves aberrantes ſub ſolito ſincerae charitatis ac unitatis vinculo collocare, ut ſic fiat eis unum ovile, et unus paſtor, qui ſibi prodeſſe magis appetat, quam praeeſſe. Adhaec, clementiſſime pater, eccleſiam veſtram Cantuar. quae a tempore beati Gregorii magiſtra et metropolis aliarum eccleſiarum regni Angliae extitit et exiſtit, ac juriſdictionem, et jura metropolitica et provincialia per ſponſum ſuum archiepiſcopum Cantuar. qui pro tempore fuerit, ſede plena, et per capitulum, ſede vacante, hactenus exercuit et exercet, pro glorioſi martyris Thomae reverentia et amore habere dignemini recommendatam, ipſamque in jure ſuo tanti temporis curriculo notorie et legitime praeſcripto, contra importunas malignantium calumnias protegendo, de benignitate ſolita confovere. Licet enim archidiaconi Cantuar. qui pro tempore fuerint, in multis eccleſiis parochialibus in dioec. Cantuar. juriſdictionem de conſuetudine exercuerint, tam ſede Cantuar. plena, quam ipſa vacante, exceptis cauſis matrimonialibus quibuſcunque; tamen ad quaſdam alias eccleſias ejuſdem dioec. a jure et juriſdictione archidiaconali ab initio totaliter exemptas, ſeu ad juriſdictionem metropoliticam vel provincialem, ſede Cantuar. plena, vel etiam vacante, jure ſeu nomine ſui archidiaconatus manus ſuas nullatenus extendebant, ſed juriſdictione archidiaconali tantum a juriſdictione archiepiſcopali in dioec. Cantuar. diſtincta hactenus, ut praemittitur, uti ſolebant. Incolumitatem veſtram conſervet altiſſimus ad regimen univerſalis ſuae ſanctae eccleſiae. Dat. in capitulo noſtro 7. cal. Aprilis, A. D. ſupradicto.

Literae archiepiſcopi Cantuar. domino papae ſuper praeſentatione 2000 *marcarum, ex parte praelatorum et cleri provinciae Cantuar.* Ex reg. Winchelſey fol. 314. b.

SANCTISSIMO patri in Chriſto domino Bonifacio, Dei gratia SS. Romanae ac univerſalis eccleſiae ſummo pontifici, devotus ſuus humilis R. permiſſione divina Cantuar. eccleſiae miniſter, cum omni ſubjectione, et reverentia pedum oſcula beatorum. Excelſo throno praeſidens, cunctaque praevidens, et ea miranda providentia rite moderans ab aeterno beatorum ſpirituum ordines, prout

prout voluit, inferiores medios inſtituit, et ſublimes, ut in throno ſedenti, qui cunctis imperat, et inſcrutabili judicio humiliat et exaltat, laudes reddant debitas indefeſſe, ſub ipſo, et cum ipſo, ſine fine, abſque intermiſſionis taedio gloriantes; et nos filii Evae protoplaſti [a] praeſentis exilii calamitates et miſerias deplorantes, ac in caeleſti patria juxta funiculum merendae diſtributionis haereditatem avide praeſtolantes, illius ſupracaeleſtis hierarchiae typum, tanquam in partem ſolicitudinis veſtrae, quamvis indigni, vocati, ſectari cupimus, ut tenemur, apoſtolicae ſedis adorando culmen, ipſiuſque plenitudinem poteſtatis. Hinc eſt, quod nomine eccleſiae veſtrae Cantuar. praelatorum ac cleri provinciae ejuſdem, duo millia marcarum ſterlingorum per exhibitores praeſentium apoſtolatus veſtri beatitudini duxi devotiſſime deſtinand. amplioris ſummae cumulum ſummo deſiderio vobis mittere ſatagens, ſi temporum qualitas hoc permitteret, et rerum affluentia affectionis communis zelo, et operoſo devotionis ſtudio reſponderet, ac etiam arrideret. Veſtrae igitur benignitatis clementiae humiliter ſupplico, ſancte pater, quatenus illud exiguum et puſillum, quod vobis hac vice veſtrorum miniſtrorum nomine, ex profeſſionis quoque debito devotorum affectuoſiſſime deſtinatur, benigne velitis admittere, et, ut optatur, alacriter acceptare ſinceritatem devotionis mittentium, adverſi temporis fortuna variis tribulationum attritionibus afflictorum, ſi libeat, attendentes; veſtros inſuper, et eccleſiae veſtrae Cantuar. miniſtros apoſtolicis beneplacitis obedire promptiſſimos, ſolitae benignitatis affectu recommendatos habentes in paternae viſceribus pietatis. Valeat in Chriſto Jeſu, et ad regimen univerſalis eccleſiae creſcat per tempora diuturna cum tranquillitate et gaudio papalis dignitas prae caeteris reverenda. Dat. apud Gillingham calend. Aprilis, anno Domini M.CC.XCIX.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
BONIFAC. VIII. 5.	ROB. WINCHELSEY 6.	1299.	EDWARD. I. 27.

Convocatio praelatorum et cleri Cantuar. provinciae ſecundo die jur. prox. poſt feſtum commemorationis animarum. Ex reg. Winchelſey fol. 131. b.

ROBERTUS, permiſſione divina Cantuar. archiepiſcopus, totius Angliae primas, venerabili fratri domino R. Dei gratia London. epiſcopo, ſalutem, et fraternam in Domino charitatem. Licet tranſacti temporis adverſa conditio hactenus cogeret nos invitos praelatos et clerum noſtrae Cantuar. provinciae per frequentes convocationes graviter fatigare; multifaria tamen et evidens eccleſiae noſtrae provincialis utilitas, quam proſequi intendimus, et tenemur, ad iteratam ipſorum convocationem, ob id maxime affectatum, nos animoſius excitat et inducit. Quocirca fraternitati veſtrae committimus et mandamus, quatenus omnes et ſingulos coepiſcopos et ſuffraganeos noſtros, in noſtra Cantuar. provincia conſtitutos, convocando citetis, etc. ut compareant apud Novum Templum London. ſecundo die juridico poſt feſtum commemorationis animarum, cum diebus ſequentibus continuandis eidem uſque ad finalem ipſorum expeditionem in hac parte, una nobiſcum ſuper eccleſiae praedictae utilitatibus promovendis, et quampluribus articulis ſtatum ejuſdem eccleſiae tangentibus, prout convenit, tractaturi, proviſuri, et ordinaturi ſalubriter de eiſdem, et ad ea, quae ex communi deliberatione concorditer providebuntur, aut fient, ſuum adhibituri conſenſum, facturique ulterius, quod, duce Domino, viſum fuerit opportunum, etc. Dat. apud Lyming 7. calend. Octobris, anno Domini M.CC.XCIX. conſecrationis noſtrae ſexto.

Citatio epiſcoporum Cantuar. provinciae ab archiepiſcopo Cantuar. facta ad reddend. final. computum decimae collectae in ſuis dioec. pro repulſa Scotorum. Ibid. fol. 131. b.

ROBERTUS, permiſſione divina, etc. Venerabili fratri domino R. Dei gratia London. epiſcopo, ſalutem et fraternam, etc. Cum olim in congregatione generali praelatorum et cleri noſtrae Cantuar. provinciae fuiſſet ex conſenſu unanimi eorundem pro communi utilitate ſalubriter ordinatum, quod de decima bonorum eccleſiaſticorum noſtrae provinciae Cantuar. ad hoc proinde conceſſa, ſubſidium praeſtaretur, ad defenſionem neceſſariam eccleſiae et regni Angl. contra hoſtiles incurſus Scotorum, certis in ſingulis dioec. per loci dioeceſanos ejuſdem decimae collectoribus, qui hujuſmodi decimam colligerent, et fideliter cuſtodirent, deputatis; ac ſubſequenter noſtris confratribus et ſuffraganeis in certa forma extiterat demandatum, quod hujuſmodi pecuniam ſimul collectam ad Novum Templum London. theſaur. ejuſdem loci et rectori eccleſiae de Lambeth ad recipiendum eandem per nos aſſignatis, ſine ulterioris morae diffugio, certis diebus ſibi praefixis, tranſmittere non deferrent; ipſos nihilominus ſpecialiter fecimus evocari, quod certis die et loco in noſtro mandato contentis, cum continuatione dierum ſubſequentium coram auditoribus ad hoc per nos ſpecialiter deputandis, de collectione, ac receptione, liberatione, ac ſolutione decimae ſupradictae ſuarum dioec. comparerent per ſe, vel

[a] MS. hic inſerit *commiſſo*.

per procuratorem ſufficienter inſtructum, ratiocinia plenarie reddituri, et reſponſuri ſuper modo et numero collectionis, receptionis, et ſolutionis decimae memoratae. Sed propter quaedam, quae colligenda remanſerunt, et alia impedimenta in dicto computo occurrentia, finalem exitum dictus computus obtinere non potuit illa vice. Ac demum pro relevamine epiſcoporum et confratrum noſtrorum, cum grave eſſet eis pro laboribus et expenſis ad partes venire vel tranſmittere tam diſtantes, unanimiter fuerat ordinatum, quod ſinguli epiſcopi a collectoribus praedictis ſuarum dioec. fidelem computum reciperent de collectis, ac nobis poſtmodum in termino ad hoc aſſignando computum hujuſmodi ſic receptum referrent, et de reſiduo pecuniae decimae non ſolutae, praedictis receptoribus London. aſſignatis, quatenus ad ſingulos attinet, reſponderent; quod licet a quibuſdam plenius, a quibuſdam minus plene, a nullo tamen extitit finaliter adimpletum; nec quin debitum et finalem, quatenus in nobis eſt, hujuſmodi negotium commune noſtris humeris communibus incumbens effectum debitum ſortiatur, diſſimulare poterimus quoquo modo, nec nos praemiſſa commodius fieri poſſe aliqualiter videamus, quam in inſtanti congregatione dictorum praelatorum et cleri poſt feſtum commemorationis animarum jam London. facienda, ut, quod omnes tangit, ab omnibus, praeſertim in ſua finali diſſolutione et exitu, communiter approbetur. Fraternitati veſtrae committimus et mandamus, quatenus peremptorie citetis, ſeu citari faciatis omnes fratres et coepiſcopos ſuffraganeos noſtros, quod per ſe, vel per procuratores ſufficienter inſtructos in hac parte, coram nobis compareant ſecundo die juridico poſt feſtum commemorationis animarum apud Novum Templum London. cum continuatione et prorogatione dierum ſubſequentium, collectarum ſuarum dioec. computum, ſeu ratiocinia ſibi reddita de pecunia recepta de hujuſmodi decima plenarie oſtenſuri, et diſtinctius relaturi, reſiduumque pecuniae decimae ſuarum dioec. dictis communibus receptoribus London. prius non ſolutum, nobis liberaturi, et de nominibus non ſolventium certificaturi, facturique ulterius, et recepturi in praemiſſis, quod finalis ipſorum expeditio in ea parte poſtulat et requirit; vos etiam, domine epiſcope ſupradicte, dictis die et loco ſimiliter compareatis in forma praedicta, denunciantes ſingulis epiſcopis praenotatis, quod talem diligentiam adhibeant in praemiſſis, ut ipſorum diligentia apud Deum et homines ſit non immerito commendanda. Quid autem feceritis in praemiſſis, vos, quatenus ad vos attinet, et eorum ſinguli, quatenus eos contingit, nos certificetis et certificent diſtincte et aperte per veſtras et ſuas literas patentes, harum ſeriem continentes. Dat. apud Lyming 7. cal. Octobris, anno Domini, etc. conſecrationis noſtrae ſexto.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
BONIFAC. VIII. *6.*	ROB. WINCHELSEY *6.*	1300.	EDWARD. I. 28.

Literae archiepiſc. Cantuar. London. epiſcopo de revocatione gravaminum. Ex reg. Winchelſ. fol. 136.

ROBERTUS, etc. venerab. fratri domino R. Dei gratia London. epiſcopo, ſalutem, etc. Fraternitatem veſtram ex corde requirimus et rogamus, quatenus revocationes gravaminum nobis de facto, ut eſt ſatis notorium, illatorum, juxta formas per latorem praeſentium vobis ſuper hoc tradendas, in veſtra dioec. diligenter in omnibus et ſolenniter exequi faciatis, et tam patenter exponi, ut detectis gravaminum eorundem erroribus, innocentia noſtra, ſtatuſque noſtri, quoad omnem maculam, quae inde forſan opinabatur, integritas ſingulis innoteſcat; et nos veſtrae dilectionis ex eo ſentientes affectum, vobis uberius aſtringamur. Valete ſemper in Chriſto. Dat. apud Suthmall. 13. cal. Maii, anno Dom. M.CCC. conſecrat. noſtrae VI.

Aliae ejuſdem praelatis Cantuar. provinciae ſuper publicatione revocationis gravaminum domino Cantuar. illatorum. Ibid. fol. 136. b.

ROBERTUS, etc. univerſis eccleſiarum praelatis tam religioſis, quam ſecularibus per noſtram Cantuar. provinciam conſtitutis, ſalutem, benedictionem, et gratiam ſalvatoris. Licet veritatis judicium, quod in ſui diffinitione non fallitur, errorem excutiat, et in vera determinatione exiſtat; vulgi tamen opinio in erroribus fluctuans, factum potius, etiamſi ipſo jure ſit nullum, quam juris effectum, ſaepe conſiderat et attendit, per quod frequentius innocentium denigratur honeſtas, et praelatorum praecipue, quorum gradus eſt altior, fama ſine cauſa minuitur, et ſtatus eccleſiae maculatur. Nonnulli ſiquidem judices nullam in nos juriſdictionem habentes, ſeu exercentes, auctoritate apoſtolica, prout praetenderant, deputati, in nos juriſdictionem, ſeu coercionis canonicae poteſtatem, tanquam in delinquentem, minus veraciter ſe habere fingentes, quaſdam executiones erroneas, nobiſque nocivas de facto, et contra juris permiſſionem in locis variis de facto fecerant, ac inconſiderate mandaverant publicari; qui tamen, poſtmodum veritate detecta, ſe ſuper hoc in facti qualitate, quod frequentius ſapientiſſimos fallit, erraſſe, ſeque nullam in nos hujuſmodi juriſdictionem, aut coercionis poteſtatem habuiſſe videntes, ſaniori ducti conſilio, ſua quoque ad id facta corrigere, ſuoſque errores in hac parte per veras executiones detegere decreverunt, ſuas executiones, ut praenotatur, erroneas, quatenus

de facto proceſſerant, revocando. Ut igitur praelatorum, in quibus conſiſtit eccleſia, et per conſequens ipſius eccleſiae in praelatis per mutua hinc inde praeſidia redintegretur, ac etiam conſervetur honeſtas, et ſeſe mutuo juvantes, fortiori dilectionis vinculo colligentur; devotionem veſtram requirimus et rogamus, quatenus revocationes gravaminum, de quibus ſupra fit mentio, juxta formas ſuper hoc vobis oſtendendas, in locis publicis veſtrae juriſdictioni ſeu poteſtati ſubjectis, et temporibus ad id magis idoneis, ſolenniter publicetis, ſeu faciatis coram clero et populo, ut ad notitiam ſingulorum deveniant, publicari. Literas revocationum hujuſmodi, ac etiam iſtas, retenta earundem, ſi volueritis, copia, reſtituentes protinus portitori; et de executione ſic facta veſtras literas, ſi inde congrue requiſiti fueritis, faciatis. Valete ſemper in Domino ad regimen ſuae eccleſiae ſacroſanctae. Dat. apud Suthmall. 12. cal. Maii, anno Dom. M.CCC. conſecrat. noſtrae VI.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
BONIFAC. VIII. 6.	ROB. WINCHELSEY 6.	1300.	EDWARD. I. 28.

Archiepiſcopi Cantuar. literae epiſcopo London. quod inhibeat in ſua dioeceſi inclinationem ad benedictionem archiepiſcopi Eborum. Ex reg. Winchelſ. fol. 135. b.

ROBERTUS, etc. venerabili fratri domino R. Dei gratia London. epiſcopo, ſalutem, etc. Quia Eborac. archiepiſcopus, qui a Romana curia, in qua nuper munus conſecrationis accepit, verſus Angliam rediens, et in noſtra dioec. latenter applicans, ac per eam incedens, crucem ſuam coram ſe taliter incedendo, in noſtra provincia erigi facit, ut dicitur, publice, ac deferri, et hoc per totam eandem provinciam incedendo, ut dicitur, continuare proponit, in noſtram et eccleſiae noſtrae Cantuar. ac juris ejuſdem injuriam, et praejudicium manifeſtum, cui taliter incedenti populares ipſius provinciae ejuſdem archiepiſcopi benedictionibus inclinando, et modis aliis in noſtram, et eccleſiae noſtrae, ut praenotatur, injuriam, et contra inhibitiones publicas tam per nos, quam per noſtros praedeceſſores per provinciam ipſam in caſu conſimili publice prius factas, nequiter obedire, et modis aliis periculoſe favere praeſumant. Ut tam ipſius archiepiſcopi, quam etiam caeterorum eidem in hac parte faventium, reprimatur injuria, vobis committimus, et in virtute obedientiae, qua nobis et eccleſiae noſtrae Cantuar. tenemini, firmiter injungendo mandamus, quatenus ſtatim, receptis praeſentibus, quam citius fieri poterit opportune, in ſingulis locis publicis, et eccleſiis veſtrae juriſdictioni ſubjectis, per dies ſolennes, et alios ad id aptos, inhiberi ſolenniter faciatis ſub poena excommunicationis majoris, ne quis eidem archiepiſcopo taliter incedenti ſuis benedictionibus inclinando, ut ſupra, vel aliter faveat quoquo modo; ipſumque archiepiſcopum, ſi per dioeceſim veſtram tranſierit, nominatim, et omnes ſecum in inceſſu hujuſmodi comitantes, cum ad id ſe facultas obtulerit, moneri ſtatim tribus vicibus continuandis, cum natura negotii et temporis qualitas hoc de neceſſitate requirat, canonice faciatis, et eiſdem arctius inhiberi, ne ipſe archiepiſcopus crucem ſuam ſic erectam coram ſe in noſtra Cantuar. provincia deferri faciat, vel, quatenus in eo eſt, quoquo modo permittat, vel aliquis de ſibi comitantibus crucem ipſam ſic deferat, aut deferri procuret, ſeu delationi eidem conſilium praebeat aut aſſenſum. Et ſi, non obſtantibus monitionibus ac inhibitionibus ipſis, ſecus attemptatum extiterit, in archiepiſcopum ipſum, et in taliter deferentes crucem hujuſmodi, nominatim, ac in genere in omnes conſenſum ad id, ut praetangitur, adhibentes, majoris excommunicationis ſententiam proferri protinus faciatis, et ſententiam ipſam ſingulis diebus ſequentibus poſtmodum in eccleſiis et locis publicis, per quae tranſitum fecerit, ac aliis per veſtram juriſdictionem eandem ſolenniter publicari. In omnibus inſuper locis veſtrae juriſdictionis, per quae idem archiepiſcopus ſic incedendo tranſierit, vel ſic incedens moram fecerit, durante inceſſu ac mora hujuſmodi, faciatis a divinis, et a publica pulſatione campanarum ceſſari. De nominibus etiam omnium dicto archiepiſcopo contra inhibitionem memoratam faventium diligentius inquirentes, ſeu facientes inquiri, omnes, quos ſuper hoc inveneritis culpabiles aut rebelles, per cenſuram eccleſiaſticam, quatenus jus patitur, puniatis, cenſuras eaſdem abſque noſtra licentia nullatenus remittentes. Et ne praeſens mandatum ſaepius iterari oporteat, vobis injungimus firmiter in virtute obedientiae, qua eccleſiae noſtrae ſupradictae tenemini, quatenus omnia ſupradicta toto tempore veſtri regiminis diligentius obſerveris, et faciatis inpoſterum firmiter obſervari. Diem vero receptionis praeſentium, et formam executionis omnium praemiſſorum, ac etiam de nominibus rebellium in hac parte, ſi vobis de eiſdem conſtiterit, quibuſcunque temporibus opportunis nobis reſcribere non tardetis per veſtras patentes literas, harum ſeriem continentes. Dat. apud Suthmallynge 7. cal. Maii, anno Dom. M.CCC. conſecrationis noſtrae VI.

Statutum

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
BONIFAC. VIII. 6.	ROB. WINCHELSEY 6.	1300.	EDWARD. I. 28.

Statutum Walteri de Langton, epiſcopi Coventr. et Lich. de regimine eccleſiae Lichefeldenſis. Ex MS. Cott. Vitellius A. 10. fol. 181. verſo.

WALTERUS, permiſſione divina Coventr. et Lich. epiſcopus, dilectis in Chriſto filiis magiſtro Johanni de Derbia, decano, et capitulo eccleſiae Lich. ſalutem, gratiam, et benedictionem. In horto quieſcimus deliciarum, dum ſubditos noſtros regimini noſtro commiſſos, vitae claritate, morum honeſtate, ac laudabilis converſationis decore perpendimus illuſtrantes; ſic econtra praediris anxietatum torquemur aculeis, dolorum amaritudine vulnerati, dum ipſos oberrare conſpicimus, ſe ad devia convertentes, et (ad) illicita, ſpreto rationis judicio, inclinantes; et praecipue illos, quorum vita et converſatio utpote in majori officio conſtitutos, ab aliis de facili trahitur in exemplum. Sane eccleſiam ipſam Lich. nuper ex officio noſtro viſitantes, licet munditiae puritatem, vitae commendabilis ſinceritatem, ac laudabilis converſationis honeſtatem in ipſius eccleſiae perſonis tam majoribus, quam minoribus, integre perpendimus; te tamen, fili decane, in pleriſque ſtatum ipſius eccleſiae offendiſſe comperimus. Propter quod volentes jura, conſuetudines antiquas, ſtatuta, et obſervantias rationabiles praefatae eccleſiae noſtrae Lich. teneri et ſervari perpetuo inconcuſſas, ad perpetuam ſtatus ipſius eccleſiae reformationem taliter duximus ordinandum.

Inprimis videlicet, quod decanus Lich. qui pro tempore fuerit, in feſtis duplicibus majoribus officium per ſemetipſum faciat, et magnam miſſam celebret; et ſi forſan per aliquot vices ad hoc faciendum diſpoſitus non exiſtat, per hebdomadarium aliquem de canonicis interpellet, ut officium vice ipſius celebret; ut ſic in feſtis ſolennibus officium per canonicum, ſi canonicus praeſens exiſtat, non per vicarium de caetero ſemper fiat. Idem quoque decanus in praedictis feſtis ſolennibus licet officium non fecerit impeditus; miniſtros tamen eccleſiae ipſius conſuetos, pro honore eccleſiae conſervando, ſemper amodo in domo ſua, prout decet, honorifice procurabit. In quatuor vero feſtis principalibus idem decanus totum chorum integraliter communabit, canonicos ſaltem per octo dies ante convivium in capitulo, vel ex curialitate ſua etiam quemlibet ſingillatim in domo ſua curialiter invitando; ut ſic ex familiari converſatione affectus ſincerior, et unitas clarior in eccleſia habeatur. Nullus inſuper vicarius, niſi per decanum et capitulum, non per decanum tantummodo amoveatur; cum talis amotio per decanum attemptata, a conſuetudine eccleſiae et ſtatuto prorſus fuerit aliena.

Cum vero in eccleſiis praebend. aut in eccleſiis communae eccleſiae noſtrae Lich. viſitatio per decanum immineat facienda, idem decanus praemunire debet capitulum tempore competenti, et in decem equitaturis, non in pluribus amodo viſitabit, ſicut in ſtatuto expreſſius continetur.

Item, ut honeſtas debita eccleſiae, et honor ejuſdem ſervetur, veſperae cum in eccleſia, pulſationibus conſuetis et debitis praecedentibus fuerint inchoatae, decanus per adventum ſuum caſualem reincipere non attemptet eaſdem, cum id facere elationi potius, quam eccleſiae honeſtati aſcriberetur quodammodo a pleriſque.

Theſaurarius cuſtodiam clavium theſaurariae amodo habeat, de pulſationibus ordinet; nec decanus amodo theſaurarii aut alicujus alterius officio ſe immiſceat, cum officia decanatus, praecentoriae, theſaurariae et alia officia diſtincta exiſtant, ſecundum ipſius eccleſiae conſuetudines et ſtatuta.

Juriſdictionem in miniſtros et parochias tam eccleſiarum praebendalium, quam communarum ad decanum et capitulum, non ad decanum tantum pertinere declaramus, prout in ſtatutis eccleſiae plenius continetur.

Adhaec, quia in praedicta viſitatione noſtra comperimus, praefatum decanum viginti ſolidos eccleſiae noſtrae Lich. et 40. ſ. eccleſiae de Ceddeſwell per Willielmum Foleiambe defunctum legatos, indebite occupare, in praejudicium eccleſiarum earundem, ad reſtitutionem dictae pecuniae dictis eccleſiis infra unius menſis ſpatium faciendam, decanum ipſum teneri decrevimus per cenſuram eccleſiaſticam compellendum, ſi decurſo tempore ipſius contumacia id requirit.

Poſtremo, quia quibuſdam canonicis eccleſiae noſtrae Lich. per aquaeductum ad domos canonicorum abundanter proſpicitur, quibuſdam minus, quam competeret; habita conſideratione ad aquae quantitatem, et perſonarum conditionem, volumus et praecipimus, quod aquaeductus trium vel quatuor perſonarum ipſius capituli per capitulum eligendarum infra menſem oculis ſubjiciatur, et pro ſtatu perſonarum, et aquae quantitate per eoſdem canonicos moderatio juſta fiat. Praemiſſa vero omnia et ſingula decernimus, ſtatuimus, et diffinimus in eccleſia noſtra Lich. fore perpetuo obſervanda, et inconcuſſe tenenda ſub poena excommunicationis, quam in contravenientes ſcienter ferimus in his ſcriptis: et ad perpetuam rei memoriam tam nos, quam decanus et capitulum praemiſſa omnia unanimiter acceptantes, ſigilla noſtra praeſentibus duximus apponenda. Dat. Lich. in capitulo in vigilia Pentecoſtes, viz. quinto cal. Junii, anno Dom. M.CCC. conſecrationis noſtrae anno quarto.

Mandatum

Synodus provincialis Cantuarienſis. Ex libro memorand. Joh. Dalderby, epiſc. Lincoln. fol. 9.

Idibus Junii, anno Dom. M.ccc. in capitulo eccleſiae Chriſti Cantuar. praeſentibus dominis, Roberto, Dei gratia Cantuar. archiepiſcopo, totius Angliae primate, ac dominis Sarum, et Roffen. et Lincoln. (qui die praecedente in dicta eccleſia fuerat conſecratus) epiſcopis, et procuratoribus aliorum epiſcoporum provinciae Cantuar. qui pro conſecratione hujuſmodi illuc venerant, conſenſum extitit concorditer inter eos; quod ſtatutum de novo editum ſuper admiſſione fratrum praedicatorum minorum ad praedicationes faciendas, et confeſſiones audiendas, quod in Quadrageſima prox. praeterita fuerat publicatum, prout magiſter Reginaldus de ſancto Albano, tunc praeſens, qui hujuſmodi publicationi interfuerat, ſicut dixit, teſtimonium perhibebat, et alias acceptum fuerat a particularibus, qui de Romana curia venerant, in omnibus ſuis articulis ſervaretur; et praecipue, quod fratres non admitterentur per praelatos ad confeſſiones audiendas, niſi perſonaliter venientes ad eos, et in eorum dioec. commorantes; et quod examinatio eorum, an eſſent idonei, ad praelatos pertineret. Conſenſum etiam extitit ſimiliter, quod ad clauſuram monialium procederetur, prout dictus dominus archiepiſcopus aſſeruit ſe feciſſe; praecipue quia dictum fuit, quod quidam erant in veniendo de curia Romana ad explorandum, qualiter ſtatutum de clauſura praedicta, et alia per papam modernum edita, fuerint obſervata.

Mandatum archiepiſcopi Cantuar. de admiſſione fratrum minorum ad audiend. confeſſiones. Ex reg. Winchelſey fol. 278. b.

Robertus, etc. magiſtro Martino, commiſſario Cantuar. ſalutem. Quia fratribus minoribus inferius nominatis, et vobis, poſt licentiam et gratiam noſtram a provinciali miniſtro ipſius ordinis ad ſubſcripta petitam et obtentam, juxta conſtitutionem novellam domini papae ad id ſpecialiter praeſentatis; viz. fratribus Radulpho de Wodeheye, Johanni de Kenelden, Johanni de Bedewynde, Willelmo de Dele, Rogero Malemeyns, et Thomae de Malmesbur. licentiam in forma conſtitutionis ejuſdem nuper dedimus ſpecialem, ut confeſſiones quorumcunque utriuſque ſexus noſtrae Cantuar. dioec. eiſdem fratribus, vel eorum alicui ſua peccata confiteri volentium, audiant, et eis imponant poenitentias ſalutares, ac beneficium abſolutionis impendant, donec aliud ſuper hoc duxerimus ordinare; tibi committimus et mandamus, quatenus id in dicta forma publices, ſeu publicari facias locis et temporibus opportunis, et nos inde certifices, cum ſuper hoc fueris legitime requiſitus. Dat. apud Charth. 9. cal. Julii, anno Dom. M.ccc. conſecrat. noſtrae VI.

Mandatum papae Bonifacii VIII. *directum domino regi Angliae pro regno Scotiae.* Ibidem fol. 320. a.

Bonifacius epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, chariſſimo in Chriſto filio Edwardo, regi Angliae illuſtri, ſalutem et apoſtolicam benedictionem. Scimus, fili, et longi jam temporis ſpatio magiſtra nos rerum experientia docuit, qualiter erga Romanam matrem eccleſiam, quae te gerit in viſceribus charitatis, regiae devotionis affectus exuberat, reverentiae zelus viget, quodque promptus, et ſedis ejus votis obtemperans beneplacitis acquieſcis. Quamobrem firmam ſpem gerimus, plenamque fiduciam obtinemus, quod regalis ſublimitas verba noſtra benigne recipiat, diligenter intelligat, efficaciter proſequatur. Sane ad celſitudinem regiam potuit perveniſſe, et in tuae libro memoriae nequaquam ambigimus contineri, qualiter ab antiquis temporibus regnum Scotiae plenarie pertinuit, et adhuc pertinere dignoſcitur ad eccleſiam ſupradictam, quodque illud, ſicut accepimus, progenitoribus tuis, regni Angliae regibus, ſive tibi, feudale non extitit nec exiſtit. Qualiter etiam clarae memoriae Henricus rex pater tuus tempore diſcordiae ſive guerrae inter ipſum, et quendam Simonem de Monteforti, ſuoſque fautores et complices, ſuſcitatae a recolendae memoriae Alexandro, ejuſdem Scotiae rege, ac ipſius Henrici genero auxilium ſibi petiit exhiberi; et ne hujuſmodi auxilium jure cujuſlibet ſubjectionis aut debiti petitum ſeu praeſtitum notaretur, praefatus Henricus eidem regi Scotiae ſuas patentes duxit literas concedendas, per eas firmiter recognoſcens praedictum auxilium ſe recepiſſe, vel ſe recepturum duntaxat de gratia ſpeciali. Praeterea, cum ſucceſſu temporis praefati regis Scotiae, tui ſororii tunc viventis in tuae coronationis ſolenniis habere praeſentiam affectares, ſibi per tuas patentes cavere literas curaviſti, quod in ipſis ſolenniis ejus habere praeſentiam non ex debito, ſed tantum de gratia intendebas. Et cum etiam rex ipſe pro Tyvdaliae, ac de Peynorre

norre terris in regno Angliae poſitis, ſe ad tuam praeſentiam perſonaliter contuliſſet, tibi fidelitatem ſolitam impenſurus, idem in praeſtatione fidelitatis hujuſmodi, multis tunc praeſentibus, vivae vocis oraculo publice declaravit, quod pro terris eiſdem ſitis tantum in Anglia, non ut rex Scotiae, neque pro Scotiae regno, fidelitatem exhibebat eandem; quinimmo palam extitit proteſtatus, quod pro regno ipſo tibi fidelitatem praeſtare ſeu facere aliquatenus non debebat, utpote tibi penitus non ſubjecto; tuque ſic oblatam fidelitatem hujuſmodi admiſiſti. A tua quoque creditur non excidiſſe memoria, qualiter, eodem rege Scotiae ſublato de medio, quondam Margareta puella, nepte ſua, tunc minoris aetatis haerede ſibi relicta, non ad te velut dominum regni pervenit cuſtodia memorati, ſed certi ejuſdem regni proceres ad ejus electi cuſtodiam extiterunt; quodque poſtmodum, diſpenſatione ab apoſtolica ſede obtenta, ſuper matrimonio contrahendo inter dilectum filium nobilem virum Edwardum, natum tuum, et Margaretam praedictam, dum viveret, ſi ad id procerum dicti regni accederet vel haberetur aſſenſus, tu eiſdem proceribus per tua ſcripta caviſſe dignoſceris, priuſquam vellent hujuſmodi matrimonio conſentire, quod regnum ipſum penitus liberum, nullique ſubjectum, ſeu quoviſmodo ſubmiſſum in perpetuum remaneret; quodque in priſtinum, ſeu talem ipſius ſtatum reſtitueretur omnino, ſi ex hujuſmodi matrimonio contrahendo liberos non extare contingeret, ac nomen et honorem, ut prius, pariter retineret tam in ſuis ſibi ſervandis legibus, et praeficiendis officialibus dicti regni, quam parliamentis tenendis, tractandis cauſis in ipſo, et nullis ejus incolis extra illud ad judicium evocandis, et quod in tuis patentibus literis inde confectis haec plenius et ſerioſius contineri noſcuntur. Praefata inſuper Margareta de praeſenti luce ſubtracta, et tandem ſuper ſucceſſione dicti regni Scotiae ſuborta diſſenſionis materia inter partes, ipſius regni proceres metuentes ſibi, dictoque regno poſſe occaſione hujuſmodi praejudicium generari, non aliter ad tuam praeſentiam extra ipſius regni accedere limites voluerunt, niſi per te patenti ſcripto caveretur eiſdem, quod id non fiebat ex debito, ſed ex gratia ſpeciali, quodque nullum exinde ipſius regni libertatibus poſſet diſpendium imminere. Et licet, ut dicitur, ſuper ſtatu ejuſdem regni Scotiae, ac ejus prius habita libertate, regno ipſo tunc carente praeſidio defenſoris per ipſius regni proceres tunc velut acephalos, et ducis vel aurigae ſuffragium non habentes, ſive per illum, cui praefati regni regimen, licet indebite, diceris commiſiſſe, contra morem ſolitum aliqua fuerint hactenus innovata; ea tamen, utpote per vim et metum, qui cadere poterat in conſtantem, elicita, nequaquam debent de jure ſubſiſtere, aut in ejuſdem regni praejudicium redundare. Caeterum nobis nullatenus venit in dubium, quin potius certi ſumus, quod cum apoſtolicae ſedis praecellens auctoritas per ſuas literas in Angliae et Scotiae regnis ſimul alicui legationis committit officium exequendum, vel pro qualibet cauſa, quam rationabilem reputat, decimae ſolutionem indicit, hujuſmodi apoſtolicae literae ad praefatum Scotiae regnum ſe aliquatenus non extendunt, ſpeciali praedictae ſedis privilegio Scotis indulto penitus obſiſtente, prout tempore felicis recordationis Adriani papae, praedeceſſoris noſtri, tunc S. Adriani diaconi cardinalis, et per ipſius ſedis literas ſimul in regnis ipſis legati, cum quo familiariter tunc eramus, contigit evidenter. Nam legatus ipſe ad praefatum regnum Scotiae aliquatenus admiſſus non extitit, donec per literas ſpeciales apoſtolicas ſibi legationis fuit commiſſum officium in eodem. Praeterea noſſe poteſt regia celſitudo, qualiter regnum ipſum per B. Andreae apoſtoli venerandas reliquias, non ſine ſuperni numinis grandi dono, acquiſitum et converſum extitit ad fidei catholicae unitatem; qualiter etiam antiquis temporibus Eboracen. archiepiſcopus, qui tunc erat, mota per eum ſuper jure metropolitico adverſus praelatos Scotiae quaeſtione, in qua dictum antiquitus fuiſſe commemorat, "Memento, quod ſumus tui," ut caetera, quae inde ſequuntur, ſilentio relinquamus, pro ſe ſententiam obtinere nequivit; quamvis alia plura et varia, quae in hac parte rationabiliter proponenda ſe offerunt, ex quibus etiam ad haec tibi ſcribenda movemur, praetereat calamus, ne inde forſitan ſenſibus regiis taedium generetur. Haec profecto, fili chariſſime, infra clauſtra pectoris ſolicite conſiderare te convenit, et attendere diligenter, ex quibus nulli in dubium veniat regnum Scotiae praelibatum ad praefatam Romanam eccleſiam pertinere, quod tibi non licet, nec licuit in ipſius eccleſiae ac multorum praejudicium per violentiam ſubjugare, tuaeque ſubjicere ditioni. Cum autem, ſicut habet fide digna, et noſtris jam pluries inculcata relatio, famaeque praecurrentis affatibus divulgatur, tu praemiſſa, ut debueras, non intendens, neque debita conſideratione diſcutiens, et ad occupandum et ſubjugandum ditioni regiae regnum ipſum, tunc regis auxilio deſtitutum, vehementer aſpirans, et tandem ad id exercens potentiae tuae vires, venerab. fratribus noſtris, Roberto Glaſguen. et Marco Sodoren. epiſcopis, et nonnullis clericis, et aliis perſonis eccleſiaſticis dicti regni, ut dicitur, captis et carceralibus vinculis traditis, quorum aliquos, ſicut aſſeritur, ſqualor carceris violentus extinxit, ac etiam occupatis caſtris, et, prout fertur, monaſteriis, aliiſve religioſis locis quampluribus dirutis ſeu deſtructis, ac damnis gravibus ejuſdem regni habitatoribus irrogatis, in ejuſdem regni partibus officiales regios poſuiſti, qui praelatos caeteros, clericos, et eccleſiaſticas, ac etiam ſeculares dicti regni perſonas multimodis perturbare moleſtiis, et afflictionibus variis et diverſis impetere non verentur, in divinae majeſtatis offenſam, ſedis memoratae contemptum, regiae ſalutis et famae diſpendium, juris injuriam, et grave ſcandalum fidelium plurimorum; regalem itaque magnificentiam rogamus et hortamur attente, ac obſecramus in eo, qui eſt omnium vera ſalus, quatenus ſolerter attendens, quod ex debito paſtoralis officii noſtris humeris incumbentis, ad conſervanda et gubernanda ſolicite bona, juraque omnia eccleſiae ſupradictae tenemur, quodque homini plus, quam Deo deferre non poſſumus, nec debemus, praedictos epiſcopos, clericos, et perſonas eccleſiaſticas,

cas, quos adhuc carcer regius tenet incluſos, pro divina, ac apoſtolicae ſedis, ac noſtra reverentia, ſublato difficultatis et dilationis objectu, benigne reſtitui facias priſtinae libertati, dictoſque officiales de regno Scotiae revoces memorato; ſic te in his, prout ſperamus et cupimus, promptis et efficacibus ſtudiis habiturus, ut apud caeleſtem regem pro minimis grandia rependentem non immerito reddaris acceptior, gratior habearis, et praeter laudis humanae praeconium tibi proinde proventurum, apoſtolicae ſedis favorem et gratiam poſſis uberius promereri. Si vero in eodem regno Scotiae, vel aliqua ejus parte jus aliquod habere te aſſeris, volumus, quod tuos procuratores et nuncios ad haec ſpecialiter conſtitutos, cum omnibus juribus et munimentis tuis hujuſmodi negotium contingentibus, infra ſex menſes a receptione praeſentium numerandos, ad noſtram praeſentiam mittere non omittas; cum parati ſimus tibi, tanquam dilecto filio, plene ſuper praemiſſis exhibere juſtitiae complementum, et jura, ſi quae habes, inviolabiliter obſervare. Nos enim nihilominus exnunc lites, quaeſtiones, et controverſias quaſlibet inter te, dictum regnum Scotiae, ac praelatos, clericos, et perſonas ſeculares ejuſdem ſubortas, et quae poſſunt inpoſterum ex quibuſvis cauſis praeteritis exoriri, totumque negotium praedicta contingens, aut aliquod eorundem ad cognitionem et determinationem ſedis ejuſdem praeſentium tenore reducimus, et etiam reſervamus; decernentes irritum et inane, ſi ſecus ſcienter vel ignoranter a quoquam in hac parte contigerit attemptari. Dat. Anagniae 5. cal. Julii, pontific. noſtri anno v. [a]

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
BONIFAC. VIII. 6.	ROB. WINCHELSEY 6.	1300.	EDWARD. I. 28.

Literae archiepiſcopi Cantuar. M. Romanae eccleſ cardinali, ſuper exceſſibus abbatis et conventus S. Auguſtini Cantuar. Ex reg. Winchelſey fol. 318. b.

VENERABILI in Chriſto patri domino Matthaeo, Dei gratia Portuen. et ſanctae Ruffinae epiſcopo, ſacroſanctae ſedis apoſtolicae cardinali, Robertus, &c. ſalutem, et promptum ad beneplacita ſingula famulatum. Licet merita noſtra non exigant, ut vos rogatibus quibuſcunque requirere praeſumamus; zelus tamen, quem ad juſtitiam, et ad honeſtatem eccleſiae geritis, et hactenus conſcientia pura geſſiſtis, veſtraeque benevolentiae ſolita promptitudo nos excitant, et nobis uberiorem audaciam tribuunt in hiis praecipue, quae ſunt ad executionem juſtitiae, et honorem eccleſiae, ſupplicandi. Sane religioſi viri abbas et conventus S. Auguſtini Cant. quaſdam exemptiones a ſummo pontifice noviter impetrantes, eis notorie in articulis variis abutuntur, in noſtri et eccleſiae noſtrae Cant. praejudicium manifeſtum; juriſdictionem ordinariam ad nos, et eccleſiam noſtram ab antiquo ſpectantem in maxima parte noſtrae dioec. viz. in xliv. eccleſiis parochialibus, parochias amplas et populoſas habentibus, tam in perſonis, quam locis, temere uſurpando, et ab eccleſiae noſtrae ſubjectione, quatenus in eis eſt, totaliter ſubtrahendo, prout haec omnia, una cum tenore exemptionis praedictae, quae vobis, ſi placet, intuenda tranſmittimus, liquere poterit evidenter. Ne igitur dicti religioſi per falſas et ſubdolas ſuggeſtiones, ſicut prius, religionem ſanctiſſimi patris domini noſtri, ſummi pontificis, ſuper noviter impetrandis iterato decipiant, prout conſtabit, dante altiſſimo, ipſos in impetrationis exemptionis praedictae feciſſe; paternitati veſtrae toto corde, totiſque viribus ſupplicamus, quatenus in tanto neceſſitatis articulo nobis, et eccleſiae noſtrae ad praeſens veſtrum velitis efficaciter, quoad haec, impertiri praeſidium; ſaltem in tantum, ut ad notitiam ſummi pontificis praemiſſa perveniant, quando id fieri poterit opportune. Intendimus etenim, Domino concedente, quatenus facultates, et bona eccleſiae noſtrae, ac noſtra, necnon ſubſidia amicorum noſtrorum ſufficere poterunt, exceſſus praenotatos rite detegere, et remedia ſuper hiis quaerere cum effectu. Haec et alia noſtra negotia in Romana curia quomodolibet expedienda, necnon procuratores noſtros ibidem vobis ſpecialiter recommendamus, affectu parati ſemper, ut poſſumus, veſtris beneplacitis obedire. Valete ſemper in Chriſto. Dat. apud Harewes 3. cal. Julii, A. D. M.ccc.

Aliae ejuſdem ſuper exceſſibus convent. S. Auguſtini Cantuar. et promotione negotii contra eoſdem. Ibid. fol. 319. a.

ROBERTUS, etc. dilecto filio magiſtro Roberto de Donnebrugge, procuratori noſtro in curia Romana, ſalutem, etc. Quia abbas et conventus S. Auguſtini Cantuar. pendente in curia eadem appellationis cauſa a nobis ad ſedem apoſtolicam interjecta, ut aſſerunt, iidem religioſi quaſdam exemptiones noviter impetrantes, multos et varios ultra vires exemptionum hujuſmodi jam noviter commiſerunt contra nos, et eccleſiam noſtram Cantuar. exceſſus, et eos continuant, ac multiplicant omni die; mittimus tibi et comprocuratoribus tuis formam exemptionis praedictae, et praenotatos exceſſus, ut per collationes eorum hinc inde eorundem religioſorum injuriae, quoad haec, plus clareſcant. Intendimus etenim totis viribus, Deo dante, ſicut et nos compellit neceſſitas, opportuna remedia ſuper his impetrare. Nam ſi ſummo

[a] Ex auctoritate Bullarii Romani menſis Junius, A. D. M.ccc. (quo anno rex Edwardus Scotiam aggrediebatur) fuit quinto anno pontificatus Bonifacii viii. papae.

pontifici

pontifici tantae detegantur injuriae, pro certo ſperamus et credimus, ſi procuratores noſtri ſuper hoc diligenter inſtiterint, congruam obtinere medelam. Habeas etiam de praemiſſis ſtatim et ſaepius cum advocatis et conſiliariis noſtris ac amicis tractatum, et praecipue de quibus exceſſibus tibi miſſis poſſimus melius, quoad remedia ſuper his impetranda confidere, et quomodo. Unde tibi mandamus, ſicut honorem noſtrum et eccleſiae noſtrae diligis et affectas, diſtrictius injungendo, quatenus dominum Johannem, tit. ſanctorum Marcellini et Petri, et dominum Matthaeum Portuen. et ſanctae Ruffinae epiſcopum, etc. amicos noſtros de curia, quibus inde literas noſtras, ut poteris videre, dirigimus, magnis et continuis precibus interpelles, locorum et temporum ad hoc opportunitate ſtudio vigilanti quaeſita, ut praemiſſa eis per te tradenda diligenter inſpiciant et advertant, ac ea ad domini papae notitiam, quatenus eſt eis poſſibile, pervenire procurent; ad id ſaltem, ut ipſe dominus ſuper his informatus, religioſis eiſdem, ſi per falſas et ſubdolas ſuggeſtiones, ut prius, plura impetrare conentur, ea non de facili, ſed juxta veritatem negotii cum debita deliberatione concedat, et ad dicta concedenda remedia zelo juſtitiae citius inclinetur. Qualiter autem, et quando, necnon per quos mediatores praemiſſa melius ac citius expediri valeant, non differas, qualitercunque poteris, cautius explorare, et haec nobis ſine mora reſcribas. Valete.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
BONIFAC. VIII. 6.	ROB. WINCHELSEY 6.	1300.	EDWARD. I. 28.

Conſtitutio vicarii in ſpiritualibus generalis ab archiepiſcopo Cantuar. facta in abſentia ſua. Ex reg. Winchelſey fol. 278. b.

ROBERTUS, permiſſione divina, etc. dilecto filio magiſtro Willelmo de Sardinia, officiali curiae noſtrae Cantuar. ſalutem. De mandato ſanctiſſimi patris noſtri domini Bonifacii, divina providentia papae octavi, ad partes remotas extra noſtram provinciam pro quodam nuncio apoſtolico domino noſtro regi Angliae illuſtri perſonaliter exponendo, nos ad tempus, prout ex injuncto aſtringimur, transferentes, vos, donec redierimus, vicarium noſtrum in ſpiritualibus tam in noſtra dioeceſi, quam provincia conſtituimus generalem, ad ſupplendum in his vices noſtras. In cujus rei teſtimonium, etc. Dat. apud S. Albanum 2. cal. Julii, anno Domini M.CCC. conſecrat. noſtrae VI.

Literae archiepiſcopi Cantuar. abbati Waltham ſuper ſolutione 4. denar. de marc. domum ſuam contingente. Ibid. fol. 283. a.

ROBERTUS, etc. venerandae religionis viro, domino abbati de Waltham, ordinis ſancti Auguſtini London. dioec. ſalutem, et ſincerae charitatis in Domino continuum incrementum. Ad liberalitatis honorem aequaliter agnoſcendum etiam impares ſolet aſtringere cauſae identitas, et paritas rationis, ut ſic virtus gratitudinis in ſingulis comprobetur. Sane, prout credimus, affectionis veſtrae devotio non ignorat, qualiter dudum in quadam congregatione praelatorum ſubditorum noſtrorum, et exemptorum, ac cleri noſtrae Cantuar. provinciae London. facta, noſtris et eccleſiae noſtrae turbationibus et neceſſitatibus ſecretius expoſitis, omnes praelati praeſentes, et abſentium clerique procuratores ad relevand. noſtram indigentiam, et onera aeris alieni, pro defenſione cleri et eccleſiae nobis multipliciter incumbentia, quatuor denar. de marca omnium bonorum ſuorum eccleſiaſticorum, ſecundum ultimam taxationem valoris eorundem, nobis liberaliter et ſpontanee conceſſerunt, ampliorem tunc quantitatem proviſuri, ſi illam credidiſſent non ſufficere portionem. Quod quidem ſubſidium licet ſecundum ordinationem communem ſuper hoc habitam per locorum dioeceſanos in ſingulis dioec. dictae provinciae, cum ea, qua fieri potuit, modeſtia, fuiſſet a ſubditis exactum, et ab exemptis benigne petitum; nonnulli tamen exempti ipſarum dioec. in ſolutione praedictae ſubventionis difficiles ſe reddentes, collectoribus ad hoc per dioeceſanos deputatis hucuſque ſatisfacere non curarunt, quanquam ſi totalis ſumma conceſſa fuiſſet a ſingulis jam collecta, ab aeris alieni duntaxat oneribus nos minime relevaret. Verum quia ſpem firmam certamque fiduciam de exemptorum ſicut ſubditorum affectione grata gerimus, quod licet compelli non valeant; memores tamen moleſtiarum et turbationum, quas communiter pro ipſis, ſicut pro ſubditis, communem utilitatem, ſicut noſtis, eccleſiae proſequendo, graviter ſuſtinuimus, et adhuc indies jam ſentimus, praedictum mediocre ſubſidium non negabunt. Quocirca dilectionem veſtram, de qua confidimus, affectuoſe requirimus et rogamus, quatenus noſtrum hujuſmodi negotium coram conventu veſtro in capitulo, adjectis, ſicut novit veſtra circumſpectio, cauſis meritoriis et rationibus inductivis, corditer exponentes de conſenſu et voluntate eorundem, nobis de dicto ſubſidio pro portione, vos et domum veſtram contingente, ſecundum taxationem praemiſſam citra feſtum Omnium Sanctorum ſatisfieri procuretis; et nos gratitudinem, quam agnoſcetis in hac parte, vobis, quatenus poterimus, recompenſabimus pro tempore, Domino concedente; ſi autem de his quicquam collectoribus praedictis ſolvi feceritis, id vobis, prout juſtum fuerit, allocamus. Pecuniam vero dictae portionis bona veſtra eccleſiaſtica contingentis, citra

tra idem feſtum ad magiſtrum Robertum de Ros London. quem noſtrum deputamus collectorem, ſi placet, ſecurius tranſmittatis; et nos ſimiliter infra idem tempus certificetis plenarie de eo, quod feceritis in praemiſſis literis veſtris patentibus, continentibus hunc tenorem. Dat. apud Aldington 3. idus Septembris, anno, etc.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
BONIFAC. VIII. 6.	ROB. WINCHELSEY 7.	1300.	EDWARD. I. 28.

Archiepiſcopi Cantuar. literae epiſcopo Exon. excitatoriae pro 4. denar. de marca. Ex reg. Winchelſ. fol. 138. b.

ROBERTUS, etc. venerab. fratri dom. Thomae, Dei gratia Exon. epiſcopo, ſalutem, etc. Ea, quae nobis per literas veſtras recommendaſtis, negotia per offic. noſtrum, et ſuum commiſſarium maturanda, habebimus effectualiter recommendata; ſane, licet pro relevamine noſtro et eccleſiae noſtrae, ab aeris onere alieni, quatuor denar. de qualibet marca aeſtimationis ultimae bonorum eccleſiaſticorum veſtrae dioec. juxta condictum habitum in ultima congregatione London. praelatorum, et cleri noſtrae provinciae, cum confratribus et coepiſcopis noſtris ibidem praeſentibus, et abſentium procuratoribus faciatis jam colorate pro eccleſiae utilitate Anglicanae cum omni diligentia cautius colligi, vel pro majori parte collegeritis, ut ſperamus; fraternitatis veſtrae affectionem ſuper hoc nihilominus excitamus, ſpecialiter vos rogantes, quatenus tali cautela adhibita hujuſmodi ſubſidium plenarie cum omni celeritate colligatis, quod, ſicut decet et expedit, ipſum negotium ad notitiam regiam minime valeat pervenire. Valete ſemper in Chriſto. Dat. apud Otteford 2. cal. Octobris, anno Dom. M.ccc. conſecrat. noſtrae ſeptimo.

Aliae ejuſdem epiſcopo Hereford. ſuper eodem. Ibid.

ROBERTUS, etc. domino R. Dei gratia Herefordén. epiſcopo, ſalutem. Quia in ultima congregatione praelatorum et cleri noſtrae provinciae Cantuar. facta London. condictum extitit inter confratres et coepiſcopos noſtros tunc praeſentes, et abſentium procuratores, ac unanimiter per eoſdem conſenſum, quod quatuor denar. de qualibet marca bonorum eccleſiaſticorum noſtrae provinciae, ſecundum ultimam aeſtimationem eorundem, pro communi utilitate eccleſiae Anglicanae cautius colligerentur in feſto ſancti Michaelis proximo praeterito, ad relevandam eccleſiam noſtram ab onere aeris alieni, quo nimis opprimitur his diebus, et ſine ſubſidio alieno non poterit reſpirare; credamuſque firmiter, quod jam tempore iſto pro majori parte dictam collectam feceritis juxta condictum, per procuratores veſtros, qui tunc interfuerant, plene hactenus informati; veſtram tamen fraternitatem excitando rogamus, quatenus dictum negotium cum omni celeritate cautius expediatis, ſicut inter nos, ut praemittitur, fuerat ordinatum. Valete ſemper in Chriſto. Dat. apud Otteford 3. non. Octobris, anno, etc.

Archiepiſcopi Cantuar. certificatorium papae factum ſuper ſtatu regni Scotiae. Ibid. fol. 319. a.

SANCTISSIMO patri in Chriſto, et domino ſuo reverendo, ſi placet, domino Bonifacio, divina providentia ſacroſanctae Romanae ac univerſalis eccleſiae ſummo pontifici, ſuus filius devotus Robertus, permiſſione divina Cantuar. eccleſiae miniſter humilis, pedum oſcula beatorum, cum promptitudine juxta poſſe parendi mandatis papalibus ac praeceptis. Mandatum ſanctae et reverendae paternitatis veſtrae ſub bulla plumbea nuper recepi, tenorem continens infraſcriptum: Bonifacius epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, venerabili fratri archiepiſcopo Cantuar. ſalutem, et apoſtolicam benedictionem. Frequens et inculcata fide dignorum aſſertio ac famae divulgantis eloquium noſtro patefecerunt auditui exceſſus, moleſtias, turbationes, damna, injurias, et jacturas per chariſſimum in Chriſto filium noſtrum Edwardum, regem Angliae illuſtrem, et officiales, ac gentem ipſius contra regnum Scotiae, ac praelatos, et clericos, et perſonas eccleſiaſticas, religioſas, et ſeculares, necnon eccleſias, monaſteria, et alia religioſa loca, et habitatores ac incolas dicti regni, et bona eorum etiam attemptata. Noſque nolentes, ſicut nec debebamus, talia ſub diſſimulatione tranſire, regem ipſum per alias noſtras, quas tibi mittimus per te praeſentandas eidem, ſerioſas hortamur literas, ut epiſcopos, clericos, et perſonas eccleſiaſticas dicti regni, quos adhuc tenere dicitur captivatos, reſtitui faciat priſtinae libertati, et officiales revocet, quos in eodem regno aſſeritur poſuiſſe; quodque ad praeſentiam noſtram ſuos faciat procuratores et nuncios cum omnibus juribus et munimentis ſuis, ſi crediderit in praefato regno, vel aliqua ejus parte, jus aliquod ſe habere; ac nihilominus lites, quaeſtiones, et controverſias quaſlibet inter ipſum regem et praelibatum regnum Scotiae, ac praelatos, clericos, et perſonas ſeculares ejuſdem regni ſubortas, et quae poſſunt inpoſterum ex quibuſcunque cauſis praedictis exoriri; totumque negotium ad deciſionem et determinationem ſedis apoſtolicae

apoſtolicae per dictas noſtras reducimus literas, et etiam reſervamus, ac decernimus irritum et inane, ſi ſecus ſcienter vel ignoranter a quoquam in hac parte contigerit attemptari. Quocirca fraternitati tuae per apoſtolica ſcripta in virtute obedientiae, et ſub poena ſuſpenſionis ab adminiſtratione ſpiritualium et temporalium diſtricte praecipiendo mandamus, quatenus praefatas literas noſtras eidem regi, ſublato dilationis obſtaculo, repraeſentes, ac ipſum ad ea, quae ſibi ſcribimus, et ut noſtris exhortationibus acquieſcat, efficaciter animes et inducas. Diem quoque, quo ſibi praedictas praeſentaveris literas, et quicquid feceris, quidve ipſe reſponderit, et fecerit in hac parte, nobis per tuas patentes literas, harum ſeriem continentes, fideliter et ſerioſius intimare procures. Dat. Anagniae 4. cal. Julii pontificatus noſtri anno v. Cujus delator quaſdam alias literas apoſtolicas nobili principi domino Edwardo, Dei gratia regi Angliae illuſtri, directas, et per me ex injuncto paternitatis veſtrae ſibi praeſentandas, mihi incontinenti exhibuit, quaſi ſub eodem contextu. Quo quidem mandato veſtro una cum literis ſupradictis reverenter admiſſo, ac ſtatim coram me recitato, praeparavi ſarcinulas, vecturas, et ſumptus extunc de die in diem, et familiam ordinavi, ad veniendum pro expeditione et expoſitione eorum, quae mihi per vos mandabantur, ad ipſum dominum regem, qui tunc agebat in remotioribus partibus regni ſui verſus Scotiam, diſtantibus a loco, ubi mandatum veſtrum receperam, per viginti, vel circiter, moderatas dietas. Et antequam venirem continuatis dietis cum omni feſtinatione ad civitatem Carleolen. quae eſt in marchia Scotiae, ingreſſus fuit idem rex cum exercitu ſuo partem regni Scotiae, quae vocatur Galwedia. Cumque diligenter explorando recepiſſem a viris fide dignis ſecularibus et religioſis, ipſius patriae notitiam habentibus, quod ad regem uſque ad Kircudbright in arctiſſimis locis Galwedia progreſſum, mihi tutus non patebat acceſſus tum propter Scotos, ſine capitis regimine exiſtentes, et alios latrunculos praedas et ſanguinem Anglicorum ſitientes, qui cum duce exercitus eorundem occupaverant media loca inter Carleolum, et ipſum dominum regem diſtantem ab eadem civitate fere per quinquaginta milliaria, tum propter victus et hoſpitii defectum, qui in itinere medio vaſtata tota patria reperiri, vel per eam cariari nequibant; ego per obedientiae neceſſitatem ex parte una, et per tanta pericula in tam longinquis partibus a mea dioec. et provincia, quae ex altera non minimum urgebant, arctatus, maxime non invento inter ſeculares vel religioſos quoquam, qui adventus mei cauſam ipſis Scotis verbotenus, vel per literas meas propter mortis periculum auderet deferre, et mihi ſecurum conductum petere ab eiſdem; aliud remedium, prout potui, exquirens, direxi duos de familiaribus meis ad dominum regem praedictum cum literis meis navigio per quoſdam periculoſos tranſitus maris, ſignificans ſibi per eaſdem adventum meum, et ejus cauſam, et petens, quod propter reverentiam ſedis apoſtolicae, cujus eram nuncius, mihi ſignificaret ubi, qualiter, et quando ad eum tute accedere poſſem propter viarum diſcrimina, quae ſibi per eaſdem meas literas nunciavi. Cujus reſponſo ab eiſdem nunciis, non minima pericula in mari et itinere eundo et redeundo evaſis, per literas regias mihi dilato, quibus continebatur, quod ipſe dominus rex nihil ſecurius pro me ſcivit ad vitandum dicta pericula, quam quod cum domina regina, uxore ſua, pro qua miſerat, venirem ad partes Berewyc. ad locum, ubi diſpoſuit eidem dominae obviare. Deficiente navigio, quo una cum equis et familiaribus meis neceſſariis vehi poſſem per mare; quod dicti nuncii mei tranſierunt tam periculoſe verſus regem, ventis etiam quaſi continue validis et contrariis exiſtentibus, morabar in confinibus Scotiae, quaerendo de loco in locum victus ſufficientiam potius quam abundantiam, circa ſex ſeptimanas, ſecurioris progreſſus ad regem opportunitatem non tám diſpendioſe, quam anxie expectando. Denique, cum audirem diligentius explorando, quod idem dominus rex cum exercitu ſuo in redeundo verſus caſtrum de Carlauerok, quod prius ceperat in Scotia, fixiſſet tentoria juxta novam abbatiam de Donquer in Galwedia, malens periculo me, meos, ac mea exponere, quam in tam longinquis partibus quodammodo vacuis extra meam dioec. et provinciam diutius ſic languere, latitans in quibuſdam locis ſecretis juxta mare, quod dividit Angliam a Galwedia, captata temporis opportunitate in refluxu maris, ductus ab his, quos non oportebat mei tranſitus ignoraſſe, tranſivi per quatuor meatus aquarum maritimarum cum equis et phaleris, non magis ratione profunditatis aquarum, quam litoris et vivorum ſabulorum in introitu et exitu periculoſos, et quaſi inopinate veni die Veneris prox. poſt feſtum S. Bartholomaei apoſtoli ultimo jam tranſactum, ad dictum dominum regem in medio exercitu ſuo, tunc in prandio exiſtentem. Et quia non potuit, ut dicebat, eo die vacare, mandavit mihi illo die ſero per duos de majoribus comitibus, qui tunc aſſiſtebant ei, quod in craſtino, viz. ſabbato ſequente, me audiret benigne. Adveniente igitur ipſo die ſabbati, coram devotiſſimo juvene domino Edwardo, filio dicti regis, comitibus, baronibus, et aliis militibus ſui exercitus in magna multitudine conſulentibus, ac dicto domino regi aſſiſtentibus, recitato veſtro mandato praedicto mihi tranſmiſſo, literas ſanctae paternitatis veſtrae praefato domino regi directas, auctoritate ejuſdem mandati praeſentavi eidem, quas ipſe dominus rex reverenter recipiens, eas publice legi coram omnibus, et in Gallica lingua fecerat patenter exponi. Quibus auditis patienter a ſingulis, animavi ipſum et induxi modis, quibus potui et ſcivi, quod veſtris exhortationibus, quoad ea, quae in dictis literis exponebantur, pareret in omnibus reverenter. Poſtmodum me ſecedente ab eo cum clericis meis ad mandatum ſuum, dum deliberaret ſuper his cum dictis proceribus ſuis, ac demum revocato, reſpondit mihi coram eiſdem per interpoſitam perſonam ſub hac forma: Domine archiepiſcope, feciſtis ex parte ſuperioris reverendi patris noſtri, domini papae, quoddam nuncium contingens ſtatum et jus regni Scotiae; verum

verum conſuetudo eſt regni Angliae, quod in negotiis contingentibus ſtatum ejuſdem regni requiratur conſilium omnium, quos res tangit; ac inſtans negotium regni Scotiae tangat ſtatum et jus regni Angliae, pluresque ſint praelati, comites, barones, et alii regni Angliae proceres abſentes, qui non ſunt nec fuerunt in iſto exercitu, quos dictum contingit negotium, quibus etiam inconſultis, reſponderi non poterit dicto ſummo patri noſtro, aut vobis finaliter in hac parte: intendit dominus noſter rex ſuper contentis in literis dicti patris, quam citius poterit commode, eoſdem abſentes, et nunc praeſentes ſimul conſulere, et cum eiſdem deliberatius tractare, ac per nuncios proprios eidem ſummo pontifici ſuper his de communi eorundem conſilio reſpondere. Quod quidem reſponſum idem dominus rex ſic in ſua praeſentia, nomine ſuo, factum ratificavit, ac etiam expreſſe approbavit. Cum igitur cum tali reſponſo coram tanta multitudine magnatum, et aliorum fide dignorum mihi facto, licentiatus divertiſſem ab eo, et verſus propria rediiſſem; audivi quod idem dominus rex ſtatim infra quatriduum poſt receſſum meum rediit cum exercitu ſuo ad partes Angliae, et ſingulis quaſi de exercitu ſuo ad propria cum equis et armis remeantibus, idem dominus rex, exercitu ſic diſperſo, paucis eum comitantibus et ſecum retentis, perhendinare diſpoſuit, ut dicebatur communiter, apud quandam abbatiam, quae vocatur Holmcoltran in confiniis Scotiae ſupra mare. Et ſic mandatum veſtrum cum omni, qua potui, diligentia reverenter ſum in omnibus executus. Valeat ſemper et creſcat in Domino ad ſuae eccleſiae regimen apoſtolica celſitudo. Dat. apud Otteford 8. idus Octobr. anno Dom. M.ccc.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
BONIFAC. VIII. 6.	ROB. WINCHELSEY 7.	1300.	EDWARD. I. 28.

Literae archiepiſcopi Cant. domino papae ſuper exceſſibus conventus Auguſtin. Cantuar. poſt impetrationem exemptionis confectis. Ex reg. Winchelſey fol. 321. a.

SANCTISSIMO patri in Chriſto, et domino ſuo reverendo, ſi placet, domino Bonifacio, divina providentia ſacroſanctae Romanae ac univerſalis eccleſiae ſummo pontifici, ſuus filius devotus Robertus, permiſſione divina Cantuar. eccleſiae miniſter humilis, pedum oſcula beatorum, cum promptitudine juxta poſſe parendi mandatis papalibus ac praeceptis. Quanto frequentius ſedes apoſtolica, mater omnium et magiſtra, ſolitae benignitatis ſtudio nonnullis ad ipſam confluentibus exuberantes ac etiam dependentes ex ſua plenitudine poteſtatis gratias tribuit et favores, tanto magis qui noxiorum appetituum uredine decoquuntur, ſedem eandem circumvenire diverſis fallaciis et commentis nequiter moliuntur; ſed ipſos carere penitus impetratis ſanctorum patrum ſanxit auctoritas, et fraudes hujuſmodi prodeuntes in lucem in concedendis cautiorem eſſe faciunt apicem apoſtolicae dignitatis. Sane religioſi viri abbas et conventus S. Auguſtini Cant. apoſtolicae culmini dignitatis nuper ſuggerere curaverunt, quod licet eorum monaſterium a principio fundationis ipſius, cum omnibus membris ſuis exiſtentibus, ubicunque fuerit exemptum per ſpecialia privilegia ſedis apoſtolicae a juriſdictione qualibet ordinariorum, prout in ipſis privilegiis, ut dicebant, plenius continetur; eis tamen poſtmodum nunc hinc, nunc inde vexationibus et anguſtiis ſuper hujuſmodi exemptionibus et libertatibus fatigatis, tandem inter ipſos ex parte una, et archiepiſcopum, priorem, et capitulum eccleſiae Chriſti, necnon archidiaconum Cant. qui pro tempore fuerunt, quaedam compoſitiones initae fuiſſe noſcuntur, per quas quidem compoſitiones eorundem abbatis et conventus, privilegiis et libertatibus extitit, ut dicebant, non modicum derogatum; propter quod veſtrae placuit ſanctitati, quod hujuſmodi privilegia, exemptiones, et libertates eidem monaſterio et eis a praedicta ſede conceſſa, in ſuo robore permanerent; non obſtantibus compoſitionibus quibuſcunque. Si vero, pater ſanctiſſime, iidem religioſi veritatem, quam malitioſe tacuerunt, veſtrae celſitudinis auribus intimaſſent, profecto credo, quod dictam gratiam, vel aliam illa vice minime reportaſſent. Tacuerunt enim veritatem, qualiter tempore felicis recordationis Alexandri, papae tertii, privilegia ſua, quaſi omnia, quae a tempore beati Gregorii papae uſque tunc afferebant eiſdem fuiſſe conceſſa per archiepiſcopum Cant. extiterunt de falſo multipliciter accuſata, diverſis tam in S. Romana curia, quam extra, proceſſibus ſuper hujuſmodi accuſatione privilegiorum judicialiter ordinatis, propter quod iidem religioſi, tanquam ſibi male conſcii ad praelibatas compoſitiones amicorum ſuorum interventibus pervenerunt. Porro memorati religioſi ampliori ſedis apoſtolicae attolli gratia ſatagentes, exemptionis novae praerogativam nuper reportarunt de veſtrae plenitudine poteſtatis, cujus exemptionis verba praeſentibus nullatenus inſeruntur, ne calami prolixitas animum veſtrum, quod abſit, valeat faſtidire. Praedictae ſiquidem exemptionis novae praetextu iidem religioſi juriſdictionem omnimodam exercere nituntur in omnibus eccleſiis ſibi appropriatis, et in quibus jus duntaxat obtinent patronatus, et in omnibus clericis, vicariis, rectoribus, et parochianis earundem tenentibus ſuis, et non tenentibus, et aliis ſibi ſubjectis, et non ſubjectis, in parochiis memoratarum eccleſiarum, villis, caſtris, poſſeſſionibus, aut locis aliis qualitercunque commorantibus; ſubſtituunt quoque et deſtituunt officiales et decanos, ac caeteros miniſtros eccleſiaſticos faciunt et praeficiunt, qui juriſdictionem dioeceſanam et archidiaconalem adeo ſuae praeſumptionis tumore violenter occupare et abſorbere conantur, quod niſi praemiſſa Dei omnipotentis, cujus locum tenetis in terris, providentia in melius reformentur, jam veſtrae Cant. eccleſiae dioeceſis

dioeceſis in partes ſcindetur, quae ſectionem nuſquam noverat, aut eidem conſueverat ſubjacere, in enormem ejuſdem eccleſiae veſtrae laeſionem, et, quod avertat altiſſimus, irreparabile detrimentum. Super exceſſibus autem dictorum religioſorum, abſurditatibus, et ſcandalis, quae obtentu dictae exemptionis indies patenter emergunt, et quae veriſimiliter contingere poterunt in futurum, de quibus non poterat veſtra celſitudo primitus divinare, per latores praeſentium, cum placuerit, plenius poteritis informari; ut, hujuſmodi exceſſibus, abſurditatibus, et ſcandalis periculoſis plenius intellectis, evidentius informari poſſitis, qualiter tam canceroſo morbo per circumſpectiſſimam ſacroſanctae apoſtolicae ſedis providentiam valeat medela congrua praeparari. In tantis igitur diſcriminibus ego miniſter veſter in eccleſia Cant. praedicta, quamvis indignus, perplexus nimis et anxius conſtitutus, ad veſtram beatitudinem, atque paternam pietatem, quibus in hac vita omnes, qui recte ſapiunt, et ſpiritu Dei ducuntur, in ſua juſtitia conſoventur, et rectitudinis tramite diriguntur, recurrere dignum duxi, devotiſſime ſupplicans et exorans, quatenus dictae Cant. eccleſiae paterno compatientes affectu, et ipſam ſummi paſtoris in terris ſolicitudine protegentes, ſtatum ejuſdem conſervare velitis a noxiis, et tam ſpecioſam filiam in nomine Chriſti fundatam, et ſummae Trinitatis radiis decoratam, ac glorioſi Thomae martyris rutilanti ſanguine pro jure et libertate ejuſdem aſperſam, ac etiam rubricatam, a deliramentis diſcordantium, et oppreſſionibus adverſus eandem ambitis honoribus verticem erigentium, benignitate ſolita defenſare. Valeat ſemper et creſcat in Domino ad ſuae eccleſiae regimen apoſtolica celſitudo. Dat. apud Chartham juxta Cantuar. 8. cal. Novembr. A. D. M.ccc.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
BONIFAC. VIII. 6.	ROB. WINCHELSEY 7.	1300.	EDWARD. I. 28.

Aliae ejuſdem epiſcopo London. ſuper expoſitione negotii eccleſiae Cant. facienda clero ſuae dioeceſis. Ex reg. Winchelſey fol. 139.

ROBERTUS, etc. domino R. Dei gratia London. epiſcopo, ſalutem, etc. Vidimus ex forma convocationis cleri veſtri ad craſtinum Animarum, quod non ſine cauſae expreſſione, ſicut nobis ſcripſiſtis, ſed pro quibuſdam negotiis arduis in ſede apoſtolica promovendis, praelatos et clerum veſtrum communiter tangentibus, citationem hujuſmodi emiſiſtis; in expoſitione tamen negotii generaliorem cauſam adjicere poteritis; videlicet pro relevandis neceſſitatibus eccleſiae provincialis Cant. variis ſubjectae periculis hiis diebus, et ipſius utilitatibus promovendis; quam cauſam poſteriorem vobis prius ſcripſimus, ſi formam literarum noſtrarum ſubtiliter advertiſtis; modum vero exponendi cauſas hujuſmodi generales, et clerum in hac parte animoſius inducendi ſatis docebit erga nos affectio proponentis. Valeatis ſemper in Chriſto. Dat. apud Chartham 5. calend. Novembr. anno Domini M.ccc. conſecrationis noſtrae ſeptimo.

Mandatum archiepiſcopi de admiſſione fratrum praedicator. ad audiend. confeſſiones. Ibid. fol. 279. b.

ROBERTUS, etc. magiſtro Martino, commiſſario noſtro Cantuar. ſalutem. Quia fratribus praedicatoribus inferius nominatis, et nobis poſt licentiam et gratiam noſtram a priore provinciali ipſius ordinis ad ſubſcripta petitam et obtentam, juxta conſtitutionem novellam domini papae ad id ſpecialiter deputatis; viz. fratribus Edmundo de Amory, Johanni de Swanton, Waltero de Cruce, Richardo de Overlonde, Richardo de Maydeſtan, et Waltero de Moningſham, licentiam in forma conſtitutionis ejuſdem nuper dedimus ſpecialem, ut confeſſiones quorumcunque utriuſque ſexus noſtrae Cant. dioec. eiſdem fratribus, vel eorum alicui ſua peccata confiteri volentium, audiant, et eis imponant poenitentias ſalutares, ac beneficium abſolutionis impendant, donec aliud ſuper hoc duxerimus ordinare; tibi committimus et mandamus, quatenus id in dicta forma publices, ſeu publicari facias locis et temporibus opportunis. Et nos inde certifices, cum ſuper hoc fueris congrue requiſitus. Dat. apud Lyminge 2. idus Novembr. A. D. M.ccc. conſecrat. noſtrae vii.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
BONIFAC. VIII. 7.	ROB. WINCHELSEY 7.	1300.	EDWARD. I. 29.

Archiepiſcopi Cantuar. literae epiſcopo Lincoln. contra archiepiſc. Ebor. pro delatione crucis ſuae. Ibid. fol. 139. b.

ROBERTUS, etc. venerabili fratri domino J. Dei gratia Lincoln. epiſcopo ſalutem, etc. Regiminis ſuſcepti nos cura ſolicitat, ut pro tuitione ſtatus et jurium eccleſiae noſtrae ipſis praejudicare, vel ea turbare conantibus, remediis, quibus poterimus, congruis obviemus. Cum igitur dominus Eboracen. archiepiſcopus ad inſtans parliamentum domini regis perſonaliter, ut dicitur, ſit venturus; ne per provinciam noſtram, infra veſtram dioeceſim incedens, crucem ſuam coram ſe erigi faciat vel deferri, ne etiam populares ejuſdem dioeceſis veſtrae et provinciae noſtrae inclinando, benedictionibus ipſius archiepiſcopi, et aliis modis contra inhibitiones publicas

cas tam per nos, quam per noſtros praedeceſſores prius factas, nequiter obedire, vel periculoſe favere praeſumant, in noſtram et eccleſiae noſtrae Cant. ac juris ejuſdem injuriam et praejudicium manifeſtum; vobis committimus, et in virtute obedientiae firmiter injungendo mandamus, quatenus ſtatim receptis praeſentibus, quam citius fieri poterit opportune, in ſingulis eccleſiis, et locis publicis archidiaconatuum Lincoln. et Stowye, ubi timetur dictum praejudicium imminere, et aliis, quibus poterit expedire, inhiberi diſtrictius faciatis, ſub poena excommunicationis majoris, ne quis eidem domino archiepiſcopo taliter incedenti ſuis benedictionibus inclinando vel aliter faveat quoquomodo; ipſumque dominum archiepiſcopum, ſi dioec. veſtram ſic ingreſſus fuerit, nominatim, et omnes ſibi adhaerentes ſtatim moneri canonice faciatis, et ſub poena canonicae diſtrictionis arctius inhiberi, ne ipſe archiepiſcopus crucem ſuam coram ſe in noſtra provincia Cant. erigi faciat, ſeu deferri, vel aliquis de ſibi adhaerentibus ipſam crucem ſuam ſic deferat, ſeu delationi ejuſdem opem conferat vel aſſenſum: denunciantes eidem domino archiepiſcopo, et caeteris ſupradictis, quod ſi quicquam in noſtri praejudicium contra monitiones veſtras praeſumpſerint attemptare, cenſuras eccleſiaſticas pro defenſione juris eccleſiae noſtrae in hac parte diſſimulare non poterimus contra eos, prout juſtum fuerit, exercere. In omnibus inſuper locis veſtrae juriſdictionis, per quae idem dominus archiepiſcopus ſic incedendo tranſierit, vel ſic incedens moram fecerit, durante inceſſu, ac mora hujuſmodi, faciatis a divinis, et a publica pulſatione campanarum ceſſari. De nominibus etiam omnium ſubditorum veſtrorum, dicto domino archiepiſcopo contra inhibitionem memoratam faventium et obedientium, diligentius inquiratis, ſeu faciatis inquiri, et omnes, quos ſuper hoc inveneritis culpabiles aut rebelles, per cenſuram eccleſiaſticam, quatenus jus patitur, puniatis, cenſuras eaſdem abſque noſtra licentia nullatenus remittentes. Et ne praeſens mandatum ſaepius iterari oporteat, vobis injungimus firmiter in virtute obedientiae, qua eccleſiae noſtrae ſupradictae tenemini, quatenus omnia ſupradicta toto tempore veſtri regiminis diligentius obſervetis, et faciatis inpoſterum firmiter obſervari. Dies vero receptionis praeſentium, et formam executionis omnium praemiſſorum nobis reſcribere non tardetis per veſtras patentes literas, harum ſeriem continentes. Dat. apud Burton juxta Lincoln. 8. cal. Februarii, A. D. etc.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
BONIFAC. VIII. 7.	ROB. WINCHELSEY 7.	1300.	EDWARD. I. 29.

Literae archiepiſcopi epiſcopo London. ſuper ſubſidio conceſſo archiepiſcopo Cant. per clerum levando. Ex reg. Winchelſey fol. 140. b.

ROBERTUS, permiſſione divina, etc. venerabili fratri domino R. Dei gratia London. epiſcopo, ſalutem, etc. Expoſitis dudum in ultima congregatione praelatorum et cleri noſtrae provinciae Cant. London. facta, noſtris et eccleſiae noſtrae Cant. neceſſitatibus, et oneribus aeris alieni, quo, adverſitate temporum ſuccreſcente, diu depreſſi a tempore ſuſcepti regiminis nobis commiſſi, hucuſque propriis facultatibus non ſufficientibus, ſine aliorum adjutorio non poſſumus ſublevari; piae compaſſionis affectu per fratres et coepiſcopos noſtros tunc praeſentes, et abſentium procuratores, de conſenſu procuratorum cleri totius provinciae noſtrae convenientium ibidem, unanimiter et gratanter ordinatum extitit et conſenſum; quod quatuor denar. de qualibet marca bonorum eccleſiaſticorum ejuſdem provinciae, ſecundum ultimam ipſorum taxationem pro noſtro et eccleſiae noſtrae relevamine colligerentur in ſuis dioeceſibus per eos, quos locorum dioeceſani ad hoc auctoritate ſua duxerint aſſignandos. Verum, licet ex condicto eorundem praelatorum et procuratorum juxta ſpem ſuper hoc habitam, praedictum ſubſidium, quod ad noſtri ſublevamen ſufficere credebatur, in feſto ſancti Michaelis proximo praeterito ſperaretur totaliter fuiſſe collectum; ſupervenientibus tamen turbationibus, et aliis exactionibus inopinatis, non potuit adhuc colligi a ſubditis varie praegravatis; cui forſan dilationi oppoſuit eorundem ſubditorum ignorantia, quibus in pleriſque locis ejuſdem ſubventionis cauſa, et ad cujus utilitatem fieret, in ejuſdem impoſitione et collectione nondum erat expreſſe et ſpecialiter intimata: ſuper quibus cum fratribus et coepiſcopis noſtris praeſentibus in hoc parliamento Lincoln. et abſentium procuratoribus ibidem exiſtentibus, collatione habita, ſicut potuimus, aliquali, de conſilio eorundem, fraternitatem veſtram excitando rogamus attente, quatenus neceſſitatibus noſtris praedictis, quas non credimus vos latere, eccleſiae noſtrae provincialis utilitatibus, quae ex praemiſſis veriſimiliter poterunt evenire, ſubditis veſtris ſeriatim expoſitis, viriſque eccleſiaſticis in veſtra dioec. exemptis notificatis plenius et expreſſis, ſine gravi coercione ſubditorum, vel dictorum exemptorum exaſperatione, dictos quatuor denarios ſic pro noſtrae eccleſiae relevamine moderatos; et pro parte jam collectos citra feſtum Pentecoſtes proximo futurum, diligenter cum modeſtia plene colligi faciatis, veſtris ſubditis benignius ſuadentes, ne moleſte ferant una cum onere decimae dictum ſic gratis proviſum ſubſidium ſupportare. Nobis inſuper ſignificare curetis citra idem feſtum per literas veſtras diſtincte et aperte, ad quam ſummam ſe extendat pecunia in veſtra dioec. ſic collecta, et quantum extunc ſupererit ab hiis, qui non ſolverint, et ab exemptis, ſi forſan tunc non ſatisfecerint, ulterius eo nomine exigend. ut ſic conſiderata quantitate integra omnium ſummarum collectarum in ſingulis dioeceſibus, ſi nobis ſufficiat ad noſtri et eccleſiae noſtrae exonerationem, ſcire plenius valeamus; proviſo, quod collectores, quos deputa-

veritis in hac parte, in exactione et receptione dictae pecuniae, et liberationibus faciendis, veſtris nequaquam ſint ſubditis oneroſi. Valeatis ſemper in Chriſto. Dat. apud Burton juxta Lincoln. 15. calend Martii, anno Domini M.ccc. conſecrationis noſtrae ſeptimo.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
BONIFAC. VIII. 7.	ROB. WINCHELSEY 7.	1301.	EDWARD. I. 29.

Mandatum regis Edwardi de temporalibus epiſcopo Wigorn. reſtituendis. Ex MS. Cotton. Cleopatra E. 1. fol. 240.

REX dilecto clerico ſuo Humfrido de Waleden, cuſtodi epiſcopatus Wigorn. ſede vacante, ſalutem. Cum dominus Bonifacius ſummus pontifex dilectum nobis in Chriſto fratrem Willielmum de Gaynesburgh de ordine minorum, in epiſcopum Wigorn. praefecerit et paſtorem, ſicut per literas ipſius ſummi pontificis bullatas, nobis inde directas, plenius nobis conſtat; nos praefectionem illam acceptantes, cepimus fidelitatem ipſius Willielmi, et temporalia epiſcopatus praedicti, prout moris eſt, reſtituimus eidem; et ideo vobis mandamus, quod eidem Willielmo temporalia epiſcopatus praedicti ſine dilatione liberetis, ſicut praedictum eſt. Teſte rege apud Wyndeſore 4to die Februarii.

Et mandatum eſt militibus, liberis hominibus, et omnibus aliis tenentibus de epiſcopatu praedicto, quod eidem Willielmo, tanquam epiſcopo et domino ſuo, in omnibus, quae ad epiſcopatum illum pertinent, intendentes ſint et reſpondentes, ſicut praedictum eſt. In cujus, etc. Teſte rege, ut ſupra.

Et memorandum, quod eadem die praefatus epiſcopus in caſtro regis apud Wyndeſore, oblata R. bulla apoſtolica, in qua continebatur, inter caetera, quod papa ſibi commiſit adminiſtrationem ſpiritualium et temporalium epiſcopatus praedicti, pro eo quod dicta bulla in hoc, juri regio praejudicialis fore videbatur, praefatae commiſſioni, quantum ad temporalia dicti epiſcopatus expreſſe renunciavit, et ſe dicta temporalia a dicto rege velle admittere, eaque ab ipſo tenere in praeſentia dicti regis et ſui concilii recognovit; et pro tranſgreſſione, quae dicto regi fieri videbatur in admiſſione bullae apoſtolicae, in qua continebatur, quod papa ſibi adminiſtrationem temporalium dicti epiſcopatus commiſit, fecit dictus epiſcopus finem mille marcarum dicto regi, ad voluntatem ſuam ſolvendam. Poſtmodum vero dictus epiſcopus fecit fidelitatem conſuetam dicto regi, et idem rex praecepit cancellario ſuo, quod faceret ſibi literas de reſtitutione temporalium epiſcopatus praedicti.

Prior et capitulum eccleſiae Cant. abſolutionem petunt ab archiepiſcopo Cant. quod regi ſe ſubmiſerant. Ex reg. Henr. prior. Cant. fol. 86. a.

VENERABILI in Chriſto patri domino R. Dei gratia Cant. archiepiſcopo, etc. H. prior et capitulum, etc. ſalutem. Noveritis nos conſtituiſſe dilectum nobis in Chriſto fratrem Galofrid. de Chileham, conmonachum noſtrum, verum et legitimum procuratorem noſtrum; dantes eidem plenam poteſtatem et mandatum ſpeciale petendi a vobis nomine noſtro, et cujuſlibet noſtrum beneficium abſolutionis, et diſpenſationem, ac etiam jurand. in animas noſtras, et cujuſlibet noſtrum, quodlibet genus liciti juramenti, necnon implorand. officium veſtrum juxta ſeriem literarum venerabilis patris domini Gentil. Dei gratia tit. Sti. Martini in montibus presbyteri cardinalis, domini papae poenitentiariae curam gerentis, vobis deſtinatarum; ratum habituri et gratum, quicquid idem procurator nomine noſtro, et cujuſlibet noſtrum fecerit in praemiſſis. Et haec omnibus, quorum intereſt, tenore praeſentium intimamus. Dat. in capitulo noſtro 17. cal. Junii, A. D. M.CCCI.

Prioris et capituli Cantuar. petitio abſolutionis ab excommunicationis ſententia. Ibid.

PATEAT, etc. quod nos H. prior et capitulum, etc. bona fide promittimus, et ſub hypotheca omnium rerum noſtrarum cavemus, quod nos, et quilibet noſtrum domini papae, et ſacroſanctae Romanae eccleſiae mandatis parebimus, et illam poenitentiam faciemus, quam nobis duxerit imponend. ſuper excommunicationis et interdicti ſententiis generaliter promulgatis, quas nos, ſeu aliqui noſtrum incurrimus, vel incurrerunt pro eo, quod dudum contra conſtitutionis novae tenorem ſanctiſſimi patris noſtri domini Bonifacii, papae octavi, nunciis ſeu collectoribus domini regis Angliae illuſtris ſubſidium de bonis eccleſiae noſtrae fecimus, vel fecerunt non voluntarium, ſed timore amiſſionis bonorum noſtrorum temporalium, ac etiam propter vim et metum, qui cadere poterat in conſtantem. Et haec omnibus, quorum intereſt, tenore praeſentium intimamus. Dat. in capitulo noſtro 17. cal. Junii, A. D. M.CCCI.

Prioris

Prioris et capituli Cantuar. literae epiſcopo London. de ſolutione decimae a papa regi conceſſae. Ex reg. Henr. prior Cant. fol. 88. a.

VENERABILI in Chriſto patri domino R. Dei gratia epiſcopo London. devotus ſuus H. etc. et ejuſdem loci capitulum, ſalutem et devotam reverentiam cum honore. Cum venerabiles patres J. Winton. et bonae memoriae O. Lincoln. epiſcopi, dudum collectores decimae domino regi Angliae illuſtri in ſubſidium terrae ſanctae conceſſae, a ſede apoſtolica deputati, nobis gratanter conceſſerint, quod decimam de omnibus bonis noſtris eccleſiaſticis in provincia Cantuar. exiſtentibus, in uno loco ſolveremus, et unico collectori; ac poſtmodum venerabiles viri . . . . abbas monaſterii ſanctae crucis de Waltham et . . . . decanus eccleſiae veſtrae London. executores ſuper eiſdem decimis, ad inſtar praedictorum patrum eandem gratiam nobis liberaliter fecerint, prout per literas teſtimoniales abbatis et conventus de Faverſham, quas vobis tranſmittimus inſpiciend. poterit vobis de plano conſtare; paternitati veſtrae humiliter ſupplicamus, quatenus conſimilem gratiam nobis, ſi placet, facere velitis, quoad decimam triennalem a ſanctiſſimo patre domino Bonifacio, papa viii. in ſubſidium Romanae eccleſiae nuper impoſitam, ſuper qua una cum magiſtro Barthol. de Ferentino eſtis, prout audivimus, executores a ſede apoſtolica deputati. Et urinam has preces noſtras dignemini effectualiter exaudire. Valeat veſtra reverenda paternitas per merita matris Chriſti. Dat. etc. die Martis prox. poſt feſtum S. Martini, A. D. M.CCCI.

Archiepiſcopi Cant. litera teſtimonialis de abſolutione excommunicationis ſententiam incurrentis. Ex reg. Winchelſey fol. 280. b.

NOVERINT univerſi, quod nos Robertus, etc. auctoritate nobis ſpecialiter commiſſa per vener. patrem dominum Gentilem, Dei gratia tit. S. Martini in montibus ſacroſanctae Romanae eccleſiae presbyterum cardinalem, abſolvimus in forma juris mag. Henricum de Bradenham, rectorem eccleſiae de Bachele Norwyc. dioec. in perſonam magiſtri Richardi de Oteryngham, rectoris eccleſiae de Schelford Elien. dioec. ab excommunicationis ſententia, quam incurrit pro eo, quod dudum contra tenorem novae conſtitutionis ſanctiſſimi patris noſtri domini Bonifacii, div. prov. papae octavi, per vim et metum, qui cadere poterat in conſtantem, miniſtris, nunciis, ſeu collectoribus illuſtris regis Angliae tallias ſeu collectas de bonis ſuis eccleſiaſticis perſolvit, impoſita ei ſuper hoc poenitentia ſalutari, praeſtito juramento prius ab eodem procuratore nomine domini ſui, in forma eccleſiae, de parendo mandatis domino papae, et de faciendo illam poenitentiam, quam ſedes apoſtolica ei duxerit injungendam, ipſoque ad tempus, quod ſibi moderati ſumus, a ſuorum ordinum executione ſuſpenſo, ſuper irregularitate, quam ſic ligatus, in ſuis ordinibus miniſtrans, incurrit, cum eodem in perſonam ejuſdem ſui procurator. auctoritate praedicta miſericorditer diſpenſantes. In teſtimonium, etc.

Ejuſdem certificatorium papae miſſum ſuper perſonali vocatione epiſcopi Dunelm. ad curiam Romanam. Ibid. fol. 325. a.

SANCTISSIMO patri in Chriſto domino Bonifacio, div. prov. ſacroſanctae Romanae eccleſiae ſummo pontifici, Robertus, permiſſione divina Cantuar. eccleſiae miniſter humilis, ſalutem, et pedum oſcula beatorum, cum omni promptitudine parendi mandatis apoſtolicis, humiliter et devote. Literas veſtrae ſanctitatis dudum recepi, tenorem, qui ſequitur, continentes: Bonifacius epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, vener. fratribus archiepiſcopo Cant. et epiſcopo Lincoln. ſalutem, et apoſtolicam benedictionem. Significarunt nobis Richardus, prior et capitulum eccleſiae Dunelmenſis, ordinis S. Benedicti, quod cum vener. frater noſter Antonius, epiſcopus Dunelm. intimaſſet eiſdem, quod ad viſitandum eos procedere intendebat, iidem prior et capitulum conjicientes, et etiam metuentes ex certis cauſis probabilibus, et veriſimilibus conjecturis turbari et immutari nonnullas eorum libertates, et laudabiles conſuetudines per eundem, ne hoc fieret, ad ſedem apoſtolicam provocarunt; ſed idem epiſcopus poſtmodum ad capitulum praedictum accedens cum multitudine tam laicorum, quam clericorum, ſecularium ac regularium alterius ordinis copioſa, priori et capitulo memoratis injunxit, ut ipſum ad exercendam hujuſmodi viſitationem admitterent, praeſentibus clericis et laicis praelibatis. Pro parte vero ipſius prioris et capituli fuit coram dicto epiſcopo excipiendo propoſitum, quod cum epiſcopi Dunelm. qui fuerunt pro tempore, dictum capitulum ſoli, caeteris aliis excluſis, conſueverunt tempore viſitationis intrare, idque tanto fuiſſet tempore obſervatum, quod ſuper hoc erant legitima praeſcriptione muniti, prout ſe offerebant legitime probaturos; dicti prior et capitulum, qui erant in poſſeſſione, vel quaſi hujuſmodi juris, ac parati viſitationem epiſcopi praedicti recipere, ſi eam juxta hujuſmodi formam ſolitam impendere voluiſſet, admittere dictum epiſcopum ad viſitationem

onem eandem, clericis et laicis eiſdem praeſentibus, praeſertim in tanta multitudine, minime tenebantur. Et quia dictus epiſcopus hujuſmodi exceptionem admittere contra juſtitiam recuſavit, ex parte ipſorum ad dictam ſedem extitit appellatum; ac idem epiſcopus, hujuſmodi appellatione contempta, in dictum priorem, Thomam ſubpriorem, et Richardum tertium priorem dictae eccleſiae, ac alios ſingulos ejuſdem eccleſiae monachos, adminiſtrationes habentes, excommunicationis ſententias promulgavit, propter quod ex parte ipſorum prioris et capituli fuit ad ſedem iterum appellatum eandem. Porro dictus epiſcopus contra priorem et capitulum praedictos gravius provocatus, ipſos citari fecit, ut coram ſe die ſequente comparere deberent, poenam pro demeritis recepturi; ac eodem die adveniente, magiſter Robertus, decanus eccleſiae praebendalis de Aucland, Dunelm. dioec. et mag. Johannes de Laſey clericus, auctoritate, ut dicebant, ipſius epiſcopi eis in hac parte commiſſa, contra dictum priorem, et caeteros monachos dictae eccleſiae adminiſtrationes habentes, privationis et amotionis ab adminiſtrationibus eorum contra juſtitiam ſententias fulminarunt, loco ſingulorum eorundem, praeterquam dicti prioris alios ſubrogando. A quibus pro parte dictorum prioris et capituli fuit iterum ad ſedem eandem, et pro tuitione ſua ad vener. fratrem noſtrum archiepiſcopum Ebor. loci metropolitanum, juxta quandam Ebor. eccleſiae conſuetudinem, appellatum. Idem vero epiſcopus, appellationibus hujuſmodi vilipenſis, omnia bona dictorum prioris et capituli fecit pro ſuae voluntatis libito ſequeſtrari, ad illa cuſtodienda ſuos deputando cuſtodes, amotis inde prioris et capituli cuſtodibus praedictorum, ac inhibendo cuſtodibus ejus praedictis, ne de bonorum praedictorum fructibus ipſis priori et capitulo reſponderent, aliaſque bona, jura, et juriſdictiones ipſorum prioris et capituli occupando; nec hiis contentus idem epiſcopus, priorem et monachos ejuſdem eccleſiae fecit in domibus eccleſiae praedictae recludi, ſuis quibuſdam ſatellitibus ad cuſtodiam poſitis, ne aliquis ipſorum inde permitteretur exire, nec deferri poſſent aliqua victualia quomodolibet ad eoſdem; fiſtulas praeterea plumbeas, aquaeductus eorundem prioris et capituli praefatus epiſcopus fecit excidi, molas, et ſtagna molendinorum ipſius ſtagni, ac dictorum prioris et capituli famulos ſeculares, capiendo eos et carceri mancipando, necnon bona occupando ipſorum ab eorundem prioris et capituli obſequio ceſſare coegit. Sane officialis Ebor. de hujuſmodi tuitoria appellatione cognoſcens, pronunciavit eoſdem priorem et capitulum fore defendendos in jure ſuo, pendentibus eiſdem appellationibus ad dictam ſedem, ut praemittitur, interjectis, ac omnia, quae poſt appellationes eaſdem in eorum praejudicium attemptata fuerant, revocanda; ſed epiſcopus ipſe proponi fecit edictum, ne aliquis de ſubditis ejus clam vel palam ſuper hujuſmodi negotio literas ab eodem archiepiſcopo, vel ejus curia, pro priore et capitulo praedictis reciperet, in clericos privationis ab officio et beneficio, laicos vero, qui contra facerent, perpetui exilii de terris ipſius epiſcopi ſententias promulgando. Cumque dictus archiepiſcopus eidem epiſcopo mandaviſſet, ut omnia poſt appellationes praedictas taliter attemptata in ſtatum debitum revocaret, nec, appellationibus eiſdem pendentibus, quicquam in ipſorum prioris et capituli praejudicium attemptaret; idem epiſcopus non ſolum hujuſmodi archiepiſcopi praedicti mandato parere contempſit, ſed gravamina gravaminibus addens, quoſdam ipſius eccleſiae monachos, conſpiratores, et inimicos dicti prioris ad ſuam praeſentiam evocavit, inducendo eos, ut alium priorem eligerent eccleſiae praelibatae. Et quia demum ipſi non potuerunt de certa concordare perſona, dictus epiſcopus Henricum de Luceby, pſeudomonachum ipſius eccleſiae, conſpiratorem dicti prioris, praefecit de facto eidem eccleſiae in priorem; qui praefati epiſcopi fultus potentia, ad eccleſiam praedictam cum praedictis aliis conſpiratoribus dicti prioris, et multitudine armatorum accedens, priore et monachis praedictis ipſius potentiae reſiſtere nequeuntibus, ſeque propter hoc receptantibus infra clauſtrum, clauſtrum ipſum, fractis illius oſtiis, introivit, dictuſque prior, et ſinguli de dicto capitulo ad praedictam eccleſiam confugerunt, ſe in eorum ſtallis ejuſdem eccleſiae receptantes, ubi ſine cibo et potu per triduum moram trahere ſunt coacti. Archiepiſcopus interea memoratus haec audiens, iterum epiſcopo ſupradicto mandavit pluries, ut, revocatis in ſtatum debitum hiis, quae poſt appellationes praedictas fuerant attemptata, priorem et capitulum eoſdem poſſeſſione ac jure ipſorum, eiſdem pendentibus appellationibus, non turbaret. Et quia dictus epiſcopus eidem archiepiſcopo ſuper hoc obſtinata pertinacia parere contemnens, non eſt veritus proteſtari, quod nec pro papa, nec pro rege, nec etiam pro archiepiſcopo, vel aliquo alio dimitteret, quin in hac parte ſuum propoſitum adimpleret. Et tam epiſcopus, quam Henricus praedicti, ab eodem archiepiſcopo canonice moniti, ab hujuſmodi eorum rebellione et turbatione dictorum prioris et capituli deſiſtere contumaciter non curarunt, dictus archiepiſcopus in eos, et eorum in hac parte fautores, excommunicationis ſententiam promulgavit; quam epiſcopus ipſe damnabiliter vilipendens, ac mala malis accumulans, priorem eundem, necnon Johannem de Caſtro Bernardi, Hugonem Mohanch, monachos ejuſdem eccleſiae, fecit ad carcerem ſuum auſu ſacrilego violenter adduci, qui adhuc detineri dicuntur eidem carceri mancipati; alios autem de dicto capitulo fecit idem epiſcopus fame, ſiti, et aliis incommoditatibus ſic affligi, quod ipſi per vim et metum, qui potuerunt cadere in conſtantes, coacti ſunt eidem Henrico ſic intruſo manualem obedientiam exhibere. Deinde vero praefatus epiſcopus ad capitulum ipſorum cauſa viſitationis accedens, eorumque domos cum quatuor clericis ſuis ingrediens, monachos de dicto capitulo, quantum potuit, fuit conatus inducere, quod renunciarent appellationibus ſupradictis, ipſumque cum clericis eiſdem admitterent ad viſitationem inibi impendendam; qui attendentes, quod dictus eorum prior tenebatur taliter carceratus, id, prout nec debebant, facere nolue-

noluerunt, quin potius appellationes eaſdem in ipſius epiſcopi praeſentia innovarunt: Henricus quoque jam dictus ſigillum prioris et capituli praedictorum occupans, eo utitur pro ſuae libito voluntatis. Haec, et alia plura gravamina, damna, injurias, et offenſas dicuntur epiſcopus et Henricus praedicti memoratis priori et capitulo intuliſſe. Super quibus omnibus ex parte dictorum prioris et capituli ad nos habitus eſt recurſus, nobiſque humiliter ſupplicatum, ut cum praemiſſa non ſolum in grave ipſorum et dictae eccleſiae detrimentum, ſed et contemptum et injuriam dictae ſedis, ad quam pro parte ipſorum toties fuerat appellatum, redundare noſcantur, ipſis ſic afflictis de opportuno providere remedio dignaremur. Nos igitur priori, capitulo, et eccleſiae memoratis paternis in hiis compatientes affectibus, eiſque de illo ſubvenire remedio intendentes, per quod et ipſi ſuae juſtitiae conſequi valeant complementum, et malignantium audacia compeſcatur, fraternitati veſtrae per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus vos, vel alter veſtrum per vos, vel per alium, ſeu alios eundem epiſcopum, quod dictum priorem ſic detentum proſecutur. perſonaliter jura ſua et dicti capituli apud ſedem apoſtolicam priſtinae reſtituat libertati, monitione praemiſſa, auctoritate noſtra, appellatione poſtpoſita, compellatis; ac tam epiſcopum, quam Henricum praedictos ex parte noſtra peremptorie citare curetis, ut infra trium menſium ſpatium poſt citationem hujuſmodi compareant perſonaliter coram nobis ſuper hiis recepturi pro meritis, ac alias facturi et recepturi, quod juſtitia ſuadebit. Diem vero hujus citationis, et formam, et quicquid inde feceritis, nobis per veſtras literas, harum ſeriem continentes, ſtudeatis fideliter intimare. Dat. Lateran. 3. non. Decemb. pontificatus noſtri anno vi. Quibus reverenter admiſſis, recitatis, et plenius intellectis, ſtatim feceram explorare, ubi dicti epiſcopus et Henricus poſſent citius inveniri; cumque receperim, quod in ſua Dunelm. dioec. remota per plures dietas a dioec. Wigorn. quam ratione viſitationis meae metropoliticae tempore receptionis literarum praedictarum eram ingreſſus, extra meam provinciam uterque degebat; ad diſcretum virum mag. Robertum de Lacy, officialem Lincoln. juris civilis et canonici profeſſorem, veſtrae paternitatis mandatum praeſcriptum per literas meas patentes, ejuſdem mandati tenorem ſerioſius continentes, tranſmiſi ex injuncto arctiſſimo diligentius exequend. Quarum auctoritate praefatus mag. Robertus 4. idus Maii, anno Dom. M.CCC.I. praenominatum epiſcopum, cui dimiſit copiam literarum mearum, ſibi, ut praemittitur, directarum, primum monuit, ut fratrem Richardum, priorem praedictum, proſecuturum perſonaliter jura ſua et capituli Dunelm. apud ſedem apoſtolicam, a carcerali cuſtodia abſque difficultate qualibet liberaret, et priſtinae reſtitueret libertati, infra decem dies extunc a die monitionis hujuſmodi numerandos, ſecundum formas earundem literarum mearum, ab ulteriori ejus compulſione ceſſando, pro eo quod notorie conſtabat ipſum fratrem Richardum per ipſum epiſcopum non eſſe detentum, ſed habere plenam libertatem, quo voluerit, incedendi. Et nihilominus eodem die memoratos epiſcopum, et fratrem Henricum perſonaliter inventos, licet in diverſis locis, peremptorie citavit, ut infra trimeſtris temporis ſpatium, computandum a die citationis ejuſdem, compareant perſonaliter in curia Romana coram vobis, ſuper contentis in praeſcripto mandato veſtro recepturi pro meritis, ac alias facturi et recepturi, quod juſtitia ſuadebit; prout in inſtrumento publico, et literis certificatoriis ejuſdem commiſſarii mei ſuper hoc mihi directis, quae celſitudini veſtrae dignitatis tranſmitto, plenius continetur. Et ſic mandatum veſtrum cum omni diligentia, qua potui, ſum executus in omnibus reverenter. Valeat ſemper et creſcat in Domino ad ſuae eccleſiae regimen apoſtolica celſitudo. Dat. apud Wynchindon 8. cal. Junii, A. D. M.CCC.I.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
BONIFAC. VIII. 7.	ROB. WINCHELSEY 8.	1301.	EDWARD. I. 29.

Literae archiepiſcopi Cantuar. epiſcopo London. ſuper compulſione ſubditorum ſuorum ad ſolutionem 4. denar. de marca. Ex reg. Winchelſey fol. 145. a.

ROBERTUS venerabili fratri domino R. Dei gratia London. epiſcopo, ſalutem, etc. Liberalitatis titulo non minimum adjicit promiſſi ſatisfactio hilaris et feſtina, quod plerique ſubditorum veſtrorum minime advertentes, ſubſidium nobis unanimi et ſpontanea voluntate omnium praelatorum ac cleri noſtrae Cantuar. provinciae dudum in quadam congregatione London. facta conceſſum, de bonis ſuis eccleſiaſticis, videlicet quatuor denar. de marca ſecundum ultimam taxationem veri valoris etiam cum omni modeſtia hactenus requiſiti, ac deinde aſperius moniti auctoritate veſtra, qui ipſius ſubſidii juxta ordinationem communem in veſtra dioec. collectores fuiſtis, hucuſque ſolvere pro portionibus eos contingentibus non curarunt, ſicut per literas veſtras certificatorias, ſuper receptis in hac parte nobis directas, cognovimus evidenter; quanquam, ſi quantitas ipſa pro eccleſiae noſtrae ac noſtris indigentiis relevandis nobis affectione tam grata proviſa, fuiſſet totaliter jam parata, non ſufficeret ad rependendum aes alienum, quo fuimus graviter tunc depreſſi. Ut igitur praemiſſi minus benevoli gratitudinem, quam alii erga nos compellantur agnoſcere, vel inviti, cum non decipi proviſis nobis beneficiis oporteat, ſed juvari; fraternitatem veſtram excitando rogamus, quatenus omnes et ſingulos vobis ſubditos dictam ſolutionem procraſtinantes, ac malitioſe protelantes, ad eam faciendam plenarie de omnibus ſuis bonis eccleſiaſticis ſecundum taxationem praemiſſam, quatenus ad

ſingulos eorum attinet, citra feſtum ſancti Lucae evangeliſtae, per quamcunque ſeveritatem eccleſiaſticam per vos et veſtros miniſtros ad hoc deputatos diſtrictius compellatis; contra obſtinatos, rebelles, et claves eccleſiae contemnentes, invocando, ſi neceſſe fuerit, auxilium brachii ſecularis; exemptos etiam veſtrae dioec. adhuc ex abundanti excitetis, et efficaciter inducatis, quod inter ſe colligant citra feſtum Omnium Sanctorum, et nobis mittant ſubſidium, quatenus ad eos attinet, praetaxatum. Et vos de omnibus bonis veſtris eccleſiaſticis, ſecundum portionem vos contingentem, hoc idem pro vobis ſimiliter obſervetis; in omnibus enim, quae poterimus, magis aſtringemur inpoſterum veſtris gratis benevolis et amicis. Quid autem de hujuſmodi ſubſidio interim collegeritis, London. ad magiſtrum Robertum de Ros, cancellar. et collectorem noſtrum in praemiſſis noſtris ſumptibus tutius tranſmittatis, citra feſtum apoſtolorum Simonis et Judae; noſque ſimiliter citra diem tempus certificetis de hiis, quae feceritis per veſtras patentes literas, harum ſeriem continentes. Dat. apud Aldington 2. idus Septembris, anno Dom. M.CCC.I. conſecrationis noſtrae octavo.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
BONIFAC. VIII. 7.	ROB. WINCHELSEY 8.	1301.	EDWARD. I. 30.

Epiſtola archiepiſcopi Cantuar. conſultoria epiſcopo Lincoln. de poenis infligendis taxator. et collector. xv^ae^, et ſuper 4. denar. levand. de marca. Ex reg. Winchelſey fol. 145. b.

ROBERTUS venerabili fratri domino Joh. Dei gratia Lincoln. epiſcopo, ſalutem. Literas veſtrae fraternitatis recepimus apud manerium noſtrum de Aldington in vigilia beatae Catharinae, quibus per nos reſcribi vobis petiviſtis, quid et qualiter fecerimus in noſtra dioec. et faciend. eſſe ſenſerimus contra taxatores et collectores quintaedecimae, a laicis domino regi conceſſae; qui, ſicut veſtrae literae continebant, mandatum regium eis directum ad taxand. temporalia in quocunque comitatu, et levand. quintamdecimam de eiſdem, temporalia eccleſiarum, et virorum eccleſiaſticorum veſtrae dioec. taxare, et certum terminum, quae expreſſiſtis, eiſdem eccleſiaſticis viris ad ſolvend. hujuſmodi quintam decimam aſſignare praeſumunt; cupientes vos in hoc noſtris actibus conformare. Licet igitur ante receptionem dictarum literarum, nec adhuc in receſſu nuncii veſtri praeſentium portitoris, nihil in dioec. noſtra circa temporalia eccleſiaſtica fieri audierimus de praemiſſis; veſtrae tamen fraternitati praeſentium tenore innoteſcimus, quibus remediis talibus videtur periculis occurrendum. Inprimis ſiquidem, quod hujuſmodi taxatores, quibus diſponendi vel intromittendi auctoritate laicali de rebus eccleſiaſticis, aut tallias, vel collectas quaſcunque eis imponendi eſt interdicta facultas, moneantur per locorum ordinarios, et eorum miniſtros publice, ne de bonis, aut rebus eccleſiaſticis ſe quoviſmodo, invitis dominis, ſeu eorum cuſtodibus, intromittant, ſub poena excommunicationis majoris et interdicti, ſi hoc ipſorum exegerit protervia, in perſonas eorum, et in loca, ubicunque declinaverint, canonice promulgandae, et aliis hactenus prolatis denunciand. et publicand. ſolenniter contra eos. In quibus monitionibus ipſorum pericula exponantur, et malitia palam detegatur, qualiter in eccleſiarum perniciem ſimplex mandatum regium de temporalibus nituntur, tanquam filii ingrati, extendere ad temporalia eccleſiaſtica, quae ſub ipſo mandato non poterunt comprehendi; praeſertim cum in parliamento Lincoln. ſicut ſcitis, conceſſa per laicos quintadecima, fuiſſet eadem portio expreſſe pro clericis et bonis eccleſiaſticis denegata. Has etiam monitiones per viam inhibitionis expedit facere in ſingulis eccleſiis publice coram clero et populo intra miſſarum ſolennia diebus dominicis et feſtivis; et ſi ab incepta nequitia minime deſiſtatur, ſententiae proferantur canonicae in rebelles; ſi vero obſtinati perſeveraverint in malitia ad levationem quintaedecimae temere procedendo, remedia contra invaſores rerum eccleſiaſticarum per noſtras literas, ſingulis noſtris ſuffraganeis dudum tranſmiſſas, ordinata et proviſa per locorum ordinarios, necnon per rectores, et vicarios ſingularum eccleſiarum, prout in eiſdem noſtris literis, quarum tenorem et effectum vos latere non credimus, plenius continetur, efficaciter opponantur, et quod ſuper hoc in ſingulis dioec. inferiores praelati a ſuperioribus excitentur. Potiora enim circa haec ad praeſens remedia non videmus. De grata diligentia in collectione quatuor denar. quae ſeipſam oſtendit, affectionem veſtram in Domino commendamus. Adhaec, quia per concurſum duarum decimarum, quarum collectores de ſuſpenſione vel dilatione collectae earundem, vel ipſarum alterius nullum mandatum hactenus receperunt, contigerit eccleſias et viros eccleſiaſticos nimium praegravari; expedit, quod de remedio ſuper hoc congruo, coacto concilio veſtro, ſtudioſe tractantes, veſtram deliberationem citra feſtum Nativitatis dominicae nobis diſtincte curetis per literas nunciare. Valete ſemper in Chriſto. Dat. apud Aldington 7. calend. Decembris, anno Domini M.CCC.I. conſecrationis noſtrae octavo.

Ejuſdem

Ejuſdem literae epiſcopo Elienſi reſponſales ſuper xv^a *ſolvenda regi, et ſuper notificatione appellationis faciend. abbati de S. Mich. ſuper facto de Pageham.* Ex reg. Winchelſey fol. 146. b.

Robertus venerabili fratri domino R. Dei gratia Elien. epiſcopo, ſalutem. Super arduo articulo, praelatos et clerum noſtrae provinciae contingente, ratione taxationis bonorum temporalium eccleſiae factae, ut ſcripſiſtis, per laicos pro quintadecima domino regi ſolvenda, ſicut ſperant, forſitan de eiſdem habetis remedium, triennio vel amplius jam elapſo, in congregatione praelatorum et cleri praedictorum proviſum ſuper hoc, et concorditer ordinatum, ſuper quo literae noſtrae executoriae ad ſingulos confratres et coepiſcopos noſtros a nobis ſub certa forma poſtmodum emanarunt, quod non credimus vos latere. Aliud autem remedium praeſtantius contra laicos bona eccleſiaſtica aliqualiter occupantes non videmus; et hoc idem aliis quibuſdam confratribus noſtris nos ſuper hiis conſulentibus reſcripſimus in praemiſſis, et ſingulis ſimiliter nos ſuper hiis conſulentibus inpoſterum reſcribemus, et, quantum ad nos attinet, curabimus plenius obſervare. Caeterum quod vobis aliqualiter mandavimus de notificatione appellationis veſtrae domino abbati de ſancto Michaele facienda, fuit id idem, quod intelleximus per magiſtrum Willielmum de Birſton, clericum veſtrum, vos et dominum Norwicen. primitus ordinaſſe, alioquin niſi per ipſum excitati nihil vobis de hiis penitus ſcripſiſſemus; et ſcimus omnes confratres et ſuffraganeos noſtros, praeter dominum London. veſtros in hoc eſſe ſequaces, et in conſimili defenſione conſortes; et pro majori fiducia vobis innoteſcimus, quod appellationes noſtrae in hac parte interpoſitae ſunt in curia Romana approbatae, et ſuper eiſdem auditor datus, ſicut per literas procuratoris noſtri in eadem curia, infra triduum ante confectionem praeſentium, nobis fuerat certius intimatum. Valete. Dat. apud Maghfeld 7. idus Januarii, anno Domini, etc. conſecrationis, etc.

Bulla Bonifacii octavi Romani pontificis, qua indulta regum omnium Oxonienſibus confirmavit, et eos archiepiſcoporum, et epiſcoporum, et ordinarii cujuſlibet poteſtate exemit. Ex Hiſt. et Antiq. Univ. Oxon. p. 146.

Bonifacius, ſervus ſervorum Dei, ad perpetuam rei memoriam. Dignum cenſemus, ut perſonis literarum ſtudiis inſiſtentibus, per quas divini nominis et fidei catholicae cultus protenditur, juſtitia colitur, tam publica, quam privata res geritur utiliter, omniſque proſperitas humanae conditionis augetur, favores gratioſos, et opportuna commoditatis et libertatis auxilia liberaliter impendamus. Exhibita ſiquidem nobis pro parte dilectorum filiorum cancellarii, magiſtrorum, doctorum, et ſcholarium univerſitatis ſtudii Oxon. Lincoln. dioec. petitio continebat; quod olim nonnulli clarae memoriae reges Angliae, qui fuerunt pro tempore, pro majori pace, quiete, et tranquillitate ſtudentium in eodem ſtudio, ipſis magiſtris, doctoribus, et ſcholaribus nonnulla privilegia per chariſſimum in Chriſto filium noſtrum, regem Angliae illuſtrem poſtmodum confirmata, et inter alia conceſſerunt; quod cancellarius dicti ſtudii pro tempore exiſtens, haberet omnimodam cognitionem quorumcunque contractuum, vel quaſi factorum, necnon punitionem ſeu correctionem delictorum commiſſorum pro tempore, infra limites univerſitatis praedictae, ubi ſaltem altera partium ſcholaris vel ſerviens ejus, aut alias juriſdictioni dicti cancellarii ſubjectus eſt: ita quod nullus ſcholaris praefati ſtudii, vel ſerviens ipſius, ſeu de hujuſmodi juriſdictione dicti cancellarii exiſtens, occaſione praemiſſorum, vel alicujus eorundem, etiam per brevia regia extra univerſitatem praefatam trahi poſſet; tribus caſibus, videlicet homicidio, mutilatione, et libero tenemento duntaxat exceptis; quodque ipſi magiſtri, doctores, et ſcholares vigore conceſſionum hujuſmodi, in pacifica poſſeſſione vel quaſi privilegiorum fuerint a tempore, cujus contrarii memoria non exiſtit. Quare pro parte magiſtrorum, doctorum, et ſcholarium praemiſſorum nobis humiliter fuit ſupplicatum, ut iis ſimilem conceſſionem facere, eoſque ab omni juriſdictione et poteſtate quorumcunque archiepiſcoporum, epiſcoporum, et aliorum judicum ordinariorum eximere de dignitate apoſtolica dignaremur. Nos ergo hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, ſcholares, et alias perſonas juriſdictioni cancellarii dicti ſtudii pro tempore exiſtentis ſubjectos, in ipſo ſtudio pro tempore degentes, etiamſi fuerint in ſacris ordinibus conſtituti, ſeu beneficia eccleſiaſtica obtineant, aut quorumcunque ordinum, etiam mendicantium, vel alias ſede apoſtolica exempti fuerint, quamdiu in dicto ſtudio degerint, ab omni juriſdictione, dominio, vel poteſtate quorumcunque archiepiſcoporum, etiam legatorum natorum dictae ſedis, necnon epiſcoporum, et aliorum ordinariorum judicum, quoad contractuum initorum vel quaſi, necnon exceſſuum, criminum, et delictorum infra hujuſmodi limites praefatae univerſitatis commiſſorum cognitionem, et ipſorum exceſſuum, et delictorum, et contractuum, vel quaſi correctionem et punitionem

una

una cum ipſo cancellario, quoad praemiſſos duntaxat, prout praefertur, exceptos caſus, et omnes actus ſcholaſticos auctoritate apoſtolica tenore praeſentium eximimus, et totaliter liberamus; ipſos ſcholares, et perſonas alias, quamdiu in praefato ſtudio, ut praefertur, degerint, praedicto cancellario ſubjicimus: ita quod idem cancellarius de contractibus initis, ac de exceſſibus delictorum, et criminibus commiſſis per ſcholares, et alias perſonas hujuſmodi cognoſcere, ac exceſſus, crimina, et delicta hujuſmodi corrigere, et punire, et omnimodam juriſdictionem etiam eccleſiaſticam et ſpiritualem in eoſdem ſcholares, et perſonas alias exercere libere, et licite valeat, ſecundum ſtatuta, et privilegia, et conſuetudines praelibati ſtudii; felicis recordationis Innocentii papae quarti, praedeceſſoris noſtri, circa exemptos, edicto, quod incipit, "Volentes," et aliis conſtitutionibus apoſtolicis contrariis non obſtantibus quibuſcunque. Nos enim excommunicationum et interdicti ſententias, et quoſcunque proceſſus, quas et quos contra praefatum cancellarium, et ſcholares, et alias perſonas dicti ſtudii contra tenorem et formam exemptionis et liberationis promulgari et haberi contigerit, decrevimus irritos et inanes; juriſdictione tamen et poteſtate cancellarii, et univerſitatis, et collegiorum ejuſdem ſtatutis, et conſuetudinibus, privilegiis, et libertatibus illis, praeſertim quibus caveri dicitur, quod in praemiſſis procuratores et congregatio magiſtrorum dictae univerſitatis in hujuſmodi cancellarium juriſdictionem habeat, in omnibus ſemper ſalvis. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtrae exemptionis, liberationis, ſubjectionis, et conſtitutionis infringere, vel ei auſu temerario contraire; ſi quis autem hoc attemptare praeſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, et beatorum Petri et Pauli, apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
Bonifac. VIII. 8.	Rob. Winchelsey 8.	1302.	Edward. I. 30.

Literae archiepiſcopi Cantuar. epiſcopo London. ſuper citatione pro convocat. faciend. in craſtino Aſcenſ. Domini, apud Novum Templum London. Ex reg. Winchelſey fol. 147. a.

Robertus venerabili fratri domino Richardo, Dei gratia London. epiſcopo, ſalutem, et fraternam in Domino charitatem. Tranſacti temporis pariter et moderni adverſa conditio, cujus ſtatus inſtabilis jugiter immutatur, nonnulla pericula frequenter inducens, exigente utilitate evidenti, ac pro animarum ſalute, neceſſitate multiplici eccleſiae perurgente, officii noſtri ſolicitudinem excitat et compellit praelatorum et cleri noſtrae provinciae convocationem pro temporis opportunitate facere generalem, quam, ſicut res expoſtulabat, diu antea praeconceptam emergentium varie impedimentorum noſtrorum diſcrimina inopinata, juxta propoſitum noſtrum, nequaquam fieri hactenus permiſerunt. Quocirca fraternitati veſtrae committimus, et firmiter injungendo mandamus, quatenus cum celeritate debita omnes et ſingulos coepiſcopos et ſuffraganeos noſtros in noſtra Cantuar. provincia conſtitutos, convocando citetis, etc. ut compareant apud Novum Templum London. in craſtino Aſcenſionis Domini proximo venturo, cum diebus ſequentibus continuandis eidem uſque ad finalem ipſorum expeditionem in hac parte, una nobiſcum efficaciter tractaturi, ac etiam ordinaturi concorditer, quid ad honorem Dei, et reformationem ſtatus eccleſiae, animarumque ſalutem in hac parte conſultius ſit agendum, et ad ea, quae ex communi deliberatione concorditer providebuntur, ſtatuentur, aut fient, ſuum adhibituri conſenſum; facturique ulterius, quod pro communi utilitate omnium et ſingulorum, divina inſpirante gratia, viſum fuerit opportunum, etc. Dat. apud Mortelake 3. idus Aprilis, anno Dom. M.CCC.II. conſecrationis noſtrae octavo.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
Bonifac. VIII. 8.	Rob Winchelsey 9.	1302.	Edward. I. 30.

Archiepiſcopi Cantuar. literae magiſtro Barth. de Ferentino ſuper revocatione commiſſionis factae abbati S. Auguſtini Cantuar. Ibid. fol. 288. a.

Robertus, etc. dilecto filio magiſtro Barth. de Ferentino, collectori decimae bonorum eccleſiaſticorum Angl. in ſubſidium eccleſiae Romanae conceſſae, una cum venerabili fratre noſtro domino R. Dei gratia London. epiſcopo a ſede apoſtolica deputato, ſalutem, etc. Quia dominus abbas ſancti Auguſtini Cantuar. virtute commiſſionis ſibi per vos factae ad colligend. in noſtra dioec. decimam praedictam ab eccleſiis ſuis, quas in noſtra dioec. minus veraciter ſibi aſſerebat ſubjectas, petit a priore ſancti Gregorii Cantuar. collectore decimae praedictae in eadem dioec. per vos aſſignato, quod ipſum non impediat, quo minus virtute commiſſionis veſtrae praedictae ſpecialiter ſibi conceſſae poſſit hujuſmodi decimam de praedictis eccleſiis ſuis levare, ſicut prius fecerat, in multorum ſcandalum, et noſtrae juriſdictionis praejudicium manifeſtum; diſcretionem veſtram affectuoſe requirimus et rogamus, quatenus praedictam commiſſionem ſuper hoc ſibi factam, velitis literatorie revocare, et ſuper revocatione ejuſdem praedicto priori collectori veſtro literas veſtras dirigere feſtinanter. Apparet enim ex declaratione domini papae jam trinis vicibus facta, ipſum abbatem nullam omnino juriſdictionem

nem habere in aliquibus eccleſiis ſuis in praedicta noſtra Cantuar. dioec. conſtitutis, ſuper quo praedicto domino epiſcopo, collegae veſtro, ſimiliter dirigimus ſcripta noſtra, ita nullo modo omittatis, ſicut noſtrum diligitis commodum et honorem. Valete ſemper in Chriſto. Dat. apud Wengham idus Novembris.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
BONIFAC. VIII. 8.	ROB. WINCHELSEY 9.	1302.	EDWARD. I. 31.

Archiepiſcopi Cantuar. literae epiſcopo London. ſuper citatione facienda ad convocat. apud ſanctum Paulum London. ad diem Lunae poſt feſtum ſancti Nicolai. Ex reg. Winchelſ. fol. 148. b.

ROBERTUS, etc. venerabili fratri domino R. Dei gratia London. epiſcopo, ſalutem, etc. Ut animarum periculis veriſimiliter imminentibus occaſione quintaedecimae, quam ſereniſſimus princeps dominus Edwardus, Dei gratia rex Angliae illuſtris, exigit de bonis eccleſiaſticis noſtrae provinciae Cantuar. quantis poſſumus ſtudiis, obviemus, obtenta primitus dilatione exactionis ejuſdem quintaedecimae a proximo parliamento ante autumnum uſque ad feſtum ſancti Michaelis ultimo tranſactum; deinde cum magna inſtantia uſque ad Paſcha prox. jam futurum, a dicto domino rege, cum quo, et ſuis proceribus jam in proximo parliamento ſuo London. pro ſtatu eccleſiae ſolicite ſuper hoc contulimus, ſub certis modis et conditionibus cum omni celeritate diſcutiendis, cogimur, licet inviti, praelatos noſtrae provinciae, quos res tangit, protinus convocare: quocirca fraternitati veſtrae committimus, et firmiter injungendo mandamus, quatenus omnes et ſingulos coepiſcopos noſtros et ſuffraganeos noſtrae Cantuar. provinciae citetis, ſeu citari faciatis peremptorie, ac per eoſdem epiſcopos auctoritate noſtra citari mandetis ſimiliter peremptorie in ſingulis dioec. omnes abbates, et priores perpetuos plenum conventum habentes, non exemptos, et alias quaſcunque perſonas eccleſiaſticas ſecular. et religioſ. a quibus ratione temporalium poſſeſſionum eccleſiarum ſuarum hujuſmodi quintadecima exigitur; quod iidem epiſcopi in virtute obedientiae perſonaliter, alii vero praemiſſi, et ſingula capitula conventus et collegia tam ſecularium, quam religioſorum per ſe vel per unum ſuae conditionis procuratorem ſufficientem compareant apud ſanctum Paulum London. die Lunae prox. poſt feſtum ſancti Nicolai prox. futur. cum diebus continuandis eidem uſque ad finalem ipſorum expeditionem in hac parte; tractaturi de modis et conditionibus memoratis, ac etiam ordinaturi concorditer, qualiter eccleſiarum diſpendia, animarumque pericula melius valeant praecaveri; et ad ea, quae ex communi deliberatione concorditer providebuntur aut fient, ſuum adhibituri conſenſum, facturique ulterius, quod, inſpirante Domino, viſum fuerit opportunum; et voſipſi, quoad vos et ſubditos veſtros, hoc ipſum mandatum noſtrum ſimiliter obſervetis, perſonis quoque eccleſiaſticis exemptis infra provinciam noſtram exiſtentibus, quarum poſſeſſiones praemiſſa contingunt, ſeu contingere poterunt in forma praeſcripta, quod abſque praejudicio ſuorum privilegiorum loco et temporibus praedictis compareant, per vos et alios coepiſcopos noſtros denuncietis, et denunciari ſolicite faciatis, ſicuti cum aliis participare voluerint fructum, qui provenire poterit ex tractatu. De die vero receptionis praeſentium, etc. Dat. apud Chartham.

Archiepiſcopi Cantuar. literae Lincoln. epiſcopo ſuper citatione contumacium in convocationibus factis London. de dioec. Lincoln. Ibid. fol. 150. a.

ROBERTUS, etc. domino J. Dei gratia Lincoln. epiſcopo, ſalutem. Eos, qui negotium peculiare in rebus caducis utilitati reipublicae, et animarum ſaluti praeponunt, non penſantes, quod ad tractatus communes pro conſervatione libertatis eccleſiaſticae per ſuperiorem vocantur, expedit caſtigari, ut poenam condignam memoriae commendantes, alias mandatis ſuperiorum ſuorum obtemperent reverenter. Sane ad tractand. qualiter animarum periculum evitari, et ſtatui eccleſiae conſultius proſpici, ſemel ad feſtum Aſcenſionis Domini ultimo nunc praeteritum, et iterum ad feſtum ſancti Nicolai praelatos, et clerum provinciae noſtrae Cantuar. ad certa loca decrevimus evocari; et licet nonnulli eorum, tanquam filii obedientiae comparerent, de negotiis hujuſmodi juxta formam vocationis tractaturi; plures tamen, quos negotium maxime contingebat, nulla neceſſitate urgente, juxta formam praedictam comparere nullatenus curaverunt, utilitatem communem, quatenus in eis eſt, perturbando, et notam inobedientiae damnabiliter incurrendo: quocirca vobis in virtute obedientiae firmiter injungendo mandamus, quatenus omnes illos, qui in dictis convocationibus fuere contumaces, quorum nomina in quadam ſchedula praeſentibus interclufa continentur, faciatis peremptorie citari, quod tali die, ubicunque, etc. coram nobis ſufficienter compareant, poenam condignam pro demeritis recepturi, et juri parituri; denunciantes eiſdem, quod ſive tunc venerint, ſive non, ipſorum contumacias ſic contractas, ut praediximus, prout convenit, puniemus. Et quid feceritis, etc.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
Bonifac. VIII. 8.	Rob. Winchelsey 9.	1302.	Edward I. 31.

Literae papae per archiepiſcopum et praelatos Cantuar. provinciae miſſae, pro licentia petenda ſuper quinta decima praeſtanda domino regi. Ex reg. Winchelſey fol. 335. a.

Sanctissimo patri in Chriſto domino Bonifacio, Dei gratia SS. Romanae ac univerſalis eccleſiae ſummo pontifici, ſui humiles et devoti, Robertus, Cantuar. archiepiſcopus, et provinciae Cantuar. epiſcopi, caeterique viri eccleſiaſtici poſſeſſiones temporales habentes, cum omni ſubjectione et reverentia pedum oſcula beatorum. Apoſtolicae ſublimitatis auctoritas expedit, ut ejus ſtatuta pro tuitione juris et libertatis eccleſiaſticae ſalubriter edita, quamvis aliquibus arcta videantur, a cunctis chriſticolis, et praecipue a praelatis eccleſiaſticis irrefragabiliter obſerventur. Ex conſideratione tamen perſonarum, negotiorum, locorum, et temporum illa nonnunquam expedit per apoſtolicae diſpenſationis prudentiam temperari, cum urgens neceſſitas vel evidens utilitas id expoſcit. Sane ſereniſſimus princeps dominus Edwardus, Dei gratia rex Angliae illuſtris, ad praelatorum et procerum regni ſui diligentem inſtantiam nuper apud Lincoln. quaſdam libertates toti regno perneceſſarias et utiles, chartas videlicet communium libertatum, et de foreſta, dudum a ſuis progenitoribus conceſſas, quibus tamen per multa temporum curricula, per diſſuetudinem derogatum extitit, innovavit et confirmavit per chartas ſuas, ſigilli ſui appenſione communitas, quas in ſingulis cathedralibus eccleſiis, ac etiam comitatibus regni ſui fecit ſolenniter publicari, et eas praecepit in ſingulis articulis perpetuis temporibus obſervari; cujus occaſione proceres et communitas dicti regni volentes tantae liberalitati regiae, ne ſuper ingratitudine poſſent argui, rependere vicem gratam, in quodam parliamento nuper apud Lincoln. celebrato, ipſi domino regi quintamdecimam partem mobilium ſuorum pro anno uno liberaliter conceſſerunt; nos autem, quamvis ab ipſo domino rege de noſtris mobilibus temporalibus ex eadem cauſa ſubſidium ſimile in eodem parliamento peteretur, eidem annuere nullatenus audebamus, veſtra conſtitutione pro conſervatione immunitatis eccleſiaſticae dudum edita, qua ſalubriter aſtringimur, obſiſtente, niſi veſtra licentia petita primitus et obtenta; quanquam praetacta regia liberalitas, et inde ſubſequens communis et grandis utilitas, regni quoque praedicti, quod undique diris hoſtium inſidiis multipliciter infeſtetur, minus plena ſecuritas, ac moderni temporis adverſitas, quae pro tuitione regni et eccleſiae graviores ſolito requirit expenſas, ad annuendum petitioni regiae movere non mediocriter viderentur. Quapropter ſanctitati veſtrae devote ſupplicamus, quatenus, praemiſſis diligentius penſatis, licentiam nobis indulgere dignemini, ut dicto domino regi, ex cauſis praetactis, et ad ipſius majorem benevolentiam et favorem, quibus in pendentibus coram eo noſtris et eccleſiarum noſtrarum negotiis plurimum indigemus, promerendam, quintamdecimam partem mobilium noſtrorum temporalium, quae non ſunt decimae, proventus[a], oblationes, aut mortuaria, neque ex dotibus eccleſiarum, aut aliis ſpiritualibus provenientia, in maneriis et grangiis ad eccleſias noſtras ſpectantibus exiſtentium, hac vice pro uno anno (praedicta conſtitutione veſtra inoffenſa, et abſque periculo poenar. expreſſar. plenius in eadem) concedere et ſolvere libere valeamus. Ad hanc ſiquidem licentiam veſtram petendam et impetrandam diſcretos viros magiſtros Johannem de Ros, juris civilis profeſſorem, Radulphum de Lacy, et Robertum de Donnebrugg. quos ad hoc procuratores noſtros conſtituimus, et nuncios ſpeciales, quibus, ſi placet, in exponendis vobis circa praemiſſa fidem credulam adhibere velitis, ad veſtrae ſanctitatis praeſentiam deſtinamus; veſtram clementiam exorantes, ut nos habere dignemini excuſatos, quod pro dicto negotio proſequendo ſolenniores perſonas ad vos non tranſmittimus; oportet enim nos in feſto Paſchae proximo venturo, dictae petitioni regiae reſpondere, et in tam arcto tempore non poſſent commode ſolenniores nuncii ad veſtram accedere praeſentiam, et ad regnum Angliae remeare. Ego vero praedictus archiepiſcopus ad rogatum et diligentem inſtantiam ſuffraganeorum meorum, et aliorum praelatorum dioec. et provinciae Cantuar. praeſentes literas de ipſorum unanimi conſenſu et voluntate conceptas, feci ſigilli mei impreſſione conſignari. Incolumitatem veſtram conſervet altiſſimus ad eccleſiae ſuae regimen per tempora diuturna. Dat. apud Mortelak. 12. cal. Januar. anno Dom. M.ccc.ii.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
Bonifac. VIII 9.	Rob. Winchelsey 9.	1303.	Edward I. 31.

Roberti, archiep. Cantuar. certa declaratio ſuper computatione anni conceſſi ad appellationem proſequendam in tuitoriis. Ex Spelmanno.

Memorandum, quod nos W. de Thorp, decanus eccleſiae beatae Mariae de arcubus London. praedict. ſexto cal. Auguſti, anno Dom. M.ccc.iii. pro tribunali ſedentes, literas venerabilis patris domini noſtri, domini R. Dei gratia Cantuarienſis archiepiſcopi, totius Angliae

[a] MS. *provinciae.*

primatis,

primatis, recepimus ſub eo, qui ſequitur, tenore: Robertus, permiſſione divina Cantuar. archiepiſcopus, totius Angliae primas, dilecto filio decano noſtro de arcubus London. ſalutem, gratiam, et benedictionem. Super exceſſu quarundam executionum in tuitionis negotio contra rectorem eccleſiae de Yoxhall pro priore et conventu de Tuttebury, per vos, ut dicebat, facturo, per partem dicti rectoris nobis querela prolata, et hujuſmodi negotio coram nobis et noſtris ſaepe revoluto, rimato, et diſcuſſo, pars dicti rectoris allegavit, quod dictae executiones per vos debent injurioſae, tanquam contra conſuetudinem curiae noſtrae Cantuarienſis, merito reputari; pro eo, quod licet ex conſuetudine dictae curiae tuitorie ad dictam curiam appellantibus, ad proſequendum appellationem ſuam annus a tempore appellationis interpoſitae, prout in jure eſt ſtatutum, duntaxat ſit indultus, ultra quem executiones factae per partem appellantem non valebunt; vos tamen poſt hujuſmodi annum completum dictas executiones feciſtis pro parte appellante, verum aſſerente parte adverſa poſt annum, non a tempore appellationis, ſed a tempore tuitionis conceſſae debere computari. Nos ſuper dicta conſuetudine antiquos et modernos, qui dictae curiae novere conſuetudines, ſuper hoc conſulimus, et examinari fecimus diligenter; et demum comperto, quod juxta conſuetudinem praedictam annus appellationis proſequendae in caſu praenotato, a tempore tuitionis conceſſae, et non a tempore appellationis interpoſitae, eſt et erit computandus; quodque dictae executiones infra annum, a tempore tuitionis conceſſae numerandae, factae fuerant. Nos hujuſmodi conſuetudinem approbantes, pronunciando decernimus, et decernentes pronunciamus, annum a tempore tuitionis conceſſae, et non a tempore appellationis interpoſitae debere currere juxta conſuetudinem praenotatam; dictaſque executiones debitas et legitimas fuiſſe et eſſe, tanquam infra annum hujuſmodi factas ſecundum conſuetudinem, de qua ſuperius continetur: propter quod ipſas partes a noſtro examine dimiſimus per decretum. Quocirca vobis mandamus, quod non obſtante aliqua revocatione, vel inhibitione per nos factis in hac parte, quod veſtrum eſt, faciatis inter partes memoratas, prout in talibus fieri conſuevit. Dat. apud Stibenheath octavo cal. Auguſti, anno Domini M.CCC.III. conſecrationis noſtrae nono.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
BENEDICT. XI. 1.	ROB. WINCHELSEY 10.	1303.	EDWARD. I. 32.

Regratiatoria epiſtola archiepiſcopi Cantuar. M. cardinali, quod inſtet erga ſummum pontificem de novo creatum, pro reſponſo habendo ſuper conſultatione alias facta; et ne epiſcopus Winton. habeat confirmationem privilegii alias impetrati. Ex reg. Winchelſey fol. 339. b.

REVERENDISSIMO et amantiſſimo ſibi, ſi placeat, domino Matthaeo, Dei gratia tit. S. Mariae in porticu ſacroſanctae ſedis apoſtolicae diacono cardinali, Robertus, permiſſione divina, etc, ſalutem, et ſe totum ad beneplacita praeparatum. De veſtris literis ſuper ſtatu curiae et eorum, quae inibi agebantur, nobis ad noſtrum ſolatium ſub tanta ſpecialitate directis, ac caeteris beneficiis per vos nobis et eccleſiae noſtrae frequenter impenſis, vobis omni, quo poſſumus, regratiantes affectu, et exinde veſtram gratiam uberiorem de benevolentia conſueta ſperantes, ſtatum noſtrum, et eccleſiae noſtrae, noſtroſque procuratores in curia, una cum negotiis noſtris agitandis ibidem, vobis ex noſtri cordis intimis commendamus; vobis humiliter ſupplicantes, quatenus ſuper conſultatione quadam, quam dudum ad ſedem apoſtolicam tranſmiſimus, et nunc iterum tranſmittimus, ſummo pontifici porrigendam, cujus tenorem lator praeſentium vobis oſtendet, ſi ante noſtrarum praeſentium literarum adventum domino papae propoſita fuerit vel porrecta, inſtare velitis, ſi placet, ut apoſtolicum ſuper hoc habeamus abſque nimia dilatione reſponſum; ex cujus eventu multae ceſſabunt injuriae per religioſos viros abbatem et conventum S. Auguſtini Cantuar. nobis illatae, et, ut timetur, inpoſterum inferendae. Si autem tempore dictarum noſtrarum literarum adventus dicta conſultatio adhuc ſummo pontifici propoſita non fuerit vel porrecta, an ſummo pontifici ſit tradenda, vel non, noſtris procuratoribus velitis dicere gratioſe, veſtramque paternitatem devote rogamus, quatenus ſuper cauſis appellationum inter nos ex parte una, et dictos religioſos ex altera, quarum diſcuſſio coram vener. patre domino Johanne, Dei gratia tit. ſanctorum Marcellini et Petri ſedis apoſtolicae preſbytero cardinali, quandoque pendebat, quam declaratio felicis recordationis domini Bonifacii papae poſtmodum ſubſecuta finire et terminare videtur; licet ipſi religioſi noſtram juriſdictionem declaratam impedire volentes, ipſam coram dicto patre adhuc pendere praetendant; quid veſtra ſenſerit diſcretio, nobis ſignificare velitis, et quid ſecurius et conſultius in praemiſſis fuerit faciendum. Quia inſuper ſanctae memoriae dominus Bonifacius papa antedictus dominum Johannem, Winton. epiſcopum, ſuffraganeum noſtrum, ſuoſque ſubditos, quoad viveret, a noſtra juriſdictione dudum exemit, cujus obtentu per varias inſolentias et exceſſus enormes quamplures animas periclitari contingit, idemque epiſcopus, ut audivimus, jam inſtat, vel noviter inſtare proponit, ut eadem exemptio per ſummum pontificem modo ſuperſtitem confirmetur; placeat vobis inſiſtere, ne id fiat, et quod idem factum, ut convenit, opportuno remedio reformetur, de quo ſummo pontifici ſcribimus ſupplicando. Statum etiam veſtrum, cujus proſperitatem appetimus,

petimus, dictorumque negotiorum, una cum veſtro in omnibus beneplacito, nobis ad praecepta veſtra paratis, prout benevolentiae veſtrae placuerit, intimetis. Veſtra dominatio diu proſperis floreat incrementis. Dat. apud Maideſtan 8. cal. Februar. A. D. ut ſupra.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
BENEDICT. XI. 1.	ROB. WINCHELSEY 10.	1303.	EDWARD. I. 32.

Epiſtola archiepiſcopi Cantuar. ſupplicatoria ſummo pontifici de novo creato, pro reſponſo habendo ſuper declaratione facta per praedeceſſorem ſuum; et quod reſiſtat epiſcopo Winton. ne privilegium exemptionis ſuae alias impetratum confirmaret.
Ex reg. Winchelſey fol. 340. a.

SANCTISSIMO patri in Chriſto domino Benedicto, Dei gratia ſacroſanctae Romanae ac univerſalis eccleſiae ſummo pontifici, devotus ſuus humilis Robertus, permiſſione divina Cantuar. eccleſiae miniſter, cum omni ſubjectione et reverentia pedum oſcula beatorum. Univerſalis eccleſia jam ex ſanctitatis veſtrae in ſummum pontificem creatione eo amplius exultare debet, et in Domino gloriari, quo a primaevis veſtrae inſtitutionis tramitibus zelum praeclarum pro animarum ſalute, et eccleſiae Dei honore praecipue dignoſcimini habuiſſe; de quo etiam pro mea modicitate cum exultatione confiſus, me et meam Cantuar. eccleſiam, cujus cura per multas dioeceſes, et loca remota diffunditur, veſtrae ſanctitati totis viſceribus humiliter recommendo, devote ſupplicans, ut eccleſiam ipſam, et ejus jura, quae per oppreſſivas injurias hiis diebus ſaepius conturbatur, in ſinu veſtrae protectionis gratioſe dignemini collocare, et ad eam ſuper hiis reformandam apoſtolicum impertiri praeſidium. De quibus injuriis aliqua ſub ea brevitate, qua potero, ne vos, quod abſit, ex prolixitate conturbemus, excellentiae veſtrae ſpecialiter innoteſco; viz. cum coram felicis recordationis Bonifacio papa viii. veſtro praedeceſſore ſuper exceſſibus abbatis et conventus S. Auguſtini Cantuar. et executorum ſuorum, occaſione exemptionum a dicto patre eiſdem conceſſarum, diverſae appellationes per me nomine meo et eccleſiae meae fuiſſent judicialiter introductae, idem ſanctiſſimus pater volens litium amfractibus abbreviatis ad perpetuam rei memoriam ſuper juribus eccleſiae meae, et religioſorum praedictorum clarius ordinare, quaſdam fecit ſuper hiis declarationes, prout in ipſius literis apoſtolicis plenius continetur. Verum, quia pendentibus hujuſmodi declarationibus, vacabant quaedam beneficia in mea dioec. Cantuar. de patronatu ipſorum religioſorum, ad quae ipſi religioſi praeſentare infra ſua tempora neglexerunt, ego infra tempora, quae mihi competere videbantur, certis ex cauſis eiſdem eccleſiis diſtuli providere; praedicto ſanctiſſimo patri, praedeceſſori veſtro, ſuper hiis conſultationem tranſmiſi, cujus tenorem ad pedes ſanctitatis veſtrae tranſmittens, excellentiam veſtram ſuper eodem requiro modo ſimili conſulendo. Dicti vero religioſi, ſcientes hujuſmodi conſultationem in curia veſtra pendere, niſi ſunt, et adhuc nituntur indies, facere me compelli ex quaeſitis coloribus, et cavilloſis machinationibus, ut praeſentatos ſuos ad eccleſias praedictas admitterem, de quarum proviſione, per quem fieri debeat, ex dictae conſultationis reſponſo pendet effectus, non abſque ſedis apoſtolicae praenotatae contemptu, et juris ejuſdem injuria, ac etiam meo et eccleſiae meae periculo; prout per latorem praeſentium veſtra, ſi placet, paternitas poterit informari. Placeat igitur piae paternitati veſtrae in praemiſſis paterna ſolicitudine providere, ut praedicti religioſi ab hujuſmodi ſua praeſumptuoſa temeritate inpoſterum compeſcantur, eccleſiae veſtrae Cantuar. et meiipſius miniſtri indemnitati et quieti efficacius provideatur, necnon conſultationis praedictae, eo, ſi placet, favorabilius, quo de diebus in dies mihi et eccleſiae meae graviſſima imminent de dilatione pericula, ipſis religioſis procurantibus, gratioſam veſtram mittere reſponſivam. Quia inſuper felicis recordationis dominus Bonifacius papa, praedeceſſor veſter, dominum Johannem, nunc Winton. epiſcopum, ſuffraganeum meum, et ejus ſubditos, quoad vixerit, ab ordinaria mea juriſdictione dudum exemit, cujus obtentu quamplures animae per inſolentias varias multis ſubjiciuntur periculis, idemque epiſcopus ipſius exemptionis confirmationem a vobis, ut creditur, impetrare conatur; placeat ſanctitati veſtrae ſuper hoc ſalubre remedium, juxta veſtrum beneplacitum adhibere, et quod in eccleſiae, ac etiam cleri et populi ſcandalum, necnon in pernicioſum, ſic ad importunam aliquorum inſtantiam, et ex falſis ſuggeſtionibus procedentem a dicto ſanctiſſimo patre, ſuper hoc circumvento in grande periculum animarum conceſſum extiterat, modo congruo reformare. Adhaec, quia ſuper appellationibus inter me dictoſque religioſos hinc inde coram vener. patre domino Johanne, Dei gratia tit. ſanctorum Marcellini et Petri, ſacroſanctae Romanae eccleſiae preſbytero cardinali, jure ſuper hiis dudum per dictum dominum Bonifacium deputato, quandoque pendebat diſcuſſio, quam declaratio ejuſdem domini Bonifacii poſtmodum ſubſecuta finire et terminare videtur, licet ipſi religioſi juriſdictionem meam impedire volentes, ipſam in curia Romana adhuc pendere praetendant; cupiens officii mei debitum, prout mihi incumbit, tutius exercere, veſtrae ſupplico ſanctitati, quatenus id, quod in praemiſſis veſtra ſanctitas decreverit, mihi veſtro dignemini demandare, ut exinde liberius pateat ſubditorum meorum

meorum debite corrigendi facultas, et diſciplina eccleſiaſtica potius timeatur. Valeat et vigeat ſemper in Chriſto cum omni proſperitatis et honoris augmento veſtrae circumſpectae providentiae celſitudo. Dat. apud Maydeſtane 8. cal. Febr. A. D. M.ccc.iii.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
Benedict. XI. 1.	Rob. Winchelsey 10.	1303.	Edward. I. 32.

Archiepiſcopi Cantuar. mandatum priori fratrum praedicatorum, quod moneat priorem Exon. quod non inſtet circa infirmationem mag. H. de Somerſete, electi in decanum Exon. Ex reg. Winchelſey fol. 288. b.

Robertus, etc. dilecto ſibi in Chriſto fratri Thomae, priori provinciali ordinis fratrum praedicatorum in Anglia, ſalutem, et ſinceram in Domino charitatem. Ex debito officii noſtri tenemur amicorum et ſubditorum procurare quietem, ut in ſuis gradibus et officiis ſine ſcandalo et diſtractione qualibet Domino valeant libere militare. Sane orta nuper contentione inter decanum et capitulum Exon. eccleſiae, et priorem ac fratres ordinis veſtri civitatis ejuſdem ſuper cujuſdam funeris ſepultura, dictus prior veſter, vacante decanatu ipſius eccleſiae, nomine ſuo et conventus ſui fecit ad ſedem apoſtolicam appellari, ne dictum capitulum ad electionem decani procederet, majoris excommunicationis ſententiam, ut intelleximus, objiciens in perſonas eligentium de capitulo memorato, ac eo praetextu electionem poſtea factam de diſcreto viro magiſtro Henrico de Somerſete in decanum nititur infirmare; ut ſic ultionem pro reſiſtentia ſepulturae praedictae ex praeconcepto rancore animi proſequatur, vel ſaltem optatum per fas et nefas in dicta diſcordia conſequatur. Cum itaque praemiſſa ſint res mali exempli, per quae praelati, clerus, et populus, in hiis ſimilibus et majoribus, poſſint facile ad ſcandalum provocari contra fratres veſtri ordinis indiſtincte; veſtrae amicitiae affectuoſe conſulimus, quatenus hujuſmodi ſcandali materiam et radicem cum omni celeritate faciatis praecidi; praeſertim cum in proſequendo jus veſtrum ſuper ſepultura praefata, directe poſſitis via plana et regia obtinere juſtitiae complementum, ſine detractione cujuſque; ne ulterius in ramos aut palmites iniquitatis temere protendantur, et exinde multorum inquietudo procedat. Et quid ſuper hiis duxeritis faciendum, nobis, quam citius poteritis, per portitorem praeſentium demandetis. Valete. Dat. apud Stebenheath ſub ſigillo noſtro privato 5. calend. April. A. D. M.ccc.iii.

Sede Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
vacante.	Rob. Winchelsey 10.	1304.	Edward. I. 33.

Regis Edwardi literae papae de diſcordia inter Cantuar. et Ebor. archiepiſcopos, ſuper bajulatione crucis. Ex Rymer. foeder. vol. I. p. 956.

Sanctissimo in Chriſto patri, etc. Edwardus, etc. devota, etc. Multiplicata longo decurſu temporis gravis animorum diſſenſio inter ...... Cantuarienſis et Eboracenſis eccleſiarum antiſtites, regni noſtri primates, ſuper delatione crucis in eorum provinciis, alterutri deferendae, quamplura ſaepius nobis attulit incommoda, et ſimiliter toti eccleſiae Anglicanae; et de turbatione talium perſonarum nonnulla frequenter diſcrimina et pericula corporum ſunt ſecuta. Et quoniam eſt veriſimiliter praeſumendum, quod dilectus clericus, et cancellarius noſter, magiſter Willielmus Greneſeld, Eborum electus, cum ad nos, Deo propitio, confectus et feliciter expeditus redierit, quem quidem ad concilia et parliamenta noſtra (quae, ut plurimum, in Cantuarienſi provincia ſolita ſunt teneri) ratione ſtatus archiepiſcopalis, et etiam tanquam unum de conſiliariis noſtris praecipuum, oportebit venire, cum ipſum duxerimus evocandum, ſuper bajulatione crucis ſuae per archiepiſcopum Cantuar. inquietabitur et moleſtabitur, juxta quod praedeceſſores ſui inquietati ſuper hoc hactenus extiterunt; ſanctitati veſtrae attente ſupplicamus affectuoſe, quatenus ſic in hac parte dignemini ſalubriter providere, ut abſque inquietatione et moleſtatione archiepiſcopi Cantuarienſis, qui pro tempore fuerit, praefatus electus, poſtquam eum conſecrari contigerit, ad parliamenta et concilia noſtra, cruce ſic delata, venire poſſit ubilibet, quoties opus fuerit, et mandaverimus pro eodem, ſeu alias pro negotiis propriis, Cantuarienſem provinciam habeat ingredi, et in ea morari certis deputatis executoribus in praemiſſis; praeſertim cum archiepiſcopis Eborum eſſe dicatur indultum, ut per totam Angliam crucem deferre valeant, donec per ſedem apoſtolicam ſententia decernatur, an Eborum eccleſia de jure debeat hoc facere. Conſervet, etc.

Concilium Mertonenſe *. *In quo conſtitutiones provinciales domini Roberti de Winchelſey, Cantuarienſis archiepiſcopi, editae ſunt.* Ex MS. Cott. Otho. A. 15. collat. cum MS. Lambeth. 17. et MS. Elien. 235.

De decimis et nutrimentis animalium.

QUONIAM propter diverſas conſuetudines in petendo decimas, per diverſas eccleſias, inter rectores eccleſiarum, et parochianos ſuos rixae, contentiones, ſcandala, et odia permaxima oriuntur; volumus et ſtatuimus, quod in cunctis eccleſiis per archiepiſcopatum noſtrum conſtitutis, uniformis ſit petitio decimarum, et proventuum eccleſiarum.

Inprimis volumus, quod decimae de fructibus, ſeu de frugibus, non deductis expenſis, integre et ſine aliqua diminutione perſolvantur; et de fructibus arborum, et ſeminibus omnibus, et herbis hortorum, niſi parochiani pro talibus decimis competentem fecerint redemptionem. Volumus etiam, quod decimae de foenis, ubicunque creſcant, ſive in magnis pratis, ſive in parvis, ſive in chiminis [alias in communibus viis] exigantur, et, prout decet et expedit, eccleſiae perſolvantur.

De nutrimentis autem animalium, ſcil. de agnis, ſtatuimus quod pro ſex agnis, et infra, ſex oboli dentur pro decima; ſi ſeptem ſint agni in numero, ſeptimus agnus detur rectori pro decima; ita tamen quod rector eccleſiae, qui ſeptimum agnum recipit, tres obolos in [a] redemptionem ſolvat parochiano, a quo decimam illam receperit. Qui octavum recipit, det denarium; qui vero nonum, det obolum parochiano, vel expectet rector uſque ad alium annum, donec plenarie [b] poſſit alium recipere, ſi maluerit: et qui ita expectabit ſecundum meliorem, vel tertium ad minus, de agnis ſecundi anni ſemper exigat, et hoc pro expectatione primi anni. Et ſimiliter, qui ſeptimum ſic dederit [c] ad decimam, non det pejorem, ſed [d] meliorem; et ita intelligendum eſt de decima lanae. Si oves alibi in hyeme, alibi in aeſtate nutritae fuerint, decima eſt dividenda. Similiter, ſi quis in medio tempore emerit vel vendiderit oves, et certum ſit, a qua parochia oves illae venerunt, dividenda eſt decima, ſicut de re, quae ſequitur duo domicilia. Si autem incertum fuerit, habeat illa eccleſia totam illam decimam, infra cujus limites tempore tonſionis oves inveniuntur [e].

De lacte autem volumus, quod decima ſolvatur, dum durat, viz. de caſeo tempore ſuo; et de lacte in autumno, et hyeme, niſi parochiani competentem pro talibus decimis voluerint facere redemptionem, et hoc ad [f] commodum eccleſiae. De proventibus autem molendinorum volumus, quod decimae exigantur, et fideliter et integre ſolvantur ad valorem proventuum, niſi domini [g] plenam faciant redemptionem. De paſturis autem et paſcuis tam communibus, quam non communibus, ſtatuimus, quod decimae fideliter perſolvantur; et hoc per numerum animalium et dierum, ſicut expedit eccleſiae; ita tamen, quod nec domini nec parochiani juſtam habere poſſent occaſionem conquerendi. De piſcationibus etiam et apibus, ſicut et de omnibus aliis bonis juſte quaeſitis [h], quae renovantur per annum, ſtatuimus, quod decimae ſolvantur debito modo.

Statuimus etiam, quod decimae perſonales ſolvantur de artificibus, pandoxatricibus [i], et de lucro negotiationis per mercatores, et quoſcunque alios [k]; et ſimiliter de carpentariis, coementariis, fabris, mercatoribus, ſutoribus, [l] ſive ſint pelliparii, et omnibus aliis ſtipendiariis et operariis; ut viz. dent decimas de ſtipendiis, niſi ipſi ſtipendiarii aliquid certum velint dare ad opus, vel ad lumen eccleſiae; et hoc, ſi hujuſmodi placuerit rectori. In petitione autem principalis [m] legati, vel mortuarii volumus, quod conſuetudo provinciae cum poſſeſſione eccleſiae obſervetur, ita quod rector eccleſiae in petitione ſua, ſive fuerit vicarius, ſive capellanus annuus, Dominum habeat prae oculis. Sed quoniam multi inveniuntur ſponte decimas dare nolentes, ſtatuimus, quod parochiani moneantur primo, ſecundo, et tertio, ut decimas Deo et eccleſiae fideliter ſolvant; et ſi ſe non emendaverint, primo ab eccleſia ſuſpendantur, ſcil. ab ingreſſu eccleſiae, et ſic demum ad ſolutionem decimarum per cenſuram eccleſiaſticam, ſi neceſſe fuerit, compellantur [n]. Si tamen ſuſpenſionis relaxationem vel abſolutionem petierint, ad ordinarium loci mittantur abſolvendi, vel debito modo puniendi. Rectores vero eccleſiarum, ſeu vicarii, capellanive annui, qui praedictas decimas annuas [o] dicto modo propter formidinem hominum, ſeu favorem, Dei timore poſtpoſito, officium [p] ſuum non fecerint, decimas, ut praedictum eſt, non petendo, poena ſuſpenſionis innodentur, donec dimidiam marcam argenti [q] archidiacono loci perſolverint. De iſta materia tangitur "Extra. de officio ord. c. cum ab eccleſiarum;" et quod hic dicitur, dicit canon xvii. q. vii. "Omnes." Et hoc verum eſt, quod praelati inferiores auctoritate propria poſſunt excommunicare, niſi conſuetudo ſit in contrarium, vel niſi inhibeatur per ſuperiorem, et hoc manifeſte, ut c. xvi. q. viii.

* In prioratu Mertonenſi in comitatu Surriae.

[a] *recompenſationem* L. E. [b] *potuerit alium agnum recipere* L. E. [c] *vel octavum* addunt L. E. [d] *tertium ad minus* addunt L. E. [e] His addunt L. et E. *De vitulis volumus, quod infra x. hebdomadas vendantur, eccleſia verum valorem recipiat; ſi nutriantur, nulla licet fraude mediante, pro vitulo detur obulus eccleſiae, vel rector, ſi maluerit, decimum vitulum expectet.* [f] *valorem decimae et* inſerit E. [g] *ad valorem* L. E. [h] *adquiſitis* E. [i] *pandoxatoribus* E. [k] *factae* addunt L. E. [l] *ſciſſoribus* L. E. [m] *perſonalis* L. E. [n] *ſuſpendantur* E. [o] *ante* E. L. [p] *cum effectu non petierint* L. E. omittendo *decimas—petendo.* [q] *pro ſua inobedientia* L. E.

"Omnes." Hoc melius notatur per Jo. 11. q. 1. "Nemo epiſcopus." Et "Extra. de celebratione miſſarum. c. 1. verſ. exercere pertineat per W. in Clement." Et quia tangitur ſupra de decimis perſonalibus dic. ſecundum "Hoſt." quod decimae perſonales non debent integre ſolvi. Hoc tenet "Hoſt. de tranſact." c. "Statuimus vero eccleſiaſticum de decimis:" c. in aliquibus per eundem xvi. q. vii. c. "Item quicunque" verſ. pridie per archidiaconum ibi et dicas aliis omiſſis. Contrarium tenet Innoc. de parochiis c. 1. in fine, "Vel erit" ſuper rubrica "de decimis." Dicit tamen Jo. Inno. de reg. jur. c. "qui prior in quarta parte quaeſtionis verſ. Innocent. quod ratio Innocent. eſt media."

De decimis, et nutrimentis animalium.

Quoniam, ut audivimus, ſuper decimis et nutrimentis animalium inter eccleſiarum rectores, propter amotiones pecorum ad diverſas parochiarum paſturas, diverſis anni temporibus, contentiones multimodae oriuntur; nos viam pacis praeparare volentes, ſtatuendo [r] diffinimus, et diffiniendo ſtatuimus, quod ad eccleſias, in quarum parochia oves, a [s] tempore tonſionis uſque ad feſtum S. Martini continue paſcuntur et cubant, decima lanae, et caſei, et lactis ejuſdem temporis, licet poſtmodum amotae fuerint a parochia illa, et alibi tondeantur, integre perſolvantur. Et ne fraus fiat in caſu praemiſſo, praecipimus, quod antequam oves amoveantur a paſturis, vel etiam diſtrahantur, eccleſiarum rectoribus ſufficienter de ſolvenda decima caveatur. Quod ſi infra praedictum tempus ad diverſarum parochiarum paſcua et paſturas transferantur; quaelibet eccleſia pro rata temporis portione decimam percipiet earundem, minori xxx. dierum ſpatio, in rata temporis portione, minime computando. Si vero per totum tempus praedictum cubant in una parochia continue, et depaſcantur in alia; rector, in cujus parochia cubant, licet ibidem caſeus fiat, decimam caſei vel lactis duntaxat percipiet, cum alias ex ſtercoratione non modicam meliorationem ſentiet, et percipiet utilitatem. Quod ſi poſt feſtum S. Martini ducantur ad paſcua aliena, et uſque ad tonſionis tempus in una vel in diverſis parochiis; ſive in propriis paſcuis dominorum ſuorum, ſive alterius cujuſcunque paſcantur, habita ratione ad numerum ovium, paſcua aeſtimentur, ut ſecundum aeſtimationem paſcuorum ab eorum dominis exigatur decima caſei et lactis. Si vero per totum illud tempus cubant in una parochia, et paſcuntur in alia continue, inter eccleſias decima dividatur. De vaccis et capris decima proveniens, ubi cubant et paſcuntur, ibidem ſolvatur; alioquin, ſi cubant in una parochia, et paſcuntur in alia, decima inter rectores dividatur omnino. Et habita ratione ad domeſtica nutrimenta, duximus ſtatuendum, ut agni, vituli, et alii foetus decimales, ubi edunt et nutriuntur, decimentur. Agni vero vituli, et pulli equini, et alii foetus decimales, habita ratione ad diverſa, ubi edunt et nutriuntur, et ad moram, quam traxerint in eiſdem, particulariter decimentur.

Item praecipimus, quod ſi poſt feſtum S. Martini oves occiderint, vel ſi oves quovis caſu fortuito moriantur, decimam inde legitimam parochiali eccleſiae ſolvere non poſtponant. Quod ſi oves extraneae in alicujus parochia tondeantur, decima lanae ibidem tradetur rectori eccleſiae, pro ſe fideliter conſervanda, niſi ſufficienter docere poſſit pro decima facta alibi ſolutionem ibidem faciendam, modo legitimo valeat impedire. Quid vero pro decima dari debeat, ubi lac propter parvitatem vaccarum vel ovium ad caſeum faciendum non ſufficit, et pro agnis et pullis equinis, velleribus, aucis, aut aliis hujuſmodi, de quibus propter modicitatem eorum decima certa dari non poteſt, conſuetudini locorum duximus relinquendum.

Ad hoc, quia audivimus, quod quidam juſtitiae contemptores decimas vicariorum ſuorum [t] quidam in proprias, in quorum poſſeſſione hactenus non fuerunt, manu laicali et armata invadere non formidant; nos, ut periculis praedictis obviemus futuris temporibus, auctoritate Dei Patris omnipotentis, et approbatione ſynodi ſacroſanctae excommunicamus omnes illos, qui de caetero talia perpetrare praeſumpſerint, ac eorum fautores.

Statuimus etiam, quod praediales decimae ibi ſolvantur, ubi ſunt; perſonales vero, ubi ſacramenta recipientur; decimae pecudum ſolvantur, ubi paſcuntur et aluntur: ad lites et contentiones inter rectores eccleſiarum quietandas firmiter ſtatuendo praecipimus, quod, quando oves diverſis temporibus anni in diverſis locis demorantur, ut eſt de ovibus, quae poſt feſtum S. Michaelis, et ante feſtum S. Martini ab una parochia ad aliam tranſmittuntur, et in quinden. vel menſ. poſt Paſcha revertuntur, decima agnorum dividitur inter eccleſias parochiales, etiam lana pro rata temporis utrique eccleſiae perſolvatur. Si vero poſt feſtum S. Martini tranſmittantur, et in praedicto tempore, viz. quindena, vel menſe poſt Paſcha revertantur, medietas decimae agnorum cum tota decima lanae, ad eccleſiam, de cujus parochia exiſtunt oves, revertatur: quam conſtitutionem ſub poena excommunicationis in noſtra provincia praecipimus obſervari.

De mortuariis.

Quia inter rectores eccleſiarum, et parochianos ſuos lites cupimus extinguere, quae frequenter oriuntur; ſtatuimus quod decedens [u] tria ad minus habens, vel plura cujuſcunque generis in bonis ſuis animalia, optimo, cui de jure fuerit debitum, reſervato eccleſiae ſuae, a qua recepit ſacramenta, dum viveret, ſine dolo et fraude, et contradictione qualibet, pro decimarum tam temporalium, quam perſonalium; necnon oblationis, ſubtractionis compenſatione ad deliberationem animae ſuae, melius poſt optimum eccleſiae reſervetur.

[r] *definiendo ſtatuimus* L. *decrevimus* E. [s] *uſque ad tempus tonſionis continue* L. E. [t] Forte *tanquam proprias*. [u] *ſi decedens—habuerit* L. E.

Quae

Quae debent parochiani invenire et quae rector.

Ut ſciant parochiani defectus eccleſiarum ipſos contingentes, praeſentium tenore innoteſcimus univerſis parochianis per totam noſtram Cantuarienſem provinciam conſtitutis, eos compelli res et ornamenta omnia infraſcripta invenire; ſcil. miſſale, calicem, veſtimentum principale, caſulam, album, [u] amictum, ſtolam, manipulum, zonam, cum duabus tuellis benedictis, et omnibus ſuis appendiciis. Item crucem proceſſionalem; et aliam crucem pro mortuis; thuribulum cum nave et thure, lucernam cum tintinnabulo; velum quadrageſimale, vexilla, campanas manuales pro mortuis; feretrum; vas ad aquam benedictam; tabulas pacis ad [x] oſculatorium; candelabrum ad cereum paſchalem; campanile cum campanis et chordis; fontem cum ſeruris; reparationem navis eccleſiae interius et exterius, tam de jure, quam de conſuetudine; tam in imaginibus, et praecipue, in imagine principali in cancello, quam in altaribus et feneſtris vitreis. Item clauſuram coemeterii tam de jure, quam de conſuetudine. Volumus etiam inpoſterum ad eoſdem parochianos praedicta ſingula pertinere. Item compellendi ſunt parochiani ad inveniendum iſta ſubſcripta; viz. legendam, antiphonare, gradale, pſalterium, troparium, ordinale, manuale, capam pro choro, cum omnibus ſuis appendiciis; frontale ad magnum altare, tria ſuperpellicia; et [y] ſine manicis unum rochetum; pyxidem pro corpore Chriſti honeſtam; reparationem librorum et veſtimentorum, quandocunque contigerit eadem reparatione indigere. [z] Caetera autem tam in reparatione cancelli interius et exterius, quam in aliis hic non expreſſis, juxta conſtitutiones, [yy] et ordinationes approbatas, rectoribus, vel vicariis incumbit reparare [zz].

Sede Rom. vacante.	Archiepiſc. Cant. ROB. WINCHELSEY II.	Anno Chriſti 1305.	Reg. Angliae EDWARD. I. 34.

Conſtitutio dominorum Roberti de Winchelſey, et W. archiepiſcoporum Cantuarienſium, quid parochiani invenire debent, et quid rectores. Ex MS. Cott. Fauſtina, A. 8. collat. cum MS. Lamb. 17. et Elien. 235.

Ut parochiani eccleſiarum ſingularum noſtrae archidiaconatuum Cantuarienſis provinciae ſint de caetero certiores de defectibus ipſos contingentibus [a], ne inter rectores, et ipſos ambiguitas pro temporibus ſucceſſivis generetur; volumus de caetero, et praecipimus, quod parochiani teneantur invenire omnia inferius annotata; viz. legendam, antiphonare, gradale, [b] pſalterium, troparium, ordinale, miſſale, calicem, veſtimentum [c] principale, cum caſula, Dalmatica tunica, et cum cappa in choro, cum omnibus ſuis appendiciis; frontale ad magnum altare, cum tribus tuellis, tria ſuperpellicia, unum rochetum, crucem proceſſionalem, crucem pro mortuis, thuribulum, lucernam, tintinnabulum ad deferendum coram corpore Chriſti in viſitatione infirmorum, pyxidem pro corpore Chriſti honeſtam, [d] velum quadrageſimale, vexilla pro rogationibus, campanas cum chordis, [e] feretrum pro defunctis, vas pro aqua benedicta, oſculatorium, candelabrum pro cereo paſchali, fontem cum ſerura, [f] imagines in eccleſia, imaginem principalem in cancello, clauſuram coemeterii, , parationem navis eccleſiae interius et exterius, tam in imaginibus, quam in feneſtris vitreis, reparationem librorum, et veſtimentorum, quandocunque contigerit eadem reparationibus indigere. Caetera autem omnia, tam in reparatione cancelli, quam in aliis hic non expreſſis, ſecundum diverſas ordinationes et conſuetudines approbatas, a locorum rectoribus et vicariis debent in omnibus reparari, ſumptibus eorum.

Alia conſtitutio domini Roberti de Winchelſey, Cantuarienſis archiepiſcopi, de juramento et obedientia ſacerdotum rectoribus et vicariis, in eorum eccleſiis celebrantium, faciendis; facta et edita in eodem concilio Mertonenſi, anno Domini M.CCC.V. Ex MS. Cott. Fauſtina. A. 8. et MS. Lamb. 17. et MS. Elien. 235. et MS. Oxon. colleg. B. M. Magdal. 112.

Item [a] ſtatuimus et ordinamus, quod preſbyteri ſtipendiarii, necnon et alii ſacerdotes, propriis ſumptibus, vel per amicos [b] ſuſtentati, divina celebrantes in archiepiſcopatu noſtro Cantuarienſi non recipiant oblationes, portiones, obventiones, denarios pro requiſitis, tricennalia, vel aliquam certam quotam [c] oblationum pro corporibus mortuorum praeſentibus, vel [d] alias, ſine licentia a rectoribus, vel vicariis eccleſiarum, in quibus celebraverint, petita et obtenta ullo modo; nec ſic [e] recepta aſportent in praejudicium rectorum, vel vicariorum [f] praedictorum, vel eorum vices gerentium, ne majoris excommunicationis ſententiam, in hac parte la-

[u] *amitam* L. E. [x] *vel* L. E. [y] *quorum unum ſine manicis, hoc eſt, rochetum* L. E. [z] L. E. addunt: *Volumus etiam inpoſterum ad eoſdem parochianos praedicta ſingula pertinere.* [yy] *conſuetudines* L. E. [zz] His additur *Quaere iſtam conſtitutionem in meliori forma poſterius in conſtitutione Wynchelſey* L. E. [a] *concernentibus* L. E. [b] *duo pſalteria* L. E. [c] *veſtimenta principalia* L. E. [d] *chriſmatorium* L. E. addunt. [e] *ad eaſdem* addunt L. E. [f] *et reparationem ejuſdem* E.

[a] *Item — ordinamus* deeſt E. [b] *alios* L. E. [c] *partem* L. E. O. *praeſertim* addunt E. O. [d] *non obtenta* L. E. O. pro *vel alias ſine.* [e] *ſic recepta* deeſt L. E. O. [f] *eccleſiarum* addunt L. E.

tam

tam, et [g] irregularitatem incurrant, miſcendo ſe, ut prius, in divinis.

Item [h] ſtatuimus et volumus, quod praedicti [i] presbyteri die dominica, vel feſtivali poſt admiſſionem ſuam, ad [k] celebrandum in aliqua eccleſia, vel capella coram rectoribus, vel vicariis, ſeu eorum vices gerentibus [l]; alioquin coram ipſis [m] rectoribus, vel eorum capellanis parochialibus intra miſſarum ſolennia jurent, factis et apertis coram ipſis ſacroſanctis evangeliis; quod eccleſiis parochialibus, vel eorum capellis, in quibus divina celebrant, eorumque rectoribus, ſeu vicariis, vel ipſorum [n] loca tenentibus [o], nullum omnino inferent praejudicium circa oblationes, portiones, obventiones, denarios, pro requiſitis tricennalia, vel alia jura, quocunque nomine cenſeantur, immo quatenus in [p] eis eſt, eoſdem obſervabunt indemnes in praemiſſis, et ſingulis praemiſſorum.

Jurabunt etiam ſpecialiter dicti ſacerdotes, quod odia, ſcandala, rixas, aut contentiones inter rectores et vicarios, aut eorum parochiales presbyteros et parochianos nullo modo ſuſcitabunt [q], neque ſuſtineant, aut aliquo modo foveant; ſed, quatenus in eis eſt, concordiam nutriant, et ſervent inter eoſdem. Et quod [r] in dicto archiepiſcopatu noſtro non celebrent divina, ſed eis hoc expreſſe interdicatur, donec praemiſſa praeſtiterint juramenta [ſ]; et ſi celebrent ſic in loco interdicto, irregularitatem incurrant, praeter alias poenas, quas canones inducunt contrarium facientibus; et ſi fuerint convicti coram [t] archidiacono loci, vel officiali ſuo, ſe infirmaſſe praedictum juramentum; vel ſi fuerint ſuper hoc defamati, et ſe purgare nequeant, amoveantur omnino, et tanquam perjuris interdicatur eis divina celebratio in dicto archidiaconatu [u], donec fuerit ſuper hoc cum eis canonice diſpenſatum.

Item, quod non audiant confeſſiones parochianorum eccleſiarum, vel capellarum, in quibus divina celebraverint [x], niſi in caſu [y] a jure permiſſo, nec oblationes hujuſmodi eccleſiae [z] ſibi appropriabunt; quod ſi contrarium [a] fecerint, crimen ſacrilegii incurrant, niſi de licentia rectoris, [b] ſeu vicarii aut aliorum praeſidentium, petita primitus [c] et obtenta.

Item jurent praedicti presbyteri, quod debeant intereſſe cancello matutinis, veſperis, et aliis divinis officiis, horis debitis, induti ſuperpelliciis, de quibus propriis expenſis ſibi providebunt; non enim ſtabunt aut ſedebunt in navi eccleſiae, vel in coemeterio, nec in campis erunt [d], praeſertim horis praedictis. Et licet fuerint ſuper his per rectores, vicarios, aut alios praeſidentes [e] commoniti, non reddant ſe elatos, nec ob hoc erigant cervices [f] contra praeſidentes praedictos; nec propterea excitabunt aliquos, qui foveant vel protegant eoſdem.

Item, ad intereſſendum praedictis horis et magnis miſſis, debet eis injungi in virtute [g] obedientiae, et ſub debito juramenti praeſtiti [h], canentes, legentes, et pſalmodizantes, prout eis Deus ſcientiam dederit. Dicti vero presbyteri [i] diebus dominicis et feſtivis; vel ſi corpus alicujus defuncti affuerit, ſuas miſſas poſt offertorium [k] majoris miſſae dictum ſeu decantatum, incipiant et compleant, et non prius, niſi de licentia rectoris vel vicarii [l] petita ſpecialiter et obtenta.

Item [m], ſi oporteat tres vel duas miſſas die aliquo in eccleſia parochiali celebrari; unam viz. de die, aliam de trinitate pro benedictione nubentium, et tertiam pro defunctis; volumus et ſtatuimus, quod presbyteri ibidem celebrantes, juxta aſſignationem rectoris ſeu vicarii, aut eorum parochialis presbyteri, unam vel duas ex miſſis eiſdem celebrent die illa, ſine contradictione quacunque.

Item [n] presbyteri non detrahant rectoribus, vel vicariis eccleſiarum, vel capellarum, ubi celebraverint; ſed humiliter ſe habeant [o] erga eoſdem, et faciant eis debitam reverentiam.

Item non exercebunt tabernas, nec ſpectacula, nec cellas [p] meretricum, nec ludos noxios, vel prohibitos.

Item [q] volumus et ſtatuimus, quod rectores vel vicarii, ſeu eorum loca tenentes, a presbyteris praedictis hujuſmodi recipiant [r] juramentum [ſ]; et quod habeant copiam in ſuis eccleſiis parochialibus de praemiſſis.

Sede Rom. vacante.	Archiepiſc. Cant. ROB. WINCHELSEY 11.	Anno Chriſti 1305.	Reg. Angliae EDWARD. I. 34.

Forma juramenti extracta e praemiſſis.

Tu jurabis, quod tu eris obediens nobis, et noſtro locum tenenti, ſeu deputato in eccleſia noſtra parochiali, in licitis et canonicis mandatis, ſicut te Deus adjuvet, et haec ſancta Dei evangelia; viz. quamdiu in ipſa eccleſia noſtra celebraveris. Reſpondeat "Ero."

Item, quod eccleſiae noſtrae praedictae, ſeu nobis, aut noſtro ibidem locum tenenti, nullum omnino inferes praejudicium, vel gravamen circa portiones, oblationes, obventiones, denarios perquiſitos, tricennalia, vel alia jura eccleſiaſtica, quocunque nomine cenſeantur; immo,

[g] *et irregularitatem* deeſt O. [h] *Item --- quod* deeſt O. [i] *vero* addunt E O. [k] *ad --- capella* deeſt O. [l] *ſi nulli vicarii ſint ibidem* L. E. O. [m] *vicariis vel locorum parochianis* L. E. O. [n] *vicem gerentibus alias ſeu eorum* inſerunt L. E. [o] *vel quorum intereſt* addunt L. E. O. [p] *de jure* L. E. [q] deeſt O. *neque* deeſt O. [r] *ita* O. [ſ] *vel ſaltem non ſiet per ipſos, quo minus praeſtent* L. E. O. addunt. [t] *epiſcopo vel* addunt L. E. O. [u] *archiepiſcopatu noſtro* L. E. [x] *miniſtrant* E. [y] *caſibus --- permiſſis* L. E. [z] *occulte* addunt L. E. [a] *ſit* O. loco *contrarium fecerint.* [b] *rectoris --- aliorum* deeſt O. [c] *ſit et obtenta* L. E. [d] *ſive privatis capellis* addit O. [e] *requiſiti vel* addit O. [f] *verticem* L. E. [g] *ſanctae* addit L. [h] *quod ſint praeſentes* addit O. [i] *dictis* addit O. [k] *lectum evangelium* L. E. O. [l] *vel eorum vicem gerentium* O. [m] Totum hoc caput deeſt L. E. O. [n] *dicti* addit O. [o] *ſe praebebunt et facient* L. E. O. [p] *cellulas* O. [q] *dicti vero rectores* E. O. [r] *debent benigne recipere* E. O. [ſ] *praedictum, et habebunt copiam de praemiſſis in eccleſiis* E. O.

quatenus neceſſe eſt, nos, et locum tenentem noſtrum ibidem, ſervabis indemnes in praemiſſis, et ſingulis praemiſſorum.

Jurabis etiam ſpecialiter, quod odia, ſcandala, rixas, et contentiones inter nos, aut locum tenentem noſtrum hujuſmodi, et parochianos noſtros nullo modo ſuſcitabis, nec ſuſtinebis, aut aliquo modo fovebis; ſed, quatenus in te eſt, concordiam inter nos et parochianos noſtros nutries et ſervabis.

Item jurabis, quod non audies confeſſiones parochianorum noſtrorum, niſi in caſu a jure permiſſo; nec oblationes dictae eccleſiae noſtrae tibi appropriabis ſine licentia noſtra, vel praeſidentis noſtri ibidem petita primitus et obtenta.

Item jurabis, quod cancello matutinis, veſperis, et aliis divinis officiis, horis debitis praeſens eris, indutus ſuperpellicio, de quo tibi expenſis propriis providebis. Non enim ſtabis vel ſedebis in navi eccleſiae, vel in coemeterio; nec eris in campis, praeſertim horis praedictis. Et licet fueris ſuper his per nos vel praeſidentem noſtrum commonitus, non reddes te elatum, nec ob hoc eriges cervicem contra nos, vel praeſidentem noſtrum quemcunque; nec propter ea excitabis aliquos, qui te foveant, vel contra nos protegant in praemiſſis.

Item, quod non detrahes nobis, neque noſtro praeſidenti cuicunque; ſed erga nos, et praeſidentem noſtrum quemcunque ibidem, quamdiu in ipſa eccleſia celebraveris, tam in dictis, quam in factis humiliter te habebis, et reverentiam debitam adhibebis.

Reſpondeat: "Admitto, juro, et promitto me omnia et ſingula praemiſſa obſervaturum et impleturum; ſicut me Deus adjuvet, et haec ſancta Dei evangelia infraſcripta."

Quibus peractis, dicatur ſacerdoti: "In virtute obedientiae nobis factae, et ſub debito juramenti per te praeſtiti, tibi injungimus, teque monemus, quatenus interſis horis praedictis, et magnis miſſis, canens, legens, et pſalmodizans, prout ſcientiam dederit tibi Deus, niſi infirmitatis, vel alia cauſa legitima id impediat implendum. Etiam tibi, ſicut ſupra, injungimus, quod diebus dominicis, vel feſtivis, aut ſi corpus alicujus defuncti affuerit, poſt offertorium, et preces majoris miſſae dictas vel decantatas, miſſam tuam incipias et compleas, et non prius, niſi de licentia noſtra, vel noſtri ibidem praeſidentis, petita ſpecialiter et obtenta.

Item, quod ſi oporteat duas vel tres miſſas die aliquo in dicta noſtra eccleſia celebrari; unam, viz. de die, aliam de trinitate pro benedictione nubentium, et tertiam pro defunctis; tu, juxta aſſignationem noſtram, aut noſtri praeſidentis ibidem, unam vel duas ex eiſdem miſſis celebres illo die ſine contradictione quacunque: et hoc tibi injungimus, ſicut prius, ac etiam ſub poena canonum et conſtitutionis in hac parte latarum, promulgatarum, et debite publicatarum.

Sede Rom. vacante.	Archiepiſc. Cant. ROB. WINCHELSEY 12.	Anno Chriſti 1305.	Reg. Angliae EDWARD. I. 34.

Concilium Londinenſe. Ex Matth. Weſtmon. in ann.

"IN octavis Nativitatis beatae Mariae adunatum eſt concilium regis Edwardi ad Novum Templum Londini; cui interfuerunt epiſcopi Ceſtrenſis et Wigornienſis de Anglia, et epiſcopi S. Andreae et Glaſcovenſis de Scotia, et abbates Weſtmonaſter. et Waverleie, et duo de Scotia, et duo comites de Anglia, et duo de Scotia, et alii barones tam Scoti, quam Angli: ubi per 20 dies conſiliati ſunt ſuper firmanda pace regia in Scotia, qualiter melius, firmius, et quietius tam pro Scotis, quam pro Anglis pax ſumma, et tranquillitas optima perpetuis ſtabiliretur temporibus.——Rex convenit caute comitem mareſcallum ſuper quodam dedecore et conſpiratione, quam archiepiſcopus Cantuarienſis (Rob. Winchelſey) et plures comites et barones contra eum machinaverant, ipſo tunc agente in Flandria.——Ad ultimum archiepiſcopus convenitur, et arguit eum rex de peccato conſimili. Suffuſus rubore archiepiſcopus, pallium regi tendit, in miſericordia ejus ſe et bona ſua ſubmittendo. Cui rex: "Non per me, ſed per pares tuos coepiſcopos de facto tuo aequitas decernatur et judicium." Et addidit: "Quoties ſcripſi tibi in viſitatione tua, clericos meos angarianti mecum coeſſentes, ut non procederes contra eos noſtri reverentia, uſquequo belli fremitus finiretur? nec exaudiſti me. Verum, non obſtante illorum appellatione, ipſos in eorum abſentia de eccleſiis ſuis privaſti. Novi quidem ſuperbiam cordis tui, rebellionem, et aſtutiam. Semper enim contentioſe contra me egiſti, et commotionem commoviſti." Haec et multa alia convitia dixit illi. Porro archiepiſcopus adeo erat confuſus, ut peteret benedictionem a rege. Cui rex: "Non ſic decet, pater; ſed ego a te debeo benedici." Et benedixit eum in eodem loco." H. J.

Archiepiſcopi Cantuar. mandatum, ne mercata, negotiationes, aut ſecularia placita teneantur in coemeterio eccleſiae de Newenham. Ex reg. Winchelſey fol. 296. b.

ROBERTUS, etc. dilecto filio officiali archidiaconi noſtri Cantuar. ſalutem. Quam deteſtandum ſit illorum delictum, qui mercata, negotiationes, et ſecularia placita in eccleſiis et coemeteriis interdum exercent, omnipotens Dominus aperte deſignat, cum facto flagello de funiculis hujuſmodi perſonas de templo ejiceret, aſſerens eas de domo Dei facere ſpeluncam latronum: unde ſancti patres prohibuerunt diſtricte, ne talia deinceps fierent in locis praedictis.

dictis. Moleſtum itaque gerimus, quod in eccleſia et coemeterio de "Newenham" hujuſcemodi prohibita exerceri dicuntur, nec praeſumptores talium a te per cenſuram eccleſiaſticam aliquatenus compeſcuntur; maxime cum ex eis per mutilationes, homicidia, et pollutiones alias, quae ſaepe emergunt, aliis per alios iniqua conditio afferatur. Quocirca tibi in virtute obedientiae firmiter injungendo mandamus, quatenus praedictum vitium a praefatis eccleſia et coemeterio de "Newenham" omnino extirpare coneris, molientes in contrarium per excommunicationis ſententiam puniendo. Et, quid feceris in praemiſſis, nos, cum per partem vicarii dictae eccleſiae de "Newenham" congrue requiſitus extiteris, diſtincte et aperte certifices per tuas patentes literas, harum ſeriem continentes. Dat. apud Aldington 4. non Junii, anno Dom. M.CCC.V.

Sede Rom. vacante.	Archiepiſc. Cant. ROB. WINCHELSEY 12.	Anno Chriſti 1305.	Reg. Angliae EDWARD. I. 34.

Conſtitutio domini Roberti Winchelſey, archiepiſc. Cantuar. de abjuratione concubinarum. Ex MS. coll. Omn. Anim. Oxon.

ABJURATIONES autem fornicariarum ſub poena pecuniaria fieri prohibemus omnino, ſed delinquentes juramento praeſtito aſtringantur; quod ſi ſe judicio confiteri contigerit vel convinci, poſtea fuiſſe paſſos recidivum carnis, poenae corporali, penſatis perſonarum ſuarum conditione, et qualitate delicti, ibidem ſtatim praeſidentis arbitrio exponendae ſine contradictione ſubjacebunt. Si vero poenam illam incurrerint, et tertio ſuper recidivo hujuſmodi convicti fuerint vel confeſſi, tunc vir et mulier abſque juramento contrahant ſub hac forma: "Ego accipio te in meam, ſi de caetero te cognoſcam." Et muliere reſpondente: "Et ego accipio etiam nunc te in meum, ſi de caetero fuero a te carnaliter cognita." Et ut certius ſuper hujuſmodi negotiis appareant, quae acta fuerint, praecipimus fideliter redigi in ſcriptura, quam quemadmodum formam comprehendi ſine contradictione, et ſicut in veris contractibus praecipimus obſervari. Adde ad iſtam conſtitutionem etiam de eo, qui duxit in mulierem, quam polluit per adulterium.

Papae Rom. CLEMENTIS V. I.	Archiepiſc. Cant. ROB. WINCHELSEY 12.	Anno Chriſti 1305.	Reg. Angliae EDWARD. I. 34.

Literae regis domino papae pro canonizatione Thomae de Cantelupo. Ex Pryn. Rec. to. 3. p. 1070.

SANCTISSIMO in Chriſto patri domino C.[a] divina providentia ſacroſanctae Romanae et univerſalis eccleſiae ſummo pontifici, Edwardus, eadem gratia rex Angliae, etc. devota pedum oſcula beatorum. Pium et juſtum eſſe cenſetur, ut, ſicut glorioſus Deus in ſanctis ſuis, et in majeſtate mirabilis, fideles miniſtros ſuos magnificat, altis decorat honoribus, et caeleſtis efficit beatitudinis poſſeſſores in caelis; ſic et ſacroſancta Romana eccleſia veſtigia ipſius proſequens, eos, ad quorum memorias ipſe Deus ſuae virtutis potentiam manifeſtat, ſigna ac prodigia faciens pro eiſdem, dignae venerationis officio laudari, glorificari, et ſtudiis ſolicitis honorari efficiat in terris; ut per hoc fides catholica roboretur, et idem altiſſimus, qui laudabilis eſt in ſecula, glorificetur amplius et laudetur, ac ex hoc ſalutis noſtrae cauſam miſericordius et miſerabilius operari dignetur. Cum itaque Thomas de Cantelupo, eccleſiae Herefordenſis antiſtes, qui nobili exortus proſapia, dum carnis clauſus carcere tenebatur, pauper ſpiritu, mente mitis, juſtitiam ſitiens, miſericordiae deditus, mundus corde, vere pacificus, prout firmiter recolimus nos expertos, utpote cujus apud nos diu et laudabilis converſatio, et glorioſae vitae inſignia, ex multa familiaritate, quam nobiſcum habuit, eadem fuerunt evidentius nobis nota, quod ſanctitatem vitae, et ipſius converſationem laudabilem cernebamus; quemadmodum degens in ſeculo magnis pollebat meritis, nunc veniens in caelo, magnis coruſcare miraculis dignoſcatur, in tantum quod ipſius meritis, et interceſſionibus glorioſis, lumen caecis, ſurdis auditus, verbum mutis, et greſſus claudis, et alia pleraque beneficia ipſius patrocinium implorantibus caeleſti dextera conferuntur; de quorum miraculorum coruſcatione multiplici nonnullis de regno noſtro certitudinaliter innoteſcit. Nos attendentes per Dei gratiam fideles in Chriſto, noſque praecipue, et populum regni noſtri ejus poſſe ſuffragiis adjuvari, ut quem familiarem habuimus in terris, mereamur habere patronum in caelis; ſanctitati veſtrae devotiſſime ſupplicamus, quatenus tantam lucernam abſconſam ſub modio remanere diutius non ſinentes, ſed eam mandantes ſuper candelabrum collocari, his, qui ſunt in domo Domini, ſolatium praebituram, dignemini ipſum aſcribere ſanctorum catalogo venerando, ut ejus precibus Dominus exoratus gratiam in praeſenti, et gloriam nobis praebeat in futuro. Conſervet vos altiſſimus ad regimen eccleſiae ſuae ſanctae per tempora feliciter longiora. Dat. apud Weſtm. ſecundo die Novembris, anno regni noſtri XXXIII.[b]

[a] Fuit hic papa Clemens V. [b] Rectius XXXIV.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
CLEMENTIS V. 1.	ROB. WINCHELSEY 12.	1306.	EDWARD. I. 34.

Literae regis domino papae contra archiepiſcopum Cantuar. Ex Pryn. Rec. to. 3. p. 1092.

SANCTISSIMO in Chriſto patri C. divina providentia ſacroſanctae Romanae et univerſalis eccleſiae ſummo pontifici, Edwardus, eadem gratia rex Angliae, etc. devota pedum oſcula beatorum. Accedens ad praeſentiam noſtram nuper Cantuar. archiepiſcopus, poſt rumores aliquos, quos de ſacra curia veſtra didicerat ſtatum contingentes ipſius, apud nos inſtitit et rogavit, quod nos ſibi exhibere vellemus ſuper aliquibus negotiis eum tangentibus gratioſos; nos itaque his, quae nobis dicere voluit, intellectis, ſibi duximus reſpondendum, quod ipſe erga nos ita ſe geſſerat temporibus retroactis, ac procuraverat et fecerat nobis et noſtris, poſtpoſita ratione, dedecus, damna quamplurima, et deſpectus; quodque per factores et procuratores ſuos regnum noſtrum ſic dudum commotum fuerat et turbatum, quod per ipſum non ſtetit, quin exhaeredati proculdubio fuiſſemus: quae quidem ad veſtram notitiam retrolapſis temporibus credimus plenius perveniſſe, quam modo literis exprimamus. Et quamvis ad alliciend. eundem ad manſuetudinem et benevolentiam erga nos et noſtros, curam oppoſuerimus diligentem, nihil nobis profuit, nec quicquam emendationis in ea parte percepimus; ſed potius eo amplius erga nos et noſtros continuationem ſuae malevolentiae et contrarietatis ſenſimus effervere. Inde ſibi diximus expreſſe, quod non meruerat ullam in nobis gratiam invenire, nec etiam videbatur nobis, quod ſibi gratiam aliquam facere debebamus. Cum igitur, pater ſanctiſſime, negotium terrae ſanctae, ſicut accepimus, multum inſideat cordi veſtro, de quo non mediocriter recreamur, ac nos etiam prae caeteris deſiderabilibus cordis noſtri dictum negotium geramus in votis, fuiſſemuſque idem negotium jamdiu et diligentius proſecuti, niſi occupationes multiplices et immenſae guerrarum et gravium turbationum contra nos inopinabiliter ſubortarum, in diverſis locis et partibus obſtitiſſent, quarum pars magna per procurationem praefati archiepiſcopi ortum habuit et provenit, ſitque corditer beatitudinis veſtrae omnes occaſiones tollere, per quas proſecutio praedicti negotii terrae ſanctae poſſit aliqualiter impediri; ſanctitati veſtrae affectuoſis precibus ſupplicamus, quatenus praemiſſis, ſi placet, benigna meditatione penſatis, honore Dei praevio, ſic de ſtatu ſaepedicti archiepiſcopi veſtra providentia ordinet et diſponat, quod ad praefati negotii terrae ſanctae promotionis augmentum, ac noſtri, regnique noſtri ſtatum cedat pacificum et quietum. Quin conſiderata malevolentia, quam in dicto antiſtite verſus nos et noſtros abſque culpa noſtra invenimus abundare, credimus firmiter et tenemus, quod, ſi contingeret ipſum diutius in praefato regno noſtro, vel alibi infra noſtram poteſtatem morari, longe plus ſolito fieret nobis contrarius et infeſtus, ac ſuis conatibus niteretur nos et noſtros moleſtare, magiſque gravare quam prius, nos et tranquillitatem regni noſtri periculoſius perturbando; nec aliquid videre ſcimus ad praeſens, quod ſic iter noſtrum impedire valeret, ſicut mora ipſius infra poteſtatem noſtram, prout ſuperius eſt expreſſum. Conſervet vos altiſſimus ad regimen eccleſiae ſuae ſanctae per tempora proſpera et longiora. Dat. apud Winton. ſexto die Aprilis, anno regni noſtri XXXIV.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
CLEMENTIS V. 1.	ROB. WINCHELSEY 13.	1306.	EDWARD. I. 34.

Archiepiſcopi Cantuar. literae contra archiepiſc. Eboracen. ratione crucis, etc. Ex reg. Winchelſey fol. 300. b.

ROBERTUS, etc. dilecto filio magiſtro Martino, commiſſario noſtro Cantuar. Quia intelleximus, quod Eboracen. archiepiſcopus in brevi ad propria redire proponit, et per dioec. noſtram ac provinciam erecta cruce repente tranſire, in libertatis eccleſiae noſtrae praejudicium et contemptum; unde praedeceſſorum noſtrorum veſtigiis inhaerentes, diſcretioni tuae firmiter injungendo committimus et mandamus, quatenus in hac parte pro eccleſiae noſtrae juribus ſolicite vigilans de applicatione ejuſdem, cum omni cautela, qua poteris, diligenter inquiras. Et cum applicuerit, ipſum archiepiſcopum modis, quibus honeſte poteris, et ſibi adhaerentes in hac parte moneas, et efficaciter inducas, quod ab ipſa bajulatione crucis per dioec. vel provinciam noſtram omnino deſiſtant, nihil in noſtri et eccleſiae noſtrae praejudicium in hoc attemptando. Hoc idem ſingulis decanis, et rectoribus aliis juriſdictionis locorum, per quae tranſierit, firmiter volumus obſervari. Alioquin omnia loca ipſa, per quae erecta cruce tranſitum fecerit, ſeu ſic moram fecerit in eiſdem, ſupponas eccleſiaſtico interdicto. Inhibeas etiam omnibus ſubditis noſtris ſub poena excommunicationis, ne ſe ad ejus benedictionem taliter incedentis inclinent, ſeu in tali tranſitu vel mora campanas pulſari ſuſtineant, aut ipſius praeſumptionibus faveant quoquo modo; praeſumptores in contrarium per quaſcunque cenſuras eccleſiaſticas compeſcendo, ne ſaltem loca juriſdictionis noſtrae videatur, in noſtri praejudicium, libere et pacifice taliter pertranſire, et nos per diſſimulationem hujuſmodi videamur

deamur ipſius iniuriae conſentire. Et quid feceris in praemiſſis, nos, cum ipſum negotium feliciter expeditum fuerit, diſtincte et aperte certifices per tuas patentes literas, harum ſeriem continentes. Dat. apud Lameheth.

Papae Rom	Archiepiſc Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angl.
CLEMENTIS V. 1.	ROB. WINCHELSEY 13	1306	EDWARD I. 34

Concilium Ripponenſe. Ex MS. Cott. Vitell. D. 5. fol. 142.

HOC anno conſtitutiones ſynodales per Willielmum Greneſeld, archiep. Ebor. editae apud Rippon 2. cal. Octobris, anno Domini M.CCC.VI.

[Conſtitutiones hae ſunt eaedem cum Gilberti de S. Leofardo, epiſcopi Ciceſtrenſis, conſtitutionibus ſynodalibus, anno Dom. M.CC.LXXXIX. editis, et ſupra pag. 169. ſeq. recitatis: ideo eas hic repetere ſuperſedemus. Addit tamen archiepiſcopus Eborum nonnullas, quas hic inſeremus. Prima Ciceſtrenſia XXXII. capita verbotenus fere coincidunt cum Eboracenſibus: deinde ſequens adjicitur capitulum:]

Cum autem multotiens, repetitis vicibus, in ſynodo duximus ſtatuendum, et ante ſingulas ordinum celebrationes ſolenniter commonendum, ut rectores in ſubdiaconos, et vicarii in preſbyteros, per interſtitia temporum a canonibus diffinita, ſe facerent ordinari; quia tamen hactenus rarus inde fructus provenit, ne impunitas contemptum pariat ampliorem, decrevimus nondum ordinatorum beneficia ſequeſtrari. De caetero ſiquidem admittendi fructus beneficiorum non percipiant, donec fuerint in ſacris ordinibus conſtituti. Vicarii autem per fructuum ſubtractionem cogantur in ſuis vicariis reſidentiam facere perſonalem.

[Sex ſequentia capitula eadem ſunt in utriſque conſtitutionibus. Poſtea addit Eboracenſis archiepiſcopus tria alia hujus tenoris:]

Exigit perverſorum maligna protervitas, qui captioſis inſidiis maternas lares, quantum in eis eſt, depriment, lacerant funditus, et ſubvertunt, ut competentibus remediis eorundem refraenatis malitiis circumſpectius obviemus; praeſertim, cum eos adeo ſubumbraverit caecitas, quod propriam et irreparabilem ruinam non ſentiunt, dum matrem confundere cupiunt et praeſumunt. Cum itaque Eborum archiepiſcopus, Angliae primas, praeter Romanum pontificem, in ſpiritualibus ſuperiorem non habeat, ac ipſa mater Eborum eccleſia honore primatiae illuſtretur, gaudeat plenius, ut eſt notum; hac ſacra ſynodali conſtitutione proinde duximus ſtatuendum, ut nullus clericus, vel laicus, ſecularis, vel religioſus, ſeu etiam quaecunque univerſitas, cujuſcunque ſit dignitatis, officii, ſtatus, ordinis, profeſſionis, vel etiam conditionis, in cauſa, lite, vel negotio, cujuſcunque rei nomine, vel ipſius occaſione, in noſtris dioeceſi, vel provincia exiſtentis ſit conſtitutus, vel etiam in quacunque alia cauſa, vel negotio, jure cujuſcunque actionis, officio judicis, ſeu quovis alio colore motus, quae vel quod ex noſtra dioeceſi, vel provincia trahit originem, ſeu cujuſcunque nomine reus, in noſtris dioeceſi, vel provincia forum ſortiri poterit, quoquo modo, quocunque loco agi, vel conveniri contigerit, curiam Cantuarienſem pro tuitione ipſius, vel alias, directe vel indirecte, per ſe, vel per alium, ſuo nomine, vel alieno provocet, vel appellet, ſeu archiepiſcopo Cantuarienſi, officiali ejuſdem curiae, vel etiam cuicunque alii, auctoritate alicujus eorum, non ex delegatione apoſtolica procedenti, in hujuſmodi appellationibus, ſeu provocationibus obediat quoviſmodo; ſeu mandata alicujus praedictorum, cujuſcunque tenoris exiſtant, aliqualiter exequatur. Qui quidem contrarium fecerint in aliquo praemiſſorum, vel eiſdem facto vel verbo conſenſerint, conſilium, vel auxilium praeſtiterint, poenis ſubjaceant infraſcriptis. Si clerici fuerint, et dignitate praediti, vel in officio conſtituti, locum dignitatis, et officium amittant, et fiant illegibiles ipſo facto. Si alias beneficiati, ſuis beneficiis, nulla etiam monitione praemiſſa, ſint praeſentis conſtitutionis auctoritate privati. Si non beneficiati, ad nullum honorem eccleſiaſticum, ordinis, vel beneficii admittantur. Si advocati, vel procuratores, praeter poenas ſuperiores, poſtulationis et procurationis officium, cum nota infamiae, perpetuo ſibi noverint interdictum. Si collegium, vel univerſitas, cum amiſſione bonorum, pro noſtro arbitrio, in pios uſus convertendorum. Si clerici fuerint, interdicti; ſi laici, excommunicationis majoris ſententias, quas in eos ferimus in hiis ſcriptis, ipſo facto incurrant. Laici etiam nihilominus inteſtabiles fiant, quarum ſententiarum relaxationes nobis ſpecialiter reſervamus. Si vero religioſi fuerint, et in dignitatibus obedientiariis, ſeu officiis quibuſlibet conſtituti, eiſdem ipſo facto, ſine ſpe reſtitutionis, praeſentis conſtitutionis auctoritate priventur; et a celebratione divinorum, et executione ſui ordinis ſuſpenſi maneant, donec noſtram gratiam promeruerint obtinere. Quam conſtitutionem cum ſuis poenis, tam in futuris cauſis et negotiis, quam adhuc pendentibus, locum ſibi volumus vendicare, et inter alias noſtras ſynodales conſtitutiones inſeri loco ſuo.

Statuimus etiam, ne quiſquam teſtamenta, ſeu ultimas voluntates ſcienter et malitioſe impediat, aut perturbet, quo minus executores eorum, vel adminiſtratores, per nos, officiales, ſeu miniſtros noſtros in bonis teſtantium deputandi, ſecundum libertatem et conſuetudinem eccleſiae Anglicanae, adminiſtrare libere valeant in eiſdem. Si quis vero hujus ſtatuti tranſgreſſor fuerit, ipſum majoris excommunicationis ſententiam incurrere volumus ipſo facto.

Statuimus, ut ſi quis de domibus, maneriis, et grangiis, vel aliis hujuſmodi locis ad archiepiſcopos, epiſcopos, vel alias perſonas eccleſiaſticas, et ad ipſas eccleſias pertinentibus, accedens, quicquam praeter voluntatem aut permiſſionem

ſionem dominorum, vel eorum, qui ſunt hujuſmodi rerum cuſtodiis deputati, conſumere, vel auferre, aut contrectare praeſumpſerit, ipſo facto ſit excommunicatione ligatus; a qua, donec ſatisfecerit, abſolutionis gratiam minime conſequatur. Et, ne hoc ſalubre ſtatutum praetextu ignorantiae negligatur; ipſum, vel intentionem illius, per annum continuum a tempore publicationis ejuſdem, in eccleſiis cathedralibus, collegiis, et aliis per capellanos, et rectores earum, quibuſlibet diebus dominicis, aſtante parochianorum et fidelium multitudine, praecipimus publicari.

[Deinde repetitis ſententiis excommunicationis, quae Ciceſtrenſes concludunt conſtitutiones, in concilio Ripponenſi, duo promulgantur capita; quorum unum eſt de arboribus creſcentibus in coemeterio, etc. alterum de pecunia conceſſa pro reparatione eccleſiarum, etc.]

De arboribus creſcentibus in coemeterio eccleſiarum ſeu capellarum.

In Dei nomine, Amen. Quamvis inſtitutis canonicis ſit expreſſum, quod laicis de rebus eccleſiaſticis et religioſis quomodolibet diſponendi nulla ſit penitus attributa facultas; quos obſequendi monet neceſſitas, non auctoritas imperandi; multos tamen eccleſiaſtica jura latent. Alii vero eccleſiis et eccleſiaſticis perſonis, Dei timore poſtpoſito (proh dolor!) oppido infeſti ſunt, adeo ut jura eccleſiaſtica non formident, in ſuae damnationis incrementum, uſurpare. Nos igitur Willielmus, permiſſione divina Eborum archiepiſcopus, Angliae primas, qui eccleſiarum noſtro regimini commiſſarum jura et immunitates, ex officii noſtri debito, conſervare tenemur pro viribus, ac tueri; de conſenſu capituli noſtri Eboracenſis provide duximus ſtatuendum, ne quis laicus arbores, ſeu herbam, in coemeterio creſcentes, cujuſcunque parochiae, eccleſiae, ſeu capellae in noſtra dioeceſi, divino cultui deputatae, abſque rectoris licentia ſpeciali, auſu temerario proſternere ſeu falcare praeſumat, aut proſtratas auferre, vel amovere, ſeu quicquam juris in ipſis aliqualiter vendicare; cum ea, quae locis religioſis adhaerent, religioſa eſſe penitus cenſeantur, juxta civiles et canonicas ſanctiones. Et eccleſiarum rectoribus, aut vicariis, ſeu quibuſlibet ipſorum miniſtris, hujuſmodi arbores, aut herbam in coemeterio creſcentes, omnino non liceat in alium uſum convertere; niſi in eccleſiae ſuae reparationem, ſeu aedificationem, aut etiam manſi proprii ad eccleſiam pertinentis. Si quis autem hujus ſtatuti noſtri temerarius violator extiterit, ipſum volumus per archidiaconum loci, ſuper hoc congrue requiſitum, legitima monitione praemiſſa, majoris excommunicationis ſententia innodari; a qua ipſum omnino abſolvi nolumus, donec eccleſiae, cui contra praeſens ſtatutum laeſionem, vel injuriam irrogaverit, ad arbitrium praefati archidiaconi ſatisfecerit competenter.

Ut pecunia conceſſa pro reparatione manu media deponatur.

Item, quia cedentibus, vel decedentibus canonicis eccleſiae noſtrae Eborum, et aliarum eccleſiarum collegiatarum noſtrae dioeceſis, necnon rectoribus et vicariis, ſucceſſores eorum conſueverunt taxationem defectuum in ornamentis, cancellis, et domibus, ad beneficia, in quibus ſucceſſerint, pertinentibus, interdum ultra veram aeſtimationem pro ſuo libito procurare; et, quod gravius dignoſcitur, omnem pecuniam, vel majorem partem exinde redactam, in privatos uſus ſuos convertere, nulla penitus emendatione, reparatione, vel refectione factis per eoſdem in ornamentis, cancellis, aut domibus memoratis; nos tantae iniquitatis auſu temerario volentes competenti remedio, prout poſſumus, obviare, de conſenſu unanimi capituli noſtri praedicti ſtatuimus, ut, facta taxatione defectuum praedictorum per legaliores et diſcretiores de vicinia, qui ad hoc haberi poterunt bono modo, tota pecunia ex praemiſſa cauſa levata ad manus duarum, vel trium perſonarum, in locis ſingulis ad hoc ſpecialiter electarum, abſque omni diminutione, perveniat. Quae perſonae, dictorum canonici, rectoris, vel vicarii requiſito conſenſu, omnem pecuniam ſic receptam in reparationes et refectiones neceſſarias, prius conſideratas et taxatas, abſque morae diſpendio, convertere non omittant; ad quod per locorum archidiaconos, legitima monitione praemiſſa, ſi neceſſe fuerit, per majoris excommunicationis ſententiam compellantur. Has autem duas conſtitutiones inter alias ſynodales, a quibuſcunque praedeceſſoribus noſtris factas, incorporari volumus, et inter eas, in ſingulis celebrandis ſynodis, ſolenniter publicari. Dat. Rippon 2. cal. Octobris, anno gratiae M.CCC.VI. et pontificatus noſtri anno primo.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
CLEMENTIS V. 2.	ROB. WINCHELSEY 13.	1306.	EDWARD. I. 35.

Archiepiſcopi Cantuar. ſuſpenſio. Ex reg. Henr. prior. fol. 105. a.

NOTA, quod adminiſtratio ſpiritualitatis archiepiſcopatus Cantuar. tempore ſuſpenſionis domini Roberti Winchelſey commiſſa fuit cuidam Willielmo Teſta, archidiacono Aranen. in eccleſia Conenar. ac etiam Willielmo Geraldi de Sora, canonico Rothomagen. et Petro Amalin, canonico Burdegalen. domini papae capellanis.

Prioris

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
CLEMENTIS V. 2.	ROB. WINCHELSEY 13.	1306.	EDWARD. I. 35.

Prioris et capit. Cantuar. commiſſio de conſecratione electi Bangor. extra eccleſiam Cantuar. Ex reg. Henr. prior. fol. 107. b.

HENRICUS, permiſſione, etc. et ejuſdem loci capitulum, dilectis ſibi in Chriſto fratribus H. Mor, et R. de Clyve, ſalutem in Domino ſempiternam. Licet beatus Thomas, martyr inclytus, qui pro libertate eccleſiae noſtrae praedictae glorioſo martyrio meruit coronari; et nihilominus B. Edmundus, ſucceſſor ejuſdem, favore benevolo indulſerint, provideque ſtatuerint conſecrationes ſuffraganeorum quorumlibet eccleſiae memoratae in dicta eccleſia noſtra praeſentialiter celebrari debere, niſi de communi conſenſu totius capituli Cantuar. gratioſe fuerit obtentum, quod aliquis alibi quam in eccleſia noſtra praedicta valeat conſecrari; ſitque idipſum nobis, et eccleſiae noſtrae per ſedem apoſtolicam privilegialiter indultum, necnon de antiqua et approbata conſuetudine hactenus obtentum, quibus in nullo volumus derogari; ut tamen domino Griffino Bangor. eccleſiae electo, confirmato, eccleſiae praedictae metropoliticae ſuffraganeae a vobis, ſeu altero veſtrum nomine noſtro reverenter et inſtanter petenti et requirenti, quod de gratia et licentia noſtra ſpeciali, et concenſu noſtro expreſſo extra eccleſiam noſtram praedictam valeat conſecrari, vice et auctoritate noſtra hujuſmodi gratiam et licentiam dare et concedere valeatis; vobis et utrique veſtrum in ſolidum conjunctim et diviſim damus et concedimus tenore praeſentium, hac vice, liberam poteſtatem, et ſpeciale mandatum; recepta primitus ab eodem electo ſufficienti cautione, quod hujuſmodi gratia, ſeu licentia noſtra ſpecialis in hac parte liberaliter ſibi facta ſeu faciend. nobis, vel eccleſiae noſtrae praedictae in nullo cedat in praejudicium in futurum; ratum habituri et gratum quicquid per vos, vel alterum veſtrum actum, conceſſum, ſeu expeditum fuerit in praemiſſis. In cujus rei, etc. Dat. in capitulo noſtro 5. idus Martii, anno Domini M.CCC.VI.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
CLEMENTIS V. 2.	ROB. WINCHELSEY 14.	1307.	EDWARD. II. 1.

Epiſtola decani et capituli eccleſiae S. Pauli London. ad Clementem V. *papam, de canonizando Roberto Groſthed, epiſc. Lincoln.* Ex Whart. Angl. ſacr. vol. II.

SANCTISSIMO in Chriſto patri et domino noſtro, domino divina providentia Clementi, ſacroſanctae Romanae, ac univerſalis eccleſiae ſummo pontifici, ſuum ſubjectum et minimum eccleſiae London. capitulum ſalutationem verbali ex humilitate tacita non mentali devota pedum oſcula beatorum. Scribitur in Job, "quod filii ejus faciebant convivium per domos." In diſtinctis vero domibus tunc fit quaſi gaudium convivale, dum virtutes ſingulae alios quaſi propriae recreant atque paſcunt. Hoc Auguſtini teſtante eloquio, ubi dicit: "Gaudium eſt alienae virtutis, velut fons gaudii in propria domo naſcens." Sane a veſtra Lincoln. eccleſia quidam recolendae memoriae Robertus Groſſeteſte nomine, vir memorabilis et praeclarus, tanquam lucerna non ſub modio poſita, ſed ſuper candelabrum prodiit, atque lampas, cujus oleum ad illuminandum, immittente altiſſimo, nunquam deeſt; quem primitus filium, et poſt patrem ipſius eccleſiae patrona edidit virgo mater; qui in hujus mundi ergaſtulo a vitae ſuae primaevo certamine acri, et ſedulo carnis domuit incentiva, et quanto ſuper cunctos ejus temporis eminebat philoſophos, et in Dei ſcientia et doctrina anteibat theologos, quod teſtantibus ſuorum ſcriptorum famoſiſſimorum opuſculis modernos non latet ſcholaſticos, adeo ejus aucto ex gratia divina ingenio, quod unicus dixiſſe potuit cum pſalmiſta: "[a] Super omnes docentes me, intellexi:" tanto humilior, ſimplicior, et ſanctior ut innocens atque mundus in vitae degerit puritate. Cujus ſanctitatis opinio longe lateque percrebeſcebat et fama. Qui funditus terrena deſpiciens, toto niſu mentis ad ſola aſpirabat caeleſtia et flagrabat. Quem demum paſtorali ut dignum veſtigio creator omnium Deus ad praeſulatus officium in dicta eccleſia cenſuit evocandum; eumque, quaſi alterum Joſeph, conſtituit dominum domus ſuae; ubi in ſpectaculum poſitus et exemplum, verbo aedificationis inſiſtens, quod verbis docebat, operibus exhibebat. Cujus nondum ſui oblitus famuli auctor ille, nedum poſt mortem veraciter, ſed in vita eſt in eo virtutes et miracula operatus immenſa, quaſi ſub quadam viciſſitudinis ſui meriti repenſiva; quae ſigna, miracula, et virtutes apud nos per uſum ſunt vetera, et per augmentum quotidie ſunt recentia atque nova. Quorum ſignorum intuitu et virtutum in gaudio cum Lincolnienſi noſtra communicat eccleſia ſancti Pauli; et paulo minus laetatur cum ea, quam ſi pignus illud tam honorabile eſſet ſacrarium domus noſtrae, cum in ipſius virtutum eminentia, et ſignorum frequentia dictae quoque eccleſiae ob id laude et gloria non ſolum noſtra, ſed tota eccleſia fulgeat Anglicana. De quo dici poteſt, quod ſcribitur ad Timotheum: "[b] Quod manifeſtatum eſt in

[a] Pſal. cxviii. 99. [b] 1 Tim. iii. 16.

carne, juſtificatum eſt in ſpiritu." Qualis autem erat in carne, et eſt modo in ſpiritu; quia ſanctus per virtutes et miracula limpide eſt oſtenſus. Decet igitur hunc tam venerandum patrem in eccleſia militante ſanctorum aggregari collegio, et in eorum veneratione et laudibus numerari; cum in eccleſia triumphante ut in caeleſti ſolio inter ſanctos indubitanter ſedeat et locetur, tanquam eis non abſimilis in merito, ſive diſpar. Quapropter veſtram paternitatem ſanctiſſimam flexis genibus exoramus, quatenus veſtra memor ejus quod ſcribitur ad Hebraeos: "[c] Beneficientiae et communionis nolite oblivisci:" dignetur clementia praefatum virum ejus attentis meritis, ſignis, et miraculis, quae ex Deo procedere probabuntur dilucide, ſanctorum aſcribere catalogo confeſſorem; Chriſtum in hoc munere tam placabili imitantes, eum in humanis laudibus extollendo in terris, quem divina providentia cum caeteris ſanctis, qui aequalis ſunt meriti, jam ſublimem voluit in excelſis; ut ſic ratio, quae movet delegantem, id eſt, omnium conditorem, moveat delegatum, utpote vos hic vicarium Jeſu Chriſti. In regimine univerſalis eccleſiae Domini, et proſpere vos dirigat altiſſimus et conſervet. Datum in noſtro capitulo antedicto non. Julii, anno Domini milleſimo trecenteſimo ſeptimo.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
Clementis V. 2.	Rob. Winchelsey 14.	1307.	Edward. II. 1.

Bulla papae Clementis V. *de decima pro terra ſancta.* Ex reg. Winchelſey fol. 20. a.

Clemens epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, venerabilibus fratribus Lincoln. et London. epiſcopis, collectoribus decimae per nos nuper impoſitae, pro negotio terrae ſanctae per biennium futur. incipiend. in feſto Omnium Sanctorum, in anno Domini M.ccc.vii. ſecuturis in Anglia, Scotia, Hibernia, Wallia, earumque civitatibus et dioec. ſalutem, et apoſtolicam benedictionem. Guſtato ſaepius ante et poſt noſtrae ad ſummi apoſtolatus promotionis auſpicia amaritudinis calice ſuper terrae ſanctae oppreſſionibus dilatatis, quam ſauciat laceratque manus Hagarenorum impia, madefieri ſemper avida ſanguine chriſtiano, ejus ploravimus et ploramus anguſtias, et per affectum compaſſionis intimae ſecum ſui doloris tormenta partiamur; ad cujus, quinimo noſtri ſalvatoris potius ulciſcend. injurias intentis ſtudiis, operoſis laboribus, inexcuſatis vigiliis, et procuratis opportunis remediis, prout nobis ex alto permittitur, accelerare proponimus, vacare intendimus, et, aliis omnino curis ſemotis, laborare, ne terra ipſa pro expenſarum deſtitutione, quibus indiget ſumptuoſis, Chriſti fidelium, quod abſit, deſtituatur auxilio, vel ejus votiva reſtoratio ulterius retardetur. Quare pro ipſius terrae negotio decimam omnium eccleſiaſticorum redituum, et proventuum per totam Angliam, Scotiam, Hiberniam, et Walliam, earumque civitates et dioec. per biennium futur. incipiendo in feſto Omnium Sanctorum, in anno M.ccc.vii. ſecutur. numerand. in antea duximus auctoritate apoſtolica imponend. quam per vos, et veſtrorum alterum ſub infraſcriptis modis et formis, et in ſtatutis terminis colligi praecipimus et mandamus; ideoque venerabiles fratres noſtros archiepiſcopos, et epiſcopos, ac dilectos filios electos abbates, priores, decanos, archidiaconos, praepoſitos, archipresbyteros, et alios eccleſiarum praelatos, capitula, collegia, ac conventus Ciceſtren. Cluniacen. Praemonſtraten. ſancti Benedicti, ſancti Auguſtini, Cartuſien. Grandimonten. et aliorum ordinum, caeteraſque perſonas eccleſiaſticas, tam regulares, quam ſeculares, exemptas et non exemptas, per loca, civitates, et dioec. eadem ubilibet conſtitutas, per alias noſtras literas attente rogandas et affectuoſe movendas, et obſecrandas duximus in domino Jeſu Chriſto; dantes eiſdem nihilominus per praedictas literas in mandatis, ac in remiſſione peccaminum injungentes, quatenus ipſi magnam et inſtantem neceſſitatem negotii memorati, quod grandia onera expenſarum expoſcit, diligentius attendentes, et conformantes ſe ſuper hiis noſtris, et ſedis apoſtolicae beneplacitis et mandatis, ob divinam ejuſdem ſedis et noſtram reverentiam, et ſuarum meritum animarum, ſuorum omnium eccleſiaſticorum proventuum, et redituum per praedictum biennium decimam vobis, vel ſubcollectoribus per vos deputandis ad id in praefigendis a vobis terminis, integraliter, ſine qualibet difficultate perſolvant. Quocirca fraternitati veſtrae, de qua fiduciam gerimus in Domino ſpecialem, praeſentium auctoritate mandamus, quatenus practactae decimae colligendae in omnibus locis et partibus ſupradictis, ſubſcripto modo ſolicitam curam geratis; videlicet quod in ſingulis civitatibus et dioec. ipſarum decretar. vobis partium de conſilio ordinariorum, aut eorum vices gerentium, ſi dioec. epiſcopi forent abſentes, et duorum fide dignorum, de eccleſia cathedrali conſtitutorum in dignitatibus, ſeu aliorum tam quoad exemptos, quam quoad non exemptos, deputetis unam vel plures, prout expedire videritis, perſonas, fide, facultatibus [pollentes] ſi tales inveniantur commode, ac alias idoneas ad collectionis hujuſmodi miniſterium exequend. collectores autem, quos, ut praemittitur, deputabitis, facietis in forma infraſcripta jurare; et vos nihilominus partes circumeatis eaſdem diligentius ſcrutari, qualiter in commiſſo ſibi dictae collectionis officio praefati ſe habeant collectores; et qualiter ipſis de decima ſatisfiat, collectamque ex decima ipſa pecuniam faciatis vobis integraliter reſignari; vos cuſtodientes eandem, donec de illa ſedes ipſa duxerit ordinand. Vobis quoque cum conſilio

[c] Heb. xiii. 16.

praedictorum

praedictorum ordinariorum et aliorum mutandi collectores ipſos, quotiens expedire videritis, ac eos compellandi ad reddend. coram eiſdem ordinariis, et aliis, ſi hoc videritis expedire, vobis et veſtrum altero computum de collectis; ac contradictores quoſlibet, et etiam omnes illos, qui proventuum ſuorum eccleſiaſticorum, et redituum in praedictis partibus conſiſtentium decimam in terminis ſibi praefixis ſolvere non curaverint, vobis et alteri veſtrum per vos, vel alium, ſeu alios auctoritate apoſtolica per cenſuram eccleſiaſticam, appellatione poſtpoſita, compeſcendi, plenam tenore praeſentium concedimus poteſtatem. Terminos autem ad hujuſmodi decimam perſolvendam ſic per vos volumus aſſignari; videlicet, ut praedictorum annorum utroque infra feſtum nativitatis beati Johannis Baptiſtae mediatas, et demum infra feſtum nativitatis Domini alia medietas ipſius decimae perſolvatur; non obſtante, ſi aliquibus a ſede ſit indultum eadem, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas apoſtolicas, quae de indulto hujuſmodi, ac tota ejus continentia de verbo ad verbum, et de propriis locorum et perſonarum nominibus plenam et expreſſam non fecerint mentionem, ſive quibuſlibet aliis indulgentiis, et literis apoſtolicis ac privilegiis quibuſcunque, dignitatibus, ordinibus, locis, vel perſonis generaliter vel ſpecialiter ſub quacunque forma, vel conceſſione verborum ab eadem ſede conceſſis, de quibus, quorumque totis tenoribus de verbo ad verbum in noſtris literis ſpecialis, plena, et expreſſa mentio ſit habenda. Et inſuper de praemiſſis ſic diligenter, et ſolicite, ac fideliter proſequendis, et quod nihil indebite recipietis de decima memorata, praeſtetis, evangeliis coram vobis poſitis, juramentum. Conſiderantes itaque, quod in praemiſſis Dei negotium proſequentes, in conſpectu ejus agitis, qui cuncta diſcernit, ſibique, necnon nobis, qui circa hoc omnem diligentiam adhibere intendimus, tenebimini reddere rationem, ab utroque pro meritis recepturi; ſic prudenter in illis vos ſtudeatis habere, ſicque conſulre, quod in utriuſque judicio non ſolum vitetis poenae confuſioniſve diſcrimina, ſed laudis titulos, et gratiam, ac retributionis meritum ſitis a nobis et ſede apoſtolica percepturi. Caeterum venerabiles fratres noſtros SS. Romanae eccleſiae cardinales, qui nobiſcum labores mundi partiuntur et curas, necnon dilectos filios Templar. et Hoſpital. quorumcunque ordinum et domorum per loca et partes conſtitutos praefata, qui ad defenſionem ejuſdem terrae, ut Chriſti pugiles, ſaepius ſe exponunt, ad praeſtationem decimae praefatae decernimus non teneri. Forma autem juramenti, quod praeſtare volumus collectores eoſdem, haec eſt: Juro ego a vobis, Domine, auctoritate apoſtolica deputatus collector ad exigend. colligend. et recipiend. decimam omnium redituum et proventuum eccleſiaſticorum ab omnibus perſonis eccleſiaſticis exemptis, et non exemptis in Anglia, Scotia, Hibernia, et Wallia, earumque civitat. dioec. conſtitutis, pro tempore memorat. proſecutionis negotii, quod illam fideliter exigam, colligam, recipiam, atque cuſtodiam ipſam decimam, non deferendo in his alicui perſonae, cujuſcunque ordinis, ſtatus, conditionis, aut dignitatis exiſtat, prece, timore, gratia, vel favore, ſeu quacunque de cauſa; et eam integr. reſtituam et reſignabo, prout a vobis recepi in mandatis, et ſuper praemiſſis omnibus et ſingulis plenam et fidelem rationem reddam vobis. Et ſi contingat vos officium, quod in praemiſſis geritis, dimittere, haec eadem faciam juxta mandatum illius, qui ſubſtituetur in eodem officio. Sic Deus me adjuvet, et ſancta Dei evangelia. Dat. Burdegal. 4. non. Auguſti, pontificatus noſtri anno [a] primo.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
CLEMENTIS V. 2.	ROB. WINCHELSEY 14.	1307.	EDWARD. II. 1.

Bulla papae Clementis V. *ad regem Edwardum de temporalibus Waltero Jorz, in archiepiſcopum Ardmachanum proviſione papae promoto, reſtituendis.* Ex Rymer. Foed. vol. 3. p. 4.

CLEMENS epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, chariſſimo in Chriſto filio Edwardo, regi Angliae illuſtri, ſalutem, et apoſtolicam benedictionem. Gratiae tibi divinae praemium, et humanae praeconium laudis acquiritur, ſi eccleſias, et perſonas eccleſiaſticas, praecipue terrae tuae, benigno praeſidio foveas, et favore benevolo proſequaris; noſque ad id celſitudinem tuam eo fiducialius apoſtolicis exhortationibus excitamus, quo magis illam, in operum executione bonorum, ſperamus promptam invenire. Vacante ſiquidem nuper eccleſia Ardmachan. per obitum bonae memoriae Johannis, archiepiſcopi Ardmachan. qui apud ſedem apoſtolicam diem clauſit extremum; nos attendentes, quod nullus, praeter nos, de ipſius eccleſiae proviſione ſe intromittere poterat, pro eo quod nos olim ante vacationem hujuſmodi, circa primordia noſtrae promotionis ad ſummi apoſtolatus officium, proviſiones omnium eccleſiarum, tam archiepiſcopalium, quam aliarum cathedralium, quas apud dictam ſedem vacare contingeret, diſpoſitioni noſtrae ac dictae ſedis duximus reſervandas; decernendo extunc irritum et inane, ſi ſecus ſuper hoc a quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contingeret attemptari. Ad proviſionem dictae eccleſiae, ne prolixae vacationis exponeretur incommodis, cepimus intendere diligenter; et poſt deliberationem, quam ad ponendam ibi approbatam idoneamque perſonam cum fratribus noſtris habuimus, demum ad venerabilem fratrem noſtrum Walte-

[a] Rectius "*ſecundo.*"

rum, archiepiſcopum Ardmachan. totius Hiberniae primatem, ordinem fratrum praedicatorum profeſſum, virum utique nobilem, moribus et vita laudabilem, literarum ſcientia praeditum, religione conſpicuum, fama pollentem, in ſpiritualibus providum, et temporalibus circumſpectum, direximus aciem noſtrae mentis. Quibus omnibus diligenti meditatione diſcuſſis, de perſona ejus nobis et eiſdem fratribus, ob ſuorum exigentiam meritorum, accepta dictae eccleſiae duximus providendum; praeficiendo ipſum Walterum illi, de fratrum eorundem conſilio, et apoſtolicae plenitudine poteſtatis, in archiepiſcopum et paſtorem, curamque et adminiſtrationem ipſius in ſpiritualibus et temporalibus ſibi plenarie committendo; ac poſtmodum per venerabilem fratrem Nicolaum, epiſcopum Oſtien. munus conſecrationis impendi; et ſubſequenter pallium de corpore beati Petri ſumptum, inſigne videlicet pontificialis officii, ab eodem Waltero cum ea, qua decuit, inſtantia poſtulatum per dilectum filium noſtrum Landulfum, ſancti Angeli diaconum cardinalem, ſibi fecimus exhiberi; firma ſpe fiduciaque concepta, quod eadem eccleſia ſub ſuo felici regimine, dextera Domini ſibi aſſiſtente propitia, ſalubriter et proſpere dirigetur, et grata ſuſcipiet incrementa. Quocirca magnificentiam tuam rogamus et hortamur attente, quatenus eundem archiepiſcopum, et commiſſam ſibi eccleſiam habens pro divina dictae ſedis et noſtra reverentia propenſius commendatos, dicto archiepiſcopo regalia dictae eccleſiae, quae per clarae memoriae Edwardum, regem Angliae, patrem tuum, dum viveret, tempore vacationis ipſius eccleſiae detenta fuiſſe, et nunc per te detineri dicuntur, ſine qualibet difficultate reſtituas, teque alias exhibeas archiepiſcopo praedicto benevolum, et in cunctis ejus opportunitatibus gratioſum; ita quod ipſe tuo favore ſuffultus, commiſſum ſibi dictae eccleſiae regimen poſſit ſalubriter exercere. Tuque proinde concreſcas meritis apud Deum, apud nos gratia, et apud fidelium populos clara fama. Dat. Pictavis 8. idus Auguſti, pontificatus noſtri anno ſecundo.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
Clementis V. 3.	Rob. Winchelsey 14.	1307.	Edward. II. 1.

Regis Edwardi epiſtola papae pro epiſcopo Exonienſi ſuper appellatione ad curiam Romanam. Ex Rymer. Foed. vol. 3. p. 36.

Papae rex, devota pedum oſcula beatorum. Habet de veſtra affluentia bonitatis fiduciam regis circumſpectio ſpecialem, quod illorum proſequetur negotia favoris praeſidio potioris, pro quibus veſtram clementiam noſtra interceſſio affectuoſius interpellat, et praecipue quorum laudabilis vitae merita, et elegantia morum inſignis ipſos dignos favore et gratia repreſentent. Sane, Exonienſi eccleſia ſuo nuper viduata paſtore, decanus et capitulum ejuſdem ad electionem de futuro praeficiendo pontifice procedentes, inter caeteros, quos ad ipſius eccleſiae regimen utiles fore conſpexerunt, ad perſonam diſcreti viri, et nobis in Chriſto dilecti, magiſtri Walteri de Stapeldon, juris canonici profeſſoris, ac ſanctitatis veſtrae capellani, praecentoris ejuſdem eccleſiae, ſuae conſiderationis intuitum direxerunt, et ipſum elegerunt concorditer in ipſius eccleſiae epiſcopum et paſtorem. Nos autem ejuſdem electi (cujus circumſpecta induſtria, affluens ſcientia literalis, ac multiplicia virtutum dona ipſum reddunt perutilem, noſtro judicio ad paſtorale officium pro ſui et eccleſiae praedictae utilitate ſalubriter exequenda) honoris, et commodi deſiderantes augmentum; ſanctitati veſtrae devota precum inſtantia ſupplicamus, quatenus eundem electum, et ejus negotia, quae (praetextu quarundam appellationum contra ipſum per quoſdam aemulos ex malignitatis et odii fomite ad ſedem apoſtolicam, ut accepimus, interjectarum, ad differendum ſuae electionis effectum) in ſancta Romana curia habet proſequenda, habentes noſtri intuitu plenis affectibus recommendata, penſanteſque, quam ſit onuſta diſpendiis prolixa vacatio eccleſiae memoratae; ipſum et electionem ſuam praedictam apoſtolici favoris praeſidio dignemini proſequi, et juxta ſperatam fiduciam cum celeritate, qua veſtra beatitudo decreverit, feliciter expedire. Firmiter enim ſperatur et creditur, quod praefata eccleſia (quae propter ejus vacationem diutinam paſſa eſt undique plurima detrimenta) per ſolertem memorati electi induſtriam, et evidentem virtutum praerogativam ipſius, dirigente Domino actus ſuos, in ſpiritualibus et temporalibus utilia et ſalubria ſuſcipiet incrementa. Conſervet, etc. Dat. apud Langele 6. die Decembris.

De reſtitutione domini Roberti, Cantuarien. archiepiſcopi, ad ſtatum ſuum poſt ſuſpenſionem ſuam. Ex reg. Cantuar. P. fol. 33.

Litera domini regis Edwardi, filii regis Edwardi, domino papae directa pro reſtitutione et remiſſione praedicti domini archiepiſcopi.

Sanctissimo patri ac domino, etc. Pium humanitatis opus exequimur, ſi lapſis interdum miſericordiae celeri remedio ſuccurramus, ad quos praeſidentis auctoritas eo libentius praebere debet virtutis amore ſe facilem, quo ſibi per id honoris augmenta proveniunt, et erga eum in ſubditos devotionis et fidei vigor creſcit. Nuper igitur pro amotione vener. patris R.

Dei gratia archiepiſcopi Cantuar. ab ipſius ſede ob certas cauſas ſtatum clarae memoriae patris noſtri defuncti tangentes per nuncios ſpeciales, literas credentiae obtinentes, veſtrae beatudini humiliter duximus ſupplicand. Et licet paternae providentiae circumſpectio id abſque cauſae cognitione facere recuſaſſet, prompta tamen de hujuſmodi amotione ad noſtri proſecutionem cognoſcere extitit peracta, prout veſtrae paternitatis nuncii nobis patefecerunt. Verum, pater ſancte, cum idem archiepiſcopus nobis non ſit obnoxius, niſi tantummodo ratione offenſae dicti patris noſtri, ac jam ex relatione veridici intellexerimus, quod dictus pater noſter culpas omnes, injurias, et offenſas, quas dictus dominus archiepiſcopus commiſerat erga eum, eidem indulſerit, ſalvatoris clementia inſpirante, quod nos tempore dictorum nunciorum veſtrae paternitati latuit omnino. Ac demum ipſius archiepiſcopi ſuffraganei, caeterique de clero ejuſdem provinciae ſuis anguſtiis non modicum condolentes, pro conſolationis paternae jam a multis temporibus ſubtractae ab eiſdem remedio obtinend. per votivas partes nos pulſarunt inſtantius et rogarunt. Nos cernentes, quod idem pater noſter miſereri voluit, potius quam ulciſci, aeſtimanteſque ſanius de miſericordia, quam de ſeveritate reddere rationem; pro ſalute animae ipſius patris noſtri, et ad requiſitionem dictorum praelatorum inſtanrem, omnia ab eodem archiepiſcopo commiſſa, per quae indignationem patris noſtri et noſtram incurrere potuit quoviſmodo, eidem archiepiſcopo flagello, ut credimus, emendato remittemus ignoſcentes. Et quia regis Angliae coronatio ad archiepiſcopum Cantuar. qui pro tempore fuerit, pertinet, et pertinuit ab antiquo, noſque in brevi coronari proponimus, Deo dante; veſtrae ſanctitati devotiſſime ſupplicamus, quatenus ſtatui praedicti archiepiſcopi compaſſionabili et depreſſo pio compatientes affectu, praefatum archiepiſcopum ad eccleſiam ſuam praedictam, ne multiplici afflictione correptus diutius affligatur, eo gratioſius, expeditius, et celerius, quo ipſa Cantuar. eccleſia in ipſius archiepiſcopi reditu ſalubria ſuſcipere incrementa, cleruſque ejuſdem provinciae ſperans viſione paterna recreari, noſque coronationis noſtrae ſolennia, cujus expeditio inſidet cordi noſtro, intendimus Deo propitio ſuſcipere, ab eodem dignemini remandare.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
Clementis V. 3.	Rob. Winchelsey 14.	1307.	Edward. II. 1.

Bulla papae Clementis V. qua Robertum, archiepiſcopum Cantuar. in ſtatum ſuum reſtituit. Ex reg. Cantuar. P. prior. fol. 33.

Clemens, etc. venerabili fratri Roberto, archiepiſcopo Cantuar. ſalutem, et apoſtolicam benedictionem. Dudum certis ex cauſis, quae ad id noſtrum animum induxerunt, te ab adminiſtratione ſpirituali et temporali Cantuar. eccleſiae duximus ſuſpendendum. Nunc autem volentes tecum benigne et gratioſe agere in hac parte, te ad hujus adminiſtrationem utrorumque auctoritate apoſtolica reſtituimus, ſuſpenſionem hujuſmodi penitus amovendo. Quocirca fraternitati tuae per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus adminiſtrationem praedictam, curamque ipſius eccleſiae ſic in antea gerere ſtudeas fideliter et prudenter, quod exinde divinam, et apoſtolicae ſedis gratiam uberius conſequaris. Dat. Pictavis 11. cal. Febr. pontificatus noſtri anno tertio.

J. de Watford.

Bulla ejuſdem cuſtodibus archiepiſcopatus directa tempore ſuſpenſionis, pro reſtitutione archiepiſcopatus et omnium perceptorum. Ibidem.

Clemens, etc. dilectis filiis, Willelmo Teſta, etc. Dudum certis ex cauſis, quae ad id animum noſtrum induxerunt, venerabilem fratrem noſtrum Robertum, archiepiſcopum Cantuar. ab adminiſtratione ſpirituali et temporali Cantuar. eccleſiae duximus ſuſpendendum, vobiſque adminiſtrationem eandem commiſimus uſque ad noſtrae beneplacitum voluntatis. Cum tamen nos eundem archiepiſcopum reſtituerimus ad adminiſtrationem praedictam, prout in aliis noſtris literis, quas ſuper hoc ei dirigimus, plenius continetur; diſcretioni veſtrae per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus exnunc archiepiſcopum ſupradictum permittatis adminiſtrationem eandem libere exercere, ſibique de proventibus, qui ad manus veſtras pervenerunt ex archiepiſcopatu Cantuar. a tempore, quo illius adminiſtrationem vobis commiſſam gerere coepiſtis, facto cum ipſo archiepiſcopo computo de praemiſſis, ſatisfacere nullatenus omittatis. Dat. Pictavis 11 cal. Febr. pontificatus noſtri anno tertio.

Bulla ejuſdem de revocatione commiſſionis factae archiepiſcopo Ebor. pro coronatione regis Edwardi, filii regis Edwardi. Ibidem.

Clemens, etc. vener. fratri R. archiepiſcopo Cantuar. etc. Cum, ſicut oblata nobis ex parte tua petitio continebat, quod coronatio chariſſimi in Chriſto filii noſtri Edwardi, regis Angliae illuſtris, quae in proximo imminet, feliciter, dante Domino, facienda ad te ratione tuae

tuae eccleſiae pertinere noſcatur; nos, nolentes quod in hac parte officium tuum valeat impediri, tuis ſupplicationibus inclinati, omnes literas, ſi quas ſuper commiſſione coronationis regis ipſius alicui vel aliquibus forte direxerimus, cujuſcunque tenoris exiſtant, auctoritate praeſentium revocamus. Dat. Pictavis II. cal. Febr. pontific. noſtri anno tertio.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
CLEMENTIS V. 3.	ROB. WINCHELSEY 14.	1307.	EDWARD. II. 1.

Citatio epiſcoporum a priore et capit. eccleſiae Cantuar. facta pro concilio generali prov. Cantuar. habendo, ſede Cantuar. vacante. Ex reg. Cantuar. P. fol. 52. a. b.

VENER. in Chriſto patri domino Rad. Dei gratia London. epiſcopo .... permiſſione divina prior eccleſiae Chriſti Cantuar. et ejuſdem loci capitulum, ſalutem in Jeſu Chriſto. Tranſacti temporis pariter et moderni adverſa conditio, cujus ſtatus inſtabilis jugiter immutatur, nonnulla pericula frequenter inducens, exigente utilitate evidenti, ac pro animarum ſalute, neceſſitate multiplici eccleſiae perurgente, ſolicitudinem noſtram excitat et compellit praelatorum et cleri provinciae Cantuar. convocationem pro temporis opportunitate facere generalem, quam, ſicut res expoſtulabat, diu ante praeconceptam emergentium varie impedimentorum noſtrorum diſcrimina inopinata, juxta propoſitum noſtrum nequaquam fieri hactenus permiſerunt. Quocirca paternitati veſtrae committimus, et firmiter injungendo mandamus, quatenus cum celeritate debita omnes et ſingulos coepiſcopos et ſuffraganeos in dicta Cantuar. provincia conſtitutos, convocando citetis, ſeu citari faciatis peremptorie, ac per eoſdem epiſcopos vice et auctoritate noſtra citari mandetis ſimiliter peremptorie in ſingulis dioeceſibus omnes decanos, praecentores, cancellar. theſaurar. archidiac. priores cathedralium eccleſiarum, et abbates non exemptos, ac omnes priores perpetuos, et alios univerſos in dignitate conſtitutos, capitula quoque conventus, et collegia omnium praedictorum, et clerum ſingularum dioeceſium, videlicet, ut dicti epiſcopi, decani, praecentores, cancellarii, theſaurarii, archidiaconi, abbates, priores, magiſtri, cuſtodes, et alii in dignitate, ut praemittitur, conſtituti, in virtute obedientiae perſonaliter, ſingula vero capitula, conventus, et collegia tam ſecularia, quam religioſa praedictorum per unum ſuae conditionis et ordinis, clerus autem cujuſlibet dioec. Angliae per duos procuratores, Walliae vero per unum ſufficientem, compareant apud Novum Templum London. in craſtino Aſcenſionis Domini prox. ventur. cum diebus ſequentibus continuand. idem uſque ad finalem ipſorum expeditionem in hac parte una nobiſcum efficaciter tractaturi, ac etiam ordinaturi concorditer, quid ad honorem Dei, et ad reformationem ſtatus eccleſiae, animarumque ſalutem in hac parte conſultius ſit agendum, et ad ea, quae ex communi deliberatione concorditer providebuntur, ſtatuentur, aut fient, ſuum adhibituri conſenſum; facturique ulterius, quod pro communi utilitate omnium et ſingularum, divina inſpirante gratia, viſum fuerit opportunum. Et voſipſi quoad vos et ſubditos veſtros hoc ipſum mandatum noſtrum in ſingulis ſuis articulis ſimiliter obſervetis. Denunciantes dictis epiſcopis, et per eos ſuis ſubditis denunciari expreſſius facientes, quod contra abſentes in dicto termino, ceſſante inevitabili impedimento, de quo evidenter et legitime doceri vo'umus, prout jus exigit, graviter pro ſua contumacia procedemus. Perſonis quoque eccleſiaſticis exemptis infra dictam provinciam exiſtentibus, cujuſcunque fuerint ordinis, ſtatus, vel conditionis, quos, ſicut et caeteros praemiſſa contingunt, ſeu contingere poterunt, in forma praedicta, quod abſque praejudicio privilegiorum ſuorum compareant loco et temporibus praenotatis, per vos et alios coepiſcopos praedictos denuncietis et denunciari ſolicite faciatis. De die vero receptionis praeſentium, et quid feceritis in praemiſſis, ac de nominibus ſic citatorum et praemunitorum in ſchedula ſeparata, certificatorio veſtro annexa, conſcriptis, quatenus ad vos attinet, nos dictis die et loco plene et diſtincte certificare curetis; et caeteris coepiſcopis praetactis, ut nos ſimiliter de ſuo facto ſinguli ad diem ſub eadem forma idonee certificent, diſtrictius injungatis per ſuas patentes literas, harum ſeriem continentes. Dat.

Concilium Eboracenſe.

IN regiſtro Grenefeld, Ebor. fol. 68. b. recitatur mandatum archiepiſcopi Eboracen. priori et conventui S. Oſwaldi directum, ad colligendam xvam bonorum domino regi conceſſam, dat. 6. id. Januarii, anno gratiae M.CCC.VII. pontificat. ſecundo. Adjungitur ibidem breve regium datum apud Reding 4. die Decembris, anno regni primo; ſed temporis, quando hoc ſubſidium conceſſum eſt, nulla ibi fit mentio.

Conſtitutiones

Conſtitutiones ſynodales per Henricum Woodloke, Winton. epiſcopum, circa annum Domini M.CCC.VIII. *editae.* Ex MS. Cotton. Otho. A. 15. fol. 141. a.

IN vinea Domini Sabaoth licet indignis cuſtodibus conſtitutis, hoc nobis ſolicitudinis onus incumbit, ut ita ſtudioſe circa ipſius cuſtodiam vigilemus, ne eam fraudulenter vulpium demoliat immorigerata voluptas; nec ſuccreſcentium criminum cumulet, aut conterat nonnulla propago; ſed manu diligentis agricolae, ſucciſis noxiis, et ſuperfluis reſecatis, flore formoſior, fructuque foecundior, ſupremo poſſit reſpondere colono. Nos igitur in virtute obedientiae, quae eſt chriſtianae religionis portio ſpecioſa, vos hortamur, firmiter injungendo, ut, quae ad eccleſiae Dei ornatum, reformationem morum, ac communem utilitatem haec ſacra ſynodus ſtatuenda decrevit, ſalvis in omnibus Oxonienſi et Londinenſi conciliis, ac ſanctorum patrum ſalubribus inſtitutis, obſervetis fideliter, faciatiſque a vobis ſubditis diligentius obſervari; attendentes, quod hoc ſanctorum patrum firmet opinio, ut quod praelatorum, vice Dei fungentium, juſſerit auctoritas, non ſecus accipiendum eſt omnino: Quam ſi praeciperet ipſe Deus. De male etenim viventibus praelatis dominicum eſt praeceptum: "Quae dicunt, facite:" ex quo verbo beatus Bernardus concludit, quod "qui facit aperte, non in hominem tantum, ſed in Deum praevaricator exiſtit."

De ſacramentis: et primo de baptiſmo.

A ſacramentis igitur initium ordinantes, circa ſacramentum baptiſmi, quod eſt omnium ſacramentorum janua, ſine quo ab eccleſia ad regnum caelorum minime pervenitur, ſacerdotibus, quibus animarum cura committitur, diſtricte injungimus, ut frequenter in lingua vulgari parochianis ſuis formam baptizandi exponant, quae talis eſt: N. "Ego baptizo te in nomine Patris, et filii, et Spiritus Sancti, Amen:" ut, ſi neceſſitas inevitabilis emerſerit, quod quandoque per alium, quam per ſacerdotem loci oporteat baptizari, ipſam formam ſciat neceſſarius baptizator hujuſmodi obſervare; quae ſi obſervata fuerit, per ſacerdotem loci ab hiis, qui intererant, inquiri praecipimus diligenter; ut, ſi eam omiſſam, vel non obſervatam invenerit, puerum ex toto, ſecundum eccleſiae formam traditam baptizaret. Puer autem domi forma, qua praemiſimus, baptizatus, ſi forte convaleat, ad eccleſiam deferatur, ut per ſacerdotem, omiſſis immerſione, et praecedentibus ipſam immerſionem, ſequentia ſuppleantur. Vas autem, in quo baptizatus extitit, ad opus eccleſiae reſervari, vel comburi, ipſamque aquam in igne fundi, vel in baptiſterium eccleſiae projici praecipimus, in ſignum reverentiae ſacramenti. Doceant inſuper parochianos ſuos preſbyteri memorati, quod non ſolum ſacerdotes, verum etiam clerici et laici quicunque, inſuper pater aut mater, abſque copulae maritalis praejudicio, poſſint in inevitabili caſu hujuſmodi parvulos baptizare. Et, ne caſus hujuſmodi quemquam ſurripiat improviſum, praecipimus, quod tempore, quo mulier laborat in partu, aqua ſemper habeatur ad manus, ut, ſi ingruerit neceſſitas, puer in forma, quam praemiſimus, baptizetur. Item, ut commiſſus nobis grex dominicus, deſtructis erroribus univerſis, in fidei ſoliditate firmetur; praecipimus, quod ſacerdotes parochianos ſuos moneant, ne in vigiliis Paſchae aut Pentecoſtes, diebus quidem a ſanctis patribus ad ſuſcipiendum ſalutis lavacrum inſtitutis, pueros ſuos, velut ſortilegi, renuant baptizari. Item, ne quis dubietatis praetextu baptiſmo careat, ſine quo proculdubio, ut diximus, quis ſalvari non poteſt; praecipimus, quod pueri expoſiti, ſive inveniantur cum ſale, ſive non, et alii, de quorum baptiſmo poteſt probabiliter dubitari, ſub hiis verbis baptizentur: "Si non es baptizatus, ego baptizo te in nomine Patris," &c.

De confirmatione.

Quia adverſarius noſter diabolus perditionis ſuae participes habere cupiens, fortiores inſultus propter hoc ingerit baptizatis, provida mater eccleſia ſuperaddendum confirmationis cenſuit ſacramentum; ut, accepto per hoc robore, chriſtianus quilibet inimico hujuſmodi reſiſtat fortius ex adverſo. Praecipimus igitur diſtrictius, quod ſacerdotes parochiales ſubditos ſuos, quam citius poterint, moneant frequentius, et inducant, ut parvulos ſuos, quam citius poterunt, confirmari procurent; ita quod iidem parvuli infra triennium ab ortus ſui tempore, dum tamen interim ſui aut alieni epiſcopi habeatur copia, non fuerint confirmati, extunc patres et matres eorum per unum diem in pane et aqua jejunare cogantur. Et cum non ſit iterabile hujuſmodi ſacramentum, moneantur parentes puerorum per locorum preſbyteros, ut eis confirmationem ſuam, cum adoleverint, innoteſcant; ad quod, ut magis reddantur ſoliciti, ipſis per ſacerdotes ipſos denunciari volumus, quod hii, in quibus ſacramentum hujuſmodi fuerit iteratum, irregularitatem incurrunt, ipſique parentes gravi propter hoc poenitentiae ſunt ſubdendi. Volumus inſuper per denunciationem preſbyterorum laicos non latere, quod inter tenentes ad confirmandum pueros ex una parte, et ipſos confirmatos, et eorum patres et matres ex altera, ſicut in baptiſmo, cognatio contrahitur ſpiritualis, propter quae non poterunt perſonae hujuſmodi adinvicem matrimonialiter copulari.

De ſacramento altaris.

Quia humana virtus ad pugnam non ſufficit, niſi pugnanti viaticum miniſtretur, Chriſtus conficiendi ipſius viatici, hoc eſt, corporis ſui formam

mam diſcipulis ſuis dedit, quia ipſum ad augmentum roboris ſpiritualis, et abſentiae ſuae corporalis ſolatium, per eos, eorumque poſteros preſhyteros, viz. ſecundum claves eccleſiae ordinatos, voluit conſecrari. Obſecramus igitur et adjuramus presbyteros univerſos, ut priuſquam ad tantum accedunt miniſterium, vias vitae ſuae diligenter examinent; et ſi conſcientiam mortalis peccati habuerint, illud alicui referant ſacerdoti, et poenitentiam inde recipiant competentem. Praecipimus inſuper, quod miſſae non niſi in conſecratis altaribus, vel ſuper altaribus integris celebrentur; quodque in celebratione miſſae, ad majorem ipſius ſacramenti reverentiam, et propter caſus fortuitos, duo ad minus luminaria in eccleſia habeantur, et ad minus alterum eorum ſit de cera. Et ut praedeceſſorum noſtrorum fidem et devotionem, quantum poſſumus, imitemur, omnibus parochianis noſtris vere poenitentibus et confeſſis, qui ad ſuſtentationem duorum torticeorum ardentium in canone miſſae manus porrexerint adjutrices, decem dies de injuncta ſibi poenitentia relaxamus. Per locorum etiam preſbyteros laici frequenter inducantur, quod in elevatione corporis Chriſti ſe reverenter inclinent, et ipſum cum ſumma devotione adorent. Cum vero ipſum corpus dominicum ad infirmum fuerit deferendum, ſacerdotes ſuperpelliciis induti et ſtola, ipſum praecedente lumine et tintinnabulo, ut ejus ſonitu ad attrahendum et adorandum fideles quilibet moneantur, in pyxide munda et honeſta reverenter ante pectus ſuum deferat collocatum.

Volumus inſuper, et praecipimus, quod ſacerdotes ipſi parochianos ſuos moneant diligenter, ut ad impendendum ſalvatori ſuo reverentiam, audito praedicto tintinnabulo, corpus ipſum ad domum infirmi ſequantur, et inde uſque ad eccleſiam conducant. Hiis autem, qui cum devotione hoc fecerint, ſingulis viz. ad inſtar praedeceſſorum noſtrorum, decem dies indulgentiae miſericorditer relaxamus. Ne autem ipſa eucharistia communicantibus reddatur abominabilis; praecipimus, quod ipſa in vaſe mundo, et contra mucorem ſeu humiditatem apto, et non ultra octo dies, poſtquam conſecrata fuerit, conſervetur.

De poenitentia.

Tanta eſt humanitatis miſeria, et humanae miſeriae ex primorum parentum culpa contracta fragilitas, ut non ſolum quotidie, verum quaſi continue decidat per peccatum; mediator tamen Dei et hominum, Jeſus Chriſtus, ne hominem perderet, quem redemit, vulnerato per lapſum hujuſmodi ſecundam providit tabulam poſt naufragium, poenitentiae viz. ſacramentum. Praecipimus igitur, et obſecramus in Domino, ut ſacerdos quilibet parochianos moneat efficaciter, et inducat, quod quilibet eorum, ter ad minus in anno, ſi fieri poteſt, vel ad minus ſemel, in Quadrageſima ſcilicet, et hoc in ipſius initio, vel quamprimum poterit, ne ſuffragiis eccleſiae careat, quae pro poenitentibus orat Deum, peccata ſua integre proprio, vel ipſius licentia, quam ex juſta cauſa petita praecipimus non negari, alteri honeſto detegat ſacerdoti. Ipſis vero laicis per locorum presbyteros expreſſe dici volumus, quod ſacerdos extraneus abſque praedicta licentia alterius parochianum ſolvere nequeat, vel ligare; qui tamen alieno preſbytero modo praemiſſo confeſſus fuerit, de confeſſione ſua facta, confeſſoris aſſertione, parochiali conſtare faciat ſacerdoti; alioquin pro non confeſſo penitus habeatur. Et quia non omne, quod ſanat oculum, ſanat calcaneum, ſint in poenitentia injungenda diſcreti ſacerdotes, et cauti; ut tanquam periti medici, juxta vulnerum qualitatem, infundere ſciant vinum aut oleum ſanitatis. Audiant autem, quicquid dixerit confitens, in ſpiritu lenitatis, nec faciem ipſius reſpiciant, niſi ad hoc tantum, ut ex aſpectu hujuſmodi contritionem aeſtiment poenitentis. Caveant inſuper ſacerdotes, ne quam maritis, aut eorum uxoribus injungant poenitentiam, per quam inter ſe invicem de enormi crimine ſuſpicio habeatur. Item, cum infirmi, de quorum convaleſcentia dubitatur, divinae miſericordiae commendentur, non eſt ipſis certa et praeciſa aliqua poenitentia injungenda, ſed innoteſcenda potius, quae debentur, ut, ſi tranſierint, poenae aeternae debitum in temporalem poenam purgatorii commutetur; et ſi forte convaluerint, perficiant eam vivi. Moneantur inſuper mulieres per presbyteros, ut cum partus ſui tempus inſtare crediderint, ſua peccata patefaciant ſacerdoti, ne praeoccupatae poſtmodum impedientibus pariendi doloribus, cum voluerint, nequeant confiteri.

Inhibemus inſuper, ne ſacerdos quilibet miſſas, annualia, tricennalia per ſeipſos facienda, aut alias poenitentias lucrativas ſibi confitentibus injungat; approbante ſacra ſynodo, ſtatuentes, ſi quis hoc fecerit, per Quadrageſimae ſextas ferias eo anno in pane jejunet et aqua, et ſuper hoc convictus, ſine ſpe reſtitutionis a noſtra dioeceſi expellatur. Volumus autem, et firmiter injungentes praecipimus, ut nullus homo nobis ſubditus fratres praedicatores, aut minores impediat, quo minus in Quadrageſima, vel extra, per parochias tranſeuntes, audiant confeſſiones fidelium, ipſiſque injungant poenitentias, qui ſibi voluerint confiteri, proprii ſacerdotis prius, ut diximus, licentia requiſita, et eccleſiae parochialis oblationibus conſuetis et debitis perſolutis. Et quoniam ipſorum fratrum praedicatio, et ſancta converſatio noſcuntur in eccleſia Dei fructum non modicum produxiſſe, cum per noſtram dioeceſim tranſierint, ut decet, ubique eos reverenter hoſpitio recipi praecipimus et honeſte.

De extrema unctione.

Extremae unctionis myſterium, quod tam ad allevationem corporum, quam ſalutem proficit animarum, inter alia ſacramenta cenſemus non incongrue venerandum. Praecipimus igitur quod parochiales preſbyteri, de commiſſa ſibi cura ſoliciti, extra ſuam parochiam abſque cauſa rationabili, et tunc dimiſſo loco eorum alio preſbytero idoneo, non audeant pernoctare; ſtatuentes, quod ſi quem per ſacerdotis ſui abſentiam, vel negligentiam, aut culpam aliam ſine confeſſione, viatico, unctione extrema mori contingat,

probata

probata culpa hujuſmodi ſacerdotis, ipſe a celebratione divinorum ſit ipſo facto ſuſpenſus, quouſque peccatum hujuſmodi per condignam ſibi per nos, aut officialem noſtrum injungendam poenitentiam expiarit. Hii autem, qui ex conſuetudine hoc fecerint, perpetuae ſuſpenſionis poenam incurrant. Et quoniam, ut audivimus, imperiti quidam ſacramentum ſic abhorrent, ut illud vix velint ſuſcipere, etiam in extremis; per parochiales preſbyteros publice denunciari praecipimus, quod illud ſacramentum, ſicut et quaedam alia, poteſt, quoties opus fuerit, iterari. Ita quod inuncti, ſi forte poſtmodum convaluerint, carnes comedere, uxores ſuas cognoſcere, aut nudis pedibus incedere, occaſione hujuſmodi, omittere non tenentur.

De matrimonio.

Ad excuſandam humanae fragilitatis concupiſcentiam, quam ex toxicato primorum parentum traximus ſtipite, ſacramentum matrimonii novimus inſtitutum; ejus quanta ſit virtus in Dei eccleſia, per hoc facile cernitur, quod ſola proles, quae in fide thori gignitur, ad dignitates eccleſiaſticas, et ſucceſſiones civiles admittitur, et aliter genita, ſine diſpenſatione canonica, ab hujuſmodi, tanquam illegitima, reprobatur. Ut igitur evitentur pericula, et graves perplexitates in cauſis, quae ex contrahentium inſolentiis audivimus frequentius accidiſſe, ſacrorum canonum inſtituta ſequentes, diſtrictius inhibemus; ne, niſi trina denunciatione praemiſſa, diebus ſolennibus et feſtivis, debitis obſervatis interſtitiis, in parochiis, ubi habitant copulandi, matrimonia contrahantur. Sacerdotes autem, qui omiſſa denunciatione hujuſmodi, matrimoniali contractui intererint, aut contractum per quoſcunque ſolemnizare praeſumpſerint, canonice puniantur. Item, quia in perſonis ebriis legitimus dici non debet conſenſus, inhibemus, ne in tabernis per quaecunque verba, aut niſi jejuna ſaliva, vir aut mulier de contrahendo matrimonio ſibi invicem fidem dare praeſumant; et niſi in fide dignorum praeſentia, qui de contractu ipſo, ſi requiſiti fuerint, poſſint teſtimonium perhibere. Adhaec, cum quidam propriae ſalutis immemores, cum diverſis in diverſis provinciis contrahere non vereantur; inhibemus firmiter, ne aliqua ignota perſona ad contrahendum in noſtra dioeceſi admittatur, niſi prius per epiſcopi, officialis ſui, aut archidiaconi literas, de quorum juriſdictione extitit, contractum ſuum ter fuiſſe ibidem publicatum, et ſe legitime poſſe, et ſine impedimento contrahere docuerit evidenter. Abjurationes quoque fornicariarum ſub poena pecuniaria fieri prohibemus; ſed delinquentes hujuſmodi invicem contrahant in hac forma: " Ego accipio te exnunc in meam, ſi amodo te carnaliter cognoſcam; et ego te in meum, ſi a te permiſero me cognoſci." Quae, ne poſtmodum revocentur in dubium, omnia certam redigi praecipimus in ſcripturam.

De ordine.

Sacramentum ordinis, per quod vocatorum in ſortem Domini virtutes augentur, et munera gratiarum, cum aliis, praecipimus cum omni reverentia venerari; et ab hiis maxime, qui illud ſuſceperint hactenus, aut in futurum ſuſcipere cupiunt, vel tenentur. Injungimus igitur in Jeſu Chriſto, et diſtrictius obteſtamur, quod quicunque ad tantum acceſſerit ſacramentum, et ad ſacros maxime ordines, cum omni munditia, et non niſi facta prius confeſſione, et recepta poenitentia, illud ſumat. Volumus etiam, et praecipimus, quod omnes beneficiati, in noſtra dioeceſi, ad ordines, quos beneficiorum ſuorum cura requirit, ſe faciant in ſucceſſivis noſtris ordinibus promoveri.

De eccleſiis, et aliis locis ſacris, et eorum ornamentis.

Si populus Iſraeliticus, legis umbrae deſerviens, loca dedicata, ut adorarent Dominum, requirebat; chriſtiani multo fortius, quibus apparuit benignitas, et humanitas ſalvatoris, eccleſias, in quibus quotidie Dei Filius immolatur, procurare tenentur totis viribus conſecrari. Nos vero circa hoc, quod ad nos pertinet, exequi cupientes, praecipimus eccleſiarum non conſecratarum rectoribus, quod ſic eas parare procurent, ut eas dedicare poſſimus, quandocunque contigerit nos vacare, dum tamen ſuper hoc per octo dies praecedentes fuerint praemuniti. Dies autem anniverſarios dedicationum a parochianis ipſarum eccleſiarum, et capellarum adjacentium non dedicatarum, ſolenniter praecipimus obſervari. Diem autem, et annum ipſius conſecrationis, ſimul cum nomine conſecrantis, ac dote, et indulgentia tunc largitis in calendario, et aliis libris eccleſiae diſtincte praecipimus annotari. Ne etiam de ipſis eccleſiis, quae ſunt domus orationis, fiat ſpelunca latronum; inhibemus firmiter, ne in eccleſiis, aut coemeteriis publica fiant mercata, nec propter hoc figantur tentoria in eiſdem, ſeu placita ſecularia teneantur, nec ibi conſtruantur aedificia, niſi forte (quod abſit) guerra acciderit; conſtructa autem citra Paſcham volumus demoliri. Praecipimus etiam, quod coemeteria foſſato, ſepe, vel muro, per eos, ad quos commune onus hujuſmodi pertinet, honeſte claudantur; ita quod ab eis per hoc immunda animalia arceantur, et in ipſis, in ſanctorum feſtivitatibus, aut aliis luctae non fiant, aut choreae ducantur, vel alii ludi ſpectabiles habeantur; neque in eis eorum, qui praeſunt, aut aliorum animalia depaſcantur. Quia vero nonnulli religioſi in variis parochiis noſtrae dioeceſis alii eccleſias in uſus proprios, alii terras decimarum particularium portiones, alii vero ab eccleſiaſticis annuas percipiunt, et detinent penſiones; ne eccleſiis hujuſmodi fiat praejudicium, quarum rectores ad juris ſui proſecutionem frequenter ſunt deſides, et remiſſi; nos omnes hujuſmodi eccleſias, decimas, et penſiones in manus noſtras ſequeſtramus, quouſque de jure percipientium hujuſmodi nobis facta fuerit certitudo.

Volumus inſuper, quod in ſingulis eccleſiis, quae ad quinquaginta marcarum (ſummam) vel ultra, communiter ſunt taxatae, ſint unus diaconus, et unus ſubdiaconus, continue miniſtrantes

tes, et unum ad minus veſtimentum ſolenne, ac tunica, et Dalmatica competens. Adhaec, volentes occurrere futuris periculis, quae antea ſaepius audivimus eveniſſe; praecipimus, quod rectores eccleſiarum, qui capellas habent ſibi immediate ſubjectas, omniaque emolumenta, vel aliqua recipiunt ab eiſdem, ſi capellae eaedem per duo milliaria, vel ultra a ſuis diſtant eccleſiis, apud ipſas eccleſias coemeteria, ſi facta non fuerint, faciant praeparari ad ſepeliendum parochianorum ipſarum capellarum corpora, ut cum per loca illa nos tranſire contigerit, abſque matricum tamen eccleſiarum, et eorum, quorum intereſt, praejudicio (quarum indemnitati faciemus tunc proſpici, et circa ejus proſpectionis modum rectores ipſos interim ſtudere volumus) cum effectu benedicere valeamus.

Inhibemus inſuper, ne ſub quocunque colore aliquis eccleſias noſtrae diœceſis, aut terras ad eas ſpectantes, tradat, vel recipiat ad firmam, abſque licentia noſtra ſpeciali. Hic autem, cui ex cauſa gratiam fecimus in hac parte, in aliena, tanquam ſtipendiarius, nullatenus audeat miniſtrare. Praecipimus etiam, quod eccleſiae et capellae honeſtis juxta facultates ſuas fulgeant ornamentis; et tam ipſa, quam vaſa earum honeſtae et ſecurae cuſtodiae committantur; non tamen laicorum, niſi ad hoc neceſſitas compulerit manifeſta. Nulli inſuper laici, aut clerici uxorati vaſa conſecrata contingant, nec alias in eccleſia loco clericorum miniſtrent. Sub poena inſuper anathematis inhibemus, ne in fraudem viſitationis noſtrae, vel archidiaconorum, cum de adventu noſtro audierint, rector, vicarius, vel ſacerdos quicunque, veſtimenta aut ornamenta ab alia eccleſia nomine commodati recipere, vel ſua alteri commodare praeſumat; ut ſic, qui ea ſic receperint, in eluſionem viſitantium, ſicut alias comperimus factam, ea mendaciter afferant ſua eſſe.

De vita et honeſtate clericorum.

Quoniam clericorum vita exemplum eſſe debet, et informatio laicorum; praecipimus, quod ipſi clerici maturos et honeſtos ſe exhibeant in habitu et in geſtu; et ne pannis ſericis viridibus utantur, aut rubeis, nec portent phalera deaurata; [ſed] tonſuram capillorum, et coronam habeant competentes. Preſbyteri vero tam ſupertunicis, quam cappis clauſis utantur; nec ipſi inſuper, nec clerici ...... tabernas exerceant, ad talos ludant, vel publicis praeſumant ſpectaculis intereſſe. Praecipimus, quod clerici, abjecta omni libidine, per quam eccleſiaſtica nimium denigratur honeſtas, continenter vivant; nec in domibus ſuis, vel aliis locis ſuas teneant concubinas, ipſos ad hoc per ſuſpenſionem officii, et ſubtractionem fructuum beneficiorum ſuorum, ac demum per privationem beneficiorum ipſorum, ſi pertinaces fuerint, decrevimus compellendos. Publicas autem eorum concubinas ab ingreſſu eccleſiae, quam infamant, decrevimus eſſe ſuſpenſas; quae, ſi ter monitae ſe non correxerint, excommunicentur, et excommunicatae publice nuncientur. Inhibemus ſub poena anathematis etiam, ne quis eas ſcienter hoſpitari, vel alias receptare praeſumat. Et, ut hujuſmodi vitium plenius deteſtemur, quantumcunque liberas eſſe volumus ultimas decedentium voluntates, teſtamenta clericorum omnium, quoad ea, quae fornicariis ſuis relicta fuerint, vel legata, carere decrevimus robore firmitatis. Legata vero hujuſmodi, ſi qua fuerint, per officiales noſtros, in uſus pauperum volumus erogari.

Praecipimus inſuper, ne clerici quicunque beneficiati, vel in ſacris ordinibus conſtituti, domus, aut poſſeſſiones ad opus concubinarum, vel filiorum ſuorum conſtruant, ſive emant, ſed nec ad hujuſmodi aliquam pecuniam numerare praeſumant. Convicti autem ſuper hoc uſque ad quantitatem expenſam in talibus condemnentur. Inhibemus inſuper, ne clerici, aut religioſi aliquas ſeculares negotiationes, commercii maxime cauſa, exercere praeſumant; et ne pecuniam, vel quicquam aliud, ſub conſideratione curſus temporis, mutuent, aut accommodent ad uſuram. Item, cum non ſolum a malo, ſed ab omni ſpecie mali, ſecundum apoſtolum, ſit cavendum; inhibemus, ne clerici monaſteria ſanctimonialium nimis frequentent, vel familiare colloquium cum eiſdem, aut aliquas mulieres in ſuis teneant domibus, de quibus poſſit merito ſiniſtra ſuſpicio ſuboriri. Et quoniam os bovis alligari nolumus triturantis; ſtatuimus, quod, ſalvis meliorum et bene meritorum preſbyterorum conditionibus, nullus ſacerdos parochialis pro ſtipendiis ſuis annuis minus habeat, quam quinque marcas. Et, quoniam ipſis ſacerdotibus per hoc proſpici credimus, vel in parte; praecipimus, quod abjecta omni turpis lucri ſpecie, ſacerdotes ipſi in una miſſa diverſa dicere officia, aut plures miſſas, exceptis diebus Nativitatis, et Paſchae, et quando de parochia propria, et in propria eccleſia corpus praeſens habuerint tumulandum, et hoc in eccleſiis, in quibus, propter ſuam tenuitatem, unus tantum fuerit capellanus, nullatenus celebrare, vel in duabus eccleſiis miniſtrare praeſumant. Ipſi inſuper parochiales preſbyteri annualia, tricennalia non recipiant, per quae poſſit parochiali eccleſiae debitis obſequiis defraudari. Adhaec, ne promiſcuis actibus turbentur officia perſonarum, inhibemus, ne diaconi confeſſiones audiant, aut alia ſacramenta diſpenſent, quae ſolis ſacerdotibus ſunt permiſſa, exceptis neceſſitatis caſibus, in quibus etiam laicis eſt permiſſum facere hujuſmodi. Et ne clerici ad ſecularia negotia redeant, quae ſpreverunt, inhibemus, ne clerici beneficiati, vel in ſacris conſtituti ordinibus, ſint vicecomites, juſtitiarii, vel aliquam hujuſmodi adminiſtrationem, ſeu ballivam recipiant temporalem, per quae ad reddendum ratiocinationes teneantur laicis, maxime et talibus, qui per potentiam ſecularem de facto poſſint extendere ad bona clericorum manus ſuas; ſed nec etiam ſanguinis tractare cauſam, nec in ea literas ſcribere, ſeu dictare, vel hujuſmodi audeant intereſſe. Si qui autem ballivas ad praeſens hujuſmodi habeant, ipſas, ſicut gravem poenam effugere voluerint, dimittere praecipimus infra menſem. Item ſub poena excommunicationis firmiter inhibemus, ne clericus clericum ſuper re ſpirituali, aut quacunque actione perſonali, ſibi, vel de ſuis alicui

compe-

competentem in cauſam trahere audeat coram judice ſeculari: ſed nec quiſquam parochianus noſter, clericus, aut laicus, quemcunque clericum, ſive laicum noſtrae dioeceſis, contra quem nihil juſtae quaeſtionis habet, coram judice extraordinario, extra epiſcopatum noſtrum, malitioſe, ut eum ſcilicet fatiget laboribus, et expenſis, aut pecuniam ab eo, pro redimenda vexatione ſua, accipiat, convenire praeſumat.

Inhibemus inſuper clericis univerſis, ne de bonis eccleſiaſticis in fundo aedificent laicali, nec extra ſanctuarium eccleſiae decimas ſuas reponant; qui ſi forte fundum non habeant de bonis eccleſiae, ad opus hujuſmodi fundum emi praecipimus infra annum. Sacerdotibus autem parochialibus, in libera terra eccleſiae, honeſta provideantur domicilia, ne ex eorum defectu eos cum laicis, non ſine ſcandalo et periculo, oporteat commorari. Volumus inſuper, et praeſenti ſynodo ſtatuimus, quod rectores, vicarii, et omnes alii beneficiati noſtrae dioeceſis, qui ex ſuſcepti cura regiminis, in ſuis beneficiis reſidere tenentur, citra feſtum Natalis dominicae, ad ſua accedant beneficia, facturi deinceps in eis continuam reſidentiam perſonalem, ſalvis nihilominus ſpecialibus conditionibus prius factis; alioquin contra eos, ſecundum ſanctiones canonicas, quae beneficia hujuſmodi reſidere nolentium vacantia judicant, procedemus; exceptis tamen perſonis aliquibus, cum quibus forte in parte hac, per ſedem apoſtolicam, aut nos ex cauſa fuerit diſpenſatum. Et hiis etiam, qui canonice in noſtra, vel aliena dioeceſi plura obtinent beneficia, circa quorum reſidentiam ſic duximus ſtatuendum, quod beneficiorum ſuorum numero et quantitate redituum compenſatis, ſecundum majus et minus, nunc in uno, nunc in altero reſidere procurent. Illis autem, qui in hac parte diſpenſatione hujuſmodi aeſtimant ſe munitos, induciavimus, et ad oſtendendum eas nobis, citra Natalis Domini terminum peremptorie aſſignamus; alioquin contra eos extunc, juxta tenorem concilii ſuper hoc editi, procedemus.

Sanctione inſuper praecipimus ſynodali, quod de fructibus non reſidentium, quod tam de religioſis, eccleſias parochiales in uſus ſuos habentibus, quam ſecularibus intelligi volumus, per noſtram, aut officialis noſtri ordinationem, aliquae portiones in uſus egentium parochianorum hujuſmodi expendantur, non minus utique quam decima decimarum; illis autem religioſis exceptis, qui eccleſias parochiales infra ſepta ſui monaſterii, vel contiguas eidem monaſterio habent. Inhibemus etiam, ne quis ſacerdos, exceptis rectoribus, aut vicariis eccleſiarum, qui propriis tenentur eccleſiis deſervire, primo ordinationis ſuae anno, curam parochialem admittat. In eccleſiis autem, quae ſcilicet Wintonienſis civitatis, vel caſtrorum noſtrae dioeceſis ſunt vicinae, aquae portandae beneficia ſolis ſcholaribus aſſignentur.

Provideant inſuper rectores, vicarii, et parochiales preſbyteri, quod pueri parochiarum ſuarum ſciant orationem dominicam, ſymbolum, et ſalutationem beatae Mariae virginis, et recte crucis ſignaculo ſe ſignare. A laicis etiam jam adultis, cum ad confeſſionem venerint, an ſciant hujuſmodi, exquiſitive inquiratur; ut ſi forte ea non noverint, prout accidit in pleriſque, per ipſos preſbyteros ſuper hoc informentur. Inducantur inſuper parentes puerorum, quod ipſos pueros, poſtquam pſalterium legere ſciant, cantum addiſcant, ne forte, poſtquam majora didicerint, ad hoc diſcendum redire cogantur; vel tanquam hujuſmodi inſcii ad divinum obſequium ſint pro perpetuo minus apti. Statuimus inſuper, quod rector eccleſiae poſt diem coenae moriens, quod integre fructus percipiet autumnales, omnia onera ipſam eccleſiam contingentia ſuſtineat, uſque in ſubſequens feſtum coenae. Si autem talis fuerit eccleſiae, cujus tota, major, vel media pars obventionum conſiſtat in oblationibus, quae ſtatim poſt inſtitutionem ſuam debetur integre ſucceſſori; idem ſucceſſor omnia hujuſmodi onera, vel partem ipſorum pro rata ſuſtineat perceptorum. Rectoribus autem decedentibus ante feſtum praedictum, de ſumptibus, quos expoſuerint circa eccleſiae terras excolendas, per ſucceſſores ipſorum eorum executoribus integre volumus reſponderi. Idem fieri ſtatuentes de firmariis eccleſiarum, qui ipſas de licentia noſtra tenentes ad firmam, ante finitum firmae terminum moriuntur, conventiones, quas rectores defuncti cum ſuis fecerint capellanis, uſque in finem anni ipſorum teneant ſucceſſores, niſi legitima cauſa fuerit, quare id facere non tenentur.

De decimis et oblationibus.

De ſolutione decimarum, quas Dominus ſibi in ſignum univerſalis dominii reſervavit, ne aliqua fiat defalcatio, quae de omnibus plenarie reddi debeant, praecipimus, quod de omnimodis artificiis, negotiatoribus, melle, molendinis ad ventum, aquaticis, fullonicis, et de omnibus aliis, quae renovantur per annum, decimae perſolvantur. Praecipimus inſuper, quod antequam bladae tempore meſſium decimentur, nulla garba pro ſervitio metentium, vel alio quovis modo in fraudem decimae, liberetur. Praecipimus etiam ſpecialiter, quod decima foeni, ſive ſemel, ſive bis prata falcentur, integraliter perſolvatur. Statuimus inſuper, quod de pannagio, niſi rector, vel vicarius porcos ſuos quietos habeant a pannagio, ratione eccleſiae, et non feodi; et de herbagio vendito, niſi forte parochianis ipſius eccleſiae venditum fuerit, de quibus parochialis eccleſia habere poſſit decimas de exitibus animalium ibidem paſcentium, cum integritate reddantur. Caeterum conſuetudinem quandam, quae apud laicos noſtrae dioeceſis inolevit, quae dicenda corruptela verius, deteſtantes, quod ſcilicet laici hujuſmodi decimas ſuas integre ſolvere contradicunt, niſi eis prius a rectoribus convivia praeparantur; praecipimus, quod ceſſante omni convivio, ac munere, detentores decimarum hujuſmodi ad ſolutionem earum plenarie, per cenſuram eccleſiaſticam, compellantur. Adhaec, quoniam per appulſiones pecorum ad diverſa paſcua, ſuper decima eorum, inter eccleſiarum rectores contentiones aliquoties oriuntur; nos, ſedata omni diſcordia, pacem ponere cupientes, ſtatuimus, quod eccleſiis, in quarum parochiis oves,

oves, a tonſionis ſuae tempore uſque ad Paſcham continue depaſcuntur et cubant, etiamſi poſtmodum amoveantur ab eis, et alibi tondeantur, decima lanae integre, caſei vero agnorum et lactis ejuſdem temporis perſolvatur. Et ut haec ſine fraude qualibet obſerventur, praecipimus, quod antequam oves a paſcuis transferantur, vel etiam diſtrahantur, de ſolvenda decima hujuſmodi rectoribus plenarie teneatur. Si vero, infra praedictum tempus, in diverſis paſcantur parochiis, quaelibet parochia pro rata temporis decimam percipiat eorundem, minori triginta dierum ſpatio in rata temporis minime computato. Cum vero non debeat quis propria auctoritate invadere, quod per judicem habet expoſci, auctoritate Dei Patris, et praeſentis ſynodi ſacroſanctae, excommunicamus omnes illos, cum eorum fautoribus, qui decimas vicinorum ſuorum, ſeu proprias etiam, in quorum poſſeſſione hactenus non ſteterunt, manu armata invadere non formidant, ſalva nihilominus poena legali contra hujuſmodi invaſores promulgata; omnes illos, qui contra jura et libertatem eccleſiae, in beneficiis eccleſiaſticis, per ſecularem poteſtatem, ſe intrudunt, vel intrudi procurant, ſimili ſententia percellentes. Excommunicamus inſuper omnes illos, qui ſequeſtra noſtra facta in bonis aut proventibus eccleſiaſticis, auſu temerario, violarunt. Statuimus etiam, quod a ſingulis parochianis, annum octavum decimum excedentibus, dum tamen bona habeant mobilia, aut extra domos paternas pro certis ſtipendiis commorentur, in quatuor feſtivitatibus, Nativitatis (ſcilicet) Paſchae, feſtivitate ſancti loci, et dedicationis eccleſiae, oblationes debitae et conſuetae perſolvantur. Rectoribus etiam et vicariis indultum eſſe volumus detentores decimarum, oblationum, et aliorum jurium eccleſiarum ſuarum, in quorum poſſeſſione notorium eſt ipſos rectores et vicarios hactenus extitiſſe, trina admonitione canonica praemiſſa, excommunicare vel ſuſpendere per ſeipſos; in aliis autem caſibus hujuſmodi nullatenus audeant attemptare. Cereum inſuper paſchalem poſt feſtum ſanctae trinitatis, a candelabro jam amotum, in eccleſia relinqui volumus ad ardendum, vel ad ibidem particulares cereos fieri de eodem; ita tamen, quod occaſione hujuſmodi conſueta eccleſiae luminaria non decreſcant.

De teſtamento.

Ut rite procedant ultimae decedentium voluntates, praecipimus, quod executores teſtamenti, poſt mortem defuncti, de omnibus bonis ipſius mobilibus fidele et plenarium faciant inventarium; ipſiuſque copiam, priuſquam de bonis ipſius aliquid adminiſtrent, nobis, aut officiali noſtro faciant, ut in reddenda nobis, vel eidem officiali ratione de bonis praedictis, ad quam ſinguli ſe noverint obligatos, ſecurius procedatur. Qui ſi in hoc, aut in aliis negligentes apparuerint, vel ſuſpecti, reddito de receptis et expenſis ſuis computo, amoveantur; et alii per nos, aut officialem ipſum, ſi expediens viſum fuerit, ſubrogentur. Nolumus autem, quod executores aliqui de bonis defunctorum hujuſmodi, niſi quoad inventarium ſe aliquatenus intromittant, donec defunctorum teſtamenta coram nobis, aut officiali noſtro, ſeu aliis ad hoc per nos deputatis probata fuerint evidenter, et ſufficienter caveant de reddenda ratione, cum fuerint requiſiti. Sub poena excommunicationis etiam interdicimus, ne executores teſtamentorum hujuſmodi per ſe, vel per alios, de bonis defunctorum aliquid, niſi in fide dignorum praeſentia, et ſub rationabili teſtimonio ſibiipſis emere, vel ſibi invicem donare, vel quovis titulo uſurpare, praeter id, quod eis in teſtamento fuerit relictum, praeſumant. Nulli etiam aliquid liberetur legatum, niſi ſufficienti cautione praeſtita de reſtituendo, quantum oportuerit, Falcidiae, ſi forte apparuerit locum eſſe.

Inhibemus etiam, ne viri religioſi, cujuſcunque profeſſionis fuerint, onus executionis hujuſmodi in epiſcopatu noſtro ſuſcipiant, abſque licentia noſtra ſpeciali. Ad falſariorum inſuper malitiam confundendam, omnes illos, qui poſt mortem alicujus teſtamentum aliquod ſuo nomine fabricare, vel ſignare, praeter teſtantis voluntatem, aliquid in teſtamento ipſo addere, vel detrahere, vel fraudem aliam quamcunque committere attemptaverint, praeſentis ſanctae ſynodi approbatione excommunicamus, et excommunicatos publice nunciamus, eoſque, qui ſuper hoc convinci contigerint, tanquam falſarios, ab omni actu legitimo decrevimus repellendos.

Sub poena inſuper anathematis inhibemus, ne quis ſolutae, vel conjugatae propriae, vel alterius perſonae, cujuſcunque conditionis extiterit, impediat, vel perturbet, contra regni conſuetudinem, teſtamentum. De primo autem legato, quod alio nomine "Mortuarium" appellatur, ut omnis tollatur quaeſtio, et ſolutionis ipſius uniformis ſit modus, in noſtra dioeceſi, apud omnes ſic duximus ſtatuendum; quod ſi vir maſculus, teſtatus, vel inteſtatus, ſeu vidua in fata decedat, pro decimis ſuis indiſtincte detentis, vel ignoranter, ſeu minus plene ſolutis, ſecundum melius averium, quod in portione bonorum defuncti computari volumus, matrici eccleſiae, ſeu capellae, ſecundum loci conſuetudinem aſſignetur, niſi forte moriens ita pauper fuerit, quod ſoluto averio, apud haeredem aut liberos nil ſit aequivalens remanſurum. Quod ſi forte contigerit, volumus, quod cum paupere hujuſmodi canonice doctum fuerit, nil de bonis mortui exigatur, niſi quod eccleſiae ſpecialiter duxerit relinquendum. Si autem aliquid nomine ſecundi melioris averii, et quid eccleſiae relinqui debeat, cum mulier conjugata, civis, burgenſis, mercator, aut quivis alii terras non tenentes decedunt, conſuetudine locorum duximus relinquendum. Omnes tamen hujuſmodi moneri volumus diligenter, et induci, quod de bonis partem defuncti hujuſmodi contingentibus, aliquid rationabile nomine mortuarii praedictae eccleſiae relinquatur. Et quia plerique, quod inter bona defuncti, ſecundum melius invenitur, in praejudicium eccleſiae falſo aſſerunt ſuum eſſe, ipſos, ſi ſuper hoc conſtiterit, excommunicari praecipimus; decernentes nihilominus, in favorem eccleſiae, eos ſuper hoc audiendos non eſſe, niſi prius de titulo ſuo docuerint evidenter. Quoniam morientium vota, hiis temporibus, vix debitum ſortiuntur effectum,

ctum, cum propter executorum negligentiam, tum propter fictitios creditores, qui a defuncto indebitum ab executoribus malitioſe depoſcunt; tum etiam propter debitores, qui, dum impoſſibilitates probationis ſupponuntur, contradicunt ſolvere quod tenentur. Nos remedium, quale poſſumus, adhibere curantes, auctoritate Dei et ſanctae ſynodi, excommunicamus omnes illos, qui ab executoribus defunctorum aliquid in judicio, ſi uſque ad diffinitivam ſententiam perſeverant, malitioſe depoſcunt: item omnes illos, qui ſcientes obligatos ſe defuncto ab executoribus ſuis ſe ſuſtinent conveniri, ut ſaltem deficiente probatione debita, per ſententiam abſolvantur.

De archidiaconis, officialibus, decanis, et apparitoribus eorundem.

Cum majores cauſae de ſui natura judices majores requirant; inhibemus, ne archidiaconi, officiales, aut decani eorundem cauſas matrimoniales, teſtamentarias, aut criminales, ſeu civiles, quae ad depoſitionem, ſeu beneficii privationem tendunt, ſive agatur criminaliter, ſive civiliter in eiſdem, aut quaſvis alias, ad cognitionem noſtram ſpectantes, tractare praeſumant; et ne de eccleſiis ad noſtram collationem ſpectantibus, et exemptis, procurationes exigere, vel recipere, vel ipſas viſitare aliquatenus ſe intromittant; et ne inſuper procurationes augere, aut auctas recipere, vel novas procurationes pauperibus eccleſiis imponere, a quibus, propter ſui tenuitatem, nullae ſolutae fuerint praedeceſſorum noſtrorum temporibus, aut impoſitas extorquere, abſque noſtra licentia ſpeciali; ipſi etiam archidiaconi plures eccleſias non viſitent uno die, nec ipſi, nec ſui a viſitatis hujuſmodi munera recipere ſub quocunque colore, audeant attemptare. Praecipimus etiam, quod archidiaconi ab eccleſiis, quas non viſitant perſonaliter, procurationes exigere, vel recipere, aut cum viſitant, evectionum numerum, in concilio Lateranenſi ſtatutum, excedere non praeſumant; ſed, juxta tenorem novae conſtitutionis, in familia, et in omnibus aliis ſe habeant moderate. Rectoribus inſuper, et vicariis eccleſiarum noſtrae donationis, in quibus partes archidiaconorum nullae ſunt, ut eſt dictum, firmiter inhibemus, ne ipſi, eorum capellani, aut parochiani archidiaconorum ſequantur capitula, aut reſpondeant coram eis, contra antiquae Wintonienſis eccleſiae libertatem. Correctiones autem minorum criminum, et cognitionem in cauſis minoribus, eiſdem rectoribus, ſeu vicariis, in ſuis parochiis, ſecundum antiquam conſuetudinem, permittentes, ne de cauſis matrimonialibus, aut aliis majoribus, aut correctione majorum criminum ſe intromittant, aut etiam minorum hujuſmodi per ſimplices capellanos, et imperitos ſe firmarios faciant, diſtrictius inhibemus. Sacerdotes autem ignotos, et alienigenae ordinationis, quos per nos, aut officialem noſtrum examinari volumus, abſque noſtro mandato ſpeciali, ad celebrandum a quocunque praecipimus non admitti. Ipſis inſuper archidiaconis, officialibus, aliiſque ordinariam juriſdictionem habentibus, ſub poena canonica praecipimus, et mandamus, quod in ponendis mulctis, ſeu miſericordiis ſuis ſubditis, ſe ita exhibeant moderatos, quod rapax non judicetur recipiens, et dans nimium non gravetur, aut ſuper hoc de caetero in auribus noſtris clamor perſtrepat, vel querela. Eiſdem nihilominus ſub poena canonicae diſtrictionis inhibemus, ne per excogitatas in fraudem ſtatutorum, aut praeceptorum noſtrorum malitias, aliquam a ſubditis noſtris, clericis, aut laicis, pecuniam audeant extorquere.

Firmiter inſuper inhibemus, ne quis archidiaconus, officialis, decanus, aut apparitor quemquam ad capitulum faciat evocari, niſi prius apud bonos et graves fuerit diffamatus. In indicenda vero purgatione diffamatis hujuſmodi, quinquenarii, pro levi crimine, pro majori autem et horribili, denarii vel duodenarii non excedant numerum. Quieti inſuper ſubditorum proſpicere ſummopere cupientes, capitula archidiaconorum generalia in meditullio cujuſlibet decanatus, et non niſi de quarta in quartam hebdomadam, praecipimus celebrari; quibus rectores, vicarii, et preſbyteri parochiales, privatis vero non omnes intereſſe cogantur, ſed viciniores, et alii, qui propria, vel parochianorum ſuorum negotia ibidem habuerint proſequenda; et tunc eos, quam citius fieri poterit, praecipimus expediri, ne in animarum periculum extra ſuas parochias moram trahant, nec ab uno decanatu in alium, vel ad alia remota, vexationis cauſa aliqua pertrahantur. Capellanos vero parochialium eccleſiarum, circa parochianorum ſuorum funeranda corpora, vel aliis negotiis legitime occupatos, dum tamen per clericos, aut alios nuncios ſuos rationabiliter excuſentur, ſi ad aliqua capitula non venient, cenſeri propter hoc nolumus contumaces. Nullus autem archidiaconorum clericus, praeter officialem, in aliquem ipſius archidiaconi ſubditum excommunicationis vel ſuſpenſionis ſententias audeat promulgare, vel ea, quae juriſdictionis ſunt, aliquatenus exercere, niſi hoc ſibi per archidiaconum, aut officialem ſuum ex cauſa legitima literatorie ſit commiſſum. Et quoniam decanorum ruralium, et apparitorum aſſertionibus, circa citationes et alia, tam nos, quam officialem noſtrum fidem ſaepius adhibere oportet; ſtatuimus, quod de caetero, tam decani, quam apparitores eorum, per nos, aut officialem noſtrum, archidiaconum, vel officialem eorum communiter eligantur, et amoveantur ſimiliter communiter per eoſdem. Sit autem in quolibet decanatu unicus duntaxat apparitor, ſine equo, exceptis diffuſioribus decanatibus, in quibus permittimus apparitores eorum equites eſſe, cum non poſſunt pedites, cum celeritate debita, omnia, quae eis nos, vel officialis noſter, aut archidiaconus, vel officiales eorum injunxerimus expedire; nec capellanis parochialibus citationes hujuſmodi, extra ſuas parochias committant, ne animarum cura interim diſcrimini relinquatur. Et cum bonum pacis impedire graviſſimum ſit peccatum, ſtatuimus, quod, dum ſit cauſa talis, quae compoſitione rite terminari valeat, litigantes, quandocunque voluerint, a lite poſſint recedere ſine poena, nec ab eis propter hoc amerciamentum exigatur, niſi de nimia injuſtitia, et malitia conſtiterit evidenter. Adhaec, cum appellationis remedium ad innocentiae praeſidium ſit inventum,

inventum, praecipimus, quod archidiaconi, eorum officiales, et decani, appellationibus ad noſtram audientiam interpoſitis, deferant reverenter, nullam ipſis appellantibus, vel ſuis propter hoc moleſtiam inferentes, nec minas aliquas ingerentes, quo magis a proſecutione appellationis ſuae deſiſtant: ſed cum nos, aut officialem noſtrum adire de facili valeant, terminus competens appellantibus hujuſmodi praefigatur, infra quem ad proſequendum appellationem ſuam valeant comparere.

Cum ſuum quiſque onus portare debeat; inhibemus, ne archidiaconi, eorum officiales, aut decani, eccleſias, propter rectorum, aut vicariorum delicta, a divinis ſuſpendant obſequiis; ſed delinquentes hujuſmodi per ſuſpenſionis et excommunicationis ſententias in perſonas, aut per ſequeſtrationis, et diſtrictionis bonorum ipſorum compulſionem, prout neceſſe fuerit, coerceant et compeſcant. De bonis autem ab inteſtato decedentium, quae ad epiſcopalem diſpoſitionem, ſecundum eccleſiae Anglicanae conſuetudinem, pertinere noſcuntur, haud ſe aliquis, abſque noſtra licentia ſpeciali, aliquatenus intromittat. Et quoniam multi inſcii et illiterati, in animarum ſuarum periculum, paſtoris uſurpant officium; tam officiali noſtro, quam archidiaconis, et eorum officialibus injungimus, ſub aſperſione ſanguinis Jeſu Chriſti, quod frequenter per ipſos, et ſolicite inquiratur, an alii rectores, et vicarii magnum in literatura patiantur defectum. Et de ſacerdotibus inſuper parochialibus frequentius ſumatur experientia; utrum inter alia, ſciant decalogum, et decem praecepta legis Moſaicae, ſeptem inſuper ſacramenta; et ſeptem criminalia; et fidei ſaltem ſimplicem habeant intellectum; et an iſta omnia exponere noverint laicis in vulgari; et populum ſibi commiſſum ſuper his informare. Statuimus inſuper, quod ſi aliquis laicus, de enormi convictus crimine, propter quod ei de jure poena publica indici debeat, aut ſolennis poenitentia, ipſa mulcta nullatenus redimatur, niſi forte propter majorem poenitentiae fructum, vel conſiderata delinquentis perſona, his, quibus juriſdictioni praeeſſe contigerit, aliter viderit diſpenſandum. Clericos quoque de ſimilibus convictos criminibus, vel confeſſos, ſuſpendi volumus, et ipſam ſuſpenſionem, abſque noſtra conſcientia, minime relaxari; et tam clericos, quam laicos hujuſmodi ad noſtros poenitentiarios mitti volumus, pro recipienda condigna poenitentia de commiſſis, et cum ipſorum poenitentiariorum literis, poenitentiam eis injunctam continentibus, ad ſuum reverti presbyterum, ut eis de peracta poenitentia poſſint, opportunis temporibus, teſtimonium perhibere. Archidiaconos autem, eorum officiales, et decanos, qui clericos ſic ſuſpenſos, aut ſuper incontinentia iterato convictos, accepta poenitentia, ſuum exequi permittant officium, nec ab executione ſui officii prohibent, ſuſpendi volumus ipſo facto. Archidiaconi etiam, eorum officiales, ſeu decani, qui cupiditatis intuitu, occaſione quaeſtus, redemptiones corporales poenitentiae juſte debitae commutaverint in alias, aut ipſas corporales, ubi non debentur, injunxerint, ut ipſarum metu pecuniam citius valeant extorquere; de proprio, ſuper hoc convicti duplum reſtituant, et alii nihilominus ſubjaceant gravi poenae. Inhibemus inſuper, ne occaſione conſuetudinis (per quam, ab aliquibus retro temporibus, archidiaconi a ſingulis eccleſiis ſui archidiaconatus duodecim denarios annuos extorſerunt, quam ad celandum ſimoniae, quam, ut videtur, continet pravitatem, alii donum lardarii, alii vero porcum archidiaconi ficto nomine appellant) aliquam pecuniam extorquere; vel rectores, aut vicarios exactam ſolvere audeant quoquo modo, donec ipſi archidiaconi, de jure perceptionis hujuſmodi, coram nobis docuerint evidenter, et ipſi rectores et vicarii a nobis ſuper hoc aliud habuerint in mandatis.

De veneratione ſanctorum, et eorum feſtivitatibus celebrandis.

Prout in generali concilio invenitur prohibitum, nos etiam diſtrictius inhibemus, ne quis reliquias de novo inventas publice venerari praeſumat, donec auctoritate ſummi pontificis fuerint approbatae. Sed nec lapides, ligna, arbores, ſive fontes, propter ſomnium aliquod veneretur, ut ſancta; quoniam ex hujuſmodi, animabus fidelium multa pericula credimus eveniſſe. Firmiter inſuper inhibemus, ne quis praedicatorem quaeſtuarium, ad colligendum fidelium eleemoſynas, ſine literis noſtris admittat; ſed nec tunc ipſum praedicare permittat abſque noſtra licentia ſpeciali, nec aliquae exponantur indulgentiae, niſi quae ab auctenticis, vel literis noſtris elici poſſint evidenter: et non ſecundum ſchedulas, quas ſuper hoc novimus ſaepius fuiſſe confectas. Praecipimus inſuper, quod feſta beatorum Swithini et Birini patronorum noſtrorum, necnon feſtivitates ſanctorum Edmundi Cantuarienſis, et Richardi Ciceſtrenſis, ſimul cum aliis feſtis, quae ſancti patres, praedeceſſores noſtri ſolemnizanda ſanxerunt, ubique per noſtram dioeceſim ſolenniter celebrentur.

Praecipimus, quod excommunicationum ſententiae, quae in Oxonienſi concilio continentur, ad perverſorum malitiam refraenandum, ter in anno, per ſingulas eccleſias noſtrae dioeceſis publicentur ſub hac forma:

"Ex auctoritate Dei Patris, et beatae Mariae, et omnium ſanctorum, excommunicamus omnes illos, qui eccleſias, et maxime eccleſiam Wintonienſem, aut alias, Wintonienſem dioeceſim malitioſe ſuo jure privare praeſumunt, et libertates earum infringere, vel turbare contendunt. Omnes etiam illos excommunicationis ſententia innodamus, qui pacem et tranquillitatem domini regis, et regni injurioſe perturbare praeſumunt, vel qui jura domini regis injuſte detinere contendunt. Adjicimus etiam omnes illos ſimili ſententia innodatos, qui ſcienter et prudenter falſum perhibent teſtimonium, vel procurant perhiberi; vel etiam, qui tales teſtes ſcienter producunt, vel ſubornant in cauſa matrimoniali, ubi ſcilicet agitur contra matrimonium, vel etiam, ubi agitur ad alicujus exhaeredationem. Advocatos quoque omnes illos excommuni-

municamus, qui in cauſis matrimonialibus malitioſas exceptiones opponunt, vel opponi procurant, ne matrimonia vera debitum ſortiantur effectum, vel ut proceſſus cauſae contra juſtitiam ſuſpendatur. Excommunicamus inſuper omnes illos, qui gratia lucri, odii, vel favoris, vel alia quacunque de cauſa, alicui crimen malitioſe imponunt, cum infamatus non ſit apud bonos et graves, ut ſic ſaltem ei purgatio indicatur, vel alio modo gravetur. Praeterea omnes illos ſententia excommunicationis innodamus, qui, vacante eccleſia, malitioſe opponunt, vel opponi procurant ſuper jure patronatus quaeſtionem, ut ſic verum patronum illius eccleſiae collatione ſaltem ea vice defraudent. Excommunicamus itaque omnes illos, qui gratia lucri, vel odii, aut alias contemnunt exequi regis mandatum contra excommunicatos editum, claves eccleſiae contemnentes.

Volumus autem, quod inpoſterum ſingulis annis, in loco iſto, quinta feria ante feſtum S. Dionyſii, ſynodus celebretur; et ne quis rector, vicarius, vel ſacerdos circa praemiſſa ſtatuta ſynodalia ignorantiam praetendere valeat, vel cauſari, praecipimus, quod tranſcripta in ſingulis eccleſiis noſtrae dioeceſis citra Paſcha habeantur, ſub poena canonica contemnentibus, ſeu negligentibus infligenda; obedientibus et ſervantibus ea ſit ſalus, et vita perpetua in Domino Jeſu Chriſto." Amen.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
CLEMENTIS V. 3.	ROB. WINCHELSEY 15.	1308.	EDWARD. II. 1.

Edwardi regis literae pro archiepiſcopo Ardmachano in Hibernia ſuper bajulatione crucis. Ex Rymer. Foed. vol. 3. p. 86.

REX dilecto et fideli ſuo juſtitiario Hiberniae ſalutem. Supplicavit nobis venerabilis pater Walterus, archiepiſcopus Ardmachanus, Hiberniae primas, quod, cum inter praedeceſſores ſuos archiepiſcopos loci praedicti Hiberniae, primates, ex parte una, et Caſſelenſem et Dublinenſem archiepiſcopos, qui pro tempore fuerint, ex altera, ſuper bajulatione crucis ipſorum primatum infra praedictorum Caſſelenſis et Dublinenſis archiepiſcoporum provincias contentio extiterit ab antiquo; ac juſtitiarii, ac alii miniſtri progenitorum noſtrorum, quondam regum Angliae, praedeceſſores ſuos praedictos in ſingulis ſummonitionibus exercituum, convocationum, ac quorundam placitorum, ipſos contingentium apud Dublin. et alibi infra Caſſelenſem et Dublinenſem archiepiſcopatus facerent perſonaliter evocari, quouſque iidem praedeceſſores ſibi ſuper hoc a progenitoribus praedictis, de attornatis ſuis per ſuas patentes literas conſtitutis, loco ipſorum ad omnia praemiſſa et ſingula admittendis gratiam impetrarunt, ut conſimilem gratiam concedere velimus eidem: nos igitur perpendentes, quod ex perſonali adventu praedicti archiepiſcopi ad ſummonitiones et evocationes hujuſmodi cum bajulatione crucis ſuae grave damnum, et periculum non modicum poſſent de facili provenire, niſi ſuper hoc remedium apponamus, volenteſque eidem archiepiſcopo ſubvenire, quatenus cum juſtitia poterimus, in hac parte; vobis mandamus, quod attornatos, quos idem archiepiſcopus loco ſuo per literas ſuas patentes ſufficienter duxerit faciendos ad praemiſſa, et omnia alia perſonam ipſius archiepiſcopi tangentia, ubi ipſe propter impedimentum praedictum perſonaliter venire non poteſt, coram vobis admittatis, et coram aliis juſtitiariis noſtris partium praedictarum, tam de banco noſtro Dublinenſi, quam itinerantibus caeteriſque miniſtris noſtris ibidem admitti faciatis, quamdiu nobis placuerit, de noſtra gratia ſpeciali. Teſte rege apud Langelye quinto die Junii.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
CLEMENTIS V. 4.	ROB. WINCHELSEY 15.	1308.	EDWARD. II. 2.

Ejuſdem literae de epiſcopo Lichfeldenſi ad reſpondendum pro temporalibus. Ibid. p. 120.

REX vicecomitibus Salopiae et Staffordiae ſalutem. Cum nuper tibi praeceperimus, quod temporalia epiſcopatus Coventrenſis et Lichfeldenſis cum pertinentiis, quae ex certa cauſa capta fuerant in manum noſtram, et quae in cuſtodia tua extiterunt, Waltero, epiſcopo loci illius, ſine dilatione liberares; volentes eidem epiſcopo gratiam facere ampliorem, tibi praecipimus, quod omnes carucas in temporalibus illis exiſtentes cum bobus, et apris, et toto attilio carucarum earundem, ſine dilatione aliqua liberes eidem epiſcopo, cum temporalibus ſupradictis; et omnia blada, et alia bona in eiſdem temporalibus exiſtentia, ſine dilatione appretiari, et ea praefato epiſcopo per certum pretium et indenturam inter ipſum et te inde conficiendam, liberari facias; ita quod inde nobis reſpondeat ad voluntatem noſtram. Teſte rege apud Weſtmonaſterium quarto die Decembris.

Aliae ejuſdem de bonis epiſcopo Lichfeldenſi reddendis. Ibidem.

REX vicecomiti Eſſex. ſalutem. Quia manerium Walteri, Coventrenſis et Lichfeldenſis epiſcopi, de Theyden Montfichet in balliva tua, quod ex certa cauſa nuper capi fecimus in manum noſtram, eidem epiſcopo duximus de gratia noſtra liberandum; tibi praecipimus, quod

quod omnia blada, et alia bona in eodem manerio exiſtentia, ſine dilatione appretiari, et capta ſufficienti ſecuritate a praefato epiſcopo de pretio illo ad voluntatem noſtram nobis reddendo, manerium praedictum cum bladis et bonis praedictis, et aliis pertinentiis ſuis liberari facias indilate per ſecuritatem et appretiationem praedictas. Teſte, ut ſupra.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
Clementis V. 4.	Rob. Winchelsey 15.	1308.	Edward. II. 2.

Regis Edwardi literae ad papam miſſae de epiſcopis ſancti Andreae et Lichfeldenſi extra cuſtodiam miſſis; de horrendis ſceleribus epiſcopi Glaſguenſis, et de bonis Templariorum. Ex Rymer. Foed. vol. 3. p. 121.

Domino ..... papae rex devota pedum oſcula beatorum. Solita benignitate recepimus veſtrae ſanctitatis literas, nobis per venerabilem patrem dominum Arnaldum, Pictavenſem epiſcopum, ſuper liberatione quorundam epiſcoporum, et bonorum Templariorum praeſentatas; et id quod idem epiſcopus nobis expoſuit oraculo vivae vocis, audivimus et intelleximus quam benigne. Porro, pater ſancte, veſtram beatitudinem volumus non latere, quod ſancti Andreae et Lichfeldenſis epiſcopi, antequam eaedem literae ad nos pervenerant, extra cuſtodiam extiterunt. Verum horrendae feritatis immanitas, quam R. Glaſguenſis epiſcopus, contra clarae memoriae patrem noſtrum, non ſine praeſumptuoſae temeritatis audacia, damnabiliter perpetravit, noſtri pectoris intima quaſi gladius ſauciavit acutus, inſtanter excitans animum noſtrum, in prima conſideratione tam ſcelerati et frequentati (facti) ad proferendum in ipſum condignae judicium ultionis; cujus actus, et geſta illicita, ne de taciturnitatis noſtrae vitio in extremo examine arguamur, veſtrae beatitudini, pro veſtra conſcientia ſerenanda, duximus intimanda. Ipſe etenim Glaſguenſis epiſcopus incolas terrae noſtrae (Scotiae) ad rebellionem contra praefatum patrem noſtrum, ſpreto homagii et fidelitatis ejuſdem juramento corporali ſaepius praeſtito, in ſubverſionem ſtatus regni noſtri, dictique patris noſtri, variis machinationibus incitavit. Qui licet multotiens per ſuas ſubdolas promiſſiones per eundem patrem noſtrum reconciliatus fuiſſet; in ipſo tamen in tantum ſuae malitiae excrevit antiquitas, quod regnum noſtrum inpoſterum pluries perturbavit. Ac demum a vetitis neſciens abſtinere, ſed divini nominis et ſuae honeſtatis oblitus, non ut praeſul pacificus, ſed belliger; non altaris Levita, ſed equo elevatus, clypeum pro infula, gladium pro ſtola, loricam pro alba, galeam pro mitra, lanceam pro baculo paſtorali, inter inimicorum dicti patris noſtri et noſtrorum conſortia, contra ipſum patrem noſtrum in guerra ſua Scotiae, ordine turbato, aſſumens, contra ipſius juramenti debitum hoſtiliter, ut proditor, inſurgebat; quem ſic armis indutum, ad privatam et honeſtam cuſtodiam bellicus eventus adduxit. Et quia hoc habet noſtra conſideratio, quod Romana mater eccleſia ſolerter exequens quae ſunt Dei, illi non parcet, quem reddit culpabilem tantae temeritatis praeſumptio delinquendi, praefatum epiſcopum, utpote dicti patris noſtri proditorem, ipſiuſque inimicum capitalem et noſtrum, ac univerſalis diſſidii ſeminatorem, et de crimine laeſae majeſtatis et conſpirationis publicae initae, necnon de perjurio notorie diffamatum ſaepius, et convictum, una cum quibuſdam tranſumptis publicis, literarum et inſtrumentorum publicorum, ipſius nefanda opera tangentibus, poenam pro tam horrendis ſceleribus ſubiturum, quae aliis cedere poterit in exemplum, ſine ſpe habendi a nobis licentiam ad dictas partes Scotiae redeundi, ne nos, ac populum dictae terrae Scotiae commaculet labe ſua; praefato epiſcopo Pictavenſi liberandum duximus, per ipſum ſedis apoſtolicae conſpectui praeſentandum. Caeterum quoad bona Templariorum, nihil hucuſque fecimus, nec quicquam aliud facere intendimus, quam debemus, et altiſſimo noverimus fore gratum. Ad regimen, etc. Dat. apud Weſtmonaſterium 4. die Decembris.

Concilium generale Scoticanum apud Dondeum 24. die menſis Februarii celebratum. James Anderſon's Independency of the Kingdom of Scotland, App. n. 12.

Num de rebus eccleſiam ſpectantibus in hoc concilio tractatum ſit, memoriae haud proditum eſt. Conſtat tamen ex auctore Scotico moderno, literas publicas, de jure regis Roberti ad coronam regni Scotiae ab epiſcopis ibidem 24. die menſis Febr. anno M.CCC.IX. juxta calculum communem confectas fuiſſe, quae hujus ſunt tenoris:

" Omnibus Chriſti fidelibus, ad quorum notitiam praeſens ſcriptum pervenerit, epiſcopi, abbates, priores, ac caeteri de clero in regno Scotiae conſtituti, ſalutem in ſalutis auctore. Noverit univerſitas veſtra, quod cum inter dominum Johannem de Balliolo, dudum regem Scotiae per regem Angliae de facto promotum, et recolendae memoriae quondam dominum Robertum de Brus, avum domini Roberti regis, qui nunc eſt, orta fuiſſet materia quaeſtionis, quis eorum videlicet proximior eſſet jure ſanguinis ad haereditandum et regnandum ſuper populum Scoticanum; fidelis populus ſine dubitatione ſemper tenuit, prout a ſuis anteceſſoribus

ribus

ribus et majoribus intellexerat, et credidit verum eſſe, quod dictus dominus Robertus avus, poſt mortem regis Alexandri, ejuſque neptis, filiae regis Norwagiae, verus haeres extitit, et cunctis aliis ad regni regimen praeferendus; licet humani generis inimico zizaniam ſeminante, diverſis machinationibus aemulorum, et cautelis, quas per ſingula longum eſſet enarrare, in contrarium res ſit verſa. Pro cujus everſione, et carentia regiae dignitatis damna gravia regno Scotiae, et ejus incolis extunc evenerunt, prout facti experientia, rerum magiſtra, hactenus ſaepe repetita, manifeſte declaravit. Videntes igitur populus et plebs praedicti regni Scotiae multarum tribulationum aculeis fatigari, dictum dominum Johannem per regem Angliae pro diverſis cauſis captum, incarceratum, regno et populo privatum; ac regnum Scotiae per ipſum proditum, et in ſervitutem redactum, ingenti populatione vaſtatum, crebri doloris acerbitate reſperſum, pro defectu recti regiminis deſolatum, omni periculo expoſitum, et occupanti conceſſum; populumque bonis ſpoliatum, bellis cruciatum, captivatum, vinculatum, et incarceratum; ſtragibus immenſis innocentium, ac continuis incendiis oppreſſum, ſubjectum, et mancipatum, ac perpetuae ruinae proximum, niſi divino conſilio circa regni ſic deformati ac deſolati reparationem, et ejus regimen celerius tractaretur: ſummi regis prudentia, ſub cujus imperio reges regnant, et principes dominantur, tot et tanta damna gravia, morte amariora, rerum et corporum ſaepe contingentia, pro defectu capitanei, et fidelis ducis, diutius ferre non valentes, in dictum dominum Robertum regem, qui nunc eſt, in quem jura patris, avique ſui ad praedictum regnum judicio populi adhuc reſident et vigent incorrupta, auctore Domino, convenerunt; ac de conſcientia et conſenſu eorundem aſſumptus eſt in regem, ut regni deformata reformet, corrigendaque corrigat, et dirigat indirecta. Et ipſorum auctoritate regno praefectus rex Scotorum ſolenniter eſt affectus. Cum quo fidelis populus regni vivere vult et mori, tanquam cum illo, qui jure ſanguinis, et aliis virtutibus cardinalibus praeditus aptus eſt ad regnandum, ac dignus regis nomine, et honore regni; qui ſalvatoris gratia injuriam propulſando, regnum ſic deformatum et perditum gladio reparavit; prout multi retro principes et Scotorum reges dictum regnum, olim ſaepe perditum, per gladium reparaverant, quaeſierant, et tenuerant temporibus retroactis, ut in antiquis Scotorum geſtis magnificis plenius continetur; ac ſudores bellici Pictorum contra Britones, et Scotorum contra Pictos de regno fugatos, cum multis aliis antiquitus enſe fugatis, victis, et expulſis, manifeſte teſtantur. Et ſi aliquis ex adverſo jus vendicet in praedictum regnum per literas in praeteritum ſigillatas, conſenſum populi et plebis continentes; ſciatis hoc totum de facto proceſſiſſe per vim et violentiam, quibus non poterat tunc reſiſti, et metus multiplices cruciatus corporum, ac terrores varios, qui ſenſus perfectorum et animos avertere poterant, et cadere in conſtantes. Nos igitur epiſcopi, abbates, priores, et caeteri de clero praetaxati praemiſſa veritate ſubnixa ſcientes, et corditer approbantes, dicto domino Roberto, regi noſtro Scotorum illuſtri, fidelitates debitas fecimus; ac ſibi, et haeredibus ſuis per ſucceſſores noſtros inpoſterum fore faciendas recognoſcimus, et tenore praeſentium profitemur. Et in ſignum, teſtimonium, et approbationem omnium praedictorum, non vi compulſi, nec dolo inducti, aut errore lapſi, ſed pura, et perpetua, ac voluntate ſpontanea huic ſcripto ſigilla noſtra fecimus apponi. Datum in concilio generali Scoticano in eccleſia fratrum minorum de Donde 24. die menſis Februarii, anno Domini M.CCC.IX. celebrato, et anno regni ejuſdem quarto."

[Auctor ſupra citatus append. num. 14. Latinas has literas in Anglicum ſermonem converſas exhibet, iiſque notulam ſubjungit, aſſerens, extare declarationem aliquam epiſcoporum Scotiae, ejuſdem cum literis hiſce tenoris, iiſdemque fere verbis conceptam, ac noſtris in archivis, literis praepoſitam, cui 12. epiſcopi ſubſcripſerunt; quorum nomina, quia injuria temporis nobis cum ſigillo literis affixo eripuit, hic addere placet. Guil. Lamerton, epiſcopus S. Andreanus, Robert Wiſhart, epiſcopus Glaſguenſis, Guilielmus, epiſcopus Dunkeldenſis, Henricus Chene, epiſcopus Aberdonenſis, David Murray, epiſcopus Moravienſis, Nicolaus Balmyle, epiſcopus Dumblanenſis, Thomas Dundee, epiſcopus Roſſenſis, Ferchard Beleganube, epiſcopus Cathenenſis, Johannes Kinninmouth, epiſcopus Brechinenſis, Andreas, epiſcopus Argatheliae, Thomas, epiſcopus Gallovidiae, et Alanus, epiſcopus inſularum Hebridum.]

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
Clementis V. 4.	Rob. Winchelsey 15.	1309.	Edward. II. 2.

Conſtitutio Roberti de Winchelſey, archiepiſcopi Cantuar. pro bono regimine curiae ſuae Cantuar. ſcilicet ſuper duobus ſtatutis, quae inter ſe contraria videbantur. Ex Spelmanno.

Robertus, permiſſione divina Cantuarienſis archiepiſcopus, totius Angliae primas, dilectis filiis officiali curiae Cantuar. et decano eccleſiae beatae Mariae de arcubus London. ejuſdem officialis commiſſario generali, ſalutem, gratiam, et benedictionem. Veſtra nos olim duxit diſcretio conſulendos, an ſtatutum, quod in eadem curia meminimus edidiſſe, quo cavetur, ut ſi quando juſtificationem directe contrariam intentioni, vel replicationem directe contrariam exceptioni, aut duplicationem replicationi, ſeu deinceps proponi contigerit, ſtatim hoc fiat, quoad juſtificationem poſt litis conteſtationem, et poſt exceptiones vel replicationes, et deinceps quarum

rum probationes de jure concurrere debent, propoſitas, aut ſaltem infra triduum a tempore propoſitionis, et admiſſionis canonicae earundem, ut ſic probationes concurrere valeant, ſuper eis in cauſis et negotiis extra eandem curiam inchoatis, in quibus uſque ad litis conteſtationem et ulterius eſt proceſſum, ſibi locum valeat vendicare, conſultationi veſtrae, prout alias fecimus, reſpondemus; quod cum propter concurſum probationum hinc et inde, ut ſic dilationum materia amputetur, ſtatutum ediderimus ſupradictum; et in litibus ac negotiis extra eandem curiam inchoatis, in quibus uſque ad litis conteſtationem et ultra, citra tamen publicationem teſtium eſt proceſſum, ſi in ipſis idem ſtatutum minime ſervaretur, poſſent eaedem lites, et negotia contra noſtram intentionem nimium protelari propter ſimilitudinem et idempnitatem expreſſam, praelibatum ſtatutum noſtrum de univerſis litibus et negotiis ad eandem curiam devolutis, in quibus citra publicationem teſtium in principali negotio eſt proceſſum, poſt reſumptionem negotii principalis intelligendum fore, et ſervandum; cum idem judicium de ſimilibus ſit habendum, auctoritate metropolitica declaramus, reſponſiones noſtras ad quaſcunque conſultationes ſuper hoc antea vobis factas totaliter revocantes: mandantes declarationem et interpretationem eandem, et quicquid ſecundum eam eſt in eadem curia in quibuſlibet negotiis hactenus attemptatum, futuris temporibus firmiter obſervari; et ſub iſto tenore vel alio ad perpetuam rei memoriam inter ſtatuta ejuſdem curiae regiſtrari. Dat. apud Wrotham 16. cal. Julii, A. D. M.ccc.ix. et conſecrationis noſtrae decimo quinto.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
Clementis V. 5.	Rob. Winchelsey 15.	1309.	Edward. II. 3.

Concilium provinciale celebratum in eccleſia S. Pauli London. die Lunae proxima poſt feſtum S. Edmundi, regis et martyris, anno Domini M.ccc.ix. *per dominum Robertum de Winchelſey, Cantuarienſem archiepiſcopum; convenientibus tunc ibidem ad citationem ejuſdem archiepiſcopi dominis R. London. H. Winton. S. Sarum, J. Lincoln. J. Ciceſtr. J. Norwicenſi, W. Exon. T. Roffenſi, W. Wigorn. J. Bathon. et Wellen. D. Meneven. L. Aſſaven. A. Bangorenſi, epiſcopis; caeteris epiſcopis ſuffraganeis Cantuarienſis eccleſiae ſe excuſantibus, propter infirmitatem et debilitatem corporum: necnon decanis et procuratoribus capitulorum cathedralium eccleſiarum, praepoſitis, archipresbyteris, archidiaconis, et procuratoribus cleri cujuſlibet dioeceſis; abbatibus, prioribus, ac procuratoribus collegiorum, prout in certificatorio London. epiſcopi inferius deſcripto ſit mentio.*

Ex reg. Winchelſey fol. 125. a. Collat. cum MS. Bodl. Digby Oxon. 154.

Celebrata primitus miſſa de Sancto Spiritu per Norwicenſem, archiepiſcopo, et caeteris epiſcopis pontificalibus indutis; poſt finitam miſſam archiepiſcopus propoſuit verbum Dei in Latino, in quo reprehendit epiſcopos male per preces electos, vel ambitionem, necnon et eos, qui non ſtant pro jure eccleſiae. Finito autem ſermone, dedit indulgentiam 40. dierum omnibus, qui eidem ſermoni interfuerunt, confeſſis et contritis; et deinde expoſuit in genere occaſionem convocationis concilii, quae in certificatorio London. epiſcopi continetur. Et quia multum dies tranſivit, nihil plus actum fuit illo die. In craſtino autem comparuerunt omnes epiſcopi, non induti pontificalibus, ſed cappis ſuis clauſis, necnon et caeterae perſonae eccleſiaſticae praedictae in eodem loco; et primo legebantur bullae apoſtolicae, propter quas fuit convocatum concilium, necnon et litera certificatoria London. prout inferius deſcribitur. Bullae autem ideo ante certificatorium legebantur, quia propter illarum primam habuit archiepiſcopus auctoritatem vocandi exemptos, populum non habentes. Et eſt ſciendum, quod Norwicenſis, qui celebravit miſſam, dedit ſolennem benedictionem in miſſa, propter reverentiam corporis Chriſti, quod ante ſe habuit in altari; et orationes conſuetas, eandem benedictionem praecedentes. Bulla convocationis ad concilium generale hic proximo deſcribitur.

Bulla ſuper convocatione ad concilium generale. Ibid. fol. 125. b.

Clemens epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, venerabilibus fratribus archiepiſcopo Cantuarienſi, et epiſcopis, ac dilectis filiis, [a] electis abbatibus, prioribus, decanis, praepoſitis, archipreſbyteris, archidiaconis, et aliis eccleſiarum praelatis, exemptis et non exemptis, ac eorum

[a] *clericis* B.

capitulis

capitulis et conventibus per Cantuarienſem provinciam conſtitutis, ſalutem et apoſtolicam benedictionem. Regnans in caelis triumphans eccleſia, cujus paſtor eſt Pater aeternus, cui ſanctorum miniſtrant agmina, et laudis gloriam angelorum chori decantant, in terris ad ſui ſimilitudinem et repraeſentationem, conſtituit eccleſiam militantem, unigenito Filio Dei vivi, Domino Jeſu Chriſto, ineffabili commercio copulatam, in [b] quam idem unigenitus Dei Filius, a Patre progrediens, per illuſtrationem paracleti procedentis pariter ab utroque, ſtatuit fidei fundamentum. Sane Romana eccleſia, mater alma fidelium, caput eſt, diſponente Domino, eccleſiarum aliarum omnium, et magiſtra; a qua, [c] veluti a primitivo fonte, ad ſingulas alias ejuſdem fidei rivuli derivantur; ad cujus regimen, voluit Chriſti clementia, Romanum pontificem vice ſui deputare miniſtrum, ut inſtructionem, ac doctrinam ipſius eloquio veritatis evangelicae traditam, cuncti renati fonte baptiſmatis teneant et conſervent; et qui ſub hac doctrina curſum vitae recte peregerint, ſalvi fiant; qui vero ab ea deviaverint, condemnentur.

Ipſa nempe Romana [d] mater eccleſia juxta exigentiam poſſibilitatis ipſius, ad cunctas orbis provincias, in quibus divini nominis cultus viget, fideique catholicae obſervantia rutilat, intuitum ſedulae conſiderationis extendens, ac ſubjiciens ab olim ſuae conſiderationis examini, diuturnae calamitatis anguſtias illius ſpecialis haereditatis dominicae, videlicet terrae ſanctae, ab infidelibus miſerabiliter [e] conculcatae, in qua [f] idem Patris [g] aeterni Filius, noſtrae carnis indumento contectus, ſalutem humani generis pietate ineffabili extitit operatus, quamque ſua ipſe voluit corporali inſignire praeſentia, et proprii aſperſione ſanguinis conſecrare, multa ſolicitudine ſtuduit eidem terrae, retroactis temporibus, quibus potuit remediis, ut eriperetur ab ipſis impiis, ſubvenire. Et quia inter caeteros, quos profeſſio chriſtianae religionis includit, milites et fratres domus militiae Templi Hieroſolymitani, ſicut eſt toti orbi notorium, tanquam ſpeciales ejuſdem fidei pugiles, et jam dictae terrae praecipui defenſores, ipſius terrae negotium principaliter gerere videbantur, ipſos et eorum ordinem praefata eccleſia ſpecialis favoris plenitudine proſequens, eos adverſus Chriſti hoſtes crucis armavit ſignaculo, multis exaltavit honoribus, ditavit facultatibus, ac diverſis libertatibus et privilegiis communivit.

Hii nimirum cum crederentur in Domini ſervitio ſub regulari habitu fideliter militare, ſibi quaſi cunctorum manus fidelium cum multiplici erogatione bonorum ſentiebant [h] multiplicari, multiſque modis propterea adjutrices. Sed, proh dolor! nova et calamitoſa vox de malignitatis fratrum ipſorum enormitate progrediens, noſtrum replevit, imo verius perturbavit auditum. Haec enim vox nuncia lamentationis, et gemitus audientibus horrorem ingerit, commovet animos, mentes turbat, et cunctis fidei chriſtianae cultoribus novae et ineffabilis amaritudinis calicem ſubminiſtrat; et dum facti ſeriem, ejus neceſſitate poſcente, depromimus, noſter attenuatur prae anguſtia ſpiritus, et valetudinis fatigata confractibus, membra ſingula prae nimio dolore tabeſcunt.

Dudum ſiquidem, circa noſtrae promotionis ad apicem ſummi pontificatus initium, etiam antequam [i] Lugdunum, ubi recepimus noſtrae coronationis inſignia, veniremus, et poſt, tam ibi, quam alibi, ſecreta quorundam nobis inſinuatio intimavit, quod magiſter, praeceptores, et alii fratres ordinis dictae militiae Templi, et etiam ipſe ordo, qui ad defenſionem patrimonii ipſius Domini noſtri Jeſu Chriſti fuerant in tranſmarinis partibus deputati, contra ipſum Dominum in ſcelus apoſtaſiae nefandum, deteſtabile idololatriae vitium, execrabile facinus Sodomorum, et haereſes varias erant lapſi. Sed quia non erat veriſimile, nec credibile videbatur, quod viri tam religioſi, qui praecipue pro Chriſti nomine ſuum ſaepe ſanguinem effundere, ac perſonas ſuas mortis periculis frequenter exponere credebantur; quique multa et magna tam in divinis officiis, quam in jejuniis, et aliis obſervantiis devotionis ſigna frequentius praetendebant, ſuae ſic eſſent ſalutis immemores, quod talia perpetrarant, hujuſmodi inſinuationi, ac dilationi ipſorum, ejuſdem Domini noſtri exemplis, et canonicae ſcripturae doctrinis edocti, aurem [k] noluimus inclinare. Deinde vero chariſſimus in Chriſto filius noſter Philippus, rex Francorum illuſtris, cui eadem fuerant facinora nunciata, non [l] typo avaritiae, cum de bonis Templariorum nihil ſibi vendicare, vel appropriare intendat; imo ea nobis et eccleſiae, per deputandos ſuper hoc a nobis adminiſtranda, gubernanda, conſervanda, et cuſtodienda, liberaliter ac devote in regno ſuo dimiſit, manum ſuam exinde totaliter amovendo; ſed fidei orthodoxae fervore ſuorum progenitorum veſtigia [m] clara ſequens accenſus, de praemiſſis, quantum licite potuit, ſe informans, ad inſtruendum et informandum nos ſuper hiis, multas et magnas nobis informationes per ſuos nuncios et literas deſtinavit.

Infamia vero contra Templarios ipſos increbeſcente validius ſuper ſceleribus antedictis; et quia etiam quidam miles ejuſdem ordinis magnae nobilitatis, et qui non levis opinionis in dicto ordine habebatur, coram nobis ſecreto juratus depoſuit, quod in receptione fratrum dicti ordinis haec conſuetudo, vel verius corruptela ſervatur; quod ad recipientis, vel ab eo deputati ſuggeſtionem, qui recipitur, Chriſtum Jeſum negat, et ſuper crucem ſibi oſtenſam ſpuit, in vituperium crucifixi; et quaedam alia faciunt recipiens et receptus, quae licita non ſunt, nec humanae conveniunt honeſtati, prout ipſe tunc confeſſus extitit coram nobis; urgente [n] nos ad id officii noſtri debito, vitare nequivimus, quin tot et tantis clamoribus accommodaremus

[b] *qua* B. [c] *voluit* B. [d] *jure* B. [e] *conculcante* B. [f] *etiam* B. [g] deeſt B. [h] *multifarie* B. [i] *Lugduni* reg. Winch. [k] *volumus* W. *voluimus* B. [l] *tyſo* B. [m] *clam* reg. Winch. [n] deeſt B.

remus auditum. Sed, cum demum fama publica deferente, ac clamoſa inſinuatione dicti regis, necnon et ducum, comitum, et baronum, ac aliorum nobilium, cleri quoque et populi dicti regni Francorum, ad noſtram propter hoc, tam per ſe, quam per procuratores et ſyndicos, praeſentiam venientium, quod dolenter referimus, ad noſtram audientiam perveniſſet, quod magiſter, praeceptores, et alii fratres dicti ordinis, et ipſe ordo, praefatis et pluribus aliis erant criminibus irretiti, et praemiſſa per multas confeſſiones, atteſtationes, et depoſitiones praefati magiſtri, et plurium praeceptorum, et fratrum ordinis praelibati, coram multis praelatis, et haereticae pravitatis inquiſitore, in regno Franciae factas, habitas, et receptas, et in publicam ſcripturam redactas, nobis [o] quoque ac fratribus noſtris oſtenſas, probari quodammodo viderentur; ac nihilominus fama et clamores praedicti in tantum invaluiſſent, et etiam oſtendiſſent tam contra ipſum ordinem, quam contra ſingulares perſonas ejuſdem, quod ſine gravi ſcandalo praeteriri non poterant, nec abſque imminenti periculo tollerari. Nos illius, cujus vices, licet immeriti, in terris gerimus, veſtigiis inhaerentes, ad inquirendum de praedictis ratione [p] praevia duximus procedendum, multoſque de praeceptoribus, preſbyteris, militibus, et aliis fratribus dicti ordinis, reputationis non modicae, in noſtra praeſentia conſtitutis, praeſtito ab eis juramento, quod ſuper praemiſſis meram et plenam nobis dicerent veritatem, ſuper praedictis interrogavimus, et uſque ad numerum ſeptuaginta duorum examinavimus, multis ex fratribus noſtris nobis aſſiſtentibus [q] diligenter, eorumque confeſſiones per publicas manus in auctenticam ſcripturam redactas, illico in noſtra, et dictorum fratrum noſtrorum praeſentia; ac deinde interpoſito aliquorum dierum ſpatio, in conſiſtorio legi fecimus coram ipſis, et illas in ſuo vulgari cuilibet eorum exponi, qui perſeverantes in illis [r] cauſis expreſſe et ſponte, prout recitatae fuerant, approbarunt. Poſt quae, cum [s] magiſtro et [t] praeceptoribus praefati ordinis, intendentes ſuper [u] praemiſſis inquirere, per noſipſos ipſum magiſtrum, et Franciae, terrae ultramarinae, Normanniae, Aquitaniae, ac Pictaviae praeceptores majores, nobis Pictaviae exiſtentibus mandavimus praeſentari: ſed quoniam quidam ex eis ſic infirmabantur tunc temporis, quod equitare non poterant, nec ad noſtram praeſentiam quoquomodo adduci; nos cum eis ſcire volentes de praemiſſis omnibus veritatem, et an vera eſſent, quae continebantur in eorum confeſſionibus et depoſitionibus, quas coram inquiſitore pravitatis haereticae in regno Franciae, praeſentibus quibuſdam notariis publicis, et multis aliis bonis viris, dicebantur feciſſe, nobis, et fratribus noſtris per ipſum inquiſitorem ſub manibus publicis exhibitis et oſtenſis; dilectis filiis noſtris Berengario, titulo ſanctorum Nerei et Achillei, et Stephano, titulo ſancti Ciriaci [x] in termis preſbyteris, ac Landulpho, ſancti Angeli diacono, cardinalibus, de quorum prudentia, experientia, et fidelitate, indubitatam fiduciam obtinemus, commiſimus, et mandavimus, ut ipſi, cum praefatis magiſtro et praeceptoribus inquirerent, tam contra ipſos, et alias ſingulares perſonas dicti ordinis generaliter, quam contra ipſum ordinem ſuper praemiſſis, cum diligentia veritatem; et quicquid ſuper hiis invenirent, nobis referre, ac eorum confeſſiones, et depoſitiones, per manum publicam in ſcriptis redactas, noſtro apoſtolatui deferre, ac praeſentare curarent; eiſdem magiſtro et praeceptoribus abſolutionis beneficium a ſententia excommunicationis, quam pro praemiſſis ſi vera eſſent, incurrerant, ſi abſolutionem humiliter, et devote peterent, ut debebant, juxta formam eccleſiae impenſuri. Qui cardinales ad ipſos, magiſtrum, et praeceptores perſonaliter accedentes, eis ſui adventus cauſam expoſuerunt. Et quoniam tam perſonae, quam res ipſorum, et aliorum Templariorum in dicto regno Franciae conſiſtentium, in manibus noſtris erant, quod libere abſque metu cujuſquam plene ac pure ſuper praemiſſis, omnibus ipſis cardinalibus dicerent veritatem, eis auctoritate apoſtolica injunxerunt. Qui magiſter et praeceptores Franciae, terrae ultramarinae, Normanniae, Aquitaniae, ac Pictaviae, coram ipſis tribus cardinalibus, praeſentibus quatuor tabellionibus publicis, et multis aliis bonis viris, ad ſancti Dei evangelia, ab eis corporaliter tacta, praeſtito juramento, quod ſuper praemiſſis omnibus meram et plenam dicerent veritatem, coram ipſis ſingulariter, libere, ac ſponte, abſque coactione qualibet, et terrore, depoſuerunt, et confeſſi fuerunt inter caetera Chriſti abnegationem, et ſpuitionem ſuper crucem, cum in ordine Templi recepti ([y] ſicut fratres) fuerunt. Et quidam ex eis ſe ſub eadem forma, ſcilicet cum abnegatione Chriſti, et ſpuitione ſuper crucem fratres [z] milites recepiſſe. Sunt etiam quidam ex eis quaedam alia horribilia et inhoneſta confeſſi, quae, ut eorum ad praeſens parcamus verecundiae, ſubticemus. Dixerunt praeterea, et confeſſi fuerunt eſſe vera, quae in eorum confeſſionibus et depoſitionibus continentur, quas dudum fecerunt coram inquiſitore haereticae pravitatis, quae confeſſiones et depoſitiones dictorum [a] magiſtri et praeceptorum in ſcripturam publicam, per quatuor tabelliones publicos redactae, in ipſorum [b] magiſtri et praeceptorum, et quorundam bonorum aliorum virorum praeſentia, ac deinde interpoſito aliquorum [c] dierum ſpatio, coram ipſis eiſdem lectae fuerunt, de mandato, et in praeſentia cardinalium praedictorum, in ſuo vulgari expoſitae cuilibet eorundem. Qui perſeverantes in illis, eas expreſſe et ſponte, prout recitatae fuerunt, approbarunt. Et poſt confeſſiones et depoſitiones hujuſmodi, ab ipſis cardinalibus ab excommunicatione, quam pro praemiſſis incurrerant, abſolutionem flexis genibus, manibuſque comploſis humiliter et devote, ac cum lachrymarum effuſione non modica petierunt.

[o] *nobiſque* B. [p] *prima* reg. Winch. [q] *diligenterque eorum* B. [r] *eas* B. [s] *magiſtris* B. [t] *praecipuis* B. [u] *his.* [x] *internis* B. [y] deſunt B. [z] *multos* B. [a] [b] *magiſtrorum* B. [c] *aliquo* B.

Ipſi

Ipſi vero cardinales, quia eccleſia non claudit gremium redeunti, ab eiſdem magiſtro et praeceptoribus haereſi abjurata expreſſe, ipſis ſecundum formam eccleſiae, auctoritate noſtra abſolutionis beneficium impenderunt; ac deinde ad noſtram praeſentiam redeuntes, confeſſiones et depoſitiones praelibatorum magiſtri et praeceptorum, in ſcripturam publicam, per manus publicas, ut eſt dictum, redactas, nobis [d] praeſentaverunt, et quae cum dictis magiſtro et praeceptoribus fecerant, retulerunt; ex quibus confeſſionibus et depoſitionibus, ac relatione invenimus [e] ſaepefatos magiſtrum et fratres in praemiſſis, et circa praemiſſa, licet quoſdam ex eis in pluribus, et alios in paucioribus, graviter deliquiſſe. Attendentes autem, quod ſcelera tam horrenda tranſire incorrecta, abſque Dei omnipotentis, et omnium catholicorum injuria non poterant nec debebant; decrevimus de fratrum noſtrorum conſilio, per ordinarios locorum, ac per alios fideles ac ſapientes viros, ad hoc deputandos a nobis, contra ſingulares perſonas ipſius ordinis, necnon et contra dictum ordinem, per certas diſcretas perſonas, quas ad hoc duximus deputandas, ſuper praemiſſis criminibus et exceſſibus inquirendum.

Hiis nempe, quae magis flere cogimur, quam narrare, cor noſtrum paſſione nimia cruciatur; ac [f], cum tanta provide nobis immineat gemendi materia, fletum non poſſumus declinare. Quiſnam catholicus haec audiens nimis non doleat, et prorumpat in luctum? Quis fidelis hujuſmodi ſiniſtrum eventum intelligens, amara non emittat ſuſpiria? [g] verbaque lamentationis, et moeſtitudinis non [gg] eructet? cum tota chriſtianitas hujuſmodi doloris ſit particeps, et hic caſus fideles percutiat univerſos. Ex hiis etiam, dum miniſterio debitae conſiderationis noſtrae mentis praeſentantur obtutibus, ignis in noſtris meditationibus exardeſcit, et ad tanta diſcrimina relevanda ſuſpirat affectus, zelus accenditur, et ſpiritus [h] angitur; ad quod cum nos ſufficere commode non poſſe ſciamus, levamus oculos noſtros ad montem, montem quidem Dei, montem uberem, montem pinguem, unde opportunum provenire nobis auxilium et humiliter petimus, et devote ſperamus. Et quia ſalubre in hiis adhiberi remedium intereſt [i] generaliter omnium; nos cum eiſdem fratribus noſtris, aliiſque viris prudentibus exacto et frequenti tractatu praehabito, prout [k] tanta neceſſitas exigebat, de ipſorum fratrum conſilio, univerſale concilium, ſicut imitatione digna ſanctorum patrum [l] conſuetudo laudabilis, longaevae obſervationis exemplo, nos inſtruit, a proximis calendarum Octobris, ad duos annos immediate ſequentes, decrevimus congregandum; ut in eo, tam circa dictum ordinem, et perſonas ſingulares, et bona ejuſdem, et alia, quae ſtatum [m] tangunt fidei catholicae, quam circa recuperationem et ſubſidium terrae ſanctae, ac reparationem, ordinationem, et ſtabilitatem eccleſiarum, et eccleſiaſticarum perſonarum, ac libertatum earum, [n] illa, Deo auſpice, communi conſilio inveniatur proviſio, et ejuſdem approbatione concilii [o] roboretur, per cujus ſalutiferam executionem virtus altiſſimi, elimatis erroribus, roborata fide, ad tramitem veritatis reductis errantibus, reintegrata ejuſdem fidei unitate, extirpatis vitiis, virtutibuſque plantatis, correctis exceſſibus, moribus reformatis, repreſſis oppreſſionibus, libertate ſolida ſtabilitate munita, recuperatis deperditis, et ejuſdem terrae ſtatu proſpero reparato, occupata reſtituat, vaſtata reſtauret, et reſtaurata conſervet, nobiſque viam aperiat idem ipſe, qui novit, et facultatem tribuat ipſe, qui poteſt; ut ſic in praemiſſis, juxta incenſum animi noſtri deſiderium, ſibi miniſtrare poſſemus ſalubriter, quod [p] is verus ejuſdem univerſalis ſponſus eccleſiae, ipſam dilectam ſuam purgatam maculis, munitam virtutum monilibus ac ornatam, unam ſemper habeat et formoſam, ad ſui nominis laudem et gloriam, ad animarum profectum, robur fidei, pacem et exaltationem populi chriſtiani.

Quia vero proſecutio tanti propoſiti tempore indiget, ut deductum maturius facilius, auctore Domino, effectum debitum ſortiatur, praedictum tempus ad id duximus deputandum. Quocirca univerſitati veſtrae per apoſtolica ſcripta praecipiendo mandamus, quatenus vos, fratres R. archiepiſcope, et London. Winton. Sareſbury, Wigorn. ac Lincoln. epiſcopi, reliquis veſtrorum epiſcoporum in veſtra provincia remanentibus, ad ea, quae pontificale officium exigunt, tam in veſtris, quam illorum dictae provinciae, qui ad hujuſmodi concilium [q] univerſale acceſſerint, civitatibus et dioeceſibus exercenda, omni negligentia relegata, cunctis, prout talis et tanti negotii qualitas exigit, diſpoſitis et paratis, ſic medio tempore accingatis ad iter, quod in hujuſmodi decreto termino, quem vobis et aliis peremptorie aſſignamus in Vienneſi civitate noſtra, vos, archiepiſcope, et epiſcopi ſuperius nominati, perſonaliter, vos vero alii remanentes, epiſcopi electi, abbates, priores, decani, praepoſiti, archipreſbyteri, archidiaconi, et praelati, capitula et conventus, per eoſdem archiepiſcopum et epiſcopos ad praedictum concilium acceſſuros, quilibet ad [r] omnia, quae in eodem ([s] concilio) ſtatuentur, fient, et ordinabuntur, et fuerint opportuna, concedatis plenarie poteſtatem, de qua ſufficienter conſtet, per publica documenta conſpectui noſtro praeſentetis. Quod ſi forſan ipſis archiepiſcopo et epiſcopis acceſſuris, hujuſmodi [t] nolueritis concedere poteſtatem, eo caſu venire, vel alios procuratores idoneos cum poteſtate ſimili ad idem concilium teneamini deſtinare; non obſtantibus quibuſlibet privilegiis, ſeu indulgentiis quibuſcunque perſonis, ordini, dignitati, ſeu collegio, ſub quacunque verborum forma vel expreſſione, a [u] praefata ſede conceſſis, per quae poſſit effectus hujuſmodi mandati noſtri quomodolibet impediri, aut eidem in aliquo derogari.

[d] *repraeſentarunt* B. [e] *ſaepefatum* B. [f] *et* B. [g] *in* B. [gg] *erumpat* B. [h] *anxiatur* B. [i] *generalitati* B. [k] *tantae neceſſitatis inſtantia* B. [l] *conſuetudinis* B. [m] *contingunt* B. [n] *illis* W. [o] *roborentur* W. [p] *idem* B. [q] *ultimo* B. [r] *eadem* B. [s] deeſt B. [t] *noluerint* B. [u] *praedicta* B.

Interim

Interim quoque per vos, et alios viros prudentes, Deum timentes, et habentes prae oculis omnia, quae correctionis et reformationis limam expoſcunt, inquirentes ſubtiliter, et conſcribentes fideliter eadem, ad ipſius concilii notitiam deferatis. Et nos nihilominus variis modis et viis ſolers ſtudium, et efficacem operam dare proponimus, ut omnia talia in examen hujuſmodi deducta concilii, correctionem et directionem recipiant opportunam. Nullus inobedientiae notam, et canonicae ultionis acrimoniam vitare deſiderans, fallacium excuſationum velamento ſe muniat, vel ex impedimentis itinerum, quae, Domino prava [x] in directa, et in vias planas aſpera ſua omnipotentia convertente, ceſſabunt, frivolae allegationis munimenta confingat, ut a tam ſancti proſecutione operis ſe ſubducat. Sed occurrant ſinguli voluntarii ad id, quod et divinae congruit voluntati, et ſalutem animarum, ac utilitatem reſpicit ſingulorum. Dat. Pictaviae 2. idus Auguſti, pontificatus noſtri anno tertio.

[Bullam hanc, mandato inſertam, archiepiſcopus Cantuar. ſuffraganeis ſuis miſit ſub hac forma: [y]]

Robertus, etc. venerabilibus patribus dominis R. London. H. Winton. S. Sarum, J. Ciceſtr. J. Lincoln. R. Hereford. W. Wigorn. W. Exon. R. Elien. J. Northwyc. T. Roffen. W. Coventr. et Lichfeld. J. Landav. D. Meneven. L. Aſſaven. coepiſcopis, noſtriſque ſuffraganeis, ac venerabili viro J. Bathon. et Wellen. electo, confirmato, ſalutem, et fraternam in Domino charitatem. Noverit fraternitas veſtra nos literas apoſtolicas, vera bulla plumbea pendente bullatas, omni ſuſpicione, ut prima facie apparet, carentes, nobis per Jacobum de Monte Civico, et Palmarium de Vico, curſores ſanctiſſimi patris et domini noſtri ſummi pontificis 6. calend. Septembris praeſentatas recepiſſe.

[Deinde poſt bullam modo memoratam ſequentia recitat mandatum archiepiſcopi:]

Nos igitur vobis praeſcriptas apoſtolicas literas intimantes fraternitati veſtrae mandamus, quatenus unuſquiſque veſtrum in ſua civitate et dioeceſi ipſas ad abbatum, priorum, decanorum, praepoſitorum, et archipreſbyterorum, archidiaconorum, et aliorum eccleſiarum praelatorum, exemptorum et non exemptorum, ac eorum capitulorum et conventuum in eiſdem veſtris civitatibus et dioeceſibus conſtitutorum notitiam deducentes, ſic diligenter et celeriter circa ea, quae correctionis et reformationis limam expoſcunt, juxta formam mandati apoſtolici, quantum ad vos attinet, ſubtiliter inquiratis, ut in provinciali concilio, quod infra breve, dante Deo, intendimus in veſtra praeſentia, et aliorum praelatorum noſtrae provinciae celebrare, circa haec veſtra diligentia apparere valeat, et merito commendari. Has autem literas tranſcribi, ſi ipſarum copiam habere volueritis, ſic celeriter, cum ipſas receperitis, faciatis, quod curſor noſter, quam cito fieri poterit, expeditus, eaſdem caeteris valeat praeſentare, voſque ſinguli in ſignum receptionis praeſentium ſigilla noſtra praeſentibus literis appendatis.

[Caeterum alias literas apoſtolicas iidem curſores nobis eodem tempore exhibebant, tenorem, qui ſequitur, continentes:]

Clemens epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, venerabilibus fratribus univerſis archiepiſcopis et epiſcopis, per regna Angliae, Scotiae, ac dominium Hiberniae conſtitutis, ſalutem et apoſtolicam benedictionem. Cum nos literas apoſtolicas, per quas ad concilium per nos in ſtatuto ad hoc termino, auctore Domino, celebrandum, vos ſpecialiter convocamus, vobis per dilectos Jacobum de Monte Civico, et Palmarium de Vico, curſores noſtros, latores praeſentium, vel eorum alterum deſtinemus; univerſitati veſtrae per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus vos, et ſinguli veſtrum, quibus hae literae fuerint praeſentatae, diem praeſentationis hujus per literas veſtras patentes veſtro pendente ſigillo nobis, per eoſdem curſores, vel eorum alterum intimare curetis. Datum Avinioni 3. cal. Aug. pontificatus noſtri anno quarto. Dat. apud Chering 3. cal. Septemb. A. D. M CCC.IX. conſecrationis noſtrae XV.

Nos itaque praeſentibus literis, quas, ſi ipſarum copiam habere volueritis, celeriter tranſcribatis, devotioni veſtrae mandata intimamus plenius ſupradicta, vobis et veſtrum cuilibet earum auctoritate firmiter injungendo, quatenus ea ad abbatum, priorum, et aliorum praeſcriptorum eccleſiaſticorum, praelatorum, exemptorum et non exemptorum, ac eorundem capitulorum et conventuum in veſtris juriſdictionibus ubilibet conſtitutorum, notitiam deducentes, ſeu faciatis plene deduci cum celeritate et diligentia, praenotatis eis, quae correctionem et reformationum expoſcunt praetactas, quantum ad vos, et quemlibet veſtrum attinet, juxta mandatum apoſtolicum inquiratis, et inquiſita haec fideliter in ſcriptis redacta nobis, ſub veſtris ſigillis, quod totius certum tempus provincialis concilii antedicti vobis fuerit legitime nunciatum, literis veſtris curetis, et curet quilibet veſtrum plenius intimare. Et quanto ſuper his per veſtram diligentiam fuerimus amplius informati, tanto poſſumus in eodem concilio parere plenius mandatori; veſtra quoque ſigilla praeſentibus apponatis in fidem et teſtimonium per vos mandatorum horum receptorum, ſemper in Chriſto valituri. Datum apud Potn. 17. cal. Septemb. anno Dom. M.CCC.IX. et conſecrat. noſt. XV.

Simon, permiſſione divina Sarum epiſcopus, dilecto filio archidiacono Berks, vel ejus officiali, ſalutem, gratiam, et benedictionem. Inter literas diverſas, quas nobis reverendus pater et dominus noſter Robertus, Dei gratia Cantuar. archiepiſcopus, totius Angliae primas, nuperrime deſtinavit, ſubſcriptas recepimus in haec verba: Robertus, permiſſione divina Cantuar. archiepiſcopus, totius Angliae primas, venerabilibus fratribus dominis R. Dei gratia London. Hen. Winton. S. Sarum, J. Lincoln. J. Ciceſtr. R. Hereford. W. Wigorn. W. Coventr. et Lichfeld. J. Landav. W. Exon. R. Elienſi, J. Northwyc.

[x] *indicia* B. [y] Ex MS. Digby Oxon. fol. 154.

T.

T. Roffen. D. Meneven. L. Aſſaven. epiſcopis, ac venerabilibus viris dominis J. Bath. et Well. ac A. Bangorenſi electis confirmatis, ſalutem et fraternam in Domino charitatem. Noverit veſtra fraternitas, nos literas apoſtolicas vera bulla plumbea pendente bullatas, omni ſuſpicione, ut prima facie apparet, carentes, ſub forma, quae ſequitur, recepiſſe:

Clemens epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, venerabilibus fratribus univerſis patriarchis, archiepiſcopis, et epiſcopis, et aliis eccleſiarum praelatis, ad quos praeſentes literae pervenerint, ſalutem et apoſtolicam benedictionem. Nuper contra fautores et receptatores Templariorum quaſdam ſententias et proceſſus tulimus et fecimus, ac Templarios capi mandavimus locorum ordinariis aſſignandos, prout in aliis noſtris literis inde confectis plenius continetur, quarum tenorem inſeri praeſentibus fecimus, qui talis eſt: Clemens epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, ad perpetuam rei memoriam. Ad omnium fere notitiam jam credimus perveniſſe nefanda ſcelera et crimina abhorrenda, haereſim notorie ſapientia, quibus ordo et perſonae Templariorum non levibus argumentis, ſed manifeſtis indiciis et violentis praeſumptionibus diffamari noſcuntur, ſuper abnegationem videlicet Domini ſalvatoris noſtri Jeſu Chriſti, et ſuper nefanda, temeraria, et praeſumptuoſa, et haeretica conſpuitione ſuper imaginem ejuſdem crucifixi, necnon et ſuper pluribus aliis articulis, quos, quia fore credimus manifeſtos, exprimi non oportet; ſicque excrebeſcente infamia, et imminentibus ſcandalis plurimis minime contemnendis, quae non leviter totam ſcandalizabant eccleſiam, urgente conſcientia, per totum orbem terrarum, jamdudum ipſos capi mandavimus, et tandem cepimus ſuper his contra eos inquirere per noſipſos, nonnullis ex fratribus noſtris aſcitis, ad inquiſitionem nobiſcum praedictam ſolicite peragendam; et tandem praeſentatis nobis perſonis eiſdem non parvo, ſed grandi numero, non levis, ſed magnae auctoritatis viris, olim in ordine ſupradicto ſacerdotibus, praeceptoribus, militibus, et ſervientibus, per eorum confeſſiones, et depoſitiones ſpontaneas libere factas coram nobis et fratribus ipſis in ſecreto primo, et poſtmodum coram nobis, totoque collegio fratrum noſtrorum ſanctae Romanae eccleſiae cardinalium patuit manifeſte, quoad perſonas ipſas confitentes, dicta crimina et ſcelera eſſe vera, idemque confitentes omnes et ſinguli ſuum humiliter recognoſcentes errorem, noſtram et apoſtolicae ſedis non juſtitiam, ſed miſericordiam et veniam implorarunt: quibus cum omni humilitate et reverentia, et proprii eorum recognitione erroris omnino perſiſtentibus pro abſolutione ab excommunicationis ſententia, quam ex hujus haereſis reatibus et ſceleribus incurrerant, ipſis miſericorditer impendenda. Nos, qui, licet indignus, vicarius illius ſumus, cujus miſerationes ſuper omnia opera ejus exiſtunt; et quia Romana mater eccleſia non claudit, prout nec claudere debet gremium redeunti, facta a praedictis confitentibus cum humilitate et reverentia abjuratione hujus haereſis, ſecundum canonicas ſanctiones, eis juxta formam eccleſiae fecimus munus abſolutionis impendi, poteſtate injungendi eis propterea poenitentiam ſalutarem, nobis et dictae ſedi, ſeu quibus id committendum duximus ſpecialiter reſervata, poſtquam cum magiſtro et praeceptoribus praecipuis praefati ordinis intendentes, ſuper praemiſſis inquirere per noſipſos ipſum magiſtrum et Franciae, et terrae ultramarinae, Normanniae, Aquitaniae, et Pictaviae praeceptores majores, nobis Pictaviae exiſtentibus, mandavimus praeſentari. Sed quoniam quidam ex eis ſic infirmabantur tunc temporis, quod equitare non poterant, nec ad praeſentiam noſtram quoquomodo adduci; nos cum eis de praemiſſis, et nonnullis confeſſionibus et depoſitionibus dictorum fratrum factis coram inquiſitoribus haereticae pravitatis regni Franciae certificari volentes, dilectis filiis noſtris Berengario, tit. ſanctorum Nerei et Achillei, et Stephano, tit. ſancti Cyriaci in termis preſbyteris, ac Pandulpho, ſancti Angeli diacono, cardinalibus, de quorum prudentia, experientia, et fidelitate indubitatam fiduciam obtinemus, commiſimus et mandamus, ut ipſi cum praefatis magiſtro et praeceptoribus inquirerent, tam contra ipſos, et alias ſingulares perſonas dicti ordinis generaliter, quam et contra ipſum ordinem ſuper praemiſſis diligentius veritatem, et quicquid ſuper his invenirent, nobis referre; ipſorumque confeſſiones et depoſitiones ſub manu publica deferre ac praeſentare curarent, impenſuri eiſdem magiſtro et praeceptoribus juxta formam eccleſiae abſolutionis beneficium ab excommunicationis ſententia, quam propter praemiſſa, ſi vera erant, incurrerent, ſi abſolutionem humiliter peterent, ut debebant. Dictis autem cardinalibus ad caſtrum de Caynov. Turon. dioeceſis, in quo erant tunc ipſi magiſter et praeceptores, perſonaliter accedentibus, iidem magiſter, et praeceptores majores de mera, et plena veritate dicenda, ab eis corporaliter praeſtito juramento ſingulariter, libere ac ſponte, abſque coactione qualibet et terrore, coram ipſis tribus cardinalibus, quatuorque tabellionibus publicis, et multis aliis probis viris depoſuerunt, et confeſſi fuerunt inter caetera Chriſti abnegationem, et ſpuitionem ſuper crucem, cum in ordine Templi recepti fuerunt; et quidam ex eis ſe ſub eadem forma, ſc. cum abnegatione Chriſti, et ſpuitione ſuper crucem, fratres plurimos recepiſſe. Sunt etiam quidam ex eis quaedam alia, et horribilia, et inhoneſta confeſſi; quae, ut eorum ad praeſens parcamus verecundiae, ſubticemus. Ac deinde in depoſitionibus, et confeſſionibus factis per ipſos antea coram inquiſitore pravitatis praedictae, ac ipſis, et eorum cuilibet lectis et expoſitis de mandato, et in praeſentia cardinalium praedictorum firmiter perſeverantes, et approbantes eaſdem, abſolutionem ab excommunicatione praedicta petitam, ab eis humiliter et devote ſibi obtinuerunt, juxta praedictam formam, per cardinales ipſos impendi, haereſi expreſſe et publice abjurata. De quibus omnibus per fidelem relationem dictorum cardinalium nobis facta extitit plena fides, his confeſſionibus et depoſitionibus eorundem nobis ſub manu publica praeſentatis. Nos igitur volentes ſuper his, prout ad noſtrum ſpectat officium, congruum reme-

dium adhibere, auctoritate apoſtolica diſtrictius inhibemus, ne aliquis de caetero eiſdem Templariis, vel eorum alicui ſcienter, publice vel occulte praeſtet auxilium, conſilium, vel favorem, ſeu alias ipſos, vel aliquem eorum receptare ſeu retinere, aut eis favere praeſumat, ſed eos tanquam ſuſpectos de haereſi omnino devitet; mandantes nihilominus eadem auctoritate omnibus et ſingulis eccleſiaſticis ſecularibuſque perſonis, necnon principibus, comitibus, baronibus, nobilibus, militibus, et plebeiis, ac communitatibus civitatum, caſtrorum, villarum, et aliorum locorum, quatenus dictos Templarios capiant, et eos locorum ordinariis ſingulis eorum, videlicet in ſuis civitatibus, vel dioeceſibus, ſine difficultate qualibet aſſignare, ac tradere non poſtponant. Si et quandocunque, ab eiſdem ordinariis ſuper hoc fuerint requiſiti, vel ad ipſorum ordinariorum requiſitionem eoſdem Templarios ſub fida et tuta cuſtodia teneant repraeſentandos, eiſdem ordinariis, vel inquiſitoribus deputatis, ſeu deputandis a nobis, et ipſis tradendos, ad eorum requiſitionem pro inquiſitione, ſeu inquiſitionibus his faciendis, et alias, quotiens et quandocunque eis videbitur faciendum. Nos enim omnes et ſingulos, cujuſcunque provinciae ſint, dignitatis, ordinis, conditionis, aut ſtatus, etiamſi pontificali praefulgeant dignitate, qui ſupradictis Templariis, vel eorum alicui ſcienter, publice vel occulte praeſtabunt auxilium, conſilium, vel favorem, ſeu alias ipſos, vel aliquos eorum receptare vel retinere, aut eis, ut praemittitur, favere praeſumpſerint, auctoritate praeſentium excommunicationis ſententia innodamus; ac civitates, caſtra, terras, ac loca, quae ipſos, vel aliquem ipſorum ſcienter ſuſceperint vel tenuerint, eccleſiaſtico ſupponimus interdicto, abſolutionem praedictorum, praeterquam in mortis articulo, ac relaxationem ipſius interdicti nobis noſtriſque ſucceſſoribus reſervantes; non obſtantibus quibuſlibet privilegiis, indulgentiis, et literis apoſtolicis quibuſcunque, et ſub quacunque forma verborum vel expreſſione conceſſis, per quae effectus praeſentium poſſet quomodolibet impediri. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtrae inhibitionis, mandati, excommunicationis, interdicti, et reſervationis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare praeſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, et beatorum Petri et Pauli apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum. Dat. Tholoſ. 3. cal. Januar. pontificatus noſtri anno quarto.

Quocirca fraternitati veſtrae per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus ſententias has vel proceſſus, quos vobis ſub bulla noſtra tranſmittimus, in ſingulis terris, caſtris, et locis inſignibus veſtrarum civitatum et dioeceſium coram clero et populo per vos, vel per alium, ſeu alios diebus dominicis et aliis feſtivis ſtudeatis ſolenniter publicare. Dat. Tholoſae 4. non. Januar. pontificatus noſtri anno quarto.

Nos igitur praeſcriptas apoſtolicas literas ad veſtrae fraternitatis notitiam perducimus, ut vos, obtenta copia earundem juxta formam mandati apoſtolici, id, quod ad veſtram ſolicitudinem in hac parte pertinet, impleatis. In ſignum autem receptionis praemiſſorum vos, venerabiles fratres, ad quos praeſentes literae pervenerint, ſigilla veſtra praeſentibus literis appendatis. Dat. apud Wyngham 10. cal. Octobr. A. D. M.CCC.IX. conſecrationis noſtrae XVI.

Item, alias literas ejuſdem patris recepimus in haec verba: Robertus, permiſſione divina Cantuar. archiepiſcopus, totius Angliae primas, venerabilibus fratribus dominis R. Dei gratia London. H. Winton. S. Sarum. J. Lincoln. J. Ciceſtr. R. Hereford. W. Wigorn. W. Coventr. et Lichfield. J. Landaven. G. Exon. R. Elienſi, J. Norwic. T. Roffen. D. Meneven. L. Aſſaven. epiſcopis, ac venerabilibus viris dominis J. Bath. et Well. ac A. Bangor. electis confirmatis, ſalutem et fraternam in Domino charitatem. Noverit veſtra fraternitas, nos literas apoſtolicas vera bulla plumbea pendente bullatas, omni ſuſpicione, ut prima facie apparet, carentes, ſub forma, quae ſequitur, recepiſſe:

Clemens epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, venerabili fratri archiepiſcopo Cantuar. ſalutem et apoſtolicam benedictionem. Cum nos pro recuperandis et integraliter conſervandis bonis ordinis et perſonarum Templariorum diverſos proceſſus fecerimus, et ſententias duxerimus proferendas, prout in literis noſtris confectis ſuper his plenius continetur; nos nolentes, quod horum proceſſuum et ſententiarum ignorantia quiſquam valeat ſe tueri, fraternitati tuae per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus literas ipſas, quas tibi per latorem praeſentium deſtinamus recipere, ipſaſque per tuam civitatem, et dioeceſin, et provinciam in eccleſiis, dum miſſarum ſolennia celebrantur, et locis aliis, de quibus expedire videris, per te, vel alium, ſeu alios loco tui, et ſuffraganeos tuos, et tuorum, et eorum ſubditos ſolenniter publicari, et exponi facere in vulgari procures. Dat. Pictaviae pridie id. Auguſti, pontific. noſtri anno tertio.

Veſtrae igitur fraternitati mandamus, quatenus proceſſus et ſententias praedictas contentas in literis apoſtolicis, quarum tranſcripta per latorem praeſentium vobis deſtinamus, per veſtras civitates et dioeceſes in eccleſiis, dum miſſarum ſolennia celebrantur, et locis aliis, quibus vobis videtur expedire, per vos, vel alium, ſeu alios loco veſtri ſolenniter publicare, et in vulgari exponere juxta vim, formam, et effectum ſupradicti mandati apoſtolici procuretis. Continebant etiam dictae literae quandam clauſulam, quae ſic incipit: "Et quoniam circa ea, quae in eccleſia Anglicana correctionis et reformationis limam expoſcunt," etc. nobis et aliis epiſcopis commiſſa, quae cum per nos exequenda fuerint, brevitatis cauſa praeſentibus non duximus inſerenda. Horum igitur auctoritate mandatorum devotioni veſtrae tenore praeſentium committimus et mandamus, quatenus omnia et ſingula contenta ſerioſius in eiſdem juxta ipſorum tenorem, vim, formam, et effectum, prout nobis mandatum exiſtit, in locis, ut convenit, ſingulis juriſdictioni veſtrae ſubjectis publicari et exponi celeriter faciatis, ac alias exequi cum effectu. Et tam de executione hujus per literas veſtras patentes, harum ſeriem continentes, quam etiam de his,

quae

quae in eccleſia Anglicana limam correctionis et reformationis expoſcunt, et ad univerſale concilium fuerint deferenda. Super quibus etiam, quatenus ad vos attinet, nuper per vos mandavimus juxta mandatum apoſtolicum inquiri, et cujus vobis miſimus tenorem per literas noſtras clauſas, quantocyus dies certus provincialis concilii, quod ſupradictus dominus noſter archiepiſcopus intendit citra adventum Domini proxime futurum, celebrare, vobis fuerit nunciatus, nos reddatis fideliter certiores. Valete. Dat. apud Cherdeſtock. id. Septemb. A. D. M.ccc.ix. conſecrationis noſtrae xvi.

[Memorandum, quod anno Dom. M.ccc.ix. 8. id. Septemb. dominus Robertus, archiepiſcopus Cantuar. recepit literas apoſtolicas, tenorem, qui ſequitur, continentes:[a]]

Clemens epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, venerabilibus fratribus archiepiſcopo Cantuarienſi, et ſuis ſuffraganeis, ſalutem, et apoſtolicam benedictionem. Faciens miſericordiam cum ſervo ſuo Dei filius Dominus Jeſus Chriſtus, ad hoc nos voluit in ſpecula eminenti apoſtolatus aſſumi, ut gerentes, licet immeriti, vices ejus in terris, in cunctis noſtris actibus, et proceſſibus, ipſius veſtigia, quantum patitur humana fragilitas, imitemur. Sane dudum circa noſtrae promotionis ad apicem ſummi pontificatus initium, etc. ut in bulla paginae praeced. 305. b. uſque ad verba pag. 307. a. graviter deliquiſſe.

Verum, quia in univerſis mundi partibus, per quas idem ordo diffunditur, ac fratres degunt ipſius, ſuper his non poſſumus inquirere per noſipſos; fraternitati veſtrae de fratrum noſtrorum conſilio, per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus vos, vel quilibet veſtrum, videlicet in ſuis civitate et diοeceſi, una cum venerabilibus fratribus noſtris patriarcha Hieroſolymitano ac archiepiſcopo Eboracenſi, Lincolnienſi, Ciceſtrienſi, et Aurelianenſi epiſcopis, et dilectis filiis de Latigniaco Pariſienſis dioeceſis, et S. Germani de pratis juxta Pariſios, monaſteriorum abbatibus, ac magiſtris Sichardo de Vauro, canonico Narbonenſi, capellano noſtro, noſtrique palatii auditore cauſarum, et Guidone de Vichio, rectore eccleſiae de Hoſhe, Londonienſis dioeceſis, vel octo, ſeptem, ſex, quinque, quatuor, tribus, duobus, aut uno ex ipſis, quos vobis in hac parte propter negotii magnitudinem duximus adjungendos, vocatis per publicum citationis edictum, per vos et ipſos adjunctos, vel eorum aliquos, ſeu aliquem, in locis, de quibus vobis et eis videbitur faciendum, qui fuerint evocandi, contra ſingulares perſonas, et fratres dicti ordinis, in civitatibus et dioeceſibus veſtris degentes, etiamſi aliunde venerint, vel illuc adducti forſan extiterint, ſuper articulis, quos vobis ſub bulla noſtra incluſos tranſmittimus, et ſuper aliis, de quibus prudentiae veſtrae videbitur expedire, veritatem cum diligentia inquiratis.

Volumus inſuper, quod inquiſitione, ſeu inquiſitionibus hujuſmodi factis per provinciale concilium contra ipſas ſingulares perſonas, et fratres, qui in eadem provincia fuerint, ſeu pro eis ſuper his, de quibus contra eos inquiſitum extiterit, abſolutoria ſeu condemnatoria ſententia, juxta juris exigentiam proferatur; inquiſitore nihilominus, ſeu inquiſitoribus ejuſdem pravitatis haereticae, in ipſa provincia per ſedem apoſtolicam deputatis, tam ad dictas inquiſitiones, quam ad hujuſmodi prolationem ſententiae admiſſis, ſi ad eas vobiſcum voluerint intereſſe. Proviſo, quod de inquirendo, vel ſententiando contra praedictum ordinem, et contra magiſtrum, praeceptorem dicti ordinis in regno Angliae conſtitutum, contra quos per certas perſonas inquiri mandavimus, vos intromittere nullatenus praeſumatis. Dat. Pictaviae 2. idus Auguſti, pontificatus anno tertio.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
Clementis V. 5.	Rob. Winchelsey 16.	1309.	Edward. II. 3.

Certificatorium Londinenſis epiſcopi ſuper citatione concilii. Ex reg. Winchelſey fol. 128. b.

Reverendo in Chriſto patri domino Roberto, Dei gratia Cantuarienſi archiepiſcopo, totius Angliae primati, Radulphus, permiſſione divina Londinenſis epiſcopus, ſalutem, cum omni obedientia, reverentia, et honore. Literas veſtras recepimus, tenorem, qui ſequitur, continentes:

Robertus, permiſſione divina Cantuarienſis archiepiſcopus, totius Angliae primas, venerabili fratri R. Dei gratia Londinenſi epiſcopo, ſalutem, et fraternam in Domino charitatem. Injunctum nobis, vobis, et aliis noſtrae Cantuarienſis provinciae ſuffraganeis, necnon et caeteris praelatis eccleſiarum, tam exemptis, quam non exemptis, noſtrae provinciae univerſis, mandatum apoſtolicum, ut circa ea, quae in eccleſia Anglicana correctionis et reformationis limam expoſcunt, juxta apoſtolicarum, quarum vobis copiam alias tranſmiſimus, ſeriem literarum ſubtiliter inquiramus, et fideliter conſcribamus, ad generalis concilii notitiam deferenda, nos compellit provinciale concilium convocare; ut in eo de eiſdem articulis, et aliis quibuſdam arduis negotiis, eccleſiam Anglicanam tangentibus, adinvicem pertractemus, faciamus, et ordinemus, quod ad honorem Dei, et ipſius eccleſiae cedat, et ſaluti congruat animarum. In quo ſententiae abſolutoriae vel condemnatoriae

[a] Ex reg. eccl. Cantuar. P. fol. 34. et reg. Winchelſey fol. 127. b.

contra

contra ſingulares perſonas ordinis militiae Templi, in noſtra provincia exiſtentes, juxta formam mandati apoſtolici, dante Domino, proferentur. Fraternitati igitur veſtrae committimus, et firmiter injungendo mandamus, quatenus venerabiles fratres noſtros, epiſcopos, electos, confirmatos, abbates, priores electivos, plenum conventum habentes, abbates ſupra ſe non habentes, decanos, praepoſitos, archipresbyteros, archidiaconos, et capitula, ac collegia univerſa, necnon et clerum cujuſlibet dioeceſis noſtrae Cantuarienſis provinciae, tam exemptos, quam non exemptos, citetis ſeu citari faciatis peremptorie, etc. ut compareant eorum nobis die Lunae proximo poſt feſtum S. Edmundi regis in eccleſia S. Pauli London. ſuper praemiſſis omnibus trctaturi, etc. Dat. apud Wengham 6. non. Octobris, anno Dom. M.CCC.IX. conſecrationis noſtrae XVI.

Volentes igitur huic mandato parere reverenter, venerabiles fratres veſtros epiſcopos, et tunc electos confirmatos veſtrae Cantuarienſis provinciae peremptorie citavimus, ac per ipſos abbates, priores electivos, plenum capitulum habentes, abbates ſupra ſe non habentes, decanos, praepoſitos, archipresbyteros, archidiaconos, et capitula ac collegia univerſa, necnon et clerum ſingularum dioeceſ. dictae veſtrae Cantuarienſis, tam exemptos, quam non exemptos provinciae, peremptorie citari fecimus ſeu mandavimus, quod iidem epiſcopi, electi, abbates, priores, decani, praepoſiti, archipresbyteri, et archidiaconi perſonaliter, praedicta quoque capitula et collegia per unum, clerusque cujuſlibet dioec. per duos procuratores idoneos, coram vobis compareant die Lunae proximo poſt feſtum S. Edmundi regis in eccleſia S. Pauli London. ſuper his, quae in praeſcriptis literis veſtris continentur, tractaturi, ſuumque ad ea, quae, inſpirante Domino, providebuntur ibidem, pro ſeipſis et aliis, a quibus mittuntur, plenum conſenſum adhibituri, ulteriuſque facturi, et recepturi, cum continuatione et prorogatione dierum, uſque ad finem veſtri concilii, quod fuerit faciendum. Praedictos inſuper omnes et ſingulos praemuniri fecimus, quod abſentes in termino ſupradicto, niſi de evidenti impedimento et rationabili in ea parte ſufficienter fecerint fidem, tanquam inobedientes et contumaces juxta juris exigentiam punietis. Nos vero ad diem ſupradictum, auxiliante Domino, comparebimus, clerumque noſtrae dioec. ad hoc idem citari fecimus, juxta formam in literis veſtris ſuperius annotatam. Injunximus etiam caeteris ſuffraganeis antedictis, ut vos ſimiliter, ipſis die et loco certificent per ſuas patentes literas, qualiter dictum mandatum veſtrum fuerint executi. In cujus rei teſtimonium has literas patentes reverendae paternitati veſtrae tranſmittimus, ſigillo noſtro ſigillatas. Dat. apud Stebeneth nono cal. Decembris, anno Dom. M.CCC.IX.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
CLEMENTIS V. 5.	ROB. WINCHELSEY 16.	1309.	EDWARD. II. 3.

Acta concilii hujus provincialis. Ex reg. Eccl. Cantuar. P. fol. 34. ſeq.

HUJUS igitur auctoritate mandati praedictus dominus archiepiſcopus convocavit concilium ſuum provinciale apud S. Paulum London. 7. cal. Decembr. anno praedicto, ſub modo et forma ſequentibus.

Die Lunae ſtatuto ad concilium celebrandum, idem archiepiſcopus ſummo mane apud Lamheth miſſam privatam audivit. Poſt miſſam vero per Southwerk et ultra pontem per mediam civitatem London. equitans, ad eccleſiam S. Pauli acceſſit. Ipſo vero archiepiſcopo, et omnibus epiſcopis, et aliis praelatis ibidem praeſentibus, ſacris veſtibus et cappa chori indutis. epiſcopus Norwicenſis, aſtante archiepiſcopo, in ſede pontificali London. epiſcopi, epiſcopis vero et aliis praelatis juxta magnum altare commorantibus in eccleſia S. Pauli praedicta, miſſam de Spiritu Sancto ſolenniter celebravit ad magnum altare. In fine vero miſſae, ante "Agnus Dei," praedictus epiſcopus Norwyc. de praecepto et licentia ſpeciali Cantuar. archiepiſcopi ſolennem benedictionem ſuper populum fecit. Expleta miſſa archiepiſcopus benedictionem populo dedit. His peractis, archepiſcopus coram magno altari in cathedra ſedens, ſolenni ſermone propoſuit verbum Dei; et fuit ejus thema de Actibus 20. capite: "Attendite vobis, et ſubditis veſtris," etc. Et completo ſermone, eadem dies continuata fuit uſque in craſtinum diem Martis in eodem loco.

Secundo die concilii, videlicet die Martis ſequenti, lectae fuerunt in publico literae apoſtolicae ſupradictae, quarum auctoritate fuit concilium congregatum. Deinde lecta fuit litera certificatoria London. epiſcopi de citatione ſuffraganeorum, abbatum, priorum, capitulorum, collegiorum, et cleri, et literae excuſatoriae abſentium. Lectis vero literis praedictis, tres milites de conſilio domini regis quaſdam denunciationes et inhibitiones ex parte ejuſdem domini regis fecerunt in ſcriptis, quarum tenor talis eſt:

Seignurs erceveſques, eveſques, et altres prelatez, et perſones de ſeynte egliſe, et procureours des abſentz; geſtes eſtes, et eſtre devetz, de la foy et de la pees noſtre ſeigneur le roy Dengleterre et eſtes auxi tenuz de meytener leſtat et le dreyt de ſa coronne. Nous vous dioms emoignoms, et comandoms de part noſtre ſeigneur le roy auxi come altre ſoitz ad eſte fait, qe vous mettez tote manere de diligence, cure, et entente de meyntener, garder, et defendre touz les choſes qe touchent leſtat le dit noſtre ſeigneur le roy, et ſa coronne, et ſa dignite. Et vous defendoms publiqement et expreſſement de part noſtre ſeigneur le roy avant dit, et en la foy, qe vous luy devez tant par ſacrement, come

come en altre manere, et ſur forfeture de quant, qe vous tenez de luy, et de quant qe vous poetz vers luy forfaire; qe vous ne tretez, ordeynez, compaſſez, eſtabliez, publiez, ne en nula manere ne facez apertement ne privement, choſe qe ſoit ou peuſſe eſtre en blemiſement ou prejudice, de ſeon eſtat, ou de ſeon dreyt, ou de la poſſeſſioun de ſa coronne, ou countre uſages ou cuſtumes aprovetz, ou en deſheritaunce, ou damage de luy, des countes, barons, ou des bones gents de ſa tere, ou en grevance de ſes conſaillers, ou de ſes miniſtres, ne choſe qe peuſſe troubler la pees, ou la tranquillite de luy, ou de ſeon realme, ne aſſentement ne dovez a nully voillant tielle choſe compaſſer ou procurer. His peractis, continuata fuit ſecunda dies uſque in craſtinum diem Mercurii in eccleſia fratrum de Monte Carmeli.

Tertio vero die concilii, videlicet die Mercurii, quaeſitum fuit a ſingulis epiſcopis, et a clero cujuſlibet dioeceſeos, ſi haberent in promptu et in ſcriptis omnia gravamina eccleſiis et perſonis eccleſiaſticis illata. Et quia plures ipſorum hujuſmodi gravamina non habebant in promptu, ut dicebant, continuata fuit illa dies uſque ad diem Sabbati proximo ſequentem in eodem loco. Item, quod interim quilibet epiſcopus ſuper hujuſmodi articulis diligenter tractaret cum clero ſuae dioeceſeos, et quid deliberatum eorundem in hac parte, liberarent domino archiepiſcopo in ſcriptis die Sabbati praedicto ſummo mane.

Sexto vero die concilii, videlicet die Sabbati, omnes epiſcopi de provincia Cantuar. de communi conſilio et aſſenſu ipſorum, exhibuerunt in ſcriptis quoſdam articulos gravaminum eccleſiae Anglicanae, et quaſdam ſupplicationes domino papae pro hujuſmodi gravaminum remedio faciendo. Quibus perlectis coram praelatis tantum, iidem epiſcopi exhibuerunt in ſcriptis domino archiepiſcopo alios articulos gravaminum eccleſiae domino regi Angliae oſtendendos, et quaſdam ſupplicationes eidem domino regi pro ipſorum gravaminum remedio faciendo. Et quia iidem epiſcopi non habebant tunc in promptu omnes articulos gravaminum eccleſiae Anglicanae, in eodem concilio provinciali tractandos, continuata fuit illa dies concilii die Sabbati in eodem loco uſque ad diem Lunae prox. ſequent. propter feſtum S. Andreae.

Die vero Lunae ſequenti nihil actum fuit, quia dominus archiepiſcopus ad concilium venire non potuit pro quadam infirmitate, quae ſibi accidit nocte praecedente. Et ideo continuata fuit illa dies uſque in craſtinum diem Martis apud Lamheth.

Die Martis ſequenti comparuerunt apud Lamheth omnes epiſcopi, et alii ad concilium vocati, in camera domini archiepiſcopi coram ipſo et epiſcopis ſuffraganeis eccleſiae Cantuar. praeſentibus inquiſitoribus per dominum papam deputatis, ſuper criminibus Templariorum impoſitis; publicata fuerunt depoſitiones et dicta tam Templariorum, quam teſtium ad haec vocatorum. Et ſuper hujuſmodi depoſitionibus et dictis, decreta fuit copia ſingulis epiſcopis facienda, ad deliberandum ſuper praemiſſis. Et contiuata fuit illa dies uſque diem Mercurii prox. ſequentem in eodem loco.

Die vero Mercurii ordinatum fuit de communi conſilio, quod tres epiſcopi, una cum inquiſitoribus praedictis, mitterentur ad dominum regem ad ſupplicandum ſibi, quod permitteret ordinarios locorum et dictos inquiſitores procedere contra Templarios, meliori modo, quo viderint expedire, ad inquirendum veritatem ſuper criminibus haereſis eis impoſitis. Item electi fuerunt duo clerici in utroque jure periti, ad examinand. et extrahend. omnes articulos gravaminum cujuſlibet epiſcopi et cleri ſuae dioeceſ. qui tangebant dominum regem, ac etiam articulos ad generale concilium mittend. et etiam articulos in concilio provinciali expediendos. Et praedictis duobus clericis aſſociati fuerunt alii ſex clerici, ad hujuſmodi articulos in formam juris redigendos. Et continuata fuit illa dies uſque in craſtinum diem Jovis apud S. Paulum London.

Die vero Jovis in pleno concilio lecta fuit conſtitutio Ottoboni legati, quae ſic incipit: "Ad tutelam et confugium oppreſſorum." Deinde recitata fuit ſententia excommunicationis lata in concilio provinciali London. bonae memoriae Bonifacii, quondam Cantuar. archiepiſcopi. Subſequenter lecta fuit charta beati Thomae martyris, ſub manu publica exhibita et conſcripta. His ita geſtis, decretum fuit, quod omnes epiſcopi praeſentes, et procuratores abſentium epiſcoporum, et priores, decani, et procuratores capitulorum cathedralium, ac etiam procuratores cleri cujuſlibet dioeceſeos in concilio remanerent; et quod omnes alii cujuſlibet conditionis et ſtatus de qualibet dioeceſi ad concilium vocati unum conſtituerent procuratorem ejuſdem conditionis et ſtatus, ad conſentiendum nomine ſuo omnibus, quae in dicto concilio contigerint ordinari; et quod multitudo religioſorum, et aliarum perſonarum eccleſiaſticarum recederet in forma praedicta, quouſque aliud mandatum a domino Cantuar. archiepiſcopo reciperent ſuper praemiſſis. Et continuata fuit illa dies uſque in diem Veneris prox. ſequentem apud Lamheth.

Die vero Veneris nihil fuit actum de negotiis in concilio tractand. propter ardua negotia domini regis et regni, quae coram praelatis ipſo die tractabantur. Et ideo continuata fuit illa dies uſque dominicam ſequentem propter feſtum S. Nicolai.

Die vero dominica ordinata fuit certa petitio domino regi facienda in ſcriptis ex parte epiſcoporum, ſuper quibuſdam negotiis, tangentibus ſtatum Templariorum. Item ordinatae fuerunt quaedam petitiones faciendae domino regi in ſcriptis ex parte praelatorum et cleri, ſuper quibuſdam articulis gravaminum, tangentibus eccleſiam Anglicanam. Et continuata fuit illa dies uſque in craſtinum diem Lunae in eodem loco.

Die vero Lunae ſequenti recitati fuerunt coram toto concilio omnes articuli gravaminum, tangentes dominum regem. Et continuata fuit illa dies uſque in diem Martis ſequentem in eodem loco.

Die vero Martis ſequenti omnes ſuffraganei praeſentes, et praedicti inquiſitores ibant ad dominum

dominum regem, et petebant ab eo, quod ipſi et alii locorum ordinarii poſſent procedere contra Templarios ſecundum conſtitutiones eccleſiaſticas; et quod praeciperet miniſtris ſuis, quod eſſent ipſis in hac parte intendentes.

Die Mercurii ſequenti dominus rex ad hujuſmodi petitionem in ſcriptis factam in ſcriptis reſpondebat, in forma ſequenti: Mandetur miniſtris noſtris, quod permittant epiſcopos facere et procedere contra Templarios, prout ad officium ſuum ſpectat; ita tamen, quod nihil faciant contra coronam noſtram, vel ſtatum regni noſtri. Et eodem die nunciatum fuit per dominum regem archiepiſcopo et omnibus epiſcopis praeſentibus, quod in craſtino die Jovis hora prima venirent apud Weſtmonaſterium, de arduis regni negotiis tractaturi.

Die vero Jovis, nec die Veneris, nihil actum fuit in concilio generali propter ardua negotia regni, quae tractabantur apud Weſtmonaſterium.

Die vero Sabbati ordinata fuit certa forma ad citandum in ſingulis dioeceſibus omnes Templarios, qui nondum capti fuerunt, ac etiam apoſtatas ejuſdem ordinis, quod compareant coram inquiſitoribus, ſuper diverſis articulisexaminandi et veritatem dicendi.

Die Lunae ſequenti nihil actum fuit, quod praelati vocati fuerunt ad concilium domini regis.

Die Martis liberati fuerunt domino regi ex parte praelatorum et cleri per manus dominorum H. Winton. et J. Norwicenſ. epiſcoporum, articuli gravaminum eccleſiae Anglicanae.

Die Mercurii ſequenti, quia inquiſitores contra Templarios per ſedem apoſtolicam deputati, nondum examinaverant, nec inquiſiverant de ſtatu Templariorum in civitate et dioeceſi Lincoln. et Eboracenſi, praeparabant ſe ad iter arripiendum verſus loca praedicta, prorogatum fuit concilium provinciale uſque diem Martis poſt feſtum S. Matthaei apoſtoli proxequens.

Quo die adveniente, lectae fuerunt inquiſitiones captae in diverſis dioeceſibus, ubi Templarii manere ſolebant, et publicatae fuerunt atteſtationes, et dicta teſtium, ſuper quibus omnibus magnae diſputationes fiebant, propter varias mutationes inventas in inquiſitionibus et depoſitionibus praedictis. Tandem ordinatum fuit, quod Templarii ab invicem ſeparentur in diverſis locis in London. et iterum examinarentur ſuper criminibus ſibi objectis, et fierent eis nova interrogatoria, ſi forte per confeſſiones proprias aliqua veritas ab eis elici poſſet ſuper praemiſſis. Et idem fieret de Templariis Lincoln. morantibus. Et ſi per hujuſmodi arctationes et ſeparationes nihil aliud, quam prius, vellent confiteri, quod extunc quaeſtionarentur; ita quod quaeſtiones illae fierent abſque mutilatione et debilitatione perpetua alicujus membri, et ſine violenta ſanguinis effuſione; et quod his peractis, London. et Ciceſtr. epiſcopi, et inquiſitores praedicti ſignificarent domino archiepiſcopo Cantuar. quod concilium iterum convocaret. Unde die Sabbati poſt feſtum S. Martini prorogatum fuit dictum concilium de die in diem uſque ad feſtum exaltationis S. crucis, anno Dom. M.CCC.XI.

Quo die adveniente, omnes Templarii capti, et London. adducti, confitebantur publice in pleno concilio ſe eſſe tantum diffamatos de diverſis articulis haereſis, quod non poterant ſe legitime purgare; et ideo petebant miſericordiam Dei et eccleſiae, parati recipere et perficere poenitentiam ſibi injungendam. His auditis, concilium decrevit ipſos eſſe ab invicem ſeparandos, et ad diverſa monaſteria Angliae tranſmittendos, ad faciendam certam poenitentiam ſibi injunctam, quouſque ſedes apoſtolica in concilio generali aliud de ſtatu ſuo et ordine duxerit finaliter ordinandum.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
Clementis V. 5.	Rob. Winchelsey 16.	1309.	Edward. II. 3.

Gravamina cleri in concilio provinciali Cantuar. propoſita. Ex reg. Winchelſey fol. 1. a.

A vobis ſereniſſimo principe domino Edwardo, Dei gratia Anglorum rege illuſtri, fideles veſtri ac devoti praelati et clerus Cantuar. provinciae humiliter petunt, quatenus in his, quae ſequuntur, remedium adhibere dignemini opportunum. Cum Willelmus, dudum rex Angliae, de communi conſilio archiepiſcoporum, epiſcoporum, abbatum, et omnium procerum regni ſui leges epiſcopales, quae non bene, nec ſecundum ſanctorum canonum praecepta fuerant, nec ſunt his diebus in regno Angliae obſervatae, obſervationis inconcuſſae judicaverit, propterea que mandaverit et praeceperit, quod nullus epiſcopus vel archidiaconus, de legibus epiſcopalibus, vel cauſis, quae ad regimen animarum pertinent, ad hundreda vel judicia ſecularium hominum quicquam adducerent; ſed ut quilibet de quacunque cauſa vel culpa ſecundum leges epiſcopales interpellatus ad locum eccleſiaſticum; quem elegerit, et ordinarium veniat, ibique de cauſa vel culpa reſpondeat ſecundum canonicas et epiſcopales leges; et ſi epiſcopi judicio ſtare noluerint, ſi opus fuerit ad vindicandum, fortitudo et juſtitia regis vel vicecomitis adhibeatur. Et nihilominus defenderit et interdixerit, ne ullus vicecomes, praepoſitus, ſeu miniſter regis, aut aliquis laicus homo de legibus, quae ad epiſcopum pertinent, ſe intromitteret, prout haec et alia in charta praedicti Willelmi regis plenius inſcribuntur, continenturque in magna charta de libertatibus conceſſa per celebris memoriae Henricum regem Angliae; quod idem rex pro ſe et haeredibus ſuis in perpetuum conceſſit, et charta ſua confirmavit archiepiſcopis, epiſcopis, abbatibus, et prioribus hujus regni, quod Anglicana eccleſia libera ſit, et habeat omnia jura ſua integra, et libertates ſuas illaeſas; contra quam donationem et conceſſionem venientes majoris excommunicationis ſententiae vinculo innodantur. Petunt igitur

igitur praelati et clerus Cantuar. provinciae ſupradict. quod eccleſia Anglicana ſua jura omnia habere valeat, et ipſius libertates illaeſas, prout dictant canonicae ſanctiones, et per reges Angliae praedeceſſores veſtros olim praedictae eccleſiae Anglicanae libere eſt conceſſum; et quod per poteſtatem regiam nullatenus de caetero uſurpentur, nec per ipſam, vel mandatum regium, aut ſtatutum, vel conſuetudinem impediantur praelati, quominus eiſdem juribus utantur libere, et eccleſiae illaeſa gaudeant libertate, quemadmodum hucuſque ſunt attemptata de facto; unde praelati per oppreſſiones multiplices impediti, non abſque gravi periculo ipſius domini regis, conſiliariorumque ſuorum, et miniſtrorum ſuorum omnium in hac parte; cum ſtatuentes contra libertatem eandem et ſtatuta ſervantes, conſuetudines introducentes, et introductas ſervantes, ſcribentes ſtatuta hujuſmodi, conſiliarii, et executores, necnon et qui ſecundum ea praeſumpſerint judicare ſcienter, incurrant majoris excommunicationis ſententiam, innovatam pluries, et per ſedem apoſtolicam confirmatam, damnabiliter ipſo facto.

Item petunt praelati et clerus ſupradicti, quod archiepiſcopi, epiſcopi, et alii inferiores praelati per literas regias ad ſeculare judicium nullatenus evocentur, ut ibi reſpondeant ſuper hiis, quae mere ad ipſorum officium et forum eccleſiaſticum pertinere noſcuntur; utpote pro eo quod ad eccleſias vel capellas vacantes, vel non vacantes non admiſerunt clericos, vel etiam admiſerunt, rectores inſtituerunt, vel non inſtituerunt, ſuos ſubditos excommunicaverunt, ſuſpenderunt, vel interdixerunt, aut excommunicatos, ſuſpenſos, vel interdictos denunciaverunt; ſive pro eo quod eccleſias dedicaverunt, vel de cauſa alia quacunque mere ſpirituali cognoverunt; cum laicis in clericos in caſibus ſpiritualibus ſupradictis nulla poteſtas competat; ideoque non teneant ipſorum proceſſus in hac parte, vel judicia ipſo jure. Et ſcire dignetur regia celſitudo, quod quicunque gravant in rebus eos, qui proferunt excommunicationis, ſuſpenſionis, vel interdicti ſententias ea occaſione, niſi infra octo dierum ſpatium gravamen, quod in rebus infertur, emendaverint, ſunt a canone excommunicationis majoris vinculo innodati; et eodem vinculo innodantur, qui proferentes eaſdem gravaverint in perſona, vel licentiam dederint de gravando, niſi licentiam revocaverint, re integra exiſtente; a quo excommunicationis vinculo poſt duos menſes nequeunt ſic gravantes, niſi per ſedem apoſtolicam, abſolutionis beneficium obtinere.

Adhaec regiae celſitudini veſtrae inſinuant praelati et clerus praedicti, quod cum inter alia gravamina, quae diu paſſa eſt eccleſia Anglicana, dudum quaedam ex illis fuiſſent propoſita coram recolendae memoriae domino Edwardo, Dei gratia rege Angliae, progenitore veſtro, ante mortem ſuam, per praedictos praelatos in parliamentis celebrat. London. ſub anno M.CC.LXXX. et Lincoln. ſub anno Domini M.CCC. atque petitum fuiſſet ibidem ſuper hiis competens remedium adhibere, quibuſdamque ex hiis gravaminibus tunc reſponſum fuiſſet, licet in effectu ipſa gravamina adhuc ſtent, nec fuiſſent hucuſque effectualiter revocata; aliis vero gravaminibus adhuc reſponſum non fuerat, prout infra patet, in grave detrimentum, et laeſionem enormem ſtatus eccleſiae Anglicanae: petunt praelati et clerus, ut ſupra, quatenus dignetur veſtra regia celſitudo quoad ea gravamina, ad quae reſponſum eſſe dignoſcitur, praecipere, quod executio plena fiat, revocando, ſi placet, gravamina praedicta; quod non fiant de caetero providendo, cum adjectione poenae in contrarium facientes imponendae. Caeteris vero gravaminibus, quibus minus ſufficienter eſt reſponſum, dignetur regia celſitudo competens, et juxta libertates eccleſiae benignum dare reſponſum, et ulterius, quae pro ſtatu ipſius eccleſiae conſideraveritis opportuna, concedere, prout exigunt canonicae ſanctiones.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
CLEMENTIS V. 5.	ROB. WINCHELSEY 16.	1309.	EDWARD. II. 3.

Gravamina propoſita a clero in parliamento London. M.CC.LXXX. *et in hoc concilio repetita.*

CUM executores alicujus teſtamenti agunt contra debitores teſtatoris, ut ex eorum debitis impleant ultimam voluntatem ipſius, etiamſi fidei commiſſa reſpiciant, vel legata; proponitur regia prohibitio contra eos.

Reſp. Quod legatum aut invenitur in bonis defuncti praeſentialiter, ſive ſit pecunia, ſive alia res mobilis, et tunc indiſtincte coram judice eccleſiaſtico peti debet, aut non invenitur praeſentialiter in bonis defuncti, ſed in manibus debitoris, qui defuncto in hujuſmodi obligatur; et tunc indiſtincte ab executoribus vel legatariis coram judice ſeculari peti debet, coram quo defunctus rem hujuſmodi haberet petere, ſi vellet: nec enim propter mortem defuncti debet fieri deterior conditio debitoris; quod foret, ſi forum ſibi conveniens mutare in eccleſiaſticum cogeretur; unde, ſi talia coram eccleſiaſtico judice repetantur, regia prohibitio locum habet. Alii tamen dicunt, quodſi res aliqua defuncti exiſtens in manibus alicujus debitoris, ſpecialiter et nominatim alicui legetur, coram eccleſiaſtico judice peti debet; quodſi legetur non nominatim, habet repeti coram judice ſeculari: et quia hujuſmodi definitio, quae non ſolum eccleſiae derogat, verum etiam honori principis, cujus beneficia ſunt intelligenda largiſſime, de novo a domino Waltero de Merton dicatur introducta; dominus rex hunc articulum deliberationi ſuae reſervavit, ut inquirat, a quo tempore ſic fieri conſuevit. Hic petitur, quod abſque inquiſitione aliqua lapſus temporis concedatur, quod nullatenus impediatur cognitio eccleſiaſtica in hiis, quae in articulo continentur.

Item, ubi in civitate vel burgo domus, molendina, et reditus, ſeu alia hujuſmodi ex conſuetudine

ſuetudine legantur, ſi coram judice eccleſiaſtico ſuper hiis quaeſtio moveatur; prohibitio regia exhibetur.

Reſp. rex: De domibus et molendinis, ac ſimilibus, judex eccleſiaſticus non poteſt cognoſcere, an ſint legabilia; ſed bene poteſt cognoſcere invento, quod ſint legabilia, an ſint legata; et cum conſtiterit, compellere ut ſolvantur. Hic petitur, quod, ubi notorie conſtat, quod legari poſſunt de jure hujus regni, vel conſuetudine ea, quae in articulo continentur, quod in hiis cognitio et executio eccleſiaſtica non impediatur.

Item, ſi aliquis in fundo ſuo erexerit molendinum, et poſtea rector ejuſdem loci exigat decimam de eodem; exhibetur regia prohibitio ſub hac forma: "Quia de molend. tali decimae hactenus non fuerunt ſolutae, prohibemus, etc. et ſententiam excommunicationis, ſi quam hac occaſione promulgaveritis, revocetis omnino."

Reſpondet rex: In tali caſu nunquam exivit prohibitio de principis voluntate, qui decrevit talem perpetuo non exire. Hic petitur, quod reſponſio hujuſmodi inviolabiliter obſervetur.

Item ſeculares poteſtates compellunt perſonas eccleſiaſticas, et earum mancipia, ac libere tenentes, et ſervos earum ſolvere paſſagia, pannagia, et muragia, contra libertates eccleſiae et chartas regum Angliae eiſdem conceſſas; cogunt inſuper eos ad collectas, tallagia, et exactiones injurioſas contra libertates eccleſiae, et jura ſcripta.

Reſpondet rex: Cum perſonae eccleſiaſticae ſuas chartas oſtenderint libertatum, juxta tenorem chartarum ſe libertatibus noverint gaviſuros. In emptionibus autem, quae fiunt ab ipſis perſonis, vel eorum familiis ad opus dominorum ſuorum, ab exactionibus liberi ſint omnino; quodſi famuli ipſi, vel tenentes eccleſiae lucrandi ſtudio fecerint mercaturas, ſolvant ipſi jura fiſci, ſicut alii mercatores, niſi ab hoc conceſſione principum ſint exempti, ſicut de Cantuar. archiepiſcopo ſatis conſtat. Hic petitur, quod haec reſponſio inviolabiliter obſervetur; et quod hii, qui contra hoc fecerint, graviter puniantur.

Item barones de ſcaccario domini regis vendicantes ſibi ex privilegio, quod non debeant extra illum locum conquerenti cuiquam reſpondere, excedunt privilegium illud ad clericos commorantes ibidem, vocat. ad ordines, ſeu ad reſidentiam, et dioec. inhibent, ne aliquo modo, aliquave ex cauſa, dum fuerint in ſcaccario domini regis et ſervitio, trahant ad judicium quoquo modo.

Reſpondet rex: Placet domino regi, quod clerici ſuis obſequiis intendentes, ſi delinquant, per ordinarios, ut caeteri, corrigantur; ſed tempore, quo occupantur circa ſcaccarium, ad reſidentiam in ſuis eccleſiis faciend. non teneantur. Et quia finis hujuſmodi reſponſionis manifeſte tendit in praejudicium eccleſiaſticae libertatis, petitur, quod clerici domini regis propter ipſius obſequia excuſationem non habeant, quominus in ſuis beneficiis teneantur reſidere; et quod non impediantur ordinarii ipſos ad reſidentiam compellere, prout ipſorum beneficiorum neceſſitas id requirit.

Item, vacantibus archiepiſcopatibus, epiſcopatibus, abbatiis, aut prioratibus, illi, qui per dominum regem ad eorum cuſtodiam deputantur, non ſolum temporalia, ſed etiam eccleſiaſtica beneficia appropriata eiſdem cum omnibus decimis et oblationibus occupant, cum haec ad perſonam laicam non valeant pertinere.

Reſpondet rex: Ratione aliquorum, quae prius acta noſcuntur, rex circa haec maturius deliberare decrevit. Hic petitur convenienter, prout dictant canonicae ſanctiones, remedium adhiberi.

Item, ſi quis clericus in obſequio domini regis ſteterit, omnia bona ipſius tam ſpiritualia, quam alia, etiamſi non ſit ad ratiocinia aſtrictus, cum deceſſerit, per loci vicecom. ſequeſtrantur; ita quod ejus executores nullam habere poſſunt adminiſtrationem de bonis praedictis.

Reſpondet rex: De bonis clericorum, qui nec pro debito, nec pro ratiocinio regi, aut reginae minime obligantur, talia nunquam fiant. Hic petitur, quod nec per regem, nec per miniſtros ejus talia attemptentur; ſed quod ordinariis locorum, qui parati erant omnibus juſtitiam exhibere, in ea parte nullum obſtaculum praebeatur.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
CLEMENTIS V. 5.	ROB. WINCHELSEY 16.	1309.	EDWARD. II. 3.

Gravamina antiqua in hoc concilio repetita.

VACANTIBUS eccleſiis cathedralibus vel collegiat. cuſtodes per dominum regem deputati nemora ipſarum, ac etiam parcos, vivaria, et piſcarias earundem deſtruunt, tenentes etiam eccleſiarum ipſarum tallagiis et exactionibus indebitis multipliciter gravant; domos, et molendina, et ſtagna, necnon libertates eccleſiarum ipſarum ſic vacantium male cuſtodiunt et defendunt; de tenentibus etiam eccleſiarum ipſarum contra earum libertates, tolneta, et alia ſervitia ſecularia indebite exigi minus juſte tolerant aut diſſimulant. Ballivos inſuper foraneos libertates eccleſiarum ipſarum ſine ſufficienti warranto ingredi, ac ſummonitiones et diſtrictiones injuſtas in eiſdem facere permittunt.

Reſpondet rex: Non vult talia fieri; ſed faciens teneatur, et ponatur ſufficiens cuſtos ad reſpondendum; et habeant praelati ſucceſſores contra cuſtodes delinquentes ad reſtaurand. damna ſub eis facta, actiones per breve "De vaſto." Quia ad iſtum articulum non eſt ſufficienter reſponſum, ideo petitur, quod ponentes miniſtros teneantur pro culpis ipſorum inſufficientium et exeuntium non ſolvendo, quos ponunt in cuſtodiis; et quoniam breve "De vaſto" ad hoc non ſufficit, prodeatur remedium ſpeciale.

Terras etiam arabiles eccleſiarum ipſarum ſic vacantium male coli ac ſeminari faciunt, tam ad domini regis diſpendium, quam ad praelati futuri grave damnum, qui pro fructibus terrarum

rarum ipſarum; ac, ſi bene cultae et ſeminatae fuerint, certum pretium ſolvere compellitur; bona etiam et mobilia ad praefatos defunctos, vel ad capitulorum ſeu conventuum ſuſtentationem ſpectantia injuſte occupant et diſtrahunt, et ea defunctorum executoribus, vel illis, ad quorum ſuſtentationem pertinent, libere non dimittunt.

Reſpondet rex, ut prius, quod ſucceſſores et conventus habeant actiones contra cuſtodes vaſtantes bona conventus, et ſeminantes male terras, ſicut contra quoſcunque alios. Et quia inſufficienter eſt reſponſum [[a] et quia communiter contingit, quod cuſtodes deputati non ſolvunt aliquando domino regi tertiam partem illius, quod levaverint per excoriationem tenentium, et deſtructionem nemorum, parcorum, vivariorum, et aliorum, petitur, quatenus pro indemnitate eccleſiae, et commodo veſtro potiori, capitulis, conventibus eccleſiarum vacantium pro tempore vacationis ipſarum, et pro certo ſolvendo, juxta quod conveniri poterit, cuſtodia concedatur] petitur, quod antiqua conſuetudo ſervetur; videlicet, quod cuſtagia ſeminis et culturae duntaxat perſolvantur. Et de cuſtodia petitur, quod ponentes teneantur pro miniſtris exiſtentibus non ſolvendo, niſi tam in iſto, quam in praecedenti articulo de meliori remedio pro eccleſia per dominum regem poterit provideri.

Item dominus rex, vacatione hujuſmodi durante, quandoque praeſentat ad eccleſias appropriatas, dignitatibus ſic vacantibus, ad grave diſpendium earundem dignitatum ſic vacantium, quas, vacatione durante, debeat in ſuis juribus potius defendere et manutenere.

Reſpondet rex: Quod non vult quod ſtet praeſentatio hujuſmodi in eccleſiis ſui patronatus appropriatis de ſuo aſſenſu, vel anteceſſorum ſuorum: et quia inſufficienter eſt reſponſum; petitur, ut nec id de aliis fiat, quae non ſunt de ſuo patronatu.

Item clerici frequenter inducuntur per laicam poteſtatem in poſſeſſionem dignitatum, vel eccleſiarum curatar. ac praebendar. ordinariis locorum minime requiſitis; ad quos duntaxat id dignoſcitur pertinere.

Reſpondet rex: Non intendit aliqua in hac parte debere mutari; ſi nova ſint, emendentur, et in liberis capellis ſuis, de quibus nullus alius ordinarius ſe habet intromittere, et non aliis, vult quod talis fiat inductio per laicam poteſtatem. Quia iſta reſponſio eſt contra eccleſiaſticam libertatem; petitur, ut ſaltem in beneficiis non exemptis articulus concedatur, et ut de capellis, quae dicuntur exemptae locorum ordinariis, exemptionis privilegia oſtendantur; et ubi non oſtenduntur, quod pro non exemptis habeantur, maxime propter pericula, quae imminent animabus in beneficiis curatis, et ſic collatis per dominum regem praedictum.

Item eccleſiaſticae perſonae quandoque per brevia inſolita et injuſta, quandoque per graves diſtrictiones laicalis potentiae compelluntur in foro regio reſpondere de ſententiis excommunicationum, ſuſpenſionum, vel interdicti, latis per eoſdem; ac etiam quare cognoſcunt de decimis, uſuris, de defamatione, de violenta manuum injectione, de ſacrilegio, vel aliis caſibus, ubi de correctione excommunicatorum, vel mortaliter peccantium principaliter agitur, quae ad judicium non pertinent ſeculare.

Item eccleſiaſtici judices quandoque per breve, quandoque per diſtrictiones graves, quandoque per verbales inhibitiones laicorum miniſtrorum ſine brevi impediuntur cognoſcere de praemiſſis, aut de juribus parochialibus; videlicet oblationibus, mortuariis, reditibus ad eccleſiarum luminare debitis, refectionibus eccleſiarum, clauſura coemeteriorum, quae ad forum eccleſiae pertinere noſcuntur.

Ad iſtos duos articulos conjunctos ſimul reſpondetur per regem, qui dicit, quod in decimis, oblationibus, obventionibus, mortuariis, quae ſub iſtis nominibus proponuntur, prohibitioni regiae non eſt locus; etiamſi propter detentionem ipſorum diuturnam ad aeſtimationem eorundem pecuniariam veniatur; ſed ſi clericus vel religioſus decimas ſuas in horreo ſuo congregatas, vel alibi exiſtentes, vendiderit alicui pro pecunia, ſi petatur pecunia coram judice eccleſiaſtico, locum habet regia prohibitio; quia per venditionem res ſpirituales fiunt temporales, et tranſeunt decimae in catalla. Item, ſi praelatus imponat pecuniariam poenam alicui pro peccato, et repetat illam pecuniam, regia prohibitio locum habet; veruntamen, ſi praelati imponant poenitentias corporales, et ſic puniti volunt hujuſmodi poenitentias per pecuniam redimere, non habet locum regia prohibitio, ſi coram praelatis, vel ab ipſis pecunia exigatur. Item, ſi aliquis manus violentas injecerit in clericum, pro violata pace debet emenda fieri coram rege; pro excommunicatione vero coram praelato, ut imponatur poenitentia corporalis, quam ſi velit reus ſponte redimere dandam praelato vel laeſo, poteſt repeti coram praelato, nec in talibus regia prohibitio locum habet. In diffamationibus enim libere corrigant praelati modo ſupradicto, regia prohibitione non obſtante. Et quia inſufficienter ad illos articulos eſt reſponſum; petitur, quod praelati non teneantur de caetero de excommunicationis, ſuſpenſionis, et interdicti ſuis ſententiis in curia regia, cum ad eam nullo modo pertineat earum cognitio, reſpondere; et quod prohibitioni regiae non ſit locus in decimis, oblationibus, obventionibus, et mortuariis, ſive ſub illis nominibus, ſive de hoc alias valeat apparere. Item, quod non impediantur de caetero cognoſcere de ſacrilegiis, uſuris, vel excommunicationum ſententiis, aut mortalibus peccatis; et quod praelati libere poſſint illam poenam imponere, quae magis timetur, ſicut dictant canonicae ſanctiones.

Item in quibuſdam prohibitionibus regiis nomen non inſeritur impetrantis, ex quo datur audacia, et aperitur via gravandi injurioſe praelatos, et partes coram eis in foro eccleſiaſtico litigantes, et maxime cum uterque litigantium clericus fuerit. Praelati inſuper et judices eccleſiaſtici attachiati ad reſpondend. quare tenuerunt placitum contra prohibitionem hujuſmodi, variis dilatio-

[a] Quod uncis includitur, in marg. reg. ſcribitur.

nibus gravantur coram juſtitiariis; et quanquam finaliter, quoad forum regium, liberantur, nulla tamen eis impenditur ſatisfactio ſuper damnis et gravaminibus eis illatis, eo quod prohibitio ipſa nomen non exprimit impetrantis: et quia dominus rex pars efficitur in hoc caſu, quandoque coguntur praelati ſic attachiati ſe ſubmittere inquiſitioni laicorum, cum per purgationem ſolitam forent potius liberandi.

Reſpondet rex: Quod ſalvis ſemper brevibus originalibus ſuis, quibus tam ipſe, quam praedeceſſores ſui uſi ſunt in certis caſibus a tempore quo non extat memoria, contra ipſorum brevium abuſum triplex decrevit remedium adhiberi. Primo quidem, quod ipſe dominus rex ad haec juſſit clericos juratos, fideles et idoneos deputari, qui caſus prohibitionum examinent, et literas concedendas. Secundo, quod impetrantes injurioſas prohibitiones, niſi in caſibus debitis, graviter puniantur poena pecuniaria, vel carcere, ſi ſint partes. Tertio, quod de parliamento in parliamentum deferant ſecum praelati omnes prohibitiones hujuſmodi abuſivas, quibuſcunque porrectas judicibus, eas domino regi et ejus concilio oſtenſuri. Et quia eidem articulo inſufficienter reſpondetur; petitur, quod prohibitio praedicta ex relatu plurium in cauſis privatorum hominum de caetero minime concedatur, et quod perſonis eccleſiaſticis attachiatis, et per judicium dimiſſis, provideatur de ſatisfactione aliqua competenti pro ſuis damnis et expenſis.

Item, quando ad inſtantiam certae perſonae impetrantis, praelati vel eccleſiaſtici judices attachiati ſe purgant, et a foro regio dimittuntur; falſus tamen impetrator, qui juxta reſponſum domini regis alias ad articulum ſimilem datum, debet ſatisfacere parti laeſae, vel ſaltem in corpore puniri per incarcerationem, non ſic punitur hiis diebus; cujus occaſione viris eccleſiaſticis damna gravia inferuntur, et etiam juri eccleſiae non modice derogatur, et via malitiis aperitur.

Reſpondet rex: Quod legem antiquam ſuper hoc non mutabit inconſultus: multis enim modis deficiunt querelantes, vel quia non proſequitur, vel alio modo quia attachiati ſe purgant, et nunc et tunc amercientur querelantes et plegii eorundem; et hoc ſecundum jura regni, quae non ſunt ſubito mutanda. Quia inſufficienter ad iſtum articulum reſpondetur; petitur, ut pars, cujus nomen exprimitur in prohibitione, et ad cujus proſecutionem judex, vel pars attachiatur, reſarciat omnia damna et expenſas parti dimiſſae; et ſi non ſolvendo exiſtat, poenam competentem ſuſtineat corporalem, vel fatigatis injuſte aliud remedium adhiberi.

Item breve, quod dicitur "Indicavit," quod de ſui natura locum habet in certis caſibus, per quoſdam juſtitiar. minus provide jam extenditur ad cauſas in foro eccleſiae agitatas ſuper ſpoliatione decimarum, vel etiam ſuper decimis in parochiis alienis contra jus commune receptis. Praeterea quoddam breve ſuper eodem a paucis retroactis temporibus eſt formatum ſub tali forma, "Indicavit," etc. quod cum tales relig. teneant quartam partem talis eccleſiae de advocatione propria, et talis rector inde trahat eos in placitum, etc. et ita cognitio de ſpoliatione decimarum, vel de jure praeceptionis earum in alienis parochiis ab eccleſia minus juſte aufertur; praeſertim cum nullum inde placitum ſubſequenter teneatur, vel teneri valeat in curia laicali, et per conſequens talis injuria cum gravi animarum periculo remanet totaliter incorrecta.

Ad iſtum articulum reſpondet rex: Quodſi fiat contentio de jure decimarum, originem habens de jure patronatus, et earum decimarum quantitas extendat ſe ad tertiam partem bonorum eccleſiae, locum habeat regia prohibitio, ſi haec cauſa coram judice eccleſiaſtico ventiletur; ad caetera contenta in iſto articulo reſponſum eſt ſupra. Et quia inſufficienter ad iſtum articulum reſpondetur; petitur, quod delictum perſonale ſpoliationis rerum ſpiritualium poſſit libere corrigi per judicem eccleſiaſticum, cum in nullo tangat vel tangere poſſit jus patronatus.

Item clerici capti pro ſuſpicione criminis per potentiam laicalem, non ſtatim, ſicut de jure fieri debet, ſuis ordinariis, ipſis petentibus, liberantur, ſed diu detinentur in carcere contra clericalem et eccleſiaſticam libertatem.

Ad iſtum articulum reſpondet rex et decrevit, ut clerici capti pro quocunque reatu per ballivos ſeculares, praelatis eorum requirentibus, liberentur; repraeſentandi tamen ab eis in ſeculari judicio, cum fuerint requiſiti, pronunciandi rei vel innocentes per juſtitiar. regis ſub teſtimonio laicorum, ut hactenus fieri conſuevit. Quodſi praelatus clericum hujuſmodi non repraeſentaverit, centum libr. ſterling. domino regi ſolvere compellatur.

Et quia ad iſtum articulum contra libertatem eccleſiaſticam reſpondetur; petitur, ut clerici ſuis ordinariis liberati, per ipſos juxta leges eccleſiae judicentur, et quod non compellantur ordinarii eoſdem clericos ſeculari judicio praeſentare.

Item tales clerici, qui, poſtquam inquiſitio laicorum ex officio tantum recepta, contra ipſos in foro ſeculari deponitur, ſuo ordinario, ut eſt juſtum, finaliter liberantur; in quos clericos nulla extunc ſupereſt laicis de hoc cognoſcendi aut judicandi poteſtas, non libere, ſed ſub poena centum libr. pro evaſione traduntur ordinariis memoratis.

Ad iſtum articulum nihil reſpondetur: ideo petitur, quod liberentur libere et abſolute ſine poena et periculo quocunque.

Item clerici per purgationem taliter liberati, nihilominus ſuper eodem iterato minus juſte, quamquam non fuerint ſuper recidivo vel alio crimine indictati, in foro regio impetuntur, ita quod eis prius facta purgatio nihil valet.

Reſpondet rex: Non vult talia fieri, nec facta ſunt ſuo conſenſu. Et quia haec reſponſio non ſervatur; petitur, quod futuris temporibus inviolabiliter obſervetur.

Item bona clerici irretiti de crimine, et coram ſuo ordinario ſuper hoc ſe purgantis, non ſtatim, ut convenit, liberantur eidem.

Ad iſtum articulum reſpondet rex, et promiſit, quod ex gratia ſpeciali ſuper hoc ordinaret, ut bona clericorum, qui pro aliquo debito capti et detenti ſe purgarunt, reſtituantur eiſdem, ſed non ſine ſua litera, in qua continuatur de reſtitutione hac vice facienda; quia haec reſtitutio

tio ſit de gratia ſpeciali. Et quia ad iſtum articulum non eſt ſufficienter reſponſum; petitur, quod clericis captis, et de criminibus ſibi impoſitis purgantibus, reſtituantur libere omnia bona ſua propter impoſitionem ab aliis occupata.

Item confugientes ad eccleſiam, dum in ea ſub eccleſiaſtica tuitione conſiſtunt, abinde per potentiam laicalem ſubtrahuntur.

Item in eccleſiis ipſis et coemeteriis circa confugas ponitur cuſtodia laicalis, ipſam eccleſiam obſidens, propter quod in ea frequenter enormia perpetrantur.

Ad iſtos duos articulos reſpondet rex: Quod dum fugientes ad eccleſiam ſunt in eccleſia, non vult, quin poſſint habere vitae neceſſaria, et exire libere pro onere naturae neceſſario deponendo. Et quia laici nullam habere debent diſpoſitionem vel cuſtodiam infra loca praedicta; petitur, quod in nullo caſu fiat cuſtodia infra loca hujuſmodi, et quod reſponſio regia quoad alia in articulo contenta, firmiter obſervetur.

Item commiſſio epiſcopi de petendis clericis incarceratis non admittitur, niſi juſtitiarii ad carceris liberationem deputati nominentur in ipſa commiſſione; ſed ſi dicti juſtitiarii mutentur, aliique ſubrogentur eiſdem, non admittunt primam commiſſionem, ſed novam exigunt, in qua nominentur.

Reſpondet rex: Quodſi non fiat mentio in commiſſione de juſtitiariis, coram quibus petenda ſit liberatio, non debent juſtitiarii illos commiſſarios admittere, nec alii juſtitiarii loco ipſorum ſubrogati, debent praefatae commiſſioni fidem adhibere. Et quia dicta reſponſio manifeſte cedit in praejudicium eccleſiaſticae libertatis; petitur, ut clerici capti, ſuis ordinariis ipſos requirentibus, ſine commiſſione et contradictione qualibet liberentur.

Item, ſi perſona eccleſiaſtica, vel alia trahatur ad forum ſeculare in cauſis ſpectantibus ad cognitionem eccleſiaſticam, non admittitur exceptio declinatoria fori; et ſi perſona hujuſmodi, ut citius remittatur ad judicem eccleſiaſticum, ad cautelam proponat examinationem rei judicatae in foro eccleſiaſtico, examinatio hujuſmodi in foro ſeculari rejicitur; et, illa non obſtante, in cauſis hujuſmodi proceditur.

Ad iſtum articulum hic nullatenus reſpondetur: et ideo petitur, quod ſufficiens reſponſio praebeatur.

Item, cum excommunicati pro manifeſta offenſa per mandatum regium carceri traduntur, frequenter mandatur ordinariis per literas regias, quod recepta cautione ab excommunicato ſic capto, ipſum faciant a carcere liberari; alioquin ſcribitur vicecom. quod idem exequatur, cum tamen non cautio, ſed ſatisfactio locum habet in hoc caſu.

Reſpondet rex: Quod non vult, quod ſemper teneantur in carcere, ſed, ſi velint cavere, liberentur a carcere. Et quia iſta reſponſio manifeſte cedit in praejudicium eccleſiaſticae libertatis; petitur, ut capti excommunicati pro offenſa ante ſatisfactionem a carcere minime liberentur, quia aliud de jure fieri non poteſt.

Item querela vel cauſa ad forum eccleſiaſticum pertinens, per diffinitivam ſententiam in eodem foro terminata, ſi forſitan poſtmodum in curia regia eodem modo res ad eundem effectum agatur, non admittitur nec allocatur in eadem examinatio rei per eccleſiaſticum judicem judicatae; unde fit in hoc caſu, quod eccleſiaſtica juriſdictio et libertas per curiam regiam enervatur.

Reſpondet rex: Quod quando eadem cauſa diverſis rationibus coram diverſis judicibus eccleſiaſticis et ſecularibus ventilatur, utpote de violenta manuum injectione in clericum; tunc, non obſtante eccleſiaſtico judicio, curia regia idem negotium tractat, ut ſibi expedire videtur; diverſo tamen modo, ſicut ſupra dicitur.

Item, licet in communi prohibitione regia bona et catalla, quae ad matrimonium et teſtamentum pertinent, tanquam ad juriſdictionem eccleſiaſticam ſpectantia, ſunt excepta; et redditio computi de adminiſtratione bonorum teſtamentorum hujuſmodi ad eccleſiaſticum forum pertinear, tam de conſuetudine, quam de jure; nihilominus tamen executores hujuſmodi per breve regium ad curiam ipſius trahuntur ad redd. computum de praemiſſis, in grave diſpendium teſtatorum, et juriſdictionis eccleſiaſticae praejudicium manifeſtum.

Reſpondet rex: Quod nullo modo eſt, niſi quando ille, qui impetitur, ad promotionem haeredum defuncti dicentium bona praefati defuncti, quae ad manus executorum pervenerunr, ſufficere ad aes alienum ſolvend. iterum revolvat computum ſuum ad probandum contrarium illius, quod haeres aſſerit. Hic petitur, quod in nullo caſu compellantur executores ad reddend. computum in judicio ſeculari, ſicut nec de jure tenentur.

Item, ſi clericus coram eccleſiaſtico judice in judicio recognoſcat ſe debere alteri clerico debitum quodcunque, et per eccleſiaſticum judicem condemnetur ad ſolvend. debitum hujuſmodi, prout hactenus fieri conſuevit; judex tamen ipſe, quo minus id exequi valeat, per prohibitionem regiam impeditur.

Ad iſtum articulum reſpondet rex: Quod ſive clericus agat contra clericum, ſive contra laicum, ſive laicus contra clericum, in hujuſmodi actionibus, ſcilicet in foro regio, reſpondere debet, et taliter uſi ſunt juſtitiarii regis a tempore, cujus contrarii memoria non exiſtat. Hic petitur, quod cognitio vel executio eccleſiaſtica in praemiſſis nullatenus impediatur, cum impedimentum praeſtantes ſint majoris excommunicationis vinculo a canone innodati.

Item epiſcopus, cui mandatur, ut certo die faciat clericum ſuum venire, vel ipſum habeat coram juſtitiariis domini regis, quanquam certificet curiae, quod ad hoc clericum ipſum monuerit, et etiam diſtrinxerit per ſequeſtrationem bonorum ſuorum eccleſiaſticorum; nihilominus tamen per curiam regiam ſuper hoc fatigatur, licet amplius non habeat, quod agere valeat in hoc caſu.

Reſpondet rex: Quod ſemper uſus fuit, quod ſic fieret; epiſcopus juriſdictionem in clericum ſuum exerceat, et faciat eum venire modo, quo voluerit; modum, quo hoc faciet, rex ſibi non talliabit. Hic petitur, quod ex quo epiſcopi faciunt

unt quod poſſunt, licet ad hoc de jure non tenenantur, ſed per quaſdam oppreſſiones ad hoc inducuntur, in pace ab ulteriori fatigatione totaliter dimittantur, nec ad faciend. eis impoſſibile compellantur, cum clericos ſuos ad judicium trahere nequeant per capillos.

Item ex ſtatuto regio, quo cavetur, quodſi praelatus eccleſiae, qui in faciendo ſervitium cantariae, vel alio debito pro terris aut reditibus ad ea faciendis, collatis, per biennium forte ceſſaverit, dominus redituum aut terrarum hujuſmodi ea reciperet in feodum; eccleſiae magnum et perpetuum damnum ſentiunt ex modica negligentia praelatorum, ſuper quo convenit remedium adhiberi.

Reſpondet rex: Quod ſic ordinatum fuit per communitatem terrae ſuae, ſine qua non poteſt aliud ordinari; et curare debent ſucceſſores, quod anteceſſorum eleemoſyna obſervetur. Hic petitur, quod ubi dominium rei in eccleſiam vel monaſterium eſt tranſlatum, quod propter delictum perſonae, in qua quis non reſidet, ſuum jus eccleſia non amittat, ſed habeat donator actionem, ut onus impoſitum agnoſcatur et fiat.

Item, ex eo quod moniales vere vel interpretative profeſſae, rejecto religionis habitu, monaſteria ſua damnabiliter exeuntes, habitum induunt ſecularem, et ad haereditates in foro regio petendas, non obſtante profeſſionis exceptione, admittuntur, quae proprium habere non poſſunt, vel aliquid temporale petere ſuo jure; vehementer maculatur religionis honeſtas, et animarum periculum inducitur, et alii ſeculares, quibus ipſa debetur haereditas, exhaeredantur injuſte.

Reſpondet rex: Quod per eum non exeunt, et exceptio praepoſita in curia regia admittatur, et ejus cognitio ad loci ordinar. remittatur. Hic petitur, quod reſponſio regia firmiter obſervetur.

Item, licet patronatus vicariarum, quae non ad laicum feodum, nec ad alias laicas perſonas, ſed ad rectores eccleſiarum pertinent, tanquam mere ſpirituale ad forum eccleſiaſticum debeat pertinere; curia tamen regia ſuper patronatu hujuſmodi vicariarum cognitionem uſurpans, juriſdictionem eccleſiaſticam ſuper hoc impetit minus juſte.

Reſpondet rex: Quod aliquando praeſentatio ſpectat ad rectores, aliquando ad alios, ſed de jure patronatus cognitio ſemper ad regem pertinet. Et quia haec reſponſio manifeſte eſt contra eccleſiaſticam libertatem, cum praeſentatio ad vicariam ſit mere jus ſpirituale; petitur, quod cognitio hujuſmodi per curiam ſecularem minime uſurpetur, praecipue cum uſurpatio hujuſmodi noviter ſit inventa.

Item tenentes eccleſiarum, a quibus amerciamenta debentur ipſis eccleſiis per libertates eis conceſſas, vel per conſuetudinem a multis retroactis temporibus approbatam, frequenter per miniſtros regis compelluntur loco amerciamentorum hujuſmodi finem facere, ſeu redemptionem in eccleſiaſticae libertatis praejudicium; ita quod non competant ipſis eccleſiis amerciamenta, ſed ad opus regium, tanquam finis vel redemptio, per potentiam regiam exigantur.

Item tenentes eccleſiarum, a quibus ipſis eccleſiis per libertates eis conceſſas, vel a tempore, quo non extat memoria, amerciamenta hujuſmodi tenentium ſuorum in quibuſcunque curiis debentur, cum in aliquod debitum inciderint, ob quod amerciandi tantummodo fuerint, et non impriſonandi, nec redimendi, miniſtri domini regis ab eiſdem tenentibus finem capiunt, ut eccleſia jure ſuo, cui illa amerciamenta debentur, defraudetur.

Ad iſtos duos articulos reſpondet rex ſimul: Quod ubi finis debet eſſe, ibi ſit; ubi amerciamentum, amerciamentum ſit. Hic petitur, quod amerciamenta non mutentur in fines, nec tenentes eccleſiarum impriſonentur pro finibus conſequendis ab eiſdem, ubi tantum ſunt amerciandi.

Item, quando praelatus, cujus eccleſia ab antiquo in poſſeſſione libertatis extiterat, ut nullus ballivus foraneus ipſam libertatem ingrederetur, coram judice ſeculari per breve regium convenitur, oſtenſurus quo jure clamat hujuſmodi libertatem, lite pendente; mandatur ballivo foraneo, ut libertatem eandem ingrediatur; et ſic eccleſia jure ſuo, et poſſeſſione ſua, ſine judicio, et contra legem communem et contra libertatem eccleſiae, ſpoliatur.

Reſpondet rex: Quod hoc non vult, ſed gaudeat homo ſeyſina ſua, lite pendente. Hic petitur, quod iſta reſponſio inviolabiliter obſervetur.

Item bona eccleſiaſtica quandoque in ſolo eccleſiae, quandoque in via publica, ubi ad neceſſarium victum perſonarum eccleſiaſticarum cariantur, per miniſtros regis capiuntur violenter, contra conceſſionem regiam, et eccleſiaſticam libertatem, in grave periculum animarum tam capientium bona hujuſmodi, quam praeſtantium eis auctoritatem taliter capiendi.

Item miniſtri domini regis capiunt equos, et carectas praelatorum, et aliorum virorum eccleſiaſticorum ad faciend. cariagia contra libertatem eccleſiae, et ſeriem magnae chartae.

Item ballivi domini regis clericos in foro regio impetitos, frequenter diſtringunt in ſolo eccleſiae contra legem terrae communem; cum clericus non habens laicum feodum, per ballivum laicum diſtringi non debeat.

Ad iſtos articulos reſpondet rex: Quod non placet ſibi, quod tales diſtrictiones de caetero fiant, nec in via regia, nec in feodo, quibus eccleſiae olim ſunt dotatae; vult tamen rex diſtrictiones fieri in poſſeſſionibus de novo a perſonis eccleſiaſticis acquiſitis. Et intendit dominus rex punire hujuſmodi delinquentes ſecundum quod in antiquo ſtatuto noſcitur eſſe tactum.

Hic petitur remedium adhiberi ſecundum tenorem magnae chartae.

Item per ſtatutum regium nuper editum, ut eccleſia terras aut poſſeſſiones de novo non adquirat, multum laeditur et gravatur eccleſia; et ab antiqua libertate, qua creſcere potuit in temporalibus, indebite removetur.

Reſpondet rex: Quod ex aliqua lege hoc proceſſit; et demum proximo concilio archiepiſcopi Johannis, et aliorum tam praelatorum, quam procerum fuit hoc innovatum; quia ſuggerente eodem archiepiſcopo, religioſi vacabant emptioni terrarum, et non eleemoſynis; unde intellexit rex, quod non eſt libertas eccleſiae vacare cupiditati,

ſed

ſed hoſpitalitati; et praemiſſum factum fuit ad petitionem magnatum, ne perdant wardas et alia.

Hic petitur, quod ſaltem dictum ſtatutum mitigetur, ut cum bona immobilia pervenerint ad mortuam manum, ſive ante ſtatutum editum, ſive de licentia regis, poſtmodum poſſint eadem libere alienari de una mortua manu in aliam mortuam manum. Item, ut terras et poſſeſſiones de tenura eccleſiarum exiſtentes, poſſint ſaltem ſeculares perſonae eccleſiaſticae eccleſiis ſuis adquirere a propriis tenentibus eorundem.

Item vicecomites mittunt cacherillos ſuos ad capitula et alia loca, ubi judices eccleſiaſtici exercent ſuum officium ad vidend. de quibus cognoſcunt, et aliquando ipſos impediunt, ne procedant; et ſi procedant etiam in caſibus licitis, eos capiunt, et male tractant, ita quod neceſſe habent redimere pacem contra libertatem eccleſiaſticam.

Reſpondet rex: Quod hoc non vult indiſtincte, ſed poteſt eſſe quod comites et magnates mittant quandoque pro conſervatione bonorum nativorum ſuorum, ne mulcta eis in bonis eorum pro peccato imponatur; quia omnia ſunt domini, et in eis poteſt dominus procurare inhibitionem per vicecomitem.

Hic petitur, quod jurisdictio eccleſiarum nullo modo impediatur, [a] [et quod contra impedientes, ut debite, puniantur, et remedium provideatur opportunum.]

Gravamina prius non propoſita.

Inprimis petitur, quod dominus rex ſe abſtineat de rogando pro corrodiis, penſionibus, vel perendinationibus faciend. in domibus religioſ. et aliis locis eccleſiaſticis, carectis, et equis ſibi mittendis, cum per hoc praedictae domus depauperantur, cultuſque divinus in hac parte diminuitur; et propter hujuſmodi onera compelluntur ſaepiſſime presbyteri, et alii miniſtri eccleſiaſtici divinis officiis deputati, a locis recedere ſupradictis.

Item petitur, ut credatur literis epiſcoporum, quando ſcribitur per ipſos epiſcopos pro captione excommunicatorum poſt xl. dies juxta conſuetudinem regni, ita quod ad aſſertionem quorundam dicentium eos non eſſe ſubditos excommunicantium, non denegetur breve captionis eorundem, ſicut in praeteritum per errorem fieri conſuevit.

Item, quando inferiores ſubditi excommunicati ſuggeſſerunt ſe appellaſſe ab ordinariis ſuis praedictis, et ſuper hoc proferunt quandoque inſtrumenta notariorum ſuper hujuſmodi ſuis appellationibus; petitur, ut plus credatur literis ordinariorum, quam ipſorum aſſertioni praedictae.

Item vicecomites plerumque permittunt excommunicatos per invocationem brachii ſecularis captos et incarceratos, diſcurrere per totum comitatum ante omnem liberationem debito modo factam, in contemptum regis, et eccleſiaſticae diſciplinae; propter quod petitur remedium adhiberi.

Item, ſi aliqui de tenura domini regis vocati coram ordinariis extra parochiam ſuam, in qua degunt, ſi propter ſuam contumaciam manifeſtam excommunicentur, ac poſt xl. dies pro eorum captione ſcribatur, praetendunt ſe privilegiatos, quod extra villam ſeu parochiam ſuam non debent vocari, et ſic denegatur breve regium pro captione eorundem.

Item petitur, quod cum adminiſtratio bonorum alicujus defuncti concedatur executoribus, cum redditio computi ad forum pertineat eccleſiaſticum, non trahantur ad reddend. computum de praemiſſis in foro regio, ſicut aliquando fit ad grave diſpendium teſtatoris, et juriſdictionis eccleſiaſticae praejudicium manifeſtum.

Item, ſi rector unius eccleſiae parochialis petat quandam capellam coram judice eccleſiaſtico, tanquam ad eccleſiam ſuam pertinent. et ab ea dependent. et incumbens poſſeſſioni dictae capellae aſſerens eam non eſſe capellam, ſed eccleſiam parochialem, et fuiſſe a tempore, cujus memoria non exiſtit, per breve quod appellatur "Indicavit," vel per breve "Cum placita de advocationibus eccleſiarum"; impeditur judex eccleſiaſticus, coram quo cauſa movetur, procedere, et pars proſequi, licet rectori agenti nullum remedium in curia regia agendi competat in hoc caſu, nec ad curiam regiam pertineat de jure parochialitatis judicare.

Item petitur, quod perſonae eccleſiaſticae, quas dominus rex ad beneficia praeſentat, ſi epiſcopus eas non admittat, utputa propter defectum ſcientiae, vel aliam cauſam rationabilem, non ſubeant examinationem laicarum perſonar. in caſibus antedictis, prout hiis temporibus attemptatur de facto, contra canonicas ſanctiones; ſed adeant judicem eccleſiaſticum, ad quem de jure pertinet, pro remedio, prout juſtum fuerit, conſequendo.

Item, ſi vacet aliqua dignitas, ubi electio eſt facienda, petitur, quod electores libere poſſint eligere abſque incurſione timoris a quacunque poteſtate ſeculari, et quod ceſſent preces et oppreſſiones in hac parte.

Item petitur, quod fundatores domuum religioſarum, ac vicecomites, et alii miniſtri ſeculares arceantur, ne ipſos religioſos onerent maxime in equis ſuis recipiendis, et apud eos commorand.

Item, quod cum cognitio baſtardiae, ſeu illegitimitatis ad forum eccleſiaſticum pertineat, ac quidam juſtitiarii de novo, ſi proponatur exceptio coram eis, ſub hac forma, "Non eſt legitimus," de ea de facto cognoſcunt; ſed ſi ſub hac forma verborum proponatur exceptio, "Eſt baſtardus," tunc ſuperſedent, quouſque per eccleſiam ſuper hoc fuerit cognitum, mirandam novitatem adinvenientes contra eccleſiaſticam libertatem; petitur, quod, non obſtante variatione verborum, a cognitione cauſarum hujuſmodi deſiſtatur.

Item petitur, quod cum cognitio bigamiae ad forum eccleſiaſticum pertineat, quod ſeculares judices de ea non cognoſcant, quemadmodum faciunt in praejudicium eccleſiaſticae libertatis.

[a] Haec in margine regiſtri.

Item petitur, quod cum dominus rex, vel alius, vel alii ad vacantem eccleſiam praeſentent, et antequam diſcuſſum fuerit, an ad dominum regem, aut alium, ſeu alios ſpectat advocatio ſeu praeſentatio ejuſdem eccleſiae vacantis, labatur ſemeſtre tempus a tempore vacationis ejuſdem, ſive dominus rex praeſentet ratione juris ad coronam ſpectantis, ſive ratione cuſtodiae, vel excambii, aut quacunque alia ratione, quod epiſcopi dioec. non obſtante, quod dicitur, quod domino regi nullum tempus currit, et quod ad litigand. niſi ad beneplacitum ſuum compelli non poſſit; ex quibus contingeret hujuſmodi eccleſiam per quinque, vel ſex annos, aut plures vacare, et debita cura animarum carere; poſſint tales eccleſias vacantes idoneis perſonis, pro lapſu temporis, ut praemittitur, libere conferre, juxta canonicas ſanctiones, et quod ea occaſione nullatenus moleſtentur.

Bulla Clementis V. *papae de gravaminibus.* Ex reg. Winchelſey fol. 4. b.

CLEMENS epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, venerabili fratri archiepiſcopo Cant. ſalutem, et apoſtolicam benedictionem. Super montem excelſum apoſtolicae ſedis, quamvis inſufficientibus meritis, diſponente Domino, conſtituti, cum de ipſius vertice montis ad infima noſtrae conſiderationis reflectentes intuitum, importabilium onerum noſtrae debilitatis incumbentium humeris intuemur diligentius gravitatem, multifarie multiſque modis anxiamur ab intimis, qualiter illa poſſimus ſalubriter ad laudem divini nominis ſupportare; ſed dum a ſponſo caeleſti, qui Chriſtus eſt, curam univerſalis eccleſiae, peramabilis et inclytae ſponſae ſuae, quam ſibi amoris ineffabilis dulcedine copulavit, inſufficientiae noſtrae commiſſam advertimus in mente, non levi ſtupore deprimimur, et graviter in animo deterremur. Verum ſupereſt nobis ſpes in ſolo auxilio divino repoſita, ad quod humiliter recurrentes devotius imploramus, ut ipſe, qui eccleſiae praefatae cuſtodiam inſufficientiae noſtrae commiſit, ſuae libertatis beneficium glorioſum caeleſti ſibi dono conceſſum nobis cuſtodire ſalubriter largiatur; ad hoc cum vocati ſumus a Domino, ad hoc jugum ſubivimus apoſtolicae ſervitutis, et ad hoc noſtros continue diffundimus cogitatus, ad hoc labores ſubimus diurnos aſſidue, et ad hoc inſomnes deducimus horas noctis, ut ſui decoris gloriam et honorem, ſuaeque pulchritudinis dotes ampliſſimas immaculatas illi, qui ſpecioſus eſt prae filiis hominum, conſervemus. Sane jamdudum ad noſtri apoſtolatus auditum, non ſine grandi admiratione, relatio fide digna perduxit, quod nonnulli officiales et miniſtri chariſſimi in Chriſto filii noſtri Edwardi regis Angliae illuſtris eorum finibus non contenti, nec attendentes, quod venerabilibus fratribus noſtris ſanctae Romanae eccleſiae cardinalibus, quos caeleſtis altitudo conſilii in apoſtolicae ſolicitudinis partem aſſumpſit, velut capitis ejuſdem eccleſiae membris nobilibus, et qui noſtri lateris individua pars exiſtunt, a cunctis eccleſiae filiis debetur reverentiae plenitudo; ſed extendentes potius ad illicita in eorum injuriam manus ſuas, dilectis filiis noſtris Neapoleoni, ſancti Adriani, et Franciſco, ſanctae Mariae in Coſmedin. diaconis cardinalibus, et nonnullis ex dictis aliis cardinalibus, quorum aliqui, necnon et progenitoris ipſorum de terra ſua originem traxiſſe noſcuntur, et procuratoribus eorundem, quibus pro dictae ſedis et noſtra reverentia deberent in agendis, ratione beneficiorum eccleſiaſticorum, quae obtinent in regno praedicto, incumbentibus, ferventer aſſiſtere, graves injurias, et duras moleſtias irrogare praeſumunt; quamvis cardinales ipſi ad promotionem eorum, quae ipſius regis honoris ſtatum magnificarent, ac impediend. contrarium, ſi, quod abſit, evenire poſſe proſpicerent, promptis animis ſunt parati. Praeterea ſenſibus noſtris alia profundae turbationis cauſa conſurgit, quod cum interdum de dignitatibus, et beneficiis eccleſiaſticis regnorum, et terrarum praedictor. per nos ſufficientibus perſonis, et dignis, ſicut divino et humano jure licite poſſumus, in hoc praedeceſſorum noſtrorum Romanorum pontificum, qui in terris et regnis eiſdem, ſicut et in aliis partibus orbis, de beneficiis eccleſiaſticis providerunt, laudabilia veſtigia imitantes, provideri contingit; certis eis ſuper hoc, juxta morem, quem apoſtolica ſedes ſervare in talibus conſuevit, executoribus deputatis, nonnulli ex dictis officialibus et miniſtris, qui gloriantur in malitia, in iniquitate potentes, licentiae laxatis habenis, quamvis nulla in talibus a Deo, vel ab homine, cui hoc juſte competat, attributa poteſtas vel juriſdictio ſit, eiſdem executoribus ipſis temerarie inhibere praeſumunt, ne commiſſae ipſis hujuſmodi miniſterium executionis exerceant, aut proceſſus aliquos faciant ſuper illis, ſeu factos publicent, vel faciant publicari, in excommunicationum ſententias, quas ut plurimum executores hujuſmodi gratiarum in quoſlibet impedientes, quominus praefatae gratiae debitum ſortiantur effectum, proferunt, damnabiliter incidendo. Et nihilominus coacervare pejora prioribus non verentes, citationes cum ſuper aliquibus negotiis ſive cauſis ad eccleſiaſticum forum ſpectantibus in eiſdem regnis, aut terris auctoritate dictae ſedis, etiamſi contra eccleſiaſticas perſonas emanant, commiſſariis et executoribus conceſſis ſuper illis et ſubdelegatis ab eis, ne ad citationes procedant eaſdem, aut illas fieri quoquo modo permittant, aut aliquem extra dictum regnum, earundem literarum auctoritate conveniant; tabellionibus quoque, ne ſuper ipſis publica conficiant inſtrumenta, citatis etiam, ne ratione citationum hujuſmodi ad ſedem accedant praefatam, vel citationibus eiſdem pareant et intendant, ſub perſonarum et bonorum poenis graviſſimis, contra canonem, eo ipſo excommunicationis ſententiam ſuis contemptoribus inferentem, inhibere praeſumptione damnabili non formidant. Nec ex eo ſufficimus admirari, diraſque ſentimus in animo punctiones, quod cum nuncii dictae ſedis ad dictum regnum Angliae ex cauſis aliquibus deſtinantur, poteſtatem ſibi ſuper eiſdem negotiis ab

ab eadem ſede conceſſam, donec illa ſint eidem regi denunciata per eos, auſi non ſunt quomodolibet publicare; quod ſi contrarium fieri contigerit per eoſdem, poſt minas et terrores ipſis illatos, non abſque gravis ruboris confuſione, de regno ipſo fugantur, et per official. et miniſtros praedictos (ut patriae verbis utamur) attachiantur interdum, et quandoque capiuntur, et ſicut viles et reprobae conditionis homines, non attento cujus calicis potus ex hoc noſtris viſceribus miniſtretur, et quantum honori ac reverentiae dictae ſedis propter hoc detrahatur, in dictae ſedis opprobrium et contemptum, prout de dilecto filio magiſtro Guilelmo de Prato ejuſdem ſedis nuncio, miniſtrorum et officialium praedict. deteſtanda temeritas, ac ipſorum recens offenſa, per evidentiam facti nos compellit, non abſque cordis amaritudine, reminiſci. Ipſe vero, quia a collectione fructuum beneficiorum eccleſiaſticorum per nos pro noſtris, et eccleſiae Romanae neceſſitatibus, in regno reſervatorum praedicto commiſſa, juxta prohibitionem per ejuſdem regis official. minus rationabiliter ſibi factam, noluit, prout nec debebat, etiam reſilire, in noſtram et dictae ſedis contumeliam, per vicecomitem Eboracen. non attento, quod ſupereminens apoſtolicae ſedis auctoritas honoratur et ſpernitur in miniſtris, carcerali fuit cuſtodiae mancipatus, nec a dicto carcere, quod non abſque ſedis praedictae rubore referimus, niſi prius ſe pro decem libr. redimeret ſterlingor. liberationem potuit obtinere. Excommunicatos quoque ſedis auctoritate praedictae ad requiſitionem nunciorum praedictorum, ſeu judicum a ſede conceſſorum eadem, dicti officiales et miniſtri dicti regis capi facere denegant, quamvis ipſi ad inſtantiam ordinariorum regni praedicti, eorum auctoritate excommunicationis ſententia innodatos, dummodo ſententiam hujuſmodi per xl. dies ſuſtinuiſſe conſtiterit, perſonaliter pia, et laudabili, ac religioſa conſuetudine capi faciant, et ſub carcerali cuſtodia detineri. Et nihilominus, ne delegati ſedis praedictae, aut ordinarii memorati, ſeu quicunque eccleſiaſtici viri, de cauſis ad eccleſiaſticum forum mere ſpectantibus, prout pertinet ad eoſdem, cognoſcere poſſint, dicti offic. et miniſtri impediunt, et minus juſte eis, ne de cognitione hujuſmodi ſe aliquatenus intromittant, diſtrictius interdicunt; quodſi contra interdictum hujuſmodi, cui minime parere tenentur, eos venire contingat, bona eorum indebite iidem offic. et miniſtri capi faciunt, impediendo per hoc juriſdictionem eccleſiaſticam manifeſte, quam deberent pro reverentia divina, et eorum ſalutis augmento, intentis ſtudiis defenſare. Ordinarii etiam praedicti aliam perſonam eccleſiaſticam, quantumcunque grave delictum commiſerit, non audent, ut de ipſa per ipſos fiat juſtitiae debitum, dictorum miniſtrorum minis perterriti, capere vel tenere; et inſuper dicti official. et miniſtri non attendentes, quod laicis in clericos nulla prorſus eſt attributa poteſtas, et aliae gentes dicti regis, et ſeculares poteſtates per ſuam celſitudinem deputati, clericos etiam in ſacerdotii ordine conſtitutos, et alias perſonas eccleſiaſticas, tam religioſas quam ſeculares, etiamſi pontificali praefulgeant dignitate, abſque noſtra vel ſuperiorum ſuorum licentia in ejuſdem regis derogationem honoris amerciant, ut juxta patriae vulgare loquamur, in poena pecuniaria, et alias condemnant injuſte pro eorum libito voluntatis, ipſoſque per captionem perſonarum et bonorum ſuorum ex eorum officio, et alias ad inſtantiam quorumcunque tam ſuper criminalibus, quam perſonalibus, et aliis actionibus quibuſcunque renitentes et invitos, et etiam eorum forum declinantes, et clericale privilegium allegantes, coram ſe reſpondere compellunt; et cum per officiales et miniſtros praedictos, aliquos clericos etiam in dicto ſacerdotii ordine exiſtentes, accuſatos pro quovis delicto quamvis indebite, capi contingit, ipſos coram ſe nudis pedibus, capite diſcooperto, in ſola tunica vel camiſia, ſicut homicidas, vel latrones laicos damnandos ad mortem, in ſupremi regis offenſam, qui chriſtos ſuos per quamcunque ſecularem poteſtatem tangi prohibuit, in ipſius matris eccleſiae, et totius ordinis clericalis opprobrium, quantumcunque ſe clericos aſſerant, ac tonſuram et habitum deferant clericales, certumque alias ſit eiſdem, quod clerici ſint omnino, coram ſe faciunt praeſentari, ipſoſque turpiſſima morte damnantes, eos, niſi per ipſorum ordinarios requirantur, mandant ſuſpendi patibulis, vel capitibus detruncari, licet cum per eoſdem ordinarios, ut praedicitur, requiruntur, reſtituantur eiſdem ordinariis condemnati; ſi vero in caſu abſolutionis exiſtant, per offic. ipſius regis abſolvuntur, et extunc non permittunt, quod ipſi ordinarii ſe de ipſis clericis intromittant; in caſu autem hujuſmodi contra dictos clericos duodecim laici admittuntur in teſtes, qui ſi dicunt, ſe credere illos, ſuper quo accuſantur, commiſiſſe delictum, teſtibus creditur indubitanter eiſdem, et ex hoc ad mortem, ut praemittitur, condemnantur; propter quae non eſt dubium eos excommunicationis ſententiam incurrere ipſo facto. Bona etiam praelatorum et clericorum regni praedicti, eorum fructus, reditus, et proventus, offic. miniſtri et gentes praedicti, eis invitis recipiunt, pro eorum libito voluntatis, illis ſatiſfactione de ipſis aliqua non impenſa. Et nihilominus tam iidem officiales et miniſtri, quam nobiles regni praefati praetendentes, quod eccleſiae et monaſteria omnia fundata fuerunt ab ipſis, domus religioſ. et aliarum perſonarum eccleſiaſticarum, ejuſdem regni eundo ſaepius, et etiam redeundo adeo gravant et opprimunt, ſicque duras exactiones recipiunt ab eiſdem, quod vix poſſunt ſufficere ſibiipſis ab eis quandoque mediam, et interdum quartam, vel aliam certam partem bonorum ipſorum per violentiam extorquendo. Quodſi forte ipſorum aliquis in hoc eis contradicere quoquo modo praeſumat, a protectione dicti regis defenſionis excluditur, et bona ipſius occupantibus conceduntur. Si autem cuſtodia epiſcopatuum, monaſteriorum, prioratuum, vel aliorum beneficiorum eccleſiaſticorum, ratione vacationis, vel alias, pertineat ad eoſdem, domos, nemora, vivaria, ſtagna, parcos, et feras ipſorum, molendina quoque, et alia bona ad ipſos ſpectantia adeo deſtruunt et conſumunt, quod non poſſunt per longi temporis ſpatium reparari; propter quae tam dicti offic. et miniſtri, quam ipſi nobiles, ac alii praeſtantes circa praemiſſa

praemiſſa conſilium, auxilium, vel favorem, divinam offenſam, et alias graviſſimas poenas incurrunt: profecto licet praemiſſa, per quae benignitas ſalvatoris offenditur, derogatur multipliciter eccleſiaſticae libertati, immo ipſa, quod dolenter reminiſcimur, conculcatur, ipſius regis ſalutis obviatur commodis, et honoribus regni diſpendioſe detrahitur, ceſſare propter aeterni regis reverentiam debuiſſent, ac offic. et miniſtri praedicti a praedictis injuriis et offenſis, eodem rege jubente, eo debent attentius continere, eoque accuratius ab illis retrahere manus ſuas, quo erga eum et inclytam domum ſuam uberius quam alicujus praedeceſſorum noſtrorum, quorum habeatur in praeſenti memoria, ardor apoſtolicae charitatis exaeſtuat, ſincerius fervor dilectionis exuberat, noſque affectuoſius atque ſolertius praedeceſſoribus ipſis ſtudia noſtra convertimus, ut ipſius regis culmina principatus latius diffundantur. Propter quae, ſicut a memoria ejuſdem regis excidiſſe non credimus, celſitudinem regiam diverſarum literarum noſtrarum oraculis, ſibi per venerabilem fratrem noſtrum epiſcopum, et dilectos filios magiſtros Johannem de Ferreriis, archidiaconum Pictaven. et Sicardum de Vauro, archidiaconum Corbariae in eccleſia Narbonen. capellanos et nuncios noſtros, quos propter hoc ad ſuam praeſentiam deſtinavimus, diverſis vicibus tranſmiſſarum, rogandam duximus attentius et hortandam, ut a gravaminibus ipſis offic. ac miniſtros eoſdem cogeret reſilire, quamvis hujuſmodi precibus et hortationibus noſtris nullus extiterit ſubſecutus effectus, nec preces et exhortationes ipſae apud magnitudinem ſuam efficaciam invenerint poſtulatam. Et licet poſtmodum idem rex per ſuas nobis literas reſcripſiſſet, quod ad praemiſſa nobis erat per ſpeciales nuncios reſponſurus; nullum tamen idem rex, ſi bene recolat, cum reſponſione hujuſmodi ad noſtram praeſentiam nuncium deſtinavit, vel miſit literas, per quas ſuper praedictis noſtro apoſtolatui reſponderet, quamvis nuper venerabilibus fratribus noſtris Norwicen. et Wigorn. epiſcopis, et dilectis filiis nobilibus viris Johanni de Britannia Rychemundiae, et Odomaro de Valentia de Pembroc. comitibus, quos idem rex ad noſtram praeſentiam deſtinavit, duxerimus injungendum, ut ſuper praemiſſis, velut plurimum inſidentibus cordi noſtro ſibi praedictum noſtrae mentis deſiderium explicarent, propter quae preces eaſdem timor Domini nos iterare, et ejuſdem matris eccleſiae inditae [a] ſponſae ſuae, quam nobis licet inſufficientibus meritis cuſtodiendam commiſit, affectio, ne libertatis ſuae gloria ſibi caeleſtis muneris dono conceſſa, in eiſdem regnis et terris, ipſo diſſimulante, in ſuae ſalutis et honoris diſpendium maculetur, exhortationes eaſdem paternis affectibus renovare, noſtros compellunt et excitant cogitatus. Propter quae ipſius regis magnificentiam rogamus, monemus, et hortamur in illo, qui regibus dat ſalutem, quatenus a nobis et apoſtolica ſede, cui, diſponente Deo, praeſidemus, et qui eam paterna et ſincera dilectione proſequimur, ſuper hiis ſumat conſilium, ſumptum exequatur, et devotus illud adimplens non patiatur gravamina, injurias, et moleſtias hujuſmodi per officiales, et miniſtros eoſdem praefatis eccleſiis, et perſonis aliquatenus irrogari; quinimmo eccleſias et perſonas ipſas pro divina, et dictae ſedis, ac noſtra reverentia, opportuni favoris ope confoveat, ac regiae protectionis munimine tueatur. Praeterea, ut nihil de hiis, quae ad praeſens nobis occurrunt, ſecuritati, et praeſervationi ſui honoris et ſtatus, et per quae adverſus eandem eccleſiam alicujus irreverentiae vel ingratitudinis notam, aut offenſae materiam magnificentia regalis poſſet incurrere, omittamus intactum, notitiam ſuam volumus non latere, quod cum clarae memoriae Edwardus, rex Angliae genitor ſuus, dum Lugduni moram pro recipiendis noſtrae coronationis ſolenniis traheremus, praedict. Norwicen. ac venerabiles fratres noſtros Ciceſtren. et Coventren. epiſcopos, et dilectos filios nobiles viros comitem Lincoln. Hugonem le Deſpenſer, et Odonem de Grandiſone, et quoſdam alios nuncios ſuos ad noſtram praeſentiam deſtinaſſet, nos de ſecuritate ſtatus regis ejuſdem ac ſalute ſoliciti, eiſdem nunciis inter caetera duximus injungendum, quod cum idem genitor a ſolutione mille marcarum argenti, in quibus annui cenſus nomine memoratae eccleſiae tenebatur, per quindecim annos tunc proxime tranſactos, vel circa, ceſſaſſet, ipſaque ceſſatio ſibi poſſet non modicum afferre periculum, praefatum genitorem cautum redderent et attentum, quod ſibi ſuper hoc curaret perpromptae ſatisfactionis exhibitionem congruam providere. Et licet praefati nuncii coram nobis aſſererent, quod idem rex, qui dicta pericula cogitabat, firmum haberet propoſitum de cenſu praedicto eccleſiae praefatae ſatisfactionem plenariam exhibere, et ſaltem majorem partem dictorum arreragiorum, ſi totam ſummam non poſſet, infra feſtum beati Michaelis tunc proxime ſecuturum perſolvere; nulla tamen nobis, vel eidem eccleſiae fuit ſuper hoc ſatisfactio ſubſecuta. Cumque poſtmodum per venerabilem fratrem noſtrum Petrum, epiſcopum Sabinen. et dilectum filium nobilem virum Amaneum dominum de le Breto, qui de mandato noſtro pro quibuſdam arduis regis, et regni praedictorum negotiis, ad partes illas acceſſerant, idem genitor ſuper hoc ſolicitatus ex parte noſtra fuiſſet, ipſe, ſicut poſtmodum auditui noſtri apoſtolatus innotuit, pericula gravia et jacturas, quae per ceſſationem ſolutionis cenſus ejuſdem poterat formidare, diligenter et attente conſiderans, dictiſque periculis, et jacturis volens obviare prudenter, dicto Coventren. epiſcopo, tunc theſaurario ſuo, expreſſe mandavit, quod eidem eccleſiae Romanae pro ſatisfactione cenſus ejuſdem, arreragia ſolveret ſupradicta. Et quamvis idem epiſcopus pecuniam hujuſmodi tranſmittendam ad ſedem apoſtolicam, pro dicti ſolutione cenſus ſpecialiter conſignaſſet; quia tamen medio tempore eodem genitore, ſicut Domino placuit, viam univerſae carnis ingreſſo, dictus rex, ſeu miniſtri ſui, eandem pecuniam, ut aſſeritur, receperunt, dictaque pecunia pro ipſius ſatisfactione cenſus ſoluta non extitit, nec idem rex poſt-

[a] Forte *dilectae*.

quam

quam dicti regni, Deo volente, gubernacula ſuſcepit, de praedicta pecunia nec pro tempore ſui regiminis ſatisfacere procuravit; ignorans forte, ſicut noſtra tenet opinio, literas et alia munimenta ſuper hujuſmodi cenſus ſolutione confecta, obligationes, et pacta, ac poenas etiam continentes, quibus reges Angliae, qui ſunt pro tempore, ad dicti cenſus exiſtunt ſolutionem aſtricti; nec advertens diſcrimina diſpendioſa, quae ſuo ſtatui et honori producere poſſet ſolutionis cenſus ceſſatio ſupradicta. Quia vero plenae ſinceritatis affectus, quo perſonam regiam gerimus in praecordiis apoſtolicis praedilectam, pro ipſius regis ſtatus proſperitate continua pulſat oſtium cordis noſtri, et inſtanter noſtres ſolicitat cogitatus, ut cunctis periculis, omnibuſque ſuis ſiniſtris eventibus obviemus; conſiderantes attentius, quod nobis de praeſenti valle miſeriae per illum, qui aufert ſpiritum principum, cum ei placuerit, ad caeleſtem patriam revocatis, nobis ſucceſſor poterit ſubrogari, qui ſuis indemnitatibus non tam intentus, ſicut nos, ad incrementum ſuae celſitudinis non fervebit; excellentiam regiam per alias noſtras literas paterno rogamus et hortamur affectu, ut pro ſui conſervatione nominis et honoris, literas et regiſtra camerae ſuae, per quae ſuper hiis poterit plenius edoceri, et vitare diſpendia ſupradicta, exquiri faciat diligenter. Quia vero ſine dubitatione tenemus, nobiſque firma ſpes ſuggerit, et indubitata fiducia repromittit, quod vigorem libertatis ipſius, prout tua intereſſe dignoſcitur, deſideranter affectus, dictorumque regis et regni votiva proſperitas delectat multipliciter intima cordis tui, quodque ut ipſi in ejuſdem eccleſiae ſtabili devotione perſiſtant, accedat gratiſſimus votis tuis; fraternitatem tuam monemus et hortamur attentius, tibique nihilominus per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus praemiſſa pericula, et alia plurima, quae regi et regno praefatis poſſent ex praemiſſis provenire diſpendia, eidem regi diligenter exponens eum, quod a gravaminibus praedictis abſtineat, ac official. et miniſtros eoſdem reſilire compellat, et alias praefatas eccleſias et perſonas ſuae protectionis munimine tueatur, cenſum praedictum integraliter perſolvat pro noſtra et apoſtolicae ſedis reverentia, ſic efficaciter exhorteris, quod ſuper praedictis, quae ſpecialiter inſident cordi noſtro, tui ſalubris miniſterii operante virtute, deſiderii noſtri celerem et expectatum conſequamur effectum; noſque tuae fraternitatis ſolicitudinem vigilem, quam in hac parte duxeris adhibendam, commendare dignis in Domino laudibus valeamus. Quicquid autem factum fuerit, et tu etiam egeris in praemiſſis, nobis per tuas literas eidem epiſcopo Pictaven. latori praeſentium tradendas, et per eum nobis deferendas, fideliter intimare procures. Dat. in prioratu de Grauſello prope Malauſanam Vaſconen. dioec. 5. calend. Novembris, pontificatus noſtri anno quarto.

Gravamina propoſita. Ex reg. Winchelſey fol. 6. a.

Vobis excellentiſſimo principi et domino ſuo, domino Edwardo, Dei gratia regi Angliae illuſtri, domino Hiberniae, et duci Aquitaniae, inſinuamus et exponimus nos Robertus, permiſſione divina Cant. archiepiſcopus, totius Angliae primas, ex injuncto nobis mandato apoſtolico, quae inferius deſcribuntur.

Ad auditum domini Clementis, divina providentia papae quinti, non ſine grandi admiratione relatio fide digna perduxit, quod nonnulli official. et miniſtri veſtri eorum finibus non contenti, nec attendentes, quod venerabilibus patribus ſanctae Romanae eccleſiae cardinalibus, quos caeleſtis altitudo conſilii in apoſtolicae ſolicitudinis partem aſſumpſit, velut capitis ejuſdem eccleſiae membris nobilibus, et qui ejuſdem lateris individua pars exiſtunt, a cunctis eccleſiae filiis debetur reverentiae plenitudo, ſed extendentes potius ad illicita in eorum injuriam manus ſuas, venerabilibus patribus dominis Neapoleoni, ſancti Adriani, et Franciſco, ſanctae Mariae in Coſmedin. diaconis cardinalibus, et nonnullis ex dictis aliis cardinalibus, quorum aliqui, necnon et progenitores ipſorum de terra tua originem traxiſſe noſcuntur, et procuratoribus eorundem, quibus pro ſedis apoſtolicae, et praedicti ſummi pontificis reverentia deberent in agendis ratione beneficiorum eccleſiaſticorum, quae obtinent in regno veſtro, incumbentibus ferventer aſſiſtere, graves injurias et duras moleſtias irrogare praeſumunt; quamvis cardinales ipſi ad promotionem eorum, quae ipſius regis honoris ſtatum magnificarent, ac impediend. contrarium, ſi, quod abſit, evenire poſſe proſpicerent, promptis animis ſint parati.

Praeterea ſenſibus ipſius ſummi pontificis alia profundae turbationis cauſa conſurgit, quod cum interdum de dignitatibus, et beneficiis eccleſiaſticis regni veſtri, et terrarum veſtrarum per ipſum ſummum pontificem, ſufficientibus perſonis, et dignis praedeceſſorum ſuorum Romanorum pontificum veſtigia imitans [a], provideri contingit, certis eis ſuper hoc executoribus deputatis, nonnulli ex dictis official. et miniſtris, qui gloriantur in malitia, licentiae laxatis habenis, quamvis nulla in talibus a Deo, vel ab homine, cui hoc juſte competat, attributa poteſtas vel juriſdictio ſit eiſdem, executoribus ipſis temere inhibere praeſumunt, ne commiſſae ipſis hujuſmodi miniſterium executionis exerceant, aut proceſſus aliquos faciant ſuper illis, ſeu factum publicent, vel faciant publicari in excommunicationum ſententias, quas adplurimum executores hujuſmodi gratiarum in quoſlibet impeditores, quominus praefatae gratiae debitum ſortiantur effectum, proferunt, damnabiliter incidendo.

Item coacervare pejora prioribus non verentes, citationes cum ſuper aliquibus negotiis, ſive cauſis ad eccleſiaſticum forum ſpectantibus in veſtro regno et terris auctoritate dictae ſedis; etiamſi

[a] Forte *imitantem*.

contra eccleſiaſticas perſonas emanant, commiſſariis et executoribus conceſſis ſuper illis, et ſubdelegatis ab eis, ne ad citationes procedant eaſdem, aut eas quoquo modo fieri permittant, aut aliquem extra dictum regnum earundem literarum auctoritate conveniant; tabellionibus quoque, ne ſuper ipſis publica conficiant inſtrumenta; citatis etiam ne ratione actionum hujuſmodi ad ſedem accedant praefatam, vel citationibus eiſdem pareant et intendant, ſub perſonarum et bonorum poenis graviſſimis, contra canonem, eo ipſo excommunicationis ſententiam ſuis contemptoribus inferentem, inhibere praeſumptione damnabili non formidant.

Item ex eo ſummus pontifex non ſufficit admirari, diraſque ſentit in animo punctiones; quod cum nuncii dictae ſedis ad veſtrum regnum ex cauſis aliquibus deſtinantur, poteſtatem ſibi ſuper eiſdem negotiis ab eadem ſede conceſſam, donec illa ſint vobis denunciata per eos, auſi non ſunt quomodolibet publicare; quod ſi contrarium fieri contigerit per eoſdem, poſt minas et terrores ipſis illatos, non abſque gravis ruboris confuſione de regno veſtro fugantur, et per offic. et miniſtros veſtros attachiantur interdum, et quandoque capiuntur, et ſicut viles et reprobae conditionis homines, non attento cujus calicis potus ex hoc ejuſdem ſummi pontificis viſceribus miniſtretur, et quantum honori ac reverentiae dictae ſedis propter hoc detrahatur, in ejuſdem ſedis opprobrium et contemptum, prout de quodam magiſtro Gulielmo de Prato, ſedis apoſtolicae nuncio, miniſtror. et official. praedict. deteſtanda temeritas, ac ipſorum recens offenſa evidentius faciebat; ipſe vero quia a collectione fructuum beneficiorum eccleſiaſticorum, per ipſum ſummum pontificem in regno veſtro reſervatorum commiſſa, juxta prohibitionem per veſtros official. minus rationabiliter ſibi factam, noluit, prout nec debuit, reſilire, in dictae ſedis et ſummi pontificis contumeliam per vicecomitem veſtrum Eborac. non attento, quod ſupereminens apoſtolicae ſedis auctoritas honoratur et ſpernitur in miniſtris, carcerali fuit cuſtodiae mancipatus, nec a dicto carcere, niſi prius ſe pro decem libris ſterlingor. redimeret, liberationem potuit obtinere.

Item excommunicatos ſedis auctoritate praedictae, ad requiſitionem nunciorum praedictorum, ſeu judicum a ſede apoſtolica conceſſor. dicti officiales, et miniſtri veſtri capi facere denegant, quamvis ipſi ad inſtantiam noſtram, et aliorum epiſcoporum regni veſtri, noſtrae aut ipſorum auctoritate excommunicationis ſententia innodatos; dummodo ſententiam hujuſmodi per xl. dies ſuſtinuerint, perſonaliter capi faciant, et ſub carcerali cuſtodia detineri.

Item, ne delegati ſedis apoſtolicae praedictae, nos et alii ordinarii, ſeu quicunque viri eccleſiaſtici de cauſis ad eccleſiaſticum forum mere ſpectantibus cognoſcere poſſint, dicti offic. et miniſtri veſtri impediunt, et minus juſte nobis et eis, ne de cognitione hujuſmodi intromittamus, ſeu intromittant aliqualiter diſtrictius interdicunt; quod ſi contra interdictum hujuſmodi, cui pareri non debet, nos aut eos venire contigerit, bona noſtra et eorum indebite iidem offic. et miniſtri capi faciant, impediendo per hoc juriſdictionem eccleſiaſticam manifeſte, quam debent pro reverentia divina, et eorum ſalutis augmento, intentis ſtudiis defenſare.

Item nos et ordinarii praedicti aliquam perſonam eccleſiaſticam, quantumcunque grave delictum commiſerit, non audemus, nec audent, ut de ipſa, per nos aut ipſos fiat juſtitiae debitum, veſtrorum miniſtrorum minis perterriti capere vel tenere.

Item offic. et miniſtri veſtri non attendentes, quod laicis in clericos nulla prorſus eſt attributa poteſtas, et aliae gentes veſtrae, ac ſecular. poteſtates per veſtram celſitudinem deputati, clericos etiam in ſacerdotii ordine conſtitutos, et alias perſonas eccleſiaſticas, tam religioſas, quam ſeculares, etiamſi pontificali praefulgeant dignitate, abſque ſummi pontificis, vel ſuperiorum ſuorum licentia in veſtri derogationem honoris amerciant in poena pecuniaria, et alias condemnant injuſte pro eorum libito voluntatis, ipſoſque per captionem perſonalem, et bonorum ſuorum ex eorum officio, et alias ad inſtantiam quorumcunque tam ſuper criminalibus, quam perſonalibus, et aliis actionibus quibuſcunque renitentes et invitos, et etiam eorum forum declinantes, et clericale privilegium allegantes, coram ſe reſpondere compellunt.

Item, cum per offic. et miniſtros veſtros aliquos clericos etiam in ſacerdotii ordine exiſtentes, accuſatos pro quovis delicto capi contingit, quamvis indebite, ipſos coram ſe nudis pedibus, capite diſcooperto, in ſola tunica vel camiſia, ſicut homicidas vel latrones laicos damnandos ad mortem, in ſupremi regis offenſam, qui chriſtos ſuos per quamcunque ſecularem poteſtatem tangi prohibuit, in ipſius matris eccleſiae et totius ordinis opprobrium, quantumcunque ſe clericos aſſerant, ac tonſuram et habitum deferant clericales, certumque alias ſit eiſdem, quod clerici ſint omnino, coram ſe faciunt praeſentari, ipſoſque turpiſſima morte damnantes, eos, niſi per ipſorum ordinarios, ut praedicitur, requirantur, mandant ſuſpendi patibulis, vel capitibus detruncari, licet cum per eoſdem ordinarios, ut praedicitur, requiruntur, reſtituantur eiſdem ordinariis condemnati; ſi vero in caſu abſolutionis exiſtant, per officiales veſtros abſolvuntur, et extunc non permittunt, quod ordinarii ſe de ipſis clericis intromittant; in caſu autem hujuſmodi contra dictos clericos duodecim laici admittuntur in teſtes, qui, ſi dicunt, ſe credere illos, ſuper quo accuſantur, commiſiſſe delictum, teſtibus creditur indubitanter eiſdem, et ex hoc, ut praemittitur, ad mortem condemnantur, propter quae non eſt dubium eos excommunicationis ſententiam incurrere ipſo facto.

Item bona praelatorum et clericorum regni veſtri, eorumque fructus, reditus, et proventus officiales, miniſtri, et gentes veſtrae, praelatis invitis, recipiunt pro eorum libito voluntatis, illis ſatisfactione aliqua non impenſa.

Item tam officiales et miniſtri veſtri, quam nobiles regni veſtri praetendentes, quod eccleſiae et monaſteria omnia fundata fuerint ab ipſis, domos religioſor. et aliarum perſonarum eccleſiaſticarum veſtri regni eundo ſaepius et redeundo,

do, adeo gravant, et opprimunt, ſicque duras exactiones recipiunt ab eiſdem, quod vix poſſunt ſufficere ſibiipſis, ab eis quandoque mediam, et interdum quartam, vel aliam certam partem bonorum ipſorum per violentiam extorquendo.

Item, ubi cuſtodia epiſcopatuum, monaſteriorum, prioratuum, vel aliorum beneficiorum eccleſiaſticorum ratione vacationis, vel alias, ad vos pertinent, vel ad ipſos, officiales et miniſtri veſtri, ac nobiles regni veſtri domos, nemora, vivaria, ſtagna, parcos, et feras ipſorum, molendina quoque, et alia bona ad ipſos ſpectantia, adeo deſtruunt et conſumunt, quod non poſſunt per longi temporis ſpatium reparari; propter quae tam dicti offic. et miniſtri, quam ipſi nobiles, ac alii praeſtantes circa praemiſſa conſilium, auxilium, vel favorem, divinam offenſam, et alias graviſſimas poenas incurrunt. Licet autem praemiſſa, per quae benignitas ſalvatoris offenditur, derogatur multipliciter eccleſiaſticae libertati, immo ipſa, quod dolenter reminiſcitur, conculcatur, veſtrae ſalutis obviatur commodis, et honoribus regiis diſpendioſe detrahitur, ceſſare propter aeterni regis reverentiam debuiſſent, ac officiales ac miniſtri veſtri a praefatis injuriis et offenſis, vobis jubentibus deberent eo attentius continere, eoque accuratius ab illis retrahere manus ſuas, quo erga vos et inclytam domum veſtram uberius, quam alicujus ſummi pontificis, cujus habeatur in praeſenti memoria, ardor apoſtolicae charitatis exaeſtuat, ſincerius fervor dilectionis exuberat, dominuſque noſter nunc ſummus pontifex affectuoſius atque ſolertius praedeceſſoribus ſuis ſtudia ſua convertit, ut veſtri culmina principatus latius diffundantur. Propter quae idem nunc ſummus pontifex veſtram celſitudinem regiam diverſarum literarum ſuarum oraculis, vobis per ſpeciales nuncios ipſius nunc ſummi pontificis, quos propter hoc ad veſtram praeſentiam deſtinavit diverſis vicibus tranſmiſſar. rogandam duxit attentius et hortandam, ut a gravaminibus ipſis offic. et miniſtros veſtros cogeretis reſilire, quamvis hujuſmodi precibus vel exhortationibus nullius extiterit ſubſecutus effectus, nec preces aut exhortationes ipſae apud magnitudinem veſtram efficaciam invenerint poſtulatam; et licet poſtmodum eidem nunc ſummo pontifici per veſtras literas reſcripſeritis, quod ad praemiſſa eidem nunc ſummo pontifici volueratis per ſpeciales nuncios reſpondere; nullum tamen cum reſponſione hujuſmodi, ad ejuſdem nunc ſummi pontificis praeſentiam nuncium deſtinaſtis, vel miſiſtis literas, per quas ſuper praedictis ſedi apoſtolicae reſponderetis, propter quae ne libertatis eccleſiaſticae gloria, caeleſtis muneris dono conceſſa, in veſtris regno et terris, et in veſtrae ſalutis et honoris diſpendium, maculetur; idem dominus noſter nunc ſummus pontifex exhortationes eaſdem paternis affectibus renovavit, magnificentiam veſtram regiam rogando, monendo, et hortando in eo, qui regibus dat ſalutem, quatenus ab ipſo domino noſtro nunc ſummo pontifice, et ab apoſtolica ſede, qui vos paterna et ſincera dilectione proſequuntur, ſuper hiis ſumatis conſilium, ſumptum exequamini, et devote illud adimplentes, non patiamini gravamina, injurias, et moleſtias hujuſmodi per officiales et miniſtros veſtros praefatis eccleſiis et perſonis aliquatenus irrogari; quinimmo eccleſias et perſonas ipſas pro divina, ac dictae ſedis, ac domini noſtri nunc ſummi pontificis reverentia confoveatis, ope opportuni favoris, ac regiae profectionis munimine defendatis.

Praeterea, cum clarae et recolendae memoriae dominus Edwardus, rex Angliae, progenitor veſter, dum dominus noſter nunc ſummus pontifex Lugduni moram traheret pro recipiendis ſuae coronationis ſolenniis, ſuos certos et ſolennes nuncios ad ejuſdem praeſentiam deſtinaſſet, idem dominus noſter, nunc ſummus pontifex, de ſecuritate ſtatus regii genitoris veſtri, ac ſalute ſolicitus, eiſdem nunciis inter caetera duxerit injungendum, quod cum idem recolendae memoriae genitor veſter a ſolutione mille marcarum argenti, in quibus, annui cenſus nomine, Romanae eccleſiae tenebatur, per quindecim annos tunc prox. tranſactos, vel circa ceſſaſſet; ipſaque ceſſatio ſibi poſſet non modicum afferre periculum, eundem genitorem cautum redderent et attentum, quod ſibi ſuper hoc curaret per promptae ſatisfactionis exhibitionem congruam providere. Et licet praefati nuncii coram ipſo domino noſtro nunc ſummo pontifice aſſererent, quod idem recolendae memoriae genitor veſter, qui dicta pericula cogitabat, firmum haberet propoſitum de cenſu praedicto eccleſiae Romanae ſatisfactionem plenariam exhibere, et ſaltem majorem partem praedictorum arreragiorum, ſi totam ſummam non poſſet infra feſtum beati Michaelis tunc proximo ſecutur. perſolvere; nulla tamen eidem domino noſtro nunc ſummo pontifici, vel eccleſiae Romanae fuit ſuper hoc ſatisfactio ſubſecuta: et cum poſtmodum per ſedis apoſtolicae nuncios ſpeciales, qui de mandato ejuſdem domini nunc ſummi pontificis, pro quibuſdam arduis ipſius genitoris veſtri et regni negotiis ad partes iſtas acceſſerant, idem genitor veſter ſuper hoc ex parte ejuſdem domini noſtri nunc ſummi pontificis ſolicitatus fuiſſet ipſe, ſicut auditui ejuſdem domini noſtri nunc ſummi pontificis poſtmodum innotuit, pericula gravia et jacturas, quae per ceſſationem ſolutionis cenſus ejuſdem poterat formidare, diligenter et attente conſiderans, dictiſque periculis et jacturis volens obviare prudenter, venerabili fratri domino W. Dei gratia Coven. et Lich. epiſcopo, tunc theſaurario ſuo, expreſſe mandavit, quod eidem eccleſiae Romanae pro ſatisfactione cenſus ejuſdem arreragia ſolveret ſupradicta: et quamvis idem venerabilis frater noſter pecuniam hujuſmodi tranſmittendam, ad ſedem apoſtolicam pro dicta ſolutione cenſus ſpecialiter conſignaſſet; quia tamen medio tempore, eodem recolendae memoriae genitore veſtro, ſicut Domino placuit, viam univerſae carnis ingreſſo, vos, ſeu miniſtri veſtri eandem pecuniam recepiſtis, dictaque pecunia pro ipſius ſatisfactione cenſus ſoluta non extitit, nec vos, poſtquam dicti regni, Deo volente, gubernacula ſuſcepiſtis, de praedicta pecunia, nec pro tempore veſtri regiminis ſatisfacere procuraſtis; ignorantes forte, ſicut ejuſdem domini noſtri nunc ſummi pontificis tenet opinio, literas et alia munimenta

ſuper

ſuper hujuſmodi ſolutione cenſus confecta, obligationes, et pacta, ac poenas etiam continentes, quibus reges Angliae, qui ſunt pro tempore, ad dicti cenſus exiſtunt ſolutionem aſtricti; non advertentes diſcrimina diſpendioſa, quae veſtro ſtatui et honori producere poſſet ſolutionis cenſus ceſſatio ſupradicti. Et quia plenae ſinceritatis affectus, quo idem dominus noſter, nunc ſummus pontifex, perſonam veſtram regiam gerit in praecordiis apoſtolicis praedilectam, pro veſtri ſtatus proſperitate continua pulſat oſtium cordis ſui, et inſtanter ſuos ſolicitat cogitatus, ut cunctis periculis, omnibuſque ſiniſtris eventibus valeat obviare; conſiderando attentius, quod ipſo de praeſenti valle miſeriae ad caeleſtem patriam revocato, ſibi ſucceſſor poterit ſubrogari, qui veſtris indemnitatibus non tam intentus, ſicut ipſe, ad incrementum veſtrae regiae celſitudinis non fervebit; excellentiam veſtram regiam per literas apoſtolicas paterno rogat et hortatur affectu, ut pro veſtri conſervatione nominis et honoris, literas et regiſtra camerae veſtrae, per quae ſuper hiis poteritis plenius edoceri, et vitare diſpendia ſupradicta, exquiri faciatis diligenter.

Celſitudini igitur et magnificentiae regiae devotis precibus et humilibus ſupplicamus, quatenus penſantes, ſi placet, et intime ponderantes, qualiter progenitores veſtri reges Angliae, qui Deum et eccleſiam ſuam ſponſam debite honorabant, principatuum ſuorum culmina latius diffundebant, ipſorumque temporibus pax et quies in regno iſto inclyto aeſtuabat, et idem regnum bonis omnibus abundabat, qualiterque temporibus regum Angliae monitis eccleſiae obturantium aures ſuas, et ipſa monita elata obſtinatione deſpicientium, non curantium ad exhortationes eccleſiae reſipiſci, gravia ipſis regibus et huic regno diſpendia provenerunt, ſuperſcriptaque pericula et alia plurima, quae magnificentiae veſtrae et regno veſtro poſſint ex praemiſſis provenire diſpendia curioſe et ſolicite attendentes, a gravaminibus praeſcriptis abſtinere curetis, et offic. ac miniſtros veſtros ab eiſdem, et aliis vobis nuper exhibitis, reſilire efficaciter compellatis, et eccleſias ac perſonas eccleſiaſticas veſtrae protectionis munimine defendatis, et cenſum praedictum, prout tenemini, integraliter perſolvatis.

Archiepiſcopi Cantuar. reſponſum papae Clementi V. *miſſum.*
Ex reg. Winchelſey fol. 8. a.

SANCTISSIMO in Chriſto patri, etc. Sanctitatis veſtrae mandatum ſub literis veſtris bullatis clauſis 16. cal. Martii, anno Dom. M.CCC.IX. mihi per venerabilem patrem dominum Pictav. epiſcopum praeſentatum, recepi, continens tenorem, qui ſequitur: Clemens, etc. Volens autem mandatum apoſtolicum praedictum, quantum ad me pertinuit, exequi reverenter, cum nonnullis fratribus et ſuffraganeis meis, qui mandatum conſimile receperunt, ſuper executione ejuſdem mandati frequentes tractatus habebam; et poſt tractatus eoſdem, ac nonnullos acceſſus ad palatium domini Edwardi, Dei gratia regis Angliae illuſtris, apud Weſtm. juxta London. in quo tunc temporis morabatur, quamcitius ad ipſius praeſentiam accedere potui, quod fuit 2. cal. Martii, eidem in praeſentia venerabilis patris domini patriarchiae Jeruſalem, et venerabilium fratrum ſuffraganeorum meorum, ſcilicet dominorum London. Winton. Sarum, Lincoln. Norwicen. Ciceſtren. Wigorn. Exon. Bathon. et Wellen. et Meneven. eccleſiarum epiſcoporum, et aliquorum comitum et baronum regni Angliae, contenta in mandato praedicto eidem domino regi vice mea et confratrum meorum expoſui, et in ſcriptis tam in Latino, quam in Gallico tradidi, exhortationes et monitiones feci, prout in inſtrumento publico, quod ſuper expoſitione, traditione, ac exhortatione, et monitione praedictis fieri feci, plenius continetur. Et quia idem dominus rex dicebat ſe velle deliberare ſuper expoſitis eiſdem et traditis, poſtmodum id. Martii pro habendo reſponſo acceſſi, una cum aliquibus fratribus meis ad praedictum palatium dicti regis, in quo tunc temporis praeſens fuit; et quia ſui praeſentiam mihi non exhibuit, poſt longam expectationem ad ipſum venerabilem fratrem dominum W. Dei gratia Wigorn. epiſcopum, theſaurarium ſuum mittens, rogavi, ut eccleſiae Romanae et mihi congruum et conveniens reſponſum daret et faceret ad expoſita, ſibi antea per me et tradita, de quibus eſt mentio ſuprafacta. Et tandem idem dominus rex mihi, et venerabilibus fratribus tunc praeſentibus per dictum dominum theſaurarium, et fratrem Johannem de Lenham, de ordine praedicatorum, confeſſorem ſuum, mandavit, quod pro tunc reſpondere non potuit pro eo, quod contenta in mandato veſtro apoſtolico praedicta non ſolum ipſum dominum regem, ſed et omnes comites, barones, et alios proceres regni ſui tangebant, quorum omnium tunc praeſentiam ad tractandum cum eis ſuper mandatis veſtris apoſtolicis eidem domino regi per me prius traditis et expoſitis ad voluntatem ſuam non potuit obtinere, et quorum praeſentia in reſponſionibus faciendis ſibi neceſſaria exiſtebat; ſed ſperabat, quod ſuper hoc remedium ordinaretur per Dei gratiam infra breve, prout in inſtrumento publico, quod de hoc fieri feci, plenius eſt contentum. Demum idem dominus rex cum conſilio ſuo 2. cal. Aprilis reſpondit ſub hac forma; quod ſalvo jure coronae ſuae, voluit vobis et ſanctae ſedi apoſtolicae, ſicut devotus filius eccleſiae, quatenus poterit, in omnibus obedire; adjiciens, quod ante notitiam literarum veſtrarum diſcordia quaedam inter quoſdam proceres regni ſui exorta extitit, quae uſque ad diem praedictum ſedata non fuerat, vel ſopita; propter quod non potuit plene deliberare, ut ad ſingula in mandato veſtro contenta reſponſum congruum exhiberet; ſed cum dictam diſcordiam perpen-

perpenderet jam ſedandam, intendebat regni ſui concilium convocare, et ſuper dandis reſponſis convenientibus ad ſingula diligenter tractare, ac per ſuos proprios nuncios citra tempus generalis veſtri concilii praefinitum, reſponſum dare Deo placens, vobis et ſedi apoſtolicae acceptabile, ac ſanctae eccleſiae fructuoſum, ad ipſius et regni ſui commodum et honorem.

Papae Rom. CLEMENTIS V. 5.	Archiepiſc. Cant. ROB. WINCHELSEY 16.	Anno Chriſti 1309.	Reg. Angliae EDWARD. II. 3.

Acta contra Templarios in regnis Angliae, Scotiae et Hiberniae. Ex MS. Tho. Bodl. Oxon. F. 5. 2.

IN Dei nomine, Amen. Anno Domini M.CCC.IX. indictione viii. pontificatus ſanctiſſimi patris domini Clementis, divina providentia papae quinti, anno quarto, die Lunae viceſima menſis Octobris, conſtitutis et ſedentibus pro tribunali in aula epiſcopali London. hora prima reverendo patre domino Radulpho, Dei gratia epiſcopo London. et Deodato abbate de Latigniaco, Pariſien. dioec. et Sicardo de Vauro, canonico Narbonen. domini papae capellano, et ejus palatii auditore cauſarum, in praeſentia praedictorum dominorum, et noſtra, videlicet Poncii de Curte, rectoris eccleſiae ſancti Petri de monaſterio Ablien. dioec. et Berengarii Broſſim, rectoris eccleſiae de Vimeto Ruthinen. dioec. et Adae dicti de Lindeſey Lincoln. dioec. publicorum notariorum, praedictis dominis noſtris, et nobis exhibitae fuerunt literae ſanctiſſimi patris et domini, domini Clementis, divina providentia papae quinti, verae, non cancellatae, non abolitae, nec in aliqua ſua parte corruptae, cum filo canapis, et plumbea bulla bullatae, formam, quae ſequitur, continentes:

Clemens epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, venerabilibus fratribus patriarchae Hieroſolymitano, et archiepiſcopo Ebor. et Lincoln. Ciceſtren. et Aurelianen. epiſcopis, ac dilectis filiis de Latigniaco Pariſien. dioec. et S. Germani de Pratis juxta Pariſios monaſteriorum abbatibus, et magiſtro Sicardo de Vauro, canonico Narbonen. capellano noſtro, noſtrique palatii auditori cauſarum, et Guidoni de Vichio, rectori eccleſiae de Heſſe London. dioec. ſalutem, et apoſtolicam benedictionem. Faciens miſericordiam cum ſervo ſuo Dei Filius Dominus Jeſus Chriſtus, ad hoc nos voluit in ſpecula eminenti apoſtolatus aſſumi, ut gerentes, licet immeriti, vices ejus in terris, in cunctis noſtris actibus et proceſſibus ipſius veſtigia, quantum patitur humana fragilitas, imitemur. Sane dudum circa noſtrae promotionis ad apicem ſummi pontificatus initium, antequam Lugdunum, ubi recepimus noſtrae coronationis inſignia, veniremus, et poſt etiam, tam ibi, quam alibi, ſecreta quorundam nobis inſinuatio intimavit, quod magiſter, praeceptores, et alii fratres ordinis militiae Templi Hieroſolymitani, et etiam ipſe ordo, qui ad defenſionem patrimonii ejuſdem Domini noſtri Jeſu Chriſti fuerant in partibus tranſmarinis deputati, contra ipſum Dominum in ſcelus apoſtaſiae nefandum, deteſtabile idololatriae vitium, execrabile facinus ſodomorum, et haereſes varias erant lapſi. Quia vero non erat veriſimile, nec credibile videbatur, quod viri tam religioſi, qui praecipue pro Chriſti nomine ſuum ſaepe ſanguinem effundere, ac perſonas ſuas mortis periculis frequenter exponere credebantur; quique multa et magna tam in divinis officiis, quam in jejuniis, et aliis obſervantiis devotionis ſigna frequentius praetendebant, ſuae ſic eſſent ſalutis immemores, quod talia perpetrarent; hujuſmodi inſinuationi, ac delationi ipſorum, ejuſdem Domini noſtri exemplis, et canonicae ſcripturae doctrinis edocti, aurem noluimus inclinare. Deinde vero chariſſimus in Chriſto filius noſter, Philippus, rex Francorum illuſtris, cui eadem fuerant facinora nunciata, non typo avaritiae, cum de bonis Templariorum nihil ſibi vindicare vel appropriare intendat, immo ea per deputandos a nobis generaliter, et per praelatos regni Franciae ſpecialiter in ſuis dioeceſibus adminiſtranda in regno ſuo dimiſit, manum ſuam exinde totaliter amovendo; ſed fidei orthodoxae fervore, ſuorum progenitorum veſtigia clara ſequens, accenſus, de praemiſſis, quantum licite potuit, ſe informans, ad inſtruendum et informandum nos ſuper hiis, multas et magnas nobis informationes per ſuos nuncios et literas deſtinavit. Infamia vero contra Templarios ipſos increſcente validius, ſuper ſceleribus antedictis; et quia etiam quidam miles ejuſdem ordinis magnae nobilitatis, et qui non levis opinionis in dicto ordine habebatur, coram nobis ſecreto juratus depoſuit, quod in receptione fratrum praefati ordinis haec conſuetudo, vel potius corruptela ſervatur; quod ad recipientis, vel ab eo deputati ſuggeſtionem, qui recipitur, Jeſum Chriſtum negat, et ſuper crucem ſibi oſtenſam ſpuit in vituperium crucifixi, et quaedam alia faciunt recipiens, et receptus, quae licita non ſunt, nec humanae conveniunt honeſtati, prout ipſe tunc confeſſus extitit coram nobis; vitare nequivimus, urgente nos ad id officii noſtri debito, quin tot et tantis clamoribus accommodaremus auditum. Sed cum demum fama publica deferente, ac clamoſa inſinuatione dicti regis, necnon et ducum, comitum, et baronum, ac aliorum nobilium, cleri quoque et populi dicti regni Franciae ad noſtram propter hoc tam per ſe, quam per procuratores, et ſyndicos praeſentiam venientium, quod dolenter referimus, ad noſtram audientiam perveniſſet; quod magiſter, praeceptores, et alii fratres dicti ordinis, et ipſe ordo praefatis et pluribus aliis erant criminibus irretiti, et praemiſſa per multas confeſſiones, atteſtationes, et depoſitiones praefati magiſtri, et plurium praeceptorum, et fratrum ordinis praelibati coram multis praelatis, et haereticae pravitatis inquiſitore in regno Franciae factas, habitas, et receptas, et in publicam ſcripturam redactas, nobiſque et fratribus noſtris oſtenſas, probari

bari quodammodo viderentur; ac nihilominus ſama ac clamores praedicti in tantum invaluiſſent, ac etiam aſcendiſſent tam contra ipſum ordinem, quam contra perſonas ſingulares ejuſdem, quod ſine gravi ſcandalo praeteriri non poterant, nec abſque imminenti periculo tolerari; nos illius, cujus vices, licet immeriti, in terris gerimus, veſtigiis inhaerentes, ad inquirendum de praedictis ratione praevia duximus procedendum; multoſque de praeceptoribus, preſbyteris, militibus, et aliis fratribus dicti ordinis, reputationis non modicae, in noſtra praeſentia conſtitutos, praeſtito ab eis juramento, quod ſuper praemiſſis meram et plenam nobis dicerent veritatem, ſuper praedictis interrogavimus, et examinavimus, uſque ad numerum ſeptuaginta duorum, multis ex fratribus noſtris nobis aſſiſtentibus diligenter, eorumque confeſſiones per publicas manus in auctenticam ſcripturam redactas, illico in noſtra et dictorum fratrum noſtrorum praeſentia, ac deinde, interpoſito aliquorum dierum ſpatio, in conſiſtorio legi fecimus coram ipſis, et illas in ſuo vulgari cuilibet eorum exponi; qui perſeverantes in illis, eas expreſſe et ſponte, prout recitatae fuerant, approbarunt. Poſt quae cum magiſtro et praeceptoribus praecipuis praefati ordinis intendentes ſuper praemiſſis inquirere per noſipſos, ipſum magiſtrum, et Franciae, terrae ultramarinae, Normanniae, Aquitaniae, ac Pictaviae praeceptores majores, nobis Pictavis exiſtentibus, mandavimus praeſentari; ſed quoniam quidam ex eis ſic infirmabantur tunc temporis, quod equitare non poterant, nec ad noſtram praeſentiam quoquo modo adduci; nos de eis ſcire volentes de praemiſſis omnem veritatem, et an vera eſſent, quae continebantur in eorum confeſſionibus et depoſitionibus, quas coram inquiſitore haereticae pravitatis in regno Franciae, praeſentibus quibuſdam notariis publicis, et multis aliis bonis viris, dicebantur feciſſe nobis et fratribus noſtris per ipſum inquiſitorem, ſub manibus publicis exhibitis et oſtenſis, dilectis filiis noſtris Berengario, titulo ſanctorum Nerei et Achillei, et Stephano, titulo ſancti Cyriaci in Thermis, preſbyteris, ac Landulpho, ſancti Angeli diacono cardinalibus, de quorum prudentia, experientia, et fidelitate indubitatam fiduciam obtinemus, commiſimus et mandavimus, ut ipſi cum praefatis magiſtro et praeceptoribus inquirerent, tam contra ipſos, et alias ſingulares perſonas dicti ordinis generaliter, quam contra ipſum ordinem ſuper praemiſſis cum diligentia veritatem; et quicquid ſuper hiis invenirent, nobis referre, ac eorum confeſſiones et depoſitiones, per manum publicam in ſcriptis redactas, noſtro apoſtolatui deferre, ac praeſentare curarent; eiſdem magiſtro et praeceptoribus abſolutionis beneficium a ſententia excommunicationis, quam pro praemiſſis, ſi vera eſſent, incurrerant, ſi abſolutionem humiliter et devote peterent, ut debebant, juxta formam eccleſiae impenſuri. Qui cardinales ad ipſos magiſtrum et praeceptores perſonaliter accedentes, eis ſui adventus cauſam expoſuerunt; et quoniam perſonae ipſorum, et aliorum Templariorum in regno Franciae conſiſtentium, nobis traditae fuerant, quod libere abſque metu cujuſdam, plene et pure, ſuper praemiſſis omnibus ipſis cardinalibus dicerent veritatem, eis auctoritate apoſtolica injunxerunt. Qui magiſter et praeceptores Franciae, terrae ultramarinae, Normanniae, Aquitaniae, atque Pictaviae coram ipſis tribus cardinalibus, praeſentibus quatuor tabellionibus publicis, et multis aliis bonis viris, ad ſancta Dei evangelia ab eis corporaliter tacta, praeſtito juramento, quod ſuper praemiſſis omnibus meram et plenam dicerent veritatem, coram ipſis ſingulariter, libere ac ſponte, abſque coactione qualibet et terrore depoſuerunt, et confeſſi fuerunt inter caetera Chriſti abnegationem, et ſpuitionem ſuper crucem, cum in ordine Templi recepti fuerunt; et quidam ex eis ſe ſub eadem forma, ſcilicet cum abnegatione Chriſti, et ſpuitione ſuper crucem, fratres multos recepiſſe. Sunt etiam quidam ex eis quaedam alia horribilia et inhoneſta confeſſi, quae, ut eorum ad praeſens parcamus verecundiae, ſubticemus. Dixerunt praeterea et confeſſi fuerunt eſſe vera, quae in eorum confeſſionibus et depoſitionibus continentur, quas dudum fecerant coram inquiſitore haereticae pravitatis. Quae confeſſiones et depoſitiones dictorum magiſtri et praeceptorum in ſcripturam publicam per quatuor tabelliones publicos redactae, in ipſorum magiſtri et praeceptorum, et quorundam aliorum bonorum virorum praeſentia, ac deinde, interpoſito aliquorum dierum ſpatio, coram ipſis eiſdem lectae fuerint, de mandato et in praeſentia cardinalium praedictorum, et in ſuo vulgari expoſitae cuilibet eorundem; qui perſeverantes in illis, eas expreſſe et ſponte, prout recitatae fuerant, approbarunt. Et poſt confeſſiones, et depoſitiones hujuſmodi ab ipſis cardinalibus ab excommunicatione, quam pro praemiſſis incurrerant, abſolutionem flexis genibus, manibus comploſis humiliter et devote, ac cum lachrymarum effuſione non modica petierunt. Ipſi vero cardinales, quia eccleſia non claudit gremium redeunti, ab eiſdem magiſtro et praeceptoribus, haereſi abjurata, expreſſe ipſis ſecundum formam eccleſiae, auctoritate noſtra abſolutionis beneficium impenderunt; ac deinde ad noſtram praeſentiam redeuntes, confeſſiones et depoſitiones praelibatorum magiſtri et praeceptorum in ſcripturam publicam per manus publicas, ut eſt dictum, redactas, nobis praeſentaverunt, et quae cum dictis magiſtro et praeceptoribus fecerant, retulerunt. Ex quibus confeſſionibus et depoſitionibus, ac relatione invenimus ſaepefatos magiſtrum et fratres in praemiſſis, et circa praemiſſa, licet quoſdam ex eis in pluribus, et alios in paucioribus graviter deliquiſſe; verum, quia in univerſis mundi partibus, per quas idem ordo diffunditur, ac fratres degunt ipſius, ſuper hiis non poſſumus inquirere per noſipſos; diſcretioni veſtrae, de quorum circumſpectione ſpecialem fiduciam gerimus, de fratrum noſtrorum conſilio per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus ad Cantuarienſem civitatem, et dioeceſim, ac provinciam perſonaliter accedentes, una cum venerabilibus fratribus noſtris archiepiſcopo Cantuar. ejuſque ſuffraganeis, quibus nos propter hujuſmodi negotii magnitudinem in hac parte duximus adjungendos, cum quolibet eorum, videlicet in ſuis civitate et dioec.

vocatis

vocatis per publicum citationis edictum per vos, et ipſos archiepiſcopum, et ſuffraganeos in locis, de quibus nobis et eis videbitur faciendum, qui fuerint evocandi contra ſingulares perſonas, et fratres dicti ordinis in ipſorum archiepiſcopi, et ſuffraganeorum civitatibus et dioec. degentes, etiamſi aliunde venerint, vel illuc adducti forſan extiterint, ſuper articulis, quos vobis ſub bulla noſtra incluſos tranſmittimus, et ſuper aliis, de quibus prudentiae veſtrae videbitur expedire, inquiratis ex officio cum diligentia veritatem; inquiſitori nihilominus, ſeu inquiſitoribus ejuſdem pravitatis haereticae, in ipſa provincia per ſedem apoſtolicam deputatis, ad hujuſmodi inquiſitiones admiſſis, ſi ad eas vobiſcum voluerint intereſſe. Proviſo, quod de inquirendo contra praefatum ordinem, et contra magnum praeceptorem dicti ordinis in regno Angliae conſtitutum, contra quos per certas perſonas inquiri mandavimus, vos cum archiepiſcopo, epiſcopis, et inquiſitoribus ſupradictis intromittere nullatenus praeſumatis. Teſtes autem, ſi qui a vobis requiſiti, ſeu admoniti, vel citati, ut ſuper dictis articulis ferant veritatis teſtimonium coram vobis, ſi prece, vel pretio, gratia, vel amore, odio, vel timore a ferendo teſtimonio ſe ſubtraxerunt; necnon fautores, receptores, et defenſores praedictorum fratrum, qui a vobis citati, vel vocati, ut praemittitur, coram vobis non comparuerint; eos inſuper, qui praedictam veſtram inquiſitionem directe vel indirecte, publice vel occulte, per ſe vel alium, ſeu alios vel alias quoquomodo praeſumpſerint impedire, per cenſuram eccleſiaſticam, appellatione poſtpoſita, compeſcatis; invocato ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſecularis. Quodſi non omnes hiis exequendis potueritis intereſſe, octo, ſeptem, ſex, quinque, quatuor, vel tres, aut duo, ſeu unus veſtrum ea nihilominus exequantur. Dat. Pictaviis 2. idus Auguſti, pontificatus noſtri anno tertio.

Item [a] loco, die, et hora praedictis in praeſentia praedictorum dominorum, et coram nobis notariis memoratis exhibiti fuerunt articuli, ſub apoſtolica bulla incluſi, et coram nobis aperti continentiae infraſcriptae.

Iſti ſunt articuli, ſuper quibus inquiretur contra fratres ordinis militiae Templi, tanquam contra ſingulares multipliciter infamatos, et vehementer ſuſpectos ſuper contentis in eiſdem articulis, et maximo contra eos ſcandalo ſuper hiis exiſtente.

Articuli contra ſingulares perſonas.

1. Quod in receptione ſua, quandoque poſt, et quam cito ad hoc commoditatem habere poterant, abnegabant Chriſtum, vel Jeſum, vel crucifixum, vel quandoque Deum, et quandoque beatam virginem, et aliquando omnes ſanctos Dei, inducti ſeu moniti per eos, qui ipſos recipiebant.

2. Item, quod communiter fratres hoc faciebant.

3. Item, quod major pars eorum.

4. Item, quod etiam poſt ipſam receptionem aliquando.

5. Item, quod receptores dicebant, et dogmatizabant illis, qui recipiebantur, Chriſtum non eſſe verum Deum, vel quandoque Jeſum, vel quandoque crucifixum.

6. Item, quod dicebant illis, quos recipiebant, ipſum eſſe falſum prophetam.

7. Item, quod dicebant ipſum non fuiſſe paſſum pro redemptione humani generis, nec crucifixum, ſed pro ſceleribus ſuis.

8. Item, quod nec receptores, nec recepti habebant ſpem ſalvationis habendae per ipſum; et hoc dicebant illis, quos recipiebant, vel aequipollens, vel ſimile.

9. Item, quod faciebant illos, quos recipiebant, ſpuere ſuper crucem, ſive ſuper ſignum vel ſculpturam crucis, et imaginem Chriſti; licet qui recipiebantur interdum ſpuerent juxta.

10. Item, quod ipſam crucem pedibus conculcari faciebant.

11. Item, quod eandem crucem ipſi fratres aliquando conculcabant.

12. Item, quod mingebant interdum, et alios mingere faciebant ſuper ipſam crucem; et hoc fecerunt aliquotiens in die Veneris ſancta.

13. Item, quod nonnulli eorum, ipſa die, vel alia ſeptimanae ſanctae, pro conculcatione et minctione praedictis conſueverunt convenire.

14. Item, quod adorabant quendam catum, ſibi in ipſa congregatione apparentem.

15. Item, quod haec faciebant in vituperium Chriſti, et fidei orthodoxae.

16. Item, quod non credebant ſacramentum altaris.

17. Item, quod aliqui ex eis.

18. Item, quod major pars.

19. Item, quod nec alia ſacramenta eccleſiae.

20. Item, quod ſacerdotes ordinis verba, per quae conficitur corpus Chriſti, non dicebant in canone miſſae.

21. Item, quod aliqui ex eis.

22. Item, quod major pars.

23. Item, quod recipientes ipſos hoc injungebant eiſdem.

24. Item, quod credebant, et ſic dicebatur eis, quod magnus magiſter ordinis poterat eos abſolvere a peccatis ſuis.

25. Item, quod viſitator.

26. Item, quod praeceptores, quorum multi erant laici.

27. Item, quod hoc faciebant de facto.

28. Item, quod aliqui eorum.

29. Item, quod magnus magiſter haec fuit de ſe confeſſus, etiam antequam eſſet captus in praeſentia magnarum perſonarum.

30. Item, quod in receptione fratrum dicti ordinis, vel circa, recipiens interdum et receptus aliquando deoſculabantur ſe in ore, in umbilico, ſeu ventre nudo, et in ano, ſeu ſpina dorſi.

31. Item, quod aliquando in umbilico.

32. Item, quod aliquando in ſpina dorſi.

33. Item, quod aliquando in virga virili.

[a] Articulos hos deſumpſimus ex Vol. II. Monaſt. Anglic. p. 561. ſeq.

34. Item, quod in ipſa receptione faciebant illos, quos recipiebant, jurare, quod ordinem non exirent.

35. Item, quod habebant eos ſtatim pro profeſſis.

36. Item, quod receptiones fratrum ſuorum clandeſtinae fiebant.

37. Item, quod nullis praeſentibus, niſi fratribus dicti ordinis.

38. Item, quod propter hoc contra fratres dicti ordinis vehemens ſuſpicio a longis temporibus laboravit.

39. Item, quod communiter habebatur.

40. Item, quod fratribus, quos recipiebant, dicebant, quod adinvicem poterant unus cum alio carnaliter commiſceri.

41. Item, quod hoc erat eis licitum facere.

42. Item, quod hoc debebant facere adinvicem, et pati.

43. Item, quod hoc facere non erat eis peccatum.

44. Item, quod hoc faciebant ipſi, vel plures eorum.

45. Item, quod aliqui eorum.

46. Item, quod ipſi fratres per ſingulas provincias habebant idola, viz. capita, quorum aliqua habebant tres facies, et aliqua unam, et aliqua habebant craneum humanum.

47. Item, quod illa idola, vel illud idolum adorabant, et ſpecialiter in eorum magnis capitulis et congregationibus.

48. Item, quod venerabantur.

49. Item, quod ut Deum.

50. Item, quod ut ſalvatorem ſuum.

51. Item, quod aliqui eorum.

52. Item, quod major pars.

53. Item, quod dicebant, quod illud caput poterat eos ſalvare.

54. Item, quod divites facere.

55. Item, quod omnes divitias ordinis dabat eis.

56. Item, quod terram germinare faciebat.

57. Item, quod faciebat arbores florere.

58. Item, quod aliquod caput dictorum idolorum cingebant, ſeu tangebant cordulis, quibus ſeipſos cingebant circa camiſiam vel carnem.

59. Item, quod in ſua receptione ſingulis confratribus praedictae cordulae tradebantur, vel aliae longitudinis earum.

60. Item, quod veneratione idoli hoc faciebant.

61. Item, quod injungebatur eis, ut dictis cordulis, ut praemittitur, ſe cingerent, et quod continue portarent.

62. Item, quod communiter fratres praedicti ordinis modis praedictis recipiebantur.

63. Item, quod haec faciebant et devote.

64. Item, quod ubique.

65. Item, quod pro majori parte.

66. Item, quod qui nolebant praedicta in ſui receptione, vel poſt facere, interficiebantur, vel carceri mancipabantur.

67. Item, quod aliqui.

68. Item, quod major pars.

69. Item, quod injungebatur eis per ſacramentum, ne praedicta revelarent.

70. Item, quod ſub poena mortis vel carceris.

71. Item, quod neque modum receptionis eorum revelarent.

72. Item, quod nec de praedictis inter ſe loqui audebant.

73. Item, quod, ſiqui reperiebantur revelare, morte vel carcere affligebantur.

74. Item, quod injungebatur eis, quod non confiterentur aliquibus, niſi fratribus dicti ordinis.

75. Item, quod fratres dicti ordinis ſcientes dictos errores corrigere neglexerunt.

76. Item, quod non receſſerunt ab obſervantia praedictorum errorum, et communione dictorum fratrum, licet facultatem habuiſſent recedendi, et praedicta faciendi.

77. Item, quod fratres jurabant augmentum et utilitatem ordinis, quibus modis poſſent, per fas et nefas procurare.

78. Item, quod non reputabant hoc peccatum.

79. Item, quod praedicta omnia et ſingula ſunt nota et manifeſta inter fratres dicti ordinis.

80. Item, quod de hiis eſt vox publica, opinio communis, et fama tam inter fratres dicti ordinis, quam extra.

81. Item, quod dicti fratres in magna multitudine praedicta confeſſi fuerunt tam in judicio, quam extra, et coram ſolennibus perſonis, et in pluribus locis, etiam publicis.

82. Item, quod multi fratres dicti ordinis tam milites, quam ſacerdotes, quam alii etiam in praeſentia domini noſtri papae, et dominorum cardinalium fuerunt praedicta, vel majorem partem dictorum errorum confeſſi.

83. Item, quod per juramenta ſua praeſtita ab eiſdem.

84. Item, quod etiam in pleno conſiſtorio.

85. Inquiratur autem a ſingulis fratribus de receptoribus eorum, de locis, in quibus fuerant recepti, de temporibus receptionum ſuarum, et de aſtantibus in receptionibus ſuis, et de modis receptionum ſuarum.

86. Item, ſi ſciunt vel audiverunt, quando et a quibus dicti errores coeperunt, et a quo habuerunt ortum, et qua de cauſa, et de circumſtantiis et praedicta contingentibus omnibus, de quibus videbitur expedire.

87 Item inquiratur a ſingulis fratribus, ſi ſciunt ubi ſunt dicta capita, vel idola, vel aliquod eorum, et qualiter deportabantur et cuſtodiebantur, et per quos.

Item hora et loco praedictis in praeſentia praedictorum dominorum, et coram nobis notariis memoratis exhibitum fuit quoddam tranſcriptum literarum apoſtolicarum, ſub ſigillo reverendi patris domini Roberti, Dei gratia Cantuar. archiepiſcopi, totius Angliae primatis, continentiae infraſcriptae:

Robertus, permiſſione divina Cantuar. archiepiſcopus, totius Angliae primas, venerabilibus fratribus R. Dei gratia London. H. Winton. S. Sarum, J. Lincoln. J. Ciceſtren. R. Herefordcn. W. Wigorn. W. Coventren. et Lichfeldcn. J. Landaven. W. Exon. R. Elien. J. Norwicen. T. Roffen. D. Meneven. L. Aſſaphen. epiſcopis, ac venerabilibus viris dominis J. Bathonien. et Wellen. ac Aniano Bangoren. electis confirmatis, noſtrae Cantuar. ecclefiae

cleſiae, et noſtris ſuffraganeis, ſalutem, et fraternam in Domino charitatem. Noverit veſtra fraternitas, nos literas apoſtolicas non cancellatas, non abolitas, nec in aliqua ſui parte, ut prima facie apparuit, vitiatas, vera bulla plumbea pendente bullatas recepiſſe, tenorem, qui ſequitur, continentes: Clemens epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, venerabilibus fratribus archiepiſcopo Cantuar. et ejus ſuffraganeis, ſalutem, et apoſtolicam benedictionem. Faciens miſericordiam, etc. [ut ſupra.]

Ac certificatorium ſuper dicta citatione facta ſub ſigillo officialis domini archidiaconi London. continentiae infraſcriptae: Venerabili in Chriſto patri, ac domino ſuo, domino Radulpho, Dei gratia epiſcopo London. ac reverendis viris domino D. abbati de Latigniaco, et magiſtro Sicardo de Vauro, canonico Narbonen. domini papae capellano, et ſacri palatii cauſarum auditori, Simon de Wandeford, domini archidiaconi London. commiſſarius generalis ſalutem, et tam debitam, quam devotam obedientiam, reverentiam, et honorem. Mandatum veſtrum recepi continens hunc tenorem: Radulphus, permiſſione, etc.

Hujus auctoritate mandati veſtri omnes Templarios civitatis et dioec. London. et alios ibidem exiſtentes, habitum praedicti ordinis geſtantes, vel non geſtantes, die dominica ſuperius annotata, tam in eccleſia ſancti Pauli London. quam in omnibus et ſingulis eccleſiis archidiaconatui dicti domini mei ſubjectis, quando major miſſa in celebrando fuerat, et populo ibidem conveniente ad divina, publicae citationis edicto, ac alios, qui ad hoc fuerant vocandi, citari feci publice et ſolenniter, ut die comparitionis per vos ſuperius limitato, in aula epiſcopali London. pro termino peremptorio perſonaliter compareant, proceſſuri, facturi, et recepturi in praemiſſis, quod juris fuerit et rationis. Intimatum eſt inſuper eiſdem publice, quod ſive venerint dictis die et loco, ſive non, in praemiſſis procedetur, et circa praemiſſa, prout de jure fuerit, procedendum. Et ſic mandatum veſtrum in omnibus ſecundum formam et tenorem ejuſdem ſum reverenter executus. In cujus rei teſtimonium ſigillum officialitatis archidiaconatus London. praeſentibus eſt appenſum. Dat. London. 15. cal. Novembris, anno Domini ſupradicto.

Quibus omnibus reverenter receptis, et diligenter inſpectis, praefati domini volentes procedere in negotio inquiſitionis contra ſingulares perſonas Templariorum, juxta traditam eis formam, ſecundum exigentiam dicei in praedicta citatione ſingularibus perſonis Templariorum in praedicta citatione aſſignatae, expectaverunt uſque ad horam tertiam; cumque nullus compareret ex parte dictorum Templariorum, de benignitate prorogaverunt diem praedictum uſque ad craſtinum; aſſignantes praedictis Templariis diem praedictum, et locum in prioratu ſanctae Trinitatis London. et ipſis, et omnibus, quorum intereſt, intimantes, quod ſive praedictae ſingulares perſonae Templariorum venerint, ſive non, praefati domini in praedictae inquiſitionis negotio procedent juxta traditam eis formam.

Verum, quia anno et indictione praedictis die Veneris ante feſtum beati Lucae, pendente termino ſupradicto, praedictus reverendus pater dominus R. Dei gratia London. epiſcopus, et inquiſitores praedicti perſonas Templariorum, per commentarienſes caſtri London. in capitulo prioratus ſanctae Trinitatis London. eiſdem exhibitis, praemiſſa monitione per reverendum patrem dominum epiſcopum praedictum, quod in prima interrogatione ſponte et libere plenam et meram veritatem ſuper articulis, de quibus interrogandi erant, et praemiſſa publicatione commiſſionis eiſdem factae, eiſdem intimaverunt citationem praedictam, diem et locum praedictos aſſignantes eiſdem, et ad praedictorum Templariorum inſtantiam, quantum ad ipſos, et quantum ad alios in praedicto caſtro degentes, diem et locum praedictos ad diem Mercurii poſt feſtum beati Lucae, cum continuatione dierum ſequentium, in prioratu ſanctae Trinitatis London. mutaverunt. Ideo inſtrumentum publicum ſuper his confectum inſeri mandaverunt in praeſenti proceſſu, cujus tenor talis eſt:

In Dei nomine, Amen. Noverint univerſi hoc praeſens inſtrumentum publicum inſpecturi, quod anno incarnationis ejuſdem M.CCC.IX. indictione octava, pontificatus ſanctiſſimi patris domini Clementis, divina providentia papae quinti, anno quarto, menſe Octobris, die Veneris ante feſtum beati Lucae evangeliſtae, conſtitutis in capitulo ſanctae Trinitatis London. reverendo patre in Chriſto domino R. Dei gratia epiſcopo London. et venerabilibus viris dominis D. permiſſione divina abbate de Latigniaco, et S. de Vauro, canonico Narbon. domini papae capellano, et ejus palatii auditore cauſarum, in praeſentia noſtra et teſtium ſubſcriptorum praedictus reverendus pater dominus epiſcopus omnes ſingulares perſonas Templariorum in caſtro London. detentas, et eiſdem ac praedictis abbati et auditori per commentarienſes caſtri praedicti, exceptis quibuſdam debilibus et infirmis, in loco praedicto exhibitas lingua Latina, Anglica, et Gallica diligenter admonuit et induxit, ut ſuper articulis per ſedem apoſtolicam miſſis, ſuper quibus interrogandi erant, in prima interrogatione ſponte et libere plenam et meram dicerent veritatem.

Item ibidem in praeſentia praedictorum Templariorum publicatae fuerunt quaedam literae apoſtolicae, per quas inquiſitio contra ſingulares perſonas Templariorum in civitate et dioec. London. committitur praedicto domino epiſcopo, et abbati et auditori praedictis.

Item ibidem praedictus dominus epiſcopus, ac abbas et auditor praedicti intimaverunt praedictis Templariis ibidem exiſtentibus citationem, quam publice et ſolenniter fieri mandaverant, quod omnes Templarii in praedictis civitate et dioec. degentes, die Lunae tunc proxime inſtanti comparerent in aula epiſcopali London. reſponſuri ſuper articulis memoratis, praedictis Templariis, eiſdem exhibitis, praedictos locum et terminum aſſignantes.

Item ibidem ſtatim praedicti Templarii, cum magna inſtantia, requiſiverunt, quod quantum ad ipſos, qui praeſentes erant, et quantum ad

ad alios in caſtro praedicto detentos, praedicta aſſignatio mutaretur, et ad ipſorum inſtantiam praedictus reverendus pater dominus epiſcopus, et inquiſitores praedicti eiſdem mandaverunt, ut die Martis ſequenti, cum continuatione dierum ſequentium, illi de ipſis, quos praedictus dominus epiſcopus, et inquiſitores praedicti per commentarienſes praedicti caſtri ſibi exhiberi mandarent, in praedicto prioratu ſanctae Trinitatis perſonaliter comparerent, ſuper praedictis articulis reſponſuri, mutationem praedicti loci ſuae voluntatis beneplacito reſervantes. Acta fuerunt haec anno, die, et loco, quibus ſupra, in praeſentia prioris ſanctae Trinitatis praedicti loci domini R. de Monte Alto, monachi Vabren. Ruthien. dioec. domini Johannis theſaurarii Latigniacen. magiſtri Gulielmi ſocii domini London.

Item die Martis, viceſima prima die menſis Octobris, ſedentibus pro tribunali in capitulo ſanctae Trinitatis London. reverendo patre domino R. Dei gratia epiſcopo London. et venerabilibus viris dominis D. abbate de Latigniaco, et Sicardo de Vauro, canonico Narbonen. domini papae capellano, et palatii ejus auditore cauſarum, ſingularibus perſonis Templariorum abſentibus, et liberis per eoſdem citatis uſque ad diem praedictam de benignitate expectatis, et non comparentibus, die praedicta praedictos non comparentes contumaces reputaverunt, et nihilominus de benignitate ipſos per civitatem et dioec. London. iterato vocari mandaverunt; intimantes Templariis ibidem exiſtentibus, et per commentarienſes caſtri London. eiſdem praeſentatis, quod cum ipſis et aliis in caſtro London. detentis, interim nihilominus de die in diem ad inquirendum procederent, prout eis videbitur expedire. Qua die Martis praedicta comparuerunt coram dictis dominis epiſcopis inquiſitoribus in capitulo prioratus ſanctae Trinitatis London. pro tribunali ſedentibus, infranominati fratres ordinis militiae Templi, videlicet fratres, Radulphus de Barton, Himbertus Blanke, Will. de Scotho, Richardus Peitevyn, Will de la Forde, Will. Raven, Thomas Chamberleyn, Thomas de Tholoſa, Hugo de Tadecaſtre, Will. de Sautre, Will. de Burton, Will. de Crawecoumbe, Will. de Chaleſey, Will. de Thorp, Richardus de Herdewyk, Alanus de Neweſon, Rogerus de Stowe, Johannes de Moun, Will. de Egendon, Thomas de Wothrope, Thomas de Burton, presbyter, Rogerus Norreis, Henricus Paul, Philippus de Mews, Richardus de Colyngham, Robertus de Sautre, Thomas de Staundon, Petrus de Oteringham, Johannes de Stoke, Will. de Pokelington, Thomas de Ludham, Radulpus de Malton, Joh. Euleye, Rob. le Scot, Rogerus de Dalton, Johannes Coffyn, Johannes de Conyngeſton, Will. de Warewyk, Johannes de Newent, et Willielmus de la More; quibuſdam aliis fratribus in turri London. infirmis exiſtentibus, et coram dictis dominis inquiſitoribus dicta die comparere minime valentibus. Praedictis vero fratribus comparentibus, et articulos ſub bulla contentos prius ſibi expoſitos, negantibus, et aliis, fuit aſſignata dies ſequens cum continuatione dierum ſequentium in dicto prioratu ſanctae Trinitatis London. vel alibi, ubi dictis dominis inquiſitoribus videbitur expedire.

Item memorandum, quod anno Domini ſupradicto, 10. cal. Novembris, in capitulo ſanctae Trinitatis London. domini inquiſitores ad cautelam ſine juramento requiſiverunt fratrem Willielmum Raven, de ordine Templariorum ſuper modo receptionis ſuae in dictum ordinem; et ibidem in craſtino, ſcilicet 9. cal. Novembris, fratrem Hugonem de Tadecaſtre, et in craſtino ſubſequente, videlicet 8. cal. Novembris, fratrem Thomam le Chamberleyn ejuſdem ordinis. Ideo inſtrumentum publicum ſuper his confectum inſeritur in praeſenti proceſſu, cujus tenor talis eſt:

In Dei nomine, Amen. Anno incarnationis dominicae M.ccc.ix. indictione octava, 10. cal. Novembris coram dominis inquiſitoribus ſupraſcriptis, frater Willielmus Raven, de ordine Templariorum, requiſitus per quantum tempus ſtetit in ordine Templariorum; dicit, quod receptus fuit in ordine Templariorum quinquennio elapſo apud Coumbe, in dioeceſi Bathonienſi, per fratrem Willielmum de la More, in dominica proxima poſt feſtum Omnium Sanctorum; et praeſentes fuerunt tunc fratres Johannes de Walpole, et Willielmus de Eryngc; praeſentibuſque circiter centum perſonis ſecularibus circa horam primam in capella loci ejuſdem; et erat receptus cum eo frater Galfridus de Trewe, miles, qui mortuus eſt. Dixit etiam, quod rogavit ipſos fratres de Templo, ut vellent admittere eum in dicto ordine ad ſerviendum Deo, et beatae Mariae virgini, et terminare vitam ſuam in ſervitio eorum.

Dicit etiam, quod quaerebatur ab eo, ſi habebat fixam voluntatem ad hoc faciendum; et dixit, quod ſic. Et poſtea dicebatur per duos fratres, qui exponebant ei rigores ordinis, viz. quod non ageretur voluntate ſua propria in agendis, ſed voluntate praeceptoris; et ſi vellet unum facere, praeciperetur ſibi aliud facere; et ſi vellet eſſe in uno loco, mitteretur ad alium locum. Quibus promiſſis, juravit ad ſancta Dei evangelia obedire ſuperiori, non habere proprium, conſervare caſtitatem, non conſentire quod aliquis injuſte exhaereditaretur; nec quod injiceret manus violentas in quemquam, niſi ſe defendendo, vel in Saracenos.

Dixit etiam, quod iſtud juramentum factum fuit in capella praedicta, praeſentibus duntaxat fratribus de ordine, et uno presbytero dicti ordinis, cujus nomen ignorat, ut dicit; et legebatur ſibi regula ordinis per unum de fratribus, qualiter ſe haberet in omnibus ſpectantibus ad ordinem; et ſic fuit doctus per menſem per unum fratrem ſervientem literatum, vocatum Johannem de Walpole praedictum. Requiſitus, ſi poſtea fecit aliquam aliam profeſſionem clam vel palam, dicit, quod non.

Dicti vero auditores et inquiſitores injunxerunt Edwardo de Verney, et Willielmo de Herdeby, cuſtodibus dictorum fratrum, quod nullo modo permittent iſtum fratrem Willielmum ſtare cum aliis confratribus ſuis, nec loqui cum eis, nec aliquo ipſorum, nec quod aliquis interve-

nias

niat ad explorandum, quid actum ſit, vel fieri debet in hac parte, et hoc ſub poenis majoris excommunicationis exnunc prout extunc.

Actum Londoniis in capitulo monaſterii S. Trinitatis, praeſentibus fratribus Radulpho de Cantuaria, priore domus S. Trinitatis (etc.)

Frater Hugo de Tadecaſtre, de ordine Templi, requiſitus, per quantum tempus ſtetit in ordine (etc.) dicit, quod fuit receptus apud Flaxflete, Ebor. dioec. per fratrem W. de la More, in oratorio loci ejuſdem, aliquantulum poſt ortum ſolis, et quod nullus ſecularis erat praeſens, quando fuit receptus; nec eſt conſuetudinis, quod aliquis ſecularis ſit praeſens in receptione fratrum. Requiſitus de modo receptionis, dicit, quod erat claviger in Templo, dum erat ſecularis, et requiſivit magiſtrum ut eum reciperet in fratrem; et expoſitis ſibi his, quae rigoris ſunt in ordine Templi, et ſubſtantialibus ordinis, quod ad obedientiam, caſtitatem, et abdicationem proprietatis, fuit ductus in capellam, fratribus ordinis duntaxat, capellanis, militibus, et ſervientibus praeſentibus, ſecularibus omnibus excluſis, praeſtito ab eo ad ſancta Dei evangelia juramento, quod praedicta tria ſubſtantialia dicti ordinis, et conſuetudines bonas et laudabiles ordinis Templi ſervaret, et negotium terrae ſanctae ultramarinae pro poſſe ſuo juvaret contra inimicos fidei chriſtianae. Dicit etiam, quod juravit, quod neminem injuſte exhaereditaret, et tunc ſibi tradebatur mantellum cum cruce, et pileus in capite. Dicit etiam, quod erat apud Dyneſlee in capitulo, ubi Philippus de Mews, miles, receptus fuit in fratrem dicti ordinis eodem modo, quo ipſe fuit receptus; et alio modo non recipiuntur fratres dicti ordinis.

Alium fratrem vidit recipi ad ordinem ſuum apud Getynge, Wigorn. dioeceſis, videlicet fratrem Michaelem de Baskeville. Item vidit alios duos recipi apud Hupleden, Hereford. dioec. videlicet Henricum de Paule, et Radulphum de Eveſham capellanum. Actum in dicto capitulo 9. cal. Novembris, praeſentibus dominis priore et fratribus ſupraſcriptis.

Frater Thomas le Chamberleyn de ordine Templariorum requiſitus, per quot annos ſtetit in ordine; dixit, quod per ſex annos, et tantum ultra, quantum eſt a tempore, quo fuit captus. Dixit etiam, quod fuit receptus apud Flaxflet, Eboracen. dioec. Requiſitus, ſi ſit idem modus recipiendi fratres in ordine; dicit, quod ſic, ut credit; et dicit, quod fuit receptus a fratre Willielmo de la More. Dixit etiam, quod idem modus eſt citra mare recipiendi fratres, et idem modus ultra mare, et idem modus profitendi, ut aeſtimat. Et dicit, quod fuit receptus in eccleſia de Flaxflet octo annis elapſis, et quantum eſt a Pentecoſte. Citra multa praeambula recitabat, ſicut praeexaminati fratres, ac de caſtitate, et quod non haberet proprium, etc. Dicit, quod unum oſtium claudebatur poſt eum, quando ingreſſus fuit capitulum, et aliud oſtium verſus coemeterium erat, ubi nullus potuit ingredi. De cauſa, quare ſeculares non interſunt in receptione et profeſſione fratrum, requiſitus; dicit, quod credit, quia ita ſcribitur in libro eorum atticulorum. Requiſitus de praeſentibus in receptione ſua; dicit, quod praedictus magiſter militiae Templi, frater Thomas de Tholouſe, et praeceptor de Newſon, cujus nomen ignorat, frater Richardus de Cheſewyk, frater Stephanus de Stapelburgh, qui fugit, et frater Stephanus tunc praeceptor de Flaxflete, cujus nomen ignorat. Dicit etiam, quod vidit recipi fratrem Willielmum de Burton apud Beleſhale, per magiſtrum Templi, qui nunc eſt; et dicit, quod fuit receptus eodem modo, ſicut ille; et fuerunt praeſentes in receptione illa magiſter, et frater Thomas Scotty, frater Willielmus presbyter, cujus cognomen ignorat, qui eſt apud Lincoln. Requiſitus de tempore receptionis proximae ſupraſcriptae; dicit, quod quatuor ſunt anni elapſi. De his, quae in reſcripto apoſtolico de modo recipiendi fratres continentur, dicit ſe audiviſſe primo biennio jam elapſo. Requiſitus ſi credat ea eſſe vera, quae fratres ſua ſponte confeſſi ſunt, de quibus dominus papa, et cardinales, et magnates teſtantur; dicit, quod non credit.

Frater Radulphus de Barton, cuſtos capellae Novi Templi London. receptus fuit apud Strode in capella Roffen. dioec. per fratrem Guidonem de Foreſta, tunc magiſtrum: quindecim anni ſunt elapſi vel circiter, praeſentibus fratribus Willielmo de la More, nunc magiſtro, et fratre Henrico de Sleforde, nunc defuncto, Willielmo de Beche presbytero, qui extitit. Actum in dicto capitulo 8. cal. Novembris, praeſentibus fratribus ſupradictis.

Item 6. cal. Novembris rediit frater Radulphus de Barton, et interrogatus dicit, quod idem eſt modus ubique recipiendi fratres in ordine ſuo. Interrogatus, an tota receptio fratrum debeat fieri in ſecreto coram fratribus tantum; dicit, quod ſic. Interrogatus, ſi unquam audivit fieri mentionem de his, quae continentur in bulla, videlicet de abnegatione Chriſti, et ſpuitione ſuper crucem, dicit, quod non.

In Dei nomine, Amen. Anno incarnationis dominicae M.CCC.IX. indictione octava, 6. cal. Novembris, frater Radulphus de Barton, presbyter de ordine militiae Templi, cuſtos capellae Novi Templi London. praeſentibus dominis inquiſitoribus ſupradictis, ſacroſanctis evangeliis manu tactis juravit, quod ſuper omnibus, et ſingulis contentis, in literis apoſtolicis coram ipſo, et aliis fratribus alias lectis et expoſitis, et ſuper omnibus et ſingulis dictas literas contingentibus, et ſuper ſtatu ſingularium perſonarum ſui ordinis, et ſuper his quae crediderit, vel ſciverit in eis reformanda, et ſuper articulis ſub bulla apoſtolica miſſis, de quibus interrogabitur, et ſuper toto inquiſitionis negotio, de quo agitur, dicet dictis dominis epiſcopo, et ſibi adjunctis vel adjuncto interrogantibus, plenam, meram, et ſimplicem veritatem, quam ſcit, vel credit, vel audivit, quotiens ab eis fuerit interrogatus, quouſque dictum inquiſitionis negotium fuerit terminatum, tam de ſeipſo, tanquam principali, quam de aliis ſingularibus perſonis dicti ordinis, tanquam teſtis, etiamſi non fuerit interrogatus. Item, quod praetextu cujuſcunque juramenti, pactionis, praecepti, vel collegationis praehabitorum, nec pro timore, gratia, favore, vel odio, prece, vel pretio, damno, vel

lucro, non admiſcebit aliquam falſitatem, nec ſupprimet aliquam veritatem, ut quicquid dixerit, ſeu depoſuerit in inquiſitione facienda, niſi de licentia praedictorum inquiſitorum nulli pandet, donec depoſitionibus publicatis fuerit licite revelandum. Et interrogatus ſuper primo articulo, qui ſic incipit: "Primo quod in receptione ſua et quandoque poſt," etc. cunctis partibus articulo contenta ſingillatim negavit. Item interrogatus ſuper ſecundo articulo, qui ſic incipit: "Item, quod communiter fratres," etc. reſpondit, quod non. Item, interrogatus ſuper tertio articulo, qui ſic incipit: "Item quod major," etc. reſpondit, quod non. Item interrogatus ſuper quarto articulo, qui ſic incipit: "Item, quod poſt," etc. reſpondit, quod non. Item interrogatus ſuper quinto articulo, qui ſic incipit: "Item, quod receptores," etc. reſpondit, quod non. Item, interrogatus ſuper ſexto articulo, qui ſic incipit: "Item, quod dicebant," etc. reſpondit, quod non. Item interrogatus ſuper ſeptimo articulo, qui ſic incipit: "Item quod dicebant ipſum," etc. reſpondit, quod nihil eſt, ſed totum eſt falſum. Item interrogatus ſuper octavo articulo, qui ſic incipit: "Item quod nec receptores," etc. reſpondit, quod nunquam fuit ſibi dictum, nec aliis, quod ipſe ſciat. Item interrogatus ſuper nono articulo, qui ſic incipit: "Item, quod faciebant illos," etc. reſpondit, quod nunquam fuit factum quod ipſe ſciat. Item interrogatus ſuper 10. articulo, qui ſic incipit: "Item, quod ipſam crucem," etc. reſpondit quod non. Item interrogatus ſuper 11. articulo, qui ſic incipit: "Item, quod eandem," etc. reſpondit, quod non. Item interrogatus ſuper 12. articulo, qui ſic incipit: "Item, quod mingebant," etc. reſpondit, quod non. Item interrogatus ſuper 13. articulo, qui ſic incipit: "Item quod nonnulli eorum," etc. reſpondit, quod non eſt verum, quod ſciat, nec placeat Deo. Item ſuper 14. articulo, qui ſic incipit: "Item, quod adorabant," etc. reſpondit, quod non, et nunquam ſcivit hoc, quod in dicto articulo continetur. Item ſuper 15. articulo, qui ſic incipit: "Item quod hoc faciebant," etc. reſpondit, quod nunquam ſcivit talia. Item ſuper 16. articulo, qui ſic incipit: "Item, quod non credebant," etc. reſpondit, quod ipſe credat, et intelligit quod alii credant. Item ſuper 17. articulo, qui ſic incipit: "Item quod aliqui ex eis," etc. et ſuper 18. qui ſic incipit: "Item, quod major pars," etc. et ſuper 19. qui ſic incipit: "Item, quod nec alia," etc. interrogatus, reſpondit, quod ipſe credit et intelligit quod alii credunt. Item interrogatus ſuper 20. articulo, qui ſic incipit: "Item, quod ſacerdotes," etc. reſpondit, quod ipſe dixit et credit quod alii dicunt. Item requiſitus ſuper 21. et 22. articulis, reſpondit, prout in proximo praecedenti. Item interrogatus ſuper 23. articulo, qui ſic incipit: "Item, quod recipientes," etc. reſpondit, quod non fuit ſibi injunctum. Item interrogatus ſuper 24. articulo, qui ſic incipit: "Item, quod credant," etc. reſpondit, quod magnus magiſter poſſet ipſos abſolvere in capitulo de delictis contractis contra obſervantiam religionis; ſed de peccatis occultis magiſter non intromittebat ſe, quia laicus eſt. Item interrogatus ſuper 25. 26. et 27. articulis, negavit omnia in praedictis articulis contenta. Item ſuper 28. articulo, qui ſic incipit: "Item, quod aliqui," etc. dicit, quod neſcit. Item ſuper 29. articulo, qui ſic incipit: "Item, quod magnus," etc. dicit, quod neſcit. Item ſuper 30. articulo, qui ſic incipit: "Item, quod in receptione fratrum," etc. reſpondit, quod oſculantur in ore, et caetera contenta in articulo negavit. Item ſuper 31. 32. et 33. articulis, negavit omnia in eiſdem contenta. Item ſuper 34. articulo, qui ſic incipit: "Item, quod in ipſa receptione," etc. et ſuper 35. articulo, reſpondit, quod ſtatim habentur pro profeſſis recepto mantello, et promittunt quod nunquam recedent de ordine, niſi de licentia illius, qui licentiam dare poteſt. Interrogatus, quis poteſt dare licentiam recedendi, reſpondit, quod magiſter et conventus ex cauſa puta ut ſimiliter peteret virum aliquem in fratrem. Interrogatus, ſi vidit aliquem licentiari ut exiret ordinem, dixit, quod vidit Willielmum Beche licentiari; ſed neſcit ex qua cauſa fuit licentiatus. Item ſuper 36. articulo, qui ſic incipit: "Item, quod receptiones," etc. et ſuper 37. articulo, qui ſic incipit: "Item quod nullis," etc. reſpondit, quod ſic fiebant, ſicut in articulis continetur. Item interrogatus ſuper 38. et 39. articulis dicit, quod non audivit, quod propter hoc contra eos ſuſpicio haberetur. Interrogatus cur receptio ipſa fiebat ita occulte, cum omnia quae fiebant in ipſa, ut ipſe dixit, eſſent laudabilia et honeſta; ipſe reſpondit, quod neſciebat aliam cauſam, niſi quia primi inſtitutores illius religionis ſic inſtituerunt et voluerunt. Item interrogatus ſuper 40. articulo, qui ſic incipit: "Item, quod fratribus," etc. dicit, quod nec audivit, nec ſcivit, nec intellexit quod contentum in articulo fuit praeceptum, vel ſuper hoc licentia data. Item interrogatus ſuper 41. 42. 43. 44. 45. articulis, omnia in articulis praedictis contenta negavit. Item interrogatus ſuper 46. articulo, qui ſic incipit: "Quod ipſi fratres per ſingulas," etc. dicit, quod nunquam audivit, quod talia idola eſſent inter eos. Item ſuper 47. qui ſic incipit: "Item, quod idola," etc. negavit in praedicto articulo contenta. Interrogatus an facerent capitulum ſuum de die an de nocte; reſpondit, quod de die. Item ſuper 48. 49. 50. et 51. negavit omnia in praedictis articulis contenta. Item interrogatus ſuper 52. 53. 54. 55. 56. et 57. articulis, omnia in eis contenta negavit. Actum in dicto capitulo monaſterii ſanctae Trinitatis, praeſentibus fratre Radulpho de Cantuar. priore domus ſanctae Trinitatis praedictae, ordinis ſancti Auguſtini, et fratribus Johanne de Wrotham, priore London. et Petro de Kenington, lectore, et magiſtro ſacrae theologiae, ordinis praedicatorum, et fratribus Roberto de Baſingeſtoke, gardiano fratrum minorum London. Thoma Rundel, magiſtro ſacrae theologiae praedicti ordinis, 6. calend. Novembris.

In craſtino rediens iſte idem teſtis fuit interrogatus ſuper 58. articulo, qui ſic incipit: "Item, quod aliquod caput," etc. et ſuper 59. 60. et 61. articulis, reſpondit, quod ipſi portant chordulas, ſed non dantur eis in receptione praedictae chordulae;

dulae; et injungitur eis, quod portent illam chordulam ſuper camiſiam, et negat quod fuerint tactae vel cinctae ad caput alicujus idoli, vel menſuratae, vel in venerationem praedicti idoli portentur. Interrogatus ſuper 62. 63. 64. et 65. articulis, reſpondit, quod fratres recipiuntur modo quo dixit ſupra, et non aliter, quod ipſe ſciat. Item, quod receptio fiebat de die. Item, quod ubique fiebat conſimilis receptio, quantum ad illos, quos ipſe vidit. Interrogatus ſuper 66. articulo, qui ſic incipit: " Quod qui nolebant," etc. et ſuper 67. et 68. omnia in praedictis articulis contenta negavit. Interrogatus ſuper 69. articulo, qui ſic incipit: " Item quod injungebatur," etc. et ſuper 70. 71. et 72. articulis, reſpondit, quod de hiis, quae continentur in praedictis articulis, nihil plus verum eſt, niſi quod illi, qui recipiuntur, jurant non detegere ſecreta capituli. Item dixit, quod quando aliquis punitur in capitulo, inibi praeſentes non audeant hoc detegere abſentibus. Item interrogatus ſuper 73. articulo, qui ſic incipit: " Item, quod ſi qui," etc. reſpondit, quod ſi quis reperiretur revelaſſe modum receptionis, perdebat domum, vel habitum. Item interrogatus ſuper 74. articulo, qui ſic incipit: " Item quod injungebatur eis," etc. reſpondit, quod nunquam fuit inhibitum, quin poſſent confiteri perſonis extra ordinem. Item interrogatus ſuper 75. articulo, qui ſic incipit: " Item, quod fratres," etc. et ſuper 76. et 77. articulis, reſpondit, quod nunquam praedicta fuerunt facta, quod ipſe ſciat, et ideo nunquam potuerunt corrigi. Item dixit, quod antequam caperentur, nunquam audivit aliquid de praedictis. Item dixit, quod neſcit quod aliquis ſciverit praedicta, vel quod propter praedicta recedere debuerit. Item interrogatus ſuper 78. articulo, qui ſic incipit: " Item quod fratres jurabant," etc. et ſuper 79. negavit in praedictis articulis contenta; et dixit, quod immo jurant quod non erunt in loco, ubi aliquis chriſtianus ſit exhaeredatus. Item interrogatus ſuper 80. articulo, qui ſic incipit: " Item quod praedicta omnia," etc. et ſuper 81. articulo dicit, ſe de praedictis erroribus nihil audiviſſe, vel ſcire ante tempus captionis fratrum. Item interrogatus ſuper 82. articulo, qui ſic incipit: " Item, quod dicti fratres," etc. reſpondit, quod nihil de praedictis audivit, niſi uſquequo per dominum Bernaldum Peleti, et per nos; credit tamen, quod ipſi fratres ſint confeſſi, prout apoſtolica bulla teſtatur. Item interrogatus ſuper 83. articulo, qui ſic incipit: " Item quod multi fratres," etc. dicit, quod ipſe neſcit de praedictis niſi modo quo ſupra proxime dicto. Item interrogatus ſuper 84. et 85. articulis, reſpondit, ut in proxime dictis. Interrogatus, quando fuit receptus in ordine, reſpondit, quod a 15. annis circa feſtum S. Martini, quantum recordari poteſt. Interrogatus a quo, reſpondit, per Guidonem de Foreſta tunc magnum praeceptorem in Anglia. Interrogatus in quo loco; reſpondit, quod apud Strode juxta Roffam. Interrogatus quantum moratus fuit London. reſpondit, quod per decem annos, quantum recordari poteſt; et fuit cuſtos capellae ibidem per dictos decem annos; de quibus decem annis fuit praeceptor ibidem per duos annos. Interrogatus qui erant praeſentes quando fuit receptus, reſpondit, frater Guido de Foreſta tunc magnus praeceptor in Anglia, frater Willielmus de la More, miles, frater Willielmus de la Beche, capellanus, Henricus de Seleford, praeceptor illius loci, qui mortuus, et frater Johannes de Rewes, ſerviens magiſtri Templi, mortuus. Interrogatus ſi interfuit receptioni fratrum aliorum, et quorum, dixit, quod fuit in receptione fratris Thomae de Burton, capellani recepti in capitulo apud Dineſlee. Item fuit in receptione fratris Thomae de Loudeham, qui fuit receptus per decem dies ante captionem apud Ewelle juxta Divoriam; et dicit, quod ipſe, qui loquitur, fuit receptus in capella dicti loci de Strode. Interrogatus ſi fuit receptus in praeſentia ſecularium, reſpondit, quod non. Interrogatus de modo receptionis, reſpondit in ſubſtantia, quod promiſit obedientiam, caſtitatem, vivere ſine proprio, quod nunquam exiret de illa religione propter acriorem, vel laxiorem, niſi de licentia illius, qui talem licentiam dare poteſt; et quod ſervaret ſecreta capituli, et quod nunquam erit in loco, ubi chriſtianus injuſte exhaeredetur. Interrogatus ſuper occaſione, vel morte fratris Walteri Bacheler, militis quondam praeceptoris Hiberniae, reſpondit, quod de praedictis nihil aliud ſcit, niſi quod fuit poſitus in carcere, et in compedibus, et ibidem deceſſit; et bene audivit, quod aliquae duritiae fuerunt ipſi factae; ſed cum ſit capellanus, non intromiſit ſe de illis propter periculum irregularitatis. Item interrogatus, dixit, quod praedictus Walterus non fuit ſepultus in coemeterio, quia reputabatur excommunicatus propter inobedientiam, quam commiſerat contra religionem. Actum in capella infirmariae dicti prioratus quinto cal. Novembris, praeſentibus fratre Radulpho de Cantuaria, priore domus ſanctae Trinitatis praedictae, ordinis ſancti Auguſtini, et fratribus Johanne de Wrotham, priore London. et Petro de Kenington, lectore, et magiſtro ſacrae theologiae ordinis praedicatorum, et fratribus Roberto de Baſingeſtoke, gardiano fratrum minorum London. Thoma Rundell, magiſtro ſacrae theologiae dicti ordinis.

[2. Teſtis.] Frater Himbertus Blanke, miles ordinis fratrum Templi, praeceptor Alverniae, juratus ad ſancta Dei evangelia per ipſum corporaliter tacta, et diligenter interrogatus, an omnes fratres dicti ordinis eodem modo ubique recipiuntur; dicit, quod ſic. Interrogatus a quanto tempore intravit religionem praedictam, reſpondit, a 37. vel 38. annis. Interrogatus ubi receptus fuit, reſpondit, ultra mare in civitate de Sure. Interrogatus a quo fuit receptus, dicit, per fratrem Willielmum de Belloioco, tum magiſtrum generalem dicti ordinis. Interrogatus ſi recepit aliquos fratres in dicto ordine, dicit, quod ſic. Interrogatus de praeſentibus, ſeu aſtantibus in dicta receptione, reſpondit, quod erant praeſentes bene 30. fratres, de quibus nullus vivit, qui vidit receptionem, quod ipſe ſciat. Interrogatus de eorum nominibus, reſpondit, quod ibi fuit praeſens frater Petrus de Griffer, de Alvernia, et frater Galfridus de Vendaco, de Alvernia, et frater Arnaldus de Arelate, frater Gulielmus Ruſtayn.

Ruſtayn. Ipſe etiam dicit, quod recepit Percevallam de ſancto Albino, nepotem ſuum, quatuor ſunt anni vel quinque elapſi; et recepit eum apud Clinetellum in dioec. Bituricen. et fratrem Johannem Sarracenum, et fratrem Petrum de Levereus, de Bituria, et fratrem Otonem, de Vendak, et plures alios, de quibus non recordatur ad praeſens. Inquiſitus, ſi tota receptio ſua fuerit facta coram fratribus, excluſis ſecularibus, reſpondit, quod ſic in quadam capella, cujus porta cuſtodiebatur per quendam fratrem. Interrogatus de modo receptionis, et de occultis inibi factis, reſpondit, primo quod ipſi jurant obſervare ſecreta capituli, et ſi facerent contra, perderent religionem. Interrogatus quod dicat modum ſuae receptionis, et occulta, quae in ea fiebant, reſpondit, quod promittunt obedientiam, caſtitatem, abdicationem proprii, et quod non fiunt ibi occulta, quin totus mundus poſſet videre. Interrogatus quare tenuerunt iſta ſecrete, dicit, quod propter ſtultitiam. Interrogatus ſuper articulis, et primo ſuper primo, qui ſic incipit: "Primo quod in receptione ſua," etc. et ſuper ſecundo, tertio, et quarto, omnia et ſingula in praedictis articulis contenta negavit. Item ſuper quinto articulo, qui ſic incipit: "Quod receptores," etc. et ſuper ſexto et ſeptimo, omnia et ſingula in praedictis articulis contenta negavit. Item ſuper octavo articulo, qui ſic incipit: "Item, quod nec receptores," etc. negavit quod in praedicto articulo continetur. Interrogatus ſuper nono, qui ſic incipit: "Item, quod faciebant eos," etc. et ſuper 10. 11. 12. et 13. articulis, negavit omnia et ſingula in praedictis articulis contenta eſſe vera. Item ſuper 14. articulo, qui ſic incipit: "Item, quod adorabant," etc. et ſuper 15. articulo, in praedictis articulis contenta omnia et ſingula negavit. Interrogatus ſuper 16. articulo, qui ſic incipit: "Item, quod non credebant," etc. et ſuper 17. et 18. articulis, reſpondit, quod non credit quod aliqua religio melius credat ſacramentum altaris, vel crediderit ſemper quam ipſi faciant. Interrogatus ſuper 19. articulo, qui ſic incipit: "Item, quod nec alia," etc. reſpondit, quod immo credunt et olim crediderunt. Item ſuper 20. qui ſic incipit: "Item, quod ſacerdotes," etc. et ſuper 21. 22. et 23. articulis, reſpondit, quod immo dicunt, et conſueverunt dicere, nec injungebatur eis contrarium. Interrogatus ſuper 24. articulo, qui ſic incipit: "Item, quod credebant," etc. et ſuper 25. 26. 27. et 28. articulis, omnia et ſingula in praedictis articulis contenta negavit. Item ſuper 29. articulo, qui ſic incipit: "Item, quod magnus magiſter," etc. interrogatus, reſpondit, quod mentitus eſt ſi dixerit. Interrogatus ſuper 30. articulo, qui ſic incipit: "Item quod in receptione," etc. et ſuper 31. 32. et 33. articulis, dicit, quod oſculantur ſe in ore, et omnia alia et ſingula in praedictis articulis contenta ſunt falſa et mala, nec facta fuerunt, ut dicit. Interrogatus ſuper 35. articulo, reſpondit, quod ſtatim habentur pro profeſſis, et quod religionem non dimittent pro arctiore, nec pro laxiore, ſine licentia magiſtri et conventus. Interrogatus ſuper 36. articulo, qui ſic incipit: "Item quod receptiones," etc. et ſuper 37. reſpondit, in praedictis articulis contenta eſſe vera. Interrogatus ſuper 38. articulo, qui ſic incipit: "Item, quod propter hoc," etc. et ſuper 39. credit, quod propter praedictam occultationem praedicta ſuſpicio habebatur. Interrogatus ſuper 40. articulo, qui ſic incipit: "Item, quod fratribus," etc. et ſuper 41. 42. 43. 44. et 45. articulis, negavit omnia et ſingula in praedictis articulis contenta eſſe vera. Interrogatus ſuper 46. qui ſic incipit: "Item, quod ipſi fratres per ſingulas," etc. ſuper 47. 48. 49. 50. 51. et 52. articulis, negavit omnia et ſingula in praedictis articulis contenta de ſe et de aliis eſſe vera. Interrogatus ſuper 53. 54. 55. 56. et 57. articulis, negavit omnia et ſingula contenta in praedictis articulis eſſe vera de ſe et de aliis. Interrogatus ſuper 58. articulo, qui ſic incipit: "Item quod aliud caput," etc. et ſuper 59. 60. et 61. articulis, negavit omnia et ſingula contenta in praedictis articulis eſſe vera, excepto quod dicit, quod per noctem cinguntur chordulis ſuper camiſiam, quae chordulae non traduntur eis per recipientem, ſed ipſi eas ſibi procurant propter poenitentiam, quia debent jacere cincti in camiſiis ex inſtitutione ordinis, et non propter venerationem alicujus idoli. Item interrogatus ſuper 62. 63. 64. et 65. articulis, omnia et ſingula in praedictis articulis contenta negavit. Interrogatus ſuper 66. qui ſic incipit: "Item, quod qui nolebant," etc. et ſuper 67. et 68. articulis, negavit omnia et ſingula in praedictis articulis contenta eſſe vera. Item interrogatus ſuper 69. qui ſic incipit: "Item, quod injungebatur," etc. et ſuper 70. 71. 72. et 73. omnia et ſingula in praedictis articulis contenta negavit. Interrogatus ſuper 74. qui ſic incipit: "Item, quod injungebatur eis," etc. reſpondit, quod nunquam audivit prohiberi. Item interrogatus ſuper 75. qui ſic incipit: "Item, quod fratres dicti ordinis," etc. et ſuper 76. et 77. articulis, omnia et ſingula in praedictis articulis contenta negavit. Item interrogatus ſuper 78. qui ſic incipit: "Item, quod fratres jurabant," etc. et ſuper 79. articulis, in praedictis articulis contenta omnia negavit, et dixit, quod immo in ingreſſu promittunt, quod non erunt in loco, ubi aliquis chriſtianus exhaeredetur injuſte. Item interrogatus ſuper 80. articulo, qui ſic incipit: "Item, quod praedicta omnia," etc. et ſuper 81. articulo, negavit iſta eſſe nota et manifeſta intra ordinem. De fama autem ſecularium dixit ſe nihil ſcire. Item interrogatus ſuper 82. qui ſic incipit: "Item, quod dicti fratres in magna," etc. et ſuper 83. 84. et 85. articulis, dixit ſe neſcire quid confeſſi ſunt, aut quid dixerunt; ſed ſi praedictos errores confeſſi ſunt, mentiti fuerunt. Actum in dicta capella infirmariae loci praedicti quarto calend. Novembris, praeſentibus fratre Radulpho de Cantuaria, priore domus ſanctae Trinitatis praedictae, ordinis ſancti Auguſtini, et fratribus Johanne de Wrotham, priore London. et Petro de Kenington, lectore, et magiſtro ſacrae theologiae ordinis praedicatorum, et fratribus Roberto de Baſingeſtoke, gardiano fratrum minorum London. Thoma Rundel, magiſtro ſacrae theologiae dicti ordinis.

[3. Te-

[3. Teſtis.] Frater Willielmus de Scotho, frater ſerviens ordinis Templi, juratus, et diligenter interrogatus de ſe ut principali, et de aliis ut teſtis; interrogatus an omnes fratres ordinis praedicti recipiuntur eodem modo, dicit, quod in Anglia recipiuntur eodem modo, et credit, quod in tranſmarinis partibus recipiuntur eodem modo. Interrogatus, ubi, et quando, et per quem, et quibus praeſentibus fuit receptus; reſpondit, quod London. ante 28. annos per fratrem Robertum de Turvile, tunc magnum praeceptorem in Anglia, primo die Martii, praeſentibus fratre Thoma de Bray, tunc priore London. fratre Thoma de Fen, milite mortuo, fratre Thoma de Tholouſe, milite, et fratre Willielmo de la Forde, et aliis, de quibus non recordatur. Et dicit, interrogatus, quod fuit receptus in dormitorio. Interrogatus, utrum oſtium fuit clauſum, dicit, quod neſcit. Interrogatus, utrum eſſent ibi ſeculares, reſpondit, quod non; et dicit, quod fuit quaſi hora prima. Interrogatus de modo receptionis, dixit, quod promiſit obedientiam, caſtitatem, et vivere ſine proprio, et multa alia, quae non pertinent ad inquiſitionem. Interrogatus ſuper primo articulo, qui ſic incipit: "Primo, quod in receptione," etc. et ſuper ſecundo, tertio, et quarto, reſpondit, quod nunquam ſcivit, quod in receptione eorum talia facta fuerunt. Item interrogatus ſuper quinto articulo, qui ſic incipit: "Item, quod receptores," etc. et ſuper 6. 7. et 8. reſpondit, quod de talibus nunquam audivit loqui uſque modo; immo dixit, quod bene ſcivit, quod Chriſtus venit in terram ad nos ſalvandos. Item interrogatus ſuper nono articulo, qui ſic incipit: "Item, quod faciebant," et ſuper 10. 11. 12. et 13. reſpondit, quod nunquam audivit loqui de talibus uſque modo; nec quod chriſtianus talia deberet facere. Item interrogatus ſuper 14. articulo, qui ſic incipit: "Item, quod adorabant," etc. et ſuper 15. dicit, ſe nunquam ſciviſſe ea, quae in iſtis articulis continentur. Item interrogatus ſuper 16. articulo, qui ſic incipit: "Item non credebant, etc. et ſuper 17. et 18. articulis, reſpondit, quod ipſe et alii fratres ſui ordinis crediderunt, et credunt, ſicut ſancta eccleſia credit, quantum ipſe novit. Item interrogatus ſuper 19. articulo, qui ſic incipit: "Item, quod nec alia," etc. dicit, quod immo integre credunt. Item interrogatus ſuper 20. articulo, qui ſic incipit: "Item, quod ſacerdotes," etc. et ſuper 21. 22. et 23. reſpondit, quod eorum ſacerdotes dicunt miſſam, et dixerunt ſemper ut communiter alii ſacerdotes chriſtiani, nec eis injungitur contrarium. Item interrogatus ſuper 24. qui ſic incipit: "Item quod credebant," etc. et ſuper 25. 26. 27. et 28. articulis, omnia et ſingula in praedictis articulis contenta negavit. Item interrogatus ſuper 29. qui ſic incipit: "Item, quod magnus magiſter," etc. dicit, quod neſcit an fuerit ſic confeſſus. Interrogatus ſuper 30. articulo, qui ſic incipit: "Item, quod in receptione," etc. et ſuper 31. 32. et 33. dixit ſe nihil ſcire, nec unquam oſculatus fuit hominem niſi in ore. Item interrogatus ſuper 34. articulo, qui ſic incipit: "Item, quod in receptione ipſa," etc. et ſuper 35. reſpondit, in praedictis articulis contenta eſſe vera; et quod jurabant non exire niſi de licentia ſuperioris. Interrogatus ſuper 36. qui ſic incipit: "Item, quod receptiones," etc. et ſuper 37. reſpondit, quod fiebant in capitulo, fratribus tantum praeſentibus. Interrogatus ſuper 38, qui ſic incipit: "Item, quod propter," etc. et ſuper 39. dicit, quod neſcit, quod aliquis habuit ſuſpicionem contra eos uſque modo. Interrogatus de cauſa, quare modo habentur ſuſpecti, dicit, quod neſcit. Interrogatus ſuper 40, qui ſic incipit: "Item quod fratribus," etc. et ſuper 41. 42. 43. 44. et 45. articulis, omnia et ſingula in praedictis articulis contenta negavit. Item interrogatus ſuper 46. qui ſic incipit: "Item, quod ipſi fratres," etc. et ſuper 47. 48. 49. 50. 51. et 52. articulis, dixit ſe nunquam de contentis in dictis articulis audiviſſe uſque modo. Item interrogatus ſuper 53. 54. 55. 56. et 57. articulis, dixit ſe de contentis in dictis articulis nihil ſcire. Interrogatus ſuper 58. qui ſic incipit: "Item, quod aliquod caput," etc. et ſuper 59. 60. et 61. articulis, omnia et ſingula in praedictis articulis contenta negavit; excepto quod cinguntur chordulis de nocte ſupra camiſiam, ſed non in venerationem alicujus idoli, ſed propter poenitentiam. Interrogatus ſuper 62. articulo, qui ſic incipit: "Item, quod communiter," etc. et ſuper 63. 64. et 65. omnia et ſingula in praedictis articulis contenta negavit. Interrogatus ſuper 66. qui ſic incipit: "Item, quod qui nolebant," etc. et ſuper 67. et 68. dixit ſe de contentis in dictis articulis nihil ſcire. Interrogatus ſuper 69, qui ſic incipit: "Item, quod injungebatur," etc. et ſuper 70. 71. 72. et 73. articulis, dixit ſe de omnibus et ſingulis contentis in eiſdem articulis nihil ſcire. Interrogatus ſuper 74. qui ſic incipit: "Item, quod injungebatur," etc. negavit quod in praedicto articulo continetur. Interrogatus ſuper 75. qui ſic incipit: "Item, quod fratres dicti," etc. et ſuper 76. et 77. articulo, dixit ſe de contentis in praedictis articulis nihil ſcire. Interrogatus ſuper 78. qui ſic incipit: "Item, quod fratres jurabant," etc. et ſuper 79. omnia et ſingula in praedictis articulis contenta negavit; immo dixit, quod expreſſe inhibetur eis, quod non ſint in loco ubi chriſtianus aliquis injuſte exhaeredetur. Interrogatus ſuper 80. articulo, qui ſic incipit, "Item, quod praedicta omnia," etc. et ſuper 81. dixit ſe de contentis in praedictis articulis nihil ſcire. Interrogatus ſuper 82. qui ſic incipit: "Item, quod dicti fratres in magna," etc. et ſuper 83. 84. et 85. articulis, dixit ſe nihil ſcire, niſi quod credit quod apoſtolica litera, quae dicit quod ipſi confeſſi ſunt, dicat verum, videlicet quod confeſſi ſunt. Item interrogatus de capitulo, dicit, quod tenent de die. Actum in dicta capella 3. calend. Novembris praeſentibus priore loci fratre Roberto de Baſingeſtoke, de ordine minorum, et fratre Petro de Kenington, de ordine praedicatorum.

[4. Teſtis.] Frater Richardus de Peitevyn, ordinis Templi, juratus modo et forma quibus ſupra, et diligenter interrogatus de ſe ut principali, et de aliis tanquam teſtis; et primo interrogatus de tempore receptionis, de loco, de recipiente, et de aſtantibus in receptione, et de modo receptionis, reſpondit, quod receptus fuit

apud

apud Dineſlee in capella, quadraginta duobus annis jam elapſis, in feſto ſancti Barnabae apoſtoli, per fratrem Himbertum Peraut, tunc magnum praeceptorem in Anglia dicti ordinis, praeſentibus fratribus Thoma de Tholouſe, Willielmo de la Forde, qui ſunt in turri London. et multis aliis, qui jam ſunt mortui. Interrogatus de modo receptionis, dixit, quod promiſit obedientiam, caſtitatem, vivere ſine proprio, et ſe non eſſe debere in loco ubi aliquis chriſtianus exhaeredetur injuſte; nec portaret arma contra chriſtianos, niſi ſe et jus ordinis defendendo. Dicit etiam, quod oſtiis clauſis, et praeſentibus tantum confratribus ſuis, ſic fuit receptus. Item interrogatus ſuper primo articulo, qui ſic incipit: "Primo, quod non in receptione," etc. et ſuper ſecundo, tertio, et quarto, reſpondit, ſe nunquam audiviſſe de contentis in dictis articulis, niſi a tempore quo Bernaldus Peleti portavit literas ad dominum regem Angliae contra Templarios. Item interrogatus ſuper 5. uſque ad 19. omnia et ſingula contenta in dictis articulis negavit. Item interrogatus ſuper 20. 21. 22. et 23. reſpondit, non eſſe vera, quae in eiſdem articulis continentur. Item interrogatus ſuper 24. uſque ad 29. articulis, reſpondit, quod nihil ſcit, nec aliquid audivit de contentis in ſupradictis articulis. Item interrogatus ſuper 30. 31. 32. et 33. articulis, confitetur, quod oſculantur ſe in ore; et omnia alia et ſingula in dictis articulis contenta negavit. Interrogatus, ſi modus receptionis et profeſſionis dicti ordinis, qui ſervatur in Anglia, ſervetur in aliis partibus; et an credat, quod ſi ille modus, qui ſervatur in partibus ultramarinis, ſervetur in Anglia; reſpondit, quod ſic. Actum in dicta capella 2. cal. Novembris, praeſentibus fratre Radulpho de Cantuar. priore ſanctae Trinitatis praedictae, ordinis ſancti Auguſtini, et fratribus Johanne de Wrotham, priore London. et Petro de Kenington lectore, et magiſtro ſacrae theologiae, ordinis praedicatorum, et fratre Thoma Rundel, magiſtro ſacrae theologiae ordinis minorum.

[5. Teſtis.] Frater Willielmus de la Forde ordinis Templi juratus modo et forma, quibus ſupra, de ſe ut principali, et de aliis tanquam teſtis; et primo interrogatus, quando, ubi, et per quem, et quibus praeſentibus, et per quem modum fuit receptus in dicto ordine; reſpondit, quod in feſto beati Barnabae jam erunt 40 anni, quod fuit receptus apud Dineſlee per fratrem Himbertum Peraut, tunc magnum praeceptorem in Anglia, praeſentibus fratribus Richardo, filio Johannis, milite, Willielmo Angl. milite, mortuis, fratribus Thoma de Tholouſe, et Richardo Peitevyn, qui vivunt, et qui fuerunt recepti coram eo. Interrogatus de modo receptionis, reſpondit, quod promittunt caſtitatem, obedientiam, vivere ſine proprio, et quod celabunt ſecreta capituli. Item interrogatus ſuper primo articulo, etc. Item interrogatus ſuper 29. articulo, qui ſic incipit: "Item, quod magnus magiſter," etc. reſpondit, et dicit, quod neſcit quod ipſe eſt confeſſus; ſed ipſi ſemper conſueverunt ire ad ſacerdotes pro confeſſione, et non ad magiſtrum, etc.

[6. Teſtis.] Frater Willielmus Raven, de ordine Templi juratus modo et forma praedictis, et diligenter interrogatus de ſe ut principali, et de aliis ut teſtis; et primo, quando fuit receptus, ubi, per quem, quibus praeſentibus, et per quem modum, reſpondit, quod fuit receptus quinquennio elapſo apud Coumbe in capella, in diœceſi Bathonien. per fratrem Willielmum de la More, tunc magnum praeceptorem Angliae, dominica proxima poſt feſtum Omnium Sanctorum, 8. annis, praeſentibus fratribus Johanne de Walepole, Willielmo de Erynge; et dicit, quod frater Galfridus de Trewe miles, jam mortuus, fuit receptus cum eo. Interrogatus de modo receptionis ſuae, et profeſſionis, dicit, quod juravit obedientiam, caſtitatem, vivere ſine proprio, et non debere intereſſe exhaeredationi alicujus chriſtiani injuſtae, nec injicere manus violentas in quamcunque perſonam, niſi ſe defendendo. Interrogatus, ſi omnes fratres recipiuntur eodem modo, reſpondit, quod credit ſic, modo quo ſuperius dixit, et non alio. Item interrogatus ſuper primo articulo, qui ſic incipit, "Primo quod, in receptione," etc. Actum in dicta capella 3. non. Nov. praeſentibus, etc.

[7. Teſtis.] Frater Thomas le Chamberleyn, de ordine Templi, juratus modo et forma quo ſupra, et diligenter interrogatus de ſe ut principali, et de aliis ut teſtis; et primo interrogatus, quando, ubi, per quem, et quibus praeſentibus, et per quem modum fuit receptus in dicto ordine; reſpondit, quod ante octo annos apud Flaxflete in eccleſia per fratrem Willielmum de la More, tunc magnum praeceptorem in Anglia, praeſentibus fratribus Thoma de Thoulouſe, milite, Richardo de Cheſewyk, Stephano de Stapelbrugge, praeceptoribus, et aliis, de quorum nominibus ignorat. Interrogatus de modo et forma ſuae receptionis, dixit, quod promiſit obedientiam, caſtitatem, vivere ſine proprio. Item interrogatus ſuper primo articulo, etc.

[8. Teſtis.] Frater Thomas de Tholouſe, miles ordinis Templi, juratus modo et forma quibus ſupra, et diligenter interrogatus de ſe ut principali, et de aliis tanquam teſtis; et primo interrogatus, quando, ubi, per quem, et quibus praeſentibus, et de modo receptionis ſuae; reſpondit, quod in feſto Pentecoſtes erunt 43. anni, ex quo fuit receptus apud Dineſlee in capella, per fratrem Himbertum Peraut, tunc magnum praeceptorem in Anglia, praeſentibus tantum fratribus Willielmo de la Forde, et Richardo Peitevyn, et pluribus aliis fratribus jam defunctis. De modo reſpondit, quod promiſit obedientiam, caſtitatem, vivere ſine proprio, et quod non eſſet in loco, ubi aliquis Chriſtianus exhaeredetur; et quod defenderet pro ſuo poſſe terram ſanctam. Item interrogatus ſuper primo articulo, etc. Item interrogatus ſuper 58. 59. 60. et 61. articulis, reſpondit, quod non utuntur cingulis ad venerationem alicujus idoli, ſed ex inſtructione beati Bernardi. Actum in dicta capella 2. non. Novembris, praeſentibus fratre, etc.

[9. Teſtis.] Frater Hugo de Tadecaſtre, de ordine Templi, juratus modo et forma quibus ſupra, et diligenter interrogatus primo, quando, ubi,

ubi, et per quem, et quibus praeſentibus, et per quem modum erat receptus, reſpondit, a decem abhinc annis et ultra fuit receptus apud Flaxflete per fratrem Willielmum de la More, praeſentibus fratribus Thoma de Tholouſe milite, Thoma de Belhouſe. De modo receptionis reſpondit, quod promiſit obedientiam, caſtitatem, vivere ſine proprio, et quod non eſſet in loco ubi aliquis chriſtianus injuſte exhaeredetur, et quod pro poſſe ſuo ſuccurreret terrae ſanctae. Item interrogatus ſuper primo articulo, etc. Item interrogatus ſuper 36. qui ſic incipit: " Item, quod receptiones," etc. et ſuper 37. articulis, reſpondit, quod recipiuntur fratribus ordinis tantum praeſentibus, et de die, oſtiis apertis, tamen per fratrem ordinis cuſtoditis, ne ſeculares ingrediantur.

[10. Teſtis.] Frater Willielmus de Sautre, ordinis Templi, juratus modo et forma, quibus ſupra, et diligenter interrogatus de ſe ut principali, et de aliis tanquam teſtis; et primo interrogatus, quando, ubi, per quem, et quibus praeſentibus, et per quem modum fuit receptus in dicto ordine, reſpondit, quod 24. vel 25. anni ſunt elapſi, ex quo fuit receptus apud Dineſlee per fratrem Willielmum de Turvile, magnum praeceptorem in Anglia, praeſentibus fratribus Thoma de Tholouſe, Willielmo de la Forde, et Richardo de Peitevyn, et pluribus aliis defunctis. Ad modum recipiendi interrogatus, reſpondit, quod juravit obedientiam, caſtitatem, vivere ſine proprio, et pro poſſe ſuo ſuccurrere terrae ſanctae. Interrogatus, ſi receptio fratrum fit ubique eodem modo, reſpondit, quod credit quod ſic, quantum ad hoc quod vidit in Anglia, quiae regno Angliae non exivit. Item interrogatus ſuper primo articulo, etc. Actum in dicta capella nonis Novembris, praeſentibus fratre, etc.

[11. Teſtis.] Frater Willielmus de Burton, de ordine Templi, juratus modo et forma, quibus ſupra, et diligenter interrogatus de ſe ut principali, et de aliis tanquam teſtis; et primo interrogatus de tempore receptionis ſuae, de loco, de recipiente, et de praeſentibus in receptione, et de modo receptionis, reſpondit, quod in capella Wigornien. dioec. per fratrem Willielmum de la More, tunc magnum praeceptorem in Anglia, praeſentibus fratribus Thoma de Fronby, qui fugit antequam caperentur, Johanne de Coningeſtone, Willielmo de Beleſale capellano, Johanne de Wirkeley, Michaele de Baskevile, qui receſſit de ordine; et de die fuit receptus, ut dixit. Et quod juravit obedientiam, caſtitatem, vivere ſine proprio, et ſuccurrere terrae ſanctae pro poſſe ſuo. Item interrogatus ſuper primo articulo, etc.

[12. Teſtis.] Frater Willielmus de Crawecumbe, de ordine Templi, juratus modo et forma, quibus ſupra, et diligenter interrogatus de ſe ut principali, et de aliis tanquam teſtis; et primo interrogatus, quando, ubi, per quem, quibus praeſentibus, et per quem modum fuit receptus in dicto ordine, reſpondit, quod die Paſchae erunt tres anni, et apud Liddele in capella, de die, mane, per fratrem Willielmum de la More, tunc magnum praeceptorem Angliae, praeſentibus fratribus Philippo de Mewes milite, Johanne de Coningeſtone, Stephano de Stapelbrugge, qui receſſit. Interrogatus de modo receptionis, reſpondit, quod promiſit obedientiam, caſtitatem, vivere ſine proprio, et ſuccurrere terrae ſanctae pro poſſe ſuo. Item interrogatus ſuper primo articulo, qui ſic incipit: " Primo, quod in receptione;" et ſuper 2. 3. 4. 5. 6. 7. et 8. articulis, et generaliter ſuper omnibus aliis et ſingulis articulis, et ſuper his, quae continentur in eis, quae ſunt contra fidem et bonos mores, expoſitis ſibi, omnia et ſingula de haereſibus et erroribus in praedictis articulis contenta negavit. Et dixit ſe nunquam vidiſſe in dicto ordine niſi bonum et honeſtum, et dixit ſe citius velle mori quam eum dimittere.

[13. Teſtis.] Frater Willielmus de Chaleſey, de ordine Templi, juratus modo et forma, quibus ſupra, et diligenter interrogatus de ſe ut principali, et de aliis tanquam teſtis; et primo interrogatus, quando, ubi, per quem, quibus praeſentibus, et per quem modum fuit receptus in dicto ordine, reſpondit, quod in vigilia Palmarum erunt quinque anni, apud Sanford prope Oxonium per fratrem Willielmum de la More, tunc magnum praeceptorem Angliae, praeſentibus fratribus Willielmo de Sautre, Stephano de Stapelbrugge, qui receſſit, Richardo de Colingham; de modo receptionis, reſpondit, quod promiſit obedientiam, caſtitatem, vivere ſine proprio, et ſuccurrere terrae ſanctae pro poſſe ſuo, et bonos mores ordinis ſervare. Item interrogatus ſuper primo articulo, etc. Actum in dicta capella 8. id. Novembris, praeſentbus, etc.

[14. Teſtis.] Frater Willielmus de Thorp, de ordine Templi, juratus, modo et forma, quibus ſupra, et diligenter interrogatus de ſe ut principali, et de aliis tanquam teſtis; et primo interrogatus, quando, ubi, per quem, quibus praeſentibus, et per quem modum fuit receptus, reſpondit, quod fuit receptus ſex vel ſeptem annis antequam caperentur, apud Fukebrigge in capella per fratrem Thomam de Tholouſe, tunc magnum praeceptorem in dioec. Ebor. praeſentibus fratribus Richardo de Cheſewyk, et Michaele de Soureby. Interrogatus, an omnes fratres militiae Templi recipiuntur ubique eodem modo, reſpondit, quod credit quod ſic per bonum modum ubique. Interrogatus de modo profeſſionis, dicit, quod promiſit obedientiam, caſtitatem, vivere ſine proprio. Item interrogatus ſuper primo articulo, etc.

[15. Teſtis.] Frater Richardus de Herdewyk de ordine Templi, juratus modo et forma, quibus ſupra, et diligenter interrogatus de ſe ut principali, et de aliis ut teſtis. Item interrogatus, quando, ubi, per quem, quibus praeſentibus, et per quem modum fuit receptus, reſpondit, quod receptus fuit 20. annis abhinc apud Dineſlee in capella, per fratrem Robertum de Turvile, magnum tunc praeceptorem in Anglia, praeſentibus fratribus Richardo Peitevyn, et Willielmo de la Forde, et Willielmo de Sautre, qui vivunt, et pluribus aliis jam defunctis. Item interrogatus, ſi ſit idem modus ubique recipiendi fratres in dicto ordine, reſpondit, quod credit quod ſic. Interrogatus de modo profeſſionis

ſionis, dicit, promiſit obedientiam, caſtitatem, vivere ſine proprio, et quod juvaret terram ſanctam pro poſſe ſuo. Item interrogatus ſuper primo articulo, etc.

[16. Teſtis.] Frater Alanus de Neveſon, de ordine Templi, juratus modo et forma, quibus ſupra, et diligenter interrogatus de ſe ut principali, et de aliis tanquam teſtis; et primo interrogatus, quando, ubi, per quem, quibus praeſentibus, et per quem modum fuit receptus, reſpondit, quod fuit receptus die dominica proxima poſt feſtum beati Johannis Baptiſtae ſex abhinc annis apud Ewelle in capella, per fratrem Willielmum de la More, tunc magnum praeceptorem in Anglia, praeſentibus fratribus Philippo de Mewes, Willielmo de Sautre, Richardo de Newent, Rogero de la More milite, qui tranſivit mare. De modo reſpondit, quod promiſit obedientiam, caſtitatem, vivere ſine proprio, et ſuccurrere terrae ſanctae pro poſſe ſuo. Interrogatus, an ſit idem modus recipiendi fratres ubique in dicto ordine, reſpondit, quod nunquam vidit aliquem fratrem recipi niſi ſeipſum. Item interrogatus ſuper primo articulo, etc. Actum in dicta capella 7. id. Novembris, praeſentibus, etc.

[17. Teſtis.] Dominus Rogerus de Stowe, presbyter, olim Templarius, modo ſecularis, juratus modo et forma, quibus ſupra, de ſe ut principali, et de aliis tanquam teſtis; et primo interrogatus quando, ubi, et per quem modum fuit receptus in ordine Templi, reſpondit, quod in Paſcha elapſi fuerunt 7. anni, et apud Schepelee in capella, per fratrem Willielmum de la More, tunc magnum praeceptorem in Anglia, praeſentibus fratribus Thoma de Thoulouſe, milite, Johanne de Stoke, presbytero, Rogero le Norreis. Interrogatus de modo receptionis, reſpondit, quod promiſit obedientiam, caſtitatem, vivere ſine proprio, et ſuccurrere ſubſidio terrae ſanctae pro poſſe ſuo. Interrogatus, quantum temporis eſt, ex quo receſſit ab ordine praedicto, reſpondit, quod duo anni erunt die Mercurii ante feſtum Epiphaniae Domini proxime ſequentis. Item interrogatus, an ſit ubique idem modus recipiendi fratres in dicto ordine, reſpondit, quod credit quod ſic per bonum modum. Item interrogatus ſuper primo articulo, etc.

Memorandum, die loco et hora praedictis reverendus pater dominus R. London. epiſcopus, et praedicti inquiſitores praedicto domino Rogero aſſignaverunt diem in tertio die juridico poſt feſtum beatae Catharinae London. apud ſanctum Paulum, quod perſonaliter compareat coram ipſis ad procedendum ulterius, prout fuerit rationis.

[18. Teſtis.] Frater Willielmus de Moun, de ordine Templi, juratus modo et forma, quibus ſupra, de ſe ut principali, et de aliis tanquam teſtis; et primo interrogatus, quando, ubi, et per quem, quibus praeſentibus, et per quem modum fuit receptus, dicit, quod 38. anni abhinc fuerunt in feſto beati Edwardi apud Novum Templum London. in capella, per fratrem Richardum, filium Johannis militem, tenentem loci magiſtri, praeſente fratre de la Forde. Interrogatus de modo profeſſionis, et receptionis, reſpondit, quod promiſit obedientiam, caſtitatem, vivere ſine proprio, ſuccurrere terrae ſanctae, et non debere eſſe in loco, ubi aliquis chriſtianus injuſte exhaeredetur. Interrogatus, an ſit idem modus recipiendi fratres ubique, reſpondit, quod credit quod ſic. Item interrogatus ſuper primo articulo, etc.

[19. Teſtis.] Frater Willielmus de Egendon, de ordine Templi, juratus modo et forma, quibus ſupra, de ſe ut principali, et de aliis ut teſtis; et primo interrogatus, quando, ubi, per quem, quibus praeſentibus, et per quem modum fuit in dicto ordine receptus, reſpondit, quod fuit receptus jam quatuordecim annis elapſis, in capella apud Dineſlee, per fratrem Willielmum de Foreſta, tunc magnum praeceptorem ordinis ſui in Anglia, praeſentibus fratribus Willielmo de la More, Johanne de Moun, Willielmo de Sautre, Richardo Peitevyn, Willielmo de Grafton, Willielmo de Welles, Willielmo de la Forde, et aliis pluribus jam defunctis. Interrogatus de modo receptionis, reſpondit, quod promiſit obedientiam, caſtitatem, vivere ſine proprio, et ſuccurrere terrae ſanctae pro poſſe ſuo. Item interrogatus, an ſit idem modus recipiendi fratres ubique in dicto ordine, reſpondit, quod credit quod ſic. Item interrogatus ſuper primo articulo uſque, etc.

[20. Teſtis.] Frater Thomas de Wothrope, de ordine Templi, juratus modo et forma, quibus ſupra, de ſe ut principali, et de aliis ut teſtis; et interrogatus, quando, ubi, per quem, et quibus praeſentibus, et per quem modum fuit receptus, reſpondit, quod fuit receptus ſex annis jam elapſis, videlicet quatuor ante captionem eorum, in capella apud Ewell, per fratrem Willielmum de la More, tunc magnum praeceptorem in Anglia, praeſentibus fratribus Johanne de Stoke, presbytero dicti ordinis, qui receſſit, et Johanne de Hautevile. Interrogatus de modo receptionis, reſpondit, quod promiſit obedientiam, caſtitatem, vivere ſine proprio, ſuccurrere terrae ſanctae, etc. Interrogatus, an ſit idem modus ubique in ordine recipiendi fratres, reſpondit, quod credit quod ſic. Interrogatus ſuper primo uſque, etc. Actum in dicta capella 6. id. Novembris praeſentibus, etc.

[21. Teſtis.] Frater Thomas de Burton, capellanus ordinis Templi, juratus modo et forma, quibus ſupra, de ſe ut principali, et de aliis tanquam teſtis; et primo interrogatus quando, ubi, et per quem, et quibus praeſentibus, et per quem modum fuit receptus in dicto ordine, reſpondit, quod in feſto beati Barnabae apoſtoli erunt tres abhinc anni, apud Dineſlee in magno capitulo in capella, per fratrem Willielmum de la More, tunc praeceptorem magnum in Anglia, praeſentibus fratribus Willielmo de Grafton, praeceptore provinciae Ebor. Johanne de Coningeſton, praeceptore de Getinges, Johanne de Moun, et pluribus aliis. Item interrogatus de modo receptionis, reſpondit, quod promiſit obedientiam, caſtitatem, vivere ſine proprio, et ſuccurrere terrae ſanctae pro poſſe ſuo. Item interrogatus de modo receptionis, an ſit idem in dicto ordine ubique, reſpondit,

reſpondit, quod credit quod ſic. Item interrogatus ſuper primo articulo uſque, etc.

[22. Teſtis.] Frater Rogerus le Norreis, de ordine Templi, juratus modo et forma, quibus ſupra, de ſe ut principali, et de aliis tanquam teſtis; et primo interrogatus, quando, ubi, per quem, et quibus praeſentibus, et per quem modum fuit receptus in dicto ordine, reſpondit, quod fuit receptus 16. annis abhinc in feſto beati Barnabae apoſtoli, apud Dineſlee in capitulo, et in capella inter primam et tertiam horam, per fratrem Guidonem de Foreſta, tunc magnum praeceptorem in Anglia, praeſentibus fratribus Willielmo de la More, Thoma de Thoulouſe, Willielmo de Grafton, Johanne de Moun, Willielmo de Sautre, Willielmo de la Forde, Richardo Peitevyn, Willielmo de Scotho. De modo receptionis et profeſſionis reſpondit, quod promiſit obedientiam, caſtitatem, vivere ſine proprio, et ſuccurrere terrae ſanctae pro poſſe ſuo, et non exhaeredare aliquem chriſtianum injuſte. Interrogatus, an ſit idem modus receptionis ubique, reſpondit quod ſic. Item interrogatus ſuper primo articulo uſque, etc.

[23. Teſtis.] Frater Henricus Paul, de ordine Templi, juratus modo et forma, quibus ſupra, de ſe ut principali, et de aliis tanquam teſtis; et primo interrogatus, quando, ubi, per quem, quibus praeſentibus, et per quem modum fuit receptus in dicto ordine, reſpondit, quod receptus fuit in feſto natalis Domini quatuor abhinc annis, apud Upleden in capella, per fratrem Willielmum de la More, tunc magnum praeceptorem in Anglia, praeſentibus fratribus Thoma de Tholouſe, milite, Johanne de Stoke, presbytero, Johanne de Coningeſton, Johanne de Moun, et aliis. Interrogatus de modo receptionis, reſpondit, quod promiſit obedientiam, caſtitatem, vivere ſine proprio, et ſuccurrere terrae ſanctae pro poſſe ſuo. Item interrogatus, an ſit idem modus ubique recipiendi fratres, reſpondit, quod credit, quod ſic in bono modo. Item interrogatus ſuper primo articulo uſque, etc.

[24. Teſtis.] Frater Philippus de Mewes, miles de ordine Templi, juratus modo et forma, quibus ſupra, et diligenter interrogatus de ſe ut principali, et de aliis tanquam teſtis; et primo interrogatus quando, ubi, per quem, quibus praeſentibus, et per quem modum fuit receptus, reſpondit, quod in feſto beati Barnabae apoſtoli fuerunt 5. abhinc anni apud Dineſlee in capella, hora tertia, per fratrem Willielmum de la More, tunc magnum praeceptorem in Anglia, praeſentibus fratribus Thoma de Tholouſe, milite, Simone de Streche, milite, et Johanne de Coningeſton, Willielmo de Sautre, praeceptore de Samford, et pluribus aliis. Interrogatus per quem modum fuit receptus, reſpondit, quod promiſit obedientiam, caſtitatem, vivere ſine proprio, et ſuccurrere terrae ſanctae pro poſſe ſuo. Interrogatus de modo receptionis, an ſit idem ubique, reſpondit, quod illi, quos vidit recipi, recipiuntur eodem modo; de aliis dicit, quod neſcit. Item interrogatus ſuper primo articulo uſque, etc.

Actum in dicta capella 4. id. Novembris, praeſentibus fratribus Petro de Keningeſton, lectore, et magiſtro ſacrae theologiae ordinis praedicatorum London. Roberto de Baſingeſtoke, gardiano, Thoma Rundell, magiſtro ſacrae theologiae ordinis minorum conventus London. Qua die, videlicet 4. id. Novembris, exhibitis quatuor literis certificatoriis officialium archidiaconorum London. Middleſex. Eſſex. et Colceſtriae, per quas conſtabat fratres Michaelem de Baskevile, Johannem de Stoke, et caeteros Templarios rejecto habitu incedentes, et alios hujuſmodi ſectae fratres ad dictos diem et locum fuiſſe vocatos, et ipſis voce praeconia ſaepius proclamatis, et non comparentibus, praefati domini epiſcopus, abbas, et magiſter Sicardus, inquiſitores, ex benignitate ipſos uſque in diem Mercurii proxime ſequentem duxerunt expectandos.

[25. Teſtis.] Frater Richardus de Colyngham, de ordine militiae Templi, juratus modo et forma, quibus ſupra, de ſe ut principali, et de aliis tanquam teſtis; et primo interrogatus, quando, ubi, per quem, quibus praeſentibus, et per quem modum fuit receptus in dicto ordine, reſpondit, quod fuit receptus circa feſtum decollationis beati Johannis Baptiſtae elapſis 8. annis, apud Eken. Lincoln. dioec. circa primam horam per fratrem Willielmum de la More, tunc magnum praeceptorem, praeſentibus fratribus Willielmo de la Forde, Johanne de Fevereſham, qui eſt in Hibernia, Richardo de Grafton, qui eſt in Cypro. Interrogatus de modo receptionis, reſpondit, quod promiſit obedientiam, caſtitatem, vivere ſine proprio, ſuccurrere terrae ſanctae, et non exire e religione ſine licentia ſuperioris. Interrogatus, an ſit idem modus ubique recipiendi fratres in dicto ordine, reſpondit, quod credit quod ſic bono modo. Item interrogatus ſuper primo articulo uſque, etc. Item interrogatus ſuper 58. uſque 61. articulum, reſpondit, quod utuntur zonis, quas vocant zonas caſtitatis; alia neſcit, ut dixit.

[26. Teſtis.] Frater Robertus de Sautre, de ordine militiae Templi, juratus modo et forma, quibus ſupra, de ſe ut principali, et de aliis tanquam teſtis; et primo interrogatus, quando, ubi, per quem, quibus praeſentibus, et per quem modum fuit receptus in dicto ordine, reſpondit, quod fuit receptus per unum annum vel modicum plus ante eorum captionem apud Belcſale, in camera magiſtri, circa medium diei, per fratrem Willielmum de la More, tunc magnum praeceptorem in Anglia, praeſentibus fratribus Thoma de Tholouſe milite, Willielmo de Sautre, Johanne de Coningeſton, et Thoma de Walkington, et pluribus aliis. Interrogatus de modo receptionis, reſpondit, quod promiſit obedientiam, caſtitatem, vivere ſine proprio, ſuccurrere terrae ſanctae, et neminem chriſtianum injuſte exhaeredare, et bonos mores Templi conſervare. Interrogatus, an ſit ubique idem modus recipiendi fratres in dicto ordine, reſpondit, quod neſcit. Item interrogatus ſuper primo articulo uſque ad 8. articulum, reſpondit, quod ſibi vel aliis, quos vidit veſtiri, non fuit injunctum, vel datum intelligi aliquid

aliquid de hiis, quae in dictis articulis continentur. Item, etc.

[27. Teſtis.] Frater Thomas de Staundon, de ordine militiae Templi, juratus modo et forma quibus ſupra, interrogatus de ſe ut principali, et de aliis ut teſtis; et primo interrogatus, quando, ubi, per quem, quibus praeſentibus, et per quem modum fuit receptus; reſpondit, quod fuit receptus quatuor annis abhinc elapſis apud Liddele in capella, per fratrem Willielmum de la More, tunc magnum praeceptorem in Anglia, et de die, praeſentibus fratribus Stephano de Stapelbrugge, Johanne de Stoke, Radulpho de Tente, Michaele de Baſkevile, et pluribus aliis. Interrogatus per quem modum, reſpondit, quod promiſit obedientiam, caſtitatem, vivere ſine proprio, ſuccurrere terrae ſanctae, et non exhaeredare injuſte aliquem chriſtianum. Item interrogatus, an ſit idem modus recipiendi fratres ubique in dicto ordine, dixit, quod credit quod ſic, et talis qualem ipſe praedixit. Item interrogatus ſuper primo articulo uſque, etc. Actum in dicta capella 3. id. Novembris, praeſente magiſtro de ordine praedicatorum. Memorandum, quod frater Philippus de Mewes, Thomas de Burton, et Thomas de Staundon, fuerunt moniti, et multipliciter exhortati, ut exirent e dicta religione, qui reſponderunt ſingillatim, quod citius vellent mori.

[28. Teſtis.] Frater Petrus de Oteringham, de ordine Templi, juratus modo et forma, quibus ſupra, et diligenter interrogatus de ſe ut principali, et de aliis ut teſtis; et primo interrogatus, quando, ubi, per quem, quibus praeſentibus, et per quem modum fuit receptus in dicto ordine, reſpondit, quod fuit receptus jam 5. annis elapſis, apud Wilburgham in capella, hora tertia, per fratrem Willielmum de la More, tunc magnum praeceptorem in Anglia, praeſentibus fratribus Nicolao Peche, milite, Thoma de Stanford, Richardo Peitevyn, Willielmo Raven, et pluribus aliis. Interrogatus de modo receptionis ſuae, reſpondit, quod promiſit obedientiam, caſtitatem, vivere ſine proprio, et ſuccurrere terrae ſanctae pro poſſe ſuo. Item interrogatus, an ſit idem modus recipiendi fratres ubique in dicto ordine, reſpondit, quod ſic, quantum ipſe vidit. Interrogatus ſuper primo articulo uſque, etc. Interrogatus, an unquam vidit fieri capitula per noctem in dicto ordine, reſpondit, quod non. Item interrogatus, an aliqui majores ſequeſtrant ſe in capitulis ad aliquod ſecretum, reſpondit, quod non.

[29. Teſtis.] Frater Johannes de Stoke, dictus de Sutton, de ordine Templi, juratus, etc. ut ſupra, reſpondit, quod fuit receptus 14. abhinc annis, die dominica ante Pentecoſten, apud Groſſum opus in Pikardia in Pontino, per fratrem Johannem de Villa Nova, regis praeceptorem tunc Pontini, de mandato fratris Hugonis de Peraldo, viſitatoris, praeſentibus fratribus Egidio de Rotengis, capellano, Petro Minot, capellano, Radulpho de Engleis, tunc praeceptore de Eſſemroid, Richardo de Pelewaſtel, Henrico de Bluffers. Interrogatus de modo receptionis, reſpondit, quod idem modus eſt ubique, et bene ſcit modum, per quem fuit receptus, et credit, quod alii fratres ſint eodem modo recepti. Item reſpondit, quod promiſit obedientiam, etc. Item interrogatus ſuper primo articulo uſque, etc. Item interrogatus ſuper 44. articulo, reſpondit, quod poterit confiteri, quibus preſbyteris voluerit, nec injungitur eis contrarium, et nominavit fratres minores de Colceſtria, fratrem Johannem de Wendey, et fratrem praedicatorem priorem de Chelmesford. Item, etc.

[30. Teſtis.] Frater Willielmus de Pokelington, de ordine Templi, juratus, etc. ut ſupra, reſpondit, quod fuit receptus in feſto beatae Mariae, elapſis tribus annis, apud Ribeſtan in eccleſia Eboracen. dioec. per fratrem Willielmum de la More, tunc magnum praeceptorem in Anglia, in aurora diei, praeſentibus fratribus Willielmo de Grafton, Richardo de Cheſewyk, Michaele de Baſkevile, et Rogero de Wymondecote. Ad modum receptionis ſuae, promiſit obedientiam, caſtitatem, vivere ſine proprio, et ſuccurrere terrae ſanctae pro poſſe ſuo, et bonos mores Templi conſervare. Item interrogatus an ſit idem modus ubique recipiendi fratres dicti ordinis, reſpondit, quod credit quod ſic. Item interrogatus ſuper primo articulo uſque, etc.

[31. Teſtis.] Frater Thomas de Ludham, de ordine Templi, juratus, etc. ut ſupra, reſpondit, quod fuit receptus per 11. dies ante captionem apud Ewelle in capella, per fratrem Willielmum de la More, circiter primam horam, praeſentibus fratribus Radulpho de Barton, Himberto Blanke, milite, et pluribus aliis. Item ſummarie interrogatus, omnes errores in ſupradictis articulis contentos negavit, et confeſſus eſt quod juravit non exire, et quod ſtatim fuit profeſſus, et quod non erant praeſentes niſi fratres in receptione ſua. Exhortatus multipliciter, ut exiret ex ordine, reſpondit, quod non faceret quoquo modo, licet haberet ſatis, unde poſſet vivere extra ordinem. Actum in dicta capella 2. id. Novembris, praeſentibus gardiano minorum, et magiſtro praedicatorum praedictis. Quo die Mercurii, videlicet 2. id. Novembris, praefati inquiſitores in eccleſia ſanctae Trinitatis London. pro tribunali ſedentes, ipſis fratribus ut ſuper fugitivis publice proclamatis pluries, et non comparentibus, ipſos reputarent contumaces.

[32. Teſtis.] Frater Radulphus de Malton, de ordine Templi, juratus, etc. ut ſupra, reſpondit, quod fuit receptus 26. annis abhinc elapſis, in feſto Omnium Sanctorum apud Covelee in capella, per fratrem Robertum de Turvile, tunc magiſtrum in Anglia, praeſentibus fratre Johanne de Dokeſworthe, tunc clavigero apud Covelee. Interrogatus de modo receptionis, reſpondit, quod promiſit obedientiam, etc. Interrogatus ſuper primo articulo uſque, etc.

[33. Teſtis.] Frater Johannes de Euleye, de ordine Templi, juratus, etc. ut ſupra, reſpondit, quod fuit receptus in vigilia ad vincula beati Petri, circa medium diei, apud Beleſale in camera, per fratrem Willielmum de la More, tunc praeceptorem Angliae, praeſentibus fratribus Thoma de Tholouſe, Willielmo de Sautre, Johanne de Coningeſton, Richardo de Herdewyk, Thoma Scot, qui receſſit. Interrogatus, per quem modum fuit receptus, reſpondit, quod pro-

promiſit obedientiam, etc. Interrogatus, an ſit idem modus recipiendi ubique in dicto ordine, reſpondit, quod neſcit. Interrogatus ſuper primo articulo uſque, etc.

[34. Teſtis.] Frater Robertus le Scot, de ordine Templi, juratus, etc. ut ſupra, reſpondit, quod fuit receptus bis, ita quod primo in caſtro peregrino ultra mare, 26. abhinc annis, per fratrem Willielmum de Belloioco; et poſtmodum ex levitate exivit, et per biennium extra ſtetit, et Romam veniens, conſilio poenitentiarii domini papae, cui confeſſus fuerat, ad religionem Templi rediit poſt multam inſtantiam, et magnam poenitentiam, et reſumpſit habitum Nicoſiae in Cypro a fratre Jacobo de Fauconi, de mandato magiſtri magni, qui nunc eſt conventus; praeſentibus in prima receptione fratribus Himberto Blanke, et caeteris; in ſecunda receptione reconciliationis dicto Himberto. Interrogatus de forma receptionis, reſpondit, quod promiſit obedientiam, etc. Interrogatus ſuper primo articulo uſque, etc.

[35. Teſtis.] Frater Rogerus de Dalton, de ordine Templi, juratus, etc. ut ſupra, reſpondit, quod fuit receptus quatuor annis elapſis apud Beleſale in capella per fratrem Willielmum de la More, tunc magnum praeceptorem, praeſentibus fratribus Johanne de Coningeſton, Henrico de la Valey. Interrogatus de modo receptionis, reſpondit, quod promiſit obedientiam, etc. Item interrogatus ſuper primo articulo uſque, etc.

[36. Teſtis.] Frater Johannes Coffin, de ordine Templi, juratus, etc. ut ſupra, reſpondit, quod fuit receptus per unum annum et modicum plus ante eorum captionem, apud Strode in capella per fratrem Willielmum de la More, in feſto Omnium Sanctorum poſt ortum ſolis, praeſentibus fratribus Willielmo de la Forde, Radulpho de Barton, et Johanne de Hautevile. Interrogatus de modo receptionis, reſpondit, quod promiſit obedientiam, etc. Item interrogatus ſuper primo articulo uſque, etc. Actum in dicta capella id. Novembris, praeſentibus fratribus Radulpho de Cantuar. priore ſanctae Trinitatis praedictae, ordinis ſancti Auguſtini, Johanne de Wrotham, priore, et Petro de Keningeſton, lectore, et magiſtro ſacrae theologiae dicti ordinis praedicatorum, Roberto de Baſingeſtoke, gardiano fratrum minorum, Thoma Rundell, magiſtro ſacrae theologiae ordinis conventuum London.

[37. Teſtis.] Frater Johannes de Coningeſton, de ordine Templi, juratus, etc. ut ſupra, reſpondit, quod ex quo fuit receptus, 36. ſunt anni, circiter horam tertiam, apud Beleſale in capella per fratrem Robertum de Turvile, tunc magiſtrum in Anglia et praeceptorem, praeſentibus fratre Alexandro de Bulbecke, et aliis. Interrogatus de modo receptionis, reſpondit, quod promiſit obedientiam, etc. Item interrogatus ſuper primo articulo uſque, etc.

[38. Teſtis.] Frater Willielmus de Warewyk, de ordine Templi capellanus, juratus, etc. reſpondit, quod tres anni abhinc fuerunt, in vigilia ad vincula beati Petri, apud Beleſale, in quadam camera, circa primam horam, per fratrem Willielmum de la More, praeſentibus fratribus Thoma de Tholouſe, milite, Johanne de Stoke, capellano, Willielmo de Beleſale, capellano, Willielmo de Sautre, Johanne de Coningeſton, Thoma de Walkington, Thoma de Thoroldeby, Willielmo de Burton. De modo receptionis reſpondit, quod promiſit obedientiam, etc. Item interrogatus ſuper primo articulo uſque, etc.

[39. Teſtis.] Frater Johannes de Newent, de ordine Templi, juratus, etc. ut ſupra, reſpondit, quod fuit receptus jam octo annis elapſis et ultra, apud Wileweton, circa horam primam, in capella, per fratrem Willielmum de la More, tunc magnum praeceptorem in Anglia, praeſentibus fratribus Johanne de Coningeſton, Willielmo de la Forde, et aliis mortuis. De modo receptionis reſpondit, quod promiſit obedientiam, etc. Item interrogatus ſuper primo articulo uſque, etc. Actum in dicta capella 17. cal. Decembris, praeſentibus fratribus, etc.

[40. Teſtis.] Frater Robertus de la Wolde, de ordine Templi, juratus, etc. reſpondit, quod ex quo fuit receptus, decem et octo anni ſunt elapſi, apud Adingdon, per fratrem Robertum de Turvile, tunc magnum praeceptorem in Anglia, poſt ortum ſolis, praeſentibus multis fratribus jam mortuis. Interrogatus ſuper modum receptionis, reſpondit, quod promiſit obedientiam, etc. Item interrogatus ſuper primo articulo uſque, etc.

[41. Teſtis.] Frater Willielmus de Ceſterton, de ordine Templi, juratus modo, etc. reſpondit, quod fuit receptus 32. annis jam elapſis, apud Wileweton, in capella, inter primam et tertiam horam, per fratrem Guidonem de Foreſta, tunc magiſtrum in Anglia, praeſente fratre Willielmo de la Forde, et aliis mortuis. Interrogatus de modo receptionis ſuae, reſpondit, quod promiſit obedientiam, etc. Item interrogatus ſuper primo articulo uſque, etc.

[42. Teſtis.] Frater Alexander de Bulbecke, de ordine Templi, juratus, etc. reſpondit, quod fuit receptus jam 30. annis elapſis et ultra, apud Combe in capella, circiter horam tertiam, per fratrem Himbertum Peraut, magnum praeceptorem; de praeſentibus fratribus neſcit. Item interrogatus ſuper primo articulo, etc.

[43. Teſtis.] Frater Willielmus de Welles, de ordine Templi, juratus modo et forma, etc. reſpondit, quod fuit receptus 26. annis jam elapſis et amplius, apud Bruere in capella, circiter primam horam, per fratrem Robertum de Turvile, tunc magnum praeceptorem in Anglia. Interrogatus de praeſentibus, reſpondit, quod neſcit. Interrogatus, an ſit idem modus ubique recipiendi fratres in dicto ordine, reſpondit, quod neſcit de modo receptionis tranſmarino. Item interrogatus de forma ſuae receptionis, reſpondit, quod promiſit obedientiam, etc. Item interrogatus ſuper primo articulo, etc. Actum in capella beatae Mariae de Berkyngecherche 15. calend. Decembris, praeſentibus fratribus, excepto priore praedicatorum.

[44. Teſtis.] Frater Johannes de Stoke, de ordine Templi capellanus, juratus, etc. ut ſupra, reſpondit, quod fuit receptus 17. annis abhinc elapſis, ante Natalem Domini apud Beleſale, per fratrem Guidonem de Foreſta, et de die, circiter horam

horam primam in capitulo, capituli praeſentibus fratribus Adam de Chaunis, Hugone de Hege, militibus, quem credit eſſe Lincoln. infirmum, Willielmo de Winton. Radulpho preſbyteris, quos credit eſſe Lincoln. Johanne de Rewes, ſerviente, et Waltero de Couton, mortuis. De modo receptionis reſpondit, quod promiſit obedientiam, caſtitatem, vivere ſine proprio, et ſuccurrere terrae ſanctae pro poſſe ſuo. Interrogatus, ſi ipſe et alii juverunt terram ſanctam, ſicut jurarunt; reſpondit, quod ſic. Item interrogatus, an ſit idem modus recipiendi fratres ubique; reſpondit, quod ſic in Anglia; de aliis partibus neſcit, ſed credit quod ſic, quia idem ordo eſt. Interrogatus, an modum recipiendi liceret dicere, et publicare potuiſſet cuilibet; reſpondit, quod ſic. Interrogatus, quot Templarii deceſſerunt a tempore, quo ipſe fuit receptus in domibus, ubi receptus fuit; reſpondit, quod frater Thomas de Oſeney apud Warewyk, praeſentibus in ſepultura domino David, capellano parochiali dictae eccleſiae, Adam Don ejuſdem parochiae, Richardo molendinario ſecularibus. Interrogatus de aliis, quos vidit ſepeliri, an eodem modo ſepelirentur; dicit, quod ſic. Interrogatus, an receperint ſacramentum eccleſiaſticum; reſpondit, quod ſic, et a fratre capellano. Item interrogatus ſuper primo articulo, etc. Interrogatus ſuper modum mortis ſeu occiſionis fratris Walteri Bacheler, militis Templi, et ſuper modo ſepulturae, et ſuper receptione confeſſionis, et aliorum ſacramentorum, et infirmitate, de qua deceſſit; reſpondit, quod fuit ſepultus ſicut alius chriſtianus, excepto quod non fuit ſepultus in coemeterio, ſed in platea domus London. et quod fuit confeſſus fratri Richardo de Grafton, preſbytero, qui eſt in Cypro, et credit quod receperit corpus Chriſti, licet neſciat; et dicit, quod ipſe et frater Radulphus de Barton, qui eſt in turri London. portarunt ipſum ad ſepeliendum in aurora, et fuit in carcere, ut credit, per octo ſeptimanas. Interrogatus, an fuit ſepultus in habitu, reſpondit, quod non. Interrogatus, quare fuit ſepultus extra coemeterium; reſpondit, quia reputabatur excommunicatus. Interrogatus, a quo fuit excommunicatus; reſpondit, quod credit quod ex ſtatuto vel ordinatione communi, quae erat inter eos, quod quicunque furtive ſurriperet bona domus, et non recognoſceret, reputabatur excommunicatus. Interrogatus, in quo credit ordinem ſuum indigere correctione; reſpondit, quod habeant annum probationis, et quod publice fiat receptio eorum.

[45. Teſtis.] Frater Willielmus de Hereford, de ordine Templi, juratus, etc. ut ſupra, reſpondit, quod fuit receptus 10. annis elapſis abhinc, apud Garwy, per fratrem Willielmum de la More, praeſentibus aliis, qui ſunt nunc mortui. Interrogatus, per quem modum fuit receptus; dicit, quod promiſit obedientiam, etc. Item interrogatus ſuper primo articulo, etc. Item dicit, quod fratres Anglici ſunt in Cypro; videlicet, frater Rogerus de la More, miles, Richardus de Grafton, capellanus, et frater Johannes, miles.

[46. Teſtis.] Frater Willielmus de Baſkevile, de ordine Templi, juratus, etc. reſpondit, quod ad nativitatem Domini fuerunt abhinc 7. anni, apud Getinge dioec. Lincoln. per fratrem Willielmum de la More, praeſentibus fratribus Johanne de Stoke, preſbytero, Johanne de Coningeſton, Hugone de Tadecaſtre, Willielmo de Hereford, Stephano de Stapelbrugge; et quod promiſit obedientiam, caſtitatem, vivere ſine proprio, ſuccurrere terrae ſanctae. Interrogatus, an ſit idem modus recipiendi ubique; reſpondit, quod ſic, et talis qualem dixit; et non alius, nec plus ſit ibi. Interrogatus de hora ſuae receptionis, reſpondit, quod inter primam et tertiam. Interrogatus, qua hora intravit capellam; dicit, quod circa horam primam, dicta miſſa, ad quam poteſt venire quilibet de populo. Item interrogatus ſuper primo articulo, etc. Actum in dicta capella beatae Mariae 6. calend. Februarii, praeſentibus dictis magiſtris, et priore praedicatorum.

[47. Teſtis.] Frater Willielmus de Rokele, de ordine Templi, juratus, etc. reſpondit, quod 6. annis ante eorum captionem per fratrem Willielmum de la More, apud Beleſale, in capella, praeſentibus fratribus Roberto de Halton, Thoma Beleby. Interrogatus, per quem modum fuit receptus; reſpondit, quod promiſit obedientiam, etc. Item interrogatus ſuper primo articulo, etc. Interrogatus, an ſit idem modus recipiendi fratres in dicto ordine ubique locorum et terrarum; reſpondit, quod credit quod ſic. Actum in dicta capella apud Trinitatem 18. die menſis Martii, praeſentibus venerabilibus patribus et dominis, Radulpho, Dei gratia London. epiſcopo, Deodato, abbate Latigniacen. Pariſien. dioec. et Sicardo de Vauro, canonico Narbonen. domini papae capellano, et ejus palatii auditore cauſarum, et nobis Poncio de Curte, rectore eccleſiae ſancti Petri de monaſterio Ablien. dioec. Berengario Broſſim, rectore eccleſiae de Vimeneto Ruthinen. dioec. et Ada de Lindeſeie, Lincoln. dioec. notariis publicis.

Nomina Templariorum miſſorum ad turrim London. de diverſis comitatibus.

London.

Frater Willielmus de la More, miles, magiſter militiae Templi in Anglia.

Frater Himbertus Blanke, miles alienigena, praeceptor Alverniae.

Frater Radulphus de Barton, preſbyter, prior Novi Templi London.

Frater Richardus de Herdewyk, frater Novi Templi London.

Frater Willielmus de Hereford, frater ſerviens ibidem.

Frater Petrus de Oteringham, frater ſerviens ibidem per tres annos ante captionem.

Frater Robertus de Sautre, frater apud Ewelle in Cantio per unum annum ante captionem.

Frater Thomas de Ludham, frater ſerviens apud Novum Templum London. per 11. dies ante captionem.

Frater Radulphus de Malton, praeceptor apud Ewelle in Cantio.

Frater Thomas de Staundon, frater apud Novum Templum London. per 4. annos.

Frater

Frater Willielmus de Grafton, qui manu captus eſt apud Ebor. ad manucaptionem domini Henrici Percii per praeceptum domini regis.
Frater Michael de Baſkevile, praeceptor London. per 5. annos ante captionem.
Frater Johannes de Stoke, theſaurarius London.

Cantebrig.

Frater Willielmus de Thorpe, frater apud Wilburham.
Frater Willielmus Raven, frater ibidem per 5. annos.
Frater Willielmus de la Forde, praeceptor apud Daney.
Frater Willielmus de Scotho, frater apud Daney.
Frater Hugo de Tadecaſtre, frater ibidem.
Frater Johannes de Newent, frater ibidem.
Frater Alexander de Bulbecke, frater ibidem.
Frater Rogerus de Dalton, frater ibidem per 4. annos.
Frater Willielmus de Ceſterton, frater apud Daney.
Frater Willielmus de Welles, frater apud Daney.
Frater Rogerus de Lodelowe.
Frater Robertus Scot, frater apud Daney.
Frater Johannes de Moun, praeceptor apud Dokeſworthe.
Frater Johannes de Hautevile, frater apud Daney demens.

Glouceſt.

Frater Johannes de Coningeſton, praeceptor apud Getinges.
Frater Willielmus de Crawecombe, frater ibidem per 2. annos cum dimidio.

Dorſett. Somerſete.

Frater Willielmus de Burton, praeceptor apud Cumbe Somerſetiae per 4. annos.
Frater Johannes de Aley, frater ibidem.
Frater Walterus de Rokele.

Surrey.

Frater Willielmus de Egendon, praeceptor apud Schepeley per 4. annos.
Frater Alanus de Neweſon, frater ibidem per 5. annos et ultra.

Oxon.

Frater Willielmus de Sautre, praeceptor apud Samford.
Frater Thomas de Wothrope, praeceptor apud Biſteleſham per 4. annos ante captionem.
Frater Willielmus de Warewyk, preſbyter, frater apud Samford per 3. annos ante captionem et plus.
Frater Willielmus de Chaleſey, frater apud Chaleſey per 4. annos.
Frater Richardus de Colyngham, frater apud Samford per 6. annos.

Eſſex.

Frater Rogerus de Norreis, praeceptor apud Creſſing.
Frater Richardus Peitevyn, frater apud Dyneſlee.
Frater Henricus de Paul, frater ibidem per 3. annos et dimidium.
Frater Robertus de la Wolde.
Frater Johannes de Suttone, frater apud Suttone.
Frater Johannes Coffyn, frater apud Creſſing per unum annum et modicum plus ante captionem.
Frater Thomas de Burton, capellanus, per 2. annos cum dimidio.

Hereford.

Frater Thomas de Tholouſe, miles, praeceptor apud Huppeleden.
Frater Philippus de Mewes, praeceptor apud Garvy per 5. annos.
Frater Thomas le Chamberleyn, frater apud Huppeleden per 5. annos.
Frater Willielmus de Pokelington, frater apud Garvy ſtetit per tres annos.

Iſti ſunt articuli, ſuper quibus interrogandi ſunt clerici et laici.

Interrogentur teſtes, an ſciant vel credant, quod fratres Templi velint ſuam receptionem, ſeu modum receptionis eſſe occultum; et ſi dicant, quod ſic, ex qua cauſa, an honeſta et inhoneſta? Item, an ipſi contra eos propter hoc aliquando fuerunt ſuſpicati? Item, an aliquando petierint à fratribus modum? Item, an ipſi denegaverint revelare? Item, an receptiones fratrum fiebant de nocte, et an aliquem de nocte recipi viderint? Item, an capitula fratrum fiebant de nocte? Item, an viderint eos facere aliquos tractatus clandeſtinos, quos habebant ſuſpectos? Item, an ex eorum verbis vel converſatione, in ipſis, vel eorum aliquo ſenſerint aliquid, quod ſaperet infidelitatem? Item, an ex eorum conciliis vel tractatibus perceperint, quod timerent Deum, vel quod non facerent conſcientiam de acquirendo aliena injuſte? Item, ſi dicant ſe ſuſpectos habuiſſe aliquos tractatus clandeſtinos; interrogentur, de quo, ſeu de quibus habebant eos ſuſpectos? Item, ſi ſciverint, vel audiverint, quod aliqui fratres abnegaverunt Chriſtum, tenuerunt, habuerunt, vel adoraverunt idola. Item interrogentur, an credant quod ipſi ſenſerint male de aliquo ſacramento eccleſiaſtico?

Memorandum, quod anno Domini M.CCC.IX. 13. calend. Decembris in capella ſanctae Trinitatis London. praefati domini epiſcopus et inquiſitores exhibuerunt ſex interrogatoria ſupra proximo ſcripta, interrogentur teſtes, etc. et decreverunt ſecundum eadem interrogatoria quoſdam ſeculares teſtes fore recipiendos et examinandos; quibus die et loco cum continuatione et prorogatione dierum et locorum ſequentium, magiſter Willielmus le Dorturer, et alii teſtes, numero ſepten-

ſeptendecim juraverunt et depoſuerunt, ut in ſerie ſuarum depoſitionum continetur.

[1. Teſtis.] Magiſter Willielmus le Dorturer, notarius publicus London. teſtis juratus et diligenter interrogatus ſuper primo articulo, reſpondit, quod ſic. Interrogatus, ex qua cauſa, reſpondit, quod plus praeſumpſit ex cauſa inhoneſta, quam ex honeſta. Item interrogatus, an aliquando petierint a fratribus Templi modum recipiendi fratrem, et ipſi fratres negaverint; reſpondit, quod aliquando interrogavit, quare ita occulte fiebat receptio; et ipſi reſpondebant ei, quod non erat modus, quod aliquis videret eorum receptionem niſi fratres; et quod aliquando a quinquennio citra interrogaverat eos, quid ibi fiebat; oſtenderunt in rotulis profeſſionem dicentes, quod illud fiebat ibi, ſicut inibi continebatur. Interrogatus, an receptiones fratrum fiunt de nocte, reſpondit, quod fiebant quaſi in aurora; et aliquos vidit exire tali hora receptos; de quibus dixit ſe non recordari ad praeſens. Interrogatus, an capitula fratrum fiebant de nocte, reſpondit, quod ſurgebant fratres circa mediam noctem, et fiebant ante auroram. Interrogatus, ſi fuiſſet in pluribus capitulis; reſpondit, quod in duobus apud Dineſlee a ſex annis circa, et a duobus in antea. Item interrogatus, an viderit vel audiverit eos facere aliquos tractatus clandeſtinos, quos haberet ſuſpectos, reſpondit ut ſupra in articulo de receptione. Interrogatus, an ex eorum verbis, etc. reſpondit, quod non. Interrogatus, an ex eorum conciliis, etc. reſpondit, quod nunquam percepit, quod aliquid acquiſiverint, vel acquirere voluerint aliquid injuſte. Interrogatus, ſi ſciverant, etc. reſpondit, quod nunquam audivit aliquid niſi a biennio citra.

[2. Teſtis.] Magiſter Gilbertus de Brueria, clericus, teſtis juratus ſuper primo articulo, reſpondit, quod ſic. Interrogatus, ex qua cauſa, reſpondit, quod credit ex cauſa honeſta. Item interrogatus ſuper ſecundo articulo, reſpondit, quod frequentius vidit fratres recipiendos intrare de die, et aliquando recipiendi intrarunt de nocte; ſed neſcit, an recepti fuerint de nocte. Item interrogatus ſuper tertio articulo, reſpondit, quod ſic aliquando provincialia capitula. Interrogatus ſuper quarto, reſpondit, quod nunquam habuit aliquos eorum tractatus ſuſpectos, niſi de exceſſiva correctione fratrum. Interrogatus, an ex eorum verbis, etc. reſpondit, quod non. Item interrogatus ſuper quinto articulo, reſpondit, quod ſic. Item interrogatus ſuper ſexto, reſpondit, quod non.

[3. Teſtis.] Robertus le Dorturer, notarius publicus London. teſtis juratus et diligenter interrogatus ſuper primo articulo, reſpondit, quod ſic. Item, interrogatus ex qua cauſa vellent eorum receptionem eſſe occultam, reſpondit, quia forte aliquid ibi fiebat inhoneſtum. Interrogatus ſuper 2. articulo, reſpondit, quod ſic. Interrogatus an recordatur de nomine alicujus recepti de nocte; reſpondit, quod ſic; et quod erat Rogerus de Reily, qui mortuus eſt; et qui receptus fuit de nocte London. Item, interrogatus ſuper tertio articulo, reſpondit, quod aliquando fiebant de nocte, et aliquando de die; dixit tamen, quod nunquam interfuit alicui capitulo provinciali. Item interrogatus ſuper quarto articulo, reſpondit, quod nunquam habuit ſuſpicionem niſi de fratre Guidone de Foreſta, et de quodam vocato Roberto, cujus cognomen ignorat, qui poſt prandium per longas moras ſtabat incluſus London. in camera quadam cum praedicto fratre Hugone, oſtiis clauſis. Item interrogatus ſuper quinto articulo, reſpondit, quod neſcit, niſi de quibuſdam paſcuis apud Iſtelworthe, quae ab hominibus illius patriae acquiſiverunt injuſte, et ultra id, quod habere conſueverunt. Item interrogatus ſuper ſexto, reſpondit, quod nihil ſcivit de contentis in dicto articulo, niſi quod frater Guido de Foreſta volebat et nitebatur ipſum opprimere in camera ſua per ſodomiam; et ipſe evaſit e manibus ſuis, et fugit e camera. Interrogatus per quos melius poterint ſciri ſecreta ſingularum perſonarum ordinis Templi, reſpondit, per Willielmum Borne, qui aliquando hoſpitatur London. in domo Adae de Dorturer, et aliquando moratur apud Iſtelworthe.

[4. Teſtis.] Adam de Dorturer, laicus juratus, et diligenter requiſitus ſuper primo articulo, reſpondit, quod clam recipiuntur, et credit, quod ex cauſa honeſta, et quod nunquam interrogavit eos ſuper iſtis. Item interrogatus ſuper ſecundo; reſpondit, quod fiunt de die. Item interrogatus ſuper tertio; reſpondit, quod capitula fiunt aliquando de nocte, et aliquando de die. Item interrogatus ſuper 4. 5. et 6. articulis, reſpondit, quod non vidit vel ſcivit aliquid de hiis, quae in dictis articulis continentur.

[5. Teſtis.] Radulphus de Rayndon, ſenex laicus juratus, et diligenter interrogatus ſuper primo articulo et generaliter ſuper omnibus aliis et ſingulis articulis, reſpondit, quod nihil ſcit de dicto ordine, vel de dictis perſonis Templi, niſi bonum et honeſtum.

[6. Teſtis.] Willielmus Lamberd, nuncius olim Templi, juratus et diligenter examinatus ſuper primo articulo, reſpondit, quod ſic. Item interrogatus, ex qua cauſa, etc. reſpondit, quod neſcit. Item interrogatus ſuper ſecundo articulo, reſpondit, quod de die. Item interrogatus ſuper tertio, reſpondit, quod nunquam vidit quod fiebant de nocte, niſi in Anglia, ut videbant expedire. Item ſuper quarto, reſpondit, quod non ſcivit aliquod malum. Item interrogatus ſuper 5. reſpondit, quod non. Item interrogatus ſuper 6. reſpondit, quod non ſcivit eos in aliquo praedictorum culpabiles. Actum in dicta capella Trinitatis 13. calend. Decembris, praeſentibus fratribus, excepto priore praedicatorum.

[7. Teſtis.] Nicolaus le Hurler, laicus de London. teſtis juratus, et diligenter interrogatus ſuper primo articulo, reſpondit, quod nihil ſcit de hiis, quae in dicto articulo continentur, et quod nunquam habuit ſuſpicionem, aut petiit modum receptionis eorum. Item interrogatus ſuper ſecundo, reſpondit, quod receptiones fiant de die, et non vidit aliquem recipi de nocte. Item interrogatus ſuper tertio, reſpondit, quod non tenent capitula, antequam dies luceſcat. Interrogatus ſuper 4. 5. et 6. reſpondit, de hiis ſe nihil ſcire.

[8. Teſtis.] Dominus Radulphus de London. capellanus, teſtis juratus et diligenter examinatus ſuper

ſuper primo articulo, reſpondit, quod fiant occulte, de qua cauſa dixit ſe nihil ſcire. Dixit etiam, quod quaeſivit a multis fratribus modum receptionis eorum, et noluerunt ſibi revelare. Item interrogatus ſuper ſecundo, reſpondit, quod in aurora; et cum novit eos recipi, tamen non interfuit, nec aliquis alius, niſi eſſet confrater. Item interrogatus ſuper tertio, reſpondit, quod in aurora. Item interrogatus ſuper 4. reſpondit, quod cavebant ſibi, ne quis intereſſet, niſi frater; tamen non habuit eos ſuſpectos, ut dicit. Interrogatus ſuper 5. et 6. reſpondit ſe nihil ſcire.

[9. Teſtis.] Dominus Richardus de Barton, preſbyter, juratus, et diligenter interrogatus ſuper primo articulo, reſpondit, quod audivit ab extraneis, quod fiunt ſecrete. Interrogatus de cauſa, reſpondit, quod credit ex honeſta. Interrogatus, an petierit modum receptionis ab aliquo fratre, reſpondit, quod non. Item interrogatus ſuper ſecundo et tertio articulo, reſpondit, ſe de hiis nihil ſcire. Item interrogatus ſuper 4. articulo, reſpondit, ſe nihil vidiſſe vel audiviſſe inter eos niſi bonum et honeſtum. Item interrogatus ſuper 5. et 6. articulis, reſpondit, ſe de hiis nihil ſcire niſi bonum. Actum in capitulo dicti prioratus, praeſentibus fratre Raymundo de Monte Alto, monacho Walern. et magiſtro Willielmo de Meleford, canonico London. et Poncio de Courte, notariis, 12. cal. Decembris.

[10. Teſtis.] Magiſter Philippus Walrand, advocatus Templariorum, preſbyter, juratus, et diligenter interrogatus ſuper primo, ſecundo, et tertio articulis, reſpondit, quod neſcit. Item interrogatus ſuper quarto articulo, reſpondit, quod non habuit aliquos tractatus eorum ſuſpectos, nec ſenſerit aliquid de eis, quod ſaperet infidelitatem. Item interrogatus ſuper quinto articulo, reſpondit ad primam partem dicens; quod credit quod timent Deum; ad ſecundam reſpondit, quod juxta privilegia ſua vellent ſibi acquirere juſto modo. Item, ſuper 6. articulo, reſpondit, quod credit ipſos non abnegaſſe Chriſtum, vel habuiſſe idola, vel de aliquo ſacramento eccleſiae dubitare. Et haec reſpondit pro Anglicis, et de aliis dicit ſe nihil ſcire.

[11. Teſtis.] Dominus Johannes de Hodyngton, rector eccleſiae ſanctae Mariae de la Strode, interrogatus, an ſciverit quod Templarii commiſerint crimen idololatriae, vel abnegaverint Deum, dicit, quod ignorat, niſi quantum fama laborat. Interrogatus de tempore famae, dicit, quod ignorat. Item interrogatus ſuper primo articulo, reſpondit, quod neſcit modum receptionis eorum, quia occultus eſt. Interrogatus, ex qua cauſa eſt occultus, dicit, quod credit quod potius ex iniqua, quam ex honeſta. Item interrogatus, an ex hoc fuit aliquis contra eos ſuſpicatus, reſpondit, quod ſic. Item interrogatus, an aliquando petierit a Templariis de modo receptionis eorum, reſpondit, quod ſic; ſed noluerunt ſibi revelare. Interrogatus, an receptio eorum fit de die, vel de nocte, reſpondit, quod de ea nihil vidit; dicit etiam quod notorium eſt, quod tenebant capitula de nocte. Item interrogatus, an credit, quod ipſi ſenſerint aliquod malum de ſacramentis eccleſiae, dicit, quod ſaepius juvit eos celebrare, et novit eos celebrare ſicut caeteros ſacerdotes.

[12——17. Teſtes.] Frater Willielmus de Cumbrok, procurator eccleſiae ſancti Clementis Dacorum prope Novum Templum London. dominus Thomas, vicarius ſancti Martini in campis, dominus Hamo, procurator rectoris ſanctae Brigidae, dominus Johannes de Warwyk, preſbyter parochialis eccleſiae ſancti Dunſtani Weſt, Henricus le Bruwer, laicus, et Walterus le Chaundler, jurati et diligenter interrogati, reſponderunt ſe nihil ſcire. Actum in eccleſia parochiali ſancti Dunſtani Weſt prope Novum Templum London. 5. id. Januar. coram ſupradictis domino abbate, magiſtro Sicardo, et magiſtro Willielmo Bray, offic. domini epiſcopi London. praeſentibus nobis notariis.

Item memorandum, quod in eccleſia ſancti Martini de Ludgate London. 4. calend. Februarii, anno Domini M.ccc.x. epiſcopus et inquiſitores praedicti propoſuerunt et exhibuerunt xxiv. novos articulos, qui ſic incipiunt: "Primo interrogentur, an ſuper abnegationem Chriſti," etc. et ſic terminantur: "Quod non poſſunt aliqua tergiverſatione celari:" et in praeſentia fratris Petri de Oteringham, et fratris Rogeri Norreis, Templariorum ad hoc vocatorum, et coram ipſis adductorum, decreverunt dictos fratrem Petrum et Rogerum, et omnes alios Templarios apud London. prius examinatos ſuper eiſdem articulis dicto die, cum continuatione et prorogatione dierum ſequentium fore repetendos; dictique fratres Petrus et Rogerus jurati modo et forma, qua ſupra, et ſingillatim examinati, depoſuerunt, ut in ſerie ſecundarum depoſitionum ſuarum continetur. Item, anno et loco praedictis in craſtino, videlicet 3. calend. Februarii, coram dicto epiſcopo et inquiſitoribus, ut ſupra, procedentibus, fratres Richardus de Colyngham, Michael de Baskevile, et Willielmus de Hereford, Templarii comparuerunt; et jurati, ut ſupra, depoſuerunt diviſim, ut in ſecundis eorum atteſtationibus continetur; et ſic de ſingulis repetitis, qui ſunt 34. numero.

Viginti quatuor novi articuli, ſuper quibus repetitae et examinatae fuerunt ſingulares perſonae Templariorum.

1. Primo interrogentur, an ſuper abnegatione Chriſti, ſpuitione ſuper crucem, ſodomia, vel idololatria, ſeu aliis articulis eiſdem impoſitis, et ſub bulla miſſis, aliquid ſciant?

2. Item interrogetur quilibet, an credat quod omnes et ſinguli fratres recepti in Anglia, ſeu magno praeceptori Angliae mediate vel immediate ſubjecti, ſunt boni homines, et fide digni, et tales qui timore magni praeceptoris, vel ordinis, vel alicujus odio, vel gratia, vel alia quacunque cauſa non deviarent a veritate? Et an vult ſtare eorum teſtimoniis, acſi de ſua receptione ſingulariter depoſuiſſent?

3. Item, an ſit ita eadem conſuetudo, idemque modus recipiendi in Anglia, quod quicunque ſciens modum recipiendi alicujus ſeu aliquorum fratrum, ſciat modum, per quem recepti ſunt omnes alii, et ſinguli ipſorum?

4. Item, an ſit ita eadem conſuetudo, idemque modus recipiendi fratres ubique, et quod quicunque ſciens modum recipiendi, qui ſervatur in Anglia, ſciat illum, qui ſervatur in aliis locis, et ubique, et e converſo?

5. Item, an omnes magni praeceptores ordinis, et ſpecialiter magnus praeceptor Angliae, obſervantias ſuas recipiebant a magno magiſtro; et omnes et ſinguli fratres ordinis Templi in Anglia conſtituti illas ſervabant, et per illum modum, per quem per magnum magiſtrum, et viſitatores praedictos, et per alios fratres in Cypro, et in Italia, et in aliis regnis, provinciis, et praeceptoriis ſervabantur?

6. Item, an praedicti fratres in Anglia, et alibi recepti in praeſenti inquiſitione per eos, ad quos ſpectabat, ubique per juramenta propria requiſiti ſuper obſervantiis praedictis ipſas non celaverunt, ſed eas ubique in judicio ſponte confeſſi ſunt?

7. Item, interrogetur quilibet, an velit ſtare ſpontaneis confeſſionibus et depoſitionibus eorundem?

8. Item, an praedictae obſervantiae per magnum praeceptorem Franciae, vel viſitatorem ordinis magno praeceptori Angliae, ſeu deputatis ab eo in capitulo celebrato in regno Franciae, communiter tradebantur?

9. Item, an, quando fratres faciebant capitulum, pulſaretur campana, vel aliud ſignum ad convocandum praedictum capitulum; et an ipſe, et omnes alii, et ſinguli fratres, nullo excepto, tenerentur ad capitulum convenire, et convenirent?

10. Item, an ipſe interfuerit in aliquo capitulo, et fecerit ea, quae alii communiter faciebant?

11. Item, an ſciat vel credat, quod omnia et ſingula, quae fiebant in eorum capitulis, tam in receptionibus fratrum, quam in abſolutionibus, quam in quibuſcunque aliis, eſſent bona et licita, et bene et licite fierent; vel an fierent ibi aliqua erronea, illicita, haeretica, vel vitioſa?

12. Item, an ea, quae fiebant circa praemiſſas receptiones et abſolutiones, fierent in capitulo, et ex ſtatuto, vel conſuetudine, et approbatione ordinis, et omnium et ſingulorum fratrum?

13. Item, an credit, quod praedictae abſolutiones haberent talem efficaciam, qualem ſonabant?

14. Item, an ea, quae continentur in libro de confeſſione, et de abſolutione, et de aliis, ſint vera, et per fratres communiter approbata; et an ipſe et alii ita ſervaverint, et per quem modum illa ſervabant?

15. Item, an ipſe, et alii omnes et ſinguli crederent et dicerent, quod magnus praeceptor et alii poſſent relaxare poenitentias a ſacerdotibus pro peccatis injunctas?

16. Item, an ipſe et alii crederent, quod magnus praeceptor, vel viſitator, vel alii praeceptores laici poſſent abſolvere aliquem laicum excommunicatum, ex eo, quia injecerat manus violentas in aliquem fratrem, vel laicum ſervientem ipſorum?

17. Item, an ipſe, et omnes alii et ſinguli crederent, quod aliquis frater ipſorum poſſet abſolvere a peccato perjurii quemlibet ſervientem laicum, quando veniebat ad diſciplinam in aula, et frater ſerviens flagellabat eum in nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti?

18. Item, an ipſe crederet, et an omnes et alii et ſinguli crederent, quod abſolutio facta per magnum magiſtrum, vel viſitatorem, vel praeceptorem laicos de aliis peccatis mortalibus, ſimonia, et violenta manuum injectione in clericum exceptis, ſibi et aliis ſufficeret abſque alia confeſſione vel abſolutione?

19. Item, an crederent communiter, et ita diceretur inter fratres, quod ipſi, ſeu majores vel ſacerdotes eorum poterant abſolvere fratres et homines ſuos a ſententiis excommunicationis in eos latis auctoritate ordinaria vel delegata?

20. Item, quod frater Jacobus de Molay, nunc magnus magiſter, et frater Hugo de Peraut, generalis viſitator ordinis, viſitarunt in Anglia, et tenuerunt capitula ſuper obſervantiis ſuis?

21. Item, an praedicti magiſter, et viſitator, et alii fratres in Francia, et in aliis regnis conſtituti obſervaverunt obſervantias, in articulis ſub apoſtolica bulla miſſis contentas, et ſe et omnes ſingulos fratres ipſas obſervantias et in judicio confeſſi ſunt?

22. Item, an communis ſuſpicio populi fuerit, et ſit contra ipſos omnes et ſingulos, et eorum profeſſionem, et modum recipiendi clandeſtinum?

23. Item, an praedicta ſuſpicio ſit ſuper hiis, quae continentur in articulis ſub bulla miſſis, an ſuper dictis?

24. Item, an omnia et ſingula praedicta ſunt in Anglia, et alibi adeo manifeſta et notoria, quod non poſſunt aliqua tergiverſatione celari?

[1. Teſtis.] Frater Petrus de Oteringham, ordinis Templi, juratus dicere veritatem modo et forma, qua alias juravit de ſe ut principali, et de aliis ut teſtis, ſuper omnibus, de quibus interrogabitur, tam contra ordinem, quam ſingulares perſonas militiae Templi, et ſpecialiter interrogatus ſuper primo articulo, dicit, ſe nihil ſcire. Item interrogatus ſuper ſecundo articulo, reſpondit, quod praeceptor et fratres in Anglia ſunt boni homines, et fide digni, et quod timore magni praeceptoris dicti ordinis, vel alicujus odio, vel gratia, vel alia quacunque cauſa non deviarent a veritate; et quod vult ſtare eorum teſtimoniis, acſi de ſua receptione ſingulariter depoſuiſſet. Item interrogatus ſuper 3. articulo, reſpondit, quod ſic in Anglia. Item interrogatus ſuper 4. articulo, reſpondit, quod credit quod ſic ſecundum regulam eorum; et dicit, quod eam habent ſcriptam, quam receperunt a curia Romana. Item interrogatus ſuper 5. articulo, reſpondit, quod ſervant obſervantias, prout ſunt ordinatae per magnum capitulum, et redactae in ſcriptis. Item interrogatus ſuper 6. articulo, reſpondit, quod credit quod boni uſque dixerint veritatem, et non celaverint. De malis dicit ſe nihil ſcire. Item interrogatus ſuper 7. articulo, reſpondit, quod vult ſtare ſpontaneis confeſſionibus fratrum de Anglia; de aliis dicit, quod vult ſtare ordinationi eccleſiae. Item interrogatus ſuper 8. articulo, reſpondit, in articulo contenta negat, et dicit, quod recipiebant obſervantias

tias ſuas in magno capitulo Cypri, et poſtea ſinguli in ſingulis ſuis praeceptoriis publicarunt dictas obſervantias fratribus ſuis. Item interrogatus ſuper 9. et 10. articulis, dicit, quod ſic. Item interrogatus ſuper 11. articulo, reſpondit, quod omnia erant licita et honeſta, et nulla erant ibi illicita, vel inhoneſta. Item interrogatus ſuper 12. et 13. articulis, reſpondit, quod ſic. Item interrogatus ſuper 14. articulo, dicit ſe neſcire, quia neſcit quae continentur in libro. Item interrogatus ſuper 15. articulo, reſpondit, quod credit quod non. Item interrogatus ſuper 16. articulo, reſpondit, quod de tranſgreſſione facto contra ordinem abſolvebantur a magiſtro, vel praeceptore, et percutiebantur ter cum corrigiis, et poſtea mittebantur epiſcopo, et alii ſacerdoti. Item interrogatus ſuper 17. articulo, reſpondit, quod abſolvit a tranſgreſſione facta contra ordinem, non a perjurio. Item interrogatus ſuper 18. et 19. articulis, reſpondit, quod non. Item interrogatus ſuper 20. articulo, reſpondit, audivit quod celebrarunt capitula in Anglia, et credit quod fecerunt obſervari obſervantias. Item interrogatus ſuper 21. articulo, reſpondit, quod nunquam obſervaverunt; et ſi aliqui confeſſi ſunt, mentiti ſunt, prout ipſe intelligit. Item interrogatus ſuper 22. articulo, reſpondit, qoud ſic a tempore publicationis bullae, non prius. Item interrogatus ſuper 23. articulo, reſpondit, quod non eſt ſuſpicio ſuper aliis, nec credit quod aliquis bonus homo ſuſpicetur de contentis in articulo. Item interrogatus ſuper 24. articulo, reſpondit, quod credit, prout ſupra confeſſus eſt, et non aliter.

[2. Teſtis.] Frater Rogerus Norreis, ordinis Templi, juratus, etc. Interrogatus ſuper primo articulo, dicit ſe nihil ſcire. Item interrogatus ſuper ſecundo articulo, reſpondit, quod ſunt fide digni, et quod credit eos dixiſſe veritatem, et quod vult ſtare eorum teſtimoniis, acſi de ſua receptione ſingulariter depoſuiſſent. Item interrogatus ſuper 3. et 4. articulis, reſpondit, quod ſic. Item interrogatus ſuper 5. articulo, reſpondit, quod ſervantur in Anglia, et credit quod extra, et aliter neſcit. Item interrogatus ſuper 6. articulo, reſpondit, quod ita eſt, ut in articulo continetur. Item interrogatus ſuper 7. articulo, reſpondit, quod ſic in Anglia, non extra. Item interrogatus ſuper 8. articulo, reſpondit, quod recipiebant obſervantias a magno conventu Cypri, et non aliunde. Item interrogatus ſuper 9. et 10. articulis, reſpondit, quod ſic. Item interrogatus ſuper 11. articulo, reſpondit, quod erant bona, et non vitioſa. Item interrogatus ſuper 12. articulo, reſpondit, quod ſic. Item interrogatus ſuper 13. articulo, reſpondit, quod ſic, dum tamen fiunt a ſacerdote. Item interrogatus ſuper 14. articulo, reſpondit, quod neſcit quid ſit ſcriptum in libro, ſed bona approbat. Item interrogatus ſuper 15. 16. 17. 18. et 19. articulis, reſpondit, quod non. Item interrogatus ſuper 20. articulo, reſpondit, quod non vidit eos, ſed audivit quod frater Jacobus fuit in Anglia, et credit quod non tenuit capitulum, ſed concilium, cui non interfuit. Item interrogatus ſuper 21. articulo, reſpondit, quod non credit. Item interrogatus ſuper 22. articulo, reſpondit, quod aliqui boni habuerunt ſuſpicionem contra eos. Item interrogatus ſuper 23. articulo, reſpondit, quod nulli boni ſuſpicantur contra eos de illis, vel de aliis. Item interrogatus ſuper 24. articulo, reſpondit, quod omnia impoſita ſunt falſa. Actum London. in eccleſia ſancti Martini de Ludgate 4. cal. Februarii, anno Domini M.ccc.x. praeſentibus dominis London. et Ciceſtren. epiſcopis, D. abbate de Latigniaco, S. de Vauro, magiſtris Willielmo de Bray, Hugone de Warkneſby, W. de Meleford, Bering. Broſſim, Poncio de Courte, H. de Stanford, J. de Meleford, notariis.

[3. Teſtis.] Frater Richardus de Colyngham, ordinis Templi, juratus dicere veritatem modo et forma, qua alias, juravit de ſe ut principali, et de aliis ut teſtis, ſuper omnibus, de quibus interrogabitur, tam contra ordinem, quam ſingulares perſonas militiae Templi; et ſpecialiter interrogatus ſuper primo articulo, etc.

[4. et 5. Teſtes.] Frater Michael de Baskevile, et Frater Willielmus de Hereford, ordinis Templi, jurati dicere veritatem, etc. eadem depoſuerunt, ut ſupra. Actum in eccleſia ſupradicta 3. calend. Februarii, praeſentibus teſtibus ſupradictis, exceptis Bering. Broſſim, et magiſtro Willielmo de Meleford.

[6. et 7. Teſtes.] Frater Philippus de Mewes, et frater Thomas de Staundon, ordinis Templi, jurati dicere veritatem, etc. eadem, ut ſupra, depoſuerunt. Actum London. in domo rectoris ſancti · · · · · · extra portam epiſcopi 2. calend. Februarii, anno ſupradicto, praeſentibus omnibus, ut ſupra proximo.

[8. et 9. Teſtes.] Frater Hugo de Tadecaſtre, et frater Willielmus de Egendon, ordinis Templi, jurati dicere veritatem, etc. eadem, ut ſupra, depoſuerunt. Actum in eccleſia ſancti . . . . . extra portam epiſcopi London. calend. Februarii, praeſentibus teſtibus, quibus ſupra proximo.

[10. 11. et 12. Teſtes.] Frater Johannes de Conyngeſton, frater Willielmus de Scotho, et frater Robertus le Scot, ordinis Templi, jurati dicere veritatem, etc. eadem, ut ſupra, depoſuerunt. Actum in eccleſia ſancti Botulphi extra Aldgate London. 3. non. Februarii, praeſentibus dominis epiſcopo London. S. de Vauro, W. de Bray, Poncio de Courte, Johanne de Meleford.

[13. 14. et 15. Teſtes.] Frater Willielmus de la Forde, frater Richardus Peitevyn, et frater Willielmus Raven, ordinis Templi, jurati dicere veritatem, etc. eadem, ut ſupra, depoſuerunt. Actum in eccleſia S. Botulphi extra Aldgate 3. non. Februarii, anno ſupradicto, in praeſentia domini J. Ciceſtren. epiſcopi, et D. abbatis de Latigniaco, Hugonis de Warkneſby, et Henrici de Stanford.

[16. 17. et 18. Teſtes.] Frater Radulphus de Barton, presbyter, frater Johannes de Stoke, presbyter, et frater Willielmus de Sautre, ordinis Templi, jurati dicere veritatem, etc. eadem, ut ſupra, depoſuerunt. Actum in eccleſia S Alphegi juxta Crepelgate London. praeſentibus dominis epiſcopo London. S. de Vauro, W. de Bray, Poncio de Courte, Johanne de Meleford.

[19.

[19. Teſtis.] Frater Willielmus de la More, magnus praeceptor Angliae, ordinis Templi, juratus, etc. eadem, ut ſupra, depoſuit. Actum in ecclefia ſancti Alphegi London. juxta Crepelgate 2. non. Februarii, praeſentibus dominis London. et Ciceſtren. epiſcopis, abbate de Latigniaco, S. de Vauro, magiſtris Willielmo de Bray, Hugone de Warknesby, Poncio de Courte, Henrico de Stanford, Johanne de Meleford, notariis; praedicto domino London. proteſtante, quod non intendebat intereſſe praedictis examinationibus, quatenus fiebant contra magiſtrum, vel contra ordinem, tanquam examinator, ſed ſolum tanquam teſtis.

[20. et 21. Teſtes.] Frater Johannes de Moun, et frater Himbertus Blanke, ordinis Templi, jurati dicere veritatem, etc. eadem, ut ſupra, depoſuerunt. Actum in ecclefia S. Alphegi 2. non. Februarii, praeſentibus dominis J. Ciceſtren. et D. abbate Latigniaco, Hugone de Warkneſby, Henrico de Stanford, B. de Monte Alto, monacho.

[22. 23. et 24. Teſtes.] Frater Willielmus de Chaleſey, frater Willielmus de Rokele, et frater Willielmus de Burton, ordinis Templi, jurati dicere veritatem, etc. eadem, ut ſupra, depoſuerunt. Actum in ecclefia S. Martini juxta Ludgate London. non. Februarii, anno ſupradicto, praeſentibus dominis epiſcopo London. S. de Vauro, W. de Bray, Poncio de Courte, J. de Meleford.

[25. et 26. Teſtes.] Frater Willielmus de Warewyk, et frater Willielmus de Malton, ordinis Templi, jurati dicere veritatem, etc. eadem, ut ſupra, depoſuerunt. Actum in ecclefia S. Martini de Ludgate London. praeſentibus Ciceſtren. epiſcopo, abbate de Latigniaco, magiſtro Hugone de Warkneſby, Henrico de Stanford, non. Februarii.

[27. Teſtis.] Frater Rogerus de Dalton, ordinis Templi, juratus dicere veritatem, etc. Actum in ecclefia S. Botulphi extra Biſhopeſgate London. 8. id. Februarii, praeſentibus dominis London. epiſcopo, S. de Vauro, W. de Bray, Poncio de Courte, J. de Meleford.

[28. Teſtis.] Frater Alanus de Neweſon, ordinis Templi, juratus, etc. Actum in ecclefia S. Botulphi extra portam epiſcopi London. 8. id. Februarii, praeſentibus dominis London. et Ciceſtren. epiſcopis, abbate de Latigniaco, S. de Vauro, W. de Bray, Poncio de Courte, Henrico de Stanford, J. de Meleford.

[29. Teſtis.] Frater Johannes de Sutton, ordinis Templi, juratus dicere veritatem, etc. Actum in ecclefia S. Botulphi extra Biſhopeſgate 8. id. Februarii, praeſentibus dominis Ciceſtren. epiſcopo, D. abbate de Latigniaco, Hugone de Warkneſby, Henrico de Stanford.

[30. 31. et 32. Teſtes.] Frater Willielmus de Thorp, frater Henricus de Paul, et frater Thomas de Camera, ordinis Templi, jurati dicere veritatem, etc. Actum in ecclefia S. Botulphi extra Aldgate London. 8. id. Februarii, praeſentibus dominis epiſcopo London. S. de Vauro, W. de Bray, Poncio de Courte, Johanne de Meleford.

[33. et 34. Teſtes.] Frater Thomas de Wothrope, et frater Willielmus de Pokelington, ordinis Templi, jurati dicere veritatem, etc. Actum in ecclefia S. Botulphi extra Aldgate London. 8. id. Februarii, praeſentibus dominis Ciceſtren. epiſcopo, D. abbate de Latigniaco, Hugone de Warkneſby, et Henrico de Stanford.

Recognitio et collatio omnium praedictarum depoſitionum facta eſt coram venerabilibus patribus dominis London. et Ciceſtren. epiſcopis, necnon D. abbate de Latigniaco, Sicardo de Vauro, Willielmo de Bray, et Hugone de Warkneſby, per Poncium de Courte, Henricum de Stanford, Johannem de Meleford, notarios in hoſpitio decani London. apud London. et finita quarta id. Februarii anno Domini M.ccc.x. reverendo patre domino epiſcopo London. tunc proteſtante, ut habetur ſupra in depoſitione magni praeceptoris Angliae, quod quatenus praedictae depoſitiones tangunt magnum praeceptorem, vel ordinem, ipſe ad rogatum et requiſitionem inquiſitorum, ſuper hoc ſpecialiter a ſede apoſtolica deputatorum, interfuit, non ut examinator, ſed ſolum ut teſtis, et aſſiſtens eiſdem.

Quinque articuli ultimi.

1. Interrogetur quilibet, quos fratres viderit recipi?

2. Item, quot fratres in Anglia, ſeu in Cantuar. provincia novit?

3. Item, an receptio omnium et ſingulorum, quos vidit recipi, fuerit facta eo modo, quo ipſe depoſuit?

4. Item, an ea, quae ipſe depoſuit, fuerint ſervata per ordinem per ipſos, quos novit, et circa ipſos omnes et ſingulos?

5. Item, quare clandeſtine ſepeliuntur fratres defuncti?

Memorandum, quod anno Domini M.ccc.x. in capitulo prioratus ſanctae Trinitatis London. 5. non. Martii, praefati epiſcopus et iniquiſitores exhibuerunt 5. interrogatoria proxime actum ipſum praecedentia, quae ſic incipiunt: "Item interrogetur," et finiunt: "Fratres defuncti." Et decreverunt praefatos Templarios fore interrogandos et repetendos ſub virtute juramenti alias praeſtiti. Et juxta illud decretum fratres Philippus de Mewes, Johannes de Conyngeſton, et alii fratres Templi ſuper hoc repetiti, certis diebus et locis comparentes, depoſuerunt uſque ad numerum 31. diviſim; prout in ſerie depoſitionum ſuarum continetur.

Repetitio London. ſuper 5. articulis.

[1. Teſtis.] Frater Philippus de Mewes, miles, ſub virtute juramenti alias praeſtiti, interrogatus ſuper primo articulo, dicit, quod vidit recipi fratres Willielmum de Crawcombe, Thomam de Barton, preſbyterum, Willielmum de Scorlag, militem. Item interrogatus ſuper 2. articulo, dicit, quod cognoſcit omnes fratres exiſtentes in turri London. et de aliis, qui ſunt apud Lincoln. fratrem Simonem Streche, et fratrem Henricum de la Wole, Thomam de Thoroldeby; de Ebor. fratrem

fratrem W. de Grafton. Interrogatus ſuper 3. et 4. articulis, dicit quod ſic. Interrogatus ſuper 5. articulo, dicit; quod non clandeſtine, immo invenientur multi teſtes in parochia juxta Novum Templum London.

[2. Teſtis.] Frater Johannes de Conyngeſton, ſub virtute juramenti praeſtiti interrogatus ſuper primo articulo, dicit, quod vidit recipi fratres Robertum de Sautre, W. de Crawcoumbe, Rogerum de Dalton, Michaelem de Baſkevile, Willielmum de Warewyk, Philippum de Mewes, Thomam de Walkington, Johannem de Beleſale, Johannem de Walpole, Henricum de Halton, Richardum de Newent, Alexandrum de Halton, Richardum de Cheſewyk, Henricum de Carleton, Galfridum de Wilton, Richardum de Rippon. Interrogatus ſuper 2. articulo, dicit, quod omnes illos novit, qui ſunt in turri London. de Lincoln. et Ebor. novit illos, quos prius nominavit. Interrogatus ſuper 3. articulo, dicit quod ſic, quantum intelligit. Interrogatus ſuper 4. articulo, reſpondit, quod ſic. Interrogatus ſuper 5. articulo, dicit, quod fuit per 38. annos in ordine, et nunquam vidit aliquem fratrem ſepeliri, niſi illos, qui mortui ſunt in Turri; et vidit oſſa fratris R. de Jay ſepeliri; dixit tamen, quod quilibet poteſt videre eos ſepeliri, ut audivit.

[3. Teſtis.] Frater Willielmus de la Forde, ſub virtute juramenti alias praeſtiti interrogatus ſuper primo articulo, dicit, quod vidit recipi fratres R. de Colynham, R. de Sautre, J. de Coffyn, Ric. de Colynham, Philip. de Mewes, Ric. Peitevyn, Ric. de Neuwent, Ric. de Byſteleſham, Robertum de Hamilton, Godfridum des Arches, et plures alios vidit recipi, in univerſo uſque 100. de quorum nominibus non recolit. Item interrogatus ſuper 2. articulo, dicit, quod novit omnes, qui ſunt in turri London. de Lincoln. fratres Tho. de Walkington, J. de Beleſale, Randulphum de Newſom, preſbyterum, J. de Werkeley, H. de la Wole, Ric. de Newent, Rob. de Hamilton, militem, Johannem de Herlegrave, Thomam de Thoroldeby. De Ebor. fratres Thomam de Belleby, Willielmum de Grafton, Johannem de Walpole, Richardum de Cheſewyk, Willielmum de la Fenne, Stephanum de Redenay, Henricum de Rouclif, Godfridum des Arches. Interrogatus ſuper 3. et 4. articulis, dixit, quod ſic. Item interrogatus ſuper 5. articulo, dicit, quod fuit cuſtos infirmariorum apud Eccle juxta Lincoln. et dudum fuit ibi cuſtos, fuerunt 16. fratres mortui et ſepulti, praeſentibus vicario de Eccle, Roberto de Skales, Johanne de eccleſia et vicario de Sundreby, Roberto de Gonewardeby, et multis aliis, aliquando ad 100.

[4. Teſtis.] Frater Rogerus de Norreys, ſub virtute juramenti alias praeſtiti interrogatus ſuper primo articulo, dicit, quod vidit recipi fratres Johannem de Lincoln. militem, qui eſt in carcere tranſmarino, Alexandrum de Halton, P. de Mewes, militem, Willielmum de Egendon, Thom. de Wothrope, fratrem Willielmum de Scorlag, Radulphum de Barton. De hiis apud Lincoln. fratres Tho. de Walkington, Tho. de Thoroldeby; de Ebor. fratres Willielmum de Grafton juniorem, Stephanum de Redenay. Interrogatus ſuper 2. articulo, dicit, quod novit omnes de turri London. de Lincoln. et Ebor. quos nominavit. Interrogatus ſuper 3. et 4. articulis, dicit, quod ſic. Interrogatus ſuper 5. articulo, dicit, quod vidit duos fratres, videlicet Robertum Carpenter de W. de Mareſhale ſepultos apud Kerſynges, praeſentibus in ſepultura Johanne Stiward, Rogero Acleloft, preſbytero, Will. Coco, et multis aliis ſecularibus, tam de familia, quam de aliis uſque ad 60.

[5. Teſtis.] Frater Willielmus de Warewyk, preſbyter, ſub virtute juramenti alias praeſtiti, interrogatus ſuper primo articulo, reſpondit, quod vidit recipi fratrem Robertum de Sautre, de Lincoln. Johannem de Beleſale. Interrogatus ſuper 2. articulo, dicit, quod novit omnes exiſtentes in turri London. De Lincoln. fratres Simonem Streche, militem, T. de Walkington. W. de Beleſale; de Ebor. Henricum de la Wole. Interrogatus ſuper 3. et 4. articulis, dicit, quod ſic.

[6. Teſtis.] Frater Johannes de Sutton, ſub virtute juramenti alias praeſtiti, interrogatus ſuper primo articulo, dicit, quod vidit recipi fratrem Robertum de Campeneyſenyle in Pontino apud Pariſios. Interrogatus ſuper 2. articulo, dicit, quod novit omnes exiſtentes in turri London. de illis exiſtentibus apud Lincoln. et Ebor. non habet notitiam. Interrogatus ſuper 3. et 4. articulis, dicit, quod ſic.

[7. Teſtis.] Frater Alanus de Neweſon, ſub virtute juramenti alias praeſtiti, interrogatus ſuper primo articulo, dicit, quod nunquam vidit aliquem fratrem recipi. Item interrogatus ſuper 2. articulo, dicit, quod novit omnes, qui ſunt London. capti, et ante captionem novit fratres W. de la More, Johannem de Stoke, M. de Baſkevile, P. de Mewes, Ric. Peitevyn, W. de la Forde, Robertum de Sautre, W. de Egendon, H. de Tadecaſtre, Willielmum de Hereford, Johannem de Stoke, preſbyterum, Johannem de Coningeſton, Radulphum de Malton, Radulphum de Barton, Willielmum de Sautre; poſt captionem novit alios London. exiſtentes. Interrogatus ſuper 3. et 4. articulis, dicit, quod ſic.

[8. Teſtis.] Frater Willielmus de Hereford, ſub virtute juramenti alias praeſtiti, interrogatus ſuper primo articulo, dicit, quod vidit recipi fratres Philippum de Mewes, Michaelem de Baſkevile, Thomam de Burton, Rogerum de la More, Johannem de Eſſenden. Interrogatus ſuper 2. articulo, dicit, quod novit ante captionem Jo. Coffyn, W. de Crawcoumbe, Robertum le Scot, Willielmum Raven, Willielmum de Cheſterton, Robertum de Wans; omnes alios London. detentos novit poſt captionem. Interrogatus ſuper 3. et 4. articulis, dicit, quod ſic.

[9. Teſtis.] Frater Willielmus de Rokele, interrogatus ſuper primo articulo, ſub virtute juramenti alias praeſtiti, dicit, quod nullum vidit recipi aliquo tempore. Interrogatus ſuper 2. articulo, dicit, quod novit ante captionem fratres W. de la More, W. de Sautre, J. de Coningeſton, R. de Colyngham, W. de Cheleſey, M. de Baſkevyle, J. de Moun, P. de Mewes, W. de Hereford, Willielmum de Welles, R. de Sautre, W.

W. de Warewyk; alios London. captos novit poſt captionem. Interrogatus ſuper 3. et 4. articulis, dicit, quod ſic.

[10. Teſtis.] Frater Robertus de Colyngham, ſub virtute juramenti alias praeſtiti, interrogatus ſuper primo articulo, dicit, quod nullum vidit recipi, niſi fratrem W. de Chelefey. Item interrogatus ſuper 2. articulo, dicit, quod novit ante captionem W. de Sautre, W. de Warewyk, preſbyterum, Walt. de Rokele; et dum erat apud Eccle, novit W. de la Forde, Radulphum de Rouſton, preſbyterum, W. de la More, Robertum de Bernewalle, Ric. de Biſteleſham; omnes alios London. detentos novit poſt captionem. Interrogatus ſuper 3. et 4. articulis, dicit, quod ſic.

[11. Teſtis.] Frater Rogerus de Dalton, ſub virtute juramenti alias praeſtiti, interrogatus ſuper primo articulo, dicit, quod nullum vidit recipi niſi ſeipſum. Interrogatus ſuper 2. articulo, dicit, quod novit ante captionem fratres Simonem Streche, R. Peitevyn, W. de Thorp, W. de la More; de aliis London. detentis non habuit notitiam, niſi a tempore captionis. Interrogatus ſuper 3. et 4. articulis, dicit, quod ſic.

[12. Teſtis.] Frater Thomas de Staundon, ſub virtute alias praeſtiti juramenti, interrogatus ſuper primo articulo, dicit, quod vidit recipi fratres Radulphum, qui eſt in Hibernia, Radulphum, preſbyterum, Henricum de Paul. Interrogatus ſuper 2. articulo, dicit, quod novit ante captionem Johannem de Coningeſton, Michaelem de Baſkevile, Hugonem de Tadecaſtre, W. de Crawcoumbe, W. de la More, R. de Barton, J. de Stoke, P. de Oteringham, T. de Burton, W. de Hereford. de aliis London. detentis habuit notitiam poſt captionem. Interrogatus ſuper 3. et 4. articulis, dicit, quod ſic. Actum in capitulo prioratus ſanctae Trinitatis juxta Aldgate London. 5. non. Martii, anno Domini ſupradicto, praeſentibus dominis epiſcopo London. S. de Vauro, priore S. Trinitatis, Poncio de Courte, J. de Meleford.

[13. Teſtis.] Frater Radulphus de Malton, ſub virtute juramenti alias praeſtiti, interrogatus ſuper primo articulo, dicit, quod vidit recipi fratrem T. de Ludham, fratrem P. de Mewes; vidit recipi, ut intelligit, fratres Radulphum de Barton, Tho. de Walkington, Hen. de la Wole, J. de Walpole. Interrogatus ſuper 2. articulo, dicit, quod novit omnes, qui ſunt in Turri, et Tho. de Walkington, J. de Werkelee, Hen. de la Wole, Ric. de Newent, Ric. de Biſtleſham, J. de Wergrave, qui ſunt Lincoln. Tho. de Thoroldeby, T. de Beleby, W. de Grafton, ſeniorem, J. de Walpole, Ric. de Cheſewyk, W. de la Fenne, Stephanum de Radeneth, Robertum de Cammeyl, Hen. de Craven, Godfrid. des Arches, qui ſunt Ebor. Interrogatus ſuper 3. et 4. articulis, dicit, quod ſic. Item interrogatus ſuper 5. articulo, dicit, quod vidit fratrem Robertum de Turvile, fratrem Scrope, et alios plures ſepeliri; ſed dicit, quod non clandeſtine, tamen neſcivit nominare aliquos teſtes peculiares.

[14. Teſtis.] Frater Robertus Scot, ſub virtute juramenti alias praeſtiti, interrogatus ſuper primo articulo, dicit, quod non vidit aliquem fratrem recipi in Anglia. Interrogatus ſuper 2. articulo, dicit quod novit omnes in Turri exiſtentes poſt captionem; ſed non novit aliquem ante captionem, niſi fratrem Thomam Wothrope, W. de Scotho, W. Peitevyn, Himbertum Blanke, Hug. de Tadecaſtre, Rog. de Dalton, W. de Raven, Mich. de Baſkevyle, W. de la Forde, Radulphum de Malton, qui ſunt London. et fratrem Thomam de Tholoſa, qui mortuus eſt. Item Henricum de la Wole, Robertum de Hamilton, qui ſunt Lincoln. Item Thomam de Belleby, W. de Grafton, ſeniorem, Hen. de Craven, qui ſunt Ebor. Interrogatus ſuper 3. et 4. articulis, dicit, quod ſic. Interrogatus ſuper 5. articulo, dicit, quod non clandeſtine, quia omnes poſſunt videre.

[15. Teſtis.] Frater Willielmus de Egendon, ſub virtute juramenti alias praeſtiti, interrogatus ſuper primo articulo, dicit, quod vidit fratrem W. de Pokelington recipi, qui eſt London. et non plures. Interrogatus ſuper 2. articulo, dicit, quod novit eos, qui ſunt in Turri, poſt captionem; ſed non omnes ante captionem, niſi J. Coffyn, Hugonem de Tadecaſtre, Alanum de Neweſon, Rogerum de Norreis, Mich. de Baſkevile, Robertum Scot, W. de la Forde, P. de Mewes, J. de Coningeſton, Radulphum de Malton, Radulphum de Barton, W. de Sandwick, Richardum Peitevyn, Himbertum Blanke, Tho. de Tholoſa, qui ſunt London. Item T. de Walkington, J. de Eccle, Ranulphum de Eveſham, J. de Grafton, Hen. de la Wole, Robertum de Hamilton, qui ſunt Lincoln. Item W. de Grafton, Tho. de Belleby, J. de Walpole, W. de la Fenne, Stephanum de Radeneth, Robertum de Cammeyl, J. de Ebreſton, Hen. de Craven, Richardum de Rippon, Tho. Streche, Rogerum de Stefend, Godfridum des Arches, qui ſunt Ebor. Interrogatus ſuper 3. et 4. articulis, dicit, quod ſic. Interrogatus ſuper 5. articulo, dicit, quod nunquam vidit aliquem fratrem ſepeliri clandeſtine; ſed vidit fratrem W. de Cokeſworthe ſepeliri apud Dyneſlee, et plures laici de villa illa interfuerunt.

[16. Teſtis.] Frater Michael de Baſkevile, ſub virtute juramenti alias praeſtiti, interrogatus ſuper primo articulo, dicit, quod vidit recipi fratres Robertum de Sautre, Tho. de Ludham, T. de Staundon, W. de Warewyk, qui ſunt London. Item T. de Beleſale, Ranulphum de Eveſham, qui ſunt Lincoln. Item Rogerum de Linginton, qui eſt Ebor. Interrogatus ſuper 2. articulo, dicit, quod omnes exiſtentes London. novit, et omnes Lincoln. praeter Robertum de Sprouton, Henricum de Halton, Alexandrum de Halton, et Henricum de ...... Item omnes exiſtentes Ebor. exceptis Roberto de Langueton, Hen. de Roclif. Interrogatus ſuper 3. et 4. articulis, dicit, quod ſic. Interrogatus ſuper 5. articulo, reſpondit, quod non clandeſtine.

[17. Teſtis.] Frater Willielmus de Pokelington, ſub virtute juramenti alias praeſtiti, interrogatus ſuper primo articulo, dicit, quod nunquam vidit aliquem fratrem recipi. Item dixit, quod nunquam fuit in aliquo capitulo; ideo non ulterius interrogatur.

[18.

[18. Teſtis.] Frater Hugo de Tadecaſtre, ſub virtute juramenti alias praeſtiti, interrogatus ſuper primo articulo, dicit, quod vidit recipi fratres Mich. de Baſkevile, Ranulphum de Eveſham, Henr. Paul, T. Streche. Interrogatus ſuper 2. articulo, dicit, quod novit omnes exiſtentes in Turri poſt captionem; ſed dicit, quod Rogerum Norreis, Richardum de Colyngham, T. de Staundon, Rogerum de Dalton, Mich. de Baſkevile, W. de Hereford. W. de la Forde, P. de Mewes, J. de Coningeſton, Radulphum de Malton, Radulphum de Barton, W. de Sautre, T. de Tholouſe, qui ſunt London. Item T. de Walkington, J. de Eccle, J. de Beleſale, Hen. de la Wole, novit ante captionem, qui ſunt Lincoln. Item T. de Belleby, W. de Grafton, Ric. de Cheſewyk, T. Streche, qui ſunt Ebor. Interrogatus ſuper 3. et 4. articulis, dicit, quod ſic. Interrogatus ſuper 5. articulo, dicit, quod non clandeſtine, ſed omnes, qui voluerunt intereſſe, potuerunt.

[19. Teſtis.] Frater Thomas de Camera, interrogatus ſub virtute juramenti alias praeſtiti ſuper primo articulo, dicit, quod vidit fratrem W. de Burton recipi. Interrogatus ſuper 2. articulo, dicit, quod novit W. de Egendon, Hug. de Tadecaſtre, J. de Stoke, W. de la Forde, Mich. de Baſkevile, P. de Mewes, J. de Coningeſton, Radulphum de Malton, Radulphum de Barton, W. de Sautre, Himbertum Blanke, ante captionem, qui ſunt London. Item Tho. de Walkington, J. de Beleſale, Ranulphum Eveſham, Hen. de Halton, Hen. de la Wole, Robertum de Hamilton, qui ſunt Lincoln. et T. de Belleby, Radulphum de Ruſton, W. de Grafton, J. de Walpole, W. de la Fenne, Stephanum de Radenethe, Hen. de Craven, J. de Ebreſton, Godfrid. des Arches. Interrogatus ſuper 3. et 4. articulis, reſpondit, quod ſic. Interrogatus ſuper 5. articulo, dicit quod non clandeſtine. Actum in capitulo ſanctae Trinitatis London. 5. non. Martii, in praeſentia domini Ciceſtren. epiſcopi, D. abbatis de Latigniaco, Hugonis de Warkneſby, domini R. monachi abbatis praedicti, et Hen. de Stanford.

[20. Teſtis.] Frater Petrus de Oteringham, ſub virtute juramenti alias praeſtiti, interrogatus ſuper primo articulo, dicit, quod non vidit aliquem recipi. Interrogatus ſuper 2. articulo, dicit, quod novit fratres W. de la More, J. Coffyn, Hug. de Tadecaſtre, Alanum de Neweſon, Rogerum Norreis, T. de Wothrope, W. de Chaleſey, M. de Baſkevile, W. de Hereford. J. de Stoke, W. de la Forde, P. de Mewes, J. de Coningeſton, Radulphum de Malton, Radulphum de Barton, W. de Sautre, Ric. de Peitevyn, Himbertum Blanke, Richardum de Herdewyk, qui deceſſit poſt primam examinationem, W. de Thorp, W. Raven, Rogerum de Lodelowe, mortuum ante examinationem, J. de Kanvyle, mortuum, Robertum de la Wole, T. Chamberlayn, qui ſunt London. Item Tho. de Walkington, Hen. de la Wole, Ric. de Biſteleſham, qui eſt in Hibernia, J. de Wergrave, Simonem Streche, qui ſunt Lincoln. Item T. de Belleby, W. de Grafton, J. de Walpole, Ric. de Cheſewyk, W. de la Fenne, Robertum de Cantuar. Hen. de Craven, Rogerum de Higendon, qui ſunt Ebor. Item ſuper 3. articulo non erat interrogatus, quia non vidit aliquem recipi. Interrogatus ſuper 4. articulo, dicit, quod ſic. Interrogatus ſuper 5. articulo, dicit, quod non clandeſtine, ſed publice, ut audivit.

[21. Teſtis.] Frater Willielmus de Burton, ſub virtute juramenti alias praeſtiti, interrogatus ſuper primo articulo, dicit, quod vidit recipi fratres W. de Warewyk, Robertum de Sautre, J. de Wole, mortuum poſt examinationem, J. de Beleſale. Interrogatus ſuper 2. articulo, dicit, quod novit ante captionem fratres W. de la More, Rob. de Sautre, W. de Crawcoumbe, W. de Egendon, Hug. de Tadecaſtre, R. de Colyngham, Rob. de Staundon, T. de Wothrope, W. de Chaleſey, M. de Baſkevile, W. de Hereford, J. de Stoke, W. de la Forde, R. de Mewes, J. de Coningeſton, Radulphum de Malton, Radulphum de Barton, W. de Sautre, Ric. Peitevyn, T. de Tholouſe, Ric. Herdewyk, W. de Thorp, J. Moun, Hen. Paul, T. de Chamberlayn, qui ſunt London. Item T. de Walkington, W. de Wynceſtr. J. de Werlee, Hen. de la Wole, Robertum de Hamilton, Simonem Streche, Radulphum de Tanet, Lincoln. Item W. de Grafton, Richardum de Cheſewyk, Hen. de Craven, Ric. de Rippon, qui ſunt Ebor. Interrogatus ſuper 3. et 4. articulis, dicit, quod ſic.

[22. Teſtis.] Frater Robertus de Sautre, ſub virtute juramenti alias praeſtiti, interrogatus ſuper primo articulo, dicit, quod vidit recipi fratres W. de Warewyk, J. de Wole, et J. de Beleſale, qui erant ante ipſum recepti eodem die; poſtea Thomam de Ludham. Interrogatus ſuper 2. articulo, dicit, quod omnes in Turri exiſtentes poſt captionem, ſed ante captionem fratres W. de la More, M. de Baſkevile, J. de Stoke, W. de la Forde, Radulphum de Malton, J. de Coningeſton, Radulphum de Barton, W. de Sautre, Ric. de Herdewyk, P. de Oteringham, qui ſunt London. Interrogatus ſuper 3. et 4. articulis, dicit, quod ſic. Actum in hoſpitio epiſcopi London. juxta monaſterium S. Pauli 4. die Martii, praeſentibus epiſcopo Ciceſtren. abbate de Latigniaco, Hugone de Warkneſby, Henrico de Stanford.

[23. Teſtis.] Frater Thomas de Wothrope, ſub virtute juramenti alias praeſtiti, interrogatus ſuper primo articulo, dicit, quod fuerit praeſens apud Dyneſlee in quodam capitulo ibidem celebrato, ubi fuerunt recepti fratres W. Scorlagh, miles, T. de Burton, capellanus, Ric. Engayn; ſed non erat praeſens in capella, ubi fuerunt recepti, quia erat panetarius, et vacabat circa officium ſuum. Interrogatus ſuper 2. articulo, dicit, quod novit ante captionem fratres Richardum Engayn, modo fugitivum, W. de Welles, W. de Cheſterton, W. Raven, R. Scot, R. Attewold, T. de Walkington, H. de la Wole, Rogerum de Norreis, Radulphum de Malton, W. de Hereford, W. de Burton, W. de la More, W. de Grafton, Hen. quondam praeceptorem de Biſteleſham, Tho. de Belleby, Mich. de Baſkevile, Ric. Peitevyn, Will. de la Forde, Rad. de Barton, capellanum, Johannem de Stoke, capellanum, Will. de Sautre; et de fugitivis fratres

tres Johannem de Ufflete, Stephanum de Stapelbrugge, Thomam de Thoroldeby, Will. de Grafton, juniorem; de aliis London. detentis habuit notitiam poſt captionem. Interrogatus ſuper 3. et 4. articulis, dicit, quod ſic.

[24. et 25. Teſtes.] Frater Willielmus de Chaleſey, et frater Henricus Paul, ſub virtute, etc. Actum in hoſpitio epiſcopi London. 4. die Martii, praeſentibus dominis epiſcopo London. S. de Vauro, Poncio de Courte, J. de Meleford.

[26. Teſtis.] Frater Willielmus de la More, magnus praeceptor Angliae, interrogatus ſuper primo articulo, quos fratres recepit, et quos vidit recipi; reſpondit, quod recepit fratres Robertum de Sautre, J. Coffyn, W. de Crawcoumbe, Hug. de Tadecaſtre, Alanum de Neweſon, T. de Ludham, Ric. de Colyngham, T. de Staundon, T. de Wothrope, Rog. de Dalton, W. de Chaleſey, M. de Baſkevile, W. de Warewyk, W. de Burton, W. de Hereford, J. de Stoke, P. de Mewes, T. de Burton, P. de Oteringham, W. de Raven, J. de Euleye, Hen. Paul, T. de Camera, Robertum de Sprouton, J. de Eccle, J. de Beleſale, Rad. de Eveſham, J. de Ufflete, J. de Grafton, H. de Halton, J. de Wergrave, S. Streche, Robertum de Langeton, Rog. de Higendon, H. de Rouclif, Galf. de Wylton, Ric. de Ripon, Tho. de Streche, W. de Grafton, juniorem. Item vidit recipi fratres Rad. de Barton, J. de Hautevile, Rob. de Hamilton, Rad. de Tanet, Steph. de Radeneth, J. de Waddon. Interrogatus ſuper 2. articulo, reſpondit, novit omnes in Anglia, Hibernia, et Scotia, exceptis duobus Hibernicis, quorum nomina ignorat. Interrogatus ſuper 3. et 4. articulis, dicit, quod ſic.

[27. 28. et 29. Teſtes.] Frater Himbertus Blanke, frater Johannes de Stoke, et frater Radulphus de Barton, etc. Actum in capella S. Alphegi juxta Crepelgate London. 4. die Martii, in praeſentia domini Ciceſtren. epiſcopi, abbatis de Latigniaco, Hug. de Warkneſby, R. de Monte Alto, monachi, et Hen. de Stanford.

[30. Teſtis.] Frater Johannes de Moun depoſuit eadem quae alii ſupra.

[31. Teſtis.] Frater Willielmus de Sautre, ſub virtute juramenti alias praeſtiti, interrogatus ſuper primo articulo, dicit, quod vidit recipi fratres Robertum de Sautre, W. de Chaleſey, W. de Warewyk, P. de Mewes; de hiis qui ſunt London. vidit recipi fratres Joh. de Beleſale, S. Streche, militem. Interrogatus ſuper 2. articulo, dicit, quod ante captionem moratus fuit London. et novit per converſationem fratrem Willielmum de la Forde. Item moratus fuit apud Stanford, et ibi novit per converſationem fratrem Rob. de Wans, Mich. de Baſkevile, W. de Chaleſey, Walt. de Rokele, Richardum de Colyngham, W. de Warewyk; dicit etiam, quod a 20. annis citra quolibet anno fuit in capitulo, excepto uno anno, ubi vidit omnes praeceptores Angliae, Scotiae, et Hiberniae; et vidit in capitulo generali W. de la Forde, R. Peitevyn, J. de Coningeſton, W. de Grafton, ſeniorem et juniorem, T. de Wothrope, et alios praeceptores illius temporis, de quorum nominibus non recordatur. Omnes alios London. detentos novit poſt captionem. Interrogatus ſuper 3. et 4. articulis, dicit, quod ſic. Actum in eccleſia S. Alphegi juxta Crepelgate London. 4. die Martii, praeſentibus dominis epiſcopo London. S. de Vauro, Poncio de Courte, J. de Meleford.

Item memorandum, quod ann. Dom. M.ccc.x. indictione octava, 6. id. Junii, fratres de ordine Templi vocati, et adducti coram dominis epiſcopo London. et inquiſitoribus, et ex decreto eorundem in prioratu ſanctae Trinitatis London. juraverunt dicere veritatem de omnibus illis, de quibus interrogentur contra ſingulares perſonas ordinis Templi. Et haec eſt forma interrogatoriorum; videlicet, ut interrogentur, per quem modum magnus praeceptor, vel alius praeſidens capitulo laicus facit ſpecialem abſolutionem vel remiſſionem in capitulo, ſeu quibus verbis utitur. Et proteſtatus fuit epiſcopus London. quod quoad magiſtrum, praeceptorem, vel ordinem non intendebat intereſſe, niſi ut aſſidens vel teſtis. Et eiſdem die et loco, cum die ſequenti, Frater Willielmus de la More, Himbertus Blanke, et alii Templarii uſque ad numerum 39. jurati dicere veritatem de omnibus hiis, de quibus interrogarentur contra perſonas ordinis Templi, reſponderunt prout in ſerie depoſitionum ſuarum continetur. Et in craſtino, videlicet 5. iduum Junii, loco praedicto, fratres Willielmus de la More, et Willielmus de Sautre, Templarii, redeuntes coram dictis epiſcopo et inquiſitoribus, dictum ſuum mutaverunt, prout in ſerie ad finem depoſitionum eorundem continetur.

Depoſitiones Templariorum London. factae ſuper remiſſionibus et abſolutionibus in eorum capitulis.

Anno Domini M.ccc.x. indictione octava, 6. id. Junii, iſti ſequentes fratres de ordine Templi, vocati et adducti coram dominis epiſcopo London. et inquiſitoribus, et ex decreto eorundem in prioratu ſanctae Trinitatis London. juraverunt dicere veritatem de omnibus illis, de quibus interrogarentur contra ſingulares perſonas ordinis Templi. Et haec eſt forma interrogatoriorum; videlicet, ut interrogentur, per quem modum magnus praeceptor, vel alius praeſidens capitulo laicus, etc.

[1. Teſtis.] Frater Willielmus de la More, miles, magnus praeceptor Angliae ordinis Templi, juratus dicere veritatem de omnibus illis, de quibus interrogabitur contra ſingulares perſonas ordinis Templi, et diligenter interrogatus, quae verba dicit praeſidens capitulo, quando frater exutus dorſo, qui prius recognovit delictum, in capitulo venit ante praeſidentem, et flagellat eum ter cum corrigiis; reſpondit, quod dicit: "Frater, rogetis Deum quod vobis remittat:" et dicit circumſtantibus: "Et vos, fratres, rogetis Deum, quod remittat ſibi, et dicatis Pater noſter." Et dicit, quod non dicit plura, niſi quod caveat, ne amodo delinquat. Item interrogatus, an dicat: "Abſolvo vel remitto tibi, in nomine Patris, Filii, et Spiritus Sancti. Amen;" reſpondit, quod non dicit. Item dicit, quod in generali capitulo, et quotiens ipſe tenebat capitulum, poſt precem ipſe conſuevit dicere, quod illi, qui non recognoverunt ſuas culpas,

culpas, vel qui ſubtraxerunt tanquam proprium eleemoſynas domus, non poſſunt habere partem in bonis ſpiritualibus ordinis. Sed alia peccata, quae non audent confiteri propter erubeſcentiam carnis, vel timorem juſtitiae ordinis, ipſe ex poteſtate ſibi conceſſa a Deo, et domino papa, remittit ei, in quantum poteſt. Item interrogatus, an mos ille ſervetur ubique per totum ordinem, reſpondit, quod ſic. Item interrogatus, an ipſe licentiaverit dominum Rogerum de Stowe, cum litera ſua ſuo ſigillo ſigillata, reſpondit, quod ſic, et approbavit ſigillum.

[2. Teſtis.] Frater Himbertus Blanke, ordinis Templi, praeceptor Alverniae in regno Franciae juratus, etc.

[3. Teſtis.] Frater Willielmus de Sautre, ordinis Templi, juratus et interrogatus, quid praeſidens dicit capitulo, reſpondit, quod praeſidens capitulo dicit poſt precem, quod illi recognoverunt ſuas culpas " ut ſupra uſque reſpondit quod ſic." Interrogatus, an praeſidens capituli quando flagellat fratrem, qui recognovit delictum, dicat: Remitto tibi in nomine Patris et Filii, et Spiritus ſancti: reſpondit quod ſic; et facit ipſum abſolvi per fratrem presbyterum.

[4. Teſtis.] Item frater Willielmus de la Forde, ordinis Templi, juratus et interrogatus, an praeſidens capitulo remittat peccata, quae non audent confiteri propter erubeſcentiam carnis, vel timorem juſtitiae ordinis, reſpondit quod ſic. Item dixit, quod quando aliquis frater eſt inobediens, et hoc recognoſcit coram praeceptore laico in capitulo, ipſe abſolvit eum, ex poteſtate ſibi conceſſa et a Deo, et a ſede apoſtolica, quantum poteſt, et quantum ad eum ſpectat. Interrogatus, an ita fiat ubique in toto ordine, reſpondit, quod credit quod ſic.

[5. Teſtis.] Item frater Radulphus de Malton, ordinis Templi, juratus et interrogatus, quid dicit praeſidens capitulo, reſpondit, quod non fuit pluries in capitulo; ſed quando fuit, dixit, quod non audivit, quod praeceptor diceret: " Remitto vel abſolvo:" ſed remittebat eum ad fratrem capellanum; vidit tum, ut dixit, magiſtrum flagellantem fratres delinquentes, et iſte depoſuit in Anglico et titubando.

[6. uſque ad 18. Teſtes.] Frater Willielmus de Pokelington, frater Will. Warewyk, frater Petrus de Oteringham, frater Johannes de Stoke, frater Rogerus Norreis, frater Philip. Mewes, frater Willielmus de Scotho, frater Radulphus de Barton, frater Johannes de Moun, frater Johannes de Coningeſton, frater Richardus de Colingham, et frater Willielmus de Thorp jurati, eadem, quae alii ſupra, depoſuerunt. Actum in prioratu S. Trinitatis London. 6. id. Junii.

[18. Teſtis.] Frater Thomas de Barton, preſbyter, de ordine Templi, juratus, cum eſſet ſaepe interrogatus, quid in eorum regula continebatur; dixit quod non ſterit niſi per quartum annum in religione ante captionem, et fuit receptus in capitulo, non tamen, ut dixit, intellexerit verba, quae dicta fuerunt in fine capituli. Dixit etiam, quod eſt ſcriptum in libro, ſcilicet quod magiſter poſſit abſolvere de peccatis, quae propter verecundiam carnis, vel timorem juſtitiae ordinis non ſunt confeſſi; quod ipſos abſolverit, dixit, falſum eſt ſcriptum.

[19. et 20. Teſtes.] Frater Henricus de Paul, frater Walterus de Rokely, jurati, etc.

[21. Teſtis.] Frater Johannes de Stoke, ordinis Templi, juratus et interrogatus, dixit, quod fuit ſemel, ubi erant 4. fratres, et quidam frater venit ad diſciplinam, ubi dorſo diſcooperto venit coram magiſtro, et ibidem magiſter cum corrigiis flagellabat eum ter, et dicebat ſibi: "Quod rogaret Deum, ut indulgeret ei, et nos remittimus vobis, quantum poſſimus, et frater capellanus abſolvet vos." Item, quod cum aliquis frater tenet eleemoſynas domus tanquam proprium, non habebit partem in bonis ſpiritualibus domus. Si vero propter erubeſcentiam carnis vel timorem juſtitiae ordinis non vult peccata confiteri, praeſidens dicit: " Dominus remittat tibi, et ego remitto quantum poſſum." Dixit etiam quod non fuit in capitulo generali, quia erat claudus.

[22. uſque ad 36. Teſtes.] Frater Thomas de Ludham, frater Thomas de Wothrope, frater Will. Raven, frater Willielmus de Barton, frater Will. de Crawcoumbe, frater W. de Hereford, frater Thomas de Staundon, frater Robertus le Scot, frater Thomas de Tholouſe, frater Johannes Coffyn, frater Alanus de Neweſon, frater Thomas de Chamberlayn, frater Robertus de Dalton, frater Robertus de Sautre, et frater Willielmus de Chaleſey eadem ut ſupra depoſuerunt. Actum in prioratu ſanctae Trinitatis London. 5. id. Junii.

Quo die, videlicet 5. id. Junii, venit frater Willielmus de la More, magnus praeceptor Angliae, coram dictis dominis inquiſitoribus, et affirmavit per juramentum a ſe praeſtitum, quod in generali capitulo, et quotiens ipſe tenebat capitulum, poſt precem ipſe conſuevit dicere, quod illi, qui non recognoverunt ſuas culpas, vel qui ſubtraxerunt tanquam proprium eleemoſynas domus, non poſſunt habere partem in bonis ſpiritualibus ordinis; ſed alia peccata, quae ipſi omiſerunt confiteri propter erubeſcentiam carnis, vel timorem juſtitiae ordinis, ex poteſtate ſibi conceſſa a Deo, et domino papa, ipſe remittat eis, quantum poteſt; et dixit, quod ſic credebat depoſuiſſe die praeterita. Interrogatus, an tractaverit cum aliquo de deponendo modo quae depoſuit, dixit quod ſic cum fratre Himberto Blanke, qui dixit ſibi quod non eo modo quo primo depoſuerat, ſed modo hodie ſcripto debebat dixiſſe, et ita dicebat in ordine. Item interrogatus per juramentum, an vellet perſeverare in iſta depoſitione, dixit quod ſic.

Iſto etiam die frater Willielmus de Sautre coram dictis dominis inquiſitoribus interrogatus, dixit per juramentum ab eo praeſtitum, quod indulgentia capituli talis eſt; videlicet, quod ſi aliquis frater ſubtraxerat eleemoſynas domus, et tenuerat tanquam proprium, vel propter verecundiam carnis, vel timorem juſtitiae ordinis, omiſit recognoſcere peccata ſua, non habet partem in indulgentiis domus, ſed illis, qui omiſerunt recognoſcere peccata ſua propter erubeſcentiam carnis, vel timorem juſtitiae ordinis, ipſe

ipſe ex poteſtate ſibi conceſſa remittit, quantum in eo eſt. Interrogatus, an vellet perſeverare in praecedenti depoſitione, dixit quod in iſta ultima.

Articuli, qui videbantur probati, et per inquiſitores liberati cum depoſitionibus quorundam teſtium.

Credimus, quod ex literis apoſtolicis et proceſſibus poteritis colligere infraſcripta eſſe plene probata. Primo, quod magnus magiſter etfratr es terrae ultramarinae, Normanniae, et Pictaviae, praeceptores, et multi alii fratres, illa, quae continentur in literis apoſtolicis, in judicio plurimos recepiſſe. Item, quod eſt unus modus recipiendi fratres ad ordinem Templariorum ubicunque orbis terrarum, ubi fratres recipiuntur. Item, quod eſt unus modus profitendi poſt receptionem in ordine ſupradicto. Item, quod ad interrogationem, an eaedem obſervantiae receptis fratribus injungebantur ubique in ordine praedicto; reſponſum eſt, quod quicquid magnus magiſter maxime cum conventu ſuo faciebat, ordinabat, aut ſtatuebat, totus ordo tenere et obſervare debebat, et etiam obſervabat. Item reddemus vobis probatos articulos a 24. uſque ad 29. incluſive, qui tales ſunt. Item, quod credebant, et ſic dicebatur eis, quod magnus magiſter ordinis poterat eos abſolvere a peccatis ſuis. Item, quod viſitator. Item, quod praeceptores, quorum multi erant laici. Item, quod hoc faciebant de facto. Item, quod aliqui eorum. Item, quod magnus magiſter haec fuit de ſe confeſſus, et antequam fuit captus, in praeſentia magnarum perſonarum probantur articuli; ſed quidam dicunt, quod credebant ſe eſſe privilegiatos. Item, quod magnus praeceptor in capitulo abſolvit dicendo videlicet: "Ego abſolvo te, vel remitto tibi, in nomine Patris, etc." unus vel duo. Item, quod facit generalem abſolutionem de peccatis, quae nolunt confiteri propter erubeſcentiam carnis, vel timorem juſtitiae ordinis, in nomine Patris, etc. unus vel duo. Item, quod credebant, quod de peccatis capitulo recognitis, de quibus ibidem fuerat abſolutio, non oportebat confiteri ſacerdoti. Item, quod fratres credebant quod magnus magiſter, praeceptores, et viſitatores poſſent relaxare poenitentiam pro peccatis injunctam. Item, advertendum eſt, an poſſit colligi ex depoſitionibus, quod de mortalibus non debebant confiteri, niſi in capitulo, et de venialibus tantum ſacerdoti per dicta Willielmi capellani, Himberti, et Henr. et Radulphi de Roſton, presbyteri, et Thomae de Stanford Ebor. 5. teſt. Item, quod idem eſt modus recipiendi ubique. Item, quod praedictus modus eſt clandeſtinus, id eſt, quod praedictae receptiones fiunt clandeſtine, et nullis praeſentibus, niſi fratribus. Item, quod capitula et receptiones fiunt de nocte. Item, quod modus recipiendi eſt de ſecretis capituli; et quod punirentur, ſi revelarent praedictum modum. Item, quod omnes ſtatim profitebantur, licet hoc eſſet contrarium, et contra privilegium inſtitutionis. Item, quod omnes ſtatim jurabant ad tria ſubſtantialia. Item, quod jurabant, quod nunquam exirent ordine pro arctiori vel laxiori. Item, quod jurabant non revelare modum ſuae receptionis, probatur per 7. teſtes. Item, nec inter ſe de hoc loqui audebant, probatur per 3. teſtes. Item, quod jurabanr adquirere religioni per fas vel per nefas, probatur per 3. teſtes. Item, quod inhibeatur eis, ut non confiteantur niſi propriis ſacerdotibus, probatur per 4. teſtes.

Sequentes teſtes videntur ſingulares, et inducuntur ad praeſumptionem.

[1. Teſtis.] Frater Henricus Tanet Hibernus dicit, quod audivit, quod quidam frater Hugo de Nipurias, qui fuit in loco Mareſcalli, reliquit caſtrum Tortoſae, et ivit ad Saracenos negando fidem. Dicit etiam quod audivit, cum fuit in partibus tranſmarinis, quod quidam praeceptor caſtri Pelerini de partibus Syriae, multos recepit ſub dicta abnegatione; nomina tamen praeceptorum vel fratrum ſic receptorum ignorat. Item, dicit quod vidit in Cypro quamplurimos dicti ordinis, qui non credebant bene de ſacramento altaris, nec de aliis ſacramentis. Item, quod multi ex fratribus non bene credunt, ut vidit, et audivit in conventu de Cypro praedicto. Item deponit, quod quidam Templarius habebat quoddam caput aeneum bifrons in cuſtodia, et dicebat, quod illud reſpondebat ad omnia interrogata. Item, quod nunquam audivit, quod aliquis frater ordinis adoraret idolum, niſi praeceptor caſtri Pelerini, et frater Hugo praedictus, et confratres per eos recepti.

[2. Teſtis.] Magiſter Johannes de Naſſington, offic. Ebor. depoſuit, quod domini Milo de Stapelton, et Adam de Everingham, milites, retulerunt ei, quod ſemel per magnum praeceptorem civitatis Ebor. fuerunt una cum quibuſdam aliis militibus de Patrick apud Templehurſt ad quoddam magnum convivium invitati, et ibi eis dictum fuerat, quod multi fratres dicti illic convenerant pro quodam ſolenni feſto, quod habebant, in quo vitulum quendam adorabant.

[3. Teſtis.] Dominus Johannes de Eure, miles, vicecom. Ebor. dixit, quod ante captionem Templariorum in Anglia factam, et infamiam contra eos obortam, frater Willielmus de la Fenne, ordinis Templi, tunc praeceptor de Weſdall, per eundem militem ſemel fuit invitatus, qui poſt prandium de ſinu ſuo extraxit quendum librum, et eundem tradidit legendum uxori dicti militis; ipſa vero invenit in eodem quandam ſchedulam annexam, in qua ſcripta erant quaedam ſapientia haereticam pravitatem: ſcilicet, quod Chriſtus non erat filius Dei, nec de virgine natus; ſed ex ſemine Joſephi viri Mariae more aliorum hominum conceptus; quodque Chriſtus non erat verus ſed falſus propheta, et non pro redemptione humani generis, ſed pro ſuis propriis flagitiis crucifixus; ac multa alia contraria fidei chriſtianae. Eandem ſchedulam dicto militi, domino ſuo, adminiſtrationis cauſa legendam oſtendit, qui lecta ea, dictum fratrem ſuper contentis in eadem, ut dixit, allocutus eſt; ipſeque ſubridendo reſpondit,

dit, quod magnus Ribaldus, qui dictam ſchedulam compoſuit, librum ibidem dimittere noluit, ſed ſecum ad domum reportavit. Cumque dictus miles coram dictis inquiſitoribus dicto fratre praeſente praemiſſa per ordinem recitaſſet, idem frater de libro, ut praemiſſum eſt, fatebatur. Sed quid eſſet in eo, et in praedicta ſchedula ſcriptum, cum eſſet laicus, dixit ſe penitus ignorare.

[4. Teſtis.] Dominus Willielmus de la Forde, rector eccleſiae de Crofton, Ebor. dioec. juratus, dixit, quod Willielmus de Reynbur, presbyter de ordine ſancti Auguſtini, qui jam defunctus eſt, dixit ſibi, quod ipſe audiverat confeſſionem fratris Patricii de Rippon de ordine Templi, filii Willielmi de Gloucere, qui Patricius jam defunctus eſt; et idem Patricius inter caetera confeſſus fuit, quod in ingreſſu ſuo ductus fuit indutus camiſia, et bracciis tantum, per longum aditum uſque ad ſecretiorem domum; et ibi, cum a recipiente, aſtantibus fratribus, peteret habitum et religionem ſibi concedi, dictum fuit ei, quod juraret, quod nunquam revelaret ea, quae ſibi fierent, vel dicerentur; et ita fecit. Quo juramento praeſtito, dictum fuit ei, quod negaret Deum et Chriſtum, quem antea coluerat; quod et fecit. Item oſtendebatur ei imago crucifixi, et dicebatur ei, quod ſicut antea honoraverat ipſum, ſic modo vituperaret, et conſpueret in eum; quod et fecit. Item dictum fuit ei, quod depoſitis bracciis, verteret dorſum ad crucifixum; quod lachrymando fecit. Poſtmodum oſtenſa fuit ſibi quaedam imago quaſi cujuſdam vituli, ſuper impoſita quaſi cuidam altari, et dicebatur ei, quod illam imaginem oſcularetur, et veneraretur; quod et fecit. Et poſtmodum velatis oculis ſuis ducebatur oſculando per ſingulos fratres, neſciebat tamen in qua parte. Interrogatus, quando audivit iſta, et ubi; dixit, quod poſt captionem dictorum fratrum in domo deponent. et in civitate Ebor. Item, dixit, quod idem frater retulit ei, quod fratres ordinis Templi carnaliter invicem commiſcentur.

[5. Teſtis.] Frater Robertus de Oteringham, ſenior de ordine minorum, dixit, quod apud Ribleſtan Ebor. dioec. poſt redditas gratias, capellanus ordinis Templi increpavit fratres ſuos dicens: "Diabolus comburet vos," vel ſimilia verba: et audiens tumultum fuiſſe factum inter eos, erexit ſe, et quantum recordatur, vidit braccias unius fratrum Templi, et ipſum tenentem faciem verſus occidentem, et poſteriora verſus altare. Interrogatus, quis eſſet ille, dixit, quod non bene recordatur, ſed dixit, quod credit quod eſſet frater Radulphus de Roſton, frater capellanus Templi, qui eſt in Ebor. Interrogatus de tempore, dixit, quod infra ſeptennium. Item dixit, quod ſunt 20. anni vel circa, ex quo ipſe apud Wetherby Ebor. dioec. audivit in ſero, quod magnus praeceptor Templi, qui erat in praedicto loco, non veniret ad collationem, quia parabat reliquias, quas portaverat e terra ſancta, et volebat oſtendere eas fratribus ſuis; et poſtea de profunda nocte audivit confuſum clamorem intra capellam, et ſurrexit deponens, et per foramen clavis vidit magnum lumen ignis vel candelae in capella; et in craſtinum cum quaereret a quodam fratre Templi, de quo ſancto fecerant ita magnum feſtum illa nocte, praedictus frater in pallorem mutatus, quaſi ſtupefactus, et timens, quod vidiſſet aliquid de actis per eos; dixit frater ſibi: Vade viam tuam, et ſicut me diligis, et vitam tuam, nunquam magiſtris loquaris de materia iſta. Item dixit, quod apud Ribleſtan vidit ſemel quandam crucem conjectam ſuper altare, in qua ſculpta erat imago Chriſti; et dixit cuidam fratri Templi, quod indecenter erat poſita praedicta crux, et ſaltem levaretur; et ille frater reſpondit ſibi: Depone crucem, et dimitte in pace.

[6. et 7. Teſtes.] Frater Robertus de Ebor. et frater Robertus le Dorturer eadem, ut alii ſupra, depoſuerunt.

[8. Teſtis.] Frater Johannes de Wederal, ordinis minorum, miſit nobis quandam ſchedulam, in qua erat ſcriptum quod ipſe nuper in patria audivit narrare, quod frater Robertus de Bayſet vel de Rygat Templarius ſemel tranſivit in quodam prato dicens haec verba: "Heu, heu, quod unquam fuiſſem natus, quia oportet me negare Deum, et tenere me cum diabolo!" et illud audiverunt quidam; ipſe non percipiens, auditus eſt per dominum Lincoln. etc.

[9. Teſtis.] Frater Thomas de Wynctreſham, ordinis minorum, ſe nihil ſcire dicit.

[10. Teſtis.] Frater N. de Chinone, ordinis minorum, ſignificavit nobis ſe audiviſſe a fratre Roberto de Trikenham, quod quidam Templarius habuit filium, qui vidit per parietem, quod quaeſiverunt a quodam profeſſuro, ſi crederet in crucifixum, ipſius ſibi imaginem oſtendentes, quem quidem negare nolentem interfecerunt. Puer vero diu poſtea interrogatus a patre, ſi vellet eſſe Templarius, dixit quod non, quia tale factum viderat, quo dicto a patre interfectus eſt.

[11. ad 20. Teſtes.] Frater T. Gardianus, S. Edmundi, frater Robertus Broham, frater Johannes de Dunſtabell, frater Adam de Overton, frater Richardus de Dunſtabell, frater Henricus de Clare, frater Henricus de Form, frater Nicolaus de Irton, frater Alexander de Bartholomaeo, et frater W. de Sinpringho jurati (mutatis mutandis) eadem fere, ut ſupra, confeſſi ſunt.

Suſpicio (quae loco teſtis 21. in MS. allegatur) probare videtur, quod omnes examinati in aliquo dejeraverunt, ut ex inſpectione proceſſuum apparet.

Haec confeſſio ſequens fuit tradita per card. Angl. domino S. de Vauro.

[22. Teſtis.] Frater Robertus de Sancto Juſto, Belvacen. dioec. dicti ordinis Templarius, interrogatus quomodo, ubi, et a quo fuit receptus in ordinem Templariorum, reſpondit, quod fuit receptus ad ordinem in Anglia, in domo de Stanford, ubi fuit receptus per fratrem Himbertum dictum Iderand, tunc magnum praeceptorem generalem Angliae. De modo receptionis, dixit quod intravit capellam ejuſdem domus, et conſtitutus coram dicto praeceptore, petivit ab eo panem et aquam, et fraternitatem ordinis, et ſtatim idem praeceptor poſuit ſibi mantellum ad collum, et apportato libro juravit

vit ſervare conſuetudines et eleemoſynas domus. Interrogatus de abnegatione Chriſti, et ſpuitione in crucem, reſpondit, quod idem praeceptor mandavit ei, quod inſpueret crucem, quae erat ibi, et abnegaret eum, cujus imago erat in dicta cruce, et ſpueret ſuper eam; qui ad mandatum ipſius praeceptoris abnegavit Chriſtum, cujus imago erat in dicta cruce, ſemel quidem ore, ſed non corde, et ſpuit in terram juxta ipſam crucem. Item per multos teſtes in Scotia probatur ſuſpicio orta contra eos in clandeſtina fratrum receptione, profeſſione, et nocturna capitulorum ſuorum celebratione. Item, quod injuſte aliena adquirebant. Item, quod a ſententia excommunicationis, auctoritate ordinaria vel delegata in ſuos homines lata, Templarii laici ſuos homines abſolvebant.

[23. Teſtis.] Item inter ſuſpiciones dom. Ferinſius Mareſchal, miles, dicit, quod avus ſuus intravit eorum ordinem vadens, ſanus, et hilaris cum avibus et canibus, et tertia die ſequenti mortuus fuit, et, ut ſuſpicatur nunc, propter crimina, quae de eis audivit, cauſa mortis quae fuit, quia conſentire noluit facinoribus per fratres alios perpetratis.

[24. Teſtis.] Frater Adam de Heton dicit, quod, dum erat juvenis ſecularis, omnes pueri clamabant publice et vulgariter unus ad alterum: cuſtodiatis vobis ab oſculo Templariorum.

In Chriſti nomine, Amen. Pateat univerſis, quod anno Dom. M.CCC.VII. indictione ſeptima, 15. die menſis Novemb. pontificatus ſanctiſſimi patris et domini, domini Clementis, divina providentia papae V. anno 2. in religioſi et honeſti viri fratris Nicolai de Aneſſiaco, ordinis praedicatorum commiſſarii dati a religioſo et honeſto viro fratre G. de Par. ejuſdem ordinis inquiſitore haereticae pravitatis in regno Franciae, auctoritate apoſtolica deputato, in noſtrorum notariorum publicorum et teſtium infraſcriptor. praeſentia conſtitutus frater Galfridus de Gonavilla, miles, ordinis Templi, praeceptor Aquitaniae et Pictaviae, juratus ad ſancta Dei evangelia ſibi oſtenſa, et manu propria tacta, de ſe et de aliis dicti ordinis militiae Templi ſuper dicto crimine delatis dicere veritatem; et interrogatus de tempore et modo ſuae receptionis, dixit per juramentum ſuum, quod fuit receptus in Anglia London. in domo Templi per fratrem Robertum de Torvile, militem, magiſtrum totius Angliae 28. abhinc annis, praeſentibus fratre Hen. de Torvile, et quibuſdam aliis, de quorum nominibus non recolit. Dixit etiam per juramentum ſuum, quod dictus recipiens fecit ſibi jurare ſervare ſtatuta, et bonas conſuetudines dicti ordinis, quae et quas verbotenus enarravit. Et poſtea mantello ſibi poſito ad collum, dictus recipiens oſtendit ſibi in quodam miſſali quandam crucem cum imagine Jeſu Chriſti, et praecepit ſibi, quod abnegaret Chriſtum, qui fuit poſitus in cruce, et ipſe totus territus noluit facere, et dixit: " Heu domine, quare ego hoc facerem! nullo modo faciam: et tunc ipſe dixit ſibi: Hoc fac audacter; ego juro tibi in periculo animae meae, quod nunquam praejudicabit tibi quantum ad animam vel conſcientiam: qui modus eſt ordinis ſui introductus ex permiſſione cujuſdam mali magiſtri, qui erat in carcere cujuſdam Soldani, et non poterat evadere, niſi juraſſet, quod introduceret iſtum modum in ordine noſtro, quod omnes, qui reciperentur, de caetero abnegarent Jeſum Chriſtum; et ita fuit ſemper obſervatus: propterea hoc potes bene facere." At tunc deponens noluit facere, immo contradixit, et quaeſivit ubi erat avunculus ſuus, et aliae bonae gentes, quae ipſum adduxerant illuc; et tunc recipiens dixit ſibi: Receſſerunt, et oportet te facere hoc quod tibi praecipio; at noluit adhuc facere. Tunc videns recipiens reſiſtentiam ſuam, dixit ſibi: Si velles mihi jurare ad ſancta Dei evangelia, te omnibus fratribus ordinis, qui hoc a te peterent, dicere, quod illa, quae tibi praecipio, feciſti, ego tibi in hoc parcerem: et deponens promiſit illi, et juravit; et tunc pepercit ſibi; hoc ſalvo, quod cooperta cruce manu dicti recipientis fecit eum ſpuere ſuper manum. Rogatus, quare credit quod peperciſſet; dixit, quod ipſe, et dictus avunculus ſuus, qui erat familiaris regis Angliae, multa officia fecerant ipſi recipienti; et praecipue ipſe deponens, qui inter caetera officia pluries introduxerat eum in camera dicti regis Angliae, quum negotia poſtularent; et etiam ratione juramenti, quod fecerat, ſe dicturum quod praedicta ſibi injuncta feciſſet. Rogatus quare tardavit dicere tantum quod alias requiſitus fuerat dicere, dixit; quod pro eo, quod de dicto peccato fuerat confeſſus cuidam capellano dicti ordinis, et etiam fuerat contritus de peccato; et credebat eſſe veraciter plenario abſolutus; quia dicitur et tenetur in ordine, quod de privilegio ſedis apoſtolicae capellani dicti ordinis habent poteſtatem abſolvendi fratres a quibuſcunque peccatis; et quod credebat, quod praedicti errores eſſent emendati et amoti de ordine, vel deberent breviter amoveri. Requiſitus, utrum aliquos fratres fecit, dicit, quod paucos fecit manu propria; et dicit quod paucos fecit propter inconvenientiam praedictam, quam oportebat fieri in receptione eorum. Et propter hoc, poſtquam conceſſerat eis ordinem, faciebat eos recipi per quoſdam praeceptores, et alios ſibi ſubditos. Dicit tum per juramentum ſuum, quod manu propria 5. milites fecit. Rogatus, utrum fecerit eos abnegare crucifixum, et ſpuere ſuper crucem, dicit per juramentum ſuum, quod pepercit eis eo modo, quo ille, qui receperat eum, ſibi pepercerat. Et contigit, quod quodam die eſſet in quadam capella, ut audiret miſſam a quodam fratre, vocato Bernardo, exeunte de dicto ordine, qui jam erat indutus alba, et expectabat alium fratrem, ut credit, ut confiteretur ſibi. Idem frater Bernardus videns ipſum, dixit ſibi: Domine, quod quaedam machinatio ſit contra eos, quia jam eſt factum quoddam ſcriptum, in quo mandatur et ſignificatur magiſtro ordinis, et aliis, quod in recipiendo fratres ordinis non obſervatis modum, quem obſervare debetis. Et tunc cogitavit ipſe deponens, quod erat propter hoc, quod ita pepercerat praedictis, quos receperat. Dicit etiam per juramentum ſuum, quod poſtquam ſibi locutus de abnegando Chriſto per receptorem, tum diſplicuit ſibi totus ordo,
quod

quod pluries exiviſſet, ſi auſus eſſet, ſed timebat potentiam Templariorum, et quod quodam die venit apud Lech, ubi rex erat, et fuit locutus regi in praeſentia fratris Iterii de catholico, prioris hoſpital. in Francia, et habebat in animo, quod iſtum modum receptionis revelaret regi, et ſupplicaret ei, quod daret ſibi concilium quid poſſet facere, et ut caperet eum in cuſtodia ſua, et ipſe exiret ex ordine; ſed poſtea conſiderans, quod plures praeceptores, et alii de ordine multa dederant ſibi pro itinere ſuo, et quod jam habebat bona ordinis, non bonum eſſet eos ita deſtruere. Rogatus per juramentum ſuum unde proceſſit error abnegandi et ſpuendi ſuper crucem; reſpondit per juramentum ſuum, quidam de ordine dicunt, quod ſic ſtatuit praedictus magiſter, qui captus in carcere dicti Soldani, ut praedicitur; alii dicunt, quod hoc fuit ex malis, et perverſis introductionibus et ſtatutis fratris Procelini, quondam magiſtri ordinis; alii, quod ex malis ſtatutis et doctrinis fratris Thomae Bernardi, quondam dicti ordinis magiſtri; alii, quod fit ad inſtar, ſeu ad memoriam beati Petri, qui ter abnegavit Chriſtum. Requiſitus de capite, de quo ſupra fit mentio, dixit per juramentum ſuum, quod nunquam vidit illud, aut audiverat loqui de eo, uſque dum dominus papa fecit magiſtro, et ipſi, qui loquitur, mentionem de hoc Pictaviae. Interrogatus, utrum vi vel metu carceris aut tormentorum, aut aliqua alia de cauſa aliquam falſitatem immiſcuerit in ſua depoſitione, aut veritatem tacuerit; dixit per juramentum ſuum, quod non; immo puram et veram dixerat pro ſalute animae ſuae veritatem. Acta ſunt haec in domo militiae Templi Pariſ. anno, indictione, die, menſe, et pontificatu praedictis, praeſentibus religioſis et honeſtis viris fratribus Petro Lamberto, Willielmo de Pollonia, Nicolao Grego, ordinis praedicatorum, Gulielmo Choques cive Pariſ. et R. Docaſcellani, et pluribus aliis ad praemiſſa vocatis teſtibus ſpecialiter et rogatis. Et ego Evenus Phili, de ſancto Nichaſio clericus Cotiſop. dioec. apoſtolica publica auctoritate notarius, praemiſſis in praeſenti charta, ſeu etiam in praecedentibus chartis contentis, cum teſtibus et notariis ſupra et infraſcriptis interfui, et una cum ſignis ipſorum notariorum ſignum meum hic rogatus appoſui, nomen meum ſubſcribendo. Et ego Jacobus de Virtute, clericus Carthal. dioec. publicus imperiali auctoritate notarius, praemiſſis omnibus et ſingulis, prout in praeſenti charta, ſeu in praecedentibus chartis plenius continetur, una cum teſtibus et notariis ſupraſcriptis interfui, et ad mandatum et requiſitionem dicti commiſſarii hoc inſtrumentum manu propria ſcripſi, et in teſtimonium praemiſſorum illud ſigno meo ſolito ſignavi rogatus.

Iſta confeſſio non ponitur hic aliam ob cauſam, niſi ad oſtendendum quod praeceptor Aquitaniae et Pictaviae vocatur Galfridus. Item, ad oſtendendum quod fuit receptus London.

[36. ad 44. Teſtes.] Fratres Nicolaus de Hynton, frater Richardus Bernardi, Robertus de Gowardby, Richardus de Roſton, Hugo de Dineſlee, Johannes de Lacok, Johannes de Heydone, Johannes de Presbury, jurati, eadem fere, ut ſupra, depoſuerunt.

[45. Teſtis.] Frater Willielmus de Berney, ordinis S. Auguſtini, juratus, dixit, quod audivit a quodam fratre de ordine Templi, apud Duxworthe, a latere Cantab. Elien. dioec. cujus nomen ignorat, et dicit, credit tamen quod eſſet praeceptor dicti loci, qui frater Templi, dicit quod nullus homo poſt mortem habet animam plus quam canis.

[46. ad 50. Teſtes.] Fratres Johannes de Blaxan, Robertus de Maidenesford, Thomas de Mepham, Willielmus de Newband, et Thomas, rector eccleſiae de Stapelhurſt, jurati, eadem fere, ut alii ſupra, depoſuerunt.

[51. Teſtis.] Item dominus Rogerus, rector eccleſiae paroch. de Godmerſham, juratus, dixit, quod jam 15. annis elapſis, vel circiter, propoſitum habuit ingrediendi ordinem militiae Templi, et ſuper hoc quendam fratrem Stephanum, dictum Queynterel conſuluit, qui ſibi reſpondit ſub forma infraſcripta: "Eſto quod eſſes pater meus, et poſſes fieri ſummus magiſter totius ordinis, nollem quod intrares, quia habemus tres articulos inter nos in ordine noſtro, quos nunquam aliquis ſciet, niſi Deus et diabolus, et nos fratres illius ordinis." Interrogatus, utrum quaeſiverit a dicto fatre, qui erant illi tres articuli, dicit, quod ſic; ſed ille frater reſpondit ei, quod non fuit ſibi licitum illos exprimere ſeu revelare.

[52. Teſtis.] Item dominus Willielmus, vicarius eccleſiae S. Clementis de Sandwyco, juratus et interrogatus, dixit et reſpondit, quod 15. annis elapſis vel circiter, idem dominus Willielmus a quodam garcione, nomine Johanne, ſibi deſerviente, audivit, quod idem garcio ſemel fuit apud Dineſlee, ubi Templarii capitulum ſuum celebrare ſolebant, cum quodam alio famulo camerario cujuſdam fratris de Templo; et in eundo de Dineſlee verſus locum, ubi degebat dictus frater de Templo, dictus camerarius eidem fratri domino ſuo dixit, quod vehementer mirabatur, quare de nocte capitulum ſuum celebrarent; qui quidem frater ei reſpondit: Quare quaeris? et quid ad te de capitulo noſtro? Qui dixit, quod dum capitulum ſuum praedictum iidem fratres celebrabant, aulam quandam magnam, ubi celebratum fuerat capitulum, idem garcio ſecretius intravit, et ſub quadam ſella latuit, et audivit quod, poſteaquam fratres locum capituli intraverant, quidam quaſi praeſidens eis praedicavit, qualiter poſſent fieri ditiores; et vidit quod ingredientes dicti fratres zonas ſuas in loco quodam certo depoſuerunt, et quod praedicatione finita, receſſit ille praedicator, et unum de fratribus ſecum apportavit, cujus zonam dictus garcio, qui ſe in aula occultaverat, in aurora invenit, et ſecum aſportavit, et praedicto fratri domino ſuo oſtendebat; quo audito, ſtatim idem frater Templarius praefatum garcionem ſic referentem gladio ſuo occidit. Et hoc vidit famulus praedictus iſtius teſtis, ut dicebat. Item interrogatus, ſi ſuperſtes ſit idem garcio, qui ſic retulit; dicit, quod non.

[52. Teſtis.] Item frater Thomas Tulyet, ordinis Carmel. Sandwyc. Cant. dioec. juratus et interrogatus, dicit, quod audivit, referente vicario de Sutton juxta Sandwyc. quod quidam ſacerdos, qui aliquando Templariis ſerviebat, dixit ſibi fuiſſe

fuiſſe inhibitum per eoſdem, ne in celebratione miſſarum verba conſecrationis dominici corporis et ſanguinis diceret quoquo modo.

[54. ad 69. Teſtes.] Fratres de la Howſe, W. de Radyngs, Rogerus de Wara, Adam de Smeton, Robertus de Doſeld, Johannes de Leamne, Osbertus Carectarius, Willielmus Rogeys, Willielmus de Ros, Laurentius de Sandwyco, Willielmus de Dorturer, et alii jurati, eadem fere, ut alii ſupra, depoſuerunt.

[69. Teſtis.] Frater Johannes de Gertia, ordinis minorum de conventu London. juratus et requiſitus per juramentum ſuum, depoſuit ſe audiviſſe a quadam muliere, vocata Cacocaca, quae moratur in ſuburbio London. prope quaſdam ulmos, quae in ſtrata, qua itur verſus ſanctum Aegidium ad manum dextram, Exvalettus praeceptor London. dixit praedictae mulieri, quod in quodam provinciali capitulo celebrato apud Dineſlee, ex condicto ſociorum unus de ſocietate famulorum praedictorum Templariorum, non percipientibus Templariis, in nocte, quando intrabant capitulum, occulte illa intravit, et poſuit ſe in occulto, et vidit, quod poſt clauſuram oſtii factam per ultimum Templarium, et clavibus aſportatis praeceptori per ipſum, qui oſtium clauſerat, omnes Templarii congregati ſurrexerunt de illa domo, et iverunt in aliam domum ibi contiguam, et aperto quodam armariolo parietis extraxerunt quandam figuram nigram oculis lucentibus, et quandam crucem, et poſuerunt crucem in praeſentia magiſtri, et culum idoli vel figurae poſuerunt ſuper crucem; et poſt unus Templar. recepit imaginem illam, et portavit magiſtro, et dictus magiſter oſculatus fuit in ano dictam imaginem, et poſt omnes alii ſeriatim; et poſt oſculum dictus magiſter et omnes alii ſpuerunt ter ſuper crucem, uno excepto, qui praedicta facere reſpuit, dicens: "Ego fui malus homo in ſeculo, et pro ſalvanda anima poſui me in ordine iſto; et num quid modo facerem deterius? non faciam. Et tunc dixerunt; tibi conſule, et ſic facies, ſicut ordo facit; ipſe reſpondit, quod non faceret. Et tunc poſuerunt ipſum in quodam puteo, qui erat in medio illius domus; et clauſo puteo cum cooperculo, ipſi Templarii in domo, quae erat ſtrata de lignis et craſſioribus palliis, coeperunt ſe adinvicem carnaliter abuti." Interrogatus, quo tempore praedicta mulier hoc audivit; dixit, ex quo mulier dixit ſibi, erant elapſi 14. anni. Interrogatus de loco; dixit, quod apud London. ubi ipſa tenebat cameram pro Roberto Cotacota domino ſuo. Item dixit, quod novit quendam militem, vocatum Walterum Salvagys, de familia quondam comitis Warenniae, avi iſtius, qui nunc eſt, qui ingreſſus ordinem Templariorum, fuit alienatus, et ita ſublatus infra duos annos, quod nec comes, licet requireret, nec alii amici potuerint ſcire, quid de eo fiebat.

[70. Teſtis.] Agnes Lovekote jurata et examinata, eadem, ut alii ſupra, depoſuit. Acta ſunt haec in capitulo London. 16. calend. Maii, anno Domini M.ccc.xi.

[71. Teſtis.] Frater Johannes Wolby de Buſt, de ordine minorum, juratus et interrogatus, dixit, quod duo anni ſunt elapſi, ex quo audivit apud Sarum a fratre Johanne de Dingeſton, qui moratur in conventu fratrum Sarum, qui dixit quod credebat, quod ea, qua edicebantur de Templariis, non dicebantur ſine cauſa; quod ipſe audivit eos dicere curiam Romanam non tenere viam directam, ſed quaerere diverticula, ut magnus Templarius evaderet, et dictum Templarium apud dominum papam accuſaret; aſſerens etiam frater, quod eſſet in loco Templar. London. (exprimendo locum determinatum, de quo deponens non recordatur) quod ſciret adire locum, ubi deponebatur quoddam caput deauratum; et ubi erant alia duo capita in regno Angliae, ſed deponens non recordatur de locis deſignatis. Ulterius dixit idem frater, quod iſtud negotium ortum habuerat a quodam magno magiſtro totius ordinis, qui multum ampliaverat poſſeſſiones totius ordinis, et quod moriens fecit vocari diverſos praeceptores, quibus dixit per modum collationis, quod ſi vellent dominari, et eſſe in honore, quod adorarent tale caput; et ſimilia verba dixit in praeſentia fratris Simonis de Huſſtebourum.

[72. Teſtis.] Frater Richardus de Kocfeld juratus et requiſitus, ſi aliquid novit de facto Templariorum, dicit, quod frater Johannes de Borna retulit ſibi et multis aliis, quod quidam vocabatur Walterus Bacheler, miles, de ordine Templi, cui dictus frater conſuluit, quod ingrederetur dictum ordinem. Poſt ingreſſum ordinis, cum dictus frater quaereret ab eo, qualiter ſibi in ordine, et qualiter placuit ordo? reſpondit, quod per conſilium ſuum perdiderat animam ſuam, ordinem praedictum ingrediendo; et erat dictus frater confeſſor comitis Warenniae. Ulterius dixit, quod audivit a domino Waltero, rectore eccleſiae de Hodlee, Ciceſtr. dioec. quod ipſe rector audivit a quodam vicario, qui quondam fuit preſbyter dicti Walteri Bacheler, dictum Walterum dixiſſe, quod erat unus articulus in profeſſione eorum, qui nunquam debuit alicui viventi revelari. Actum in capitulo London. praeſentibus domino epiſcopo, et domino S. de Vauro, et officiar. London. anno Domini M.ccc.xi. die Sabbati in Albis.

[73. Teſtis.] Dominus Gaſperius de Naſſerton, capellanus parochial. de Ryda, juratus et diligenter requiſitus, ſi aliquo tempore ſtetit in ſervitio Templariorum, dicit, quod ſic; videlicet apud Rybeſton, et non alibi per dimidium annum; et dicit, quod ad feſtum ſancti Martini ultimum fuerunt 3. anni elapſi, ex quo receſſit ab eis. Rogatus, ſi aliquis admiſſus fuit ad habitum apud Rybeſton, dum ibidem ſteterat, dicit, quod ſic; et vocabatur Willielmus de Pokelington, qui prius ſteterat cum domino de Werneſton in Holdernes. Rogatus, num ſciat modum admiſſionis ſuae, et quo tempore fuit admiſſus; dicit, quod autumno ultimo, 3. abhinc annis, videlicet circa feſtum Aſſumpt. beatae Mariae, venit ibidem dictus Willielmus in die dominico, ſicut recolit, in ſero cum harneſio et habitu, praeſentibus tunc ibidem fratre W. de la More, magno magiſtro Angliae, et fratre W. de Graſton, magiſtro in comitatu Ebor. praeceptore de Rybeſton et Fontebriggs, cum aliis fratribus, qui venerunt in comitiva dicti magiſtri, et eadem nocte in prima dormitione convenerunt in eccle-

ſia

ſia ſua, et fecerunt excitari dictum capellanum, ut celebret eis miſſam, quod et fecit. Miſſa vero celebrata, fecerunt dictum capellanum cum clerico ſuo exire in aulam extra clauſtrum, et cito poſt miſerunt pro recipiendo; quo ingreſſo, unus frater ſtatim clauſit omnia oſtia circa clauſtrum, ita quod nullus in cameris exiſtens potuit exire, et ibi fuerunt uſque ad clarum diem; ſed quid fecerunt, ignorat; ſed in craſtino vidit dictum Willielmum valde triſtem indutum habitu Templar. Dixit inſuper, quod convenit prius inter dictum Galfridum, et quendam fratrem Rogerum, loci clavigerum, quod dictus frater in aſſumptione habitus, et receptione dicti Willielmi introduxiſſet eum pro duobus ſolidis, quod dictum Galfridum ipſe frater ad hoc debuiſſet contuliſſe; ſed dictus frater non obſervavit condictum, ſuper quo ad rationem poſitus per dictum Galfr. reſpondit fratri, quod hoc non feciſſet pro talbarto ſuo denar. pleno: Capellano dicente, quod ſi hoc ſciverat, totum factum eorum vidiſſet per quoddam foramen ſecretum; ſtatim reſpondit frater, quod ſi ipſi hoc ſciviſſent, vel percepiſſe potuiſſent, ipſum morti inevitabiliter tradidiſſent; nec mortem aliqualiter evaſiſſet, niſi per habitus aſſumptionem. Poſtmodum autem, publicante infamia contra eos, concepit dictus capellanus ſuſpicionem ſiniſtram ex praedictis, et hoc retulit domino W. de Nichill. Super aliis, de quibus ſunt defamati, nihil tunc temporis audiverat; ſed dicit, quod in craſtino receptionis dicti fratris idem capellanus invenit libros et cruces, quos in certis locis dimiſit, ad alia loca tranſlatos, et unam crucem, quam dimiſit, ſtantem juxta altare, invenit ſuper altare jacentem. Dixit etiam quod frater Willielmus commodavit dicto fratri Willielmo noviter recepto, magnum rotulum, continentem ipſorum regulam, ad tranſcribendum ſecreta; et dum fuerat in ſcribendo, intravit ad eum dictus capellanus, cui frater dixit, quod juravit commodanti ſibi rotulum, quod nullus eum inſpiceret praeter fratrem; et ſtatim receſſit capellanus; quo iterum redeunte, et ſcribentem a longo reſpiciente, ingreſſus eſt frater, qui rotulum commodavit, et quaſi ſtupefactus de praeſentia capellani rotulum rapuit de manu ſcribentis, magno affirmans juramento, quod illum rotulum nec fratri, nec alicui alteri unquam inſpiciendum traderet, nec copiam ipſius faceret. Plura ſuper hiis neſcit dicere diligenter requiſitus.

[74. Teſtis.] Item Gilbertus de Chapenoa juratus, eadem, ut alii ſupra, depoſuit. Actum in eccleſia ſancti Pauli London. 5 die Maii, praeſentibus dominis Ciceſtren. epiſcopo, abbate de Latigniaco, S. de Vauro, Hug. de Warkneſby, fratre Johanne de Hornle, magiſtro in theologia de ordine minorum, domino Willielmo de Brandeſton, vicario de Bykeleſwade.

[75. Teſtis.] Frater Johannes de Donyngton, de ordine minorum de conventu Sarum, juratus et interrogatus, dixit ſe locutum fuiſſe cum quodam veterano, qui exivit ex ordine Templariorum, qui eidem retulit ea, quae ſequuntur; videlicet, quod timore et periculo mortis ductus in habitu ſeculari adivit curiam Romanam, ubi, ut dixit, fatebatur poenitentiario curiae cauſam, quare exivit ex ordine Templariorum, et dixit poenitentiario et fratri jurato, quod 4. idola principalia fuerunt in Anglia; unum videlicet London. in Templo in ſacriſtar. aliud apud Byſteleſham, tertium apud Brueram citra Lincoln. et quartum videlicet ultra Humbram; neſcit tamen juratus, ut dixit, in quo loco. Interrogatus de nomine dicti veterani, dixit juxta aeſtimationem ſuam, quod mutavit nomen ſuum. Dixit etiam eidem fratri, quod frater Willielmus de la More, nunc magnus magiſter Angliae, introduxit iſtam miſeriam in Angliam, et portavit unum magnum rotulum de groſſa litera, in quo ſcribebantur obſervantiae et adorationes nefariae. Item dixit idem veteranus eidem fratri jurato, quod aliqui Templarii portant talia idola in coffris ſuis. Item dixit idem frater juratus, quod miles quidam nomine dominus Willielmus, dixit eidem fratri, quod locutus fuit cum Templario aliquo in terra ſancta, qui exiverat ex ordine; qui Templarius retulit ſibi, quod noluit redire ad ordinem, quia ordo ſibi non placuit. Et dictus miles ab eodem quaeſivit modum ingrediendi ordinem Templar. et profitendi; et ille reſpondit cum magna indignatione: Dimittatis iſtam petitionem daemonibus, quia nunquam dicam. Item, dicit dictus juratus, quod magiſter Willielmus de Shokerwyk dudum debuit intereſſe ordini Templar. London. et ibidem poſuit theſaurum ſuum, et alia, quae habebat; et unus frater de Templo, ſicut loquebantur adinvicem, emiſit profundum ſuſpirium cum dolore; et alius quaeſivit, quare ſic ſuſpiravit; tandem ipſe reſpondit, quod male ſibi eveniret, ſi ordinem illum intraret, et alius quaeſivit quare, et Templarius reſpondit: "Tu vides nos exterius, ſed non interius; caveas tibi ab iſtis verbis, ſi volueris, quia plus non dicam tibi." Alio die ſequenti intravit aulam Templar. dictus Willielmus, et invenit quendam veterem Templarium ludentem ludo, qui vocatur Daly. Et dictus Willielmus per ipſum tandem comperiens, quod nullus eſſet in aula praeter dictum Willielmum et Templarium, dixit Templarius ſibi: Si intraveris ordinem noſtrum, mala tibi evenient: et ſubjunxit dictus Templarius eidem W. quod per iſta dicta brevia caveret ſibi, quod non plus de ſecretis dicti ordinis intimaret. Item dixit dictus frater juratus, quod dictus miles W. le Longs dixerat ſibi, quod unus miles Templarius, qui exivit ordinem, et adhaeſit Soldano, et factus eſt ſeneſcallus ſuus, et magnus in omni reputatione in curia ſua, tandem ſcripſit dictus ſeneſcallus literam domino regi Angliae E. quondam bonae memoriae, qui tunc fuit apud Acon, continentem, quod certo die Soldanus cum ſuo exercitu congreſſurus eſſet contra dictum regem, et quod audacter dictus rex obviaret dicto Soldano, quod ipſe ſeneſcallus erat conſtitutus in prima acie, et cum veniret ad conflictum, adhaereret domino regi contra Soldanum. Qui quidem rex gaviſus de eadem re, remonſtravit literam magno magiſtro militiae, qui magiſter mandavit Soldano, certificans ipſum de praedicta litera regi miſſa, et tunc Soldanus ſic praemunitus, ſibi praecavebat, et dictus ſeneſcallus ſciens hoc, evaſit manus ejus, dum Soldanus comedebat. Item dixit

dixit dictus juratus, quod dictus veteranus dixit, quod dictus W. de la More, magnus magiſter Angliae, obtinuit magnam remiſſionem partis poenitentiae magno magiſtro ſolvend. hac occaſione, et tandem ut non foedatos in regno Angliae ſuis ſceleribus foedaret ...... Acta ut ſupra.

Extracta de proceſſu epiſcopi Claremonten. contingentia fratrem Himbertum Blanke, praeceptorem Alverniae.

Nos officialis Claremonten. notum facimus univerſis, quod nos in depoſitione fratris Johannis Dalmatii, de Arthona Claremont. dioec. de ordine Templi, facta coram reverendo patre domino A. permiſſione divina Aruenn. epiſcopo, et coram venerabilibus viris dominis Stephano Chanzici abbate, et Petro de Caſhur, canonici cathedralis eccleſiae Clar. etc.

Memorandum, quod cum conſtaret dominis London. et Ciceſtren. epiſcopis, abbati de Latigniaco, Sicardo de Vauro, inquiſitoribus praefatis epiſcopis per ſedem apoſtolicam adjunctis, in inquiſitione contra ſingulares perſonas Templariorum in provincia Cantuar. facienda, ipſos Templarios fuiſſe legitime praemunitos et citatos per officiar. London. auctoritate dictorum patrum et inquiſitorum, ad comparendum coram eis in eccleſia ſanctae Trinitatis London. die Jovis proxima poſt octabas Paſchae, videlicet 10. cal. Maii, anno gratiae M.CCC.XI. ad videndum et audiendum publicationem atteſtationum teſtium contra ipſos productorum. Tandem comparentibus dictis die et loco multis fratribus dicti ordinis Templi, et atteſtationibus hiis ſolenniter publicatis, ipſarumque atteſtationum copia a Templariis ibidem exiſtentibus petita, et per dictos patres et inquiſitores conceſſa, et ſubſequenter facta, praefigebatur dictis Templariis ibidem exiſtentibus, ut pro ſe et aliis London. congregatis infra octo dies proximo ſequentes, proponerent peremptorie coram dictis patribus et inquiſitoribus apud Berkyngecherche omnes defenſiones, executiones, et privilegia, quibus uti vellent pro ſe et confratribus ſuis in negotio inquiſitionis memoratae. Et ſubſequenter ex benignitate infra dictum terminum praefixum miſſus erat officiar. London. cum tabellionibus et teſtibus in turrim London. ad requirendum dictos Templarios, utrum aliqua vellent tunc proponere. Qui dixerunt, quod laici erant, et juris ignari, et quod ſubtracta erat eis omnis defenſio, cum non poſſent aliquos habere, qui praeberent eis conſilium opportunum; dicebant tamen, quod volebant proponere pro ſe et ordine ſuo fidem et religionem, quam ſervabant, et privilegia ſummorum pontificum, et depoſitiones ſuas habitas coram inquiſitoribus praedictis, quibus omnibus dicebant ſe velle uti pro defenſione ſua. Die autem octava eis praefixa, videlicet die Jovis proxima poſt quindenam Paſchae, tertia videlicet calend. Maii, comparuerunt coram dictis patribus et inquiſitoribus in eccleſia Omnium Sanctorum de Berkyngecherche fratres Templarii, proponentes pro defenſione ſua in quadam ſchedula quandam propoſitionem, quae de verbo ad verbum inferius continetur; ratificantes inſuper, quod dixerant, et propoſuerant in turri London. coram officiar. praedicto, prout ſuperius plenius eſt praemiſſum; adjicientes, quod ſi in aliquo deliquerunt, parati erant ſubmittere ſe ordinationi eccleſiae, et ſe extunc ſubmiſerunt expreſſe. In quo facto praeſentes erant 28. fratres Templarii, quorum nomina ſunt haec. Frater Willielmus de la More, Philippus de Mewes, Tho. de Walkington, Radulphus de Eveſham, Tho. de Burton, Ric. de Colyngham, Walterus de Rokele, Will. de Burton, Alanus de Neweſon, W. de Crawcoumbe, Tho. de Staundon, Joh. de Sutton, Tho. de Ludham, Rob. de Sautre, Radulphus de Malton, Michael de Baſkevile, Petrus de Oteringham, Joh. de Wirkeley, Will. de Pokelington, Will. de Warewyk, Will. de Chaleſey, Robertus de Sprouton, Joh. de Beleſale, Thomas de Wothrope, Hen. Paul, Johannes Coffyn, John de Grafton, Hugo de Tadecaſtre, Rogerus de Dalton, Henricus de Alton, et Willielmus de Burton. Tenor ſchedulae lectae per eoſdem:

Conue cheſe ſeit a noſtre honurable pere, le ercevesque de Canterbiere, primat de toute Engletere, e a touz prelaz de ſeinte Egliſe, e a touz criſtiens, qe touz les freres du Temple, qe ſumes ici aſſemblez, et cheſcune ſingulere perſone par ſen ſumes criſtien noſtre ſeignur Jeſu Criſt, e creoms en Dieu Pere omnipotent, qui ſiſt ciel e terre; e en Jeſu ſoen fiz, qui fuſt conceu du Seint Eſperit, nez de la virgine Marie, ſoeffrit peine e paſſioun, morut ſur la croiz pour touz peccheours, deſcendiſt e enferns, e le tierz jour releva de mort en vie, e mounta en ciel, ſiet au deſtre ſoen Pere, e vendra au jour de juiſe, juger les vifs e les morz, qui fu ſaunz commencement, e ſerra ſaunz ſyn; e creoms comme ſeynte egliſe crets, e nous enſeigne. E que noſtre religion eſt foundee ſus obedience, chaſtete, vivre ſaunz propre, aider a conquere la ſeinte terre le Jeruſalem, a force e a poer, qui Dieu nous ad preſte. E nyoms e firmement en countrediomſ touz e cheſcune ſingulere perſone, par ſei toutes maneres de hereſies e malvaiſtes, que ſount encountre la foi de ſeinte egliſe. E prioms pour Dieu et par charite a vous, que eſtes en lieu noſtre ſeinte pere l'apoſtoile, que nous puiſſoms aver les drettures de ſeinte egliſe, comme ceus que ſount les filz de ſeinte egliſe, que bien avoms garde, e tenu la foi, e la lei de ſeinte egliſe, e noſtre religion, la quele eſt bone, honeſte e juſte, ſolom les ordenaunces, e les privileges de la court de Rome avons grauntez, confermez, e canonizez par commun concile, les qels privileges enſemblement ou leſtabliſement, e la regle ſount en la dite court enregiſtrez. E mettoms en dur e en mal eu touz criſtiens ſaune noz anoiſourz, par la ou nous avoms eſte converſaunt, comment nous avoms noſtre vie demene. E ſe nous avoms rien meſprys de aucune parole en noz examinacions par ignoraunce de ſeu, ſi comme nous ſumes genz laics preſt ſumes, a eſter a leſgard de ſeint egliſe, comme cely que mouruſt pour nous en la beneite de croiz. E nous creoms fermement touz les ſacremenz de ſeinte egliſe. E nous vous prioms pour Dieu, e pour ſalvacioun de vous almes, que vous nous jugez

jugez ſi comme vous volez reſpoundre pour vous et pour nous devaunt Dieu: e que noſtre examinement puet eſtre leu e oii devaunt nous e devaunt le people, ſolom le reſpouns e le langage que fuſt dit devaunt vous, e eſcrit en papier.

Poſtea vero eadem die, dictis inquiſitoribus declinantibus ad portam de Aldgate London. ubi erant 8. fratres incluſi, quorum nomina ſunt haec: W. de Sautre, W. de la Forde, Johannes de Conyngeſton, Rogerus Norreis, W. de Scotho, Rad. de Barton, preſbyter . . . . . . et Willielmus Raven. Qui requiſiti, ſi quid vellent proponere pro defenſione ſua, dixerunt, quod reſponſiones et propoſitiones fratrum in turri ratas habuerunt et acceptas; et pro ſe volebant, quod haberentur pro propoſitis. Idem dixerunt fratres W. de Hereford, Rob. Scot, W. de Egendon, Joh. de Stoke, Joh. de Moun, et W. de Thorp in Crepelgate; fratres W. de Ceſterton, W. de Welles, Rog. de Lodelowe, Ric. Peitevyn, et Johannes de Newent in Ludgate; necnon et frater Himbertus Blanke in Newgate, portis civitatis London. exiſtentes incluſi. Acta fuerunt haec penultima die menſis Aprilis, anno Domini M.ccc.xi. praeſentibus fratribus et inquiſitoribus praedictis, necnon officiar. London. magiſtris Hug. de Walkneby, clerico domini Ciceſtren. Willielmo de Meleford, Johanne de Colceſtr. clericis domini London. dominis Joh. de Heniaco, Remundo de Monte Alto, monachis, ſociis abbatis de Latigniaco; et nobis, Poncio de Courte, Berengario Broſſym, Ablien. et Ruthenen. Johanne de Meleford, et Ranulpho de Waltham, notariis publicis.

Proceſſus contra ſingulares perſonas Lincoln.

[1. Teſtis.] Frater Henricus dictus de la Wole, de ordine Templi, juratus modo et forma, quibus ſupra, et diligenter interrogatus de ſe ut principali, et de aliis ut teſtis; et primo interrogatus, quando, ubi, per quem, quibus praeſentibus, et per quem modum fuit receptus in dicto ordine; reſpondit, quod ſunt 30. abhinc anni per fratrem Robertum de Torvile, tunc magnum praeceptorem in Anglia, apud Dyneſlee, de die circa ortum ſolis, praeſente fratre Thoma de Chaleſey, fratre Willielmo de la Forde, et aliis, de quibus non recordatur. Interrogatus, per quem modum fuit receptus, reſpondit, quod promiſit obedientiam, caſtitatem, et abnegationem proprii. Interrogatus, an ſit idem modus recipiendi ubique, dixit, quod ſic, ut credit. Interrogatus ſuper primo articulo uſque 8. ſingillatim omnia et ſingula in dictis articulis contenta negavit. Interrogatus ſuper 9. articulo uſque ad 15. omnia et ſingula in dictis articulis contenta dixit eſſe falſa. Interrogatus ſuper 16. articulo uſque ad 19. reſpondit, quod credit omnia ſacramenta, ſicut eccleſia credit, et credit quod alii credunt. Interrogatus ſuper 20. articulo uſque ad 23. dixit, quod dicunt nec injungitur eis contrarium. Interrogatus ſuper 24. articulo uſque ad 28. omnia et ſingula in articulis contenta negavit. Interrogatus ſuper 29. articulo, non credit quod ſit confeſſus; et ſi confeſſus erat, falſum confeſſus eſt. Interrogatus ſuper 30. articulo uſque ad 33. oſculum oris fatetur, caetera negat. Interrogatus ſuper 34. et 35. articulis, confitetur ſe ſtatim profeſſum; ſed dixit, quod non jurant non exigere. Interrogatus ſuper articulis 36. et 37. in articulis contenta fatetur. Interrogatus ſuper 38. et 39. reſpondit, quod credit, quod ſit ſuſpicio; ſed eſt falſa, quod non ſit ibi niſi bonum. Interrogatus ſuper 40. articulo uſque ad 57. omnia et ſingula in articulis contenta dixit eſſe falſa. Interrogatus ſuper 58. uſque ad 61. uſum cinguli fatetur propter honeſtatem; caetera negat. Interrogatus ſuper 62. uſque ad 73. omnia et ſingula in dictis articulis contenta negavit. Interrogatus ſuper 74. articulo, dicit, quod poſſunt confiteri aliis preſbyteris minoribus, vel aliis; ſed de licentia praeceptoris hoc faciebant. Interrogatus ſuper 75. articulo uſque ad 77. reſpondit, quod tales errores nunquam fuerunt in eorum ordine. Interrogatus ſuper 78. articulo uſque ad 81. in articulis contenta negavit. Interrogatus ſuper 82. uſque ad 85. neſcit quid confeſſi ſunt; ſed ſcit quod haec falſa ſunt.

[2. Teſtis.] Frater Radulphus de Tanet, de ordine Templi, juratus, etc. ut ſupra, reſpondit, quod 13. abhinc annis per fratrem Brianum de Jay apud Dyneſlee, praeſentibus fratribus Willielmo Diella, Thoma de Stanford, Radulpho de Barton; dixit, quod promiſit obedientiam, caſtitatem, vivere ſine proprio, et ſuccurrere terrae ſanctae pro poſſe ſuo; et dixit, quod neſcit an ſit idem modus recipiendi ubique, niſi ille per quem ipſe fuit receptus.

[3. Teſtis.] Frater Johannes de Euleye, de ordine Templi, juratus, etc. ut ſupra, reſpondit, quod 20. et plus abhinc annis per fratrem Robertum de Torvile apud Eygla, praeſente fratre Willielmo de la Wole; reliqui omnes mortui ſunt. Interrogatus de modo receptionis, dixit, quod promiſit obedientiam, etc. Interrogatus, an ſit idem modus recipiendi, dixit, quod neſcit. Interrogatus ſuper 70. articulo uſque ad 73. omnia et ſingula in articulis contenta negavit; et dixit, quod licite poterant revelare cuilibet modum receptionis.

[4. Teſtis.] Frater Johannes de Beleſale, de ordine Templi, juratus, etc. ut ſupra, reſpondit, quod tribus annis ante captionem, per fratrem Willielmum de la More apud Dyneſlee, praeſentibus fratribus Willielmo de la Forde, et Willielmo de Sautre, Johanne de Moun. Interrogatus de modo receptionis, dixit, quod promiſit obedientiam, etc. et non exire ſine licentia illius, qui dare poteſt; et dixit, quod credit quod ſit idem ubique recipiendi modus.

[5. Teſtis.] Frater Johannes de Wergrave, de ordine Templi, juratus, etc. ut ſupra, reſpondit, quod 20. abhinc annis apud Dyneſlee per fratrem Robertum de Torvile, praeſentibus fratribus Thoma de Walkington, W. de la Forde, W. de Sautre, Tho. de Tholoſa. Interrogatus de modo receptionis, dixit, quod promiſit obedientiam, etc. et dixit, quod idem eſt ubique modus recipiendi. Actum in capitulo Lincoln. anno Domini M.ccc.x. ultima die Martii.

[6. Teſtis.] Frater Robertus de Hamilton, de ordine Templi, etc. ut ſupra, reſpondit, quod quaſi 20. abhinc annis per fratrem Rober-

tum de Torvile, apud Dyneſlee, praeſentibus fratribus W. de la More, Tho. de Tholoſa, et pluribus aliis nunc mortuis. Interrogatus de modo receptionis, dixit, quod promiſit obedientiam, etc. Interrogatus, an ſit idem modus recipiendi ubique, dixit, quod neſcit. Interrogatus ſuper 58. articulo uſque ad 61. uſum cinguli fatetur propter honeſtatem, et nominat eum cingulum de Naſareth, tactum ad quandam columnam; et dicit, quod poſſunt communiter portare qualem volunt cingulum; caetera negat. Interrogatus ſuper 82. uſque ad 85. non credit quod confeſſi ſint; et ſi confeſſi ſint, mentiti ſunt. Interrogatus, ſi omnia, quae reſpondit, dixit vel inſtructus, vel ex condicto, vel ſi praeviderint inter ſe articulos; dixit, quod non. Interrogatus, ſi ſciat aliquid corrigendum in ſingularibus perſonis, dixit, quod non.

[7. Teſtis.] Frater Johannes de Waddona, preſbyter de ordine Templi, etc. ut ſupra, reſpondit, quod in Paſchate, elapſis 20. abhinc annis, apud Dyneſlee, hora prima per fratrem Brianum de Jay, praeſentibus fratribus Johanne de Moun, Tho. de Tholoſa, Rog. de Lodelowe, Ric. Peitevyn; et dixit, quod circa horam primam incipiunt capitulum. Interrogatus de modo receptionis, dixit, quod promiſit obedientiam, etc. Interrogatus, an ſit idem modus ubique recipiendi, dixit, quod ſic in Anglia; et de aliis credit.

[8. Teſtis.] Frater Johannes de Werkeley, de ordine Templi, etc. ut ſupra, reſpondit, duobus annis ante captionem per fratrem W. de la More, praeſentibus fratribus W. de Grafton, W. de Sautre, Johanne de Coningeſton, hora prima, et tunc inceperunt capitulum. Interrogatus de modo receptionis, dixit, quod promiſit obedientiam, etc. Interrogatus, an ſit idem modus recipiendi, reſpondit, quod credit quod ſit idem modus ubique, et talis qualem dixit.

[9. Teſtis.] Frater Richardus de Newent, de ordine Templi, juratus modo, etc. ut ſupra, reſpondit, quod 22. abhinc annis, per fratrem Robertum de Torvile Londoniis, praeſentibus fratribus Thoma de Tholoſa, Ric. Peitevyn, W. de la Forde. Interrogatus de modo receptionis, dixit, quod promiſit obedientiam, etc. Dixit, quod idem modus recipiendi eſt in Anglia; et de aliis ut credit.

[10. Teſtis.] Frater Nicolaus de Wickala, de ordine Templi, juratus, etc. ut ſupra, reſpondit, quod 16. abhinc annis et amplius, apud Dyneſlee, per fratrem Robertum de Torvile in capitulo, circa horam primam, praeſentibus Tho. de Tholoſa, W. de Grafton. Interrogatus de modo receptionis, dicit, quod promiſit obedientiam, etc. et dixit, quod idem modus eſt recipiendi in Anglia; et credit quod alibi ſit idem bonus modus talis, qualem ipſe dixit.

[11. Teſtis.] Frater Henricus de Halton, de ordine Templi, juratus, etc. ut ſupra, reſpondit, quod 7. abhinc annis, per fratrem Willielmum de la More apud Stanford, praeſentibus fratribus Tho. de Stanford, W. de Egendon. Interrogatus de modo, dixit, quod promiſit obedientiam, etc. et dixit, quod in Anglia eſt idem modus recipiendi; de aliis neſcit, ſed credit quod ſit idem.

[12. Teſtis.] Frater Alexander de Halton, de ordine Templi, juratus, etc. ut ſupra, reſpondit, quod 15. annis abhinc apud Creſſeux, per fratrem Brianum de Jay, praeſentibus fratribus Rogero de Norreis, Joh. de Coningeſton. Interrogatus de modo receptionis, dixit, quod promiſit obedientiam, etc. et dixit eundem eſſe modum recipiendi in Anglia, et alibi, et bonum, ut credit. Actum in dicto capitulo primo die Aprilis.

[13. Teſtis.] Frater Simon de Streche, miles de ordine Templi, juratus, etc. ut ſupra, reſpondit, quod 8. abhinc annis apud London. per fratrem Willielmum de la More, praeſentibus fratribus Tho. de Tholoſa, Radulpho de Barton, W. de Sautre, W. de la Forde, Johanne de Coningeſton. Interrogatus, an ſit idem modus receptionis, dixit, quod neſcit niſi de Anglia; ſed credit quod idem modus ſit in conventu principali; de Francia neſcit. Interrogatus de modo, dicit, quod juravit obedientiam, etc.

[14. Teſtis.] Frater Willielmus de Winceſtr. preſbyter de ordine Templi, juratus, etc. ut ſupra, reſpondit, quod 26. abhinc annis apud Caſtrum de la Roca Guille. in Armenia, per fratrem Willielmum de Bello Joco, praeſentibus fratribus Willielmo de Pammis, fratre Giraro de Nigro, fratre Nic. le Picart, Johanne Tabernario Gallico; et dixit, quod idem modus receptionis ubique, quantum ipſe vidit. Interrogatus de modo, dixit, quod juravit obedientiam, etc.

[15. Teſtis.] Frater Ranulphus de Eveſham, preſbyter de ordine Templi, juratus, etc. ut ſupra, reſpondit, quod 4. abhinc annis in nativitate Domini praeterita apud Aupledinam, per fratrem Willielmum de la More, praeſentibus fratribus Tho. de Stoke, Joh. de Coningeſton, Michaele de Baſkevile. Interrogatus, an ſit idem modus recipiendi ubique, reſpondit, quod credit quod ſic. Interrogatus de modo, dixit, quod juravit et promiſit obedientiam, etc.

[16. Teſtis.] Frater Thomas de Walkington, de ordine Templi, juratus, etc. ut ſupra, reſpondit, quod 14 abhinc annis apud Stanford, per fratrem Robertum de Torvile, praeſentibus fratribus Radulpho de Malton, et pluribus aliis jam mortuis. Interrogatus de modo, dixit, quod juravit obedientiam, etc. et non exire e religione ſine licentia; et non eſſe in loco, ubi aliquis chriſtianus exhaeredaretur; et dixit, quod idem modus recipiendi eſt in Anglia, ut credit, et quod ubique ſit talis. Interrogatus ſuper 82. articulo et 85. dixit, quod non credit quod confeſſi ſint; et ſi ſint confeſſi, terrore tormentorum confeſſi ſunt, et mentiti.

[17. Teſtis.] Frater Johannes de Grafton, de ordine Templi, juratus, etc. ut ſupra, reſpondit, quod tribus abhinc annis apud Brueram, per fratrem W. de la More, praeſentibus fratribus Simone Streche, Willielmo de Grafton. Interrogatus de modo, dixit, quod promiſit obedientiam, etc. Interrogatus, an ſit idem modus recipiendi ubique, dixit, quod credit quod ſic.

[18. Teſtis.] Frater Robertus de Sprouton, de ordine Templi, juratus, etc. ut ſupra, reſpondit, quod 4. annis abhinc apud Cotona, per fratrem W. de la More, praeſentibus fratribus W. de

de Grafton, Godefrido des Arches, Michaele de Soreby. Interrogatus de modo, dixit, quod promiſit obedientiam, etc. Interrogatus, an ſit idem modus recipiendi ubique, dixit, quod credit quod ſic. Interrogatus ſuper 40. articulo uſque ad 45. omnia et ſingula in dictis articulis contenta negavit; et dicit, quod ſcriptum eſt in ipſorum conſtitutionibus, quod convictus de tali crimine, amittit habitum.

[19. Teſtis.] Frater Richardus de Biſteleſham, de ordine Templi, juratus, etc. ut ſupra, reſpondit, quod 10. abhinc annis apud Weletone, per fratrem W. de la More, praeſentibus fratribus W. de la Forde, Johanne de Favreſham, Hen. de Lanoliega. Interrogatus de modo, dixit, quod juravit obedientiam, etc. Interrogatus, an ſit idem modus recipiendi ubique, dixit, quod credit quod ſic. Actum in dicto capitulo ſecundo die Aprilis, anno quo ſupra.

[20. Teſtis.] Frater Thomas de Thoroldeby, apoſtata, de ordine Templi, juratus modo et forma quibus ſupra, et diligenter interrogatus de ſe ut principali, et de aliis ut teſtis; qui prius inter non comparentes vocatus comparere non curavit, comparuit coram dominis inquiſitoribus 4. id. Aprilis, anno Dom. M.ccc.x. in capitulo eccleſiae cathedralis Lincoln. Qui primo interrogatus, quando, ubi, per quem, quibus praeſentibus, et per quem modum fuit receptus in dicto ordine, reſpondit, quod elapſi ſunt 28. anni, et per fratrem W. de Foreſta, apud Quiely dioec. Ceſtren. praeſentibus fratribus Tho. de Stanford, et Adam Chamberlayn de Burgundia. Interrogatus de modo receptionis, dixit, quod promiſit obedientiam, etc. Interrogatus ſuper 24. articulo uſque ad 28. in articulis contenta negat; et dicit, quod de defectibus religionis et obſervantiarum poteſt abſolvere, at non de peccatis; et caetera negat. Actum in dicto capitulo decimo die Aprilis, anno quo ſupra.

Anno Domini M.ccc.x. indictione octava, videlicet primo die Junii, Templarii infraſcripti juraverunt dicere veritatem de omnibus, de quibus interrogarentur, contra ordinem et ſingulares perſonas ejuſdem ordinis, et ſpecialiter quae verba dicit praeſidens capitulo, quando abſolvit fratres in capitulo, ſive generaliter ſive ſpecialiter, vel quibus verbis utitur.

[1. Teſtis.] Frater Johannes de Waldona, ordinis Templi, juratus et interrogatus, an praeſidens capitulo poſſit abſolvere, et quid dicit magiſter vel praeſidens capitulo faciendo abſolutionem; dixit ſe nihil ſcire, vel audiviſſe.

[2. Teſtis.] Frater Simon de Streche, miles ordinis Templi, juratus et interrogatus, an praeſidens capitulo poſſit abſolvere fratres a peccatis; reſpondit, quod magnus praeceptor laicus, praeſidens capitulo, dicit: "Quod ſi aliquis ſubtraxerat eleemoſynas domus indebite, et injuſte, non habeat partem in bonis ſpiritualibus domus; ſed ſi fratres commiſerunt aliqua peccata, quae non audent confiteri propter erubeſcentiam carnis, vel timorem juſtitiae ordinis, rogo Deum quod remittat vobis, et ego auctoritate literarum apoſtolicarum Petri et Pauli remitto vobis, et rogo quod vos remittatis mihi."

[3. Teſtis.] Frater Ranulphus de Tanet, ordinis Templi, juratus, et interrogatus, an praeſidens capitulo laicus poſſit abſolvere, et quae verba dicit in abſolutione; reſpondit, quod quando fratres ſunt congregati in capitulo, in fine capituli dicit magnus magiſter, vel magnus praeceptor laicus: "Quod ſi aliquis de vobis non ſit confeſſus aliqua propter carnis erubeſcentiam, vel ordinis auſteritatem, rogo Deum, quod remittat vobis; et ego remitto, quantum in me eſt:" et tunc injungit fratri preſbytero, quod abſolvat, et ſtatim faciunt confeſſionem generalem; et preſbyter abſolvit generaliter, et ſic recedunt.

[4. Teſtis.] Frater Henricus de la Wole, ordinis Templi, juratus, et interrogatus, an praeſidens capitulo poſſit abſolvere, et quae verba dicit in abſolutione magiſter vel praeſidens capitulo laicus, dixit ſe nihil ſcire, vel audiviſſe.

[5. Teſtis.] Frater Robertus de Hamilton, miles, ordinis Templi, juratus, et interrogatus, an praeſidens capitulo poſſit abſolvere, et quae verba dicit, etc. reſpondit, quod ſi foret aliquis frater, qui non audeat confiteri peccata vel delicta propter erubeſcentiam carnis, vel timorem juſtitiae ordinis, praeſidens capitulo dicit: "Rogamus Deum, quod remittat ei; et nos, ut eſt nobis a domino papa indultum, remittimus ei:" et facta confeſſione generali preſbyter abſolvit eum.

[6. Teſtis.] Frater Johannes de Beleſale, ordinis Templi, juratus et interrogatus, ut ſupra, dicit ſe nihil ſcire.

[7. Teſtis.] Frater Henricus de Halton, ordinis Templi, juratus et interrogatus ut ſupra, dicit, ſe nihil ſcire; quia, ut dixit, nunquam fuit in capitulo, ſed ſemper moratus fuit apud Lodelowe, ubi non erant niſi duo fratres, et ipſe tertius.

[8. Teſtis.] Frater Alexander de Halton, ordinis Templi, juratus et interrogatus ut ſupra, dicit ſe nihil ſcire; quia, ut dixit, non fuit in generalibus capitulis, et quod illuc non vadunt niſi praeceptores.

[9. Teſtis.] Frater Johannes de Grafton, ordinis Templi, juratus et interrogatus ut ſupra, dicit, ſe nihil ſcire; quia nunquam fuit in capitulo, nec multum quaeſivit de praedictis.

[10. Teſtis.] Frater Henricus de Wickala, ordinis Templi, juratus et interrogatus ut ſupra, dicit ſe nihil ſcire, quia nunquam fuit praeceptor, ſed agricultor.

[10. Teſtis.] Frater Johannes de Walkington, ordinis Templi, juratus et interrogatus ut ſupra, dicit, quod praeſidentes capituli laici in fine capituli dicunt, quod ſi ſint aliqui, qui retinuerint eleemoſynas domus tanquam proprium, non habeant partem de bonis ſpiritualibus; ſed ſi ſint aliqui, qui noluerint recognoſcere peccata ſua propter erubeſcentiam carnis, vel timorem juſtitiae ordinis, Deus remittat illis; et nos remittimus illis ex poteſtate a Deo nobis data; et mittit eos ad fratrem ſacerdotem abſolvend. et frater capellanus, facta confeſſione generali, et dicto "Deus miſereatur noſtri," abſolvit eos generaliter. Et tum dixit etiam, quod vidit quendam fratrem recipere diſciplinam a magiſtro apud Beleſale, et magiſter flagellando eum ter cum corri-

corrigiis, dicendo: "In nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti:" dixit illi: "Deus remittat tibi, et nos remittimus, et vadas ad fratrem ſacerdotem, qui abſolvat." Dicit etiam, quod vidit fratrem Dolphini de Viana, in capitulo generali Angliae pro procuranda pecunia pro ſubſidio terrae ſanctae.

[11. Teſtis.] Frater Rad. de Eveſham, preſbyter ordinis Templi, juratus et interrogatus ut ſupra, dicit ſe nihil ſcire.

[12. Teſtis.] Frater Johannes de Euleye, ordinis Templi, juratus et interrogatus ut ſupra, dicit, quod cum fratres ſunt congregati in capitulo, tunc dicit praeſidens capitulo: "Quod ſi quis eſt veſtrum, qui propter erubeſcentiam carnis, vel auſteritatem ordinis, non audeat peccatum confiteri, rogo Deum et virginem glorioſam, quod ſibi remittant peccata ſua; et ego, quantum in me eſt, remitto illi, auctoritate mihi tradita."

[13. Teſtis.] Frater Richardus de Biſteleſham, ordinis Templi, juratus et interrogatus ut ſupra, dicit, quod licet fuerit in capitulo, videlicet in congregationibus, in quibus erat magnus praeceptor, dixit ſe nihil ſcire.

[14. Teſtis.] Frater Robertus de Sprouton, ordinis Templi, juratus et interrogatus ut ſupra, dicit, quod magiſter poſt preces dicit: "Si aliquis frater recedat cum delicto inconfeſſo a capitulo, non poteſt habere de bonis ſpiritualibus domus; ſed ſi ſint aliqui, qui commiſerint aliqua peccata, quae non audent confiteri propter erubeſcentiam carnis, vel timorem juſtitiae ordinis, ipſe remittit eis, quantum in eo eſt, et rogat Deum ut remittat eis."

[15. Teſtis.] Frater Willielmus de Winceſtr. ordinis Templi, juratus et interrogatus ut ſupra, dicit ut ſupra proximus; ſed addit quod dicit: "Et nos remittimus, per poteſtatem nobis a Deo datam." Dixit etiam, ſe vidiſſe in Anglia fratrem Aymonem Darfiliers, et fratrem Dalphinum Dalverike, qui erant de regno Franciae.

[16. Teſtis.] Frater Richardus de Newent, ordinis Templi, juratus et interrogatus ut ſupra, dicit, quod de eis, de quibus confeſſus eſt, ipſe remittit ſibi, ſcilicet praeſidens capitulo, quantum in eo eſt; et remittebat eum ad fratrem ſacerdotem, qui illum abſolveret. Actum in capitulo cathedralis eccleſiae Lincoln. primo die Junii, anno Domini M.CCC.X.

Memorandum, quod anno Domini M.CCC.XI. die 30. menſis Martii, in eccleſia S. Martini de Ludgate London. in praeſentia fratris Roberti de Staunton, Templarii, praefati epiſcopus, et inquiſitores propoſuerunt 28. articulos ſub hac forma: "Item, an quando fratres," etc. Et decreverunt omnes Templarios a Lincoln. apud London. noviter adductos fore repetendos ſuper eiſdem; et juxta hoc decretum dictus frater Robertus, et alii adducti Templarii, uſque ad numerum 18. jurati depoſuerunt; ut in eorum atteſtationibus ſuper hiis continetur.

Articuli 28. ſuper quibus apud London. fuerunt repetiti Templarii Lincoln.

1. Inprimis, an, quando fratres faciebant capitulum, pulſaretur campana, vel aliud ſignum, ad convocandum praedictum capitulum? et an ipſe, et omnes alii et ſinguli fratres, nullo excepto, tenerentur ad capitulum convenire, et an convenirent?

2. Item, an ipſe interfuerit in aliquo capitulo, et fecerit ea, quae alii fratres communiter faciebant?

3. Item, an ſciat vel credat, quod omnia et ſingula, quae fiebant in eorum capitulis, tam in receptionibus fratrum, quam abſolutionibus, quam in quibuſcunque aliis, bona eſſent et licita, et bene ac licite fierent; aut an aliqua erronea, illicita, haeretica, vel vitioſa?

4. Item, an ea, quae fiebant circa praemiſſas receptiones et abſolutiones, fierent in capitulo, et ex ſtatuto, vel conſuetudine, et approbatione ordinis, et omnium et ſingulorum fratrum?

5. Item, an credit quod praedictae abſolutiones haberent talem efficaciam, qualem referebant?

6. Item, an praeceptores Angliae, Hiberniae, et Scotiae annuatim conveniebant ad capitulum convocatum per magnum praeceptorem Angliae, et eidem ſubjiciebantur? et an omnes fratres praedictorum locorum in receptionibus quibuſlibet aliis eaſdem obſervantias obſervabant?

7. Item, an credat quod omnes et ſinguli fratres recepti in Anglia ſunt boni homines, et fide digni, et tales qui timore magni praeceptoris, vel ordinis, vel alicujus odio, vel alia quacunque cauſa, non deviarent a veritate? Item, an velit ſtare dictis eorum, et dictis quorumlibet magno praeceptori Angliae ſubjectorum, acſi de ſua depoſitione ſingulariter depoſuiſſent?

8. Item, an ſit ita eadem conſuetudo, idemque modus recipiendi in Anglia, quod quicunque ſciens modum recipiendi alicujus, ſeu aliquorum fratrum, ſciat modum, per quem recepti omnes alii et ſinguli ipſorum?

9. Item, an ſit ita eadem conſuetudo, idemque modus recipiendi fratres ubique, quod quicunque ſciens modum, qui ſervatur in Anglia, ſciat illum, qui ſervatur in aliis locis, et ubique, et e converſo?

10. Item, an omnes magni praeceptores ordinis, et ſpecialiter magnus praeceptor Angliae, obſervantias ſuas recipiebant a magno magiſtro; et omnes et ſinguli fratres ordinis Templi in Anglia conſtituti illas ſervabant; et per illum modum, per quem, per magnum magiſtrum, et viſitatores praedictos, et per alios fratres in Cypro, et Italia, et in aliis regnis, provinciis, et praeceptoriis ſervabantur?

11. Item, an praedicti fratres in Anglia, et alibi recepti in praeſenti inquiſitione per eos, ad quos ſpectabant, ubique per juramenta propria requiſiti ſuper obſervantiis praedictis ipſas non celaverint, ſed eas in veritate ubique in judicio confeſſi ſunt?

12. Item interrogetur quilibet, an velit ſtare ſpontaneis confeſſionibus et depoſitionibus eorundem?

13. Item, an praedictae obſervantiae per magnum praeceptorem Franciae, vel viſitatorem ordinis magno praeceptori Angliae, ſeu deputatis ab eo in capitulo celebrato in regno Franciae tradebantur vel mandabantur?

14.

14. Item, an ea, quae continentur in libro de confeſſione,et abſolutione, et de aliis, ſint vera, et per fratres communiter approbata, et an ipſe et alii iſta ſervaverint?

15. Item, an fratres crederent, et communiter diceretur inter eos, quod illa abſolutio, quae fiebat in capitulo per magnum magiſtrum, vel viſitatorem, vel praeceptores laicos de peccatis mortalibus, quae omittebant confiteri propter erubeſcentiam carnis, vel timorem juſtitiae ordinis, abſque alia confeſſione vel abſolutione valeret; vel an valeret illa, quae fiebat de peccatis, quae omittebant confiteri propter erubeſcentiam carnis, vel timorem juſtitiae ordinis?

16. Item, an ipſe et alii crederent, quod magnus praeceptor, vel viſitator, vel alii praeceptores laici poſſent abſolvere aliquem laicum excommunicatum, ex eo quod injecerat manus violentas in aliquem fratrem vel laicum ſervientem ipſorum?

17. Item, an ipſe et omnes alii et ſinguli crederent, quod aliquis frater ipſorum poſſet abſolvere a peccato perjurii quemlibet ſervientem laicum, quando veniebat ad diſciplinam in aula, et frater ſerviens claviger flagellaſſet eum ter in nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti?

18. Item, an crederet communiter, et ita diceretur inter fratres, quod ipſi, ſeu majores, vel ſacerdotes eorum poterant abſolvere fratres et homines ſuos a ſententiis excommunicationis in eos latis auctoritate ordinaria vel delegata?

19. Item, an frater Jacobus de Molay, nunc magnus magiſter, et Hugo de Perraut, generalis viſitator ordinis viſitaverint in Anglia, et tenuerint capitula ſuper obſervantiis ſuis, et eas, ſicut ipſi obſervarunt, obſervari fecerunt?

20. Item, an praedicti magiſter, et viſitator, et alii fratres in Francia, et aliis regnis conſtituti, obſervaverint obſervantias in articulis ſub apoſtolica bulla miſſis contentas, et omnes et ſingulos fratres ipſas obſervaſſe in judicio confeſſi ſunt?

21. Item, an communis ſuſpicio fuit et ſit contra ipſos et ſingulos, et eorum profeſſionem et modum recipiendi clandeſtinum?

22. Item, an praedicta ſuſpicio ſit ſuper his, quae continentur in articulis ſub bulla miſſis, an ſuper aliis?

23. Item interrogetur quilibet, quot fratres vidit recipi.

24. Item, quos fratres novit.

25. Item, an receptio eorum, quos vidit recipi, fuerit facta eo modo, quo ipſe depoſuit.

26. Item, an ea ſint vera, quae depoſuit de ordine, et de omnibus et ſingulis fratribus, quos novit?

27. Item, an ſit ita quoad depoſitionem cujuſlibet in Anglia recepti de ſua receptione deponentis ſtandum quoad alios, acſi de receptione cujuſlibet ſingillatim depoſuiſſet?

28. Item, an omnia et ſingula praedicta ſunt in Anglia et alibi adeo manifeſta et notoria, quod non poſſunt tergiverſatione celari.

[1. Teſtis.] Frater Robertus de Staundon, ordinis Templi, juratus et diligenter interrogatus de ſe ut principali, et de aliis, ut teſtis, tam contra ordinem, quam contra ſingulares perſonas ordinis Templi; et primo interrogatus ſuper primo articulo, dicit, quod neſcit, quia nunquam interfuit alicui capitulo, ſed fuit receptus in quadam eccleſia, praeſentibus quatuor fratribus tantum. Item ſuper ſecundo articulo, reſpondit, ut ſupra. Item interrogatus, ſuper 3. articulo, dicit, quod omnia ſunt bona et licita, et nulla erronea, et bene, et licite fiebant. Item ſuper 4. articulo, dicit, quod ſic. Item interrogatus ſuper 5. articulo, dicit, quod credit quod ſic; ſed tamen dixit, quod nunquam vidit. Item ſuper 6. articulo, reſpondit, quod credit quod ſic. Item interrogatus, ſuper 7. articulo, reſpondit, quod ſunt boni homines et fide digni, et non deviabant a veritate, et quod vult ſtare dictis eorum, qui dixerunt veritatem, et quod credit quod omnes dixerunt veritatem. Item ſuper 8. articulo, dicit, quod credit quod ſic. Item interrogatus ſuper 9. articulo, dicit, quod credit quod talis debeat eſſe conſuetudo ſecundum regulam et ſtatutum in curia Romana. Item interrogatus ſuper 10. articulo, reſpondit, quod neſcit. Item ſuper 11. articulo, reſpondit, quod ſic. Item interrogatus ſuper 12. articulo, reſpondit, quod ſic de receptis in Anglia, qui dixerunt veritatem. Item ſuper 13. articulo, dicit, quod ignorat. Item ſuper 14. articulo, dicit, quod neſcit de alio libro niſi de regula. Item interrogatus ſuper 15. articulo, dicit, quod abſolutio facta per magiſtrum quodammodo valet. Item ſuper 16. articulo, dicit, quod non. Item ſuper 17. articulo, dicit, quod primo abſolvitur per ſacerdotem, qui habet poteſtatem abſolvendi, et poſtea frater claviger flagellat eum ter in nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti; et dicit illi, dic, “Pater noſter.” Item interrogatus ſuper 18. articulo, dicit, quod non. Item ſuper 19. articulo, dicit, quod vidit eos, ſed credit quod tenuerunt capitula in Anglia, aliter neſcit. Item ſuper 20. articulo, dicit, quod non credit quod ſervaverint, nec quod confeſſi ſint. Item interrogatus ſuper 21. articulo, dicit, quod neſcit de alia ſuſpicione ante adventum bullarum. Item ſuper 22. articulo, dicit, quod ſuſpicio eſt de illis contentis in bulla, et non ſuper aliis. Item ſuper 23. articulo, dicit, quod nullum. Item interrogatus, ſuper 24. articulo, dicit, quod fratres Henricum de la Vole, et omnes alios de Lincoln. et de Ebor. novit; de London. non novit, niſi fratres W. de la More, Rob. de Sautre, W. de Thorp, Michaelem de Baskevile. Item interrogatus ſuper 25. articulo, dicit, quod neſcit. Item ſuper 26. articulo, dicit, quod ſic; ſuper 27. articulo, non fuit interrogatus. Item ſuper 28. articulo, negat de negatis, et confitetur de confeſſis. Actum London. in eccleſia ſancti Martini juxta Ludgate 30. die Martii, anno Dom. M.CCC.XI. praeſentibus dominis abbate de Latigniaco, Sicardo de Vauro, Johanne de Ros, offic. Cantuar. Will. de Gray, offic. London. Reymundo de Monte Alto, monacho, Poncio de Courte, Gilberto de Lutegarſhale, notariis publicis, fratre Roberto de Newer, S. T. profeſſore, et fratre Joh. de More, ordinis praedicatorum, fratre Petro de Suttone, magiſtro ſacrae theologiae, fratre

fratre Walt. de Warleberge, gardiano ordinis minorum.

[2. Teſtis.] Frater Johannes de Werkeleye, etc. ut ſupra, ordinis Templi, interrogatus ſuper 23. articulo, dicit, quod nullum vidit recipi niſi quendam fratrem Stephanum Burgundonenſem, qui fuit receptus cum eo per fratrem W. de la More apud Dineſlee. Item interrogatus ſuper 24. articulo, dicit, quod novit omnes de Lincoln. et Ebor. et de London. fratres W. de la More, Philippum de Mewes, Mich. de Baskevile, W. de Hereford.

[3. Teſtis.] Frater Henricus de la Wole, etc. interrogatus ſuper 23. articulo, dicit, quod vidit recipi fratres S. Streche, W. de Grafton, et Rog. de Dalton. Item interrogatus ſuper 24. articulo, dicit, quod novit fratres de Lincoln. et Ebor. et de London.

[4. Teſtis.] Frater Simon Streche, miles, etc. interrogatus ſuper 23. articulo, dicit, quod vidit recipi fratres Philippum de Mewes, Will. de la More, W. de la Forde, W. de Grafton, Joh. de Grafton, T. Streche, Will. Scorlag. Item interrogatus ſuper 24. articulo, dicit, quod novit omnes de Lincoln. et de Ebor. fratres W. de Grafton, Radulphum, presbyterum, Tho. de Stanford, Mich. de Sowreby, Godefridum des Arches, Tho. Streche; de London. fratres W. de la More, Himbertum Blanke, Phil. de Mewes, W. de la Forde, J. de Moun, W. Scotho, Mich. de Baskevile, Radulph. de Malton, et Tho. de Thoroldeby fugitivum.

[5. Teſtis.] Frater Thomas de Walkington, etc. interrogatus ſuper 23. articulo, dicit, quod vidit recipi fratres Joh. de Werkeleye, Steph. Burgund. Joh. de Beleſale, W. capellanum de Warewyk, Rob. de Sautre, W. Scorlag, Hen. Tanet. Item interrogatus ſuper 24. articulo, dicit, quod novit omnes de Lincoln. et Ebor. fratres W. de Grafton, Tho. de Stanford, et omnes alios de Ebor. et omnes de London.

[6. Teſtis.] Frater Johannes de Waddon, capellanus ordinis Templi, etc. interrogatus ſuper 23. articulo, dicit, quod vidit recipi fratres Stephanum de Stapelbrugge, Tho. Streche. Item interrogatus ſuper 24. articulo, dicit, quod novit omnes de Lincoln. et de Ebor. fratres W. de Grafton, Tho. de Stanford, Rad. de Roſton, presbyterum, Godefridum des Arches, J. de Walpole, H. de Craven, Thomam Streche; de London. fratres W. de la More, W. de la Forde, W. de Sautre, J. de Coningeſton, W. de Scotho, Phil. de Mewes, Ric. Peitevyn, Mich. Baskevile, Rad. de Burton, Rad. de Malton, Joh. de Stoke, W. de Hereford. Acta in eccleſia ſancti Martini praedicta, ultimo die Martii, praeſentibus dominis abbate, et Sicardo, et Willielmo de Bray, offic. London. Reymundo de Monte Alto, monacho, et magiſtris minorum, et praedicatorum, et notariis praedictis, necnon fratribus Simone de Boreſton ordinis praedicatorum, et Roberto de Baſingeſtoke de ordine minorum.

[7. Teſtis.] Frater Johannes de Grafton, etc. interrogatus ſuper 23. articulo, dicit, quod nullum vidit recipi. Item interrogatus ſuper 24. articulo, dicit, quod novit omnes fratres, qui fuerant detenti in Lincoln. de Ebor. fratres W. de Grafton, H. de Craven, Walt. de Gatesby; de London. fratres W. de la More, et omnes alios, qui ſunt in London. vidit.

[8. Teſtis.] Frater Robertus de Hamilton, miles, etc. interrogatus ſuper 23. articulo, dicit, quod nullum vidit recipi in fratrem, niſi fratrem W. de la More. Item interrogatus ſuper 24. articulo, dicit, quod novit omnes fratres, qui fuerunt Lincoln. detenti; de Ebor. fratres W. de Grafton, W. de la Fenne, Tho. Stanford; et omnes de London. vidit, et aliquos eorum novit.

[9. Teſtis.] Frater Radulphus de Eveſham, capellanus, etc. Interrogatus ſuper 23. articulo, dicit, quod nullum vidit recipi, niſi fratrem H. de Paul, et ſe. Item interrogatus ſuper 24. dicit, quod novit omnes fratres, qui fuerunt detenti Lincoln. de Ebor. novit fratres W. de Grafton, Mich. de Sowreby; de London. novit fratres W. de la More, W. de Sautre, Johan. de Coningeſton.

[10. Teſtis.] Frater Johannes de Beleſale, etc. Interrogatus ſuper 23. articulo, dicit, quod vidit recipi, quando fuit receptus, fratrem Robertum de Sautre, W. de Warewyk, et quendam alium, qui mortuus eſt. Item interrogatus ſuper 24. articulo, dicit, quod omnes novit fratres, qui fuerunt detenti in Lincoln. de Ebor. novit fratres W. de Grafton, Tho. de Streche; et omnes de London. vidit, ſed alias non fuit converſatus inter eos.

[11. Teſtis.] Frater Henricus de Halton, etc. interrogatus ſuper 23. articulo, dicit, quod nullum vidit recipi, niſi fratrem Robertum de Sprouton. Item ſuper 24. articulo, dicit, quod novit omnes, qui fuerunt detenti in Lincoln. de Ebor. fratres Willielmum de Grafton, Mich. de Sowreby, Tho. de Stanford; et omnes London. detentos vidit.

[12. Teſtis.] Frater Radulphus de Tanet, etc. interrogatus ſuper 23. articulo, dicit, quod vidit recipi fratrem Richardum de Grafton. Item interrogatus ſuper 24. articulo, dicit, quod novit omnes, qui fuerunt detenti apud Lincoln. de Ebor. fratrem W. de Grafton; omnes de London. vidit. Acta London. in eccleſia ſancti Botulphi extra Biſhoppeſgate primo die menſis Aprilis, praeſentibus dominis abbate, Sicardo, Willielmo de Bray, et magiſtris minorum, et praedicatorum, et gardiano minorum, et notariis praedictis, et fratre Joh. de Quideſleye, ordinis praedicatorum.

[13. Teſtis.] Frater Willielmus de Winceſtr. capellanus, etc. interrogatus ſuper 23. articulo, dicit, quod vidit recipi fratres Johannem de Stoke, et W. de Burton, John. de Beleſale, et W. de Warewyk, et plures alios vidit recipi, quos non recordatur. Item ſuper 24. articulo, dicit, quod omnes fratres, qui fuerunt detenti Lincoln. novit; et de Ebor. fratrem W. de Grafton, Tho. de Stanford; de London. fratres W. de la More, Himbertum Blanke, Phil. de Mewes, Mich. de Baskevile, J. de Moun, J. de Coningeſton, W. de Sautre, W. de la Forde.

[14.

[14. Teſtis.] Frater Richardus de Biſtleſham, etc. interrogatus ſuper 23. articulo, dicit, quod vidit recipi fratrem Johannem de Grafton, qui fuit receptus in capitulo apud le Bruere; et dicit, quod receptiones fiebant in capitulo, et auctoritate capituli. Item ſuper 24. articulo, dicit, quod novit omnes, qui fuerunt detenti Lincoln. de Ebor. fratres W. de Grafton, Thomam Streche; de London. W. de la More, Johannem de Moun, et Will. de la Forde.

[15. Teſtis.] Frater Richardus de Newent, etc. interrogatus ſuper 23. articulo, dicit, quod vidit recipi fratres H. de la Wole, S. Streche, Ric. de Biſtleſham, et plures alios, de quibus non recolit. Item interrogatus ſuper 24. articulo, dicit, quod novit omnes fratres, qui fuerunt detenti Lincoln. de Ebor. et de London. majorem partem fratrum.

[16. Teſtis.] Frater Johannes de Wergrave, etc. interrogatus ſuper 23. articulo, dicit, quod vidit aliquos recipi, ſed jam mortui ſunt. Item ſuper 24. articulo, dicit, quod novit omnes fratres, qui fuerunt detenti apud Lincoln. de Ebor. nullum novit; de London. fratres W. de la More, Rob. de Sautre, J. de Coningeſton, J. de Moun, W. de la Forde.

[17. Teſtis.] Frater Johannes de Euleye, etc. interrogatus ſuper 23. articulo, dicit, quod vidit recipi fratrem Johannem de Grafton. Interrogatus ſuper 24. articulo, dicit, quod novit omnes fratres, qui fuerunt detenti apud Lincoln. de Ebor. novit fratres W. de Grafton, Walt. de Clifton; de London. novit fratres W. de la More, Rob. de Sautre.

[18. Teſtis.] Frater Henricus de Wickala, etc. interrogatus ſuper 23. articulo, dicit, quod nullum vidit recipi. Item ſuper 24. articulo, dicit, quod novit omnes fratres, qui fuerunt detenti Lincoln. de Ebor. fratres Will. de Grafton, Tho. de Boleby; de London. fratres W. de la More, W. de la Forde, W. Scotho, Ric. Peitevyn. Actum in eccleſia S. Martini de Ludgate London. ſecundo die Aprilis, praeſentibus dominis abbate, Sicardo, Will. de Bray, magiſtro minorum, et gardiano, ac notariis praedictis Reymundo de Monte Alto, monacho, et magiſtro praedicatorum; excepto quod magiſter praedicatorum non fuit praeſens in depoſitionibus duorum ultimorum examinatorum. Omnes item praedictae examinationes factae fuerunt et dictatae per dictum magiſtrum W. de Bray. offic. London.

Depoſitiones Templariorum in provincia Eboracenſi.

[1. Teſtis.] Frater Willielmus de Grafton, ſenior, praeſentatus dominis inquiſitoribus praedictis, ſacroſanctis evangeliis manu tactis, juravit ſuper omnibus et ſingulis contentis in literis apoſtolicis coram ipſo, et aliis fratribus, alias lectis et expoſitis; et ſuper omnibus et ſingulis dictas literas contingentibus, et ſuper ſtatu ſingularum perſonarum ſui ordinis, et his, quae crediderit vel ſciverit in iis reformanda; et ſuper articulis ſub bulla apoſtolica miſſis, de quibus interrogabitur; et ſuper toto inquiſitionis negotio, de quo agitur, dictis domino archiepiſcopo, et ſibi adjunctis, vel adjuncto, interrogantibus, plenam, meram, et ſimplicem veritatem, quam ſcit, vel credit, vel audivit, quotiens ab eis fuerit interrogatus, quouſque dictum inquiſitionis negotium fuerit terminatum tam de ſeipſo tanquam principali, quam de aliis ſingularibus perſonis dicti ordinis tanquam teſtis, etiamſi non fuerit interrogatus. Item, quod praetextu cujuſcunque juramenti, pactionis, praecepti, vel colligationis praehabitorum, nec pro timore, gratia, favore vel odio, prece vel pretio, damno vel lucro, non admiſcebit aliquam falſitatem, nec ſupprimet aliquam veritatem; et quicquid dixerit ſeu depoſuerit in inquiſitione facienda, niſi de licentia inquiſitorum praedictorum, nulli pandet, donec depoſitionibus publicatis fuerint licite revelanda.

Frater Willielmus de Grafton, ſenior, de ordine Templi, juratus modo et forma, etc. reſpondet, quod ſunt 32. anni et amplius abhinc, ex quo per fratrem Robertum de Torvile, tunc magnum praeceptorem in Anglia London. in camera magiſtri circa horam primam, praeſentibus fratribus Tho. de Tholouſe, milite, Willielmo de la Forde, et pluribus aliis jam mortuis, receptus fuerat. Interrogatus de modo receptionis, dicit, quod promiſit obedientiam, etc. Interrogatus an ſit idem modus recipiendi ubique, dixit quod ſic. Interrogatus ſuper primo articulo uſque ad 15. lectis ſibi et expoſitis ſingillatim praedictis articulis, omnia et ſingula in dictis articulis contenta negavit. Interrogatus ſuper 16. uſque ad 19. articulum, dixit, quod ipſe credit ſacramentum altaris, et alia ſacramenta eccleſiae, et credit quod alii credunt. Interrogatus ſuper 20. 21. 22. et 23. articulis, dicit, quod credit, ſicut alii ſacerdotes, nec injungitur eis contrarium, licet aliquis neſciat, qui laicus eſt. Interrogatus ſuper 24. uſque ad 28. articulum, omnia et ſingula in dictis articulis contenta negavit. Interrogatus ſuper 29. articulo, dicit, quod neſcit quid confeſſus eſt, et ſi confeſſus eſt, mentitus eſt. Interrogatus ſuper 30. uſque ad 33. articulum, oſculum oris fatetur; caetera negat. Interrogatus ſuper 34. et 35. articulis, reſpondit, quod ſtatum ſunt profeſſi; et dixit quod jurant non exire ſine licentia illius, qui eam dare poteſt, videlicet papae, magiſtri, et conventus. Interrogatus ſuper 36. et 37. articulis, in iis contenta fatetur. Interrogatus ſuper 38. et 39. articulis, reſpondit, quod de ſuſpicione neſcit. Interrogatus ſuper 40. articulo uſque ad 57. omnia et ſingula in articulis contenta ſingillatim negavit. Interrogatus ſuper 58. articulo uſque ad 61. uſum cinguli fatetur propter honeſtatem; caetera negat. Interrogatus ſuper 62. uſque ad 68. omnia et ſingula in dictis articulis contenta negavit. Interrogatus ſuper 69. uſque ad 73. reſpondit, quod modus receptionis erat de ſecretis capituli, et ipſum revelare non poſſunt, et ſi revelarent, perderent domum; caetera negavit. Interrogatus ſuper 74. articulo, in illo contenta negavit. Interrogatus ſuper 75. articulo, uſque ad 77. dixit, quod nunquam audivit quod tales errores eſſent in eorum ordine, et ideo corrigere vel denunciare non poterant,

terant. Interrogatus ſuper 78. et 79. articulis, in illis contenta negavit, et dixit, quod immo jurant in contrarium. Interrogatus ſuper 80. et 81. articulis, reſpondit, quod ſcit de aliqua fama contra eos, caetera neſcit. Interrogatus ſuper 82. uſque ad 85. dicit, quod neſcit quid confeſſi ſint, et ſi confeſſi ſint, mentiti ſunt; credit tamen, poſtquam bulla teſtatur quod confeſſi ſunt. Interrogatus, an fuit praemunitus de hoc, quod dixit, et an ex condicto vel favore, timore, odio, vel amore dixerit ea, quae dixit, reſpondit, quod non. Interrogatus, an ſit aliquid emendandum in ſingularibus perſonis ipſius ordinis, dixit quod non.

[2. Teſtis.] Frater Willielmus de la Fenne, praeceptor de Pafflet, de ordine Templi, juratus, etc. dicit, quod ſtetit in ordine per 15. annos vel circa; fuit receptus apud Chapelay, in dioec. Ciceſtren. in dormitorio, circa horam nonam, per fratrem Guidonem de Foreſta, tunc magnum praeceptorem in Anglia, praeſentibus fratribus multis jam mortuis. Interrogatus de modo receptionis, dixit, quod promiſit obedientiam, etc. Interrogatus, an ſit idem modus recipiendi ubique, dixit, quod credit quod ſic, et vidit recipi eodem modo. Acta in camera domini archiepiſcopi Ebor. die Lunae poſt octab. Paſchae, videlicet cal. Maii, anno Dom. M.ccc.x.

[3. Teſtis.] Frater Thomas de Stanford, de ordine Templi, juratus, etc. dixit, quod receptus erat 30. abhinc annis, per fratrem W. de Bement, magiſtrum totius ordinis in Cypro, praeſentibus fratribus . . . . . de Ratford, Bernardo de Reuel, et Atnaldo, cujus nomen ignorat, et pluribus aliis. Interrogatus de modo receptionis, dicit, quod promiſit obedientiam, etc. Interrogatus, an ſit idem modus, etc. Interrogatus ſuper 24. articulo, uſque ad 28. dicit, quod magnus praeceptor, miles, vel viſitator poſſunt fratres abſolvere a ſeptem peccatis mortalibus, ſi petant miſericordiam in capitulo; et poenitentia eiſdem injungitur per dictum praeceptorem et conventum; et de his, de quibus abſolutus eſt, non oportet, ut ulterius confiteatur ſacerdoti, niſi per praeceptorem remittatur ad ſacerdotem. Interrogatus, de quibus remittuntur ad ſacerdotes, dicit, quod de occulto lapſu carnis, et de aliis abſolvit ſacerdos, quando veniunt ad eum, excepta ſimonia et canone "Si qui" ſuadente.

[4. Teſtis.] Frater Henricus de Kerly, de ordine Templi, juratus, etc. dixit, quod 15. abhinc annis ante captionem apud Rybleſtan Ebor. dioec. in capella per fratrem W. de la More, magnum praeceptorem in Anglia, praeſentibus fratribus W. de Grafton, ſeniore, Ric. de Caſuyt, W. de la Fenne, Hug. de Fudo des Arches. Interrogatus de modo receptionis, dixit, quod promiſit obedientiam, etc. Interrogatus, an ſit, etc. dixit quod credit quod ſic, et vidit in ſcriptis modum, qui ubique ſervatur.

[5. Teſtis.] Frater Radulphus de Roſtona, presbyter, de ordine Templi, juratus, etc. dixit, quod 23. abhinc annis, et amplius, in Sicilia apud Leantill per fratrem W. de Canello, tunc magnum praeceptorem Siciliae, receptus erat, praeſentibus fratribus Jacobo de Columpna, Alberto, cujus cognomen ignorat, et multis aliis. Interrogatus de modo receptionis, dicit, quod juravit obedientiam, etc. Interrogatus, an ſit, etc. dicit, quod credit quod ſic, et ille, quem ipſe dixit.

[6. Teſtis.] Frater Richardus de Caſuyt, de ordine Templi, juratus, etc. dicit, quod 19. abhinc annis, apud Flaxflet dioec. Ebor. per fratrem Guidonem de Foreſta, tunc magnum praeceptorem in Anglia, praeſentibus fratribus Roberto de Altona, Joh. de Coningeſton, Joh. de Walpole. Interrogatus, de modo receptionis, dicit, quod juravit obedientiam, etc. Interrogatus, an ſit, etc. dixit, quod ſic, ut credit. Acta in capitulo eccleſiae cathedralis Ebor. 4. cal. Maii, anno Domini, ut ſupra.

[7. Teſtis.] Frater Stephanus de Radenhal, presbyter de Weſterdale, de ordine Templi, juratus, etc. dixit, quod 15. abhinc annis per fratrem Brianum de Jay, tunc magnum praeceptorem Angliae, London. in camera magiſtri poſt miſſam, praeſentibus fratribus Tho. de la Fenne, Joh. de Moun, W. de la More. Interrogatus de modo receptionis, dixit, quod juravit obedientiam, etc. Interrogatus, an ſit, etc. dixit, quod ſic. Interrogatus ſuper 69. articulo, uſque ad 73. dixit, quod modum receptionis revelare non debent, quia eſt de ſecreto capituli, et ſi revelarent, mantellum amitterent, vel forte carceri manciparentur; caetera negat.

[8. Teſtis.] Frater Michael de Sowreby, presbyter domus de Sorenty, Dunelm. dioec. de ordine Templi, juratus, etc. dicit, quod fere 20. abhinc annis apud Rybleſtan, per fratrem Robertum de Torvile, tunc magnum praeceptorem in Anglia, praeſentibus fratribus W. de Grafton, ſeniore, Ric. Peitevyn, W. de la Forde, ut credit; et pluribus aliis jam mortuis. Interrogatus de modo receptionis, dixit, quod promiſit obedientiam, etc. Interrogatus, an ſit, etc. dixit, quod ſic in Anglia, et quod ſic ubique.

[9. Teſtis.] Frater Thomas de Bolerby de Penel, Ebor. dioec. de ordine Templi, juratus, etc. dicit, quod 22. abhinc annis apud Rodeleiam Lincoln. dioec. per fratrem R. de Torvile, tunc magnum praeceptorem in Anglia, praeſentibus fratribus W. de Grafton, ſeniore, W. de Sautre. Interrogatus de modo, dixit, quod juravit obedientiam, etc. Interrogatus, an ſit, etc. dixit, quod ſic in Anglia, et credit quod idem ſit in aliis partibus.

[10. Teſtis.] Frater Godefridus des Arches, praeceptor de Neuſom Ebor. dioec. de ordine Templi, modo et forma eadem, quae ſupra Thomas Bolerby, reſpondit. Actum in capitulo dicto 3. cal. Maii, anno quo ſupra.

[11. ad 14. Teſtes.] Quo die frater Johannes de Walpole, Ebor. dioec. frater Ivo de Houghton, ejuſdem dioec. frater Robertus de Langeton, frater Robertus de Cavill, de ordine Templi, jurati et interrogati erant, et eadem, quae alii ſupra, depoſuerunt. Actum in dicto capitulo ultimo die Aprilis, anno quo ſupra.

[15. Teſtis.] Frater Henricus de Craven, de ordine Templi, juratus, etc. dixit quod 15. abhinc

abhinc annis per Brianum le Jay, apud Biſtleſham Sarum dioec. praeſentibus fratribus W. de Grafton ſeniore, W. de Sautre, Joh. de Walpole, Tho. de Tholouſe. Interrogatus de modo receptionis, dicit, quod promiſit obedientiam, etc. Interrogatus, an ſit, etc. dixit, quod credit quod ſic.

[16. ad 22. Teſtes.] Jurati etiam et interrogati ſunt fratres Rogerus de Hogyndon, Henricus de Roucliff, Galfridus de Welton, Gualterus de Gadesby, Richardus de Rippon, Thomas de Streche, Rogerus de Sheffield, de ordine Templi, atque eadem fere affirmarunt, quae ſupra Henricus de Craven. Actum in dicta capella 2. die Maii, anno quo ſupra.

[23. Teſtis.] Frater Johannes de Ebreſton, qui fuerat apoſtata, de ordine Templi, juratus, etc. dicit, quod ſtetit in dicto ordine per 11. annos, per fratrem Joh. de Berketon, apud Flaxflet Ebor. dioec. de ſpeciali mandato fratris Briani le Jay, tunc magni praeceptoris Angliae, praeſentibus fratribus Johanne de Walpole, et aliis jam mortuis. Interrogatus de modo receptionis, dixit, quod promiſit per juramentum obedientiam, etc. Interrogatus, ſi eſt idem modus receptionis ubique, reſpondit, quod ſic, ut credit. Interrogatus ſuper 82. articulo, uſque ad 85. dicit, quod non credit, quod ſint alia confeſſi, niſi per tormenta; et ſi ſint confeſſi, mentiuntur. Actum in dicto capitulo 4. die Maii, anno quo ſupra.

Incipit proceſſus in Hibernia factus contra ſingulares perſonas de ordine Templi.

[1. Teſtis.] Richardus de Burcheſham, Sarum dioec. ad dictos inquiſitores perſonaliter accedens, in virtute praeſtiti juramenti primo requiſitus, ſi ſit unus modus recipiendi fratres ad ordinem Templar. ubicunque orbis terrarum, ubi recipiebatur; dicit, quod ſic. Item, in virtute praedicti juramenti, an ſit idem modus profitendi poſt receptionem in ordine ſupradicto, dicit, quod ſic. Requiſitus, an eaedem obſervantiae receptis fratribus injungebantur ubique in ordine praedicto; reſpondit per juramentum ſuum, quod quicquid magnus magiſter cum conventu ſuo faciebat, ordinabat, aut ſtatuebat, totus ordo tenere et obſervare debebat, et etiam obſervabat. Item requiſitus, ut ſupra, ubi receptus fuit in ordine Templariorum, dicit, in civitate de Trypol. Requiſitus, ut ſupra, a quo; reſpondit, a fratre Henrico Damoy. Item requiſitus, ut ſupra, quo tempore fuit receptus in dicto ordine, dicit, quod in feſto Pentecoſtes proximo futuro elapſi erunt 24. anni. Item requiſitus, ut ſupra, quibus praeſentibus; dicit, quod fratre Briano le Jay, et fratre Thoma de Tanet, et fratre Willielmo de la More, qui eſt modo magnus praeceptor Angliae. Item requiſitus, ut ſupra, qua hora de nocte fuerat receptus in dicto ordine, dicit quod non fuit receptus de nocte, ſed in aurora diei. Item requiſitus, quomodo fuerat receptus, dicit, quod juravit obedientiam, vivere ſine proprio, et caſtitatem. Item requiſitus, ut ſupra, ſuper primo articulo, qui talis eſt: "Primo, quod in receptione ſua," etc. dicit, quod in receptione ſua, neque poſt, nec unquam abnegavit Jeſum Chriſtum, vel crucifixum, vel Deum, vel beatam virginem Mariam, vel ſanctos et ſanctas Dei, nec unquam fuit inductus ſeu monitus per eos, qui ipſum receperunt, quod talia faceret. Item requiſitus ſuper ſecundo articulo, qui talis eſt: "Item, quod communiter fratres," etc. dicit, quod nunquam fratres hoc faciebant, quantum vidiſſet, vel alias audiviſſet. Item requiſitus ſuper tertio articulo, qui talis eſt: "Item, quod major pars eorum," etc. dicit, quod nunquam ſcivit, vel alias audivit. Item requiſitus ſuper quarto articulo, qui talis eſt: "Item, quod poſt ipſam receptionem," etc. dicit, quod nunquam ſcivit, vel alias audivit, quod talia perpetraſſent. Item requiſitus ſuper quinto articulo, qui talis eſt: "Item, quod receptores dicebant," etc. reſpondit, quod receptores nunquam dicebant vel dogmatizabant ei Chriſtum non eſſe verum Deum, vel Jeſum, vel crucifixum, nec aliis fratribus dicti ordinis, quod audivit. Item requiſitus ſuper ſexto articulo, qui talis eſt: "Item, quod dicebant," etc. reſpondit, quod nunquam dixit, nec ſcivit, nec alias audivit, quod fratres dicti ordinis hoc facerent. Item requiſitus ſuper ſeptimo articulo, qui talis eſt: "Item, quod dicebant ipſum non fuiſſe," etc. reſpondit, quod nunquam dicebat, nec alios in ordine ſuo dicere audiebat. Item requiſitus ſuper octavo articulo, qui talis eſt: "Item, quod nec praeceptores," etc. reſpondit, quod bonam habuit ſpem ſalvandi per Chriſtum, et credit quod alii fratres de ordine ſuo eandem ſpem haberent, et quod nunquam alias audivit, quod praeceptores talia dicerent. Item requiſitus ſuper nono articulo, qui talis eſt: "Item, quod faciebant illos," etc. reſpondit, quod ipſe nunquam ſpuebat nec ſuper ſignum, nec ſuper ſculptum, vel imaginem Chriſti, nec alias audivit, quod unquam alius frater de ordine Templariorum hoc faceret. Item requiſitus ſuper decimo articulo, qui talis eſt: "Item, quod ipſam crucem," etc. reſpondit, quod nunquam pedibus conculcavit crucem, nec ſcivit, vel alias audivit, quod aliquis de fratribus dicti ordinis hoc faceret. Item requiſitus ſuper undecimo articulo, qui talis eſt: "Item, quod eandem crucem," etc. reſpondit, quod ipſe nunquam conculcavit crucem, nec ſcivit, vel alias audivit, quod aliquis frater dicti ordinis crucem conculcabat. Item requiſitus ſuper duodecimo articulo, qui talis eſt: "Item, quod mingebant interdum," etc. reſpondit, quod nunquam minxit ſuper crucem, nec ſcivit, nec alias audivit, quod aliquis frater dicti ordinis talia perpetraret. Item requiſitus ſuper 13. articulo, qui talis eſt: "Item, quod nonnulli eorum," etc. reſpondit, quod ipſe nunquam convenit ſuper praedictis conculcatione et minctione, nec ſcivit vel audivit, quod aliquis frater dicti ordinis talia faceret. Item requiſitus ſuper 14. articulo, qui talis eſt: "Item, quod adorabant quendam catum," etc. reſpondit, quod nunquam adoravit aliquem catum, nec ſcivit, vel alias audivit, quod aliquis frater dicti ordinis catum adoraret. Item requiſitus ſuper 15. articulo, qui talis eſt: "Item, quod hoc faciebant," etc. reſpondit, quod nunquam praedicta fecit in vituperium Chriſti, vel fidei

fidei orthodoxae, nec ſcivit, vel alias audivit, quod aliquis frater dicti ordinis haec faceret. Item requiſitus ſuper 16. articulo, qui talis eſt: "Item, quod non credebant ſacramentum altaris," etc. reſpondit, quod bene credit ſacramentum altaris, et credit quod omnes alii fratres credant. Item requiſitus ſuper 17. articulo, qui talis eſt: "Item, quod aliqui ex eis," etc. reſpondit, quod nullus, in quantum ſciverit vel audiverit. Item requiſitus ſuper 18. articulo, qui talis eſt: "Item, quod major pars," etc. reſpondit, quod nunquam ſcivit vel audivit. Item requiſitus ſuper 19. qui talis eſt: "Item, quod nec alia ſacramenta eccleſiae," etc. reſpondit, quod bene credit omnia ſacramenta eccleſiae, et credit quod omnes fratres ſui ordinis ſic credant. Item requiſitus ſuper 20. articulo, qui talis eſt: "Item, quod ſacerdotes ordinis," etc. reſpondit, quod credit quod dicerent, et quod nunquam ſcivit vel audivit. Item requiſitus ſuper 21. articulo, qui talis eſt: "Item, quod aliqui ex eis," etc. reſpondit, quod credit, quod omnes dicerent, quod nunquam alias audivit, quod contrarium facerent. Item requiſitus ſuper 22. articulo, qui talis eſt: "Item, quod major pars," etc. reſpondit, quod nullus, ut ſciverit, vel alias audiverit. Item requiſitus ſuper 23. articulo, qui talis eſt: "Item, quod recipientes ipſos hoc injungebant eiſdem," etc. reſpondit, quod nunquam erat ſibi injunctum, nec alicui fratri dicti ordinis, ut ſcivit, vel alias audivit. Item requiſitus ſuper 24. articulo, qui talis eſt: "Item, quod credebant, et ita dicebatur eis," etc. reſpondit, quod verum eſt, et ſic credidit, quia ſic dicebatur eis. Item requiſitus ſuper 25. articulo, qui talis eſt: "Item, quod viſitator," etc. reſpondit, quod verum eſt. Item requiſitus ſuper 26. articulo, qui talis eſt: "Item, quod praeceptor," etc. reſpondit, quod ſic. Item requiſitus ſuper 27. articulo, qui talis eſt: "Item, quod hoc faciebant de facto," etc. reſpondit, quod credebant quod eſſent privilegiati. Item requiſitus ſuper 28. articulo, qui talis eſt: "Item, quod aliqui eorum," etc. reſpondit, quod omnes, ut credit. Item requiſitus ſuper 29. articulo, qui talis eſt: "Item, quod magnus praeceptor hoc fuit de ſe," etc. reſpondit, quod bene credit. Item requiſitus ſuper 30. articulo, qui talis eſt: "Item, quod in receptione fratrum dicti ordinis," etc. reſpondit, quod bene deoſculabantur ſe in ore; ſed in umbilico, ſeu ventre nudo, vel in ano, ſeu ſpina dorſi nunquam deoſculantur aliquem, nec ſcivit, vel alias vidit vel audivit, quod aliquis frater dicti ordinis hoc faceret. Item requiſitus ſuper 31. articulo, qui talis eſt: "Item, quod aliquis in umbilico," etc. reſpondit, quod nunquam ſcivit vel audivit. Item requiſitus ſuper 32. articulo, qui talis eſt: "Item, quod aliquando in fine ſpinae dorſi," etc. reſpondit, quod nunquam ſcivit, vel alias audivit. Item, requiſitus ſuper 34. articulo, qui talis eſt: "Item, quod in ipſa receptione faciebant," etc. reſpondit, quod verum eſt. Item, requiſitus ſuper 35. 36. 37. articulis, reſpondit, quod verum eſt. Item requiſitus ſuper 38. articulo, qui talis eſt: "Item, quod propter hoc contra fratres dicti ordinis," etc. reſpondit, quod ignorat. Item requiſitus ſuper 39. articulo, qui talis eſt: "Item, quod communiter habebatur," etc. reſpondit, quod ignorat. Item requiſitus ſuper 40. articulo, qui talis eſt: "Item, quod fratribus, quos recipiebant, dicebant," etc. reſpondit, quod nunquam dictum fuit ſibi, nec unquam in talibus commiſcuerit, nec unquam ſcivit vel audivit, quod aliquis frater dicti ordinis talia faceret. Item, requiſitus ſuper 41. et 42. articulis, reſpondit, quod non, nec unquam vel alias audivit. Item requiſitus ſuper 43. articulo, qui talis eſt: "Item, an haec facere non erat eis peccatum," etc. reſpondit, quod erat eis peccatum. Item requiſitus ſuper 44. et 45. articulis, reſpondit, quod nullus eorum, ut ſciverit vel audiverit. Actum, ut ſupra, praeſentibus fratre Ric. Balybyn, quondam miniſtro de ordine praedicatorum in Hibernia; fratre Philippo de Slane, lectore ordinis praedicatorum; fratre Hugone de ſancto Leodegario, ejuſdem ordinis.

Item die 19. menſis Februarii, indictione, pontificatu praedictis, in eccleſia S. Patricii praedicta, praelibatus Richardus alias juratus coram dictis inquiſitoribus, et me notario, a dictis inquiſitoribus requiſitus ſub virtute juramenti praeſtiti ſuper 46. articulo, qui talis eſt: "Item, an ipſi fratres per ſingulas provincias habebant idola," etc. reſpondit, quod nunquam vidit talia capita vel idola, nec quod fratres dicti ordinis talia capita vel idola habuerunt. Item requiſitus ſuper 47. articulo, qui talis eſt: "Item, quod illa idola," etc. reſpondit, quod nunquam illa, vel illud idolum adorabat, nec unquam fuit in congregationibus vel capitulis, ubi talia idola, vel tale idolum adoraretur. Item requiſitus ſuper 48. articulo, qui talis eſt: "Item, quod venerabatur," etc. reſpondit, quod nunquam venerabatur, nec ſcivit quod aliquis frater dicti ordinis hoc faceret. Item requiſitus ſuper 49. articulo, qui talis eſt: "Item, quod ut Deum," etc. reſpondit, quod nunquam hoc ſcivit, vel alias audivit. Item requiſitus ſuper 50. articulo, qui talis eſt: "Item, quod ut ſalvatorem," etc. reſpondit, quod non; nec unquam ſcivit, vel alias audivit. Item requiſitus ſuper 51. et 52. articulis, reſpondit, quod nullus, ut ſciat. Item requiſitus ſuper 53. articulo, qui talis eſt: "Item quod dicebant, quod illud caput," etc. reſpondit, quod hoc nunquam credidit, nec unquam ſcivit, vel alias audivit, quod aliquis frater dicti ordinis hoc crederet. Item requiſitus ſuper 54. articulo, qui talis eſt: "Item, quod divites facere," etc. reſpondit, quod non credit, nec unquam ſcivit, vel alias audivit, quod aliquis fratrum dicti ordinis hoc faceret. Item, requiſitus ſuper 55. articulo, qui talis eſt: "Item, quod omnes divitias ordinis dabat eis," etc. reſpondit, quod hoc non credit; nec unquam ſcivit, vel alias audivit, quod aliquis fratrum dicti ordinis hoc crederet. Item requiſitus ſuper 56. et 57. articulis, reſpondit, quod non credit. Item requiſitus ſuper 58. articulo, qui talis eſt: "Item, quod aliquod caput," etc. reſpondit, quod nunquam aliquod caput cingebat idolorum cum cordula, quam ſuper camiſiam portabat; et quod nunquam ſcivit, quod aliquis frater dicti ordinis talia faceret. Item requiſitus ſuper 59. articulo,

culo, qui talis eſt: " Item, quod in ſua receptione ſingulis fratribus, etc. reſpondit, quod bene tradita erat ſibi cordula, ut portaret in honorem beatae Mariae; et quod bene audivit, quod talis cordula cingebatur circa quandam columnam, quae ſita eſt in capella beatae Mariae de Nazareth; et quod eam die nocteque portat, et quod omnes fratres dicti ordinis portant. Item requiſitus ſuper 60. articulo, qui talis eſt: " Item, quod in veneratione idoli," etc. reſpondit, quod nunquam ſcivit, vel alias audivit. Item requiſitus ſuper 61. articulo, qui talis eſt: " Item, quod injungebatur," etc. reſpondit, quod bene injungebatur ſibi, ne portaret cordulam, et eam portat tamen in honorem beatae Mariae. Item requiſitus ſuper 62. articulo, qui talis eſt: " Item, quod communiter fratres dicti ordinis," etc. reſpondit, quod nullus frater recipitur in ordine, nec ſciat quod prius dixerat. Item requiſitus ſuper 63. articulo, qui talis eſt: " Item, quod faciebant etiam de nocte," etc. reſpondit, quod non, quod ſciverit, vel audiverit. Item requiſitus ut ſupra, ſuper 64. articulo, qui talis eſt: " Item, quod ubique:" reſpondit, quod nullibi, quod ſciat. Item requiſitus ſuper 65. articulo, qui talis eſt: " Item, quod pro majori parte," etc. reſpondit, quod nullus, ut ſciat. Item requiſitus ſuper 66. articulo, qui talis eſt: " Item, quod qui nolebant praedicta in ſui receptione," etc. reſpondit, quod nunquam talia ſcivit, vel alias audivit. Item requiſitus ſuper 67. articulo, qui talis eſt: " Item, quod aliqui," etc. reſpondit, quod nullus, ut ſciat. Item requiſitus ſuper 68. articulo, qui talis eſt: " Item, quod major pars," etc. reſpondit, quod non. Item requiſitus ſuper 69. articulo, qui talis eſt: " Item, quod injungebatur eis per ſacramentum," etc. reſpondit, quod nunquam talia ſcivit, vel alias audivit. Item requiſitus ſuper 70. articulo, qui talis eſt: " Item, quod ſub poena mortis vel carceris," etc. reſpondit, quod non. Item requiſitus ſuper 71. articulo, qui talis eſt: " Item, quod neque modum receptionis revelarent," etc. reſpondit, quod verum eſt. Item requiſitus ſuper 72. articulo, qui talis eſt: " Item, quodſi qui reperiebantur revelare," etc. reſpondit, quod nunquam ſcivit, vel alias audivit, quod aliquis frater dicti ordinis morte vel carcere affligeretur. Item requiſitus ſuper 74. articulo, qui talis eſt: " Item, quod injungebatur eis, quod non confiterentur," etc. reſpondit, quod verum eſt. Item requiſitus ſuper 75. articulo, qui talis eſt: " Item, quod fratres dicti ordinis," etc. et ſuper 76. qui talis eſt: " Item, quod ſanctae matri eccleſiae," etc. reſpondit, quod nunquam ſcivit, vel alias audivit, de talibus erroribus, et ideo a communione fratrum ſuorum non receſſit. Item requiſitus ſuper 78. articulo, qui talis eſt: " Item, quod fratres jurabant augmentum," etc. reſpondit, quod verum eſt. Item requiſitus ſuper 79. articulo, qui talis eſt: " Item, quod non reputabant hoc peccatum," etc. reſpondit, quod reputabant hoc magnum peccatum eſſe. Item requiſitus ſuper 80. articulo, qui talis eſt: " Item, quod praedicta omnia et ſingula ſunt nota," etc. reſpondit, quod nunquam ſcivit, vel alias audivit, quod talia eſſent nota inter fratres dicti ordinis. Item requiſitus ſuper 81. articulo, qui talis eſt: " Item, quod de hiis eſt publica vox et fama," etc. reſpondit, quod nunquam ſcivit, vel alias audivit. Item requiſitus ſuper 82. articulo, qui talis eſt: " Item, quod dicti fratres in magna multitudine," etc. reſpondit, quod hoc alias non audivit, niſi poſtquam fuit captus, et bene credit omnia eſſe vera, quae in bulla papali continentur. Item requiſitus ſuper 83. articulo, qui talis eſt: " Item, quod multi fratres dicti ordinis jam milites," etc. reſpondit, quod bene credit, quod fratres dicti ordinis, tam milites, quam ſacerdotes, quam alii, et in praeſentia domini noſtri papae, et dominorum cardinalium fuerant praedicta, vel majorem partem dictorum errorum confeſſi; et quod alias haec non audivit, niſi poſtquam fuerat captus, et quod bene credit ea eſſe vera. Item requiſitus ſuper 84. articulo, qui talis eſt: " Item, quod per juramenta ſua," etc. reſpondit, quod bene credit, et alias audivit. Item requiſitus ſuper 85. articulo, qui talis eſt: " Item, quod in pleno conſiſtorio," etc. reſpondit, quod bene credit, et alias non audivit, niſi poſtquam fuerat captus. Item requiſitus ſuper 86. qui talis eſt: " Item, quod requiratur a ſingulis fratribus de receptione eorum," etc. reſpondit, ut ſupra. Item requiſitus ſuper 87. articulo, qui talis eſt: " Item, ſi ſciverit, vel audiverit, vel audiverint quando, et a quibus praedicti errores coeperunt, et a quo habuerunt ortum, et qua de cauſa," etc. reſpondit, quod neſcit, nec alias audivit. Item requiſitus ſuper 88. articulo, qui talis eſt: " Item, inquiratur a dictis fratribus, ſi ſciverint ubi ſunt dicta capita vel idola," etc. reſpondit, quod neſcit ubi ſunt aliqua capita vel idola, vel aliquid eorum; et quod ignorat quomodo portentur, et cuſtodiantur, et per quos. Actum ut ſupra, praeſentibus fratribus, ut ſupra.

Actum in eccleſia B. Patricii Dublin. die 11. menſis Februarii, anno, indictione, et pontificatu praedictis.

[2. Teſtis.] Frater Henricus de Haſelakeby Lincoln. dioec. ad dictos inquiſitores perſonaliter accedens, etc. ut ſupra. Item requiſitus, ubi receptus fuit in ordine Templi, dicit, quod apud Aſelacbum Lincoln. dioec. ut ſupra. Item requiſitus a quo, reſpondit, quod a fratre Roberto de Torvile. Item requiſitus, quo tempore, reſpondit, 20. abhinc annis. Item requiſitus, quibus praeſentibus, reſpondit, quod fratre W. de Welles, fratre Alex. tunc clavigero domus, fratre Ric. Revel. Item requiſitus, qua hora de nocte receptus fuit in dicto ordine, dicit, quod non fuit receptus de nocte, ſed in aurora diei. Item requiſitus, quomodo fuit receptus, dicit, quod juravit obedientiam, caſtitatem, et vivere ſine proprio. Item requiſitus ſuper primo articulo, etc. Actum ut ſupra, praeſentibus fratribus Philippo Slane, lectore fratrum praedicatorum Dublin. fratre Hugone de S. Leodegar. ejuſdem ordinis.

Item 12. die menſis Februarii, anno, indictione, et pontificatu praedictis, in eccleſia S. Patricii praedicta, praelibatus Henricus alias juratus coram dictis inquiſitoribus, et me notario, a dictis inquiſitoribus requiſitus ſuper, etc.

Actum

Actum ut ſupra, praeſentibus fratribus Rogero, gardiano minorum fratrum Dublin. Waltero Prendregeſt, lectore ejuſdem ordinis apud Dublin. Philippo de Slane, de ordine fratrum praedicatorum, et Hugone de Sancto Leodegar.

[3. Teſtis.] Frater Robertus de Pourbriggs, Dublin. dioec ad dictos inquiſitores perſonaliter accedens, etc. ut ſupra. Item requiſitus, ubi receptus fuit in ordine Templi, dicit, quod apud Glaucharp, Dublin. dioec. Item requiſitus, a quo, reſpondit, a fratre Ric. de Palmere jam defuncto. Item requiſitus, quo tempore, reſpondit, quod ad natalem Domini proxime futuro erunt elapſi 12. anni. Item requiſitus, quibus praeſentibus, reſpondit, quod fratre Adam de Langeport, fratre Hen. de la Forde, et fratre Romayn. Item requiſitus, qua hora de nocte fuerit receptus in dicto ordine, dicit, quod non fuit receptus de nocte, ſed in aurora diei. Item requiſitus, quomodo fuit receptus, dicit, quod juravit obedientiam, etc. Item requiſitus ſuper primo articulo, etc. Actum ut ſupra.

Actum in eccleſia ſancti Patricii praedicta, die praedicti menſis Februarii, anno, indictione, pontificatu praedictis.

[4. Teſtis.] Frater Henricus Tanet ad dictos inquiſitores perſonaliter accedens, etc. ut ſupra. Requiſitus, ubi receptus fuit in ordine Templi, dicit, quod apud Brueram, Lincoln. dioec. Item requiſitus, a quo, reſpondit, quod a fratre W. de la More, qui modo eſt magiſter in Anglia. Requiſitus, quo tempore, reſpondit, quod in vigilia Purificationis beatae Mariae proxime futura erunt 7. abhinc anni. Requiſitus, quibus praeſentibus, reſpondit, quod fratre Johanne de Malton, tunc praeceptore de Bruera, Lincoln. dioec. praedicta, et fratre Joh. de Faverſham. Requiſitus, ubi converſatus fuerat per illos 7. annos, reſpondit, quod in Anglia per annum et dimidium, et in partibus ultramarinis per duos annos cum dimidio; et in partibus Hiberniae per tres annos, qui erunt in vigilia Purificationis beatae Mariae proxime futura. Requiſitus, qua hora de nocte fuerat receptus, dicit, etc. Requiſitus, quomodo fuit receptus, dicit, quod juravit obedientiam, etc. Item requiſitus ſuper primo articulo, etc.

Item die 25. menſis Februarii, anno, etc. in eccleſia Patricii praedicta, praelibatus Henricus juratus coram dictis inquiſitoribus, etc. Requiſitus ſuper primo articulo, etc.

[5. Teſtis.] Frater Henricus Montravers juratus, etc. ut ſupra, uſque ad "debebat, et etiam obſervabat." Item requiſitus, etc. dicit, quod apud ...... Wigorn. dioec. Item requiſitus, a quo, dicit, quod a fratre Roberto de ...... Item requiſitus, quo tempore fuit receptus in dicto ordine, dicit, quod in feſto Paſchal. Domini proxime futuro erunt 30. anni. Item requiſitus, quibus praeſentibus, dicit, quod fratre Thoma de Tholoſa, et aliis, qui ſunt jam mortui. Item requiſitus, qua hora de nocte fuit receptus in dicto ordine, dicit, etc. Item requiſitus, quomodo fuit receptus, dicit, quod juravit obedientiam, etc. Actum in eccleſia ſancti Patricii Dublin. coram praefatis inquiſitoribus die 28. dicti menſis Februarii, anno, indictione, et pontificatu ſupradictis.

Frater Richardus de Burcheſham praenominatus coram eiſdem inquiſitoribus, et me notario juratus, et diligenter examinatus, requiſitus ſuper omnibus articulis in bulla papali contentis, tam hiis, qui die 6. menſis Februarii ſupra depoſuerat, hoc excepto, videlicet ſuper 34. articulo, qui talis eſt: "Item, quod credebant, et ſic dicebatur eis, quod magnus magiſter ordinis poterat eos abſolvere," etc. ſuper quo reſpondit, quod non poteſt. Actum ut ſupra, praeſentibus praelibatis.

[6. Teſtis.] Frater Johannes Romayn, Dunelm. dioec. etc. ut ſupra. Item requiſitus, etc. dicit, quod apud Wilbridam Fernen. dioec. Item requiſitus, a quo, dicit, quod a fratre Roberto de Glaſtingbur. Item requiſitus, quo tempore, dicit, quod in feſto Paſchae proxime futuro erunt abhinc 32. anni. Item requiſitus, quibus praeſentibus, dicit, quod fratre Ada de Langeporte. Item requiſitus, qua hora de nocte fuerat receptus in dicto ordine, dicit, etc. Item requiſitus, quomodo fuit receptus, dicit, quod juravit obedientiam, etc. Item requiſitus ſuper primo articulo, etc. Acta in eccleſia S. Patricii Dublin. die 4. menſis Martii, anno, indictione, et pontificatu praedictis.

[7. Teſtis.] Frater Hugo de Broughton, Elien. dioec. coram dictis inquiſitoribus, etc. Requiſitus, ubi receptus fuit, etc. dicit, quod apud Bruere, Lincoln. dioec. Item requiſitus, a quo, reſpondit, a fratre Roberto de Torvile. Item requiſitus, quo tempore fuit receptus in dicto ordine, dicit, quod in feſto exaltationis ſanctae crucis proxime futuro erunt elapſi 27. anni. Requiſitus, quibus praeſentibus, dicit, quod fratre W. de Grafton, ſeniore. Item requiſitus, qua hora de nocte, etc. Item requiſitus, quomodo fuit receptus, dicit, quod juravit obedientiam, etc. Actum ut ſupra.

[8. Teſtis.] Frater Radulphus de Bradele, ... dioec. juratus, etc. Item requiſitus, etc. dicit, apud Lidele, Ceſtren. dioec. Item requiſitus, quo tempore fuerat receptus in dicto ordine, dicit, quod in feſto S. Laurentii proxime futuro erunt abhinc 5. anni. Item requiſitus, quibus praeſentibus, dicit quod fratre Michaele de Karvile, et fratre Stephano de Stapelbrugge. Item requiſitus, qua hora de nocte, etc. Item requiſitus, quomodo fuit receptus, dicit, etc. Actum ut ſupra, praeſentibus, etc.

[9. Teſtis.] Frater Adam de Langeport Fernen. dioec. juratus et requiſitus, etc. ut ſupra. Item requiſitus, etc. dicit, quod apud Ciwerk, Daren. dioec. Requiſitus, a quo, dicit, quod a fratre Himberto de Manceſtr. Requiſitus, quo tempore, dicit, quod in feſto S. Martini proxime praeterito fuerunt elapſi 40. anni. Item requiſitus, quibus praeſentibus, reſpondit, quod omnes jam ſunt mortui, qui fuerunt in receptione ſua. Item requiſitus, qua hora de nocte, etc. Item requiſitus, quomodo fuit receptus, dicit, quod juravit, etc. Actum ut ſupra, praeſentibus fratribus Rogero, Waltero, Philippo, Hugone praefatis.

[10. Teſtis.] Frater Richardus de Upladen, Hereford. dioec. juratus, et requiſitus, ſi ſit unus modus, etc. ut ſupra. Item requiſitus, a quo, reſpon-

reſpondit, quod a fratre Roberto de Torvile. Item requiſitus, quo tempore fuit receptus in dicto ordine, dicit, quod in feſto Aſſumptionis beatae Mariae proxime praeterito erant abhinc 30. anni. Item requiſitus, quibus praeſentibus, dicit, quod fratre Willielmo Quarel, et fratre W. de Welles. Item requiſitus, qua hora de nocte, etc. Item requiſitus, quomodo fuit receptus, dicit, quod juravit obedientiam, etc. Item requiſitus ſuper primo articulo, etc.

[11. Teſtis.] Frater Walterus de Choneby, Carleol. dioec. juratus, etc. ut ſupra. Item requiſitus, etc. dicit, apud Ribleſtan juxta Ebor. dioec. Requiſitus, a quo, reſpondit, quod a Willielmo de la More. Item requiſitus, quo tempore fuerat receptus, dicit, quod in feſto S. Michaelis proxime praeteriti fuerunt 11. anni. Item requiſitus, quibus praeſentibus, dicit, quod fratre Richardo de Deardwile, et fratre Richardo de Cheſewyk, tunc praeceptore apud Ribleſtan. Item requiſitus, qua hora de nocte, etc. Item requiſitus, quomodo fuit receptus, dicit, quod juravit obedientiam, etc. Actum ut ſupra.

Frater Richardus de Biſteleſham alias juratus et diligenter examinatus, requiſitus ſuper omnibus in bulla papali contentis, in omnibus concordat cum hiis, quae die ſexto menſis Februarii proxime praeterito depoſuerat, hoc excepto, videlicet, ſuper 77. articulo, qui talis eſt: "Item, quod fratres jurabant," etc. dicit, quod ipſe nunquam intravit, nec ſcivit quod aliquis fratrum dicti ordinis etiam intraret. Acta ut ſupra.

Frater Henricus de Haſelakeby praedictus alias juratus, et diligenter examinatus, requiſitus ſuper omnibus articulis in bulla papali contentis, in omnibus concordat cum hiis, quae die 18. menſis Februarii proxime praeterito depoſuerat. Actum ut ſupra.

Frater Robertus de Pourbriggs antedictus, et alias juratus, et diligenter examinatus, requiſitus ſuper omnibus articulis in bulla papali contentis, in omnibus concordat cum his, quae die 18. menſis Februarii proxime praeterito depoſuerat. Actum ut ſupra.

Frater Henricus de Tanet praelibatus alias juratus, et diligenter examinatus ſuper omnibus et ſingulis articulis in bulla papali contentis, in omnibus concordat cum eis, quae die 25. menſis Februarii proxime praeterito depoſuerat, hoc excepto, videlicet, ſuper 24. articulo, qui talis eſt: "Item, quod credebant," etc. dicit, quod non poteſt abſolvere, nec mutare poenitentiam injunctam per fratrem capellanum. Item ſuper 25. articulo, qui talis eſt: "Item, quod viſitator," dicit, quod non. Item ſuper 26. articulo, qui talis eſt: "Item, quod praeceptor," etc. reſpondit, quod non. Actum ut ſupra.

[12. Teſtis.] Frater Johannes de Faverſham, Cantuar. dioec. requiſitus primo, ſi ſit unus modus, etc. ut ſupra. Item requiſitus, ubi, etc. dicit, apud London. civitatem. Item requiſitus, a quo, dicit, quod a fratre Roberto de Torvile. Item requiſitus, quo tempore fuerat receptus in dicto ordine, dicit, quod in feſto Omnium Sanctorum proxime praeterito fuerunt 23. anni. Item requiſitus, quibus praeſentibus, dicit, quod fratre Thoma de Tholoſa, tunc praeceptore, fratre Willielmo de la Forde, ſeniore. Item requiſitus, quomodo fuit receptus, dicit, quod juravit obedientiam, etc. Actum ut ſupra.

[13. Teſtis.] Frater Willielmus de Kilros, capellanus, juratus et requiſitus, in omnibus concordat cum Johanne de Faverſham, et aliis, ut ſupra. Actum ut ſupra.

[14. Teſtis.] Henricus de la Forde juratus, concordat ut ſupra.

Frater Willielmus de Kilros, capellanus praefatus, alias juratus, et diligenter examinatus in virtute praeſtiti juramenti, requiſitus ſuper omnibus in bulla papali contentis, concordat cum hiis quae dixerat 24. die menſis Martii; et ulterius dicit juratus, quod quando aliquis clericus, ſive primam tonſuram habens, ſive accolitus, ſive ſubdiaconus, ſive diaconus, ſemper in eo gradu permanebat, in quo gradu receptus eſt, nec ad alium gradum in ordine promovebitur.

[15. Teſtis.] Frater Walterus de Choneby, praenominatus alias juratus, et diligenter examinatus in virtute, etc. requiſitus ſuper articulis in bulla papali contentis, in omnibus concordat cum hiis, quae die menſis Martii 20. praeterito depoſuerat. Actum ut ſupra.

[16. ad 28. Teſtes.] Fratres Hugo de Broughton, Radulphus de Bradeleye, Henricus de la Forde, Hen. Mantravers, Johannes de Faverſham, Richardus de Biſteleſham, Henricus de Haſelakeby, Robertus de Pourbrigg, Henricus de Tanet, Willielmus de Kilros, Willielmus de Chenceley, Adam de Langeport, Richardus de Upladen, jurati et examinati ut ſupra, concordant in omnibus cum hiis, quae prius depoſuerant.

[29. Teſtis.] Frater Johannes de Faverſham, alias juratus, et requiſitus, concordat cum omnibus ut ſupra; hoc addito, videlicet, ſuper 24. articulo, qui talis eſt: "Item, quod credebant, etc. dicebatur," etc. reſpondit, quod verum eſt.

[30. Teſtis.] Frater Johannes de Romayn alias juratus, et diligenter examinatus, requiſitus ſuper omnibus articulis in bulla papali contentis, in omnibus concordat cum hiis, quae prius depoſuerat.

Frater Willielmus Kilros, capellanus, alias juratus, et diligenter examinatus, requiſitus ſuper omnibus articulis in bulla papali contentis, in omnibus concordat cum hiis, quae prius 12. die menſis Aprilis proxime praeterito depoſuerat; et ulterius dicit, quod quando magnus magiſter audit confeſſionem fratris alicujus dicti ordinis, praecipit fratri capellano eum abſolvere a peccatis ſuis, quamvis capellanus confeſſionem fratris non audierat. Item dicit, quod magna ſuſpicio a longis temporibus laboravit contra dictum ordinem Templariorum, tam pro eo quod ordo ita ſubito exaltabatur, quam pro eo quod fratres dicti ordinis tantam amicitiam et tractatum habebant cum Saracenis. Item dixit, quod quidam frater Walterus le Bacheler interfectus in domo Novi Templi London. Item dicit, quod quidam frater dicti ordinis moram trahens apud Killeſan, cujus nomen ignorat, fuerat ſodomitatus, et poſitus erat in infirmario apud Killeſan, et ibidem moriebatur. Actum, etc.

Actum in eccleſia S. Patricii Dublin. dicta die 23. menſis Maii, anno, indictione, et pontificatu praedictis, coram praenominatis inquiſitoribus et magiſtro Johanne de Mareſhal, canonico eccleſiae Daren. reverendi patris domini Daren. epiſcopi commiſſario in hac parte ſpecialiter deputato, ſecundum vim, formam, et effectum literarum apoſtolicarum ſuper inquiſitione haereticae pravitatis contra ſingulares perſonas Templariorum in provincia Dublin. domino ejuſdem ſuffraganeo directarum praenominati fratres Templarii, videlicet, Ric. de Biſteleſham, Hen. de Haſelakeby, Rob. de Pourbriggs, Hen. Tanet, Hen. Mantravers, Joh. Romayn, Hug. de Broughton, Rad. de Bradeley, Adam de Langeport, Ric. de Upladen, Walt. de Choneby, Joh. de Faverſham, Will. Kilros, capellanus, Hen. de la Forde, coram eiſdem inquiſitoribus, et in praeſentia mei notarii, et teſtium ſubſcriptorum comparentes, confeſſionibuſque eorum, et cujuſlibet eorum auditis, et verius intellectis, et in ſcriptis ſub manu publica, prout emittebantur, redactis, ut ſuperius continetur; interrogatique a dictis inquiſitoribus, ſi inquiſitioni et depoſitioni virorum religioſorum fide dignorum, tunc ibidem praeſentium, inferius nominatorum, de ſcientia et credulitate ſuper criminibus haereſis impoſitis eiſdem et cuilibet eorum, ſe ſupponerent vel ſubmitterent. Et reſpondebant dicti fratres, et quilibet eorum per ſe, quod eorundem depoſitionibus ſuper omnibus, quae eis imponuntur, ſive de ſcientia, ſive de credulitate deponeret, ſtaret, et ſtarent. Quo facto, productiſque teſtibus in forma juris juratis, et ſingillatim per dictos inquiſitores diligenter examinatis, et eorum dicta in ſcriptis per manum publicam de verbo ad verbum redacta in forma, quae ſequitur.

Specialis inquiſitio contra Templarios in Hibernia.

[1. Teſtis.] Frater Rogerus de Heton, frater ordinis minorum dictorum fratrum Dublin. gardianus, juratus, et diligenter examinatus in virtute praeſtiti juramenti. Interrogatus, an ſcit quod frater Richardus de Biſteleſham, et caeteri Templarii proxime ſcripti de ordine Templi, crimen haereſis eiſdem, et cuilibet eorundem impoſitum commiſerint, vel alias ſpecies ejuſdem criminis in bulla papali contentas perpetraverint; dicit, quod non vidit aliquem eorum committere crimen, de quo agitur, vel aliquas ſpecies ejuſdem criminis. Item requiſitus, utrum opinatur quod dicti fratres, et quilibet eorum ſint culpabiles, ſeu perpetraverint crimen eis imputatum; dicit, quod ſic, in eo quod magnus magiſter ordinis, et nonnulli praeceptores ejuſdem ordinis articulos in bulla papali contentos, vel majorem partem eorum, coram ſummo pontifice, et quibuſdam aliis, per eundem deputatum confeſſi ſunt, prout bulla papalis teſtatur. Item pro eo etiam, quod iidem fratres fatebantur, quod unus eſt modus recipiendi fratres in ordine Templi per totum orbem terrarum; et quod ſtatuta et ordinationes, quae ordinantur per magnum magiſtrum, et conventum ſuum, debent per univerſum orbem ſervari. Item pro eo, quod profeſſio eorum ſit clandeſtina, et jurant non revelare eandem; et ex hoc dicit magnum ſcandalum ortum eſſe in eccleſia Dei, et quod magnum periculum imminet animarum.

[2. Teſtis.] Frater Hugo de Lummour, ejuſdem ordinis, juratus, et diligenter examinatus, dicit, quod credit firmiter dictos ac omnes alios Templarios eſſe culpabiles et conſcios dicti criminis haereſis eis per bullam papalem imputati, et evidentias ſuperius aſſignatas aſſignavit; et dicit, quod fuit pluries apud Clouchharf, prope Dublin. et ibidem vidit quendam fratrem Templi, nomine Willielmum de Warecome, militem, qui in elevatione ſacramenti faciem ſuam verſus terram inclinabat, hoſtiam reſpicere non curando.

[3. Teſtis.] Item frater Walterus de Prendregeſt, ejuſdem ordinis lector, juratus, et diligenter examinatus et requiſitus, dicit, quod credit et opinatur crimen haereſis per magnum magiſtrum, et praeceptores illius ordinis, in partibus ultramarinis confeſſatum non poſſe latere aliquam ſingularem perſonam illius ordinis; et aſſignat cauſas ſuperius annotatas dicendo, quod credit eos taliter eſſe culpabiles. Item dicit, quod magnum ſcandalum eſt ortum in eccleſia Dei, propter famam et facta eorum. Item, quod magnum periculum imminet animarum.

[4. Teſtis.] Item frater Nicolaus de Kilmay, ejuſdem ordinis, juratus et examinatus, eadem, quae Gualt. Prendregeſt, de Templariis aſſerit et credit.

[5. Teſtis.] Item frater Walterus Waſpayl, ejuſdem ordinis, juratus, et examinatus, in omnibus concordat cum primo examinato; et addit, quod audivit ex relatu fratris W. de Denedale, ſui ordinis, qui praeſens fuit Pariſiis, et vidit et audivit quendam militem de ordine Templi, coram rege Franciae, et toto clero, qui fatebatur profeſſionem ſuam malam, prout eis imponuntur per bullam papalem, dixit, quod eadem eſt profeſſio per univerſum orbem in ordine ſuo; et dicit, quod magnum ſcandalum ortum eſt exinde, tam in clero, quam populo, et periculum imminet animarum.

[6. ad 9. Teſtes.] Fratres Simon de Dachemound, Richardus Kiſſok, Gilbertus de Sutton, et Richardus de Balybyn, jurati et examinati, in omnibus cum primo examinato concordant.

Item idem frater Ric. de Balybyn in virtute ſacramenti praeſtiti interrogatus, ſi frater Henricus de Tanet, magnus praeceptor in Hibernia, ſit particeps criminis illius haereſis, de quo praemittitur; dicit, quod ſuſpicatur et opinatur vehementer, quod idem frater H. ſit conſcius et particeps criminis illius, pro eo, quod idem frater H. juxta confeſſionem propriam per annum et amplius fuit ſocius collateralis et contubernalis magni magiſtri ordinis in partibus tranſmarinis; a quo, et in toto ordine in Hibernia, magnum honorem in equitatu, veſtibus, et in alio apparatu recepit et obtinuit. Dicit etiam idem frater requiſitus, quod articuli praedicti aliquem latere non poſſent, quin eorum quilibet criminis impoſiti conſcius ſit, et particeps propter univerſitatem receptionis aliorum ad ordinem et profeſſionem in eodem, et obſervationem ſtatutorum,

et

et propter clandeſtinam profeſſionem eorum, quam curant nemini revelare, prout eis a recipientibus communiter eſt injunctum, ut fatetur. Et propter alia per commiſſionem ſuam emiſſa, credit firmiter omnes eſſe culpabiles. Et ex eis dicit magnum ſcandalum ortum eſſe in eccleſia Dei, et imminens periculum animarum.

[10. Teſtis.] Item frater Thomas de Racho, ejuſdem ordinis, juratus, examinatus, ac etiam requiſitus, concordat cum fratre Richardo, confratre ſuo, proxime praeexaminato.

[11. ad 16. Teſtes.] Fratres Nicolaus Bakun, Richardus de Boclonde, Johannes de Balmadonu, Robertus de Luſk, Lucas Chyn, Thomas Cadel eadem, quae alii, ut ſupra, depoſuerunt.

[17. Teſtis.] Item frater Thomas, abbas S. Thomae martyris juxta Dublin. juratus, examinatus, et diligenter requiſitus, dicit, quod vulgo audivit tam de religioſis, quam ſecularibus, quod Templarii malae fidei eſſent, et Chriſtum abnegarent; et hoc audivit die ante publicationem bullae. Item dicit, quod credit firmiter, quod in confeſſione ſua, et aliis illicitis ſic ſteterunt in Hibernia, ſicut in partibus tranſmarinis, ex quo una eſt profeſſio, et unus ordo, prout iidem Templarii coram eo recognoverunt, et quod profeſſionem ſuam nemini revelare deberent per ſacramentum ſuum; et ſic credit eos in Hibernia eſſe culpabiles. Item dicit, quod magnum ſcandalum eſt ortum in eccleſia de eis. Item, quod magnum periculum imminet animarum ex hujuſmodi ſcandalo et fama.

[18. ad 25. Teſtes.] Item frater Simon, prior ejuſdem domus, frater Mareſtellus, ejuſdem domus concanonicus, frater Richardus de Gromekyn, frater Nicolaus Byterel, frater Adam Barun, frater Rogerus Kilmayman, frater Henricus de Pembroke, et frater Radulphus Kilmayman jurati et examinati, concordant in omnibus cum aliis ſupra.

[26. Teſtis.] Item frater Willielmus le Botiller juratus et examinatus, dicit in depoſitione ſua, et addit in deponendo, quod interfuit et vidit apud Clonfarht, ubi frater ejus celebravit miſſam; aliquo die ille Templarius, et iſte deponens ſerviebat fratri ſuo in celebratione miſſae; et cum perveniret ad elevationem corporis Chriſti, ipſi Templarii reſpiciebant verſus terram, nec oculos ſuos ad illud levabant, aut attendebant lectioni evangelii. Dicit etiam, quod poſt "Agnus Dei" voluit ferre fratribus pacem; et tunc dixit quidam clericorum ipſorum Templariorum ibi praeſens, quod fratres Templarii non curarent de pace. Et ex hiis et aliis habet Templarios valde ſuſpectos, et credit omnes et ſingulos eſſe reos ſeu conſcios criminis; et quod magnum ſcandalum, etc.

[27. ad 38. Teſtes.] Frater Henricus de Stone, frater Gilbertus le Rene, frater Johannes Gay, frater Philippus de Keneſeke, frater Rogerus, prior fratrum ordinis S. Auguſtini, frater Henricus Wallens, frater David Longus, frater Johannes de Waterford, frater Hugo le Mareſcall, frater Johannes le Palmera, frater Johannes de Suerde, et Adam le Latymer jurati et examinati, eadem, quae alii ſupra, depoſuerunt.

[39. Teſtis.] Item Thomas de Broughton, qui quondam ſerviebat Templar. juratus, et diligenter examinatus ſuper omnibus articulis in bulla papali contentis, dicit, quod bene audivit in partibus ultramarinis; et contra, quod quando aliquis frater recipitur in ordine Templariorum, receptus deoſculatur receptorem in poſteriora, etc. Dixit etiam, quod audivit de ſuſpicione non modica contra eos, pro eo quod tenebant capitula ſua ita ſecrete, et quod recipiebant fratres clandeſtine in ordine. Item dicit, quod ſaepe audivit, quod multi fratres dicti ordinis erant poſiti in ſacco, et ſubmerſi in mari; ſed tamen cauſam quare, neſcit, nec unquam vidit vel novit aliquem ita ſubmerſum. Item dicit, quod audivit multotiens dictum, quod quando fratres dicti ordinis tenent capitulum, unus eorum perdebatur in capitulo; ſed hoc non verum eſſe dicit, quod plures numerabant fratres intrantes capitulum, et exeuntes, et ſemper inveniebant numerum ſuum. Item dicit, quod vidit quendam fratrem apud Limaſoun in Cypro, qui incarcerabatur; cauſam tamen incarcerationis ignorat. Et idem frater, cujus nomen ignorat, fregit priſonam, et evaſit ad domum S. Johannis Jeruſalem involutus in quodam lintheamine, et ibidem morabatur, quouſque tranſiret partes ſuas per expenſas domus hoſpitii praedicti, et nunquam rediit ad ordinem Templariorum, quod ſcivit.

[40. Teſtis.] Item Robertus de Hereford, juratus, et diligenter examinatus, eadem, quae alii ſupra, depoſuit.

[41. Teſtis.] Item Willielmus de Bras juratus, et diligenter examinatus, in omnibus concordat cum Roberto praeexaminato; hoc addito, quod iſta audivit a quodam milite nomine Hugo de Hylibi; et dicit, quod vulgariter dicitur in partibus tranſmarinis, quod Templarii adinvicem committunt peccatum ſodomiticum. Item dicit, quod ſi aliquis fratrum vellet exire ordinem, et hoc poſſet notum fieri, ſtatim appenditur collo ejus magnus lapis, et ſubmergitur, ut audivit. Item dixit, quod pedibus conculcant crucem ſemper in die Veneris, ut audivit. Item dicit, quod quicunque noluerit ſuis ſceleribus conſentire, morti tradebatur, ut audivit. Item dixit, quod ſolebant mutuo dare pecuniam, ac villas, terras, et tenementa nomine pignorum accipere, et fructus eorum in ſortem minime computare. Requiſitus, quomodo hoc ſcit, dicit, quod praeſens fuit, vidit, et audivit apud villam quandam, quae diſtat a villa de Nicoſi per tres leucas, quod ſub eadem forma receperunt a domino Reimundo Viſtini, domino villae ejuſdem, et eam per 7. annos tenuerunt; et dicit, quod ſic faciunt in Cypro, ut faciunt omnes Templarii per univerſum orbem, ut credit. Item dicit, quod dicitur ibidem, quod Acon, et multae aliae civitates et caſtra per eos, ſeu propter eorum defectum, fuerunt deperditae. Item dixit, quod communiter dicitur ibidem, quod magnus magiſter poteſt abſolvere fratres ſuos ab omnibus peccatis ſuis, quanquam inconfeſſis, ut audivit. Item dicit, quod quicquid magnus magiſter faciebat et ordinabat, ſub poena mortis,

mortis, per univerſum orbem, in ſuo ordine debet obſervari, et obſervabatur, ut audivit.

Publicatio atteſtationum Hiberniae.

Lectae et publicatae atteſtationes praedictae coram praelibatis inquiſitoribus et me notario infraſcripto, in praeſentia praelibatorum fratrum Ric. de Biſteleſham, Henr. de Haſelakeby, Rob. de Pourbriggs, Hen. Taner, Hen. Mantravers, Joh. Romayn, Hug. de Broughton, Rad. de Bradeleye, Adae de Langeport, Ric. de Upladen, Walt. de Choneby, Joh. de Feverſham, Will. de Kilros, capellani, et Hen. de la Forde, die ſexto menſis Junii, et pontificat. praedict. et praefati inquiſitores atteſtationes praedictas praelectas, et publicatas habuerunt. Acta ſunt haec coram praefatis inquiſitoribus die menſis, anno, indictione, et pontificatu praedictis, praeſentibus venerabilibus viris magiſtris Philippo de Hendelee, offic. curiae archidiaconatus, Matthaeo de Wella, Petro de Wylubi rectore eccleſiae de Baliſgreſſim Dublin. dioec. et multis aliis.

Proceſſus factus contra Templarios in Scotia.

Haec inquiſitio facta per reverendum in Chriſto patrem dominum Willielmum, Dei gratia S. Andreae epiſcopum, et magiſtrum Johannem de Solerio, domini papae clericum, contra ordinem Templariorum, et duos fratres ipſius ordinis inferius nominatos, ſolos in regno Scotiae in ſuo habitu exiſtentes, de mandato domini noſtri ſanctiſſimi domini Clementis, divina providentia papae quinti, in abbatia S. Crucis de Edeneburgh, regni et epiſcopatus praedicti, 15. cal. menſis Decembris, anno gratiae M.ccc.ix.

[1. Teſtis.] Inprimis Frater Walterus de Clifton juratus, tactis ſacroſanctis evangeliis, et interrogatus, de qua natione erat oriundus, reſpondit, quod ex Anglia. Item requiſitus, de quo ordine erat, reſpondit, quod de ordine militiae Templi. Item requiſitus, quot annis ſtetit in dicto ordine, reſpondit, quod in feſto Omnium Sanctorum proxime praeterito fuerunt 10. anni elapſi. Item interrogatus, ubi fuit ad habitum dicti ordinis receptus, reſpondit, apud Brueram in comitatu Lincoln. in Anglia. Item interrogatus, quis recepit eum ad dictum ordinem, et dedit ei habitum, dixit, quod frater Willielmus de la More, oriundus de comitatu Ebor. tunc et nunc magiſter dicti ordinis in Anglia et Scotia. Item interrogatus, a quo magiſtro receperunt obſervantias ordinis ſui fratres regni Scotiae, reſpondit, quod a magiſtro Angliae. Item interrogatus, a quo dictus magiſter Angliae recepit obſervantias ſui ordinis, reſpondit, quod a majori magiſtro ordinis Templi Jeruſalem praedicti, ſcilicet a magiſtro Cypri, et ex ſtatutis et obſervantiis ſui capituli generalis. Item interrogatus, utrum dictus magnus magiſter ipſum ordinem conſuevit viſitare, vel facere viſitari ordinem militiae Templi in regno Angliae, et perſonas ipſius ordinis; reſpondit, quod ſic. Item interrogatus, qui modus fuit obſervatus in receptione ſua ad habitum praefati ordinis, reſpondit, quod cum dictus magnus magiſter ordinis teneret capitulum ſuum apud Brueram in comitatu Lincoln. dictus frater Walterus petiit ſocietatem habitus ipſius ordinis; cui dixerunt fratres ibidem exiſtentes, videlicet fratres Tho. de Tholouſe, Will. de la Forde, Joh. de Faverſham, Rad. prior Templi London. Hen. de la Wole, Joh. de Harril, et Joh. de Hufflet de regno Angliae oriundus, et plures alii fratres ipſius ordinis, nunc rebus humanis exempti; maximum quod petis, petendo noſtrae religionis ingreſſum, abdicando propriam voluntatem, et te obedientiae majorum ipſius ordinis obligando; qui adhuc petiit inſtantius habitum et ſocietatem ipſius ordinis: tunc ductus ad cameram ipſius magiſtri, ubi iidem tenebant capitulum ſuum, iterum flexis genibus, et junctis manibus petiit habitum et ſocietatem ipſius ordinis: tunc ab eo petierunt dictus magiſter et praefati fratres reſponſionem ad quaeſtiones praeſentes; utrum erat ad aliqua ratiocinia vel debita obligatus, vel alicui mulieri matrimonialiter affidatus, vel aliqua ſecreta infirmitate corporis, aut alio impedimento, quominus in ipſa religione remanere poſſit, detentus, dixit, quod non; et tunc dictus magiſter petiit a dictis fratribus circumſtantibus: "Praebetis vos conſenſum veſtrum receptioni fratris Walteri? reſponderunt unanimiter, quod ſic." Et tunc dictus magiſter, et fratres aſtantes praedicti receperunt dictum fratrem Walterum in hunc modum; videlicet dictus frater Walterus, flexis genibus, et junctis manibus, promiſit ſe eſſe ſervum perpetuum et magiſtri ordinis et fratrum, ad defendendum terram orientalem. Et tunc dictus magiſter erexit ſe, et accepto a fratre capellano ipſius ordinis libro evangeliorum, in quo crux erat depicta, idem Walterus ſupponens manus libro et cruci, promiſit per juramentum Deo et beatae Mariae eſſe in perpetuum caſtum, obedientem, et vivere ſine proprio. Et tunc magiſter dedit ſibi mantellum, et impoſuit pileum capiti ſuo, et admiſit eum ad oſculum ad os; tunc fecit eum ſedere ad terram, injungens ſibi quod exinde jaceret in camiſia, femoralibus, et caligis linteis, cinctus una cordula ſuper camiſiam, et quod nunquam hoſpitaretur in domo ubi mulier jaceret in puerperio, nec intereſſet nuptiis, nec purificationibus mulierum; in certis eum cauſis ac rationibus inſtruens et informans. Item requiſitus, utrum aliquis ſecularis clericus, aut alterius religionis fratres interfuerunt receptioni ſuae, dixit, quod non, nec in receptione aliorum fratrum ipſius ordinis Templi intereſſe conſueverunt; quod ipſe ſciverit, vel dicere audiverit. Item interrogatus, utrum eadem obſervantia ipſius ordinis, eadem fratris receptio, et eadem profeſſio ſit per univerſum orbem, dixit, quod ſic, ut credit, et ut dici audivit ab aliis fratribus ipſius ordinis; tamen non eſt certus, niſi de hoc quod vidit in Anglia in receptione ſua, et in receptione fratrum ſuorum ipſius ordinis, quorum receptioni interfuit; ſed eorum nomina haud meminit. Item interrogatus, num ex

quo

quo fuit in ordine, vidit aliquem viſitatorem ſui ordinis de Francia venire, et viſitare in Anglia, dixit, quod ſic; ſcilicet fratrem Hugonem Perraut, ſed non vidit eum tenere capitulum, ſed credit, et dici audivit, quod capitulum ibidem tenuerit, et etiam viſitaverit. Item requiſitus, ubi moram traxit, poſtquam fuit in ordine, reſpondit, quod per 3. annos ſtetit in Scotia apud Blancrodoks; et per 3. annos in Anglia apud Newſom; et London. per unum annum; et per 3. annos apud Reckelay et Haſelakeby. Item interrogatus, utrum propter ſcandalum exortum contra ordinem Templi fuerunt aliqui fratres ob timorem hujuſmodi, derelicto habitu, fugitivi; dixit, quod ſic. Frater Thomas Tocci, et frater Johannes de Huſeflete, qui fuit praeceptor ante eum apud Blancrodoks in Scotia per biennium, et erant dicti duo fratres ex Anglia oriundi. Item interrogatus diligenter, ſingulariter et ſingillatim ſuper omnibus et ſingulis articulis in bulla domini papae incluſis, reſpondit ad quemlibet articulum ſimpliciter negative; hoc excepto, quod dixit quod magnus magiſter ipſius ordinis et alii magiſtri, praeceptores, et viſitatores, inferiores clerici vel laici poſſunt abſolvere fratres ſibi ſubditos a quibuſcunque peccatis, excepto homicidio, et violenta manuum injectione in ſacerdotem; et dixit, quod hanc poteſtatem habebat dictus magnus magiſter ex gratia domini papae, et ipſam receperat ab antiquo. Item dicit, quod ipſe vidit in duobus capitulis celebratis apud Dineſlee in Anglia, quod magiſter praefatus abſolvebat generaliter omnes fratres in receſſu ſuo, auctoritate, quam habebat, ſignando eos ſigno crucis cum manu. Item dixit, quod propter clandeſtinam fratrum ipſius ordinis profeſſionem, et receptionem, vehemens ſuſpicio habetur, et diu habebatur. Item dixit, quod in receptione ſua praedicta eum jurare fecerunt, quod de ipſo ordine nunquam recederet; et ſic credit quod faciunt omnes alii. Item dixit, quod non utuntur in ordine ſuo anno probationis, immo ſtatim habetur receptus pro profeſſo. Item interrogatus, quis eſt major praeceptor ſui ordinis in regno Scotiae, dixit, quod ipſe eſt, habens ibidem cuſtodiam totius ordinis ſui; nec ſunt ibi fratres, niſi ſolum ipſe, et ſocius ſuus ſubſcriptus.

[2. Teſtis.] Item Willielmus de Middleton, deferens habitum ordinis militiae Templi, juxta Novum Caſtrum in Anglia, ut aſſerit, oriundus, juratus, tactis ſacroſanctis evangeliis, et interrogatus, ubi fuit ad dictum ordinem receptus; reſpondit, quod apud Newſom prope Ebor. die ſanctae Suſannae virginis, in autumno proxime praeterito 7. abhinc annis elapſis. Item requiſitus, quis eum recepit ad dictum ordinem, dixit, quod frater Brianus le Jay, tunc magiſter ordinis ſui in Anglia, praeſentibus fratre Thoma de Tholouſe, nunc ſuperſtite, et habitum deferente, fratre Johanne de Husflete, fratre Thoma Tocci, et fratre Johanne de Caraton, qui, habitu rejecto, ſtatim fugerunt, quum audiverunt captionem confratrum ſuorum, ultra mare, prout dici audivit, et pluribus aliis, nunc rebus humanis exemptis. Item requiſitus, in quibus domibus ſui ordinis traxit moram a tempore receptionis ſuae praedictae, reſpondit, quod in Anglia per diverſa loca per quinquennium. Item in Scotia apud Culthur, et apud Blancrodoks per biennium; et in Northumbria per vices per triennium, per diverſa loca. Item requiſitus, utrum viderit aliquem recipi ad habitum ordinis in regno Scotiae, dixit, quod non. Item interrogatus de ſtatutis, et obſervantiis ſui ordinis in Scotia, dixit, quod eaſdem recipiunt a magiſtro Angliae, et magiſter Angliae a magiſtro Franciae, et magiſter Franciae a magiſtro Cypriae, ut audivit dici; et propter hoc credit, quod idem modus recipiendi, et profitendi fratres ſui ordinis ſit per univerſum orbem. Item, utrum magnus magiſter totius ordinis ſui conſuevit viſitare vel facere viſitari in Anglia religionem ſuam, et perſonas ipſius religionis; dixit, quod ſic, quia vidit fratrem Hugonem Perraut, qui venerat de Francia ad viſitandam Angliam bis in tempore ſuo; et una vice locutus fuit ſecum in Anglia, et alia vice non vidit eum, quia tunc fuit in Scotia; ſed audivit dici, quod viſitaverit ordinem ſuum in Anglia. Item dixit, quod ſuperior magiſter Angliae conſueverit ire ad capitulum in Francia de quinquennio in quinquennium, prout, ut dicit, ſemper audivit a fratribus. Et quum dictus frater Hugo Perraut ſecunda vice praedicta viſitavit Angliam, frater Willielmus de la More, tunc ſuperior magiſter Angliae iverat ad magnum magiſtrum ultra mare, tanquam ad ſuperiorem totius ordinis ſui; tunc in ejus abſentia dictus frater Hugo quoſdam praeceptores Angliae amovit, et alios in eorum loco ſubrogavit. Item interrogatus diligenter, et ſingillatim examinatus ſuper omnibus quaeſtionibus praedicto Waltero ſocio ſuo ſuperius factis, et ſuper ſingulis articulis in bullis domini papae contentis ſibi ſingillatim expreſſis; reſpondit idem in omnibus, quod dictus frater Walterus; hoc adjecto, quod inhibitum fuit ſibi in receptione ſua per dictum magiſtrum, qui eum recepit ad ordinem, quod non reciperet ſervitium aliquod a mulieribus, nec etiam aquam ad abluendum manus. Et dixit quod vidit et audivit magnum magiſtrum ordinis ſui Angliae laicum abſolventem fratres ſui ordinis per haec verba: "Auctoritate Dei, et beati Petri, et domini papae, nobis commiſſa, abſolvimus vos a quocunque peccato:" committebat ſuper hoc vices ſuas fratri ſacerdoti ejuſdem ordinis; tamen dicit quod credit, quod caſus domini papae intelliguntur excepti.

Teſtes in praeſenti negotio citati et examinati ſequuntur.

[1. Teſtis.] Dominus Hugo, abbas de Dunfermelyn, teſtis juratus, et interrogatus ſuper ſtatu et converſatione fratrum praedictorum ſuperius examinatorum, et aliorum fratrum ſui ordinis, et ſuper omnibus articulis in bulla domini papae contentis, dixit, quod nunquam ſcivit pro certo, dici tamen audivit ipſos talia ſiniſtra perpetrare; ſuſpicionem tamen ſiniſtram habet contra eos, et ſemper habuit, de clandeſtina fratrum ſuorum receptione, et eorum profeſſione, et nocturna capitulorum ſuorum celebratione,

tione. Item dixit, quod credit eaſdem obſervantias, et eadem ſtatuta eſſe ubique in toto ordine illo; et hoc credit, quia viſitator Franciae ſolebat viſitare ordinem eorum in Anglia, et viſitator Angliae ordinem eorum in Scotia; et undique conſueverunt congregari fratres ipſius ordinis ad ſuum capitulum generale, et per conſequens videntur ſecreta ſui ordinis communicari. Dixit etiam, quod nunquam audivit dici aliquem fratrem dicti ordinis recipi in Scotia, propter quod non poterant ſecreta ſua illuc ſciri.

[2. ad 6. Teſtes.] Dominus Elias, abbas S. Crucis de Edeneburgh, dominus Gervaſius, abbas de Newbotyl, magiſter Robetrus de Kydlawe, et frater Patricius, prior fratrum praedicatorum de Edeneburgh, jurati et examinati, in omnibus fere concordant cum Hugone, abbate de Dunfermelyn.

[7. Teſtis.] Frater Andreas de Douraid, gardianus fratrum minorum de Hadyngton, juratus et interrogatus ſuper praemiſſis, dixit idem, quod dominus abbas de Dunfermelyn praedictus; hoc addito, quod dixit ſe non ſciviſſe fratres dicti ordinis militiae Templi confiteri fratribus minoribus, vel praedicatoribus, vel aliis ſecularibus presbyteris.

[8. Teſtis.] Frater Adam de Kenton, etc. concordat in omnibus cum Andrea de Douraid.

[8. Teſtis.] Frater Adam de Wedale, monachus abbatiae de Newbotyl, juratus et interrogatus ſuper praemiſſis, dixit idem quod dominus abbas de Dunfermelyn praedictus; hoc addito, quod de injuſto conqueſtu ſunt Templarii multipliciter diffamati; nam indifferenter ſibi appropriari cupiunt per fas vel nefas bona et praedia ſuorum vicinorum, et quod hoſpitalitatem non tenent, niſi divitibus et potentibus, timoris cauſa ne eleemoſynas largiantur.

[9. ad 12. Teſtis.] Item fratres Johannes de Byres, ejuſdem abbatiae monachus, Johannes de Munphut, canonicus S. Crucis de Edeneburgh, Gilbertus de Hadyngton, canonicus S. Crucis, et Adam de Winis, monachus de Dunfermelyn, jurati, etc. dixerunt idem, quod frater Adam de Wedale praedictus.

[13. Teſtis.] Item magiſter Johannes de Lyndeſeye, rector eccleſiae de Rachon. juratus, etc. dixit idem, quod abbas de Dunfermelyn praedictus.

[14. Teſtis.] Item dominus Robertus capellanus de Lyſton, vicinus Templariorum Scotiae, juratus ſuper praemiſſis, dixit idem, quod abbas de Dunfermelyn praedictus; hoc addito, quod dixit, quod conſcientia ſibi dictat quod Templarii Scotiae, et alii ejuſdem ordinis non ſunt penitus immunes a criminibus, per ſuos majores in curia confeſſis; et hoc propter identitatem ſtatutorum et obſervantiarum ſuarum, et mutuam viſitationem. Item dixit, quod nunquam audivit pro certo, nec vidit ubi aliquis frater Templi fuiſſet ſepultus, vel quod naturali morte mortuus ſit. Item dixit, quod quantumcunque poſſunt, ſemper fuerunt contra eccleſiam, et ſuper hoc laborat publica vox et fama.

[15. ad 25. Teſtes.] Item domini Henricus de Leth, rector eccleſiae de Beſtalrik, Walterus, rector eccleſiae de Malavilla, Alanus, rector eccleſiae de Stryvelyn, Nicolaus, vicarius de Leſwald, Willielmus, capellanus de Stenton, Johannes, capellanus hoſpitalis S. Leonardi prope Edeneburgh, Alanus de Theryngton, Johannes de Lyberton, Richardus de Anandia, Johannes de Clerkynton, et Walterus de Halbourn, capellani, vicini, et ſervitores Templariorum Scotiae, et domus ſuae de Blancrodoks, jurati, etc. dixerunt idem, quod abbas de Dunfermelyn praedictus.

[26. ad 34. Teſtes.] Item dominus Henricus de ſancto Claro, Ferguſius Mareſcallus, Willielmus de Rameſaye, Hugo de Rydale, Willielmus Byſeti, Alanus de Waldingford, Rogerus de Sutton, Willielmus de Diſſeford, et Willielmus praepoſitus, jurati et examinati, cum aliis ſupra concordant.

[35. ad 40. Teſtes.] Item Willielmus de Preſton, et Johannes de Wyggemer, ſenior, Willielmus de S. Claro, Adam Halybourton, Michael Clenk, et Matthaeus Conſtabularius, domicelli, jurati, et diligenter examinati ſuper praemiſſis, dixerunt, quod contra perſonas dictorum dominorum fratrum nihil ſciunt dicere, nec de receptione fratrum dicti ordinis aut profeſſione, quia nunquam viderunt aliquem in Scotia, vel alibi, in fratrem recipi, vel etiam profiteri, quia ſemper illud clandeſtine faciebant; propter quod tam ipſi, quam progenitores ſui contra praefatum ordinem, et fratres ejuſdem ordinis malam praeſumptionem habuerunt; et maxime cum viderint certos religioſos publice recipi, ac etiam profiteri, et in ſuis receptionibus et profeſſionibus amicos, parentes, et vicinos vocari; et magnas ſolennitates et convivia celebrari. Item dicunt, quod firmiter credunt, quod eadem fratrum receptio et profeſſio, eadem ſtatuta et obſervantiae ſint in ſuo ordine per univerſum orbem, et quod per majores ſuos ubique terrarum viſitantur; et quod fratres ſui ad ſua capitula undique tranſmittuntur; propter quod credunt, quod ſua ſecreta omnes communicant; et per conſequens eiſdem videntur criminibus eſſe irretiti. Item dixerunt, quod pauperes ad hoſpitalitatem libenter non recipiebant, ſed timoris cauſa divites, et potentes ſolos; et quod multum erant cupidi aliena bona per fas vel per nefas pro ſuo ordine adquirere. Item dixerunt, quod progenitores ſui aſſerebant, quod, ſi Templarii fuiſſent fideles chriſtiani, terram ſanctam nullatenus amiſiſſent.

[41. Teſtis.] Johannes Thyng, qui fuit ſervus Templar. per 17. annos in Scotia, juratus, etc. dixit idem, quod domicelli ſuperius immediate examinati; hoc addito, quod dixit ſe vidiſſe plures fratres Templar. laicos indifferenter abſolvere omnes excommunicatos, dicentes ſe habere ſuper hoc a domino ſummo pontifice poteſtatem. Dixit etiam, quod quandoque de die, quandoque de nocte tenuerunt capitula ſua adeo occulte, quod nemini patebat acceſſus ad eos. Cum iſto teſte concordant in omnibus vicini ſui, terraſque Templariorum excolentes, quorum nomina inferius ſubſcribuntur: videlicet

cet Adam Faber, Alanus Pay, Michael Fyder, Thomas Stagger, Thomas Tenaunt, Johannes Sergaunt, Adam Lay, et Johannes Gruub. Haec inquiſitio ſolennius fieri nequivit propter hoſtium incurſus, et guerrae continuam expectationem.

Et ad evidentius praemiſſorum teſtimonium reverendus in Chriſto pater dominus Willielmus, providentia divina S. Andreae epiſcopus, et magiſter Johannes de Solerio praedicti ſigilla ſua praeſenti inquiſitioni appenderunt, et eiſdem ſigillis poſt ſubſcriptionem meam eandem inquiſitionem clauſerunt. In quorum etiam firmius teſtimonium ego Willielmus de Spottiſwod, auctoritate imperiali notarius, qui praedictae inquiſitioni interſui die, anno, et loco praedictis, teſtibuſque praeſentibus ſupradictis, ſignum meum ſolitum eidem appoſui requiſitus, et propria manu ſcripſi rogatus.

Jei parle des freres chapeleins du Temple.

Et les freres chapeleins dovinent oyr la confeſſion des freres, ne nul ne ſe deit confeſſer a autre chapelein ſaunz counge, car il ount greigneur poer du pape de els aſſoudre que un eveſque.

La manere de tenir chapitre e daſſoudre.

Apres chapitre dira le meſtre, ou cely qe tendra le chapitre: " Beaus ſeigneurs freres, le pardon de noſtre chapitre eſt tiels, qe cil qui oſtaſt les almones de la meſon a tout e male reſoun, ou teniſt aucune choſe en noun de propre, ne prendreit u tens ou pardoun de noſtre chapitre. Mes toutes les choſes qe vous leſſez a dire pour hounte de la char, ou pour poour de la juſtice de la meſoun, qe lein ne la prenge requer Dieu pour la requeſte de la ſue douce mere le vous pardoint. E nous de par Dieu, e de par la poeſte, que noſtre ſire otria a ſein pere, la quele noſtre pere le pape lieu tenaunt a terre a otrye a la maiſon, e a noz ſovereyns, e nous de par Dieu, e de par noſtre meſtre, e de tout noſtre chapitre tiel pardoun comme ieo vous puis fere, ieo la vous faz, de bon quer, e de bone volonte. E prioms noſtre ſire, qe iſſi veraiement come il pardona a la glorieuſe Magdeleyne, quant ele plura ſes pechez. E al larron en la croiz mis pardona il ſes pechez, e a vous face les vos e pardone a moy les miens. Et pry vous que ſe ieo ouges meſfiz oudis a nul de vous que vous depleiſe que vous le me pardonez."

Confeſſiones fratris Stephani de Stapelbrugge, Tho. Tocci, et Johannis de Stoke.

In Dei nomine, Amen. Anno Domini M.CCC.XI. indictione nona, 9. calend. Julii, conſtitutus in praeſentia venerabilium patrum dominorum London. et Ciceſtren. epiſcoporum, et teſtium ſubſcriptorum, frater Stephanus de Stapelbrugge, de ordine Templi, apoſtata fugitivus, et per publicum citationis edictum vocatus pluries, et non comparens, propter ſuam contumaciam excommunicatus, et per totam provinciam Cantuar. pro tali habitus, in civitate Saresberien. per regis miniſtros captus, London. adductus, et in domo Radulphi Spron, per commentaren. de Newgate dictis dominis epiſcopis praeſentatus, juravit ad ſancta Dei evangelia corporaliter tacta, quod ſuper omnibus et ſingulis in literis apoſtolicis contentis, aliis fratribus dicti ordinis lectis et expoſitis, et ſuper omnibus et ſingulis dictas literas contingentibus, et ſuper ſtatu ſingularum perſonarum ſui ordinis, et ſuper hiis, quae ſciverit vel crediderit in eis reformanda, et ſuper articulis in bulla apoſtolica miſſis, de quibus interrogabitur, et ſuper toto inquiſitionis negotio, de quo agitur, diceret dictis domino London. et Ciceſtren. adjuncto ſibi interrogantibus plenam, meram, et ſimplicem veritatem, quam ſcivit, credidit, vel audiverit, quotiens ab eis fuerit interrogatus tam de ſeipſo, tanquam principali, quam de aliis ſingularibus perſonis ſui ordinis, ut teſtis, etiamſi non fuerit interrogatus. Item, praetextu cujuſcunque juramenti, pactionis, praecepti, vel colligationis praehabitorum, nec pro timore, gratia, favore vel odio, prece vel pretio, damno vel lucro admiſerit aliquam falſitatem, nec ſuppnimeret aliquam veritatem. Et interrogatus ſuper primo articulo, qui ſic incipit: " Primo, quod in receptione ſua," etc. cunctis partibus ſupradicti articuli plene ſibi expoſitis, reſpondit, quod duae ſunt profeſſiones in ordine Templi, prima licita et bona, et ſecunda eſt contra fidem; et ſecundum utramque fuit receptus, ut dixit, primo honeſte, et ſecundum regulam 11. annis ab hinc elapſis, vel circiter; et deinde anno revoluto in feſto ſancti Barnabae convenit cum aliis fratribus ſui ordinis apud Dineſlee coram fratre Briano le Jay, tunc magno praeceptore in Anglia; et cum eſſent congregati in capella loci ejuſdem, praeſentibus tunc ibidem cum dicto fratre Briano fratribus Tho. de Tholouſe, Ric. de Herdewyk, Rog. de Reyleye, nunc defunctis, Radulpho de Maltone, dicto le Carpentier, Tho. Tocci de Thoroldeby, adhuc ſuperſtitibus. Ac cum eſſet quaedam crux coram dicto magiſtro collocata, fratres Rogerus de Reyleye, et Thomas de Thoroldeby praedicti, extractis gladiis, aſſiſtebant dicto Stephano, in quorum praeſentia ait ſibi dictus magiſter: Vides hanc imaginem crucifixi? Cui reſpondit dictus Stephanus: Video eam, Domine. Et ait magiſter: " Oportet te negare Jeſum Chriſtum eſſe Deum et hominem, et Mariam matrem ejus, et ſpuere ſuper hanc crucem." Et dictus Stephanus timore mortis ſibi, niſi faceret, imminentis, negavit Jeſum Chriſtum, et beatam Mariam, non tamen corde, ſed ore tantum, ut dixit, et ſpuit interpoſita manu juxta crucem. Item interrogatus ſuper ſecundo articulo, qui ſic incipit: " Item, quod communiter," etc. et ſuper tertio et quarto articulis, reſpondit, quod credit quod idem eſt modus recipiendi ubique, et quod omnes, et ſinguli fratres in ſecunda receptione, per eundem morem ſunt recepti. Item interrogatus ſuper quinto articulo, qui ſic incipit: " Item, quod receptores," etc. reſpondit, quod praedictus frater Brianus le Jay dogmatizabat eum, quod Jeſus Chriſtus non erat verus Deus, et verus homo. Item, interrogatus ſuper

ſuper ſexto et ſeptimo articulis, reſpondit ſe nihil aliud ſcire, quam quod ad articulum praecedentem depoſuit. Item ſuper octavo articulo, qui ſic incipit: " Item, quod nec receptores, " etc. et ſuper 9. uſque ad 15. articulum, reſpondit, quod in Anglia non adorant catum, nec idolum, quod ipſe ſciat, ſed audivit bene dici, quod adorant catum et idolum in partibus tranſmarinis. De aliis in dictis articulis contentis dicit ſe nihil ſcire. Item interrogatus ſuper 16. qui ſic incipit: " Item, quod non credebant, " etc. et ſuper 17. 18. et 19. articulis, reſpondit, quod in receptione extitit dictum eidem, quod non crederet ſacramentum altaris. Item interrogatus ſuper 20. articulo, qui ſic incipit: " Item, quod ſacerdotes ordinis, " etc. et ſuper 21. 22. et 23. articulis, de contentis in eiſdem dicit ſe nihil ſcire. Item interrogatus ſuper 24. articulo, qui ſic incipit: " Item, quod ſic credebant, et dicebatur eis, quod magnus magiſter ordinis, " etc. et ſuper 25. uſque ad 29. articulum, reſpondit, quod magnus magiſter ordinis abſolvit generaliter fratres in capitulo a peccatis ſuis, quae omittebant confiteri propter erubeſcentiam carnis, vel timorem juſtitiae ordinis; et quod non ſit opus in ordine alia abſolutione pro peccatis ſic remiſſis. De aliis contentis in dictis articulis, dixit ſe nihil ſcire. Item interrogatus ſuper 30. 31. 32. et 33. articulis, in praedictis articulis contenta omnia et ſingula negavit. Item interrogatus ſuper 34. articulo, qui ſic incipit: " Item, quod in ipſa receptione, " etc. reſpondit, quod fratres jurant non exire ex ordine ſine licentia ſuperioris; et quod ſuperior ſui ordinis dabat licentiam redeundi ad ſeculum aliquibus fratribus dicti ordinis, qui non potuerunt continenter vivere in ordine, vel alias obſervantias religionis conſervare. Item interrogatus ſuper 35. articulo, qui ſic incipit: Item, quod habebant, " etc. reſpondit, quod ſtatim profitebantur. Item ſuper 36. 37. 38. et 39. interrogatus, in articulis contenta omnia et ſingula confitetur; et quod nolentes eodem modo profiteri, quo iſte teſtis de ſe confeſſus eſt, videlicet, cum abnegatione Chriſti, et ſpuitione ſuper crucem, interficiebantur in partibus tranſmarinis, ut dixit; neſcivit tamen aliquem unquam in Anglia ex hac cauſa interfectum: dixit tamen ſuper morte Walteri Bacheler requiſitus, quod mortuus fuerit in carcere per tormenta, ſed non illa de cauſa, ut credit. Et quod propter ipſorum clandeſtinam receptionem vehemens ſuſpicio a retroactis temporibus habebatur contra eoſdem. Item interrogatus ſuper 40. uſque ad 45. articulum, reſpondit, quod conceſſum fuit ſibi per ordinem, et aliis de dicto ordine, ut poſſent adinvicem carnaliter commiſceri, et ſeſe abuti; dixit tamen, quod ipſe nunquam hoc fecit; audivit tamen dici, quod quidam Robertus de Hamilton abutebatur ſe cum quodam juvene ex Anglia, nec reputabatur peccatum inter fratres dicti ordinis, ut dixit. Item interrogatus ſuper 46. articulo, et ſuper caeteris uſque ad 57. et ſuper 57. articulo ſimiliter interrogatus, reſpondit, de hiis ſe nihil ſcire, nec alias audiviſſe loqui. Item ſuper 58. uſque ad 65. articulum, omnia et ſingula in dictis articulis contenta de ſe negavit, et de aliis ſe neſcire dixit. Item ſuper 66. 67. 68. 69. articulis interrogatus, reſpondit, perſeverando in confeſſione per ipſum facta ad articulum 36, et duos ſequentes, ſuper quibus ſuperius extitit interrogatus. Item ſuper 70. 71. 72. 73. et 74. articulis interrogatus, reſpondit, quod inhibitum ſibi fuit dictam profeſſionem alicui revelare, nec etiam fratribus dicti ordinis, niſi hiis, qui fuerant in dicta profeſſione erronea praeſentes, et credit quod ſimiliter fuit inhibitum aliis fratribus ſic receptis. Item interrogatus ſuper 75. articulo, qui ſic incipit: " Item, quod injungebatur eis, " etc. dixit ſe de hoc nihil ſcire. Item interrogatus ſuper 76. qui ſic incipit: " Item, quod fratres, " etc. et ſuper 77. articulis, reſpondit vera eſſe, quae in articulis continentur, et quod neſcit, quare magiſtri dictos errores corrigere neglexerunt. Item ſuper 78. et 79. articulis, reſpondit, quod ipſe nunquam injuſte ordini aliquas poſſeſſiones adquiſivit, quod ipſe ſciat. Item interrogatus ſuper 80. 81. 82. 83. et 84. articulis, reſpondit, quod bene credit, quod magiſtri, et aliqui fratres dicti ordinis, prout articulatur, ſint haec de ſe confeſſi. Poſtmodum ſuper ſecunda receptione ſua, qua hora fuerit facta, repetitus, dixit, quod in aurora inter diem et noctem, et quod eadem hora celebrantur clandeſtine capitula eorundem. Interrogatus etiam, in quo loco ſumpſerunt originem dicti errores; reſpondit, quod in dioec. Agenenſi, ut audiverat dici. Interrogatus, quare negaverant Deum, et beatam virginem, in quem credebant; reſpondit, neſcio in quae credere deberent, niſi in malignum ſpiritum. Item dixit, quod audivit dici, quod in ſingulis generalibus capitulis ſuis perdebant unum fratrem; plura de contingentibus proceſſum dixit ſe neſcire. Et deinde flexis genibus in terram, elevatis oculis, manibus comploſis cum lachrymis, ſuſpiriis, et ejulatu devote petiit miſericordiam, et gratiam ſanctae eccleſiae; et quod injungeretur ſibi pro commiſſis poenitentia ſalutaris, dicendo ſe non de morte corporis, nec de aliquo tormento curare, ſed ſolummodo de ſalute animae. Acta fuerunt haec anno, die, et loco praedictis, praeſentibus venerandae diſcretionis viris magiſtris Michaele de Bercham, cancellario domini archiepiſcopi Cantuar. Roberto de Leiſſet, archidiacono Ciceſtren. Will. et Ada, offic. London. et Hereford. et Hugone de Walkeneby, ſacrae theologiae doctore, Galfrido de Brampton, Henrico de Stanford, Johanne de Slyndon, et me Radulpho de Waltham, apoſtolica et imperiali auctoritate notariis publicis.

Frater Thomas Tocci de Thoroldeby, de ordine Templi, ſuper omnibus articulis ſub bulla apoſtolica miſſis, alias apud Lincoln. plene examinatus, et poſt examinationem praedictam fugitivus effectus, per publicum citationis edictum pluries per totam provinciam Cantuar. vocatus, et praeconizatus, et propter ſuam contumaciam excommunicatus, et publice pro tali denunciatus et habitus, repreſentavit ſe coram venerabili patre domino archiepiſcopo Cantuar. die Veneris in craſtino S. Johannis Baptiſtae ultimo praeterito, petens per eccleſiam miſericorditer ſecum agi, ſubmittens ſe ordinationi eccleſiae de omnibus

bus

I

bus ſtatum et perſonam ſuam contingentibus. Et in craſtino die, videlicet Sabbati 7. calend. Julii, in eccleſia S. Martini in Vinetria, coram reverendis patribus dominis, Dei gratia London. et ſibi adjuncto Ciceſtren. epiſcopis, per commentarienſes civitatis London. adductus, juratus modis et forma, quibus alias apud Lincoln. Et primo interrogatus ſuper articulo, qui ſic incipit: " Primo, quod in receptione, " etc. caeteriſque articulis de abnegatione Chriſti ſibi plene expoſitis, in articulis contenta negavit. Interrogatus etiam ſuper articulo 5. qui ſic incipit: " Item, quod receptores, " etc. et ſuper omnibus articulis uſque ad articulum 23. qui ſic incipit: Item, quod recipientes," etc. omnia et ſingula in dictis articulis contenta cum obteſtatione negavit. Item interrogatus ſuper articulo 24. qui ſic incipit : " Item, quod credebant et dicebatur eis, " etc. et ſuper caeteris articulis abſolutionem factam a magiſtro contingentibus, reſpondit, quod nunquam aliquem fratrem ſic abſolutum vidit, nec de hujuſmodi abſolutionibus alias audivit; dixit tamen, quod in capitulis etiam generalibus in fine capituli praeſidens habebat duos capellanos ordinis ſibi aſſidentes, unum a dextris, et alium a ſiniſtris, et hoc modo dicebat ille praeſidens : " Peccata, quae omiſiſtis confiteri propter erubeſcentiam carnis, vel juſtitiam ordinis, Deus vobis remittat; et ego auctoritate mihi tradita remitto." Et cum frater aliquis tunc in capitulo peteret veniam pro aliquo delicto, tunc examinatum fuit et diſcuſſum, an factum illud, pro quo veniam petiit, deberet cenſeri peccatum, vel defalta; et tunc, ſi defalta, impoſuit praeſidens poenitentiam; et ſi peccatum, ſacerdos poenitentiam injunxit in omnibus caſibus, praeterquam in duobus, videlicet de eis exprimendo, de quibus non niſi per ſummum pontificem aliquem abſolvi poſſe in ordine dicebat. Item ſuper articulo 30. qui ſic incipit: " Item, quod in receptione fratrum dicti ordinis, vel circa," etc. et ſuper 14. articulis immediate ſequentibus, inhoneſtum oſculum negat; licentiam religionem exeundi, clandeſtinam receptionem fratrum, et ſuſpicionem ex ea ortam continentibus, interrogatus fatebatur; alia contenta in articulis eiſdem negavit; excepto quod ad articulum de ſuſpicione reſpondit, ſe credere quod propter clandeſtinam receptionem ſuſpicio erga eos habebatur; et quod bene indigeret ille mos correctione; neſcivit tamen aſſignare cauſam quare, aut per quem hoc fuerit in ordine ipſorum ſtatutum; adjiciens, quod ante receptionem ſuam quidam ſui amici ſibi improperabant, quod ipſe vellet ordinem intrare, in quem diabolus quolibet anno rapiebat unum fratrem. Item ſuper articulis de idolis et capitibus interrogatus, reſpondit, quod ipſe nunquam hoc vidit, vel audivit, niſi modo poſtquam proceſſus contra eos habitus extitit publicatus. Audivit poſtea a quodam, quod magnus magiſter habebat in diverſis locis Angliae tria capita recondita. Item ſuper articulis de portatione cordulae interrogatus, reſpondit, quod ſic propter honeſtatem, alias non. Et quod ipſe teſtis ſemel contra Saracenos in bello exiſtens, cordulam ſuam ſub armis diruptam nimis caute perdidit, pro cujus dimiſſione tanquam pro " Defaile, " id eſt, defalta, punitus fuit, ut dixit. Item interrogatus ſuper articulo 66. qui ſic incipit : " Item, quod qui nolebant praedicta facere, " etc. reſpondit, quod nunquam audivit, quod aliquis in Templo ſic occideretur, vel opprimeretur. Item interrogatus ſuper articulo 69. qui ſic incipit: " Item, quod injungebatur eis per ſacramentum, " etc. et ſuper 4. articulis ſubſequentibus, reſpondit, quod inhibetur eis, ne revelent ſecreta capituli, etiam fratribus domus abſentibus de dicto capitulo. Item ſuper articulo 74. " Quod nullus confiteatur niſi fratribus capellanis," interrogatus, fatetur contenta in eodem, et quod inhibitum fuit in capitulo, ne quis confiteretur fratribus mendicantibus. Item interrogatus ſuper articulo 75. " Quare ſuperiores neglexerunt corrigere errores, " reſpondit, quod ibi non fiebat aliquid contra fidem chriſtianam, niſi quatenus ipſe depoſuerat. Item interrogatus ſuper articulo 77. " De adquirendo per fas et nefas, " reſpondit, quod contrarium erat in ordine ſtatutum; videlicet, quando aliquis inveniebatur, qui aliquid acquiſiverit injuſte, perdebat habitum et religionem. Item interrogatus ſuper articulis, confeſſionem coram domino papa factam contingentibus, reſpondit, quod vera ſunt, quae in articulis continentur; et hoc bene ſcit, quia praeſens fuit in curia Romana ipſe teſtis, et audivit confeſſiones praedictas; et nominavit quendam Gualterum Prichard, magnae auctoritatis virum in dicto ordine, et quendam alium, qui vice omnium aliorum fratrum tunc praeſentium dictos errores confitebantur publice coram omnibus; adjicientes, quod pejor erat ordo, et ipſi erant pejores, quam dicebatur. Interrogatus etiam, ſi crederet, quod abſolutio facta in capitulo per magiſtrum, talem haberet efficaciam, qualem verba ſonabant per eum expreſſa; reſpondit, quod ipſe nunquam credidit, quod laicus poſſet abſolvere. Interrogatus, ſi fuit in utraque receptione Stephani de Stapelbrugge, reſpondit, quod neſcit, niſi de unica receptione de ipſo, vel de aliquo alio fratre facta; ſed, ut memoriae ſuae occurrit, credit, quod ipſe et frater Johannes Moun interfuerunt ipſius receptioni 14. annis abhinc elapſis, cum fratribus W. de la More, Tho. de Tholouſe, Tho. de la Fenne, et aliis. Interrogatus, num vult ſtare dictis fratrum ſuorum de ipſo deponentium, etc. reſpondit, quod ſic quorundam, quorum videlicet notitiam habebat, et quos bonos eſſe reputabat; aliorum vero dixit ſe nolle ſtare, eo quod notitiam ipſorum non habebat, et quia juvenes in ordine erant, dicendo quod in ipſorum ordine, ſicut in aliis, erant boni et mali. Interrogatus, qualiter et quare apoſtatavit, et fugit de ordine, reſpondit, quod propter timorem mortis; quia abbas de Latigniaco apud Lincoln. ubi eum examinavit, petiit ab eo, num vellet alia confiteri; et cum reſpondiſſet ſe neſcire alia dicere, niſi admiſerit falſitatem, abbas appoſita manu ad pectus, juravit in verbo Dei, quod ipſe redderet ipſum confitentem, antequam evaderet manus ſuas, ut dixit. Propterea timens iſte juratus convenit cum vicecomite, et cuſtode caſtri Lincoln. tunc ibidem, et dedit eis 40. florenos pro permiſſione receſſus ſui, et tunc per ejus

ejus permiſſum receſſit de die clara. Et dicit, quod praeſens fuit in curia Romana, et alloquebatur poenitentiarium domini papae; et tam ibi, quam alibi in regno Franciae, audivit multos confitentes plura de dictis articulis. Et dicit, quod ante unumquemque egreſſum ſuum habuit licentiam a magiſtro ordinis in Anglia, per literam, quod poſſet exire in habitu ſeculari, et explorari et procurare ea, quae eſſent utilia pro ipſis, et pro ordine; et quod ultra mare, et citra, et in curia Romana ſemper geſtabat ſub pannis ſecularibus chlamydem habitus ſui, et adhuc gerit in praeſenti. Dixit etiam, quod loquebatur cum quatuor fratribus Templi in partibus ultramarinis, receptis per fratrem Himbertum Blanke, quos ipſe receperat cum abnegatione Chriſti, et ſpuitione ſuper crucem, ut ſibi dicebant; et duo alii, qui jam ſunt mortui. Acta fuerunt haec in eccleſia S. Martini praedicta, die menſis praedicta, anno Domini M.ccc.xi. praeſentibus dominis epiſcopis ſupradictis, et reverendae diſcretionis viris magiſtris Waltero, archidiacono Sarum, Willielmo, offic. London. Michaele, cancellario domini archiepiſcopi Cantuar. Roberto Leiſſet, Willielmo de Meleford, canonico London. Hugone de Walkeneby, ſacrae theologiae doctore, Henrico de Stanford, notario publico, et me Radulpho.

Poſt haec die Martis proxime ſequenti, videlicet 3. calend. Julii, in camera prioris beatae Mariae de Southwerk juxta London. Winton. dioec. conſtitutis reverendis patribus London. et Ciceſtren. epiſcopis, et teſtibus infraſcriptis comparuit ibidem coram eiſdem Thomas de Tocci, die Sabbati 7. calend. Julii, in eccleſia ſancti Martini in Vinetria London. nuper examinatus coram patribus eiſdem, prout proximo ſuperius continetur. Et nunc et alias juratus ſuper omnibus ab eo interrogandis dicere veritatem, et interrogatus ſuper modo receptionis ſuae, ubi, quando, et per quem fuit in dicto ordine receptus; reſpondit, quod fuit receptus in dicto ordine apud Keel dioec. Coventr. et Lichf. circa feſtum Aſſumptionis beatae Mariae 15. vel 16. abhinc annis, ut dicit, per fratrem Guidonem de Foreſta, tunc magnum praeceptorem in Anglia, praeſentibus in ſua receptione ibidem fratre Adam de Champmarle, Henrico de Daumari, Johanne de Reives, et Guillelmo de Beche, capellano, et fratre Hugone, clavigero loci illius. Item interrogatus ſuper primo articulo, qui ſic incipit: "Primo, quod in receptione ſua," etc. et ſuper 3. articulis proxime ſubſequentibus, reſpondit, quod primo fuit receptus in capella apud Keel, ubi profitebatur tria ſubſtantialia ordinis licito modo et honeſto; et demum introductus, in cameram praedicti magiſtri Guidonis, et coram ipſo magiſtro, dicti Adam de Champmarle, et Henricus de Reives, habentes gladios in manibus, compulerunt eum negare Jeſum Chriſtum, quod fecit ore, non tamen corde, ut dixit. Nitebantur etiam compellere eum ad ſpuendum ſuper crucem; ſed illud facere noluit, ſpuit tamen juxta in terram. Item nitebantur eum compellere ad negandum beatam virginem Mariam, et ad ſpuendum ſuper imaginem ipſius; ſed nec hoc facere voluit, imo oſculabatur pedes imaginis ipſius, ut dixit. Item interrogatus ſuper 5. articulo, qui ſic incipit: "Item, quod receptores," etc. reſpondit, quod dictus Guido, magnus magiſter, dogmatizavit eum, quod crederet in magnum Deum; et injunxit eidem, quod ſtaret in ſocietate bonorum virorum ordinis, et quod faceret, ſicut ipſi facerent. Item dixit, quod cum ſtaret cum fratre Briano le Jay, audivit eum dicere centies, quod Jeſus Chriſtus non fuit verus Deus, et verus homo; quod minimus pilus barbae unius Saraceni fuit majoris valoris, quam totum corpus iſtius, qui loquitur. Dixit etiam, quod ſemel in praeſentia iſtius teſtis, dum quidam pauperes peterent eleemoſynam a dicto fratre Briano, pro amore Dei et beatae Mariae virginis, idem frater Brianus reſpondit: "Que dame, alez vous pendre a voſtre dame;" et projiciens impetuoſe unum quadrantem in luto, fecit pauperes muſare in eodem; et hoc tempore frigidae hyemis. Item interrogatus ſuper 6. articulo, et cunctis ſequentibus uſque ad articulum 24. reſpondit, ſe de hiis omnibus nihil plus ſcire, quam ſuperius depoſuit. Item interrogatus ſuper 24. ad 29. reſpondit, quod magiſter abſolvebat a magnis peccatis, et frater preſbyter a minoribus. Et dicit, quod frater preſbyter in capitulis ſtabat ſicut beſtia, et de nullis ſe intromiſit, niſi quod dicebat pſalmum, "Deus miſereatur noſtri," in fine capituli. Et dicit, quod minor poenitentia eſt in ordine, una excepta, vel mitti ad ſacerdotem, vel habere poenitentiam diei Veneris; dixit etiam, quod non vidit aliquem fratrem abſolutum a fratre preſbytero, niſi de levibus; et quod dictus frater preſbyter non habebat poteſtatem injungendi aliquam poenitentiam magnam in jejuniis ad panem et ad aquam, niſi ad unum diem; nec hoc audebat facere ſine conſideratione fratrum. Item interrogatus ſuper 29. articulo uſque ad 34. reſpondit, de contentis in dictis articulis ſe nihil ſcire. Item ſuper 34. uſque ad 39. articulum interrogatus, reſpondit, quod juravit ex ordine non exire; et quod ſtatim ſunt profeſſi, et quod clandeſtine et ſuſpicioſe recipiuntur, et nullis praeſentibus, niſi fratribus dicti ordinis, et quod propter hoc ſuſpicio contra eos laborabat. Interrogatus de hora receptionis, reſpondit, quod bona profeſſio fiebat in aurora diei, et capitula tenebantur eadem hora; caetera omnia et ſingula in dictis articulis contenta, dixit ſe penitus ignorare. Item interrogatus ſuper 39. uſque ad 75. cunctis partibus articulorum plene ſibi expoſitis, dixit ſe de omnibus neſcire, niſi quod in quinque ultimis articulis continetur; videlicet, quod injunctum eſt eis, ne modum profeſſionis ſuae revelent cuiquam; et quod nec inter ſe de eo loquantur, et quod ſi quis contrarium faceret, perderet habitum; plura de contentis in dictis articulis dixit ſe neſcire. Item interrogatus ſuper 76. et caeteris omnibus uſque ad 85. et ſuper ipſo 85. articulo reſpondit, quod fratres ordinis, et praecipue frater Willielmus de la More, nunc magiſter, acquiſiverat per fas et nefas nimis enormiter; neſcivit tamen, quod ſic fuit in ordine injunctum. Interrogatus, num habuerit aliquos fratres de dicto ordine ſuſpectos, et ipſi fuerint per eundem modum recepti, per quem nunc de ſe depoſuerat; reſpon-

reſpondit, quod ſic, et quod credit dictum G. magiſtrum alios fratres, quos ipſe recepit, per conſimilem modum recepiſſe temporibus ſuis. Et quod firmiter credit, quod quando frater Richardus de Fakenham fuit cum dicto magiſtro in receptione alicujus fratris, dictus frater fuit illicite receptus. Et quando fuerant ſimul ſecretius, is ſuſpicabatur potius malum, quam bonum agi inter eos. Dixit tamen, quod fuit ter vel quater in locis, ubi dictus magiſter fratres dicti ordinis honeſte recipiebat; ſed quando dictus magiſter ducebat fratres per eum receptos in cameram ſuam ſecretius, dicebat dictus magiſter iſti jurato, quod iret ad ſupervidendum negotia ſua, ita quod iſte nihil potuit ſcire, quid tunc agebant. Credit etiam, quando frater Johannes de Hautevile fuit receptus in ſecunda receptione, praeſentibus fratribus Richardo de Fakenham, et Henrico de Sleford, tunc praeceptore de Daneye, per dictum magiſtrum, quod tunc ipſe frater Johannes haeretice profitebatur, ſicut iſte teſtis. Interrogatus etiam de origine iſtorum errorum, et de introductoribus eorundem, reſpondit, quod introducti fuerunt primo in Angliam per fratres Adelardum, vel Himbertum Peraut, Gallicos, aliquando magiſtros in Anglia; ſed per quem ipſorum neſcit pro certo. Credit tamen, quod per illum, qui prius erat de eis in Anglia magiſter quinquaginta vel ſexaginta abhinc annis elapſis, ut credit. Item, num unquam conſenſiſſet exhaeredationi terrae ſanctae, vel alicujus chriſtiani, interrogatus, reſpondit, quod vidit ter in diverſis locis, quando conjunxerunt ſe invicem militiae eccleſiae regis Cypri et Templi, ad debellandum Saracenos, Templarii conjunxerunt ſe adinvicem, ſeparatim a militia eccleſiae et regis; et tunc Saraceni conjunxerunt ſe ad debellandum militiam eccleſiae et regis, et dimiſerunt Templarios in pace. Et cum ſemel iſte juratus quaeſiviſſet a magiſtro exercitus Templi, quare non adjuverint militiam eccleſiae, et regis oppreſſam a Saracenis, reſpondit ſibi: Quid hoc ad te? tu tace. Et iſte, qui tunc fuit ſignifer Templi, proſiliit de Gallia, in qua fuit cum hominibus deputatis ſibi ad juvandum chriſtianos oppreſſos, et injunxit ei magiſter exercitus, quod rediret in Galliam; et iſte reſpondit, quod praeceptum erat illi, ut tunc non tranſiret aquam, ſed iret et adjuvaret chriſtianos. Et alio tempore in ſimili conjunctione militiarum apud Markelee fuit condictum, quod omnes de militia eccleſiae declinarent ad terram, et jentarent ibidem antequam aggrederentur Saracenos, et illi de militia eccleſiae et regis ſervaſſent condictum, declinando ad terram: Templarii tendebant ſe in mari, et jentabant ibidem; et dum jentabantur ibidem, militia eccleſiae et regis fuit aggreſſa per Saracenos, et male tractabantur ibidem chriſtiani: Templarii vero tardabant ſuccurrere eis. Dixit etiam non interrogatus, quod eſt praeceptum in ordine; videlicet, quod ſi aliquis frater aggrediatur Saracenos ſine licentia, perdet habitum. Item dixit de ſe, quod per tres annos antea nunquam vidit corpus Chriſti, quin cogitaret de diabolo, nec potuit illam cogitationem illa hora de corde ſuo amovere per aliquam orationem, vel aliud, quod facere ſciviſſet; ſed die hodierna audivit miſſam cum devotione magna, nihil aliud cogitans, niſi de Chriſto. Item dixit etiam, quod non eſt aliquis in dicto ordine, qui poſſet ſalvare animam ſuam in ſtatu, in quo nunc eſt, ut credit, niſi ſe emendaverit, quia omnes ſunt culpabiles, vel de abſolutione illicita, vel de aliquo alio illicito facto. Item dixit, quod cito poſt ingreſſum ſuum dixit ſibi frater Johannes de Moun: "Eſne frater noſter receptus in ordine? Cui reſpondens iſte juratus; ita. Et ille, Si ſederes ſuper campanile ſancti Pauli London. non poſſes videre majora infortunia, quam tibi contingent, antequam moriaris." Et frater Thomas de Tholouſe dixit fratri Rogero de la More, et ſociis ſuis cum eo receptis, Johanni de Eſſenden, et Philippo de Mewes, et aliis, quorum nomina non recordatur: Nunquam habebitis bonum diem in ordine. Plura facientia ad inquiſitionem, dixit ſe neſcire. Acta fuerunt haec die et loco praedictis, praeſentibus magiſtris Michaele de Bercham, cancellario domini archiepiſcopi Cantuar. R. de Leiſſet, archidiacono Ciceſtren. Hugone de Walkeneby, ſacrae theologiae doctore, W. de Gray, offic. London. Galfrido de Bramptone, Henrico de Stanford, et me Ranulpho, notariis publicis.

Frater Johannes de Stoke, capellanus, Templarius, alias coram inquiſitoribus plene examinatus, et poſtmodum ſuper multis repetitus, comparuit in eccleſia S. Martini de Vinetria London. die Jovis, calend. Julii, anno Domini M.CCC.XI. coram venerabilibus patribus dominis London. et Ciceſtren. ſibi adjuncto epiſcopis, et juratus ut alias, ſuper omnibus et ſingulis, de quibus interrogabitur, puram, ſimplicem, et meram dicere veritatem. Ac etiam interrogatus ſuper primo articulo, qui ſic incipit: "Primo, quod in receptione ſua," etc. reſpondit, quod primo receptus fuit apud Beleſale, modo quo alias depoſuit, in feſto S. Edmundi confeſſoris, 18. abhinc annis elapſis, per fratrem Guidonem de Foreſta, tunc magnum praeceptorem in Anglia. Et poſt primam ſuam receptionem uno anno et 15. diebus revolutis apud Garwy, Hereford. dioec. die S. Andreae apoſtoli, fuit vocatus in cameram fratris Jacobi de Molay, tunc magni magiſtri ordinis, praeſentibus fratribus Johanne de Lugduno, et Johanne de Sancto Georgio, alienigenis in camera praedicta, et ſtantibus extra oſtium camerae duobus ſervientibus cum gladiis et clavis Cumque dictus frater Jacobus magiſter ſederet ſuper lectum ſuum, et iſte teſtis ſederet coram eo in quadam ſedula; dictus magiſter quaeſivit ab eo, an eſſet profeſſus, et ſub qua forma, et iſte teſtis expoſuit ſibi modum et formam ſuae receptionis; videlicet, quod in ſua receptione promiſerat obedientiam, caſtitatem, vivere ſine proprio, et ſuccurrere terrae ſanctae. Tunc dixit ei magiſter: "Videbimus modo ſi tu ſis obediens;" et fecit aſportari de capella imaginem crucifixi, et quaeſivit a dicto jurato, cujus erat illa imago; et reſpondit, quod erat imago Jeſu Chriſti, qui paſſus eſt in cruce pro redemptione generis humani. Cui dixit magiſter: "Male dicis, et erras; erat enim filius cujuſdam mulieris; et quia dixit ſe Filium Dei, erat crucifixus. Et ego ipſe fui in loco, ubi natus erat et crucifixus;

fixus; et oportet te abnegare eum, cujus eſt imago; et reſpondit iſte juratus: Abſit hoc a me, ut abnegem Salvatorem meum. Et ait magiſter: "Oportet te hoc facere; alias faciam te imponi ſacco, et duci ad locum, in quem non invenies amicum, nec alias unquam tibi bene erit." Et erant gladii in camera juxta praedictos duos fratres collocati. Et dicti fratres aſſiſtentes magiſtro dixerunt ei, quod obediret magiſtro, alias male ſibi eveniret. Et juratus iſte quaeſivit, an idem eſſet modus in ordine, quod ſic fieret de omnibus aliis; reſpondit magiſter, dicens, quod ſic. Et timens iſte teſtis mortem ſibi imminere, negavit crucifixum ore, ſed non corde, ut dixit. Item ſuper omnibus aliis articulis uſque ad 74. articulum, et ſuper ipſo 74. interrogatus, reſpondit, quod per juramentum ſuum extitit ſibi injunctum, quod modum dictae profeſſionis nemini unquam revelaret, nec etiam fratribus ordinis. Et dixit ſe credere dictum fratrem Jacobum magiſtrum dixiſſe verum de modo recipiendi fratres in ordine cum abnegatione Jeſu Chriſti. Item interrogatus ſuper caeteris articulis ſub bulla apoſtolica miſſis, uſque ad 85. et ſuper ipſo 85. articulo reſpondit, ſe plura neſcire de contentis in eiſdem. Interrogatus praeterea iſte teſtis, in quem dixerit ſibi magiſter, quod credere deberet, cum Jeſum Chriſtum abnegaſſet; reſpondit, quod in magnum Deum omnipotentem, qui creavit caelum et terram, et non in crucifixum. Item ſuper multis aliis articulis, inquiſitionem hujus negotii contingentibus, cum diligentia interrogatus, dixit, ſe plura neſcire, quam nunc, et alias examinatus depoſuit. Et provolutus in terram junctis manibus veniam poſtulavit, et ordinationi eccleſiae ſe ſubmiſit. Acta fuerunt haec die et loco praedictis, praeſentibus patribus antedictis, et venerandae diſcretionis viris magiſtris Michaele de Bercham, cancellario domini archiepiſcopi Cantuar. R. de Leiſſet, archidiacono Ciceſtren. Hug. de Walkeneby, ſacrae theologiae doctore, Galf. de Brampton, archiepiſcopi, Henrico de Stanford, Ciceſtren. et me Ranulpho de Waltham, London. epiſcoporum notariis publicis.

Ad laudem et gloriam nominis altiſſimi Patris, et Filii, et Spiritus Sancti, ad confuſionem haereticorum, et corroborationem fidelium chriſtianorum, incipit inſtrumentum publicum ſuper reconciliatione haereticorum poenitentium, et ad fidem orthodoxam revertentium, edita in concilio London. celebrato, anno Dom. M.CCC.XI.

In Dei nomine, Amen. Incarnationis dominicae anno M.CCC.XI. indictione nona, menſis Junii die 27. conſtitutus perſonaliter in aula hoſpitii domini epiſcopi London. juxta S. P. L. coram venerabilibus patribus domino Roberto, Dei gratia Cantuar. archiepiſcopo, totius Angliae primate, et ſuffraganeis ſuis in concilio provinciali ibidem congregatis, frater Stephanus de Stapelbrugge, de ordine militiae Templi, expoſitis de verbo ad verbum in lingua per eum intellecta, ſicut aſſeruit, in lingua videlicet Gallicana, abnegatione Chriſti et beatae Mariae virginis, matris ipſius, ſpuitione ſuper crucem, et haereſibus, et erroribus, per ipſum coram reverendis patribus London. loci dioeceſano, et Ciceſtren. ſibi adjuncto epiſcopis, et caeteris epiſcopis provinciae Cantuar. in inquiſitione contra ſingulares perſonas ordinis militiae Templi antedictae, in eadem provincia Cantuar. degentibus faciend. prout in ipſius Stephani depoſitione plenius continetur, per ipſum confeſſis, aſſeruit idem Stephanus, in pleno concilio, et coram populo civitatis, hac ex cauſa introducto, omnia per ipſum, ut praemittitur, depoſita fuiſſe et eſſe vera, et quod in illa confeſſione perſeveraret omnino, et adhuc perſeverat in praeſenti, confitens humiliter errorem ſuum flexis genibus, comploſis manibus, cum ejulatu, et multis lachrymis, repetitis vicibus, petiit ſe ad miſericordiam ſanctae matris eccleſiae recipi, et abſolvi, offerens ſe paratum haereſes hujuſmodi per ipſum confeſſas, et omnes alias, necnon et omnes errores a fide catholica deviantes abjurare, et injungendam ſibi poenitentiam pro commiſſis fideliter adimplere. Et tradito ſibi libro evangeliorum in manibus, dictas haereſes abjuravit ſub hac forma:

Ego frater Stephanus de Stapelbrugge, de ordine militiae Templi, perſonaliter conſtitutus, coram venerabilibus patribus domino Roberto, Dei gratia Cantuar. archiepiſcopo, totius Angliae primate, et ſuis ſuffraganeis, in praeſenti concilio provinciali London. congregatis, fateor omnia et ſingula, quae alias coram dominis London. et Ciceſtren. epiſcopis juratus et examinatus depoſui, et confeſſus fui, et quae de verbo ad verbum in lingua mihi intelligibili coram me recitatae ſunt, vera fuiſſe et eſſe, et quod in ea confeſſione veritatis perſevero; in quibus confeſſis confiteor me erraſſe, et ſuper hiis corde contrito et humiliato abſolutionem et poenitentiam requiro; et praedictas haereſes, et omnes alias, quocunque nomine cenſeantur, abjuro, et promitto, quod de caetero ſervabo illibate fidem, quam Romana tenet et praedicat eccleſia; et quod haereticos, et credentes eorum toto poſſe meo perſequar, et tam eos, quam eorum fautores, et receptores, et benefactores temerarios, bona fide, et ſine omni fraude et mora, manifeſtabo eccleſiae et praelato; et poenitentiam, quae mihi propter dictam culpam meam injungetur, integre ſervabo, et perfecte, quatenus humana fragilitas permiſerit, eam complebo. Et volo atque concedo, quodſi ab hac hora in antea contigerit me relabi in eundem errorem, vel alium cujuſcunque haereſis quocunque nomine cenſeatur, errando forte in aliquo articulo ſeu capitulo fidei, vel ſacramentorum, ſeu credendo vel fidem adhibendo haereticis, vel errantibus a fide, abinde ipſo facto excommunicatus habear, et perjurus et haereticus manifeſtus, et talem me ego judico, ita quod ſine ampliori cognitione et ſententia imponatur mihi poena perjuris, et relapſis, et manifeſtis haereticis infligenda. Subſequenter praedictus frater Stephanus juravit ad ſancta Dei evangelia, manu ſua corporaliter tacta, ſtare mandatis eccleſiae, et concilii ſupradicti.

Adducto

Adducto etiam ibidem Thoma de Thoroldeby, dicto Tocci, de quo praedictus Stephanus in ſua confeſſione depoſuerat, quod ipſe Thomas cum quodam alio, extractis gladiis, eidem Stephano fecerunt compulſionem ad committendos errores ſuperius confeſſos, prout in ejus Stephani depoſitione plenius continetur; et multipliciter monitus et exhortatus, ut errores confiteretur, de quibus non poſſet ſe defendere vel purgare. Demum dictus Thomas ſaniori ſpiritu ductus, veniam ab archiepiſcopo poſtulavit; et concilio memorato confitens abnegationem Chriſti, non corde, ſed ore tantum, ut dixit, per ipſum in ſua receptione factam, prout in examinatione ejuſdem coram London. et Ciceſtren. ſibi adjuncto epiſcopis per ipſum facta plenius continetur, cum lachrymis et ejulatu ordinationi eccleſiae ſe ſubmittens, miſericordiam petiit, ad quam per dictum dominum archiepiſcopum et praelatos in forma eccleſiae receptus, eoſdem errores, et omnes alios, ibidem praeſente concilio, et plebe totius civitatis, in forma praeſcripta abjuravit; excepto quod iſte abjuravit ea, quae fuit de ſe confeſſus ſolo modo, et poſtea in genere omnes alios errores et haereſes, quocunque nomine cenſerentur, librum evangeliorum, ut frater Stephanus praedictus in manibus ſuis tenens, et quilibet ipſorum duorum poſt abjurationem de calamo in ſchedula abjurationis, loco ſubſcriptionis, ſignum fecit de conſilio praelatorum. Demum dominus archiepiſcopus Cantuar. ad abſolvendum et reconciliandum unitati eccleſiae Stephanum et Thomam praedictos, auctoritatem ſuam, et totius concilii domino London. me notario praeſente, et ad hoc ſpecialiter vocato, conceſſit in haec verba: Auctoritatem Dei, beatae Mariae, beati Thomae martyris, patroni noſtri, et omnium ſanctorum atque ſanctarum Dei nobis conceſſam, necnon auctoritatem praeſentis concilii in nos tranſlatam hac vice tibi concedimus, ut iſtos ab eccleſia per fidei abnegationem ſeparatos, et jam ad fidem converſos, unitati eccleſiae reconcilies, poenitentiam eis pro commiſſis injungendam, nobis et concilio reſervantes. Et quia duo erant poenitentes, Ciceſtren. epiſcopum ſibi adjunxit ad abſolvendum eoſdem. Qui quidam epiſcopi epiſcopalibus induti, 12. presbyteris in ſacerdotalibus eis aſſiſtentibus, in porta occidentali eccleſiae cathedralis ſedes ſibi collocarunt, et poenitentibus extra dictae eccleſiae portam ſuper gradus, flexis genibus, in oratione humiliter provolutis, populo civitatis et concilii circumſtante, et dicto pſalmo "Miſerere mei Deus," etc. a principio uſque ad finem, et precibus et oratione ſubſcriptis, in continenti ſubſecutis dictos poenitentes abſolverunt, et unitati eccleſiae reconciliarunt ſub hac forma:

"In Dei nomine, Amen. Quia te fratrem Stephanum de Stapelbrugge invenimus per tuam confeſſionem Jeſum Chriſtum, et beatam Mariam virginem abnegaſſe, et juxta crucem ſpuiſſe; et quia nunc ſaniori uſus conſilio, vis ad unitatem ſanctae matris eccleſiae, prout aſſeris, de corde bono et fide non ficta redire; ideo abjurata a te primitus praemiſſa, et omni haeretica pravitate ſecundum formam eccleſiae, ab excommunicationis vinculis, quibus tenebaris aſtrictus, auctoritate concilii te abſolvimus, et reconciliamus eccleſiae unitati, ſiquidem ad eam corde redieris, et injuncta tibi mandata ſervaveris." Forma vero abſolutionis Thomae haec fuit: "Et nos de conſilio et aſſenſu totius concilii, et adjunctorum praeſentium te fratrem Thomam Tocci abſolvimus a ſententia excommunicationis, quam incurriſti pro erroribus ſeu haereſibus in tua confeſſione per te denudatis; et te reconciliamus eccleſiaſticae unitati. Poſt pſalmum, "Gloria patri; Sicut erat; Kyrie eleyſon, 3. Chriſte eleyſon, 3. Kyrie eleyſon, 3. Pater noſter; et Ne nos; Salvum fac, Domine, ſervum tuum; Deus meus, ſperantem in te; Dominus vobiſcum; et cum Spiritu tuo; Oremus; Deus, cui proprium eſt miſereri ſemper et parcere, ſuſcipe deprecationem noſtram, et hunc famulum tuum T. quem excommunicationis catena confringit, miſeratio tuae pietatis abſolvat." Item alia oratio, "Praeſta, quaeſumus, Domine, huic famulo tuo dignum poenitentia fructum, ut eccleſiae tuae ſanctae, a cujus integritate deviarat peccando, admiſſorum veniam conſequatur per Dominum noſtrum," etc. Deinde ſedens in cathedra eum abſolvebat, ſic dicens: "In Dei nomine, Amen. Quia te fratrem N. etc." ut ſuperius continetur in abſolutione Johannis de Stoke.

Poſt haec, die Sabbati, 5. non. Julii, in aula, qua prius, conſtitutus, in praeſentia domini archiepiſcopi Cantuar. et totius concilii, frater Johannes de Stoke, capellanus de ordine Templi, et lecta ſibi confeſſione ſua per ipſum in eccleſia S. Martini de Vinetria die Jovis, cal. Julii, ultimo coram London. et Ciceſtren. epiſcopis ſponte facta, ac etiam in lingua intelligibili expoſita, dictam confeſſionem approbavit, et in ea perſeverans, flexis genibus humiliter, junctis manibus, veniam poſtulavit; et admiſſus per concilium, errores per ipſum confeſſos abjuravit, et omnes alios, quocunque nomine cenſerentur, ſub hac forma: "Ego frater Johannes de Stoke, capellanus de ordine militiae Templi, perſonaliter conſtitutus coram vobis venerabilibus patribus domino Roberto, Dei gratia Cantuar. archiepiſcopo, totius Angliae primate, et ſuffraganeis veſtris in hoc provinciali concilio apud London. congregatis, fateor me abnegaſſe Jeſum Chriſtum in receptione mea, ore tantum, ſed non corde; alia omnia et ſingula, quae alias coram dominis London. et Ciceſtren. epiſcopis juratus, et examinatus depoſui, et confeſſus fui, et quae de verbo ad verbum lingua mihi intelligibili coram me recitata ſunt, vera fuiſſe et eſſe; et quod in ea confeſſione veritatis perſevero, in quibus confeſſis fateor me erraſſe, et ſuper his corde contrito et humiliato abſolutionem, et poenitentiam requiro, et praedictas haereſes, et omnes alias quocunque nomine cenſeantur, etc." Quibus abjuratis, ut ſuperius, ſignum fecit cum penna, et manu ſua ſcripſit idem frater Johannes, "praemiſſis manu propria ſubſcribo." Commiſſa iterum, ut prius, epiſcopo London. auctoritate dictum fratrem Johannem abſolvendi, eundem ordinem tenuerunt ipſe London. et Ciceſtren. epiſcopi, quem

hactenus tenuerant in reconciliatione Stephani et Thomae ſuperius nominatorum.

Subſequenter eo quod dictum extitit communiter in concilio, quod magnus magiſter Angliae, videlicet Willielmus de la More, petierat perſonaliter, et oretenus loqui cum domino archiepiſcopo Cantuar. ſperabatur a multis, quod vellet, ſicuti iſti tres fratres ſuperius reconciliati, aliqua confiteri; ordinatum extitit in concilio, et conſenſum,quod Ciceſtren. epiſcopus ad ipſum magiſtrum accederet, et ipſum plenius audiret, eo quod ipſe ſolus datus erat contra ordinem. Dicto vero epiſcopo ad eccleſiam Omnium Sanctorum accedente, adjunctis ſibi offic. London. duobus juriſperitis, et uno theologo, et duobus tabellionibus, die Lunae 3. non. Julii, et comparente ibidem dicto fratre W. magno magiſtro coram eis, et nihil penitus per ipſum plenius interrogatum confeſſo, exhortatoque eo, et multipliciter inducto, ut haereſim, de qua fuerat diffamatus, et per propriam ſuam et fratrum ejuſdem ordinis confeſſionem convictus, videlicet de abſolutione per ipſum in capitulo facta, et omnes alias, de quibus non poſſet ſe purgare, abjuraret, et ordinationi eccleſiae ſe ſubmitteret; reſpondit, quod ipſe nunquam commiſit hujuſmodi haereſes, nec volebat abjurare crimina, quae ipſe nunquam commiſit, et ſic fuit remiſſus ad cuſtodiam, ex qua fuit ibi adductus. Poſt haec, die Martis in craſtino 2. non. Julii, apud Southwerk juxta London. in dioec. Winton. in praeſentia venerabilium patrum dominorum, Dei gratia London. Winton. et Ciceſtren. epiſcoporum, conſtituti fratres Philippus de Mewes, miles, Thomas de Staundon, Hen. Paul, Rog. de Dalton, et Tho. de Ludham, et expoſito eis, quod ipſi, et caeteri fratres de dicto ordine erant vehementer diffamati, et ſuſpecti de haereſi, ſicut patet per bullam domini papae, et articulos ſub bulla miſſos; et inſuper quod graviter erraverant circa ſacramentum poenitentiae, credentes quod frater laicus et maxime poſt celebratum capitulum ſuum poſſet alios fratres abſolvere a peccatis, dicendo: "Peccata, quae omiſiſti confiteri propter erubeſcentiam carnis, vel timorem juſtitiae ordinis, ex poteſtate nobis conceſſa a Deo, et domino papa, nos remittimus vobis, quantum poſſumus." Notificato inſuper eiſdem, quod ſi vellent dictum errorem pertinaciter defendere, haeretici reputarentur, et de juris neceſſitate, ex quo ſuper his ſe purgare non poſſent, oporteret ipſos haereſes, de quibus diffamari erant, ac etiam errorem praedictum, et omnes haereſes abjurare; reſponderunt, quod parati erant abjurare hujuſmodi haereſes, et omnes alias coram domino archiepiſcopo, et praelatis concilii, nunc et alias, quandocunque fuerint ſuper hoc requiſiti; et flexis genibus petierunt veniam, et ordinationi eccleſiae ſe ſubmiſerunt, ad quam fuerunt recepti.

Et ſubſequenter die Veneris 7. id. Julii, in aula hoſpitii decani S. P. L. venerabilibus patribus dominis, Dei gratia London. et Ciceſtren. epiſcopis, perſonalitercon ſtitutis, comparuerunt coram eis ibidem fratres infraſcripti; videlicet, Michael de Baskevile, Ric. de Colyngham, W. de Hereford, Walt. de Rokele, Pet. de Oteryngham, W. de Crawecombe, Joh. Coffyn, Will. de Chaleſey, Rob. de Sautre, Alan. de Neweſon, W. de Pokelington, Rob. de Sprouton, et Joh. de Beleſale. Et expoſito eis, quod ipſi, et caeteri fratres dicti ordinis, etc. ſicut 5. fratribus, Philippo videlicet de Mewes, et aliis, per eoſdem ordinis dicti fratres; quilibet pro ſeipſo loquens, reſponderunt, quod noviter erant in ordinem recepti, et quod nunquam fuerunt in capitulis celebratis generaliter per magiſtrum, nec in ſecretis tractatibus majorum ordinis, parati tamen hujuſmodi haereſes, et omnes alias abjurare; et flexis genibus miſericordiam ſanctae eccleſiae petierunt, et fuerunt ibidem admiſſi. Et poſtmodum eodem die coram domino archiepiſcopo Cantuar. et caeteris epiſcopis, procurator. religioſis, et clero ac populo civitatis London. in aula epiſcopali in pleno concilio conſtitutis, 13. fratres praedicti, et 5. fratres apud Southwerk recepti, ad abjurandum hujuſmodi haereſes paratos ſponte ſe obtulerunt; et expoſita eis forma, ſub qua abjurare deberent, expoſitis etiam periculis, quae poſſent eis evenire, ſi de caetero contingeret eos dictum ordinem, vel perſonas ipſius conſilio defendere vel favore, vel quod boni fuerunt, aliis praedicare, tradito libro evangeliorum cuilibet in manibus, unus poſt alium; et ſic omnes ſub eadem forma, qua ſupra, jurarunt.

Commiſſa demum auctoritate dominis London. et Ciceſtren. epiſcopis ad abſolvendum, vice concilii, poenitentes, eodem ipſos ordine, quo prius, per omnia ſervato, abſolverunt, verbis tamen in confeſſione confitentium errores ſuperius recitatis in abſolutione iſtorum ſuppreſſis, et juxta iſtorum confeſſiones in abſolutione expreſſis.

Iſto eodem die proteſtabatur dominus London. quod functus fuerat officio ſuo, et quod deinceps non intromitteret ſe de negotio vel facto Templariorum, niſi quatenus tenebatur hoc facere ut ordinarius, cum ipſi receſſerint, quibus ipſe fuerat per papam adjunctus, et fuerunt quinque primi ſub his verbis abſoluti: In Dei nomine, Amen. Quia tu confeſſus es judicialiter coram provinciali te graviter erraſſe circa ſacramentum poenitentiae, credendo abſolutionem factam in capitulo a magiſtro laico talem habere efficaciam, qualem verba per ipſum magiſtrum probata ſonabant (ſic videlicet dicentem: "Peccata, quae omiſiſtis confiteri propter erubeſcentiam carnis, vel timorem juſtitiae ordinis, ex poteſtate nobis a Deo conceſſa, et domino papa, nos remittimus vobis, quantum poſſumus") confeſſus es etiam te adeo eſſe diffamatum ſuper articulis haereticae pravitatis ſub apoſtolica bulla miſſis, quod te ſuper his purgare non potes; ideo ſano utens conſilio de corde bono, et fide non ficta, te miſericordiae et judicio eccleſiae ſubmiſiſti, abjuratis a te primitus erroribus, et haereſibus praedictis, et aliis omnibus, quibuſcunque nominibus cenſeantur, te ſecundum formam eccleſiae ab excommunicationis vinculis, ſi aliquibus propterea tenebaris aſtrictus, auctoritate dicti concilii ad cautelam abſolvimus, et reconciliamus eccleſiaſticae unitati; ſiquidem ex corde pro-

proceſſerit ſubmiſſio ſupratacta, et injuncta tibi mandata ſervaveris, ut teneris; poteſtate injungendi tibi propterea poenitentiam ſalutarem dicto concilio, aut alii, ſeu aliis, ad quem vel ad quos de jure ſpectaverit, ſpecialiter reſervata. Caeteri 13. fratres in hoſpitio decani recepti, qui nihil confitebantur niſi vehementem famam, et impoſſibilitatem purgationis, fuerunt abſoluti ſub hac forma per Ciceſtren. et Exon. epiſc. "In Dei nomine, Amen. Quia tu confeſſus es judicialiter coram toto concilio provinciali te eſſe adeo diffamatum ſuper articulis haereticae pravitatis ſub apoſtolica bulla miſſis, etc." totum, ut in abſolutione praecedenti, ordine priori circa preces et orationes per omnia per epiſcopos et miniſtros obſervato.

Poſt haec, die Sabbati 6. id. Julii, comparuerunt ſimiliter coram concilio quidam fratres magnae aliquando auctoritatis in dicto ordine, et ſenes fratres; videlicet Simon de Streche, miles, Joh. de Moun, Joh. de Conyngeſton, Rad. de Barton, capellanus, Will. de Sautre, Ran. de Eveſham, capellanus, Rad. le Carpenter de Madone, et Rog. le Norreis, et publice confitentes ſe adeo eſſe diffamatos ſuper articulis abnegationis Chriſti, et ſpuitionis ſuper crucem, et caeteris ſub bulla apoſtolica miſſis, quod ſe ab eis purgare non poſſent, et flexis genibus petierunt cum multis lachrymis, quod liceat dictos errores, et omnes alios ibidem in forma canonica abjurare, offerentes ſe paratos ſtare ordinationi eccleſiae; et eccleſia recepit eos. Et continuo abjurarunt omnem haereticam pravitatem ſub hac forma, expoſita tamen eis in lingua intelligibili forma eadem: "Ego frater N. de ordine militiae Templi, perſonaliter conſtitutus coram vobis vener. patribus dominis Roberto, Dei gratia Cantuar. archiepiſcopo, totius Angliae primate, et ſuffraganeis veſtris in hoc provinciali concilio London. congregatis, fateor me eſſe adeo diffamatum ſuper articulis haereticae pravitatis, et aliorum errorum, videlicet abnegationis Chriſti, et ſpuitionis ſuper crucem, et aliorum contentorum in reſcripto apoſtolico, quod me ſuper his purgare non poſſum, et propter hoc corde contrito et humiliato ſubjicio me miſericordiae, et auctoritati eccleſiae, offerens me paratum abjurare dictas haereſes ac errores, et omnes alios, quocunque nomine cenſeantur, et quod injungendam mihi poenitentiam humiliter adimplebo. Unde dictas haereſes, et omnes alias, quocunque nomine cenſeantur, etc." ut in abjuratione primo facta. Iſtam formam abjurationis tenuerunt omnes Templarii, qui haereſes abjurarunt, et in proceſſu ſubſequenti ſacerdotes, et literati in Latina, laici vero in lingua Gallicana. Quilibet tum iſtorum poſt abjurationem factam ſignum fecit cum penna in ſchedula abjurationis.

Subſequente die Lunae, 4. id. Julii, comparuerunt coram dominis archiepiſcopo, et epiſcopis, et toto concilio, et magno populo civitatis, comitibus etiam Leiceſtr. Hereford. Pembroch. et Warewyk, praeſentibus, fratres Will. de Winton, capellanus, Joh. de Waldon, Will. de la Forde, Rob. Scot, Tho. de Walkington, Will. Raven, Will. de Scotho, Hug. de Tadecaſtre, Hen. de Wickala, Tho. de Wothrope, Will. de Thorpe, Will. de Broughton, Tho. de Burton, Joh. de Sutton, Ric. de Biſtleſham, Joh. de Grafton, Hen. de Halton, Will. de Warewyk, Joh. de Werkeleye; et ibidem confitebantur ſe adeo diffamatos eſſe ſuper abnegatione Chriſti, et ſpuitione ſuper crucem, et aliis haereſibus, et erroribus diverſis, quod ſe ſuper his purgare non poſſent; et quod parati erant hujuſmodi haereſes, et omnes alias extunc abjurare, et ad hoc petierunt ſe admitti flendo, et veniam petendo, ordinationi et miſericordiae eccleſiae ſe ſubmittentes. Et ad hoc recepti abjurarunt quidam in Gallica, et quidam in Anglica lingua hujuſmodi haereſes, et omnes alios errores in forma proxime in Latino praeſcripta; et in ſignum abjurationis quilibet ipſorum accepto calamo cum atramento ſchedulam abjurationis conſignavit.

Eodem die commiſit dominus archiepiſcopus Cantuar. auctoritatem ſuam, vice totius concilii, reverendis patribus dominis London. Winton. et Ciceſtren. epiſcopis ad abſolvendum, et recipiendum in craſtinum quoſdam Templarios ſenes et valetudinarios in Turri London. tunc exiſtentes, et prae nimia debilitate in concilio comparere nequeuntes; dum tamen ſigna contritionis in eis apparerent, et haereſes ac errores, ſuper quibus diffamati erant, ad abjurandum paratos ſponte ſe offerrent, et ad abſolvendum eos, et reconciliandum eccleſiaſticae unitati, poteſtati tamen poenitentiam ipſis injungendam arbitrio concilii reſervata. Et, ſi ipſi fratres non poſſent ſe propter aliquas occultas vel manifeſtas infirmitates praeſentiae dictorum fratrum commode et honeſte praeſentare, poſſet quilibet frater, qui talem pateretur impotentiam, unum procuratorem conſtituere, et ipſe procurator dicti fratris nomine illud, quod ad ipſum fratrem pertineret, facere, dicti domini epiſcopi procuratorem ad omnia, ut ipſum fratrem, ſuſcipere, et in perſona procuratoris per omnia commiſſionem circa receptionem hujus fratris eis per concilium factam exercere.

Die vero craſtino adveniente, dicti reverendi patres London. Ciceſtren. et Winton. epiſcopi cito poſt ortum ſolis ad capellam beatae Mariae de Berkyngecherche, juxta Turrim London. accedentes cum tribus notariis publicis, et utriuſque juris pluribus peritis, et populi civitatis multitudine copioſa, deductis coram eiſdem ibidem per miniſtros conſtabular. caſtri ſive Turris London. quibuſdam fratribus militiae Templi ſenibus et decrepitis, et ſtare prae ſenio nequeuntibus; videlicet Richardo de Peitevyn, Henrico de la Wole, Willielmo de Welles, Roberto de la Wolde, et Willielmo de Ceſterton; et expoſito eis, ſicuti et caeteris, ſtatu in quo erant alias in concilio recepti, reſponderunt ſe ſemper fuiſſe paratos ad abjurandum iſtas, et omnes alias haereſes a tempore, quo primo pervenit infamia ad notitiam eorum, et ad hoc ſe admitti per eccleſiam cum multis lachrymis petierunt. Et continuo admiſſi haereſes hujuſmodi coram populo, ordine alias in concilio hic obtento, abjurarunt quidam in lingua Gallicana, et quidam in Anglicana, cum non habuiſſent

habuiſſent uſum alium loquendi, dicta forma eis prius plene in lingua intelligibili expoſita; videlicet forma, quae in concilio quoad perſonas conſimilis conditionis fuit obſervata; abjurataque haereſi per eoſdem tradiderunt dictis fratribus duos magiſtros in theologia, ad audiendum in ſecretis confeſſiones eorum. Confeſſionibus eorum auditis, et ipſis extra portam occidentalem dictae capellae collocatis, reverendus pater dominus epiſcopus Ciceſtren. ſolus cum miniſtris officium, quod circa abſolutionem, et reconciliationem ipſorum requirebatur, pontificalibus indutus ſolenniter exercuit, et eos in haec verba poſt preces abſolvit: " In Dei nomine, Amen. Quia vos fratres Richardum Peitevyn, Hen. de la Wole, Will. de Welles, Robertum de la Wolde, et Will. de Ceſterton, invenimus erraſſe in ſacramento poenitentiae, et adeo diffamatos fuiſſe et eſſe de variis haereſibus, videlicet de abnegatione Chriſti, et aliis articulis ſub bulla papali contentis, quod vos inde purgare non poteſtis, ut aſſeritis, et nunc ſaniori uſi conſilio, vultis ad unitatem ſanctae matris eccleſiae, prout aſſeritis, de corde bono et fide non ficta redire; ideo abjurata a vobis primitus omni haeretica pravitate ſecundum formam eccleſiae, ab excommunicationis vinculis, quibus tenebamini aſtricti, auctoritate Dei, apoſtolorum Petri et Pauli, necnon auctoritate praeſentis concilii vos abſolvimus, et reconciliamus eccleſiaſticae unitati; ſiquidem ad eam ex corde redieritis, et injuncta vobis mandata ſervaveritis; poteſtatem injungendi vobis poenitentiam ſalutarem dicto concilio, vel aliis, ad quos de jure dignoſcitur pertinere, ſpecialiter reſervantes." Et introducti in capellam per manus, et coram altari collocati, et ibidem orantes, altare oſculati ſunt cum lachrymis et devote.

Poſt haec eodem die dictis patribus una cum domino archiepiſcopo, et caeteris coepiſcopis ſuffraganeis in aula, qua prius, in pleno concilio congregatis, comparuerunt ibidem coram eis fratres de ordine Templi; videlicet Radulphus Tanet, Will. de Egendon, Ric. de Newent, Tho. de Camera, Rob. de Hamilton, Johannes de Weregrave, et Johannes de Euleye; qui confitentes ſe adeo eſſe ſuper abnegatione Chriſti, et ſpuitione ſuper crucem, et caeteris erroribus alias in concilio diffamatos, quod ſe non poſſent ſuper hiis purgare, et petierunt ſe admitti, ab eccleſia ad abjurandum haereſes praedictas, et omnes alias; et ad ſtandum ordinationi eccleſia, et poenitentiae eis per eccleſiam injungendae totaliter ſe ſubmiſerunt, et recepti haereſes ſub forma, quae ſequitur, abjurarunt, dicta forma prius in lingua intelligibili expoſita eiſdem: Jeo frere N. de lordre de la chivalerie du Temple, etc. uti Latine ſupra habetur in abjuratione Stephani de Stapelbrugge.

Sub iſta forma abjurarunt omnes fratres Templi, exceptis tribus primis confitentibus errores, et quinque receptis apud Southwerk, qui tenuerunt aliam formam ſuperius ſuis in locis traditam. Forma hodie apud capellam de Berkyngecherche ſervata fuit iſta eadem, hoc mutato, quod fratres abjurantes dicebant ſe conſtitutos coram reverendis patribus London. Ciceſtren. et Winton. epiſcopis, domino archiepiſcopo, et toto concilio poteſtatem ad hoc faciendum ſpecialem habentibus, in capella beatae Mariae de Berkyngecherche, etc. totum, ut in abjuratione praecedenti, in Gallico et in Anglico ibi et hic facta, et ſubſequenter jurarunt omnes ſtare mandatis eccleſiae.

Porro, quia aliquibus de concilio videbatur inconveniens dicere in forma abſolutionis, " Ab excommunicationis vinculis, quibus propterea tenebaris aſtrictus, te abſolvimus," cum nondum conſtiterit de ſententia contra eos vel in eos lata, ſed ſolummodo in fautores et in aliquos fugitivos; ordinatum extitit, quod apponerent ibidem in forma Ab excommunicationis vinculis, " Si aliquibus propterea tenebaris aſtrictus," auctoritate dicti concilii ad cautelam abſolvimus.

Demum dominus archiepiſcopus, ut alias, tunc commiſit auctoritatem dictos fratres, et omnes alios fratres nondum abſolutos dominis London. Ciceſtren. et Exon. epiſcopis ſub dicta forma abſolvendi; domino London. ſub proteſtatione alias per ipſum facta eam pro ſeipſo ſuſcipiente, expoſito dictis fratribus ibidem, numero quinquaginta, praeſentibus verbo Dei per Sarum epiſcopum, reducentem ad memoriam coram concilio, qualiter ſe hactenus geſſerant, et qualiter modo ſe gerunt, et qualiter oportet ut amodo ſe gerant; aperiens eis miſericordiam ſanctae matris eccleſiae, quae non claudit gremium revertenti; flectentibus iterum genibus, et veniam petentibus fratribus praedictis et praecepto praelatorum ſuper gradus occidentalis portae eccleſiae cathedralis ſe ſtatuerunt. Epiſcopi vero Ciceſtren. et Exon. cum miniſtris pontificalibus induti ad dictam portam eccleſiae venientes, fratribus ſuper gradus, diſcoopertis capitibus, proſtratis, beneficium abſolutionis, modo ſuperius ordinato, impendentes hanc abſolvendo fratres praedictos formam in verbis tenuerunt: In Dei nomine, Amen. Quia tu (" quilibet frater tunc ſe nominabat,") confeſſus es judicialiter, etc. ut ſupra. Et introductis per manus dictis fratribus, et ad gradus altaris conſtitutis, flexis genibus, poſt orationem factam ibidem altare devote oſculati ſunt. Eodem die extitit in concilio ordinatum, quod nominarentur de diverſis dioeceſibus diverſa monaſteria et loca religioſa de provincia Cantuar. et quod de regiſtro Cantuar. per loci dioeceſanos epiſcopos, tunc in concilio praeſentes nomina extraherentur, et ad ſingula loca nominata ſinguli fratres Templi ad poenitentiam eis pro commiſſis injungendam, prout in paucioribus et majoribus deliquerunt, ſub certa forma peragenda mitterentur, plenius adhuc, quam alias, ſuper modo converſationis, et qualiter de caetero ſe debeant gerere, per epiſcopum Sarum. informati, ut per converſantes cum eiſdem in locis praedictis facilius apparere poſſet in futurum, utrum in tenebris ambulent vel in luce. Et ſic favente Deo, ſecundum quod ipſius facti qualitas permiſit, in dicto negotio eſt proceſſum. Forma literarum, per quas ad diverſa monaſteria fuerunt admiſſi, et poenitentia in eis contenta, poſt haec ſequitur.

Diligentiam praelatorum, ordinationes diverſas, et cautelas, continuationeſque negotii, quod

longum

longum eſt narrare, ſi quis voluerit intueri, arctationeſque et ſeparationes perſonarum, cuſtodum viſitatores, et amotiones ipſorum et domuum pro fideli ſeparatione de eis facienda, et hoſpitiorum diverſorum locationes exhortationeſque, et comminationes factas ſecularibus miniſtris a majori, et vicecomitibus civitat. London. ordinationem de levanda pecunia pro expenſis, viaſque ad procurandum dictos fratres ad detegendum veritatem inventas et excogitatas, modo per epiſcopos perſonaliter, modo per clericos ipſorum, et etiam ſeveras et crudeles perſonas laicas judicium ſanguinis quandoque exercentes, ex certa ſcientia eis ad terrorem miſſas, modo per conſtantem accuſationem trium confitentium de dicto ordine, aliquando contra unum, aliquando contra duos de negantibus, et errorem diffitentibus mente deſideravit avida perſcrutari; haec in ſchedulis, et adjunctis ſcriptis, penes nos remanentibus, ſubſcripta reperiri poterunt plenius. De magno magiſtro propter reſervationem, per dominum papam factam, nihil eſt ordinatum. De Himberto Blanke pluries coram concilio adducto, et ſuper haereticali receptione aliorum in proceſſu Claremonten. inventa; et per ipſum facta, ac etiam ſuper ſtatu ſuo et totius ordinis examinato, repetito, et accuſato, et diligenter interrogato, eo quod offic. Claremonten. certificat, et non plene, quia nec tanquam ordinarius, nec tanquam delegatus, nec alias, prout ſtat in proceſſu epiſcopali, ſed per viam extra de proceſſu. Et quia quoad proceſſum, et quoad ordinem, et quoad ſeipſum ſemper in negatis perſiſtit, diffitendo errores, dicens ſe nolle errores, quos ipſe nunquam commiſit, abjurare; concilium nondum ordinavit executionem de corpore ipſius faciendam, ſed in viliſſimo carcere ferro duplici conſtrictus juſſus eſt recludi, et ibidem, donec aliud ordinatum extiterit, reſervari, et interim viſitari, ad videndum, ſi vellet ulterius aliqua confiteri.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
Clementis V. 5.	Rob. Winchelsey 17.	1310.	Edward. II. 4.

Proceſſus obſervatus in concilio provinciali Eboracenſi in eccleſia beati Petri Ebor. contra Templarios celebrato anno Domini M.ccc.x. Ex reg. Will. Grenefeld, archiepiſcopi Eborum, fol. 179. part. 1.

Memorandum, quod nos Willielmus, permiſſione divina Ebor. archiepiſcopus, Angliae primas, propter diverſa et ardua negotia, ſtatum et reformationem eccleſiarum et eccleſiaſticarum perſonarum noſtrae Ebor. dioeceſeos et provinciae contingentia; ac quaedam alia, quae nobis a ſede apoſtolica demandata fuerant, et quae magnam deliberationem, conſilium, et tractatum requirebant; videlicet inquiſitiones faciendas tam contra ſingulares perſonas Templariorum, quam ordinem earundem, ſuper certis articulis in literis apoſtolicis nobis, et ſuffraganeis noſtris, ac aliis certis collegis nobis adjunctis, per praedictam ſedem deſtinatis; quae quidem literae apoſtolicae, et earum executiones in regiſtro de intrinſecis camerae noſtrae, annis pontificatus noſtri quarto et quinto regiſtrantur; noſtrum concilium provinciale in eccleſia noſtra Ebor. viceſimo die menſis Maii, anno Domini M.ccc.x. et pontificatus noſtri quinto, habita ſuper hiis deliberatione non modica, jure ordinario, duximus celebrandum. Ad quod venerabiles fratres noſtros A. Dunelm. J. Carliolen. et Tho. Candidae Caſae epiſcopos, noſtrae Ebor. eccleſiae ſuffraganeos, decanum et capitulum eccleſiae noſtrae Ebor. ac caeteros decanos, archidiaconos, praepoſitos, archipreſbyteros, et capitula cathedralium et collegiatarum eccleſiarum, abbates, priores exemptos, et non exemptos ejuſdem noſtrae dioeceſeos et provinciae, ſub formis et tenoribus infraſcriptis fecimus evocari.

Willielmus, providentia divina Ebor. archiepiſcopus, Angliae primas, venerabili fratri noſtro domino A. Dei gratia Dunelm. epiſcopo, ſalutem, et fraternae charitatis in Domino continuum incrementum. Ut omnis ſtatus eccleſiaſticus, et ſacrae regulae diligenter valeant cuſtodiri, ſtatutum exiſtit, ut provincialia concilia convocentur, in quibus emergentia negotia diſcutiantur, et debite corrigantur; quae etſi ſecundum jura fieri debeant omni anno, tunc tamen eſt praecipue circa ea diligentiori ſtudio laborandum, cum emerſerint negotia graviora; praeſertim talia, ex quibus in Chriſti populo enorme ſcandalum generatur. Sane quantus clamor aſcenderit hiis diebus contra ordinem militiae Templi, ipſiuſque ordinis ſingulares perſonas ſuper haereſi, idololatria, perfidia, et aliis enormitatibus, jam ſatis eſt per mundi climata divulgatum. Pater ſiquidem ſanctiſſimus dominus Clemens, divina providentia papa quintus, hujus clamore ſaepius excitatus, a nonnullis fratribus ipſius ordinis, coram ſe ad judicium evocatis, ſuper praemiſſis diligentius inquiſivit; quorum multi coram eodem domino papa, patribuſque reverendis dominis cardinalibus, praedicta flagitioſa crimina ſponte judicialiter ſunt confeſſi. Idem quoque dominus papa ſuper praemiſſis intendens ulterius procedere, juxta canonicas ſanctiones, cum commode nequeat a ſingulis ordinis ſupradicti perſonis inquirere per ſeipſum, onera ſua partiri volens cum aliis praelatis inferioribus, qui in parte ſolicitudinis ſunt vocati, nobis per apoſtolica ſcripta mandavit, ut ſub certa forma contra ſupradictum ordinem, et ipſius ſingulares perſonas judicialiter procedamus. Ut igitur tam praedicta, quam alia, quae noſtro incumbunt officio, cum conſilio ſaniori plenius exequi valeamus, diſpoſuimus, Deo duce, viceſimo die menſis Maii in eccleſia noſtra Ebor. provinciale concilium celebrare. Quocirca fraternitati veſtrae injungimus et mandamus, quatenus tam in eccleſia veſtra, quam in aliis collegiatis eccleſiis, necnon monaſteriis conventualibus per totam veſtram dioeceſin conſtitutis, haec faciatis ſolenniter publicari. Citamus etiam vos

vos peremptorie, et per vos, univerſos abbates, prioreſque, abbates proprios non habentes, ac tam eccleſiae veſtrae, quam aliarum collegiatarum veſtrae dioec. decanos, archidiaconos, et praepoſitos, necnon capitula, quod tam vos, quam praedicti abbates, priores, decani, archidiaconi, et praepoſiti perſonaliter, capitula vero per procuratores ſufficienter inſtructos, dictis die et loco, cum diebus continuandis et prorogandis, coram nobis compareatis, et compareant, ſuper proponendis in concilio tractaturi, ſalubre conſilium impenſuri, necnon ea, quae ſtatuta, ordinata, et facta fuerint, humiliter admiſſuri; ac etiam efficaciter impleturi, facturi, et recepturi, quod conſonum fuerit canonicis inſtitutis. Vos etiam praemunimus, et caeteros per vos citandos praemuniri mandamus, quod abſentes in termino dicto, niſi propter evidentes cauſas et rationabiles, de quibus fidem faciant, licite fuerint impediti, tanquam inobedientes et contumaces, juxta juris exigentiam puniemus. Qualiter autem hoc noſtrum mandatum fueritis executi, nos dictis die et loco diſtincte et aperte certificare curetis per literas veſtras patentes, harum ſeriem continentes. Dat. London. 11. die Martii, anno gratiae M.CCC.IX.

Acta.

Quo die 20. menſis Maii, miſſa de Sancto Spiritu ſolenniter celebrata, poſtmodumque nobis archiepiſcopo Ebor. una cum venerabilibus fratribus noſtris Carliolen. et Candidae Caſae epiſcopis, nobiſcum pontificalibus indutis; archidiaconus Nottingham. et Clyvelan. perſonaliter; archidiacono vero Ebor. per magiſtrum Radulphum de Conyngſburgh; archidiacono Eaſtryding per Gulielmum Arnald de Monte Sicco, procurat. ſubſtitut. Bertrandi de Rupe, procurat. principal. domini Bertrandi de Fargis, archidiaconi Eaſtryding praedicti; et archidiacono Richmond. per magiſtrum Johannem de Skyrne, ſubſtitutum magiſtri Celeſtini de Verona, procurator. domini archidiaconi Richmond. ipſis archidiaconis in partibus tranſmarinis exiſtentibus; ac priore Dunelm. per fratres Reginaldum de Barneby, et Johannem Luterel, dictae domus Dunelm. confratres et conmonachos, procuratores ſuos legitime conſtitutos, comparentibus; et abbatibus, prioribus, archipreſbyteris, necnon procuratoribus cathedralium et collegiatarum eccleſiarum noſtrarum, et aliis viris eccleſiaſticis, cum multitudine copioſa in eccleſia noſtra Ebor. conſidentibus, venerabilem fratrem noſtrum dominum Dunelm. epiſcopum non comparentem, propter reverentiam patriarchalis dignitatis, quam obtinet, ac etiam propter notoriam invaletudinem corporalem, ad praeſens habuimus excuſatum. Propoſito itaque verbo Dei, articulos in ipſo concilio noſtro tractandos et expediendos praefato clero noſtro expoſuimus viva voce. Lectis etiam poſtmodum quibuſdam literis apoſtolicis ſuper inquiſitionibus contra ſingulares perſonas Templariorum, et ipſorum ordinem faciendis, ac etiam literis citatoriis et certificatoriis, tam Carliolen. et Candidae Caſae epiſcoporum ſuffraganeorum noſtrorum praedictorum, quam capituli eccleſiae noſtrae Ebor. et officialis noſtri Ebor. cui eandem citationem in dioeceſi noſtra praedicta commiſimus faciendam; ipſiſque ſic citatis, et de mandato noſtro praeconizatis, et pro majori parte perſonaliter, et ſufficienter comparentibus, quibuſdam vero ex eis diverſas excuſationes et impedimenta per procuratores ſpeciales proponentibus, et illis, in quantum legitima erant, admiſſis, ſuper proceſſu contra non comparentes faciendo uſque in craſtinum duximus deliberandum; praefigentes eidem clero noſtro eundem diem craſtinum, coram nobis in capitulo noſtro Ebor. ad proponendum, dandum, et exhibendum in ſcriptis articulos et capitula, contingentia ſtatum et correctionem eccleſiarum et eccleſiaſticarum perſonarum, et alia, quae in hoc concilio noſtro debebunt, et poterunt reformari.

Quo die craſtino in capitulo eccleſiae noſtrae Ebor. praefato clero coram nobis comparente, propoſitis etiam et expoſitis eidem clero quibuſdam articulis, ſtatum ſingularem perſonarum, et ordinem Templariorum, ac ſtatum noſtrae dioeceſeos et provinciae tangentibus, quos propter arduitatem eorum abſque majori deliberatione ad plenum non potuimus ad praeſens, ut toti videbatur concilio, expedire; non comparentibus, juxta citationem factam, contumacibus reputatis, poenaque eis infligenda nobis ſpecialiter reſervata; aliud provinciale concilium tempore, quod competens nobis videbitur, celebrandum, de conſenſu et voluntate praeſentis concilii decrevimus convocandum. Poſtmodum vero habita deliberatione cum concilio noſtro pleniori, aliud concilium provinciale in eccleſia noſtra beati Petri Ebor. ad tractandum, ordinandum, et faciendum ulterius in negotio ſupradicto, et aliis, ſtatum et reformationem eccleſiae noſtrae Ebor. praedictae contingentibus, 9. cal. Junii, cum continuatione et prorogatione dierum ſubſequentium duximus convocandum.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
CLEMENTIS V. 5.	ROB. WINCHELSEY 17.	1310.	EDWARD. II. 4.

Proceſſus obſervatus in ſecundo concilio provinciali celebrato in eccleſia Ebor. 9. cal. Junii, M.CCC.XI. Ex reg. Grenefeld, part. 2. fol. 180.

MEMORANDUM, quod venerabilis pater dominus Willielmus, Dei gratia Ebor. archiepiſcopus, Angliae primas, habito tractatu et deliberatione cum concilio ſuo pleniori, propter diverſa et ardua negotia, ſtatum et reformationem eccleſiarum et eccleſiaſticarum perſonarum Ebor. dioec. et provinciae tangentia, ac propter quaedam alia, quae eidem venerabili fratri, et quibuſdam aliis collegis ſuis, ſuper negotio inquiſitionis haereticae pravitatis contra ordinem

militiae

militiae Templi, et ſingulares perſonas ejuſdem ordinis, a ſede apoſtolica demandata fuerant, et quae magnam deliberationem, conſilium, et tractatum requirebant, ſuum concilium provinciale in eccleſia beati Petri Ebor. 9. cal. Junii, anno gratiae M.ccc.xi. et pontificatus ſui ſexto, jure ordinario celebravit. Ad quod venerabiles patres domini J. Carliol. et Tho. Candidae Caſae epiſcopi, praedicti domini archiepiſcopi ſuffraganei, magiſter Will. de Pykering, decanus eccleſiae Ebor. ac caeteri decani, archidiaconi, praepoſiti, archipreſbyteri, et capitula cathedralium et collegiatarum eccleſiarum, abbates, priores, exempti et non exempti, necnon ſacrae theologiae doctores, et juris canonici et civilis profeſſores dictae dioec. et provinciae Ebor. ſub formis et tenoribus infraſcriptis erant evocati, prout per certificatoria apparebat, quorum tenores tales erant: Venerabili in Chriſto patri ac domino ſuo reverendo, domino Willielmo, Dei gratia Ebor. archiepiſcopo, Angliae primati, ſuus humilis et devotus officialis Ebor. obedientiam, reverentiam, et honorem. Mandatum veſtrum recepimus, tenorem continens infraſcriptum: Willielmus, permiſſione divina archiepiſcopus Ebor. Angliae primas, dilecto filio officiali noſtro Ebor. ſalutem, gratiam, et benedictionem. Cum ſacrorum canonum ſalubriter ac provide perhibeant inſtituta, ut per metropolitanos ſingulos in ſuis provinciis, pro diſcutiendis cum debita maturitate arduis emergentibus negotiis, omni anno provincialia concilia celebrentur; eo tamen praecipue tempore vigilantiori ſtudio convenit hujuſmodi concilia convocari, cum emerſerint gravia et inſolita negotia, quae abſque plurium peritorum conſilio facile nequeunt expediri. Sane dudum ex praemiſſis cauſis ad certum diem in noſtra Ebor. eccleſia noſtrum provinciale concilium fecimus convocari; praeſertim pro hiis, quae circa ſingulares Templariorum perſonas, in noſtra provincia conſtitutas, nobis a ſede apoſtolica commiſſa fuerant exequenda, haereticam ſapientibus pravitatem; quae cum in noſtro provinciali concilio fuerint executioni debitae demandata, juxta ejuſdem mandati apoſtolici continentiam et tenorem, per nos debent ad generale concilium introduci. Verum, quum ante diem praedicti noſtri concilii convocati, certos rumores accepimus de prorogatione generalis concilii uſque ad cal. Octobris prox. jam futur. de conſilio et aſſenſu religioſi et diſcreti viri domini, dom. abbatis de Latigniaco, et magiſtri Sicardi de Vauro, ſpecialium nunciorum ſedis apoſtolicae in Anglia ſuper negotio Templarios contingente nobiſcum tunc praeſentium, necnon de communi conſenſu omnium, qui dicto noſtro concilio interfuerant, duximus ordinandum, ut ex praemiſſis cauſis et aliis revoluto anno faceremus iterato noſtrum provinciale concilium convocari. Quocirca vobis firmiter injungimus et mandamus, quatenus per totam noſtram dioec. haec faciatis abſque morae diſpendio ſolenniter publicari; citantes nihilominus peremptorie univerſos abbates, et priores, abbates proprios non habentes, exemptos et non exemptos, decanos, archidiaconos, praepoſitos, ſacrae theologiae doctores, ac juris canonici profeſſores, necnon ſingula capitula collegiatarum eccleſiarum noſtrae dioeceſis, quod praedicti abbates, priores, decani, archidiaconi, praepoſiti, doctores, ac profeſſores perſonaliter, capitula autem per procuratores ſufficienter inſtructos, in eccleſia noſtra Ebor. 9. cal. Junii, quem diem ad celebrandum ibidem concilium noſtrum provinciale duximus aſſignandum, cum continuatione et prorogatione dierum ſubſequentium, coram nobis compareant, ſuper proponendis in concilio tractaturi, ſalubre conſilium impenſuri, necnon ea, quae ſtatuta, ordinata, et facta fuerint, humiliter admiſſuri; ac etiam efficaciter impleturi, facturi, et recepturi, quod conſonum fuerit canonicis inſtitutis. Vos etiam praemunimus, et caeteros per vos citandos praemuniri mandamus, quod abſentes in termino ſupradicto, niſi propter evidentes cauſas et rationabiles, de quibus fidem faciant, legitime fuerint impediti, tanquam inobedientes et contumaces, juxta juris exigentiam puniemus. Qualiter autem hoc noſtrum mandatum fueritis executi, nos dictis die et loco, diſtincte et aperte certificare curetis per literas veſtras patentes, harum ſeriem continentes. Valete. Dat. apud Wylton. 9. cal. Martii, anno gratiae M ccc.x. et pontificatus noſtri ſexto. Cujus auctoritate mandati veſtri illud fecimus ſtatim poſt receptionem ejuſdem, ſine morae diſpendio, per totam veſtram dioec. ſolenniter publicari; citantes, et citari facientes nihilominus peremptorie in forma nobis ſuper hoc demandata, univerſos abbates, et priores, abbates proprios non habentes, exemptos et non exemptos, decanos, archidiaconos, ſacraeque theologiae doctores, ac juris canonici profeſſores, necnon ſingula capitula collegiatarum eccleſiarum veſtrae dioec. quorum omnia nomina infra ſeriatim conſcribuntur, quod compareant coram vobis ad diem et locum in dicto mandato veſtro contentos, cum continuatione et prorogatione dierum ſubſequentium, facturi et recepturi, quod dicti mandati veſtri natura in omni ſui parte exigit et requirit. Ipſos igitur omnes et ſingulos fecimus praemuniri, quod abſentes in termino ſupradicto, niſi propter evidentes cauſas et rationabiles, de quibus fidem faciant, legitime fuerint impediti, tanquam inobedientes et contumaces, juxta juris exigentiam, puniveritis. Et ſic mandatum veſtrum ſumus reverenter, ut decuit, in omnibus executi. Conſervet vos eccleſiae, et populo ſuo Deus per tempora longiora. Dat. Ebor. 11. cal. Junii, anno gratiae M.ccc.xi. Nomina citatorum archidiaconatus Ebor. dominus archidiaconus Ebor. beatae Mariae Ebor. de Seleby, de Kirkſtall, de Salley, de Rupe, abbates; ac ſanctae Trinitatis Ebor. ſancti Andreae, ſancti Oſwaldi, Pontefracti, de Drax. et de Brecton. priores; necnon magiſter Thomas de Clyfford, doctor in theologia. Item archidiaconatus Eaſtriding, viz. magiſter Bertrandus de Fargis, archidiaconus Eaſtriding; Abbmarlie, de Thornton, de Melſa, abbates; de Bridlington, de Watton, de Wartre, de Kirkham, de Ellerton, priores; necnon magiſtri Philippus de Beverlaco, rector eccleſiae de Kayngham, et Willielmus de Okham, rector eccleſiae de Langleton, in theologia doctores. Item in archidiaconatu Nottingham, dominus archidiaconus Notting-

ham;

ham; de Rufford, de Welbecke, abbates; de Wirkſop, de Thurgarton, de Shelford, de Lenton, de Novo Loco, de Felleye, de Matherſeye, et de Blida, priores; necnon magiſter Henricus de Maunsfielde, rector eccleſiae de Flintham, doctor in theologia. Archidiaconatus Richmundiae, videlicet, dominus archidiaconus Richmundiae; de Tourneis, de Caldra, de Cokerſand, de Jorevallis, de Coverham, ſancti Martini juxta Richmund, de Sancta Agatha, de Egleſton, abbates; de Bega, de Conniggeſhened, de Kartmeol, de Lanc. de Cokerham, ſancti Martini juxta Richmund, de Allerton, priores. Prior ſeu cuſtos dominus de Ormeſby, et miniſter ſancti Roberti de Knareſburgh; necnon abbas de Fontibus. Archidiaconatus Clyvelandiae, dominus archidiaconus Clyvelandiae; de Whiteby, de Ryevall, de Bella Landa, abbates; de Gyſbourn, de Novo Burgo, de Maltoun, de Morton, de Gruning, priores; ac magiſter Johannes Sarver, ſacrae theologiae doctor, et magiſter Robertus de Sancthorp, rector eccleſiae de Apleton, juris canonici profeſſor: item magiſter Nicolaus de Welles, et Nicolaus de Oxonia, juris canonici profeſſores: item dominus praepoſitus praepoſiturae Beverlac. Item capitula, videlicet Suthwell, B. Johannis Beverl. Ripon, et Howden.

Certificatorium capituli Ebor.

Item venerabili in Chriſto patri ac domino reverendo, domino Willielmo, Dei gratia Ebor. archiepiſcopo, Angliae primati, devoti filii, decanus et capitulum eccleſiae veſtrae Ebor. ſalutem et reverentiam, cum honore in ſingulis debitam tanto patri. Mandatum veſtrum per vos nobis directum, reverenter recepimus ſub forma continentiae infraſcriptae: Willielmus, providentia divina Ebor. archiepiſcopus, Angliae primas, dilectis filiis decano et capitulo eccleſiae noſtrae Ebor. ſalutem, gratiam, et benedictionem. Cum ſacrorum canonum, etc. Hujus igitur auctoritate mandati, tam in eccleſia veſtra Ebor. quam in aliis locis noſtrae juriſdictionis, omnia praemiſſa, quae publicari mandaſtis, ſolenniter publicavimus, ac magiſtros Petrum de Roſs, Robertum de Ryplingham, et dominum Walterum de Bedewinde, veſtrae eccleſiae Ebor. praecentorem, cancellarium, et theſaurarium, de Nottingham et Clyveland, in eccleſia veſtra praedicta archidiaconos, ac etiam magiſtros Robertum de Ryplingham, et Petrum de inſula, eccleſiae veſtrae Ebor. canonicos, ſacrae theologiae doctores, et juris canonici profeſſores, peremptorie citavimus, quod perſonaliter compareant coram vobis die, loco, et tenore in mandato veſtro contentis, ſuper proponendis in dicto concilio tractaturi, ſalubre conſilium impenſuri, necnon ea, quae ſtatuta, ordinata, et facta fuerint, humiliter admiſſuri; ac etiam efficaciter impleturi, facturi, et recepturi, quod conſonum fuerit canonicis inſtitutis. In cujus rei teſtimonum ſigillum noſtrum ad citationes tantum praeſenti certificatorio eſt appenſum. Dat. in capitulo noſtro Ebor. 10. cal. Junii, anno gratiae M.ccc.xi.

Certificatorium Will. prioris Dunelmenſis. Ibid.

Venerabili in Chriſto patri domino Willielmo, Dei gratia, etc. devotus ſuus W. prior eccleſiae Dunelm. ſalutem, etc. Literas veſtrae paternitatis devote recepimus, tenorem qui ſequitur continentes: Willielmus, permiſſione divina Ebor. archiepiſcopus, etc. Cum ſacrorum canonum, etc. Quarum quidem auctoritate literarum fratrem Godfridum de Haxeby, conmonachum noſtrum, ſacrae theologiae doctorem, citavimus in forma nobis ſuperius demandata. In cujus rei teſtimonium ſigillum noſtrum praeſentibus eſt appenſum. Valete. Dat. Dunelm. feſto Aſcenſionis dominicae, anno Domini M.ccc.xi.

Certificatorium Willielmi de Okham. Ibid.

Reverendo in Chriſto patri, etc. Willielmus de Okham, rector eccleſiae de Langeton, veſtrae dioec. ſubjectionem et obedientiam, cum omnimodis reverentia et honore debitis tanto patri. Literas veſtras cal. Martii ultimo praeteritis recepi, formam, quae ſequitur, continentes: Willielmus, permiſſione divina, etc. Veſtris igitur voluntati et beneplacito volens humiliter parere, prout teneor, in eccleſia veſtra Ebor. non. cal. Junii ſupradictis, quem diem ad celebrandum ibidem veſtrum concilium provinciale, cum continuatione et prorogatione dierum ſubſequentium nuper aſſignaſtis, perſonaliter coram vobis, quanquam onera quamplurima mihi ratione reſidentiae meae in eccleſia Lincoln. diverſimode incumbentia, a dicta eccleſia commode abſque gravi diſpendio me non ſinunt abeſſe, vita et ſanitate comitibus, Domino concedente, intendo comparere; facturus in dicto concilio, impleturuſque, prout mihi poſſibile erit in omnibus, juxta mandati veſtri exigentiam et tenorem, et recepturus, quod conſonum fuerit canonicis inſtitutis; quod veſtrae paternitati reverendae, quam ad regimen eccleſiae ſuae ſanctae per tempora ſucceſſiva conſervet altiſſimus, inſinuo per praeſentes. Dat. Lincoln. 14. cal. Maii, anno Dom. M.ccc.xi.

Memorandum, quod conſimiles literae directae fuerunt magiſtris Henrico de Maunsfield, rectori eccleſiae de Flintham, ac cancellario Oxon. Philippo de Beverl. rectori eccleſiae de Kayngham; item Thomae de Clyfford, ſacrae theologiae doctoribus.

Item conſimiles literae directae fuerunt magiſtris Thomae de Midelton, de ordine praedicatorum Ebor. item fratri Adae de Lincoln. de ordine minorum Ebor. item fratri Richardo de Wetwang, de ordine ſancti Auguſtini de Ebor. qui omnes comparuerunt perſonaliter in dicto concilio, ſecundum formam citationum eis factarum.

Acta primi diei.

Quo die, videlicet nono die Junii praedicto, domino archiepiſcopo Ebor. una cum dictis ſuffraganeis ſuis, pontificalibus induto, et in dicta Ebor. eccleſia in ſede archiepiſcopali ſedenti, necnon abbatibus beatae Mariae Ebor. et de Seleby, cum mitris in capite, ac aliis prioribus, archipreſbyteris, exemptis et non exemptis, ad idem concilium evocatis, veſtibus ſacerdotalibus ſimiliter indutis; domino Richardo de Kellawe, electo

electo eccleſiae Dunelm confirmato per fratrem Galfridum de Haxeby, monachum mon. Dunelm. ſacrae theologiae doctorem, procuratorem ſuum, decano eccleſiae Ebor. et archidiacono Clyveland perſonaliter; archidiacono Ebor. per dominum Willielmum de Cuſannoe, procuratorem ſuum; archidiacono Nottinghamiae, per magiſtrum Richardum de Exum, procuratorem ſuum: archidiacono Eaſtriding per Willielmum Arnald de Monte Sicco, ſubſtitutum Bertrandi de Rupe, procurat. principal. dicti archidiaconi; archidiacono Richmund. per magiſtrum Franciſcum de Luco, vicarium generalem ejuſdem archidiaconi; theſaurario eccleſiae Ebor. per Johannem de Braibes, procuratorem ſuum; praepoſito Beverlac. per magiſtrum Radulphum de Anlagby, procuratorem ſuum; archidiacono Northumbriae perſonaliter; archidiacono Dunelm. per magiſtrum Thomam de Hoo, procuratorem ſuum ſpecialiter conſtitutum; magiſtro Thoma de Clyfford, ſacrae theologiae doctore; decano de Aukland, magiſtro Willielmo de Marclan. juris canonici profeſſore; decano Ceſtr. ac decano Lanceſtr. Dunelm. dioeceſeos, et archidiacono Carliolen. perſonaliter; necnon procuratoribus cathedralium et collegiatarum eccleſiarum Ebor. dioec. et provinciae; et aliis variis eccleſiaſticis in multitudine copioſa in eccleſia Ebor. praedicta, juxta formam vocationis comparentibus. Inprimis, miſſam de Sancto Spiritu ſolenniter audierunt; qua finita, idem dominus archiepiſcopus ſtatim pontificalibus, ut prius, indutus, acceſſit ad majus altare, et facto ſilentio, propoſuit verbum Dei, et poſtmodum articulos in ipſo concilio tractandos et expediendos, praedicto clero viva voce expoſuit. Lectis poſtea certificatoriis ſuper vocatione praedicta; primo videlicet official. Ebor. cui eandem citationem in Ebor. dioeceſi commiſit faciendam; et officialis Dunelm. ſede Dunelm. vacante; et domini Carliolen. epiſcopi, et capituli eccleſiae Ebor. ipſiſque citatis, ac de mandato dicti patris praeconizatis, ac pro majori parte perſonaliter et ſufficienter comparentibus; quibuſdam vero ex eis diverſas excuſationes et impedimenta per procuratores ſpeciales proponentibus, et illis, in quantum legitima erant, admiſſis. Lecta etiam quaedam bulla ſanctiſſimi in Chriſto patris, ac domini noſtri, domini Clementis, divina providentia papae quinti, ſuper concilio generali primo eidem domino archiepiſcopo miſſa; et alia bulla ſuper prorogatione ejuſdem concilii uſque ad certum terminum in eadem diffinitum. Et bulla apoſtolica ſuper inquiſitionibus factis contra ſingulares perſonas Templariorum publice lecta. Expoſitis etiam quibuſdam rationibus et motivis, negotium dictorum Templariorum tangentibus, in concilio memorato. Propoſita inſuper per eundem patrem toti clero, tunc ibidem praeſenti, petitione domini regis Angliae illuſtris ſuper quodam ſubſidio, ſibi pro guerra ſua in Scotia concedendo; ſuper quo idem clerus totius Ebor. dioeceſ. et provinciae ad diem hujus concilii ea occaſione extitit convocatus, prout per certa certificatoria plenius apparebat, et in dicto concilio coram ipſis extitit recitatum; idem pater injunxit publice et expreſſe praedicto clero, quod procuratores idoneos ad praefatum generale concilium mitterent, juxta formam et tenorem bullae praelibatae. Quibus ſic peractis, praefatus venerabilis pater praefixit eidem clero, et omnibus ad dictum concilium vocatis, diem craſtinum coram eodem in capitulo eccleſiae Ebor. ad proponendum, dandum, et exhibendum in ſcriptis articulos, et capitula, contingentia ſtatum et correctionem eccleſiarum et eccleſiaſticarum perſonarum dictae provinciae; necnon deliberationem ſuam, voluntatem, et reſponſionem ſuper dicto ſubſidio per praedictum dominum regem petito; et ad alia pertractanda, quae in eodem concilio, tam circa negotium Templariorum, quam caetera communem utilitatem tangentia fuerint deducenda.

Acta ſecundi diei.

Quo die craſtino, in capitulo eccleſiae praedictae, coram dicto venerabili patre, domino Willielmo, archiepiſcopo ſupradicto, pro tribunali ſedente; et praefatis Carliolen. et Candidae Caſae epiſcopis, ac abbatibus, prioribus, et caeteris praelatis, ut ſupra, eidem aſſidentibus; lectoque certificatorio decani chriſtianitatis Ebor. ſuper citatione facta omnibus Templariis in civitate et dioec. Ebor. ubilibet exiſtentibus, quod eodem die compareant perſonaliter coram eodem patre in capitulo memorato, ad videndum et audiendum publicationem atteſtationum in negotio inquiſitionis haereticae pravitatis contra eoſdem factae, per eundem patrem, et caeteros collegas ſuos habitarum; ulteriuſque faciendum et recipiendum, cum continuatione et prorogatione dierum ſubſequentium, quod ipſius negotii qualitas exigit et natura. Ipſiſque Templariis ibidem vocatis nominatim, et juxta formam vocationis hujus perſonaliter comparentibus, dictas atteſtationes tam contra ſingulares perſonas Templariorum praedictorum, quam ordinem eorundem factas ſolenniter publicari fecit; et articulos ſuper quibus dictae ſingulares perſonae examinatae fuerant, in bulla apoſtolica contentos, fecit legi, et toti populo in lingua materna exponi; ac atteſtationes ſeptem perſonarum eorundem Templariorum primo examinatarum, in lingua materna publice exponi fecit, cleri et populi multitudine aſſiſtente; reliquas autem atteſtationes et depoſitiones pro lectis et publicatis habuit de communi conſilio totius provincialis concilii. Traditaque ipſis Templariis copia vera earundem atteſtationum omnium et ſingularum tam contra ſingulares perſonas, quam contra ordinem habitarum; praefixit idem pater eiſdem Templariis diem Jovis prox. ſequent. pro termino praeciſo et peremptorio, ad proponendum et oſtendendum, quicquid habuerint pro ſe in eodem negotio proponend. citra dictum diem Jovis, et eodem die Jovis plenarie continuato. Aſſignando inſuper eiſdem Templariis diem Veneris prox. ſequent. in capitulo ſupradicto ad audiendam ſententiam diffinitivam, ſeu pronunciationem, ſi liqueat, in negotio antedicto, eundem diem Jovis toti concilio judicialiter aſſignando. Propoſitis incontinenti coram eodem patre una ſchedula in Gallico concepta ex parte ipſorum Templa-

Templariorum, necnon quadam bulla papali, ordinem et obſervantias ipſorum tangente; et ipſis ſchedula et bulla perlectis, iidem Templarii, et caeteri laici et clerici, ad concilium non vocati, continuo receſſerunt. Poſtmodum vero, habita deliberatione et tractatu cum praedictis epiſcopis, et aliis praelatis et clericis, tunc ibidem exiſtentibus, ſuper negotio memorato; idem pater de communi conſilio omnium deputavit certas perſonas, ſacrae theologiae doctores, ac juris canonici profeſſores, ad deliberandum ſuper quibuſdam dubiis, quae in praefato inquiſitionis negotio reſultabant, et dicto die Jovis eidem patri ſuam deliberationem plenius referend. ut ulterius fieri poſſit in eadem, quod toti concilio videbitur conſultius faciendum.

Acta tertii diei.

"Quo die Jovis" in capitulo praedicto, dicto domino archiepiſcopo, et epiſcopis, abbatibus, prioribus, doctoribus, et profeſſoribus praedictis, et toto clero ejuſdem dioec. et provinciae, clericis et laicis in multitudine copioſa, ac Templariis ipſis exiſtentibus, recitatis actis ultimi diei, petitoque publice ab eiſdem Templariis, an aliqua haberent proponenda, oſtendenda, ſeu exhibenda pro ſeipſis in negotio memorato; et propoſitis incontinenti per ipſos Templarios quadam petitione in Gallico, et duabus bullis; una Innocentii quarti, et alia Anaſtaſii tertii; quibus publice lectis, eoſdem Templarios fecit idem venerabilis pater interrogari ſingulatim, an omnes ſibi tunc praeſentes habuerint firma et rata, quae in dicta ſchedula continebantur; qui expreſſe dixerunt, quod ſic. Tandem idem pater de communi conſenſu dicti concilii ipſos Templarios, et omnes alios clericos et laicos, qui ad illud concilium vocati non fuerunt, edicto capitulo exire fecit, ut de ipſorum Templariorum negotio plenius tractaretur; habitoque communi tractatu ſuper eodem, videbatur eidem patri, et toti concilio, quod ipſi Templarii eſſent iterum interrogandi ſuper quibuſdam reſponſionibus ſuis prius factis, tam in examinatione contra ſingulares perſonas, quam contra ordinem Templariorum praedictorum ſigillatim, utrumne primis ſuis reſponſionibus ſtare vellent, necne? Tunc ipſos ſingillatim coram ipſo, et dicto concilio fecit adduci, et ſuas reſponſiones eiſdem, et cuilibet eorum, prout ſcripta erant, in lingua materna exponi; et dicta eorundem, juſtificationes, et intelligentias per notarios publicos redigi in ſcripturam. Et his factis, praefixit eiſdem Templariis diem craſtinum, videlicet diem Veneris prox. ante feſtum Pentecoſtes, coram ipſo, et toto ſuo concilio provinciali in dicto capitulo, ad audiendum pronunciationem finalem, ſi liqueat, in negotio memorato.

Acta quarti diei.

"Quo die Veneris" in praefato capitulo, dicto domino archiepiſcopo, et epiſcopis praedictis, ac abbatibus, prioribus, doctoribus, et profeſſoribus, et aliis in multitudine copioſa exiſtentibus, quia ſuper dicto negotio Templariorum ad plenum non deliberaſſet, videbatur eidem patri, et toti concilio ſuo expediens, dictam pronunciationem uſque in aliud tempus magis diffuſum prorogare. Unde idem dominus archiepiſcopus, ex communi conſenſu omnium in dicto concilio exiſtentium, praeſentibus Templariis ſupradictis, dictum diem Veneris, et ipſum provinciale concilium prorogavit uſque in primum diem menſis Julii in eccleſia conventuali de Blida; et eundem diem eiſdem Templariis coram eodem patre, loco praedicto, aſſignavit, ad audiendum pronunciationem, ſicut prius in negotio antedicto. Praefigentes praedicto clero ejuſdem concilii tunc praeſenti, quod omnes epiſcopi, decani, archidiaconi, praepoſiti, archipresbyteri, abbates, et priores, qui poterunt, omni frivola excuſatione amota, perſonaliter, capitula vero per procuratores idoneos, et ad hoc ſufficientem poteſtatem habentes, compareant coram eodem patre in eccleſia conventuali de Blida ſupradicta, ad tractandum et faciendum tam ſuper dicto negotio Templariorum, quam ſuper aliis prius propoſitis; et nominatim in eodem concilio proponendum, quod communi deliberatione concilii juxta juris exigentiam videbitur faciendum. Poſtmodum autem certis, et legitimis de cauſis idem venerabilis frater prorogationem ejuſdem concilii, quoad aſſignationem dicti loci de Blida, mutavit, et ſuum concilium fecit, ut prius, ad praedictum primum diem menſis Julii in eccleſia ſua beati Petri Ebor. per ſuas literas citatorias convocari.

Acta quinti diei.

"Quo die primo menſis Julii," anno et indictione praedictis in praeſentia noſtrorum notariorum praedictorum, ac teſtium ſubſcriptorum, et aliorum in multitudine copioſa in capitulo beati Petri Ebor. venerabilis pater, dominus archiepiſcopus ſupradictus, ad praefatum provinciale concilium, ut praedicitur, prorogatum ibidem celebrandum, ſedens pro tribunali, praedictam loci aſſignationem in eccleſia conventuali de Blida certis, et legitimis de cauſis, ut ibidem dominus archiepiſcopus expreſſe aſſeruit, tantummodo immutata, venerabilibus patribus, dominis Richardo Dunelm. Tho. Candidae Caſae, epiſcopis, ipſius domini archiepiſcopi, et eccleſiae Ebor. ſuffraganeis, decanis ipſius eccleſiae Ebor. et eccleſiarum prebendalium de Aukland. de Lanceſtr. archidiacono Clyveland. cancellar. eccleſiae Ebor. S. T. doctore; abbatibus beatae Mariae Ebor. de Kirkſtable, de Rupe, de Rievall, de Roughford, de Melſa, de Fontibus, de Turneys, de Calder, de Cokerſand, de Jorevall, de Coverham, de ſancta Agatha, de Egleſton, et de Novo Monaſterio; prioribus inſuper ſanctae Trinitatis Ebor. ſancti Andreae Ebor. ſancti Oſwaldi de Pontefract. de Drax, de Brecton, de Gysbourn, de Novo Burgo, de Malten, de Morton, de Gronmis, de Thurgarton, de Felſeye, de Matherſaye, de Blida, de Bridlington, de Kirkholm, de Wartre, et de Ellerton; doctoribus etiam in theologia, magiſtris Thoma de Clyfford, Johanne Gerwer, Philippo

Philippo de Beverlaco, fratribus Galfrido de Haxeby, monacho eccleſiae Dunelm. abbate de Ryevall, Adam de Lincoln. de ordine minorum, Thoma de Pontefract. ejuſdem ordinis, Richardo de Warewang, de ordine ſancti Auguſtini, et Tho. de Middleton, de ordine praedicatorum; et juris canonici profeſſoribus, magiſtris Nicolao de Oxon. Richardo de Ceſtria, et Roberto de Sancthorp, ac aliis juriſperitis; et multitudine ibidem perſonaliter exiſtentibus abbatibus, prioribus, decanis, archidiaconis, praepoſitis, cuſtodibus, miniſtris, capitulis eccleſiarum tam cathedralium, quam collegiatarum, et ſpiritualitatibus praedictae Ebor. dioec. per procuratores legitime conſtitutos, praeſentibus, publice propoſuit verbum Dei; cujus thema fuit: "Multitudinis credentium erat cor unum et anima una." Quo ſermone finito, lecta fuerunt quaedam certificatoria, unum ſcilicet primo officialis curiae Ebor. aliud domini Dunelm. epiſcopi, tertium Carliolen. epiſcopi, et quartum capituli Ebor. eccleſiae, ſigillis pendentibus ſignata, ſuper vocationibus cleri ad dictum provinciale concilium de mandato dicti domini archiepiſcopi facta; vocatiſque poſtmodum praelatis, et caeteris eccleſiarum perſonis in dictis certificatoriis contentis, et eis, ut praemittitur, comparentibus; lecto inſuper quodam certificatorio, ſigillo chriſtianitatis Ebor. pendente ſignato, ſuper quadem citatione facta fratribus ordinis militiae Templi, 24. numero in caſtro Eborum exiſtentibus, tenoris infraſcripti venerabili, etc. "Prout in proceſſu notato." Quibus fratribus praeconizatis, et ipſis omnibus perſonaliter comparentibus, amoti fuerunt ipſi Templarii, et caeteri clerici et laici, ad dictum concilium non vocati, a loco dicti capituli; habitaque poſtea diſputatione, et altercatione continua inter praefatos doctores, profeſſores, et alios praelatos ſupradictos, ſuper rationibus et motivis negotium dictorum Templariorum, et ipſos Templarios tangentibus; ipſiſque poſtmodum Templariis vocatis, et comparentibus, praefixit idem dominus archiepiſcopus, cum conſenſu dicti ſui concilii, eiſdem Templariis diem craſtinum ad idem, quod prius, et loco praedicto.

Acta ſexti diei.

"Quo die craſtino," ſcilicet 2. die menſis Julii praedicti, coram dicto domino archiepiſcopo eccleſiae Ebor. pro tribunali ſedente, praefatis dominis Dunelm. Candidae Caſae, epiſcopis, ac aliis praelatis et clericis ſupradictis ſibi aſſidentibus, praefati Templarii, ut ſupra, comparuerunt. Quibus Templariis, et caeteris clericis et laicis, ad dictum concilium non vocatis, a loco dicti capituli amotis, ut de negotio dictorum Templariorum plenius tractaretur; habitoque tractatu per ipſum concilium ſuper negotio memorato, de communi conſenſu omnium ibidem praeſentium, deputavit idem archiepiſcopus certas perſonas S. T. doctores, et juris canonici profeſſores, ac alias diſcretas ac literatas perſonas ad tractandum, et plenius deliberandum ſuper praefato inquiſitionis negotio; et eidem domino archiepiſcopo die Lunae prox. ſequent. in eodem capitulo referendum; et ad ulterius faciendum in dicto negorio, quod toti concilio videretur conſultius faciendum. Praedictis Templariis iterato vocatis, et comparentibus, praefatus dominus archiepiſcopus aſſignavit eiſdem diem et locum ad ſententiam diffinitivam ſeu pronunciationem audiendam in negotio antedicto; et toti clero, ibidem exiſtenti, eundem diem et locum ad intereſſendum judicialiter aſſignando.

Acta ſeptimi diei.

"Quo die Lunae," ſcilicet quinto die menſis Julii, anno ſupradicto, coram praefato domino archiepiſcopo in capitulo eccleſiae Ebor. praedicto pro tribunali ſedente, praefatis dominis Dunelm. et Candidae Caſae epiſcopis, ac aliis praelatis, et S. T. doctoribus, et juris canonici profeſſoribus, et aliis clericis, et procuratoribus ſupradictis ſibi aſſidentibus, propoſitis et exhibitis in ſcriptis per quaſdam certas perſonas, ſuperius deputatas, quibuſdam rationibus et motivis, et eis auditis et intellectis, habitaque diſputatione, et diſcuſſione ſuper eiſdem; propter variationes rationum, et dubitationes per ſupradictas perſonas, ut praedictum, deputatas in dicto concilio, in propoſitis et exhibitis factas, idem dominus archiepiſcopus, de communi conſenſu omnium in dicto concilio exiſtentium, deputavit certas perſonas, ſacrae theologiae doctores, juris canonici profeſſores, et alias diſcretas perſonas, ad relationem ſummo pontifici faciendam, et ordinandam in negotio antedicto, et ipſam die Sabbati prox. ſequent. in capitulo Ebor. praedicto ſupplicandum. Ad quam relationem audiendam, idem venerabilis pater praedictis Templariis, tunc perſonaliter ibidem conſtitutis, dictum diem et locum praefixit; et ad dicendum, quantum juris ratio praemitteret, contra eandem, ſi voluerint, et viderint expedire; eundem inſuper diem et locum toti clero, ad dictum provinciale concilium vocato, et ibidem exiſtenti, ad intereſſendum per ſe, vel per procuratores idoneos, judicialiter aſſignando.

Acta octavi diei.

"Quo die Sabbati," ſcilicet decimo die menſis Julii praedicti, adveniente coram diſcreto viro magiſtro Roberto de Pickering, canonico eccleſiae beati Petri Ebor. praefati domini Ebor. archiepiſcopi ad infraſcripta commiſſario ſpeciali, prout per inſpectionem commiſſionis ſuae, tunc ibidem publice lectae, apparuit; domino decano eccleſiae Ebor. abbatibus, prioribus, ſacraeque theologiae doctoribus, et aliis diſcretis, et exemptis perſonis dioec. et provinciae Ebor. perſonaliter, procuratoribus etiam dominorum Dunelm. et Carliolen. et Candidae Caſae, epiſcoporum, ac quorundam aliorum praelatorum, tunc abſentium, ibidem exiſtentibus in capitulo eccleſiae Ebor. praedicto, praedicti Templarii perſonaliter comparuerunt. Tenor vero commiſſionis, de qua ſuperius fit mentio, talis eſt: Will. etc. Qua commiſſione publice perlecta, praefati

praefati Templarii, etc. laici et clerici, ad dictum concilium non vocati, a loco dicti capituli fuerunt amoti, ut de ipſorum Templariorum negotio plenius tractaretur. Habitoque tractatu per ipſum concilium ſuper negotio memorato, magiſter Robertus de Pickering, commiſſarius ſupradictus, de communi expreſſo conſenſu omnium et ſingulorum tunc in dicto concilio exiſtentium, idem concilium prorogavit, et continuavit uſque in diem Mercurii prox. poſt feſtum beati Jacobi apoſtoli prox. futuri; toto clero tunc ibidem exiſtenti, ac etiam abſentibus, in perſonas procuratorum ſuorum ibidem praeſentium, eundem diem Mercurii ad intereſſendum perſonaliter in eodem capitulo, ad tractandum, deliberandum, et faciendum in dicto inquiſitionis negotio, quod toti concilio videbitur conſultius faciendum, praefigendo; praefatiſque Templariis eundem diem et locum ad audiendum, recipiendum, et faciendum, quod natura ipſius negotii exigit et requirit, judicialiter aſſignando.

Acta noni diei.

"Quo die Mercurii," ſcilicet 28. die menſis Julii praedicti, adveniente coram magiſtro Roberto de Pickering, commiſſario, ut praemittitur, ſupradicto, venerabili patre domino Thoma, Candidae Caſae epiſcopo, dominis decano eccleſiae Ebor. archidiacono Clyveland, cancellario eccleſiae Ebor. abbatibus inſuper ſanctae Mariae Ebor. de Seleby, de Kirkeſtall, de Rupe, de Melſa, de Jorevall, de Coverham, de Egleſton, de Ryevall, de Bellalanda, necnon priores ſanctae Trinitatis Ebor. ſancti Andreae Ebor. ſancti Oſwaldi de Pontefract. de Drax, et plurimorum aliorum per procuratores literatorie conſtitutos, praeſentibus, ac aliis aſſiſtentibus in multitudine copioſa; lectum fuit quoddam certificatorium, ſigillo commiſſarii generalis domini officialis curiae Ebor. praedictae ſignatum, ſuper vocatione cleri ad dictum provinciale concilium prorogatum facta, tenorem continens infraſcriptum: Viro venerabili, etc. Quo certificatorio publice perlecto, praefatiſque Templariis ibidem perſonaliter conſtitutis, praedictis epiſcopis, et aliis praelatis, et perſonis eccleſiaſticis, ac capitulis vocatis nominatim, et ut ſupra, comparentibus, idem Robertus, commiſſarius ſupradictus, dictum provinciale concilium uſque in diem craſtinum ad intereſſendum in eodem capitulo, ac faciendum idem, quod prius, judicialiter aſſignando; abſentes uſque in diem craſtinum expectando.

Acta decimi diei.

"Quo die craſtino," ſcilicet 29. die menſis Julii praedicti, coram praefato magiſtro Roberto commiſſario, et domino epiſcopo Candidae Caſae, ac praelatis, et perſonis eccleſiaſticis in dicto eccleſiae Ebor. capitulo pro tribunali ſedentibus, aliiſque, tam clericis, quam laicis in multitudine exiſtentibus, praefati Templarii 24. numero; videlicet frater Willelmus de Grafton, etc. perſonaliter comparuerunt; et fatebantur et expreſſe recognoverunt omnes et ſinguli in judicio, et quilibet eorum pro ſe ſponte et expreſſe fatebatur et recognovit, ſe ſuper articulis in bulla papali contentis vehementer eſſe diffamatos, et de eiſdem articulis non poſſe ſe purgare; petieruntque, et quilibet eorum pro ſe humiliter petiit, genibus flexis, ſtatum eccleſiae ſibi concedi; aſſerentes, ſe paratos eſſe ordinationi eccleſiae in omnibus ſtare ſuper praemiſſis. Juravit poſtmodum quilibet dictorum Templariorum per ſe nominatim et expreſſe de mandato eccleſiae, tactis ſacroſanctis evangeliis, in lingua materna, ſub hac forma: Ego A. B. deteſtor et abjuro ad haec quatuor ſancta evangelia omnes haereſes, et praecipue illas in bulla papali contentas, de quibus diffamatus ſum; et promitto de caetero obſervare fidem catholicam, et orthodoxam, quam tenet, docet, et praedicat ſancta Romana eccleſia. Sic Deus me adjuvet, et haec ſancta Dei evangelia. Qui Templarii ſic jurati, ut praemittitur, ſtatim ad oſtium auſtrale dictae Ebor. eccleſiae acceſſerunt, juramento praeſtito ab eiſdem omnibus et ſingulis de parendo mandatis eccleſiae; atque ipſos omnes et ſingulos, flexis genibus, beneficium abſolutionis humiliter petentes, venerabilis pater dominus Thomas, de Candida Caſa epiſcopus, pontificalibus indutus, dominis decano et cancellario eccleſiae Ebor. ac archidiacono Clyveland, et abbate ſanctae Mariae Ebor. veſtibus ſacerdotalibus pariter indutis, ſecum aſtantibus, ab omnibus haereſibus in bulla papali contentis, et omnibus aliis abſolvit, ipſoſque Templarios ad ſtatum eccleſiae, et ad ſacramenta eccleſiaſtica reſtituit. Demum ipſis Templariis iterato dictum capitulum ingredientibus, et in dicto provinciali concilio perſonaliter exiſtentibus, magiſter Robertus de Pickering, commiſſarius praedictus, unanimi conſenſu omnium in ipſo concilio exiſtentium, ipſos Templarios a carcerali cuſtodia regia liberavit, et ipſos cuſtodiae eccleſiaſticae admiſit et mancipavit; ipſumque provinciale concilium uſque in craſtinum continuando, eundem diem craſtinum toti clero, ibidem exiſtenti, ad intereſſendum in dicto capitulo, judicialiter aſſignando, ad tractandum, et ulterius faciendum in dicto negotio, quod de jure eſſet faciendum.

Acta undecimi diei.

"Quo die craſtino," videlicet 30. die menſis Julii, praefatis commiſſario et clero in dicto capitulo, ut ſupra, conſidentibus; habitoque tractatu diuturno inter eoſdem ſuper ordinatione ſtatus dictorum Templariorum, idem magiſter Robertus, commiſſarius, de communi conſenſu et aſſenſu omnium tunc in dicto concilio exiſtentium, decrevit, ordinavit, et ſententialiter pronunciavit; dictos Templarios ſingulos ad ſingula diverſa monaſteria praedictae Ebor. dioeceſeos fore mittendos, ad agendam poenitentiam pro praemiſſis; ſuper ordinatione vero et injunctione poenitentiae praefatis Templariis imponendae, voluit idem commiſſarius, ut aſſeruit, venerabilem patrem dominum Willelmum, Dei gratia Ebor. archiepiſcopum, Angliae primatem, in ipſo negotio, una cum certis collegis ſuis, inquiſitorem ſpecialiter deputatum, conſulere;

toto

3

toto dicto concilio provinciali ad hoc conſenſum, et aſſenſum exhibente. Quibus ſic factis, idem concilium, quoad tunc, dimiſit ſine die.

Publicatio caſſationis ordinis Templariorum.

Willielmus, etc. dilecto filio officiali noſtro Ebor. ſalutem, gratiam, et benedictionem. Nuper in concilio generali, cui interfuimus, vir ſanctiſſimus pater dominus, dominus Clemens, divina providentia papa quintus, per viam proviſionis, ſeu ordinationis ordinem militiae Templi, ipſiuſque ordinis ſtatum, habitum, atque nomen irrefragabili et perpetuo valitura ſuſtulit ſanctione, ipſum ordinem perpetuae prohibitioni ſupponens; diſtrictius inhibendo, ne quis dictum ordinem de caetero intrare, vel ejus habitum ſuſcipere, vel portare, aut pro Templario ſe gerere quoviſmodo praeſumeret; quod ſi quis contra faceret, majoris excommunicationis ſententiam incurreret ipſo facto. Nolentes itaque quod fratres quondam dicti ordinis, aut quivis alii in noſtra diocceſi conſtituti praetendere valeant ignorantiam praemiſſorum, vobis firmiter injungendo mandamus, quatenus tam in eccleſia noſtra cathedrali Ebor. quam in ſingulis eccleſiis collegiatis, necnon monaſteriis, exemptis et non exemptis, ac etiam in parochialibus eccleſiis noſtrae dioec. faciatis praemiſſa diſtincte, aperte, et ſolenniter publicari. Et quid feceritis in hac parte, nobis conſtare faciatis citra feſtum beati Matthaei apoſtoli per veſtras literas, quae harum ſeriem repraeſentent. Valete. Dat. apud Cawode 18. cal. Septembris, anno gratiae M.CCC.XII. et pontificatus noſtri ſeptimo.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
CLEMENTIS V. 6.	ROB. WINCHELSEY 17.	1310.	EDWARD. II. 4.

Procuratorium capituli Norwic. pro Convocatione. Ex reg. Rob. de Langley, prior. Norwic. num. 9.

VENERABILI in Chriſto patri ac domino, dom. Roberto, Dei gratia Cantuar. archiepiſcopo, totius Angliae primati, capitulum eccleſiae ſanctae Trinitatis de Norwic. tanto patri tam debitam, quam devotam in omnibus obedientiam et reverentiam cum honore. Ad tractandum et ordinandum, et conſentiendum ſuper omnibus et ſingulis, quae hoc inſtanti die Mercurii prox. poſt feſtum S. Matthaei apoſtoli in eccleſia cathedrali S. Pauli London. cum continuatione et prorogatione dierum ſequentium, coram vobis, caeteriſque praelatis et procuratoribus ibidem, inſpirante Domino, ſuper mandatis apoſtolicis, et aliis ordinabuntur, dilectos confratres noſtros et commonachos Ric. de Hecham et Radulphum de Moneflee procuratores noſtros veros et legitimos conjunctim, et diviſim quemlibet eorum in ſolid. ita quod non ſit melior conditio occupantis, ordinamus, facimus, et conſtituimus per praeſentes; dantes eiſdem, et eorum alteri, quem praeſentem eſſe contigerit plenam poteſtatem, et expreſſam nomine noſtro ſuper hiis, quae dictis diebus, et loco una vobiſcum, et caeteris praelatis, ac procuratoribus tractata fuerint et ordinata, conſentiendi, alium procuratorem ſeu procuratores loco ſui, vel eorum cujuſlibet ſubſtituendi, ſubſtitutionem revocandi, procuratoris officium reaſſumendi, et omnia alia faciendi, quae per veros et legitimos procuratores, vel verum et legitimum procuratorem ſuper hiis, quae formam citationis vere contingere dignoſcuntur, in hac parte fieri poterint, vel etiam expediri; ratum habituri et gratum, firmum etiam et acceptum, quicquid vos una cum clero vobiſcum congregato, unanimi conſilio et aſſenſu duxeritis ordinand. ſtatuend. faciend. ſeu diſcernend. In cujus rei teſtimonium ſigillum noſtrum commune praeſentibus eſt appenſum.

Anathematizatio facta in eccleſia Chriſti Cantuar. per dominum Robertum archiepiſcopum pontificalibus indutum, die dominica infra octabas nat. B. Mariae, A. D. M.CCC.X. *praeſentibus domino Aniano, Bangor. epiſcopo pontificalibus induto; ac etiam . . . priore et conventu eccleſiae Cant. ſacris veſtibus indutis, et omnibus rectoribus, vicariis, et presbyteris paroch. civitatis Cant. ſuperpelliciis indutis, praelatis cereos, et aliis candelas accenſas in manibus ſuis tenentibus.* Ex reg. Cant. P. fol. 53. b. ſequ.

IN Dei nomine, Amen. Nos Robertus, permiſſione divina Cantuar. archiepiſcopus, totius Angliae primas, ad perpetuam rei memoriam. Cura ſolicitudinis paſtoralis propenſius nos admonet, continua inſtantia, et curioſa ſolicitudine attente ac ſpecialiter vigilare, ut ſtatus eccleſiaſticus hujus noſtrae ſanctae Cant. eccleſiae, ad divini nominis laudem per noſtrae operationis miniſterium ſalubriter in Domino dirigatur. Sane ad incolarum omnium hujus regni, et aliorum notitiam credimus perveniſſe, quod ſancta Cant. eccleſia, ad cujus regimen Dei miſeratione ſumus, licet inſufficientibus meritis, evocati, adverſa ſaepius pertulerit et perferat, quod diris oppreſſionibus repetitis, malleis, crebriſque concuſſionibus ſubjacuerit et ſubjaceat in praeſenti; adeo ut procellis intumeſcentibus, ipſa Chriſti Dei eccleſia, quam non tantum ipſe Deus et ſancti patres, ſed etiam principes ſeculares multis privilegiis muniverunt, deterioris

conditionis videtur exiſtere, quam ſub Pharaone ſacerdotium fuerat, qui divinae legis notitiam non habebat; cum ille, omnibus aliis perſonis ſervitutibus ſubactis, ſacerdotes et poſſeſſores eorum dimiſerit in priſtina libertate; ideoque ultra omnes occidentales eccleſias cum Jeremia poterit lamentari: "Facta eſt quaſi vidua domina gentium:" et quod ſubjungitur: "Sacerdotes ejus gementes, et ipſa oppreſſa amaritudine." Eapropter in noſtro provinciali concilio, quod nuper celebravimus, fuerat inter alia concorditer ordinatum, quod ſtatuta et ordinationes ven. memoriae Ottonis et Ottoboni, in Anglia apoſtolicae legationis fungentium officio, necnon et bonae memoriae Stephani, olim hujus eccleſiae Cantuar. archiepiſcopi, noſtri praedeceſſoris, quae et quas pro reformatione ſtatus eccleſiaſtici contra eccleſiaſticam libertatem, gravibus oppreſſi oneribus et inimicis, ac intolerabilibus afflicti injuriis, deliberatione provida, ſalubri et perutili duxerant providenda; et inſuper caſus, quibus majoris excommunicationis ſententia per ſacros canones infligitur, ipſo facto per nos, et ſuffraganeos noſtros, ſeu noſtros, et ipſorum commiſſarios in noſtris eccleſiis cathedralibus, in quatuor anni feſtis principalibus, et nihilominus in ſynodis et congregationibus cleri et populi univerſis, aſtante fidelium multitudine, publice divulgentur; quodque per . . . . decanos, archipreſbyteros, praepoſitos, archidiaconos et ipſorum officiales, vel commiſſarios in ſuis quatuor capitulis principalibus, eccleſiiſque ſibi ſubjectis, per rectores et vicarios eorundem in eiſdem feſtis principalibus, dum miſſarum ſolennia celebrantur, deinceps annis ſingulis publicentur, ne praetextu ignorantiae ſtatutorum, vel excommunicationum hujuſmodi, quiſquam ſe valcat excuſare; et quod locorum ordinarii eadem faciant per cenſuras eccleſiaſticas firmiter obſervari. Cum igitur glorioſus martyr beatus Thomas, hujus ſanctae eccleſiae Cant. archiepiſcopus, qui pro jure hujus ſanctae eccleſiae ſpecialiter in hac ſancta eccleſia martyrium ſuſtinuit glorioſum, modicum antequam pateretur, eccleſiam hanc ſanctam, cum omnibus ſuis juribus et libertatibus ſub Dei et ipſius protectione ſubjecerit, et ſub perpetuo anathemate prohibuerit, ne quis jura ſua aliquo integumento, vel cauſa alienare praeſumeret; raptoreſque et alienatores poſſeſſionum, dignitatum, rerum detentores, conſentaneos, et participes uſque ad condignam ſatisfactionem anathemate perpetuo duxerit condemnandos; ulterius adjiciens, ut ſi quis hanc eandem ſanctam eccleſiam in aliquo vexare, vel ipſius libertates diminuere praeſumeret, aeternam Dei et ipſius martyris maledictionem haberet, niſi ante mortem condignam eccleſiae ſatisfactionem faceret, cum reſtitutione debita ablatorum: ſanctique patres tam in concilio Oxon. quam olim in regia aula apud Weſtm. adinvicem congregati, regio accedente conſenſu, omnes illos, qui eccleſias malitioſe ſuo jure privare praeſumunt, aut per malitiam libertates earum infringere, vel perturbare contendunt, excommunicationis vinculo duxerint innodandos; ac in quondam domini Ottoboni, apoſtolicae ſedis legati in Anglia, conſtitutionibus ſit ſtatutum, quodſi in domibus, maneriis, grangiis, vel aliis hujuſmodi locis ad perſonas eccleſiaſticas, vel ipſas eccleſias pertinentibus, accedens quiſquam praeter permiſſionem aut voluntatem duorum, vel eorum, qui ſunt hujuſmodi rerum cuſtodiis deputati, conſumere, vel auferre, aut contrectare praeſumpſerit, ipſo facto ſit excommunicatione ligatus. Porro, ut praedictae ſententiae, quae modicum a quampluribus formidantur, ſed potius contemnuntur, eo amplius tranſgreſſores et ſacrilegos a ſuis maleficiis faciant reſilire, quo ſolennius fuerint publicatae; omnes et ſingulos, cujuſcunque conditionis fuerint, aut ſtatus eccleſiaſtici vel mundani, qui prohibitionem, anathematizationem, aeternam maledictionem Dei, et ipſius martyris glorioſi, praedictas excommunicationum ſententias multiplices non verentes, jura hujus ſanctae eccleſiae rapuerunt vel invaſerunt, rapiunt vel invadunt, res ipſius detinuerunt invite vel detinent, hanc eccleſiam vexaverunt aut vexant, libertates ipſius diminuerunt vel diminuunt, ipſam ſuo jure privaverunt vel privant, ejus libertates infringere vel perturbare per malitiam contenderunt ſeu contendunt, ſeu ad domos, maneria, vel grangias, aut alia loca hujuſmodi ad hanc ſanctam eccleſiam pertinentia, temere, ſacrilege accedentes, blada decimarum vel fructuum eccleſiaſticorum in eiſdem domibus, maneriis, grangiis, ſeu aliis hujuſmodi locis recondita conſumpſerunt vel conſumunt, abſtulerunt vel auferunt, contrectaverunt vel contrectant contra eorum voluntatem, qui dictarum decimarum, et fructuum eccleſiaſticorum deputantur cuſtodiis, declaramus, pronunciamus et publicamus aeternam maledictionem Dei, et beati Thomae martyris, necnon et excommunicationum praedictas ſententias damnabiliter incurriſſe, quemadmodum, ut praemittitur, in ſuis caſibus ſunt prolatae. Et omnia praemiſſa nihilominus innovantes, eoſdem, ac omnes alios, domini regis et reginae perſonis, et eorum liberis duntaxat exceptis, qui praemiſſa vel praemiſſorum aliquid in futurum praeſumpſerint attemptare, cum ſuis fautoribus et adjutoribus, niſi infra quindecim dierum ſpatium Domino et eccleſiae pro commiſſis debite ſatisfecerint, perpetuo anathemati ipſo facto decernimus et ſtatuimus ſubjacere. Quiſquis igitur jura hujus ſanctae eccleſiae rapuerit vel invaſerit; res ipſius diminuerit, vel injuſte detinuerit; ipſam eccleſiam vexaverit; vel ejus libertates diminuerit; ſuo jure privaverit; ipſius libertates infregerit, vel perturbare contenderit; blada decimarum vel fructuum eccleſiaſticorum aliorum in domibus, maneriis, grangiis, vel aliis locis hujuſmodi ad hanc ſanctam eccleſiam ſpectantibus, recondita, conſumpſerit, abſtulerit, vel contrectaverit contra voluntatem eorum, qui dictarum decimarum et fructuum eccleſiaſticorum cuſtodiis deputantur, perpetuo anathemate atque excommunicatione, ut praedicitur, damnatus, cum impiis, qui non reſurgunt, in extremo judicio reputetur: omnipotentis Chriſti Dei, contra cujus nequiter attemptat eccleſiam, contra ſe ſentiat iram, et furorem apoſtolorum beatorum Petri et Pauli, et ſanctorum omnium, quorum corpora in hac ſancta eccleſia conquieſcunt; fiat haereditatio ejus deſerta,

ſerta, et in tabernaculis ejus non ſit, qui inhabitet; filii ejus fiant orphani, et uxor ejus vidua; commotus amoveatur ipſe, atque filii ejus, et mendicent, ac ejiciantur de haereditationibus ſuis; diripiant alieni labores ejus; orbis terrarum pugnet contra eum, et cuncta elementa ſint ei contraria; omnium ſanctorum merita illum confundant, et in hac vita ſuper eum apertam vindictam oſtendant. Fiat, Fiat, Amen. Obſervatores autem jurium et libertatum hujus ſanctae eccleſiae Chriſti Dei, cujus eſt haec ſancta eccleſia, gratia protegat et defendat, et auctoritas apoſtolorum dictorum Petri et Pauli, ac merita glorioſi martyris Thomae, et omnium ſanctorum, quorum corpora in hac eccleſia, et locis aliis conquieſcunt, abſolvant ab omnibus vinculis peccatorum, et ad vitam aeternam faciant feliciter pervenire. Amen.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
Clementis V. 6.	Rob. Winchelsey 17.	1310.	Edward. II. 4.

Mandatum archiepiſcopi Cant. de annulo cujuſcunque epiſcopi decedentis archiepiſcopo reſtituendo. Ex reg. Winchelſey fol. 17. b.

Robertus, etc. dilecto filio magiſtro Richardo de Oteringham, adminiſtratori ſpiritualium epiſcopatus Elien. vacantis per nos canonice deputato, ſalutem, etc. Cum nuper ad noſtram audientiam perveniſſet, quod fratres Amiſius de Mordenu, et Robertus de Brundiſh, monachi Elienſes, annulum, qui pontificalis vulgariter appellatur, quondam domini Roberti Elien. epiſcopi defuncti, qui de jure et conſuetudine noſtrae eccleſiae Cant. ad nos dignoſcitur pertinere, poſt mortem ejuſdem epiſcopi auctoritate propria occupaſſent, et detinerent occupatum; vobis dedimus per alias noſtras certificatorias literas in mandatis, quatenus ipſos fratres Amiſium et Robertum citaretis, ſeu citari faceretis peremptorie, quod certo termino jam effluxo ſe perſonaliter noſtro conſpectui praeſentarent, ſuper quibuſdam aliis in eiſdem literis contentis dicturi, quam noſcerent veritatem, eiſdem injungeretis, ſeu injungi faceretis, quod annulum praedictum in eodem termino, ſi eſſet ita, ſicut ad nos pervenit, paratum haberent nobis juxta morem praeteriti temporis liberandum; denunciantes priori ipſorum, quod in ipſo termino ſuis monachis aſſiſteret, ſi ſua crederet intereſſe. Et vos citra terminum eundem nobis certificare curaſtis, quod mandatum noſtrum hujuſmodi fuiſtis executi, prout in veſtris certificatoriis literis patentibus continetur. Et quoniam in eodem termino, nec per dies aliquos poſt terminum, expectati coram nobis ullo modo comparere curarunt, vel ipſorum abſentiam canonice excuſare, magiſtri P. de Turvyle, canonicus Lich. et H. de Derby, ac R. de Malling, clerici, quibus ſuper hiis commiſimus vices noſtras, ipſos A. et R. prout fuerant, pronunciaverant contumaces, et propter contumaciam hujuſmodi ipſos majoris excommunicationis ſententia in ſcriptis duxerant innodandos; decernentes eoſdem fore ibidem ad alium competentem et peremptorium terminum evocandos. Sed frater Amiſius praedictus nuper poſt haec omnia coram nobis comparens, offerens ſe ſtare juri paratum, abſolutionis beneficium a praedicta excommunicationis ſententia ſibi dari humiliter poſtulavit. Et praeſtito prius ab eodem in forma juris de ſtando mandatis eccleſiae corporaliter juramento, iidem clerici auctoritate noſtra ipſum ab eadem excommunicationis ſententia duxerant abſolvendum. Et deinde magiſtri J. de Ros, officialis noſter, ac M. de Berham, cancellarius noſter, quos praedictis clericis duximus adjungendos, ac clerici ſupraſcripti eidem objecerunt, quod praeſumptione propria poſt mortem dicti epiſcopi, cum fratre R. antedicto praedictum annulum occupavit, et detinuit occupatum, quaerentes ab eodem, ſi ipſum paratum haberet nobis, ad quem de jure et conſuetudine pertinet, liberandum. Ad quae dicebat, quod praedictus epiſcopus, dum vixit, ipſum annulum priori et conventui Elien. donavit, et poſtea eum cum quibuſdam aliis rebus ſimiliter, ut dicebat, donatis, eidem, ut ipſum ad opus prioris et conventus praedicti ſervaret, mandavit et fecerat liberari; idem tamen epiſcopus, ut credebat, eundem annulum ad uſus ſuos, eo quod alium annulum pontificalem non habuit, pro vitae ſuae tempore reſervavit, et ipſum ſic ſibi traditum in cuſtodia ſua habuit continue uſque ad tempus mortis et ſepulturae dicti epiſcopi, et deinde et non ante, ipſum priori et conventui liberavit, quem idem prior et conventus fecerunt feretro beatae Ealbg', quod eſt in ſuo monaſterio, apponi pariter et affigi: cui idem reſpondebat, quod non fuit veriſimile eundem epiſcopum ipſum annulum in vita donaſſe, ut idem frater A. dicebat; quia dictus epiſcopus ornamenta capellae ſuae, inter quae annulus idem extiterat, eiſdem priori et conventui in ſua ultima voluntate legavit, quod non creditur ipſum feciſſe, ſi ipſum donaſſet eiſdem; et praeter haec idem frater A. licet fuerat et ſit monachus Elien. tamen tunc dicti epiſcopi domeſticus notorie extitit, et continuus commenſalis, quando per ipſum epiſcopum interpoſitus fuerat, ad annulum hujuſmodi, ad opus dictorum prioris et conventus recipiendum, quemadmodum per ipſum, ut patet ſuperius, eſt praetenſum; propter quod, ſi mandatum habuit ad dominium annuli hujus transferendum, quod tranſlatum ab ipſo epiſcopo antea non extitit, fuit per mortem ipſius epiſcopi tacite revocatum, et ſic in bonis defuncti remanſit tempore ſuae mortis. Unde idem commiſſarius ſuper praedictis omnibus fratri Amiſio et ad recipiend. ulterius in dicto negotio, quod eſt juſtum, diem Jovis proximum poſt dominicam in paſſione Domini pro termino peremptorio ſtatuerunt; decernentes praedictos priorem et conventum, ad quos dictus annulus per factum dicti fratris Amiſii dicitur perveniſſe, ad eundem terminum

terminum fore peremptorie evocandos, facturos et recepturos, quod canonicis congruit inſtitutis. Quocirca vobis mandamus, firmiter injungendo, quatenus dictos priorem et conventum citetis, ſeu citari faciatis peremptorie, quod compareant coram nobiſipſis, aut aliis noſtris in ea parte commiſſariis in eodem termino, ubicunque, etc. decreto hujuſmodi canonice parituri, ulteriuſque facturi et recepturi, quod juſtitia ſuadebit. Et quid, etc. Dat. etc.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
CLEMENTIS V. 6.	ROB. WINCHELSEY 17.	1310.	EDWARD. II. 4.

Informationes in cauſa Norwic. contra epiſcopum Norwicen. quas nunc habemus. Ex reg. Winchelſey fol. 45. a.

QUIDAM olim epiſcopus Norwicen. nomine Pandulphus, ſuggerens eccleſiam ſuam variis debitis oneratam, impetravit a ſede apoſtolica primos fructus ſuae dioec. per certa tempora jamdudum elapſa. Et alii epiſcopi poſtea continuarunt; ſed ubi habuerant reſiſtentiam fortem, tacuerunt, et ubi debilem, modicum receperunt, et reſiduum contulerunt rectoribus aliquando, et aliquando remiſerunt. Verbi gratia:

Magiſter Robertus de Ros, olim rector eccleſiae de Horſtede Norwicen. dioec. contradixit epiſcopo Norwicen. petenti primos fructus illius eccleſiae, et epiſcopus tacuit, et nihil habuit. Item religioſi viri magiſter et fratres de Simplingham impetrarunt in proprios uſus perpetuam vicariam eccleſiae de Fordham ejuſdem dioec. et contradixerunt J. nunc epiſcopo, et nihil ſolverunt; et idem de multis aliis. Praeterea, quando magiſter Radulphus de Walepole, proximus praedeceſſor domini J. nunc epiſcopi Norwicen. fuit confirmatus per archiepiſcopum Johannem, dixit ſibi idem dominus archiepiſcopus: Domine electe, in epiſcopat. Norwicen. eſt malus abuſus de perceptione primorum fructuum beneficiorum vacantium in dioec. Norwicen. et Deo diſplicet et homini, et ex radice cupiditatis proceſſit; ideo ſuadeo vobis pro ſalute animae veſtrae, et pro bono publico eccleſiarum dictae dioec. quod illam non continuetis, ſed annihilare ſtudeatis. Et ut non habeatis exemplum delinquendi a nobis, qui exercuimus ibidem juriſdictionem ſpiritualem, ſede vacante, et debuimus habuiſſe primos fructus hujuſmodi occaſione illius abuſus, omnes obligationes nobis factas per rectores inſtitutos tempore vacationis ejuſdem pro ipſis primis fructibus vobis trademus: et mandavit pro magiſtro Willielmo de Halebergh, cuſtode ſpiritualium dictae dioec. ſede vacante, et dixit ſibi: Tradatis nobis omnes obligationes nobis factas ex primis fructibus: et dictus mag. Willielmus illas ſibi tradidit: et tunc idem dominus archiepiſcopus dixit: Domine electe, tradimus vobis iſtas obligationes, ut eas ſingulis rectoribus nobis obligatis reſtituatis. Cui reſpondit idem electus: Domine et pater reverende, libenter faciam, quid mihi dixiſtis; et promitto hoc facere, quantum eſt in me. Et haec omnia vidit Edmundus de Verdon, et mag. W. de Halebergh. Et deinde idem electus omnia ſcripta obligatoria reſtituit illis, qui obligati fuerant pro eiſdem primis fructibus, et toto tempore quo vixit et fuerat epiſcopus Norwicen. ſe quaſi in totum abſtinuit; tamen aliquid modicum percepit pro illis primis fructibus, ſed non ad medietatem, vel quartam partem ipſorum fructuum: et de iſta materia ſcit multum Tho. rector eccleſiae de Bilſington, et dominus N. de Snouille.

Libellus datus contra Norwicen. epiſcopum. Ibidem.

CORAM vobis venerabili viro domino Bernardo Royardi, domini papae capellano, ejuſque ſacri palatii cauſarum et cauſae infraſcriptae auditore, proponit Johannes de Bocca, procurator reverendi patris domini Cantuar. archiepiſcopi, contra vener. patrem epiſcopum Norwicen. et legitimam perſonam intervenientem pro eo, dicens, quod dudum eodem epiſcopo, ſanctiſſimo patri domino Clementi, div. prov. papae quinto, minus veraciter ſuggerente, tempore quo dictus archiepiſcopus erat perſonaliter apud ſedem apoſtolicam conſtitutus, et adminiſtratio archiepiſcopatus Cantuar. erat in ſpiritualibus et temporalibus magiſtris W. Teſta et Petro Amalvini, domini papae capellanis, per eundem ſummum pontificem commiſſa, quod licet fructus, reditus, et proventus primi anni eccleſiarum, et aliorum beneficiorum eccleſiaſticorum cum cura, vel ſine cura, quae in civitate et dioec. Norwicen. vacare contingerent, ad eundem epiſcopum de ſpeciali conſuetudine pertinerent, eſſet quia dictus epiſcopus, et fuiſſent hactenus praedeceſſores ipſius in poſſeſſione, vel quaſi, praedictos percipiendi reditus et proventus; tamen dictus archiepiſcopus, dum ſuam provinciam viſitaret, epiſcopum ipſum propter hoc ad ſuam fecerat praeſentiam evocari, aſſignans procuratori ipſius in ejus praeſentia conſtituto plures terminos ad proponendum et oſtendendum, quicquid proponere et oſtendere vellet, quare dicto epiſcopo liceret percipere hujuſmodi reditus et proventus. Quapropter idem ſummus pontifex S. Auguſtini Cantuar. et Weſtm. juxta London. ac de Bardeneya Lincoln. mon. abbatibus ſuis dediſſe dicitur literis in mandatis, ut, ſi eis de conſuetudine praefata conſtaret, non permitterent dictum epiſcopum contra eandem conſuetudinem moleſtari. Cumque praedicti adminiſtratores per mag. Humfridum de Trebis, decanum Melden. et Simonem de Morevilla, theſaurarium Meten. commiſſarios, ut dicitur, praedictorum abbatum, non tamen totaliter deputatos ad defenſionem dicti negotii admiſſi

admiſſi fuiſſent, et certas poſitiones et articulos pertinentes et juri conſonas tradidiſſent; iidem commiſſarii poſitiones et articulos hujuſmodi repulerunt injuſte, propter quod pro parte ipſorum adminiſtratorum ad dictos abbates fuit legitime appellatum. Ac iidem commiſſarii, hujuſmodi appellatione contenta perperam, et alias juris ordine non ſervato, in cauſa hujuſmodi procedentes, quanquam eis de praedicta conſuetudine non conſtaret, nec aliquam juriſdictionem haberent, et alias de facto a jure non poſſent, pronunciarunt, ut dicitur, praedictum epiſcopum et ſucceſſores ipſius ſuper perceptione et poſſeſſione praedictis fore tuendos, ac moleſtatores et contradictores quoſlibet compeſcendos. A qua procuratione pro parte dictorum adminiſtratorum ad dictos abbates iterato, et demum ab eiſdem abbatibus modo debito requiſitis, praemiſſa revocare recuſantibus, et ab ipſorum abbatum pronunciatione, in qua in dicto negotio ad ſedem apoſtolicam extitit legitime appellatum. Quare petit dictus procurator pronunciari dictos proceſſus ac pronunciationem nullos fuiſſe, et, ſi qui ſunt, caſſari et irritari, et remedio dictarum appellationum infringi, ac per dictos commiſſarios dictorum abbatum, et ipſos in praedictis et praedictorum quolibet male proceſſum et ſententiatum fuiſſe, et per dictos adminiſtratores extitiſſe legitime appellatum, et praedicta petit omni jure et modo, quibus melius poteſt, cum damnis et expenſis factis, et proteſtatur de faciendis ſalvo jure, etc.

Infraſcriptas poſitiones dat Johannes de Rocca, procurator reverendi patris domini Cantuar. archiepiſcopi, contra vener. patrem epiſcopum Norwicen. et ejus procuratorem. Inprimis ponit, quod religioſus vir abbas S. Auguſtini Cantuar. ſe aſſerens judicem delegatum a domino Clemente, divina gratia papa quinto, ad inſtantiam praefati epiſcopi contra archiepiſcopum memoratum, ſuper eo quod idem epiſcopus conqueſtus fuerat, quod Cantuar. archiepiſcopus eum impediebat percipere fructus beneficiorum vacantium ſuae civitatis et dioec. primi anni, vices ſuas commiſit, ut dicitur, extra civitatem et dioec. Cantuar. vener. viris dominis Simoni de Morvilla, theſaurar. Meten. et Humfrido de Trebys, decano Melden. nullam dignitatem, perſonatum, canonicatum, ſeu officium in Cantuar. civitate vel dioec. obtinentibus. Et po. di. et de quo.

Item, quod dicti magiſtri Simon et Humfridus praetextu ſubdelegationis praedictae extra civitatem et dioec. Cantuar. conſtituti fecerunt coram ſe ad inſtantiam dicti epiſcopi, ſeu ejus procuratoris magiſtros W. Teſta, archidiaconum Arraven. in eccleſia Convennar. et Petrum Amalvini, canonicum Burdegalen. adminiſtratores tunc Cantuar. eccleſiae in dicto negotio ad judicium evocari, et judicialem indaginem in dicto negotio aſſumpſerunt. Et po. di. et de quo.

Item, quod praedicti adminiſtratores pro ſe, et dicta Cantuar. eccleſia, fecerunt et conſtituerunt procuratorem in dicto negotio ad agendum et defendend. excipiend. et jurand. et omnia faciend. quae ipſi facere poſſent, diſcretum virum mag. Will. Boui. Et po. di.

Item, quod dictus mag. Will. Boui, et praefatus dominus Norwic. epiſcopus in termino ad hoc ſtatuto extra civit. et dioec. Cantuar. coram dictis dominis Simone et Humfrido ſubdelegatis pro tribunali ſedentibus, comparuerunt in judicio in dicto negotio, dictique ſubdelegati praefatum mag. Will. Boui procuratorem ad defenſionem dicti negotii pro Cantuar. eccleſia admiſerunt. Et po. di.

Item, quod dictus epiſcopus obtulit articulos coram ipſis ſubdelegatis, inter alia continentes, quod conſuetudo erat et fuerat 40. annis obſervata in epiſcopatu ſuo, quod epiſcopus Norwicen. fructus beneficiorum vacantium primi anni ſuae civitatis et dioec. perciperet, et quod in poſſeſſione juris hujuſmodi erat epiſcopus Norwicen. Et po. di.

Item, quod dictus magiſter Boui ad defenſionem praedictam, ad quam admiſſus erat, obtulit ex adverſo articulos et defenſiones coram ipſis ſubdelegatis, inter alia continentes, quae ſequuntur: Inprimis proteſtatus fuit ipſe procurator, quod dictam conſuetudinem per dictum epiſcopum allegatam confiteri aliquatenus non intendebat, ſed eam eſſe et fuiſſe negabat, et dato quod eſſet vel fuiſſet, probaturum ſe obtulit, quae ſequuntur; viz. quod conſuetudo ipſa fuerat interrupta, et ei pluries et ſaepius contradictum et derogatum per illos, quorum intererat, et praeſertim per clericos, et majorem partem beneficiatorum civitatis et dioec. Norwicen. pro tempore exiſtentium. Item, quod ab ipſa conſuetudine fuerat et erat receſſum, quodque ipſa conſuetudo erat erronea, et per errorem extitit introducta. Item, quod erat plurimum oneroſa et importabilis. Item, quod dictus procurator proteſtatus, quod licet ſibi praedicta corrigere et declarare, petiit, quod compelleretur dictus epiſcopus per juramentum ipſis ſuis defenſoriis articulis reſpondere ſigillatim et ſingulariter, prout juſtitia ſuaderet; et quodſi contenta in eis negaret ipſe epiſcopus, obtulit dictus procurator ſe probaturum eadem, cum proteſtatione, quod alia poſſet dare et dicere ad defenſionem dicti negotii, cum et contingeret eum plenius informari. Et po. di.

Item, quod praedicti commiſſarii extra dictam civitatem et dioec. exeuntes et pro tribunali ſedentes judicialiter partibus eiſdem praeſentibus praedicta propoſita et data per dictum Guil. Boui, procurator. de facto per ipſorum interlocutoriam repulerunt. Et po. di.

Item, quod praedicti magiſtri Simon et Humfridus, ſubdelegati ulterius in dicto negotio procedentes, judicialiter teſtes dicti epiſcopi, ut dicitur, recepti ſuper dictis articulis per eundem epiſcopum traditis, et extra dictas civitatem et dioec. Cantuar. conſtituti, ſuper dicto negotio diffinitivam ſententiam, ut dicitur, protulerunt, inter alia continentem, ipſum epiſcopum et ſucceſſores ſuos in perceptione fructuum hujuſmodi, et poſitione percipiendi eoſdem eſſe tuendos, nec eſſe ab aliquibus moleſtandos. Et po. di.

Item, quod a dicta ſententia incontinenti dictus Willielmus procurator ad praefatum abbatem et ſedem apoſtolicam appellavit coram dictis ſubdelegatis, et apoſtolos inſtanter petiit ſibi dare. Et po. di.

Item, quod de praedictis omnibus eſt et fuit publica vox et fama. Et po. di.

Item ponit, quod cum diceretur quod praefatus abbas ſancti Auguſtini Cantuar. delegatus praefatis ſubdelegatis non commiſerat vices ſuas, niſi donec eas ad ſe duceret revocandas in negotio ſupradicto, praefatus mag. Will. Boui, procurator, et procuratorio nomine, quo ſupra, acceſſit ad dictum abbatem, et praeſentavit ſibi dictas appellationes, ut praedictam partem adverſam ſuper ipſis citari faceret, et de eis cognoſceret, et praedicta ſibi illata gravamina congrue et mediante juſtitia revocaret. Et po. di.

Item, quod dictus abbas reſpondit eidem, quod nec dictam citationem volebat concedere, nec ſuper ipſis appellationibus procedere, nec ad dictam revocationem intendere, nec ſibi juſtitiam facere ſuper ipſis.

Item, quod praedicta per dictum procuratorem coram ipſo abbate propoſita et petita dictus abbas neglexit, et expreſſe admittere denegavit. Et po. di.

Item, quod propter hoc dictus mag. Will. procurator ab ipſo abbate, et coram eo ad ſedem apoſtolicam appellavit in ſcriptis, et infra 10. dies, et apoſtolos inſtanter petiit ab eodem. Et po. di.

Item, quod de praedictis omnibus eſt et fuit publica vox et fama. Et po. di.

Item proteſtatus dictus procurator, quod poſſit dictas poſſeſſiones corrigere et declarare, et ſuper eis petit partem adverſam interrogari conjunctim et diviſim.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
Clementis V. 6.	Rob. Winchelsey 17.	1310.	Edward. II. 4.

Litera directa epiſcopo Elien. ad promovend. unum clericum, quem archiepiſcopus ſibi nominaverit ratione conſecrationis ſuae. Ex reg. Winchelſey fol. 60. a.

Robertus, etc. venerabili fratri noſtro domino J. Dei gratia Elien. epiſcopo, ſalutem, etc. Cum ratione conſecrationis ad epiſcopatus apicem in noſtra provincia dignitatis et profeſſionis veſtrae, quam nobis et eccleſiae noſtrae feciſtis, de jure noſtrae Cantuar. eccleſiae teneamini unum de noſtris clericis, quem vobis nominandum duxerimus ab beneficium eccleſiaſticum pro ipſo noſtro clerico competens, quam cito ſe facultas obtulerit, promovere; fraternitati veſtrae non illiteratum aut ſimplicem, ſed virum utique providum et diſcretum, qui in hiis, quae ad conſervationem ac augmentum jurium veſtrae eccleſiae, ac honorem et defenſionem veſtrae perſonae contra jacula inſurgentium ex adverſo, noverit et poterit vobis conſilium et praeſidium miniſtrare, ſcilicet dilectum noſtrum clericum et veſtrum devotum mag. Gilbertum de Middelton, decanum noſtrum eccleſiae B. Mariae de arcubus London. ut per vos ad beneficium hujuſmodi promoveatur, quam citius obtulerit ſe facultas, ducimus nominandum. Rogantes pariter et mandantes, quatenus ipſum ad beneficium eccleſiaſticum ipſius peritiae conveniens, et honori, quam citius poteritis, ob noſtri et eccleſiae noſtrae intuitum pariter et perſonae, promovere curetis. Monemus inſuper vos rogando, quod quouſque de beneficio hujuſmodi duxeritis promovendum, eidem provideatis de penſione bona, honori veſtro, et perſonae ipſius congrua, quae ſibi loco beneficii interim eſſe queat, et eum reddens ad veſtra obſequia promptiorem, et nos eo amplius inducens ad ea, quae ad veſtrum commodum cedere valeant et honorem. Quid autem in praemiſſis duxeritis faciend. nobis, cum per dictum mag. Gilbertum fueritis requiſiti, intimetis per veſtras literas patentes, harum ſeriem continentes. Dat. apud Suthmall. 2. idus Januarii, anno Domini M.ccc.x. conſecrationis noſtrae xvii.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
Clementis V. 6.	Rob. Winchelsey 18.	1311.	Edward. II. 4.

Concilium provinciale Cantuarienſe. Ibidem fol. 60. b.

Decimo quarto cal. Maii aliud concilium provinciale contra Templarios celebrabatur, ad quod per mandatum archiepiſcopi Cantuar. epiſcopi, decani, abbates, priores, etc. ſummonebantur.

Robertus, etc. dilecto filio venerabilis fratris noſtri domini R. Dei gratia London. epiſcopi agentis in remotis in ſpiritualibus vicario generali, ſalutem, gratiam et benedictionem. Cum circa quaſdam ſingulares perſonas ordinis militiae Templi in noſtra provincia degentes, poſt ultimum noſtrum provinciale concilium, emerſerunt aliqua, quae juxta apoſtolici mandati exigentiam, non poſſint niſi in conſimili celebrando concilio expediri; urgeatque neceſſitas boni publici hujus regni, tranquillitatiſque, et quietis accommodae in eccleſia Anglicana expoſcat utilitas, praelatos et clerum noſtrae provinciae ad invicem convenire; de conſilio venerabilium fratrum noſtrorum, qui nuper ad admonitionem noſtram London. ſuam praeſentiam exhibebant, et nonnullorum procuratorum abſentium fratrum noſtrorum decrevimus provinciale concilium in proximo, dante Domino, celebrare: Quocirca vobis committimus et mandamus, quatenus venerabiles fratres noſtros ſuffraganeos praeſentes in regno, ac abſentium fratrum in ſpiritualibus et temporalibus vicarios generales, ſeu alios, quos ad hoc duxerint

erint dimittendos, decanos et capitula cathedralium eccleſiarum, archidiaconos univerſos, abbates et —— ut compareant coram nobis 14. cal. Maii in eccleſia ſancti Pauli London. nobiſcum ſuper praemiſſis et aliis, prout expediens viſum fuerit, efficaciter tractaturi, conſenſuſque his, quae, dante Deo, ordinabuntur et providebuntur, ibidem praebituri, ulteriuſque facturi cum continuatione dierum ſequentium uſque ad finem ejuſdem concilii, quod juſtitia ſuadebit, etc. —— Dat. apud Tenham 16. cal. Aprilis, anno Dom. M.CCC.XI. conſecrationis noſtrae decimo octavo.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
CLEMENTIS V. 6.	ROB. WINCHELSEY 18.	1311.	EDWARD. II. 4.

Mandatum archiepiſcopi Cantuar. priori et capitulo Cantuar. directum. Ex reg. Henr. prioris Cantuar. fol. 117.

ROBERTUS, etc. dilectis filiis, et venerabilibus viris dominis, priori, et capitulo noſtrae Cantuar. etc. Expoſcit mandatum apoſtolicum nobis et ſuffraganeis noſtris directum, ut ſuper crimine haereticae pravitatis ſingularibus perſonis ordinis militiae Templi impoſito, pro vel contra ipſas ſingulares perſonas in noſtra provincia conſtitutas, in noſtro provinciali concilio ſententiae abſolutoriae vel condemnatoriae, prout juſtum fuerit, proferantur. Et licet propter hoc, et quaedam alia, nuper concilia provincialia celebraverimus, et in ipſo cum venerabilibus fratribus noſtris ſuffraganeis ſuper illa materia varios et diligentes tractatus habentes, fuiſſemus multipliciter occupati; dictae tamen ſententiae non fuerant, ſicut nec poterant, promulgatae. Quocirca vos tenore praeſentium peremptorie citamus, quod vos, domine prior, perſonaliter, et vos, capitulum, per procuratorem veſtrum, ſi volueritis, alioquin per alium, ſeu alios idoneos procuratorem ſeu procuratores compareatis coram nobis ſexta feria poſt octab. Paſch. in eccleſia S. Pauli London. cum venerabilibus fratribus noſtris praedictis ac clero totius noſtrae provinciae, ad dictum terminum convocatos, continuaturi tractatus praedictos, veſtrumque ad ea, quae contra ipſos ac conſtituenda ad generale concilium, inſpirante Domino, ordinabuntur et providebuntur ibidem, necnon et alia in eodem tractanda adhibituri conſenſum, ulteriuſque facturi et recepturi, cum continuatione et prorogatione dierum, quod fuerit faciendum. Et quid in praemiſſis duxeritis faciendum, nos dictis die et loco certificari curetis per veſtras literas patentes, harum ſeriem continentes. Dat. 3. non. April. anno M.CCC.XI. conſecrat. noſtrae XVIII. Cui quidem mandato veſtro parere volentes in omnibus, ut tenemur, dilectos nobis in Chriſto fratres Tho. de Wynch. et A. de Sandwic. conjunctim et diviſim, noſtros conſtituimus procuratores, ad comparendum coram vobis die et loco ſuperius contentis, ... etc. Dat. in capitulo noſtro 14. cal. Maii, anno Dom. ſupradicto.

Henrici, prioris Cantuar. procuratorium ad concilium generale Viennenſe. Ibidem.

SANCTISSIMO in Chriſto patri et domino, domino Clementi, div. prov. ſacroſanctae Romanae ac univerſalis eccleſiae ſummo pontifici, devoti filii H. prior et capitulum eccleſiae Chriſti Cantuar. devota pedum oſcula beatorum. Ad praeſentandum veſtro ſacroſancto conſpectui, et comparend. pro nobis et nomine noſtro in inſtanti concilio generali in civitate Vienn. ad prox. cal. Octobris auctoritate veſtra convocato, dilectos nobis in Chriſto magiſtros Philip. de Torvile, et Richardum de Morceſtre, Lychef. et Exon. eccleſiarum canonicos, conjunctim et diviſim, et utrumque ipſorum in ſolidum, ita quod non ſit melior conditio occupantis, noſtros facimus et conſtituimus veros et legitimos procuratores; et eiſdem, et eorum alteri, ad omnia, quae in eodem concilio, Deo cooperante, ſtatuentur, fient, ordinabuntur, et fuerint opportuna, ac etiam ad omnia alia, quae forma vocationis veſtrae ad idem concilium exigit et requirit; necnon ad ſubſtituend. alium ſeu alios procurator. vel procuratores loco ſui, vel alterius ipſorum, ad omnia et ſingula ſupradicta, damus et concedimus plenariam poteſtatem; ratum habituri et gratum, quicquid iidem procuratores noſtri, ſeu eorum alter, vel ſubſtitutus aut ſubſtituti ab eiſdem, vel eorum altero in praemiſſis ſeu praemiſſa contingentibus, nomine noſtro duxerint vel duxerit faciend. In cujus rei, etc. Dat. in capitulo noſtro die nativitatis B. Mariae, anno Dom. M.CCC.XI.

Gualterus de Langton, epiſcopus Coventrenſis, excommunicatur in concilio London. Ex Walſingham Hiſt. in ann.

HOC anno archiepiſcopus Robertus excommunicavit Walterum, Coventrenſem epiſcopum, quia noluit in provinciali concilio reſpondere, ſuper eo quod ipſe fuit juratus ordinationes ſervare baronum, ſed poſt et contra eas adhaeſit concilio regis, et fecit Petrum de Gaverſton reconciliari, et ordinationes infringi; unde dictus epiſcopus ad ſedem apoſtolicam appellavit, et perſonaliter ipſam adivit, et Adam Mirimouth contra eum per archiepiſcopum deſtinatus. H. I.

Rob.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
CLEMENTIS V. 6.	ROB. WINCHELSEY 18.	1311.	EDWARD. II. 5.

Rob. Winchelſey archiepiſc. Cantuar. litera directa collector. 3. ob. de marca, ut certam ſummam protunc liberent dictis perſonis. Ex reg. Winchelſey fol. 60. a.

ROBERTUS, etc. dilectis filiis priori et conventui monaſterii ſanctae Trinitatis London. collectoribus trium obolorum de marca proventuum eccleſiaſticorum noſtrae provinciae Cantuar. per nos, et ſuffraganeos noſtros, de conſenſu cleri in concilio provinciali apud London. nuper celebrato, impoſitorum, ſalutem, gratiam, et benedictionem. Mandamus vobis, quatenus ſolvatis magiſtro Gilberto de Segrave, archidiacono Oxon. procuratori noſtro, et caeterorum confratrum et praelatorum provinciae noſtrae, pro expenſis in concilio generali faciendis, quater viginti libr. ſterlingor. Item magiſtro Johanni de Burtone, alteri procuratori ſimiliter deputato, pro expenſis ſuis in dicto concilio faciendis, ſexaginta libr. ſterlingor. Item Willielmo de Ros, clerico officiali noſtro, pro quibuſdam proceſſibus, et aliis copiis, et articulis conſcribendis, cent. libr. ſterlingorum. Item, Radulpho, notario domini epiſcopi London. pro labore ſuo, cent. ſolid. Dat. apud Lambeth. tertio non. Septembris, anno Dom. M.CCC.XI. conſecrationis noſtrae decimo octavo.

Litera Roberti archiep. Cantuar. totius provinciae clero miſſa, de veniendo ad parliamentum. Ex reg. epiſt. Rob. Langley, prior. Norwic. fol. 42. a. collat. cum reg. J. Dalderby, epiſc. Lincoln. fol. 202.

ROBERTUS, permiſſione divina Cantuar. archiepiſcopus, totius Angliae primas, dilecto filio magiſtro Willielmo de Bray, venerabilis fratris dom. London. epiſcopi in remotis agentis vicario, ſalutem. Exigunt nonnulla negotia ardua et diverſa, tam ſtatum domini Edwardi, Dei gratia regis Angliae illuſtris, quam utilitatem regni ſui contingentia, ſuper his ſpecialiter nos rogantis, ut ejuſdem regis precibus, ad honorem Dei, et eccleſiae ſuae ſanctae, quatenus nobis eſt poſſibile, inclinemur. Sane literas regiae celſitudinis hac inſtanti die Mercurii prox. ante feſtum apoſtolorum Simonis et Judae apud Tenham recepimus, inter caetera continentes; quod ad rogatum regium decanos et priores eccleſiarum cathedralium, ac eorum capitula, necnon abbates, archidiaconos, ac totum clerum noſtrae dioeceſeos, totiuſque noſtrae provinciae Cantuar. praemuniremus, et faceremus praemuniri, quod iidem decani, priores et abbates, et archidiaconi in propriis perſonis ſuis, dictaque capitula et clerus, per procuratores ſufficientes plenam poteſtatem ab eiſdem capitulis et clero his, quae in parliamento prox. apud Weſtmonaſter. celebrando ordinari contigerit, conſentiendi habentes, in eodem parliamento exhibeant modis omnibus ſe praeſentes. Quocirca diſcretioni veſtrae committimus et mandamus, firmiter injungentes, quatenus cum omni, qua fieri poterit, celeritate, confratribus noſtris coepiſcopis, et noſtrae provinciae ſuffraganeis, vice et auctoritate noſtra injungatis, ſeu faciatis injungi, quod iidem epiſcopi ſinguli in ſuis dioeceſibus ſupraſcriptas perſonas praemuniendo citent, praemuniat [et] citet quilibet eorundem [ut] die Jovis 4. non. Decemb. prox. futuri, compareant in praedicto parliamento apud Weſtmonaſterium, ut praedicitur, celebrando, ad conſentiendum his, quae in eodem ordinabuntur et ſtatuentur ad honorem Dei, et eccleſiae ſuae ſanctae, et utilitatem regis regnique ſui inclyti ſupradicti. Vos autem, quantum ad dominum veſtrum, et vos vice ejus attinet, modo conſimili faciatis. Qualiter autem hoc mandatum noſtrum fueritis executi, nos dictis die et loco certificetis. Dat. apud Tenham 5. cal. Novemb. anno Dom. M.CCC.XI.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
CLEMENTIS V. 7.	ROB. WINCHELSEY 18.	1311.	EDWARD. II. 5.

Breve regium Waltero, epiſc. Wigorn. de non veniendo ad parliamentum. Ex reg. Raynold fol. 42.

EDWARDUS .... W. Wigorn. epiſcopo, ſalutem. Licet nuper volentes vobiſcum, ac cum caeteris ..... habere colloquium et tractatum, ordinaſſemus parliamentum noſtrum tenere apud Weſtm. prima dominica Quadrageſimae prox. futura; vobiſque mandaviſſemus .... quia tamen propter aliquas cauſas ad locum praedictum die praedicto accedere non valemus, vobis ſignificamus, quod ad dictos diem et locum praemiſſa occaſione vos accedere non oportet. Teſte meipſo apud Ebor. 20. Januar. anno regni noſtri quinto.

Concilium

Concilium provinciale Ebor.

Mandatum Willielmi, archiep. Ebor. de tenendo concilio provinciali. Ex reg. Joh. de Halton, epiſc. Carleol. fol. 140.

Willielmus, permiſſione divina Ebor. archiepiſcopus, Angliae primas, venerabili fratri noſtro J. Dei gratia Carleol. epiſcopo, ſalutem, et fraternae charitatis continuum incrementum. Licet nuper in noſtro provinciali concilio, in capitulo noſtrae Ebor. eccleſiae celebrato, vobis, et venerabili fratri noſtro domino ...... Dei gratia Candidae Caſae epiſcopo, necnon abbatibus, prioribus, decanis, archidiaconis, praepoſitis, ſacraeque theologiae doctoribus, ac juris canonici profeſſoribus, et dictae Ebor. aliarumque eccleſiarum collegiatarum capitulis noſtrae dioeceſ. et provinciae, coram nobis in dicto concilio congregatis, ex unanimi conſenſu omnium in concilio dicto tunc exiſtentium, ipſum concilium ad primum diem menſis Julii duximus prorogandum, ut dicto die in eccleſia conventuali de Blida, juxta formam prioris citationis ad praedictum concilium convocandum habitae, omnes et ſinguli praedicti noſtri ſubditi comparerent legitime coram nobis, praefatos diem et locum, ad ea, quae in eodem concilio propoſita et inchoata fuerant, prout juri conſonum fuerit, peragenda, eiſdem canonice praefigentes; certis tamen de cauſis et legitimis, praedictam noſtram praefixionem, quoad loci praedicti de Blida aſſignationem tantummodo duximus immutandum. Quocirca fraternitatem veſtram ſuper his praemunientes, tenore praeſentium peremptorie nihilominus vos citamus, et per vos, univerſos abbates, priores, abbates proprios non habentes, ac tam eccleſiae veſtrae, quam aliarum collegiatarum veſtrae dioeceſ. decanos, archidiaconos, et praepoſitos, necnon capitula peremptorie citari volumus et mandamus; quod tam vos, quam praedicti abbates, priores, decani, archidiaconi, et praepoſiti perſonaliter, capitula vero per procuratores ſufficienter inſtructos, in praedicta eccleſia noſtra Ebor. primo die menſis Julii memorato, cum continuatione et prorogatione dierum ſubſequentium, coram nobis compareatis et compareant, tam ſuper negotio inquiſitionis haereticae pravitatis contra ſingulares perſonas Templariorum, nobis a ſede apoſtolica commiſſo, juxta acta retrohabita in dicto negotio, quam aliis prius propoſitis, et noviter in eodem concilio proponendis, tractaturi, ſalubre conſilium impenſuri, necnon ea, quae ſtatuta, ordinata, et facta fuerint, humiliter admiſſuri; ac etiam efficaciter impleturi, facturi, et recepturi, quod conſonum fuerit canonicis inſtitutis. Vos etiam praemunimus, et caeteros per vos citandos, etc. Dat. apud Thorpe juxta Ebor. 2. cal. Junii, anno gratiae M.ccc.xi. et pontific. noſtr. 6.

Conſtitutiones per dom. Willielmum, archiepiſcopum Eborum, editae apud Lanum 18. *die Julii, anno Dom.* M.ccc.xi. Ex MS. Cotton. Vitellii D. 5. fol. 162. b. et ex MS. penes Tho. epiſc. Aſſaven.

PROLOGUS.

Willielmus, permiſſione divina archiepiſcopus Eborum, Angliae primas, ad perpetuam rei memoriam futurorum. Inter alia, quae noſtris incumbunt humeris, ex injuncta nobis officio regiminis paſtoralis, illud debet cordi noſtro non mediocriter inſidere, ut in curia noſtra Eborum, ad quam undique confluunt ſubditi noſtrarum civitatis, dioeceſis, et provinciae, pro juſtitia in ſuis cauſis et negotiis fiducialiter obtinenda, excluſis fraudibus, et cautelis, dilationibus ſupervacuis, et aliis quibuſlibet impedimentis, quae in perſonis miniſtrorum, cauſis, negotiis, et proceſſibus dictae curiae contigerunt hactenus, vel contingere poterunt, intendentes pro viribus amputare; quaedam, ad omnipotentis Dei laudem, celerioris juſtitiae exhibitionem, et ſubditorum noſtrorum alleviationem in laboribus et expenſis, communicato peritorum conſilio, provide duximus ſtatuenda; quae per officiales noſtros, et ſucceſſorum noſtrorum, necnon miniſtros quoſlibet curiae noſtrae praedictae futuros, perpetuis temporibus ordinamus, ſtatuimus, ac injungimus inviolabiliter obſervari.

1. *De juramento officialis, commiſſarii, et praeſidentium.*

Inprimis autem a perſonis, tanquam a dignioribus, inchoantes, ſtatuimus, ut tam officialis, quam ſuus commiſſarius generalis, qui pro tempore fuerint, in initio ſuſcepti regiminis, vel officii, corporale praeſtent ad ſancta Dei evangelia juramentum, quod abſque omni perſonarum delectu, vel acceptatione, odii, favoris, et quaeſtus cujuſlibet intentione depulſa, in omnibus et ſingulis articulis officium ſuum contingentibus, Deo inſpectore adhibito, diligenter et fideliter pro viribus ſe habebunt; quodque jura, et laudabiles conſuetudines dictae curiae, una cum ſtatutis noſtris praeſentibus, quantum ad eos pertinet, obſervabunt, et ab aliis miniſtris ejuſdem curiae diligenter ac fideliter facient obſervari.

2. *De examinatoribus, regiſtrariis, et clericis regiſtrariorum, ac numero et officio eorundem.*

De examinatoribus dictae curiae ſive conſiſtorii ſtatuimus, quod duo ſint tantummodo, quorum unus ſit ipſius officialis commiſſarius gene-

ralis; et unus duntaxat clericus, ad regiſtrum curiae conſervandum. Hii autem cum caeteris clericis, ad faciendum copias, ac etiam ad ſcribendum reſponſiones partium, et dicta teſtium deputatis, quantum ad eos pertinet, juramento ſimili ſint aſtricti, quod fideliter facient, ut praemittitur, quae ipſorum incumbunt officio, ſtatuta et conſuetudines obſervabunt, et, quatenus in ipſis erit, eadem facient obſervari; nec ſe praebebunt in adeundo difficiles, nec erunt oneroſi mercedum, vel ſumptuum exactores.

3. *De ſalario examinatorum, et in cauſis communibus.*

Statuimus ſiquidem, quod examinatores praedicti, in cauſis communibus, pro ſingulis teſtibus, 12d. tantum exigant; et ſi multi fuerint articuli, ſecundum numerum linearum, quaelibet linea decem pollices in longitudine continebit; ita quod pro duodecim lineis hujuſmodi originalium atteſtationum, unus tantum denarius exigatur; pro copiis autem earundem, vel etiam proceſſuum recipiatur tantum unus denarius, pro 24. lineis longitudinis antedictae, et omnia in aperta et legibili litera, cum congruo interlineari ſpatio conſcribantur.

4. *De ſalario eorundem in cauſis majoribus.*

In melioribus vero cauſis recipiant examinatores praedicti, pro arbitrio praeſidentis. Clericus autem, pro membrana, quam inveniet, et ſcriptura, habeat tertiam partem ſalarii eorundem; et ſi contingat, quod partes, de jure ſuo diffidentes, vel adinvicem tranſigentes, ante aperturam atteſtationum, a lite diſcedant, ad ſatisfaciendum eiſdem examinatoribus nihilominus compellantur.

5. *De ſalario eorundem in cauſis pauperum.*

In cauſis vero pauperum et miſerabilium perſonarum, examinet intuitu charitatis, dum tamen partes, quae ad ſatisfaciendum impotentes exiſtunt, fidem faciant proprio juramento.

6. *De ſalario pro copiis atteſtationum.*

Item clericus conſiſtorii ſe non reddat difficilem in copiis faciendis; ſed in cauſis communibus, pro ſingulis teſtibus, recipiat ſex denarios; et in aliis, ubi major ſcriptura requiritur, pro arbitrio praeſidentis. In cauſis vero pauperum et miſerabilium perſonarum copiam faciat intuitu charitatis.

7. *De numero advocatorum et procuratorum.*

Item ſtatuimus, quod in conſiſtorio noſtro ſint tantummodo 12. advocati, qui curiae conſuetudines per annum videant, et addiſcant, priuſquam ad poſtulationis officium, ſecundum diſcretionem praeſidentis, prout poſſibilitas aſſumendi occurrerit, admittantur. In eodem autem conſiſtorio octo procuratores, et ſex notarios duntaxat eſſe volumus, juxta praeſidentis arbitrium aſſumendos. Advocati vero de novo admittendi et admiſſi, ſingulis annis, in proximo conſiſtorio poſt feſtum S. Michaelis, coram praeſidente tactis ſacroſanctis evangeliis, corporale praeſtent juramentum, formam continens ſubſequentem.

8. *De juramento advocatorum. Forma juramenti.*

"Ego N. juro ad haec ſancta Dei evangelia, quod in omnibus cauſis, quarum patronus ſum et ero in hoc conſiſtorio, vel coram domino archiepiſcopo, vel ipſius ſpiritualibus commiſſariis, fidele patrocinium praeſtabo; quodque omni opere ac diligentia id, quod juſtum et verum aeſtimavero, meis clientibus in ſuis cauſis et negotiis procurabo, et circa hoc, quatenus eſt mihi poſſibile, fideliter laborabo; nec aliquid dicam, proponam, vel faciam, ſeu per alium dici, proponi, vel fieri, quantum in me eſt, ſcienter et malitioſe permittam, ad partis alterius juſtitiam auferendam, vel etiam indebite differendam; nec etiam contra Eborum eccleſiae juriſdictionem, aut Eborum curiae conſuetudines, vel ſtatuta; ita quod ſi in quacunque parte judicii mihi innotuerit clientulos meos malam, ſeu injuſtam cauſam fovere, ſeu defendere, quae mihi viſa fuerit deſperata, amplius non patrocinabor eidem, nec in eadem praeſtabo conſilium, vel auxilium clam vel palam: Sic me Deus adjuvet, et haec ſancta Dei evangelia."

9. *De ſalario advocatorum et procuratorum.*

Item ſalarium advocati in una cauſa, per annum, ad quinquaginta ſolidos; ſalarium vero procuratoris ad decem ſolidos tantummodo ſe extendant. Et ſi advocati, vel procuratores ſe reddunt difficiles, et plus a partibus extorqueant, vel in fraudem conveniant per dies ſingulos, ut ſic majus ſalarium extorqueant; ſuper hoc convicti, illud, quod illis amplius extorquere contigerit, ſuis clientulis reſtituere compellantur; et nihilominus a poſtulationis, ſeu procurationis officio ſuſpendantur, donec gratiam obtineant praeſidentis.

10. *De praeſentia et mora eorundem, et punitione abſentium.*

Item advocati, et procuratores horis debitis, per praeſidentem ſtatutis, ad conſiſtorium conveniant, quibus praeſentibus, officialis, vel ejus commiſſarius non recedat, niſi de ipſius praeſidentis licentia ſpeciali; quod ſi ſecus fecerint, per unum conſiſtorium a poſtulationis et procurationis officio ſuſpendantur.

11. *De poena tumultuantium.*

Item caveant advocati et procuratores, ne tumultum faciant in conſiſtorio, dum officialis, vel ejus commiſſarius praeſentes fuerint in eodem. Si vero aliquis tumultuoſus, vel litigator, improbus vel probus, per praeſidentem monitus, non

non deſtiterit, ſibi audientia denegetur, et tamdiu maneat ſic ſuſpenſus, donec per nos, vel ſucceſſores noſtros congrua ſatisfactione praemiſſa fuerit reſtitutus.

12. *De poena attemptantium contra juriſdictionem eccleſiae Eborum.*

Item ſi quis advocatus, vel procurator contra juriſdictionem eccleſiae noſtrae, clam vel palam, quicquam in ſuo officio attemptaſſe deprehenſus fuerit, vel convictus, eo ipſo, a poſtulationis et procurationis officio, cum nota infamiae, per totam noſtram dioeceſin, perpetuo ſit ſuſpenſus.

13. *De poena impedientium cauſarum devolutionem.*

Item advocati vel procuratores in cauſis ſeu negotiis, per viam appellationis vel querelae, ad Eborum curiam devolvendis, contra ipſas devolutiones nullatenus cavillentur, aut injuſte vel frivole ſe opponant; quod ſi fecerint, a poſtulationis et procurationis officio ſint ſuſpenſi, quouſque noſtram et ſucceſſorum noſtrorum gratiam conſequantur.

14. *De poſtulatione et procuratione contra officium prohibitis.*

Item ſtatuimus, quod nec advocati, nec procuratores in redditione computorum, vel correctionibus exceſſuum ſubditorum noſtrorum, ſeu aliis articulis, vel negotiis, noſtrum merum officium contingentibus, permittantur in noſtro ſcaccario intereſſe, nec tumultum faciant, ſeu impedimentum aliquod proponant, quominus miniſteriales noſtri praemiſſa, cum occurrerint, libere valeant expedire; quod ſi ſecus fecerint, a ſuis officiis ſint ſuſpenſi, quouſque noſtram et ſucceſſorum noſtrorum gratiam meruerint obtinere.

15. *De regimine cauſarum, conceptione libellorum et poſitionum.*

Item nullus procurator regimen alicujus cauſae ſuſcipiat, nec libellos, poſitiones, ſeu exceptiones faciat, abſque conſilio advocati; quod ſi fecerit, et de hoc convictus fuerit, per annum a procuratoris officio ſit ſuſpenſus.

16. *De exhibitione procuratoriorum generalium et ſpecialium.*

Item procuratores ſuorum procuratoriorum generalium, judicialiter exhibitorum, copiam ſuis ſumptibus ſcribant, vel ſcribi faciant, quam per clericum conſiſtorii cum originali examinatam, ipſo die exhibitionis, penes regiſtrum dimittant, ſub poena ſex denariorum, fabricae noſtrae Eborum eccleſiae ſolvendorum. Procuratoria vero ſpecialia penes curiam remaneant, ſicut debent.

17. *De modo ſcribendi poſitiones et exceptiones.*

Item procuratores de bona litera et legibili ſcribant, vel ſcribi faciant poſitiones, et exceptiones, et alia inſtrumenta, et in fine poſitionis cujuſlibet ſufficiens ſpatium relinquatur, in quo reſponſiones faciendae ſcribi valeant diſtinctius et aperte; quod ſi non fecerint, eos puniri volumus ad arbitrium praeſidentis.

18. *De modo et tempore puniendi dilatorias exceptiones.*

Item, ſi termino ad deliberandum ſuper libellis, et articulis aſſignato, contingat partem ream inter dilatorias exceptiones, quas proponit aliquem vel aliquos proteſtari, ut dilationes fruſtratoriae amputentur, omnes proteſtatae ſecundo die vel tertio immediate ſequentibus, prout viſum fuerit praeſidenti, proponantur cum effectu, et ſuper omnibus diſputetur.

19. *De poena recuſantis litis conteſtationem.*

Si vero caſſatis dilatoriis, et eis non obſtantibus, officialis, vel ejus commiſſarius litem forte decreverit conteſtandum, ac procurator quicunque ad juſſum praeſidentis litem recuſaverit conteſtari, a procuratoris officio ſuſpendatur, quouſque dimidiam marcam ſolverit, fabricae noſtrae Eborum eccleſiae applicandam.

20. *De tempore et modo proponendi factum contrarium.*

Item pars rea factum contrarium, ſi quod ſibi competit, ſecundo die poſt traditionem articulorum, per partem actricem, in prima productione teſtium proponat, ut probationes concurrere valeant hinc et inde, nec procuratori ad deliberandum cum domino ſuo ulterior dilatio concedatur, cum, priuſquam litem conteſtetur, cum eo tractare debeat, et plene inſtrui ſuper defenſionibus cauſae.

21. *Ut procuratores tempeſtive praemuniant advocatos.*

Item ſtatuimus, quod procuratores, qui dies receperint ad proponendum exceptiones aliquas, vel quaecunque alia, quae ſcribi debeant per eoſdem, advocatos ſuos praemuniant tempeſtive, ut ea cum deliberatione conficere valeant, ita quod, die adveniente, in praeconizatione cauſae, ipſa proponant continue bene ſcripta. Procuratores autem negligentes in hujuſmodi, donec dimidiam marcam ad fabricam eccleſiae noſtrae perſolverint, ſint ſuſpenſi.

22. *In quibus cauſis non licet dilatoria proponere.*

Item nulla dilatoria exceptio contra articulum porrectum, ſuper exhibitione teſtamenti alicujus, per legatarium petita, proponatur, niſi ſit exceptio excommunicationis; nec contra articulum propoſitum per legatarium ſuper legato, quod in teſtamento continetur; ſed ſtatim fiat conteſtatio ad eundem. Et, ſi fiat conteſtatio ſub hac forma: "Dico narrata, prout narrantur, vera eſſe, ſed petita fieri non debere:" ad

ad proponendum omnes exceptiones et defenſiones, in proximo conſiſtorio terminus aſſignetur, ultra quem nullatenus audiatur, ſed ſtatim fiat condemnatio in petitis.

23. *Per quem fiet praeconizatio citationum.*

Item ſtatuimus, quod nullus, niſi clericus regiſtri, literas citatorias faciat proclamari, nec per alium contra contumaces literae ſignentur; et ſi ſecus factum fuerit, tales contumaciae nullatenus puniantur.

24. *De aſſignatione conſilii.*

Item per officiales provideatur ſolicite, quod, propter unius partis coram eo litigantis potentiam, vel favorem, ſeu per quamcunque excogitatam malitiam, pars altera non ſit conſilio deſtituta.

25. *Ne advocati vel procuratores admittantur in teſtes.*

Item advocati, vel procuratores in cauſis quibuſcunque teſtimonium non perhibeant in eiſdem.

26. *Ut conſtitutio "Quoniam, ut intelleximus, etc." publicetur.*

Item ſtatuimus, quod ſalubris conſtitutio felicis recordationis Bonifacii octavi, "Quoniam, ut intelleximus," et "De immunitate eccleſiarum," libro 6. publice legatur in conſiſtorio bis in anno; viz. in primo conſiſtorio poſt feſtum S. Michaelis, et in primo conſiſtorio poſt Paſcha. Et ſi quis advocatus, vel procurator, aut alius miniſter ipſius conſiſtorii contra eandem conſtitutionem, in juriſdictionis eccleſiaſticae praejudicium, clam vel palam feciſſe, procuraſſe, conſilium, vel auxilium praeſtitiſſe deprehenſus fuerit, ſeu convictus, in poenam dictae conſtitutionis damnabiliter incidiſſe publice nuncietur; et nihilominus ab officio in dicto conſiſtorio exercendo perpetuo ſit excluſus.

27. *De modo producendi in tuitoriis.*

Item in tuitoriis negotiis proceſſus, qui ſequitur, obſervetur. Inprimis pars appellans exhibeat literam certificatoriam ſuae ſuggeſtionis, et ſtatim primo die negotium introducat, et teſtes ſuos producat, ſive pars appellata ſit praeſens, ſive per contumaciam abſens. Si vero pars appellans ſit abſens, et certificatorium appareat, praeſente parte appellata, non fiat dimiſſio citra diem tertium a tempore, quo lecta fuit ſuggeſtio in judicio. Si certificatorium non appareat, porrectione literae curiae noſtrae, facta illi, cui dirigitur, et requiſitione de certificando ſummarie probata, vocetur certificans ſuper contemptu perſonaliter, et fiat iterato citatio, ſecundum formam ſuggeſtionis; et mittatur illi, cui prius, vel alteri, pro voluntate praeſidentis. Nec poteſt negotium tuitorium introduci, donec conſtiterit partes habere diem ex forma certificatorii, niſi pars appellata ſe citatam fateatur, juxta formam ſuggeſtionis.

Pars autem appellata, ſi praeſens ſit in introductione negotii, recepto articulo, habeat triduum, ſi velit, ad proponendum factum contrarium, ſi quod habeat; ita quod in triduo illud proponat, die introductionis negotii in triduo computato, et ſubducantur dies feriati, ſi in triduo incidant. Et ſi contingat partem appellantem, loco probationis, inſtrumenta exhibere, et teſtes non producere, remaneant penes judicem, tanquam clauſa, donec triduum labatur, nulla facta copia patti appellatae, qui contra ſuggeſta habet proponere factum contrarium.

Pars autem appellans, ſive utatur teſtibus loco probationis, ſive inſtrumentis, uſque ad pronunciationem, inſtrumenta plura, ſi habeat, poterit exhibere. Et ſi pars appellata, primo die ipſius tridui, vel ſecundo factum contrarium proponat, et teſtes ſuos producat, per ſe plures teſtes producere poterit pars appellans.

28. *Qui poſſunt eſſe teſtes in tuitoriis.*

Pars appellans in tuitorio non ſit teſtis; nec etiam procurator, qui in tuitoriis occupat; omnes alii bene poſſunt; nec repellantur teſtes criminoſi, nec excommunicati, niſi incontinenti appareat, abſque exceptione aliqua, in ſcriptis proponenda, per publica, vel auctentica inſtrumenta ipſos fuiſſe excommunicatos, et publice nunciatos; nec repellantur procuratores vel advocati, qui fuerint in cauſa principali, vel appellationis.

29. *Ut teſtes non refraenentur nec compellantur.*

Item in tuitorio numerus teſtium nullatenus refraenetur.

Item in tuitoriis nulli teſtes compellantur, niſi pars appellans fidem faciat juramento, quod per partem appellatam teſtes partis appellantis ſint ſubtracti, duximus ordinandum.

30. *Quod non detur dilatio nec appelletur.*

Item nullae dandae ſunt dilationes, ſed velo levato, cum continuatione et prorogatione dierum ſequentium procedatur, niſi de conſenſu partium, negotium ſub ſpe pacis pendeat reformandae.

Item in tuitorio non appelletur, et ſi appelletur, appellatio non recipiatur, et ad eam nullatenus reſcribatur.

31. *Quod licet factum contrarium proponere.*

Item in tuitorio nullae exceptiones proponantur, niſi duntaxat factum contrarium, ſuper quo nullatenus diſputetur, quouſque atteſtationes fuerint publicae, ne per hoc contingat tuitorium negotium, quod celeritatem requirit, plus debito protelari.

32. *Quando eſt tuitio concedenda vel neganda.*

Item, probata voce appellationis, et ejus cauſa, quae ſi eſſet probata, debet legitima reputari; non

4

non tamen ipſius cauſae veritate per duos teſtes, vel per unum ſufficientem depoſitae, una cum juramento procuratoris partis appellantis, vel per inſtrumenta concedatur tuitio, niſi per factum contrarium per duos teſtes, vel per plures bene probatum excludatur; et tunc, ſi tale factum probatum omnibus gravaminibus et appellationibus ſuggeſtis obviet, et ea excludat, tuitio denegetur.

Si vero aliquibus gravaminibus tale factum obviet, et aliquibus non tunc conceſſa tuitione, revocabuntur attemptata, niſi quatenus iſtud contrarium obviat, et ſic excluſa per factum contrarium non revocabuntur, virtute tuitionis conceſſae.

33. *De revocatione attemptatorum.*

Item, ſi aliqua ſint attemptata poſt ſuggeſtionem impetratam, inſeri poſſunt in articulo, in tuitorio porrecto, et tanquam attemptata ſpecialiter revocari.

Item in tuitorio non eſt locus petitioni abſolutionis, ſicut in cauſis directarum appellationum.

34. *De revocatione gravaminum.*

Item, conceſſa tuitione, gravamina attemptata, poſt provocationem et appellationem in genere, et quatenus probata ſunt, in ſpecie revocabuntur. Sed gravamina, propter quae fuerit appellatum, non niſi in caſibus ſubſequentibus; viz. quando praeceſſit provocatio, gravamen, ſeu appellatio probata, ut ſupra cavetur, et quando conſenſum eſt de procedendo in principali per partes, vel ſaltem per partem appellantem, parte appellata conſentire recuſante; et ſi pars appellata conſentiat de procedendo, in principali parte appellante, non denegetur tuitio parti appellanti.

35. *De effectu tuitionis.*

Effectus vero tuitionis conceſſae talis erit, ut, durante tempore ad proſequendum appellationes appellantibus indulto, tueatur praeſidens appellantem in eo ſtatu, in quo fuerit tempore appellationis et provocationis interpoſitae; adeo quod circa perſonas, ac res, circa quas verſatur appellatio, pendente tuitione, nihil penitus attemptetur. Quodſi fiat miniſter tuitionis, facta fide ſummaria de eiſdem, attemptante etiam non vocato, cum per hoc ſibi non fiat finale praejudicium, penitus revocentur. Et ſicut non currit tempus vacationis Romanae ſedis, quoad proſecutiones appellationum, nec appellantibus aliter legitime impeditis; ſic nec currat effectus tuitionis temporibus antedictis.

36. *De non-appellatione infra tempora.*

Item, lapſo tempore appellationis proſequendae de jure, parte appellante appellationem ſuam directam in Romana curia non proſequente, nec infra tempus legitimum impetrante, pars appoſita, ſeu judex, a quo fuit appellatum, non procedet contra appellantem, tanquam appellationem ſuam minime proſequentem, niſi prius citatio a curia noſtra Eborum impetretur, ad citandum ipſam partem appellantem, quod veniat in curiam noſtram propoſitura, quare dimitti non debeat pars appellata. Et ſi judex, vel pars, non obtenta dimiſſione, contra partem appellantem procedat, pro contemptu graviter puniatur.

37. *Quod ſtatuta ſerventur et publicentur.*

Haec igitur ſtatuta ſalubria, ad Dei honorem, juſtitiae conſervationem, et ſubditorum noſtrorum utilitatem, per officialem noſtrum, qui pro tempore fuerit, ac per omnes et ſingulos officiales ſucceſſorum noſtrorum, quos Eborum curiae praeſidere contigerit in futurum; necnon per quoſcunque alios ipſius conſiſtorii miniſtros, ſeu gerentes aliquod officium in eodem, volumus et praecipimus perpetuis futuris temporibus inviolabiliter obſervari, ac per ipſum officialem, qui pro tempore fuerit, omni anno, in proximo conſiſtorio poſt feſtum S. Michaelis, ſeriatim et diſtincte legi, et ſolenniter publicari. Ea ſiquidem diligenter et fideliter obſervantes, omnipotentis Dei, et noſtram benedictionem, una cum gratia, et ulteriori cumulo meritorum futuris temporibus conſequantur, et fiant participes omnium ſuffragiorum et beneficiorum, quae in noſtra Eborum eccleſia, et aliis piis locis noſtrae juriſdictionis, ex donatione fidelium, contigerit exhiberi; praeſtante Domino noſtro Jeſu Chriſto, cui eſt honor et gloria, in ſecula ſeculorum, Amen. Actum et datum apud Lanum 18. die Julii, anno Domini M.CCC.XI. et pontificatus noſtri ſexto.

Willielmus, permiſſione divina Eborum archiepiſcopus, Angliae primas, dilecto filio officiali Eborum noſtro, ſalutem, gratiam, et benedictionem. Cupientes in noſtro conſiſtorio quibuſlibet cauſas tractandas, vel expedienda negotia habentibus in eodem, juxta juris exigentiam, celerem juſtitiam exhiberi, noſtros ſubditos a laboribus et exceſſivis ſumptibus relevari; quaedam ſtatuta ſalubria, circa perſonas miniſtrorum dicti conſiſtorii, necnon cauſas et negotia in eodem tractanda, de clericorum noſtrorum et aliorum peritorum conſilio, duximus ordinanda; mandantes vobis, et in virtute obedientiae firmiter injungentes, quatenus eadem ſtatuta, quae ſub ſigillo noſtro vobis incluſa tranſmiſimus, in proximo conſiſtorio, quod poſt receptionem praeſentium contigerit vos tenere, faciatis ſolenniter publicari, et inpoſterum obſervari inviolabiliter et publicari. Vale. Datum apud Lanum 16. die Julii, pontificatus noſtri anno ſexto. [Hucuſque codex Tannerianus.]

Auctoritate Dei Patris omnipotentis, et Filii, et Spiritus Sancti, et beatiſſimae virginis Mariae, matris Dei, et omnium ſanctorum Dei, denuncio excommunicatos omnes illos, qui eccleſias quaſcunque jure ſuo malitioſe privare praeſumunt, atque per malitiam libertates earundem infringere

infringere vel perturbare conantur. In quo articulo excommunicati intelliguntur omnes auferentes ab eccleſiis jura ſua, et infringentes libertates non ſolum generales toti eccleſiae pertinentes, ſed etiam particulares; et ſic excommunicati ſunt omnes, qui impetrant literas a quacunque curia laicali, ad impediendum proceſſum judicis eccleſiaſtici in cauſis, quae ſecundum canones per judicem eccleſiaſticum debent et ſolent tractari, et nullatenus per ſeculare judicium terminari; ac etiam omnes illi, qui falſo, et malitioſe archiepiſcopalem aut epiſcopalem proceſſum impediunt, vel ſubterfugiunt diſciplinam.

Item excommunicati ſunt omnes, qui pacem et tranquillitatem domini regis et regni auctoritate, opere, vel conſilio perturbant, et in mortem ejus, vel ſeditionem aliquam machinantur, et qui jura domini regis injuſte detinere contendunt; ex quo intelliguntur excommunicati guerrarum ſuſcitantes horrorem, verum etiam publici latrones omnes pariter et praedones, et quicunque jus, ſive juſtitiam regni impugnantes.

Item omnes illi, qui ſcienter falſum perhibent teſtimonium, vel perhiberi procurant, et qui tales teſtes ſcienter producunt, ad impediendum matrimonium, vel ad exhaeredationem alicujus procurandam.

Item advocati, qui in cauſis matrimonialibus opponunt exceptiones malitioſe, vel opponi procurant in quibuſcunque cauſis, contra juſtitiam, ut proceſſus cauſae diutius ſuſpendatur.

Item omnes illi, qui gratia lucri, odii, vel favoris, vel alia quacunque cauſa crimen alicui malitioſe imponunt, cum infamatus non ſit apud bonos et graves; ut ſic ſaltem ei purgatio indicatur, vel alio modo gravetur.

Item illi, qui vacante eccleſia malitioſe opponunt vel opponi procurant quaeſtionem de jure patronatus, ut ſic verum patronum a collatione illius eccleſiae ſaltem impediant illa vice.

Item omnes illi, qui malitioſe contemnunt exequi mandata domini regis de excommunicatis capiendis, vel eorum impediunt captionem, ſeu procurant injuſtam talium deliberationem, contra decretum eccleſiaſticae diſciplinae.

Item excommunicati ſunt in concilio domini Ottoboni legati omnes, qui pro impedimento pacis, ſeu pro compoſitione litigantium aliquid recipiunt, donec ſic receptum reſtituant donatori, et tantundem exſolvunt pauperibus erogandum. Hic caſus notetur de judicibus et aliis, qui partes litigantes, et concordare volentes, occaſione lucri, eos concordiam hujuſmodi facere non ſinunt, ſeu, quantum in eis, ſatagunt impedire.

Item excommunicantur per eundem quicunque de domibus, maneriis, vel grangiis, ſeu aliis locis archiepiſcoporum, epiſcoporum, vel aliarum perſonarum eccleſiaſticarum, contra earum voluntatem, vel cuſtodum rerum earundem, aliquid auferunt, vel conſumunt, aut injurioſe contrectant; nec poſſunt tales abſolvi, donec de injuriis ſatisfecerint competenter.

Item excommunicantur ab eodem quicunque abſtraxerint aliquem violenter, ad eccleſiam, vel coemeterium, vel clauſtrum fugientem; vel qui cunque tali confugae victum neceſſarium prohibuerint exhiberi; vel qui res alienas hujuſmod depoſitas violenter aſportaverint, vel aſportari fecerint, ſeu aſportationem talem nomine ſuo factam, vel a familiaribus ſuis ratam habuerint; vel qui ad hoc publice vel occulte dederint auxilium, conſilium, vel favorem.

Item excommunicantur omnes illi, qui ſcienter veniunt, vel faciunt contra magnam chartam, vel aliquem articulum in ea contentum; et ſunt articuli 35. aut contra chartam de foreſta, vel aliquem ejus articulum, et habet articulos 15. de quibus plene habetur in dicto tractatu, qui "Pupilla" dicitur. Et haec ſententia lata eſt per omnes epiſcopos Angliae, et per ſedem apoſtolicam perpluries confirmata.

Item excommunicantur omnes illi, qui in clericos, vel religioſos, aut converſos, et nondum profeſſos, manus temere injecerint violentas, vel injectionem hujuſmodi ſuo nomine factam ratam habuerint, aut fieri praecipiunt ſive mandanr. 17. q. 4. "Si quis ſuadente, et Extra. de ſen. ex. Non dubium:" et multis aliis locis ſimiliter in illum, qui ingreſſus fuerit religionem, ſed nec in ea profeſſus eſt tacite vel expreſſe. "Extra. de ſen. Ex religioſo." libro VI.

Item excommunicantur omnes illi, qui ſcienter in gradibus conſanguinitatis vel affinitatis a canone interdictis, vel cum monialibus de facto matrimonium contrahunt; necnon religioſi, ſeu moniales, vel clerici in ſacris ordinibus conſtituti, matrimonium contrahentes; et praelati eccleſiarum taliter contrahentes debent denunciare, vel a ſubditis ſuis facere denunciari, publice excommunicatos, donec humiliter ſuum recognoſcant errorem, et abinvicem ſeparentur, et abſolutionis beneficium meruerint obtinere. "Extra. de con. et aff. Eos qui in Clement."

Item excommunicantur falſarii literarum domini papae cum fautoribus ſuis; et ſimiliter quicunque hujuſmodi literas impetraverint, vel etiam uti praeſumpſerint impetratis. "Extra. de cri. fal. ad falſariorum, etc. dura."

Item excommunicantur omnes violatores, raptores violenti, et incendiarii eccleſiarum, ſive locorum religioſorum, et omnes eis conſentientes. 11. q. 3. "Canonica," et aliis locis plurimis.

Item omnes, qui faciunt ſtatuta, edicta, vel conſtitutiones contra eccleſiaſticam libertatem, et ſcriptores eorundem, et ſtationarii vendentes, ſcil. copias eorum, vel alii facientes ea, vel eorum aliquid obſervari, niſi ea revocaverint infra menſem, vel ſecundum ea judicare praeſumpſerint, vel in publicam formam ſcribere taliter judicata. "Extra. De ſententia ex noverit."

Item, quicunque ſpoliant eccleſias bonis ſuis per ſe vel alios; aut injuſte perſequuntur electores, ſeu conſanguineos eorum gravant, pro eo, quod ipſi electores noluerunt eligere illum in praelatum, pro quo rogabantur, ſive inducebantur. "Extra. de elect. Sciant cuncti. libro VI."

Item omnes illi, qui per vim, vel metum extorquent abſolutionem a ſententia excommunicationis, ſeu revocationem ſententiae excommunicationis, ſuſpenſionis, vel interdicti. "Extra.

de

de iis, quae vi metus ve. ca. ſi. abſolutionis, libro VI."

Item excommunicantur, quicunque ſcienter eccleſiaſticae tradiderint ſepulturae haereticos, ſeu credentes erroribus eorum, defenſores ac fautores eorundem. "Extra. de haereticis c. quicunque, libro VI."

Item excommunicantur omnes illi, qui habentes temporale dominium, ſubditis ſuis interdicunt, ne praelatis aut clericis eccleſiaſticis perſonis quicquam vendant aut emant ab eiſdem, ſeu quod nec bladum eorum molant, nec panem coquant, aut alia obſequia exhibere praeſumant. "Extra. de eo, qui mittitur in poſſeſſionem. c. Eum qui, libro VI."

Item excommunicantur illi, quicunque ab homine, ſeu a canone excommunicati, qui propter mortis periculum, vel aliud impedimentum legitimum, abſolutus ab eo, qui alias eum a jure non poteſt abſolvere; ſi poſtea, ceſſante impedimento, vel periculo, contempſerit, quamcito commode poterit, ſe praeſentare illi, a quo de jure debet abſolvi, ipſius mandatum ſubiturus et ſatisfacturus, prout juſtitia ſuadebit. Similiter qui a ſede apoſtolica, vel ejus legato abſolutus fuit, et injunctum eſt ſibi, ut poenitentiam recipiat a ſuo ordinario, et paſſis injuriam ſatisfaciat. Si hoc ad primum, quo commode poterit, non curaverit adimplere tales. "Extra. de ſententia de eo, qui libro VI. de poenis capitulo. Si quis in Cle."

Item excommunicatus eſt quicunque, cujuſcunque ſtatus, conditionis, ſeu dignitatis fuerit, etiamſi pontificali praefulgeat dignitate, qui fecit corpus alicujus defuncti exenterari, ſeu membratim dividi in quadam conſtitutione: "Extrava. Honeſtis viii. capitulo Deteſtandae."

Item, quicunque tempore interdicti in caſibus non conceſſis a jure, in eccleſiis, vel coemeteriis, corpora defunctorum publice excommunicatorum, aut nominatim interdictorum, ſeu uſurariorum manifeſtorum ſepelierint. "Extra. de ſepultura eos in Clement."

Item excommunicantur quicunque fecerint ſtatuta, ſcripſerint, vel dictaverint, quod ſolvantur uſurae, vel quod uſurae ſolutae non repetantur, aut non reſtituantur; et qui hujuſmodi ſtatuta edicta de libris, in quibus ſcripta fuerint, ſi poteſtatem ſuper hiis habuerint, infra tres menſes non deleverint. "Extra. de uſura ex gravi in Clement."

Item excommunicati ſunt religioſi, qui clericis vel laicis miniſtrant ſacramentum euchariſtiae, unctionis extremae, vel matrimonium inter aliquos ſolennizant, non habita ſuper hiis parochiani presbyteri licentia ſpeciali; vel qui excommunicatum a canone, vel per ſententiam in ſtatutis provincialibus aut ſynodalibus promulgatam, aliquem abſolverint, praeterquam caſibus a jure praemiſſis, vel privilegio a ſede apoſtolica conceſſo eiſdem, ſeu a poena et a culpa de facto abſolvunt. "Extra. de privilegio religioſi in Clement."

Item excommunicati ſunt omnes illi, qui capiunt viros eccleſiaſticos, et captos detinent, donec ſua beneficia reſignent; aut contra citatos ab homine vel a jure ad ſedem apoſtolicam, quominus poſſint adire ſedem illam, procurant hujuſmodi captionem. "Extra. de poenis cap. Multorum, in Clement."

Item excommunicati ſunt, quicunque in loco ſuppoſito interdicto quemquam cogerint divina officia celebrare; aut qui tempore interdicti, per campanarum pulſationem populos publice excommunicatos vel interdictos evocant ad audiendum miſſas, ſeu fecerint evocari; aut qui ſuis ſubjectis, publice excommunicatis, ſeu interdictis praecipit, ne exeant ab eccleſiis, dum in ipſis miſſarum ſolennia celebrantur, licet a celebrantibus moniti fuerint, ut exeant: necnon excommunicati publice, et publice interdicti, qui in ipſis eccleſiis, a celebrantibus nominatim moniti, ut exeant, remanere praeſumpſerint; nec poſſunt abſolvi, niſi per ſedem apoſtolicam. "Extra. de ſententia ex. gravis in Clement."

Item excommunicantur clerici arma portantes, et ſe furibus, praedonibus, aut aliis malefactoribus ſociantes, et etiam rapinas et furta praecipientes; nec poſſunt abſolvi, niſi prius ad arbitrium dioeceſani ſatisfecerint de praemiſſis. In conſtitutione Ottoboni, "Quoniam in armis."

Item excommunicantur, qui impediunt, ſeu impedire procurant ultimas voluntates defunctorum, praeſertim in hiis, quae de jure vel conſuetudine legari poſſunt; et etiam quicunque impediunt aut perturbant, ſeu impediri, vel turbari faciunt alicujus mulieris, ſolutae vel conjugatae, propriae uxoris, vel alterius juſtam, ſeu conſuetam teſtamenti liberam ſatisfactionem. In conſtitutione Bonifacii Cantuarienſis, capitulo, "Contingit."

Item excommunicati ſunt, quicunque receperint plura beneficia curata, et ea ſimul retinuerint, abſque diſpenſatione ſedis apoſtolicae, vel qui plura beneficia aſſecutus fuerit per modum inſtitutionis, vel commendationis, ſeu cuſtodiae, praeter illum modum, quae conſtitutio Gregoriana, edita in concilio Lugdunenſi, permittit in conſtitutione Radyng, capitulo primo. Multi ſunt alii caſus, in quibus quis incurrit ſententiam excommunicationis ipſo jure, qui "Pupilla" parte quinta, capitulis I. 9. 30. 21. quos tranſcurrendo videat diſcretus curatus; et quos magis viderit expediens ſuis ſubditis, ſecundum eorum qualitatem, pronunciari excerpat, et pronunciet temporibus opportunis, cum caſibus hic praemiſſis, vel aliquibus praemiſſorum.

Conſtitutiones

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
Clementis V. 7.	Rob. Winchelsey 19.	1312.	Edward. II. 5.

Conſtitutiones Richardi de Kellow, epiſcopi Dunelmenſis. Ex MS. Dunelm. B. IV. 41. 17.

Cum omnis pontifex ex hominibus aſſumptus, pro hominibus conſtituitur, et proprie ſibi ſubditis in hiis, quae ſunt ad Deum; nos, qui ad curae paſtoralis officium ſumus, licet immeriti, divina diſponente clementia, evocati, paſtoris ſummi, dum dixerat, "Paſce oves meas," praecepto moniti ſalutari, ſemotis otio, negligentia, timore, et favore, animabus pariter et corporibus noſtro regimini commiſſis, ſolicite, quantum nobis ex alto permittitur, mederi volentes; recta docere, exceſſus corrigere, et mores informare, temerariaſque hominum audacias, ac omnes nocendi et malignandi artes reprimere, et removere ignorantiae vitium. Sacris igitur praedeceſſorum noſtrorum veſtigiis inhaerentes, ad Dei laudem, animarum ſalutem, et ſubjectorum noſtrorum informationem, pariter et quietem, caeteris excitati exemplis, provida deliberatione praehabita,' quaſdam conſtitutiones ſalubres edidimus, quas una cum domini Octoboni, quondam apoſtolicae ſedis legati in Anglia, et diverſorum praedeceſſorum noſtrorum conſtitutionibus, per labentis protractionem temporis, a memoriis hominum, quae labiles exiſtunt, fere poſt tempus ultimae publicationis earundem in noſtris civitatibus et dioeceſibus jam ſublatis, et, proh dolor! alienis in praeſenti ſacra ſynodo duximus publicandas.

Ut eccleſiaſtici plebem doceant, et debite ſe gerant.

Licet in canonibus, ac legatorum et praedeceſſorum noſtrorum conſtitutionibus fuerit diffinitum, qualiter viri eccleſiaſtici in inſtruendo plebem ſibi commiſſam, celebrando divina officia, et ſacramenta eccleſiaſtica miniſtrando ſe gerere debeant et habere; ne tamen conniventia noſtra conſenſum inducat, et taciturnitas pariat culpae reatum, ſubditorumque ſanguis de noſtris manibus requiratur; monemus omnes et ſingulos viros eccleſiaſticos, in virtute ſanctae obedientiae eos in Domino exhortantes, quod juxta canonum et conſtitutionum tenorem, quantum ad eos pertinet, plebem inſtruant ſolicite et informent verbo pariter et exemplo. Sic decenter et honeſte ſe habeant in habitu, et in geſtu; miſſarum ſolennia, et alia divina officia ſic devote peragant; eccleſiaſticaque ſacramenta miniſtrent; exceſſus taliter corrigant, et reforment, aut denuncient corrigendos; ac bona eccleſiaſtica ſibi commiſſa diſpenſent, quod in examine diſtricti judicii juſtam Domino valeant reddere rationem. Qui autem ſecus fecerint, ultione canonica noverint ſe plectendos.

II. *Ut ſacerdos divina officia ſolus non peragat.*

Quod dicitur, "Vae ſoli, quoniam non habet ſublevantem ſe," provide attendentes, ſtatuimus, quod nullus ſacerdos propter mentis alienationem, et alia impedimenta occurrentia (quae mentem ſaepe ab ratione revocant) matutinis, veſperis, et aliis divinis officiis per ſe ſingulariter de caetero inſiſtat, ubi temporis, loci, et cleri opportunitas ſuffragatur; ſed pro divini cultus augmento, ſinguli ſacerdotes et eccleſiarum miniſtri illud pſalmi recordantes, "Domine, dilexi decorem domus tuae," in eccleſiis locorum, ubi degunt, conveniant; et divina officia cum omni devotione, et cordis puritate ſimul peragant: melior etenim eſt quinque pſalmorum decantatio cum cordis puritate, et ſerenitate, et ſpirituali hilaritate, quam alias pſalterii modulatio, ſecundum canonicas ſanctiones.

III. *Ut ſynodus bis in anno habeatur, et omnes interſint eccleſiaſtici.*

In honore cathedralis eccleſiae, et ſubditorum aedificatione devotius delectantes, decrevimus, quod bis in anno de caetero, proximis videlicet diebus Lunae poſt feſtum ſancti Michaelis, et octabis Paſchae, ſynodus annis ſingulis in dicta noſtra eccleſia perpetuis temporibus celebretur. Quodque omnes abbates, priores, archidiaconi, praepoſiti, rectores, vicarii, et capellani parochiales civitatis et dioeceſis Dunelm. et alii, qui tenentur ſynodo hujuſmodi intereſſe de conſuetudine, vel de jure, abſque aliqua citatione ſeu praemunitione ſibi de caetero facienda, interſint ſynodo perſonaliter, niſi canonico impedimento impediti fuerint, de quo ſtatim coram praeſidente ſynodi fiat fides; et tunc per procuratorem, qui ad id ſpecialem habeat poteſtatem, compareant et interſint, inſtructiones et ſtatuta canonica audituri, ſalubria monita et mandata recepturi, et facturi, quae per eos occurrerint facienda. Abſentes vero poena canonica puniantur.

IV. *Ut fruitio decimarum non impediatur, nec debiti eccleſiaſtici levatio.*

Quoniam vero Deus, cujus eſt orbis, et univerſa, quae habitant in eo, deterioris conditionis eſſe non debeat, quam dominus temporalis; nonnulli tamen ad ipſum Deum, a quo cuncta procedunt, qui decimas in ſignum univerſalis dominii ſibi reddi praecepit, reſpectum debitum non habentes, perſonas eccleſiaſticas, ad quas decimae hujuſmodi pertinent, et deputatos ab eis decimas colligere in locis, ubi novem partes a decima ſeparantur, et eas cariare per eadem loca, per quae novem partes cariantur, et alia loca congrua, ac eas vendere, et de illis libere diſponere impediunt, et malitioſe perturbant. Et, quod dolentes referimus, nonnulli ipſas decimas ſpargunt in foveis a beſtiis conſumendas, ſeu eas proji-

projiciunt; aliqui etiam, qui ſub acervis ſecundum laudabilem conſuetudinem decimare debuerant, ſparſim per garbas decimant; alii vero in campis decimant, qui conſueverunt decimas ad horreorum oſtia cariare. Nos igitur ſanctorum patrum et praedeceſſorum noſtrorum veſtigiis inhaerentes, praemiſſa, ſeu horum aliquod de caetero fieri prohibemus. Inhibemus inſuper, ne aliqui domini temporales bona hominum ſeu tenentium ſuorum, ſub debiti aut quovis alio exquiſito colore, ſeiſiri, capi, aut detineri faciant in praejudicium eccleſiaſticae libertatis, quominus ſanctae matri eccleſiae de debitis conſuetis plene valeat reſponderi. Qui autem in praemiſſis, vel eorum aliquo ſecus fecerit, fraudem vel dolum adhibuerit, excommunicationis ſententiam ipſo facto incurrat; a qua, niſi damnorum et intereſſe, ac eccleſiae ſeu perſonarum, quas ſic laeſerit, aut alias congrua ſatisfactione praemiſſa, nullatenus abſolvatur.

V. *Ut capitula, miniſtri epiſcopi, archidiaconi, officiales, decani rurales, apparitores, etc. plebem non gravent, etc.*

Compatientes gravaminibus ſubditorum, firmiter inhibemus, ne archidiaconi, vel eorum officiales aut celebrent capitula, vel convocationes cleri teneant in locis aliis, quam in quibus ſufficientia victualia provenientibus ad capitula vel convocationes hujuſmodi, venalia publice et communiter valeant inveniri.

Nullus inſuper miniſtrorum noſtrorum cum magno evectionis numero, aut canibus, aut avibus venatoriis proficiſcendo, ſubditos noſtros per immoderatorum ſumptuum elargitionem, vel appoſitionem quoquo modo gravare praeſumat.

Archidiaconi vero noſtri, ac eorum officiales et miniſtri non ſint quomodolibet ad ſumptus aliquos ſubditorum, niſi per ſubditos ipſos ſine ulla fraudis ſpecie ad id fuerint invitati, ſeu alias in articulis a jure expreſſis; et tunc ipſi archidiaconi et officiales ſui ſint contenti evectionum numero in canonibus definito.

Adhaec decrevimus, quod, ſicut ſunt tantum duo archidiaconi in noſtra dioeceſi, ita ſint duo tantum apparitores epiſcopi in eiſdem, qui ob honorem et reverentiam epiſcopalem per equos incedant; ſine tamen onere ſubditorum.

Apparitores vero archidiaconorum ſinguli in ſingulis, aut unus in duobus vel tribus decanatibus per ipſos archidiaconos, aut officiales ſuos, prout ſibi viſum fuerit, conſtituendi ſeu conſtituti, in locis ſibi commiſſis, abſque canibus et avibus proficiſcantur pedites; ſine tamen onere ſubditorum.

Quod officiales epiſcopi, officiales archidiaconi, et decani rurales habeant ſigilla auctentica, ne probationum facultatem anguſtari, ſeu, quae certa eſſe debeant, contingant in dubium revocari; praecipimus, quod tam officiales noſtri Dunelm. quam officiales archidiaconorum noſtrorum, et eorum commiſſarii generales, aut decani rurales, noſtrarum civitatis et dioeceſis Dunelm. ſigilla auctentica habeant, in quorum circumferentiis ipſorum officialium, commiſſariorum, decanorum officia expreſſius deſignentur, ſuis ſucceſſoribus in officio relinquenda; quibus ſigillis, quae ſua contingunt officia, ſemper utantur; alioquin poena graviſſima puniantur.

VI. Ne poena recidivantium pecunia redimatur, cum reus culpam non pertimeſcat, quam redimere exiſtimat, facilitaſque veniae incentivum praebeat delinquendi; ſtatuimus, quod recidivantes, et in peccatum relabentes, per locorum archidiaconos, et eorum officiales debite corripiantur, ne peccata venialia per receptionem pecuniae redimantur, ſed ipſi recidivanti vel relabenti poena, quam magis timet, modis omnibus imponatur; ut quos Dei timor a malo non revocat, temporalis poena cohibeat a peccato. Sed ſi iidem archidiaconi et officiales ſui ſecus attemptare praeſumpſerint, poenis ſubjaceant in legatorum et praedeceſſorum noſtrorum conſtitutionibus in caſu hujuſmodi conſtitutis; et nihilominus correctionem exceſſuum ipſorum recidivantium ſeu relabentium, poſtquam iidem archidiaconi et officiales in hiis negligentes fuerint, ac poſt denunciationem binam ipſorum exceſſuum ſibi factam, nobis et officiali noſtro tantummodo reſervamus.

VII. Cupiditatis et avaritiae caecitas aliquorum animos totaliter occupat, quod in exquiſitis fraudibus ſibi interdicta praeſumant; nonnulli ſiquidem viri eccleſiaſtici defectus in ornamentis, cancellis, et domibus, ad beneficia eccleſiaſtica, in quibus ipſi defunctis ſuccedunt, ſpectantibus, ultra veram ipſorum defectuum aeſtimationem procurant fieri fraudulenter; et pecuniam, quam provide recipiunt, in alios uſus convertunt, nulla facta reparatione defectuum eorundem: nos indemnitati eccleſiae proſpicere, ac fraudibus, prout convenit, obviare deſiderabiliter affectantes, ſtatuimus, ut facta dictorum defectuum taxatione fideli per viros fide dignos, providos in talibus, et diſcretos, vocatos ad id prius, qui fuerint evocandi, tota pecunia pro reparatione ipſorum defectuum perſolvenda recipiatur per duas, tres, vel quatuor perſonas fideles et diſcretas, per nos ſeu praeſidentem curiae Dunelm. de conſenſu illorum, qui ipſa tenent beneficia, electas, et in reparationem ipſorum defectuum prius conſideratorum et taxatorum, abſque jure totaliter convertatur. Quae quidem perſonae, coram dictis praeſidente, et illis, qui eadem beneficia tenent, actus ſui rationem reddant, cum fuerint requiſiti; ad quae per excommunicationis ſententiam, ſi neceſſe fuerit, compellantur. Pecunia vero per quoſcunque beneficiatos in noſtris civitate vel dioeceſi occaſione hujuſmodi jam percepta pro toto vel pro parte, et in reparationem defectuum non converſa, infra unius anni continui exnunc computandi ſpatium, in reparationem ipſorum defectuum, ſub poena quantitatis pecuniae in reparatione hujuſmodi non converſae, fabricae noſtrae Dunelm. eccleſiae applicand. totaliter convertatur, niſi loci qualitas, vel magnitudo operis ipſum terminum ſuaſerit prorogari.

VIII. Quum laicis, licet religioſis, de rebus eccleſiaſticis quomodolibet diſponendi nulla ſit penitus attributa facultas; nonnulli tamen laici clericis oppido infeſti, jura et res eccleſiaſticas non verentur in ſuae damnationis interitum uſurpare: nos volentes eccleſiarum noſtro regimini commiſſarum, jura et libertates defendere et tueri, diſtrictius inhibemus, ne laici herbam vel arbores in coemeterio cujuſcunque eccleſiae parochialis vel capellae in noſtris civitate et dioeceſi divino cultui deputatae creſcentes, abſque rectoris vel vicarii licentia ſpeciali proſternere, auferre, ſeu quid juris in eis vendicare praeſumant; nec ipſos rectores vel vicarios aliqualiter impediant, quominus eaſdem arbores et herbam proſternere, falcare, amovere, ac arbores hujuſmodi in refectionem et reparationem eccleſiae ſuae, ſeu manſi proprii, ad ipſam eccleſiam pertinentis, libere converterint; et de eis, prout voluerint (dum tamen non ad uſum alium) diſponere valeant, prout decet.

IX. Oblationes autem in ipſis eccleſiis et capellis ubilibet, ex devotione fidelium, in quibuſcunque rebus factae (niſi ad uſum, de quo rectores et vicarii ſe de jure vel de conſuetudine nullatenus intromittant, ſpecialiter offerantur) ad rectores ſeu vicarios decernimus integraliter pertinere. Multo magis laici de clericis in ipſa eccleſia ſeu capella miniſtrantibus, facultatem aliquid ordinandi ſibi non impediant vendicare. Conjurationes inſuper et conſpirationes, per quas oblationes fidelium, quae ex devotione in exequiis mortuorum, purificationibus mulierum, ac aliis in capellis et eccleſiis ipſis fuerint applicandae, improvide ſubtrahuntur, firmiter taliter prohibemus; et qui in praemiſſis, vel eorum aliquo ſecus egerint, tamdiu excommunicationis ſententia innodentur, et excommunicati publice denuncientur, donec congrua ſatisfactione praemiſſa, beneficium abſolutionis meruerint obtinere.

X. Ut eccleſiaſtica magis timeatur cenſura, generales ſententiae a jure et a legatorum in Anglia, ac praedeceſſorum noſtrorum in noſtris conſtitutionibus ex cauſis quibuſdam promulgatis, id eſt, ter in anno, in ſingulis noſtrarum civitatis et dioeceſis Dunelm. eccleſiis diebus ſolennibus, quibus magis expedire videbitur, praecipimus publicari. Proviſo, quod in publicatione hujuſmodi excipiantur illi, qui ante publicationem ipſam fuerint ab ipſis ſententiis per eum, qui hoc facere poterat, in forma canonica abſoluti.

XI. Adhaec decrevimus, ut tam officialis Dunelm. et ſuus commiſſarius generalis, quam examinatores clericorum, et caeteri miniſtri curiae ſeu conſiſtorii Dunelm. qui pro tempore fuerint, initio ſuſcepti regiminis vel officii, corporale praeſtent ad ſancta Dei evangelia juramentum, quod abſque omni fraude et malitia, cujuſlibet odii, favoris, et quaeſtus intentione depulſa, Deo inſpectore adhibito, diligenter ac fideliter in omnibus et ſingulis articulis, officium ſuum contingentibus, pro viribus ſe habebunt; quodque jura et laudabiles conſuetudines dictae curiae ſive conſiſtorii, una cum ſtatutis praeſentibus, quantum ad eos pertinent, obſervabunt, et facient ea ab aliis obſervari.

XII Statuimus inſuper, quod nullus ad poſtulandum coram nobis aut commiſſariis noſtris, vel in conſiſtorio noſtro Dunelm. de caetero quomodolibet admittatur, antequam ad ſancta Dei evangelia corporaliter tacta, juramentum praeſtiterit ſub hac forma: "Ego N. juro ad haec ſancta Dei evangelia, quod in omnibus cauſis, quarum patronus ſum et ero in hoc conſiſtorio, aut coram domino epiſcopo Dunelm. vel ſuis commiſſariis generalibus, fidele patrocinium praeſtabo; quod omni opere et diligentia, id, quod juſtum et verum exiſtimavero, meis clientulis in ſuis cauſis et negotiis procurabo, et circa hoc, quatenus eſt mihi potentiale, laborabo; nec aliquid dicam, proponam, vel faciam, ſeu per alium proponi, dici, vel fieri, quantum in me eſt, ſcienter et malitioſe permittam ad partis alterius juſtitiam auferendam, vel indebite differendam; nec etiam contra juriſdictionem eccleſiae Dunelm. aut contra curiae vel conſiſtorii Dunelm. conſuetudines, ſeu ſtatuta. Item, ſi in quacunque parte litis mihi innotuerit clientulos meos malam vel injuſtam cauſam fovere, ſeu defendere, quae mihi viſa fuerit deſperata; amplius in ea non patrocinabor eidem, nec in eadem praeſtabo auxilium vel conſilium, ſicut Deus me adjuvet, et ſancta Dei evangelia."

Nec admittatur aliquis procurator, niſi juramentum corporale praeſtiterit ſub hac forma: "Ego N. juro ad haec Dei ſancta evangelia, quod in omnibus cauſis, in quibus procurator ſum vel ero, coram domino epiſcopo Dunelm. vel ſuis commiſſariis ſpecialibus, aut in conſiſtorio Dunelm. officium procuratoris fideliter exercebo; quodque omni opere," etc. ſicut in juramento prius continetur, uſque ibi: "Item, ſi in quacunque parte."

Item ſtatuimus, quod officialis Dunelm. commiſſarius generalis, et clericus regiſtri moram in civitate Dunelm. faciant perſonalem, ut et in abſentia officialis Dunelm. in cauſis minimis, et aliis, in quibus de plano fuerit procedendum, ſeu quae celeritatem deſiderant, [a] celeri facta cuivis juſtitia, juxta literas, ſanctiones, et alia emergentia negotia rite expediant, prout poterunt expedire.

Statuimus inſuper, quod per praeſidentem dictae curiae ſive conſiſtorii Dunelm. provideatur ſolicite, ne propter unius partis coram eo litigantis, vel fautore ejuſdem, potentiam, vel favorem; aut per quamcunque excogitatam malitiam pars altera ſit conſilio deſtituta: advocatique et procuratores ſe non reddant difficiles, ut a partibus immenſum ſalarium aſſequantur.

In cauſis vero pauperum et miſerabilium perſonarum, qui fidem fecerint proprio juramento,

[a] Spelmannus olim legebat: *colore ficto, cujus juſtitia.*

quod

quod ad ſatisfaciendum advocatis, procuratoribus, et caeteris, quibus ſatisfacere habeant, ſi potentes fuerint, impotentes exiſtunt, detur per praeſidentem advocati et procuratores unus, vel plures, prout qualitas negotii exegerit; iidemque advocati et procuratores, necnon examinatores et caeteri miniſtri ipſius conſiſtorii ſive curiae Dunelm. qui in eiſdem cauſis gratis ſuum officium impendant intuitu charitatis.

Et ut fraudis materia evitetur, quod nullus officialis in curia archidiaconorum noſtrorum Dunelm. et Northumbriae in curia noſtra Dunelm. officium habeat, nec e contra; quod tamen ad advocatos et procuratores, necnon examinatores referri nolumus quoviſmodo.

Nullus inſuper procurator ad unum diem a quoquam mandatum accipiat procurandi, ſed ad plures, vel etiam ad totam cauſam; et tunc a tempore quo incipit procurare ad procurandum in cauſa ſecundum vim et formam ſui procuratorii, non obſtante, quod ſuum ſalarium ſibi ſolutum non fuerit, per praeſidentem dictae curiae compellatur.

Item ſtatuimus, quod nec advocati, nec procuratores dictae curiae noſtrae in redditione computorum, vel correctionibus exceſſuum ſubditorum noſtrorum, ſeu aliis articulis vel negotiis, noſtrum merum officium contingentibus, poſtulent vel procurent, aut tumultum vel impedimentum aliquod faciant, vel apponant, quominus miniſtri noſtri praemiſſa, cum occurrerint, libere valeant expedire; quod ſi ſecus fecerint, a ſuis officiis ſint ſuſpenſi, donec noſtrum vel ſucceſſorum noſtrorum gratiam meruerunt obtinere.

Si quis advocatus vel procurator contra juriſdictionem eccleſiae noſtrae Dunelm. clam vel palam quicquam in ſuo officio attemptaſſe deprehenſus fuerit, convictus eo a poſtulationis et procuratoris officio, cum nota infamiae per totam noſtram dioeceſin perpetuo ſit ſuſpenſus.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
CLEMENTIS V. 7.	ROB. WINCHELSEY 18.	1312.	EDWARD. II. 5.

Monitio contra impedientes concilium. Ex reg. Winchelſey in ann.

IN Dei nomine, Amen. Cum nos Robertus, etc. pro executione mandati apoſtolici, ac bono publico hujus regni et ſtatus eccleſiaſtici ſub certa forma in noſtris convocatoriis literis contenta, praeſens concilium mandaverimus convocari; quidamque, quorum nomina totaliter ignoramus, ſua praeſumptione damnabili niſi fuerint, et adhuc nitantur, ſicut ex aſſertione quorundam fide dignorum fideliter didicimus, ſuis fallaciis et verſutiis, quominus procedat idem concilium, aut perſonae eccleſiaſticae noſtrae provinciae, quas ad idem concilium decrevimus evocandas, ad idem accedant concilium, impedire; nolentes, ſicuti nec valentes tantam praeſumptionis audaciam ſub diſſimulatione abſque noſtri miniſterii vituperio praeterire, monemus uno pro omnibus edicto peremptorie, propter celeriorem et efficaciorem expeditionem agendorum omnes et ſingulos, cujuſcunque conditionis aut ſtatus exiſtant, etiamſi pontificali praefulgeant dignitate, domini regis et reginae perſonis duntaxat exceptis, qui talia perpetrare aut procurare praeſumpſerint, ſeu perpetrantibus aut procurantibus opem, conſilium, vel auxilium praeſtiterint, ſeu perpetrantium aut procurantium nomina ſcientes, ea nobis revelent infra triduum. Et ne quivis praedictorum, quominus idem noſtrum concilium procedat, prout ipſum decrevimus evocandum, aut in eodem compareant perſonae eccleſiaſticae ſupradictae impediat, quoad ſe vel alios, quoviſmodo; et praeterea quod ad praeſens concilium evocati, aut pro ſeipſis venientes, ſeu pro aliis deſtinati, qui ſuam praeſentiam, aut ſi traditam poteſtatem minime exhibebant noſtro conſpectui, abſque omni mora continuo ſe praeſentent; exhibentes nobis fideliter commiſſam ſibi ab aliis poteſtatem, ita quod cum eis in hoc concilio poſſimus procedere, prout expediens videbitur faciend. ſub poena excommunicationis majoris, quam in omnes et ſingulos ſupradictos, qui monitionibus noſtris non paruerint, proferimus in hiis ſcriptis; ipſius abſolutionem nobis, ſeu illi, quem ad hoc duxerimus deputandum, praeterquam in mortis articulo, ſpecialiter reſervando.

Lecta per magiſtrum Walterum Herny, archidiaconum Sarum. in cujus ore dominus poſuit verba ſua, ipſum conſtituens organum vocis ſuae, 17. calend. Maii, anno Dom. M.CCC.XII. conſecrationis domini decimo octavo, in aula epiſcopi London. apud ſanctum Paulum.

Mandatum archiepiſcopi Cantuar. ad citandum abſentes a concilio provinciali. Ex reg. Raynold, Wigorn. fol. 47.

ROBERTUS, etc. Waltero, epiſcopo Wigorn. ſalutem. Licet vos ac caeteros venerabiles fratres noſtros ſuffraganeos praeſentes in regno, ac abſentium fratrum in ſpiritualibus et temporalibus vicarios generales, ſeu alios, quos ad hoc duxerant dimittendos, decanos et capitula cath. eccleſ. archidiaconos, univerſos abbates, priores ſupra ſe abbates in noſtra provincia non habentes, tam exemptos, quam non exemptos, eorumque conventus, clerumque cujuſlibet civitatis et dioeceſis

ceſis noſtrae provinciae citari mandaverimus per dilectum filium vicarium venerabilis fratris noſtri R. Dei gratia London. epiſcopi in remotis agentis, in ſpiritualibus generalem; quod vos, et venerabiles fratres noſtri praedicti vicarii, decani, archidiaconi, abbates, priores perſonaliter, capitula autem et conventus per duos decanos, abbates, et priores, ſi voluerint, alioquin per alium ſeu alios idoneos; clerus autem per unum vel duos procuratores conſimiles communiter deſtinandos, ad comparendum in concilio noſtro 14. cal. Maii proximo praeterit. in eccleſia S. Pauli London. nobiſcum ſuper quibuſdam negotiis ſingulares perſonas ordinis militiae Templi in noſtra provincia degentes, quae poſt ultimum noſtrum provinciale concilium emerſerunt, necnon ſuper bono publico, hujus regni tranquillitate, et quiete accommoda eccleſiae Anglicanae, et aliis, prout viſum fuerit expediens, efficaciter tractaturi, conſenſuſque hiis, quae, dante Deo, ordinarentur, et providerentur, ibidem praebituri, ulteriuſque facturi cum continuatione dierum ſequentium uſque ad finem ejuſdem concilii, quod juſtitia ſuaderet, denunciando, quod nullius, quem neceſſitas inevitabilis non excuſaret, haberemus abſentiam excuſatam; et vobis, ac epiſcopis ſuffraganeis noſtris, ac vicariis diſtrictius injungendo, quod nos de ipſorum vicariorum, decanorum, archidiaconorum, abbatum, et priorum nominibus propriis, quique abbates et priores exempti, plebes, eccleſias, ſeu capellas habeant non exemptas, de eiſdem omnibus reddidiſſetis, et reddidiſſent in dicto termino certiores per ſuas patentes literas, hujus et ipſius vicarii London. mandati ſeriem continentes; prout in aliis noſtris patentibus literis dicto vicario London. directis, plenius continetur: idemque vicarius London. nos certificaverit per ſuas patentes literas, quod praedictum noſtrum mandatum fuerat executus, quoad citationes, denunciationes, injunctiones, et omnia ſupradicta; vos tamen, et quidam alii ſuffraganei noſtri in dicto termino non comparuiſtis, nec nos certificaſtis juxta mandati exigentiam antedicti, quamvis nonnulli alii noſtri ſuffraganei debite comparuiſſent, et nos certificaverunt, ut decebat. Verum, quia per quoſdam vicarios, et aliorum fratrum noſtrorum abſentium clericos et amicos fuerat allegatum, quod dicti vicarii London. citatio, et mandatum ſeu executio ad veſtram et ipſorum abſentium ſuffraganeorum meorum notitiam non pervenerint, et volentes propterea ſuper hoc ſcire plenius veritatem, nihilominus vobiſcum et perſonis ſupradictis de clero veſtro, et aliis abſentibus a concilio, ac praeſentibus in concilio ſimul conferre, tractare, ac ordinare et agere ſuper praemiſſis, prout videbitur expedire; vos et caeteros abſentes a concilio, uſque ad diem Lunae proximum poſt feſtum Aſcenſionis Domini, de concilio fratrum noſtrorum, et aliorum praeſentium in concilio praeſenti, ipſum concilium non diſſolventes, ſed continuantes decrevimus expectandos, praeſentibus in eodem concilio eundem terminum praefigendo. Quocirca citationem, mandatum, executionem vicarii London. necnon et continuationem, expectationem, et praefixionem praedict. ad veſtram, tenore praeſentium, notitiam deducentes, vos ex abundanti peremptorie citamus, et per vos praemiſſas perſonas ac clerum veſtrae civitatis et dioec. peremptorie citari mandamus, quod compareatis et compareant coram nobis in concilio noſtro provinciali ad terminum ſupradictum, et dies ſequentes uſque ad finem ejuſdem concilii, per omnia juxta formam prioris noſtri mandati vicario London. directi, tractaturi, et conſenſus efficaciter praebituri, facturi, et recepturi, quod juſtitia ſuadebit, ut ſuperius eſt expreſſum. Porro, ſi abbates et priores veſtrae civitatis et dioec. velint per ſe, et ſui conventus per ſe, vel conjunctim, procuratores idoneos ad dictum concilium deſtinare, quibus ad tractandum ſuper praemiſſis, et conſentiendum hiis, quae ordinabimus, dante Domino, et providebimus de veſtro et venerabili fratrum noſtrorum concilio, plenariam poteſtatem, ipſos a perſonali comparitione, ſicut et religioſos alios noſtrae provinciae, cathedralium eccleſiarum prioribus duntaxat exceptis, habebimus excuſatos. Quid autem in praemiſſis duxeritis faciendum, et in praeteritis feceritis, nos certificetis diſtricte et aperte in dicto termino per veſtras patentes literas, harum ſeriem continentes. Dat. London. in concilio ſupradicto 12. cal. Maii, anno Dom. M.CCC.XII. conſecrationis noſtrae decimo octavo.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
CLEMENTIS V. 7.	ROB. WINCHELSEY 19.	1312.	EDWARD. II. 5.

Inhibitio domini regis, ne fiat collecta in concilio, ipſo inconſulto.
Ex reg. magno Wigorn. fol. 53.

EDWARDUS, etc. dilectis ſibi in Chriſto abbatibus et prioribus, et caeteris viris domorum religioſarum Cantuar. provinciae de patronatu noſtro exiſtentibus, et eorum procuratoribus apud Londinum in proximo conventuris, ſalutem. Intelleximus a nonnullis, quod venerabilis pater R. Cantuar. archiepiſcopus, vos ſicut caeteros de clero provinciae ſuae praedictae ad conſentiendum cuidam auxilio ſeu collectae ſuper vos, et ipſum clerum, auctoritate ſua propria aſſidendum pro viribus inducere nititur et intendit. Cum igitur hujus auxilii et collectae aſſeſſio ſeu conceſſio ſit ſuper bonis domorum veſtrarum, quae de eleemoſynis progenitorum quondam regum Angliae fundatae exiſtunt, fierent noſtro aſſenſu minime requiſito, in diminutionem eccleſiarum praedictarum, et coronae noſtrae praejudicium cederent manifeſte; vobis mandamus in

fide,

fide, qua nobis tenemini, diſtricte inhibentes, ne ad aliquod auxilium ſeu collectam ſuper vos aut caeteros de clero praedicto, ut praemittitur, aſſidendum, ſeu ad contributionem aliquam collectae hujus cum caeteris de clero, ſi quam ſuper ipſis aſſideri contigerit faciendam, nobis inconſultis, conſenſum veſtrum vel aſſenſum aliqualem praebeatis. Teſte meipſo apud Novum Caſtrum ſuper Tinam primo die Maii.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
CLEMENTI. V. 7.	ROB. WINCHELSEY 19.	1312.	EDWARD. II. 6

De miſſarum et orationum beneficiis conceſſis domino regi et Iſabellae reginae.
Ex reg. Henr. prior. Cantuar. fol. 120. a.

UNIVERSIS pateat per praeſentes, quod nos H. etc. et capitulum ad laudem et honorem ſanctae Trinitatis, ut illuſtris domini noſtri, dom. Edwardi, Dei gratia regis Angliae corpus, ſenſum, ſermones, et omnes actus ſuos feliciter dirigere dignetur, ac ſtatum dominae Iſabellae reginae, quam in utero gravidam viſitavit oriens ex alto, in proſperitate et jucunditate foveat altiſſimus et conſervet, quingentas miſſas concedimus celebrari per confratres noſtros, et commonachos et ſacerdotes; viz. centum et ſexaginta miſſas de Spiritu Sancto, et centum et ſexaginta de B. virgine, et centum et octoginta de B. Thoma martyre glorioſo. Concedimus etiam ad devotam dicti domini regis inſtantiam pro animabus recolendae memoriae domini Edwardi, patris dicti domini regis, quondam regis Angliae, et dominae Alianorae, quondam reginae Angliae, matris ſuae, et domini Petri de Gaveſton nuper defuncti, trecentas miſſas infra annum a die datae praeſentium celebrari. Volumus inſuper, ut ipſorum animae omnium orationum, et aliorum beneficiorum ſpiritualium, quae in noſtra eccleſia Cantuar. fient inperpetuum, ſint participes ſpeciales. In cujus rei teſtimonium praeſentibus literis ſigillum noſtrum commune duximus apponend. Dat. in capitulo noſtro 8. idus Auguſti, anno Dom. M.CCC.XII.

Excuſatio et procuratorium epiſc. Hereford. pro concilio legatino London.
Ex reg. Swinfield fol. 180.

TENORE praeſentium literarum pateat univerſis, quod nos Richardus, permiſſione divina Hereford. epiſcopus, adverſa valetudine et debilitate noſtri corporis his temporibus impediti, coram reverendis patribus dominis Dei gratia Arnaldo, tit. ſanctae Priſcae ſacroſanctae Romanae eccleſiae presbytero cardinali, ejuſdem vicecancellario, et Arnaldo, eadem gratia Puctanen. epiſcopo, domini noſtri papae camerario, ſedis apoſtolicae nunciis in ſynodo apud London. nona die menſis Octobris prox. futur. continuata ſeu prorogata a die 28. menſis Septembris prox. praedict. abſque imminenti mortis periculo non poterimus perſonaliter comparere. Idcirco ad comparendum coram eiſdem nomine noſtro die nona menſis Octobris, et loco praedictis cum continuatione, et prorogatione dierum ſequentium, ſi oporteat, et ad aſſiſtend. eiſdem vice noſtra una cum praelatis et perſonis eccleſiaſticis, quos praeſentes ibidem eſſe contigerit, ferventibus animis, favoribus, conſiliis, et auxiliis opportunis, prout utilius et efficacius viderint expedire, pro reformatione pacis, de qua in literis dictorum dominorum cardinalium, et epiſcopi fit mentio ſpecialis juxta formam mandati reverendi patris in Chriſto domini R. Dei gratia Cantuar. archiepiſcopi, totius Angliae, primatis, nobis in hac parte auctoritate dictorum patrum directi, venerabiles viros magiſtrum Johannem de Roſs, officialem curiae Cantuar. archidiaconum Salopiae, in noſtra eccleſia Hereforden. et magiſtrum Mich. de Warcham, canonicum Hereford. juris civilis profeſſorem, noſtros procuratores legitimos conjunctim et diviſim facimus, ordinamus, et conſtituimus per praeſentes; dantes eiſdem, et eorum alteri plenariam poteſtatem et ſpeciale mandatum ad tractand. nomine noſtro cum dictis patribus cardinali, et epiſcopo, et caeteris praelatis, ut ſuperius eſt expreſſum; et ad conſentiendum his, quae de conſenſu unanimi procuratorum, et caeterarum perſonarum eccleſiaſticarum ad honorem Dei, et utilitatem eccleſiae Anglicanae, et regni, auctore Domino, ordinabuntur ibidem; ratum habituri et firmum, quicquid per eoſdem procuratores noſtros conjunctim, vel alterum eorum diviſim factum fuerit in praemiſſis. In cujus rei teſtimonium ſigillum noſtrum praeſentibus eſt appenſum. Dat. apud Bosbur. 4. die menſis Octobris, anno Dom. M.CCC.XII.

Epiſcopus Landaven. in coadjutorem domini archiepiſc. Cantuar. aſſumptus. Ex reg Henr. prior. Cantuar. fol. 120. b.

Reverendo in Chriſto patri domino R. Dei gratia, etc. devoti filii H. prior, etc. ejuſdem loci capitulum, ſalutem, cum omni obedientiae, reverentiae, et honore debit. tanto patri. Sanctae paternitatis veſtrae literas clauſas nobis per magiſtrum M. de Bereham et A. de Brugges praeſentatas, nuper recepimus, continen. quod vos corporis debilitate gravati, de quo dolemus, juxta vim et effectum conſtitutionis felicis recordationis quondam Bonifacii papae VIII. venerab. patrem dominum J. Dei gratia Landav. epiſcopum vobis intenditis aſſumere in coadjutorem de noſtro conſilio et aſſenſu; nos per eaſdem literas requirentes, quod aſſumptioni hujuſmodi, quatenus ad nos pertinet per conſtitutionem eandem, noſtrum velimus exhibere conſilium et aſſenſum, vobiſque ſuper hoc noſtras literas patentes quanto citius deſtinare: propter quod nos convenientes in unum in noſtro capitulo juxta morem ac ſuper hujuſmodi requiſitione veſtra habito tractatu, eidem requiſitioni cum infraſcriptis moderationibus, quas pro ſecuritate noſtra, et eccleſiae veſtrae et noſtrae utiles reputamus, benigne annuentes, ut praefatum dominum J. Landaven. epiſcopum, in coadjutorem aſſumatis, et aſſumere valeatis, noſtrum praebuimus et praebemus tenore praeſentium conſilium et aſſenſum; ita tamen quod dictus dominus epiſcopus nobis per ſuas literas patentes idoneam faciat cautionem, quod per executionem vel exercitium dicti officii, ſeu ejus occaſione ſibi et ſucceſſoribus ſuis, aut eccleſiae ſuae Landaven. nullum jus intendat adquirere infuturum, nec juri noſtro, aut eccleſiae veſtrae et noſtrae Cantuar. per hoc aliquid praejudicii irrogare; quodque finito hujuſmodi officio vel quaſi, nihil extunc vendicabit, acceptabit, ſeu quoviſmodo per ſe vel alium aliquid faciet vel fieri procurabit, quominus nos omnibus juribus, privilegiis, et libertatibus, et conſuetudinibus noſtris, et eccleſiae veſtrae, et noſtrae plene uti, necnon juriſdictionem omnimodam ad nos, et eccleſiam veſtram, et noſtram praedictam qualitercunque ſpectantem, exercere libere valeamus. Inſuper dilectos fratres, et commonachos noſtros fratres R. de Clyve et G. Pottrel. quibus ad petend. et recipiend. cautionem praedictam, necnon ad praebend. noſtro nomine aſſumptioni hujuſmodi conſilium, et aſſenſum ulterius, ſi eſt opus, damus per praeſentes plenariam poteſtatem, ad veſtram praeſentiam deſtinamus. Dat. in capitulo 11. die Februar. anno Dom. M.CCC.XII.

Proteſtatio et appellatio abbatis et Conventus de S. Edmundo, ad papam contra gravamina religioſorum. Ex regiſtro ſacriſtiae abbatiae S. Edmundi penes epiſc. More, Norwicen. fol. 87.

In Dei nomine, Amen. Ego fr. Willielmus de Herlaw, commonachus et procurator religioſorum virorum domini Thomae, Dei gratia abbatis de S. Edmundo, ad ſedem apoſtolicam nullo medio ſpectant. et ejuſdem loci conventus ordinis S. Benedicti, Norwic. dioec. audito a nonnullis, et veriſimiliter intellecto, quod venerabilis pater dominus Robertus, Dei gratia Cantuar. archiepiſcopus, totius Angliae primas, dictos religioſos dominos meos, ſicut caeteros exemptos, et alios de clero ſuae Cant. provinciae ad concilium ſuum 14. cal. Maii in eccleſia S. Pauli London. cum continuatione et prorogatione dierum uſque ad finalem expeditionem ejuſdem per literas ſuas auctoritate apoſtolica, ut prima facie videbatur, in eiſdem ſic vocatos per quoſdam actus juxta articulos in eodem concilio dictis exemptis, et aliis per ſe et ſuos expoſitos, et traditos, ac contributiones ſeu collectas indebitas ab eiſdem religioſis quodam quaeſito colore exigend. ipſum tamen mandatum apoſtolicum minime contingentes, publice gravare nititur ac comminatur. Unde ego fr. Willielmus, procurator antedictus, metuens dictis religioſis dominis meis, et mihi eorum nomine, ex hujuſmodi factis comminationibus, et veriſimilibus conjecturis praejudicium poſſe generari infuturum. Et, ne idem pater, ſeu quivis alius, vel alii ſuo nomine auctoritate vel mandato aliquid contra dictos religioſos dominos meos, vel me eorum nomine, ſeu nobis in hac parte adhaerentes, attempet vel attemptent, faciat vel faciant quoviſmodo attemptare, vocando, monendo, interdicendo, ſuſpendendo, excommunicando, denunciando, interloquendo, pronunciando, definiendo, amovendo, ſpoliando, ſequeſtrando, ſequeſtare vel ſpoliare mandando, ſeu quovis alio modo gravando infuturum, ſacroſanctam ſedem apoſtolicam in his ſcriptis provoco ſeu appello, et apoſtolos, quatenus in hoc caſu de jure peti debent, peto, et proteſtor me dictam provocationem ſeu appellationem praefato patri, ſeu aliis, quorum intereſt, ſub dicta forma vel competentiore pro loco et tempore opportunis notificare velle in eventu futuri gravaminis appellare, et apoſtolos petere cum effectu, ſupponens adhaec dictos religioſos dominos meos, me, et eorum nomine, et omnes, et ſingulos in hac parte nobis adhaerentes, eccleſias, res, et poſſeſſiones noſtras tuitioni, defenſioni, et protectioni ſedis ſupradictae.

Ordinatio

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
CLEMENTIS V. 8.	ROB. WINCHELSEY 19.	1312.	EDWARD. II. 6.

Ordinatio archiepiſcopi Ebor. contra quoſdam ſub habitu mendicantium praetendentes eſſe fratres de Cruce. Ex reg. Grenefeld. Ebor.

.... QUIDAM ſub habitu mendicantium religioſorum noſtram dioec. et provinciam noviter ingreſſi, de quorum ſtatu, conditione, vel ordinibus aliquam certitudinem non habemus, ſe de ordine fratrum de Cruce praetendentes, quamvis nobis non conſtet, quod talis religio per ſacroſanctam ſedem apoſtolicam fuerit approbata, infra parochiam de Kildale, viz. in parco domini Arnaldi de Percy, militis noſtrae dioeceſ. in oratoriis, et locis minime dedicatis, quae de facto contra conſtitutionem concilii generalis Lugdun. noviter adquirere praeſumpſerunt, eo ipſo majoris excommunicationis ſententiam incurrentes, abſque noſtra, vel praedeceſſorum noſtrorum licentia ſeu conſenſu, miſſarum ſolennia, et caetera divina officia non verentur publice et ſolenniter celebrare, etc. "Archiepiſcopus Eborum locum hunc interdicto ſupponit, dat. 13. cal. April. M.CCC.XII. donec a papa amoveretur."

Papae Rom.	Sede Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
CLEMENTIS V. 8.	vacante.	1313.	EDWARD. II. 6.

Commiſſio prioris Cantuar. ad exercendam juriſdictionem, ſede Cantuar. vacante. Ex vet. exemplari in bibl. Cotton.

HENRICUS, permiſſione divina prior eccleſiae Chriſti Cantuarienſis, et ejuſdem loci capitulum, fratri Richardo de Clyve, commonacho noſtro, ſalutem in Domino ſempiternam. Ad cognoſcendum et procedendum in cauſis et negotiis, quae in civitate, dioeceſi, et provincia Cantuarienſi tam de jure, quam approbata et hactenus uſitata conſuetudine, qualitercunque ad nos, ſede Cantuarienſi vacante, dignoſcuntur pertinere, ac contradictores et rebelles canonice compeſcendum; vobis tenore praeſentium cum poteſtate coercionis canonicae, quouſque ſecundum vim, formam, et effectum compoſitionis, inter venerabilem patrem dominum London. epiſcopum, et quoſdam alios ſuffraganeos eccleſiae noſtrae praedictae ex parte una, et nos ex altera initae, officialem per nos creari contigerit, committimus vices noſtras. Dat. in capitulo noſtro pridie idus Maii, anno Domini M.CCC.XIII.

Mandatum Will. Grenefeld, archiepiſc. Ebor. contra adorationem imaginis B. virginis in eccleſia de Foſton. Ex reg. Grenefeld, archiepiſc. Ebor. fol. 119.

WILLELMUS, permiſſione divina Ebor. archiepiſcopus, Angliae primas, dilecto filio .... decano noſtro de Dykering, ſalutem, gratiam, et benedictionem. Quotiens ea, quae pro ſpirituali vel temporali remedio ſalubriter fuerant ordinati, illo humani generis inimico in ſimplicium cordibus ſuperſeminante zizania, ad noxam tendere dignoſcuntur, ipſa ſine tarditate qualibet ſunt tollenda, prout ex divinis et humanis inſtitutionibus liquere poterit evidenter. Hinc etenim ſerpentem aeneum, quem praecepto Domini Moſes fecerat, ipſumque erexerat in deſerto, ut aſpicientes in eum a ſerpentinis percuſſionibus ſanarentur, cum poſtmodum populus ipſum colere et venerari coepiſſet, Ezechias rex Judae, pro eo quod in errorem et ſuperſtitionem populum traxerat, provido et laudabili conſilio noſcitur confregiſſe. Sane nuper ad aures noſtras pervenit, quod ad quandam imaginem beatae virginis in eccleſia parochiali de Foſton noviter collocatam, magnus ſimplicium eſt concurſus, acſi in eadem plus quam in aliis ſimilibus imaginibus aliquid numinis appareret; ſicque ſimplices ex concurſu hujuſmodi in idololatriam, et erroris devium de facili trahi poſſent; fueruntque ſuper imagine praedicta inter religioſos viros .... priorem et conventum de Bridelington, et Johannam, relictam Thomae de Poyngton, lites et contentiones variae prius motae, ac periculoſi conflictus habiti, et alia mala quamplurima, quibus etiam pejora ſucceſſura fore inpoſterum formidantur, niſi eis opportunis remediis occurratur. Volentes igitur, ut tenemur, hujuſmodi tam animarum, quam corporum periculoſis diſpendiis, quatenus poſſumus, obviare, tibi firmiter injungimus et mandamus, quatenus tam in dicta eccleſia de Foſton, quam in aliis eccleſiis collegiatis et parochialibus infra dictum decanatum ubilibet conſtitutis, omnibus parochianis noſtris, tam clericis quam laicis, ſingulis diebus dominicis et feſtivis publice, et in genere auctoritate noſtra inhibeas, ſeu facias inhiberi, ne quis de caetero pro adoratione dictae imaginis ad praefatam eccleſiam, vel alibi, ubi eam transferri contigerit, accedat, vel ipſius imaginis praetextu oblationes in pecunia ſeu rebus aliis quibuſcunque facere praeſumat, donec de cauſis, rationibus, et motivis, ex quibus ad eandem imaginem hujuſmodi habitus eſt concurſus, inquiſitionem fieri fecimus diligentem, ſub poena

excom-

excommunicationis majoris, et aliis poenis, et diſtrictionibus canonicis, quas in contrarium facientes pro loco et tempore curabimus exercere. Valete. Dat. apud Burton juxta Beverl. 5. id. April. M.CCC.XIII.

Papae Rom.	Sede Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
CLEMENTIS V. 8.	vacante.	1313.	EDWARD. II. 6.

Mandatum ejuſdem officiali archidiaconi Eaſtriding, de eadem materia.
Ex reg. Grenefeld, archiepiſc. Ebor. fol. 119.

WILLELMUS, etc. dilecto filio officiali archidiaconi Eaſtriding, ſalutem, etc. Inter alia, quibus antiquus hoſtis humani generis ſerpentinum virus callide propinando ſimplicium animos a via veritatis et juſtitiae protrahit in errorem, idololatriae vitio propter immanitatem ſceleris fideles molitur involvere, ſicut olim populum Iſraeliticum ad diverſas idololatrandi ſpecies noſcitur attraxiſſe. Sane dudum decano noſtro de Dykering certis de cauſis literas noſtras direximus, quod ipſe in certis locis et eccleſis ſui decanatus omnibus parochianis noſtris, tam clericis quam laicis, auctoritate noſtra pontificali inhiberet, ne quis ad eccleſiam de Foſton noſtrae dioec. ubi quaedam imago beatae virginis tunc extiterit collocata, ad quam magnus ſimplicium habebatur concurſus, acſi in eadem plus quam in aliis ſimilibus imaginibus aliquid numinis appareret; ex quo nonnulli in idololatriam, et erroris devium de facili trahi poſſent; vel alibi, ubi ipſam transferri contigerit, pro adoratione dictae imaginis accederet, vel ipſius praetextu oblationes quaſcunque offerre praeſumeret quoviſmodo. Caeterum licet idem .... decanus noſter mandatum noſtrum canonicum memoratum in locis ſui decanatus juxta formam, et effectum ejuſdem ſolenniter publicaſſet; ſunt tamen quamplurimi ſuae ſalutis, ut nuper intelleximus, immemores, qui cauſa adorandi dictam imaginem, non ſolum propter id, quod repraeſentatur per eam, ſed et propter ipſam imaginem, quaſi plus numinis in ea habeat, quam aliae, quae id idem penitus repraeſentant, catervatim ad eandem, ut dicitur, accedentes, antiqua hoſtis calliditate peſtifera, qui mille nocendi artes habet, incauta devotione ſubtiliter in idololatriae devium pertrahuntur. Et inſuper praetextu dictae imaginis inter diverſas perſonas fuerunt lites et contentiones variae prius motae, ac periculoſi conflictus habiti, et alia mala quamplurima, quibus etiam pejora ſucceſſura fore inpoſterum formidantur, niſi eis opportunis remediis occurratur. Cupientes igitur tam diſpendioſis animarum et corporum periculis, quatenus ſecundum Deum poſſumus, ſalubriter obviare, vobis in virtute obedientiae firmiter injungimus et mandamus, quatenus in omnibus, et ſingulis eccleſiis conventualibus, collegiatis, et parochialibus infra archidiaconatum Eaſtriding ubilibet conſtitutis, et ſpecialiter in eccleſia conventuali de Bridelington, diebus dominicis et feſtivis inter miſſarum ſolennia inhibeatis auctoritate noſtra, et inhiberi publice faciatis omnibus parochianis noſtris, ne quis pro adoratione dictae imaginis beatae virginis, quae in monaſterio de Bridelington nunc, ut dicitur, collocatur, ad eandem accedat, vel ipſius praetextu oblationes quaſcunque quomodolibet faciat ad eandem. Nec etiam illi, in quorum poteſtate dicta imago conſtituta eſt in praeſenti, vel eam eſſe contigerit infuturum, ipſam adorando exponant, ſeu oblationes recipiant ad eandem, donec de cauſis, rationibus, et motivis, ex quibus ad eandem imaginem hujuſmodi habitus eſt concurſus, inquiſitionem fieri fecimus diligentem, et aliud ſuper his a nobis receperitis in mandatis, ſub poena excommunicationis majoris, quam in contrafacientes praemiſſis monitione, et inhibitionibus hujuſmodi canonicis proferimus in his ſcriptis, et eos incurrere volumus ipſo facto. Qualiter autem hoc noſtrum mandatum fueritis executi, ac in quibus eccleſiis, locis, et diebus praemiſſa fueritis executi, nobis citra inſtans feſtum Paſchatis conſtare faciatis diſtincte per veſtras literas patentes, harum ſeriem continentes. Hujus autem mandati noſtri copiam ſub ſigillo veſtro pendenti ſuper majus altare monaſterii de Bridelington per vos dimitti volumus ſub teſtimonio competenti. Valete. Dat. apud Cawode. 10. cal. Mart. M.CCC.XIII. IX. pontif.

Bulla Clementis V. papae de reſervatione proviſionis eccleſiae Cantuar.
Ex reg. eccl. Cantuar. P. fol. 75. b. 76.

CLEMENS epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, ad futuram rei memoriam. Intendentes eccleſiae Cantuar. quam gerimus in viſceribus charitatis, ſi vacat ad praeſens, vel cum illa paſtore vacare contigerit, per diſpoſitionem ſedis apoſtolicae de perſona idonea provideri, proviſionem ipſius eccleſiae hac vice diſpoſitioni noſtrae, et ſedis ejuſdem auctoritate apoſtolica ſpecialiter reſervamus; capitulo iſtius eccleſiae diſtrictius inhibentes, ne ad aliquam electionem, ſeu poſtulationem, aut quamvis aliam diſpoſitionem de praeficiendo ſibi, et eidem eccleſiae archiepiſcopo et paſtore, ea vice procedere, quoquomodo praeſumant; ac decernentes exnunc irritum et inane, quicquid ſuper hoc contra hujuſmodi reſervationis, et inhibitionis noſtrae tenorem, per eoſdem capitulum, ſeu quoſvis alios, ſcienter vel ignoranter contigerit attemptari.

ptari. Nulli igitur omnino hominum liceat hanc paginam noſtrae reſervationis, inhibitionis, et conſtitutionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare praeſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, et beatorum Petri et Pauli, apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum. Dat. Avinion. 5. cal. Maii, pontificatus noſtri anno octavo.

Papae Rom.	Sede Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
CLEMENTIS V. 8.	vacante.	1313.	EDWARD. II. 6.

Inhibitio a priore et capit. Cantuar. facta contra archiepiſcopum Ebor. de bajulatione crucis. Ex reg. Henr. prioris Cantuar. fol. 23. b.

HENRICUS, permiſſione, etc. ejuſdem loci capitulum diſcreto viro officiali archidiaconi Cantuar. ſalutem in Domino ſempiternam. Ad noſtram notitiam eſt deductum, quod dominus Willielmus, Dei gratia Ebor. archiepiſcopus, extra ſuam provinciam agens in noſtra Cantuar. provincia per loca varia tranſiturus, crucem ante ſe contra jus commune, nullo ſuper hoc munitus jure, vel privilegio ſpeciali, publice nititur bajulare, et alia facere, quae nulli archiepiſcopo de jure extra ſuam eccleſiam agere ſunt permiſſa, in eccleſiae noſtrae Cantuar. et totius provinciae Cantuar. praejudicium manifeſtum. Quocirca auctoritate, qua, ſede Cantuar. vacante, fungimur, vobis committimus et mandamus, quatenus dictum dominum Willielmum archiepiſcopum auctoritate noſtra et eccleſiae noſtrae praedictae efficaciter moneatis, ſeu moneri licite faciatis, quod extra ſuam provinciam propriam in Cantuar. provincia antedicta ante ſe crucem non bajulet, nec faciat bajulari; quodque in eadem noſtra provincia aliqua non attemptet publice vel occulte, quae ſibi non licent per jus commune extra ſuam provinciam attemptare, ſub poena ſuſpenſionis a pontificali officio, et ab ingreſſu eccleſiae, necnon et excommunicationis majoris ſententiarum, quas, ſi contrafecerit, in perſonam ipſius proculdubio, ſi et prout juſtum fuerit, proferemus. Et quid in praemiſſis feceritis, una cum geſtis et reſponſis dicti domini archiepiſcopi, nobis abſque morae diſpendio intimari curetis fideliter per veſtras patentes literas, harum ſeriem continentes. Dat. in capitulo noſtro ſub ſigillo noſtro ad cauſas 15. cal. Junii, anno Dom. M.CCC.XIII.

Literae de tuitione juriſdictionis capituli Cantuar. ſede archiepiſcopali vacante. Ibidem fol. 124. a.

IN Dei nomine, Amen. Cum ſancta Cantuar. eccleſia inter alia ſuae nobilitatis inſignia praerogativa gaudeat ſpeciali, quod omnibus eccleſiis tam cathedr. quam aliis Cantuar. provinciae ac dioec. tam jure archiepiſcopali metropolitico, quam legationis jure praeeſſe et praefuiſſe antiquitus dignoſcatur, ac praeſidentibus ipſius eccleſiae Cantuar. epiſcopi, praelati, ac alii dictarum dioec. et provinciae in praemiſſis ſubſint, et hactenus ſubfuerunt, juriſdictionemque omnimodam archiepiſcopalem metropoliticam et legationis jura in ſubditos tam dioec. quam provinciae praeſidentes praedicti, qui pro tempore fuerint, exercuerint hactenus pacifice et quiete, ſede plena; ad prioremque et capitulum ipſius Cantuar. eccleſiae, vacante ſede, de jure communi pertineant omnia ſupradicta, juriſdictionemque omnimodam praedictam, ad ipſam eccleſiam qualitercunque ſpectantem, exercuerint, et exerceant ratione ipſius eccleſiae, ſeu faciant exerceri; in cujuſque poſſeſſione exercitii juriſdictionis omnimodae antedictae tam vener. patres, qui praefuerant pro tempore, ſede plena, ac etiam praefati prior. et capitulum ipſius eccleſiae nomine, dum vacaret, fuerant et ſunt a tempore, cujus contrarii memoria non exiſtit, pacifice et quiete; ſintque violatores libertatum et jurium ipſius eccleſiae majoris excommunicationis ſententia ſpeciali a diverſis patribus tam ipſius eccleſiae, quam aliis in ipſos lata canonice innodati; quidam tamen, qui ipſam eccleſiam deberent filiali affectione proſequi, tanquam matrem, in praefatam excommunicationis ſententiam in ſuae ſalutis diſpendium incidere non verendo, ſpiritum rebellionis, et audaciam malignandi perperam contra memoratam eccleſiam metropoliticam aſſumentes, quod ipſam eccleſiam, et priorem, et capitulum ipſius nomine, ſede Cantuar. vacante, intendunt gravare circa juriſdictionem antedictam, et ejus exercitium, ac poſſeſſionem exercitii juriſdictionis antedictae ſunt publice ſaepius comminati, conventiculas illicitas de advocatis, et aliis London. et alibi facientes, et procurantes, procurationeſque excogitantes, cordaque et voluntates quorundam, qui dictam eccleſiam propoſuerunt, prout de jure ad hoc tenentur, pro viribus defenſare, ſuis perſuaſionibus illicitis pervertere molientes, alioſque modos diverſos male excogitantes, per quos dictam eccleſiam in ſuis juribus et libertatibus laedere et gravare poſſint. Hinc eſt, quod ego frater Gilbertus de Biſhopeſtone, monachus eccleſiae Chriſti praedict. procurator religioſorum virorum prioris, et capituli praedictorum in poſſeſſione vel quaſi exercitii juriſdictionis hujuſmodi, ſede vacante, exiſtentium, conjiciens ex praemiſſis, et ex aliis veriſimilibus, et probabilibus conjecturis poſſe praefatis dominis meis, et eccleſiae Cantuar. circa praemiſſa et alia fieri praejudicium infuturum, et quod tales iniquitatis filii contra dictos dominos meos, et eorum eccleſiam inſurgant fortius in gravamen;

men; ne quis, cujuſcunque dignitatis, conditionis, aut ordinis exiſtat, per ſe, vel alium, ſeu alios ejuſdem nomine, vice, vel mandato ſuper praedictis juribus, juriſdictione, et poſſeſſione dominos meos praedictos quoquo modo moleſtare, turbare, vel inquietare, aut ipſos, aut eorum officiales ſeu miniſteriales, ſede Cant. vacante, ſuper praemiſſis impedire praeſumat, ſeu faciat, attemptet, vel procuret attemptari; et ſpecialiter, ne quis in me, et eoſdem dominos meos, eccleſiam praedictam, jura, juriſdictionem, libertates, poſſeſſiones, ac ſtatum eorundem, clericos, advocatos, procuratores, conſiliarios, et eiſdem aſſiſtentes, et adhaerentes, et faventes, terras, reditus, ſeu loca eorundem, ſuſpenſionis, excommunicationis, ſeu interdicti ſententias proferre praeſumat aut procuret, ſacroſanctam ſedem apoſtolicam, et pro tuitione curiam Romanam, ſive ipſam ſedem apoſtolicam directe, prout in proſecutione mihi ſeu dominis meis videbiter opportunum, nomine eorundem, et cujuſlibet eorum, in hiis ſcriptis provoco et appello, et apoſtolos peto, quantum ad praeſens incumbit mihi eorundem petitio in hac parte; proteſtans me velle nomine dominorum meorum praemiſſas provocationem ſeu appellationem innovare, ac etiam de novo, ſi neceſſe fuerit, appellare, necnon apoſtolos petere, congruis loco et tempore, coram perſonis, coram quibus jus praemiſſa fieri exigit et requirit: ſupponens dictos dominos meos, et eccleſiam Cant. jura et libertates ipſius, advocatos, procuratores, necnon omnes alios eiſdem aliqualiter adhaerentes, pro quibus omnibus ſub forma prius annotata provoco et appello, bonaque eorundem et eiſdem adhaerentium, protectioni et defenſioni ſedis et curiae antedictae.

Papae Rom.	Sede Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
CLEMENTIS V. 8.	vacante.	1313.	EDWARD. II. 6.

Breve regis pro quatuor denariis de marca in concilio prov. conceſſis, et in provincia Cant. levat. ſeu levand. Ex reg. eccl. Cant. P. 82. b.

EDWARDUS, etc. cuſtodi ſpiritualitatis, etc. Cum nuper praelatis provinciae Cant. in provinciali concilio London. exiſtentibus ab ipſis fuiſſet ſubſidium requiſitum de ſpiritualibus in dicta provincia levandum pro negotiis regni noſtri; et ipſi de communi aſſenſu tunc conceſſiſſent et ordinaſſent ad levandum de qualibet marca dictorum ſpiritualium infra provinciam illam quatuor denarios, et ad pecuniam inde provenientem in depoſito reponend. ad eccleſiae ſanctae, noſtrumque et regni praedicti commodum et honorem, et ad repellendum inimicos noſtros alienigenas, ſi qui vellent aggredi dictum regnum, prout haec omnia per ven. patres J. Bathon. et Well. et J. Norwic. epiſcopos ex parte dictorum praelatorum nobis extiterant nunciata, et per dilectum nepotem et fidelem noſtrum Gilbert. de Clare, com. Glouceſtr. et Hertford. qui dictae requiſitioni ſic factae interfuit, poſtmodum plenius declarata: ac per cuſtodes caſtrorum et villarum noſtrarum in partibus Scotiae, et per alios miniſtros noſtros partium illarum, et per plures alios fide dignos intellexerimus jam pro certo, quod Scoti inimici et rebelles noſtri cum exercitibus ſuis ſint in veniendo, ad aggrediendum dictum regnum noſtrum in tribus partibus marchiae ejuſdem regni noſtri; et quod iidem inimici nituntur, et, quantum poterunt, ſe feſtinant ad deſtruendum dictum regnum, praecipue dum abſentes fuerimus ab eodem: quae damna et pericula ſi, quod abſit, evenirent, non ſolum in conſumptionem temporalium regni illius, verum etiam in ſubverſione eccleſiae ſacrae ibidem ſimiliter redundarent; per quod nobis videtur, quod pecunia praedicta in ſalvationem eccleſiae et regni praedictorum, et ad noſtrum et ejuſdem regni commodum et honorem commodius poni non poterit, quam in praeſenti in repulſione dictorum inimicorum noſtrorum, et ad eorum malitiam viriliter refraenandam; vobis mandamus in fide et dilectione, quibus nobis tenemini, firmiter injungentes, quod totam pecuniam, quam de dictis quatuor denariis de marca in dioec. Cant. collectam habetis, ſine diliatone aliqua Lond. circa octab. nat. B. Johannis Baptiſtae prox. futur. venire faciatis, ven. patri R. London. epiſcopo, et dilecto nobis in Chriſto priori hoſpital. ſancti Joh. Jeruſalem in Anglia liberand. et id quod de praedictis quatuor denariis de marca adhuc reſtat, levand. cum omni feſtinatione levari, et uſque ad dictum locum circa finem trium ſeptimanarum dicti feſti ad ultimum, praefatis epiſcopo et priori ſimiliter liberandum venire faciatis, ad liberandum ulterius hominibus ad arma, qui ad dictas marchias contra praedictos inimicos noſtros ad eorum malitiam cum Dei adjutorio repellend. et reprimend. ſunt iti, prout per concilium noſtrum eſt plenius ordinatum. Et praemiſſa per epiſcopos provinciae praedictae, quibus ſuper hoc ſimiliter ſcribimus, fieri faciatis. Et in iſto negotio vos taliter habeatis, quod per factum veſtrum in hac parte ſalvatio eccleſiae ſanctae, et noſtrum, ac veſtrum, et dicti regni honor et commodum valeant praeparari; et quod vobis non imputetur, ſi, quod abſit, per veſtri defectum nobis et regno praedicto damna hujuſmodi evenirent. De eo autem quod in praemiſſis duxeritis faciend. nobis in cancellaria noſtra diſtincte et aperte per veſtras literas et latorem praeſentium conſtare ſine dilatione aliqua faciatis. Dat. London. 16. die Junii, anno regni noſtri ſexto.

Henrici

Papae Rom.	Sede Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
CLEMENTIS V. 8.	vacante.	1313.	EDWARD. II. 6.

Henrici prioris et cap. Cant. litera domino epiſcopo London. directa pro executione dicti brevis facienda. Ex reg. eccl. Cant. P. fol. 83.

VENERABILI in Chriſto patri domino R. Dei gratia London. epiſcopo, Henricus prior, etc. ſalutem, etc. Breve domini regis nuper recepimus ſub hac forma: Edwardus, etc. Verum, quia hujuſmodi negotia totam provinciam Cant. contingentia per ven. patres archiepiſcopos Cant. ſede plena, vobis et praedeceſſoribus veſtris mitti conſueverant exequenda; nos, ſede Cant. ad praeſens vacante, contenta in brevi praedicto, quantum ad vos et confratres veſtros ſuffraganeos eccleſiae noſtrae praedictae pertinet, prout expediens viſum fuerit, iſta vice vobis, qui cauſam impoſitionis dictorum iv. denariorum de qualibet marca levandorum, ut credimus, minime ignoratis, mittimus exequend. Id autem, quod in praemiſſis duxeritis faciend. nobis, quantocyus commode poteritis, ſignificare curetis per veſtras literas patentes, harum ſeriem continentes. Dat. Cant. in vigilia B. Joh. Bapt. A. D. M.ccc.xiii.

Prioris et cap. Cant. litera certificatoria domino regi directa de executione dicti brevis facta. Ibid.

EXCELLENTISSIMO principi domino Edwardo, etc. Henricus prior, etc. ſalutem, et corporis et animae ſoſpitationem. Mandatum veſtrum nuper recepimus ſub hac forma: Edwardus, etc. Quia igitur hujuſmodi negotia totam provinciam Cant. contingentia per ven. patres archiepiſcopos Cant. ſede Cant. plena, domino London. epiſcopo, qui pro tempore fuerit, mitti conſueverant exequenda; nos, ſede Cant. ad praeſens vacante, mandatum veſtrum praedictum, quantum ad dictum dominum London. epiſcopum, et caeteros ſuffraganeos eccleſiae noſtrae praedictae pertinet, more ſolito deſtinavimus, exequend. Et nos in Cant. dioeceſi faciemus, quod poterimus in hac parte. Valeat veſtra majeſtas regia nunc et ſemper. Dat. ut ſupra.

Litera prioris et capituli Cant. Thomae Cobham electo Cant. Ibid. fol. 133. b.

VENERANDAE diſcretionis viro magiſtro Thomae de Cobham, canonico eccleſiae Sti. Pauli London. H. permiſſione divina prior eccleſiae Chriſti Cant. et ejuſdem loci capitulum, ſalutem in Chriſto, quem peperit, quae poſt partum virgo remanſit. Fortunae labentis adverſitas corda multorum, Domino permittente, quandoque perturbat, debiles deprimens, et titubantes ſubvertens; ſed ſtantibus et conſtantibus ipſe Dominus reddit triumphum. Profunda quippe traximus nuper ſuſpiria, et cordis gemitus nos arctabant, quando auribus noſtris inſonuit, quod dominus noſter ſummus pontifex proviſionem eccleſiae noſtrae Cant. vacant. ſibi de poteſtatis plenitudine reſervavit. Verum, quia nihil impoſſibile apud Deum, ſperamus fiducialiter, quod, licet in hac parte nobis via juris claudatur, tamen per viam ſupplicationis finem conſequamur optatum. Ad informationem igitur amicorum veſtrorum et noſtrorum in curia, ac etiam ad excuſationem veſtram et noſtram quoad ea, quae factum electionis noſtrae contingunt, mittimus vobis decretum electionis noſtrae de perſona veſtra canonice celebratae, notificand. loco et tempore opportunis, hiis, qui prodeſſe poterunt, et non obeſſe. Literas etiam noſtras ſupplicatorias dirigimus ſummo pontifici ſuper praemiſſis, quarum tenorem vobis tranſmittimus praeſentibus interclusum. Valete, et valeant, qui vos valere deſiderant et vigere. Dat. ut ſupra.

Papae Rom.	Sede Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
CLEMENTIS V. 8.	vacante.	1313.	EDWARD. II. 7.

Intimatio prioris et capit. Cant. facta Thomae Cobham quod deſiſtunt a proſecutione eorum electionis. Ibid.

VENERANDAE diſcretionis viro magiſtro Tho. de Cobham, H. prior, et capitulum, etc. Hoſtis antiquus generis humani corda fidelium frequenter perturbat, dum electis Dei in veritate ambulantibus arctas ponit inſidias, et reproborum lubricas vias dilatat. Sane domini cardinales London. commorantes, die tranſlat. B. Thomae martyris prox. praeterito, literas apoſtolicas coram nobis recitare et publicare fecerunt, quarum tenorem vobis de verbo ad verbum tranſmittimus inſpiciend. Habito igitur ſuper hiis diligenti tractatu, videtur nobis, et concilio noſtro, quod ſuperſedend. eſt proſecutioni negotii electionis noſtrae per viam juris ulterius faciend. ratione inhibitionis apoſtolicae nobis factae, propter varia pericula veriſimilia, quae poterunt contingere

tingere hiis diebus; attendentes indubitanter, quod per omnem aliam viam licitam et honeſtam, per quam procedere in iſto negotio vobis videbitur expedire, cum de hac nobis conſtiterit, vobis in conſilio et auxilio pro viribus aſſiſtemus tempore opportuno. Dat. in capitulo noſtro 8. idus Julii, A.D. M.CCC.XIII.

Papae Rom.	Sede Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
CLEMENTIS V. 8.	vacante.	1313.	EDWARD. II. 7.

Prioris et capituli Cant. literae Clementi V. *papae miſſae de electione Thomae Cobham in archiepiſc. Cant.* Ex reg. Henr. prior. Cant. fol. 133. b.

SANCTISSIMO in Chriſto patri et domino, domino Clementi, div. prov. ſacroſanctae Romanae ac univerſalis eccleſiae ſummo pontifici, devoti et humiles filii frater H. prior, et capitulum eccleſiae Chriſti Cant. cum omni reverentia devotiſſima pedum oſcula beatorum. Rerum omnium conditor et moderator Deus, cujus beneficio pietatis eccleſiae ſanctae viciſſitudines diſponuntur, cujus majeſtatis imperio omnis caro in ſuam redigitur originem, jam de ſylva lignorum germinantium arborem nuper ſuccidit excelſam, virtutum fructibus opulentam; recolendae viz. memoriae Robertum, ultimum noſtrum archiepiſcopum et paſtorem, quem dextra excelſi tanquam alterum vitae lignum in medio noſtrae plantaverat paradiſi, cujus doctrina fulget occidentali eccleſia, ut ſol et luna, cujus ſapientiae radiis totus orbis clareſcit, cujus ſanctitatis opinio redolet uſquequaque. Lugentes ſiquidem more orphanorum tanti patris occaſum, in Domino conſolamur, ſperantes arborem jam praeciſam in ſtructuram caeleſtis Jeruſalem cooptatam illorum conſortio, quorum vicem gerebat in terris, meruiſſe in caelis feliciter aggregari. Ne igitur eccleſiae Cant. ſacroſanctae Romanae eccleſiae filia devota viduales deplorans anguſtias ornamenti nuptialis ignara plus debito ſederet in triſtitia deſolata, lupique rapacis ambulantis in circuitu aſtutia raperet et diſpergeret oves Chriſti, ac jura et libertates eccleſiaſticas uſurparet et invaderet violenter, ipſiuſque bona manus avida diſſiparet, ad electionem alterius ſponſi et paſtoris nuper proceſſimus juxta canonicas ſanctiones, in diſcretum virum magiſtrum Thomam de Cobham, canonicum London. ſacrae theologiae doctorem, vota noſtra concorditer dirigentes, ſub cujus regimine pax proſpera et tranquillitas tam in regno, quam ſacerdotio circumquaque ſperatur. Verum diſpoſitis nuper omnibus et ordinatis, quae ad proſecutionem hujuſmodi negotii neceſſaria videbantur, venerab. patres ſacroſanctae Romanae eccleſiae domini cardinales in Anglia commorantes, 7. die menſis Julii prox. praeterit. nobis deſtinarunt literas apoſtolicas reſervatorias inſpiciend. Eapropter ſanctitati veſtrae tam devote, quam humiliter ſupplicamus, quatenus nos et electum noſtrum praedictum ante inſpectionem hujuſmodi literarum veſtrarum apoſtolicarum beneplacitum veſtrum in hac parte penitus ignorantes, habere dignemini excuſatos, et pro glorioſi martyris Thomae reverentia et honore, id, quod per viam electionis canonicae in praemiſſis aſſequi non valemus, abundans gratia celſitudinis apoſtolicae nobis concedat. Inclinet altiſſimus aures veſtras ad preces noſtras devotas, et conſervet in ſtatu felici per longa tempora vitam veſtram. Dat. in capitulo noſtro 4. idus Auguſti, A. D. M.CCC.XIII.

Literae prioris et capituli Cant. procuratoribus ſuis in cur. Rom. miſſae, ut non ulterius proſequantur electionem, etc. Ibid. fol. 136.

H. prior, et capitulum, etc. dilectis in Chriſto fratribus S. de ſancto Paulo, G. de Biſhopeſtone, et G. Poterel, ſalutem in Domino. Naturae corruptae inſtabilis conditio plura frequenter proponit, quae ipſe Deus aliter, prout vult, ordinat et diſponit. Verum, quia domini cardinales London. commorantes, die tranſlationis B. Thomae martyris notificaverunt nobis publice literas apoſtolicas ſerico filo bullatas, et continent. expreſſe, quod dominus papa proviſionem eccleſiae noſtrae Cant. vacant. diſpoſitioni ſuae hac vice dudum ſpecialiter reſervavit, capituloque Cant. diſtrictius inhibens, ne ad aliquam electionem ſeu poſtulationem de praeficiend. eccleſiae archiepiſcopo procedere quoquomodo praeſumat; decernens extunc irritum et inane, quicquid ſuper hoc contra hujuſmodi reſervationis et inhibitionis ſuae tenorem per capitulum ſeu quoſvis alios ſcienter vel ignoranter contigerit attemptari. Habito ſuper hiis cum concilio noſtro diligenti tractatu, quid in hac parte fuerit ulterius conſultius faciendum; deliberatum eſt finaliter, et concorditer ordinatum, quod non proſequamur ulterius electionis noſtrae negotium iſta vice ratione hujuſmodi inhibitionis apoſtolicae nobis factae. Quocirca vobis firmiter injungimus et mandamus, quatenus, omiſſo ulteriori progreſſu, vos omnes et ſinguli ad nos indilate apud Cant. redeatis cum omnibus inſtrumentis et munimentis, quae habetis, dictum negotium contingentibus. Praemiſſa vero domino electo noſtro, quam cito commode fieri poterit, faciemus conſtare. Dat. in capitulo noſtro 8. idus Julii, anno ſupradicto.

Literae

Literae regis priori et conventui Norwic. pro ſubſidio mutuo dando. Ex reg. prior. Norwic. N. 24.

EDWARDUS, Dei gratia rex Angliae, dominus Hiberniae, et dux Aquitaniae, dilectis ſibi in Chriſto priori et conventui Norwic. ſalutem. Cum pro reſiſtentia Roberto de Brus, rebelli et inimico noſtro, ſuiſque complicibus et fautoribus facienda, qui fines marchiae Scotiae in brevi hoſtiliter invadere proponunt, prout hoc ad veſtram notitiam jam credimus perveniſſe, quoſdam magnates de regno noſtro cum certo numero armatorum ad dictas partes ordinaverimus celeriter deſtinare, ad quod faciend. magnam ſummam pecuniae oportet nos habere; ac quia plures praelati in parliamento noſtro in quindena Nativit. S. Joh. Baptiſtae prox. praeterit. London. convocati, et ibidem praeſentes ſingillatim certas pecuniae ſummas in ſubventionem expeditionis negotii praedicti, eis in proximis ſolutionibus, quas nobis facere tenebuntur, ſive de decimis, ſive pro ſervitio ſuo Scotiae, ſeu in aliis debitis ſuis quibuſcunque allocandas, liberaliter mutuo conceſſerunt et gratanter; nos de vobis ſpecialiter confidentes, quod pro defenſione et tuitione dicti regni velitis, ut tenemini, conſimiliter opem et operam exhibere; vos attente requirimus et rogamus, quatenus de centum marcis nobis mutuum facere velitis iſta vice, ex cauſa ſupradicta; et hoc, ſicut nos, et honorem noſtrum, et ſalvationem regni noſtri praedicti diligitis, modis omnibus faciatis. Nos vobis literas noſtras patentes de allocatione inde habenda in forma praedicta per illum, quem ad dictam pecuniam a vobis recipiend. deſtinabimus, ſimiliter tranſmittemus. Et quid inde ad noſtri rogatum duxeritis faciend. nobis per literas veſtras, et latorem praeſentium conſtare faciatis. Teſte meipſo apud Wyndeſor. 13. die Auguſti, anno regni noſtri ſeptimo.

Prioris et conventus Norwic. reſponſio ad literam praecedentem. Ibid. N. 25.

EXCELLENTISSIMO domino ſuo, domino Edwardo, Dei gratia regi Angliae, domino Hiberniae, et duci Aquitaniae, ſui humiles et devoti R. prior, etc. et ejuſdem convent. precum inſtantiam devotarum cum omni ſubjectione, reverentia, et honore regiae debitis majeſtati. Literis veſtrae celſitudinis nuper nobis tranſmiſſis, cum ea, qua decuit, devotione receptis et plenius intellectis, in eiſdem contineri reperimus, quod pro reſiſtentia Roberto de Brus, ſuiſque complicibus et fautoribus facienda, centum marcas vobis mutuare curaremus. Revera, ſereniſſime domine, magnificentiam veſtram volumus non latere, quod cum propter varias expenſas placitorum domum noſtram contingentium, tum propter diverſas contributiones decimarum et procurationum, aliaque onera modernis temporibus humeris noſtris incumbentia, in tantum praegravati ſumus et oppreſſi, quod eorum praetextu, cum ad noſtram ſubventionem amicos invenire nequeamus, nec aliud remedium habeamus, bona noſtra quamplurima ad damnum noſtrum non modicum et jacturam prae manibus vendidimus temporibus retroactis, et infuturum ea venditioni conſimiliter exponere, rebus ut nunc ſe habentibus, nos modis omnibus oportere nullatenus dubitemus. Veruntamen, licet propter rationes praelibatas veſtras petitiones et beneplacita totaliter adimplere non poſſimus, ſuper quo cordis amaritudine perfundimur novit Deus; triginta tamen marcas, quamvis non abſque difficultate eas nos habituros ſperemus, per illum, qui literas veſtras patentes de allocatione inde habenda nobis deferet, veſtrae benevolentiae tranſmittemus. Placeat igitur ſublimitati regiae cauſas impotentiae noſtrae ſuper reſiduo petitionis veſtrae intra cordis armariolum reponendo benignitate regia ponderare, et quod ad plenum non valemus poſtulatis annuere, noſtris humilibus excuſationibus in hac parte aures clementiae veſtrae favorabiliter inclinare. Perſonam veſtram regiam, et ſtatum regni veſtri in proſperitate continua alat Deus per tempora diuturna.

Prioris et capit. Cantuar. litera proclamationis conceſſa electo London. Ex reg. H. prior. Cantuar. fol. 136. b.

HENRICUS, etc. diſcreto viro magiſtro J. de Coleceſtr. officiali noſtro London. ſedibus Cant. ac London. vacant. ſalutem in auctore ſalutis. Ex parte procurator. tenentis loci decani Sci. Pauli London. et ejuſdem loci capituli nobis extitit intimatum, quod vacante nuper eccleſia London. per mortem bonae memoriae Radulphi de Baudak, nuper London. epiſcopi, et ipſius corpore eccleſiaſticae tradito ſepulturae, petitaque et obtenta a domino noſtro rege Angl. illuſtri licentia futurum epiſcopum eligendi, ac ſtatuto termino ad electionem futuri pontificis celebrandam convenientes in unum, magiſtrum G. de Segrave, praecentorem eccleſiae London. praedictae, canonice et unanimiter in epiſcopum elegerunt; cui electioni ſic factae, et ab ipſo electo approbatae, praedictus dominus rex regium conſenſum adhibuit, juxta morem, propter quod nobis cum inſtantia ſupplicarunt, quatenus ad faciend. proclamationem juxta ſtatuta

canonica procedere curaremus, vobis injungimus et mandamus, quatenus in eccleſia London. praedicta, in qua dicta electio fuerat celebrata, vocationem ſeu proclamationem, ſi quis, ſeu qui eidem electioni ſe opponant, eiſdem opponentibus nominatim, et aliis generaliter per vos, alium, ſeu alios faciatis; ut, ſi qui ſint, qui ſe velint opponere, compareant coram nobis in eccleſia noſtra Cant. die Lunae prox. poſt feſtum exaltationis S. Crucis, quem terminum peremptorium in hac parte, propter diutinae vacationis ipſius London. eccleſiae periculum, et cauſas alias rationabiles, tanquam ſufficientem ſic duximus moderand. propoſitur. et oſtenſur. quicquid proponere duxerunt in hac parte; factur. ulterius et receptur. cum continuatione et prorogatione dierum uſque ad finalem expeditionem negotii electionis praedictae, quod juris fuerit, et conſonum aequitati. De nominibus autem oppoſitoris ſeu oppoſitorum hujuſmodi, ſi qui ſint, et quid in praemiſſis duxeritis faciendum, nobis diſtincte et aperte ſignificare curetis per veſtras patentes literas harum ſeriem continentes. Dat. in capitulo noſtro 2. non. Septembr. anno Dom. M.ccc.xiii.

Papae Rom. Clementis V. 8.	Sede Cant. vacante.	Anno Chriſti 1313.	Reg. Angliae Edward. II. 7.

Prima bulla papae Clementis V. *de proviſione facta eccleſiae Cantuar.* Ex reg. eccl. Cant P. fol. 76.

Clemens epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, venerabili fratri Waltero, dudum epiſcopo Wigorn. in archiepiſcopum Cantuar. electo, ſalutem, et apoſtolicam benedictionem. Praeclara tuarum dona virtutum nuper in noſtrae mentis ſcrutinio recenſentes, ac ſperantes, quod tranſlatio tua de Wigorn. ad Cantuar. eccleſiam, eidem eccleſiae Cantuar. poterit eſſe multipliciter fructuoſa, te a vinculo, quo tenebaris eidem eccleſiae Wigorn. auctoritate apoſtolica abſolventes, de ipſa Wigorn. ad eandem Cantuar. eccleſiam te de fratrum noſtrorum conſilio, et apoſtolicae plenitudine poteſtatis duximus transferendum, praeficientes te illi in archiepiſcopum et paſtorem. Quare fraternitatem tuam rogamus, monemus, et hortamur attentius, per apoſtolica tibi ſcripta mandantes, quatenus cum te receptis aliis noſtris hujus tranſlationis literis ad dictam eccleſiam Cantuar. tranſire contigerit, ſic curam et adminiſtrationem illius ſolicite geras, et fideliter proſequaris; ſicque chariſſimi in Chriſto filii noſtri Edwardi, regis Angliae illuſtris, ac regni ſui quietem et pacem ſtudeas procurare, quod dignae retributionis praemium conſequaris a Domino, ac noſtram et apoſtolicae ſedis benedictionem et gratiam uberius merearis. Dat. in prioratu de Granſello prope Malauſanam Vaſconen. dioec. cal. Octobr. pontificatus noſtri anno octavo.

Secunda ejuſdem bulla de proviſione facta eccleſiae Cantuar. Ibidem.

Clemens epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, venerabili fratri Waltero, olim epiſcopo Wigorn. in archiepiſcopum Cantuar. electo, ſalutem, et apoſtolicam benedictionem. Supernae diſpoſitionis arbitrio ad ſummum apoſtolatus apicem, quanquam inſufficientibus meritis, evocati, debitum inde nobis incumbens circa curam eccleſiarum omnium exſolvere, auxiliante Domino, cupientes, ſoliciti corde reddimur atque vigiles, ut cum agitur de ipſarum eccleſiarum regiminibus, quantum ab illo permittitur, cujus vices in terris gerimus, committendis, tales eis nunc per ſimplicis proviſionis officium, nunc per miniſterium tranſlationis accommodae, prout locorum et perſonarum qualitas exigit, in paſtores praeficere ſtudeamus; de quibus conſideratis virtutibus, deſuper ſibi traditis, praeſumere poſſumus veriſimiliter et tenere, quod creditas ipſis animas ſcient verbo inſtruere pariter et exemplo, ac eorum ſtudio loca, quae ſuae fuerint deputata cuſtodiae, grata ſuſcipere debeant incrementa. Dudum ſiquidem bonae memoriae Roberto, archiepiſcopo Cant. regimini Cantuar. eccleſiae praeſidente, nos cupientes eidem eccleſiae, cum jam paſtore vacare contingeret, perſonam utilem per apoſtolicae ſedis providentiam providere, proviſionem faciendam ipſi eccleſiae de praelato, quam cito eam per ejuſdem archiepiſcopi obitum vel alio legitimo modo vacare contingeret, diſpoſitioni noſtrae ac ſedis ejuſdem ea vice duximus reſervandam, decernentes extunc irritum et inane, ſi ſecus ſuper hoc a quoquam quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter contingeret attemptari. Et licet poſtmodum eodem Roberto viam univerſae carnis ingreſſo, dilecti filii H. prior, et capitulum ipſius eccleſiae, hujus reſervationis et decreti forſan ignari, dilectum filium Thomam de Cobham, canonicum Eboracenſem, per viam compromiſſi in Cantuar. archiepiſcopum duxerint eligendum, idemque Thomas electioni hujuſmodi infra legitimum tempus conſentiens, ac propter hoc ad ſedem praedictam accedens, electionem eandem ipſius nobis praeſentato decreto, confirmari a nobis humiliter poſtularit; nos tamen electionem ipſam non perſonae dicti Thomae vitio, ſed utpote poſt reſervationem et decretum praedictam, ut praemittitur, acceptatam reputamus, prout erat, irritam et inanem, ac deinde de ordinatione ipſius eccleſiae, ne diu damnoſae vacationis remaneret expoſita detrimentis, ſolicite cogitantes, ac talem illi cupientes praeeſſe perſonam, quae ſuffragantibus ei virtutibus deſuper ſibi datis, tanto congrueret oneri

oneri et honori, poſt deliberationem, quam ſuper hoc habuimus cum ipſis fratribus, diligentem, in te tunc Wigorn. epiſcopum, virum utique literarum ſcientia praeditum, morum elegantia, et honeſtate decorum, vitae munditia, et aliorum meritorum fulgore praeclarum, ſpiritualium prudentia, et temporalium providentia circumſpectum, direximus oculos noſtrae mentis. Quapropter volentes praefatae Cantuar. eccleſiae ſpeciali affectu, et ſolerti diligentia providere, de praedictorum fratrum conſilio, et apoſtolicae plenitudine poteſtatis, te a vinculo, quo tenebaris praedictae Wigorn. eccleſiae, abſolventes, te ad Cantuar. eccleſiam ſupradictam transferimus, teque ipſi Cantuar. eccleſiae in archiepiſcopum praeficimus et paſtorem; liberam tibi concedendo licentiam ad eandem Cantuar. eccleſiam tranſeundi, curamque et adminiſtrationem ipſius tibi in ſpiritualibus et temporalibus committendo, firma concepta fiducia, quod eadem Cantuar. eccleſia per tuae circumſpectionis induſtriam, Deo auctore, a noxiis praeſervabitur et adverſis, ac ſalubria ſuſcipiet incrementa. Reverenter itaque ſuſpice jugum Domini, et tua ejus oneri humiliter colla ſubmitte, manumque viriliter mittens ad fortia, curam et adminiſtrationem praedictas prudenter exequi ſtudeas, et gregis tibi commiſſi cuſtodiam proſequi diligenter, ſolerter, et conſtanter oppoſiturus te murum pro domo Domini aſcendentibus ex adverſo, ut laudabili de ipſa reddita in die diſtricti examinis ratione, regnum Patris etiam ab origine mundi paratum electis accipias, in dilecta Domini tabernacula laetabundus introeas, et eundem gregem ad uberioris meriti fructum, et retributionis majoris cumulum introducas. Dat. in prioratu de Granſello prope Malauſanam Vaſconien. dioec. cal. Octob. pontificatus noſtri anno octavo.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
CLEMENTIS V. 8.	WALT. RAYNOLD 1.	1313.	EDWARD. II. 7.

Gratia conceſſa archiepiſcopo Cantuar. de providendo uni clerico in qualibet eccleſia cathedrali ſuae provinciae. Ex reg. Raynold fol. 33. a.

WALTERUS, permiſſione divina Cantuar. archiepiſcopus, totius Angliae primas, vener. fratri domino W. Dei gratia Coventren. et Lich. epiſcopo, ſalutem, et fraternam in Domino charitatem. Inter caeteros privilegiorum titulos, quibus ſanctiſſimus pater et dominus noſter, ſummus pontifex, noſtram dignatus eſt perſonam ſuae infuſione gratiae ſpecialiter honorare; nobis conceſſit deſuper et indulſit, ut in ſingulis eccleſiis cathedralibus noſtrae Cantuar. provinciae praebendatis unum clericum idoneum, quem duxerimus nominandum, promovere poſſimus; ac nos juxta honorem hujuſmodi nobis exhibitum, dilecto nobis in Chriſto magiſtro Thomae de Charletone, quem exnunc nominamus promovendum ad canonicatum et praebendam in veſtra eccleſia Lichfeld. quam cito ad id obtulerit ſe facultas, veſtram gratiam impertiri, ut in hac parte liberaliter operantes, rigore executionis, quem poſſumus exercere, praetermiſſo ad praeſens, una vobiſcum grates et honores reportetis; veſtram paternitatem rogamus, quatenus conſideratis praemiſſis de canonicatu et praebenda in dicta veſtra cathedrali eccleſia proximo vacaturis, velitis taliter providere, ut exinde nos, et dilectum noſtrum Johannem de Charletone, militem, fratrem dicti mag. Thomae, ac alios, amicos utriuſque habeatis in gratiarum actione propitios ad veſtra commoda et honores; nobiſque juxta poteſtatem in hac parte indubiam materia non pateat contra vos aliter procedendi.

Bulla papae Clementis V. *de deputatione collectorum decimae pro terra ſancta.* Ibidem fol. 33. b.

CLEMENS, etc. dilecto filio Willielmo, etc. In ſupremae praeeminentia dignitatis, licet inſufficientibus meritis, diſponente Domino, conſtituti, multiplicium negotiorum, quae jugiter in amplum Romanae eccleſiae alveum confluunt, varietate diſtrahimur, et profundis nimirum cogitationibus noſter animus agitatur; ſed eorum praecipue, quae dictam eccleſiam et terram ſanctam contingunt, tanta propenſior ſolicitudo nos arguit, quanto ſpecialius nos convenit de illis cogitare. Dudum ſiquidem felicis recordationis Gregorius X. Nicolaus IV. et Bonifacius VIII. Romani pontifices, praedeceſſores noſtri, decimas omnium proventuum, et redituum eccleſiaſticorum pro ipſius terrae ſanctae ſubſidio, et aliis certis cauſis decreverunt in nonnullis provinciis ſecundum certas locorum diffinitiones, per certa temporum ſpatia imponendas. Ad hujuſmodi autem decimas, et alia, quae ipſius terrae ſanctae ſubſidio ſeu alias dictae eccleſiae in partibus Angliae, Walliae, Scotiae, et Hiberniae deberentur, per jam dictos, et nonnullos alios praedeceſſores noſtros, Romanos pontifices, diverſi fuerant hactenus in eiſdem deputati partibus collectores, et illuc etiam nuncii deſtinati. Veruntamen, quia tam circa decimas, quam alia ſupradicta hujuſmodi facta dudum fuiſſe collectio minus plenarie reperitur, multaque de decimis, et aliis praedictis adhuc tam eccleſiae, quam terrae, ipſi eccleſiae pro tempore ipſius tranſacto debentur; nos de tuae circumſpectionis induſtria, et puritate fidei plenam in

Domino

Domino fiduciam obtinentes, te ad partes praedictas collectorem, et nuncium ſuper his, et aliis eccleſiae praedictae negotiis providimus deſtinandum. Quocirca diſcretioni veſtrae per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus nullis partibus circa collectionem et exactionem hujuſmodi decimarum, et denariorum B. Petri, et aliorum cenſuum, qui in illis partibus eccleſiae praedictae debentur, necnon reſiduae procurationes legatorum dictae ſedis, quae adhuc reſtant ſolvendae, quaeve juxta quandam ordinationem dicti Bonifacii praedeceſſoris, ſicut ſcripſimus, in eiſdem partibus promittuntur, et generaliter omnium, quae ex teſtimonio, ex votis, vel votorum redemptionibus jam crucesignatorum quomodocunque dictae terrae ſubſidio, aut alias ipſi eccleſiae in eiſdem partibus quacunque ratione vel cauſa quomodolibet debentur, diligentia ſic exacta procedas, quod eidem ſubtractis pro tempore jam tranſactis, ſatisfactio condigna proveniat, et inantea cum integritate haec omnia perſolvantur, et nihilominus in hujuſmodi negotiis, et ea contingentibus generaliter, et ſpecialiter, prout facti qualitas ſuaſerit, et tibi videbitur, ex officio tuo diligenter inquiras: ſuper quibus tenore praeſentium liberam et plenam concedimus facultatem. Eos autem, quibus hactenus ſuper aliquo praemiſſorum quaevis commiſſio, quam exnunc auctoritate apoſtolica revocamus, et quoſcunque alios, de quibus expedire videris, quod tibi quaſlibet literas apoſtolicas, omneſque ſcripturas per eos vel de mandato ſeu commiſſione ipſorum factas, vel quas ipſi quomodolibet detinerent, praedicta negotia, vel eorum aliquid contingentes, exhibent; et quantum ipſi per ſe, vel per alium, aut alios receperint de praedictis, et penes quos, et ubi, quomodo, et qualiter, et coram quibus, et ſub quibus ſecuritatibus ſeu cautelis, pecuniam ab ipſis in hac parte receptam depoſuerint, quantum etiam adhuc de iiſdem tempore praeterito, et in quibus reſtat locis ſeu partibus eligend. et quantum, et qualiter, et ubi expenderint de praedictis, in proſequendis eiſdem negotiis, ut ſi de receptis reſtant adhuc aliqua aſſignanda, et de omnibus hujuſmodi negotia tangentibus, prout tibi videbitur, reddant tibi plenariam rationem. Venerabiles etiam fratres noſtros archiepiſcopos et epiſcopos, et dilectos filios, electos, abbates, priores, caeteroſque praelatos, clericos, et perſonas eccleſiaſticas, conventus et capitula dictarum partium, cujuſcunque ordinis et conditionis exiſtant, quos tibi conſtiterit de praemiſſis aliqua tempore praeterito ſubtraxiſſe, necnon quoſcunque depoſitarios, et alios, penes quos aliqua ex eis exiſterent, quod ea omnia, ceſſante difficultate qualibet, tibi exhibere procurent infra competentes terminos, a te ſuper his pro qualitate facti juxta tuae diſcretionis arbitrium eis omnibus vel ipſorum cuilibet ſtatuendos, movere et efficaciter inducere ex parte noſtra procures, ut illos ex perſonis eiſdem, qui monitis tuis paruerint in hac parte, ab excommunicationum ſententiis, ſi quas propter praedicta incurriſſe noſcantur, auctoritate noſtra juxta eccleſiae formam abſolvas, et diſpenſes cum eiſdem ſuper irregularitate, ſi quam praedictis ligati ſententiis, divina officia celebrando vel immiſcendo ſe illis, forſitan contraxerint. Quodſi tales infra praemiſſos terminos tuis monitis parere contempſerint, tu eas auctoritate noſtra nominatim eccleſiaſtica cenſura percellas; et ſi per unum menſem cenſuram hujuſmodi animis ſuſtinuerint induratis, eos extunc peremptorie citare procures, ut infra competentis termini ſpatium a te praefigendum eiſdem poſt citationem tuam per ſe, vel per procuratores idoneos, ac etiam perſonaliter illi, de quibus perſonalem citationem videris faciend. epiſcopis et eorum ſuperioribus duntaxat exceptis, compareant coram nobis, noſtris ſuper hoc mandatis et beneplacitis parituri, facturi, et recepturi, quod juſtitia ſuadebit. De die vero citationis, et praefixionis hujuſmodi, et quid inveneritis in praemiſſis, nos per literas tuas, et nihilominus per ſcripturam auctenticam, harum ſeriem continentem, fideliter intimari procures. Caeterum, ut officium tibi in hac parte commiſſum utilius et efficacius exequi valeas, compellando, ſi opus fuerit, praelatos aliaſque perſonas eccleſiaſticas ad promovendum tibi et nunciis tuis ac illis, quos ad aliqua praemiſſorum duxeritis deputandos de ſecuro conductu, cum a te vel eis ſuper hoc fuerint requiſiti; quietationem quoque de his, quae recipere te continget, illis a quibus aes receperis, et quaecunque circa praemiſſa fuerint opportuna, prout utiliter expedire videbitur, faciendi, ac procedendi in his omnibus et ſingulis, et ea exequendi per te, et alium ſeu alios, prout et quando expedire putaveris, plenam tibi concedimus auctoritate praeſentium facultatem: non obſtantibus literis apoſtolicis, per quas poteſtatis, et juriſdictionis tibi ſuper his conceſſarum explicatio poſſit quomodolibet impediri, et de quibus oporteat in praeſentibus ſpecialem fieri mentionem; aut ſi aliquibus fuerit ex eadem ſede indultum, quod interdici vel excommunicari nequeant, aut ſuſpendi per literas dictae ſedis, non facientes plenam et expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem. Conſiderans itaque, quod in praemiſſis negotium Dei proſequeris, et in conſpectu agis ejus, qui cuncta diſcernit, ſibique necnon et nobis, qui circa hujuſmodi omnem diligentiam adhibere intendimus, tenebitis reddere rationem, ab utroque pro meritis recepturus, ſic prudenter in illis habere te ſtudeas, ſicque conſulte, quod in utriuſque judicio non ſolum vites poenae confuſioniſque diſcrimina, ſed laudis titulos, et retributionis praemium inde conſequi merearis. Dat. in prioratu de Granſello prope Malauſanam Vaſcon. dioec. 6. id. Octob. pontificatus noſtri anno VIII. et anno Dom. M.CCC.XIII.

Commiſſio

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
CLEMENTIS V. 8.	WALT. RAYNOLD 1.	1313.	EDWARD. II. 7.

Commiſſio prioris et capit. Cantuar. ad colligend. decimam conceſſam in concilio Viennen. Ex reg. H. prior. Cant. fol. 134. a.

HENRICUS, permiſſione, etc. et ejuſdem loci capitulum, religioſis viris priori, et conventui S. Gregorii London. ſalutem in Domino ſempiternam. Cum ſanctiſſimus in Chriſto pater et dominus dom. Clemens, div. prov. papa V. in generali concilio noviſſimo Vienn. celebrato decimam omnium eccleſiaſticorum redituum, et proventuum per univerſas mundi partes, perſonis et locis hoſpital. ſancti Johannis Jeruſalem, et aliorum militarium ordinum duntaxat exceptis, uſque ſex annos in cal. Octob. prox. futur. inchoand. impoſuerit in ſubſidium terrae ſanctae per infraſcriptos terminos juxta morem ſolitum perſolvend. viz. pro medietate primi anni dictorum ſex annorum in eiſdem calendis Octobris, et pro reliqua medietate ipſius anni in cal. Aprilis, extunc prox. ſecuturis, et ſic per ſingulos reliquos quinque annos, per ſimiles terminos, et ſub certis modis, et formis exigend. colligend. reponend. et cuſtodiend. per nos, ſede Cantuar. vacante, ut creditur, prout in literis apoſtolicis, quas nuper inde recepimus, quarum copiam vobis mittimus ſub ſigillo noſtro ad cauſas plenius continetur; ad exigend. colligend. recipiend. reponend. et cuſtodiend. decimam memoratam in civitate, et dioec. Cantuar. juxta dictarum apoſtolicarum ſeriem literarum, vos deputamus, ac etiam aſſignamus, et vobis, ſi et prout de jure poſſimus, ad hoc committimus vices noſtras, ac ad quoſcunque contradictores, et rebelles per cenſuram eccleſiaſticam appellatione poſtpoſita compeſcend. necnon omnes et ſingulos, qui occaſione praedictae decimae tempore debito non ſolutae, excommunicationum, ſuſpenſionum, vel interdicti fuerint ligati ſententiis, vel earum aliqua, celebrando divina, vel immiſcendo ſe illis, ſicut prius, maculam irregularitatis contraxerint, plenam et liberam vobis, ſi et prout de jure poſſimus, concedimus tenore praeſentium poteſtatem. In cujus rei teſtimonium has literas noſtras ſigillo noſtro communi munitas fieri fecimus patentes. Dat. in capitulo noſtro 16. cal. Septembr. anno Dom. M.CCC.XIII.

Prioris et capit. Cantuar. mandatum archidiacono Cantuar. de intimatione decimae hujuſmodi facienda. Ibidem. fol. 135. a.

HENRICUS, prior, et capitulum, diſcreto viro archidiacono Cantuar. vel ejus officiali, ſalutem in auctore ſalutis. Literas ſanctiſſimi in Chriſto patris, et domini dom. Clementis, div. provid. papae V. de impoſitione decimae ſexennalis in generali concilio noviſſimo Vienn. non cancellatas, non abolitas, nec in aliqua ſui parte vitiatas, vera bulla plumbea pendente bullatas, ut prima facie apparebat, binas apud Cantuar. nuper recepimus, quas vobis tranſmittimus intuendas, et nobis, recepta illarum copia, illico remittendas. Verum, quia alterae ipſarum apoſtolicarum literae abbatibus, prioribus, decanis, archidiaconis, praepoſitis, archipresbyteris, et aliis eccleſiarum praelatis, capitulis, et conventibus quibuſcunque Cantuar. civitat. et dioec. ſicut aliis praelatis Cantuar. provinciae diriguntur, vobis in virtute ſanctae obedientiae, in qua ſacroſanctae Romanae et noſtrae Cant. eccleſiis tenemini, firmiter injungendo mandamus, quatenus ipſas literas, quas cuilibet, cujus intereſt, in noſtra Cantuar. eccleſia nos competenti tempore offerimus exhibere, ad eccleſiarum praelatorum quorumcunque vobis ſubjectorum notitiam ſine diffugio, prout melius, et cum minori gravamine poteritis, per vos, alium, ſeu alios deducatis; notificantes eiſdem omnibus et ſingulis, quod ad collectionem, et receptionem decimae memoratae religioſos viros priorem, et conventum S. Gregorii Cantuar. ad praemiſſa auctoritate apoſtolica, de qua in ipſis literis fit mentio, duximus deputandos, prout in noſtris literis ſuper hoc confectis aliis continetur: monentes omnes et ſingulos vobis ſubditos ſupradictos, quod dictis priori, et conventui circa collectionem, et receptionem ipſius decimae, ſede Cantuar. vacante, obediant et intendant; certificantes nos infra triginta dies a tempore receptionis praeſentium, una cum die receptionis earundem, diſtincte et aperte per literas veſtras patentes, harum ſeriem continentes, id quod feceritis in praemiſſis. Dat. etc.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
CLEMENTIS V. 9.	WALT. RAYNOLD 1.	1314.	EDWARD. II. 7.

Bulla Clementis papae V. quod archiep. Cantuar. poſſit abſolvere excommunicatos a canone, etc. Ex reg. Raynold fol. 44. b.

CLEMENS epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, venerabili fratri Waltero, epiſcopo olim Wigorn. in archiepiſcopum Cantuar. electo, ſalutem, et apoſtolicam benedictionem. Sicut nuper ex tenore tuae petitionis accepimus, nonnullae perſonae eccleſiaſticae, ſeculares, et regulares, exemptae, et non exemptae Cantuar. dioec. et provinciae, excommunicationis, ſuſpenſionis,

ſionis, et interdicti ſententiis innodatae, ac exiſtentes in locis eccleſiaſtico ſuppoſitis interdicto, tanquam juris ignarae, vel facti immemores, ſicut prius divina celebrarunt officia, et alias non tamen in contemptu clavium ſe ipſis immiſcuiſſe noſcuntur, propter quod irregularitatis maculam contraxerunt: nonnullae quoque aliae perſonae eccleſiaſticae, tam ſeculares, quam regulares, ac laici dictarum dioec. et provinciae, pro injectione manuum in clericos temere violenta, excommunicationis incurrerunt ſententiam a canone promulgatam, qui pro eorum abſolutione forent ad ſedem apoſtolicam merito deſtinandi. Quare nobis humiliter ſupplicaſti, ut ipſorum omnium ſaluti et ſtatui providere ſuper his de opportuno remedio miſericorditer dignaremur. Nos itaque de tua circumſpectione confiſi, tuamque perſonam favoris apoſtolici gratia proſequentes, fraternitati tuae, ut hac vice auctoritate noſtra cum eiſdem irregularibus ſuper irregularitate, quam taliter contraxerunt, ſi rite jam ſunt, ſeu poſtquam fuerint a dictis abſoluti ſententiis, diſpenſare, necnon et dictos manuum injectores, cum ſuper hoc ab eis fueris humiliter requiſitus, juxta eccleſiae formam abſolvere valeas, cujuſcunque iidem ſacrilegi ac manuum injectores ſtatus, dignitatis, ordinis et conditionis exiſtant, impoſita eis omnibus propter hoc poenitentia ſalutari, prout animarum ſuarum ſaluti videris expedire, dummodo ipſi omnes tricenarium numerum non excedant, dictique manuum injectores paſſis injuriam ſatisfecerint competenter, ac ipſorum exceſſus non fuerint minus difficiles vel enormes, liberam concedimus tenore praeſentium facultatem. Dat. Montiliis Carpentorat. dioec. id. Januar. pontificatus noſtri anno IX.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
Clementis V. 9.	Walt. Raynold I.	1313.	Edward. II. 7.

Alia ejuſdem papae bulla gratiam concedens archiepiſcopo Cantuar. ad diſpenſand. cum C. clericis ſuper defectu natalium. Ex reg. Raynold fol. 211. a.

Clemens epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, vener. fratri Waltero, epiſcopo olim Wigorn. in archiepiſcopum Cantuar. electo, ſalutem, et apoſtolicam benedictionem. Fraternitatis tuae ſincera devotio promeretur, ut illa perſonam tuam gratia favorabiliter proſequamur, per quam te reddere valeas aliis gratioſum. Tuis itaque ſupplicationibus inclinati, fraternitati tuae diſpenſandi hac vice auctoritate noſtra cum centum clericis ſeu ſcholaribus aſcribi volentibus militiae clericali Cantuar. civitatis et dioec. defectum natalium patientibus, viz. eorum ſingulis, ut, hujuſmodi non obſtante defectu, poſſint ad omnes ordines promoveri, et beneficium eccleſiaſticum obtinere, etiamſi curam habeant animarum, dummodo iidem clerici ſeu ſcholares de adulterio vel inceſtu geniti non exiſtant, neque paternae incontinentiae ſectatores, ſed bonae ſint converſationis et vitae; ſuper quibus tuam intendimus conſcientiam onerare, aliaſque ſibi merita ſuffragentur ad diſpenſationis gratiam obtinendam, prout animarum ſuarum ſaluti videris expedire; plenam et liberam concedimus tenore praeſentium facultatem: ita tamen quod quilibet eorundem, cum quibus duxeris, ut praemittitur, diſpenſand. ad ordines, prout requiret onus beneficii, quod eum poſt diſpenſationem hujuſmodi obtinere contigerit, ſe faciat ſtatutis temporibus promoveri, et perſonaliter reſideat in eodem. Dat. Montiliis Carpentorat. dioec. id. Januar. pontificat. noſtri anno IX.

Alia ejuſdem papae bulla gratiam concedens archiepiſcopo Cantuar. ut poſſit per triennium per procuratorem viſitare. Ibidem.

Clemens epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, venerabili fratri Waltero, epiſcopo olim Wigorn. in archiepiſcopum Cantuar. electo, ſalutem, et apoſtolicam benedictionem. Perſonam tuam nobis et apoſtolicae ſedi devotam paterna benevolentia proſequentes, libenter tibi reddimur in exhibitione favoris, et gratiae liberales. Tuis itaque ſupplicationibus inclinati, ut uſque ad triennium eccleſias, monaſteria, et alia loca eccleſiaſtica, eorumque perſonas Cantuar. civitatis, et dioec. ac provinciae, in quibus tibi viſitationis officium competit de conſuetudine vel de jure, poſſis per aliquam vel aliquas perſonas idoneas, quam vel quas ad id deputaveris viſitare, ac procurationes tibi ratione viſitationis hujuſmodi debitas, ab eccleſiis, monaſteriis, locis, et perſonis praedictis taliter viſitatis, tales in pecunia numerata recipere, quales praedeceſſores tui archiepiſcopi Cantuar. qui fuerunt pro tempore, recipere conſueverunt eccleſias, monaſteria, loca, et perſonas praedicta perſonaliter viſitantes, quibuſcunque conſtitutionibus contrariis nequaquam obſtantibus, auctoritate tibi praeſentium indulgemus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtrae conceſſionis infringere, vel ei auſu temerario contraire; ſiquis autem hoc attemptare praeſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, et beatorum Petri et Pauli apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum. Dat. Montiliis Carpentorat. dioec. id. Januar. pontificatus noſtri anno IX.

Ejuſdem

Ejuſdem papae bulla executoria conceſſa archiepiſc. Cantuar. ſuper viſitatione facienda. Ex reg. Raynold fol. 211. b.

CLEMENS epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, dilectis filiis Guil. de Meltona Beverlacen. et Petro Phi. ſancti Cuſani de Furtona Ebor. et Aquilen. dioec. praepoſitis, ac archidiacono Gloceſtr. Wigorn. eccleſiarum, ſalutem, et apoſtolicam benedictionem. Perſonam vener. fratris noſtri Walteri, epiſcopi olim Wigorn. in archiepiſcopum Cantuar. electi, nobis et apoſtolicae ſedi devotam paterna benevolentia proſequentes, libenter ſibi reddimur in exhibitione favoris et gratiae liberales; ejuſdem itaque electi ſupplicationibus inclinati, ut uſque ad triennium eccleſias, monaſteria, et alia loca eccleſiaſtica, eorumque perſonas Cantuar. civitatis et dioec. ac provinciae, in quibus ſibi viſitationis officium competit de conſuetudine vel de jure, poſſit per aliquam ſeu aliquas perſonas idoneas, quam vel quas ad id deputaverit viſitare, ac procurationes eidem electo ratione viſitationis hujuſmodi debitas, ab eccleſiis, monaſteriis, locis, et perſonis praedictis taliter viſitatis tales in pecunia numerata recipere, quales praedeceſſores ſui archiepiſcopi Cantuar. qui fuerunt pro tempore, recipere conſueverunt, eccleſias, monaſteria, loca, et perſonas praedictas perſonaliter viſitantes, quibuſcunque conſtitutionibus contrariis nequaquam obſtantibus, auctoritate noſtrarum literarum eidem electo duximus indulgendum. Quocirca diſcretioni veſtrae per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus vos, vel duo, aut unus veſtrum per vos, vel alium, ſeu alios faciatis auctoritate noſtra per idem triennium juxta hujus conceſſionis noſtrae tenorem, perſonam ſeu perſonas, quam vel quas idem electus ad hujuſmodi viſitationis officium, ut praemittitur, deputaverit, ad illud admitti, dictoque electo vel procuratori ſuo ejus nomine procurationes praedictas integraliter exhiberi, non obſtantibus ſupradictis; ſeu ſi aliquibus a ſede apoſtolica ſit indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſunt per literas apoſtolicas, non facientes plenam, et expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem, contradictores per cenſuras eccleſiaſticas appellatione poſtpoſita compeſcendo. Dat. Montil. Carpentor. dioec. id. Januar. pontif. noſt. anno IX.

Gratia conceſſa archiepiſc. Cantuar. ſuper reconciliatione eccleſiae, etc. per ſeminis vel ſanguinis effuſionem violatae. Ibidem.

CLEMENS epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, vener. fratri W. epiſcopo olim Wigorn. in archiepiſcopum Cantuar. electo, ſalutem, etc. Tuae devotionis exigentibus meritis, votis tuis libenter annuimus, in his praeſertim, quae tuae quietis reſpiciunt incrementum. Hinc eſt, quod nos tuis ſupplicationibus inclinati tibi uſque ad triennium eccleſias, et coemeteria Cantuar. civitatis et dioec. quas forſitan interim effuſione ſanguinis vel ſeminis violari contigerit, per aliam ſeu alias perſonas idoneas in ſacerdotio conſtitutas, reconciliare libere valeas a qua per te, vel aliquem alium epiſcopum, ut moris eſt, benedicta, plenam tibi concedimus tenore praeſentium facultatem. Per hoc autem conſtitutioni, quae id per epiſcopos tantum fieri praecipit, nullum volumus inpoſterum praejudicium generari. Dat. Montiliis Carpentorat. dioec. id. Januar. pontific. noſt. anno IX.

Gratia a Clemente V. *papa archiepiſcopo Cantuar. conceſſa quod poſſit concedere* C. *dies indulgentiarum.* Ibidem fol. 212. a.

CLEMENS epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, vener. fratri W. olim epiſcopo Wigorn. in archiepiſcopum Cantuar. electo, ſalutem, et apoſtolicam benedictionem. Geritur in affectu noſtro praecipuum, ut noſtrae cooperationis auxilio per divinam gratiam ſalus proveniat animarum. Hinc eſt, quod nos his ſupplicationibus inclinati praeſentium tibi auctoritate concedimus, ut cum te miſſarum ſolennia celebrare contigerit, ſeu proponere verbum Dei, poſſis omnibus vere poenitentibus et confeſſis, qui hujuſmodi celebrationi ſeu propoſitioni devote intererint, centum dies de injunctis ſibi poenitentiis miſericorditer relaxare. Dat. ut ſupra.

Gratia

Gratia ab eodem papa Archiepiſcopo Cantuar. conceſſa ad diſpenſandum cum xii. Clericis ſuper defectu in ordin. et aetate. Ex reg. Raynold fol. 211.

CLEMENS, etc. ut ſupra. Perſonam tuam, claris tuis exigentibus meritis, paterno proſequentes affectu, illam tibi gratiam libenter impendimus, per quam te reddere valeas aliis gratioſum. Hinc eſt, quod nos tuis ſupplicationibus inclinati fraternitati tuae diſpenſandi auctoritate apoſtolica cum duodecim clericis defectum patientibus in ordinibus et aetate, ſingulis viz. eorum, dummodo xvi. aetatis ſuae annum exegerint, ut unum beneficium eccleſiaſticum, cui cura immineat animarum, ſi alias eis canonice offeratur, libere recipere valeant, et licite retinere; hujuſmodi defectu, ac Lateran. concilii, et quavis alia conſtitutione contraria nequaquam obſtantibus: proviſo, quod hujuſmodi beneficia, quae dictos clericos poſt diſpenſationem hujuſmodi obtinere contigerit, debitis non fraudentur obſequiis, et animarum cura in eis nullatenus negligatur, quodque dicti clerici, cum ad aetatem ad id aptam pervenerint, ſe faciant ad ordines, prout ipſorum beneficiorum onus exegerit, ſtatutis temporibus promoveri, plenam et liberam concedimus tenore praeſentium facultatem. Dat. Montiliis Carpentorat. dioec. id. Januar. Pontific. noſtri anno IX.

Literae domini Walteri, archiepiſcopi Cantuar. priori et capitulo Cantuar. de ſtatutis praedeceſſoris ſui obſervandis. Ex MS. Cott. Galba E. 4. fol. 70. verſo.

WALTERUS, permiſſione divina Cantuar. archiepiſcopus, totius Angliae primas, dilectis filiis priori et capitulo eccleſiae noſtrae Cantuar. ſalutem, gratiam, et benedictionem. Quia variis et arduis praepediti negotiis ad praeſens non valemus viſitationem noſtram, quam inter vos nuper exercuimus, finaliter expedire; ac ex eo quod ordinationes et injunctiones, quas bonae memoriae R. archiepiſcopus Cantuar. praedeceſſor noſter immediatus, poſt viſitationem ſuam inter vos dudum edidit, nonnullae ex ipſis aliquibus ex vobis exceſſivae et intolerabiles reputantur, non fuerant hactenus per vos obſervatae, multas occaſiones mali inter vos intelleximus pullulaſſe; nolentes ipſas, vel earum aliquam abſque maturiori diſcuſſione revocare, ſeu etiam immutare, volumus et mandamus, quatenus eaſdem ordinationes et injunctiones, quatenus abſque nimio gravamine poteritis, obſervare ſtudeatis, quouſque deliberatius eas examinare, et ſuper eiſdem addendo, ſupplendo, ſeu detrahendo, aut etiam declarando, prout opportunum fuerit, commodius ſtatuere valeamus. Siquid autem exceſſivum aut intolerabile in eiſdem contineatur, hoc ad praeſidentis arbitrium interim concedimus mitigari. Quia etiam in progreſſu viſitationis noſtrae praelibatae inter caetera comperimus, quod multi veſtrum rarius miſſas celebrent, quam deberent; nos hujuſmodi torporis et negligentiae reatum non immerito compeſcere ſatagentes, vos omnes et ſingulos pontificali auctoritate monemus, quatenus omni otioſitate ſemota plus ſolito miſſarum celebrationibus intendatis; in poenam non parentium ſtatuentes, et diſtricte praecipientes, quod omnes monachi eccleſiae noſtrae praedictae in ſacerdotio conſtituti, qui adminus quatuor diebus in ſeptimana miſſas ſolenniter vel privatim non celebraverint, omni die ſeptimanae ipſam ſeptimanam, in qua ſe abſtinent ab altari, immediate ſubſequentis, non alibi quam in refectorio comedant, neque bibant; exceptis actualiter infirmis, et aliis, quos prior, vel in ejus abſentia ſubprior, vel alius pro tempore praeſidens ex certa ſcientia habuerit in hac parte rationabiliter excuſatos. Dat. apud la Place xvii. cal. Aprilis, anno Dom. M.CCC.XIII.

Convocatio praelatorum et cleri provinciae Eboracen. Ex reg. Grenefeld Ebor. fol. 207.

SUMMONITA fuit haec ſynodus per mandatum archiepiſcopi officiali ſuo directum, in quo recitat, quod ſicut dominus rex archiepiſcopum et clerum provinciae Cantuar. requiſiverat ſubſidium quatuor obolorum per marcam de beneficiis eccleſiaſticis ſolvere, id quod in provinciali eorum concilio conceſſum fuerat; ita nos etiam ex parte ejuſdem noſtri regis cum magna ſumus inſtantia requiſiti, quod praelatos et clerum noſtrae provinciae, praeſertim cum propinquiores ſumus periculo imminenti, efficaciter inducere curaremus, ut conſimile ſubſidium, viz. quatuor obolorum de qualibet marca, de ſingulis beneficiis noſtrarum civitatis, dioeceſeos et provinciae ob cauſam praedictam eidem domino noſtro regi concederent. Cujus tractandi negotii cauſa mandat officiali ſuo citare clerum dioeceſeos ſuae ad conveniendum Eboraci Septembris die tertio. Mandatum conſcriptum fuit apud Belver. 2. non. Auguſti, anno gratiae M.CCC.XIII. et Pontificatus 8.

Bulla papae Clementis V. *inhibens torneamenta et juſtas in Anglia, cum executione ejuſdem.* Ex reg. Raynold fol. 37. a.

Willielmus, etc. et vener. patrum dominorum Arnaldi, Dei gratia epiſcopi Albanenſis, et fratris Arnaldi, tit. Stae. Priſcae presbyteri cardinalis, ſedis apoſtolicae nunciorum commiſſarius, vener. fratri domino Gilberto, Dei gratia epiſcopo London. ſalutem et fraternam in Domino charitatem. Mandatum venerabilium patrum praedictorum una cum literis ſanctiſſimi patris domini noſtri ſummi pontificis, de quibus in eodem mandato fit mentio, recepimus in haec verba: Reverendo in Chriſto patri, domino--- Dei gratia archiepiſcopo Cantuar. miſeratione divina Arnaldus epiſcopus Albanen. et frater Arnaldus, tit. Stae. Priſcae presbyter cardinalis, apoſtolicae ſedis nuncii, ſalutem et fraternam in Domino charitatem. Recepimus nuper literas ſanctiſſimi patris domini noſtri ſummi pontificis, quibus idem dominus noſter in forma conſtitutionis diſtricte praecipit,et expreſſe inhibet inFranciae et Angliae regnis, et nonnullis aliis locis, et partibus in ipſis literis contentis, ne torneamenta et juſtae fiant de caetero, et contra exercentes torneamenta et juſtas hujuſmodi, ac in aliis, in quorum terris, diſtrictibus, ſive locis ea fieri contingerent, non prohibentes, ſi poſſent; necnon contra eos,qui ea facientes vel attendentes ad loca torneamentorum ac juſtarum praedictorum in domibus ſuis ſcienter receperint,ipſis equos, arma, expenſas, vel quaevis alia ſubſidia pro hiis faciend. miniſtraverint, vel cum eiſdem ſuper hiis aliquod commercium inierint, certas profert ſententias; necnon literas alias ejuſdem domini noſtri, quibus dominus ipſe mandat nobis, ut nos, vel alter noſtrum, per nos, vel per alium, ſeu alios hujuſmodi ejus praeceptum, inhibitiones, ac ſententias, et omnia alia et ſingula in ipſis literis comprehenſa, in eccleſiis et locis praedicti regni Angliae, de quibus expedire viderimus, ſolenniter publicemus, prout in ipſis papalibus literis, quas vobis per latorem praeſentium tranſmittimus, et penes vos volumus remanere, niſi aliter per dominum noſtrum fuerit ordinatum, plenius continetur. Quare gerentes de veſtra paternitate fiduciam, vobis auctoritate apoſtolica nobis in hac parte conceſſa, praeſentium tenore in virtute ſanctae obedientiae committimus et mandamus, quatenus praedicta omnia per Cantuar. civitatem, dioec. atque provinciam, juxta ipſarum literarum papalium tenorem, in eccleſiis, et locis aliis, de quibus expedire videritis, ſolenniter publicetis, et faciatis etiam publicari. Et quid in praemiſſis feceritis, per veſtras literas, continentes tenores praedictarum papalium, ac praeſentium literarum, nobis procuretis fideliter intimare. Has autem fecimus regiſtrari, et de ipſarum praeſentatione latori praeſentium dabimus plenam fidem. Dat. Pariſiis 6. id. Januar. pontificatus domini Clementis papae quinti anno IX.

Clemens epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, ad futuram rei memoriam. Paſſiones miſerabiles terrae ſanctae, in quibus viſcera noſtra per debitae compaſſionis affectum multi doloris acerbitate torquentur, ab olim internae pietatis oculis intuentes apoſtolici pectoris ſtudia indeſeſſe convertimus, ac vias et modos exquiſivimus diligenter, quibus ei poſſet de opportuni ſuccurſus auxilio provideri; et tandem illius, qui terram ipſam proprio ſanguine pretio ſalutis noſtrae perfudit, propitiante clementia, in concilio Viennenſi, eodem approbante concilio, in ipſius terrae, quae peculiaris praeclari noſtri ſalvatoris haereditas eſt, in qua caeli regem virgo puerpera genuit, quam etiam redemptoris noſtri pretioſiſſimus cruor pro humani generis redemptione perfudit, in qua poni meruit ſepulchri dominici fundamentum, et quam reſurgens Chriſtus a mortuis, reſurrectionis gloria multipliciter illuſtravit, ſuccurſum generale paſſagium duximus ordinandum, ad quod cum noſtris operante illo, cujus negotium agebatur, qui animos regum et principum, prout et quando vult, devotionis igne ſuccendit ad ſalubrium exercitium actionum, chariſſimorum in Chriſto filiorum noſtrorum Philippi Francorum, Edwardi Angliae, ac Ludovici Navarrae regum illuſtrium, et dicti regis Francorum, et aliorum filiorum et fratrum concurrentibus votis et animis, ipſi et quamplures alii duces, comites, et barones, nobiles et potentes, ad vindicandas noſtri redemptoris injurias, ac liberandam terram ſanctam de Agarenorum manibus, quae, peccatis exigentibus, nunc eorundem pollutis pedibus conculcatur, necnon et pro ſuorum remedio peccatorum, ſe tranſituros in dictae terrae ſanctae ſubſidium, in eodem paſſagio per votum aſſumptae crucis ſpecialiter obligarunt. Sed, proh dolor! verſutus hoſtis humani generis, everſor bonorum operum, et callidus procurator malorum, quique ardentiores in Dei ſervitio, et Deo familiariores latenter magis impugnat, mille habens modos nocendi, quorundam cruce ſignatorum, et aliorum, qui ad procurand. homines, arma, expenſas, et equos pro dicto paſſagio faciendo deberent eſſe ſoliciti et intenti, animos ad procurand. contrarium ſub quadam probitatis improbandae ſpecie fallaciter inclinavit. Cum enim in torneamentis et juſtis, quae interdum in aliquibus partibus fieri ſolent, multa pericula immineant animarum, neces hominum, conſumptio pecuniarum,et equorum deſtructiones plerumque contingant; nemini venit in dubium ſanae mentis, quoniam illi, qui torneamenta faciunt, vel fieri procurant, impedimentum procurant paſſagio ſupradicto, ad quod homines, equi, pecunia, et expenſae fore neceſſaria dignoſcuntur, propter quae, et quoniam hujuſmodi torneamenta ſunt cum gravis poenae adjectione a noſtris praedeceſſoribus interdicta, quoniam etiam in faciendis juſtis praedictis, quae

“ Tabulae

" Tabulae rotundae" in aliquibus partibus vulgariter nuncupantur, eadem damna et pericula imminent, quae in torneamentis praedictis, et ideo circa eas idem jus ſtatuendum exiſtit univerſis et ſingulis per Franciae, Angliae, et Alemanniae regna, Burgundiam imperialem, ac comitatum provinciae et dioec. Lugdun. pro ea parte, quae de ipſo regno Franciae non exiſtit, necnon Arelacen. Vienn. Byſuntyn. Aquan. et Tarantaſien. civitates, et dioeceſes, ac provincias, et contigua, et circumvicina et adjacentia partes, terras, et loca conſtitutis, in quibus, vel aliquibus eorundem frequenter torneamentorum et juſtarum praedictarum conſuevit uſus haberi, cujuſcunque conditionis, ſtatus, vel praeeminentiae fuerint, auctoritate apoſtolica diſtricte praecipimus, et inhibemus expreſſe, ne torneamenta ſeu juſtas hujuſmodi in dictis regnis, civitatibus, dioeceſibus, provinciis, partibus, terris, et locis de caetero facere vel exercere praeſumant. Nos enim in omnes et ſingulos de dictis regnis, civitatibus, dioeceſibus, provinciis, partibus, terris, et locis torneamenta ſeu juſtas praedicta, contra hujuſmodi mandati et inhibitionis noſtrae tenorem facere vel exercere quomodolibet praeſumentes, necnon et in eos, in quorum terris vel diſtrictibus, ſeu locis illa fieri contigerit, non prohibentes, ſi poſſent, ac in eos, qui in hujuſmodi torneamenta ſeu juſtas facientes ſeu facere volentes, et propterea ad locum torneamenti ſeu juſtarum hujuſmodi accedentes, eundo et ſtando in domibus ſuis ſcienter receperint, ipſis equos, arma, vel expenſas, vel quaevis alia ſubſidia pro hiis faciendis miniſtraverint, vel cum eiſdem ſuper hiis aliquod commercium inierint, excommunicationis ſententiam promulgamus, et terras ipſorum eccleſiaſtico ſubjicimus interdicto; abſolutionem ab excommunicatione praedicta, praeterquam in mortis articulo, ſedi apoſtolicae reſervantes, omneſque confoederationes, colligationes, pactiones, promiſſiones, et obligationes factas ſuper hiis, et quas fieri contigerit infuturum, ſub quacunque forma, ſeu modo, vel expreſſione verborum, etiamſi eſſent juramentis, vel quibuſvis poenarum adjectionibus roboratae, exnunc irritas decernentes. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtrorum praecepti, inhibitionis, promulgationis, ſubjectionis, reſervationis et conſtitutionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare praeſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, et beatorum Petri et Pauli apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum. Dat. in prioratu de Granſello prope Maluaſanam Vaſcon. dioec. 18. cal. Octob. pontific. noſtr. anno VIII.

Quod quidem mandatum, juxta ipſius et apoſtolicarum literarum praedictarum continentiam ac tenorem, per civitatem et dioec. veſtram in eccleſiis et locis aliis vobis committimus et mandamus exequend. et ſuffraganeis veſtris mandand. et dirigend. ut per ſingulas civitates et dioec. eorum noſtrae Cantuar. provinciae praedictae, ſinguli ipſorum dictum mandatum impleant et exequantur, prout idem mandatum et apoſtolicae literae antedictae exigunt et requirunt; et quod eorum quiſque nos certificet, quid fecerit in praemiſſis, quam cito poterit, prout negotii qualitas et natura permittunt, per literas ſuas patentes, ut eſt moris: quod et vos facere curetis per literas veſtras patentes. Dat. apud la Place juxta Lamhethe 2. non. April. anno Dom. M.CCC.XIV.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
Clementis V. 9.	Walt. Raynold 1.	1314.	Edward. II. 7.

Bulla papae Clementis V. concedens archiepiſcopo Cantuar. poteſtatem diſpenſandi cum clericis ſuper minoritate, quod poſſint obtinere beneficia eccleſiaſtica curata. Ex reg. Raynold fol. 46. b.

Walterus, permiſſione divina Cantuar. archiepiſcopus, totius Angliae primas, dilecto in Chriſto filio Roberto, filio Roberti de Nortburgh, ſalutem, gratiam, et benedictionem. Cum ſanctiſſimus in Chriſto pater et dominus, dominus Clemens, div. prov. ſacroſanctae Romanae ac univerſalis eccleſiae papa quintus, volens poſt electionem factam de nobis per ſuas literas, ſua conſueta papali bulla debito et conſueto modo bullatas, non viriatas, non cancellatas, non abolitas, nec in aliqua ſui parte corruptas, ſed omni ſuſpicione carentes, diſpenſandi auctoritate apoſtolica cum xii. clericis defectum patientibus in ordinibus et aetate, ſingulis viz. eorum, dummodo xvi. aetatis ſuae annum exegerint, ut unum beneficium eccleſiaſticum, cui cura immineat animarum, libere recipere valeant et retinere, plenam et liberam ſub certa forma conceſſerit facultatem. Quarum quidem literarum tenor talis eſt:

Clemens epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, venerabili fratri Waltero, epiſcopo olim Wigorn. in archiepiſcopum Cantuar. electo, ſalutem, et apoſtolicam benedictionem. Perſonam tuam, claris tuis exigentibus meritis, paterno proſequentes affectu, illam tibi gratiam libenter impendimus, per quam te reddere valeas aliis gratioſum. Hinc eſt, etc. " ut in bulla praecedente" p. 436.

Quibus literis, et ipſarum effectu ad noſtram deductis notitiam, nos dictae facultati nobis in hac parte conceſſae inniti volentes, et ea uti cum effectu, ac ex gratia hujuſmodi nobis conceſſa, tibi nos reddere gratioſos, tecum, qui xvi. aetatis tuae annum exegiſti, ut unum beneficium eccleſiaſticum, cui cura immineat animarum, ſi alias tibi canonice offeratur, libere recipere valeas, et licite retinere; defectu ordinis et aetatis, ac Lateranen. concilii, et quavis alia conſtitutione contraria nequaquam obſtantibus. Proviſo, quod beneficium hujuſmodi, quod te obtinere contigerit, debitis non fraudetur obſequiis, et animarum cura in eo nullatenus negligatur; quodque, cum ad aetatem ad id aptam perveneris, te facias ad ordines, prout beneficii onus exigit, ſtatutis temporibus promoveri, pro primo hujuſmodi gratiae noſtrae

noſtrae juxta exigentiam, vim, et effectum literarum praedictarum diſpenſamus. In cujus rei teſtimonium literas noſtras ſub ſigillo noſtro munitas, tibi fieri fecimus patentes. Dat. apud Otteford 5. id. Aprilis, anno Dom. M.ccc.xiv.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
CLEMENTIS V. 9.	WALT. RAYNOLD I.	1314.	EDWARD. II. 7.

Archiepiſcopi Cantuar. litera exhortatoria ad orandum pro ſtatu eccleſiae et regni, ipſo rege eunte ad Scotiam. Ex reg. Raynold fol. 35. b.

WALTERUS, etc. venerabili fratri, etc. Ad iram Dei per calamitates hominum nequiter excreſcentes frequenter accenſam hoſtiis placabilibus mitigandam, eccleſiae ſanctae devotio, quae non niſi a pacificis, et tranquillo tempore ipſi pacis auctori libere poterit impendi, ſalubriter adinvenit pro ſtatu eccleſiae, et regis, et regni, et ipſorum tranquillitate fore inceſſanter exorand. Ex quo ſpecialiter edocti patres antiqui deliberatione provida ſtatuerunt proceſſiones ſolennes et publicas fieri, in quibus fidelis populus ordinatus, zelo devotionis accenſus, ſuis orationibus Dominum et ſalvatorem noſtrum ad miſerandum provocaret. Et licet a ſanctis patribus praedeceſſoribus noſtris Cantuar. eccleſiae pontificibus mandata ſaepius emanaverint, pro proceſſionibus hujuſmodi et orationum ſuffragiis per eccleſias faciendis; quia tamen ex ſubditorum tepeſcentia, et ordinariorum in corripiendo remiſſione hujuſmodi proceſſiones et ſuffragia fieri demandata periculoſiſſime didicimus praetermitti, ac dominus rex noſter illuſtris, quem rerum omnium conditor ſuis dirigat et protegat in agendis, jam verſus partes Scotiae ad inimicorum ſuorum, qui pacem et tranquillitatem regni Angliae nituntur impedire, et per ipſius domini regis dominia depraedationes, homicidia, incendia, et vaſtationes fecerunt enormes, ac indies ad nequiora graſſantur, et nedum populum, ſed etiam eccleſiam Anglicanam in Scotiae confinibus, quod dictu horrendum exiſtit, tributis ſubjugarunt, repulſam eccleſiae Anglicanae, totique regno ſumme neceſſariam, iter ſuum arripuit jam de novo, nos ſpecialiter requirens, ut non ſolum ſuam, ſed eccleſiae et noſtram intuentes juſtitiam, ut ſua negotia, ſuumque progreſſum ad laudem Dei, ipſiuſque regis et regni ſui commodum et honorem, eccleſiae et populi tranquillitatem et pacem proſpere dirigantur, apud altiſſimum votivius inſiſteremus, quodque praemiſſa per ſingula loca noſtrae Cantuar. provinciae ſpecialibus exhortationibus fieri mandaremus. Advertentes itaque et exinde gaudentes, quod idem dominus rex noſter in agendis ſuis de ſuffragiis eccleſiae potiſſime confidat, ut deberet, fore ſaluberrimum aeſtimamus, antiquas de proceſſionibus et ſuffragiis hujuſmodi factas injunctiones innovari. Quocirca vobis committimus, injungimus, et mandamus, quatenus per ſingulas noſtrae Cantuar. provinciae dioeceſes et loca opportuna, periculis, quae in praemiſſis imminent, expoſitis patenter in vulgari, miſſam pro pace et ſtatu eccleſiae, regis et regni Angliae faciatis in veſtra et caeterorum ſuffraganeorum noſtrorum dioeceſibus, ſingulas eccleſias et monaſteria bis in ſeptimana ſpecialem cum officio, "Salus populi," et orationibus pro pace, pro rege, et pro iter agentibus conſuetis ſolenniter celebrari qualibet ſexta feria, ſi non ſubſit legitimum impedimentum; alioquin alia feria ad id apta, in civitatibus, urbibus, et aliis locis, ubi populus conjunctis aedificiis de facili poterit convocari, ſolennem cum pulſatione campanarum, et decantatione ſolita letaniae fieri proceſſionem per vicos vel ambitus eccleſiarum, et per proponentes ubilibet verbum Dei, ad orationum et aliorum operum piorum ſuffragia pro praemiſſis in ſuis praedicationibus populum excitari ſolicite et induci. Nos vero exempla meritoria vobis relinquere ad hujuſmodi vos et caeteros ſuffraganeos noſtros provocare ſalubriter et excitare ſatagentes; ut etiam ad tam pia ſuffragia clerus et populus citius inducantur, omnibus et ſingulis noſtrae Cantuar. dioeceſibus, et aliis, quorum dioeceſani hanc noſtram indulgentiam ratam habuerint pariter et acceptam, qui de peccatis ſuis vere confeſſi et contriti, jejuniis, eleemoſynis, orationibus, aut aliis piis operibus ad praemiſſa cum debita devotione inſtiterint, ſeu ad caeteros Chriſti fideles induxerint quoquomodo, de omnipotentis Dei pietate, et miſericordia ſuae matris glorioſae, beatorum Petri et Pauli apoſtolorum, ac Sti. Thomae martyris, omniumque ſanctorum meritis confidentes, quadraginta dies de injuncta poenitentia miſericorditer relaxamus. Adhoc, cum conſtet omnes pacis domini regis et regni temerarios turbatores in ſententiam excommunicationis majoris a ſanctis patribus ab olim latam incidere ipſo facto, praefactos inimicos, et alios eorum in hujuſmodi flagitiis complices et fautores, conſilio vel auxilio contra pacem regiam conſpirantes, aut clam vel palam eis quomodolibet adhaerentes, omnibus diebus dominicis et feſtivis, ac ſolenniter pulſatis campanis, et candelis extinctis, in ſingulis eccleſiis cathedralibus, collegiatis et parochialibus faciatis denunciari, et circa praemiſſorum felicem et efficacem executionem tam diligenter inſiſtatis, et a caeteris ſuffraganeis noſtris inſiſti faciatis, ut vobis et eis exinde cumulus meritorum accreſcat, et veſtra ipſorumque devotio commendetur. Qualiter autem praeſens mandatum noſtrum fueritis executi, nos circa feſtum Pentecoſtes certificare curetis per literas veſtras patentes, harum ſeriem continentes. Dat. apud Otteford 5. id. Aprilis, anno Dom. M.ccc.xiv.

Clementis papae V. bulla, quod archiepiſcopus Cantuar. poſſit promovere cleric. in ſingulis eccleſiis cathedr. et collegiatis Cantuar. provinciae.
Ex reg. Raynold fol. 47. b.

Walterus, permiſſione divina Cant. archiepiſcopus, totius Angliae primas, vener. fratri domino G. Dei gratia London. epiſcopo, ac decano et capitulo eccleſiae cathedr. ſancti Pauli London. univerſiſque et ſingulis, cujuſcunque conditionis exiſtant, ad quem vel ad quos canonicatuum vel praebendarum dictae eccleſiae praeſentatio, collatio, proviſio, vel alia quaevis diſpoſitio, ſeu canonicorum receptio pertinet communiter vel diviſim; ac omnibus aliis, quorum intereſt, et quos negotium infraſcriptum tangit, vel tangere poterit, ſalutem in Domino, et mandatis noſtris, immo verius apoſtolicis firmiter obedire. Noveritis, quod ſanctiſſimus in Chriſto pater et dominus, dom. Clemens, div. prov. ſacroſanctae Romanae atque univerſalis eccleſiae papa quintus, volens poſt electionem factam de nobis per eum ad regimen Cant. eccleſiae noſtram honorare perſonam, et per honorem nobis exhibitum aliis gratiam impertiri, nobis per ſuas literas, ſua conſueta papali bulla debito et conſueto modo bullatas, non vitiatas, non cancellatas, non abolitas, nec in aliqua ſui parte corruptas, ſed omni ſuſpicione carentes, faciendi recipi auctoritate apoſtolica per nos, vel alium, ſeu alios tam in Cantuar. quam in ſingulis aliis cathedr. et collegiatis eccleſiis Cantuar. civitatis, dioec. ac provinciae, ſingulas perſonas idoneas in canonicos, et in fratres, ac providendi ſingulis earundem perſonarum de ſingulis praebendis in dictis eccleſiis plenam et liberam ſub certa forma conceſſerat facultatem, quarum tenor talis eſt:

Clemens epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, vener. fratri Waltero, epiſcopo olim Wigorn. in archiepiſcopum Cantuar. electo, ſalutem, et apoſtolicam benedictionem. Perſonam tuam tuae devotionis exigentibus meritis honorare volentes, et per honorem tibi exhibitum aliis gratiam impertiri, faciendi recipi auctoritate apoſtolica per te, vel per alium, ſeu alios tam in Cantuar. quam in ſingulis aliis cathedr. et collegiatis eccleſiis Cantuar. civitatis, dioec. ac provinciae ſingulas perſonas idoneas, etiamſi quaelibet eorum unum, duo, tria, vel alia beneficia eccleſiaſtica cum cura vel ſine cura, alias tamen canonice obtineant in canonicos et in fratres, ſtallo eis in choro et loco in capitulo eccleſiarum, in quibus ſic receptae fuerint, cum plenitudine juris canonici aſſignatis, ac providendi ſingulis earundem perſonarum de ſingulis praebendis nulli alii debitis, ſi in eiſdem eccleſiis vacent, vel cum ad id obtulerit ſe facultas, et inducendi praedictas perſonas, vel procuratores ſuos, earum nomine in hujuſmodi praebendarum taliter eis collatarum, ac jurium et pertinentiarum ſuorum corporalem poſſeſſionem et defendendi inductas, ſibique faciendi de ipſarum praebendarum fructibus, reditibus, proventibus, juribus, et obventionibus univerſis integre reſponderi, necnon contradictores auctoritate noſtra, appellatione poſtpoſita, compeſcendi; non obſtantibus de certo canonicorum numero, et aliis quibuſcunque ſtatutis et conſuetudinibus contrariis, eccleſiarum praedictarum juramento, confirmatione apoſtolica, vel alia quavis firmitate vallatis, aut ſi aliqui in dictis eccleſiis apoſtolica, quibus nullum per hoc volumus praejudicium generari, vel alia quavis auctoritate in canonicos ſint recepti, vel ut recipiantur inſiſtant, ſeu ſi locorum ordinariis et capitulis earundem eccleſiarum vel quibuſcunque aliis communiter vel diviſim a ſede apoſtolica ſit indultum, quod ad receptionem vel proviſionem alicujus minime teneantur, et ad id compelli, ſeu quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint; quodque de canonicatibus et praebendis ipſarum eccleſiarum vel beneficiis eccleſiaſticis, ad eorum collationem vel aliam diſpoſitionem conjunctim vel ſeparatim ſpectantibus, nulli valeat provideri per literas apoſtolicas, non facientes plenam et expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem, et qualibet alia dictae ſedis indulgentia generali vel ſpeciali, cujuſcunque tenoris exiſtat, per quam praeſentibus non expreſſam, vel totaliter non inſertam, effectus earum impediri valeat quomodolibet vel differri, et de qua cujuſque toto tenore debeat in noſtris literis fieri mentio ſpecialis; ſeu ſi dictae perſonae praeſentes non fuerint ad praeſtandum de obſervandis ſtatutis et conſuetudinibus earundem eccleſiarum ſolitum ſacramentum, dummodo in abſentia ſua per procuratores idoneos, et cum ad eccleſias ipſas acceſſerint, corporaliter illud praeſtent; fraternitati tuae plenam et liberam tenore praeſentium concedimus facultatem. Dat. Montiliis Carpentorat. dioec. id. Januar. pontif. noſt. anno IX.

Quibus literis, et ipſarum effectu ad noſtram deductis notitiam, nos dictae facultati ſeu poteſtati nobis in hac parte conceſſae inniti volentes, et ea uti cum effectu, necnon perſonam domini Radulphi de Stoke de canonicatu dictae eccleſiae ac praebenda in eadem, quem ad obtinendum praefatos canonicatum et praebendam idoneum, prout eſt, reputamus, probitatis ſuae meritis exigentibus honorari, vos univerſos et ſingulos ſupradict. communiter et diviſim tenore praeſentium monemus, vobiſque auctoritate, qua fungimur in hac parte, in virtute ſanctae obedientiae diſtricte praecipiendo mandamus, quatenus infra ſex dies a praeſentatione ſeu notificatione praeſentium vobis facta immediate ſequentes, quorum duos pro primo, duos pro ſecundo, et reliquos duos pro tertio et peremptorio termino aſſignamus, praefatum dominum Radulphum vel procuratorem ſuum ipſius nomine, juxta vim et effectum literarum apoſtolicarum praedictarum, et praeſentis monitionis noſtrae

noſtrae, ac morem et conſuetudinem eccleſiae praefatae, prout ad vos et quemlibet veſtrum pertinet, recipiatis in hujuſmodi eccleſia veſtra praedicta in canonicum et in fratrem, ſibi, vel dicto procuratori pro ipſo ſtallum in choro, et locum in capitulo ejuſdem eccleſiae cum plenitudine juris canonici aſſignantes; praebendam vero nulli alii de jure debitam, ſi qua in dicta eccleſia vacet in praeſenti, alioquin proximam vacaturam in eadem, cum ad providend. praefato domino Radulpho de hujuſmodi praebenda obtulerit ſe facultas, quam noſtrae, immo verius ſedis apoſtolicae collationi et proviſioni ſibi auctoritate ſupraſcripta conferendam, juxta facultatem nobis in hac parte conceſſam, tenore praeſentium reſervamus, infra ſex dierum ſpatium, a die quo talis praebenda eidem domino Radulpho auctoritate praefata collata fuerit, ſeu de eadem proviſum, ac de collatione et proviſione hujuſmodi vobis conſtiterit, ſibi vel procuratori ſuo ejus nomine aſſignetis, et ipſum vel procuratorem ſuum ad hujuſmodi praebendam, prout moris eſt, in praefata eccleſia S. Pauli London. recipiatis et admittatis, eundem vel procuratorem ſuum in hujuſmodi praebendae, necnon jurium et pertinentiarum ſuorum corporalem poſſeſſionem inducatis, et defendatis inductum, ſibique de ipſius praebendae fructibus, reditibus, proventibus, juribus et obventionibus univerſis faciatis integre reſponderi. Inhibemus inſuper vobis omnibus et ſingulis, ne hujuſmodi praebendam reſervatam, et, ut praemittitur, domino Radulpho praedicto conferendam, ſeu jus aliquod pertinens ad eandem, alicui alii conferatis vel aſſignetis, ſeu etiam occupetis, nec aliquem recipere vel admittere ad ipſam in dicti domini Radulphi praejudicium, vel contra effectum praemiſſorum praeſumatis; nec conferenti, aſſignanti, vel occupanti praeſtetis auxilium, conſilium, vel favorem in praemiſſis, vel aliquo praemiſſorum; decernentes irritum et inane, quicquid per vos vel aliquem veſtrum contra praemiſſa, vel aliquod praemiſſorum inpoſterum contigerit attemptari. Quodſi hujuſmodi monitionibus ac mandatis noſtris, immo verius apoſtolicis, non parueritis, quod abſit, eaque infra ſex dies praedictos, quos vobis omnibus et ſingulis, pro omnibus et ſingulis dilationibus peremptorie aſſignamus, non curaveritis exequi, prout ad vos et quemlibet veſtrum pertinet, cum effectu, in vos decanum et canonicos dictae eccleſiae, et ſingulariter in ſingulos majoris excommunicationis, in capitulum vero ſuſpenſionis, et in ipſam eccleſiam interdicti ſententias proferimus in hiis ſcriptis; ac vobis domino epiſcopo, cui ob reverentiam pontificalis officii deferimus, ingreſſum eccleſiae interdicimus in hiis ſcriptis. Si vero interdictum hujuſmodi per alios ſex dies, praedictos primos ſex immediate ſequentes, ſuſtinueritis, quod abſit, vos ab omni officio pontificali non ſine cordis amaritudine ſuſpendimus in hiis ſcriptis. Si vero hujuſmodi ſuſpenſionis et interdicti ſententias per tertios ſex dies immediate ſequentes ſuſtinueritis animo indurato, in vos majoris excommunicationis ſententiam, licet cum anxietate ſpiritus et dolore, proferimus in hiis ſcriptis. Monemus etiam inhibendo modo et forma praedictis generaliter omnes et ſingulos, cujuſcunque dignitatis, gradus, ſtatus, ordinis, vel conditionis exiſtant, ne praedicto domino R. quominus canonicatum et praebendam juxta praedictarum literarum apoſtolicarum et praeſentis proceſſus tenores, cum omnibus ſuis juribus et pertinentiis univerſis integre et pacifice aſſequatur, et libere valeat poſſidere, impedimentum aliquod praeſtent, publice vel occulte, per ſe, vel alium, ſeu alios, nec impedientibus ipſum ſuper praemiſſis dent conſilium, auxilium, vel favorem. Alioquin tam in dantes alteri dictam praebendam, necnon in contradictores et rebelles quoſcunque, aut impedientes ipſum in praemiſſis, vel aliquo praemiſſorum, niſi infra praedictum terminum a die ··· computandum a contradictione, rebellione, impedimento, conſilio, auxilio, et favore hujuſmodi omnino deſtiterint, et mandatis noſtris in hac parte, immo verius apoſtolicis, paruerint, exnunc prout extunc, ſingulariter in ſingulos majoris excommunicationis ſententiam in hiis ſcriptis promulgamus; abſolutione omnium et ſingulorum, qui noſtras ſententias praefatas, vel earum aliquam incurrerint, ſedi apoſtolicae, praeterquam in mortis articulo tantummodo, reſervata. Et tunc noſtrum proceſſum volumus penes eundem dominum Radulphum, vel procuratorem ipſius remanere, et non per vos vel aliquem veſtrum contra ipſius Radulphi, vel procuratoris ſui voluntatem quomodolibet detineri. Contrarium vero facientes noſtris praefatis ſententiis ipſo facto volumus ſubjacere. Mandamus tamen dicto domino Radulpho, vel procuratori ipſius ſuo nomine, quod vobis faciant copiam de praemiſſis, ſi eam volueritis habere, veſtris ſumptibus et expenſis. Caeterum, cum ad executionem ulterius in hac parte faciendam perſonaliter intendere non valemus, diſcretis viris magiſtris ··· et eorum cuilibet in ſolidum ſuper proviſione praebendae, ut praemittitur, reſervatae, executione reſervationis, ut praemittitur, factae, necnon omnium et ſingulorum praemiſſorum tenore praeſentium committimus vices noſtras, ſub poena excommunicationis majoris, quam in ipſos et eorum quemlibet, canonica monitione praemiſſa, ferimus in hiis ſcriptis, ſi ea, quae eis in hac parte committimus, neglexerint ſeu contempſerint contumaciter adimplere; diſtricte praecipiendo mandantes, quatenus ipſi, vel unus ipſorum, qui a praedicto domino Radulpho, vel ejus procuratore fuerit requiſitus, ad vos et eccleſiam S. Pauli praedictam accedant, et praeſentes literas, et hunc proceſſum noſtrum, ac omnia et ſingula ſupradicta, vobis in praefata eccleſia, vel extra, ubi expediens fuerit, denuncient, legant, et publicari procurent; ac eundem dominum Radulphum, vel procuratorem ſuum ejus nomine, in eadem eccleſia faciant recipi in canonicum et in fratrem, ſtallum in choro, et locum in capitulo ipſius eccleſiae cum plenitudine juris canonici auctoritate noſtra, immo verius apoſtolica, ſibi, vel ejus procuratori pro ipſo, ac praebendam in eadem eccleſia vacantem, ſi qua ſit, vel vacaturam ſibi debitam, ut praemittitur, juxta vim et effectum literarum apoſtolicarum, et praeſentis noſtrae commiſſionis ſtudeant aſſignare, ipſamque praebendam ipſi, vel ipſius pro-

curatori conferant et aſſignent; ipſumque, vel procuratorem ſuum in ipſius canonicatus et praebendae corporalem poſſeſſionem inducant, et defendant inductum. Et nihilominus omnia alia et ſingula faciant, quae ad utilitatem dicti domini Radulphi, et executionem commiſſionis eis factae, noverint quomodolibet pertinere. In quorum omnium teſtimonium praemiſſorum huic proceſſui noſtro ſubſcribi mandavimus per notarium infraſcriptum, et ſigillum noſtrum fecimus hiis apponi. Dat. et act. apud Bermundeſeye juxta London. 7. die menſis Maii. anno Dom. M.ccc.xiv. indict. xii. Praeſentibus, etc. Et ego Galfridus de Bronton, etc.

Sede Rom. vacante.	Archiepiſc. Cant. WALT. RAYNOLD I.	Anno Chriſti 1314.	Reg. Angliae EDWARD. II. 7.

Breve regium et ſummonitio Walteri archiepiſcopi Cantuar. ad ſynodum provincialem Cantuarienſem.

Ex rot. clauſ. 7. E. 2. M. 8. d. et reg. Henr. prior. Cantuar. fol. 147.

WALTERUS, permiſſione divina Cantuar. arch. —— Breve domini regis nuper recepimus in haec verba: Edwardus, D. g. rex Angliae, dom. Hiberniae, et dux Aquitaniae, ven. in Chriſto patri Waltero, eadem gratia archiep. Cantuar. —— ſalutem. Creſcente malitia Roberti de Brus, et complicum ſuorum inimicorum et rebellium noſtrorum, qui non modicas partes marchiae regni noſtri, et eccleſiam ſanctam in eiſdem partibus ſub tributo per tempus aliquod poſuerunt, et tam de novo caſtra, villas, et fortalitia in terra noſtra Scotiae, et marchia praedicta hoſtiliter occupaverunt, et eadem caſtra, villas, et fortalitia, necnon eccleſias, oratoria, et alia loca ſacra in terra et marchia praedictis devaſtarunt, fideles noſtros in dictis caſtris, villis, fortalitiis inventos nequiter interficientes, ac aliorum utriuſque ſexus innocentum ſanguinem effundere non verentes. Et tot ac tantis facinoribus non contenti, uſque ad villam noſtram de Berewico ſuper Twedam, et alia loca infra dictam terram noſtram Angliae ad hujuſmodi mala et pejora pro ſuis viribus perpetienda, cum magna multitudine armatorum accedere jam feſtinant; pro ſalvatione dictae villae de Berewico, et aliarum villarum, et locorum noſtrorum, ac etiam eccleſiarum in terra et marchia praedictis, ac fidelium noſtrorum in eiſdem, et pro repulſione dictorum inimicorum et rebellium noſtrorum, ordinavimus, et eſſe proponimus, Deo dante, apud Novum Caſtrum ſuper Tynam, a die Paſchae prox. futuro in iii. ſeptimanas, cum equis et armis, ad proficiſcend. exinde contra dictos inimicos noſtros, ad eorum obſtinatam malitiam cum Dei adjutorio refraenand. viriliter et potenter. Et quia vos, et caeteri praelati, ac clerus de regno noſtro in tam arduis, nos et ſtatum eccleſiae S. ac coronae noſtrae tangentibus, non ſolum conſiliis nobis tenemini aſſiſtere, ſed etiam debetis extendere manus adjutrices, opportuna conſilia faciendo; vobis mandamus, rogantes, quatenus, aliis praetermiſſis, ſitis in propria perſona veſtra apud Weſtm. in craſtino Aſcenſionis Domini prox. futur. coram fidelibus noſtris ad hoc deputandis, ad tractandum cum eiſdem ſuper competenti auxilio a clero provinciae veſtrae Cantuar. nobis impendendo, ex cauſis praedictis pro utilitate reipub. et ſtatu eccleſiae S. relevando a ſervitute praedicta, prout in proximo parliamento noſtro apud Weſtm. habito, tam per clerum, quam per communitatem regni noſtri extitit concordatum; et prout per praedictos fideles noſtros eritis requiſiti. Et ad eundem diem venire faciatis coram dictis fidelibus noſtris, ſuffraganeos veſtros, decanos et priores eccleſiarum cathedralium, archidiaconos, abbates exemptos et non exemptos provinciae veſtrae in propriis perſonis ſuis; capitula etiam ſingula dictarum eccleſiarum cathedralium per ſingulares procuratores, et clerum cujuſque dioeceſeos ejuſdem provinciae per duos procuratores ſufficientes, ad tranctand. et conſentiendum una vobiſcum his, quae in praemiſſis ibidem tunc contigerit ordinari. Et hoc ſicut nos, et honorem noſtrum, et veſtrum, ac utilitatem reipubl. et relevationem eccleſiae ſacrae ab hujus ſervitute diligitis, modis omnibus faciatis. T. meipſo apud Weſtm. 25 die Martii, anno regni noſtri vii. Quocirca vobis tenore praeſentium injungimus et mandamus, quatenus vos, prior, perſonaliter, et capitulum per unum procuratorem ſufficientem, dictis die et loco interſitis, una nobiſcum tractaturi et ordinaturi ſupra praemiſſis, prout utilitati eccleſiae, et animarum ſaluti viſum fuerit expedire. Et his, quae, Domino diſponente, ibidem ſalubriter contigerit ordinari, veſtrum, prout decet, adhibituri conſenſum. Quid autem ſuper praemiſſis feceritis, nos eiſdem die et loco cum tenore praeſentium legitime certificetis. Dat. —— 8. cal Maii, anno M.ccc.xiv.

Rationes cleri Cantuar. provinciae contra formam citationis ſuperius factam.

Ex reg. eccl. Cantuar. H. fol. 194. ſeq.

CONTRA formam hujus citationis clerus Cantuar. provinciae propoſuit rationes ſubſcriptas die Lunae in craſt. S. Dunſtani apud Weſtm. coram domino Waltero, archiep. Cant. et xi. epiſcopis ibidem praeſentibus, et procuratoribus abſentium epiſcoporum, anno praedicto inſcript.

Veſtrae

Veſtrae paternitati, reverende domine, Dei gratia Cantuar. archiepiſcope, totius Angliae primas; abbates, priores cathedralium eccleſiarum, decani, archidiaconi, capitulorum et cleri Cantuarienſis provinciae procuratores, in inſtanti congregatione apud Weſtmonaſterium nunc praeſentes, petitiones et ſupplicationes concorditer porrigunt infraſcriptas.

Inprimis ſiquidem, cum eccleſia Cantuarienſis, totaque eccleſia Anglicana libera ſit, et fuerit, et tali hactenus gaviſa libertate, "quod clerus ejuſdem provinciae vel regni auctoritate regia convocari non conſueviſſet, nec debuiſſet de jure"; praeſens tamen citatio, cujus obtentu clerus vocari dicitur ſupradictus, a Domini noſtri regis mandato vel praecepto emanavit, prout ex forma ejuſdem citationis, in qua breve regium totaliter eſt inſertum, apparet evidenter, quod quidem ad ſubverſionem libertatis eccleſiaſticae tendere dignoſcitur manifeſte.

Item, cum tempore ſanctae et felicis memoriae D. Roberti, nuper Cantuar. archiepiſcopi, habito quondam in concilio provinciali ſuper eodem articulo cum ſuis ſuffraganeis et clero tractatu diligenti, viſum fuiſſet mandata hujuſmodi regia ad laeſionem libertatis eccleſiaſticae cedere manifeſtam; de conſenſu fratrum et totius cleri extitit declaratum, conſenſum, et concorditer ordinatum, quod obtentu hujuſmodi mandatorum, ad convocationem cleri nullatenus eſſet procedendum; praeſertim cum temporibus dominorum archiepiſcoporum, praedeceſſorum veſtrorum, quorum memoria nunc exiſtit, id factum non fuerit in forma, quae nunc ſcribitur, vel etiam aliquo tempore obſervatum.

Item, cum in eodem mandato regio contineatur expreſſe, quod "Vos venire faciatis praelatos et clerum ad tractandum", prout in eodem continetur; cum et tale praejudicium ex hoc eccleſiae veſtrae Cantuar. poſſit veriſimiliter imminere, quod ſi eidem pareatur in praeſenti; "Quotiens domino regni placuerit", poſſet vobis et eccleſiae Cantuar. praeſidenti conſimilia mandata dirigere, praetendens ex ſcripto praeſenti ſe eſſe in poſſeſſione praecipiendi vel mandandi, ut praemittitur: et niſi executio juxta mandatum ſuum ſubſequeretur, non parentem gravius punire, prout in brevibus "Venire facias" contra ſingulares perſonas impetratis, aliquotiens dicitur eſſe factum.

Item, cum non liceat metropolitano cuicunque ſubditos ſuffraganeorum ſuorum extra ſua territoria, niſi in caſibus certis, de quibus praeſens non exiſtit, trahere, vel juriſdictionem aliquam in eos exercere; mandatum hujuſmodi, ſi eidem pareatur, in enormem juriſdictionis ſuffraganeorum cedere poſſit pro futuris temporibus laeſionem, necnon gravamen non modicum ſubditorum.

Item, cum clerus Cantuar. provinciae apud Weſtm. locum videlicet exemptum, auctoritate ordinaria ante haec tempora vocari nullatenus conſueviſſet, praedictum citationis mandatum, utpote ad locum ordinariae juriſdictioni non ſubjectum, arctare non poterit vocatos, ut in ipſo compareant, facturi in eodem loco, quod in hujuſmodi mandato continetur.

Item, cum laici judices, auditores, ſeu cognitores cauſarum vel perſonarum eccleſiaſticarum eſſe non potuerint, in hoc caſu praedictum mandatum, quo tam vos, quam ſuffraganei, et caeteri prelati, et clerus "Vocari" mandantur ad comparendum coram dilectis et fidelibus domini noſtri regis, nulla auctoritate eccleſiaſtica fulcitis, prout in eodem mandato continetur, et ex lectis coram vobis, et recitatis publice apparet et manifeſte, nedum perniciosum, ſed etiam eccleſiaſticae libertati contrarium, futuris temporibus perniciosum trahi poſſit in exemplum.

Item, cum negotium, de quo agitur, omnes perſonas, eccleſiaſticas Cantuar. provinciae poſſeſſiones habentes, contingat, ac priores eccleſiarum per ſe monaſteria ſua gubernantes, conventus etiam abbatum et priorum praedictorum, quorum etiam negotium aeque agitur ſicut noſtrum, citari non mandentur, nec citentur; ipſis non vocatis, licet fortaſſis diceretur ab aliquo in caeteris fuiſſe rite proceſſum, ad tractandum tamen, et caetera faciend. quae in praedicto mandato continentur, procedi non poteſt, neque decet; ne unitas eccleſiae in miniſtris ſuis diviſionem patiatur; praeſertim cum abbates hic vocati, omiſſis ſuis conventibus, et ſine conſenſu eorundem, ipſos conventus obligare non poſſunt.

Item, cum in jure caveatur, quod clerus ad "Subventionem", quae petitur, niſi cum quadam juris obſervantia, minime teneatur, ſicut in ſacris canonibus eſt contentum; praedictam ſubventionem, quae tanquam "Ex debito" fieri petitur, facere non valemus abſque eccleſiaſticae libertatis laeſione, et ſacrarum conſtitutionum offenſa manifeſta.

Supplicant igitur devoti veſtri abbates, priores, decani, archidiaconi, et caeteri ſupraſcripti veſtrae paternitati reverendae, humiliter et cum omni reverentia petentes, quatenus conſideratis et ponderatis omnibus praemiſſis et ſingulis periculis, quae ex hoc facto libertati eccleſiaſticae imminere noſcuntur, tam pro jure veſtrae eccleſiae Cantuar. quam totius eccleſiae Anglicanae, et pro vitandis hujuſmodi periculis infuturum, revocationem brevis hujus impetrare, et hujuſmodi revocatione habita, praedictam citationem tam periculoſam, et eccleſiaſticae libertati quamplurimum derogantem, ex paterna proviſione dignetur circumducere veſtra paternitas reverenda. Voſque, patres reverendi, praedictae Cant. eccleſiae ſuffraganei, pro conſervatione libertatis eccleſiaſticae apud patrem praedictum una nobiſcum inſtare velitis, ſi placet, ut petitionem noſtram tam licitam, tam ſanctam, tamque honeſtam exaudire dignetur; pro firmo tenentes, quod abſque libertatis eccleſiaſticae laeſione evidenti, vel potius ſubverſione ejuſdem, praemiſſa ſubſiſtere non poſſunt abſque remedio competenti.

Petitio

Petitio facta archiepiſcopo Cantuar. et ejus ſuffraganeis per clerum Cantuar. provinciae die Mercurii prox. poſt feſtum S. Dunſtani, anno Dom. M.CCC.XIV. Ex reg. H. prior. Cant. fol. 195.

SUPER eo, pater reverende, quod citationem, circa quam verſamur, cum eccleſiae veſtrae Cantuarienſi, totique eccleſiae Anglicanae praejudicialis exiſtat, "Vos ſubducturos" liberaliter promiſiſtis, data optione aut ulterius nunc tractandi, aut rite faciendam citationem aliam expectandi; heri ſicut nunc abbates, priores, decani, archidiaconi, capitulorum et cleri procuratores nunc praeſentes, gratiarum actiones retulerunt paternitati veſtrae, et referunt multiformes; humiliter ſupplicando, ut citatione hujuſmodi efficaciter ſubducta, et clero per eam non arctari declarato, ſibi, prout elegerunt et eligunt, liberam recedendi licentiam concedatis. Praeſertim cum citatione hujuſmodi ſubducta, quae abſque praejudicio praetacto ſubſiſtere non poterit ullo modo, qui conveniunt procuratores quicquam ulterius faciendi non habeant poteſtatem. Pro domino noſtro rege apud altiſſimum inſiſtimus, et devotis precibus inſiſtemus, ut ipſum ſic protegat et dirigat in agendis, quod ſuſcepta regni gubernacula ſub ipſius regimine ſint tranquilla, et hoſtes regni, qui in ſua feritate confidunt, dexterae Dei potentia comprimantur. Et quia quaedam comminationes per quoſdam laicos quibuſdam perſonis eccleſiaſticis in inſtanti congregatione praeſentibus ſint factae, occaſione propoſitorum et petitorum a vobis; humiliter ſupplicant paternitati veſtrae praelati et clerus ſupraſcripti, quatenus illos laicos ab hujuſmodi comminationibus cohiberi, et eos monere, quod a talibus comminationibus, et quibuſcunque compulſionibus pro petito ſubſidio factis, totaliter deſiſtant, dignetur veſtra paternitas reverenda: vobis etiam dominis patribus reverendis epiſcopis hic praeſentibus devote ſimiliter ſupplicando, quod una nobiſcum apud reverendum patrem praedictum precibus votivis inſtare velitis, ut petitiones et ſupplicationes noſtras ex paterna benignitate admittere, et eas effectui debito mancipare; ſupponentes omnes et ſingulos de congregatione et clero praedictis, in quocunque gradu conſiſtant, protectioni et tuitioni Dei, et ipſius vicario in terris, et ſuae ſedi, ne alicui ea occaſione gravamen inferatur per quemcunque, non intendentes rationes propoſitas diſcutere, vel etiam diſſipare; eo quod firmiter tenemus, quid ſuper his ſit agendum, veſtram reverendam paternitatem non latere.

Mandatum archiepiſcopi Cantuar. pro convocatione in craſtino tranſlationis S. Thomae martyris. Ex reg. Raynold fol. 105. 106.

WALTERUS, —— venerabili fratri ſuo G. Dei gratia London. epiſcopo, ſalutem, et fraternam in Domino charitatem. Sereniſſimus princeps, et dominus noſter, dominus Edwardus, rex Angliae illuſtris, ſui brevis nobis nuper directi relatione querula cordi noſtro acerbi doloris amaritudinem propinante, late explicavit, quod Robertus de Brus, et complices ſui, inimici et rebelles ipſius domini noſtri regis et regni ſui Angliae, qui regnum ſuum dira guerrarum commotione, et perfida perſecutione hactenus hoſtiliter diutius impugnarunt; jam creſcente ipſorum malitioſa feritate, ut abunde tranſeuntium clamoris gemitus publicat, et vox lugubris lamenta multiplicans evidentius manifeſtat, non modicas partes regni Angliae, et etiam eccleſiam Anglicanam, et eccleſiaſticas perſonas in confinio ſeu marchia Scotiae de novo ſub tributo poſuerunt caſtra, villas, et fortalitia in terra Scotiae, et marchia praedicta hoſtiliter occuparunt, et eadem caſtra, villas, et fortalitia, necnon et eccleſias, oratoria, et alia loca ſacra in terra et marchia praedictis miſerabiliter devaſtarunt, fideles regni Angliae in dictis caſtris, villis, et fortalitiis, et locis aliis eruentes, nequiter perimentes, ac aliorum utriuſque ſexus innocentium ſanguinem effundere non verentes; et tot ac tantis facinoribus non contenti, uſque ad villam de Berewico ſuper Twedam, et alia loca infra dictam terram Angliae ad hujuſmodi mala et pejora pro ſuis viribus perpetranda, cum magna multitudine accedere non feſtinant; pro quorum repulſione, et ſalvatione dictae villae, et aliarum villarum, et locorum ſuorum, ac eccleſiarum, et eccleſiaſticarum perſonarum, et fidelium ſuorum in eiſdem, idem dominus noſter rex ordinavit, et eſſe propoſuit apud Novum Caſtrum ſuper Tinam, a die Paſchae proxime jam praeterito in tres ſeptimanas cum equis et armis, ad proficiſcendum exinde contra dictos inimicos ſuos ob eorum obſtinatam malitiam cum Dei adjutorio refraenandam viriliter et potenter. Et quia propoſitum ſuum cum equis et armis verſus partes illas, ſicut vos latere non credimus, ſe transferendo, quatenus commode potuit, adimplevit, et, ut aſſeruit, nos et caeteri praelati, et clerus de regno ſuo in tam arduis, nos, et ipſos, et ſtatum eccleſiae ſanctae, et coronae ſuae tangentibus, non ſolum conſiliis (ſicut tenemur et tenentur) aſſiſtere, ſed manus extendere adjutrices, opportuna ſubſidia faciendo; nobis mandando rogavit, quatenus in craſtino Aſcenſionis Domini extunc prox. futur. apud Weſtmonaſt. eſſemus, et ad eundem diem venire faceremus ſuffraganeos noſtros, et alios de clero

clero noſtrae provinciae, prout in tenore ejuſdem brevis per nos alias vobis miſſi luculenter apparet; ad tractandum una nobiſcum ſuper competenti auxilio a clero noſtrae provinciae ſibi impendendo, ex cauſis praedictis pro utilitate reipublicae, et ſtatu eccleſiae ſanctae relevando a ſervitute praedicta, prout in proximo parliamento ſuo apud Weſtmon. habito, tam per clerum, quam per communitatem regni ſui, ut in ipſo brevi adjicitur, extitit concordatum; necnon ad conſentiendum una nobiſcum his, quae in praemiſſis ibidem contigerit ordinari. Cujus quidem principis et domini noſtri regis tot et tantis anxietatibus et anguſtiis expoſiti, plurimum condolentes, et proinde graviſſimi doloris concuſſi vulnere in tam grandi, et evidenti periculo regno, et eccleſiae, ſicut praemittitur, imminente, ipſius domini regis rogatibus excitati, et ipſis, ſicut ex praeſtito juramento fidelitatis aſtringimur, quantum cum Deo poſſumus, inclinati, advertentes ex eventu rei, quod praeter mala execrabilia et irreparabilia, ut praemittitur, jam illata, plura detrimenta et pericula his praeteritis pejora, niſi eiſdem citius occurratur, et inimicis praedictis in ſua malitioſa nequitia graſſantibus ſalubriter obvietur, ſicut veriſimiliter eſt timendum, evenire poterint in futurum, noſtros coepiſcopos et confratres, et caeteros de clero noſtrae provinciae pro ſalubri conſilio, et auxilio in hac parte ab omnibus, ſicut omnium intereſſe noſcitur, ad utilitatem eccleſiae ſanctae, et reipubl. impendend. cenſuimus convocand. Verum, quia die et loco in convocatione hujuſmodi aſſignatis quamplurimis confratribus noſtris ſuffraganeis, ac aliis de clero noſtrae provinciae nobis invicem congregatis, quorundam ipſorum confratrum nobis relatio patefecit, quod citatio noſtra praedicta ad notitiam quorundam decanorum, abbatum, priorum, archidiaconorum, et cleri quarundam partium noſtrae provinciae quibuſdam certis ex cauſis aſſertis pervenire non poterat, nec pervenit; nobis et noſtris coepiſcopis, ac aliis quibuſdam coadunatis ſuper his omnibus arctiſſima revolutione tractantibus, tandem conſultum, honeſtum et expediens videbatur, quod intercurrente communi aſſenſu omnium pro oppreſſionum hujuſmodi relevatione, et periculis imminentibus neceſſitate urgente praecavendis, in hac parte foret efficaciter ſuccurrendum; et hoc minime poſſit fieri, illorum, quorum intererat, convocatione communi ac debita praetermiſſa.

Quocirca fraternitati veſtrae committimus et mandamus, quatenus omnes coepiſcopos, et confratres ſuffraganeos noſtros abſque dilatione moroſa convocetis, et per ipſos dictum clerum peremptorie convocari mandetis; videlicet quod epiſcopi et decani, ac priores in eccleſiis cathedr. praeſidentes, necnon abbates exempti, et archidiaconi perſonaliter; caeteri vero abbates, priores cujuſcunque dioeceſeos pro ſe et conventibus ſuis per ſe, aut per procuratorem ſui ordinis, et reliqua cleri communitas, ſcil. cujuſcunque dioeceſeos, per duos, et ſingula capitula eccleſiarum cathedralium per unum, procuratores idoneos coram nobis in eccleſia S. Pauli London. in craſtino tranſlationis B. Thomae martyris, ſufficienter compareant, una nobiſcum tractaturi, et ordinaturi ſuper remedio providendo in praemiſſis, et ſubſidio competenti ſimiliter impendendo; necnon et aliis hujuſmodi remedium, et ſubſidium ac ſtatum eccleſiae, et reipubl. concernentibus, prout animarum ſaluti, ac utilitati eccleſiae, et reipubl. viſum fuerit expedire, et his, quae, Domino diſponente, ibidem ſalubriter contigerit ordinari, ſuum, prout decet, praebituri conſenſum. Vos etiam tenore praeſentium peremptorie citamus, quod dictis die et loco coram nobis appareatis, ac citationem hujuſmodi ſub forma conſimili, quoad veſtros ſubditos, et alios veſtrae civitatis et dioec. quod etiam tunc appareant, faciatis, una nobiſcum tractaturi, et ordinaturi, et conſenſuri, prout ſuperius eſt expreſſum. Denunciantes dictis coepiſcopis noſtris, et per eos ſuis ſubditis ſic vocandis denunciari, ipſoſque idonee praemunire demandetis, ſuper quo vos ſimiliter praemunimus, et vobis denunciamus, quod abſentes in citatione praedicta, niſi evidens impedimentum ſufficienter probetur, tanquam inobedientes graviter puniemus. De die vero receptionis praeſentium, et quid feceritis in praemiſſis, nos dictis die et loco una cum nominibus citatorum in quadam ſchedula veſtro certificatorio annexa conſcriptis, quatenus ad vos attinet, certificare curetis, et caeteris coepiſcopis noſtris, ut nos ſimiliter de ſuo facto ad ipſos diem et locum ſub eadem forma idonee certificent, diſtrictius injungatis per patentes literas, harum ſeriem continentes. Dat. apud Lamheth 9. cal. Junii, anno Dom. M.CCC.XIV.

Sede Rom. vacante.	Archiepiſc. Cant. WALT. RAYNOLD I.	Anno Chriſti 1314.	Reg. Angliae EDWARD. II. 7.

Archiepiſcopi Cantuar. literae epiſcopo Exon. de promovendo clerico juxta privilegium in bulla papali conceſſum. Ex reg. Raynold fol. 108. b.

VENERABILI in Chriſto fratri domino W. Dei gratia Exon. epiſcopo, Walterus, etc. Inchoationes neceſſarias, praeſertim apoſtolicae ſedis auctoritate fulcitas, conſictae perplexitatis occaſione, ab expertis juriſperitis praecipue non decet nec expedit voluntarie protelari; ſed eas potius ad finem ſalubrem deducere, et effectui debito mancipare, omni ſimulatione ſemota, congruit et oportet. Veſtram ſiquidem fraternitatem, ſicuti et alios confratres noſtros ſcimus non latere, qualiter ſanctiſſimus pater et dominus ſanctae memoriae, dom. Clemens papa quintus nuper in noſtrae creationis auſpiciis, ut clericos ſingulos, quos idoneos duxerimus eligend. in ſingulis eccleſiis cathedr. et collegiatis noſtrae Cant. provinciae promovere valeamus, nobis benevolentiam

tiam conceſſit gratioſe, prout etiam ſanctiſſimi patres praedeceſſores ſui Romani pontifices noſtris praedeceſſoribus eccleſiae Cantuar. praeſidentibus conceſſerunt: ad id idem nonnullos etiam clericos noſtros, quos in variis eccleſiis cathedr. et collegiatis juxta ejuſdem gratiae famam et tenorem admitti mandavimus, ſuffraganei noſtri, quotquot elegimus, ſua gratia benigne, et favorabiliter, prout decuit, admiſerunt; et vos unum veſtri gratia admiſiſtis. Sed quia nunc quoad admiſſionem clerici noſtri domini Johannis de Windeſore, quem in canonicum eccleſiae collegiatae de Goſham veſtri patronatus, noſtraeque provinciae Cantuar. juxta vires ejuſdem gratiae recipi mandavimus, velletis nobis inde ſcribentes diffuſam vobis concedi dilationem, praetendentes vos ex mandato noſtro poni in perplexo, cum nulla penitus immineat perplexitas, quae vos poſſit aut debeat illaqueare invitum. Scitis enim, frater reverende, quod perplexitas, quam praetenditis, ſi a jure vobis occurrit, per contrariorum concordiam eſt ſolvenda, cum in jure ſuperficialis ſit contrarietas non realis. Et ſi ex facto propter errorem conſcientiae aut incautam voluntatem poteſtis, et debetis talem deponere conſcientiam, vel per vos vel conſilium aliorum, et ſic nullis teſticulorum nervis perplexis alligati ſane hujuſmodi conſilii —— omnino ſine ſtuporis torpore ſecuri evadetis. Si vero cenſurae in proceſſu habitae vos moneant, ſcitote quod reverendis fratribus, et ſuffraganeis noſtris eiſdem modis, et ſub eiſdem cenſuris ſcripſimus, nec quiſquam eorum ad murmur aut rebellionem aliquam proſiliit, nec vos velle credimus, qui ſpecialioribus de cauſis, quam nonnulli ex aliis nobis a diu confoederati eſtis, nec verſatur periculum in eis, vel ex eis, ſi debite fiat quod incumbit. Ex eo autem, quod in pluribus eccleſiis veſtri patronatus juxta vires ejuſdem indulti volumus providere, moveri non debetis; non enim eſt veſtrum gratiam ſedis apoſtolicae limitare, ſed potius ipſam gratiam ſeipſam limitantem, quae vobis, ſi rite reſpiciatur, ad magnum et grande cedere poterit commodum et levamen, gaudenti animo amplecti, et per ipſam inſperati gaudii alacritate ſuſtolli, ac ad omnem ſui effectum per loca ſingula, et tempora, de quibus facultas ſe offerret, ob reverentiam ſedis apoſtolicae, ac eccleſiae noſtrae Cantuar. quam etiam tenemini revereri, noſtraeque perſonae favorem pariter et honorem perducere, perduci conſulere, ac procurare debetis, juxta poſſe. Praemiſſis itaque diligenter attentis, veſtrae fraternitatis amicitiam requirimus et rogamus, quatenus vos mandatum noſtrum, ſedis apoſtolicae auctoritate pro eodem domino Johanne vobis directum, affectuoſe ſuſcipientes, ipſum, quantum in vobis eſt, adimplere, eique per omnia parere ſtudeatis, ut veſtrae fraternitatis gratitudinem, hactenus nobis acceptam, ſolidam, et continuam, ac merito commendatam habere debeamus. Ut autem animi veſtri motibus ſatisfaciamus, veſtramque quietem uberius procuremus, nos cenſuras ipſas, pro quibus uſque ad tempus relaxandis nobis ſupplicaſtis, juxta veſtrae petitionis formam in idem tempus, quatenus abſque noſtrae proviſionis praejudicio fieri poterit, in ſuſpenſo ponimus, ac etiam relaxamus, ipſa proviſione in caeteris firma et ſtabili permanſura. De his vero, quae de vobis audivimus, de quibus mirari non ſufficimus, in proxima congregatione, quae inſtat, adinvicem perſonaliter conferemus, et ea aequo animo, et abſque murmure interim ſuſtinebimus, et quiete. Conſervet vos altiſſimus per tempora diuturna ſemper proſpera, et longaeva. Dat. apud Mortelake 17. cal. Julii, anno Dom. M.CCC.XIV.

Sede Rom. vacante.	Archiepiſc. Cant. Walt. Raynold I.	Anno Chriſti 1314.	Reg. Angliae Edward. II. 7.

Literae archiepiſcopi Cantuar. priori et capit. Cantuar. de exemptione abbatis et conventus S. Auguſtini Cantuar. Ex reg. Henr. prioris Cantuar. fol. 148. b.

Venerabili in Chriſto patri domino W. etc. Cantuar. archiepiſcopo, totius Angliae primati, devoti filii H. prior, et capitulum eccleſiae Chriſti Cantuar. ſalutem, et tam debitam quam devotam in omnibus obedientiam, reverentiam et honorem. Literas paternitatis veſtrae nuper recepimus, tenorem continentes ſubſcriptum: Walterus, etc. dilectis filiis priori et capitulo eccleſiae noſtrae Chriſti Cantuar. ſalutem, gratiam, et benedictionem. Quia in negotio moto ex officio contra abbatem et conventum S. Auguſtini Cantuar. circa initium viſitationis, quam in noſtra Cantuar. dioec. actualiter exercemus ſuper quadam exemptione, quam iidem abbas et conventus ſe habere praetendunt, quo minus ratione eccleſiarum ſibi appropriatarum, ac penſionum, quas habent, in ipſa viſitatione comparere, vel etiam praeſtare nobis obedientiam, ut aſſerunt, teneantur; vos, quorum in hac parte ſpecialiter conſpicimus intereſſe, ad aſſiſtend. nobis in ipſo negotio fore decrevimus evocandos, tenore praeſentium vos citamus, quatenus prox. die juridico poſt octab. S. Johannis Baptiſtae prox. futur. ubicunque tunc in civitate, dioec. vel provincia Cantuar. fuerimus, nobiſcum deinceps in agitatione dicti negotii aſſiſtatis, facturi ulterius, quod ad vos pertinet in hac parte. Et quid feceritis in praemiſſis, nos dictis die et loco certificetis per veſtras literas patentes, harum ſeriem continentes. Dat. apud Lamheth 4. idus Junii, anno Domini M.CCC.XIV. Cui quidem mandato veſtro, quantum ad nos pertinet, parebimus reverenter, facturi in hac parte, quod canonicis congruit inſtitutis. Dat. in capitulo noſtro die ſancti Johannis Bapt. anno Dom. ſupradicto.

Mandatum

Sede Rom. vacante.	Archiepiſc. Cant. WALT. RAYNOLD I.	Anno Chriſti 1314.	Reg. Angliae EDWARD. II. 7.

Mandatum archiepiſcopi Cantuar. de orationibus et eleemoſynis faciendis pro rege in Scotia pugnante. Ex reg. Henr. prior. fol. 148. a.

VENERABILI in Chriſto patri domino W. Dei gratia Cantuar. archiepiſcopo, totius Angliae primati, devoti filii H. prior, et capitulum eccleſiae Chriſti Cantuar. ſalutem, et tam debitam quam devotam in omnibus obedientiam, reverentiam, et honorem. Literas paternitatis veſtrae nuper recepimus, tenorem continentes ſubſcriptum: W. permiſſione divina Cantuar. archiepiſcopus, totius Angliae primas, dilectis filiis priori, et capitulo eccleſiae noſtrae Chriſti Cantuar. ſalutem, gratiam, et benedictionem. Ex literarum excellentiſſimi principis domini noſtri regis Angliae illuſtris nobis recenter deſtinatarum receptione jucunda didicimus, ipſum verſus caſtrum de Strivelin in Scotia obſeſſum hoſtiliter incurſu Roberti de Brus, et complicum ſuorum inimicorum, et rebellium ipſius domini noſtri regis, regnique ſui, iter ſuum cum exercitus non modici forti potentia direxiſſe, ad obſidionem hujuſmodi cum Dei adjutorio conterend. ac dicti Roberti, et inimicorum, et rebellium ſuorum proterviam refrenandam, qui furoris audacia debacchati fallaci dolos ingenio conſpirantes in ipſum dominum noſtrum regem, regni ejuſdem eccleſias, villas et caſtra incendere et demoliri, ac utriuſque ſexus perſonas natione Anglos, tam eccleſiaſticas quam ſeculares non formidant variis flagitiorum generibus miſerabiliter trucidare. Et quia idem Robertus, ſuique complices praedicti in vigilia ſancti Johannis Bapt. apud Strivelin, cum dicto domino noſtro inire conflictum, ac bellum ſe velle committere actualiter jam mandarunt, idem dominus noſter rex, ut nos armis precum devotarum pro ipſo, et ſuis apud altiſſimum fundendarum ipſi domino noſtro, qui ſuffragiis eccleſiae potiſſima, de quo gaudemus, affectione confidit, et id pro ſe tanquam praeſidium optimum praeelegit, ſpecialiter aſſiſteremus, intime ſupplicavit. Quocirca vobis mandamus, rogantes, quatenus expeditione felici domini noſtri praedicti, cum honor Dei, et eccleſiae utilitas, ac commodum commune omnium et ſingulorum in hac parte verſetur, orationes, eleemoſynas, et jejunia faciendo, et alia pietatis ſuffragia exercendo, ut ipſe Deus ei victoriam inimicorum ſuorum tribuat, et ipſum in praeſenti aſſumpto labore dirigat, et feliciter expeditum remeare faciat cum honore, preces ad Deum humiles jugiter, et ſpecialius ac devotius die ſupraſcriptae vigiliae effundatis, ad hoc idem populum noſtrae civitatis Cantuar. excitantes. Et quid feceritis in praemiſſis, nos in craſtino tranſlationis B. Thomae martyris certificare curetis per veſtras patentes literas, harum ſeriem continentes. Dat. apud Mortlake 17. cal. Junii, anno Dom. M.CCC.XIV. Quod quidem mandatum veſtrum ſumus reverenter in omnibus executi. Dat. in capitulo noſtro die nativit. S. Johannis Baptiſtae, anno Dom. ſupradicto.

Sede Rom. vacante.	Archiepiſc. Cant. WALT. RAYNOLD I.	Anno Chriſti 1314.	Reg Angliae EDWARD. II. 8.

Archiepiſcopi Cantuar. litera deprecatoria, et monitoria, ad ſuppeditandum neceſſaria Templariis. Ex reg. Raynold fol. 46.

WALTERUS, permiſſione divina Cantuar. etc. diſcreto et religioſo viro fratri Willielmo de Tottenh. priori hoſpitalis ſancti Johannis Jeruſalem in Anglia, ejuſve locum tenenti, ac religioſis viris praeceptoribus, et fratribus ejuſdem hoſpit. infra provinciam noſtram Cantuar. conſtitutis, ſalutem, gratiam, et benedictionem. Dudum in concilio provinciali ſedis apoſtolicae auctoritate convocato, concordatum fuerat, ſtatutum, et ordinatum, quod fratres de ordine militiae Templi in provincia noſtra tunc reperti, qui ad poenitentiam peragendam in ſingulis dioec. noſtrae provinciae in religioſis domibus, et inter religioſos rite proceſſu habito inſiti fuerant, de maneriis et bonis, quae, dum ſtatum habuerunt infra noſtram provinciam, tenuerunt, ſingulis eorum quatuor denariis diurnis limitatis, et aſſignatis in victualibus, et aliis neceſſariis congruam vitae ſuſtentationem perciperent, et haberent ab his, quos eorum maneriorum, et bonorum adminiſtrationem contigerit obtinere; prout mandati apoſtolici noſtro praedeceſſori tunc directi tenor fieri poſtulabat, domino noſtro domino E. illuſtri rege Angliae conſenſum in praemiſſis adhibente; et, dum eorundem maneriorum cuſtodiam habuerat, hoc, quantum in eo fuerat, miniſtrari faciente. Nunc vero maneriis ipſis ex diſpoſitione ſanctiſſimae memoriae domini Clementis papae quinti ad manus veſtras deductis, lachrymoſas indies recepimus querimonias, quod vos haec omnia ipſis quondam fratribus ordinis militiae Templi omnibus et ſingulis ſubtrahitis, quin potius nec in minimo eis ſeu eorum alicui ſubvenitis, adeo quod nonnulli ex ipſis de vita notorie periclitantur, querelaque hujuſmodi tam deteſtabilis coram confratribus et ſuffraganeis noſtris in ultima congregatione, quam London. habebamus, delata publice fuerat, et expoſita, de qua nedum nos, ſed etiam omnes confratres noſtri

inibi tunc praeſentes condoluimus, et condoluerunt in immenſum; habitoque ſuper hoc cum confratribus, et ſuffraganeis noſtris tractatu diligenti, viſum nobis fuerat, et deliberatione communi conſenſum et condictum, vos amicabili via primitus in hac parte fore praemuniendos, exhortand. et ſpecialiter requirend. Quocirca vos amicabiliter requirimus et rogamus, ac etiam charitative, et ſub divini obteſtatione judicii monemus, et exhortamur in Domino, quatenus ſingulis fratribus quondam dicti ordinis per noſtram provinciam Cantuar. conſtitutis, de vitae neceſſariis ita congrue, ut praemittitur, provideri, eiſque praemiſſa ſalubriter miniſtrari faciatis, quod veſtrae humanitatis benignitatem, charitatis favorem, ac devotionis, et meritoriae compaſſionis ſinceritatem non immerito commendare debeamus, et a nobis noſtriſque ſuffraganeis grates multiplices inde reportare valeatis: alioquin pro certo teneatis, nos unanimi conſenſu et aſſenſu domino noſtro ſummo pontifici, cum eum, divina diſponente clementia, creari contigerit, de vobis ſpecialiter querelaturos. Quid autem in hac parte facere decreveritis, nobis citra feſtum Aſſumptionis beatae virginis proximo futurum reſcribere velitis. Valete in virgine glorioſa. Dat. apud Lamheth 16. cal. Auguſti, anno Dom. M.CCC.XIV.

Sede Rom. vacante.	Archiepiſc. Cant. WALT. RAYNOLD I.	Anno Chriſti 1314.	Reg. Angliae EDWARD. II. 8.

Prioris et capit. Cantuar. procuratorium ad tractandum de diſſenſionibus inter archiep. Cantuar. et Ebor. Ex reg. Henr. prior. Cantuar. fol. 149. a.

EXCELLENTISSIMO principi domino ſuo, domino Edwardo, Dei gratia regi Angliae illuſtri, domino Hiberniae, etc. ſui humiles et devoti H. prior eccleſiae Chriſti Cantuar. et ejuſdem loci capitulum, ſalutem, et proſpere in ipſo regnare, qui gratiam dat regibus, et gloriam ſempiternam. Cum nuper per veſtras literas regias nobis dederitis in mandatis, quod aliquos commonachos noſtros, ſive alios viros diſcretos ad vos ad civitatem Ebor. cum ſufficienti poteſtate tractandi ſuper diſſenſionibus inter vener. patrem dominum noſtrum Cantuar. et Ebor. archiepiſcopos ſuper bajulatione crucis unius ipſorum in alterius provincia hactenus ſubortis, et nondum ſedatis, in inſtanti quindena B. Mariae Magdalen. deſtinare noſtro nomine curaremus; volentes veſtris parere mandatis, quatenus ſecundum Deum poterimus, humiliter et devote, dilectos fratres, et commonachos noſtros Walterum de Norwyco, celerarium noſtrum, et G. dictum Poterel ad tractandum ſuper praemiſſis una cum dicto domino et patre noſtro archiepiſcopo Cantuar. ſalvo in omnibus Cantuar. eccleſiae in hac parte, quatenus ad nos pertinet, ſuo jure, ad veſtram praeſentiam deſtinamus, ita quod tractatum hujuſmodi omnium illorum, quorum in hoc caſu conſenſus de jure requiritur, interveniat tempore opportuno. Valeat et vigeat veſtra regia celſitudo. Dat. in capitulo noſtro 5. cal. Aug. anno Dom. M.CCC.XIV.

Regis literae pro archiepiſcopo Cantuarienſi ſuper bajulatione crucis infra provinciam Eboracenſem. Ex Foeder. Rymer. vol. III. p. 493.

REX, venerabili in Chriſto patri W. eadem gratia archiepiſcopo Eborum, Angliae primati, ſalutem. Cum pro diverſis arduis, et urgentibus negotiis tangentibus nos et ſtatum regni noſtri, et praecipue marchiam dicti regni verſus Scotiam ad ſalvationem populi ejuſdem marchiae, qui per hoſtiles aggreſſus Scotorum, inimicorum et rebellium noſtrorum, damna innumera ſuſtinent, his diebus parliamentum noſtrum apud Eborum, infra provinciam veſtram Eborum, in craſtino inſtantis feſti nativitatis beatae Mariae virginis fecerimus ſummoneri; et ad idem parliamentum venerabiles fratres W. archiepiſcopum, totius Angliae primatem, et epiſcopos provinciae ſuae Cantuariae, ipſius archiepiſcopi ſuffraganeos, prout moris eſt, fecerimus evocari; jamque intellexerimus, quod occaſione diſſenſionum inter praedeceſſores ipſius archiepiſcopi Cantuarienſis, et veſtros, ſuper bajulatione crucis utriuſque ipſorum in alterius provincia, abolim ſubortarum, et nondum ſedatarum, ad impediendum praefatum archiepiſcopum Cantuarienſem, ad praedictum parliamentum noſtrum de mandato noſtro ſic venientem ſuper bajulatione crucis ſuae infra provinciam veſtram praedictam diverſas inſidias praeparaſtis; et in ſubditos veſtros memorato archiepiſcopo Cantuarienſi infra dictam provinciam veſtram obedientes, aut quomodolibet reverentes, graves cenſuras eccleſiaſticas fulminaſtis; unde non immerito conturbamur. Nos conſiderantes, quod negotia praedicta in dicto parliamento tractanda, ſine praeſentia praefati archiepiſcopi Cantuarienſis, et ſuffraganeorum ſuorum praedictorum, qui in abſentia ipſius archiepiſcopi ad dictum parliamentum non accedent, ut intelleximus, non poſſent ad noſtrum, et regni noſtri honorem et commodum pertractari; attendentes etiam damna et pericula, quae per hujuſmodi impedimenta eidem archiepiſcopo Cantuarienſi ſuper bajulatione crucis ſuae infra dictam provinciam veſtram aut aliis inferenda, quod abſit, nobis et regno noſtro in praedicto parliamento noſtro ſuper dictis negotiis poterunt evenire: vobis mandamus ſub foriſfactura omnium, quae nobis foriſfacere poteritis,

teritis, firmiter injungentes; quod praenominato archiepiſcopo Cantuarienſi, aut ejus familiae, in veniendo ad dictum parliamentum noſtrum, ibidem morando, et exinde redeundo, ſuper bajulatione crucis ipſius archiepiſcopi, vel aliis quibuſcunque non inferatis, nec per alios fieri procuretis damnum, impedimentum aliquod, ſeu gravamen; excommunicationis, ſuſpenſionis, et interdicti ſententias (ſi quas fulminaveritis ex hac cauſa) interim revocantes; ſcientes pro certo, quodſi praedicto archiepiſcopo Cantuarienſi vel ſuis ex cauſis praeviis fuerit aliqua anguſtia irrogata, praeſumetur vos inde immunes non fuiſſe, per quod contra vos poſſemus, quod non vellemus, merito provocari. Jus enim praefati archiepiſcopi, et veſtrum, ac eccleſiarum veſtrarum in praemiſſis, quatenus ad nos inde attinet, integrum et illaeſum in omnibus volumus conſervari. Quid autem in praemiſſis duxeritis faciendum, nobis ſine dilatione aliqua reſcribatis per praeſentium portitorem. Teſte rege apud Eborum tertio die Septembris.

Sede Rom. vacante.	Archiepiſc. Cant. WALT. RAYNOLD I.	Anno Chriſti 1314.	Reg. Angliae EDWARD. II. 8.

Literae cardinalium eccleſiae Rom. archiepiſcopo Cantuar. et epiſcopis provinciae ejus de violentia iis illata a Vaſconibus tempore electionis novi papae.
Ex reg. Raynold fol. 12. b.

VENERABILIBUS in Chriſto patribus, dominis archiepiſcopo Cantuar. totius Angliae primati, ac ſuffraganeis ejus, miſeratione divina frater Nicolaus Oſtien. et Velletren. epiſcopus, Neapol. Sti. Adriani, Guillelmus Sti. Nicolai in carcere Tulliano, Franciſcus Stae. Mariae in Coſmedyn, Jacobus et Petrus de Columna, ſanctae Romanae eccleſiae diaconi cardinales, ſalutem et ſinceram in Domino charitatem. Etſi ab univerſis et ſingulis chriſtianae fidei deteſtanda cultoribus pericula, gravia et ſcelerata flagitia praeſumpta nuper in curia, et perpetrata per Vaſcones in offenſam Dei, et eccleſiae Romanae contemptum, gravemque concuſſionem ſtatus ejus, niſi ſuperna ſibi dextra, quae Petrum in fluctibus, ne mergeretur, erexit, ac etiam nobis, quos de mortis eripuit faucibus, aſtitiſſet, credamus ad aures veſtras per vulgaris famae praeloquium perveniſſe, neque geramus dubium audita facinora, velut acuta jacula, vehementer veſtra ob zelum divini nominis et honorem eccleſiae pupugiſſe praecordia; quia tamen interdum loci diſtantia facti variat veritatem, ipſam vobis puram et liquidam, nulla verborum fictione compoſitam, praeſentamus. Et quidem, dum nos, et alii ejuſdem eccleſiae cardinales poſt obitum domini Clementis papae quinti eſſemus in epiſcopali palatio Carpentorat. civitatis ad eligendum futurum ſummum pontificem ſub uno conclavi, et nos cardinales Italici non quaerentes, quae noſtra ſunt, neglectis ſingularibus affectionibus reciprocis in noſipſos, peteremus hominem, ad ſuſtentandum columnas eccleſiae, qui dictam eccleſiam reformando dirigeret, eſſetque in hoc tantum omnis noſtra cura, omnis intentio, hic affectus; et ſubito Vaſcones, ſeu quod libram examinis ſub futuro ſummo pontifice teſte conſcientias formidarunt, ſeu quod armorum violentia crederent haereditario jure Dei ſanctuarium poſſidere, ex deliberato atque propoſito, tamen ſub palliato colore, deferendi viz. corpus ejuſdem papae, in copioſa peditum et equitum armatorum multitudine convenerunt, et ſcelus, quod mente conceperant, perducentes in actum, die 23. Julii prox. praeteriti arma ſumpſerunt bellica, et ſub ordinatione Bertrudi de Goco, et Raymundi Guillem. dicti papae nepotum, civitatem Carpentor. intrantes, multos curiales Italicos, cum ſoli Italici peterentur ad mortem, immaniter trucidarunt; et ſe ad praedam convertentes et ſpolia, creſcente rabie, fervidoque ferveſcente furore, in diverſis partibus civitatis incendia poſuerunt; nec hiis contenti, plurium cardinalium ex nobis hoſpitia duris inſultibus et injectis ignibus invadentes, bella ibidem acerrima cum clangore tubarum hoſtiliter intulerunt. Invaleſcente tandem graviori periculo, et graviſſimo, ſicut in captis civitatibus aſſolet, increbeſcente rumore, multitudo Vaſconum armatorum oſtium dicti conclavis obſedit, acclamando: Moriantur cardinales Italici, moriantur, volumus papam, volumus papam. Et ipſis in hujuſmodi acclamatione infrementibus, alia multitudo Vaſconum armatorum equitum plateam dicti conclavis invaſit, ſimilibus circumdato palatio vocibus acclamando. Nos vero cardinales Italici circumſepti tantis anguſtiis, et mori tam turpiter tam crudeliter metuentes, cum omnia circa conclave armatorum multitudo teneret, neque publicus pateret ingreſſus, tandem poſteriorem murum palatii, facto inibi parvo foramine, pro noſtra ſalute rupimus, et de Carpentorate poſtmodum decedentes, diſperſi non ſine mortis periculo ad diverſa loca ſeceſſimus, et per miſericordiam Dei, quae ſalvos nos reddidit, ad terras pervenimus amicorum. Conſideret igitur veſtra prudentia, quod ab ipſorum Vaſconum feritate non defuit, quin effuſo ſanguine principalium membrorum eccleſiae, quae benignis ipſos lactavit uberibus, ditavit et complevit honoribus, ſtatum ejus confuſione perpetua et impreſſione confunderent, et chriſtianum nomen darent in deriſum, et fabulam, et opprobrium ſempiternum. Caeterum praemiſſis omnibus, quae cum tantis injuriis paſſi ſumus, nequaquam obſtantibus, nos pacem et unitatem eccleſiae petimus, ipſaſque ſummo conamine procuramus. Sed ſi ex aliena culpa procederet negotium, quod avertat altiſſimus, ad rupturam, de veſtro erga Deum et eccleſiam zelo certos nos reddimus, quod una nobiſcum, qui Dei honorem, et quod rectum eſt, agimus, et pro juſtitia et veritate certamus, fides veſtra concurret; et ſic per vos, et alios orthodoxae fidei profeſſores, ipſi Domino Jeſu Chriſto, et eccleſiae ſanctae ſuae in ſui cauſa favebitur, ſic promptis affectibus aſſiſtetur, quod divino honori congruet, eccleſiae ſatisfiet. Dat. Valent. die 12. Septembr. XII. indictione.

Sententia lata per archiepiſc. Cantuar. in perturbantes jura et libertates eccleſiae. Ex reg. Raynold fol. 14. b.

In Dei nomine, Amen. Cum omnes et ſinguli, qui malitioſe eccleſias ſuo jure privare praeſumunt, aut per malitiam et contra juſtitiam libertates earundem infregerunt, perturbare contendunt; necnon omnes et ſinguli, qui pacem et tranquillitatem domini regis Angliae ac regni injurioſe moleſtant, et qui jura domini regis praedicti hactenus detinuerunt et detinent ſeu perturbant, minus juſte etiam guerrarum ſuſcitantes horrorem; eccleſiarum incendiarii; ac inſuper latrones publici pariter et praedones; et quicunque praefati regni juſtitiam temere impugnantes, auctoritate ſacrorum canonum majoris excommunicationis ſententia fuerint et ſint legitime innodati: ac nonnulli Scotorum, et quamplures eis adhaerentes diabolica feritate repleti, per ſe et ſuos nonnullos partes Angliae hoſtiliter invadentes, libertates eccleſiaſticas infregerunt et perturbant, pacemque et tranquillitatem domini regis Angliae et regni injurioſe moleſtarunt; et praemiſſis non contenti, quamplures eccleſias in eiſdem partibus conſtitutas, domos, maneria, et alia bona ad dictas eccleſias, eccleſiaſticaſque perſonas ſpectantia, Dei timore poſtpoſito, combuſſerunt, et devaſtarunt, guerras inſuper horribiles ſuſcitando, praedas capiendo, homicidia tam clericorum quam laicorum, et alia maleficia diverſa inhumaniter perpetrando Quae omnia et ſingula adeo ſunt publica, notoria, et manifeſta, quod nulla poterunt tergiverſatione celari. Unde nos Walterus, permiſſione divina Cantuar. archiepiſcopus, totius Angliae primas, ſanctorum patrum veſtigiis inhaerentes, omnes hujuſmodi ſcelerum perpetratores, cum eorum complicibus et fautoribus, quatenus ad nos attinet, majoris excommunicationis ſententiae memoratae denunciamus ſubjacere, cujuſcunque ſtatus, conditionis, praeeminentiae, aut dignitatis exiſtant.

Praefectio Johannae de Dovor. in monialem de Scapeya per archiepiſcopum Cantuar. facta. Ibid. fol. 49. b.

Walterus, permiſſione divina Cant. archiepiſcopus, totius Angliae primas, dilectis filiabus prioriſſae et conventui de Scapeya noſtrae dioec. ſalutem, gratiam, et benedictionem. Quia de jure et conſuetudine eccleſiae noſtrae Chriſti Cant. ratione dignitatis noſtrae praeſentis ad nos praeficere, et ad vos recipere pertineat unam perſonam idoneam, quam duximus nominandam, inter vos in monialem domus veſtrae et ſororem; nos uti volentes jure noſtro, quod nobis competit in hac parte, Johannam filiam Johannis de Bourne, quam ad hoc idoneam reputamus, vobis nominamus, et ipſam in monialem praefecimus domus veſtrae; injungentes firmiter et mandantes, quatenus dictam Johannam, cum ad vos proinde declinaverit, recipiatis inter vos in monialem favorabiliter et ſororem, ſibi, ſicut uni alteri moniali, per omnia miniſtrantes, ut veſtra devotione cognita, nos ad ea, quae vobis operari poterint ſolatium, commodum, et honorem, proinde propitios habeatis; ſciturae, quod ſi praeſens mandatum noſtrum neglexeritis adimplere, vos ad id per cenſurarum rigorem, quas in illum eventum exercere contra vos intendimus, compellemus. Et quid feceritis in praemiſſis, nos, cum per partem ejuſdem Johannae fueritis requiſitae, certificetis per veſtras patentes literas, harum ſeriem continentes. Dat. etc.

Literae regis Edwardi cardinali Rom. eccleſ. ut provideat celeriter Romanae eccleſiae viduatae. Ibid. fol. 59. a.

Rex N. cardinali ſalutem, et ſincerae dilectionis affectum. Expletis redemptionis humanae ſacramentis, ad patrem regreſſurus unigenitus Dei filius Jeſus Chriſtus, ne gregem ſuum ſui ſanguinis pretio redemptum paſtoris regimine relinqueret deſolatum, curam ipſius beato Petro apoſtolo, et in ejus perſona ſuis ſucceſſoribus Romanis pontificibus ſucceſſive regendam tradidit diſpoſitione incommutabili, et commiſit; volens, ut Romana eccleſia, quae mater eſt omnium fidelium et magiſtra pro tempore praeſidens, populos ejuſdem gregis per univerſum orbem diffuſos, veluti tenens in terris locum Dei, per ſalutifera documenta in via ſalutis dirigeret, et oſtenderet jugiter, qualiter oporteat in domo Dei converſari. Quamobrem, cum nobis nuper de felicis memoriae domini Clementis, quondam Romani pontificis, obitu fuiſſet certitudinaliter nunciatum, et ſperabamus firmiter, quod veſtra et confratrum veſtrorum dictae eccleſiae cardinalium circumſpecta providentia, conſiderata prudenter praeſentis malitia temporis, quae tot bella, tot ſeditiones et ſcandala, immanitate peccaminum exigente, undique modernis temporibus ſuſcitavit, ut exinde habeat, unde doleat mater eccleſia, habeant et fideles populi, quod deplorent, ac incommodis, quae per diutinam vacationem ejuſdem Romanae eccleſiae non ſolum ipſi Romanae, ſed etiam univerſali eccleſiae exactis temporibus acciderunt, debuiſſet celeriter eidem eccleſiae de paſtore idoneo providiſſe. Verum de ipſius creatione pontificis rumore nobis

bis jam ſub expectatione diutina laſſatis, ut optavimus, non delato, ex indiviſibilis dilectionis affectu, quem ad matris gerimus ubera, compatimur eccleſiae viduatae, et compatiendo turbamur, ut doloris non ſit expers, cui materna ſuavitas communicat dulcedinis alimenta. Numquid non ingens dolor eſt filiis univerſis, ſi Romana mater eccleſia, in qua ſecus decurſus aquarum ſunt plantata divina diſpoſitione ligna ſcientiae et ſalutis, diu paſtore careat, et grex diutius permittatur in bivio oberrare? Cur non attenduntur, quae ipſius eccleſiae prolixa vacatio, quae cardinalium ejuſdem diſſenſio praeteritis temporibus nota diſpendia intulerunt? Cur non ipſorum attenta conſideratio mala declinare praeſentia, et futura pericula edocet praecavere? Veſtram igitur dilectionem obſecramus et hortamur in Domino Jeſu Chriſto, quatenus penſantes attentius magnitudinem negotii vobis incumbentis, dum de electione agitur gregis dominici directoris, et damna et pericula, quae ex diutina vacatione dictae Romanae eccleſiae poterunt obvenire, aſſumptumque terrae ſanctae negotium, quod ex ipſius aſſumendi pontificis ut plurimum directione et diſpoſitione dependet; et habentes prae oculis ſolum Deum, agatis viriliter in Domino, et totis conatibus laboretis, ut per electionem canonicam provideatur celeriter dictae viduatae eccleſiae de paſtore; dictoſque confratres veſtros ad hoc modis et viis licitis juxta poſſibilitatem veſtram inducere ſtudeatis, ne per ipſorum duritiam contingat univerſalem eccleſiam tot ſubjacere diſpendiis, et eclipſari, quod abſit, dictum negotium terrae ſanctae; providentes ſemper, quod talis ad ipſius eccleſiae regimen aſſumatur, qui effulgens virtutibus, et Deo per vitae meritum adjunctus, velit et poſſit gregem dominicum in ſalutis viam dirigere, et ei caeleſtis alimoniae pabulum miniſtrare. Dat. apud Ebor. 5. die Octobr. anno regni noſtri VIII.

Sede Rom. vacante.	Archiepiſc. Cant. WALT. RAYNOLD 2.	Anno Chriſti 1314.	Reg Angliae. EDWARD. II. 8.

Archiepiſcopi Cantuar. commiſſio ad colligend. decimam in dioec. Cant. conceſſam pro repulſione Scotorum. Ex reg. Raynold, arch. Cant. fol. 62. a.

WALTERUS, etc. dilectis filiis magiſtro T. de Chartham, commiſſario noſtro Cant. et magiſtro Willelmo de Hanlo, praepoſito eccleſiae noſtrae collegiatae de Wengeham, ſalutem, gratiam, et benedictionem. Cum nos, caeterique praelati et clerus, necnon et religioſi, exempti et non exempti, noſtrae Cant. provinciae jam in parliamento London. celebrato congregati, ſuper juſta et neceſſaria defenſione eccleſiae ac regni Angliae contra hoſtium ſuorum incurſus, et praecipue contra hoſtiles aggreſſus exercitus Scotorum, qui cum inhumana ſtrage Anglorum, ſine perſonarum delectu, dictum regnum ingreſſi, magnam partem ejuſdem regni devaſtarunt, et adhuc devaſtare et depopulari indies non formidant, ſolicite tractavimus providenda; demum, cum unanimi et ſpontaneo conſenſu noſtro, et omnium confratrum ac cleri noſtrae Cant. provinciae ac dioec. convenientium ibidem, ſub certa forma ordinatum fuerat et conceſſum, quod pro tam communis et neceſſariae defenſionis auxilio, in quo proprium verſatur cujuſlibet intereſſe, decima pars omnium bonorum eccleſiaſticorum, tam a praelatis, quam religioſis et clero noſtrae civitat. et dioec. ac provinciae Cant. ſecundum ultimam taxationem veri valoris eorundem auctoritate dioeceſanorum in qualibet dioec. colligeretur, ſolvenda pro aequalibus portionibus in ſubſidia defenſionis eccleſiae Anglicanae, regni, et regnicolarum, ac repulſae dictorum Scotorum, terminis feſtorum inventionis, et exaltationis ſanctae crucis prox. futur. ex cauſis evidentibus et neceſſariis ſic arctatis. Quocirca vobis et alteri veſtrum vices noſtras committimus ad petend. exigend. et recipiend. et colligend. decimas memoratas, firmiter injungentes, quatenus archidiaconum noſtrum Cant. abbates, priores, caeteroſque praelatos conventual. et collegiat. eccleſiarum, ac reliquum clerum noſtrae dioec. praedictae, necnon et noſtrorum decanatuum exemptorum, vice et auctoritate noſtra legitime moneatis, ac etiam inducatis, quod vobis de decima hujuſmodi, prout cuilibet incumbit, juxta ordinationem praetactam in praedictis feſtis, ut praeſcribitur, ſine ulteriori morae diffugio ſub poena excommunicationis majoris ſatisfaciant competenter; alioquin ipſas extunc per quaſcunque cenſuras eccleſiaſticas ad id diſtrictius compellatis; denunciantes exemptis noſtrae dioeceſis memoratae, quod pro communi defenſione praedicta, in qua ipſorum, ſicut et aliorum, proprium intereſſe verſatur, hujuſmodi decimam, quatenus eos contingit, terminis ſupradictis ſolvere non omittant. Dictam autem decimam taliter colligendam, in noſtra Cant. eccleſia, quam in hac parte pro loco tutiori elegimus, reponi volumus et mandamus; nulli alii praeterquam nobis, cum pro ea mandaverimus, liberandam. Et quid feceritis in praemiſſis, nos diſtincte et aperte certificetis tempore competenti per veſtras patentes literas, harum ſeriem continentes. Dat. apud Lambeth non. Martii, anno Domini M.CCC.XIV.

Archi-

Sede Rom. vacante.	Archiepiſc. Cant. WALT. RAYNOLD 2.	Anno Chriſti 1315.	Reg. Angliae EDWARD. II. 8.

Archiepiſcopi Cantuar. commiſſio ad colligendam decimam ſexannualem pro terra ſancta a papa impoſitam. Ex reg. Raynold, archiep. Cant. fol. 63. a.

WALTERUS, etc. dilectis filiis priori et conventui ſancti Gregorii Cant. ſalutem, etc. Cum ſanctiſſimus in Chriſto pater et dominus, dominus Clemens, divina providentia papa quintus, in generali concilio Viennen. noviſſime celebrato, decimam omnium eccleſiaſticorum redituum et proventuum per diverſas mundi partes (perſonis et locis hoſpital. ſancti Johannis Jeruſalem, et aliorum militarium ordinum duntaxat exceptis) uſque ad ſex annos in calendis Octobris prox. futur. inchoand. impoſuerit in ſubſidium terrae ſanctae per infraſcriptos terminos juxta morem ſolitum perſolvend. videlicet pro medietate primi anni dictorum ſex annorum, in eiſdem calend. Octobris, et pro reliqua medietate ipſius anni in calend. Aprilis extunc prox. ſecutur. et ſic per reliquos quinque annos per ſimiles terminos, et ſub certis modis et formis exigend. colligend. recipiend. et cuſtodiend. prout in literis apoſtolicis, quarum copia alias per dilectos filios priorem et capitulum noſtrae Cant. eccleſiae ultimae vacationis tempore vobis traditam didicimus, plenius continetur; ad exigend. colligend. recipiend. reponend. et cuſtodiend. decimam memoratam in civitate et dioec. Cant. juxta dictarum apoſtolicarum ſeriem literarum, vos deputamus, ac etiam aſſignamus, et vobis, ſi et prout de jure poſſumus, ad hoc committimus vices noſtras; ac ad quoſcunque contradictores et rebelles per cenſuram eccleſiaſticam, appellatione poſtpoſita, compeſcend. necnon omnes et ſingulos, qui occaſione dictae decimae tempore debito non ſolutae, excommunicationum, ſuſpenſionum, vel interdicti fuerint ligati ſententiis, propter ſatisfactionem de illis exhibitam, ab eis juxta formam eccleſiae abſolvend. et diſpenſand. cum eis, qui dictis ligati ſententiis vel earum aliqua, celebrando divina, vel immiſcendo illis, ſicut prius maculam irregularitatis correxerint, plenam et liberam vobis, ſi et prout de jure poſſumus, concedimus tenore praeſentium poteſtatem. In cujus rei teſtimonium, etc.

[Dat. poſt 6. calend. et ante 3. non. Aprilis.]

Literae archiepiſcopi Cantuar. epiſcopo Wigorn. ſuper inhibitione facta per ipſum archiepiſcopo Ebor. Ibid. fol. 65. a.

WALTERUS, etc. venerabili fratri domino W. Dei gratia Wigorn. epiſcopo, ſalutem, etc. Regiminis ſuſcepti nos cura ſolicitat, ut pro tuitione ſtatus et jurium eccleſiae noſtrae ipſis praejudicare, vel ea perturbare conantibus, remediis congruis obviemus. Cum igitur dominus Ebor. archiepiſcopus veſtram dioec. infra noſtram Cant. provinciam ſit ingreſſus, moram faciens in eadem, ne per provinciam infra veſtram dioec. incedens, crucem ſuam coram ſe erigi faciat vel deferri; ne etiam populares earundem dioec. veſtrae, et noſtrae provinciae inclinando benedictionibus ipſius archiepiſcopi, et aliis modis contra inhibitiones publicas tam per nos, quam praedeceſſores noſtros prius factas, nequiter obedire vel periculoſe favere praeſumant, in noſtram et eccleſiae noſtrae Cant. ac juris ejuſdem injuriam et praejudicium manifeſtum; vobis committimus, et in virtute obedientiae firmiter injungendo mandamus, quatenus ſtatim receptis praeſentibus, quam citius fieri poterit opportune, in ſingulis eccleſiis et locis publicis veſtrae dioec. ubi magis timetur dictum poſſe praejudicium imminere, et aliis quibus poterit expedire, inhiberi diſtrictius faciatis ſub poena excommunicationis majoris, ne quis eidem domino archiepiſcopo taliter incedenti ſuis benedictionibus inclinet, vel aliter faveat quoquomodo. Ad dictum etiam dominum archiepiſcopum veſtram dioec. ſic ingreſſum perſonaliter accedentes eundem nominatim, et omnes ſibi adhaerentes ſtatim moneri canonice faciatis, et ſub poena canonicae diſtrictionis arctius inhiberi, ne ipſe archiepiſcopus crucem ſuam coram ſe in noſtra Cant. provincia erigi faciat ſeu deferri, vel aliquis de ſibi adhaerentibus ipſam crucem ſic deferat, vel delarioni ejuſdem opem conferat vel aſſenſum: denunciantes eidem domino archiepiſcopo, et caeteris ſupradictis, quod ſi quicquam in noſtri praejudicium contra monitiones veſtras praeſumpſerint attemptare, cenſuras eccleſiaſticas pro defenſione juris eccleſiae noſtrae in hac parte diſſimulare non poterimus contra eos, prout juſtum fuerit, exercere. In omnibus inſuper locis veſtrae juriſdictionis, per quae idem dominus archiepiſcopus incedendo tranſierit, vel ſic incedens moram fecerit, durante inceſſu ac mora hujuſmodi, faciatis a divinis et a publica pulſatione campanarum ceſſari. De nominibus etiam omnium ſubditorum veſtrorum dicto domino archiepiſcopo contra inhibitionem memoratam faventium, et obedientium diligentius inquirentes, ſeu facientes inquiri, omnes, quos ſupra hoc inveneritis culpabiles aut rebelles, per cenſuram eccleſiaſticam, quatenus jus patitur, puniatis, cenſuras eaſdem abſque noſtra licentia nullatenus remittentes. Et ne praeſens mandatum ſaepius iterari oporteat, vobis injungimus firmiter in virtute obedientiae, qua eccleſiae noſtrae ſupradictae tenemini, quatenus omnia

omnia ſupradicta toto tempore veſtri regiminis diligentius obſervetis, et faciatis inpoſterum firmiter obſervari. De die vero receptionis praeſentium, et forma executionis omnium praemiſſorum nobis reſcribere non tardetis per veſtras patentes literas, harum ſeriem continentes. Dat. apud Lamh. 3. idûs Junii, ânno Dom. M.ccc.xv.

Sede Rom. vacante.	Archiepiſc. Cant. WALT. RAYNOLD 2.	Anno Chriſti 1315.	Reg. Angliae EDWARD. II. 8.

Literae Cantuar. archiepiſcopi ſuper inhibitione facta archiepiſcopo Ebor. Ex reg. Raynold fol. 65. b.

WALTERUS, etc. venerabili fratri domino Waltero, Dei gratia Wigorn. epiſcopo, ſalutem, etc. Quia, ut pridem vobis ſcripſimus, dominus Ebor. archiepiſcopus, veſtram dioec. infra noſtram Cantuar. provinciam jam ingreſſus moram faciens in eadem, ac per eam incedens crucem ſuam coram ſe erigi faciat publice ac deferri, et hoc ulterius per noſtram provinciam incedendo, ut dicitur, continuare proponit, in noſtram et eccleſiae noſtrae Cantuar. ac juris ejuſdem injuriam, et praejudicium manifeſtum, cui taliter incedenti populares ipſius provinciae ejuſdem archiepiſcopi benedictionibus inclinando, et modis aliis in noſtram, et eccleſiae noſtrae, ut praemittitur, injuriam, et contra inhibitiones publicas tam per nos, quam praedeceſſores noſtros in caſu conſimili prius factas, nequiter obedire, et modis aliis periculoſe favere praeſumunt: ut tam ipſius archiepiſcopi, quam etiam caeterorum eidem in hac parte faventium reprimatur injuria, vobis committimus, ac in virtute obedientiae, qua nobis et eccleſiae noſtrae praedictae tenemini, firmiter injungendo mandamus, quatenus ſtatim receptis praeſentibus ad dictum dominum archiepiſcopum perſonaliter accedentes ipſum nominatim, et omnes ſecum in inceſſu hujuſmodi comitantes, cum ad id ſe facultas obtulerit, canonice moneatis, et arctius inhibeatis eiſdem, ne ipſe archiepiſcopus crucem ſuam ſic erectam coram ſe in noſtra Cantuar. provincia erigi faciat, aut deferri procuret, ſeu comitantes ipſi delationi ejuſdem conſilium praebeant aut aſſenſum. Et ſi non obſtantibus monitionibus ac inhibitionibus ipſis, ſecus attemptatum extiterit, ipſi archiepiſcopo ingreſſum eccleſiae protinus interdicere non tarderis, et ſi per tres dies continuos ſequentes ſuſpenſionem hujuſmodi animo ſuſtinuerit indurato, eundem a pontificali officio ſuſpendatis. Et ſi per tres dies alios immediate ſequentes in eadem ſuſpenſione nimia protervitate perduraverit, extunc in eum majoris excommunicationis ſententiam promulgetis. In taliter vero deferentes crucem hujuſmodi nominatim, ac in genere in omnes conſenſum ad id, ut praetangitur, adhibentes, majoris excommunicationis ſententiam protinus proferatis, et ſententiam ipſam ſingulis diebus ſequentibus poſtmodum in eccleſiis et locis publicis, per quae ſic tranſitum fecerit, ac aliis per veſtram dioec. publicetis, et faciatis ſolenniter publicari; volenteſque ut ipſum mandatum noſtrum primum in hac parte vobis directum diligenter exequamini nihilominus in omnibus ſuis punctis. Diem vero receptionis praeſentium, et formam executionis omnium praemiſſorum, ac etiam de nominibus rebellium in hac parte, ſi vobis de eiſdem conſtiterit, quibuſcunque temporibus opportunis nobis reſcribere non tardetis per veſtras patentes literas, harum ſeriem continentes. Dat. apud Lamheth 15. cal. Julii, anno Dom. ſupradicto.

Archiepiſcopi Cantuar. mandatum epiſcopo London. ad exorandum pro pace et tranquillitate regni, et ſerenitate aeris. Ibidem fol. 66. b.

WALTERUS, etc. venerabili fratri domino G. Dei gratia London. epiſcopo, ſalutem, etc. Rex pacificus, qui, cum humani generis plaſma primum, quod condiderat, praecepti ſui praevaricatione deperditum, et ob hoc a paradiſi dejectum amoenitatibus, amplexaretur amore tam tenero, tamque charo, quod ut ipſum genus, ipſiuſque generis poſteros obedientiae ſuae filios ab inferni faucibus liberaret, eis pro meritis perennis vitae commoda largiturus, a throni ſui celſitudine ad terram deſcendens homo factus, dirae mortis amaritudinem deguſtavit, nimirum ſuae altitudinis providentia oberrantibus nimium in via mandatorum ſuorum, dum reſipiſcere non deſinunt, provocatus, flagella ſuae iracundiae digna mittit, ut ſic ſaltem redempti ſui, quos licet devios duci nollet ad interitum, a ſuis inquinamentis ad viam veritatis reſiliant, et memores gratitudinis dicti regis pro eiſdem ſic paſſi, ipſum puris mentibus, et devotorum operum exercitio excolant, et exquirant. Nempe modernis, proh dolor! temporibus, quod ira ejuſdem regis redemptoris noſtri per immanitatem peccaminum, et indevotionem populi ſit accenſa, guerrarum horrores, et aeris intemperies, ac alia incommoda, quae recte judicantium patent oculis, innuunt et oſtendunt. Ut igitur populus chriſtianus, quem ipſe Chriſtus nolens mortem peccatoris, ſed ut magis convertatur et vivat, ſua miſericordia diſpoſuit, ut creditur, flagellari, ad agnitionem divini numinis, et frugem vitae melioris ſalubriter coaptetur, et ira Domini, ac deſolationes, quae ex ea immi-nent, cito ceſſent, ipſo Chriſto devotione ejuſdem ſui populi complacato; fraternitati veſtrae committimus et mandamus, quatenus ſingulis coepiſco-

coepiſcopis ſuffraganeis noſtris per noſtram Cantuar. provinciam conſtitutis, denuncietis, et eiſdem diſtrictius injungatis, ut eorum quilibet in ſingulis civitatibus, ac aliis villis, et mercatis per ſuas commiſſas ſibi dioeceſes, pro aeris ſerenitate, necnon negotiis domini noſtri regis, regnique ſui Angliae ad laudem Dei, et eorundem regis et regni commodum et honorem, ac populi tranquillitatem, et pacem proſpere dirigendis, pluries fieri faciat ſolennes cum pulſatione campanarum proceſſiones, et decantatione ſolita letaniae, miſſa ſolenni in eccleſia ad id congrua poſtea ſubſecuta, populiſque earundem civitatum, et aliarum villarum, ut ad hoc conveniant, praemunitis. Ita quod interea verbi Dei pabulum publice proponatur, et pericula, quae praemittuntur, ac alia, quae ad remedia ſuper his imploranda [apta eſſe] judicaret, exponantur, ut clerus et populus ad expiationem exceſſuum, et devotionem congruam per orationes, jejunia, eleemoſynas, et alia charitatis opera excitentur, et ira Dei per humana demerita, ut timetur, accenſa, hujuſmodi placabilibus hoſtiis mitigetur, tantaque ceſſare pericula ſua clementia faciat ſummus judex. Mandamus etiam, quod praemiſſa in veſtris civitate et dioec. modo, quo praedicitur, fieri demandetis; omnibus vero catholicis ad viam ſalutis idonee praeparatis dictas proceſſiones ſequentibus, et illis ac aliis quibuſcunque vicibus, orationem dominicam cum ſalutatione virginis glorioſae, pro ſtatu proſpero regis et regni Angliae ac aeris ſerenitate dicentibus, 40. dies indulgentiae de Dei pietate, et ſuae matris virginis glorioſae, B. Thomae martyris, et omnium ſanctorum meritis confidentes, concedimus gratioſe; veſtram fraternitatem exhortantes, ut indulgentiam ad devotionem populi excitandam favorabiliter concedatis; et caeteros noſtros coepiſcopos harum auctoritate exhortemini, ut et ipſi ſimiliter in hac parte impertiantur indulgentiarum munera allectiva, prout eis divinitus fuerit inſpiratum. De die vero receptionis praeſentium, et qualiter mandatum noſtrum fueritis executi, nos certificare curetis tempore competenti; et, ut alii confratres noſtri de ſuo facto in praemiſſis ſimiliter nos certificent, inducatis per literas patentes, harum ſeriem continentes. Dat. apud Lamh. 7. cal. Julii, anno Dom. M.CCC.XV.

Sede Rom. vacante.	Archiepiſc. Cant. WALT. RAYNOLD 2.	Anno Chriſti 1315.	Reg. Angliae EDWARD. II. 9.

Litera regis pro decima levanda. Ex reg. Woodcock Winton.

EDWARD, par la grace de Dieu roy d'Anglet. ſeign. d'Irlande, archiduck d'Aquitaine, a l'honourable pere en Dieu Henry, par la meme grace eveque de Winceſter, ſalute. Nous vous prions eſpecialement, et vous chargeons fermement enjoyntement, que du mandement que nous vous faiſons par brief de notre grand ſeal en droit de haſte la lever, qe nous eſt garantz par la clerge de notre dioceſe en aide de la defenſe de St. egliſe, et de notre reaum. Facez ſi bone, et ſi haſtive execution comme vous pourrez, ſelon le purport de meme le brief, et ceo en nulle maniere ne laiſſez. Et par vos lettres, et par le pouvoir de cette certificat. haſtivement le treſorier, et les barons de notre eſchekier de de ces que vous en bien faire. Donnez ſouls notre prive ſeal a Weſtminſter le 12. jour de Juillet, l'an de notre reign IX.

Reſponſio ad literam domini regis ſupraſcriptam. Ibidem.

VENERABILIBUS et diſcretis viris dominis theſaur. et baronibus de ſcaccario domini noſtri regis illuſtris, frater Henricus, etc. ſalutem in omnium ſalvatore. Cum ſereniſſimus princeps dominus noſter rex Angliae praedictis literis ſuis ſub ſigillo ſuo privato nobis demandaſſet, quod nos juxta exigentiam brevis ſui regii nobis pariter inde direct. decimam a clero noſtrae dioec. ſub certa forma ſibi conceſſam, per executiones celeres indilate levaremus, et vobis quidem ſuper praemiſſis per praeconem earum celeriter certificare curaremus; vobis praeſentibus literis intimamus, quod circa dictam decimam levandam, diligentiam omnimodam, quam potuimus hactenus, adhibuimus, et quantum ad nos attinet et valemus, adhibebimus infuturum, juxta vim et effectum brevis regii ſupradicti; et quicquid levatum eſt de dicta decima vel inpoſterum contigerit levari, vobis ad diem et locum in eodem brevi contentos, certificabimus et perſolvemus juxta poſſe. Dat. apud Eſher, 15. cal. Aug. anno Dom. M.CCC.XV.

Prioris et capituli Cantuar. literae epiſcopo London. pro promotione unius clerici ratione promotionis epiſcopi. Ex reg. Henr. prior. fol. 160. a.

VENERABILI in Chriſto patri domino G. Dei gratia London. epiſcopo, H. permiſſione, etc. et ejuſdem loci capitulum, ſalutem, cum reverentia, et honore. Sancta Cantuar. eccleſia, quae prae caeteris occidentalibus eccleſiis quampluribus libertatibus, et conſuetudinibus laudabilibus ab olim fuerat, et adhuc eſt multipliciter inſignita, tot diris et variis depreſſoribus, et calumniis adverſantium eſt ſubjecta, quod niſi diſcretorum, prudentum, et ſapientum virorum ſibi aſſiſtentium praeſidio jugiter fulciretur, reſiſtere non ſufficeret inſidiantibus, et

et inſultantibus ex adverſo. Et ideo, ut multiplicato ſuorum numero defenſorum liberius gaudeat juribus adquiſitis, et virilius occurrat inſidioſis jaculis invadentium, et opprimentium ſua jura, pie et laudabiliter per conſuetudinem eſt inductum, quod ſinguli ejuſdem eccleſiae ſuffraganei, qui jurium, libertatum, et conſuetudinum ipſius adjutores, et defenſores eſſe tenentur, unum clericum idoneum, per eum, qui pro tempore praeeſt regimini ipſius eccleſiae, nominatum tenentur, cum facultas ſe obtulerit, poſt nominationem hujuſmodi ad competens beneficium promovere. Cum igitur dilectus nobis in Chriſto magiſter Mich. de Bereham, juris civilis profeſſor, clericus noſter, tempore congruo vobis fuerit nominatus, ut per vos competens beneficium aſſequeretur juxta vim et effectum approbatae conſuetudinis antedictae, quem vos veſtri gratia, ſpecialiter et praeſentialiter admiſiſtis, paternitatem veſtram requirimus et rogamus, quatenus id, quod in hac parte per vos forſitan pro variis occupationibus eſt omiſſum, velitis liberaliter, ſi facultas illico ſe offerat, alioquin quam cito ſe obtulerit, juxta praeteriti temporis morem ſupplere; ut idem magiſter M. vobis, et eccleſiae veſtrae in agendis veſtris diligentius aſſiſtere teneatur, et eccleſia Cantuar. veſtram in hac parte gratitudinem in ſuo clerico ſentiat abundaſſe, beneplacitum veſtrum in his et aliis nobis, ſi placet, renunciare velitis per proxim. vobis notum ad partes noſtras venturum. Valeat veſtra reverenda paternitas nunc et ſemper. Dat. in capitulo noſtro 8. idus Aug. anno Dom. M.CCC.XV.

Sede Rom. vacante.	Archiepiſc. Cant. WALT. RAYNOLD 3.	Anno Chriſti 1315.	Reg. Angliae EDWARD. II. 9.

Walteri Raynold, archiepiſcopi Cantuar. injunctiones factae in capitulo eccleſiae Chriſti, et ibidem relictae 4. id. Decembris, anno Dom. M.CCC.XV.

Ex reg. Raynold fol. 69. b.

IN Dei nomine, Amen. Clamoſa inſinuatione ſuper corrigendis exceſſibus, et moribus reformandis in eccleſia noſtra Cantuar. circa perſonas ejuſdem eccleſiae exercendi frequentius deferente, ac curae paſtoralis ſolicitudine excitante, ad eccleſiam noſtram praedictam pro debita reformatione impendenda declinare compellimur his diebus. Verum, quia ex compertis defectibus ſive exceſſibus inter vos, qui reformationis limam expoſcunt, veriſimiliter formidamus, quod ex dictis per aliquos fratrum ſeu detectis, aliqui fratrum murmurandi ſeu obloquendi occaſionem aſſumentes, ſuis ob hoc fratribus detrahent, vel alias qualitercunque gravandi inſidias parabunt contra eoſdem, ſeu corrigendorum hujuſmodi detectionem ipſis imponere praeſument infuturum; nos Walterus, permiſſione divina Cantuar. archiepiſcopus, totius Angliae primas, pacem ac fraternam charitatem inter vos vigere, ac paterna affectione confovere totis viribus cupientes, ſingulos veſtrum monemus et hortamur in Chriſto, quod nullus veſtrum, cujuſcunque gradus, ſtatus, aut conditionis exiſtat, detectorum occaſione, aut etiam jam compertorum, contra fratrem ſuum aliquid faciat vel fieri procuret ad vindictam, ſeu ea ſibi imponere audeat quoviſmodo, ſub poena excommunicationis majoris, quam in contravenientes monitionibus noſtris hujuſmodi canonice ſic praemiſſis, proferimus in his ſcriptis; abſolutione ab eadem ſententia nobis ſpecialiter reſervata.

Item, cum facta, praecepta, ac mandata noſtra canonica, quae pro correctione exceſſuum, et debita morum reformatione vobis vel alicui veſtrum injunguntur, deluſoria eſſe non debeant, quin potius ſuum ſortiri effectum deceat de jure; tibi fratri Henrico priori, et caeteris fratribus ſingulis hujus eccleſiae hic praeſentibus firmiter injungimus in virtute ſanctae obedientiae, ac mandamus ſub poena majoris excommunicationis, quam extunc in contravenientes proferimus in his ſcriptis, ne quis veſtrum circa ea, quae jam inter vos ordinavimus, vel fieri praecipimus circa ſtatum eccleſiae noſtrae antedictae, ſeu perſonarum ejuſdem, quicquam omnino innovare, immutare, aut in derogationem eorum, quae fecimus, quomodolibet attemptare praeſumat, pendente coram nobis negotio correctionis ſive reformationis jam inceptae; abſolutionem vero a ſententia hujuſmodi, ſi quis eam incurrerit, nobis, ſicut ſupra, ſpecialiter reſervantes.

Item monemus, et firmiter injungendo praecipimus tibi priori, quatenus de caetero in omnibus hujuſmodi eccleſiae negotiis communibus pertractandis, ac etiam dirigendis, communi omnium fratrum, vel ſaltem majoris partis eorundem conſilio perfruaris, ita quod communi deliberatione praecedente, ſaltem conſenſus majoris partis capituli interveniat negotiis hujuſmodi finaliter ordinandis, ſub poena excommunicationis praedictae.

Inſuper proteſtamur expreſſe, quod in correctionis, et reformationis pendente coram nobis negotio jam incepto, cum in praeſenti variis multipliciter praepediti, id ipſum ante noſtrum regreſſum debite terminare non poſſumus, ut vellemus, intendimus, quam cito nobis vacaverit, opportunitate temporis offerente, ad vos regredi, opus coeptum in omnibus ſuis articulis ad honorem Chriſti, et honorem ac utilitatem hujuſmodi ſuae ac noſtrae eccleſiae, ac corporum animarumque fratrum omnium recreationem pariter et ſalutem, cum ſumma diligentia, prout nobis ab alto fuerit inſpiratum, feliciter conſummare.

Item, ut in capitulo tales ſemper ſucceſſivis temporibus habeantur, qui in ſacra pagina eruditi caeteros fratres in ea valeant informare, ita quod tam nobilis eccleſia non cogatur pro inſtructionibus aliena ſuffragia mendicare; volumus

mus, et vobis priori, ac caeteris fratribus de capitulo injungimus, quod tres vel quatuor moribus inſigniti, et alias ad id apti exhibeantur in ſtudio, ubi viget ſtudium generale.

Item injungimus tibi priori in virtute obedientiae, quod juxta conſtitutionem in hac parte editam capellanos tuos annis ſingulis innoves atque mutes.

Sede Rom. vacante	Archiepiſc. Cant. WALT. RAYNOLD 3.	Anno Chriſti 1315.	Reg. Angliae EDWARD. II. 9.

Breve regis de convocatione cleri facienda pro ſubſidio regis pro guerra faciendo. Ex rot. clauſ. 9. Edw. II. m. 17. dorſo, et ex reg. Raynold fol. 73.

REX venerabili in Chriſto patri W. eadem gratia archiepiſcopo Cantuar. totius Angliae primati, ſalutem. Pro firmo credimus et tenemus, quod ad ea, quae regni noſtri ſalvationem, et populi nobis commiſſi tranquillitatem, et quietem reſpiciunt, cum Dei adjutorio feliciter promovenda, manus velitis extendere liberaliter adjutrices. Quidam itaque praelati, et alii de clero provinciae veſtrae Cantuar. quos ad intereſſendum parliamento noſtro apud Lincoln. fecimus ſummoneri, ibidem ex parte noſtra ſuper ſubſidio nobis pro guerra noſtra Scotiae faciendo requiſiti, ad urgentem neceſſitatem in hac parte, et inevitabile periculum, quod tam eccleſiae Anglicanae, quam nobis, et toti populo noſtro, et Scotorum inimicorum et rebellium noſtrorum, qui pluries regnum noſtrum hoſtiliter ſunt ingreſſi, depraedationes, incendia, et alia damna quamplurima inhumaniter perpetrando obſtinata malitia imminere, niſi eorum nequitiae citius, et potentius cum Dei adjutorio reſiſtatur, ſuae conſiderationis intuitum dirigentes, ad ſubſidium nobis ex cauſa praedicta faciendum, quatenus vobis abſentibus, cui ſubſunt, et in quorundam aliorum, tam praelatorum, quam religioſorum, et caeterorum de clero dictae provinciae abſentia potuerunt, unanimiter conſenſerunt; ita tamen, quod tam ipſi, quam alii de clero veſtrae provinciae, qui in dicto parliamento praeſentes non fuerunt coram vobis ad tractand. et conſentiend. veſtra auctoritate interveniente, de certo ſubſidio nobis, ut praemittitur, faciendo, in loco debito convocentur. Veſtram igitur paternitatem reverendam, de qua fiduciam gerimus pleniorem, requirimus et rogamus, quatenus omnes praelatos, tam religioſos, quam alios, caeteroſque de clero provinciae veſtrae ſupradictae, quod ſint coram vobis apud London. die Mercurii proxima poſt quindenam Paſchae proxime futuram ad ultimum, ad tractandum in veſtra praeſentia, et una vobiſcum conſentiend. ſuper ſubſidio memorato, convocari faciatis; apponentes, ſi placet, opem et operam efficaces, ut pro guerra noſtra praedicta ad praeſens competens ſubſidium nobis fiat. Mittemus autem ad vos ad diem praedictam quoſdam de concilio noſtro ad reſponſionem veſtram ſuper dicto ſubſidio noſtro nomine audiendam, et nobis poſtmodum reportandam. Teſte meipſo apud Lincoln. 16. die Febr. anno regni noſtri nono.

Summonitio archiepiſcopi Cantuar. priori eccleſiae Cantuar. ad convocationem London. habendam. Ex reg. Henr. prior. Cantuar. fol. 168.

WALTERUS, etc. —— Ea, quae ad laudem Dei, ac tuitionem eccleſiae ſuae ſanctae, et ſibi miniſtrantium, ac caeterorum quietem ſubditorum, necnon totius reipubl. utilitatem ſummo ſtudio provida deliberatio aliquoties adinvenit, fortuna intentioni quamplurimum adverſatrix ſuis captionibus cauteloſis ad fruſtrationis incommodum, non ſine gravi detrimento multorum, nonnunquam perducere conſuevit. Urgente ſiquidem neceſſitate, quam ex inſidiis inimicorum undique confluentium, ac ad exterminium hujus regni, et eccleſiae Anglicanae laborantium inceſſanter, nos periculis his inſtanter imminentibus pro viribus occurrere cupientes, precibus regiis ad id nihilominus excitati, venerabiles fratres coepiſcopos et ſuffraganeos noſtros, praelatoſque alios, tam religioſos, quam ſeculares, necnon totum clerum noſtrae Cantuar. provinciae ad conveniendum apud Lincoln. in craſtino converſionis S. Pauli prox. jam effluxo, ſub certa forma duximus convocandos, ad tractandum viz. de ſalubri remedio adhibendo in praemiſſis, et caetera quaedam facienda, de quibus in mandato noſtro citatorio, alias venerabili fratri noſtro domino London. epiſcopo, et per ipſum caeteris ſuffraganeis noſtris directo, novimus plenius eſſe cautum. Cumque adverſa corporis valetudine, quae medio tempore nos invaſit, fuiſſemus adeo fatigati, quod ad diem et locum nequivimus accedere antedictos; quibuſdam fratribus ac coepiſcopis noſtris vices noſtras commiſimus, ad omnia facienda, quae nos facere potuimus in congregatione eadem et tractatu, ſi praeſentiam noſtram in eiſdem adhibuiſſemus perſonalem. Verum praelatis, et caeteris, tam religioſis, quam aliis, juxta mandati tenorem vocatis, et convenientibus ad diem et locum ſupraſcriptos, paratis ad faciendum ea, quae ejuſdem mandati noſtri ſeries expoſcebat, ex eo tamen, quod venerabilis frater noſter dominus London. epiſcopus praedictus, de praeſcripti executione mandati ad dictos diem et locum, vel poſt, certificare, prout debuit, totaliter omiſit; quanquam ad id tam de jure, quam etiam de conſuetudine ab olim in caſu conſimili obtenta et approbata, necnon tam antiquis

quis quam modernis temporibus, pluries et in recenti uſitata, quod nec ipſum, nec caeteros ſuffraganeos noſtros, aut alios praelatos noſtrae provinciae probabiliter latere poterit, nec etiam aliqualiter tunc latebat ipſum teneri efficaciter, in dubium non ſit revocandum, in eccleſiae Anglicanae, ac totius reipubl. utilitatis impedimentum manifeſtum, ac nonnullarum quamplurium periculum animarum, cum onerosa praelatorum ac caeterorum ſubditorum noſtrorum vexatione, de quo doluimus non modicum, et dolemus, periit vocatio hujuſmodi, ut videbatur, protunc totaliter, ſine fructu, eo duntaxat excepto, quod per praelatos, et quoſdam alios de clero in congregatione praedicta, ac procuratores aliquos abſentium praeſentes, quod ad certum diem per nos aſſignandum praelatos ipſos tam tunc praeſentes, quam abſentes, et totum clerum provinciae noſtrae praedictae ad civitatem London. convocari faciamus ad tractandum, et faciend. quod tanti negotii expeditio requirit, concorditer conſenſum exiſtebat. Unde dominus noſter inclytus rex Angliae, ſpe ſani conſilii, quod ex deliberatione prudentum reportaſſe confidebat in tractatu, taliter conſpiciens ſe fruſtratum, et ob hoc regni, et eccleſiae Anglicanae negotia periculis quamplurimis ſic ſubjecta, literis ſuis ſupplicatoriis nobis ſuper hoc nudius tertius ſub certa forma tranſmiſſis, nos excitari curavit, quod pro felici expeditione negotii ſuprascripti convocationem hujuſmodi fieri faceremus: Et licet ſarcina tantae neceſſitatis inſpecta pro ſtatu eccleſiae atque regni abſque excitatione cujuſcunque ex arctatione incumbentis officii ad remedium in praemiſſis pro viribus procurandum, reputemus efficaciter nos aſtrictos; eo tamen promptius votis regiis aſſurgimus, ac eis favorabiliter inclinamus, quo negotium, de quo agitur, eccleſiam Anglicanam, regnum, et regni incolas, tam perſonas eccleſiaſticas, quam laicas contingere communiter dignoſcitur; quodque ad id faciendum ex cauſa praetenſa, ut praemittitur, novimus nos teneri. Vobis igitur injungimus et mandamus, ac tenore praeſentium peremptorie vos citamus, ut vos prior perſonaliter, ac capitulum per unum procuratorem compareatis coram nobis in eccleſia S. Pauli London. die Mercurii poſt quinden. Paſch. prox. futur. cum continuatione et prorogatione dierum tunc ſequentium; ad tractandum una nobiſcum, et caeteris noſtrae provinciae praelatis, ac clero ſuper urgentibus eccleſiae Anglicanae, et regni negotiis; necnon conſentiendum his omnibus, quae ad honorem Dei, et eccleſiae ſuae, et utilitatem totius reipubl. regnique ſupradicti, divina diſponente clementia, ibidem contigerit ſalubriter ordinari. Et quid in praemiſſis duxeritis faciendum, nos dictis die et loco certificetis per literas veſtras patentes, harum ſeriem continentes. Dat. apud Lamheth 3. non. Martii, anno M.CCC.XV.

Sede Rom. vacante.	Archiepiſc. Cant. WALT. RAYNOLD 3.	Anno Chriſti 1316.	Reg. Angliae EDWARD. II. 9.

Literae domini regis deprecatoriae archiepiſcopo Cantuar. ad monendum, ut habentes bladorum copiam, ea vendant propter indigentiam populi. Ex reg. Raynold fol. 73. b.

EDWARDUS, Dei gratia rex Angliae, etc. vener. in Chriſto patri W. eadem gratia Cantuar. archiepiſcopo, etc. ſalutem. Regnum noſtrum, quod, ſicut a multis didicimus, frumenti et aliorum copia victualium et bladorum plus caeteris regionibus abundare retroactis temporibus conſuevit, propter temporum intemperiem, populi nobis commiſſi peccatis exigentibus, ut timemus, altiſſimo diſponente, qui ſuperbos et inobedientes ſua divina potentia, prout vult, humiliat et caſtigat, tantis ſubjacet defectui, et inopiae, ac bladorum inſolitae cariſtiae hiis diebus, quod blada, ex quibus populus noſter poterit ſuſtentari, maxime pro eo, quod plures de eodem regno blada in grangiis ſuis in quantitate non modica obtinentes, ea ſic retinent, et venditioni adhuc exponere recuſant, ut poſtmodum carius illa vendant, victualia in dicto regno nequeunt inveniri, propter quae pauperes et mendicantes de dicto regno non invenientes, quae ipſis propter hujuſmodi bladi carentiam et defectum alimenta valeant miniſtrare, fame et inedia quotidie moriuntur, quod vobis, ſicut caeteris de regno praedicto fore credimus ſatis notum, ex quo non immerito condolemus et compatimur in intimis cordis noſtri. Quis itaque piae mentis fertilitatem praeteriti temporis affluentem, modernamque cariſtiam, et inopiam tam urgentem recte conſiderans et perpendens, in intimis non ingemiſcit, et proximo ſuo non compatitur fame et inedia pereunti? Cupientes igitur ſalvationi populi noſtri providere viis et modis, quibus poterimus, ut tenemur, veſtram devotionem affectuoſe requirimus et rogamus, quatenus tam clerum, quam populum veſtrae civitatis et dioec. illos viz. qui blada in grangiis ſeu granariis adhuc habent, verbis efficacibus moneatis, aliiſque viis et modis, quibus expedire videritis, inducatis, quod blada, quae habent, ſuſtentatione rationabili pro ſe et familia ſua uſque ad tempus autumni tantummodo retenta, venditioni exponere non deſiſtant, ne cauſa tanti interitus ſeu mortalitatis in populo ipſis blada habentibus, et ea vendere recuſantibus, valeat imputari. Si vero homines blada venalia in veſtra dioec. obtinentes, monitioni veſtrae in hac parte contempſerint obedire, et nobis inde conſtiterit; nos propter neceſſitatem ingruentem nullatenus omittemus, quin ſuper hoc faciamus maxime pro ſuſtentatione populi noſtri congruum remedium adhiberi, quod de conſilio veſtro fore viderimus faciend. Teſte meipſo apud Weſtm. 23. die Aprilis, anno regni noſtri IX.

 Walteri

Sede Rom. vacante.	Archiepiſc. Cant. Walt. Raynold 3.	Anno Chriſti 1316.	Reg. Angliae Edward. II. 10.

Walteri archiepiſcopi Cantuar. mandatum pro convocatione cleri provinciae Cantuar. Londini habenda. Ex reg. epiſtolarum Rob. de Langele, prior. Norwic. n. 102.

Venerabili in Chriſto patri, domino Johanni, Dei gratia Norwic. epiſcopo, G. permiſſione divina epiſcopus London. ſalutem, et fraternae dilectionis continuum incrementum. Literas reverendi patris domini W. Dei gratia Cantuar. archiepiſcopi, totius Angliae primatis, recepimus in haec verba: W. permiſſione divina Cantuar. archiepiſcopus, totius Angliae primas, venerabili fratri noſtro G. Dei gratia London. epiſcopo, ſalutem, et fraternam in Domino charitatem. Exagitatis veſania impiiſſima hoſtibus illis perfidis R. le Brus, ſuiſque complicibus Scotorum gentibus, qui adverſus dominum noſtrum regem, regnumque ſuum Angliae conſpirantes, jurisjurandi tam fidelitatis, quam homagii, quibus ſe olim domino regi, regnoque Angliae aſtrinxerant, religione contempta, jam diutius unanimiter debellarunt, et pluries nuncque actualiter cum non modico exercitu bellatorum maximam partem regionis Angliae ſunt ingreſſi, adeo quod totam fere partem illam depopulando inhumaniter devaſtarunt. Nam ſine delectu conditionis, ſexus, ordinis, aut aetatis, quos reperiunt regni incolas, miſerabiliter interficiunt; domos, villas, caſtra, eccleſias, atque monaſteria violenter invadunt et diripiunt, ac incendiorum voragine ad areas redigunt; et crudelitates alias quotidianis aggreſſibus exercere non deſinunt inauditas, ſicut modernis temporibus patrati ſceleris evidentia, proh dolor! manifeſtat. Dominus noſter, rex Angliae illuſtris, hujuſmodi anxie ferens ſcelera execrabilia, accerſito exercitu non modico bellatorum, contra hoſtes illos nequiſſimos, ſic Anglorum ſanguinem et necem etiam ſitientes, in occurſum noviter ſe direxit, eorundem debacchatorum furoris audaciam, divina opitulante gratia, reprehenſurus; ſed ipſis in ſua feritate ſic graſſantibus, confiſis de ſua multitudine univerſae pene gentis Scotorum, quam dictus R. de Brus, ſuique complices congregarunt, totum regnum Angliae ſuo ſubjugandum imperio obripere ſatagentes, ſufficienter non reſiſtitur his exercitu regis noſtri. Unde pro ſtatu et ſalvatione eccleſiae, ac regni Angliae, ac incolarum ejuſdem, in quibus proprium verſatur cuilibet intereſſe, conſiderantes tam inſtantis tamque urgentis neceſſitatis articulos, ac alia undique imminentia pericula, in quibus ab intrinſecis, ut timetur, valida praeparatur oppreſſio, et ab extrinſecis invaſio patet, ut praemiſimus, actualis, necnon oppreſſiones, quae alias multipliciter eccleſiae Anglicanae inceſſanter multimodis inferuntur, ordinavimus ex deliberato conſilio praelatorum et cleri convocationem facere generalem. Quocirca fraternitati veſtrae committimus et mandamus, quatenus cum debita celeritate confratribus, ac coepiſcopis, et electis confirmatis noſtrae Cantuar. eccleſiae et provinciae ſuffraganeis, vice et auctoritate noſtra injungatis, ſeu faciatis injungi, ut iidem epiſcopi, et electi omnes et ſinguli in ſuis dioeceſibus, etc. quod compareant coram nobis in eccleſia S. Pauli London. die Lunae prox. poſt feſtum ſanctae Fidis virginis prox. futur. cum continuatione et prorogatione dierum tunc ſequentium, ad tractandum una nobiſcum ſuper praemiſſis pro ſalubri in hac parte remedio adhibendo, ac aliis ſtatum eccleſiae Anglicanae concernentibus; necnon conſentiendum hiis omnibus, quae ad honorem Dei, et eccleſiae ſuae ſanctae tuitionem, ac totius reipublicae, regnique ſupradicti utilitatem, divina diſponente gratia, ibidem contigerit ſalubriter ordinari, etc. Dat. apud Lamheth 4. non. Septembr. anno Dom. M.CCC.XVI.

Papae Rom. Johan. XXII. 1.	Archiepiſc. Cant. Walt. Raynold 3.	Anno Chriſti 1316.	Reg. Angliae Edward. II. 10.

Literae archiepiſcopi Cantuar. domino N. Hoſtienſi et Velletr. epiſcopo cardinali pro fratribus praedicatoribus. Ex reg. Raynold fol. 85. b.

Reverendo in Chriſto patri ac domino, dom. Nicolao, Dei gratia Hoſtien. et Velletr. S. Romanae eccleſiae epiſcopo cardinali, ſuus devotus W. etc. Qui ad juſtitiam erudiunt multos quaſi ſtellae in perpetuas aeternitates. Fratres ordinis praedicatorum coadjutores noſtros optamus fovere favoribus, et ab adverſis protegere cum effectu. Sane non ſine mentis moeſtitia cernimus fratres dicti ordinis, et dilectos nobis in Chriſto conventus Oxon. jam retroactis multis temporibus, ad inſtigationem magiſtrorum quorundam univerſitatis Oxon. multipliciter moleſtari. Unde cancellario et magiſtris univerſitatis ejuſdem pro mitigatione malorum dictorum fratrum per multiplicatas literas direximus preces noſtras; ſed, ut fida relatione didicimus, per inſtantiam meam, ſeu aliorum praelatorum, vel dominorum regum, aut procerum regni Angliae, non ceſſant ab inchoatis vexationibus ullo modo; nec mirum, cum nec literae favorabiles a domino Clemente papa IV. per vos eiſdem procuratae, aut arbitrium, cui ſe ſub ſpe pacis perpetuae promiſſae ſubdiderunt humiliter, in minimo valent eis: in labyrintho namque laborant; et quo vicinius per viam humilitatis ſaluti ſperant attingere, eo diutius elonganter. Qui enim eos infeſtant perſecutionis facibus, lucernam tantum ſub modio condere, vel potius ad diminutionem fidei et morum extinguere moliuntur. Compatientes igitur ex corde tanto tempore vexatis

vexatis indebite, ferventem charitatem reverendae paternitatis veſtrae decrevi deprecandam humiliter et attente, quatenus praedictis deſolatis dignemini remedium efficax procurare. Fratrem etiam Thomam Everard, latorem praeſentis, et procuratorem in cauſa praedicta gratiae veſtrae ſpecialiter recommendo, in omni proſperitate, gaudio, et honore. Dat. 13. cal. Octobr. anno Dom. M.ccc.xvi.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
Johan. XXII. 1.	Walt. Raynold 4.	1316.	Edward. II. 10.

Breve regium, ne aliquis capiat bona perſonarum eccleſiaſticarum, nec de eiſdem diſponat. Ex reg. Raynold fol. 77. b.

Edwardus, etc. omnibus, ad quos praeſentes literae pervenerint, ſalutem. Sciatis, quod cum celebris memoriae dominus E. quondam rex Angliae, pater noſter, in primo parliamento ſuo apud Weſtm. anno regni ſui tertio, inter caetera, quae ibidem pro emendatione ſtatus populi regni ſui, et pro tranquillitate et quiete praelatorum et cleri dicti regni ordinavit, ſtatuiſſet, quod nullus blada aliqua triturare, et ea, vel victualia, aut aliqua alia bona praelatorum, religioſorum, rectorum eccleſiarum, aut aliorum de clero ſub colore emptionis, vel alio modo quocunque infra villam mercatoriam vel extra, nec etiam equos, boves, plauſtra, carectas, naves, aut batellos ſuos ad cariagia aliqua inde faciend. capere, aſportare, vel abducere praeſumeret, contra voluntatem illorum, quorum forent, vel cuſtodum eorundem; et quod ſi quis de voluntate illorum aliquod hujuſmodi faceret, ſtatim inde ſatisfaceret illis, ſecundum quod conveniri contigerit inter eos; et ſimiliter, quod omnes, qui contra praemiſſa, vel aliquod illorum venirent, et inde convicti fuiſſent, priſonae regiae adjudicarentur, et exinde ſecundum qualitatem et modum delicti, et prout curiae regiae expediens viſum fuiſſet, redimerentur; et quodſi illi, quibus in aliquo praemiſſorum tranſgreſſum foret, verſus tranſgreſſores hujuſmodi ſequi vellent, damna, quae eos ſuſtinere contingeret, eis in duplum adjudicarentur, et reſtituerentur, et tranſgreſſores nihilominus in forma praedicta punirentur; quodque ſi forſitan aliquis, cui contra formam ſtatuti praedicti tranſgredi contingeret, contra tranſgreſſores hujuſmodi ſequi nollet; nihilominus dictus pater noſter contra tranſgreſſores praedictos ſectam ſuam, tanquam de re contra prohibitionem et pacem ſuam facta haberet, et quod idem pater noſter de anno in annum inquiri faceret, prout expedire videret, qui aliquam tranſgreſſionem hujuſmodi commiſiſſent. Et inſuper, quod omnes illi, qui per tales inquiſitiones indictati eſſent, attachiarentur, et poſtmodum ad veniendum in curia dicti patris noſtri ad certum diem unius menſis ſpatium continentem per magnam diſtrictionem diſtringerentur; et quodſi tunc non venirent, tanquam convicti judicarentur, et damna in duplum illis, qui damna illa receperant, ad ſectam dicti patris noſtri reddere tenerentur; et quod nihilominus ſecundum modum et quantitatem tranſgreſſionis ipſorum ad voluntatem regiam graviter redimerentur, prout in ſtatuto praedicto plenius continetur; ac ſubſequenter tempore dicti genitoris noſtri, et ſimiliter tempore noſtro, poſtquam ſuſcepimus regimen regni noſtri, in diverſis parliamentis ipſius patris noſtri, et noſtris, ex parte praelatorum et cleri regni praedicti graves propoſitae fuiſſent querimoniae, continentes, quod vicecomites, et alii miniſtri dicti patris noſtri, dum vixit, necnon miniſtri noſtri tempore noſtro ſtatutum praedictum nullatenus obſervarunt; ſed quod ipſi poenas praedictas in dicto ſtatuto, ut praemittitur, expreſſas non ponderantes in aliquo, ſeu timentes, blada, victualia, et alia bona, et ſimiliter equos, boves, plauſtra, carectas, naves, et batellos praelatorum, et aliorum de clero tam infra ſanctuarium, quam extra, ſub colore officiorum ſuorum, et alias pro eorum libito voluntatis, contra dictorum praelatorum, et cleri, ac cuſtodum rerum et bonorum hujuſmodi voluntatem ceperunt, et abduxerunt: ſuper quibus praedicti praelati, et clerus remedium ſibi fieri ſaepius cum inſtantia ſupplicarunt; nos ad honorem Dei, et pro pace et tranquillitate eccleſiae Anglicanae futuris temporibus obſervanda, volentes, quod ſtatutum praedictum, quod per dictum patrem noſtrum, et totum commune concilium regni ſui editum extitit, ut eſt dictum, quamvis in aliquibus, vel aliquo articulorum in ipſo contentorum hactenus minus plene fuerit obſervatum, nihilominus inpoſterum perpetuis temporibus inviolabiliter in omnibus obſervetur; concedimus et firmiter praecipimus pro nobis et haeredibus, quod nulli vicecomites, aut alii miniſtri noſtri, vel haeredum noſtrorum, ſeu alius quicunque blada aliqua triturare, et ea, vel aliqua alia victualia, vel bona, aut etiam equos, boves, plauſtra, carectas, naves, ſeu batellos praelatorum, religioſorum, rectorum eccleſiarum, vel aliorum de clero, ſub colore emptionis, vel alio modo, in villis mercatoriis, aut alibi contra voluntatem illorum, quorum fuerint, vel cuſtodum eorundem, capere, aſportare vel abducere, aut etiam occaſione illa extortionem aliquam ab aliquo facere praeſumant, ſub omnibus et ſingulis poenis ſupradictis; et quod omnes et ſinguli contra praemiſſa venientes abſque excuſatione quacunque poenis ſubjaceant antedictis; quodque omnes, et ſinguli miniſtri noſtri, et haeredum noſtrorum, quilibet viz. ipſorum, quatenus ad ipſum ratione officii poterit pertinere, in hujuſmodi contravenientes, poenas exerceant antedictas; et quod illi, quos priſonae ea occaſione committi contigerit, ab eadem non deliberentur ſine noſtro, vel haeredum noſtrorum mandato ſpeciali. In cujus rei teſtimonium has literas noſtras fieri fecimus patentes. Teſte me ipſo apud Ebor. 24. die Novemb. anno regni noſtri x.

Aliud

2

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
Johan. XXII. 1.	Walt. Raynold 4.	1316.	Edward. II. 10.

Aliud breve regis, ne quis capiat bona perſonarum eccleſ. nec de eiſdem diſponat. *
Ex MS. Sancroft. arch. Cantuar. et MS. Cotton. Otho. A. 15. fol. 136. a. Collat. cum reg. Raynold, cum MS. Lamb. 17. et Elienſi; et MS. coll. Magd. Oxon. 185.

Edwardus, Dei gratia rex Angliae [a], dominus Hiberniae, et dux Aquitaniae, omnibus, ad quos praeſentes literae pervenerint, ſalutem. Sciatis, quod cum dudum temporibus progenitorum noſtrorum, quondam regum Angliae, in diverſis parliamentis ſuis, et ſimiliter poſtquam regni noſtri gubernacula ſuſcepimus, in parliamentis noſtris, per praelatos et clerum regni noſtri plures articuli continentes gravamina aliqua eccleſiae Anglicanae, et ipſis praelatis et clero illata, ut in eiſdem aſſerebatur, porrecti fuiſſent, et cum inſtantia ſupplicatum, ut inde apponeretur remedium opportunum: ac nuper in parliamento noſtro apud Lincoln. anno regni noſtri nono, articulos [b] ſubſcriptos, et quaſdam reſponſiones ad aliquas eorum prius factas, coram noſtro concilio recitari, ac quaſdam reſponſiones corrigi, et caeteris articulis ſubſcriptis per nos et dictum concilium noſtrum fecerimus reſponderi; quorum quidem articulorum et reſponſionum tenores ſubſequuntur in hunc modum:

Inprimis laici impetrant prohibitiones in genere ſuper decimis, obventionibus, oblationibus, mortuariis, redemptionibus poenitentiarum, violenta manuum injectione in clericum, [c] vel converſum, et in cauſis diffamationum, de quibus agitur ad poenam canonicam imponendam: rex ad iſtum articulum reſpondet; quod in decimis, oblationibus, [d] obventionibus, mortuariis, quando ſub iſtis nominibus proponuntur, prohibitioni regiae non eſt locus, etiamſi propter detentionem iſtorum [e] diuturnam ad aeſtimationem eorundem pecuniariam veniatur. Sed ſi clericus vel religioſus decimas ſuas in horreo ſuo congregatas, vel alibi exiſtentes, vendiderit alicui pro pecunia, [f] ſi petatur pecunia coram judice eccleſiaſtico, locum habet prohibitio, quia per venditionem res ſpirituales fiunt temporales, et tranſeunt decimae in catalla.

[g] Item, ſi ſit contentio de jure decimarum, originem habens ex jure patronatus, et earundem decimarum quantitas [h] aſcendat ad quartam partem bonorum eccleſiae, locum habet regia prohibitio, ſi haec cauſa coram judice eccleſiaſtico ventiletur.

Item, ſi praelatus imponat poenam pecuniariam alicui pro peccato, et [i] repetat illam, regia prohibitio locum habet; verumtamen, ſi praelati imponant [k] poenitentias corporales, et ſic [l] puniti velint hujuſmodi poenitentias per pecuniam ſponte redimere, non habet locum regia prohibitio, ſi coram praelatis pecunia ab eis exigatur.

Inſuper, ſi aliquis violentas manus injecerit in clericum, pro violata pace debet emenda fieri coram rege; pro excommunicatione vero coram praelato, ut imponatur poenitentia corporalis; quam ſi reus velit ſponte redimere per pecuniam dandam praelato vel laeſo, poteſt repeti coram praelato, nec in talibus prohibitio regia locum habet. In diffamationibus etiam corrigant praelati ſupradicto modo, regia prohibitione non obſtante.

Item, ſi aliquis in fundo ſuo molendinum erexerit de novo; et poſtea a rectore loci exigatur decima de eodem, exhibetur regia prohibitio, ſub hac forma: Quia de molendino tali hactenus decimae non fuerunt ſolutae, prohibemus, etc. Et ſententiam excommunicationis, ſi quam hac occaſione promulgaveritis, revocetis [m] omnino. Reſponſio: In tali caſu nunquam exivit prohibitio de principis voluntate, qui [n] et decernit talem perpetuo non exire.

[o] Item, ſi aliqua cauſa, vel negotium, cujus cognitio ſpectat ad forum eccleſiaſticum, et coram eccleſiaſtico judice fuerit [p] ſententialiter terminata, et tranſierit in rem judicatam, nec per appellationem fuerit ſuſpenſa, et poſtmodum coram judice ſeculari ſuper eadem re inter eaſdem perſonas [q] quaeſtio moveatur, et probetur per teſtes vel inſtrumenta; talis exceptio in foro ſeculari non admittitur. Reſponſio: Quando eadem cauſa diverſis [r] rationibus coram judicibus eccleſiaſticis et ſecularibus ventilatur, ut ſupra patet de violenta injectione manuum in clericum, dicunt; quod non obſtante eccleſiaſtico [s] judicio, curia regis ipſum tractat negotium, ut ſibi expedire videtur, eccleſiaſtico [t] judicio non obſtante.

[u] Item litera regia ordinariis dirigitur, [w] qui aliquos ſuos ſubditos excommunicationis vinculo innodarunt, quod eos abſolvant infra [x] certum diem; alioquin quod compareant reſponſuri, quare eos [y] excommunicarunt. Reſponſio: Rex decernit, quod talis litera nunquam exire inpoſterum permittatur, niſi in caſu, in quo poſſet inveniri laedi per excommunicationem regiam libertatem.

* MS. Cott. titulum h. m. legit: *Caſus, in quibus judex eccleſiaſticus poteſt cognoſcere, regia prohibitione non obſtante, conceſſi per cartam regiam.* MS. Magd. ita: *Statutum de articulis cleri.*

[a] *et Franciae* inſerit Cott. reg. et Lamb. et Eli. [b] *infraſcriptos* L. et E. [c] *in converſum* L. et E. [d] deeſt L. et E. [e] *diutinam* MSS. [f] deſunt E. [g] ii Artic. R. [h] *extendit* L. et E. [i] *petat* L. et E. [k] *poenas* L. [l] *illi puniendi* L. et E [m] deeſt MSS. deeſt L. et E. [n] *decrevit* L. et E. [o] iii Artic. reg. [p] *judicialiter* E. [q] *contentio* L. et E. [r] *temporibus* Cott. [s] *judice* E. [t] *judice* E. [u] 4. Artic. R. [w] *quando aliquis* M. *aliquando qui* C. [x] *tertium* pro *certum* R. [y] *excommunicaverint* M

Item

[z] Item barones de ſcaccario domini noſtri regis, vendicantes ſibi ex privilegio, quod non debent extra illum locum conquerenti cuiquam reſpondere, extendunt illud privilegium ad clericos commorantes ibidem, vocatos ad ordines, ſeu ad reſidentiam; et dioceſanis inhibent, ne aliquo modo, aliquave ex cauſa, dum ſunt in ſcaccario et in ſervitio domini regis ipſos trahant ad judicium quoquomodo. Reſponſio: Placet domino regi, ut clerici ſuis obſequiis intendentes, ſi delinquant, per ordinarium, ut caeteri, corrigantur. Sed tempore, quo occupantur circa ſcaccarium, ad reſidentiam in ſuis faciendam eccleſiis non teneantur. Hic additur ſic [a] de novo per conſilium domini regis. Rex et [b] anteceſſores ſui a tempore, cujus contrarii memoria [c] hominum non exiſtit, uſi ſunt; quod clerici ſuis commorantes obſequiis, dum obſequiis illis intenderint, ad reſidentiam in ſuis beneficiis faciendam minime compellantur; nec debet dici tendere in praejudicium eccleſiaſticae libertatis, quod pro rege et republica neceſſarium invenitur.

[d] Item miniſtri domini regis, [e] ut vicecomites et alii, ingrediuntur feodum eccleſiae ad diſtrictiones faciendas, et aliquando capiunt animalia rectorum in via regia, quando non habent [f] niſi terram ad eccleſiam [g] ipſorum pertinentem. Reſponſio: Placet domino regi, ne diſtrictiones de caetero fiant hujuſmodi nec in via regia, nec in [h] feodis, quibus olim eccleſiae ſunt dotatae; vult tamen diſtrictiones fieri in poſſeſſionibus de novo [i] a perſonis eccleſiaſticis adquiſitis.

[k] Item quandoque aliqui confugientes ad eccleſiam abjurant terram, ſecundum regni conſuetudinem, et proſequuntur laici eos, vel inimici eorum, et a publica ſtrata abſtrahuntur et ſuſpenduntur, vel ſtatim decapitantur; et dum ſunt in eccleſia, cuſtodiuntur per armatos infra coemeterium, et quandoque infra eccleſiam ita arcte, quod non poſſunt exire locum ſacrum, cauſa ſuperflui ponderis deponendi; nec permittitur [l] eis neceſſaria victui miniſtrari. Reſponſio: Qui terram abjurant, dum ſunt in ſtrata publica, ſunt in pace regis, nec debent ab aliquo moleſtari: et dum ſunt in eccleſia, cuſtodes eorum non debent morari infra coemeterium, niſi neceſſitas vel evaſionis periculum hoc requirat; nec arctentur confugae, dum ſunt in eccleſia, quin poſſint habere vitae neceſſaria, et exire libere pro [m] obſcoeno pondere deponendo. Placet etiam domino regi, ut latrones appellatores, quandocunque voluerint, poſſint ſacerdotibus ſua [n] facinora confiteri; ſed caveant confeſſores, ne erronee hujuſmodi appellatores informent.

[o] Item petitur, quod dominus rex et regni magnates non onerent domos [p] religioſas vel eccleſiaſticas perſonas pro corrodiis, penſionibus, vel perhendinationibus faciendis in domibus religioſis, et aliis locis eccleſiaſticis, [q] carectis et equis [r] ſibi mittendis, cum per hoc praedictae domus depauperentur; cultuſque divinus in hac parte diminuatur, et propter hujuſmodi onera compelluntur ſaepiſſime presbyteri et alii miniſtri [s] eccleſiaſtici divinis officiis deputati a locis recedere ſupradictis. Reſponſio: Placet domino regi, quod ſuper contentis in petitione de caetero indebite non onerentur. Et ſi per magnates aut alios contrafiat, [t] habeant inde remedium, juxta formam ſtatutorum tempore domini Edwardi regis, patris [u] noſtri, nunc editorum. Et fiat conſimile remedium de corrodiis et penſionibus per [w] cohercionem exactis, de quibus non fit mentio in ſtatutis.

[x] Item, ſi aliqui de tenura domini regis, vocati coram ordinario, extra parochiam in [y] qua degunt, propter contumaciam ſuam [z] manifeſtam excommunicentur; ac poſt quadraginta dies pro [a] eorum captione ſcribatur, praetendunt ſe privilegiatos, quod extra villam ſeu parochiam ſuam non debent vocari, et ſic denegatur breve regium pro captione eorundem. Reſponſio: Nunquam fuit negatum [b], nec negabitur infuturum.

[c] Item petitur, quod perſonae eccleſiaſticae, quas dominus rex ad beneficia praeſentat eccleſiaſtica, ſi epiſcopus eas non admittat, urputa, propter defectum ſcientiae, vel aliam cauſam rationabilem, non ſubeant examinationem laicarum perſonarum in caſibus antedictis, prout his temporibus attemptatur de facto, contra canonicas ſanctiones; ſed adeant judicem eccleſiaſticum, ad quem de jure pertinet pro remedio, prout juſtum fuerit, conſequendo. Reſponſio; De idoneitate perſonae praeſentatae ad beneficium eccleſiaſticum pertinet examinatio ad judicem eccleſiaſticum, et ita eſt hactenus uſitatum, et [d] ſit infuturum.

[e] Item, ſi vacet aliqua dignitas, ubi electio eſt facienda, petitur, quod electores libere poſſint eligere, abſque incurſione timoris a quacunque poteſtate ſeculari, et quod ceſſent preces et oppreſſiones in hac parte. Reſponſio: Fiant libere [f] juxta formam ſtatutorum et ordinationum.

[g] Item, licet clericus coram ſeculari judice judicari non debeat, nec aliquid contra ipſum fieri, per quod ad periculum mortis, vel mutilationem membri valeat perveniri; ſeculares tamen judices clericos ad eccleſiam confugientes, et reatus ſuos forte confitentes, faciunt abjurare regnum, et eorum abjurationes admittunt ex illa cauſa, quanquam eorum judices ſuper his non exiſtant. Sicque datur laicis indirecte poteſtas hujuſmodi clericos [h] trucidandi, ſi ipſos poſt hujuſmodi abjurationem in regno contigerit inveniri: ſuper quo petunt praelati et clerus tale remedium adhiberi, ut immunitas eccleſiae et eccleſiaſticarum perſonarum conſervetur illaeſa. Reſponſio: Clericus pro felonia fugiens ad eccleſiam pro immunitate eccleſiaſtica obtinenda,

[z] 5. Artic. R. [a] deeſt L. et E. [b] *ſucceſſores* M. [c] *hominum* deeſt MSS. [d] 6 Art. R. [e] *et* Cott. E. [f] deeſt L. E. [g] deeſt MSS. [h] *fundis* C. L. E. [i] deeſt. L. E. [k] 7 Art. R. [l] *permittuntur*. L. [m] *ſuperfluo* E. [n] *peccata ſua*. L. [o] 8 Art. R. [p] *religioſorum* L. et E. [q] *in carectis* L. [r] *ibid.* R. [s] *eccleſiae* L. [t] *habetur* L. [u] *regis* L. M. pro *noſtri*. [w] *pro cohabitatione* R. pro *per cohercionem*. [x] 9 Art. R. [y] *ubi* Cott. [z] deeſt E. [a] *ſua* E. [b] *breve regium* addit C. L. E. [c] 10 Art. R. [d] *fiet* L. M. E. [e] 11 Art. R. [f] *ſecundum* R. [g] 12 Art. R. [h] *cruciandi* L. E.

[i] aſſerens ſe eſſe clericum, regnum non compellitur abjurare; ſed legi regni ſe reddens, gaudebit eccleſiaſtica libertate juxta laudabilem regni conſuetudinem hactenus uſitatam.

[k] Item, quanquam confeſſio coram illo, qui non eſt judex [l] conſtitutus, non teneat, nec ſufficiat ad faciendum proceſſum, vel ſententiam proferendam; quidam tamen ſeculares judices, clericos, qui de foro ſuo in hac parte non exiſtunt, reatus proprios et enormes, utputa, furta, roberias, et homicidia coram eis confitentes, admittunt ad accuſationem aliorum, quam ipſi communiter vocant appellum; ipſoſque ſic confitentes accuſantes, ſeu appellum facientes, non liberant eorum praelatis poſt praemiſſa, quanquam ſuper his fuerint ſufficienter requiſiti, licet coram eis etiam per confeſſionem propriam judicari vel condemnari nequeant, abſque violatione eccleſiaſticae libertatis. Reſponſio: [m] Appellatori in forma debita, tanquam clerico per ordinarium petito, libertatis eccleſiaſticae beneficium non negatur. Nos deſiderantes ſtatui eccleſiae Anglicanae, et tranquillitati et quieti praelatorum et cleri praedict. quatenus de jure poterimus, providere, ad honorem Dei et emendationem ſtatus dictae eccleſiae, et praelatorum et cleri praedictorum, omnes et ſingulas praedictas reſponſiones, ac omnia et ſingula in eiſdem reſponſionibus contenta ratificantes et approbantes, ea pro nobis et haeredibus noſtris concedimus, et praecipimus inperpetuum inviolabiliter obſervari; volentes et concedentes pro nobis, et haeredibus noſtris, quod praedicti praelati et clerus, eorumque ſucceſſores inperpetuum in praemiſſis juriſdictionem eccleſiaſticam exerceant, juxta tenorem reſponſionum praedictarum, abſque occaſione, inquietatione, vel impedimento noſtri, vel haeredum, ſeu miniſtrorum noſtrorum quorumcunque. In cujus rei teſtimonium has literas noſtras fieri fecimus patentes. Teſte meipſo apud Eboracum viceſimo quarto die Novembris, anno regni noſtri decimo.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
Johan. XXII. 1.	Walt. Raynold 4.	1316.	Edward. II. 10.

Convocationes quatuor provinciae Eboracenſis.

Praelatos et clerum provinciae Eboracenſis hoc anno ad quatuor ſynodos habendas ſummonitos eſſe ex regiſtro decani et capituli Eboracenſis, ſede archiepiſcopali tunc vacante, conſtat. Breve regium (in forma anni praecedentis) datum apud Lincoln. 16. die Februarii, anno regni IX. cuſtodes ſpiritualitatis archiepiſcopatus Ebor. requirebat, ut clerum in majori eccleſia B. Petri Ebor. convocent a die Paſchae prox. futuro in unum menſem, ad deliberandum de ſubſidio regi dando. Quia autem clerus vel mandato huic non paruit, vel petitis regiis eo tempore reſpondere noluit, aliud mandatum cuſtodum ſpiritualitatis (dat. 11. cal. Junii) clerum convocabat ad comparendum in majori eccleſia Eboracenſi, in craſtino S. Trinitatis prox. Poſtea rex per breve aliud cuſtodibus ſpiritualitatis archiepiſcopatus Eboracen. directum, clerum ad 15. dies poſt datum brevis regii convocari jubet, qui die Martis in craſtino tranſlationis S. Johannis Beverlac. (ſc. 25. Octobr.) comparere requirebatur per ſummonitionem dat. apud Ebor. 13. cal. Novembr. Breve regium ex regiſtro Jo. de Halton, epiſc. Karliol. fol. 189. hujus eſt tenoris:

Edward, par la grace de Dieu roi d'Engleterre, ſeigneur d'Irreland et duck d'Aquitaigne, a nos chiers en Dieu, dean et chapitre de l'egliſe ſanct Pierre de Euerwick, ſaluz. Come pur refreondre et rebotre, a l'aide de Dieu, la malice et l'engreſſeie de nos enemis d'Eſcoce, que s'aſforcent de purchaſer a nous, et le nos touz les maus qu'ils pount, ſoioms en alant vers les parties du north, ou il nous convenit avoir grand foiſon de devers pur l'eſploit de nos beſoignes: e les prelates, et le clerge de la province de Canterbere, nous ount promis a faire un aide covenable pur cell voiage, et l'eſploit de nos dite beſoignes vous touche plus pres, que ceus du clerge de la province avandite, vous · · · · tant eſpecialment de cuer come nous · · · · que a plus en haſte que vous · · · · faces aſſembler le clerge de la province de Eurewyk, que il ſoit devant vous a Eurewyk a acun jour certein dedents le quinze jours apres la date de ceſtes, et vos pregnes ſi pres de nous faire acun covenable eide, que ſe ſoit a l' honour et profit de nous et de vous, et de tout noſtre poeple, et confuſion de nos enemis avandits: eant reſgard, que l'eſploit de nos dites beſoignes touche plus a vous, que a ceux de l' autre province, de tant com nos enemis vos ſont plus pres. Done ſous noſtre privie ſeal a Eurewyk le 11. jour de Octobre, l'an du noſtre regne diſme.

Tandem ad requiſitionem domini regis pro defenſione et ſalvatione terrae ſuae Angliae contra Scotorum inimicorum ſuorum impetum, alia convocatio apud Ebor. die Martis Novemb. 23. in feſto S. Clementis epiſcopi, hujus anni ſubſidium unius decimae conceſſit, uti patet ex commiſſione facta abbati monaſterii B. Mariae Ebor. dat. apud Ebor. 18. cal. Januar. anno gratiae M.CCC.XVI. Ex reg. dec. et capit. Ebor. fol. 86.

[i] *ſi aſſerat* L. M. [k] 13 Art R. [l] *confitentis* pro *conſtitutus* C. *emiſſa* addit E. [m] *appellationi* L. E.

Johannis

Johannis XXII. *papae bulla gratioſa conceſſa domino archiepiſcopo, quod poſſit viſitare ordine non ſervato.* Ex reg. Raynold fol. 214. b.

JOHANNES epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, venerabili fratri Waltero, archiepiſcopo Cant. ſalutem, et apoſtolicam benedictionem. Exigentibus tuae devotionis meritis, votis tuis libenter annuimus, et petitiones tuas, quantum cum Deo poſſumus, favorabiliter exaudimus. Sane oblata nobis ex parte tua petitio continebat, quod decem et ſeptem ſuffraganeos tibi et eccleſiae tuae jure metropolitico ſubjectos habere dignoſceris, quorum dioeceſes propter invalitudinem bonae memoriae Roberti, archiepiſcopi Cantuar. praedeceſſoris tui, et alia impedimenta praedeceſſoris ejuſdem non fuerunt a multis retroactis temporibus jure metropolitico viſitatae, quodque dictae dioeceſes animarum curas non habent aequales, nec viſitationis officio noſcuntur aequaliter indigere; quare nobis humiliter ſupplicaſti, ut tibi quod in hujuſmodi viſitationis officio per te in tua provincia exercendo, ſuo tempore illas dioeceſes primitus valeas viſitare, quae tibi videbuntur hujuſmodi viſitationis officio plus egere, concedere dignaremur: nos itaque tuis ſupplicationibus inclinati, fraternitati tuae auctoritate apoſtolica indulgemus, quod illas ex praedictis dioeceſibus poſſis, omiſſis interim aliis, ſuo tempore hac vice duntaxat viſitare, et procurationes ratione viſitationis tibi debitas recipere ab eiſdem, quae diſcretioni tuae indigere hujuſmodi viſitationis officio videbuntur; conſtitutione felicis recordationis Innocentii papae IV. praedeceſſoris noſtri, quae certum ordinem in viſitatione hujuſmodi praecipit obſervari, et qualibet alia in contrarium edita, non obſtante: proviſo, ut extunc, quotiens dictam provinciam viſitabis, ſtatutum ſuper hoc ordinem per ſacros canones inviolabiliter ſtudeas obſervare. Dat. Avinion. 13. cal. April. pontific. noſtri anno primo.

Prorogatio viſitationis perſonalis facta domino Waltero, Cantuar. archiepiſcopo, per bullam papae Johan. XXII. Ibid. fol. 215. a.

JOHANNES epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, vener. fratri Waltero, archiepiſcopo Cantuar. ſalutem, et apoſtolicam benedictionem. Ob magnitudinem meritorum, quibus chariſſimus in Chriſto filius noſter Edwardus, Angliae rex illuſtris, ſe nobis et ſedi apoſtolicae gratum reddidit, ad ejus inſtantiam libenter illa concedimus, quae grata ſint ejus affectibus, et exhibeantur tam ſibi, quam ejus regni negotiis profutura. Sane oblata nobis ex parte regis ejuſdem petitio continebat, quod felicis recordationis Clemens papa quintus, praedeceſſor noſter, obtentu ejuſdem regis, pallium in ſignum plenitudinis pontificalis officii tibi ad uſum Cantuar. eccleſiae in Angliam deſtinavit, illudque tibi fecit inibi aſſignari, faciens a te recipi nomine ſuo et Romanae eccleſiae fidelitatis ſolitae juramentum, adjecta hujuſmodi clauſula in juramento praedicto, quod infra quinquennium ab hujuſmodi juramenti praeſtiti tempore computandum, ad ſedem apoſtolicam juramentum ipſum renovaturus venire perſonaliter non omittas quoviſmodo. Quare pro parte regis ejuſdem fuit nobis humiliter ſupplicatum, ut cum propter magnitudinem incumbentis tibi ſolicitudinis paſtoralis, ac propter ardua negotia et regimen dicti regni, quae hactenus, dicto rege propter guerras et alias cauſas abſente, geſſiſſe et tenuiſſe dignoſceris laudabiliter, et etiam circumſpecte, et ſi ſimilis occurrat neceſſitas, prudenter et utiliter negotia et regimen ſupradicta ex probabilibus praeteritorum judiciis inpoſterum crederis gerere et tenere, dictoque rege praeſente, ſana conſilia et auxilia impendiſti, per quae multae in dicto regno civiles diſcordiae ſunt ſedatae, et per tuae circumſpectionis induſtriam ſedari poterunt infuturum, ſine ſpirituali multarum animarum incommodo, necnon dictorum regis et regni detrimento a regno ipſo te nequeas abſentare, juramentum ipſum quoad perſonalem viſitationem, et juramenti renovationem hujuſmodi moderari de ſpeciali gratia dignaremur. Nos igitur propter cauſas praemiſſas ejuſdem regis deſideriis in hac parte hac vice annuere cupientes, ac ejuſdem regis obtentu volentes tecum agere gratioſe, hujuſmodi perſonalem viſitationem dictorum liminum, et juramenti renovationem, ad quas infra dictum quinquennium, ut praemittitur, ex virtute praeſtiti juramenti teneris, uſque ad aliud ſeptennium a fine dicti quinquennii numerandum, de ſpeciali gratia prorogamus. Volentes interim in caeteris, et tunc et poſtmodum inantea per te in omnibus juramentum ipſum inviolabiliter obſervari. Dat. Avinion. 13. cal. Aprilis, pontific. noſtri anno primo.

Johannis

Johannis XXII. *bulla excommunicationis latae contra intrantes et invadentes regnum Angliae, et turbantes pacem ejuſdem regni, directa archiepiſcopo Cantuar. etc.* Ex reg. Raynold fol. 215. a.

JOHANNES epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, venerab. fratribus archiepiſcopo Cantuar. et Winton, ac Elien. epiſcopis, ſalutem, et apoſtolicam benedictionem. Perſonam chariſſimi in Chriſto filii noſtri Edwardi, regis Angliae illuſtris, ejuſque regnum inclytum ea dilectionis ſinceritate proſequimur, ut ſuum dictique regni ſtatum a guerrarum fluctibus liberum, et a diſcriminibus turbationis immunem paternis deſideriis affectantes, ad procurandum tranquillitatem et quietem illius, opportunum apoſtolicae ſedis favorem, quantum cum Deo poſſumus, liberaliter impendamus, quatenus rex ipſe, ſecuritate ſibi ab inſidiis aemulorum indulta, utilitatibus propriis liberius poſſit intendere, ſeque ad aſſumendum negotium terrae ſanctae noſtris praecordiis non mediocriter inſidens, ad quod, ut aſſerit, ferventer anhelat, habilius valeat praeparare. Cum itaque, ſicut diſplicenter audivimus, nonnulli nobiles, et magnates regem ipſum, et regnum Angliae, ac terram ſuam Hiberniae invadere auſu nitantur illicito; nos eorum in hac parte conatibus opportunis obviare remediis cupientes, et ad id expedire cenſentes ſpiritualem gladium exeri in omnes et ſingulos, cujuſcunque ſint praeeminentiae, dignitatis, aut ſtatus, qui regem ipſum, regnum et terram praedictam invadere, aut regnum ipſum et terram contra regem eundem cum armis vel ſine armis intrare praeſumpſerint, vel alias intrantibus ipſis, ut praemittitur, ſeu invaſoribus, in pecunia, equis, armis, vel aliis praeſtiterint auxilium, conſilium, vel favorem publicum vel occultum, excommunicationis ſententiam promulgamus; a qua eos ſine ſpeciali mandato apoſtolicae ſedis, niſi forſan in mortis articulo, prohibemus abſolvi. In quo ſi fuerint abſoluti, et ipſos contigerit ſanitati reſtitui, niſi ſatisfecerint infra menſem, eadem ſententia ligari volumus eo ipſo. Quocirca fraternitati veſtrae per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus vos, vel alter veſtrum per vos, vel alium, ſeu alios hujuſmodi excommunicationis ſententiam, ubicunque expedire videritis, et praecipue in locis maritimis, ſeu mari vicinis, ſolenniter publicetis; non obſtante, ſi alicui, vel aliquibus, ſub quacunque forma vel conceptione verborum a ſede apoſtolica ſit indultum, quod excommunicari non poſſint per literas ſedis ejuſdem, non facientes plenam et expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem, et qualibet alia dictae ſedis indulgentia generali vel ſpeciali, cujuſcunque tenoris vel expreſſionis exiſtat, per quam effectus praeſentium impediri poſſit vel quomodolibet retardari. Dat. Avinion. 4. cal. Aprilis, pontif. noſt. anno primo.

Ejuſdem bulla archiepiſcopis et epiſcopis Angliae directa ſuper pecunia decimae ſexennalis domino regi mutuanda. Ibid. fol. 214. a.

JOHANNES epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, venerab. fratribus archiepiſcopis et epiſcopis, necnon dilectis filiis electis, caeteriſque collectoribus decimae ſex annorum per felicis recordationis Clementem papam V. praedeceſſorem noſtrum, pro ſubſidio paſſagii generalis per univerſas mundi partes impoſitae in concilio Viennen. per regnum Angliae, et partes Walliae ac Hiberniae deputatis, ſalutem, et apoſtolicam benedictionem. In veſtram et veſtrum cujuſlibet deducimus tenore praeſentium notitiam, quod nos collectionem decimae ſex annorum per felicis recordationis Clementem papam V. praedeceſſorem noſtrum, pro ſubſidio paſſagii generalis per univerſas mundi partes impoſitae in concilio Viennen. quae pro uno tantum anno in regno Angliae, et in partibus Walliae et Hiberniae per vos eſt, ſicut audivimus, in totum vel in parte collecta, pro reſtanti quinquennio, certa ſuadente cauſa, providimus uſque ad triennium numerandum a data praeſentium ſuſpendendam. Et quicquid per vos, et veſtrum quemlibet jam eſt in regno et partibus antedictis de decima ipſa collectum ſeu levatum pro anno praedicto, et inantea continget levari vel colligi, pro eodem chariſſimo in Chriſto filio noſtro Edwardo, regi Angliae illuſtri, pro imminentibus ſibi neceſſitatibus, ſuper quibus ſibi paterno affectu compatimur, per vos et veſtrum quemlibet volumus ipſius regis in hac parte ducti ſupplicationis inſtantia ex cauſa et nomine mutui integraliter aſſignari, ultra id, quod jam eſt ſibi ex eadem cauſa per vos, vel veſtrum aliquos aſſignatum, reſtituendum per eum infallibiliter, et ſolvendum Romano pontifici, vel cui ſeu quibus ipſe mandaverit, infra quinquennium a die datae praeſentium numerandum, uſque ad quem terminum ſolutionis hujuſmodi gratioſo ſibi duximus prorogandum de fratrum noſtrorum conſilio et aſſenſu. Quocirca vobis, et veſtrum ſingulis praeſentium auctoritate mandamus, quatenus totam pecuniam decimalem ipſius primi anni per vos in regno et partibus memoratis collectam hactenus vel levatam, et colligendam inantea

antea ſeu levandam, eidem regi vel certo ſuo nuncio pro eodem, ultra id quod jam eſt ſibi, ut praemittitur, mutuo aſſignatum, noſtro et eccleſiae Romanae nomine ex cauſa mutui tradere et aſſignare cum integritate curetis; recepturi ab ipſis nomine, quo ſupra, ſufficientes obligatorias literas de traditione, aſſignatione, et receptione hujuſmodi mutui, ac promiſſione ſolenni ſolutionis illius Romano pontifici, ſeu cui vel quibus ipſe mandaverit infra dictum terminum abſque diminutione qualibet facienda; quas equidem literas, ſicut eas receperitis, mittere nobis ad noſtram et praedictae eccleſiae cautelam nullatenus omittatis. Dat. Avinion. 4. cal. Aprilis, pontificat. noſt. anno primo.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg Angliae.
JOHAN. XXII. 1.	WALT. RAYNOLD 4.	1317.	EDWARD. II. 10.

Conſtitutiones novae factae per dominum Johannem papam XXII. Ex reg. Raynold fol. 39. a.

I. *Conſtitutio.*

DISPENDIIS ac periculis variis, quae ex ſubſcriptis poſtulationibus obvenire poſſent eccleſiis, occurrere cupientes; ad futuram rei memoriam vacationum diuturnitatibus, quae conſueverunt nonnunquam ex poſtulationibus minus rationabilibus provenire, ac diſpendiis, quae inde frequenter eccleſiae obſiſtere, cupientes, illum, qui XXVII. annum attigerit, ad cathedralem, ac quamvis ſecularem, non cathedralem, necnon profeſſorem cujuſvis mendicantium ordinis, ad inferiores cathedrales eccleſias ac monaſteria extra ſuos ordines poſtulati, edicto perpetuo prohibemus; quodſi ſecus poſtulatio fuerit attemptata, irrita aut nullius ſit penitus momenti, et qui ſcienter proceſſerint ad eandem, ea vice poſtulandi ac eligendi poteſtate privatos, ac beneficiis, quae in ipſa obtinebunt eccleſia, ad quam poſtulationem hujuſmodi fecerint, per triennium noverint ſe ſuſpenſos. Poſtulatos vero, qui poſtulationem hujuſmodi de ſe factam proſecuti fuerint, etiam ſe duntaxat diſpoſitioni ſedis apoſtolicae committendo, ſi ſe XXVII. non attigiſſe ſciverint, ut praefertur, uſque ad XXXV. annum; caeteros vero ſeculares et religioſas extra ſuorum adminiſtrationes ordinum perpetuo ineligibiles, ac inpoſtulabiles eſſe decernimus, ac prorſus inhabiles ad quaſcunque dignitates et eccleſiaſtica beneficia quaelibet obtinenda. Vel ſic: poſtulatos vero, qui poſtulationis ſic de ſe factae negotium fuerint, per ſe vel per alium in Romana curia proſecuti, illud ibi propoſitum in publico vel privato conſiſtorio facientes, ſi ſe XXVII. etc.

II. *Conſtitutio.*

Ad perpetuam rei memoriam. Malitiis hominum, quae ſaepe circa impediendam pallii dationem committantur, volentes ſalubriter obviare, hac in perpetuum valitura conſtitutione ſtatuimus, ut deinceps per objectum cujuſvis criminis ſeu defectus traditio pallii facienda hiis, qui ad metropolitanarum eccleſiarum ſeu aliarum regimen aſſumuntur, non impediatur in aliquo vel tardetur, niſi objicientes firment corporali praeſtito juramento, ſe id malitioſe non agere, ſed objecta ipſa vera eſſe ſe credere, ac de objectis offerant facere promptam fidem. Et nihilominus ad poenam talionis ſeu extraordinariam ſe obligent arbitrio praeſidentis. Promptam autem fidem intelligimus in hoc caſu, ſi infra bimeſtris temporis ſpatium numerand. a die collationis inantea probaverint legitime, quod opponunt; quod ſi non fecerint, eorum objectibus nequaquam obſtantibus, ad ipſius traditionem pallii procedatur. Per traditionem autem hujuſmodi vice accuſationis et denunciationis vel inquiſitionis nullum volumus praejudicium generari.

III. *Conſtitutio.*

Ad perpetuam rei memoriam. Ut quos virtutis amor a vitio ambitionis execrandae, et avaritiae caecitate non retrahit, ſaltem rigor coerceat diſciplinae; ſtatuimus, ut quicunque plures dignitates, vel perſonatus, aut parochiales eccleſias, aut dignitatem vel perſonatum cum alio beneficio curam animarum habente ſimili, ſine diſpenſatione canonica detinens, illa omnia et ſingula, illo duntaxat excepto, quod ultimo receperit, quod poſſit, ſi tamen in eo ex collatione canonica, jus ſibi competat, retinere, infra duos menſes a die notitiae hujuſmodi noſtrae conſtitutionis continue numerandos efficaciter verbo ac facto, abſque fraude aliqua, in manu ordinarii dimittere teneatur, per eum vel per eos, ad quem vel ad quos ſpectabit eorum diſpoſitio, ea vice libere diſponenda. Quod ſi non fecerit, et illo ſit ipſo jure privatus, in quo jus competebat eidem, et inhabilis ad quaecunque beneficia obtinenda penitus cenſeatur. Qui vero deinceps receperit dignitatem, vel perſonatus, aut beneficium curam habens animarum annexam, ſi prius ſimile beneficium obtinebat, primum ex quo eo privatus noſcitur ipſo jure, ſtatim vel abſque morae diſpendio in manu ordinarii omnino ſimiliter dimittere teneatur, per eum vel eos, ad quem ſeu quos ejus collatio ſeu ordinatio ſpectaverit, diſponendum; quod niſi fecerit, exnunc ſecundo ſit ipſo jure privatus, et inhabilis ad ſacros ordines, ac ad quodcunque aliud beneficium eccleſiaſticum obtinendum. Ut autem praemiſſorum fructus facilius ſubſequatur, omnibus et ſingulis ordinariis in virtute ſanctae obedientiae, et ſub poena ſuſpenſionis ab ingreſſu eccleſiae, quam eos, ſi in exequendis ſubſequentibus negligentes fuerint, incurrere volumus ipſo facto, diſtricte praecipimus et mandamus, ut ſub certa et formidabili poena eorum arbitrio infligenda, ſubditis ſuis plures dignitates, vel perſonatus,

ſonatus, aut eccleſias, quibus cura immineat animarum, aut dignitatem vel perſonatum cum alio beneficio, cui cura ſimilis ſit annexa, obtinentibus, injungere debeant, quod diſpenſationes, auctoritate quarum hujuſmodi eccleſias, perſonatus, vel dignitates hujuſmodi obtinent, ſi quas habent; necnon et titulos eccleſiaſticarum dignitatum vel perſonatuum eorundem infra tempus pro facti qualitate ipſorum ordinariorum moderand. arbitrio, ordinariis ipſis, vel hiis, quem vel quos ad hoc duxerint deputandos, exhibere procurent, de proceſſibus habendis ſuper hiis exhibitis, propoſitis, ac productis reddituri abſque morae diſpendio per ſcripta publica conficienda ſuper hiis ſedem apoſtolicam certiorem.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae.
Johan. XXII. 1.	Walt. Raynold 4.	1317.	Edward. II. 10.

Literae archiep. Cant. priori et conv. S. Martini de Dovor, de promovendo Petro Scot clerico virtute bullae papae Johannis XXII. Ex reg. Raynold ſol. 39. a.

Walterus, etc. ad infraſcripta executor a ſede apoſtolica ſpecialiter deputatus, religioſis viris priori et conventui monaſterii Sti. Martini novi operis de Dovor, ordinis Sti. Benedicti, ſalutem in Domino, et mandatis apoſtolicis firmiter obedire. Noveritis, quod conſtitutus in praeſentia noſtra Petrus Scot, pauper presbyter Cant. dioec. quaſdam literas ſanctiſſimi patris et domini noſtri Johannis, div. prov. papae xxii. cum vera bulla plumbea, et cordula canapis ſolito more curiae Romanae bullatas, non vitiatas, nec raſas, non cancellatas, nec in aliqua parte ſui corruptas, ſed omni ſuſpicione carentes cum inſtantia praeſtavit, noſque ipſas literas apoſtolicas, prout decuit, recepimus reverenter. Quarum autem literarum tenor de verbo ad verbum talis eſt: Johannes epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, etc. Quarum auctoritate literarum de vita et converſatione ipſius praesbyteri, et caeteris juxta vim et formam mandati apoſtolici in hac parte inquirend. vocatis vocandis, per viros fide dignos in ea parte juratos, ipſius presbyteri ſufficientem notitiam habentes, in forma juris diligenter fecimus inquiſitionem, per quam nobis conſtitit manifeſte, eundem presbyterum eſſe bonae vitae et converſationis honeſtae, nihilque canonicum ſibi obſtare, quominus eidem presbytero juxta famam gratiae apoſtolicae ſibi factae poſſimus, et de jure debeamus de beneficio eccleſiaſtico providere. Unde nos eundem presbyterum pro probitatis ſuae meritis debita conſideratione penſatis ad praebendam in eccleſia collegiata, vel aliud beneficium eccleſiaſticum ſine cura, cujus reditus et proventus annui decem et octo marcarum ſterlingorum ſummam, ſive ad parochialem eccleſiam, vel aliud eccleſiaſticum beneficium curam habens animarum, cujus reditus et proventus viginti quinque marcarum ejuſdem ſecundum taxationem decimae annuam quantitatem non excedant, ad veſtram et dioec. Cant. ſpectans vel ſpectantem collationem ſeu praeſentationem conjunctim vel diviſim, idoneum reputantes, hujuſmodi beneficium, ſi quod vacat, ad praeſens eidem presbytero conferimus cum ſuis juribus et pertinentiis univerſis; quod ſi non vacat, proxime vacaturam in civitate vel dioec. praedictis eidem presbytero, cum vacaverit, conferendum vel aſſignandum, collationi noſtrae auctoritate apoſtolica reſervamus: monentes vos primo, ſecundo, et tertio peremptorie, ſub poena infraſcripta, quatenus infra ſex dies a tempore inſinuationis vel notificationis praeſentium literarum vobis factae, quorum duos pro primo, et duos pro ſecundo, et reliquos duos vobis in univerſis et ſingulis pro tertio et peremptorio termino aſſignamus, eundem presbyterum, vel ejus procuratorem ejus nomine ad hujuſmodi beneficium, ſi quod vacat, prout ad vos et veſtrum quemlibet pertinet, abſque difficultate aliqua admittatis; vobiſque et omnibus aliis inhibentes expreſſe, ne de hujuſmodi beneficio vacante vel vacaturo, etiamſi minoris quam praedicti valoris extiterit, ſi illud infra unius menſis ſpatium, poſtquam ſibi de ipſius beneficii vacatione conſtiterit, prout ſibi competit ex beneficio ſuarum literarum, acceptare voluerit, in praejudicium gratiae ſedis apoſtolicae eidem pauperi presbytero factae, quomodolibet vos intromittatis, vel ſe intromittant illud cuiquam conferendo, ſeu quemquam ad ipſum praeſentando, aut alias in ipſius presbyteri et noſtrae in hac parte proviſionis praejudicium diſponendo, ſeu quicquam circa illud aliqualiter attemptando, ſub poena excommunicationis majoris, quam in contravenientes hujuſmodi, monitione praemiſſa, exnunc prout extunc, proferimus in hiis ſcriptis: decernentes irritum et inane, ſi ſecus ſuper hiis vobis quavis auctoritate, ſcienter vel ignoranter attemptatum exiſtat, ſeu inpoſterum contigerit attemptari. In cujus rei, etc. Dat. etc. apud Lambeth.

Prioris et capit. Cantuar. certificatio ad breve regium de denariis B. Petri. Ex reg. Henr. prior. fol. 177. b.

Excellentissmo principi domino ſuo, domino Edwardo, Dei gratia regi Angl. illuſtri, domino Hiberniae, etc. ſui humiles et devoti H. prior, et capitulum, etc. cum orationum ſuffragiis devotarum ſalutem illam, per quam reges regnant, et principes dominantur. Literas veſtrae regiae majeſtatis 24. die Aprilis, recepimus ſummar. continentes, quod ſcrutatis bullis,

bullis, ſcriptis, ac memorandis quibuſcunque penes nos exiſtentibus, exactionem denar. B. Petri contingentibus, ea vobis ad conſilium veſtrum apud Weſtm. tranſmitteremus; ſuper quibus ſcrutari fecimus diligenter bullas, ſcripta, ac memoranda quaecunque in archivis noſtris exiſtentia; ſed nihil invenimus in ſcriptis, quod hujuſmodi exactionem contingat. Valeat et vigeat veſtra regalis excellentia nunc et ſemper. Dat. in capitulo noſtro 25. die Aprilis, anno Dom. M.CCC.XVII.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
JOHAN. XXII. 1.	WALT. RAYNOLD 4.	1317.	EDWARD. II. 10.

Johannis XXII. *papae bulla archiepiſcopis, etc. ut aſſiſtant Rigando de Aſſerio, etc. circa collectionem denar. S. Petri.* Ex reg. Raynold fol. 219. a.

JOHANNES epiſcopus, etc. venerab. fratribus archiepiſcopis et epiſcopis, ac dilectis filiis electis, abbatibus, prioribus, decanis, praepoſitis, archidiaconis, archipresbyteris, plebanis, rectoribus, officialibus, et aliis eccleſiarum praelatis per regnum Angliae conſtitutis, ſalutem, et apoſtolicam benedictionem. Habet noſtrae fiduciae plenitudo, quod vos, tanquam benedictionis et gratiae filii, erga Romanam eccleſiam matrem veſtram ſincerae devotionis officium et zelum intimae reverentiae obſervantes, in his, quae praedictam contingunt eccleſiam, ſic diligenter et ſoliciti intendatis, ſic obſervetis eidem jura ſua integra, ut et ipſa ſe vobis in agendis veſtris favorabilem praebeat, et reddat in gratiis liberalem. Ad noſtrum ſiquidem pervenit auditum, quod licet denar. S. Petri per eos, qui illum pro tempore collegerunt in regno Angliae, colligatur, minus tamen plenarie nobis, et eidem eccleſiae illius ſolutio exhibetur; et quamvis quamplures praedeceſſores noſtri Romani pontifices vobis ſuis injunxerunt literis, ut pecuniam hujuſmodi collectam, et nondum ſolutam nunciis ſedis apoſtolicae in Anglia integre ſolveretis; vobis tamen nonnullas excuſationes praetendentibus, et ex vobis aliquibus appellantibus a proceſſibus ſuper hoc habitis per nuncios memoratos, nondum pervenit condigna ſatisfactio de praemiſſis; de quo nobis eo potioris admirationis cauſa ſuboritur, quo majoris devotionis et fidei ſinceritas in regno anteactis conſuevit temporibus inveniri. Cum igitur hujuſmodi negotium ex eo cordi ſpecialiter habeamus, quod per hujuſmodi minus plenae ſolutionis effectum praefata eccleſia jure ſuo non modicum defraudatur; univerſitatem veſtram rogandam duximus attentius et hortandam, per apoſtolica vobis ſcripta mandantes, quatenus pro noſtra et apoſtolicae ſedis reverentia circa collectionem denarii ſupradicti opem et operam, prout utilius expedire videritis, impendatis; pecuniam ex denar. ipſo collectam, et nondum ſolutam, ac etiam colligendam dilecto filio magiſtro Rigando de Aſſerio, canonico Aurelian. ſacri noſtri palatii auditori, et apoſtolicae ſedis nuncio, vel ejus certo nuncio nomine noſtro et ejuſdem eccleſiae integre et fideliter aſſignetis; ſic vos in hac parte ſolicite et efficaciter habituri, quod jura ipſius eccleſiae vos ſincere diligere, ac illaeſa et integra conſervare per effectum operum demonſtretis; ac vos aut aliquem veſtrum non contingat, occaſione praedictae pecuniae non integre perſolutae, laqueo excommunicationis involvi, ſed procuret, ut contenta in eiſdem ſtudeatis literis adimplere; alioquin per ſe, vel alium, ſeu alios, ſecundum quod utilius et melius viderit expedire, dictum denar. cum integritate colligere et exigere non poſtponat; contradictores et rebelles per cenſuras eccleſiaſticas, appellatione poſtpoſita, compeſcendo, invocato ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſecularis; non obſtantibus conſuetudinibus quibuſlibet, appellationibus, literis, privilegiis, ac indulgentiis quibuſcunque, quae omnia, in quantum eſſe contraria viderentur et poſſent, quod Romanae eccleſiae non fieret plenarie ſolutio de denario praedicto S. Petri, nullius fore decrevimus firmitatis. Dat. Avinion. cal. Maii, pontific. noſtri anno primo.

Ejuſdem bulla executoria ſuper praeſcripta bulla mag. Rigando, clerico camerae praefato. Ibidem.

JOHANNES epiſcopus, etc. dilecto filio Rigando de Aſſerio, canonico Aurelian. ſacri noſtri palatii auditori cauſarum, ac noſtro et apoſtolicae ſedis nuncio, ſalutem, et apoſtolicam benedictionem. Ad noſtrum pervenit auditum, quod licet denarius S. Petri per eos, qui illum conſueverunt colligere in regno Angliae, colligatur, minus tamen fideliter eccleſiae Romanae illius ſolutio exhibetur; et licet quampluries praedeceſſores noſtri Romani pontifices venerab. fratribus noſtris archiepiſcopis et epiſcopis, necnon dilectis filiis electis, abbatibus, prioribus, decanis, archidiaconis, praepoſitis, officialibus, rectoribus, archipresbyteris, plebanis, et aliis eccleſiarum praelatis per regnum Angliae conſtitutis, ſuis injunxerint literis, ut pecuniam hujuſmodi collectam, et nondum ſolutam pluribus nunciis ſedis apoſtolicae in Anglia integre ſolvere procurarent; ipſis tamen nonnullas excuſationes praetendentibus, et appellantibus a proceſſibus ſuper hoc habitis per nuncios memoratos, nondum provenit condigna ſatisfactio de praemiſſis; de quo nobis eo potius admirationis cauſa ſuboritur, quo majoris devotionis fideique ſinceritas in regno ipſo anteactis conſuevit temporibus inveniri. Unde cum hujuſmodi negotium eo magis cordi ſpecialiter habeamus, quod per hujuſmodi minus plenae ſolutionis effectum praefata

praefata eccleſia jure ſuo non modicum defraudatur, eoſdem archiepiſcopos et epiſcopos, electos, abbates, priores, decanos, archidiaconos, praepoſitos, officiales, rectores, archipresbyteros, plebanos, et alios eccleſiarum praelatos per alias noſtras literas rogandos attente duximus et hortandos; dantes eis nihilominus in mandatis, ut pro noſtra et dictae apoſtolicae ſedis reverentia circa collectionem denarii ſupradicti opem et operam, prout utilius expedire putaverint, impendentes, pecuniam ex denario ipſo collectam, et nondum ſolutam, et etiam colligendam, tibi vel tuo certo nuncio, et eccleſiae Romanae nomine integre et fideliter aſſignare procurent; ſic ſe in hac parte ſolicite et efficaciter habituri, ut jura ipſius eccleſiae ſincere diligere, ac illaeſa et integra conſervare per effectum operum demonſtrent, ac illos aut aliquem eorundem non contingat occaſione pecuniae praedictae non integre perſolutae laqueo excommunicationis involvi, ſed nos devotionem ipſorum dignis exinde in Domino laudibus attollamus. Quocirca diſcretioni tuae per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus eoſdem archiepiſcopos, et praelatos ex parte noſtra moneas et inducas, ut contenta in eiſdem literis ſtudeant adimplere; alioquin per te, vel alium, ſeu alios, ſecundum quod utilius, et melius videris expedire, dictum denarium cum integritate colligere, et recipere non poſtponas; contradictores et rebelles per cenſuras eccleſiaſticas, appellatione poſtpoſita, compeſcendo, invocato ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſecularis. Caeterum volumus, et per apoſtolica ſcripta decernimus, quod a data praeſentium in praemiſſis omnibus et ſingulis ſit tibi plena et perpetua poteſtas et juriſdictio attributa, et in eo vigore, illaque firmitate poſſis apoſtolicae ſedis auctoritate in praedictis omnibus, et pro praedictis, etiam apoſtolica ſede vacante, procedere, acſi tua juriſdictio in praedictis omnibus et ſingulis per citationem vel modum alium perpetuata legitimum extitiſſet, nobis, quicquid in praedictis inveneris, feceris, et receperis, ab eiſdem plenarie reſcripturus. Dat. Avinion. cal. Maii, pontif. noſtr. anno primo.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
JOHAN. XXII. 2.	WALT. RAYNOLD 5.	1317.	EDWARD. II. 11.

Prioris et capit. Cantuar. certificatorium archiepiſcopo Cantuar. de orationibus pro rege faciendis. Ex reg. Henr. prior. fol. 181. a.

VENERABILI in Chriſto patri domino Waltero, Dei gratia Cantuar. archiepiſcopo, totius Angliae primati, devoti filii Henricus, prior, et capitulum eccleſiae Chriſti Cantuar. ſalutem cum omni obedientia, reverentia pariter, et honore. Literas veſtrae reverendae paternitatis nuper recepimus, tenorem, qui ſequitur, continentes: Walterus, permiſſione divina Cantuar. archiepiſcopus, totius Angliae primas, dilectis in Chriſto filiis domino H. priori, et capitulo eccleſiae noſtrae Chriſti Cantuar. ſalutem, gratiam, et benedictionem. Ex literarum excellentis principis domini noſtri, domini E. Dei gratia regis Angliae illuſtris receptione jucunda didicimus, ipſum verſus partes boreales in confinio Scotiae pro ſalvatione eccleſiae, et populi illarum partium inimicorum ſuorum Scotorum rapidis incurſibus reſiſtere, iter ſuum cum forti armatorum potentia direxiſſe; ex quo ipſe dominus rex per eaſdem literas ſupplicavit, ut armis precum devotarum pro ipſo, qui ſuffragiis eccleſiae potiſſima, de quo gaudemus, affectione confidit, et id pro ſe tanquam praeſidium opportunum praeelegit, necnon et pro ſuis apud altiſſimum fundendar. ſpecialiter aſſiſtamus. Quocirca vobis diſtricte praecipiendo mandamus, quatenus pro felici expeditione domini noſtri praedicti, cum honor Dei et eccleſiae, ac commodum omnium et ſingulorum in hac parte verſetur, miſſas celebrando, orationes, eleemoſynas, et jejunia faciendo, et alia pietatis ſuffragia exercendo, preces ad Deum humiles jugiter effundatis, ut ipſe Dominus ei victoriam inimicorum ſuorum tribuat, et ipſum in praeſenti aſſumpto labore dirigat, et feliciter expeditum faciat remeare cum honore. Ut autem clerus et populus ad hujuſmodi pietatis opera facilius inducatur, omnibus et ſingulis presbyteris noſtrae dioec. quotiens miſſas celebraverint quadraginta, necnon et alias orationes effuderint, aut eleemoſynas, jejunia, ſeu alia charitatis opera pro hujuſmodi expeditione felici dicti domini noſtri regis fecerint, triginta dies indulgentiae concedimus per praeſentes; volentes, quod id in veſtris hujuſmodi monitionibus et inductionibus ipſis clero et populo patefieri faciatis. Et quid feceritis in praemiſſis, nos citra feſtum S. Edwardi, regis et confeſſoris, certificare curetis per veſtras patentes literas, harum ſeriem continentes. Dat apud Abindone 4. Septemb. anno Dom. M.CCC.XVII. Quod quidem mandatum veſtrum clero et populo patefieri fecimus, ac etiam miſſas celebrando, orationes, eleemoſynas, et jejunia faciendo, et alia pietatis ſuffragia exercendo, ad Deum effudimus preces devotas, et ſic mandatum veſtrum ſumus in omnibus reverenter executi. Dat. in capitulo noſtro 5. die Octobr. anno Dom. ſupradicto.

Literae

4

Literae papae Johannis XXII. *ad archiepiſcopum Cantuar. de violentia commiſſa in legatos ſuos ulciſcenda.* Ex reg. Raynold fol. 218. b.

JOHANNES epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, vener. fratri Cantuar. archiepiſcopo, chariſſimi in Chriſto filii noſtri Edwardi, regis Angliae illuſtris, conſiliario, ſalutem, et apoſtolicam benedictionem. Horrendum facinus, et deteſtabile ſcelus per homines ſceleſtos, et dyſcholos, ac damnandae iniquitatis alumnos in viros innoxios, pacis angelos, et utilitatem regni Angliae pacifice proſequentes, viz. in dilectos filios noſtros Ganſelmum, tit. SS. Marcellini et Petri presbyterum, et Lucam, ſanctae Mariae in via lata diaconum, cardinales apoſtolicae ſedis nuncios, eorumque familiam nequiter perpetratum, non tam infauſti rumoris aſſertio noſtro inſtillavit auditui, quam literatoria chariſſimi in Chriſto filii noſtri Edwardi, regis Angliae illuſtris, et cardinalium praedictorum inſinuatio, non ſine diri acerbitate doloris noſtrae notitiae certius praeſentavit. Licet autem rex ipſe per literas ſuper hoc nobis miſſas ad ulciſcendum debite tam execrabilis praeſumptionem exceſſus, et ad providendum congrue indemnitati cardinalium eorundem ſe liberaliter multum obtulerat, quod quidem ad conſolationis magnae ſolatium nobis ceſſit; quia tamen, frater, apud regem eundem efficax tua inductio, et cooperatio diligens non leviter creditur circa id profutura, fraternitatem tuam rogandam duximus et hortandam in Domino Jeſu Chriſto, in remiſſionem tibi peccaminum nihilominus injungentes, quatenus ſedula meditatione penſata, quod ex ipſius patratione flagitii, praeter diverſa et immania crimina, quae ex ipſius circumſtantiis deteſtandis poſſunt rationabiliter elici; nedum ipſi Deo, qui in miniſtris ſuis, quos nolle tangi per prophetam expreſſit, ſic eſt tractatus immaniter, et nobis, ac Romanae matri eccleſiae, qui in amicis noſtris et perſonis tam ſpecialem filiorum contumeliis ſimus tot et tantis affecti, illata eſſe dignoſcitur gravis injuria, et enormis offenſa; quinetiam in hoc detractum [a] nobiliter eſſe conſtat de tenore regalis honoris, quod regni ſui ſic enormiter fuit violata tranquillitas, ut cardinalibus ipſis injunctum ſibi officium pro ſuis, et ejuſdem regni compendiis promovendis humiliter ac utiliter exequi cupientibus, ſic violenter praecluſus extitit ſecurus acceſſus, regem eundem, nedum quod ad ulciſcendas tam graves et tam accumulatas injurias nullatenus tepeat, quin potius ejus zelus accendatur ut ignis ad caſtigandos tot ſcelerum patratores, et ad crudelitatis tantae miniſtros poenae debitae ſupponendos, ſolerter cures inducere, ſed et ſibi, quantum in te fuerit, ſtudeas diligenter ad id quo operatur adeſſe, ut proinde laeſis proveniat ſatisfactio debita, et laedentes poeniteat ſic egiſſe. Et demum vindicta ex aequo exceſſui reſpondente, manus temerariae deinceps cohibeantur a talibus dirae formidine ultionis, ac rex ipſe apoſtolicam ſedem ad providendum alias ſibi de cardinalibus nunciis ſuis loco et tempore inveniat promptiorem, tuque propterea a Domino ultionum condignum aſſequi debeas praemium, ac a nobis, et eadem ſede uberioris favoris augmentum. Dat. Avinion. 12. cal. Novembr. pontificat. noſt. anno ſecundo.

Bullae papales Gregorii VI. *et Johannis* XXII. *de veteri et moderna ſolutione denariorum B. Petri in Anglia.* Ibidem fol. 78. b.

GREGORIUS epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, venerab. fratribus Cantuar. et Ebor. archiepiſcopis, et eorum ſuffraganeis, et dilectis filiis abbatibus, prioribus, archidiaconis, eorumque officialibus per regnum Angliae conſtitutis, ad quos literae iſtae pervenerint, ſalutem, et apoſtolicam benedictionem. Qualiter denarius beati Petri, qui debetur camerae noſtrae, colligatur in Anglia, et in quibus epiſcopatibus vel dioec. debeatur, ne ſuper hoc dubitari contingat, praeſentibus fecimus annotari, ſicut in regiſtro ſedis apoſtolicae continetur. De Cantuar. dioec. ſeptem lib. decem et octo ſolid. ſterlingorum. De London. dioec. 16. lib. 10. ſolid. De Roffen. dioec. 5. lib. 12. ſolid. De Norwicen. dioec. 21. lib. 10. ſolid. De Elien. 5. lib. De Lincoln. 42. lib. De Ciceſtr. 8. lib. De Winton. 17. lib. 6. ſolid. 8. den. De Exon. 9. lib. 5. ſolid. De Wigorn 10. lib. 5. ſolid. De Hereforden. 10. lib. 6. ſolid. De Bathon. 12. lib. 5. ſolid. De Sarum. 17. lib. De Coventren. 10. lib. 5. ſolid. De Ebor. 11. lib. 10. ſolid. Dat. apud urbem veterem 10. cal. Maii, pontificat. noſtri anno II.

De denario beati Petri, ſic ſcriptum reperitur in chronicis anno gratia D.CCC.LVII. Adewalfus, pater Aluredi regis, primus monarcha, conceſſit ſolvi ſingulis annis Romae trecentas mancuſſas, quae taliter dividerentur ibidem; viz. centum mancuſſas in honorem S. Petri, ſpecialiter ad luminare eccleſiae ſuae, et centum mancuſſas in honorem S. Pauli, eadem de cauſa; praeterea centum mancuſſas univerſali papae praecepit ſingulis annis exhiberi ad ſuas eleemoſynas ampliandas, praeſidente tunc temporis Leone papa IV. Et ſciendum quod mancuſſa et marca

[a] *notabiliter* forte.

pro eodem tunc temporis accipiebantur. Et ſic ſingulis annis de denariis Petri ſolvebantur ab Anglis ccc. marcae. Item de quantitate ſummae praedictae a ſingulis dioec. regni Angliae pariter colligendae conſtat per literam ſuperius proximo annotatam, quae creditur fuiſſe Gregorii papae VI. Et continent ſummae ſcriptae in dicta litera ccc. marc. 6. ſolid. 8. denar.

Johannes epiſcopus, etc. ad perpetuam rei memoriam. Suſcepti regiminis cura nos ſolicitat, ut qui in eccleſiis non abſque diſpendio miniſtrorum, et cultus detrimento divini ſervari videremus, per appoſitionem congrui moderaminis in melius reformemus. Cum itaque in nonnullis eccleſiis obſervetur, et a longis retro temporibus fuerit obſervatum, quod fructus primi, vel ſecundi, aut alterius cujuſque ſequentis anni beneficiorum vacantium, in eiſdem defuncto, vel fabricae, aut eccleſiis, vel perſonis habentibus annualia, de conſuetudine, privilegio, vel ſtatuto applicantur in totum: ita quod illi, qui hujuſmodi beneficia canonice obtinent, et ad quos aliter de jure fructus ipſi ſpectare deberent, nihil inde percipiunt. Unde iſtud inconveniens ſequitur, quod commode nequeunt ad impendend. ſervitium debitum reſidere in eccleſiis, in quibus beneficiati exiſtunt. Nos de illo ſuper his remedio providere volentes, per quod hii et illi in fructuum praedictorum perceptione participent, et eccleſiae debitis ſervitiis non fraudentur, praeſenti decreto ſtatuimus de fratrum noſtrorum conſilio, quod illi, qui fructus praedictos ſibi hactenus integre vendicabant ex privilegio, conſuetudine, vel ſtatuto, vel exinde ultra ſummam, pro qua unumquodque beneficiorum ipſorum conſuevit in decimae ſolutione taxari, praetextu cujuſvis privilegii, conſuetudinis, vel ſtatuti quoviſmodo percipiant; ſed ipſius ſummae perceptione duntaxat ſint omnino contenti, totali reſiduo praedictis obtinentibus beneficia remanſuro, niſi forſan illi, qui fructus eoſdem ſoliti fuerant, ut praefertur, cum integritate percipere, pro ſe mallent ipſum habere reſiduum, et obtinentibus ipſa beneficia ſummam dimittere memoratam, quo caſu percipiendi, quod maluerint, illis relinquimus optionem, ſic quod infra 10. dies, poſtquam ſciverint vacare ipſa beneficia, hii, quibus annualia ipſa debentur ex privilegio, conſuetudine, vel ſtatuto, vel ipſorum annualium collectores, quam partem habere voluerint, an ſc. decimae taxationem, vel illa dimiſſa reſiduum, nulla ſub haſtatione praemiſſa, eligere teneantur; quam electionem ſi infra dictos 10. dies non fecerint, ut eſt dictum, extunc ad eum, cujus eſt beneficium, hujuſmodi optio vel electio transſeat ipſo jure. Et hoc in eccleſiis, et partibus illis, in quibus beneficia majora, et alia, quae ad ſolutionem decimae ſunt taxata, volumus obſervari. In illis vero eccleſiis et partibus, in quibus decimarum taxatio non eſt facta, ſervetur, quod fructus et obventiones beneficii tunc vacantis, quod in decima ſolvere conſuevit, per medium dividantur; quorum medietatem habeat is, cui annualium per alterum de praedictis modis perceptio eſt conceſſa; reliquam vero medietatem percipiet ille, cui beneficium eſt conceſſum, pro ſuſtentatione ſua, et aliis eccleſiae oneribus ſupportandis. Quodſi alter de praedictis praefata medietate noluerit eſſe contentus, altero contentari volente, pars volentis tranſeat ad volentem, et volens fructus, et obventiones illius beneficii percipiet univerſos, eidem beneficio congrue faciens deſerviri, ac ejus ſupportans onera conſueta. Et ſi aliqui quicquam praedictorum ultra praemiſſa perceperint, illudque his, ad quos pertinebit, infra menſem non reſtituerint cum effectu, eo ipſo, ſi epiſcopus vel ſuperior praelatus fuerit, a pontificalibus, et ingreſſu eccleſiae ſe ſuſpenſum; ſi autem capitulum, univerſitas, vel collegium, interdicto ſe noverint, donec praedicta cum integritate reſtituerint, ſubjacere: ſi vero aliqua ſingularis perſona eccleſiaſtica vel mundana id fecerit, excommunicationis incurrat ſententiam ipſo facto, a qua, niſi reſtitutione praemiſſa, praeterquam in mortis articulo, minime abſolvatur; non obſtantibus quibuſcunque privilegiis vel indulgentiis, aut contrariis conſuetudinibus et ſtatutis, juramento, confirmatione ſedis apoſtolicae, aut alia quacunque firmitate vallatis. Quae omnia quoad haec auctoritate apoſtolica revocamus, caſſamus, et irritamus, et nullius deinceps eſſe volumus firmitatis. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtrae conſtitutionis, revocationis, caſſationis, irritationis, et voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare praeſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, et beatorum Petri et Pauli apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum. Dat. Avinion. 8. cal. Novembr. pontificat. noſtri anno 11.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
JOHAN. XXII. 2.	WALT. RAYNOLD 5.	1317.	EDWARD. II. 11.

Bulla papae Johannis XXII. *archiepiſcopo Cantuar. de rebus ad regnum pertinentibus.* Ex reg. Raynold fol. 218. a.

JOHANNES epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, vener. fratri W. etc. ſalutem, etc. Diligentiam tuam, quam te habuiſſe laeti ſuſcepimus, in reducendis ſeu transferendis de Latino in Gallicum literis noſtris, ſalubria continentibus monita, per te in chariſſimi in Chriſto filii noſtri E. regis Angliae illuſtris, notitiam perferenda, ut eo fructificarent uberius, quo forent clarius intellecta, dignis in Domino laudibus commendantes, eo fidentius ſimilia tibi committimus, quo ſolertius te in illis velle verſari ſperamus. Sane inter caetera, quibus alias dicti regis excitavimus ſtudium, ad ipſum ſuos et ſua prudenter et provide ordinanda, hoc inſeruiſſe meminimus,

quod

quod ſe puerilibus non implicaret aut levibus; ſed quae ſunt digna principe cogitans, ſe illis ſedulo occuparet; quod etiam bona latera curaret habere, viros viz. maturos, ſapientes, et providos, qui ſcirent regere ſe et regnum; quodque domum ſuam inordinatam, ut fertur, in multis, praeſertim in ſumptibus exceſſivis ordinare deberet. Sed non deſunt, qui dicant, quod hujuſmodi noſtris exhortationibus prodeuntibus ex affectu paterno autem obedientiae non inclinat, dum nondum evacuat, quae ad parvulum pertinent; et elongans a ſe amicos et proximos, nonnullorum amicitias, qui et mente ignobiles cenſentur et genere, gratanter acceptat, cum juvenibus et imprudentibus tractat regni negotia, et conſilium venerandae maturitatis abjiciens, per viam Roboam conſilia juvenum ſecutus incedit; iſtis bona regni ſui immoderate diſtribuit, et in uſus alios extraordinar. prodigit et conſumit; et dum ſua ſibi ad hoc ſufficere nequeunt, nunc ad eccleſiarum, nunc ad ſubjectorum res et bona manus occupatrices extendit; nec attendit, quam laudabile, quam ſalubre, et quam utile ſibi foret expenſis hujuſmodi ſuperfluis et inutilibus parcere, ſuique regni utique locupletis bona in illius defenſione parti effundere partim ad aſſumend. terrae ſanctae ſubſidium, ad quod ſe aſſerit voluntarium reſervare. Quia igitur talia divinae diſplicent majeſtati, agendis regiis non leve periculum ingerunt, et a regis inclyti .... genitoris ſui memoria laudanda degenerant, et nobis, qui regium zelamus commodum et honorem, cauſam turbationis inducunt; volumus, et tuae fraternitati mandamus, quatenus eidem regi, cui ſuper hoc ſcribimus, omni, quo decenter poteris, ſtudio ſuadere procures, quatenus ſuae ſalutis intuitu, ac commodi et utilitatis obtentu, noſtra circa hoc praecipue monita reverenter excipiens, eiſque laudabiliter acquieſcens, actus ſuos juxta decentiae regalis exigentiam ſic regulet, ſic componat, ſicque magnificis implicet, prudentium et maturorum virorum ſequatur prompte conſilia, in veſtibus, familia, cibis, et donis, illius frugalitatis modum et modeſtiam liberalitatis obſervet; ſic denique ſuorum progenitorum geſta magnifica imitari conetur, quod et Regi regum, et hominibus etiam placeat, nobiſque commendatus occurrat, qui in ſua proculdubio reformatione laetabimur, ſuaque proinde negotia proſequi favorabilius, et promptius inducemur. Porro ſuper eo, quod de dilecto filio nobili viro Thoma, comite Lancaſtr. ſcribere curaviſti, tam dicto regi, quam eidem comiti efficacia noſtra dirigimus monita, et nihilominus .... cardinalibus apoſtolicae ſedis nunciis, ſuper hoc explicamus noſtrae voluntatis intentum. Super illo vero antiquato diſſidio, quod ſuper delatione crucis inter te, et venerab. fratrem noſtrum Ebor. archiepiſcopum vertitur, ante tuarum receptionem literarum ad ſupplicem ipſius archiepiſcopi Ebor. inſtantiam, certam commiſſionem duximus ipſis cardinalibus faciendam, cujus formam factae inde apoſtolicae literae tuis obtutibus poterunt reſerare. Age itaque, frater, conſtanter atque viriliter, et juxta officii tui debitum miniſterium tuum imple, et cum omni, quae datur, inſtantia operare, quaecunque cedere videris ad Dei laudem et gloriam, et dicti regis ac regni Angliae tranquillitatem et pacem, pro tuis et eccleſiae tuae opportunitatibus recurſum ad nos fiducialiter habiturus. Dat. Avinion. 4. cal. Januar. pontific. noſtri anno ſecundo.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
JOHAN. XXII. 2.	WALT. RAYNOLD 5.	1318.	EDWARD. II. 11.

Proceſſus dominorum cardinalium contra R. de Brus, et ejus complices, habitus apud Dover. Ex reg. Exon. Stapledon.

MISERATIONE divina Gancelmus, tit. ſanctorum Marcellini et Petri presbyter, et Lucas, ſanctae Mariae in via lata diaconus, cardinales, apoſtolicae ſedis nuncii, vener. patribus Cant. Ebor. Dublinen. Armachaen. Caſſellen. et Tuamen. archiepiſcopis, et aliis eorundem archiepiſcoporum ſuffraganeis, necnon et caeteris omnibus et ſingulis epiſcopis, clericis, abbatibus, prioribus, decanis, praepoſitis, archidiaconis, archipresbyteris, et quibuſcunque aliis eccleſiarum praelatis et rectoribus, ac eccleſiaſticis perſonis ſecularibus et regularibus Ciſtercien. Cluniacen. Cartuſien. Praemonſtraten. ſanctorum Benedicti, et Auguſtini, Camaldul. et ſancti Gulielmi, et aliorum quorumcunque non mendicantium et mendicantium ordinum, et aliis quibuſcunque perſonis tam per regna Angliae et Scotiae, quam terras Hiberniae et Walliae, et quaecunque alia conſtitutis, et omnibus et ſingulis, ad quos praeſentes literae pervenerint, ſalutem, et ſinceram in Domino charitatem. Dudum ſanctiſſimus pater et dominus noſter, dominus Johannes, digna Dei providentia ſummus pontifex, nos ad Angliae et Scotiae regna tranſmittens, literas nobis conceſſit apoſtolicas in haec verba:

Bulla prima de reformanda pace.

Johannes epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, dilectis filiis Gancelmo, tit. ſanctorum Marcellini et Petri presbytero, et Lucae, S. Mariae in via lata diacono, cardinalibus, apoſtolicae ſedis nunciis, ſalutem, et apoſtolicam benedictionem. Rex excelſus, ſummi Regis Filius, princeps, qui facit concordiam in ſublimibus ſuis, et arcem poſſidet unitatis, cum ſacri venit temporis plenitudo, quo dignatus eſt de throno caeleſti ad orbis ima deſcendere, et per mirabile nativitatis beatiſſimae ſacramentum gentibus apparere, pacem in terra per caeleſtium angelorum exercitum glorioſae pacis canticum concinentem bonae voluntatis hominibus nunciavit; et demum regreſſurus ad Patrem, pacis bonum, quod ſuper omne diligebat, tanquam donum gratiſſimum dedit fidelibus,

bus, et reliquit, ut in illo, qui eſt vere pax noſtra, perſiſterent, ipſe dignaretur eligere in eorum cordibus manſionem; propterea nos, qui vices ejus in terris, quamvis inſufficientibus meritis, exercemus, ipſius exemplis ſalutaribus eruditi, cogitamus pacis cogitationes, pro filiis conſilia pacis caſta procuramus, pacis dulcedinem gratanter amplectimur, et pacis ſemina, ſine qua benedictus non colitur pacis auctor, inter catholicos univerſos juxta debitum ſervitutis apoſtolicae ſeminamus, ut ex eis grana ſalutis et gloriae colligantur, multiplicatis manipulis gaudiorum, ſicque diſſenſionum ubique turbinibus, auſtro flante caeleſtis auxilii, profugatis, in tabernaculis fiduciae ſedeat, et foecundae pacis plenitudine requieſcat populus chriſtianus, malorum timore ſublato; ſed ut pax Dei, quae ſuperat omnem ſenſum, catholicorum regum, et principum, aliorumque magnatum, flammis odiorum extinctis, corda conciliet, intelligentiaſque cuſtodiat, pacet mentes, et uniat voluntates, eo deſiderabilius cupimus, eoque paternae ſolicitudinis miniſterium adhibemus, quo pericula graviora producet diſcordiarum ipſorum odioſa conditio, et quo pacifici ſtatus amoena tranquillitas uberiorem affert pacem pluribus et quietem. Haec eſt etenim mentium amoena ſerenitas, ſuavis tranquillitas animorum, amoris delectabilis vinculum, et verum conſortium charitatis, quod ipſa quippe bella compeſcit, iras comprimit, ſedat diſcordias, lites extinguit, rancores fugat, et odia procul pellit, quae conſummatur a Chriſto, cum fidelibus exercetur. Profecto, dum antiquatam ab olim inter chariſſimum in Chriſto filium noſtrum Edwardum, regem Angliae illuſtrem, et dilectum filium nobilem virum Robertum de Brus, inpraeſentiarum regnum Scotiae gubernantem, et progenitores ipſorum diſſenſionis odioſam materiam in animo recenſemus, quum mente revolvimus animarum deflenda pericula, et dolendas fidelium ſtrages innumeras, quum horribile ſemen ejus illo Sathanae flatu peſtifero longa diuturnitate temporis, quo alente produxit, quamve multiplicavit diſpendia facultatum, et enormia frequenter eccleſiis et perſonis eccleſiaſticis intulit nocumenta, quantave pietatis opera, quod moeſti referimus, impedivit, et quam diſpendioſa paravit obſtacula negotio terrae ſanctae, ut veriſimiliter formidatur, ne ſimilia perpetret infuturum, tanto amplius amaritamur in intimis, et dolemus, tantoque acerbioris jaculo punctionis affligimur, quanto regis et nobilis eorundem quietem et pacem deſiderabilius affectamus, et quanto frequentius circumſtantias amaras diſcordiae ſaepedictae, dictaeque terrae ſanctae miſerabiles cruciatus nobis interioris confoederationis diſcuſſio repraeſentat, vias et modos diligentius exquirentes, ex quibus circa praemiſſa, Domino dirigente, adhibere ſalubria remedia valeamus. Adhaec anxia matris eccleſiae ſacra praecordia, quam zelus verae charitatis accendit, cogitationibus excitant, curis affluunt, meditationibus detrahunt, hujus remedia ſub ſpe caeleſtis auxilii, cui eſt facile res etiam deſperatas ſine moliminis tarditate perficere ſtudio diligentis ſolicitudinis proſequendo: hiis namque tenerrimis paternae dilectionis affectus ſtimulis agitamur, et hiis aculeis inſtigatus, ut multis, quibus rex nobilis, et regna praedicta malorum incommodis praetextu memoratae diſcordiae circumdantur, omnino curatis, inter eos unionis laeſae foedera, et pacis violatae conſtantia renoventur, regnorum ipſorum quietem populis productura. Verum conſiderantes attentius, quod vos bonorum omnium largitor altiſſimus multarum gratiarum titulis inſignivit, et de creditis vobis dono caeleſti virtutibus plenam in Domino fiduciam obtinentes, vos, licet praeſentia veſtra careamus inviti, ac dicta regna Angliae et Scotiae, et Hiberniae ac Walliae partes pro pace inter regem et nobilem ſupradictos Deo propitio reformanda, tanquam pacis angelos, et fervidos concordiae promotores et zelatores, providimus de fratrum noſtrorum conſilio deſtinandos. Quare diſcretionem veſtram hortamur in Domino, vobiſque per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus vos ad regna et partes praedicta perſonaliter conferatis, pro reformatione pacis ejuſdem operam efficacem juxta datam vobis a Deo prudentiam impenſuri. Et ut eo utilius in dictae pacis procedere negotio valeatis, quo majori fueritis auctoritate muniti, dictos regem et nobilem, et ipſorum quemlibet, ac gentes et exercitus eorundem, ne alter alterum, aut ipſorum aliquis alterius terras invadat, vel quoquomodo inter ſe congrediantur hoſtiliter, ſed potius a quolibet hoſtili proceſſu ſtudeant abſtinere; necnon tractandi, faciendi, et reformandi perpetuam et ſolidam pacem et concordiam inter eos, ipſamque per ſpirituales poenas, et ſententias, et quaſcunque promiſſiones, obligationes, et juramentorum praeſtationes firmandi, vallandi, et etiam roborandi; et diſponendi omnes obligationes, ligas, confoederationes, pactiones, et conventiones inter quoſcunque factas, etiamſi juramentis eſſent, vel promiſſionibus, ſeu poenarum adjectionibus, aut obligationibus, vel ſtipulationibus quibuſcunque vallatae; ac obſtacula et impedimenta quaelibet removendi, per quae hujuſmodi reformatio pacis poſſet impediri, vel quomodolibet retardari; et nihilominus juramenta in dictis obligationibus, confoederationibus, pactionibus, et conventionibus adjecta forſitan relaxandi; ſtatuendi quoque, ordinandi, providendi, diſponendi, firmandi, et paciſcendi ſuper hiis, quae circa reformationem dictae pacis videritis expedire; dictoſque regem et nobilem ad obſervationem pacis ipſius per excommunicationis in perſonas, et interdicti ſententias in regna et partes praedicta, provincias et terras, caſtra et loca ipſorum, et privationem omnium privilegiorum, indulgentiarum et gratiarum eis ſub quacunque forma verborum conceſſorum a ſede apoſtolica, ſi, et prout expedire videritis, compellendi; convocandi etiam ad certum locum ſeu loca quaſcunque perſonas eccleſiaſticas vel ſeculares, cujuſcunque ſtatus, ordinis, dignitatis, vel conditionis exiſtant, quas pro ejuſdem pacis negotio neceſſarias, vel utiles, aut opportunas fore noveritis; et inſuper exercendi per vos, vel alium, ſeu alios, in omnes archiepiſcopos et epiſcopos, etiamſi iidem archiepiſcopi, vel aliquis eorundem primatiae dignitate fulgerent, ſeu ratione ſuarum eccleſiarum legationis officiis fungerentur, et in

omnes

omnes alios cathedralium et aliarum eccleſiarum ſecularium et regularium, monaſteriorum, et domorum exemptarum et non exemptarum praelâtos, capitula, et conventus, et alias perſonas eccleſiaſticas; necnon in omnes et ſingulos duces, principes, marchiones, comites, barones, et nobiles, rectores, ſeneſcallos, juſtitiarios, ballivos, ſcabinos, caſtellanos, offic. et quoſvis dominos temporales, quocunque nomine cenſeantur; concilia etiam communia, univerſitates, ac populos, et quaſcunque alias perſonas ſeculares, publicas et privatas, cujuſcunque ſtatus, dignitatis, vel conditionis exiſtant, qui veſtris ſupradictae pacis negotio parere contempſerint monitis et mandatis, aut alii in negotio ipſo contradictores, vel impeditores, aut turbatores dictae pacis extiterint ſeu rebelles, publice vel occulte, cenſuram eccleſiaſticam exercendi, ipſorumque terras ſubjiciendi eccleſiaſtico interdicto, et privandi eas omnibus privilegiis, indulgentiis, gratiis, libertatibus, et immunitatibus, realibus et perſonalibus, eis a dicta ſede conceſſis, ac feodis, juribus, juriſdictionibus, honoribus, officiis, et quibuſcunque bonis, quae a Romana, et quibuſvis aliis tenent eccleſiis; vaſſallos, ſubditos, et homines eorundem, ac juramento fidelitatis, et quacunque obligatione, quibus tenentur eiſdem, abſolvendi; ac reddendi eos inteſtabiles, ita quod nec condere teſtamentum, nec ad cujuſcunque ex teſtamento vel ab inteſtato poſſint ſucceſſionem admitti, ipſoſque reddendi inhabiles et indignos ad honores, ſtatus, et quaelibet officia publica inpoſterum optinenda vel etiam exercenda: et inſuper archiepiſcopos et epiſcopos antedictos ab adminiſtratione ſpiritualium et temporalium eccleſiarum ſuarum ſuſpendendi, et citandi peremptorie, ſi videritis expedire, quod ſe certo eis competenti termino praefigendo perſonaliter apoſtolicae ſedis conſpectui repraeſentent, noſtris et apoſtolicae ſedis mandatis et beneplacitis pariturі, ac praelatos, clericos et perſonas eccleſiaſticas ſupradictas, eiſdem archiepiſcopis et epiſcopis duntaxat exceptis, omnibus praelaturis, dignitatibus, partibus, officiis, adminiſtrationibus, et aliis beneficiis eccleſiaſticis cum cura, vel ſine cura, quae ubicunque obtinent, privandi, et ea cum interpoſitione decreti reſervandi diſpoſitioni noſtrae, et ſedis ejuſdem; ipſoſque ad illa, et etiam filios quarumcunque perſonarum, de quibus vobis videbitur expedire, reddendi inhabiles et indignos ad ſimilia, et quaelibet alia eccleſiaſtica beneficia obtinenda; et omnia alia et ſingula faciendi et exequendi, per quae negotium pacis ejuſdem commodius valeat conſummari: non obſtantibus, ſi archiepiſcopis, et epiſcopis, et praelatis, ac regi et nobili, principibus, ducibus, marchionibus, comitibus, baronibus, ſeneſcallis, juſtitiariis, ballivis, communitatibus, univerſitatibus, populis, et perſonis, et aliis ſupradictis et ſingulis eorundem, vel quibuſvis aliis per dictae ſedis literas ſit indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari, dictaque regna, partes, et provinciae, ac terrae, ſeu loca eccleſiaſtico interdicto, per literas apoſtolicas ſubjici non poſſint; et quibuſcunque conſuetudinibus, ordinationibus, vel ſtatutis, juramento, confirmatione apoſtolica, vel quacunque alia firmitate vallatis, ac privilegiis, indulgentiis, et literis apoſtolicis praefatis regi et nobili, ſeu quibuſvis perſonis, locis, vel ordinibus, ſub quacunque forma, modo, aut verborum expreſſione conceſſis, de quibus, quorumque totis tenoribus plenam et expreſſam, ac de verbo ad verbum oporteat ſpecialem in noſtris literis fieri mentionem, et per quae praeſentium effectus poſſet impediri quomodolibet, vel differri, vobis, et unicuique veſtrum plenam et liberam concedimus tenore praeſentium poteſtatem. Dat. Avinion. 16. cal. April. pontificatus noſtri anno primo.

Secunda bulla ad compellendum ad pacem per cenſuras R. de Brus.

Item, Johannes epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, dilectis filiis Gancelmo, tit. ſanctorum Marcellini et Petri presbytero, et Lucae, S. Mariae in via lata diacono, cardinalibus, apoſtolicae ſedis nunciis, ſalutem, et apoſtolicam benedictionem. Cum vos ad Angliae, et Scotiae regna, ac Hiberniae et Walliae partes pro pace inter chariſſimum in Chriſto filium noſtrum Edwardum, regem Angliae illuſtrem, et dilectum filium nobilem virum Robertum de Brus, qui regnum Scotiae inpraeſentiarum dicitur gubernare, Deo propitio, reformanda, tanquam pacis angelos de fratrum noſtrorum concilio deſtinemus; nos cupientes, ut ejuſdem pacis negotium, ſubmotis impedimentis quibuſlibet, proſperum, Deo propitio, fortiatur effectum, praefatum Robertum, ſi ejuſdem pacis reformationi forſan aſſentiri non vellet, in hac parte veſtris acquieſcere monitis non curaret, ad id per cenſuram eccleſiaſticam et alias poenas eccleſiaſticas, prout ſuadebit juſtitia, compellendi; necnon abſolvendi omnes vaſſallos et ſubditos dicti Roberti a juramento fidelitatis, quo eidem Roberto tenentur, ipſoſque a dominio et ſubjectione ipſius Roberti eximendi; ac inſuper omnes colligationes, conſpirationes, confoederationes, pactiones, et conventiones factas inter dictos Robertum, et quoſcunque alios, aut inter ſeipſos forſitan abſque eo ſuper adjutorio, vel ſubſidio, aut favore, dicto Roberto circa invaſionem aut impugnationem regni Angliae, aut partium Hiberniae vel Walliae praedictarum, ſeu quarumvis terrarum vel inſularum dicti regis Angliae quomodolibet impendendo, ſeu per quos dictae pacis negotium impediri vel differri poſſet, etiamſi colligationes, conſpirationes, confoederationes, pactiones, et conventiones ipſae juramentis eſſent, vel promiſſionibus, poenarum adjectionibus, aut obligationibus, ſeu ſtipulationibus quibuſcunque vallatae, ipſaque juramenta ſub quibuſcunque modo, et forma, vel expreſſione verborum forent praeſtita, relaxandi; et eos, quod ab eorum obſervatione, ac fautores ejus, et adhaerentes eidem, ut ab ipſius favore et ſequela penitus reſipiſcant, et omnino recedant, per excommunicationis in perſonas et in terras eorum interdicti ſententias, ac publicationem et aggravationem ipſarum per vos, vel per alium, ſeu alios compellendi, et omnia alia et ſingula faciendi, et etiam exercendi, quae circa praemiſſa videritis expedire; non obſtantibus, ſi dicto Roberto, vel quibuſvis aliis conjunctim vel diviſim

diviſim a ſede apoſtolica ſit indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari, aut terrae eorum eccleſiaſtico interdicto ſubjici non poſſint per literas apoſtolicas, non facientes plenam et expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem; et quibuſlibet privilegiis, indulgentiis, et literis apoſtolicis generalibus vel ſpecialibus, quorumcunque tenorum exiſtant, per quae hujus veſtrae juriſdictionis explicatio poſſet quomodolibet impediri, plenam vobis, et unicuique veſtrum concedimus tenor praeſentium poteſtatem. Dat. Avinion. 16. calend. April. pontif. noſtri anno primo.

Tertia bulla ad procedend. contra R. de Brus.

Item, Johannes epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, dilectis filiis Gancelmo, SS. Marcellini et Petri presbytero, ac Lucae, S. Mariae in via lata diacono, cardinalibus, apoſtolicae ſedis nunciis, ſalutem, et apoſtolicam benedictionem. Cum vos ad Angliae et Scotiae regna, et Hiberniae ac Walliae partes pro magnis et arduis negotiis deſtinemus, nos volentes aliqua vobis committere, per quae malignorum temeritas compeſcatur, contra nobilem virum Robertum dominum de Brus, qui regnum Scotiae gubernat ad praeſens, et quoſvis alios, quos excommunicationis ſententiam repereritis ſuſtinere animis induratis, prout ſuadebit juſtitia, procedendi; non obſtantibus quibuſvis privilegiis, indulgentiis, et literis apoſtolicis eiſdem Roberto, vel quibuſvis aliis, ſub quacunque verborum forma conceſſis, de quibus, quorumque tenoribus plenam et expreſſam oporteat in praeſentibus fieri mentionem, liberam vobis, et unicuique veſtrum concedimus tenore praeſentium poteſtatem. Dat. Avinion. 16. cal. April. pontif. noſtr. anno primo.

Quarta bulla de indictione treugarum.

Item, Johannes epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, ad futuram rei memoriam. Vocatis nobis licet inſufficientibus meritis ad apoſtolatus officium, occurrit quaſi confeſtim conſiderationis noſtrae conſpectui acerbis infeſta moleſtiis periculoſa diſſenſio, quam inter chariſſimum in Chriſto filium noſtrum Edwardum, regem Angliae illuſtrem, et dilectum filium nobilem virum Robertum de Brus, gerentem ſe pro rege Scotiae, incentor malorum omnium ſuſcitavit amotas nobis ſuas circumſtantias, quas frequenter dum nos minor ſtatus haberet, inter pectoris clauſtra revolvimus praeſentandum. Hinc etenim ſe offerebant et offerunt noſtris obtutibus impedimentum provide facile receptura pia Dei negotia, et praecipue terrae ſanctae deſertae incolis Chriſti fidelibus, ipſorumque deſtitutae ſuffragiis, cui, catholicis principibus diſtractis, ad bella ſimilia conſolator aliquis non aſſiſtit ex omnibus chariſſimis. Hinc ſe ingerebant et ingerunt animarum pericula, chriſtiani ſanguinis non levis effuſio, gravia rerum diſpendia, et idcirco non ſolum ipſorum diffidentium, ſuarumque gentium, ſed et quampluriumaliorum in ipſorum commotione periculoſa turbatio pariter et damnoſa. Haec quidem noſtri cordis intima ſtimulant, acribuſque ſtimulis noſtrum interpellant officium, ut ad occurrendum per opportuna remedia tanto religionis chriſtianae diſcrimini citius exſurgamus. Attendentes igitur, quod ad nos, qui immerentes vices Regis pacifici gerimus, ac plenitudine fungimur poteſtatis apoſtolorum principi, ſuiſque ſucceſſoribus ex alto conceſſae, ſingulariter pertinet in univerſali eccleſia, cunctaque congregatione fidelium pacem quaerere, ac ipſam facere diligentius obſervari inter praefatos regem Angliae, et gerentem ſe pro rege Scotiae, auctoritate apoſtolica treugas, quarum foedus imaginem pacis inducit, indicimus uſque ad biennium duraturas, ac in eos, et omnes et ſingulos eorum adjutores et violatores, ſequentes, conſiliarios, complices, et etiam adhaerentes, treugas infringentes, vel quomodolibet non ſervantes, excommunicationis ſententiam promulgamus; non obſtante, ſi regi et gerenti praedictis, aut ipſis adhaerentibus, ſeu cuivis eorundem a ſede apoſtolica ſit indultum, quod excommunicari non poſſint per literas ſedis ejuſdem, non facientes plenam et expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem, et qualibet alia dictae ſedis indulgentia generali vel ſpeciali, cujuſcunque tenoris exiſtat, per quam effectus praeſentium impediri poſſit, vel quomodolibet retardari. Treugas autem, et ſententias antedictas a die notificationis ſeu publicationis ipſarum ſuum effectum volumus obtinere. Vaſſallos inſuper, et ſubditos regis et gerentis praedictorum a juramento fidelitatis, quo eis vel alteri tenentur aſtricti, quantum ad hujus guerrae ſeu diſſenſionis articulum, ſicut in illicitis eis obedire non debeant, per idem tempus abſolvimus; et nihilominus promiſſiones et obligationes, quae inter regem et gerentem praedictos, et quoſcunque alios ſuper belli ſeu conflictus utrumque committendi proceſſu, necnon confoederationes, colligationes, et pactiones, quae inter ipſum regem et quoſvis alios ex una parte, ac praedictum gerentem et alios quoſcunque ex altera intervenerint pro ipſa fovenda diſcordia, utpote contra bonum pacis praeſumptas illicite et attemptatas, in divinae majeſtatis offenſam, ac quaſcunque poenas adjectas, et juramenta praeſtita ſuper hiis ſub quibuſcunque forma, modo, vel expreſſione verborum, praeſertim cum juramentum vinculum iniquitatis eſſe non debeat, exnunc nulla decernimus fore, et quatenus de facto proceſſerint, irritamus. Nulli ergo omnino homini liceat hanc paginam noſtrae indictionis, promulgationis, abſolutionis, conſtitutionis, et irritationis infringere, vel ei auſu temerario contraire; ſi quis autem hoc attemptare praeſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, et beatorum Petri et Pauli apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum. Dat. Avinion. cal. Maii, pontific. noſt. anno primo.

Quinta bulla de interdicto et inhabilitatione.

Item, Johannes epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, dilectis filiis Gancelmo, tit. SS. Marcellini et Petri presbytero, et Lucae, S. Mariae in via lata diacono, cardinalibus, apoſtolicae ſedis nunciis,

ciis, ſalutem et apoſtolicam benedictionem. Creſcit facile in immenſum impunita temeritas, cum una impunitas auſum in aliis parere ſoleat, et auſus exceſſum perſaepe producat. Quantae autem temeritatis fuerit hiis diebus Roberti de Brus, regnum Scotiae nunc regentis, ſuorumque in hac parte complicum effraenata praeſumptio, non expedit vobis longo ſermone retexere, ne doctos inſtruere videamur, aut certiorare ſcientes. Noſtris etenim, ſicut illi, quos evidentia palpatae veritatis inſtruxit, qualiter a noſtrae promotionis auſpiciis piis attendentes affectibus animarum et corporum pericula gravia, et immenſa diſpendia facultatum, quae moleſta nimis et damnoſa diſſenſio inter chariſſimum in Chriſto filium noſtrum Edwardum, regem Angliae illuſtrem, ex una parte, et praedictum Robertum ex altera, praetextu occupationis injuſtae dicti regni Scotiae, in qua rex ipſe Robertum eundem injuriari ſibi conqueritur, procurante cunctorum incentore malorum, ab olim exorta, mundo produxerat, et quae, niſi proſpiceretur ex alto, producere graviora veriſimiliter timebatur; conſiderantes et impedimenta non levia, quae pia Dei negotia, et praecipue illius terrae neceſſitas, in qua redemptor noſter naſci et pati pro ſalute noſtra dignatus eſt, propterea ſubierunt, et quae poterunt ex ipſius diſſenſionis continuatione ſubire, ut tantis diſcriminibus, Deo propitio, poſſimus occurrere, totque obviare praepediis atque damnis ad tollendum in * tranquillum decidentes eoſdem, ac ſolidae charitatis unanimitate jungendum, vota noſtra, Domino inſpirante, direximus, voſque, quos ad id elegimus miniſtros idoneos, de fratrum noſtrorum conſilio in partes illas, tanquam pacis angelos, propter hoc providimus deſtinandos. Et ut eo habilius via pateret ad pacificandum decidentes eoſdem, quo minoribus guerrarum flatibus quaterentur; inter eos et adhaerentes eiſdem certi temporis treugas indiximus, quas a die publicationis earum a vobis per vos, vel alium, ſeu alios faciendae ſuum volumus obtinere vigorem, extunc in perſonas non ſervantium ſeu infringentium treugas hujuſmodi, excommunicationis ſententia promulgata. Vos autem injunctum vobis officium tam habiliter, quam utiliter exequi cupientes, directis verſus Dunelm. greſſibus ad Robertum ipſum vener. fratrem noſtrum epiſcopum Corvanien. et dilectum filium magiſtrum Aymericum Gerardi, archidiaconum Elien. familiares veſtros et nuncios mittere curaviſtis, qui et ſibi pacificum veſtrum praenunciarent adventum, et literas veſtras directas eidem, ſalutaria ſuper praedictis continentes monita, praeſentarent. Ipſe vero intelligere nolens ut bene ageret, ſed aures ſuas more aſpidis ſurdae, ne audiret vocem patris ſapienter exhortantis, obturans, quaſi de impenſa ſibi a nobis ſuper hiis benignitate ſuperbiae concepiſſe videretur audaciam, iniquitatem de exhibita ſibi per apoſtolicam ſedem manſuetudine non abſque ingratitudinis vitio parturiit, contemnens ipſas veſtras literas recipere per nuncios ipſos eidem oblatas; et, ut contemptus contemptui adderetur, literae veſtrae ſuper treugarum ipſarum publicatione confectae, quas per duos fratres minores in Scotia mittebatis, ingreſſu Scotiae non abſque ipſius conniventia violenter ipſis ablatae fratribus, et ſanctae ſedis calcata reverentia, totaliter laceratae fuerunt, fratribus ipſis nihilominus indumentis ſpoliatis. Ne vero fore poſſet ambiguum, quicquid malignitatis in hac parte conceperat, licet treugae praedictae per vos, vel alium, ſeu alios de mandato veſtro per Angliam ſolenniter publicatae fuiſſent, ita quod veriſimiliter potuerat ad ejus notitiam hujus publicatio perveniſſe, ne lateret eum, quod aliis eminus conſtitutis non credebatur occultum; ipſe tamen treugas ipſas non abſque multae inſolentiae temeritate, et plectibili noſtro et ſedis praedictae contemptu, ſpretaque ſententia antedicta, obſervare contempſit villam Berewici, quam praefatus rex Angliae poſſidebat, et in qua ad ipſius Roberti inſtantiam de pace inter regem ipſum et Robertum eundem per tractores tractare debebat, poſt publicationem treugarum ipſarum et conventionem tractatus ipſius nequiter invadens, et eo liberius occupans, quo minor eidem regi poterat ſuper haec ineſſe ſuſpicio, tractatu pendente praedicto, ac caedem crudelem et magnam in gentem regiam ſiſtentem inibi, ac incolas dictae villae perperam et inique committens; per quod non eſt dubium, Robertum ipſum, ac in hiis adhaerentes eidem praedictam ſententiam incurriſſe. Haec et alia, quae ſilentio praeterimus, fecerunt dictus Robertus et complices, prout nobis intimare curaſtis, et tacuimus uſque modo, ſperantes, ut, eorum corda tangente Domino, poſt tantorum culpam exceſſuum alicujus humiliationis ſigna praetenderent, filialis devotionis exſolverent debitum, et ad ea, quae pacis ſunt, animos inclinarent; ipſi vero velut incus malleatoris pertinacia ſolidata, conſtricti patientia noſtrae longanimitatis damnabiliter abutentes, in elationis obſtinatae vitium corruerunt. Nos igitur illatam nobis, et apoſtolicae ſedi, et vobis in praemiſſis injuriam, ac praedictos ejuſdem Roberti, et in hiis adhaerent. ſibi deteſtandos et enormes exceſſus nec volentes nec valentes conniventibus oculis pertranſire, cum ad eos compeſcendum, ne periculoſe in alios exemplari alveo deriventur, exercendus ſit potius eccleſiaſticae gladius ultionis; diſcretioni veſtrae, de qua in hiis et aliis plenam in Domino fiduciam obtinemus, praeſentium tenore committimus et mandamus, quatenus per vos, ſeu alium, aut alios praedictum Robertum et adhaerentes eidem praedictam incurriſſe ſententiam, in eccleſiis et locis inſignibus, de quibus expedire videbitis, prout juſtum et aequum fuerit, nuncietis ſolenniter et publice ſingulis diebus dominicis et feſtivis; contra eos nihilominus ad poenas alias ſpirituales et temporales, prout vobis videbitur, juxta praedictorum qualitatem exceſſuum, auctoritate apoſtolica proceſſuri; et ſi, quod abſit, in ſua nequitia ulterius perſeverare praeſumpſerint, indurantes inſtar lapidis corda ſua, juxta contumaciae ac exceſſuum exigentiam veſtros in eos curetis exaggerare proceſſus. Nos cum praemiſſa omnia

* MS. *tranſquillum.*

et

et ſingula faciendi et exequendi, necnon praedictos, et quoſcunque alios praedictae pacis et concordiae turbatores ſeu impeditores, ſive incolae dictorum regnorum, ſive quicunque alii et undecunque fuerint; et omnes et ſingulos complices, adjutores, valitores, conſiliarios, fautores, et ſequaces eorum, ac in hoc adhaerentes eiſdem, publice vel occulte, etiamſi inter eos perſonae aliquae eccleſiaſticae fuerint, cujuſcunque ſint hii vel illi conditionis, dignitatis, ordinis, ſive ſtatus eccleſiaſtici, vel mundani, quamvis archiepiſcopali vel epiſcopali praefulgeant dignitate, ut ab hujuſmodi turbatione ſeu impedimento, necnon ab omni favore, conſilio, auxilio, ſequela, et adhaerentia circa id impendend. omnino deſiſtant, per excommunicationis in perſonas, et interdicti ſententias in terras, et eccleſias eorum, ac per privationem feodorum, locationum, officiorum, et quorumcunque beneficiorum ſpiritualium citra archiepiſcopalem et epiſcopalem dignitatem, aut etiam temporalium, quae a quibuſcunque eccleſiis obtinebunt, ut ſic libere illa ad ipſas eccleſias revertantur, quod praelati et rectores earum, aut alii, ad quos id pertinebit, de illis pro ſua voluntate diſponant; et inhabilitationem etiam tam perſonarum ipſarum eccleſiaſticarum, archiepiſcopis et epiſcopis duntaxat exceptis, quam filiorum, nepotum, et aliorum deſcendentium ab ipſis turbatoribus et impeditoribus laicis, uſque ad ſecundum gradum ad quaevis eccleſiaſtica beneficia optinenda, et per alia juris remedia, de quibus, et prout expedire videritis, appellatione remota, debite compeſcendi; omnes quoque et ſingulos, qui eiſdem turbatoribus ſeu impeditoribus laicis, aut eorum alicui juramento fidelitatis tenentur aſtricti, ab ipſo juramento, quamdiu ipſi hujus pacis turbatores ſeu impeditores extiterint, abſolvendi, et alia faciendi, quae circa praemiſſa, vel aliqua de praemiſſis fuerint opportuna: non obſtante, ſi eis, aut eorum aliquibus, vel alicui a ſede apoſtolica ſit indultum, ſub quacunque forma vel conceptione verborum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari, aut eorum terrae vel eccleſiae eccleſiaſtico interdicto ſupponi quavis auctoritate non poſſint, et qualibet alia dictae ſedis indulgentia generali vel ſpeciali, cujuſcunque tenoris exiſtat, per quam praeſentibus non expreſſam vel totaliter non inſertam effectus earum impediri valeat quomodolibet vel differri, vobis et veſtrum cuilibet plenam et liberam concedimus tenore praeſentium facultatem. Per haec autem non intendimus in aliquo commiſſionibus ſuper hiis, vel aliis quibuſlibet vobis alias per nos factis praejudicare, ſed eas nihilominus in ſuo volumus remanere vigore. Dat. Avinion. 4. cal. Junii, pontific. noſt. anno 11.

Inceptio proceſſus cardinalium.

Caeleſtis providentia principis peculiarem populum, quem caeteris praetulerat privilegio gratiae ſpecialis, manu unice confovebat, nec propter haec virga rigoris in ejuſdem populi correctione ſcelerum vacillabat, nonne ſic favere debet humilibus, ut praeſumptionis rebellium imbecillitas rigoroſis ultionibus, concomitante juſtitia, comprimatur? Etenim, cum ſpes impunitatis prorogatur ad aliquos, ad culpam facilius invitantur caeteri per exemplum; ſicque fit popularis impunitas, ut ex eo ei reſervet acrioribus puniendos. Intereſt etenim utilitatis publicae, ut exceſſus vindicta cohibeat, et rebellionis offendiculum a poenae limite non diſcedat. Dudum equidem ad executionem nobis injunctorum per ſedem apoſtolicam, quae ex praedictarum colligi poſſunt continentia literarum, animos noſtros ſtudioſis ſolicitudinibus convertentes, quod ubi nobilis vir Robertus de Bruys regnum gubernans Scotiae, larem tunc fovebat proprium, nos latebat, ſuper quo certificari non poterimus de facili, nec ad ipſum, aut regnum Scotiae, nonnullis interjectis obſtaculis, nos tranſferre praemiſſis eidem noſtris clauſis literis, cauſam adventus noſtri nunciantibus per curſores noſtros proprios, et juratos, quos idem Robertus, ſeu gentes ſuae, nedum literas praeſentare praedictas, imo nec curſores ipſos inſtantes ſuper hoc regnum intrare Scotiae permittentes, prout nobis eorundem curſorum noſtrorum juratorum relatione, et literis nonnullorum ballivorum et officialium villarum et caſtrorum principalium partium earundem conſtitit, venerabilem patrem fratrem P. epiſcopum Corvanien. et magiſtrum Aymer. Gerardi, archidiacon. Elien. dicti domini ſummi pontificis capellanum, ac ipſius ſacri palatii auditorem, ad eundem Robertum, et regnum Scotiae nuncios et familiares noſtros duximus deſtinandos, tractaturos cum eodem Roberto ſuper aliquibus contentis in apoſtolicis literis ſupraſcriptis, et ordinaturos et condictur. inter caetera cum eodem de tempore certo, et loco aliquo nobis tuto, quibus ſuper praemiſſis et aliis nobis injunctis habere poſſemus cum eodem, ad quem accedere diſpoſueramus et diſponebamus propterea perſonaliter, colloquium plenius et tractatum. Qui ſiquidem nuncii familiares noſtri non abſque laborum et periculorum incurſibus et jacturis cum maxima difficultate habitis ab eodem Roberto literis, de conductu ad caſtrum de Rokeborgh in ingreſſu Scotiae conſtitutum, finaliter applicantes, ſuas eidem Roberto, ut ad ipſum poſſent venire, cum aliis gentibus ipſius Roberti non permittentibus, ad eundem Robertum nequirent accedere, literas deſtinarunt; et poſtmodum Jacobo Doueglas et Alexandro militibus, ipſius Roberti familiaribus, una cum quibuſdam aliis venientibus ad nuncios memoratos, literas, ſi quas portabant iidem nuncii oſtendendas dicto Roberto ſibi exhiberi ab eiſdem nunciis poſtularunt, dictique nuncii intrare aliter non permiſſi, quaſdam apoſtolicas exhortatorias ſuper pace patentes ex parte domini noſtri papae memorato Roberto directas literas Jacobo et Alexandro praedictis militibus tradiderunt, eidem Roberto per praedictos Jacobum et Alexandrum milites aſſignand. Demum vero quodam clerico ipſius Roberti ad conducendum dictos nuncios veniente ad ipſos, iidem nuncii in quodam loco de Malros nuncupato vulgariter, in regno Scotiae conſtituto, ubi idem Robertus tunc temporis campeſtriter habitabat, applicantes finaliter ad eundem, ſibique cauſam

cauſam miſſionis eorum verbotenus exponentes, ac rogantes eundem, quod dictas literas exhortatorias ſibi miſſas ſuper pace, aliaſque clauſas per nos directas eidem, quas eidem Roberto dicti nuncii praeſentabant, aperiret et inſpiceret diligenter, ad contenta in ipſis, ſicut filius obedientiae, reſponderet; idem Robertus non abſque indignatione animi literas apoſtolicas ſupradictas ibidem nunciis ipſis reſtituens, ſupradictis aperire et legere recuſavit, illud in ſuae praetendens excuſationis ſubſidium, pro eo quia ſibi adſcriptus titulus in literis ipſis non fuerat regius, ut decebat, cum non rex, ſed R. de Brus duntaxat regnum gubernans Scotiae ipſis nominaretur in literis, vel actibus aliquibus pacis aut treugarum velle intendere, noſque et nuncios ipſos ad tractatus aliquos admittere, immo et alias nunciis ipſis, et eorum propoſitionibus reſpondere contemptibiliter denegavit, et denegare inpoſterum, niſi ſibi regius aſcriberetur titulus, extitit proteſtatus. Et licet verbis ſuis finaliter addiderit, quod ſuper praemiſſis deliberatione cum ſuis conſiliariis habita pleniori, infra tunc inſtans feſtum B. Michaelis memoratis nunciis noſtris plenius per ſuas literas reſponderet; idem tamen R. in ſuae inobedientiae pertinacia perſeverans, longe poſt dictum terminum per ſuas reſpondit literas nunciis memoratis, quod in reſponſione contenta in literis nonnullorum regni Scotiae comitum et baronum, ipſis nunciis ab eiſdem comitibus directis, continentibus, quod niſi dictus R. rex nominaretur Scotiae, tractatus aliquis ſuper praemiſſis nobiſcum ac cum ipſis nunciis non haberetur, eum perſiſtere oportebat, prout de praemiſſis omnibus et ſingulis nobis plene conſtat et conſtitit, tam inſpectione literarum ipſius R. dictorumque comitum et baronum miſſarum ſuper hoc dictis nunciis, quam relationibus deliberatis epiſcopi, et archidiaconi, et aliorum praedictorum; quibus quidem nunciis noſtris juratis et eorum relationibus ſuper praemiſſis adhibemus et adhibuimus plenam fidem. Et quia conjecturavimus veriſimiliter ex praemiſſis ipſum R. tanquam inobedientiae filium, velle apoſtolicis et noſtris in hac parte monitis et exhortationibus non parere, occurrere periculis crebrioribus affectantes, et ſperantes, ut ad tractatus pacis hujuſmodi proſequendos liberior et tranquillior nobis pateret aditus; treugas olim per dictum dominum noſtrum, ſummum pontificem, inter ſereniſſimum dominum Edwardum, Dei gratia regem Angliae illuſtrem, et memoratum Robertum de Brus, indictas in civitate London. ubi tunc degebamus, praeſentialiter duximus publicandum ad duos annos numerandos a die publicationis earum continue duraturas, ipſaſque in nonnullis Angliae et Scotiae regnorum locis inſignibus, et confinibus eorundem regnorum mandavimus et fecimus publicari; ac demum volentes, indictionem, et publicationem treugarum hujuſmodi ad ipſius Roberti, et ſuorum ſequacium, fautorum, et complicum, et perſonarum aliarum regni Scotiae notitiam pervenire, fratrem Adam, guardianum domus fratrum ordinis Minorum de Berewico, nuncium noſtrum juratum cum literis apoſtolicis, indictionem treugarum ipſarum continentibus, et pluribus aliis tam apoſtolicis, quam noſtris literis, clauſis et patentibus, et proceſſibus, ad eundem R. et regnum Scotiae duximus deſtinand. qui injuncta per nos ſatagens totis ſuis conatibus, ſicut obedientiae filius, adimplere, obtentis ab eodem R. primitus literis de conductu, cum ad eundem R. proficiſceretur, mandata noſtra, immo verius apoſtolica completur. et jam terram Scotiae intraviſſet idem Alex. ſe ipſius R. aſſerens ſen. praedicto veniens obvius guardiano, praelibatas omnes et ſingulas tam apoſtolicas, quam noſtras literas et proceſſus, dicto guardiano contradicente, pro viribus cepit et habuit de ipſius manibus guardiani, dicens et aſſerens Alex. praedictus, literas et proceſſus dicto R. qui inde per modicum diſtabat ſpatium, portaturum: qui Alexander aliquali mediante temporis intervallo iens ad dictum R. ut dixit, et rediens, literas et proceſſus guardiano reſtituit memorato, eidem ſub poena inciſionis capitis praecipiens et injungens, quod ſtatim terram et regnum Scotiae exiret, literas de ſecuro conductu guardiano eas pro exitu petente omni prorſus inſtantia concedere denegando. Treugis itaque ipſis tunc, et indictione earum ibidem per guardianum eundem in vulgari ſuo ſonoro praeconio, pluribus ibidem Scotis aſtantibus, publicatis, guardianus rediens ſupradictus paulo poſtquam fuit a loco praedicto, iter ſuum feſtinans ad exitum elongat. per quoſdam iniquitatis filios, ipſius Roberti ſatellites, auſu ſacrilego aggreſſus, et invaſus hoſtiliter, literis et proceſſibus ſupradictis propriiſque veſtibus paupertatis, et habitu, ac rebus aliis, quae portabat, crudeliter et inhumaniter extitit ſpoliatus; prout de praemiſſis per ipſius guardiani, jurati noſtri nuncii, relationem nobis extitit facta fides. Porro memoratus Robertus ſuas diſſimulare rebelliones ſatagens, et notabiles inobedientias ſupradictas palliare moliens et exceſſus, ac volens ſuas, quas minus caute rebellionem et inobedientias commiſerat, cautius obvelare, non abſque falſae fictionis adminiculo confingens ad pacis aſpirare tractatus et bonum, ſuas domino regi Angliae literas ſuper hoc deſtinavit, et nobis ſcripſit, quod obtentis ab eodem rege Angliae ſecuro literis de conductu, ſex vel plures ad nos mitteret contractores. Et licet eidem R. reſcripſiſſemus ad literas, quas nobis miſerat, reſpondendo, ipſas literas noſtras cuidam nuncio, qui ſuas praedictas nobis ex parte ſua praeſentaverat literas, aſſignando; idem tamen nuncius nobis referens dictas noſtras uſque ad ingreſſum regni Scotiae pertranſiviſſe, genteſque ipſius R. ipſum nuncium eaſdem literas noſtras infra regnum Scotiae, et ad dictum Robertum portare minime permiſiſſe, pro eo quia ſibi titulus non aſcribebatur per nos regius, praedictas nobis noſtras literas clauſas, ſicut prius, et integras reportavit. Poſtmodum vero memoratus dominus rex certos ad locum, in quo de pace tractare condictum extiterat, deſtinavit. Quibus ſic pendentibus inter moras hujuſmodi idem R. aut alii regni Scotiae comites, barones, ac nobiles, caeteraeque perſonae ejus nomine et mandato, indictionis et publicationis hujus treugarum non ignari, nec valentes

tes veram, niſi craſſam, ſupinamque, ſeu ſimulatam, et etiam affectatam potius ignorantiam allegare, dictis treugis ſic indictis, ſicque et alias ſolenniter publicatis poenis, et ſententiis, monitionibus, et exhortationibus apoſtolicis, non ſine nota rebellionis execrabilis, vilipenſis, procul pulſa reverentia filiali, qua ipſe, et quilibet chriſtianus ſanctae Romanae tenetur eccleſiae, et Chriſti vicario, tanquam ad matrem unicam Chriſti ſponſam, villam, et caſtrum de Berewico aliquamdiu poſſeſſa per dominum regem Angliae ſupradictum, et inclytae memoriae patrem ejus, et gentes eorum, etiam indictionis et publicationis treugarum tempore praedictarum, et poſtmodum, et ante; necnon et quaedam alia caſtra, terras, et homines ipſius domini regis, et incolarum regni Angliae, et infra regnum Angliae conſiſtentes, hoſtiliter invaſerunt, et non abſque plurium effuſione ſanguinis perſonarum, et morte, proh dolor! villam ipſam et caſtrum de Berewico, caſtraque et terras ipſius regis Angliae, et incolarum ipſorum, in apoſtolicae ſedis contemptum, et ipſius regis praejudicium et jacturam, et plurimorum ſcandalum, ſicut nobis conſtat et conſtitit, et fama publica praedicabat, occuparunt, et contra juſtitiam detinuerunt, et adhuc detinent occupata, et in ſuae rebellionis praeconium occupare terras alias ipſius regis et regni Angliae comminantur. Quare nos, viſis et diligenter attentis recenſitis relationibus praedictorum epiſcopi, archidiaconi, et guardiani, et aliorum nunciorum noſtrorum juratorum ſuper rebellionibus et inobedientiis, exceſſibus et inſolentiis ſupradictis, praemiſſa, quae adeo fuerunt notoria, quod nulla poterant inficiatione celari, diſſimulare ulterius, et tales et tantas rebelliones, inobedientias, et exceſſus notabiles pertranſire permittere conniventibus oculis impunitos, nobiſcum, et cum peritis deliberatione praehabita diligenti, quod tam per relationes epiſcopi, archidiaconi, et guardiani, et aliorum praedictorum nunciorum noſtrorum juratorum, et alias nobis legitime conſtat et conſtitit de rebellionibus, inobedientiis, et exceſſibus plurimis ſupradictis, in ſcriptis pronunciavimus et declaravimus dictum R. de Brus, tunc inpraeſentiarum regnum Scotiae gubernantem, fuiſſe et eſſe notorie inobedientem et rebellem S. Romanae eccleſiae, mandatiſque apoſtolicis atque noſtris; ac decrevimus fore contra ipſum R. tanquam contra rebellem et inobedientem notorium, et mandatis apoſtolicis atque noſtris parere renitentem, notabiliter procedendum; et ad majorem certitudinem praemiſſorum teſtes fide dignos religioſos et ſeculares, clericos et laicos praecepimus, et prius more praecipiend. teſtium juratos ſuper aggreſſionibus, invaſionibus, et occupationibus, et varietate eorum, et pluribus aliis ſupradictis eos examinari fecimus diligenter; quorum atteſtationibus viſis et diligenter inſpectis certitudinaliter comperimus aggreſſiones, invaſiones, occupationes, et quaedam alia de praedictis fuiſſe per praedictum R. et nonnullos ejus ſequaces, conſiliarios, et fautores de ipſius conniventia et mandato, ipſoque ratum habente poſt et contra publicationem et notificationem treugarum hujuſmodi notorie, damnabiliter perpetratas in apoſtolicae ſedis contemptum, ipſiuſque regis Angliae, et incolarum regni Angliae praejudicium, et ſcandalum plurimorum. Et quia propter invaſiones, congreſſiones, et occupationes villae et caſtri de Berewico, et aliorum caſtrorum et terrarum regis Angliae factas et perpetratas poſt et contra publicationem treugarum hujuſmodi per praedictum Robertum, et ejus ſequaces, complices, et fautores ejus nomine ipſo ratum habente, prout nobis de praemiſſis conſtat et conſtitit, quod fuerunt notoria ex dictis et atteſtationibus teſtium praedictorum et alias non fuit dubium, ipſum R. et in praemiſſis adhaerentes eidem excommunicationis ſententias latas per dominum noſtrum, ſummum pontificem, in et contra infringentes eaſdem treugas incurriſſe. Nos, viſis et diligenter inſpectis content. in literis apoſtolicis inſertis, ſuperius nobis noviter deſtinatis, et diligenter recenſitis dictis ſententiis, et atteſtationibus teſtium eorundem; quia nobis plene conſtitit de praemiſſis, eundem Robertum, et in hac parte adhaerentes eidem pronunciavimus in ſcriptis ſententias latas per dominum noſtrum ſummum pontificem in et contra infringentes treugas incurriſſe. Verum, cum propter inobedientias, exceſſus, et rebelliones, et manifeſtas injurias et inſolentias ſupradictas, pacis tractatus, ad quam proſequendam fuimus, ut ſupra ſcribitur, deſtinati, impediti fuerant, ac impediri debere et poſſe veriſimiliter inpoſterum praeſumebatur; nos, qui tanquam pacis angeli, ad pacis ſemitas exquirendas fuimus deſtinati, tam enormes injurias diſſimulare ulterius nequeamus, volentes praeteritis providere periculis et futuris, quibus poterimus obviare remediis, praeſertim cum jam ad nos fama plurimorum pertuliſſet, eundem Robertum, et ejus ſequaces, complices, et fautores caſtra aliqua ipſorum regis et regni Angliae obſediſſe, ac ſuos paraviſſe exercitus ad invadendum, obſidendum, et occupandum caſtra, terras, et jura domini regis, et incolarum regni Angliae praedictorum, propter quae pacis proſecutio nedum retardabatur, immo et potius impediebatur totalitet; vobis et cuilibet veſtrum in ſolidum noſtris dedimus literis in mandatis, ut memoratum Robertum nominatim et ſpecialiter, ac omnes et ſingulos fautores, complices, adjutores, valitores, conſiliarios, et ſequaces ejuſdem Roberti, ac eidem in praemiſſis nihilominus adhaerentes generaliter tamdiu excommunicatos denunciaretis et denunciari, et vitari a veſtris ſubditis arctius faceretis, donec de praedictis inobedientiis, rebellionibus, exceſſibus, invaſionibus, congreſſionibus, et occupationibus, ſatisfactionem impenderent competentem, et mandatis apoſtolicis et noſtris venerint humiliter parituri, ac a praedictis ſententiis abſolutionis beneficium fuerint aſſecuti, prout haec et alia in quibuſdam aliis noſtris proceſſibus, quos ad majorem cautelam in quibuſdam eccleſiis regni Angliae in noſtra publicari praeſentia fecimus, ſerioſius conſcribuntur. Sane memoratus R. de Brus, ac nonnulli ipſius fautores, complices, adjutores, valitores, conſiliarii, et ſequaces, ac eidem adhaerentes in hac parte in ſua obſtinatae rebellionis pertinacia perdurantes, nec advertentes ariolandi peccatum, et zelum idololatriae paribus cum inobedientia paſſibus ambulare, cunctiſque praeſtantiorem fore obedientiam victimis ad cor minime

nime redeuntes, ſed obturantes ſurdae more aſpidis aures ſuas, ſententias hujuſmodi ſuſtinuerunt et adhuc ſuſtinent animis induratis: nos attendentes, quod iidem R. ſuique complices, adjutores, valitores, conſiliarii, et ſequaces ejuſdem, ac eidem adhaerentes in hac parte ſectantes deteſtabilis inobedientiae vitium, et contumaciae ſpiritum, ſe quaſi pullos onagri liberos aeſtimantes, non adverterunt hactenus, nec advertunt in rectae conſiderationis intuitum, quod peccatum paganitatis incurrit, qui ſe chriſtianum aſſerit, et ſedi apoſtolicae obedire contemnit, dicique de iſtis poſſit, et merito, quod hii ſunt, qui ſacroſanctae Romanae eccleſiae, quam tenentur ut matrem et dominam revereri, terga verterunt, non faciem, dum adeo ſe in praemiſſis inobedientes exhibuerunt notabiliter et rebelles, et exhibent; ac volentes, ne ipſorum impunitas auſum in aliis in contemptum apoſtolicae reverentiae pariat, noſtros, ſicut convenit, contra eos exaggerare proceſſus, cum per nos diu expectati ad gremium S. matris eccleſiae redire contempſerint, vobis, et cuilibet veſtrum in ſolidum, ad quod faciendum alter alterum non expectet, nec alius pro alio ſe excuſet, ſed ad quem et ad quos praeſentes literae primo pervenerint, id primitus exequantur, auctoritate praefata nobis in hac parte commiſſa, in virtute ſanctae obedientiae, et ſub poenis infraſcriptis diſtricte praecipiendo mandamus, quatenus memoratum R. de Brus, nominatim et ſpecialiter, necnon omnes et ſingulos fautores, complices, adjutores, valitores, conſiliarios, et ſequaces ejuſdem, et ſibi adhaerentes, nihilominus in hac parte clericos et perſonas eccleſiaſticas, ac laicos, cujuſcunque ſint dignitatis, gradus, auctoritatis, conditionis, aut ſtatus, etiamſi perſonae ipſae primatiae eccleſiae archiepiſcopali, legationis, vel epiſcopali, aut alia quavis praefulgeant dignitate, generaliter, et, cum eorum nomina didiceritis, nominatim, et publice, in eccleſiis veſtris, dum miſſarum ibidem celebrabuntur ſolennia, ac in veſtris curiis, veſtrorumque officiis, dum agitabuntur cauſarum ſtrepitus in eiſdem ſermonibus, colloquiis, et congregationibus publicis, ac locis aliis, de quibus vobis videbitur expedire, populo in eiſdem aſtante fideli, palam et publice diebus ſingulis, feriatis et non feriatis, extinctis candelis, pulſatis campaniſter et amplius in qualibet miſſa ſolenni, ſemel videlicet poſt epiſtolam, ſecundo poſt evangelium, et tertio poſt communionem tamdiu excommunicatos denuncietis, quos nos etiam denunciamus tenore praeſentium literarum, vitetis, et denunciari, et vitari a veſtris ſubditis arctius faciatis, donec de praedictis inobedientiis, exceſſibus, invaſionibus, congreſſionibus, et occupationibus ſatisfecerint competenter, et mandatis apoſtolicis ac noſtris venerint humiliter pariturі. Porro, quod nullum profectum praeſtaret humilitas humilibus, ſi contumacia contumacibus non obeſſet, cum cautum ſit, quod propagante contumacia, poena non debet minui ſed augeri; nos auctoritate praedicta nobis in hac parte commiſſa terras Roberti, et regni Scotiae, quod idem R. in praeſentiarum noſcitur gubernare, necnon terras ſuorum quorumcunque fautorum, complicum, adjutorum, valitorum, conſiliariorum, et ſequacium quorumcunque ipſius, ac eidem adhaerentium in hac parte; etſi praedicti fautores, complices, adjutores, valitores, conſiliarii, et ſequaces perſonae eccleſiaſticae fuerint, cujuſcunque gradus, ordinis, dignitatis, auctoritatis, et ſtatus, etiamſi legationis, primatiae, archiepiſcopali, vel epiſcopali praefulgeant dignitate, eccleſias, monaſteria, caeteraque loca eccleſiaſtica eorundem; necnon familiares ipſius Roberti, et quorumcunque laicorum praedictorum per hanc noſtram ſententiam in hiis ſcriptis eccleſiaſtico ſupponimus interdicto: ipſumque Robertum, et omnes et ſingulos fautores, conſiliarios, adjutores, valitores, complices, et ſequaces, ac eidem adhaerentes in hac parte per eandem ſententiam privamus omnibus et ſingulis feodis, locationibus, officiis, et quibuſcunque beneficiis ſpiritualibus, citra archiepiſcopalem et epiſcopalem dignitatem, ac etiam temporalibus, quae a quibuſcunque eccleſiis obtinebant, ut ſic libere illa ad ipſas eccleſias revertantur, quod praelati et rectores earum, aut alii, ad quos id pertinebit, de hiis prorſus de voluntate diſponant, necnon et privilegiis, indulgentiis, gratiis, et libertatibus, et immunitatibus realibus et perſonalibus eiſdem hactenus ab apoſtolica ſede conceſſis, et omni commodo eorundem; vaſſallos vero, ſubditos, et homines eorundem a juramento fidelitatis, quo eiſdem fore noſcuntur aſtricti, et quibuſcunque obligationibus, quibus tenentur eiſdem, per hanc noſtram ſententiam abſolvimus, et pronunciamus eoſdem vaſſallos ſupradictos, et homines eorundem a juramento hujuſmodi, et obligationibus quibuſlibet, quibus tenentur eiſdem, tenore praeſentium abſolutos, ipſoſque vaſſallos, et ſubditos, ac homines, Roberti fautores, conſiliarios, adjutores, complices, ſequaces, ac eidem in hac parte adhaerentes praedictos, a dominio et ſubjectione ipſorum per eandem ſententiam eximimus; omneſque obligationes, conſpirationes, pactiones, et conventiones factas inter dictum R. aut quoſcunque alios ſuper adjutorio, ſubſidio, vel favore dicto R. de Brus circa invaſionem vel impugnationem regni Angliae, aut Hiberniae, vel Walliae partium praedictarum, ſeu quarumvis terrarum, vel inſularum dicti regis Angliae quomodolibet impendendo, per quas dictae pacis negotium impeditum eſt hactenus, et impediri aut differri poterit infuturum, etiamſi colligationes, conſpirationes, confoederationes, pactiones, et conventiones ipſae juramento ſint vel promiſſione validatae, vel vallatae poenarum adjectionibus, obligationibus, vel ſtipulationibus quibuſcunque, diſſolvimus, et diſſolutas fore tenore praeſentium denunciamus. Adhaec, cum juramentum vinculum iniquitatis eſſe non debeat; juramenta quaecunque ſub quibuſcunque modo, forma, vel expreſſione verborum ſuper hoc et quibuſcunque praeſtita, auctoritate eadem relaxamus. Caeterum, ſi inter fautores, conſiliarios, adjutores, valitores, et ſequaces ejuſdem Roberti, aut eidem nihilominus in hac parte adhaerentes, aliquae perſonae eccleſiaſticae, ſeculares vel religioſae fuerint, etſi aliquae earundem legationis, primatiae, archiepiſcopali, vel epiſcopali, vel alia quavis publica praefulgeant dignitate, nos ipſos, et eorum quemlibet ab adminiſtratione ſpiritualium, et temporalium eccleſiarum ſuarum per hanc noſtram ſententiam in hiis ſcriptis

ſcriptis ſuſpendimus, et ſuſpenſos ab adminiſtratione hujuſmodi nunciamus. Rurſus, ſi memoratus Robertus, ejuſque fautores, conſiliarii, adjutores, valitores, et ſequaces, ac eidem adhaerentes in hac parte ſententias per 20. dies animis ſuſtinuerint obſtinatis, nos extunc, ut exnunc ipſos Robertum, fautores, conſiliarios, adjutores, valitores, conſpiratores, et ſequaces, ac eidem adhaerentes inteſtabiles, ita quod nec condere teſtamentum, nec ad cujuſquam ex teſtamento, vel ab inteſtato poſſint ſucceſſionem admitti; ac inhabiles et indignos ad honores et quaelibet officia publica obtinenda vel exercenda inpoſterum reddimus auctoritate praedicta, per hanc noſtram ſententiam tenore praeſentium literarum: adhaec filios et nepotes deſcendentes ab eiſdem Roberto, turbatoribus et impeditoribus pacis hujuſmodi, fautoribus, conſiliariis, adjutoribus, valitoribus, complicibus, et ſequacibus ejuſdem Roberti in hac parte eidem adhaerentibus, laicis, uſque ad ſecundum gradum inhabilitamus per hanc noſtram ſententiam in hiis ſcriptis, et inhabiles reddimus, et fore inhabiles decernimus ad quaecunque eccleſiaſtica beneficia obtinenda; ſcitur. quod ad poenas alias ſpirituales et temporales contra dictum Robertum, et in hac parte adhaerentes eidem, ſi in ſua diutius pertinacia perduraverint, ſicut nobis expedire videbitur, ipſorumque requirit contumacia, et ſuadebit juſtitia, procedemus. Ut igitur hujuſmodi proceſſus noſtri ad communem omnium notitiam deducantur, volumus, vobiſque ſub poenis praedictis et infraſcriptis diſtricte praecipiendo mandamus, quatenus vos domini archiepiſcopi et epiſcopi chartas ſive membranas, proceſſus continentes eoſdem, ſub ſigillis veſtris in majorum et aliarum ſolennium eccleſiarum veſtrarum civitatis et dioec. appendi vel affigi oſtiis, ſeu ſuper liminar. faciatis, quod proceſſus noſtri hujuſmodi ſuo quaſi ſonoro praeconio, et patulo manifeſtent; ita quod inobedientes ipſi, ſi qui, quod abſit, fuerint, quos proceſſus inde contingunt, nullatenus poſſunt illorum ignorantiam allegare, cum non ſit veriſimile remanere quoad ipſos incognitum vel occultum, quod tam patenter omnibus publicatur. Quodſi praemiſſa non feceritis, aut in praemiſſis negligentes fueritis, vel remiſſi, vel noſtris in hac parte non parueritis mandatis cum effectu, nos vobis dominis archiepiſcopis et epiſcopis, quibus ob veſtrarum reverentiam dignitatum differre volumus, in hac parte exnunc, ut extunc auctoritate praefata, monitione praemiſſa canonica, ingreſſu eccleſiae interdicimus, in hiis ſcriptis; quodſi interdictum hujuſmodi ſuſtinueritis per ſex dies, in hiis ſcriptis ſuſpendimus a divinis, ac in vos, et in omnes et ſingulos alios praelatos, ſeculares et regulares, exemptos et non exemptos, quorumcunque ordinum, et religionum exiſtant, ſi in praemiſſis non parueritis, et non paruerint, ut praefertur, excommunicationis ſententias ferimus in hiis ſcriptis. In quorum omnium teſtimonium praeſentes literas ſive proceſſus ſcribi vel regiſtrari fecimus, noſtrorumque ſigillorum appenſione muniri. Dat. apud Dover. Cantuar. dioec. die 14. menſis Septembris, anno Dom. M.CCC.XVIII. et pontificatus praedicti ſanctiſſimi patris domini Johannis, div. prov. papae XXII. anno tertio.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae.
JOHAN. XXII. 2.	WALT. RAYNOLD 5.	1318.	EDWARD. II. 11.

Proceſſus dominorum cardinalium habitus apud Notyngham, continens duas bullas duntaxat, primam videlicet intitulatam ſupra De pace; et quintam intitulatam De interdicto ſuper excommunicatione R. de Brus, et complicum, et fautorum ſuorum, et denunciatione eorundem. Ex reg. Exon. Stapledon.

MISERATIONE divina, Gancelmus, etc. ut ſupra in alio proceſſu, ſalutem, et ſinceram in Domino charitatem. Literas apoſtolicas vera bulla plumbea more Romanae curiae bullatas, patentes, integras, omni ſuſpicione carentes, directas nobis per ſanctiſſimum in Chriſto patrem et dominum, dominum Johannem, digna Dei providentia papam XXII. recepimus, quarum tenor ſequitur in haec verba: Johannes epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, dilectis filiis Gancelmo, titulo ſanctorum Marcellini et Petri presbytero, et Lucae, ſanctae Mariae in via lata diacono, cardinalibus, apoſtolicae ſedis nunciis, ſalutem, et apoſtolicam benedictionem. Rex excelſus, ſummi regis filius, princeps pacis, qui facit concordiam in ſublimibus ſuis, et arcem poſſidet unitatis, etc. ut ſupra in prima bulla proceſſus praecedentis.

Item, Johannes epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, dilectis filiis Gancelmo, titulo ſanctorum Marcellini et Petri presbytero, Lucae, ſanctae Mariae in via lata diacono, cardinalibus, apoſtolicae ſedis nunciis, ſalutem, et apoſtolicam benedictionem. Creſcit facile in immenſum impunita temeritas, etc. ut ſupra in ultima bulla praecedentis proceſſus. Sane ad executionem nobis injunctorum per ſedem apoſtolicam, quae ex praedictarum colligi poſſunt continentia literarum, etc. ut ſupra in alio proceſſu uſque ibi—— "in poſterum veriſimiliter praeſumantur"; et tunc ſequitur: Nos, qui tanquam pacis angeli ad pacis ſemitas exequendas fuimus deſtinati, tam enormes injurias diſſimulare ulterius nequeamus. Cum jam probroſa praedictorum vota diſcriminum longe lateque diffuſa per populos ad tam contagioſae perverſitatis exemplum iniquorum animos concitaverint; et ne nimium miſericordes fuiſſe, aut potius involvi negligentiae laqueis judicemur; cum ſupra debitum ipſius Roberti, ſuorumque complicum et fautorum emendam expectaverimus, neque redierint ad cor, praepediente humani generis inimico, ſintque tales,

ut

ut videtur, qui perire magis appetunt, quam parere, volentes potius a functionibus ſeparari divinis, quam in ſuis obſtinatis facinoribus ſuperari; confidentes in Domino, quod mentiatur tandem ipſius iniquitas, et quibus hactenus abſtulit execrabilis imperitia rebellionum conſilium, tribuat vexationis auſteritas intellectum; cum juſtum ſit, ut iidem, et qui in circuitu eorum ſunt, experimento ſentiant, quam periculoſe deſipiunt, qui mandatis apoſtolicis reluctantur; et conſiderantes attentius, quod in immenſum extollitur impunita temeritas, et licentia, quae juris ratione non cogitur, juſtis ſemper rationibus obluctatur; volenteſque praeteritis providere periculis, et futuris quibus poterimus remediis obviare; praeſertim cum ad nos fama plurimorum pertulit, eundem Robertum, et ejus ſequaces, complices, et fautores caſtra aliqua ipſorum regis et regni Angliae obſediſſe, ac ſuos paraviſſe exercitus ad invadendum, obſidendum, et occupandum caſtra, terras, et jura domini regis et incolarum regni Angliae praedictorum, propter quae pacis proſecutio nedum retardatur, immo et potius totaliter impeditur; praemiſſaque ſint adeo notoria, et publica, quod nulla poſſunt tergiverſatione celari, praedictas injurias ſedi apoſtolicae et nobis illatas, inultas tranſire permittere minime debeamus; vobis et cuilibet veſtrum in ſolidum, ad quod faciendum, et efficaciter exequendum alter veſtrum alterum non expectet, nec alter pro altero ſe excuſet; ſed ad quem primo praeſentes literae pervenerint, id primitus ſtudioſius exequatur; in virtute ſanctae obedientiae, et ſub poenis infraſcriptis diſtricte praecipiendo mandamus, quatenus memoratum Robertum nominatim et ſpecialiter, et omnes et ſingulos fautores, complices, adjutores, valitores, conſiliarios, et ſequaces, et adhaerentes eidem in hac parte generaliter in eccleſiis, dum miſſarum celebrabuntur ſolennia, et curiis veſtris, dum ibidem cauſarum ſtrepitus agitabuntur, ſermonibus, et congregationibus publicis, quibus vobis videbitur faciendum, populo in eiſdem adſtante fideli, palam, et publice ſingulis diebus dominicis et feſtivis, extinctis candelis, campanis pulſatis; quos nos nihilominus denunciamus tenore praeſentium literarum, tamdiu excommunicatos denuncietis, vitetis, et denunciari et vitari a veſtris ſubditis arctius faciatis, donec de praedictis inobedientiis, rebellionibus, exceſſibus, invaſionibus, congreſſionibus, et occupationibus ſatisfactionem impenderint competentem, et mandatis apoſtolicis paruerint humiliter, ut tenentur, ac a praedictis ſententiis abſolutionis beneficium meruerint obtinere; ſcituri, quod ad poenas alias ſpirituales et temporales, contra dictum Robertum, et in hac parte adhaerentes eidem, ſi in ſua diutius pertinacia perduraverint, ſicut nobis expedire videbitur, ipſorumque requiret contumacia, et ſuadebit juſtitia, procedemus. Ut igitur hujuſmodi noſtri proceſſus ad communem omnium notitiam deducantur, volumus, vobiſque ſub poenis praedictis et infraſcriptis diſtricte praecipiendo mandamus, quatenus vos, domini archiepiſcopi et epiſcopi, chartas ſive membranas, proceſſus continentes eoſdem, ſub ſigillis veſtris in major. cathedral. et aliarum ſolennium eccleſiarum veſtrarum civitatis et dioeceſis appendi vel affigi oſtiis ſeu ſuperliminar. faciatis, quae proceſſus noſtros hujuſmodi ſuo quaſi ſonoro praeconio et patulo manifeſtent; ita quod inobedientes ipſi, ſi qui, quod abſit, fuerint, quos proceſſus inde contingunt, nullatenus poſſint illorum ignorantiam allegare, cum non ſit veriſimile, remanere, quoad ipſos, incognitum vel occultum, quod tam patenter omnibus publicatur. Quodſi praemiſſa non feceritis, aut in praemiſſis negligentes fueritis vel remiſſi, vel noſtris in hac parte non parueritis mandatis cum effectu, nos vobis dominis archiepiſcopis et epiſcopis, quibus ob veſtrarum reverentiam dignitatum deferre volumus in hac parte, exnunc, ut extunc, auctoritate praefata, monitione praemiſſa canonica, ingreſſum eccleſiae interdicimus in hiis ſcriptis. Quodſi interdictum hujuſmodi ſuſtinueritis per ſex dies, in hiis ſcriptis ſuſpendimus a divinis, ac in vos, et in omnes et ſingulos alios praefatos ſeculares, et regulares, exemptos, et non exemptos, quorumcunque ordinum et religionum exiſtant, ſi praemiſſis non parueritis, vel non paruerint, ut praefertur, excommunicationis ſententias ferimus in hiis ſcriptis. In quorum omnium teſtimonium praeſentes literas ſive proceſſus ſcribi et regiſtrari fecimus, noſtrorumque ſigillorum appenſione muniri. Dat. apud Nottyngham Ebor. dioec. die decima nona menſis Auguſti, anno Dom. M.CCC.XVIII. pontific. praedicti ſanctiſſimi patris domini Johannis, divina providentia papae viceſimi ſecundi, anno ſecundo.

Item, miſeratione divina Gancelmus, etc. ut ſupra in primo proceſſu. Literas apoſtolicas vera bulla plumbea, et filo canapis more Romanae curiae bullatas, patentes, integras, omni ſuſpicione carentes, directas nobis per ſanctiſſimum in Chriſto patrem et dominum, dominum Johannem, digna Dei providentia papam viceſimum ſecundum, recepimus, quarum tenor ſequitur in haec verba: Johannes epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, dilectis filiis Gancelmo, titulo ſanctorum Marcellini et Petri presbytero, et Lucae, ſanctae Mariae in via lata diacono, cardinalibus, apoſtolicae ſedis nunciis, ſalutem, et apoſtolicam benedictionem. Perſonam chariſſimi in Chriſto filii noſtri Edwardi, regis Angliae illuſtris, ejuſque regnum inclytum ea dilectionis ſinceritate proſequimur, ut ſuum dictique regni ſtatum a guerrarum fluctibus liberum, et a diſcriminibus turbationis immunem, paternis deſideriis affectantes ad procurandam tranquillitatem et quietem illius, opportunum apoſtolicae ſedis favorem, quantum cum Deo poſſumus, liberaliter impendamus, quatenus rex ipſe, ſecuritate ſibi ab inſidiis aemulorum indulta, utilitatibus propriis liberius poſſit intendere, ſeque ad aſſumendum negotium terrae ſanctae noſtris praecordiis non mediocriter inſidens, ad quod, ut aſſeritur, ferventer anhelat, habilius valeat praeparare, cunctaque, ſicut diſplicenter audivimus, ipſorum regis et regni pax, et optanda tranquillitas, nedum ſit forinſecis guerrarum turbinibus perturbata, ſed et inteſtinis periculoſe lacerata ſciſſuris; dum nonnulli magnates, et nobiles dicti regni, ſpreto fidelitatis debito, ab ipſius regis obedientia ſe ſubducunt, et tam illi, quam alii in ipſum regem, et regnum praedict.

et terram ſuam Hiberniae impugnationis, et invaſionis reprobandae conatus exercent; nos eidem regi ac regno praemiſſae conſiderationis intuitu circa id, quantum in nobis eſt, proſpici cupientes in omnes et ſingulos, cujuſcunque ſint praeeminentiae, dignitatis, aut ſtatus, qui regem ipſum, regnum, et terram praedict. aut eorum partem invadere, vel regnum ipſum, et terram contra regem eundem cum armis vel ſine armis intrare praeſumpſerint, aut alias eorum pacem et tranquillitatem injuſte turbaverint, ſeu hujuſmodi turbatoribus aut invaſoribus in pecunia, equis, vel armis, vel aliis circa haec praeſtiterint auxilium, conſilium, vel favorem publicum vel occultum, excommunicationis in perſonas, et interdicti ſententias in terras eorum auctoritate praeſentium promulgandi; a qua quidem excommunicationis ſententia ſine ſpeciali mandato ſedis apoſtolicae, niſi forſan in mortis articulo, abſolvi nequeant. In quo etiam ſi fuerint abſoluti, et ipſos contigerit ſanitati reſtitui, niſi ſatisfecerint infra menſem, eadem ſententia eo ipſo ligentur; necnon ad quaſcunque alias poenas ſpirituales et temporales contra illos debite procedendi, et inſuper hujuſmodi ſententias atque poenas, ubicunque, et quotieſcunque expedire videritis, et praecipue in locis maritimis ſeu mari vicinis, per vos, vel alium, ſeu alios ſolenniter publicandi, ac omnes pactiones, obligationes, confoederationes, et colligationes, circa praemiſſa, vel eorum aliquod factas, juramento vel quacunque firmitate alia roboratas, nullas, irritas, et viribus vacuas nunciandi, vacuandi, ſeu diſſolvendi, irritandi, et revocandi, quatenus de facto proceſſerint; necnon et juramenta circa id praeſtita, prout ſecundum Deum expedire videritis, relaxandi, et alia, quae circa praemiſſa, et ea tangentia fuerint opportuna, mediante juſtitia, faciendi; non obſtantibus quibuſcunque commiſſionibus ſuper praedictis, vel eorum aliquo vobis aut quibuſlibet aliis alias per nos factis. Quibus tamen per hoc non intendimus derogare, ſed eas volumus in ſuo vigore manere; aut ſi aliquibus a ſede apoſtolica ſit indultum, ſub quacunque forma vel conceptione verborum, quod excommunicari, vel eorum terrae eccleſiaſtico interdicto ſupponi non poſſint, per literas ſedis ejuſdem, non facientes plenam et expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem, et qualibet alia dictae ſedis indulgentia generali vel ſpeciali, cujuſcunque tenoris vel expreſſionis exiſtat, per quam effectus praeſentium impediri poſſit, vel quomodolibet retardari, vobis aut veſtrum alteri plenam et liberam concedimus tenore praeſentium facultatem. Dat. Avinion. 4 calend. Januarii, pontificatus noſtri anno ſecundo.

Item, Johannes epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, dilectis filiis Gancelmo, titulo ſanctorum Marcellini et Petri presbytero, et Lucae, ſanctae Mariae in via lata diacono, cardinalibus, apoſtolicae ſedis nunciis, ſalutem, et apoſtolicam benedictionem. Creſcit facile in immenſum impunita temeritas, etc. ut ſupra in ultima bulla primi proceſſus. Sane ſic prudenter praeſcindenda ſunt ſcandala, ut ſuccedant bona ſalubrius, quodque, votivo offendiculo ſegregato, facilior occurrat aditus ad optata. Attendentes itaque, quod dominus noſter ſummus pontifex, ſalutis, pacis, et concordiae illuſtris regis Angliae, regnorum, et partium praedictarum, ac incolarum ipſorum zelator praecipuus, ad ea nos miſerit, quae ſunt honoris Dei, et Romanae eccleſiae, ac ſtatus pacifici, et tranquilli regis, et regnorum ac partium incolarum praedict. nos praecavere volentes, ne guerrarum turbatio, quae ſolet interdum in talibus afferre periculum, proceſſui noſtro ſuper injunctis nobis a ſede apoſtolica, et circa ea, quod abſit, aliquid difficultatis opponant, necnon mandatis apoſtolicis humiliter obedire, et injuncta nobis in hac parte efficaciter exequi, ut tenemur, cum conſideratis circumſtantiis plurimis infraſcript. fieri debere nobis expedientia videantur; tum quia nonnulla caſtra, et villae regni et terrae praedictorum ac gentis regis ejuſdem Angliae per quoſdam invaſa fuerint nequiter et aggreſſa, ac nihilominus occupata, tum etiam quia invadi aut aggredi, et occupari periculoſius formidantur, prout haec ad nos fama pertulit plurimorum, et propterea pacis, et concordiae proſecutionis injunctae nobis non eſt dubium, impediant effectus; monemus auctoritate praedicta primo, ſecundo, tertio, et peremptorie, ac tenore praeſentium ſalubribus in Domino monitis exhortamur nobilem virum Robertum de Brus, regnum Scotiae gubernantem, necnon omnes et ſingulos archiepiſcopos, epiſcopos, et praelatos, ac perſonas eccleſiaſticas quaſcunque, omneſque et ſingulos magnates, nobiles, et quoſlibet alios regnorum Angliae, et Scotiae, et partium praedict. incolas, et quoſcunque alios regnorum, terrarum, ac partium quorumcunque, cujuſcunque ſint praeeminentiae, dignitatis, auctoritatis, conditionis, aut ſtatus; ipſiſque injungimus, et tenore praeſentium inhibemus, quod ſereniſſimum principem dominum Edwardum, Dei gratia regem Angliae, aut regnum Angliae, et terram ſuam praedictam, aut eorum partem hoſtiliter invadere, vel regnum Angliae, et terram praedictam Hiberniae contra regem ipſum, aut in ipſius regni Angliae et partium praedict. praejudicium cum armis vel ſine armis intrare, aggredi, aut occupare abſque conſenſu et voluntate ipſius aliquatenus non praeſumant; quodque ab invaſionibus, et aggreſſionibus, ac occupationibus hujuſmodi, ſi quas fecerint, omnino deſiſtant, nec alias pacis et concordiae proſecutionem nobis injunctam, aut pacem et tranquillitatem regis et regni et partium praedictorum aliquatenus impediant, vel conturbent, aut turbatores quoſlibet, et invaſores regis et regni Angliae, et partium Hiberniae praedict. in pecuniae, equorum, vel armorum, aut aliorum quorumcunque ſubſidio coadjuvent quoquomodo, ſive praeſtent ipſis invaſoribus, aggreſſoribus, et occupatoribus conſilium, auxilium, vel favorem per ſe, vel alium, ſeu alios publicum vel occultum. Quodſi dictum dominum regem, aut regnum Angliae, et terram praedictam Hiberniae contra regem ipſum, aut in ejus praejudicium cum armis, vel ſine armis intrare praeſumpſerint, aut ab invaſionibus, et aggreſſionibus, ac occupationibus hujuſmodi omnino non deſtiterint, aut alias pacis

pacis et concordiae proſecutionem nobis injunctam, ac pacem, et tranquillitatem regis, et regni Angliae et partium praedictorum impediverint, aut conturbaverint, aut turbatores quoſlibet, et invaſores, aggreſſores, ac occupatores regis, et regni Angliae et partium Hiberniae praedictorum in pecuniae, equorum, armorum, aut aliorum quorumcunque ſubſidio coadjuverint, ſeu praeſtiterint ipſis invaſoribus, aggreſſoribus, et occupatoribus conſilium, auxilium, vel favorem per ſe, vel alium, ſeu alios publicum vel occultum, niſi infra decem dies a tempore publicationis et notificationis praeſentium continue computandos; quorum tres pro primo, et tres pro ſecundo, et reliquos quatuor ipſis Roberto, et invaſoribus, turbatoribus, aggreſſoribus, et occupatoribus, et eorum ſingulis pro tertio et peremptorio termino, et monitione canonica aſſignamus, deſtiterint a praedictis et ſingulis praedictorum, aut contra monitiones et exhortationes noſtras hujuſmodi fecerint, aut praeſentibus mandatis noſtris vel monitis non paruerint cum effectu; nos, praedicta apoſtolica auctoritate nobis in hac parte commiſſa, in eundem Robertum de Brus, regnum Scotiae gubernantem, et in omnes et ſingulos magnates, et nobiles, aut quoſcunque alios Angliae et Scotiae regnorum, et terrarum aut partium praedict. ſeu aliorum regnorum, et partium quorumcunque incolas, et in omnes et ſingulos complices, adjutores, valitores, conſiliarios, fautores, ac ſequaces ejuſdem Roberti, et aliorum magnatum, ac nobilium praedictorum, cujuſcunque praeeminentiae, dignitatis, auctoritatis, et conditionis, aut ſtatus exiſtant, qui regem ipſum, aut regnum Angliae, et terram Hiberniae memorat. aut partem eorum quamcunque hoſtiliter invadere, aggredi, occupare, vel regnum, et terram praedictam contra regem ipſum, et in ejus praejudicium cum armis, vel ſine armis intrare aliquatenus praeſumpſerint, ſeu qui ab invaſionibus, aggreſſionibus, et occupationibus jam factis, et inpoſterum faciendis omnino non deſtiterint, aut alias pacis, et concordiae praedictarum profecutionem nobis injunctam, ac pacem et tranquillitatem regis, et regni, et partium praedict. aliqualiter impediverint, aut conturbaverint, ac turbatoribus quibuſlibet, et aggreſſoribus, ac invaſoribus regis et regni Angliae, et partium Hiberniae praedict. in pecuniae, equorum, armorum, aut aliorum quorumcunque ſubſidio juverint, ſive praeſtiterint dicto Roberto, et ipſis invaſoribus, aggreſſoribus, et occupatoribus conſilium, auxilium, vel favorem, per ſe, vel alium, ſeu alios quomodolibet publicum vel occultum, niſi infra praedictum terminum a praemiſſis deſtiterint, et ea, quae ipſis injungimus, et ſingula eorundem non compleverint cum effectu, exnunc et extunc, monitione praemiſſa canonica, auctoritate praefata, excommunicationis ſententias ferimus in his ſcriptis. Terras vero ipſius Roberti, ac magnatum, et nobilium praedictorum, necnon complicum, adjutorum, valitorum, conſiliariorum, fautorum, et ſequacium dictorum Roberti, et aliorum quorumcunque magnatum, et nobilium praedictorum, ſi qui fuerint, qui contra monitiones, et mandata noſtra aliquid attemptaverint, et noſtris monitionibus et mandatis non paruerint, ut praemittitur, cum effectu, in hiis ſcriptis per hanc noſtram ſententiam eccleſiaſtico ſupponimus interdicto. Archiepiſcopis vero, et epiſcopis, quibus ob reverentiam pontificalis dignitatis deferre volumus in hac parte, ſi qui fuerint, dictorum Roberti, aliorumque quorumcunque magnatum, et nobilium in et ſuper praemiſſis adjutores, valitores, conſiliarii, fautores quomodolibet, aut ſequaces contra monitiones et mandata noſtra hujuſmodi faciendo, aut qui pacis et concordiae praedictarum proſecutionem nobis injunctam, aut pacem, et tranquillitatem regis et regni Angliae, ac partium praedict. aliqualiter impediverint, aut turbaverint, ac dictum Robertum, aut alios turbatores quoſlibet, et aggreſſores, et invaſores, et occupatores regis et regni Angliae, ac partium Hiberniae praedict. in pecuniae, equorum, armorum, aut aliorum quorumcunque ſubſidio juverint, ſive praeſtiterint dicto Roberto, et ipſis invaſoribus, aggreſſoribus, et occupatoribus conſilium, auxilium, vel favorem, per ſe, vel alium, ſeu alios quomodolibet publicum vel occultum, exnunc ut extunc, auctoritate praefata, praemiſſa monitione canonica, in hiis ſcriptis ingreſſum eccleſiae interdicimus; et ſi interdictum hujuſmodi per quatuor dies dictos decem immediate ſequentes ſuſtinuerint, ipſos et eorum quemlibet ſuſpendimus a divinis; quod ſi interdictum, et ſuſpenſionem hujuſmodi per alios ſex dies praedictos quatuordecim immediate ſequentes ſuſtinuerint animis induratis, nos in ipſos, et eorum ſingulos, necnon et quoſcunque electos abbates, priores, decanos, praepoſitos, et quaſcunque alias perſonas eccleſiaſticas, ſeculares et regulares, quorumcunque non mendicantium ſive mendicantium ordinum, cujuſcunque ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis fuerint, dictorum Roberti, aliorumque quorumcunque magnatum, et nobilium in et ſuper praemiſſis adjutores, valitores, conſiliarii, fautores quomodolibet, aut ſequaces, contra monitiones, et mandata noſtra hujuſmodi faciendo, aut qui pacis, et concordiae praedictarum proſecutionem nobis injunctam, aut pacem et tranquillitatem regis et regni Angliae, ac partium praedict. aliqualiter impediverint, aut turbaverint, ac dicto Roberto, aut aliis turbatoribus quibuſlibet, et aggreſſoribus, ac invaſoribus regis et regni Angliae, ac partium Hiberniae praedict. in pecuniae, armorum, equorum, aut aliorum quorumcunque praeſtatione ſubſidium praeſtiterint ſive dederint dicto Roberto, et aliis invaſoribus, aggreſſoribus, et occupatoribus conſilium, auxilium, vel favorem per ſe, vel alium, ſeu alios quomodolibet ſuper praemiſſis publicum vel occultum, exnunc ut extunc, auctoritate praefata, praemiſſa monitione canonica, in hiis ſcriptis excommunicationis ſententias promulgamus, eccleſiaſque archiepiſcoporum et epiſcoporum, et illas ac monaſteriorum quorumcunque praelatorum praedictorum per hanc noſtram ſententiam eccleſiaſtico ſupponimus interdicto; ad poenas alias ſpirituales ac temporales, ſicut nobis expedire videbitur, contra dictum Robertum, et quoſcunque alios facientes contra moni-

monitiones, et mandata noſtra hujuſmodi, ac non parentes eiſdem effectualiter, juxta poteſtatem nobis ſuper hoc per dictas literas apoſtolicas attributam, prout requiret eorundem exceſſuum protervitas, et juris permittet aequitas, proceſſuri. Porro, ut nihil de contingentibus omittamus, et ne aliqui quarumcunque pactionum, obligationum, confoederationum, aut colligationum circa praemiſſa vel eorum aliqua factarum, hactenus ſe valeant ſuper praemiſſis aliquatenus excuſare; nos auctoritate praedicta nobis in hac parte commiſſa, omnes et quaſcunque pactiones, obligationes, confoederationes, et colligationes generales et ſpeciales, circa praedicta, vel aliquod praedictorum inter quaſcunque perſonas factas, etiam poenarum appoſitione, juramento, vel quacunque firmitate alia roboratas, per hanc noſtram ſententiam in hiis ſcriptis diſſolvimus, annullamus, irritamus, et omnino viribus vacuamus, et eas, quatenus de facto proceſſerint, etiam revocamus, ipſaſque nullas, irritas, et viribus quibuſlibet vacuas nunciamus auctoritate, qua ſupra, tenore praeſentium literarum. Juramenta vero circa praemiſſa praefata a quibuſcunque quibuſvis perſonis, cum perſonae, quae juramenta talia praeſtiterint, ad nos acceſſerint, vel ſufficientes procuratores propter hoc ad nos miſerint, relaxare ſtudebimus, prout ſecundum Deum animabus tranſgredientium ſalubrius videbimus expedire. Verum, quia hujuſmodi noſtrorum proceſſuum, monitionum, exhortationum, et ſententiarum edictum ad ſingulorum, quorum intereſt, intererit, vel intereſſe poterit, perferri notitiam affectamus, ut contra proceſſus ipſos cujuſlibet ignorantiae, et calumniae tollatur occaſio, dictos noſtros praeſentes proceſſus per vos, et veſtrum ſingulos decrevimus, et tenore praeſentium decernimus publicandos. Quare vobis dominis archiepiſcopis et epiſcopis, caeteriſque praelatis ac perſonis eccleſiaſticis ſupradictis, exemptis et non exemptis, in dictis regnis Angliae et Scotiae, ac terris Hiberniae ac Walliae, aut regnis et terris aliis conſtitutis, et aliis, ad quos proceſſus noſtri praeſentes pervenerint, auctoritate apoſtolica nobis in hac parte commiſſa diſtricte praecipiendo mandamus; vobis, et veſtrum ſingulis, in virtute ſanctae obedientiae, et ſub poena excommunicationis diſtrictius injungentes, quatenus praedictos noſtros proceſſus, monitiones, ſententias, et mandata, ac alia omnia et ſingula in noſtris praeſentibus literis annotata, infra octo dies, poſtquam literae ipſae ad vos pervenerint, in eccleſiis veſtris, aſtante ibidem populo fideli, dum celebrabitur major miſſa, ſolenniter publicetis ſemel et pluries, diebus et locis aliis, ſicut vobis et veſtrum ſingulis videbitur expedire, ac eundem Robertum de Brus, regnum Scotiae gubernantem, ſpecialiter, nominatim, et publice, et omnes alios, et ſingulos, qui monitionibus et mandatis noſtris, immo verius apoſtolicis, in hac parte non paruerint cum effectu, generaliter, palam et publice ſingulis diebus dominicis et feſtivis, pulſatis campanis, et candelis accenſis, denuncietis excommunicatos, terraſque eorum interdicto eccleſiaſtico ſubjacere tamdiu, donec a praedictis invaſionibus, aggreſſionibus, occupationibus, conſiliis, auxiliis, aut favoribus, et impedimentis ac turbationibus omnino deſtiterint, et mandatis noſtris, immo verius apoſtolicis paruerint cum effectu, et abſolutionis beneficium a ſententiis hujuſmodi, quarum abſolutio eſt, ut praemittitur, ſedi apoſtolicae reſervata, ſpecialiter invenerint obtinere; certificantes nos, quam cito commode poteritis, per veſtras literas patentes, quibus ſuper praemiſſis fidem plenam adhibebimus, qualiter executi fueritis ſupradicta, et de nominibus et perſonis illorum ſingulariter ſingulis, qui contra praemiſſa facere, et noſtris praeſentibus monitiobus et mandatis, cum vobis primum conſtiterit, praeſumpſerint contraire. Ut igitur hujuſmodi noſtri proceſſus ad communem omnium notitiam deducantur, volumus, ac vobis, et ſingulis veſtrum ſub poenis infraſcriptis diſtincte praecipiendo mandamus, quatenus chartas ſive membranas, proceſſus continentes eoſdem, ſub ſigillis veſtris in major. cathedralium et aliarum ſolennium mari potiſſime vicinarum, veſtrarum civitatum et dioec. appendi, vel affigi oſtiis ſeu ſuperliminaribus faciatis, quae proceſſus noſtros hujuſmodi ſuo quaſi ſonoro praeconio, et patulo indicio manifeſtent; ita quod inobedientes ipſi, ſi qui, quod abſit, fuerint, quos proceſſus inde contingunt, nullatenus poſſint ignorantiam allegare, cum non ſit veriſimile remanere, quoad ipſos, incognitum vel occultum, quod tam patenter omnibus publicatur. Quodſi praemiſſa non feceritis, aut in praemiſſis negligentes fueritis vel remiſſi, vel noſtris in hac parte mandatis non parueritis cum effectu, nos vobis dominis archiepiſcopis et epiſcopis, quibus ob veſtrae reverentiam dignitatis deferre volumus in hac parte, exnunc ut extunc, auctoritate praefata, monitione praemiſſa canonica, ingreſſum eccleſiae interdicimus in hiis ſcriptis. Quodſi interdictum hujuſmodi ſuſtinueritis per ſex dies, vos in hiis ſcriptis ſuſpendimus a divinis, ac in vos, et in omnes et ſingulas perſonas, alias eccleſiaſticas, regulares et ſeculares, exemptas et non exemptas, quorumcunque ordinum et religionum exiſtant, ſi praemiſſis non parueritis vel paruerint, ut praefertur, excommunicationis ſententiam, monitione canonica praemiſſa, ferimus in hiis ſcriptis. In quorum omnium teſtimonium praeſentes literas ſcribi, et regiſtrari fecimus, noſtrorumque ſigillorum appenſione muniri. Dat. apud Nottyngham Ebor. dioec. die decimo nono menſis Auguſti, anno Dom. M.CCC.XVIII. pontificatus praefati ſanctiſſimi patris domini Johannis, divina providentia papae XXII. anno ſecundo.

Concilium

Papae Rom. JOHAN. XXII. 3.	Archiepiſc. Cant. WALT. RAYNOLD 6.	Anno Chriſti 1318.	Reg. Angliae EDWARD. II. 12.

Concilium provinciale Cantuar. Ex rot. clauſ. 12. E. 2. m. 22. d.

AD concilium hoc provinciale craſtino purificationis B. Mariae celebrandum, ſubſidiumque a clero obtinendum, rex breve dirigebat abbati S. Auguſtini Cantuar. dat. primo die Decemb. hujus tenoris:

Rex dilecto ſibi in Chriſto abbati ſancti Auguſtini Cantuar. ſalutem. In parliamento noſtro apud Eborum convocato de conſenſu praelatorum, comitum, baronum, et aliorum fidelium noſtrorum de regno noſtro, nobiſcum in eodem parliamento exiſtentium, aſſumpſimus eſſe in propria perſona noſtra cum equis et armis apud Novum Caſtrum ſuper Tynam in octabis ſanctae Trinitatis proxime futuris, ad proficiſcend. exinde contra Scotos inimicos et rebelles noſtros, qui nobis damna quamplurima, ac incolis dicti regni, in partibus march. Scotiae commorantibus, ſtrages, incendia, depraedationes, et alia facinora quamplurima pluries intulerunt, et inferre conantur quotidie, quantum poſſunt; ad dictorum inimicorum noſtrorum malitiam, divina mediante potentia, reprimend. Ad quod faciend. et aggrediend. nobis oportebit de magna ſumma pecuniae provideri. Et quia venerabilis pater W. archiepiſcopus Ebor. in dicto parliamento praeſens pro ſe, et clero ſuo Eborum provinciae nos poſuit in ſpe bona concedendi nobis auxilium ex cauſa praedicta, et ſuper hoc convocationem faciat apud Eborum in octabis S. Hilarii prox. futur. et praelatis Cantuar. provinciae, qui ibidem fuerunt, propter abſentiam Cantuar. archiepiſcopi ſuper conceſſione hujuſmodi nobis faciend. ſe excuſantibus; propter quod eundem Cantuar. archiepiſcopum duximus requirend. quod praelatos, et alios de clero provinciae ſuae, apud London. in craſtino purificationis beatae Mariae prox. futur. ad tractand. et conſentiend. ſuper hujuſmodi ſubſidio nobis faciend. faciat convocare. Nos de vobis ſpecialiter confidentes, ſperantes etiam, quod pro utilitate regni noſtri, et ſalvatione ejuſdem, ac eccleſiae ſanctae, et populi ibidem contra inimicos noſtros praedictos in dicto negotio velitis manus extendere adjutrices; vos affectuoſe requirimus et rogamus, quod praefato archiepiſcopo Cantuar. in dicto craſtino London. ad tractand. et conſentiend. una cum ipſo, praelatis, et clero provinciae ſuae ſuper ſubſidio memorato, modis omnibus occurratis; adeo liberales in dicto ſubſidio nobis concedendo vos in tantae neceſſitatis articulo exhibentes, quod nos in agend. veſtris et domus veſtrae, invenire debeatis ex hac cauſa in poſterum prompt. Teſte rege apud Eborum primo die Decembris.

Per ipſum regem.

Convocationes praelatorum et cleri provinciae Eboracenſis duae; una in Octab. S. Hilarii, alia die Lunae prox. poſt dominicam in medio Quadrageſimae.
Ex reg. Melton Ebor. fol. 459. ſequ.

UT clerus provinciae Eboracenſis ſubſidium aliquod domino regi concederet, archiepiſcopus epiſcopo Dunelmenſi mandatum mittebat ad convocationem provincialem habendam apud Ebor. in octabis S. Hilarii: Willielmus, permiſſione divina Ebor. archiepiſcopus, Angliae primas, venerabili fratri —— fraternam in Domino charitatem. Juxta canonicas ſanctiones eſſe novimus conſtitutum, ut qui intra eccleſiam poſiti, diſciplinam eccleſiaſticam contemnentes, per cenſuram eccleſiae compeſci nequeant, ſeveritate et rigore principum conterantur. Et, ſicut chriſtiani principes pro aeterna vita pontificibus et ſacerdotibus indigent, ſic quoque pontifices pro ſucceſſu rerum temporalium, et eccleſia Dei in ſtatu orthodoxae fidei conſervanda, regum et imperatorum opportunis noſcuntur auxiliis indigere. Sane attendentes, quod ſereniſſimus princeps dominus noſter, dominus Edwardus, Dei gratia rex Angliae illuſtris, ad repellendas Scotorum inimicorum ſuorum capitalium verſutas inſidias, ipſorumque malitias multiplices et notorias Dei adjutorio reprimend. ad partes Scotiae pro defenſione regni ſui, et eccleſiae Anglicanae cum copioſa multitudine armatorum in proximo proponit arripere iter ſuum; noſque una vobiſcum in parliamento proximo in civitate noſtra Ebor. habito ex parte ejuſdem domini noſtri regis, cum magna ſimus inſtantia requiſiti, quod vos, et clerum noſtrae dioec. et provinciae, qui propinquiores ſumus periculo imminenti, efficaciter inducamus, ut ab eodem clero ſibi ex praemiſſa cauſa competens ſubſidium concedatur, neceſſitate inſtante non modica perurgente, quod abſque convocatione praelatorum et cleri noſtrarum civitatis, dioec. et provinciae non poterit adimpleri: tenore praeſentium vos citamus, et per vos priorem, etc. et mandamus, quatenus vos, etc. in eccleſia noſtra Ebor. in octabis S. Hilarii prox. futuris compareatis, et compareant coram nobis ad tractandum in dicta convocatione nobiſcum, et cum caeteris praelatis et procuratoribus cleri noſtrarum civitatis, dioec. et provinciae ſuper negotio antedicto, ac ad faciendum ulterius ſuper illo, quod communi videbitur judicio faciendum. De die vero receptionis, etc. Dat. apud Thorp prope Ebor. 4. cal. Decemb. anno gratiae M.CCC.XVIII. et pontif. noſt. ſecundo.

Secunda citatio (reg. Melton fol. 160.) ad convocandum clerum pro ſubſidio domino regi concedendo emanavit apud Cawood 8. cal. Febr. M.ccc.xviii. ubi ratio aſſignabatur iteratae hujus convocationis, ſc. quod in prima convocatione omnes non comparuerunt. Clerus ſummonebatur ad diem Lunae proximum poſt dominicam in medio Quadrageſimae jam inſtantis.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
JOHAN. XXII. 3.	WALT. RAYNOLD 6.	1318.	EDWARD. II. 12.

Prioris et capituli Cantuar. literae Thomae Lancaſtr. pro domino Roberto archiepiſcopo. Ex reg. Henr. prior. Cantuar. fol. 201. a.

A lur treſcher e byen ame en Dieu ſire Thomas, conte de Lancaſtre e de Leyceſtre, ſeneſchal d'Engleterre, Henri, priur de leglife de Canterbyr, e le covent de meſme, leluy ſaluz, e ſante de corps e de alme. Sire, endreit de ce que vous nous mandaſtes nadgeres per vos lettres, que nous voſiſſons temoyner par nos lettres patentes, queux miracles Deus euvre e avant ces heures ad overi pur lerceveske Robert, que dareyn fut noſtre ercevesque de Canterbur. auſi bien en ſa vie com apres ſa mort, les queux hom. porra monſtrer e temoyner par veye notorie ſi meſter ſoyt. Sachez ſire, ke auſi toſt come nous porroms ſuffiſantment vous certefier de les choſes avantdites, nous les vous enverroms par aucun des nos, e par nos lettres. Et moult vous mercions de la graunt affection, que vous avez ver la myere egliſe Canterbir al honeur de Dieu, et de ſeint Thomas, e des autres cors ſeints, que en la dite egliſe repoſent. A Dieu que vous gard et tan ke a vous apertient. Done en noſtre chapitre le 13. jour de Mar. l'an de grace M.ccc.xviii.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
JOHAN. XXII. 3.	WALT. RAYNOLD 6.	1319.	EDWARD. II. 12.

Ejuſdem aliae pro eodem. Ibid. fol. 204. a.

INSIGNIS nobilitatis viro domino Thomae, com. Lancaſtr. et Leyceſtr. ſeneſcallo Angliae, H. permiſſione, etc. et ejuſdem loci capitulum, ſalutem, et gratiam in praeſenti, et gloriam ſempiternam. Inducit honeſtas, et exigit ratio actus laudabiles antiquorum memoriter recitare ad ipſorum laudis paeconium, et excitationem ad ſimilia modernorum. Cum igitur illius ſpecialis affectionis, quam celebris memoriae dominus E. progenitor veſter, prae caeteris proceribus hujus regni ad nos et eccleſiam noſtram continue, dum vixit, habuit, et oſtendit effectu, ſitis, prout multis patet indiciis, fidus et fervidus imitator, ac etiam qualis, et quantae probitatis et meriti felicis reeordationis dominus Robertus, quondam archiepiſcopus noſter, fuiſſet apud Deum et homines in vita ſua, prae cunctis ſibi devotis, et dilectis ſpecialiter nitamini poſt ipſius obitum tam ſolicite declarari, ac lucernam ad tempus ſub modio poſitam, ut eminentius luceat, et omnibus chriſticolis proficiat, accendere, et exaltare ad Dei laudem, ac noſtrae praecipue et univerſalis eccleſiae gloriam, et honorem omnium conditori, qui per gratiam Spiritus Sancti veſtri cordis penetralia in hac parte caelitus illuſtravit, quantas poſſumus, non quas tenemur, quia non ſufficimus, gratiarum referimus actiones. Et, ut ea, quae in praeſenti negotio laudabili aggredi jam coepiſtis, ad finem optatum feliciter producere valeatis, hoſtias Chriſto devotas offerimus, et offeremus ſacrificii ſalutaris. Ea vero, quae per literas veſtras, et per magiſtrum Radulphum de Houthone, clericum veſtrum, nobis inſinuaſtis organo vocis vivae, juxta ordinationem dicti magiſtri Radulphi, ſunt per viam notorii expedita, et in ipſius praeſentia in publicam formam redacta, vobis illico deferend. Valeat et vigeat veſtra devotio ſancta in Chriſto per matris ſuae, et B. martyris Thomae, et omnium ſanctorum merita glorioſa. Dat. in capitulo noſtro 6. die Maii, anno Dom. M.ccc.xix.

Inquiſitio de miraculis Roberti Winchelſey archiepiſc. Cantuar. Ibid. fol. 204. a.

IN Dei nomine, Amen. Anno ejuſdem M.ccc.xix. ſecundum curſum eccleſiae Anglicanae, indictione ſecunda. Quia publica vox et fama valida laborabat et laborat in praeſenti in civitate Cantuar. et aliis locis diverſis de miraculis bonae memoriae venerabilis patris domini Roberti, quondam Cantuar. archiepiſcopi, totius Angliae primatis, nuper defuncti, quae Deus operatus eſt, et indies operatur meritis patris antedicti; ac cum ſit pium et meritorium veritati teſtimonium perhibere, et cultum divinum augmentare, diſcretus vir magiſter Radulphus de Houghtone, clericus Lincoln. dioec. apud Cantuar. perſonaliter accedens, ſuper miraculis, vita, meritis, et converſatione ejuſdem patris, in mei notarii publici infraſcripti praeſentia, et teſtium ſubſcriptorum diligenter per viros fide dignos diebus infraſcriptis inquirens: comparuerunt teſtes ſubſcripti in prioratu eccleſiae Chriſti Cantuar.

In-

Inprimis, magiſter Willielmus, chirurgus Cantuar. corporaliter praeſtitit ſacramentum ſuper miraculo, quod tale eſt; viz. quod Johannes Scot, de parochia ſancti Georgii in Cantuar. caſu fortuito percuſſit Henricum filium ſuum, tunc aetatis trium annorum, in anteriori parte capitis ſuper cerebrum, dans ſibi magnum vulnus, cranium et pelliculos cerebri frangendo, ita quod magna pars cerebri exivit; quam partem ipſius cerebri idem Willielmus, ut dicit, ad terram projecit, ita quod contra viam naturae et medicinae fuit, quod ipſe Henricus vixiſſet, eo quod per ſex dies jacuit continue mortuus; unde mater dicti H. pueri flexis genibus devote dictum patrem rogavit, ut ipſe Deum oraret pro dicto H. puero, ut convaleſcere poſſet, et vovit, quod ipſa eundem patrem devote quaereret et viſitaret. Quo voto ſic publice emiſſo, idem H. puer meritis dicti patris revixit, et convaluit, et in praeſenti vivit, quem coram teſtibus infraſcriptis perſonaliter tunc ſecum adduxit, et dicit, quod hoc vidit et audivit, et quod ſuper hoc eſt publica vox et fama in civitate Cantuar. et locis vicinis.

Item Johannes Scot, pater dicti pueri, juratus ſuper praemiſſis, dicit, quod ſic percuſſit dictum H. filium ſuum in capite, prout dictus W. conteſtis ſuus praeexaminatus depoſuit; et dicit, quod pro timore mortis dicti filii ſui poſuit ſe in fugam extra regnum Angliae, et quod poſtea rediit in Angliam; et tunc ſibi referebatur, quod filius ſuus praedictus meritis dicti patris convaluerat. Dicit etiam, quod os fuit ex dicto vulnere extractum, et quod illud eſt affixum tumbae patris antedicti. Et dicit, quod ſuper hoc eſt publica vox et fama in civitate praedicta, et locis vicinis.

Item Robertus dictus Abot de Cantuar. juratus et requiſitus ſuper praemiſſis, dicit, quod praeſens fuit in eccleſia Chriſti Cantuar. ad tumbam dicti patris, et vidit dictum puerum, et matrem ſuam os praedictum ad eandem tumbam ferentem; quae quidem mater publice fatebatur omnia praemiſſa eſſe vera, et illud os affigi fecerat ad tumbam antedictam.

Item Thomas dictus Percy, ſuper hoc juratus, concordat cum eodem Roberto praeexaminato.

Item dominus Petrus de Bereford, capellanus, ſuper hoc concordat cum dicto R. conteſte ſuo.

Item frater Nicolaus de Ivyngho, monachus, et poenitentiar. domini archiepiſcopi, juratus, ſuper hoc concordat cum praedicto Roberto, conteſte ſuo praeexaminato.

Item dominus Johannes Plomer, capellanus, juratus, dicit, quod tale fuit miraculum; viz. quod vidit quendam Adam, dictum Brewer de Weſtmon. London. dioec. ita continue furioſum per tres ſeptimanas, et amplius, quod variis modis ligabatur, et manicis ferreis tenebatur, et eundem ad tumbam dicti patris tamdiu commorantem, quouſque plenam ſanitatem recuperaſſet, et ſic ſanus receſſit. Et dicit, quod ſuper hoc eſt publica vox, et fama per totam civit. Cantuar. et alibi.

Item Robertus Abot, ſuper hoc jurat. concordat cum eodem domino Johanne, conteſte ſuo.

Item Thomas Percy jurat. ſuper hoc concordat cum eodem Johanne.

Item dominus Petrus de Bereford jurat. ſuper hoc concordat cum eodem domino Johanne, conteſte ſuo praeexaminato.

Item Vincent. de Tenham jurat. dicit, quod infraſcripta vidit miracula. Primo, viz. dicit quod vidit quandam Johannam de Kyngeſtone, Winton. dioec. furioſam continue, et ad tumbam dicti patris ductam, et ibidem per quindenam ſic jacentem, ſanitatem recuperaſſe, et ſanam receſſiſſe.

Item idem Vincentius juratus, dicit, quod vidit quandam Aliciam de Chelmesforde, London. dioec. quae continue furioſa exiſtebat, quae ad tumbam dicti patris ducta, et ibidem per tres ſeptimanas et amplius ſic furioſa jacuit, et ibidem ſanitatem recuperavit.

Item Richardus Plomer de Cantuar. jurat. ſuper praemiſſis concordat cum dicto Vincentio.

Item Robertus Edward jurat. ſuper praemiſſis concordat cum eodem Vincentio.

Item Thomas dictus Percy jurat. ſuper praemiſſis concordat cum dicto Vincentio.

Item Richardus dictus Plomer de Cantuar. jurat. dicit, quod tale contigit miraculum, quod dominus Willielmus Latimer, miles, ad tumbam dicti patris veniens, lachrymando retulit; quod cum ipſe contra prohibitionem domini regis Angliae ſe ad torneamenta in tranſmarinis partibus tranſtulerat, eidem in ſomnis quidam apparuit in forma dicti patris, prout ſibi videbatur, per tres noctes continue monendo, quod ad Angliam feſtinanter rediret, alioquin terras ſuas in Anglia amitteret: qui in Angliam, quam citius potuit, rediit, et cum ingreſſus aulam Weſtmon. fuiſſet, ſtatim ſe audivit praeconizari voce praeconis; et niſi tunc perſonaliter comparuiſſet, omnes terras ſuas hujuſmodi amiſiſſet; et haec dixit idem miles, et affirmavit vera eſſe.

Item Thom. Percy jurat. in hac parte concordat cum dicto Richardo in omnibus.

Item dominus Walterus Botere, capellanus, jurat. dicit, quod tale contigit miraculum, viz. quod vidit quandam Catharinam, quae fuerat monialis, ut dicebatur, de Bungeya, Norwic. dioec. furioſam ductam ad tumbam dicti patris, et ibidem a dicto furore fuiſſe ſanatam, et ſic ſanata receſſit; et dicit, quod ſuper hoc eſt publica vox et fama.

Item dominus Petrus de Bereford, capellanus, juratus ſuper praemiſſis, concordat cum dicto domino Waltero, conteſte ſuo.

Item Robert. Abot juratus ſuper praemiſſis, concordat cum eodem W.

Item Tho. Percy juratus ſuper hoc, concordat cum eodem domino W.

Item Tho. Percy de Cantuar. juratus, dicit, quod tale contigit miraculum, viz. quod quidam Henr. de Etone, juxta Ros, Hereford. dioec. venit nudus ad tumbam dicti patris, referens, quod ipſe fuerat ſubmerſus in quodam flumine, quod vocatur Weye, et jacuit ſub aqua ab hora prima

prima cujuſdam diei Lunae uſque ad horam nonam diei ſequentis expiratus, et ad dictum patrem menſuratus, ſtatim per Dei gratiam reſpiravit; et dicit, quod ſex viri fide digni cum ipſo ad dictam tumbam venientes, ſuper praemiſſis teſtimonium perhibuerunt, et ea vera eſſe firmiter aſſeruerunt; et quod ſuper his fuit publica vox et fama in partibus illis.

Item dominus Petrus de Bereford jurat. ſuper praemiſſis concordat cum eodem Thoma.

Item idem dominus Petrus juratus, dicit, quod Johannes, filius Willielmi, filii Walteri de Kerkeby, Lincoln. dioec. venit nudus in peregrinatione ad tumbam dicti patris, et retulit, quod ipſe fuerat ſubmerſus in quodam flumine vocato Owſe, et ſic jacuit in dicto flumine ab hora prima cujuſdam diei uſque ad horam nonam ſequentis, ita quod ex tota mortuus fuerat, et menſuratus ad patrem praedictum, per gratiam Dei reſpiravit, et revixit; dicens, quod ſuper hoc laborat fama publica in partibus illis.

Item Thomas dictus Percy juratus, ſuper hoc concordat cum dicto domino Petro.

Item Johannes, filius Nigelli, ſellatoris de Eboraco, juratus, dicit, quod ipſe fuerat ita claudus in tibiis, quod ire non potuit per ſpatium unius anni, et per tantum tempus repſit ſuper terram manibus et genibus, et tandem ad tumbam dicti patris in peregrinatione repens, ut praemittitur, ſanitatem ibidem recepit, et incedebat erectus, et incedit in praeſenti.

Item dominus Petrus de Bereford ſuper hoc juratus, dicit, quod vidit dictum Johannem ita fuiſſe claudum, et ſanatum receſſiſſe.

Item dominus Walterus Botere, capellanus, jurat. ſuper hoc concordat cum dicto domino Petro.

Item Thomas Percy, juratus, ſuper hoc concordat cum dicto domino Petro, conteſte ſuo.

Item Johannes Credlynge de Cantuar. juratus, dicit, quod vidit quandam Aliciam, uxorem Simonis Sprot de Faverſham Cantuar. dioec. continue furioſam, ita quod maritum ſuum proprium mordebat, et multa alia ſigna furoris faciebat, propter quae ut furioſa ligata fuit; et quod iſte, qui loquitur, ſaepius duxit ipſam ſic furioſam ad tumbam dicti patris, et ibidem ſanitatem ſuam recuperavit, et ſic ſana receſſit. Et dicit, quod hoc eſt publicum et notorium apud Cantuar. et alibi.

Item dominus Petrus de Bereford, capellanus, juratus ſuper hoc, concordat cum dicto Johanne, conteſte ſuo.

Item Rogerus de Lokyngton juratus ſuper hoc, concordat cum dicto Johanne. Petrus Poteman, coquus, juratus dicit, quod vidit, quod Willielmus Andreu de Magheſeld, Ciceſtr. dioec. caecus ex toto extiterat, quod nihil videre poterat per triennium et amplius, et hoc idem teſtis experimentis veris et probabilibus didicit, et fuit expertus; qui quidem Willielmus ad tumbam dicti patris ductus per Iſabellam uxorem ſuam, ibidem aliquantulum moratus, per Dei gratiam, et meritis dicti patris viſum recuperavit, Deo inde regratiando. Et dicit, quod ſuper his eſt publica vox et fama in partibus Cantuar. et locis vicinis. Iſabella, uxor dicti Petri, jurat. ſuper praemiſſis, idem dicit in omnibus et ſingulis, quod dictus P. praeexaminatus. Robertus dictus Abot de Cantuar. juratus ſuper praemiſſis, idem dicit in omnibus, et concordat cum Petro praedicto. Thomas dictus Percy juratus ſuper praemiſſis, idem dicit, et concordat cum Petro praeexaminato. Dominus Petrus de Bereford, capellanus, juratus ſuper praemiſſis, idem dicit, et concordat cum teſtibus ſuperius examinatis.

Item frater Thomas de Molende, canonicus ſancti Gregorii Cantuar. juratus, dicit, quod ipſe habuit quoddam apoſtema in gurgite, ita grave, quod non potuit comedere neque bibere per ſex dies et ſex noctes; et licet ſe curae chirurgorum et medicorum ſubmiſiſſet, nihil ſibi valuit. Unde ipſe ſe viſitaturum tumbam dicti patris vovit, quo facto, ſanitatem recuperavit. Et quod ſuper praemiſſis eſt publica vox et fama in prioratu ſancti Gregorii praedicti.

Item dominus Petrus de Bereford, capellanus, juratus dicit, quod vidit quandam Amiciam, uxorem Johannis mercator. de Stowe, Elienſis dioec. quae fuerat furioſa per triennium, et ad tumbam dicti patris veniens ſanitatem recuperavit.

Item frater Johannes dictus Spicer, monachus eccleſiae Chriſti Cantuar. qui dicti patris extiterat capellanus circa duos annos, dicit, quod idem pater arctam vitam duxit, quod vix aliquis illam ſcire potuit; dicit etiam, quod poſt mortem ſuam in hancis patuit talis arctus, quod oſſa apparuerunt abſque cute et carne, quod in vita ſua nunquam potuit perpendi; et quod raro in lectis ſtratis cubabat, dum vixit; ſed tam in nocte, quam in die ita carnem ſuam afflixerat, ut carnem ſuam mortificaret, et ſpiritum vivificaret ita ſecrete, quod vix notitia hominum potuit apparere. Et dicit, quod dictus pater morigeratus fuit maxime in hoſpitalitate, et eleemoſynarum largitione, quod in Anglia parem non habebat. Qualem devotionem dictus pater habebat, dicit quod in omnibus horis canonicis non videbat neque intelligebat, quin omnia ita ſolenniter fiebant, acſi fuiſſet praeſentialiter coram Deo. In miſſa vero celebranda dicit, quod ita devote ſe habuit cum devotione et lachrymarum effuſione, quod corporalia et linteamina altaris ex fletu ipſius multum madebantur; et ſic ſe habuit in altari, acſi Chriſtum crucifixum vidiſſet in cruce. Converſatio vero ejuſdem patuit, ut dicit, a principio aetatis ſuae uſque ad finem vitae ſuae, ſine reprehenſione aliquali; et multa alia circa praemiſſa iſtum, qui loquitur, latent, ut dicit, quae ſibi in praeſenti non occurrunt.

Item frater Gilbertus de Biſſopeſtone, monachus eccleſiae praedictae, et per quatuor annos capellanus patris, ut dicit, juratus ſuper praemiſſis, in omnibus concordat cum dicto fratre ſuo Johanne, conteſte ſuo praeexaminato.

Item Alanus de Truyntham, camerarius ſecretiſſimus dicti patris, juratus, et rogatus ſuper vita, meritis, et converſatione dicti patris, dicit, quod idem pater continuus fuerat in orationibus, cum commode tempus ſibi vacare contigerit, et maxime in horis canonicis, et poſtmodum

dum in ſecretis orationibus. In capella ſua ſolenniter divinum ſervitium fieri fecit tam horis nocturnis, quam diurnis, et caeterum tempus cum vacare poterit, ſe in orationibus ſecretis, ut praemittitur, devote dedit; et camerariis ſuis excluſis, et oſtio camerae clauſo, et firmiter obſerato, nec auſus fuerat aliquis eorum ad dictam cameram accedere, quouſque fuerat vocatus. In eleemoſynis vero dandis ita largiſſimus extiterat, quod omnibus ad portam ter in ſeptimana concurrentibus ſufficienter diſtribuit. Et ſi eleemoſyna in pane non ſufficiebat, in pecunia ſupplebat.

Item, quod quolibet die dominico ultra dictam eleemoſynam aſſignavit aliquem de ſuis, qui circuiret circa loca, ubi morabatur, per duas vel per tres leagas, aliquando plus, aliquando minus, qui inquireret de debilibus et infirmis, de viduis et orphanis, et aliis miſerabilibus perſonis, qui ad ſuam eleemoſynam recipiendam, ut praemittitur, certis ex cauſis occurrere non poterant, nec valebant, qui opportunitatibus eorundem et neceſſitatibus ſecundum indigentiam eorum eis ſuccurreret. In feſtivitatibus vero ſolennibus et principalibus eleemoſynam ſuam duplicavit, et aliquando triplicavit, quam fecerat diebus dominicis ſupradictis; ac etiam pauperibus ſacerdotibus, et aliis, prout decebat, veſtimenta etiam propria largiflue erogabat. Dicit etiam, quod caetera vitae ſuae eminentia pullulant manifeſte, et notorie declarantur. De meritis et converſatione ipſius patent per praecedentia alia, quae probari poterunt in praeſenti, et in futuro. Dicit etiam, quodſi quam pecuniam pro correctionibus acceperat, vel recipi fecerat, in pios uſus convertebat.

Item dicit, quod in confeſſionibus audiendis ita miſericors, et compatiens fuerat, quod cum contritis contriſtabatur, et cum confeſſis compatiebatur.

Item frater Bertramus, monachus praedictus, juratus ſuper praemiſſis omnibus et ſingulis, concordat cum dicto Alano, conteſte ſuo praeexaminato.

Item Jacobus de Burne, qui cum dicto patre ſtetit, ut dicit, per XXII. annos in ſervitio, et antea habuit notitiam per XX. annos et amplius, ut dicit, juratus ſuper omnibus praemiſſis, concordat in omnibus cum praedicto Alano, conteſte ſuo praeexaminato; his adjectis, quod dicit, quod dictus pater infirmis de proprio pane, carnibus, et piſcibus recentibus praecepit ſpecialiter erogari; et quod de eccleſia de Maghefeld archiepiſcopatui appropriata fructus, et proventus parochianis ejuſdem eccleſiae, et aliis pauperibus praecepit miniſtrari, refectione domorum et eccleſiae duntaxat exceptis. Et dicit, quod dictus pater dedit pauperibus ſacerdotibus, et aliis robas, et pannos ſuos, quot una careсta duceret apud Maghefeld contulit una vice, duas tantummodo robas ſibi reſervando. Dicit etiam, quod multa alia miracula diverſorum generum animalium et volucrum contingebant, quae non inſeruntur in hac parte, et quae alias licite poſſunt et poterunt probari pro loco et tempore opportunis. Magiſter Robertus de Malling dicti patris, dum idem pater vixit, juratus dixit, et quoad vitam merita, et converſationem ipſius concordat in omnibus cum Alano et Jacobo, teſtibus praeexaminatis; hoc adjecto quod dicit, quod idem pater inquiri faciebat de infirmis jacentibus in lecto, in quibus parochiis, ubi morabantur, et ſecundum numerum eorum panes, et fercula eis ſingulis diebus miniſtrari fecerat ultra eleemoſynas conſuetas.

Item idem dicit, quod cum dictus pater dioec. London. viſitaſſet, quaedam mulier de partibus de Coggeſhale in comitatu Eſſex. ſuper adulterio coram ejuſdem patris clericis citata fuit, et dicto crimine objecto, ipſi mulieri hoc neganti per dictos clericos purgatio ſexta manu extitit indicta, quae adulterum ſuum adivit, et ſibi praemiſſa narravit. Qui quidem adulter dictae mulieri inhibuit, ne veritatem fateretur, conſulendo eidem, quod pejeraret ſe purgando de crimine antedicto; ipſa vero mulier die ſibi praefixo ad ſe purgandum juxta conſilium adulteri antedicti dictum crimen negando purgavit, et ſcienter pejeravit. Et cum nocte proxima ſequente dicta mulier in lecto ſuo nuda jaceret, videbatur ſibi, quod ſummitas domus, in qua jacebat, ſe diviſit, et vidit corporaliter, quod quoddam animal in lectum ſuum deſcendebat, et in ventrem ipſius mulieris veraciter intravit, et nitebatur idem malignum animal ipſam in aerem deferre; ſed ipſa ſe benedicens ſigno ſanctae crucis, in lecto ſuo reſedit, ipſo ſpiritu maligno in ventre ſuo remanente; nec poſtea per ſex dies vel ulterius cibum guſtavit, ſed tantum foetorem ſentiit intra ſe, quod maluiſſet mortua fuiſſe, quam diutius in tali foetore vivere. Tandem ipſa mulier ad dictum patrem adhuc in illis partibus exiſtentem ducta fuit in curru; et in praeſentia ipſius patris, et clericorum ſuorum, ac etiam coram multitudine copioſa laicorum, praemiſſum peccatum ſuum publice confitebatur, petens ab eo abſolvi, et poenitentiam ſalutarem ſibi injungi, dicto adultero ſuo praeſente, et haec ſimiliter confitente. Qui quidem pater ipſam ſic contritam cum effuſione lachrymarum a dicto peccato abſolvit, poenitentiam ſalutarem injungendo, rogans attente populum, ut pro ea Deum deprecaretur. Et his actis, dicta mulier verſus partes ſuas rediit, et dictus malignus ſpiritus in redeundo ab ea receſſit. Et ſuper his publica vox et fama laborat in partibus Eſſex. et alibi; et dicit, quod vidit, et audivit dictam mulierem publice omnia praemiſſa coram dicto patre, et multis aliis confitentem. Et ſciendum eſt, quod omnes teſtes, et ſinguli ſuperius enumerati ſingillatim in ſuis depoſitionibus antedictis in mei notarii publici infraſcripti, et teſtium ſubſcriptorum praeſentia ſpecialiter jurati, et ſuper hoc requiſiti, dicebant, quod omnia, et ſingula miracula ſuperius inſerta apud Cantuar. et loca vicina, et alibi, ſunt, et tunc fuerunt publica, notoria, et manifeſta, quae in ſingulis depoſitionibus teſtium praedictorum propter nimiam occupationem ibidem inſerere praetermiſi. Et in fine hujus inſtrumenti publici ex certa ſcientia ſigillum in teſtimonium praemiſſorum appenſum eſt. Acta ſunt haec diebus Lunae in vigil. apoſtolorum Phil. et Jacobi, Martis, Mercurii, et Jovis proxime continue ſequentibus; praeſentibus ibidem

ibidem fratribus Hug. de ſancta Margar. ſubpriore, Richardo de Clyve, Nicolao de Ivingho, Johanne de Sandwico, monachis monaſterii eccleſiae Chriſti Cantuar. dominis Stephano, rectore eccleſiae S. Gregorii Cantuar. poenitentiario, Roberto, vicario eccleſiae de Weſtgate, decano Cantuar. magiſtris Th. Nicole de Cantuar. notario publico, Clemente de Cranebrok, clericis, et aliis teſtibus ad praemiſſa vocatis ſpecialiter et rogatis. Et ego Thomas dictus Nichole, etc. depoſitioni teſtium praemiſſorum omnium et ſingulorum, et aliis, quae ſupradixi, praeſens interfui, eadem ſcripſi, et in publicam formam redegi, etc.

Et quia de his, quae ſupra ſcribuntur, eſt publica vox et fama in civitate Cantuar. et aliis locis diverſis, nos Henricus, permiſſione divina prior, etc. et ejuſdem loci capitulum, juxta aſſertiones et depoſitiones praedictas ad evidentiam praemiſſorum, ſigillum noſtrum commune praeſentibus duximus apponend. Dat. in capitulo noſtro 7. die Maii, anno Dom. ſupradicto.

In nomine Domini, Amen. Per hoc praeſens publicum inſtrumentum omnibus appareat evidenter, quod anno ab incarnatione ejuſdem ſecundum curſum eccleſiae Anglicanae M.CCC.XIX. indictione ſecunda, primo die menſis Maii, circa horam tertiam ejuſdem diei conſtituta perſonaliter in aula manſi Thomae de Bonynton apud Gonynton in parochia de Godwyneſton Cantuar. dioec. coram me Tho. Beſiles, clerico, notario publico, et domino Dunſtano, perpetuo vicario eccleſiae de Newchirche dictae dioeceſis, et pluribus de familia dicti Thomae de Bonynton, Iſabella uxore ejuſdem jurata, dicit, quod habet filiam Anabiliam nomine, quae cum quadam nocte jacuit in lecto ſuo, accidit ſibi quaedam infirmitas, quae vocatur "Autrax," Gallice "Felun," quaſi per omnes partes corporis ſui ad modum parvarum veſicarum rubearum, ita quod dicta puella nec manus nec pedes movere poterat aliqualiter; propter quod pater ipſius puellae, de conſenſu iſtius teſtis, qui loquitur, miſerat pro medicis melioribus totius patriae, et maxime ad illos, per quos credebant filiam ſuam ſanari; qui cum ibidem veniſſent, et vidiſſent dictam puellam ſic tali morbo mancipatam, expreſſe dicebant, quod via naturae et medicinae fuit totaliter incurabilis, et propterea noluerunt manus apponere. Unde parentes dictae puellae voverunt eandem puellam ad tumbam venerabilis patris bonae memoriae domini Roberti de Winchel. quondam Cantuar. archiepiſcopi, ita quod offerrent ibidem in honorem dicti patris unam candelam de cera, continentem latitudinem et longitudinem dictae puellae, ut Deus et Dominus rex omnipotens obtentu, et meritis ipſius patris ſanitatem bonam ipſi puellae reſtitueret. Quo facto, dicti parentes fecerunt dictam puellam ad tumbam dicti patris bajulari, et cum iidem parentes ad tumbam praedictam aliquamdiu in orationibus ſuis perſeveraſſent, dicta puella, omnibus ibidem aſtantibus et videntibus, praefatam ſanitatem corporis ſui, Deo regratiante, recepit. Et hoc eſt publicum et notorium in villa Cantuar. et locis circumvicinis. Thomas dictus le Hare juratus, et requiſitus ſuper praemiſſis, dicit per ſacramentum ſuum, quod omnia et ſingula, quae in hac parte mater dictae puellae ſupra depoſuit, prout depoſuit, vidit, ſcivit, et novit, quia tunc temporis ſtetit cum dicto Thoma de Bonynton, et ipſe portavit dictam puellam ad tumbam dicti patris. Anabil. puella, de qua agitur, aetatis XII. annorum vel circiter, jurat. et requiſit. dicit, miraculum praedictum de ſeipſa contigit, et credit veraciter, quod mortua fuiſſet, niſi interceſſio et oratio ipſius patris ad Deum pro ea in hac parte interveniſſet.

Item eodem die, anno, indictione ſupradictis, in hoſpitio Radulphi Rok, in villa Sandwici ejuſdem dioec. poſt horam nonam illius diei in mei notarii infraſcripti, et domini Dunſtani, vicarii ſupraſcripti, Johannis Noldekin, et aliorum plurium praeſentia, Poncius Wybert, aetatis XLVI. annorum, et amplius jurat. et requiſitus, dicit per ſacramentum ſuum, quod languebat per XX. annos et amplius in quadam infirmitate, quae vocatur "ventris ruptura;" et licet ſe ad plures et meliores medicos quampluries propter ſanitatem in hac parte recuperandam tranſtuliſſet, tamen nemo poterat nec ſcivit ipſum de hujuſmodi morbo ſanare. Ita quod audiens de miraculis, quae Dominus noſter operatus eſt pro dicto patre, tumbam dicti patris, ut dicit, viſitavit, et factus in oratione ad dictam tumbam aliquamdiu, et tandem ſentiens ſe eſſe leviorem corporis ſui, quam ſolebat, laetus fuit, ut dicit, ex illa gratia, et ponens manum ſuam ad morbum ſuum praedictum, et paulatim manum ſuam ſublevans importando in manu ſua morbum praedictum, omnia viſcera, quae extra ventrem ſuum in illa parte corporis ſui per tantum tempus, de quo ſupra depoſuit, continue dependebant, in ventre ſuo abſque macula ſeu dolore leniter reintraverunt; unde adeo ſanus factus eſt, Deo glorificato, ſicut quando fuerat aetatis XVI. annorum, quia tunc temporis fuerat ſanus, et admirabiliter fortis, ut dicit; et credit veraciter, ut dicit, quod Dominus noſter iſtud miraculum fecit in eum per interceſſionem et per merita dicti patris. Et hoc eſt publicum et notorium in villis Cantuar. et Sandwici, et aliis locis circumvicinis. Adam Wybert, frater dicti Poncii, jurat. et rogat. in dicto negotio, dicit, quod omnia et ſingula, quae frater ſuus ſupra depoſuit, ſunt manifeſte vera et notoria; et hoc ſe dicit ſcire, quia omnia, prout ſupra depoſuit, vidit, ſcivit, et novit. Richardus Wybert jurat. et rogat. in dicto negotio, idem dicit in omnibus, quod Adam Wybert, conteſtis ſuus, dicit et deponit.

Et ego Thomas Beſiles de Cantuar. clericus, ſacri Romani imperii publicus auctoritate notarius, examinationi, et depoſitioni dictorum teſtium anno, indictione, die, et locis praeſens interfui, etc.

Et quia de his, quae ſupraſcribuntur, eſt publica vox et fama in civitate Cantuar. et aliis locis diverſis, nos H. permiſſione divina prior, etc. et ejuſdem loci capitulum, juxta aſſertiones et depoſitiones praedictas ad evidentiam praemiſſorum, ſigillum noſtrum commune praeſentibus duximus apponend. Dat. in capitulo noſtro 7. die Maii, anno Dom. ſupradicto.

Prioris

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
JOHAN. XXII. 3.	WALT. RAYNOLD 7.	1319.	EDWARD. II. 13.

Prioris et capit. Cantuar. literae domino Thomae Lancaſtr. ſuper miraculis Roberti, archiepiſcopi Cantuar. Ex reg. Henr. prior. fol. 215.

A noble ſeyneur, e leur bien ame en Deu, ſire Thomas, Counte de Lancaſtre et de Leyceſtre, ſeneſcal d'Engelter. Henr. priour, e le covent del egliſe de Canterbir' ſaluz, e la joye perdurable. Sire, endroyt de ceo que vous nous mandaſtes nadqweres par vos lettres, les quels nous reſceumes par meſtre Rauf de Woghton, voſtre clerk, le jour ſeint Nicholas prochayn paſſe done en voſtre chaſtel de Kenelmworth le 27. jour de Juyn, que nous vous certefioms des miracles, que Deux ad overe pour l'erceveſque Robert, qui derayn fuſt. Saches, ſire, que noſtre honorable piere l'erceveſque de Canterbir' ad done commiſſion par ces lettres patentes a les eveſques de Londres, Ciceſtre, e Rouceſtre, denquer en les dioceſes de Canterbir. Rouceſtr. Londr. e Ciceſtr. de la vie, e de la fame, et des autres conditions, e de miracles, que touchent le dit erceveſque Robert. E avaunt que nous ſoyoms plus playnement enfourmez par celes enqueſtes de les choſes avauntdites, nous ne porroms ſuffiſanment vous certefier de les dites boſoynes. Adeu, ſire, que vous garde, e quanke a vous apertient. Dones en noſtre chapitre le 8. jour de Decembr. l'an de grace M.ccc.xix.

Confirmatio eccleſiae Cantuar. de miraculis Roberti, archiepiſc. Cantuar. Ibid. 215. b.

NOS vero Henricus, prior, et capitulum eccleſiae Chriſti Cantuar. praemiſſa omnia per dictum venerabilem patrem dominum Roffenſ. epiſcopum in Cantuar. dioec. ut praemittitur, tanta inveſtigatione diligenti comperta, et in ſcriptis redacta, nonnullis tam auctenticis, quam privatis ſigillis munita, reputamus veritate fulciri; cum hujuſmodi corporis paſſiones, membrorum deſtitutio, ac mortis indicia, de quibus ſupra fit mentio, nuſquam ſolent ita ſubito curari per viam naturae. Et in hujuſmodi noſtrae reputationis indubitatae teſtimonium ſigillum noſtrum commune praeſentibus duximus apponendum. Acta quoad nos in capitulo noſtro 10. cal. Junii, anno Dom. M.ccc.xx.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
JOHAN. XXII. 3.	WALT. RAYNOLD 7.	1319. *	EDWARD. II. 13.

Johannis XXII. *papae commonitio ad Edwardum ſecundum, regem Angliae, ut corrigat gravamina populis Hiberniae illata, contra formam conceſſionis habitae à ſede apoſtolica.* Ex Bullar. Rom. vol. I. p. 22. in edit. M.DC.LXXIII.

JOHANNES epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, chriſtianiſſimo filio Edwardo, regi Angliae illuſtri, ſalutem, et apoſtolicam benedictionem. Paternum amorem ad tuae celſitudinis incrementa, fili chariſſime, gerimus, dum de te ad ea, quae juſto placent judici tui regni, terrarum, et ſubditorum tuorum ſint opportuna quieti, et famae tuae pariter et honori proſpiciant, illicitis hortationibus invitamus. Propter quod in iis perſuaſiones noſtras devota debes mente ſuſcipere, et ad executionem illarum te paratum et flexibilem exhibere. Ecce, fili, quaſdam recepimus literas directas pridem per Hibernicos magnates et populum dilectis filiis noſtris Anſelmo, tit. SS. Marcellini et Petri presbytero, et Lucae, S. Mariae in via lata diacono, cardinalibus, apoſtolicae ſedis nunciis, et per eos nobis ſuis interclufas literis deſtinatas; in quarum ſerie vidimus inter caetera contineri, quod cum felicis recordationis Adrianus, praedeceſſor noſter, ſub certis modo et forma diſtinctis apertius in apoſtolicis literis inde factis, clarae memoriae Henrico regi Angliae, progenitori tuo, dominium Hiberniae conceſſiſſet, ipſe rex ac ſucceſſores ipſius, reges Angliae, uſque ad haec tempora modum et formam hujuſmodi non ſervantes, quinimmo eos tranſgredientes indebite, afflictionibus et gravaminibus inauditis importabilium ſervitutum ipſos diutius oppreſſerunt. Nec fuit hactenus, qui revocaret illata gravamina, aut errata corrigeret; non fuit, quem pia compaſſio ſuper eorum contritione moveret, quamvis ſuper his ad te recurſus habitus fuerit, et clamor validus oppreſſorum aures tuas quandoque pulſarit.

1. Unde talia ferre nequeuntes ulterius, coacti ſunt ſe a dominio tuo ſubducere, et alium in ſuum regimen advocare. Haec, dilectiſſime fili, ſi veritate nitantur, tanto nimirum infeſtiora noſtris accedunt effectibus, quanto deſideramus intenſius, ut ibi proſpera cuncta cedant. Circa illa verſari ſedulo debes, eaque promptis affectibus exequi, quae tuo ſint placida creatori;

* Annus huic bullae praefigendus deeſt in bullario Romano. Ex hiſtoria Edwardi II. diſcimus, eum anno M.ccc.xix. ad papam de pace inter ſe et Robertum Bruceum concilianda confugiſſe, qui eo anno duos legatos in Angliam hujus negotii cauſa miſit. Huic anno ut commonitionem papalem attribuamus, ſeries ac ordo rerum requirit.

et

et ab omnibus abſtinere ſolicite, per quae contra te debeat provocari Deus ipſe, ac Dominus ultionum, qui gemitus afflictorum injuſte minime deſpicit, et qui propter injuſtitias peculiare ſuum dejeciſſe deſcribitur populum, et tranſlationem feciſſe regnorum. Quanto etiam deſiderabilius, his praeſertim impacatis temporibus, cupimus te illis libenter intendere, per quae tuorum corda fidelium ad tuam benevolentiam et obedientiam debeant allici, et illa prorſus vitare, quibus valeant a tuae cultu devotionis avelli.

2. Quia itaque, fili, tua non modicum intereſt, hujus novae mutationis vitare diſpendium, quamplurimum expedit, ut haec non negligantur turbationis initia; ne illis periculoſe creſcentibus ſero medicinae remedia praeparentur. Excellentiam regiam ſolicitamus attente, praeſentibus ſane nihilominus ſuadentes, quatenus haec prudenti meditatione conſiderans, et cum tuo diſcreto concilio conferens ſuper illis, circa praemiſſorum gravaminum correctionem, ac reformationem debitam et feſtinam, viis et modis decentibus ſic ſufficienter provideri mandes et facias, ſic diſcriminoſis principiis in hac parte obſtare procures, quod et illi, per quem regnas, placere valeas, et te in hiis efficaciter implente quod debes, cujuſvis adverſum te juſtae querelae materia conquieſcat, per quod iidem Hibernici ſaniori ducti conſilio, tibi, ut domino, pareant, aut ſi (quod abſit) in coepta rebellione manere voluerint, cauſam ſuam in apertam injuſtitiam, te apud Deum et homines excuſato, convertant. Ut autem de praedictis gravaminibus et querelis, quibus praedicti innituntur Hibernici, hiis ſenſibus innoteſcant ad plenum, praeſcriptas literas miſſas cardinalibus antedictis cum forma literarum, quas praedictus Adrianus, praedeceſſor noſter, eidem Henrico regi Angliae de terra Hiberniae conceſſit, tuae magnitudini mittimus incluſas. Datum, etc.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
JOHAN. XXII. 3.	WALT. RAYNOLD 7.	1319.	EDWARD. II. 13.

Johannis XXII. *papae bulla gratioſa decimae annualis domino noſtro regi ad inſtantiam archiepiſcopi et epiſcoporum Cant. provinciae conceſſa.* Ex reg. Raynold fol. 225. b.

JOHANNES epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, venerabilibus fratribus archiepiſcopo Cant. et ejus ſuffraganeis, ac dilectis filiis electis abbatibus, prioribus, decanis, archidiaconis, praepoſitis, archipresbyteris, et aliis eccleſiarum praelatis, necnon capitulis, conventibus, et collegiis Ciſtercien. Cluniac. Praemonſtraten. ſancti Benedicti, ſancti Auguſtini, Cartuſien. Grandimonten. et aliorum ordinum; ac caeteris aliis perſonis eccleſiaſticis, ſecularibus et regularibus, exemptis et non exemptis, per Cant. provinciam conſtitutis, ſalutem, et apoſtolicam benedictionem. Ad chariſſimum in Chriſto filium noſtrum Edwardum, Angliae regem illuſtrem, totumque regnum Angliae, necnon ad defenſionem eccleſiarum, monaſteriorum, aliorumque piorum locorum regni praefati, gerentes praecipuae ſolicitudinis et dilectionis affectum, ipſorumque ſtatum proſperum et tranquillum paternis deſideriis affectamus, et ad praeſervandum eadem a noxiis, quantum cum Deo poſſumus, libenter ſubventionis opportunae ſuffragium impertimur. Habuit ſiquidem, frater archiepiſcope, tua et ſuffraganeorum tuorum ad nos non ſine gravi querela producta relatio, quod Scoti tam in eccleſias, et perſonas eccleſiaſticas dicti regni, quam in totum regnum praefatum, tanquam hoſtes infeſti, incurſus gravis perſecutionis exercent, et per hoſtilitatis continuatae molimina eiſdem grandem inferunt vaſtitatem. Propter quod tu, et dicti ſuffraganei, opem ſedis apoſtolicae eiſdem eccleſiis, regi, et regno, neceſſariam intuentes, ac attendentes, quod periculis imminentibus ex hoſtilitate praedicta abſque providentia dictae ſedis non poteſt commode obviari, nobis humiliter ſupplicaſtis, ut decimas unius anni omnium eccleſiaſticorum proventuum et redituum Cant. provinciae pro defenſionibus regis, regni, et eccleſiarum praedict. concedere dignaremur; nos itaque tam regi, quam eccleſiis et perſonis eccleſiaſticis ac regno praefatis paterno in hac parte compatientes affectu, eaque a praedictis praeſervare diſpendiis per opportunae ſubventionis auxilium intenſis deſideriis cupientes, dignumque fore ducentes veſtris in hac parte precibus annuendum, de fratrum noſtrorum conſilio, decimam omnium eccleſiaſticorum proventuum et redituum ejuſdem Cant. provinciae per unum annum a data praeſentium numerandum, ſecundum taxationem ultimam exigendam, infra terminos juxta morem in dicta provincia hactenus obſervatum, et praefato regi pro dicta defenſione, et non alias, aſſignandam, auctoritate praeſentium duximus concedendam, exigendam, et colligendam per perſonas, quas ad hoc duxerimus eligendas. Quocirca univerſitatem veſtram rogamus, monemus, et hortamur, auctentice per apoſtolica vobis ſcripta mandantes, ac in remiſſionem peccaminum injungentes, quatenus quod vos praefati archiepiſcopus et ſuffraganei devota ſupplicationis inſtantia poſtulaſtis, efficaciori proſequentes affectu, ad impendendam decimam pro dicto ſubſidio, vos et caeterae aliae perſonae eccleſiaſticae ejuſdem provinciae exhibere curetis in voluntatis promptitudine liberales; illam in hoc diligentiam habituri, quod eccleſiis et perſonis eccleſiaſticis, ac regi et regno praefatis exinde defenſionis opportunae praeſidium valeat provenire. Dat. Avinion. 4. calend. Junii, pontificatus noſtri anno tertio.

Ejuſdem

Ejuſdem bulla executoria de eadem, una cum executione domini archiepiſcopi Cant. et epiſcopi London. ad decimam praedictam deputat. colligendam. Ex reg. Raynold fol. 225. b.

WALTERUS, permiſſione divina Cant. archiepiſcopus, totius Angliae primas, et Stephanus, eadem miſericordia epiſcopus London. collectores decimae unius anni a 4. calend. Junii prox. praeterit. numerand. omnium eccleſiaſticorum proventuum et redituum Cant. provinciae per ſanctiſſimum in Chriſto patrem et dominum, dominum Johannem, divina providentia papam viceſimum ſecundum, domino noſtro regi Angliae in ſubſidium defenſionis contra incurſus gravis perſecutionis Scotorum, et eorundem hoſtilitatis continuatae molimina conceſſae, ſpecialiter deputati; dilectis in Chriſto filiis, etc. ſalutem, et mandatis apoſtolicis reverenter et firmiter obedire. Literas dicti ſanctiſſimi patris ipſius vera bulla plumbea cum filo canapis, ad modum curiae Romanae bullatas, de verbo ad verbum nuper recepimus, ſub hac forma: Johannes epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, venerabilibus fratribus archiepiſcopo Cant. et epiſcopo London. ſalutem, et apoſtolicam benedictionem. Ad chariſſimum in Chriſto filium Edwardum, Angliae regem illuſtrem, etc. [ut ſupra in praecedenti bulla uſque ibi, " a data literarum noſtrarum ſuper hoc conceſſarum numerandum, ſecundum taxationem ultimam exigendam infra terminos juxta morem in dicta provincia hactenus obſervatum, et praefato regi pro dicta defenſione, et non alias, aſſignandam, auctoritate literarum praedictarum duximus concedendam."] De veſtra igitur circumſpectionis induſtria, fidelitate, et ſolicitudine, plenam in Domino fiduciam obtinentes, vos ad exactionem hujus decimae auctoritate praeſentium duximus eligendos; fraternitati veſtrae per apoſtolica ſcripta mandantes, quatenus omnes hujuſmodi vobis injunctum ſuſcipientes humiliter et devote, praefatos ſuffraganeos, ac dilectos filios electos, abbates, priores, decanos, archidiaconos, archipresbyteros, et alios eccleſiarum praelatos, capitula, conventus, et collegia Ciſtercien. Cluniacen. Praemonſtraten. ſancti Benedicti, ſancti Auguſtini, Cartuſien. Grandimont. et aliorum ordinum, caeteraſque alias perſonas eccleſiaſticas, ſeculares et regulares, exempt. et non exempt. per dictam provinciam conſtitutas, juxta datam a Deo vobis prudentiam, per vos, vel per alios, moneatis et efficaciter inducatis, ut diligentius attendentes, quanta eccleſiarum ac regis et regni praedictorum utilitas exigit, ut pro ipſorum tutela hujuſmodi ſubventio impendatur, ejuſdem ſubventionis onera prompta benignitate participent; dictamque decimam in promptitudine devotionis exſolvant. Quodſi monitis veſtris parere in hac parte contempſerint, aut forte diſtulerint, eos univerſos et ſingulos ad id auctoritate noſtra, quavis eorum appellatione ceſſante, cogatis, non obſtantibus quibuſlibet privilegiis, indulgentiis, vel gratiis eis, vel eorum alicui, aut dignitatibus ſeu ordinibus eorundem, et ſpecialiter Ciſtercien. Praemonſtrat. Cluniac. Cartuſien. Grandimon. vel eorum univerſitatibus, aut perſonis ſingularibus ſub quacunque verborum forma vel expreſſione ab eadem ſede conceſſis, etiamſi contineatur in eis, quod de ipſorum totis tenoribus ſeriatim, et de verbo ad verbum, ſeu de impetrantium, aut de ea obtinentium nominibus propriis plenam et expreſſam, ſeu explicitam quantumcunque oporteat in noſtris literis fieri mentionem, et qualibet alia ipſius ſedis indulgentia, generali vel ſpeciali, cujuſcunque tenoris, formae, vel expreſſionis, per quam de verbo ad verbum praeſentibus non inſertam, aut nominatim et ſingulariter non expreſſam, effectus earum quoviſmodo impediri valeat, vel differri. Sane volumus, quod quicquid fuerit de dicta decima receptum, praefato regi aſſignare curetis, attentius proviſuri, quod praedicta decima per regem eundem in defenſionem regni praedicti, et eccleſiarum, de quibus ſuperius praemittitur, provide, prout expediens fuerit, expendatur; ſuper quibus intendimus veſtras conſcientias onerare. Ut autem vobis ex aſſumendis laboribus et ſolicitudinibus in praemiſſis, uberius aeternae praemium retributionis accreſcat, vos, vel eccleſias veſtras, a praeſtatione hujuſmodi decimae non duximus eximendos, ſed teneri volumus ad eandem. Pro expenſis vero veſtris de ipſa decima nihil exigatis, in aliis autem praedict. decimam contingentibus proſequendis moderatas expenſas de dicta decima facietis. Volumus autem quod dilecti filii fratres hoſpital. ſancti Johannis Hieroſolom. qui contra hoſtes fidei Chriſtianae ſe ac ſua in ultramarinis exponere partibus non formidant, ab ipſius praeſtatione decimae ſint liberi et immunes. Ad exequend. vero praedicta requirentia magnae circumſpectionis induſtriam, ut efficacius atque conſultius procedatis, vos ambos in cunctis, ſi poſſibilitas ſuppetit, adeſſe praecipimus; ſi autem morte, vel alio impedimento legitimo, non quaeſito, vel ficto, veſtrum alterum impediri contigerit, reliquus, hujuſmodi impedimento durante, nihilominus exequatur: ceſſante vero impedimento praedicto, ambo ſimul executioni praefatae, ſicut praemittitur, efficaciter intendatis. Dat. Avinion. 4. calend. Junii, pontificatus noſtri anno tertio. Igitur ſuper hujuſmodi decimae ſolutionis terminis, juxta commiſſam nobis poteſtatem, et in hac parte neceſſitatem urgentem, ſtatuendis, deliberatione habita diligenti, tandem hujuſmodi decimam terminis infraſcriptis, videlicet in xvna ſancti Michaelis prox. futur. pro primo termino, et in xv. purificat. beatae Mariae prox. extunc ſequent. pro ſecundo termino, arbitrantes fore duximus exigendam, colligend. et fideliter perſolvend. volentes, et vobis auctoritate apoſtolica nobis in hac

hac parte ſpecialiter attributa diſtrictius injungentes, ut vos, quos ad exactionem et collectionem hujuſmodi decimae in civit. et dioec. praedictis ut de veſtra fidelitate probata potius confidentes, ſpecialiter deputamus, omnes et ſingulos dictarum civitat. et dioec. qui ad hujuſmodi praeſtationem decimae, ratione proventuum et redituum eccleſiaſticorum, quae obtinent in dioec. memorata, tenentur, cum celeritate commoda moneatis, et efficaciter inducatis ſub poenis gravibus et cenſuris, quod de dicta decima plene ſatisfaciant terminis ſic ſtatutis. Nos autem vobis ad hoc vices noſtras auctoritate apoſtolica committimus, cum coercionis canonicae poteſtate; et, ut de ipſa decima in ſubſidium defenſionis validae dictorum domini regis, regni, et eccleſiarum aſſignata debite ſatisfiat, nec ipſius ſolutio incommode retardetur, nos in perſonas omnium et ſingulorum, qui per vos canonice moniti de eadem decima ſatisfacere neglexerint aut deſtiterint terminis antedictis, excommunicationis, necnon in capitula, et collegia, ſuſpenſionis, ac in eorum eccleſias et monaſteria interdicti ſententias, per vos fieri volumus et mandamus; abſolutionem et relaxationem illorum, qui dictas veſtras ſententias incurrerint, nobis, ſeu noſtris ad hoc deputand. commiſſar. reſervantes. Quodſi vos in exactione et collatione hujuſmodi decimae, quatenus ad vos attinet, negligentes fueritis aut remiſſi, excommunicationis et ſuſpenſionis ſententias incurrere volumus eo ipſo: et ſi quos veſtras cenſuras noſtra, immo verius auctoritate apoſtolica, prolatas, inveneritis contemptibiliter incurriſſe, citetis eoſdem, quod compareant coram nobis, vel commiſſar. noſtris, in eccleſia ſancti Pauli London. certo die, attenta locorum diſtantia veſtro arbitrio moderando, propoſituri et oſtenſuri cum effectu, quare contra eoſdem ad poenas graviores propter eorum inobedientiam et contemptum procedere minime debeamus; pecuniam vero per vos colligendam, cum collecta fuerit, cum omni cautela, veſtro periculo, ſalvo cuſtodientes, ad eccleſiam ſancti Pauli London. intra 15. dierum ſpatium, quemlibet dictorum terminorum immediate ſequentium, integre deportetis, noſtris ibidem deputatis ad ejuſdem receptionem commiſſariis liberandam. De die vero receptionis praeſentium, et quid feceritis in praemiſſis, necnon de nominibus hujuſmodi citatorum, ac de die eiſdem per vos aſſignato pro primo et ſecundo termino, ſi qui fuerint inventi, nos, vel commiſſarios noſtros, temporibus deportationis pecuniae praedictae diſtincte et aperte certificetis per literas veſtras patentes, harum ſeriem continentes. Dat. etc.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
JOHAN. XXII. 3.	WALT. RAYNOLD 7.	1319.	EDWARD. II. 13.

Mandatum regium ad convocationem cleri provinciae Cant. Londini habendam in quindena Paſchae. Ex reg. Henr. Prior. Cant. fol. 210.

EDWARDUS, ... Waltero ... ſalutem. Cum nos per rebellionem Rob. de Brus, et ſuorum complicum de Scotia ... per multos jam annos guerrarum paſſi ſumus diſcrimina, quae noſtrum theſaurum, nec mirum, plus quam creditur, inevitabiliter exhauſerunt; ac nuper in parliamento noſtro ultimo apud Ebor. ſummonito per veſtrum, caeterorumque praelatorum et procerum dicti regni conſilium et aſſenſum de noſtro exercitu in aeſtate praeſenti ad dictas partes Scotiae ad debellationem et repreſſionem dictorum rebellium victorioſe, favente Domino, dirigendo ſerioſius tractaretur, et quod nos ſine pecunia copioſius effundenda tantum negotium commode aggredi, nec ex cauſis probabilibus ſine grandi ſubſidio illud onus ſubire poſſemus, decima cleri in provincia Ebor. decima octava bonorum mobilium communitatis dicti regni noſtri, et duodecima in civitatibus, burgis, et dominicis noſtris, nobis in expeditionem ejuſdem negotii fuerunt conceſſae; ſanctiſſimus quoque in Chriſto dominus ſummus pontifex perpendens neceſſitatem maximam imminere, decimam clero provinciae Cant. per ipſum impoſitam per unum annum nobis conceſſit in expeditionem eandem. Verum, quia de dictis decima octava et decima, citra feſtum S. Michaelis prox. futur. nulla levatur pecunia, ſicut ſcitis, et dictum negotium neceſſario non modicam ſummam effundi feſtine requirit, veſtrum et aliorum fidelium noſtrorum in hac parte auxilium et favorem neceſſario cogimur implorare; ſuper quo vobis rogando mandamus, quatenus velitis, quantamcunque ſummam pecuniae poteritis, vel ſaltem uſque ad ratam vos de dicta decima contingentem nobis mutuo liberare et deferre ad ſcaccarium noſtrum apud Weſtm^r citra feſtum aſſumptionis B. virginis, vel tunc ad ultimum theſaurario et camerariis noſtris ibidem liberandam; recipiend. inde literas noſtras patentes ſub ſigillo noſtro de ſcaccario competentes, quod in ſolutione per vos de dicta decima facienda, ſecundum ratam ſic per vos mutuo liberatam compenſatio debita, et de reſiduo quantumcunque fuerit de aliis denariis, de eadem decima, de dictis decima octava et duodecima prox. ventura, vobis ſolutio plena fiet. Et abbates, priores, praelatos eccleſiarum collegiatarum veſtrae dioeceſeos, et earum conventus, quod ipſi conſimili modo nobis ſubveniant modis et viis, quibus melius expedire decreveritis, cum pro ſalvatione eccleſiae, et regni utilitas id expoſcat, inducere ſtudeatis; conſtare facientes, quos ſic induxeritis, remittenteſque hoc breve: in hoc tam arduo neceſſitatis articulo, qui vos tangit ſpecialiter, quatenus fidelitatem erga nos gerere vel habere perpenditis, ſeu reipubl. affectatis taliter vos habentes, quod in veſtris erga vos agendis nos reddatis merito promptiores. .... Teſte meipſo apud Ebor. 19. Julii, anno regni noſtri XIII.

Nos igitur advertentes damnorum et periculorum deſolationes, quas Scotorum hoſtilis iniquitas

tas ſic regno et eccleſiae Anglicanae intulit, ut praefertur; attendenteſque, quod pro valida defenſione ipſius eccleſiae atque regni ipſe dominus rex, qui de communi conſenſu ſuorum procerum cum eorum unica virtute dictorum Scotorum dirigit in occurſum, ipſorum malitiam per Dei gratiam depreſſurus; celeri egeat affluentia expenſarum, et proinde cogatur noſtrum aliorum favorabile ſuffragium implorare; veſtram devotionem inducimus, et rogamus, quatenus ipſi domino regi pro tanta neceſſitate cogente velitis, quantamcunque ſummam pecuniae poteritis, vel ſaltem uſque ad ratam vos de praeſcripta decima contingentem, mutuare, et ipſum mutuum ad ejuſdem domini regis ſcaccarium apud Weſtmr citra feſtum aſſumptionis B. Mariae, vel in craſtino ipſius feſti ad ultimum deferre; recepturi ibidem literas patentes ſub ſigillo dicti ſcaccarii, quod in ſolutione per vos facienda de decima antedicta ſec. ratam ſic per vos liberatam, compenſatio debita, et de reſiduo, quantumcunque fuerit de aliis denariis, de eadem decima, et de dictis decima octava et duodecima prox. venturis, vobis ſolutio plena fiet . . . . Dat. 2. non. Aug. M.CCC.XIX.

Verum, quia taxatores et collectores decimae in civitate et ſuburbio Cant. victualia noſtra neceſſaria, et omnia alia bona noſtra eccleſiaſtica inibi inventa ad decimam jam taxarunt, et partem duodecimam a nobis inde exigunt, et ſine mora levare nituntur, taxatores etiam et collectores decimae octavae a laicis domino regi conceſſae in com. Cant. et aliis comitatibus, ubi terrae noſtrae exiſtunt, omnia bona noſtra eccleſiaſtica ad decimam octavam taxare, et partem nos contingentem inde levare publice comminantur; grave nimis et intolerabile nobis videtur utroque gladio perforari, et cum clericis decimam ſolvere, et cum laicis talliagii onus ſubire, praeſertim quod in ultima congregatione praelatorum et cleri London. intentionis veſtrae et aliorum praelatorum non extitit, nec credimus quod exiſtat, viros religioſos prae caeteris perſonis eccleſiaſticis exactionibus indebitis praegravare. Et ideo ſperamus fiducialiter ſuper hujuſmodi fatigationibus inſolitis per vos remedium conſequi opportunum. . . . . Dat. 12. Aug. M.CCC.XIX.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
JOHAN. XXII. 4.	WALT. RAYNOLD 7.	1319.	EDWARD. II. 13.

Conſtitutiones Ludovici de Bellomonte, Dunelmenſis epiſcopi, Dunelmiae editae 1. *die Octobris, anno Domini* M.CCC.XIX. Ex MS. Dunelm. B. IV. 41. 17.

LUDOVICUS, * permiſſione divina Dunelm. epiſcopus, ad perpetuam memoriam futurorum. Cupientes, prout noſtro incumbit officio, ut excluſa malitia et negligentia quorumlibet miniſtrantium, ac poſtulantium, et procurantium in noſtro conſiſtorio, ſeu curia Dunelm. excitata diligentia eorundem; necnon ſublatis fraudibus ac dilationibus ſupervacuis, et quibuſlibet aliis impedimentis emergentibus amputatis, exhibeatur cuique in dicto noſtro conſiſtorio ſive curia celeris juſtitiae complementum, infraſcripta ſtatuenda duximus, quae praecipimus perpetuis temporibus inviolabiliter obſervari.

Cum illud, quod frequentius aſpicitur, in memoria diſtrictius teneatur; quodque ea, quae noviter inculcata non fuerint, ſaepius negligantur; ſtatuto bonae memoriae R. quondam Dunelm. epiſcopi, ultimi praedeceſſoris noſtri, ſuper juramento praeſtando ab advocatis et procuratoribus noſtri conſiſtorii, ſeu curiae Dunelm. dudum edito, adjiciendo ſtatuimus; quod juramentum ſub forma in dicta conſtitutione plenius comprehenſa ab omnibus et ſingulis advocatis et procuratoribus praefati noſtri conſiſtorii, ſeu curiae, in proxima ſeſſione poſt feſtum beati Michaelis archangeli, annis ſingulis de caetero exigatur pariter et praeſtetur. Qui autem juramentum illud non praeſtiterit, ad poſtulandum vel procurandum coram nobis officialibuſve noſtro ſeu noſtris, aut ſuis commiſſariis nullatenus admittatur.

Nullus procurator negotium alicujus cauſae ſuſcipiat, neque libellos, petitiones, exceptiones, aut articulos faciat ſine conſilio advocati; quod ſi ſolus fecerit, tamdiu a procurationis officio ſuſpendatur, donec praeſidentis ipſius curiae gratiam conſequatur.

Item procuratores advocatos ſuos de exceptionibus, defenſionibus, et aliis, quae in cauſis, in quibus advocati exiſtunt, ordinanda vel agenda fuerint, praemuniant tempeſtive, ut in competenti deliberatione omnia fieri valeant, atque ſcribi, et die litis adveniente, in praeconizatione cauſae ea proponant continuo bene ſcripta, ita quod non poſſit eorum aliqua negligentia deprehendi, alioquin duos aureos fabricae eccleſiae noſtrae Dunelm. ſolvere compellantur. Adhoc procuratores ſcribant, vel ſcribi faciant copiam procuratoriorum ſuorum generalium, quam habent in aliis procuratoriis; et ipſam copiam per clericum regiſtri, cum ſuo originali examinatam, die exhibitionis procuratorii penes regiſtrum dimittant: procuratoria vero ſpecialia penes regiſtrum remaneant, prout debent. Scribant inſuper, vel ſcribi faciant, de bona litera et legibili, libellos, petitiones, articulos, exceptiones, et omnia alia, quae per eos occurrerint conſcribenda; et in fine cujuſlibet petitionis competens ſpatium dimittatur, in quo reſponſiones ad petitiones ipſas faciendae, diſtinctius ſcribi poſſint, ſub poena ſex denariorum fabricae eccleſiae Dunelm. applicand.

* *In his nihil agitur* (Spelmannum audis) *ad conſiſtorium curiamque Dunelmiae non pertinens. Advocati, procuratores, litigantes, et miniſtri ibidem, alliique regulis et legibus coerceantur; atque ejus rei gratia in principio confirmantur conſtitutiones Richardi epiſcopi, quas ſupra poſuimus, et in fine Bonifacii papae quaedam eo ſpectantes.*

Sta-

Statuimus inſuper, quod duo ſint tantum examinatores in curia ſeu conſiſtorio Dunelm. quorum unus ſit officialis Dunelm. commiſſarius generalis. Et ſi commiſſarium talem officialis non habeat, tunc alius ejus loco, qui ſapiens fuerit in conſtructione jurium, et effectus verborum, teſtium, et dicta eorum a lingua materna in Latinum diſcrete transferre dignoſcat, et officialem, ſeu ejus commiſſarium debite informare, quanta ſit fides teſtium cuilibet adhibenda, quorum dicta multotiens ſequi oportet in ſententiis proferendis, per officialem, qui pro tempore fuerit, ad examinatoris officium aſſumatur. Alter vero ſit clericus ad regiſtrum ipſius curiae deputatus, cum quo officialem Dunelm. et ejus commiſſarium praedictum communicare oportebit conſilia, et ipſius cauſae ſecreta; quos volumus, ſicut nec caeteros miniſtros dictae curiae ſe praebere in adeundo difficiles, nec qui ſint nimis oneroſi exactores ſumptuum vel mercedum, ſed pro examinatione ſua in ſingulis cauſis, etiamſi poſt examinationem teſtium, aut aperturam atteſtationum, partes ipſae quavis ex cauſa a lite deceſſerint, ſalarium accipiant moderatum, ad cujus ſolutionem partes juxta praeſidentis arbitrium compellantur.

Caveant inſuper advocati et procuratores, ne tumultum faciant in conſiſtorio, dum officialis, vel ſuus commiſſarius praeſens fuerit in eodem; ſed in proponendo et dicendo, et allegando, honorem debitum praeſidenti faciant; ac dum unus loquitur, alii taceant, et quilibet alteri deferat, prout decet. Quodſi quis tumultuoſus vero litigator, improbus, vel probroſus per praeſidentem monitus non deſtiterit, eo ipſo in contemptus hujus ſui poenam ab officio ſit ſuſpenſus, donec per praeſidentem ipſum congrua ſatisfactione praemiſſa fuerit reſtitutus.

Item ſtatuimus, quod advocati et procuratores, horis debitis per praeſidentem ſtatutis, ad conſiſtorium conveniant; qui exinde, dum officialis, vel ejus commiſſarius ibidem praeſens fuerit, ſaepius, vel ex conſuetudine non recedant, niſi de praeſidentis licentia ſpeciali; quodſi ſecus fecerint, per unum conſiſtorium a poſtulationis ſeu procurationis officio ſuſpendatur, vel alias puniatur, prout viſum fuerit praeſidenti.

Item nulla dilatoria exceptio contra articulum ſuper exhibitione teſtamenti alicujus per legatarium petita, nec contra articulum propoſitum per legatarium, ſuper legato quod in teſtamento continetur; ſeu contra libellum vel articulum in cauſa matrimoniali, ſeu cauſis minimis, aut aliis, quae celeritatem deſiderant, ſive in quibus velo levato fuerit procedendum, praepoſita, niſi ſit excommunicationis majoris exceptio, vel ipſum libellum ſeu articulum evidentiſſime nullum reddat; aliqualiter proponatur. Quodſi articulum ſuper legato in teſtamento relicto, per legatarium propoſitum litem conteſtari contigerit ab hac forma: Dico narrata vera eſſe, ſed petita fieri non debere: ſic conteſtanti litem terminus ad proponendum omnes exceptiones et defenſiones ſuas in proximo conſiſtorio aſſignetur; ultra quem terminum, ſi nihil effectuale propoſitum fuerit, nullatenus audiatur, ſed ſtatim fiat condemnatio in petitis.

Item ſupervacuarum dilationum materiam amputare volentes, ſtatuimus, quod libello oblato in cauſis, in quibus dilatoriarum exceptionum propoſitio fuerit admittenda, ſtatim unus terminus competens, juxta praeſidentis arbitrium, parti reae ad deliberandum, et ad proponendum omnes exceptiones ſuas dilatorias, aſſignetur; et uno eorum in aſſignatione ipſa expreſſo, alterum intelligi volumus per hoc exprimi in eadem. Quodſi in termino ſic ſtatuto contingat partem ream inter exceptiones dilatorias, quas proponit, aliquam vel aliquas proteſtari; decrevimus, quod omnes proteſtatae ſecundo die, vel tertio immediate ſequenti, vel in ſeſſione proxima, prout praeſidenti viſum fuerit, proponantur cum effectu; ut tunc ſimul, ſuper omnibus diſputetur. Si vero praeſidenti viſum fuerit legitime fore, non obſtantibus dilatoriis, conteſtandum, ad conteſtandam litem pars rea per cenſuram eccleſiaſticam compellatur. Quodſi procurator partis reae fuerit, qui litem ad juſſum praeſidentis recuſaverit conteſtari; tamen nihilominus a procuratoris officio ſuſpendatur, donec dimidiam marcam perſolverit fabricae noſtrae eccleſiae applicandam.

Conteſtatione inſuper litis facta, ſi perſonae praeſentes fuerint, per quas, juxta electionem partis actricis, quam ſtatim eligere praecipimus, utrum voluerit per principales partes, vel procuratores partium in cauſa jurari, in cauſa hujuſmodi eſt jurandum ſecundum qualitatem et naturam cauſae, continuo jurent partes, ad quod per praeſidentem, juxta juris exigentiam, per poenas canonicas compellantur. Et ſi procurator fuerit, qui juſſus per praeſidentem jurare recuſat, feriatur poena ſuperius comprehenſa; et ſi ſe ſuper hoc non eſſe inſtructum allegaverit, cum, antequam litem conteſtetur in termino ad deliberandum prius dato, tractari debuerat cum domino ſuo, et plene inſtrui ſuper cauſa; juramento vero ſic praeſtito, ſtatuatur parti, quae ponere voluerit, tantum unus terminus ad ponendum. Quodſi partes, vel earum altera, per quas, vel per quam juxta partis actricis electionem hujuſmodi eſt jurandum, praeſto non fuerit; citentur abſentes, quod compareant in termino, ad praeſidentis arbitrium ſtatuendo, perſonaliter juraturae, quem terminum ne partes ipſae ſaepius ad judicium perſonaliter redeundo inanibus laboribus, et expenſis fatigari contingant, ad ponendum parti ea, quae ponere habet; decrevimus intelligi eo ipſo terminum peremptorie fore ſtatutum, ut tunc juramento praeſtito continuo ponat pars, ſi ponere voluerit, nullum alium terminum, ad ponendum, cum de hac antea ſibi ſufficienter providere potuerat, habitura; parſque alia, ad poſita ſtatim reſpondeat; et tunc, ſi plene non reſponderit, aſſignetur ſibi terminus ad reſpondendum plene eiſdem arbitrio praeſidentis, ſub poena, quod in dicto termino poſitiones, ad quas tunc plene reſponſum non fuerit, pro confeſſatis totaliter habeantur.

Statuimus inſuper, quod pars rea factum contrarium, ſi quod ſibi competat, proponat ante terminum, vel ſaltem in termino, parti actrici die ſecundo producendum per judicem aſſignato; ut

ut probationes concurrant, ſi poſſibile fuerit, hinc et inde; poſt quem terminum eadem pars rea ad proponendum factum contrarium nullatenus admittatur; nec procuratori ejuſdem ad deliberandum cum domino ſuo ulterior dilatio concedatur, cum, antequam litem conteſtetur, tractare debuerat cum domino ſuo, et plene inſtrui ſuper defenſionibus cauſae ſuae.

Volumus inſuper et ſtatuimus, quod illa ſalubris conſtitutio Bonifacii; " Quoniam, ut intelleximus", titulo " De immunitate eccleſiarum", libro ſexto, publice legatur in conſiſtorio bis per annum; viz. in proximo conſiſtorio poſt feſta ſancti Michaelis, et Paſchae. Et ſi quis advocatus, etiam procurator, aut notarius, ſeu quis miniſter ipſius curiae Dunelm. contra eandem conſtitutionem, in juriſdictionis eccleſiaſticae praejudicium, clam vel palam feciſſe, procuraſſe conſilium, vel auxilium praeſtitiſſe deprehenſus fuerit, ſeu convictus, in poenam in dicta conſtitutione contentam ipſum incidiſſe publice nuncietur; et nihilominus ab omni officio in dicto conſiſtorio perpetuo ſit excluſus.

Haec autem ſtatuta ſalubria praecipimus et decrevimus in ſingulis cauſis, et negotiis, tam inchoatis, quam de caetero inchoandis, et nunc pendentibus, cum ad ſtatum illum deventum fuerit in eiſdem, in quo ſtatuta ipſa locum ſibi vendicant, inviolabiliter obſervare; et ea, ac ſtatuta bonae memoriae domini R. quondam Dunelm. epiſcopi, praedeceſſoris noſtri memorati, circa miniſtros et perſonas in conſiſtorio Dunelm. excercentes dudum edita, bis in annis ſingulis, ut eorum recentior habeatur memoria; viz. in proximo conſiſtorio poſt feſta Paſchae, et ſancti Michaelis, in conſiſtorio ipſo ſolenniter publicari.

Acta et data Dunelm. primo die Octobris, anno Dom. M.CCC.XIX. et conſecrationis noſtrae ſecundo.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae.
JOHAN. XXII. 4.	WALT. RAYNOLD 7.	1319.	EDWARD. II. 13.

Litera ſuper chartam domini regis juſtitiariis, et aliis miniſtris directa pro moderanda prohibitione regia. Ex MS. Cott. Otho A. 15. fol. 136.

REX juſtitiariis ſuis ſalutem. Circumſpecte agatis de negotio tangente dom. epiſc. Norwicen. et ejus clerum, non puniendo eos, ſi placitum tenuerint de hiis, quae mere ſunt ſpiritualia; viz. de correctionibus, quas faciunt praelati pro mortali peccato; viz. pro fornicatione, adulterio, et hujuſmodi, pro quibus aliquando infligitur poena corporalis, aliquando pecuniaria; maxime, ſi convictus fuerit liber homo.

Item, ſi praelatus puniat pro coemeterio non clauſo, eccleſia diſcooperta, vel non decenter ornata; in quibus caſibus alia poena non poteſt infligi, quam pecuniaria.

Item, ſi rector petat a parochianis ſuis oblationes, decimas debitas et conſuetas, vel rector agat contra rectorem de decimis majoribus, vel minoribus, dummodo non petatur quarta pars alicujus eccleſiae.

Item, ſi rector petat mortuarium, ubi mortuarium dari conſuevit.

Item, ſi praelatus alicujus eccleſiae, vel advocatus eccleſiae petat a rectore penſionem ſibi debitam; nam omnes hujuſmodi petitiones faciendae ſunt in foro eccleſiaſtico.

Item de violenta manuum injectione in clericum, et in cauſa diffamationis conceſſum fuit alias, quod placitum inde teneatur in curia chriſtianitatis, dummodo non petatur pecunia, ſed agatur de correctione peccati.

Item pro laeſione fidei, dummodo agatur de correctione partium. In omnibus caſibus praedictis judex eccleſiaſticus cognoſcere debet, non obſtante regia prohibitione, licet porrigatur; melius eſt tamen, quod non faciat, niſi prius habeat regiam conſultationem, etc.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
JOHAN. XXII. 4.	WALT. RAYNOLD 7.	1320.	EDWARD. II. 14.

Ordinatio Walteri, archiepiſcopi Cantuarienſis, de modo et forma interponendi ſequeſtrationes fructuum, cum occaſio poſtulaverit. Ex vet. exempl. in bibl. Cotton. citante clar. Spelmanno.

WALTERUS, permiſſione divina Cantuar. archiepiſcopus, totius Angliae primas, dilectis nobis in Chriſto filiis, officiali noſtrae curiae Cantuar. ac decano eccleſiae beatae Mariae de arcubus London. ſalutem, gratiam, et benedictionem. Licet jamdudum curiam noſtram Cantuarienſem viſitantes, nonnulla correctione digna invenerimus in eadem; a tempore tamen viſitationis ejuſdem arduis et inevitabilibus eccleſiae et regni Angliae negotiis continue praepediti, correctioni eorundem intendere non valuimus nec valemus, ut optamus, in praeſenti, occupatione eadem, ut antea, ſic detenti. Verum frequentibus poſt praedictam noſtram viſitationem conquerentium clamoribus excitati, fructuum ſequeſtrationes, quae in beneficiis eccleſiaſticis, de quibus in ipſa curia agitur inter partes, in caſibus, quibus contra jurium prohibitionem, et jura litigantium quaedam temere attemptantur, dum fructus beneficii, de quo contenditur inter partes, articulis ſuper defectibus in aliqua parte ipſius beneficii repertis, ſeu dilapidatione fructuum porrectis, et aliqualiter probatis, fructus et proventus ipſius

ipſius beneficii ſequeſtrantur, curiae praedictae praeſidentibus totaliter applicandi; et per officium curiae cuſtodes taliter deputantur eiſdem, quod poſſeſſor beneficii reus quidem, contra quem agitur, manus ad ipſos apponere non audebit; ex quo nonnunquam contingit, et contigit quampluries temporibus retroactis, quod reus non habens unde litis onera agnoſceret, vel pro ſe alimentum reciperet, omni rerum ſuarum deſtitutus auxilio, cauſam ſuam licet juſtiſſimam deſerere, et beneficium ſuum, in quo vita ſua conſiſtit, amittere totaliter eſt compulſus, ac in cleri opprobrium miſerabiliter poſtmodum mendicare. Quae quidem tam erronea, tamque juris aequitati contraria tolerare ulterius non valentes, ſequeſtrationes omnimodas per vos, vel alterum veſtrum, aut veſtros commiſſarios, ſeu commiſſarium in ipſa curia, niſi in caſibus a jure expreſſis vel alias evidenter licitis, de caetero fieri prohibemus; et cum immineat ſequeſtratio taliter, ut praedicitur, facienda, ſic eam praecipimus interponi, ut curiae praeſidentibus in nullo unquam caſu fructus applicentur; ſed parti evincenti, aut ei, cui debentur de jure, integre reſerventur, ſalva portione parti reae pro litis ſumptibus, et alimonia legitime aſſignand. ex decreto; non obſtante contraria conſuetudine, quae in ipſa curia hactenus dicitur obſervata, quam tanquam juri contrariam potius reputamus corruptelam, ſicut de jure debebit merito reputari. Proteſtamur inſuper, quod opportunitate captata, quam citius poterimus, tam ſuper his, quam caeteris in eadem viſitatione compertis, pro debita correctione eorundem, diligenti ſtudio vacare intendimus; et ea ad honorem Dei, et laudem noſtrae curiae praedictae, Deum ſolum prae oculis habentes, prout juſtum fuerit, reformare: hoc autem noſtrum mandatum in curia noſtra antedicta in praeſentia; viz. advocatorum, procuratorum, et caeterorum miniſtrorum curiae, per vos, vel alterum veſtrum volumus quantocyus publicari. De die vero receptionis praeſentium, et quid in praemiſſis feceritis, nos infra quindecim dies a tempore receptionis praeſentium numerand. curetis reddere certiores, vel certificet unus veſtrum per veſtras patentes literas harum, ſeriem continentes. Dat apud Lambeth 3. cal. Auguſti, anno Dom. M.CCC.XX.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
JOHAN. XXII. 5.	WALT. RAYNOLD 8.	1320.	EDWARD. II. 14.

Archiepiſcopi Cantuar. litera ad orandum pro domino rege, regina, et liberis. Ex reg. Raynold fol. 140. b.

WALTERUS, etc. venerabili fratri noſtro domino S. Dei gratia London. epiſcopo, ſalutem, et fraternam in Domino charitatem. Exigit ordinata charitas, naturaliſque rationis inſtinctus, ut pro illis, qui pro noſtro munimine ſe fortunae committunt, inceſſanter orationes devotas fundere non ceſſemus. Hi enim noſtra excutiunt onera; hii noſtra removent ſcandala, et nos in eorum labore quieſcimus, ac tute fovemur in pace. Porro, cum jampridem dominus noſter rex Angliae apud caſtrum ſuum Dovor ſuper litus maris conſtitutus fuiſſet, et paratus transfretare, ut ſuſcitatas diſcordias inter ipſum, et ſereniſſimum principem regem Francorum, fratrem ſuum, aboleret, ſupervenerunt nuncii deferentes literas memorati principis regis Francorum, inter caetera continentes, quod venienti ad ſe E. filio domini noſtri regis Angliae primogenito, factoque ab ipſo homagio pro terra Aquitan. poſtulato, idem dominus rex Franciae ipſi Edwardo filio poſſeſſionem terrarum ducatus Aquit. et comitatus Pont. reſtitueret eiſdem conditionibus, quibus domino noſtro regi venienti, et homagium facienti reſtituiſſet, juxta formam inter eoſdem reges initam bona fide. Affuerunt inſuper nuncii deferentes literas dominae noſtrae reginae, venerab. etiam patrum dominorum Viennen. archiepiſcopi et Auraſicen. epiſcopi, domini noſtri ſummi pontificis nunciorum, necnon et dominorum epiſcopi Winton. et comitis Richemundiae, domini noſtri regis nunciorum in tranſmarinis partibus commorantium, ipſorum ſuper hoc laudem, et conſilium continentes, conſultius fore dominum noſtrum regem in Anglia morari, terram ſuam, et gentem in pace et juſtitia gubernando, et filium ſuum praedictum in Franciam mittere homagium facturum, ſuſcepturumque modis et conditionibus praedictis dictarum terrarum reſtitutionem. Quibus filius ex ordine trutinatis cum benedictione paterna navem conſcendit alacriter, et in Franciam eſt profectus. Ex quibus ipſius patris, quam ad regnum et populum gerit, tuti regiminis liquet affectio, ipſius inſuper filii promptae obedientiae liquet filiatio, qui teneritatem aetatis propriae non ponderans, ad juſſa paterna pro republica terrae et maris innumeroſa pericula, laborioſoſque ſudores ſubire non expavit. Fraternitatem igitur veſtram in Domino totis affectibus requirimus, et rogamus, quatenus, cum commodum commune ſingulorum reipublicae, ac honor Dei, et eccleſiae utilitas verſetur in hoc caſu, pro domino noſtro rege, ut regnum et populum ſibi creditum juſte tueatur, et protegat in pace; pro domina noſtra regina, ut ipſam a legatione, qua fungitur, incolumem dirigat Chriſtus ad propria; utque filius iter aſſumptum feliciter perficiat, remeareque proſpere valeat abſque mora cum honore expeditus, orationes devotas, eleemoſynas copioſas, ac jejunia, et alia pietatis ſuffragia per totam veſtram dioec. exerceri judicetis. Singulis etiam confratribus noſtris, ut in ſuis dioec. hoc idem faciant, harum literarum noſtrarum auctoritate hoc idem faciendum demandari faciatis. Et ut

praemiis

praemiis ſpiritualibus remunerati ad hoc animoſius invitentur, cuilibet noſtrae Cantuar. provinciae ad viam ſalutis praeparato, qui pro domino noſtro rege, regina, et filio eorundem primogenito nominatim, et aliis eorum liberis, ac pro pace regni, orationem dominicam cum ſalutatione B. virginis dixerit pia mente, 40. dies de injuncta ſibi poenitentia miſericorditer in Domino relaxamus; vos etiam rogamus, et per vos caeteros confratres noſtros volumus exhortari, ut et vos, et ipſi, prout vobis, et eis divinitus fuerit inſpiratum, hujuſmodi noſtrae indulgentiae ſuperaddatis et ſuperaddant, prout vobis et eis videbitur expedire. Dat. apud Chering 10. cal. Octobr. anno Dom. M.ccc.xx.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
JOHAN. XXII. 5.	WALT. RAYNOLD 8.	1320.	EDWARD. II. 14.

Epiſtola Johannis Drokenesford epiſc. Bath. et Well. de vita et moribus Roberti Winchelſ. archiep. Cantuar. Ex reg. B. Well.

VENER. in Chriſto patri et domino, rever. domino Waltero, Dei gratia archiepiſcopo, etc. Johannes, epiſcopus B. W. —— Veſtrae paternitati reverendae tenore praeſentium innoteſcat, quod in noſtra dioec. fama eſt publica ... notorie extitit divulgatum, quod bonae memoriae et recolendae Robertus, dudum Cantuar. archiepiſcopus, dum vixit, vir extitit ſanctae vitae, converſationis honeſtae, famae laudabilis, morum honeſtate praeclarus, juſtus, caſtus, et cuſtos diligens, apud bonos manſuetus, in miniſterio ſacerdotali Deo devotus, conſtantiſſimus, in ſermone veraciſſimus, et veritatis zelator praecipuus, verbi Dei ſeminator infatigabilis, longe lateque doctrinis refulgens catholicis, doctores ac bacalarios ſacrae ſcripturae bene meritos ad dignitates et beneficia eccleſiaſtica promovens mero intuitu charitatis, eleemoſynarius largifluus, pauperibus et miſerabilibus perſonis compatiens, eiſdem, pauperibuſque ſcholaribus Oxon. et Cantebrig. in quibus ſtudium viget generale, condigna charitatis ſubſidia erogans abundanter, ac alia exercens charitatis et pietatis opera inceſſanter, pluries et varias perſecutiones pro juribus et libertatibus eccleſiaſticis tuendis et conſervandis, et praecipue pro defenſione eccleſiae Cantuar. et grege ſibi commiſſo patienter ſuſtinens, ut fortis Chriſti athleta contra S. eccleſiae expugnatores et perſecutores ſe conſtanter opponens, et dimicans indefeſſe, variis etiam virtutum inſigniis, multiſque miraculis ipſius meritorum obtentu claruit, et indies clarere non deſinit, ut refertur. Ad eccleſiae ſuae ſanctae regimen vos conſervet per tempora diuturna bonitas Jeſu Chriſti. Dat. London. 6. cal. Nov. M.ccc.xx. conſecrat. XI.

Literae porrectae cuilibet ſuffraganeo dioec. Cantuar. ſuper executione contra detentores bonorum Templi facienda, et pro converſo docente Hebraica Oxonii. Ex reg. Raynold fol. 98. b.

WALTERUS, permiſſione divina Cantuar. archiepiſcopus, etc. venerabili fratri domino H. Dei gratia Lincoln. epiſcopo, ſalutem, et fraternam in Domino charitatem. Praeſentatis jam antea nobis ex parte magiſtri et fratrum hoſpitalis S. Johannis Hieroſolymitani in Anglia literis apoſtolicis ſuper executione facienda contra detentores et occupatores bonorum quondam ordinis militiae Templi, juxta traditam in eiſdem literis certam formam, in domini regis Angliae illuſtris, ac veſtra, et confratrum et coepiſcoporum noſtrorum omnium, comitumque, et baronum, et aliorum optimatum ejuſdem regni in parliamento nunc denuo apud Weſtm. celebrato, coadunatorum praeſentia, ſicut ſcitis, in craſtino, et deinceps per plures dies immediate ſequentes, de modo et forma executionis in hac parte per nos omnes et ſingulos in noſtris dioec. uniformiter faciendae, tractatu habito diligenti, et finaliter conſenſo concorditer, in formam certam compoſitam contra detentores hujuſmodi emanandam, ſupervenerunt, qui nobis brevia regia prohibitoria porrexerunt, ne de laico feudo porrigentium —— teneamus. Unde nos exinde effecti anxii, et perplexi, quid, conſideratis periculis mandantis, et prohibentis in contrarium hinc inde proculdubio formidandis, eſſet tutius obſervandum, deliberatius invicem conſulentes, tandem in hoc communis noſtrum reſedit ſententia; quod communem epiſtolam ſeriei rei geſtae hujuſmodi, et periculorum ex his ſequentium domino noſtro ſummo pontifici cum excuſatione ſubjuncta, quare actum executionis aggredi non praeſumpſimus, praemiſſis ad ſuae ſanctitatis notitiam non deductis, mitteremus noſtrum ſigillis omnium conſignatam; nihilominus inter haec penes dominum ipſum regem ſuumque conſilium jugiter inſiſtendo, ut per conſultationem regiam, et ſuam exequendi licentiam obtinuiſſemus prohibitionum praedictarum nodulos relaxari. Cumque praemiſſa noſtrae excuſationis intentio domini noſtri regis eſſet auribus denudata, nobis, ac aliis quibuſdam confratribus ad ipſum dominum noſtrum accitis, ex parte ejuſdem expreſſa inhibitio emanavit ſub fidei et fidelitatis vinculo, quo aſtringimur ipſi regi, necnon foriſfactura graviſſima temporalium, quod nec praedictas conceptas literas, nec alias componendas hujuſmodi noſtrae excuſationis materiam complectentes, ex quo ſedi apoſtolicae cujuſque offenſionis occaſio dari queat, aliquid in ipſius domini regis, aut regni ſui gravamen ſeu diſpendium ordinandi, vel

etiam

etiam emittendi, praeſumeremus quomodolibet deſtinare. Ex his igitur praeconceptae anxietatis materia cumulata cernentes, aut in non exequendo poenam in mandato apoſtolico inflictam nos neceſſario incurſuros, et domino noſtro papae offendiculum praeſtituros, aut quod exequendo videamur prohibitionis regiae tranſgreſſores, et ex hoc in corporibus atque rebus, et alias quoad ſtatus noſtros ſubdamur periculis atque damnis pro conſultatione regia impetranda, diverſas petitiones formatas per dies diverſos porreximus, ipſas totis viribus proſequentes, ad quas reſponſio regia ſequebatur, quod ipſius deliberatio nondum dictaverat conſultationes concedere ſic petitas. Haec itaque intimius ponderantes elegimus magis nos praeſentes temporalibus ſubjicere periculis et jacturis, mandatum apoſtolicum exequendo, quam non obtemperando eidem, divinam offendere majeſtatem. Praemiſſa ſiquidem omnia veſtrae fraternae amicitiae duximus intimanda, ut in hac parte noſtri intentum animi agnoſcentes, faciatis quod vobis ab alto fuerit inſpiratum. Et ut inſuper veſtram fraternitatem credimus non latere, per confratres omnes protunc praeſentes deliberatione concorda condictum extitit et conſenſum, quod pro ſtipendiis converſi docentis Oxon. linguam Hebraicam, et pro negotiis communibus eccleſiae unus quadrans de libra bonorum eccleſiaſticorum noſtrae Cantuar. provinciae in ſingulis dioeceſibus colligatur, et collecta inde pecunia citra primam dominicam Quadrageſimae per deputatos collectores ſingulos London. tranſmittatur priori ſanctae Trinitatis ibidem, inde electo communiter receptori ſolvenda, ſub cujuſmodi collectionis ſpe certa, pro imminentibus tunc negotiis hujuſmodi, cuidam viginti quinque marcas de proprio numeravimus, ſicuti nonnulli fratrum praeſentium plene norunt. Eſt igitur, frater chariſſime, quod quotam praedictam de bonis hujuſmodi ſic colligi, levari, et tranſmitti mandetis. Adhaec, quia ex perjuriis, quae ex impunitate eorundem, et diſſimulatione damnabili praelatorum per continuam actuum frequentiam in aſſuetudinem ſunt deducta, nonnulla tamen animarum, quam perſonarum, et rerum pericula indies proveniunt, et hactenus provenerunt, prout efficax rerum experientia manifeſtat; ut periculis hujuſmodi viis, quibus poſſumus, occurrentes congruum in hiis remedium apponamus, contra ſic perjuros taliter duximus procedendum; ut viz. in ſingulis eccleſiis civitatis noſtrae, et dioec. per ſingulos dies dominicos, et feſtivos quantocyus ſubſequentes, infra miſſarum ſolennia auctoritate noſtra publice inhibeatur, ne quis in aſſiſis, inquiſitionibus, aut factis aliis, quibus requiritur juramentum, contra conſcientiam de veritate ejus, quod quaeritur, informatam nullo modo dicat, aut deponat, ſub quavis palliatione verborum, aut colore quocunque quaeſito, reatum perjurii quomodolibet incurrendo. Poſt quas quidem monitiones et inhibitiones per tres vices ſolenniter ſic factas per dies, ut praemittitur, ſolennes et feſtivos continue ſequentes, omnes hujuſmodi perjurii reos in eccleſiis ſingulis in genere cenſuimus excommunicandos, et taliter excommunicatos publice nunciandos; abſolvendi notatos eoſdem tam ab excommunicatione, quam perjurio eiſdem nobis ſpecialiter reſervantes, et a quibuſcunque noſtris poenitentiariis, ſive religioſi fuerint, ſive ſeculares, abſolvendi in his poteſtatem prorſus abdicantes, et revocantes omnino. Quas quidem revocationem et reſervationem ſic factas, ut id neminem latere valeat, modo conſimili mandavimus publicari; quae quidem vobis intimanda decrevimus, ut vos in veſtris civitate et dioec. conſimiliter fieri faciatis, et procedatis ad expiationem criminis antedicti. In Chriſto Jeſu feliciter valeatis. Dat. apud Croydon 6. cal. Decembris.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
Johan. XXII. 5.	Walt. Raynold 8.	1320.	Edward. II. 14.

Prioris et capit. Cantuar. literae domino papae pro canonizatione domini Roberti, archiepiſc. Cantuar. Ex reg. Henr. prior. Cantuar. fol. 222.

Sanctissimo in Chriſto patri ſuo et domino, dom. J. divina providentia ſacroſanctae Romanae ac univerſalis eccleſiae ſummo pontifici, ſui humiles, et devoti frater H. prior, et capitulum eccleſiae Chriſti Cantuar. cum omni ſubjectione, reverentia, et honore, pedum oſcula beatorum. Devota ſedis apoſtolicae filia Cant. eccleſia per mortem celebris memoriae Roberti de Winch. olim ejuſdem eccleſiae archiepiſcopi, ſponſi et paſtoris ſolatio deſtituta, chlamydem moeroris induit, pallio decoris nuptialis exuta. Verum, quia ipſius defuncti, dum viveret, ſancta doctrina fulget occidentalis eccleſia, clerusque ac populus Anglicanus ipſius ſalutaris ſapientiae radiis feliciter illuſtratur, Dei benignitas de ſuae providit affluentia pietatis, ut ipſius antiſtitis fama rutilans ſanctitatis uſquequaque ſuaviter redoleret; ipſius quippe athletae Chriſti laudabiles actus in vita ſua fidelium corda jubilant, labia pandunt, et plurimum pangit lingua ejuſdem certamina glorioſa. Et ne hujuſmodi actuum laudabilium ſplendor lucidus ſub nubilo lateat, et diſſimulationis tenebris obducatur, dignum duximus, ut ex illis aliqua calamus noſter exprimat, et ad celſitudinis veſtrae notionem deducat. Hic profecto paſtor egregius inſigne ſpeculum praelatorum, moribus, et virtutibus alios antecellens, ſic cordis munditiae pudicitiam ſociavit, ſic carnis ſtimulos ſubreptantes cautius mortificavit, ut a multis putaretur in carne vivere praeter carnem. Longi quippe temporis ſpatio dictae Cantuar. eccleſiae regimini praefuit, ejuſque gubernacula grandiſſimis curis ſubjecta provida circumſpectione direxit, juſtitiae limites ſummopere ſervavit, aequitatis tramitem non relinquens. Pro regimine paſtoralis officii fideliter laboravit, exterminium ſuſtinens patienter, cujus ſolida conſtantia moleſtis eventibus

non

non tepuit, nec minis terreri nec muneribus flecti potuit, viam deſerere veritatis; ſed quanto majori profecit aetate, ac in tempora prolixiora proceſſit, tanto in dilectione Dei et proximi ardentius fervebat, et in altaris ſacrificio devotior extitit fervore ſpiritus ampliori, dum ſibi vitae proſperitas affuit temporalis. Et licet opera mirifica pariter et miranda, quae, favente divina clementia, poſt obitum ſuum meritis ipſius, prout tenet pia credulitas plurimorum in eccleſia Cant. et alibi in regno Angliae, et aliis remotioribus partibus jugiter pullularunt, et adhuc pullulant in praeſenti, noſtris oculis et auribus pateant evidenter, tamen decet et congruit, quod hujuſmodi ſanctitatis inſignia per inſinuationem devotam majorum ad examen apoſtolicum ſolennitate debita deferantur. Eapropter, ſanctiſſime pater, apoſtolicae dignitatis culmini flexis genibus humiliter ſupplicamus, quatenus, praelatorum, et procerum, ac aliorum fide dignorum Angl. ſuper hiis credula informatione recepta, dignetur veſtra beatitudo de plenitudine poteſtatis decernere ad canonizationem ejuſdem Roberti fore ulterius procedend. ad exaltationem catholicae fidei, ac divini cultus augmentum, et devotionem populi propenſius excitand. necnon totius regni Angliae reformationem celeriorem, quae exinde firmiter creditur profutura. Incolumitatem veſtram proſpere muniat, et conſervet virginis Filius per ſuae matris, et beati martyris Thomae merita glorioſa. Dat. in capitulo noſtro ſexto die Martii, anno Domini ſecundum curſum eccleſiae Anglicanae M.ccc.xx.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
JOHAN. XXII. 5.	WALT. RAYNOLD 8.	1320.	EDWARD. II. 14.

Hic incipiunt conſtitutiones ſynodales eccleſiae Oſſorienſis in Hibernia ſub Richardo Ledredo, epiſcopo Oſſorien. * Ex MS. penes rev. epiſcopum Clogherenſem.

IN Dei nomine, Amen. Zelo ſanctitatis et eccleſiae ſanctae Dei, ac ſancti Canici Oſſorienſis, cui licet immeriti praeſumus, non mediocriter accenſi, ut juxta verbum prophetae dicere valeamus, "Tota pulchra es, amica mea, et macula non eſt in te"; ſubſcripta ſtatuta ſynodalia ad munditiam et ſanctitatem univerſalis eccleſiae, epiſcopatus Oſſorienſis, divina gratia adjuti et ſuffulti, praeſentis ſynodi auxilio, et conſilio confratrum canonicorum dictae eccleſiae ſancti Canici, auctoritate ordinaria, duximus ordinanda in Domino Jeſu Chriſto.

1. *Firmiter credimus, et ſpecialiter confitemur, quod unus eſt ſolus Deus, verus, omnipotens, aeternus, immenſus, incommunicabilis, incomprehenſibilis, Pater, et Filius, et Spiritus Sanctus; tres quidem perſonae, ſed una eſſentia, ſubſtantia, ſeu natura, ſimplex omnium, etc. prout in articulis fidei plenius continetur.*

Super quibuſdam quidem articulis volumus, et diſtricte praecipiendo mandamus omnibus ſubditis noſtris, quatenus, ſi quempiam contra articulos fidei delinquentem, vel dogmatizantem in dioeceſi Oſſorienſi ſciverint, vel ſcire poterint infuturum, extunc, prout exnunc, ipſum de nomine delinquentis, et modo culpae certificare annuncient infra menſem a tempore ſcientiae computandum, ſicut divinam voluerint effugere ultionem.

2. *De conſecratione et reconciliatione eccleſiarum.*

Praeſentis ſynodi approbatione praecipimus, quod conventuales et parochiales eccleſiae totius Oſſorienſis dioeceſis non dedicatae, ſive rurales, ſive praebendae, aut dignitatibus vel praebendis ſint annexae, cum earum coemeteriis, necnon capellae, proprios rectores habentes, quae jam perfectis parietibus ſunt conſtitutae, et praecipue majora altaria in eiſdem infra ſex menſium ſpatium a proximo praeterito feſto ſancti Michaelis computand. ad conſecrandum ſufficienter praeparentur et honeſte; eas autem rectores earum, et parochiani infra idem tempus procurent conſecrari, ac etiam conſecratas eccleſias, ſi violatae fuerint, reconciliari infra idem tempus, ſub poena quadraginta ſolidorum eleemoſynae epiſcopo una cum procurationibus ſuis ad hoc faciendum ſolvendorum pro qualibet eccleſia, capella, vel coemeterio non dedicato; in eccleſiis vero dedicatis annus et dies dedicationis earum, et nomen, in cujus honorem dedicatur, cum nomine dedicantis, et numero dierum indulgentiae in conſecratione conceſſae, diſtincte et aperte, circa majus altare, in loco ad hoc idoneo conſtituantur, ut anniverſarius dies dedicationis a parochianis memoriter, et reverenter annis ſingulis ſolenniter feriandus obſervetur.

3. *De reſidentia facienda in eccleſia curata.*

Cum eccleſiaſtica ſacramenta in parochialibus eccleſiis per eos, quibus cura animarum in ipſis a dioeceſano committitur, ſecundum juſtitiam tractari debeant et diſpenſari; nos felicis recordationis Bonifacii papae octavi veſtigiis inhaerentes, ſtatuendo praecipimus, quod omnes et ſinguli beneficia eccleſiaſtica, quibus cura animarum eſt annexa, in dioeceſi Oſſorienſi obtinentes, nondum in preſbyteros ordinati, infra annum a tempore publicationis praeſentium ad omnes ſacros ordines, quos beneficiorum ſuorum cura requirit, ſtatutis a jure temporibus ſe faciant promoveri, ad ſacramenta eccleſiaſtica mini-

* Conſtitutiones has ex libro rubro Oſſorienſi in cuſtodia epiſcopi Oſſorien. tranſcribi fecit Tho. Ottoway, epiſcopus Oſſorienſis, anno Dom. M DC.LXXXVI. in uſum epiſcopi Midenſis. Richardus Ledredus juxta Waraeum anno Dom. M.CCC XVIII. Avinione conſecratus eſt; ſub cujus epiſcopatus anno ſecundo conſtitutiones collocamus.

ſtrand. ut tenentur; et ad hoc in ſuis beneficiis reſidentiam faciant corporalem, niſi a jure vel ab homine cum ipſis fuerit ſuper hoc legitime diſpenſatum, ſic ut poenas contra non reſidentes ſancitas ("alias, canonicas") voluerint evitare; ad quam reſidentiam incontinenti faciendam, nos epiſcopus Oſſorienſis omnes hujuſmodi beneficia obtinentes monemus primo, ſecundo, tertio, ſub poena privationis.

4. *De reſidentia facienda, et juramento vicariorum.*

Ad vicariam perpetuam, curam animarum habentem, ſtatuimus nullum de caetero admittend. fore, niſi jam in presbyterum ordinatum, vel ſaltem diaconum, vel ſubdiaconum, in proximis quatuor temporibus in presbyterum ordinandum; qui renuncians aliis beneficiis, ſi quae habeat, juret reſidentiam facere continuam in eadem et corporalem, et faciat, ut jurabit; alioquin inſtitutionem decernimus fore nullam, et vicariam aliis fore conferend. juxta ſanctorum patrum ſanctiones.

5. *De cura ſuper non reſidentia, et portione aſſignanda reſidenti.*

Omnes et ſinguli quodcunque beneficium eccleſiaſticum curatum in dioeceſi Oſſorien. obtinentes, cum quibus eſt a jure vel ab homine ſuper non reſidentia facienda in eodem legitime diſpenſatum, certum procuratorem, unum vel plures, in ſingulis eccleſiis ſuis per literas patentes, ſi religioſi fuerint, ſub ſigillo communi domus, ſive ſeculares, ſub ſigillo auctentico, vel per inſtrumentum publicum, in quibus inter caetera ſubſcripta clauſula ponatur, viz. capitulis, congregationibus, convocationibus, et ſynodis intereſſendi ſtatutis et ſtatuendis, ordinatis in iiſdem a majore vel ſaniori parte cleri ad commodum et honorem ſanctae eccleſiae conſentiendi, et ea obſervari permittendi, etc. demittere teneantur, ut ſtatus abſentium, et beneficiorum ſuorum per ipſos procuratores defendi poterit, et illaeſus conſervari. Proviſo tamen, quod dum beneficiati ſic abſentes fuerint, ſive ſint religioſi, ſive ſeculares, ſi perpetui vicarii non fuerint in eorum beneficiis conſtituti, certus presbyter die licentiae eis conceſſae ſuper non reſidentia facienda epiſcopo praeſentetur, et certa portio fructuum ſecundum ordinationem epiſcopi ſibi aſſignetur de fructibus beneficiorum abſentium pro ſuſtentatione ſua, et pro omnibus eccleſiae incumbentibus ſupportandis erga loci ordinarios, et eis ſolvendis temporibus opportunis.

6. *De clericis concubinariis, et eorum poena.*

Quia putridum libidinoſae ſpurcitiae contagium adeo apud clericos, et presbyteros invaluit his diebus, quod nec auctoritas evangelica, nec canonica ſeveritas illud hactenus extirpare potuit, quia in ſuae perpetuae damnationis periculum, et ordinis eccleſiaſtici ignominiam, populique perniciofum exemplum manifeſtum adhuc ſuas detinent publice concubinas; cupientes igitur ſubditos noſtros ad ſtatum debitae honeſtatis reformare, praeſentis ſynodi approbatione ſtatuimus, et praecipimus ſub poenis ſacri canonis, et infraſcriptis, quod omnes et ſinguli clerici Oſſorienſis dioeceſis in ſacris ordinibus conſtituti, ſi qui eorum in domibus ſuis vel alienis publice detinent concubinas, eas a ſe prorſus amoveant, infra menſem a tempore publicationis hujus conſtitutionis numerand. ipſas vel alias de caetero nullatenus retenturi; et niſi hoc fecerint, ab officio ſint ſuſpenſi; et nihilominus tertiam partem fructuum beneficiorum ſuorum amittant, arbitrio ordinarii diſponend. inobedientes vero poſt punitionem hujuſmodi, tanquam incorrigibiles, decernimus in his ſcriptis a ſuis beneficiis privandos.

7. *De firma eccleſiarum laico non concedenda.*

Fama publica referente, audivimus de quadam abuſione in his partibus nimis uſitata; ſcilicet quod eccleſiaſtica beneficia communiter laicis quibuſdam ad longum tempus, quibuſdam quaſi perpetuo ad firmam traduntur, qui fructus eorundem beneficiorum colligentes, et in laicum feodum reponentes, aedificia eccleſiaſtica, quae magnanimitas extruxerat praedeceſſorum, funditus rui permittunt; et, quod amare eſt dolendum, per hujuſmodi fructuum deſtructionem divinus cultus minuitur, animarum cura in ipſis eccleſiis negligitur, et juriſdictio ordinaria deperit; quodque turpius eſt, uxores talium firmariorum, cum earum mariti ab hac luce migraverint, oblationes, et decimas ad cornu altaris contra doctrinam apoſtoli inter miſſarum ſolennia ſibi vendicant, et recipiunt, ſententias excommunicationis papae intentantes. Sic itaque quod in ſcriptura ſacra ſolis miniſtris eccleſiae Dei conceſſum eſt, transfertur ad indignos, in ſcandalum eccleſiae Dei non modicum, et dedecus manifeſtum. Nos igitur tot malorum, tantorumque diſcriminum, et ſcandalorum occaſionem eradicare pro poſſe cupientes, diſtricte inhibemus, ne eccleſia parochialis, praebenda, vicaria, nec dignitas, vel juriſdictionis officium, ſub quocunque colore, laicis unquam de caetero tradatur ad firmam, nec donatione quoviſmodo vendatur laico directe vel indirecte, ſub poena excommunicationis majoris, quam exnunc, prout extunc, canonica monitione praemiſſa, tradentes, recipientes, et detinentes firmas hujuſmodi, niſi ipſas a tempore publicationis praeſentium infra menſem extunc proxime ſequentem dimiſerint, et tradentibus reſtituerint, ipſas nullatenus de caetero recepturi, canonica monitione praemiſſae, ferimus in his ſcriptis.

8. *De modo concedendi firmam.*

Prohibemus inſuper palam et expreſſe, ne dignitates, vel officia, puta decanatus, praecentoriae, cancellariae, theſaurariae, archidiaconatus, nec ſpiritualis juriſdictionis exercitium, neque praebendae, nec eccleſia parochialis, nec vicaria, aut manſus cujuſcunque beneficiati perſonis eccleſiaſticis, aut laicis ad longum tempus propter continuationem temporis, quae afferre con-

conſuevit maximum periculum eccleſiis, de caetero ad firmam tradantur, niſi urgente neceſſitate fiat, et de licentia epiſcopi, et teneat non ultra quinquennium; et in principio hujus conventionis quamplures literae inde conſtituantur, quarum una penes epiſcopum, reliquae duae remaneant penes partes; et ſi perpetui vicarii non fuerint in iiſdem, tertia portio fructuum de conſenſu epiſcopi aſſignetur presbytero parochiali pro ejus ſuſtentatione, qui epiſcopo praeſentetur ad deſerviend. eccleſiis in divinis, et ad ſolvend. onera ordinaria dictae eccleſiae incumbentia, dum firma durabit, loci ordinariis temporibus opportunis. Finito vero iſto quinquennio, conventiones hujuſmodi renoventur eiſdem de licentia epiſcopi, ſi ſibi videbitur, vel viderit expedire, ſub forma praedicta; ſed vicariae nunquam tradantur ad firmam quoviſmodo, neque manſus cujuſmodi beneficiati. Si vero contra hoc ſtatutum aliqua vicaria, vel manſus, vel aliud beneficium eccleſiaſticum laicis vel clericis ad firmam ſit tradita vel dimiſſa; nos de expreſſo conſenſu capituli eccleſiae ſancti Canici, ac majoris partis cleri dioeceſis Oſſorien. tertiam partem proventuum omnium hujuſmodi beneficiorum, ſive clericis ſive laicis ſine licentia epiſcopi ſic de facto ad firmam traditorum, decernimus in his ſcriptis fabricae majoris eccleſiae cathedralis Oſſorien. et eleemoſynae epiſcopi pro aequali portione modis omnibus applicandam; decernentes, quod hujuſmodi firmam tradentes, et recipientes ipſo facto vinculo majoris excommunicationis ſint innodati.

9. *Ne fructus eccleſiarum extra ſolum eccleſiarum colligantur.*

Caeterum diſtrictius inhibendo prohibemus, ne aliquis rector, vicarius, procurator eorum, nec firmarius eccleſiarum decimas ſeu fructus eccleſiaſticos extra ſolum eccleſiae in laicum feodum colligere, deponere, ſi ſolum habent eccleſiaſticum, nec collect. in groſſo vendere, quominus loci ordinarii poſſint fructus ſufficientes invenire ſequeſtrandos, ſi neceſſe fuerit, pro ſuſtentatione deſervientium in iiſdem in obſequiis divinis, et omnibus eis incumbentibus inde levand. transferre praeſumat quoviſmodo, ſub poena excommunicationis majoris, quam in omnes contrafacientes, canonica monitione praemiſſa, ferimus in his ſcriptis.

10. *De immunitate eccleſiarum.*

Item ſtatuimus, quod laici attachiamenta et judicia ſecularia in eccleſiis, vel coemeteriis, vel ſanctuario nullatenus exerceant, nec ad poſſeſſiones eccleſiaſticas, aut ad bona eccleſiaſtica manus injurioſas extendere praeſumant, rapere publice vel occulte contra eccleſiaſticas libertates, ſub poena excommunicationis majoris, quam, canonica monitione praemiſſa, ferimus in his ſcriptis in omnes contrarium facientes, et ad haec praeſtantes conſilium, auxilium, vel favorem.

11. *De immunitate eccleſiarum.*

Ad tutelam et refugium oppreſſorum ita immunitatis eccleſiarum ex privilegiis ſanctorum patrum et principum terrenorum terminus conſtitutus, ut tam reos ſanguinis, quam inſontes criminum prae timore confugientes ad ipſam eccleſiam, et nulli vitio ſubjacentes hoſtilis depraedationis metu intra eccleſiarum ſepta repoſitos conveniat non ſolum exinde non abſtrahere, vel minime rapere, et nec tangere. Praeterea circa tuitionem tam perſonarum ad eccleſias vel eadem coemeteria confugientium, et rerum, quae in ipſis pro ſecuritate fiduciali reponuntur, quam circa ſalutem hominum parochianorum, qui, Dei timore poſtpoſito, et eccleſiae Dei reverentia prorſus abjecta, ad hujuſmodi confugiatorum abſtractionem, ac rerum praedam, et rapinam de locis ipſis ſe conferunt impudenter; verſus hujuſmodi iniquitates et ſcelera perfecto odio ex officii noſtri debito perſequentes, ſtatuimus, ut ſi aliquis aliquem ad eccleſiam, coemeterium, vel clauſtrum confugientem inde abſtraxerit violenter, vel res aliquas in locis praedictis depoſitas contra voluntatem poſſidentium ceperit, conſumpſerit, aſportaverit, vel fecerit [aſportari] aut abſtrahentibus, conſumentibus, vel aſportantibus praebuerit publice vel occulte auxilium, conſilium, conſenſum, vel favorem, ipſo facto ſit majoris excommunicationis vinculo innodatus; a qua nullatenus abſolvatur, niſi prius eccleſiae, cui tantam injuriam intulerit, de contemptu et damno paſſo, ſi vivat, de damno ſatisfaciat competenter, injunctaque ſibi poſtmodum ſuper his pro modo culpae poenitentia ſalutari, donec abſolutionis beneficium meruerit obtinere.

12. *De clandeſtinis deſponſationibus.*

Quia plerumque in noſtra dioeceſi factum fuiſſe didicimus, quod multi presbyteri propriae ſalutis immemores clandeſtina matrimonia inter homines et mulieres nubere volentes, quidam in aurora diei, quidam circa mediam noctem, bannis non editis ſecundum formam eccleſiae, celebrare non formidant, contra canonicas ſanctiones; hujuſmodi igitur morbo ad ſalutem animarum ſubditorum noſtrorum occurrere volentes, in praeſenti ſynodo duximus ſtatuendum, ut presbyteri hujuſmodi clandeſtina matrimonia celebrantes, ſecundum decreta canonis et conſtitutionum provincialium canonice puniantur; contrahentes etiam hujuſmodi pro commiſſis ſecundum arbitrium epiſcopi graviter puniantur, prout in iiſdem conſtitutionibus continetur.

13. *De ſcandalizantibus, et eorum poena.*

Ex odii fomite ſaepius novimus accidiſſe, quod quidam erga alios irati, ſiniſtra quamplurima de illis, quos oderunt, et mendacia pura in enormem ſtatus eorum laeſionem publice praedicare non formidant, proximos ſuos ſcandalizando, et diffamando, cum alio modo ſe non audeant vindicare. Volentes igitur ſtatum fidelis populi nobis ſubjecti, quantum poſſumus, illae-

illaeſum conſervare, praeſentis ſynodi approbatione expreſſe praecipimus, ne quis publice vel occulte proximo ſuo, praecipue clericis, et potiſſime in ſacris ordinibus conſtitutis, aliqua crimina vel enormia, per quae laedi poſſit fama eorum, vel opinio denigrari, de caetero apud bonos et graves malitioſe imponere praeſumat quoviſmodo, ſub poena excommunicationis majoris, quam exnunc, prout extunc, in omnes et ſingulos hujuſmodi diffamatores ferimus in his ſcriptis.

14. *De ſancta ſynodo, et lectura ſtatutorum.*

Nos inſuper frater Richardus, Dei et ſedis apoſtolicae gratia Oſſorien. epiſcopus, omnia et ſingula hujuſmodi ſtatuta ſynodalia de expreſſo conſenſu majoris partis capituli eccleſiae cathedralis ſancti Canici Oſſorien. dioeceſis ordinata, de aſſenſu majoris partis cleri totius dioeceſis Oſſorien. ſtatuimus, et in virtute ſanctae obedientiae diſtricte praecipimus, et mandamus ab omnibus ſubditis noſtris per totam dioeceſin Oſſorien. firmiter et inviolabiliter perpetuis temporibus obſervari, et ea in ſancta ſynodo per epiſcopum, vel archidiaconum, vel officialem epiſcopi, cum praevia propoſitione verbi Dei in hac eccleſia cathedrali ſancti Canici, die Martis proximo poſt feſtum ſancti Michaelis, quolibet anno ſemel ſolenniter celebrand. de verbo ad verbum recitari; delinquentes vero contra hujuſmodi ſtatuta, ubi certa poena non eſt impoſita, arbitrio ordinarii decernimus in his ſcriptis fore puniendos: ſinguli vero decani rurales tranſcriptum eorundem infra menſem proxime futurum, et infra ſex menſes rectores et vicarii dictae dioeceſis per decanos ſibi fieri procurent, ac in ſuis eccleſiis ſalvo cuſtodiant ad perpetuam rei memoriam, et inſtructionem ſucceſſorum.

15. *De immunitate eccleſiarum, et jurisdictionem eccleſiaſticam impedientibus.*

Ab exordio cultus divini inter homines, ſacerdotes et pontifices fuiſſe legimus erga populum in ſanctificatione et honore, ut patet in Melchiſedeck, Aaron, filiis, et eorundem ſucceſſoribus. Pagani etiam et gentiles, et Saraceni in ſectis ſuis ſacerdotes et pontifices prae caeteris colere ſolent, et honorare, ut patet in Alchorano, et eorum libris. Nam magnificus ille mundi monarcha Alexander videns Saddam pontificem ſibi occurrentem, nomen Dei portantem in fronte, pronus in terram procidens adoravit, eumque privilegiis et muneribus multipliciter adornavit. Sed et Conſtantinus imperator in pleno concilio generali minorem ſacerdotem pontificali dignitate inſignitum ante ſe praetulit, et tanquam judices animarum epiſcopos caeteris mortalibus cenſuit praeferendos; cujus ſucceſſores omnes imperatores, reges, et principes catholici epiſcopos, tanquam patres eorum ſpirituales, et eorum eccleſias donis, libertatibus, poſſeſſionibus etiam variis et magnis, quae Chriſti et eccleſiae patrimonium appellantur, magnifice decoraverunt. Sed et Dominus noſter Jeſus Chriſtus, Rex regum, et Dominus dominantium, ſummuſque pontifex, epiſcopos ſucceſſores apoſtolorum inſtituit, claves eccleſiae, poteſtatem ſolvendi atque ligandi, et ſacramentorum adminiſtrationem iiſdem commiſit; per quos, et quorum manus gratia Spiritus Sancti ad ſalutem animarum in clero pariter et populo per mundum transfunditur univerſum. Ex quibus concluditur, quod omnis gens, omnis ſtatus, omnis ſecta epiſcopos et ſacerdotes Dei ſolent honorare. Sola tamen gens peſtifera novella in quibuſdam partibus noſtris ab aliis terrae fidelibus diſcrepans, ſpiritu diabolico plena, a ſecta omnium Dei cultorum exorbitans, gentibus et Judaeis crudelior, epiſcopos, ſacerdotes Dei ſummi, proſequitur in vita pariter et in morte, ſpoliando, lacerando Chriſti patrimonium in dioeceſi Oſſorien. Domini commerendo maledictionem: quorum malitiis, quae plus ſolito invaluerunt et invaleſcunt, cogimur, ut poſſumus, obviare.

Adhaec cum diſpenſatio clavium eccleſiae, quas Chriſtus apoſtolis commiſit, et epiſcopis et eorum ſucceſſoribus, commode exerceri non poſſit ſine eccleſiaſtica juriſdictione, per quam extirpantur vitia, et inſeruntur virtutes; nonnulli tamen iniquitatis filii ſubditi noſtri, inſtinctu quodam diabolico, epiſcopis, et eorum miniſtris, juriſdictionem eccleſiaſticam ſecundum canonica inſtituta exercentibus, minas machinantur graviſſimas, ad indictandum, vexandum, et imbrigandum in curiis ſecularibus; et per hoc impedire nituntur correctiones peccatorum, et ſalutem animarum, in contemptum Dei et eccleſiae, et cumulum propriae damnationis aeternae: ſuper quo de ſpirituali remedio ſtatuere compellimur et ordinare.

Nos igitur de unanimi conſenſu capituli noſtri, necnon totius cleri in plena ſynodo conſtituti, ſtatuimus et ordinamus, quod quicunque perſonae epiſcopi violentiam intulerit aut ſcandalum; quicunque etiam epiſcopum, ſacerdotem, rectorem, vicarium, ſeu clerum bonis ſpoliaverit mobilibus ſive immobilibus, ubicunque, in vita vel in morte; omnes et ſinguli, qui in maneriis epiſcopalibus epiſcopum ſpoliaverint bladis, animalibus, vaſis, utenſilibus, ſeu aliis bonis quibuſcunque, lacerando, domos praeſcindentes ſylvas, deſtruendo cunicularia, paſcua, et vivaria, ſeu quaecunque alia bona ad Chriſti et eccleſiae patrimonium pertinentia; omnes etiam juriſdictionem eccleſiae impedientes, indictantes malitioſe, et interminantes epiſcopum, et miniſtros juriſdictionis ſuae propter exercitium ejuſdem infra ſuam dioeceſin, ad corrigendum peccata, et ad hoc, vel aliquod praemiſſorum auxilium praeſtiterint, conſilium, vel favorem, ipſo facto ſint excommunicati majore excommunicatione; a qua non poſſint abſolvi, niſi prius facta plenaria reſtitutione ablatorum, et de offenſa eccleſiae ſufficienti ſatisfactione et emenda. Inſuper, quia juris ordo et rationis hoc requirit, ut in quo quis deliquerit, in eo puniatur; ordinamus et ſtatuimus, quod ſupra dicti nequitiarum filii omnes et ſinguli eccleſiam Dei ſpiritu diabolico impugnantes, una cum excommunicatione praedicta, omni careant eccleſiaſtica libertate et immunitate, tam in perſonis, quam in bonis, in vita

vita pariter, et in morte ſint eorum perſonae infames, inteſtabiles, et eccleſiaſtica careant penitus ſepultura.

Inhibemus etiam diſtricte omnibus et ſingulis ſacerdotibus ſub poena excommunicationis majoris, ne quempiam ex ſupradict. nequitiae filiis admittant poſt mortem ad eccleſiaſticam ſepulturam, propter favorem quemcunque ſeu cujuſcunque. Quodſi forte contigerit ignoranter, ſtatim agnita veritate; corpus illud putridum faciat exhumari, et membra illa diabolica extra ſanctuarium in ſterquilinium projici; ut diſcant alii, quanti ſit demeriti miniſtros Chriſti et eccleſiam Dei proſequi, quam ipſe ſanguine proprio redemit, et univit ſibi ſponſam, cujus ipſe caput eſt, noſque membra ejus. Quodſi ſecus actum ſit, eccleſiam ipſam, et coemeterium eccleſiae ſupponimus interdicto, donec illud corpus maledictum a ſocietate chriſtianorum projectum ſit et abjectum.

16. *De his, qui in fraudem rectorum in articulo mortis bona ſua alienant.*

Item, quum in dilectione Dei et Chriſti tota lex pendet et prophetae, juxta ſententiam ſalvatoris, filii catholici eccleſiae in mortis articulo conſtituti diſponendo de bonis ea, quae Dei ſunt, et eccleſiae, primitus offerre ſolent et ſolvere, ea, quae proximo ſunt debita, reddere juxta poſſe; reliqua autem bona piis operibus applicare, et orationum ſuffragia implorare, ut eorum animae poſt mortem a peccatis ſolvantur, et de poenis purgatorii valeant liberari. Quidam tamen ex ſubditis noſtris, ut accepimus, omnia bona ſua mobilia et immobilia ſani et incolumes aliis dant, ſcilicet ea intentione, ut liberius abſque perditione bonorum, valeant alios interficere. Alii in mortis articulo conſtituti omnia bona ſua aliis conferunt in fraudem eccleſiae et creditorum, ita ut ſibi nihil retineant, unde poſſint pro juribus eccleſiae ſatisfacere, et debitis creditorum, et in ſemetipſos crudeliſſimi animas ſuas proprias defraudent poſt mortem operibus pietatis, et orationum ſuffragia, quantum in iis eſt, penitus ſubtrahant ab iiſdem; propter quae vehementer pulſati a ſubditis de ſalubri remedio ſuper hos compellimur ordinare.

Nos igitur de communi conſilio et aſſenſu capituli, et cleri noſtri in plena ſynodo conſtituti, ordinamus et ſtatuimus, quod quicunque in mortis articulo conſtitutus, vel ante, omnia bona ſua donaverit cuicunque machinando mortem proximi ſui, vel in fraudem eccleſiae et creditorum, et animae propriae diſpendium, ad ſepulturam eccleſiaſticam nullo modo admittatur ſine licentia epiſcopi ſpeciali, praevia tamen ſufficienti cautione de reſtituendo et ſolvendo; recipiens autem hujuſmodi donum conſcius tantae fraudis, ab ingreſſu eccleſiae ipſo facto ſit ſuſpenſus.

Qua enim fronte ſeu temeritate eccleſiaſticam petit ſepulturam in ſanctuario poſt mortem, qui in mortis articulo conſtitutus ipſam eccleſiam, in qua nomen chriſtianitatis accepit, et eccleſiaſtica ſacramenta, juribus ſuis defraudat et ſpoliat, ut ingratus? Et qua etiam fronte et temeritate in medio populi catholici ſe petit tumulari poſt mortem, qui conſtitutus in mortis articulo proximum ſuum bonis debitis defraudat et illudit? Qua etiam fronte et temeritate animam ſuam poſt mortem inter catholicos eccleſiae petit numerari, qui conſtitutus in mortis articulo in ſemetipſum crudeliſſimus animam propriam, quam poſt Deum ſuum tenetur diligere, orationum ſuffragiis, et operibus pietatis defraudat, et illudit; poeniſque inferni ſeu purgatorii ſponte condemnat affligend. Licet enim unuſquiſque lege communi de rebus ſuis propriis libere poſſit diſponere; nulli tamen chriſtiano hoc licet propter injuriam Dei et proximi, et contra ſalutem animae ſuae facere, cum hoc directe repugnet praecepto Dei, de dilectione Dei et proximi, in qua, ut praemiſſum eſt, tota lex divina pendet et prophetae. Inhibemus igitur diſtricte ſacerdotibus et eccleſiarum curatis univerſis ſub poena excommunicationis majoris, ne propter favorem quemcunque ſeu cujuſcunque talem donatorem ad eccleſiaſticam recipiant ſepulturam ſine licentia epiſcopi dioeceſani. Ordinamus etiam et ſtatuimus, quod per vicarios et presbyteros parochiales iſta duo ſtatuta in omnibus eccleſiis parochialibus bis in anno publicentur coram parochianis in vulgari; ſcilicet dominica prima Adventus, et dominica prima Quadrageſimae, ut nullus per ignorantiam ſe poſſit excuſare.

17. *Sententia generalis contra violatores eccleſiae.*

Ex auctoritate Dei Patris, Filii, et Spiritus Sancti, necnon et ſanctae Dei genitricis Mariae et beati Michaelis archangeli, atque omnium caeleſtium inhabitantium, atque patriarcharum et prophetarum, et ſancti Johannis Baptiſtae, atque omnium ſanctorum, apoſtolorum Petri et Pauli, et Stephani, protomartyris Chriſti, atque omnium martyrum ſancti Canici, et beatarum Kerani et Franciſci, confeſſorum, et ſanctarum virginum, ſimulque omnium ſanctorum auctoritate excommunicamus, atque a limitibus ſanctae matris eccleſiae ſequeſtramus omnes illos, qui malitioſe hanc eccleſiam ſancti Canici, vel aliquas eccleſias Oſſorien. dioeceſis ſuis juribus vel libertatibus inquietant, moleſtant, et defraudant, aut earum poſſeſſiones terrarum, vel libertatum, vel res, quas juſte poſſident, fraudulenter invadere nituntur, ſeu injuſte per ſeculi potentiam, vel cautelas auferre contendunt infuturum, oblataſque detinent publice vel occulte. Necnon omnes et ſingulos, qui ipſis in praemiſſis ſponte conſilium vel auxilium praeſtant vel favorem. Omnes etiam fractores eccleſiarum, ſeu domorum eccleſiaſticarum incendiarios, ſacrilegos publicos, haereticos, uſurarios, eccleſiae Dei et terrae pacis perturbatores, ſequeſtri eccleſiaſtici violatores, occultos et publicos detentores decimarum, et bonorum mobilium ab inteſtato decedentium poſt ſequeſtrum in eiſdem auctoritate ordinaria appoſitum, regiaſque prohibitiones in cauſis teſtamentariis, ſeu matrimonialibus, vel mere ſpiritualibus in eccleſiae juriſdictionis eluſionem

temere impetrantes. Et praecipue omnes illos, qui de domibus, maneriis, grangiis, vel aliis locis ad epiſcopatum Oſſorien. vel ad aliquam eccleſiam Oſſorien. dioeceſis pertinentibus, quicquam de bonis mobilibus praeter voluntatem aut permiſſionem dominorum, vel eorum, qui ſunt hujuſmodi rerum cuſtodes, deputatis auferunt, ſpoliant, abducunt, aſportant, et detinent publice vel occulte, ſeu qui hujuſmodi iniquitatis filiis ſponte conſilium, auxilium praeſtant audaciam vel favorem, ſint a Deo et beata Maria virgine, omnibus ſanctis Dei, et nobis maledicti, interius et exterius maledicti, in via maledicti, in agro maledicti, in civitate maledicti, in domo et extra domum maledicti, egredientes et regredientes maledicti, manducando, bibendo, dormiendo, et vigilando, ſtando atque ſedendo, et quicquid operis ſive in bello, ſive in pace faciendo; deleantur de libro viventium, et cum juſtis non ſcribantur, fiat habitatio eorum deſerta, in habitaculo eorum non ſit, qui habitet, obſcurentur oculi eorum, ne videant, et dorſa eorum curventur. Effunde Domine ſuper eos iram tuam, et furor irae tuae comprehendat eos; appone iniquitatem ſuper iniquitatibus eorum, et non intrent in juſtitiam tuam; fiat menſa eorum coram ipſis in laqueum, et in retributiones et ſcandalum; ſcrutetur foenerator omnem ſubſtantiam eorum, et diripiant alieni labores eorem; et quia dilexerint maledictum, veniat ad eos, et noluerint benedictionem, et elongabitur ab eis; fiant dies eorum pauci, et poſſeſſiones eorum accipiant alteri; fiant filii eorum orphani, et uxores eorum viduae; Deus conterat dentes eorum, et linguae eorum nunquam loquantur ſapientiam; ſitque pars et ſocietas eorum cum Dathan et Abiram, cum Saphira et Anania, cum Juda et Pilato, cum Simone et Nerone; et ſicut extinguentur iſtae lucernae, ita claritas lucis viſionis Dei ipſis extinguatur, et animae eorum, qui hujuſmodi maleficia fecerint ſeu faciant infuturum, cadant in infernum cum diabolo et miniſtris ſuis, niſi a commiſſis reſipiſcant, et ad emendationem congruam veniant. Fiat, fiat.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
JOHAN. XXII. 5.	WALT. RAYNOLD 8.	1321.	EDWARD. II. 14.

Citatio cleri Cantuar. provinciae ad parliamentum regium 3. ſeptiman. poſt feſtum S. Johannis Baptiſtae. Ex reg. Rob. prior. Norwic. n. 205.

FRATER J. etc. archidiacono Norwic. et ejus officiali, etc. Literas domini epiſcopi London. mandatum domini archiepiſcopi continentes, recepimus ſub hac forma: Venerabili fratri domino Johanni, epiſcopo Norwicen. Stephanus, epiſcopus London. ſalutem, etc. Literas et mandata reverendi in Chriſto patris ac domini, dom. Walteri, Dei gratia Cantuar. archiepiſcopi, totius Angliae primatis, 4. calend. Junii recepimus in haec verba: Waltetus, permiſſione divina Cantuar. archiepiſcopus, totius Angliae primas, venerab. fratri domino S. Dei gratia London. epiſcopo ſalutem, et fraternam in Domino charitatem. Nuper dominus noſter rex, vocatis ad ſe praelatis, quibuſdam comitibus et proceribus, ac aliis de concilio ſuo peritis tunc praeſentibus, negotia ſua ac regni ſui diligentius pertractans, pro feliciori expeditione eorundem ex deliberato concilio parliamentum ſuum apud Weſtm. a die nativit. S. Johannis Baptiſtae prox. futur. ad tres ſeptimanas tenere decrevit, ac etiam ordinavit. Et quia pro negotiis arduis, ſtatum totius regni ſui, et incolarum ejuſdem contingentibus, praeſentiam nedum praelatorum, ſed etiam decanorum et priorum eccleſiarum cathedralium ac archidiaconorum, capitulorum, eccleſiarum cathedr. ſingularum, et cleri noſtrae Cantuar. provinciae in agitatione eorundem neceſſarium eſſe reputavit, ne per ipſorum abſentiam contingat hujuſmodi tractanda negotia retardari, ſuis ad nos directis apicibus rogavit, ut clerum totius noſtrae Cant. provinciae in forma praeſcripta convocari faceremus ad diem et locum antedictos, ad tractandum ſuper ipſis, et conſentiendum hiis, quae tunc ſalubriter ordinari contingent in eodem. Nos igitur tanto promptius tantoque favorabilius votis regiis inclinantes, quanto negotium, de quo agitur, eccleſiam Anglicanam, regnum et regni incolas, tam perſonas eccleſiaſticas, quam laicas omnes proculdubio contingit, prout haec apud omnes fore credimus notorie divulgata, quoque ad id faciend. ex neceſſitate curae nobis incumbentis novimus nos teneri, cum quibuſdam confratribus, et coepiſcopis noſtris, habito ſuper hoc tractatu pleniori, regiis rogatibus more conſueto duximus, ut debuimus, annuend. Quocirca veſtrae fraternitati committimus et mandamus, quatenus cum debita celeritate confratribus, et coepiſcopis noſtrae Cantuar. eccleſiae et provinciae ſuffraganeis, vice et auctoritate noſtra injungatis ſeu faciatis injungi, ut iidem epiſcopi omnes et ſinguli in ſuis dioec. citent ſeu citari faciant peremptorie decanos, et priores eccleſiarum cathedralium, ac archidiaconos, quod in propriis perſonis, capitula etiam ſingula eccleſiarum cathedr. ſingularum per ſingulos procuratores, clerum quoque cujuſcunque dioec. ejuſdem provinciae per duos ſufficientes procuratores compareant in dicto parliamento apud Weſtm. prout hactenus fieri conſuevit, a die nativitatis S. Joh. Baptiſtae prox. futur. in tres ſeptimanas cum continuatione, et prorogatione dierum ſequentium, ad tractandum una nobiſcum ſuper praemiſſis, et aliis urgentibus eccleſiae Anglicanae atque regni in hac parte negotiis, in domini noſtri regis parliamento ibidem celebrando; necnon conſentiend. hiis, quae ad honorem Dei, eccleſiaeque ſuae ſanctae, et utilitatem totius reipubl. ac regni ſupradicti, divina diſponente clementia, ibidem contigerit ſalubriter ordinari. Vos etiam prae-

praedictum noſtrum mandatum, quantum vos, decanum, capitulum noſtrum, archidiaconos, et clerum veſtrum contingit, per omnia fideliter faciatis obſervari, ac etiam obſervetis. Et ne mandatum noſtrum hujuſmodi arte, ingenio, aut negligentia deludatur, vobis, ut ſupra, injungimus, quod coepiſcopis noſtris et ſuffraganeis omnibus et ſingulis conſimiliter injungatis, ut ſinguli ipſorum de ſuis executionibus cum citatorum nominibus plene nos certificent die et loco praedictis, quatenus ad eos attinet, ſecundum formam ſuperius annotatam. De die vero receptionis praeſentium, et quid de executione praeſentis mandati feceritis, nos ad dictos diem et locum diſtincte et aperte certificare curetis per literas veſtras patentes, harum ſeriem, et citatorum nomina plenarie continentes. Dat. apud Lamheth 8. cal. Junii, anno Dom. M.CCC.XXI. Volentes igitur dicti patris mandata ſupraſcripta cum reverentia debita exequi, ut tenemur, vobis firmiter injungimus vice et auctoritate praedictis, quatenus eiſdem literis diligenter inſpectis, mandatis ejuſdem patris in eiſdem contentis, quatenus ad vos attinet, juxta vim, formam, et effectum eorundem, effectualiter in omnibus pareatis, et dicta mandata, quatenus veſtros ſubditos, de quibus ſupra fit mentio, contingunt, per vos, alium, ſeu alios exequi fideliter per omnia faciatis. Dat. apud Orſeth 3. cal. Junii, anno Dom. ſupradicto. Cujus auctoritate mandati vos dominum archidiaconum tenore praeſentium citamus peremptorie, ac per vos ac offic. veſtrum priorem eccleſiae noſtrae cathedralis, capitulum ejuſdem loci, ac clerum veſtri archidiaconatus citari volumus et mandamus, quod vos et dictus prior perſonaliter ad dictum capitulum per unum procuratorem, cleruſque veſtri archidiaconatus una cum clero archidiaconatus Norfol. per alium procuratorem ſufficientem de conſenſu cleri hujuſmodi ad hoc prius convocati, ut moris eſt, communiter electum in dicto parliamento compareatis et compareant, factur. et receptur. quod dictum mandatum exigit et requirit. Et quid, una cum nominibus citatorum et procur. cleri, etc. nos citra feſtum tranſlat. S. Thomae, etc. Dat. etc.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
JOHAN. XXII. 5.	WALT. RAYNOLD 8.	1321.	EDWARD. II. 15.

Mandatum archiepiſcopi Cantuar. de proceſſionibus faciendis, et indulgentia conceſſa pro pace. Ex reg. Raynold fol. 70. b.

WALTERUS, etc. dilecto filio···· commiſſario noſtro Cantuar. ſalutem, gratiam, et benedictionem. Inclytum Angliae regnum, quod olim pacis pulchritudine gaudere conſuevit, ad tantam turbationis et diſſenſionis miſeriam, pacis aemulo procurante, modernis temporibus eſt deductum, quod pacis quietudine prorſus exulata, ut videtur, regnum ipſum inimicis undique inſidiantibus periculis talibus eſt ſubjectum, quod ipſius deſolatio terribilis veriſimiliter obventura formidatur a multis, niſi miſericordiae Dominus populo ſuo compatiens Anglicano, manus ſuas ab excelſo mittere dignetur adjutrices. Vobis igitur in virtute obedientiae firmiter injungendo mandamus, quatenus in ſingulis eccleſiis civitatis et dioec. noſtrae cum omni celeritate, qua fieri poterit, per eccleſiarum rectores, vicarios et capellanos diebus dominicis et feſtivis, poſt harum receptionem immediate ſequentibus, intra miſſarum ſolennia, cum major aderit populi multitudo, parochianis in ſuorum remiſſionem peccaminum, arctius injungi faciatis, quod in proceſſionibus, quas quarta et ſexta feria ſingulis ſeptimanis cum litaniis et debitis ſolennitatibus fieri praecipimus, ſe perſonaliter repraeſentent, et ipſas proceſſiones cum devotione, qua convenit, ad finem uſque proſequantur, pro pace et tranquillitate eccleſiae atque regni devotis precibus apud Deum jugiter inſiſtentes, ut regni hujus curſus ſuo ordine pacifice dirigatur, et eccleſia Anglicana tranquilla devotione laetetur. Et ut ad praemiſſa praemiorum exhortatione noſtri parochiani facilius invitentur, omnibus et ſingulis parochianis noſtris ſic, ut praemittitur, praeſentibus capacibus, et ad ſalutis viam praeparatis, 40. dies de injuncta eis poenitentia miſericorditer in Domino relaxamus. Et quid in praemiſſis feceritis, etc. Dat. apud Lamheth 12. cal. Auguſti. anno Dom. M.CCC.XXI.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
JOHAN. XXII. 6.	WALT. RAYNOLD 9.	1321.	EDWARD. II. 15.

Concilium provinciale Cantuar. Ex reg. Adae de Orleton, epiſc. Hereford. fol. 55.

AD celebrandum concilium totius provinciae Cantuar. archiepiſcopus mandatum emiſit, quod cum executione ejuſdem hic ſequitur:

Reverendo patri in Chriſto, etc. Adam, etc. Mandatum venerabilis patris domini S. Dei gratia London. epiſcopi II. calend. Decembris in crepuſculo recepimus tenoris, et content. infraſcript.—— Venerabili in Chriſto patri domino A. Dei gratia Hereford. epiſcopo, S. ejuſdem permiſſione epiſcopus London. ſalutem, et ſincerae dilectionis continuum incrementum. Literas et mandata reverendi in Chriſto patris et domini, domini W. Dei gratia Cantuar. archiepiſcopi, totius Angliae primatis, 18. calend. Decembris, recepimus in haec verba: Walterus, permiſſione divina, etc. venerabili fratri domino

mino S. Dei gratia London. epiſcopo, ſalutem, et fraternam in Domino charitatem. Non ſine magnae ſolicitudinis ſtudio dedimus hactenus operam, et adhuc libenter impendimus operoſa proſecutione labores, ut de multiplicibus hujus regni turbationibus, quas per aliqua tempora diſpendioſe pertulit, ad pacis gaudia idem regnum redeat et quietis. Cum enim mente revolvimus, quanta pericula eccleſiae Anglicanae, viris eccleſiaſticis, et caeteris regni incolis in promptu ſe offerunt hiis diebus, profecto tanto graviori commotione concutimur, quanto regnum ipſum, quod ab olim pacis pulchritudine gaudere conſueverat, noſtris jam temporibus guerrarum diſſidiis expoſitum, inteſtini belli diſcrimine naufragari pertimeſcimus, niſi divina opitulante clementia hiis praeſidio occurratur celeriter opportuno. Ut autem animarum, ac corporum, atque rerum imminentibus diſpendiis obvietur, et pacis tranquillitas extra ſuos terminos hiis diebus, proh dolor! exulata, ad debitae reducatur reconciliationis amplexus, eo promptius eoque ferventius ad pacem hujuſmodi procurandam ſtudia noſtra habemus apponere, quod id ſub gravibus poenis per ſacros canones praelatis eſt commiſſum, tepeditate quacunque ſepoſita, mutuo ipſorum interveniente conſilio, diligentius exequendum. Volentes igitur in habendo ſuper hiis tractatu, in quibus omnium ac ſingulorum cauſam agi conſpicimus, veſtro, ac caeterorum fratrum noſtrorum coepiſcoporum, ac cleri totius noſtrae Cantuar. provinciae in concilio, quod ex cauſis praemiſſis, urgentiſſimis, ac notoriis ex deliberato conſilio cum quibuſdam fratribus noſtris jam praeſentibus convocand. duximus, conſilio ac auxilio perpotiri, et in ipſis procedere juxta tractandorum qualitatem negotiorum, et ſacrorum, ut praemittitur, canonum inſtituta; vobis in virtute ſanctae obedientiae firmiter injungendo mandamus, quatenus omnes et ſingulos coepiſcopos, ſuffraganeos noſtros provinciae noſtrae Cant. peremptorie citetis, et per ipſos epiſcopos ſingulos in ſuis dioeceſibus decanos, et priores eccleſiarum cathedralium, archidiaconos, abbates, et priores alios ſuos conventus per ſe regentes, exemptos et non exemptos, ac eorum conventus, totumque clerum, prout ſingulis ſubeſſe noſcitur, peremptorie citari faciatis, et curetis, quod dicti fratres noſtri, et ipſorum ſinguli decani, et priores eccleſiarum cathedralium, ac archidiaconi ſinguli perſonaliter, ſinguli vero abbates et priores conventus per ſe regentes, exempti et non exempti, ac ſingula capitula, et conventus ſinguli per unum, cleruſque cujuſlibet dioec. per duos procuratores ſuper praemiſſis, et aliis, ſtatum eccleſiae Anglicanae, et totius regni concernentibus, in ipſo concilio pertractand. una nobiſcum, et cum caeteris fratribus tractaturi, primo die menſis Decembris in eccleſia ſancti Pauli London. de mane ſufficienter compareant, cum continuatione et prorogatione dierum ſubſequentium, conſilium, auxilium, et aſſenſum ordinandis, faciendis et ſtatuendis ibidem ad laudem Dei, populi quietem, et utilitatem totius reipublicae ſalubriter impenſuri; facturi et recepturi in eodem concilio ulterius, ſecundum tractandorum naturam, quod eccleſiae atque regni hujus ſaluti congruit et quieti; fratribus noſtris et perſonis ſuperius nominatis expreſſe denunciantes, quod contra ipſos non comparentes, et in pacis proſecutione negligentes, ad quam quilibet noſtrorum fratrum ex injuncto canonis ſub gradus ſui amiſſionis poena tenetur, quantum nobis a jure permittitur, puniendo procedemus, ipſoſque in hiis, in quibus noſtra ſe juriſdictio non extendit, de tam damnabili negligentia deferemus ſine mora. Terminum vero comparitionis taliter abbreviari oportuit propter imminentia et notoria pericula, quae ad hujus regni deſolationis miſeriam tendere dignoſcuntur, et dilationem ulteriorem non expetunt, niſi competenti remedio eiſdem celerius occurratur; vos etiam praedictum noſtrum mandatum, quantum vos decanum, et capitulum veſtrum, archidiaconos, et abbates, priores, conventus, et clerum veſtrum contingit, per omnia fideliter faciatis ac etiam obſervetis. Et ne mandatum noſtrum hujuſmodi arte, ingenio, aut negligentia deludatur, vobis, ut ſupra, injungimus, quod coepiſcopis noſtris, et ſuffraganeis omnibus et ſingulis conſimiliter injungatis, ut ſinguli ipſorum de ſuis executionibus cum citatorum nominibus plene nos certificent die et loco praedictis, quatenus ad eos attinet ſecundum formam ſuperius annotatam. De die vero receptionis praeſentium, et quid de executione praeſentis mandati feceritis, nos ad dictos diem et locum diſtincte et aperte certificari curetis per literas veſtras patentes, harum ſeriem, et citatorum nomina plenarie continentes. Dat. apud Lamheth 18. calend. Decembris, anno Dom. M.CCC.XXI. Cupientes igitur dicti patris mandatum cum reverentia debita exequi, ut tenemur, vos tenore praeſentium peremptorie citamus, ac per vos caeteras perſonas, de quibus ſupra fit mentio, quatenus veſtram dioec. contingit, citari volumus et mandamus, quod compareatis et compareant dictis die et loco, factur. cum continuatione et prorogatione dierum, quod dicti patris mandatum exigit et requirit. Et quid in praemiſſis feceritis, praefatum patrem eiſdem die et loco, una cum citatorum nominibus, certificetis veſtris literis patentibus, habentibus hunc tenorem. Dat. apud Stebenheath 17. calend. Decembris, anno Dom. ſupradicto. Hujus igitur auctoritate mandati omnes illos, quorum nomina in ſchedula praeſentibus annexa continentur, citari fecimus, ſecundum exigentiam veſtri mandati praedict. Cumque propter temporis brevitatem, et inundationem aquarum inſolitam clerus noſtrae dioec. cum ea, qua mandaſtis, celeritate non potuit congregari, ſuper executione dicti mandati, circa quam vel de contingentibus, quatenus nobis fuit poſſibile, eſt omiſſum, veſtram paternitatem ad primum diem Decembris certificare non potuimus, ut mandaſtis, ſuper quo veſtra benignitas nos habere dignetur favorabiliter excuſatos. Dat. apud Bosbur. 3. calend. Decembris, anno Dom. ſupradicto.

Excu-

Excuſatio epiſcopi Hereford. de non veniendo ad concilium.
Ex reg. Adae de Orleton, epiſc. Hereford. fol. 55.

Reverendo in Chriſto patri domino W. Dei gratia Cantuar. archiepiſcopo, etc. Adam, etc. Licet ad pacem regni, et tranquillitatem procurandum, et firmiter tenendum, conſilium et auxilium parati ſemper ſimus ſummopere exhibere; quod tamen ſacro concilio veſtro primo die menſis Decembris in eccleſia ſancti Pauli London. convocato, occurrere perſonaliter non valemus, juſtis et urgentibus neceſſitatibus multipliciter impediti, venerabilem virum magiſtrum A. Murymouth, juris civilis profeſſorem, et canonicum noſtrae eccleſiae Hereford. ac dilectum filium dominum R. de Gryntori, rectorem eccleſiae de Aks noſtrae dioec. et eorum alterum, ad noſtram abſentiam excuſandum, noſtros certos nuncios ad veſtram venerabilem praeſentiam deſtinamus; ac ipſis et eorum alteri vices noſtras committimus, ad tractandum ſuper propoſitis in dicto concilio, et conſentiendum hiis, quae ad laudem Dei, eccleſiae tranquillitatem, et regni pacem, ac totius reipublicae utilitatem in praefato concilio ordinata fuerint ſeu ſtatuta. Dat. apud Bosbury 3. calend. Decembris, anno Dom. M.ccc.xxi.

Praeceptum regis Edwardi ſecundi Cantuar. archiepiſcopo, ne quicquam ſtatutum ſit in concilio provinciali Londini convocato in praejudicium dicti regis vel regni.
Ex rot. pat. 15. E. 2. part. 1. m. 8.

Rex venerabilibus in Chriſto patribus W. eadem gratia archiepiſcopo Cantuar. totius Angliae primati, ac caeteris epiſcopis, et praelatis Cantuar. provinciae, ad concilium provinciale apud London. in proximo conventuris. Mandamus vobis in fide et dilectione, quibus nobis tenemini, firmiter inhibentes, ne in dicto concilio quicquam in noſtri, aut ſtatus coronae noſtrae, vel regni noſtri praejudicium ſtatuatis, faciatis, ſeu quomodolibet ordinetis. Teſte meipſo apud Pountfreyt ſuper Thameſiam 30. die Novembris.

Per ipſum regem.

Litera regis epiſcopo Exon. miſſa in cauſa Hugonum le Deſpenſer.
Ex reg. Stapledon. Exon.

Edwardus, Dei gratia rex Angliae, dominus Hiberniae, et dux Aquitan. venerabili in Chriſto patri Waltero, eadem gratia epiſcopo Exon. ſalutem. Cum Hugo le Deſpenſer ſenior, et Hugo le Deſpenſer junior, nuper ad proſecutionem quorundam magnatum de regno noſtro per quandam conſiderationem per ipſos factam ab eodem regno exulati fuiſſent et exhaeredati, ac iidem Hugo et Hugo poſtmodum per petitionem ſuam nobis porrectam nobis ſuggeſſerint, quod in conſideratione praedicta plures errores intervenerint, quorum praetextu dicta conſideratio revocari et adnullari de jure debet; et nobis cum inſtantia ſupplicaverunt, ut nos ad vinculum juramenti per nos praeſtiti tempore coronationis noſtrae, necnon ad tenorem magnae chartae de libertatibus Angliae, quae ſententia excommunicationis confirmatur, et in qua continetur, quod nulli negabimus aut differemus rectum aut juſtitiam, necnon ad ordinationes nuper per praelatos et proceres dicti regni noſtri factas, et per nos approbatas, ac de voluntate et mandato noſtro juratas, in quibus etiam continetur, quod dicta magna charta in ſingulis ſuis articulis obſervetur; debitam conſiderationem habentes praedicti Hugonis et Hugonis, juſtitiam in hac parte fieri, et errores praedictos debito modo corrigi et emendari faceremus: quam quidem petitionem venerabilibus patribus W. archiepiſcopo Cantuar. epiſcopis, et aliis praelatis, et clero Cantuar. provinciae, in provinciali concilio tunc apud London. exiſtentibus, fecimus liberari, eis in fide et ligeancia, quibus nobis tenentur, firmiter injungentes, quod diligentius examinatis in eadem petitione contentis, nobis conſulerent, quid inde de jure facere debemus; ac iidem archiepiſcopus, epiſcopi, et praelati tunc in eodem concilio praeſentes pro ſe, et procuratores caeterorum epiſcoporum ejuſdem provinciae abſentium nobis reſponderunt, quod habito aviſamento pleniori ſuper negotio praedicto, eis videbatur conſiderationem praedictam, quantum ad exilium et exhaeredationem praedictorum Hugonis et Hugonis, erronee factam fuiſſe totaliter et injuſte, per quod ipſe archiepiſcopus, et epiſcopi, ut patres ſpirituales, nobis cum inſtantia ſupplicarunt conſulendo, et, ut pares regni noſtri, concordarunt, et unanimiter aſſenſum praebuerunt, ut nos conſiderationem praedictam ita erronee, et contra Deum et juſtitiam factam revocare et adnullare faceremus; adjicientes, quod nec ipſi, nec aliquis eorum conſiderationi praedictae unquam conſenſerint

ſerint ſeu conſenſerit; ſed quod unuſquiſque eorum tempore conſiderationis praedictae factae, proteſtabatur in ſcriptis, ſe nolle nec poſſe eiſdem conſentire: noſque poſtmodum petitionem et reſponſionem praedictas coram nobis in praeſentia praelatorum et cleri praedictorum, immo et dilectorum et fidelium noſtrorum Edmundi, com. Cantuar. fratris noſtri, Jo. de Britann. Richmund. Adomari de Valentia, Pembroch, Edmundi Arundel, comitum, ac aliorum procerum regni noſtri nobis tunc aſſiſtentium, de aſſenſu eorundem publice recitari fecerimus; qui quidem comites et proceres reſponſionem praelatorum et cleri praedictorum ſuper praemiſſis in omnibus concordarunt, et nobis una cum praelatis praedictis ſupplicarunt, ut nos conſiderationem praedictam revocari et adnullari faceremus, et ad hoc aſſenſum ſuum praebuerunt; dictique Richmund. Pembroch, et Arundel comites aſſeruerunt, quod aſſenſus, quos conſiderationi praedictae adhibuerunt, fecerint prae timore poſſe indebita pati *, quod dicti magnates in conſideratione praedicta ſubito ipſis ignorantibus duci fecerunt: ac nos ſimiliter habito cum juſtitiariis noſtris, et caeteris de concilio noſtro, ſuper praemiſſis tractatu diligenti, iidem juſtitiarii et caeteri aſſeruerunt conſiderationem praedictam contra legem et conſuetudinem regni noſtri fuiſſe factam; nos, pro eo quod in dicto concilio abſentes fuiſtis, volentes certiorari, utrum vobis videatur, quod reſponſiones, conſilium, requiſitio, et conſenſus per praedictos archiepiſcopum et praelatos in dicto concilio tunc praeſentes, et per praedictos comites et proceres, ac caeteros de concilio noſtro ſuper negotio praedicto ſic facta, rite facta fuerint, et utrum eiſdem reſponſionibus et conſilio, quantum in vobis eſt, conſentire volueritis, necne; vobis mandamus in fide et ligeancia, quibus nobis tenemini, firmiter injungentes, quod habita deliberatione ſuper praemiſſis, de eo, quod inde ſenſeritis, et facere volueritis, ac per nos conſulitis fieri in eiſdem, per veſtras patentes literas ſine dilatione qualibet reſcribatis, remittentes nobis hoc breve. Teſte meipſo apud Wigorn. 4 die Januar. anno regni noſtri xv.

Summa reſponſ. epiſcopi Exon.

Se in ea eſſe ſententia, conſiderationem non fuiſſe quoad exilium et exhaeredationem Hugonum rite factam, et poſſe revocari; ſed hoc optime fieri debere in parliamento, prout ibidem prius facta fuerat.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
JOHAN. XXII. 6.	WALT. RAYNOLD 9.	1321.	EDWARD. II. 15.

Prioris Cantuar. literae de pecunia debita epiſcopo Roffen. ob excambium manerii de Lambeth; cum hiſt. archiepiſc. Cantuar. Ex reg. Henr. prior. Cant. fol. 227. a.

UNIVERSIS ſanctae matris eccleſiae filiis, ad quorum notitiam praeſentes literae pervenerint, Henricus, permiſſione divina prior eccleſiae Chriſti Cantuar. et ejuſdem loci capitulum, ſalutem in Domino. Noverit univerſitas veſtra, nos piae recordationis Huberti, quondam Cantuar. archiepiſcopi, literas inſpexiſſe, formam, quae ſequitur, quam de verbo ad verbum, ac litera ad literam tranſcribi fecimus, continentes: H. Dei gratia Cantuar. archiepiſcopus, totius Angliae primas, et apoſtolicae ſedis legatus, omnibus Chriſti fidelibus, ad quos praeſens ſcriptum pervenerit, ſalutem in Domino. Noverit univerſitas veſtra, quod cum tractatum eſſet inter nos, et monachos Roffenſes, de permutatione manerii de Lamheth, et venerab. frater noſter Gilb. Roffen. epiſcopus, nobis oſtendiſſet quamplures commoditates ſibi in eodem manerio deberi; nos volentes tam ei, quam ſucceſſoribus ſuis benigne proſpicere, ex mera liberalitate noſtra aſſignavimus, dedimus, et conceſſimus ei et ſucceſſoribus ſuis quinque marcas argent. annuatim percipiend. in eccleſia de Lamheth. in recompenſationem quarundam commoditatum, quas idem epiſcopus ita opportune percipere non poteſt, in excambio ejuſdem manerii. Unde volumus, quod quicunque eccleſiam memoratam de Lamheth. tenuerit, ſine difficultate praelibatas quinque marcas annuatim perſolvat praefato epiſcopo et ſucceſſoribus ſuis, ad duos anni terminos; viz. ad feſtum S. Michaelis duas marcas et dimid. et ad Paſch. duas marcas et dimid. Ut igitur haec noſtra aſſignatio et conceſſio perpetua gaudeat ſtabilitate, eam praeſentis chartae teſtimonio duximus roborandam, his teſtibus; Waltero, abbate ſanctae crucis de Waltham; Henrico, archidiacono Cantuar. magiſtro Simone de Siwell; magiſtro Richardo, cancell. mag. Will. de Summercotes, mag. Godefr. de Inſula, Simon. de Camera, mag. Adam de Walſingham, et multis aliis. Ne igitur de nomine Huberti, archiepiſcopi praedicti, quod in ſupradictis literis ejuſdem, non per literarum continentiam, ſed per ſolam aſpirationis notam deſignatur, dubitari contingat infuturum; nos ſcrutatis archivis noſtris, ac chronicis in eiſdem repertis, diligenter recenſitis et rimatis, nomina archiepiſcoporum omnium, qui a tempore glorioſi martyris Thomae, quondam Cantuar. archiepiſcopi, et citra, praefatae noſtrae Cantuar. eccleſiae praefuerunt, et quo ordine quilibet archiepiſcoporum ipſorum alteri ſucceſſit, prout in ipſis chronicis eſt contentum, praeſentibus duximus inſerend. Invenimus itaque in dictis eccleſiae noſtrae chronicis contineri, quod beatus martyr Thomas, quondam Cantuar. archiepiſcopus, quarto cal. Januar. anno Dom. ſecundum curſum eccleſiae Anglicanae M.C.LXX. vitam hujus ſeculi glorioſo martyrio conſummavit. Cui immediate ſucceſſit in regimine archiepiſcopatus praedicti Richar-

* MS. Exon. *in debit* .... ex auctoritate rev. epiſcopi Exon. lego *indebita pati.*

dus

dus archiepiſcopus. Cui Richardo ſucceſſit immediate Baldewynus, archiepiſcopus. Cui Baldewyno ſucceſſit immediate Hubertus archiepiſcopus praedictus, qui prius fuerat epiſcopus Sareſburienſis, ſuſcepitque pallium Cantuar. 7. idus Novembris, anno Dom. M.c.xciii. et ſedit in archiepiſcopatu praedicto annis undecim, menſibus octo, diebus ſex. Cui Huberto ſucceſſit immediate Stephanus, Cantuar. archiepiſcopus, ſacroſanctae ſedis apoſtolicae cardinalis; cujus temporibus, viz. anno Dom. M.cc.v. Innocentius papa quartus celebravit generale concilium Romae in eccleſia Lateranen. prout dicta noſtra chronica atteſtantur. Cui Stephano ſucceſſit immediate Richardus archiepiſcopus. Cui Richardo ſucceſſit immediate beatus Edmundus archiepiſcopus. Cui Edmundo ſucceſſit immediate Bonifacius archiepiſcopus. Cui Bonifacio ſucceſſit Robertus de Kelewardebi, Cantuar. archiepiſcopus. Cui Roberto ſucceſſit immediate Johannes archiepiſcopus. Cui Johanni ſucceſſit immediate celebris memoriae Robertus de Winchelſey, Cantuar. archiepiſcopus. Cui Roberto ſucceſſit immediate dominus Walterus, Dei gratia Cantuar. archiepiſcopus, qui nunc eſt; nec invenimus in dictis chronicis aliquem fuiſſe archiepiſcopum Cantuar. a tempore glorioſi martyris Thomae archiepiſcopi ſupradicti uſque nunc praeter Hubertum memoratum, cujus nomen per aſpirationem incipere debuit, ſeu per aſpirationis notam in ſui principio ſcribi conſuevit. In cujus rei teſtimonium ſigillum noſtrum commune praeſentibus duximus apponendum. Dat. in capitulo noſtro 14. cal. Martii, anno Dom. ſecundum curſum eccleſiae Anglicanae M.ccc.xxi.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
JOHAN. XXII. 6.	WALT. RAYNOLD 9.	1321.	EDWARD. II. 15.

Regis literae priori Norwicen. pro auxilio praeſtando contra Scotos.

EDWARDUS, Dei gratia rex Angliae, dominus Hiberniae, etc. dilecto ſibi in Chriſto priori S. Trinitatis de Norwico ſalutem. Quia Scoti inimici et rebelles noſtri, qui tempore domini Edwardi, quondam regis Angliae, patris noſtri, contra quem in rebellionem proruperunt, et noſtro, poſtmodum infra regnum noſtrum homicidia, depraedationes, incendia, et alia damna innumera multipliciter perpetrarunt, finita treuga inter nos et ipſos nuper inita, dictum regnum noſtrum in magna multitudine ſunt ingreſſi, in eodem conſimilia facinora perpetrantes, aetati, vel ſexui, ſeu loco ſacro aut religioſo non parcentes; ac quidam magnates de regno noſtro, nobis ſubditi, a jamdiu nobis inobedientes et rebelles, ſe in magna multitudine ad partes boreales tranſtulerunt, populum noſtrum deſtruentes, ac caſtrum noſtrum de Tykhill armata potentia obſidentes; propter quod ordinavimus et eſſe proponimus, Domino concedente, apud Coventr. prima dominica Quadrageſimae prox. futur. cum equis et armis, quanto decentius et potentius poterimus, ad proficiſcendum exinde contra dictos inimicos, inobedientes et rebelles noſtros, ad eorum malitiam et proterviam cum Dei auxilio refraenand. Nos de veſtra fidelitate ad plenum confidentes, ſperantes etiam, quod in tanto et tam arduo negotio nos, et ſtatum, ac ſalvationem regni noſtri praedicti ſpecialiter tangente, manum porrigere velitis adjutricem; vobis in fide et dilectione, quibus nobis tenemini, firmiter injungendo mandamus, vos etiam ſpecialiter requirimus et rogamus, quatenus de hominibus ad arma, equitibus, et peditibus, quanto decentius poteritis, conſiderata diligenter qualitate negotii praedicti, nos juvetis, et eoſdem homines armis competentibus bene munitos habeatis, ad nos ad diem et locum praedictos, ad proficiſcendum exinde nobiſcum in obſequium noſtrum ſupradictum, vel de alio ſubſidio competenti ad nos ad eoſdem diem et locum ita curialiter reſpiciatis et gratanter, quod veſtro mediante ſubſidio, negotia noſtra praedicta ad noſtrum et veſtrum honorem et commodum, et populi regni noſtri tranquillitatem et quietem perpetuam feliciter valeant expediri, et quod vobis exinde arctius teneamur. Et ſi forſan ad eoſdem diem et locum, obſtante aliquo impedimento, quod abſit, praemiſſa facere non poſſitis, tunc ea poſtea ita feſtinanter compleatis, quod ex hoc perpendere poſſimus, qualem affectionem ad noſtram expeditionem optatam in praemiſſis geritis et habetis; penſantes intime, quod in praedicto negotio ſtatus totius regni, tam eccleſiae, quam populi, verſatur. Et de eo, quod inde facere volueritis, nos ſine dilatione aliqua reddatis per literas veſtras certiores. Teſte meipſo apud Glouc. 16. die Februar. anno regni noſtri xv.

Concilium Scoticum generale apud Perthum.

MENSE Julio hujus anni concilium eccleſiarum Scoticarum apud Perthum habitum fuiſſe meminerunt rotulae regis Roberti I. n. 85. in collect. comitis de Panmure, p. 65.

Conſtitutiones

Conſtitutiones provinciales dom. Walteri Raynold, Cantuar. archiepiſcopi, editae in concilio Oxon. anno Dom. M.CCC.XXII. * Ex Lyndw. Provinc. append. p. 39. ſeq.

De ſacramento ordinis, et de examinatione.

CUM quanta reverentia, et cordis contritione, et animi devotione ad ſacramentum ordinis ſit accedendum, ex eo patet, quod non niſi a ſummo ſacerdote, i. e. epiſcopo, confertur, et non paſſim, nec niſi certis temporibus, et jejunio obſervando non ſolum ab ordinandis, ſed ab univerſa plebe. Hinc eſt, quod ſanctorum canonum ſtatuta ſervantes prohibemus, ut nullus ad ordines accedat, vel admittatur, niſi fuerit canonice examinatus.

Item minores clerici ad inferiores gradus non admittantur, niſi idoneos habeant praeſentatores, et per teſtimonium eorum admittantur. Nullus ſimoniacus, homicida, excommunicatus, uſurarius, ſacrilegus, et incendiarius, vel falſarius, vel alius habens canonicum impedimentum, ad quoſcunque ordines praeſumat accedere.

Item ordinati in Hibernia, Wallia, vel Scotia, maxime ſine literis ſui dioeceſani, et noſtris commendatoriis ſeu dimiſſoriis, non admittantur ad ordinis ſic ſuſcepti executionem in epiſcopatu noſtro, niſi magna neceſſitas, ut cum eis diſpenſetur aliud a nobis, inducat; nec etiam tunc admittantur, niſi prius conſtiterit legitime de ipſorum ordinatione, vitae munditia pariter, et literatura.

Item prohibemus, ut nullus abbas vel prior monachos ſuos vel canonicos ab alienis (epiſcopis ſcilicet) faciat ordinari, niſi cum literis ſui epiſcopi dioeceſani, vel gerentis vices ſuas, aſſenſum ſuum exprimentibus.

Item praecipimus, ne ſacerdotes ignoti, de quorum ordinatione non conſtat, ad divinorum celebrationem deſerviendo eccleſiis admittantur, niſi de licentia epiſcopi dioeceſani; cum per literas teſtimoniales, vel teſtimonium bonorum virorum eis de eorum vere conſtiterit ordinatione, et ſufficienter fuerit facta fides.

De confirmatione.

Sacerdotes frequenter moneant populum ad confirmationem puerorum; poſt baptiſmum enim debet ſuſcipi ſacramentum confirmationis; quodſi confirmandus adultus fuerit, monendus eſt per ſacerdotem loci, ut prius confiteatur, et poſt confirmetur; veniat etiam jejunus adultus confirmandus.

Item ſaepe dicatur laicis, ne expectent diu ad confirmandum adventum epiſcopi; ſed adducant pueros ad eum, ubi eum adeſſe audierint prope, quam citius poterunt; ut ligaturas ſecum conferant competentes, ſc. longas et latas ſufficienter.

Item nullus teneatur ad confirmationem a patre, vel vitrico, vel noverca; et haec prohibitio ſaepius publicetur in eccleſia per ſacerdotes.

Item caveant ſibi diligenter parentes, ne parvulos ſuos proferant iterato ad confirmandum; cum et inde parvuli per illud ſacramentum iteratum efficiantur irregulares, ſi maſculi fuerint, et ipſi parentes ex tali negligentia gravi ſecundum canones ſubjaceant ultioni.

Sciant tam parentes, quam illi, qui pueros eorum tenent ad confirmandum, quod ſpirituale vinculum in hoc ſacramento aeque contrahitur, ſicut in baptiſmo.

Item parvuli confirmati tertio die poſt confirmationem deportentur ad eccleſiam, ut frontes eorum per manus ſacerdotum in baptiſterio propter reverentiam chriſmatis abluantur ibidem, et tunc ligaturae ſimul cum igne crementur.

De conſervatione olei et chriſmatis.

Cum magna reverentia deferatur oleum infirmorum ad infirmos, et ipſos inungant ſacerdotes cum magna devotione, et orationum celebritate, quae ad hoc ſunt ordinatae.

Item ad ſacramentum extremae unctionis moneant ſaepe populum Domini ſacerdotes, ſcilicet omnes a 14. annis ſive ſupra, et ad omnes communiter ſe paratos exhibeant, cum neceſſe fuerit. Et doceant, quod poſt ſacramentum ſuſceptum licite poteſt reverti ad opus conjugale.

Item tam ſanctum oleum, quam chriſma ſub fideli cuſtodia, clave adhibita, conſervetur, ut non poſſit ad illa temeraria manus extendi ad horribilia.

Item doceant populum ſacramentum extremae unctionis anno elapſo licite poſſe iterari; viz. quolibet anno ſemel in gravi infirmitate, de qua metus mortis imminet aegroto.

Neceſſarium eſt illud ſacramentum; et hoc patet ex verbis apoſtoli Jacobi dicentis: "Si infirmatur quis ex vobis, inducat preſbyteros eccleſiae, et orent ſuper eum, unguentes eum oleo ſancto in nomine Domini, et oratio fidei ſalvabit infirmum, et alleviabit eum Dominus; et ſi in peccatis ſit, dimittentur ei."

De ornamentis altaris.

Sint rectores eccleſiarum et preſbyteri diligentes, ut ſumma reverentia, et honor maximus

* Conſtitutiones has, alio tamen ordine diſpoſitas, ac paululum aliunde auctas, ex MS. Cott. Otho. A. 15. fol. 133. b. Simoni Mepham, archiep. Cantuar. adſcripſit clar. Spelmannus; quas et MS. Lambethenſe, n. 17. eidem archiepiſcopo acceptum refert. Codex Elienſis, n. 235. autem Stephano (Langton) archiep. Cantuar. attribuit. Lyndwoodus, ejuſque commentator Johannes de Atona, a Waltero Raynold, archiep. Cantuar. eas editas eſſe aſſerunt; quorum opinionibus ſubſcribens, ad A. C. M.CCC.XXII. collocavi.

ſacris altaribus exhibeatur, et maxime ubi ſacroſanctum corpus reſervatur, et miſſa celebratur. Euchariſtia in munda pyxide vel argentea vel eburnea, vel alias ſacramento digna et idonea conſervetur. Nec ultra ſeptem dies conſerventur hoſtiae conſecratae, ſed qualibet ſeptimana renoventur. Euchariſtia quoque tam cruce, quam lucerna praecedente, ad aegrotos per ſacerdotem, et in ſumma neceſſitate per diaconum cum ſocietate et reverentia deferatur, niſi forſan id loci remotio, vel temporis inaequalitas interdicat. Provideant etiam, ut ita ſe habeant in eundo et redeundo hujuſmodi miniſtri, ut et debitum ſolvant aegroto, et audientes et videntes invitent ad habendum tanto ſacramento reverentiam. Provideant etiam archidiaconi, ut linteamina, et alia ornamenta altaris, ſicut decet, ſint honeſta, et libros habeat eccleſia idoneos ad pſallendum pariter, et legendum; et ad minus duplicia ſacerdotalia veſtimenta, et ut honor debitus divinis officiis in omnibus impendatur. Praecipimus etiam, ut, qui altari miniſtrat, ſuperpellicio inducatur.

De ornamentis altaris et clericorum circa illud miniſtrantium.

Linteamina, corporalia, pallae, tuellae, manutergia, et alia altaris ornamenta integra ſint et munda, et ſaepe abluantur per perſonas a canonibus deputatas, ad reverentiam ſalvatoris noſtri, et totius caeleſtis curiae, quam huic ſacramento conficiendo, et confecto, non dubium eſt intereſſe.

Item verba canonis, praeſertim in his, quae ad ſubſtantialia ſacramenti pertinent, plene, integre, et cum ſumma animi devotione proferantur. Non tamen ita ſit moroſus ſacerdos in praemiſſis, quod faſtidium ingerat auditoribus, et officium ſuum privet devotionis pinguetudine, quia muſcae morientes, i e. impurae cogitationes, perdunt ſuavitatem unguenti, i. e. pinguetudinem devotionis. Nullus ſacerdos parochialis praeſumat miſſam celebrare, antequam matutinale perſolvat officium, et Primam ac Tertiam de die.

Item nullus clericus permittatur miniſtrare in officio altaris, niſi indutus ſit ſuperpellicio; et tempore, quo miſſarum ſolennia peraguntur, accendantur duae candelae, vel ad minus una.

De viſitatione archidiaconi.

Archidiaconi, et eorum miniſtri curam habeant et ſolicitudinem tam de his, quae ad ſacramentorum pertinent reverentiam (de quibus praemiſſum eſt) quam de his, quae inferius ſunt annexa, ut fideliter et irrefragabiliter obſerventur; tranſgreſſores, ſi qui fuerint hujuſmodi, prout qualitas culpae expoſcit, coercendo. Injungimus archidiaconis, et eorum officialibus, ut in viſitationibus eccleſiarum faciendis diligenter aſcribi faciant vaſa, veſtimenta, libros, et alia, quae ad dicta pertinent officia, habeantque conſiderationem ad fabricam eccleſiae, et maxime cancelli, ſi forte indigeant reparatione; ſi quos autem invenerint defectus hujuſmodi, certum ſub poena praefigant terminum, infra quem emendentur et ſuppleantur. Caute autem per ſe et ſuos inquirant, ſi in parochia, in qua officium viſitationis impendunt, in rebus vel perſonis aliquid fuerit corrigendum; et exceſſus, ſi quos ibidem invenerint, vel tunc, vel in proximo capitulo corrigantur.

De ſacramento matrimonii, et quando celebretur.

Matrimonium, ſimiliter et alia ſacramenta cum honore et reverentia de die in facie eccleſiae, non tamen riſu et joco, et deriſu ac contemptu celebretur. In matrimonio contrahendo ſemper in tribus dominicis, vel feſtivis diebus, et a ſe diſtantibus, tribus edictis perquirat ſacerdos a populo ſub poena excommunications, de legitimatione ſponſi et ſponſae. Si quis autem ſacerdos hujuſmodi edictum non obſervaverit, poenam nuper in concilio ſuper hoc ſtatutum non evadet.

Item prohibeant laicis ſacerdotes frequenter in eccleſia ſub poena excommunicationis, ne dent mutuo fidem de matrimonio contrahendo, niſi in loco celebri, et coram preſbyteris et laicis pluribus ad hoc convocatis.

Qualiter ſe habeat ſacerdos in audiendo confeſſiones.

Sacerdos in poenitentia injungenda diligenter attendat circumſtantias criminis, qualitatem perſonae, et genus delicti, tempus, et locum, cauſam et moram in peccato factam, devotionem etiam animi poenitentis; et his conſideratis, et diligenter penſatis ac diſtricte, majorem vel minorem poenitenti injungat poenitentiam.

Item ſacerdos ad audiendum confeſſiones communem ſibi eligat locum, ubi communiter ab omnibus videri poterit in eccleſia; et in locis abſconditis non recipiat ſacerdos alicujus, et maxime mulieris, confeſſionem, niſi pro maxima neceſſitate, aut infirmitate poenitentis.

Item nullus ſacerdos alterius parochianum recipiat ad poenitentiam, niſi de licentia ſui preſbyteri vel epiſcopi.

Item ſacerdos talem injungat poenitentiam uxori, ut viro ſuo non reddatur ſuſpecta de aliquo crimine occulto et enormi; idem de marito eſt obſervandum.

Item in furto, rapina, uſura, fraude, ſimonia, et maxime detentione decimarum, ſeu ſubtractione alicujus juris eccleſiaſtici, diligenter ſibi caveant ſacerdotes, ne aliquibus injungant poenitentias, niſi cum ſatisfactione et reſtitutione facienda injuriam paſſis; cum non remittatur peccatum, niſi reſtituatur ablatum.

Item in majoribus criminibus et atrocioribus dubius ſacerdos conſulat epiſcopum, vel ipſum, qui vices ejus gerit, aut providos et diſcretos, quorum conſilio certificatus ſciat, quos et qualiter ligare poſſit et abſolvere. Et ne, quod abſit, poenitens penitus in deſperationem cadat, moneat ipſum diligenter, ut bonum quicquid interim poſſit, faciat, ut Deus cor ſuum illuſtret ad poenitentiam. Et hoc idem faciat de eo, qui peccatum confitetur, et tamen ab eo non vult abſtinere; quo caſu munus abſolutionis non poterit ei impendi, cum venia non legatur conceſſa niſi ſe corrigenti

Item caveant ſacerdotes, ne peccata imprudenter inquirant, aut nomina perſonarum, cum quibus peccaverint, ſed circumſtantias tantum et qualitatem peccati, cum ſcriptum ſit: "Deus, vitam meam (et non alterius) nunciavi tibi:" et propria debet eſſe confeſſio, et non aliena.

Qualis debet eſſe celebraturus; et, ſi revelet peccata, qualiter punietur.

Prohibemus, quod nullus ſacerdos lapſus in mortale peccatum ad altare accedere praeſumat celebraturus, antequam confiteatur. Quidam enim errant credentes, quod mortalia peccata delentur per confeſſionem generalem.

Item nullus ſacerdos ira, odio, vel metu etiam mortis audeat in aliquo detegere alicujus confeſſionem ſigno vel verbo, ſpecialiter vel generaliter. Et ſi ſuper hoc convictus fuerit, ſine ſpe reconciliationis non immerito debet degradari.

Cum ſaepe contingat, quod rectores eccleſiarum, ac etiam nonnulli ſacerdotes in ſacris ordinibus conſiſtentes, eo quod nullis (ut eis videtur) quoad forum poenitentiale ſunt ſubjecti, vel omnino non confitentur, vel ad quoſdam accedunt, qui nullam ipſos abſolvendi vel ligandi habent poteſtatem; ſtatuimus, quod per archidiaconos ſingulorum decanatuum duo preſbyteri idonei praeficiantur ſingulis decanatibus, competentis literaturae, et probatae opinionis, ad confeſſiones talium audiendas, et poenitentias eiſdem injungendas; quibus per nos, vel vicem noſtram gerentem auctoritatem volumus impertiri, firmiter prohibentes, ne religioſi, monachi, vel canonici, anachoritae, heremitaeve ſubditum alicujus audeant ad poenitentiam admittere.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
JOHAN. XXII. 6.	WALT. RAYNOLD 9.	1322.	EDWARD. II. 15.

Regis literae archiepiſcopo Eborum de auxilio honorabili et competenti regi praeſtando pro guerra Scotiae. Ex rot. clauſ. 15. Ed. II. m. 17. dorſo.

REX venerabili in Chriſto patri W. eadem gratia archiepiſcopo Eborum, Angliae primati, ſalutem. Super ingredientibus Scotis inimicis et rebellibus noſtris regnum noſtrum, et ibidem mala diverſa facientibus, cum Thoma com. Lancaſtr. ut pro defenſione eccleſiae, et veſtra, ac populi noſtri partium marchiae illius contra aggreſſus dictorum inimicorum noſtrorum auxilium appoſuiſſet, tractatum tenuiſtis, et ſibi in ſubventionem expenſarum circa hoc faciend. duo millia marcarum de vobis et clero veſtro percipiendarum conſtituiſtis, ſicut nobis tunc ſcripſiſtis; noſque in remotis partibus agentes vobis reſcripſimus, quod alii quam nobis in regno noſtro hujuſmodi auxilia concedere non deceret; ac poſtmodum tam contra quoſdam ſubditos noſtros, qui contra nos in rebellionem proruperunt, quam pro dictis Scotis inimicis et rebellibus noſtris repellendis in manu potenti verſus iſtas partes boreales acceſſimus, et ſedata (benedictus Deus) turbatione in dicto regno noſtro per praedictos ſubditos noſtros inimicos et rebelles mota, exercitum noſtrum ſummoneri fecimus; ita quod ſit apud Novum Caſtrum ſuper Tynam in octabis ſanctae Trinitatis proximo futuris ad proficiſcendum exinde contra dictos Scotos inimicos et rebelles noſtros, ad eorum obſtinatam malitiam cum Dei adjutorio reprimend. Et quia in dicta turbatione, quae gravia pericula in dicto regno noſtro, et populo ejuſdem excitavit, ſedanda, multas expenſas nos oportuit facere, et in praeſenti expeditione guerrae noſtrae Scotiae infinitam pecuniam refundere oportebit, noſtramque perſonam in expeditione praedicta pro pace et tranquillitate eccleſiae, et populi noſtri adquirenda, de Dei auxilio confidentes, divinae gratiae ſubmittere, et in dictis partibus borealibus pro ſalvatione earundem eccleſiae ſacrae et populi praedicti non ſine magnis laboribus et expenſis interim proponimus perſonaliter commorari; vos affectione, qua poſſumus, requirimus et rogamus, quatenus ad labores et expenſas, quas in dictis negotiis pro pace et concordia regni noſtri ſuſtinuimus, et ad hoc quod perſonam noſtram pro eiſdem, et pro ſalvatione eccleſiae ſacrae, et perpetua tranquillitate populi noſtri, dante Deo, adquirenda ſubmittimus, ſicut praedictum eſt, intuitum debitum convertentes, nos de auxilio honorabili et competenti pro eiſdem juvetis: vos in hac parte taliter habentes, quod per auxilium nobis per vos ſic faciend. ultra ſtatum, quem praedictus Thomas tunc tenuit, majeſtas regia honoretur, et quod per hoc actualiter ſentire poſſimus affectionem, quam habetis ad felicem expeditionem noſtram in negotio ſupradicto, quodque vobis et eccleſiae veſtrae in agendis veſtris infuturum arctius teneamur; et de eo quod inde facere volueritis, nobis, quam citius poteritis, reſcribatis. Teſte rege apud Pontemfractum 9. die Aprilis.

Johannis XXII. *papae bulla pro decima biennali.* Ex reg. Raynold, arch. Cantuar. fol. 297. b.

JOHANNES epiſcopus, etc. venerabilibus fratribus archiepiſcopo Cant. et London. epiſcopo, ac dilecto filio Rogero, electo Coven. et Lichf. ſalutem, et apoſtolicam benedictionem. Praecelſae devotionis clara ſinceritas, qua chariſſimus in Chriſto filius noſter Edwardus, rex

Angliae

Angliae illuſtris, Romanam honorat eccleſiam, tanquam benedictionis filius, ſicut matrem, multa noſtrum animum reddit attentione ſolicitum, ut circa ſuam, et regni ſui tranquillitatem continuam paternae diligentiae ſtudiis vigilantes, in ſuis et ejuſdem regni neceſſitatibus regiae celſitudini prorogemus opportunae ſubventionis auxilium; et in opportunitatibus extendamus ad eum apoſtolicae largitatis dexteram adjutricem. Ex tenore ſiquidem inſinuationis ejuſdem regis nuper accepimus, quod cum hoſtis antiquus, malorum incentor nequiſſimus, humanae quietis et pacis ſatagens amaricare delicias, adverſus eundem regem in regno praedicto guerrar. diſſidia calamitoſa commoverit, et periculoſa ſcandala ſuſcitaverit, ſibique tam pro ſui regni, et terrarum ſuarum defenſione, quam pro hujuſmodi guerrarum diſſidiis et ſcandalis ſubducendis, noſtrum ſit eidem auxilium non modicum opportunum; nobis humiliter ſupplicavit, ut pro hujuſmodi defenſione apoſtolici ſibi manum auxilii porrigere dignaremur. Nos igitur conſiderantes attentius, quod eccleſiarum, ac praelatorum ipſarum, et aliarum perſonarum eccleſiaſticarum regni et partium earundem ſtatus abſque ipſius regni pace tutus eſſe non poteſt; ac innumera damna, rerum et bonorum occupationes multimodas, et ſubtractiones multiplices facultatum eccleſiarum, praelatorum, et perſonarum earundem, necnon et perſonarum ipſarum graves injurias et jacturas, quas non ſine periculoſis ſcandalis eis commotio guerrarum hujuſmodi comminatur, merito formidantes, et propterea decens et congruum reputemus, immo proculdubio credamus expediens, ut rex praefatus in hujuſmodi neceſſitatis articulo noſtrum et apoſtolicae ſedis promptum reperiat ſubſidium et favorem, ac ſubventionis praelatorum, et perſonarum ipſarum auxilium, per quae quietis ipſorum commoda procurantur, ſibi percipiat liberale; decimam omnium fructuum, redituum, et proventuum eccleſiaſticorum uſque ad duos annos per dictum regnum Angliae, ac Hiberniae, et Walliae partes provenientium (fructibus, reditibus, et proventibus priorum, praeceptorum, et aliarum perſonarum hoſpital. ſancti Johannis Hieroſolym. duntaxat exceptis) per eoſdem duos annos a feſto Pentecoſt. proximo venturo, inantea numerandos, in duobus terminis, videlicet in beati Martini pro primo, et in aſcenſionis Domini feſtivitatibus pro ſecundo terminis eiſdem ſingulis duobus annis perſolvendam, in defenſionem dictorum regni et terrarum convertendam, auctoritate apoſtolica, de fratrum noſtrorum conſilio, duximus concedend. Quare diſcretioni veſtrae per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus, ab archiepiſcopis, epiſcopis, electis, abbatibus, et prioribus, decanis, praepoſitis, archidiaconis, archipreſbyteris, et aliis eccleſiarum praelatis ac rectoribus, capitulis quoque, collegiis, et conventibus, Ciſtercien. Cluniacen. Praemonſtraten. Grandimonten. Cartuſien. Vallis Umbroſae, Camadulen. ſanctorum Benedicti et Auguſtini, et aliorum ordinum, caeteriſque perſonis eccleſiaſticis, regularibus et ſecularibus, exemptis et non exemptis, per regnum et partes praedictas conſtitutis, quibus ſuper hoc preces, et exhortationes noſtras per alias literas duximus dirigend. (prioribus, ac praeceptoribus, et perſonis aliis hoſpital. ſancti Johannis Hieroſolym. duntaxat exceptis) per vos, vel ſubcollectores deputandos a vobis per eoſdem duos annos in dictis terminis petere, exigere, ac recipere praefatam decimam cum diligentia ſtudeatis, praefato regi pro defenſione praedicta poſtmodum aſſignandam. Nos enim petendi, exigendi, et recipiendi decimam ſupradictam, necnon et contradictores ac rebelles per cenſuram eccleſiaſticam, appellatione poſtpoſita, compeſcendi, illis etiam, qui occaſione dictae decimae tempore debito non ſolutae, excommunicationum, ſuſpenſionum, vel interdicti fuerint ligati ſententiis, poſt ſatisfactionem de illa exhibitam, abſolutionis beneficium impendendi, ac diſpenſandi cum eis, qui dictis ligati ſententiis, celebrando divina, vel immiſcendo illis irregularitatis maculam forte contraxerint; dictoſque ſubcollectores mutandi, quotiens vobis videbitur expedire, plenam vobis, et unicuique veſtrum concedimus, tenore praeſentium, facultatem: non obſtantibus, ſi eiſdem archiepiſcopis, et epiſcopis, ac aliis ſupradictis, vel ipſorum aliquibus, communiter vel diviſim, a dicta ſit ſede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas apoſtolicas, non facientes plenam et expreſſam de indulto hujuſmodi, ejuſque toto tenore, ac propriis ordinum, locorum, et perſonarum nominibus mentionem; et quibuſvis privilegiis, indulgentiis, gratiis, et literis apoſtolicis, quibuſcunque dignitatibus, ordinibus, locis, vel perſonis, generaliter aut ſpecialiter, ſub quacunque forma, vel conceptione verborum a ſede memorata conceſſis; per quae affectus ſolutionis et collectionis hujuſmodi decimae impediri poterit quomodolibet vel differri, et de quibus quorumque totis tenoribus de verbo ad verbum in noſtris literis ſpecialiter plena et expreſſa mentio ſit habenda; literis ſuis proviſuri, quod praefata decima pro defenſione praedicta duntaxat, et in nullos alios uſus aliquatenus expendatur. Dat. Avinion. 12. calend. Maii, pontificatus noſtri anno ſexto.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
JOHAN. XXII. 6.	WALT. RAYNOLD 9.	1322.	EDWARD. II. 15.

Concilium cleri Cantuar. provinciae die Mercurii prox. poſt feſtum S. Trinitatis in eccleſia S. Pauli London.

Ex libro 3. memor. Henr. Burgherſh, Lincoln. epiſcopi, fol. 54.

WALTERUS, permiſſione divina Cantuar. archiepiſcopus—— Mandato regio literis ſuis ſub magno ipſius ſigillo nobis ſuper hoc directis, excitati, clerum noſtrum Cantuar. provinciae ad parliamentum domini noſtri regis in civit. Ebor. a die Paſchae prox. praeterito in 3. ſeptimanas cele-

celebrandum juxta ipſius mandati exigentiam fecimus convocari, ad tractandum ſuper quibuſdam arduis dominum noſtrum regem contingentibus, necnon conſentiendum hiis, quae ſuper tractandis in ipſo parliamento contingerent ſalubriter ordinari. Venerabilibus itaque fratribus noſtris dominis, Dei gratia Norwic. Exon. Ciceſtr. Bathon. et Wellenſ. Bangor. Aſſaven. Elienſ. Wigorn. Roffen. et Lincoln. epiſcopis, perſonaliter ſe repraeſentantibus in eodem, caeteris fratribus, et coepiſcopis noſtris tunc abſentibus ex cauſis ſufficientibus legitime excuſatis, cum negotiis eccleſiam et viros eccleſiaſticos contingentibus intenderemus diligentius pertractandis, ex parte domini noſtri regis inter caetera nobis expoſitum extitit in communi; quod cum circa impugnationem quorundam ſibi rebellantium, et eccleſiae pacem, et regni ſui quietudinem perturbantium, aerarium ſuum attenuaſſet in tantum, quod contra Scotos, qui ad regni invaſionem offerunt ſe paratos, pro defenſione patriae, et eccleſiae regni ejuſdem propriae non ſuppeterent facultates, viri eccleſiaſtici, quorum rem in hoc agi dignoſcitur, de bonis ſuis eccleſiaſticis ſubventionem facerent competentem, ſibique attento periculo invaſionis hujuſmodi, quae jam inſtat, ſatisfacerent protinus de eadem. Cumque inter praeſentes tractatus ſuper hoc habitos extitiſſet ex parte cleri allegatum, quod cum clerus quarundam dioec. tunc abeſſet, a quo praeſentes diſcrepare minime intendebant, circa hoc reſponſum dare per ſe non valebant, praeſertim cum iidem abſentes reputari non potuiſſent in loco ipſo, aut dici de jure contumaces. Habita itaque ſuper petitione et allegatione praedictis inter nos et confratres noſtros deliberatione diligenti, zelo quoque, quo ad eccleſiam dominus rex afficitur, plenius attento, petitioni praedictae ob allegatae neceſſitatis ſarcinam nunc urgentem taliter cenſuimus, de conſenſu omnium praeſentium, annuendum; ut quinque denarii de marca de bonis eccleſiaſticis, ex quibus decimas dare conſuevit, pro petito ſubſidio concedatur eidem cum ſumma celeritate, pro neceſſitate urgente, ut praedicitur, quae jam inſtat, colligendi ac levandi; ita quod citra feſtum ſancti Petri Ad vincula, auctoritate loci dioec. ſic levata, et per collectorem eadem auctoritate ad colligendum deputatum recepta, parata ſit integre ad ſolvendum. Verum, quia magna pars cleri a loco tractatus tunc abſuit, ad quem venire, tanquam extra ſuum territorium, provinciam viz. Cantuar. compelli minime potuit de jure, mandataque procuratoribus cleri tunc praeſentibus facta, ad actum, de quo agebatur, ſufficere minime videbantur, de fratrum conſilio tunc praeſentium, ad certos diem, et locum infra noſtram provinciam praelatos et clerum provinciae noſtrae reputavimus fore convocandos. Veſtrae igitur paternitati committimus et mandamus, quod omnes, et ſingulos fratres, et coepiſcopos noſtros, necnon clerum cujuſlibet dioec. per locorum dioeceſanos in quolibet gradu praemuniri demandetis ac citari, quod die Mercurii prox. poſt feſtum ſanctae Trinitatis prox. in eccleſia ſancti Pauli London. ſuper praemiſſis et aliis——tractaturi, et ſuos conſenſus legitime praebituri eiſdem——ſignificent, quid fecerint in praemiſſis. Nomina vero exemptorum hujuſmodi in eventum non paritionis eorundem domino noſtro regi pro loco et tempore intimare oportebit. Dat. juxta Ebor. 4. id. Maii, anno M.CCC.XXII.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg Angliae.
Johan. XXII. 7.	Walt. Raynold 10.	1322.	Edward. II. 16.

Literae regis archiepiſcopo Cantuar. de ſubſidio a clero provinciarum Cantuar. et Eborum procurando. Ex rot. clauſ. 16. Ed. II. m. 20. dorſo.

Rex venerabili in Chriſto patri W. eadem gratia archiepiſcopo Cantuar. totius Angliae primati, ſalutem. Quanta mala ſtrages hominum, deſtructiones eccleſiarum et populi regni noſtri Scoti inimici et rebelles noſtri in eodem regno hactenus perpetrarunt, vobis, et caeteris fidelibus noſtris ignotum eſſe non credimus, et, quod gravius eſt, rei evidentia ſatis manifeſtat. Cum itaque ad obſtinatam malitiam dictorum inimicorum et rebellium noſtrorum cum Dei adjutorio reprimend. in inſtanti ſeiſona aeſtivali, manu potenti ad partes Scotiae ordinaverimus proficiſci, ad quod, necnon pro cuſtodia marchiae regni noſtri contra hoſtiles aggreſſus dictorum inimicorum noſtrorum interim faciend. pecuniam quaſi infinitam nos effundere oportebit; propter quod praelatos et proceres, ac communitatem dicti regni jam apud Ebor. ad tractand. ibidem ſuper negotiis praedictis, et aliis nos et ſtatum regni noſtri contingentibus, fecimus convocari, ac iidem praelati et proceres, ac communitas, habita deliberatione ſuper dictis negotiis et neceſſitatibus eis per nos expoſitis, in ſubventionem expenſarum circa praemiſſa faciendarum, decimam de bonis de communitate dicti regni, et ſextam de civitatibus, burgis, et antiquis dominicis noſtris liberaliter conceſſerint et gratanter.

Nos conſiderantes mala praedicta tam in eccleſia ſacra, quam in aliis locis per praedictos inimicos noſtros illata fuiſſe, volentes etiam praecipue ſalvationi eccleſiae ſacrae contra dictorum inimicorum jacula pro viribus providere, ad quod vos, et clerum provinciae veſtrae Cantuar. ſperamus velle manus apponere adjutrices; vos rogamus mandantes, ac etiam firmiter injungentes, quod concilium provinciale praelatorum et cleri provinciae veſtrae praedictae apud Lincoln. quanto citius poteritis, pro negotiis, eccleſiam ſacram, et defenſionem ac immunitatem ejuſdem ſic contingentibus, convocari faciatis, et in eodem concilio expoſitis negotiis et neceſſitatibus praedictis, quanto utilius et expreſſius poteritis, auxilium competens a praelatis et clero pro-

provinciae praedictae de bonis ſuis eccleſiaſticis, et aliis eccleſiaſticis annexis, terminis competentibus et feſtinis nobis ſolvend. procuretis concedi; in hac parte taliter vos habentes, quod, mediante auxilio nobis per vos et ipſum clerum concedendo, negotia praedicta feliciter valeant expediri; noſque ipſum clerum in ſuis agendis debeamus ſpecialius habere commendatos. Et quid inde duxeritis faciend. nobis per veſtras die literas reſcribatis. Teſte rege apud Eborum 28. Novembr.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
JOHAN. XXII. 7.	WALT. RAYNOLD 10.	1322.	EDWARD. II. 16.

Concilium provinciale Cantuar.

Acta convocationis cleri provinciae Cantuar. apud Lincoln. feſto S. Hilarii. Ex Wharton. A. S. Vol. 1. p. 362.

IGITUR ad rogatum regis praelatis et clero per archiepiſcopum Cantuar. apud Lincoln. convocatis in feſto S. Hilarii, archiepiſcopus, ibidem congregatis, regis indigentiam exponens, de conſilio et auxilio regi faciendo praelatos et clerum interpellavit. Clerus vero aſſerens, quod papa regi duas decimas conceſſiſſet; hoc ſufficere debere pro auxilio. Conſilium itaque, reſponſionem, et deliberationem ſuam in ſcriptis archiepiſcopo et praelatis tradidit; quam deliberationem archiepiſcopus et praelati ad regem incaute mittentes, rex ob hoc ad iram provocatus, juſtitiarios et alios magnos ad inducendum clerum per minas et blanditias Lincolniam deſtinavit. Clerus quoque exin conſtantior effectus, reſpondebat, ſe nolle recedere a ſua prima deliberatione.

Petitiones abbatum, priorum, etc. in convocatione Lincoln. Ex MS. Cotton. Fauſtina A. 5. fol. 2. et MS. eccl. Cantuar. H. fol. 252. a. et Wharton. A. S. Vol. 1. p. 362.

VESTRAE paternitati reverendae, domine, Dei gratia Cantuar. archiepiſcope, totius Angliae primas, abbates, priores, eccleſiarum cathedralium decani, archidiaconi, capitulorum et cleri Cantuar. provinciae procuratores in inſtanti congregatione apud Lincoln. praeſentes petitiones, et ſupplicationes concorditer porrigunt infraſcriptas.

Inprimis, cum eccleſia Cantuar. totaque eccleſia Anglicana libera ſit et fuerit, ac tali hactenus gaviſa libertate, quod clerus ejuſdem provinciae vel regni auctoritate regia convocari non conſueviſſet, nec debuiſſet de jure, etc. ut in petitionibus cleri Cantuar. provinciae contra formam citationis regis Edwardi ſecundi ſupra pag. ⋯ continetur uſque ad 443, Voſque patres reverendi praedictae Cantuar. eccleſiae ſuffraganei, pro conſervatione libertatis, ſicut tenemini, apud patrem praedictum una nobiſcum inſtare velitis, ſi placet, ut petitionem noſtram tam licitam, tam ſanctam, tamque honeſtam exaudire dignetur; pro firmo tenentes, quod abſque libertatis eccleſiaſticae laeſione evidenti, vel potius ſubverſione ejuſdem praemiſſa ſubſiſtere non poterunt abſque remedio competenti.

Deliberatio communis religioſorum et cleri in congregatione praelator. et cleri Lincoln. in craſtino S. Hilarii.

"Deliberatio ſuper eo, quod injungitur religioſis ac clero, quod deliberent ſuper conſilio et auxilio impendend. domino noſtro illuſtri regi Angl. expoſitis indigentia ipſius, et periculo imminenti, videtur religioſis et clero totius Cant. provinciae jam praeſentibus, ſanum eſſe conſilium, quod dominus noſter rex, magnates, et proceres univerſi in principio Deo, et orationibus eccleſiae devote ſe ſtudeant commendare, et ab injuſtis exactionibus, et oppreſſionibus eccleſiae, et eccleſiaſticis perſonis populo illatis deſiſtant, et alliciant corda ſubditorum. Quantum ad ſubſidium ex parte dicti domini regis petitum, unanimiter reſpondent, quod cum ſanctiſſimus pater et dominus, dominus Johannes, divina providentia papa XXII. attentis et ponderatis cauſis et rationibus ex parte dicti domini regis noſtri expreſſis, volens ſibi de ſufficienti ſubſidio, quantum facultates eccleſiae Anglicanae ſuppetunt, providere, eidem conceſſerit decimam biennalem; non licet religioſis et clero, nec poſſunt ultra conceſſiones hujuſmodi abſque offenſa, et contemptu ſedis apoſtolicae quicquam concedere iſta vice; cum illud onus jam impoſitum per dictum dominum papam ſit perſonis eccleſiaſticis nimis grave, et importabile multis, tum propter defectum annonae anni inſtantis, et aliorum praecedentium, tum proper cariſtiam imminentem ac graviorem futuram, ut veriſimiliter formidatur, ac etiam propter praeſtationes varias et inſolitas, et oppreſſiones alias non ignotas, quas religioſi, et clerus antedicti hactenus tolerarunt. Vobis igitur, patri reverendo ac domino, domino Waltero, Dei gratia Cantuar. archiepiſcopo, totius Angliae primati, religioſi et clerus veſtrae provinciae in iſta congregatione praeſentes, iſtam deliberationem ſuam exhibentes, humiliter ſupplicant et devote; quatenus praemiſſis

miſſis omnibus et ſingulis per vos in ſubſidium religioſorum et cleri praedictorum diligentius, ſi placet, ponderatis, ipſam deliberationem veritate fulcitam, benigne admittere dignemini, ac religioſos et clerum veſtrum praedictos, erga dominum noſtrum regem clementer et miſericorditer in hac parte excuſare, eiſdem religioſis et clero ſaepius, ac graviter, et diu fatigatis, conſideratis locorum diſtantiis, et viarum diſcriminibus, velitis, ſi placet, ſoluta congregatione praeſenti, tribuere licentiam recedendi."

Tempore iſto tantus timor, et vecordia, atque miſeria omnes invaſerant, quod nullus auſus eſt palam loqui veritatem. Unde factum eſt, quod nonnulli regni deſtructionem et miſeriam, necnon et deſolationem amaro animo deflentes, ſcripturas querulas continentes, has lamentationes ſolo projecerunt:

"Petitur a clero Cantuar. provinciae ſuper remedio providendo contra Scotos inimicos regis, et regni, et eccleſiae, et totius populi Anglicani. Et utinam, qui hujuſmodi petunt conſilium, neceſſitatem et cauſam adverterent petendi. Eſt enim regnum in caſu periclitationis, niſi Deus avertat; ſicut clamat populus ex cauſis infraſcriptis. Inprimis, ut aſſeritur, plures magnatum errant in fide catholica, in articulo videlicet reſurrectionis, et in ſexto praecepto decalogi; * ne dicam de aliis, Dominum non verentur; proximum non diligunt; eccleſias ac loca ſacra depraedantur et exſpoliant; libertates ipſius infringunt et violant; dominam ancillam filii degeneres, et ex matre faciunt novercam, miniſtris eccleſiae injurias ſacrilegas inferunt; exactiones indebitas gravius quam a laicis exigunt et extorquent; ſicque pauperes Chriſti debitis alimoniis defraudant; quia quanto plus capit fiſcus, tanto minus capit Chriſtus; ſimplices opprimunt; rapinas undique committunt; juſtum judicium pervertunt; claves eccleſiae vilipendunt. Quid igitur mirum, ſi ſic erronei, ſic excommunicati, ſic criminoſi, qui duces ſunt ſimplicium, totius exercitus multitudinem, quemadmodum Achor, ab expeditione felici impediunt, et perturbant. Ex noſtra ſuperbia, ex noſtra iniquitate, ex noſtra deſipientia procedit noſtra confuſio, et hoſtium noſtrorum tam prompta victoria. Adverſarii noſtri continue laborant et vigilant, ac inceſſanter machinantur, quibus modis et viis deſtruere valeant nos, et locum noſtrum. Nos, ſi quando licet, raro bene incipimus, momentanee deſiſtimus, et illatis nobis damnis irreparabilibus et ſempiternis opprobriis, quaſi non eſſent nobis curae, ludibriis, et inſolentiis, ac commodis privatis inſiſtimus, publicam regni et eccleſiae valitatem ſolo flatu, et membrana denigrata proſequentes. Item adverſarii noſtri robuſtos, quos habent ex propriis, ac ſtipendiarios conductos bene meritos fovent, amplectuntur, et ex ſpoliis noſtris, ac redemptione captivorum noſtrorum, omnes pro ſui ſtatus varietate munifice promovent et ditant; invicem ſe amant; fidem omnibus ſervant; et per hoc omnium corda ad ſe trahunt. Nos ex robuſtis, proceribus, potentibus, et ſtrenuis, quos habuimus, quoſdam occidimus; quoſdam perpetuo carceri mancipavimus; aliis adhuc comminamur in publico; aliis inſidiamur in privato; ſubditos noſtros depauperavimus, vix ulli fidem ſervamus; invicem non diligimus, auxilium alienigenarum invocare dedignamur; in noſtros quidem praevalemus, irruimus, juſtitiarios aſſignamus, ut omnes malos perimamus, ac eorum complices conſanguineos, amicos, et fautores, forte non ſemper zelo juſtitiae, ſed aliquando livoris ſeu vindictae; nec eſt obloquendum quando oportuerit aliquos, quemadmodum permittitur perimere ſuis demeritis exigentibus, aliquoſque caſtigare et corrigere; ſed magis oportet poſt iram miſericordiae recordari, et principem lachrymoſis precibus interpellare, ut quieſcat jam ira a populo ſuo, ut non deſoletur terra, et ne perdat omnem animam vivam: periculoſum eſt valde totum malum ſanguine minuere, ne forte bonus non ſemper ſuperſit; et tempus eſt minuendi et tempus colligendi. Item, adverſariis exeuntibus ad praelium, nedum armis corporalibus, ſed ſacramentis ſpiritualibus ſe muniunt, exploratores praemittunt, victualia neceſſaria ſufficientia pro ſuo exercitu diſponunt, noſque abſque ſacramentis, abſque exploratoribus pompoſe et capitoſe progredimur; quo fit, ut famis inedia ante omnem congreſſum bellicum morticiniis arva repleamus, et qui reſidui ſumus, repentine circumvallamur, et confuſi interius in conſcientia, et exterius in penuria, ignominioſe terga vertimus, capimur, deſiſtimus; niſi forte ex miſericordia inimicorum redimi valeamus. Et haec praetermiſſa omnium fere corda popularium nimirum retrahunt et avertunt; adeo quod niſi meliori gaudeant regimine, malle ſe dicunt hoſtibus adhaerere, quam diu ſic languere. Item adverſarii noſtri in ſuis conſiliis et tractatibus publicam valitatem progreſſionis et aggreſſionis ſuae incertum, ac aliquas belli cautelas diffiniunt et pertractant; ibique quiſque veritatem libera voce loquitur, et benigne exauditur, laudemque meretur, vel ſaltem vituperium non incurrit. Nos in conſiliis et tractatibus noſtris publicam valitatem ſuperficialiter pertranſeuntes, talliarum exactionibus, ſaevis ſententiis, et privatis valitatibus inſiſtimus, ſeu nihil omnino facimus, nullus veritatem exprimit, ſed vel omnes obmuteſcunt, vel, ut placeant, veritatem loquendo ſupprimunt; ſicque principem fallunt, totumque regnum periculo ſupponunt; et revera hoc maxime vobis praelatis eſt verecundum, ſic obmuteſcere, ſic tintinnabula veſtris appenſa veſtibus, ne ſonitum faciant, obſtruere, ſicque veritatem, quae Deus eſt, ob favorem humanum, vel metum vanum adeo impudenter deſerere; metum dico vanum, quia ut plerumque trepidatis timore, ubi non eſt timor. Somniatis alii pericula vobis et eccleſiis veſtris imminentia, quae nunquam evenient, nunquam in cor hominis aſcendunt. Et ſi forte fuerit vobis comminatum, Dominus diſſipabit conſilia hujuſmodi comminantium. Et eſto, quod immineant peri-

* Loco verborum *ne dicam de aliis* Wharton. l. c. haec legit: *characteribus, carminibus, praeſtigiis, et ſortilegiis, et Merlini vaticiniis fidem adhibent aenigmaticis, ne dicam de ſpiritibus incluſis.*

cula,

cula, nunquam niſi ex perſecutione crevit eccleſiae victoria glorioſa. Nullus eſt, qui ſe opponat pro domo Domini, et ſi nullus adverſantibus procellis ſe opponat, tota ſimul eccleſia in brevi ſubmergetur. Domini mei reverendi, penſate amore crucifixi, qualiter ab imo pulveris ſuſcitaverit vos Deus, ut ſedeatis cum principibus, et ſolium gloriae teneatis, non ut taceatis, ſed ut ſpeculatores ſitis, populo peccanti peccata ſua annuncietis; quod ſi non feceritis, ſanguis eorum de manibus veſtris requiretur, ſicut noſtis. Et revera veſtrae puſillanimitati et taciturnitati aſcribitur, quod tot mala regno et eccleſiae Anglicanae provenerunt hiis diebus. Redite ergo ad cor, ſi cor habueritis; alioquin ſi ſocordes fueritis, mortuis vos ſimiles oſtenditis. Quid ergo loca vivorum, qui prodeſſe vellent et valerent, tam pernicioſe occupatis? Perpetuo a vobis et clero veſtro conſilio annunciare curetis domino regi et regni ducibus errores, et defectus praedictos, ſuadentes eiſdem, ut ipſos corrigere ſtudeant et reparare, et hoc conſilium praeſtantius erit omni auro et argento".

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
JOHAN. XXII. 7.	WALT. RAYNOLD 10.	1322.	EDWARD. II. 16.

Concilium provinciale Ebor.

HOC anno duo mandata archiepiſcopi Eboracenſis emanarunt ad convocandum clerum provinciae Eboracen. unum dat. apud Cawode 2. id. April. ad comparendum apud Ebor. die Lunae prox. poſt feſtum S. Johannis ante portam Latinam, 10. ſc. die Maii; alterum apud Cawode 13. cal. Januar. ad conveniendum proximo die juridico poſt feſtum converſionis S. Pauli. Utraque convocatio habebatur ad ſubſidium domino regi in Scotiam proficiſcenti ſtatuendum. Quid in prima actum fuerit, haud conſtat. In ſecunda autem clerus nimiam paupertatem praetendens a concedendo ſubſidio ſe excuſatum petiit, promittens, ſe pecuniae loco plures miſſas et preces Deo oblaturum pro rege, et proſpero negotiorum ejus eventu. Ex regiſtro Will. Melton, archiep. Ebor. fol. 462.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
JOHAN. XXII. 8.	WALT. RAYNOLD 11.	1323.	EDWARD. II. 17.

Concilium praelatorum et cleri Cantuarienſis provinciae per mandatum archiepiſcopi die Veneris in octabis S. Hilarii celebratum.

Ex libro memorand. Henr. Burgherſh, epiſc. Linc. fol. 116.

WALTERUS, permiſſione divina Cantuar. archiepiſcopus, totius Angliae primas, venerabili fratri noſtro domino S. Dei gratia epiſcopo London. ſalutem, et fraternam in Domino charitatem. Ad ſtatum eccleſiarum, et perſonarum eccleſiaſticarum noſtrae provinciae, et totius eccleſiae, et regni Angliae noſtrae mentis intuitum dirigentes, id animo firmiter alligamus, id meditatione ſedula recenſemus, ut eccleſia in ſuis juribus et libertatibus fulgeat; ipſiuſque miniſtri, cujuſlibet inquietudinis et turbationis forenſis materia ſemota, ſuo liberius in agendis potiantur honore. Et licet pro variatione temporum, ac adverſo negotiorum eventu praelatos et clerum noſtrae Cantuar. provinciae vocationibus frequentius repetitis juxta qualitatem agendorum, quod anxie gerimus, fatigare cogeremur multotiens et inviti; inſtans tamen eccleſiae ac reipublicae Anglicanae evidens utilitas, ſanctiſſimi patris et domini noſtri, domini Johannis, ſacroſanctae Romanae ac univerſalis eccleſiae ſummi pontificis, exhortatio ſalubris, ac domini noſtri illuſtris regis Angliae ſolicita precum excitatio, ad convocationem praelatorum et cleri noſtrae provinciae Cantuar. in prox. faciend. arctius nos impellunt; eo praeſertim, quod ex tractandis et agendis in deliberatione communi, honoris eccleſiae augmentum, et grande commodum ſperamus veraciter provenire. Quocirca fraternitati veſtrae committimus et mandamus, quatenus cum debita celeritate fratribus et coepiſcopis noſtrae Cantuar. eccleſiae, et provinciae ſuffraganeis vice et auctoritate noſtra injungatis, ſeu faciatis injungi, ut iidem epiſcopi,—— compareant coram nobis in eccleſia ſancti Pauli London. die Veneris in octabis ſancti Hilarii mane, ut convenit, cum continuatione——. Dat. apud Lambeth. ſeptimo die Decembris, anno Dom. M.CCC.XXIII.

Revocatio concilii ſupradicti.

WALTERUS, providentia divina Cantuarienſis archiepiſcopus, etc. venerabili fratri epiſcopo Lincoln. Deliberatione provida multa multotiens ſalubriter ordinata, poſtmodum, juxta varietatem temporum, et qualitatem etiam emergentium negotiorum, expetunt nonnunquam commutari. Cum itaque, firmo concepto propoſito cum fratribus et coepiſcopis noſtris ſuffraganeis, ac clero noſtrae provinciae Cantuarienſis, in eccleſia beati Pauli London. provinciale concilium in octab.

octab. beati Hilarii prox. futur. juxta effectum literarum noſtrarum ſuper hoc emiſſarum, pro negotiis arduis eccleſiae Anglicanae diſpoſuiſſemus celebraſſe; ecce sereniſſimus princeps dominus noſter, rex Angliae illuſtris, apices ſuas, quas apud Otteford 8. die Januarii ſero recepimus, nobis deſtinare curavit, innuendo in eiſdem, quod per concilium noſtrum hujuſmodi, ſi ad actum procederet, parliamento ſuo, quod tam pro ſtatu et utilitate eccleſiae, quam pro magnis et urgentiſſimis regni ſui negotiis a die purificationis beatae Mariae virginis prox. futur. in tres ſeptimanas apud Weſtmonaſter. jam fecerat ſummoneri, impedimentum maximum, quod abſit, pararemus; nobiſque mandando ulterius ſupplicavit, ut ex cauſa praemiſſa non tam neceſſaria, quam utili, convocationem praelatorum et cleri noſtrae provinciae, ut praemittitur, faciendam differremus, ac revocari faceremus penitus iſta vice. Nos igitur praemiſſa ponderantes, conſiderantes inſuper diſcrimina grandia laborum, et ſumptuum, quae confratres noſtros et clerum praedictos veniendo ad hujuſmodi concilium, et recedendo ab eodem, iterum quaſi abſque intervallo ad praedictum parliamentum redeundo, hiis temporibus oportet neceſſario ſuſtinere; de quorundam praelatorum, et aliorum juriſperitorum communicato conſilio, dictum noſtrum concilium penitus duximus ſuſpendendum, et eidem totaliter hac vice ſuperſedendum, etc. Dat. 10. Januarii, M.CCC.XXIII.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
JOHAN. XXII. 8.	WALT. RAYNOLD 11.	1323.	EDWARD. II. 17.

Concilium cleri provinciae Ebor.

IN provincia Eboracenſi archiepiſcopus auctoritate brevis regii praelatos et clerum apud Eborum convocari fecit, uti patet ex rot. clauſ. 17. Edw. II. m. 31. dorſo.

Rex venerabili in Chriſto patri W. eadem gratia archiepiſcopo Eborum, Angliae primati, ſalutem. Incumbens ex ſuſcepto regimine noſtris humeris oneris magnitudo tunc expletur facilius, et ſuavius comportatur, cum in diſponendis negotiis, quae, creſcente hominum malitia, nos multiplicius circumſtrepunt hiis diebus, promptis affectibus nobis occurrunt ſubditi, libera, ut res popoſcerit, praebent conſilia, et obtemperant votis noſtris. Nuper ſiquidem, ſicut veſtra novit diſcretio, in tractatu una vobiſcum, et quibuſdam aliis praelatis et magnatibus ſuper regni noſtri negotiis apud Nottingham habito, quaedam pro decore ſanctae eccleſiae, ſtatuque et honore dicti regni propoſita extiterunt, quae abſque praelatorum et cleri regni ejuſdem conſilio et aſſenſu tunc non poterant expediri; ſicque eo praetextu dilationem, non ſine multorum diſplicentia, receperunt, nec potuerunt effectui mancipari. Nos igitur eadem negotia habentes, nec immerito, multum cordi, deſiderantesque ea cum celeritate commoda terminari, vos rogamus, vobis nihilominus in fide et dilectione, quibus nobis teneminí, firmiter injungentes, quatenus praelatos et clerum veſtrae provinciae ad octabas S. Hilarii proxime futuras, apud Eborum convocari faciatis, eiſque ex parte noſtra exponatis negotia ſupradicta, ipſos ſalubribus exhortationibus et modis decentibus inducentes, ut pro honore et ſtatu ſanctae eccleſiae, et regni noſtri praedicti conſervand. in praebendo conſilio, auxilio, et aſſenſu hujuſmodi, ita ſe ſtudeant promptos et benevolos exhibere, ut exinde a nobis merito commendari valeant, noſque ex hoc invenire in opportunitatibus promptiores. Teſte rege apud Nottingham 20. die Novembr.

Per ipſum regem.

Ibid. m. 27. dorſo.

Quod clerus Cantuar. provinciae apud S. Paulum London. non veniant, etc.

Quod clerus Eborum provinciae apud Eborum non veniant, etc.

" Quia tamen pro majori commodo et utilitate regni noſtri praedicti ordinavimus apud Weſtm. a die purificationis B. Mariae virginis in tres ſeptimanas parliamentum tenere, et vobiſcum, et cum caeteris praelatis et proceribus dicti regni, ſuper dictis negotiis et aliis regnum noſtrum tangentibus habere colloquium, etc. " Teſte rege apud Kenilworth. 26. Decembr.

Ex reg. Melton Ebor. fol. 464. ſatis liquet archiepiſcopum ſynodum convocaſſe die Martis poſt feſtum purif. B. Mariae virginis habendam virtute mandati dat. apud Suth. 12. cal. Decembr. regem autem auctoritate brevis, de die 26. Dec. apud Kenilworth, prohibuiſſe hanc convocationem convenire; unde archiepiſcopus aliud emiſit mandatum, injungens, ut die ſtatuto haud congregarentur; nullum tamen alium aſſignavit hujus ſynodi diem.

Henrici

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
JOHAN. XXII. 8.	WALT. RAYNOLD II.	1324.	EDWARD. II. 17.

Henrici prior. Cantuar. literae archiepiſcopo Cantuar. pro poenitentiis fratrum relaxandis. Ex reg. Henr. prior. Cant. fol. 238. a.

VENERABILI in Chriſto patri domino W. Dei gratia Cantuar. archiepiſcopo, etc. devoti filii H. prior, et capitulum eccleſiae Chriſti Cantuar. ſalutem, cum omni obedientia, reverentia, et honore debitis tanto patri. Devotis poenitentium deſideriis, quae a rationis tramite non deviant, ſolet clementer annuere dignitas paſtoralis. Sane, cum dilecti fratres Alex. de Sandwyco, Joh. de Gore, Alanus de Cruce, et Johannes de Valoynes, poſt ultimam viſitationem noſtram a communi fratrum conſortio ſeparati, poenitentiam per vos ipſis injunctam continuaverunt humiliter et devote, paternitati veſtrae devotis affectibus ſupplicamus, quod placeat vobis dictorum quatuor fratrum poenitentiam mitigare, et mitigatam in alia propitiationis opera commutare; ita quod poſſint inter nos in clauſtri noſtri refrigerio converſare, et poenitentiam facere moderatam, quam duxeritis ordinand. Adhaec, pater, dilecti fratres N. de Gor. J. de Malton, et S. de ſancto Petro, quibus poſt ultimam viſitationem veſtram firmiter injunxiſtis, quod ſingulis ſextis feriis in pane et aqua tantummodo jejunarent, quodque conventum continue ſequerentur, ſepta monaſterii nullatenus exeuntes, donec aliud ſuper hiis duxeritis ordinandum; hujuſmodi poenitentias per vos ipſis injunctas promptis animis hactenus ſuſtinuerunt. Placeat igitur benignae paternitati veſtrae dictos tres fratres longo ſqualore abſtinentiae maceratos ab hujuſmodi poenitentiarum oneribus relevare, ita quod poſſint communi fratrum ſolatio recreari, praeſertim cum labores diurnos et nocturnos in choro et clauſtro continue ſuſtineant, et ſupportent. Caeterum, pater et paſtor benigne, ſuppliciter quaeſumus, ut praedicti ſeptem fratres, qui magnis decurſis temporibus aſpera patris verbera humiliter ſubierunt, dulcia matris ubera apud vos ſentiant noſtri devoti regiminis interventu; beneplacitum veſtrum in hiis et aliis nobis, ſi placeat, quam citius fieri poterit, intimetis. Valeat et proſpere vigeat veſtra paternitas ſancta in Chriſto per matris ſuae et beatae martyris Thomae merita glorioſa. Dat. in capitulo noſtro 4. cal. Junii, anno Dom. M.CCC.XXIV.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
JOHAN. XXII. 8.	WALT. RAYNOLD II.	1324.	EDWARD. II. 18.

Breve domini regis Waltero, archiep. Cantuar. pro proviſione armorum. Ex reg. Raynold fol. 309. b.

EDWARDUS, Dei gratia rex Angliae, dominus Hiberniae, dux Aquitan. venerabili in Chriſto patri Waltero, eadem gratia archiepiſcopo Cantuar. totius Angliae primati, ſalutem. Cum in tractatu nuper vobiſcum, et caeteris praelatis, magnatibus, et proceribus regni noſtri apud Weſtm. habito ſuper negotiis dicti regni, fuiſſet inter alia ordinatum et concordatum, ut pro eo, quod dominus Carolus, Franciae et Navarrae rex, grandem exercitum tunc convocaverat ad equitand. de guerra ſuper nos, et ducatum noſtrum praedictum, occaſione quorundam exceſſuum in loco ſancti ſacerdotis, qui eſt in ducatu noſtro praedicto in praejudicium ipſius regis (ut dicebatur) nobis prorſus inſciis commiſſor. per quod tutus acceſſus nobis non patuit, ſicut vobis, et ipſis praelatis et proceribus videbatur, ad homagium eidem regi in octab. nativit. ſancti Johannis Baptiſtae jam praeterit. Ambian. faciend. quem diem idem rex nos ad hoc ibidem habere praetendebat, quamquam ſuper hoc non fuiſſemus in ducatu noſtro praedicto, prout moris eſt, ſeu alicubi legitime praemuniti, certos nuncios ad ipſius regis praeſentiam mitteremus, ad requirendum ipſum, ut exercitum ſuum praedictum revocare, et diem, quo ad ipſum ſecuri venire poſſemus, ad faciend. ei quod facere deberemus, aſſignare dignaretur; et ad offerend. nos paratos eſſe in curia ipſius regis inde ſtare juri in omnibus, nos ratione ducatus noſtri praedicti tangentibus. Et licet nos, juxta conſenſum et ordinationem hujuſmodi, certos nuncios noſtros cum ſufficienti poteſtate in praemiſſis ad ipſum regem miſiſſemus, qui ea, quae ſibi per nos injuncta fuerant, penes ipſum regem diligenter exequebantur, et ſubſequenter venerabilem patrem Norwicen. epiſcopum, et quoſdam alios fideles noſtros cum poteſtate requirendi ipſum ſuper praemiſſis, ac faciendo eidem omnem obedientiam, reverentiam, et honorem, et ad allegand. excuſationes et impedimenta pro nobis, quoad non comparitionem noſtram ad diem et locum praedictos, deſtinaſſemus, et ſupplicaſſemus per noſtras literas eidem regi, quatenus nobis, aut praefato epiſcopo, et collegis ſuis, qui apud Dovor. ſuum expectabant reſponſum, voluiſſet ſuper ipſorum adventu ſuum beneplacitum intimaſſe; idem tamen rex primos nuncios noſtros ſuper praemiſſis audire non curavit, nec ſecundos nuncios noſtros ad ipſum accedere permiſit, ſed quod alias inauditum eſt, mercatores et alios regno noſtro, qui ſub confidentia pacis, et mutuae communionis, cum bonis, et rebus ſuis infra regnum ſuum ſe tranſtulerant, capi, et arreſtari una cum bonis ſuis fecit, et portus regni ſui per literas ſuas ſub dat. fere unius menſis ante dictas octabas cuſtodiri praecepit, ne qui Anglici ſeu alii inimici ſui tranſire permitterentur; et nihilominus terram noſtram Pontini per literas ſuas de

de eadem data poni mandavit et fecit ad manum ſuam; jamque, ut intelleximus, quamplures naves guerrinas in multitudine non modica ſuper mare congregari fecit, ad gravandum nos, et fideles noſtros de guerra, et terras noſtras et fidelium noſtrorum invadendum: nos igitur volentes malis et periculis hujuſmodi, veſtris mediantibus auxiliis et conſiliis, potenter et viriliter, auxiliante Domino, obviare; ſperanteſque, quod pro defenſione, et ſalvatione ſanctae eccleſiae, et veſtri, ac regni noſtri, manus velitis, ut tenemini, apponere adjutrices, vos requirimus et rogamus, vobis nihilominus in fide et dilectione, quibus nobis tenemini, firmiter injungentes mandamus, quatenus de equis, armaturis, et hominibus ad arma, tam equitibus quam peditibus, quanto potentius et decentius poteritis, vobis provideri faciatis; ita quod iidem homines equis et armis bene muniti, prompti ſint et parati pro defenſione et ſalvatione ſanctae eccleſiae, et veſtri, et regni noſtri praedicti quotiens et quando opus erit. Et quia juſtum eſt, et conſonum rationi, quod in tanto neceſſitatis articulo pro communi defenſione ſanctae eccleſiae, et veſtri, ac dicti regni, omnes et ſinguli juxta ſtatum ſuum, et facultates ſuas auxilium praebeant, qui infra idem regnum beneficiis et proventibus honorantur; vos rogamus attente, quatenus decanos, archidiaconos, abbates, priores, canonicos cathedral. et collegiat. eccleſiarum, ac rectores eccleſiarum, caeteroſque de clero infra dioec. veſtram efficaciter modis, quibus expedire videritis, inducatis, quod eorum ſinguli juxta facultates ſuas, et quantitatem proventuum ſuorum, de hominibus ad arma, ac equis et armaturis, quanto decentius poterunt, ſibi ſimiliter faciant provideri; ita quod iidem homines prompti ſint et parati pro defenſione ſanctae eccleſiae, et regni noſtri, ut eſt dictum; taliter in hac parte vos habentes, quod ſtatus ſanctae eccleſiae, honor noſter et veſter conſerventur illaeſi, et quod ſanctae eccleſiae, nobis et dicto regno noſtro, ſeu vobis et veſtris, per inimicorum aggreſſus damnum, aut periculum non eveniat quoquomodo. Teſte meipſo apud Guildeford quarto die Auguſti, anno regni noſtri decimo octavo.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
Johan. XXII. 9.	Walt. Raynold 12.	1324.	Edward. II. 18.

Hiſtoria profeſſionum epiſcoporum Coventrenſis eccleſiae.
Ex reg. Henr. prior. Cantuar. fol. 240. b.

Universis pateat per praeſentes, quod nos Henricus, permiſſione divina prior eccleſiae Chriſti Cantuar. et ejuſdem loci capitulum, vidimus, inſpeximus, et diligenter examinavimus quaſdam literas patentes, ſigillo noſtro communi dudum ſignatas, tenorem, qui ſequitur, continentes: Reverendo in Chriſto patri R. Dei gratia Sareſburien. epiſcopo, et conjudicibus ſuis, J. prior eccleſiae Chriſti Cantuar. et ejuſdem loci conventus humil. ſalutem in Domino. Noverit diſcretio veſtra, quod inferius ſubſcriptorum originalia in archivis noſtris invenimus de verbo ad verbum contexta in hunc modum: Anno dominicae incarnationis M.lxxv. regnante glorioſo rege Anglorum Willielmo, anno regni ejus nono, congregatum eſt London. in eccleſia beati Pauli apoſtoli concilium totius Anglicanae regionis epiſcoporum, viz. abbatum, necnon et multarum religioſi ordinis perſonarum, jubente, atque eidem concilio praeſidente Lanfranco, ſanctae Dorobernenſis eccleſiae archipraeſule, totiuſque Britannicae inſulae primate; conſidentibus ſecum viris venerabilibus Thoma, Ebor. archiepiſcopo; Willielmo, London. epiſcopo; Goifredo Conſtantien. qui cum tranſmarinus eſſet epiſcopus, in Anglia multas poſſeſſiones habens cum caeteris in concilio reſidebat; Walkelino Winton. Hermanno Sireburnen. Wulſtano Wyriceſtren. Waltero Hereforden. Giſone Wellen, Remigio Dorkaſen. ſeu Lincolnien. Herfaſto Helmeam. ſeu Norwic. Stigando Seleugen. Oſberno Exonien. Petro Liciſelden. Roffenſis eccleſia per idem tempus paſtore carebat; Lindisfarn. qui et Dunelmen. epiſcopus canonicam excuſationem habens, concilio intereſſe non poterat. Et quia multis retro annis in Anglico regno uſus conciliorum obſoleverat, renovata ſunt nonnulla, quae antiquis etiam noſcuntur canonibus diffinita. Ex concilio igitur Toletano quarto, Milevitano atque Bracharen. ſtatutum eſt, et caetera, ut infra; ex decretis ſummorum pontificum, Damaſi viz. et Leonis, necnon ex conciliis Sardicenſi atque Laodicenſi, in quibus prohibetur epiſcopales ſedes in villis exiſtere; conceſſum eſt regia munificentia, et ſynodali auctoritate praefatis tribus epiſcopis de villis ad civitates tranſire, Hermanno de Sireburna ad Sareſburiam, Stigando de Seleugeo ad Ciceſtr. Petro de Liciſeldia ad Ceſtr. De quibuſdam, qui adhuc in villis degebant, dilatum eſt uſque ad regis audientiam, qui in tranſmarinis partibus tunc temporis bella gerebat, etc.

+ Ego Lanfrancus, Dorobernenſis archiepiſcopus, ſubſcripſi.
+ Ego Tho. Ebor. archiepiſcopus, ſubſcr.
+ Ego Willielmus, London. epiſcopus.
+ Ego Walkelinus, Winton. epiſcopus, ſubſcripſi.
+ Ego Gaufridus, Conſtantin. epiſc. ſubſcripſi.
+ Ego Hermannus, Sirybirien. epiſc. ſubſcr.
+ Ego Wulſtanus, Wigornien. epiſcopus, ſubſcripſi.
+ Ego W. Hereforden. epiſc. ſubſcripſi.
+ Ego Giſo, Wellen. epiſcopus, ſubſcripſi.
+ Ego Remigius, Lincolnien. epiſcopus, ſubſcripſi.
+ Ego Erfaſtus, Norwicen. epiſc. ſubſcripſi.
+ Ego Stigandus, Ciceſtren. epiſc. ſubſcripſi.
+ Ego Oſbernus, Exon. epiſc. ſubſcripſi.
+ Ego Petrus, Ceſtren. epiſcopus, ſubſcripſi.
+ Ego Anſkitillus, ſanctae Dorobernen. eccleſiae archidiac. ſubſcripſi.

+ Ego Scollandus, abbas S. Auguſtini, ſubſcr.
+ Ego Riwalonus, abbas S. Petri Winton. ſubſcripſi.
+ Ego Adelelmus, abbas Abbendon. ſubſcr.
+ Ego Baldewinus, abbas S. Edmundi, ſubſcr.
+ Ego Elwinus, abbas de Eveſhamo, ſubſcr.
+ Ego Alwynus, abbas de Rameſeye, ſubſcr.
+ Ego Serlo, abbas Glouceſtr. ſubſcr.
+ Ego Frethericus, abbas Werolamii, ſubſcr.
+ Ego Lethenar, abbas Muchelen. ſubſcr.
+ Ego Leſwinus, abbas de Coventr. ſubſcr.
+ Ego Ulnuoldus, abbas Certeſe, ſubſcr.
+ Ego Tedvinus, abbas Elien. ſubſcr.
+ Ego Ernaldus, abbas Glaſtingberiae, ſubſcr.
+ Ego Gallanus, Winchelſenne, ſubſcr.
+ Ego Warinus, abbas Meldinen. ſubſcr.
+ Ego Edmundus Perſoriae ſubſcr.
+ Ego Aelſi de Abada ſubſcr.
+ Ego Eldwyn de Mideltun ſubſcr.
+ Ego Eſwardus, abbas Abbatiſberiae, ſubſcr.
+ Ego Oſrich de Horton ſubſcr.
+ Ego Edwardus, abbas de Cernel, ſubſcr.

Venerando ſanctae Cantuar. eccleſiae metropolitano Lanfranco clerus et populus eccleſiae Ceſtrenſ. debitam ſubjectionem. Veſtrae paternitati eſt cognitum, quantum temporis eſt, ex quo, accidentibus variis eventibus, eccleſia Ceſtren. ſuo ſit viduata paſtore, ac deſtituta rectore, quod non ſolum ad noſtrum, verum etiam ad veſtrum, ac omnis hujuſmodi dioeceſeos detrimentum pertinere dignoſcitur, cum totius provinciae ſolicitudinem metropolitano conſtet eſſe commiſſam. Propterea elegimus London. eccleſiae preſbyterum nomine Robertum, apoſtolica et eccleſiaſtica diſciplina imbutum, fide catholicum, quem nobis, quantocyus petimus ordinari pontificem, quatenus, auctore Domino, regulanter nobis praeeſſe valeat et prodeſſe, et nos ſub hujus regimine ſalubriter militare poſſimus: quia integritas praeſidentium ſalus eſt ſubditorum. Et ubi eſt incolumitas obedientiae, ibi eſt ſana forma doctrinae. Sicut paſtor a commiſſo ſibi grege debitum paſtorali praelationi exigit honorem; ſic ſumma cum devotione praelatis ſuis debitam ſtudeant exhibere ſubjectionem. Non enim juſtae videtur eſſe rationis nolle praelatis ſuis exhibere, quae a ſubjectis exigit, ſed nimium periculoſae damnationis. Propterea, reverendiſſime pater Lanfrance, ſanctae Cantuar. eccleſiae archiepiſcope, ego Robertus, Ceſtren. eccleſiae paſtor electus, libenti animo tibi, ſucceſſoribuſque tuis debitam promitto ſubjectionem, quatenus in ſuſcepto honore ſummo paſtori placere, ejuſque depoſito onere carnis faciem videre valeam ſine confuſione.

Ego Walterus, Coventren. eccleſiae electus, a te, reverende pater Theobalde archiepiſcope, et totius Britanniae primas, antiſtes ex more conſecrandus, ſanctae Cantuar. eccleſiae, et tibi, tuiſque ſucceſſoribus canonice ſubſtituendis ſubjectionem canonicam et obedientiam me per omnia exhibiturum eſſe promitto, et per propriam manum ſigno crucis confirmo. +

Ego Richardus Coventren. eccleſiae electus, et a te, reverende pater Theobalde archiepiſcope, et totius Britanniae primas, antiſtes ex more conſecrandus, ſanctae Cantuar. eccleſiae, et tibi, tuiſque ſucceſſoribus canonice ſubſtituendis ſubjectionem canonicam et obedientiam me per omnia exhibiturum eſſe promitto, et per propriam manum ſigno crucis confirmo. +

Ego Gerardus, eccleſiae Coventren. electus epiſcopus, profiteor huic ſanctae Cant. eccleſiae, et tibi, reverende pater Richarde archiepiſcope, tuiſque ſucceſſoribus canonice ſubſtituendis canonicam per omnia obedientiam me ſervaturum et ſubjectionem, et propria manu ſigno ſanctae crucis confirmo. +

Ego Hugo, eccleſiae Coventren. electus, et a te, reverende pater Baldewine, ſanctae Cantuar. eccleſiae archiepiſcope, et totius Angliae primas, conſecrandus antiſtes, tibi, et ſanctae Cantuar. eccleſiae, et ſucceſſoribus tuis canonice ſubſtituendis debitam et canonicam obedientiam et ſubjectionem me per omnia exhibiturum profiteor, et promitto, et propria manu ſubſcribendo confirmo. +

Ego Galfridus, eccleſiae Coventren. electus epiſcopus, profiteor ſanctae Cantuar. eccleſiae, et tibi, reverende pater Huberte archiepiſcope, tuiſque ſucceſſoribus canonice ſubſtituendis canonicam per omnia obedientiam me ſervaturum et ſubjectionem, et propria manu ſigno crucis ſanctae confirmo. +

Reverendo patri in Chriſto, et domino S. Dei gratia Cantuar. archiepiſcopo, totius Angliae primati, et ſanctae Romanae eccleſiae cardinali, frater J. humilis prior Coventren. et totus ejuſdem loci conventus, ſalutem, et debitam in Chriſto obedientiam. Cum paternae pietatis praerogativa praeeunte, ex officii veſtri exigentia filiorum tranquillitati ſolicite provideatis, et paci eorum, praecipue quieti difficilius adquiſitae congaudere debet veſtra, ſi placet, paternitas, quos poſt longiſſima laborioſae navigationis diſcrimina divina gratia demum evexit ad acceptatam litoris ſtationem, ſanctitatis veſtrae excellentiam, reverende pater, credimus non latere, quantis poſt deceſſum G. piae memoriae Coventr. epiſcopi, perſecutionum procellis agitati pacem expectavimus, et non fuit bonum quietis remedium. Et ecce turbatio; omnium enim favore mortalium voluntati divinae poſtpoſito, in neceſſario et utili paſtore eccleſiae noſtrae eligendo, paci noſtrae et ſaluti ſtuduimus inpoſterum cautius praecavere, praeſentique, praeterito, et recenti deſtitutionis noſtrae exilio praemoniti, ut ſemel aduſti timemus incendia, cum tam recens adhuc ſe nobis praeſentet ejuſdem incendii favilla in exemplum. In hac igitur conſiderationis noſtrae neceſſitate multis interim inquietatibus irretiti diutius haeſimus, et ideo deſiderii noſtri effectum contra noſtrum et multorum votum contigit huc uſque prolongari. Conſideratis tandem a divino intuitu humilitatis veſtrae affectibus, reſpexit nos, ut credimus, divina miſeratio, et viſitavit oriens ex alto; ipſius etenim Dei providentia cooperante nobiſcum ſit de conſilio reverendi patris N. Dei gratia Tuſcul. epiſcopi, apoſtolicae ſedis legati, necnon et aſſenſu domini regis, juxta formam reſcripti domini papae requiſito in virum venerab. Willielmum, archidiaconum Huntyndon. unanimiter conſenſum, canonice eligentes eundem

dem in capitulo noſtro, invocata Spiritus Sancti gratia, debitaque ſolennitate adhibita, eccleſiae Coventr. in epiſcopum et paſtorem. Et ut ſingulorum unanimitas evidentibus manifeſtetur indiciis:

Ego Joibertus, prior Coventr. elegi et ſubſcripſi.
Ego frater W. ſubprior, S.
Ego frater Willielmus, S.
Ego frater Simon, S.
Ego frater Rogerus, S.
Ego frater Willielmus, S.
Ego frater Nicolaus, S.
Ego frater Roger, S.
Ego frater Hubertus, S.
Ego frater Robertus, S.
Ego frater Adam, S.
Ego frater Laurent. S.
Ego frater Richardus, S.
Ego frater Walterus, S.
Ego frater Robertus, S.
Ego frater Robertus, S.
Ego frater Henricus, S.
Ego frater Matthaeus, S.
Ego frater Thomas, S.
Ego frater Adam, S.
Ego frater Anſelmus, S.
Ego frater Gaufridus, S.
Ego frater Willielmus, S.
Ego frater Rogerus, S.
Ego frater Johannes, S.
Ego frater Richardus, S.
Ego frater Willielmus, S.
Ego frater Reyn. S.
Ego frater Nicolaus, S.
Ego frater Robertus, S.
Ego frater Willielmus, S.
Ego frater Oſborn. S.
Ego frater Johannes, ſubſcripſi.

Ad pedes igitur ſanctitatis veſtrae provoluti paternitatem veſtram humiliter poſtulamus et devote, quatenus praedictis fatigationibus noſtris, ſi placet, condeſcendentes, quem ſecundum Deum elegimus, pro Deo confirmare velitis. Valeat ſanctitas veſtra.

Ego Willielmus, Coventr. eccleſiae electus, promitto ſanctae Cantuar. eccleſiae, et tibi, venerande pater Stephane, tuiſque ſucceſſoribus canonice ſubſtituendis canonicam ſubjectionem et obedientiam, et propria manu ſubſcribo. Nos igitur ad inſtantiam dilectorum fratrum prioris et conventus de Coventr. in teſtimonium ſigillum noſtrum huic ſcripto apposuimus. Valete.

Nos autem propter multa viarum diſcrimina in temporum diverſos et inopinatos eventus, ac alia pericula, quae non poterunt provideri, ad devotam inſtantiam dictorum religioſorum prioris et conventus cathedr. eccleſiae Coventr. hujuſmodi literas patentes ſigillo noſtro communi munitas fecimus duplicari. Dat. in capitulo noſtro 12. die menſis Novemb. anno Dom. M.ccc.xxiv.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg Angliae.
JOHAN. XXII. 9.	WALT. RAYNOLD 12.	1324.	EDWARD. II. 18.

Concilium generale apud Sconam in Scotia.

MENSE Martio hujus anni eccleſiarum Scoticarum concilium celebratum fuiſſe apud Sconam conſtat ex Chartulario Glaſguenſi. h. a.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
JOHAN. XXII. 9.	WALT. RAYNOLD 12.	1325.	EDWARD. II. 18.

Regis Edwardi literae ad papam de amovendo archiepiſcopum Dublinenſem a regno et dominio regis, propter redditionem caſtri et villae de Regula, et alia crimina ei objecta. Ex Foeder. Rymer. vol. IV. p. 152.

PAPAE rex devota pedum oſcula beatorum. Inviti cogimur ſanctitati veſtrae detegere morſum ſerpentinum, quem ex hoſtilitate domeſtica ſuſtinemus. Ecce enim, deſideratiſſime pater, quod A. Dublinenſis archiepiſcopus, quem nobis et coronae noſtrae fideliſſimum reputavimus, et pro tali ipſum comiti Cantiae fratri noſtro chariſſimo aſſociavimus, ad negotia noſtra in ducatu praedicto proſequendum, ut conſiliis nobis et eidem fratri noſtro ſalutiferis aſſiſteret, et ipſius fratris noſtri adoleſcentiam ſua maturitate roboraret; aſſumpta ſibi aſtutia ſerpentina, cum eſſet dictus frater in caſtro et villa de Regula infra ducatum noſtrum praedictum, obſeſſus per gentes regis Franciae, et tractatum fuiſſet inter eundem fratrem noſtrum, et illos, qui eum obſidebant, de concordia facienda; dictus frater noſter, nil agere volens abſque conſilio archiepiſcopi (confidens, quod ad honorem ſuum, et commodum noſtrum ei conſuleret) juxta conſilium ipſius archiepiſcopi caſtrum et villam praedicta (quanquam commode penes nos potuiſſent fuiſſe retenta) praefatis gentibus regis Franciae reddidit contra voluntatem fidelium noſtrorum in eiſdem, in noſtri exhaeredationem manifeſtam: et praeterea, quod damnabile eſt in laico, et deteſtabile in praelato, idem archiepiſcopus in dicta villa de Regula exiſtens, dilecto et fideli noſtro Hugoni le Deſpenſer juniori, camerario et ſecretiſſimo noſtro, falſo et malitioſe crimen falſi et proditionis in nos, et coronam noſtram, impoſuit, ea de ipſo publice praedicando; proteſtans expreſſe, quod niſi ipſius dignitas et ordo obſtetiſſent, praedicta ſe contra dictum

H. duelli experientia probaturum; quanquam ipſius Hugonis fidem penes nos et dictam coronam invenerimus ſemper hactenus illibatam. Quae omnia in dictis partibus tam publica et notoria exiſtunt, quod ea ad aures veſtrae ſanctitatis jam credimus deveniſſe. Hic etiam archiepiſcopus tam pro communi ſervitio ſuo, quam praedeceſſorum ſuorum perſonaliter faciendo curiae veſtrae per eum promiſſo; ac etiam ad inſtantiam magiſtri Roberti de Pyncebek, creditoris ſui, in audientia veſtra et quaſi per totum regnum noſtrum excommunicatus publice nunciatus exiſtit; in quibus ſententiis perſeverans in inverecunda facie immiſcuit ſe divinis. Inſuper poſt ſuſceptum archiepiſcopatum praedictum, ſuſcepit a nobis curam et cuſtodiam dictae terrae noſtrae Hiberniae, totam pecuniam noſtram ibidem, tam de exitibus dictae terrae, quam decimis eo tempore per vos et praedeceſſores veſtros nobis conceſſis adminiſtrans; de quibus nondum plene nobis ratiocinia reddidit, ſed eſt in reddendo; ex quorum redditione liquet manifeſte, ipſum penes nos in tot arreragiis incidiſſe, et eccleſiam ſuam praedictam aliunde in tantis debitis oneraſſe, quod nullis unquam temporibus adjiciet ut reſurgat. Petimus igitur, pie pater, ut praemiſſis paterna conſideratione penſatis, attentiſque periculis, quae nobis per hujuſmodi domeſticum hoſtem, et animabus per tam male meritum evenire timentur, attenta etiam quiete animi noſtri, quae, ipſo infra regnum et dominium noſtrum degente, ſubſiſtere non valebit; de ipſius amotione a dictis regno et dominio, et alterius ſubrogatione, qui zelum tranquillitatis et pacis penes nos, et regnum praedictum habeat, curetis, ſi placet, celerius ordinare; ne ipſius aſtutiae ſerpentinae ulterius nobis cedant ad ſcandalum, et ſibiipſi propriis demeritis exigentibus ad ruinam; dilecto nobis magiſtro Andreae Sapiti, latori praeſentium in hiis, quae veſtrae ſanctitati circa praemiſſa referabit, plenam, ſi placet, fidem et induſtriam adhibentes. Conſervet, etc. Dat. apud Certeſeye viceſimo octavo die Maii.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
Johan. XXII. 9.	Walt. Raynold 12.	1325.	Edward. II. 18.

Archiepiſcopi Cantuar. litera de bajulatione crucis ante archiepiſc. Eborum.

Ex reg. Raynold fol. 275. a. et ex reg. Henr. prioris Cant. fol. 244.

Walterus, etc. venerabilibus in Chriſto fratribus dominis London. Lincoln. et Roffen. epiſcopis, ſalutem, etc. Inter cunctas ſolicitudines noſtris humeris incumbentes, jura, dignitates, et libertates eccleſiae noſtrae Cantuar. incontaminatas ſervare praecipuum eſſe cenſemus. Ad hoc enim ex aſſumpti regiminis noſtraeque profeſſionis debito principaliter aſtringimur, caeterique univerſi Cant. provinciae, ſicuti devoti filii, ad hoc ſtimulari debent ſubſequenter recognoſcendo, ipſam omnium eccleſiarum Cant. provinciae matrem et magiſtram. Recepimus ſiquidem dominum archiepiſcopum Ebor. noſtram provinciam ingreſſum crucem ſuam contra ſtatum, et libertatem eccleſiae noſtrae Cant. in ipſius, et noſtrum praejudicium manifeſtum, ante ſe praeſumptuoſe erigi, et per eam publice facere bajulari, quodque benedictionem ſolennem ſuper populum et plebem per vias, civitates, caſtra, et villas elargitur, illam ſpecialem praerogativam, qua noſtra Cantuar. eccleſia inſignitur, temere violando. Et licet tam noſtra, quam praedeceſſorum noſtrorum auctoritate generaliter per totam noſtram provinciam jamdudum ſolenniter et frequenter inhibitum exiſtat, ne quis dicti archiepiſcopi taliter incedentis benedictionibus ſe inclinaret, aut ſibi ſuper hoc quoquomodo faveret; populares tamen ac plebeii hujuſmodi juris eccleſiae noſtrae ignari, dictis inhibitionibus non obſtantibus, contrarium ex quadam ſimplicitate faciunt, pro excuſatione ſua ignorantiam duntaxat allegantes. Volentes igitur libertatem eccleſiae noſtrae praedictam ſic integram obſervari, ut ipſam alii non infringant, veſtrae fraternitati committimus et mandamus, quatenus omnia loca veſtrae dioec. per quae dictus dominus archiepiſcopus taliter incedendo tranſierit, ſeu in quibus moram ſic interim fecerit, hujuſmodi tranſitu, inceſſu, et mora durantibus, faciatis eccleſiaſtico interdicto ſupponi, et interdicta interim remanere; in eccleſiis et locis ſolennibus coram clero et populo poſt receptionem praeſentium protinus temporibus congruis praemiſſa facientes publicari, ac publice inhiberi ſub poena excommunicationis majoris, ne quis ſe ad dicti archiepiſcopi taliter incedentis benedictionem inclinet, aut reverentiam ſibi exhibeat ſpecialem, ſeu etiam in delatione crucis hujuſmodi conſilium aut opem exhibeat vel favorem; contravenientes quoſcunque, de quorum nominibus faciatis diligenter inquiri, coercione canonica compeſcendo. Diem vero receptionis praeſentium, et formam executionis omnium praemiſſorum, ac etiam de nominibus rebellium in hac parte, ſi vobis de eiſdem conſtiterit, quibuſcunque temporibus opportunis nobis reſcribere non tardetis per literas veſtras, etc. Dat. apud Lamheth 13. cal. Julii, anno Dom. M.ccc.xxv.

ceſſus, 2. idus Januar. tempore ſermonis inibi publice facti, omnes et ſingulos de dicta univerſitate, quos dictum negotium tangit, aut tangere poterit infuturum; et qui ſua crediderint intereſſe, ſi qui eſſent, in genere citavit, quod infra ſexaginta dierum ſpatium a tempore citationis hujuſmodi continue numerand. quod ipſis et cuilibet, qui ſua crediderint intereſſe pro primo, ſecundo, et tertio ac peremptorio termino aſſignavit, in Romana curia coram vobis legitime compareant, facturi et recepturi in omnibus, quod tenor dictarum literarum veſtrarum exigit et requirit. Quae omnia veſtrae paternitati per has noſtras literas patentes intimavimus; veſtras literas originales cum praeſentibus vobis inſuper remittendo. Dictos vero mag. Henricum, Will. Thomam. Joh. et Will. ulterius non quaeſivimus, eo quod domicilium eorum vel alicujus eorundem explorare nequivimus; nec inſtiterunt illi, qui nobis literas veſtras praedictas praeſentarunt, ulterius apud nos, quod ipſos alibi quaeri faceremus, nec nobis locum indicare curarunt, quo ipſos vel eorum aliquem poſſemus invenire, ut ipſos citaremus. In cujus rei teſtimonium, etc. Dat. apud Otteford 15. cal. Februar. anno Dom. M.ccc.xxv.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
Johan. XXII. 10.	Walt. Raynold 13.	1325.	Edward. II. 19.

Archiepiſcopi Cantuar. litera, ne in die Paſchatis poſt perceptionem corporis Chriſti miniſtrentur oblationes. Ex reg. Raynold. fol. 147. a.

W. etc. Quoniam illud corpus glorioſum de carne virginea aſſumptum carnalibus ablaturum erat ab oculis et ſupernis illaturum fideribus, convenienter ſummus ſacerdos Dominus noſter Jeſus Chriſtus in die coenae corporis ſui ſacramentum nobis conſecravit, ut perennis victima vere unica et hoſtia perfecta a nobis jugiter coleretur, per myſterium, quod ſemel offerebatur in pretium animarum, vigeretque ipſe ſemper in noſtra renovatus memoria, qui continue praeſens in gratia nos alienos a vita, peregrinos a miſericordia, a ſalutis via mortuos intrinſecus, in erroribus errantes ad viam reduxit veritatis. Si ergo fidelis anima ipſius hoſtiae magnificentiam cum timore dijudicet in ſumendo, ipſiuſque admiretur gloriam fideliter credendo, et nimietatem meditetur obedientis uſque ad mortem, humilitatem ad memoriam pura mente revocando, quali munditia, puritate, aut ſinceritate ſe adornet ipſam ſuſcepturus, vix noſtra complectitur natura. Nihil enim in ſacrificiis magis eſt, quam corporis et ſanguinis Chriſti myſticum ſacramentum, nec ulla oblatio hoc potior eſt, ſed haec omnes antecellit; merito igitur pura conſcientia Domino offerenda eſt, et devota mente ſumenda; atque ſicut potior eſt caeteris, ita ab hominibus caute ſumpta, cum ſumma reverentia eſt cuſtodienda. Sane quidem crapulae et voracitatis filii, quorum Deus venter eſt, hanc in ſanctam eccleſiam ab olim introduxerunt corruptelam, ut ſtatim ipſo dominico corpore in die Paſchatis aſſumpto, oblationes non conſecratas et vinum in eccleſiis ſibi praeberi faciunt; inibique ſedentes, edentes, et bibentes quemadmodum in taberna, ex quo in ſancta eccleſia errores damnabiles multipliciter proveniſſe ſumus experti: irreverenter enim ac praepropere nonnulli ad euchariſtiam properant, ut caeteris in hujuſmodi commeſſationibus praeferantur; et ſi larga manus clericorum aliquos latius reſpiciat, caeteri murmurantes clericis comminantur; ac quod deterius eſt, nonnulli ſimpliciores ex forma panis ſuperioris ſeducti, cibum materialem a cibo animae, quod eſt ipſum corpus Chriſti, ſecernere neſcientes, in errorem fidei, ut veriſimiliter pertimeſcimus, damnabiliter prolabuntur. Et licet, proh dolor! quilibet in agone pro tranſitoria corona contendens ab omnibus ſe abſtineat; immarceſcibilem tamen aeternae gloriae coronam quaerentes una modica hora ſe per abſtinentiam cohibere non indulgent, ſed abſque intervallo quocunque ipſum corpus Chriſti per crapulam et voracitatem coinquinant, et quatenus in ſe eſt, ſubmergunt cibo materiali commiſcendo. Et quoniam nedum a malo, ſed ab omni ſpecie mali praecipimur abſtinere, vobis firmiter injungendo mandamus, quatenus omnibus rectoribus, vicariis, preſbyteris parochialibus, ac etiam aliis miniſtris in ſingulis eccleſiis decanatus de B. ſub poena excommunicationis majoris, quam contravenientes veriſimiliter poterunt formidare, inhibeatis ſeu faciatis inhiberi, ne poſtquam parochiani eorum ſecundum ritum catholicae fidei ipſum corpus Chriſti communicaverint, alicui eorum oblationes et vinum ſecundum antiquum modum, quem abſolute reputamus corruptelam, de caetero miniſtrare praeſumant vel permittant ab aliis miniſtrari, quiſquamve parochianus frontoſe ſibi hujuſmodi petat ſeu extorqueat ab eiſdem; ſed conſummatis hujuſmodi communionis ſolennitatibus, poſtquam devotioni dediti ab oratione ceſſaverint, et unuſquiſque remeaverit ad propria factur. prout ſibi deſuper fuerit miniſtratum, claudantur oſtia domus Dei, quae ſolis epulis ſpiritualibus animas laetatur ſuſcipere reficiendas. Porro nec exiſtimat quiſquam difficilem aut duram hanc noſtram ordinationem; cum enim antiquorum conſultatio continebat, quod qui mane corpus Chriſti ſumit, uſque ad tertiam jejunet, qui vero hora tertia vel quarta receperit, jejunet uſque ad veſperam; profecto moderni chriſtiani abſtinere tanto temporis intervallo, quanto a communione quouſque ad ſuos lares poſſint commeare, facile et honeſtum debent reputare. De die, etc. Dat. etc.

Archi-

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
JOHAN. XXII. 10.	WALT. RAYNOLD 13.	1326.	EDWARD. II. 19.

Archiepiſcopi Cantuar. litera ad rogandum pro pace regis et regni, et ad denunciand. aliqua praedicata de rege non eſſe vera. Ex reg. Raynold fol. 148. b.

WALTERUS, etc. venerabili fratri noſtro domino S. Dei gratia London. epiſcopo, ſalutem, etc. Satagit aſtutia humani generis inimici, qui poſt ſui creationem a veritate ſe propria malitia ſegregavit, viam ſemper fraudibus et fallaciis aperire, quibus fidelibus et Chriſti charactere inſignitis quietem devotionis auferat, diſſenſiones et jurgia foveat, pacis angelo opponat repagulum, et quos Spiritus Dei in carne una per gratiam recollegit, ipſe confictis fraudibus, et excogitatis mendaciis quaſi inconſutilem tunicam Domini praeſcindendo per ſe et ſuos diſcipulos ab unitate nititur revocare. Ad tales autem fallacias elidendas per quemlibet juſtitiae amatorem eſt ſagaci ſtudio laborandum, ne, ſi torpeſcat correctoris induſtria, ſimplicitas a verſutia ſupplantetur et ſuccumbat veritas falſitati. Sane non ſine dolenti relatione referimus, quod quidam filii Belial paternis mendaciis debriati, domino noſtro regi Angliae et ejus concilio, prout a perſonis auctenticis aſſeritur, in publico detraxerunt et mendaciter divulgarunt, quod dictus dominus noſter rex dilectiſſimam ſibi dominam Iſabellam, reginam Angliae, conſortem ſuam, et corporis ſui nobilem portionem, necnon dominum Edwardum filium ſuum primogenitum edicto ſeu banno execrabili fecerat deportari; quodque ſi venerabiles patres archiepiſcopus Vienn. et epiſcopus Auraſicen. nuncii domini noſtri ſummi pontificis, in Angliam deſtinati applicuerint, ubilibet in partibus Anglicanis, aut in ipſo regno voluerint progredi, pro literis papalibus domino noſtro regi vel alteri praeſentand. et caeteris faciend. quae ipſorum induſtriae committuntur, ſine gravi periculo eorundem, et abſque vituperio eccleſiae Romanae et domini noſtri ſummi pontificis hujuſmodi iter agere non valebunt; immo propter corporum tractatum et ſpoliationem bonorum, quae perſonis eorum et familiae ſuae in Anglia comminata dicuntur, ad praeſentiam domini regis ipſis tutus non patebit acceſſus. Cum igitur aſſertiones, hujuſmodi falſas pariter et confictas, patre mendaciorum callide ſuadente, ab impiis detractoribus et aemulis pacis noſtrae non ſit dubium, proceſſiſſe, eo maxime quod praefatus dominus noſter rex jamdudum quaſi per cunctas civitates, caſtra, et portus regni ſui publice fecerat proclamari, ut quandocunque dictam dominam reginam cum filio ſuo memorato ad partes Angliae redire contingeret, regni indigenae majores et minores ipſos cum ſuis juxta ſtatus ſui condecentiam ſuſciperent cum reverentia et honore, eiſdem ſolatium, quod poſſent, cum applauſibus impendendo. Sileat ergo mendacitas detractorum et viri linguoſi mendacia quieſcant. Et ut inſinuatione veritatis tanta loquacitas redundatur, ne diffundat in populo latius virus ſuum, honorque ſereniſſimi principis, et domini noſtri regis, cujus innocentiae circa praemiſſa Deus eſt teſtis, a ſuis ſubditis praeſervetur; fraternitati veſtrae committimus et mandamus, firmiter injungentes, quatenus ſuffraganeis noſtris per Cantuar. provinciam conſtitutis, denuncietis aſſertiones praedictas de dominae reginae et filii ſui bannitione, et de periculis praefatis nunciis comminatis falſas eſſe penitus et confictas, et omni deſtitui veritate, et per ipſos adinventas, qui inter nobiles Angliae, et Franciae reges et principes guerram ſitiunt plus quam pacem; eiſdem ſuffraganeis noſtris nihilominus diſtrictius injungatis, ut in eccleſiis ſuarum civitatum et dioec. quibus viderint expedire, ac in ſermonibus publicis, et alibi diebus dominicis, et feſtivis inter miſſarum ſolennia per ipſarum eccleſiarum rectores et vicarios ipſis parochianis praemiſſa praedicari faciant et exponi. Ipſos nihilominus moneant et inducant, quod pro domino noſtro rege et pro pace eccleſiae et regni Deum devotis precibus interpellent, et pro domina noſtra regina, et domino Edwardo filio ſuo primogenito devotis orationibus inſiſtere ſtudeant apud Deum, ut ipſe, cujus nutu ſingula diſponuntur, dominam reginam et filium ſuum praedictum in Anglia cum laetitia et exultatione reducat, et celeriter redire faciat ad honorem Dei, ac domini noſtri regis et regni in votiva et proſpera ſanitate, quodque machinationibus fallacis inimici depulſis inter reges, et regna chriſtianorum pax vigeat, errores et vitia diſſipentur, populi concreſcat devotio ad laudem et gloriam nominis ſui, qui juſtis regnum et impiis ſupplicium pro meritis ſtatuit elargiri. De die vero receptionis praeſentium, et quid feceritis in praemiſſis, nos expedito negotio diſtincte et aperte certificetis per literas veſtras patentes, harum ſeriem continentes. Dat. apud Otteford 7. cal. Maii, anno Dom. M.CCC.XXVI.

Archiepiſcopi Ebor. literae archiepiſcopo Cantuar. de citatione a curia Romana ratione juriſdictionis Norwicen. ſede vacante. Ex reg. Raynold fol. 193. a.

VENERABILI in Chriſto patri domino Waltero, Dei gratia archiepiſcopo Cantuar. ac diſcretis viris correctori generali, et officiali, ac cuſtodi ſpiritualitatis in civitate et dioec. Norwicen. nuper in ultima vacatione Norwicen. eccleſiae per dictum venerabilem patrem conſtitutis, et eorum cuilibet, Willielmus, permiſſione divina Ebor. archiepiſcopus, Angliae primas, ſalutem in eo, quem peperit divinitus virgo mater. Literas reverendi viri magiſtri Gancelmi de Caſſartiis, et utriuſque juris profeſſoris, domini papae capellani, et ipſius ſacri palatii cauſarum, ac cauſae, et partibus infraſcriptis ab eodem domino papa auditoris ſpecialiter deputati, ſigillo ſuo pendente in rubea cera impreſſo, ac ſigno Nicolai de Fraccis, auctoritate apoſtolica et imperiali notarii publici conſignatas, non abraſas, non abolitas, ſed omni prorſus ſuſpicione carentes, prout prima facie apparebat, recepimus, tenorem, qui ſequitur, continentes: Reverendis in Chriſto patribus dominis archiepiſcopo Ebor. London. Winton. Lincoln. Elien. et Roffen. epiſcopis, ac omnibus et ſingulis abbatibus, tam exemptis, quam non exemptis, prioribus, decanis, praepoſitis, cantoribus, archidiaconis, officialibus, rectoribus, et vicariis eccleſiarum, civitatum, et dioec. ac provinciae Cantuar. magiſter Gancelmus de Caſſartiis, utriuſque juris profeſſor, domini papae capellanus, et ipſius ſacri palatii cauſarum, et cauſae, ac partibus infraſcriptis ab eodem domino papa auditor ſpecialiter deputatus, ſalutem in Domino. Nuper ſanctiſſimus pater et dominus noſter, dominus Johannes, divina providentia papa XXII. ad ſupplicationem procuratoris vener. et religioſorum virorum dominorum prioris et capituli eccleſiae cathedr. Norwicen. cauſam et cauſas appellationis et appellationum, et negotii principal. in infraſcripta ſupplicatione contentas, per modum infraſcriptum nobis commiſit, cujus quidem ſupplicationis et ſubſecutae commiſſionis tenor per omnia talis eſt: Significat ſanctitati veſtrae procurator venerabil. et religioſorum virorum prioris et capituli eccleſiae cathedralis Norwicen. quod eadem eccleſia nuper vacante, venerab. pater dominus Walterus, Cantuar. archiepiſcopus ad uſurpationem juriſdictionis dictae eccleſiae, tunc vacantis, in civitate et dioec. Norwicen. quendam correctorem conſtituit generalem, et nihilominus quendam officialem, et cuſtodem ſpiritualitatis conſtituit in civitate et dioec. ſupradictis. Qui corrector, officialis, et cuſtos officiorum hujuſmodi ſibi commiſſorum praetextu, juriſdictionem epiſcopo pro tempore exiſtenti, et ſede vacante praedicto capitulo competentem temere uſurpantes, eccleſiae et capitulo praelibatis, et ſibi adhaerentibus, ac clero et populo Norwicen. injurias, gravamina, et damna quamplurima irrogarunt, propter quae, et nonnullas alias cauſas legitimas fuit pro parte dictorum prioris et capituli, et ſibi adhaerentium, ad ſedem apoſtolicam appellatum. Et ultra haec dictus archiepiſcopus, cum ad viſitand. ſuam provinciam proceſſiſſet, viſitatis juxta ordinem eccleſia, civitate, et dioec. Norwicen. ſuae provinciae parte reſidua minime viſitata, ad eccleſiam, civitatem, et dioec. Norwicen. praedictas viſitaturus per ſe alios viſitavit, in juris offenſam, et dictae eccleſiae injuriam et gravamen. Cum autem dicti prior, et capitulum, et ſibi adhaerentes propter dicti archiepiſcopi potentiam et ſuorum, non ſperent in partibus illis poſſe conſequi juſtitiae complementum, ſupplicat ſanctitati veſtrae procurator praedictus, quatenus priori, et capitulo, et adhaerentibus ſupradictis, immo verius veſtrae eccleſiae Norwicen. paterno compatientes affectu, cauſam et cauſas appellationis, et appellationum, et negotii principalis, et quae ſuper praemiſſis, et eorum occaſione ac dependentibus, emergentibus, et hujuſmodi cauſas contingentibus, quoquomodo vertuntur, et verti ſperantur inter dictos priorem et capitulum, et ſibi adhaerentes ex parte una, et praefatos archiepiſcopum, correctorem, officialem, et cuſtodem tam conjunctim, quam diviſim ex altera, committere dignemini alicui de auditoribus veſtris in primo gradu audiendas, et decidendas ſummarie, etc. cum poteſtate citandi extra Romanam curiam et ad partes, non obſtante, quod cauſae praedictae non ſint de ſui natura in dicta curia agitandae. In fine autem illius ſupplicationis ſcriptum erat de alia litera ſeu manu, quam ipſa ſupplicatio ſcripta eſſet; viz. de mandato domini noſtri papae, audiat, citet, ut petitur, magiſter Gancelmus, et juſtitiam faciat. Nos itaque Gancelmus, auditor praedictus, tanquam obedientiae filius, hujuſmodi commiſſionem reverentia debita ſuſcipientes, requiſiti a vener. et diſcreto viro mag. Richardo de Herlyng, clerico, procuratore dictorum dominorum prioris et capituli, quod in hujuſmodi negotio, cauſa, et cauſis juxta formam mandati hujuſmodi nobis injuncti procedere curaremus. Volentes itaque, ut tenemur, mandatum apoſtolicum ſupradictum reverenter exequi, vobis et cuilibet veſtrum in ſolidum, vigore auctoritatis et poteſtatis hujuſmodi nobis in hac parte commiſſae committimus, nihilominus in virtute ſanctae obedientiae vobis dominis archiepiſcopo Ebor. et epiſcopis, ſub poena ſuſpenſionis ab ingreſſu eccleſiae vobis, aliis abbatibus, prioribus, decanis, praepoſitis, cantoribus, archidiaconis, officialibus, rectoribus, et vicariis, ſub poena excommunicationis, quam in vos et veſtrum quemlibet, canonica monitione praemiſſa, ferimus in hiis ſcriptis, niſi feceritis quod mandamus, diſtricte praecipimus; quatenus vos et alter veſtrum, qui pro parte dictorum dominorum prioris et capituli, vel eorum procuratoris fueritis requiſiti vel ſuerit requiſitus,

quiſitus, infra decem dierum ſpatium, quos vobis pro termino peremptorio poſt requiſitionem, hujuſmodi ſupplicationem, et commiſſionem praefatas domino archiepiſcopo Cantuar. correctori, officiali, et cuſtodi praefatis ex parte noſtra per ordinem notificantes, et plenius intimantes, eoſdem dominum archiepiſcopum Cantuar. officialem, et cuſtodem, ac correctorem auctoritate apoſtolica ſupradicta, nobis, ut praedicitur, in hac parte commiſſa, peremptorie citare curetis, ut ſexageſima die poſt citationem hujuſmodi, quae ſi feriata extiterit, prox. extunc ſequente non feriata, compareant legitime in Romana curia coram nobis in cauſa, et cauſis, ac negotio ſupradictis, quantum de jure fuerit, juxta formam commiſſionis hujuſmodi proceſſuri; alioquin cum cauſa, et cauſis, ac negotio memoratis, mediante juſtitia, procedemus, eorundem citatorum abſentia ſeu contumacia non obſtante. Diem vero notificationis, intimationis, et citationis hujuſmodi, et quicquid de praemiſſis duxeritis faciendum, nobis per veſtras literas, aut per publicum inſtrumentum, harum ſeriem continentes, vel continens, fideliter intimare curetis. In quorum omnium teſtimonium praeſentes literas ſeu praeſens publicum inſtrumentum per Nicolaum, notarium publicum infraſcriptum, ſcribamque noſtrum, ſcribi et publicari mandavimus, et noſtri ſigilli appenſione muniri. Dat. Avinion. die 21. menſis Aprilis, ſub anno a nativitate Domini M.CCC.XXVI. indict. IX. pontific. ſanctiſſimi patris et domini noſtri, dom. Johannis, div. prov. papae XXII. anno XI.

Praeſentibus diſcretis viris magiſtris Johanne de Camberiis, Sylveſtro de Adria, et Thomaſio de Fraccis teſtibus ad praedicta. Et ego Nicolaus Nicolai de Fraccis Gaietan. dioec. publicus apoſtolica et imperiali auctoritate notarius praedictus, omnibus et ſingulis una cum praedictis teſtibus praeſens interfui, eaque omnia ſcripſi, ac de mandato et auctoritate venerab. viri domini Gancelmi, auditoris praefati, in hanc publicam formam redegi, meoque ſigno conſueto ſignavi rogatus. Anno, indictione, die, menſe, pontificatu, et loco praedictis.

Nos itaque ex parte dictorum dominorum prioris et capituli eccleſiae cathedr. Norwicen. pluries, et cum inſtantia requiſiti, et per dictum mandatum, ut praemittitur, ſic arctati, facta nobis primitus per procuratorem eorundem fide ſummaria de ſigillo, et notario ſupradictis, vobis domino Waltero, Cantuar. archiepiſcopo, et vobis correctori generali, officiali, et cuſtodi ſpiritualitatis in civitate et dioec. ſupradictis, vacante nuper dicta eccleſia Norwicen. per dictum patrem venerab. conſtitutis, ſupplicationem et commiſſionem praefatas notificamus, et plenius intimamus; voſque dominum archiepiſcopum, Cantuar. officialem, et cuſtodem, ac correctorem generalem auctoritate mandati praedicti, quantum per illud aſtringimur, citamus peremptorie per praeſentes, ut ſexageſima die poſt citationem hujuſmodi, ſi feriata non fuerit, alioquin prox. tunc ſequente non feriata, compareatis legitime in Romana curia coram dicto domino auditore in cauſa, et cauſis, ac negotio ſupradictis, quantum de jure fuerit, juxta formam commiſſionis hujuſmodi proceſſuri. De praeſentatione autem, die praeſentis citationis, et harum literarum noſtrarum traditione, vobis, reverende pater, ac vobis correctori, officiali, et cuſtodi praedictis faciend. relationi Petri Guarverii de Florentia, latoris praeſentium, nuncii noſtri jurati, ſpecialiter in hac parte dabimus plenam fidem. In quorum omnium teſtimonium ſigillum noſtrum praeſentibus duximus apponend. Dat. apud Weſtm. 4. idus Junii, anno gratiae M.CCC.XXVI.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
JOHAN. XXII. 10.	WALT. RAYNOLD 13.	1326.	EDWARD. II. 20.

Archiepiſcopi Cantuar. commiſſio decano de arcubus ad abſolvendum mortuum excommunicatum. Ex reg. Raynold fol. 149. b.

WALTERUS, etc. dilecto filio decano eccleſiae B. Mariae de arcubus London. vel ejus locumtenenti, ſalutem in omnium ſalvatore. Cum jamdudum occaſione litis motae, et diutius agitatae coram nobis ſuper minoribus decimis provenientibus de manerio de Cotmanton, in parochia de Northbourne, noſtrae dioec. et parochianorum commorantium apud Cotmanton, inter Richardum, perpetuum vicarium eccleſiae de Northbourne praedictae, ex parte una, et dominum Johannem Malemayns de Hoo, quondam militem, et Matildam uxorem ſuam ex altera, idem dominus Johannes propter ſuam manifeſtam offenſam in dicto negotio coram nobis contractam, ſententia majoris excommunicationis innodatus fuiſſet, et pro excommunicato publico nunciatus; quaque excommunicatione durante idem dominus Johannes, quod dolenter referimus, dicitur ab hac luce ſubtractus, et ejus corpus eccleſiaſtica, prout jus exigit, careat ſepultura. Comparente tamen coram nobis dicta domina Matilda relicta ipſius, et dicti viri ſui in extremis diebus ſuis ſuper dicto negotio et circumſtantiis ejuſdem poenitentiam allegante, quantum ad ſepulturam ipſius ſibi ſupplicaſſet miſericorditer ſubveniri, curiae noſtrae cauſarum auditores ſuper ſignis poenitentiae dicti domini Johannis legitime cognoſcentes, pro ipſius abſolutione, et eccleſiaſtica ſepultura in eventum abſolutionis ejuſdem pronunciaverint, juſtitia ſuadente; vobis committimus et mandamus, quatenus ad corpus dicti domini Johannis, quod in parochia S. A. London. remanet, ut intelleximus, inhumatum, perſonaliter accedentes, in praeſentia parochianorum, quando major aderit vel adeſſe conſueverit populi multitudo, cauſam inhumationis dicti domini J. pronuncietis publice in vulgari, ſeu faciatis pronunciari, ac hujuſmodi facta pronunciatione fiat abſolutio dicti defuncti cum pſalmo poenitentiali, et ſubſequentibus

tibus precibus et orationibus in defunctorum abſolutionibus conſuetis, prout de jure fuerit faciend. Ad quae omnia et ſingula facienda et expedienda vobis committimus vices noſtras cum coercionis canonicae poteſtate. Dat. apud Otteford 4. id. Septemb. anno Dom. M.CCC.XXVI.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
JOHAN. XXII. 11.	WALT. RAYNOLD 14.	1326.	EDWARD II. 20.

Archiepiſcopi Cantuar. litera ad prorogand. concilium provinciale propter inhibitionem regiam. Ex reg. Raynold fol. 312. 313. a.

WALTERUS, etc. venerabili fratri noſtro domino Stephano, Dei gratia London. epiſcopo, ſalutem, et fraternam in Domino charitatem. Paſtoralis cura ſolicitudinis, clementia diſponente divina, nobis [a] miſericorditer injuncta, nos invigilare remediis ſubjectorum, eorum incommodis obviare, et pericula removere compellit; hoc eſt quod profecto deſideranter exquirimus, et ad id mentis noſtrae ſedulum deſtinamus affectum; et circa id diligenti ſtudio, in quantum ab alto nobis tribuitur, et ſtudioſa diligentia laboramus. Sane licet pro convocatione cleri noſtrae provinciae in quindena ſancti Michaelis prox. futur. in eccleſia ſancti Pauli London. faciend. literas noſtras ob certas cauſas, et arduas in eiſdem contentas, nuper vobis dirigi fecerimus et deferri; quia tamen dominus noſter illuſtris rex Angliae, die convocationis noſtrae praedict. cum pluribus noſtrae provinciae ſuffraganeis, et caeteris regni ſui magnatibus ac proceribus ſuum concilium apud Stamfordiam ſuper regni negotiis proculdubio tenere intendit, prout per breve ſuum, nobis ſuper hoc directum, inſinuare curavit; per quod etiam nobis affectuoſe ſupplicavit, ut noſtram dictam convocationem, ne ſua negotia praepediri contingeret, curaremus competenter in diem alium prorogare, prout ex tenore dicti brevis praeſentibus inſerti, qui talis eſt, vobis poterit plenius apparere:

Edwardus, etc. venerab. in Chriſto patri W. archiepiſc. Cantuar. ſalutem. Intelleximus, quod vos praelatos, et clerum veſtrae Cantuar. provinciae ad intereſſendum concilio veſtro prov. quod apud London. ad quinden. inſtantis feſti S. Michaelis, tenere proponitis, jam feciſtis convocari; ac nos hujus convocationis veſtrae ignari pro magnis et arduis negotiis nos ac defenſionem regni noſtri tangentibus, cum quibuſdam praelatis, magnatibus, et proceribus dicti regni ad dictum 15. apud Stamford colloquium habere ordinavimus et tractatum; et nonnullis praelatis ac aliis de concilio noſtro dictae provinciae dedimus in mandatis, quod ſint apud nos dictis die et loco, nobiſcum ac dictis praelatis, et magnatibus ſuper dictis negotiis tractaturi, ſuumque conſilium impenſuri. Nos advertentes dicta negotia noſtra ex convocatione dicti concilii, ſi ad diem praedictum teneretur, poſſe non abſque grandi periculo praepediri, vos rogamus ex affectu, vobis nihilominus in fide et dilectione, quibus nobis tenemini, firmiter injungentes, quatenus dictum diem concilii veſtri ad alium certum diem competentem, juxta diſcretionem veſtram, prorogetis; et hoc praelatis, et aliis de clero dictae provinciae per veſtras literas intimare curetis, ut ipſi, dicta convocatione veſtra non obſtante, ad nos accedere valeant juxta mandata noſtra eis inde directa. Teſte meipſo apud Dorceſtr. 14. die Sept. anno regni noſtri XX.

Nos fratrum et ſuffraganeorum noſtrorum praedictorum, quorum perſonalis in dicta convocatione noſtra praeſentia eſſet ſumme neceſſaria, ſi cum domino noſtro rege in die concurremus praedicta, abſentiam veriſimiliter formidantes, necnon pericula, quae ex concuſſu hujuſmodi viis variis poſſet contingere, propenſius ponderantes, ſubditorum etiam noſtrorum incommoda, quos in eventum, ſi dicta noſtra convocatio aliqualiter fruſtraretur effectu, ex cauſis in dictis literis contentis oporteret denuo convocare; patris more infra pectoris clauſa ſolicite revolventes, ne ex concuſſu hujuſmodi, penſata temporis qualitate, quicquam indecorum obrepat, aut perniciosum aliquid invaleſcat, ipſorum ſubditorum utilitate ſuadente, ac diligenti ſuper praemiſſis deliberatione praehabita, precibus regiis in hac parte duximus annuend. et de conſilio quorundam fratrum noſtrorum, praemiſſis plenius ponderatis, dictam noſtram convocationem in prox. diem poſt feſtum commemorationis Animarum prox. futur. cenſuimus prorogand. Quocirca fraternitati veſtrae committimus et mandamus, in virtute obedientiae firmiter injungentes, quatenus dictam prorogationem noſtram in confratrum et coepiſcoporum noſtrorum, ac per ipſos in totius cleri noſtrae provinciae notitiam deducentes, et facientes deduci, ipſis intimare, ac eoſdem juxta vim, formam, et effectum mandati noſtri, ſuper hoc prius directi, citare curetis, et faciatis citari, quod ad praedictum diem poſt feſtum commemorationis Animarum in eccleſia ſancti Pauli London. ſupradicta ſe praeſentent humiliter coram nobis, facturi in omnibus et recepturi, quod dictum noſtrum mandatum exigit et requirit: vos etiam huic praedicto noſtro mandato, prout decet, quatenus vos, et veſtram dioec. concernit, in omnibus pareatis, etc. Dat. etc.

[a] MS. *miſericordia.*

Concilium

Concilium Lambethenſe. Ex Wharton. A. S. vol. I. p. 366.

WALTERUS, archiepiſcopus Cantuar. epiſcopis London. Winton. Exon. Wigorn. et Roffenſi apud Lambeth in quindena S. Michaelis convocatis, tractatum de epiſcopis mittendis ad regem et reginam pro pace reformanda in eccleſia S. Pauli habere proponens, Roffenſis epiſcopus diſſuaſit archiepiſcopo, ne in civitatem vel ultra Thamiſiam tranſiret ad tractandum; exponens ei quod corda totius populi ab epiſcopis averſa fuerant, et omnes epiſcopos oderunt, quia totum malum, quod contigit in Anglia, pigritiae, fatuitati, et ignorantiae epiſcoporum fuit imputatum; et omnes reginam dilexerunt, et regem oderunt. Tunc in craſtino apud Lambeth omnes epiſcopi vocati convenerunt ad tractandum de duobus mittendis ad regem et reginam. Wintonienſis ire conceſſit, ſi ſocium haberet. Caeteris ire negantibus, tandem omnes epiſcopi Roffenſem rogaverunt, ut cum eo iret; qui totaliter ſe excuſavit.

Johannis XXII. *bulla archiepiſcopo Cantuar. pro viſitatione metropolitica.* Ex reg. Raynold fol. 196. a.

JOHANNES, etc. venerabili fratri Waltero, archiepiſcopo Cantuar. ſalutem, et apoſtolicam benedictionem. Meritis tuae ſincerae devotionis inducimur, ut petitionibus hiis, quantum cum Deo poſſumus, favorabiliter annuamus. Dudum ſiquidem pro parte tua nobis expoſito, quod tu decem et ſeptem ſuffraganeos tibi, et eccleſiae tuae jure metropolitico ſubjectos habebas, quorum dioec. propter valetudinem bonae memoriae Roberti, archiepiſcopi Cantuar. praedeceſſoris tui, et alia ipſius praedeceſſoris impedimenta non fuerunt a multis tunc retro temporibus jure metropolitico viſitatae, et quod dictae dioeceſes animarum curas non habebant aequales, nec viſitationis officio aequaliter indigebant; nobiſque pro parte tua propter ea humiliter ſupplicato, ut tibi quod hujuſmodi viſitationis officium per te in tua provincia exercendo ſuo tempore, illas dioec. quae tibi viderentur hujuſmodi viſitationis officio plus egere, primitus viſitare valeres, gratioſe concedere dignaremur. Nos tibi auctoritate apoſtolica per noſtras certi tenoris literas duximus indulgendum, quod illas ex praedictis dioec. omiſſis interim aliis, poſſes ea vice duntaxat ſuo tempore viſitare, et procurationes, ratione viſitationis tibi debitas, recipere ab eiſdem, quae diſcretioni tuae indigere viſitationis officio viderentur, prout in eiſdem noſtris literis plenius continetur. Verum quia, ſicut ex ſerie pro parte tua nobis exhibitae petitionis accepimus, nonnulli ex ſuffraganeis antedictis, quorum dioec. juxta formam indulti noſtri hujuſmodi nondum per te viſitatae fuerunt, ſuis exquiſitis machinationibus viſitationes hujuſmodi cavilloſe ſubterfugere ſatagentes, ac eidem indulto ſe de facto molientes opponere aſſerunt, quod ordo viſitationis hujuſmodi, qui juxta tenorem ipſius indulti, tuae diſcretioni commiſſus extitit, in eo exiſtit ad boni viri arbitrium reſtringendus, quod viz. quamdiu in dicta tua provincia aliquae dioeceſes, majores curas habentes, hujuſmodi viſitarionis magis indigentes officio, viſitandae reſtabunt, tu caeteras dioec. minores curas habentes, nequaquam poteris viſitare; nobis humiliter ſupplicaſti, ut providere tibi ſuper hiis de opportuno remedio paterna ſolicitudine curaremus. Nos igitur attendentes, quod interpretatio praedicta dictorum ſuffraganeorum verbis in eodem indulto contentis, et intentioni concedentis penitus eſt averſa; volumus et apoſtolica auctoritate tibi concedimus, ut interpretatione hujuſmodi ac felicis recordationis Innocentii papae IV. praedeceſſoris noſtri, et qualibet alia conſtitutione contraria nequaquam obſtantibus, praedictas eorundem ſuffraganeorum tuorum dioeceſes, quae, ut praemittitur, juxta ipſius indulti tenorem nondum per ſe viſitatae fuerunt, libere, ſicut expedire videris, et abſque recurſu habendo ad arbitrium boni viri ſemel duntaxat viſitare valeas, juxta praedictarum, ipſius indulti formam et continentiam literarum. Dat. Avinion. id. Octobr. pontificat. noſt. anno XI.

Litera directa archiepiſcopo Cant. per capitulum Exon. ad petend. licentiam ad eligendum decanum. Ibid. fol. 150. b.

REVERENDO in Chriſto patri ac domino, dom. W. Dei gratia Cantuar. archiepiſcopo, totius Angliae primati, ſui capellani humiles et devoti, capitulum Exon. eccleſiae facientes, reverentiam, obedientiam et honorem debit. tanto patri. Vacante nuper eccleſia noſtra praedicta per mortem bonae memoriae epiſcopi noſtri, cujus mortem et moriendi nomen plangere non ceſſamus, diſcretum virum Adam Murimuth, clericum veſtrum, noſtrumque canonicum, et confratrem, officialem, cuſtodem, et adminiſtratorem ſpiritualitatis, ſede Exon. vacante, veſtra paternitas deputavit, cui obedivimus, et inpoſterum in canonicis et licitis inten-

tendimus obedire; et eidem ſigilla officialium ſpiritualis juriſdictionis fecimus liberari, regiſtra vero et alia acta epiſcopalia eidem non potuimus facere liberari, pro eo quod omnia hujuſmodi fuerunt in hoſpitio domini noſtri defuncti una cum rebus ſuis caeteris occupata. Ad quorum regiſtrorum recuperationem reputaremus opus miſericordiae laborare, quoniam neceſſaria forent eccleſiae Exon. nec alicui alteri afferre poſſunt commodum detinenti. Et quanquam ex forma commiſſionis ſibi factae, quae ſibi dat exercitium omnis juriſdictionis ſpiritualis nihil excipiendo, quoſcunque praeſentatos ad beneficia videretur poſſe admittere et inſtituere in eiſdem, cum illud de lege juriſdictionis exiſtat, praeſertim cum mag. Willielmus de Kylkenny, canonicus noſter in ultima vacatione, virtute hujuſmodi commiſſionis omnia talia exercuerit, ſicut ipſe adhuc ſuperſtes non ſolum ſe ſed et alios aſſerit hoc feciſſe; in hoc tamen et in aliis quibuſdam reddit ſe difficilem, ita quod vix vult reſcribere pro inquiſitionibus praeſentatorum ad beneficia capiendis, ex hoc ſibi occaſionem dubitationis aſſumens, quod vos ſibi unam inſtitutionem ſcil. eccleſiae ſancti Petroci ſpecialiter commiſiſtis, de qua commiſſione judicio noſtro moveri non debet, quia vos illud negotium inchoaſtis, antequam ipſe commiſſionem ſuae adminiſtrationis admiſit. Placeat igitur paternitati veſtrae ſignificare eidem, quod ipſe hujuſmodi perſonas praeſentatas inſtituat, literas dimiſſorias concedat, et alia faciat, quae capitulum, ſede vacante, facere poſſet de jure communi, et vos facere poteſtis de conſuetudine ſpeciali, ut conſuetudo noſtra ſervetur illaeſa, et ſubditorum parcatur laboribus et expenſis. Adhaec, pater reverende, dolentes referimus, quod eccleſia noſtra non ſolum eſt, ut praemittitur, viduata, ſed etiam per mortem bonae memoriae B. decani noſtri, utriuſque parentis ſolatio deſtituta, pro cujus ſucceſſoris electione facienda foret ab epiſcopo, ſi viveret, licentia obtinenda, et per ipſum hujuſmodi electionis confirmatio impendenda, ipſiuſque electionis examinatio in dioec. facienda, etiamſi epiſcopus ageret in remotis, prout in ultima vacatione decanatus ipſius, et aliis fieri conſuevit, quoniam epiſcopus London. exiſtens, ipſam etiam ibidem inchoatam commiſit et remiſit ad partes. Placeat igitur paternitati veſtrae dicto officiali et adminiſtratori veſtro reſcribere, quid facere debeat de praemiſſis, et ſibi vel alteri, ſi opus fuerit, omnia ſupradicta committere; ne nos et electum noſtrum ad dictum decanatum, qui exilis et majoris eſt oneris quam honoris, oporteat expenſis gravibus et laboribus fatigari. Tot enim et tantis ſumus afflictionibus, oppreſſionibus, et gravaminibus fatigati, quod pium reputamus nos et eccleſiam noſtram immunem a conſimilibus praeſervare, ita quod afflictio non addatur afflictis. Paternitatem veſtram conſervet altiſſimus per tempora diuturna. Script. Exon. 25. die menſis Novembris.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
Johan. XXII. 11.	Walt. Raynold 14.	1326.	Edward. II. 20.

Concilium provinciale Cantuar. Ex reg. Burgherſh, Lincoln. fol. 152.

Hoc anno archiepiſcopus concilium provinciale convocabat in eccleſia S. Pauli London. die Veneris prox. poſt feſtum S. Hilarii celebrandum. Mandati ejus et executionis per epiſcopum Lincoln. haec eſt ſumma:

Walterus, Dei gratia Cantuar. archiepiſcopus —— epiſcopo London. etc. Quoniam quaedam expedienda noviter emerſerunt, univerſaliter eccleſiam, nos, et caeteros praelatos, ac clerum noſtrae Cantuar. provinciae concernentia, quae abſque praeſentia illorum omnium aliqualiter nequeunt expediri, de concilio vener. patrum G. Dei gratia Vienn. archiepiſcopi, et Hugonis, epiſcopi Auraſicenſ. apoſtolicae ſedis nunciorum, necnon de conſilio quorundam fratrum noſtrorum nuper Cantuar. congregatorum, convocationem hujuſmodi fore decrevimus faciendam. Vobis igitur committimus et mandamus, quod venerabiles fratres noſtros, et ſuffraganeos praeſentes in regno, ac abſentium fratrum in ſpiritualibus, et temporalibus vicarios generales, ſeu alios, quos ad hoc duxerant dimittendos, decanos et capitula eccleſiarum cathedralium, necnon et capitula collegiatarum eccleſiarum, archidiaconos univerſos, abbates et priores ſupra ſe, in noſtra provincia abbates non habentes, tam exemptos quam non exemptos, Ciſtercien. Cluniac. S S. Benedicti, et Auguſtini, Cartuſienſ. Grandemontenſ. et aliorum ordinum, eorumque conventus, praepoſitos, archipresbyteros, domorum etiam hoſpitalium S. Joh. Jeruſalem, S. Mariae Theutonicorum, et——magiſtros, priores, et praeceptores, eorumque locatenentes, clerumque cujuſlibet civitatis et dioeceſis noſtrae provinciae citetis——ut compareant die Ven. prox. poſt feſtum S. Hilarii. [Executio epiſcopi Lincoln.]---Unde licet tempore receptionis mandati ſupraſcripti comparitioniſque in eodem praefixae, brevitate penſata, difficile quibuſdam videri poſſit, atque taedioſum ad diem comparere aſſignatum; quia tamen ex alio latere evidenter proſpicimus laboribus cleri noſtrae dioec. parci poſſe in ea parte, et expenſis, ſi eidem mandato juxta poſſibile pareatur, quod ſatis commode fieri poterit, ſi dictus clerus procuratoribus ſuis pro parliamento jam deſtinatis, ad conſentiendum hiis, quae in dicto concilio provinciali per caeteros de clero ipſius provinciae Cantuar. ordinari contigerit ſeu concedi, poteſtatem liberam tranſmiſerit, et mandatum ſpeciale——. Dat. 3. cal. Januarii, M.ccc.xxvi.

Commiſſio ad colligend. quadrantem de marca pro nunciis apoſtolicis.
Ex reg. Raynold fol. 153. a.

Frater Guilielmus, permiſſione divina ſanctae Viennen. eccleſiae archiepiſcopus, et Johannes de Grandiſono, archidiaconus Nottingham in eccleſia Ebor. nuncii ſedis apoſtolicae ad dominos reges Franciae et Angliae illuſtres ſpecialiter deſtinati, religioſo viro domino priori eccleſiae B. Mariae de Southwerke Winton, dioec. ſalutem in Domino. Literas ſanctiſſimi patris et domini noſtri, domini Johannis, divina providentia papae xxii. ejus vera bulla plumbea bullatas, nos recepiſſe noveritis ſub hiis verbis: Johannes epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, venerab. fratribus archiepiſcopis et epiſcopis, et dilectis filiis electis, abbatibus, prioribus, decanis, praepoſitis, archidiaconis, archipresbyteris, plebanis, officialibus, rectoribus, et aliis eccleſiarum praelatis, vel eorum viceſgerentibus, ac perſonis eccleſiaſticis religioſis et ſecularibus, ac eccleſiarum et monaſteriorum capitulis et conventibus, exemptis et non exemptis, Ciſtercien. Cluniacen. Cartuſien. Praemonſtraten. ſanctorum Benedicti et Auguſtini, et aliorum ordinum, necnon magiſtris et praeceptoribus S. Joh. Jeruſal. et B. Mariae Theutonicorum et Calatrav. hoſpitalium ſive domorum, ad quos praeſentes literae pervenerint, ſalutem, et apoſtolicam benedictionem. Cum nos venerab. fratres noſtros Guil. archiepiſcopum Vienn. et Hugonem epiſcopum Auraſicen. ac dilectum filium Johannem de Grandiſono, archidiaconum Nottingham in eccleſia Eboracen. capellanum noſtrum, apoſtolicae ſedis nuncios ad chariſſimos in Chriſto filios noſtros Carolum, Franciae, et Edwardum, Angliae reges, ac Iſabellam, reginam Angliae illuſtres, pro quibuſdam magnis et arduis negotiis deſtinemus; univerſitatem veſtram rogamus, et hortamur attente, per apoſtolica vobis ſcripta diſtricte praecipiendo mandantes, quatenus eoſdem archiepiſcopum, epiſcopum, ac archidiaconum, cum per partes veſtras tranſitum fecerint, ob reverentiam praefatae ſedis, et noſtram benigne recipientes, et honeſte tractantes, archiepiſcopo in xiv. et epiſcopo in x. et archidiacono praefato in iv. florenis auri pro ſuis, et familiarum ſuarum neceſſariis diebus ſingulis, necnon et de ſecuro conductu ac evectionibus opportunis, ſi quae forſitan in via defecerint, vel aliis fuerint impeditae, cum ſuper hiis ex parte noſtra per eos, vel eorum alterum, ſeu eorum vel alicujus ipſorum nuncium vel nuncios requiſiti fueritis in eundo, morando, et redeundo liberaliter providere curetis; ita quod devotionis veſtrae promptitudinem exinde commendare merito valeamus; alioquin ſententiam ſive ſententias, quam vel quas iidem archiepiſcopus, et epiſcopus, ac archidiaconus, vel eorum alter, per ſe vel per alium, ſeu alios rite tulerit ſeu tulerint in rebelles, ſuper quo eiſdem archiepiſcopo, et epiſcopo, ac archidiacono, et eorum cuilibet plenam concedimus tenore praeſentium facultatem, ratas habebimus et faciemus auctore Domino, uſque ad ſatisfactionem condignam, appellatione remota, inviolabiliter obſervari; non obſtantibus, ſi aliquibus communiter vel diviſim ab eadem ſede indultum exiſtat, quod nunciis ſedis apoſtolicae procurationem aliquam exhibere, vel in ipſam contribuere minime teneantur, et ad id compelli, aut quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas apoſtolicas, non facientes plenam et expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi, ac de eorum perſonis, locis, ordinibus, et nominibus propriis mentionem, et quibuſcunque aliis privilegiis, et indulgentiis quibuſcunque perſonis, locis, vel ordinibus ſub quavis forma vel expreſſione verborum ab eadem ſede conceſſis, de quibus quorumque totis tenoribus in praeſentibus ſpecialis et expreſſa mentio ſit habenda, et per quae praeſens mandatum noſtrum quomodolibet impugnari valeat, vel etiam impediri. Dat. Avinion. 6. cal. Octob. pontific. noſt. anno xi. Quarum auctoritate literarum ad colligend. de bonis et beneficiis quibuſcunque eccleſiaſticis tam in Cantuar. provincia, quam Eboracen. juxta vim, formam, et effectum mandati apoſtolici ſupradicti, pro ſingulis marcis ſingulos quadrantes, et ad recipiend. et acceptas ſive acquietantias inde ſolventibus faciend. plenariam vobis per praeſentes concedimus poteſtatem; mandantes quod quicquid inde collegeritis, ſeu levaveritis, domino Waltero, Dei gratia Cantuar. archiepiſcopo, totius Angliae primati, integraliter noſtro nomine reſtitui faciatis. In cujus rei teſtimonium ſigilla noſtra praeſentibus duximus apponenda. Dat. apud Dovor 4. die menſis Januar. anno Dom. M.ccc.xxvi.

Litera

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
JOHAN. XXII. 11.	WALT. RAYNOLD 14.	1326.	EDWARD. III. 1.

Litera domini Walteri archiepiſcopi et ſuffraganeorum ſuorum miſſa domino Johanni papae XXII. *pro canonizatione bonae memoriae Roberti, quondam Cantuar. archiepiſcopi, menſe Martii, anno Domini* M.CCC.XXVI. *finiente.*
Ex Wharton. A. S. vol. 1. p. 173.

SANCTISSIMO patri, etc. devotus ſuus W. archiepiſcopus Cantuar. et ſuffraganei ejuſdem provinciae, etc. Summi regis ineffabilis providentiae celſitudo nullis valens ambiri limitibus, aut terminis comprehendi, etſi cunctos in ipſo catholice obdormientes caeleſtis beatitudinis commilitones efficiat, et praemiorum uberiorum retributione immarceſſibilium aeternae gloriae proſequatur; illos tamen convenienti cenſura judicii altioribus decorat honoribus, et potioribus attollit inſigniis dignitatum, quos ſuae majeſtatis eſſentia digniores eſſe cognoſcit, quoſque commendat ingentior excellentia meritorum. Quo ſacroſancta ſedes apoſtolica exemplo ducta laudabili, ipſum venerando ſanctorum catalogo decrevit aeternaliter aſcribendum, quem magnitudo factorum in terris ſublimatum eſſe teſtatur in caelis, ut in ipſo Chriſtus in eccleſia laudibus veneretur aſſiduis, qui in ſanctis ſuis ſemper eſt laudabilis, ac etiam glorioſus. Idcirco, pater ſanctiſſime, nos clamor cogit validus tam humilium, quam ſublimium regni Angliae perſonarum, quinimmo ipſa charitas nos compellit in notitiam veſtrae ſanctitatis recolendae memoriae domini Roberti de Winchelſey, nuper Cantuar. archiepiſcopi, vitae inſignia deducere; ad quod eo ferventius afficimur, quo celebris memoriae Thomas, nuper comes Lancaſtriae, adhuc rebus degens in humanis veſtrae beatitudini ſuper hoc ſcripſiſſe legitur; ipſius mores, vitam, et converſationem veſtrae ſanctitati ſtudioſe recommendando. Animadvertere itaque dignetur veſtra ſancta paternitas, quod dominus Robertus totam juvenilem aetatem in liberalium artium facultatibus tranſcurrens, in his eminenter imbutum ſe reddidit, et exinde ſacrae theologiae adhaeſit jugiter diſciplinae. Et ſic tandem innocentiae ſcholaris et magiſter, Cantuar. ſedem aſcendit archiepiſcopalem; totoque tempore ſuo miniſterium ſibi creditum fideliter ac ſtudioſe complevit. Et circa morum honeſtatem diligenter intentus, et in divinis officiis jugiter devotus exiſtens, ſibiipſi vitae ſanctitate multipliciter proficere, alioſque praedicationibus, exemplis variis pariter et doctrinis indies inſtruere ſalubriter ſatagebat. Quo exemplum illius imitatus, qui querelas populi tabernaculum ingreſſus ad Dominum referebat, ſtateram geſtans in manibus, lances ejuſque appendebat libramine, et ſolum Deum habendo prae oculis, ſine delectu pariter juſtos et pauperes ſupportavit. Quo quot adverſitates, quot tribulationes, quot anxietates et anguſtias pro juribus et libertatibus eccleſiaē conſervandis idem perpeſſus fuerat, ſatis notum extitit ac divulgatum. Nam ut verum fateamur, tuendo ſtatum eccleſiae et libertatem, captis ſuis facultatibus et clericis ſuis et familia diſperſis, pedes incedere compellebatur quaſi ſolus miſerabiliter mendicando; et conſequenter extra regnum Angliae relegatus, ac praediis ſuis et poſſeſſionibus confiſcatis, omnia conſtanter ſuſtinuit, et jura eccleſiae ſuae illibata conſervavit. Ita quod nihil aliud arbitramur ſibi de veritate martyris deſuiſſe; niſi quod prudentia, fides, et ſapientia illuſtriſſimi regis Edwardi, ſub cujus alis eccleſiam erexit, hujuſmodi atrocitati cenſuit eſſe cedendum. Ante aciem igitur oculorum veſtrae ſanctitatis hiis vitae ſuae compendioſe expoſitis, quaedam miracula, quae inter alia innumerabilia pro ipſo operatus eſt altiſſimus, veſtri digniſſimi apoſtolatus culmini humiliter duximus praeſentari; veſtrae ſanctitati flexis genibus humiliter ſupplicantes, ut ex his, ſi libeat, aliquali informatione recepta, veſtrae beatitudinis circumſpecta diſcretio, actibus intenta ſalubribus et operibus expoſita pietatis, aeſtimet, diffiniat, ordinet, et jubeat quid ulterius in hoc caſu fuerit faciendum, ad divini nominis honorem et gloriam, fideique catholicaē exaltationem optatam.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
JOHAN. XXII. 11.	WALT. RAYNOLD 15.	1327.	EDWARD. III. 1.

Archiepiſcopi Cantuar. certificatorium papae miſſum de proceſſibus publicatis contra Ludov. de Bavaria. Ex reg. Raynold, fol. 198. b.

SANCTISSIMO in Chriſto patri ac domino, dom. Johanni, divina providentia ſacroſanctae Romanae univerſalis eccleſiae ſummo pontifici, Walterus, ejuſdem permiſſione Cantuar. eccleſiae miniſter humilis, cum reverentia ſubjectiva devota pedum oſcula beatorum. In ſanctitatis veſtrae notitiam oraculo praeſenti deduco, quod 4. idus Auguſt. ultimo praeteriti in manerio meo de Suthmallyng, meae juriſdictionis immediatae, ubi tunc fueram, tres veſtrae ſanctitatis literas bullatas patentes recepi, proceſſus contra Ludovicum, olim ducem Bavariae, per veſtrae beatitudinis celſitudinem habitos, continentes; quarum prima ſic incipit: Johannes epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, venerab. fratribus archiepiſcopo Cantuar. et ejus ſuffraganeis, ſalutem,

ſalutem, et apoſtolicam benedictionem. Pridem contra Ludovicum de Bavaria excommunicatum, Dei, et eccleſiae ſanctae ſuae, fideique catholicae rebellem manifeſtum et hoſtem, de fratrum noſtrorum conſilio, certum proceſſum habuimus, cujus tenor ſequitur ſub hac forma: Johannes epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, ad futuram rei memoriam. Qua juxta doctrinam apoſtoli peccantes publice ſunt publice arguendi, etc. Et ſic terminatur: Dat Avinion. non. Aprilis, pontific. noſtr. anno XI. Secunda vero ſic incipit: "Johannes epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, vener. fratribus archiepiſcopo Cantuar. ejuſque ſuffraganeis, ſalutem et apoſtolicam benedictionem. Pridem adverſus Ludovicum de Bavaria excommnicatum, Dei, et eccleſiae ſanctae ſuae, fideique catholicae rebellem manifeſtum et hoſtem, de fratrum noſtrorum conſilio proceſſum habuimus, cujus tenor ſequitur ſub hac forma: Johannes epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, ad futuram rei memoriam. Ad ſpeculatoris officium noſcitur pertinere, illis, quos per iter devium currere conſpicit, ut greſſus ſuos attente conſiderent, pedeſque ſuos ab illis convertere nequaquam differant, nunciare, etc. Et ſic finitur: Dat. Avinion. id. Aprilis, pontific. noſtr. anno XI." Tertia ſiquidem ſic incipit: "Johannes epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, venerabil. fratribus archiepiſcopo Cantuar. ejuſque ſuffraganeis ſalutem et apoſtolicam benedictionem. Pridem adverſus Ludovicum de Bavaria excommunicatum, Dei et eccleſiae ſanctae ſuae, fideique catholicae rebellem manifeſtum et hoſtem, de fratrum noſtrorum conſilio proceſſum habuimus, cujus tenor ſequitur ſub hac forma: Johannes epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, ad perpetuam rei memoriam. Divinis exemplis inſtruimur, ut perverſorum continuata nequitia poenas poenis curemus adjicere, ut ſic ſaltem ipſos a ſuae veſaniae auſibus et proterva contumacia retrahere ſatagamus. Hoc utique utilitas publica poſtulat, etc. Et ſic terminatur: Dat. Avinion. cal. Maii, pontificatus noſtri anno XI. Recepi etiam cum dictis literis bullatis patentibus unam literam bullatam clauſam, formam, quae ſequitur, continentem: Johannes epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, venerab. fratri archiepiſcopo Cantuar. ſalutem, et apoſtolicam benedictionem. Proceſſus per nos contra Ludovicum, olim ducem Bavariae, ſuis horrendis multiplicatis exceſſibus et gravibus culpis exigentibus, noviter habitos, in eis partibus publicandos fraternitati tuae per exhibitorem praeſentium deſtinantes, eandem fraternitatem attentius exhortamur, quatenus circa publicationem eorundem proceſſuum juxta tenorem literarum noſtrarum inde tibi, tuiſque ſuffraganeis directarum, ſeriem proceſſuum ipſorum continentium, in locis tuarum civitatis, dioec. et provinciae faciendam ſolenniter adhibere ſtudeas adeo diligentiam efficacem, quod proinde poſſit et debeat apud Deum et ſedem apoſtolicam tua devotio merito commendari, reſcripturus nobis ſerioſius, quicquid ſuper hiis duxeris faciendum. Dat. Avinion. calend. Julii, pontificatus noſtri anno XI. Sanctitatis igitur veſtrae praeceptis humiliter ac obedienter parens in omnibus, prout decet, praedictas literas et proceſſus feci diligenter exemplari, ac ipſos in eccleſia collegiata de Suthmallyng 17. cal. Septemb. tunc proximo ſequentis, viz. die dominica in craſtino Aſſumptionis virginis glorioſae, propoſito per me verbo Dei, coram clero et populo ibidem congregato in multitudine copioſa, intra miſſarum ſolennia publicari, ipſas literas et proceſſus perſonaliter in lingua Anglicana ſerioſius exponendo. Die vero aſſumptionis praedictae literas et proceſſus antedictos in eccleſia cathedrali Cantuar. per officialem archidiaconi Cantuar. ac die dominica proxima tunc ſequenti in eccleſia cathedr. Roffen. per cancellarium venerabili fratri meo Steph. London. tranſmiſi, una cum literis meis patentibus; eidem auctoritate apoſtolica firmiter injungendo, ut cum omni celeritate in ſingulis aliis eccleſiis Cantuar. provinciae cathedralibus et caeteris, exemptis et non exemptis, ubi magis ſibi expediens videretur, dictas literas et proceſſus juxta mandati ſanctitatis veſtrae tenorem, faceret per confratres meos et alios publicari. Qui quidem frater meus London. prout mos eccleſiae ſuae expoſcit, hujuſmodi literas 15. cal. Septemb. reverenter recepit publicandas, pollicens ſe cum omni feſtinatione hec obedienter effecturum. Et ſic, quatenus brevitas temporis toleravit, conſideratis praecipue calendis Octobris, infra quas veſtram ſanctitatem certiorari expetunt literae et proceſſus antedicti, veſtrae dominationis beatiſſimae mandatum ſum reverenter in omnibus executus. Ad protectionem eccleſiae univerſalis valeat et creſcat cum tranquillitate et gaudio ſanctiſſimi domini mei reverenda perſona, prae terrenis caeteris veneranda. Dat. apud Slyndon 8. cal. Septemb. anno Dom. M.CCC.XXVII.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
JOHAN. XXII. II.	WALT. RAYNOLD 14.	1327.	EDWARD. III. I.

Petitio capituli Wigorn. de commiſſ. cuſtod. ſpiritual. ſede vacante.
Ex reg. Raynold fol. 206. a.

MEMORANDUM, quod pridie non. Septembr. anno Dom. M.CCC.XXVII. venerabilis in Chriſto pater dominus Walterus, permiſſione divina archiepiſcopus Cantuar. totius Angliae primas, recepit per manus mag. Richardi de Glen. rectoris eccleſiae de Bradewas Wigorn. dioec. literas per religioſos viros priorem et conventum eccleſiae cathedr. Wigorn. ſibi directas, et ſigillo eorundem communi conſignatas, tenorem, qui ſequitur, continentes: Reverendo in Chriſto patri ac domino, dom. Waltero, Dei gratia Cant. archiepiſcopo, totius Angliae primati, frater Wulſta-

Wulſtanus, prior eccleſiae cathedr. Wigorn. et ejuſdem loci capitulum, devotum obedientiae ſpiritum, cum omni reverentia et honore debitis tanto patri. Cum olim ſuper juriſdictione et poteſtate epiſcopali in dioec. Wigorn. ipſa ſede vacante, inter felicis recordationis dominum Bonifacium, quondam archiepiſcopum Cantuar. ex parte una, et nos ex altera lites variae et diverſi fuiſſent proceſſus, tandem compoſitio, cujus formam per ſedem apoſtolicam confirmatam, et hactenus pacifice obſervatam, ſub ſigillo capituli eccleſiae Chriſti Cantuar. vobis ad veſtram in hac parte informationem mittimus, intervenit. Cui ſiquidem formae et effectui, quantum in nobis eſt, innitentes, reverendae ſanctitati veſtrae hiis literis intimamus, quod dominus Thomas, nuper epiſcopus Wigorn. 6. calend. Septembr. proxime praeterito diem ſuum clauſit extremum. Quocirca petimus humiliter et devote, quatenus juxta dictam compoſitionis formam eundem priorem noſtrum irrevocabiliter et in ſolidum officialem creare, eidemque de hujuſmodi creatione commiſſionem facere velitis in civitate et dioec. Wigorn. toto vacationis tempore jam inſtantis, quoad cauſarum cognitionem ad forum epiſcopale ſpectantium, inſtitutionem, et deſtitutionem clericorum, electionum examinationem, et confirmationem, ac infirmationem, et caetera omnia, quae in compoſitione praetacta plenius continentur. Ad quam quidem commiſſionem petendam et recipiendam vice noſtra dilectos nobis in Chriſto fratrem Simonem Crompe, noſtrae domus commonachum, et mag. Richardum de Glen. clericum et rectorem eccleſiae de Bradewas Wigorn. dioec. conjunctim et diviſim, et eorum quemlibet in ſolidum, ita quod non ſit melior conditio occupantis, noſtros facimus, ordinamus, et conſtituimus procuratores; dantes eiſdem et eorum alteri plenam et ſpecialem poteſtatem, alium vel alios procuratorem ſeu procuratores loco ſui ſubſtituendi, et eoſdem revocandi, et procuratoris officium reaſſumendi, quotieſcunque ſibi vel eorum alteri videbitur opportunum; necnon omnia alia et ſingula faciendi et expediendi, quae qualitas et natura dicti negotii exigit et requirit, etiamſi mandatum exigant ſpeciale: ratum habituri et firmum quicquid iidem procuratores noſtri ſeu eorum alter, vel eorum ſubſtitutus vel ſubſtituti, ſubſtituendus vel ſubſtituendi, ab eiſdem vel eorum altero fecerint, aut eorum alter fecerit in praemiſſis. In cujus rei teſtimonium ſigillum noſtrum commune praeſentibus eſt appenſum. Dat. in capitulo noſtro Wigorn. 5. cal. Septemb. anno Dom. M.CCC.XXVII.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
JOHAN. XXII. 12.	WALT. RAYNOLD 15.	1327.	EDWARD. III. 1.

Archiepiſcopi Cantuar. litera ad convocandum clerum ad concilium apud Leyceſtriam. Ex reg. Raynold fol. 207.

WALTERUS venerabili fratri noſtro domino S. Dei gratia epiſcopo London. ſalutem, et fraternam in Domino charitatem. Sereniſſimus princeps et dominus noſter, dominus Edwardus, rex Angliae illuſtris, ſui brevis nobis nuper directi relatione querula latius explanavit, qualiter Scotorum gens praeſumptuoſe et hoſtiliter ipſum dominum noſtrum regem et regnum invadendo, ingreſſa, depopulationes, homicidia, depraedationes et incendia, una cum aliis innumeroſis malis Anglorum genti et terrae inferebat. Qualiter etiam ſubſequenter per ipſum dom. noſtrum regem et ſuum exercitum, licet in parco de Stanhope, quatenus fieri poterat, undique circumdati fuiſſent, noctanter tamen et latenter, ut devicti et fugitivi de parco praedicto furtive evaſerunt, et ad partes ſuas miſerabiliter ſunt regreſſi, nonnullis eorum inſecutis et interfectis. Quibus dicti inimici facinoribus non contenti, domino noſtro rege cum proceribus regni ad tractandum de ſtatu regni apud Linccoln. jampridem conſtituto, ut mala malis ſuperadderent iidem Scoti, regnum hoſtiliter reingreſſi, caſtrum et villam de Norham, et loca adjacentia doloſe obſidentes, tentoria ibidem erexerunt, et fortalitia lignea conſtruxerunt; votum inſuper vovit, ut dicitur, eorum dux immo ſeductor notorie excommunicatus cum gente, quod non prius vivus retrocederet, quam terram Angliae et populum ſuo ſubjugaverit dominio. Utque ad hoc ſuos complices et ſequaces animoſius provocaret, terras diverſas regni Angliae, utputa Norhumbrorum, Londie, et alias perplures ut ſuas, ſuis ſatellitibus jam dedit actualiter, et conceſſit. Pro quorum Scotorum repulſione, et ſalvatione dictae villae de Norham, et aliarum villarum et locorum adjacentium, ac eccleſiarum et eccleſiaſticarum perſonarum fideliumque ſuorum in his partibus, idem dominus noſter rex illuc nonnullos magnates, et homines ad arma jam praemiſit; inſequi eos perſonaliter intendens, majora recollecta virtute armatorum, ad ipſorum inimicorum obſtinatam malitiam cum Dei adjutorio refraenandam viriliter et potenter. Cujus quidem principis et domini noſtri regis tantis anxietatibus et tot anguſtiis expoſiti, in tam grandi et evidenti periculo eccleſiae et regno, ut praemittitur, imminenti rogatibus excitati, et, ſicut ex praeſtito juramento fidelitatis aſtringimur, quantum cum Deo poſſumus inclinati, conſiderantes ex rei exitu, quod praeter praefata mala illata, quamplura perpetratis pejora, niſi dictis viris ſceleratis citius ſtrenue obvietur, prout veriſimiliter eſt timendum, evenire poterunt infuturum, noſtros coepiſcopos et confratres, ac caeteros praelatos et clerum noſtrae provinciae, pro ſalubri conſilio, et auxilio in hoc caſu ab omnibus, ſicut communiter

muniter omnium intereſſe dignoſcitur, impendendo, nuper juxta dictum breve regium, nobis ſuper hoc directum, apud Lincoln. fecimus evocari. Et quoniam die et loco in convocatione hujuſmodi aſſignatis neque nos, neque confratrum noſtrorum major pars, neque alii de clero noſtrae provinciae quibuſdam certis ex cauſis noſtram praeſentiam adhibere poteramus perſonalem, coadunatis ibidem tam praelatis, quam proceribus, et caeteris ſuper his prudenti revolutione tractantibus, tandem conſultum, honeſtum, et expediens omnibus videbatur, novam convocationem faciendam fore occaſione praemiſſorum; eorumque dominus noſter rex providum ſecutus conſilium, nobis per literas ſuas, quas apud Otteford 4. cal. Octob. hora tertia recepimus, ſcripſit, et mandando rogavit, quod cum nos et caeteri praelati et clerus de regno ſuo in tam arduis ſtatum eccleſiae et coronae ſuae tangentibus, non ſolum ſibi conſiliis teneamur et teneantur aſſiſtere, ſed manus etiam extendere adjutrices, opportuna ſibi ſubſidia tribuendo, quatenus celerius, quo poſſemus, apud Leyceſtriam venire faceremus ſuffraganeos noſtros, et alios de clero noſtrae provinciae, ſecundum tenorem dicti brevis ſui, per nos alias vobis tranſmiſſi, ſuper competenti auxilio a clero noſtrae provinciae ſibi ex cauſis praedictis pro ſtatu eccleſiae, et utilitate reip. imponendo una nobiſcum tractaturus; necnon ad ſimul conſentiendum his, quae in praemiſſis ibidem contingerent ordinari. Quocirca fraternitati veſtrae committimus et mandamus, quatenus omnes coepiſcopos et confratres noſtros ſuffraganeos abſque dilatione moroſa convocetis, et per ipſos dictum clerum peremptorie evocari demandetis; viz. quod epiſcopi, decani, et priores in eccleſiis cathedralibus praeſidentes, necnon abbates exempti, et archidiaconi perſonaliter; caeteri vero abbates, et priores pro ſe et conventibus ſuis, per ſe aut per procuratores ſufficienter conſtitutos, et reliqui de clero ſimiliter cujuſcunque dioeceſeos per duos, et ſingula capitula eccleſiarum cathedralium per unum procuratores coram nobis in domo capitulari abbatiae apud Leyceſtr. die Mercurii prox. poſt commemorationem Animarum, viz. prid. non. Novembr. ſufficienter compareant, una nobiſcum tractaturi et ordinaturi ſuper ſubſidio et remedio competentibus imponend. in praemiſſis. Vos etiam tenore praeſentium, etc.—— De die vero receptionis, etc.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
JOHAN. XXII. 12.	WALT. RAYNOLD 15.	1327.	EDWARD. III. 1.

Procuratorium archiepiſcopi Cantuar. epiſcopis London. et Winton. datum, ad intereſſendum convocationi apud Leyceſtriam habendae. Ex reg. Raynold fol. 207.

WALTERUS, etc. ven. fratribus noſtris dominis S. et J. Dei gratia London. et Winton. epiſcopis, etc. Quia in convocatione praelatorum et cleri noſtrae provinciae Cantuar. apud Leyceſtriam die Merc. prox. poſt feſtum commemorationis Animarum facienda, ac etiam in tractatu ſuper domini noſtri regis et regni negotiis in eadem convocatione habendo, in itinere conſtituti, propter ſupervenientem corporis invaletudinem, die et loco praedictis, noſtram non poſſumus, de quo graviter angimur, exhibere praeſentiam perſonalem; de veſtra amicitia et circumſpecta induſtria firmam fiduciam obtinentes, ad tenendum locum noſtrum in convocatione ac tractatu praedictis, ac etiam agenda ibi negotia, quatenus ad nos attinet, una cum caeteris venerabilibus fratribus et coepiſcopis noſtris, ac clero totius noſtrae dioec. et provinciae noſtrae Cantuar. in eadem convocatione praeſentibus pertractandum, necnon hiis, quae de conſenſu omnium ad laudem Dei et honorem domini noſtri regis, et totius reipubl. utilitatem ſalubriter ibidem ordinari contigerit, noſtro nomine conſentiendum; caeteraque omnia et ſingula facienda, quae juxta naturam tractandorum fuerint facienda, et nos, ſi perſonaliter intereſſemus, facere deberemus; vobis conjunctim et diviſim, et utrique veſtrum in ſolidum tenore praeſentium committimus vices noſtras; rogantes ſpecialiter et obnixe fraternitatem veſtram, quatenus commiſſiones hujuſmodi benigne velitis ſuſcipere, et in dicto negotio procedere vice noſtra. Ratum enim habebimus et firmum quicquid nomine noſtro feceritis, ſeu fecerit unus veſtrum in praemiſſis. In cujus rei, etc. Dat. apud Mortelake 6. cal. Nov. anno Dom. M.CCC.XXVII.

Papae Rom.	Sede Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
JOHAN. XXII. 12.	vacante.	1327.	EDWARD. III. 1.

Litera domini regis Angliae miſſa domino papae pro electo et electione eccleſiae Cant. Ex reg. eccleſ. Cantuar. P. fol. 108. b.

SANCTISSIMO in Chriſto patri, etc. Edwardus, etc. devota pedum oſcula beatorum. Praeteritorum memoria viſcera dolore ſaucians, et humilians oculos mentis noſtrae, de ſtrage videlicet nobilium ac aliis diris et aſperis, quae progenitoris noſtri temporibus irreparabiliter evenerunt, quae ex quorundam taciturnitate, immo verius indiſcreto regimine praelatorum creduntur veriſimiliter contigiſſe, ſolerter evigilare nos efficit; et adhaec totis niſibus, ut vacanti in-

inpraeſentiarum Cantuar. eccleſiae, quae ſicut inter caeteras regni noſtri eccleſias primatum obtinet, et dignitate praeeminet ampliori, ita gubernatione indiget arctiori, talis in antiſtitem proponatur, qui vitae munditia comprobatus, et converſatione nitidus, literarum ſcientia fulgeat, et in ſe fluxae cogitationis illecebris edomatus gregem dominicum noverit in viam ſalutis dirigere, et prodeſſe magis cupiat quam praeeſſe; qui et nobis in diſponendis regni noſtri negotiis conſiliis aſſiſtere, et noſtrae infirmitatis gravedinem, qui in aetate tenera importabili oneri humeros ſuppoſuimus imbecilles, ſupportare et ſuffragiis fulciri valeat opportunis. Nuper ſiquidem, pater ſancte, Waltero, Cantuar. archiepiſcopo, ab hac luce ſubtracto, prior, et conventus praedictae Cantuar. eccleſiae cupientes eidem viduatae eccleſiae de paſtore idoneo providere, petita a nobis eligendi licentia, prout moris eſt, et obtenta, die ad electionem de futuro pontifice in dicta eccleſia celebrand. ſtatuto, convenerunt, et habentes prae oculis ſolum Deum, inſtinctu, ut veriſimiliter creditur, Sancti Spiritus, in diſcretum virum mag. Simonem de Mepham, canonicum Ciceſtren. ſacrae theologiae doctorem, virum utique terrenis opibus pauperem, ſed virtutibus locupletem, direxerint unanimiter vota ſua, ipſumque in ſuum elegerunt archiepiſcopum concorditer ſine cujuſcunque contradictione et paſtorem. Qui ſubſequenter etſi diu conſentire renuiſſet, multorum tandem devictus inſtantia, et ne vocanti Spiritui pertinaciter reſiſtere videretur, invitus quodammodo conſenſum praebuit electioni ſupradictae, et ad nos acceſſit, juxta morem, pro aſſenſu regio obtinendo. Nos igitur deſiderantes quae ſic initiata ſunt, ad optatum perduci effectum, et eo amplius quo haec ex nuda clericorum conſcientia, remota qualibet affectione reciproca, novimus prodiiſſe, ſperantes ipſius promotionem non ſolum ipſi Cantuar. eccleſiae, ſed etiam toti regno noſtro utilitatem multipliciter allaturam; ſanctitati veſtrae devotis precibus ſupplicamus, quatenus eundem electum, qui ad proſequendum electionis ſuae negotium, ut tenetur, perſonaliter ad praeſentiam veſtrae clementiae divertit, paterno ſi placet ſuſcipientes affectu, ipſum, cui de vitae ſanctitate et converſationis decore, eminente ſcientia, et variarum virtutum chariſmatibus in locis, ubi converſatus extitit, ab omnibus laudabile teſtimonium perhibetur, jubere dignemini cum favoris et gratiae plenitudine expediri, ut deſideratus ab omnibus ad eccleſiam redeat, ad cujus regimen, vocante Domino, tam pura intentione eſt electus, feliciter expeditus. Nec ſinat quaſi veſtra pia paternitas tam ſanctam et puram electionem praetextu alicujus reſervationis ſeu alterius praepeditionis optatae fruſtrari effectu, ſeu in diſpendium dictae Cantuar. eccleſiae plus debito protelari, ne, quod abſit, exinde in populis, qui ipſum electum propter vitae munditiam paſtorem ſibi dari deſiderant toto corde, ſuſcitetur commotio, et non abſque gravis ſchiſmae periculo enorme ſcandalum oriatur. Conſervet, etc. Dat. apud Nottingham 6. die Januarii.

Papae Rom.	Sede Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
JOHAN. XXII. 12.	vacante.	1327.	EDWARD. III. 1.

Literae domini regis directae ſingulis cardinalibus pro electo et electione expedienda. Ex reg. eccl. Cant. P. fol. 108.

VENERABILI in Chriſto patri S. Dei gratia tit. ſanctorum Marcellini et Petri preſbytero cardinali, amico ſuo chariſſimo, Edwardus, etc. ſincerae dilectionis affectum. Firmam gerit de veſtra ſinceritate fiduciam conſideratio mentis noſtrae, quod in hiis, quae honori et utilitati conveniunt eccleſiae Anglicanae, et extirpant a regno noſtro plantaria ſcandalorum, precibus noſtris libenter annuere, et, ut ſortiatur effectum, velitis in opportunitatibus opem ferre. Cum itaque vacante nuper Cantuar. eccleſia per mortem Walteri, nuper archiepiſcopi loci praedicti, prior et conventus ejuſdem eccleſiae, petita a nobis eligendi licentia, prout moris eſt, et obtenta, die ad electionem de futuro pontifice in eadem eccleſia celebrandam ſtatuto, convenientes in unum in diſcretum virum magſtrum Simonem de Mepham, canonicum Ciceſtrenſ. S. theologiae doctorem, quaſi inſtinctu Spiritus S. ſine cujuſquam contradictione direxerunt unanimiter vota ſua, ipſumque concorditer elegerunt in ſuum archiepiſcopum et paſtorem. Qui ſubſequenter licet multum renitens et invitus, multorum devictus inſtantia, ne vocanti Spiritui pertinaciter reſiſtere videretur, aſſenſum praebuit electioni de ſe factae, et ad nos poſtmodum acceſſit pro habendo aſſenſu regio, juxta morem. Deſiderantes igitur, quae ſic initiata ſunt, ad optatum perduci effectum, et eo amplius, quo haec ex nuda electorum conſcientia, remota qualibet affectione reciproca, novimus prodiiſſe, ſperantes, quod ipſius promotio non ſolum ipſi Cantuar. eccleſiae, ſed et toti regno noſtro utilitatem multiplicem ſit allatura; paternitatem veſtram votivis affectibus exoramus, quatenus eundem electum, qui ad proſequendum electionis ſuae negotium ad apoſtolicae ſedis praeſentiam, ut tenetur, perſonaliter ſe divertit, cui de vitae ſanctitate et eminente ſcientia, et placidae converſationis decore, variis quoque virtutum inſigniis in locis, ubi diutius converſatus extitit, et nutritus, ab omnibus laudabile teſtimonium perhibetur, paterno amplectantes affectu, in promovendo dictae electionis negotio conſiliis et auxiliis velitis dirigere, et ut ad optatum celeriter producatur effectum, penes dominum ſummum pontificem interponere cum efficacia, ſicut de veſtra dilectione confidimus partes veſtras. Nec ſinat quaſi veſtra paterna prudentia, quantum ad vos attinet, quod tam ſancta et pura electio praetextu alicujus reſervationis ſeu alterius voluntariae praepeditionis

peditionis debito fruſtretur effectu, ne fortaſſis, ſi fieret, gravis exinde in populis, qui ipſum propter vitae munditiam paſtorem ſibi dari deſiderant toto corde, oriatur commotio, et enorme ſcandalum ſuſcitetur; cum valde durum ſit et a recto judicio alienum, noſtra et ipſorum electorum jura a nobis et ipſis auferre taliter aliqua cauſa; quod ſi aliquando toleratum extitit, non poterit tamen ſine gravi periculo diutius ſuſtineri. Dat. apud Nottingham 4. die Januar. anno regni noſtri primo.

Papae Rom.	Sede Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
JOHAN. XXII. 12.	vacante.	1327.	EDWARD. III. 1.

Litera capituli clauſa domino papae directa pro electo confirmando et conſecrando. Ex reg. eccl. Cant. P. fol. 109.

SANCTISSIMO in Chriſto patri et domino, domino J. divina providentia univerſalis eccleſiae ſummo pontifici, humiles filii prior, et capitulum eccleſiae Chriſti Cantuar. devota pedum oſcula beatorum. Vacante nuper ſede Cant. per mortem celebris memoriae domini Walteri, ultimi archiepiſcopi noſtri Cantuar. defuncti, eccleſia Cantuar. ſacroſanctae Romanae eccleſiae devotionis filia, viduales deplorans anguſtias, ornamenti nuptialis ignara, pallium decoris exuit, et diploide induta moeroris, cum parturientibus coepit triſtari; ſed ſponſus egregius eccleſiae triumphantis nobis ſuis orphanis eccleſiae militantis patris occaſum lugentibus, et de futuro pontifice ſolicite tractantibus, miſericorditer proſpiciens, de ſuae pietatis affluentia diſpoſuit nos deſolatos ineffabiliter conſolari, et mentes noſtras ſpiraculo unitatis et concordiae caelitus illuſtravit. Nos vero, cooperante gratia Spiritus S. 11. die Decembris proximo praeterito, per viam canonicam et concordem, magiſtrum Simonem de Mepham, eccleſiae cathedr. Ciceſtren. canonicum, ſacrae paginae doctorem, in patrem unanimiter elegimus et paſtorem, cujus ſancta doctrina fulget eccleſia Anglicana, cujus mores laudabiles praelati, proceres, et populus regni commendant, cujus fama praeclara rutilat, et redolet uſquequaque. Hunc igitur electum noſtrum ad celſitudinem veſtram ſanctiſſimam humiliter deſtinamus; devote petentes et flexis genibus implorantes, ut ipſum electum et electionem canonicam de ipſo factam acceptare dignemini et confirmare, ipſumque confirmatum, et conſecratum remittere ad eccleſiam veſtram Cantuar. regend. ſub cujus regimine libertas eccleſiae reſpirabit, pax et tranquillitas in regno vigebit, et per conſequens ampliabitur cultus divinus, quia nunquam turbationis tempore devote colitur auctor pacis. Ad laudem et honorem ſummae Trinitatis multiplicentur dies veſtri in proſperitate felici. Dat. in capitulo noſtro 12. die menſis Januar. anno Domini ſecundum curſum eccleſiae Anglicanae M.CCC.XXVII.

Papae Rom.	Sede Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
JOHAN. XXII. 12.	vacante.	1327.	EDWARD. III. 2.

Literae domini regis iterato miſſae papae pro celeri expeditione electionis et electi Cantuar. Ibid. fol. 110.

J. Papae, etc. E. etc. devota pedum oſcula beatorum. Quam ſit onuſta diſpendii ſedium epiſcopalium prolixa vacatio, quantiſque exponantur direptionum periculis modernis temporibus eccleſiae viduatae, magis novit veſtra paterna circumſpectio, et non neceſſe eſt hoc veſtrae pietatis auribus ullis teſtimoniis inculcare. Nuper ſiquidem, pater deſideratiſſime, pro negotio electionis in eccleſia Cantuar. de diſcreto viro et nobis in Chriſto dilecto magiſtro Simone de Mepham, canonico Ciceſtren. ſacrae theologiae doctore, in archiepiſcopum loci illius concorditer et canonice celebratae, veſtrae clementiae nos meminimus devota inſtantia ſupplicaſſe, quatenus eundem electum virum utique eminente ſcientia praeditum, vita et converſatione nitidum, fama pollentem, et in agendis quibuſlibet circumſpectum habere paternis affectibus commendatum, et electionem de ipſo intentione puriſſima celebratam, jubere dignaremini cum favoris et gratiae plenitudine expediri; ita quod deſideratus ab omnibus ad eccleſiam, ad quam inſpirante Domino, ut creditur, tam concorditer et celeriter vocatus eſt, redire potuiſſet feliciter veſtra providente clementia expeditius. Verum quia nondum nobis de ipſius expeditione votiva delatus extitit certus rumor, de quo taedio afficimur, eo quod nonnulla ardua negotia, nos et ſtatum regni noſtri tangentia ob ipſius abſentiam ſint dilata, nec poterunt commode ad honorem et commodum dicti regni ſine praeſidentis Cantuar. eccleſiae aſſenſu et conſilio terminari; ut noſtrae mentis deſiderium multiplicata interceſſio lucidius atteſtetur, ſanctitatem veſtram deſiderio, quo poſſumus, ampliori pulſandam duximus precibus iteratis, quatenus ad praeteriti temporis diſcrimina, quae infra regnum Angliae noſcuntur irreparabiliter eveniſſe ex taciturnitate, ſeu verius indiſcreto regimine quorundam, ut veriſimiliter creditur, praelatorum, qui ſe delirantibus opponere debite non curarunt, piae conſiderationis intuitus convertentes, circa expeditionem electionis praemiſſae celerem et votivam eo ſolertius intendere dignetur veſtra apoſtolica ſanctitudo, quo electorum intentio purior, et electa perſona idoneior exiſtere dignoſcantur, et quo ex ipſius pro-

promotione ad regimen eccleſiae ſupradictae, majora toti regno noſtro commoda poſſe creduntur futuris temporibus evenire. Conſervet vos altiſſimus ad regimen eccleſiae ſanctae per tempora proſpera et longaeva. Dat. apud Barlynges 25. die Martii, anno regni noſtri ſecundo.

Papae Rom. JOHAN. XXII. 12.	Sede Cant. vacante.	Anno Chriſti 1328.	Reg. Angliae EDWARD. III. 2.

Literae domini regis iterato miſſae diverſis cardinalibus pro celeri expeditione electionis et electi Cantuar. Ex reg. Cant. P. fol. 110.

REX, etc. venerabili in Chriſto patri domino G. Dei gratia epiſcopo Sabinen. cardinali, ſalutem, etc. Zelus nos movet decorus domus Domini et evigilare efficit intenſum deſiderium, quod habemus, ut electio nuper in Cant. eccleſia de diſcreto viro et nobis in Chriſto dilecto magiſtro Simone de Mepham, canonico Ciceſtrenſi, S. theologiae doctore, in archiepiſcopum loci illius canonice et concorditer celebrata, feſtinum et debitum ſortiatur effectum, noſtros ſaepius interpellare benevolos et amicos, quatenus eorum ſuffragiis obtinere, quod juſte exquirimus, valeamus. Nuper ſiquidem pro expeditione negotii electionis praemiſſae tam domino ſummo pontifici, quam vobis et aliis amicis noſtris literas noſtras deprecatorias nos meminimus tranſmiſiſſe, quae nobis et regno noſtro ex ipſius electi promotione, quem virum novimus magnae circumſpectionis et induſtriae, eminentis ſcientiae, et ſanctae vitae, poſſe provenire creduntur commoda, et incommoda propulſari continentes, de quibus ulla nobis reſponſio hucuſque facta non exiſtit, nec de expeditione ejuſdem ad nos rumor certus pervenit. Unde dolemus nec immerito et movemur dolere, praeſertim cum nonnulla ardua negotia, nos et ſtatum regni noſtri tangentia, ob ipſius abſentiam ſint dilata, nec poterunt commode ad honorem et commodum dicti regni ſine praeſidentis Cant. eccleſiae aſſenſu et conſilio terminari. Veſtram igitur paternitatem rogamus et requirimus affectione, qua poſſumus chariore, quantum circa expeditionem ejuſdem electi celerem et votivam, penes dictum dominum ſummum pontificem, cui ſuper hoc preces dirigimus iteratas, omnibus modis et viis, quibus decere et expedire videritis, laborare velitis noſtris precibus et amore, ut veſtro mediante praeſidio, idem electus feliciter et proſpere expeditus, ad eccleſiam redire valeat cum celeritate optata; ad cujus regimen, inſpirante Domino, intentione puriſſima eſt vocatus. Nec ſinat, quaeſo, veſtra circumſpectio tam ſanctam et concordem electionem ullis occaſionibus debito fruſtrari effectu, cum exinde, ſi, quod abſit, contingeret, gravis materia ſcandali et periculoſa commotio in populo poterunt ſuboriri. Dat. apud Barlynges 25. die Martii, anno regni noſtri ſecundo.

Litera domini regis tertia miſſa domino papae pro negotio electionis et electi Cant. Ibid.

DEVOTA pedum oſcula beatorum. Quia intentiori deſiderio, pater ſanctiſſime, electionem nuper in eccleſia Cantuar. canonice et concorditer celebratam, de diſcreto viro magiſtro Simone de Mepham, S. theologiae doctore, in archiepiſcopum loci illius felici optamus effectu mancipare, eo veſtrae clementiae pro ipſius expeditione preces cogimur frequentius iterare. Nuper ſiquidem, pater ſancte, tam electionem ipſam, quam perſonam electi, cui de vitae ſanctitate et morum elegantia laudabile teſtimonium perhibetur, veſtrae beatudini pura intentione recommendavimus, votivis deſideriis ſupplicando, quatenus eidem electo in felici expeditione negotii electionis praemiſſae, jubere dignaremini favoris et gratia plenitudinem exhiberi, et ipſum ad eccleſiam, ad cujus regimen tam ſancte tam concorditer vocatus extitit, remittere feliciter expeditum. Verum quia de hujus executione jam diutius praeſtolata, non eſt delatus ad nos adhuc rumor certus, quanquam a nonnullis nobis nuperrime relatum extitit, quod examinato dicto electionis negotio, de ipſius propinqua confirmatione firma fiducia habeatur, veſtram ſanctitudinem affectione, qua poſſumus chariore, pulſandam duximus precibus iteratis, quatenus penſatis paterna providentia incommodis, quae non ſolum ipſi Cantuar. eccleſiae veriſimiliter imminet hiis diebus, dictae electionis negotium cum celeritate, quam veſtra beatitudo decreverit, gratioſe jubere dignemini expediri. Firma enim ab univerſis regni noſtri incolis fiducia obtinetur, quod ipſius promotio ad eccleſiam ſupradictam non tam animarum ſaluti proficiet, ſed etiam totius regni noſtri tranquillitatem, Deo propitio, providebit, et quietem. Si autem, quod abſit, pater ſanctiſſime, dictam electionem infirmari contingeret, juſtitia exigente, et placuerit veſtrae manſuetudini eidem eccleſiae de perſona alia providere, tunc de precibus, quas alias pro venerabili patre Henrico, Lincoln. epiſcopo, effudimus, velitis, ſi placet, reminiſci, et eas ad exauditionis gratiam admittere cum effectu. Conſervet, etc.

Literae

Literae dominae Iſabellae, reginae Angliae, domino papae directae pro negotio electionis et electi Cantuar. Ex reg. Cant. P. fol. 111.

VENERABILI in Chriſto patri, etc. Variis tribulationum anguſtiis a multis retro temporibus tam in rebus, quam perſonis qs. plaga communi afflicta, Angliae regni majores et minores inteſtinorum bellorum diſcrimina, e quibus praemiſſa provenerunt, ob quorundam praelatorum regni ejuſdem incuriam, et regimen indiſcretum, ut veriſimiliter opinamur, non immerito formidamus, pacem internam affectantes, quam proſequi ſperamus indubie, ſi eccleſiae Cantuar. de paſtore Deo grato et populo dicti regni acceptabili provideri contingat. Ipſa enim quaſi mater filiarum foecunda multarum regimini praeſidet, quae Angliae majorem partem et totam Walliam lacte fidei refocillat, et eas quaſi humiles maternarum viarum ſectatrices, quo voluerit, dirigit et adducit, quas cum per pacis viam reduxerit, toti regno praedicto pax et quies praeparatur. Sane, pater reverende, prior et conventus eccleſiae Chriſti Cantuar. ad quos dicti paſtoris electio noſcitur pertinere, excellentis probitatis virum magiſtrum Simonem de Mepham, S. theologiae profeſſorem, in eccleſiae praedictae archiepiſcopum, non abſque Spiritus S. gratia, ut firmiter creditur, concorditer elegerunt, qui perſonaliter ad ſacroſanctam ſedem apoſtolicam electionis ſuae negotium proſecuturus jamdudum acceſſit, cui cor noſtrum et regni populi praedicti adhaeſit, in tantum, quodſi ſub ejus umbra praeſidentis in eccleſia memorata protegi valeamus, quietis et pacis nos credimus noſtris temporibus debere perpetua jucunditate laetari. Veſtram igitur paternitatem, nedum ex noſtra praecedenti deliberatione, ſed ex praedicti populi frequenti et felici corde ſincero preces effundimus cordiales; ſcientes, quod idem negotium noſtrum et totius populi provinciae Cantuar. reputamus commune, et in unum convenientes; alii proceres regni et nos vobis duxerimus ſub hac ſtili ſerie ſinguli conſcribend. intelligentes pro certo, quod alterius quam electi praedicti praefectio in eccleſia memorata, in populo ſcandalum pariet, et ſchiſma, quod abſit, diutius duraturum.

Litera magnatum Angliae de communi conſenſu domino papae directa pro expeditione negotii electionis et electi Cantuar. Ibid. fol. 112.

DEVOTA pedum oſcula beatorum. Quot ſtrages nobilium, quot animarum, et corporum pericula apud nos effluxiſſe retro diebus contigerint, divulgatus ſermo quaſi per totius orbis climata jam provexit, et veſtri credimus indubitanter apoſtolatus auribus inculcatum; quae non tam ex aliis cauſis, quam ob quorundam Angliae praelatorum incuriam et regimen indiſcretum conjicimus veriſimiliter proveniſſe, et infuturum, niſi per veſtrae ſanctitatis clementiam promptius occurratur, evenire poſſe timemus ſimilia ob cauſas hujuſcemodi, vel pejora: firmam tamen ſpem obtinentes, quodſi eccleſiae Cantuar. quae inpraeſentiarum paſtoris remanet ſolatio deſtituta, de tali per veſtrae ſedis apicem provideatur antiſtite, qui Deo gratus et populo regni praedicti exiſtat acceptabilis, dictae peſtis mortiferae noſtris fuiſſe temporibus ex hoc remedium ſalubrius adhiberi. Ipſa enim quaſi mater foecunda XVII. filiarum regimini praeſidet, quae Angliae majorem partem ac Walliam totam lacte fidei refocillat, et eas tanquam maternarum viarum humiles ſectatrices huc et illuc dirigit, prout optat; quibus in pacis pulchritudine quieſcentibus, duce matre, quaſi toti regno quies praeparatur, et inteſtini belli diſcrimina conquieſcunt. Sane, pater ſancte, concors prioris et conventus eccleſiae Chriſti Cantuar. aſſenſus, ad quos praeſidentis eccleſiae memoratae noſcitur electio pertinere, mirae probitatis virum magiſtrum S. de Mepham, S. theologiae profeſſorem, Ciceſtrenſ. canonicum, quem, Spiritus S. inſtigante gratia, ut credimus, in ejuſdem eccleſiae paſtorem concorditer elegerunt, veſtrae ſanctitatis praeeminentiae praeſentavit, cui nedum literarum eminens ſcientia, qua praepollet, verum etiam vitae munditia, ac multifaria virtutum dona, quibus divinitus creditur inſignitus, ſuffragantur uberius ad doctrinam, et fidei catholicae exaltationem, cuique cor populi regni Angliae quaſi ſpiritus unus adhaeſit; in tantum quod expectatio gentium regni poterit non immerito nominari. Unde communitas regni, quae ad parliamentum domini apud Northampton celebratum confluxerat hiis diebus; electi praedicti negotium, quaſi commune reputans, nos et alios regni proceres illuc convenientes, licet alias motu proprio facere diſpoſuiſſemus, hoc idem multiplicatis precibus exoravit, quod pro celeri et felici expeditione negotii memorati, beatitudinis veſtrae gratiam propulſaremus attente, quod et nos omnes in unum convenientes, animo libenti conſimilis ſtili ſerie duximus faciendum. Speramus enim ſub ejus umbra quieſcere, et quaſi paſtoris ſolertis induſtria defenſati, in pacis tranquillitate quietius et tutius jocundari. Veſtrae igitur eminentiae non ſuperficialiter prece profuſa, ſed ex interno mentis affectu filiali devotione deſideratiſſime ſupplicamus, quatenus dictum electum favoris et gratiae plenitudine proſequentes, eum dignemini paterna benevolentia expeditum ad eccleſiam remittere; ad cujus regimen, inſpirante, ut firmiter opinamur, Spiritu Sancto, tam pura electorum intentione unanimiter eſt vocatus. Obſtupeſcimus enim quodſi de paſtore alio gregi memoratae provideatur eccleſiae, omnium ejuſdem provenire diſperſionem, plurimum periculoſam, et ſchiſma grave, quod abſit, ex hoc in populo ſuſcitandum. Ad eccleſiae ſuae univerſalis regimen et honorem veſtram beatitudinem conſervet omnipotens per proſpera in longaevum, etc.

Literae

Literae papae Johannis XXII. *de confirmatione et conſecratione Simonis de Mepham in archiep. Cantuar. et de pallii receptione.* Ex reg. eccleſ. Cant. P. fol. 112.

JOHANNES epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, dilectis filiis priori, et capitulo eccleſiae Cantuar. etc. Paſtoralis ſumma diſpoſitione paſtoris, qui pro ſuis ovibus animam ſuam poſuit, nobis, licet immeritis, cura commiſſa, ſolicita nos pulſat inſtantia, ut inter caetera, quibus undique negotiorum emergentium multitudine, veſter gravatur animus et multiplici varietate diſtrahitur ad eccleſiarum proviſionem vacantium ſolicite intendamus, ne ipſis paſtoris praeſidiis deſtitutis, ambulantis in circuitu lupi rapacis aſtutia eorum oves rapiat, et diſpergat, et manus avida illarum bona diripiat, et jura praeſumptuoſius uſurpet. Ideoque ſoliciti reddimur, ut eaedem eccleſiae paſtoribus dirigantur idoneis, et rectoribus providis gubernentur. Tunc enim populus ſalubri proceſſu dirigitur, cum rationis induſtriae gubernatione non caret; tunc enim fructibus ager exuberat, cum ſibi cultoris non deeſt praeſentia diligentis. Dudum ſiquidem eccleſia veſtra per obitum bonae memoriae Walteri Raynold, archiepiſcopi Cantuar. paſtoris ſolatio deſtituta, vos vocatis omnibus, qui debuerunt, voluerunt, et potuerunt commode intereſſe, pro electione futuri archiepiſcopi inibi celebranda, die ad hoc praefixa, ut moris eſt, convenientes in unum, et deliberantes, ad id per viam procedere compromiſſi tres de vobiſipſis, videlicet Robertum de Dovorria, et Thomam de Greneweye, ac Richardum de Oxenden, praedictae eccleſiae veſtrae monachos, elegiſtis, ut ipſi tres ſeptem alios de gremio ipſius eccleſiae eligerent, quibus ſeptem, poſtquam ipſi per dictos tres electi forent, deberet dari poteſtas, per vos providendi ea vice dictae veſtrae eccleſiae de paſtore. Supradicti vero tres monachi juxta poteſtatem eis traditam, Hugonem de ſancta Margareta, ſacriſtam, Galfridum Poterel, eleemoſynarium, Thomam Stoyl, Nicolaum de Inyngho, Hugonem de ſancto Yvone, Johannem Everardi, et Edmundum de Adeſham, ipſius eccleſiae veſtrae monachos, compromiſſarios ad hoc eligere curaverunt. Quibus ſiquidem compromiſſariis vos providendi de ſeipſis, aut aliis de gremio ipſius eccleſiae vel aliunde et indigenis, de perſona tamen idonea ea vice dictae veſtrae eccleſiae de paſtore conceſſiſtis unanimiter liberam poteſtatem; promittentes illum in veſtrum archiepiſcopum, et paſtorem recipere, et habere, quem ipſi ſeptem compromiſſarii vel quatuor de ipſis, juxta modum et formam ſuperius deſignatos ducerent eligendum. Dicti vero ſeptem compromiſſarii hujuſmodi poteſtate recepta ſecedentes in partem, poſt deliberationem, quam inter ſe habuerunt, ſuper hujuſmodi negotio diligentem, demum ad venerabilem fratrem Simonem de Mepham, archiepiſcopum Cantuar. tunc rectorem eccleſiae de Tunſtall Cantuar. dioeceſ. ſacrae paginae profeſſorem, in ſacerdotio conſtitutum, conſideratis muneribus gratiarum, quibus perſonam ſuam Dominus illuſtravit, vota ſua concorditer direxerunt, dictuſque Galfridus, unus ex compromiſſariis ſupradictis, ex poteſtate ſibi a ſupradictis collegis et vobis tradita, de mandato praedictorum collegarum et veſtro, vice ſua ac nomine praefatorum collegarum veſtrorum, eundem Simonem in archiepiſcopum Cantuar. elegit; quam quidem electionem vos unanimiter acceptaſtis, ac dictus Hugo, alius ex compromiſſariis ſupradictis, de mandato praedictorum collegarum, et veſtro electionem hujuſmodi coram dilectis filiis clero, et populo Cantuar. ſolenniter publicavit; idemque Simon poſtmodum electioni praedictae illius ſibi praeſentato decreto, ad veſtram inſtantiam conſenſit, et ad ſedem apoſtolicam perſonaliter accedere procuravit; et tam ipſe Simon per ſeipſum, quam vos per veſtros certos procuratores, et nuncios idoneos ad dictam ſedem ſpecialiter deſtinatos, praeſentato nobis hujuſmodi electionis decreto, nobis humiliter ſupplicaſtis, ut electionem confirmaremus eandem, in praemiſſis omnibus ſtatutis a jure temporibus obſervatis. Nos igitur electionem eandem, ejuſdemque Simonis perſonae merita per venerabilem fratrem Petrum, epiſcopum Peneſtr. et dilectos filios noſtros Jacobum tit. ſanctae Priſcae preſbyterum, et Gertrudum S. Mariae in Aquiro diaconum, cardinales examinari fecimus diligenter, et facta nobis ab eiſdem epiſcopo et cardinalibus ſuper hiis relatione fideli, licet aliqua ex proceſſu electionis hujus, et ipſa electione revocarentur in dubium; quod tum dictam electionem invenimus de eodem Simone perſona idonea, morum gravitate conſpicua, in ſpiritualibus provida, et temporalibus circumſpecta, aliiſque donis virtutum grandium inſignita, celebratam fuiſſe, eam de fratrum noſtrorum conſilio, auctoritate apoſtolica duximus confirmandam, ipſumque Simonem eidem Cantuar. eccleſiae praefecimus in archiepiſcopum et paſtorem, curam et adminiſtrationem ipſius ſibi in ſpiritualibus, et temporalibus plenarie committendo, ſupplentes ad cautelam omnem defectum, ſi quis interveniſſet in proceſſu et electione praedictis, de apoſtolicae plenitudine poteſtatis, et deinde per dictum epiſcopum munus conſecrationis impendi, ac poſtmodum pallium, videlicet plenitudinem pontificalis officii, de corpore beati Petri ſumptum, ab eodem archiepiſcopo cum ea, qua decuit, inſtantia poſtulatum a nobis, per dilectos filios noſtros Neapoleonem S. Adriani, et Jacobum S. Georgii ad velum aureum, ac Johannem S. Angeli, diaconos cardinales, ſibi fecimus exhiberi; in illo, qui dat gratias et largitur praemia, confidentes, quod dicta Cantuar. eccleſia ſub ejuſdem archiepiſcopi felici regimine, clementia ſibi aſſiſtente divina, felicibus jugiter augebitur commodis, et votivis proficiet incrementis.

tis. Quocirca diſcretioni veſtrae per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus eidem archiepiſcopo tanquam patri et paſtori animarum veſtrarum humiliter intendentes, ac exhibentes ſibi obedientiam et reverentiam debitam et devotam, ejus ſalubria monita et mandata ſuſcipiatis, ac devote et efficaciter adimplere curetis; ita quod inter vos et ipſum ſpirituale poſſit abundare gaudium, et proſperitatis optatae conſurgere incrementum. Alioquin ſententiam, quam ipſe rite tulerit in rebelles, ratam habebimus, et faciemus, auctore Domino, uſque ad ſatisfactionem condignam inviolabiliter obſervari. Dat. Avinion. 6. idus Junii, pontificatus noſtri anno XII.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
JOHAN. XXII. 12.	SIM. MEPHAM 1.	1328.	EDWARD. III. 2.

Breve regium cuſtodi ſpiritualitatis archiep. Cant. de parliamento apud Northampton.
Ex reg. eccleſ. Cantuar. P. fol. 138. b.

EDWARDUS, Dei gratia rex Angliae, dominus Hiberniae, et dux Aquitaniae, cuſtodi ſpiritualitatis archiepiſcopatus Cantuar. ſalutem. Cum in parliamento noſtro nuper apud Ebor. convocato, magna et ardua negotia, nos et ſtatum regni noſtri tangentia, propoſita fuiſſent, quae propter abſentiam quorundam praelatorum, et aliorum magnatum et procerum regni noſtri tunc non poterant terminari; ſuper quibus et aliis diverſis negotiis de aſſenſu omnium praelatorum, ac magnatum, et procerum in eodem parliamento noſtro tunc exiſtentium apud Northampton a die Paſchae proxime futuro in tres ſeptimanas parliamentum tenere, et vobiſcum, ac omnibus praelatis, magnatibus, et proceribus dicti regni colloquium habere ordinavimus et tractatum; vobis mandamus in fide et dilectione, quibus nobis tenemini, firmiter injungentes, quod, omni excuſatione poſtpoſita, dictis die et loco perſonaliter interſitis nobiſcum; et cum praelatis, magnatibus, et proceribus praedictis, ſuper dictis negotiis tractaturi, veſtrum quoque conſilium impenſuri. Et hoc, ſicut nos, et honorem noſtrum, ac tranquillitatem dicti regni diligitis, modis omnibus faciatis; ne, quod abſit, per veſtri abſentiam expeditionem dictorum negotiorum non abſque noſtri, et totius regni noſtri diſpendio contingat prorogari diutius ſeu differri: ſcientes pro certo, quod aliquem procuratorem pro vobis, ſeu pro aliquo praelato, vel magnate ad praeſens propter arduitatem negotiorum praedictorum, admittere non intendimus quoquomodo. Et praemuniatis priorem et capitulum eccleſiae Chriſti Cantuar. archidiaconos, totumque clerum dictae dioeceſeos, quod iidem prior et archidiaconi in propriis perſonis ſuis, dictumque capitulum per unum, idem clerus per duos procuratores idoneos plenam et ſufficientem poteſtatem ab ipſis capitulo et clero habentes, dictis die et loco interſint ad faciend. et conſentiend. hiis, quae tunc ibidem de communi conſilio, divina favente clementia, ordinari contigerit ſuper negotiis antedictis. Et quia ante haec tempora negotia in hujuſmodi parliamentis tractanda, impedita fuerunt, ex eo quod nonnulli magnates cum multitudine tumultuoſa hominum ad parliamenta illa acceſſerunt, et populus partium, ubi parliamenta illa tenta fuerunt, damnificatus extitit et gravatus; volumus, et firmiter praecipimus, quod omnes et ſinguli de regno noſtro, cujuſcunque ſtatus ſeu conditionis fuerint, qui ad dictum parliamentum venire voluerint, modo debito, et abſque aliqua hujuſmodi multitudine, ſub forisfactura omnium, quae nobis forisfacere poterunt, accedant; ita quod per ipſorum adventum indebitum negotia noſtra non retardentur, ſeu patria in hac parte oneretur indebite quoviſmodo. Teſte meipſo apud Ebor. 5. die Maii, anno regni noſtri ſecundo.

Breve regium pro priore, decanis, capitulis eccleſiarum cathedral. archidiaconis, et clero totius provinciae Cantuar. praemuniendis, quod ſint in parliamento apud Ebor.
Ibidem fol. 144.

EDWARDUS, etc. cuſtodi ſpiritualitatis archiepiſcopatus Cantuar. ſede vacante, ſalutem. Cum poſt parliamentum noſtrum apud Northamton nuper tentum, quaedam magna et ardua negotia, nos et ſtatum regni noſtri, ac jura noſtra intime contingentia, emerſerint, ſuper quibus vobiſcum, et cum praelatis, magnatibus, et proceribus regni noſtri apud Eborum die dominica prox. poſt feſtum S. Jacobi apoſtoli prox. futur. conſilium et deliberationem habere ordinavimus et tractatum; vobis in fide et dilectione, quibus nobis tenemini, mandamus, firmiter injungentes, quatenus omnibus aliis praetermiſſis, dictis die et loco perſonaliter interſitis nobiſcum, et cum praelatis, magnatibus, et proceribus praedictis ſuper dictis negotiis tractaturi, veſtrumque conſilium impenſuri. Et licet ſingulis epiſcopis praedictis injunxerimus, quod quilibet eorum praemunire faciat priores, decanos, et capitula eccleſiarum ſuarum cathedralium, necnon archidiaconos, et clerum ſuarum dioec. et quod iidem priores, decani, et archidiaconi in propriis perſonis ſuis, et quodlibet capitulorum praedictorum per unum, cleruſque cujuſlibet dioeceſ. per duos procuratores, ſufficientem poteſtatem ab ipſis capitulis et clero habentes, ſint in dicto die apud locum praedictum ad conſentiend. hiis, quae tunc ibidem de communi conſilio regni noſtri contigerit ordinari; volentes tamen negotia noſtra praedicta, pro defectu praemunitionum prae-

praedictarum, ſi forſan minus rite factae fuerint, aliqualiter retardari; vobis mandamus firmiter injungentes, quod praemunire faciatis priores, decanos, et capitula eccleſiarum cathedral. ac etiam archidiaconos, et totum clerum Cantuar. provinciae, quod iidem priores, decani, et archidiaconi in propriis perſonis ſuis, et quodlibet capitulorum illorum per unum, clerusque cujuſlibet dioeceſeos per duos procuratores, ſufficientem poteſtatem ab ipſis capitulo et clero habentes, ſint in dicto die apud dictum locum, ad conſentiendum hiis, quae tunc ibidem de conſilio regni noſtri ordinari contigerit, ſicut praedictum eſt. Et hoc nullatenus omittatis. Teſte meipſo apud Wigorn. 16. die Junii, anno regni noſtri ſecundo.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
Johan. XXII. 13	Sim. Mepham 1.	1328	Edward. III. 2.

Bulla papae Joh. XXII. *archiepiſcopo Cantuar. de conſecratione epiſc. Hereford.* Ex reg. Cant. epiſt. eccleſiae tempore Simonis Mepham fol. 46. et M. Parker Ant. Brit. p. 328.

Johannes epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, venerabili fratri archiepiſcopo Cantuar. ſalutem, et apoſtolicam benedictionem. Ad cumulum tuae cedit ſalutis et famae, ſi perſonas eccleſiaſticas, praeſertim pontificali dignitate praeditas, divinae propitiationis intuitu opportuna praeſidii et favoris gratia proſequaris. Nuper ſiquidem vacante eccleſia Herefordenſi pro eo, quod nos venerabilem fratrem noſtrum Adamum, Wigornienſem, olim Herefordenſem epiſcopum, tunc et adhuc apud ſedem apoſtolicam conſtitutum, a vinculo, quo eidem Herefordenſi eccleſiae tenebatur, de fratrum noſtrorum conſilio, et apoſtolicae poteſtatis plenitudine abſolventes, ipſum ad eccleſiam Wigornienſem, tunc vacantem, duximus transferendum, praeficiendo eum illi in epiſcopum et paſtorem. Nos itaque attendentes, quod nullus praeter nos de ordinatione ipſius eccleſiae Herefordenſis ſe ea vice intromittere poterat; pro eo, quod nos diu ante hujus vacationem eccleſiae Herefordenſis praedictae, proviſiones omnium eccleſiarum cathedralium, tunc vacantium et vacaturarum inpoſterum, per tranſlationes per nos tunc temporis factas, et extunc faciendas, de praelatis eorum ad alias eccleſias tunc vacantes, et non antea vacaturas, diſpoſitioni noſtrae duximus reſervandas; decernendo extunc irritum et inane, ſi ſecus ſuper his per quoſcunque quavis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter, contingeret attentari. De praeficiendo eidem Herefordenſi eccleſiae, ne prolixae vacationis expendetur incommodis, perſonam valentem, ac etiam fructuoſam, per cujus induſtriam ſtudioſam ſalubriter poſſit regi ac dirigi, et etiam feliciter ac utiliter adaugeri, cogitare coepimus diligenter; et poſt deliberationem, quam cum eiſdem fratribus noſtris ſuper hac re tentam habere curavimus, in dictum filium Thomam de Charleton, electum Herefordenſem, canonicum Eboracenſem, in ſacerdotio conſtitutum, juris civilis profeſſorem, virum quidem, prout ex teſtimoniis fide dignis accepimus, vitae munditia redimitum, decorum, elegantia morum, diſcretionis et conſilii maturitate conſpicuum, aliarumque multiplicium virtutum titulis inſignitum, aciem direximus noſtrae mentis. Quibus omnibus debita meditatione penſatis, de perſona ejuſdem Thomae electi eidem Herefordenſi eccleſiae de fratrum praedictorum conſilio, auctoritate apoſtolica, duximus providendum; ipſumque illi praefecimus in epiſcopum et paſtorem, curam et adminiſtrationem illius ſibi tam in ſpiritualibus, quam in temporalibus plenarie committendo; in eo, a quo univerſorum chariſmatum dona proveniunt, confidentes, quod praedicta eccleſia Herefordenſis per ipſius electi diligentiae ſtudium fructuoſum, clementia ſibi opitulante divina, votivi honoris et commodi ſuſcipiet incrementa. Ut igitur idem electus in commiſſo praedictae Herefordenſis eccleſiae regimine ſibi facilius proficere valeat, tuus favor eidem fore noſcatur plurimum opportunus; fraternitatem tuam rogamus, et hortamur attente, per apoſtolica tibi ſcripta mandantes, quatenus praedictos electum, et eccleſiam Herefordenſem, habens pro noſtra et dictae ſedis reverentia propenſius commendatos, in ampliandis et conſervandis juribus ſuis, et ipſius eccleſiae eundem electum tui favoris praeſidio proſequaris; quod ipſe tuo fultus auxilio in commiſſo ſibi eccleſiae Herefordenſis praedictae regimine ſe poſſit utilius exercere; tuque divinam miſericordiam, et benevolentiam dictae ſedis exinde valeas uberius promereri. Dat. Avinioni ſeptimo cal. Octobris, pontificatus noſtri anno duodecimo. [Rectius xiii.]

Convocatio cleri provinciae Eboracenſis die Lunae, 12. *Octobris, apud Ebor. celebrata.* Ex reg. Melton Ebor. fol. 468.

Praelati et clerus provinciae Ebor. per breve regium ad convocationem apud Lincoln. ubi parliamentum tenebatur, craſtino exaltationis S. Crucis habendam citabantur. Epiſcopi, aliique praelati cum paucis ex inferioribus clericis ibi comparentes ſynodum extra provinciam ſuam minime celebrari poſſe proteſtabantur; quapropter archiepiſcopus Ebor. a rege expetiit et obtinuit, ut ad ſuam redeuntes provinciam ſynodum celebrarent: quod archiepiſcopus in mandato ſuo epiſcopo Dunelmenſi directo (dat. apud Lanum 10. cal. Octobris, M.ccc.xxvii.) expri-

exprimit his verbis: " Per quoſdam excuſatores ipſius cleri noſtri extitit reſponſum, quod idem clerus apud Lincoln. extra provinciam noſtram non tenebatur comparere, nec debuit reſpondere; noſque allegationem hujuſmodi legitimam reputantes, cum difficultate tandem obtinuimus de dicto domino noſtro rege, et ſuo concilio, quod de vobis, et fratre noſtro domino Carliol. epiſcopo, clero noſtrarum dioeceſ. et provinciae ad certos diem et locum dictae dioeceſ. noſtrae competentes, novam faceremus ad dictum effectum convocationem." In hac convocatione una decima pro ſubſidio domino regi ſub certis conditionibus ſolvenda concedebatur.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
JOHAN. XXII. 13.	SIM. MEPHAM 1.	1328.	EDWARD. III. 3.

Confirmatio compoſitionis ſuper viſitatione decani et capituli Ebor. per archiepiſcopum Ebor. facienda, facta ultimo die menſis Junii, anno Dom. M.CCC.XXVIII. Ex MS. Cott. Vitell. A. II. fol. 126.

IN Dei nomine, Amen.. Quam ſit prae caeteris pax in terris votivis ſtudiis perquirenda, ipſius fructus uberes ſatis docent; iras namque comprimit, et litium diſcrimina procul pellit, quae plerumque non laborum et ſumptuum ſunt prodigia, ſed etiam livoris damnabilis incentivae; quam etiam Chriſtus regreſſurus ad patrem, tanquam donum gratiſſimum, ſuis dedit fidelibus et reliquit. Ex hac ſane ſancta et ſalubri conſideratione, anno Dom. M.ccc.xxviii. indictione undecima, ultimo die menſis Junii, pontificatus ſanctiſſimi in Chriſto patris et domini, domini Johannis, divina providentia papae XXII. conſtituti, coram nobis Willielmo, permiſſione divina epiſcopo Norwicen. ad infraſcripta, una cum venerabili et diſcreto viro magiſtro Hugone de Engoliſma, archidiacono Cantuar. ſe legitime excuſante a ſede apoſtolica delegato, magiſtro Johanne de Thoreſby, venerabilis patris domini Willielmi, Dei gratia Eborum archiepiſcopi, Angliae primatis, et Johanne de Burton, venerabilium virorum dominorum decani, et capituli eccleſiae Eborum procuratoribus, habentibus poteſtatem ſpecialem in forma ſubſcripta componendi, oſtenſis et exhibitis coram nobis tam literis apoſtolicis originalibus, quam literis excuſationis dicti magiſtri Hugonis, verum tenorem dictarum literarum apoſtolicarum continentibus, ac etiam procuratoriis dictorum procuratorum ſigillis, dominorum ſuorum praedictorum conſignatis, quarum et quorum tenores ſequuntur in haec verba: Venerabili in Chriſto patri domino, Dei gratia Norwicen. epiſcopo, ad infraſcripta a ſede apoſtolica ſpecialiter deputato, Hugo de Engoliſma, archidiaconus Cantuar. collega ſuus in eodem negotio, ſalutem, reverentiam pariter et honorem. Literas apoſtolicas recepimus, tenorem, qui ſequitur, continentes:

Johannes epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, venerabili fratri epiſcopo Norwicen. et dilecto filio Hugoni de Engoliſma, archidiacono Cantuar. ſalutem, et apoſtolicam benedictionem. Quam ſit gratum Deo, eccleſiis utile, ac clero et populo fructuoſum, quod inter eccleſiarum praeſules, eorumque capitula ſincera dilectio vigeat, et pax regnet; quam ſit eorum nociva diſcordia, exuberibus fructibus, qui ex capitis et membrorum charitativa compage proveniunt, et malis quamplurimis, quae ex ipſorum ſcandalis oriuntur, evidentius demonſtratur. Sane venerabilis fratris noſtri Willielmi archiepiſcopi, et dilectorum filiorum decani et capituli Eborum inſinuatione percepimus, quod olim inter eundem archiepiſcopum ex parte una, et dictos decanum et capitulum communiter et diviſim ex parte altera, ſuper jure et modo viſitandi dictum capitulum, ac ſuper exercitio juriſdictionis dictorum decani et capituli, et aliis diverſis articulis communiter vel diviſim, materia gravis diſcordiae fuit exorta; quodque dicti archiepiſcopus,decanus,et capitulum advertentes gravia ſcandala, ac animarum et corporum diverſa pericula, variaque incommoda, quae ex diſſenſionibus hujuſmodi, ſi procederent, inter eos poterant exoriri; ad obviandum hujuſmodi ſcandalis et periculis, ac evitandum litium ſumptuoſa diſpendia, aliaque incommoda proviſis remediis excludenda, deſiderant per viam pacis et concordiae ab hujuſmodi litibus diſcedere, et ſuper ſedanda inter eos materia cujuſvis diſcordiae, concordia interveniente, compoſitionem facere Deo gratam ad multarum animarum profectum, ut creditur, et ſalutem, ejuſdem eccleſiae honorem, et pacificum ſtatum, ac utriuſque partis commodum et quietem: dum tamen in eventu hujuſmodi interventionis, Deo propitio, concordia inter eos eaque ſuper hujuſmodi diſſenſionibus concordata fuerint inter eos, confirmationis ejuſdem ſedis munimine roborentur. Nos igitur eorum pium in hac parte propoſitum plurimum in Domino commendantes, illudque, quantum cum Deo poſſumus, optimis favoribus proſequi cupientes, diſcretioni veſtrae, de qua plenam in Domino fiduciam gerimus, per apoſtolica ſcripta committimus et mandamus, quatenus, ſi ſuper praemiſſis inter archiepiſcopum, ac decanum et capitulum memoratos, facienti illo, qui concordiam facit in ſublimibus ſuis, intervenerit compoſitio Deo grata, Eborum eccleſiae utilis, ac clero et populo Eborum civitatis et dioeceſis fructuoſa, eandem compoſitionem auctoritate apoſtolica confirmetis, contradictores per cenſuram eccleſiaſticam, appellatione poſtpoſita, compeſcendo. Quodſi non ambo hiis exequendis potueritis intereſſe, alter veſtrum ea nihilominus exequatur. Dat. Avinion. octavo idus Martii, pontificatus noſtri anno XIII.

Cum itaque adverſa ſumus valetudine corporis impediti, adeo quod executioni praemiſſorum intendere non valemus, id vobis innoteſcimus per

prae-

praeſentes, paternitati veſtrae reverendae attentius ſupplicantes, quatenus abſentiam noſtram propter impotentiam, de qua praemittitur, excuſatam habentes, facere velitis, quae per ſupraſcriptas literas apoſtolicas committuntur, noſtra praeſentia minime expectata. In cujus rei teſtimonium ſigillum noſtrum praeſentibus duximus apponendum. Dat. in manerio noſtro de Hakyngton prope Cantuar. 10. cal. Junii, anno Dom. M.ccc.xxviii.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
Johan. XXII. 13.	Sim. Mepham 1.	1328.	Edward. III. 3.

Mandatum archiepiſcopi Cantuar. pro concilio provinciali in eccleſia S. P. London. die Veneris prox. poſt converſ. S. Pauli. Ex reg. Exon. Grandiſon A. fol. 105.

Simon, permiſſione divina Cantuar. archiepiſcopus, totius Angliae primas, venerabili fratri noſtro domino Simoni, Dei gratia London. epiſcopo, ſalutem, et fraternam in Domino charitatem. Regimini ſanctae Cantuar. eccleſiae Dei patientia, licet immeriti, praeſidentes, inter alias ſolicitudinis noſtrae vigilias ad id votis ferventibus aſpiramus, et mentem noſtram ſedulo deſtinamus affectu, ut eccleſia Anglicana ſub pacis dulcedine vigeat, jura ſua ac libertates obtinere valeat illibata, gregis dominici cura vigilanti ſtudio frequentetur; laici, quos Anglia produxit pariter et enutriit, in via veritatis et juſtitiae dirigant greſſus ſuos. Et praeſertim, quod conſtituti in clero morum honeſtate refulgeant, ut tanquam lucerna pedibus laicorum, ipſos inſtruant vitae merito et ſermone, qualiter in domo Dei debeant converſari. Sane dicta eccleſia Anglicana, ante haec tempora pacis turbatae diſcrimine multis doloribus et anguſtiis laceſſita, adhuc modernis temporibus carbonibus odii inter proceres reaccenſis majora pericula et diſpendia, niſi Deus avertat, poterit veriſimiliter formidare. Et ſuper dolorem hujus vulneris ſuperadditur afflictio, quod quidam filii impii et degeneres eccleſiam et viros eccleſiaſticos injuriis innumeris afficere, jura eccleſiarum et libertates malitiae jaculis expugnare, et, quod auditu eſt horrendum, ipſos viros eccleſiaſticos mutilare et trucidare, aut hoſtiliter capere non formidant; prout diſcurrens fama denunciat et patratorum ſcelerum evidentia demonſtrat. Ad occurrendum igitur tantis periculis, divina clementia ſuffragante, et morbis praemiſſis medicinam aliqualem, prout nobis poſſibile fuerit, adhibendam, ſacris canonibus eruditi, et ſanctiſſimi patris et domini noſtri, dom. Joh. divina providentia papae XXII. crebris monitis excitati, noſtrum provinciale concilium die Veneris prox. poſt feſtum converſ. S. Pauli, prox. ſequent. in eccleſia cathedr. S. P. London. deliberato conſilio ordinavimus convocandum. Quocirca fraternitati veſtrae committimus et mandamus, quatenus omnes et ſingulos fratres noſtros epiſcopos provinciae noſtrae Cantuar. citetis, et per eoſdem citari faciatis peremptorie decanos, priores, et capitula eccleſiarum cathedr. etc.

Proviſo quod ſinguli epiſcopi antedicti, antequam dioeceſes ſuas verſus dictum concilium egreſſi fuerint, cum ſuo clero deliberent et inquirant ſagaciter "De gravaminibus et defectibus dicti concilii ſtudio reformandis;" quodque a clero et populo proceſſiones fieri, litanias et alias orationes dici faciant pro pace regni, et pro concilio noſtro, ut debitum conſequatur effectum. Dictis etiam epiſcopis veſtris literis auctoritate noſtra diſtrictius injungatis, quatenus de die receptionis mandati noſtri, etc. Dat. apud Maghfeld 3. cal. Decemb. anno Dom. M.ccc.xxviii. et conſecr. noſtrae primo.

Quarum auctoritate literarum decanum et capitulum eccleſiae noſtrae cathedr. Exon. abbates, priores, et archidiaconos, conventus etiam, collegia, et clerum dictae noſtrae dioec. quorum nomina in ſchedula praeſentibus annexa continentur, citavimus in forma nobis ſuperius demandata. De gravaminibus etiam et defectibus dicti concilii ſtudio reformandis inquiſivimus, quae in eadem ſchedula duximus inſerenda; mandatum veſtrum ſecundum ſui naturam, vim, formam, et effectum ejuſdem in omnibus reverenter executioni debitae demandando. Ad regimen eccleſiae ſuae ſanctae reverendam paternitatem veſtram conſervet altiſſimus per tempora diuturna. Dat. apud Chuddelegh 15. cal. Febr. anno, etc.

Nomina

Nomina citatorum.

Decanus eccleſiae noſtrae cathedr. Exon,

Abbates: Taviſtock. ordinis S. Benedicti, De Hertilaunde, ord. S. Auguſtini, De Buffeſtre, De Forda, De Conckeſwell, De Nywenham, ord. Ciſtercienſ. De Torre Moun, ord. Praemonſtrat. — Quia mandatum veſtrum erat generale,

Archidiaconi: Exon. Barum. Totton. Cornub.

— Perſonaliter.

Priores: Plymton, Launceſton, S. Germani, Bodmynne, ord. S. Auguſtini. Totton, De Truwardraith, S. Nic. Exon. S. Jacobi Exon. De Carſewell, Ottriton. ord. S. Benedicti. Frychereſtocks, ordinis S. Auguſtini.

Capitulum eccleſiae noſtrae cathedr. Exon.

Collegia: Eccleſiae S. Crucis Criditon. D. Thomae mart. Glaſneye. S. Karentoci,

Conventus etiam monaſteriorum ac prioratuum praedictorum: ac clerus totius noſtrae dioec. Exon. ſunt citati.

— Per procuratores.

Gravamina proponenda in concilio. Ex reg. Exon. Grandiſon A. fol. 105.

CONQUERITUR clerus Exon. dioec. quod cum nativi quorumcunque dominorum ejuſdem dioec. libere conſueverint habere teſtamenti factionem, eorum tamen domini ipſos teſtari libere non permittunt, contra libertates eccleſiaſticas, et antiquam conſuetudinem diutius approbatam.

Item judices ſeculares ejuſdem dioec. in cauſis mere ſpiritualibus cognitionem ſibi uſurpant. Et, quod deterius eſt, per ſecularem potentiam viros trahunt eccleſiaſticos in cauſis, quarum cognitio, tam ratione rerum, quam perſonarum ad forum eccleſiaſticum notorie dignoſcitur pertinere.

Item, licet appellationis remedium non ſit ad defenſionem iniquitatis, ſed ad praeſidium innocentiae inſtitutum; nonnulli tamen ejuſdem dioec. ſubditi incorrigibiles a correctoribus licitis et canonicis, ac aliis, a quibus de jure non foret appellandum, ad curiam Cantuar. indifferenter appellantes, retroactis temporibus a dictae curiae praeſidentibus de facili, et nimis voluntarie inhibitiones in hac parte ſibi concedi obtinuerunt, correctionem eccleſiaſticam taliter eludendo, et in ſuis nequitiis ac rebellionibus, ſicut prius, perſeverando animo pertinaciter indurato. Super quibus paternitati veſtrae ſupplicat Exon. epiſcopus, et dictus clerus ſtudio et deliberatione hujus inſtantis concilii ſibi de congruo remedio provideri.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
JOHAN. XXII. 13.	SIM. MEPHAM 2.	1328.	EDWARD. III. 3.

Epiſcopi Exon. epiſtola privata miſſa domino Cantuar. Ibidem.

REVERENDO in Chriſto patri ac domino, dom. Simoni, Dei gratia Cantuar. archiepiſcopo, totius Angliae primati, ſuus humilis et devotus Joh. ejuſdem miſeratione Exon. epiſcopus, obedientiam et reverentiam tanto patri tam debitas, quam devotas. Reverendae dominationis, ac dilectae paternitatis veſtrae mandatum mihi nuper, ſicut caeteris dominis et confratribus noſtris, provinciae veſtrae coepiſcopis, per literas ven. patris domini S. Dei gratia London. epiſcopi, direct. de intereſſendo perſonaliter una cum eiſdem confratribus ſanctiſſimo concilio veſtro London. die Veneris prox. poſt inſtans feſtum converſionis S. Pauli celebrando, ſuſcepi 22. die

menſis Decembr. cum prona reverentia et devota. Cujus tenore mandati juxta parvitatem meam non abſque cordis ſuſpirio plenius intellecto, vehementer animo ſauciatus extiti non mediocriter conſternatus. Dolui quidem, et doleo non immerito, quod non poſſem juxta votum ad praeſens veſtrum implere mandatum, abſque diſpendiis et periculis inhumanis. Concutior vero ſtupore nimio, ultra quam verbis explicari poſſet, ut cum gratia veſtra confidentius loquar, qualiter locus ille, ſtante rerum de ordinatione moderna pro cleri aut regni reformatione, aliave utilitate eccleſiae ſit electus. Et revera, pater, licet alii domini et patres mei, qualiter, viderint ipſi; ego tamen, quantum ſapio, illuc honeſte accedere nequeo, neque tute. Novit enim oculata prudentia veſtra, quod populus ille Deo et eccleſiae gravis in tantum, non eſt diu, et tam atrocem contra perſonas eccleſiaſticas ſaeviendo prorupit inſaniam, ut ſeſe pariter et locum, quod auditu eſt horrendum, pontificali ſanguine macularet: cujus adhuc clamor de terra in auribus Domini Sabaoth, vindictam petens, quotidie invaleſcit. Statimque poſt in augmentum perpetrati ſceleris a quibuſdam praelatis pro impunitate, ſi fieri poſſet, commiſſae nequitiae, metu mortis juramentum perverſo juris ordine ac naturae ab epiſcopis laici, a patribus degeneres filii, nequiter extorſerunt, ut ſic praelati timore praefati ſacramenti ad ultionem primi ſceleris commiſſi procedere non auderent. Quae duo ſupreme mala ſimul intueri diligenter volentibus ſole clarius conſtat, quod in occiſione praeſulis civium majorum auctoritas vulgo miniſtrabat audaciam, et in extorſione ſacramenti potentiores ipſos ſupportabat nefariae plebis indomita multitudo; et ſic omnes, ut a nonnullis creditur mundi peritioribus, chaos uno culpae et anathematis includuntur. Sed ne hoc ex proprio capite inconſulte, et temerarie ſentire redarguar, ſi quis optaverit plenius agnoſcere veritatem, B. Auguſtini doctoris praecipui expreſſam ſententiam de materia per omnia ſimili audiat, et attendat. Ait itaque in epiſtola quadam verſus finem ad Nectarium epiſcopum querentem, et depoſcentem de perſecutione in civitate Calanienſis coloniae tam clero, quam epiſcopo illata, ut ſi quomodo excuſari vel defendi res poſſet, et ab innocentibus moleſtia ſeparari: "Accipe, inquit, breviter quae commiſſa ſunt, et noxios ab innocentibus ipſe diſcerne." Et deinceps ſententiam infert ita: "Nemo compeſcere, nemo ſubvenire tentavit illorum, quorum poſſet eſſe gravis auctoritas, praeter unum, qui multos impedivit. Per quem clarum factum eſt, quam facile illa vel omnino non fierent, vel coepta deſiſterent, ſi cives, maximeque primates ea fieri perficique vetuiſſent. Proinde in univerſa illa civitate non innocentes a nocentibus, ſed minus nocentes a nocentioribus poteris fortaſſe diſcernere. Scelerati, inquit, omnes, quibus etſi non facientibus, neque aliter innitentibus, tamen volentibus iſta commiſſa ſunt. Sceleratiores, qui commiſerunt; ſceleratiſſimi, qui immiſerunt." Haec ibidem, et plura ad propoſitum Auguſtinus. Ad haec etiam, reverende pater, ſi id, quod ipſi London. ficte fatentur, veritatem habere ſupponamus, quod ſc. in peremptione praedeceſſoris mei nefaria primores civium non poterant vulgi cohibere dementiam, conſequenter ſequitur illuc nullatenus eſſe conveniendum, ad tractanda eccleſiaſtica judicia, ubi dominatur patens inſania fatuorum. Sane, pater reverende, donec contrarium liqueat, tenebunt omnes, quod eis placuerit, ego pro firmo adhuc ſentire nequeo, niſi quod in civibus illis eadem ad nocendum unanimitas adhuc manet. Et ſi hoc; quid eos aliud moliri et cogitare conjici poteſt, niſi vos, et ſubjectum vobis clerum in poteſtate tenebrarum, quod abſit, inter urbis moenia coarctatos ad ſimile priori juramentum, aliudve quicquam enormius mortis timore pro libito compeſcere, et contradicentes in ore gladii trucidare. Quod ſi, Deo prohibente, ut ſupplico, non contingat, potius eſt divinae clementiae, quam eorum malitiae aſcribendum. Si enim pronum eſt ad malum omne genus mortalium, quanto magis illi, quos inimicus ipſe pro libito ducit anathemate vinctos, et a Chriſti gratia ſeparatos? Item, reverende pater, ſi inter eos vix adhuc audeat quis de quacunque re loqui, niſi totus ſermo complacentiis adornetur, aut necis ſtatim minae inferantur; qua ſecuritate illuc accerſiri tute poſſint, qui non ſolum culpae correctionem ore proferre debeant, verum etiam pro tanto commiſſo poenam infligere corporalem? Scio, pater, et vere ſcio, quod tandem angelum Dei exercituum in chamo et fraeno maxillas eorum aſtringere oportebit; ſed qui equo laſciventi fraenum volens imponere dorſum non fraenati primo praeſumit aſcendere, nonne ſalutem contemnit propriam, equi ſeu muli, quibus non eſt intellectus, laſciviae ſe committens? Immo plane. Magis ergo, ut mihi videor, donec fraenum talibus imponatur. Secus nobis ſtandum eſt, et ſolidae terrae ſecuritati liberis pedibus innitendum. Haec autem, pater reverende, non idcirco ſcripſerim, quaſi doctos indoctiſſimos, aut magiſtros diſcipulos credam, quod abſit, in aliquo edocere; ſed ubi meum adeo magis, quam caeterorum formidem imminere periculum, ſi de modo et circumſtantiis hujus rei diligenter inquiram, aliis forſan jam notis, mihi tamen adhuc incognitis, veſtram, ut ſpero, juſtitiam non offendam. Demum, reverende pater et domine, licet penſatis modo dierum brevitate, aquarum inundatione, itinerumque tenacitate profundiſſima, ac motionis regni clade terrifica, quantum video reliqua, quae ſic poſui, non adventum hac vice meum, qui aliis remotior ſum, poſſent in genere probabiliter excuſare; reſtant tamen quaedam alia ſpecialia, ut de ſecretioribus taceam, quae me perſonaliter illuc accedere non permittunt. Primo equidem quia London. eſt notor. et veſtram credo venerabilem non latere peritiam, quod dominus noſter ſummus pontifex inquiſitionem de morte dicti praedeceſſoris mei alicui ſe promiſit committere praelatorum; creduntque nonnulli, ut tacite loquar, quod mihi forſitan eſt commiſſum. Et propter hoc tanto me periculo gratis exponendo Dominum Deum meum non tentabo, ut in manus eorum incidam ſua ſponte. Et praeter haec, reverende pater et domine, ſine cauſa mea hoſpitium meum

meum London. ut noſtis, adeo per eoſdem interius eſt deſtructum, diſcluſum, et per particulas aſportatum, quod honeſtius forte tutiuſque crederem me in nemoris ſolitudine pernoctare. Moveant ergo, ſi placet, meae ratiunculae tales, quales praedictae paternae viſcera pietatis, ne quid in his aeſtimet vel arguat contra me veſtra charitas ad contemptum, cum, teſte Deo ac conſcientia, ad hoc vehementer inardeſcat animus, ut veſtrae poſſem viſionis et allocutionis interna dulcedine relevari. Et hoc multo magis in quiete ſeorſim, quam alias in ſtrepitu populari. Dignetur etiam, ſi placeat, bonitas veſtra decanum eccleſiae noſtrae Exon. de perſonali comparitione recipere excuſatum. Credit enim, quod quaedam praetactis ſimilia eum merito debeant excuſare. Ad aegrotantis regni Angliae medelam, et eccleſiae levamen ac regimen adaugeat vobis Deus ſucceſſus proſperos et longaevos. Dat. apud Chuddelegh 19. die menſis Januar. Iſta, ſi placet, reverende pater, ſchedula propter malignantium pericula non niſi confratribus, ſi tamen oporteat, oſtendatur.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
Johan. XXII. 13.	Sim. Mepham 2.	1328.	Edward. III. 3.

Epiſcopi Exon. epiſtola miſſa dominis epiſcopo London. et aliis ad excuſand. abſentiam ejus a concilio provinciali. Ex reg. Exon. Grandiſon A. 105.

Vener. in Chriſto patri, etc. ſalutem, et ſeipſum indiſſolubili charitatis vinculo convinciri. Quia, reverende pater et domine, de perſonaliter veniendo ad hoc inſtans concilium in loco praefixo cauſae urgentes legitimae et neceſſariae nos retrahunt, non voluntarie quidem, ſed invite, quas reverendo patri noſtro domino Cant. archiepiſcopo pro excuſatione noſtra literatorie intimavimus, prout praeſentium oſtenſor veſtrae poſſet exprimere charitati; ſi tamen tempus audiendi negotia vobis concederent altiora, dominationi veſtrae preces agimus affectivas, quatenus excuſationes illas, quatenus ad vos attinet, ſi placet, approbantes, amicabilis etiam inſtantiae vires pro nobis, licet immeritis, ulterius apponatis, quo penes eundem rev. patrem hac vice tantum et pro loco illo placide valeant acceptari: ſcientes, quod in tam excellenti negotio, ubi tot et tantorum patrum intereſſe tenemur conſortio, unus numero, etſi non merito multum honori noſtro ſubtrahi reputamus, dum procul in ultimis finibus cogimur elongari. Praedilectae dominationis veſtrae juſſis parati ſemper erimus pro viribus adimplendis. Ad eccleſiae Dei veſtrumque profectum et meritum diutius valeat veſtra paternitas reverenda. Scriptum in manerio noſtro de Chuddelegh 19. die menſis Januar.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
Johan. XXII. 13.	Sim. Mepham 2.	1328.	Edward. III. 4.

Mandatum Johannis Drokenesford, epiſcopi Bath. et Well. de relevamine academiae Oxon. paupertate preſſae. Ex reg. Well. in ann.

Johannes, B. W. epiſcopus, archidiaconis, et eorum offic. in noſtra dioeceſi conſtitutis, ſalutem. Oxon. univerſitas velut ager fertilis fructus uberes proferens, in quo grana ſcientiae colliguntur, producenſque viros virtutum varietate foecundos, ſciolos magnificans, et ignaros efficiens virtuoſos, quam quilibet provinciae Anglicanae in ſortem Domini vocatus, tanquam ſtellam matutinam prae caeteris refulgentem, fervore dilectionis teneatur intime revereri, et ejus commodum affectare, pro defenſione jurium et privilegiorum ſuorum, quibus ab antiquis temporibus fuerat inſignita, laicorum machinationibus, et litigiorum anfractibus plus ſolito indefeſſis laboribus et expenſis fatigatur hiis diebus, quod niſi eidem, quae ſuper certo aliquo non extitit fundata, celeriter ſuccurratur, de enervatione ejuſdem, ac jurium ſuorum, quod dolendum eſt, veriſimiliter formidatur, ſumptuſque et expenſa, quos occaſione praemiſſa indies facere oportebit, non poterit aliqualiter ſuſtinere, prout in inſtanti concilio London. celebrato oſtenſum extitit ſatis plane. Nos, ſicut et caeteri noſtri confratres, ex deliberato conſilio ad praemiſſa noſtrae intentionis oculum dirigentes, eidemque univerſitati volentes, ne ſubita diſperſio ejuſdem immineat aut ruina, modis et viis, quibus poterimus, ſubvenire; vobis, et cuilibet veſtrum in virtute obedientiae firmiter injungendo mandamus, quatenus ſinguli veſtrum in ſuis archidiaconatibus, abbates, priores, necnon eccleſiarum rectores, et vicarios omnes et ſingulos, in viſitationibus eccleſiarum, et capitulorum celebrationibus cum ſolicitudine debita, ac circumſpectione provida efficaciter inducatis, ut univerſitati praedictae aliquam certam pecuniae portionem de bonis ſuis eccleſiaſticis velint concedere gratioſe, per quam indigentia ejuſdem in tanta neceſſitate ex cauſis praemiſſis poſita, quod veraciter intelleximus, et vobis amaritato corde referimus, non minus quam in aliis dioeceſibus valeat relevari. Dat. London. 16. cal. Mart. M.ccc.xxviii.

Concilium

menſis Decembr. cum prona reverentia et devota. Cujus tenore mandati juxta parvitatem meam non abſque cordis ſuſpirio plenius intellecto, vehementer animo ſauciatus extiti non mediocriter conſternatus. Dolui quidem, et doleo non immerito, quod non poſſem juxta votum ad praeſens veſtrum implere mandatum, abſque diſpendiis et periculis inhumanis. Concutior vero ſtupore nimio, ultra quam verbis explicari poſſet, ut cum gratia veſtra confidentius loquar, qualiter locus ille, ſtante rerum de ordinatione moderna pro cleri aut regni reformatione, aliave utilitate eccleſiae ſit electus. Et revera, pater, licet alii domini et patres mei, qualiter, viderint ipſi; ego tamen, quantum ſapio, illuc honeſte accedere nequeo, neque tute. Novit enim oculata prudentia veſtra, quod populus ille Deo et eccleſiae gravis in tantum, non eſt diu, et tam atrocem contra perſonas eccleſiaſticas ſaeviendo prorupit inſaniam, ut ſeſe pariter et locum, quod auditu eſt horrendum, pontificali ſanguine macularet: cujus adhuc clamor de terra in auribus Domini Sabaoth, vindictam petens, quotidie invaleſcit. Statimque poſt in augmentum perpetrati ſceleris a quibuſdam praelatis pro impunitate, ſi fieri poſſet, commiſſae nequitiae, metu mortis juramentum perverſo juris ordine ac naturae ab epiſcopis laici, a patribus degeneres filii, nequiter extorſerunt, ut ſic praelati timore praefati ſacramenti ad ultionem primi ſceleris commiſſi procedere non auderent. Quae duo ſupreme mala ſimul intueri diligenter volentibus ſole clarius conſtat, quod in occiſione praeſulis civium majorum auctoritas vulgo miniſtrabat audaciam, et in extorſione ſacramenti potentiores ipſos ſupportabat nefariae plebis indomita multitudo; et ſic omnes, ut a nonnullis creditur mundi peritioribus, chaos uno culpae et anathematis includuntur. Sed ne hoc ex proprio capite inconſulte, et temerarie ſentire redarguar, ſi quis optaverit plenius agnoſcere veritatem, B. Auguſtini doctoris praecipui expreſſam ſententiam de materia per omnia ſimili audiat, et attendat. Ait itaque in epiſtola quadam verſus finem ad Nectarium epiſcopum querentem, et depoſcentem de perſecutione in civitate Calanienſis coloniae tam clero, quam epiſcopo illata, ut ſi quomodo excuſari vel defendi res poſſet, et ab innocentibus moleſtia ſeparari: "Accipe, inquit, breviter quae commiſſa ſunt, et noxios ab innocentibus ipſe diſcerne." Et deinceps ſententiam infert ita: "Nemo compeſcere, nemo ſubvenire tentavit illorum, quorum poſſet eſſe gravis auctoritas, praeter unum, qui multos impedivit. Per quem clarum factum eſt, quam facile illa vel omnino non fierent, vel coepta deſiſterent, ſi cives, maximeque primates ea fieri perficique vetuiſſent. Proinde in univerſa illa civitate non innocentes a nocentibus, ſed minus nocentes a nocentioribus poteris fortaſſe diſcernere. Scelerati, inquit, omnes, quibus etſi non facientibus, neque aliter innitentibus, tamen volentibus iſta commiſſa ſunt. Sceleratiores, qui commiſerunt; ſceleratiſſimi, qui immiſerunt." Haec ibidem, et plura ad propoſitum Auguſtinus. Ad haec etiam, reverende pater, ſi id, quod ipſi London. ficte fatentur, veritatem habere ſupponamus, quod ſc. in peremptione praedeceſſoris mei nefaria primores civium non poterant vulgi cohibere dementiam, conſequenter ſequitur illuc nullatenus eſſe conveniendum, ad tractanda eccleſiaſtica judicia, ubi dominatur patens inſania fatuorum. Sane, pater reverende, donec contrarium liqueat, tenebunt omnes, quod eis placuerit, ego pro firmo adhuc ſentire nequeo, niſi quod in civibus illis eadem ad nocendum unanimitas adhuc manet. Et ſi hoc; quid eos aliud moliri et cogitare conjici poteſt, niſi vos, et ſubjectum vobis clerum in poteſtate tenebrarum, quod abſit, inter urbis moenia coarctatos ad ſimile priori juramentum, aliudve quicquam enormius mortis timore pro libito compeſcere, et contradicentes in ore gladii trucidare. Quod ſi, Deo prohibente, ut ſupplico, non contingat, potius eſt divinae clementiae, quam eorum malitiae aſcribendum. Si enim pronum eſt ad malum omne genus mortalium, quanto magis illi, quos inimicus ipſe pro libito ducit anathemate vinctos, et a Chriſti gratia ſeparatos? Item, reverende pater, ſi inter eos vix adhuc audeat quis de quacunque re loqui, niſi totus ſermo complacentiis adornetur, aut necis ſtatim minae inferantur; qua ſecuritate illuc accerſiri tute poſſint, qui non ſolum culpae correctionem ore proferre debeant, verum etiam pro tanto commiſſo poenam infligere corporalem? Scio, pater, et vere ſcio, quod tandem angelum Dei exercituum in chamo et fraeno maxillas eorum aſtringere oportebit; ſed qui equo laſcivienti fraenum volens imponere dorſum non fraenati primo praeſumit aſcendere, nonne ſalutem contemnit propriam, equi ſeu muli, quibus non eſt intellectus, laſciviae ſe committens? Immo plane. Magis ergo, ut mihi videor, donec fraenum talibus imponatur. Secus nobis ſtandum eſt, et ſolidae terrae ſecuritati liberis pedibus innitendum. Haec autem, pater reverende, non idcirco ſcripſerim, quaſi doctos indoctiſſimos, aut magiſtros diſcipulos credam, quod abſit, in aliquo edocere; ſed ubi meum adeo magis, quam caeterorum formidem imminere periculum, ſi de modo et circumſtantiis hujus rei diligenter inquiram, aliis forſan jam notis, mihi tamen adhuc incognitis, veſtram, ut ſpero, juſtitiam non offendam. Demum, reverende pater et domine, licet penſatis modo dierum brevitate, aquarum inundatione, itinerumque tenacitate profundiſſima, ac motionis regni clade terrifica, quantum video reliqua, quae ſic poſui, non adventum hac vice meum, qui aliis remotior ſum, poſſent in genere probabiliter excuſare; reſtant tamen quaedam alia ſpecialia, ut de ſecretioribus taceam, quae me perſonaliter illuc accedere non permittunt. Primo equidem quia London. eſt notor. et veſtram credo venerabilem non latere peritiam, quod dominus noſter ſummus pontifex inquiſitionem de morte dicti praedeceſſoris mei alicui ſe promiſit committere praelatorum; creduntque nonnulli, ut tacite loquar, quod mihi forſitan eſt commiſſum. Et propter hoc tanto me periculo gratis exponendo Dominum Deum meum non tentabo, ut in manus eorum incidam ſua ſponte. Et praeter haec, reverende pater et domine, ſine cauſa mea hoſpitium meum

meum London. ut noſtis, adeo per eoſdem interius eſt deſtructum, diſcluſum, et per particulas aſportatum, quod honeſtius forte tutiuſque crederem me in nemoris ſolitudine pernoctare. Moveant ergo, ſi placet, meae ratiunculae tales, quales praedictae paternae viſcera pietatis, ne quid in his aeſtimet vel arguat contra me veſtra charitas ad contemptum, cum, teſte Deo ac conſcientia, ad hoc vehementer inardeſcat animus, ut veſtrae poſſem viſionis et allocutionis interna dulcedine relevari. Et hoc multo magis in quiete ſeorſim, quam alias in ſtrepitu populari. Dignetur etiam, ſi placeat, bonitas veſtra decanum eccleſiae noſtrae Exon. de perſonali comparitione recipere excuſatum. Credit enim, quod quaedam praetactis ſimilia eum merito debeant excuſare. Ad aegrotantis regni Angliae medelam, et eccleſiae levamen ac regimen adaugeat vobis Deus ſucceſſus proſperos et longaevos. Dat. apud Chuddelegh 19. die menſis Januar. Iſta, ſi placet, reverende pater, ſchedula propter malignantium pericula non niſi confratribus, ſi tamen oporteat, oſtendatur.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
Johan. XXII. 13.	Sim. Mepham 2.	1328.	Edward. III. 3.

Epiſcopi Exon. epiſtola miſſa dominis epiſcopo London. et aliis ad excuſand. abſentiam ejus a concilio provinciali. Ex reg. Exon. Grandiſon A. 105.

Vener. in Chriſto patri, etc. ſalutem, et ſeipſum indiſſolubili charitatis vinculo convinciri. Quia, reverende pater et domine, de perſonaliter veniendo ad hoc inſtans concilium in loco praefixo cauſae urgentes legitimae et neceſſariae nos retrahunt, non voluntarie quidem, ſed invite, quas reverendo patri noſtro domino Cant. archiepiſcopo pro excuſatione noſtra literatorie intimavimus, prout praeſentium oſtenſor veſtrae poſſet exprimere charitati; ſi tamen tempus audiendi negotia vobis concederent altiora, dominationi veſtrae preces agimus affectivas, quatenus excuſationes illas, quatenus ad vos attinet, ſi placet, approbantes, amicabilis etiam inſtantiae vires pro nobis, licet immeritis, ulterius apponatis, quo penes eundem rev. patrem hac vice tantum et pro loco illo placide valeant acceptari: ſcientes, quod in tam excellenti negotio, ubi tot et tantorum patrum intereſſe tenemur conſortio, unus numero, etſi non merito multum honori noſtro ſubtrahi reputamus, dum procul in ultimis finibus cogimur elongari. Praedilectae dominationis veſtrae juſſis parati ſemper erimus pro viribus adimplendis. Ad eccleſiae Dei veſtrumque profectum et meritum diutius valeat veſtra paternitas reverenda. Scriptum in manerio noſtro de Chuddelegh 19. die menſis Januar.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
Johan. XXII. 13.	Sim. Mepham 2.	1328.	Edward. III. 4.

Mandatum Johannis Drokenesford, epiſcopi Bath. et Well. de relevamine academiae Oxon. paupertate preſſae. Ex reg. Well. in ann.

Johannes, B. W. epiſcopus, archidiaconis, et eorum offic. in noſtra dioeceſi conſtitutis, ſalutem. Oxon. univerſitas velut ager fertilis fructus uberes proferens, in quo grana ſcientiae colliguntur, producenſque viros virtutum varietate foecundos, ſciolos magnificans, et ignaros efficiens virtuoſos, quam quilibet provinciae Anglicanae in ſortem Domini vocatus, tanquam ſtellam matutinam prae caeteris refulgentem, fervore dilectionis teneatur intime revereri, et ejus commodum affectare, pro defenſione jurium et privilegiorum ſuorum, quibus ab antiquis temporibus fuerat inſignita, laicorum machinationibus, et litigiorum anfractibus plus ſolito indefeſſis laboribus et expenſis fatigatur hiis diebus, quod niſi eidem, quae ſuper certo aliquo non extitit fundata, celeriter ſuccurratur,de enervatione ejuſdem, ac jurium ſuorum, quod dolendum eſt, veriſimiliter formidatur, ſumptuſque et expenſa, quos occaſione praemiſſa indies facere oportebit, non poterit aliqualiter ſuſtinere, prout in inſtanti concilio London. celebrato oſtenſum extitit ſatis plane. Nos, ſicut et caeteri noſtri confratres, ex deliberato conſilio ad praemiſſa noſtrae intentionis oculum dirigentes, eidemque univerſitati volentes, ne ſubita diſperſio ejuſdem immineat aut ruina, modis et viis, quibus poterimus, ſubvenire; vobis, et cuilibet veſtrum in virtute obedientiae firmiter injungendo mandamus, quatenus ſinguli veſtrum in ſuis archidiaconatibus, abbates, priores, necnon eccleſiarum rectores, et vicarios omnes et ſingulos, in viſitationibus eccleſiarum, et capitulorum celebrationibus cum ſolicitudine debita, ac circumſpectione provida efficaciter inducatis, ut univerſitati praedictae aliquam certam pecuniae portionem de bonis ſuis eccleſiaſticis velint concedere gratioſe, per quam indigentia ejuſdem in tanta neceſſitate ex cauſis praemiſſis poſita, quod veraciter intelleximus, et vobis amaritato corde referimus, non minus quam in aliis dioeceſibus valeat relevari. Dat. London. 16. cal. Mart. M.ccc.xxviii.

Concilium

2

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
JOHAN. XXII. 13.	SIM. MEPHAM 2.	1328.	EDWARD. III. 4

Concilium provinciale Cantuar. in quo conſtitutiones domini Simonis Mepham, Cantuarienſis archiepiſcopi, editae apud S. Paulum London. anno Dom. M.CCC.XXVIII. * Ex MS. Cott. Othoat. A. 15. col. cum MSS. Lamb. 17. Elien. 235. et Bodlei. Digby 81.

ZELARI oportet pro Domino Deo ſuo eccleſiarum praelatos, qui non de ſola ſua ſunt perditione damnandi; verum etiam de ſuis manibus requiret Dominus, ſicut ipſe ait, ſanguinem ſubditorum, adverſus eos praecipue, quos nominis chriſtiani titulis inſignivit, et tamen profeſſioni ſuae, damnatis operibus, non deſinunt adverſari, ut quicquid legi divinae [a] corruptis eorum moribus contraire cognoverint, gladio [b] Spiritus, quod eſt verbum Dei, et doctrina ſalutis nocentes vitiorum filices non modo interimant, ſed et eccleſiaſticae ſarculo diſciplinae, velut providi cultores extirpent, virtutes inſerant, moreſque reforment, ut appetitus noxii honeſtatis debitae limites non excedant, ſed inde chriſtiana profeſſio libentius magis ac magis ſalutaribus ſemper proficiat incrementis. Hujus rei gratia nos Simon, permiſſione divina Cantuarienſis archiepiſcopus, totius Angliae primas, in nomine ſanctae et individuae Trinitatis, Patris, et Filii, et Spiritus Sancti, neceſſarium fore [c] duximus [d] ſtatuendum, auctoritate praeſentis concilii, de fratrum et ſuffraganeorum noſtrorum conſenſu, ad reformationem ſtatus eccleſiaſtici, in noſtra Cantuarienſi provincia, ſtatutis conciliorum prius editis, ad ipſorum obſervationem poenas adjicere, et quaedam etiam nova ſtatuere, quibus vitia delinquentium arceantur, et ſalutis ubique profectus uberior inducatur.

De obſervatione feſtivitatis diei Paraſceves. [e]

Animarum ſaluti proſpicere cupientes, initium ordimur de fontibus ſalvatoris; ſtatuimus itaque et ordinamus, ut dies illa ſancta Paraſceves, qua ſalvator noſter, Dominus Jeſus Chriſtus, pro ſalute [f] hominum pretioſam animam ſuam, poſt multa flagella, poſuit in cruce, ſecundum ritum eccleſiae, in lectione cum ſilentio; in oratione cum jejunio; in compunctione cum lachrymis feſtive [g] celebretur; auctoritate praeſentis concilii diſtrictius, inhibemus, ne de caetero quiſpiam ſervilibus ipſa die intendat operibus, vel quaevis alia exerceat, quae a pietatis cultu fuerint aliena: per hoc tamen, legem pauperibus non imponimus, nec divitibus prohibemus, quin ad agriculturam pauperum promovendam, ſuffragia conſueta, charitatis intuitu, ſubminiſtrent.

De feſtivitate conceptionis beatae Mariae celebranda. [h]

Adhoc quod inter omnes [i] ſanctos memoria beatiſſimae virginis, et matris Domini eo frequentius agitur, atque feſtivius, quo majorem gratiam apud Deum, qui ejus conceptionem praedeſtinatam, ad unigeniti ſui temporalem originem, et omnium ſalutem veraciter ordinavit, creditur inveniſſe, ut per hoc, ſalutis noſtrae quamvis remota primordia, in quibus devotis occurritur mentibus ſpiritualium materia, gaudiorum devotionem in omnibus augeant et ſalutem; venerabilis Anſelmi, praedeceſſoris noſtri, qui poſt alia quaedam [k] ipſius antiquiora ſolennia, conceptionis ſolenne ſuperaddere dignum duxit, veſtigiis inhaerentes; ſtatuimus, et firmiter praecipiendo mandamus, quatenus feſtum conceptionis praedictae, in cunctis eccleſiis noſtrae Cantuarienſis provinciae, feſtive et ſolenniter de caetero celebretur.

De immunitate bonorum ad eccleſias ſeu perſonas eccleſiaſticas pertinentium. [l]

Item omnes, qui de domibus, maneriis, grangiis, et locis aliis ad archiepiſcopos, epiſcopos, vel alias perſonas eccleſiaſticas, et ad ipſas eccleſias pertinentibus, quicquam praeter voluntatem aut permiſſionem dominorum, vel eorum, qui ſunt hujuſmodi [m] cuſtodiis deputati, abſtrahere, conſumere, vel contrectare praeſumpſerint, abſtrahi, conſumi, vel contrectari fecerint, vel hujuſmodi abſtractionem, conſumptionem, aut contrectationem ſuo nomine, vel a familiaribus ſuis factam, ratam habuerint, ſacri approbatione hujuſmodi concilii provincialis pronunciamus et declaramus eccleſiaſticae libertatis, et immunitatis exiſtere violatores, et ſententiam majoris excommunicationis contra hujuſmodi violatores in concilio Oxonienſi latam incurrere ipſo facto. Et ne hujuſmodi eccleſiaſticae libertatis violatores occaſione difficultatis citationis eorundem evi-

* In vet. cod. MS. in bibl. Bodlei. inter cod. arch. Cant. K. Lxxxiv. f. 103. b. (citante Spelmanno) haec de concilio modo dicto habentur: Anno Dom. M.ccc.xxviii. archiepiſcopus Cantuarienſis tenuit concilium provinciale Londoniis: in quo ordinavit, quod in die Paraſceves, et in commemoratione Animarum ab omni ſervili opere ceſſaretur: ubi ipſe, et omnes epiſcopi praeſentes excommunicarunt, et excommunicatos eſſe denunciarunt omnes illos et ſingulos, qui Walterum de Stapelton, Exonienſem epiſcopum, occiderunt, ſeu in eum manus violentas injecerunt. Item idem archiepiſcopus de conſenſu concilii ſtatuit, quod feſtum conceptionis B. Mariae deinceps ſolenniter celebraretur.

[a] *incorruptis* E. B. [b] *ſancti* addunt L. E. [c] *praevidimus* B. [d] *providendum* L. E. [e] MS. B. nullum exhibet titulum. [f] *omnium* B. [g] *tranſigatur* B. [h] B. non exhibet titulum. [i] deest B. [k] *ſc. Mariae* addunt L. E. [l] *De infringentibus libertates eccleſiaſticas.* L. *De abſtrahentibus bona clericorum de manibus eorum.* B. [m] *rei cuſtodes de praeſenti abſtrahere* L. E.

tent,

4

tent, ſicut hactenus fieri conſuevit, ne procedi valeat contra ipſos; de fratrum noſtrorum et totius conſilii aſſenſu et conſilio decernimus quemcunque violatorem hujuſmodi, ſi perſonaliter inveniri, et tute adiri valeat, [n] perſonaliter evocandum. Si vero non inveniri, vel non tute adiri valeat, tunc in domicilio ſuo, ſi quod habeat, quo tute citari poſſit; ſi vero in domicilio, quod habet, tute citari nequeat, tunc in eccleſia cathedrali ipſius domicilii, et, ſi nullum habeat, vel non conſtet eum habere domicilium, tunc in eccleſia cathedrali loci, in quo immunitas eccleſiae dicitur eſſe laeſa, et nihilominus in eccleſia parochiali ejuſdem loci, ſi tute fieri poterit, citationem decernimus fore publice faciendam; hujuſmodi quoque citationem in domicilio vel in eccleſia publice, ut praemittitur, factam, volumus non ſolum in caſibus praedictis, ſed etiam in omni caſu conſtitutionis domini Ottoboni, quondam apoſtolicae ſedis legati in Anglia, quae incipit "Ad tutelam" ſic arctare citatum, acſi eſſet per citationem perſonaliter apprehenſus, ejuſdemque citationis virtute poſſe contra eum procedi ad [o] omnem effectum, ad quem poſſet, ſi citatus perſonaliter extitiſſet. Praefatos etiam, et quoſcunque alios eccleſiaſticae libertatis vel immunitatis violatores, decernimus in loco delicti, etiamſi ibidem non inveniantur, poſſe tam ex officio judicis, quam ad partis inſtantiam conveniri. Utrum autem hujuſmodi violatores eccleſiaſticae libertatis vel immunitatis, inveniri, ac tute adiri valeant, domiciliumne habeant, vel non; volumus in dubio ſtare certificatorio illius, cui mandatur citatio facienda: et ut in praemiſſis caſibus et in aliis injuriam paſſi, juſtitiam debitam facilius conſequantur; diſtricte, hoc ſacro approbante concilio provinciali, praecipimus, quod omnes judices ordinarii noſtri Cantuarienſis provinciae, ſe invicem, ſine qualibet difficultate, juvent in citationibus et executionibus faciendis, ac quibuſcunque mandatis licitis exequendis.

De teſtamentis nativorum non impediendis. [p]

Item omnes illi, qui aſcriptitiorum vel aliorum ſervilis conditionis teſtamenta, vel ultimas voluntates quoviſmodo impedierint, contra conſuetudinem eccleſiae Anglicanae hactenus approbatam, per excommunicationis ſententiam compeſcantur.

De probationibus teſtamentorum. [q]

Item, qui locorum ordinarii circa inſinuationem teſtamentorum, et commiſſionem adminiſtrationis bonorum defunctorum per cautelas exquiſitas, contra hujuſmodi executores teſtamentorum, ut ab eis eo citius pecuniam extorqueant, ſe, ut dicitur, reddiderunt hactenus onerofos; ſtatuimus, quod, pro inſinuatione et approbatione teſtamentorum pauperis, cujus inventarium bonorum centum ſolidos ſterlingorum non exceſſerit, vel pro commiſſione adminiſtrationis bonorum hujuſmodi executoribus facienda, nihil penitus exigatur.

Ut ante ſententiam diffinitivam, non obſtante ſtatuto Oxonienſi, poſſit appellari. [r]

Item, quia in [s] concilio Oxonienſi quoddam dicitur ſtatutum emanaſſe, quo, inter caetera, prohibetur, quod a nullo gravamine judiciali ante diffinitivam ſententiam frivole appelletur, quodque omnes advocati, et procuratores ejuſdem conſiſtorii ad obſervationem hujuſmodi ſtatuti, aſtringi debeant vinculo juramenti; poenis etiam aliis in ipſo ſtatuto contentis, ſi contra illud venerint, affligendi; nos hujuſmodi ſtatutum, quod etſi colore verborum ſuperficialiter pallietur, ad auferendum tamen oppreſſis appellationis remedium, realiter extitit introductum et quicquid ex eo, vel ob id fuerit ſubſecutum penitus reprobamus, et omnes, qui ad obſervationem hujuſmodi ſtatuti praeſtiterint juramentum, abſolvimus ab eodem.

De impedientibus oblationes conſuetas fieri, et decimas colligere et aſportare, abſque alicujus doni exactione. [t]

Item, quia quidam maledictionis filii in nubentium ſolenniis, mulierum purificationibus, mortuorum exequiis, et aliis, quibus ipſe Deus in miniſtrorum ſuorum perſonis ſolebat oblationum libamine [u] populariter honorari, ad unius denarii vel alterius modicae quantitatis oblationem populi devotionem reſtringere ſunt moliti, reſiduum oblationis fidelium pro ſuis libitis vel alienis uſibus, multoties applicantes; alii vero non attendentes, quod Dominus Deus noſter omnipotens, cujus eſt terra, et plenitudo ejus, et univerſi, qui habitant in ea, decimas, in ſignum [x] univerſalis dominii ſibi reddi praecepit, et pro ſuo cultu, eaſdem clericis aſſignavit, aliquando malitioſe impediunt, impedirive faciunt vel procurant, viros eccleſiaſticos, ad quos ſpectat perceptio decimarum, eorumve ſervitores, quominus liberum ingreſſum et egreſſum, in praedia et a praediis, de quibus hujuſmodi decimae proveniunt, habere poſſunt, pro ipſis decimis colligendis, cuſtodiendis, vel, quo voluerint, abducendis: alii etiam, niſi prius cyrothecae, vel caligae, ſeu quicquid aliud eis dentur, vel promittantur, decimas hujuſmodi aſportant et conſumunt, aſportari, conſumive faciunt, ſeu aliquod damnum inferunt, inferrive faciunt in eiſdem; alii inſuper viros eccleſiaſticos, ea occaſione, quod jura eccleſiaſtica in foro eccleſiaſtico proſequuntur, vel ante ea fuerint proſecuti, malitioſe attachiant, indictant, vel judicant, attachiari, indictari, judicarive, aut eis alia gra-

[n] *fore* addit B. [o] *quemcunque* L. E. [p] *De his qui impediunt liberam factionem teſtamenti, cujuſcunque ſtatus fuerint* B. *ſervorum ſeu nativorum* E. [q] Titulus deeſt B. [r] *Correctio ſtatuti Oxon. quod liceat appellare ante ſententiam diffinitivam* L. *De gravamine judiciali* B. [s] *conſiſtorio* E. [t] *De his qui impediunt devotionem populi, et reſtringunt ad officium in eccleſia* B. [u] *ſpecialiter* L. E. [x] deeſt B.

vamina inferri faciunt vel procurant: nos igitur perverſorum damnabilibus conſiliis ſalubre [y] remedium opponere cupientes, nihil novum ſtatuentes, ſed antiquorum canonum ſtatuta in medium deducentes, univerſos et ſingulos hujuſmodi inſtigatores et impeditores, et alios ſupradictos, per quorum nefandas machinationes eccleſiis, vel ipſarum rectoribus, vel vicariis, aut miniſtris quicquam damni infertur, aut ſubtrahitur honoris et commodi conſueti, praeſentis declaratione concilii pronunciamus [z] univerſos et ſingulos in praemiſſis, vel eorum aliquo inpoſterum delinquentes, vinculo excommunicationis involvi; reſervata loci dioeceſano abſolutione eorum, praeterquam in mortis articulo, quouſque ipſorum miniſterio in contrarium laborante, eccleſiis fuerit popularis devotio efficaciter reſtituta, ac viris eccleſiaſticis ſic laeſis, de hujuſmodi exceſſibus plenarie ſatisfactum.

De matrimonio non ſolemnizando abſque bannorum editione. [a]

Item, quia ex contractibus matrimonialibus abſque bannorum editione praehabita initis, nonnulla pericula proveniunt, et manifeſtum eſt indies provenire; omnibus et ſingulis ſuffraganeis noſtris praecipimus ſtatuendo, quod decretalem: "Cum inhibitio Extr. de clandeſtin. de ſponſal." qua prohibetur, ne qui matrimonium contrahant, bannis non [b] praemiſſis, in ſingulis eccleſiis parochialibus ſuae dioeceſis pluribus diebus ſolennibus, cum major populi affuerit multitudo, exponi faciant in vulgari, ipſamque faciant firmiter obſervari; quibuſvis ſacerdotibus etiam parochialibus vel non parochialibus, qui contractibus matrimonialibus ante ſolennem editionem bannorum initis, praeſumpſerint intereſſe, poenam ſuſpenſionis ab officio per triennium infligendo; et hujuſmodi contrahentes etiam, ſi nullum ſubſit impedimentum, poena debita percellendo. Quivis [c] etiam ſacerdos, ſive ſecularis ſive regularis extiterit, qui ſolemnizationi matrimonii, extra eccleſiam parochialem vel capellam habentem jura parochialia ab antiquo, abſque epiſcopi loci dioeceſani ſpeciali licentia, celebrare praeſumpſerit, aut intereſſe, eo ipſo per annum integrum ab officio ſit ſuſpenſus.

De defectibus domorum ad beneficia eccleſiaſtica ſpectantium reparandis. [d]

Item ſtatuimus, quod nulla inquiſitio ſuper defectibus domorum, vel aliorum ad beneficium eccleſiaſticum ſpectantium, de caetero facienda valeat in alterius praejudicium, niſi fiat per viros fide [e] dignos, in forma juris juratos, ipſis ad hoc primitus vocatis, qui ab hoc laedi poterint. Integram vero aeſtimationem defectuum in domibus, aut aliis ad beneficium eccleſiaſticum ſpectantibus, repertorum, ſive per inquiſitionem, ſive per viam compoſitionis aeſtimatio ipſa facta extiterit, loci dioeceſanus in reparationem ipſorum defectuum converti faciat, infra competentem terminum, ipſius arbitrio moderandum. *

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg Angliae
JOHAN. XXII. 13.	SIM. MEPHAM 2.	1328.	EDWARD. III. 3.

Archiepiſcopi Cantuar. procuratorium pro recipiendis fructibus canonicatus Lugdunenſis ſedi archiepiſc. Cantuar. aſſignatis. Ex autographo apud M. Parker antiquit. Britann. eccleſ. p. 326. ſeq.

OMNIBUS, ad quos praeſentes literae pervenerint, Simon, permiſſione divina Cantuar. archiepiſcopus, totius Angliae primas, ſalutem in Domino ſempiternam. Noverit univerſitas veſtra, quod nos facimus et conſtituimus procuratorem noſtrum dilectum nobis in Chriſto magiſtrum Richardum de Solbury, Eboracenſis dioeceſis clericum, ad petendum et recipiendum fructus, reditus, proventus, et obventiones quaſcunque manerii noſtri de Quincraco Lugdunenſis dioeceſis; aulam etiam, aedificia, ſive manerium noſtrum infra clauſtrum eccleſiae Lugdunenſis ſituata, necnon emendas et ſatisfactiones debitas pro damnis datis in eiſdem, et ad tractandum, et componendum, et tranſigendum ſuper eiſdem fructibus, reditibus, damno, et emendis, et ad agendum et defendendum pro eiſdem, et ad locandum et arredandum dicta maneria et aedificia, et penſionem recipiendum pro eiſdem, et ad liberandum et acquietandum ſolventem; necnon ad jurandum de calumnia, et veritate dicenda, et omnia facienda, quae de jure neceſſaria fuerint in praemiſſis vel opportuna, etiamſi mandatum exigant ſpeciale. Dantes eidem procuratori poteſtatem alium procuratorem ſubſtituendi, et eum revocandi, quotieſcunque ſibi videbitur expedire. Pro eodem etiam procuratore et ſubſtituendo ab eodem rem ratam haberi, et judicatum ſolvi cum omnibus ſuis clauſulis promittimus omnibus, quorum intereſt, cautionem. In cujus rei teſtimonium ſigillum noſtrum praeſentibus eſt appenſum. Datum apud Wingham 6. idus Martii, anno Dom. M.CCC.XXVIII.

[y] *repagulum* B. [z] *omnes* E. [a] His addit E. *et debita poena tranſgreſſorum.* Titulum ita legit B. *De ſolemnizatione matrimonii abſque bannorum editione, et clandeſtino matrimonio.* [b] *editis* B. [c] *Omnes—ſacerdotes—ſeculares—regulares extiterint* E. [d] *De inquiſitione ſuper defectibus domorum* B. [e] *aut eccleſiaſticos* addunt L. et E.

* His conſtitutionibus clar. Spelmannus ex MS. Cott. Otho A. xv. ſubjungit alias, quas ex Lyndwoodo, ejuſque commentatore Johanne de Atona edocti, Waltero, archiepiſcopo Cantuar. adſcriptas, ad annum M.CCC.XXII. collocavimus. Reperiuntur etiam conſtitutiones illae in MS. Lamb. n. 17. et MS. Elien. 235. ſed in illo Simoni [Mepham] in hoc Stephano [Langton] archiep. Cantuar. attribuuntur.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
JOHAN. XXII. 13.	SIM. MEPHAM 2.	1329.	EDWARD. III. 3.

Bulla Johannis XXII. *papae, privilegia coronationis et inunctionis regum Scotiae continens.* Ex originali.

JOHANNES epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, chariſſimo in Chriſto filio Roberto, regi Scotiae illuſtri, ſalutem, et apoſtolicam benedictionem. Alumno caeleſtis regni rege perpetuo, per quem ſinguli reges regnant, et principes principantur, temporalis gladii ad vindictam malorum laudemque bonorum eſt ipſis attributa poteſtas, ut judicent in aequitate populos, et in terris dirigant ſubjectas ſibi gentium nationes, ſitque voluntas eorum in executione juſtitiae, ac meditatio in lege rectitudinis, et obſervantia bonae pacis; ad quae utique perfectius exercenda, iidem reges unctionis ſacrae virtute, quam per venerabiles Dei miniſtros antiquo more ſuſcipiunt, donum gratiae recipiunt potioris, ut et in proſecutione juſti regiminis fortius convaleſcant, et tam in ſe, quam in eorum ſubditos prudentiori et ſanctiori ſpiritu dirigantur. Vehemens namque eſt in eiſdem regibus hujuſmodi efficacia unctionis. Nam inuncto Saule, inſiliit Spiritus Domini ſuper eum, et in virum alterum eſt mutatus; et in David, unctione ſuſcepta, Spiritus Domini eſt directus: ad inſinuandum quoque, quod in regibus eſſe debeat plenitudo virtutum, et integra dominii temporalis auctoritas. Capiti principis ſub circulari forma honorabile imponitur diadema, ut ab eo, qui talibus fuerit decoratus inſigniis, et titulis praeſignitus, tanquam a capite, ſubditis, velut membris, recte vivendi modus et modeſtiae regula indicatur. Sane tu, velut devotiſſimus eccleſiae filius, princepſque catholicus, devote conſiderans rorem ſpiritualis gratiae, qui per hujuſmodi infunditur unctionem, ferventi deſiderio duceris, ut Romana eccleſia, tua cunctorumque mater fidelium et magiſtra, quod tibi et catholicis principibus, qui legitimo tibi in regno praedicto ſucceſſerint, hujuſmodi inunctio et coronatio poſſint manu ſacra pontificis exhiberi, ſuae robur auctoritatis exhibeat, et praeſidium apoſtolicae firmitatis impendat; maxime cum, ſicut ex tenore tuae petitionis accepimus, tam tu, quam praedeceſſores tui, reges Scotiae, conſueveritis ab epiſcopis ſancti Andreae, qui fuerint pro tempore, ab antiquis retroactis temporibus inſignia recipere regiae dignitatis. Quare tu per tuos ſolennes nuncios, quos propter hoc ad ſedem apoſtolicam ſpecialiter deſtinaſti, nobis humiliter ſupplicaſti, ut tibi, quod coronationem et inunctionem, cum caeteris regalibus inſigniis ab epiſcopo ſancti Andreae, qui erit pro tempore, volente et valente, alioquin ab alio regni Scotiae antiſtite tu et ſucceſſores tui, reges Scotiae, valeatis recipere, auctoritate apoſtolica concedere de ſpeciali gratia dignaremur. Nos igitur ſinceritatis tuae devotionem multimodam attendentes, et conſiderantes, quod erga apoſtolicae ſedis obſequia tanto te ſtudebis reddere promptiorem, quanto eam tibi ſenſeris magis propitiam et benignam; tuis ſupplicationibus grato concurrentes aſſenſu, ut tam tu, quam ſucceſſores tui, qui tibi legitime in regno praedicto ſuccedent, in devotione Romanae eccleſiae perſiſtentes, a ſancti Andreae, aut, ipſo forſan ea exequi nolente ſine cauſa rationabili, vel etiam nequeunte, a Glaſguen. epiſcopis, qui ſunt vel erunt pro tempore, gratiam et communionem apoſtolicae ſedis habentibus, poſſitis unctionem et regium ſuſcipere diadema: idemque ſancti Andreae, vel, eo illa, ut praefertur, nolente exequi, vel etiam nequeunte, dictus Glaſguen. epiſcopus auctoritate apoſtolica, adhibito ſecum decenti epiſcoporum numero, tum propter regiam honorificentiam, tum propter ſacrae reverentiam unctionis, more debito te, et ſucceſſores praedictos inungere, tuoque et illorum verticibus, auctoritate praedicta, regium imponere valeant diadema; jure tamen Romanae eccleſiae, et cujuſlibet alterius in omnibus ſemper ſalvo, de fratrum noſtrorum conſilio tenore praeſentium indulgemus. Volumus autem, quod idem epiſcopus, qui praemiſſa exercuerit, ut praefertur, ab eiſdem regibus tempore unctionis et coronationis hujuſmodi noſtro et ejuſdem eccleſiae Romanae nomine corporale recipiat juramentum, quod de praefato regno, et aliis terris ſuis, ſuacque ditioni ſubjectis univerſos haereticos ab eccleſia denotatos, bona fide pro viribus exterminare ſtudebunt; quodque libertates et immunitates eccleſiaſticas laedere vel minuere per ſe vel alios non praeſument; quinimmo eas defendent et conſervabunt illaeſas, ipſaſque facient a ſuis ſubditis integraliter obſervari. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtrae conceſſionis et voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare praeſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, et beatorum Petri et Pauli, apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum. Dat. Avinion. id. Junii, pontificatus noſtri anno XIII.

P. P. de Campanhuco
Vitalis.

Prioris

Prioris ordinis Praedicatorum epiſtola ad papam Johannem XXII. *pro epiſcopo Bathon.* Ex reg. Rad. de Salop.

Sanctissimo in Chriſto patri ac domino, domino Johanni, Dei gratia papae XXII. ſoli ac vero vicario Jeſu Chriſti, devotus ac humilis filius frater Simon de Goraſtona, prior provincial. fratrum ordinis Praedicatorum in provincia Angl. pedum oſcula beatorum. Honorem praecipuum illis tenemur impendere, quos rex caeleſtis decrevit prae caeteris honorare, quibus et gregem ſuum confidenter commiſit, ut lupos arcentes ab ovibus ne eas recipiant aut diſpergant, verbi paſcant pabulo et exempli. Sane reverendiſſimus dominus, dominus Bathon. epiſcopus qui (in) univerſitate Oxonienſi in tribus honorifice rexit ſcientiis, quique cancellarii officium magnifice tenuit in eadem, ad pontificalem dignitatem vitae ſanctae et doctrinae clarae meritis Dei dono meruit promoveri. Hic in concluſionibus beati Thomae de Aquino determinationes amplectens veritatem per veſtram ſanctitatem traditam ſuſtinet ac tuetur, nihil doctrinae communi, ac ſacroſanctae Romanae eccleſiae declarationibus contrarium unquam ſentiens aut difforme. Hunc conſidero columnam argenteam, qua noſtri veri Salomonis [a] ferculum de novo fulcitur, in cujus pectore rationale geſtatur, in quo doctrina et veritas veraciter inſcribuntur; hujus deſudat intentio, ut ſuper egenum intelligat ac etiam pauperem per proceſſum volens defendere filios, fratres viz. Praedicatores, qui affectu adhaerent affectuoſius filiali veſtrae ſanctiſſimae bonitati, ac favore in omnibus proſequi gratioſo; talem igitur ac tantum fidei pugilem tam validum modernis temporibus eccleſiae defenſorem acceptum habere dignetur veſtrae praeſidentiae celſitudo, amplectique charius in paternis viſceribus charitatis. Valeat veſtra excellentiſſima ſanctitas, et diu vigeat ad ſui laudem, eccleſiaeque tutelam. Script. apud Dogmersfeld 5. cal. Octobr.

Articuli objecti contra Hamonem, epiſc. Roffenſem, in viſitatione Simonis, archiepiſcopi Cantuar. Ex Whart. A. S. vol. I. p. 369.

Visitante tunc archiepiſcopo dioec. Roffen. inhumaniter, et dure, ac injuſte contra epiſcopum Roffen. egit, ac male eum tractavit, expenſas multas injurioſas ſibi imponendo. Reſidenti itaque epiſcopo apud Hallyng, die Jovis ante feſtum S. Martini miſit archiepiſcopus clericos ſuos ad examinandum epiſcopum ſuper delatis per capitulum Roffenſe in viſitatione ſua. Fuerunt enim haec delata :

" Hamo, Dei gratia Roffenſis epiſcopus, concedere conſuevit rectoribus eccleſiarum ſuae dioeceſis literas vagas diſpenſationis pro non reſidendo. Item non defendit jura et libertates eccleſiae ſuae. Item proſterni fecit boſcum de Cobehambery, et de Stone, etc. Item non circuit epiſcopatum ſuum, ſicut tenetur, pro officio epiſcopali impendendo; ſed moratur apud Hallyng et Trottyſclyve, et pueros ubique non confirmat. Item raro praedicat in dioeceſi ſua. Item praefecit priorem Roffenſem, qui nunc eſt, quamvis eum ſcivit illegitimum. Item, quod in electione prioris Roff. facit ſcrutinium cum clericis ſuis, nullo monacho adjuncto. Item quod fr. Johannem de Wodeſtok, ſibi de incontinentia delatum, non correxerit. Item, quod eſt impatiens, et de facili excandeſcit in homines. Item quod eſt inconſtans in dictis, promiſſa non adimplens. Item quod plures monachos Roffenſes depoſuit ab officio, et incarceravit abſque ſufficienti criminum objectorum probatione. Item, quod ponit diverſos officiarios in prioratu Roffenſi uſque ad viginti et amplius contra privilegia eccleſiae Roffen. ubi non debuit ponere niſi quatuor vel quinque. Item, quod deputat conſanguineos ſuos et alios ad hujuſmodi officia, qui in ipſis officiis non miniſtrant, ſed ſubrogant alios, quibus medietatem ſtipendiorum debitorum aſſignant. Item, quod licet ab antiquo fuiſſet ordinatum, quod quoties epiſcopus Roffenſis ſolemnizaret feſtum S. Andreae in dicta eccleſia, et in aula ſua ibidem, perciperet a capitulo quoddam exennium aeſtimationis 10. librarum, et non aliter; epiſcopus ſe feſtum ibidem ſolemnizaturum ſaepius ſimulans, exennium recepit, et onus non ſubiit ſupradictum. Item, quod tenementum apud Frakenham, tradidit fratri ſuo in feudum pro minimo pretio. Item, quod tradidit hoſpitale de Strode ſecularibus perſonis gubernandum, contra ordinationem factam in fundatione domus; ipſique cuſtodes ſeculares praedictum hoſpitale deſtruxerunt. Item, quod recepit dimidiam marcam argenti pro redditione ratiocinii teſtamentorum." Super his et aliis epiſcopus poſitus ad rationem, reſpondendo omnia facta ſua juſtificavit; et ſententialiter diffinitive ab officio archiepiſcopi dimiſſus fuit; mediante tamen pecunia.

[a] *domicilium* f.

Mandatum

4

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
JOHAN. XXII. 14.	SIM. MEPHAM 2.	1329.	EDWARD. III. 3.

Mandatum archiepiſcopi Cantuar. cum bulla papae de fructibus eccleſ. et monaſteriorum. Ex reg. Rad. de Salop, epiſc. Bathon.

HOC anno receptum fuit mandatum Simonis, archiepiſcopi Cantuar. continens bullam Johannis XXII. papae Romani, pro fructibus eccleſiarum et monaſteriorum per totam provinciam Cantuar. vacantium ad praeſens, et quae uſque ad triennium vacare contigerint, ad defenſionem eccleſiae Romanae adverſus inſultus et injurias, quas haeretici, ſchiſmatici, et rebelles in partibus Italiae fecerunt. Caeterum volumus (inquit dominus papa) et etiam declaramus, quod deputatio noſtra nullatenus extendatur ad archiepiſcopalem et epiſcopales eccleſias, nec ad abbatias regulares, nec ad beneficia illa, quorum reditus et proventus annui valorem 6. marc. argenti non excedunt, et quae ex permutationis cauſa vacare continget, nec ad vicarias ſeu capellanias utplurimum a decedentibus ſecundum morem diverſarum eccleſiarum inſtitutas, ad miſſas pro ipſis decedentibus celebrandas, certis conſtitutis reditibus preſbytero inibi celebranti, ſeu aliis, ut diurnis et nocturnis horis canonicis interſint, nec etiam ad quotidianas diſtributiones quarumcunque eccleſiarum, ſeu anniverſaria vel obventiones, quae ad certum quid deputatae noſcuntur. Verum, quia fructus, reditus, et proventus hujuſmodi beneficiorum primi anni debentur interdum defuncto, vel fabricae aut praelato, ſeu eccleſiae habenti annualia, declaramus, ut praetextu noſtrae deputationis non praejudicetur eiſdem, qui alias primi anni fructus, reditus, et proventus fuerant percepturi de conſuetudine, privilegio, vel ſtatuto, qui fructus, reditus et proventus hujuſmodi ſequenti anno percipiant, ſicut conſueverunt percipere temporibus retroactis—quodque praetextu defectus ſolutionum hujuſmodi, ut ad calices, cruces, vaſa ſacra, libros, vel veſtes, ac bona mobilia divino uſui dedicata, manus nullatenus extendantur—Icherium de Concoreto, canonicum Sariſbur. apoſtolicae ſedis nuncium, collectorem fructuum et proventuum hujuſmodi deputamus. Dat. Avinion. 2. cal. Sept. pontif. Johan. XXII. 13. Litera domini archiepiſcopi Cantuar. data apud Mortlake cal. Nov. M.ccc.xxix. conſecr. ſecundo.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
JOHAN. XXII. 15.	SIM. MEPHAM 3.	1329.	EDWARD. III. 4.

Concilium Wintonienſe 5. *id. Martii.* Ex rot. clauſ. 4. Ed. III.

AD hoc concilium breve regium, et mandatum archiepiſcopi Cantuar. totum clerum provinciae Cantuar. convocavit his verbis:

Simon — venerabili fratri noſtro domino S. Dei gratia London. epiſcopo, ſalutem. Ex aſſumpta ſolicitudine paſtoralis officii multoties cogimur pro varietate temporum, et urgentibus eccleſiae et regni negotiis cum praelatis et clero noſtrae prov. communem habere tractatum: inſtans enim reipublicae magna neceſſitas, etc. inevitabiliter nos impellunt praelatos et clerum noſtrae provinciae praedictae juxta effectum brevis regii convocare. Quod quidem breve 4. id. Febr. recepimus, tenorem continens infraſcriptum. Edwardus — Simoni, arch. — Cum pro arduis et magnis negotiis nos et ſtatum regni noſtri multipliciter contingentibus, parliamentum noſtrum apud Winton. die dominica prox. ante feſtum S. Gregorii papae proximo futurum tenere, et vobiſcum, et cum caeteris praelatis, magnatibus, et proceribus dicti regni habere diſpoſuimus colloquium et tractatum; et vobis mandaverimus in fide et dilectione, quibus nobis tenemini, quod omnibus aliis praetermiſſis, dictis die et loco perſonaliter interſitis nobiſcum, ac cum caeteris praelatis, magnatibus, et proceribus praedictis ſuper dictis negotiis tractaturi, veſtrumque conſilium impenſuri: et licet ſingulis epiſcopis injunxerimus, quod quivis eorum praemuniri faciat priores, decanos, et capitula ſuarum eccleſiarum cathedralium, necnon archidiaconos et clerum ſuarum dioeceſium, quod iidem priores, decani, et archidiaconi in propriis perſonis ſuis, et quodlibet capitulum praedictorum per unum, clerusque cujuſlibet dioeceſeos per duos procuratores, ſufficientem poteſtatem ab ipſis capitulo et clero habentes, ſint in dicto die apud locum praedictum, ad conſentiendum hiis, quae tunc ibidem communi conſilio regni noſtri contigerit ordinari; nolentes tamen negotia noſtra praedicta prae defectu praemunitionum praedictarum, ſi forſan minus rite factae fuerint, aliqualiter retardari, vobis mandamus rogantes, quod praemuniri faciatis priores — quod iidem priores — ſint in dicto die apud dictum locum ad conſentiendum hiis, quae tunc ibidem de communi conſilio regni noſtri ordinari contigerit, ſicut praedictum eſt. Et hoc nullatenus omittatis. Teſte meipſo apud Eltham 26. die Januar. anno regni IV.

Nos igitur tanto promptius et favorabilius votis regiis deliberato conſilio fore conſpicimus annuendum, quo firmiſſime ſperamus tractatum hujuſmodi eccleſiae Anglicanae et eccleſiaſticis perſonis non modice profuturum. Quocirca fraternitati veſtrae committimus et mandamus, quatenus cum debita celeritate confratribus et coepiſcopis provinciae Cantuar. ſuffraganeis, ſeu eorum in ipſorum abſentia vicariis, vice et auctoritate noſtra injungatis ſeu injungi faciatis, ut

iidem——compareant coram nobis in eccleſia cathedrali Winton 5. id. Martii prox. futur.—— ad tractandum —— vos etiam dictum noſtrum mandatum, quatenus vos et decanum et capitulum veſtrum, archidiaconos, et clerum veſtrae dioec. attinet, per omnia fideliter faciatis, ac etiam obſervetis. Et ne mandatum noſtrum hujuſmodi per aliquorum machinationem vel negligentiam eludatur, vobis, ut ſupra, injungimus, quod coepiſcopis noſtris et ſuffraganeis omnibus et ſingulis conſimiliter injungatis, ut ſinguli eorum de ſuis executionibus, cum citatorum nominibus die et loco praedicto, nos plenarie certificent, quatenus pertinet ad eoſdem — Dat. apud Mortlake 3. id. Febr. anno M.ccc.xxix. et noſtrae conſecrationis III.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
Johan. XXII. 16.	Sim. Mepham 4.	1330.	Edward. III. 5.

Convocatio prov. Cantuar. apud Lambeth. Ex rot. clauſ. 4. Edw. III. m. 38. dorſo.

Praelati et clerus provinciae Cantuar. per breve regium die Lunae poſt feſtum ſanctorum Tiburtii et Valeriani ad praeſtandum regi auxilium pro reſiſtentia guerrae Franciae convocabantur: illos autem apud Lambeth coadunatos fuiſſe breve alterum hic ſequens eloquitur:

Rex venerabili in Chriſto patri S. eadem gratia archiepiſcopo Cantuar. totius Angliae primati, ſalutem. A veſtra memoria non excidit, ut ſperamus, qualiter nuper apud Eltham in praeſentia veſtra, et aliorum praelatorum et procerum de regno noſtro, quos tunc ibidem pro magnis et arduis negotiis noſtris fecimus congregari, expoſita fuerunt inter alia, negotia contingentia nos et regem Franc. et poſt diligentem tractatum inde habitum, tam vobis quam ipſis videbatur, quod pro pace habenda cum ipſo rege eſſet omnibus modis et viis, quibus poſſemus, abſque exhaeredationis periculo inſiſtend. Et ſi forſan idem rex vias pacis rationabiles recuſaret, et ad exhaeredationem noſtram, quoad ducatum praedictum, et alias terras, quas haberemus ſub dominio ſuo, niteretur, quod ad defenſionem noſtram contra ipſum cum Dei adjutorio vires noſtras apponere deberemus; et ad hoc tam vos, quam caeteri praelati et magnates tunc ibidem exiſtentes praebuiſtis conſilium, et promiſiſtis opem et auxilium apponere opportuna; et ſuper hoc concordatum extitit, quod parliamentum noſtrum apud Winton. ad diem dominicam prox. ante feſtum ſancti Gregorii papae prox. praeteritum ſummoneri faceremus. Verum quia in eodem parliamento expoſitis negotiis ſupradictis, habitaque deliberatione ſuper modo et forma defenſionis contra potentiam ipſius regis, ſi forſan dictas terras noſtras invadere voluerit, apponend. petitoque ſingillatim a quolibet praelato et magnate, cujuſmodi ſubſidium nobis in eodem eventu facere volebat, ac comitibus et baronibus voluntatem ſuam in ea parte nobis benevole exponentibus; dicti praelati reſponderunt, quod propter abſentiam veſtram certum reſponſum tunc facere nequiverunt, ſed in convocatione per vos ea de cauſa facienda, taliter facere volebant, quod inde contentari deberemus. Nos igitur ad pericula et damna, quae non ſolum nobis, ſed etiam vobis et toti regno noſtro evenire poterunt, ſi praefatus rex nobis guerram movere voluerit, ut eſt dictum, niſi de bona et forti reſiſtentia provideatur, debitae conſiderationis intuitum dirigentes, attendenteſque quod ad hoc non ſolum ex ligeantiae debito, ſed etiam pro tantis et tam veriſimilibus evitandis periculis vos, et caeteri praelati, totuſque clerus regni noſtri manus apponere tenemini adjutrices; vobis mandamus rogantes, quatenus ad diem Lunae prox. poſt feſtum ſanctorum Tiburtii et Valeriani prox. futur. convenire faciatis omnes praelatos, tam religioſos quam alios, totumque clerum veſtrae Cantuar. provinciae coram vobis, eiſque dicta negotia et pericula eminentia ſerioſius exponere ſtudeatis; inducentes eos modis et viis, quibus expedire videritis, quod in tanto neceſſitatis articulo tale nobis ſubſidium faciant pro tantis periculis evitandis, quod per veſtram et ipſorum ſubventionem, jura et honorem noſtrum et totius regni noſtri conſervare, ipſoſque et totum populum noſtrum ab hoſtium incurſibus tueri et protegere valeamus, divino nobis praeſidio aſſiſtente. Mittemus autem ad vos ad diem et locum praedictos quoſdam de fidelibus noſtris ad praemiſſa proſequend. et fieri procurand. prout eis tunc ex parte noſtra injungetur. Teſte rege apud Winton. 18. die Martii.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg Angliae
Johan. XXII. 16.	Sim. Mepham 4.	1331.	Edward. III. 5.

Literae regis archiepiſcopo Cantuar. et aliis epiſcopis de negotio concilii apud Lambeth conventuri. Ex Foeder. Rymer Vol. IV. p. 430.

Rex venerabilibus patribus S. eadem gratia Cantuar. archiepiſcopo, totius Angliae primati, caeteriſque epiſcopis et praelatis, totique clero Cantuar. provinciae ad concilium, apud Lambeth in proximo celebrandum conventuris, ſalutem. Ad informandum vos ſuper quibuſdam magnis et arduis negotiis, quae nos et defenſionem regni noſtri, totiuſque eccleſiae Anglicanae multipliciter contingere dignoſcuntur; de quibus in parliamento noſtro, quod apud Wintoniam nuper tenuimus, tractatum extitit et deliberatum ad plenum, ſed propter abſentiam

tiam veſtram, praefate archiepiſcope, et quorundam aliorum, non fuerunt tunc dicta negotia finaliter terminata. Necnon ad exponendum vobis pericula, quae nobis et vobis, et toti regno noſtro veriſimiliter evenire poterunt, niſi de celeriori et cautiori remedio hujuſmodi periculis obvietur; dilectos et fideles noſtros Robertum de Wodehous, archidiaconum Richemundiae, theſaurarium noſtrum, Johannem de Gray, Johannem de Stonore, et Simonem de Swanlond, majorem civitatis noſtrae Londoniae, tres vel duos eorum ad vos duximus deſtinandos, quibus in praemiſſis, et ea tangentibus, fidem indubiam praebeatis, et ea taliter cordi aſſumatis, quod veſtro mediante praeſidio, dicta valeant pericula, auxiliante Domino declinari, et honor noſter et veſter illaeſus in omnibus conſervari. Caeterum vobis inhibemus, ne aliqua in praedicto concilio veſtro quae regiae dignitati noſtrae praejudicialia fuerint ſeu eſſe poſſint, faciatis, ſeu decernatis quoquomodo. Teſte rege apud Wodeſtok decimo quinto die Aprilis.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
JOHAN. XXII. 16.	SIM. MEPHAM 4.	1331.	EDWARD. III. 5.

Concilium provinciale Ebor.

HOC anno praelati et clerus provinciae Ebor. per breve regium et mandatum archiepiſcopi ad feſtum SS. Tiburtii et Valeriani apud Ebor. convocabantur, uti conſtat ex regiſt. Ebor.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
JOHAN. XXII. 17.	SIM. MEPHAM 5.	1332.	EDWARD. III. 6.

Inhibitio epiſcopi Exon. ne decanus Exon. literas domini archiepiſcopi Cantuar. ſuper viſitatione in eccleſia Exon. exercenda ſibi directas publicare praeſumat.

Ex reg. Exon. Grandiſon A. fol. 155. b.

JOHANNES, miſeratione divina Exon. epiſcopus, dilecto filio decano eccleſiae noſtrae Exon. ſalutem, gratiam, et benedictionem. Cum omnes oppreſſi, qui pulſantur vel etiam criminantur, ad reprimendum iniquitatem et malitiam praeſidentium, quaerentium quae ſua ſunt, non quae Chriſti, ad ſedem apoſtolicam licenter valeant appellare, et ad eam quaſi ad matrem pro tuitione, defenſione, et ſubſidio libere convolare, ipſaque appellatione pendente beneficio ſacrorum canonum plena debeant, abſque innovatione aliqua, libertate gaudere; noſque nuper contra venerabilem patrem dominum Simonem, Cantuar. archiepiſcopum, literas et decretum ipſius, ut dicitur, de viſitando nos, eccleſiam et dioec. noſtras Exon. ex certis cauſis legitimis atque veris ad ſedem apoſtolicam pro nobis et nobis adhaerentibus appellaverimus, ut eſt notum: idem tamen vener. pater, dicta appellatione noſtra, de qua ſibi ad plenum innotuit, non obſtante, poſt et contra eam in eluſionem, irreverentiam, et contemptum juris, juriſdictionis, et honoris ſanctiſſimi patris noſtri pontificis Romani, et ſedis apoſtolicae, cujus judicium in hac parte eſſet merito expectandum, noſtrique praejudicium, ſimplicium animos excaecare, et populum ſibi alicere ſatagens, quodam ſubtili, quin potius, fallaci ingenio adhaerentes nobis et appellationis noſtrae hujus conſiliarios noſtros, et amicos juſtitiae et devotos ſedis ſubtrahere praelibatae aſſerens et praetendens, nimis voluntarie, quodam exquiſito colore ſub quadam verborum palliatione minus vera, cum hiis perſonis contra libertatem eccleſiae ad enervationem ſuae viſitationis conſpirationes inire, et ſe adinvicem colligare, cum potius miniſtri juſtitiae defenſores et fautores Romanae eccleſiae, quae mater eſt omnium et magiſtra, merito ſunt cenſendae, literas ſuas erroneas ſub cenſuris gravibus, quae de jure non ſubſiſtunt, pro ſe et viſitatione ſua hujuſmodi publicandas, contra impedientes eum et viſitationem ſuam praedictam, quam cum de jure nequeat, conatur ibidem de facto, tantummodo exercere, per fas et nefas, caput noſtrum et eccleſiae univerſalis Chriſti viz. vicarium, ad quem idem ipſe et nos viciſſim appellavimus, minime recognoſcens, vobis licet perperam dicitur direxiſſe. Volentes igitur nos appellationem noſtram ac nobis adhaerentes et adhaerare volentes cum Dei adjutorio, et ſacroſanctae Romanae eccleſiae praeſidio et favore, viis, quibus poſſumus, defendere et tueri, vobis ſub debito obedientiae et majoris excommunicationis ſententiae poena, quam praemiſſa monitione canonica, cum jam culpa veſtra praeceſſerit in perſonam veſtram, ſi ſecus attemptare praeſumpſeritis, ferimus in hiis ſcriptis tenore praeſentium; inhibentes ne praefatas literas nec alias quaſcunque de viſitatione dicti archiepiſcopi, ſi quam in eccleſia noſtra, civitate, vel dioec. diſpoſuerit, forſitan exercere quomodolibet publicetis, nec ab aliis publicari, legi, ſeu exponi permittatis. Et quid feceritis in praemiſſis, nos infra triduum a die receptionis praeſentium reddere ſtudeatis certiores per literas veſtras patentes, continentes hunc tenorem. Dat. Exon. 25. die menſis Maii, anno, etc.

Concilium

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
JOHAN. XXII. 17.	SIM. MEPHAM 5.	1332.	EDWARD. III. 6.

Concilium Maghfeldenſe, in quo conſtitutio domini Simonis, Cantuar. archiepiſcopi, de feriis et feſtis ſanctorum celebrandis edita eſt 16. cal. Auguſti, anno Domini M.CCC.XXXII. Ex MS. Cott. Otho. A. 15. collat. cum MS. collegii B. Mariae Magd. Oxon. n. 185.

[a] SIMON, permiſſione divina Cant. archiepiſcopus, totius Angliae primas, et apoſtolicae ſedis legatus, venerabili fratri noſtro Roberto, Dei gratia Sarum epiſcopo, ſalutem, et fraternam in Domino charitatem. Ex ſcripturis ſacris didicimus, vitia ſaepe ſe ingerere, et virtutes eſſe mentiri, dum viz. ſub figmento ſanctitatis ad execranda proceditur; et ſub ſpecie cultus divini ad abominabilem Deo victimam properatur. Ab exordio nempe conditionis humanae, die duntaxat ſeptimo hebdomadae, ſtatuit omnium Conditor ab operibus abſtinendum; ſed ſuccedente tempore gratiae, militans adjecit eccleſiae dies plurimos ab omnibus catholicis feriandos. Ex quibus poſtmodum uſus hominum, tolerante eccleſia, propter [b] operandi neceſſitatem, nonnullos a feriandi ritu ſubtraxit, et quoſdam in diverſis catholicorum partibus feſtivos ſuperaddit localiter obſervandos, qui [c] quaſi a primordiis, ob venerationem, ſanctorum, in feſtivandi conſuetudinem introducti fuerunt. Inconſtantia tamen humana, ut plerumque in deteriora labente, quod in electorum Dei receptum erat honorem, converſum eſt in blaſphemiam, et abominationem dum viz. conventiculae negotiationis, et alia exercitia illicita diebus hujuſmodi potiſſime ingeruntur; quod vero ad devotionis parabatur compendium, in diſſolutionis erigitur cumulum, dum in ipſis feſtivitatibus taberna colitur potius, quam eccleſia, comeſſationes et ebrietates uberius abundant, quam lachrymae et orationes; laſciviis inſiſtitur et contumeliis magis, quam otio contemplationis; et quod praetermittendum non eſt, mercenarii, ſine quorum operibus reſpublica regi non poterit, ſub colore licito ſic ab operibus mechanicis, diebus etiam, [d] quos feſtivos conſtituunt ac ſanctorum vigiliis abſtinent, licet non minus per hebdomadam capientes, propterea de ſalario, per quod utilitas reipublicae graviter retardatur, quin potius impeditur, nec propter Dei honorem, ſicut deceret, ſabbatizant; ſed etiam, juxta praemiſſa, Deum ipſum, et ſanctam eccleſiam in diebus hujuſmodi, per abominationes ſuas peſſimas ſcandalizant, tanquam ſolennitates ipſae ad prophanationis, et perverſitatis exercitium gratis fuerant inſtitutae: quae quanto magis protenduntur in numero, tanto abundantius cultores abuſionum hujuſmodi in ſuis exceſſibus inſoleſcunt. Ut igitur tam ſuperſtitioſis adinventionibus, et etiam fraudulentis mercenariorum hujuſmodi commentis occurratur, et eorum attenuetur occaſio, et memoriae ſanctorum feriandae, juxta primam eccleſiae inſtitutionem, in debita habeantur veneratione, reſervata facultate viris eccleſiaſticis, aliiſque majoribus, ac ſibiipſis ſufficientibus quorumcunque feſtorum, prout eis placuerit ad Dei honorem, in ſuis eccleſiis, vel capellis ſolenniter venerandi; de fratrum noſtrorum conſilio dies feſtos praeſentibus inſerere duximus, quibus, viz. ab univerſis popularium operibus, etiam reipublicae utilibus, per noſtram Cantuar. provinciam, fuerit regulariter abſtinendum.

Inprimis, ſacrum diem dominicum, ab hora diei Sabbati veſpertina inchoando, non [e] antea praeveniendo, ne Judaicae profeſſionis participes videamur. Quod etiam in feſtis, quae ſuas habent vigilias, obſervetur. Item feſta nativitatis Domini; ſanctorum Stephani; Johannis; Innocentium; Thomae Martyris; Circumciſionis; epiphaniae Domini; purificationis beatae Mariae; S. Matthiae apoſtoli; annunciationis beatae Mariae; [f] Paſchae, cum tribus diebus ſequentibus; S. Marci Evangeliſtae; apoſtolorum Philippi et Jacobi; inventionis ſanctae Crucis; aſcenſionis Domini; Pentecoſtes, cum tribus diebus ſequentibus; corporis Chriſti; natalis S. Johannis Baptiſtae; apoſtolorum Petri et Pauli; tranſlationis S. Thomae; S. Mariae Magdalenae; S. Jacobi apoſtoli; aſſumptionis beatae Mariae; S. Laurentii; S. Bartholomaei; nativitatis S. Mariae; exaltationis ſanctae Crucis; S. Matthaei apoſtoli; S. Michaelis; S. Lucae evangeliſtae; apoſtolorum Simonis et Judae; omnium Sanctorum; S. Andreae apoſtoli; S. Nicolai; conceptionis beatae Mariae; S. Thomae apoſtoli; ſolennitates dedicationis eccleſiarum parochialium; et ſanctorum, in quorum honore eccleſiae parochiales dedicantur. Aliaque feſta, quae in ſingulis dictae provinciae dioec. per locorum ordinarios, ex certa ſcientia, peculiariter indicuntur. Vobis igitur mandamus, quatenus praemiſſa omnia et ſingula ad [g] ſubditorum veſtrorum [h] notitiam deducentes, eos moneatis, ac efficaciter inducatis [i], ut feſta ſuperius enumerata, prout ſuis acciderint temporibus, ſummo opere obſervent, et debito venerentur honore, et ad parochiales eorum eccleſias reverenter diebus ipſis accedant, miſſarum et aliorum divinorum officiorum complementum expectent, pro ipſorum, caeterorumque fidelium, vivorum et de-

[a] Initium deeſt O. [b] *ut creditur* O. addit. [c] *quamvis* O. [d] *ſibi* addit O. [e] *ante horam ipſam* O. [f] *S. Paraſceves* O. addit. [g] *omnium ſingulorum* O. addit. [h] *tam clericorum quam laicorum* addit O. [i] *monerive et induci faciatis* addit O.

functorum

funſtorum ſalute; Deum devote, et ſinceris mentibus oraturi, ſic feſtorum ipſorum decurrendo ſolennia, ut ipſi et alii catholici, pro quibus oraverint, ſanctos, quorum feſta celebraverint, interceſſores mereantur habere aſſiduos apud Deum. Intimetis [k] etiam ſubditis veſtris hujuſmodi, quod reliquis ſanctorum [l] feſtivitatibus, impune poterunt ad opera [m] procedere conſueta. Si vero aliqui operarii conductitii occurrerint, qui feſtis peculiaribus, non, ut praefertur, indictis, a conſuetis operibus ceſſare praeſumpſerint, ut ſic, ſecundum praemiſſa, eos defraudent, quorum miniſterio ſe aſtrinxerint, ipſos a ſuperſtitionibus hujuſmodi canonice compeſcatis, et faciatis per alios compeſci per eccleſiaſticas [n] cenſuras; et quid feceritis in praemiſſis, nos, citra feſtum nativitatis beatae Mariae virginis, proximo nunc futurum, certificetis per veſtras literas patentes, harum ſeriem continentes. Dat. apud [o] Maghfeld 16. cal. Auguſti, anno Dom. M.CCC.XXXII. et noſtrae conſecrationis anno [p] quinto.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
JOHAN. XXII. 17.	SIM. MEPHAM 5.	1332.	EDWARD. III. 6.

Concilium provinciale Cantuar. Ex libro 2. Actorum capituli Lincoln.

SIMON, permiſſione divina Cantuar. archiepiſcopus, totius Angliae primas, et apoſtolicae ſedis legatus, vener. fratri noſtro dom. Stephano, Dei gratia London. epiſcopo, ſalutem, et fraternam in Domino charitatem. Sanctorum patrum digeſta decrevit auctoritas per ſingulas provincias modis omnibus ſemel in anno celebrari concilia, per quae depravata corrigerentur, et ut ſuper exceſſibus praeſertim in clero diligens in eiſdem cum Dei timore haberetur tractatus. Nos ſiquidem per aliqua tempora praepediti, quominus conventum ipſorum et cleri pro concilio hujuſmodi celebrando facere potuimus, ſicut, impedimento ceſſante, nos reputaremus aſtrictos juxta decreta praedicta, opportunitate jam captata, quin potius urgente arctius neceſſitate, ad honorem Dei et eccleſiae Anglicanae ipſo praeſtante, qui poteſt, cum voluerit, erecta corrigere, et contra eccleſiaſticae libertatis privilegia praeſumpta ſuae virtutis potentia reformare, concilium provinciale convocandum decrevimus, et etiam celebrandum; ut in eo de corrigendis et reformandis ad utilitatem eccleſiarum et cleri totius provinciae Cantuar. vobiſcum et cum caeteris coepiſcopis et fratribus noſtris, et eodum clero tractemus et cum Dei adjutorio faciamus et ordinemus, quae ad ejus laudem et ſalutem animarum ordinanda fuerint et tractanda. Fraternitati igitur veſtrae committimus, et firmiter injungendo mandamus, quatenus vener. fratres noſtros epiſcopos, electos confirmatos, abbates, priores, etc. ut compareant coram nobis in eccleſia ſancti Pauli London. quarto die menſis Septemb. prox. futur. ſuper praemiſſis omnibus tractaturi, ſuumque ad ea, inſpirante Domino, quae perinde ordinabuntur ibidem pro ſeipſis et aliis, a quibus mittentur, plenum adhibituri conſenſum, etc. Dat. apud Mortlake decimo cal. Auguſti, anno Dom. milleſimo trecenteſimo triceſimo ſecundo, et noſtrae conſecrationis quinto. Cujus auctoritate mandati diſtricte vobis injungimus per praeſentes, quatenus veſtros concernit ſubditos juxta ipſius vim, formam, ſeriem, et effectum in veſtra dioec. abſque morae diſpendio exequamini, vel per alios idoneos exequi faciatis. Vos etiam eadem auctoritate peremptorie citamus, quatenus praedictis die et loco in praefato concilio juxta mandati praedicti exigentiam perſonaliter interſitis; et quid feceritis in praemiſſis praefatum patrem dictis die et loco diſtincte et aperte certificari curetis per veſtras patentes literas, harum ſeriem et citatorum nomina plenarie continentes. Dat. apud Fulham 6 cal. Auguſti, anno Domini ſupradicto. Quocirca tenore praeſentium vos peremptorie citamus, ut vos ſubdecanos et capitulum juxta formam mandati praeſcripti coram rever. patre domino Simone, Dei gratia Cantuar. archiepiſcopo, totius Angliae primate, die et loco in mandato ſupradicto patenter expreſſis, compareatis facturi, quod tenor ejuſdem mandati exigit et requirit: et quid ſuper praemiſſis duxeritis faciendum, nos die Jovis prox. poſt feſtum ſancti Bartholomaei apoſtoli prox. futur. ubicunque tunc fuerimus, certificare curetis per veſtras literas patentes, harum ſeriem continentes. Dat. apud Bukeden quarto non. Auguſti, anno Dom. ſupradicto. Deinde certificarunt praefatum patrem dominum Henricum, Dei gratia epiſcopum Lincoln. ſub hac forma: Rever. in Chriſto patri ac domino, domino Henrico, Dei gratia epiſcopo Lincoln. ſui humiles et devoti ſubdecanus et capitulum eccleſiae Lincoln. etc. Mandatum veſtrum nuper recepimus, etc. Henricus permiſſione divina, etc. ut ſupra. Nos igitur ſubdecanus et capitulum ſupradicti mandatis veſtris, prout tenemur, humiliter parere volentes, ea, quae in literis veſtris nobis mandantur, per omnia faciemus, Domino antecedente, quod veſtrae paternitati reverendae ſignificamus per praeſentes, noſtri ſigilli communis appenſione communitas. Paternitatem veſtram reverendam diu conſervet altiſſimus ad eccleſiae ſuae regimen et honorem. Dat. Lincoln. 8. cal. Septemb. anno Dom. ſupradicto.

[k] *inſuper dictis ſubditis veſtris, ſeu faciatis apertius intimari* O. legit. [l] *per annum contingentibus* O. addit. [m] *ruralia, et alia licita* O addit. [n] *cum effectu* addit O. reliqua ad *Dat.* omittit. [o] *Lambeth* 18. *cal. Decemb.* M.CCC.LXII. O. [p] pro *quinto* MS. Cotton. legebar, ſed male, XIII.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti.	Reg. Angliae
JOHAN. XXII. 17.	SIM. MEPHAM 6.	1333.	EDWARD. III. 7.

Literae regiae, ut ſententia excommunicationis publicetur contra publicos malefactores.
Ex reg. Exon. Grandiſon B. fol. 16.

EDWARDUS ——. Cum inter caetera nobis incumbentia pro regimine regni noſtri praecipue affectemus, ut in dicto regno pax noſtra firmiter et inviolabiliter obſervetur, ac communes malefactores, et pacis S. eccleſiae et noſtrae perturbatores, felones, manutentores felonum et feloniarum, conſpiratores, falſi juratores, et falſarum querelarum aſſumptores, et earum manutentores juxta ſua demerita puniantur, voſque pro pace S. eccleſiae, quae ſine pace regni ſubſiſtere non valebit, id idem appetere, et ad hoc inniti velle, ut tenemini, credamus certitudinaliter et ſperemus; ad inſtantiam communitatis dicti regni nobis per petitionem ſuam in parliamento noſtro apud Ebor. ultimo convocato, ſupplicantis, ut de hujuſmodi communibus malefactoribus, pacis S. eccleſiae atque noſtrae perturbatoribus, felonibus, manutentoribus felonum et feloniarum, conſpiratoribus, falſis juratoribus, falſarum querelarum aſſumptoribus, et earum manutentoribus, qui maximam turbationis occaſionem et pacis violationem in dicto regno tribuunt, ordinare vellemus, prout S. eccleſiae, atque nobis et populo noſtro dicti regni expedire melius videremus, de conſenſu [a] veſtro et aliorum praelatorum, procerum, et magnatum, ac communitatis praedictae in dicto parliamento convocatorum, ordinatum extitit unanimiter et conſenſum, quod juſtitiarii de utroque banco, juſtitiarii ad aſſizas capiend. aſſignat. necnon juſtitiarii per nos ſingulis comitatibus dicti regni deputand. ad inquirendum de diverſis felonibus, feloniis, tranſgreſſoribus, et tranſgreſſionibus virtute dictorum concordiae et conſenſus de hujuſmodi communibus malefactoribus, pacis S. eccleſiae atque noſtrae perturbatoribus et violatoribus, felonibus, manutentoribus felonum et feloniarum, conſpiratoribus, falſis juratoribus, falſarum querelarum aſſumptoribus, et earum manutentoribus, tam ad ſectam noſtram, quam aliorum conqueri volentium audiend. et terminand. plenam habeant poteſtatem. Cum igitur Deus auctor pacis et amator recti niſi pacis tempore non colatur, quam pacem et honorem S. eccleſiae per praemiſſa eo celerius procurari ſperamus, ſi malitioſi hujuſmodi per cenſuram eccleſiaſticam arceantur, prout tam per vos, quam caeteros praelatos, ac alios regni noſtri in dicto parliamento concorditer fuit conſenſum; vos requirimus et rogamus, quatenus in omnes et ſingulos hujuſmodi malefactores, et pacis S. eccleſiae et noſtrae perturbatores et violatores, felones, manutentores felonum et feloniarum, conſpiratores, falſos juratores, falſarum querelarum aſſumptores, et earum manutentores, utpote dictae pacis S. eccleſiae atque noſtrae perturbatores et violatores, ſingulis diebus dominicis et feſtis duplicibus per annum in eccleſia veſtra cathedr. et ſingulis collegiatis ac parochialibus eccleſiae veſtrae dioec. majoris excommunicationis ſententiam faciatis canonice et ſolenniter fulminari; et tam ſic excommunicatos, quam illos, qui occaſione praemiſſa in majoris excommunicationis ſententiam promulgatam a SS. patribus inciderint, faciatis ſic excommunicatos ſolenniter publicari, et contra eos procedi juxta canonicas ſanctiones. Teſte meipſo apud Donceſtr. 16. die Maii, anno regni noſtri VII.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
JOHAN. XXII. 18.	SIM. MEPHAM 6.	1333.	EDWARD. III. 7.

Breve regium archiepiſcopo Cantuar. directum de convocatione cleri facienda ad tractandum ſuper conſilio et auxilio regi concedendo.
Ex rot. clauſ. 7 Edw. III. p. 2. m. 15. dorſo.

REX venerabili in Chriſto patri S. eadem gratia archiepiſcopo Cantuar. totius Angliae primati, ſalutem. De veſtrae ſinceritatis et benevolentiae puritate firmam fiduciam obtinemus, quod pro defendendis et recuperandis coronae noſtrae regiae juribus nobis vigilanter velitis aſſiſtere, et in opportunitatibus, quantum ad vos pertinet, efficaciter opem ferre. Sane veſtra paternitas bene novit, qualiter nuper ad partes marchiae Scotiae de veſtro et aliorum praelatorum, ac magnatum et procerum regni noſtri conſilio nos tranſtulimus pro defenſione partium illarum contra inimicos, ſi qui forſan hoſtiliter invadere vellent fines regni noſtri, et ea, quae poſtmodum contigerunt ibidem, et quomodo triumphum nobis de hoſtibus contulit clementia ſalvatoris, ipſa declarat operis evidentia, et vobis incognitum non exiſtit. Verum quia dum in partibus illis moram faceremus cum exercitu noſtro, innumerabiles et quaſi infinitos ſumptus nos effundere oportuit et decuit in tanto negotio, pro honore regio et utilitate etiam conſervand. et nihilominus alia poſtmodum emerſerunt negotia, in quibus veſtro et ali-

[a] ſc. epiſcopi Exon.

orum

orum praelatorum et cleri regni noſtri conſilio et auxilio indigemus; vobis mandamus rogantes, quatenus epiſcopos, abbates, priores ac caeteros praelatos et religioſos, tam exemptos quam non exemptos, quos fore videritis convocand. ac totum clerum veſtrae provinciae apud London. die Lunae prox. poſt octabas S. Martini prox. futur. convocari faciatis. Ita quod tam vos, quam dicti epiſcopi, abbates, priores, praelati, et religioſi in propriis perſonis veſtris, et clerus praedictus per procuratores idoneos tunc ibidem interſitis, ſuper dictis negotiis, quae vobis ibidem ex parte noſtra plenius exponentur, tractaturi, veſtrumque et ſuum conſilium et auxilium impenſuri. Et hoc ſicut nos, et honorem noſtrum, ac pacem et tranquillitatem regni noſtri diligitis, nullatenus omittatis. Teſte rege apud Havering-atte-Boure. 6. die Octobr.

Per breve de privato ſigillo.

Papae Rom.	Sede Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
JOHAN. XXII. 18.	vacante.	1333.	EDWARD. III. 7.

Breve regium priori eccleſiae Cantuar. de parliamento apud Northampton.
Ex reg. eccleſ. Cant. P. fol. 8. et ex rot. clauſ. 7. E. III. p. 2. m. 8. dorſo.

EDWARDUS, Dei gratia rex Angliae, dominus Hiberniae, et dux Aquitan. etc. dilecto ſibi in Chriſto R. priori eccleſiae Chriſti Cantuar. cuſtodi ſpiritualitatis archiepiſcopatus Cantuar. ſede vacante, ſalutem. Qualiter bonae memoriae Simoni, nuper Cantuar. archiepiſcopo, dum vixit, per literas noſtras mandavimus rogantes, quatenus epiſcopos, abbates, priores, ac caeteros praelatos et religioſos, tam exemptos quam non exemptos, quos fore viderit convocandum, et totum clerum provinciae ſuae Cantuar. ad certos diem et locum convocari faceret; ita quod tam idem archiepiſcopus, quam dicti epiſcopi, abbates, priores, praelati, et religioſi in propriis perſonis ſuis, et clerus praedictus per procuratores idoneos tunc ibidem intereſſent, ſuper negotiis, quae eis ibidem ex parte noſtra plenius exponerentur, tractaturi, ſuumque conſilium et auxilium impenſuri, veſtra circumſpectio, ut credimus, bene novit. Verum quia praefatus archiepiſcopus, priuſquam praemiſſa fuiſſent executioni debitae demandata, quod dolenter referimus, ſubtractus eſt ab hac luce; nos nihilominus attendentes neceſſitatem nobis et regno noſtro ex cauſis praedictis imminentem, conſiderenteſque quod omnes fideles noſtri pro ſupportandis oneribus defenſionis regni noſtri manus tenentur apponere adjutrices; vobis mandamus rogantes, vobis nihilominus in fide et dilectione, quibus nobis tenemini, injungentes, quatenus epiſcopos, abbates, priores, ac caeteros praelatos et religioſos, tam exemptos quam non exemptos praedictos, quos fore videritis convocandos, ac totum clerum dictae Cantuar. provinciae apud Northampton die Lunae prox. poſt feſtum epiphaniae Domini prox. futur. convocari faciatis: ita quod, tam vos quam dicti epiſcopi, abbates, priores, praelati, et religioſi in propriis perſonis veſtris, et clerus praedictus per procuratores idoneos tunc ibidem interſitis, ſuper dictis negotiis, quae vobis ibidem ex parte noſtra plenius exponentur, tractaturi, veſtrumque et ſuum conſilium et auxilium impenſuri. Et hoc ſicut nos, et honorem noſtrum, ac pacem et tranquillitatem regni noſtri diligitis, nullatenus omittatis. Teſte meipſo apud Eneford 8. die Novemb. anno regni noſtri VII.

Iſtud breve mandatum fuit domino London. exequend. in forma ſequenti:

Venerabili in Chriſto patri domino Stephano, Dei gratia epiſcopo London. Richardus, permiſſione ejuſdem prior eccleſiae Chriſti Cantuar. et ejuſdem loci capitulum, ſalutem cum reverentia et honore. Breve regium nuper recepimus, tenorem continens infraſcriptum: Edwardus, Dei gratia, etc. ut ſupra. Quocirca auctoritate veſtrae Cantuar. eccleſiae metropoliticae, qua fungimur in hac parte, ſede Cantuar. vacante, vobis committimus et mandamus, quatenus dictum breve et contenta in eodem in notitiam omnium, etc. certificare curetis. Dat. in capitulo noſtro 2. cal. Decemb. anno Dom. M.CCC.XXXIII.

Super quibus literis fuit inter juriſperitos magna altercatio.

Primo pro quibuſdam verbis modo obſcuro inſertis ibidem, quae ſunt haec, "per ipſos auctoritate praedicta praemunire faciatis," etc. uſque ad illud verbum "interſint". Secundo fuit altercatio, quod non ſpecificatur locus particularis, vel locus loci, ad quem debet fieri convocatio. Mandatum enim regium ſupponit cuſtodem ſpiritualitatis habiturum cum clero tractatum apud Northampton, et ideo debuit aſſignari locus ſpecialis, ne clerus vagaret ſub incerto. Tertio fuit altercatio, quia in literis directis praefato domino London. non fuit aliqua mentio de certificatoriis per nos recipiend. ab ipſo et caeteris ſuffraganeis, videlicet die, ad quem fuerat citatio facta, etc.

Papae Rom.	Sede Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
Johan. XXII. 18.	vacante.	1333.	Edward. III. 7.

Litera excuſatoria domini prioris de non comparitione apud Northampton, ac etiam procuratoria de comparitione ibidem nomine ſuo.
Ex reg. Cantuar. P. part. 2. fol. 10. b.

Omnibus et ſingulis, quorum poterit intereſſe, Richardus, permiſſione divina prior eccleſiae Chriſti Cantuar. ſalutem in omnium ſalvatore. Cum nos ex quibuſdam emergentibus impediti non poſſimus iſto die Lunae prox. poſt feſtum epiphaniae Domini jam inſtantis, juxta breve domini noſtri, domini Edwardi, Dei gratia regis Angliae illuſtris, nobis nuper directum, apud Northampton perſonaliter intereſſe; dilectum nobis in Chriſto magiſtrum Nicolaum de Tarenta, praepoſitum eccleſiae collegiatae de Wengham, procuratorem noſtrum conſtituimus per praeſentes; dantes eidem poteſtatem apud Northampton praedictam dicto die Lunae noſtro nomine comparendi, ac juxta tenorem brevis praedicti tractandi et conſentiendi, et omnia alia et ſingula faciendi in ea parte, quae facere poſſemus, ſi nos contingeret ibidem perſonaliter intereſſe, etiamſi mandatum exigat ſpeciale; ratum habituri et gratum, quicquid per dictum procuratorem noſtrum actum fuerit in praemiſſis. Ad continuandum vero cum praelatis et clero provinciae Cantuar. per nos ſeu noſtra auctoritate, juxta dictum breve, ad dictum diem Lunae apud Northampton praedictam vocatis, diem eundem, ſeu ſi expediens viderit prorogand. praedicto magiſtro Nicolao committimus vices noſtras. In quorum teſtimonium atque fidem appoſuimus praeſentibus noſtrum ſigillum. Dat. in manerio de Haltone 9. die menſis Januar. anno Dom. M.ccc.xxxiii.

Decretum poſtulationis ſuper electione Johannis Stratford, archiepiſcopi Cantuar.
Ibid. fol. 24.

In Dei nomine, Amen. Sanctiſſimo in Chriſto patri ac domino, domino Johanni, divina providentia ſacroſanctae Romanae ac univerſalis eccleſiae ſummo pontifici, ſui, ſi placet, filii humiles et devoti, frater Richardus prior et capitulum eccleſiae metropoliticae Chriſti Cant. cum omni ſubjectione pedum oſcula beatorum. Cum propter vacationem diutinam eccleſiae paſtorum ſolatio deſtitutae gravia in ſpiritualibus et temporalibus diſpendia patiantur, conditores canonum deliberatione provida cenſuerunt, ut ultra tres menſes vacare non debeant eccleſiae cathedrales. Defuncto igitur die Martis prox. poſt feſtum S. Dionyſii, viz. 4. id. Octobr. anno Domini M.ccc.xxxiii. ſecundum curſum et computationem eccleſiae Anglicanae, indictione ſecunda, pontificatus veſtrae ſanctitatis anno xviii. bonae memoriae domino Simone, eccleſiae metropoliticae Chriſti Cantuar. ſupradictae archiepiſcopo, ipſiuſque corpore die Martis proximi poſt feſtum S. Romani epiſcopi et confeſſoris, viz. menſis Octobris die viceſima ſexta, anno, indictione, et pontificatu praemiſſis, cum reverentia, qua decuit, eccleſiaſticae tradito ſepulturae, petita, ut eſt moris, licentia excellentiſſimi principis domini Edwardi, Dei gratia regis Angliae illuſtris, archiepiſcopum dictae eccleſiae metropoliticae Chriſti Cantuar. eligendi pariter et obtenta, ne ipſa eccleſia metropolitica viduitatis ſuae incommoda diutius deploraret; nos prior et capitulum eccleſiae metropoliticae Chriſti Cantuar. praedictae, domum noſtram capitularem die Mercurii, viz. 27. die menſis Octobr. anno, indictione, et pontificatu praedictis ingredientes, diem Mercurii proximum poſt feſtum Omnium Sanctorum, viz. 3. die menſis Novembris, anni, indictionis, et pontificatus praedictorum, cum continuatione dierum tunc ſequentium, concorditer aſſignavimus nobiſipſis ad electionem futuri archiepiſcopi dictae eccleſiae metropoliticae celebrandam. Convenientibuſque in termino ſupradicto in domo noſtra capitulari praedicta omnibus et ſingulis, qui hujuſmodi electioni debuerunt, voluerunt, et potuerunt commode intereſſe, quorum nomina inferius continentur; invocata per decantationem hymni "Veni Creator" Spiritus Sancti gratia; lectaque litera magno ſigillo dicti domini noſtri regis Angliae ſigillata, licentiam nobis et eccleſiae metropoliticae praedictae futurum archiepiſcopum eligendi conceſſam continente; lectaque conſtitutione concilii generalis. Quapropter frater Simon de ſancto Petro noſter commonachus et confrater ſufficiens a nobis in ea parte habens mandatum, vice ſua et noſtra omnium et ſingulorum, monuit omnes excommunicatos, ſuſpenſos, et interdictos, necnon et quoſcunque alios, ſi qui forſan inter nos eſſent, qui de jure aut conſuetudine noſtrae electioni hujuſmodi intereſſe non deberent, quod recederent de capitulo, alios eligere libere permittentes, proteſtans quod non erat ſua vel aliorum de capitulo intentio, tales admittere, tanquam jus in electione praedicta habentes, aut procedere ſeu eligere cum eiſdem; immo volebat, quod voces talium, ſi qui reperirentur interfuiſſe poſtmodum, nulli praeſtarent ſuffragium, nec afferrent alicui nocumentum, et prorſus pro non receptis et pro non habitis haberentur. Quibus ſic peractis, et deliberatione habita diligenti, per quam formam eſſet in dictae electionis negotio procedendum, ac per diſcretum

virum

virum magiſtrum Johannem de Wymbourne, clericum, publicum auctoritate apoſtolica notarium, requiſitione a nobis ſuper hoc facta ſingillatim; placuit nobis omnibus et ſingulis tunc praeſentibus, et in dicta electione jus habenribus, ad electionem hujuſmodi per viam procedere compromiſſi, nullo penitus diſcordante, ſeu contradicente. Unde nos prior et capitulum eccleſiae metropoliticae ſupradictae tres monachos de dicta noſtra eccleſia, videlicet fratres Robertum de Dovorre, ſubpriorem, Johannem de Sandwico, et Jacobum de Oxene fide dignos, ordinem regularem in dicta eccleſia noſtra expreſſe profeſſos, in ſacris ordinibus conſtitutos, concorditer aſſumpſimus, et eiſdem omnes et ſinguli dedimus poteſtatem, ut vice ſua et noſtra ſeptem alios a ſe monachos dictae eccleſiae metropoliticae aſſumerent, et eligerent compromiſſarios, qui ſeptem vel quatuor ſaltem ex ipſis, vice ſua ac noſtra eligerent perſonam idoneam in dictae eccleſiae noſtrae metropoliticae archiepiſcopum et paſtorem. Dictique fratres Robertus de Dovorre, Johannes de Sandwico et Jacobus de Oxene poteſtatem hujuſmodi ſibi datam acceptantes, poſt tractatum aliqualem inter ſe habitum, in ſeptem monachos dictae eccleſiae noſtrae metropoliticae, alios a ſe, videlicet fratres Hugonem de ſancta Margareta, eleemoſynar. Willielmum de Coventre, ſacriſtam, Edm. de Adeſham, celerarium, Richardum de Icham, Richardum de Wyllardeſeye, Thomam Goldſton, praecentorem, et Hugonem de ſancto Ivone, lectorem, ordinem regularem in dicta eccleſia noſtra expreſſe profeſſos, in ſacris ordinibus conſtitutos, compromiſſarios futuros unanimiter conſenſerunt. Et frater Robertus de Dovorre, ſubprior ſuperius notatus, de mandato fratrum Johannis et Jacobi ſociorum ſuorum praedictorum, quod ſibi viva voce tunc fecerant, nobis omnibus praeſentibus, pronunciavit vice eorum et ſua ſub hac forma: In Dei nomine, Amen. Ego frater Robertus de Dovorre, ſubprior, de mandato ſociorum meorum, vice mea, et eorum, et totius capituli nomino et eligo coram vobis vii. compromiſſarios de fratribus capituli noſtri, videlicet fratres Thomam Goldſton, praecentorem, Hugonem de S. Margareta, eleemoſynarium, Richardum de Ichham, Willielmum de Coventre, ſacriſtam, Richardum de Wyllardeſeye, Edm. de Adeſham, et Hugonem de S. Ivone, ad eligendum perſonam idoneam in archiepiſcopum ſub certa forma, ipſis a noſtro capitulo concedenda. Noſque prior et capitulum praedicti electionem et aſſumptionem hujuſmodi approbantes, dictis vii. compromiſſariis ſic aſſumptis, dedimus poteſtatem, ut ipſi vii. vel ſaltem quatuor ex eis perſonam idoneam in dictae eccleſiae noſtrae metropoliticae archiepiſcopum eligerent et paſtorem; ita viz. quod poſtquam dicti vii. compromiſſarii, vel ſaltem iv. ex ipſis de perſona concordes exiſterent eligenda, unus ipſorum de aliorum collegarum ſuorum conſenſu et mandato vice ſua, ipſorum, ac noſtra, perſonam illam in archiepiſcopum eccleſiae noſtrae ſolenniter coram nobis eligeret in communi, et publicaret electionem eandem: promittentes quod electum hujuſmodi, quatenus in nobis eſſet, reciperemus in eccleſiae noſtrae archiepiſcopum ſeu paſtorem Compromiſſarii autem praedicti poteſtatem hujuſmodi ſibi, ut praemittitur, per nos datam et traditam acceptantes, et in partem ſecedentes, poſt tractatus varios inter ſe habitos, plurium perſonarum circa electionem hujuſmodi faciendam, unanimiter et concorditer in vener. patrem dominum Johannem, Dei gratia Winton. epiſcopum, virum providum et diſcretum, in futurum archiepiſcopum dictae eccleſiae noſtrae metropoliticae poſtulandum, concorditer conſenſerunt, prout ipſi poſtmodum nobis retulerunt. Statimque dicti vii. compromiſſarii ad dictam domum noſtram capitularem redeuntes, nobis tunc praeſentibus in eadem ſe in hac parte concordes eſſe dicebant. Et conſequenter fratri Richardo de Icham, uni de compromiſſariis praedictis, unanimiter poteſtatem dederunt, vice ſua et noſtra dictum dominum Johannem, Winton. epiſcopum, in eccleſiae noſtrae praedictae archiepiſcopum poſtulandi in communi, et publicandi poſtulationem eandem; ipſamque poteſtatem eidem fratri Richardo de Icham per ipſos compromiſſarios datam per fratrem Thomam Goldſton, unum de ipſis compromiſſariis, quem in ea parte conſtituerunt organum vocis ſuae, coram nobis legi fecerunt ſub hac forma: In Dei nomine, Amen. Cum venerabilibus et religioſis viris dominis priori et capitulo eccleſiae Chriſti Cantuar. ac omnibus et ſingulis de capitulo ſuper hoc ſingillatim requiſitis expreſſe placuerit in praeſenti electionis negotio, omiſſa via ſcrutinii, per viam incedere compromiſſi, ac nobis fratribus Hugoni de ſancta Margareta, eleemoſynario, Willielmo de Coventre, ſacriſtae, Edmundo de Adeſham, celerario, Richardo de Icham, Richardo de Wyllardeſeye, Thomae Goldſton, praecentori, et Hugoni de ſancto Ivone, lectori, monachis dictae eccleſiae profeſſis, et in ſacris ordinibus conſtitutis, compromiſſariis et electoribus, ſpecialem et ſingillatim expreſſam unanimiter ſub certa forma nobis tradita, conceſſerint poteſtatem; nos compromiſſarii ſupradicti in certa forma nobis datam et commiſſam poteſtatem hujuſmodi acceptantes, et in nos recipientes eandem, ac in partem poſtmodum ſecedentes, poſt tractatus varios inter nos omnes et ſingulos compromiſſarios de pluribus perſonis habitos, unanimiter convenimus omnes in venerabilem patrem dominum Johannem, divina providentia epiſcopum Winton. per unum de nobis compromiſſarium poſtulandum in noſtrum et Cantuar. eccleſiae archiepiſcopum, virtute poteſtatis nobis in hac parte conceſſae, una nos compromiſſario ſupradicto fratri Richardo de Icham, collegae noſtro, damus et concedimus ac mandamus ſpecialiter poteſtatem, quod ipſe vice ſua, noſtra, ac totius capituli dictum dominum Johannem a ſanctiſſimo in Chriſto patre et domino, domino Johanne, divina providentia papa xxii. poſtulet in communi in noſtrum et Cantuar. eccleſiae archiepiſcopum et paſtorem, ac poſtulationem publicet eandem. Et incontinenti die praedicta in domo capitulari praefata, idem frater Richardus de Icham, de aliorum collegarum ſuorum compromiſſariorum prae-

praedictorum conſenſu et mandato, vice ſua, ipſorum, ac noſtra venerab. patrem dominum Johannem, Dei gratia Winton. epiſcopum, in dictae eccleſiae noſtrae metropoliticae archiepiſcopum poſtulavit ſolenniter, et poſtulationem eandem publicavit in hunc modum: In Dei nomine, Amen. Cum vacante ſancta Cantuar. eccleſia per mortem bonae memoriae domini Simonis, ultimi archiepiſcopi Cantuar. placuerit omnibus et ſingulis, jus in praeſenti electione habentibus, per formam compromiſſi eidem eccleſiae providere de futuro archiepiſcopo et paſtore, mihique fratri Richardo de Icham, monacho ipſius eccleſiae profeſſo, jus in ipſa electione habenti, ac fratribus et commonachis meis eccleſiae praefatae profeſſis, et in ſacris ordinibus conſtitutis, Hugoni de ſanctae Margareta, eleemoſynario, Willielmo de Coventre, ſacriſtae, Edmundo de Adeſham, celerario, Richardo de Icham, Richardo de Wyllardeſeye, Thomae Goldſton, praecentori, et Hugoni de ſancto Ivone, lectori, poteſtatem dederint eligendi perſonam idoneam de gremio capituli noſtri ſeu aliunde, uſque ad finalem expeditionem totius negotii electionis, cum continuatione et prorogatione dierum, et ipſi eccleſiae providendi; noſque poſt diverſos tractatus diverſarum perſonarum finaliter, divina favente gratia, in venerabilem patrem dominum Johannem, Dei gratia epiſcopum Winton. direxerimus concorditer vota noſtra, virum utique providum et diſcretum, literarum ſcientia, vita, et moribus commendandum, in preſbyteratus ordine, et aetate legitima conſtitutum, et de legitimo matrimonio procreatum, in ſpiritualibus et temporalibus plurimum circumſpectum, atque conſenſerimus in ipſum in archiepiſcopum noſtrum poſtulandum; ego frater Richardus de Icham praedictus, vice mea et dictorum collegarum ſeu ſociorum meorum, ac de mandato ipſorum, vice etiam totius capituli praedicti, praeſcriptum dominum epiſcopum Winton. a ſanctiſſimo in Chriſto patre et domino, domino Johanne, divina providentia papa XXII. poſtulo in communi in archiepiſcopum et paſtorem eccleſiae Cantuar. praedictae, ac ipſam poſtulationem publico in communi coram vobis toto capitulo eccleſiae antedictae. Quas quidem poſtulationem et publicationem nos dicti prior et capitulum ratas habentes pariter et acceptas, ac deinde "Te Deum laudamus," ſolenniter decantantes, et uſque ad chorum dictae eccleſiae procedentes, ipſam poſtulationem per fratrem Hugonem de ſancto Ivone praedictum, unum de VII. compromiſſariis praedictis, in pulpito dictae eccleſiae clero et populo in magno numero ibidem congregatis, apertius in vulgari mandavimus, et fecimus publicari. Poſtmodum vero poſtulationem hujuſmodi ex parte noſtra venerabili patri domino Johanni, epiſcopo Winton. praedicto, infra tempus debitum praeſentata, petitoque ab eodem, ut dictae poſtulationi minime diſſentiret, ſed beneplacito ſedis apoſtolicae humiliter et reverenter ſe ſubmitteret in hac parte; idem vener. pater, ut praemittitur, poſtulatus per reverendum virum magiſtrum Richardum de Chaddeſle, juris canonici profeſſorem, quem ad hoc conſtituit organum vocis ſuae, ſic reſpondit; quod ſuper hiis deliberare volebat. Praeſentataque deinde poſtulatione praedicta ex parte noſtra dicto domino noſtro, domino Edwardo, Dei gratia regi Angliae illuſtri, petitoque ab eodem domino rege Angliae cum reverentia, qua decuit, quatenus poſtulationi praedictae ſuum praeberet aſſenſum regium, ut eſt moris; favorabiliter annuit votis noſtris. Quibus ſic peractis a dicto vener. patre domino Johanne, Dei gratia Winton. epiſcopo, petitum fuit ex parte noſtra, et communicatis vicibus humiliter ſupplicatum, quatenus dictae poſtulationi ſic concorditer et ſolenniter celebratae minime diſſentiret, ſed beneplacito ſedis apoſtolicae ſe ſubmitteret, ut eſt dictum. Ipſe tandem divinae nolens reſiſtere voluntati, die ſextadecima menſis Novembr. anni, indictionis, et pontificatus praedictorum ſic reſpondit: Huic poſtulationi, ut dicitur, de me factae nec conſentio nec diſſentio, ſed in hoc beneplacito domini papae totaliter me ſubmitto. Quapropter ſanctitati veſtrae tam devote, quam humiliter voto unanimi ſupplicamus, quatenus poſtulationi praedictae faventes faciendae tranſlationi de dicto domino Johanne, Winton. epiſcopo, per nos, ut praemittitur, a veſtra beatitudine poſtulato, veſtra ſanctitas paternum praebere dignetur aſſenſum, ut Deo auctore nobis ac provinciae Cantuar. paſtor idoneus praeeſſe valeat et prodeſſe. Caeterum ut veſtra beatitudo cognoſcat evidentius, vota omnium noſtrum in praemiſſis omnibus et ſingulis concordaſſe, ac in petitione hujuſmodi unanimes exiſtere et concordes; praeſens poſtulationis noſtrae decretum, ſanctitati veſtrae tranſmittimus reverendae, noſtris quidem juxta ſtatuta canonica roboratum propriis nominibus, et ſubſcriptum, ac noſtro communi conſignatum ſigillo. Ego frater Richardus prior huic poſtulationi interfui, conſenſi, et ſubſcribo. ✝

Et ſic omnes alii ſubſcribunt.

Dat. in capitulo noſtro ſub ſigillo praedicto die ſexta menſis Decemb. anno Dom. M.CCC.XXXIII.

Papae Rom.	Sede Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
Johan. XXII. 18.	vacante.	1333.	Edward. III. 7.

Inſtrumentum factum ſuper poteſtate conceſſa duobus notariis a priore et capitulo ad conficiend. publica inſtrumenta praedictam poſtulationem tangentia, et ad reficiend. eadem in curia Romana, ſi neceſſe fuerit.

In Dei nomine, Amen. Per praeſens publicum inſtrumentum cunctis appareat evidenter; quod anno ab incarnatione Domini ſecundum curſum et computationem eccleſiae Anglicanae M.CCC.XXXIII. indictione ſecunda, menſe Decembr. die ſexta, pontificatus ſanctiſſimi in Chriſto patris et domini noſtri, domini Johannis, divina providentia papae XXII. anno decimo octavo,

octavo, religioſi viri frater Richardus, prior eccleſiae Chriſti Cantuar. Robertus de Dovorre, Hugo de ſancta Margareta, Alanus Oyſel, Johannes de Rigate, Willielmus de Coventre, etc. monachi ejuſdem eccleſiae, capitulum, ut dicebant, dictae eccleſiae facientes, in domo capitulari ipſius eccleſiae in praeſentia mei notarii et teſtium ſubſcriptorum perſonaliter conſtituti, dederunt et conceſſerunt magiſtris Simoni de Cheryngge, et Willielmo de Natyndon, publicis apoſtolica auctoritate notariis, ibidem tunc praeſentibus, et eorum alteri, ſpecialem poteſtatem ad conficiendum nomine eorum et dicti capituli publica inſtrumenta, poſtulationem de ven. patre domino Johanne, Dei gratia Winton. epiſcopo, in archiepiſcopum eccleſiae Cantuar. factam tangentia, quatenus dictam poſtulationem tangentibus interfuerunt, et ad reficiendum eadem inſtrumenta, ſi neceſſe fuerit, juxta conſilium ſapientum et prudentum virorum conſilii dictorum prioris et capituli in curia Romana ſervata materia actorum ſeu geſtorum in hac parte. Et mandarunt ac injunxerunt dictis notariis publicis, quod praemiſſa facerent in forma praedicta. Et promiſerunt dicti prior et monachi capitulum, ut dicebant, facientes, mihi notario publico infraſcripto, ſtipulanti, et recipienti vice ac nomine omnium, quorum intereſt, vel intererit, ſe et dictum capitulum perpetuis temporibus habituros ratum et firmum, quicquid per dictos notarios publicos actum fuerit in praemiſſis, in forma praedicta. Acta ſunt haec, quae ſupradixi, anno, indictione, menſe, die, loco, et pontificatu praedictis; praeſentibus tunc ibidem diſcreto viro magiſtro Thoma de Cant. Alexandro Fanekyn, teſtibus ad praemiſſa vocatis ſpecialiter et rogatis.

Et ego Johannes de Wymbourne, clericus Sarum. dioec. publicus apoſtolica auctoritate notarius, praemiſſis omnibus et ſingulis, prout pro me ſuperius ſcribuntur, una cum teſtibus praenominatis praeſens interfui, et ea omnia et ſingula praemiſſa, ſic, ut praemittitur, fieri vidi, et audivi, et de mandato dictorum prioris et capituli, ut praefertur, ſcripſi, et in hanc publicam formam redegi, ſignoque meo ſignavi conſueto, rogatus in teſtimonium praemiſſorum.

Papae Rom.	Sede Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
JOHAN. XXII. 18.	vacante.	1333.	EDWARD. III. 7.

Litera patens domini regis Angliae directa domino papae ſuper aſſenſu ſuo, quem praebuit poſtulationi ſupradictae.

SANCTISSIMO in Chriſto patri domino Johanni, divina providentia ſacroſanctae Romanae ac univerſalis eccleſiae ſummo pontifici, Edwardus, ejuſdem gratia rex Angliae, dominus Hiberniae, et dux Aquitaniae, devota pedum oſcula beatorum. Vacante nuper Cantuar. eccleſia per mortem bonae memoriae Simonis, ultimi archiepiſcopi loci illius, prior et conventus ejuſdem loci convenientes in unum in vener. patrem Johannem, Winton. epiſcopum, direxerunt unanimiter vota ſua, et ipſum in ſuum archiepiſcopum concorditer poſtularunt, nobiſque cum inſtantia ſupplicarunt, ut hujuſmodi poſtulationi noſtrum aſſenſum regium praebere curaremus. Nos ipſius epiſcopi conſiderantes merita probitatis, ac ſperantes dictam Cantuar. eccleſiam, ſi ipſius regimini praeſideat, in temporalibus et ſpiritualibus per ipſius circumſpectionem et induſtriam ſalutaria poſſe ſuſcipere incrementa, poſtulationi praedictae hujuſmodi aſſenſum regium adhibuimus et favorem. Et hoc veſtrae ſanctitati ſignificamus per praeſentes, ut quod ad vos pertinet in hac parte, ulterius exequi dignemini cum favore. In cujus rei teſtimonium has literas noſtras fieri fecimus patentes. Dat. apud Clarendon 18. die Novemb. anno regni noſtri ſeptimo.

Litera clauſa dicti domini regis directa praefato domino papae, deprecatoria et commendatoria dictorum poſtulationis et poſtulati.

SANCTISSIMO in Chriſto patri domino J. etc. ut ſupra, Edwardus, etc. ut ſupra. Inter caetera cordis noſtri deſiderabilia ſpecialiter id appetimus et inſtantia proſequimur ampliori, ut cunctis eccleſiis regni noſtri, praeſertim archiepiſcopali titulo decoratis, paſtores praeficiantur idonei, qui nobis ſint et in fidelitate ſtabiles, et in operibus efficaces. Vacante ſiquidem nuper eccleſia Cantuar. per mortem bonae memoriae Simonis, ultimi ipſius archiepiſcopi, prior et capitulum ipſius eccleſiae, petita, ſicut moris eſt, et obtenta de nobis eligendi licentia, ad futuri procedentes electionem archipraeſulis, in reverendum paſtorem Johannem, Winton. epiſcopum, cancellarium noſtrum, gratia Sancti Spiritus, ut confidimus, inſpiratum, direxerint unanimiter vota ſua, ipſum in ſuum poſtulantes archiepiſcopum et paſtorem. Cui poſtulationi, quae nobis merito grata extitit et accepta, regium aſſenſum praebuimus et favorem : circa cujus poſtulati commendationem perſonae ſupervacuis eſſet impendiis laborare, cum ſint nota, ſicut credimus, ſanctitati veſtrae probitatis ſuae merita, quae longe lateque diffuſa ſatis factis laudabilibus ſe oſtendunt, quae nobis etiam et toti regno noſtro ſenſimus efficaciter profuiſſe et ſentiri credimus peramplius, cum in eminentia ſublimatus fuerit tantae ſedis. Penſantes itaque deſolationem tantae metropolis, et quam neceſſarius eſſet, ſi diebus iſtis talis ſponſus, qui Deo devotus, peritus, et expertus, laborioſus, conſtans, magnanimus fore noſcitur et fidelis, dictum poſtulatum ignorantem penitus partes noſtras veſtrae clementiae ſpecialius et humilius, quo poſſumus,

mus, commendamus, ex cordis intimis ſupplicantes, quatenus juxta noſtri deſiderium poſtulationi pro evidenti utilitate et urgente neceſſitate facta concorditer de eodem, ſi placet, apoſtolicum praebere velitis aſſenſum, ipſum ad ſubeundum onus et honorem tantae praelaturae ſalutaribus monitis inducentes, et a nexibus Winton. eccleſiae abſolutum ad dictam Cant. eccleſiam de poteſtatis apoſtolicae plenitudine miſericorditer transferentes, per quod plus conſuletur eccleſiae, ut creditur, quam perſonae. Nam per ipſius providentiae magnitudinem et conſilii gravitatem ducetur, dante Domino, per vias rectas grex dominicus ad laudem Dei et fidei catholicae firmamentum, et commiſſa ſibi Cantuar. eccleſia tam in ſpiritualibus, quam in temporalibus grata ſuſcipiet incrementa. Conſervet vos altiſſimus ad regimen eccleſiae ſuae ſanctae per tempora proſpera et longaeva. Dat. apud Clarendon 18. die Novemb. anno regni noſtri VII.

Papae Rom.	Sede Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
JOHAN. XXII. 18.	vacante.	1333.	EDWARD. III. 7.

Alia litera miſſa per ipſum regem pro pallio habendo.

SANCTISSIMO in Chriſto patri, etc. ut ſupra uſque ad verba "ſuſcipiet incrementa". Caeterum cum in circumſpectione et fidelis ac providi ſoliditate conſilii dicti noſtri cancellarii in dirigendis noſtris et regni noſtri negotiis, noſtra fiducia potiſſime requieſcat, cujus praeſentia, propter quaedam ardua negotia nos et regnum noſtrum intime concernentia, inpraeſentiarum carere non valemus, dignetur quaeſumus veſtra benignitas ex uberiore dono gratiae pallium ad partes jubere ſibi tranſmittere, ad nomen et uſum ejuſdem eccleſiae, et pleniorem pontificalis officii poteſtatem; quod veſtrae largitatis munificentia, quam erga nos et noſtros invenimus gratius abundaſſe, velit, ſi placet, eo benignius concedere, quo moroſa ſubtractio ſui conſilii nobis eſſet taedium et damnum non modicum allatura. Conſervet vos, etc. ut ſupra. Dat. ut ſupra.

Litera directa per dominum regem cardinali vicecancellario pro poſtulato.

VEN. in Chriſto patri domino P. Dei gratia epiſcopo Peniſr. S. Romanae eccleſiae cardinali vicecancellario, amico ſuo chariſſimo Edwardus, etc. ſalutem, et ſincerae dilectionis affectum. Quanto de dilectionis et expertae benevolentiae veſtrae dulcedine fiduciam gerimus ampliorem, tanto confidentius in hiis, quae deſideranter appetimus, veſtram ſolicitamus amicitiam precum inſtantia cordiali. Vacante ſiquidem nuper eccleſia Cantuar. per mortem bonae memoriae Simonis, ultimi ipſius archiepiſcopi, prior et capitulum ejuſdem eccleſiae petita, ſicut moris eſt, et obtenta de nobis eligendi licentia, ad futuri procedentes electionem archipraeſulis, in reverendum patrem Johannem, Winton. epiſcopum, cancellarium noſtrum, gratia S. Spiritus, ut confidimus, inſpiratum, direxerint unanimiter vota ſua, ipſum in ſuum poſtulantes archiepiſcopum et paſtorem. Cui poſtulationi, quae nobis merito grata plurimum extitit et accepta, regium aſſenſum praebuimus et favorem. Cujus quidem poſtulati nota probitatis merita ſic factis laudabilibus ſe oſtendunt, quod ſuffragiis recommendationis non indigent alienis. Ut tamen votivum, quem erga ipſum gerimus, ſinceritatis exprimamus effectum, necnon propter fructus multiplices, quos ex tam periti, tamque fidelis patris induſtria, ſi ſublimatus fuerit ad eminentiam tantae ſedis, Domino dante, credimus provenire peramplius, ſumpta de praeteritis ſuis actibus commendabilibus conjectura, domino ſummo pontifici perſonam ſuam affectuoſius, quo potuimus, jam recommendavimus, ſupplicantes, quatenus juxta noſtri deſiderium poſtulationi factae de eodem gratioſum praebere dignetur aſſenſum, ipſum ad dictam Cantuar. eccleſiam de benignitate ſedis apoſtolicae miſericorditer transferendo, et vos dictum tranſlationis ſuae negotium habere velitis penitus obtentu noſtri ſpecialiter commendatum. Circa cujus promotionem negotii ſic erga dictum ſummum pontificem cum omni, ſi placet, efficacia laboretis; ut praeter id, quod recommendati debetur meritis, neceſſitatibus eccleſiae viduatae interceſſionis noſtrae ſuffragium ad celerem et gratioſam expeditionem praemiſſorum, videatur adjicere per effectum. Confidimus tamen quod, divina favente clementia, dicta Cantuar. eccleſia, ſubditusque ſibi clerus et populus ſub ſuo proſperabuntur diſcreto regimine, et tam in ſpiritualibus, quam in temporalibus ſalutaria ſuſcipient incrementa. Dat. ut ſupra.

[*Bulla proviſionis facta domino Johanni, olim Winton. epiſcopo, de archiepiſcopatu Cantuarienſi.*

JOHANNES epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, ven. fratri Johanni, epiſcopo olim Winton. in archiepiſcopum Cantuar. electo, ſalutem et apoſtolicam benedictionem. Romani pontificis, quem paſtor ille caeleſtis et epiſcopus animarum, qui recte univerſa diſponit, poteſtatis ſibi plenitudine tradita, eccleſiis praetulit univerſis, plena vigiliis ſolicitudo requirit, ut circa cujuſlibet ſtatum

tum

tum eccleſiae ſic vigilanter excogitet, ſicque proſpiciat diligenter, quod per ejus providentiam circumſpectam nunc per ſimplicis proviſionis officium, nunc vero per miniſterium tranſlationis accommodae, prout perſonarum, locorum, et temporum qualitas exigit, eccleſiis ſingulis paſtor accedat idoneus, et rector providus deputetur; ſicque ipſae eccleſiae, ſuperni favoris auxilio ſuffragante, votivae proſperitatis ſucceſſibus gratulentur. Dudum ſiquidem bonae memoriae Simone, archiepiſcopo Cantuar. regimini Cantuarienſis eccleſiae praeſidente, nos cupientes eidem eccleſiae, cum eam quoviſmodo et ubicunque vacare contingeret, per apoſtolicae ſedis providentiam idoneam praeeſſe perſonam, proviſionem ejuſdem eccleſiae, cum vacaret, diſpoſitioni noſtrae ac ſedis apoſtolicae ea vice duximus ſpecialiter reſervandam, decernendo extunc irritum et inane, ſi ſecus ſuper hiis per quoſcunque quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter contingeret attentari. Poſtmodum vero praefata eccleſia per obitum ejuſdem Simonis archiepiſcopi, qui in partibus illis diem clauſit extremum, paſtoris ſolatio deſtituta; nos vacatione hujuſmodi fide dignis relatibus intellecta, ad proviſionem ipſius eccleſiae celerem et felicem, de qua nullus praeter nos ſe hac vice intromittere poteſt, reſervatione et decreto obſiſtentibus ſupradictis, ne longae vacationis exponeretur incommodis, paternis et ſolicitis ſtudiis intendentes, ac cupientes talem eidem eccleſiae praeeſſe perſonam, quae ſciret, vellet, et poſſet ipſam in ſuis manutenere juribus, et etiam adaugere; poſt deliberationem, quam ad praeficiendum eidem eccleſiae perſonam hujuſmodi cum noſtris fratribus habuimus diligentem, demum ad te, tunc Winton. epiſcopum, conſideratis grandium virtutum meritis, quibus perſonam tuam Dominus inſignivit; et quod tu, qui eccleſiae Winton. hactenus laudabiliter praefuiſti, dictam Cantuar. eccleſiam ſcies et poteris ſalubriter gubernare, direximus oculos noſtrae mentis. Intendentes itaque tam eidem Cantuar. eccleſiae, quam gregi dominico ejuſdem ſalubriter et utiliter providere, te a vinculo, quo praefatae Winton. eccleſiae, cui tunc praeeras, tenebaris, de dictorum fratrum conſilio et apoſtolicae poteſtatis plenitudine abſolventes, te ad praedictam Cantuar. eccleſiam transferimus, teque illi praeficimus in archiepiſcopum et paſtorem, curam et adminiſtrationem ipſius eccleſiae Cantuar. tibi tam in ſpiritualibus, quam in temporalibus plenarie committendo, liberamque tibi dando licentiam ad praefatam Cantuar. eccleſiam tranſeundi, firma ſpe fiduciaque conceptis, quod dextera Domini tibi aſſiſtente propitia, praefata Cantuar. eccleſia, per tuae induſtriae ac circumſpectionis fructuoſum ſtudium regetur utiliter, et proſpere dirigetur. Quocirca fraternitati tuae per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus impoſitam tibi curam ejuſdem eccleſiae Cantuar. ſic fideliter et prudenter exerceas, gregem dominicum in ea tibi commiſſum doctrina verbi et operis informando, quod eadem Cantuar. eccleſia gubernatori provido et fructuoſo adminiſtratori gaudeat ſe commiſſam, eaque laudabili de grege ipſo reddita in die diſtricti examinis ratione regnum patris aeterni, electis ſuis a mundi origine praeparatum, accipere merearis, et gregem eundem ad uberioris meriti fructum, et retributionis majoris cumulum introducas. Dat. Avinion. 6. cal. Decemb. pontificatus noſtri anno XVIII.

Papae Rom. JOHAN. XXII. 18.	Sede Cant. vacante.	Anno Chriſti 1333.	Reg. Angliae EDWARD. III. 7.

Bulla proviſionis dicti domini Cantuar. directa capitulo Cantuar. de ejus tranſlatione.

JOHANNES epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, dilectis filiis capitulo eccleſiae Cantuarienſis, ſalutem, gratiam, et benedictionem. Romani pontificis, quem paſtor ille caeleſtis, etc. ut ſupra in prox. bulla uſque ad illa verba: "Cum noſtris fratribus habuimus diligentem." Demum ad venerabilem fratrem noſtrum Johannem, epiſcopum olim Winton. in archiepiſcopum Cant. electum, conſideratis grandium virtutum meritis, quibus perſonam ſuam Dominus inſignivit; et quod ipſe, qui eccleſiae Winton. hactenus laudabiliter praefuit, dictam Cantuar. eccleſiam ſciet et poterit ſalubriter gubernare, direximus oculos noſtrae mentis. Intendentes itaque tam eidem Cantuar. eccleſiae, quam gregi dominico ejuſdem ſalubriter et utiliter providere, ipſum Johannem electum a vinculo, quo praefatae Winton. eccleſiae, cui tunc praeerat, tenebatur, de dictorum fratrum conſilio, et apoſtolicae poteſtatis plenitudine abſolventes, ipſum Johannem ad praedictam Cant. eccleſiam tranſtulimus, ipſumque illi praeficimus in archiepiſcopum et paſtorem, curam et adminiſtrationem ipſius Cantuar. eccleſiae ſibi tam in ſpiritualibus, quam in temporalibus plenarie committendo, liberam ſibi dando licentiam ad praefatam Cantuar. eccleſiam tranſeundi, firma ſpe fiduciaque conceptis, quod dextera Domini ſibi aſſiſtente propitia, praefata Cantuar. eccleſia per ipſius electi induſtriae et circumſpectionis fructuoſum ſtudium regetur utiliter, et proſpere dirigetur. Quocirca diſcretioni veſtrae per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus eidem electo tanquam patri et paſtori animarum veſtrarum humiliter intendentes, ac exhibentes ei obedientiam et reverentiam debitam et devotam, ejus ſalubria monita et mandata ſuſcipiatis devote, et efficaciter adimplere curetis; alioquin ſententiam, quam idem electus rite tulerit in rebelles, ratam habebimus, et faciemus, auctore Domino, uſque ad ſatisfactionem condignam, inviolabiliter obſervari. Dat. Avinion. 6. cal. Decemb. pontificatus noſtri anno XVIII.

 Breve

Papae Rom.	Sede Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
Johan. XXII. 18.	vacante.	1333.	Edward. III. 7.

Breve regium Richardo, priori eccleſiae Cantuar. de parliamento apud Ebor. tenendo die Lunae proxima ante feſtum S. Petri in cathedra. Ex reg. Cantuar. P. part. 2. fol. 10.

Edwardus, Dei gratia, etc. dilecto ſibi in Chriſto R. priori eccleſiae Chriſti Cant. cuſtodi ſpiritualitatis archiepiſcopatus Cantuar. ſede vacante, ſalutem. Cum ſuper diverſis negotiis et arduis, nos et ſtatum regni noſtri ſpecialiter contingentibus, parliamentum noſtrum apud Ebor. die Lunae prox. ante feſtum S. Petri in cathedra prox. futur. tenere, et vobiſcum, et cum caeteris praelatis, magnatibus, et proceribus dicti regni colloquium habere ordinaverimus et tractatum; et vobis in fide et dilectione, quibus nobis tenemini, firmiter injungendo mandaverimus, quatenus omnibus aliis praetermiſſis, dictis die et loco perſonaliter interſitis nobiſcum, et cum caeteris praelatis, magnatibus, et proceribus praedictis ſuper dictis negotiis tractaturi, veſtrumque conſilium impenſuri: et licet ſingulis epiſcopis praedictis injunxerimus, quod quilibet eorum praemunire faciat priores, decanos, et capitula eccleſiarum ſuarum cathedralium, necnon archidiaconos et clerum ſuarum dioeceſium, quod iidem priores, decani, et archidiaconi in propriis perſonis ſuis, et quodlibet capitulorum praedictorum per unum, cleruſque cujuſlibet dioeceſ. per duos procuratores, ſufficientem poteſtatem ab ipſis capitulo et clero habentes, dictis die et loco interſint ad faciend. et conſentiendum hiis, quae tunc ibidem de communi conſilio noſtro, divina favente clementia, contigerit ordinari; nolentes tamen dicta negotia noſtra pro defectu praemunitionum praedictarum, ſi forſan minus recte factae fuerint, aliqualiter retardari, vobis mandamus rogantes, quatenus praemuniri faciatis priores, decanos, et capitula eccleſiarum cathedralium, ac etiam archidiaconos, et totum clerum provinciae Cantuar. quod iidem priores, decani, et archidiaconi in propriis perſonis ſuis, et quodlibet capitulorum praedictorum per unum, cleruſque dioeceſeos per duos procuratores, ſufficientem poteſtatem ab ipſis capitulo et clero habentes, ſint in dicto die apud dictum locum ad conſentiendum hiis, quae tunc ibidem de conſilio regni noſtri ordinari contigerit, ſicut praedictum eſt; et hoc nullatenus omittatis. T. meipſo apud Walingford 4. die Januar. anno regni noſtri ſeptimo.

Iſtud breve mandatum fuit domino London. exequend. ſub forma ſequenti.

Venerabili in Chriſto patri domino Stephano, Dei gratia London. epiſcopo, Richardus, permiſſione ejuſdem prior eccleſiae Chriſti Cantuar. ſalutem, cum omni reverentia et honore. Literas regias penultimo die Januar. recepimus, tenorem, qui ſequitur, continentes: Edwardus, Dei gratia, etc. ut ſupra. Quocirca auctoritate eccleſiae noſtrae Cantuar. metropoliticae, ſede Cantuar. vacante, vobis committimus et mandamus, quatenus dictas literas regias in notitiam omnium et ſingulorum coepiſcoporum veſtrorum Cantuar. provinciae, et vicarios eorundem in ipſorum abſentia deducentes, per ipſos praemuniri faciatis auctoritate praedicta priores, decanos, et capitula eccleſiarum ſuarum cathedralium, necnon et archidiaconos, et clerum ſuarum dioeceſium, quod ipſi juxta dictarum literarum tenorem ſint et compareant die et loco in eiſdem literis comprehenſis, ſuper contentis in literis antedictis tractaturi et facturi in omnibus, et per omnia, quod tenor literarum deſiderat praedictarum. Injungatis etiam eiſdem epiſcopis, et abſentium coepiſcoporum veſtrorum praedictorum vicariis, auctoritate praedicta, quod nos certificent die et loco praedictis, quid fecerint in praemiſſis; vos etiam, quae ad eccleſiam, civitatem, et dioeceſes veſtras, ac perſonas earundem contenta in eiſdem literis executioni plenarie demandetis; certificantes nos dictis die et loco, diſtincte et aperte per literas veſtras patentes, harum ſeriem continentes. De die vero receptionis praeſentium, et quid in praemiſſis duxeritis faciend. etc. Dat. Cantuar. 2. cal. Februar. anno Dom. M.CCC.XXXIII.

Convocatio cleri provinciae Ebor.

In hac provincia praelati et clerus per mandatum archiepiſcopi, ad comparendum die Lunae prox. poſt octabas Epiphaniae apud Ebor. ſummonebantur; uti patet ex reg. Johannis de Kyrkby, epiſc. Carliol. fol. 284. et ex procuratorio ibi extante.

Alia hujus anni et provinciae ſynodus cogebatur per breve regium die Lunae poſt feſtum S. Cathar. virginis; rot. parl. hujus anni.

Breve

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
Johan. XXII. 18.	Joh. Strarford 1.	1334.	Edward. III. 8.

Breve regium epiſc. Wigorn. de penſione ſolvenda clerico regis, ratione novae creationis. Ex reg. Wigorn. Sim. de Monteacuto vol. II. fol. 4. a.

Edwardus, Dei gratia rex Angliae, dominus Hiberniae, et dux Aquitaniae, venerab. in Chriſto patri S. eadem gratia epiſcopo Wigorn. ſalutem. Cum vos ratione novae creationis veſtrae teneamini unum de clericis noſtris, quem vobis nominaverimus in quadam annua penſione, donec eidem clerico noſtro de beneficio eccleſiaſtico per vos fuerit proviſum, ac nos promotionem dilecti clerici noſtri Johannis de Crockford ſuis meritis exigentibus affectantes, ipſum ad hoc vobis duxerimus nominandum; vobis mandamus rogantes, quatenus eidem clerico noſtro talem penſionem a vobis annuatim percipiendam, quae dantem deceat, recipientemque fortius obligare debeat, concedere velitis; literas veſtras ſigillo veſtro ſignatas eidem Johanni inde fieri facientes, et quid inde ad hunc noſtrum rogatum duxeritis faciendum, nobis per latorem praeſentium reſcribatis. Teſte meipſo apud Beverley 22. die Maii, anno regni noſtri octavo. Per breve de privato ſigillo.

Epiſcopi Wigorn. reſponſum.

Univerſis pateat per praeſentes, quod nos S. permiſſione divina Wigorn. epiſcopus, ob reverentiam excellentiſſimi principis et domini noſtri, domini Edwardi, Dei gratia regis illuſtris, nobis ratione novae creationis noſtrae ſuis in hac parte literis ſupplicantis, conceſſimus et concedimus per praeſentes dilecto nobis in Chriſto domino Johanni de Crockford, ejuſdem domini noſtri clerico, centum ſolidos ſterlingorum annuae penſionis, quouſque per nos, et quantum pro nobis eſt, de beneficio eccleſiaſtico provideatur eidem, ſolvend. ſibi annuatim, vel attornato ſuo, annuis terminis incipientibus in feſtis Annunciationis dominicae, et ſancti Michaelis, proxime jam venturis, proportione aequali. In cujus rei teſtimonium ſigillum noſtrum fecimus his apponi. Dat. London 10. cal. Septembr. anno Dom. M.ccc.xxxiv. et conſecrat. noſtrae primo.

Statuta conſiſtorii epiſcopalis Lincolnienſis. Ex MS. colleg. Omn. Anim. Oxon. P. 22. collat. cum MS. Cott. Vitell. A. x. fol. 102.

Henricus, permiſſione divina Lincolnienſis epiſcopus, dilecto in Chriſto filio officiali conſiſtorii noſtri Lincolnienſis, ſalutem, et perpetuam memoriam rei geſtae. Legum et canonum providi conditores ſummis vigiliis, ([a] aerumnis) et laboribus ſuis temporibus inſudabant, ut [b] cujuſlibet iniquitatis et injuriae ſpurcitia reprobata, luceret in medio veritas non abſconſa, per quam ſic per eos ([c] ſtudioſius) adinventam, et a ſuis poſteris facilius intellectam, juſtitia cuilibet debita redderetur. Quorum exempla corditer cupientes ut conſiſtorium officialitatis noſtrae Lincolnienſis ſupradictae, ad quod omnes ſubditi noſtri in multitudine confluunt copioſa, nedum debitis honoribus decoretur, ſed etiam defectus maxime reperti in viſitatione noſtra, quam nuper per vos fieri fecimus, debite reformentur, quatenus perſonae dicti concilii ſecundum infraſcripta in ſingulis ſuis gradibus diſtinctius regulatae, noſtris utinam temporibus virtutum floreant incrementis, cuilibet paſſim juſtitiam celerem miniſtrantes, praeſenti pagina duximus ſtatuendum.

1. Inprimis ſtatuimus, quod officialis dicti [e] concilii, et quilibet ejus praeſidens utramque partem reverenter audiat et auſcultet, ne ſi praepropere alteram partem aſſumpſerit, ſuſpectus merito judicetur, et cum partes hinc inde peroraverint in jura, ſi poterit, ipſas [f] compleat et emendet, hinc inde dicta ponderans et dirimens aequa lance, et in ſingulis cauſis meram et ſimplicem juſtitiam faciat, atque puram, quatenus humana fragilitas patitur, omni favore et odio procul pulſis.

Idem vero officialis in ſingulis ſeſſionibus praeſentiam ſuam exhibeat perſonalem, niſi cauſa aliqua rationabili ipſum contigerit impediri. In citationibus concedendis ſit providus et diſcretus, cum omni cautela praecavens, ne quis vexetur indebite per eaſdem; in reſcriptis, executionibus, et decretis, ac aliis officium ſuum concernentibus, ſe facilem praebeat et benignum; jura inſuper, ſtatuta, et conſuetudines dicti concilii, quantum ſuae fragilitati permittitur, obſervet, et ab aliis miniſtris ipſius curiae quibuſcunque firmiter et diligenter faciat obſervari.

2. Examinator dicti concilii in principio admiſſionis ſuae juramentum praeſtet coram praeſidente dicti concilii corporale, quod ([g] ſcil.) in officio ſuo nullum falſum ſcienter committet, veritatem a teſte cum omni cautela, qua poterit, eliciet et aſſumet, ſingulas circumſtantias, quae

[a] deeſt MS. Cott. [b] *cujuſcunque* Cott. [c] deeſt C. [e] *conſ.* MS. Cott. ubique; forte *conſiſtorium*. [f] *ſuppleat* Cott.
[g] deeſt MS. Cott.

judicem

judicem monere poterint, a teſte requirendo, et eas in ſcriptis cum cauſis ſcientiae cujuſlibet dicti redigi faciendo, meram et ſimplicem juſtitiam faciat, quatenus humana fragilitas patitur, omni favore et odio procul pulſis; quodque jura, ſtatuta, et conſuetudines dicti concilii laudabiles firmiter obſervabit, et ab aliis ſecundum poſſe ſuum faciat obſervari.

Statuimus inſuper, quod examinator quicunque dicti concilii ſe facilem reddat ad ſuum officium peragendum, nullatenus remiſſum, difficilem, aut nimium [h] curioſum, nec ab eodem praetextu familiaritatis ſeu ſervitii ſe abſentet, niſi licentia praeſidentis petita [i] et obtenta. Item in reſponſionibus partium et procuratorum ad poſitiones ſeu interrogatoria claras recipiat, quantum poterit, reſponſiones, examinationes cauſarum non intermiſceat, ſed ſecundum ordinem admiſſionis teſtium examinentur protinus abſque mora. Item volumus et mandamus, ut omnis tollatur ſiniſtra ſuſpicio, quod examinator clericum habeat, qui ſub eo dicta ſcribat teſtium et curiae; juretur modo conſimili, quo ſicut ipſe, ſic quod uterque poſſit alterius eſſe teſtis, quorum neuter dicta teſtium alicui facto nutu aut ſigno ante publicationem [l] eorundem detegat ſeu revelet, ſeu in notitiam cujuſpiam deducat ſub debito juramenti.

3. Item, quoniam multitudo oneroſa nihil habet honeſti, et praeſidentes dicti concilii advocatos, et maxime procuratores abſque delectu perſonarum etiam indiſtincte hactenus receperunt; ſtatuimus et ordinamus, ut advocati dicti concilii bis ſenum numerum non excedant, niſi ex cauſa majori rationabili, et licentia officialis dicti concilii dictum numerum per duos habiles et ſufficientes [m] ad plus duxerit ampliandum: procuratores vero propter amplitudinem noſtrae dioeceſeos ſexdecim ſint in numero, et non ultra, niſi de jam admiſſis [n] adhuc permiſerit officialis noſtri diſcretio regulata, de quorum omnium [o] privatis conditionibus et ſcientia per eundem officialem noſtrum inquiri volumus [p], ut quem ad dictum officium inhabilem invenerit et indignum, de dicto numero totaliter deleat et expellat. Si vero aliquem in procuratorem vel advocatum [q] dicti concilii aſſumi contigerit vel deſtrui propter numerum, vel ex cauſa alia approbata, officialis dicti loci, ad quem ipſorum creatio dignoſcitur pertinere, admittendum tam in moribus, quam in ſcientia examinet diligenter; nullum admittens ad alterutrum officium ſupradictum, niſi cui tam mores, quam ſcientia ex laudabili teſtimonio ſuffragentur. Nullus vero in advocatum dicti loci exnunc aliqualiter admittatur, niſi jura civilia et canonica per ſex annos ad minus publice audierit in aliquo ſtudio generali, et agitationi cauſarum per annum interfuerit, citra quod tempus per praeſidentem dictae curiae nullus admittatur, niſi de noſtra vel ſucceſſorum noſtrorum gratia ſpeciali. Procurator vero nullus de caetero fiat aut creetur, niſi per quatuor annos dictae ſcientiae vacaverit addiſcendo, quodque in dicto concilio ſteterit ſecundum diſcretionem providam admittentis. Caveat inſuper officialis, ne de uno loco procuratores recipiat et admittat, ſed de ſingulis archidiaconatibus, ſi habiles fuerint praeſentati, maxime amplitudinem et indigentiam eorundem recipiat indiſtincte.

4. Item procuratores ſeu advocati cauſas ſeu negotia non aſſumant, nec etiam perſequantur aut occupent in eiſdem, ſeu ea, quae in facto conſiſtunt, inconſultis advocatis, proponant, niſi forte pro parte rea, et hoc per [r] unicum ſolum diem, cum tractus ad conſiſtorium ſubito venerit improviſus, ſed tam advocati, quam etiam procuratores ſuis officiis et finibus ſint contenti. Ceſſent autem inter eos garrulae, contumeliae, rixae, convitia, et alia quaecunque inhoneſta, ad quae ſi quis eorum [s] proceſſerit inconſulte, ſic per officialem debite corrigatur, quod poena unius alios terreat ſimilia perpetrare. Advocati vero et procuratores curialiter et modeſte in judicio poſtulent et allegent, reverentiam praebentes debitam praeſidenti: uno electo negotio caeterae cauſae ſileant, quouſque praeſidens eidem duxerit finem [t] imponendum. Nullus in alterius cauſa ſeu negotio poſtulet aut loquatur, niſi poſt allegationes perfectas partium praeſidens ex cauſa aliquem decrevit audiendum; qui vero in praemiſſis quatuor caſibus poſt tres monitiones officialis congruas repertus fuerit incorrigibilis, aut rebellis, ab uſu officii ſui in dicto concilio inperpetuum vel ad tempus maxime diſcretioni ejuſdem officialis, et culpam hujuſmodi ſuſpendatur.

5. Item ſtatuimus, quod advocati et procuratores antiquiores ſedes habeant in dicto concilio honorabiliores, [u] et officiali propinquiores; caeteri vero ſecundum gradum ſuum, prout ſunt priores et poſteriores tempore, propius et remotius a judice collocentur; nullum non juratum inter eos aliqualiter admittentes.

6. Item, ut inter advocatos et procuratores, ſeu ſaltem extraneos aliqua ſit [x] diſcretio, ſtatuimus, quod advocati ſinguli in ſeſſionibus ([y] ſaltem) epitogia talaria habeant et utantur.

7. Item ſtatuimus et ordinamus, quod quilibet in advocatum ſeu procuratorem dicti concilii admittendus in admiſſione ſua juret, quod officium ſuum diligenter et fideliter exequatur, et quod factum in judicio non proponat, niſi quod verum et juſtum eſſe credit, ſecundum informationem debitam partis ſuae; et quod etiam in informationibus a ſuis partibus et clientibus recipiendis veritatem factam ab eiſdem cum omni cautela, qua poterit, eliciet, et aſſumet, pericula cauſarum partibus ipſis inde proventura, quatenus ſciverit, patienter exponens; et quod etiam deſperata negotia non admittet, ſed cum cauſam aſſumptam aliquam ſibi injuſtam eſſe conſtiterit, illam illico, prout de jure tenetur, totaliter derelinquat. Et quod etiam jura, ſtatuta, et laudabiles conſuetudines dicti concilii firmiter obſervabit, et ab aliis faciet obſervari. Quodque concilio praedicto intendet totaliter et aſſiſtet, ne-

[h] *oneroſum* Cott. [i] *pariter* Cott. addit. [l] *eorum* C. [m] *ad plus* deeſt C. [n] *adhuc permiſerit* Cott. deeſt. [o] *perſonis* C. [p] *et mandamus* C. addit. [q] *dicti concilii* C. deeſt. [r] *unum diem* C. [s] *acceſſerit* C. [t] *apponendum* C. [u] *et officiali propinquiores* C. deeſt. [x] *differentia* C. [y] deeſt C.

mini

mini ſic ſe obligans ut familiaris aut miniſter cujus occaſione a dicto concilii tempore, quo contigerit id fieri et teneri, praeſtetur, [z] ſit jus recedendi; et quod [a] nunquam concilium aut curiam frequentabit, maxime temporibus ad tenendum [b] concilium aſſignatis, abſque praeſidentis licentia ſpeciali, quam ([c] ſibi) niſi ex cauſa neceſſaria ſeu probabili, non voluntaria aut conficta, volumus indulgeri: quod quidem juramentum quemlibet jam admiſſum praecipimus facere et praeſentare.

8. Item ſtatuimus et ordinamus, quod nullus advocatus, procurator, examinator, [d] clericus, aut miniſter dicti concilii, citationes aliquas frivolas ad vexandum aliquos indebite, vel extorquendum ab eis pecuniam, ſummo caſu impetret aut procuret, ſeu impetrationi hujuſmodi conſilium praebeat auxilium, aut favorem. Nullus vero eorum falſum in ſuo officio committat, aut probationes alicujus malitioſe ſubtrahat, impediat, ſeu impediri procuret, aut falſis literis inſtrumentiſve ſcienter utatur, ſeu uti permittat in judicio, verave inſtrumenta certificatoria ſeu literas ſupprimat aut corrumpat, teſtes ſubornet, ſubornarive aut corrumpi faciat aut procuret, impetrationeſve regias in cauſis dicti concilii ad forum eccleſiaſticum ſpectantibus impetret, impetrarive faciat aut procuret, ſeu impetrationi hujuſmodi [e] opem praebeat ſeu conſenſum, aut aliqua mandata praejudicantia, aut proceſſum praeſidentis [f] dicti loci impedientia, falſo et malitioſe porrigat, judicemve vel partem per laicalem potentiam attachiari ſeu indictari faciat aut procuret, ad vetitumve trahat examen, ſeu alicui praemiſſorum conſilium praebeat, auxilium, aut favorem; qui vero de aliquo praemiſſorum convictus fuerit, praeter poenam canonicam ab officio in dicto concilio perpetuo ſuſpendatur; qui vero de aliquo [g] praemiſſorum probabiliter ſit ſuſpectus, aut etiam diffamatus [h], ſi convinci non poterit, niſi ſe purgaverit, ſecundum officialis arbitrium etiam ſuſpendatur.

9. Item ſtatuimus [i], quod nullus advocatus aut procurator dilationes frivolas ad impediendum proceſſum praeſidentis in judicio poſtulet ſeu [k] alleget.

10. Item, quod ſinguli praedicti in ſeſſionibus ſingulis, et diebus ſingulis tempeſtive veniant, et nullatenus recedant, ipſis non finitis, abſque praeſidentis petita licentia et obtenta.

11. Item ſtatuimus, quod [l] poſt finitum regiſtrum cauſae pauperum audiantur, et celeriter terminentur, quibus praeſidens de advocatis et procuratoribus, ſi petatur, provideat indilate; advocati vero et procuratores per ipſum talibus aſſignati, facta fide de paupertate et inſufficientia, ſua officia et labores gratis impendere teneantur.

12. Item, ut in concilio noſtro cujuſlibet vitetur et ceſſet materia falſitatis, ſtatuimus et ordinamus, quod de libellis, juſtificationibus, exceptionibus, et propoſitionibus ſingulis in judicio faciendis fiant tres ſcripturae; quarum una clara abſque raſura, in locis potiſſime ſuſpectis, et interlineari quolibet, penes regiſtrarium remaneat, cui in omni dubio ([m] firmiter) credi et ſtari volumus, et altera parti adverſae liberetur, tertia penes proponentem ſuo periculo remanente, quae quidem per regiſtrarium, qui fuerit, uno tantum ſigno, alioquin per clericum ſcribentem ſuo ſigno ſingulae conſignentur. Item procuratoria, inſtrumenta, et literae quaecunque judicialiter exhibitae [n] in concilio conſignentur, et eorum vera copia ſumptibus partis remaneat in regiſtro, originalibus parti exhibenti poſt receptam copiam illico liberandis; quae quidem exhibita ſalva cuſtodiat, et, quoties praeſidenti videbitur, exhibeat et producat.

13. Item ſtatuimus, quod cum pars aliqua libellum, exceptiones, vel propoſitiones aliquas ſeu atteſtationes [o] amiſerit, vel non habuerit, quod a regiſtrario eam ſeu eas redimat abſque mora, qui pro redemptione earum ſe non exhibeat difficilem aut remiſſum, ne cauſae ea occaſione dilationem, quod abſit, capiant longiorem.

14. Item, quum intelleximus, quod libello in judicio propoſito, et lite conteſtata, poſt omnes terminos ad probandum parti actrici per judicem aſſignatos modicum ante publicationem teſtium pars rea ad cauſam eandem plus debito differendam proponit contrarium ([p] unum) factum, ſuper quo tot dilationes poſtulat, et aſſequitur negotium differendo, [q] quod quum ad probandum nihil effectuale exhibet aut producit, et idem in exceptionibus peremptoriis opponitur, quod veremur; volentes [ſcil.] dilationes hujuſmodi, quantum cum Deo poſſumus, amputare, ſtatuimus et ordinamus, quod quum conteſtatio aliqua fieri debeat, quod eodem die cum juſtificatione, adjectione, ſeu declaratione, ſi fieri debeat, plene fiat, vel ſaltem infra triduum, ſi tot dies ([r] ejuſdem) ſeſſionis ſuperfuerint, et commode fieri poterit, alioquin primo die ſeſſionis proxime ſequentis abſque dilatione longiore. In caſu tamen cum conteſtationem hujuſmodi faciens dilationem menſis ad conteſtandum receperit prius per decretum, cum per totum menſem hujuſmodi ([ſ] plene) deliberare poterit, ſi juſtificare voluerit, adjicere, vel declarare dictum beneficium, terminum dierum nolumus indulgeri, ſed conteſtationem ſuam modo praedicto faciat in die plene, ut praedicitur, ad conteſtandum ſibi per judicem limitato, ultra quem juſtificare, adjicere, ſeu declarare non valeat, obſtante ſibi tanti temporis negligentia manifeſta. Cum vero juſtificatio, adjectio, ſeu declaratio hujuſmodi ſit propoſita, et per praeſidentem concilii ſit admiſſa, proponere volens factum contrarium a tempore admiſſionis hujuſmodi infra tres dies, ut praemittitur, hic proponat, et idem obſervetur in duplicationibus, triplicationibus, quadraplicationibus et quarumcunque propoſitionum ſeu exceptionum contrariis proponendis.

15. Item, quum aliquis ſuper aliquo defectu notabili praedicto culpabilis arguitur aut contemptor, aliuſve extra curiam ſuper contemptu effectualiter evocatur, factis ſibi in ſcriptis interrogatoriis, ex officio ſtatim meram et plenam veritatem

[z] *ſibi materia* C. pro *ſit jus*. [a] *nullum* C. [b] *dict.* C. addit. [c] C. deeſt. [d] *procuratoris* C. addit. [e] *ſeu uſui* C. addit. [f] *ſaepedicti* C. [g] *praedict.* C. [h] *infamatus* C. pro *etiam diffamatus*. [i] *et ordinamus* C. addit. [k] *requirat* C. pro *alleget*. [l] *ſtatim finito regeſtro* C. [m] deeſt C. [n] *modo conſimili* C. pro *in concilio*. [o] *amiſerit* C. [p] deeſt C. [q] *et quandoque* C. pro *quod quum*. [r] deeſt C. [ſ] deeſt C.

ſitatem per ſe et perſonaliter exprimat, reſpondendo abſque ſtrepitu, et quacunque alia figura judicii, pro quo ſi convictus fuerit juratus, nullus curiae ob contemptum hujuſmodi protegendum judicialiter poſtulet, conſiliumve praebeat aut juvamen; verum contemptor hujuſmodi ſit convictus parti de [t] expenſis, damnis, et intereſſe, et praeſidenti nihilominus de contemptu ſatisfaciat competenter. Rurſum, ſi quid in dictis ſtatutis et ordinationibus obſcurum fuerit, ambiguum, ſeu ([u] etiam) diminutum, illud declarandum, interpretandum, addendum, vel minuendum nobis et ſucceſſoribus noſtris poteſtatem ſpecialiter reſervamus, ad ſubditorum ([x] noſtrorum) commodum et quietem, dictique concilii debitum regimen et honorem. Vos conſervet [y] noſtri clementia ſalvatoris. Dat. apud Nottinghamum 3. idus Julii, anno Domini milleſimo trecenteſimo triceſimo quarto, et conſecrationis noſtrae decimo quarto.

Expliciunt ſtatuta conſiſtorii epiſcopalis Lincolnienſis.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
JOHAN. XXII. 18.	JOH. STRATFORD 1.	1334.	EDWARD. III. 8.

Litera regis epiſcopo Exon. ad inquirendum de beneficiis, quae alienigenae occupant in dioec. Exon. Ex reg Exon Grandiſon A. fol. 184. a.

EDWARD, par la grace de Dieu roi d'Angleterre, ſeigneur d'Irlande, et duc d'Aquit. Al honorable pere en Dieu, J. par la meſme grace eveſque de Exceſtre, ſaluz. Porce que nous volons par aucune certeyne cauſe eſtre certifiez, queux benefiz de ſeinte egliſe aliens occupant deinz voſtre diocc. ceſt aſſavoir des arcedeakneez, priourteez, prevendes, egliſes, chapeles, hoſpital. portions et penſions, ou autres benefiz quecunnque, et coment, et per quiel title il en ſoinnt aveniz, et de la verroie value de cheſcun des ditz benefiz, et des nouns des poſſeſſours diceux; vous mandons et chargeons en la foi, et la ligeante, que vous nous devez, que ceſte choſe pleynement enquiſe nous en fetez diſtinctement, et aptement certifier a noſtre prochein parlement. Et ce en nulle manere ne leſſez. Don. ſouz noſtre prive ſeal a Windeſore le tiers jour de Augſt. an de noſtre regne octiſme.

Epiſcopi Exon. reſponſio cum ſchedula.

EXCELLENTISSIMO principi et domino ſuo, domino Edwardo, Dei gratia regi Angliae illuſtri, domino Hiberniae, et duci Aquitan. ſuus humilis et devotus capellanus J. miſeratione ejuſdem Exon. epiſcopus, ſalutem in eo, per quem reges regnant, et principes dominantur. Literas veſtrae regiae majeſtatis recepimus, inter caetera continentes, quod de archidiaconatibus, prioratibus, praebendis, eccleſiis, capellis, hoſpitalibus, portionibus, penſionibus, et aliis beneficiis eccleſiaſticis quibuſcunque, qualiter, et quo titulo, per alienigenas in noſtra dioec. occupatis, veroque valore ſingulorum, ac nominibus poſſeſſorum eorundem, vos in veſtro parliamento proximo certiores curaremus diſtincte reddere et aperte. Verum, quia circa inquiſitionem praemiſſorum, ne veritas pallietur, oportuit cum magna diligentia et cautela procedi, quam temporis brevitas et aſſidua occupatio tam clericorum, quam laicorum circa meſſes non permiſit; ideo veſtrae celſitudini regiae ſignificamus eo modo, quo poſſumus, meliori, ipſorum alienigenarum nomina, et eorundem beneficiorum praetactorum taxationem, prout in ſchedula praeſentibus incluſa ſerioſius continetur; corditer ſupplicantes, quatenus quoad alia capitula in regiis contenta literis, nos ad praeſens veſtra majeſtas regia dignetur habere, ſi libeat, excuſatos. Veſtram regiam celſitudinem, etc. Script. apud Chudleigh 12. die Septemb. Tenor vero ſchedulae, de qua ſupra fit mentio, ſequitur in haec verba:

Decanus et capitulum eccleſiae.

Rothomagenſ. tenent in proprios uſus eccleſiam paroch. de Ottery B. Mariae, quae tax. ad 20 lib. Fr. Rogerus, alias Ogerius, prior cellae de Otterton, et commonachi ibidem tenent in proprios uſus eccleſias parochiales de Otterton, de Herpeford, de Sydemuth, et de Yartecombe taxat. in univerſ. ad 35. libr. et percipiunt annuatim de eccleſia de Clyſton nomine penſ. v. ſolid. Frater Rogerus, prior de Lodr. Sarum dioec. et commonachi ibidem tenent in proprios uſus eccleſiam paroch. de Exemuth, taxat. ad 13. marc. et percipiunt de eccleſia S. Pancratii nomine annuae penſionis 40. ſolid. Fr. Phil. prior cellae de Karſwelle, et ejuſd. loci commonachi tenent in proprios uſus eccleſiam de Holecombe, taxat. ad 6. lib. Fr. Alex. prior de Cowicke, et comonachi ibidem tenent in proprios uſus eccleſias paroch. de Cowicke, de Sprayton, de Chriſtenſtow, et de Okeampton, tax. in univerſo ad 20. lib. 18. ſol. 4. den. et percipiunt de vic. eccleſiae de Okeampton annuatim 1. marc. Fr. Galfr. prior et rector eccleſiae de Ippelpene, tenet eandem eccleſiam titulo inſtitutionis, tax. ad 6. lib. Fr. Robertus, prior Totton, et ejuſd. loci commonachi tenent in proprios uſus eccleſias parochiales de Totton, de Brixham, et de Clifton, quae tax. in toto ad 36. lib. 8. ſol. 4. den. et iidem percipiunt nomine annuae penſionis de eccleſia de Alwyngton 2. marc. de eccleſia de Stokenhamme 20. ſol. de eccleſia de la Pole 15. ſol. de eccleſia de Pyworthy 10. ſol. de eccleſia de Cornworthy 1. marc. de eccleſia de Aſſengton

[t] *de damnis ſuis et* —— C.   [u] deeſt C.   [x] deeſt C.   [y] *veſtri* MS. Cott.

ton

ton ½ marc. de eccleſia de Lodeſwell ½ marc. et de eccleſia de Hurberton 6 ſol. Fr. Guil. prior cellae de Modbury, et commonachi ibidem tenent in proprios uſus eccleſiam paroch. ibidem, tax. ad 10. lib. Prior et conventus monaſterii Montiſacuti ordinis Cluniacen. Bathon. dioec. tenent in proprios uſus medietatem eccleſiae de Ermington, et eccleſias parochiales Sti. Vepi. St. Neoti in Cornubia, et eccleſiam de Monkley, taxat. in univerſo ad 26. lib. 1. marc. Prior cellae de Barnaſtapel nunc vacantis, et commonachi ibidem, qui pro tempore fuerint, tenent in proprios uſus eccleſiam paroch. ibidem, tax. ad 6. lib. 10. ſol. ordinis Cluniacen. Fr. Will. prior de Tywardrath, et ejuſdem loci conventus tenent in proprios uſus eccleſias paroch. de Tywardrath, de Fawe, de Lanlyvery, cum capell. eis annex. et eccleſias Sti. Anſtoli, Sti. Antonii, et de Treneglos, cum capell. eis annex. tax. in univerſ. ad 41. lib. 5. ſol. et iidem percipiunt de eccleſia de Lyſnewiz annuatim 5. ſol. et de eccleſia de Hanok 2. ſol. nomine annuae penſionis. Fr. Petrus de Caravilla, prior cellae de monte S. Michaelis in Mary, et commonachi ibidem tenent in proprios uſus eccleſias paroch. Sti. Hilarii, et de Moresk. tax. in toto ad 9. lib. 13. ſol. 4. den. et percipiunt annuatim de eccleſia de Udnon 10. marc. Eccleſia de la Miniſter nuper occupat. per alienigenas vocat. abbatiiſſa et conventus monaſterii fontis Ebrardi, tenent in proprios uſus eccleſiam paroch. de Tyntagel, alias de Boſteny, tax. ad 8. lib. Dominus Bernard de Marnyaco, decanus eccleſiae collegiatae Sti. Karentoci, tenet dictum decanatum titulo inſtitutionis, tax. ad 6. lib. Dominus Guil. de Banqueto habet unam praebendam in eccleſia collegiata Criditon, tax. ad 40. ſol. Mag. Johannes de Mamite tenet decanatum ſanctae Berianae, quo titulo, ignoratur, taxat. ad 20. lib.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
Johan. XXII. 18.	Joh. Stratford 1.	1334.	Edward. III. 8.

Breve regium cum archiepiſcopi Cantuar. mandato de convocando clero ad parl. et convocationem. Ex reg. Linc. Burgherſh.

Edwardus, Dei gratia rex Angliae, dominus Hiberniae, et dux Aquitaniae, ven. in Chriſto patri Johanni, eadem gratia archiepiſcopo Cant. totius Angliae primati, ſalutem. Quam plenae periculis, et ſumptuum exceſſivae fuerint turbationes diutinae, quas Scotorum pertinacia nobis et noſtris progenitoribus pluries praeparavit, ſatis operis evidentia manifeſtat, ſuper quo primum remedium adhibuit Dominus ultionum, dum nos ad partes marchiae Scotiae, ad reprimendum Scotorum inimicorum noſtrorum rabiem, qui fines regni noſtri fuerant tunc hoſtiliter ingreſſi, de veſtro, et aliorum praelatorum, magnatum, et procerum dicti regni noſtri conſilio pro defenſione dictarum partium in manu forti ſumptuoſe praelium accedentes expeditione felici miſericorditer viſitavit. Verum, dum ſic in partibus illis agebamus, ſumptus, prout ſcitis, appoſuimus, ſicut oportuit, quaſi infinitos; et alios non modicos, ab cohibendam hominum terrae noſtrae Hiberniae levitatem, qui nimis indomiti miniſtris noſtris non obediunt, ut deberent, ſed in noſtram et noſtrorum injuriam perrumpere non verentur, ac circa neceſſariam reformationem et directionem ſtatus dictae terrae effundere proponimus in praeſens, Deo duce. Qui ſumptus nobis erunt nimium oneroſi, niſi nobis ſubveniatur uberius aliunde, circa quae, necnon pro conſervandis et recuperandis coronae noſtrae juribus, ac pro publicis et communibus regni noſtri, et ſubditorum noſtrorum commodis, honoribus, et quiete, labores amplecti cupimus, et exponere poſſe noſtrum; ad quod veſtrum ſpecialiter praelatorum ac cleri regni noſtri praeſidium, cum publica verſetur utilitas, primum et praecipuum credimus invenire. Quocirca fiducialiter vos rogamus mandantes, quatenus praemiſſis in gratae conſiderationis examine debite ponderatis, epiſcopos, decanos, capitula eccleſiarum cathedralium, abbates, priores, archidiaconos, et caeteros praelatos, cuſtodes, et magiſtros domorum regularium, tam exemptos quam non exemptos, necnon totum clerum veſtrae provinciae ad aliquos certos locum in dicta veſtra provincia, et diem, quos ad hoc fore videritis opportunos, ſine dilatione convocari faciatis; ita quod tam vos, quam dicti epiſcopi, decani, abbates, priores, archidiaconi, et alii praelati, cuſtodes, et magiſtri, exempti et non exempti, in propriis perſonis ſuis, ac quodlibet capitulorum praedictorum per unum, clerusque cujuſlibet dioec. dictae provinciae per duos procuratores idoneos, ſufficientem poteſtatem ab ipſis capitulo et clero habentes, tunc ibidem interſitis, ad tractandum et conſentiendum ſuper aliquo auxilio competenti, quod conſiderata qualitate praemiſſorum dantes deceat, et nobis eſſe debeat utile et acceptum, nobis ex cauſis praeviis concedendo. Et nos de eo, quod in hac parte feceritis, quam citius commode poteritis, reddatis plenius certiores, in hoc tam arduo neceſſitatis articulo, ſicut de vobis confidimus, ac reipublicae commodum affectatis, taliter vos habentes, quod in veſtris erga nos agendis nos reddatis merito promptiores. T. meipſo apud Northampton. viceſimo quarto die Julii, anno reg. noſtri octavo. Per breve de privato ſigillo.

Nos igitur ſuper contentis in brevi ſupraſcripto cum quibuſdam de noſtris fratribus, et aliis multis peritis tractatu habito diligenti, nolentes, quantum in nobis eſt, vos, et alios praelatos, ac clerum noſtrae provinciae occaſione praemiſſorum, duplicatis expenſis et laboribus fatigari, ſed optantes veſtris et eorum diſcriminibus, quantum poſſumus, obviare, convocationem hanc ex cauſis praedictis cum minori, quo veſtro poſſumus incommodo, et eorum fore cenſuimus

ſuimus faciend. Quocirca fraternitati veſtrae committimus et mandamus, quatenus cum debita celeritate, vice et auctoritate noſtra omnibus et ſingulis confratribus et coepiſcopis noſtrae provinciae Cantuar. ſuffraganeis injungatis, ſeu faciatis injungi, etc. ut compareant coram nobis ſeu noſtris commiſſariis in eccleſia ſancti Pauli London. die Lunae proxime poſt feſtum exaltationis ſanctae Crucis ad tractand. cum continuatione et prorogatione dierum tunc ſequentium et locorum, ſuper arduis et urgentibus Anglicanae eccleſiae atque regni negotiis in dicto parliamento diffuſius pertractandis, necnon ad conſentiendum hiis, quae ad honorem Dei, et eccleſiae ſuae ſanctae, ac utilitatem totius reipublicae regni Angl. divina favente clementia, ibidem erunt concorditer ordinata. Veſtrae etiam fraternitati committimus et mandamus, quatenus omnes et ſingulos noſtros ſuffraganeos et confratres citetis vel citari faciatis peremptorie, ac vice et auctoritate noſtra injungatis ſeu faciatis eiſdem injungi, quod ipſorum ſinguli in eorum dioec. citent vel citari faciant peremptorie omnes decanos, et ſingula capitula eccleſiarum cathedralium et regularium, etc. ut compareant coram nobis, vel noſtris commiſſariis in eccleſia ſancti Pauli London. die Lunae prox. poſt feſtum ſancti Matthaei apoſtoli et evangeliſtae ad tractand. cum continuatione et prorogatione dierum ſequentium, ſuper iis, de quibus fit mentio in ultimo brevi regio ſupradicto, ad conſentiend. illis, quae in hac parte ex deliberatione communi erunt ibidem concorditer ordinata, etc. Dat. apud Lamheth 2. id. Auguſt. anno Dom. milleſimo trecenteſimo triceſimo quarto, et tranſlationis noſtrae primo. Auctoritate igitur mandati injungimus ſupradicti, quatenus praemuniatis ſeu praemuniri faciatis decanos, capitula eccleſiarum cathedralium, etc. quod compareant ſecundum ipſius mandati formam coram dicto patre, ipſiuſve commiſſario diebus et locis in ipſo ſuperius comprehenſis, facturi quod exigit tenor ejus. Vos etiam eadem auctoritate citamus peremptorie, quod eiſdem die et loco poſt feſtum ſancti Matthaei compareatis perſonaliter coram dicto patre, ipſiuſve commiſſario, facturi quod mandatum deſiderat memoratum, certificanteſque dictum patrem dictis die et loco per literas veſtras patentes, ut eſt moris, citatorum etiam nomina continentes. Dat. apud Wickham 15. cal. Sept. anno Dom. ſupradicto.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
Johan. XXII. 19.	Joh. Stratford 1.	1334.	Edward. III. 8.

Breve regis ad orandum pro rege et ſtatu Anglicano.
Ex reg. Wigorn. Sim. de Monteacuto vol. II. fol. 7.

Edwardus, etc. Simoni, ep. Wigorn. etc. Adhuc in terris conſtitutae ſunt a Deo principum ſecularium poteſtates, ut praeſidentes regimini plebis Chriſti bonos confoveant, et pravorum exceſſus digne puniant et reforment. Penſantes itaque commiſſum nobis divinum gladii temporalis exercitium, et intuentes ſuperbam furiam et nequitiam ſceleratam Scotorum, qui violato fidelitatis et homagii ſui debito contra nos et confoederatos noſtros de guerra jam proditionaliter et hoſtiliter inſurgere praeſumpſerunt, mala quamplurima tam in Anglia, quam in Scotia perpetrantes, et ad pejora, quod abſit, proceſſuri, niſi conſpiratae ſuae malitiae citius et fortius obvietur, de diffinito parliamenti noſtri nuper apud Weſtm. convocati conſilio, verſus partes Scotiae tam pro defenſione terrarum noſtrarum ibidem, quam regni noſtri Angliae, ac ad reprimendam perverſorum malitiam diſpoſuimus, quod jam arripuimus, iter noſtrum. Verum, cum in expeditione tam ardua, quam ex debito recepti regiminis ſuſcepimus, plus de ſupernae virtutis aſſiſtentia, quam de terrena potentia——plus in ordinationibus fidelium, quam armatorum numeris, confidamus; paternitatem veſtram affectuoſe requirimus, quatenus nos, et exercitum noſtrum ad partes praedictas pro bono publico ſub timore Dei confidenter et humiliter properantes, divinae propitiationis dextera, quae quibus vult victoriam impertit, devotis orationum ſuffragiis, et aliis pietatis operibus ſtudeatis ſedulo commendare, et ad hoc clerum et populum, ſeculares et religioſos veſtrae dioec. monitis ſalutaribus efficaciter inducatis, ut ipſe dominantium Dominus eorum precibus et meritis complacatus, ſuper nos et noſtros rorem uberem ſuae benedictionis infundat, actuſque noſtros in ſuo beneplacito regat et dirigat, ac nobis progreſſum felicem, gratioſum aggreſſum, et regreſſum tribuat glorioſum, ut ſibi cedat ad laudem et gloriam, nobis ad meritum, ſubditis noſtris ad commodum et ſolamen, et eccleſiae ac toti regno, cui licet inſufficientibus meritis praeſidemus, ad ſtatum pacificum et quietum. Teſte meipſo apud Ebor. 3. Octob. anno octavo.

Acta

Acta viſitationis domini archiep. Cantuar. poſt inthronizationem ſuam, ſicut in ejuſdem domini regiſtro ſunt inſerta. Ex reg. eccleſ. Cant. P. p. 2. fol. 28. b.

Act. coram nobis Johanne, permiſſione divina Cantuar. archiepiſcopo, totius Angliae primate, et apoſtolicae ſedis legato, die Veneris, viz. die menſis Febr.---anno Dom. M.ccc.xxxiv. et tranſlationis noſtrae ſecundo, in domo capitulari eccleſiae noſtrae Cantuar. viſitationem noſtram inchoantibus, tunc ibidem propoſito primitus per nos in praeſentia prioris et capituli dictae eccleſiae noſtrae verbo Dei, et finito lectoque poſtmodum certificatorio eorundem prioris et capituli, per quod conſtabat ipſos ad dictos diem et locum viſitationem noſtram hujuſmodi ſubituros, facturoſque ulterius et recepturos, cum continuatione et prorogatione dierum ſequentium, juxta qualitatem dicti negotii, quod ipſis incumbit; dictiſque priore et capitulo, nullis abſentibus de eiſdem, praefatis die et loco perſonaliter comparentibus coram nobis, ſtatim quaſdam monitiones in ſcripta publice fecimus, quarum tenor talis eſt: In Dei nomine, Amen, etc. Quibus ſic peractis, diſcretos viros magiſtros Adam Merymouth, praeceptorem Exon. officialem curiae noſtrae Cantuar. et Thomam de Aſteleye, theſaurarium eccleſiae London. inquiſitores noſtros ad examinand. una nobiſcum omnes et ſingulos dictae eccleſiae noſtrae commonachos, et confratres, ac alios, qui viſitationi hujuſmodi intereſſe tenentur de conſuetudine vel de jure, ſuper hiis, quae inibi corrigenda fuerint, ſeu etiam reformanda; aſſociatiſque nobis et ipſis tribus clericis noſtris juratis, ad ſcribendum detecta et comperta in viſitatione noſtra hujuſmodi, deputavimus et aſſignavimus de diebus in dies uſque ad finalem expeditionem negotii ſupradicti, ac praefiximus eiſdem priori et capitulo diem Lunae prox. tunc ſequentem, viz. proximum diem juridicum poſt feſtum ſanctae Agathae virginis, ad comparend. coram nobis in domo capitulari praedicta, et ad audiendum publicationem compertorum et detectorum omnium et ſingulorum in noſtra viſitatione hujuſmodi, et ulterius faciendum et recipiendum, cum continuatione et prorogatione dierum ſequentium, in eodem negotio, quod jus erit. Quo die adveniente, priore et capitulo in domo capitulari eccleſiae noſtrae ſupradictae, juxta praefixionem noſtram hujuſmodi ſibi factam, perſonaliter comparentibus coram nobis, lectis primitus et recitatis retroactis habitis in hac parte, ac deinde publicatis, compertis, et detectis in viſitatione noſtra praedicta, et de eiſdem quibuſdam articulis, priorem et capitulum dictae eccleſiae noſtrae conjunctim tangentibus, elicitis et extractis, ipſis priori et capitulo per nos objectis, et ſuper illis decretis et injunctionibus legitime per nos factis, praefiximus et aſſignavimus eiſdem priori et capitulo diem Martis proximum tunc ſequentem, viz. ſecundum diem juridicum poſt feſtum S. Agathae virginis, loco, quo prius, ad procedendum ulterius contra priorem et ſingulares perſonas eccleſiae ſupradictae, ac etiam in toto hujuſmodi negotio, quod canonicis convenit inſtitutis. Quo die Martis adveniente, dictis priori et capitulo in eadem domo capitulari, ut prius, comparentibus coram nobis, objectiſque priori ac caeteris ſingularibus perſonis eccleſiae noſtrae praedictae quibuſdam articulis contra ipſos in viſitatione noſtra praedicta, juxta detecta et comperta hujuſmodi elicitis, et ſuper ipſis quibuſdam reſponſionibus habitis per eoſdem; et quia certis de cauſis a quibuſdam objectum eſt coram nobis praefectionem fratris Richardi de Oxenden, prioris ejuſdem eccleſiae noſtrae, minus canonicam fuiſſe, et ſtatum ſuum in prioratu ejuſdem eccleſiae noſtrae non eſſe ſecurum, ſuppoſitum, et per nos objectum eidem; nos, examinatis literis praefectionis ſuae hujuſmodi in priorem coram nobis exhibitis atque lectis, ac aliis ſufficientibus documentis et evidentiis praehabitis in hac parte, ipſum fratrem Richardum in priorem dictae eccleſiae noſtrae fuiſſe et eſſe rite et legitime praefectum, ac ipſius prioratus canonicum poſſeſſorem pronunciavimus et declaravimus judicialiter tunc ibidem; injungentes omnibus et ſingulis commonachis et confratribus noſtrae eccleſiae ſupradictae in virtute ſanctae obedientiae, quod eidem fratri Richardo, tanquam vero priori ſuo, et canonice praefecto, extunc obedirent in omnibus, ut tenentur. Quibus ſic peractis, praefiximus eiſdem priori et capitulo diem Mercurii proxime tunc ſequentem, loco, quo prius, ad procedend. faciend. et recipiend. ulterius in dicto viſitationis negotio, juxta naturam et qualitatem ejuſdem, quod juſtitia ſuadebit. Quo die adveniente, dictis priori et capitulo, ut prius, pariter comparentibus coram nobis in domo capitulari praedicta, factaque per nos de charitate et bono obedientiae collatione modica verbi Dei et finita, ſtatim priori dictae eccleſiae noſtrae omnes et ſingulos rancores ac voluntatem cujuſcunque vindictae occaſione quorumcunque retroactorum geſtorum ſive factorum, cujuſcunque fratris dictae eccleſiae noſtrae inpoſterum faciendae, ex toto corde et animo, ut aſſeruit, omnibus et ſingulis confratribus remiſit omnino; dum tamen infuturum bene ſe gerant et habeant erga ipſum, oſculiſque in ſignum pacis adinvicem datis. Item prior quandam ſchedulam legit, cujus tenor talis erat, de conſenſu omnium fratrum, ut aſſeruit, ſic conceptam: Volunt fratres et promittunt ſe de caetero ſuo priori, ſubpriori, ac aliis praeſidentibus vere obedituros eſſe, et religioſe victuros ſub poena,

poena, quam decreveritis in contravenientes infligere, ſi ipſi per priorem, vel ſubpriorem non poterunt emendari. Volunt etiam fratres, quod ſi qui ſint, qui publice et ſcandaloſe deliquerint, quorum delicta negari non poſſint, per vos debite corrigantur. Quam quidem ſchedulam, et contenta in ea nos archiepiſcopus ſupradictus judicialiter approbantes, ſuper omnibus et ſingulis compertis et detectis in noſtra viſitatione hujuſmodi ſub geſtu omnium et ſingulorum confratrum ejuſdem eccleſiae noſtrae ſuperſedendum fore decrevimus gratioſe.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
Johan. XXII. 19.	Joh. Stratford 2.	1334.	Edward. III. 8.

Convocatio cleri provinciae Eboracenſis. Ex reg. Melton Ebor. fol. 476.

Hoc anno breve regium dat. apud Northampton 23. Julii, epiſcopos, et praelatos, ac clerum provinciae Ebor. ad convocationem celebrandam emanavit; cleruſque per mandatum archiepiſcopi dat. apud Eylmerley 4. non. Septemb. ad ſynodum apud Ebor. die Mercurii prox. poſt feſtum S. Lucae evangeliſtae ſummonetur: in qua ſubſidium domino regi pro expeditione contra Scotos conceditur.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
Benedict. XII. 1.	Joh. Stratford 2.	1335.	Edward III. 9.

Statutum epiſcopi Wellenſ. de cancellarii praelectionibus, confirmatum per Clementem papam Avin. 4. *id. Jul. pontif.* 7. Ex reg. Well. Rad. de Salopia fol. 353.

Universis——Radulphus——ſalutem. Cupientes, quod in eccleſia noſtra Wellen. ſicut in aliis eccleſiis cathedralibus, aliquis ad lecturam perpetuo teneatur, praecipue cum in ipſa noſtra eccleſia unus lector, ut didicimus, eſſe ſolebat multis temporibus retroactis; de unanimi conſenſu capituli noſtri Well. habito ſuper hoc, qui requiritur, diligenti tractatu, providemus, ſtatuimus, et ordinamus, ut cancellarius, qui pro tempore in eccleſia noſtra Well. fuerit, legere in theologia vel decretis per ſe vel per alium ſuis ſumptibus exhibendum in ſcholis ad hoc antiquitus ordinat. infra ſepta ipſius eccleſiae diebus legibilibus, incipiendo et reſumendo lectiones ſuas annis ſingulis in craſtino ſancti Calixti, et ſic continuando uſque ad feſtum tranſlationis S. Thomae martyris, ceſſante legitimo impedimento, inperpetuum teneatur. Ad hujuſmodi ſiquidem lecturam —— faciendum quemcunque ad ipſam cancellariam admittendum, vel in ipſa dignitate praeficiendum ſtatim in ipſa admiſſione ſeu perfectione praeſtare volumus juramentum—— Dat. Well. 4. Dec. M.ccc.xxxv. conſecrat. vii.

Conſtitutio ſuper procurationibus viſitantium per Benedictum papam XII. *edita circa annum Dom.* M.ccc.xxxv. Ex MS. Cott. Vitellius A. 2. fol. 95. b. et Extrav. com. lib. 3. cap. de cenſib. exaction. et procurat.

Benedictus epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, ad perpetuam rei memoriam. Vas electionis Paulus apoſtolus, egregius praedicator, ſe, et eos, qui ſecum erant, propriis manibus exhibebat, ut pſeudo et ſubdolis operariis, ſub praedicationis ſpecie lucra ſectantibus, locum praecluderet; et hiis, quos ipſe paſcebat pabulo verbi Dei, non exiſteret oneroſus. Sane licet circa modeſtiam in exigendis procurationibus obſervandam, a praedeceſſoribus noſtris Romanis pontificibus ſalubria emanaverint inſtituta; quia tamen, ſicut experientia docet, nonnulli praelatorum ſic ſe reddiderunt et reddunt in dictarum procurationum exactionibus oneroſos, ut oppreſſi ſubditi hujuſmodi nequeant onera ſupportare, et victum longi temporis brevis hora conſumat: nos attendentes, quod parentes debent theſaurizare filiis, non faſtuoſis deliciis eorum ſubſtantiam abſorbere, ac cupientes pro diverſitate conditionum viſitantium praelatorum, et provinciarum, ac eccleſiaſticarum etiam facultatum, certum modum ſufficientem viſitantibus, et ſupportabilem viſitatis, in praemiſſis fore de caetero obſervandum; de fratrum noſtrorum conſilio praeſentis conſtitutionis edicto ſtatuimus, quod cum in Franciae, Navarrae, ac Majoricarum regnis ac terris, provinciis, et partibus adjacentibus, et vicinis eiſdem; necnon in Delphinatu, ac Burgundiae, Sabaudiae, Provinciae, et Folcalquarii comitatibus, archiepiſcopi et epiſcopi, aliique praelati et perſonae eccleſiaſticae, quibus id de jure competit, vel conſuetudine, ſuos ſubditos perſonaliter viſitabunt; iidem archiepiſcopi a ſuis vel ſuffraganeorum ſuorum cathedralibus eccleſiis pro procuratione unius diei, ſive in victualibus, ſive a volentibus in pecunia, ultra ccc. a monaſteriis vero, ac aliis eccleſiis vel prioratibus ſecularibus vel regularibus, habentibus collegium vel conventum 12. vel plurium perſonarum ultra cc.l. ab habentibus vero pauciorum perſonarum collegium vel conventum, et quibuſvis aliis eccleſiis, prioratibus, et locis ultra cc. epiſcopi vero ab eccleſiis cathedralibus ultra cc. a monaſteriis vero, et eccleſiis aliis, ac prioratibus ſecularibus vel regularibus, habentibus collegium vel conventum 12. vel plurium perſonarum ultra c.lx. ab habentibus vero pauciorum perſonarum, collegiorum, ſeu conven-

conventuum, et quibuſlibet aliis eccleſiis, prioratibus, et locis ultra cc. epiſcopi vero ab eccleſiis cathedralibus ultra cc. a monaſteriis vero, et eccleſiis aliis, ac prioratibus ſecularibus vel regularibus, habentibus collegium 12. vel plurium perſonarum ultra c.xl. ab habentibus vero perſonarum collegium pauciorum, et quibuſlibet aliis eccleſiis, prioratibus, et locis ultra c.xl. abbates quoque a monaſteriis vel prioratibus, habentibus collegium 12. vel plurium perſonarum, ultra c. ab aliis quoque habentibus minus collegium, ab eccleſiis, prioratibus, et locis quibuſcunque ultra lxxx. archidiaconi quoque ultra xxxv. archipreſbyteri vero ultra viii. Turonenſis argenti valorem recipere non praeſumant. Si vero praefati archiepiſcopi, epiſcopi, et praelati, ac perſonae eccleſiaſticae ex privilegio apoſtolico per alios viſitare et procurationes recipere valeant in pecunia numerata; iidem archiepiſcopi a ſuis et aliis cathedralibus eccleſiis ultra c.xx. a monaſteriis vero, et eccleſiis aliis, ac prioratibus ſecularibus et regularibus, habentibus collegium 12. vel plurium perſonarum, ultra c. ab habentibus vero minus collegium, et quibuſlibet aliis eccleſiis, prioratibus, et locis ultra lxxx. epiſcopi etiam ab eiſdem eccleſiis, monaſteriis, prioratibus, atque locis ultra lxxx. abbates ultra lx. archidiaconi ultra xxx. Turonenſis argenti valorem non recipiant quoviſmodo.

In Alemanniae quoque, Angliae, Hungariae, Bohemiae, Poloniae, Norwegiae, Daciae, Scotiae et Sueciae regnis, terris, ac provinciis, et partibus eiſdem adjacentibus, archiepiſcopi, epiſcopi, aliique praelati, et perſonae eccleſiaſticae, cum, ut praemittitur, perſonaliter viſitabunt, iidem archiepiſcopi, etiamſi primates exiſtant, a ſuis vel ſuffraganeorum ſuorum eccleſiis cathedralibus, et perſonis earum, pro procuratione unius diei, ſive in victualibus, ſive a volentibus in pecunia, ultra ccc.xx. a monaſteriis vero, et eccleſiis aliis, et prioratibus ſecularibus, vel regularibus, habentibus collegium 12. vel plurium perſonarum, ultra cc.lx. ab aliis vero monaſteriis, eccleſiis, ſeu prioratibus, minus collegium habentibus, aliiſque eccleſiis, ſeu prioratibus, et locis ultra cc.xx. epiſcopi etiam a cathedralibus eccleſiis, ultra cc.xx. a monaſteriis vero, aliiſque eccleſiis, et prioratibus ſecularibus vel regularibus, habentibus collegium 12. vel plurium perſonarum, ultra c.lxxx. ab habentibus vero minus collegium, et quibuſlibet eccleſiis aliis, prioratibus et locis ultra c.l. abbates inſuper a monaſteriis, prioratibus, ſeu eccleſiis habentibus collegium 12. vel plurium perſonarum, ultra c. ab habentibus vero minus collegium, ac eccleſiis, prioratibus, et locis aliis quibuſlibet, ultra lxxx. archidiaconi vero ultra xl. archipreſbyteri etiam ultra x. Turonenſis argenti valorem recipere non praeſumant.

Si vero iidem archiepiſcopi, epiſcopi, et praelati, ac perſonae eccleſiaſticae ex privilegio apoſtolico per alios viſitare, et procurationes recipere valeant in pecunia numerata; dicti archiepiſcopi, etiamſi primates exiſtant, ab hujuſmodi eccleſiis, prioratibus, monaſteriis, atque locis ultra c. epiſcopi ultra lxxx. abbates ultra lx. archidiaconi ultra xxx. Turonenſis argenti valorem pro procuratione qualibet unius diei recipere non praeſumant. In Caſtellae quoque, Legionis, Arragoniae, et Portugalliae regnis et dominiis, terris, et provinciis, regum Caſtellae, Arragoniae, et Portugalliae, ac partibus adjacentibus, et vicinis eiſdem, excepto Sardiniae et Corſicae regno, archiepiſcopi, epiſcopi, et praelati, ac perſonae eccleſiaſticae, cum, ut praemittitur, perſonaliter viſitabunt; iidem archiepiſcopi, epiſcopi, et praelati, ac perſonae eccleſiaſticae, a ſuis et ſuffraganeorum ſuorum eccleſiis cathedralibus, pro procuratione unius diei, ſive in victualibus, ſive a volentibus in pecunia, ultra c.l. a monaſteriis vero et eccleſiis aliis, ac prioratibus ſecularibus vel regularibus, habentibus collegium 12. vel plurium perſonarum, ultra c.xx. ab habentibus vero minus collegium, aliiſque eccleſiis, prioratibus, et locis ultra c. epiſcopi etiam a cathedralibus eccleſiis ultra c. a monaſteriis vero et prioratibus ſecularibus et regularibus, habentibus collegium 12. vel plurium perſonarum, ultra lxxx. ab habentibus vero minus collegium, aliiſque eccleſiis, prioratibus, et locis, ultra lx. abbates etiam a monaſteriis vel prioratibus, habentibus collegium 12. vel plurium perſonarum ultra l. ab habentibus vero minus collegium, et quibuſlibet aliis eccleſiis, prioratibus, et locis, ultra xl. archidiaconi vero ultra xxv. archipreſbyteri autem ultra v. Turonenſis argenti valorem recipere non praeſumant. Si vero proximo nominati archiepiſcopi, epiſcopi, et praelati, ac aliae perſonae eccleſiaſticae ex privilegio apoſtolico per alios viſitare, et procurationes recipere poſſint in pecunia numerata, iidem archiepiſcopi ab eiſdem, ſuis vel ſuffraganeorum ſuorum eccleſiis ultra lxxx. a monaſteriis vero, et eccleſiis aliis, ac prioratibus ſecularibus vel regularibus, habentibus collegium 12. vel plurium perſonarum, ultra lx. ab habentibus vero minus collegium, ac quibuſlibet aliis eccleſiis, prioratibus, ſive locis, ultra l. epiſcopi etiam ab eiſdem eccleſiis, monaſteriis, prioratibus, ſive locis ultra xl. abbates vero ab eorum monaſteriis, prioratibus, eccleſiis, ſive locis, ultra xxx. archidiaconi vero, ultra xx. Turonenſis argenti valorem recipere non attemptent.

In Apuliae vero, Calabriae, Terraelaboris, Siciliae, Longobardiae, Tuſciae, Sardiniae, Corſicae, ac caeteris aliis Italiae partibus, necnon Sclavoniae, Archaiae, Cypri, ac caeteris regnis, inſulis, et aliis provinciis, et partibus omnibus ultramontanis, etiam tranſmarinis, patriarchae, archiepiſcopi, et epiſcopi, ac praelati, aliaeque perſonae eccleſiaſticae conſiſtentes, cum, ut praemittitur, perſonaliter viſitabunt, iidem patriarchae et archiepiſcopi a ſuis vel ſuffraganeorum ſuorum eccleſiis cathedralibus pro procuratione unius diei, ſive in victualibus, ſive a volentibus in pecunia numerata, ultra lx. a monaſteriis vero, et eccleſiis aliis, ac prioratibus ſecularibus vel regularibus, habentibus collegium 12. vel plurium perſonarum, ultra l. ab habentibus vero minus collegium, et quibuſlibet aliis eccleſiis, ſeu prioratibus, vel locis, ultra xl. epiſcopi etiam a cathedralibus eccleſiis ultra l. a monaſteriis vero, aliiſque eccleſiis, et prioratibus ſecularibus vel regularibus, habentibus collegium

gium 12. vel plurium perſonarum, ultra XL. ab habentibus vero minus collegium, et eccleſiis aliis, ſeu prioratibus, vel locis quibuſlibet, ultra XXX. abbates vero a ſuis monaſteriis, vel prioratibus, ſimile collegium vel majus habentibus, ultra XX. ab habentibus vero minus collegium, et quibuſlibet aliis eccleſiis, prioratibus, atque locis, ultra XVI. archidiaconi ultra X. Turonenſis argenti valorem non audeant recipere quoviſmodo. Si vero praefati patriarchae, archiepiſcopi, epiſcopi, et praelati, et perſonae eccleſiaſticae proximo nominati, ex privilegio apoſtolico, per alios viſitare, et procurationes recipere valeant in pecunia numerata, dicti patriarchae, ſeu archiepiſcopi ab eiſdem, ſuis et ſuffraganeorum ſuorum eccleſiis cathedralibus, ultra XL. a monaſteriis quoque, et eccleſiis aliis, ac prioratibus ſecularibus vel regularibus, habentibus collegium 12. vel plurium perſonarum, ultra XXX. ab habentibus vero minus collegium, et aliis eccleſiis, prioratibus, ſive locis, et ſubditis quibuſcunque ultra XXVIII. epiſcopi quoque a ſuis cathedralibus, et quibuſlibet monaſteriis, et eccleſiis, prioratibus, atque locis, ultra XX. abbates etiam ultra X. necnon archidiaconi ultra V. Turonenſis argenti valorem recipere non praeſumant.

Iſtaeque expenſae, ſeu ſumptus univerſi, ſeu taxatio pecuniaria unius procurationis totius videlicet diei in pecunia, vel victualibus, et neceſſariis aliis, praedictam ſummam vel valorem aliquatenus non excedant; nec ultra dictas ſummas, vel taxationes, ſeu valores earum, praetextu cujuſvis conſuetudinis, vel aliter vel ab ipſis praelatis vel familiaribus eorundem, quidquam exigere liceat vel recipere, et tam a volentibus, quando ex conventione vel conſuetudine minus ſolvere conſueverint, quod propter praedicta non plus ſolvant. Illud quoque, quod de archidiaconis ſuperius duximus ordinandum, locum habere volumus in decanis, praepoſitis, aliiſque perſonis eccleſiaſticis ſuperius non expreſſis, quibus viſitationis officium, et procurationis receptio ex privilegio ſedis apoſtolicae, vel de jure, ſeu conſuetudine competere dignoſcitur; decanis ruralibus duntaxat exceptis, qui in aliquibus regionibus archipreſbyteri nominantur; circa quos in receptione hujuſmodi procurationis, id, quod ſtatutum eſt, de aliis archipreſbyteris volumus obſervari.

Noſtrae tamen intentionis exiſtit; quodſi ex conventione, vel conſuetudine, eccleſiae tam cathedrales, quam collegiatae, et aliae quaelibet ſeculares, vel regulares, ac etiam monaſteria, prioratus conventuales, et loca alia quaevis eccleſiaſtica, eorumque capitula, collegia, ſeu conventus, rectores etiam et perſonae praelatis quibuſvis viſitantibus, ut praefertur, minus debeant vel conſueverunt ſolvere, quam per nos ſuperius ſtatutum eſt ad ſolvendum, ultra conventionem vel conſuetudinem hujuſmodi nullatenus aſtringantur. Sed ſuper hiis circa eos conventio et conſuetudo hujuſmodi obſerventur, hujuſmodi etiam moderationes et taxationes ad praelatos quoſlibet, qui praetextu cujuſvis conſuetudinis in monaſteriis, vel locis aliis eccleſiaſticis gratis recipiuntur, ad pabulum charitatis, extendimus, ac etiam prorogamus: proviſo nihilominus, quod in locis quibuſlibet, ſecundum quod major vel minor rerum copia fuerit in eiſdem; necnon juxta majorem vel minorem perſonarum et evectionum numerum hujuſmodi viſitantium, expenſarum majorum vel minorum debita moderatio teneatur; ita tamen, quod majores expenſae non excedant ſummam ſuperius limitatam.

Inſuper praedictis omnibus patriarchis, primatibus, archiepiſcopis, epiſcopis, et aliis ſuperius nominatis viſitantibus, ne ultra conventionem, vel conſuetudinem hujuſmodi, circa perſonas et loca ubi fuerint, nec ultra moderationes et taxationes praedictas, quicquam praeſumant recipere diſtrictius inhibemus. Volentes etiam conſtitutionem praeſentem poenae adjectione juvari, ſtatuimus, quodſi dicti viſitantes, per ſe, vel, ſi ex privilegio eis competat, per alios viſitationis officium exercuerint, et procurationes receperint, ut praefertur, ipſi, vel familiares eorum, ultra moderationes et taxationes praedictas, aliquid ſcienter exegerint, ſeu receperint etiam a volentibus duplum ejus, quod iidem praelati, vel eis ſcientibus, aut ratum habentibus eorum familiares exegerint ſeu receperint, infra duos menſes poſt receptionem ſeu ſcientiam hujuſmodi, eccleſiis, monaſteriis, et locis aliis, a quibus illa receperint, reſtituere teneantur; ſi vero dictis praelatis per alios viſitantibus, hii, qui pro eis viſitationis officium exercebunt, per ſe vel alios ultra moderationes, vel taxationes praedictas, quicquam exegerint ſeu receperint etiam a volentibus duplum ejus, quod ultra receperint, eccleſiis, monaſteriis, vel locis aliis, a quibus id receptum fuerit, infra praefatum terminum reddere teneantur; alioquin extunc dicti praelati quod ultra moderationes, et taxationes praedictas, ſeu conventionem, vel conſuetudinem hujuſmodi, receperint in pecunia numerata, duplum ipſum eiſdem eccleſiis, monaſteriis, ſive locis, ultra dictum tempus reddere differentes, ingreſſum eccleſiae ſibi noverint interdictum. Hii vero pro praedictis praelatis viſitationem hujuſmodi, ut praemittitur, exercentes, ab officio et beneficio noverint ſe ſuſpenſos, quouſque gravatis eccleſiis, et monaſteriis, ſive locis de hujuſmodi duplo plenariam ſatisfactionem impendant.

Adjicientes conſtitutioni praeſenti, quod ſi quis de familia praelati perſonaliter viſitantis, aliquid ultra moderationes et taxationes praefatas, per ſe vel alios, praelato ignorante, nec ratum habente, receperit ab eccleſiis, monaſteriis, et locis aliis viſitatis, duplum ejus, quod ultra receperit, de ſuo proprio, infra duos menſes poſt receptionem hujuſmodi, eccleſiis, monaſteriis, et locis aliis, a quibus illa receperit, reddere teneatur; alioquin extunc taliter recipiens, ſi clericus fuerit, tamdiu ab officio et beneficio ſit eo ipſo ſuſpenſus; ſi vero laicus, tamdiu ingreſſum eccleſiae ſibi noverit interdictum, et a communione euchariſtiae ipſo facto noverit ſe ſuſpenſum, donec de duplo hujuſmodi gravatis eccleſiis, monaſteriis, ſive locis ſatisfecerit cum effectu; nulla eiſdem, ultra moderationes et taxationes praedictas recipientibus in hiis donantium remiſſionem, liberalitatis ſit gratia valitura. Caeterum moderationes et taxationes hujuſmodi, in illis locis

cis volumus obſervari, in quibus id fieri poterit ſecundum eccleſiae, monaſterii, vel loci alicujus facultates. In aliis autem tantam praecipimus modeſtiam adhiberi, quod per haec, quae ad exonerationem locorum eccleſiaſticorum ſtatuenda providimus, non doleant ſe gravari; nec per hoc dicti praelati exigendi, amplius quam ipſi ſubditi pati poſſunt, indultam ſibi exiſtiment poteſtatem. Praemiſſis quoque adjiciendo ſtatuimus, quodſi dicti praelati, vel aliquis eorundem, ex apoſtolica indulgentia, vel conſuetudine, ſeu de jure petant ſibi ab eccleſiis, monaſteriis, ſive locis aliis eccleſiaſticis, eorumque capitulis, collegiis, vel conventibus, rectoribus, ſeu perſonis, moderatum ſeu charitativum ſubſidium exhiberi, non poſſunt a ſingulis eccleſiis, monaſteriis, ſive locis, pro ſubſidio hujuſmodi, ultra petere vel recipere etiam a volentibus, niſi quantum aſcenderent ſingulae procurationes in pactum per nos ſuperius moderatum; quas iidem praelati poſſent recipere, quando ex privilegio per alium viſitarent. Porro Turonenſes praedictos tales fore intelligimus, quod duodecim ipſorum valeant unum florenum boni et puri auri legalis ponderis et cunii Florentini.

Per conſtitutionem autem hujuſmodi volumus, quod dicti praelati, vel alii, quibus viſitationis officium, et procurationum receptio, ex privilegio ſedis apoſtolicae, vel aliter de conſuetudine, vel de jure competere minime dignoſcantur, jus viſitandi, vel procurationes percipiendi ſibi valeant vendicare; nec per conſtitutionem eandem aliis conſtitutionibus ſuper praemiſſis, per praedeceſſores noſtros dudum editis, quoad alia contenta in eis aliquatenus derogetur.

Inſuper abbates Ciſtercienſis ordinis, ſua monaſteria viſitantes, ſub praeſenti conſtitutione noſtra nolumus comprehendi; cum ſuper eis per aliam ordinationem noſtram duximus ſpecialiter providendum. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtrae conſtitutionis, intentionis, inhibitionis, adjectionis, et praecepti, ac voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire; ſiquis autem hoc attentare praeſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, et beatorum Petri et Pauli, apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum. Dat. Avinioni 15. cal. Januar. pontificatus noſtri anno ſecundo.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
BENEDICT. XII. 2.	JOH. STRATFORD 2.	1335.	EDWARD. III. 9.

Breve regium et mandatum archiepiſc. Cantuar. pro parliam. et convoc. Weſtmonaſt. Ex reg. Lincoln. memor. Burgh. fol. 316. b.

EDWARDUS, Dei gratia rex Angliae, dominus Hiberniae, ac dux Aquitaniae, venerabili in Chriſto patri Joh. eadem gratia archiepiſcopo Cantuar. totius Angliae primati, ſalutem. Cum ſuper diverſis et arduis negotiis, nos et ſtatum regni ſpecialiter contingentibus, parliamentum noſtrum apud Weſtm. die Lunae prox. poſt diem dominicam in medio Quadrageſimae prox. futur. tenere, et vobiſcum, ac cum caeteris praelatis, magnatibus, et proceribus dicti regni colloquium habere ordinaverimus et tractatum; vobis in fide et dilectione, quibus nobis tenemini, firmiter injungendo mandamus, quatenus, omni excuſatione ceſſante, dictis die et loco perſonaliter interſitis, nobiſcum, et cum caeteris praelatis, magnatibus, et proceribus praedictis ſuper dictis negotiis tractaturi, veſtrumque conſilium impenſuri. Et licet ſingulis epiſcopis praedictis injunxerimus, quod quilibet eorum praemunire faciat priores, decanos, et capitula eccleſiarum ſuarum cathedralium, necnon archidiaconos, et clerum ſuarum dioeceſ. quod iidem priores, decani, et archidiaconi in propriis perſonis ſuis, et quodlibet capitulorum praedictorum per unum, clerusque cujuſlibet dioeceſeos per duos procuratores, ſufficientem poteſtatem ab ipſis capitulo et clero habentes, dictis die et loco interſint ad faciendum et conſentiendum hiis, quae tunc ibidem de communi conſilio noſtro, divina favente clementia, contigerit ordinari; nolentes tamen dicta negotia pro defectu praemunitionum praedictarum, ſi minus rite factae fuerint, aliqualiter retardari, vobis mandamus rogantes, quatenus praemuniri faciatis abbates, priores, decanos, et capitula eccleſiarum cathedralium, et etiam archidiaconos, et totum clerum provinciae Cantuar. quod iidem abbates, priores, decani, et archidiaconi in propriis perſonis ſuis, et quodlibet capitulorum praedictorum per unum, clerusque cujuſlibet dioeceſeos per duos procuratores, ſufficientem poteſtatem ab ipſis capitulo et clero habentes, ſint in dicto die ad parliamentum praedictum ad conſentiendum hiis, quae tunc ibidem de conſilio regni noſtri ordinari contigerit, ſicut praedictum eſt; et hoc nullatenus omittatis. T. meipſo apud Berewicum ſuper Twedam 22. die Januar. anno regni noſtri nono. Nos igitur ſuper hiis cum quibuſdam de noſtris fratribus et aliis peritis tractatu habito diligenti, convocationem hujuſmodi ex cauſis praemiſſis fore decrevimus faciendam. Quocirca veſtrae fraternitati committimus et mandamus, quatenus ſine morae diſpendio vice et auctoritate noſtra omnibus et ſingulis confratribus coepiſcopis noſtrae Cantuar. provinciae ſuffraganeis injungatis, ſeu faciatis injungi, ut iidem epiſcopi omnes et ſinguli in eorum dioeceſi praemuniant, ſeu faciant praemuniendo citari omnes decanos et ſingula capitula eccleſiarum cathedralium, etc. ut compareant coram nobis aut noſtris commiſſariis in eccleſia ſancti Pauli London. die Lunae prox. poſt diem dominicam in medio Quadrageſimae prox. nunc futur. ad tractandum, cum continuatione et prorogatione dierum ſequentium et locorum. Dat. apud Bamburgh 29. die menſ. Januar. anno Dom. M.ccc.xxxv. et noſtrae tranſlationis ſecundo.

Mandatum archiepiſcopi ad orandum pro rege. Ex reg. Sim: Wigorn. fol. 21.

JOHAN. permiſſione divina archiepiſcopus Cantuar. totius Angliae primas, et apoſtolicae ſedis legatus, venerabili fratri noſtro dom. S. Dei gratia London. epiſcopo, ſalutem et fraternam in Domino charitatem. Superni providentia judicii mirabili paritate acies cunctarum dirigens nationum, roborans animos, docens manus ad praelium, et digitos electorum ad bellum, ſuam omnipotentiam manifeſtans, quos vult ſubjicere, ſubjicit, et quibus vult, victoriam impertit. Haec ſiquidem dominus noſter Angliae rex illuſtris conſiderans, et advertens, quod plus eſt de ſupernae virtutis aſſiſtentia, quam de terrena potentia confidendum, nobis cum inſtantia ſupplicavit, ut cum ipſe pro conſervatione et tuitione regni et eccleſiae Anglicanae, et regii juris ſui, quae Scotorum inſania nititur contra juſtitiam hoſtiliter impugnare, ad partes regni Scotiae cum ſuis proceribus, et gentibus direxit greſſus ſuos, apud altiſſimum exercituum Dominum, cujus imperio principes dominantur, ipſum dominum noſtrum regem, et in his ſuam juſtitiam proſequentes devotis orationum ſuffragiis commendemus. Nos igitur ipſius precibus inclinati, veſtrae fraternitati committimus et mandamus, quatenus omnibus et ſingulis fratribus noſtris coepiſcopis noſtrae Cantuar. eccleſiae ſuffraganeis vice et auctoritate noſtra, cum qua celeritate poteritis, injungatis, quod ipſi in ſingulis eccleſiis ſuarum civitatum et dioec. diebus ſolennibus et feſtivis ſubditos ſuos clericos et laicos efficaciter moneant et inducant, ſeu moneri faciant et induci, quod pro ſalubri ſtatu ipſius domini noſtri regis, et regni ſui, eccleſiae Anglicanae, ac procerum ſuorum, aliorumque ſuorum fidelium proſequentium ſupradicta cum omni cordis humilitate proceſſiones ſolennes et ſolitas facere non omittant, et apud altiſſimum humiles preces fundant, ut Deus et Dominus noſter eorum precibus complacatus ipſum dominum noſtrum regem et ſuos proſpere dirigat in praemiſſis, et a cunctis inimicorum inſidiis et impugnationibus protegat et defendat, ac in pace reducat. Vos autem, frater chariſſime, praemiſſa in veſtra civitate et dioec. faciatis efficaciter obſervari. Et ut ad taliter ſupplicandum mentes fidelium potentius excitentur, de omnipotentis Dei, et ſanctiſſimae matris ſuae, beatique Thomae patroni noſtri, martyris glorioſi, ac omnium ſanctorum meritis ac precibus confidentes, ipſis fidelibus de peccatis ſuis vere poenitentibus et confeſſis, ut praemittitur, facientibus ſupradicta, quadraginta dies indulgentiae concedimus per praeſentes. De die vero receptionis praeſentium, et quid inde feceritis, nos circa feſtum Omnium Sanctorum reddatis literis veſtris patentibus, hunc tenorem habentibus, certiores; et noſtris fratribus antedictis ſimiliter injungatis, quod ipſi ſimili modo certificent, quid fecerint in praemiſſis. Dat. apud Kenelworth 4. id. Auguſt. anno Domini M.CCC.XXXVI. et noſtrae tranſlationis tertio.

Breve regium, et mandatum archiep. Cantuar. pro convocatione cleri prov. Cantuar. apud Leiceſtriam. Ex reg. Lincoln. Burgh. fol. 340. b.

JOHANNES, permiſſione divina Cantuar. archiepiſcopus, totius Angliae primas, et apoſtolicae ſedis legatus, venerabili fratri noſtro domino Stephano, Dei gratia London. epiſcopo, ſalutem, et fraternam in Domino charitatem. Inevitabile periculum et ingens neceſſitas negotiorum arduorum, nedum Anglicanae concernentium utilitatem eccleſiae, ſed etiam domini noſtri regis et regni ſui, ipſiuſque eccleſiae defenſionem et tranquillitatem, multipliciter nos urgent, licet cum faſtidio, praelatos et clerum noſtrae Cantuar. provinciae convocare; et ad hoc etiam faciend. ſumus cum frequenti et aſſidua ipſius regis noſtri, in partibus Scotiae pro defenſione dictorum eccleſiae et regni nunc exiſtentis, inſtantia excitati: breve ſuum recepimus ſub hac forma: Edwardus, Dei gratia rex Angliae, dominus Hiberniae, et dux Aquitaniae, venerab. in Chriſto patri Johanni, eadem gratia archiepiſcopo Cantuar. totius Angliae primati, ſalutem. Cum juxta frequentes tractatus habitos inter nos et nuncios regis Franciae ad nos in Anglia ſpecialiter deſtinatos, ſolennes nuncios noſtros ad partes Franciae de aſſenſu praelatorum, comitum, baronum, et procerum regni noſtri, quos nuper apud Northampton, ad tractandum ibidem ſuper aliquibus, quae nos, et ſtatum regni noſtri contingebant, convocari fecimus, tranſmiſerimus, eiſdem nunciis noſtris poteſtatem plenariam tribuentes tractandi pro nobis et noſtro nomine cum praefato rege, ſeu deputandis ab eo, ſuper aſſumendo et ordinando paſſagio vel itinere noſtro verſus terram ſanctam, ac de tempore et modo arreptionis et progreſſus itineris hujuſmodi, ac de forma, loco, et tempore, quibus praefatus rex et nos poſſemus infra regnum Franciae convenire, et colloquium mutuum perſonaliter obtinere; necnon ſuper quibuſcunque queſtionibus, litibus, querelis, demandis, controverſiis, arreſtis, ſeu debatis, et adjornamentis, et proceſſibus in curia ipſius regis pendentibus, ac petitionibus et actionibus realibus et perſonalibus, atque mixtis, quae idem rex erga nos, ſeu ſubditos noſtros habet, vel nos erga ipſum regem, aut ſubditos ſuos ratione terrarum noſtrarum, in ducatu praedicto, vel alibi in partibus tranſmarinis exiſtentium, ſeu quacunque alia occaſione habemus; et etiam tractandi cum David de Brus, et deputandis ab eo, de treuga, et guerrae ſufferenciis, ac finali pace inter nos

et nobis adhaerentes, et ipſum David, et ſibi adhaerentes, ſuper quibuſcunque diſſenſionibus et debatis hinc inde ſubortis, ineundis, et ea, quae ſic in praemiſſis omnibus tractata et concordata fuerint, quacunque firmitate vallandi, honore noſtro regio in omnibus obſervato: ac tam praefatus rex, quam dicti Scoti negotiis praedictis per praefatos nuncios noſtros, prout eis commiſſa fuerunt, ibidem ſerioſius propoſitis, et incepto ſuper hiis tractatu hujuſmodi, oblatiſque eis viis rationabilibus, in praemiſſis, eiſdem ſeu earum alicui hactenus recuſaverunt conſentire; ſed dictusrex ibidem palam aſſeruit ſe velle praefatis Scotis favere, eoſque modis et viis, quibus poterit, adjuvare, et ea de cauſa tam galeas et naves, quam homines armatos in multitudine non modica in diverſis partibus exteris congregari fecit, et indies facit, ad mittendum tam ſuper nos, et regnum noſtrum, eccleſiamque ſanctam ejuſdem regni, ad mala et gravamina nobis, et ipſi regno, ac dictae eccleſiae ſanctae pro viribus inferenda, quam ad partes Scotiae, et dictorum Scotorum inimicorum noſtrorum contra nos ſuccurſum ad noſtrum ibidem dominium, ſi poterit, ſubvertendum, ſicut nobis eſt certitudinaliter intimatum; et nos hujuſmodi machinatis malitiis obviare, et ſalvationi ac defenſioni regni, populi, et jurium noſtrorum, eccleſiaeque ſanctae providere intimius cupientes, ſuper dictis negotiis, et aliis urgentiſſimis, nos et ſtatum ejuſdem regni noſtri, ac aliarum terrarum noſtrarum contingentibus, vobiſcum, et cum caeteris praelatis, magnatibus, et proceribus dicti regni apud Nottingham. die Lunae prox. poſt feſtum ſancti Matthaei apoſtoli, prox. futur. habere ordinaverimus colloquium et tractatum, vobiſque in fide et dilectione, quibus nobis tenemini, firmiter injungendo mandamus, quatenus, omnibus aliis praetermiſſis, dictis die et loco pariter interſitis, nobiſcum, et cum caeteris praelatis, et magnatibus, et proceribus praedictis ſuper dictis negotiis tractaturi, veſtrumque conſilium impenſuri. Et quia dicta negotia ardua ſunt et magna, quietem et ſalvationem univerſorum in dicto regno noſtro degentium ſumme concernentia, quae, cum omnes tangant, per omnes debeant pertractari; vobis mandamus rogantes, quod cum urgens et ingens neceſſitas id expoſcat, epiſcopos, praelatos, et clerum veſtrae provinciae ad diem Lunae prox. poſt feſtum ſancti Michaelis prox. futur. apud Leiceſtriam convocari faciatis; ita quod tam epiſcopi, quam decani, et priores eccleſiarum cathedralium, et archidiaconi, ac abbates exempti et non exempti, quos expedire videritis, perſonaliter, et quodlibet capitulum dictarum eccleſiarum cathedralium per unum, et clerum cujuſlibet dioec. per duos procuratores, ſufficientem poteſtatem habentes, dictis die et loco interſint, ad tractandum et conſulendum ſuper praemiſſis una vobiſcum, et aliis per nos illuc tunc mittendis, et ad conſentiendum hiis, quae tunc ibidem pro defenſione communi, et utilitate publica, divina favente clementia, contigerit ordinari; et hoc nullatenus omittatis. T. meipſo apud villam de ſancto Johanne 24. die Auguſti anno regni noſtri decimo. Nos igitur ſuper hiis cum quibuſdam de noſtris fratribus et aliis peritis tractatum habuimus diligentem, convocationemque hujuſmodi ex cauſis praemiſſis fore decrevimus faciendam. Quocirca veſtrae fraternitati committimus et mandamus, etc. ut compareant coram nobis ſeu noſtris commiſſariis in eccleſia conventuali beatae Mariae de pratis Leiceſtriae die Lunae prox. poſt feſtum ſancti Michaelis prox. futur. ad tractandum, cum continuatione et prorogatione dierum ſequentium, etc. Dat. apud Northampton 7. cal. Septembris, anno Dom. M.CCC.XXXVI. et noſtrae tranſlationis tertio.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
BENEDICT. XII. 2.	JOH. STRATFORD 3.	1336.	EDWARD. III. 10.

Convocatio praelatorum et cleri provinciae Ebor.

Breve regium archiepiſcopo Ebor. directum ſynodum cleri provinciae Ebor. cogebat; quam ſexto die Maii celebratam fuiſſe conſtat ex reg. Joh. de Kirkby, epiſc. Carliol. fol. 327. Breve ex rot. clauſ. 10. Edw. III. m. 36. dorſo, ita ſe habet:

REX venerabili in Chriſto patri W. eadem gratia archiepiſcopo Eborum, Angliae primati, ſalutem. Regnum et ſacerdotium velut ab uno procedentia principio Jeſu Chriſto, illam ſibi vendicant unionem, ut in opportunitatibus alterutrum gaudeant ſe mutuis ſubſidiis praevenire, cum regnum auctoritate ſacerdotali dirigatur ſpiritualiter ad ſalutem, et ſacerdotium brachio regiae potentiae temporaliter defenſetur. Veſtra ſiquidem paternitas bene novit, qualiter ad partes Scotiae de veſtro, et aliorum praelatorum, ac magnatum regni noſtri conſilio, ad compeſcendam Scotorum inimicorum noſtrorum malitiam, qui contra nos ibidem de guerra hoſtiliter ſurrexerunt, nos nuper manu forti tranſtulimus; propriis non parcentes laboribus, ſed infinitam quodammodo pecuniam, ſicut oportuit, effundentes, ut jura coronae noſtrae defenderemus magnifice, ac eccleſiae, et cunctis noſtris ſubditis quietis pulchritudinem, ſubactis hoſtibus, pararemus. Verum, cum in proceſſu praedicto theſaurus noſter plurimum ſit exhauſtus, et jam immineant nobis neceſſario pro defenſione regni et terrarum noſtrarum quaedam agenda ardua tam in terra Scotiae, quam alibi, quae magnum requirunt profluvium expenſarum, quas abſque cleri ſubſidio non poſſumus commode ſupportare; ac praelati et clerus Cantuar. provinciae praemiſſa in gratae conſiderationis examine ponderantes, nobis in ſubventionem expenſarum hujuſmodi unam decimam de bonis ſuis eccleſiaſticis jam in parliamento

mento noſtro apud Weſtmonaſterium liberaliter conceſſerunt et gratanter; veſtrae benevolentiae puritatem, de qua plene confidimus, rogamus attente, vobis nihilominus in fide et dilectione, quibus nobis tenemini, firmiter injungentes, quatenus cum hic publica verſetur utilitas, et urgens neceſſitas id expoſcat, praelatos et clerum veſtrarum dioec. et provinciae, ad aliquem certum diem citra feſtum Pentecoſtes proximo futurum, apud Eborum convocari faciatis, ita quod tam vos, quam dicti praelati, decani, et priores eccleſiarum cathedralium, archidiaconi ac religioſi, quos expedire videritis, perſonaliter, et clerus per procuratores idoneos ibidem tunc interſitis et interſint, ad tractandum et conſentiendum ſuper aliquo ſubſidio competenti, nobis de bonis eccleſiaſticis veſtrae provinciae concedendo, quod, conſiderata qualitate praemiſſorum, nobis merito debeat fore gratum. Ad quem diem aliquos de noſtris illuc proponimus deſtinare, ad exponendum vobis plenius noſtram indigentiam in hac parte. Sed ſi forſan dicti mittendi tunc ibidem non venerint, ulterius ipſorum adventum nullatenus expectetis, ſed ad tractatum hujuſmodi tunc modis omnibus procedatis, et de eo, quod nobis in hac parte conceſſeritis, nos reddatis, quo citius poteritis, certiores; in praemiſſis, ſicut de vobis confidimus, ac reipublicae commodum affectatis, taliter vos habentes, quod veſtram debeamus gratitudinem commendare, et eam in agendis veſtris retributionibus proſequi gratioſe. Teſte rege apud Weſtmonaſterium decimo ſexto die Martii.

Convocationem hanc ſexto die menſis Maii habitam vel ſummonitam potius fuiſſe aſſerit mandatum archiepiſcopi epiſcopo Carliolenſi breve regium recitans dat. apud Thorp juxta Ebor. non. Aprilis, anno Dom. M.CCC.XXXVI. et pontificatus archiep. XIX. in qua duae decimae domino regi conceſſae ſunt.

Aliam hoc anno celebratam fuiſſe ſynodum Eboracenſem mandatum archiepiſcopi teſtatur, quod cum brevi regis ex reg. Melton Ebor. fol. 544. deſumptum ejuſdem tenoris eſt cum illo archiepiſcopo Cantuar. miſſo.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
Benedict. XII. 3.	Joh. Stratford 4.	1337.	Edward. III. 11.

Literae regis Edwardi papae miſſae pro archiepiſcopo Cantuar. contra appellationes ad curiam Romanam. Ex Foeder. Rymer vol. IV. p. 746.

Papae rex, etc. devota pedum oſcula beatorum. Etſi votivus noſter incaleſcat affectus ad ſingularum eccleſiarum cathedralium regni noſtri decus et commoda procurandum; conſervatio tamen honorum et jurium Cantuar. eccleſiae prae caeteris inſidet nobis cordi, et merito, cum ipſa ſanctorum mirifice decorata reliquiis, in dignitatis eminentia caeteras antecellat, et ad ejus praeſidentem pertineat reges Angliae coronare, a quo noſtrae coronationis inſignia recepimus, ut eſt moris, et qui nunc ei praeſidet archiepiſcopus, nobis locum teneat potiſſimum hiis diebus, utpote vir prudens in conſiliis, et providus in agendis. Sane licet cauſae per viam appellationis, vel querelae, praetextu gravaminum per ſuffraganeos Cantuar. eccleſiae illatorum, ad Cantuariae curiam devolutae, ibidem tam de jure, quam de conſuetudine tractari debeant et finiri; venerabilis tamen pater A. Wintonienſis epiſcopus, dictae Cantuar. eccleſiae ſuffraganeus, a qua multa commoda, multoſque recepit honores, morem majorum praeteriens, et examen matris ſuae metropolis, abſque aliqua ſua culpa, machinans per commenta callida declinare in ejuſdem matris ſuae immaculatae opprobrium atque malum, acſi ingrata et injurioſa extiterit, ut non fuit, ſed potius multos favores, quos non meruit, ſibi fecit, ſicut veraciter novimus fide digna relatione multorum, qui ſuper hiis plenam et meram veritatem noverunt: dilectumque nobis magiſtrum Williemum Inge, archidiaconum archidiaconatus Surriae, Wintonienſis dioec. laboribus exponere ſumptuoſis per ſuggeſtiones exquiſitas, omni veritatis adminiculo deſtitutas, cauſas appellationis, inter ipſum et praefatum archidiaconum, quem ſicut et quoſlibet ſuos ſubditos in quibuſcunque locis, quibus praefuit, contra juſtitiam opprimebat, in dicta Cantuar. curia nuper motas, et ibidem indeciſas pendentes, ac omnes alias ad legem juriſdictionis et dioec. ſpectantes, domino Olivero de Cerzeco, veſtri ſacri palatii cauſarum primi gradus auditori, procuravit committi audiendas, et fine debito terminandas, ut ſic jus et juriſdictionem dictae Cantuar. eccleſiae abſorberet, in totum, ut videretur, exemptus quoad omnia ipſum tangentia, et archidiaconum antedictum, quem, et ejus juſtitiam ſanctitati et rectitudini apoſtolicae ſpeciali recommendamus affectu. Quas quidem commiſſiones, ſi veritatem tacitam expreſſiſſet, et nil veritati contrarium ſuggeſſiſſet, nullatenus, ut credimus, habuiſſet; praeſertim cum ſedes apoſtolica, licet ſit in poteſtatis plenitudine divinitus conſtituta, non ſolebat tollere jus et juriſdictiones praelatorum inferiorum in partem ſuae ſolicitudinis vocatorum, nec cauſas, quae tractari debent in partibus, examinationi ſedis apoſtolicae, ſine cauſa legitima, reſervare. Quamobrem circumſpectae moderationis apoſtolicae conſtantiam, quae jura ſingulorum, velut propria, conſervare nititur illibata, votivis precibus imploramus, quatenus praemiſſis debite ponderatis, auditiſque benigne rationibus pro parte praefati archidiaconi, et conſervatione juris et juriſdictionis praedictae Cantuar. eccleſiae, et ejus curiae ſuper hoc in praeſentia veſtrae celſitudinis, ſi placuerit, proponendis, dignemini circa praemiſſa per apoſtolicam providentiam taliter ordinare, quod ipſa eccleſia, et praedicta ejus curia, non privetur ſuo jure et examine ſine culpa, nec praefatus archidiaconus (quem nihil haben-

habentem, niſi duntaxat archidiaconatum praedictum in dominio et juriſdictione dicti epiſcopi exiſtentem, optamus in ſuo jure foveri, et non opprimi per eundem) indebitis fatigetur laboribus et expenſis. Foret enim perniciofum exemplo, ſi per ſuggeſtiones hujuſmodi minus veras poſſent ſuffraganei coercionem metropolitici ſui diffugere, et in ſuos ſubditos ſine metu feſtini remedii juxta libitum deſaevire, et eos cogere cauſarive ad Romanam curiam indies currere, pro remedio obtinendo. Conſervet vos altiſſimus ad regimen, etc. Dat. apud Weſtmonaſterium ſecundo die Maii.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
BENEDICT. XII. 3.	JOH. STRATFORD 4.	1337.	EDWARD. III. 11.

Ejuſdem ad cardinales, ſuper praerogativa dictae Cantuar. eccleſiae, et contra appellationes. Ex Foeder. Rymer vol. IV. p. 750.

VENERABILI in Chriſto patri domino E. Dei gratia Oſtienſi et Velletrenſi epiſcopo, ſanctae Romanae eccleſiae cardinali, Edwardus, etc. ſalutem, et ſincerae dilectionis affectum. Quotiens emergunt negotia multum inſidentia cordi noſtro, praeſertim quae ſperamus poſſe et de jure debere per ſedem apoſtolicam favorabiliter expediri, veſtrae dilectioni ſcribimus confidenter, ut ea tam zelo juſtitiae, quam noſtrae conſiderationis intuitu, penes ſanctiſſimum patrem noſtrum dominum ſummum pontificem, atque veſtri collegii cardinales efficaciter, ut optamus, promovere velitis, ſicut veſtra et eorum negotia requiſiti favorabiliter expedimus. Sane Cantuar. eccleſiae [quae omnes eccleſias] regni noſtri in praerogativa dignitatis et honoris cujuſlibet antecedit, ac in ſuis juribus ſpiritualibus, noſtris praeſertim temporibus, diverſimode moleſtatur, pio compatientes affectu, dicto patri noſtro literas noſtras tranſmittimus ſub tenore praeſentibus intercluſo. Quocirca veſtram dilectionem affectuoſe rogamus, quatenus, contenta in dictis literis noſtris ponderantes, penes ipſum patrem noſtrum ſanctiſſimum, ac veſtri collegii cardinales inſtare velitis verbo et opere efficaci, ut ea, quae ſic pro honore Dei et ſtatu univerſalis eccleſiae petimus, ad exauditionis gratiam admittantur, quam expediret et deceret ſanctam Romanam eccleſiam facere non rogatam. Pro quorum proſecutione noſtro nomine facienda, dilectum procuratorem noſtrum, magiſtrum Andream Sapiti ad dicti patris noſtri et veſtri praeſentiam deſtinamus; corditer vos rogantes, quod charum nobis in Chriſto magiſtrum Willielmum Inge, archidiaconum Surriae (de quo dictae noſtrae literae faciunt mentionem) et juſtitiam cauſae ſuae ſpecialiter recommendatum habere velitis, noſtris precibus et amore, ac nobis veſtris literis intimare, quid ſuper hiis duxeritis faciendum. Semper in Domino valeatis. Dat. apud Weſtmonaſterium ſecundo die Maii.

Conſimilia brevia diriguntur cardinalibus ſubſcriptis, videlicet

Domino J. Portuen. epiſcopo cardinali.
Domino P. Peneſtrin. epiſcopo cardinal.
Domino G. Alban. epiſcopo cardinali.
Domino A. Tuſculan.
Domino M. tituli ſanctorum Johannis et Pauli preſbytero cardinali.
Domino G. tituli ſanctorum duodecim apoſtolorum preſbytero cardinali.
Domino P. tituli ſancti Praxedis preſbytero cardinali.
Domino T. tituli ſancti Petri Ad vincula preſbytero cardinali.
Domino P. tituli ſancti Clementis preſbytero cardinali.
Domino N. ſancti Adriani diacono cardinali.
Domino J. ſancti Georgii ad velum aureum diacono cardinali.
Domino R. ſanctae Mariae novae diacono cardinali.
Domino G. ſanctae Luciae in ſilice diacono cardinali.
Domino B. ſanctae Mariae in Aquiro diacono cardinali.
Domino J. ſancti Angeli diacono cardinali.

Hic incipiunt conſtitutiones domini papae Benedicti XII. *ſuper ordine monachorum nigrorum.* Ex MS. codice Dunelm. B. IV. 41. fol. 185. Collat. cum Bullar. Rom. vol. I. p. 241. ſeqq. edit. M.DC.LXXIII.

Epiſtola abbatum ad alios abbates et priores.

ABBATES monaſteriorum beatae Mariae Ebor. et S. Albani ordinis S. Benedicti Lincolnienſis dioec. executores ad infraſcripta a ſede apoſtolica ſpecialiter deputati, univerſis et ſingulis abbatibus, et prioribus, abbates proprios non habentibus, ac etiam prioribus cathedralium eccleſiarum, ſeu majoribus in ipſis eccleſiis cathedralibus poſt antiſtites earundem ordinis, ſeu religionis nigrorum monachorum in Cantuar. et Ebor. provinciis commorantibus ſeu degentibus, ſalutem, et mandatis apoſtolicis firmiter obedire. Noveritis nos literas ſanctiſſimi in Chriſto patris et domini noſtri, domini Benedicti, divina providentia papae XII. cum vera ipſius domini noſtri papae bulla plumbea, in filo canapis integro, more Romanae curiae bullatas, non vitiatas, non cancellatas, non abolitas, nec in aliqua ſui parte corruptas,

ruptas, ſed omni ſuſpicione carentes, ut prima facie apparebat, nuper cum ea reverentia, qua decuit, recepiſſe, tenorem continentes ſubſequentem :

Litera papalis ad abbates beatae Mariae Ebor. et S. Albani Lincoln. dioeceſeos.

Benedictus epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, dilectis filiis beatae Mariae Ebor. et S. Albani Lincoln. dioec. ordinis S. Benedicti monaſteriorum abbatibus, ſalutem, et apoſtolicam benedictionem. Paternae conſiderationis aciem ad ſalubrem ſtatum ordinis ſeu religionis monachorum nigrorum attentius dirigentes, pro ſalute et proſperitate ipſorum, praehabita deliberatione matura, nonnulla ſtatuta edidimus, et ordinationes fecimus, quae voluimus et mandavimus in eodem ordine ſeu religione perpetuis futuris temporibus obſervari. Et quia in eiſdem ſtatutis et ordinationibus inter alia duximus ſtatuendum, quod in ordine ſeu in religione praefata, in ſingulis provinciis, per nos in ipſis ordinationibus noviter ſtatutis, et etiam deſignatis, fiat de termino in terminum provinciale capitulum abbatum et priorum, monaſteriorum abbates proprios non habentium, et etiam priorum cathedralium eccleſiarum ordinis, ſeu religionis ipſius, ſeu aliorum majorum in ipſis eccleſiis exiſtentium poſt antiſtites earundem, apud unum de monaſteriis ejuſdem ordinis ad hoc aptum, vel, ſi hoc fieri non poſſit, apud alium locum ad hoc congruum et ſecurum, de quo monaſterio ſeu loco, et die primi capituli hujus celebrandi, et aliis ad id optime facientibus providere habent, qui ſuper hoc per ſedem apoſtolicam forent deputati ; prout in dictis ordinationibus plenius continetur. Ut haec executioni debitae demandentur, vos, de quorum circumſpectionis induſtria plenam in Domino fiduciam obtinemus, ad exequenda praemiſſa et alia infraſcripta in Cant. et Ebor. provinciis, quas quoad celebrandum nunc et inpoſterum hujus provinciale capitulum pro una volumus et ſtatuimus reputari provincia, tenore praeſentium deputantes ; diſcretioni veſtrae auctoritate apoſtolica committimus, et diſtrictius injungimus, ut pro celebrando hac prima vice hujuſmodi capitulo in dicta provincia per nos, ut praemittitur, deſignata, aliquod monaſterium ejuſdem ordinis ſeu religionis ad hoc aptum, ſi in ea valeat reperiri, alioquin locum alium ad hoc congruum et ſecurum, et diem ad id etiam congruum cum continuatione dierum ſequentium eligentes, abbates, priores, et alios praenominatos ad capitulum convocare curetis, diem et locum praedictos eis per veſtras literas nihilominus intimantes, per quem in ipſo primo inſtante capitulo miſſa ſolenniter celebrari, ſermoque convenientibus ad dictum capitulum fieri debeat, provide ordinando ; eodemque capitulo congregato faciatis aliquas perſonas idoneas per ipſum capitulum eligi, qui in dicto primo capitulo praeſideant, eaque faciant et adimpleant, quae juxta hujuſmodi noſtras ordinationes vel alias ſunt per praeſidentes hujuſmodi provincialibus capitulis facienda. Statuta quoque et ordinationes hujuſmodi, quae nobis et dicto capitulo ſub bulla noſtra tranſmittimus, in eodem capitulo publicetis, ac legi et auſcultari integraliter faciatis. Omnes abbates, priores, et alios praedictos convenientes ad capitulum memoratum, necnon procuratores abſentium monendo, et, ſi neceſſe fuerit, compellendo, ut ipſorum ſtatutorum ſeu ordinationum copiam ſub auctentica ſcriptura recipiant ; illa ad eccleſias monaſterii ſeu loca ipſorum fideliter delaturi, quae etiam in dictis eccleſiis monaſter. atque locis legi faciant, et diligentius cuſtodiri, ac etiam obſervari. Volumus etiam per dictum primum capitulum provideri de loco ad hoc accommodo et ſecuro ejuſdem provinciae, ubi liber ordinationum ſeu ſtatutorum noſtrorum hujuſmodi bulla noſtra munitus, perpetuis futuris temporibus diligenter debeat conſervari. Statuta etiam in provincialibus ſeu conventibus abbatum et priorum praedictorum dictarum Cantuar. et Ebor. provinciarum, vel alicujus eorum capitulis olim facta, portari per eos, qui illa habuerint, ad praefatum primum capitulum, et ipſa per aliquos ab eodem capitulo deputandos examinari cum diligentia faciatis ; et quae de illis, quae cum noſtris praedictis ordinationibus non obvient, in ipſa veſtra provincia obſervari debeant, in ſequenti ejuſdem provinciae capitulo ordinetur. Deinde ad eccleſias cathedrales, monaſteria, et alia loca conventualia ejuſdem ordinis ſeu religionis infra eandem provinciam exiſtentia, conjunctim et diviſim, per diverſas partes, prout adinvicem conveneritis, perſonaliter accedentes de ipſorum, necnon membrorum ſuorum facultatibus, aut quot monachi eſſe conſueverint in eiſdem, quot etiam de dictis facultatibus incumbentibus eis, ſupportatis oneribus commode valeant ſuſtentari, diligenter inquirere, noſque de praemiſſis per diligentem et fidelem relationem plenarie informare curetis, ut conſideratis facultatibus et omnibus ſupradictis certum in eis monachorum numerum ſtatuere valeamus. Inſuper certos et perpetuos reditus pro penſionibus magiſtris ſeu inſtructoribus, ac monachis mittendis ad ſtudia, necnon pro ſuppletione officiorum et adminiſtrationum inſufficientium aſſignandi, ſecundum formam et modum, quae in eiſdem ordinationibus exprimuntur. Necnon, ut in exequendis praemiſſis vos non contingat expenſis propriis praegravari, pro diebus ſingulis, quibus poſt praedictum capitulum celebratum, in praedictae executionis proſecutione fueritis eundo, morando, et redeundo, cuilibet veſtrum exigendi et recipiendi octoginta Turonenſes argenti duntaxat ab eccleſiis, monaſteriis, aliiſque locis praedictis conventualibus, et membris eorum, congrua per vos vel veſtrum alterum de illis inter eccleſias, monaſteria, loca, et membra praedicta diſtributione facta: ita quod nihil aliud ultra octoginta Turonenſes praedictos vos aut familiares veſtri ab eccleſiis, monaſter. locis, vel membris praedictis, vel a praelatis ſeu quibuſvis perſonis ipſorum petere, exigere, vel etiam a volentibus ſolvere, ſeu dare et recipere praeſumatis. Alioquin

oquin poenis contra viſitatores in provincialibus capitulis deputandos, ac familiares eorum praeter expenſas, eis in victualibus miniſtrandis, pecuniam aut munera recipientes, in dictis conſtitutionibus et ordinationibus noſtris inflictis, vos et familiares veſtros praedictos volumus ſubjacere. Contradictores quoque in praemiſſis vel aliquo praemiſſorum, per cenſuram eccleſiaſticam, et alia opportuna remedia compeſcendo; non obſtantibus quibuſcunque ſtatutis et conſuetudinibus cathedralium eccleſiarum, monaſteriorum, et aliorum locorum ejuſdem ordinis, ſeu religionis provinciae praedictae contrariis, juramentis, confirmationibus apoſtolicis, aut quibuſvis firmitatibus aliis roboratis; ſeu ſi aliqui ſuper proviſionibus ſibi faciendis de beneficiis monachalibus ejuſdem ordinis in eadem provincia ſpeciales vel generales apoſtolicae ſedis, vel ejus legatorum literas impetraverint, etiamſi per eas ad inhibitionem, reſervationem, et decretum, vel alias quomodolibet ſit proceſſum. Quas quidem literas et proceſſus habitos per eaſdem ad beneficia, quae per vos pro praemiſſis juxta eaſdem ordinationes aſſignata fuerint, volumus non extendi. Aut ſi abbatibus, capitulis, ſeu prioribus ſupradictis communiter vel diviſim ab eadem ſit ſede conceſſum, quod eis ſeu ipſorum monaſteriis, aut locis aliquae penſiones imponi, vel in illis conſtitui, ſeu quod ad contributionem vel ſolutionem quarumlibet procurationum, ſeu talliarum, vel impoſitionum hujuſmodi minime teneantur, et ad id compelli; ſeu ſi ipſis conjunctim vel ſeparatim a praefata ſede indultum exiſtat, quod excommunicari, ſuſpendi vel interdici non poſſint per literas apoſtolicas, non facientes plenam et expreſſam, ac de verbo ad verbum de conceſſionibus et indultis hujuſmodi mentionem; aut quibuſcunque conſtitutionibus, ordinationibus, vel ſtatutis, privilegiis, indulgentiis, vel literis apoſtolicis generalibus vel ſpecialibus contrariis, quorumcunque tenorum exiſtant, per quae praeſentibus non expreſſa, vel totaliter non inſerta, earum effectus impediri valeat quomodolibet vel differri, et de quibus, quorumque totis tenoribus habenda ſit in noſtris literis mentio ſpecialis, plenam et liberam concedimus tenore praeſentium poteſtatem. Volumus autem, quod etiam de hiis, quae circa aſſignationem dictorum redituum pro penſionibus magiſtro ſeu inſtructori clauſtralium monachorum, ac monachis mittendis ad praedicta ſtudia impendendis, necnon de reditibus ſeu penſionibus, officiis ſeu adminiſtrationibus inſufficientibus ſupradictis applicandis, ſeu etiam uniendis, duxeritis ordinanda, et de aliis circumſtantiis eorundem, nos per veſtras literas curetis ſimiliter plenarie informare. Quodſi non ambo praemiſſis exequendis potueritis intereſſe, alter veſtrum ea nihilominus exequatur. Caeterum, quia praedictorum ſtatutorum et ordinationum expeditione dilectos filios Bernardum de Genebreda de Longa Villa, et Johannem de Fiſco ſancti Pauli de Cada Jovis, Cluniacenſium et ſancti Benedicti ordinum, Rotomagenſis et Vaurenenſis dioec. prioratuum priores in Romana curia proſecutores, per alias noſtras literas duximus deputandos, et eis inter alia exigendi ab abbatibus, capitulis, prioribus, et aliis adminiſtratoribus ejuſdem ordinis ſeu religionis, de quibus videretur eiſdem, pro praemiſſorum expeditione certas pecuniarum ſummas, et taxandi et diſtribuendi inter dictas provincias, quantum videlicet quaelibet provincia per nos deſtinata de expenſis per eos in ſcriptis aut alias praemiſſorum occaſione factis ſolvere teneantur, liberam dedimus poteſtatem: volumus et mandamus, ut tam vos, quam praeſidentes primo provinciali capitulo, caeterique abbates ejuſdem provinciae taxationem per eos in ipſa veſtra provincia impoſitam ſolvere, et alias circa haec eorum mandatis devote et efficaciter parere curetis. Dat. Avinion. id. Decembris, pontificatus noſtri anno ſecundo.

Nos igitur volentes mandatis apoſtolicis, ſicut decet, humiliter obedire, auctoritate dictarum literarum monaſterium S. Andreae in Northamptonia dicti ordinis ſeu religionis Lincoln. dioec. ad celebrandum in eodem dictum primum capitulum juxta dictarum continentiam literarum, et ad faciendum caetera, quae in ipſis literis continentur, decimo die menſis Junii, cum continuatione et prorogatione dierum ſequentium, deliberatione praehabita diligenti, concorditer duximus eligendum; quem quidem locum pro eo, quod quaſi in medio regni conſiſtit, congruum et ſecurum, et dictum diem terminum competentem attentis locorum diſtantiis reputamus. Quocirca vobis omnibus et ſingulis auctoritate, qua fungimur in hac parte, de qua vobis copiam fieri, ſi eam congrue petieritis, decrevimus, ut tenemur, in virtute obedientiae, qua dictae ſedi tenemini, firmiter injungendo mandamus, voſque et veſtrum quemlibet tenore praeſentium, quas latori earundem illico retradi volumus, peremptorie citamus, quod dictis die et loco, cum continuatione et prorogatione dierum ſequentium compareatis et compareat veſtrum quilibet celebraturi, et celebraturus tunc nobiſcum dictum primum capitulum provinciale; audituri etiam et auditurus in ipſo capitulo publicationem et lectionem ſtatutorum et ordinationum, de quibus in dictis literis memoratur, ipſorumque copiam, et quicquid ulterius in dicto primo capitulo per praeſidentes eidem ad Dei laudem et honorem rationabiliter fuerit ordinatum, recepturi et recepturus, ac etiam ulterius facturi et facturus, quod dictarum literarum tenor exigit et requirit. Inſuper cuicunque veſtrum, qui ſtatuta in provincialibus ſeu communibus abbatum et priorum praedictorum dictarum Cantuar. et Ebor. provinciarum, ſeu alicujus earundem capitulis facta habuerit, auctoritate praedicta injungimus et mandamus, quatenus ipſa ſtatuta dictis die et loco ad dictum capitulum ſecum deferat, ſeu tranſmitti per alium faciat, ſi ad dictos diem et locum perſonaliter accedere juſto impedimento ipſum contigerit impediri, ut tunc de ipſis ſtatutis fieri valeat, prout eſt in dictis literis ordinatum. Si vero dictis die et loco legitimo impedimento detenti, ſeu quivis veſtrum detentus, nequiveritis vel nequiverit

verit perſonaliter intereſſe, nihilominus eiſdem die et loco, cum continuatione et prorogatione dierum ſequentium, per unum commonachum ad facienda omnia et ſingula, quae ſuperius in hoc noſtro mandato, quin verius apoſtolico, continentur, et vobis omnibus et ſingulis injunguntur, procuratorem legitime conſtitutum, habentem inter caetera poteſtatem faciendi plenam fidem de impedimento hujuſmodi, coram nobis ſtudeatis et ſtudeat veſtrum quilibet comparere. De die vero receptionis praeſentium, et quid feceritis et fecerit veſtrum quilibet in praemiſſis, una cum cauſis abſentiae, ſi vos vel veſtrum aliquem dictis die et loco abeſſe contigerit, faciatis et faciat nos eiſdem die et loco veſtris vel ſuis literis certiores; ſcituri, quod ſi hujuſmodi noſtris mandatis, quin verius apoſtolicis, non parueritis et paruerit veſtrum quilibet, cum effectu, contra vos et veſtrum quemlibet in quantum de jure poterimus, juxta dictarum literarum exigentiam procedemus. Dat. quoad nos abbatem monaſterii beatae Mariae Ebor. in eodem monaſterio decimo die menſis Martii, anno Dom. M.CCC.XXXVII. et quoad nos abbatem monaſterii ſancti Albani praedicti apud S. Albanum, ſeptimo decimo die menſis ejuſdem, anno Domini ſupradicto.

Benedictus epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, dilectis filiis univerſis abbatibus, prioribus, decanis, aliiſque perſonis ordinis ſeu religionis monachorum nigrorum, in primo ipſorum provinciali capitulo in Cantuar. et Ebor. celebrando provincia congregando, ſalutem, et apoſtolicam benedictionem. Ad ſalubrem et felicem ſtatutum ordinis et religionis monachorum nigrorum paternae conſiderationis intuitum attentius dirigentes, pro ſalute et proſperitate illorum, praehabita deliberatione matura, nonnulla ſtatuta edidimus, et ordinationes fecimus, quae voluimus et mandavimus, ac volumus et mandamus vobis infra ordinem ſeu religionem hujuſmodi perpetuis temporibus firmiter obſervari, prout in eiſdem ſtatutis et ordinationibus bulla noſtra munitis plenius continetur. Quocirca univerſitati veſtrae per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus ordinationes, et ſtatuta praedicta cum multa maturitate digeſta, et in unam compilationem redacta, quae ſub eadem bulla noſtra vobis tranſmittimus, prompto et devoto ſuſcipientes affectu, ipſa, utpote ſpiritualem profectum veſtrum, et totius ordinis decorem reſpicientes, memorati efficaciter obſervetis, et, quantum ad vos pertinuerit, faciatis per alios obſervari: ut luceat lux veſtra coram hominibus in bonis operibus, et in eis pater caeleſtis jugiter collaudetur. Dat. Avivion. idibus Januarii, pontificatus noſtri anno tertio.

1. *Prooemium.*
2. *De capitulis provincialibus.*
3. *De viſitationibus.*
4. *De capitulis generalibus cujuſlibet eccleſiae.*
5. *De ſubventionibus et collectis.*
6. *De capitulis quotidianis.*
7. *De ſtudiis.*
8. *De ſtudentibus ad generalia ſtudia mittendis.*
9. *De penſis ſtudentium.*
10. *De mutuis ac de venditionibus ſylvarum, et conceſſionibus jurium.*
11. *De fictis et doloſis contractibus.*
12. *De forma juramenti a praelatis praeſtandi.*
13. *De ſpoliis.*
14. *De inventariis per novos antiſtites, abbates, et adminiſtratores alios in eorum novitate faciendis.*
15. *De locis non tradendis ad firmam, niſi cum certa ſolennitate.*
16. *De privilegiis et rebus aliis non tenendis extra loca adminiſtrationum.*
17. *De converſis monachis, et converſis proprietariis et negotiatoribus.*
18. *Ne victualia miniſtrentur in pecunia.*
19. *Ne ſeculares deputentur ad victum monachorum miniſtrandum.*
20. *Ne mulieres habitent in locis monachorum.*
21. *Ne monachi nutriant vel teneant animalia ſeu perſonas ſeculares in monaſterio, vel aliis eorum locis, niſi quibus ex officio competit.*
22. *De ſolvendis cenſibus et reditibus pro alimentis monachorum ſeu fratrum terminis conſuetis.*
23. *De creatione monachorum.*
24. *De forma et honeſtate veſtimentorum.*
25. *De licentiis eundi extra monaſteria, vel alia loca monachis ſine rationabili cauſa non dandis.*
26. *De monachis ad beneficia mittendis, et modo converſandi in eis.*
27. *De eſu et abſtinentia carnium.*
28. *De miſſarum celebratione, et communione non ſacerdotum.*
29. *De cuſtodia et reverentia ornamentorum eccleſiae, ac proviſione librorum.*
30. *De decanis, et praepoſitis, aliiſque ad ſacerdotium promovendis.*
31. *De inſtituendo priore clauſtrali.*
32. *De monachis obtinentibus beneficia in monaſteriis alienis.*
33. *De obtinentibus beneficia ex collatione apoſtolica, quod ſint ſicut alii ſubjecti.*
34. *Quod antiquus numerus monachorum teneatur in beneficiis eorum, ac procurationes ſolvantur.*
35. *De collapſis monaſteriis in religione.*
36. *De collapſis monaſteriis in facultatibus.*
37. *De mendicantibus ad ipſum ordinem aſſerentibus ſe tranſlatos.*
38. *De delatoribus.*
39. *De conſpiratoribus.*
40. *De publicatione ſtatutorum et ordinationum praemiſſorum.*

1. Benedictus epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, ad perpetuam rei memoriam. Summi magiſtri dignatio nos, quanquam immeritos, miſericorditer in apoſtolici magiſterii cathedra collocavit, ut nedum praeſimus, ſed proſimus operibus pariter et exemplis, ſuper cunctum gregem dominicum noſtrae fidei fiducialiter creditum vigilemus, et labores expendamus aſſiduos, ut nobis et aliis ſalutis commoda procuremus. Perinde namque inter caeteros ordines

ordines religioneſque ſacros in triformi conflictu militantis eccleſiae ſtrenue dimicantes, ad ſacram religionem monachorum nigrorum noſtrae dirigentes attente conſiderationis intuitum, optamus in Domino Jeſu Chriſto, ut, ſicut ipſa religio a mari uſque ad mare per incrementa temporum ſuos palmites dilatavit, ſic per univerſa orbis climata virtutum radiis luminoſis jugiter illuſtretur. Et quanquam circa illius ſalubrem et felicem ſtatum, ejuſque attinentias tam per regulares inſtitutiones almorum patrum, qui de hoc ſeculo feliciter tranſierunt, quam etiam per juridicas ſanctiones proviſum exiſtere dignoſcatur; nos tamen ob zelum amplioris ſalutis, et majoris proſperitatis ejuſdem intra noſtra praecordia, et cum nonnullis ex fratribus noſtris ſanctae Romanae eccleſiae cardinalibus, et dilectis filiis Petro Cluniacenſi, Johanne Caſſedei, Gilberto Maſſilienſi, Raymundo Salmodienſi, G. Montiſoluti, et Gregorio Yſidorenſi monaſteriorum abbatibus, ejuſdem religionis, decretorum doctoribus, diligenti tractatu praehabito, et ſuper eo digeſta deliberatione ſecuta, ut eadem religio in divini cultus obſequio floreat, honeſtatis candore fulgeat, diſciplina regulari praemineat, ſapientiae ac ſcientiae divinae pariter et humanae, ſine quibus mortalium vita non regitur, fulgoribus rutilet; nec decreſcat in profectu ſcientiae temporalis, ſed potius augeatur vigeatque inter coenobitas ſuos charitatis ſoliditas, et perſiſtat ſanctimoniae fortitudo. Et ut praemiſſa valeant, cooperante ſuperna omnipotentia, efficaciter pervenire, in virtute dominica confidentes, auctoritate apoſtolica ſtatuta edimus, et ordinationes facimus, quae ordinatim ſubſcripta ſerie deſcribuntur; quaeve ubique terrarum et locorum ſpatia infra et per ipſam religionem eadem auctoritate volumus perpetuis futuris temporibus firmiter obſervari. Per editionem nempe ſtatutorum et ordinationum praedictarum non intendimus aliis juribus inſtitutis, quatenus eiſdem ſtatutis et ordinationibus expreſſe non obvient, aliquatenus derogare, ſed illa potius approbare. Subjunctive igitur ſtatuta et ordinationes hujuſmodi explicantes, conſtitutionem concilii generalis de communi capitulo abbatum atque priorum, abbates proprios non habentium, in ſingulis regnis ſive provinciis faciendo de triennio in triennium volumus exacte, ne committatur neglectui, obſervari.

2. *De capitulis provincialibus.*

Statuimus igitur, et etiam ordinamus, quod in ordine ſeu religione dictorum monachorum nigrorum in ſingulis provinciis per nos inferius deputatis, fiat in loco ad hoc deputando de triennio in triennium, ſalvo jure dioeceſan. pontificum, commune ſeu provinciale capitulum abbatum, et priorum, abbates propriores non habentium, aliorumque priorum eccleſiarumque cathedralium ipſius ordinis ſeu religionis, vel aliorum majorum in ipſis eccleſiis poſt antiſtites earum exiſtentium, quocunque nomine nuncupentur, caeterorumque praelatorum, abbates proprios, ut praefertur, non habentium, exemptorum et non exemptorum ordinis ſeu religionis ejuſdem; ad quod quidem capitulum, juſto impedimento ceſſante, praedicti abbates, priores, et praelati alii conveniant univerſi, et circa illud ac reformationem ordinis, ſeu religionis hujuſmodi obſervantiam regularem adimplere ſtudeant, quae in conſtitutione hujuſmodi explicantur. Qui vero ad ipſum capitulum perſonaliter venire nequiverint, ad allegandum juſti impedimenti cauſam monachum ſuum ejuſdem eccleſiae vel monaſterii, ſi commode fieri valeat, alioquin alium idoneum cum ſufficienti mandato cauſam excuſationis ſufficientem et claram, et etiam poteſtatem in animas eorum jurandi, veram eſſe cauſam hujuſmodi exprimente, ad dictum capitulum tranſmittere teneantur, reſervato praeſidentium hujuſmodi provincialibus capitulis arbitrio, quorum poteſtas de uno provinciali ad aliud provinciale capitulum habeat perdurare, ut pro eorum arbitrio decernere valeant, an cauſa excuſationis, vel cauſae excuſationum, cum diverſae allegatae fuerint, ſufficientes vel inſufficientes exiſtant; et quod cuiquam non ſit licitum ab eorum decreto ſuper hoc frivole appellare, vel quoviſmodo alio reclamare. Non venientes autem, legitimo impedimento ceſſante, vel excuſatorem et procuratorem commonachum ſuum, vel alium idoneum cum ſufficienti mandato ad id, ut praemittitur, non mittentes, teneantur duplum ejus, quod expenſuri fuiſſent ad praedictum capitulum veniendo, et in eo morando, ac redeundo, ab ipſo juxta eorundem praeſidentium arbitrium, ſeu majoris partis eorundem aeſtimandum in termino per ipſos praeſidentes ſtatuendo exſolvere, in utilitatem ipſius provincialis capituli convertendum. Quodque poſſint ipſi praeſidentes illos ad duplum hujuſmodi exſolvendum per cenſuram eccleſiaſticam auctoritate apoſtolica coercere, eorumque ſuper hoc faciendum proceſſum et ferendas ſententias publicare ſeu publicari facere in locis ordinis ſeu religionis ejuſdem. Et quod circa illud duplum in totum vel in partem nulli valeat gratia fieri, et remiſſio indulgeri, et nihilominus contra non venientes praefatos, maxime ſi ſe malitioſe ſubtrahant, vel ut correctionem evitent, ſive ut neſciatur ſtatus eccleſiae vel monaſterii eorundem alias, prout veſtris praeſidentibus ſeu majori parti eorum viſum fuerit, procedatur, ipſorum abſentia non obſtante. Circa praeſidentes namque ac viſitatores in eiſdem capitulis deputandos, et ad alia omnia in eis exequenda illa ſerventur, quae in dicti generalis concilii, et felicis recordationis Honorii papae III. praedeceſſoris noſtri, conſtitutionibus expreſſius continentur; ſervatis tamen ſtatutis, ordinationibus, et adjectionibus noſtris ſupraſcriptis et infraſcriptis, quemadmodum modificatur et perſtringitur in eiſdem. Et quia praelatorum et monachorum ipſius ordinis ſeu religionis regularis eſt inſtitutio et obſervantia ſalutaris, decernimus, ut priores eccleſiarum cathedralium ordinis ſeu religionis ejuſdem, aut majores in ipſis eccleſiis poſt earum antiſtites exiſtentes, ac poſt ipſos antiſtites regularem curam monachorum habentes, quocunque nomine cenſeantur, ad conveniendum in ipſis capitulis provincialibus ſub modis, poenis, et formis ſuperius deſignatis, necnon eoſdem priores ſeu majores,

jores, et capitula, cunctoſque monachos earundem eccleſiarum ſive monaſteriorum, etiamſi in ipſis eccleſiis vel monaſteriis, ſeu extra ea ubicunque prioratus officia vel adminiſtrationes habuerint, ſeu moram traxerint, tam exemptos quam non exemptos, etiamſi ipſi non exempti aliquibus exemptis antiſtitibus ſint ſubjecti, fore ſub dictorum capitulorum provincialium diſtrictionibus, correctionibus, et ordinationibus incluſos, et etiam comprehenſos, et ad illas ſub poenis, quas dicti praeſidentes eis duxerint imponendas, per ipſos praeſidentes, ac etiam quoſcunque dictarum eccleſiarum monachos praefatos beneficia monachalia ad eaſdem eccleſias pertinentia obtinentes, ad contribuendum in expenſis moderatis et rationabilibus, quas dicti priores ſeu majores fecerint ad ipſa capitula veniendo, et in eis ſtando, ac de illis redeundo, per priores ſeu majores praedictos auctoritate apoſtolica per cenſuram eccleſiaſticam, et alia remedia opportuna, ſublato appellationis obſtaculo, compellendos; quodque quivis ordinarii locorum, exempti et non exempti, ullorum praedictis vel eorum ſingulis impedimentum apponant vel apponi permittant, ſed legitimis temporibus requiſiti ea omnia et ſingula faciant executioni mandari, et inviolabiliter obſervari. Praecavere ſiquidem intendentes, ne impedimentum accidens conventioni alicujus provincialis capituli obeſſe valeat, intelligimus et volumus, quodſi contigerit eccleſias cathedrales monachales prioribus vel aliis poſt ipſarum antiſtites exiſtentibus, in eis majoribus, ut praefertur, vel monaſteria ſeu loca ordinis aut religionis ejuſdem ſuis vacare ſeu carere paſtoribus, qui aſtricti eſſent ad conveniendum in provinciali capitulo, antedicto tempore videlicet, quo imminebat ipſum provinciale capitulum celebrandum, teneantur capitula eccleſiarum et conventus monaſteriorum aliorum, locorumque conventualium praedictorum perſonam ſufficientem de gremio eccleſiarum, monaſteriorum, aliorumque locorum eorundem, ſi commode fieri poſſit, vel aliunde, dum tamen idoneum, tranſmittere ad dictum capitulum pro faciendis et implendis omnibus, quae facere poſſent abbates, priores, necnon priores ſeu majores in ipſis eccleſiis cathedralibus, ſeu aliis eiſdem locis conventualibus, praeſidentes praefati, ſi veniſſent ad dictum capitulum, et in eo perſonaliter intereſſent. Quod autem praemittitur, de provinciali capitulo de triennio in triennium celebrando, ad cujuſlibet haeſitationis ſcrupulum amputandum, ad ſanum referri volumus intellectum, ſcilicet, ut cum uno anno provinciale capitulum fuerit celebratum, alio proximo anno futuro ab illo valeat abſtineri, et fiat omnino anno tertio ſubſequenti. Sane, quia ſupervacuum foret edere ſanctiones, ſi remitteretur earum executio, et non eſſet qui tueretur eaſdem; ordinamus et volumus, ut dictum commune ſeu provinciale capitulum apud unum de monaſteriis ejuſdem ordinis ſeu religionis ad hoc aptum, ſi in eadem exiſtat provincia, debeat celebrari; alioquin celebretur in loco alio congruo et ſecuro, de quo, ac de die primi capituli hujuſmodi celebrandi, et aliis opportune faciendis circa idem providebunt illi, qui ſuper hoc a ſede apoſtolica fuerint deputati prima vice: et ut ſuper eodem capitulo et per illud extunc inpoſterum et perpetuo rationabilis ordinatio habeatur; ſtatuimus, quod in dicto capitulo primitus celebrando, et ſemper inantea ſucceſſive praeſidentes ſingulis capitulis celebrandis, ſeu major pars eorum provideant et ordinare procurent, per quem in ſequenti capitulo ſermo fieri, miſſaque celebrari debeat, et eligant locum pro celebrando alia vice proxima in praefato capitulo, et qui praeſidentes eſſe debeant in eodem, et ſic extunc fiat in provincialibus capitulis ſucceſſivis. Provideant etiam, qui abbates, quae, et quot, et quotiens eccleſias cathedrales monachales, monaſteria, et alia loca ejuſdem ordinis ſeu religionis debeant uſque ad ipſum ſequens provinciale capitulum viſitare. Ut igitur de provinciis, in quibus capitula hujuſmodi fuerint celebranda, diſtincta limitatio habeatur, ne de ipſis inpoſterum haeſitetur, quamlibet provinciam, prout ſequitur, deputamus; videlicet, quod provinciae Rhemenſis et Senonenſis pro una; Rothomagenſis et Turonenſis cum monaſterio S. Florentii veteris, et membris ſuis, quod in nullo epiſcopatu eſſe dicitur, pro alia; Bituricenſis et Burdigalenſis cum toto epiſcopatu Anicien. pro alia; Narbonenſis, Tholoſanus, Anxiatenſis pro alia; Cantuarienſis et Eboracenſis pro alia; Compoſtellana et Hiſpalenſis pro alia; Toletana pro alia; Bracharenſis pro alia; Terraconenſis, et Caeſarauguſtanenſis cum toto epiſcopatu Majoricenſi pro alia; Lugdunenſis, Biſuntinenſis, et Tharantaſienſis pro alia; Viennenſis, Arelatenſis, Aquenſis, et Ebredunenſis pro alia; urbs Romana cum epiſcopatibus nobis immediate ſubditis, necnon Sublacenſi et Farfenſi monaſteriis, quae in nullo epiſcopatu conſiſtunt, in noſtra ſpeciali provincia conſtituta, pro alia; Reginenſis, et Cuſentinenſis ſanctae Severinae, et Roſſanenſis cum Miletenſi et Biſignanenſi epiſcopatibus, pro alia; Conſanenſis, Acheruntinenſis, Taratinenſis, et Hyduntinenſis pro alia; Barenſis, Tranenſis, Sipontinenſis, et Beneventanus cum Troienſi, Melphienſi, et Rappolanenſi epiſcopatibus pro alia; Neapolitanenſis, Capuanenſis, Salernitanenſis, Amalphitanenſis; et Surrentinenſis cum Caſſinenſi Ravelanenſi, et Averſannenſi epiſcopatibus, ac monaſterio ſancti Vincentii de Vulturno, quod in nullo epiſcopatu conſiſtit, pro alia; Panormitanus, Meſſanenſis, et Montiſregalis cum epiſcopatu Melevitano pro alia; Stligomenſis et Colocenſis pro alia; Gneſnenſis pro alia; Armacanenſis, Dublinienſis, Caſſelenſis, et Tuamenſis pro alia; regna Scotiae pro alia; Bohemiae pro alia; Daciae pro alia; Northwegiae pro alia; Sweciae pro alia; Graeciae pro alia; Sardiniae et Corſicae pro alia; Cypri pro alia; provinciae Theban. Athenienſis, Patracenſis, Corinthienſis, et Neopacenſis cum toto patriarchatu Conſtantinopolitano habeantur pro alia; patriarchatus Aquileienſis et Grandenſis, ac provinciae Yadrenſis, Spalatenſis et Raguſina pro alia; provinciae Mediolanenſis, Januenſis, et Piſana pro alia; Ravennenſis cum Ferrarienſi, et Placentinenſi epiſcopatibus pro alia; Moguntinenſis cum epiſcopatu Bambergenſi ſive regno

Bohe-

Bohemiae pro alia; Colonienſis et Treverenſis pro alia; Bremenſis et Magdeburgenſis cum epiſcopatu Caminenſi pro alia; Salzburgenſis pro alia; Rigenſis pro alia. Caeterum, ſi qui epiſcopatus, vel ſi quae monaſteria, vel loca dicti ordinis vel religionis fuerint, quae in aliqua provinciarum dictarum minime includantur, quoad praedicta capitula de illa provincia eſſe volumus, cui quidem provinciae epiſcopatus, monaſteria, et loca hujuſmodi viciniora exiſtant.

3. *De viſitatoribus.*

Porro viſitatores, qui ſecundum praedictam conſtitutionem ipſius generalis concilii fuerint in hujuſmodi provincialibus capitulis deputati, ſint idonei, ſoliciti, et diſcreti circa viſitationis officium eorum exequendum, et cuncta obſervent, quae in praefatis ejuſdem concilii, et alia dicti Honorii, praedeceſſoris noſtri, conſtitutionibus ſtatuta exiſtere dignoſcuntur. Quodſi viſitatores ipſi illa exequi omiſerunt negligenter, eos poenas incurrere volumus ipſo facto, quas incurrunt hii, qui non veniunt ad capitulum provinciale, praepeditionem canonicam non habentes. Et quia cupimus, ut hujuſmodi praefatorum viſitatorum officium cum omni ſinceritate procedat, interdicimus, quod nullus viſitatoris ſibi deputati eodem anno eſſe valeat viſitator; praedicti autem viſitatores, vel familiares eorum in eccleſia cathedrali monachali, vel monaſterio, ſeu loco alio ipſius ordinis ſeu religionis, ad quae viſitationis cauſa duxerint declinandum, ultra duos dies nequaquam remaneant, ni evidens neceſſitas vel magna utilitas eccleſiae, vel monaſterii, ſeu loci hujuſmodi per eos viſitatorum ampliorem inibi moram viſitatorum vel familiarium exegerint eorundem, ſed tunc id efficiant de eccleſiae vel de monaſterii ſeu loci praedictorum conſilio ſeniorum. Nec viſitatores vel familiares ipſi eiſdem eccleſiis, monaſteriis, et locis viſitatis oneroſi et graves exiſtant, non ſumptuoſas epulas quaerant, ſed cum gratiarum actione recipiant, quod illis honeſte et competenter fuerit miniſtratum. Dicti quoque viſitatores et familiares ipſorum nullam pecuniam hujuſmodi occaſione ſeu quolibet alio modo recipiant, nec ipſi vel quiſquam ſuorum aliquod munus, quodcunque ſit, vel qualitercunque offeratur, praeſumat recipere, ut non quae ſua ſint videantur quaerere, ſed quae Jeſu Chriſti. Unde ſtatuimus et ordinamus, ut univerſi et ſinguli viſitatores hujuſmodi, vel familiares ipſorum, qui praeter expenſas eis duntaxat in victualibus exhibendis exigere vel recipere pecuniam etiam a volente, ſeu ipſi vel quiſquam ſuorum familiarium ſimiliter munera recipere quoquomodo praeſumpſerint, duplum ejus quod receperint, eccleſiae, vel monaſterio, ſeu alteri loco ipſius ordinis ſeu religionis ejuſdem, a qua vel quo id receptum fuerit, infra menſem reddere teneantur; alioquin extunc viſitatores hujuſmodi duplum ipſum eis ultra hujuſmodi tempus reſtituere differentes, ab officio et beneficio noverint ſe ſuſpenſos, quouſque hujuſmodi gravatis eccleſiis, vel monaſteriis, aut locis de hujuſmodi duplo plenariam ſatisfactionem impendant, nulla eis in hoc dantium remiſſione, liberalitate, vel gratia valituris. Et ſi expedierit, nihilominus ipſi viſitatores ſint ſuſpenſi per praeſidentes dictis capitulis, et eorum quemlibet ad reſtitutionem praefati dupli auctoritate apoſtolica per cenſuram eccleſiaſticam, et alia opportuna remedia, remoto appellationis obice, compellantur. Et quia procedit de virtute prudentiae, ſi via ſcandalis praecluditur, inhibemus viſitatoribus memoratis, ne illos, ſeu eorum nomina, qui eis aliqua ſecreta in viſitationibus revelaverint, praeſumant aliis revelare, niſi tunc demum cum propter revelata hujuſmodi ad alicujus punitionem, vel poenam fuerit procedendum. Aliter autem hujuſmodi revelantes puniantur plus vel minus, prout facti qualitas exiget, ſecundum arbitrium praeſidentium eorundem.

4. *De capitulis generalibus cujuſlibet eccleſiae.*

Rurſus, quia eccleſiis cathedralibus et monaſteriis ejuſdem ordinis ſeu religionis ad ſalutem, et proſperitatem noſcitur provenire, cum in eorum ſingulis annuatim generale capitulum celebratur, in quo alii abbates, priores, praelati, et adminiſtratores eis ſubjecti, ordinis ſeu religionis ipſius, conveniant die praeſtituto in illis, in quibus ſtatutus extitit, dieque ſtatuendo in illis, in quibus nondum eſt ad hoc dies hujuſmodi conſtitutus, ut membra ſuo capiti conſonent, et caput reſpiciat ſua membra; ſtatuimus et etiam ordinamus, ut in ſingulis eccleſiis cathedralibus, et monaſteriis antedictis die ſtatuto vel ſtatuendo, annis ſingulis generale capitulum celebretur, in quo cum praelatis eorum alii abbates, priores, praelati, et adminiſtratores immediate eiſdem ſubjecti ſtudeant convenire, ad tractandum de reformatione hujus ordinis ſeu religionis, et obſervantia regulari, necnon corrigant et reforment ibidem tam in ſpiritualibus, quam in temporalibus, quae corrigenda fuerint, ac etiam reformanda. Et in quo tam abbates, priores, ſeu adminiſtratores principalium monaſteriorum, et adminiſtrantes in ipſis eccleſiis cathedralibus, quam praedicti alii ſubjecti de adminiſtrationibus cujuſcunque ipſorum reddant in ſcriptis, quamvis non requiſiti, fidelem rationem, ſummas videlicet rerum principalium, et groſſarum quoad recepta, et expenſas annuas veraciter explicando; necnon quanta, et qualia ſuperſint, et etiam debeantur, et ex qua cauſa, ex quibus, vel a quibus perſonis, aut deſint etiam, veraciter exprimendo. Qui vero legitime praepediti ad capitulum hujuſmodi venire nequiverint, procuratores idoneos ſufficienter inſtructos, cum ſufficienti mandato excuſationum ſuarum cauſas rationabiles etiam exprimente, cum poteſtate jurandi in eorum animas, cauſas hujuſmodi eſſe veras, et reddendi rationem praedictarum, et alia faciendi, quae ipſi facerent, ſi praeſentes exiſterent, ad illud tranſmittere teneantur. Quodſi non venerint, non impediti legitime, vel non tranſmiſerint ad idem capitulum, ut praefertur, poenis ſubjaceant ſuperius contra non venientes ad provincialia capitula inſtitutis. Quorum compulſio, et ipſarum poenarum executio ad abbatem ipſius monaſterii principalis, in quo ipſum capitulum celebratur, vel ad illum, qui major eſt

eſt poſt antiſtitem in ipſa eccleſia cathedrali, in qua celebrari continget capitulum praelibatum, auctoritate apoſtolica pertineat, prout ſupra de praeſidentibus provincialibus capitulis eſt ſtatutum. Et quia memoriam perpetuat, et cautelam adjicit conſervatio ſcripturarum; volumus et ordinamus, quod duae ſcripturae conſimiles fiant, rationes hujuſmodi continentes, quarum una penes illum, qui eccleſiae poſt antiſtitem, ſeu monaſterio, ubi dictum capitulum celebrari contigerit, praeſidebit, et alia in arca pro ſigillo capituli eccleſiae vel conventus monaſteriorum praefatorum deputata vel deputanda, ſeu loco alio competenti, de quo hujuſmodi praeſidenti et capitulo, ſeu conventui, vel majori ejus parti videbitur ad cautelam, et providentiam neceſſariam et utilem conſerventur. Volumus inſuper, ut cellarii, camerarii, hoſpitalarii, eleemoſynarii, infirmarii, et alii officiales quicunque, quocunque nomine cenſeantur, victum ſeu veſtitum conventui, vel aliis in dictis eccleſiis vel monaſteriis, ſive locis conventualibus miniſtrantes, rationem plenam et explicitam de receptis et expenſis ratione adminiſtrationum vel officiorum hujuſmodi ter annuatim computata ratione, quam reddiderint in generali capitulo, ut praefertur, in fine ſcilicet cujuſlibet quarti menſis etiam irrequiſiti praelatis, qui eccleſiis, monaſteriis, et conventualibus locis praeſunt et praeerunt antedictis, et capitulis ſeu conventibus eorundem, aut illis diſcretis, qui ad rationem ipſam audiendam, et fideliter eis referendam deputati fuerint, reddere teneantur; proviſo attentius, quod illi ex hujuſmodi adminiſtratoribus, prioribus, ſeu officiariis, qui gravia et enormia crimina commiſerint vel committent, vel alias demeriti fuerint vel erunt, ſive per annum excommunicationis, ſuſpenſionis, aut interdicti ſententias rationabiliter in eos latas pertinaciter tolerabunt, et de hiis convicti fuerint, vel alias legitime conſtiterit, ab eorum ſuperioribus, cum conſilio ſeniorum eccleſiarum, ac monaſteriorum, ſeu locorum aliorum praedictorum ratione favente notorie, nedum a ſuis adminiſtrationibus, prioratibus, vel officiis ſeu beneficiis amoveri valeant, ſed ob crimina et demerita hujuſmodi poenis debitis percellantur, ut ſit eis in poenalis confuſionis opprobrium, et pernicioſum non tranſeat aliis in exemplum. Ne vero per cujuſpiam calliditatis ingenium evenire contingat, quin capitula praedicta celebrentur locis et temporibus debitis, quemadmodum ſuperius eſt diſtinctum, quod forte praetenderetur occaſio, quod eccleſiae, monaſteria, et loca praedicta gravata forent, et ſumptus exiſterent evitandi; nos volentes providere, ne capitulorum ipſorum generalium tantae ſalutis et proſperitatis fructibus obventuris malignitatis flatibus reſiſtatur, taliter ordinamus, quod illi, qui venire tenentur ad provinciale capitulum de triennio in triennium, et ad cujus jus eccleſiae vel monaſterii annuatim capitula praelibata, vivant cum aliis ipſius loci monachis in communi, et familiaribus ſuis clericis, et laicis, et etiam evectionibus extra eccleſias, monaſteria, et loca ipſa de ſuis propriis reditibus providere in neceſſariis teneantur; quavis conſtitutione ſeu conſuetudine contrariis non obſtantibus. Licet autem circa rationes de adminiſtrationibus et officiis, ut praemittitur, reddendas duxerimus providendum; quia tamen veritatis claritas latebras non requirit, ſed metas potius patentis claritatis expoſcit, cautius in hac parte ſuper hiis eccleſiarum, monaſteriorum, et locorum praefatorum occurrentes diſpendiis, et provectibus providentes; volumus, ut viſitatores capituli provinciales, qui pro tempore fuerint, cum ad eccleſias, monaſteria, prioratus, et loca hujuſmodi venerint, eorum officium exequendo nequaquam omittant, quin de ſtatu ſpirituali et temporali eccleſiarum, monaſteriorum, prioratuum, et locorum praedictorum plenarie ſe informent, ut ſic reformando vel referendo, prout ſecundum jura et ordinationes capitulorum hujuſmodi ſalubrius et utilius fuerit eccleſiis, monaſteriis, prioratibus, et locis ipſis providere valeant viſitatis. Proviſo, quod praedicta provincialia, et alia eccleſiarum, et monaſteriorum praedictorum capitula non concurrant adinvicem, ne valeat unum per aliud impediri. Caeterum ſtatuimus, ut omnes et ſinguli ad eadem capitula venientes, non ducant, vel duci faciant ſeu permittant evectiones, ſeu familiares in numero ſuperfluas, ſeu quomodolibet exceſſivos, ſed numero evectionum, et familiarium ſtatui eorum cujuſlibet congruo eos volumus et praecipimus eſſe contentos. Ipſi autem familiares et alii, quos ducent vel duci facient, ſeu tenebunt, ſint humiles et honeſti, de quibus aliquatenus praeſumi nequeat, quod alicui abbati, priori, adminiſtratori, officiato, monacho, vel cuicunque alteri cum eis ſeu alias ad ipſa capitula venienti, aut in eis commoranti, vel de illis redeunti, aut eccleſiis, monaſteriis, prioratibus, vel aliis eorum locis inferant per ſe aut alios ſeculares vel regulares, ſeu quoſlibet alios, in perſonis vel rebus injuriam vel offenſam, vel quod in aliquo de dictis capitulis, aut in eccleſia, vel monaſterio, ſeu loco, ubi celebrabuntur, ſcandalum ſuſcitare, vel turbationem facere, ſeu diſcordiam vel contentionem movere praeſumant. Quodſi quis ad inferendam injuriam vel offenſam hujuſmodi, ut turbetur vel impediatur quodcunque de dictis capitulis, ſcienter, et ex propoſito tales duxerit, vel alias tenuerit, ſeu ad hoc diſpoſuerit, aut convocaverit, vel convocari fecerit, unde turbatio vel impedimentum hujuſmodi, ſeu aliqua ex eis fuerint ſubſecuta, et qui conſentiens extiterit in praedictis, vel aliquo eorundem, aut dans ſcienter, et ex propoſito auxilium, conſilium, vel favorem, ipſo facto ſententiam excommunicationis incurrat, de qua duntaxat, ſi ſit abbas, vel monachus ipſius ordinis, per praeſidentes capitulo provinciali, ſeu eorum aliquem, quantum ad ea, quae ipſum capitulum provinciale concernent, quantum vero ad illa de praedictis, quae annuale capitulum antedictum, vel eccleſiam, ſeu monaſterium, vel alium locum, ubi celebrabitur annuale capitulum ſupradictum, ſeu perſonas aut bona eorum vel alia concernerent, per abbatem, vel alium hujuſmodi annuali capitulo praeſidentem, auctoritate apoſtolica; ſeculares vero, et alii religioſi a ſententiis hujuſmodi per locorum ordinarios tunc demum, cum ſatisfactionem impenderint congruentem, et non ante, poſſint abſolvi, niſi commiſſa hujuſmodi talia fuerint,

fuerint, propter quae ſedes apoſtolica eſſet merito conſulenda. Et ſi mors, vel membri mutilatio ſeu debilitatio alicujus perpetua occaſione praedictorum ſecutae fuerint, talis nedum ad adminiſtrationem vel officium ſeu beneficium aliqua in ordine ſeu religione hujuſmodi vel ab illis obtinenda exiſtat inhabilis, ſed et obtentis in eis vel ab ipſis ſit eo ipſo privatus, quae aliis et non ſibi per illum, ad quem collatio aut quaevis alia diſpoſitio pertinuerit, libere conferantur, vel alias de illis canonice ordinetur. Eandem quoque ſententiam excommunicationis ipſo facto incurrat quilibet, cujuſcunque ſit praeeminentiae, dignitatis, ſtatus, vel conditionis, qui per ſe vel alium malitioſe impediverit, vel impediri fecerit ſcienter, et ex propoſito, quominus dicta capitula libere valeant celebrari. Quique praeſumpſerit euntes ad illa, vel in eis morantes, ſeu de ipſis redeuntes capere, ſeu capi facere, vel captos detinere, aut impedire, vel eis, aut eorum familiaribus in perſonis vel rebus damna, injurias, vel offenſas occaſione hujuſmodi, ut videlicet turbetur, vel impediatur celebratio cujuſcunque ipſorum capitulorum, inferre; necnon quicunque ipſius ordinis ſeu religionis, qui praetextu viſitationis malitioſae, et ex propoſito praedicta vel eorum aliquid per ſe vel per alium commiſerit in perſonas abbatum, priorum, et aliorum monachorum, ſeu majorum praedictorum proprios ſubjectos viſitantium, vel in perſonas viſitatorum in provincialibus capitulis, vel per abbates alios, ſeu praelatos principalium vel propriorum monaſteriorum deputandorum vel familiarium eorundem, aut in bonis eorum; et quicunque praedicti ordinis, qui in viſitationibus hujuſmodi, vel correctionibus, ſeu executionibus proceſſus eorum malitioſe impedierit, vel eis procaciter et proterve ſe oppoſuerit, aut praedicta facientibus conſenſerit, per ſe, vel per alium, preces, minas, literas, auxilia potentium ſecularium vel laicorum, ſeu quaecunque alia impedimenta malitioſe procurando, et impedierit eundem ordinem ſeu religionem ipſam in contributionibus legitime faciendis. Praeſidentes autem provincialibus, et annualibus capitulis praelibatis, et eorum quilibet, dum ſimpliciter et de plano eis conſtiterit aliquem ex praedictis praefatam excommunicationis ſententiam incurriſſe, ipſum per omnia ejuſdem ordinis ſeu religionis loca vicina, de quibus eis videbitur, tamdiu ſolenniter publicent, et faciant ab aliis auctoritate apoſtolica publicari, eis ſuper hoc non parentes per cenſuram eccleſiaſticam, appellatione poſtpoſita, compellendo, donec congruam ſatisfactionem impenderit, et per ipſos praeſidentes duntaxat, vel per duos eorum ad minus auctoritate praedicta fuerit abſolutus. Ad haec tam diverſorum locorum dioeceſanis, quam aliis perſonis, qui pro tempore praefuerint ipſis capitulis celebrandis, in virtute obedientiae diſtricte praecipimus, ut per cenſuram eccleſiaſticam, appellatione ceſſante, compeſcant advocatos, patronos, magnates, rectores, vicedominos, conſules, et milites, ſeu quoſlibet alios, ne cathedrales eccleſias, monaſteria, vel alia loca monaſtica in perſonis vel rebus eorum praeſumant offendere quoquomodo. Et ſi ſecus forſan egerint, eos uſque ad ſatisfactionem debitam per cenſuram eandem, appellatione remota, cogere non poſtponant, ut praelati, et alii ſervi Dei dicti ordinis ſeu religionis hujuſmodi liberis et devotis mentibus altiſſimo penſum debitum quotidianae ſolvere ſatagant ſervitutis.

5. *De ſubventionibus et collectis.*

Profecto, cum in ſaepedicta conſtitutione concilii generalis inter caetera ſit expreſſum, quod hii, qui convenerint in triennali capitulo, vitam ducant communem, et ſimul omnes communes expenſas proportionabiliter faciant; nos attendentes, quod praeter expenſas hujuſmodi expenſae aliae, nedum pro provinciali, ſed etiam annuali capitulis praedictis neceſſario requiruntur, ſtatuimus et ordinamus, quod in eiſdem capitulis, cujuſquam contradictione vel abſentia non obſtante, pro libertatibus, neceſſitatibus, utilitatibus, expenſis communibus, et aliis conſuetis, cum onus diviſum in partes levius ſupportetur, auctoritate apoſtolica fiant, imponantur, ſeu indicantur collectae, ſubventiones, ſeu contributiones ſecundum arbitrium 5
praeſidentium ſeu diffinitorum, quoad hujuſmodi capitulum provinciale, vel abbatis, ſeu alterius praeſidentis ipſi annuali capitulo, et diffinitorum, quoad annuale capitulum antedictum. Ut autem in conſervatione collectarum, ſubventionum, ſeu contributionum hujuſmodi cautela ſecuritatis fideliter habeatur, volumus et ordinamus, ut collectae, quae fient in capitulo provinciali, per tres probos et fideles abbates, ſeu alios praelatos ipſius ordinis ſeu religionis illius provinciae, in qua idem capitulum fuerit celebratum, in aliquo ſecuro monaſterio, ſeu loco alio congruenti; quae vero fient in ſingularibus eccleſiis, monaſteriis, vel aliis locis ejuſdem ordinis ſeu religionis, per tres probos et fideles monachos cujuſlibet eccleſiae vel monaſterii, ſeu loci, in qua vel in quo, ut praefertur, fient, quorum unum ponet abbas, vel alius praelatus ipſius loci, alium vero prior vel priores, adminiſtratores ſeu officiati, et tertium capitulum eccleſiae ſeu conventus monaſterii, ſeu loci hujuſmodi in una arca ferrata, tribus diverſificatis ſeris et clavibus fideliter collectae, diligenter cuſtodiantur, et ad uſum duntaxat eorum, pro quibus factae fuerint, et ad nullos uſus alios convertantur: pro quibus fideliter conſervandis et implendis praedicti tres abbates praeſtent in praeſidentium, et praefati monachi in abbatis et capituli, necnon conventus eccleſiae vel monaſterii, ſeu praelati alterius loci principalis, ubi dictum annuale capitulum extiterit celebratum, praeſentia corporaliter juramentum, nec fieri valeat alia contributio, quamdiu aliquid, quod ſufficiat de prima contributione, contigerit ſupereſſe; habeantque praedicti praeſidentes et eorum quilibet, quoad hujuſmodi provincialia capitula, necnon abbates, priores, et majores, ſeu alii jam dicti poteſtatem auctoritate apoſtolica ſupradicta exigendi, colligendi et levandi collectas, ſubventiones, et contributiones hujuſmodi ab omnibus et ſingulis abbatibus ſubjectis, ſi quos habeant, et prioribus, praelatis, adminiſtratoribus, officiatis, et beneficiatis quibuſcunque, qui erunt ipſi

ipſi annuali capitulo, ſeu eccleſiae, vel monaſterio, aut alii loco principali ſubjecti, et compellendi omnes et ſingulos antedictos eadem auctoritate per cenſuram eccleſiaſticam, appellatione remota, et alia juris, et ipſius ordinis ſeu religionis remedia ad ſolvendas integre collectas, ſubventiones, et contributiones praefatas, prout in hujuſmodi provinciali et annuali capitulis fuerit ordinatum ſuper hoc terminis aſſignatis; ac etiam publicandi et exequendi libere praedicta, et proceſſus, ac ſententias in eccleſiis cathedralibus, ac monaſteriis, et aliis locis ejuſdem ordinis ſeu religionis, quando et quotiens eis viſum fuerit expedire, necnon abſolvendi a dictis ſententiis, congrua tamen ſatisfactione praemiſſa, et relaxandi ac tollendi omnes proceſſus ac ſententias ſuſpenſionis et interdicti, et cum eis ſuper irregularitate, ſi qua ſint ligati, profanando divina, vel alias ſe illis immiſcendo, non tamen in contemptum clavium incurrerint, diſpenſandi.

6. *De capitulis quotidianis.*

Rurſus quia per quotidianam et ordinatam ſatisfactionem capituli regularis fortificatur et durat nervus monaſticae diſciplinae; ſtatuimus et ordinamus, ut in cunctis et ſingulis eccleſiis cathedralibus, monaſteriis, et aliis conventualibus, caeteriſque locis hujuſmodi ordinis ſeu religionis, in quibus erunt ſex monachi vel ſupra, et etiam alibi, ubi fieri conſuevit capitulum hujuſmodi, regulare capitulum fiat et teneatur die quolibet ordinatim; in quo priuſquam ad quaevis alia procedatur, plene ſecundum regulam monaſticam, et eccleſiarum, monaſteriorum conventualium, et aliorum locorum praefatorum conſuetudines approbatas monachorum ſeu fratrum exceſſus, tranſgreſſiones, et negligentiae corrigantur, ac de diſciplina et reformatione regulari agatur in illo, ubi nullus monachus ſeu frater clamoſe aut irreverenter alterum defendere vel ſuſtinere praeſumat. Et quotiens regula pronunciata fuerit a lectore, per praeſidentem ipſi capitulo, vel alium, cui hoc ipſe injunxerit, ejuſdem regulae ſententia vulgariter exponatur.

7. *De ſtudiis.*

Quia vero per exercitium lectionis adquiritur ſcientiae margarita, et per ſtudium ſacrae paginae ad cognitionem excellentiae divinae familiarius pervenitur, ac per agnitionem humani juris animus rationabilior efficitur, et ad juſtitiam certius informatur; nos cupientes, ut viri ejuſdem ordinis ſeu religionis in agro dominico laborantes, in primitivis, et deinde in divini et humani, canonici videlicet jurium ſcientiis inſtruantur, conſtitutioni Clementis papae V. praedeceſſoris noſtri, de monachis in ſcientiis primitivis inſtruendis infra monaſteria, quibus degunt, editae inhaerentes, illam volumus et praecipimus firmiter obſervari; et nihilominus adjiciendo ſtatuimus et ordinamus, ut in quibuſlibet eccleſiis cathedralibus, monaſteriis, prioratibus, vel aliis conventualibus et ſolennibus locis, quibus ad hoc ſuppetant facultates ordinis ſeu religionis hujuſmodi, deinceps habeatur magiſter, qui monachos eorum doceat in hujuſmodi ſcientiis primitivis, videlicet grammatica, logica, et philoſophia; proviſo attentius, ut ſeculares inſtruendi cum ipſis monachis docendis in eiſdem eccleſiis, monaſteriis, prioratibus, et locis aliis nullatenus admittantur. Cui quidem magiſtro, ſi monachus non fuerit ipſius ordinis ſeu religionis, de pane, vino, et pitancia providere quotidie, ſicut uni ex monachis eccleſiarum, monaſteriorum, prioratuum, et locorum hujuſmodi teneantur illi, qui talia tenentur in illis capitulis eccleſiarum, monaſteriorum, prioratuum, et locorum ipſorum conventibus ſeu monachis miniſtrare. Necnon pro veſtimentis, calciamentis, et ſalario congrua penſio annua aſſignetur, quae tamen 20. librarum Turonenſium parvarum ſummam nequaquam excedat, quae de infraſcripta communi contributione ſolvetur, donec pro ea, et penſionibus monachorum ſtudentium ad generalia ſeu ſolennia ſtudia mittendorum, certi et perpetui reditus aſſignati fuerint, prout infra expreſſius, et plenius continetur. Si vero in eccleſiis, monaſteriis, prioratibus, et locis praedictis ſit monachus idoneus ad praedicta, monachus ipſe per antiſtites in cathedralibus eccleſiis, in monaſteriis vero, et aliis locis praefatis per ſuperiores ſuos inſtruere fideliter monachos ipſos in praedictis ſcientiis deputetur, et etiam ad hoc, ſi neceſſe fuerit, compellatur. Cui ſcilicet monacho inſtruenti ſive inſtructori --- 10. librae Turonenſes, ultra victum et veſtitum pro libris emendis, vel aliis ſuis neceſſitatibus juxta diſpoſitionem ipſius antiſtitis, vel dictorum ſuperiorum deputentur; antiſtites vero, et alii ſuperiores praedicti dictos monachos, qui dociles fuerint, cum conſilio proborum et ſeniorum eccleſiarum, monaſteriorum, prioratuum, et locorum hujuſmodi eligere teneantur, et ordinare de certo numero eorundem, ac de locis et temporibus, quibus lectionibus, quibuſve divinis officiis ſeu obſequiis aliis opportunis intendant; poſſintque dicti antiſtites et ſuperiores dictos magiſtros, inſtructores, et inſtruendos monachos cum conſilio proborum et ſeniorum praedictorum, prout eis viſum fuerit expediens, removere, et loco eorum alios ſubrogare. Praecipimus inſuper in virtute ſanctae obedientiae cunctis viſitatoribus in provincialibus capitulis deputandis, quod omnia et ſingula de magiſtris inſtituentibus ſive inſtructoribus, et perſonis inſtruendis, et aliis circa ea ſuperius ordinata faciant auctoritate apoſtolica per cenſuram eccleſiaſticam, et alia opportuna remedia, appellatione remota, firmiter obſervari. Et nihilominus ea, quae ſuper praedictis fecerint et invenerint, praeſidentibus capitulo provinciali referant; quae etiam auctoritate apoſtolica praefata, ſi videatur eiſdem, vel ipſorum majori parti, contra negligentes vel rebelles in praemiſſis fortius procedere non poſtponant.

8. *De ſtudentibus ad generalia ſtudia mittendis.*

Caeterum, quia expedire dignoſcitur, ut poſtquam praefati monachi in praedictis ſcientiis primitivis eruditi fuerint, ad ſacrae theologiae vel

vel canonum tranſeant facultates; ſtatuimus et ordinamus, ut eccleſiae, monaſteria, prioratus, et alia loca hujuſmodi, ſingula videlicet eorum, cum ſuis membris inferius declarandis, de quolibet vicenario numero monachorum unum aptum pro fructu majoris ſcientiae adquirendo, ad generalia ſeu ſolennia ſtudia mittere teneantur, et quemlibet eorum mittendorum de infraſcripta penſione annua providere. Sic autem hujuſmodi vicenarium numerum volumus computari, ut illi duntaxat monachi numerum ipſum efficiant in hoc caſu, qui ſunt ſeu erunt in eccleſiis, monaſteriis, vel locis principalibus, et in locis aliis eiſdem monaſteriis, eccleſiis, et locis principalibus ſubjectis, habentibus octo monachos, ſive plures; et hii ſolum cum monachis eccleſiarum, monaſteriorum, et locorum principalium hujuſmodi in computatione ac miſſione hujuſmodi conjungantur. Declaramus inſuper, quodſi forſan ultra dictum numerum vicenarium aliqui ſupereſſent, qui tamen vicenarium alium non complerent, non propter hoc arctarentur ſuperiores eorum, eorumque capitula ſeu conventus aliquem mittere ad ſtudia praelibata, niſi alias eſſent admittendi plures aſtricti virtute conſuetudinis, ſtatuti, vel ordinationis alterius cujuſcunque. Quibus quidem conſuetudini, ſtatuto, vel ordinationi per haec non intendimus in aliquo derogare. Eligantur quoque ipſi monachi mittendi, prout in ſcientia theologiae, vel juris canonici, ſeu magis in una quam in alia ipſarum aptiores poterunt inveniri; ſic tamen, quodſi apti reperiantur pro ipſius theologiae ſtudio, ad minus medietas mittendorum, pro ipſo theologiae ſtudio deſtinetur, vel ſaltem quanto plures aptiores potuerint inveniri, ac reliqua medietas eorundem mittendorum ad ipſius juris canonici ſtudium tranſmittatur. In electione namque dictorum monachorum ad hujuſmodi ſtudia mittendorum ſubſequentem ordinationem modificatam duximus adhibendam; quod videlicet quivis antiſtes cathedralis eccleſiae monachalis, octo probos et ſeniores monachos ipſius eccleſiae, per ejus capitulum, ſeu majorem partem ipſius eligendos, inter quos, non ut praelatus, ſed ut monachus duntaxat, vocem habeat, juramento infraſcripto conſtringat ad nominandum et eligendum ſecum mittendos monachos antedictos. Ipſeque antiſtes hujuſmodi monachos nominatos et electos per eum et alios octo praedictos, ſeu majorem partem eorum licentiare ad hujuſmodi ſtudia teneatur infra tempus inferius declarandum. Quilibet vero abbas, ſeu prior, vel alius locum conventualem et ſolennem obtinens, quatuor monachos eligat de ſuo monaſterio ſeu loco ſeniores, quos eſſe ſinceriores in zelo, et diſcretiores in judicio aeſtimaverit, et corporali juramento aſtringat eoſdem, quod rejectis gratia, odio, vel timore quibuſcunque, et qualitercunque, ſecundum Deum, et prout magis expedire viderint, perſonis et locis cum conſilio inſtructoris, ſi monachus fuerit, juramento ſimili aſtringendi illos ex monachis inſtructis in eiſdem primitivis ſcientiis, et in obſervantiis regularibus informatis, ſive in eccleſiis, monaſteriis, et aliis locis principalibus, ſeu membris reſideant, ad praedicta ſtudia mittendos juxta mittendorum hujuſmodi praetaxatum numerum nominent ſeu eligant coram eo, quos dociles eſſe noverint, et vitae ac morum honeſtate decoros, ad puritatem religionis tenendam, et ad quaerendum fructum ſcientiae aptiores. Taliter autem nominati ſeu electi ab eis, vel, ubi concordes non eſſent, a majori parte ipſorum, ſive ubi quilibet nominaret et eligeret diverſos, illi, quos ex ipſis nominatis et electis abbas, vel prior, ſeu alius locum conventualem et ſolennem obtinens, elegerit, ad praedicta ſtudia deſtinentur. Ita quod in feſto exaltationis ſanctae Crucis, vel circa, ipſi taliter nominati et electi in ſtudio Pariſienſi exiſtant, qui Pariſios fuerint deſtinandi; in aliis vero ſtudiis in feſto beati Lucae, vel circa, infallibiliter ſint praeſentes. Quodſi dictus antiſtes annis ſingulis, quibus praefati monachi ad eadem ſtudia mitti debebunt, vel in locum illorum alii ſubrogari, infra 10. dies feſtum aſſumptionis beatae Mariae virginis immediate praecedentes, cum dictis octo probis minime nominaverit et elegerit, ac licentiaverit, ut praefertur, ipſis 10. diebus elapſis, ad priorem, qui poſt eum praeerit monachis eccleſiae ſuae irregularibus diſciplinis, ſeu alium in hiis et in aliis praeſidentem quocunque nomine nuncupetur, cum conſilio et aſſenſu quatuor proborum monachorum ejuſdem eccleſiae, quos dictus prior, vel alius, ut praedicitur, praeſidens elegerit, et quos ſimiliter, ut de abbate, ac priore, vel alio locum conventualem et ſolennem obtinente, praetangitur, ſimili juramento aſtringat, poteſtas hujuſmodi nominandi, eligendi et licentiandi libere devolvatur. Si vero idem prior, vel alius praeſidens, ut praefertur, id non fecerit, poenas ipſo facto incurrat inflictas infra in proximo contra abbates, vel priores, ſeu alios, loca conventualia et ſolennia obtinentes, qui ſuper hoc extiterint negligentes; abbas quoque, vel prior, aut alius praeſidens hujuſmodi locum conventualem et ſolennem obtinens, qui ſeniores praedictos infra praefatos 10. dies non elegerit, ut praefertur, ipſoſque dicto non aſtrinxerit juramento, aut nominatos et electos per illos ad ſtudia non licentiaverit memorata, poenas incurrat inflictas abbatibus, vel prioribus, ſeu aliis loca hujuſmodi conventualia et ſolennia obtinentibus, ſolvere negligentibus id, quod pro hujuſmodi mittendis ad ipſa ſtudia fuerit aſſignandum, pro rata ipſos contingente, ſecundum gradum, modum, et ordinem infra proxime ſubſequentem; a quibus liberari vel abſolvi non valeant, niſi per praeſidentes provincialibus capitulis illius provinciae, in qua fuerint abbates, priores vel alii loca conventualia et ſolennia, ut praedicitur, obtinentes, ſuper hiis negligentes, ſeu per aliquem eorundem, nec etiam ab ipſis praeſidentibus, quouſque praemiſſa negligenter omiſſa impleverint, et ad eorum praeſidentium arbitrium ſatisfecerint competenter, quos etiam negligentes ipſi praeſidentes, et eorum quilibet ad omnia et ſingula praedicta et infraſcripta complenda per cenſuram eccleſiaſticam, et alia juris ipſius ordinis ſeu religionis remedia compellere, ſubmoto appellationis obſtaculo, auctoritate apoſtolica teneantur. Et ut haec celerius et expedientius

entius compleantur, ordinamus, quod dicti ſeniores eligendi per eoſdem abbates, vel priores, ſeu alios majores in eccleſiis cathedralibus poſt antiſtites vel alios, loca majora conventualia et ſolennia obtinentes, ſtatim, cum electi fuerint, et hujuſmodi juramentum praeſtiterint, includantur in aliquo loco ſecreto, de quo nullatenus permittantur exire, donec infra diem incluſionis hujuſmodi in ſcriptis eorum abbatibus vel aliis ſuperioribus proxime dictis nominaverint et elegerint ſupradictos ad ſtudia deſtinandos. Quod ſi non fecerint elapſa die hujuſmodi, ad ipſos abbates et alios ſupradictos eligendi et licentiandi eoſdem poteſtas libere devolvatur, qui ſecundum Deum et conſcientiam bonam infra tres dies immediate ſequentes, dociles et aptiores vitam honeſtam et religionem ſervantes, ut praemiſſum eſt, licentiare teneantur ad praedicta ſtudia tranſmittendos. Si qui vero abbates, priores, vel praelati alii, abbates proprios non habentes, ſeu adminiſtratores, vel caeteri quicunque ad hoc obligati, illud, quod ipſis monachis mittendis ad ipſa ſtudia fuerit aſſignatum, pro rata ipſos contingente, in termino vel terminis ad id ſtatutis, ſolvere non curaverint, ultra quantitatem, quam ſecundum taxationem contingentem eoſdem ſolvere tenebantur, infra menſem tantundem nomine poenae ſolvere ſint aſtricti; quod ſi non fecerint, ſit eis tamdiu eo ipſo eccleſiae interdictus ingreſſus, donec tam principale, ad quod tenebantur, quam hujuſmodi aliam quantitatem nomine poenae, ut praefertur, appoſitam duxerint perſolvenda. Et ſi extunc per quatuor menſis hujuſmodi ſuſtinuerint interdictum, ſint ipſo facto tamdiu a divinis ſuſpenſi, donec integre hujuſmodi principale ac poenam ſolverint, nulla eis remiſſione in praemiſſis quomodolibet profutura. Quantitas autem hujuſmodi nomine poenae, ut praedicitur, exſolvenda in adquiſitionem librorum utilium, et alios profectus dictorum ſtudentium; quae etiam quantitas, quam per contemnentem ſatisfacere in termino aſſignato ſtudentibus ipſis mitti praecipimus, ad ipſius contemnentis expenſas juxta ſuperioris ſui arbitrium convertatur. Praemiſſis quoque adjicimus, quodſi priores vel caeteri adminiſtratores, abbates proprios non habentes, ſeu quivis alii beneficiati, qui hujuſmodi ſolvere ſummas contempſerint, et praenominatas poenas per alios quatuor menſes immediate ſequentes ſuſtinuerint animis induratis, excommunicationis ſententiam eo ipſo incurrant, a qua non poſſint abſolvi, niſi debita ſatisfactione praemiſſa, et tunc per praeſidentes duntaxat capituli provincialis illius provinciae, cujus erunt, vel alterum eorundem. Quam ſi per annum animis pertinacibus ſuſtinuerint, ſint eo ipſo cunctis beneficiis, quae obtinuerint, privati, et de beneficiis hujuſmodi per illos, ad quorum collationem, ſeu quamvis aliam diſpoſitionem pertinuerint, libere in perſonis aliis diſponatur.

9. *De penſionibus ſtudentium.*

Sane, quia proſecutiones liberalium ſtudiorum, praecipue in generalibus ſeu ſecularibus ſtudiis, diverſa requirunt onera expenſarum; nos hujuſmodi monachis mittendis ad ipſa ſtudia, et pro eis et aliis ratione dictorum ſtudiorum penſiones, in quantitatibus ſubſequentibus providemus fore annis ſingulis miniſtrandas, et infraſcriptis terminis tranſmittendas; videlicet magiſtro in theologia in ſtudio generali legente LX^ta. bacalario, necnon ſcholari theologo XL^ta. doctori et decretorum jura canonica in hujuſmodi ſtudio legenti L^ta. bacalario vero ſeu ſcholari canoniſtae xxxv. libras Turonenſium parvarum vel earum valorem in alia moneta, tam pro victualibus, calceamentis et veſtimentis, quam pro libris et aliis quibuſcunque neceſſitatibus eorundem; illis videlicet, qui ad ſtudium Pariſienſe in feſto exaltationis ſanctae Crucis, vel circiter, eis vero, qui ad alia ſtudia deputati fuerint, in feſto beati Lucae vel circiter, ſingulis annis per illum vel illos, qui ad ipſas penſiones colligendas deputati fuerint, infallibiliter tranſmittendas, et per illos, qui tenebuntur ad ſolvendum eaſdem in feſto aſſumptionis beatae Mariae annis quibuſlibet ipſis collectoribus integraliter perſolvendas; de quibus quidem penſionibus dictis ſcholaribus, ut praemittitur, miniſtrandis quilibet ſcholaris habeat pro quotidianis expenſis xx. libras duntaxat, et pro veſtimentis et calceamentis ſex libras Turonenſes tantum. De reſiduo vero emantur libri, ac provideatur ei de iis, quae ratione infirmitatum vel alias neceſſaria ſibi erunt. Nullus autem, cujuſcunque fuerit praeeminentiae, dignitatis, conditionis, aut ſtatus, ſive collector penſionum hujuſmodi ſeu redituum aſſignandorum pro ipſis, vel pro quocunque alio nomine fuerit deputatus, aliquid ſibi, vel alteri, ſeu uſui cuicunque et quantumcunque pio, de praefatis penſionibus, vel de fructibus, reditibus, ſeu proventibus, qui aſſignabuntur pro penſionibus ipſis, quomodolibet applicare, vel dare, ſeu commutare, aut quomodolibet alienare praeſumat. Qui vero contrarium fecerit, et qui ad dandas vel mittendas illas extiterit deputatus, ſi eas, ut praemittitur, in eiſdem terminis dictis ſtudentibus non dederit vel miſerit, poenas eo ipſo incurrat ſtatutas contra non ſolventes id, quod monachis mittendis ad dicta ſtudia fuerit aſſignatum, ſecundum ſtatum ipſorum non ſolventium, et juxta gradus et ordinem ſuperius denotatos. Si vero laicus extiterit, excommunicationis ſententiam incurrat eo ipſo, a qua, niſi debita ſatisfactione praemiſſa, nequeat abſolutionis beneficium obtinere. Et ut onus hujuſmodi penſionum levius ſupportetur, ſtatuimus et ordinamus, ut ſolvantur penſiones hujuſmodi, et etiam penſio dicti magiſtri, qui monachos in primitivis ſcientiis inſtruet, ut praefertur, per capitula cujuſlibet eccleſiae cathedralis ipſius ordinis ſeu religionis, et per beneficiatos quorumlibet beneficiorum monachalium ejuſdem, et cujuſlibet monaſterii ejuſdem prioratus, et loci, ordinis ſeu religionis hujuſmodi et membrorum ſuorum de communi contributione, inter caput et beneficia, ſeu membra omnia et ſingula ad ipſum caput pertinentia vel dependentia ab eodem facienda, ſecundum taxationem vel aeſtimationem decimae in taxatis; in non taxatis vero beneficiis proportionabiliter et rationabiliter ſecundum valorem ipſorum in primo cujuſlibet eccleſiae cathedralis ejuſdem ordinis ſeu religionis,

nis, ac monaſterii, ſeu prioratus, vel alterius loci, abbatem proprium non habentis, capitulo generali per priores vel alios majores poſt antiſtitem in cathedralibus eccleſiis; in monaſteriis vero, prioratibus, vel locis aliis ſupradictis per abbates, vel priores, ſeu alios praeſidentes eiſdem cum conſilio et aſſenſu capituli, ſeu conventus, ſeu majoris partis eorum. Quam ſi forte facere neglexerint, vel noluerint, praeſidentes provinciali capitulo illius provinciae, ubi tales negligentes fuerint, et cuilibet ipſorum praeſidentium ac viſitatores per dictum provinciale capitulum deputati, et eorum quilibet ipſos negligentes auctoritate apoſtolica per cenſuram eccleſiaſticam, et alia opportuna remedia ad illam faciendam, appellatione ceſſante, compellere teneantur, quouſque certi perpetui reditus pro ipſis penſionibus exſolvendis extiterint aſſignati. Volumus autem, quod per illos, qui ad hoc per nos cum ſufficienti poteſtate fuerint deputati, cum antiſtitibus in cathedralibus eccleſiis monachalibus, et cum abbatibus, prioribus, et aliis, loca conventualia et ſolennia, ut praedicitur, obtinentibus, cum conſilio et aſſenſu capitulorum et conventuum eorundem, auctoritate apoſtolica praedicta poſſint pro praedictis penſionibus aſſignari, vel adinvicem uniri, aut eccleſiis cathedralibus, monaſteriis, ſeu locis aliis conventualibus ſupradictis, vel eorum adminiſtrationibus, aut officiis, ſeu locis vicinioribus ad eccleſias cathedrales, monaſteria, prioratus, ſeu loca hujuſmodi pertinentibus, prout erit commodius, prioratus, aliaque beneficia eccleſiaſtica ſine cura ipſius ordinis ſeu religionis conſueta monachis aſſignari, et ad eccleſias cathedrales, monaſteria, ſeu loca alia conventualia praefata ſpectantia, dum tamen ipſa beneficia tanto tempore ab uno vel pluribus monachis fuerint continue ac pacifice gubernata, ut praeſcriptio legitima ſit completa, etiamſi ante vel poſt clerici ſeculares quandoque miniſtraverint in eiſdem, dummodo per ipſos clericos legitima praeſcriptio minime ſit impleta. Quodſi forte hujuſmodi prioratus, ſeu beneficia ſine cura non inveniantur accommoda, vel non ſufficiant ad praemiſſa, poſſint per praedictos, modo praemiſſo, et ut commodius fieri poterit, ſuper aliis prioratibus, adminiſtrationibus, ſeu beneficiis monachalibus curatis, ſi facultates eorum ad hoc ſufficiant, aliis eorum oneribus ſupportatis, de parte duntaxat, quam monachi percipiunt ex eiſdem, pro praedictis perpetuae penſiones imponi. Prohibemus autem, quod nulli monacho, quodcunque beneficium quantumcunque modicum vel aliam penſionem habenti, niſi ea omnino dimitteret aliis conferenda vel aſſignanda, poſſit aliqua de dictis penſionibus ſtudentium aſſignari, vel aſſignata dimitti, nec in ipſa ſibi jus aliquod adquiratur; immo, ſi aſſignationi penſionis hujuſmodi conſenſerit, eo ipſo privatus exiſtat quocunque beneficio, ſeu quavis alia penſione, ſi quod vel ſi quam forſitan antea obtinebat. Si vero ipſi monacho, habenti penſionem hujuſmodi ſtudentium, beneficium aliquod quantumcunque modicum conferatur, adepta ipſius poſſeſſione pacifica, ipſo facto vacet dicta penſio, eaque privatus exiſtat, ſtudenti alteri aſſignanda, ut non deſit ſtudens de numero inſtituto. Nec per literas a ſede apoſtolica, vel legatis ejus ſuper proviſione quorumlibet monachorum aut aliorum directas, de penſione ſtudentium aliqua praedictorum cuiquam valeat provideri, nec alicui alteri niſi nominatus, electus, et licentiatus fuerit, prout eſt ſuperius ordinatum. Alias nulla ſit hujuſmodi aſſignatio ipſo jure, nec per eam jus alicui adquiratur, et tam aſſignans, quam accipiens teneantur ad reſtitutionem omnium, quae exinde recepta fuerint, faciendam, quae in libris vel aliis neceſſitatibus dictorum ſtudentium convertantur, et nihilominus poenis ſubjaceant ſuperius deſignatis. Prohibemus inſuper, ne libri eccleſiarum cathedralium, monaſteriorum, et aliorum locorum praedictorum, qui dictis ſtudentibus fuerint aſſignati, ſeu eis a conſanguineis vel amicis dati, aut per eoſdem ſtudentes alias licite adquiſiti, per eos alienentur, diſtrahantur, ſeu etiam obligentur. Quinimo volumus, quod dicti libri, defunctis eiſdem ſtudentibus, quibus fuerint aſſignati, ad eccleſias, monaſteria, ſeu alia loca praedicta libere revertantur. Volumus etiam, quodſi in eccleſiis, monaſteriis, ſeu locis praefatis libri multiplicati fuerint, libris neceſſariis in ipſis eccleſiis, monaſteriis, et locis remanentibus, de caeteris libris per antiſtites in eccleſiis cathedralibus, et in monaſteriis, vel aliis locis praedictis per eorum praelatos, et de conſilio eorum, cum quorum conſilio ſtudentes praefati ſunt, ut praemiſſum eſt, eligendi, fiat conveniens diſtributio inter ſtudentes eoſdem; fiatque prius memorialis ſcriptura de perſonis ſtudentium, quibus dicti libri tradentur, et librorum nominibus praedictorum, quae quidem ſcriptura in eccleſiis, monaſteriis, vel locis hujuſmodi conſervetur. Si quis vero de ſtudentibus ipſis per ſe vel alium librum ſeu libros hujuſmodi, qui ad eum praemiſſis modis pervenerint, diſtraxerit, aut obligaverit, niſi pro utilioribus vel pluribus libris emendis, et tunc de licentia ſuperioris ſui petita humiliter et obtenta, eo ipſo ſit inhabilis per biennium ad quodcunque beneficium obtinendum, et nihilominus ad clauſtrum ſuum de ſtudio revocetur, et loco ſui alius ſubrogetur, et etiam per ſuperiorem ſuum, prout facti qualitas exegerit, alias graviter puniatur. Praeſidentes inſuper et alii convenientes in dicto capitulo provinciali ordinare debeant, qualiter dicti ſtudentes vivere, ſeu adinvicem ſe habere debebunt, qualiter, et ex quibus cauſis ante tempus etiam regulariter praeſtitutum poterunt et debebunt de ſtudiis hujuſmodi revocari, et in locum eorum alii totidem numero ſubrogari juxta modificationem ſuperius deſignatam. Ubi autem erit aliquis de ipſis ſtudentibus, qui vitae ſit laudabilis, aliaſque idoneus et diſcretus, et ad bacalariatum vel magiſterium diſpoſitus vel propinquus, idem prior dictorum ſtudentium, qui erit pro tempore, cum conſilio aliquorum proborum ſtudentium eorundem ſcribat praeſidentibus antedictis, ut praelato ipſius proprio mandent et ordinent cum eodem, quod talem non revocet, ſed eum in ſcientia proficere, et ad ſtatum bacalariatus, et honorem magiſterii pervenire, lecturamque continuare permittat, ac ipſum, et alios ſimiles, quos

quos jam in ſcientia laudabiliter proficere cognoverint, dignis attollat honoribus, et promotionibus efferat opportunis. Provideant quoque praeſidentes et alii praefati convenientes in ipſo capitulo provinciali, quod monachi ad dicta ſtudia tranſmittendi, prout communius et commodius fieri poterit, diſtributi inſimul commorentur, ſaltem dein ad minus, et dein hujuſmodi non poſſint ultra quatuor ſervitores habere, computato in eis coquo ſeu ſervitore coquinae. Deputent etiam jam dicti praeſidentes in ſingulis eorum provincialibus capitulis ſpeciales viſitatores hujuſmodi ordinis ſeu religionis provinciae, infra quam erit ſtudium, in quo ſtudentes hujuſmodi morabuntur; quibus ſiquidem viſitatoribus, et etiam aliis viſitatoribus per provincias ad viſitandum cathedrales eccleſias monachales, monaſteria, et alia loca ipſius ordinis ſeu religionis per praedicta provincialia capitula ordinandi; necnon dictis ſtudentium prioribus in virtute obedientiae diſtricte praecipimus, ut omni favore, gratia, odio, et perſonarum acceptione ſemotis, ex puritate conſcientiarum ſuarum, ſecundum quod Deo magis placere, et hujuſmodi ordini ſeu religioni expedire crediderint, in hiis, quae circa ipſos ſtudentes in ordinationibus noſtris praeſcriptis ſalubriter ſtatuuntur, ſint ſoliciti et attenti. Et quodſi forſan per antiſtites eccleſiarum cathedralium monachalium, abbates, priores, et adminiſtratores alios monaſteriorum, et aliorum locorum ipſius ordinis, ſeu religionis, eorumque capitula, et conventus, illa, quae de ſcholaribus mittendis ad ſtudia, et penſionibus, et aliis, quae praemittuntur, invenerint non completa, plenam de ipſis relationem faciant in capitulis provincialibus cujuſcunque provinciae ſuperius limitatae, qualiterque in ipſis ſequentibus capitulis ea ordinari et compleri omnino debeant, vel quae minus conſiderate ordinata fuerint, corrigantur, aut ut bona etiam in meliora mutentur, prout haec vel alia ex ſucceſſione temporum, ac probatione factorum poterunt apparere. Ordinamus inſuper, ut iidem praeſidentes habeant plenariam poteſtatem faciendi compleri, et inviolabiliter obſervari auctoritate apoſtolica omnia et ſingula ſupradicta, necnon contradictores et rebelles per cenſuram eccleſiaſticam, et per alia juris et ipſius ordinis ſeu religionis remedia, ſublato appellationum obſtaculo, compellendi, ac proceſſus et ſententias eorum in locis ejuſdem ordinis ſeu religionis ſolenniter publicandi, et illos, qui ſententias ipſorum incurrerint, praemiſſa congrua ſatisfactione, juxta formam eccleſiae abſolvendi: praecavere nempe volentes, et etiam providere, ut dictis ſcholaribus in eiſdem ſtudiis morantibus, et etiam moraturis, eo quod abſunt ab eorum coenobiis, regularis non deſit ſalubre gubernaculum diſciplinae; et ordinamus et volumus, quod capitulis provinciarum, in quibus erunt hujuſmodi ſtudia, praeſidentes unum abbatem, vel priorem ipſius ordinis ſeu religionis cujuſlibet eorum ſtudiorum vicinum, et quem, quotiens eis placuerit, ponere valeant et mutare, ordinent et aſſignent. Qui abbas vel prior ex praedictis ſtudentibus unum ibi monachorum priorum ſtudentium deputet per unum annum tantum duraturum, quem quidem priorem dicti etiam praeſidentes mutare valeant, quotiens videbitur expedire, quique potens in opera ac ſermone per directionem verbi ac ducatum exempli eoſdem monachos ſtudentes tractando ipſos, quotiens opus fuerit, et ubi videbitur expedire, convocet ad locum aliquem competentem, illiſque quoad regularem praeſideat diſciplinam, et poteſtatem habeat illos corrigendi, puniendi, et abſolvendi, et cum eis diſpenſandi, quamdiu in ipſis ſtudiis moram traxerint, ab omnibus, a quibus, et ſuper quibus, et prout poſſet abbas vel alius praelatus eorum proprius in monaſteriis, vel alio loco, unde coenobitae ſeu clauſtrales exiſtunt, ipſoſque informandi et inſtruendi, ac tenendi ſub regularibus diſciplinis, et illos etiam coercendi, ne vagentur, vel actibus ſeu operibus vacent illicitis, ſed ſtudeant et proficiant, ſicut decet, vivantque laudabiliter et honeſte. Provideant inſuper, quod dicti monachi ſtudentes expenſas faciant moderatas, et non ſuperfluas, vel aliquatenus exceſſivas, eoſque cogat ad reddendam de receptis et expenſis in fine menſis cujuſlibet, vel prout alias ſibi videbitur, rationem illi vel illis providis et diſcretis, quos idem prior ad hoc duxerit deputandos; et quando eorundem ſtudentium demerita ſeu conditio ſuaſerit eos a ſtudio revocari, prior ipſe teneatur id conſulte, tamen caute et ſolicite antiſtiti, abbati, vel alii praelato eorum proprio per ſuas literas intimare; idemque antiſtes, abbas, ſeu praelatus proprius eos revocare debeat, et in locum eorum totidem monachos ſubrogare, appellatione, contradictione, ſeu reclamatione rejectis. Concedimus quoque praedicto priori eadem auctoritate apoſtolica plenariam poteſtatem dictos monachos ſtudentes, quamdiu in ipſis ſtudiis fuerint, ab excommunicationum et ſuſpenſionum ſententiis duntaxat, quae contra ſtudentes in locis, ubi erunt dicta ſtudia, generaliter et ex cauſis minoribus prolatae, vel per ſtatuta ſui ordinis, ſive ſuae religionis, aut eccleſiae, ſeu loci ejus, unde coenobitae ſunt, inflictae fuerint, congrua ſatisfactione praemiſſa, juxta praefatam eccleſiae formam abſolvendi, et cum eis ſuper irregularitate, quam ex cauſis hujuſmodi ſic ligati, celebrando divina, vel illis ſe aliter immiſcendo, non tamen in contemptum clavium incurrerant, diſpenſandi. A quibus quidem ſententiis abbas, vel alius praelatus eorum proprius ipſos de jure, vel ſuae regulae permiſſione abſolvere potuiſſet; per praedicta vero dicti monachi ſtudentes a poteſtate antiſtitis vel alterius praelati, ſeu exempti aliquatenus non exiſtant. Ordinamus inſuper, quod dicti monachi Pariſienſi ſtudio inſiſtentes ipſi priori ſtudentium ultra ſuam penſionem de xxv. libris Turonenſium parvarum annuatim, alii vero cujuſlibet ſtudiorum aliorum, ſi tamen in eo ſexaginta monachi, vel ſupra, ſtudentes fuerint, viginti libras, ſi vero pauciores numero ſexageſimo extiterint, quilibet eorum de quinque ſolidis ipſius monetae, ſeu alterius de aequivalenti ſumma duntaxat per contributionem communem de dictis penſionibus ipſorum inibi ſtudentium annis ſingulis faciendam providere procurent,

dictoſque

dictoſque monachos ſtudentes ad contributionem ipſam faciendam, et ſolvendam eandem jam dicto priori, praefatus prior, per cenſuram eccleſiaſticam, et alia ipſius ordinis ſeu religionis remedia poſſit eadem auctoritate apoſtolica, ſemoto appellationis diffugio, coarctare; volumus tamen, quod idem prior ſumptus nunciorum ſubeat, quos pro praemiſſis duxerit tranſmittendos. Praeterea volumus et ordinamus, quod priores, et alii beneficiati et non beneficiati praelibatis ſtudiis inſiſtendo, qui expenſas in ipſis ſtudiis aliunde habuerint, quam ſic, ut ſupra tangitur, ordinatum, ſub correctione ac obedientia dicti prioris ſtudentium humiliter maneant, et ad contributionem hujuſmodi juxta quantitates praemiſſas eidem priori ſolvendas, prout alii ſtudentes praefati firmiter aſtringantur, et ad eas ſolvendas, ſicut de aliis ſtudentibus jam dictum, ſeriatim et modificatim exiſtit, per ipſum priorem valeant coarctari. Porro ſtatuimus et ordinamus, quod nullus de ordine ſeu religione hujuſmodi ad recipiendum magiſtratus ſeu doctoratus honorem de caetero aſſumatur, niſi praeſtito per eum primitus juramento, in praeſentia dicti prioris ſtudentium, ac duodecim proborum et diſcretorum ex ſtudentibus antedictis, quod in aſſumptione ipſius honoris, vel ante, ſeu poſt ejus occaſione circa cibos, veſtes, et alia non expendet per ſe vel alium, undecunque habuerit, vel fuerit ſibi datum, nec quantum in eo fuerit, ultra valorem duorum millium Turonenſis argenti expendi permittet ab aliis etiam ſuis conſanguineis vel amicis. Illi etiam, qui ad bacalariatum extiterint aſſumendi, praeſtare ſimiliter teneantur juramentum in praeſentia prioris ſtudentium, et XII. proborum et diſcretorum praefatorum, quod hujuſmodi ſui bacalariatus praetextu ipſa die, qua incipient, vel ante, ſeu poſt, nullum feſtum ſeu convivium facient per ſe, vel alium, ſeu alios, aut fieri permittent a quibuſcunque aliis eorum conſanguineis vel amicis. Rurſus ſtatuimus et ordinamus, quod quicunque ipſius ordinis ſeu religionis, qui in dicto Pariſienſi, vel in aliquo alio generali ſtudio per ſex annos in ſola ſacra theologia ſtuduerint, in aliis primitivis ſcientiis prius ſufficienter inſtructi, et alias ad hoc ſufficientes et idonei fuerint, poſſint in ipſo Pariſienſi ſtudio curſus conſuetos Bibliae facere. Qui vero per octo annos in ſola theologia ſtuduerint, ut praefertur, librum ſententiarum legere valeant in Pariſienſi, ſtudio praelibato. Et quod in eodem Pariſienſi, et in quocunque alio ſtudio, in quo ad magiſterium in theologia ipſa licentia dari conſueverit, cum digni reperti ad hoc extiterint, ad magiſterium et doctoratum in dicta theologia et nihilominus ad bacalariatum, licentiam, magiſterium, ſeu doctoratum, et lecturam juris canonici ſive decretorum in eodem Pariſienſi, et in quolibet alio ſtudio, in cappa ſuae religioni congruenti, dummodo ſufficientes et idonei fuerint; ac illi, qui ad bacalariatum, et ad legendum decretales ibi aſſumi voluerint, et in ipſo Pariſienſi, vel quovis alio generali ſtudio audierint jura canonica per ſex annos, de quibus per tres annos ad minus audierint decretum; necnon illi, qui ad magiſterium in decretis, vel ad lecturam decretorum aſſumi voluerint, in praefato Pariſienſi ſtudio, et ibi, vel in alio generali ſtudio audiverint jura canonica, ut bacalarii legerint per quinque annos, et de hoc primo fecerint fidem per eorum proprium et duorum aliorum juramentum, abſque dilatione et difficultate malitioſa, et impedimento quibuſcunque libere admittantur, ſicut caeteri clerici ſeculares ibidem conſueverunt admitti; non obſtantibus quibuſcunque ſtatutis et ordinationibus monaſteriorum et aliorum locorum ejuſdem ordinis, ſeu religionis Pariſienſis, et aliorum ſtudiorum quorumcunque contrariis juramentis, confirmationibus apoſtolicis, aut quibuſvis firmitatibus aliis roboratis, et illis praeſertim ſtatutis, quibus in eodem Pariſienſi ſtudio caveri dicitur, quod nullus poſſit legere curſum Bibliae, niſi ſtuduerit inibi VII. annis, nec permittatur ſententias legere, niſi etiam inibi ſtuduerit X. annis; quodque nullus monachus, vel religioſus alius ibidem legat jura canonica, vel ad bacalariatus ſtatum, aut magiſterii honorem in jure canonico permittatur aſſumi; ſeu quod nullus ſine rubea cappa decretum legat ſeu legere permittatur ibidem, aut quod nullus ibidem legere valeat jura canonica, vel ad bacalariatum aſſumi, ſeu ut bacalarius legere decretales, aut ad magiſterium aſcendere in decretis, ſeu doctor fieri decretorum, aut ad lecturam decretorum in decretis aſſumi, ſeu ipſam continuare, niſi ibidem vel in alio ſtudio generali audierit jura canonica per quinque, et alibi jura civilia per tres annos, aut alibi jura civilia per quinque annos, et ibi, vel in alio generali ſtudio jura canonica per tres annos, prout ſic vel aliter in ſtatutis ipſius ſtudii Pariſienſis dicitur contineri, vel de conſuetudine obſervari, et aliis conſuetudinibus vel ſtatutis ejuſdem Pariſienſis ſtudii quibuſcunque, ſub quacunque forma vel expreſſione verborum in contrarium editis vel edendis; necnon quibuſlibet privilegiis vel indulgentiis generalibus aut ſpecialibus in literis apoſtolicis contrariis ordinibus, eccleſiis, monaſteriis, locis, et ſtudiis quibuſcunque, ſive univerſitatibus magiſtrorum, vel ſcholarium eorundem, ſeu perſonis eccleſiaſticis ſecularibus et regularibus, exemptis et non exemptis, cujuſcunque fuerint praeeminentiae, dignitatis, conditionis, aut ſtatus, ſub quavis forma vel expreſſione verborum conceſſis, per quae praeſentibus non expreſſa vel totaliter non inſerta effectus hujuſmodi ſtatutorum et ordinationum, omniumque aliorum et ſingulorum contentorum in eiſdem praeſentibus impediri valeat quomodolibet vel differri, et de quibus, quorumque totis tenoribus plenam et expreſſam, ac de verbo ad verbum oporteat in illis vel in aliis noſtris literis fieri mentionem.

10. *De mutuis ac venditionibus ſylvarum, et conceſſionibus jurium.*

Profecto conſiderantes attentius nobis fuiſſe fide et concordi relatione monſtratum, qualiter experientia docuerat cum jactura, quod ad deſolationes

lationes eccleſiarum cathedralium, monaſteriorum, prioratuum, adminiſtrationum, et aliorum locorum ordinis ſeu religionis ejuſdem plurimum redundabat debita contrahendi effraenata poteſtas, et plerumque innovatio eorundem, ac obligationes et ſubmiſſiones, quae fient pro tempore ſuper eis, necnon arborum, ſylvarum non caeduarum, et etiam caeduarum venditiones, ac jurium, redituum, poſſeſſionum, ſeu penſionum conceſſiones, ad vitam, vel ad longi temporis ſpatium; nos eccleſiarum, monaſteriorum, prioratuum, adminiſtrationum, et aliorum locorum praefatorum indemnitatibus occurrere deſiderabiliter affectantes, et ſuper hiis intendentes, opportunae cautelae profuturum remedium adhibere, ſtatuimus, et ordinamus, ut ſalvis aliis juris, et ordinationum, ac ſtatutorum, eccleſiarum cathedralium, monachalium, ac monaſteriorum, prioratuum, adminiſtrationum, et aliorum locorum praedictorum remediis, talis in praedictis, et circa ea ſolennitas debeat obſervari: videlicet, quod cum per antiſtitem, vel per abbatem ſeu priorem, vel adminiſtratorem, aut alium praelatum, abbatem proprium non habentem, ſeu per alium priorem, vel adminiſtratorem quemcunque ipſis ſubjectum, conventum non habentem, ſuſcipiendum vel innovandum fuerit mutuum, aut facienda pro neceſſitate vel utilitate, cum aliter fieri non debeat, venditio arborum, ſylvarum non caeduarum, vel ad magnam, et notabilem quantitatem etiam caeduarum, ſeu conceſſio jurium, redituum, vel poſſeſſionum, aut annuarum penſionum, ſeu diminutio cenſuum, penſionum, ſeu canonum ad vitam alicujus, vel ad certum tempus etiam, pecunia inde recepta, tractatus duorum dierum ad minus interpellatorum diligens et maturus procedere debeat, habendus per antiſtitem, cum ejus capitulo, in dictis eccleſiis, ſeu per abbatem, vel alium praelatum, abbatem proprium non habentem, cum conventu cujuſque ipſorum, et nihilominus de conſenſu ipſius capituli, vel conventus, aut majoris partis ejuſdem, fiant omnia ſupradicta. In prioratibus vero vel adminiſtrationibus aliis conventualibus antiſtitem, aut abbatem, vel alium ſuperiorem immediatum habentibus tractatus habeatur hujuſmodi, per priorem, ſeu alium adminiſtratorem ipſius cum proprio conventu ejuſdem, et nihilominus poſtea per antiſtitem, aut per abbatem, vel alium praelatum ſuperiorem immediatum cum capitulo ſeu conventu eccleſiae vel monaſteriorum ſuorum tractatus etiam habeatur; fiantque contractus hujuſmodi de conſenſu ſui ipſius capituli, et hujuſmodi ſubjecti conventus, vel utriuſque conventus, ſuperioris ſcilicet et ſubjecti, ſeu majoris partis eorum, ac de ipſius antiſtitis, ſeu abbatis, vel alterius immediate ſuperioris auctoritate expreſſa et licentia ſpeciali. In tractatibus namque praefatis agatur, et clare liqueat, ob quam cauſam, quanta ſumma, a quibus creditoribus, quibus conditionibus, et obligationibus, quibuſque terminis, ſolvendum ſuſcipiatur mutuum praelibatum; et quare, cui, ad quantum tempus, et ſub quo pretio fiant venditio, ſive conceſſio, vel cenſuum, ſeu canonum, aut penſionum diminutio, ſeu penſionum aſſignatio ſupradicta, ac de caeteris omnibus, quae in hujuſmodi negotio fuerint opportuna; et quod de cauſis, tractatibus, conſenſibus, auctoritatibus, licentiis, et aliis praedictis ſcripturae conficiantur auctenticae, in quibus nomina et cognomina tractantium, et conſentientium auctorizantium, et licentiae hujuſmodi exprimantur, et ſigilla antiſtitis, vel abbatis, ſeu abbatum, aut aliorum ſuperiorum, necnon capituli, et conventuum praedictorum apponantur in illis. Prohibemus autem, ne virtute alicujus procuratorii generalis, etiamſi contineatur in eo, quod procurator mutuum poſſit recipere, aut obligare monaſterium, vel alium locum ipſius ordinis ſeu religionis, aut penſionem aſſignare ad vitam, vel ad tempus, ſeu canonem, vel cenſum, ſeu penſionem diminuere, poſſit mutuum recipi, vel eccleſia, ſeu monaſteria aliqua, ſive locus alius obligare, aut penſio ad vitam vel alias dari, ſeu cenſus, vel canon, aut penſio diminui, niſi prius clare ac explicite omnia praedicta fuerint obſervata; et quod pecunia, quae mutuo recepta fuerit, vel ex aliis praedictis habita, in ſolius antiſtitis vel abbatis ſeu prioris, aut alterius adminiſtratoris hujuſmodi contractum principaliter ineuntis non remaneat poteſtate, ſed tradatur tribus viris providis et diſcretis ejuſdem ordinis ſeu religionis, ſi commode fieri poſſit, qui eam ad illas duntaxat neceſſitates vel utilitates convertant, propter quas receptum mutuum, vel venditio, ſive conceſſio, ſeu cenſus, vel canonis, aut penſionis diminutio, ſeu penſionis aſſignatio, et obligatio factae fuerint ſupradictae. Ad quae fideliter exequenda, et obſervanda, ipſi tres viri vinculo juramenti aſtringantur, quando tradetur eis pecunia praelibata. Volumus etiam, quod eorum, quae debentur eccleſiis, vel monaſteriis, ſeu aliis locis ipſius ordinis ſeu religionis, remiſſio fraudulosa, et notabiliter damnoſa a quoquam nequeat attemptari. Inſuper ordinamus et volumus, quod illa ſumma, quae in capitulo generali cujuſlibet eccleſiae, vel monaſterii, ſeu alterius loci ejuſdem ordinis ſeu religionis ejuſdem provinciae annis ſingulis pro evidenti utilitate vel neceſſitate per antiſtitem, ſeu abbatem, vel alium ſuperiorem, et capitulum generale praedictos, ſeu majorem ejus partem, vel per tres monachos providos et diſcretos juratos per eos ſuper his deputandos taxabitur, poſſit recipi mutuo ſine praedictis ſolennitatibus, et poenis infra proximo deſignatis; et etiamſi caſus aliquis evidenter utilis ſeu neceſſarius occurreret, cui ſuccurri non valeat, niſi mutuum contrahatur, ſi abbas vel alii ſupradicti a locis, quibus praefuerint, ſint multum remoti, licitum ſit eiſdem abſque ſolennitatibus et poenis hujuſmodi, ut tali caſui valeat provideri, tantam abſque fraude qualibet ſummam recipere mutuo, quanta neceſſaria fuerit pro ſupportando caſu praefato, ſive ut ſibi provideant per eoſdem. Quo videlicet caſu abbates, et priores, ac caeteri abbates, proprios priores non habentes, infra octo dies, poſtquam ad monaſteria ſua redierint, haec omnia conventibus propriis exponere teneantur. Priores vero et adminiſtratores caeteri ſuis ſuperioribus, et ipſorum ſuperiorum conventibus ſimiliter infra octo dies, poſtquam ipſorum ſuperiorum et conventuum

tuum

tuum eorum praeſentiam adire poterunt, ſimiliter facere teneantur. Et quod fiat de hiis, ſcriptura auctentica, quae in eccleſia vel monaſterio principali fideliter conſervetur, et quae cauſas et omnia quare mutuum hujuſmodi contractum fuerit, debeat continere. Nec ante ſolutionem integram mutui ſic contracti, dictaeque ſummae ſingulis annis, ut praefertur, taxandae, aliud debeat contrahi per abbates, vel alios ſupradictos, niſi ſolennitates hujuſmodi obſerventur. Nos inſuper decernimus irritum et inane, ſi contra praedicta extiterit attemptatum. Volentes itaque, ut ſtatutum et ordinatio hujuſmodi firmius obſerventur, ordinamus, quod abbas, ſeu prior, ſeu quicunque alius, proprium non habens abbatem, ſi, omiſſis hujuſmodi ſolennitatibus, venditionem, ſeu conceſſionem aut penſionis aſſignationem, vel cenſus, ſeu canonis, vel penſionis diminutionem, aut remiſſionem debitorum hujuſmodi, et obligationes praefatas de praemiſſis facere, aut mutuum ultra, vel aliter, quam ſupra proxime conceditur, recipere praeſumpſerit, occaſione ipſius, eccleſiam, monaſterium, prioratum, aut adminiſtrationem, ſeu locum alium, aut jura, reditus, ſeu poſſeſſiones ipſius obligando ſeu ſubmittendo, aut inſtrumenta vel literas concedendo, praeter alias poenas juris, tamdiu ingreſſum eccleſiae ſibi eo ipſo noverit interdictum, donec omnes obligationes, et ſubmiſſiones, venditiones, et conceſſiones cenſuum ſeu canonum, et penſionum diminutiones, ac penſionum aſſignationes, et aliarum effectus, necnon gravamen eccleſiae, monaſterii, prioratus, ſeu alterius adminiſtrationis omnino ceſſent, et eccleſiam, monaſterium, prioratum, ſeu adminiſtrationem hujuſmodi juxta poſſe indemnia reddiderit, ſeu reddi fecerit, aut procuraverit in praemiſſis; quodſi per ſex menſes hujuſmodi ſuſtinuerit interdictum, ſit a divinis et collatione beneficiorum eo ipſo ſuſpenſus; et collatio beneficiorum hujuſmodi ad priorem, vel alium praelatum majorem poſt abbatem, ſeu praelatum monaſterii, ſeu alterius loci, ordinis, ſeu religionis hujuſmodi, abbatem proprium non habentem, durante ſuſpenſione hujuſmodi, libere devolvatur. Nos autem omnibus praeſidentibus provincialibus capitulis provinciarum a nobis ſuperius decretarum, et viſitatoribus in illis ordinatis, et ordinandis in virtute obedientiae diſtricte praecipiendo injungimus, ut contra talem ſic interdictum et ſuſpenſum ſuper praedictis, ac de fama, et regimine ipſius ſimpliciter, et de plano informationem recipiant, et, ſi exemptus ſedi apoſtolicae immediate ſubjectus, ipſi ſedi; ſi vero exemptus eidem ſedi immediate ſubjectus, ſuperiori ſuo immediato; ſi autem exemptus non fuerit, dioeceſano ſuo informationem hujuſmodi ſub eorum ſigillis incluſam, quam cito commodius poterunt, deſtinare procurent, et ſervent contra talem, quae in ſupradicta conſtitutione ſaepedicti Honorii, praedeceſſoris noſtri, inſtituta fore noſcuntur. Caeteri vero priores, et adminiſtratores quilibet ipſius ordinis ſeu religionis, nedum interdicti hujuſmodi poenam eo ipſo incurrant, ſed etiamſi, ut de aliis eſt praemiſſum, infra ſex menſes a tempore, quo praedicta commiſerint, numerandos, obligationes, ſubmiſſiones, venditiones, conceſſiones cenſuum ſeu canonum, aut penſionum diminutiones, et penſionum aſſignationes, necnon illarum effectus, et gravamina ceſſare non fecerint, et quatenus de facto proceſſerint tolli, ac prioratus, ſeu adminiſtrationes illas indemnas non reddiderint, ſeu reddi non fecerint, aut procuraverint, donec proxime dicta compleverint, ſint a divinis eo ipſo ſuſpenſi; quodſi ſuſpenſionem hujuſmodi per alios ſex menſes proxime ſecuturos tolerare praeſumpſerint, ſint ipſis prioratibus et adminiſtrationibus ipſo facto privati, per illos, ad quos eorum collatio pertinuerit, aliis idoneis et nullatenus eis illa vice libere conferendis.

11. *De fictis et doloſis contractibus.*

Praeterea, quia plerumque contingit, quod quidam abbates, et priores, ac nonnulli alii adminiſtratores, praeſidentes, ſeu monachi, et converſi ejuſdem ordinis ſeu religionis praetextu adminiſtrationum, vel aliorum negotiorum, quae gerunt, multas fraudes adhibent, et doloſos vel ſimulatos ſeu fictos contractus ineunt, mutua etiam per ſe vel alios ſimulata et ficta ſuſcipiunt aliquando proprio, et etiam ſaepe fidejuſſorio, et etiam diverſimode nomine alieno; et inter caetera quandoque confitentur inſtrumentis publicis, ſeu auctenticis, et aliis ſcripturis ſe a patre, matre, fratre, nepote, vel conſanguineo, ſeu quolibet alio conjuncto, affine, familiari, ſervitore, amico, vel mercatore recepiſſe mutuo, vel alias pecuniam, pannos, bladum, vinum, equos, boves, ſive animalia alia, vel res, ſeu caetera bona ea, quae in utilitatem locorum, quibus praeſident, vel adminiſtrationum, quas gerunt, fuiſſe converſa, cum tamen aliquando nec pro ſe ſeu eorum locis, neque pro adminiſtrationibus ſuis receperint, ſed eſſe finguntur, et ponuntur, ac ſcribuntur frequenter principales, et ut tales ſe obligant, cum revera fidejuſſores duntaxat exiſtunt, et interdum pro aliis recipiuntur mutua praelibata, ſuper hiis etiam frequenter ſe, et alios, locaque ipſa, poſſeſſiones, reditus, proventus, bona, et jura ipſorum multipliciter obligando, et etiam ſubmittendo: quidam inſuper in fraudem ſeu doloſe confitentur, et alios praeſertim eorum condebitores faciunt confiteri, et etiam obligari, ac etiam ſuper hiis inſtrumenta, et auctenticas vel alias ſcripturas in fraudem confici, quod jura, reditus, poſſeſſiones, animalia, blada, pecuniae debita, ſeu alia bona ad ipſos, vel monaſteria, ſeu quaevis alia loca ipſius ordinis ſeu religionis pertinentia, ſeu debita fuerint, ſunt vel eſſe debent patris, matris, ſeu fratis eorum, vel aliarum perſonarum praedictarum, et ad ipſas perſonas pertinere, vel debita eis fore; alioſque multos contractus ſimiles fingunt, faciunt, ſeu fieri procurant, aut permittunt fraudulenter ſeu doloſe, per quos eccleſiae, monaſteria, et alia loca ipſius ordinis ſeu religionis, quibus praeſunt, ac jura, reditus, et poſſeſſiones, ſeu alia bona ipſorum damnificari, gravari, obligari, vel aliter impediri, ſeu deperire poſſunt: nos ſuper praemiſſis eccleſiarum, monaſteriorum, et aliorum locorum praefatorum indemnitatibus, prout tenemur, obviare volentes, ſtatuimus

ſtatuimus et ordinamus, quod praeter alias poenas juris, talia committentes, vel fieri facientes, aut eis conſentientes, vel ſcientes, et quam cito commode poterunt, quibuſlibet fraude et dolo excluſis, ſuperioribus talium, et eorum conventibus minime revelantes, ſi ejuſdem ordinis, ſeu religionis fuerint, incurrant excommunicationis ſententiam ipſo facto, a qua nequeant abſolvi; ſcientes videlicet, niſi ea revelaverint, caeteri vero, niſi prius praemiſſa omnia tolli fecerint et ceſſare, et eccleſias, monaſteria, prioratus, adminiſtrationes, et loca, quantum eis poſſibile fuerit, reddiderint, ſeu reddi fecerint indemnia, ſeu procuraverint a talibus diſpendiis relevari, et tunc per praeſidentes provincialibus capitulis duntaxat, vel per aliquem eorum, ſi fuerint abbates, qui deliquerint in praemiſſis, vel priores, aut alii abbates, priores proprios non habentes; caeteri vero per proprios abbates, vel ſuperiores alios eorum a praefata excommunicationis ſententia abſolvantur. Interim vero, cum ſummarie ac de plano conſtiterit, aliquem hujuſmodi ſententiam incurriſſe, ſi abbas fuerit, vel prior, ſeu alius, proprium non habens abbatem, tunc quilibet praeſidentium capitulo provinciali, ac viſitatorum illius eccleſiae, ſeu monaſterii, aut loci, abbatem proprium non habentis; ſi vero alius prior aut adminiſtrator extiterit, abbas vel alius ejus proprius et immediatus ſuperior eum publicent, et teneantur facere excommunicatum per loca ipſius ordinis ſeu religionis uſque ad ſatisfactionem condignam publice nunciari.

12. *De forma juramenti a praelatis praeſtandi.*

Praeterea, ut praedictis et aliis damnis, periculis, et ſcandalis obvietur, ſtatuimus et ordinamus, quod omnes et ſinguli abbates, et alii praelati ordinis ſeu religionis hujuſmodi, abbates proprios non habentes, qui per ſedem apoſtolicam promoti ſunt, vel promovebuntur inantea, et eidem ſedi non exiſtunt immediate ſubjecti, ſuis immediate ſuperioribus juramentum praeſtare ad ſancta Dei evangelia corporaliter teneantur; quod poſſeſſiones vel jura ad menſam ſui monaſterii, ſive loci ſpectantia, non vendent, nec alienabunt, nec impignorabunt, neque de novo infeodabunt, nec per aliquem modum donabunt, neque cenſus diminuent, niſi quatenus a jure permittitur, et ſervata ſolennitate ſuperius denotata, nec etiam obligabunt alias vel ultra, quam in praeſcriptis ſtatutis et ordinationibus continetur, et quod poſſeſſiones, reditus, et jura menſae praedictae indebite alienata, diſtracta, vel occupata, prout commode poterunt, repetent, et ad jus et proprietatem eccleſiae, vel monaſterii, ſeu loci ſui ordinis, ſeu religionis hujuſmodi procurabunt reduci; non obſtante, ſi forte aliud vel ſimile Romanae eccleſiae praeſtiterint juramentum; ad quod praeſtandum per cenſuram eccleſiaſticam, et alia juris remedia per ſuperiores praedictos, appellatione remota, valeant coarctari. De praeſtatione vero hujuſmodi juramenti plena et ſufficiens fides fiat conventibus eorundem, et idem juramentum praeſtare teneantur immediantibus abbatibus, ſeu aliis praelatis ſuis in praeſentia capituli vel conventus, ſi fieri commode poſſit, omnes et ſinguli priores, ſeu quicunque alii adminiſtratores, et beneficiati monachi ejuſdem ordinis ſeu religionis, quibus praedictam ſedem, vel ejus legatos, ſeu executores, vel alios proviſores a ſede praedicta, ſeu per ipſius vel legatorum dictorum literas deputatos, ſive per abbates, aut per quoſcunque alios jure ordinare, vel alias quomodolibet proviſum eſt hactenus vel providebitur infuturum; et ad praeſtandum hujuſmodi juramentum per ipſos abbates ſeu priores etiam auctoritate apoſtolica per cenſuram eccleſiaſticam, et alia remedia, ſi moniti praeſtare juramentum hujuſmodi recuſaverint, remoto appellationum obice, cogi poſſint per praedictos. Inſuper quibuſcunque formis aliis licitis juramentorum, per quae ad alia plura jurantes aſtringuntur, non intendimus derogare; ſed ſi forſan in illis contineantur capitula, et alia in praemiſſa forma non expreſſa, illos ad ea obligari volumus et aſtringi. Decernimus inſuper, quod cum civitas, caſtrum, villa, vel juriſdictio alicujus eorum feodum ſolenne, aut grangia, ſeu magnum territorium, vel magnus poſſeſſionum aut terrarum numerus, vendenda vel obliganda, ſeu monaſteria, prioratus, vel eccleſia aliquo a jure permiſſo alienationis titulo alienanda, vel in alios transferenda extiterint, venditiones, ſeu alienationes, aut tranſlationes hujuſmodi fieri nequeant, niſi etiam prius conſulto Romano pontifice, ac ejus ſuper hiis petita licentia et obtenta; aliter autem venditiones, ſeu alienationes, vel tranſlationes praefatae ſint irritae ipſo jure, et quilibet praeſidentium, ac viſitatores contra exemptos ſedi apoſtolicae ſupradictae, et contra non exemptos contrarium facientes locorum ordinariis eorundem, quam cito commode poterunt, ſub eorum ſigillis intimare praedicta nihilominus teneantur.

13. *De ſpoliis.*

Caeterum antiſtitibus, ordinariis, abbatibus, prioribus, et aliis praelatis religionis ejuſdem, qui bona mobilia prioratuum, adminiſtrationum, et beneficiorum quorumlibet ſibi ſubjectorum vacantium, in ipſis tempore hujuſmodi vacationis inventa, ſeu, illa durante, obvenientia, ex privilegio, vel conſuetudine, ſeu alia cauſa rationabili ad ſe aſſerunt pertinere, diſtrictius inhibemus, ne vaſa, veſtimenta, ſeu alia ornamenta quaecunque divino cultui deputata, animalia etiam tam pro agri cultura, quam aliis ipſorum locorum neceſſitatibus teneri inibi conſueta, vaſa inſuper vinaria, et coquinae, lectos, et alia ſupellectilia, ſeu vaſa, niſi forte aurea vel argentea fuerint, occupare, vel exinde aſportare, aut ſibi appropriare praeſumant. Quodque in apprehendendis bonis aliis formam conſtitutionis felicis recordationis Bonifacii papae VIII. praedeceſſoris noſtri, ſuper hoc editae diligenter obſervent, ac nihilominus de portione dictorum bonorum, quae rationabiliter eos continget, quartam partem in augmentum ornamentorum eccleſiaſticorum, eccleſiarum, ſeu monaſteriorum ſuorum convertere integraliter teneantur. Qui vero ſecus fecerint, juxta qualitatem delinquentium perſonarum, poenas incurrant, quae per conſtitutionem eandem ejus tranſgreſſoribus infliguntur.

14. De

14. *De inventariis per novos antiſtites, abbates, et adminiſtratores alios in eorum novitatibus faciendis.*

Statuimus inſuper, et ordinamus, et diſtricte praecipiendo injungimus, quod deinceps in ſingulis eccleſiis cathedralibus, monachalibus, ac monaſteriis, et prioratibus, necnon adminiſtrationibus aliis quibuſcunque ipſius ordinis ſeu religionis, per antiſtites eccleſiarum, abbates, priores, et alios gerentes adminiſtrationes hujuſmodi in eorum novitate, coram uno vel duobus notariis publicis, et aliquibus probis, et ſenioribus eccleſiarum, monaſteriorum, et aliorum locorum eorundem de omnibus bonis mobilibus et immobilibus, ſeſeque moventibus ad ipſorum adminiſtrationes duntaxat ſpectantibus, in quibuſcunque locis conſiſtant, fiant inventaria ſeu regiſtra conſimilia duplicata, in quibus ſcribatur, quot monachi, in quolibet loco ipſarum adminiſtrationum, juxta ipſius loci facultates poſſint et debeant commorari, et in quo ſtatu quilibet recipit eccleſiam, monaſterium, vel prioratum, ſeu adminiſtrationem, et inter alia, quot extant vel deficiant animalia, et qualia, quanta blada, vina, et caetera victualia, et moneta, veſſella aurea vel argentea, et quae, et quot, et quibus etiam eccleſia, monaſterium, prioratus, adminiſtratio, ſeu locus hujuſmodi debent, et quae, quot, et quibus debentur eiſdem, et ſub quibus obligationibus debent et debentur eiſdem, et quot, et quae alia bona mobilia, vel vaſa, ſive ornamenta, vel ſupellectilia, et ſimilia inibi fuerint ; et ſi quis ex praedictis in bono ſtatu receperit, ipſeque poſtea ad malum ſtatum deduxerit eccleſiam, monaſterium, prioratum, adminiſtrationem, ſeu locum ipſius bona debitis obligando indebite, ad vitam, vel perpetuo, concedendo, ſeu alias alienando, vel dilapidando ; procedatur contra eum, prout jura et ſtatuta, necnon ordinationes noſtrae ſuperiores requirunt, et praeſertim ſupradicta conſtitutio Honorii papae ſuper hoc exacte ſervetur. Praedicta vero inventaria ſeu regiſtra clare ac integraliter legantur in capitulo cujuſlibet eccleſiae cathedralis ac monaſterii, prioratus, vel alterius loci hujuſmodi, praeſentibus capitulo ſeu conventu ad hoc ſpecialiter congregatis. Quibus lectis, unum ponatur, et ſervetur in arca communi, ubi commune ſigillum eſt ſolitum cuſtodiri, ſeu loco alio congruenti ; et reliquum remaneat penes antiſtitem, aut abbatem, vel priorem, ſeu adminiſtratorem alium a ſupradictis : ita quodſi aliquem ex praedictis ad eccleſiam, monaſterium, prioratum, adminiſtrationem, ſeu locum alium transferri ſeu mutari contigerit, ipſe tranſlatus ſeu mutatus, ſi antiſtes, vel abbas, aut prior, aut alius, ſuperiorem ejuſdem religionis non habens, fuerit capitulo ſeu conventui loci, quem dimiſerit, ſeu deputatis ab eis infra ſex menſes ad tardius, poſt adeptionem pacificae poſſeſſionis eccleſiarum, monaſteriorum, prioratuum, adminiſtrationum, ſeu aliorum locorum, vel, ſi hoc ante non fecerit, ſuccedenti ſibi in loco dimiſſo, alii vero ſuperioribus ſuis immediatis juxta inventaria, ſeu regiſtra praedicta rationem debitam, vocatis et praeſentibus aliquibus probis viris eccleſiarum, monaſteriorum, prioratuum, et aliorum locorum ipſorum, reddere teneantur, dictaque inventaria ſeu regiſtra tranſmittantur ad eccleſias, monaſteria, vel alia loca principalia, ut praefertur, legenda et conſervanda in illis.

15. *De locis non tradendis ad firmam, niſi cum certa ſolennitate.*

Verum, quia traditiones ad firmam factae de locis adminiſtrationum ipſius ordinis ſeu religionis, aut proventuum ipſorum per antiſtites, abbates, priores, et alios adminiſtratores eorum ipſis eccleſiis, monaſteriis, prioratibus, adminiſtrationibus, et locis ſpiritualiter et temporaliter diverſa praejudicia generant ; prohibemus, ne proventus ſeu loca praedicta ad firmam de caetero concedantur, niſi ex cauſa et in caſu neceſſario ſive utili emergente. Et tunc ſi antiſtes, abbas, vel prior, ſeu alius, proprium non habens abbatem, vel adminiſtrator hoc facere voluerit, debeat deliberationem ſuper hoc cum capitulo vel conventu praemittere, et diligentem tractatum cum illo habere de cauſa hujuſmodi, et de quantitate pretii, ut de perſona, cui fuerit firma vel venditio hujuſmodi facienda, et de conditionibus, pactis, obligationibus, ſolutionibus, et ſimilibus pertinentibus ad praedicta, et ipſius capituli, vel conventus, ſeu majoris partis ejuſdem in hac parte conſilium adhibere. Si vero prior ſeu adminiſtrator alius fuerit, conventum habens proprium, et ſuperiorem abbatem, vel alium ejuſdem religionis, praemittere debeat deliberationem et tractatum praefatos, nedum cum proprio ſuo conventu, ſed cum ipſo abbate, vel alio ſuperiore praedicto immediato et conventu ſuperioris monaſterii ſui, ac expreſſam auctoritatem et licentiam ejuſdem abbatis vel alterius ſuperioris cum conſilio conventus ipſius abbatis, vel alterius ſuperioris primitus obtinere. Priores autem et adminiſtratores alii, abbatem proprium vel alium ſuperiorem ejuſdem religionis, non tamen conventum habentes, teneantur deliberationem et tractatum jam dictos cum eorum abbate vel alio ſuperiore praemittere, necnon auctoritatem et licentiam ſpecialem ab eo primitus obtinere ; quodſi ſecus actum fuerit, firma, ſeu venditio ipſa, et contractus quilibet ſuper praemiſſis initus, ſint irriti eo ipſo, ac inſtrumenta et quaelibet alia documenta ſuper eis confecta nullam obtineant firmitatem. Et nihilominus abbates, et priores, caeterique, abbates proprios non habentes, qui contra fecerint, per praeſidentes provincialibus capitulis, caeteri vero per abbates vel alios ſuperiores eorum arguantur graviter et debite puniantur.

16. *De privilegiis et rebus aliis non tenendis extra loca adminiſtrationum.*

Praeterea ſtatuimus et ordinamus, quod antiſtites, abbates, priores, et caeteri adminiſtratores, vel monachi, et converſi ejuſdem ordinis ſeu religionis privilegia, literas, et inſtrumenta, quibus libertates, poſſeſſiones, res, et jura locorum et adminiſtrationum ſuarum firmantur, vaſa etiam

etiam aurea et argentea, ornamenta eccleſiaſtica, libros, pecuniam, blada, vina, animalia, et res alias notabiles ſeu pretioſas ad eccleſias, monaſteria, ſeu loca eorum ſpectantia, extra eccleſias, monaſteria, ſeu loca eadem apud conſanguineos, vel propinquos, ſeu alios quoſcunque fraudulenter et doloſe, in damnum eccleſiarum, monaſteriorum, et locorum, ſeu adminiſtrationum hujuſmodi nullatenus tranſportent, ſeu tenere praeſumant; et quod antiſtitibus, abbatibus, vel prioribus, ac caeteris, ſuperiorem ejuſdem ordinis non habentibus, qui contra fecerint, ſit eo ipſo per menſem ingreſſus eccleſiae interdictus, et nihilominus ipſi hujuſmodi tranſportata et detenta ad eccleſias, monaſteria, loca, et adminiſtrationes praefata reducere teneantur. Et ſi abbatum, priorum, et aliorum adminiſtratorum, ſuperiores, ut praemittitur, non habentium, tranſgreſſio manifeſta ſeu nota fuerit; per praeſidentes in provinciali capitulo, ſeu viſitatores per idem capitulum deputandos, cenſurae graviori, ac debitae ſatisfactioni ſubdantur; alii vero inferiores adminiſtratores, et tranſgreſſores ipſo facto ſint, et permaneant per annum integrum ab eorum officiis et adminiſtrationibus ſuſpenſi. Et ſi eorum tranſgreſſio manifeſta ſeu nota extiterit, per ſuos ſuperiores amoveantur perpetuo ab adminiſtrationibus eorundem; et adminiſtrationes hujuſmodi per eorum ſuperiores, ad quos eorum collatio pertinuerit, aliis libere conferantur. Simplices autem monachi, et converſi tranſgreſſores ſint inhabiles ad obtinenda quaelibet beneficia et officia ipſius ordinis ſeu religionis, uſquequo per eorum ſuperiores, congrua ſatisfactione praemiſſa, cum eis extiterit miſericorditer diſpenſatum.

17. *De monachis, et converſis proprietariis et negotiatoribus.*

Rurſum, licet contra monachos proprietarios ſit plene proviſum per canonicas ſanctiones, tamen ſpecialius providere volentes contra illos monachos et converſos ejuſdem ordinis ſeu religionis, qui ſuae ſalutis obliti, contra regulares et canonicas inſtitutiones pecuniam congregant, jura, poſſeſſiones, reditus, ſeu cenſus annuos, et alia bona emunt, ſeu emi faciunt, aliquando proprio, et ſaepe nomine alieno, multis ſuper hiis figmentis adhibitis, aliiſque tradunt animalia nutrienda, et cum augmento vel lucro ſibi, vel alteri reddenda eorum nomine, ſeu pro ipſis, et alios multos contractus diverſimode tanquam negotiatores exercent, necnon appetentes et ſectantes lucra turpia, peculium occultant, et illicite detinent in ſuarum periculum animarum; auctoritate apoſtolica praefata decernimus omnia praemiſſa, quae tamen reſtitutioni non ſubjaceant aliorum, nedum poſt obitum, ſed etiam in vita ipſorum monachorum et converſorum, fore per antiſtites, abbates, ſeu alios praelatos eorum proprios cum conſilio proborum monachorum ſeniorum eccleſiae monaſterii, vel loci cujuſlibet eorum hujuſmodi eccleſiis, monaſteriis, ſeu locis propriis applicanda, et in eorum utilitatem totaliter convertenda; uſu, immo potius abuſu quocunque contrario non obſtante; quodque ipſi antiſtites, abbates, ſeu alii praelati proprii alicui monacho vel converſo talia faciendi licentiam nequeant impertiri; et quod tam praefati monachi et converſi praedicta committentes, quam alii quicunque ordinis ſeu religionis hujuſmodi ſupradicta retinentes, aut ſibiipſis appropriantes, vel applicationi et converſioni hujuſmodi reſiſtentes, vel impedimentum publice vel occulte praeſtantes, ſeu praeſtare procurantes, vel dictum peculium non revelantes antiſtitibus, abbatibus, ſeu praelatis propriis antedictis, ſint eo ipſo inhabiles ad beneficium, prioratum, adminiſtrationem, officium, regimen, et gubernationem quamlibet in ordine ſeu religione hujuſmodi obtinenda. Permittimus tamen, quod cum monachis et converſis poſſit antiſtes, abbas, vel alius praelatus eorum proprius diſpenſare ſuper poenis hujuſmodi, quando ei videbitur expedire, dummodo praemiſſa revelaverint, et plene reſtituerint, ut praefertur.

18. *Ne victualia miniſtrentur in pecunia.*

Nempe ſtatuimus et ordinamus, quod juxta ſuppetentiam facultatum eccleſiarum cathedralium, ſeu capitulorum eorum, ac monaſteriorum, et aliorum locorum ejuſdem ordinis ſeu religionis, et ſingularum religionum etiam qualitatum per antiſtites, abbates, et alios praelatos, et quoſvis alios adminiſtratores, vel officia ad hoc deputata vel deputanda tenentes, exercentes, ſufficientia victualia, veſtiaria, omniaque alia neceſſaria monachis miniſtrentur. Proviſo attentius, quod pro hujuſmodi victualibus, veſtiariis, aut aliis quibuſlibet eiſdem monachis neceſſariis pecunia ſimul, aut per vices ſeu minutatim nullatenus eis detur, aut penſio vel reditus quomodolibet aſſignentur, ſed in victualibus, veſtiariis, et rebus aliis ipſorum, quae uſui congruentibus provideatur eiſdem, quemadmodum fuerit opportunum, et ubi alius certus terminus ſuper hoc non fuerit ordinatus, ſingulis annis, prima videlicet die menſis Octobris veſtiaria praebeantur. Si qui autem reditus, vel penſio eis hactenus propter hoc ſeu alias extiterint aſſignati, nullatenus dimittantur eiſdem; ſed exnunc pro revocatis ab ipſis totaliter habeantur. Et nihilominus illi, qui penſionem, reditus, aut pecuniam pro praedictis, vel eorum aliquo cuiquam monacho miniſtrare vel aſſignare praeſumpſerint, ſi antiſtites, abbates, vel priores, ſeu caeteri, ſuperiores ejuſdem ordinis ſeu religionis non habentes, extiterint, infra octo dies tantundem erogare pauperibus teneantur; hoc tamen adhibito moderamine circa idem, quod monachis de ſuorum ſuperiorum licentia extra cathedrales eccleſias monachales, monaſteria, prioratus, et adminiſtrationes praefata in ſcholis vel alibi pro utilitate eccleſiarum, monaſteriorum, prioratuum, et adminiſtrationum hujuſmodi commorantibus poſſit pro victu et veſtitu, ſicut eorum ſuperioribus videbitur, dari pecunia, non tamen penſio, vel reditus aſſignari; ſalvis etiam ſtatuto et ordinatione praeſcriptis de monachis ad ſtudia generalia tranſmittendis, et de penſionibus eis, ac decem libris exhibendis dicto monacho, qui infra eccleſias, monaſteria, vel

5 alia

alia loca ejuſdem ordinis ſeu religionis monachos dociles inſtruere debet, prout ſeriose ſuperius eſt diſtinctum. Ad hoc ſubjungimus, quod illi, qui praedicta miniſtrare tenentur, ad ea, omni excuſatione ceſſante, ſufficienter, ut praemittitur, miniſtranda per ſuperiores ſuos, aut in defectum eorum per viſitatores vel praeſidentes praefatos irremiſſibiliter compellantur, nec audiantur, ſi dicant privilegium, ſtatutum, ordinationem, vel conſuetudinem alia ſe habere, aut pro ſuis perſonis eorumque ſtatu juxta perſonarum vel officiorum decentiam ſuſtinendis, ſe afferant indigere. Nulla ergo ſuper hoc appellatio, nullave ſupplicatio eis proſint; ſed ſi tertio moniti per aliquorum dierum competentia intervalla, praelati eorum arbitrio relinquenda praemiſſis efficaciter parere contempſerint, removeantur libere a ſuis adminiſtrationibus, vel officiis, ipſaque aliis idoneis praedicta complere volentibus, committantur. Quodſi forte reditus officiorum ſeu adminiſtrationum hujuſmodi ad victum, veſtiarium, ſeu alia neceſſaria monachis miniſtranda non ſufficiant, de communi contributione, ut de penſionibus ſtudentium, ut praemiſſum eſt, facienda, defectus hujuſmodi ſuppleatur, donec pro hiis per deputandos a nobis reditus ſeu penſiones perpetui fuerint aſſignati, quos per eoſdem deputandos aſſignari volumus eiſdem modis et formis, quibus pro penſionibus dictorum ſtudentium reditus ſeu penſiones perpetuos ordinavimus et ſtatuimus aſſignari. Abbates vero, et priores, ac caeteri, ſuperiores, ut praefertur, non habentes, qui teneantur adminiſtrare praedicta, a praeſidentibus, aut viſitatoribus, per cenſuram eccleſiaſticam, modiſque aliis congruentibus ad id omnino cogantur, ipſis, niſi ſuos ſubditos, et praeſidentibus ac viſitatoribus niſi abbates, priores, et alios ſupradictos juxta modum praefatum effectualiter ad praemiſſa compulerint in capitulis provincialibus graviter arguendis et taliter corrigendis, quod rubor et confuſio de praeteritis diligentiam efficiant ad futura.

19. *Ne ſeculares deputentur ad victum monachis miniſtrandum.*

Caeterum, ut viam ſcandalis praecludamus, prohibemus expreſſe, ne in eccleſiis, vel monaſteriis, ſeu locis aliis conventualibus ejuſdem ordinis ſeu religionis clerici ſeculares, vel laici, ſeu alterius monaſterii monachi, vel religioſi alterius religionis, ad victum monachis miniſtrandum de caetero deputentur. Quicquid autem in cibo, potu, vel pitantia eiſdem monachis miniſtrandum exiſtit, ſingulis eorum die qualibet miniſtretur ad congruentem menſuram, prout erit opus, juxta eccleſiarum, monaſteriorum, et locorum ipſorum exigentiam facultatum, et quicquid de adminiſtratis ſupererit, eleemoſynae applicetur per illum, qui ad hoc fuerit deputatus. Nec aliquis alius per ſe vel per alium de refectorio ſeu infirmatorio, vel alio loco, in quo monachi comedant, aliquid extrahere, vel alibi deferre, ſeu alteri uſui applicare praeſumat; quod ſi fecerit, pro qualibet vice per duos dies panis et aquae ſolummodo poenitentiae ſubdatur.

20. *Ne mulieres habitent in locis monachorum.*

Inſuper ſtatuimus et ordinamus, quod antiſtites, abbates, priores, et caeteri adminiſtratores in eccleſiis vel monaſteriis, ſeu aliis locis ejuſdem ordinis vel religionis hujuſmodi, aut infra ſepta eccleſiarum, monaſteriorum, et locorum eorundem, vel in domibus, in quibus monachi habitant, mulieres tenere, etiamſi matres vel ſorores fuerint, non praeſumant. Antiſtites vero, abbates, priores, ac caeteri, ſuperiores religionis ejuſdem non habentes, qui contra fecerint, a collatione beneficiorum ſint per tres menſes eo ipſo ſuſpenſi; quibus durantibus, ad priorem, vel alium majorem poſt antiſtitem ſeu abbatem, cum conſenſu capituli, ſeu conventus, ſeu majoris et ſanioris partis ejuſdem, beneficiorum ipſorum ſit collatio devoluta. Alii vero priores, et adminiſtratores, quicunque fuerint, per ſex menſes a perceptione fructuum beneficiorum, quae obtinuerunt, ſint ſuſpenſi; quibus durantibus, antiſtes, abbas, vel alius praelatus, immediatus eorum ſuperior, ponat in eiſdem beneficiis alios monachos, adminiſtratores providos et diſcretos, ac fructus ex eis dictis ſex menſibus obvenientes, qui ſupererunt, debitis et conſuetis oneribus ſupportatis, convertantur in utilitatem eccleſiae, vel monaſterii, ſeu loci immediate ſuperioris delinquentium praedictorum, et nihilominus dicti abbates, et priores, et alii, non habentes ſuperiores, per praeſidentes, vel viſitatores, caeteri vero per ſuos ſuperiores, prout culpae aut delinquentium qualitas exegerit, alias puniantur.

21. *Ne monachi nutriant vel teneant animalia ſeu perſonas ſeculares in monaſterio, vel aliis eorum locis, niſi quibus ex officio competit.*

Caeterum prohibemus, ne aliqui monachi teneant ſeu nutriant equos, vel alias evectiones, ſeu ſervitores, ſeu alias perſonas ſeculares vel familiares in eccleſiis, monaſteriis, ſeu locis aliis conventualibus ordinis ſeu religionis ejuſdem, niſi eis ratione adminiſtrationum vel officiorum, quae geſſerint, id competere dignoſcatur. In infirmatorio tamen pro neceſſitatibus infirmorum, et coquina capituli vel conventus, aliiſque officinis honeſti ſervitores ſeu famuli ſeculares teneri poterunt neceſſarii, in numero moderato, prout in aliquibus eccleſiis cathedralibus, ſeu monaſteriis, vel locis aliis ipſius ordinis ſeu religionis fuerit rationabiliter obſervatum. Qui ſeculares, quanto minus fieri poterit, cum monachis converſentur, nec bibant nec comedant cum eiſdem in capitulo vel conventu. Superiores quoque circa hoc provideant quod diligentius obſerventur tranſgreſſores eorum, arguendo, et, prout expediens fuerit, puniendo. Prohibemus inſuper, ne ipſi ſuperiores, abbates, priores, et caeteri quicunque ipſius ordinis ſeu religionis lautis conviviis et comeſſationibus occupentur, nec in hiis ſumptus immoderatos et alios exceſſus faciant: volentes, quod a familiarium, ſervitorum, aut ſequentium, et robarum ſeu veſtium multitudine indecenti et exceſſiva, tam infra eccleſias, monaſteria, prioratus, adminiſtrationes, et loca alia eorum, quam

etiam extra illa diligenter ſtudeant abſtinere, et honeſte, ac laudabiliter converſari. Inhibemus namque, ne aliquis abbas, prior, ſeu adminiſtrator alius religionis ejuſdem, conventum habens, plures ſeculares perſonas equitantes, quam .... monachos, eo pro uno monacho computato, ſecum ducere praeſumat, niſi guerrae diſcrimen, vel perſonarum ſeu rerum periculum timeretur, aut forſitan immineret, fictione et fraude ceſſantibus quibuſcunque. Caeteri vero conventum non habentes, ſi duos equitantes ſecum ducant, volumus, quod unus eorum monachus exiſtat. Si autem plures ducat equitantes, circa haec ſervetur, quod ſuperius de conventum habentibus eſt expreſſum; adjicientes, quod abbas, vel prior, ſeu adminiſtrator, vel monachus quicunque religionis ejuſdem domicellum vel domicellos, veſtibus virgatis ſeu partitis, aut curioſis, vel quomodolibet inhoneſtis non induat, vel ſic indutos ſecum teneat ſive ducat. Qui autem contrarium fecerit, ſi ſuperiorem ejuſdem religionis non habuerit, per praeſidentes dictis capitulis provincialibus; ſi autem ſuperiorem hujuſmodi habuerit, per ipſum ſuperiorem immediatum videlicet puniatur.

22. *De ſolvendis cenſibus et reditibus pro alimentis monachorum ſeu fratrum terminis conſuetis.*

Sane ſtatuimus et ordinamus, quod omnes abbates, priores, et adminiſtratores caeteri, ac clerici ſeculares, et laici quicunque, qui cenſus, reditus, penſiones, ſeu quaecunque alia ſimilia debent, vel debebunt inpoſterum pro alimentis quotidianis, vel pro neceſſariis eccleſiis cathedralibus, monaſteriis, prioratibus, adminiſtrationibus, officiis, ſeu locis, capitulis, vel conventibus ordinis ſeu religionis ejuſdem, ſive in blado, vino, oleo, piſcibus, pecunia, ſeu rebus aliis quibuſcunque conſiſtant, illa eis ſolvere in terminis conſuetis vel praefixis, ſeu inantea praefigendis, integre non omittant. Et ſi ea in ipſis terminis, vel ſaltem poſt eos infra 15. dies non ſolverint, priores et adminiſtratores caeteri ordinis ſeu religionis ejuſdem totam quantitatem rei debitae, ac ultra ipſam quartam partem quantitatis ejuſdem loco poenae infra menſem, dictos 15. dies immediate ſequentem, ſolvere ſint aſtricti. Quas quidem quantitatem et quartam partem appoſitam, ut praedicitur, loco poenae, ſi ſolvere contempſerint infra menſem alium, extunc proximo ſecuturum, a beneficiis, quae obtinuerunt, donec praedicta ſolverint, ſint ipſo facto ſuſpenſi; et ſi ſuſpenſionem hujuſmodi per alium menſem extunc futurum ſuſtinuerint, donec de praedictis integre ſatisfecerint, ab officio ſint ſuſpenſi. Quodſi per alium menſem proximo ſequentem, ſuſpenſionem hujuſmodi ab officio ſuſtinere praeſumpſerint, incurrant excommunicationis ſententiam ipſo facto; quam ſi per ſex menſes extunc ſecuturos pertinaciter toleraverint, prioratibus, adminiſtrationibus, et quibuſvis aliis beneficiis, quae obtinuerint, ſint ipſo facto privati per illos, ad quos eorum collatio, ſeu quaevis alia diſpoſitio pertinuerit, aliis perſonis idoneis libere committendis, ſeu etiam conferendis. Abbates vero, qui infra praefatos 15. dies praedicta per eos debita non ſolverint, ut praefertur, totam quantitatem debitam, et ultra illam loco poenae tertiam partem illius, quod debuerint, perſolvere teneantur. Et ſi per tres menſes, dictos 15. dies immediate ſequentes, quantitatem, quam debuerint, ipſamque tertiam partem loco poenae non ſolverint, ſint ejuſdem abbatibus ſtallus chori, et locus capituli, et abbatialia, donec ſuper hiis integre ſatisfecerint, penitus interdicta. Quodſi interdictum hujuſmodi per alios tres menſes proximo ſecuturos ſuſtinere praeſumpſerint, ſit ipſis interdictus eccleſiae ingreſſus, quouſque ſatisfecerint integre de principali et tertia parte praefatis. Et nihilominus dicti abbates, ac omnes et ſinguli ſupradicti damna, et expenſas, ac intereſſe, quae eccleſiae, monaſteria, prioratus, adminiſtrationes, officia, et loca hujuſmodi ſuſtinuerint, fecerint, et incurrerint, occaſione retardatae ſolutionis hujuſmodi, vel ob defectum praedictorum reficere et ſolvere teneantur; poenae autem praedictae quartae et tertiae partium praedictarum in eos uſus convertantur, in quos principalis quantitas fuerit convertenda. Sententiae vero praemiſſae auctoritate apoſtolica, ubi expediens videbitur, in ordine ſeu religione hujuſmodi contra ipſos contemptores valeant publicari, et quotiens contumacia non ſolventium exegerit, aggravari per ſuperiores, qui locis praefuerint, quorum extiterit ſolutio retardata, nec in hiis valeat remiſſio ſeu gratia cujuſcunque, neque per temporis lapſum, vel per negligentiam non petentium intelligantur remitti, vel poſſit jure petendi praeſcribi, abſolutio autem a dictis ſententiis competat abbatibus praelibatis. Per hoc autem poenis aliis, ſi quas dicti non ſolventes juxta ſtatuta vel ordinationes ſedis apoſtolicae, aut ordinis ſeu religionis ejuſdem, ſeu quovis modo alio exiſterent incurſuri, non intendimus in aliquo derogare.

23. *De creatione monachorum.*

Caeterum, quia multum ordini ſeu religioni praefatis hactenus obfuit indiſcreta receptio monachorum, ſtatuimus et ordinamus, ut per illos, ad quos in eccleſiis cathedralibus, monaſteriis, prioratibus, decanatibus, ſeu locis aliis quibuſcunque ipſius ordinis ſeu religionis ſpectat creatio monachorum, deinceps non recipiantur aut induantur in monachos vel converſos, niſi perſonae idoneae, vel de quarum idoneitate veriſimiliter ſpes exiſtat, et tales, per quas inibi Deo in divinis officiis congrue deſerviri ſeu impendi valeant obſequia opportuna; et quod per eoſdem, ad quos, ut praemittitur, creatio ipſa ſpectat, infra eccleſias, monaſteria, prioratus, decanatus hujuſmodi, ſeu alia conventualia loca ipſis ſubjecta, et non alibi, cum proborum conſilio eccleſiae monaſterii, prioratus, decanatus, aut loci hujuſmodi, cui hii, ad quos indicta creatio pertinet, praefuerint, induantur, nec per eos hujuſmodi creatio, habitus, traditio, et receptio, niſi perſonis ordinis ſeu religionis ejuſdem de caetero committantur, et quod infra tempus probationis ad alia loca, niſi conventualia fuerint, non mit-

mittantur. Decernimus quoque, quod cum immi-nebit hujuſmodi receptio facienda, ſi ad antiſtites, abbates, vel praelatos alios una cum capitulis vel conventibus eorundem, ſeu cum eorum conſenſu pertineat, et capitula, ſeu conventus hujuſmodi, vel eorum major pars ad eam pure procedere, vel receptioni hujuſmodi pro eorum libito renuant conſentire, antiſtites, abbates, ſeu alii praelati poſt ipſos eos moneant in virtute obedientiae, ut pure, ac ſecundum Deum, et juxta eorum conſcientiam infra 10. dies hujuſmodi creationi ſeu receptioni conſenſum praeſtare procurent. Quodſi forte et id facere negligant vel recuſent, ad eoſdem antiſtites, abbates, vel praelatos alios creatio ſeu receptio ipſa libere devolvatur, dummodo nil fraudulenter per eos actum fuerit in praemiſſis. Qui quidem antiſtites, abbates, et praelati alii in locis, in quibus ſexaginta vel pauciores monachi fuerint, cum conſilio ſeniorum, proborum, et diſcretorum ſuorum capitulorum vel conventuum eligendorum per eos, tertiam partem numero eorundem capitulorum vel conventuum facientium; in aliis vero locis, in quibus monachi numerum ſexagenarium exceſſerint, cum conſilio xx. ſeniorum, proborum, et diſcretorum ex eis duntaxat eaſdem creationem et receptionem cum Dei timore, ac obſervantia regulae de perſonis, ut praedicitur, idoneis facere non poſtponant, aliorum contradictione in aliquo non obſtante. Prohibemus inſuper, ne aliquis recipiatur in monachum ordinis ſeu religionis ejuſdem, niſi ſtatim induatur habitu monachali, ne literae ſeu inſtrumenta ſuper futura receptione monachorum aliquibus concedantur, aut promiſſiones ſeu obligationes aliae inde fiant. Ut autem adverſos eos, qui tempore probationis elapſo, volunt regularis profeſſionis votum emittere, nullius difficultatis obſtaculum ingeratur; univerſis et ſingulis praelatis, ad quos pertinet, ſuos monachos ad hujuſmodi profeſſionem recipere duximus injungendum, ut omnes illos, qui, dicto tempore probationis elapſo, expreſſe profiteri voluerint, juxta regularia inſtituta, ſine dilatione ac difficultate quibuſlibet ad hujuſmodi profeſſionem admittant. Quod ſi facere ſine rationabili cauſa recuſaverint, tamdiu ſint ſtallus chori, et locus capituli, abbatialia, vel prioralia, ubi per priorem monaſterium gubernatur, interdicta eiſdem, donec praefatos ad profeſſionem receperint antedictam. Et nihilominus id per viſitatores provinciali capitulo referetur, ut per praeſidentes eidem capitulo debite puniantur. Proviſo attentius, quod in eccleſiis cathedralibus, monaſteriis, et aliis locis ordinis ſeu religionis hujuſmodi non recipiantur plures monachi vel converſi, quam quot poterint ab ipſorum proventibus congrue ſuſtentari. Licet autem praecipiatur in ſupradicta conſtitutione ſaepedicti Honorii, praedeceſſoris noſtri, ut in nullo monaſterio ad praebendas extunc recipiant abbates, vel monachi clericos ſeculares; nos tamen ſuper hoc expreſſius providere volentes, ipſorumque monaſteriorum et aliorum locorum ipſius ordinis ſeu religionis indemnitatibus, quae plerumque contigerunt, propterea praecavere, hujuſmodi praeceptum innovamus et etiam approbamus, et adjicientes prohibemus, ne in eccleſiis cathedralibus, monaſteriis, prioratibus, conventibus, ſive locis aliis ejuſdem ordinis ſeu religionis praelati, priores, ſeu adminiſtratores alii, vel capitula, ſeu conventus eorum clericos ſeculares, vel laicos, niſi eiſdem eccleſiis, monaſteriis, ſeu locis dederint ſe et ſua, ullo modo recipiant ad praebendas, nec eas aliquibus ad vitam vel ad tempus vendere ſeu concedere vel dare praeſumant: volentes, quod venditio, conceſſio, ſeu datio, quas deinceps contra praemiſſa fieri contigerit, ſint irritae et inanes, nec ex venditione, conceſſione, vel datione hujuſmodi eis, quibus factae fuerint, jus aliquod adquiratur; et nihilominus contra hoc dantes et concedentes per ſuperiores ſuos, vel ſi ſuperiores ejuſdem religionis non habuerint, per praeſidentes provincialibus capitulis pro eorum arbitrio puniantur.

24. *De forma et honeſtate veſtimentorum.*

Quamvis autem in conſtitutione Viennenſis concilii, ſcilicet, "Ne in agro", de veſtibus, capuciis, et ſotularibus monachorum, eorumque formis provide ſit ſtatutum; nos tamen praemiſſis adjicimus, quod altitudo ſotularium ipſorum tanta ad minus eſſe debeat, ut quatuor digitorum tranſverſalium de tibia ſupra cavillam ſpatium comprehendat, quodque nulli monacho ejuſdem ordinis ſeu religionis portare capucium etiam fiſſum ſuper humeros ſit licitum quoquomodo, niſi prius ipſius capucii fiſſura, et honeſtas alia per abbatem, ſeu praeſidentem alium, ubi praeeſt alius, fuerint arbitratae. Horum autem tranſgreſſores poenas eo ipſo incurrant, quae portantibus ſotulares non corrigiatos, et altos, aut capucia non fiſſa inflictae noſcuntur per dictam conſtitutionem ipſius concilii Viennenſis; adjiciendo quoque interdicimus expreſſe univerſis et ſingulis ipſius ordinis ſeu religionis monachis, quod nullus eorum de caetero rotundellum, clochiam, cucullam, manicatam, vel tabertatam, ſeu epithegiatam, aut in veſte ſuperiori habitui proxima manicas ligatas conſutitias, ſeu quomodolibet botonatas portare praeſumat, ſed quales portari ſtatuit praefata conſtitutio ejuſdem concilii Viennenſis. Qui vero interdicti hujuſmodi tranſgreſſor extiterit, auferatur ab eo per ſuum ſuperiorem veſtis ipſa tranſgreſſionis pauperibus eroganda, et nihilominus tranſgreſſor ipſe per eundem ſuperiorem ſic alias debite puniatur, quod caeteri a ſimilibus arceantur. Abbates autem in monaſteriis, et in cathedralibus eccleſiis monachalibus, aut priores, ſeu alii majores in illis poſt eorum antiſtites exiſtentes, ac priores, ſeu alii, non habentes ſuperiores religionis ejuſdem, ſic formam honeſtam veſtium et calceamentorum ordinent ac diſponant, quod ſit omnibus monachis tam intrinſecis quam extrinſecis uniformis, ipſamque tam abbates quam priores et adminiſtratores, ac caeteri quicunque monachi, priores videlicet, et alii, per proprios eorum abbates ſeu praelatos alios, abbates vero, et caeteri abbates, proprios monachos non habentes, per praeſidentes pro-

provincialibus capitulis, ſeu per quemlibet eorundem, ac per viſitatores in ipſis capitulis deputandos tenere ac ſervare cogantur. Per praemiſſa vero, vel per ea, quae in dicta conſtitutione Viennenſis concilii ſtatuuntur, non intendimus, quod in regionibus ſeu locis, in quibus abbates vel alii praelati locorum ſeu monachi ejuſdem ordinis ſeu religionis uti capuciis vel ſotularibus non ſolebant, ipſis uti licitum ſit eiſdem.

25. *De licentiis eundi extra monaſterium, vel alia loca monachis ſine rationabili cauſa non dandis.*

Statuimus inſuper, et etiam ordinamus, quod nullus monachus ordinis ſeu religionis ejuſdem de eccleſia, coenobio, vel alio loco conventuali exire praeſumat, niſi petita et obtenta licentia primitus ab ejus ſuperiore, qui eam valeat indulgere, quavis conſuetudine contraria non obſtante. Ipſeque cauſam ſui exitus vel itineris, omni fictione ceſſante, ſuperiori exponat eidem, dictuſque ſuperior licentiam hujuſmodi niſi ex cauſa rationabili non concedat; et eis, quibus illam conceſſerit, certum ad redeundum terminum praefigat, ut convenientius poterit breviorem, ipſoſque ſalubriter exhortetur, a quibus extra monaſterium debeant abſtinere. Si quis vero monachus contrarium fecerit, teneatur ad ſatisfactionem illam vel poenam, ſicut illi, qui ſine licentia de monaſteriis ſuis ſeu locis exeuntes conſueverint, ſeu debent ſubire, in ordine ſeu religione praefatis. Ad eccleſias, vel monaſteria, ſeu loca hujuſmodi redeuntes ad communionem aliorum monachorum, ſeu fratrum, donec ſatisfactionem hujuſmodi fecerint, nullatenus admittantur, quae ſubjicitur eſſe talis: videlicet, quod a porta regulari parlatorio, ſeu alio loco conſueto, per clauſtrum cum magiſtro novitiorum, vel alio ad hoc deputato, ad capitulum veniat in ſtaminea vel nudus, ſecundum quarundam eccleſiarum, monaſteriorum, et locorum religioſorum morem, femoralia et caligas ſine pedalibus tantum habens, cucullam ſeu ſcapulare vel froccum in brachiis, ac ferulam in manibus ſuis ferens, cum quibus ibi, et prius venia recepta, et ſua recognita culpa, coram omnibus publice verberetur. Demum vero per abbatem vel alium praelatum principalem, ſi ſit ibi, aut priorem, vel alium poſt abbatem, ſeu principalem praelatum hujuſmodi poenitentia ſeu poena levis aut gravis culpae ſibi pro qualitate demeriti imponatur, ſecundum morem cujuſlibet eccleſiae, monaſterii, ſeu loci laudabiliter obſervatum; proviſo attentius, quod modum peccati modus correctionis nequaquam excedat: poena quoque ſimili puniantur monachi in prioratibus ſeu adminiſtrationibus aliis exterioribus deputati, qui de illis redierint ad eccleſias, monaſteria, ſeu loca conventualia praedicta ſine vocatione antiſtitis, abbatis, vel alterius praelati, ſeu ſine licentia ejuſdem a priore vel adminiſtratore alio loci, in quo, ut praefertur, fuerint deputati, per patentes literas eis dandas, juſtam cauſam licentiae hujuſmodi continentes. Nulluſque monachus pernoctaturus extra eccleſiam, monaſterium, vel alium locum ſuum permittatur abire ſine cuculla regulari et clauſa, necnon breviario, in quo ſervitutis ſuae penſum poſſit exſolvere creatori.

26. *De monachis ad beneficia mittendis, et modo converſandi in eis.*

Ordinamus etiam, et volumus Lateranenſis concilii de monachis ſingulis per villas vel oppida, et parochiales eccleſias non ponendis, et ſupradictam ipſius Clementis praedeceſſoris noſtri editam in dicto concilio Viennenſi conſtitutiones, ne ipſi ſinguli monachi in ſingulis ſibi commiſſis adminiſtrationibus vel prioratibus habitare praeſumant, firmiter obſervari. Statuimus inſuper, quod abſque perſonarum delectu tranſmittantur, cum faciendum fuerit, monachi per ſuperiores eorum, prout locis eorum congruere noverint et perſonis, et non prout priores ſeu adminiſtratores alii eos duxerint eligendos, vel ſibi per antiſtites, abbates, aut alios, ad quos hoc pertinet, petierint aſſignari. Quodſi per ignorantiam vel errorem aliqui ad hujuſmodi prioratus, et adminiſtrationes, ultra numerum conſtitutum, vel conſtituendum miſſi forſan extiterint; priores, ſeu alii adminiſtratores locorum ipſorum eos cum literis ſuis, cauſam hujuſmodi exprimentibus, et expenſis convenientibus ad ſuperiores remittant eorum. Verum ſi, ceſſante cauſa hujuſmodi, priores, ſeu alii adminiſtratores praedicti recuſaverint admittere aliquem ad ſe miſſum, vel ei ſufficienter in neceſſariis providere, tamdiu iidem priores, ſeu adminiſtratores in clauſtro principalis eccleſiae, monaſterii, ſive loci ad modum clauſtralium ſequendo capitulum, ſeu conventum reſidentiam facere teneantur, ad gubernationem locorum ſibi commiſſorum per ſuperiores praedictos monachis aliis idoneis uno vel pluribus, prout ſuperioribus ipſis videbitur, ſubrogatis, donec dicti priores, ſeu adminiſtratores plene paruerint in praemiſſis; ſalvis nihilominus aliis rationabilibus poenis, ſtatutis, et conſuetudinibus, contra tales vel alios inobedientes, in quibuſcunque monaſteriis vel locis ipſius ordinis vel religionis hactenus obſervatis. Monachi autem in prioratibus ſeu adminiſtrationibus cum dictis prioribus, ſeu adminiſtratoribus commorantes in eccleſia horis congruis, et locis cum dictis prioribus, ſeu adminiſtratoribus ſimul ſint, et canonicas horas dicant. Et in miſſis celebrandis ſuas hebdomadas ordinate, debite, ac tractim, non ſyncopando, humiliter, et devote, et horis competentibus, et cum nota ubi fuerint tres vel quatuor, ſeu plures facere teneantur. Et in talibus locis, ubi tres ſunt, aut ſupra, una per eos miſſa ad minus cum nota die qualibet celebretur. In unaquaque domo communi regulariter jaceant, camerulis et cellulis eis penitus interdictis. In domo inſuper una prior et monachi veſcantur, niſi infirmitas, aut alia evidens ratio aliud interdum ſuaſerit faciendum. In veſtitu, lectiſterniis, et tonſura, a communi eccleſiae, monaſterii, ſeu loci cujuſcunque alterius ſuperioris eorundem inſtitutione, vel debita obſervantia non recedant: monachi quoque ſuo priori, vel adminiſtratori juxta ordinationem antiſtitis, abbatis, vel ſuperioris alterius obediant humiliter et devote. Prior autem vel adminiſtrator ipſos

tractet

tractet fraterna in Domino charitate. Nec ipſi priores ſeu adminiſtratores monachos vel eorum ſocios extra prioratus, vel adminiſtrationes morari faciant, vel permittant, aut a ſe remittere valeant abſque ſuperiorum ſuorum licentia, niſi ad ipſos ſuperiores, vel eccleſias, monaſteria, ſeu loca alia principalia, ex cauſa legitime, et cum eorum priorum ſeu adminiſtratorum patentibus literis, et prout ſuperius eſt expreſſum: proviſo diligentius, quod dicti priores, vel adminiſtratores ſoli non remaneant in eiſdem prioratibus, vel adminiſtrationibus, immo ad reſidendum ibi continue compellant monachos antedictos. Et ſi eis obedire noluerint, ſuperioribus notificent indilate. Idemque faciant, quando mori, vel fugitivos fieri continget monachos praelibatos, diem mortis eorum in ſuis literis exprimendo; ut in eccleſiis, monaſteriis, ſeu locis aliis principalibus pro anima monachi defuncti fiant ſuffragia conſueta, ac diem etiam fugae ſeu receſſus illorum, ut fugitivos valeant revocare, ſeu loco ipſorum alios ſubrogare. Quod ſi dum primo id ſciverint ſuperioribus praefatis ſignificare diſtulerint, ipſi priores, vel adminiſtratores duplum illorum, quae monachus, ſi fuiſſet ibidem, expendiſſet, pro pitantia capituli, eccleſiae, vel conventus, monaſterii, ſeu loci alterius principalis ſolvere teneantur. Certos autem limites a priore vel adminiſtratore praedictis praefixos ipſi monachi habeant, quos etiam cauſa deductionis, ſeu recreationis, vel alias tranſgredi eis non liceat ſine prioris vel adminiſtratoris licentia ſpeciali. Soli quoque nunquam incedant, ſed ſemper cum ſocio monacho, vel alia honeſta perſona. In villa vero, in qua fuerint prioratus, vel adminiſtrationes hujuſmodi, comedere ſeu bibere, vel domos ingredi non praeſumant, niſi cum honeſtis perſonis, et hoc de ſui prioris, ſeu adminiſtratoris licentia ſpeciali. Qui autem praemiſſa minime obſervaverint, regulari ſubjaceant diſciplinae. Ut autem haec efficacius obſerventur, antiſtites, abbates, et caeteri ſuperiores, necnon alii, qui ad viſitandum per eos fuerint deputati, cum prioratus et adminiſtrationes hujuſmodi viſitabunt, circa illa ſervanda, et non ſervata etiam corrigenda, curam adhibeant diligentem.

27. *De eſu et abſtinentia carnium.*

Verum, quia ad ſalutis profectum tenditur, ſi moderatio, ſobrietas, et modeſtia obſerventur, volentes ea, quae circa eſum, et abſtinentiam carnium beati Benedicti regularis inſtitutio tradidit, et in conſtitutione piae memoriae Innocentii papae III. praedeceſſoris noſtri, ſunt ſtatuta, firmiter obſervari; ſtatuimus, et ordinamus, quod per totum annum feria quarta, et die Sabbati, et a prima dominica de adventu uſque ad diem natalis Domini, et a dominica Septuageſimae uſque ad diem Paſchae omnes regulares ejuſdem ordinis ſeu religionis ab eſu carnium ubique abſtineant, niſi neceſſitas infirmitatis non fictae per abbatem vel alium praelatum proprium forte ſuadeat cum aliquo diſpenſandum. Diebus autem, in quibus monachi in infirmatorio carnes edent, ſic provideatur omnino, quod in refectorio remaneat ad minus medietas monachorum, capituli, vel conventus, et idem fiat, ubi abbas ſeu alius praelatus principalis aliquos ad domum ſeu cameram ſuam vocabit ad melius, et plenius exhibendum. Quotiens vero plures ſimul carnes in infirmatorio comedent, verſus et oratio in principio menſae, ac poſt refectionem hymnus et verſus dicantur, et continuum diſcumbendo ſilentium obſervetur, ibique legatur ſicut in refectorio continue aliquid, quod aedificet audientes, nullaque perſona ſecularis ad comedendum inibi aliquatenus invitetur. Caveant autem abbates, et alii praelati aliorum locorum ipſius ordinis ſeu religionis, ne ſeculares perſonas ad eorum menſas convocent, quarum occaſione ipſi, vel ordo, ſeu religio hujuſmodi denigrari valeat vel notari. Omnes inſuper monachi, vel ſi multitudo non ſit eorum, ſaltem quanto plures ex ipſis commode poterunt, in una domo dormiant et jaceant, juxta regularia et canonica inſtituta, non per ſeparatas cameras, vel per cellas, exceptis hiis, quibus in cameris vel cellis infirmatorii permittetur, propter ſenectutem vel invaletudines corporales, vel ex aliis rationabilibus cauſis juxta diſpoſitionem abbatis, ſeu alterius eorum praelati, vel niſi propter adminiſtrationes ſeu officia ſuper hoc aliqui excuſentur. Veſtiti autem jaceant abbates, priores, adminiſtratores, et monachi univerſi tam infra, quam ubicunque extra monaſteria conſtituti, lineiſque camiſiis, cum eis ſint expreſſe prohibitae, non utantur. Tranſgreſſores vero praemiſſorum, ſi abbates, ſeu praelati alii, abbates proprios non habentes, fuerint, per praeſidentes vel viſitatores provincialis capituli, caeteri vero per ſuos ſuperiores, prout culpae ac delinquentium qualitas exegerit, debite puniantur. Caeterum, quia cellae in dormitoriis inhoneſtates inducunt; ſtatuimus et ordinamus, quod in ipſis dormitoriis cellae de caetero nullae fiant, et jam factae nullatenus dimittantur, ſed per antiſtites in cathedralibus eccleſiis monachalibus, et per abbates, vel alios praelatos principales in monaſteriis, ac prioratibus, et aliis locis per illos, qui eis praefuerint, infra quatuor menſes a tempore, quo ſtatutum ſeu ordinatio hujuſmodi ad eos pervenerit, eiſque negligentibus ſeu non valentibus per viſitatores in prima viſitatione, quam impendent, auctoritate apoſtolica deſtruantur, et quod ſuper hiis reſiſtentes eiſdem, vel impedimentum aliquod praeſtantes, ſeu praeſtari procurantes, et ad hoc dantes auxilium, conſilium, vel favorem publice, vel occulte, excommunicationis incurrant ſententiam ipſo facto; a qua nequeant niſi per dictos viſitatores abſolvi, quos ipſi viſitatores ad hoc per alia juris, et ipſius ordinis ſeu religionis remedia valeant auctoritate apoſtolica coarctari. Ipſi etiam viſitatores quod ſuper hiis invenerint vel fecerint, referant plene ac fideliter in ſub ſequenti cujuſlibet provinciae, in qua viſitatores deputati extiterint, capitulo provinciali. Pro ſtudentibus tamen provideatur juxta dormitorium de cellis, in quibus ipſi ſtudere valeant, non jacere.

28. *De miſſarum celebratione, et communione non ſacerdotum.*

Monemus inſuper univerſos priores, adminiſtratores, et monachos ipſius ordinis ſeu religionis

nis in ſacerdotii ordine conſtitutos intra eccleſias, monaſteria, et alia eorum loca conventualia reſidentes, ut eorum quilibet bis vel ter, qui vero in prioratibus, vel aliis locis non conventualibus, aut in ſcholis, ſive alibi fuerint, et ſi non frequentius, ſaltem ſemel in ſeptimana, ſalva honeſtate, et debita devotione, miſſas ſtudeant celebrare. Et nihilominus, qui locis conventualibus praeſidebunt, in feſtis ſolennibus miſſas majores conventuales celebrent in eiſdem. Alii vero non ſacerdotes, etſi non ſaepius ſaltem ſingulis ſeptimanis confiteantur, et ſingulis menſibus juxta conſtitutionem ſaepedicti Clementis, praedeceſſoris noſtri, editam, in praefato concilio Viennenſi, ad communionem accedant; illi videlicet, qui infra eccleſias, monaſteria, ſeu loca alia conventualia erunt, in alteri majori, qui vero extra illa fuerint, ubi magis viſum fuerit honeſtum eiſdem, niſi abſtineant ex cauſa rationabili, et de licentia ſuperioris aut confeſſorum ſuorum. Quod ſi negligenter omiſerint, per eoſdem ſuperiores ſuos graviter arguantur, et nihilominus debite puniantur. Per haec autem ſtatutis vel conſuetudinibus eccleſiarum, monaſteriorum, ſeu locorum praedictorum, in quibus conſuetudo ſervaretur, ut confiteri, vel celebrare, ſeu communicare frequentius habeant, non intendimus in aliquo derogare. Abbates inſuper, et priores, ac caeteri non habentes ſuperiores ejuſdem religionis, qui eo amplius debent forma vitae pollere, quo magis ſtatus praefulgent honore, die qualibet, rationabili cauſa ceſſante, miſſam celebrent vel audiant, et in ſolennibus feſtis, in ſuis monaſteriis ſive locis miſſas ſolennes ſtudeant celebrare. Quamvis autem ſatis ſit tam in regula beati Benedicti, quam in jure proviſum, quomodo in eccleſiis, monaſteriis, et aliis locis conventualibus ſupradictis monachi convenire debeant ad divina officia, diurna videlicet et nocturna, atque pſallere in eiſdem; quia tamen haec negligenter omittuntur interdum, volumus et etiam ordinamus, ut in eiſdem eccleſiis, monaſteriis, ſive locis cum gravitate ac modeſtia, humiliter et devote horis debitis ad divina officia univerſi et ſinguli monachi debeant convenire, ipſaque cum devotione ſincera tractum diſtincte, convenienter, et debite celebrent, non tranſcurrendo, aut ſyncopando, et quoad alia, quae in hiis impedimentum afferrent, ſervando ſilentium, quinimmo ad divina ipſa intentis praecordiis attendendo, tranſgreſſores vero praemiſſorum debitae ſubjaceant diſciplinae. Caeterum, qui ad chorum vel ad eccleſiam accedere nequiverint praedicationi, lectioni, ſtudio, ſeu adminiſtrationibus vel officiis ſuis, aut piis ſive licitis operibus, de licentia illius, ad quem eam dare pertinuerit, occupati, in alio loco congruo et honeſto, debitis horis juxta poſſibilitatem plures ſimul conveniant, et debite dicant divinum officium, et quotidianum penſum exſolvant debitae ſervitutis.

29. *De cuſtodia et reverentia ornamentorum eccleſiae, ac proviſione librorum.*

Sane univerſis et ſingulis antiſtitibus, abbatibus, prioribus, decanis, praepoſitis, ſacriſtis, et adminiſtratoribus aliis, quibus hoc competit, in virtute obedientiae diſtricte injungimus, ut eccleſias, oratoria, altaria, vaſa, corporalia, veſtimenta, et alia ornamenta eccleſiaſtica munda et nitida conſervent, et faciant ab aliis conſervari. Quodque de breviariis, miſſalibus, aliiſque libris et veſtimentis, ac ornamentis quibuſlibet neceſſariis omnino provideant ſeu faciant provideri.

30. *De decanis, et praepoſitis, aliiſque ad ſacerdotium promovendis.*

Inſuper, cum caveatur in ſupradicta conſtitutione dicti Clementis, praedeceſſoris noſtri, edita, in eodem concilio Viennenſi, quod prioratus conventuales alicui, niſi viceſimum quintum annum attigerit, conferri nequeant vel committi; et quod, qui tales prioratus habuerint, infra annum computandum a tempore collationis ſeu commiſſionis ſibi factae de illis, et poſſeſſionis eorum adeptae ſe faciant ad ſacerdotium promoveri; quod ſi ceſſante rationabili cauſa non fecerint, eo ipſo dictis prioratibus ſint privati. Nos pari ratione inducti, quod ſuper hiis in praenominata conſtitutione cautum exiſtit, ad decanos, praepoſitos, et quoſcunque alios praeſidentes locis conventualibus ordinis ſeu religionis ejuſdem duximus extendendum, et hoc idem ſtatuimus, et decernimus ſimiliter obſervandum, in aſſumendis ad officia, ſeu adminiſtrationes, clauſtraliaque beneficia cenſebuntur ipſius ordinis ſeu religionis, etiamſi officia, ſeu adminiſtrationes hujuſmodi curam non habeant animarum, et quod de prioratibus non conventualibus curam animarum habentibus, et ſi cura ipſa per ſeculares preſbyteros debeat exerceri, et aſſumptis ad eos ad ſacerdotium promovendis, ac eorundem aetate in dicta conſtitutione caveatur in decanatibus, praepoſituris, et aliis quibuſcunque adminiſtrationibus non conventualibus, ſimilem curam habentibus, ordinis ſeu religionis hujuſmodi, et in aſſumendis ad eos idem per omnia volumus obſervari.

31. *De inſtituendo priore clauſtrali.*

Sane, cum prior clauſtralis eſſe debeat potens in opere ac ſermone; volumus, et in virtute ſanctae obedientiae diſtricte praecipiendo mandamus, ut inſtituatur ipſe prior providus et diſcretus, prout in congregatione cathedralis eccleſiae, vel monaſterii, ſeu alterius loci ejuſdem ordinis, ſeu religionis aptior poterit inveniri, ſitque talis, qui continue in capitulo ſeu conventu reſideat, clauſtrique curam et regimen exercere aſſidue teneatur.

32. *De monachis obtinentibus beneficia in monaſteriis alienis.*

Attendentes praeterea fore quamplurimos monachos ipſius ordinis ſeu religionis, qui licet in vel ſub alienis eccleſiis, vel monaſteriis, quorum unum ab alio non dependet, ex diſpenſatione ſupradictae ſedis beneficia ſint adepti, remanent tamen in primis eccleſiis, ſeu monaſteriis monachi, nec ad eccleſias ſeu monaſteria, in

in vel ſub quibus beneficia obtinent, ſunt tranſlati, propter quae diverſa juri et rationi repugnantia ſubſequuntur; nos in hac parte opportune providere volentes, auctoritate apoſtolica ſtatuimus, et etiam ordinamus, quod quivis ex monachis ſupradictis infra menſem poſt publicationem praeſentis conſtitutionis in ſuo provinciali capitulo faciendam, dictarum eccleſiarum ſeu monaſteriorum alterum eligere teneatur; quodſi ſecundum eligerit, in quo vel ſub quo beneficiatus exiſtit, ſtatim eo ipſo ejus verus monachus cenſeatur, et eſſe deſinat in priori, niſi forſan in hujuſmodi eccleſia vel monaſterio ſic electo certus eſſet monachorum numerus, et de ipſo aliquis non deeſſet. Quo caſu tranſlationem ad eccleſiam vel monaſterium ſic electum differri volumus, donec aliquis de monaſterio praedicto defuerit, et tunc in ejus locum eadem auctoritate eo ipſo noverit ſe tranſlatum. Quodſi ſecundum eccleſiam vel monaſterium non elegerit, ut praefertur, prioratu, adminiſtratione, officio, ſeu beneficio hujuſmodi eo ipſo noverit ſe privatum, et in priori eccleſia, vel monaſterio remaneat monachus, ſicut prius, diſpenſatione praedicta contra praeſens ſtatutum in nullo ſibi penitus ſuffragante. Volentes nihilominus, quod de prioratu, adminiſtratione, officio, ſeu beneficio hujuſmodi per eos, ad quos alias eorum collatio, conceſſio, ſeu quaevis diſpoſitio pertinet, non obſtante contradictione cujuſpiam libere diſponatur; eos nihilominus, qui contra conſtitutionem praeſentem hujuſmodi prioratus, adminiſtrationes, officia, ſeu beneficia in alienis eccleſiis ſeu monaſteriis retinere praeſumpſerint, poenis conſtitutionis Bonifacii “ Cum ſingula ” ſubjacere, ac nihilominus, per ſuperiores eorum graviter decernimus puniendos.

33. *De obtinentibus beneficia ex collatione apoſtolica, quod ſicut caeteri ſint ſubjecti.*

Rurſus declaramus, quod omnes monachi beneficia obtinentes in ordine ſeu religione hujuſmodi ex collatione, proviſione, vel ordinatione ſedis apoſtolicae, aut legatorum, executorum, vel proviſorum ejuſdem, ſeu per ipſius ſedis, vel per praedictorum literas, et qui ea obtinuerint infuturum, teneantur obedire ſuperioribus ſuis ejuſdem ordinis ſeu religionis, eorumque ſubeſſe correctionibus, ordinationibus, punitionibus, et ſtatutis, et prioratibus, et adminiſtrationibus, officiis, ſeu quibuſcunque beneficiis, quae, ut praefertur, obtinent et obtinuerint infuturum, ex cauſis rationabilibus privari valeant, et ab illis etiam amoveri, acſi per ſuperiores ſuos de ipſis beneficiis eis foret proviſum.

34. *Quod antiquus monachorum numerus teneatur in beneficiis eorundem, ac procurationes ſolvantur.*

Caeterum cupientes cultum divini nominis non minui, ſed potius augeri, ſitque rationabile, ut quicunque beneficia regularia obtinent, onera debita et conſueta ſupportent; ſtatuimus et ordinamus, quod in monaſteriis, prioratibus, et aliis beneficiis monachalibus, perſonis quibuſlibet extra ordinem ſeu religionem hujuſmodi, cujuſcunque ſint dignitatis, gradus, ſeu praeeminentiae, collatis, vel commendatis, ſeu de caetero conferendis vel commendandis, tot monachi teneantur, quot in eis tenebantur, cum per monachos monaſterii, prioratus, et beneficia hujuſmodi regebantur, et quod nihilominus monacho in eiſdem monaſteriis, prioratibus, et beneficiis committatur id, quod ſupra vel circa alios monachos inibi reſidentes haberet exercere adminiſtrator monachus, ſi praeeſſet eiſdem, quantum ad ea, quae pertinent ad regulam ſeu diſciplinam, vel obſervantiam regularem. Et quod quilibet hujuſmodi monaſteria, prioratus, et beneficia quomodolibet obtinentes, ad procurationes, et alia quaelibet onera imminentia, perſolvenda, reddenda, et ſupportanda, auctoritate apoſtolica per cenſuram eccleſiaſticam, et alias ſic per omnia compelli valeant per capitulorum provincialium praeſidentes; ſicut per ſuperiores poſſent et deberent compelli monachi, ſi praeeſſent monaſteriis, prioratibus, et beneficiis memoratis, niſi fuerint ſanctae Romanae eccleſiae cardinales, quos non decet talium compulſionibus ſubjacere.

35. *De collapſis monaſteriis in religione.*

Statuimus quoque et ordinamus, quodſi aliquod monaſterium ipſius ordinis ſeu religionis lapſum in religione vel regulari obſervantia patiatur, qui per abbatem, ſeu alium adminiſtratorem, vel monachos ejuſdem monaſterii vel ordinis veriſimiliter reparari non poſſit, per praeſidentes provinciali capitulo, vel quemlibet eorundem, ad requiſitionem ſeu relationem viſitatorum, prout eidem capitulo ſuper hoc conſulendo videbitur expedire, vel ſine conſultatione hujuſmodi, ſi ex dilatione conſulendi dictum capitulum periculum immineret, auctoritate apoſtolica aſſumantur de alio monaſterio, in cultu ejuſdem religionis vigente, monachi idonei, et ad dictum monaſterium lapſum patiens tranſmittantur inibi, quamdiu expediens fuerit, moraturi, per quos lapſus hujuſmodi reparetur. Illi autem monachi, ob quorum culpam alii tranſmittentur ad locum ſeu monaſterium ſic collapſum, in dicto monaſterio, de quo alii, ut praefertur, aſſumpti fuerint, vel in diverſis aliis monaſteriis religione vigentibus, ubi eorum conditio valeat reformari, per praeſidentes eoſdem, prout expedientius fuerit, eadem auctoritate apoſtolica collocentur.

36. *De collapſis monaſteriis in facultatibus.*

Statuimus inſuper et ordinamus, ut ſi alicujus monaſterii ſeu loci ejuſdem religionis vel ordinis repentinus aut novus in facultatibus ſuis lapſus, vel aliquorum ipſius monachorum exceſſus monachos ſic excedentes aut alios ad monaſteria mitti exegerit aliena, praeſidentes praefati, et eorum quilibet ad requiſitionem ſeu relationem praefatorum viſitatorum, ubi provinciali capitulo prius videbitur, et dilatio conſulendi praefatum capitulum periculum non inducet, alioquin

quin ſine conſultatione dicti capituli hujuſmodi monachorum auctoritate praedicta faciant ad tempus, de quo eis videbitur, miſſionem ad receptionem ipſorum, abbates, et alios praelatos principales ipſius ordinis ſeu religionis, qui eos aliter recipere forte noluerint, compellentes, niſi fuerit talis hujuſmodi miſſorum conditio, quod ſine gravi ſcandalo in monaſterio, ſeu locis aliis, ad quae ipſi miſſi fuerint admitti, vel tolerari non poſſint, vel niſi alias evidens et incalumniabilis ratio ipſos abbates vel praelatos ad receptionem talium ſuaſerit non exiſtere compellendos, quo caſu ad alia monaſteria vel loca modo ſimili transmittantur, contraria ſuper his conſuetudine non obſtante, et manente nihilominus illa conſuetudine, quam ſuper libera miſſione ac receptione monachorum hujuſmodi alia monaſteria ſive loca inter ſe hactenus habuiſſe noſcuntur; eccleſias autem cathedrales monachales, quantum ad miſſionem et receptionem monachorum eorundem, ſub ſtatuto et ordinatione praeſentibus intercluſas fore intelligimus et jubemus.

37. *De mendicantibus ad ipſum ordinem aſſerentibus ſe tranſlatos.*

Plerumque ſiquidem contingit, quod nonnulli, qui profeſſores ordinum mendicantium extiterint, de ſuorum ſuperiorum, qui tunc erant, vel apoſtolica licentia, quam ſe habere praetendunt, ſe ad ordinem ſeu religionem hujuſmodi tranſtulerint, qui aſſerunt, quod ex diſpenſatione dictae ſedis poſſunt vocem aut locum in capitulo habere; ac prioratus, adminiſtrationes, ſeu officia monachalia licite obtinere. Nos igitur providere volentes, quod unde veritatis claritas pateat in praemiſſis, univerſis et ſingulis antiſtitibus dictarum eccleſiarum, necnon abbatibus et prioribus, aliiſque loca conventualia ipſius ordinis vel religionis obtinentibus, quibus praedicti ſic tranſlati ſubeſſe noſcuntur, mandamus, ut auctoritate apoſtolica tales compellant, quod licentiam et diſpenſationem hujuſmodi legitimas, ſi quas habent, necnon titulum prioratuum, adminiſtrationum, ſeu officiorum, ſi quae obtinent, omnino exhibere procurent infra certum tempus, antiſtitum, et abbatum, aliorumque praedictorum arbitrio rationabiliter moderandum. Quod ſi non fecerint, vel ſufficientem licentiam et diſpenſationes praefatas non habuerint, praedicti antiſtites, abbates, et alii non differant ipſos, prout juſtum fuerit, ab eccleſiis, monaſteriis, prioratibus adminiſtrationibus, ſeu officiis hujuſmodi amovere, eoſque a voce et loco capituli repellere, aliaſque debite procedere contra eos.

38. *De delatoribus.*

Porro, quia nonnulli monachi contra praelatos vel ſuperiores ſuos multa frequenter proponunt, non ut omnia probent, quia non poſſent, ſed ut diffament, de omnibus et probatis forſan illorum aliquibus finem conſequantur optatum; ſtatuimus et etiam ordinamus, quod nullus omnino monachus contra ſuum praelatum vel ſuperiorem ſuper crimine vel criminibus deinceps quomodolibet audiatur, niſi ſe prius obligaverit ad poenam congruam, ſi defecerit in probatione propoſitorum, vel alicujus ex eis irremiſſibiliter ſubeundam. Volumus tamen, quod praelatus vel alius, ſi de criminibus legitime convincatur, judicium non effugiat debitae ultionis.

39. *De conſpiratoribus.*

Caeterum, quia pro eo quod conſpiratores et conjuratores illiciti ordinis et religionis ejuſdem interdum, ut expediebat, puniri hactenus non fuerint, multa mala et ſcandala in eiſdem religione, ſeu ordine ſint ſecuta; ſtatuimus et ordinamus, quod ipſi conſpiratores et conjuratores, cum de conſpiratione et conjuratione hujuſmodi legitime convicti fuerint vel confeſſi, praeter alias poenas, talibus a jure vel alias quoviſmodo inflictas, ſint prioratibus, adminiſtrationibus, et beneficiis quibuſlibet, quae obtinuerint, eo ipſo privati. Si vero ſimplices clauſtrales fuerint, eo ipſo reddantur inhabiles ad prioratus, adminiſtrationes, ſeu quaevis alia beneficia eccleſiaſtica quomodolibet obtinenda. Contra conſpiratores autem et conjuratores occultos ſeu non convictos, vel non confeſſos, ut praefertur, per ſuperiorem aut viſitatores etiam aliae poenae, prout expedire videbitur, generaliter ſtatuantur. Statuta namque et ordinationes ſupraſcripta, necnon cuncta et ſingula in illis expreſſa, quemadmodum deſignatur, modificatur, et perſtringitur in eiſdem, ubique terrarum et locorum infra et per ordinem ſeu religionem hujuſmodi, eadem auctoritate volumus perpetuis futuris temporibus firmiter obſervari; non obſtantibus quibuſcunque privilegiis, indulgentiis, exceptionibus, vel literis, quibuſvis ordinibus, religionibus, eccleſiis cathedralibus, monaſteriis, et aliis locis, ſub quacunque forma vel expreſſione verborum ab apoſtolica ſede conceſſis; necnon quibuſlibet ſtatutis, et conſuetudinibus ordinum, religionum, eccleſiarum cathedralium, monaſteriorum, et aliorum locorum ejuſdem ordinis ſeu religionis, monachorum nigrorum Pariſienſis, et aliorum ſtudiorum quorumcunque juramentis contrariis, confirmationibus apoſtolicis, aut quibuſcunque firmitatibus aliis roboratis; necnon quibuſlibet privilegiis, vel indulgentiis, et literis apoſtolicis generalibus et ſpecialibus contrariis eccleſiis, monaſteriis, locis, ac ſtudiis quibuſcunque, ſeu univerſitatibus magiſtrorum vel ſcholarium eorundem, ſeu perſonis eccleſiaſticis ſecularibus et regularibus, exemptis et non exemptis, cujuſcunque ſint vel fuerint praeeminentiae, dignitatis, conditionis, aut ſtatus, ſub quibuſvis formis vel expreſſionibus verborum, ut praetangitur, a dicta ſede conceſſis, et ordinationibus ab eis vel pro ipſis factis, per quae praeſentibus non expreſſa, vel totaliter non inſerta effectus hujuſmodi ſtatutorum et ordinationum, omniumque aliorum et ſingulorum contentorum in eiſdem praeſentibus impediri valeat quomodolibet vel differri, et de quibus, quorumque totis tenoribus plenam et expreſſam oporteat in illis vel aliis literis noſtris fieri

fieri mentionem, ſeu ſi aliquibus a praefata ſede indultum exiſtat conjunctim vel diviſim, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas apoſtolicas, non facientes plenam et expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem.

40. *De publicatione ſtatutorum et ordine praemiſſorum.*

Poſtremo volumus et mandamus, ut ordinationes et ſtatuta noſtra hujuſmodi, et omnia alia et ſingula ſupraſcripta, per quae aliis juris ſolennitatibus alias habitis, vel adhibitis circa ea non intendimus in aliquo derogare, in ſingulis eccleſiis cathedralibus, ac monaſteriis, et locis aliis conventualibus ipſius ordinis ſeu religionis, ſub ſcriptura auctentica perpetuo habeantur, et fideliter conſerventur, et quod in ſingulis provincialibus capitulis quarumlibet provinciarum ſuperius diſtinctarum, et nihilominus bis quolibet anno inantea in ſingulis eccleſiis, monaſteriis, et aliis locis conventualibus ſupradictis; integre et attente legantur, ac etiam auſcultentur. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtrorum ſtatutorum, ordinationum, voluntatum, conſtitutionum, deputationis, inhibitionum, declarationum, proviſionis, prohibitionum, conceſſionis, innovationis, approbationis, monitionis, extenſionis, et mandatorum infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praeſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, et beatorum Petri et Pauli apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum. Dat. Avinonii 12. cal. Julii, pontificatus noſtri anno ſecundo.

Expliciunt conſtitutiones domini noſtri papae Benedicti XII. anno ſecundo editae ſuper monachos nigros, anno Domini milleſimo CCC^{mo} XXXVII°.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
BENEDICT. XII. 3.	JOH. STRATFORD 4.	1337.	EDWARD. III. 11.

Fundatio et ordinatio collegii Dunelmenſis in univerſitate Oxon.
Ex reg. eccleſ. Dunelm. I. p. 63.

EDWARDUS, Dei gratia rex Angliae, dom. Hiberniae, et dux Aquitan. omnibus, ad quos praeſentes literae pervenerint, ſalutem. Sciatis, quod cum placitum motum fuerit in curia noſtra coram juſtitiariis noſtris de banco per breve noſtrum inter nos et venerabilem patrem Richardum, epiſcopum Dunelm. de eo quod idem epiſcopus permittat nos praeſentare idoneam perſonam ad eccleſiam de Symondburn; cujus quidem eccleſiae advocationem idem epiſcopus clamat eſſe jus ſuum, et eccleſiae ſuae ſancti Cuthberti Dunelm. ac nos nuper cum exercitu noſtro ſuper plateam de Halidon juxta villam de Berwyco exiſtentes, intuenteſque Scotos inimicos et rebelles noſtros contra nos in exceſſiva multitudine modo guerrino ſubito venientes, ad debellandum nos et exercitum noſtrum praedictum; ac penſantes, quod belli victoria non eſt ex homine, ſed ex Deo, votum ſibi emiſimus, ut, conceſſo nobis caelitus de dictis aemulis noſtris triumphali victoria, quandam domum treſdecim monachorum regularium nigri ordinis ſancti Benedicti in loco competenti in perpetuam tantae gratiae memoriam fundaremus. Nos, obtenta victoria de dictis inimicis noſtris ex clementia ſalvatoris, volentes votum noſtrum praedictum effectualiter adimplere, dedimus et conceſſimus pro nobis et haeredibus noſtris praefato epiſcopo advocationem eccleſiae ſupradictae habend. et tenend. ſibi et ſucceſſoribus ſuis inperpetuum; et inſuper pro majori ſecuritate ipſius epiſcopi et ſucceſſorum ſuorum praedictorum remiſimus, relaxavimus, et quietum clamavimus pro nobis et haeredibus noſtris praefato epiſcopo, et ſucceſſoribus praedictis totum jus et clameum, quod habemus vel habere poterimus in advocatione ſupradicta; ita tamen quod idem epiſcopus, ſeu ſucceſſores ſui infra tres annos a dat. praeſentium proxime ſequentes, quandam domum de quodam priori et duodecim monachis de capitulo eccleſiae Dunelm. ſuper plateam prioris et conventus Dunelm. in ſuburbio villae de Oxonia, ad ſtudend. in univerſitate ibidem, et ad divina celebranda, et alia opera pia juxta ordinationem per ipſum epiſcopum vel ſucceſſores ſuos praedictos in hac parte faciend. pro ſalubri ſtatu noſtro, et Philippae reginae Angliae, conſortis noſtrae, et liberorum noſtrorum, ac etiam praedicti epiſcopi, cum ſubtracti fuerimus ab hac luce; necnon pro animabus progenitorum noſtrorum, et haeredum noſtrorum, et ſucceſſorum ipſius epiſcopi, et omnium illorum, qui in conflictu praedicto deceſſerunt, faciend. in honore Dei et ſanctae Margaretae virginis, cujus vigilia victoriam Deus nobis contulit de inimicis noſtris ſupradictis, fundent, et quandam eccleſiam et domos pro mora ipſorum prioris et monachorum competentes ibidem fieri faciant ad ſumptus noſtros. Conceſſimus etiam, et licentiam dedimus pro nobis et haeredibus noſtris praefato epiſcopo, et ſucceſſoribus ſuis praedictis, quod ipſi, poſtquam poſſeſſionem advocationis praedictae adepti fuerint, dare poſſint et aſſignare advocationem praedictam praedictis priori et monachis, habendam et tenendam ſibi et ſucceſſoribus ſuis inperpetuum, et eiſdem priori et monachis, quod ipſi advocationem praedictam a praefato epiſcopo ſeu ſucceſſoribus ſuis recipere, et eccleſiam illam appropriare, et in prioris uſus ſibi et ſucceſſoribus ſuis in puram et perpetuam eleemoſynam tenere poſſint, ac praedictas cantarias, et alia opera pia juxta ordinationem praedicti epiſcopi, vel ſucceſſorum ſuorum

orum facienda inperpetuum, ſicut praedictum eſt. Tenore praeſentium ſimiliter licentiam dedimus ſpecialem ſtatuto de terris et tenementis ad manum mortuam non ponend. edito, ſeu aliqua ordinatione in contrarium facta non obſtantibus; nolentes, quod praedictus epiſcopus, ſeu ſucceſſores ſui, aut praefati prior et monachi, vel ſucceſſores ſui ratione ſtatuti praedicti ſeu praemiſſorum per nos vel haeredes noſtros juſtitiarios, eſcaetores, vicecomites, aut alios ballivos ſeu miniſtros noſtros quoſcunque occaſionentur, moleſtentur in aliquo, ſeu graventur. In cujus rei teſtimonium has literas noſtras fieri fecimus patentes. Teſte meipſo apud Walton viceſimo quinto die Junii, anno regni noſtri duodecimo. *

Incipit ordinatio collegii monachorum Dunelmenſium fundati in Oxonia. Ex MS. codice Biblioth. Dunelm. B. IV. 41. fol. 222. b.

OMNIBUS hoc ſcriptum quintipartitum viſuris vel audituris, nos prior et capitulum eccleſiae cathedralis Dunelmenſis ſalutem in omnium ſalvatore. Noveritis univerſi, quod nos immenſam probitatem fructuoſorum laborum, quos reverendus in Chriſto pater et dominus, dominus Thomas de Hatfeld, Dei gratia epiſcopus Dunelmenſis, pro republica, et defenſione neceſſaria eccleſiae ac regni Angliae variis vicibus impendebat, necnon pauperes et debiles inſpiciens oculo pietatis, miſericorditer refovebat, domos religioſas, et alia pia loca in divini cultus et ſcholaſtici profectus augmentum relevare per opes ſibi a Deo conceſſas effectualiter cupiebat. Inſuper plurima et magnifica beneficia nobis et eccleſiae noſtrae praefatae per eundem reverendum patrem collata temporibus retroactis, volentes, ſicut merito tenemur, in lucem deducere, ac perpetuae memoriae celebrius commendare, promittimus bona fide, quod collegium dicti domini epiſcopi, quod, ut praefata eccleſia Dunelmenſis ſuo paſtorali diutius commiſſa regimini, ſpiritualibus incrementis ipſius ſolicita providentia plus ſolito congauderet, de conſenſu et aſſenſu noſtro unanimi et expreſſo fundavit, ordinavit, et dotavit perpetuis temporibus duraturum in territorio noſtro extra muros Oxoniae ſuper Candich, quod monachi noſtri ſtudentes inhabitant, et inhabitabant peranteа multis annis, nos et ſucceſſores noſtri manutenebimus et ſuſtentabimus, defendemus, quatenus in nobis fuerit, inperpetuum ſecundum vim et formam inferius limitatam. 1. Scilicet, quod in praefato collegio erunt VIII. monachi Dunelmenſes ſtudentes, qui VIII. ſtudentes eligentur et tranſmittentur ad dictum ſtudium per praefatum capitulum Dunelmenſe ſecundum vim et formam in conſtitutionibus Benedictinis de ſtudentibus ad generalia ſtudia tranſmittendis provide ordinatam, ut philoſophiae et theologiae duntaxat vacent principaliter et intendant. 2. De quibus VIII. ſtudentibus dominus prior Dunelmenſis, de conſenſu et aſſenſu ſeniorum, unum eorundem in priorem praeficiet vel cuſtodem, cui caeteri intendant in canonicis et regularibus inſtitutis. 3. Qui prior vel cuſtos ſeptimanis ſingulis ſaltem ſemel omnes alios confratres ſtudentes convocare tenebitur ad locum aptum pro capitulo celebrando, ubi quemcunque eorum reperit negligentem circa miſſas pro dicto venerabili fundatore ſuo, et omnibus fidelibus celebrandas, vel alia divina officia perimplenda, ſeu in obſervantiis regularibus, ac ſtatutis, vel non vacantem doctrinae ſcholaſticae, ut deberet, caſtigare debite, et emendare; vel domino priori et capitulo Dunelmenſi denunciare indilate ſi quem, quod abſit, ſibi immorigerum ſenſerit vel rebellem. 4. Ipſi etiam VIII. ſtudentes ſimul erunt commenſales; qui etiam ſtudentes omnibus diebus profeſtis, vel omnes, vel ad minus duo, matutinas et alias omnes horas canonicas ſimul dicant. 5. In diebus vero dominicis, et aliis feſtis duplicibus omnes conveniant in capella, niſi qui fuerit praepeditus legitime, ad matutinas et alias horas diei, quamvis non cum nota, tamen tractim, ac corditer, et devote dicendas, et tam miſſam, quam veſperam habeant cum nota in diebus dominicis, et aliis feſtis duplicibus quibuſcunque. 6. In feſtis autem principalibus matutinam miſſam, veſperas, et omnes alias horas diei, ſi tempus hoc permiſerit, habeant ſolenniter, et cum nota. 7. In miſſis vero tam privatis, quam ſolennibus habeat quiſcunque illorum monachorum celebrans omni die ſpecialem mentionem cum oratione "Deus, qui charitatis" pro ſalubri ſtatu dicti venerabilis patris domini Thomae, praefati collegii fundatoris, dum vixerit idem prior. 8. Et cum ab hac luce migraverit, pro anima ejuſdem patris cum oratione "Deus, qui inter apoſtolicos", ſingulariter pro eodem; necnon et orabunt pro anima illuſtriſſimi principis Edwardi III. nuper regis Angliae invictiſſimi; ſub cujus alis a juventute fuerat enutritus, ac dominae Philippae reginae Angliae, conſortis ſuae, animabuſque patris ejuſdem domini epiſcopi, Margaretae matris ſuae, domini Willielmi militis, fratris ſui, Johannae et Margaretae ſororum ſuarum, praedeceſſorum ſuorum epiſcoporum Dunelmenſium, et animabus omnium fidelium defunctorum. 9. Etiam poſt gratias omni die, poſtquam debitum carnis exſolverit dictus prior, in menſa dicatur ab alio ſeniore "De profundis" cum collecta "Deus qui inter apoſtolicos", etc. ſingulariter pro dicto domino epiſcopo, et pro animabus omnium fidelium defunctorum, et addatur in fine: anima Thomae de Hatfeld, fundatoris noſtri, et anima Edwardi III. quondam regis Angliae, et animae omnium fidelium defunctorum per divinam miſericordiam requieſcant in pace. 10. Et cum dictus venerabilis prior ab hac vita fuerit evocatus, nomen ejus, et dies obitus ſui in noſtro mar-

* Negotium fundationis et ordinationis collegii hujus, teſtante MS. Dunelmenſi, A. D. M.CCC.XXXVII. inceptum, ſub initio regni regis Richardi II. finitum fuit. Nos totum illud tot annorum ſpatio diſtractum, in unum hic collegimus.

tyrologio

tyrologio inſeretur; et tam die illo, quam diebus ſingulis anniverſarii ſui futuris temporibus fiant exequiae ſolennes, cum miſſa in craſtino decantanda, et hoc tam in monaſterio principali, quam Oxonia, ubi hoc collegium fundavit. 11. Quo etiam die legetur iſta ordinatio ſingulis annis tam Dunelm. in capitulo, quam Oxon. ipſis ſtudentibus inſimul congregatis. Quo etiam die praeſidens in capitulo Dunelmenſi injunget omnibus et ſingulis tunc praeſentibus eos in eorum conſcientiis aſtringendo, ut hanc obſervationem, quatenus in eis fuerit, obſervent, et faciant ab aliis, quos concernet, inviolabiliter obſervari. 12. Et conſimiliter illo die faciet prior ſive cuſtos hujus collegii ſuis ſociis convocatis, ut haec ordinatio in perpetuam memoriam habeatur. Inſuper in praefatum collegium octo ſcholares ſeculares, qui grammaticae vel philoſophiae principaliter intendant, quatuor ſcilicet de civitate vel dioec. Dunelmenſi, et duo de dominio de Allvertonnſchire, et duo de dominio ejuſdem in Hovedennſchire, per quatuor vel quinque de ſenioribus et diſcretioribus monachis Dunelmenſibus aſtrictis in eorum conſcientiis per priorem Dunelmenſem, ut habiliores et indigentiores nominent, ſine perſonarum acceptione, de illis patriis, quatenus de eis conſtare poterit, aut de civitate et dioeceſi Dunelmenſi, ſi in aliis duabus patriis tales reperti non fuerint, et econtra ad nominationem dictorum ſeniorum per priorem Dunelmenſem admittentur. Quibus ſcholaribus in ſecunda menſa ſeorſim a monachis cum clerico et aliis dicti collegii ſervientibus providebitur per priorem, ſeu cuſtodem, aut receptores denariorum loci eorum ſtatui competenter, et bis in anno tunicis et caputiis veſtientur. Et per priorem ſeu cuſtodem loci debite regulabuntur, ut in capella Deo ſerviant temporibus opportunis, exorando pro anima dicti fundatoris, et aliis temporibus in ſcholis et alibi doctrinae ſuae invigilent diligenter; at in aula et locis aliis honeſta miniſteria ſecundum quod priori ſeu cuſtodi loci viſum fuerit, libenti animo exequantur, dum tamen per ea eorum profectus in moribus aut ſcholaſticis diſciplinis nullatenus impediatur, necnon in omni loco et tempore vitam honeſtam ducere teneantur. Nec pernoctabit aliquis ipſorum ſcholarium ſecularium extra collegium, niſi de licentia ſpeciali prioris ſeu cuſtodis ejuſdem, aut ejus vicesgerentis petita pariter et obtenta, ſub poena expulſionis ipſius de collegio, niſi legitime excuſetur. Quos tamen ſcholares nominabit, et admitti faciet dictus dominus epiſcopus, quamdiu vixerit, in collegium ſupradictum, et ex poſt, omnes et ſinguli de mandato prioris Dunelmenſis admittentur, ſicut eſt ſuperius expreſſatum. Qui etiam ſcholares omnes et ſinguli, ſi annos diſcretionis attigerint, ſpecialiter jurabunt, quod per totam vitam ſuam, ſtatum, honorem, et exaltationem eccleſiae Dunelmenſis pro viribus affectabunt, ad quemcunque ſtatum pervenerint infuturum; et ejuſdem eccleſiae monachos habebunt in honore. Quodſi quis de dictis monachis ſtudentibus, aut de ſcholaribus praefatis ſe abſentaverit per menſem, ultra tempus ſibi in ſuo exitu limitatum, aut ſine licentia exierit, et abſentaverit ſe per menſem, teneatur prior ſeu cuſtos collegii infra menſem ex poſt priorem et capitulum Dunelmenſem de tali monacho ſtudente ſive ſcholare ſe abſentante certificare; qui prior et capitulum infra menſem a tempore notificationis ſibi factae alium ſecundum formam electionis monachorum ſtudentium, et admiſſionis ſcholarium in loco abſentis idoneum ſubrogabit. Et remanebunt ipſi ſcholares ſemel admiſſi in dicto collegio uſque ad ſeptennium, ſi voluerint, et habuerint teſtimonium laudabile prioris ſeu cuſtodis monachorum dicti loci. Quodſi quis eorum ſe habuerit inhoneſte, vel brigam aliquam infra vel contra collegium vel exterius in territorio univerſitatis Oxoniae moverit vel procuraverit, aut vagabundus die vel nocte repertus fuerit, aut in doctrina ex culpa ſua vel negligentia non profecerit, aut contentioſus extiterit, aut tabernas exercuerit ſeu alia loca inhoneſta, et ſi de hoc priori ſeu cuſtodi loci conſtiterit, primo et ſecundo caſtigabitur, et tertio, ſi ei incorrigibilis videatur, ſine remedio pro ſuo reddituu expelletur. Et providebitur ipſis VIII. ſcholaribus infra dictum collegium, ſeorſim tamen a monachis, ſicut in menſa, ſic de camera vel cameris, ſecundum quod prior ſeu cuſtos collegii eorum gradui viderit convenire. In qua quidem menſa, ſeorſim tamen a menſa monachorum, priuſquam aliquis eorum ſophiſta generalis vel bacalarius extiterit, locum ſuperiorem, ſicut rationi convenit, occupabit, et Domino concedente incipietur iſtud collegium ad honorem ſanctiſſimae Trinitatis, beatiſſimae virginis, et glorioſiſſimi confeſſoris Cuthberti, omniumque ſanctorum ad feſtum praefati ſancti Cuthberti, patris noſtri, in Quadrageſima proxime jam futura, quantum ad praefatum numerum monachorum illuc in forma limitata ſuperius mittendorum. Quantum vero ad VIII. ſcholares, cum eos dictus dominus epiſcopus mittere voluerit, admittentur in forma ſuperius jam expreſſa. Nos autem prior et capitulum memoratum promittimus bona fide pro nobis, et ſucceſſoribus noſtris, quod ſumma totalis per ipſum venerabilem patrem nobis collata circa ſuſtentationem perpetuam praefatorum religioſorum, et ſecularium ſcholarium, et in commodum praefati collegii fideliter et adquiſitionum, redituum, et poſſeſſionum dicto monaſterio noſtro Dunelmenſi uniendorum, et in uſus praedicti collegii duntaxat convertendorum, et non in alios impertinentes, circumſpecte per nos, et ſucceſſores noſtros, ac utiliter expendetur. Nec ſummam nobis conceſſam et liberatam per praefatum venerabilem patrem, vel aliquam partem ejus per viam mutui, ſeu quoviſmodo alio minuemus; ſed in ſalva et ſecura cuſtodia pro tempore, quo extra noſtrum monaſterium fuerit, quatuor proborum, viz. Willielmi de Walworth, majoris, et Johannis Philipot, civis Londonenſis, et aliorum duorum procuratorum noſtrorum in hac parte, ſcilicet magiſtri Uthredi, et Johannis de Berington, confratrum noſtrorum, in quibus dictus venerabilis pater et concilium ejus aſſenſerint ſe prae caeteris habere confidentiam ſpecialem, in ciſta ferrata, cum quatuor clavibus variatis erit fideliter et totaliter conſervata. Et ſi contingat ipſam pecuniam totam, vel aliquam partem

partem ejus, ad noſtrum deferri monaſterium, antequam circa dictum collegium dotandum et ſuſtentandum plene fuerit expenſa, cuſtodia ſummae remanentis, ſive totius, ſive partis, ſub cuſtodia noſtra prioris Dunelmenſis, et ſucceſſorum noſtrorum, et ſacriſtae noſtri, qui pro tempore fuerit, ac aliorum duorum procuratorum praenominatorum, ſcilicet Uthredi et Johannis, et poſt deceſſum dictorum procuratorum aliorum duorum, per priorem et capitulum eligendorum, fideliter ſervabitur, quouſque in commodum et ſuſtentationem dicti collegii totaliter expendatur in poſſeſſiones et reditus dicto monaſterio noſtro ad valorem ducentarum marcarum annuatim pro dicto collegio ſuſtentando. Quibus reditibus et proventibus ad valorem ducentarum marcarum dicto monaſterio ad uſum praefati collegii ſic mutuis deputabuntur per priorem et capitulum Dunelm. duo monachi ſtudentes ejuſdem collegii Oxon. ſingulis annis; quorum utrique vel alter dictam pecuniam colligat, ſeu colligi fideliter faciat, quam collectam in ciſta ferrata, cujus claves variatas ipſi duo habeant, reponant fideliter conſervandam. De qua pecunia provideant ſeu faciant provideri tam praefato priori ſeu cuſtodi dicti collegii, et ſociis ſuis, quam ſcholaribus ſuperius memoratis de ſuſtentatione congrua, et aliis eorum neceſſariis, ut ſuperius eſt expreſſum. Solvant etiam ipſis ſeu cuſtodi, et ſociis ejus ſingulis, ad certos terminos, ſingulas portiones pro veſtitu, libris, et aliis neceſſariis aſſignatas, ſolvant etiam ſtipendia communium ſervientium, et faciant reparationem neceſſariam domorum et murorum, et alias expenſas minutas neceſſario requiſitas; nec alias expenſas quoviſmodo effundant infra vel extra collegium ſine praedicti prioris, ſeu cuſtodis, et omnium ſociorum ſuorum conſilio unanimi et conſenſu; de quibus omnibus et ſingulis tam receptis, quam expenſis praefati duo receptores fidelem reddant computum, et expreſſum quater in anno, coram dicto priore, ſeu cuſtode, et omnibus ſociis ejus; quem computum in ſcriptis redactum fideliter et integre, idem prior ſive cuſtos, altero ipſorum receptorum praeſente, domino priori Dunelmenſi et conventui annis ſingulis repraeſentet. Pro reſiduo vero dictae pecuniae collectae ad uſus neceſſarios dicti collegii conſervando fiat una ciſta ſecura cum tribus clavibus variis, quarum unam habeat dictus prior, ſeu cuſtos dicti collegii, et alias duas duo ſocii ad hoc per communem aſſenſum ipſorum monachorum ſtudentium eligendi, quod reſiduum pro expenſis circa inceptiones, et alios actus ſcholaſticos faciendis, et aliis omnibus collegio neceſſariis ſupportandis, ſecurius conſervetur, et ſecundum conſilium, et limitationem domini prioris, et conventus Dunelmenſis, temporibus debitis miniſtretur. Nec habeat aliquis ſtudentium ſpecialem famulum vel miniſtrum, niſi qui in gradu bacalarii, vel doctoris conſtitutus fuerit, quod ei oporteat ob honeſtatem de clerico aut honeſto ſerviente honorifice provideri. Et ſi, quod abſit, in ſubventione dictorum monachorum aut ſecularium nos aut ſucceſſores noſtros deficere contingat, niſi propter peſtilentiam ita generalem in civitate et dioeceſi Dunelmenſi, vel in univerſitate Oxonienſi, quod duo conventus in dicto monaſterio noſtro non remanſerint, ſeu quod praefati monachi ſtudentes et ſeculares ſcholares in dicta univerſitate Oxonienſi morari non auderent, neque poſſent prae timore mortis veroſimiliter commorari, vel communem guerram, vel aliquod adeo grave infortunium, per quod vel quae, quod abſit, bona dicti monaſterii noſtri conſumpta notorie fuerint, quod protunc ſufficere non poterunt pro debitis, et conſuetis, ac neceſſariis omnibus, in dicto monaſterio, ſicut tempore confectionis praeſentis ſupportandis, et tunc ceſſante hujuſmodi impedimento, praefato collegio monachorum, et ſecularium providebimus in omnibus, velut ſupra; et conſtituimus nos, et ſucceſſores noſtros ſoluturos abſque contradictionis obice, vel difficultate aliquali, pro quolibet monacho, qui de praefato numero defecerit, defectu noſtro, pro ſingulis annis durante hujuſmodi defectu noſtro, ſeu negligentia, decem libras, et pro quolibet ſecularium, cujus ſuſtentatio per nos ſeu ſucceſſores noſtros indebite ſubtracta fuerit, quinque marcas ſterlingorum; et praedictae ſummae nomine poenae levatae medietas in uſus epiſcoporum Dunelmenſium, qui pro tempore fuerit, convertetur, et altera medietas ipſius pecuniae in uſus cancellarii, et procuratorum, et communis ciſtae univerſitatis per aequales portiones dividetur, dum tamen ipſi cancellarius, et procuratores diligentiam appoſuerint pro tali defectu noſtro, ſi contigerit, legitime et veraciter detegendo, per literas patentes ſub ſigillo communi dictae univerſitatis. Et nihilominus ſatiſfaciemus pro damnis, intereſſe, et expenſis ipſorum epiſcoporum Dunelmenſium, et aliorum legitime proſequentium quae ſubierint, occaſione praedicta in defectu noſtro, dum tamen praefati epiſcopi tam ex officio, quam ad inſtantiam diligentiam appoſuerint, ad compellendos nos et ſucceſſores noſtros ad praedictam ſubventionem et ſatisfactionem competentem, et ad exigendas et levandas ſummas, ſi quas nos vel ſucceſſores noſtros nomine poenae incurrere contigerit, in forma ſuperius expreſſata. Quorum juriſdictionem in hac parte prorogamus, et eos judices noſtros, et monaſterii noſtri praedicti recognoſcimus, et juriſdictioni eorum nos, et monaſterium noſtrum praedictum ſubmittimus duntaxat in praemiſſis, et ea concernentibus. Si vero epiſcopi Dunelmenſes, qui pro tempore fuerint, negligentes fuerint vel remiſſi, per medietatem anni poſt notificationem ſibi factam ad compellendos nos et ſucceſſores noſtros ad praefatam ſuſtentationem fideliter et plenarie continuandam; volumus, et conſentimus quod dictus epiſcopus Lincolnienſis, et ſucceſſores ſui, ſede plena, decanus et capitulum Lincolnienſe, ſede vacante, nos compellere poſſint ad dictam ſubventionem monachorum et ſecularium dicti collegii, ſecundum vim et formam de epiſcopis Dunelmenſibus ſuperius jam expreſſam; et dicti cancellarius, et procuratores defectum noſtrum detegere poſſunt modo, et medietatem ſummae nomine poenae levandae percipere ad uſus ſuperius jam expreſſos. Et ſi dicti epiſcopi, decanus, et capitulum Lincolnienſe, qui pro tempore fuerint, remiſſi fuerint in hac parte, per dimidium annum a tempore

pore notificationis hujus ſibi factae, volumus et conſentimus, quod dictus archiepiſcopus Cantuarienſis, et ſucceſſores ſui, ſede plena, prior et capitulum, ſede vacante, nos et ſucceſſores noſtros, ſi nos deficere contigerit, in ſubventione praedicta compellere poſſint et debeant, ac praefati cancellarius et procuratores detegere poſſint ſecundum vim et formam de dominis epiſcopis Dunelmenſibus, et Lincoln. decano, et capitulo Lincolnienſi jam expreſſam. Quorum epiſcoporum Dunelm. et Lincoln. decani et capituli Lincoln. archiepiſcopi Cantuar. prioris et capituli Cantuar. juriſdictioni nos et monaſterium noſtrum praedictum ſubmittimus ſolummodo in praemiſſis, et ea concernentibus, et eorum juriſdictionem prorogamus, et eos noſtros et monaſterii noſtri judices, ut praemittitur, recognoſcimus in hac parte. Et nihilominus ſatisfaciemus pro damnis, intereſſe, et expenſis praefatorum epiſcoporum, decani, et capituli, archiepiſcoporum, prioris, et capituli, ſeu cujuſcunque illorum aut aliorum, contra nos et defectum noſtrum hujuſmodi legitime proſequentium, vel etiam proſecutis. Et ad fideliter inveniendum numerum monachorum et clericorum praedictorum in collegio praefato, omniaque alia, et ſingula ſupradicta per nos gratanter accepta, debite perimplenda, obligamus nos, monaſterium noſtrum, et omnia bona noſtra, ubicunque ſint, vel fuerint inventa, in forma praenotata, venerabilibus patribus praedictis dominis epiſcopis Dunelm. Lincoln. decano et capitulo Lincoln. archiepiſcopis Cantuar. priori et capitulo Cantuar. et eorum ſucceſſorum diſtrictioni, et eorum cuilibet et coercioni, modo et forma praemiſſis duntaxat, et eorum cuilibet conjunctim et diviſim per quaſcunque cenſuras eccleſiaſticas, ut ad praedictam ſolutionem et ſatisfactionem pro damnis, intereſſe, et expenſis per quaſcunque alias vias legitimas nos, ſucceſſores noſtros, monaſterium, ac domum noſtram compellere valeant; omni appellatione, querela, exceptionibus doli aut metus, et ſpecialiter juri dicendo, generalem renunciationem non valere, niſi praeceſſerit ſpecialis, ſeu cujuſcunque alius juris canonici vel civilis ſeu regni Angliae remediis, aut quae nobis, ſucceſſoribus noſtris, ſeu dicto monaſterio noſtro ratione exceptionis privilegiorum, ſeu indultorum aut indulgendorum quorumcunque ordini vel perſonis competentium, aut mediate vel immediate competere poſſent, quoviſmodo poſtpoſitis, quibus omnibus et ſingulis in ea parte exnunc, prout extunc, praeſentibus ſcriptis renunciamus publice et expreſſe. Promittimus inſuper bona fide, et ſub eiſdem poenis, quod nulli monaſterio, aut aliis locis ſeu perſonis, quae ratione contractus mutui vel alterius per dictum venerabilem priorem ſeu ejus nomine initi vel incundi nobis, et ſucceſſoribus noſtris, et dicto monaſterio obligantur, aut inpoſterum contigerit in aliquibus ſummis obligari, remiſſionem, relaxationem, ſeu acquietantiam faciemus, abſque ſolutione plenaria juxta mentem et voluntatem dicti venerabilis patris nobis primitus facta; et tunc juvabimus, et faciemus fideliter pro viribus noſtris, quod praedictae ſummae, deductis expenſis noſtris rationabilibus et damnis, quae circa et pro recuperatione eorum nos aut ſucceſſores noſtros ſubire contigerit, in uſus, aut quos ipſas deputari principaliter noverimus, totaliter convertentur. Promittimus etiam bona fide, quod in dicto monaſterio noſtro omni die, tempore pulſationis, et expectationis ad capitulum, poſtquam dictus venerabilis pater migraverit ab hac luce, omnes, qui in choro adtunc praeſentes fuerint, praeter neceſſarios miniſtros altaris, et eum, qui in capitulo praeſidebit, qui propter ſua miniſteria exire de choro conſueverant, illa hora dicent exeundo de ſtallis ſuis, uſque ad tumbam ejuſdem pro anima ipſius patris pſalmum "De profundis," cum oratione dominica, et ibidem circumſtando collectam "Abſolve, quaeſumus, Domine, animam famuli tui," etc. Ulterius vult et concedit dictus venerabilis pater pro ſe et ſucceſſoribus ſuis, quod nos praefati prior, et capitulum, et ſucceſſores noſtri huic ordinationi addere poterimus ea, quae ad honorem Dei, et obſervantiam religionis, et dicti collegii incrementum, quotiens et quando viderimus expedire, dum tamen praeſenti ordinationi, et conceſſioni noſtris in nullo ſuo articulo aut parte quomodolibet praejudicemus ſecuti, praejudicare non intendimus quoviſmodo. Et pro ſecuritate iſtius obligationis, et ordinationis inperpetuum conſervanda, pars una indentata penes regiſtrum domini epiſcopi Dunelmenſis, et ſucceſſorum ſuorum; ſecunda pars penes nos, et ſucceſſores noſtros in monaſterio, ſeu domo noſtra praedicta; tertia pars in praefato collegio Oxon. quarta pars conſimilis tenoris indentata penes regiſtrum domini epiſcopi, decane, et capituli Lincoln. Quinta pars conſimiliter indentata penes regiſtrum domini archiepiſcopi, prioris, et capituli Cantuar. perpetuis temporibus remanebunt. Et nos Thomas, epiſcopus Dunelmenſis ſupradictus, praeſentem conceſſivam charitativam, nobis, et ſucceſſoribus noſtris factam, libenti animo cum gratiarum actionibus acceptamus. In cujus rei teſtimonium ſigillum noſtrum commune, ac ſigillum dicti venerabilis patris praeſentibus indentatis ſunt appenſa in fidem et approbationem omnium praemiſſorum.

Bulla Urbani VI. *ſuper appropriatione eccleſiarum de Frampton Fyſhelake, Rodington, et Boſſall.*

URBANUS epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, venerabili fratri epiſcopo Dunelm. ſalutem, et apoſtolicam benedictionem. In ſupremae dignitatis ſpecula, licet immeriti, diſponente Domino, conſtituti, dignum cenſemus et debitum, ut perſonis literarum ſtudiis inſiſtentibus, per quae divini nominis, et fidei catholicae cultus praetenditur, juſtitia colitur, tam publica quam privita, omniſque utilitas humanae conditionis augetur, favores gratioſos et opportunae commoditatis auxilia liberaliter impendamus. Exhibita nobis nuper pro parte dilector. filior. prioris et capituli

capituli eccleſiae Dunelm. ordinis ſancti Benedicti petitio continebat, quod olim bonae memoriae Thomas, epiſcopus Dunelm. ad exaltationem fidei orthodoxae, et divini cultus augmentum, et pro incremento ſtudii theologicae facultatis in villa Oxonien. Lincolnien. dioec. in qua viget ſtudium generale, quoddam collegium pro ſexdecim perſonis, quarum octo monachi praedictae eccleſiae Dunelm. per dictos priorem et capitulum ponendi, et ſurrogandi ſeu ſubſtituendi, et aliae octo perſonae clerici ſeculares, quos ipſi prior et capitulum ducerent eligendos, exiſterent, qui ibidem in S. theologia, et in artibus ſtudere deberent, fundari et conſtrui facere propoſuerat, ſed morte praeventus hujuſmodi propoſitum minime adimplevit; quodque chariſſimus in Chriſto filius noſter Richardus, rex Angliae illuſtris, deſiderans quamplurimum hujuſmodi pium propoſitum dicti epiſcopi confovere, et propter diverſa ſibi incumbentia onera hujuſmodi collegium de bonis temporalibus dotare non valens, pro hujuſmodi dote jus patronatus parochialium eccleſiarum de Frampton, et de Boſſallis, ac de Rodington, et de Fyſhelake Lincolnien. et Ebor. dioec. ad ipſum regem pertinent. dare et aſſignare proponit; quare pro parte dicti regis et ipſorum prioris et capituli nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut cum pro hujuſmodi collegio, et ſtudentibus inibi collocandis nondum ſit dos aliqua aſſignata, dictas parochiales eccleſias, quae de jure patronatus ipſius regis exiſtunt, et earum fructus, reditus, et proventus ad uſus duntaxat dictar. ſexdecim perſonarum in dicto collegio collocandarum per dictos priorem et capitulum integre convertendos, eidem collegio perpetuo unire, incorporare, et annectere de ſpeciali gratia dignaremur. Nos igitur hujuſmodi ipſius regis, et dictor. prioris et capituli ſupplicationibus inclinati, fraternitati tuae, de qua gerimus in Domino fiduciam ſpecialem, per apoſtolica ſcripta committimus et mandamus, quatenus praefatas parochiales eccleſias, quarum fructus, proventus, et reditus, deductis congruis portionibus pro perpetuis vicariis in dictis eccleſiis, ducentar. et ſexaginta marcar. ſterlingor. ſecundum communem aeſtimationem valorem annuum, ut aſſeritur, non excedunt, cum omnibus juribus et pertinentiis ſuis eidem collegio unires; ſic tamen quod hujuſmodi fructus, reditus, et proventus per ipſos priorem et capitulum ad uſum hujuſmodi ſexdecim perſonarum in dicto collegio collocandarum, quae erunt pro tempore, duntaxat fideliter convertantur; ita quod, cedentibus vel decedentibus rectoribus ipſarum eccleſiarum vel ipſis alias quomodolibet dimittentibus, liceat ipſis priori et capitulo corporalem poſſeſſionem eccleſiarum ac jurium et pertinentiarum praedictar. auctoritate propria, per ſe vel alium ſeu alios libere apprehendere et licite retinere, dioeceſani locorum et cujuſcunque alterius licentia minime requiſita, fructus, reditus et proventus earundem eccleſiarum in uſus et utilitatem duntaxat dicti collegii et ſtudentium in eodem, recipere, fideliter convertendos; reſervatis tamen de ſingulis eccleſiarum ipſarum fructibus, reditibus et proventibus, ad tuum arbitrium, ſingulis portionibus congruis aſſignandis, pro ſingulis earundem eccleſiarum perpetuis vicariis, quorum ſinguli curam parochianorum ſingularum eccleſiarum ipſarum regere, et in eccleſiis ipſis perpetuo debeant Domino deſervire; ex quibus quidem portionibus iidem vicarii congrue valeant ſuſtentari, epiſcopalia jura ſolvere, et alia incumbentia eis onera ſupportare; jure etiam praeſentandi perſonas idoneas locorum ordinariis ad hujuſmodi vicarias, eiſdem priori et capitulo perpetuo reſervato; non obſtantibus conſtitutionibus apoſtolicis contrariis quibuſcunque, ſeu ſi aliqui ſuper proviſionibus ſibi faciendis de hujuſmodi parochialibus eccleſiis aut aliis beneficiis eccleſiaſticis in illis partibus ſpeciales vel generales apoſtolicae ſedis, vel legatorum ejus literas impetrarint, etiamſi per eas ad inhibitionem, reſervationem, et decretum vel alias quomodolibet ſit proceſſum. Quas quidem literas et proceſſus earum auctoritate habitos vel habendos, ad dictas parochiales eccleſias volumus non extendi, ſed nullum per hoc eis quoad aſſecutionem parochialium eccleſiarum aut beneficiorum aliorum praejudicium generari, et quibuſlibet privilegiis, indulgentiis, et literis apoſtolicis generalibus vel ſpecialibus, quorumcunque tenorum exiſtant, per quae praeſentibus non expreſſi vel totaliter non inſerti effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri, et de quibus quorumcunque totis tenoribus habenda ſit in noſtris literis mentio ſpecialis: nos enim exnunc irritum decernimus et inane, ſi ſecus ſuper hiis a quoquam quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attemptari. Dat. Januae 8. id. Novemb. pontificatus noſtri anno octavo, i. e. anno Chriſti M.CCC.LXXXVII.

Bulla Bonifacii IX. *de comparendo in ſynodis et convocationibus per procuratores tantum, ratione eccleſiarum appropriatarum collegio Oxon.*

Bonifacius, epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, ad perpetuam rei memoriam. Sedes apoſtolica, rerum temporalium, et etiam ſpiritualium provida miniſtratrix, ac liberalitatis honeſtae circumſpecta diſtributrix, et cujuſvis commendabilis exercitii perpetua et conſtans adjutrix, perſonas literarum ſtudiis inſiſtentes, per quae divini nominis et fidei catholicae cultus protenditur, juſtitia colitur tam publica quam privata, omniſque utilitas humanae conditionis augetur, ut ſcientiae margaritam commodius acquirere poſſint, favoribus proſequitur gratioſis, eaſque juvat et fovet, non ignorans quanta propterea eccleſiae militanti, univerſali reipublicae commoditas, prae-

praeſidium, atque decus praeparantur, et adſunt. Sane dudum felicis recordationis Urbano papae VI. praedeceſſori noſtro, pro parte dilectorum filiorum prioris et capituli eccleſiae Dunelm. ordinis ſancti Benedicti expoſito, quod olim bonae memoriae Thomas, epiſcopus Dunelmenſis, ad exaltationem fidei orthodoxae, et divini cultus augmentum, et pro incremento ſtudii theologicae facultatis in villa Oxonienſi Lincoln. dioec. in qua viget ſtudium generale, collegium quoddam pro ſexdecim perſonis, quarum octo monachi praedictae eccleſiae Dunelm. per praedictos priorem et capitulum ponendi, et ſurrogandi, ſeu ſubſtituendi, et octo aliae perſonae clerici ſeculares, quos ipſi prior et capitulum ducerent eligendos, exiſterent, qui ibidem in S. theologia, et in artibus ſtudere deberent, fundari et conſtrui facere propoſuerat, ſed morte praeventus hujuſmodi propoſitum minime adimpleverat; quodque chariſſimus in Chriſto filius noſter Richardus, rex Angliae illuſtris, deſiderans quamplurimum hujuſmodi pium propoſitum dicti epiſcopi confovere, pro hujuſmodi collegii dote jus patronatus parochialium eccleſiarum de Frampton, et Boſſall, ac de Rodington, et de Fyſhelake praedictae Lincoln. et Ebor. dioec. ad ipſum regem pertinentes, dare ac aſſignare proponebat; idem praedeceſſor venerabili fratri epiſcopo Dunelm. ſuis dedit literis in mandatis, ut praefatas parochiales eccleſias cum omnibus juribus et pertinentiis ſuis eidem collegio auctoritate apoſtolica incorporaret, uniret, et annecteret, prout in dictis literis plenius continetur. Poſtmodum vero, ſicut exhibita nobis nuper pro parte dictor. prioris et capituli petitio continebat, praefatae eccleſiae dicto collegio dictar. literarum vigore incorporatae, unitae, et annexae fuerant, ipſique prior et capitulum unum priorem dicti collegii ex numero dictor. octo monachorum, qui caeteris pro tempore reſidentibus praeeſt, deputarunt hactenus, et deputant de praeſenti. Cum autem, ſicut eadem petitio ſubjungebat, venerabiles fratres noſtri archiepiſcopus Ebor. et epiſcopus Lincoln. in quorum dioec. eccleſiae ipſae, ut praefertur, conſiſtunt, priorem hujuſmodi collegii, qui eſt pro tempore, ut in ſynodis una cum aliis clericis ſuarum civitatum hujuſmodi dioec. per ipſos pro tempore tenendis, perſonaliter interſit, praedictar. eccleſiarum ratione arctent et aſtringant, praefatumque collegium ab Ebor. et Lincoln. eccleſiis non modicum diſtet, ipſeque prior hujuſmodi collegii non ſine gravibus laboribus et expenſis poſſit eiſdem ſynodis perſonaliter intereſſe; pro parte prioris et capituli eccleſiae Dunelm. praedictor. nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut ipſis, et perſonis collegii praedicti ſuper hoc providere de benignitate apoſtolica dignaremur: nos itaque hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, auctoritate apoſtolica tenore praeſentium ſtatuimus, et etiam ordinamus, quod deinceps perpetuis futuris temporibus prior eccleſiarum Dunelm. vel collegii hujuſmodi, qui pro tempore fuerit, aut aliquo ex perſonis eccleſiae vel collegii praedictorum ad comparendum coram archiepiſcopo, vel epiſcopo praefatis, ſeu ab eis, aut aliquo ipſorum deputando ſeu deputandis, in ſynodis hujuſmodi, ſeu alias tempore viſitationum aut convocationum cleri hujuſmodi ſuarum civitatum et dioec. ratione dictarum eccleſiarum, dummodo id per procuratorem ſeu procuratores idoneum ſeu idoneos ſuppleant, comparere, aut ſynodis, vel viſitationibus, aut convocationibus hujuſmodi intereſſe perſonaliter minime teneantur, nec ad id inviti per archiepiſcopum aut epiſcopum ſeu alios quavis auctoritate ſuffultos, valeant coarctari; non obſtantibus conſtitutionibus apoſtolicis, necnon ſtatutis et conſuetudinibus provincialibus et ſynodalibus, ac aliis contrariis quibuſcunque: nos enim exnunc irritum decernimus et inane, ſi ſecus ſuper hiis a quoquam quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attemptari. Nulli ergo omnino homini liceat hanc paginam noſtrorum ſtatuti, ordinationis, et conſtitutionis infringere, etc. Dat. Romae apud ſanctum Petrum 12. cal. Maii, pontif. noſtri anno octavo, i. e. M.CCC.XCVI.

Reformatio morum eccleſiarum collegii Oxon.

BONIFACIUS epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, ad futuram rei memoriam. Dum attentae conſiderationis indagine perſcrutamus, quod per literarum ſtudia, cooperante illo, a quo ſingula chariſmatum dona manant, viri efficiuntur ſcientiis eruditi, inſtruuntur rudes, et provecti ad altiora concreſcunt, et fides catholica roboratur, libenter ſcholares, necnon addiſcentes in eiſdem ſcientiis ſanctae Romanae eccleſiae devotos filios favoribus proſequimur opportunis, ut ſic quietius curis ſcholaſticis inſiſtentes, ſperatos et uberes fructus afferre valeant, poſt labores, et illa, quae pro eis provide facta ſunt, ut illibata perſiſtant, libenter apoſtolicae confirmationis munimine roboramus. Dudum ſiquidem pro parte dilectorum filiorum prioris et capituli eccleſiae Dunelmenſis, ordinis ſancti Benedicti, felicis recordationis Urbano papae VI. praedeceſſore noſtro, expoſito, quod olim bonae memorae Thomas, epiſcopus Dunelmenſis ad exaltationem fidei orthodoxae, et divini cultus augmentum, et pro incremento ſtudii theologicae facultatis in villa Oxoniae Lincoln. dioec. in qua vigebat ſtudium generale, quoddam collegium pro ſexdecim perſonis, quarum octo monachi praedictae eccleſiae Dunelm. per dictos priorem et capitulum ponendi, et ſurrogandi, ſeu ſubſtituendi, et aliae octo perſonae clerici ſeculares, quos ipſi prior et capitulum ducerent eligendos, exiſterent, qui ibidem in ſacra theologia, et in artibus ſtudere deberent, fundari et conſtrui facere propoſuerat, ſed morte praeventus hujuſmodi propoſitum minime adimpleverat; quodque clarae memoriae Richardus, rex Angliae, deſiderans quamplurimum hujuſ-

hujuſmodi pium propoſitum dicti epiſcopi confovere, et propter diverſa ſibi incumbentia onera hujuſmodi collegium de bonis temporalibus dotare non valens, pro hujuſmodi dote jus patronatus parochialium eccleſiarum de Frampton, et de Boſſall, ac de Rodington, et de Fiſhelake, Lincoln. praedictae et Ebor. dioec. ad ipſum regem pertinent. dare et aſſignare proponebat; et pro parte regis, et prioris, ac capituli praedictor. eidem praedeceſſori tunc humiliter ſupplicato, ut, cum pro hujuſmodi collegio et ſtudentibus inibi collocandis non eſſet dos aliqua aſſignata, dictas parochiales eccleſias, quae de jure patronatus ipſius regis, ut praefertur, erant, et eorum fructus, reditus, et proventus ad uſus duntaxat dictarum ſexdecim perſonarum in dicto collegio collocandarum, per dictos priorem et capitulum integre convertendos, eidem collegio unire, incorporare, et annectere dignaretur; praefatus praedeceſſor regis, et prioris, et capituli praedictorum ſupplicationibus hujuſmodi inclinatus, venerabili fratri noſtro epiſcopo Dunelmenſi, ejus proprio nomine non expreſſo, per quaſdam literas ſuas mandavit, ut praefatas parochiales eccleſias, quarum fructus, reditus, et proventus, deductis congruis portionibus pro perpetuis vicariis in dictis eccleſiis inſtituendis, ducentarum et ſexaginta marcarum ſterlingor. ſecundum communem aeſtimationem, valorem annuum, ut aſſerebatur, non excedebant, cum omnibus juribus et pertinentiis ſuis eidem collegio, ſic tamen quod hujuſmodi fructus, reditus, et proventus per ipſos priorem et capitulum ad uſus hujuſmodi ſexdecim perſonarum in dicto collegio collocandarum, quae eſſent pro tempore, duntaxat fideliter converterentur, auctoritate apoſtolica incorporaret, uniret, et annecteret; ita quod, cedentibus vel decedentibus rectoribus ipſarum eccleſiarum, qui tunc erunt, vel ipſas eccleſias alias quomodolibet dimittentibus, liceat ipſis priori et capitulo corporalem poſſeſſionem parochialium. eccleſiarum, ac jurium et pertinentiarum praedictorum, auctoritate propria, per ſe, vel alium, ſeu alios libere apprehendere, et licite retinere, dioeceſan locorum et cujuſcunque alterius licentia ſuper hoc minime requiſita, hujuſmodi fructus, reditus, et proventus earundem eccleſiarum in uſus et utilitatem duntaxat dicti collegii et ſtudentium in eodem recipere fideliter convertendos; reſervatis tamen de ſingulis eccleſiarum ipſarum fructibus, reditibus, et proventibus antedictis ad ipſius epiſcopi arbitrium ſingulis portionibus congruis aſſignandis pro ſingulis earundem eccleſiarum praedictis perpetuis vicariis, quorum ſinguli curam parochianorum ſingularum eccleſiarum ipſarum regere, et in eccleſiis ipſis perpetuo deberent Domino deſervire, et ex quibus quidem portionibus iidem vicarii valerent congrue ſuſtentari, epiſcopalia jura ſolvere, et alia eis incumbentia onera ſupportare; jure etiam praeſentandi perſonas idoneas locorum ordinariis ad hujuſmodi vicarias eiſdem priori et capitulo perpetuo reſervato. Cum autem, ſicut exhibita nobis nuper pro parte dictor. prioris et capituli, necnon dilectorum filiorum ſcholarium in eodem collegio ſtudentium petitio continebat, licet poſtea dictum collegium fundatum extiterit, et ſucceſſive dilecti filii Thomas Schirford, archidiaconus Suthfolchiae, in eccleſia Norwicen. necnon Johannes Schylyngford, tunc cancellarius, ac Radulphus Barnes, canonicus Ciceſtrenſ. et Wellen. eccleſiarum, quibus venerabilis frater noſter Johannes, tunc Dunelm. nunc Elien. epiſcopus, ſuper praemiſſis commiſerat vices ſuas, vigore literarum, et commiſſionis hujuſmodi, juxta ipſum literarum tenorem et formam, dictas parochiales eccleſias cum omnibus juribus et pertinentiis praedictis praefato collegio unierant, annexerant, et incorporaverant, necnon eiſdem ſexdecim perſonis in ipſo collegio collocatis, quae inibi extunc ſtuduerint et ſtudent pro tempore in ſacra theologia, et artibus, ut praefertur, et etiam dictas ſingulas portiones de hujuſmodi fructibus, reditibus, et proventibus earundem ſingularum eccleſiarum parochialium pro eiſdem ſingulis vicariis ipſarum ſingularum parochialium eccleſiarum, de quibus quidem portionibus dicti vicarii decenter vivere, epiſcopalia jura ſolvere, et alia incumbentia eis onera poſſent congrue ſupportare, deputaverant, et alias ſecundum formam ipſarum literarum legitime proceſſerant in hac parte; ipſique prior et capitulum vigore unionis, annexionis, et incorporationis hujuſmodi ipſas eccleſias parochiales, et earum poſſeſſiones per liberas reſignationes eorundem rectorum, qui tunc erant, per eos de ipſis parochialibus eccleſiis coram quibuſdam notariis publicis et teſtibus extra Romanam curiam ſponte factas vacantes fuerant pacifice aſſecuti. Et, ſicut eadem petitio ſubjungebat, praedicti prior et capitulum timent literas, necnon incorporationem, annexionem, et unionem, et alia inde ſecuta, hujuſmodi juribus non ſubſiſtere, pro eo quod in eis per errorem ſive defectum dicitur, quod rex ipſe propter diverſa ſibi incumbentia onera de ſuis bonis temporalibus praedictum collegium dotare non valeret, cum credatur, quod utique illud de hujuſmodi bonis temporalibus potuiſſet, ſi voluiſſet, commode dotaviſſe. Et etiam ex eo, quod in eiſdem literis cavetur, quod praedicti fructus, reditus, et proventus, deductis eiſdem portionibus, praedictam marcarum ſummam annuatim non excedebant; tum tamen protunc, ſcilicet tempore datarum literarum, praefatae portiones de fructibus, reditibus, et proventibus ipſis deductae non eſſent, necnon etiam pro eo, quod in ipſis literis continebatur, quod epiſcopus Dunelm. praedictus dictas parochiales eccleſias univiſſet, annexiſſet, et incorporaſſet praedicto collegio, licet illud tunc non eſſet factum ſeu fundatum. Ac etiam ex eo, quia nos II. cal. Januarii, pontificatus noſtri anno xv. caſſavimus, irritavimus, annullavimus omnes uniones eccleſiarium parochialium, et monaſteriorum etiam monialium, ac dignitatum perſonatuum praebendarum, et officiorum eccleſiaſticorum, et priorum locorum quorumlibet hactenus ſive per nos, ſive per dictum praedeceſſorem noſtrum, vel quoſvis ordinarios factas quibuſcunque eccleſiis, monaſteriis, vel aliis locis eccleſiaſticis, vel menſis, epiſcopalibus, aut capitularibus, vel abba-

abbatialibus, ſeu collegiis, officiis, dignitatibus, vel praebendis, aut quibuſvis aliis locis, aut hoſpitalibus, quae nondum ſortitae fuerant effectum, et etiam illas, quae eſſent ſortitae effectum alias, quam per obitus illorum, qui dicta beneficia unita obtinebant tempore unionum de illis factarum, etiamſi eſſent factae motu proprio, et etiam illas, quae factae fuerant ſine magna neceſſitate, vel ex falſis ſeu nullis cauſis, etiamſi ſuper ipſis unionibus lis penderet indeciſa, in quacunque inſtantia foret, ſeque propterea poſſe occaſione praemiſſorum inpoſterum moleſtari; pro parte praefator. prioris, et capituli, ac ſcholarium fuit nobis humiliter ſupplicatum, ut fundationi, unioni, et annexioni, et aliis praemiſſis, ſic ut praemittitur, factis, exinde ſecutis, pro firmiori ſubſiſtentia eorundem, necnon pro pace ac tranquillitate dictorum ſcholarium robur et apoſtolicam confirmationem adjicere, et alias opportune ipſis in praemiſſis providere, de benignitate apoſtolica dignaremur: nos itaque hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, volumus, et apoſtolica auctoritate tenore praeſentium decernimus, quod praedictae literae, et quaecunque inde ſecuta, perinde valeant, acſi praedicti, ſeu quicunque alii defectus, ſeu errores in ipſis literis commiſſi non fuiſſent; ac etiamſi hujuſmodi revocatio minime emanaſſet. Et nihilominus ex uberioris dono gratiae fundationem, unionem, annexionem, et incorporationem, necnon portionum reſervationem, ac etiam reſignationes (et aſſe *) hujuſmodi eccleſiarum parochialium praedictarum, et quaecunque inde ſecuta, rata habentes, et grata, ea auctoritate apoſtolica confirmamus, et praeſentis ſcripti patrocinio communimus, ſupplentes praedictos, et quoſcunque alios defectus, ſi qui intervenerint in eiſdem; hujuſmodi revocatione II. cal. Januarii per nos, ut praemittitur, facta, et aliis ordinationibus, necnon conſtitutionibus apoſtolicis contrariis non obſtantibus quibuſcunque. Nulli ergo omnino homini liceat hanc paginam noſtrae confirmationis, conſtitutionis, et voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare praeſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, et beatorum Petri et Pauli apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum. Dat. Romae apud ſanctum Petrum cal. April. pontificatus noſtri anno xv. i. e. anno Chriſti M.CCCC.III.

Tranſumptum bullae praedictae miſſum ad collegium Oxon.

UNIVERSIS Chriſti fidelibus, ad quorum notitiam praeſentes literae pervenerint, domini Dunelm. epiſcopi officialis ſalutem in Domino ſempiternam. Noveritis, quod magiſter Joh. Hagthorp, procurator religioſorum virorum prioris et conventus Dunelm. de cujus procuratoris poteſtate nobis plene conſtat, literas apoſtolicas cum filis ſericis vera bulla plumbea more curiae Romanae bullatas, veras et integras, non cancellatas, non raſas, non abolitas, nec in aliqua ſui parte vitiatas ſeu corruptas, ſed omni vitio et ſuſpicione ſiniſtra carentes, ut prima facie apparebat, nobis in pleno conſiſtorio Dunelm. pro tribunali ſedentibus, exhibuit et praeſentavit, quarum tenor inferius deſcribetur. Quas quidem literas apoſtolicas praefatus procurator propter viarum diſcrimina, et omnia alia pericula, quae per delationem, ſive per cariationem ipſarum ad loca remota veriſimiliter evenire potuerunt, in hac parte plenius evitanda, nos cum debita inſtantia requiſivit, et petiit per nos tranſcribi, tranſumi, et publicari, ad perpetuam rei memoriam auctoritate noſtra ordinaria et decreto. Nos vero officialis praedictus, viſis, inſpectis, et diligenter per nos examinatis literis apoſtolicis, reputantes petitionem dicti procuratoris fore juſtam et conſonam rationi, facta primitus proclamatione, quod dictis qui ſimiliter in hac parte praetendere potuerint intereſſe, penultimo die menſis Januarii, anno domini M.CCCC ſeptimo, coram nobis in Gallilea Dunelm. loco conſiſtoriali comparerent dicturi, allegaturi, et in forma juris propoſituri, quare hujuſmodi literae apoſtolicae publicari non debeant, ut praefertur, eaſdem literas apoſtolicas per Tho. de Ryhale, ſacroſanctae ſedis apoſtolicae auctoritate notarium publicum, ſcribam noſtrum in hac parte, tranſcribi, tranſumi, et publicari mandavimus; volentes deinceps, ut tranſcripto ſive tranſumpto hujuſmodi fides plenaria adhibeatur, tam in judicio quam extra, in omnibus, et per omnia, ſicut dictis literis originalibus infraſcriptis; quibus omnibus et ſingulis noſtram auctoritatem ordinariam interpoſuimus et decretum. Tenor vero literarum apoſtolicarum praedictarum de verbo in verbum ſequitur, et eſt talis: Bonifacius epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, etc. Dat. Romae apud S. Petrum cal. Aprilis, pontificatus noſtri anno xv. In quorum ſingulorum teſtimonium et fidem praeſentes literas, vel praeſens tranſcriptum ſive tranſumptum ſigilli officii noſtri officialitatis Dunelm. appenſione, ſignoque et ſubſcriptione dicti Thomae de Ryhale, notarii publici, ſcribae noſtri in hac parte, fecimus communiri. Dat. et act. in Gallilea Dunelm. anno Domini ab incarnatione ejuſdem ſecundum curſum et computationem eccleſiae Anglicanae M.CCCC. ſeptimo; pontificatus ſanctiſſ. in Chriſto patris domini noſtri, domini Gregorii, divina providentia papae duodecimi, anno ſecundo; indictione prima; menſis Januarii die penultimo; praeſentibus diſcretis viris Roberto Beralt, Ric. Rypon, notariis publicis; Roberto de Midelham, literato Ebor. et Dunelm. dioec. ac aliis quibuſdam pluribus, tam clericis quam laicis in multitudine copioſa teſtibus ad praemiſſa vocatis ſpecialiter

* MS. ſic.

et rogatis. Et ego Thomas de Ryhale, clericus Lincoln. dioec. publicus auctoritate apoſtolica notarius, in praemiſſis exhibitione, praeſentatione, requiſitione, et petitione, inſpectione, et diligenti examinatione, proclamatione, auctoritatis et decreti ordinar. interpoſitione, caeteriſque omnibus et ſingulis, dum ſic in Gallilea Dunelm. ſub anno Domini ſecundum curſum et computationem eccleſiae Anglicanae M.cccc. ſeptimo, indictione prima, pontificatus ſanctiſſimi in Chriſto patris et domini noſtri, domini Gregorii papae XII. anno ſecundo, menſis Januarii die penultimo, ut praemittitur, agebantur et fiebant, una cum praenominatis teſtibus praeſens interfui, eaque ſic fieri vidi et audivi. Et quia hujuſmodi praeſens tranſcriptum ſive tranſumptum cum ſuis originalibus literis in omnibus et per omnia concordare inveni, de mandato magiſtri Johannis de Coken, domini Dunelm. epiſcopi officialis in conſiſtorio Dunelm. tunc praeſidentis, in hanc publicam formam redegi et ſcripſi, ſignumque meum et nomen in teſtimonium praeſentium appoſui rogatus, et ſpecialiter requiſitus.

Licentia ad dimittend. proventus, etc. collegii Oxon. laicis ad firmam.

BONIFACIUS epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, dilectis filiis univerſis ſcholaribus collegii, collegium Dunelmenſe nuncupati, in univerſitate Oxon. Lincoln. dioec. ſalutem, et apoſtolicam benedictionem. Dum attentae conſiderationis indagine perſcrutamur, quod per literarum ſtudia, Domino cooperante, viri efficiuntur ſcientiis eruditi, et provecti ad altiora concreſcunt, ac fides catholica roboratur, multaque ſalutaria mortalibus dona exinde proveniunt, libenter, non ſolum loca, ubi hujuſmodi ſtudia, ſed etiam ſtudentes in eis favoribus et gratiis proſequimur opportunis. Hinc eſt, quod veſtris in hac parte ſupplicationibus inclinati vobis, et ſucceſſoribus veſtris ſcholaribus, qui erunt pro tempore in dicto veſtro collegio, collegium Dunelm. nuncupato, in univerſitate Oxon. Lincoln. dioec. ut omnes fructus, reditus, et proventus eccleſiarum, capellar. portionum, et decimarum eidem collegio canonice unitar. necnon penſionum, poſſeſſionum, ac jurium quorumlibet, quae ad dictum collegium quomodolibet impraeſentiarum pertinent, et etiam illorum, quae vos, et dicti ſucceſſores pro dicto collegio juſtis titulis infuturum poteritis adipiſci, ac etiam aliarum eccleſiarum, capellar. portionum, et decimar. quarumlibet, quae forſan infuturum etiam dicto collegio canonice uniri, incorporari, aut annecti contigerit, clericis aut duntaxat laicis perpetuo, vel ad certum tempus, prout vobis et dictis ſucceſſoribus expedire videbitur, etiam antequam fructus, reditus, et proventus hujuſmodi a ſolo vel a novem partibus ſeparatae fuerint, vendere, appendere, locare, ſeu ad firmam dare et concedere; immo etiam ut praefati clerici ſive ſoli laici, quibus vos et dicti ſucceſſores pro tempore fructus, reditus, et proventus eoſdem vendideritis, appenderitis, locaveritis, ſeu ad firmam dederitis, aut conceſſeritis eoſdem fructus, reditus, et proventus colligere et recipere, ac in fundo clericali aut laicali reponere, necnon de illis etiam diſponere pro eorum libito voluntatis, libere et licite valeatis, et valeant; quorumcunque ordinariorum locorum ſuper hujuſmodi licentia ſeu conſenſu minime requiſitis apoſtolicis, necnon bonae memoriae Ottonis et Octoboni, dudum in regno Angliae ſedis apoſtolicae legatorum, ac provincialibus, et ſynodalibus, ac aliis conſtitutionibus, necnon ſtatutis et conſuetudinibus dicti collegii contrariis, juramento, confirmatione apoſtolica, vel quacunque firmitate alia roboratis, nequaquam obſtantibus, auctoritate apoſtolica tenore praeſentium de ſpeciali gratia indulgemus. Nulli ergo omnino homini liceat hanc paginam noſtrae conceſſionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare praeſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, et beatorum Petri et Pauli apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum. Dat. Romae apud S. Petrum 6. id. Aprilis, pontificatus noſtri anno xv.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
BENEDICT. XII. 3.	JOH. STRATFORD 4.	1337.	EDWARD. III. 11.

Breve regium archiepiſcopis, epiſcopis, etc. deputatos regios concilii aſſignans. Ex reg. Hemenhale Wigorn. fol. 39.

EDWARDUS, etc. univerſis et ſingulis archiep. epiſcopis, abbatibus, prioribus comitibus, baronibus militibus, dominis villarum, mercatoribus apud Eveſham in craſtino nativitatis B. Mariae prox. futur. de mandato noſtro, ſeu praemunitione, conventuris, ſalutem. Sciatis, quod nos de fidelitate et circumſpectione provida dilectorum et fidelium noſtrorum, venerabilis patris Thomae, epiſcopi Wigorn. W. de Bello campo, et Hugone Cokeſay plenam fiduciam reponentes, aſſignavimus et deputavimus ipſos conjunctim et diviſim, ad aliqua, quae in inſtanti concilio noſtro apud Weſtmonaſter. per nos, et per praelatos, magnates, et proceres regni noſtri, et alios de concilio ibidem exiſtentes tractanda fuerint, et quae nos, et ſtatum, ac ſalvationem, et defenſionem regni noſtri, eccleſiae ſanctae ejuſdem, ac aliarum terrarum noſtrarum et jurium noſtrorum ſpecialiter contingunt; et ad intentionem noſtram ac voluntatem in hac parte, tam ad diem et locum praedictos, quam alibi in comitatu Wigorn. ubi expedire viderint, cum continuatione et prorogatione dierum, vobis plenius et ſerioſius exponendi, prout eis, et eorum cuilibet,

ber, per nos plenius eſt injunctum. Et ideo vobis in fide, et dilectione, et ligeantia, quibus nobis aſtricti eſtis, firmiter injungendo mandamus, quod eiſdem epiſcopo W. et Hugoni, in exponenda intentione et voluntate noſtra, et aliis negotiis, quae nos, et vos, et dictum regnum noſtrum, et ſtatum eccleſiae ſic contingunt, cum omni diligentia pareatis, et etiam intendatis; et ea, quae ſic vobis expoſita fuerint ex parte noſtra, conſideretis, periculiſque imminentibus hiis diebus conſideratis, remota excuſatione quacunque, prudenter et effectualiter adimplere, prout ad vos, et quemlibet veſtrum noveritis pertinere. In cujus rei teſtimonium has literas noſtras fieri fecimus patentes. Teſte --- apud Weſtmonaſt. 21. Auguſti, anno regni noſtri undecimo.

Per ipſum regem.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
Benedict. XII. 3.	Joh. Stratford 4.	1337.	Edward. III. 11.

Convocatio cleri provinciae Cantuar. in craſtino S. Michaelis in eccleſia S. Pauli London. habita. Ex reg. Montacute Elien. fol. 37.

Synodus haec virtute brevis regii et mandati archiepiſcopalis convocata fuit.

Johan. permiſſione divina Cantuar. archiepiſcopus, etc. venerabili fratri noſtro Stephano London. etc. Urgentiſſimis domini noſtri regis et regni Angliae negotiis, nedum ipſius regni ſtatum, ſed etiam totius eccleſiae Anglicanae tranquillitatem tangentibus et quietem, quae pro defenſione eorum, et bono publico, ac periculis jam imminentibus evitandis, magnam et arduam accelerationem requirunt, neceſſario ad praeſens cogimur praelatos et clerum noſtrae Cantuar. provinciae convocare; et ad hoc etiam faciendum breve regium recepimus——Nos igitur, ſuper his cum quibuſdam de noſtris fratribus et aliis peritis tractatu habito diligenti, convocationem hujuſmodi ex cauſis praemiſſis fore decrevimus faciendam. Quocirca veſtrae fraternitati committimus, quatenus ſine morae diffugio, vice et auctoritate noſtra, omnibus et ſingulis confratribus, coepiſcopis noſtrae Cantuar. eccleſiae ſuffraganeis injungatis, ſeu faciatis injungi, ut iidem epiſcopi omnes et ſinguli in eorum dioec. praemuniant, ſeu faciant praemuniendo citari, omnes decanos et priores eccleſiarum cathedralium, ac ſingula capitula eccleſiarum hujuſmodi, archidiaconoſque, et abbates——quod compareant coram nobis, ſeu noſtris commiſſariis in eccleſia ſancti Pauli London. in craſtino ſancti Michaelis prox. nunc futuri, ad tractandum, cum continuatione—— Dat. apud Lambeth 2. cal. Septembris, anno Dom. M.ccc.xxxvii.

Convocatio cleri provinciae Ebor.

Praelati et clerus provinciae Ebor. per breve regium, et mandatum archiepiſcopi ad convocationem habendam ſummonebantur. Breve ex rot. clauſ. 11 Edw. III. p. 2. m. 29. dorſo ſequenti ſe habet modo.

Rex venerabili in Chriſto patri W. eadem gratia archiepiſcopo Ebor. Angliae primati, ſalutem. Juſtum eſt, et conſonum rationi, ut per communia ſubſidia communibus periculis occurratur. Sane, licet nos deſiderantes omnino habere pacem cum domino rege Franciae, qui nonnullas terras noſtras in ducatu praedicto nobis diu detinuit, et adhuc detinet minus juſte, ſibi pro obtinenda reſtitutione terrarum hujuſmodi, quicquid debuimus, reverenter et humiliter fecerimus, offerentes ulterius, ad captandam ipſius benevolentiam, maritagia filii noſtri primogeniti, nunc ducis Cornub. clarae mem. Johannis comitis Cornub. fratris noſtri tunc viventis, et ſororis noſtrae chariſſimae jam comitiſſae Gerl. pecuniam etiam pro ſuo libito, et alia, quae in ſchedula hiis incluſa plenius annotantur; ipſe tamen hiis omnibus obauditis machinans nos et noſtros omnino deprimere, ut uſurpata ſuper nos poſſit retinere liberius, et ſibi facilius attrahere reſiduum, quod habemus; movet nobis guerram fortiſſimam tam in terra, quam in mari, nolens nec paci, nec pacis tractatui conſentire; propter quod ad reprimend. ipſius, et Scotorum, ac aliorum inimicorum noſtrorum malitiam [a] oportet pro defenſione eccleſiae, et terrarum praedictarum, confidimus vos habere, ex corde rogamus, quatenus ponderatis debite, quantis periculis nos et noſtri ſubditi ſubjiciuntur in hac parte, praelatos et clerum veſtrae dioec. tam exemptos, quam non exemptos, apud Ebor. die Mercurii prox. poſt feſtum nativitatis B. Mariae prox. futur. citius, quo poteritis, convocari faciatis. Ita quod praelati, decani, abbates, priores, archidiaconi, rectores eccleſiarum, et alii beneficiati, quos expedire videritis, perſonaliter tunc compareant coram vobis, coram quibus ſingula contenta in dicta ſchedula, et alia, quae moneri poterunt, clare et publice faciatis exponi; inducentes eoſdem, ut quilibet in alleviationem expenſarum hujuſmodi nobis, prout facultates ſuae permiſerint, talem ſubventionem faciat, qualem tanta neceſſitas jam expoſcit: reſcribentes nobis cum omni celeritate, quid et quantum vos, et

[a] Aliqua hic deſunt in rot. parl.

alii ſinguli nobis duxeritis concedend. Ad haec faciatis dictam ſchedulam in ſingulis eccleſiis dictae dioec. et locis aliis, quibus expedire videritis, diebus ſolennibus et feſtivis, quando major aderit populi multitudo, publicari patenter, et exponi, ut fideles noſtri ſuper hiis informati, nobis libentius temporaliter ſubveniant, et pro nobis apud Deum votivis precibus intercedant, et quod eos monitis efficacibus excitetis, taliter ſuper hiis vos habentes, quod veſtram debeamus gratitudinem merito commendare. Teſte rege apud Weſtm. 21. die Auguſti.

Mandatum archiepiſcopale officiali Ebor. et ſuffraganeis directum, dat. apud Cawode 3. non. Septemb. ad concilium provinciale apud Ebor. die Mercurii prox. poſt feſtum nativitatis B. Mariae, prox. futur. tenendum eos convocabat. Mandatum hoc recitatur in reg. Melton Ebor. fol. 547.

Quia autem ſubſidium in hac convocatione conceſſum medietatem decimae haud exceſſit, regiiſque ſublevandis neceſſitatibus non ſuffecit, rex ad majorem pecuniae ſummam a clero Ebor. obtinendam, archiepiſcopum rogavit, ut iterato epiſcopos, et alios clericos convocaret; qui die Mercurii prox. poſt feſtum S. Martini in eccleſia cathedr. Ebor. convenientes, domino regi in ſubſidium decimam biennalem de bonis et beneficiis eccleſiaſticis ſuis conceſſerunt, quod archiepiſcopus abbati S. Mariae Ebor. collectori ſubſidii, ſignificavit. Dat. apud Cawode 16. cal. Januar. anno Dom. M.CCC.XXXVII. et pontificatus XXI.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
BENEDICT. XII. 4.	JOH. STRATFORD 5.	1338.	EDWARD. III. 12.

Literae regis ad archiepiſcopum Cantuarienſem, de orando pro rege, et excuſando verſus populum, impoſitionibus neceſſario praegravatum. Ex Foed. Rymer vol. V. p. 20.

REX venerabili in Chriſto patri J. eadem gratia Cantuarienſi archiepiſcopo, totius Angliae primati, ſalutem. Utriuſque Teſtamenti ſalutaribus exemplis informati, omnium operationum humanarum directum principium, ac contra hoſtium viſibilium et inviſibilium inſidias, devotam orationum inſtantiam eſſe didicimus firmamentum. Cum itaque pro defenſione regni, et jurium noſtrorum, concedente Domino, oporteat nos ad partes exteras dirigere greſſus noſtros, et quod creatori noſtro placuerit, cum gratia ipſius proſequi toto poſſe; veſtram cordis ac mentis affectu depoſcimus charitatem, quatenus pro noſtra, et noſtrorum profectione contra nobis adverſantes, et jura noſtra injurioſe occupantes (Dei dextera nos in noſtra juſtitia dirigente, effectualiter aſſumenda, apud altiſſimum, ſine quo nihil eſt validum, et qui precum importunitate ſe aſſerit devincendum, preces effundere laboretis, et tam in dioeceſi, quam in provincia veſtrae eccleſiae cathedralis, per ſuffraganeos veſtros cum congregatione cleri, et populi catholici ipſum judicem precibus placari mandetis, qui jura ſingulorum pro ſuo libramine reſpicit et tuetur; ſicque vobis, more Moyſis, continue orantibus, contingat nos continue de hoſtibus triumphare, et idem judex fortis, patiens, et benignus, noſtrum progreſſum, ſua interveniente gratia, ſibi placidum, aggreſſum noſtrum, ipſo cooperante, felicem et proſperum, et regreſſum noſtrum efficiat, ipſo conſummante, glorioſum. Ad haec, pater, cum populus regni noſtri variis oneribus, tallagiis, et impoſitionibus hactenus praegravetur (quod dolentes referimus, ſed inevitabili neceſſitate compulſi, de eiſdem oneribus ipſum adhuc relevare non valemus) dictum populum, ut tantam neceſſitatem noſtram humiliter et benigne, patienter et charitative ſuſtineat, et priorem (quam penes nos concepit) de caetero et inſtanter in orationibus et eleemoſynis ſuis, oneribus praedictis (quae non ex malitia, vel praeſumptione voluntaria ipſum gravant) non obſtantibus, exhibeat charitatem, indulgentiarum muneribus, et aliis modis, quibus ſecundum Deum videbitis, piis exhortationibus inducatis, et nos penes eundem excuſetis: ſperamus namque per Dei gratiam, cujus manus cunctis indigentibus ſola ſufficiens et largiflua comprobatur, beneficiis compenſativis dictum populum viſitare, et conſolari pro loco, et tempore opportunis. Dat. apud Berewicum ſuper Twedam viceſimo octavo die Martii.

Literae regis ad archiepiſcopum Eborum miſſae, et ab ipſo, epiſcopo Carliolenſi tranſmiſſae. Ibidem p. 21.

WILLIELMUS, permiſſione divina archiepiſcopus Eborum, Angliae primas, venerabili fratri noſtro J. Dei gratia Carliolenſi epiſcopo, ſalutem, et fraternam in Domino charitatem. In agendis omnibus proſperiorem evenire ſperamus effectum, cum in ipſorum ingreſſu et progreſſu ad illum, qui omnium eſt diſpoſitor et rector, fideles Chriſti ſpe firma ſuum dirigant intuitum, ipſius praeſidium devotis precibus poſtulantes. Cum igitur ſereniſſimus princeps et dominus noſter, dominus Edwardus, Dei gratia rex Angliae illuſtris, cum ſuo exercitu, ad partes exteras pro defenſione regni, et jurium ſuorum intendat dirigere greſſus ſuos, prout in literis ſuis, nobis inde directis, plenius continetur, quarum tenor ſequitur in haec verba:

Edwardus, etc. venerabili in Chriſto patri W. eadem gratia archiepiſcopo Eborum, Angliae primati, ſalutem. Utriuſque Teſtamenti ſalutaribus exemplis, etc. prout ſupra: nos attendentes fructum uberem, quem ſperamus, et devotis hujuſmodi orationibus divinam ad hoc clementiam

mentiam inclinantibus, provenire, et idcirco in charitatis viſceribus intimis, affectantes noſtrorum ſubditorum animos ad devotionem hujuſmodi, quantum poſſimus, excitare, vobis mandamus, et in Domino exhortamur, quatenus in eccleſia veſtra cathedrali, et ſingulis eccleſiis parochialibus, ac collegiatis, conventualibus, exemptis, et non exemptis, veſtrarum civitatis et dioeceſeos, faciatis in ſingulis miſſis, de caetero celebrandis pro ſalubri ſtatu, et proſpero dicti domini noſtri regis, ipſiuſque exercitus, ac ſibi et ſuis adhaerentium, mentionem fieri ſpecialem, ita quod orationes illas, quae pro pace dici conſueverunt, preſbyteri in ſuis miſſis cum devotione debita dicant; ac ipſi, ac alii Chriſti fideles clerici et laici, ſingulis quartis feriis proceſſiones ſolennes cum devotione debita facientes, pro ſalubri expeditione ipſius domini noſtri regis et ſuorum preces Deo fundant devotas, ut ipſe Deus et Dominus noſter (in cujus manu corda ſunt regum, et, quo vult, ea vertit) pro ſua pietate greſſus ſuos, et actus dirigat, et diſponat, ipſumque dominum noſtrum regem cum ſuis ab adverſis protegat et defendat, necnon pacis optatae tranquillitatem (cujus tempore, et non alias bene colitur pacis auctor) et ei de inimicis ſuis triumphum concedat. Quodque ſuperatis hoſtibus victor redeat magnificus, ad Dei honorem, regni ſalvationem, et totius utilitatem eccleſiae Anglicanae. Eundemque dominum noſtrum regem, pro variis tallagiis, oneribus, et impoſitionibus praedictis, non malitia, ſeu praeſumptione voluntaria, ſed neceſſitate inevitabili, ut praefertur, impoſitis, penes dictos clerum et populum diligentius excuſetis; eos ut tantam neceſſitatem ejuſdem domini noſtri regis humiliter, benigne, patienter, et charitative ſuſtineant, piis exhortationibus inducentes; et nos de Dei omnipotentis miſericordia, et glorioſae virginis matris ſuae, beatorum apoſtolorum Petri et Pauli, necnon ſanctiſſimi confeſſoris Edwardi, omniumque ſanctorum meritis et precibus confidentes, omnibus parochianis noſtris, et aliis (quorum dioeceſani hanc noſtram indulgentiam ratam habuerint) de peccatis ſuis vere contritis, poenitentibus, et confeſſis, qui pro eiſdem domino noſtro rege, ſuo exercitu, ſibique et ſuis adhaerentibus in ſuis miſſis, et proceſſionibus praefatis devote oraverint, ut dictum eſt, quadraginta dies de injuncta ſibi poenitentia (Deo propitio) miſericorditer relaxamus, indulgentias etiam in hac parte rite conceſſas, et inpoſterum concedendas, ratas habentes pariter et acceptas. Ad eccleſiae ſuae regimen et munimen vos conſervet, etc. per tempora feliciter ſucceſſiva. Dat. apud Cawode quarto idus Aprilis, anno Dom. M.CCC.XXXVIII. et pontificatus noſtri anno ſexto.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
BENEDICT. XII. 4.	JOH. STRATFORD 5.	1338.	EDWARD. III. 12.

Convocatio cleri provinciae Cantuar. ad diem craſtinum S. Hieronymi in eccleſia S. Pauli London facta.

In hac ſynodo virtute brevis regii convocata, decima triennalis domino regi concedebatur, uti patet ex reg. Exon. Breve regium ex rot. clauſ. 12 Edw. III. p. 2. m. 17. dorſo ita ſe habet:

REX venerabili in Chriſto patri J. eadem gratia archiepiſcopo Cantuar. totius Angliae primati, vel ejus (ipſo in remotis agente) vicario generali, ſalutem. Cum nuper aſſumpto paſſagio noſtro ad partes exteras de aſſenſu praelatorum, procerum, et magnatum cleri ac populi regni noſtri pro arduis negotiis, nos et ſtatum noſtrum, ac ſalvationem, et honorem ſanctae eccleſiae Anglicanae, et dicti regni contingentibus, volentes, ut pax et quies dictorum eccleſiae et regni in abſentia noſtra inviolabiliter obſervarentur, et ea de cauſa vobiſcum habere colloquium et tractatum, vobis in fide et dilectione, quibus nobis tenemini, firmiter injungendo mandaverimus, quod penſatis tanta noſtrorum, et dicti regni negotiorum arduitate, et periculis imminentibus, abſque excuſatione quacunque vos vel dictus vicarius veſter apud Northampton. in craſtino S. Jacobi apoſtoli jam praeterito perſonaliter intereſſetis cum Edwardo duce Cornub. et comite Ceſt. filio noſtro chariſſimo, quem cuſtodem dicti regni noſtri conſtituimus, et cum caeteris praelatis, proceribus, et magnatibus praedictis ſuper dictis negotiis tractaturi, veſtrumque conſilium impenſuri. Et quia negotia praedicta ſalvationem dicti regni, et eccleſiae ſanctae, ac univerſorum et ſingulorum ipſius regni ſpecialiter concernebant, mandavimus vobis rogantes, quod praemuniatis priorem, et capitulum eccleſiae veſtrae Cantuar. ac archidiaconos totumque clerum veſtrae dioec. quod iidem prior et archidiaconi in propriis ſuis perſonis, ac dictum capitulum per unum, idemque clerus per duos procuratores idoneos, plenam, et ſufficientem poteſtatem ab ipſis capitulo, et clero habentes, dictis die, et loco intereſſent ad tractandum, et conſulendum ſuper praemiſſis una vobiſcum, et aliis per nos illuc tunc mittendis; et ad conſentiendum hiis, quae tunc ibidem pro communi defenſione et utilitate, divina favente clementia, contingeret ordinari. Verum, quia tractatu aliquali ſuper praemiſſis ibidem habito, quaedam ſalvationem et honorem dictorum regni et eccleſiae concernentia, propter inſtantem meſſium neceſſitatem, et aliis de cauſis ſupervenientibus, adhuc ordinanda et tractanda ſuperſunt; vobis mandamus vos rogantes, quod epiſcopos, praelatos, et clerum veſtrae provinciae apud eccleſiam S. Pauli London. in craſtina S. Hieronymi prox. futur. convocari faciatis, ita quod tam dicti epiſcopi, quam decani,

cani, et priores cathedr. eccleſiarum, et archidiaconi, ac abbates exempti, et non exempti, quos expedire videritis, et quodlibet capitulum dictarum eccleſiarum cathedralium per unum, et clerus cujuſlibet dioec. per duos procuratores, ſufficientem poteſtatem habentes, apud dictam eccleſiam S. Pauli interſint in praedicto craſtino S. Hieronymi ad tractandum, conſulendum, et ordinandum ſuper praemiſſis una vobiſcum; et aliis per nos illuc tunc mittend. et ad conſentiendum hiis, quae tunc ibidem pro communi utilitate et defenſione, divina favente clementia, contigerit ordinari. Teſte Edwardo duce Cornub. et comite Ceſtr. filio noſtro chariſſimo, cuſtode Angliae, apud Northampton. 5. die Auguſti.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
BENEDICT. XII. 4.	JOH. STRATFORD 5.	1338.	EDWARD. III. 12.

Primum capitulum provinciale nigrorum monachorum celebratum apud Northampton. anno Dom. M.CCC.XXXVIII. Ex MS. Cott. Vitellius E. XII. f. 134. a. collat. cum MS. Dunelm. B. IV. 26. fol. 203.

CUM venerabilis et Deo devotiſſimus dominus Benedictus, papa duodecimus, inter caeteros ordines et religiones ſacros ad ſtatum monachorum nigrorum ſpecialiter dirigens ſuae intentionis intuitum, ob zelum amplioris ſalutis, et majoris proſperitatis, quaedam ſtatuta ediderit, et ordinationes fecerit, quae perpetuis futuris temporibus cenſuit obſervari; ut ipſa religio, quae a ſuo primordio totius eccleſiae militantis duntaxat poſt apoſtolos extitit fundamentum, fidei firmamentum, catholicaeque doctrinae caput et principium, exnunc ſaltem in divini cultus obſequio floreat, honeſtatis candore fulgeat, diſciplina regulari praeemineat, ſapientiae ac ſcientiae divinae pariter et humanae, ſine quibus mortalium vita non regitur, fulgoribus rutilet, nec decreſcat in profectu ſubſtantiae temporalis, ſed potius augeatur, vigeatque inter coenobitas ſuos charitatis ſoliditas, et perſiſtat ſanctimoniae fortitudo editionum, et ordinationum ſuarum in Cantuarienſi et Eborum provinciis, quae de caetero pro una provincia computantur; venerabiles in Chriſto patres dominum abbatem monaſterii beatae Mariae Eborum, et dominum abbatem ſancti Albani Lincolnienſis dioeceſeos, ad inſtituendum primum provinciale capitulum, et ad convocandum univerſos et ſingulos abbates, et priores, abbates proprios non habentes, ordinis ſeu religionis ejuſdem, ut legitime non impediti perſonaliter comparerent in eodem, ſtatuta quoque papalia publicanda, et alia facienda, quae in mandatis apoſtolicis plenius continentur, per literas ſuas bullatas, executores inſtituit, ac ſpecialiter deputavit: qui quidem executores apoſtolicas ſanctiones et mandata reverentia et honore, quibus decuit, aſſumentes, et ea, quantum humana fragilitas permittebat, fideliter adimplentes, univerſos et ſingulos abbates, et priores, proprios, ut praedicitur, abbates non habentes, dicti ordinis ſeu religionis infra provinciam antedictam ad comparendum certis die et loco hujuſmodi primo provinciali capitulo deputatis, viz. decimo die menſis Julii, anno Dom. M.CCC.XXXVIII. indictione ſexta, in prioratu ſancti Andreae infra Northampton. ordinis Cluniacenſis legitime citaverunt.

Convenientibus igitur ipſis executoribus ad diem et locum ſupradictos coram praelatis ibidem perſonaliter comparentibus, necnon praelatorum abſentium procuratoribus, multiſque aliis conſedentibus et congregatis, bullam commiſſionis ſuae in publico perlegi et auſcultari fecerunt; qua perlecta, domino abbate monaſterii beatae Mariae Eborum miſſam de Spiritu Sancto, ut mos eſt, ſolenniter celebrante, et poſt miſſam domino abbate ſancti Albani, conſedentibus omnibus, in lingua Latina, prout decuit, ſermonem faciente, cum ſeculares et alios de gremio capituli non exiſtentes excludere, et in concernentibus capitulum ulterius procedere, mandataque papalia plenius adimplere curaſſent: accedens quidam clericus, quem magiſtrum Philippum de London. nominabant, literas prohibitorias domini noſtri regis detulit, et eas dictorum executorum ad manus porrexit; quibus cum debita reverentia ſuſceptis, fracto cerae munimine, eas per quendam notarium publicum legi ſtatuerunt, et eorum tenore comperto, coram dicto clerico literas deferente, et omnibus ad capitulum, ut praedicitur, congregatis, notariis tunc praeſentibus, et ſuper proteſtatione ſua, inſtrumenta conficientibus, publice proteſtabantur ſe nullo modo quicquam velle facere, conſtituere, decernere, vel ordinare, quod dignitati regiae, vel regni ſui juribus poſſit aliquatenus derogare, vel ipſis mandatis regiis quomodolibet obviare.

Ad reverentiam igitur domini noſtri regis, ex conſenſu mutuo continuaverunt diem illum uſque diem Veneris proximo ſequentem, videlicet duodecimum diem menſis ejuſdem, ut interim cautius conſulerent, et conſulendo pertractarent, ſi quoviſmodo in tanta perplexitate poſiti mandatis regiis ſatisfacere, et indignationem ſummi pontificis poterunt praecavere. Continuato ſiquidem tempore praenotato, convenerunt ipſi executores dicto die Veneris in loco ſupradicto cum praelatis praeſentibus, et abſentium procuratoribus, pro hujuſmodi capitulo celebrando congregatis, coram notariis publicis proteſtationem ſuam alias repetentes, quod nihil omnino de expreſſe prohibitis vel contentis in literis domini regis violare, vel attemptare ſine ſcriptis regis quoviſmodo contraire voluerunt; ſed quia quaedam alia per dominum apoſtolicum ad reparationem et reformationem ordinis habuerunt in mandatis, ſuper hujuſmodi articulis non prohibitis, et maxime in concernentibus ſtatum et reformationem ipſius religionis, tanquam filii obedientiae ſe velle procedere non negarunt. Proteſtatione igitur hujuſmodi prolata, in concernen-

cernentibus capitulum ulterius procedentes, praeconizabantur in publico nomina citatorum, et quibuſdam, ut praedicitur, perſonaliter, aliis vero per procuratores comparentibus, nonnullis quoque per literas regias excuſatis, de ipſis procuratoribus procuratoria recipientes, ad electionem praeſidentium pro eodem inſtanti capitulo continuo deſcenderunt; et quia inter caetera ſaepedicti executores habuerunt in mandatis, prout in ſcriptis apoſtolicis fit mentio ſpecialis, quod aliquas perſonas idoneas per ipſum provinciale capitulum eligi facerent, et ordinarent, qui in eodem capitulo primitus praeſiderent, juſſis apoſtolicis parere volentes, ſeptem probos viros de gremio ipſius capituli, quos ſapientes et diſcretos fore noverant, viz. dominum abbatem Weſtmonaſterienſem, dominum abbatem de Eveſham, dominum abbatem Salopiae, dominum priorem de Daventre, dominum priorem de Bello, dominum ſubpriorem Abbendoniae, et dominum Johannem de Mari, monachum Norwicenſem, ad eligendum hujuſmodi praeſidentes per viam compromiſſi auctoritate apoſtolica ſtatuerunt. Qui timorem Domini, et zelum ordinis habentes prae oculis, venerabiles in Chriſto patres dominum abbatem Weſtmonaſterienſem, dominum abbatem Gloverniae, et dominum abbatem de Bardnay Lincolnienſis dioeceſeos in praeſidentes elegerunt. Quorum conſenſu requiſito pariter et obtento, hymnoque "Te Deum laudamus" celeriter decantato, in locis ſuis iterum, cum cuncti conſederent, perlecta quadam bulla parvula univerſis praelatis pro hujuſmodi capitulo celebrando congregatis, per dominum apoſtolicum generaliter directa, eo quod in literis papalibus eſt expreſſum, quod inſtitutiones, et ſtatuta, quae idem dominus papa ad utilitatem et proficuum dictae religionis ſpecialiter edidit, et cenſuit obſervari, tractim et diſtincte in eodem capitulo publicata legerentur, et cum diligentia audirentur et auſcultarentur, ea ſecundum mandati tenorem in bulla originali legi decreverunt; quibus, ut ſtatuitur, cum diligentia perlectis et auditis, aſſignantes locum aptum et ſecurum, viz. Weſtmonaſterium, ubi liber hujuſmodi ſtatutorum bulla papali munitus, perpetuis futuris temporibus fideliter conſervetur, univerſis abbatibus, et aliis praelatis praeſentibus, et abſentium procuratoribus auctoritate apoſtolica firmiter injunxerunt, quod eorum ſinguli ibidem ſub manu auctentica dictas editiones et ſtatuta indilate reciperent, eaque ad eccleſias et monaſteria ſua ſecum deferentes, ut perſtringitur in eiſdem, legi facerent, et cuſtodiri, ac diligenter obſervari.

Hiis igitur omnibus ſeriatim, et cum maturitate digeſtis, expletoque pro tempore ipſorum executorum officio, praedicti praeſidentes pericula imminentia, et provinciae perturbationem reſpicientes, qui abbates, quae et quot eccleſias, monaſteria, prioratus, et loca ejuſdem ordinis ſeu religionis, uſque ad primum provinciale capitulum debeant viſitare, aliaque facere, quae in antedictis conſtitutionibus explicantur, ex eorum conſenſu unanimi ſtatuerunt, et ſpecialiter deputarunt, viz. dominum abbatem Radingiae in dioeceſibus Cantuarienſi, Roffenſi, Ciceſtrenſi, et Londonenſi, dominum abbatem de Bello in dioeceſibus Saleſburienſi et Wintonienſi, dominum abbatem de Shirburn in dioeceſibus Bathonenſi, et Wellenſi, et Exonienſi, dominum abbatem Croulandiae in dioeceſibus Norwicenſi, et Elienſi, dominum abbatem ſancti Edmundi in dioeceſi Lincolnienſi, dominum abbatem Ceſtriae in dioeceſibus Herefordenſi et Wigornienſi, dominum abbatem de Tukeſbury in dioeceſi Lichfeldenſi et Coventrenſi, dominum abbatem de Rameſay in dioeceſibus Eborum, Dunelmenſi, et Carleolenſi. Caeterum, quia duo generalia ſive provincialia capitula, viz. unum in Cantuarienſi, et aliud in Eborum provinciis, hactenus utebantur, quae nunc in unam provinciam, et ſic in unum provinciale capitulum rediguntur; praeſidentes praedicti juxta formam mandati apoſtolici, conſtitutiones et ſtatuta in dictis capitulis generalibus olim editis et ordinatis petentes et recipientes, ſeptem diffinitores de gremio ejuſdem capituli, quos in judiciis diſcretos, ratione praeditos, et in zelo ſinceros eſſe noverant, viz. dominum priorem de Bello, tunc inceptorem in jure canonico, dominum priorem Gloverniae, dominum priorem Salopiae, dominum priorem Herefordiae, dominum ſubpriorem Abbendoniae, dominum Johannem de Mari, monachum Norwicenſem, et dominum Johannem de Beverlaco, monachum Dunelmenſem, ſacrae paginae profeſſorem, pro utilitate, honeſtate, et reformatione ordinis ac religionis ejuſdem inſtanter ordinarunt et ſpecialiter ſtatuerunt. Qui quidem diffinitores in aliquo certo loco, quem ex conſenſu elegerunt, uſque ad primum provinciale capitulum, prout eiſdem viſum fuit, occurrentes, tam de ipſis conſtitutionibus generalibus editis ab antiquo, quam de ſtatutis papalibus noviter ordinatis, et maxime de quibuſdam ordinationibus contentis in eiſdem, ſecundum ſuae circumſpectionis induſtriam habent diffinire.

Et quia ſaepe eſt ibi ſanitas, ubi multa conſilia ſunt, ad majorem ſecuritatem habendam, et omnem ſcrupulum penitus amovendum, praedicti praeſidentes ad petitionem ipſorum diffinitorum praelatis tunc praeſentibus, et praelatorum abſentium procuratoribus firmiter injunxerunt; quod quilibet praelatus in monaſterio, vel in eccleſia ſua aliquos idoneos eligeret de conventu, qui conſtitutiones et ſtatuta antiquitus edita, et hactenus uſitata, digeſta examinatione pertractent, videantque pro eorum ſcientia et diſcretione, ſi articuli aliqui contenti in eiſdem dictis ſtatutis papalibus aliquatenus obviant, aut ipſius ordinis ſeu religionis utilitati vel honeſtati repugnant; conſiderentque diligenter inſpectione ſincera tam de dictis conſtitutionibus generalibus olim editis, quam de traditionibus et ordinationibus papalibus noviter conſtitutis; ſuper quibus articulis pro infirmis intellectibus eſt ipſorum diffinitorum habenda declaratio, ſuper quibus articulis eſt dictorum praeſidentium petenda diſpenſatio, ac etiam, ſi qui ſint articuli, ſuper quibus propter regni vel patriae conſuetudinem, vel ipſius ordinis honeſtatem eſt dominus apoſtolicus merito conſulendus, hujuſmodique articuli in ſcriptis compilati, et quid examinatores hujuſmodi ſentiunt in praemiſſis, ejuſdem loci capitulo primitus oſtenſis diffinitorum judicio ocius demandentur.

Verum,

Verum, quia inter editiones et ſtatuta papalia, nonnulli ſunt articuli inſerti et expreſſi, qui quorundam conſcientiis tam propter ipſius religionis honorem, quam propter communem utilitatem graves et difficiles fore judicantur; viz. quod nullus monachus per ſe vel per alium de refectorio, infirmatorio, vel alio loco, quo monachi comedunt, aliquid de eleemoſyna extrahere, deferre, vel alienare quoviſmodo praeſumant.

Item, quod in diebus recreationis eorundem monachorum medietas conventus in refectorio remaneat.

Item, quod in recreatione eorundem, ubi ſaltem plures monachi reficiunt, continue legatur aliquid, quod audientes aedificet, ibidemque ſilentium continuum obſervetur.

Item, quod nec pro victualibus ſive veſtiariis quibuſlibet aut neceſſariis hujuſmodi, monachis pecunia miniſtretur.

Item diffinitores praedicti ex conſenſu praeſidentium et capituli ibidem, tractatu et deliberatione praehabitis, ad ſaniorem et meliorem intellectum dictos articulos declarantes, ut omnes uniformiter eos intelligerent, ſic eos intelligi ſane decreverint; viz. quod nullus monachus per ſe, vel per alium de refectorio, infirmatorio, vel alio loco, ubi monachi comedunt, aliquid de eleemoſyna extrahere, deferre, vel alienare praeſumat, niſi in pios uſus hoc faciat, et tunc ex praeſidentis vel eleemoſynarii licentia ſpeciali.

Item, quod in diebus recreationis monachorum, medietas actualiter exiſtentium in conventu in refectorio remaneat, ubi pro eorum judicio et decreto excipiuntur, qui in infirmatorio languoribus vexantur, officiati dum in ſuis officiis duntaxat occupantur, ac etiam monachi, qui in praelati comitiva ex cauſa commorantur, qui omnes, quia a conventu ex cauſa diſtrahuntur, cum illis de conventu non dinumerantur.

Item, quod in recreatione monachorum continue legatur aliquid, quod aedificet audientes a principio menſae, quouſque praeſidenti ceſſandum videatur, temporeque lectionis continuum ſilentium ab omnibus obſervetur; poſtea vero non clamoſa, ſed ſubmiſſa voce loqui permittantur.

Item, quod nulli monacho pro victualibus, veſtiariis, quibuſlibetve aliis neceſſariis, victum et veſtitum concernentibus, ut in ſtatutis exprimitur, pecunia miniſtretur; ex curialitate tamen, et pro ſpeciebus, aliiſque minutis neceſſariis, ſine quibus monachos eſſe non convenit, et pecunia recipi et dari eſt permiſſum.

Et ut ipſa religio, quae per incrementa temporum, a mari uſque ad mare ſuos palmites dilatavit, virtutum radiis luminoſis jugiter illuſtretur, per ſaepedictos praeſidentes auctoritate apoſtolica firmiter eſt injunctum, quod quilibet praelatus de conventu ſuo illos, quos habiles et idoneos ad officium praedicationis eſſe noverit, ad praedicandum verbum Dei privatim, et in populo ſapienter et diſcrete ordinet et inſtituat, ut lucerna accenſa non ſub modio, ſed ſuper candelabrum poſita, ſic luceat omnibus, qui in domo Dei ſunt, ut in bonis operibus pariter et exemplis glorificetur pater, qui in caelis eſt. Hiis itaque rite geſtis, et cum maturitate peractis, aſſignantes certos diem et locum, viz. diem Lunae proximum poſt feſtum nativitatis beatae Mariae, anno Dom. M.CCC.XL. in dicto prioratu ſancti Andreae infra Northampton. tanquam in regni medio proximo provinciali capitulo celebrando, ad electionem praeſidentium in eodem continuo deſcenderunt. Nominantes vero ſeptem viros nobiles ſcientes et diſcretos, viz. dominum abbatem ſancti Albani, dominum abbatem Ceſtriae, dominum abbatem de Walden, dominum abbatem de Crouland, dominum priorem de Bello, dominum ſubpriorem de Abbendonia, et dominum Johannem de Mari, ipſis ad eligendum eos, qui in proximo, ut praedicitur, capitulo praeſidebunt, modo ſuperius annotato, poteſtatem auctoritate apoſtolica commiſerunt. Qui ſic nominati, et ad electionem conſtituti, zelo religionis ſuccenſi, et diſcretionis virtute firmati, venerabiles in Chriſto patres dominum abbatem ſancti Auguſtini Cantuariae, dominum abbatem Weſtmonaſterii, et dominum abbatem de Eborum in praeſidentes elegerunt; ſtatuentes inſuper unum de praeſidentibus pro miſſa, in dicto proximo provinciali capitulo celebriter celebranda, et dominum Johannem de Longenay, priorem Herefordiae, pro ſermone dicendo, dictiſque pro defunctis orationibus conſuetis proceribus regni et patria pace commendatis. Finitum eſt illud primum provinciale capitulum praedictis die et loco cum continuatione dierum ſubſequentium ad laudem et honorem Domini Dei exercituum, cui eſt honor et imperium per omnia ſecula ſeculorum. Amen.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
BENEDICT. XII. 4.	JOH. STRATFORD 5.	1338.	EDWARD. III. 12.

Literae regis archiepiſcopo Dublinienſi pro archiepiſcopo Armacen. de cruce bajulanda. Ex Foeder. Rymer vol. IV. p. 833.

REX venerabili in Chriſto patri ——— archiepiſcopo Dubliniae, vel ejus vicario generali, ſi ipſum archiepiſcopum ad alias partes divertere ſe contingat, ſalutem. Cum nuper per breve noſtrum ſub ſigillo, quo utimur in Hibernia, mandaverimus venerabili patri ——— archiepiſcopo de Armagh. totius Hiberniae primati, quod ipſe ad parliamentum noſtrum, quod apud Dubliniam infra dioeceſim veſtram et provinciam ad craſtinum ſancti Hilarii proximo futurum, pro quibuſdam arduis negotiis noſtris ſummoneri mandavimus, perſonaliter interſit, ibidem ſuper dictis negotiis una cum aliis praelatis et proceribus terrae praedictae tractaturus, ſuumque conſilium impenſurus; ac jam intellexerimus, quod vos ipſum archiepiſcopum Armacen.

macen. qui ad dictum parliamentum juxta mandatum noſtrum praedictum accedere eſt paratus, ſuper bajulatione crucis ſuae in dioeceſi, ſive provincia veſtra, verſus parliamentum illud proponitis impedire, per quod idem archiepiſcopus ab eodem parliamento retrahere ſe intendit, niſi ſuper hoc aliud per nos ordinetur; nos, nolentes praedicta negotia noſtra aliqualiter retardari, ſed volentes ea, prout expedit, maturari, vobis diſtricte prohibemus, ne eidem archiepiſcopo, ſeu hominibus ſuis, infra dictam dioeceſim veſtram ſive provinciam venientibus, ſuper bajulatione crucis ipſius archiepiſcopi ante ſe, in veniendo ad parliamentum praedictum, ibidem morando, ſeu exinde ad propria redeundo, damnum, moleſtiam, ſeu impedimentum aliquod inferatis, ſeu ab aliis aliqualiter inferri procuretis: ſcientes, quod, ſi ſecus feceritis, ad vos, tanquam ad negotiorum noſtrorum impeditorem, graviter, prout convenit, capiemus. Mandavimus enim vicecomitibus, ballivis, miniſtris, et aliis fidelibus noſtris partium praedictarum, tam infra libertates, quam extra, quod praedicto archiepiſcopo, cum ipſum ad diſtrictuum ſuorum loca, ex cauſa praedicta, declinare contigerit, occurrant, et ei in bajulatione hujuſmodi aſſiſtant, quotiens per ipſum ſuper hoc fuerint requiſiti. Teſte rege apud Bukeden ſecundo die Januarii.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
BENEDICT. XII. 4.	JOH. STRATFORD 5.	1338.	EDWARD. III. 12.

Convocatio cleri provinciae Ebor. Ex reg. Joh. de Kirkby Carliol. fol. 376.

EDWARDUS rex mandatum ſuum archiepiſcopo Ebor. direxit ad convocandum epiſcopos, praelatos, et clerum provinciae ſuae apud eccleſiam S. Petri Ebor. in craſtino S. Matthaei apoſtoli. Dat. apud Northampton. 5. die Auguſti, anno regni XII. Archiepiſcopus autem primum diem Octobris ſynodo convocandae aſſignavit: Quia (ut in mandato ſuo ad epiſcopum Carliol. tranſmiſſo legitur) dictis die et loco variis et arduis negotiis, et dictae noſtrae eccleſiae negotiis occupati, intereſſe perſonaliter non valemus; vos praemunimus, et peremptorie citamus, quod die Jovis prox. poſt feſtum S. Michaelis, videlicet primo die menſis Octobris prox. futur. in dicta eccleſia noſtra B. Petri Ebor. compareatis, etc. Dat. apud Cawode 16. cal. Sept. anno Dom. M.CCC.XXXVIII. et pontific. noſtri XXI.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
BENEDICT. XII. 5.	JOH. STRATFORD 6.	1339.	EDWARD. III. 13.

Conſtitutiones Benedicti XII. *Rom. pontif. ſuper reformatione canonicorum regularium ordinis S. Auguſtini, Avinioni editae id. Maii, A. D.* M.CCC.XXXIX. Ex MS. Cotton. Otho. A. XV. fol. 81. a.

BENEDICTUS epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, ad perpetuam rei memoriam, ad decorem eccleſiae ſponſae Dei, et ſanctarum religionum fundatarum in ea; quae licet diverſis diſtinctae ſint gradibus, in unius tamen verae fidei propoſitum coeuntes, eandem eccleſiam venuſtant variis floribus meritorum. Pro injunctae nobis apoſtolicae ſervitutis officio, ſummis vigiliis, et indefeſſis ſtudiis intendentes ad ea, quae pro divini nominis laude, perſonarum religionum ipſarum mentium puritatem, honeſtatem morum, regularis obſervantiae diſciplinam, et ſacrarum peritiam ſcripturarum reſpiciant, labores noſtros libenter impendimus, et opportunae ſolicitudinis diligentiam adhibemus. Ideoque inter religiones alias in agro ejuſdem plantatas eccleſiae, ad religionem canonicorum regularium, ordinis S. Auguſtini, ab eodem glorioſo doctore in primitiva eccleſia ſacris inſtitutionibus ſtabilitam, gerentes praecipuae charitatis affectum, ac nolentes, quae in eadem religione reformanda cognovimus, abſque reformationis remedio praeterire; omnia, quae in religione praedicta, tam in prima inſtitutione ipſius, quam a ſacris canonibus ſunt ſalubriter inſtituta, omnino immota, in ſua firmitate manere cenſentes, nonnulla, quae experientia deeſſe probavit, et ſupplenda dictae religionis utilitas, ne dicam, neceſſitas perſuadet, ſtatuenda providimus in ea perpetuis futuris temporibus obſervanda.

De creatione canonicorum.

Statuimus igitur, ut quando in eccleſia cathedrali, monaſterio, ſeu loco alio religionis ejuſdem canonicorum creatio fuerit facienda, nullus recipiatur vel induatur in canonicum, niſi perſona idonea, vel de cujus idonietate ſpes veriſimilis habeatur; et talis, qui inibi in divinis, vel aliis Deo poſſit et velit debite impendere obſequia opportuna; et quod hujuſmodi creatio, et habitus traditio fiant publice infra eccleſiam, monaſterium, ſeu locum alium conventualem religionis ejuſdem, niſi cauſa rationabilis eas alibi fieri ſuaderet; nulliſque promiſſionibus ſeu obligationibus cum juramento, vel ſine, cuiquam faciendis: quod, ſi ſecus actum fuerit, eo ipſo irritum habeatur; quodque hujuſmodi creatio ſeu habitus traditio non niſi perſonae ſeu perſonis religionis ejuſdem, quae tunc etiam in eccleſia, monaſterio, ſeu loco praedictis fieri debeant, aliquatenus committatur. Hii vero, qui creati fuerint in canonicos, infra probationis tempus in loco, in quo ſaltem

tem ſeptem canonici reſideant, neceſſe habeant reſidere; eiſque idoneus et fidelis deputetur inſtructor, qui eos inſtruere valeat in divinis officiis, et obſervantia regulari. Caeterum, ſi canonicorum creatio fuerit facienda, eaque pertineat ad praelatum, una cum capitulo, vel conventu fieri debeat eorundem; ſi capitulum, ſeu conventus, vel eorum major pars pure ad eam procedere, vel creationi faciendae ſine cauſa rationabili renuerint conſentire, praelatus, ex quo ſibi evidenter expediens, vel neceſſarium apparebit, hujuſmodi canonicorum creationem fieri debere, vel per praelatum, vel capitulum, ſeu conventum, aut illum ſeu illos, ad quem ſeu quos pertinuerit, concorditer deliberatum et diffinitum fuerit fore creationem hujuſmodi faciendam; tunc praelatus moneat capitulum, ſeu conventum, et in virtute obedientiae eis injungat, ut pure, ac ſecundum Dominum, infra unius menſis ſpatium, ad dictam creationem cum eo in primo caſu procedant, vel in ſecundo, creationi faciendae ſuum praeſtent conſenſum: quodſi praelati, capitulum, ſeu conventus monitioni vel injunctioni hujuſmodi parere neglexerint, vel recuſaverint; creatio ipſa ea vice libere pertineat ad praelatum, dummodo per eum nil in praemiſſis factum fuerit fraudulenter. In caſu autem devolutionis hujuſmodi, praelatus faciendi eandem creationem, cum conſilio ſeniorum eorundem capituli, vel conventus, de perſonis idoneis liberam habeat facultatem; ita tamen, quod tunc per dictum praelatum tot et non plures creentur, quot, attentis facultatibus, ac ſtatu antiquo, et debito locorum rationabiliter creandi, ſeu creati fuiſſent, ſi praelatus et capitulum, ſeu conventus in creatione hujuſmodi concorditer conveniſſent. Rurſus eorum arbitrium, qui ad privata ſuorum commoda recuſantes aſſenſum creationi faciendae canonicorum hujuſmodi, nolunt aliter conſentire, niſi concedatur eiſdem, quod unus vel plures, quos maluerint, ſeu nominaverint, in canonicos creentur, penitus deteſtantes; hoc deinceps omnino fieri prohibemus: decernentes conceſſiones hujuſmodi, ſi quae eis factae fuerint, fore nullas; quodque nulli ex receptione ſeu creatione ex ea vel ob eam ſecuta, jus aliquod in loco, in quo, ſeu ad quem factae fuerint, aliquatenus acquiratur. Inſuper praemiſſis adjicimus, quod capitulum, vel conventus religionis ejuſdem in novitate ſui praelati nequeant eidem praelato, vel alteri occaſione ipſius facere gratiam, ſuper receptionem vel creationem canonicorum plurium, quam duorum; nec ad hujuſmodi pro duobus gratiam faciendam, niſi de libera eorum voluntate proceſſerit, eos intendimus obligare.

De profeſſione canonicorum.

Praeſenti quoque ſtatuimus ſanctione, quod ſinguli canonici religionis ejuſdem profeſſionem expreſſam faciant non clandeſtine, ſed patenter; et ſi commode fieri poterit, in eccleſia, et cum miſſa; quodſi forte praelatus, ad quem ſpectabit, profeſſionem ipſam recipere, tempore probationis elapſo, per canonicum profiteri volentem, congruo loco et tempore humiliter requiſitus, profeſſionem eandem recipere ſine rationabili cauſa renuerit, vel ultra debitum forte diſtulerit, dictus canonicus extunc in ſua eccleſia, vel monaſterio, a membris ipſius, ad omnia idoneus cenſeatur, ſi non foret expreſſe profeſſus, teneatur, cum ad hoc opportunitas ſe obtulerit, expreſſe nihilominus profiteri; alioquin, extunc ad praemiſſa, donec expreſſe profeſſus fuerit, minus idoneus habeatur, ac nihilominus poſſit per proprium praelatum ad profitendum expreſſe compelli. Praelatus quoque, qui profeſſionem ab eo recipere renuerit, aut diſtulerit, ut praefertur, ad ipſius profeſſionem admittendam expreſſe per ſuum immediatum ſuperiorem religionis ejuſdem, ſeu eum, ad quem pertinuerit, compellatur.

De prohibitis praebendis.

Prohibemus inſuper, ne in eccleſia cathedrali, ſeu monaſterio, vel loco alio religionis ejuſdem quivis clericus ſecularis, vel laicus, recipiatur ad praebendam, ſeu etiam portionem, niſi eidem eccleſiae, ſeu monaſterio, vel loco dederit primitus ſe et ſua; nec hujuſmodi praebenda ſeu portio ad vitam, vel ad tempus vendatur, detur, ſeu alias concedatur eidem. Quicquid autem contra prohibitionem hujuſmodi attemptatum fuerit, omnino decernimus irritum et inane; ac nihilominus recipientes, vendentes, dantes, et concedentes hujuſmodi, ultra poenas a jure ſtatutas, ſuperiorum ſuorum arbitrio puniantur. Per praemiſſa vero non intendimus circa officia vel miniſteria, aut alia obſequia opportuna inibi conſueta per ſeculares clericos, vel laicos exerceri, aliquid immutari.

De priori clauſtrali.

Ut autem dicta religio ſalubriter in omnibus dirigatur, in eccleſia, ſeu monaſterio, locove alio collegiato, ſeu conventuali religionis ejuſdem, ſuperiorem dictae religionis non habentem; ac etiam in quolibet collegiato, ſeu conventuali loco, XII. vel majorem numerum canonicorum habente; etiamſi ſuperiorem in ipſa religione habeat, necnon in loco alio, etiam minorem duodenario numerum habente, in quo prior clauſtralis eſſe conſueverit, conſtituatur hujuſmodi prior clauſtralis; dicti quoque prioris conſtitutio fiat per illum ſeu illos, ad quem vel ad quos pertinuerit, cum conſilio aliquorum ſeniorum illius loci, in quo conſtituetur; attentius providendo, quod perſona, quae zelum religionis ordinatum habeat, quaeve exiſtat idonea ad exercendum prioris clauſtralis officium, in loco, in quo conſtituta fuerit, aſſumatur. Dictus vero prior, cum eum abeſſe, vel ſic impediri contigerit, quod incumbens ſibi officium per ſe nequeat exercere, teneatur aliquem ex canonicis dicti loci, ad hoc idoneum, deputare; qui, hujuſmodi abſentia vel impedimento durante, vices ipſius gerat, niſi alicui ex privilegio, ſeu ſtatuto, vel conſuetudine,

ratione

ratione dignitatis, perſonatus, vel alterius beneficii, in praemiſſis caſibus gerere vices hujuſmodi competere noſcerentur; vel niſi dicti prioris ſuperior aliquem ad hoc pro ipſo priore duxerit deputandum. In loco autem, in quo, ſecundum praemiſſa, prior clauſtralis fuerit ſtatuendus praeſidens tali loco, cum ipſum impediri, vel abeſſe contigerit, ut de priore clauſtrali permittitur, teneatur aliquem in loco ſui, quod ad officium prioris clauſtralis pertinet, ad eaque deputare; per hoc autem, quod volumus conſtitutionem dicti prioris de conſilio ſeniorum fieri, non intendimus, circa amotionem ipſius, de priſtina obſervantia, aliquid immutare.

De capitulis quotidianis.

Pro regulari diſciplina attentius obſervanda, in eccleſia cathedrali, ſeu monaſterio, locove alio conventuali religionis ejuſdem, diebus ſingulis; in aliis vero locis, in quibus quatuor, aut plures canonici fuerint deputati, ſaltem ſemel in ſeptimana, ac etiam ſaepius in eiſdem, ſi in ipſis ſaepius, ac in quibuſvis locis aliis, non conventualibus, toties et quando in eis fieri conſuetum, regulare capitulum teneatur; in quo, antequam ad tractanda alia procedatur, canonicorum exceſſus, tranſgreſſiones, et negligentiae corrigantur, ac de diſciplina et reformatione regulari tractetur ſalubriter et agatur; nullo ibidem proterve aut clamoſe, ſeu irreverenter ſe habere quomodolibet praeſumente.

De capitulis annualibus.

In ſingulis quoque eccleſiis cathedralibus, monaſteriis, atque locis collegiatis ſeu conventualibus religionis praefatae principalibus, non ab aliis dependentibus, etiamſi in eis alias non fuerit conſuetum, et in ſingulis aliis locis religionis ejuſdem, habentibus membra ſibi ſubjecta, aut ſi inibi ſolitum eſt capitulum celebrari, annis ſingulis capitulum celebretur, die viz. ad hoc ſtatuto, vel per ipſum capitulum annis ſingulis ſtatuendo, in loco ſcil. principali, et non alibi, niſi evidens neceſſitas ſuaderet hujuſmodi capitulum alibi celebrandum. Praelatus autem loci principalis in loco, in quo celebrabitur ipſum capitulum, eidem capitulo ſtudeat omnino perſonaliter intereſſe, cui etiam praeeſſe debebit; quodſi eum tunc ab eodem capitulo abeſſe contigerit, teneatur alicui idoneo loci et religionis ejuſdem committere vices ſuas, qui interſit, et praeſit capitulo memorato, niſi ex privilegio, ſtatuto, vel conſuetudine alteri hoc competere noſceretur.

Ad hujuſmodi autem capitulum abbates, praepoſiti, priores, et adminiſtratores eidem loco principali immediate ſubjecti; necnon, ubi fuerit conſuetum, etiam canonici adminiſtrationem non habentes, extra eccleſias, monaſteria, et loca praedicta morantes, perſonaliter convenire, impedimento ceſſante legitimo, aut impedimento hujuſmodi ſubſiſtente, abbates, praepoſiti, priores, et adminiſtratores praefati procuratorem idoneum, ſufficienter inſtructum, cum mandato legitimo, cauſam, ſeu cauſas impedimenti hujuſmodi, et expreſſe poteſtatem jurandi in animas ipſorum conſtituentium cauſas hujuſmodi fore veras, et reddendi rationem infraſcriptam, et alia faciendi, quae facere poſſent, ſi eſſent praeſentes, poteſtatem continente, ad ipſum capitulum dirigere teneantur. Is vero, qui tunc praeerit dicto capitulo, cum quatuor ſenioribus per ipſum capitulum, aut majorem partem ipſius eligendis, an cauſae hujuſmodi ſufficientes fuerint, arbitrari, vel eis non venientibus, aut nullum talem procuratorem mittentibus, vel cauſas minus ſufficientes praetendentibus, de poena condigna, ob hoc talibus infligenda, habeat aeſtimare, quam ipſe ſolus praeſidens infligendi, et alias contra ipſos abſentes, ſi opus fuerit, auctoritate apoſtolica, prout juſtitia et regularia inſtituta ſuaſerint, procedendi habeat facultatem.

Convenientes autem ad dictum capitulum, vitam ducant communem, et faciant proportionaliter ſimul omnes expenſas, niſi forte ex conſuetudine, vel ſtatuto, aut alia ordinatione rationabili incumbat alii ſeu aliis onus expenſarum hujuſmodi faciendi; quos tamen, ſi ex hoc, quod ſingulis annis fieri volumus capitulum memoratum, vel ex aliis ſupra, vel infra ſtatutis, ampliores expenſas fieri contigerit, nolumus in expenſis plus ſolito onerari; ſed tunc hujuſmodi ampliores expenſae fiant per omnes ſimul proportionaliter, ut praefertur. Quodſi forſan aliquis ex locis praedictis, in quibus, ut praefertur, debet dictum capitulum celebrari, membra habeat adeo ſibi remota, quod adminiſtratores principales dictorum membrorum nequeant annis ſingulis ad ipſum capitulum, abſque notabili diſpendio, convenire; tunc dictum capitulum teneatur ordinare, quando dicti adminiſtratores ad capitulum hujuſmodi debeant convenire.

In hujuſmodi autem capitulo tractetur praecipue de reformatione morum, et obſervantia regulari; ac corrigantur, et reformentur in eo, quae ſuper ſpiritualibus et temporalibus religionis ejuſdem corrigenda fuerint, et etiam reformanda: ipſoque capitulo perdurante, abbates, priores, praepoſiti, et archidiaconi, caeterique adminiſtrationem in religione praedicta habentes, quovis nomine cenſeantur, de ſuis adminiſtrationibus eidem capitulo teneantur offerre, et in ſcriptis tradere rationem, declarando viz. ſi adminiſtrationes ipſae aliquibus, et quantis, et ex quibus cauſis, quibuſve perſonis, et quibus obligationibus, et an ſub uſuris ſint debitis obligatae; et an ipſa debita poſſint de rebus extantibus mobilibus perſolvi, aliaque onera ſibi ſuis adminiſtrationibus incumbentia ſupportari, ſine debitorum augmento; et generaliter, an adminiſtrationes ipſae in caſu deſolationis, et qua re, vel in ſtatu proſperitatis exiſtant. Hujuſmodi autem rationum ſcripturae, continentes adminiſtrationum ipſarum tam onera, quam augmenta, in loco principali, ubi tenetur capitulum, ſub fida cuſtodia fideliter conſerventur, eorum, a quibus reddita fuerint, propriis ſubſcriptionibus communitae.

Volumus autem, quod in caſu, ubi abbatibus, prioribus, praepoſitis, archidiaconis, et aliis admi-

adminiſtrationem habentibus, minime videtur expediens, ſed periculoſum eſſet revelare, in dicto capitulo, commoda ſeu augmenta, quae de adminiſtratione hujuſmodi ſupereſſent, quatuor eligendis de dicto capitulo; duobus per ipſum abbatem, ſeu priorem, vel praepoſitum, ſeu archiaconum, vel quemvis alium, adminiſtrationem habentem; et duobus aliis per capitulum, vel majorem partem ipſius; qui quatuor hujuſmodi officium in virtute obedientiae recipere teneantur, revelare praedicta, quae ſuperſunt, in quibuſcunque rebus conſiſtant, fideliter teneantur: eiſdem quatuor ſic electis, juramentum in praeſentia dicti capituli praeſtituris; quod non revelabunt praedicta, niſi cedentibus vel decedentibus hiis, qui reddiderint rationem, vel alia cauſa rationabili exigente; et tunc etiam, de licentia ſuperioris ſui, vel illius, qui dictam reddidit rationem.

De capitulis provincialibus.

Conſtitutionem inſuper concilii generalis, de communi capitulo abbatum, atque priorum, abbates proprios non habentium, in ſingulis regnis ſive provinciis faciendo, volentes exacta diligentia obſervari; ſtatuimus, quod in religione praedicta, in ſingulis provinciis per nos deſignatis inferius et diſtinctis, fiat in loco, qui ad hoc fuerit deputatus, de quadriennio in quadriennium, ſalvo jure dioeceſani, commune ſeu provinciale capitulum abbatum, praepoſitorum, priorum, caeterorumque praelatorum, abbates, ſeu alios praelatos ſuperiores ejuſdem religionis non habentium; necnon praepoſitorum, priorum, vel aliorum majorum in eccleſiis cathedralibus poſt antiſtites exiſtentium, ac poſt ipſos antiſtites regularem curam canonicorum habentium, quocunque nomine nuncupentur; ſive praenominati, exempti ſive non exempti exiſtant; ad quod univerſi conveniant, impedimentum canonicum non habentes, dictam conſtitutionem juxta praefatum provinciale concilium, et alia in ea, tam provide, quam ſalubriter inſtituta, et in religione praefata, irrefragabiliter obſervantes. Qui vero ad praefatum capitulum perſonaliter venire nequiverint, legitime impediti, ad allegandam cauſam impedimenti hujuſmodi, ac etiam probandam, necnon ad recipiendum ordinationes, ſeu ſtatuta, atque mandata in dicto capitulo facienda, acſi idem taliter impeditus, perſonaliter praeſens eſſet, canonicum ſuum eccleſiae ejuſdem, monaſterii, ſive loci, ſi commode fieri poſſit; alioquin, aliam perſonam idoneam, cum ſufficienti mandato, cauſam impedimenti hujuſmodi continente, et etiam poteſtatem in animam conſtituentis, eundem, jurandi cauſam hujuſmodi eſſe veram ad dictum capitulum mittere teneatur: perſonae vero, quae praefuerint hujuſmodi provincialibus capitulis celebrandis, quarum poteſtatem de uno provinciali, ad aliud provinciale capitulum volumus perdurare, arbitrentur, et diſcernant, an excuſationum cauſae dictorum non venientium ad capitulum, verae et ſufficientes, vel inſufficientes exiſtant; a quarum arbitrio, ſeu decreto, ſuper hoc nulli appellare liceat, vel etiam reclamare.

Non venientes autem ad dictum capitulum, legitimo impedimento ceſſante, aut, cum ſubeſt impedimentum, procuratorem ad illud cum ſufficienti mandato, ut praemittitur, non mittentes, teneantur expenſas, quas fuerant in veniendo ad dictum capitulum, morando, et redeundo facturi, juxta praeſidentium dicto capitulo, ſeu majoris partis eorum arbitria aeſtimandas, in termino per ipſos praeſidentes ſtatuendo, de bonis ſuae adminiſtrationis perſolvere, in utilitatem ipſius provincialis capituli convertendas; ſuper quibus, nulli in totum, vel in partem, gratia fieri valeat, vel remiſſio indulgeri, poſſint etiam praedicti eorundem, ad earum ſolutionem, per cenſuram eccleſiaſticam, auctoritate apoſtolica, coercere, ſuoſque proceſſus, et ſententias publicare, ſeu facere publicari, in locis dictae religionis, provinciae tamen ejuſdem, et nihilominus alias contra non venientes praefatos, maxime, ſi, ut correctionem evitent, ſive ut neſciatur ſtatus eccleſiae, vel monaſterii eorundem, vel alias malitioſe ſe ſubtrahant, prout dictis praeſidentibus, ſeu majori parti ipſorum viſum fuerit, procedatur.

Circa praeſidentes vero, ac viſitatores, in eiſdem capitulis deputandis, et alia quaecunque in eis exequenda, illa ſerventur, quae in ejuſdem generalis concilii, et felicis recordationis Honorii papae III. praedeceſſoris noſtri, conſtitutionibus expreſſius continentur, prout ſtatui et religioni congruit eorundem; ſervatis tamen ſtatutis, ordinationibus et adjectionibus noſtris ſupra, et etiam infraſcriptis.

Ad haec decrevimus, abbates, priores et majores praefatos, capitula, conventus, cunctoſque canonicos eccleſiarum, ac monaſteriorum ejuſdem religionis, etiamſi in ipſis eccleſiis, vel monaſteriis, ſive extra ea, ubicunque prioratus, officia, vel adminiſtrationes habuerint, ſeu moram traxerint, tam exemptos, quam non exemptos, dictorum capitulorum provincialium diſtrictionibus, correctionibus, et ordinationibus ſubjici, ex ipſis aſtringi, eoſque ad obſervationem illarum fore per praeſidentes, ſeu alios, ad quos pertinuerit, compellendos. Decernimus etiam quoſcunque dictarum eccleſiarum, et monaſteriorum, vel aliorum locorum religionis ejuſdem canonicos, beneficia obtinentes, ad contribuendum in expenſis moderatis, et rationabilibus, per capitulum annuale religionis ejuſdem immediate praecedens taxandis ſecundum ſuarum exigentiam facultatum, quae dicti convenientes facient, ad ipſa capitula eundo, morando, et redeundo, impoſita tamen dictis convenientibus ſecundum ſuarum exigentiam facultatum de dictis expenſis congrua portione fore per eoſdem convenientes, auctoritate apoſtolica, per remedia opportuna, ſublato appellationis obſtaculo, compellendos; ordinariis locorum exemptis et non exemptis diſtrictius injungentes, quod nullum praedictis impedimentum apponant, vel apponi permittant, ſed legitime requiſiti, ea faciant executioni mandari, et inviolabiliter obſervari: quodſi

forte

forte tempore, quo imminebit provinciale capitulum celebrandum, contigerit eccleſias cathedrales religionis ejuſdem carere majoribus praelatis, vel monaſteria, ſeu loca religionis ejuſdem ſuis vacare ſeu carere paſtoribus; qui, ſi adeſſent, aſtricti forent ad conveniendum in provinciali capitulo memorato, capitula eccleſiarum, ſeu conventus monaſteriorum, aliorumque locorum conventualium praedictorum, teneantur perſonam ſufficientem de gremio eorundem, ſi commode fieri poſſit; alioquin aliunde tranſmittere ad hujuſmodi capitulum celebrandum, ad faciendum, et adimplendum omnia, juxta arbitrium praeſidentium, quae facere poſſent et tenerentur praelati, ſeu majores praelati, ſi venirent ad dictum capitulum, et in eo perſonaliter intereſſent.

Quod autem praemittitur de provinciali capitulo, de quadriennio in quadriennium celebrando, ad cujuſlibet haeſitationis ſcrupulum amputandum, ad ſanum referri volumus intellectum; ut ſcil. cum uno anno provinciale capitulum fuerit celebratum, duobus futuris annis proximis ab illo valeat abſtineri, eo in alio anno immediate ſequenti omnimode celebrando. Hujuſmodi vero commune, ſeu provinciale capitulum apud unum de monaſteriis religionis ejuſdem ad hoc aptum, ſi in eadem exiſtat provincia, debeat celebrari; alioquin celebretur in loco alio congruo et ſecuro, de quo, in die primo capituli hujuſmodi celebrandi, et aliis ad hoc facientibus, opportune providebunt illi, qui ſuper hoc per ſedem apoſtolicam deputati fuerint prima vice; et ut ſuper eodem capitulo, et per illud extunc inpoſterum rationabilis ordinatio habeatur, in dicto capitulo primitus celebrando, et in aliis etiam per ſucceſſionem temporum ſimiliter celebrandis, praeſidentes eiſdem, ſeu pars major eorum provideant et ordinare procurent, per quem in ſequenti capitulo ſermo fieri, miſſaque debeat celebrari. Eligant quoque tam locum, in quo alia vice proxima hujuſmodi capitulum fuerit celebrandum, quam eos, qui praeſidentes eſſe debeant in eodem.

Provideatur etiam, qui abbates, quive praepoſiti, ſeu alii ex eis, qui ad ipſum capitulum venire tenentur, quae, et quot, et quoties eccleſias cathedrales, monaſteria, et loca alia religionis ejuſdem debeant uſque ad aliud proximum ſequens provinciale capitulum viſitare. Caeterum prohibemus, ne venientes ad provincialia, ſeu annualia capitula, ſecum ducant, vel duci faciant, ſeu permittant evectiones, ſeu familiares numero ſuperfluos, ſeu quomodolibet exceſſivos, aut tales, de quibus praeſumi valeat, quod alicui ad ipſa capitula venienti, aut in eis moranti, vel de illis redeunti, aut eccleſiis, monaſteriis, prioratibus, vel aliis eorum, inferant per ſe, vel alios, in perſonis, vel rebus, injuriam, vel offenſam; vel qui in aliquo de dictis capitulis, aut in eccleſia, vel monaſterio, ſeu loco, quibus illa contigerit celebrari, ſcandalum ſuſcitare vel turbationem facere, ſeu diſcordiam, vel contentionem movere veriſimiliter praeſumatur; ſed numero evectionum, et familiarium ſtatui cujuſlibet eorum congruo, ſint contenti. Si quis autem eorum ſcienter, et ex propoſito, duxerit vel tenuerit aliquem, vel aliquos, ad inferendum injuriam, vel offenſam hujuſmodi, ut turbetur, vel impediatur imminens capitulum, vel aliquem, ſeu aliquos ad hoc convocaverit, et ob hoc turbatio, vel impedimentum ſecuta fuerit vel ſecutum; necnon quicunque alius de perſonis religionis ejuſdem conſentiens in praemiſſis extiterit, praeſtando auxilium, vel favorem, ſcienter, et ex propoſito, ut praemiſſum eſt, excommunicationis incurrat ſententiam, ipſo facto. Eandem quoque excommunicationis ſententiam quicunque religionis praefatae, per ſe, vel alium, impedierit malitioſe, ſcienter, et ex propoſito, quominus dicta capitula, provinciale viz. et annuale, et eorum quodlibet valeat celebrari; aut propterea, praeſumpſerit euntes ad illa, vel aliquos eorundem, vel in eis morantes, ſeu de ipſis redeuntes capere, ſeu capi facere, ſeu captos detinere, aut impedire, vel eis, aut eorum familiaribus in perſonis, vel rebus inferre damna, injurias, vel offenſas; necnon, quicunque ipſius religionis, qui ad hoc, ne fiat, aut impediatur viſitatio, malitioſe, et ex propoſito, praedicta, vel eorum aliquid, per ſe vel alium commiſerit in praemiſſis, abbatum, priorum, vel aliorum proprios ſubjectos viſitantium, vel in perſonas viſitatorum, qui in provincialibus capitulis, aut per abbates, ſeu praelatos alios fuerint deputati, vel familiarium eorundem, aut in bonis eorum, dum tamen propter hoc viſitatio hujuſmodi fuerit impedita, ipſo facto excommunicationis ſententiam incurrant. Praeſidentes autem provincialibus et annualibus capitulis praelibatis, et eorum quilibet, poſtquam ſimpliciter et de plano eis conſtiterit aliquem ex praedictis praefatam excommunicationis ſententiam incurriſſe, ipſum excommunicatum, per omnia ejuſdem religionis loca vicina, de quibus eis videbitur, tamdiu ſolenniter publicent, et faciant ab aliis auctoritate apoſtolica publicari, eos ad hoc, per cenſuram eccleſiaſticam, appellatione poſtpoſita, compellendo, donec excommunicatus hujuſmodi condignam ſuper hoc ſatisfactionem impenderit, et abſolutionis beneficium meruerit obtinere. Poſſint autem ab hujuſmodi excommunicationis ſententia, congrua ſatisfactione praemiſſa, abſolvi per praeſidentes dictis provincialibus capitulis, et quemlibet eorundem, quorum offenſa concernit eorum provinciale capitulum, aut per viſitatores deputatos ab eo. Illi vero, quorum offenſa reſpiciet annuale capitulum, per praelatos, qui hujuſmodi annuali, ſeu annualibus capitulis praefuerint, aut per ipſos praelatos viſitantes, ſeu per viſitatores deputatos ab eis, congrua ſatisfactione praemiſſa, abſolvi valeant, niſi forſan offenſa adeo gravis exiſteret, quod ſuper ea ſedes apoſtolica foret merito conſulenda.

Ut autem profeſſores religionis ejuſdem quietius et liberius valeant Domino famulari; diſtricte praecipimus tam dioeceſanis, quam perſonis, qui provincialibus capitulis praeſidebunt, ut advocatos, patronos, magnates, rectores, vicedominos, conſules, milites, et quoſcunque alios per cenſuram eccleſiaſticam, appellatione remota, compeſcant, ne cathedrales eccleſias, monaſteria, et loca alia religionis ejuſdem praeſumant offen-

offendere in perſonis, aut rebus eorum; eoſque, ſi forte eiſdem offenſas intulerint, ad ſatisfaciendum eis compellere non omittant.

Ut autem de provinciis, in quibus dicta capitula provincialia fuerint celebranda, diſtincta limitatio habeatur, nec de ipſis inpoſterum haeſitetur, quamlibet provinciam quoad hujuſmodi provincialia tenenda, et celebranda capitula, prout ſequitur, limitamus. Inprimis urbs Romana cum epiſcopatibus nobis immediate ſubjectis, in noſtra ſpeciali provincia conſtitutis, cum toto regno Siciliae, pro una provincia computentur: provinciae Thebanum, Cretenenſe, Athenienſe, Patracenſe, Corinthenſe, et Neopacenſe, cum toto patriarchatu Conſtantinopolitano, pro una; regnum Cypri pro una; regnum Corſicae et Sardiniae pro una; provinciae Piſanenſe, Januenſe, Mediolanenſe, et Ravennas, cum epiſcopatibus Placencium, Ferrarienſium, et Arminenſium, pro una; Aquilegenſe, ac Bradenſe, cum provinciis Jadrenum, Spalatenum, et Raguſium, et Antibarenum, pro una; Strigonenſe, Colocenſe, et Guenienſe, cum epiſcopatu Canuenſi, pro una; Rigonenſe pro una; Salzeburgenſe, Magdeburgenſe, et Bremenſe, pro una; Colonienſe, Moguntinenſe, et Treverenſe, cum epiſcopatu Bambergenſi, pro una; Ebredunenſe, Viennenſe, et Aquienſe, et Arelatenſe, pro una; Lugdunenſe, Tarantaſienſe, et Biſuntinenſe, pro una; Remenſe, et Senovenſe, pro una; Rothomagenſe, et Turonenſe, pro una; Burdegalenſe, et Bituricenſe, cum epiſcopatu Avicienſi, pro una; Narbonenſe, Tholoſanenſe, et Auxiatenſe, pro una; Tetraconenſe, et Caeſarauguſtanenſe, cum epiſcopatu Majoricarum, pro una; Toletanenſe, Iſpalenſe, Compoſtellanenſe, ac Bracharenſe, pro una; Cantuarienſe et Eboracenſe, pro una; tota Hibernia pro una; totum regnum Scotiae pro una; regna Daciae, Norvegiae, et Sueciae pro una provincia computentur. Si qua vero epiſcopatus, vel monaſteria, aut loca alia dictae religionis exiſtant, quae in aliqua dictarum provinciarum minime includantur, quoad dicta capitula provincialia, intelligantur eſſe de illa provincia, cui viciniora exiſtere dignoſcuntur.

De viſitatoribus.

Viſitatores ſiquidem, qui, ſecundum conſtitutionem dicti generalis concilii, fuerint in provincialibus capitulis deputati, ſint ſoliciti circa hujuſmodi viſitationis officium exequendum, et quantum ſtatui et religioni eorum convenir, obſervare ſtudeant, quod in dictis conſtitutionibus praefatorum concilii, et Honorii, ſuper ſtatuta; quodſi omiſerint illa exequi diligenter, a praeſidentibus provincialibus capitulis, cum eis hujuſmodi negligentia nota fuerit, graviter arguantur, et per eos, prout qualitas culpae ipſorum exegerit, puniantur. Ut autem dictorum viſitatorum officium cum ſinceritate procedat, diſtrictius inhibemus, ne quis viſitatoris ſibi deputati, eodem anno, valeat eſſe viſitator. Dicti autem viſitatores, et familiares eorum, in eccleſia cathedrali, ſeu monaſterio, vel alio loco ipſius religionis, ad quae viſitationis cauſa duxerint declinandum, ultra duos dies nequaquam remaneant, niſi evidens neceſſitas foret, vel magna utilitas eccleſiae, vel monaſterii, ſive loci hujuſmodi ampliorem moram viſitatorum, vel familiarium exigeret eorundem; quo caſu poſſint ulterius remanere; ita tamen, quod id faciant de conſilio ſeniorum dictae eccleſiae, ſeu monaſterii, ſive loci. Dicti quoque viſitatores, vel familiares eorum eccleſiae, monaſterio, ſive loco, cui officium viſitationis impendunt, onerosi nequaquam exiſtant, nec ſumptuoſas epulas quaerant, ſed cum gratiarum actione recipiant, quod honeſte, et competenter eis fuerit miniſtratum.

Caveant inſuper, ne quiſquam ipſorum, aut familiares eorum, per ſe, vel per interpoſitam perſonam, aliquam pecuniam hujuſmodi, vel alia occaſione quacunque, niſi pro expenſis duntaxat, et tunc ſecundum infraſcriptum modum, exigant, aut etiam a volente recipiant; neque aliquod munus, quodcunque ſit, vel qualitercunque offeratur, praeſumant recipere a quocunque; ut non, quae ſua ſunt, videantur quaerere, ſed quae Chriſti; quodſi fuerit contra praeſumptum, duplum ejus, quod receperint, eccleſiae, monaſterio, ſive loco, a qua, vel quo id receptum fuerit, infra menſem reddere teneantur; alioquin, duplum ipſum eis ultra dictum tempus reſtituere differentes, tamdiu ſint ab officio beneficioque ſuſpenſi, quouſque gravatis eccleſiis, monaſteriis, ſive locis, de hujuſmodi duplo plenariam ſatisfactionem impendant, nulla eis in hoc dantium liberalitate, remiſſione, vel gratia valitura: et nihilominus iidem viſitatores, ſi opus fuerit, per praeſidentes dictis capitulis provincialibus, et eorum quemlibet, ad reſtitutionem praefati dupli, auctoritate apoſtolica, per cenſuram eccleſiaſticam, et alia opportuna remedia compellantur.

Concedimus tamen, ut praeſidentes dictis capitulis, vel pars major eorum ordinare poſſint, prout, et quando eis viſum fuerit expedire, quod dicti viſitatores expenſas recipiant in pecunia, et eo caſu, quo hoc duxerint ordinandum, dictas expenſas, omni odio et favore remotis, moderari habeant, et taxare: proviſo tamen, quod ſumma in conſtitutione, quam ſuper moderatione procurationum edidimus, quae incipit, "Vas electionis," nullatenus excedatur. Iſti etiam praeſidentes diſcrete provideant, ut cum inter loca viſitata et viſitanda magna fuerit diſtantia, quantum quilibet eorundem locorum, viſitatus ſcil. et etiam viſitandus, ſolvere habeant viſitatori, pro ſuis ſumptibus moderatis. Si tamen monaſteria viſitanda in facultatibus ſint collapſa, tunc de expenſis, quas dicti viſitatores facturi erunt, occaſione viſitationis locorum hujuſmodi collapſorum, provideatur eiſdem de communi contributione in provinciali capitulo facienda. Ut autem via ſcandalis praecludatur, inhibemus viſitatoribus memoratis, ne illos, ſeu eorum nomina, qui eis aliqua ſecreta in viſitationibus revelaverint, praeſumant aliis revelare, ſed tunc demum dicti viſitatores procedant ſuper dictis revelatis, ſi, et prout, ſecundum canonica decreta inſtituta fuerit procedendum. Quodſi dicti viſitatores contra inhibitionem hujuſmodi revelantes, ſeu eorum nomina detexerint, prout facti qualitas exiget, per praeſidentes, vel eorum quemlibet puniantur.

De

De ſubventionibus.

Cum in provinciali et annuali capitulis, et aliis negotiis expenſae neceſſariae requirantur, ut onus diviſum in partes levius ſupportetur; ſtatuimus, quod in eiſdem capitulis, cujuſquam contradictione, vel abſentia non obſtante, pro communibus libertatibus defendendis, necnon neceſſitatibus, utilitatibus, et aliis plerumque occurrentibus, neceſſariarum oneribus expenſarum, auctoritate apoſtolica imponantur collectae, ſubventiones, ſeu contributiones, viz. in capitulo provinciali pro tangentibus ipſum capitulum, ſecundum arbitrium ipſius provincialis capituli, vel majoris partis ejuſdem. In annuali vero capitulo, pro tangentibus ipſum annuale capitulum, vel locum principalem, ubi debet ipſum capitulum celebrari, ſecundum arbitrium praelati, praeſidentis ipſi annuali capitulo, et diffinitorum, ubi diffinitores fuerint; et ubi non fuerint, ſecundum arbitrium ipſius capituli, ſeu majoris partis ejuſdem. Volumus tamen, quod libertates, neceſſitates, ſeu utilitates, et alia, pro quibus hujuſmodi collectae, ſubventiones, ſeu contributiones fuerint imponendae, in eiſdem capitulis provincialibus et annualibus clare et explicite exponantur et aliter, quam ut praemittitur, imponi non poſſint: et ſi ſecus actum fuerit, impoſitio, et proceſſus, ac ſententiae, occaſione hujuſmodi impoſitionis, facti et latae, omni careant roboris firmitate, ac nihilominus reſtituatur eiſdem, quicquid occaſione hujuſmodi ab ipſis exactum fuerit et receptum. De dictis autem ſubventionibus, et contributionibus, ſeu collectis, poſſit membris neceſſitatem patientibus ſubveniri, prout expoſitis prius dictis neceſſitatibus annuali capitulo praedictis, quorum arbitrio ſubventiones, contributiones, ſeu collecta hujuſmodi imponi habuerint, in ipſo annuali capitulo fuerint arbitrati; proviſo tamen, quod adminiſtratores dictorum membrorum, neceſſitatem patientium, expendere habeant pro dictis neceſſitatibus, quantum membra ipſa poterunt ſuſtinere.

Ut autem in conſervatione collectarum, ſubventionum, ſeu contributionum hujuſmodi, adhibeatur cautela diligens, et etiam opportuna; praecipimus, ut illae, quae impoſitae fuerint in capitulo provinciali, per tres bonos et fideles de illis, qui ad ipſum capitulum pervenire tenentur, in aliqua eccleſia, monaſterio, ſeu alio loco convenienti et ſecuro; quae vero impoſitae fuerint in annuali, per tres fideles canonicos loci, in quo imponentur; quorum unum ponat ille, qui praefuerit ipſi capitulo annuali; alium vero, priores et adminiſtratores; et tertium capitulum eccleſiae, ſeu conventus monaſterii, ſeu loci hujuſmodi, ubi annuale capitulum fieri debet, in una arca ſerata, tribus diverſificatis ſeris et clavibus fideliter cuſtodiantur, et in uſus duntaxat, pro quibus impoſitae fuerint, convertantur. Pro hiis autem collectis, et ſubventionibus, ſeu contributionibus fideliter conſervandis, et, ut praemittitur, expendendis, dicti tres, qui ad hoc fuerint in provinciali capitulo deputati, praeſtent in praeſidentium ipſius capituli, et alii praefati tres canonici in praelati, praeſidentis, et capituli, ſeu conventus loci principalis, cujus annuale capitulum celebratur, praeſentia, corporaliter juramentum; nec imponi valeat alia contributio, quamdiu aliquid de prima contributione, quod ſufficiat, contigerit ſupereſſe.

Habeant autem dicti praeſidentes, et eorum quilibet, quoad hujuſmodi provincialia capitula, ſimiliter quoque praelati, ſeu alii, qui praeerint dictis annualibus capitulis, quoad ipſa capitula annualia, auctoritate apoſtolica ſupradicta, exigendi, colligendi, et levandi collectas, ſubventiones, et contributiones praedictas, et contradictores et rebelles quoſlibet, eadem auctoritate per cenſuram eccleſiaſticam, vel alia juris et ipſius religionis remedia, remoto cujuſlibet appellationis remedio, compellendi, et publicandi, et exequendi libere proceſſus ſuos, ac ſententias ſuper praemiſſis habituros, et prolatas in eccleſiis cathedralibus, monaſteriis, aliiſve locis religionis ejuſdem, quando et quoties viſum fuerit expedire; necnon et abſolvendi, congrua tamen ſatisfactione praemiſſa, a dictis ſententiis, et relaxandi ac tollendi omnes proceſſus et ſententias eorundem, et cum eis, qui dictis legati ſententiis, per ſimplicitatem, et juris ignorantiam, non tamen in contemptum clavium, celebrando divina, vel ſe ingerendo eiſdem irregularitatem incurrerunt; ſuper eorum irregularitate hujuſmodi, diſpenſandi liberam poteſtatem.

De ſtudentibus in eccleſiis, et monaſteriis.

Quoniam per exercitium lectionis ſtudentes literarum ſcientiis imbuuntur; nos cupientes, ut viri religionis ejuſdem in primitivis, et deinde in divini, et canonici juris ſcientiis inſtruantur; ſtatuimus, quod in qualibet eccleſia cathedrali, monaſterio, locove alio conventuali ſeu collegiato dictae religionis, cui ad hoc ſuppetent facultates, habeatur magiſter, qui canonicos doceat infra ſepta locorum in ſcientiis primitivis, viz. in grammatica, logica, et philoſophia; proviſo attentius, ut ſeculares inſtruendi cum ipſis canonicis docendis, in eiſdem monaſteriis ſive locis nullatenus admittantur. In eccleſiis tamen cathedralibus religionis ejuſdem, jura ſuper hoc edita obſerventur. Provideatur autem quotidie praefato magiſtro, ſi alius, quam canonicus ejuſdem loci fuerit, ſufficienter in pane et vino, et pitancia per illos, qui talia tenentur in eadem eccleſia, monaſterio, ſive loco canonicis miniſtrare: eidem quoque magiſtro, pro veſtimentis, ac calceamentis, ac ſalario ſuis, congrua penſio aſſignetur, annuam ſummam viginti librarum Turonenſium parvarum, nequaquam excedens; quae infraſcripta communi contributione ſolvatur, donec pro ea certi perpetui reditus fuerint aſſignati.

Si vero in locis praedictis fuerit canonicus, ad hujuſmodi inſtructionem idoneus, ipſe per ſuperiorem ſuum, ad quem hoc pertinuerit, deputetur inſtructor, et ad hoc, ſi neceſſe fuerit, compellatur; cui ſiquidem inſtructori canonico, ultra victum et veſtitum, pro libris emendis, et aliis neceſſitatibus ſuis, juxta diſpoſitionem ſuperioris ſui, decem librae parvarum Turonenſium aſſignentur. Praelati vero, ſeu alii, ad quos ſpectaverit, canonicos inſtruendos dociles,

tam

tam de capite, quam de membris, cum conſilio ſeniorum eligere, et de ipſorum certo numero, ac de locis et temporibus, quibus lectionibus, quibuſve divinis officiis, ſeu obſequiis aliis opportunis intendant ordinare, pure et provide teneantur. Si tamen dicti canonici inſtruendi teneri, et inſtrui commode in loco principali nequiverint, et propter hoc fuerit hactenus conſuetum, ipſos inſtruendos in aliquo de membris illius loci teneri, atque inſtrui, non intendimus, circa hoc, dummodo ibidem vigeat obſervantia regularis, aliquid immutare. Poſſint autem praefatus magiſter, ſeu inſtructor, etiam inſtruendi, cum conſilio ſeniorum, prout expediens viſum fuerit eis, ad quos pertinuerit, removeri, et per eos, loco eorum, qui remoti fuerint, alii ſubrogari.

Praecipimus inſuper cunctis viſitatoribus in provincialibus capitulis deputatis, quod ea, quae ſunt de magiſtro, ſeu inſtructore, et perſonis inſtruendis, et aliis, circa haec, ſuperius ordinata, faciant auctoritate apoſtolica per cenſuram eccleſiaſticam, et alia opportuna remedia, appellatione remota, firmiter obſervari. Et nihilominus ea, quae ſuper praedictis fecerint et invenerint, praeſidentibus capitulo provinciali referant, qui etiam auctoritate apoſtolica, ſi eis, vel mojori parti ipſorum, viſum fuerit, contra negligentes, vel rebelles in praemiſſis procedant, ſicut viderint expedire.

De mittendis ad ſtudia.

Quia vero expedire dignoſcitur, ut iidem canonici, poſtquam in ſcientiis primitivis fuerint eruditi, ad ſacrae theologiae, vel canonum tranſeant facultates; ſtatuimus, ut eccleſia cathedralis, monaſterium, prioratus, locuſve alius religionis ejuſdem, cum membris ſuis inferius declarandis, de quolibet vicenario numero canonicorum unum canonicum aptum pro hujuſmodi ſcientiis acquirendis, ad generalia, ſeu ſolennia ſtudia mittere, et cuilibet mittendorum ipſorum teneantur de infraſcripta annua penſione providere. Hujuſmodi autem vicenarium numerum ſic volumus computari; ut, viz. illi duntaxat canonici numerum ipſum efficiant in hoc caſu, qui fuerint in eccleſia, monaſterio, vel loco alio ei ſubjecto, habente octo vel plures canonicos, praeter priorem ſeu adminiſtratorem loci ſubjecti, et ipſorum canonicis ipſius eccleſiae ſeu monaſterii, et loci alterius principalis, in computatione, ac miſſione hujuſmodi conjungantur. Quodſi forſan, ultra dictum numerum vicenarium aliqui ſupereſſent, qui tamen vicenarium alium non complerent, non propter hoc arctentur aliquem mittere ad ſtudia praelibata: ubi autem hujuſmodi eccleſia, monaſterium, ſive locus admittendi plures ad praedicta ſtudia, quam praemittitur, aſtringeretur, de conſuetudine, vel ordinatione alia, ſeu ſtatuto, non intendimus conſuetudini, ordinationi, ſeu ſtatuto hujuſmodi per praemiſſa aliquatenus derogare. Si vero in hujuſmodi eccleſia, monaſterio, vel loco alio principali, vicenarius canonicorum numerus non exiſtat, numerus tamen major ſenario ibidem ſit, teneantur viſitatores per provinciale capitulum deputati, cum in ea, vel eo viſitationis officium exercebunt, inquirere de facultatibus, et oneribus hujuſmodi eccleſiae, monaſterii, ſive loci; et ſi hujuſmodi oneribus ſupportatis invenerint facultates ſufficere, pro uno, vel pluribus canonicis ad dicta ſtudia deſtinandis, relationem de hoc faciant in provinciali concilio ſubſequenti, in quo praeſidentes, cum conſilio et aſſenſu minoris partis capituli, ordinent, auctoritate apoſtolica, juxta hujuſmodi ſuppetentiam facultatum, de uno, vel pluribus canonicis ad eadem ſtudia deſtinandis. Eligantur autem ipſi canonici mittendi, prout ad ſcientias theologiae, vel juris canonici, ſeu magis ad unam, quam alteram aptiores poterunt inveniri; ſic tamen, quodſi tot apti recipiantur pro ipſius theologiae ſtudio, ad minus medietas mittendorum pro ipſo theologiae ſtudio deſtinetur, et qui electus fuerit ad unam de hiis ſcientiis, ad aliam proprio arbitrio nequeat ſe transferre; quod ſi fecerit, de ſtudio revocetur.

Ut autem ad electionem canonicorum, ad praedicta ſtudia mittendorum, ſincere et cum celeritate congrua procedatur, capitulum eccleſiae cathedralis religionis praedictae, ſeptem; abbas vero, prior, et quivis alius praelatus monaſterii, ſeu prioratus, et loci conventualis religionis ejuſdem, habentis vicenarium, aut majorem numerum canonicorum, quinque; habentis vero numerum minorem, tres canonicos ſeniores; qui dictam electionem facere habeant, infra quinque dies, poſt feſtum beatae Mariae Magdalenae, quod primitus a publicatione hujuſmodi noſtrae conſtitutionis, in eorum capitulis annualibus, facta occurrerit; et deinde ſingulis annis inperpetuum, quoties electio de canonicis, ut praemittitur, mittendis extiterit facienda, infra idem tempus eligere teneantur. Seniores autem ipſi, antequam ad hujuſmodi electionem procedant, juramentum praeſtent, ad quod praeſtandum per ſuperiores ſuos, ſi opus fuerit, eos volumus coarctari; quod timore, amore, odio, pretio, ſeu favore rejectis, illos ex canonicis, in ſcientiis primitivis, et regularibus obſervantiis informatis, ac vita et moribus commendandis, eligant ad ſtudia ſupradicta, quos magis dociles et aptiores eſſe crediderint; alterutram ex theologiae et juris canonici ſcientiis, ad quas fuerint deſtinandi. Cum vero dicti ſeniores praeſtiterint hujuſmodi juramentum, teneantur infra tres dies cum conſilio inſtructoris, ſi canonicus extiterit, juramento ſimili aſtringendi, eligere coram eccleſiae cathedralis capitulo, vel abbate, ſeu priore, vel alio praelato mittendos praefatis eligere. Electione autem hujuſmodi facta per ſeniores eoſdem, vel majorem partem numeri eorundem, cum conſilio, ut praemittitur, inſtitutoris.

Is, ad quem pertinuerit, licentiam eundi ad ſtudia ſupradicta, infra ſex dies poſt habitam de dicta electione notitiam, eis concedere ſit aſtrictus, iidem autem electi mittendi ad Pariſienſe ſtudium illuc in exaltationis ſanctae Crucis; alii vero ad alia ſtudia deſtinandi, illuc in S. Lucae feſtis, vel citra, adeſſe procurent. Quod ſi forſan dictum capitulum, infra praedictos quinque dies praefatos, ſeptem ſeniores non elegerit; aut ſi ipſi ſeptem ab eodem capitulo, vel dictis quinque, ſeu tribus ſenioribus, a praefato abbate, ſeu priore, vel alio praelato, ut praefertur,

tur, electis; iidem ſeniores, vel eorum major pars in caſu quolibet praedictorum, infra dictos tres dies hujuſmodi canonicos mittendos non duxerint eligendos; extunc in eccleſia cathedrali, ad illum, qui praeeſt in regularibus diſciplinis poſt antiſtitem; in monaſterio vero ſeu prioratu, locove alio, ad abbatem, ſeu priorem, vel alium praelatum quemcunque eo ipſo hujuſmodi electio devolvatur. Ille vero, ad quem ipſa electio fuerit devoluta, electionem dictorum mittendorum, infra triduum poſt notitiam devolutionis hujuſmodi, cum conſilio quatuor canonicorum diſcretorum ſuae eccleſiae, ſeu monaſterii, aut prioratus, vel loci hujuſmodi, quos ad hoc elegerit, et ſimili aſtrinxerit juramento, facere teneatur. Qui vero in praemiſſis repertus fuerit deliquiſſe, prout delicti qualitas exegerit, puniatur; nihilominus hiis, quae circa haec negligenter omiſſa, vel doloſe commiſſa fuerint, ſupplendis quantocyus, et etiam reformandis.

De penſionibus ſtudentium.

Quoniam inſiſtentes literarum ſtudiis diverſa ſubire oportet onera expenſarum, praedictis canonicis, qui mittentur ad ſtudia generalia, magiſtris et bacalariis legentibus, ac ſcholaribus ſtudentibus, in ſubſequentibus quantitatibus, pro expenſis hujuſmodi, fore decrevimus penſiones annis ſingulis miniſtrandas; viz. in theologia ſexaginta, bacalario quadraginta, ac ſcholari ſimiliter quadraginta. In jure vero canonico doctori quadraginta, bacalario, ac ſcholari vero, cuilibet eorum, viz. triginta quinque libras Turonenſium parvarum, vel earum valorem in alia moneta, tam pro victualibus, veſtimentis, ac calceamentis, quam pro libris, et quibuſcunque neceſſitatibus aliis eorundem. Si vero in aliqua eccleſia, monaſterio, ſive loco eſt taxatum, ſive ordinatum, quid, et quantum aſſignari debeat canonico in ſtudio exiſtenti, illud detur et aſſignetur loco penſionis praedictae, etiamſi eandem excedat, eique, ut praemiſſum eſt, ad ſtudium tranſmittetur. Ubi vero hujuſmodi taxatio, vel ordinatio non eſt facta, volumus, quod hii, qui tenentur canonicis reſidentibus in ſuis eccleſiis, monaſteriis, ſive locis, de victualibus et veſtiariis providere, proviſionem hiis, qui mittentur ad hujuſmodi ſtudia, etiamſi taxationem dictarum penſionum excedat, loco penſionum hujuſmodi, integraliter facere teneantur. Quodſi hujuſmodi taxatio, ordinatio, ſive proviſio ad ſummam dictarum non aſcenderet penſionum, de infraſcripta communi contributione id, quod ei defuerit, ſuppleatur. Et ſi forte taxatio, ordinatio, ſive proviſio praefatae non in pecunia, ſed in aliis rebus ipſis canonicis conſueverint aſſignari, ne ſuper aeſtimatione earum poſſit altercatio ſuboriri; in primo annuali capitulo eccleſiae, monaſterii, ſive loci eorum, qui mittentur ad ſtudia, tres probi viri per ipſum capitulum, vel majorem partem ipſius deputentur, qui in pecunia valorem proviſionis ejuſdem computando, ea, quae computanda fuerint de bono et aequo, et compenſando, unum annum cum alio debeant aeſtimare: quae quidem penſiones, proviſiones, ſeu alia, quae loco earum fuerint aſſignanda per eos, qui ad eorum ſolutionem tenebuntur, in feſto aſſumptionis beatae Mariae, anno quolibet, collectoribus ad receptionem eorum deputatis integraliter perſolvantur; et per eos illis, viz. qui ad ſtudium Pariſienſe, in feſto exaltationis ſanctae Crucis, vel circa illud; eis vero, qui ad alia ſtudia generalia, vel ſolennia fuerint deputati, in feſto beati Lucae, vel circa, ſingulis annis infallibiliter tranſmittantur.

Si quis vero abbas, praepoſitus, prior, vel adminiſtrator, vel quicunque alius, qui ad praedicta ſolvenda tenebuntur, illud, quod ipſorum quilibet, pro rata eos contingente, in termino ad hoc ſtatuto ſolvere dictis collectoribus non curarent, teneantur extunc ultra quantitatem, ad quam erunt, ut praemittitur, obligati, quintam partem ejuſdem quantitatis, nomine poenae, ſolvere dictis collectoribus infra menſem; quod ſi non fecerint, ſit eis eo ipſo tamdiu eccleſiae interdictus ingreſſus, donec tam principalem quantitatem, quam hujuſmodi quintam partem duxerint perſolvendas; et ſi extunc per quatuor menſes, pertinaciter hujuſmodi ſuſtinuerint interdictum, ſint ipſo facto tamdiu a divinis ſuſpenſi, donec utrumque duxerint perſolvendum, nulla ſibi remiſſione praemiſſorum quomodolibet profutura: quantitas autem hujuſmodi poenae nomine, ut praemittitur, exſolvenda, in acquiſitione librorum utilium, et profectus alios dictorum ſtudentium, juxta ſuperioris eorum arbitrium, convertatur. Quodſi priores, praepoſiti, vel alii adminiſtratores quicunque, qui non praeſunt collegio, nec habent electionem aſſumi, abbatibus tamen, ſeu praelatis aliis ejuſdem religionis ſubjecti, hujuſmodi ſummas ſolvere contempſerint, et praenominatas poenas, per alios quatuor menſes immediate ſequentes, ſuſtinuerint animis induratis, excommunicationis incurrant ſententiam eo ipſo, a qua ſatisfactione praemiſſa poſſint abſolvi tam per dioeceſanos locorum, quam praeſidentes deputatos in capitulis provincialibus ejuſdem provinciae, cujus erunt, vel alterum eorundem. Quodſi hujuſmodi ſententiam per annum animis pertinacibus ſuſtinuerint, eo ipſo quibuſcunque obtentis beneficiis ſint privati, per illos, ad quorum collationem vel aliam diſpoſitionem pertinuerint, libere perſonis aliis conferendis.

Nullus autem, cujuſcunque fuerit praeeminentiae, conditionis, dignitatis, aut ſtatus, ſive collector penſionum hujuſmodi, ſeu redituum aſſignandorum pro ipſis, aliquid ſibi, vel alteri, ſeu uſui cuicunque de praefatis penſionibus, vel fructibus, reditibus, ſeu proventibus, qui aſſignabuntur pro penſionibus ipſis, quomodolibet applicare, vel alienare praeſumat, in diminutionem penſionum, ſeu praejudicium ſtudentium praedictorum. Si quis autem collector, vel quivis alius adverſus haec aliquid applicaverit, vel alienaverit; necnon collector, qui dictas penſiones in ſupradictis terminis eiſdem ſtudentibus mittere non curaverit, prout culpae qualitas exegerit, per illos, ad quos pertinuerit, puniatur; et nihilominus, ſi ſolvendo fuerit, de damnis et intereſſe ſatisfacere compellatur.

Ut autem onus penſionum hujuſmodi levius ſupportetur, contributiones, quae pro penſionibus ſtudentium, et inſtructorum praedictorum fuerint

rint faciendae, ſolvantur per capitulum eccleſiae cathedralis, et per abbatem, priorem, et praepoſitum, ſeu conventum, et quemvis alium adminiſtratorem monaſterii, prioratus, locive alterius religionis ejuſdem, necnon per beneficiatos quorumlibet beneficiorum canonicalium, ad eccleſiam, monaſterium, vel locum alium pertinentium, vel dependentium ab eodem, juxta diviſionem inter eos omnes, ſecundum taxationem vel aeſtimationem decimae in taxatis; in non taxatis vero beneficiis ſecundum taxationem proportionabiliter et rationabiliter, juxta valorem ipſorum, in primo cujuſlibet eccleſiae cathedralis, monaſterii, ſeu prioratus, vel alterius loci ipſius religionis annuali capitulo faciendam per illum, qui eidem capitulo praeerit, et per ipſum capitulum, ſeu majorem partem ipſius: quam ſi forte in hujuſmodi annuali capitulo facere neglexerint, vel noluerint, tunc praeſidentes provinciali capitulo illius provinciae, et quilibet ipſorum praeſidentium, ac viſitatores per dictum provinciale capitulum deputati, et eorum quilibet ipſos, auctoritate apoſtolica, per cenſuram eccleſiaſticam, et alia opportuna remedia, ad illam faciendam, appellatione ceſſante, compellere teneantur; donec ea, quae per communem contributionem in ſupplementum hujuſmodi dari debent ſtudentibus, et inſtructoribus praefatis, in certis et perpetuis reditibus, de novo pro hiis acquiſitis fuerint aſſignata. Si qui vero ex praedictis beneficiatis proventus habeant adeo tenues et exiles, quod ſecundum communem aeſtimationem non ſufficiant, ſupportatis ejus neceſſariis oneribus, ad ratam contributionis hujuſmodi, ad eandem contributionem minime teneantur.

Adhaec prohibemus, ne ulli canonico, quodcunque beneficium, quantumcunque modicum, vel aliam penſionem habenti, niſi illo vel illa omnino dimiſſo vel dimiſſa, aliqua de dictis penſionibus ſtudentium aſſignetur; quodſi ſecus actum fuerit, nullius penitus ſit momenti. Si vero ipſi canonico, hujuſmodi penſionem ſtudentium obtinenti, beneficium aliquod, quantumcunque modicum, conferatur, volumus, quod, adepta pacifica poſſeſſione ipſius, ceſſet dicta penſio ipſo facto; eaque privatus exiſtat, ſtudenti alteri aſſignanda; ut non deſit ſtudens de numero inſtituto, nec per literas a ſede apoſtolica, vel legatis ipſius, ſuper proviſione canonicorum, aut quorumlibet aliorum obtentas, de penſione aliqua ſtudentium praedictorum cuiquam valeat provideri, nec poſſit alicui alteri, niſi fuerit de ſtudentibus ſupradictis, ipſa penſio per aliquem aſſignata: alias nulla fiat aſſignatio hujuſmodi, ipſo jure; et tam aſſignans, quam recipiens ad reſtitutionem omnium, quae inde recepta fuerint, teneantur; quae in libris, vel aliis neceſſitatibus dictorum ſtudentium convertantur. Alienationem quoque librorum, qui dictis ſtudentibus fuerint deputati, ſeu diſtractionem, vel etiam obligationem ipſorum, per eos fieri diſtrictius prohibemus, niſi ſtudens hujuſmodi utiliores libros emat, et etiam id faciat, licentia ſui immediati ſuperioris obtenta; volentes, quod libri praedicti, defunctis ejuſdem ſtudentibus, ad eccleſias, monaſteria, et loca alia, ad quae pertinuerint, libere revertantur.

Volumus etiam quod, ſi in eccleſia, monaſterio, et loco alio religionis ejuſdem libri multiplicati fuerint, libris neceſſariis in eccleſiis, monaſteriis, et locis aliis remanentibus, caeterorum librorum per antiſtitem, abbatem, ſeu aliquem, ad quem pertinuerit, de conſilio ſui capituli, ſeu conventus, vel majoris partis ipſorum, fiat conveniens diſtributio inter ſtudentes eoſdem, fiatque prius de perſonis ſtudentium, quibus dicti libri tradentur, et librorum nominibus praedictorum memorialis ſcriptura, quae in eccleſia, monaſterio, ſeu loco hujuſmodi conſervetur: proviſo tamen, quod pulchriores, et utiliores in eiſdem eccleſia, monaſterio, ſive loco alio debeant remanere. Si quis vero de ſtudentibus ipſis per ſe vel alium, librum ſeu libros hujuſmodi, qui ſic pervenerint ad eundem, contra haec diſtraxerit aut obligaverit, eo ipſo ſit inhabilis per biennium ad quodcunque beneficium obtinendum; et nihilominus, de ſtudio revocetur, et loco ſui alius ſubrogetur, et etiam per ſuum ſuperiorem, prout facti qualitas exegerit, puniatur. Poſſit tamen dictus ſuperior ſuper inhabilitate hujuſmodi diſpenſare, ſi ſibi viſum fuerit expedire: ubi autem erit aliquis de ipſis ſtudentibus, qui ſit vitae laudabilis, et alias idoneus, et diſcretus, et ad bacalariatum et magiſterium diſpoſitus, vel propinquus, vel de cujus fructu ſcientiae adquirendae poſſit veriſimilis ſpes haberi, prior dictorum ſtudentium, qui erit pro tempore, cum conſilio aliquorum ſtudentium eorundem proborum, ſcribat praeſidentibus antedictis, ut proprio praelato ipſius mandent, et ordinent cum eodem, quod talem de ſtudio non revocet; ſed eum in ſcientia proficere, et ad ſtatum bacalariatus, et honorem magiſterii pervenire, lecturamque continuare permittat, ipſumque et alios ſimiles, quos in ſcientia laudabiliter proficere noverit, dignis attollat honoribus, et promotionibus efferat opportunis.

Provideant quoque praeſidentes, et alii praelati convenientes in ipſo capitulo provinciali, quod canonici ad dicta ſtudia tranſmittendi, prout convenientius, et commodius fieri poterit, inſimul commorentur, quatuor vel quinque ad minus, et quatuor vel quinque hujuſmodi duobus ſervitoribus ſint contenti. Praecavere nempe volentes, et etiam providere, ut dictis ſcholaribus in dictis ſtudiis pro tempore morantibus, regularis non deſit ſalubre gubernaculum diſciplinae; ordinamus, quod in capitulis provinciarum, in quibus erunt hujuſmodi ſtudia, praeſidentes unum de hiis, qui debent ad provinciale capitulum venire, vicinum loco, ubi ſtudium erit, quem, quoties eis placuerit, ponere valeant, et mutare, deputent et aſſignent, qui ex dictis ſtudentibus unum inibi priorem ſtudentium conſtituat, per annum ſolummodo duraturum, quem tamen priorem, tam ipſe, quam etiam praeſidentes, et quilibet eorundem mutare valeant infra annum, et quoties eis videbitur expedire. Conſtituatur autem ipſe prior talis, qui ſit potens in opere et ſermone, ut canonicos ſtudentes, penſionarios, et alios etiam beneficiatos in bono inſtituat, et a malo ſtudeat revocare; ipſoſque, quoties ſibi videbitur expedire, convocet ad aliquem locum competentem, eiſque quoad regu-

larem

larem praeſideat diſciplinam; et poteſtatem habeat illos corrigendi, puniendi, et abſolvendi, et cum eis diſpenſandi, quamdiu in ipſis ſtudiis moram traxerint, ab omnibus a quibus, et ſuper quibus, et prout poſſet ſuperior poſt antiſtitem, vel abbas, ſeu alius praelatus eorum proprius in eccleſia, monaſterio, vel alio loco, unde clauſtrales exiſtunt; ipſoſque informandi, et inſtruendi, et tenendi ſub regularibus diſciplinis, et illos etiam coercendi, ne vagentur, vel actibus ſeu operibus vacent illicitis, ſed ſtudeant, et perficiant, ſicut decet, vivantque laudabiliter et honeſte.

Provideat inſuper idem prior ſtudentium, quod dicti canonici penſionarii ſtudentes expenſas faciant moderatas, non ſuperfluas, nec aliquatenus exceſſivas; eoſque cogat ad reddendum de receptis, et expenſis in fine menſis cujuſlibet, vel prout alias ſibi videbitur, rationem illi, vel illis providis et diſcretis, quos idem prior ad id duxerit deputandos; et quando ipſorum ſtudentium conditio, ſeu demerita ſuaſerint, eos a ſtudio revocandos, idem prior teneatur id, conſulte tamen et caute, antiſtiti, abbati, vel alii praelato eorum proprio per ſuas literas intimare; idemque antiſtes, abbas, ſeu praelatus proprius eos revocare debeat, et in locis eorum canonicos totidem ſubrogare per modum ſupraſcriptum, appellatione, contradictione, vel reclamatione rejectis. Concedimus quoque praedicto priori, canonicos ſtudentes, penſionarios, et alios etiam beneficiatos, quamdiu in ipſis ſtudiis fuerint, ab excommunicationum, ſuſpenſionum, et interdictorum ſententiis, per ſtatuta provincialia, ſeu cujuſvis eccleſiae, monaſterii, ſive loci dictae religionis, vel per dioeceſanum contra ſtudentes, in locis ubi erunt ſtudia, generaliter promulgatis, congrua ſatisfactione praemiſſa, juxta formam eccleſiae, auctoritate apoſtolica, abſolvendi; et cum eis ſuper irregularitate, quam ſic ligati, celebrando divina, ſeu alias ingerendo per ſimplicitatem, et juris ignorantiam, non tamen in contemptum clavium, incurrerint, diſpenſandi, auctoritate praedicta, liberam poteſtatem.

Per hoc vero dictos canonicos ſtudentes a poteſtate antiſtitis, vel aliorum ordinariorum ſuorum, vel alterius praelati ſui nolumus aliquatenus eximere, vel etiam liberare. Quilibet autem dictorum canonicorum religionis ejuſdem, hujuſmodi ſtudiis inſiſtens, penſionarius, et alius etiam beneficiatus, praefato eorum priori de quinque ſolidis Turonenſium parvorum, vel eorum valore, in alia moneta providere annis ſingulis teneatur; ad quorum ſolutionem idem prior poſſit eoſdem per cenſuram eccleſiaſticam, et alia ipſius religionis remedia, auctoritate apoſtolica, remoto appellationis obſtaculo, coercere. Idem tamen prior ſumptus nunciorum ſubeat, quos pro praemiſſis duxerit tranſmittendos. Dicti quoque praeſidentes in ſingulis eorum provincialibus capitulis deputent aliquem de illis, qui debent ad dictum provinciale capitulum convenire, idoneum, ac vicinum ſtudio, in quo ſtudentes hujuſmodi morabuntur; et tam hujuſmodi deputatus, quam etiam viſitatores in provinciali capitulo ordinati, diligenter et fideliter ſe informent, an ea, quae per nos de ſtudentibus, et eorum penſionibus, et aliis circa haec ſtatuta et ordinata exiſtunt, fuerint effectui mancipata; et ſi quae invenerint non completa, eorum plenam relationem, et etiam informationem, qualiter compleri poſſint, faciant in proximo provinciali capitulo eorundem, in quo ordinari debeat, quod efficaciter compleantur.

Habeant inſuper praeſidentes praefati, et quilibet eorundem faciendi compleri, et inviolabiliter obſervari, auctoritate apoſtolica, omnia et ſingula ſupradicta; necnon contradictores, et rebelles per cenſuram eccleſiaſticam, et per alia juris, ſeu ipſius ordinis remedia, ſublato appellationis obſtaculo, compellendi; et proceſſus, et ſententias eorum in locis religionis ejuſdem ſolenniter publicandi, et illos, qui illarum aliquam incurrerint, congrua ſatisfactione praemiſſa, juxta formam eccleſiae abſolvendi; et cum illis, ex eis, qui hujuſmodi ligati ſententiis, per ſimplicitatem, et juris ignorantiam, non tamen in contemptum clavium, divina celebrarent officia, vel ingeſſerint ſe eiſdem, ſuper irregularitate per eos exinde contracta, auctoritate praedicta, diſpenſandi liberam facultatem.

Rurſus ſtatuimus, et etiam ordinamus, quod nullus religionis ejuſdem ad recipiendum magiſtratus ſeu doctoratus honorem, de caetero aſſumatur, niſi praeſtito per eum primitus juramento in praeſentia dicti prioris ſtudentium, ac ſex proborum et diſcretorum ex ſtudentibus antedictis, quod in aſſumptione ipſius honoris, vel ante, ſeu poſt, ejus occaſione, circa cibos, veſtes, vel alia non expendat, per ſe vel alium, undecunque habuerit, vel fuerit ſibi datum, nec, quantum in eo fuerit, a quibuſve aliis expendi permittat, ultra valorem duorum millium Turonenſium argenti. Illi, qui etiam ad bacalariatum fuerint aſſumendi, juramentum ſimiliter praeſtare teneantur in praeſentia prioris ſtudentium, et quatuor proborum et diſcretorum de ſtudentibus memoratis, quod hujuſmodi ſui bacalariatus praetextu, ipſa die, qua bacalarii erunt, vel ante, ſeu poſt, nullum feſtum ſeu convivium facient per ſe, vel alios, aut, quantum in eis fuerint, fieri permittent a quibuſcunque aliis, etiam eorum conſanguineis, vel amicis.

Adhaec ſtatuimus, et etiam ordinamus, quod quilibet ipſius religionis, qui in dicto Pariſienſi, vel in aliquo alio generali ſtudio per ſex annos, in theologia ſtuduerint, ſi in illis primitivis ſcientiis prius ſufficienter inſtructi, et alias ſufficientes ad hoc idonei fuerint, poſſint in ipſo Pariſienſi ſtudio curſus Bibliae facere conſuetos. Qui vero per octo annos in theologia ſtuduerint, librum ſententiarum legere valeant, ſi ad hoc ſufficientes fuerint, in Pariſienſi ſtudio praelibato. Et quod in eodem Pariſienſi, et alio quocunque ſtudio, in quo ad magiſterium in theologia licentia dari poterit, ſeu conſueverit, cum digni reperti ad hoc extiterint, ad magiſterium ac doctoratum in theologia libere admittantur. Illi vero religionis ejuſdem, qui in ipſo Pariſienſi, vel quovis alio ſtudio generali audiverint jura canonica per ſex annos, de quibus, per tres annos ad minus, decretum audiverint; dummodo ſufficientes, et idonei fuerint, poſſint ad bacalariatum, et lecturam juris canonici, ſive decreto-

rum

rum in eodem Pariſienſi, et quolibet alio ſtudio, in cappa ſuae religioni congruenti aſſumi. Qui vero, per quinque annos in Pariſienſi, vel alio generali ſtudio jura canonica ut bacalarii legerint, et de hoc primo fidem fecerint per eorum proprium juramentum, vel aliorum, qui juraverint ſe credere eos verum juraſſe, poſſint, ſi voluerint, in cappa ſimiliter eorum religioni congruenti, ad magiſterium in decretis, vel ad lecturam decretorum, in eodem Pariſienſi, et quolibet alio ſtudio generali, dilatione, et difficultate malitioſa, et impedimento quibuſcunque ſublatis, ſicut ibidem conſueverunt aſſumi caeteri clerici ſeculares, aſſumi, et per cancellarium eccleſiae Pariſienſis, in Pariſienſi, vel in alio quolibet ſtudio generali, per illum, ad quem pertinuerit, ad hujuſmodi magiſterium, ſeu doctoratus honorem promoveantur libere, et etiam admittantur; non obſtantibus quibuſcunque conſuetudinibus eccleſiarum, monaſteriorum, et aliorum locorum religionis ejuſdem, necnon Pariſienſis, et aliorum locorum, atque ſtudiorum contrariis juramentis, confirmationibus apoſtolicis, ac quibuſvis firmitatibus aliis roboratis; et illis praeſertim, quibus in eodem Pariſienſi ſtudio caveri dicitur, quod nullus poſſit legere curſum Bibliae, niſi ſtuduerit inibi VII. annis; nec permittatur Sententias legere, niſi ibidem ſtuduerit decem annis; quodque nullus canonicus, vel religioſus alius legat ibidem jura canonica, vel ad bacalariatus ſtatum, aut magiſterii honorem, in jure canonico, permittatur aſſumi, ſeu quod nullus ſine rubea cappa decretum legat, ſeu legere permittatur ibidem, aut quod nullus ibi legere valeat jura canonica, vel ad bacalariatum aſſumi, ſeu ut bacalarus legere decretales, aut ad magiſterium aſcendere in decretis, ſive doctor fieri decretorum, aut ad lecturam in decretis aſſumi, ſeu ipſam continuare, niſi in ibidem, vel in aliquo ſtudio generali audiverit jura canonica per quinque, vel alibi jura civilia per tres annos, aut alibi jura civilia, per quinque, et ibi, vel in alio generali ſtudio jura canonica per tres annos, prout ſic, vel aliter in ſtatutis ipſius Pariſienſis ſtudii dicitur contineri, vel de conſuetudine obſervari, et aliis conſuetudinibus, vel ſtatutis Pariſienſis ſtudii, vel quibuſcunque ſub quacunque forma vel expreſſione verborum, in contrarium editis vel edendis, necnon quibuſlibet privilegiis, vel indulgentiis generalibus, aut ſpecialibus, aut literis apoſtolicis contrariis ordinibus, eccleſiis, monaſteriis, locis, et ſtudiis, quibuſcunque, ſive univerſitatibus magiſtrorum vel ſcholarium eorundem, ſeu perſonis eccleſiaſticis, ſecularibus et regularibus, exemptis et non exemptis, cujuſcunque ſint praeeminentiae, dignitatis, conditionis, aut ſtatus, ſub quavis forma vel expreſſione verborum conceſſis, per quae licet praeſentibus non expreſſa, vel totaliter non inſerta, effectus hujuſmodi ſtatutorum, et ordinationum, et ſingulorum contentorum in eiſdem impediri valeat quomodolibet, vel differri; et de quibus, quorumque totis tenoribus, plenam et expreſſam, ac de verbo ad verbum, oporteat in illis vel aliis noſtris literis fieri mentionem, quibus non intendimus, quoad alia, in aliquo derogari.

De mittendis ad beneficia.

Ut cultus augeatur divinus, et religionis vacandi materia praecludatur; ſtatuimus, quod canonici religionis ejuſdem, extra eccleſias, monaſteria, ſive loca alia principalia, obtinentes prioratus, ſeu quaevis alia beneficia, quibus ad hoc ſuppetent facultates, in ipſis beneficiis reſidere, et ſocium, vel ſocios ſui ordinis ſecum habere, juxta ipſarum facultatum ſuppetentiam teneantur, ſtatutis et conſuetudinibus contrariis non obſtantibus quibuſcunque, quoſcunque ſocium vel ſocios hujuſmodi praelatus, ſeu is, ad quem hoc pertinuerit, prout locis congruere noverit et perſonis, et cum conſilio et aſſenſu ſui capituli ſeu conventus, vocatis hiis, qui dicta beneficia obtinebunt, hujuſmodi ſuppetentiam arbitrando aſſignet eiſdem; quodſi hujuſmodi priores, ſeu adminiſtratores, quibus fuerint canonici in ſocios aſſignati, ceſſante cauſa rationabili, relinquendo arbitrium aſſignantis, recuſent admittere ſibi aſſignatos, vel eis ſufficienter et decenter in neceſſariis providere, cogantur ad haec per cenſuram eccleſiaſticam, et alia juris remedia opportuna; et nihilominus de hujuſmodi inobedientia puniantur.

Qui autem in eccleſiis cathedralibus, ſeu monaſteriis, dignitates, perſonatus, officia, ſeu adminiſtrationes alias habuerint, et in eiſdem eccleſiis, ſeu monaſteriis conſueverint reſidere, cogantur officium incumbens eis, tam in divinis, quam in aliis debite exercere; familiam quoque exceſſivam, praeſertim infra clauſtra, non teneant; aut talem, per quam veriſimiliter praeſumatur in eccleſiis, ſeu monaſteriis ſcandalum generari. Et quia, ſecundum praemiſſa, nonnulli de canonicis regularibus, qui in eccleſiis, ſeu monaſteriis conſueverant reſidere, habebunt extra in ſuis prioratibus, ſeu beneficiis aliis reſidentiam facere, in capitulo annuali cujuſlibet eccleſiae, et monaſterii per praelatum et capitulum, vel majorem partem ipſius, ſcito et cognito diligenter, quot mittentur extra pro reſidentia in dictis prioratibus, et beneficiis facienda; proinde ordinetur, quot loco eorum, qui extra mittentur, in ipſis eccleſiis, ſeu monaſteriis fuerint ſubrogandi; obtinentes autem beneficia ſimplicia, quibus cura non imminent animarum, quorum ad tenendum ſocium non ſufficiunt facultates, ſi propinqua ſint eccleſiis, vel monaſteriis, a quibus illa dependent, in dictis eccleſiis, vel monaſteriis, victualia canonicis miniſtrare tenentur, dummodo ad hoc reditus beneficii hujuſmodi obtinentis ſufficere dignoſcantur: quodſi hujuſmodi beneficia longe diſtant ab eccleſiis, ſeu monaſteriis, quibus ſubſunt, ac prioratibus vel adminiſtrationibus, ubi canonici reſidere conſueverint, ſint propinqua, modo praemiſſo, et cum ſatisfactione ſimili expenſarum, obtinentes hujuſmodi beneficia, ſeu adminiſtratores eorum ad reſidendum in dictis prioratibus, ſeu adminiſtrationibus deputentur, niſi per fundatores hujuſmodi beneficiorum aliter fuerit ordinatum; cui ordinationi per hoc non intendimus derogare; ſuper diſtantia vero, ſeu propinquitate beneficiorum hujuſmodi, ſtetur arbitrio annualis capituli, ejuſque in hoc deli-

deliberatio obſervetur. Quodſi dicta beneficia ſimplicia tam ab eccleſiis vel monaſteriis, quam ab eorum prioratibus, ſeu adminiſtrationibus ſint remota, per dictum annuale capitulum ordinetur, ubi tales debeant reſidere; proviſo tamen, quod divinus cultus exerceatur debite in beneficiis memoratis. Canonici autem in hujuſmodi prioratibus, ſeu adminiſtrationibus commorantes, in eccleſia horis congruis cum dictis prioribus, ſeu adminiſtratoribus ſimul interſint, canonicas horas dicant; in miſſis celebrandis, ſuas hebdomadas ordinate teneant; et in locis, ubi tres fuerint, vel plures, una per eos miſſa ad minus cum nota, die qualibet, celebretur; et horae etiam canonicae cum nota dicantur.

Dicti quoque canonici, ſocii priorum et adminiſtratorum praedictorum in una domo communi regulariter jaceant, camerulis, et cellulis eis penitus interdictis, in una etiam domo veſcantur. Prior inſuper, et adminiſtrator, et canonici, niſi infirmitas, vel alia evidens ratio interdum aliud ſuaſerit faciendum, in veſtitu etiam, et tonſura a communi eccleſiae, monaſterii, ſive loci, cui ſubjiciuntur, inſtitutione, vel debita obſervantia non recedant, ac ſuo priori, vel adminiſtratori, juxta ordinationem praelati ſui, vel ſuperioris, obediant humiliter et devote. Et ſi aliquando dictos canonicos in prioratibus, ſeu adminiſtrationibus mori, aut fugitivos fieri forſan continget, priores, ſeu adminiſtratores praedicti diem mortis, aut fugae, ſeu receſſus ipſorum praelatis eorum ſuperioribus, ut in eccleſiis, ſeu monaſteriis eorum principalibus, pro defunctis conſueta fiant ſuffragia, ſeu fugitivos revocare, vel in prioratibus ſeu adminiſtrationibus alios loco eorum ſubrogare valeant, quam cito commode poterunt, intimare per ſuas literas, teneantur. Quodſi priores, ſeu adminiſtratores praedicti diem obitus, aut fugae, ſive receſſus hujuſmodi praelatis ſuis ſuperioribus ſignificare diſtulerint, tertiam partem illorum, quae canonicus expendiſſet, ſi non fuiſſet mortuus, vel in fuga, pro pitantia capituli, vel conventus eccleſiae, monaſterii, vel loci principalis ſolvere teneantur.

Inſuper canonici praedicti non ſoli, ſed honeſte aſſociati, et cum habitu decenti incedant; nec in villis, in quibus prioratus, ſeu adminiſtrationes hujuſmodi fuerint, comedere, vel bibere, aut ingredi domos praeſumant, niſi cum honeſtis perſonis, et tunc de ſui prioris, ſeu adminiſtratoris licentia ſpeciali; qui vero contrarium fecerint, regulari ſubjaceant diſciplinae. Ut haec efficacius obſerventur, antiſtites, abbates, et caeteri eorundem canonicorum ſuperiores, necnon alii, qui ad viſitandum per eos fuerint deputati, cum prioratus et adminiſtrationes hujuſmodi viſitabunt, circa illa obſervanda, et non obſervata etiam corrigenda, curam habeant diligentem.

De obtinentibus beneficia a ſede apoſtolica.

Praecipimus, quod canonici religionis praefatae, qualiacunque in ipſa religione auctoritate ſedis apoſtolicae, vel legatorum ipſius beneficia obtinentes, obediant ſuperioribus ſuis religionis ejuſdem, ipſorumque ſubſint correctionibus, ordinationibus, punitionibus, et ſtatutis; et beneficiis hujuſmodi ex cauſis rationabilibus privari, et ab illis amoveri poſſint, quemadmodum poſſent, ſi foret per ſuperiores ſuos de ipſis beneficiis eis proviſum.

De ſirmariis.

Cum expediat infirmis de domo, ſeu loco congruo provideri; ſtatuimus, quod in eccleſiis, monaſteriis, et locis aliis conventualibus religionis ejuſdem, in quibus certa domus, ſeu locus deputata, vel deputatus non fuerit pro infirmis, hii, ad quos id pertinuerit, quibus ad hoc ſuppetant facultates, domum, ſeu locum hujuſmodi ſufficientes, juxta ſtatum, et facultates locorum, quantocyus commode fieri poterit, deputare ſeu conſtruere teneantur, eiſdem infirmis ſufficienter de lectis, victualibus, ſervitoribus, medicis, et rebus medicinalibus, et aliis quibuſlibet neceſſariis providendo. Ad quae peragenda, et complenda, per ſuperiores ſuos immediatos, et per praeſidentes, ac viſitatores, et eorum quemlibet, auctoritate apoſtolica, per cenſuram eccleſiaſticam, et alia opportuna remedia compellantur. Ubi autem adminiſtrationes eorum, qui ad praemiſſa tenentur, ſufficientes ad ea peragenda non habuerint facultates, in capitulo annuali, per ipſum capitulum, vel majorem partem ipſius auctoritate apoſtolica ordinetur, quod adminiſtrationes hujuſmodi ſufficientes ad hoc reddantur per aſſignationes penſionum, prout infra in alio caſu, ſub rubrica de victualibus, et aliis miniſtrandis, noſcitur eſſe proviſum.

Quod antiquus canonicorum numerus teneatur.

Cum ſit conſonum rationi, ut obtinentes beneficia, ipſorum onera debeant ſupportare; ſtatuimus, quod in monaſteriis, prioratibus, et aliis beneficiis quibuſcunque religionis ejuſdem, perſonis quibuſlibet extra praefatam religionem, cujuſcunque ſint dignitatis, gradus, vel praeeminentiae, etiamſi fuerint ſanctae Romanae eccleſiae cardinales, collatis vel commendatis, ſeu de caetero conferendis vel commendandis, tot canonici teneantur, quot in eis tenerentur, ſi per canonicos regulares monaſteria, prioratus, et beneficia hujuſmodi regerentur; et quod nihilominus canonico in eiſdem monaſteriis, prioratibus, et beneficiis committatur id, quod ſupra, vel circa alios canonicos inibi reſidentes haberet exercere adminiſtrator canonicus, ſi praeeſſet eiſdem, quantum ad ea, quae pertinent ad regulam, ſeu diſciplinam, vel obſervantiam regularem. Et quod quilibet praedictorum hujuſmodi monaſteria, prioratus, et beneficia quomodolibet obtinentes, ad procurationes, et alia quaelibet onera, ipſis monaſteriis, prioratibus, et beneficiis incumbentia, ſupportanda, perſolvenda, et reddenda integre ſint aſtricti; quodque ad haec, et alia ſupradicta, auctoritate apoſtolica, per cenſuram eccleſiaſticam, et alias compelli valeant per capitulorum provincialium praeſidentes, et quemlibet eorundem, prout per ſuperiores ſuos poſſent et deberent compelli canonici regulares, ſi praeeſſent monaſteriis, prioratibus, et beneficiis memoratis; niſi fuerint ſanctae Romanae eccleſiae cardinales, quos nolumus talium compulſionibus ſubjacere.

De perſonis ſecularibus, et animalibus tenendis, vel non, in eccleſiis, vel monaſteriis.

Prohibemus, ne canonici regulares in eccleſiis cathedralibus, monaſteriis, ſeu locis aliis collegiatis, ſeu conventualibus religionis ejuſdem teneant, aut nutriant equos, ſeu alias evectiones, neque familiares, ſeu ſervitores habeant ſeculares, niſi ratione dignitatum, officiorum, vel adminiſtrationum ſuarum, quae geſſerint, id eis permiſſum fore noſcatur. In infirmatorio tamen, et coquina monaſterii, ſeu prioratus, et aliis officiis, atque ſervitiis aliis communibus poſſint tenere ſeculares ſervitores honeſtos, et prout in eccleſiis, ſeu monaſteriis, et aliis locis praedictis fuerit hactenus rationabiliter obſervatum, non in exceſſivo, ſed moderato numero, juxta arbitrium praelati immediati; ſervitores autem ſeculares hujuſmodi, quanto minus fieri poterit, cum canonicis converſentur, nec cum eis in communi comedant, nec bibant, etiamſi presbyteri fuerint, vel clerici ſeculares, niſi forte tales fuerint presbyteri, vel alii in ſacris ordinibus conſtituti, qui eſſent inibi perpetui, et cum canonicis etiam in refectorio comedere aſſueti, et tunc a canonicis ſedeant ſegregati, cum habitu conſueto, et etiam honeſto, ſe eiſdem canonicis in ſilentio, et obſervantiis aliis honeſtis, quamdiu cum eis fuerint commorantes, quibus provideatur juxta morem inibi rationabiliter obſervatum. Et ſi presbyteri, ſeu ſeculares clerici perpetui praedicti infra eccleſiarum ſeu monaſteriorum ſepta deliquerint ſeu exceſſerint in levibus, per ademptionem participantiae, ſeu portionis, quam fuiſſent alias percepturi, per immediatum praelatum regularem loci, unde ſumunt praedicta, vel per illum, qui inibi praeerit, regularibus diſciplinis poſſint corrigi et puniri. Caveant igitur abbates, praepoſiti, priores, et caeteri quicunque ipſius religionis, ne lautis conviviis, et comeſſationibus occupentur, nec in hiis ſumptus immoderatos faciant, vel alias etiam exceſſivos, a familiarium quoque ſervitorum, aut ſequacium, necnon robarum, ſeu veſtium multitudine indecenti et exceſſiva ubique diligenter ſtudeant abſtinere, et honeſte ac laudabiliter converſari. Dicti quoque abbates, necnon praepoſiti, priores, caeterique adminiſtratores, et profeſſores alii religionis ejuſdem extra loca ſua proficiſcentes, aſſociati incedant, prout ipſorum congruit honeſtati; et ubi canonicorum numerus ſufficiens affuerit, et ad haec etiam ſuppetant facultates, abbates, et alii praelati ſaltem religionis ſuae duos ſocios ſecum ducant; praeſidentes autem capitulis provincialibus, ac viſitatores per ipſa capitula deputati, necnon praelati alii religionis ejuſdem, quoad ſuos ſubditos, attente provideant, quod praemiſſa diligentius obſerventur, tranſgreſſores arguendo, et, prout expediens fuerit, puniendo.

De aetate et qualitate ad ordines et beneficia promovendorum.

Praeſentium auctoritate ſtatuimus, quod canonici beneficia ſimplicia obtinentes, et alii non beneficiati religionis ejuſdem, ad mandatum praelati ſui, infra terminum per eum praefigendum eiſdem, ſe faciant ad ordines quoſlibet promoveri, niſi eos cauſa rationabilis, quam ipſi praelato infra dictum terminum exponere habeant, excuſaret. Quod ſi non fecerint beneficiati, eo ipſo ab obtentis beneficiis ſint ſuſpenſi; non beneficiati vero ad beneficia obtinenda ſint et remaneant inhabiles, donec promoti fuerint ad ordines ſupradictos: quodque prioratus, curam animarum habentes, et alia beneficia curata, quorum prioratuum et beneficiorum cura per perpetuos vicarios exercetur, committi nequeunt vel conferri, niſi eis, qui viceſimum quintum annum ſuae aetatis attigerint; qui autem hujuſmodi prioratus, ſeu beneficia habuerint, infra annum computandum a tempore collationis, ſeu commiſſionis ſibi factae de eis, et poſſeſſionis adeptae, vel infra viceſimum quintum aetatis ſuae annum, ſi ante annum ipſum prioratus, ſeu beneficia hujuſmodi eis collata fuerint, ſeu commiſſa, ſe faciant ad ſacerdotium promoveri. Prioratus quoſque conventuales, dignitates, perſonatus, officia, ſeu adminiſtrationes, viz. ſacriſta, theſauraria, eleemoſynaria, operaria, cameraria, et ſimilia, quae in eccleſiis, monaſteriis, et aliis locis conventualibus, ſeu collegiatis dictae religionis officia, ſeu adminiſtrationes, et beneficia fuerint, etiamſi eiſdem officiis, ſeu adminiſtrationibus animarum cura nullatenus ſit annexa, alicui, niſi viceſimum quintum annum attigerit, conferri nequeant, aut committi; et qui prioratus, dignitates, perſonatus, officia, ſeu adminiſtrationes hujuſmodi obtinuerint, infra annum a tempore collationis, ſeu commiſſionis eis factae de ipſis, et adeptae poſſeſſionis eorum, ſe faciant ad ſacerdotium promoveri; vel ſaltem ad ordinem, quem dignitates, perſonatus, officia, vel adminiſtrationes obtenta requirent de jure, conſuetudine, ſeu ſtatuto, nec contra hoc a quoquam valeat diſpenſari. Nos inſuper commiſſiones, ſeu collationes factas contra praemiſſa, decrevimus fore irritas et inanes. Hii quoque, qui juxta praemiſſa, ceſſante cauſa rationabili, ad ordines promoti non fuerint, ſint prioratibus, dignitatibus, perſonatibus, officiis, adminiſtrationibus, et beneficiis praedictis eo ipſo privati, quae ipſis iterum ea vice nullatenus conferantur. Noſtrae vero intentionis exiſtat, quod praeſens conſtitutio, quam de recipiendis ordinibus per priores et alios beneficiatos praemiſimus, illos etiam, poſt duos menſes a tempore publicationis praeſentium conſtitutionum, in eorum annuali capitulo facere conſtringat; qui etiam in praeſenti talia beneficia obtinent, vel dictae publicationis tempore obtinebunt, dummodo aetatis legitimae ſint effecti, alias cum ad aetatem legitimam pervenerint, ad recipiendum, ſecundum praemiſſa, dictos ordines ſint aſtricti, niſi foret aliud canonicum, quod eos ab hujuſmodi ſuſceptione ordinum excuſaret.

De forma et honeſtate habitus et veſtimentorum.

Dignum fore cenſentes, ut canonici religionis praefatae non ſolum morum et vitae, ſed

etiam

etiam habitus et veſtimentorum refulgeant honeſtate; diſtrictius inhibemus, ne dicti canonici extra ſepta eccleſiarum, monaſteriorum, ſeu locorum ſuorum proficiſcentes, portent alias veſtes ſuper habitum, quam cappas, ſeu mantellos honeſtos, vel rotundella, ſeu clochias talares; vel circa, juxta uſum et conſuetudinem laudabilem eccleſiarum, monaſteriorum, et locorum ſuorum, uſum enim, ſeu verius abuſum manticarum, ſeu tabardorum, necnon rotundellorum, vel clochiarum, notabilem habentium brevitatem, eiſdem canonicis penitus prohibentes. Praecipimus quoque, quod in eccleſiis, monaſteriis, et aliis locis religionis praefatae, in quibus canonici cappas a parte anteriori apertas, de panno laneo conſuevere deferre, quae in quibuſdam locis cappae de choro vulgariter nuncupantur, ipſas honeſtas, non nimia longitudine, vel brevitate notandas, portare debeant locis et temporibus conſuetis. Deferant etiam cappas hujuſmodi a feſto Omnium Sanctorum uſque ad feſtum Paſchae infra ſepta quarumcunque cathedralium eccleſiarum religionis ejuſdem, ac monaſteriorum, et aliorum locorum, mediatos ſuperiores ipſius religionis non habentium, in quibus monaſteriis, ſive locis fuerit duodenarius canonicorum numerus, licet hactenus ipſas ibidem non conſueverint deportare. Sane infra eccleſias, clauſtrum, capitulum, refectorium, ac dormitorium non caputiis, ſed almuciis honeſtis utantur; caputia vero, ſi ea per ipſos extra loca praedicta deferri contigerit, ſint honeſta, et illa, quae cum cappis, et mantellis, clochiis, ſeu rotundellis portaverint, unius cum eis et ejuſdem coloris exiſtant, niſi ex privilegio aut inſtitutione laudabili caputia certi coloris aut formae eſſent aſſueti portare. Almuciae autem, ſi de panno fuerint, illius, cujus cappae eſſe debent, coloris exiſtant. Per hoc autem non liceat portare caputia, vel rotundellos, ſeu clochias eis, quibus alias portare licitum non exiſtit.

Prohibemus etiam, ne dicti canonici de caetero ferant furraturas de ventribus variorum aut ſquirolorum, etiam cum dorſis permixtis. Praecipimus etiam, quod canonici dictae religionis infra eccleſias, et clauſtra locorum cathedralium, aliorumque conventualium, ſeu collegiatorum ipſius religionis, et alibi conventualiter incedentes, portent ſuperpellicia magna et ampla, juxta cujuſlibet eccleſiae conſuetudinem rationabilem, quae in longitudine manicarum ultra manum quatuor digitis tranſverſalibus, vel circa, in ſua longitudine protendantur. Extra eccleſias vero, clauſtra, et loca praedicta, et ubique, ſub cappis, rotundellis, ſeu clochiis, vel mantellis in locis debitis uti poſſint ſuperpelliciis, quorum manicae uſque ad cubitum in latitudine, vel circa, et eorum longitudo uſque ad mediam tibiam, vel circa, protendantur. Per hoc autem nolumus derogare conſuetudini quorundam locorum, quae ab antiquo, vel ab inſtitutione habent uſum ſuperpelliciorum ad formam roquetorum, ſeu camiſiarum Romanarum; proviſo tamen, quod minoris longitudinis ſuperpellicia non exiſtant, et adeo manicas longas habeant, quod ex eis brachia uſque ad pugnum valeant cooperiri; per formas autem hujuſmodi ſuperpelliciorum et habituum uſum non intendimus prohibere, nec circa eas aliquid innovare.

Statuimus inſuper, quod canonici dictae religionis veſtibus albi, bruni, nigri, ſeu quaſi nigri coloris duntaxat utantur; quodque illi, qui altero tantum de dictis coloribus uti conſueverunt, ſeu tenentur, non poſſint ad alium portandum, ſeu aſſumendum aliquatenus ſe tranſferre, niſi ad album duntaxat; veſtis quoque ſuperior habitui proxima ſit rotunda per circuitum, et non ſciſſa, nec longitudine nimia, aut brevitate notanda. Ab eiſdem quoque canonicis in eorum veſtibus lingulatae manicae non portentur, nec in apparenti conſuticiae, vel quomodolibet botonatae. In cathedralibus autem eccleſiis antiſtites, ſeu praepoſiti, priores, ſeu alii, non habentes ſuperiores religionis ejuſdem, ſic alias formam honeſtam veſtium et calceamentorum ordinent et diſponant, quod ſit omnibus canonicis ejuſdem eccleſiae, ſeu monaſterii, tam intrinſecis, quam extrinſecis uniformis, ipſamque tam abbates, quam praepoſiti, priores, et adminiſtratores, ac caeteri quicunque canonici, et alii per proprios eorum antiſtites, vel abbates, ſeu praelatos alios; abbates vero, et caeteri praelati, ſuperiores proprios ejuſdem religionis non habentes, per praeſidentes provincialibus capitulis, ſeu per quemlibet eorum, ac per viſitatores in ipſis capitulis deputandos, tenere et ſervare cogantur. Qui vero veſtem, vel habitum contra ordinationem praeſentis conſtitutionis deferre praeſumpſerit, per dictos ſuperiores, vel per praeſidentes, ſive per viſitatores, ſeu eorum quemlibet ſic debite puniatur, quod caeteri a ſimilibus arceantur, et nihilominus ab eo auferatur veſtis prohibita, pauperibus eroganda; et ſi infra ſpatium quindecim dierum, a tempore monitionis, ſeu praecepti ſibi facti computandum, veſtem, vel habitum hujuſmodi non dimiſerit cum effectu, vel ablationi praedictae reſtiterit, ſi beneficiatus fuerit, per quatuor menſium ſpatium ab adminiſtratione temporalium ſit ſuſpenſus; non beneficiatus vero dicto tempore ſit inhabilis ad eccleſiaſticum quodcunque beneficium obtinendum. Qui autem exhibens ſe in publico habitu, ſub ſupertunicali, vel cotardia, vel guarnacia, vel alias temere occultaverit ſimo, intus emendare noluerit, juxta praemiſſam perſonarum diſtinctionem, dictas ſuſpenſionis et inhabilitatis poenas per idem tempus incurrat. Injungimus inſuper praeſidentibus, viſitatoribus, et praelatis aliis religionis praedictae, ut contra tranſgreſſores eorum, quae circa honeſtatem veſtium, et habitus ſuperius ſunt ſtatuta, prout ad eos et eorum quemlibet pertinuerit, monitionem praedictam, cum tranſgreſſio ejus nota fuerit, facere non omittant. Et nihilominus praeſidentes, et viſitatores praedicti monere teneantur abbates, praepoſitos, et alios, ad quos id pertinuerit, religionis praedictae, ut praemiſſa, quae, ut praedictum eſt, circa honeſtatem veſtium et habitus ſunt ſtatuta, ſervent, et faciant a ſuis ſubditis diligentius obſervari.

De

De petenda licentia, et volentibus extra eccleſiam, vel monaſterium progredi, et exire.

Ut in religione praedicta vitetur diſſolutio, et obedientia teneatur; diſtrictius inhibemus, ne quivis canonicus dictae religionis de eccleſia, monaſterio, vel loco ſuo conventuali exeat, niſi primitus obtenta licentia ab illo, qui eam valeat impertiri, quavis conſuetudine contraria non obſtante; quodque cauſam exitus veraciter et abſque fictione exponat ei, a quo erit licentia obtinenda. Qui vero hujuſmodi licentiam conceſſerit canonicis clauſtralibus, nullam adminiſtrationem, vel beneficium obtinentibus, terminum redeundi, quanto convenientius poterit, breviorem aſſignet eiſdem. Sane adminiſtratoribus et beneficiatis, qui habent reſidere in clauſtro, poſſit dari licentia ſine praefictione termini, ſi hoc concedenti viſum fuerit expedire. Si quis autem exiverit eccleſiam, monaſterium, ſeu locum alium conventualem ſine licentia, vel in termino aſſignato, juſta cauſa ceſſante, non redierit, poena, quae in tali caſu per ſtatuta, vel conſuetudines ejuſdem monaſterii, ſeu alterius loci, infligenda fuerit, infligatur eiſdem. Et ſi ſuper hoc ſtatutum, vel conſuetudo aliqua non exiſtat, poena, quae ſequitur, infligatur; viz. quod illi, qui infra novem dies poſt exitum termini praedicti redierint, ultimi ſtent ſub choro, ac ſecunda, et quarta, et ſexta feriis ejuſdem ſeptimanae in pane et aqua jejunent. Illis vero, qui infra hujuſmodi novem dies non redierint, poena, quae ſequitur, imponatur; viz. quod a porta regulari, parlatorio, ſeu alio loco decenti per clauſtrum cum magiſtro noviciorum, vel alio ad hoc deputato, ad capitulum veniat; camiſiam, femoralia, et caligas tantum habens; ſuperpellicium in brachiis, ac ferulam, ſeu virgam in manibus ſuis ferens; cum quibus in dicto capitulo, venia prius recepta, et recognita culpa ſua, coram omnibus verberetur; et nihilominus, alia poenitentia, ſive poena pro qualitate demeriti imponatur eidem, ſecundum arbitrium imponentis. Quodſi ſine ſcandalo hujuſmodi poena imponi non poſſet, in poenam aliam, ſecundum ſui praelati arbitrium, de proborum et ſeniorum conſilio conventus commutetur, quam in dicti conventus praeſentia facere teneatur; proviſo attentius, quod menſuram peccati correctionis inflictio non excedat. Simili quoque, vel alia condigna poena puniantur canonici in prioratibus, ſeu adminiſtrationibus aliis exterius aſſignati, qui, ſine licentia priorum ſeu adminiſtratorum eorundem de ipſis prioratibus, ſeu adminiſtrationibus recedentes, fuerint evagati, vel in termino non redierint aſſignato. Si autem de dictis prioratibus, ſeu adminiſtrationibus, et ad clauſtrum, ſeu ad praelatum ſuum, a ſuis prioribus, ſeu adminiſtratoribus, licentia non petita, vel petita et non obtenta, venerint, eidem praelato, ſeu ſuperiori ſuo cauſam ſui adventus ſtatim exponant; qui praelatus, ſeu ſuperior, an cauſa hujuſmodi rationabilis et vera fuerit, arbitretur; et ſi cauſam minus rationabilem, ſeu falſam eſſe repererit, vel ſi hujuſmodi venientes nullam cauſam ei expoſuerint, aut licentiam non petierint, per praelatum, aut ſuperiorem eorum, prout eis viſum fuerit expediens, puniantur. Nullus quoque canonicus pernoctaturus extra eccleſiam, monaſterium, vel alium locum ſuum abire ſine breviario permittatur; in quo penſum ſervitutis ſuae, dicendo horas canonicas, poſſit ſolvere Creatori.

De prohibita alienatione.

Perpetuo prohibemus edicto, ne civitas, caſtrum, villa, vel feodum notabile, aut juriſdictio alicui ipſorum, vel grangia, ſeu latum territorium, ſive magnus poſſeſſionum, ſive terrarum numerus vendi, vel etiam principaliter, ſpecialiter, et expreſſe obligari, ſeu monaſterium, vel prioratus, aut eccleſia religionis praefatae in alios transferri valeant, per quoſcunque etiam in caſu alias a jure conceſſo, abſque licentia ſedis apoſtolicae ſpeciali; omnem venditionem, obligationem, et tranſlationem de praemiſſis contra haec factam irritam decernendo; ac nihilominus, quilibet capitulis provincialibus praeſidentium, ac viſitatorum alienationes hujuſmodi, et facientes eaſdem, ac conſentientes eiſdem, ſedi apoſtolicae, ſi exempti fuerint; alioquin, ordinariis, ſeu dioeceſano ipſorum intimare per ſcripturam auctenticam, vel literas eorum ſigillis munitas, quam cito commode poterint, teneantur.

De fictis et doloſis contractibus.

Multis fraudibus atque doloſis, quae per nonnullos religionis ejuſdem, in damnum et praejudicium eccleſiarum, monaſteriorum, prioratuum, et aliorum locorum, prout experientia docuit, committuntur, opportunis obviare remediis, quantum cum Deo poſſumus, ſalubriter cupientes; hoc conſultiſſimo prohibemus edicto, ne abbattes, praepoſiti, ac priores, vel quivis adminiſtratores, et alii praepoſiti, ſeu converſi religionis ejuſdem, praetextu adminiſtrationum, vel negotiorum, quae gerunt, fraudulentos, vel doloſos, aut ſimulatos, vel fictos contractus inire, vel mutua ſimulata, vel ficta ſuſcipere, ſive proprio, ſive fidejuſſorio, vel quovis alio nomine alieno, neve etiam confiteri inſtrumentis publicis, vel auctenticis, aliiſve ſcripturis, ſe a patre, fratre, nepote, vel conſanguineo, ſeu quolibet alio conjuncto affine, vel familiari ſervitore, amico, ſeu mercatore recepiſſe mutuo, vel alias pecuniam, panes, bladum, vinum, equos, boves, ſive animalia alia, vel res, ſeu alia bona, eaque in utilitatem locorum, quibus praeſident, vel adminiſtrationum, quas gerunt, fuiſſe converſa; cum tamen nec pro ſe, ſeu locis eorum, neque pro adminiſtrationibus ſuis ipſa receperint, quoquomodo praeſumant. Similiter etiam prohibemus, ne fingant, ſeu ponant, vel ſcribant ſe fore principales debitores, neve ut tales ſe obligent, ubi revera non principales, ſed fidejuſſores exiſtunt, neve in talibus contractibus, ut praefertur, ſimulate conceptis, ſe, ac alios ſuo nomine, quoad loca, jura, poſſeſſiones, reditus, proventus, bona et jura locorum ipſorum obligent, vel ſubmittant, neque in fraudem

dem ſeu doloſe confiteantur, vel alios praeſertim debitores eorum faciant confiteri, ſeu etiam obligari, vel ſuper hiis inſtrumenta, vel auctenticas, ſeu alias ſcripturas in fraudem confici, continentia, quod jura, reditus, poſſeſſiones, animalia, blada, pecuniam, ſeu alia bona ad ipſos, vel monaſteria, ſeu quaevis alia loca ipſius religionis pertinentia, ſeu debita fuerint, ſunt, vel eſſe debent patris, matris, ſeu fratris eorum, vel aliarum perſonarum praedictarum, et ad ipſas perſonas pertinere, vel debita ejus fore, vel alios quoſcunque contractus ſimiles fraudulenter et doloſe confingi faciant, fierive procurent, per quos eccleſiae, monaſteria, et alia loca religionis ipſius, quibus praeſunt, ac jura, reditus, poſſeſſiones, ſeu alia bona ipſorum damnificari, gravari, obligari, vel alias impediri, ſeu deperire valeant quovismodo. Nos autem omnes praenominatos, in grave et enorme praejudicium adminiſtrationum ſuarum, talia committentes, vel fieri facientes, aut eis conſentientes, praeter alias poenas juris, niſi infra duorum menſium ſpatium, a tempore contractus ſeu commiſſi hujuſmodi innumerandum, ea, quantum eis poſſibile fuerit, tolli fecerint, et ceſſare, et eccleſias, monaſteria, prioratus, adminiſtrationes, loca praedicta, ſeu reddi fecerint indemnia, ſeu a talibus diſpendiis liberaverint, excommunicationis ſententiae, eo ipſo decrevimus ſubjacere; quodſi forte praemiſſa effectualiter non potuerint revocare, teneantur infra alios duos menſes, illos duos immediate ſequentes, ea ſuis ſuperioribus revelare; quod ſi non fecerint, ſententiam excommunicationis incurrant, et alias pro dictis exceſſibus debite puniantur taliter, quod cedat caeteris in exemplum; poſſint autem praeſidentes, ac viſitatores in provincialibus capitulis deputati, et eorum quilibet, abbates, et alios quoſcunque praelatos, adminiſtratores non habentes ſuperiores religionis ejuſdem, qui hujuſmodi ſententiam excommunicationis incurrent, ſatisfactione praemiſſa abſolvere, et cum eis ſuper irregularitate, ſi per ſimplicitatem, et juris ignorantiam, non tamen in contemptum clavium divina celebraverint, vel ſe ingeſſerint eiſdem, inde contracta miſericorditer diſpenſare; caeteros vero conſimiliter abſolvere, et cum eis in ſimilibus caſibus diſpenſare valeant immediati ſuperiores eorum.

De mutuis.

Monaſteriorum, et locorum religionis ejuſdem diſpendiis, quae ex mutuorum contractu plerumque proveniunt precario, conſultius intendentes, ſtatuimus, quod abbas, praepoſitus, prior, ſeu quivis alius adminiſtrator dictae religionis, cum per ipſum fuerit mutuum ſuſcipiendum, ultra ſummam communi providentia, per annuale capitulum, ſeu majorem partem ipſius taxandam, infraſcriptam ſolennitatem obſervet; viz. ut quilibet de praedictis, ſuperiorem ejuſdem religionis non habens, qui habebit recipere mutuum ſupradictum, tractatum ad minus duorum dierum non continuatorum, ſed interpolatorum cum capitulo ſeu conventu ſuo diligentem habeat et maturum; et nihilominus de conſenſu ſui capituli, vel conventus mutuum hujuſmodi recipiatur ab eo. In monaſterio vero, prioratu, et adminiſtratione conventuali, vel non conventuali, ſuperiorem immediatum in ea religione habente; in conventuali, viz. cum conventu ipſius; in non conventuali cum conventu ſuperioris eccleſiae, monaſterii, ſive loci tractatus hujuſmodi habeatur; et nihilominus, in utroque licentia, ſeu auctoritas interveniat dicti ſuperioris, quocunque nomine cenſeatur, eo plene certificato, in quantum commode fieri poterit, de omnibus, quae intervenire debent in tractatu praefato. In quo quidem agatur, et clare liqueat, ob quam cauſam, cujuſve ſummae, et, ſi fieri poteſt, a quibus creditoribus, et ſub quibus conditionibus, et obligationibus, quibuſve terminis ſolvendum ſuſcipiatur mutuum ſaepedictum; de hiis nihilominus auctentica conficienda ſcriptura, in qua ea omnia, ac nomina illorum, qui interfuerint in tractatu, ac etiam conſentientium, recipientium, et auctorizantium exprimantur, et ipſorum auctorizantium ſigilla ſcripturae hujuſmodi apponantur.

Prohibemus inſuper, ne praetextu alicujus procuratorii generalis, etiamſi contineatur in eo, quod procurator mutuum poſſit recipere, aut obligare eccleſiam, monaſterium, vel alium locum, mutuum recipi valeat, nec eccleſia, monaſterium, vel locus alius obligari, niſi prius praedicta omnia fuerint obſervata. Volumus autem, quod pecunia, quae taliter, ut praemittitur, mutuo recipietur, non remaneat in ſolius antiſtitis, ſeu abbatis, vel prioris, vel adminiſtratoris hujuſmodi contractum ineuntis principaliter poteſtate; ſed, ſi commode fieri poterit, tradatur tribus, ſeu pluribus, aut paucioribus viris, prout expediens videbitur, providis et diſcretis, qui dictum mutuum ad illas utilitates, ſeu neceſſitates convertant, ob quas noſcitur fuiſſe contractum, qui ſuper hoc fideliter exequendo juramenti vinculo aſtringantur; diſtrictius inhibentes, ne eorum, quae debentur eccleſiis, monaſteriis, ſeu locis aliis religionis ejuſdem, remiſſio fraudulofa, et notabiliter damnoſa, a quoquam valeat attenptari. Permittimus tamen, quod ſi antiſtes, vel abbas, vel alii quicunque adminiſtratores religionis ejuſdem a locis, quibus praefuerint, aut loca ipſa a locis aliis dictae religionis, quibus ſubſunt, ſint multum remota, et caſus aliquis evidenter utilis, ſeu neceſſarius occurrat, cui ſuccurri non valeat, niſi ultra dictam ſummam communi providentia taxatam mutuum contrahatur, licitum ſit eiſdem abſque ſolennitate hujuſmodi, et poenis infraſcriptis, ut tali caſu valeat provideri, tantam abſque fraude qualibet ſummam recipere mutuo, quanta neceſſaria fuerit pro caſu praefato, ſive ut ſibi provideant pro eodem; recipientes autem mutuum, in caſu hujuſmodi, ſi ſuperiores ejuſdem religionis non habuerint, conventibus propriis; ſi vero ſuperiores tales habuerint, eiſdem ſuperioribus nihilominus pro ſuis conventibus, ſi conventum habeant, infra octo dies, poſtquam eorum praeſentiam habere commode potuerint, id

id exponere, et de hiis, quae in ipſo contractu intervenerint, eos certiores reddere teneantur; et conficiatur inde ſcriptura, ſi ipſis ſuperioribus vel conventibus viſum fuerit expedire. Praelatus autem, ſeu quivis adminiſtrator, qui ſemel receperit, ſive particulariter, ſive ſimul ſummam praedictam communi providentia, ut praemittitur, praetaxatam, quodcunque mutuum recipiat ultra eam, niſi eſſet modicum, quod tamen quartam partem ejuſdem ſummae non excedat, teneatur, ſub infraſcriptis poenis, ſolennitatem ſupraſcriptam plenarie obſervare. Quodſi abbas, praepoſitus, prior, vel adminiſtrator alius dictae religionis, quocunque nomine cenſeatur, contra praemiſſa faciens, mutuum ultra praedictam ſummam communi providentia taxatam abſque dicta ſolennitate recipiendo locum ſibi commiſſum, aut jura, reditus, ſeu poſſeſſiones ipſius expreſſe obligaverit, vel literas, vel inſtrumenta conceſſionis, vel recognitionis ſuper hoc conceſſerit, ſeu alias ſubmiſerit, niſi infra ſex menſes immediate ſequentes, obligationes et ſubmiſſiones hujuſmodi ceſſare fecerit, ſit ei extunc, donec ea compleverit, eccleſiae interdictus ingreſſus. Et inſuper praepoſiti, priores, et alii adminiſtratores, ſuperiorem ejuſdem religionis, non tamen conventum habentes, ſi praefatum interdictum, per alios ſex menſes, praefatos ſex immediate ſequentes, pertinaciter ſuſtinuerint, ſint extunc a ſuis adminiſtrationibus ſuſpenſi, donec obligationes praedictae tollantur, et eorum adminiſtrationes redditae fuerit indemnes. Suſpenſione autem hujuſmodi durante, ſuperiores immediati taliter ſuſpenſorum adminiſtrationes eorum recipiant, eaſque per ſe vel alios fideliter gerere, et indemnes, pro poſſe, reddere ſtudeant, ac nihilominus ſuſpenſos eoſdem aliter punire, prout culpae qualitas exegerit, non omittant. Si quis autem taliter ſuſpenſorum ſuperioribus ipſis in praedictis de facto contradicere praeſumpſerit, excommunicationis ſententiam incurrat ipſo facto, quam ſi ſuſtinuerit pertinaci animo per ſex menſes, a dignitate, officio, adminiſtratione, ſeu beneficio per eum obtenta vel obtento privetur.

De locis tradendis ad firmam, vel non.

Quoniam ex minus provida locatione locorum religionis ejuſdem, ſeu conceſſione ipſorum ad firmam, ſeu proventuum locorum ipſorum plurima pertulit hactenus dicta religio detrimenta; ſalubri prohibemus edicto, ne abbates, priores, praepoſiti, aut caeteri adminiſtratores religionis ipſius, ſine cauſa neceſſaria, vel utili, loca ſuae adminiſtrationi commiſſa, vel proventus ipſorum locorum ad firmam tradere, ſeu locare praeſumant; quod ſi ex cauſa hujuſmodi id facere voluerint, et capitulum ſeu conventum habuerint, non tamen ſuperiorem religionis ejuſdem, debeant cum eodem capitulo ſeu conventu praemittere tractatum de cauſa hujuſmodi, et de quantitate pretii, et ſub quibus obligationibus, et de perſona illius, cui firma, ſeu obligatio hujuſmodi fuerit facienda, ipſamque facere cum conſilio ipſius capituli, ſeu conventus, vel majoris partis ejuſdem. Si vero capitulum, ſeu conventum proprium, et nihilominus ſuperiorem ejuſdem religionis habuerint, non ſolum cum ipſo capitulo, ſeu conventu, ſed etiam cum eodem ſuperiore dictum tractatum praehabeant, et cum conſilio capituli, ſeu conventus ipſorum, vel majoris partis ejuſdem, ac de dicti ſuperioris licentia, et non aliter, ad eas procedant. Si autem priores, vel praepoſiti, aut alii adminiſtratores extiterint, non habentes conventum, ſed antiſtitem, abbatem, vel ſuperiorem religionis ejuſdem, tractatum praedictum cum eodem ſuperiore praemittant, et cum ipſius licentia, et non aliter, faciant firmam, ſeu locationem praefatam. Per hoc autem non intendimus prohibere, quominus reditus, et proventus adminiſtrationum ſuarum locare, ſeu vendere valeant abſque ſolennitate praemiſſa, ad tempus modicum, juxta morem in regione, qua erunt, ſolitum obſervari; ſtatutis eccleſiarum, monaſteriorum, vel aliorum locorum religionis ejuſdem, ſi quae ſuper hoc fuerint, rationabilibus obſervatis; ſi tamen ex hujuſmodi locatione, ſeu venditione proventuum, ad tempus modicum, ut praemittitur, faciendis, contingeret infra unum annum recipi pecuniam, vel aliud, quod pretium proventuum rei locatae unius anni excederet, tunc ſolennitates praemiſſas volumus obſervari.

Simili modo etiam prohibemus, ne aliquo caſu firmae, ſive locationes, ſeu venditiones hujuſmodi fiant per eoſdem perſonis ſuſpectis; neve quibuſvis firmariis, ſeu conductoribus, ſive emptoribus, liber originalis cenſuum, aut inſtrumenta, ſeu munimenta originalia, ſuper juribus eccleſiarum, vel adminiſtrationum confecta, tradantur; neve juriſdictiones per ſe, aut cum univerſitate, ſeu civitates, vel villae, vel inſignia loca, ſeu caſtra, vel fortalicia locentur, ſeu ad firmam tradantur, ſive ſub locatione, vel firma includantur; reditus tamen, ſeu proventus civitatum, villarum, locorum, caſtrorum, et fortaliciorum hujuſmodi, prout praemittitur, vendi valeant ſeu locari. Ubi autem, occaſione firmarum, aut locationum, ſeu venditionum hujuſmodi, continget perſonas, vel bona eccleſiaſtica ipſius religionis obligari, vel ſubmitti; obligationes et ſubmiſſiones hujuſmodi fieri volumus eccleſiaſticae juriſdictioni, et coercioni duntaxat, et per eccleſiaſticam juriſdictionem, et coercionem executioni mandari. Firmas autem, ſive locationes, ſeu venditiones praedictas, locorumque traditiones contra praemiſſa factas, inſtrumenta quoque, et alia quaelibet documenta ſuper eis confecta, viribus carere decrevimus, et nullius exiſtere firmitatis; et nihilominus abbates, priores, praepoſiti, et caeteri adminiſtratores, ſuperiorem religionis ejuſdem non habentes, qui contra fecerint, per praeſidentes capitulis, vel per viſitatores deputandos in eis corrigantur. Caeteri vero per antiſtites, ſeu alios immediatos ſuperiores eorum, ſi eis viſum fuerit, in quinta parte pretii locationis, ſeu firmae, fabricae, ſeu ornamentis eccleſiae, monaſterii, ſeu loci, cui immediate ſuberunt, applicanda, et alias debite puniantur.

De

De regiſtris et inventariis.

Ut eccleſiarum, monaſteriorum, et aliorum locorum religionis ejuſdem bona et jura ſalubriter conſerventur; ſtatuimus, quod praeſidentes eccleſiis cathedralibus, monaſteriis, prioratibus, et adminiſtrationibus aliis quibuſcunque dictae religionis, quamprimum commode poterint, conficiant, ſeu confici faciant regiſtra, in quibus poſſeſſiones, cenſus, jura, et caetera bona immobilia, quaecunque et qualiacunque fuerint, ad eorum adminiſtrationes ſpectantia, ſingillatim et ſpecifice deſcribantur: fiant etiam per eoſdem regiſtra de ornamentis eccleſiaſticis, vaſis, lectis, animalibus, et aliis rebus mobilibus, et ſe moventibus, pro agricultura, et alia inſtructione locorum neceſſariis, vel utilibus, et hujuſmodi regiſtra, in locis ſubjectis aliis locis ſuperioribus religionis ejuſdem, duplicentur, quorum unum in loco ſuperiori, et reliquum in ſubjecto ſerventur. Viſitatores quoque in provincialibus capitulis deputati, cum viſitabunt loca ſuae viſitationi commiſſa, praelati et etiam alii ſuperiores, cum fuerit opportunum, diligenter inquirant, an res et bona praedicta neceſſaria pro inſtructione locorum teneantur in locis eiſdem; et provideant, quod perpetuo teneantur in eis, et defectus, ſi quos in hiis repererint, faciant emendari; et ſecundum quod culpa exegerit, puniant delinquentes.

Inſuper praeſidentes praefati, cum poſſeſſiones adminiſtrationum ſuarum fuerint aſſecuti, inventaria de bonis mobilibus, et ſe moventibus, repertis in adminiſtrationibus ipſis, conficiant. Hii vero, qui habent ſuperiores religionis ejuſdem, hujuſmodi inventaria faciant duplicata, quorum unum in loco ſubjecto, et ſuperiori reliquum aſſignetur, ut per ea, in quo ſtatu adminiſtrationes ipſas receperint, valeat apparere. Fiant autem hujuſmodi inventaria et regiſtra per tabellionem, vel ſaltem in aliarum publicarum praeſentia perſonarum. Adjicimus etiam, quod praeſidentes eccleſiis cathedralibus, monaſteriis, et locis aliis dictae religionis, qui bona mobilia prioratuum, adminiſtrationum, et beneficiorum quorumlibet religionis ejuſdem ſibi ſubjectorum, vacantium in eiſdem, tempore hujuſmodi inventa, ſeu illa durante obvenientia, ex privilegio, vel conſuetudine, ſeu alia cauſa rationabili ad ſe aſſerunt pertinere; vaſa, veſtimenta, ſeu alia ornamenta divino cultui deputata; animalia etiam tam pro agricultura, quam pro aliis ipſorum locorum neceſſitatibus teneri inibi conſueta, vaſa, vivaria, et coquinae; lectos etiam, et alia ſupellectilia neceſſaria, ſeu vaſa, niſi forte aurea, vel argentea fuerint, nullatenus occupare, vel exinde aſportare, aut ſibi appropriare praeſumant. In apprehendendis quoque bonis aliis, conſtitutionem felicis recordationis Bonifacii papae VIII. praedeceſſoris noſtri, ſuper hoc editam, quae incipit " Praeſenti", diligenter obſervent. Qui vero ſecus fecerint, juxta qualitatem delinquentium perſonarum, poenas incurrant, quae per conſtitutionem eandem ejus tranſgreſſoribus infliguntur.

De ſolvendis cenſibus et reditibus pro alimentis conſtitutis.

Cum ſit rationi conſonum illos non debere onera recuſare, qui rerum commoda complectuntur; ſtatuimus, quod antiſtites, abbates, praepoſiti, archidiaconi, priores, et adminiſtratores caeteri religionis praefatae, qui cenſus, reditus, penſiones, ſeu quaecunque ſimilia debent, vel debebunt inpoſterum, pro alimentis quotidianis, vel pro veſtiariis, cathedralibus eccleſiis, monaſteriis, praepoſituris, prioratibus, officiis, adminiſtrationibus, ſeu locis aliis religionis ejuſdem, ſive in blado, vino, carnibus, oleo, piſcibus, ſeu rebus aliis quibuſcunque conſiſtant, illi eis in terminis conſuetis, vel praefixis, ſeu inantea praefigendis, integre ſolvere non omittant. Quodſi praepoſiti, priores, archidiaconi, ac caeteri adminiſtratores ejuſdem religionis ea in ipſis terminis, vel ſaltem poſt infra menſem, non ſolverint requiſiti, quantum aſcendit quarta pars illius debiti ultra ipſum debitum, nomine poenae ſolvere teneantur. Et, ſi infra alium menſem immediate ſequentem non ſolverint tam poenam, quam etiam ipſum debitum principale, eo ipſo ſint, donec de praedictis fuerit integraliter ſatisfactum, a temporalium adminiſtratione ſuſpenſi. Et praelatus, durante ſuſpenſione praedicta, miniſtret per alium temporalia beneficii illius, qui ſuſpenſionem incurrit ſupradictam, et ſatisfaciat de praedictis. Antiſtites vero, ſi poſt lapſum terminum requiſiti, infra duorum menſium ſpatium, a die requiſitionis hujuſmodi computandum, ſatisfacere contempſerint, poenam tertiae partis debiti incurrant irremiſſibiliter eo ipſo. Abbates autem, et alii praelati religionis ejuſdem, ſi poſt requiſitionem conſimilem, infra menſem ſatisfacere contempſerint, incurrant poenam conſimilem ipſo facto. Et ſi abbates, et alii praelati hujuſmodi per alium menſem ſequentem ſolvere non curaverint, a ſtallo chori, et loco capituli deputatis eiſdem ſint ipſo facto, et tamdiu maneant ſuſpenſi, donec integraliter de debito et poena ſatisfecerint memoratis; nulla remiſſione profutura eiſdem. In praedictis tamen caſibus, principali debito ſatiſfacto, antiſtites, abbates, et alii praelati praedicti libere, inferiores vero de ſuorum licentia praelatorum remittere valeant poenas praefatas ab aliis, quam a praefatis antiſtitibus, abbatibus, et praelatis, ſibi debitas pro praedictis.

Inſtitutionibus regularibus inhaerentes, ſtatuimus, ut canonici in eccleſiis cathedralibus, monaſteriis, ſive locis aliis collegiatis, ſeu conventualibus dictae religionis conſtituti, conſuetudine, ſeu uſu, ſeu potius abuſu contrario non obſtante, in refectorio comedant in communi, niſi in caſibus, in quibus, et prout eiſdem licitum eſt, ſeu permiſſum, extra refectorium comedere, ſecundum regularia et canonica inſtituta: proviſo, quod illi, quibus incumbit onus providendi, de victu canonicis eiſdem provideant, et decenter, non in pecunia, ſed in victualibus, prout cuilibet opus erit, de qua ſufficientia et decentia victualium tractetur, et, ſi expedierit, ordinetur in capitulo annuali;

annuali; decernentes, quod ſi qui reditus, vel penſiones alicui ex canonicis ſingulariter hactenus pro victualibus fuerint aſſignati, nullatenus dimittantur eidem: nos enim aſſignationes hujuſmodi revocamus, et pro revocatis haberi volumus, et eas deinceps fieri prohibemus. Illi quoque, quibus incumbit onus de veſtiariis, calceamentis, et aliis corporis indumentis neceſſariis dictis canonicis providendi, eiſdem provideant ſufficienter et decenter, a tempore congruo, juxta ſuppetentiam facultatum, et conditionem, ſeu qualitatem regionis, et illud, quod dandum erit ſingulis canonicis pro veſtiario, et aliis praedictis, ordinetur et taxetur, ſi opus fuerit, in annuali capitulo memorato. Ad hoc ſubjungimus, quod illi, qui praedicta miniſtrare tenentur, ad ea, omni excuſatione ceſſante, ut praemittitur, miniſtranda per ſuperiores ſuos, aut in defectum eorum, per viſitatores, vel praeſidentes, in capitulo provinciali deputatos, et eorum quemlibet compellantur; nec audiantur, ſi dicant privilegium, ſtatutum, ordinationem, vel conſuetudinem contraria ſe habere, aut pro ſuis perſonis, eorumque ſtatu, juxta perſonarum et officiorum decentiam, ſuſtentandis, ſe neceſſario indigere; nulla quoque ſuper haec appellatio, nullave ſupplicatio eis proſit; ſed ſi tertio moniti, per aliqua dierum competentia intervalla, monentis arbitrio relinquenda, praemiſſis efficaciter parere contempſerint, removeantur a ſuis adminiſtrationibus, vel officiis, ipſaque aliis perſonis idoneis, praedicta complere volentibus, committantur. Abbates vero, praepoſiti, priores, ac caeteri, non habentes ſuperiores religionis ejuſdem, vel habentes, ſi praeſint collegiis, ſeu conventibus, qui de praedictis providere tenentur, non habentes ſiquidem ſuperiores, a praeſidentibus, ac viſitatoribus, et eorum quolibet, caeteri vero tam ab eiſdem, quam et a dictis ſuis ſuperioribus, per cenſuram eccleſiaſticam, aliiſque remediis ad hoc congruentibus, ad id omnino cogantur; eiſdem ſuperioribus, niſi ſuos ſubditos, necnon dictis praeſidentibus, ac viſitatoribus, niſi abbates, priores, praepoſitos, et alios ſupradictos efficaciter ad praemiſſa compulerint, graviter arguendis, et taliter corrigendis, quod cedat caeteris in exemplum. Caeterum, ſi reditus et proventus dignitatum, officiorum, ſeu adminiſtrationum, quibus onus praedictum incumbit, aut dicta victualia, veſtiaria, ſeu alia pro victu, ſeu veſtitu neceſſaria canonicis miniſtranda non ſuffecerint, poſſit praelatus in ſuo annuali capitulo, cum conſilio et aſſenſu ejuſdem capituli, vel majoris partis ipſius, auctoritate apoſtolica, prioratibus, adminiſtrationibus, et aliis beneficiis per canonicos dictae religionis ſolitis gubernari, quibus, eorum ſupportatis oneribus, ad hoc ſuffecerint facultates, vocatis tamen ad hoc prioribus, vel adminiſtratoribus, et aliis beneficiatis, qui eiſdem praefuerint, penſiones perpetuas imponere, pro ſufficienti ſupplemento defectus victualium, et veſtimentorum, et aliorum neceſſariorum, pro habitu corporis duntaxat; quas quidem penſiones extunc tam illi, qui eiſdem prioratibus, adminiſtrationibus, et beneficiis aliis, tempore hujuſmodi impoſitionis, praefuerint, quam ſucceſſores eorum ſolvere teneantur.

De abſtinentia carnium.

Ut ſalutis auctori purius ſerviatur, ſtatuimus, quod univerſi canonici religionis praefatae ab eſu carnium diebus Sabbati, et per totum adventum Domini ſtudeant abſtinere; non obſtantibus ſtatutis, vel conſuetudinibus contrariis quibuſcunque: ſuper abſtinentia vero hujuſmodi ab eſu carnium in quarta feria, et Septuageſima, praelati, ſive alii, ad quos ſpectaverit, conſuetudines et ſtatuta antiqua, et nova, honeſta, et rationabilia ſuorum locorum ſervent, et faciant obſervari. Illis tamen, qui ad majorem abſtinentiam ſunt aſtricti, per haec eſum carnium non intendimus indulgere.

De cellis ſive cameris non tenendis in dormitorio.

Rurſus praecipimus, quod canonici religionis ejuſdem reſidentes in clauſtris, omnes ſimul, vel ſi multitudo eorum non ſinit, ſaltem quanto plures ex ipſis commode poterunt, in una domo dormiant et quieſcant, juxta regularia et canonica inſtituta, non habentes ſeparatas cameras, ſive cellas; exceptis illis, qui propter ſenectutem, vel invalitudines corporales, aut propter adminiſtrationes, ſeu officia, quae geſſerint, vel ex aliis cauſis, juxta diſpoſitionem ſui ſuperioris, rationabiliter exeuſantur. Statuimus etiam, quod, in dormitoriis, cellas non habentibus, cellae de caetero nullae fiant; permittimus tamen, quod in eis, ubi ſunt cellae jam factae, remaneant; ſed a parte anteriori debeant aperiri, ita quod a tranſeuntibus hii, qui intra fuerint, conſpici valeant, et videri; et quod per praelatos locorum, infra ſex menſes a tempore, quo praeſentes conſtitutiones fuerint publicatae, vel ipſis negligentibus, ſeu non valentibus, per viſitatores in provincialibus capitulis deputatos, in prima viſitatione, quam impenderint, omnes tales cellae ab anteriori parte valeant aperiri; et ſi ſuper hoc fuerint aliqui reſiſtentes, vel impedimentum praeſtantes, ſeu praeſtari procurantes, vel ad id dantes auxilium, conſilium, vel favorem publice vel occulte, vel hujuſmodi cellas de novo facere praeſumentes, excommunicationis incurrant ſententiam ipſo facto, quos etiam ipſi praelati, et viſitatores praefati per alia juris et ipſius religionis remedia valeant ſuper hiis, auctoritate apoſtolica, coercere. Ab hujuſmodi autem excommunicatione, ſi ipſam incurrerint, poſſint abſolvi per viſitatores praefatos, vel per praelatos immediatos eorum, et cum eis, ſuper irregularitate, ſi quam forſan contraxerint per ſimplicitatem, et juris ignorantiam, non tamen in contemptum clavium, celebrando, vel ſe ingerendo eiſdem, per eoſdem valeat diſpenſari.

De privilegiis, et rebus aliis non tenendis extra loca adminiſtrationum.

Religionis ejuſdem conſulere commodis, et praecavere diſpendiis cupientes, ſtatuimus, ut ſi quis eccleſiae cathedrali, monaſterio, prioratui, praepoſiturae, ſeu adminiſtrationi cuivis dictae religionis praeſidens, aut ſimplex canonicus, ſeu converſus religionis ejuſdem, privilegia, literas, vel

vel inſtrumenta conceſſa, ſeu confecta, ſuper libertatibus, poſſeſſionibus, rebus, aut juribus eorundem, aut vaſa aurea, ſeu argentea divino cultui dedicata, necnon reliquias, ornamenta eccleſiaſtica, libros, aut res alias notabiles, vel pretioſas ipſorum, extra eccleſiam monaſteriorum, prioratuum, ſeu adminiſtrationes hujuſmodi, in damnum ipſorum, apud ſuos conſanguineos, vel propinquos, ſeu quoſcunque alios fraudulenter tranſportare, ſeu tenere praeſumpſerit, niſi ea, infra duorum menſium ſpatium, prout poſſibile ei fuerit, ad loca ipſa reduxerit, vel eadem loca, ſeu adminiſtrationes, infra idem ſpatium, indemnia reddiderit; extunc praeſidens ipſe, tamdiu, donec praedicta, ut praefertur, emendaverit, ab adminiſtratione temporalium ſit ſuſpenſus; ſimplex vero canonicus, vel converſus ad beneficia ſeu officia quaelibet religionis ipſius obtinenda, ſit eo ipſo tamdiu inhabilis, quouſque per immediatum ſuperiorem ipſius, ſatisfactione praemiſſa, cum eis fuerit miſericorditer diſpenſatum. Et ſi praeſidentis ejuſdem, qui tamen antiſtes non fuerit, culpa extiterit manifeſta, per praeſidentes in provinciali capitulo, ſeu viſitatores per idem capitulum deputatos, poenae graviori ſubdatur.

De celebratione miſſarum, confeſſione, et communione.

Hortamur praepoſitos, priores, et adminiſtratores, ſinguloſque canonicos dictae religionis conſtitutos, in eccleſiis, monaſteriis, et aliis eorum locis conventualibus reſidentes, ut ſi non frequentius, ſaltem bis in ſeptimana; reſidentes autem in prioratibus, vel aliis locis non conventualibus, ſaltem ſemel in hebdomada; in ſcholis vero, vel alibi commorantes, infra quindecim dies ſaltem ſemel, ſalva honeſtate, et debita devotione, miſſas ſtudeant celebrare: alii vero canonici, non ſacerdotes, ubilibet conſtituti, in qualibet quindena ſaltem ſemel confiteantur, et quolibet menſe reverenter euchariſtiae ſuſcipiant ſacramentum, niſi forte de proprii confeſſoris conſilio, ob aliquam rationabilem cauſam ad tempus ab ejus perceptione eorum aliquis duxerit abſtinendum. Per hoc autem ſtatutis, conſuetudinibus, ordinationibus, ſeu obſervantiis eccleſiarum, monaſteriorum, ſeu locorum praedictorum, per quae frequentius pro certis diebus confiteri, communicare, vel celebrare habeant, vel ſaepius celebrando, locorum onera ſupportare, in aliquo non intendimus derogare. Adjicientes, quod abbates, praepoſiti, ſeu priores, et caeteri locis conventualibus praeſidentes, die qualibet, rationabili cauſa ceſſante, miſſam celebrent, vel audiant, et nihilominus, in ſolennibus feſtis, in ſuis monaſteriis, ſive locis, miſſas ſolennes ſtudeant celebrare. Hortamur, quod in eccleſiis, monaſteriis, ſive locis aliis conventualibus, cum modeſtia, humiliter, et devote, horis nocturnis, et diurnis, ad divina officia univerſi et ſinguli canonici ſtudeant convenire, ipſaque non tranſcurrendo, aut ſyncopando, ſed tractim et diſtincte pſallant, et celebrent: ac devote ſane in eccleſiis cathedralibus, monaſteriis, et locis aliis conventualibus religionis ejuſdem, miſſa major per canonicum celebretur; et ſi inibi magnus, et ad hoc ſufficiens fuerit canonicorum numerus, in officiis diaconatus, aut ſubdiaconatus miniſtrent hujuſmodi celebranti. Et qui hebdomadarius fuerit miſſae majoris, ceſſante impedimento legitimo, horas canonicas incipiat, et collectas et orationes dicat; tranſgreſſores vero praemiſſorum debitae ſubjaceant diſciplinae.

De reliquiis, et cuſtodia ornamentorum, et proviſione librorum.

Denique ſoliciti ſint antiſtites et abbates, praepoſiti, priores, ſacriſtae, et adminiſtratores alii religionis praefatae, quocunque nomine cenſeantur, quibus haec incumbunt, eccleſias, oratoria, altaria, reliquias, vaſa, corporalia veſtimenta, et alia ornamenta eccleſiaſtica munda et nitida conſervare, et facere ab aliis conſervari. De orariis quoque miſſalibus, aliiſque libris, et veſtimentis, ac ornamentis quibuſlibet neceſſariis, juxta facultates, et exigentiam locorum ſuorum, eccleſiis, et locis eiſdem omnino provideant, ſeu faciant provideri. Quodſi praemiſſa, pro poſſe, adimplere neglexerint, ad ea complenda competentibus remediis compellantur; et, ſi opus fuerit, pars proventuum beneficiorum eorum, qui ſuperiores habent in ipſa religione, pro praemiſſis neceſſaria per ſuperiores recipiatur eoſdem, et in praedictorum proviſionem per aliquem idoneum convertatur.

De criminalibus cauſis canonicorum, ubi agitentur.

In favorem religionis praefatae prohibemus, ne antiſtites, et alii eccleſiaſtici judices trahant profeſſores religionis ejuſdem, in cauſis criminalibus, ad eorum conſiſtorium, ſeu judiciale tribunal, ubi cauſae communiter audiuntur; ſed alibi audiant dictas cauſas, niſi forte criminis manifeſti enormitas aliud ſuaſerit faciendum.

De venatoribus, et armis.

Porro a venationibus et aucupationibus canonici dictae religionis abſtineant, nec eis intereſſe, aut canes ad opus venandi, vel aves venaticas per ſe vel alios tenere praeſumant, nec a familiaribus ſecum morantibus teneri permittant, niſi ſaltus, vivaria, vel guarennas propria, vel jus venandi in alienis haberent, quo caſu hoc eis permittitur; dum tamen infra monaſterium, ſeu domos, quas inhabitant, aut eorum clauſuras venaticos canes non teneant, nec venationi praeſentiam exhibeant perſonalem. Si qui vero eorum venationi, aut aucupationi clamoſe, vel alias cum canibus vel avibus ex propoſito interfuerint, ſiquidem abbas fuerit, vel prior, ſeu praepoſitus, aut alius adminiſtrator quicunque, non habens ſuperiorem ejuſdem religionis, per annum ſe noverit a beneficiorum collatione ſuſpenſum; quo caſu jus collationis hujuſmodi eo modo, quo ſibi competebat, ad priorem clauſtralem, cum conſilio et aſſenſu conventus, vel majoris partis ipſius, durante ſuſpenſione hujuſmodi, devolvatur. Si vero alius fuerit, ab adminiſtratione, ſi quam obtinet, ſit per annum ſuſpenſus; quod-

quodſi nullam adminiſtrationem habeat, eo ipſo per annum reddatur inhabilis ad adminiſtrationem, ſeu aliud eccleſiaſticum beneficium obtinendum. Dicti quoque canonici infra ſepta ſuarum eccleſiarum, ſeu monaſteriorum arma nullatenus teneant, ſine ſuorum licentia praelatorum; tenentes vero abſque dicta licentia, per ſuperiorem ſuum taliter puniantur, quod ipſorum poena cedat aliis in exemplum; ſuper inhabilitate tamen et ſuſpenſione praedictis, praeſidentes, et eorum quilibet cum praelatis, et praelati cum eorum ſubditis, poſſint, ſi eis expediens viſum fuerit, diſpenſare, injuncta tranſgreſſoribus poenitentia ſalutari.

De delatoribus.

Quia nonnulli canonici dictae religionis contra praelatos, vel ſuperiores frequenter multa proponunt, non ut omnia per eos propoſita probent, quod nec forte poſſent, ſed ut infament de omnibus, et probatis forſan illorum aliquibus, finem conſequantur optatum; diſtrictius inhibemus, ne quivis canonicus religionis ejuſdem, contra ſuum praelatum, vel ſuperiorem, ſuper crimine vel criminibus, deinceps quomodolibet admittatur; niſi prius ſe obligaverit ad poenam congruam, ſi in probatione propoſitorum, vel alicujus eorum defecerit, per eum irremiſſibiliter ſubeundam.

De collapſis eccleſiis et monaſteris in religione.

Si aliqua eccleſia cathedralis, monaſterium, ſeu alius locus religionis ejuſdem in religione, vel regulari obſervantia adeo ſint collapſa, quod per antiſtitem, abbatem, vel alium praelatum, ſeu adminiſtratorem, vel canonicos proprios veriſimiliter nequeant reparari; ſtatuimus, quod per praeſidentes provinciali capitulo, et quemlibet eorundem, ad requiſitionem, ſeu relationem viſitatorum, prout eidem capitulo, ſuper hoc conſulendo, videbitur expedire, vel ſine conſultatione hujuſmodi, ſi ex dilatione conſulendi dictum capitulum immineret, auctoritate apoſtolica, de alia eccleſia, monaſterio, ſeu loco, in qua, vel quo, ejuſdem religionis noſcatur obſervantia reflorere, canonici aſſumantur idonei, et ad dictam eccleſiam, monaſterium, ſive locum, collapſam ſeu collapſum mittantur, ibidem, quamdiu expediens fuerit, moraturi; per quos eccleſia, monaſterium, ſeu locus hujuſmodi reparetur. Illi vero canonici, ob quorum culpam ejuſdem eccleſiae, monaſterii, ſive loci hujuſmodi lapſus, ſeu deformatio noſcitur contigiſſe, in eccleſia, ſeu monaſterio, vel loco, de quo, vel qua aſſumpti fuerint hii, qui ad eccleſiam, monaſterium, ſeu locum, collapſam vel collapſum, ut praemittitur, tranſmittentur; vel loco alio, in quo eadem religio vigeat, per praeſidentes eoſdem, et eorum quemlibet, prout expediens fuerit, auctoritate apoſtolica collocentur, ubi eorum mores valeant reformari; diſtrictius inhibentes, ne monaſteria, ſeu loca alia collegiata, ſeu conventualia religionis ejuſdem eccleſiis, monaſteriis, ſive locis religioſorum quorumcunque alterius habitus uniantur, vel etiam ſubmittantur, ſine licentia ſedis apoſtolicae ſpeciali, ſi ſecus actum fuerit, decernentes irritum et inane.

De canonicis, et converſis, proprietariis, et negotiatoribus.

Licet contra religioſos proprietarios ſit proviſum per canonicas ſanctiones; tamen ſpecialius providere volentes contra illos canonicos et converſos dictae religionis, qui ſuae ſalutis obliti, contra regulares et canonicas inſtitutiones pecuniam congregant, jura, poſſeſſiones, reditus, ſeu cenſus annuos, et alia bona emunt, ſeu emi faciunt, aliquando proprio, et ſaepe nomine alieno, multis ſuper hiis figmentis adhibitis, aliis tradunt animalia nutrienda, et cum augmento, vel lucro ſibi, aut alteri reddenda, eorum nomine, ſeu pro ipſis; et alios multos contractus diverſimode tanquam negotiatores exercent, necnon appetentes et ſectantes lucra turpia, peculium occultant, et illicite detinent, in ſuarum periculum animarum; decernimus omnia praemiſſa, quae tamen reſtitutioni non ſubjaceant aliorum, nedum poſt obitum, ſed etiam in vita ipſorum canonicorum converſorum fore adminiſtrationi, ad quam pertinuerint, applicanda, quacunque conſuetudine contraria non obſtante; quodque nulli canonico, vel converſo talia facienda licentia a quoquam valeat indulgeri, et quod praefati canonici, et converſi praedicta committentes, ſive quicunque religioni ejuſdem ſupradicta retineant, ſibiipſis appropriantes, vel applicationi hujuſmodi reſiſtentes, vel impedimentum publice, aut occulte eccleſiae praeſtantes, ſeu praeſtari procurantes, vel dictum peculium habentes, et non revelantes praelatis propriis, ſi per eoſdem praelatos ſpecialiter et nominatim moniti, infra menſem poſt monitionem hujuſmodi immediate ſequentem, a praedictis non deſtiterint, vel peculium non revelaverint, et reſtituerint, ſi reſtituendi habuerint facultatem, ſint eo ipſo inhabiles ad prioratus, officia, adminiſtrationes, et beneficia quaelibet, in religione hujuſmodi obtinenda. Concedimus tamen, quod cum talibus canonicis, ſeu converſis antiſtites, abbates, praepoſiti, et alii praelati eorum immediati poſſint ſuper inhabilitate hujuſmodi diſpenſare, quando eis videbitur expedire, dummodo a praedictis deſtiterint, et peculium, et alia ſupradicta revelaverint, et reſtituerint, ut praefertur. Teneantur inſuper praelati et ſuperiores praefati in ſuis annualibus capitulis monere generaliter annuatim omnes proprietarios, ut ab omnibus ſupradictis deſiſtant exceſſibus, et peculium, ſi quod habent, revelent, et reſtituere non poſtponant.

De conſpiratoribus.

Cum ex conſpirationis et conjurationis crimine, ſi forte tranſeat impunitum, multa mala et ſcandala poſſint exoriri; ſtatuimus, quod conſpiratores et conjuratores, ſi qui religionis ejuſdem de crimine hujuſmodi legitime convicti fuerint, vel confeſſi, praeter alias poenas talibus a jure, vel alio quoviſmodo inflictas, eo ipſo beneficiis et adminiſtrationibus quibuſlibet, quae obtinuerint, ſint privati; ſi vero beneficiati non fuerint, eo ipſo reddantur inhabiles ad quaevis beneficia, ſeu adminiſtrationes eccleſiaſtica quomodolibet obtinenda. Contra conſpiratores autem

tem et conjuratores occultos, quorum notitia non habetur, per ſuperiorem, aut viſitatores, etiam poenae aliae, prout expedire videbitur, generaliter ſtatuantur. Si vero aliquis de praedictis ad cor reductus, illi, vel illis, qui tanguntur ex eis, ipſas patefecerit tali tempore, quod poſſint hujuſmodi factionibus obviare, dignus abſolutione et venia habeatur.

De fugitivis, et ejectis.

Ne canonici religionis praefatae vagandi occaſionem habentes, ſalutis propriae detrimentum incurrant; ſtatuimus, ut praeſidentes provincialibus capitulis, necnon abbates, praepoſiti, priores, et alii, ad quos id pertinuerit, fugitivos, et ejectos de ordine ſuo requirant ſolicite annuatim; qui, ſi in eccleſiis, ſeu monaſteriis recipi poterint, ſecundum ordinem regularem recipiantur in eis, ſalva ordinis diſciplina: quodſi diſciplinati incorrigibiles apparuerint, auctoritate noſtra provideant praeſidentes, et alii praedicti, ut apud eaſdem eccleſias, ſeu monaſteria, in locis competentibus, a communi fratrum conſortio ſegregati, ponantur ad agendam poenitentiam, ibique vitae neceſſaria miniſtrentur eiſdem; nec pateat aliis fratribus, aut cuiquam alteri acceſſus ad eos, niſi prius a ſuperiore petita ſuper hoc licentia et obtenta. Si vero hujuſmodi fugitivos et ejectos inobedientes invenerint, eos excommunicent, et tamdiu faciant ab eccleſiarum praelatis excommunicatos publice nunciari, donec ad mandatum ipſorum humiliter revertantur.

Inſuper ſtatuimus, quod praelati, et alii, ad quos pertinuerit, in ipſa religione correctiones facere regulares, quoties, et quando pro adeo gravioribus culpis habebunt poenitentias injungere, id faciant cum aliquorum proborum conſilio, et tractatu praehabito cum eiſdem. Per praemiſſa vero juriſdictioni ordinariorum non intendimus derogare. Ut autem ſtatuta hujuſmodi, quae religionis ejuſdem ſalutem ſapiunt, et profectum, ad cunctorum profeſſorum ejuſdem ordinis notitiam deducantur, ac inviolabiliter et fideliter obſerventur ab eis; apoſtolica auctoritate, praeſentium tenore, praecipimus, quod ſtatuta praedicta in primis provincialibus capitulis eorundem, a principio uſque ad finem, publice legantur, et ſolenniter publicentur, eorum ſingulae copiae ſingulis eccleſiis, monaſteriis, atque locis religionis ejuſdem, habentibus capitula, collegia, ſeu conventus, per praeſidentes dictis capitulis, eorum ſigillata ſigillis, tradantur, et etiam aſſignentur; expenſis tamen capitulorum, ſeu conventuum, quibus hujuſmodi dandae fuerint copiae, conſcribenda; quodque in ſingulis eccleſiis, monaſteriis, atque locis dicti ordinis ſtatuta praefata bis in anno legantur; ſtatutis aliis et conſuetudinibus dicti ordinis, et privilegiis quibuſcunque, ſi quae forſan hujuſmodi ſtatutis per nos editis obviarent, omni, quoad haec deinceps, robore carentibus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtrorum ſtatutorum, ordinationum, voluntatum, inhibitionum, conceſſionum, et mandatorum infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare praeſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, et beatorum Petri et Pauli, apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum. Dat. Avinioni id. Maii, pontificatus noſtri anno quinto.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
Benedict. XII. 5.	Joh. Stratford 6.	1339.	Edward. III. 13.

Canonizatio S. Thomae, epiſcopi Herefordenſis in Anglia, ejuſque relatio in numerum ſanctorum confeſſorum, cum ſuae feſtivitatis inſtitutione pro die 2. menſis Octobris. Ex Bullar. Roman. vol. I. p. 223. edit. M.DC.LXXIII. *

Johannes, papa xxii. univerſis Chriſti fidelibus, praeſentes literas inſpecturis, ſalutem, et apoſtolicam benedictionem. Unigenitus Filius, ſplendor gloriae, ac figura ſubſtantiae Patris, qui pro lapſi medela hominis exinaniens ſemetipſum, factus in utero virginis Verbum caro, de horto militantis eccleſiae, modo roſas coloris ignei, nunc lilia candoris nivei, nunc violas odoris placidi colligere, ſuiſque offerre aſpectibus non deſiſtit, in hodiernis temporibus adveſperaſcente die mundi hujus [a] habilis termino propinquante, de radice matris eccleſiae florem fecit aſcendere, ex Jacob noſtro oriri juſſit ſtellam ſplendidam matutinam.

1. Ecce namque, quod qui ſedens in throno omnia facit nova, novi confeſſoris, beati viz. Thomae, Herefordenſis quondam epiſcopi, nova magnalia mundo prodit, ejus fama offert magnifice, vitam offert imitandam a cunctis, ut regulam fulgidam et exemplar.

2. Laetentur igitur caeli ſurſum, qui hunc ſanctum glorioſum in ſe ſuſcipiunt; et exultet terra deorſum, quae ſuperius tranſmittit praeſulem tam mirandum. Plaudant ob hoc coetus angelici, et canoro jubilo Deum laudent. Huic occurrant caeleſtes cunei. Hunc collaudent feſtive caeli cives. Collaetetur immenſe Chriſti ſponſa, mater eccleſia tantae prolis claritate faecunda, quae terram deferens, et terrena, caeleſtis imperii admirabilis, ipſe ineffabili throno gaudet.

3. Ut autem lucerna ſplendidae vitae ſuae poſita ſuper candelabrum domus Dei non lateat, ſed pateat cunctis fidelibus, ut caeleſtis et perpetuae vitae norma, de ſuis felicibus moribus et actibus, aliqua de multis ad utilitatem audientium referamus. Ipſe namque, quem fides firmum, ſpes erectum, Dei et proximi abundans charitas fecit latum, circumſpectum prudentia, temperantia in omnibus ordinatum, innoxium

* Bulla haec ad anno Dom. M ccc.xix. referenda, hoc vel ſequ. anno publicata fuit; teſtante Bullario.

[a] forte *habitabilis*.

cunctis

cunctis juſtitia, audacem et ſtrenuum fortitudo, virtutum omnium aromatibus redolebat, velut plena divinorum chariſmatum apotheca.

4. Sane beatus hic Thomas, natione Anglicus, angelicus homo, ipſe de parentibus nobilibus et catholicis originem ſuam trahens, ab aetate primaeva morum honeſtate praeclarus, ſtudiis literarum ſic ſe dedicavit totaliter, ſic in ipſis ſolicite ſtuduit et profecit, quod tam in humanis ſcientiis, quam etiam in divina honorem magiſterii eſt adeptus, poſt quae doctrinae ſuae radios longe lateque diffundens, quamplures ad juſtitiam erudivit, velut luminare in mundo praefulgidum continens verbum vitae.

5. Ne autem terrenae carnis inhabitatio deprimeret ſecum ſenſum caeleſtia cogitantem, ipſam, ut ſerviret ſpiritui, vigiliis et abſtinentiis, necnon pungenti cilicio, ſed et cibi et potus parſimonia continua macerabat, abſtinens a vino ſaepius, ſciens, quod in ipſo lubricum latet carnis. Sciens etiam, quod Deus ſe promittit in objectum et praemium mundis corde, a juventute ſua caſtitatis pulchritudinem adamavit. Propterea que mulierum conſortia, quae pretioſam viri animam rapiunt, ac ipſarum blanda colloquia prudentiſſime devitabat; noverat namque, quod propter mulieris ſpeciem, a qua factum eſt peccati initium, multi perierunt.

6. Iſte ſanctus, etiam ut alter Job, ſimplex, rectus, ac timens Deum, a Chriſto didicit eſſe manſuetum, mitem, corde humilem, et benignum; miſericordia nihilominus, quae ab infantia ſecum crevit, erga pauperes et afflictos ſuae pietatis viſcera ſic affecit, quod ipſe verus pauper ſpiritu, dives rebus illos largis ſuſtentabat eleemoſynis, iſtos vero crebris conſolationibus refovebat; cum apoſtolo namque Paulo infirmabatur cum infirmantibus, et cum patientibus ſcandalum urebatur.

7. Hic demum ſanctus de innocente agno factus in Herefordenſi eccleſia bonus paſtor ſeipſo in mente major effectus eſt, ſtudens ſemper de virtute progredi in virtutem, quo in tempore in Dei templo in virtutum culmine poſitus, ſic effulſit, quod merito gemma praeſulum dici poſſet.

8. Orationi vero inſiſtebat aſſidue, ac ſui fervorem ſpiritus demonſtrabant in orationibus et celebratione miſſae abundanter ex oculis lachrymae defluentes.

9. Commiſſas vero ſibi oves perducebat ad paſcua, et a lupis protectas rapacibus, paſtaſque verbo et exemplo pariter ad Chriſti caulas ſedule traducebat.

10. Jura vero ſuae eccleſiae defenſabat, indutus juſtitia ut lorica; paratus namque pro ſibi commiſſo grege animam ponere, non timuit in hoc principem nec magnatem.

11. Et quia dignum erat, quod huic tam excellenti [b] daretur ſingulis ad praedictum ſepulchrum, infra ejuſdem feſti octavas [c], centum dies de injuncta ſibi poenitentia miſericorditer relaxamus. Dat. Avinione 15. cal. Maii, pontificatus noſtri anno quarto.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
BENEDICT. XII. 5.	JOH. STRATFORD 6.	1339.	EDWARD. III. 13.

Literae regis de epiſcopo Oſſorienſi ſuper haeretica pravitate per archiepiſcopum Dublinienſem indebite exagitato. Ex Foeder. Rymer. vol. V. p. 112.

REX dilectis et fidelibus ſuis cuſtodi terrae ſuae Hiberniae, et cancellario ſuo ibidem, ſalutem. Cum nuper ad ſignificationem venerabilis patris Alexandri, archiepiſcopi Dublinienſis, Hiberniae primatis, nobis per literas ſuas patentes, in cancellaria noſtra Hiberniae factam, accipientes, quod cum Richardus, epiſcopus Oſſorienſis, ſuper fautoria haereticae pravitatis notoria vehementer ſuſpectus, perſonali citatione apprehenſus ad comparendum certis die et loco coram praefato archiepiſcopo ſuper hujuſmodi pravitate, contumaciter ſe abſentavit, per diverſa brevia noſtra ſub ſigillo, quo utimur in Hibernia, diverſis vicecomitibus, et aliis miniſtris noſtris ibidem extiterit demandatum, quod ipſi dictum epiſcopum, ubicunque infra ballivas ſuas inveniri contingeret, ſine dilatione arreſtarent, et ipſum ſic arreſtatum praefato archiepiſcopo, vel ejus miniſtris liberarent puniendum ſive caſtigandum, prout canonicae dictarent ſanctiones, epiſcopali dignitate non obſtante. Et quia praefatus epiſcopus a gravaminibus contra ipſum per dictum archiepiſcopum in praedicto negotio indebite, ut aſſerit, latis ad ſedem apoſtolicam directe appellavit, et ejuſdem appellationis negotium diu proſecutus fuit, et adhuc cum diligentia proſequitur, ſicut per inſtrumenta publica, et alias evidentias coram concilio noſtro Angliae exhibita, plene liquet; et etiam juxta ſtatuta eccleſiaſtica, et ſanctiones canonicas non licet alicui praelatorum in pontificali dignitate conſtitutum arreſtare, vel in eum ſub colore arreſtationis hujuſmodi, manus imponere quoquomodo; conſiderantes, attentis praemiſſis, dicta brevia a cancellaria noſtra praedicta ſurreptitie et erronee emanaſſe, vobis mandamus, quod ſi hujuſmodi mandata in forma praedicta praefatis vicecomitibus, et aliis miniſtris directa fuerint, ſeu emanaverint, tunc eadem mandata, quae ex cauſis praemiſſis per praeſentes revocamus, per brevia ſub ſigillo noſtro praedicto ſine dilatione ſimiliter revocari, et executioni eorundem de praefato epiſcopo arreſtando, et dicto archiepiſcopo liberando ſuperſederi faciatis omnino. Teſte Edwardo, duce Cornubiae, et comite Ceſtriae, filio regis chariſſimo, cuſtode Angliae, apud Berkhampſtede tertio die Junii.

[b] aliquid hic deeſt. [c] forte deeſt *accedentibus*.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
BENEDICT. XII. 5.	JOH. STRATFORD 7.	1339.	EDWARD. III. 13.

Breve regium de convocatione cleri provinciae Cantuar. Londoniis celebranda. Ex Foeder. Rymer. vol. V. p. 137.

REX venerabili in Chriſto patri J. eadem gratia archiepiſcopo Cantuar. totius Angliae primati, ſalutem. Cum quaedam alia et urgentia negotia nos, et ſtatum regni noſtri, ac expeditionem negotiorum noſtrorum concernentia, etc. Et nos in hiis veſtris, et caeterorum praelatorum, ac cleri ejuſdem regni conſilio et auxilio indigemus, nos, de veſtrae ſinceritatis et benevolentiae puritate firmam fiduciam obtinentes, quod tam pro defendendis et recuperandis coronae noſtrae regiae juribus, quam pro dictae ſanctae eccleſiae ſalvatione et tuitione nobis vigilanter velitis aſſiſtere, et, quantum ad vos pertinet, efficaciter in opportunitatibus ſuffragari, vobis mandamus, rogantes, quatenus, etc. totum clerum veſtrae Cantuar. provinciae apud Londoniam die Jovis proximo poſt feſtum converſionis ſancti Pauli, proximo futurum, convocari faciatis, etc. Teſte cuſtode Angliae apud Langele viceſimo octavo die Novembris. Per ipſum regem et dictum cuſtodem.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
BENEDICT. XII. 6.	JOH. STRATFORD 8.	1339.	EDWARD. III. 14.

Convocatio cleri provinciae Ebor. Ex reg. Joh. de Kirkby, Carliol. fol. 408.

Ex literis Johannis, epiſcopi Carliolenſis, aperte patet, archiepiſcopum Eboracenſem epiſcopos, praelatos, et clerum ſuae provinciae ad comparendum in eccleſia cathedr. Ebor. in octabis purificationis B. virginis convocaſſe. An hoc virtute brevis hujus regii, quod extat rot. clauſ. 13. Edw. III. p. 1. m. 35. dorſo, factum fuerit, affirmare nequeo.

REX venerabili in Chriſto patri W. eadem gratia archiepiſcopo Ebor. Angliae primati, ſalutem. Nuper tam vobis, quam venerabili patri J. archiepiſcopo Cantuar. totius Angliae primati, duximus demandand. quod idem archiepiſcopus Cantuar. praelatos et clerum ſuae provinciae apud eccleſiam S. Pauli London. et vos veſtrae provinciae praelatos et clerum apud eccleſiam veſtram S. Petri Ebor. ad certos dies praeteritos convocari faceretis, ad tractandum, conſulendum, et ordinandum ſuper aliquibus defenſionem et utilitatem Anglicanae eccleſiae et regni noſtri contingentibus, ac aliqua ſubventione nobis de veſtris et ſuis bonis propterea facienda. Et licet praefatus archiepiſcopus Cant. ac praelati et clerus ſuae provinciae quandam decimam ultra decimam triennalem jam currentem nobis de bonis ſuis conceſſerint eccleſiaſticis, et terminos ſolutionis ſecundi anni dictae triennalis decimae anticipare in ſubſidium ſupportationis onerum, quae pro defenſione eccleſiae et regni praedictorum, ac recuperatione jurium coronae noſtrae nos oporteret neceſſario ſuſtinere; vos, et praelati, ac clerus dictae veſtrae provinciae nihilominus ſubſidium aliquod in convocatione veſtra praedicta, quanquam vobis de conceſſione per clerum Cantuar. provinciae hujuſmodi nobis ſic facta, tunc conſtiterit evidenter, de veſtris et ſuis bonis eccleſiaſticis tunc concedere renuiſtis, unde plurimum mirabamur; et quia pericula ex hoſtili alienigenarum aggreſſu, qui dictum regnum, et ſanctam ejuſdem eccleſiam invadere, et pro viribus deſtruere moliuntur, multiplicare et abundare de diebus in dies dignoſcuntur, et ea de cauſa pro tuitione eorundem oportet ſumptus et expenſas, ſicut novit veſtra diſcretio, neceſſario adaugere, advertentes, quod omnes ipſius regni ad ſalvationem et defenſionem ejuſdem ac Anglicanae eccleſiae ſupradictae, cujuſcunque conditionis fuerint, ſive ſtatus, aſtringuntur tantis eiſdem regno imminentibus periculis ſubvenire; vobis mandamus injungendo, quod ad certum diem ad citius, quo poteritis, per vos praefigend. apud eccleſiam veſtram S. Petri Ebor. clerum veſtrae provinciae, videlicet tam epiſcopos et religioſos, exemptos et non exemptos, quam alias perſonas eccleſiaſticas, quos videritis convocandos, convocari faciatis, et conſideratis tanta eccleſiae et regni eorundem arduitate negotiorum et oneroſis ſumptibus, quos ea de cauſa exponere coarctamur, ac etiam ſubventione per clerum dictae Cantuar. provinciae tam benevole nobis facta, cum eiſdem praelatis et clero diligentius tractetis, eoſdem nihilominus modis et viis, quibus poteritis, excitantes de tali ſubſidio, nobis per vos et ipſos de veſtris et ſuis bonis eccleſiaſticis concedendo, quale nobis praelati et clerus praefatae Cantuar. provinciae conceſſerunt, ut praemittitur, vel uberiori, prout imminens neceſſitas hoc expoſcit; ſcituri, quod quanto in ſubventione hujuſmodi faciend. vos et ipſi oſtenderitis promptiores, tanto exinde vobis et ipſis venturis temporibus aſtringi volumus in agendis. Quoſdam autem fideles et ſecretarios noſtros ad diem praedictum mittere ordinavimus, ad exponend. vobis aliqua praemiſſa contingentia et informand. vos plenius de eiſdem, et ad reportandum nobis, quod in hac parte duxeritis faciendum; propter quorum abſentiam, ſi tunc non venerint, dictum negotium ulterius retardari nolumus ſeu differri. Teſte Edwardo duce Cornub. et com. Ceſtr. filio noſtro chariſſimo, cuſtode Angliae, apud Byflet 8. die Februar.

Decimam biennalem in hac convocatione domino regi conceſſam fuiſſe patet ex commiſſione decani et capituli Eboracenſis (ſede archiepiſc. vacante) abbati et conventui S. Mariae Ebor. collectoribus hujus decimae deſignatis, facta. Reg. Ebor. fol. 49.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
BENEDICT. XII. 6.	JOH. STRATFORD 8.	1339.	EDWARD. III. 14.

Breve regium epiſcopo Wigorn. directum de convocatione dioeceſana habenda.
Ex reg. Wulſtani I. fol. 2.

FRATER W. permiſſione divina in epiſcopum eccleſiae electus, confirmatus, diſcreto viro ···· archidiacono Wig. vel ejuſdem officiali, ſalutem et gratiam ſalvatoris. Breve domini noſtri regis die 5. Martii recepimus ſub eo tenore, qui ſequitur: Edward. etc. dilecto ſibi in Chriſto W. electo Wig. confirmato, ſalutem. Quia jam pro certo didicimus a nonnullis, quod hoſtes noſtri Franciae, et adhaerentes eiſdem galeas et naves guerrinas in copioſa multitudine in certis portubus in partibus exteris congregaverint, et eas hominibus ad arma, et aliis armatis, ac victualibus, caeteriſque neceſſariis indies parari faciunt et muniri, et proponunt cum eiſdem circum medium Mart. proxime futurum ſe movere verſus dictum regnum noſtrum, et navigium dicti regni, ac portus et loca prope maria ſituata pro viribus deſtruere, et idem regnum ſubſequenter invadere, terraſque et poſſeſſiones ibidem occupare, ac damna, mala, et facinora, quae poterunt, perpetrare, noſtraque, ac magnatum, et aliorum fidelium noſtrorum dominia ſubjicere, niſi ipſorum hoſtium nequitiae citius et virilius obvietur, per quod ſuper his, et aliis damnis et facinoribus opprobrioſis, nobis et noſtris tam in mari, quam in terra per praefatos hoſtes noſtros factis notorie et illatis, ac etiam ſuper defenſione et ſalvatione regni noſtri, et Anglicanae eccleſiae, necnon repulſione hujus hoſtilis nequitiae in praeſenti parliamento noſtro apud Weſtm. convocato, per cuſtodem dicti regni, ac praelatos, magnates et comitatum ejuſdem, deliberatione habita diligenti, de communi conſilio et aſſenſu ibidem duximus ordinandum, quod caeteri magnates, et alii fideles noſtri in ſingulis comitatibus regni noſtri deputentur, ad ordinandum et concordandum cum aliis magnatibus et fidelibus noſtris eorundem comitatuum, quos coram ipſis venire volumus ad certos dies et locos, quos duxerint ſtatuendum, de electione, arraiatione, et ductione tam hominum ad arma, quam aliorum contra dictos hoſtes, ſi invadere praeſumpſerint idem regnum; et de diverſis aliis defenſionem et ſalvationem dicti regni contingentibus faciendum, prout in literis noſtris patentibus, quas eiſdem magnatibus, et aliis fidelibus noſtris praedictis jam fieri fecimus, plenius continetur. Nos advertentes quod omnes et ſinguli de eodem regno, cujuſcunque fuerint ſtatus et conditionis, in ligeantiae et fidelitatis ſuae debito ad defenſionem ejuſdem regni, et dictae Anglicanae eccleſiae, ac conſervationem tam noſtri, quam ſui honoris proprii, ſe, et ſua exponere aſtringuntur, et quod niſi dictum regnum virilius et vigilantius contra hoſtium invaſiones hujuſmodi defenſetur, non ſolum in noſtri, et totius regni noſtri, ac omnium et ſingulorum ejuſdem opprobrium, damnum, et dedecus; ſed etiam in honoris noſtri tam laborioſe et difficulter acquiſiti diminutionem, ac totius Anglicani nominis vituperium, aſſumptique tanti negotii retardationem cederet manifeſte; vobis mandamus diſtrictius injungentes, quod ad aliquem certum diem, citra diem dominicam in ramis Palmarum proxime futurum, vel ſtatim poſt, ad certum locum infra veſtram dioeceſin, ubi magis conveniens fuerit, tam pro celeri expeditione dicti negotii, quam quiete inibi venturorum, clerum veſtrae dioeceſeos, viz. tam religioſos et alios regulares, quam alias perſonas eccleſiaſticas, quos videritis convocandos, convocari faciatis; et oſtenſis coram eis periculis praedictis et neceſſitate, quae imminet, et aliis, quae pro defenſione poſſeſſionum et beneficiorum veſtrorum et ſuorum videritis exponenda, eiſdemque periculis et neceſſitate diligentius ponderatis, competens ſubſidium de hominibus ad arma, et aliis armatis, ac ſagittariis, et aliis, ac eorum munitionibus, et variis ſumptibus ipſius cleri inveniendis, juxta facultatem ſingulorum quantitates, abſque quacunque excuſatione de veſtro et ſuorum aſſenſu, prout melius expediri videritis, ordinetis. Ita quod dicti homines per eos ſic inveniendi prompti ſint et parati ad tempora ſecundum dies, quibus homines ad arma, et alii per laicos ex cauſa praedicta ordinati et electi fuerint, et parati ad proficiſcendum inſimiliter contra dictos hoſtes noſtros, juxta ordinationem inde per dictos magnates et fideles noſtros in partibus illis faciendam, et eos magnates et fideles de numero ac nominibus ſingulorum, viz. per religioſos et perſonas eccleſiaſticas praedictas ordinand. et inveniendorum, ſtatim cum inde ordinati fuerint, certificetis. Et vobis nihilominus rogando mandamus, quod familiares veſtros arraiare, et armis competentibus, quemlibet, viz. eorum juxta ſtatus ſui decentiam muniri, voſque de hominibus ad arma pro defenſione veſtra, et Anglicanae eccleſiae, ac dicti regni, ad quod tenemini, ut praefertur, prout pro honore noſtro et veſtro expediens fuerit, ſi vobis de iiſdem nondum ſit proviſum, provideri celeriter faciatis: ita quod ipſi omnes, ad citius quo poteritis arraiati, prompti ſint cum aliis praedictis, contra dictos hoſtes, ut praetangitur, proficiſcendi. Et hoc ſicut nos, honorem noſtrum, ac ſalvationem regni noſtri, et eccleſiae ejuſdem diligitis, et de vobis confidimus, modis omnibus faciatis; quid inde duxeritis faciendum, nobiſcum ſub ſigillo veſtro conſtare cum celeritate commoda facientes. Conſimilia autem brevia dirigimus ſingulis

lis archiepiſcopis et epiſcopis dicti regni. Teſte Edwardo, duce Cornubiae, et comite Ceſtriae, filio noſtro chariſſimo, cuſtode Angliae, apud Weſtm. 15. die Februarii, anno regni noſtri XIII.

Nos igitur conſiderantes gravia pericula toti regno, et eccleſiae Anglicanae per praemiſſa viſibiliter imminere, niſi per opportunae defenſionis ſubſidium occurratur eiſdem, volenteſque mandato regio nobis directo in hac parte obediri humiliter, ut tenemur, quia executioni mandati hujus propter urgentia negotia eccleſiae noſtrae, quibus notorie ſolicitamur hiis diebus, perſonaliter vacari non valemus ad praeſens vobis in virtute ſanctae obedientiae, qua nobis tenemini, diſtricte injungendo mandamus, quatenus citetis ſeu citari faciatis peremptorie omnes perſonas eccleſiaſticas tam regulares quam ſeculares archidiaconatus veſtri praedicti, quod compareant coram vobis in eccleſia parochiali Wynchecombe noſtrae dioeceſeos, quem locum, quia in medio dictae dioeceſeos ſituatum, reputamus convenientem in hac parte, die Lunae prox. poſt dominicam ramis Palmarum prox. futuram, ad tractand. et ordinand. de convenienti ſubſidio praeſtand. ac faciend. pro defenſione regni et eccleſiae Anglicanae, necnon ad faciendum ulterius cum effectu, quod tenor dicti brevis exigit et requirit, etc. Dat. apud Hilhendon. 5. die Mart.

Ex reg. Rad. de Salopia, epiſc. Well.

In brevi regio de parliamento die Mercur. prox. poſt diem dominicam in medio Quadrageſimae, circa finem, ita legitur: Non mirantes ex hoc, quod ſtilum noſtrum conſuetum mutavimus, et regem Franciae nos fecimus nominari; nam diverſae ſubſunt cauſae, per quas hoc facere neceſſario nos oportet, et quas vobis (epiſcopo Bathon.) et aliis praelatis et magnatibus, necnon communitatibus ejuſdem regni noſtri Angl. ad dictum parl. plenius exponemus. Scientes inſuper, quod nolumus, nec intentionis noſtrae exiſtit, quod ex aſſumptione nominis et honoris eorundem dicto regno ac terrae Angl. aut ſtatui, ſeu juribus eorundem praejudicetur, aut aliqualiter derogetur; ſed quod eidem regno uberius ſubveniatur, etc. Teſte meipſo apud Herwych 21. Febr. regni noſtri Angl. XIV. Franciae vero primo.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
BENEDICT. XII. 6.	JOH. STRATFORD 8.	1340.	EDWARD III. 14.

Charta regia de diverſis libertatibus eccleſiaſticis per dominum regem conceſſis. Ex reg Exon. Grandiſon A. in ann.

EDWARD, par la grace de Dieu roi d'Engleterre et de Fraunce, et ſeigneur d'Irlande, a touz ceux, as qeux ceſtes lettres vendront, ſaluz. Sachez que come en le primer article de la grande chartre ſoit contenu, que l'egliſe d'Engleterre ſoit franche, et eit totes ſes droitures entieres, et ſes frannchiſemen clemez, et auxi en tut pleine des eſtabliſement faitz, auxi bien en temps de nos progenitors, come en noſtre temps, ſi eſt meſme l'article ſovent ratifie et afferme, ne pragant en noſtre parlement tenuz a Weſtm. le Meſkerdi en my quareſme; ſi nous eſt monſtre per le honorable pere en Dieu l'ercevesque de Canterbyr, primat de tote Engleterre, et les autres prelatz, et le clerge de noſtre roialme, coment eſtimes oppreſſions et grevances ſont faites en diverſes maneres per aſtucis noz miniſtres as gentz de ſeinte eſgliſe, contre lour franchiſes la grande chartre, et les eſtabliſementz avanditz, les queles oppreſſions, ils miſtrent en petition, emportant ſur ce remede; pour quoi nous veue et regarde lour dite petition, et ſur ce en deliveration oveſque les peres de noſtre roialme, et autres de noſtre conſeil, et du roialme ſomons a noſtre dit parlement, et eant regard a la grande chartre, et autres eſtabliſementz ſuſditz, et a la requeſt des ditz prelatz et clerge, qi voult, nous onnt eide, et de jour en autre le font per acord et aſſent des ditz peres, et de touz autres ſomons et eſteant en noſtre dit parlement, ſi avons grante, et grantons pour nous et nos heirs ſucceſſours as ditz prelatz et clerge les choſes deſous eſcriptez perpetuellement a durer. Ceſt aſſavoir, que nul deper nous, ne deper autre per commiſſion du grant ſeal, ne du penne ſans commiſſion ne preigne rien des bleez, ſeins, beſtes, cariages, nautres biens des ercevesques, eveſques, abbes, priours, abbeſſes, prioreſſes, perſones, vikiers, au dautres gentz de ſeinte egliſe, de deinz lour manſions, manoirs, granges, au autres lieux de deinz le fee de ſeinte egliſe, ne dehors, contre le gree et la volunte de ceux, as queux les biens ſerant. Et defendons que deſore nulle tiele commiſſion de ſouz la grand ſeale ne le petit en nulle manere ne iſſe a nulle tiele priſe fair qar nous prenons les ditz prelatz et clerge, lour poſſeſſions, biens, et chatels, en eſpeciale protection et defenſe de nous, et de nos heirs; et auxi grantons por nous et por nos heirs, que nous ne chargeront deſore en avant nul ditz prelatz, ne du clerge, ne lour maiſons de retiner hoſtages, ne ſojournantz deſtete, ne dautre pais, ne noz chivaux, ne chiens, facons, ne autres oiſeaux de noz de dautri contre lour gree et volunte et ſaimant tote ſoitz a nous les ſervices, que nous ſont dues de droit de ceux, qi nous devont le ſervice de ſoutenir et retenir chivaux, chiens, et oiſeaux, et por ſe qe par cauſe des temporaltes eſteant en noſtre main, ou en la main de noz anneeſtres, par reſon des ercevesſchees, eveſchees, ou autres prelacies voides, et auxi par cauſe d'autres terrez, tenuz, feez, et avoeſons, eſteantz en noſtre main, ou en la main de noz anneeſtres prononn age des heirs ſi ad eſte uſe aviceraт ceſte houre que exception de plenerte, ne ne tient pas bien devers nous, ne devers aſcun de noz anneeſtres, ment plus en cas la on cieux preſentementz nous furent devolut en autri droit, que ſils ne uſſent eſtre en noſtre droit de meigne, ou en le droit de noſtre coronne, por qui moultz des perſones

perſones et provenders, et furent onſtes de lour egliſes,provendres,et benefices, les queux ils avoient tenuz de grant temps a grant meſchief et empomerſement de eux ſi volums et grantoms por nous, et por noz heirs por cieux meſchiefs onſter, qe deſore en avant nous, ne noz heirs, ne ne ferroms collation on preſentement a egliſes provandre, chapelle, ou autre benefice, par cauſe de cieux voidances des prelaties, ou des terres des enfantz deinz age, ou autres venuz ou avenir en noſtre main, ou en la main de noz heirs, ſi nous ou nos heirs ne faceoms noz collations en preſentementz deinz les trois annz apres qe cieux benefices enſi ſe voidrent de fait. Et que des tielx egliſes, et autres benefices de queux clercs ſont en poſſeſſion, et ont en poſſeſſion per un en avant la ſecance de ceſt aſtatut, nous ne noz heirs ne eions action ne reſon a preſenter a cielx benefices enſi plenies. Et ne voloms qe nul homme ſoit tenuz a reſpondre a brief de "Quare impedit," pris en noſtre nonn, en tien cas ſi la collation ou preſentement ne ne ſoit fait deinz le trois anz apres la voidance, come eſt ſuſdit, et de cieux voidances avenuez en temps de noz anceſtres, ne ne ſoit deſore nulle collation ne preſentement fait per nous, ne per noz heirs einz l'action prendre de cieux voidances ſi en ſoioms de tut quitement forplos. Et voloms et grantoms por nous, et por nos heirs, qe deſore en avant nous, ne noz heirs ne prendroms, ne ne ferroms prendre en noſtre main les temporaltes des ercevesques, evesques, abbees, priours, et dautres de tiel eſtat ou condition qils ſoient, ſanz verroie et juſte cauſe ſelom lei de terre, et juggement ſur ce la done. Et por ce qe en la petition des ditz prelatz et clerge ſi eſt contenue que eſcheitours, et autres gardems en temps des voidances des ercevesſchies, eveſchies, et autres prelaties, ſi ont fait grant waſt et deſtruction cea en arere; ſi voloms et grantoms por nous, et per noz heirs, qe a totes les foitz, qe cieux voidances deſore en avant avendront, qe nos eſcheitres, et les eſcheitres de noz heirs, qi per temps ſeront entrent et facient bien garder les dues voidances ſans faire waſt ou deſtruction en manoirs, parks, vivers, ou bois, et qils ne vendent ſuſbois ne chacent en parks nen warrennes, nen peſchent vivers, ne franches peſcheries, ne ne gerſonent ne pronont fins des oenantz franks ne londes einz furent garder, et ſauver grange apent a les dites voidances, ſans y faire damage en aſcune manere des oppreſſions. Et ſi dean et chapitre des egliſes cathedrales, priours, ſuppriours, prioureſſes, ſupprioureſſes, et coventz des prelaties, abbeies, ou priouries, des queux la voidance actient a nous, et a noz heirs voillent rendre reſonablement a douqs eient chanceller et treſorer pour de leſſer as ditz dean et chapitre, priour, ou ſuppriour, prioureſſes, ou ſupprioureſſes, et coventz les dites voidances, per bone et ſuffiſante ſuerte, enſi qils les eient devant touz autres rendant a nous la value, ſolonc ceo qe ſerra trove per remembrances de l'Eſcheker, ou per enqueſte ſuper ce eaprendre, ſi miſtier ſoit ſanz fin faire, et en cas qi ne ſi voillent acorder a rendre la value ne a trover tiele ſurete a douqes channceller et treſorer facent ordeiner la bone garde de cieux voidances per eſchetres ou autres gardem ſuffiſantz per reſpondre au voi de ce qe a lui actient reſonablement, ſanz faire waſt ou deſtruction, ou autre choſe, qe purra conruer a deſheritance des egliſes, dont tiels voidances avendront, et per entierement monſtrer l'affection et volunte, qe nous avons qe ce qe appertient a Dieu, et a ſeinte egliſe, ſoit ſauvement garde, ſanz waſt, deſtruction, ou empechement de nous, ou de noz miniſtres, ſi voloms, et per ceſtes nos preſentes lettres grantoms plein poair a noſtre chaunceller et treſorer, qe pris a eux autres de noſtre conſeal cieux come ils verront qe ſont aprendre per bone information des remembrances des Eſcheker, et autres informations cieux qe mentz lour ſemblera, ſi leſſent les vacations des ercevesſchies, eveſchies, abbeies, priories, et autres meſons, dont la voidance a nous appertient as dean et chapitres, priours, ou ſuppriours, prioreſſes, ou ſupprioureſſes, et coventz a certein a rendre de cheſcune voidance per l'an, quartier, ou mois durantes les vacations, ſolonc ce qe mentz lour ſemblera ſanz fin faire, ſi qe nul eſchetour ou autre miniſtre en temps de vacation neit cauſe ne matere dentrer, ou de ſe meller a faire rein, qe ſoit en prejudice des egliſes dont tiels voidances avendront. Sauvez a nous, et a nos heirs fees des chivalers avoeſons des egliſes eſchetes, wardes, marriages, releves, et ſervices des ditz fees. Et teſmoignante des queles choſes nous avoms fait faire ceſtes noz lettres patentes. Don. a Weſtm. le 16. jour d'Avril, l'an de noſtre regne d'Engleterre quatorſime, et de France primer.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
BENEDICT. XII. 6.	JOH. STRATFORD 8.	1340.	EDWARD. III. 14.

Secundum capitulum nigrorum monachorum, celebratum apud Northampton anno Domini M.CCC.XL. Ex MS. Cotton. Vitellius E. XII. f. 141. a. collat. cum MS. Dunelm. B. IV. 41. fol. 35.

DIE Lunae proximo poſt feſtum nativitatis beatae Mariae virginis, anno Domini M.CCC.XL. convenientibus in unum in monaſterio S. Andreae Northampton. ſingulis abbatibus et prioribus, abbates proprios non habentibus, ordinis ſeu religionis nigrorum monachorum totius provinciae Anglicanae, quibuſdam perſonaliter, quibuſdam per procuratores, praeter abbatem de Hida, abbatem de Chertefy, priorem eccleſiae Chriſti Cantuarienſis, priorem ſancti Swithuni Wintonienſis, priorem de Spaldyng, procuratores capituli eccleſiae Bathonienſis tunc vacantis, priorem de Luffeld. priorem de Snelleſhale, priorem de Hatfeld Breddocks, abbatem de Tavyſtoke, qui nullo modo comparuerint, miſſa de Spiritu Sancto celebrata, martyrologio

logio lecto, cum hymno de Sancto Spiritu "Veni, Creator," ſolenniter decantato, ac collecta pro fratrum recommendatione, propoſitoque ſermone Dei publice per dominum Johannem de Lungenay, monachum Glouceſtriae, ſacrae paginae profeſſorem; quo finito incepit capitulum in hunc modum: dicto "Benedicite," praeſidentes dicti capituli, ſcilicet domini abbates Weſtmonaſterii, et monaſterii beatae Mariae Eborum, volentes proinde certiorari, an ſinguli abbates, et priores, abbates proprios non habentes, qui hujuſmodi capitulo provinciali de jure intereſſe debuerant, ibidem ſuam exhibuiſſent praeſentiam in eodem, omnes abbates et priores praedictos ſigillatim praeconizare fecerunt; quibus omnibus praeconizatis, quidam abbates et priores perſonaliter comparuerunt; abbates videlicet de ſancto Albano, de Seleby, Glouceſtriae, Ceſtriae, Croulandiae, Thorniae, Bardenay, Burton, Walden, Eynſham; necnon priores Wigorniae, Daventriae, et Monke Britton: quidam vero per procuratores, qui dictis praeſidentibus ad ipſorum petitionem ſua procuratoria tradiderunt; quibus ſic traditis, examinationi juriſperitorum per ipſos praeſidentes fuerunt commiſſa, ad ſupervidendum de ſufficientia vel inſufficientia cauſarum abſentium. Poſtea quidam clericus ex parte curiae Cantuarienſis, quandam inhibitionem dictis praeſidentibus exhibuit; prohibens, ne quicquam in praejudicium ſtatus domini prioris de Spalding propter ſuam abſentiam attentarent, etc. ut patet penes eoſdem praeſidentes.

Die Martis proximo ſequenti quaeſitum fuit per praeſidentes a viſitatoribus; utrum officia in ultimo capitulo eis injuncta rite ac debite in abbatiis et prioratibus ſibi ad viſitandum deputatis exercuiſſent, reformando et corrigendo, quae reformatione et correctione digna fuiſſent; inter quos abbas Ceſtriae, unus de viſitatoribus in eodem capitulo deputatus, comperta in viſitatione ſua in ſcriptis praeſidentibus exhibebat; necnon deponens querelam contra abbatem de Teukeſbury, Wigornenſis dioeceſeos, quia officium ſuum viſitando in ipſum exercere non permiſit; aſſignans tamen cauſam reſiſtentiae dicti abbatis in hac parte, eo quod ipſe viz. ad viſitandum ipſum abbatem Ceſtriae per dictum capitulum negligenter extiterat deputatus, cum cautum ſit in conſtitutionibus papalibus, quod "nullus viſitatoris ſibi deputati eodem anno eſſe valeat viſitator."

Poſtea vero prior de Bello, unus de diffinitoribus, quaſdam petitiones legit in ſcriptis, quae ad reformationem ordinis tendere videbantur, ut praeſidentes ſuper his plenius deliberarent, quarum copiam idem prior die Mercurii ſubſequente eiſdem praeſidentibus porrexit, et continuatus eſt dies uſque in craſtinum. Die Mercurii ordinatum fuit per praeſidentes cum conſilio capituli, quod fieret quaedam contributio per ſingula monaſteria, et prioratus ejuſdem ordinis ſeu religionis, pro nunciis ad curiam Romanam mittendis, aliiſque negotiis communibus dictam cauſam concernentibus faciendis, et etiam expediendis; ad quam quidem contributionem placuit omnibus et ſingulis, ut quaelibet domus juxta taxationem poſſeſſionum ſuarum obolum de libra ad duos anni terminos ſolvere teneatur, medietatem videlicet in feſto ſancti Martini, et aliam medietatem in feſto Annunciationis virginis glorioſae: ad quam quidem contributionem colligendam et recipiendam, electi fuerunt pro recompromiſſariis dicti capituli, abbates videlicet Weſtmonaſterii in epiſcopatibus Cantuariae, Roffenſi, Londonenſi, Ceſtrenſi; in dioeceſibus Lincolnienſi, Wintonienſi, Elienſi, et Norwicenſi; et monaſterii beatae Mariae Eborum, in dioeceſibus Eborum, Dunelmiae, et Carleol. Glouceſtriae; in dioeceſibus Wigorniae, Herefordiae, Coventriae, et Lichefeldiae, Bathoniae, Sarum, Exoniae, Menevenſi, Aſſavenſi, Landavenſi, et Bangorenſi.

Ordinati ſunt etiam ad praedicandum in capitulo futuro proximo celebrando in eccleſia ſancti Andreae apud Northampton, primo die, viz. in craſtino Nativitatis virginis glorioſae, anno Domini M.CCC.XLIII. dominus prior de Wigornia in Latinis; die vero proceſſionis, quo contigerit, prior de Salopia, vel dominus Johannes de Mari, monachus Norwicenſis, in lingua materna, ſi ipſum priorem contigerit praepediri. Item eodem die electi fuerunt praeſidentes pro dicto futuro capitulo celebrando, viz. abbates de ſancto Albano, ſanctae Mariae Eborum, et Ceſtriae. Item electi fuerunt nuncii ad curiam Romanam dirigendi pro reformatione ordinis, et novellarum conſtitutionum interpretatione, ſive mitigatione, ſeu declaratione, quoad plures articulos contentos in eiſdem; viz. prior de Salopia, magiſter in theologia, prior de Bello, una cum aliquo eligendo et ordinando, tam de die et hora tranſitus eorundem per diſcretionem et arbitrium abbatum Weſtmonaſterii, ſancti Albani, Abbendoniae, et prioris Wigorniae, quibus commiſſa eſt poteſtas per capitulum ſpecialis, dictos nuncios coram ipſis ante diem ſui tranſitus convocare; et de articulis, de quibus dominus papa eſt conſulendus, ipſos plenius informare, ac de omnibus negotiis dictum capitulum tangentibus, per eoſdem nuncios in praefata curia expediendis, quam de ipſorum expenſis diſponere, prout melius viderint expedire.

Item quaeſitum fuit per praeſidentes a diffinitoribus in ultimo capitulo deputatis, an examinationis officium quoad provincialia ſtatuta olim edita, et alia, prout tunc eis fuerat injunctum, plenarie compleretur: quibus per quoſdam diffinitorum fuerat ſic reſponſum, quod non; et hoc propter defectum expenſarum, et abſentiam quorundam confratrum, qui hujuſmodi tractatui debuerant intereſſe; et ideo praeſidentes ex abundanti eiſdem diffinitoribus injungebant, ut examinationem ſtatutorum praedictorum, et caeterorum utilitatem capituli concernentium, ipſo durante inſiſterent diligenter: et continuatus eſt dies uſque in craſtinum, viz. diem Jovis. Proinde ordinarunt religioſas et circumſpectas perſonas, quae ſingula monaſteria et prioratus ejuſdem ordinis ſeu religionis in eadem provincia debeant viſitare: primo videlicet dominum abbatem de Feverſham, qui in dioeceſi Cantuarienſi, Roffenſi, et Ciceſtrenſi, et ipſum abbas Colce-

ſtriae viſitaret; et eundem abbatem Colceſtriae in dioeceſi London. et illum abbas ſancti Edmundi; abbatem de Crouland in dioeceſi Lincolniae, et eum abbas de Thorney; abbatem de Walden in dioeceſi Norwicenſi, et illum abbas Colceſtriae praedictus; abbatem de Thorney in dioeceſi Elienſi, et eum abbas de Burgo; abbatem Abbendoniae in dioeceſibus Wintonienſi et Sarum, et eum abbas de Eynſham; abbatem Glouceſtriae in dioeceſibus Wigorniae et Herefordenſi, et eum abbas Salopiae viſitare; abbatem de Shirbourn in dioeceſibus Bathonienſi et Exonienſi, et eum abbas de Milton viſitare; abbatem de Ceſtria in dioeceſi Coventriae et Lichfeldiae, et eum abbas de Winchecombe; abbatem de Seleby in dioeceſibus Eborum, Dunelmiae, et Carleol. et eum abbas de Burgo. Et fiat ſubrogatio iſtorum viſitatorum in arbitrium praeſidentium, ſi aliqua cauſa legitima impedimenti aliquorum vel alicujus emerſerit infuturum.

Item ordinatum eſt in capitulo, quod praeſidentes ſcribant priori Roffenſi pro domino Johanne de Whyteſeld; abbati Abendon. pro domino Thoma de Merſham, et priori de Norwico pro domino Alexandro de Ikkeling, quod ad ſtudium Oxonii mittantur ad incipiendum in theologia; et quod ſcribatur etiam praedicto priori de Norwico pro domino Johanne Whyteley, ac abbati de Redyng, pro domino Willielmo de Stulyngton, canoniſta, ut ſimiliter ad praedictum ſtudium Oxonii mittantur.

Item conceſſae ſunt diffinitoribus tractantibus negotia capituli provincialis, pro expenſis ſuis, a praeſidentibus, et caeteris praelatis, 7 librae pro ipſorum mora per 8 dies, diſſolutionem dicti capituli ſequentes apud Northampton; et receperunt in partem ſolutionis ſolvendae per eoſdem, juxta contributionem a capitulo ſuperius ordinatam, viz. de abbate Weſtmonaſterii 20 ſolidos, de abbate Eborum 20 ſolidos, de abbate Ceſtriae 20 ſolidos, de abbate ſancti Albani 20 ſolidos, de priore Wigorniae 13 s. 4 d. de abbate Glouceſtriae 20 ſolidos, de abbate de Selby 13 s. 4 d. de abbate de Crouland 13 s. 4 d.

Item, cum ad animarum tendit ſalutem, quod celerius, quo commode fieri poterit, ſuper dubiis emergentibus ex novellis ſtatutis decidendis et diſpenſandis, et modificationibus ſuper quibuſdam articulis in eis contentis, obtinendis, curia Romana conſulatur; videtur expediens, quod deputati ad examinandum ſtatuta ſint per aliquot dies poſt capitulum, et moram faciant, et extrahant articulos, ſuper quibus expedit quod dicta curia conſulatur; et quod idem faciant praelati per aliquos de ſuis commonachis, cum ad eorum monaſteria declinaverint, et articulos per dictos deputatos extractos, ſuper quibus eis videbitur, quod Romana curia ſit conſulenda, per eorum ſcholares Oxonii mittendos, ibidem diffinitoribus tradendos; et tranſmittant ſaltem citra feſtum natalis Domini; et ordinetur, quod nuncii curiae dirigendi in reſumptione magiſtrorum Oxonii poſt dictum feſtum concurrant, recepturi a ſcholaribus articulos ſupradictos.

Item, quod ordinetur, quodſi unus vel ambo dictorum nunciorum fuerint morte praeventi, vel legitimo impedimento detenti, quod praeſidentes habeant poteſtatem loco ipſorum alios idoneos ſubrogare. Item, ut cavetur in quodam ſtatuto capituli generalis olim edito, quod qui ultimo Oxonii inceperit, legitimo impedimento ceſſante, quouſque alius inceperit, ſuas lectiones continuare teneatur.

Die Veneris proximo ſequenti praeſidentes capitulo ſupradicto procuratoria abſentium eis directa reſumentes, et a viris peritis examinata et diſcuſſa, cauſas ſufficienter in eiſdem contentas procuratoribus juratis cauſas eſſe veras, ut decuit, approbarunt; et quorum cauſae inſufficienter ſunt inventae, ipſos ſingillatim pronunciarunt contumaces, juxta formam ſtatutorum; reſervando ſibi modificationem poenarum in eventu: et nullo modo comparentes ſimiliter contumaces pronunciarunt, quorum nomina ſecundum modum comparendi inferius patebunt ſub hac forma: In Dei nomine, Amen. Nos abbates Weſtmonaſterii et ſanctae Mariae Eborum, huic capitulo provinciali praeſidentes, talem abbatem nullo modo comparentem pronunciamus contumacem.

Item in fine fuit injunctum per praeſidentes, quod quilibet praelatus faceret in conventu ſingulum monachum ſacerdotem, unam miſſam pro vivis et defunctis, et pro recommendatis in capitulo celebrare. Item injunctum fuit per eoſdem praeſidentes, quod quilibet praelatus in proprio conventu moneret ſuos ſubditos, ſub poena excommunicationis, ne aliquis impediret vel impediri procuret, quominus capitulum provinciale poſſit celebrari, et ordinata in eodem obſervari, etc.

Nomina praelatorum, ſecundum ipſorum modum comparendi in capitulo ſunt haec; et quorum procuratoria mandata ſufficientia; et ſimiliter, qui nullatenus habuerunt.

Abbas de Hulmo, prior de Norwico, abbas ſancti Auguſtini, prior de Coventria, abbas de Abendon, abbas Alinceſtriae, abbas de Munkyſbury, prior Elienſis, prior Dovoriae, abbas de Reding, abbas de Hathelney, abbas de Perſhor, abbas de Whiteby, abbas de Bello, abbas de ſancto Edmundo, abbas Glaſtoniae, prior Dunelmiae, abbas de Rameſey, abbas Salopiae.

Omnes iſti per ſufficientes et juratos procuratores comparuerunt.

Abbas de Hida, abbas de Certeſey, abbas de Tavyeſtoke, prior eccleſiae Chriſti Cantuarienſis, prior ſancti Swithuni, capitulum Bathonienſe, prior de Luffeld, prior de Snelleſhall, prior de Hatteſeld Breddoks.

Iſti nullo modo comparuerunt, neque perſonaliter, neque per procuratorem, ideo pronunciantur contumaces.

Prior de Spalding habuit diem ad probandum, et non probavit, et ideo contumax: prior de Holand, prior de Berkeſheved, abbas de Muchylney, abbas de Faverſham, abbas de Winchecombe, abbas de Shyrburne, abbas de Mydelton, abbas

abbas de Cereneley, abbas de Abboteſbury, abbas de Eynſham, prior de Colne, prior Roffenſis, abbas Colceſtriae, abbas de Malmeſbury, abbas de Burgo. Omnes iſti pronuncientur contumaces, quia non habuerunt procuratoria ſufficientia.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
BENEDICT. XII. 6.	JOH. STRATFORD 8.	1340.	EDWARD. III. 14.

Convocatio Winton. dioeceſana per breve regium, de valore garbarum, agnorum, et lanarum conſtituendo. Ex reg. Orleton, epiſc. Winton.

ADAM, etc. dilecto filio officiali archidiaconi noſtri Winton. ſalutem, gratiam, et benedictionem. Literas magnifici principis domini Edwardi, primogeniti domini noſtri regis, ducis Cornubiae, comitis Ceſtriae, et cuſtodis Angliae, recepimus in haec verba:

Edward. etc .... Nos autem volentes tam charis et devotis inſtantiis, quas vice praecepti ſuſcipere condecet, reverenter operis proſecutione celeri complacere, vobis committimus, et mandamus, in virtute obedientiae firmiter injungentes, quatenus peremptorie citetis, ſeu citari faciatis omnes rectores eccleſiarum, et praebendarios, ſi qui fuerint archidiaconatus Winton. necnon religioſos, eccleſias in eodem archidiaconatu in uſus proprios obtinentes, quod compareant coram nobis, vel commiſſario ſeu commiſſariis noſtris in eccleſia noſtra cathedrali Winton. die Lunae prox. poſt feſtum ſancti Jacobi apoſtoli proxime nunc futur. ſufficienter inſtructi, ad certificandum nos, vel dictos commiſſarium ſeu commiſſarios ſuper valore garbarum, lanarum, et agnorum, de quibus fit mentio in praefatis literis juxta ſeriem earundem denunciantes eis, quod contra contemptores, ſi qui inventi fuerint, vel rebelles, ad poenas graves, quantum de jure fieri poterit, procedetur. Et quid feceritis in praemiſſis nos, vel dictos noſtros commiſſarium ſeu commiſſarios dictis die et loco certificetis per literas veſtras patentes, harum ſeriem continentes. Dat. apud Farnham 24. die menſis Julii, anno Domini M.CCC.XL. et tranſlationis noſtrae ſeptimo.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
BENEDICT. XII. 7.	JOH. STRATFORD. 8.	1340.	EDWARD. III. 15.

Literae archiepiſcopi Cantuar. epiſcopo Exon. contra exactores IX. *velleris, etc. a clero in parliamento Quadrageſimae regi conceſſ.* Ex reg. Exon Grandiſon A. fol. 235, 236.

JOHANNES, permiſſione divina Cantuar. archiepiſcopus, totius Angliae primas, et apoſtolicae ſedis legatus, vener. fratri noſtro domino Johanni, Dei gratia Exon. epiſcopo, ſalutem, et fraternam in Domino charitatem. Cum animoſa guerrarum pericula, et injurioſa damnorum diſcrimina domino Edwardo, Dei gratia regi noſtro illuſtri, in variis mundi partibus, et potiſſime per Philippum de Valeſio, ſe regem Franc. praetendentem, et per Scotos, dicti domini regis noſtri inimicos notorios et rebelles, indebite mota fuerint et illata, adeo quod ob violentias, et varias invaſiones eorum ac injurias manifeſtas, oportuit eum pro defenſione regni et eccleſiae Anglicanae, recuperationeque ſuorum jurium detentorum injuſte uſque ad examinationem quaſi totaliter exponere patrimonii ſui vires; unde nos, voſque, et caeteri praelati, necnon viri religioſi ac clerus noſtrae Cantuar. provinciae, hujuſmodi inevitabili neceſſitate attenta, unam decimam bonorum eccleſiaſticorum, ſecundum taxationem currentem, certis ſolvend. terminis, quorum ultimus eſt in feſto nativitatis B. Johannis Bapt. prox. nunc futuro, una cum decimis aliis prius per nos, vos, praelatos, religioſos, et clerum praedictos, eidem domino noſtro regi conceſſis, eiſdem etiam terminis exſolvend. benevole duximus concedendum, hiis modis et conditionibus manifeſte adjectis; quod praelati, religioſi, et clerus praedicti decimam ſolventes praedictam, ad nullius alterius portionis dicto domino noſtro regi conceſſae per alios, vel etiam concedendae, illa vice contributionem faciendam aliqualiter tenerentur; quodque idem dominus noſter rex certas libertates clero et eccleſiae concederet Anglicanae, et chartam ſuam ſuper hiis faceret conſignari, quam penes vos habetis, ut credimus, conſignatam: poſtmodum vero, nos et nonnulli eccleſiarum praelati in parliamento apud Weſtm. Quadrageſima prox. praedicta una cum comit. baron. aliiſque regni proceribus, et cum communitate regni Angliae congregati ad ipſum venire arctati, neceſſitatem praedictam propenſius intuentes, nonam garbam, nonum agnum, et nonum vellus, per biennium tunc proxime ſecuturum, ſicut ipſi comites, barones, proceres, et communitas ſupradicta conceſſerunt, dicto domino noſtro regi, ſub certis modis et conditionibus, eidem liberaliter duximus concedendum; ita vid. quod nulli praelati ſeu religioſi, vel etiam aliquis de clero praedicto ad hujuſmodi portionis nonae contributionem aliquatenus tenerentur, quia nihil a rege per baroniam tenent, nec ad regis parliamentum tenentur venire; quodque ad ſolutionem decimae ſic conceſſae, ipſi praelati, religioſi, ſeu alii de clero nonam portionem praedictam ſolventes non eſſent aſtricti, pro qua, et conceſſione nonae portionis praedictae remiſſiones multas, libertates, et privilegia praelatis, comitibus, et baronibus ac communitati terrae ſuae idem dominus noſter rex gratanter conceſſit, et chartam ſuam ſuper hiis factam et conſignatam fecit communitati hujuſmodi liberari; ſed quidam vel non intelligentes praemiſſa, vel ea in

praeju-

praejudicium dicti cleri infringere malitioſe conantes, abſque dicti domini noſtri regis, ut credimus, conniventia, a praelatis, viris religioſis, clericiſque ſecularibus, qui et ipſam decimam ſolvere dicto domino noſtro regi tenentur, et per baroniam nihil tenent de ipſo, nec ad parliamentum ſuum venire, ut praemittitur, ſunt aſtricti, nonam rerum praedictarum, ut praemittitur, conceſſam levare per diſtrictiones diverſas, et contra praedictam conceſſionis formam exigere moliuntur, in ipſorum praelatorum religioſorum et cleri praejudicium manifeſtum, cum nec ipſi parliamento interfuerint praedicto, ſicut intereſſe minime tenebantur, nec conſenſum ad dictae nonae portionis praeſtationem aliqualiter praebuerunt. E converſo etiam aliqui malitioſe incitantur a praelatis et aliquibus religioſis, qui ad ſolutionem nonae hujuſmodi aſtringuntur contra condicta praedicta decimam exigere memoratam. Cum igitur nihil magis congruat humanae fidei, quam ea, quae placuerint inter partes, fideliter obſervari, ac gratia, quae de concedentis benignitate procedit, recipientem evidenter reddit ingratum, quando vertitur in abuſum, aut donationis frugalitas deducitur in irriſum, ſuiſque non contenta finibus in donantis extenditur laeſionem, necnon, ſi praemiſſa ſic fierent, clerus ad non conceſſa poteſtate laicali compelleretur, quod abſit, in eccleſiae S. Dei, et cleri praejudicium perpetuum, ac manifeſtum gravamen; vobis in virtute obedientiae firmiter injungendo mandamus, quatenus cum abuſus hujuſmodi tam in perniciem ſanctae eccleſiae, quam virorum eccleſiaſticorum, ac ſubverſionem tendat bonae fidei oculatae, nonam rerum praedictarum ab illis viris eccleſiaſticis, qui decimam praedictam juxta conceſſionem hujuſmodi ſolvere tenentur dicto domino noſtro regi, decimam vero ab aliis viris eccleſiaſticis, qui ad nonam praedictam ſolvendam eidem domino regi, ut praemittitur, ſunt aſtricti, exigi ſeu levari in veſtra dioeceſi nullatenus permittatis; ſuper exactores hujuſmodi, ſi nonam vel decimam ſupradictam ab hujuſmodi viris eccleſiaſticis alio modo, quam praedicitur, exegerint, per quaſcunque cenſuras eccleſiaſticas canonice compeſcatis; quodſi exactores praemiſſi, eccleſiaſticis cenſuris contemptis, vobis parere non curaverint, debite, ſicut decet, ab exactione reſidui decimae ultimo ſic conceſſae ſuperſederi in dicta veſtra dioeceſi faciatis omnino, quouſque fidem ſervari promiſſam videritis in praemiſſis, nullam decimam virtute conceſſionis praedictae a praelatis, et viris eccleſiaſticis, qui nonam, ut praemittitur, ſolvere ſunt aſtricti, exigentes, vel levari aut exigi facientes, cum a praeſtatione decimae ſic conceſſae liberi et immunes eſſe debeant ex condicto. Et quid feceritis in praemiſſis, nos citra primum diem menſis Maii prox. futurum diſtincte certificetis et aperte per veſtras patentes literas, harum ſeriem continentes. Dat. Cantuar. 4. cal. Februar. anno Dom. M.CCC.XL. et noſtrae tranſlat. ſeptimo.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
BENEDIDT. XII. 7.	JOH. STRATFORD 8.	1340.	EDWARD. III. 15.

Literae archiep. Cant. contra exactiones laicorum. Ex reg. Exon. Grandiſon A. fol. 236.

FRATER chariſſime. Chriſti legatione fungentes epiſcopi, ex injuncto adminiſtrationis officio curam animarum gerere tenentur ſalubriter, et pro domo Domini aſcendentibus ex adverſo murum inexpugnabilem ſe praebere, ut ſpiritu libertatis loquentes audaciter pronuncient quae ſaluti congruunt animarum, eccleſiae libertatem et honorem Dei ac liberationem patriae conferant ac procurent. Verum quia eccleſia, quae libera eſſe debet, variis exactionibus, collectis, et talliis infeſtis, a praelatis et clero etiam non conceſſis, opprimitur hiis diebus, cleruſque noſtrae provinciae Cantuar. vexatur indebite et ignominioſo contemptu atteritur vehementer, juriſque ſemita derelicta divertitur in obliquum, cedit potentiae veritas, et juſtitiam odium jam expellit, propter quae (ut credimus) ille, qui judicat et arguit pro manſuetis terrae, gemitibus oppreſſorum pie compatiens, per impietates hujuſmodi graviter offenſus in diverſis mundi partibus varia permiſit regi et regno guerrarum diſcrimina ſuſcitari, quae, ſi finem felicem debeant obtinere, ab eccleſiarum ſpoliis et depraedationibus abſtineri injurioſis, et juſtitiam exhiberi ſingulis oportebit. Unde cum vos, ſicuti et nos, zelus Domini, et eccleſiae tam acerba tangat afflictio, fraternitatem veſtram monemus et hortamur in Domino Jeſu Chriſto, quatenus hominibus contra Deum nullatenus deferentes, impietatem ſuam hujuſmodi annunciare impiis veſtrae dioeceſ. (ſi qui ſint) audaci animo ſtudeatis, ne, ſi in impietate ſua mortui fuerint, de veſtris et forſan noſtris manibus eorum animae requirantur: veſtros etiam ſubditos exhortationibus efficacibus ſimiliter inducentes, ut eccleſias, eccleſiaſticaſque perſonas plus ſolito habeant in honore, et ab eorum injuriis colentes juſtitiam omnino deſiſtant, necnon pro juribus et libertatibus eccleſiae et regni per nos, ut ſperamus, [a] valiter inchoata, cum Dei adjutorio manutenere, protegere, ac tueri, vobiſque per nos commiſſa, et inpoſterum committenda, executionem concernentia praemiſſorum, favorabiliter proſequi, et nobis aſſiſtere viriliter in eiſdem, ſolius Dei intuitu vigilanter curetis; ut hiis noſtris precibus circa praemiſſa per vos acceptatis benignius et expletis, devotius inclinati, vobis reddatis placabilem pium Patrem, et retributionis aeternae mercedem ab ipſo digne percipere valeatis. Deus vos dirigat in agendis. Scriptum Cantuar. 30. die Januarii.

[a] forte *viriliter*.

Regis

Regis Edwardi III. *literae contra archiepiſc. Cantuar. Joh. Stratford.* Ex M. Parker Antiq. Brit. p. 337.

EDWARDUS, Dei gratia rex Angliae et Franciae, et dominus Hiberniae, priori et capitulo Cantuarienſi ſalutem. Veteribus probatur hiſtoriis, et ex hiis, quae quotidie geruntur, clarius eluceſcit, quomodo multi bonitate principum et honore, qui in eos collatus eſt, in ſuperbiam abutentes, nituntur interdum malitiae ſuae commentis regum ſtudia laudabilia depravare. Et, ut manifeſtius, quod dicimus, cunctis fidelibus noſtris innoteſcat, a veſtra et eorum memoria non credimus excidiſſe, quod nos dudum in annis adoleſcentiae ad regium ſolium exaltati, in ejuſdem ſuſcepto regimine ſanis conſiliis dirigi cupientes, quia Johannem, tunc Wintonienſem, nunc vero Cantuarienſem archiepiſcopum, fidelitatis et diſcretionis virtute credebamus aliis praeeminere, ejus conſilio ſuper hiis, quae animae noſtrae ſaluti expediunt, et regni noſtri augmentum et conſervationem reſpiciunt, ſpiritualiter et temporaliter uſi ſumus; et in tantam familiaritatem eſt a nobis ſuſceptus, ac illam in ſe humanitatem expertus, ut pater noſter vocaretur, et adoraretur ab omnibus poſt regem ſecundus. Cumque poſtmodum regnum Franciae ad nos fuiſſet jure ſucceſſorio devolutum, et a domino Philippo de Valeſio de facto notorie occupatum; idem archiepiſcopus nobis importuna inſtantia perſuaſit, cum principibus Alemanniae, et aliis contra dictum Philippum foedus inire, et guerrarum diſpendiis exponere nos et noſtra; promittens et affirmans, quod expenſas ad hoc neceſſarias de terrarum noſtrarum proventibus, et aliunde quaeſitis ſubſidiis abundanter faceret miniſtrari: adjiciens inſuper, quod ſolummodo de perſonis ad bella doctis et ſtrenuis ſoliciti eſſemus; quia ipſe pecuniam neceſſariam pro noſtris neceſſitatibus et ipſorum ſtipendiis efficaciter procuraret. Unde nos, mari tranſito, manum ad ardua miſimus, et circa bellicos apparatus immenſas, ut oportet, expenſas fecimus; et confoederatis nobis in maximis pecuniarum ſummis nos obligavimus, de promiſſo nobis, ut praemittitur, auxilio confidentes. Sed, heu! quoniam in illuſoris baculo arundineo, cui juxta ſententiam propheticam, "Si innixus fuerit homo, intrabit in manum ejus, et perforabit eam," fiduciam poſuimus; et ſubtracto nobis, utinam non fraudulenter, ſperato ſubſidio, neceſſitate compulſi ſub uſuris graviſſimis, quaſi importabilia contraximus onera debitorum, et ſic retardata expeditione ulteriori, coacti ſumus ab inchoatis magnanimiter hoſtium aggreſſibus ea vice deſiſtere, et in Angliam remeare: ubi expoſitis praefato archiepiſcopo noſtris aerumnis multiplicibus et infortuniis memoratis, convocatoque ſuper hoc parliamento, praelati, proceres, caeterique fideles ejuſdem regni noſtri nonae partis garbarum, agnorum, et vellerum ſuorum, praeter decimam nobis a clero conceſſam, tale nobis dedere ſubſidium; quod ſi fideliter collectum fuiſſet congruo tempore et obtentum, ad expeditionem dictae guerrae, debitorum ſolutionem, et inimicorum confuſionem, non modicum adminiculum praeſtitiſſet, et forte ſecundum multorum opinionem veriſimiliter ſuffeciſſet. Et idem archiepiſcopus ad dicti ſubſidii collectionem, et aliorum nobis neceſſariorum ſubminiſtrationem certam, promiſit interponere efficaciter partes ſuas. Unde ejus promiſſionibus inhaerentes, reſumptis viribus, navigio ad hoc congregato verſus Flandriam navigantes, commiſſo gravi praelio nautico cum hoſtibus, qui in noſtram et totius gentis noſtrae Anglorum perniciem conjuraverant, miſericordiſſima illius clementia, qui ventis et mari imperat, non noſtris meritis, obtinuimus de tantorum hoſtium multitudine numeroſa victoriam et triumphum. Quo peracto, cum praegrandi exercitu pro jurium noſtrorum recuperatione exinde progredientes caſtra metati ſumus prope civitatem fortiſſimam Tornacenſem; in cujus obſidione aliquandiu jugiter occupati, et continuatis expenſis et laboribus fatigati, praeſtolantes in ſilentio promiſſum nobis adjutorium, ſperabamus indies miniſterio dicti archiepiſcopi in tot et tantis noſtris neceſſitatibus relevari. Tandem ſpe concepta fruſtrati, licet per plures nuncios, et diverſas literas plene ſignificaverimus praefato archiepiſcopo, et aliis conſiliariis noſtris ſibi adhaerentibus, noſtras indigentias, et pericula varia, quibus expoſiti fuimus propter defectum promiſſi ſubſidii memorati; utilitatem inſuper et honorem, quos ex ſuccurſu pecuniae conſpeximus nos poſſe faciliter obtinere: nullum tamen ab eis emolumentum recipere potuimus; qui ſua, non noſtra negotia curantes, et commoda propria procurantes, frivolis excuſationibus et fucatis verborum phaleris ſuam deſidiam, ne dicamus fraudem ſeu malitiam, palliabant; ſimiles illuſoribus, qui, ut ait Iſaias, deridendo ludificant, dicentes," "Manda, remanda, manda, remanda, expecta, reexpecta, expecta, reexpecta, modicum ibi, modicum ibi." Unde, proh dolor! factum eſt, ut dum triumphandi ſuper inimicos noſtros arrideret nobis gratioſiſſime ſpes propinqua, praevalente penuria, cogeremur inviti treugis initis conſentire, cum verecunda noſtrae expeditionis retardatione, et exultatione non modica aemulorum. Reverſis igitur nobis, in Flandria cum eſſemus pecunia vacui, et aeris alieni mole preſſi, nec ſupereſſet quicquam in noſtris vel noſtrorum marſupiis, unde poſſemus neceſſitatibus noſtris conſulere, et debita ſtipendia noſtro obſequio militantibus erogare; compulſi ſumus uſurarum voragine nos immergere, et humeros ſupponere cumulatis oneribus debitorum. Tandem convenerunt ad nos amici fideles, peregrinationis noſtrae comites et tribulationis participes; cum quibus tractatum ha-

buimus diligentem ſuper optatis remediis, quibus a tanta infortuniorum tempeſtate poſſemus commodius reſpirare; viſum eſt omnibus praefatae retardationis eventum triſtabilem, et egeſtatis noſtrae incommoda multiplicia, culpa vel deſidia, ne dicamus malitia, praefati archiepiſcopi, de cujus diſcretione tota regni noſtri diſpoſitio pendere videbatur, et caeterorum officialium, quos ejus conſilio ſuper regni negotia conſtituimus, accidiſſe: et vehementer mirantes, ac contra nos tacite murmurantes, ſuper eo, quod dictam archiepiſcopi et officialium inſolentiam regia manſuetudo tanto tempore relinquere voluit incorrectam, ſunt publice proteſtati; quod niſi ſuper hiis faceremus congruum remedium celerius adhiberi, oporteret eos ſe noſtris obſequiis ſubtrahere, et ab inito foedere retroire; et hoc utique in regni noſtri ſubverſionem, et noſtram perpetuam ignominiam, et nationis Anglicanae ſempiternum opprobrium redundare: quod avertat noſtris temporibus clementiſſimi Patris benignitas; in cujus ſoliditate fixa eſt immobiliter anchora ſpei noſtrae. Unde nos ad diſciplinam et correctionem hujuſmodi noſtrorum officialium mentis aciem dirigentes, quoſdam ex eis, quos ex cauſis probabilibus de mala adminiſtratione, juſtitiae ſubverſione, ac ſubditorum noſtrorum oppreſſione, acceptorum munerum corruptione, ac aliis offenſis gravibus ſuſpectos habuimus, a ſuis officiis fecimus, prout nobis licuit, amoveri; alios quoque inferioris gradus in praemiſſis culpabiles ſub tuta cuſtodia detineri; ne, ſi libertate ſolita potirentur, ſupplantaretur eorum aſtutia juſtitiae executio, et deluderetur callide inquiſitio veritatis: quam cum ex dicti archiepiſcopi animi latebris eo certius et plenius elicere crederemus; quo nihil eorum, quae ad informationem noſtram in hac parte conferre poterant, ipſum veriſimiliter latere debuerat, cui totius reipublicae noſtrae adminiſtrationem, et ſummam rerum gerendarum a multo tempore duximus committendam, ſibi per fidelem noſtrum Nicolaum de Cantelupo ad hoc ſpecialiter deſtinatum mandavimus, quod ad noſtram praeſentiam, qui ejus perſonali colloquio perfrui volebamus, Londinum venire maturius non tardaret. Ipſe vero ſemper tumidus in proſperis, et timidus in adverſis, trepidans timore, ubi non erat timor, mortis ſibi periculum per aliquos nobis aſſiſtentes intentatum et comminatum, ſi ab eccleſia Cantuarienſi recederet, imminere minus veraciter allegavit: quia hoc, teſte Deo, et pura conſcientia, nunquam in mentem noſtram cecidit, nec alicujus nobis aſſiſtentis, ut credimus, tetigit cogitatum; quanquam clero et populo regni noſtri malignitatis ſuae ſe merito reddidit odioſum. Nos autem, qui cunctos ad noſtram praeſentiam accedere volentes, praecipue noſtris ob hoc literis vel nunciis convocatos, plena volumus ſecuritate gaudere; ad convincendam ejus malitiam, dilectum et fidelem noſtrum Radulphum de Stafford, hoſpitii noſtri ſeneſchallum, ad ipſum deſtinavimus, ut ei ſecurum conductum offeret et faceret; regias ſuper hoc literas patentes, ſigillo regio conſignatas, ei fecimus praeſentari, iterato mandantes, quod ad nos perſonaliter accederet; inchoatam ſolicitudinem noſtram informaturus ſuper regni negotiis, quae longo tempore geſſerat, ut praefertur. Ipſe vero, precum et mandatorum noſtrorum lenitate contempta, vultu et animo indignato reſpondit, quod ſe noſtris conſpectibus ſeu colloquiis nequaquam conferret, niſi in pleno parliamento, quod hiis diebus ex cauſis rationabilibus nullatenus expedit convocari. Sicque idem archiepiſcopus, quem regalis benignitas beneficiis et honoribus magnificis ampliavit, et in ſuae familiaritatis ſacramentum, et unanimitatem amicitiae, et vinculum foederis accerſivit, ſuper quem, ſicut patrem chariſſimum, totus noſter ſpiritus et animus requievit; qui etiam, dum ejus voluntatibus per omnia acquievimus, ſophiſticae dilectionis faciem fuco mendacis benevolentiae palliatam more patris amabiliter nobis praetendere conſuevit, ſubito in vitricum oneroſum et gravem crudeliter eſt converſus, et beneficiis acceptis ingratus, tumoris arrogantia benefactorem perſequitur; et illam nobis retributionem impendit, quam, juxta vulgare proverbium, "Mus in pera, ſerpens in gremio, ignis in ſinu" ſuis conſueverunt hoſpitibus exhibere. Nam licet nobis ad regale faſtigium jure haereditario, divina cooperante gratia, ſublimatis deteſtabile ſemper ſit et fuerit abuti potentiae magnitudine, qui ſummis deſideriis affectamus clementia et lenitate cum moderamine juſtitiae gubernare ſubjectos, ut optata cunctis mortalibus pace fruantur; ipſe tamen noſtram innocentiam ac conſiliariorum et officialium noſtrorum, regalem juſtitiam perſequentium, fidelitatem et diligentiam convitiis lacerat, publice praedicando, et ſuis literis patentibus in diverſis partibus publicari mandando; quod poteſtate regia modernis temporibus contra juſtitiam opprimitur populus, clerus confunditur, et eccleſia variis exactionibus, collectis, et tallagiis praegravatur. Et quia nomen boni paſtoris, quo hactenus ſemper caruit, cum ſit revera, juxta communem opinionem, et confeſſionem propriam publice, ut fertur, emiſſam, notorie mercenarius, fallaciter nititur uſurpare; ſucatum zelum vulpinae calliditatis fuco, perizomate palliatum, ad liberationem eccleſiae, cujus vexationes, ſi quas in rebus vel perſonis noſtro tempore ſuſtinuit, praefati archiepiſcopi duntaxat remiſſioni, et callidis adinventionibus, ac reprobis conſiliis ſunt veraciter aſcribendae, nequiter ſimulet ſe habere; et quaſdam excommunicationum ſententias, in libertatis eccleſiaſticae, et magnae chartae violatores in genere dudum latas, ad ſugillandum opinionem regiam, et praefatos miniſtros regios diffamandos, ac ſeditionem in populo nobis commiſſo proditorie ſuſcitandam, et devotionem comitum, procerum, et magnatum regni noſtri majeſtati regiae ſubtrahendam, ſpecificatis nonnullis articulis, praeter et contra ſolitum modum in conſilio provinciali traditum, mandavit per ſuas literas in locis pluribus inſignibus publicari. Quamobrem nos volentes, ut tenemur, integritati famae noſtrae proſpicere, et praefati archiepiſcopi malitiae obviare, paratoſque nobis et noſtris ab ipſo laqueos cautius declinare, praevidimus, praeter ea, quae ſuperius expreſſa ſunt, ut ad praeſens de multis ejus perverſis actibus taceamus,

mus, aliqua deducere in publicam notitionem; nempe ejus improvido conſilio et ſuaſu, in minore aetate conſtituti, tot donationes prodigas, et alienationes prohibitas ac gratias fecimus exceſſivas, quod per eas aerarium noſtrum totaliter eſt exhauſtum, et fiſcales reditus ſunt enormiter diminuti, ipſumque munerum acceptione corruptum, magnas pecuniarum ſummas nobis debitas, quibuſdam, ſine rationabili cauſa, cum id nulla neceſſitas vel utilitas expoſcebat, comperimus remiſiſſe, et plurimos proventus et reditus, qui pro noſtris utilitatibus et neceſſitatibus conſervari debuerant, ſuis ſuorumque uſibus applicaſſe, et aliis perſonis male meritis erogaſſe: qui etiam nedum munerum, ſed etiam perſonarum acceptor, contra votum ſuum, et praeſtitam nobis fidelitatis ſolitum juramentum ad officia publica in terris noſtrae ditioni ſubjectis, dignis et bene meritis poſtpoſitis et repulſis, indignos admiſit, multaque alia animo infraenato temere attemptare praeſumpſit, in ſtatus noſtri detrimentum, et dignitatis regiae laeſionem, ac populi nobis ſubditi damnum non modicum et gravamen, poteſtate ſibi tradita et commiſſo ſibi officio abutendo; quae, ſi in elata obſtinatione et obſtinata rebellione, et contumacia perſtiterit, congruis loco et tempore intendimus apertius declarare. Vobis firmiter injungendo mandamus, quod haec omnia et ſingula ſingillatim, et clare in locis, quibus expedire videritis, publicetis, et faciatis per alios publicari; piam intentionem, quam habemus ad ſubducenda incommoda et promovenda commoda ſubditorum, ipſis, juxta datam vobis a Deo ſapientiam, efficaciter commendantes; et in hiis taliter vos habentes, quod veſtram debeamus ſolicitudinem providam merito commendare. Teſte meipſo apud Weſtmonaſterium decimo tertio die Februarii, anno regni noſtri Angliae decimo quinto, regni vero noſtri Franciae ſecundo.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
BENEDICT. XII. 7.	JOH. STRATFORD 8.	1340.	EDWARD. III. 15.

Excuſatio archiepiſcopi Cantuar. Ex M. Parker. Antiq. Britan. p. 341.

REVERENDO domino ſuo Edwardo, Dei gratia Franciae et Angliae regi illuſtriſſimo, Johannes, permiſſione divina eccleſiae Cantuar. miniſter humilis, ſuus olim temporaliter, nunc autem magis in Domino, animaeque et corporis ſalutem, et omni tempore perſeverare in bono, ac reniti viriliter ſuggeſtionibus malignis et pravis, quae corrumpunt faciliter bonos mores. Duo ſunt, quibus principaliter regitur iſte mundus; ſacra pontificalis auctoritas, et regalis ordinata poteſtas; in quibus eſt pondus tanto gravius et ſublimius ſacerdotum, quanto et de regibus illi in divino reddituri ſunt examine rationem: et ideo ſcire debet regia celſitudo ex illorum vos dependere judicio, non illos ad veſtram poſſe dirigi voluntatem. Quis enim dubitat ſacerdotes Chriſti, regum et principum, omniumque fidelium patres et magiſtros cenſeri? Nonne miſerabilis inſaniae eſſe dignoſcitur, ſi filius patrem, diſcipulus magiſtrum ſibi ſubjugare conetur? Pluriumque pontificum alios reges, alios imperatores excommunicaſſe teſtatur auctoritas canonica ſcripturarum? Et, ſi ſpeciale aliquid de perſonis principum inquiratis, beatus Innocentius Arcadium imperatorem excommunicationis mucrone percuſſit, quia conſenſit ſanctum Johannem Chryſoſtomum a ſede ſua violenter expelli. Sanctus etiam Ambroſius, Mediolanenſis archiepiſcopus, pro culpa, quae aliis ſacerdotibus non adeo videbatur enormis, Theodoſium magnum imperatorem excommunicationis vinculo innodavit; qui poſtea, praeſtita primitus ſatisfactione condigna, meruit ab eodem abſolvi: et de tempore certiori, et loco viciniori, de conſimilibus exempla plurima poſſunt poni; ideo qualeſcunque pontifices, et ſi errore humanitus accidente, non tamen contra religionem fidei ullatenus excedentes, nullatenus videntur a poteſtate ſeculari poſſe vel debere percelli. Boni ſiquidem et religioſi principis eſt contritas et concuſſas eccleſias reſtaurare, novas aedificare, ſacerdotes Dei honorare, et cum reverentia ſumma tueri, ad inſtar feliciſſimae recordationis et pii principis Conſtantini dicentis, cum ad eum fuiſſet delata quaeſtio clericorum, "Vos a nemine judicari poteſtis, ſecularium ſcilicet judicum, qui eſtis ſolius Dei judicio reſervati, juxta aſſertionem apoſtoli dicentis; "ſpiritualis homo a nemine judicatur." Conſideret igitur veſtra ſerenitas, quanta, et qualis ſit filii poena divino jure et humano debita et inflicta, patris verenda inhumaniter detegentis, patremque innocentem nequiter diffamantis; cui filius, ut praemittitur, tenetur impendere reverentiam et honorem. Paganorum enim principes templorum et idolorum ſuorum pontificibus, quos "Flamines" appellarunt, non modicum honorem exhibuerunt, et exhibent ſuo more; quanto magis Chriſti miniſtros et pontifices revereri tenentur chriſtianorum principes, veri Dei fideique chriſtianae cultores. Sed, proh dolor! ordine praepoſtero et turbato, honor nobis occaſione dignitatis, cui praeſidemus, licet indigni, tanquam patri veſtro exhibendus, converſus eſt in opprobrium, devotio in blaſphemiam, et reverentia in contemptum; dum veſtras regias patentes regio annulo ſignatas epiſtolas, quin verius libellos famoſos, per aemulos et inimicos noſtros amare dictatos et ſcriptos, crimina varia, et multa enormia contra nos, in infamiam noſtri, falſo fabricata convitia continentes, ſicut ex ipſorum lectione luculenter poterit apparere, ſuffraganeis omnibus noſtrae Cantuar. provinciae, decanis, abbatibus, prioribus, et ipſorum capitulis, aliiſque viris eccleſiaſticis publicandos in noſtram, utinam et non divinam, injuriam demandaſtis; ut ſic ipſorum ſubditorum noſtrorum erga nos devotio tepeſceret, et verteretur obedientia in contemptum; ex quo inopinabili, ne dicamus facto deteſtabili,

deteſtabili, cunctis intuentibus oſtenditur manifeſte, quod regia poteſtas, quae a Domino procedit, ſecundum dicta Salomonis regis ſapientis: "Audite reges, et intelligite, diſcite, judices finium terrae, quoniam data eſt a Domino poteſtas vobis, et virtus ab altiſſimo eſt infuſa": ipſum Dominum Deum in perſonis miniſtrorum et ſacerdotum ſuorum, non ſolum in divinae legis injuriam judicare praeſumit; ſed contra Dei, legis humanae, et rationis naturalis ordinem, patrem ſpiritualem ſuum, et parem terrae majorem, non vocatum, non convictum, per recordum veſtrum, ut vulgaribus verbis utamur, condemnare videmini inauditum, in animae veſtrae periculum, et noſtrum omnium parium regni terrae Angliae praejudicium manifeſtum, ac perniciofum exemplum. Nec quiſquam calumniando cauſetur, quod propter criminis conſcientiam quaeramus ſubterfugia, ne per vos objiciendorum ineamus certamen. Novit enim altiſſimus, quod prae cunctis mortalibus vos videre corditer affectamus; ut veſtra regnique pericula, ſubditorum veſtrorum affectiones et corda, adulatione omnimoda circumſcripta, veſtrae celſitudini intimemus, et ut geſta veſtra, utinam laudabilia, aliis cederent in decorem juxta illud ſapientis:

——— "Componitur orbis
Regis ad exemplum" ———

Et etiam, ut viſa facie noſtra reduceretis ad memoriam ſervitia, quae, dum in veſtris egerimus obſequiis, devote et fideliter praeſtitimus juxta animi noſtri conſcientiam; ſic Deus nos adjuvet in examine ultimo, quando omnes aſtabunt ante tribunal ipſius recepturi, prout geſſerint in ſuo corpore, bonum ſive malum. Et maxime, ut coram vobis, praelatis, proceribus, et paribus regni famam noſtram epiſtolis et libellis veſtris praedictis turpiter laceratam, ac etiam ſugillatam, purgatam, veram, et puram, ſicut eſt Deo teſte, duceremus in publicam notitionem. Sed propter quorundam principalium conſiliariorum veſtrorum vobis aſſiſtentium notorias nobis minas mortis illatas, qui in terra iſta non ſunt ſicut Joſeph in Aegypto, ſed ſicut tyranni dominantur in ſolio his diebus juxta dictum ſapientis: "Multi tyranni ſederunt in ſolio, et inſuſpicabilis portavit diadema;" exiſtente ſic gladio in manu furioſorum, non ſuperba elatione vel inobedientia ducti, ſed currenti cedendo furori ipſorum, hucuſque ad vos acceſſum noſtrum diſtulimus; nos juſto metu, qui in conſtantiſſimum caderet, excuſante; parati tamen parere veſtrae in omnibus majeſtati, honore Dei, et eccleſiae ſuae ſanctae ſtatu et ordine noſtris omnibus ſemper ſalvis. Sane ne medii temporis intervallo, hujuſmodi tyrannorum poteſtate durante, ad quam evellendam oriens ex alto vos juvare dignetur, ut impleatur dictum ſapientis: "Oportebat enim illis ſine ceſſatione ſupervenire interitum exercentibus tyrannidem:" infamiae noſtrae clamor amplius invaleſcat; ad detegendam innocentiam noſtram, ſingulis articulis in ipſis epiſtolis ſeu libellis famoſis contentis, non ſophiſtice ſed veraciter in forma, quae ſequitur, reſpondemus.

Reſponſio ad articulum primum.

Continent ſiquidem epiſtolarum veſtrarum praedictarum ſeu libelli famoſi praedicti primordia probris plena; quod vobis dudum in annis adoleſcentiae ad regni ſolium exaltatis, in ejuſdem ſuſcepto regimine ſanis conſiliis dirigi cupientes, noſtro conſilio ſuper hiis, quae animae veſtrae ſaluti expediebant, et regni veſtri augmentum et conſervationem reſpiciebant, ſpiritualiter ac temporaliter uſi fuiſtis; quodque poſtmodum regno Franciae ad vos jure ſucceſſorio devoluto, et a domino Philippo de Valeſio de facto notorie occupato, regiae majeſtati perſuaſimus importune foedus inire cum Alemannis et aliis pro recuperando jure veſtro; quodque ſolummodo de perſonis ad arma doctis et ſtrenuis cogitaretis; quia nos pecuniam neceſſariam pro veſtris veſtrorumque neceſſitatibus et ſtipendiis efficaciter provideremus; et quia hujus ſubſidio caruiſtis ex toto, vos debito graviſſimo ſupponere oportuit uſurarum. Ad haec, ſereniſſime princeps, nobis tacentibus, et lingua minime palpitantibus, facti notorietas congruum novit dare reſponſum. In principio enim regiminis veſtri, dum eccleſiae Wintonienſi praefuimus, quorum conſilio regebatur majeſtas regia, regno conſtat. Novit enim, qui nihil ignorat, quod cum quaeſtio de regno Franciae poſt mortem regis Caroli, fratris ſereniſſimae matris veſtrae, in parliamento tunc apud Northampton celebrato, tractata diſcuſſaque fuiſſet; quodque idem regnum Franciae ad vos haereditario jure extiterat legitime devolutum, et ſuper hoc fuit ordinatum, quod duo epiſcopi, Wigornienſis tunc, nunc autem Wintonienſis, ac Coventrenſis et Lichfeldenſis in Franciam dirigerent greſſos ſuos, nomineque veſtro regnum Franciae vendicarent, et praedicti Philippi de Valeſio coronationem pro viribus impedirent; qui juxta ordinationem praedictam legationem eis injunctam tunc aſſumentes, greſſus ſuos verſus Franciam direxerunt; quae quidem legatio maximam guerrae praeſentis materiam miniſtravit. Nulla fuit tunc diſpoſitio noſtra penes vos et adoleſcentiam veſtram, vel alios in ſpiritualibus et temporalibus vos regentes accepta; quia nec tunc de regiis negotiis nos intromiſimus quoviſmodo, ſed in curia regia, qua de cauſa, novit Deus, omnibus fuimus odioſi. Poſtmodum vero, regalibus mutatis temporibus, ex quo placuit veſtrae majeſtati, quod veſtra negotia una cum aliis veſtris ſecretariis tractaremus, pro pace inter duo regna, Angliae ſcilicet et Franciae, facienda, conſiderando animarum, corporum, rerumque pericula ex guerrarum voragine imminentia, inſtitimus toto poſſe, plurieſque mare propterea tranſeuntes, non abſque periculis multis, laboribus, et magnis expenſis, cum praelatis variiſque proceribus regni veſtri ipſius Philippi quaeſivimus praeſentiam perſonalem; menſuramque omnem, non dicamus ſufficientem, ſed ſuperabundantem, ante haec tempora ſatis publi-

publicatam pro pace habenda obtulimus cum effectu. Ipſo vero Philippo obturante, more aſpidis, aures ſuas, et nos audire nolente, miſſi fuerunt ad eundem ex parte veſtra duo legati ſpirituales, epiſcopi Dunelmenſis ſcilicet et nunc Wintonienſis, pro pace hujus procuranda; et ex alio latere bonae memoriae dominus Henricus, Lincolnienſis epiſcopus, et Willielmus de Monteacuto, et Willielmus de Clynton, nunc comites Sarum, et Huntingdon; qui nec pacem poterant procurare, nec guerrae dilationem aliquam obtinere; ſed ipſis nunciis adhuc in tranſmarinis partibus conſtitutis, dictus Philippus de Valeſio commiſſiones varias ad omnes partes ſuas maritimas mox tranſmiſit, ad interficiendum et deſtruendum homines et naves Angliae, ubicunque in mari poterant inveniri; manum armatam nihilominus ad invadendum terram veſtram Vaſconiae cum omni feſtinatione mittendo. Sicque per ipſum Philippum, et non per vos, guerra inchoata, juxta deliberationem et conſenſum parliamenti veſtri apud Weſtmonaſterium ea occaſione convocati, et non ſolius noſtri, occaſione gravis ſaevitiae et obſtinationis animi indurati Philippi praedicti Anglicos invadentis, et menſuram omnimodam recuſantis; et pro jure veſtro in regno Franciae adipiſcendo per dictum Philippum nequiter occupato, cum Alemannis et aliis foedus inire ordinatum extitit et conſenſum. Pro veſtris vero et veſtrorum ſtipendiis in hac parte ſolvendis, in concilio quodam apud Staunford, tunc propterea convocato, cum certis mercatoribus terrae veſtrae, nobis praeſentibus conventiones certae factae fuerunt; de quarum forma in cancellaria veſtra apparere poterit ſatis clare; quae, ſi obſervatae fuiſſent, una cum aliis ſubſidiis per clerum et populum in ſubſidium guerrae veſtrae, et magnis lanarum cuſtumis, non ſolum noſtro, ſed omni conſiliariorum veſtrorum arbitrio, pro tota guerra hujuſmodi ſuffeciſſent; dum tamen omnia ad hoc ordinata ſubſidia bene diſpoſita et ordinata fuiſſent. Et ſatis novit veſtra majeſtas, quod conventiones praedictae per nos nec violatae nec immutatae fuerunt, quodque ad manus noſtras ſubſidia illa nullatenus devenerunt. Si ergo infortunium aliquod propter defectum pecuniae contigerit, quod nos taedet; hoc illis, qui dictas conventiones fregerunt, et dicta ſubſidia male expenderunt et dilapidaverunt, et non nobis, qui portavimus pondus diei et aeſtus, eſt totaliter imputandum; ex eo maxime, quod poſt primum veſtrum tranſitum non remanſimus in hoc regno, ſed cum reverendis patribus dominis cardinalibus et Dunelmenſi epiſcopo pro pacis reformatione praedictae in Franciam praeceſſimus ad vos, tunc in Brabantia moram facientes; occaſione praedicta eundo et redeundo vicibus iteratis. Et demum dicto pacis negotio tanquam deſperato totaliter derelicto, vobiſcum in Brabantia per aliqua tempora moram traximus, nobis utique ſatis gravem: veſtraeque neceſſitatis participes effecti pro debitis graviſſimis ſub magna uſurarum quantitate contractis, de quibus in epiſtolis veſtris praedictis plenior fit mentio, una vobiſcum, et aliis praelatis ac proceribus terrae veſtrae, et pro vobis diverſimodas, utinam non in praejudicium ſtatus veſtri, affectione paterna, quocunque periculo circumſcripto, obligationes fecimus valde graves. Sicque, ſereniſſime princeps, non in illuſoris baculo arundineo ſpem veſtram, noſtris conſideratis operibus, poſuiſtis, ſicut in epiſtolis veſtris memoratis; ſed in baculo firmiſſimo, illi ſimili, in quo Jacob Jordanem tranſivit, et cum duabus turmis glorioſe eſt reverſus. Cum quanta enim gloria vice ſecunda veſtra decorata eſt reverſio, novit mundus: utinam continuetur ad Dei laudem honoremque veſtrum temporibus ſecuturis.

Ad ſecundum articulum.

Subſequenter etiam mirabile majus nobis imponitur in epiſtolis antedictis; quod retardata expeditione veſtra ulteriori, coacti fuiſtis ab inchoatis magnanimiter hoſtium aggreſſibus ea vice deſiſtere, et in Angliam remeare; convocatoque parliamento, praelati, proceres, caeterique fideles ejuſdem regni veſtri nonae partis garbarum, agnorum, et vellerum ſuorum, praeter decimam vobis a clero conceſſam, pro expeditione guerrae veſtrae ſubſidium conceſſerunt. Ad cujus ſubſidii collectionem, et aliorum vobis neceſſariorum ſubminiſtrationem efficaciter promiſimus interponere partes noſtras. Cujus promiſſionis occaſione poſt glorioſiſſimam victoriam vobis in mari a Deo conceſſam, caſtra metati juxta civitatem Tornacenſem, in cujus obſidione per aliqua tempora fatigati ſpe recipiendi ſubſidium memoratum, cogente penuria, cogebamini inviti treugis initis conſentire. Sereniſſime princeps, ut cum reverentia devota loquamur, veſtra non ignorat majeſtas, quod ſubſidium totius nonae partis vobis, ut praemittitur, conceſſum ante tranſitum veſtrum ſecundum, veſtris creditoribus variis, pro primo anno de conſenſu veſtro ac totius concilii veſtri extitit totaliter aſſignatum; prout ex ipſis aſſignationibus luculenter poterit apparere; et, ut aſſignationes praedictae firmiter ſervarentur, plures poſt tranſitum veſtrum ſecundum literatorie praecepiſtis. Ex quo poteſt manifeſte liquere, quod ad obſidionem praedictam, cujus etiam obſidionis initium ignoravimus, nihil, Deo teſte, tranſmittere potuimus, nec promiſimus deſtinare. Nec imputari nobis potuit dicti ſubſidii retardata ſolutio, cujus terminorum ſatisfactio in pleno parliamento extitit ordinata; et ideo his, et aliis de cauſis, nos, aliique conſiliarii veſtri praemiſſa plene penſantes, veſtrae nunciaverant majeſtati, quod ſine praeſentia veſtra perſonali vobis ſubvenire minime potuerunt. Non ergo dici potuerunt illuſores conſiliarii veſtri praedicti dicentes: "Manda remanda," etc. ſed ſervi perfecti et veraces domino; non ficta, ſed veriſſima nunciantes; ſecundum illud evangelii; "Cognoſcetis veritatem, et veritas liberabit vos" Et ſic fiet, Domino concedente; modicum etiam, vel nihil de ſubſidio praedicto ante veſtram ſecundam reverſionem extitit perſolutum; ſed omnia ad miniſtrorum veſtrorum praeſentium manus devenient. Utinam ad honorem veſtrum bene inpoſterum diſponantur.

Ad tertium articulum.

Ad haec, domine metuende, in veſtris inſeritur epiſtolis memoratis, quod reverſis vobis in Flandriam poſt obſidionem praedictam, non fuit aliquid in veſtris vel veſtrorum marſupiis, unde potuiſtis neceſſitatibus veſtris conſulere, et debita ſtipendia veſtro obſequio militantibus erogare; compulſi fuiſtis uſurarum voragini vos immergere; viſumque fuit amicis veſtris fidelibus, et peregrinationis veſtrae participibus hujuſmodi incommoda et infortunia, culpa, deſidia, et, ut praetenditur, malitia noſtra, et aliorum veſtrorum officialium contigiſſe; quorum ducti conſilio, ne a veſtro recederent juvamine, remedium volentes opportunum apponere in praemiſſis, quoſdam veſtros officiales amoviſtis; alios ſub tuta cuſtodia detineri feciſtis; credentes per informationem de commiſſis per eoſdem plenius informari. Per dominos Nicolaum de Cantelupo primo, et Radulphum de Stafford, hoſpitii veſtri ſeneſchallum, ſecundo, nobis poſtmodum demandaſtis, quod ad veſtram perſonalem praeſentiam ea occaſione maturius accedere curaremus; nobis nihilominus propter timorem varium a nobis praetenſum ſalvi et ſecuri conductus literas regias deſtinando. Nos tamen, precum et regiorum mandatorum lenitate contempta, vultu et animo indignato praetenditur tale dediſſe reſponſum, quod nos veſtris aſpectibus ſeu colloquiis nequaquam offerremus; niſi in pleno parliamento coram proceribus et paribus veſtri regni; quod parliamentum, ut teſtantur epiſtolae memoratae, certis de cauſis non expedit facere iſta vice. Reverende domine, veritate conſiderata perſpicua praemiſſorum, levis eſt reſponſio ad eadem; non enim juſto judicio nobis imputari potuit in Flandriam veſtra reverſio, cum nulla, ut praemittitur, noſtra praeceſſerit promiſſio, et per conſequens de fraudis vel negligentiae noſtro commento conqueri non poterunt veſtro obſequio militantes. Novit enim altiſſimus, quod tunc, et omni tempore, quo veſtro operam dedimus officio, fideliter et diligenter veſtra proſecuti fuimus, ut praemiſimus, negotia et mandata; et juxta vulgare dictum:

"Ultra poſſe viri non vult Deus ulla requiri."

De eo vero, quod fideles amici, et veſtrae peregrinationis comites ſuper his affectant congruum adhiberi remedium; credendum eſt, prout verba ſonant, quod juſto praecedente proceſſu, non voluntario, ſed maturo, ut culpabiles pro culpa poena legitima percellantur. Quod autem clerici a judicio ſecularis poteſtatis exempti, laicique liberi, contra leges et regni conſuetudines, ac contra formam magnae chartae, capiantur et detineantur inviti; quantum qualeque ſit eorum facinus, qui haec agunt, non poteſt eſſe incognitum regiae majeſtati, cum pericula animarum ex his contingentia, non ſolum ſacris conſtitutionibus ſint expreſſa; ſed per nos et ſuffraganeos noſtros per totam noſtram provinciam Cantuar. divulgata ſint, et tam clero quam populo publicata. Et certe, ſereniſſime princeps, multum timemus, quod proceſſus in terra veſtra facti et habiti his diebus, utinam legitimi et maturi, populi veſtri corda, quod abſit, a vobis avertent, niſi celerius adhibeatur remedium opportunum. Nuncii vero veſtri praenominati, qualia ex parte veſtra nobis nunciaverunt, et, prout eis placuit, injunxerunt, non poſſunt eſſe tacita vel occulta, utputa coram notariis et hominum multitudine publice nunciata; quorum primus, dominus videlicet Nicolaus de Cantelupo, literas regias credentiae ſub ſecreto ſigillo ſecum deferens, credentiamque ſuam exponens, nobis injunxit, noſque citavit, ut in Brabantiam infra octo dies tunc immediate ſequentes pro certis veſtris regiis debitis, quibus extitimus obligati, transfretando dirigeremus celeriter greſſus noſtros; illuc continue moraturi, donec plene ſolverentur debita ſupradicta. Sane alius nuncius, dominus ſcilicet Radulphus de Stafford, quaſi peregre proficiſcens, et nullam ſecum omnino literam deferens, nobis dixerat nudo verbo; "Cito te, quod te trahas verſus regem"; aſſerens ſimiliter nudo verbo, quod minantium inſidias non oportuit nos timere. Si ergo nunciata hujuſmodi inſertis in epiſtolis veſtris in ea parte clauſulis conſonantia fuerint, judicet juſtus judex; videbuntur cuique circumſpecto repugnantia continere, in Brabantiam ſtatim divertere, et in Anglia pro informationibus praemiſſis obtinendis jugiter permanere. Sciatque veſtra ſerenitas, quod non timor vanus, ſuperbia, inobedientia, contemptus, vel criminis conſcientia a faciei veſtrae viſione delectabili nos retraxit; ſed cauſa juſtiſſima ſuperius allegata, aequo libramine ponderata. Et, ut cum reverentia debita et devota loquamur, licet literae regiae conductus ad concilia veſtra veniendi, morandi, et revertendi ſufficientes prima facie viderentur, ſi ad veſtra concilia fuiſſemus vocati, ſicuti non fuimus; eodem tamen die, quo porrectae nobis fuerant literae memoratae, directum fuit breve regium vicecomiti Cantii, quod nos venire faceret coram vobis et concilio veſtro Londoniae ad reſpondendum ſuper contemptu certo in eodem brevi contento: quo tamen zelo juſtitiae veſtrae memoratum conceptum fuerat, novit Deus. Licet ergo regius conductus in ſuo caſu liberam nobis recedendi tribueret facultatem; natura tamen brevis praedicti coactam nobis impoſuit neceſſitatem inimicorum noſtrorum manibus remanendi, quod non decuit nec decuiſſet regiam majeſtatem. Semper tamen, ut praediximus, parati fuimus et erimus in praeſentia veſtra praelatorum, procerum, et parium terrae ad objicienda nobis ſingula reſpondere; pariumque judicio per omnia ſine contradictione parere; ſtatu noſtro et ordine ſemper ſalvis. Illi autem, qui parliamenti convocationem impedire nituntur, occaſionem, non cauſam legitimam praetendentes, declarationem conantur effugere veritatis; teſtante veritate, quae dicit; "Omnis enim, qui male agit, odit lucem."

Ad quartum articulum.

Ad illud autem, quod inſeritur in epiſtolis memoratis; videlicet, nos regalis benignitatis beneficiis et honoribus magnificis ampliatos; ſuper

ſuper quem, ut patrem chariſſimum, veſter animus requievit, noſque vobis in vitricum oneroſum crudeliter eſſe converſum, beneficiorum acceptorum immemorem, et ingratum, benefactoremque perſequentem; illamque vobis retributionem impendimus, quam " mus in pera, ſerpens in gremio, et ignis in ſinu, " ſuis conſueverunt hoſpitibus exhibere. Tacita falſitate, veritate expreſſa, ad ingratitudinem hujuſmodi nobis, ſalva reverentia veſtra, minus veraciter impoſitam, et magis ex odio dictantis epiſtolam, quam mittentis, taliter reſpondemus; voce namque dicitur veritatis; " Omnis, qui reliquerit propter me patrem vel matrem, uxorem aut filios, domum vel agros, centuplum accipiet, et vitam poſſidebit aeternam." Praemiſſa dicentem invocamus in teſtem; quod a tempore illo, quo veſtris ſpiritualiter inſudavimus obſequiis, in tantum juxta ſcientiam ab altiſſimo nobis datam cum omni fidelitate, devotione, et diligentia, ſicut praemiſimus, negotiorum veſtrorum expeditioni pro honore veſtro, et ſalvatione regni veſtri, animum noſtrum dedimus adeo integrum ad eadem, quod non ſolum patrem et parentes, et uxorem, id eſt, eccleſiam noſtram, et filios ſpirituales, domuum et agrorum noſtrorum emendationem et culturam reliquimus, atque curam noſtram; ſed die nocteque de vobis et negotiis veſtris ſolicite multoties tranſivimus noctes inſomnes, noſtris laboribus tranſmarinis et ciſmarinis aliqualiter non parcentes; utinam non in periculum animae noſtrae corpus exinanivimus, et bona noſtra temporalia expendendo quaſi pauperes facti ſumus, amoremque cleri et populi regni veſtri, veſtra procurando commoda, perdidimus, ſicut novit mundus. Et, ſi iſta ſunt facta vitrici, vel parentis, judicet, qui mentiri neſcit, omnipotens, verax Deus; vobis enim ſemper fuimus pater gratus, filiis autem noſtris ſpiritualibus, quod dolentes referimus, occaſione veſtri vitricus oneroſus. Mus etiam in pera veſtra non fuimus; quia in veſtris obſequiis non veſtra, ſed noſtra corroſimus; quod ſentimus ſerpentis prudentiam exercendo, non veneni malitiam in gremio effundendo; ignemque divini amoris et charitatis in ſinu veſtro non comburentem, ſed juxta nobis datum a Domino intellectum, illuminantem affectu ſedulo accendendo. Pro quibus, ex quo deeſt humana retributio, nobis retributionem impendat, qui eſt bonorum omnium retributor. Nec noſtram apud altiſſimum minuere poterit retributionem regalium beneficiorum ampliatio nobis impoſita ex malitia, ut convicimus, dictatoris; praeſertim cum regiam magnificentiam non deceret talia improperia recitare; non enim per principum ſecularium quorumcunque collationem vel procurationem beneficiis et honoribus magnificis, quibus hactenus potiti ſumus, aliqualiter ampliamur, ſed per gratam Dei munificentiam, qui de bonis collatis " nulli improperat, et omnibus tribuit affluenter. "

Ad quintum articulum.

De illo vero, quod nobis velamine quodam impingitur; regis nos innocentiam, ſuorumque conſiliariorum et officialium regalem juſtitiam proſequentium, et fidelitatem et diligentiam lacerare, publice praedicando, et literis demandando; quod poteſtate regia modernis temporibus contra juſtitiam populus opprimitur, clerus confunditur, et eccleſia variis exactionibus et tallagiis praegravatur. Si praemiſſa veritate nitantur, altiſſimus bene novit; veſtram namque innocentiam conſervare, et aliis publice praedicare mente et ſpiritu ſtuduimus inceſſanter, omni poſtpoſita fictione; pro qua conſervanda Deum hactenus deprecati ſumus, et quotidie deprecamur; et, ut ſubditi noſtri pro ſtatu veſtro incolumi conſervando, et feliciter dirigendo orationum ſuffragia effunderent, noſtris patentibus literis pluries direximus, et inpoſterum faciemus. Si tamen quorundam officialium veſtrorum praeſumptione damnabili, abſque veſtra, ut credimus, conniventia, contra juſtitiam populus plus ſolito ſit oppreſſus, clerus et eccleſia variis taxationibus et tallagiis praegraventur, ſingulis evidenter apparet; cum jam a viris eccleſiaſticis exigatur, quod nullatenus conceſſerunt. Novis etiam legibus, non voluntariis, et inuſitatis ſic populus veſter regitur his diebus; quod ipſius ſubſtantia vix ad victum ſufficiens ad ultimam, niſi Deus avertat, paupertatem in veſtrum opprobrium deducetur; nec talia ad veſtram, ſeu veſtrorum officialium, cum in ſpecie nullum nominaverimus, innocentiam lacerandam diximus, propoſuimus, ſeu publicavimus intentione ſiniſtra; ſed, ut per ea regia majeſtas remedium apponeret eo citius opportunum; ne per illicita gravamina populi veſtri afflictio devotionem conſuetam, quod abſit, averteret, amorem in odium divertendo.

Ad ſextum articulum.

Et, quia ſerenitas regia imponere nobis pro ſuae literae dictatoris malevola voluntate videtur; quod nomen boni paſtoris, quo ſemper caruimus juxta communem opinionem, et confeſſionem propriam, qua nos mercenarium nominavimus, nitimur uſurpare; fucatum zelum vulpinae calliditatis fuco, perizomate palliatum ad liberationem eccleſiae; cujus vexationes, ſi quas in rebus vel perſonis veſtris temporibus ſuſtinuit, noſtris duntaxat remiſſioni, et callidis adinventionibus, ac reprobis conſiliis ſunt tantummodo aſcribendae. Ad quae reſpondet veritas, ſicut materia ſubjecta permittit; nam veritas bonum paſtorem ſe nominabat dicens; " Ego ſum paſtor bonus. " Nulluſque alius dicere ſe poteſt paſtorem bonum, teſtante ipſa veritate, quae dicit, " Nullus eſt bonus, niſi ſolus Deus. " Si ergo praedicando publice dixerimus nos bonum paſtorem non eſſe, ſed mercenarium; juxta doctrinam diximus ſalvatoris dicentis; " Cum omnia praecepta feceritis, dicite vos ſervos inutiles. " Et ipſa novit veritas, quod nunquam fallaciter, ſeu alio quaeſito colore, boni paſtoris nomen uſurpare cogitavimus, ſicuti nec ſumus nec eſſe poſſumus; ſed rejectis calliditate vulpina et perizomate, antiqui peccati velamento, tales, quales ſumus, pro neceſſitatis veſtrae relevamine, et regni veſtri utilitate, quin potius ſalvatione,

variatione, quam oculata fide innumeris inſpeximus expoſitam periculis, cum caeteris praelatis, et cleri noſtrae provinciae procuratoribus interpoſuimus jugiter partes noſtras, et concedi procuravimus tallagia et ſubſidia quamplurima in cleri praedicti onus maximum et gravamen; ut ipſorum ſubditorum ſuccurſu hoſtes regis, regni, et eccleſiae pellerentur, eccleſia et regnum pacis ſuavitate gauderent; pro quibus, ut videtur, per vos nulla culpa poſſet rationabiliter nobis impingi, communi proverbio atteſtante:

"Si culpent alii, te me laudare neceſſe eſt."

Ad ſeptimum articulum.

Super eo vero, quod nobis imponitur; quod quaſdam excommunicationum ſententias in libertatis eccleſiaſticae et magnae chartae violatores in genere dudum latas, ad ſugillandam opinionem regiam, et praefatos miniſtros regios diffamandos, ac ſeditionem in populo regi commiſſo proditorie ſuſcitandam, et devotionem comitum, procerum, et magnatum regni veſtri majeſtati regiae ſubtrahendam, mandavimus per literas noſtras in locis pluribus inſignibus publicari. Quia praemiſſa proditionis crimen in caput noſtrum retorquere videntur; quo caſu rex nullus, vel dominus temporalis judex noſter competens eſſe poteſt, ſicut ſatis ſuperius eſt oſtenſum; proteſtamur palam et publice per praeſentes, quod per dicta vel dicenda in nullo ſtatui noſtro praejudicare intendimus in hac parte, ſed judicis cujuſcunque ſecularis examen totaliter declinare. Extrajudicialiter tamen, ad noſtram innocentiam detegendam, bene fatemur, nec poſſumus diffiteri, quod excommunicationum quaſdam ſententias in libertatis eccleſiaſticae, et magnae chartae violatores, et alios a ſanctis patribus olim latas in genere, denunciavimus, et per alios fecimus nunciari. Regiam tamen perſonam, reginae, et liberorum ſuorum, quatenus potuimus, excipiendo ſpecifice atque clare; quibus neminem diffamavimus, cum nullum nominaverimus in eiſdem; nec per hoc in populi, ſalva dictantis reverentia, ſeditionem proditorie procuravimus, qui nobis in omnibus eſt in praeſenti obediens; nec devotionem ſubtrahi fecimus, qui vobis intendunt per omnia, ſicut decet, prout mundus totus poterit intueri; ſed nobis ille, qui novit omnia, teſtis erit, quod magnates et populares regni veſtri, quatenus nobis fuit poſſibile, ſemper induximus publice et privatim, ut vos intime diligerent, vobis in veſtris agendis promptius aſſiſterent, et vos toto poſſe juvarent, ſicut toti regno veſtro ſatis eſt notum.

In fine vero epiſtolarum veſtrarum praedictarum multa videntur contra nos ad ſugillationem famae noſtrae dicta, propoſita, et generaliter recitata; videlicet, quod vos in minori aetate conſtituti, improvido noſtro conſilio donationes prodigas, alienationes prohibitas, gratiaſque feciſtis aliquas exceſſivas, ita quod per eas aerarium veſtrum totaliter eſt exhauſtum; ulterius aſſerentes, quod munerum acceptione corruptus magnas pecuniarum ſummas vobis debitas quibuſdam ſine cauſa rationabili remiſiſſem, plurimoſque veſtros fiſcales reditus et proventus noſtris, noſtrorumque uſibus applicaſſem, et aliis perſonis male meritis erogaſſem; quodque non ſolum munerum, ſed et perſonarum acceptor exiſtens, contra votum noſtrum, et praeſtitum vobis fidelitatis ſolitum juramentum, ad officia publica in terris veſtrae ditioni ſubjectis, dignis et bene meritis poſtpoſitis et repulſis, indignos admiſimus; multaque alia animo infraenato temere attentare praeſumpſimus, in ſtatus regii detrimentum, et dignitatis regiae laeſionem, in damnum populi et gravamen, poteſtate nobis tradita et commiſſo nobis officio abutendo.

Praemiſſa iterum proteſtatione praedicta, quia regia majeſtas in praemiſſis perjurium per viam criminis nobis, ut videtur, imponit; qua cauſa judex noſter non eſtis, ſicut nec eſſe poteſtis; ad generalia tamen generaliter reſpondemus, quod juxta diſcretionem nobis a Deo conceſſam in veſtris exiſtentes officiis, veſtrae regiae majeſtati ſemper fideliter deſervivimus, ſanaque conſilia judicio noſtro vobis dedimus in agendis, donationibus prodigis aut alienationibus prohibitis, gratiiſve exceſſivis, ſeu magnarum pecuniarum ſummarum vobis debitarum remiſſionibus ſine cauſa rationabili per vos factis, munerum corruptione, odio, amore, vel favore, nullum fallaciter praebentes aſſenſum; ſed honorem veſtrum et commodum in praemiſſis, et aliis omnibus pro viribus conſervando. Et quia donationibus variis, et remiſſionibus aliquoties viriliter reſtitimus, a regiis ſervitoribus et aliis reportavimus ſaepius malas grates; et, ſi in ſpecie conſtiterit, de praemiſſis ſingulis congruum ſecundum Deum et veritatem daremus ſpeciale reſponſum. Noſtrae enim memoriae non occurrit ad praeſens, quod donationes magnas aliquas, nobis praeſentibus et ſcientibus, regia fecerit celſitudo; his duntaxat exceptis, quas certis comitibus per vos nuper de novo creatis ex conſenſu parliamenti ſolennis in regio veſtro palatio tunc apud Weſtmonaſterium celebrati, largitione regia contuliſtis; quas tunc credidimus, et adhuc credimus, non in praejudicium regium factas eſſe, ſed in veſtri cedere commodum et honorem. Docet enim rerum experientia, qualem locum pro vobis et regno hactenus tenuerunt, quantaque pro vobis paſſi ſunt et patiuntur ad praeſens. De exceſſivis vero gratiis ſeu remiſſionibus regia liberalitate factis non recolimus in praeſenti, niſi de remiſſione debitorum toti populo veſtro Anglicano, in ultimo parliamento veſtro, vobis tunc praeſentibus, apud Weſtmonaſterium convocato, intelligere voluerit veſtra ſerenitas; quae ea occaſione ex conſenſu regio, et totius parliamenti conceſſa fuerat, veſtra majori utilitate penſata, ut terrae communitas nonam concederet ſupradictam: nec alio modo conſentire voluit dicta communitas ad nonae praedictae ſubſidium faciendum; quod nobis ratione praevia non poterit imputari.

Dictis vero generalibus juxta juris exigentiam ſpecialius declaratis ad declarata reſponſa dabimus ſatis clara; unum tamen non omittimus, de quo miramur, nobis objectum; quod noſtris

et

et noſtrorum uſibus regios applicavimus reditus et proventus; quia novit in caelo reſidens juſtus judex, quod nec terras regias, proventus, vel reditus aliquos nobis vel noſtris hactenus applicavimus, nec unquam applicare voluimus; ſed in veſtris et parentum veſtrorum negotiis, pro quibus triginta duabus vicibus mare tranſivimus, et verſus Scotiam eundo multoties et redeundo, aliiſque variis veſtris agendis in tantum de noſtro expendimus; quod de marſupiis noſtris dici potuit, ſicut ſuperius in veſtris epiſtolis recitatur; "Modicum ibi, modicum ibi." A principio enim guerrae uſque in diem praeſentem ab aerario regio nihil omnino recepimus, trecentis libris exceptis; ſicque malum contra nos excogitatum proponitur; laborum, expenſarum, et noſtrae gratitudinis nullus memoriter recordatur. Ideo dicere potero cum Job; "Utinam appenderentur peccata mea, quibus iram merui, et calamitas, quam patior, in ſtatera," certe quaſi arena maris haec gravior appareret. Perſonarum acceptatores vero, Domino teſte, nunquam fuimus; ſed regiam utilitatem ſemper praeponere cupientes, ad officia publica quibuſcunque terris et locis regiae ditioni ſubjectis dignos praefecimus, et praefici procuravimus; quatenus humana conditio mores hominum ſcire permiſit, juxta ſcientiam et poſſibilitatem deſuper nobis datam, dona vel munera propterea a nemine admittentes. Et ſi quis dicere voluerit, et probare, quod munera, vel pecuniam ab aliquibus receperimus occaſione praemiſſa, parati erimus querelantibus omnibus et etiam ſpecificandis, quandocunque regiae placuerit majeſtati, ſecundum legem regni et conſuetudinem reſpondere; honore Dei, ſtatu et ordine noſtris, in omnibus ſemper ſalvis: ſcientes, ſereniſſime princeps, pro conſtanti, quod ſi ſana conſcientia veſtri conſilii arcana nobis revelare liceret; oſtenderemus apertiſſime toti mundo, quibus omnium praemiſſorum defectus, juſto Dei ac hominum veracium judicio, imputari deberet. Haec ad libellum famoſum praedictum reſponſa ſufficiant in praeſenti; et utinam propter honorem regium nunquam ſcriptus et publicatus fuiſſet: qui licet famam noſtram ſugillare et lacerare prima facie videatur; conſideratis tamen intime conſiderandis, et ſcriptis in illo non ſine proditionis regis, et regni macula, et animae ſuae periculo, juſto judicio evadere poterunt, qui libellum hujuſmodi dictaverunt, ſeu in his praebuerunt conſilium vel conſenſum, vel in eo contenta ad noſtram injuriam recitarunt, ſeu ad noſtram infamiam publicarunt.

Quod corde perfecto majeſtas regia conſiderare dignetur, quam incolumem, et ſibi placabilem conſervare Rex ille dignetur, per quem reges regnant, et principes dominantur. Amen.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
Benedict. XII. 7.	Joh. Stratford 8.	1340.	Edward. III. 15.

Articuli excommunicationis publicati ab epiſcopo Exon. coram comite Devon. et juſtitiariis regis contra violatores eccleſiaſticae libertatis. Ex reg. Exon Grandiſon A. fol. 237, 238.

Johan, par la miſeration de Dieu eveſque de Exceſtre, a nobles et ſages hommes monſieur Hugh de Courtenay, comite de Devoneſhire, et ſes compaignons juſtices ou certains commiſſionns noſtre ſeigneur le roi ſur certeins points en les comites de Devon. et de Cornewalle ſeamitz a Exceſtr. ſur la dite buſoigne y ceo lundi primer en quareſme, ſaluz en celui, qi ſeul par ſon droit jugement ſauve et dampne. Por ceo que nous ſummes tenuz de noſtre office et deſtreynt par noſtre conſcience, que nous comme touz noz autres freres erceveſque et eveſque de la province de Canterbyr denuntions et publions excumengeez tous yceux qi ſoint concern. en les articles enſuivantes. Nos voilons eſchure noſtre peril, et faire a vous aſſavoir voſtre peril, iſſi que Dieu ne querge mie le ſang de vous almes de nous mayns, vous faiſons aſſavoir qils ſount excumengeez, ceo eſt a dire, qils ſoent hors de la campagnie de Dieu, et des touz ſentz, et que nulle protuegent oveſque noſtre Seigneur Jeſu Chriſt, ne les ſoens mais ſoient bailleez au manfee denferne, et a tote ſa campagnie, en ceſt ſiecle, et en l'autre, et ſoient en peine et dampnatioun ſanz fyn ſils ne ſamendent.

Primes et principaument touz yceux, qi en aucun manere privent, ou oſtent ſeinte egliſe de ſon droit, ou par malice enfreyngnent ou diſturbent ſa juriſdiction, ſes franchiſes, ou franches cuſtumes, e touz yceux nomeement, qi les anciennes franchiſes et privileges de l'egliſe de Canterbyr, et de noſtre egliſe ſpeciamment Exceſtr. ou de nulle autre enfreyngnent, deſtrynenr, changent, amenuſent en nul poynt.

Item touz yceux, qi des maiſouns, manoirs, granges, clos, ou autres leiues des erceveſque, eveſque, ou autre gent de ſeinte egliſe, aucunes choſes ſanz la volonte et l'aſſent de eux ou de ceux, qi ſount deputeez a les dites choſes garder prenount horſtrehunt, et ou degnaſtount ou eux ces houres eient pros horſtret, ou degnaſteez per eux meſmes, ou par autres, a lour commandement, ou ſagreen de ceo fait en lour nonn.

Item touz yceux, qi clercs ſachantz, qils ſoient clercs per cieux notoirement conuz et tenuz, et qi ſe portent come clercs, qi ne ſount ime atteynt ne confeſs. de certeyne ſelonie pronount, arreſtount, endicount, ou attachent et mettount en priſonn, ou en autre garde, et illeoqs les detienount encountre lour volonte, en cas ne ime ſuffert par ley de ſeinte egliſe, ou evident et notoire tort, et repruſte de tote la clergie.

Item touz yceux, qi maunoiſement et fauxement lour proemes defament, ou deſclanndrent d'aucune felonie ou treſpaſs, des quieux ils ne furent

furent unqus davannt defameez, ou deſclanndreez iſſintque par cete diffamationn ou deſclanndr. ils ſoient en aucune manere greveez, et meement ceux, qi a les eveſque, qi ſount lour peres et paſtours immediat ſouz Dieu, a qi ils ſount tenuz en obedience et reverence, come bons fils a lour peres ſurmettonnt traiſoun, ou autre felonie fauxement, et malitiouſement, ou ceo ferrount apres ces houres.

Item, come grauntee ſoit et ordeinee en la grande chartr. le roi Henri jadys, roi d'Engleterre, et auxi apres confermee par ſon fils Edward ael noſtre ſeigneur le roi gore, que nul frannk homme du roiaume ſoit pris ou enpriſonee ou diſſoiſi de ſonn frannk tenement, ou de ſes frannchiſes, ou qil ſoit banny, ou exulee, ou en aucune autre manere deſtrut, et auxi qe le roi ne irra ne manndera ſur nul frannk homme du roiaume, ſi nonn par droiturel jugement de ſes peres, ou par lei de la terre, et qe le roi a nully devoyera, vendera, ou delayera droit ou juſtice, et mouts des autres frannchiſes en meiſme la chartre ſoient granteez al roiaume d'Engleterre, a loannge de Dieu, et gloire, et pees, et quiete de ſeinte egliſe, et du roiaume, et ſoient touz yceux, qi apres le grannt de la dite chartre les frannchiſes en ycele, et en la chartre de la Foreſte contenuz et granteez par augun art ou engyn enfreygnount, amenuſount, ou channgent en venannt volentrivenient encountre les dites chartres, priveement ou overtement, par faite, par parole, ou par conſeil, par les erceveſque et tous le eveſque d' Engleterre excumengeez, nepragant pluſours y ſount qi ſachanntz les articles, et les perils ſuſditz ſafforcent de venir encountre les dites chartres. Nous villanntz lour maudite hardiveſte refreyndre, et faite les choſes ſus eſcrites a touz eſtre tenuz, amoneſtoins generaument touz yceux, qi onnt fait encountre les dites chartres, ou ſonnt ou eionnt fait nuls eſtatuz, ou cuſtumes encountre ycelles, ou qi cieux eſtatuz uſent, ou eionnt uſeez, ou uſeronnt; et auxi ceux, qi les onnt eſcrit enſemblement, oue les conſaillers, executours, et juſtices, qi per ycelles eionnt juggeez, que dedeinz quinze jours apres ceſte noſtre monitionn en due manere ils ſamendent, et par arbitrement de lour eveſque et ordenairs facent grec de lour treſpas. Et ſi nully ſoit deſobeyſannt de cele houre, nous les denuntionns eſtreheyer en la dite ſentence diſcumengement, quiele ſentence eſt ſolempnement confermee par lapoſtoille au darrein Ths.

Seigneurs, nous vous faiſonns aſſavoir, que ceo eſt defendu par la lei de Dieu, et de ſeinte egliſe, que lon ne doit une ſolempnement jurer, en ceſt temps de quareſme ment plus que ſolempnizer matrimonie, et nepragant ne jurer ne marier neſt mie plus de ſa nature pecchee que de manger char ou deux ſotez en quareſme, mais pur la defenſe en lieu et temps quant lon doit plus eſpeciaument et devoutement entendre a Dieu ſervir, et les almes ſauvier iſſint qils ſoient plus eſpeciaument occupeez encour les almes, et nomeement en le temps de la ſeinte quareſme, qeſt eſtable par Jeſu Chriſt meſme, et per ſes apoſtles. Por qui nous nous prions, amoneſtonns, et defendonns, que vous ne fatez une encountr. le dit comandement, ne nul autre de. ſeinte egliſe en aſtient; mais que vous ove la grace de Dieu, vous portez et obeyez ſi humblement a votre mere ſeinte egliſe, qeſt la eſpouſe Jeſu Chriſt, iſſi que vous come bons fils, et ne mie deſnaterels, ſoiez dignes deſtre les heirs de Dieu, et les coheirs de Jeſu Chriſt, en le roiaume de gloire perdurable. Et vos prionns, chers freres, que ceſtes nos lettres veillez faire apertement lire devant tout le people, et a touz yceux, qi les bonement orronnt, et ſelon ceo ferront, et ſonnt en grace, nous les grantonns et denonns par auctorite del Fils, et Pere, et Seint Eſprit, et de la glorieuſe vierge ſeinte Marie, et des apoſtles ſeint Piere et ſeint Paul, et de touz ſeintz 15. jours de perdonn de la penannce, qils ſonnt tenuz de faire en ceſt ſiecle ou en l'autre por lour pecheez. Eſcrit a Chudle 24. jour de Feverer.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
BENEDICT. XII. 7.	JOH. STRATFORD 8.	1340.	EDWARD. III. 15.

Literae archiep. Cant. epiſcopo Bath. et Wellen. de literis regiis contra archiepiſcopum. Ex reg. Radulphi, epiſc. Well fol. 255.

DOMINUS archiepiſcopus Cantuar. ſcribit Radulpho, epiſcopo B. W. dolens de literis domini regis, quas vocat libellum deteſtabilem et famoſum contra dominum archiepiſcopum conceptum, quae, inquit, non primitus ex ipſius domini regis, ſed quorundam aemulorum eidem hiis diebus aſſiſtentium pharetra proceſſerunt. In quibus dominum archiepiſcopum reum ſcelerum capitalium, ſuper hiis tamen non auditum judicat, conſtituit, et affirmat. Heu, quod tanti principis excellentia inſuſurrantibus tam doloſe aures voluit taliter aperire, ut ante reprehendat, quam audiat vel ſcrutetur, nec intelligere voluit, antequam tam ſeveriter increparet --- Miſerabilis inſaniae eſſe convincitur, ſi filius ſibi patrem ſubjugare conetur, ac obligationibus iniquis illum indebite ſuae ſubjicere poteſtati, a quo debet non ſolum in terra, ſed etiam in caelis ſe poſſe ſolvi credere et ligari --- Nec quiſquam opinetur, a regis, quem in ſtatu proſpero prae cunctis mortalibus cupimus intueri, conſpectibus et colloquiis nos per elationem vel inobedientiam, aut alicujus erga eum commiſſi facinoris conſcientiam retraxiſſe -- ſed ob quorundam principalium conſiliariorum dicti domini regis nobis inferentium publice minas mortis, ac noſtri tuitione corporis, nos ad eccleſiam noſtram Cantuar. tranſtulimus, ac convaleſcentibus minis hujuſmodi quieſcimus in eadem; quia nec literalis ſufficit conductus, quo nos credimus noſtris capitalibus inimicis, et utinam toti mundo conſtaret liquide, quid de noſtri corporis captione fuerit ordinatum. --- Et licet ad omnia contenta in literis regiis -- valeamus ſingulariter reſpondere, noſtram innocentiam

centiam oſtendendo, regiae tamen famae parcentes diſtulimus iſta vice, parati congruis loco et tempore, coram ipſo domino rege, confratribus ac coepiſcopis noſtris, ac regni paribus et proceribus, necnon et coram quolibet bono viro ad ſingula nobis objecta -- clare et ſingulariter reſpondendo -- oſtendere nos immunes, adeo quod debebimus rationabiliter excuſari. Vobis igitur -- mandamus -- quod ſi ad publicationem mandati regii vobis ſuper hiis directi proceſſum extiterit -- noſtras excuſationes hujuſmodi in genere ſic conceptas, clero et populo vobis ſubditis ad hoc auctoritate veſtra ſpecialiter congregatis, diebus feſtis et ſolennibus publicetis in vulgari. -- Dat. Cantuar. 6. id. Mar. M.ccc.xl.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
Benedict. XII. 7.	Joh. Stratford 8.	1340.	Edward. III. 15.

Literae regis ad papam Benedictum XII. *contra archiepiſcopum Cantuarienſem.* Ex Foeder. Rymer vol. V. p. 236.

Sanctissimo in Chriſto patri domino B. divina providentia ſacroſanctae Romanae ac univerſalis eccleſiae ſummo pontifici, Edwardus, ejuſdem gratia rex Franciae et Angliae, et dominus Hiberniae, devota pedum oſcula beatorum. Etſi tanquam devoti filii catholici non deſideremus patrum ſpiritualium pudenda velare, quae tamen nedum in noſtri contumeliam, ſed in grave noſtri et noſtrorum conſpicimus redundare periculum, non poſſumus conniventibus oculis pertranſire. Sane dudum, in annis adoleſcentiae ad regni ſolium exaltati, providis et ſanis conſiliis dirigi cupientes, quia Johannem, tunc Wintonienſem epiſcopum, nunc vero Cantuarienſem archiepiſcopum, fidelitatis et diſcretionis dotibus credebamus caeteris praeeminere, ipſum in conſiliarium noſtrum praecipuum aſſumpſimus, et arduorum agendorum noſtrorum principalem et primarium directorem, ſibi dilectionis foecundae plenitudinem oſtendentes. Cumque poſtmodum regnum Franciae ad nos fuiſſet jure ſucceſſorio devolutum, et per dominum Philippum de Valeſio contra juſtitiam occupatum, idem archiepiſcopus nobis prae caeteris conſuluit ad guerram contra dictum Philippum aſſumendam, perſuadens foedus cum principibus Alemanniae propter hoc magnanimiter ineundum, et promittens, quod expenſas ad hoc neceſſarias nobis abundanter faceret miniſtrari, ita quod tantum haberemus de perſonis bellicis cogitare. Sub cujus promiſſionis fiducia, mari tranſito, manum miſimus ad ardua, expenſas immenſas, ut oportuit, facientes. Sed, ſicut experientia docuit, in illuſoris baculo arundineo (cui, juxta ſententiam propheticam, ſi innixus fuerit homo, intrabit in manum ejus et perforabit eum) fiduciam poſuimus. Nam cum ab eo promiſſam expectaremus pecuniam, nullam penitus nobis miſit. Propter quod neceſſitate compulſi, quaſi importabilia contraximus onera debitorum, fuitque negotium noſtrum quodammodo deſperatum; quod, ſi promiſſam habuiſſemus pecuniam, fuiſſet, ut creditur, per Dei gratiam, laudabiliter conſummatum. Propter quod remeantes in Angliam, convocato parliamento noſtro generali, pericula, quibus expoſiti fuimus, praelatis et proceribus, ac caeteris fidelibus noſtris ibidem convenientibus fecimus intimari; qui nobis magnum conceſſere ſubſidium, quod, ſi fideliter et tempore congruo collectum extitiſſet, et in uſus deſtinatos debite diſpenſatum, ad expeditionem dictae guerrae, et debitorum noſtrorum ſolutionem, magnum adminiculum praeſtitiſſet, immo veriſimiliter ſuffeciſſet. Idem vero archiepiſcopus tam ad feſtinam collectionem dicti ſubſidii, quam aliorum proventuum regalium, promiſit efficaciter interponere partes ſuas, et quod ea tranſmitti ad nos faceret indilate; et ſic certi ſub promiſſione dicti archiepiſcopi, et aliorum miniſtrorum noſtrorum praeceptis, et directioni ipſius archiepiſcopi intendentium transfretavimus in Flandriam; praeobtenta caelitus de navigio partis adverſae victoria gratioſa. Et exinde progredientes, caſtra metati ſumus prope civitatem Tornacenſem, in cujus obſidione diutius perſiſtentes, ſperabamus indies, miniſterio dicti archiepiſcopi, ſuccurſum habere pecuniae et ſubſidii ſupradicti. Sed tandem ſpe concepta fruſtrati, licet per diverſos nuncios et literas praefato archiepiſcopo et aliis miniſtris noſtris ſignificaverimus indigentiam et pericula, quibus ob defectum pecuniae fuimus involuti, et honorem, quem ex adventu pecuniae ſperabamus, orantes eos, ut ad ſuccurrendum nobis celeriter omnem diligentiam poſſibilem adhiberent; ipſi tamen fucatis verbis et vanis promiſſionibus nos ducentes, immo verius ſeducentes, nihil vel modicum, nobis realiter (licet hoc facere potuerint) tranſmiſerunt; ita quod per eos non ſtetit, quin nos, conſors noſtra, et noſtri liberi, tunc in praedictis partibus exiſtentes, fuiſſemus periculo confuſionis extremae ſubjecti, ad quod (ut videtur) eorum intentio ferebatur. Unde, quando triumphandi ſuper inimicos noſtros arrideret nobis gratioſiſſime ſpes propinqua, compulſi fuimus treugis jam initis conſentire; quia tunc ab optato defecimus eventu, oportuit humeros noſtros ſupponere cumulatis oneribus debitorum. Venientes vero ad nos noſtri fideles peregrinationis noſtrae comites, et laboris noſtri participes, tractarunt nobiſcum ſuper remediis, quibus poſſemus commodius reſpirare. Et viſum eſt omnibus incommoda praedicta per culpam, ne dicamus malitiam praefati archiepiſcopi (ſub cujus directione tota pendebat regni diſpoſitio) principaliter, ac per culpam aliorum miniſtrorum noſtrorum, quos per ejus conſilium conſtituimus, accidiſſe. Unde volentes ab eis habere, ſicut decuit, rationem, quoſdam ex ipſis, quos ex cauſis probabilibus de mala adminiſtratione, ſubverſione juſtitiae, ſubditorum noſtrorum oppreſſione, acceptatione munerum, et aliis offenſis gravibus ſuſpectos habuimus, a ſuis fecimus officiis amoveri,

veri, et aliquos ſub tuta cuſtodia detineri, quia ſi in ſuis officiis remanſiſſent, vix auſus fuiſſet aliquis contra eos veritati teſtimonium perhibere. Et quia dictus archiepiſcopus negotiorum noſtrorum notitiam habuit pleniorem, ſibi per dilectum et fidelem noſtrum Nicolaum de Cantelupo modeſte mandavimus, quod ad nos venire London. non tardaret. Ipſe vero (quaerens occaſiones,ut reſponſum ſuper geſtis per eum diffugeret) mortis periculum ſibi per aliquos nobis aſſiſtentes comminatum minus veraciter allegavit, quia revera hoc in mentem noſtram nuſquam cecidit, nec alicujus nobis aſſiſtentis, ut credimus, ſubiit cogitatum. Propter quod, ad convincendum ejus malitiam, dilectum et fidelem noſtrum Radulphum de Stafford, hoſpitii noſtri ſeneſchallum, ad ipſum deſtinavimus, ut ei ſecurum conductum offerret et faceret ; literas etiam noſtras patentes ſuper hoc ſibi fecimus praeſentari, mandantes iterum, quod ad nos perſonaliter accederet, ſuper ſtatum negotiorum noſtrorum, quae diu geſſerat, nos informaturus. Ipſe vero dedignanter reſpondit, quod ſe nobis niſi in pleno parliamento, quod tunc commode convocare nequivimus, minime praeſentaret : ſicque idem archiepiſcopus, quem ſicut patrem dileximus, converſus in vitricum, illam nobis retributionem impendit, quam mus in pera, ſerpens in ſinu, et ignis in gremio ſuis conſueverunt hoſpitibus exhibere. Nam, licet deſideremus cum lenitate et clementia gubernare ſubjectos, ipſe tamen ad ſugillandam opinionem noſtram, et devotionem procerum et fidelium noſtrorum a nobis ſubtrahendam, et ſeditionem in ſubjecto nobis populo concitandam, innocentiam noſtram ac conſiliariorum et miniſtrorum noſtrorum convitiis lacerat ; praedicando publice, et per ſuas patentes literas publicari mandando, quod per poteſtatem noſtram modernis temporibus opprimitur populus, clerus confunditur, et eccleſia variis exactionibus praegravatur, quorum vexationes ſeu oppreſſiones (ſi quas noſtro tempore indebite ſuſtinuerint) ipſius archiepiſcopi pravis conſiliis, et adinventionibus callidis ſunt prae caeteris aſcribendae, quia ipſe praecipuus extitit actorum hujuſmodi adinventor. Per cujus conſilium improvidum et ſuaſionem ſubdolam, dum eramus in annis minoribus conſtituti, tot donationes, alienationes, et gratias fecimus exceſſivas, quod per eas aerarium noſtrum multipliciter eſt exhauſtum, et reditus regii ſunt enormiter diminuti. Immo ipſum praeter conſcientiam noſtram magnas et prodigas feciſſe donationes, et varias pecuniarum ſummas nobis debitas, ad grave damnum noſtrum, comperimus perſonis male meritis remiſiſſe ; quaerens in noſtro diſpendio lucrum ſuum, et ſuorum indignos et inutiles per ſordes et munera noſtris publicis praefecit officiis. . Et alia non numeranda de facili mala fecit, commiſſa ſibi poteſtate prorſus abutens, in noſtri ac ſubditorum noſtrorum inaeſtimabile praejudicium et gravamen, quae contra eum probare confidimus ſatis clare. Et quia conjicimus, immo pro certo tenemus, quod quamdiu eccleſiae Cantuarienſi praeſideat, inter nos et fideles noſtros ſeminare zizania et diſſidium non ceſſabit, ſuper hiis, et aliis regni noſtri quietem et ſtatum pacificum concernentibus, dilecto clerico noſtro magiſtro Johanni Wawyn, ac dilecto nobis in Chriſto fratri Thomae de Inſula, priori fratrum ordinis Praedicatorum Wintoniae, aperuimus plenius mentem noſtram ; quos ad ſanctitatis veſtrae curiam propter hoc providimus tranſmittendos ; ut prius haec venerabili viro magiſtro Willielmo de Norwyco, decano Lincolnienſi, inſinuent, et poſtmodum idem decanus, et ipſi veſtrae clementiae (quae plenam habet in poteſtate medelam) referant plenius et declarent. Quibus, ſuper ſic dicendis coram eminentia veſtrae celſitudinis dignetur veſtra benignitas exauditionem benignam et fidem credulam adhibere ; necnon nobis et regno noſtro, ne per ipſius archiepiſcopi moram longiorem in ipſo, ejus tranquillitas perturbetur, et aliis (quod abſit) formidandis periculis exponatur, providere celeriter de congruo remedio et optato. Conſervet, etc. Dat. apud Langele decimo quarto die Martii.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
BENEDICT. XII. 7.	JOH. STRATFORD 8.	1340.	EDWARD. III. 15.

Epiſcopi Exon. mandatum contra violatores eccleſiaſticae libertatis.

Ex reg. Exon. Grandiſon A. fol. 238. b.

JOHAN. etc. dilectis in Chriſto filiis decano, theſaurario, ſubdecano eccleſiae noſtrae Exon. ac domino Adae de Carleton, Cornub. et magiſtro Johanni de Naſſington, Barum in eadem eccleſia noſtra archidiaconis, necnon officiali ſeu locumtenenti archidiaconi Exon. in remotis agentis, et mag. Henrico de Galmeton, rectori eccleſiae Sti. Petroci de Stowe noſtrae dioec. commiſſario noſtro, ſalutem, etc. Succenſa velut ignis impietas reproborum contra eccleſias et eccleſiaſticas perſonas tanto damnabilius inflammatur, quanto rariores invenit repreſſores. Quare nos ex injuncto nobis ſolicitudinis paſtoralis officio ibi fortius reſiſtere cogimur, ubi proſecutorum inhumanitas et malitia periculoſius invaleſcunt. Quam, ut ait B. Gregorius, culpam me committere vehementer aeſtimo, ſi ea, quae pro timore omnipotentis Dei ſunt ſuggerenda, ſiluero. Et alibi cum increpare delinquentes non vult, eos proculdubio tacendo paſtor occidit. Ut igitur cum apoſtolo valeamus dicere et clamare : “ Mundae ſunt manus meae a ſanguine omnium veſtrum ; non enim ſubterfugi, quominus annunciarem conſilium Dei vobis : ” ſilere et ſub diſſimulatione tranſire damnandam iniquitatis infamiam quorundam Dei et eccleſiae ſuae ſanctae proſecutorum non poſſumus ſana conſcientia, nec debemus. Sane ſcitis pridem nonnullas excommunicationum majorum ſententias contra delinquentes in certis

caſibus

caſibus a ſanctis patribus provide promulgatas, et praeſertim contra omnes et ſingulos, qui eccleſias ſuo jure privare, vel per malitiam infringere ſeu turbare praeſumerent libertates et liberas conſuetudines earundem.

Item, qui clericos, ſcientes eſſe clericos, et publice pro clericis ſe gerentes habitos et reputatos, de crimine non confeſſos nec convictos, aut alias in caſu a jure non permiſſo, auſu ſacrilego in cuſtodia vel carcere ponerent et detinerent invitos.

Item, qui in provincia Cantuar. aliquibus et praeſertim clericis malitioſe crimen, quandocunque contra concilium Oxon. imponerent, fecerimus in multis locis inſignibus noſtrarum civitatis et dioec. ſolenniter publicari. Nonnulli tamen, ſicut accepimus, ſpiritu diabolico ducti, in ſubverſionem jurium eccleſiae ſpirantes, totis viribus, dictis excommunicationum denunciationibus non auditis, libertates et jura eccleſiaſtica infringere multipliciter jam praeſumunt; aliqui clericos ad forum ſeculare trahendo, capiendo, incarcerando, et in carcere detinendo invitos, in caſu a ſanctis canonibus non permiſſo; alii clericos et presbyteros coram judicibus ſecularibus falſo et malitioſe inducendo, ſeu induci faciendo, et procurando, et falſa eis crimina imponendo, necnon contra praeſidentes juriſdictioni eccleſiaſticae et juriſdictionem hujuſmodi exercentes, ac eorum miniſtros pro eo, quod de peccatis, exceſſibus, et aliis ad cognitionem fori eccleſiaſtici de jure vel conſuetudine pertinentibus, prout ad eos pertinuit et pertinet, cognoverunt, fraudes et commenta confingendo, propter quae ipſi gravantur ſeu gravabuntur in perſonis quomodolibet vel in rebus. Quid plura? nonnulli in tantam furoris audaciam jam prorumpunt, ut quo magis contumelias, damna, et opprobria eccleſiis et eccleſiaſticis perſonis intulerint, eo amplius gloriantur. Heu miſeri et infelices, ac in tenebris ambulantes! Nonne Deus pater noſter eſt, qui nos creavit, eccleſiaque mater, quae in baptiſmo nos regeneravit? Nonne mirabilis inſania eſſe cognoſcitur, ſi filius patrem irreverenter proſequitur, a quo credit non ſolum in terra ſed etiam in caelis ſe ligari poſſe et ſolvi? Nonne Dominus ait, "Nolite tangere chriſtos meos, et in prophetis meis nolite malignari?" Cum itaque ſcriptum ſit, "Clama ne ceſſes, quaſi tuba exalta vocem tuam;" vobis decano, theſaurario, et ſubdecano praedictis in virtute obedientiae firmiter injungendo mandamus, quatenus in inſtantibus dominicis diebus in medio Quadrageſimae in paſſione Domini, et in ramis Palmarum poſt proceſſionem, et in feſto annunciationis B. Mariae virginis poſt lectum evangelium, ac die Paraſceves poſt lectam paſſionem, ac die Paſchae in eccleſia noſtra Exon. in pulpito omnes et ſingulos ſacrilegos praeſumptores praedictos excommunicatos eſſe, et a ſanctae matris eccleſiae liminibus ſequeſtratos, publice et ſolenniter, pulſatis campanis, et candelis accenſis, nuncietis ſeu faciatis per alios nunciari. Vobis vero archidiaconis, officiali, et commiſſario praedictis modo ſimili mandamus, quatenus vos ſinguli diviſim in ſingulis eccleſiis collegiatis, conventualibus, et parochialibus, necnon capellis, parochiam diſtinctam et diſtinctos parochianos habentibus, infra juriſdictionem veſtram, et vos, magiſter Henrice, infra limites archidiaconatus Totton ſituatis, dictis diebus dominicis in paſſione Domini, et ramis Palmarum, ac feſto annunciationis B. Mariae, et Paraſceves, horis ſuperius deſignatis, conſimiles denunciationes per abbates, priores, decanos, praecentores, praepoſitos, cuſtodes, eccleſiarum rectores, vicarios, et alios locorum curatos auctoritate noſtra ſolenniter fieri faciatis; abſolutionem vero omnium et ſingulorum, qui praemiſſas ſententias incurrerint, nobis, praeterquam in mortis articulo, ſpecialiter vel ſpeciali noſtro in hac parte commiſſario reſervamus; inhibentes ſingulis poenitentiariis noſtris atque aliis curatis quibuſcunque, ne quemquam de praemiſſis vel eorum aliquo abſolvere, vel aliquem probabiliter in hiis ſuſpectum vel diffamatum ad ſacram communionem recipere praeſumant, praeterquam in mortis articulo, ut praefertur. De die vero, quo quilibet veſtrum praeſentes literas receperit, et quid fecerit in praemiſſis, nos infra quinque dies poſt Paſcha diſtincte certificet quilibet veſtrum per literas ſuas patentes, harum ſeriem continentes. Dat. apud Chudelegh 16. die Martii.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
BENEDICT. XII. 7.	JOH. STRATFORD 8.	1340.	EDWARD. III. 15.

Convocatio cleri provinciae Ebor. ſede archiepiſcopali vacante.
Ex reg. dec. et cap. Ebor. fol. 79.

CONVOCATIO cleri apud Ebor. ad mandatum capituli Ebor. celebrata die Lunae undecimo die menſis Decembris. Mandatum capituli (decano extra provinciam agente) ad epiſcopum Dunelmenſem dat. apud Ebor. 17. cal. Decembris, anno Domini M.CCC.XL. in quo dicunt ſe praelatos et clerum praemunire et citare——auctoritate nobis devoluta et de jure attributa, qua fungimur, ſede Ebor. vacante. Et epiſcopus Dunelm. in hac praeſente convocatione perſonaliter comparuit et interfuit, et aliqui de clero ſuae dioec. non tamen literatorie, certificavit.

Literae ſecundae domini regis Edwardi III. contra Joh. Stratford, archiepiſc. Cant.
Ex M. Parker Antiq. Brit. p. 351.

EDWARDUS, Dei gratia rex Angliae et Franciae, et dominus Hiberniae, epiſcopis Angliae ſalutem. Cicatrix cordium ſuperbia, quae ſemper aſcendit, plerumque generat morbos ex remediis, et ex medicina languorem. Et hoc probat Johannis, Cantuarienſis archiepiſcopi, praeſumptio faſtuoſa; qui, cum pridem de nobis et noſtris quaedam ſiniſtra, ſicut in literis noſtris excuſatoriis ſuper hoc vobis et aliis nuper directis plenius continetur, publice praedicaſſet, et ea mandaſſet in pluribus locis inſignibus publicari; jam prioribus injuriis injurias cumulans graviores, excuſationes noſtras veras, quas ad medelam laeſae dignitatis, et famae regiae providimus noſtris fidelibus intimari, nititur exquiſitis machinationibus impugnare, et per novas literas, vobis et aliis noviter deſtinatas, calumnioſo calamo, ſtiloque mendaci gravius et durius diffamare. Et licet ſit de more ſummorum pontificum, cardinalium, et praelatorum inferiorum, affatus et literas regias reverenter et benigne ſuſcipere; ipſe tamen dictas excuſatorias noſtras juſta et vera, quod congruis loco et tempore clare probare proponimus, continentes, deteſtabiles et libellos famoſos intitulat, in noſtro nomine maculam falſam ponens; quia, ſi quis gerens ſalutis publicae cuſtodiam, ſcripta probare crimina ſit paratus, ſi aſſertionibus ſuis opitulata fuerit vera fides, a culpa famoſi criminis excuſatur, et habetur ex hoc laude dignus. Ipſe etiam, non ſervato more majorum, qui principes ſuos colere ſolent et diligere, et pro eis obſecrationes, orationes, poſtulationes, ac gratiarum actiones a ſe et aliis fieri facere, et ipſos inſtruere in ſpiritu lenitatis, contra nos et laterales noſtros in elationis ſpiritu temerariae factionis et inventionis perverſae telam orditur, iniquitatem ſuam prolongando; et quaerens ſolatium miſerorum, plures videlicet habere conſortes in poena, et quod deterius eſt, in peccato ſuffraganeos ſuos, et alios devotos et fideles noſtros mendacii ſermonibus in noſtros praecipitare ſatagit irreverentiam et contemptum; et quamvis apud Deum non gradus elevatior, ſed vitae melioris actio comprobetur, glorians in altitudine ſtatus ſui, ſibi tanquam Chriſti legato reverentiam exigit, quam nobis a ſe debitam non impendit; quinimo, cum ipſe, et alii regni noſtri praelati, qui de nobis eccleſiarum ſuarum temporalia recipiunt, ex debito fidelitatis juratae fidem, honorem, et reverentiam debeant exhibere, ſolus ipſe pro fide perfidiam, pro honore contumeliam, et contemptum pro reverentia reddere non veretur. Unde etſi parati ſimus et ſemper fuerimus patres ſpirituales, ut convenit, revereri, eorum tamen offenſas, quas in noſtri et regni noſtri periculum redundare conſpicimus, non debemus conniventibus oculis praeterire. Conqueritur autem idem archiepiſcopus contra ſe abſentem, inauditum, et indefenſum crimina quaedam in praefatis literis noſtris excuſatoriis objecta fuiſſe, et ſe reum capitalium ſcelerum judicatum, acſi nos, ut fatue praetendit, proceſſerimus criminaliter ad ſummam contra eum; quod utique non eſt verum; cum ſolius excuſatoris vices duntaxat implevimus, neceſſitate compulſi, ne famam noſtram negligere videremur. Sed videat calumnioſus reprehenſor, ſi in caput ſuum haec querela juſte valeat retorqueri; qui nos, regem ſuum, et conſiliarios noſtros abſentes, inauditos, et indefenſos, nec convictos, oppreſſores et tranſgreſſores jurium falſo et malitioſe verbis aſſertivis deſcripſit; cum nempe merito culpa redarguit, qui reprobatum a ſe crimen incurrit, et in quo alium judicat, ſeipſum condemnat, dum in eodem ipſe reprobus invenitur. Adhaec licet non noſtris utilitatibus, ſed propriis cupiditatibus ſtuduerit inſervire, improperat tamen et jactitat ſe regiis negotiis, ut verbis ejus utamur, laborem faſtigio deſudaſſe; unde Dei et hominum ſe timet graviſſimas offenſas multipliciter incurriſſe; et hoc juſte timere poterit, cum in illorum forte cenſeatur, qui juxta propheticum improperium, docuerunt linguas ſuas mendacium, et, ut inique agerent, laborarunt. Caeterum ad alia quaedam fabuloſa et fucata verba in ipſius archiepiſcopi literis comprehenſa, licet ea poſſemus rationibus luce clarioribus confutare, ne ſermonem protrahamus, duximus ad praeſens non dare reſponſum. Sed, quia non decet cum homine contentioſo funem trahere, nec ejus perverſitatibus conſentire; vobis in fide et dilectione, quibus nobis tenemini, firmiter injungendo mandamus, quod non obſtante quocunque mandato ipſius archiepiſcopi, cui in derogationem honoris et juris regii contra fidelitatis juramentum nobis praeſtitum obedire non debetis, ad publicationem eorum, quae in praefatis literis noſtris excuſatoriis continentur, juxta ipſarum ſeriem procedatis. Et quia de conſervatione jurium et praerogativarum noſtrarum regalium, quae progenitorum noſtrorum regum Angliae digne recolenda prioritas magnifice defenſavit, ſumus, ut debemus, ſumme ſoliciti, ac idem archiepiſcopus ad concitandum contra nos clerum, et populum, et ad impediendam expeditionem guerrae noſtrae, quam per ejus conſilium principaliter aſſumpſimus, quaſdam denunciationes et publicationes ſententiarum excommunicationum, ac monitiones injurioſas, ac juri coronae et regiae dignitati noſtrae praejudiciales, cum per eas nitatur in multis articulis a nobis auferre juriſdictionem nobis notorie competentem, cujus, cum ſimus rex inunctus, capaces eſſe dignoſcimur, et qua nos et progenitores noſtri, ſcientibus et tolerantibus ſummis pontificibus, ac praelatis, et clero regni noſtri, uſi ſumus pacifice ab antiquo, fecit et per alios fieri et publicari mandavit, in majeſtatis noſtrae laeſionem,

nem, et jurium ac praerogativarum noſtrarum regalium derogationem manifeſtam; vobis diſtricte, et ſub incumbenti periculo prohibemus, ne publicationes, denunciationes, ſeu monitiones hujuſmodi indebitas, et juribus ac praerogativis noſtris regiis derogatorias et praejudiciales, vel alia, per quae fideles noſtri contra nos concitari, vel expeditio guerrae noſtrae in ſubverſionem noſtri et fidelium noſtrorum poſſit, quod abſit, aliqualiter impediri, ad mandatum ipſius archiepiſcopi, vel alterius cujuſcunque quomodolibet per vos vel alios faciatis, vel, quantum in vobis eſt, ab aliis fieri permittatis: et, ſiquid per ter vos in hac parte attemptatum fuerit, celeri, revocetis. Teſte rege apud turrim London. triceſimo primo Martii, anno regni noſtri Angliae decimo quinto, regni vero noſtri Franciae ſecundo.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
BENEDICT. XII. 7.	JOH. STRATFORD 8.	1341.	EDWARD. III. 15.

Concilium provinciale Cantuar. in quo conſtitutiones Johannis Stratford, archiepiſcopi Cantuar. editae ſunt. * Ex MS. Cotton. Vitellius A. II. fol. 92. b.

CAP. I. *Quantum pro inſinuationibus teſtamentorum, ac computi adminiſtrationis, in bonis defunctorum, acquietantiarum literis et labore recipi debeat per quemcunque.*

ADEO quorundam animos noſtris temporibus ſaeva cupiditas occupavit, quod quaeſtum reputantes pietatem, non curant, quibus ſtudiis ſuae cupiditatis ſitim reficiant, dum venale exhibent nefando commercio gratis impendere, quod deberent. Sane licet bonae memoriae S. archiepiſcopus Cantuar. praedeceſſor noſter, provincialis concilii deliberatione ſtatuit; quod pro inſinuatione teſtamenti cujuſvis defuncti, cujus bonorum inventarium c. ſolidorum ſummam non excedit, nihil penitus exigatur; quia tamen circa teſtamentorum inſinuationes defunctorum, quorum inventaria bonorum dictam ſummam excedunt, ſeu circa id, quod pro acquietantiis calculorum, vel computorum, adminiſtrationes bonorum concernentium hujuſmodi teſtamenta, quid determinate debeat recipi, minime providetur; locorum ordinarii, tam pro inſinuationibus, quam acquietantiarum literis, in hac parte ſic immoderate ac exceſſive pecuniam exigunt, quod defunctorum exhauſtis et conſumptis facultatibus, per extortiones illicitas in praemiſſis, decedentium voluntates ultimae, etiam in hiis, quae relinquuntur in uſus pauperum, vel alias pias cauſas, de reſiduo nequeunt adimpleri; quorum occaſione laici contra dictos ordinarios, veluti conſumentes et uſurpantes, quae tueri tenentur, exaſperantur non modicum, necnon ad fraudes et ſuperſtitioſas inventiones quotidie provocantur: unde igitur, ut tantae uſurpationis contumelia depellatur, ſtatuimus, quod pro probatione vel approbatione, ſeu inſinuatione teſtamentorum quorumcunque, nihil per epiſcopos ſeu ordinarios alios recipiatur omnino; per clericos tamen ſcribentes inſinuationes hujuſmodi, ſex denarios recipi permittimus pro labore.

Quodſi aliquod inventarium bonorum cujuſcunque defuncti, in computo triginta ſolidorum ſummam reperiatur excedere; quod tamen ad centum ſolidos minime extendatur; pro computo et agendis omnibus circa ipſum, acquietantiarumque literis, ſeu aliis quibuſcunque epiſcopi, aut ordinarii, aut deputati ab eis ad audiendos computos, vel miniſtri alii hujuſmodi computis intendentes, ultra duodecim denarios recipere non praeſumant.

Si vero centum ſolidorum ſummam, aut ultra, minus tamen viginti librarum hujuſmodi contineant inventaria; trium ſolidorum perceptione penitus ſint contenti. Sed ſi viginti aut ultra, citra tamen quadraginta librarum ſummam habeant; ultra quinque ſolidos, pro labore, literis, et ſupradictis aliis, non admittant. Quodſi ſexaginta librarum, vel ultra, minus tamen centum librarum ſummam attingant hujuſmodi inventaria; decem ſolidos pro praemiſſis recipiant, et non ultra. Si vero hujuſmodi inventaria centum librarum et amplius, minus tamen quam centum et quinquaginta librarum ſummam contineant; ultra viginti ſolidos pro praedictis recipere non praeſumant. Sed ſi centum et quinquaginta librarum ſummam, vel amplius contineat; pro ſingulis quinquaginta libris, quas ultra ſummam centum librarum continere contigerit in eiſdem, ordinarii pro praedictis, ſingulos decem ſolidos, cum praedictis viginti ſolidis, recipere valeant, et non ultra. Clericos tamen pro ſingulis acquietantiarum literis, quas in hac parte ſcribunt, ultra praemiſſa, ſex denarios recipere permittimus pro labore. Si vero quemquam in aliquo caſuum praemiſſorum, ultra ſummam praetaxatam, quavis cautela in pecunia numerata, ſeu rebus aliis contingat recipere, fabricae eccleſiae cathedralis loci infra menſem reddere teneatur; alioquin extunc epiſcopi duplum ipſum, ultra praedictum tempus reſtituere differentes, ſibi eſſe ingreſſum eccleſiae interdictum; inferiores vero ab officio et beneficio noverint ſe ſuſpenſos, quoſque de hujuſmodi duplo dictis eccleſiis cathedralibus, plenam ſatisfactionem impendant. In ipſa quidem probatione, vel approbatione, ſeu inſinuatione teſtamentorum

* MS. codex Cottonianus conſtitutiones has Waltero Raynold, archiepiſcopo Cantuar. attribuit. Aſt non ab ipſo, ſed Johanne Stratford, arch. Cantuar. promulgatas fuiſſe exinde conſtat, quia ſub initio conſtitutionum mentio fit S. archiepiſcopi Cantuar. praedeceſſoris ſui, et hunc Simonem Mepham fuiſſe (qui Johannis Stratford deceſſor fuerat) ex conſtitutionum ejus capite V. cujus contenta hic citantur, aperte patet. Clar. Spelmannus codicem Cotton. ſecutus, anachroniſmum xx. annorum in collocandis conſtitutionibus commiſit.

rum

rum quorumcunque, vel poſtea, ante adminiſtrationis computorum redditiones factas fideliter, literae acquietantiarum nullatenus concedantur, ſub poena ſuſpenſionis ab ingreſſu eccleſiae per ſex menſes, quam contrafacientes incurrere volumus ipſo facto.

Cap. II. *De viſitatione et procuratione archidiaconorum, ac aliorum ordinariorum.*

Quamvis lex naturae fructum laboris retribuat operanti; ſic tamen aequitatem amplectitur, ut non laborantem, potiſſime circa ea, quibus vacare tenetur ex debito, non manducare praecipiat negligentem. Sane nonnulli archidiaconi, et alii ſuperiores, et inferiores ordinarii noſtrae provinciae, lucris temporalibus inhiantes, et, quae Dei ſunt, projicientes a tergo, in ſuarum viſitationum progreſſibus, venationibus, et aliis vacantes inſolentiis, ad loca viſitanda multoties tales mittunt, quorum exhortatione, ſeu informatione clerus et populus non inſtruitur, ab eccleſiis, quas die viſitationis non ingrediuntur, nec inſpiciunt, et a quibuſdam, per ſe, vel alios nullatenus viſitatis; necnon et a pluribus, quas per alios perfunctorie viſitari faciunt uno die; quarum quaelibet ad procurationem unius diei conſuetam, pro ipſis archidiaconis, et ſuis ordinatis famulis, competenter ſufficeret, a ſingulis eccleſiis, rectoribus, ſeu vicariis eorundem, procurationes ſolitas in pecunia contra ſanctiones canonicas exigere non formidant. Excogitata etiam ſuperſtitioſa quadam fraude ſaepius viſitaturi eccleſias, dies viſitationum hujuſmodi faciendarum praevenientes, in noctibus ipſos dies praecedentibus, in domibus rectorum, ſeu vicariorum, ad eorum ſumptus, cum exceſſivis et oneroſis familiis et vecturis morantur; ac in craſtino, impenſa viſitatione, procurationem plenam, et ſolidam extorquent in pecunia pro diaeta, tanquam in victualibus minime procurati; etiam quandoque licet cum talibus dicto die prandeant viſitatis. Nos praemiſſis, tam pro ſubditorum quiete, quam excedentium ſalute cupientes occurrere, diſtrictius inhibemus praeſentis auctoritate concilii, ne quis procurationem, ratione viſitationis ſolvendam, aliquam recipere praeſumat ab eccleſia, niſi viſitationis officium eidem diligentius impenderit, ſcrutatis perſonaliter et inſpectis per ipſum cum effectu, quae fuerint indaganda.

Si quis vero plures eccleſias viſitare voluerit uno die, procuratione unica in victualibus, vel pecunia, ad quam omnes et ſingulas, ſic unico die viſitatas, proportionaliter faciat contribuere, prout tradunt canones, ſit contentus. Et ſi nocte praecedente ſuam viſitationem, in quavis eccleſia faciendam, ad ſumptus rectoris, ſeu vicarii viſitandi, ſeu die viſitationis in prandio ſteterit cum eiſdem; veram aeſtimationem ſumptuum hujuſmodi in procuratione, ſi eam in pecunia viſitans licite duxerit exigendam, computare, ſeu allocare; vel pro ea, in toto vel in parte, ſtudeat compenſare; ita quod non ultra ſumptus hujuſmodi ſolidam procurationem in pecunia, nec amplius quam deductis ejuſdem ſumptibus de procuratione in pecunia exſolvenda ſupererit, praeſumat recipere vel exigere quoviſmodo. Si quis autem aliter fecerit, donec indebite percepta reſtituerit, ab ingreſſu eccleſiae noverit ſe ſuſpenſum.

Verum, quia plures archidiaconi, et alii ordinarii, honoris praerogativa, vel nobilitate generis decorati, in ſuis viſitationibus incedentes, familiarium et vecturarum ſtatutum in canonibus numerum ſic excedunt, quod procurantes eos in victualibus exceſſive et indebite onerantur, ultra aeſtimationem procurationis, quae in pecunia ſolet ſolvi; nos viſitatis hujuſmodi, an in pecunia quantitatis ſolitae, vel in victualibus viſitantes eoſdem voluerint procurare, optionem liberam reſervamus. Si viſitata inſuper eccleſia capellas habuerit dependentes ab ea, ſtatuimus, quod pro eccleſiae ſuarumque capellarum hujuſmodi viſitatione, procuratione unica; et quae pro una eccleſia praeſtari ſolet, in dioeceſi, cujus eſt eccleſia, viſitantes archidiaconi et alii ordinarii ſint contenti, ſub poena ſuſpenſionis ab officio et beneficio, quam ipſo facto incurrant, donec duplum illius, quod ultra hujuſmodi procurationem unicam receperint, fabricae ſuae ſolverint eccleſiae cathedralis.

Cap. III. *De inductionibus in beneficiis eccleſiaſticis faciendis.*

Item, quia ipſi archidiaconi, et eorum officiales, aliique miniſtri eccleſiaſtici noſtrae provinciae, poſt collationem beneficiorum eccleſiaſticorum, vel inſtitutionem factam in ipſis, promotos in beneficiis hujuſmodi, ad ſuperiorum mandata inducere, ac inductionem certificatoriis literis facere, vel condere differunt et recuſant; niſi eis de immoderata ſumma pecuniae ſatisfiat, ſacro ſtatuimus approbante concilio, quod is, qui ſic promotum tenetur inducere, pro labore, ac ſui et ſuorum ſumptibus univerſis, circa inductionem hujuſmodi faciendam, quomodolibet impendendam; necnon pro certificatoriis inductionum literis perceptione dimidiae marcae penitus ſit contentus. In illis tamen locis, quibus inducendi minus ſolvere conſueverant inducentibus pro praemiſſis, gravius ſolito, conſtitutione praeſenti non intendimus onerare. Si quid vero ultra haec inductores, occaſione praemiſſorum, recipere; ſeu, ut recipiant quicquam amplius inductionem faciendam per ipſos, vel inductionum certificatorias literas facere, et inductis tradere, exquiſitis coloribus differre, aut ratione conſtitutionis praeſentis, in locis quibus inducendi minus dimidia marca pro hiis praeſtare conſueverant, ſolita plus exigere illos contingat indebite; culpabiles in hac parte poenam ſuſpenſionis ab officio et ingreſſu eccleſiae tamdiu incurrere volumus ipſo facto, donec contra haec recepta ſolventibus reſtituant, et laeſo ſua culpa ſatisfaciant debite de praemiſſis.

Cap.

CAP. IV. *Ne inſtituti in beneficiis eccleſiaſticis, vel promoti ad ſacros ordines, pro ſuis habendis literis praegraventur.*

Nova inſatiabilis ambitio adinvenit, ut clericis inſtitutis in eccleſiaſticis beneficiis, ſeu ipſis collatis eiſdem, vel ad ordines ſacros promotis, pro literarum deſuper habendarum, pro ſcripturarum labore ac ſigillis fiant multotiens exactiones immenſae, id reprobante canone et dicente : " Quod, ſicut non decet epiſcopum manus impoſitionem vendere ; ita nec miniſtrum, vel notarium calamum vel miniſterium venundare." Archidiaconorum etiam, et ſuorum officialium, necnon aliorum clerici, certificatorias literas inquiſitionum, ſuper vacationibus beneficiorum factarum renuunt tradere praeſentatis, niſi ſummam nimis exceſſivam pecuniae habeant pro ſcriptura. Nos tantum abuſum abolere volentes, praeſentis deliberatione concilii duximus ordinandum; quod pro ſcriptura ſingularum literarum, inquiſitionum, inſtitutionum, vel collationum, et commiſſionum, ad inducendum in beneficiis hujuſmodi, vel certificatoriorum, ipſarum ultra 12. denarios ſterlingorum; pro literis vero ſingulis ſacrorum ordinum vel dimiſſarum, ultra ſex denarios dicti clerici per ſe vel per alios non recipiant quoviſmodo. Caeterum, quia ordinarii ſuis tenentur miniſtris ſtipendia conſtituere, quibus debeant merito contentari, pro ſigillatione literarum hujuſmodi nihil omnino exigi volumus vel perſolvi, nec cujuſvis ſpecie velaminis ſolutio pro ſigillo literarum hujuſmodi in praedae quaeſtum damnabilem convertatur. Et ne temeritas proviſa remedia violans praetereat impunita, ſi contra praemiſſa quicquam recipiatur ab aliquo; duplum ſic recepti reddi praecipimus ſolventibus infra menſem; alioquin extunc clerici beneficiati ſic receptorum inique duplum reddere differentes, ab officio et beneficio tamdiu ſe noverint ſuſpenſos. Clerici vero non beneficiati ingreſſum eccleſiae ſibi noverint interdictum, quouſque de duplo hujuſmodi ſatisfactionem impendant ſolventibus competentem.

CAP. V. *De bigamia.*

Frequens habet multorum querimonia, quod captis et incarceratis pro ſceleribus, judices ſeculares, et alii contra clericos ad forum eccleſiae petentes remitti, objiciunt bigamiam; ſuper quam cognitionem uſurpantes, indebite habentes eam, jurata laicorum aſſertione, aliquotiens pro probata, clericos laqueo ſuſpendere non formidant; quamvis bigamiae, quae ex matrimonii dependet viribus, cognitio, et diſcuſſio ad forum eccleſiae debeant pertinere, cum de matrimonio, et hiis, quae ſumunt ab ipſis efficaciam, ut in cauſa dotis et baſtardiae curia ſecularis utitur, ſecularis poteſtas nequeat judicare. Viduam inſuper, aut duas foeminas in uxores ducens ſolenniter, ex hiis frequenter non contrahit bigamiam; et quidam revera bigami apud ipſos pro talibus non habentur; ſicque fallens laicos oculorum judicium, ipſos cogunt aeſtimare bigamos, qui nunquam contraxerant bigamiam. Interdum etiam clerici, licet in ſceleris facto deprehenſi, non fuerint vel convicti, tanquam facinoroſi, vel ſuſpecti de crimine, ſive injuria perſonali, capiuntur per potentiam laicalem, et in carcere detinentur vincti, nec ſuis redduntur ordinariis, ipſos requirentibus ſecundum canones, libere judicandi; ex quibus eccleſiae libertas confunditur, dum clerici a laicis judicantur, et ipſi ſuper hujuſmodi abuſione judicant, quae ab eis penitus ignorantur. Unde ſtatuimus, quod ſi capti et incarcerati ſe clericos aſſerentes, propter bigamiae objectum; ſeu ſi clerici alii incarcerati noti fuerint, et in poſſeſſione clericatus reperti, detentores eorum ad ordinariorum requiſitionem illis eos reddere recuſantes, per locorum ordinarios excommunicati publice nuncientur. Civitates, et caſtra, villae, ſeu loca noſtrae provinciae, in quibus clerici praetextu bigamiae adjudicati neci fuerint; et in quibus detenti fuerint clerici, poſt requeſtam ordinariorum minime liberati; necnon terrae ipſos detinentium, eccleſiaſticum ſuſtineant interdictum, donec hujuſmodi ordinariis reddantur, et proceſſu in praemiſſis competenter fuerit ſatiſfactum. Imponentes inſuper clericis falſa crimina, et malitioſe confingentes commenta vel fraudes, propter quae clerici capiuntur et detinentur injuſte, ſimiliter excommunicati, ſicut ſunt, publice nuncientur.

CAP. VI. *Ne in privatis oratoriis miſſarum ſolennia celebrentur.*

Quam ſit inhoneſtum, et divinae reverentiae contrarium, in privatis oratoriis ſeu capellis, pro divinorum celebratione non deputatis, antiquitus vero dotatis, aut in domibus minime conſecratis, miſſarum celebrare myſteria; ſanctiones canonicae, ſeculariumque traditiones principum debitae conſiderationis judicio proſpexerunt, quas ſacerdotes regulares et ſeculares nequiter contemnentes, nulla neceſſitate cogente, divina celebrantes in eis, varia diſcrimina pariunt animabus, dum eccleſiarum parochiani a ſuis ex hoc ſe retrahentes parochialibus eccleſiis; ac ſic informationibus ſalutaribus, quae in eis ſolent fieri, frequenter carentes, nonnullis prohibitis, ad communionem quorundam illicite, temere ſe ingerunt; et contra doctrinam, qua praecipitur, iniquam conditionem alteri per alterum non afferri, plurimis ex hoc malis emergentibus parochialium eccleſiarum detrahitur honori, et commodo conſueto: nos de fratrum noſtrorum, et totius concilii aſſenſu decernimus, quemcunque in oratoriis, capellis, aut domibus hujuſmodi, ſeu in loco minime delibato, miſſarum ſolennia, dioeceſani non obtenta licentia, contra canonum prohibitionem, de caetero, celebrantem, ſuſpenſionem a divinorum celebratione per menſem incurrere ipſo facto; niſi forte locus, in quo divina taliter abſque licentia dioeceſani celebrantur, aut ipſius loci dominus, ſedis apoſtolicae auctoritate, ſeu ſpeciali privilegio ſuper hoc fore praetendantur muniti; quo caſu, in locis illis hujuſmodi celebrantes, auctoritates vel privilegia, et eorum tenores, locorum ipſorum dioeceſanis infra duos menſes a publicatione praeſentis ſtatuti, exhibere efficaciter teneatur: alioquin extunc divina celebrantes in eis, in dictam ſuſpenſionis

4

ſionis poenam ipſo facto incurrant. Sacerdotes tamen, quos in oratoriis vel capellis regum, ſeu reginarum Angliae, aut liberorum ſuorum erectis, vel etiam erigendis, miſſas celebrare contigerit, poena praedicta nolumus coarctari. Caeterum, quia dioeceſani in concedendis ſuper hiis licentiis, exhibentes ſe nimis faciles, ex ſua lenitate, cum eccleſiarum parochialium injuria, jacturam inſerunt animabus; omnes et ſingulos noſtros ſuffraganeos exhortamur, ut ad celebrandum divina in locis hujuſmodi, non niſi perſonis inſignibus, et ex cauſis magnis et probatis licentiam de caetero non concedant.

CAP. VII. *De capitulis archidiaconorum.*

Excuſſis ſubditorum oneribus, in eorum quiete ſuperiores quieſcunt ſuaviter, et foventur in pace: ſane conſiderantes, quod officiales archidiaconorum ſua capitula de tribus in tres ſeptimanas annis ſingulis celebrantes, per varia loca decanatuum noſtrae provinciae, illuc frequenter, quo vitae neceſſaria difficulter obtineant, declinantes, ad ea rectores et vicarios eccleſiarum, in quibus hujuſmodi celebrant capitula, ſumptibus onerant exceſſive, et ſcandali et calumniae materiam ſuſcitant; eo gravius facientes, quod ſi diebus illis per rectores et vicarios hujuſmodi ſplendide non procurentur ad votum, ipſos vexant laboribus, quaeſitiſque coloribus, et cauſis confictis infeſtant graviter et moleſtant: unde praeſentis ſtatuimus deliberatione concilii, quod hujuſmodi ſingula capitula, in loco cujuſlibet decanatus dictae provinciae magis inſigni, et in quo communiter victualia valeant reperiri venalia, de caetero celebrentur; quodque officiales, et caeteri ordinariorum miniſtri, ſuorum ſumptibus dominorum, tam in hujuſmodi celebratione capitulorum, quam in aliis actibus, quos pro ſuis exercent dominis, quibus ad hoc eccleſiaſtici deputantur reditus, peragant exercenda. Citationes autem et praefixiones ad capitula hujuſmodi, locis aliis quam magis inſignibus, decanatuum celebranda; et proceſſus, quos in eis fieri contigerit inpoſterum, ipſo jure decernimus fore nullos; ac officiales praedictos, pro ſuorum negotiis dominorum expediendis, ſumptus a dictis ſubditis exigentes indebite; ſeu ipſos occaſione non praeſtationis hujuſmodi ſumptuum infeſtantes, eos ipſo facto ab officio ſuſpenſos volumus remanere.

CAP. VIII. *Pro apparitorum regulatione.* *

Apparitorum turba peſtifera, ſubditis cumulat gravamina exceſſiva, dum archidiaconi locorum in archidiaconatuum ſuorum ſingulis decanatibus apparitores ponunt equites, qui in decanatibus hujuſmodi, ſub ſe habentes alios pedites, cum garcionibus ad malum deditis naturaliter incedentes, ad ſumptus rectorum et vicariorum hujuſmodi, ad quos nimis frequenter declinant, cum ipſis diutine commorantur. Quibus etiam non contenti apparitores praedicti pecuniarum collectas in quatuor anni capitulis generalibus faciunt inter eos, agnos nihilominus et lanam, ſuis temporibus colligendo; et non conferentes eis in collectis hujuſmodi, per fas et nefas infeſtare procurant, et malitioſe vexare; unde ſacri approbatione concilii ſtatuimus, quod ſinguli noſtri ſuffraganei unum apparitorem equitem, et alium duntaxat habeant peditem per dioeceſin eorundem: locorum vero archidiaconi noſtrae provinciae pro ſuorum archidiaconatuum ſingulis decanatibus unum habeant apparitorem, non equitem ſed peditem incedentem; qui cum rectoribus, aut eccleſiarum vicariis, ultra unam noctem, et diem unicum ſingulis quarteriis in anno ipſorum ſumptibus non morentur, niſi per ipſos invitati fuerint ad moram ſpecialiter ampliorem; nec in capitulis generalibus collectas in pecunia, ſeu aliter, de lanis, agnis, vel aliis rebus faciant aliquales; gratis tamen eis data cum gratiarum recipere valeant actione. Quodſi plures apparitores contra haec fuerint deputati, vel eorum aliqui praemiſſa temere praeſumpſerint violare, deputantes eoſdem tamdiu ipſo facto ab officio et beneficio ſint ſuſpenſi, donec hujuſmodi amoverint deputatos, quos etiam ab officio apparitorum perpetuo ſuſpendimus ipſo facto.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
BENEDICT. XII. 7.	JOH. STRATFORD 8.	1341.	EDWARD. III. 15.

Excommunicationes latae in feſto tranſlationis S. Thomae martyris, anno Domini M.CCC.XLI. *in eccleſia Cantuar.* Ex MS. Cotton. Vitellius A. ii. f. 82.

Contra violatores libertatis eccleſiaſticae.

IN Dei nomine, Amen. Nos Johannes, permiſſione divina Cantuar. archiepiſcopus, etc. omnes et ſingulos, qui noſtram Cant. eccleſiam ſuo jure malitioſe privare, vel per malitiam infringere, ſeu turbare praeſumunt; ac libertates ac liberas conſuetudines ejuſdem violaverint, ſeu in aliquo diminuerint; vel contra privilegia eidem noſtrae eccleſiae indulta, ſcienter venerint, aut fecerint contra ea, majoris excommunicationis ſententia, ſicut ſunt a ſanctis patribus, innodatos, et excommunicatos fuiſſe et eſſe denunciamus; et a liminibus ſanctae matris eccleſiae ſequeſtramus, auctoritate Dei omnipotentis, beatiſſimae virginis matris ſuae, beati Thomae martyris glorioſi, omniumque ſanctorum publice et ſolenniter in hiis ſcriptis.

Contra alienatores rerum eccleſiaſticarum.

Item omnes et ſingulos, qui de domibus, maneriis, grangiis, aut aliis locis, ad nos, vel alias perſonas eccleſiaſticas, ſeu ad quaſcunque noſtrarum civitatum et dioeceſium, ac juriſdictionis nobis immediate ſubjectarum pertinentibus, quicquam

* Tit. in MS. Cott. ita: *Item de eadem materia.*

praeter

praeter voluntatem dominorum, vel aliarum perſonarum eccleſiaſticarum, aut illorum, qui ſunt hujuſmodi rerum cuſtodiis deputati, abſtrahere, capere, conſumere, vel contrectare praeſumpſerint, abſtrahi, capi, conſumi, vel contrectari fecerint, vel hujuſmodi abſtractionem, captionem, vel conſumptionem, aut contrectationem, ſuo nomine, vel a familiaribus ſuis factam, ratam habuerint, eccleſiaſticae libertatis et immunitatis violatores exiſtere, et ſententiam majoris excommunicationis, contra violatores libertatum eccleſiae in concilio Oxonienſi latam, ipſo facto incurrere denunciamus publice et ſolenniter in hiis ſcriptis.

Contra detentores decimarum.

Item omnes et ſingulos, qui nonam agnorum, vellerum, et garbarum, a viris eccleſiaſticis, religioſis, aut aliis, qui decimam ſolvunt domino noſtro regi, pro rebus,quibus decimam ſolvunt hujuſmodi, indebite exigunt; aut ipſos per quaevis eorum bona diſtringunt, ea capiunt vel abducunt, aut fieri praemiſſa faciunt, per quoſcunque, libertatis eccleſiaſticae violatores exiſtere, ac ſententiam excommunicationis majoris, contra violatores hujuſmodi, latam incurrere ipſo facto pronunciamus, et declaramus in hiis ſcriptis.

Contra procurantes ſibi beneficia,antequam vacent, et inſtitui a dominis temporalibus; tales excommunicati ſunt ipſo facto. Ex MS. Cott. Vitellius. A. 11. f. 91. b.

Eſurientis avaritiae cultus ſic cupide ſitim conatur reficere voluntatis, ut tramite rationis abjecto, clerici quidam eccleſiaſtica beneficia patronatus archiepiſcoporum, epiſcoporum, abbatum, et aliarum tam eccleſiaſticarum, quam ſecularium perſonarum de poſſeſſoribus ſuis plena, inhumaniter ambientes, eaque temporibus longe retroactis figmentis variis praetendentes vacaſſe, dum temporalium cathedralium vel conventualium eccleſiarum, ratione vacationis earum, vel terrarum aliarum cuſtodia fuerat penes regem, ſe ad ipſa praeſentari, vel ſibi per eum conferri procurant, licet poſt praetenſas vacationes hujuſmodi, a diverſis tantis temporibus poſſeſſa fuerint, quod vix aut nulla ſit alicujus memoria cauſae vacationis deductae; quae etiam aliquoties minus vera, et quae nunquam ſubfuit, allegatur; quarum occaſione praeſentationum ſeu collationum, ſi per locorum ordinarios praeſentati vel collatarii, non admittantur hujuſmodi, ſicut nec poſſunt, poſſeſſoribus canonice non amotis, ipſi extunc epiſcopos in foro ſeculari implacitant, vel implacitari procurant, vacationum cauſas, non juris et facti, ſed juris tantum, in dicto foro ſeculari diſcuti facientes; quo beneficiorum hujuſmodi poſſeſſores non fiunt, nec admittuntur partes ad litem taliter agitatam; nec ordinariorum literis de et ſuper inſtitutione vel collatione, ac inductione factis in beneficiis hujuſmodi fides adhibetur in curia ſeculari; unde accidit, quod epiſcopis et aliis, quos litium hujuſmodi non afficit nec angit periculum, lites ipſas nullo modo vel ſegniter defendentibus, pro praeſentante et praeſentatis, collatore ſeu collatariis, in foro ſeculari jus evincitur patronatus, timoreque vano executionis talis judicii, cum a curia ſeculari epiſcopis ſcribitur, quod praeſentatos, ſeu collatarios admittant hujuſmodi, quandoque per ſe, quandoque per alios juris ignaros, quibus aliquotiens vices ſuas committunt, taliter praeſentatos, vel hujuſmodi collatarios admittunt, et in locum viventis poſſeſſoris, per ſententiam eccleſiaſticam non amoti, de facto inſtituunt; et in beneficiorum revera non vacantium, poſſeſſorem inducunt, quin verius intrudunt, et vitioſos conſtituunt detentores, in animarum deceptionem multiplicem, et poſſeſſorum juſtorum laeſionem enormem.

Nos igitur adverſus exceſſus hujuſmodi praeſentis proviſione concilii cupientes occurrere, ſtatuimus, quod quicunque clerici, ad dignitates, perſonatus, vel officia, ſeu praebendas, aut alia beneficia eccleſiaſtica quaecunque, plena et occupata, de facto ſe praeſentari, ſeu ea ſibi conferri de caetero in noſtra provincia procurantes; ſi directe vel indirecte, contra epiſcopos ſeu alios, in curia ſeculari effectualiter proſequantur, niſi prius de cauſis vacationum praetenſarum, ad ordinariorum mandata inquiri, et poſſeſſores per judices eccleſiaſticos competentes canonice faciant amoveri, majoris excommunicationis ſententiam incurrant ipſo facto, et tanquam ſic excommunicati, prout ſunt, ad beneficia talia nullatenus admittantur, ſed inhabiles ad ea hoc ipſo perpetuo cenſeantur.

Si vero quiſquam contra haec inoccupato per alium beneficio inſtituatur, vel admittatur de facto, inſtitutio ſeu admiſſio hujuſmodi eo ipſo nullius penitus ſit momenti. Et ſi epiſcopus fuerit ſic inſtituens vel admittens, a collatione beneficiorum per duos menſes; inferior vero epiſcopo ab officio et beneficio, donec reſarciatur priori poſſeſſori omne damnum, quod occaſione inſtitutionis, vel admiſſionis, et inductionis hujuſmodi noſcitur incurriſſe, praeſentis auctoritate concilii noverint ſe ſuſpenſos; et inſtitutus taliter, vel admiſſus, ſi ſe vel alium ſuo nomine in beneficio per aliquem occupato contra haec patiatur induci, ipſo facto cenſeatur intruſor, et poenas intruſionis in conſtitutione Ottoboni contentas, necnon alias a canonibus et ſanctis inflictas patribus, eo ipſo incurrat.

Per praemiſſa autem vel infraſcripta dignitati regiae, vel coronae in hiis, quae ad eas pertinent, non intendimus derogare; ſed ambitionem inſatiabilem clericorum, ſupradicta, illicite procurantium et proſequentium, ut praemittitur, cohibere; nec ordinariorum poteſtati, qua beneficia ad epiſcoporum collationem ſpectantia, quoviſmodo occupata, de facto illicite, non de jure conferre poterint, volumus derogare, nec eorum collationes beneficiorum admittentes hujuſmodi coarctare. Caeterum, ne in foro regio evincenti jus patronatus adverſus alium, ſua victoria ſit inutilis, ſi ſcribatur ordinario, quod admittat praeſentatum, ab illo, qui jus patronatus evicit, ad beneficium hujuſmodi, ſi de jure vacaverit, et de facto non obſiſtat, canonicum admittatur libere hujuſmodi praeſentatus; ſed ſi beneficium praedictum non vacaverit, illud domino regi vel juſti-

juſtitiariis ſuis intimet ordinarius; excuſando ſe, quod quia beneficium tale non vacat ad praeſens, nequit mandatum regium adimplere, praeſentatuſque, per evincentem in foro ſeculari contra ordinarium, ultra proſequens, ſpreta forma proſecutionis in foro eccleſiae, ut praemittitur, facienda, ſupradictas excommunicationis, inhabilitatis, et alias poenas juris et conſtitutionum editas in hac parte, ipſo facto incurrat; jus vero patronatus evincenti licebit praeſentare, ſi voluerit, ad beneficium hujuſmodi poſſeſſorem, ut ſuum jus inpoſterum habeat declaratum.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
BENEDICT. XII. 7.	JOH. STRATFORD 8.	1341.	EDWARD. III. 15.

Mandatum pro concilio provinciali celebrando.
Ex reg. Simon. de Monteacuto, Elien. epiſc. fol. 64.

VENERABILI in Chriſto patri et domino, domino Simoni, Dei gratia epiſcopo Elien. ſeu ejus vicario, ipſo in remotis agente, Radulphus, eadem permiſſione epiſcopus London. ſalutem, et ſincerae dilectionis continuum incrementum. Noveritis nos venerabilis patris domini Johannis, Dei gratia archiepiſcopi Cantuar. totius Angliae primatis, et apoſtolicae ſedis legati, mandatum infraſcriptum continens, nuper cum ea, qua decuit, reverentia recepiſſe: Johannes, permiſſione div. Cantuar. archiepiſcopus, etc. venerabili fratri noſtro domino Radulpho, Dei gratia London. epiſcopo, ſalutem, et fraternam in Domino charitatem. Quamvis ſacris ſit canonibus conſtitutum, quod metropolitani, archiepiſcopi, et primates annis ſingulis, legitimo impedimento ceſſante, pro exceſſibus corrigendis, et moribus reformandis debeant provinciale concilium celebrare; nos tamen adverſis tribulationibus tempor. et aſſiduis occupationibus circa magna, aliiſque variis cauſis impediti, quod noſtro incumbebat officio, in hac parte nequivimus hactenus adimplere. Nunc autem opportunitate captata, ſeu verius neceſſitate cogente, provinciali coacto concilio adverſus exceſſus in noſtra Cantuar. provincia indies contingentes, medelam appetimus congruam adhibere. Nos igitur antiquorum patrum veſtigiis inhaerentes, hujuſmodi provinciale concilium de majoris partis ſuffraganeorum noſtrorum conſilio et aſſenſu evocandum decrevimus, et ſolenniter celebrandum; ut fiant in eo, Domino adjuvante, quae fuerint facienda ſecundum canonicas ſanctiones. Quocirca fraternitati veſtrae committimus, et mandamus, quat. venerab. fratres noſtros epiſcopos, etc. ut coram nobis et dicto concilio legitime compareant in eccleſia S. P. London. primo die juridico poſt feſtum S. Lucae evangel. proxime futuro, ſuper praemiſſis omnibus, et ſingulis, et aliis tunc exponendis ibidem, etc. Dat. apud Maghfeld 10. cal. Auguſti, anno Dom. M.CCC.XLI. et noſtrae tranſlationis octavo.

Vice igitur, et auctoritate dicti mandati, tenore praeſentium praeciſe et peremptorie vos citamus, ut perſonaliter coram dicto ven. patre et dicto concilio compareatis die et loco in dicto mandato content. cum continuatione et prorogatione dierum tunc ſequentium, tractaturi, etc. Dat. 18. cal. Sept. anno Domini ſupradicto, et noſtrae conſecrat. ſecundo.

Certificatorium executionis dicti mandati.

VENERABILI in Chriſto patri et domino reverendo, domino Johanni, Dei gratia Cant. archiepiſcopo, totius Angliae primati, et apoſtolicae ſedis legato, Simon, ejuſdem permiſſione Elien epiſcopus, obedientiam, reverentiam, et honorem debit. tanto patri. Mandatum veſtrum cal. Sept. anno Domino infraſcripto recepimus in haec verba: Vener. etc.—— Veſtri igitur auctoritate mandati praedicti, priore noſtrae Elien. eccleſiae cathedr. jam viam univerſae carnis ingreſſo, ſubpriorem et capitulum ejuſdem eccleſiae, ac abbates, et priores electivos in noſtra dioeceſi, ſub ſe plenum conventum habentes, necnon archidiaconum noſtrum Elien. conventus et collegia, clerumque noſtrae dioeceſeos ad certos diem et locum fecimus convocari, ipſiſque omnia et ſingula in dicto veſtro mandato contenta notificari et exponi, eoſdemque, prout mandatum veſtrum exigit, debite praemuniri, quod compareant in veſtro praedicto provinciali concilio per procuratores legitimos, ſecundum ejuſdem mandati formam, ſi eis viderint expedire, vel ſua crediderint intereſſe; facturi ulterius in omnibus, quod mandatum veſtrum exigit ſupradictum. Aliqui autem praelati exempti non mendicantes, de quibus praemittitur, in noſtra dioeceſi non exiſtunt. Super reformandis vero in concilio ſupradicto cum religioſis et clero noſtrae dioeceſeos deliberavimus, et mandata ac deliberata in ſcriptis redigi fecimus, ad effectum in veſtro mandato comprehenſum. Cui quidem mandato, quatenus in nobis eſt, paruimus in omnibus, et parebimus reverenter. Nomina vero praemunitorum noſtrae dioec. de quibus dictum mandatum veſtrum commemorat, continet ſchedula his annexa. Dat. apud Ketleſhall 16. cal. Nov. anno Domini ſupradicto.

Nomina praemunitorum praedictorum.

Prior et capitulum eccleſiae Elien. abbas et capit. monaſt. de Thorney. Prior et capit. de Barnwell. Prior et capit. de Angleſey. Mag. Joh. de Offord, archidiac. Elien. Clerus dioec. Elien.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
Benedict. XII. 7.	Joh. Stratford 8.	1341.	Edward III. 15.

Literae regis Radulpho, epiſc. Bath. et Well. declarantes ſtatutum in nupero parliamento factum eſſe nullum, et prohibentes, ne quid in concilio provinciali in regiae dignitatis praejudicium proponatur. Ex reg. Well.

Edwardus, Dei gratia rex Angliae et Franciae, et dominus Hiberniae, ven. in Chriſto patri R. eadem gratia B. W. epiſcopo, ſalutem. Cum pridem in parliamento noſtro apud Weſtm. in quindena Paſch. convocato, quaedam legibus et conſuetudinibus regni noſtri Angliae expreſſe contraria, et regiae dignitati noſtrae nedum valde praejudicialia, ſed probroſa fuiſſent nimis importune petita, quae niſi per modum ſtatuti tunc promiſiſſemus conſignari, dictum parliamentum fuiſſet ſine omni expeditione in diſcordia diſſolutum, et ſic guerrae noſtrae Franciae et Scotiae, quas de conſilio veſtro, ut ſcitis, principaliter aſſumpſimus, fuiſſent, quod abſit, veriſimiliter in ruina; et nos ad evitand. tanta pericula praemiſſis proteſtationibus de revocando, cum poſſemus commode, quae ſic a nobis quaſi invitis extorta fuerint, illa ſigillo noſtro promiſerimus illa vice, et poſtmodum ea de conſilio et aſſenſu comitum, et baronum, ac aliorum peritorum ex cauſis legitimis, quia defecit conſenſus noſter; declaravimus eſſe nulla, nec nomen vel vim habere debere ſtatuti: ac jam accepimus, quod ven. pater archiepiſcopus Cantuar. unum concilium provinciale in craſtino S. Lucae prox. futur. apud London. convocari mandavit, in quo vos et caeteri praelati Cantuar. provinciae contra nos concitare, et aliqua nobis praejudicialia circa roborationem dicti praetenſi ſtatuti, et in enervationem, depreſſionem, et diminutionem juriſdictionis, jurium, et praerogativarum noſtrarum regalium, necnon circa proceſſum inter nos et praedictum archiepiſcopum ſuper quibuſdam ex parte noſtra eidem archiepiſcopo oppoſitis pendentem, ſtatuere, declarare, et ſuper hiis cenſuras graves intenditis promulgare; nos volentes tanto praejudicio, ut convenit, obviare, vobis diſtricte prohibemus, ne quicquam, quod in derogationem ſeu diminutionem regiae dignitatis, poteſtatis, et jurium coronae——in dicto concilio vel alibi proponatis, aut aliqualiter attentetis, etc. Teſte——apud Weſtm. 1. Octobr. xv. anno regni Edw. III.

Sede Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
vacante.	Joh. Stratford 9.	1342.	Edward. III. 16.

Statuta et ordinationes Johannis Stratford, archiepiſcopi Cantuar. pro bono regimine curiae ſuae Cantuar. de Arcubus vocatae; editae apud Lambethe quinto idus Maii, anno Dom. M.CCC.XLII. Ex Vet. exemplari in Bibl. Cotton. collat. cum MS. colleg. Jeſu Oxon. 33.

Johannes, permiſſione divina Cantuar. archiepiſcopus, totius Angliae primas, et apoſtolicae ſedis legatus, dilectis filiis noſtrae curiae Cantuar. praeſidentibus et miniſtris, omnibuſque noſtrae Cantuar. provinciae ſubditis infraſcripta, ad certitudinem praeſentium, et memoriam futurorum. Cum ad Cantuar. curiae noſtrae ſinum, velut ad matris ubera refecta dulcedine, ipſius Cantuar. provinciae ſubditi confluant, ſub ſpe juſtitiam conſequendi, pro dictae curiae nomine laudabili et honoribus conſervandis, ut ſpem hujuſmodi ſperatus ſequatur effectus, ex injuncto nobis officii debito partes noſtras tenemur impendere, ne noſtris temporibus ſcandali patiatur injuriam, aut antiquae ſuae laudis eclipſin ſubeat aliqualem. Sane cum eadem curia noſtra, in eccleſia beatae Mariae de Arcubus London. ab omni inferiorum ordinariorum juriſdictione exempta, et noſtrae immediatae juriſdictioni ſubjecta, propter loci commoditatem, et ſubditorum utilitatem, tanquam in loco inſigni, habili, et ſecuro, ubi poteſt haberi copia peritorum, ac propter alias juſtas cauſas teneri conſueverit ab antiquo, ad ipſam curiam dirigentes intuitum mentis noſtrae, ac optantes, ut ipſa noſtrae viſitationis miniſterio, circa corrigenda in ea cultu juſtitiae illuſtretur, eandem curiam perſonaliter viſitavimus, et nonnulla invenimus in perſonis et modis procedendi in cauſis et negotiis inibi ventilatis, reformatione, declaratione, et correctione condigna. Cum itaque ſcripti juris ſanctione, quantumcunque propenſo digeſta conſilio, ex humanae varietate naturae vix adeo certe clareque poterit determinando, ſtatuendo, et ordinando quicquam decidi, quin frequenter ex cauſis emergentibus, et machinationibus ſolicitis et perverſis, in dubitationem ſcrupuloſam, et altercationem ambiguam deducatur, multoque fortius, illa, quae hominum commendantur labili duntaxat memoriae ſine ſcriptis, juxta naturam humanam, quae ſemper edere novas formas deproperat, ſint incerta, conſuetudinum dictae curiae utplurimum incertarum, et ob hoc judicia vacillare quandoque cogentium, incertitudinem tollere, et ipſas, ([a] quarum) uſus longaevus eidem

[a] *quarum* deeſt in MS. O.

curiae, ſicut et caeteris univerſis eſt neceſſarius, quandoque ad perpetuam rei memoriam recolligere duximus ſub ſcriptura, quas tanquam rationabiles et approbatas etiam ab antiquo in cauſis et negotiis tractandis in ipſa curia, ſub nomine conſuetudinum ipſarum, non obſtante ſcriptura, et ſub infraſcriptis titulis collocatas, una cum quibuſdam noſtris ordinationibus et ſtatutis, ac bonae memoriae Roberti, praedeceſſoris noſtri, quatenus inferius expreſſatis non obviant, decernimus in perpetuum obſervandas, licet eaedem conſuetudines aliter non probentur. Alias autem quaſcunque in noſtra curia prohibemus admitti, vel pro conſuetudinibus reputari; etiam ad aſſertionem quamcunque dictae curiae praeſidentis, niſi cum eas tanquam rationabiles, approbatas, et praeſcriptas, in ipſa curia forſitan ab alterutra partium allegari contigerit, per allegantem hujuſmodi ſtatim in forma juris probentur, vel ſaltem infra triduum, ſi negentur; ([b] ſtatuentes, quod pars in hujuſmodi probatione deficiens, parti alteri ob hoc laeſae, in expenſis et intereſſe illico condemnetur, ac per praeſidentem dictae noſtrae curiae, cujus in hac parte juriſdictionem turbaverat, graviter puniatur.) In quibuſcunque autem caſibus non contentis in dictis conſuetudinibus, ordinationibus, vel ſtatutis, jura, ſcripta, et ſanctorum patrum conſtitutionibus proviſa remedia firmiter praecipimus obſervari.

De reſcriptis curiae Cantuar.

Inter perſonas igitur dictae curiae, noſtram a capite rationem edentes, ſtatuimus, ut officialis noſter ita ſe habeat, ut non ſit nimis rigidus, nec remiſſus in [c] iis, quae ad ſuum officium ſpectare noſcuntur, nec ita facilem ſe exhibeat reſcribendo, quod delegatorum ſedis apoſtolicae, ordinariorum, ſeu aliorum quorumcunque judicum inferiorum poteſtatem, per ſua reſcripta ligare praeſumat, niſi in caſibus a jure vel conſuetudine laudabili praeſcripta permiſſis. Et quia multi notarii, promotores, et alii negotiorum experientiam non habentes, petitiones et ſuggeſtiones concipere et formare nituntur, in quibus ex ignorantia concipientes inepte, non ſuggeritur verum factum, ſed talia, quae poſtmodum probari non poſſunt; ſtatuimus, ut officialis noſter ad petitiones vel ſuggeſtiones non reſcribat, niſi per advocatum, aut procuratorem aliquem dictae curiae in concipiendis petitionibus et ſuggeſtionibus circumſpectum, aut alium, cujus ſit nota peritia, petitio ſeu ſuggeſtio ſit concepta, de conceptione cujuſmodi viva voce, vel ſigillo concipientis affixo, petitionis ſeu ſuggeſtionis ſchedulae fiat fides, quod omnino ſervetur, ſi officialis ([d] dictae curiae) ſit in loco vel prope locum, ubi advocatorum vel procuratorum ejuſdem curiae copia faciliter poſſit haberi; alioquin idem officialis et ſui clerici petitiones et ſuggeſtiones concipiant, prout appellationi vel querelae viderint convenire.

([e] *De eodem.*)

In reſcriptis vero hujuſmodi dictus officialis illis, quibus eadem diriguntur, injungat per ipſa, quod de die receptionis eorum, ac de die citationis, ([f] de) modo et forma ipſius, et utrum ad perſonam vel aliter citatio facta fuit, certificent dictae curiae praeſidentem. Quod maxime in tuitoriis negotiis obſervetur, ut poſſit ex certificatorio apparere, utrum citatus a die citationis tempus ſufficiens habeat ad providendum ſibi de defenſionibus legitimis, ſi quas habet, et probationibus earundem.

([g] *De querelis contra ſuffraganeos.*)

In reſcribendo etiam noſtrae curiae officialis obſervet (ut ſolet) quod ſi quis contra epiſcopum, eccleſiae Cantuar. ſuffraganeum, actionem realem vel perſonalem intentando, civiliter voluerit experiri, idem officialis, cum de jure communi in cauſa hujuſmodi judex ordinarius et immediatus exiſtat, nulla etiam facta mentione de devolutione quacunque, facere poterit hujuſmodi ſuffraganeum, per viam querelae ſimplicis, coram ipſo officiali, vel ſuo commiſſario ad judicium evocari, parti contra ſuffraganeum hujuſmodi litigare volenti de juſtitia reſponſurum. In aliis vero cauſis et negotiis, ipſos tangentibus, vel ſubditos eorundem, ſive directe vel tuitorie, in judicio vel extra judicium appelletur, idem officialis juxta antiquam conſuetudinem, abſque cauſae cognitione, cum inhibitione conſueta reſcribat, praeſertim cum ipſi ſuffraganei, quotiens a ſuis inferioribus appellatur ad ipſos, conſuetudine utantur eadem; et officiales dictae curiae noſtrae ante cognitionem hujuſmodi, a tempore, cujus contrarii memoria hominum non exiſtit, inhibere ſolebant, ne aliquid attentetur, quominus appellantes ſuas appellationes proſequendi liberam habeant facultatem.

([h] *De expenſis mandatariis curiae miniſtrandis.*)

Quamvis reſcripta noſtrae curiae Cantuar. et alia mandata ejuſdem, nedum illis, qui ſuggeruntur gravamina intuliſſe, ſed etiam aliis perſonis, quas pars impetrans voluerit rationabiliter nominare, etiamſi perſonae hujuſmodi curiae Cantuar. non fuerint immediate ſubjectae, poſſint exequenda de antiqua conſuetudine dictae curiae deſtinari; mandatarii tamen dictae curiae mandata hujuſmodi exequi non tenentur, niſi de exequendo primo, et poſtmodum de certificando debitis temporibus congrue requirantur; et expenſae neceſſariae, quas ipſos occaſione hujuſmodi executionis facere oportebit, efficaciter offerantur eiſdem: ſuper quibus requiſitione, oblatione, et recuſatione executionis in caſu mandati nullatenus executi, contemptum non exequentis mandatum hujuſmodi promovens, fidem de caetero facere teneatur per duos teſtes, aut publicum vel auctenticum inſtrumentum, aut ſaltem per unum teſtem, et ſuum de credulitate proprium juramentum, antequam vocatio hujuſmodi mandatariorum, ſuper contemptu et ino-

[b] *ſtatuentes—puniatur* deſunt in MS. O. [c] *his* MS. O [d] deſunt in O. [e] Tit. hic deeſt in MS. O. [f] deeſt O. [g] Tit. deeſt in O. [h] Tit. deeſt O

bedientia

bedientia decernatur. Ad oblationem tamen hujuſmodi expenſarum eos arctari nolumus, qui manifeſta paupertate premuntur, quibus tam per mandatarios ([i] noſtrae curiae) quam ipſius curiae quoſcunque miniſtros, gratis deſerviri volumus in eorum officiis intuitu charitatis.

([k] *De conſuetudinibus et ſtatutis in tuitoriis negotiis obſervandis.*)

Non ſolum ad appellationes a ſuffraganeis Cantuar. provinciae, et officialibus generalibus et peculiaribus, ſed etiam a commiſſariis generalibus, correctoribus, ſequeſtratoribus eorundem, et aliis, quocunque nomine nuncupantur, generaliter deputatis, ad curiam noſtram Cant. etiam directe interpoſitas, officialis noſtrae curiae, quoties ab eo extitit hoc petitum, de antiqua noſtrae curiae conſuetudine reſcribere conſuevit, quam conſuetudinem obtentam hactenus, obſervari debere inpoſterum declaramus; idem in querelis propter negligentiam omnium praedictorum, in juſtitia exhibenda dicto officiali prolatis decernimus obſervandum.

([l] *In quibus caſibus officialis curiae Cantuar. non reſcribet.*)

Si a delegatis vel executoribus auctoritate apoſtolica deputatis, quibus examinatio teſtium in partibus infra certum terminum facienda, aut executio tertiae ſententiae, vel primae, quae in auctoritatem rei tranſiit judicatae,. vel ſequeſtratio fructuum juxta formam conſtitutionis bonae memoriae Clementis papae quinti editae in hac parte, eadem auctoritate committatur, ad curiam noſtram Cantuar. tuitorie contigerit appellari, officialis noſter ad appellationem hujuſmodi non reſcribat; quodſi per veri ſuppreſſionem, vel falſi ſuggeſtionem de facto reſcripſerit in aliquo caſuum praemiſſorum, procedant nihilominus judices vel executores taliter deputati, ſecundum apoſtolicarum continentiam literarum, inhibitione vel reſcripto dictae curiae non obſtante; officialis etiam noſtrae curiae literis ipſis viſis non differat ſuum revocare reſcriptum, niſi exceptione majoris excommunicationis in Romana curia non diſcuſſae, et ipſius denunciatione notorie parti obtinenti hujuſmodi literas apoſtolicas oppoſita, et ipſius probatione ſufficienti oblata, ob exceptionis et oblationis hujuſmodi non admiſſionem, tuitorie ac legitime ad ipſam curiam noſtram contigerit appellari, vel niſi judices aut executores hujuſmodi notorie modum excedere ſuggeratur, aut quid faciant vel non faciant, cujus occaſione de jure liceat appellare.

([m] *De impetrantibus ſuper ſpoliatione, quid debent ſpecificare.*)

Officialis noſter [n] de antiquo more noſtrae curiae, ad provocationes et appellationes, a ſpoliatione ſeu moleſtatione poſſeſſionis beneficii eccleſiaſtici, decimarum, ſeu aliorum jurium ſpiritualium, quae poſſideri non poſſunt ſine canonico titulo, reſcribere non debebit, niſi ſuggerens titulum canonicum juris communis vel ſpiritualis alleget, et ſpecificet loca, de quibus hujuſmodi jura ſeu decimae proveniunt, et ſe ſpoliatum ſuggerit vel turbatum.

([o] *Quod ad effectum tuitionis vel devolutionis ſufficit probare unum gravamen.*)

Si ex pluribus gravaminibus, quorum quodlibet cum appellatione correſpondente probatum deberet ſufficiens reputari, ad curiam noſtram directe vel tuitorie contigerit appellari, officialis ejuſdem curiae ad omnia ſimul ſuggeſta, reſcripto unico, reſcribere more ſolito teneatur, ut partes a laboribus relevet ac expenſis; et ut omnia gravamina parti appellanti, illata et probata, in eventum probationis hujuſmodi, prout juſtum fuerit, revocentur. Ad effectum tamen devolutionis ſeu tuitionis habendae, ſufficit unum gravamen ſuggeſtum ſufficiens et probatum, niſi per factum contrarium vel excluſorium probatum ſeu alias, legitime excludatur.

([p] *In matrimonialibus non eſt reſcribendum.*)

Ad [q] elidendum iniquorum fallacias, quorum cavillationibus et verſutiis cauſae matrimoniales ſeu divortii per appellationes tuitorias aliquando indebite differuntur; ſtatuimus, ut officialis noſter ad appellationes tuitorias in dictis cauſis a diffinitiva ſententia interjectas reſcribat duntaxat: ad appellationem autem tuitoriam a gravamine in ipſis praetenſis ſeu in correctionis negotio interpoſitam juxta ſtatutum ([r] dicti) praedeceſſoris noſtri nullatenus reſcribatur; ad quam ſi veritate tacita ſit reſcriptum, et in noſtra curia poſtmodum appareat, correctionis negotium, aut cauſam matrimonii ſeu devortii extitiſſe nullatenus diffinitam, pars appellata mox ab examine dictae curiae dimittatur. Adhaec, ſi executor per praeſidentem ejuſdem curiae, ad exequendum ipſius decreta ſeu ſententias deputatus, modum in exequendo exceſſerit, ſeu parti gravamen [s] intulerit, propter quae de jure liceat appellare, officialis noſter ad appellationem hujuſmodi reſcribere teneatur.

De conſuetudinibus et ſtatutis in tuitoriis negotiis obſervandis.

Licet de tuitionibus noſtrae curiae Cantuarienſis, per quas provocantes et appellantes ad ſedem apoſtolicam, ne capiantur in rebus vel perſonis, quamdiu eiſdem competit provocationes et appellationes ſuas proſequendi facultas, in ſtatu, quo tempore provocationum et appellationum hujuſmodi extiterunt, protegi debeant ac tueri; et eiſdem interim illata gravamina conſueverunt revocari, jura canonica faciant mentionem, ac doctores juris canonici ſcripſerint de eiſdem; de modo tamen procedendi in ipſis tuitionibus, per quas non paratur niſi commodum vel incommodum temporale, parum expreſſe cautum reperitur in jure: quapropter, ut ad laudabiles conſuetudines in noſtra Cantuarienſi curia, a tempore et per tempus, ([t] cujus) contrarii memoria hominum non exiſtit, in hujuſmodi tuitionibus introducendis, proſequendis, defendendis et expediendis hactenus obſervatas, ſecurus habeatur recur-

[i] deſunt in O. [k] Tit. deeſt O. [l] Tit. deeſt O. [m] Tit. deeſt O. [n] *ab* O.
[o] Tit. deeſt O. [p] Tit. deeſt O. [q] *eliciendum* O. [r] deeſt O. [s] *attulerit* O. [t] deeſt O.

ſus

ſus; ipſas cum praemiſſis duximus exprimendas, declarandas, et etiam approbandas, et ſub nomine conſuetudinum ipſarum, non obſtante ſcriptura, prout continetur ſuperius, nuncupandas et etiam obſervandas.

([u] *De conſuetudinibus curiae Cantuarienſis.*)

Inprimis igitur conſuevit et debet inpoſterum obſervari, quod tuitorium negotium debeat in noſtra curia taliter introduci, quod veriſimiliter terminari valeat infra annum, nullo impedimento legitimo contingente; et quod lapſo anno a die tuitionis conceſſae, et auctoritate dictae curiae efficaciter executae, pars appellata a dicta curia dimittatur omnino, niſi legitimum impedimentum occurrerit appellationis proſecutionem differens ultra annum, vel conceſſa tuitio fuerit ex cauſa legitima interim prorogata. Item quod nequeat tuitorium negotium introduci, niſi per certificatorium ſufficiens liqueat evidenter, partem appellatam perſonaliter, vel aliis modis, quibus poterit, ut infraſcribitur, tempore competenti fuiſſe citatam, adeo quod veriſimile ſit, ipſam partem appellatam potuiſſe ante introductionem negotii ſibi de defenſionibus per viam facti contrarii, ſeu excluſorii, ſi quas habuerit legitimas, ac de probationibus providere; in quo caſu pars appellans in partis appellatae praeſentia, primo die contento in reſcripto ſuper appellatione hujuſmodi tuitoria curiae noſtrae ſuggeſta, vel in ipſius partis appellatae contumacia tertio die poſtea introducere negotium tuitorium ſuum poteſt, et in ipſius introductione, parte appellata praeſente, aut contumaciter abſente, pars appellans noſtrae curiae praeſidenti dabit articulum, quo poterit narrare et dicere, ſe velle uti narratis in ſuggeſtione, in ea parte a dicta curia impetrata loco narrationis articuli, ſeu libelli cum adjectione, quod petit ſecundum modum, et conſuetudinem dictae curiae ſe tuendum fore pronunciari et tueri cum effectu, ac omnia et ſingula gravamina ſibi poſt et contra ſuas provocationem et appellationem in ea parte ſuggeſtas, ſeu eorum alteram (et hoc cum de provocatione ſuggeritur) alioquin dicatur poſt et contra appellationem in ea parte ſuggeſtam qualitercunque illata, et in ſui praejudicinm temere attentata, revocari, caſſari, et irritari, ſeu caſſa, irrita, et nulla pronunciari, ac fieri ulterius quod eſt juſtum.

Si tamen adverſus appellantem, dum [x] ſuper appellatione ſua tuitoria fuerat in impetrando, vel poſt quicquam attemptetur indebite, oportebit ipſa in articulo petere ſpecialiter revocari, deducendo nominatim et ſpecifice ſingula in articulo, quae dum in impetrando fuerat, pars appellans poſt et contra appellationem ſuggeſtam, ſeu etiam poſt inhibitionem noſtrae curiae ſuper appellatione eadem impetratam fuerint attemptata; et hoc poterit in articulo dicere ſeu proponere, prout res ſe habebit. Quo articulo ſic propoſito, pars appellans ſtatim omnes teſtes in noſtra curia tenetur producere, quos voluerit ſuper eo; nec poſtea aliquos producere poterit, niſi hoc ſibi competat partis beneficio appellatae, factum contrarium vel excluſorium in craſtino vel ſaltem proximo die juridico [y] ſubſequente poſt introductionem hujuſmodi proponentis, et teſtes ſuper hoc in ipſa curia producentis: quo die, poterit pars appellans, ſi voluerit, producere plures teſtes; et in productione teſtium in hujuſmodi negotiis productorum, poterit pars alterutra, quae pro jure ſuo propoſuit, petere quod teſtes hujuſmodi communes, [z] ſi poſtquam examinati fuerint pro parte ipſos producente, diutius morari petantur, ut examinationem ſubeant pro parte, ut ſint communes, petente, tenetur eadem pars hoc petens expenſas pro eorum mora praeſidentis arbitrio miniſtrare. Sed ſi pars appellata ad probandum contrarium factum, ſive excluſorium producat, die ſibi, ut praemittitur, competente, tantummodo inſtrumenta, pars appellans illo die nullos teſtes ſuper ſua appellatione producet; appellans vero tuitorie, poſt diem, quo ſuum proponit articulum, aut etiam appellatus poſt diem, quo factum contrarium aut excluſorium proponet, teſtes producere non ſolebat, niſi appellanti beneficio appellati plus in hac parte competat, ut eſt dictum. Nec diſputari ſolet articulus hujuſmodi appellantis tuitorie vel factum contrarium aut excluſorium appellationis, niſi demum publicatis probationibus ſuper ipſis: adhaec, ſi pars appellata diligenter quaeſita citatione perſonali minime [a] apprehenſa, in curia noſtra comparens fateatur, ſe ſecundum formam ſuggeſtionis ab eadem curia impetratae eſſe citatam, et ad effectum dimiſſionis a dicta curia obtinendae, praeconizari faciet partem appellantem; appellans vero dicat ſe non teneri negotium ſuum tuitorium tunc introducere, pro eo quod apparet per certificatorium ipſum, partem appellatam ſufficienter, ut praedicitur, non eſſe citatam, nec potuit divinare, quod ipſa pars appellata ultro ſe ingereret ad idem negotium defendendum; in hoc caſu audiri ſolet appellans, ut ad introducendum utrique parti alius terminus competens aſſignetur.

Quodſi in termino contento in ſuggeſtione per partem appellantem a dicta curia impetrata, nullo modo compareat pars appellans, pars vero appellata comparens ſe fateatur ſecundum formam ſuggeſtionis hujuſmodi perſonaliter eſſe citatam, ſi hoc doceat per certificatorium, vel aliam ſcripturam auctenticam, ſeu copiam ſuggeſtionis exhibeat, atque juret ſe ad dictum terminum, ſecundum formam ipſius perſonaliter eſſe vocatam, tunc partem appellantem per triduum praeconizari procuret ad effectum dimiſſionis habendae, quae eſt concedenda petenti, niſi pars appellans aliquo die ipſius tridui negotium introducat, et teſtes ſeu probationes producat, ſicut ſuperius eſt expreſſum. Quodſi pars appellata, ut praemittitur, jurare noluerit, ſub poena finalis dimiſſionis a curia antedicta ad alium competentem terminum pars appellans vocabitur, ſi ſit abſens, et ſi ſit praeſens, ei ad introducendum negotium ſuum tuitorium terminus competens per judicem aſſignari debebit; in quo termino ſi pars appellans tuitorie ſuam ap-

[u] Tit. deeſt O. [x] *tamen* inſerit O. [y] *ſequenti* O. [z] *quibus* addit. O [a] *comprehenſa* O.

pellationem

pellationem in curia nullatenus proſequatur, tunc pars appellata de more antiquo noſtrae curiae dimittetur ab ea, parte appellante in expenſis in noſtra curia minime condemnata: quia in tuitoriis non ſit in ipſa curia condemnatio expenſarum, ſecundum antiquum morem curiae antedictae; tamen in caſu, quo eadem pars appellans ſuper eiſdem gravaminibus vel aliis ſecundo impetrat, et proſequi nititur iterato, repelli poterit, niſi refundat dictas expenſas, ſicut in ſtatutis dicti praedeceſſoris noſtri ſuper hoc editis continetur, vel pars appellata pro ipſis recuperandis expenſis actionem inſtituat coram judice competenti: ſi vero partem appellatam per certificatorium appareat, diligenter quaeſitam et perſonali citatione fuiſſe nullatenus apprehenſam, tempore, ut praemittitur, competente, pars appellans citationem aliam, et inhibitionem ſolitam (ſi prius inhibitum non fuerit) a decano eccleſiae beatae Mariae de Arcubus London. dicti officialis in ejus abſentia commiſſario generali, vel alio dictae curiae praeſidente de antiquo more ipſius poterit impetrare, modis quibus fieri poterit, ad competentem terminum faciendis, in quo poterit negotium introducere ac probare; et pars appellata defenſiones et probationes ſuas habere, ſicuti quando pars appellata citatione apprehenditur perſonali, vel contumaciter abeſt, ut ſuperius eſt expreſſum.

([a] *De dilationibus malitioſis in negotio tuitorio excludendis.*)

Adhaec, quia tuitorie appellantes ſua negotia tuitoria protelari, ſeu deferri per excogitata diffugia aliquotiens cupientes, cum in hujuſmodi negotiis tuitoriis in dicta curia produxerint ſuos teſtes, ipſos examinari celeriter non procurant, ſed malitioſe id facere praetermittunt, ut ſub colore pendentis examinationis nondum finitae, terminum ad exhibendum inſtrumenta de more dictae curiae diffuſiorem valeant obtinere; unde negotia tuitoria, quae brevi manu expediri deberent et ſolent, per malitiam hujuſmodi indebite protelantur; obſervari in dicta curia conſuevit, et de caetero obſervetur, quodſi pars appellans tuitorie velit uti tantummodo inſtrumentis, ea debet primo die, quo negotium introducitur, exhibere, nullas probationes alias poſtea introductura. Si vero eodem die teſtes duntaxat producat, niſi duos ad minus ex ipſis examinari procuret, poſt ea volens alio die producere inſtrumenta, nullatenus audiatur. Et idem in factis contrariis et excluſoriis volumus obſervari.

([b] *Quod teſtes in tuitorio negotio in eadem curia examinabuntur.*)

In tuitoriis negotiis tam pars appellans, quam appellata teſtes producens, ipſos cum omni diligentia in curia noſtra Cantuarienſi, et non alibi celeriter examinari procuret; examinationeque completa, exhibeat, ſi voluerit, inſtrumenta, et extunc publicatio ſtatim fiat, quae nec differatur, nec detur dilatio pro inſtrumentis vel literis exhibendis, niſi evidens impedimentum partis juramento probatum, aut cauſa rationabilis ad dilationem concedenda, moveat praeſidentem. In quo caſu brevis dilatio praeſidentis arbitrio concedatur. Facta vero publicatione, et expectato tempore arbitrario, pro copiis redimendis, de diebus in dies in ipſo tuitorio negotio procedatur, et citius quo fieri poterit, tuitionis beneficium concedatur, vel pars appellata ab examine dictae curiae dimittatur. In tuitoriis etiam negotiis indifferenter conſueverunt ſine exceptione teſtes admitti, partibus, et earum procuratoribus, ſeu advocatis, et quibuſdam aliis in ſtatutis dicti praedeceſſoris noſtri contentis duntaxat exceptis, contra quos in eorum productione, vel poſtea eodem die ante ſolutum judicium ſufficere volumus excipere et probare, prout in ſtatutis continetur eiſdem; nec exceptiones alio die antiquo more dictae curiae proponi poterunt contra teſtes, ſi tamen omiſſa exceptione hujuſmodi ex proceſſu appareat, ipſos fuiſſe primitus per dicta ſtatuta vel eorum aliquod repellendos, eorum teſtimonium ſubducatur omnino, ſuper quo examinatores teſtes examinando diligenter inquirant.

([c] *De teſtibus in tuitoriis.*)

Quia partes principales omni jure a teſtimonio in cauſis propriis etiam ab initio repelluntur, quaedam excogitata malitia in noſtra curia noviter inolevit, viz. quod pars appellans tuitorie contra ſpoliantes vel moleſtantes praetenſos, ſeu alio modo gravantes, non ſolum eos, ſed quamplures alios, per quos factum contrarium vel excluſorium ſuſpicatur poſſe probari, ſuggerendo noſtrae curiae facit partes, ut omnes ab initio a teſtimonio prohibendo ſuper hujuſmodi factis contrariis vel excluſoriis repellantur; unde ſtatuimus, quod quilibet eorum ad teſtimonium admitti valeat, quorum pendeat teſtimonium ex eventu, ut ſi ex probationibus appareat, ipſos ſpoliatores, moleſtatores, ſeu ſpoliationis, vel moleſtationis, aut ſuggeſti gravaminis participes extitiſſe, ipſorum teſtimonium repellatur, alioquin valeat ſic receptum. Et idem in notariis obſervetur, ſi contra eos modo conſimili impetretur.

([d] *De eodem.*)

Item de conſuetudine in tuitoriis negotiis obſervata, quodſi contra plures reſcriptum fuerit impetratum, contra eos eſt ſolummodo tuitio concedenda, contra quos gravamina ſunt probata; et caeteris, contra quos nihil probatum [e] fuit, dimiſſio concedatur. Item, ſi partem appellatam ſuggeritur et probetur appellationi interpoſitae ad ſedem apoſtolicam, et pro tuitione ad noſtram curiam detuliſſe, eo ipſo tuebitur pars appellans, et omnia gravamina per ipſam partem in appellatione, cui eſt delatum contenta, et ſuggeſta, etiam non probata, ſpecialiter revocari debebunt.

[a] Tit. deeſt O. [b] Tit. deeſt O. [c] Tit. deeſt O. [d] Tit. deeſt O. [e] *fuerit* O.

([f] *Quot teſtes ſufficiunt in negotio tuitorio.*)

Item, licet duo teſtes ad probandum gravamen ſuggeſtum in tuitoriis requirantur ad minus, ad probandum tamen appellationem legitime interjectam cum juramento partis appellantis ſufficit unus teſtis. Item, ſi parte tuitorie appellante, et gravamina curiae noſtrae ſuggeſta probante, conſentiat pars appellata de procedendo in eadem curia in cauſa ſeu negotio principali, et pars appellans conſentiat in [g] idem, omnia gravamina poſt et contra provocationem et appellationem illata et ſuggeſta, quatenus probata et non excluſa legitime fuerint, revocentur. Et extunc in eadem curia in principali negotio procedatur, prout in dicta curia a tempore et per tempus, cujus contrarii memoria hominum non exiſtit, fieri conſuevit. Conceſſa vero tuitione ſolent ſuggeſta gravamina revocari, quatenus in genere vel in ſpecie ſunt probata. Licet, ut procedatur in noſtra curia in cauſa ſeu negotio principali per partem appellatam minime ſit [h] conceſſum; ſed ſi conſentiat appellatus, quod in principali in noſtra curia procedatur, et a gravaminibus judicialibus tuitorie appelletur, illa gravamina revocari ſolent duntaxat, de quibus per proceſſus cauſae principalis tranſmiſſionem ad noſtram curiam poterit apparere. Necnon et ſuggeſta illata gravamina, de quibus ope exceptionis falſi vel de diminuto proceſſu tranſmiſſo docuerit pars appellans.

([i] *Quae gravamina debent revocari.*)

Item in [k] tuitorio obſervatur, quod nulla gravamina praecedentia reſcriptum impetratum a noſtra curia revocentur, niſi ea, quae ſpecialiter ſunt ſuggeſta. Et ſibi imputet impetrans, qui omnia, quae tunc ſcire potuit, non ſuggeſſit; illa vero, quae, dum pars appellans in impetrando fuerat, vel poſtmodum in proſequendo, apparuerint attentata, et in articulo, de quo ſupra fit mentio, deducta fuerint ſpecialiter et probata, debent, licet ſuggeſta non fuerint, revocari.

([l] *De eodem.*)

Item in tuitoriis, ubi aliquis ſuggerit, ſe poſt provocationem legitimam penſione vel decimis ſpoliatum, et propter hoc fore ad noſtram curiam tuitorie appellatum, et contra ſpoliantem negotium tuitionis in dicta curia noſtra introducitur, ſi negotio pendente hujuſmodi tuitorio ſuperveniat autumnus, vel ſolutionis terminus faciendae, ac ipſe primo ſpolians ſuam ſpoliationem continuet, ſicut prius, pars appellans, obtenta poſtmodum tuitione, proponere poteſt articulum, et petere revocari omnia per partem appellatam attentata, hujuſmodi negotio in noſtra curia indeciſo pendente; parte tamen appellata vocata ad [m] videndum probationem articuli in hac parte porrecti, quo probato, revocationem probatorum habebit. Idem fiet, ſi de procedendo in noſtra curia in principali cauſa vel negotio ſit conſenſum. Quae etiam obſervantur, ſi aliqua attententur poſt tuitionem conceſſam in praejudicium appellantis, tuitionis effectu pendente.

([n] *De effectu tuitionis.*)

Effectus autem tuitionis conceſſae eſt per annum integrum duraturus, a die conceſſionis ejuſdem, quo anno finito, et tempore tuitionis ex cauſa legitima nullatenus interim prorogato, aut ſi pars infra dictum annum tuitionis executionem non petierit, tam pars, quam judex, a quibus extitit appellatum, libere poſſunt exequi et facere quod eſt ſuum, acſi ab eis appellatio tuitoria interpoſita non fuiſſet, etiam ſuper hoc praeſidentis noſtrae curiae litera non obtenta. Si tamen a praeſidente eodem de lapſu anni hujuſmodi teſtimonialis ſeu dimiſſionis litera ſit petita, debet praeſidens hujuſmodi literam concedere, veritati teſtimonium perhibentem. Si vero durante tuitionis effectu, notoria apoſtolicae ſedis vacatio, vel alia cauſa rationabilis proponatur, et per partem appellantem vocatis evocandis, dato ſuper hoc articulo, probetur coram dictae curiae praeſidente, prorogari ſolet juxta arbitrium praeſidentis tuitionis effectus, ſedis apoſtolicae vacatione, ſeu alio impedimento probato durante; nec in hoc caſu aliqua dimiſſionis litera concedatur, ſed de prorogatione eſt litera potius concedenda.

([o] *Quod pars appellata poteſt conſentire de procedendo in cauſa principali.*)

Adhaec, ne de caetero haeſitetur, quod virtute appellationis tuitoriae, cum procurator partis appellatae conſentit tractari et finiri in noſtra curia, negotium principale debet revocari, eſt antiquae conſuetudini inhaerendum, qua fuit ſolitum obſervari; quodſi ante publicationem probationum in tuitoriis negotiis idem procurator [p] id poſtuler, et ſi mandatum ſufficiens ad hoc non habeat, et procurator partis appellantis idoneus in hac parte velit, ad ipſum omnia ſuggeſta et [q] articulata gravamina revocentur, ſpeciali mandato partis appellatae nullatenus expectato: et ſi die dato eidem parti ad veniendum in noſtra curia cum ſufficienti mandato, ad tractandum et finiendum ibidem negotium principale, cum hujuſmodi mandato non veniat, tunc parti appellanti tuitionis beneficium ſimpliciter concedatur. Si vero poſt probationum exhibitionem, et publicationem earum de procedendo in principali ſimpliciter in noſtra curia conſentiat appellatus, tunc gravamina ſuggeſta, illata, articulata, et probata, et ſufficienter non excluſa, ſolent tantummodo revocari. Et ſi appellatus conſentiendo limitet ſic conſenſum, ut ſui virtute conſenſus nil penitus revocetur, et ſuggeratur fuiſſe legitime provocatum, gravamina poſt et contra provocationem et appellationem, ſeu alteram earundem ſuggeſta, illata, probata, et legitime non excluſa revocari debebunt. Attentatorum etiam poſt et contra appellationem praedictam, aut dum in impetrando pars erat, ſi de illo articuletur ſpe-

[f] Tit. deeſt O. [g] *id idem* O. [h] *conſenſum* O. [i] Tit. deeſt O, [k] *tuitoriis* O. [l] Tit. deeſt O. [m] *vocandum* O. [n] Tit. deeſt O. [o] Tit. deeſt O. [p] *hoc* O. pro *id.* [q] *illata* O. pro *articulata.*

cialiter

cialiter et probetur, per modum attentati poterit revocari; poteſt etiam pars appellata conſentire de procedendo in principali, ſemper ante tuitionis literam conſignatam. In hujuſmodi vero tuitoriis negotiis abſolutionis petitio ab excommunicationis, ſuſpenſionis, vel interdicti ſententiis ad cautelam, ſeu ante omnia locum obtinere minime conſuevit, quamvis in appellationibus directis in forma juris abſolutio hujuſmodi peti poſſit.

([p] *Quae exceptio noceat proſequenti tuitoriam appellationem, et quae non.*)

Quanquam etiam extrajudicialiter appellans repelli poſſit a proſecutione appellationis ſuae per excommunicationis objectum, tamen appellationem tuitorie proſequendo per excommunicationem a tuitionis beneficio nullatenus repelletur, cum contra objectum hujuſmodi defendere nequeat ſe appellans, propter antiquam conſuetudinem dictae curiae, quae non permittit appellantem contra objectum hujuſmodi replicare, niſi de excommunicatione auctoritate ſedis apoſtolicae, vel noſtrae curiae promulgata, de qua per ([q] literas apoſtolicas, aut praeſidentis eidem curiae, ſeu) ſufficiens certificatorium ad eaſdem, aut publicum ſeu auctenticum inſtrumentum, actave curiae praedictae ſtatim conſtare poterit ſit exceptum; ſi tamen per literas [r] dictae ſedis aut curiae, vel certificatorium ad eaſdem ſigillo auctentico conſignatum, vel per acta noſtrae curiae, ſeu publicum vel auctenticum inſtrumentum, poſſit appellans infra triduum poſtea de ſua abſolutione, vel dictae ſententiae revocatione evidenter docere, dictus non obſtabit objectus, nec in hoc caſu alia propoſitione abſolutionis hujuſmodi opus erit.

([s] *De renunciatione appellationis in appellatione tuitoria.*)

De exceptione renunciationis appellationis, circa quam conſueverunt multa falſitatis pericula frequentari, volumus de caetero obſervari, quod appellans tuitorie objectus hujuſmodi non repellatur, niſi de ipſa per confeſſionem conſtiterit appellantis emiſſam in curia coram dictae curiae praeſidente.

([t] *De reſignatione beneficii.*)

Quia ſaepius in curia noſtra ſuggerenti [u] ſe beneficio eccleſiaſtico ſpoliatum, et ob hoc ad [w] ipſam curiam tuitorie appellanti, reſignatio hujuſmodi beneficii objicitur in eadem, ut a tuitionis beneficio taliter ſuggerens excludatur, et literae ſub nomine ordinariorum, et inſtrumenta, quae videntur prima facie publica, quamvis falſo fuerint fabricata, in dicta noſtra curia exhibentur, ad hujuſmodi reſignationem probandam. Statuimus, quod cum contra talia exhibita in tuitoriis negotiis, pars appellans ſuas plenas defenſiones nequeat obtinere, obſtante, ut praedicitur, conſuetudine curiae praedictae (ut vitentur pericula, quae occaſione praemiſſorum pluries contigerunt) objectu reſignationis hujuſmodi a tuitionis effectu nullatenus repellatur, niſi de reſignatione hujuſmodi per confeſſionem partis appellantis emiſſam in jure, coram dictae curiae praeſidente, ſeu per literas epiſcoporum, in quorum dioeceſibus beneficia hujuſmodi fuerint, et non aliorum, quas literas eorundem epiſcoporum fuiſſe ſufficienter conſtiterit, appareat evidenter.

([x] *De notificatione appellationis.*)

In appellationibus etiam mere [y] extrajudicialibus tuitorie vel directe ad dictam curiam interjectis, non niſi in caſibus expreſſis in jure eſt notificatio parti vel judici neceſſario facienda. Statutum dicti praedeceſſoris noſtri ([z] editum) in hac parte apertius declarando, ſtatuimus, quod ſi in beneficialibus, aut ſpiritualibus, vel annexis eiſdem, ad curiam noſtram contigerit tuitorie appellari, pars appellata pro poſſeſſione ſua, vel contra poſſeſſionem appellantis, in facto contrario ſeu excluſorio defenſiones legitimas poſſit proponere ad tuitionis beneficium excludendum, quamvis ſic propoſitum factum tetigerit principale, et quod ſive defectus tituli, beneficii, vel alterius rei, aut juris ſpiritualis, cujus reſtitutio petitur, ex defectu probationum partis appellantis appareat, ſive ex propoſitis et probatis per partem appellantem, aut etiam appellatam, tuitionis beneficium denegetur omnino, ne vitioſa poſſeſſio per ſummarias probationes in tuitoriis continuetur ([a] aut) recuperetur, aut vitioſus conſtituatur poſſeſſor, vel canonice poſſidens expellatur.

([b] *De tertia perſona, cujus intereſt proſequi negotium appellantis in tuitoriis.*)

Adhaec, ſi in tuitorio negotio aliquis, cujus intereſt, ſe petat admitti ad defenſionem negotii, et ſui juris propoſitionem, ipſum decernimus admittendum, ut ſi in termino, quo poſſit pars appellata factum contrarium ſeu excluſorium proponere, articulum ſui intereſſe, et ſimul cum eodem factum contrarium ſeu excluſorium ſufficiens et pertinens eodem die proponat et probet, pars appellans a tuitionis beneficio excludatur.

([c] *De probatione ſpoliationis in cauſa tuitoria.*)

Praeterea, ſi dictae curiae ſuggeratur, aliquem per ſe, alium, vel alios, ipſo mandante, approbante, ſeu nomine ſuo factum ratum habente, alterum poſt et contra provocationem legitimam decimis vel aliis rebus ſpoliaſſe; et praeterea fore ad noſtram curiam directe, vel tuitorie appellatum, ac facta ſpoliatio ſit probata, licet factum partis appellatae, aut mandatum vel ratihabitio ipſius ſpecialiter non probetur; appareat

[p] Tit. deeſt O. [q] deſunt in O. [r] *dictarum* O. [s] Tit. deeſt O. [t] Tit. deeſt O. [u] *de* O. pro *ſe*. [w] *noſtram* O. pro *ipſam*. [x] Tit. deeſt O. [y] *judicialibus* O. [z] deeſt O. [a] deeſt O. [b] Tit. deeſt O. [c] Tit. deeſt O.

tamen

5

tamen per probationes, quod per familiares partis appellatae, vel alios ſuos complices, res, de quarum poſſeſſione agitur, ſunt abductae, et in horreis partis appellatae propriis locatis, vel accomodatis eidem, aut quoviſmodo ſpectantibus ad eundem, repoſitae aut receptatae, vel in uſus ſuos converſae, hujuſmodi probatio ad effectum tuitionis et reſtitutionis habendae debet ſufficiens reputari; ex praemiſſis vero vehemens habetur praeſumptio, quod pars appellata ſpoliationem ſuggeſtam ratam habuit et acceptam; et quod ex rebus ſpoliatis locupletior eſt effecta.

(d *De compulſione teſtium recedentium.*)

Quia ſaepe contingit teſtes juratos in tuitoriis negotiis ante ipſorum examinationem recedere, et propter hoc eorum compulſio pro examinatione petitur ſubeunda, ſicque negotia praedicta, quae celeritatem deſiderant, nequiter differuntur; ſtatuimus, quod quotiens teſtes in tuitoriis negotiis producuntur (in quibus ultra numerum quadragenarium ſuper uno articulo teſtes producere alterutri partium non licebit) dum jurant coram judice, moneantur per ipſum, quod donec examinentur, a civitate vel illa, in qua curia Cantuar. reſidet, ſine praeſidentis licentia non recedant; et ſi ſic moniti non examinati contumaciter ſe abſentent, praeconizentur publice, et qui non comparent, contumaces reputentur, et excommunicationis ſententia innodentur. In quorum abſolutione cautius requiratur, per quem vel quos, ut recederent, fuerunt procurati: et e qui culpabilis repertus fuerit in hac parte, per praeſidentem dictae curiae f graviter puniatur; quodſi abſque culpa vel negligentia producentis teſtes non examinati receſſerint ſic jurati, facta fide per partis producentis proprium juramentum, quod requiſivit eoſdem uſque ad examinationem effectualem eorum in g dicto loco morari, et quod pro mora ipſorum eis obtulit ſufficientes expenſas, dabitur ſibi una citatio pro hujuſmodi teſtibus compellendis, licet ab initio ante juramentum eorum non fuiſſet de conſuetudine noſtrae curiae, etſi praeſentes eſſent in ea, talis compulſio concedenda. In negotiis vero tuitoriis, quia eſt ſummarie procedendum, in illis de dictae curiae more antiquo, nulli partium dilatio dabitur, ad dicendum in teſtes vel inſtrumenta in hujuſmodi tuitoriis negotiis exhibita vel producta; in examinatione tamen negotii apparebit, quanta ſit fides inſtrumentis vel teſtibus adhibenda.

De dilationibus h *noſtrae curiae praeſidentium.*

In pertractandis cauſis communibus, in quibus eſt ordo judiciarius obſervandus, noſtrae curiae praeſidentes poſt terminum ad deliberandum datum, qui eſt ſtatutus a jure, dilationes curent taliter moderari, quod ad proponendum dilatorias, et alia, quae ſunt modici praejudicii, terminum ultra octo dies juridicos, abſque cauſa rationabili non concedant, ſicut ad petitionem procuratoris dilationes quaerentis multotiens fieri conſuevit; in aliis vero cauſis et negotiis, in quibus ſecundum conſtitutiones felicis recordationis Clementis papae quinti dudum editas, ſimpliciter, et de plano, ac ſine ſtrepitu et figura judicii fuerit procedendum, quae ſtatuuntur in ipſis, diligenti ſtudio obſerventur.

De poſtulando.

Circa ſtatutum advocatorum noſtrae curiae decernimus obſervandum, quod ut illi, qui in univerſitatibus vel ſtudiis generalibus audiendo jura canonica et civilia didicerint, ad docendum eadem in hujuſmodi univerſitatibus et ſtudiis generalibus excitentur; et ad poſtulandum in curia noſtra aptiores exiſtant, nullus in curia noſtra in advocatum admittatur ejuſdem, niſi doctor vel bacalarius fuerit in jure canonico vel civili, et per unum annum in ipſa curia ſteterit, ipſius conſuetudines et practicam addiſcendo; quodſi plures habiles fuerint, qui, ut ad ſtatum advocationis in noſtra curia admittantur, inſiſtant, illi caeteris praeferantur, qui in univerſitate, vel ſtudio generali, ſtatum doctoratus in jure civili vel canonico meruerunt habere, vel decretales ordinaria hora legerant per duos annos ad minus. Si vero plures doctores, ut recipiantur in advocatos, inſiſtant, nec vacet in curia niſi tantummodo unus locus, ille caeteris praeferatur, quem labor prolixior, et ſtipendia meliora, cum fama celebri fecerant anteire; et idem in pluribus bacalariis ſimiliter expectantibus volumus obſervari, adjicientes, quod quilibet advocatorum alterum honore cupiat praevenire; nec ſint clamoſi nec (i etiam) garruloſi, cum id eorum non deceat honeſtatem, ſed cum cauſa cujus eorum aliqui patroni fuerint, ex ordine regiſtri, vel electione judicis agi coeperit, et tractari, ſurgant illi, qui petentis partem ſuſtinent, et per ordinem a juniore ad ſeniorem, cum maturitate, qua decet, ſine ſuperfluis recitationibus ſua patrocinia praebeant moderate; quibus expletis, advocati partis adverſae ſimili maturitate et ordine ſe defendant, et alterius partis allegationes impugnent vel reſpondeant ad eaſdem, ceſſantibus omnibus interruptionibus et opprobriis hinc et inde.

(k *Quod advocati ſe a curia non abſentent.*)

Statuto l dicti praedeceſſoris noſtri, ſub rubrica de numero advocatorum, quod incipit, "Statuimus," necnon et illo ſub rubrica "Advocati et procuratores conſiſtorii," quod incipit, "Item, quia advocatorum etc." adjicimus declarando, quod advocati noſtrae curiae, ſive ſecum ſocium habeant in cauſis, ſive non, dum cauſae tractantur in dicta curia, nullatenus ſe abſentent ab ipſa, ſine praeſidentis noſtrae curiae petita licentia et obtenta, ex cauſa legitima per ipſum praeſidentem primitus approbanda; frequentatio vero aliarum, curiarum aut conſiſtoriorum, vel judiciorum tempore conſiſtorii dictae curiae ipſis nullatenus permittatur.

d Tit. deeſt O. e *ſi quis* O. f addit O. *in hac parte.* g *praefato* O. h *noſtrae curiae praeſidentium* deſunt O. i deeſt O. k Tit. deeſt O. l *ſancti* pro *dicti* O.

De

(l *De vera informatione recipienda a partibus.*)

Advocatis et procuratoribus noſtrae curiae ſub debito juramenti per eos praeſtiti in eadem praecipimus et mandamus, quod in admiſſione negotiorum et cauſarum, ac informationibus ſuper hiis recipiendis, a partibus veritatem facti, negotiorum et cauſarum merita cum diligenti cautela eliciant et inquirant; nec cauſae ſeu negotii proſecutionem aut defenſionem aſſumant, niſi quam ſciverint, aut veriſimiliter crediderint eſſe juſtam. Pericula etiam clientulorum eis exponant, ſicut in ſtatutis dicti praedeceſſoris noſtri plenius continetur, m quod incipit "Advocati."

(n *De advocatis et procuratoribus beneficiatis.*)

Si quis advocatus vel procurator noſtrae curiae beneficium eccleſiaſticum curatum adeptus, ipſum per annum tenuerit, ſive ordinetur ſive non ad presbyteratus ordinem infra illum, ſi ordinem requirat hujuſmodi, hoc ipſo, quod tamdiu illum poſſederit, noſtrae curiae locum ſuum amittat, niſi bona fide, et abſque ſui fraude ſibi lis aliqua ſuper beneficio hujuſmodi interim moveatur; de qua ſi ſuſpectus fuerit, ſuper hoc ſe teneatur purgare arbitrio noſtrae curiae praeſidentis; quod ſi non fecerit, poenam praedictam incurrat, cum caeteris poenis ſtatutis in jure.

De informationibus et allegationibus o *procuratorum et advocatorum.*

Circa advocatos noſtrae curiae praeſidens hoc obſervet, quod in antiquis legibus et canonibus eſt ſtatutum, cum declaratione ſequente, viz. quod ubi imminet juris informatio in cauſis in noſtra curia ventilatis, ante diffinitivam ſententiam, vel interlocutoriam proferendam, ſeu articuli dubitabilis diſputatio facienda, idem praeſidens det partibus ad allegandum terminum competentem, et praecipiat procuratoribus partium, et clericis regiſtri noſtri, quod infra eundem terminum eidem praeſidenti deferat acta cauſae, ita quod ipſe judex in facto ſe interim informet, ne poſſit per advocatos decipi falſum factum forſitan recitantes; et ſi ſit articulus arduus, primo, ſi velit, factum recitet ipſe judex, cum ſupplementis et detractionibus advocatorum; ſi judex quicquam omiſerit, vel ſuperfluum dixerit recitando, quod poſſit per acta doceri, ex quo facto judex puncta eliciat, in quibus vis quaeſtionis p conſiſtit ad quae duntaxat advocatos audiat allegantes; in quibus allegationibus hunc ordinem volumus obſervari, quod advocatus partis actricis, vel alterius, qui ſibi fieri quicquam petit, primo habeat tempus ſuum juxta negotii qualitatem ad plene allegandum omnia, quae prodeſſe crediderit parti ſuae, abſque interruptione judicis ſive partis; poſtmodum vero parti dicenti hoc fieri non debere, tempus congruum tribuatur pro parte ſua ſimiliter allegandi; nec quaerat judex vanam gloriam, ut a populo ſapiens videatur per allegationes ſuas interrumpere advocatos, ſed habeat tempus ſuum, prout viderit expedire, in quo dicat motiva ſua, ſi velit, et ubi rationes advocatorum movent, vel non movent, oſtendat eiſdem, ſupplendo etiam, ſi quae neceſſaria vel utilia in jure conſiſtentia, et ad cauſam pertinentia omiſerint (q forſitan) advocati; procacem vero et verboſum advocatum puniat poena juris, et ex certa ſcientia fallentem in facto puniat eundem, per tres dies juridicos, vel plures, prout expedire videbitur, ſuſpendendo ab officio poſtulandi, ad poenam aliam nihilominus proceſſurus, ſi hoc exigat protervia advocati; procuratores etiam noſtrae curiae culpabiles in praemiſſis puniat, prout culpa exigit eorundem.

De officio examinatorum r *curiae Cantuar.*

Cum in examinationibus teſtium majus vertatur periculum, et idcirco circa eas cautius ſit agendum; ſtatuimus, quod examinatores noſtrae curiae ſtatutum dicti praedeceſſoris noſtri, quantum ad eos pertinet, diligenter obſervent, et perſonaliter examinent, non perfunctorie, ſed cum diligenti ſtudio et cautela; nec de ſuis clericis ſic confidant, quod eos permittant in eorum abſentia ſcribere dicta teſtis, et poſtmodum in teſtis praeſentia, quod ſcripſerunt, legere coram ipſis, ſicut pluries audivimus eſſe factum. In quibus ſcripturis plura per clericum forſitan inferuntur, quam unquam ſenſui vel intellectui teſtium occurrebant; et ſuper articulis duntaxat, ad quorum probationem producuntur teſtes, et de cauſis ſcientiae, ac ſuper interrogatoriis pertinentibus, quae ſicut articulos de verbo ad verbum, cum reſponſione teſtis ad ea, in ipſis atteſtationibus, et juxta articulum, quem reſpiciunt, et non in fine totius atteſtationis inſeri volumus et mandamus, plenarie requirantur; et non ſuper aliis impertinentibus, ut fiat ad onus partium major numerus linearum, ſecundum quem dicti examinatores ſalarium ſuum a partibus capiunt, ſicut in ſtatuto dicti praedeceſſoris noſtri plenius continetur.

(s *De obtenta examinatorum circa concordantes teſtes.*)

Licet examinatoribus, quibus audiendi depoſitiones teſtium receptorum, et eorum dicta ſcribendi nudum miniſterium eſt commiſſum, non ſit a jure conceſſum, quod ipſi poſſunt dicta teſtium concordare, quia tamen ad officium examinandi teſtes quoſcunque in noſtra curia productos, viri fide digni et juriſperiti, in curſu cauſarum experti ſpecialiter eliguntur, qui ad idem officium exercendum fideliter ſunt jurati; et in noſtra curia nomen examinatorum non ex nudo miniſterio, ſed ex officio ſunt ſortiti; ipſi (t quoque) de antiquo more noſtrae curiae in abſentia officialis noſtri, et decani eccleſiae beatae Mariae de Arcubus London. ejuſdem officialis commiſſarii ſunt dictae curiae praeſi-

l Tit. deeſt O. m *quod incipit Advocati* deſunt O. n Tit. deeſt O. o *procuratorum et* deſunt O. p *exiſtit.* O. q deeſt O. r *curiae Cantuar.* deſunt O. s Tit. deeſt O. t deeſt O.

dentes et judices, de conſuetudine ipſius curiae hactenus eſt obtentum, quod dictae curiae examinatores, poſtquam depoſitionem plene ſcripſerint vel ſcribi fecerint primi teſtis, ut ſcripturae vitetur diſpendium, et expediatur populus eo citius ad noſtram curiam confluens, et partium parcatur expenſis, poſſunt dicta aliorum ſequentium teſtium concordare; et in quibus cum primo teſte ſequentes concordant vel diſcrepant, ſpecialiter aſſignare; pro ſecuritate tamen majori, et ne in aliis curiis ſeu judiciis ſuper hoc dubium oriatur; ſtatuimus, quod ad ſic concordandum dicta teſtium ab officiali noſtrae curiae dicti examinatores commiſſionem habeant ſpecialem, quam penes regiſtrum dictae curiae volumus remanere, ut poſſit inter acta conſcribi, quotiens proceſſus in curia noſtra habiti fuerint in formam publicam redigendi, vel ad alia judicia tranſmittendi, vel ex cauſa alia opus erit.

([u] *De miſſione pro teſtibus facienda.*)

Item ſtatuimus, quod quando propter ſenectutem [w] vel valetudinem teſtium, aut de conſenſu partium, vel aliam juſtam cauſam fuerit pro examinatione teſtium ad loca extra noſtram curiam miſſio facienda, non ſit in voluntate partis, contra quam conceditur miſſio, utrum ad id examinator noſtrae curiae vel alius deſtinetur, cum plerumque ſumptus examinatoris mittendi quantitatem ſeu valorem totius litis excedant; ſed praeſidentis arbitrio committatur, utrum curiae examinatorem tranſmittat, vel conſideratione habita ad perſonas et cauſas, alteri perſonae illarum partium idoneae, et non ſuſpectae, ipſorum teſtium receptionem et examinationem in debita juris forma committat. Quodſi examinatorem curiae ad partes pro teſtium admiſſione et examinatione facienda deſtinari contingat, ſingulis diebus tam eundo, quam ſtando, et redeundo pro ſuis, clerici ſui ſcribentis, et neceſſariorum familiarium ſuorum expenſis, ſeptem ſolidis ſterlingorum contentus exiſt t; parti tamen miſſionem procuranti optione ſervata, an in hujuſmodi pecuniae quantitate, ſeu in aliis neceſſariis ipſum examinatorem, et ſuam familiam ſupradictam voluerit procurare.

([x] *Quomodo pars habet reſpondere ad poſitiones coram examinatore.*)

Quia examinatores noſtrae curiae propter occupationes praeſidentium, ſeorſim partes ad poſitiones et interrogatoria multotiens audiunt reſpondere, et reſponſiones ſcribi faciunt coram ipſis; ſtatuimus, quod examinatores hujuſmodi virtute commiſſionis eis in hac parte faciendae, et officii eorundem, partes et procuratores ſub poena juris monere valeant et arctare poſitionibus et interrogatoriis reſpondere; et ſtatim poſt hujuſmodi reſponſiones factas et ſcriptas, pars reſpondens compareat coram praeſidente et notario regiſtri noſtrae curiae, ac in praeſentia examinatoris, et partis adverſae ipſi regiſtrario tradat eaſdem, et fateatur reſponſiones hujuſmodi per ſe factas, de ſua conſcientia proceſſiſſe, ut poſſit idem regiſtrarius, notarius publicus, ſuper his, ſi opus fuerit, facere publica documenta; et iidem examinatores noſtrae curiae, ad conſignandum quaecunque ad eorum officia ſpectantia de caetero ſigilla obtineant ſuis officiis deputata; quibus omnia ſupradicta conſignent, et non ſub ſuis propriis et privatis ſigillis, ſicut fuit hactenus conſuetum.

([y] *De clericis examinatorum.*)

Statuimus etiam, quod clerici ipſorum examinatorum, qui reſponſiones partium ad poſitiones et interrogatoria, ac teſtium dicta ſcribunt, per [z] dictae noſtrae curiae regiſtri clericum principalem officiali noſtro primitus nominatum, nobis per officialis ipſius literas praeſententur, et per nos ejuſdem curiae fiant notarii publici, et ſcribae jurati, ad ſcribendum fideliter et faciendum omnia et ſingula pertinentia ad officium eorundem, et alia, quae per praeſidentem dictae curiae committentur eiſdem; et quod ſuper his omnibus et ſingulis coram eis actis, dum in noſtra curia et officio hujuſmodi ſteterint, poſſint facere publica et [a] forenſia inſtrumenta, et ſignis ſuis propriis conſignare. Quodque de his quae [b] in foro curiae noſtrae geruntur, fides adhibeatur eiſdem, nec ipſi clerici ex praemiſſis elationis occaſionem aſſumant, quominus in copiis et aliis quibuſcunque ſcribendis et faciendis in officiis eorundem, principali clerico regiſtri noſtri, cui aſtringuntur vinculo juramenti, et cujus ſumptibus ſuſtentantur, intendant et obediant reverenter. Quodſi ipſius judicio vel arbitrio id non fecerint, idem clericus regiſtri noſtri eos amoveat, et alios loco ipſorum officiali noſtro nominet, nobis, ut praemittitur, praeſentandos, ([c] quotiens ſibi videbitur expedire) et extunc ipſis prioribus clericis, ſicut perſonis publicis ſuper novis factis emergentibus, poſt amotionem eorum fidem nolumus adhiberi, ſed ſint hoc ipſo reſpectu futurorum perſonae privatae.

De procuratoribus curiae Cantuar.

De ſtatu procuratorum curiae noſtrae, quorum officium magis in practica, quam juris ſpeculatione conſiſtit, ad ſtatutum dicti praedeceſſoris noſtri adjicimus infraſcripta; viz. [d] ut nullus procurator generalis in dicta curia de caetero admittatur, niſi per annum vel amplius in ipſa curia ſteterit pro practica, in curſu cauſarum, et ejuſdem curiae ſtatutis ac conſuetudinibus addiſcendis; et quod ille, qui bacalarius fuerit in jure canonico vel civili, ad officium procuratoris in noſtra curia aliis eundem ſtatum non habentibus praeferatur. Procuratores autem dictae curiae in eadem nullam cauſam vel negotium introducant, quouſque de mandato ſuo judici, parti adverſae, ac clerico noſtri regiſtri

[u] Tit. deeſt O. [w] *et* O. pro *vel.* [x] Tit. deeſt O. [y] Tit. deeſt O. [z] *noſtri dictae curiae* O.
[a] *forenſeca* O. [b] *de* O. pro *in.* [c] deſunt O. [d] O. pro *ut* legit *quod.*

fecerint

fecerint plenam fidem ; et ſi mandatum exhibeant ſpeciale pro negotio introducto, originale ipſius penes regiſtrum volumus remanere, et utrique parti copiam fieri, de eodem ſigno regiſtrarii conſignatam, ſumptibus partis copiam hujuſmodi habere volentis. Quodſi mandatum fuerit generale, tunc illud exhibens det noſtrae curiae regiſtrario ipſius mandati copiam, antequam originale procuratorium exhibenti reddatur eidem ; quae etiam per ipſum regiſtrarium omnibus, quorum intereſt, fiat expenſis petentis, quotiens opus erit. Idem volumus obſervari de libellis, juſtificationibus, exceptionibus, et caeteris propoſitionibus, inſtrumentis, et actis, quae per procuratores in dicta curia judicialiter proponuntur, vel etiam exhibentur, viz. quod una copia integra penes cuſtodem noſtri regiſtri remaneat, ut poſſit clericus regiſtri noſtri de omnibus conſcribere plena acta tam in publico quam privato ; et copiam ſimiliter facere omnibus, quorum intereſt, quotiens fuerit opportunum.

([e] *Quod procuratores regiſtrum inſpiciant.*)

Statuimus etiam, quod procuratores noſtrae curiae ſingulis diebus, quibus cauſae ſeu negotia ipſis commiſſa tractantur in ea, regiſtrum, cauſarum, et negotiorum acta continens, teneantur inſpicere diligenter, quod eis oſtendi praecipimus libere intuendum, ut ſi dicti ſcriptura regiſtri cum decretis praeſidentium ejuſdem curiae forſitan non concordet, ad ipſorum procuratorum inſtantiam proximo die juridico ſubſequenti, praecepto dictae curiae praeſidentis debite corrigatur.

([f] *De regiſtrariis curiae Cantuar.*)

Quia clerici noſtrae curiae, qui, ſicut et caeteri curiae ipſius miniſtri, in cauſis pauperum laborem ſuum gratis impendere ſunt aſtricti, in copiis faciendis pauperibus in noſtra curia litigantibus ſe difficiles reddiderunt ; adeo quod advocati et procuratores non poterant, ut deberent, de ipſorum juribus informari, nec judicem informare ; ſtatuimus, quod in cauſa, ubi dives et pauper ſimul litigant, copia tam diviti redimenti, quam gratis pauperi, quam citius commode fieri poterit, ſimul fiat. Ubi vero utraque pars pauper exiſtit, copia celeriter ſine difficultate liberetur utrique.

([g] *De actis curiae plene ſcribendis.*)

Item ſtatuimus, quod clerici dicti regiſtri de caetero faciant plena acta, in quibus comparitiones, et modum earum partium, et procuratorum nomina, ac ea, quae fiunt in judicio, quatenus poterunt, plene ſcribant ; ([h] et praemiſſa ſic redigantur in actis, quod utraque pars poſſit ea videre, et habere ſuis ſumptibus ſub manu publica vel privata) nec utantur clerici ipſi reciprocis verbis in actis cum ablativorum [i] abſolutorum vel gerundiorum multitudine ſcrupuloſa ; ne dum nimia brevitate uti nituntur, geſtorum taceant veritatem ; [k] nec in prima perſona ſub nomine judicis, niſi quando recitantur ejus verba ; ſed in tertia perſona in actis redigant verum factum.

([l] *De appellationibus directis introducendis.*)

In introducendis cauſis directarum appellationum, conſuevit in noſtra curia obſervari, quod ſi pars appellans primo die, ad quem partem appellatam citari ad noſtram curiam faceret, comparere contemnat, parte appellata legitime comparente, et partem appellantem praeconizari, in noſtra curia per triduum procurante, ut ſuum negotium introducat ; et ſi hoc non fecerit tertio die poſtea, praeſidens noſtrae curiae ipſo die decernere conſuevit, ipſam partem appellantem ſub poena finalis remiſſionis fore ad noſtram curiam vocandam ; in quo termino pars appellans ſuum negotium introducere potuit, et parti appellatae praeſenti dare libellum, vel abſenti in citatorio edere, ex decreto noſtrae curiae praeſidentis, et ad conteſtandum partem ipſam appellatam facere ad dictam curiam evocari ; ſicque appellantis prima contumacia, qui appellationem ſuam proſequi debuit diligenter, non ſolebat puniri, ex qua impunitate contingit, quod vix aliquis appellationem directam proſequitur, quouſque per partem appellatam ſub poena finalis remiſſionis ex decreto praeſidentis noſtrae curiae ſit vocata, non abſque partis appellatae laboribus et expenſis. Nos igitur iniquitatem hujuſmodi, quantum poſſumus, amputantes, ſtatuimus de caetero obſervari, quod pars appellans ſit vocata, deinde comparens, cauſam appellationis ſuae nullatenus introducat, donec expenſas per partem appellatam factas occaſione praemiſſa, noſtrae curiae praeſidentis arbitrio moderandas, parti appellatae tunc praeſenti et petenti refundat, niſi poſſit de legitimo impedimento docere, quare non potuit cauſam ſuam introducere primo die.

([m] *De cauſis introducendis coram officiali.*)

In appellationibus vero a gravaminibus decani eccleſiae beatae Mariae de Arcubus London. officialis noſtri commiſſarii vel aliorum commiſſariorum ejuſdem [n] curiae interjectis ad ipſum coram officiali introducendis, eadem ſtatuta dicti praedeceſſoris noſtri volumus obſervari ; hoc adhibito moderamine, quod ſi contingat officialem noſtrum eodem die, quo ab ipſo decano, vel alio officialis noſtri commiſſario appellatum fuerit, ut praefertur, ſuam praeſentiam in noſtra curia exhibere, non ipſo eodem die, ſed in alio proximo, quo idem officialis ſuam praeſentiam exhibuerit in curia antedicta, appellans cauſam appellationis hujuſmodi coram ipſo introducere teneatur.

[e] Tit. deeſt O. [f] Tit. deeſt O. [g] Tit. deeſt O. [h] deſunt O. [i] *abſolutorum* deeſt O. [k] *et* addit O.
[l] Tit. deeſt O. [m] Tit. deeſt O. [n] O. interſerit *dictae*.

([o] *De

([o] *De revocatione gravaminum in directis appellationibus.*)

In proſequendis directis appellationibus in noſtra curia volumus obſervari, quod ſi pars appellans in libello ſuo plura gravamina ex reſcripto elicita introducat, pars appellata teneatur ad omnia conteſtari, neque audietur volens ad effectum devolutionis unum fateri exile gravamen, et appellationem correſpondentem eidem, et partem appellantem a revocatione excludere caeterorum, niſi pars appellata conſentiat, quod pronunciatione facta pro juriſdictione noſtrae curiae, caetera ſuggeſta gravamina revocentur, quatenus ex proceſſu ſuo tempore, poſt ea ad eandem curiam tranſmittendo, vel aliis probationibus legitimis poterunt apparere; alioquin admittatur ad caetera negata probanda, et ſuper eis juſtitiam conſequendum.

([p] *De appellationibus interpoſitis per procuratorem.*)

Cum proceſſus judicis, a cujus gravamine vel interlocutorio ſuggeritur appellatum, ex ſolis actis habitis coram ipſo, et non ex novis probationibus inpoſterum faciendis, juſtificari debeat, et etiam impugnari, non ſufficit parti per procuratorem a ſibi illato gravamine appellanti in appellationis cauſa probare ſe appellantis procuratorem tempore illati gravaminis extitiſſe, ſicut fieri conſuevit, niſi etiam probet, quod judici, a quo ſe aſſerit appellaſſe, fecerit de ſuo procuratorio plenam fidem. Quod non ſolum in directis appellationibus, ſed etiam in tuitoriis, ſi a judiciali gravamine appelletur, volumus obſervari.

De appellantibus a non admiſſione ad beneficium eccleſiaſticum.

In cauſis appellationum a non admiſſione ad beneficium eccleſiaſticum, a ſuffraganeis vel aliis interjectarum ad curiam ſupradictam, ubi conſtat beneficium, de quo agitur, de jure et facto vacare, deputetur yconomus per noſtrae curiae praeſidentem, ita quod onus beneficii ſupportetur, et eidem ſerviatur laudabiliter in divinis; ubi vero contra aliquem proceditur beneficio eccleſiaſtico incumbentem, ſequeſtrationes omnimodas per noſtram curiam fieri prohibemus, niſi in caſibus a jure permiſſis, in quibus per ipſam curiam ſic ſequeſtra praecipimus interponi, ut de fructibus ſequeſtratis nihil praeſidentibus noſtrae curiae applicetur, ſed de eiſdem parti incumbenti, pro ſumptibus litis et alimoniae congrua portio aſſignetur dicti arbitrio praeſidentis; et per cuſtodem hujuſmodi ſequeſtri congrue miniſtretur eidem, et quod reſiduum fuerit, vincenti in cauſa, vel ei, cui de jure debebitur, integre reſervetur; nec ad beneficium eccleſiaſticum per praeſidentem noſtrae curiae aliquis admittatur, niſi talis exiſtat, cui nihil obviat de canonicis inſtitutis, et qui praeſidentis examinationem ſubeat perſonalem; alioquin ſit hujuſmodi inſtitutio nulla et irrita ipſo jure, niſi perſona inſtituenda ſacrae theologiae, ſeu juris canonici vel civilis profeſſor fuerit, quos a perſonali examinatione volumus excuſari; in eiſdem etiam, et aliis cauſis principalibus quibuſcunque, poſt juramentum de calumnia praeſtitum ad ponendum, et articulandum ſimul; unus terminus competens aſſignetur; et quam citius commode fieri poterit, de eorum pertinentia et impertinentia diſputetur, et pronuncietur per noſtrae curiae praeſidentem, qui articuli et poſitiones fuerunt pertinentes, et impertinentes rejiciat, ac pertinentes admittat, ut ſic ad ſolas pertinentes partes, ſub poena juris, reſpondere legitime moneantur; et ſuper negatis tantum, ſi oporteat, probationes aliae admittantur. Idem volumus obſervari in exceptionibus, et aliis propoſitionibus quibuſcunque, quae plenam cauſae cognitionem requirunt. Nec volumus de caetero tales exceptiones vel propoſitiones ſub forma conſueta, viz. ut eatenus valeant, quatenus probatae de jure valere debent, vel conſimili, ſed ſimpliciter admitti vel rejici, ne forte poſt multos labores et ſumptus factos inutiles, propter earum ineptitudinem ſic propoſita, cum eorum probationibus finaliter repellantur. De conſenſu tamen utriuſque partis ſub dicta forma conſueta hujuſmodi exceptiones et propoſitiones admitti ipſorum periculo aequanimiter toleramus; in articulis vero ſummariis, in quibus propoſito articulo et admiſſo illum ſtatim oportet eodem die probare, aliud obſervetur, viz. quod articulus, "quatenus de jure," etc. illico cum probationibus admittatur, periculo proponentis, ut, ſi poſtmodum ineptus appareat, cum ſuis probationibus ſimul cadat; decreta ſiquidem quaecunque in noſtra curia palam et publice proferantur; et mox per [q] regiſtratorem ejuſdem curiae clare et fideliter regiſtrentur.

De teſtibus, et eorum compulſionibus.

Si quis in cauſis [r] et negotiis producat teſtem, cujus ſubornatio ſeu falſitas apparuerit, dominum litis, negotii, vel inſtantiae, cujus conſtat eſſe teſtem hujuſmodi, aut cauſae ſeu negotii promotorem, ſi in ea parte ſuſpectus fuerit, ad dictam curiam decernimus evocandum; et ſi de falſitate et ſubornatione hujuſmodi de conſcientia ſua facta ſibi objicienda canonice nequeat ſe purgare, perſonarum et cauſarum attentis qualitatibus, praeſidentis arbitrio puniatur acerbe, et teſtimonium non valeat talis teſtis, nec ipſe extunc in teſtem in ipſa curia admittatur.

([s] *De notariis falſis, et teſtibus.*)

Statuimus praeterea, quod quandocunque in dicta curia reperitur aliquem notarium publicum inſtrumentum falſum feciſſe, nomen et cognomen ipſius ſcribatur in curiae noſtrae regiſtro, et qualiter ſit convictus, cujus inſtrumentis extunc adhibeatur penitus nulla fides, ſed ſignum ejus damnatum in aliquo loco dictae curiae patenti et eminenti ponatur; nomen etiam

[o] Tit. deeſt O. [p] Tit. deeſt O. [q] *regiſtrarium* O. [r] *ſeu* O. [s] Tit. deeſt O.

4

am teſtis, necnon promotorum, quorum falſitas deprehenditur, ad ipſorum perpetuam repulſam in regiſtro ſcribatur eodem; ſi excommunicationis exceptio in dicta curia propoſita fuerit contra teſtem, ſtatuimus, quod ipſa non reputetur probata, niſi per literas denunciantis, vel illius, cujus auctoritate denunciatio facta fuit, ſeu publicum inſtrumentum.

([t] *De compulſione teſtium.*)

Quia circa compulſiones teſtium non poſſumus omnibus malitiis obviare, fraudes, quas poſſumus, excludere cupientes, ſtatuimus, quod tres tantummodo concedantur citationes pro teſtibus compellendis, juxta arbitrium praeſidentis, quarum ultima ſub poena amiſſionis ipſorum teſtium concedatur; ita tamen quod pars petens compulſiones eaſdem in ſingulis petitionibus hujuſmodi teneatur jurare, quod ad citationes conceſſas faciendum, omnem diligentiam, quam potuit et debuit, [u] adhibuit. Quodſi iidem teſtes fuerint citatione aliqua perſonaliter apprehenſi, per cenſuras eccleſiaſticas et aggravationes earum ad perhibendum teſtimonium compellantur, ne pars volens eos producere, quae diligentiam ſufficientem adhibuit, ſuis probationibus neceſſariis defraudetur.

([w] *In quibus non eſt credendum teſtibus.*)

Adhaec ſtatuimus, quod ſolis laicis teſtibus ſine aliis adminiculis in noſtra curia non credatur ſuper his, quae ſcripturam de juris neceſſitate requirunt, nec eis ſeu aliis etiam literatis credatur ſuper legitimitate et ſufficientia exceptionum, et aliarum propoſitionum, quae ſuggeruntur in forma juris concepta, niſi de legitimitate et ſufficientia hujuſmodi aliter doceatur.

De proceſſu continuando proceſſui, vel noviter inchoando.

Statutum dicti praedeceſſoris noſtri de continuando proceſſum proceſſui, vel noviter inchoando locum volumus obtinere, quando in cauſa ſeu negotio, cujus proceſſus tranſmittitur, non eſt lis conteſtata, de calumniave juratum, aut ad probationum receptionem proceſſum; quodſi conteſtatum fuerit, vel juratum, ſeu ad probationum receptionem proceſſum, in ipſis communia jura ſerventur, parſque renuncians proceſſui in expenſis legitimis condemnetur, antequam in cauſa vel negotio ulterius procedatur.

De querelis.

Quando de negligentia inferiorum judicum immediate ſubjectorum Cantuar. curiae querelatur, judices vel partes querelatae ad probandum excuſationes aliquas non arctentur, niſi pars querelans de traditione querelae, et requiſitione congrua de juſtitia facienda; quodque pars querelans parata fuerit juſtitiam recipere coram ipſis, de quorum negligentia querelatur, fidem faciat per duos teſtes, aut publicum ſeu auctenticum inſtrumentum, vel per unum teſtem ad minus cum proprio juramento, niſi per certificatorias literas judicis querelati vel alias poterit apparere, eum ſuam juriſdictionem a ſe abdicaſſe, vel in praeſidentem noſtrae curiae tranſtuliſſe.

De proceſſibus ad curiam Cantuarienſem tranſmittendis.

Si in appellationum vel querelarum cauſis pro juriſdictione noſtrae curiae pronunciari contingat, et pro proceſſu coram inferiori judice habito fuerit tranſmittendum, pars, cujus intereſt negotium maturari, ipſum arbitrio praeſidentis ad noſtram curiam tranſmitti procuret ſuis laboribus et expenſis, niſi ipſum manifeſta paupertas ab expenſis excuſet; in quo etiam caſu non excuſabitur a diligentia et labore procurandi, et faciendi hujuſmodi proceſſum ad curiam eandem tranſmitti.

De abſolutione ante omnia, et aliis ſummariis articulis.

Quandocunque articulus abſolutionis ante omnia, vel alius articulus ſummarius, qui non habet certum propoſitionis terminum, niſi juxta proponentis arbitrium, in noſtra curia eſt porrectus, licet pars proponens ad probandum eundem debeat ſtatim probationes paratas habere; parti tamen, contra quam proponitur, et quae ſibi de hoc providere non potuit, ſtatuimus aliquem terminum competentem pro ſuis defenſionibus proponendis, pariter et probandis, praeſidentis arbitrio concedendum; niſi terminus ad probandum ſtatuatur a jure. In articulo vero abſolutionis ante omnia ad probandum prolationem excommunicationis ſententiae, ſufficit proponenti probare denunciationem judicis vel alterius ipſius auctoritate factam, qui ſuggeritur excommunicationis ſententiam protuliſſe, cum hujuſmodi ſententiae proferantur multotiens in occulto, et fiat earum publicatio in aperto, nec judicem [x] praeſumatur ſententiam, quam non protulit, publicare; et, ſi proponens articulum abſolutionis ante omnia teſtes producat, et in probatione excommunicationis deficiat, teſtes ſuper eodem, et ad eundem effectum non poſſit producere iterato; poterit tamen [y] poſtea literas et inſtrumenta producere, in quorum productione ſubornatio non timetur, ad effectum hujuſmodi abſolutionis habendae.

De contemptoribus curiae Cantuar.

Contemptores noſtrae curiae non ſolum illos exiſtere declaramus, qui in ſtatuto dicti praedeceſſoris noſtri ſuper hoc edito numerantur, ſed etiam omnes illos, qui ſcienter et malitioſe impediunt quoſcunque in noſtra curia litigantes, vel ſervientes eiſdem, quominus in ipſa curia ſeu extra eam libere poſſint proſequi vel defendere ſua jura; idem decernimus de his, qui hujuſmodi litigantibus aut perſonis eiſdem neceſſariis

[t] Tit. deeſt O. [u] O. *adhibebat.* [w] Tit. deeſt O. [x] *aeſtimatur* O. [y] *iterato* O. pro *poſtea.*

illicitas minas inferre, vel terrores aut metum incutere non formidant; contemptores etiam noſtrae curiae poſt factas conſuetas informationes ſummarias, ſuper contemptu et inobedientia reſponſuras volumus taliter evocari, quod poſſint citra vacationes vel prolixas ferias expedire; et ut maturius illud fiat, in litera citationis hujuſmodi contemptus materia exprimatur; et primo die comparitionis citati examinatoribus ejuſdem curiae interrogatoria ipſum contemptum tangentia liberentur; et ſic reſpondeant ad eadem, quod poſſint in craſtino uno modo vel alio, ſi per eos non ſteterit, liberari; contemptores vero per probationes illico miniſtrandas reputamus eſſe convictos, ſi per confeſſiones proprias, vel per certificatorium, ſeu alias literas ſigillis ſuis propriis conſignatas, ipſos appareat contemptum eis impoſitum commiſiſſe; alioquin detur terminus promotori contemptus ad convincendum eoſdem de perjurio et contemptu. Et ſi recepto ad hoc termino promotor dicat in illo, vel aliter tunc appareat ſe nolle convincere contemptorem, vel libellare noluerit contra [z] eum, extunc eo ipſo praeſumatur in promotione contemptus manifeſtam calumniam commiſiſſe, ut poena contenta in ſtatuto dicti praedeceſſoris noſtri illico puniatur.

De concordantia ſtatutorum antiquorum.

Ut ambiguitatis nodoſae ſcrupulum amputemus, dicti praedeceſſoris noſtri ſtatuta, quorum unum incipit "Diligenti," et aliud "Praeterea," quae adinvicem dicuntur contraria a multis, ad ſanum intellectum reducere cupientes, dictum ſtatutum "Diligenti" ſic debere intelligi declaramus; cum ſecundo impetrans ſuggeſtionem ſuam primam in noſtra curia nullatenus introducit, nec appellans remittitur, neque appellatus dimittitur ab eadem, ut talis primo et deinde ſecundo impetrans tuitorie ſuper iiſdem prius ſuggeſtis tuitorie vel directe repellatur omnino, ac condemnetur ulterius, prout in ſtatuto ipſo dignoſcitur contineri. Statutum vero "Praeterea" intelligitur, quando ante ſecundam impetrationem pars appellata a ſuggeſtione [a] prima judicialiter obtinuit ſe dimitti, aut quia pars appellans tuitorie inſtans judicialiter non probavit ſuggeſta, vel, poſtquam inſtantiam judicialem incepit proſequi, ſic dimiſit, quod pars appellata a noſtra curia obtinuit ſe dimitti, ut ſecundo impetrans ſuper iiſdem, quibus primitus impetravit, admittatur cum expenſarum refuſione legitime facienda. Quia in caſu ſtatuti "Diligenti" praeſumitur major dolus, et ideo eſt acerbius merito puniendus.

De decano eccleſiae beatae Mariae de Arcubus London.

Volentes, ut proceſſus in cauſis et negotiis in dicta curia noſtra tractandis de caetero faciendi indubitatam habeant firmitatem; ſtatuimus, quod officialis dictae curiae, qui pro tempore fuerit, teneatur decanum eccleſiae beatae Mariae de Arcubus London. ſuum conſtituere in ipſius abſentia commiſſarium generalem, qui habita commiſſione hujuſmodi dicti officialis in ipſius abſentia generalis commiſſarius nuncupetur; et ſub denominatione praedicta concipiantur omnia acta in ipſa curia habita coram eo, ſicque ſe nominet in ſcribendo; officialis inſuper dictae curiae [b] noſtrae, omnia decreta, quae occurrerint proferenda, dum in ipſa curia pro tribunali ſedens fuerit, interponat; et acta coram eo, dum illic ſedet, faciat ſub nomine ſuo concipi atque ſcribi.

De ſigillis decanorum ruralium.

Quanquam felicis recordationis Otho, apoſtolicae ſedis legatus in Anglia, ſigilla decanorum ruralium videatur inter caetera ſigilla auctentica numerare, et illa auctentica reputare; nos tamen ipſius legati ſtatutum non intelligimus adeo extendendum, quod in noſtra curia literis aut ſigillis ipſorum decanorum ſuper contractibus, renunciationibus, actis judicialibus, ſeu aliis quibuſcunque actis et geſtis ad eorum officium non pertinentibus fides debeat adhiberi; in certificatoriis tamen citationum, executionum, et aliorum mandatorum, a ſuperioribus ſuis ordinariis vel delegatis commiſſorum, eiſdem literis ipſorum decanorum ſigillo officii decanatus hujuſmodi conſignatis, juxta mentem ſtatuti praedicti fidem volumus adhiberi.

([c] *De ſtatutis et conſuetudinibus obſervandis.*)

Quia ſi [d] praemiſſa remedia non ſerventur, aut in eis deſit ([e] debitae) executionis effectus, nullum commodum conſueverunt afferre, ut tanti noſtri laboris aſſidui ſubſequantur fructus uberes et ſperati; ſtatuimus et mandamus, quod praeſidentes, advocati, procuratores, et caeteri miniſtri noſtrae curiae, ad eorum officia in ipſa curia nunc admiſſi, antequam exerceant officia eorundem, corporale praeſtent ad ſancta Dei evangelia juramentum, quod praedicta noſtra ſtatuta, ac noſtras ordinationes et conſuetudines memoratas, dictique noſtri praedeceſſoris, quatenus ſupraſcriptis non obſtant, et pertinet ad ſingulos eorundem, fideliter obſervabunt; hoc addito in ipſorum praeſidentium juramento, quod ipſi praemiſſa ab aliis miniſtris dictae curiae quibuſcunque diligenter et fideliter facient obſervari. A praeſidentibus inſuper et miniſtris dictae curiae quibuſcunque in eadem de caetero ad eorum officia admittendis, in ipſorum admiſſione praecipimus praeſtari ſimile juramentum, quatenus contingit quemlibet eorundem.

Haec igitur ad utilitatem communem totius noſtrae Cantuar. provinciae, et honorem noſtrae curiae antedictae, ſuperfluis et incertis ipſius conſuetudinibus reſecatis [f] cum multorum conſilio peritorum neceſſario ſic duximus corrigenda, ordinanda, ſtatuenda, et ſub hac brevitate providimus redigenda, quae una cum ordinationibus

[z] *eundem* O. [a] O. hic inſerit *ſua.* [b] O. omittit *noſtrae.* [c] Tit. deeſt O. [d] O. *proviſa.* [e] deeſt O. [f] *cum* deeſt O.

bus et ſtatutis dicti praedeceſſoris noſtri, quatenus praemiſſis non obviant, ut praefertur, per praeſidentes noſtrae curiae, et miniſtros, ac caeteros quoſcunque nobis ſubditos in ipſa curia volumus et praecipimus futuris temporibus obſervari; nobis autem, et ſucceſſoribus noſtris poteſtatem ſpecialiter reſervamus praemiſſa corrigendi, mutandi, addendi, et detrahendi eiſdem, et ipſa omnia, acſi quae oriantur dubia ex praemiſſis, interpretandi, et declarandi, prout nobis, et ſucceſſoribus noſtris videbitur expedire. In quorum teſtimonium ſigillum noſtrum fecimus hic apponi. Dat. apud Lambeth quinto idus Maii, anno Domini M.CCC.XLII. et noſtrae tranſlationis nono [g].

Forma juramenti officialis ſive decani.

" Ego (N.) officialis curiae Cantuar. in officio meo pro viribus diligenter et fideliter me habebo, ac favoris, odii, et cupidinis cujuſcunque tramitibus depulſis pariter et omiſſis, juſtitiam faciam plenam et puram in ſingulis, quatenus humana fragilitas patitur juxta poſſe. Jura quoque, et laudabiles hujus curiae conſuetudines, et ordinationes ſcriptas, et ſtatuta ejuſdem curiae nova et antiqua (quatenus antiqua novis non obviant) quatenus ad officium meum pertinet, obſervabo; et ab aliis dictae curiae miniſtris quibuſcunque diligenter et fideliter faciam obſervari; ſic me Deus adjuvet, et haec ſancta Dei evangelia. "

Forma juramenti examinatorum.

" Ego (N.) in officio examinatoris hujus curiae Cantuar. pro viribus diligenter et fideliter me habebo, ſine favore cujuſcunque, vel odio, aut materia cujuſcunque inordinatae cupidinis; quodque non ero in adeundo difficilis, nec in ſumptibus indebite oneroſus; ac jura, et laudabiles ipſius curiae conſuetudines, ac ordinationes ſcriptas, et ſtatuta ejuſdem curiae nova et antiqua (quatenus antiqua novis non obviant) quatenus ad officium meum pertinet, obſervabo; ac in abſentia officialis dictae curiae, et decani hujus eccleſiae beatae Mariae de Arcubus London. pro tempore exiſtentis ipſius officialis, in ſua abſentia commiſſarii generalis, ab omnibus aliis dictae curiae miniſtris faciam juxta poſſe fideliter obſervari; ſic me Deus adjuvet, et haec ſancta Dei evangelia. "

Forma juramenti advocatorum.

" Ego (N.) in officio advocati hujus curiae, pro viribus diligenter et fideliter me habebo, ac laudabiles ipſius curiae conſuetudines, ac ordinationes ſcriptas, et ſtatuta ejuſdem curiae nova et antiqua (quatenus antiqua novis non obviant) quatenus ad officium meum pertinet, obſervabo; ſic me Deus adjuvet, et haec ſancta Dei evangelia. "

Forma juramenti procuratorum.

" Ego (N.) in officio procuratoris hujus curiae, pro viribus diligenter et fideliter me habebo, ac laudabiles ipſius curiae conſuetudines, et ordinationes ſcriptas, et ſtatuta ejuſdem curiae nova et antiqua (quatenus antiqua novis non obviant) quatenus ad officium meum pertinet, obſervabo; ſic me Deus adjuvet, et haec ſancta Dei evangelia. "

Forma juramenti clericorum regiſtri ſcribentium reſponſiones partium, dicta teſtium, et alias copias.

" Ego (N.) in officio ſcribendi reſponſiones partium, dicta teſtium, et alias copias regiſtri hujus curiae Cantuar. pro viribus diligenter et fideliter me habebo, ac laudabiles ipſius curiae conſuetudines, ac ordinationes ſcriptas, et ſtatuta ejuſdem curiae nova et antiqua (quatenus antiqua novis non obviant) quatenus ad officium meum pertinet, obſervabo; ſic me adjuvet Deus, et haec ſancta Dei evangelia. "

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
CLEMENT. VI. 1.	JOH STRATFORD 9.	1342.	EDWARD. III. 16.

Breve regium epiſcopo Exon. ad deprecandum pro rege in Franciam ad bellum tranſituro. Ex reg. Exon Grandiſon B. fol. 24. a.

EDWARDUS, Dei gratia rex Angliae et Franciae, et dominus Hiberniae, vener. in Chriſtro patri J. eadem gratia epiſcopo Exon. ſalutem. Terribilis in judiciis, et inſcrutabilis in conſiliis rex caeleſtis, qui digne flagellat filios, quos diligit, oſtendit plerumque peccanti populo ſuo dura, peccantes propter iniquitates ſuas humilians, ut ſic ad ſe reverſi quaerant humilius nomen ejus. Penſantes itaque, quantis guerrarum incommodis et adverſitatibus nos et ſubjectus nobis populus, peccatis noſtris, vel ipſius populi, ſeu utriuſque forſitan exigentibus, fuimus a longe retro temporibus, et adhuc ſumus inaniter laceſſiti, ac facultatibus collapſi graviter, et exhauſti, ac conſiderantes periculoſa diſcrimina nobis et noſtris veriſimiliter imminentia, niſi divina providentia clementius reſpexerit nos ex alto, in tanta tribulatione malorum et dolore Dominum noſtrum conſpicimus, in praeſentiarum divinam contemplamur omnipotentiam ſperantes, quod juſtus judex, verax Deus, benigne reſpiciet cauſae noſtrae veritatem et juſtitiam, et humiliabit calumniatorem, et ſic ſub miſerationis divinae fiducia rem aggredientes arduam, paſſagium noſtrum verſus partes Franciae ordinavimus validum et feſtinum, et alium exercitum verſus partes Scotiae duximus tranſmittendum, ut ſic per Dei gratiam comminatis nobis occurramus periculis,

[g] Hucuſque codex Oxon. coll. Jeſu.

culis, et fidelibus noſtris poſt magnam, quam paſſi ſunt, inquietudinem quietis pulchritudinem praeparemus. Cum igitur conſtituti ſitis pro hominibus a Domino, ut offeratis dona et ſacrificia pro peccatis; attendite, quaeſumus praedicta nedum noſtra, ſed publica pericula; preces pro felici progreſſu noſtro fundentes ad altiſſimum, ſupplentes vices Moyſis, ut nos et noſtri poſſimus adverſariis noſtris in veſtrarum erectione manuum praevalere; et ut augmentum gratiae nobis multiplicatis interceſſoribus largiatur, faciatis per veſtras civitatem et dioec. pro nobis miſſas celebrari, praedicationes et proceſſiones fieri, ac alia piae praelatationis officia miſericorditer exerceri, ut Deus miſericordiarum ſuper nos et exercitus noſtros manum ſuae benedictionis extendat, et actus noſtros in beneplacito ſuo ſic dirigat, ut ſic cedant ad laudem nobis ac meritum, et ſubjectis nobis fidelibus commodum et quietem. Dat. apud Turrim London. 12. die Auguſti, anno regni noſtri Angliae XVI. regni vero noſtri Franciae tertio.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
CLEMENT. VI. 1.	JOH. STRATFORD 9.	1342.	EDWARD. III. 16.

Conſtitutiones provinciales Johannis Stratford, Cantuarienſis archiepiſcopi, editae in concilio provinciali Cantuar. Londini 10. *die menſis Octobris, anno Domini* M.CCC.XLII. * Ex MS. Cott. Otho A. XV. MS. Lamb. 17. et Elien. 235.

I. *Ne in privatis oratoriis miſſarum ſolennia ſine licentia epiſcopi de caetero celebrentur.*

QUAM[a] ſit inhoneſtum et reverentiae divinae contrarium, tam in privatis oratoriis, quam capellis pro divinorum celebratione non deputatis antiquitus nec dotatis, aut domibus minime conſecratis, ſacrarum miſſarum celebrare myſteria, non tantum Veteris Teſtamenti pagina, et ſanctiones canonicae, verum etiam traditiones principum ſecularium debitae conſiderationis [b] judicio perſpexerunt; quas ſacerdotes ſeculares nequiter contemnentes, nulla neceſſitate cogente, divina celebrantes, in eis varia diſcrimina pariunt animabus, dum eccleſiarum parochiani a ſuis ex hoc ſe retrahentes parochialibus eccleſiis, ac ſic informationibus [c] ſalutaribus, quae in eis ſolent fieri, frequenter carentes, [d] nonnullis prohibitis, et communioni [e] quorundam illicite et temere ſe ingerunt, ac contra doctrinam, qua praecipitur iniquam conditionem alteri per alterum non afferri, plurimis ex hoc malis emergentibus, parochialium eccleſiarum detrahitur honori et commodo conſueto. Nos de fratrum noſtrorum, et totius concilii aſſenſu et conſilio, decernimus quemcunque in oratoriis, capellis, aut domibus hujuſmodi, ſeu in loco minime dedicato, ſeu delibato, miſſarum ſolennia (dioeceſani non obtenta licentia) contra canonum prohibitionem de caetero celebrantem, ſuſpenſionem a divinorum celebratione per menſem incurrere ipſo facto. Licentiam autem ab epiſcopis noſtrae provinciae, miſſas in locis hujuſmodi non ſacratis conceſſam celebrandi, et inpoſterum concedendam perſonis aliis, quam magnatibus ſeu nobilibus, moram facientibus in locis ab eccleſiis parochialibus notabiliter diſtantibus, aut notorie debilibus vel infirmis, irritam decernimus et inanem. Per hoc tamen eccleſiarum praelatis et rectoribus, et canonicis eccleſiarum cathedralium, vel religioſis non intendimus derogare, quominus ipſi in oratoriis ſuis, ab antiquo conſtructis, miſſas poſſint licite celebrare, ſeu facere celebrari, ſicut fieri conſuevit. Sacerdotes inſuper, quos in oratoriis regum, ſeu capellis, ſeu reginarum Angliae, aut liberorum ſuorum, erectis vel erigendis, miſſas celebrare contigerit, poena praedicta nolumus coarctari.

II. *Ne inſtituti in beneficiis, vel ad ſacros ordines promoti indebite pro ſuis literis praegraventur.*

Nova et inſatiabilis cupiditas adinvenit, ut pro literis inſtitutionum clericorum, ad beneficia eccleſiaſtica admiſſorum, et ordinatorum, pro literis ordinum, pro ſcripturarum labore, ac ſigillis fiant multoties exactiones immenſae, id reprobante canone dicente: "Quod, ſicut non decet epiſcopum manus impoſitionem vendere, ita nec notarium, nec miniſtrum eorundem nec calamum, nec miniſterium venundare." Archidiaconorum tamen, et ſuorum officialium, necnon aliorum talium certificatoriorum, et inquiſitionum literas ſuper beneficiis vacantibus factas tradere renuunt praeſentatis, niſi prius nimis exceſſivam ſummam pecuniae habeant pro ſcriptura. Nos hunc abuſum abolere volentes, praeſentis deliberatione concilii duximus ordinandum, quod pro ſcriptura literarum, inquiſitionum, inſtitutionum, vel collationum, et commiſſionum, ad inducendum, vel certificatoriarum ipſarum in beneficiis, ultra 12. denarios; pro literis vero cujuſlibet ſacri ordinis, ultra ſex denarios dicti clerici per ſe vel per alios non recipiant quoviſmodo. Caeterum, quia ordinarii ſuis tenentur miniſtris ſtipendia conſtituere, quibus debent merito contentari; pro ſigillatione literarum, aut mareſcallis pro introitu, ſeu janitoribus, oſtiariis, vel barbitonſoribus epiſcoporum, a clericis minoribus, vel majoribus ordinibus decoratis nihil omnino exigi volumus, vel perſolvi, ne cujuſvis ſpecie velaminis, ſolutio

* Concilium hoc virtute brevis regii dat. 15. Aug. per mandatum archiepiſcopi tertio die juridico poſt feſtum S. Fidis virginis in eccleſia S. Pauli London. eſt celebratum. Reg. Tho. Beck, epiſc. Linc. fol. 2.

[a] *Quoniam* L. et E. [b] *conſilio* L. [c] *talibus* addunt L. et E. [d] *nonnunquam* pro *nonnullis* L. et E. [e] *quorumcunque* L. et E.

pro

pro ſigillis literarum, vel introitu ſupradictis, in quaeſtum damnabilem convertatur. Et ne temeritas, proviſa remedia violans, praetereat impunita, ſi contra praemiſſa quicquam recipiatur ab aliquo, duplum ſic recepti reddi praecipimus infra menſem; alioquin, extunc clerici beneficiati, receptorum per ipſos iniquorum duplum reſtituere differentes, ab officio et beneficio noverint ſe ſuſpenſos. Clerici vero non beneficiati, et laici ingreſſum eccleſiae ſibi noverint interdictum, quouſque de duplo ſatisfactionem impenderint ſolventibus competentem.

III. *De inductionibus in eccleſiis vel beneficiis faciendis* [f].

Item, quia archidiaconi, et eorum officiales, aliique miniſtri eccleſiaſtici noſtrae provinciae, poſt collationem beneficiorum eccleſiaſticorum, vel inſtitutionem factam in ipſis, promotos in illis beneficiis ad ſuperioris mandata inducere, ac inductionis literas certificatorias facere, vel concedere differunt, niſi prius eis de immoderata ſumma pecuniae ſatisfiat; ſacro ſtatuimus approbante concilio, quod qui ſic promotos ad mandata ſuperioris tenentur inducere, pro inductione facienda hujuſmodi ſumptibus moderatis, videlicet, ſi archidiaconus inducit 40. denariorum, ac ſuus officialis inducens duorum ſolidorum perceptione, pro [g] ſigillo, ac ſuorum expenſis pro diaeta, penitus ſit contentus. Ipſi tamen inducendo, ut praemittitur, optione ſervata, an in hujuſmodi pecuniae quantitate, ſeu in aliis neceſſariis ipſum inductorem et ſuos voluerit procurare. Si quicquam vero ultra hoc ab inductoribus, occaſione praemiſſorum, recipiatur, vel ſi recipiant quicquam amplius propter inductionem faciendam per ipſos, vel ſi inductionum certificatorias literas facere, et inductis tradere (exquiſitis coloribus) differre illos contingat indebite, culpabiles in hac parte ſuſpenſionem ab officio, et ingreſſu eccleſiae tamdiu incurrere volumus ipſo facto, donec contra haec recepta ſolventibus reſtituant, et laeſo ſua culpa ſatisfaciant in praemiſſis.

IV. *De eleemoſynis faciendis in* [h]*parochiis eccleſiarum appropriatarum.*

In decimis et caeteris eccleſiarum rebus diſpenſandis, cum viris eccleſiaſticis permiſſa ſit facultas, hujuſmodi rerum compendio, pauperes ne defraudentur; ſed religioſi noſtrae provinciae appropriatas obtinentes ſibi eccleſias, fructus, reditus, et proventus earum ſic ſuis cupide nituntur uſibus applicare, quod diſpenſandi Dei miſericordiam parochianis ſic appropriatarum eccleſiarum regeneratis filiis, quatenus indigentibus, quibus tanquam ſuis domeſticis naturalibus inſtructis exemplo, quam extraneis, plus tenentur, in nullo exhibent, nec inter eos exercere curant quaevis opera charitatis. Unde ſic nimis [i] agentes avare, decimarum et eccleſiaſticorum jurium debitores, nedum indevotos efficiunt. Sed eorum perverſos invaſores et conſumptores, turbatoreſque nefandos occaſionaliter inſtituunt, in ſuarum propriarum et ipſorum grave periculum animarum, et ſcandalum plurimorum. Unde ſacri hujus approbatione concilii ſtatuimus, quod religioſi praedicti, beneficia appropriata obtinentes eccleſiaſtica, ſecundum beneficiorum hujuſmodi facultates, annis ſingulis, pauperibus parochianis, beneficiorum hujuſmodi certam eleemoſynae quantitatem, epiſcoporum locorum moderandam arbitrio, per ipſos epiſcopos diſtribuere compellantur, ſub poena ſequeſtrationis fructuum et proventuum beneficiorum hujuſmodi, donec in praemiſſis paruerint competenter.

(V. *De reparationibus eccleſiarum et clauſuris coemeteriorum.* [k])

Licet parochiani eccleſiarum parochialium ſuarum naves, et tectum eccleſiarum interius et exterius, ipſarumque campanile, altaria, et imagines, vitreaſque feneſtras, in dictis navibus exiſtentes, et coemeteriorum clauſuras, de conſuetudine laudabili in noſtra provincia diutius obtenta, facere, ac, quoties fuerit neceſſe, reparare ſuis ſumptibus teneantur; tamen religioſi et alii, poſſeſſiones, [l] aut praedia, ſeu reditus infra fines et limites eccleſiarum hujuſmodi noſtrae provinciae Cantuarienſis obtinentes, potiſſime, degentes extra parochiam eccleſiarum ipſarum, fabricae earundem, aut coemeteriorum clauſuris, et caeteris incumbentibus oneribus a parochianis ſupportandis, de conſuetudine vel de jure, cum eis contribuere, quamvis utplurimum, onera hujuſmodi, ſecundum praediorum ac poſſeſſionum quantitatem in parochiis exiſtentium limitentur et taxentur, recuſent injuſte. Sed religioſi in locis variis noſtrae provinciae poſſeſſiones et praedia diverſa in parochiis hujuſmodi eccleſiarum, per acquiſitiones novas, necnon et alii extra parochiam degentes occupant et obtinent [m] his diebus, adeo ut earum reliqui parochiani in ipſarum eccleſiarum parochiis degentes onera, circa refectionem, ſeu reparationem praemiſſorum, eiſdem incumbentia per ſe nequeant aſportare, unde domorum Dei publicus deformatur aſpectus, et earum ex his de honeſtatibus ſequuntur alia etiam incommoda manifeſta. Nos igitur praeſentis approbatione concilii duximus ſtatuendum, quod tam religioſi, quam alii, poſſeſſiones, aut praedia, ſeu reditus, quae de gleba reficiendarum eccleſiarum, ſeu dote non exiſtunt, in quibuſcunque parochiis noſtrae provinciae obtinentes, ſeu inpoſterum [n] obtenturi, in ipſis degentes, vel alibi ad quaevis onera parochianis praedictis in his incumbentia, de conſuetudine vel de jure, quae conſideratis poſſeſſionum et redituum quantitatibus imminent, vel imponentur eiſdem, cum caeteris parochianis eccleſiarum hujuſmodi, quoties opus fuerit, contribuere teneantur. Ad quod, cum neceſſe fuerit,

[f] Tit. L. et Cott. ita: "Archidiaconi ad mandatum epiſcoporum tenentur inducere inſtitutos ſumptibus moderatis." [g] *ſingulis ſuis* C. et L. pro *ſigillo.* [h] *Parochianis* C. L. [i] *egentes avari divitiarum* L. [k] addit C. *et qui facere debent;* [l] *ac* L. [m] *vel detinent* L. [n] *habituri* C.

cenſuris eccleſiaſticis, et aliis juris remediis per locorum ordinarios compellantur.

VI. *Quantum pro inſinuatione teſtamentorum quorumcunque, ac calculi ſeu computi adminiſtratione, et acquietantiarum literis in bonis defunctorum pro labore recipi debeat per quemcunque judicem eccleſiaſticum.*

Adeo quorundam animos temporibus noſtris ſaeva cupiditas occupavit, quod quaeſtum reputantes pietatem, non curant quibus ſtudiis ſuae cupiditatis ſitim reficiant, dum venale id exhibent nefando commercio, gratis impendere quod deberent. Sane licet bonae memoriae Simon Mepham, archiepiſcopus Cantuarienſis, praedeceſſor noſter, provincialis concilii deliberatione ſtatuerit, quod pro inſinuatione teſtamenti cujuſvis defuncti, cujus bonorum inventarium centum ſolidorum ſummam non excedit, nihil penitus exigatur; quia cum circa teſtamentorum inſinuationes defunctorum, quorum inventarium bonorum dictam ſummam excedit, ſeu circa id, quod pro acquietantiis calculorum, vel computorum adminiſtrationis bonorum concernentium hujuſmodi teſtamentum, determinate debeat recipi, minime providetur; locorum ordinarii, tam pro inſinuationibus, quam pro acquietantiarum literis in hac parte ſic immoderate ac exceſſive pecuniam exigunt, quod defunctorum exhauſtis et conſumptis facultatibus per extortiones illicitas in praemiſſis, decedentium voluntates ultimae etiam in his, quae relinquuntur in uſus pauperum, vel alias pias cauſas, de reſiduo nequeant adimpleri; quorum occaſione, laici contra dictos ordinarios veluti conſumentes vel uſurpantes, quae tueri tenentur, exaſperantur non modicum, necnon ad fraudes, et ſuperſtitioſas inventiones periculoſe quotidie provocantur. Ut igitur tantae uſurpationis contumelia depellatur, ſtatuimus, quod pro probatione, vel approbatione, ſeu inſinuatione teſtamentorum quorumcunque nihil per epiſcopos ſeu ordinarios alios recipiatur omnino; per clericos tamen ſcribentes inſinuationes hujuſmodi, VI. denarios duntaxat recipi permittimus pro labore. Quodſi aliquod inventarium bonorum cujuſcunque defuncti in computo XXX. ſolidorum ſummam reperiatur excedere, quod tamen ad centum ſolidos minime extendatur, pro computo, et agendis omnibus circa ipſum, acquietantiarumque literis, ſeu aliis quibuſcunque epiſcopi, aut ordinarii, ſeu deputati ab eis, et audientes computum, vel miniſtri alii computo hujuſmodi intendentes, ultra XII. denarios recipere non praeſumant. Si vero centum ſolidorum ſummam, aut ultra, minus tamen viginti librarum hujuſmodi contineat inventarium, perceptione III. ſolidorum penitus ſint contenti. Sed ſi XX. aut ultra, citra tamen LX. librarum ſummam habeat, ultra quinque ſolidos pro labore, literis, et ſcripturis aliis non admittant. Quod ſi LX. librarum vel ultra, minus tamen C. librarum ſummam attingat hujuſmodi inventarium, X. ſolidos pro praemiſſis recipiant, et non ultra. Si vero hujuſmodi inventarium C. librarum vel amplius, minus tamen quam centum et quinquaginta librarum ſummam contineat, ultra XX. ſolidos pro praedictis recipere non praeſumant. Sed ſi C. et LX. librarum ſummam, vel ampliorum contineat, pro ſingulis quinquaginta libris, quas ultra C. libras contineri contigerit in eiſdem, ordinarii pro praedictis ſingulis X. ſolidos cum praedictis XX. ſolidis recipere valeant, et non ultra. Clericos tamen pro ſingulis acquietantiis, et literis, quas in hac parte ſcribunt, ultra praemiſſa VI. denarios nihil recipere permittimus pro labore. Si vero quemquam in aliquo caſuum praemiſſorum ultra praetaxatam ſummam quavis cautela, in pecunia numerata, ſeu rebus aliis contingat recipere; duplum ejus, quod ultra recipit, fabricae eccleſiae cathedralis loci infra menſem reddere teneatur, alioquin extunc epiſcopi duplum ipſum ultra praedictum tempus reſtituere differentes, ſciant eſſe eccleſiae ingreſſum ſibi interdictum, inferiores vero [p] a beneficio et officio noverint ſe ſuſpenſos, quouſque de duplo hujuſmodi praedictis eccleſiis cathedralibus plenariam ſatisfactionem impendant. In ipſa quidem probatione ſeu inſinuatione teſtamentorum quorumcunque, vel poſtea, ante adminiſtrationes et computorum redditiones fideliter factas, acquietantiarum literae teſtamentorum executoribus nullatenus concedantur, ſub poena ſuſpenſionis ab ingreſſu eccleſiae per VI. menſes, quam contrafacientes incurrere volumus ipſo facto.

VII. *De viſitatione et procuratione archidiaconorum, et aliorum ordinariorum.*

Quamvis lex naturae fructum laboris tribuat operanti; ſic tamen aequitatem amplectitur, ut non laborantem, potiſſime circa ea, quibus vacare tenetur ex debito, non manducare praecipiat negligentem. Sane nonnulli archidiaconi, et alii ſuperiores et inferiores ordinarii noſtrae provinciae lucris temporalibus inhiantes, et quae Dei ſunt projicientes a tergo, in ſuarum viſitationum progreſſibus, venationibus et aliis vacantes [q] inſolentiis, ad loca viſitanda multoties tales mittunt, quorum exhortatione ſeu informatione clerus, et populus non inſtruitur ab eccleſiis, quas die viſitationis non ingrediuntur, nec inſpiciunt, et a quibuſdam per ſe, vel per alios nullatenus viſitatis, necnon a pluribus, quas per alios perfunctorie viſitari faciunt uno die, quarum quaelibet ad procurationem unius diei conſuetam, pro ipſis archidiaconis et ſuis ordinatis famulis competenter ſufficeret, a ſingulis eccleſiis, rectoribus, ſeu vicariis eorundem, procurationes ſolitas in pecunia contra ſanctiones exigere non formidant; excogitata etiam ſuperſtitioſa quadam fraude, ſaepius viſitaturi eccleſias dies viſitationum hujuſmodi faciendarum praevenientes, in noctibus ipſos dies praecedentibus, rectorum ſeu vicariorum ad eorum ſumptus cum exceſſivis, et oneroſis familiis et vecturis morantur; ac in craſtino, viſitatione impenſa, procurationem plenam et ſolidam extorquent in pecunia, pro

[p] *utique* L. E. [q] *in ſolerciis* L. et E.

diaeta,

diaeta, tanquam in victualibus minime procurati, etiam quandoque licet cum talibus dicto die prandeant viſitatis. Nos praemiſſis, tam pro ſubditorum quiete, quam excedentium ſalute, cupientes occurrere, diſtrictius inhibemus praeſentis auctoritate concilii, ne quis procurationem, ratione viſitationis ſolvendam, ab aliqua praeſumat recipere eccleſia, niſi viſitationis officium eidem diligentius impenderit, ſcrutatis perſonaliter et inſpectis per ipſum cum effectu, quae fuerint indaganda.

Si quis vero plures voluerit viſitare eccleſias, uno die procuratione unica in victualibus, vel pecunia, ad quam omnes et ſingulas, ſic de die unico viſitatas, proportionabiliter faciat contribuere, prout tradunt canones, ſit contentus; et ſi nocte praecedente ſuam viſitationem, in quavis eccleſia faciendam, ad ſumptus rectoris ſeu vicarii viſitandi, ſeu die viſitationis in prandio ſteterit cum eiſdem, veram aeſtimationem hujuſmodi ſumptuum in procurationem, ſi eam in pecunia viſitans licite duxerit exigendam, computare, ſeu allocare, vel pro ea in toto vel in parte ſtudeat compenſare, ita quod non ultra ſumptus hujuſmodi, ſolidam procurationem in pecunia, nec amplius, quam quae, deductis eiſdem ſumptibus, de procuratione in pecunia exſolvenda ſupererit, praeſumat recipere, vel exigere quoviſmodo. Si quis autem aliter fecerit, donec indebite percepta reſtituerit, ab ingreſſu eccleſiae noverit ſe ſuſpenſum. Verum, quia plures archidiaconi, et alii ordinarii, honoris praerogativa, vel nobilitate generis decorati, in ſuis viſitationibus incedentes, familiarium et vecturarum ſtatutum in canonibus numerum excedunt, ſic quod procurantes eoſdem in victualibus exceſſive et indebite onerantur, ultra aeſtimationem procurationis, quae in pecunia ſolvi ſolet; nos viſitatis hujuſmodi, an in pecunia quantitatis ſolitae, vel in victualibus viſitantes eoſdem voluerint procurare, optionem reſervamus. Si viſitata inſuper eccleſia capellas habuerit dependentes ab ea, ſtatuimus, quod pro eccleſiae, capellarumque ſuarum hujuſmodi viſitatione, procuratione unica, ut quae pro una eccleſia praeſtari ſolet in dioeceſi, cujus eſt eccleſia, viſitantes archidiaconi, et alii ordinarii ſint contenti, ſub poena ſuſpenſionis ab officio et beneficio, quam ipſo facto incurrant, donec duplum illius, quod ultra procurationem hujuſmodi unicam receperint, fabricae ſuae eccleſiae ſolverint cathedralis.

Item, quia viſitantes archidiaconi, et alii ordinarii tam in eccleſiis, quam in ornamentis earum, in coemeteriorum clauſuris, manſionum domibus, reperientes defectus, ipſos, ſub pecuniariis poenis, praecipiunt praeparari, et non a parentibus cenſuris extorquent poenas hujuſmodi, quibus dicti defectus potuerint debite emendari, inde ſuas burſas, cum jactura pauperum his diebus oppreſſorum, inſolite nequiter [r] impraegnantes; cum igitur, ne propter tales exactiones poenales adverſus archidiaconos, et alios ordinarios, et eorum miniſtros, detur legalis occaſio malignandi, nec eccleſiaſticos viros deceat quaeſtibus inhoneſtis, et poenalibus anhelare, vel ditari; ſtatuimus, quod poenae hujuſmodi, quoties exactae fuerint, in reparationem convertantur hujuſmodi defectuum repertorum, ſub poena ſuſpenſionis ab officio, quam contra praemiſſa ſibiipſis applicantes, donec ſic percepta ad reparationem dictorum defectuum cum effectu aſſignent, incurrere decernimus ipſo facto.

VIII. *De conſiſtoriis epiſcoporum, et capitulis archidiaconorum, et aliorum ordinariorum, in certis locis celebrandis.*

Excuſſis ſubditorum oneribus, in eorum quiete ſuperiores quieſcunt ſuaviter, et foventur in pace. Sane conſiderantes ex eo, quod quidam epiſcoporum, archidiaconorum, et aliorum ordinariorum officiales, ſua conſiſtoria, ſeſſiones, et capitula de tribus in tres, vel de quatuor in quatuor ſeptimanas annis ſingulis celebrantes, per varia loca ſuarum juriſdictionum et decanatuum noſtrae provinciae illuc frequenter, quo vitae neceſſaria venalia, cum difficultate obtineant, declinantes, rectores et vicarios eccleſiarum in locis, in quibus hujuſmodi celebrant conſiſtoria, ſeſſiones, ſeu capitula, vel vicinis ſimilibus ſumptibus onerant exceſſive, ac ſcandali et calumniae materiam ſuſcitant eo gravius; quodſi per rectores et vicarios eccleſiarum hujuſmodi diebus illis ſplendide non procurentur ad votum, ipſos laboribus vexantes, quaeſitis coloribus, et cauſis confictis, infeſtant graviter et moleſtant. Propter quae, et alias injuſtas cauſas, praeſentis ſtatuimus deliberatione concilii, quod hujuſmodi conſiſtoria ſingula, ſeſſiones, et capitula in locis juriſdictionum et decanatuum praedictorum magis inſignibus, vel ſaltem, in quibus victualia communiter valeant inveniri venalia, de caetero celebrentur; quodque officiales, et caeteri ordinariorum miniſtri ſuorum ſumptibus dominorum tam in hujuſmodi celebratione conſiſtoriorum, ſeſſionum, et capitulorum, quam in aliis actibus, quos pro ſuis exercent dominis, faciant quae incumbunt. Citationes autem ad conſiſtoria, ſeſſiones, aut capitula hujuſmodi in aliis locis, quam ſuperius expreſſis celebranda, et proceſſus, quos in eis contigerit inpoſterum fieri, ipſo jure decernimus fore nullos, ac officiales praedictos pro ſuorum dominorum expediendis negotiis ſumptus a dictis curatis exigentes, ſeu ipſos occaſione non praeſtationis hujuſmodi infeſtantes, eo ipſo ab officio et ingreſſu eccleſiae ſuſpenſos volumus remanere.

Item, quia epiſcopi, archidiaconi, et eorum officiales, et alii ordinarii, eorumque commiſſarii citationes primarias pro correctionibus delinquentium fieri per rectores, vicarios, ſeu parochiales ſacerdotes demandant, ipſis frequenter imponitur, quod ſuper his, quibus ſit citatio, confeſſiones citatorum occultas in foro animae eis perverſe revelant; quapropter in ipſos ſcandalizatur turpiter, et illis extunc parochiani peccatum renuunt confiteri; ſtatuimus, quod hujuſmodi citationes primariae, dictorum ordinariorum auctoritate fiendae per rectores, aut alios

[r] *impugnantes* C. L. et E.

prae-

4

praedictos de caetero non mandentur; ſed fiant per officiales, decanos, apparitores, aut miniſtros alios eorundem. Si vero citationes hujuſmodi primariae rectoribus, aut vicariis, ſeu presbyteris demandentur, ipſis ſuper his parere minime teneantur; ſed citationes ipſae primariae per eos, ac exinde ſubſecutae cenſurae vel proceſſus ſint ipſo jure irritae et inanes.

IX. *De apparitoribus.*

Cum apparitorum oneroſa multitudine, quae nihil habet honeſti, ſubditis exceſſiva gravamina cumulentur, dum archidiaconi locorum, in archidiaconatuum ſuorum ſingulis decanatibus, apparitores equites, qui in decanatibus hujuſmodi, ſub ſe habentes alios apparitores pedites cum garſionibus, ad malum naturaliter deditis, incedentes, ad ſumptus rectorum et vicariorum hujuſmodi, ad quos nimis frequenter declinant, cum ipſis [s] diutine morantur; quibus etiam non contenti, apparitores praedicti pecuniarum collectas in quatuor anni capitulis generalibus faciunt inter eos; agnos, lanam, et garbas ſuis temporibus colligendo, et non conferentes eiſdem per fas et nefas infeſtari procurant, et malitioſe vexari. Unde praeſentis approbatione concilii ſtatuimus, quod ſinguli noſtri ſuffraganei unum apparitorem equitem habeant duntaxat pro dioeceſibus eorundem; locorum vero archidiaconi noſtrae provinciae pro ſuorum archidiaconatuum decanatibus ſingulis unum apparitorem, non equitem, ſed peditem habeant tantummodo incedentem; qui cum rectoribus, aut eccleſiarum vicariis, ultra noctem et diem unicam, ſingulis quarteriis in anno, ipſorum ſumptibus non morentur, niſi per eoſdem invitati fuerint ad morandum ſpecialiter; nec in capitulis generalibus collectas in pecunia, ſeu alias de lanis, agnis, vel aliis rebus faciant aliquales, gratis cum eis data fuerint, cum gratiarum recipere valeant actione. Quodſi plures contra hoc fuerint deputati, vel eorum aliqui praemiſſa temere violare praeſumpſerint, deputantes eoſdem tamdiu ipſo facto ab officio et beneficio ſint ſuſpenſi, donec hujuſmodi amoverint deputatos, quos etiam ab apparitorum officio ſuſpendimus ipſo facto.

X. *Ne pro peccato notorio, in recidivo continuato diutius ſecunda vice recipiatur pecunia, et de poena recipientis.* [t]

Quoniam reus culpam non timeſcit aliquam, cujus poenam nummis exiſtimat redimendam; nec pro hujuſmodi a vitio noxius ſubtrahitur appetitus, noſtraeque provinciae archidiaconi, et eorum officiales, ac eorum ſuperiores quidam alii, cum eorum peccant ſubditi, tam clerici, quam laici, adulterando, fornicando, ſeu alias notorie excedendo, recidivationes, et incorrigibiliter corporalem et manifeſtam, in aliorum terrorem, poenam debitam ſubeundam, pro pecunia indifferenter remittunt, adeo quod delinquentes hujuſmodi dicuntur a multis eorum [u] criminum conductores, pecuniamque recipientes, et imburſantes hujuſmodi, eam in uſus pauperum, vel pias cauſas alias non convertunt; unde tam inter populares, quam inter judices eccleſiaſticos ſuſcitatur grave ſcandalum, et malum provocatur exemplum; ſtatuimus idcirco, quod pro delicto notorio in recidivo continuato, diutius ſecunda vice non recipiatur pecunia quoviſmodo, ſub poena reſtitutionis dupli pecuniae contra hoc receptae, infra menſem poſt receptionem ejuſdem, fabricae eccleſiae cathedralis applicandae, et ſuſpenſionis ab officio, quam taliter recipientes pecuniam, et ejus duplum infra menſem non reſtituentes, incurrere volumus ipſo facto. In commutationibus autem poenitentiarum corporalium pro pecunia, quam abſque magna et urgente cauſa fieri prohibemus, locorum ordinarii taliter moderentur, quod delinquentibus poenitentias corporales, graves et publicas non imponant adeo exceſſivas, ut cauſative, et per obliquum cogantur ſuas redimere poenitentias pecuniaria gravi ſumma. Sed commutationes hujuſmodi, cum faciendae inpoſterum videantur, ſic fiant modeſte, quod rapax non judicetur accipiens, et dans ipſe nimium non gravetur, ſub poenis praedictis ſuperius annotatis.

XI. *Ne aliquis fatigetur ad purgandum ſe de peccato ſibi objecto ultra decanatum, in quo moratur.*

Item, licet quis purgari debeat, ubi noſcitur infamatus, tamen noſtrae provinciae epiſcoporum, archidiaconorum, et aliorum ordinariorum officiales et miniſtri, quadam, ut apparet, excogitata malitia, tam clericis quam laicis ſe purgaturos offerentibus de impoſitis, extra locum juriſdictionum ſuarum, in quibus eos conſtat deliquiſſe, ſeu juriſdictionis loca remotiora, et ruralia, ubi non reperiuntur victualia, et vitae neceſſaria venalia abſque difficultate, ad ſe purgandum, cum compurgatorum exceſſivo numero ſtatuunt, ſeu praefigunt, et ſic propter fatigationem expenſarum, ac producendorum compurgatorum, ad tam remota loca difficultatem, redemptionem cogant facere pecuniariam innocentes; adeo quod aliqui eorum magis eligunt crimen, quod nunquam commiſerant, confiteri, et poenitentiam, quam non meruerint, ſubire, quam ſe, et compurgatores ſuos tot laboribus et ſumptibus fatigare. Propterea ſtatuimus, quod de caetero diffamati de criminibus ſeu exceſſibus, et de eis purgare ſe volentes, de uno decanatu in alium, ſeu ad [w] alia loca, quam inſignia ſuperius ordinata, nullatenus pertrahantur. In indicenda vero purgatione diffamatis hujuſmodi epiſcopi, archidiaconi, et caeteri ordinarii, aut eorum officiales, ultra ſextae manus pro fornicatione, ſeu ſimili crimine, pro graviori ſiquidem, ut pro adulterio, vel majori, ultra XII. manus compurgatorum numerum non imponant, ſub poena ſuſpenſionis ab officio, quam contrafacientes incurrere volumus, ipſo facto.

[s] *de nocte* L. et E. [t] Tit. hic et praecedens deeſt E. [u] *ac ſuorum* L. et E. [w] *talia* E.

Illum

Illum inſuper archidiaconorum, et ſuorum officialium, aliorumque ordinariorum deteſtantes abuſum, quo a ſacerdotibus in ſuis juriſdictionibus celebraturis divina, priuſquam id faciant, certam et exceſſivam quantitatem pecuniae exigunt, liberalitatem, quam ſacerdotes hujuſmodi clericos ſua nomina inſerentes in matriculis de uno denario ſolebant reſpicere, in exactionem cenſualem VI. denariorum, vel circiter, illicite convertentes; ſtatuimus, quod de caetero a dictis ſacerdotibus, ultra denarium unicum, pro quo ipſorum nomina regiſtrentur, in primis admiſſionibus eorum ad celebranda divina, dicti archidiaconi, caeterique ordinarii, aut quivis miniſtri recipere non audeant quoviſmodo, ſub poena ſuſpenſionis a celebratione divinorum, et ingreſſus eccleſiae, quam contrafacientes incurrant, quouſque duplum perceptorum hujuſmodi fabricae eccleſiae cathedralis locorum perſolvant.

XII. *De his, qui beneficia eccleſiaſtica poſſeſſa per alios obtinere nituntur, poſſeſſoribus canonice non amotis* [x].

Eſurientis avaritiae cultus ſic cupide ſitim conatur reficere voluntatis, ut abjecto rationis tramite, clerici quidam fas et nefas improbe permiſcentes, eccleſiaſtica beneficia, patronatus archiepiſcoporum, ([y] epiſcoporum) abbatum, et aliarum tam eccleſiaſticarum, quam ſecularium perſonarum de poſſeſſionibus ſuis plena et inhumaniter ambientes, eaque temporibus longe retroactis figmentis variis praetendentes vacaſſe; dum temporalium, cathedralium, vel conventualium eccleſiarum, ratione vacationis earum, vel terrarum aliarum, quarum cuſtodia fuerat penes regem, ſe ad ipſa praeſentari, vel ſibi per ipſum conferri procurant, licet poſt praetenſas vacationes hujuſmodi, a diverſis tantis temporibus poſſeſſa fuerint, quod vix aut nulla ſit alicujus memoria cauſae vacationis deductae, quae etiam quandoque falſiſſima, et quae nunquam ſufficit, allegatur, quarum occaſione praeſentationum ſeu collationum, ſi per locorum ordinarios praeſentati vel collatarii non admittantur, ſicut non poſſunt, poſſeſſoribus canonice non amotis, hujuſmodi breve regium, "Quare non admiſit," nuncupatum, impetrant contra epiſcopos, et eos implacitant in foro ſeculari, vel implacitari procurant, vacationum cauſas, non ſolum juris et facti, ſed juriſdictionem tamen, quarum cognitionem ſecularis poteſtatis abuſus uſurpat indebite, in dicto ſeculari foro [z] diſcuti facientes, quo beneficiorum hujuſmodi poſſeſſores non fiunt, nec admittuntur partes ad litem taliter agitatam, nec ordinariorum literis [a] de et ſuper inſtitutione, vel collatione, ac inductione factis in beneficiis hujuſmodi fides abhibetur in curia ſeculari; unde accidit, quod epiſcopis, et aliis, quos litium hujuſmodi non afficit, nec angit periculum, lites ipſas nullo modo, vel ſegniter defendentibus, pro praeſentante et praeſentato, collatore ſeu collatariis, in foro ſeculari jus evincitur patronatus, timoreque vario executionis talis judicii, cum a foro ſeculari ſcribitur epiſcopis, quod praeſentatos ac collatarios admittant hujuſmodi quandoque per ſe, quandoque per alios juris ignaros, aliquoties, quibus vices ſuas committunt, taliter praeſentatos vel collatarios admittunt, et in locum [b] viventis poſſeſſoris per ſententiam eccleſiaſticam non amoti, de facto inſtituunt, et in beneficiorum revera non vacantium poſſeſſionem inducunt, quin verius intrudunt, et vitioſos conſtituunt detentores, in animarum deceptionem multiplicem, et poſſeſſorum juſtorum laeſionem enormem.

Nos igitur adverſus tantae temeritatis exceſſus praeſentis concilii proviſione cupientes occurrere, ſtatuimus, quod quicunque clerici ad dignitates, perſonatus, officia, vel praebendas, aut alia beneficia eccleſiaſtica quaecunque plena et occupata, de facto ſe praeſentari, ſeu ea ſibi conferri per quoſcunque de caetero, in iſta provincia procurantes, ſi directe vel indirecte virtute brevium, "Quare non admiſit," vel "Quare impedit," etc. aut ſimilium, tacito indictis brevibus de beneficiorum poſſeſſoribus, et eis vocatis rite non amotis, contra epiſcopos ſeu alios in ſeculari curia proſequantur, niſi prius de cauſis vacationum praetenſarum ad ordinariorum mandata inquiri faciant, et poſſeſſores per judices eccleſiaſticos competentes canonice primitus amoveri, majoris excommunicationis ſententiam incurrant ipſo facto, et tanquam ſic excommunicati, ad beneficia [c] talia nullatenus admittantur, ſed inhabiles ad ea eo ipſo perpetuo cenſeantur. Si vero contra haec quiſquam in occupato per alium beneficio inſtituatur, vel admittatur de facto, inſtitutio ſeu admiſſio hujuſmodi omni juris effectu careat; et quicunque ſic inſtituens, vel admittens jure proprio, vel delegato taliter praeſentatum vel collatarium in obtento per alium beneficio, ipſius poſſeſſore ſufficienti auctoritate in foro eccleſiae ſententialiter primitus non amoto; ſi epiſcopus fuerit, per duos menſes, inferior vero epiſcopo ab officio et beneficio tamdiu noverit ſe ſuſpenſum, donec beneficii poſſeſſori priori reſarciatur (ut convenit) omne damnum; et inſtitutus taliter vel admiſſus, ſi ſe in occupato per alium beneficio contra haec patiatur induci, ipſo facto cenſeatur intruſor, et poenas intruſionis in conſtitutione Othoboni, quae incipit, "Amoris proprii," contentas, necnon alias a canonibus, et ſanctis patribus inflictas ipſo facto incurrat.

Per praemiſſa tamen, vel infraſcripta dignitati regiae, vel coronae in his, quae ad eas pertinent, non intendimus derogare; ſed ambitionem inſatiabilem clericorum ſupradicta illicite procurantium et proſequentium (ut praemittitur) cohibere; nec ordinariorum poteſtati, quin beneficia ad ipſorum collationem ſpectantia, quoviſmodo de facto occupata illicite, non de jure, conferre poterunt, volumus derogare, nec eorum collationes beneficiorum admittentes hujuſmodi coarctare.

Caeterum, ne in foro regio evincenti jus patronatus adverſus alium ſua victoria ſit inutilis,

[x] *amonitis* E. [y] deeſt E. [z] *diſtincte* E. [a] *deſuper* L. et E. [b] *mittunt* L. *mittentur* E. pro *viventis.* [c] *vel alia* L. *et alia* E. pro *talia.*

ſi ſcribatur ordinario, quod admittat praeſentatum ab illo, qui jus patronatus evicerit, ad beneficium hujuſmodi, ſi de jure vacaverit, et de facto nihil obſiſtat canonicum, admittatur libere hujuſmodi praeſentatus; ſed ſi beneficium praedictum non vacaverit, illud domino regi, vel juſtitiariis ſuis intimet ordinarius, excuſando ſe, quod, quia tale beneficium non vacat ad praeſens, nequit regium mandatum adimplere; praeſentatuſque per evincentem in foro ſeculari contra ordinarium, ultra proſequens, ſpreta forma proſecutionis in foro eccleſiae, ut praemittitur, facienda, ſupradictas ſententias excommunicationis, inhabilitatis, et alias poenas juris et conſtitutionum editas in hac parte, ipſo facto incurrat. Jus vero patronatus evincenti licebit praeſentare, ſi voluerit, ad beneficium hujuſmodi poſſeſſorem, ut ſuum jus inpoſterum habeat declaratum.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
CLEMENT. VI. 1.	JOH. STRATFORD 9.	1342.	EDWARD. III. 16.

Concilium Londinenſe die Mercurii proxima poſt feſtum ſancti Edwardi, regis et martyris, celebratum, in quo conſtitutiones domini Johannis Stratford, Cantuarienſis archiepiſcopi, editae ſunt, in praeſentia comprovincialium epiſcoporum; viz.

Dominorum	*Radulphi London.*	*Radulphi Bathon.*
	Rogeri Cov. et Lich.	*Simonis Elien.*
	Johannis Exon.	*Thomae Lincoln.*
	Roberti Sariſburien.	*Wulſtan. Wigorn.*
	Roberti Ciceſtren.	*David. Bangoren.*
	Thomae Hereforden.	

Ex MS. Cott. Otho. A. xv. fol. 120. a. et MSS. Lamb. 17. et Elien. 235. et Oxon. Bodl. Digby 81.

SPONSAM Chriſti, ſacroſanctam eccleſiam, privilegio libertatis caelitus decoratam, quorundam ambitiones illicite ſaepius infeſtarunt; unde ſanctae Romanae eccleſiae ſummi pontifices, ac principes ſeculares, et ſpecialiter reges Angliae catholici, et illuſtres intra memoriam revolventes, quot plagis Aegyptii fuere percuſſi, eo quod populum Dei filios Iſrael, typum gerentes miniſtrorum altaris, ſervituti indebitae ſubjicere praeſumpſerint; quodque oppreſſiones et gravamina, quibus in Anglia libertas eccleſiaſtica depreſſa extitit et calcata, oppreſſionum auctoribus non profuerunt; ſed ipſis inde potius non modicum prodiit ſuae ſalutis periculum, et notorium detrimentum; eccleſiam Anglicanam quamplurimis libertatum, [a] privilegiorum, et immunitatum praerogativis ſalubriter dotare curaverunt. Quia tamen ab adoleſcentia flexibilis ad malum humana ſenſualitas adeo morum ſubverſionem in clero et in populo ſuſcitavit, quod non ſufficiunt proviſa remedia, ut cohibeant noxios appetitus, et jura eccleſiae Dei ſanctae, ac libertates illius conſervet illaeſa; nos Johannes, permiſſione divina Cantuarienſis archiepiſcopus, totius Angliae primas, et apoſtolicae ſedis legatus, invocata Spiritus Sancti gratia, utile fore praevidimus auctoritate praeſentis concilii, de fratrum, et ſuffraganeorum noſtrorum coepiſcoporum noſtrae Cantuar. provinciae conſilio et aſſenſu, [b] certa remedia perverſis apponenda conatibus, ad vitia extirpanda, ac deformata in eccleſia, clero, et populo reformanda, utiliter ordinare in ipſa noſtra Cantuar. provincia futuris temporibus obſervanda.

I. *De pace eccleſiae et regni Angliae conſervanda.* [c]

Superno Dei munere informatus, ([d] illuſtris) rex [e] Angliae Edwardus, pacem Anglicanae eccleſiae atque regni cupiens firmiter obſervari, nos, et caeteros coepiſcopos dicti regni olim literis ſuis rogavit, ut communes malefactores, ([f] regni) et pacis ſanctae eccleſiae, atque ſuae [g] turbatores et violatores, felones, necnon feloniarum manutentores, falſi juratores, conſpiratores, in aſſiſis, et jurati coram [h] juſtitiariis regiis pejerantes ſcienter, falſarum querelarum aſſumptores, [i] manutentores, et fautores earum, per quos turbationem, et violationem pacis, libertatis, ac [k] jurium eccleſiae, atque regni in ipſo regno non ambigitur procurari, in ſingulis dioeceſibus ([l] eccleſiaſtica) compeſcantur cenſura, ipſos deſiderans, pro ſuis gravibus in his exceſſibus, majoris excommunicationis ſententia innodari, ſeu excommunicatos publice denunciari. Unde nos piae mentis dicti regis imitatione laudabili excitati, audaciam perfidorum hujuſmodi compeſcere cupientes, omnes malefactores praedictos, taliter inpoſterum in Cantuar. provincia delinquentes ſcienter, praeſentis auctoritate concilii majoris excommunicationis ſententiam volumus et pronunciamus incurrere ipſo facto; quorum abſolutionem locorum ordinariis, ſeu, ſedibus eccleſiarum cathedralium vacantibus, his, qui juriſdictionem epiſcopalem exercebunt ibidem, praeterquam in mortis articulo, reſervamus. Caeterum, ut hujuſmodi delinquentium facinora eo amplius evitentur, quo ipſi delinquentes ex-

[a] *privilegiis* O. [b] *circa* C. et O. [c] *conſequenda* L. [d] deeſt L. C. [e] *Anglorum* L. C. [f] deeſt O. C. [g] *conturbatores* E. [h] *judicibus* L. et E. [i] *conſpiratores* pro *manutentores* E. [k] *juris* L. et E. [l] deeſt O.

communicati

communicati ſolennius fuerint denunciati; hoc ſacro provinciali concilio approbante, praecipimus, quod omnes et ſinguli malefactores praedicti in ſingulis [m] cathedralibus, collegiatis, et parochialibus eccleſiis noſtrae provinciae antedictae, prima dominica Quadrageſimae, ac in feſto corporis Chriſti, aliiſque [n] diebus feſtivis et ſolennibus, annuatim excommunicati publice nuncientur in genere, cum intimatione reſervationis abſolutionis praedictae.

II. *De habitu et honeſtate clericorum* [o].

Exterior habitus mores et conditiones intrinſecas perſonarum frequenter oſtendit; et licet clericorum geſtus exemplum eſſe debeat, et informatio laicorum, tamen clericorum abuſus, qui plus ſolito invaluit his diebus, in tonſuris, veſtibus, et ornamentis equorum, ac aliis, abominabile ſcandalum in populo generavit, dum eccleſiaſticas dignitates, perſonatus, praebendas honorabiles, et curata beneficia obtinentes, in ſacris etiam ordinibus conſtituti, coronam (quae regni caeleſtis, et perfectionis eſt indicium) deferre contemnunt, et crinium extenſorum quaſi ad ſcapulas utentes diſcrimine, velut effoeminati, militari potius, quam clericali habitu induti ſuperiori, ſcil. brevi ſeu ſtricto, notabiliter tamen et exceſſive latis, vel longis manicis cubitos non tegentibus, ſed pendulis, crinibus cum furrura vel ſandalo revolutis, et, ut vulgariter dicitur, reverſatis, et caputiis cum tipettis mirae longitudinis, barbiſq; prolixis incedere, et ſuis digitis annulos indifferenter [p] portare publice, ac zonis ſtipatis pretioſis mirae magnitudinis [q] ſupercingi, et burſis, cum imaginibus variis ſculptis, amellatis, et deauratis, ad ipſas patenter cum cultellis, ad modum gladiorum pendentibus, caligis etiam rubeis ſcaccatis et viridibus, ſotularibuſque roſtratis et inciſis multimode, ac croperiis ad ſellas, et cornibus ad colla pendentibus, epitogiis aut clochis furratis, uti patenter ad oram, contra ſanctiones canonicas temere non verentur, adeo quod a laicis vix aut nulla patet diſtinctio clericorum: unde profeſſionis et ordinis ſuorum praerogativa ſuis reddunt demeritis ſe indignos. Nos igitur hujuſmodi erroribus, [r] quibus, utplurimi clericorum geſtus tam in magiſtrorum et ſcholarium univerſitatibus noſtrae provinciae dehoneſtantur, [s] quam extra obviare volentes, hoc ſacro approbante concilio, ſtatuimus et praecipimus, quod quicunque eccleſiaſtica obtinentes beneficia noſtrae provinciae, in ordinibus ſacris potiſſime conſtituti, veſtes et tonſuram clericales deferant, ſuo ſtatui competentes. Si qui autem clerici noſtrae provinciae publice incedentes in ea veſte ſuperiori brevi, vel ſtricta notabiliter, aut ea cum longis vel latis exceſſive manicis, cubitos circumquaque non tegentibus [t], ſed pendulis, crinibus intonſis, barbiſve prolixis, aut annulis ſuis utantur digitis publice; alii, quam quibus ratione dignitatis et honoris hoc congruit, ſeu in praemiſſis, vel aliquibus praemiſſorum ſuperius expreſſatis, exceſſerint, niſi infra ſex menſium ſpatium a tempore commiſſi exceſſus hujuſmodi moniti ſe correxerint, et effectualiter dictos dimittant exceſſus, eccleſiaſtica habentes beneficia, poſt praedictorum lapſum ſex menſium, ipſo facto ab officio ſuſpenſionem incurrant, in qua ſi per tres menſes perſtiterint, ſuis extunc beneficiis, nulla requiſita monitione alia, ſint ipſo jure ſuſpenſi; nec extunc per ſuos dioeceſanos, quibus eorum abſolutionem praeſentis auctoritate concilii reſervamus, prius ab hujuſmodi ſententiis non abſolvantur, quam quintam partem proventuum unius anni ſuorum beneficiorum eccleſiaſticorum perſolvant, per dioeceſanos eorum, in quorum dioeceſibus hujuſmodi beneficia obtinent, pauperibus, in locis beneficiorum ipſorum degentibus, infra tres menſes poſtea fideliter eroganda. Et ſi ſuſpenſionibus durantibus hujuſmodi, divinis ſeu adminiſtrationi dictorum beneficiorum ſe ingeſſerint, vel immiſcuerint, ſicut prius, extunc dictis beneficiis ſint eo ipſo privati. Non beneficiati vero clerici publice et communiter pro clericis ſe gerentes, ſi in his exceſſerint, niſi moniti infra ſex menſium ſpatium ſe correxerint cum effectu, eo ipſo ſint inhabiles per quatuor menſes ad eccleſiaſticum beneficium obtinendum. Et praeter haec in univerſitatibus praedictis, ſtudio literarum vacantes, et pro clericis ſe gerentes, ſi ſe a praemiſſis effectualiter non abſtineant, ad quoſcunque gradus ſcholaſticos, et honores in ipſis univerſitatibus ipſo [u] facto reddantur inhabiles, donec ſuis moribus atque geſtu maturitatem exhibeant honeſtis ſcholaribus competentem; ſalvis poenis aliis editis contra hujuſmodi delinquentes. Praeſenti tamen conſtitutione nolumus prohibere, quin clerici apertis et patentibus ſupertunicis, alias "menſalibus" nuncupatis, cum manicis competentibus, locis et temporibus opportunis, ac etiam itinerantes, pro eo duntaxat tempore, quo per patriam iter faciunt, breves et ſtrictas veſtes ſibi aſſumere, et illis uti valeant, prout eis videbitur expedire; verum etiam cum fronte libera caeteros redarguere nequeant epiſcopi, ſi ſeipſos et domeſticos proprios non corrigant in hac parte: ſtatuimus, quod epiſcopi noſtrae provinciae honeſtatem in tonſura, veſtibus, et caeteris ſupradictis obſervent, et a ſuis clericis commenſalibus faciant obſervari.

Adhaec, quia parum valeret jura condere, niſi eſſent, qui ea executioni debitae demandarent; dicti praecipimus auctoritate concilii, ut locorum ordinarii, quibus de ſubditorum exceſſibus ſpectat inquirere, in locis ſuae juriſdictioni ſubjectis, per ſe, vel per alios ſuper his annuatim inquirant, et contra reos in hac parte conſtitutionem praeſentem obſervent, et diligenti cautela faciant obſervari.

III. *De dimiſſionibus beneficiorum eccleſiaſticorum ad firmam.* [w]

Licet bonae memoriae Otho et Othobonus, quondam apoſtolicae ſedis in Anglia legati, ſuis prohibere conſtitutionibus curaviſſent, ne eccleſiae

[m] *collegiis* O. [n] *duobus* addit L. et E. [o] Tit. ita O. *De habitu clericorum indecenti, et de eorum geſtu.* [p] *deferentes* L. et E. pro *indifferenter portare.* [q] *ſupercincti* L et E. [r] *pro quibus* L. et E. [s] *quos exterminare volumus* L. et E. [t] *tangentibus, ſed cum pendulis* L. et E. [u] *eo ipſo* L. et E. [w] Tit. ita O. *De dimiſſione eccleſiarum ad firmam laicis vel mulieribus ſub colore clerici ſibi aſſociati contra conſtitutionem* Ottoboni.

ſiae ([x] laicis vel) clericis, ultra quinquennium tradantur ad firmam; quidam tamen, excogitato fraudis machinamento, noviter contra eas ac etiam conſtitutiones alias, ſuas eccleſias laicis, et quandoque mulieribus, aut clericis, etiam non obtenta dioeceſanorum licentia, dimittunt ad firmam, et ut figmentis fucata veritas obumbretur, in inſtrumentis ſuper traditione hujuſmodi eccleſiarum, laicis ad firmam confectis, nomen clerici cum nomine laici contrahentes, inſeri faciunt, licet clericus nominaliter adjectus contrahens non exiſtat; praefati vero laici praetextu firmarum hujuſmodi, in eccleſiarum ſic dimiſſarum [y] manſionibus et domibus, cum uxoribus, pueris, et familia ſua morantur, tabernas in eis [z] publicas facientes, et inhoneſta alia exercentes, unde ſcandala pullulant, et parochianorum devotio ſubtrahitur, ac eccleſiis hujuſmodi circa jura ſua plurimum derogatur. Quapropter hoc provinciali concilio approbante, conſtitutionibus adjiciendo praedictis, ſtatuimus, quod quotieſcunque beneficium eccleſiaſticum noſtrae provinciae clerico, et laico ad firmam extunc dimiſſum fuerit, vel in inſtrumentis ſuper firmarum hujuſmodi dimiſſione confectis, nomen laici cum clerici nomine amodo inſeratur, ut clericus fingatur firmarius, cum non ſit; ſeu ſi laici fructus, proventus, et reditus dimiſſorum beneficiorum ad firmam ſuo nomine colligant, et eos directe in uſus ſuos convertant, hujuſmodi contractus non teneant, nec ex eis aliquis alteri obligetur, ſed ſic [a] extunc beneficia hujuſmodi tradentes, et recipientes ad firmam, tertiae partis proventuum beneficii ſic dimiſſi, vel aeſtimationis ipſius, ſi ambo ſint ſolvendo communiter, aut tradentem tantum, ſi ſolvendo recipiens non exiſtat, fabricae eccleſiae cathedralis loci ſolvendae poena plecti volumus, appoſitione nominis clerici non obſtante. Et quia religioſi et [b] alii eccleſiaſtica beneficia noſtrae provinciae in proprios uſus tenentes, ſe conſtitutionibus praedictis aſſerunt non ligari; praeſentis concilii approbatione ſtatuimus, quod ſi ipſi beneficia hujuſmodi, eccleſias, vel ſuas, quas virtute appropriationum hujuſmodi in eis decimarum et proventuum percipiunt portiones ad firmam tradiderint clericis, non obtenta dioeceſanorum licentia, vel laicis quoviſmodo, vel alias qualitercunque, contra praeſentis aut dictarum conſtitutionum tenorem exceſſerint, poena praedicta de caetero percellantur.

IV. *De decimis et oblationibus.* [c]

Erroris damnabilis devio excaecati, ſuarum animarum excidia non devitant, dum frugum ſuarum decimam garbam ſolventes, pro labore metentibus ea minime computata, non abſque errore calculi pro decima undecimam ſolvant garbam; contendentes ſe mercenariis de frugibus [d] non decimatis, poſſe pro autumnali labore potiſſime ſolvere ante decimationem mercedem, Veteris et Novi Teſtamenti imperium contemnentes. Quorundam etiam laicorum ſuperſtitioſa malitia noviter adinvenit, quod, cum garbas aliquas decimales, non tamen ſignatas, pro decimis in ſuis terris dimittunt, et ſervientes virorum eccleſiaſticorum garbas, aut res alias pro decimis ſic dimiſſas, nomine decimae abducentes et aſportantes, ut in ſceleratos exclamant, eoſque arreſtari, vel attachiari faciunt, ſicut fures, ac ipſos, et eorum dominos, propter aſportationem et abductionem decimarum hujuſmodi infeſtant, et multipliciter [e] inquietant. Ipſorum etiam alii pro eo, quod garbarum, et foeni, ſeu rerum aliarum decimae per ſolum ducuntur eorum, viros eccleſiaſticos, et eorum miniſtros in foro ſeculari implacitant, et gravibus fatigant laboribus et expenſis. Alii praeterea vias, et itinera in praedia, et a praediis, per quae decimas oportet, ſeu ipſi conſueverunt abduci, difficilia, et per longos circuitus remota exhibent, et per ea tantum decimas ducentes ſinunt tranſire, ſeu duci vehicula difficulter, contra eccleſiaſticam libertatem. Quidam [f] inſuper garbas expoſitas, et ſignatas pro decima, non permittunt a ſuis terris abduci, quamdiu in illis quicquam de bladis remanet eorundem, ſed ipſas ſcienter tolerant a ſuis, et aliorum animalibus conteri et conſumi, ac circa decimarum praeſtationem, collectionem, et abductionem earum impedimenta multimoda inferunt, et inferri faciunt, ac procurant, in libertatum et jurium eccleſiaſticorum violationem, et praejudicium manifeſtum, ſuarumque grave [g] diſpendium animarum. Nos igitur perverſorum hujuſmodi conatibus, et auſibus damnabilibus ſalutari remedio cupientes occurrere, omnes et ſingulos exnunc in praemiſſis, vel eorum aliquo, in noſtra provincia excedentes, ac illicita ſupradicta, vel eorum aliquid fieri mandantes, ſeu etiam procurantes, nomineve ſuo facta, rata, et accepta habentes, quorum nefandis machinationibus, juribus, ſeu juri vel conſuetudini approbatae, ac libertati eccleſiaſticae quicquam ſubtrahitur, ſeu aliquid injuriae, damni, vel moleſtiae infertur contra eccleſiaſticam libertatem, praeſentis deliberatione concilii pronunciamus vinculo majoris excommunicationis involvi, eorumque abſolutionem dioeceſanis locorum (praeterquam in mortis articulo) ſpecialiter reſervamus.

V. *De ſylva caedua decimanda.* [h]

Quanquam exſolventibus bene decimas Deus frugum omnium abundantiam, et poſſeſſionum promiſerit ubertatem; tamen dolentes referimus, quod nonnulli noſtrae provinciae, contra Teſtamenti Veteris ac Novi doctrinam, de ſylvis ſuis caeduis, et lignis arborum caeduarum exciſis in eis, circa quae minus, quam circa fructus agrorum impendunt laboris, decimas Deo, et eccleſiis, quibus debentur notorie, propter hoc, quod ipſas in praeteritum non dederunt, ſolvere con-

[x] *laicis vel* deſunt E. [y] *manſis* L. E. [z] *publice* E. O. [a] *exnunc* L. E. O. [b] *clerici* addit L. E. [c] Tit. ita O. *De erroribus decimarum, et eorum malitia contra clericos dictas decimas percipientes.* [d] *i. e. bladis* inſerunt MSS. [e] *moleſtant* L. [f] *etiam* E. O. [g] *periculum* O. [h] *De decima ſylvae caeduae ſolvenda* L. *De ſylva caedua, et qualis ſit* E. *De injuſta retractione decimarum ſylvarum caeduarum contra praeceptum divinum* O.

tra-

tradicunt; quod aeſtimant idcirco licere, quia legem moris de longa invaluiſſe conſuetudine arbitrantur, in dubium etiam revocantes, quae ſylva caedua ſit dicenda: Nos igitur advertentes, quod ſi ſua portione ſit eccleſia defraudata diutine, crimen propterea non minuitur, ſed augetur, ac fames et penuria, omniumque rerum egeſtas opprimunt hujuſmodi bene decimas non ſolventes; hujuſmodi declaramus proviſione concilii, ſylvam caeduam illam fore, quae cujuſcunque exiſtens generis arborum in hoc habetur, ut caederetur, et quae etiam exciſa rurſus ex ſtipitibus aut radicibus renaſcatur, ac ex ea decimam utpote realem, et praedialem, baptiſmalibus vel matricibus eccleſiis perſolvendam, nec per ſylvarum poſſeſſores hujuſmodi ad praeſtationem decimarum ipſorum lignorum exciſorum in eis, ſicut foeni, et bladorum omnium, cum cenſura eccleſiaſtica fore canonice compellendos.

VI. *De oblationibus per laicos occupatis* [i].

Immoderatae temeritatis praeſumptio, dum non ſolum alienum concupiſcit indebite, ſed manum extendit [k] impudenter ad vetita, judicii rationem ſubvertit, et divinam vindictam vehementius provocat, quo auſu ſacrilego, a laicis irreverenter eccleſiaſticis deputata uſibus contrectantur. In multis autem partibus noſtrae provinciae conſuetudo, quin verius jam excrevit peſſima corruptela, dum oblationes factae in eccleſiis, capellis, aut in cujuſvis earum porticu vel coemeteriis, ad altaria, cruces, imagines, ſeu reliquias exiſtentes in eis, per laicos occupantur illicite, ac in uſus varios ſuo arbitrio convertuntur; quamvis prohibitione veteris legis, panes oblatos filiis Iſrael, niſi Aaron, et filiis ejus comedere non liceret; et longe amplius in eccleſia, quam Spiritus Sancti gratia, non ſub legis umbra coruſcat lucidius, divinove intuitu in locis praedictis oblata, laici non contingent. Unde praeſentis deliberatione concilii quoſcunque laicos oblationes in eccleſiis vel capellis, aut cujuſvis earum porticu, vel coemeteriis, ſeu quocunque alio loco, divino intuitu in noſtra provincia factas, ſeu faciendas, occupantes, auferentes, ſeu diſponentes quoviſmodo de ipſis, praetextu etiam cujuſvis operis, conſuetudinis, aliove colore, niſi de conſenſu eccleſiaſticarum perſonarum, ad quas oblationum hujuſmodi perceptio pertinet, et ex cauſa ſufficienti et legitima, per epiſcopum loci primitus approbanda, eo ipſo majoris excommunicationis ſententiae decernimus ſubjacere.

VII. *De debitis inteſtatorum ſolvendis* [l].

Statutum [m] bonae memoriae Bonifacii, quondam archiepiſcopi Cantuar. praedeceſſoris noſtri, circa bona inteſtatorum, et aſcriptitiorum, aliorumque ſervilis conditionis hominum ultimas voluntates, quod incipit: "Caeterum [n] contingit interdum," etc. a multis in dubium revocatum, noviter recenſentes, quibuſdam ad illud additis, et aliis ab eo ſubtractis, ſub verbis infraſcriptis decernimus ſic inpoſterum firmiter obſervandum. Caeterum contingit interdum, quod clericis aut laicis divino judicio decedentibus inteſtatis, domini feudorum non permittunt debita defunctorum ſolvi de bonis mobilibus eorundem, nec in uſus uxorum ſuarum, liberorum ſuorum, et parentum, vel alias pro diſpoſitione ordinariorum [o] bona praedicta, pro ea portione, quae ſecundum conſuetudinem [p] patriae, defunctos contingit, permittunt diſtribui pro eiſdem; alii ſiquidem aſcriptitiorum, et aliorum ſervilis conditionis hominum, [q] necnon ſolutarum et conjugatarum mulierum, et ſuarum propriarum uxorum, vel etiam aliorum, impediunt, vel impedire procurant factionem liberam teſtamenti, et ipſius executiones, et dictorum teſtantium voluntatem ultimam, tam contra jura, quam conſuetudines eccleſiae Anglicanae hactenus approbatas, in divinae majeſtatis offenſam, et laeſionem juris eccleſiaſtici evidentem: unde nos praeſentis [r] deliberatione concilii, omnes et ſingulos, in his, vel eorum aliquo, de caetero delinquentes, majoris excommunicationis ſententia fore decernimus innodatos. Teſtamentis inſuper coram ordinariis locorum, ad quos pertinet, probatis et approbatis, hujuſmodi teſtamentorum probatio et approbatio, niſi ratione laicalis feudi, ſi id in teſtamento aliquo legari contigerit, nullatenus a laicis requiratur; nec impediant clerici vel laici, aut cujuſvis conditionis homines, ſeu impediri procurent, quominus teſtamenta et ultimae voluntates defunctorum procedant, et conſequantur effectum in his, quae legari poſſunt de conſuetudine vel de jure. Si qui vero contra haec ſcienter venire praeſumpſerint infuturum, ſciant ſe praeſentis auctoritate concilii majoris excommunicationis ſententia eſſe involutos, ac contra eos, et alios in praemiſſis nequiter excedentes, tanquam contra violatores, et perturbatores eccleſiaſticarum libertatum, gladium ſpiritualem decernimus exercendum.

Inhibemus etiam, ne cuiquam executori teſtamenti cujuſcunque adminiſtrare permittatur de bonis alicujus teſtatoris, niſi prius fiat de dictis bonis fidele inventarium, ſumptibus funerariis, et circa confectionem inventarii hujuſmodi apponendis duntaxat exceptis: inventarium vero hujuſmodi locorum ordinariis tradi volumus, infra tempus eorum arbitrio moderandum. Et poſtquam coram ordinariis, juxta morem, probatum fuerit teſtamentum, non committatur aliquibus in bonis hujuſmodi executio, ſeu adminiſtratio, niſi talibus, quibus debitam adminiſtrationis ſuae poſſunt [s], et, ſi oporteat, ſufficienter caveant, et promittant fideliter reddere rationem, cum ſuper hoc per locorum ordinarios fuerint congrue requiſiti.

Item ſtatuimus praeſentis auctoritate concilii, ne aliqui religioſi, cujuſcunque profeſſionis exiſtant, ſint executores teſtamentorum, niſi

[i] *Contra oblationum auferentes* C. *De oblationibus ubicunque factis non occupandis per laicos* L. *De injuſta aſportatione oblationum ad cruces vel imagines oblat.* etc. O. [k] *imprudenter* L. [l] *De dominis laici feodi impedientibus factionem teſtamentorum de ſuis ſubditis per dominationem ſuam*, etc. O. [m] *piae* O. [n] *Quoniam quandoque laicis alias* addit L. et E. [o] *ſuorum* addit O. [p] *loci et* inſerit E. [q] *numero* L. pro *necnon*. [r] *auctoritate* L. E. *declaratione* O. [s] *adimplere* addit O.

hoc de ordinariorum voluntate et licentia concedatur; et quod de portione contingente defunctum, eccleſia parochialis jus percipiat conſuetum.

Statuimus praeterea, quod nullus executor aliquid ſibi applicet, vel appropriet de bonis defuncti, cujus teſtamentum exequitur, titulo emptionis vel aliter, niſi quod ſibi fuerit a teſtatore donatum inter vivos, vel in teſtamento ſuo, ſeu ultima voluntate relictum a defuncto, aut quod pro ipſius executoris labore ordinarii arbitrio fuerit ordinatum, vel ſi quod ſibi fuerit debitum a defuncto, aut pro moderatis ſuae adminiſtrationis expenſis, ſub poena ſuſpenſionis ab ingreſſu eccleſiae, quam contrafacientes volumus incurrere ipſo facto; cujus abſolutionem non obtineant, donec applicata, vel appropriata ſibi ſic indebite reſtituerint, et eccleſiae cathedralis fabricae, cujus defunctus erat ſubditus, duplum ſic appropriatorum vel applicatorum ſibiipſis ſolverint de propriis ſuis bonis. Omnia vero et ſingula ſupradicta mandamus, per ſingulas eccleſias noſtrae Cantuarienſis provinciae bina vice annuatim ſolenniter publicari.

VIII. *De teſtamentis et bonis teſtatorum et inteſtatorum*[t].

Ita quorundam eccleſiaſticorum judicum noſtrae Cantuarienſis provinciae, interiores oculos damnandae ambitionis improbitas excaecavit, quod executores teſtamentorum clericorum beneficiatorum, et aliorum cujuſcunque conditionis hominum decedentium, de bonis ad hujuſmodi teſtamenta ſpectantibus, juxta teſtantium arbitrium, prout legalis et canonica ſanxit auctoritas, diſponere non permittunt; ſed ſic teſtantium, et ab inteſtato decedentium, bona mobilia in ſuis juriſdictionibus habentium tempore mortis ſuae, quae poſt ſolutionem debitorum in pias cauſas de jure converti deberent, uſurpant indebite ſibiipſis, et creditoribus excluſis ea quandoque diſtribuunt, ſicut volunt; quae plurimi intuentes, dum aegritudinibus fatigantur, in eccleſiarum fraudem, ſeu damnum ſuorum creditorum, liberorum, et ſuarum uxorum, qui et quae tam de jure, quam de conſuetudine certam quotam dictorum bonorum habere deberent, ſua bona mobilia, dum adhuc vivunt, multoties alienant; et ſic creditores, et alii ſupradicti debitis ſibi carent, non abſque gravibus periculis animarum; propter quae ſtatuimus, quod epiſcopi, et alii inferiores judices noſtrae provinciae de bonis clericorum beneficiatorum, quos teſtari poſſe conſtat, de conſuetudine regni Angliae, ſeu aliorum teſtantium quorumcunque, practerquam in caſibus expreſſe permiſſis, quovis quaeſito colore, nullatenus ſe intromittant; ſed executores teſtamentorum ipſorum permittant libere diſponere de eiſdem, necnon ab inteſtato decedentium, ſolutis debitis eorundem, bona, quae ſupererint, in pias cauſas, proximis decedentium conſanguineis, ſervitoribus, et propinquis, ſeu alias pro defunctorum animarum ſalute diſtribuant et convertant; nihil inde ſibi retento, niſi forſitan aliquid rationabile pro ipſorum ordinariorum labore fuerit retinendum, ſub poena ſuſpenſionis ab ingreſſu eccleſiae, quam eccleſiaſticos judices facientes contrarium incurrere volumus ipſo facto, donec de praemiſſis ſatisfecerint competenter.

IX. *De languidis in extremis ſua bona in fraudem alienantibus et procurantibus*[u].

Cordis dolore concutimur intuentes, quod in noſtra provincia malitia hominum excreſcente, peſſima corruptela noviter inolevit, dum eccleſiarum praelati, et beneficiati clerici, aliique nonnulli laici, mortis vicinae conjecturam veriſimilem[w] obtinentes, univerſa bona ſua, ſeu quotam eorum tam notabilem donare inter vivos, ſeu aliter alienare praeſumunt, adeo quod nedum eccleſiae, ad quarum, ſeu cancellorum, librorum, vel ornamentorum, earumque reparationem, dum vivebant, fuerant obligati, ſuis excluduntur remediis, ſed rex, et creditores, et alii, quibus ſic alienantes efficaciter tenebantur, ſuis juribus, uxoreſque et liberi conjugatorum ſuis portionibus, de conſuetudine, vel de jure ipſis debitis, irrecuperabiliter defraudantur; nonnullique aſſiſtentes languentibus in extremis, hujuſmodi alienationes fieri conſuluerunt, et temere procurarunt, ipſoſque languentes conſiliis et ſuaſionibus perverſis a voluntate teſtandi nequiter averterunt, ex quibus impediri teſtamenti liberam factionem, et eccleſias, et caeteros ſupradictos ſuo jure non ambigitur malitioſe privari. Unde praeſentis[x] deliberatione concilii, omnes et ſingulos in noſtra provincia donantes, ſeu alienantes taliter bona ſua malitia, ſive fraude, ac hujuſmodi malitiae, ſive fraudis conſcios, recipientes ſic alienata in eos, et ad hoc dantes conſilium, auxilium, vel favorem, majoris excommunicationis ſententiam incurrere volumus ipſo facto. Donantes inſuper, et ſua bona in ipſa provincia taliter alienantes, propter ſui gravitatem exceſſus, non obſtante quacunque abſolutione impenſa a praedicta ſententia, eccleſiaſtica careant ſepultura. Caeterum, ne probationis, fraudis, vel malitiae, in hac parte difficultas proviſionem praeſentem reddat inutilem, quoties aliqui bona ſua omnia inter vivos quovis titulo alienant, ſeu de quantitate tam notabili, quod appareat de reſiduo eccleſiis, vel creditoribus aliis de ſuis debitis, uxoribus, et liberis de ſuis portionibus ſupradictis non poſſe ſatisfieri, ſicut decet; alienatio hujuſmodi per malitiam, ſive fraudem eo ipſo cenſeatur invalida, malitiae ſive fraudis probatione ulteriori minime requiſita.

X. *Ne in vigiliis mortuorum fiant inhoneſta*[y].

Quia ſaepe, quod credebat conjectura prodeſſe, experimento inutile reperitur, idcirco quod tradidit obſervantia generalis opinione probabili, utile reputans, et poſtea tendit ad noxam, rationabilem immutationem admitrit. Sane fidelium ſervare devotio conſuevit, ut, obeuntibus homi-

[t] *De injurioſa extortione pecuniae ab ordinariis in inſinuatione teſtamentorum* O. [u] *De alienatione bonorum teſtantium in fraudem eccleſiae, et creditorum ſuorum* O. [w] *opinantes* E. [x] *declaratione* O. [y] *De vigiliis et exequiis mortuorum, et ne fiant nocturnae vigiliae* E. *De vigiliis mortuorum obſervandis abſque ſtrepitu cum devotione* O.

nibus

nibus vel mulieribus, ante corporum ſepulturam, nocturnae agerentur vigiliae in privatis quandoque domibus pro defunctis, ut illuc convenientes et vigilantes fideles, devotis precibus Domino fuſis, intercederent pro eiſdem. Inimici tamen latentis inſidiis, quod ſalubriter cuſtodivit antiquitas, ſuperſtitioſo errore adeo in ſcurrilitatem nequiter eſt converſum, ut in vigiliis mortuorum hujuſmodi, neglectis orationibus, illuc conventiculae ineantur illicitae atque foedae; unde adulteria, fornicationes, et furta ſequuntur, et alia perpetrantur caſualiter multa mala. Quia ſiquidem morbus iſte quaſi communis invaluit, eidem adhibendo medelam ſtatuimus, quod in noſtra provincia, peractis a viris eccleſiaſticis mortuorum memoriis, nulli in privatis domibus, in quibus mortuorum corpora uſque ad ſepulturam requieſcunt, frequenter de caetero receptentur ad conſuetas populares nocturnas vigilias peragendas, defunctorum amicis, propinquis, et his, qui pſalteria forſan dicere pro defunctis voluerint, duntaxat exceptis, ſub poena excommunicationis majoris, quam contra praemiſſa vigiliam facientes hujuſmodi, et receptatores taliter vigilantium, non immerito poterunt formidare.

XI. *De celebrantibus matrimonia clandeſtina in eccleſiis, oratoriis, vel capellis*[z].

Humana concupiſcentia, ſemper ad malum procliva, quod eſt prohibitum, frequenter ardentius appetit, quam quod licet: unde perſonae variae, quae propter conſanguinitatem, vel affinitatem, ſeu alia impedimenta legitima matrimonialiter adinvicem de jure nequeant copulari, multoties deſiderant id de facto, ut ſub matrimonii contecti velamine poſſint carnis operam perniciosam et illicitam liberius adimplere; qui ſua ſcientes impedimenta nota fore in parochiis, in quibus degent, quia parochiales preſbyteros propter hujuſmodi impedimenta notoria, ſeu famam impedimenti vehementem, ad ſolennizandum matrimonium inter tales paratos non inveniunt, ad loca remota, et praecipue ad civitates, et municipia populoſa, in quibus praemiſſorum non habetur notitia, transferunt ſe ad tempus; et illuc quandoque, bannis publice non editis, nec horis nec temporibus opportunis, aliquoties in eccleſiis, aliquando in capellis, ſeu oratoriis matrimonia inter ipſos de facto ſolennizari procurant; et ibidem morantes, vel ad partes proprias poſtea redeuntes, et adinvicem cohabitantes ut conjuges, quia locorum ordinarii, et populares alii, prae timore vexationum et ſumptuum, ipſos ſuper illicita copula nolunt, aut non audent impetere, ſeu eorum denunciando crimina propalare, illicite remanent adinvicem copulati, in ſuarum interitum animarum. Nos igitur hoc tam frequens vitium extirpare volentes, praeſentis auctoritate concilii ſtatuimus, quod exnunc matrimonia contrahentes, et ea inter ſe ſolennizari facientes, hujuſmodi impedimenta ſcientes, aut ſuſpicionem habentes veriſimilem eorundem, ſacerdoteſque ſolennizationem matrimoniorum prohibitorum hujuſmodi, ſeu etiam licitorum, inter tamen alios quam ſuos parochianos inpoſterum facientes ſcienter, dioeceſanorum, vel curatorum contrahentium ſuper hoc licentia non obtenta, clandeſtina etiam matrimonia in eccleſiis, oratoriis, vel capellis ſolennizari vi vel metu inpoſterum facientes, ac matrimoniorum praedictorum hujuſmodi ſolennizationi intereſſentes, conſcii praemiſſorum majoris excommunicationis incurrant ſententiam ipſo facto; et quod quater in annis ſingulis in genere excommunicati publice nuncientur; poeniſque aliis contra celebrantes matrimonia bannis non editis, vel aliis clandeſtine ſtatutis, a jure nihilominus arceantur.

Sane, quia conſtitutio bonae memoriae Simonis, quondam Cantuar. archiepiſcopi, praedeceſſoris noſtri proximi, quae incipit, "Item, quia ex contractibus," etc. juxta verborum ſuorum corticem, opinione multorum, in ſuo fine videtur dubia ſeu obſcura, ipſam conſtitutionem reddere pro futuro cupientes indubiam, eam ſic intelligendam fore, hoc approbante concilio, declaramus, quod quivis ſacerdos ſecularis vel regularis, qui ſolennizationi matrimonii extra parochiam, eccleſiam, vel capellam, habentem jura parochialia ſibi competentia ab antiquo, intereſſe praeſumpſerit, poenam[a] in ea latam ſubeat ipſo facto.

XII. *De impedientibus juriſdictionem eccleſiaſticam*[b].

Accidit novitate perverſa, quod, cum eccleſiarum praelati de morum diſciplina, peccatis et exceſſibus ſubditorum nituntur inquirere, magnates, et poteſtates aliae ſeculares, officia impedire molientes eorum, inhibent laicis ipſorum tenentibus, aut nativis, ne ad ordinariorum citationes, pro ſuorum criminum vel exceſſuum correctionibus canonice ſubeundis, quorum correctio et punitio ad ipſos ordinarios noſcitur pertinere de conſuetudine, vel de jure; aut pro teſtamentorum probationibus, approbationibus, inſinuationibus, aut calculis de bonis defunctorum adminiſtratis per eos, ſeu computis, et aliis teſtamentariis juribus extra locum ſui dominii, veniant vel compareant coram eis; et, ne in locis ſui dominii per praelatos exerceantur praemiſſa, impediunt, et procurant ([c] nequiter) impediri, ſibique ſuper his juriſdictionem uſurpant. Alii praeterea viros eccleſiaſticos, juriſdictionem eccleſiaſticam exercentes, et ſuis ſubditis, pro eorum culpis et exceſſibus, poenitentias corporales ſeu pecuniarias imponentes, ac ipſos facere cogentes eaſdem, ſicut ordinariis ipſis licet, aut pro [d] poenitentiis corporalibus, juxta modum exceſſuum ſuorum impoſitis, redemptiones pecuniarias, prout juſte poterunt, admittentes, de et ſuper extortionibus exceſſivis indictant, ſicque indictatos attachiant et incarcerant, ac ſuper his in foro ſeculari eos ſibi reſpondere compellunt, quibus

[z] *De contractu matrimoniali, et ſolennizatione ejuſdem extra parochiam eccleſiae* O. [a] L. et E. addunt, *ſc. ſuſpenſionis ab officio per annum.* [b] *De laicis impedientibus executionem juris eccleſiaſtici fieri* C. L. *De his, qui juriſdictionem ordinariam impediunt, et eandem ſibi injuſte uſurpant* O. [c] deeſt O. [d] *poenis* L.

e mulctas

[e] mulctas pecuniarias, ea [f] occaſione, in dicto foro ſeculari imponi procurant et faciunt indebite, pro libito voluntatis. Frequenter etiam multi cum turmis et ſtrepitu ad judicia concurrunt eccleſiaſtica, ac judices, litigantesque, ſeu habentes alia ibidem expedire, graviter ſic exterrent, quod eccleſiaſtica confunditur juriſdictio, et opprobrioſe officium praelatorum ſuſpenditur, et nequiter impeditur, ac in culpam facile homines corruentes, dum poena non [g] reprimit tranſgreſſores, impunitatem ſibi poenalem nutriunt, et antiqui hoſtis inſidiis levem aditum praeparant, et frequentem. Alii ſiquidem multos, pro eo quod cauſas, et negotia in foro eccleſiaſtico de jure vel conſuetudine pertractanda, ibidem contra adverſarios ſuos movent, necnon advocatos poſtulantes pro eis, et procurantes, alioſque miniſtros, et eccleſiaſticos judices cognoſcentes ſuper his indictari, attachiari, carcerique mancipari, et alias in foro ſeculari multipliciter fatigari faciunt et procurant, ſuiſque tenentibus, et aliis ad forum eccleſiaſticum, pro cauſis ſeu negotiis in ipſo de conſuetudine vel de jure tractandis, recurrentibus, ſi non deſiſtant, et in foro ſeculari ſuper his litigent, imponunt eis ſaepiſſime graves mulctas, ipſoſque affligunt et vexant injuſte multimodis laboribus et expenſis. Alii vero ipſos, juriſdictionem ſuam in civitatibus vel locis aliis eis ſubditis debite exercere volentes, et ſuper his, quae ſpectant notorie ad eoſdem, ſeu pro exercitio juriſdictionis eccleſiaſticae mandata ſua licita et canonica deſtinantes, executioneſque eorum debite faciendas impediunt, vel impediri procurant injuſte, ac nuncios, mandata hujuſmodi deferentes, et facere debite juſtas executiones volentes, capere, verberare, et male pertractare injurioſe praeſumunt. Quidam [h] etiam domini temporales, et eorum ballivi, bona decedentium ab inteſtato in ſuis diſtrictibus, ad ipſos dominos praetendentes fore, quamvis erronee, devoluta, ne per ordinarios bona hujuſmodi pro debitorum ſolutione ſic decedentium, ac in alios pios uſus, pro ipſarum animarum ſalute convertantur utiliter, prout conſenſu regio, et magnatum regni Angliae tanquam pro jure [i] eccleſiaſticaque libertate ab olim extitit ordinatum, impediunt in derogationem eccleſiaſticae libertatis, juriſque et juriſdictionis eccleſiaſticorum impedimentum et laeſionem enormem. Nos igitur praeſentis [k] deliberatione concilii omnes et ſingulos in praemiſſis, vel eorum aliquibus delinquentes, ſeu praemiſſa, vel eorum aliqua facientes, conſenſum ad ea dantes, conſilium, auxilium, vel favorem, aut ea, vel eorum aliqua in ſuis facta negotiis, nominibus eorundem rata vel accepta habentes, hoc ſacro approbante concilio, pronunciamus majoris excommunicationis ſententia innodari, quorum abſolutionem dioeceſanis locorum ſpecialiter reſervamus; et delinquentes hujuſmodi quater annis ſingulis, in cunctis eccleſiis parochialibus noſtrae provinciae Cantuar. excommunicatos in genere praecipimus publice nunciari.

XIII. *De excommunicatis incarceratis ſine praelato eccleſiae nullo modo liberandis* [l].

Seculi principes poteſtatem recipientes a Deo, quod eccleſiae ſacerdotes ſuperborum cervicibus imponere nequeunt, ſolent ab ipſis terrore, diſciplinae ſuae poteſtatis gladio extorquere; unde veneranda tradidit antiquitas, quod ſi excommunicati humilitatis gratiam, et reconciliationis [m] effectum animo indurato arroganter abjiciant, invocata regia poteſtate in auxilium, tenetur ex debito rigore ſeveritatis rebelles hujuſmodi compeſcere cuſtodia carcerali. Sed contingit interdum, quod excommunicatis, etiam pro manifeſtis offenſis, ad ſignificationem praelatorum, prout conſuetudo regni Angliae obtinet, captis, et carceri mancipatis, per breve regium demandatur epiſcopis, quod ſic capti de ſtando, et parendo juri cautionem exhibeant, ipſos, a quibus detinentur, carceribus faciant liberari; alioquin, ſi epiſcopi hoc non faciant, ſicut ante debitam ſatisfactionem non poſſunt, nec de jure tenentur, vicecomitibus aliud breve dirigitur, quod cautione hujuſmodi ab incarceratis accepta ipſos liberent indilate; ſuggeſto inſuper regiae curiae, licet minus veraciter, pro tali excommunicato incarcerato, quod ipſe paratus eſt mandatis eccleſiae obedire, mandatur vicecomitibus, ut incarceratum hujuſmodi excommunicantium (partium, ad quarum inſtantiam excommunicatur, non habita mentione) a carcere liberent et dimittant. Ac quandoque (ut prius) [n] ſuggeſto, quod excommunicati incarcerati, pro tali cauſa, quae ad forum eccleſiaſticum non pertinet, excommunicatione innodantur, datur vicecomitibus in praeceptis, quod ſi pro cauſa hujuſmodi, et non alia excommunicati et incarcerati fuerint, ipſos curent celeriter liberare, nec proceſſibus judicum eccleſiaſticorum ſuper cauſa excommunicationis hujuſmodi fides aliqua adhibetur; ſed ſic excommunicati in ſupraſcriptis caſibus ad mandata, et praecepta hujuſmodi indebite liberantur; propter quae eccleſiaſticorum judicum confunditur officium, dum laici clave poteſtatis et ſcientia penitus deſtituti, quos ſic tenet obſequendi neceſſitas, quod de his, quae ad juriſdictionem eccleſiaſticam pertinent, ipſis cognoſcendi vel imperandi prohibetur auctoritas, falcem in meſſem nituntur immittere alienam, excommunicatorumque ſic liberatorum indebite communione nefanda, tam vicecomites, et ballivi liberantes eoſdem, quam etiam caeteri populares, variique fideles communicantes cum liberatis excommunicatis hujuſmodi peſtifere maculantur, et animarum gravia inde pericula cumulantur: contra quae providere zelantes; ſtatuimus, quod excommunicati capti in noſtra provincia, ſic exeuntes a carcere, contra conſuetudines et libertates eccleſiae Anglicanae ad ipſorum majorem confuſionem et ruborem, ſolenniter in locis inſignibus, pulſatis campanis, candeliſque accenſis, excommunicati publice nuncientur, ac ipſis commercium ad eorum commodum, et fidelium

[e] *multas poenas* L. et E. [f] *cauſa et* addit O. [g] *exequitur* E. *reprimitur* O. [h] *autem* L. [i] *eccleſiaſtico et* E. [k] *declaratione* O. [l] *De excommunicatis et incarceratis deliberandis* E. *De excommunicatis et carceri mancipatis liberatis per breve domini regis* O. [m] *officium* L. E. [n] *ſuggeſtum eſt* O.

com-

4

communio inhibeatur omnino, communicanteſque cum eiſdem illicite, cenſura eccleſiaſtica ſine delectu acriter puniantur.

XIV. *De herbis et arboribus in coemeteriis creſcentibus* [o].

Quia divinis et ſeculi legibus prohibetur, ne de rebus eccleſiarum diſponendi laicis ſit facultas, uſurpationis illius contumelia longe noſcitur depellenda, qua quidam noſtrae provinciae eccleſiarum parochiani, ſuae poteſtatis ignorantes terminos limitatos, ſeu arroganter potius non ſervantes, arbores, ac herbas, in eccleſiarum ac capellarum noſtrae provinciae coemeteriis creſcentes, ſuae voluntatis arbitrio proſternentes, ac evellentes, ſeu metentes, praeter et contra voluntatem rectorum, aut vicariorum eccleſiarum et capellarum hujuſmodi, ſeu cuſtodum deputatorum per ipſos, eas ſuis, aut eccleſiarum, aut aliorum uſibus, auſu ſacrilego, applicare noſcuntur; unde animarum pericula, contentiones, et ſcandala gravia inter eccleſiarum praelatos, et parochianos eorum quaſi quotidie ſuſcitantur; praeſentis deliberatione concilii declaramus temerarios praeſumptores hujuſmodi majoris excommunicationis ſententiis, latis tam in conſtitutione Othoboni, quondam apoſtolicae ſedis legati in Anglia, quam in concilio Oxonienſi contra violatores eccleſiaſticae libertatis, exiſtere involutos; quos poſt uſurpationem in his de caetero factam illicite, excommunicatos fore praecipimus rite, et canonice, publice nunciari per rectores aut vicarios, qui eccleſias ſuas offenſas ſenſerint ex praemiſſis, ac uſurpatores praedictos, in eorum confuſionem et ruborem, a communione fidelium decernimus repellendos, donec pro praemiſſis effectualem [p] emendam offerant et fecerint competentem.

XV. *De violatione ſequeſtri* [q].

Frequens perverſorum audacia, erigens rebellionis cervicem, epiſcoporum, vel vicariorum ſuorum generalium aut officialium ſuorum principalium ſequeſtra, ex cauſis juſtis et veris, in bonis eccleſiaſticis, vel aliis in caſibus a jure permiſſis, interpoſita legitime calcata reverentia, injuſte violare praeſumit; adeo quod eorum praecepta canonica illicite contemnuntur. Ut igitur taliter delinquentes a ſuis exceſſibus arceantur, praeſentis ſtatuimus deliberatione concilii, quod in noſtra provincia violatores hujuſmodi ſequeſtratorum, poſt et contra publicationem eorum palam factam, in locis, quibus bona ſic ſequeſtrata conſiſtant, majoris excommunicationis ſententiam incurrant ipſo facto. Si tamen a ſequeſtro fuerit appellatum, et appellatio [r] legitime proſecuta, ea pendente, poſſeſſores bonorum ſequeſtratorum, et alii libere et impune utantur eiſdem.

XVI. *De impetrantibus, et doloſe proſequentibus breve regium contra adverſarios in alienis comitatibus* [s].

Dierum invaleſcens malitia, qua mundus in deteriora jugiter labitur, hominum mentes in apertam facit nequitiam proſilire; unde noſtrae provinciae nonnulli aliis malignari conantes, brevia regia de computo, ſeu de tranſgreſſione, vel alia contra illos, quibus nocere deſiderant, ad extraneos comitatus, in quibus ſui nunquam fuerint adverſarii, nec contraxerint, vel deliquerint ibidem, bonave adminiſtraverint inibi cujuſcunque, fraudulenter et malitioſe impetrare praeſumunt, et adeo contra eos ignorantes clam proſequuntur in illis, quod utlagantur vel foris banniuntur a regno: unde cum proceſſus et ſententiae contra ignorantes et taliter indefenſos habiti, a jure merito reprobentur, nec ſit malitiis hominum indulgendum; ſtatuimus, quod quicunque clerici vel laici in noſtra provincia talia ſurreptitie, fraudulenter, et malitioſe de caetero, ut praemittitur, impetrantes et proſequentes, facientes et procurantes, ſeu ad ea impendentes ſcienter conſenſum, conſilium, auxilium, vel favorem, aut ea rata habentes nomine ſuo facta, ſententiam majoris excommunicationis incurrant ipſo facto.

(XVII. *De publicatione conſtitutionum facienda* [t].)

Hujus autem concilii conſtitutiones, et proviſa remedia praecipimus, in noſtra Cantuar. provincia futuris temporibus inviolabiliter obſervari; mandantes noſtris coepiſcopis, et ſuffraganeis univerſis, ut ipſas conſtitutiones per ſe, et alios, ut jus exigit, publicent, et faciant publicari, ac in publicam notitiam deduci, ad utilitatem communem, laudem et gloriam nominis Jeſu Chriſti, qui extirpet vitia, et plantet virtutes eccleſiae, atque regni Angliae gubernacula dirigat, pacem tribuat, concordiam foveat, et confirmet. Amen.

[o] *De perſonis arbores in coemiterio proſternentibus abſque licentia rectorum* E. *De injuſta petitione laicorum, de arboribus et herbis creſcentibus in cimiteriis eccleſiarum et capellarum* O. [p] *emendationem* E. [q] O. addit *auctoritate domini epiſcopi interpoſita in bonis defunctorum ad epiſcopum pertinentibus.* [r] O. inſerit *hujuſmodi.* [s] *De impetrantibus brevia regia in fraudem adverſariorum* L. *Capitulum de perquiſitione brevium ſuper clericis de compoto et tranſgreſſione in partibus remotis* O. [t] Tit. deeſt O.

Concilium provinciale Cantuar. Ex libro memor. Tho. Beck, epiſc. Lincoln. fol. 1.

Ad hoc concilium provinciale mandatum archiepiſcopi epiſcopos clerumque citabat ſub hac forma verborum:

JOHAN. providentia divina Cantuar. archiepiſcopus——In noſtro provinciali concilio London. celebrato, de veſtro aliorumque confratrum ſuffraganeorum, et coepiſcoporum noſtrorum ibidem praeſentium, et procuratorum abſentium conſenſu, non ſine magnae ſolicitudinis ſtudio, proviſa remedia ad quorundam correctionem exceſſuum, reformationemque morum, libertatem et immunitatem eccleſ. conſervandam, in noſtro provinciali prox. convocando concilio; vobiſcum, et cum eis communicato conſilio, Dei nobis aſſiſtente praeſidio, juxta juris exigentiam in publicam redigere notionem; ſuper quibuſdam vero articulis ad proximum reſervatis concilium, aliiſque arduis, quae in depreſſionem ſtatus eccleſiaſtici atque cleri noviter emerſerunt, vobiſcum——volentes habere tractatum, et deliberationem, provinciale concilium, de veſtro et ipſorum conſilio et conſenſu, die Lunae prox. poſt feſtum tranſlationis S. Edw. regis, viz. 2. id. Octobris prox. futur. in eccleſia ſancti Pauli London. ordinavimus celebrandum.—— Dat. 10. cal. Sept. M.CCC.XLII.

Proceſſus epiſcopi Exon. contra proſequentes perſonas eccleſiaſticas vigore regiae commiſſionis, etc. Ex reg. Exon. Grandiſon B. fol. III.

IN dioeceſi Exon. quidam praetextu regiae commiſſionis contra eccleſ. libertates perſonas eccleſiaſticas proſecuti ſunt. Contra hos epiſcopo procedente, prohibitio regia contra ipſum emanavit. Sequitur in regiſtro, "Contigit autem, quod eo tempore, quo dictus pater habuit ſuper hiis reſpondere, omnes fere praelati et clerus Cantuar. provinciae ad concilium provinciale, ac etiam ad convocationem cleri fact. per vener. patrem dominum Jo. Dei gratia Cantuar. archiepiſcopum, ad tractandum ſuper certis arduis negotiis, contingentibus defenſionem eccleſiae et regni, London. fuerant congregati; ulteriuſque in ipſa 15. a die omnes praelati praedicti, ac etiam caeteri proceres regni coram domino duce Cornubiae, filio regis primogenito, cuſtode regni, rege abſente, ad concilium regis apud Weſtm. ad quod vocati fuerunt, convenerunt. Inter quos inter caetera de vocatione dicti patris, proceſſuque habito per eum contra memoratum Jo. de Sodbury, ac etiam proceſſu dicti Johannis, et ſociorum ſuorum contra clerum et eccleſiam ſermo fiebat diligens et tractatus. Demumque inter omnes juſtitiarios, et caeteros legiſperitos ibi praeſentes diſcuſſum fuit, et finaliter determinatum, quod proceſſus factus per dictum Jo. de S. et ſocios ſuos juſtitiarios contra eccleſiam et clerum ritus non fuit neque juſtus, quodque utlagatio de jure regni non jacebat in hoc caſu. Decretum etiam fuit in ipſo concilio, praeſidente tunc, ut praedicitur, dicto domino duce cuſtode regni, rege abſente, quod omnes et ſinguli clerici et viri eccleſiaſtici per dictos juſtitiarios utlagati literas remiſſionis haberent a cancellario regis, quod nullo modo praelatis placuit, nec tales literas habere voluerunt, eo quod remiſſio praeſupponit culpam et debitum, et pro tanto ordinatum fuit et decretum unanimiter per totum concilium, quod ipſi utlagati et banniti literas haberent revocatorias totius proceſſus, et declaratorias nullitatis et erroris ejuſdem, caeterique exacti in comitatibus, ad quorum utlagationem nondum fuit proceſſum, literas haberent de ſuperſedendo ex toto uſque ad prox. parliamentum plenum per regem tenendum infra regnum Angliae; petiitque dictus dominus dux, et caeteri de concilio regis tunc praeſentes cum inſtantia a praefato patre domino Exon. epiſcopo praedicto Johanni de S. beneficium abſolutionis impendi, ob domini regis reverentiam illa vice; firmiter pro eo promittentes, quod ipſe ſe Deo et eccleſiae in omnibus conformaret, ac juxta ipſius patris et aliorum praelatorum tunc ibidem praeſentium libitum et voluntatem, ſatisfactionem faceret et emendam.

Quorum precibus dictus pater, caeterique praelati inclinantes pro beneficio abſolutionis recipiendo, ulteriuſque faciend. in hoc caſu, quod juſtum eſſet, die Lunae tunc prox. ſequ. viz. prox. poſt feſtum S. Lucae evang. memorato Jo. de S. coram eis in concilio provinc. in eccleſia S. P. London. adhuc durante fecerant aſſignari. Quo die, viz. 21. Octobr. in dicta eccleſia S. Pauli in capella B. Mariae virginis ejuſdem eccleſiae, coram vener. patribus dominis Dei gratia archiepiſcopo Cantuar. et caeteris epiſcopis Cantuar. provinciae ſuis ſuffraganeis, concilium provinciale tunc ibidem celebrantibus, comparuit dictus Jo. de S. reatum ſuum et exceſſum contra clerum et eccleſiam recognoſcens, petiitque a memorato vener. patre Exon. epiſcopo humiliter ſe abſolvi, qui finaliter humilibus, devotis, et inſtantibus ſupplicationibus atque votis condeſcendens, ſua ac vener. patris domini Dei gratia London. epiſcopi, in cujus eccleſia cathedr. haec agebantur, ac etiam totius concilii auctoritate, ipſum ſuper crucem archiepiſcopalem de ſtando mandatis eccleſiae juramentum praeſtantem, a ſententia excommunicationis majoris, qua pro ſua contumacia hujuſmodi fuerat innodatus, abſolvit in forma juris.

Ordinatio

Ordinatio Radulphi de Salopia, epiſcopi Bath. et Wellen. de diebus feſtis in ſua dioeceſi obſervandis. Ex reg. Well.

In feſtis infraſcriptis, et non aliis, exceptis feſtis dedicationum eccleſiarum et ſanctorum, in quorum honorem dedicatae fuerint, ac diebus dominicis, ab agricultura et operibus ruſticis, et ab occupationibus rei familiaris volumus ſubditos noſtros abſtinere, et etiam impediri. Viz. (Jan.) circumciſionis Domini, epiphaniae Domini, converſionis Pauli. (Febr.) purif. Mar. cathedrae S. Petri, S. Matthiae apoſtoli. (Mart.) annunciationis dominicae. (April.) paraſcev. et reſurrect. Domini cum tribus diebus ſequentibus, cum in illo vel alio menſe contingat, et S. Marci. (Maii) Philippi et Jacobi, invent. S. Crucis, Joh. ante portam Latinam, aſcenſionis Domini, feſtum Pentecoſtes cum ii. diebus ſequentibus, et feſtum de corpore Chriſti. (Jun.) S. Barnabae, nativ. S. Joh. Baptiſtae, et Petri et Pauli. (Jul.) tranſlationis S. Thomae mart. archiep. Cantuar. S. Mariae Magdal. et Jacobi apoſtoli. (Aug.) feſtum, quod dicitur Ad vinculum S. Petri, S. Laurentii, aſſumpt. beatae Mariae, S. Barthol. et decollationis S. Joh. Baptiſtae. (Sept.) nativitatis S. Mariae, exaltationis S. Crucis, S. Matthaei, et S. Michaelis. (Octob.) S. Lucae, et apoſtolorum Simonis et Judae. (Nov.) Omnium Sanctorum, S. Martini epiſc. et S. Andreae apoſtoli. (Dec.) S. Nicolai, concept. beatae Mariae, S. Thomae apoſtoli, nativitatis Domini, S. Stephani, S. Joh. apoſtoli et evangel. SS. innocentium, et S. Thomae mart. archiep. Cantuar.

Ordinatio ejuſdem de conſtitutionibus ſynodalibus Will. de Button, epiſcopi Wellen. confirmandis. Ibid. fol. 274.

In Dei nomine, Amen. Licet conſtitutiones ſynodales noſtrae dioec. per bonae memoriae Will. de Button, dudum B. W. epiſcopum, canonice editae, quae ſic incipiunt; "Quoniam ſanctitudo decet domum Dei," etc. fuiſſent ſufficienter per eundem publicatae——quia tamen nonnulli ſubditi noſtri, an dictae conſtitutiones fuerant, ut praefertur, publicatae, et an obſervari debeant, ex affectata ignorantia in dubium revocarunt; nos omnem in hac parte dubitandi materiam——ſubducere volentes——ſuper praemiſſis per viros fide dignos——inquiri fecimus diligenter; et per inquiſitionem hujuſmodi, et per alias evidentias ſumus ſufficienter informati, dictas conſtitutiones omnes et ſingulas per eundem praedeceſſorem noſtrum fuiſſe publicatas, ipſaſque ſubditos noſtros arctaſſe et arctare debere infuturum pronunciamus, et etiam declaramus.

Convocatio cleri provinciae Ebor. Ex arch. regiis et reg. Zouch Ebor. fol. 281.

Ad convocandos epiſcopos, praelatos, et clerum provinciae Ebor. duo hoc anno rex emiſit brevia, unum apud Eaſtry 30. die Sept. alterum apud Konnington 12. die Octobris. Breve primum ex rot. clauſ. XVI. Edw. III. p. ii. m. 14. dorſo, deſumptum, clerum convocat ad diem Lunae prox. poſt feſtum S. Andreae apoſtoli apud Pontemfractum his verbis:

Rex venerabili in Chriſto patri W. eadem gratia archiepiſcopo Ebor. Angliae primati, ſalutem. Volentes pridem condeſcendere precibus et perſuaſionibus ex parte ſanctiſſimi patris domini Clementis papae VI. per literas et nuncios nobis factis, de pace ſeu treugis cum adverſario noſtro Franciae ineundis, paratos nos obtulimus ad tractandum cum deputandis per dictum adverſarium de praemiſſis, et propterea alligatis noſtris literas et nuncios tranſmiſimus ſpeciales, ſed dictus adverſarius noſter, qui violatis treugis prius initis fideles noſtros depraedari fecerat et interfici, tractatum pacis declinavit, in noſtri et noſtrorum ſubverſionem conjurans pro viribus et conſpirans; propter quod deſiderantes tam diſcriminoſis periculis nobis et regno noſtro Angl. et eccleſiae Anglicanae, niſi Deus avertat, obviare, magnum exercitum armatorum ad reprimendum ipſius adverſarii noſtri malitiam, et pro defenſione noſtri regni et eccleſiae praedictorum neceſſaria jam ad partes tranſmiſimus tranſmarinas; nos etiam paſſagium noſtrum verſus partes illas propter hoc ordinavimus, ſicut oportet, validum et feſtinum: et quia ſuper hiis et aliis, nos, ac ſtatum, et regimen dicti regni, defenſionem et honorem dictae eccleſiae, et utilitatem reipublicae ſumme tangentibus, ut communibus periculis per communia conſilia obvietur, conſilium, auxilium, et aviſamentum veſtrum, et ſuffraganeorum veſtrorum, ac cleri veſtrarum dioec. et provinciae habere volumus e vicino; ſpecialiter vos rogamus, et in fide et dilectione, quibus nobis tenemini, vobis injungimus et mandamus, quod ad diem Lunae prox. poſt feſtum S. Andreae apoſtoli prox. futur. dictos ſuffraganeos veſtros, et clerum apud Pontemfractum convocari faciatis; ita quod vos et ipſi ſitis tunc ibidem ſuper praemiſſis cum deputandis per nos tractaturi, et veſtra conſilium et auxilium impenſuri, ulterius ſcituri, quod tunc ibidem contigerit

tigerit ordinari. Et hoc, ſicut nos et honorem noſtrum diligitis, nullatenus omittatis. Dictum autem locum de Pontefracto vobis propter hoc duximus aſſignand. quia civitatem Ebor. ante tempus inthronizationis veſtrae commode, ut dicitur, intrare non poteſtis. Teſte rege apud Eaſtry 30. die Septembr.

Alterum hujus anni breve regium (dat. apud Konington 12. die Octobris, anno regni XVI. teſte Edwardo, duce Cornubiae, et comite Ceſtr. filio noſtro chariſſimo, cuſtode Angliae) epiſcopos, praelatoſque, et clerum ad diem Lunae in craſtino conceptionis beatae Mariae virginis convocari jubet. Hoc archiepiſcopus (Will. Zouch) ſuo inſeruit mandato dat. apud Scroby idibus Novembr. anno Dom. M.CCC.XLII. et pontific. anno primo. Poſt finitam convocationem, archiepiſcopus domino regi certificatorium miſit, inter alia intimans, quod poſt magnam altercationem, et varias excuſationes demum precibus regiis, et noſtris devicti inſtantia et obtentu, domino regi decimam de bonis et beneficiis ſuis ſpiritualibus pro uno anno libere conceſſerunt, ad duos anni terminos, per aequales portiones, ſub conditionibus in ſchedula praeſentibus annexa memoratis, ſecundum novam taxationem promptius perſolvendam, etc. Dat. apud Thorp juxta Ebor. 12. die menſis Decemb. anno Dom. M.CCC.XLII. et pontific. primo.

Conditiones annexae dicto certificatorio.

Pater et domine reverende. Nos clerus civitatis et dioec. provinciae Ebor. ad laudem et honorem Domini noſtri Jeſu Chriſti, et eccleſiae ſuae ſanctae, ſpecialiter ad tuitionem, defenſionem, et protectionem eccleſiae Ebor. eccleſiarumque cleri et populi totius provinciae Ebor. quam ad honorem domini noſtri regis Angliae illuſtris, atque veſtrum, intellectis expoſitis per vos, ſub conditionibus infraſcriptis, et non aliter concedimus de bonis noſtris eccleſiaſticis unam decimam annualem in feſtis annunciationis beatae Mariae virginis glorioſae, et beati Michaelis archangeli prox. futur. per aequales portiones domino noſtro regi ſecundum novam taxam perſolvendam; viz. quod eccleſia Anglicana, et ſpecialiter Ebor. eccleſia, et omnes eccleſiae dioec. et provinciae Ebor. ſuis gaudeant libertatibus et juribus, et protectione muniantur regali, eccleſiaeque, et perſonae eccleſiae antedictae nullis angariis, vexationibus, aut injuriis, equis, aut equitariis regalibus graventur aut onerentur quoviſmodo; et quod omnes et ſingulae conditiones per praelatos et clerum Cantuar. provinciae in conceſſione, aut ſubſidio dicto domino regi factis jam de novo obſerventur et concedantur; ſalvis nobis et eis in conceſſione noſtra memorata. Et ſi quodcunque ſubſidium per dominum noſtrum papam, aut alium, ſeu alios quoſcunque vice, aut auctoritate ſua, ſeu mandato praefato domino noſtro regi infra annum, durantibus terminis ſolutionis per nos faciendae, concedatur, ſolutio per nos facienda cedat pro portione ſolutionis et conceſſionis praedicto domino noſtro regi faciendae.

Item, quod de damnis et injuriis in juribus, bonis, et rebus eccleſiae Ebor. pro tempore ultimae vacationis ejuſdem qualitercunque factis aut illatis, praefatae eccleſiae Ebor. ejus archiepiſcopo et capitulo fiat ſatisfactio et emenda, et quod certae perſonae deputentur ex parte domini regis cum aliquibus canonicis de capitulo, ad inquirendum de hujuſmodi damnis, injuriis in juribus, libertatibus, bonis, aut rebus praedictae Ebor. eccleſiae factis; et faciendum plenam juſtitiam et competentem emendam in hac parte.

Item, quod temporalia quaecunque praedictae eccleſiae Ebor. quotiens ipſam vacare contigerit, infuturum remaneat in cuſtodia capituli, vacatione durante, reddendo inde certam pecuniae ſummam praedicto domino regi pro tempore vacationis juxta inquiſitionem inde factam ultimo tempore vacationis praedictae, et per deputatos retornatam, ſeu per bonos et fideles in ſcaccarium regis faciendam, aut tantam pecuniae ſummam, quam dictus dominus rex pro rato ipſius inde recte et libere percepit.

Item, quod pecunia de hujus ſubſidio levanda et percipienda, in utilitatem et commodum praefati domini regis, tum ad defenſionem et protectionem regni Angliae, eccleſiarum, cleri, et populi dioeceſ. et provinciae Ebor. contra Scotos et hoſtiles incurſus in partibus borealibus pro tempore hujus ſolutionis faciendae emergentes totaliter, vel ſaltem pro majori parte, et non in alios uſus convertatur.

Item, quod praemiſſae conditiones omnes et ſingulae per praefatum dominum regem, ſi in regno fuerit Angliae, aut, eo abſente, per cuſtodem regni de concilio ſuo concedantur, et per literas regias ſigillo magno regis ſignatas Ebor. Dunelm. et Karliol. eccleſiis deſtinand. circa Quadrageſimam prox. futur. confirmentur, et firmiter obſerventur infuturum; quodſi praemiſſa non impleantur, nolumus, quod ſolutio fiat alicujus pecuniae terminis praenotatis, aut quod eccleſia in aliquo gravetur, ſeu quod aliquae ſententiae per vos, pater reverende, contra nos ut non ſolventes ratione conceſſionis hujus fulminentur, ſeu quicquam ea occaſione a nobis exigatur, ſed hiis contradicimus expreſſe, et ſub poenis contra extorquentes quicquam de bonis aut perſonis eccleſiaſticis, ſeu tallias imponentes eiſdem a ſacris canonibus promulgatis.

Memorabilia actuum tertii capituli provincialis, apud Northampton conventi anno Domini M.CCC.XLIII. Ex cod. MS. Cotton. Otho A. XV. fol. 144. a. collat. cum MS. Dunelm. B. IV. 41. fol. 36. b.

ANNO Domini M.CCC.XLIII. die Martis proximo poſt feſtum nativitatis beatae Mariae, virginis glorioſae, capitulo provinciali ordinis ſeu religionis nigrorum monachorum totius provinciae Anglicanae in eccleſia ſancti Andreae apud Northampton. aſſignato; ad quod quidem capitulum, ſecundum apoſtolicas conſtitutiones de triennio in triennium celebrandum, quamvis univerſi et ſinguli abbates, necnon priores, abbates proprios non habentes, ejuſdem ordinis ſeu religionis dictae provinciae convenire, impedimento ceſſante legitimo, debuiſſent; plures tamen abbates et priores, juſtis de cauſis impediti, quominus ad dictum capitulum accedere potuerint, ita quod abbates et priores ſubſcripti ſuam corporalem duntaxat ibidem praeſentiam exhibebant; viz. abbates ſancti Albani, Ceſtriae, tunc praeſidentes, Weſtmonaſterii, Glaſtoniae, Rameſey, de Burgo ſancti Petri, Eynſham, Burton, Shirburn, Mydelton, Glouceſtriae: priores praeſentes in eodem, prior Wigorniae, Daventriae: caeteri praelati abſentes procuratores abſentiam eorundem excuſantes, ſecundum modum et formam in ſtatutis papalibus traditos, deſtinarunt, prioribus eccleſiae Chriſti Cantuar. et Spalding, et abbati de Bardenay exceptis, qui nullo modo curarunt ad dictum capitulum convenire; et ideo pronunciantur pro eorum inobedientia contumaces.

Praefatis igitur abbatibus et prioribus, necnon abſentium procuratoribus die et loco unanimiter congregatis, ad gloriam et honorem Domini noſtri Jeſu Chriſti, et ſuae glorioſiſſimae matris Mariae, necnon ad reformationem et conſervationem ordinis ſui confeſſoris ſanctiſſimi Benedicti, incepit capitulum modo, quo ſequitur:

In principio pulſata campana, et demum ceſſante, ad miſſam de Spiritu Sancto celebrandam, quam dominus A. de ſancto Albano, unus de praeſidentibus, celebravit, celeriter proceſſerunt: qua finita, praeſidentes, reliquique abbates et priores, necnon procuratores abſentium, ſecundum gradum et dignitatem eorundem, ordinate ad capitulum, ſeu locum capituli acceſſerunt: quibus ſedentibus, praeſidentibus vero in eminentiori loco, aliis praelatis juxta eos in locis eiſdem congruentibus ſecundum ſtatus eorum, prior Wigorniae, ad praedicandum in ultimo praecedenti capitulo aſſignatus, propoſuit verbum Dei, et hoc erat thema, "Inite conſilium, quid agere debeamus:" quo facto, unus monachus de Ceſtria ordinatione ſui abbatis, et tunc temporis praeſidentis, legit martyrologium, et capitulum "In ſingulis, et ea, quae extra de ſtatu monachorum," et illud "Statuimus de capitulis provincialibus." Quibus perlectis, hymnum "Veni, creator Spiritus," initia verſuum praeſidentibus incipientibus, ſolenniter decantarunt; * finito hymno et adjunctis, et dictis collectis ſubſcriptis ab uno praeſidente, ſcilicet domino A. de ſancto Albano, praemiſſo verſiculo "Emitte Spiritum tuum," etc. orationes "Deus, qui corda fidelium, etc. Actiones noſtras:" quibus ſic expletis, et omnibus iterum ſedentibus, et pauſantibus, ab uno praeſidentium dicebatur "Benedicite;" aliis reſpondentibus "Dominus," ſubjunxit, "Loquamur de ordine noſtro:" tunc ſtatim praeſidentes tunc praeſentes, ſcilicet A. de ſancto Albano, et de Ceſtria, unum de capellanis eorum omnes et ſingulos abbates et priores praeconizari ſecundum ordinem mandaverunt: procuratores vero abſentes vocati, ſua procuratoria praeſidentibus porrexerunt; quae quidem recepta ab eiſdem examinatoribus, per praeſidentes in capitulo deputatis, examinari diſcretius tradiderunt: examinatores autem deputati fuerunt venerabiles perſonae ſubſcriptae, viz. archidiaconus ſancti Albani, dominus Henricus de Burgo, doctor in decretis, dominus W. procurator, A. de Thorney, adjungend. eiſdem aliis clericis ſecularibus juriſperitis de conſilio praeſidentium. Deinde conſtituerunt diffinitores ad tractanda negotia concernentia capitulum, et quibus caeteri de ordine noſtro, volentes petitiones tangentes religionem noſtram porrigere, deberent juxta mandatum praeſidentium: diffinitores vero ſunt iſti venerabiles patres et domini, viz. abbates Weſtmonaſterii, Glaſtoniae, Rameſey, prior Wigorniae, et ſubprior Dunelmiae: conſequenter ordinati ſunt auditores computuum, collectores denariorum, contributionis impoſitae in capitulo provinciali ultimo celebrato, ſcilicet anno Domini M.CCC.XL. et fuerunt iſti auditores, domini abbates de Burgo ſancti Petri, de Burton, prior Salopiae, prior de Bello. Haec ſunt acta capituli primo die anno ſupradicto, ſc. XLIII.

Secundo die, ſcilicet die Mercurii.

In principio praeſidentibus, ac aliis praelatis, omnibuſque procuratoribus abſentium ſecundum eorum ſtatum et gradum ſedentibus, dictoque "Benedicite," reſponſoque accepto "Dominus," vocabantur per ordinem procuratores ſingillatim abſentium praelatorum; et illos procuratores, quorum cauſae in procuratoriis contentae ſufficientes fuerunt, ſecundum judicium examinatorum fecerunt jurare in animas dominorum ſuorum cauſas in eiſdem contentas, ſecundum conſtitutiones apoſtolicas, fore veras; praelatos procuratorum, quorum cauſae in procuratoriis contentae inſufficientes fuerunt repertae, pronunciarunt

* *finem inde adjunctum* Dun.

ciarunt contumaces, reſervando arbitrio praeſidentium eorundem mulctas inde rationabiliter ſolvendas, et iſtud idem in nullo modo comparentibus obſervarunt. Poſtea vocabantur viſitatores aſſignati in capitulo provinciali ultimo celebrato, a quibus ſingillatim fuit quaeſitum, an officia viſitationis eis injuncta interim poſt capitulum ultimum compleviſſent; et inventum eſt per confeſſionem quorundam tunc praeſentium, et abſentium procuratores, in capitulo abbates viſitatores ſubſcriptos minime viſitaſſe; viz. dominum abbatem de Faverſham, viſitatorem aſſignatum, nullatenus viſitaſſe; abbatem Colceſtriae, abbatem ſancti Edmundi, abbatem Croulandiae incepiſſe viſitare, et non perfeciſſe propter impunitatem; abbatem de Thornay non viſitaſſe; abbatem de Walden non viſitaſſe; abbatem de Burgo ſancti Petri non viſitaſſe; abbatem de Abindon non viſitaſſe; abbatem de Eynſham non viſitaſſe; abbatem de Shirburne non viſitaſſe, quia mortuus; abbatem de Mydelton non viſitaſſe; abb. de Ceſtria viſitaſſe, et exhibuiſſe comperta; abbatem Winchecombe viſitaſſe; abbatem de Selby non viſitaſſe, quia mortuus; abbatem de Burgo non viſitaſſe Selby.

Mulctae iſtorum non viſitantium reſervantur arbitrio praeſidentium. Iſta monaſteria non habuerunt ſcholares in ſtudio generali ſecundum relationem prioris ſtudentium; viz. abbas de Bello; ad quod reſpondebatur, quod fuit defectus ſcholaris electi, et non abbatis; abbas de Burton ſuper Trent; abbas de Cerna; abbas de Rading; abbas de Abboteſbury; prior Wintoniae ſancti Swithuni; abbas Winchecombiae; abbas de Tavyſtoke; abbas de Eynſham; abbas de Bardnay; abbas de Mydelton; abbas de Athelnay; prior de Bathonia; prior de Daventria; abbas de Whitby non habuit per primum terminum ex defectu ſcholaris electi propter infirmitatem ſupervenientem. Mulctae iſtorum ſecundum quantitatem delicti ponuntur in arbitrio praeſidentium diſcutiendae. Electores praeſidentium ordinati pro futuro capitulo celebrando ſunt domini reverendi ſubſcripti; ſcilicet, abbas Weſtmonaſterii, Glaſtoniae, de Burgo S. Petri; priores de Wigornia, de Salopia, de Bello; et ſubprior Dunelmiae.

Praeſidentes electi per eoſdem pro futuro capitulo celebrando ſunt abbates ſancti Albani, Ceſtriae, Weſtmonaſterii. Ordinati ſunt in capitulo viſitatores abbates ſubſcripti; viz. in epiſcopatu Cantuarienſi et Roffenſi, abbas ſancti Albani ex magna inſtantia capituli ad hujuſmodi opus perficiendum. In dioeceſibus Sarum, Bathoniae, Exonii, abbas Glaſtoniae, et ipſum abbatem Glouceſtriae; in dioeceſibus Wintoniae et Ceſtriae, abbatem Abindoniae; in dioeceſibus Wigorniae et Coventriae, abbatem Salopiae, et ipſum abbatem de Eynſham; in epiſcopatu Lincolniae, abbatem de Thornay, et ipſum abbatem de Walden; in epiſcopatu Londinenſi, abbatem Weſtmonaſterii, et ipſum abbatem ſancti Auguſtini Cantuariae; in epiſcopatu Elienſi et Norwicenſi, abbatem de Burgo ſancti Petri, excepto Thornay; in provincia Eborum, abbatem ſanctae Mariae Eborum, abbatem de Bardnay, conventum ſuum, ſed non ipſum, quia praeſidens, etc. Remanet de contributione facta in capitulo proximo praecedente penes computuum auditor. x. lib. ſecundum contributionem.

Summa contributionum obolum de libra totius ordinis utriuſque provinciae, ſecundum relationem audientium computorum, liv. libras, xvi. ſolidos, vi. denarios, obolum quadrantem.

Summa collectae mulctarum contumacium non venientium ad capitulum xxii. libras, iii. ſolidos, iv. denarios. Item ex ordinatione capituli impoſita eſt una nova contributio per capitulum; viz. obolum de libra, pro nunciis deſtinandis ad curiam Romanam appropriandum eccleſias, ſi fieri poſſit; principaliter pro ſcholarium penſionibus, et ex conſequenti pro aliis negotiis concernentibus capitulum expediendis, ut ſcilicet pro litibus ſuſtinendis contra priorem eccl. Chriſti Cantuar. et alios nullo modo dignantes ad capitulum convenire. Et ſi praedicta contributio non ſufficiat, ſubaddatur obolus vel quad. ſecundum arbitrium praeſidentium; et tunc, ſi fiat, praemunientur collectores per praeſidentes; et quod dicta contributio debeat mitti collectoribus pro ſolutione ejuſdem terminis aſſignatis, viz. nativitate ſancti Johannis Baptiſtae, anno Domini M.CCC.XLIV. et completus eſt dies ſecundus.

Tertio die, ſcilicet die Jovis.

Ordinatum eſt, quod inceptor in theologia habeat ex curialitate de pecunia communis capituli xx. libras. Item, quod unus magiſter in theologia ſit in univerſitate continuo, quouſque alius jam ſcholarium inceptorum ſit legens; et quod ille percipiat quolibet anno uſque ad inceptionem alterius de communi capituli x. libras. Item, quod inceptor in jure canonico. ex magna inſtantia capituli, ut fiat aequitas, percipiat in inceptione ſua xx. marcas; et ſi duo, vel tres, vel plures ſive in theologia, ſive in jure canonico ſimul concurrant, praedicta curialitas ſecundum ſummam aſſignatam illis inter eos aequaliter dividatur. Item ordinatum eſt per dictum capitulum, quod magiſter Thomas de Calton, prior Salopiae, occupet cathedram apud Oxonium uſque ad inceptionem alterius doctoris dicti ordinis noſtri. Item capitulum provinciale proxime celebrandum aſſignatum eſt apud Northampton die Lunae proximo poſt feſtum ſancti Matthaei apoſtoli, anno Domini M.CCC.XLVI. et primo die capituli praedicabit unus praeſidentium, ſcilicet dominus abbas de ſancto Albano, vel Ceſtriae, vel dominus Johannes de Stokeſley, prout concordatum fuerit inter conventum et praeſidentes interim.

Item oſtenſa fuit una bulla plumbata, quae fuit miſſa a domino Clemente, tunc ſummo pontifice, praeſidentibus capituli, continens modificationem ſtatutorum per felicis recordationis papam Benedictum XII. editorum.

Item oſtenſa fuerunt alia ſtatuta approbata in capitulo per praeſidentes, edita per diffinitores a praeſidentibus cum conſenſu capituli in capitulo praecedenti ultime celebrato, quorum copias habent uniuſcujuſque domus noſtri ordinis ſcholares apud Oxonium a priore ſtudentium ſumptibus

ſuis

ſuis recipere et tranſcribere, ex injunctione praeſidentium in dicto capitulo citra natalem ſuis matricibus domibus deſtinandas, ut a monachis in eiſdem extunc fideliter obſerventur; niſi citra dictum tempus conſultis praeſidentibus ſuper aliquo articulo vel articulis in eiſdem contentis, conſuetudini vel conſuetudinibus in monaſteriis approbatis, vel aliter cauſa rationabili adverſantibus. Si qui poſt hujuſmodi rimationem dictorum ſtatutorum reperiantur, abbatis et conventus cujuſque loci judicio, ut ſic pro arbitrio et diſcretione praeſidentium, hujuſmodi articuli vel omnino omittantur, vel alias moderentur, prout eis videbitur ſalubrius expedire.

Item oſtenſa fuerunt alia ſtatuta edita per diffinitores in proximo praecedente capitulo conſtitutos; quae quidem praeſidentes capituli approbarunt, non obſtantibus contradictionibus ex parte domini abbatis de Glaſton. et domini Johannis de Beverlaco, monachi Dunelmiae.

Item monſtratae ſunt literae a cardinalibus miſſae pro expenſis illorum, qui ſtatuta papalia ediderunt; in quibus petunt ſub magnis cenſuris contentis in eiſdem, auctoritate apoſtolica, trecentos florenos ſibi a capitulo provideri, per contributionem inter monaſteria faciendum juxta ordinationem praeſidentium dicti capituli provincialis; quibus viſis, praeſidentes in eodem capitulo fecerunt proteſtationem, ſe velle in omnibus mandatis apoſtolicis obedire, quatenus poſſunt, et eis permittitur a regia poteſtate. Et ſuper hoc magiſtrum Johannem de Baret, notarium publicum, inſtrumentum facere requirebant; ſed ſupervenit regia prohibitio, prohibens ne fieret aliqua contributio pro cenſu ſolvendo extra regnum et dominium regis Angliae, ſub nomine impoſitionis vel tallagii, ſeu quoquomodo aliter tranſmittenda, ſub gravi foriſfactura omnium, quae ſibi foriſfacere poterunt infuturum.

Item, quia veriſimiliter timetur et creditur, quod ex confoederationibus inter diverſa monaſteria antiquitus initis, periculum animabus in multis locis ex pacti non obſervatione immineret, quia aeſtimatur non erronee ut videtur, quod aliqua vel aliquae domus per praedictas confoederationes ad impoſſibilia obligantur, propter quod expediret de ſalubri remedio provideri; ideo conſulitur, quod in ſingulis domibus viſis confoederationibus et obligationibus mutuis, inquiratur a fratribus, quae ſunt obſervabiles, et quae non; ſuper non obſervabilibus ſcribant praeſidentibus aut capitulo provinciali, ut conceſſu capituli opportunum remedium ſuper hiis valeant ordinare.

Item ſtatuta olim edita in capitulis provincialibus ſunt penitus irrita et revocata, quaſſata, annullata, niſi quatenus in novis editis continentur, vel eis minime adverſantur.

Item injunctum eſt per praeſidentes in capitulo, quod una miſſa de "Requiem" pro abbatibus, prioribus, aliiſque fratribus in ultimo capitulo celebrato defunctis; necnon pro aliis benefactoribus ordinis noſtri, et etiam confoederatis in conventu ſolenniter celebretur, collectis aſſumptis ſecundum conſuetudinem loci. Et quod una alia miſſa privata de "Requiem" a quolibet ſacerdote pro eiſdem in ſingulis monaſteriis noſtri ordinis celebretur, et a ſingulis non ſacerdotibus pſalterium devote dicatur. Iſtis peractis, fuit capituli diſſolutio pronunciata, et ſic dicto "De profundis" cum collectis pro fratribus defunctis, aliiſque benefactoribus ordinis noſtri poſtmodum, factaque generali confeſſione ab omnibus coram praeſidentibus, ab altero illorum, ſcilicet abbate ſancti Albani, abſolutionis beneficium eſt impenſum; et ſic diſceſſit unuſquiſque a dicto capitulo provinciali ſine peracto, etc.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
CLEMENT. VI. 2.	JOH. STRATFORD 10.	1343.	EDWARD. III. 17.

Literae domini Bernardi de Genebreda, prioris prioratus de Longa Villa, ordinis Cluniacenſis Rothomagenſis dioeceſ. de revocatione cenſurarum conſtitutionum Benedicti papae XII. *praeſidentibus in capitulo provinciali Angl. die Mercurii prox. poſt feſtum nativitatis beatae Mariae celebrato apud Northampton anno Domini* M.CCC.XLIII. Ex MS. Dunel. B. IV. 26. fol. 102. a.

REVERENDIS in Chriſto patribus, ac religioſis viris, univerſis et ſingulis abbatibus, prioribus, ac decanis, et aliis perſonis ordinis ſeu religionis monachorum nigrorum, in proximo ipſorum provinciali capitulo in Cantuar. et Ebor. provinciis celebrando congregandis, Bernardus de Genebreda, prior prioratus de Longa Villa, ordinis Cluniacenſis Rothomagenſ. dioeceſ. una cum venerabilibus religioſis viris domino Cuperano de Baſtida, priore prioratus ſancti Geneſii de Martito, ordinis S. Benedicti, extra curiam Romanam notorie in remotis agente, ſuper expeditione ſtatutorum et ordinationum, quae felicis recordationis dominus Benedictus papa XII. in ordine dictorum monachorum ſalubriter ediderat per ſuas literas apoſtolicas, proſecutor deputatus, ſalutem in Domino. Noveritis, quod ex fide dignorum relatione ad noſtrum nuper pervenerit auditum, rumores contra veritatem per nonnullos ſtatutorum et ordinationum praedictarum, ac contentorum in eiſdem tranſgreſſores in dictis invaluiſſe provinciis, quod ſanctiſſimus in Chriſto pater, ac dominus noſter, dominus Clemens, divina providentia papa VI. pontificatus ſui anno primo ſtatuta et ordinationes praedictas debuit revocaſſe, et omnia et ſingula contenta in eiſdem; et quicquid ſecutum eſt ex eiſdem, vel ab ea, ſubduxiſſe; quorum rumorum occaſione et praetextu, nonnulli tam praelati, quam alii religioſi dicti ordinis ſeu religionis, ut intelleximus, ſtatuta

ſtatuta et ordinationes hujuſmodi, et contenta in eiſdem tenere et obſervare nullatenus curaverunt nec curant; ſed, quod deterius eſt, ipſa ſtatuta et conſtitutiones tenere et obſervare temere contempſerunt et contemnunt, in multorum dictae religionis pernicioſum exemplum, et animarum ſuarum diſpendium non modicum et jacturam. Nos igitur, quantum cum Deo poſſumus, prout ex debito officii nobis in hac parte commiſſi tenemur, perſonas dictae religionis in obſervatione ſtatutorum et conſtitutionum hujuſmodi deviantes, ad veritatis viam reducere cupientes; univerſitati veſtrae communiter et diviſim tenore praeſentium intimamus, quod ſanctiſſimus in Chriſto pater et dominus noſter, dominus Clemens, papa vi. calendis Junii, pontificatus ſui anno primo, ſtatuta et conſtitutiones praedictas ſeu contenta in eiſdem nullatenus revocando aut ſubducendo, ſed perſonarum dictae religionis animarum ſaluti pio ac paterno affectu conſulens, et earum obviare periculis ſalubriter intendens, omnes et ſingulas poenas et ſententias ſpirituales et temporales, in ordinationibus et ſtatutis praedictis contentas, ex certis cauſis et legitimis tunc ipſum moventibus ſuſpendit, omneſque temporales poenas, quas praelati et perſonae dictae religionis per ordinationes et ſtatuta hujuſmodi, vel occaſione ipſorum quomodolibet incurrerunt, auctoritate apoſtolica remiſit de gratia ſpeciali, et nonnullos abbates, et praelatos, ac perſonas religionis hujuſmodi, tunc praeſentes, a ſententiis abſolvit memoratis, et ſuper irregularitatis macula et inhabilitate, ſi quam ex eo, quod praedictis ſententiis ligati praeſumpſerunt celebrare divina, vel ſe immiſcere eiſdem, ſeu quam alias occaſione tranſgreſſionis ſtatutorum et ordinationum hujuſmodi incurrerunt, miſericorditer diſpenſando, et ad impendendum conſimilis abſolutionis et diſpenſationis beneficium abbatibus et praelatis dictae religionis abſentibus, a ſententiis irregularitatis macula et inhabilitate hujuſmodi in forma eccleſiae impendendi confeſſoribus, quos iidem abbates elegerunt in hac parte. Ac tum ipſis ligatis praedictis ſententiis atque poenis poſt abſolutionem hujuſmodi, quam aliis abbatibus et praelatis dictae religionis praefatis ſententiis et poenis non ligatis extunc univerſos et ſingulos eorum ſubditos ab omnibus poenis et ſententiis, quas per conſtitutiones et ſtatuta hactenus incurriſſe noſcuntur, auctoritate praedicta abſolvendi, et cum ipſis ſuper irregularitatibus, et inhabilitatibus, ſi quas ex praemiſſis vel eorum occaſione incurriſſe noſcuntur, auctoritate praedicta modo conſimili diſpenſandi, injunctis eis ſalutari poenitentia, et aliis, quae viderint expedire, plenam ac liberam per literas ſuas apoſtolicas, quarum tenor inferius deſcribitur, conceſſit poteſtatem; quarum literarum apoſtolicarum tenori et tranſumpto infraſcripto fidem plenarie, acſi ipſae originales literae apparerent, quas certis de cauſis et legitimis vobis non tranſmittimus, per vos et ſingulos veſtrum adhibere volumus et rogamus. Statuta vero et ordinationes praedictas, ſeu contenta in eiſdem idem dominus noſter papa Clemens nullatenus revocavit, nec quicquam ſecutum ex eis, vel ab ea, aliter quam ut praemittitur, ſubduxit. Quae omnia et ſingula, necnon tenorem et tranſumptum literarum praedictarum apoſtolicarum in capitulo veſtro praedicto legere et publicare curetis, ſeu legi et publicari, et omnium et ſingularum perſonarum dictae religionis provinciarum praedictarum, prout expediens vobis viſum fuerit, ad notitiam deduci faciatis. Tenor verò literarum apoſtolicarum ſequitur in haec verba:

Clemens epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, ad perpetuam rei memoriam. Sacroſancta Romana eccleſia de cunctorum fidelium cura ſolicita circa animarum ſalutem, ſedulo vigilat et intendit, ac libenter obviat periculis earundem; et ſuper hiis, ex quibus ipſa pericula proſpicit provenire, opportunis remediis ſtudet ſalubriter et utiliter providere. Dudum ſiquidem felicis recordationis Benedictus papa xii. praedeceſſor noſter, pro ſtatu et reformatione religionis monachorum nigrorum nonnulla ſtatuta et ordinationes edidit, quae mandavit et voluit in eadem religione perpetuis temporibus obſervari, in tranſgreſſores eorundem ſuas ſententias, variaſque poenas ſpirituales et temporales nihilominus promulgando; verum quia, ſicut hoc multorum praelatorum, et aliorum profeſſorum fide dignorum, et proborum virorum religionis ejuſdem zelantium ſtatum ejus proſperum et tranquillum expoſitio facta nobis et experientia facti docet, hujuſmodi poenae et ſententiae fore periculoſae nimium dignoſcuntur, et frequenter praeparant laqueum animabus, cum multi praelati, et eorum ſubditi religionis ejuſdem aſſerantur excommunicationum, ſuſpenſionum, et interdictorum ſententias, necnon inhabilitatum et irregularitatum maculas, aliaſque poenas per tranſgreſſiones ſtatutorum et ordinationum hujuſmodi incurriſſe; praedicti et nonnulli abbates, et quamplures alii ejuſdem religionis profeſſores in noſtra praeſentia perſonaliter propterea conſtituti, nobis humiliter ſupplicarunt, ut ſuo et aliarum perſonarum religionis ejuſdem ſtatui, et animarum ſaluti in hac parte de optimo providere remedio dignaremur. Nos igitur perſonarum dictae religionis, cujus et nos alumni et profeſſores exiſtimus, animarum ſaluti affectu paterno conſulere, et earum obviare periculis infuturum ſalubriter intendentes; conſiderantes etiam, quod nedum ex aggregatione poenarum, quinimmo in manſuetudine et dulcore lenitatis ſubditi in viam rectitudinis et juſtitiae diriguntur, omnes et ſingulas poenas et ſententias ſpirituales, et temporales in ordinationibus, et ſtatutis praedictis contentas, apoſtolica auctoritate de praeſentium tenore ſuſpendimus; omneſque temporales poenas, quas praelati et perſonae praedicti per ordinationes, et ſtatuta hujuſmodi, vel occaſione ipſorum quomodolibet incurrerunt, auctoritate praedicta remittimus de gratia ſpeciali. Ac praedictos abbates, praelatos, et perſonas alias religionis ejuſdem, coram nobis, ut praemittitur, perſonaliter conſtitutos, ac petentes a nobis ab eiſdem ſententiis, ſi quas occaſione tranſgreſſionis ſtatutorum et ordinationum hujuſmodi quomodolibet incurrerunt, humiliter ſe abſolvi, a ſententiis abſolvimus memoratis; cum praelatis et perſonis praedictis praeſentibus, ut praemittitur, coram nobis ſuper irregularitatis macula et inhabilitatis, ſi quam pro

eo quod ſic ligati praedictis ſententiis praeſumpſerunt celebrare divina, vel ſe immiſcere eiſdem, ſeu quam alia occaſione tranſgreſſionis ſtatutorum ipſorum quomodolibet incurrerunt, miſericorditer diſpenſantes nihilominus confeſſoribus, quos abbates et praelati abſentes religionis ejuſdem, qui poenas et ſententias ſtatutorum et ordinationum hujuſmodi per tranſgreſſionem eorum incurrerunt, elegerint in hac parte ipſos abbates et praelatos a poenis et ſententiis hujuſmodi, auctoritate apoſtolica, juxta formam eccleſiae abſolvendi, et cum eis ſuper irregularitatibus et inhabilitatibus, praemiſſorum occaſione contractis, auctoritate praedicta diſpenſandi, et tam eiſdem ligatis praedictis ſententiis atque poenis poſt abſolutionem hujuſmodi, quam aliis abbatibus et praelatis dictae religionis praefatis poenis et ſententiis, non ligatis, exnunc univerſos et ſingulos, eorumque ſubditos ab omnibus poenis et ſententiis, quas per conſtitutiones et ſtatuta hujuſmodi incurriſſe noſcuntur, auctoritate praedicta abſolvendi, et cum ipſis ſubditis ſuper irregularitatibus et inhabilitatibus, ſi quas ex praemiſſis vel eorum occaſione forſitan contraxerunt, auctoritate praedicta, modo conſimili diſpenſandi; injunctis eis ſalutari poenitentia et aliis, quae viderint expedire, plenam et liberam tenore praeſentium concedimus poteſtatem. Nulli ergo hominum omnino liceat hanc paginam ſuſpenſionis, remiſſionis, abſolutionis, diſpenſationis, et conceſſionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praeſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, et beatorum Petri et Pauli apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum. Dat. Avinion. cal. Junii, pontificatus noſtri anno primo. In quorum omnium teſtimonium has literas noſtras patentes, ſeu publicum inſtrumentum per Odonem Benedictum, notarium publicum infraſcriptum, ſcribi et publicari mandavimus, et ſigilli appenſione noſtri fecimus communiri. Dat. et act. in hoſpitio domini epiſcopi Valent. anno a nativitate Domini M.CCC.XLIII. indict. XI. die 26. menſis Auguſti, pontificatus ſanctiſſimi in Chriſto patris ac domini, domini noſtri Clementis, divina providentia papae VI. anno II. praeſentibus venerabilibus et diſcretis viris domino Yſnardo Bermond, priore prioratus beatae Mariae de Mairacio, Carpentoracenſ. dioeceſ. ordinis Cluniacenſ. Syſredo Bermondi de Carpentoracen. Petro Sabetern. Cartenſ. dioec. clericis, et Guilelmo de Falqueriis domicello; teſtibus ad praemiſſa vocatis et rogatis. Conſtat mihi notario publico de raſura in XV. linea in vocabulis, vid. "Temporales poenas, quas praelati;" item in XXX. linea conſtat de raſura in vocabulis "Cura ſolicita circa;" ipſaſque raſuras approbabo, et propria manu ſcripſi. Act. et dat. ut ſupra. Et ego Odo Benedictus, clericus Sueſſionenſis, publicus apoſtolica et imperiali auctoritate notarius, dictarum apoſtolicarum literarum praeſentationi et receptioni, per dictum dominum priorem prioratus de Longa Villa, ac per me notarium, et teſtimonium ſupradictum viſioni et inſpectioni earundem, aliiſque praemiſſis omnibus et ſingulis, dum per praefatum dominum priorem agerentur, una cum teſtibus ſupradictis interfui, ac de mandato et auctoritate dicti domini prioris, praedictarum apoſtolicarum literarum tenorem, prout in ipſis literis apoſtolicis praeſenti tranſumpto ad originales literas apoſtolicas ſupradictas ea adinvicem concordare inveni. In praemiſſorum teſtimonium me ſubſcripſi, meumque ſignum huic appoſui conſuetum rogatus.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
CLEMENT. VI. 2.	JOH. STRATFORD 10.	1343.	EDWARD. III. 17.

Litera abbatum in capitulo provinciali Angliae apud Northamptonam celebrato praeſidentium, anno Dom. M.CCC.XLIII. Ex MS. Dunelm. B. IV. 16. fol. 105.

MONASTERIORUM S. Albani, et S. Mariae Ebor. ac S. Wereburgae Ceſtriae abbates, provinciali capitulo ordinis S. Benedicti in Cantuarienſi et Eboracenſi provinciis praeſidentes, venerabilibus patribus, et fratribus univerſis ejuſdem ordinis abbatibus, et prioribus, proprios abbates non habentibus, et eorum conventibus, ac monachis ſingulis de eiſdem, per eaſdem provincias conſtitutis, ſalutem in omnium ſalvatore. Proclivis eſt ad malum humana fragilitas, facileque prorumpit in vetita, ſi proprio dimittatur arbitrio; hincque, ne ordinis noſtri profeſſores effraenata libertate ad exercenda quaeque nefaria declinarent, leges nobis patres ſtatuerunt antiqui, quibus noſtra libertas coercetur a vitiis, et cogeretur ſervire virtutibus. Hujus namque rei gratia, praeter id quod ſummi pontifices, et eorum legati nos ſuis coarctarunt conſtitutionibus et decretis, noſtri etiam ordinis praeſidentes variis nos obligavere ſtatutis. Ex quibus quidem ſtatutis de totius noſtri conſenſu capituli nonnulla, eo quod felicis recordationis Benedicti papae duodecimi, et aliorum conſtitutionibus legatorum coincidunt; hincque ea inter ſtatuta, quae per praeſidentes noſtri ordinis ſunt edita, non ſit neceſſe conſcribi, ex hac pagina tollenda fore decernimus, et in ea eſſe caetera conſcribenda, quae ex his digna duximus temporibus obſervare futuris. Verum, cum ſecundum beatum Ambroſium, ea ſit humanae fragilitatis conditio, ut ardentius prohibita concupiſcat, ad noſtrumque ſpectet officium animas ſubditorum lucrari, non perdere; noſtrae intentionis nequaquam exiſtit, ut cum quicquam fieri prohibemus, aut, ut quicquam fiat, praecipimus vel mandamus, contravenientes per hoc ad culpam aliquatenus obligemus mortalem, ſed ad poenam temporalem duntaxat in his noſtris ſtatutis taxatam, vel ubi per nos taxata non fuerit, per eorum praelatos taxandam. Ut autem ſciri poſſit facilius, quid in ipſis contineatur ſtatutis, certas ejuſdem rubricas, ſeu titulos juxta eorundem materias duximus praeponendos.

1. *De officio divino.*
2. *De praelatis et cuſtodibus ordinis.*
3. *De obedientiariis.*
4. *De quotidianis capitulis.*
5. *De ſigillo communi.*
6. *De gravibus culpis.*
7. *De confeſſionibus.*
8. *De clauſtro et clauſtri cuſtodia.*
9. *De refectione.*
10. *De eleemoſyna.*
11. *De dormitorio.*
12. *De cura infirmorum.*
13. *De novitiis.*
14. *De occupatione.*
15. *De mittendis ad cellas.*
16. *De monachis fugitivis.*
17. *De hoſpitalitate.*
18. *De unanimitate praelatorum.*
19. *De ſtudentibus.*
20. *De capitulis provincialibus.*

CAP. I. *De officio divino.*

Cum in generali concilio diſtrictius ſit praeceptum, ut divinum officium, nocturnum pariter et diurnum, ſtudioſe ab omnibus, quibus id competit, celebretur pariter, et devote; eorum defectui cupientes occurrere, qui indebite ab officio divino ſe ſubtrahunt, non attendentes, quod non niſi in vinea laboranti ſit retributionis denarius largiendus, nec quod niſi qui altari deſerviunt, vivere debeant de altari; praecedentium patrum imitantes decreta, ſtatuimus, ut ad ipſum divinum officium, nocturnum pariter et diurnum, omnes et ſinguli mox audito ſigno concurrant, exſpectaturi matutinorum, horarum, ac miſſarum principium, medium, atque finem; his duntaxat exceptis, quibus, ut abeſſe valeant, a ſuis ſuperioribus ſpecialiter eſt indultum; quos etiam ſuperiores monemus, ne ſint nimis faciles in hujuſmodi licentiis concedendis. Cum autem abbas, aut praelatus alius, ſuperiorem non habens, interfuerit matutinis; juxta regulam evangelia ipſa legat, eiſque abſentibus, ab ordinis cuſtode legatur, vel ab hebdomadario magnae miſſae.

Item, ne orandi prolixitas pariat aliquale faſtidium; ſtatuimus, ut antiphonae ſuper "Benedictus," et "Magnificat" non niſi bis cantentur, quantumcunque ſolenne feſtum contigerit, quodque in principalibus feſtis, et quaſi ad veſperas, et ad laudes, poſt principalem collectam, facta, ſi requiratur, de die memoria, ſufficiat poſtea de Trinitate, de Cruce, et de ſancta Maria, et omnibus ſanctis memorias decantare; aliis vero diebus fiant memoriae de Trinitate, de Cruce, de ſancta Maria, de ſancto Benedicto, de patronis, et reliquiis loci, necnon de omnibus ſanctis; et capiatur ad ſingulas juxta locorum conſuetudinem curta venia ſuper formas; orationes autem proprias ad ſextam dici nolumus, vel ad nonam, ſed ad omnes horas, praeterquam ad primam, et completorium, dici orationem volumus principalem.

Item, cum juxta canonum ſanctiones monachorum officium ſit, ſua et aliorum deflere peccata, precibuſque continuis incumbere, et devotis; Deo diſplicere non credimus, ſi preces olim dici ſolitas omittamus; hincque licet praedeceſſores noſtri ad horas canonicas preces omitti ſtatuerint, noſque in hac parte ſtatutum eorum aliqualiter duximus imitandum, praeſentiſque auctoritate capituli ſtatuendo decernimus, ut ſaltem ad primam, et completorium, olim uſitatae preces dicantur, inter quas dicatur "Confiteor" ſub hac forma: "Confiteor Deo, et beatae Mariae, et ſancto Benedicto, et omnibus ſanctis, et vobis, quia peccavi cogitatione, locutione, delectatione, conſenſu, et opere mea culpa, ideo precor vos orare pro me. Miſereatur veſtri omnipotens Deus, et dimittat vobis omnia peccata veſtra, liberet vos ab omni malo, confirmet, et conſervet in omni opere bono, et perducat vos ad vitam aeternam." Et ad miſſas addatur, "Abſolutionem et remiſſionem omnium peccatorum noſtrorum tribuat nobis omnipotens, et miſericors Dominus." Ad caeteras autem horas ſufficiat dicere pro precibus; "Salvos fac ſervos, et ancillas tuas;" ac "Dominus vobiſcum," niſi ubi ex devotione aliae fuerint uſitatae; quem quidem uſum, niſi eidem uſui contradicentibus ipſis conventibus, apud quos hujuſmodi pius uſus exiſtit, nolumus aliqualiter immutari. Statuimus inſuper, ut ad primam dominicis diebus tantum poſt collectam "In hac hora hujus diei," dicatur ſymbolum Athanaſii, videlicet "Quicunque vult;" ſequaturque oratio de Trinitate, "Omnipotens ſempiterne Deus;" diebus autem ferialibus pſalmi poenitentiales cum litania dicantur in choro poſt primam; pſalmi proſtrales in Quadrageſima duntaxat dicantur, cum curta venia ſuper formas; longam namque veniam in choro de caetero fieri nolumus, niſi in adoratione crucis, aut pro tranſgreſſionis emenda; vel cum pſalmis poenitentialibus, et litania poſt tumulationem fratris defuncti dicendis; vel pro pace, ubi hoc fuerit conſuetum, et cum quis in diebus ferialibus benedictionem fuerit acceпturus; circuitio etiam, quae ante et retro dicitur, non fiat de caetero; ſed loco ipſius profundam inclinationem fieri volumus et devotam.

Item, quam ſit grave periculum, attendentes, ſi pro fundatoribus noſtris, et his, quorum oblationibus vivimus, prout tenemur, minime celebremus, cum idcirco nos fidelium fundaverit devotio, variaſque proceſſiones nobis contulerit, ut pro eorum animabus altaris ſacrificium jugiter offeramus; praeſenti conſtitutione praecipimus, ut id, quod de miſſarum celebrationibus in conſtitutionibus Benedictinis ſtatutum exiſtit, inviolabiliter obſervetur. Et ne haec tranſgredientium culpa pertranſeat aliqualiter impunita, ſtatuimus, ut ſi quis ordinis noſtri ſacerdos harum conſtitutionum in ea parte tranſgreſſor extiterit, aut ultra quatuor dies continuos ſine licentia, et cauſa rationabili, ſuo manifeſtata praelato, a celebratione ceſſaverit divinorum, in capitulo publice proclametur; et quouſque id, quod negligenter omiſerit, correxerit, extra refectorium non manducet, nec clauſtrum permittatur exire; ſi autem talis in cella extiterit, ei uſque ad ſufficientem emendam carnes praecipimus ſubtrahi; ipſique de uno genere piſcium tantummodo miniſtrari; quibus etiam poenis volumus hos percelli

celli, qui citra ſacerdotium in aliis ordinibus conſtituti, confeſſi aut communicati non fuerint, prout in dictis conſtitutionibus eſt ſtatutum.

Caeterum, ne miniſtrorum inhoneſtas, celebrantium miſſas ſuas, aut eas audientium devotionem diminuat, ſtatuimus, ut noſtri ordinis ſacerdotes ſine monacho, vel alio religioſo ſocio, aut ſaltem honeſto clerico non celebrent miſſas ſuas. Et ut praeſto ſint hujuſmodi clerici celebrare volentibus, ſtatuimus, ut in ſingulis monaſteriis altaribus ſingulis per praelatos honeſti deputentur miniſtri, quibus exhibeantur victualia de communi eleemoſyna, vel aliunde, prout praelati duxerint ordinandum.

Ad completorium vero poſt "Kyrie eleyſon," "Pater noſter," et "Credo," dicendas decernimus fore preces antiquitus uſitatas; et ne ſerpens verſutus, quos vigilantes nequit ſubvertere, dormitantes noctanter illudat, opus eſſe cenſemus, ante ſomnum ejus implorare ſuffragium, per quam extitit caput ipſius ſerpentis contritum; hincque ſtatuimus, ut ſingulis diebus ſtatim poſt completorium, in honorem beatae virginis una in choro cantetur antiphona tractim pariter et devote, poſt quam ſubſequatur oratio de eadem; inordinatas autem potationes poſt dictum completorium interdicimus quibuſcunque; morantes autem de completorio ſive poſt, a detractionibus, et vaniloquiis, ac aliis vitiis, quibus tunc quamplures involvuntur, diſtricte praecipimus abſtinere; quod ſi non fecerint, ab omni ſuſpendantur ſolatio per quindenam, et nihilominus debitae ſubjaceant diſciplinae.

Item in exequiis mortuorum obſervandum eſſe decernimus, quod a noſtris praedeceſſoribus eſt ſtatutum; videlicet, ut privatis diebus ſufficiant ante lectiones tres pſalmi, et poſtea tres lectiones, cum totidem reſponſoriis, verſibus eorundem tantummodo decantandis, principalibus vel ſolennibus exequiis, et ubi fuerit corpus praeſens, exceptis, in quibus ultimum reſponſorium in froccis, cum tribus verſibus decantetur, ſequaturque verſiculus, "Audivi vocem," "Pater noſter," "Et ne nos," "A porta inferi," "Dominus vobiſcum," et tres orationes duntaxat; quas etiam preces, et orationes in laudibus, poſt "Benedictus," et in "Placebo" poſt "Magnificat," dici volumus, precibus aliis ſine pſalmis, qui loco precum dici ſolebant antiquitus, praetermiſſis. "Verba mea" autem poſt matutinas non dicatur, niſi infra tricenale monachi mortui de conventu, et pro fratre alterius domus, ubi conventio hoc requirit; tuncque ſufficiant hii tres pſalmi, "Verba mea," "De profundis," "Voce mea;" nec alia pſalmodia voce ſubmiſſa dicatur in conventu de caetero, exceptis quindecim pſalmis matutinis, et horis beatae Mariae, ubi conſuetudo eſt eas in choro dicendi, precibus etiam poenitentialibus dicendis in feriis, et pſalmis proſternalibus in Quadrageſima, et "Miſerere" tunc ad horas, ac commendatione animarum, quae omnia ſuis temporibus voce mediocri, et pauſatione facta in medio, tractim et devote dicantur; hoc adhibito moderamine, ut praelatis, qui in ſuis monaſteriis juxta conſtitutiones papales actualiter habent ſcholas, liceat cum ſtudentibus ſuper horum aliquibus ſubtrahendis, ad quae ex regula non arctantur, ſecundum horum diſcretionem pro tempore diſpenſare; illorum autem conſuetudinem, qui tribus noctibus proximis ante Paſcha tres lectiones cum totidem reſponſoriis tantum habent, praeſentis auctoritate capituli decernimus immutandam; ſtatuimuſque, quod de caetero in ſingulis monaſteriis qualibet ipſarum noctium novem lectiones cum totidem reſponſoriis habeantur.

Et ut ipſum nocturnum officium plenius, atque melius decantetur, ſtatuimus, ut ſacriſtae monaſteriorum ad matutinas, et maxime cum propria hiſtoria fuerit, candelas diſtribuant indigentibus, juxta hoc quod praelati viderint expedire.

CAP. II. *De praelatis et cuſtodibus ordinis.*

Convenit, ut qui ſic ſubditorum curam ſuſcepimus, ut coram diſtricto judice pro eorum reſpondere nos oporteat animabus, circa eorum cuſtodiam invigilemus ſolicite, et quanto rarius fieri poteſt, ab eis videantur abeſſe. Eorum igitur abuſum, qui onus ſic ſuſcepti regiminis in aliis totaliter ſe poſſe transferre confidunt, et idcirco per tempora nimis longa a ſuis curis abeſſe non metuunt, tollere cupientes; praeſenti conſtitutione ſancimus, ut abbates, caeterique praelati, habitu regulariter ſe habentes, in clauſtro, et capitulo pro fratribus exemplariter inſtruendis, et confeſſionibus audiendis, in choro etiam pro divinis officiis, et in refectorio pro fraternis ſolatiis, quotiens commode poterunt, ſtudeant intereſſe; omneſque conſuetudines ita regulae derogantes, quod cum obedientia, continentia, vel voluntaria paupertate, quae ſubſtantialia ſunt regulae, aut cum bonis moribus non poſſunt ſubſiſtere, tanquam corruptelas ſtudeant extirpare.

Item, ut grex dominicus eo melius praeſervetur, ne deviet; hoc obſervandum eſſe cenſemus, ut in ſingulis prioratibus, in quibus exceditur tricenarius numerus monachorum, deputetur ad cuſtodiam ordinis quartus prior; in abbatiis etiam, numerum ipſum habentibus, tertius prior habeatur ad minus; ubi autem fuerit congregatio excedens vicenarium numerum, nullus prior, aut ordinis cuſtos exteriorem habeat adminiſtrationem, per quam ab ordinis cuſtodia debeat aliqualiter impediri. Priores autem ſub abbatibus conſtituti, in illo latere chori, quo praelatus non ſteterit, habeant primum ſtallum, et in capitulo, et in refectorio primam ſedem, quod etiam de ſubprioribus in cathedralibus eccleſiis volumus obſervari.

Onus vero commune vitare volentes, ſtatuimus, ut nullus clauſtralis, exceptis prioribus, et praelatis cedentibus ac doctoribus, habeat cameram, armigerum, vel miniſtrum.

CAP. III. *De obedientiariis.*

Reverentiae divinae nimis videtur eſſe contrarium, ut qui ſeculo renunciantes, Chriſti ſervitio ſe perpetuo dedicarunt, et relictis quae Marthae erant, cum Maria ſola decreverunt caeleſtia contemplari, ſecularibus ſe poſtea curis nimis immiſceant, et delectatione temporalium in caeleſtium

leſtium contemplatione torpeſcant; quod quidem nonnulli, ordinis noſtri ſolam habentes effigiem, minime, prout decet, penſantes, in ſolis ſe forinſecis negotiis occupare deſiderant, et ut id liberius valeant, per preces et terrores magnatum, aut aliarum perſonarum ſecularium interventum, officia, ſeu adminiſtrationes ſibi procurant conferri, et ſe in eiſdem contra ſuperiorum ſuorum voluntatem nefarie decerni; quorum temeritatem reprimere cupientes, procurationes hujuſmodi de caetero fieri diſtrictius prohibemus; et ut ſic delinquentium culpa nequaquam tranſeat ſine poena, decernimus taliter procurantes ſicque officiatos, ſeu officiorum verius invaſores, praeter inhabilitatem, quam eos per triennium incurrere volumus, ad quaevis officia vel beneficia in ſuis monaſteriis obtinenda, a curialitatibus etiam quibuſcunque fratribus aliis fieri conſuetis per unum annum hujus auctoritate ſtatuti privatos.

Item, ut ſingula debite committantur officia, praelatorum conſcientias oneramus, ut habito reſpectu ad Deum, et utilitatem monaſteriorum, non niſi idoneos in officiis ipſis ponant, quorum vita et fidelitas ſit merito commendanda; ſi quis autem abbas, aliuſve noſtri ordinis praelatus, penſata utilitate ſui monaſterii, monacho alicui quamcunque obedientiam interiorem vel exteriorem decreverit injungendam; ei in hoc pertinaciter reſiſtentem, ac defenſores ejus quoſlibet, et fautores, ſi a ſua pertinacia, et defenſione hujuſmodi ſeu favore acriter increpati, et correpti, debiteque inde moniti nequaquam deſtiterint, in ſcriptis excommunicet, et cuſtodiae mancipet carcerali; quos etiam, ſi obſtinatos et incorrigibiles invenerit, de conſenſu ſeniorum et ſaniorum ſui capituli, vel conventus ad aliud mittat monaſterium corrigendos, vel eos penitus a monaſterio, ſicut regula jubet, expellat. Auctoritate vero praeſentis capituli diffinimus, ut non liceat de caetero abbatibus, aut aliis ordinis noſtri praelatis in camera ſua, vel alibi extra capitulum obedientiarium ſibi creare; ſalva conſuetudine monaſteriorum, ubi praelati bona obtinent ſeparata.

Item, cum mortis incertae praeoccupatio nonnunquam tempus anticipet inopinatum, infidelium miniſtrorum, et aliorum caeca cupiditas ad ſacrilegium nimis praeceps, obedientiariis mortuis, bona eccleſiaſtica, quae ad eorum ſpectabant officia, furtim detrahere non veretur; hincque adverſus hujuſmodi diſpendium de congruo remedio providere volentes, hoc inviolabiliter obſervandum decernimus, quod a praedeceſſoribus noſtris olim extitit ordinatum; ut videlicet obedientiarii quicunque gravi infirmitate detenti, priuſquam ipſa infirmitas nimium invaleſcat, adminiſtrationes ſuas, et omnia, quae habent de ipſis, praelatis ſuis ſine mora reſignent; nec ipſi, ſicut nec clauſtrales, cuiquam alii, ſine praelatorum ſuorum licentia dare, ſeu aliquid aſſignare praeſumant; ſecus autem agentes ut proprietarii puniantur. Verum, licet ſuperius ſit ſtatutum, ut obedientiarii, niſi in certis caſibus extra capitulum non creentur, ſitque in locis nonnullis conſuetudo, ut certi obedientiarii per electionem, et non aliter ordinentur; ſtatuimus, ut, non obſtantibus his conſuetudinibus, aut aliis quibuſcunque, libere liceat praelatis, his, qui ſic ex cauſis infirmitatum adminiſtrationes ſuas reſignant, ſuas etiam extra capitulum adminiſtrationes retradere, cum incolumitati plene fuerint reſtituti.

Item, ne cuiquam tribuatur facultas id, quod commune eſt, in proprium convertendi; ſtatuimus, quod ſi in monaſterio quocunque aliquod officium in temporalibus ſit abundans, et ſit aliud in eodem, quod ſufficere ſibi non valeat, inſufficientia unius per alterius abundantiam relevetur, vel ſecundum diſcretam praelati providentiam, ipſa abundantia in alios uſus communes et neceſſarios convertatur, conſuetudine vel conſtitutione quavis contraria non obſtante.

Statuimus inſuper, ut nullus prorſus, niſi pro officio ſibi commiſſo, arcam habeat ſive ciſtam cum clave, abſque ſui ſuperioris licentia ſpeciali; quodque cum praelatus clavem petierit, ei ſine difficultate tradatur, alioquin eam detinentem proprietarium eo ipſo decernimus reputandum. Praecipimus etiam, ne quis obedientiarius, aut alius depoſitum alicujus ſervandum recipiat, niſi de conſcientia, et conſenſu ſui praelati, et ſub laudabili teſtimonio trium fratrum.

CAP. IV. *De quotidianis capitulis.*

Ut quotidiani corrigerentur exceſſus, quotidiana capitula fieri decreverunt antiqui; quod etiam nos obſervare volentes, ſtatuimus, ut omnes infra fores monaſterii exiſtentes, tam obedientiarii, quam clauſtrales interſint capitulo; niſi ex cauſis neceſſariis, vel rationabilibus fuerint impediti; in quo quidem caſu, qui intereſſe non poterunt, ſe abſentent de praelati, vel cuſtodum ordinis licentia, vel praecepto.

Statuimus inſuper, ut tempore ipſius capituli, in locis ubi oſtium capituli obſerari non poterit, oſtia clauſtri circumquaque claudantur; aut ſi claudi non poterunt, ut ſecularium arceatur acceſſus, ad clauſtri cuſtodiam certi deputentur cuſtodes.

Caeterum, cum eorum ignorantia, quae quis ſcire tenetur, in interitum ducat, neminemque excuſet; cupientes ut noſtri nullatenus ſic ignorent, quoniam ſic ignorans ignorabitur; praeſenti conſtitutione ſancimus, ut in ſingulis monaſteriis in martyrologio, vel ſtatim poſt regulam, conſcribantur ſanctiones ſummorum pontificum, decreta videlicet, ac conſtitutiones aliae noſtrum ordinem concernentes, juxta ordinationem, et ſeriem in fine harum conſtitutionum ſequentem, de quibus in conventu quolibet monachorum, ſingulis diebus poſt lectionem de regula, legatur una talis particula, quod bis annuatim integre per particulas ſic legantur. Et ſi novitii fuerint, vel alii, qui indiguerint, hujuſmodi lectio a praeſidente capituli, vel ab alio, cui praeſidens hoc injunxerit, et praecipue de regula, ſecundum conſtitutiones papales inde editas, exponatur, prout praeſidenti viſum fuerit magis audientibus expedire; ſi autem praeſidens lectum articulum quempiam adverteret debite non ſervatum, moneat comminando, ut de caetero obſervetur, rebelles regulariter puniendo.

Si

Si quis autem, quod abſit, correptionem ſeu proclamationem in capitulo indignanter, vel cum evidenti murmure tulerit, aut judicium praeſidentis in capitulo vel extra reprobaverit, et ſuper hoc convictus extiterit; eodem die, vel ſequenti in pane et aqua jejunet. Appellationibus etiam frivolis deductis viam ibi volentes praecludere, ſtatuimus, ut ſi quis monachus noſtri ordinis abſque cauſa rationabili ab actis ibidem appellare praeſumpſerit, cum per eum, ad quem pertinet, decretum fuerit appellationem ipſam frivolam eſſe, ſeu nullam, per annum integrum in capitulo vocem perdat, et per menſem ultimus fratrum exiſtat.

Item, cum ſit ſpecies proditionis, id, quod ſecretum eſt, malitioſe detegere; tantum crimen a noſtris abeſſe volentes, ſub poena excommunicationis diſtrictius inhibemus, ne quis ſecreta generalis, ſeu conventualis capituli alicui, qui ordinis noſtri non fuerit, malitioſe, aut in odium alicujus perſonae, ſeu in ſubverſionem cujuſcunque ſtatuti revelare praeſumat.

Ad haec etiam adjicientes decernimus, ut ſi quis fratri ſuo extra capitulum ſuper exceſſu emendato jam, vel emendando exprobraverit impudenter, cum ſuper hoc convictus extiterit, tribus diebus in capitulo verberetur, ac per menſem in choro, et alibi ultimus habeatur. Si vero converſus ſic deliquerit, ſex diebus continuis ad terram panem comedat, et aquam bibat, uno tantum pulmento contentus; tribuſque diebus continuis in capitulo coram omnibus verberetur. Qui vero ſuo exprobraverit ſic praelato, gravius puniatur; ſecundum quod in gradum peccaverit altiorem.

Item, cum humana fragilitas frequenter ardentius appetat, quod eſt prohibitum, quam quod licet; ſtatuimus, quod praelati, ac alii ordinis cuſtodes non praecipitanter, ac faciliter, et ſine magna cauſa in capitulo, vel extra, in virtute obedientiae, aut ſub poena excommunicationis, facienda praecipiant aut cavenda.

CAP. V. *De ſigillo communi.*

Ut quod omnes tangit, ab omnibus approbetur; hoc futuris temporibus decernimus obſervandum, ut inſtrumentum ſive factum quodcunque ſigillo communi in conventus praeſentia recitetur, nec niſi in eorum praeſentia, vel ſanioris partis eorum aliquotiens ſigilletur.

Ipſum autem ſigillum commune ſub tribus clavibus ad minus ſtatuimus cuſtodiri; quarum una penes abbatem, ſeu alium loci immediate ſuperiorem remaneat, et aliae penes alios, quos abbas, vel hujuſmodi ſuperior de conſenſu ſui conventus ad hoc duxerit aſſignandos.

CAP. VI. *De gravibus culpis.*

Ne impunita licentia ſcelerum in perniciem tranſeat animarum, aut ex facilitate veniae augeatur malitia delinquendi; ſic delinquentium punire deſideramus exceſſus, ut unius poena multorum ſit metus, et enormitas culpae nota ſit ex magnitudine ſuae poenae. Ejus igitur rei gratia ſtatuimus, ut in omni monaſterio ſit carcer, in quo puniri poſſint enormiter delinquentes.

Omnes autem proprietarios, et incontinentes, et inobedientes, conſpiratores, falſe et malitioſe quoſcunque praelatos, vel fratres, eis crimen imponendo, accuſantes, libellos infamiae contra quoſcunque praelatos vel fratres ex malitia componentes, et conſentientes eiſdem, primo die Lunae Quadrageſimae, legitima monitione praemiſſa, per locorum praelatos excommunicentur in ſcriptis, ſi praelati hoc judicaverint expedire; et idem etiam fieri volumus per viſitatores, ſi opus fuerit, cum ad monaſteria venerint viſitanda. Cui etiam poenae adjiciendum hoc duximus, ut ſi quis de aliquo praedictorum criminum licite convincatur, ſtallum perdat in choro, ac a celebratione miſſae majoris ſuſpendatur; nec adminiſtrationem aliquam extunc aliquatenus habeat, obſervata nihilominus circa talem regulari diſciplina, quam contra ſic peccantes convenit obſervari. Ne tamen in tyrannidem rigor creſcat, volumus, ut ſi cordis contritio, et operis humilitas evidenter hoc meruerint, praelatis liceat cum ſic delinquentibus diſpenſare, dum tamen ad ſic peccandum non fuerint aſſueti. Hiis etiam adjiciendum decernimus, quod qui a celebratione miſſae majoris pro culpa ſua ultra unius menſis ſpatium ſunt ſuſpenſi, ad legendum evangelia compellantur, donec ad ſtatum priſtinum fuerint reſtituti.

Item decernimus, quod pro quacunque culpa ſuſpenſio a celebratione divinorum reis infligitur, pro eadem etiam, quoad eoſdem, et quoad alios etiam inferiorum ordinum culpabiles, divini prohibeatur perceptio ſacramenti.

Ut autem liqueat, qui ſint cenſendi praedictis criminibus irretiti; proprietarium dicimus illum, qui de bonis monaſterii ſui praeter conſcientiam ſui praelati ſibi aliquid poſſidet, quod ſuus praelatus non dederit, aut non permiſerit poſſidere. Incontinentem vero dicimus, qui lapſu carnis voluntariae, et ex deliberatione procurato, quocunque modo hoc fiat, in plena vigilia ſe maculat impudice. Inobedientem autem cenſemus, qui poſt factam profeſſionem temere religionis habitum abjicit, vel qui mandatis regularibus pertinaciter reſiſtendo, ſuo praelato contumaciter obedire contemnit. Conſpiratores vero dicuntur, qui inter ſe confoederantur ad ſubverſionem ordinis, vel ſtatutorum a majoribus ſalubriter proviſorum, vel ad perſecutionem alicujus praelati, vel fratris ex ambitione, aut odio, vel rancore.

CAP. VII. *De confeſſionibus.*

Inſidiatur hoſtis antiquus jugiter viris ſanctis, eo quod eſt naturae noſtrae corruptae conditio, ut diu non poſſit a vitiis penitus abſtinere; ſed juxta ſcripturae teſtimonium, "In die ſepties cadit juſtus;" hincque, ut per confeſſionem debitam quotidie reſurgeremus, qui quotidie per peccata decidimus, ſtatuerunt praedeceſſores noſtri, quod et nos praecipimus futuris temporibus firmiter obſervari, ut videlicet in omni monaſterio juxta numerum fratrum ordinetur numerus confeſſorum, priorum ſcilicet et aliorum, quorum diſcretioni et conſcientiis eorum praelati confidant, quibus vices ſuas committant, in fratrum confeſſionibus audiendis; ſuper praenominatis

nominatis tamen criminibus, et aliis majoribus excommunicationibus auctoritate abſolvendi ſibi ſpecialiter reſervata.

Praemiſſis etiam adjiciendum decernimus, ut quilibet monachus, praeter privatas confeſſiones de quotidianis delictis regulariter faciendas, bis, vel ſaltem ſemel in anno ſuo confiteatur praelato; niſi hoc alteri duxerit aſſignandum; quod quidam pertinaciter renuentes, aut poſt Quadrageſimam differentes, quadrageſimalibus cibis duntaxat volumus eſſe contentos, donec eorum praelati eos judicaverint emendatos.

CAP. VIII. *De clauſtro et clauſtri cuſtodia.*

Abſurdum cenſuit conditor canonum, ut qui mundo mortui ſunt, per mundum diſcurrerent; hincque monachis intra clauſtra morari praecepit, mundum peragrare prohibuit; hujus itaque praecepti noſtri ordinis monachos tranſgreſſores eſſe nolentes, univerſos ordinis noſtri praelatos auctoritate nobis indulta monemus, ut fratres ſuos a vagis compeſcant diſcurſibus, et prout ordinis honor requirit, eos reſidere compellant in clauſtris.

Provideant autem diligenter, ne quies fratrum in clauſtro vel alibi, aut ordinis honeſtas impediatur aliqualiter per occurſum ſecularium vel acceſſum; mulieribus quoque ingreſſum in clauſtrum, fratribus ibi ſedentibus, volumus penitus interdici; nec etiam eas intra fores monaſterii, vel extra in maneriis a fratribus cuſtoditis, volumus aliquatenus ad pernoctandum, vel ad prandendum admitti; ſalva conſideratione circa fratrum parentes nobiles et honeſtas, aut alias non ſuſpectas, attendenda pro loco, et tempore, ſicut locorum praelati viderint expedire; prohibemus inſuper, ne quis infra ſepta monaſterii cum muliere quacunque loquatur, niſi de licentia illius, qui eam poterit indulgere. Illos autem, qui in caſibus, ubi licentia petenda eſt de conſuetudine vel ſtatuto, licentiam petere negligunt, vel contemnunt, ac ſic faciunt, quod ſine licentia facere non debent, volumus ab exitu clauſtri uſque ad ſatisfactionem congruam prohiberi.

CAP. IX. *De refectione.*

Habet quorundam abuſus, ut diebus, quibus in refectorio comedunt carnes, alibi coenare praeſumant; non advertentes, quod ut caro noſtra debite ſerviret ſpiritui, ejuſque contereretur rebellio, antiquis patribus placuit, nos omnino ab eſu carnium cohiberi, niſi in certis caſibus, atque locis. Horum igitur abuſum tollere cupientes, ſtatuimus, ut ſi quis de caetero eo die, quo in refectorio comedit, in coena veſci carnibus ſit compertus, niſi hoc ſit in praelati praeſentia, vel de ejus praecepto, ſeu licentia ſpeciali, per ſex dies proximos extra refectorium nil omnino manducet.

Item diſtricte praecipimus, ut hi, qui in cameris praelatorum, vel alibi de eorum licentia ſunt carnibus recreati, ipſa die a miſſis vel ab horis in eccleſia regulariter dicendis nequaquam ſe ſubtrahant, nec a celebratione miſſarum abſtineant hac de cauſa; quod quidem ſi fecerint, per ſubtractionem talis ſolatii, et alias graviter puniantur.

Jejunium autem hyemale, a feſto exaltationis ſanctae Crucis, uſque ad caput Quadrageſimae, regulariter volumus ab omnibus obſervari; ſalva diſpenſatione cum indigentibus tantummodo facienda.

His etiam adjicimus, quod nullo tempore anni in feriis VI. coenetur; ſed cibaria alias in coenis ipſis feriis miniſtranda, hora prandii miniſtrentur; praeterquam in die natalis Domini, cum feria ipſa contigerit, in quo quidem die ob ipſius reverentiam unicuique volenti liberum ſit coenare.

Item, quia nonnulli, eo quod in prandio, aliiſque temporibus loqui Anglicum libere permittuntur, nimium efficiuntur loquaces, et cum pro domus ſuae negotiis diriguntur, pro defectu Latini, et Gallici idiomatis frequenter incidunt in ruborem; ſtatuimus, ut noſtrae religionis monachi in prandio, et ſolatiis aliis, ac etiam in capitulo in proclamationibus, et correctionibus, aliiſque colloquiis, necnon in clauſtro, in parliamentis, loquantur duntaxat Gallicum, ſeu Latinum; qui autem ſecus fecerit, et ſuper hoc correptus ſe nequaquam correxerit, in capitulo publice proclametur, et ab eſu carnium per biduum ſuſpendatur.

CAP. X. *De eleemoſyna.*

Cum juxta teſtimonium ſapientis, "Panis egentium vita ſit eorum, et qui defraudat eos, homo ſanguinis ſit cenſendus;" diſtricte praecipimus, ut eleemoſyna juxta ſtatuta patrum praecedentium largiatur, nec de caetero liceat eleemoſynario, ſicut nec aliis, ſuos operarios vel miniſtros extrinſecos de fratrum ſuſtentare fragmentis, vel eos paſcere de eiſdem. Ut autem eleemoſyna efficacius conſervetur, ſtatuimus, ut quamdiu conventus fuerit in prandio, vel in coena, oſtia clauſtri cuſtodiantur ubique, ne his temporibus in clauſtrum quiſquam introeat ſecularis.

CAP. XI. *De dormitorio.*

Cellas in dormitorio eſſe, Benedictus papa duodecimus prohibuit; noſque hoc adjiciendum decernimus, quod, ut tollatur omnis mali ſuſpicio, lecti monachorum velaminibus, ſi quae fuerint, amotis, et perticis, ita ſint ordinati, ut in ipſis lectis exiſtentes, vel juxta, ſine obſtaculo quocunque die noctuque continue valeant a cuſtodibus ordinis, et aliis tranſeuntibus intueri. Proprietatis quoque vitium volentes a noſtris penitus amputari, praecipimus, ut viſitatores diligenter inquirant, et obſervari faciant id, quod continetur in regula et conſtitutionibus Octoboni de ſcrutinio in dormitorio faciendo.

CAP. XII. *De cura infirmorum.*

Humane tractandi ſunt, qui corporis infirmitate laborant; quia non ſolum illis, ſed Chriſto ſervitur in illis, ipſomet dicente, "Quod uni de minimis meis feciſtis, mihi feciſtis." Volentes igitur,

igitur, ut omnis eis exhibeatur humanitas, ſtatuimus, ut in ſingulis monaſteriis prior, vel ſubprior, et coquinarius, ſeu ad hoc alius deputatus, ſingulis diebus ante horam primam diei viſitent infirmos, et juxta ſingulorum indigentias unicuique provideant, ſeu provideri faciant, prout opus erit; infirmi autem, qui cibis refectorii veſci non poſſunt, cibis eorum infirmitate convenientibus ſint contenti, de quibus quidem cibariis eis, prout indiguerint, volumus provideri. Medicinalia etiam juxta peritorum conſilia medicorum eis praecipimus exhiberi.

Statuimus inſuper, ut nullus infirmus ab infirmorum menſa communi ſe ſubtrahat, niſi tanta corporis invaletudine ſit detentus, quod ad illam accedere nequeat ſine ſcandalo, vel gravamine corporis evidenti; illis duntaxat exceptis, quibus ob eorum merita reverentia major debetur, quibus in hac parte deferendum decernimus, pro loco et tempore, prout praelati locorum viderint expedire; ſecularem autem nullum cum infirmis comedere volumus, aut aliqualiter immiſceri, medicis et ſervientibus ad eorum curam et cuſtodiam deputatis duntaxat exceptis.

Hiiſque adjici volumus, ut nullus infirmus ſpecialem ſervientem aſſumat pro ſuae libito voluntatis, ſed miniſtris communibus quilibet ſit contentus; qui quidem miniſtri nunquam extra infirmariam, niſi ex cauſa legitima et licentia ſpeciali, pernoctent; ſi vero neceſſe fuerit, ut infirmus aliquis ſpecialem habeat ſervientem, aſſignetur eidem talis per praelatum ſuum, qui ſit ſobrius et honeſtus, non impediens aliorum quietem; hoc ſemper obſervato, quod nullus ad pernoctandum in infirmaria, vel ad miniſtrandum cuiquam infirmo aliquatenus admittatur, niſi prius de fidelitate, et ſecretis fratrum minime revelandis praeſtiterit ſacramentum; quod quidem de omnibus ſervientibus infra ſepta monaſterii volumus futuris temporibus inviolabiliter obſervari.

Caeterum auctoritate nobis indulta praecipimus, ut non deficiat lumen de noctibus coram infirmis; quodque omnes praelati, quorum infirmariae ſunt infirmorum ſolatiis minus aptae, vel in reditibus nimis tenues, et exiles, eas ſtudeant reformare, et poſſeſſionibus neceſſariis ampliare.

CAP. XIII. *De novitiis.*

Quorundam monaſteriorum inolevit abuſus, ut ſub noſtri ordinis habitu nullum omnino velint induere, niſi una cum habitu nonnulla ſecum deferat alia, in quorum providentia eum apponere oporteat ſumptus exceſſivos; hincque nonnulli valentes, habiles, atque digni, quorum devotio noſtrae religioni ſe dedit, cum non habeant, unde valeant ſibi providere, ad alias religiones ſe transferunt, noſtraque religio, cum tales abſceſſerint, hujuſmodi occaſione frequenter recipit idiotas. Tantum igitur abuſum a noſtra religione tollere cupientes, praeſentis auctoritate capituli praelatis praecipimus univerſis, ut ſic de caetero moderentur ea, quae pro novitiorum provideri debent ingreſſu, ut cum centum ſolidis eis ſufficienter valeat provideri.

Ne etiam viri literarum, aut alii in dignitatibus conſtituti, propter metum ſuum reddendi ſervitium, ab ingreſſu noſtrae religionis ſe retrahant, ſtatuimus, ut ſi qui magiſtri artium, aliaeve perſonae multum habiles ad proficiendum in ſtudio, aut alias in dignitate conſtitutae noſtram religionem intrare voluerint, cum literam nocturni ſervitii plene reddiderint, diſpenſetur de reſiduo cum eiſdem, ſi eorum praelati hoc viderint expedire.

Caeterum, ne quis ſuae proprietarius voluntatis effectus, de quo conſtat, quod ſuum reddere poſſet, ſi vellet, ſervitium, id reddere diſſimulet vel contemnat; ſtatuimus, ne quis talis ad ordinem promoveatur ſacerdotii, nec adminiſtrationem habeat aliqualem, donec ea reddiderit, quae cordetenus ſcire tenetur.

Cui etiam ſtatuto adjici hoc volumus, ut tales, ſicut nec alii novitii, ad pernoctandum vel prandendum exire ſua monaſteria permittantur, priuſquam in ſuis clauſtris fuerint laudabiliter converſati.

CAP. XIV. *De occupatione.*

Cum ſit animabus otioſitas inimica, nec facile capiatur a tentatore, qui bono vacat exercitio; praecavere volentes, ne quem ordinis noſtri otium praecipitet in reatum, praeſenti conſtitutione ſtatuimus, ut abbates et priores monachos ſuos clauſtrales loco operis manualis, ſecundum habilitatem eorundem, certis faciant exercitiis occupari; videlicet ſtudendo, legendo, libroſque ſcribendo, corrigendo, illuminando, pariter et ligando; vel aliter ſecundum quod eorum viderint expedire ſaluti; contradicentibus autem, vel renitentibus, ac etiam negligentibus ſolatia ſubtrahere omnia teneantur, donec eos perpenderint emendatos. Si autem praelati ipſi in faciendo ſic ſuos ſubditos occupari, negligentes reperti fuerint, aut remiſſi, per viſitatores ordinis debite puniantur.

Ut autem in omnibus proprietatis virium abdicetur, his dignum duximus adjungendum, ut ſine praelati licentia nullus librum ſcribat, aut illuminet, ſeu ſcribi, et illuminari faciat; nec aliquid aliud operetur, niſi in uſus ſui monaſterii convertendum.

CAP. XV. *De mittendis ad cellas vel alibi extra monaſteria ſua.*

Ne convincantur odiſſe praelati, quos amare jubentur, nec proprias vindicare velle videantur injurias; ſtatuimus, ut praelati nullum de principali monaſterio ad cellam aliquam, vel de una cella tranſmittant ad aliam ex quacunque indignationis ſcintilla, ſeu ex odio qualicunque, ſed ex ſincero conſcientiae indicio tales duntaxat ponant in cellis, qui de vitiis, quae ſunt ad diffamationem ordinis, ſuſpecti non fuerint, et qui ſe in eiſdem habeant ordinate. Et hoc quidem faciant, habito tractatu cum fratribus, et de ſanioris partis eorundem aſſenſu, niſi aliud ex privilegio habeatur.

Item, cum, teſte beato Bernardo, non ſit timendum unius ſcandalum pace recompenſare mul-

multorum, cum ſit melius, ut pereat unus, quam unitas; ſtatuimus, ut ſi quis perturbator communis quietis fratrum, ſeu contentioſus extiterit, tertioque monitus per ſuum ſuperiorem, a ſua culpa nequaquam deſtiterit; praelatuſque ſuus de conſenſu ſanioris partis ſui capituli eum pronunciaverit eſſe talem, extunc teneatur praelatus ſuus eum de monaſterio emittere ad alium locum ſibi ſubjectum, ſi quem habuerit, vel alias ad monaſterium aliquod quodcunque infra provinciam Anglicanam ad explendam poenitentiam, quam in literis communi ſigillo ſignatis inibi taxaverit peragendam.

Cum praelatis autem proterve contendere praeſumentes acriter verbis corripiantur, ac verberibus, et jejuniis puniantur. Si autem ſic correpti ſe nequaquam correxerint, excommunicationi ſubjaceant; ac ſi extunc incorrigibiles ſint reperti, ad alium locum ordinis de fratrum conſenſu (ut ſupra exprimitur) emittantur, aut penitus expellantur.

Hoc autem firmiter eſſe obſervandum praecipimus, ut qui ad aliud quodcunque monaſterium pro ſuo delicto emittitur puniendus, non remiſſius, nec alio modo tractetur, quam in praelati eum mittentis literis communi ſigillo ſignatis continetur expreſſe; monaſterium autem ipſum, ad quod mittitur, teneatur eum admittere, et ei omnia neceſſaria miniſtrare ad ſumptus duorum denariorum in die, niſi ex foedere aliquo ſeu conſuetudine inter hujuſmodi monaſteria aliud habeatur.

CAP. XVI. *De monachis fugitivis.*

Cum in jure ſit cautum ut praelati ſuos teneantur quaerere fugitivos; ſtatuimus, ut monachi fugitivi, in quemcunque locum noſtri ordinis venerint, capti firmiter teneantur, quatenus jura permittunt; donec proprius eorum praelatus miſerit pro eiſdem, aut per aliquem praeſidentium, vel per generale capitulum decernatur, quid de eis fuerit faciendum.

CAP. XVII. *De hoſpitalitate.*

Ne reputemur apud homines inhumani, aut de numero ſimus eorum, quibus in finali dicetur judicio, "Hoſpes fui, et non ſuſcepiſtis me," ſed inſtar Abrahae et Loth per hoſpitalitatis opera Domino placeamus, et angelos hoſpitio recipere mereamur; praeſenti conſtitutione ſtatuimus, ut in ſingulis monaſteriis noſtri ordinis, juxta locorum facultates, hoſpitalitas obſervetur.

Quodque ad ſuſcipiendum hoſpites deputetur monachus diligens, et modeſtus, qui eos hilariter et benigne recipiat, religioſiſque hoſpitibus, et praecipue noſtri ordinis in edendo et bibendo, et aliis honeſtis ſolatiis comitivam exhibeat perſonalem.

Monachos autem noſtri ordinis, cum ad noſtrae religionis monaſteria venerint, in menſis refici volumus praelatorum, vel alias in locis competentibus et honeſtis.

Si cui autem, et maxime religioſo, per eum, qui ad ſuſcipiendos hoſpites fuerit deputatus, ſine cauſa neceſſaria fuerit hoſpitalitas denegata, a ſuo amoveatur officio, vel aliter graviter puniatur.

Item, cum juxta canonum ſanctiones in hoſpitalitate non ſit facienda diſtinctio, ſed indifferenter, et abſque perſonarum delectu hoſpitales nos exhibere, quibuſcunque ſufficimus, debeamus, ne, quod abſit, dum hominem quempiam repellere credimus, Deum a nobis in homine repellamus; id firmiter obſervari mandamus, ut fratribus mendicantibus quibuſcunque ad noſtri ordinis monaſteria venientibus, juxta ſtatuum eorundem exigentiam, victualia miniſtrentur; in refectorio autem eos comedere nolumus, nec in ſecretioribus locis pro monachorum recreationibus deputatis.

CAP. XVIII. *De unanimitate praelatorum.*

In primitiva eccleſia diſcipulorum Chriſti erat anima una, et cor unum; quorum inſtar nos, qui Chriſti diſcipuli ſumus, unius convenit eſſe cordis, unius etiam voluntatis, praecipue his diebus, quibus excreſcente hominum malitia datur noſtra religio in conculcationem, poſſeſſiones trahuntur illius in praedam, et direptionem, et quae olim devota fidelium munificentia contulit, modernorum malitia a nobis auferre praeſumit; ejus igitur rei gratia ſtatuimus, ut praelati noſtri ordinis univerſi ſe et ſua monaſteria ſucceſſuris temporibus contra pravorum inſidias ac verſutias mutuis in vera charitate conſiliis et auxiliis defendere ſtudeant, et fovere, nec ſe jungant clam vel palam cuiquam, quem alicui monaſterio vel perſonae noſtri ordinis noverint adverſari.

Si autem magna quaeſtio, vel controverſia inter monaſteriorum quoſcunque praelatos, vel inter praelatos ipſos et ſuos conventus emerſerit, ad viſitatores ipſorum locorum, ſeu ad praeſidentes, qui ultimo capitulo praefuerint, volumus hanc referri, qui ſtatim dirigant aliquos de vicinis abbatibus, vel alios, quibus intervenientibus inter partes ipſas amicabiliter componatur, fiatque pax et concordia abſque alio ſtrepitu aliquali; quodſi forte per eos non valeat fieri hujuſmodi difficultatis diffinitio, uſque ad generale capitulum differatur. Per hoc tamen ſtatutum in nullo praejudicari volumus regiae dignitati, quin quilibet pro jure ſuo impetrare valeat, ut oportet.

Si vero negotium aliquod oriatur in regno, quod monaſteriorum omnium praelatos concernat; cum hoc ad notitiam praeſidentium pervenerit, omnes noſtri ordinis praelatos ad certum locum, ſi fieri poſſit, faciant advocari; ſin autem, illos, quos pro negotii qualitate potius viderit convocandos, ut ſic, quod omnes tangit, per omnes, vel eorum partem majorem commode valeat terminari.

His etiam adjiciendum decernimus, quod ſi, quod abſit, aliquod monaſterium incendio aut alio caſu quocunque ad tantam devenerit egeſtatem, quod per ſe nequeat relevari, omnes praelati noſtri ordinis ipſum ſtudeant ſuo conſilio et ſubſidio ad ſtatum reducere congruentem.

CAP. XIX. *De ſtudentibus.*

Cum in totius noſtri ordinis redundet honorem, ac ſcholarium noſtrorum Oxonii ſtudentium

tium non parum accreſcere videatur profectui, ſi apud ſe in loco noſtro communi Oxonii menſam propoſitionis paratam inveniant, nec ſemper alienae doctrinae ſuffragia exterius mendicare cogantur; nos utriuſque rei gratia, de fratrum noſtrorum aſſenſu ſtatuimus, ut in loco noſtro praedicto cathedra magiſtralis per doctorem theologiae de ordine noſtro futuris temporibus occupetur; et ne eam per aliquod tempus contingat vacare, ſtatuimus, ut quotiens ſcholares noſtri in loco ipſo doctore theologiae caruerint, hoc praeſidentibus ſine mora denuncient, eiſque duos vel tres dictae facultatis, et noſtri ordinis nominent, pro quorum uno iidem praeſidentes ipſius ſcribant praelato, ut eum ad locum praedictum ad occupandum cathedram magiſtralem tranſmittat.

Cui quidem magiſtro, ſi juxta ſtatutum univerſitatis Oxon. a tempore inceptionis ſuae annum compleverit in legendo, ſingulis annis, quibus poſtea cathedram in loco noſtro communi in Stokwelſtreete ſituato occupaverit, de communi collecta ſolvendum fore decernimus decem libras.

Item, quia ante haec tempora ad evitandas expenſas, quae in magiſtrorum inceptionibus eſſe ſolent, nonnulli ordinis noſtri ad incipiendum in theologia ſeu jure canonico licentiati, nonnullique ad incipiendum proprinqui, ad ſua monaſteria fuerint a ſtudio revocati, in totius ordinis noſtri verecundiam generalem; volentes, ut hoc futuris non contingant temporibus, ſed ut multiplicentur in ordine noſtro utriuſque juris doctores, cupienteſque, ut monaſteria in ſuorum inceptione ſcholarium nimium non graventur; praeſentis auctoritate capituli ſtatuimus, ut quilibet noſtrae religionis incepturus Oxonii in theologia, de caetero ſi eodem anno, quo inceperit, alium noſtrae religionis in eadem facultate incipere non contingat, habeat in inceptione ſua viginti libras argenti de communi collecta; ſi autem uno aut eodem anno duos in univerſitate praedicta in ipſa facultate contingat incipere, decernimus, ut uterque illorum de ipſa collecta percipiat in ipſa inceptione ſua decem libras duntaxat; ſtatuimus inſuper, quod quilibet noſtrae religionis incepturus Oxonii in jure canonico, ſi infra annum, quo inceperit, alium ejuſdem religionis in ipſa facultate, et dicta univerſitate non contingat incipere, percipiat viginti marcas. Si autem uno, aut eodem anno duos in univerſitate praedicta in jure canonico incipere contigerit, percipiat uterque illorum de ipſa collecta tantummodo decem marcas.

Item, cum deceat, ut, qui ſunt literis eruditi, ſint etiam contemplatione devoti; ſtatuimus, ut ſtudentes noſtri ordinis, qui in loco noſtro communi Oxonii moram trahunt, conveniant in capella communi diebus ſolennibus et feſtivis ad divinum ſervitium decantandum, ſub poena arbitrio prioris ſtudentium taxanda. Super cujus ſtatuti executione ipſius conſcientiam oneramus.

Item, cum juxta conſtitutionem Benedicti papae duodecimi, quanto plures ſtudentes poterunt pariter, debeant convocari; decernimus, ut priores loci, et ſtudentes ſic ordinent de cameris ac ſtudiis loco praedicto, quod ultra anni medietatem non vacent, ſi qui noſtri ordinis fuerint, qui ea voluerint occupare; hoc tamen obſervato, ut, cum quis de domo, ſeu de monaſterio, cujus ſumptibus aliqua camera aedificata fuerit, ſeu notabiliter reparata, illuc venerit ad ſtudendum, hujus auctoritate ſtatuti eam ingredi libere valeat, ac pacifice poſſidere, teneaturque quiſcunque, qui eam prius occupaverit, abſque contradictione, et difficultate quacunque exire.

CAP. XX. *De capitulis provincialibus.*

Erratur faciliter, ubi quid arduum tractatur improvide; hincque, ut ea, quae in capitulis provincialibus ſunt agenda, tractentur conſultius, ſtatuimus, ut cum ipſum capitulum celebrari debuerit, diem celebrationis ipſius ſtatutum praeveniant praeſidentes, et ordinent praecentorem, cujus diſpoſitione pulſetur, et omnia concernentia miniſterium et officium miſſae, proceſſionem et tabulam, ſi qua fiat, debite ordinentur.

Primo autem die capituli, ſigno pulſato, et demum ceſſante, omnes praelati et procuratores abſentium in choro conveniant uſque ad finem miſſae de Spiritu Sancto celebratae, cum collectis pro Romano pontifice, rege, et regina, et liberis eorum, pace eccleſiae, et ſtatu regni; qua miſſa finita, ſignoque pulſato, ad capitulum procedant froccis induti, et ſtatim fiat ſermo, in cujus principio benefactores ordinis, ſeu tam vivi quam mortui commendentur; quo finito, exeant ſeculares, qui non ſunt de capitulo, et cuſtodes ad oſtium capituli per praeſidentes idonei deputentur; deinde facto nutu, dictoque "Jube, Domine, benedicere" a praecentore praedicto, vel ab alio ab eodem ordinando, data benedictione a praeſidente, legatur martyrologium, et tabula, ſi qua fiat pro miniſterio miſſae, vel aliunde; deinde autem cunctis genuflectentibus, incipiunt praeſidentes hymnum, "Veni, creator," caeteris pro ſequentibus uſque in finem ſolenniter et devote; dictoque ab altero praeſidente verſiculo "Emitte ſpiritum tuum, et creabuntur," ſubjungatur oratio "Deus, qui corda" cum oratione "Actiones noſtras;" et iterum ſedentibus ordinate, videlicet praeſidentibus in eminentiori loco, aſſumptis ſibi abbatibus, et prioribus juxta eorundem conditionem, et ſtatum, collocatis doctoribus, ſi qui occurrerint in loco decenti, legantur decretales "In ſingulis," et "Ea, quae," et capitulum "Statuimus," de provincialibus capitulis in conſtitutionibus Benedicti papae. Quibus perlectis, dicat praelatus "Benedicite," et conſequenter dicat "Loquamur de ordine noſtro;" et ab illa hora nullus loquatur, niſi praeſidentes, et praelatus, ſeu alius, cui datur licentia ſpecialis; loquacibus autem a praeſidentibus ſilentium imponatur, et ſimiliter fiat de quomodolibet in capitulo exceſſivis, deinde vocentur praelati, et nomina abſentium annotentur; procuratoria quoque, ſi quae fuerint, praeſidentibus exhibeantur; pro celeri vero expeditione deputentur ſtatim per ipſos praeſidentes viri providi pro praedictis procuratoriis examinandis, qui diligenter obſervent, ne quis duorum praelatorum procurator exiſtat; quod ſi con-

contigerit, alter eorum pro contumacia puniatur; ſi quae etiam procuratoriorum inſufficientia fuerint, in craſtino repellantur, et pronuncientur eorum domini contumaces, diſcuſſione aliorum procuratoriorum ſufficientium praeſidentibus reſervata; ordinent etiam praeſidentes cum conſilio praelatorum, qui eſſe debeant diffinitores, qui accepta poteſtate ſub ſigillis praeſidentium limitata diffinienda diffiniant, a quorum diffinitionibus a praeſidentibus approbatis non liceat reſilire; et ſic continuando capitulum uſque diem proximum, ad convivandum recedant ſecundum deſignata, et modificata in conſtitutionibus papalibus inde confectis.

Sequente die mane conveniant, audiantque miſſam celebrandam pro defunctis, ſcilicet pro animabus fidelium regum Angliae defunctorum; deinde contributio, ſi fieri debeat, ordinetur, et tempus ſolutionis hujuſmodi limitetur. Poſtea viſitatores ſingillatim vocentur, qualiter ſuum officium fuerint executi, in ſcriptis fideliter oſtenſuri; et tunc contra negligentes, et remiſſos in hac parte juxta conſtitutiones inde editas procedatur; ſi quae vero dubia vel reformanda emerſerint, praeſidentibus vel diffinitoribus oſtendantur, et ad expeditionem capituli deputentur per capitulum perſonae providae, et diſcretae, pro viſitatoribus eligendis.

Ultimo die, omnibus etiam mane convenientibus, viſitatorum nomina publice recitentur, et compleantur caetera agenda, videlicet, de loco capituli proximi, miſſis et ſermonibus aſſignandis, ac praeſidentibus eligendis, prout in conſtitutionibus continetur, et dicto "De profundis," factaque generali confeſſione ab omnibus, et ab altero praeſidentium abſolutione impenſa, injungatis ſingulis ordinis noſtri conventibus, quod, quam citius fieri poterit, celebretur ſolenniter in choro una miſſa pro omnibus fratribus benefactoribus, ac familiaribus capituli noſtri defunctis; quibus expletis, fiat ordinate proceſſio, et miſſa pro pace, ac ſermo ad populum in ſermone vulgari, et ſic unuſquiſque ad propria revertatur.

Adhaec autem ſtatuentes adjicimus, quod ſi qui priores, praecentores, aut alii clauſtrales noſtri ordinis monachi per juſſionem praeſidentium, vel permiſſionem generalis capituli ad exequendum diffinitionis, publicationis, ſeu denunciationis officium fuerint ordinati, a ſuis domibus ad dictorum officiorum executionem expenſas, et alia neceſſaria recipiant, quae quidem expenſae eiſdem domibus ex ſuis contributionibus, ſi ſe ad tantundem extenderint, allocentur. Alioquin autem eas volumus per praeſidentes aliunde refundi.

Item, cum dedeceat, ut ſeculares de noſtris capitulis aliqualiter intromittant; ſtatuimus, ut ſi quis praelatus, quominus ad provinciale capitulum poſſit accedere, fuerit impeditus, procuratorem ſecularem ad id vice ſua nequaquam tranſmittat; et ſi monachum de domo propria mittere procuratorem non valeat, monachum alterius domus de conſenſu praelati ipſius procuratorem ſuum conſtituat, per quem de ejus impedimento legitimo fiat fides, quod etiam de procuratore capituli carentis praelato tempore celebrationis capituli, volumus obſervari; quod ut firmius obſervetur, decernimus hujuſmodi auctoritate capituli, ut ſi praelatus quiſquam, aut capitulum carens praelato, procuratorem ſuum in hac parte conſtituerit ſecularem, eo ipſo contumax habeatur.

Caeterum, cum poena non timeatur impoſita, quae non ſentitur inflicta, ut ſit contumacibus, et aliis in formidinem illorum poena; ſtatuimus, ut mulctae contumacium, et rebellium capitulo, necnon viſitatorum non viſitantium, per praeſidentes circa proximum leventur capitulum, in quo etiam reddatur fidele ratiocinium de eiſdem.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
CLEMENT. VI. 2.	JOH. STRATFORD 10.	1343.	EDWARD. III. 17.

Breve regium epiſcopo Wigorn. contra recipientes bullas, proceſſus, etc. ſine mandato regio in hac parte ſpeciali. Ex reg. Wulſtan. Wigorn. fol. 164.

EDWARDUS, etc. W. epiſcopo Wigorn. etc. Cum de communi aſſenſu communitatis regni noſtri Angliae ordinatum exiſtat, et in diverſis comitatibus ejuſdem regni Angliae publice proclamatum, quod nullus, cujuſcunque ſtatus, aut conditionis fuerit, ſub gravi * foreſtura noſtra infra regnum noſtrum Angliae praedictum literas, bullas, proceſſus, inſtrumenta, ſeu aliqua alia nobis et populo noſtro praejudicialia deferat archiepiſcopis, epiſcopis, abbatibus, prioribus, comitibus, baronibus, ſeu aliquibus aliis infra idem regnum Angliae liberand. et quod nullus ſub * foreſtura noſtra praedicta ea recipere praeſumat, ſine mandato noſtro ſpeciali, nec quicquam aliud, quod in laeſionem coronae et dignitatis noſtrae regiae, ſeu dicti populi noſtri praejudicium cedere valeat, attentet, ſeu attentari praeſumat aliquo modo; vobis prohibemus, ne quicquam contra ordinationem et proclamationem praedictas ſine mandato noſtro ſpeciali faciatis, aut fieri procuretis quoviſmodo, ſub periculo, quod incumbit. Teſte meipſo apud Weſtm. 12. die Decemb. anno regni noſtri Angliae XVII. et Franciae quarto.

* forte *forisfactura*, vel *forfeitura*.

Concilium

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
CLEMENT. VI. 2.	JOH. STRATFORD 11.	1344.	EDWARD. III. 18.

Concilium praelatorum et cleri provinciae Cantuar. die Lunae craſtino feſti S. Trinitatis per breve regium coadunatum, decimam triennalem domino regi conceſſit.

De hoc Matth. Parkerus in Antiqu. Britan. edit. ult. p. 354. ita ait: " In eo clerus ei conceſſit decimas triennales; et rex clero viciſſim conceſſit, quod nullus archiepiſcopus vel epiſcopus coram juſtitiariis regis judicium ſubeat, niſi rex hoc nominatim et ſpecialiter praeceperit; tum, quod nullus clericus coram juſtitiariis regis judicium ſuſtineat, ſive ad ipſius regis, ſive alicujus partis inſtantiam, ſi ſe ſubmittat clericatui, et dicat ſe membrum eccleſiae ſanctae, nec debere ipſis juſtitiariis reſpondere. Quodſi quis clericus de bigamia accuſetur, de eo non fore permiſſum juſtitiariis inquirere, ſed mittatur curiae chriſtianae. H. I. Idem in regiſtr. Wulſtani de Bransford, epiſc. Wigorn. in annum.

Mandatum Radulphi de Salopia, epiſc. Wellen. ad denunciand. excommunicationes juxta auctoritatem concilii provinc. Ex reg. Well. fol. 297.

MANDATUM domini epiſcopi ad decanum Wellen. ad denunciand. auctoritate concil. prov. London. ſententiam excommunicationis in omnes et ſingulos, qui viros eccleſiaſticos, juriſdictionem eccleſiaſticam exercentes, et ſuis ſubditis pro eorum peccatis et exceſſibus, quorum correctio et punitio ad eccleſiam dignoſcitur pertinere, poenitentias corporales imponentes, ac ipſos facere cogentes eaſdem, aut pro poenis corporalibus juxta modum exceſſuum ſuorum eis impoſitis redemptiones pecuniarias ab eis oblatas, ſecundum jura et antiquas regni et eccleſiae conſuetudines, prout juſte poterint, admittentes, de et ſuper extorſionibus exceſſivis indictant, ſicque indictatos attachiant et incarcerant, ac ſuper hiis in foro ſeculari eos ſibi reſpondere compellunt, et eis mulctas pecuniarias occaſione praedicta in dicto foro ſeculari imponi faciunt et procurant, juriſdictionem eccleſiaſticam omnino tollere molientes, etc. Dat. apud Dogmersfield, id. Maii, M.CCC.XLIV.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
CLEMENT. VI. 3.	JOH. STRATFORD 11.	1344.	EDWARD. III. 18.

Synodus provinciae Ebor. Ex rot. clauſ. 18. E. III. n. 1. m. dorſo.

EPISCOPOS praelatoſque et clerum provinciae Ebor. hoc anno per breve regium ad diem Mercurii prox. poſt feſtum S. Barnabae apoſtoli convocatos fuiſſe, archiva parliam. teſtantur, in quibus breve continetur.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
CLEMENT. VI. 3.	JOH. STRATFORD 12.	1345.	EDWARD. III. 19.

Concilium provinciale Cantuar. Ex reg. Wulſtan. Wigorn. fol. 174.

HOC anno concilium provinciale Cantuar. Londini per mandatum archiepiſcopi Cant. primo die juridico poſt inventionem ſanctae Crucis, quarto ſcil. die Maii, celebratum fuit. Mandatum ita ſe habet:

Johannes, permiſſione divina Cantuar. archiepiſcopus, totius Angliae primas, et apoſtolicae ſedis legatus, venerabili fratri noſtro Radulpho, Dei gratia London. epiſcopo, Cantuar. eccleſiae ſuffraganeo, ſalutem, et fraternam in Domino charitatem. Ignis etiam noſtris meditationibus nos exardeſcit quotidie, dum Anglicanam eccleſiam modernis temporibus per laicorum machinationes initas, et minatas eis, tam contra clericos, quam contra libertates, jura, et privilegia eccleſiaſtica, doloſas inſidias, durius ſolito, conſpicimus infeſtari, intolerabilibus laceſſiri injuriis, ejuſque jura et libertates undique concuti. Unde nos volentes, ut tenemur, ad honorem Dei, et ipſius eccleſiae ſuae ope nobis poſſibili inſurgere ex adverſo, pro depravitat. hujuſmodi corrigend. ſeu reformand. prout nos angit ejuſdem eccleſiae urgens neceſſitas, ex cauſis praedictis magna et diligenti cum quibuſdam noſtris confratribus in ea parte deliberatione praehabita, et interpellatione per ipſos nobis facta ſolicite, omnes et ſingulos coepiſcopos et confratres noſtros fore decrevimus celeriter convocandos. Quocirca fraternitati veſtrae committimus et mandamus, firmiter injungentes, quatenus cum omni celeritate, qua fieri poterit, citetis, ſeu citari faciatis peremptorie venerabiles fratres noſtros coepiſcopos, electos, confirmatos, et ſuffraganeos dictae noſtrae Cantuar. eccleſiae, abſentiumque, ſi qui fuerint, vicarios generales, ad comparendum coram nobis, aut noſtris commiſſariis in eccleſia S. Pauli London. proximo die juridico poſt feſtum inventionis S. Crucis prox. futur. ſuper

ſuper praemiſſis, et reformatione ipſorum, ac aliis Anglicanae eccleſiae negotiis urgentibus (quae ad praeſens expreſſius tangere aut deſcribere clarius certis ex cauſis et neceſſariis omittimus) una nobiſcum efficaciter tractaturi, ſuumque exhibituri et impenſuri conſilium providum in eiſdem pariter et conſenſum; ac etiam ordinaturi concorditer, quae ad honorem Dei, et ipſius eccleſiae, virorumque eccleſiaſticorum libertatem, ac ſecuritatem, et commodum utilius fuerint peragenda; facturique ulterius, cum continuatione et prorogatione dierum tunc ſequentium, quod negotiorum eorundem exponendorum diſtinctius qualitas exigit et requirit. Vos etiam praemunimus, et caeteros ſic citandos per vos praemuniri volumus et mandamus, quod abſentes in dicto concilio, niſi de evidenti ipſorum impedimento et rationabili in ea parte coram nobis, vel noſtris commiſſariis tunc fecerint plenam fidem, nos illos, tanquam inobedientes et contumaces, quatenus juſte poterimus, juxta juris exigentiam puniemus. Vos inſuper dominum London. epiſcopum tenore praeſentium citamus peremptorie, quod eiſdem die et loco coram nobis, vel noſtris commiſſariis compareatis perſonaliter, ſuper praemiſſis tractaturi, veſtrumque conſilium impenſuri, et caetera facturi, ut praemittitur, et prout fuerit optimum. De die vero receptionis praeſentium, et quid inde feceritis, nos, vel hujuſmodi noſtros commiſſarios dictis die et loco certificare curetis per veſtras patentes literas, hunc tenorem habentes. Et caeteris coepiſcopis, electis, et vicariis ſupradictis, ut nos, vel noſtros commiſſarios ipſis die et loco, ſinguli ſingillatim, quid ſuper hiis facere duxerint, cum harum ſerie certificent, injungatis. Dat. apud Croydon 7. cal. Martii, anno M.CCC.XLV.

Papae Rom. CLEMENT. VI. 3.	Archiepiſc. Cant. JOH. STRATFORD 12.	Anno Chriſti 1345.	Reg. Angliae EDWARD. III. 19.

Procuratorium ad excuſandum abſentiam domini epiſcopi Elienſis coram domino archiepiſcopo in convocatione praelatorum et cleri.

Ex reg. Thomae de Inſula [Lyſle] epiſc. Elien.

VENERABILI in Chriſto patri, ac domino, domino Johanni, Dei gratia Cantuar. archiepiſcopo, totius Angliae primati, et apoſtolicae ſedis legato, frater Thomas, eadem gratia Elienſis epiſcopus, obedientiam et reverentiam tanto patri debitas cum honore. Pater ac domine reverende. Quia certis ex cauſis et legitimis praepediti, inſtanti convocationi veſtrae praelatorum veſtrae Cantuar. provinciae ſuffraganeorum in eccleſia S. Pauli London. proximo die juridico poſt feſtum inventionis ſanctae Crucis proximo futur. cum continuatione et prorogatione dierum ſequentium perſonaliter intereſſe nequimus, dilectos clericos noſtros magiſtros Johannem de Carleton, et Richardum Noreys, Wellenſ. et Exon. eccleſiarum canonicos, conjunctim et diviſim, et utrumque eorum in ſolidum, ita quod melior occupantis conditio non exiſtat, noſtros veros et legitimos excuſatores, procuratores, negotiorum geſtores, et nuncios ſpeciales facimus, ordinamus, et conſtituimus per praeſentes; dantes et concedentes eiſdem, et eorum utrique poteſtatem generalem, et mandatum ſpeciale cauſas abſentiae noſtrae rationabiles coram vobis proponendi, et ſidem de eiſdem faciendi, necnon ad comparendum pro nobis, et nomine noſtro die et loco praedictis, coram vobis veſtriſve commiſſariis in hac parte, aut commiſſario, ad tractand. conſulend. et ordinand. ſuper arduis et urgentibus negotiis eccleſiam Anglicanam concernentibus, necnon ad conſentiendum hiis, quae ad honorem Dei, et ipſius eccleſiae, virorumque eccleſiaſticorum libertatem, ſecuritatem, et commodum, ac utilitatem, diſponente altiſſimo, contigerit ibidem concorditer ordinari, et ad omnia alia et ſingula facienda, quae in praemiſſis, et ea contingentibus neceſſaria fuerint, ſeu etiam opportuna, et quae facere poſſemus, ſi perſonaliter adeſſemus; ratum habituri et gratum, quicquid dicti excuſatores, procuratores, negotiorum geſtores, et nuncii noſtri ſpeciales fecerint, ſeu unus eorum fecerit in praemiſſis. In quorum teſtimonium ſigillum noſtrum fecimus his apponi. Dat. apud Somerſham primo die menſis Maii, anno Domini M.CCC.XLV. et noſtrae conſecrationis primo.

Papae Rom. CLEMENT. VI. 5.	Archiepiſc. Cant. JOH. STRATFORD 13.	Anno Chriſti 1346.	Reg. Angliae EDWARD. III. 20.

Convocatio provincialis Cantuar.

CONVOCATIO praelatorum et cleri provinciae Cantuar. per breve regium et mandatum archiepiſcopi die Lunae poſt feſtum tranſlationis S. Edwardi regis, ſc. Octobr. die 16. habita, decimam biennalem domino regi conceſſit, uti patet ex reg. Edyngdon Winton.

* *Acta*

* *Acta capitularia ordinis nigrorum monachorum in Cantuar. et Ebor. provinciis.* Ex MS. Dunelm. B. IV. 26. fol. 116.

Abbas monaſterii S. Albani, provinciali capitulo ordinis nigrorum monachorum in Cantuariae ac Eborum provinciis ſolus fungens officio praeſidentis, venerabilibus in Chriſto patribus et fratribus univerſis ejuſdem ordinis abbatibus, et prioribus, proprios abbates non habentibus, et eorum conventibus, ac monachis ſingulis eorundem per eaſdem provincias conſtitutis, ſalutem in amplexibus ſalvatoris, ac mandatis noſtris, immo verius apoſtolicis, efficaciter obedire. Cum humanae memoriae nimis arcta capacitas in variis paginis quaeque dilate conſperſa infra limites ſui ſinus aegre permittat intellectum recondere, reconditaque tenere, aut producere in apertum; ſi quae tamen actuum multiplicitas, frequens exercitium, aut inſtructio qualiſcunque quaevis impreſſerit recolenda, furatur oblivio, amittit tenuitas, aut mater erroris incuria praetermittit. Hujus rei gratia, in noſtrae religionis augmentum, grandis difficultatis remedium, necnon in fructum ſalutiferum animarum, dignum duximus quaſdam ſanctiones, noſtrum ordinem concernentes, ſummatim perſtringere, paucas de novo ſtatuere, ac aliquas prius editas luculentius enodare: nolentes per verba praeceptoria vel prohibitoria, in conſtitutionibus infraſcriptis contenta, quemquam contravenientem noſtris ordinationibus aut mandatis (dum tamen hoc non faciat ex contemptu) vinculo mortalis criminis obnoxium ſubjacere; ſed duntaxat poenas incurrere inferius limitatas, aut, ubi poenae nullatenus apponuntur, per locorum praelatos, prout decreverint, infligendas. Et ut de materiis ſubſcribendis facilius occurrat quaerentibus, quod volunt, talem operis ſubſequentis praemiſimus ſeriem titulorum:

De augmento cultus divini.
De negligentia praelatorum.
De prioribus clauſtralibus.
De priore ſtudentium.
De mittendis ad ſtudium generale.

De augmento cultus divini. *Capitulum* I.

Praecipit lex naturae, quod et mandato tam novae legis, quam veteris confirmatur, ut filii parentibus honorem impendant, oſtendant reverentiam, ac ſpecialem exhibeant famulatum; hinc ut nos, tanquam filii obedientiae, patri noſtro, ac ſpirituali patrono debitae ſervitutis miniſterium ſingulare in cumulum ſuae laudis devotius offeramus, ſtatuimus futuris temporibus perpetuo duraturum, quatenus, exceptis adventu Domini, Quadrageſima, et octavis feſtorum ſingulis ſeptimanis, ſi quae dies vacaverit, beati Benedicti ſpecialis memoria in tribus lectionibus celebretur; dum tamen beatae virginis, ac patronorum locorum commemorationes ſolitae praeferantur.

Praeterea, quia nedum pro vivis, quin amplius pro defunctis, eo quod extra ſtatum meriti conſtitutis, precum inſtantia, devotionum ſuffragia potiſſime requiruntur; ideo, ut faciamus aſſidue memoriam ſpecialem defunctorum, adjicimus ordinantes, ut qui virtute conſtitutionis olim editae in noſtro provinciali capitulo ad horas diei preces omiſerint antiquitus uſitatas, de caetero in ſingulis horis diei ac noctis, praeterquam in prima et completorio, finita oratione dominica, ante collectam habeant iſtas preces: "Salvos fac ſervos tuos, et ancillas tuas; Oremus pro fidelibus defunctis;" ac "Dominus vobiſcum;" et ſic tam pro vivis, quam pro mortuis orationis beneficium jugiter impendamus. Ad primam vero preces "Repleatur os meum laude," cum ſequentibus, confeſſione interpoſita, et ad completorium "Benedictus es, Domine Deus patrum noſtrorum," cum caeteris, et collectis conſuetis, ſicut olim habuit uſus, ſic de caetero ab omnibus decantentur.

De negligentia praelatorum. *Capitulum* II.

Teſtatur beatus Gregorius, quod facientis culpam habet, qui, quod poteſt corrigere, negligit emendare. Quod non ſatis advertentes plerique noſtrae religionis praelati, ſuorum delicta ſubditorum corrigere negligunt, eoſque per eorum negligentiam in deterius labi permittunt: eſt enim negligentia praelatorum in ſubditis mater erroris, noverca virtutis; haec reſiſtendi ſuperiorum ſtatutis praeſtat audaciam, et contemni facit obſervantiam regularem; ſubditos contra majores cervices facit erigere, et ſe frequenter majoribus anteferre. Ex hac etiam provenit, quod ſubditi ab officio ſubtrahunt ſe divino, quodque ſilentium horis et locis debitis non obſervant. Inde etiam oriuntur plurima ſcandaloſa, utputa quod nonnulli noſtrae religionis monachi contra conſtitutionem concilii Viennenſis, ſcilicet "Ne in agro," tunicas quidam ad latus, quidam anterius habent fiſſas; quidam etiam in manicis, vel anterius propter ſtrictitudinem vel laſciviam tunicas induunt botonatas; quidam vero birratas ante et re-

* Quamvis in manuſcripto libro, unde haec ſtatuta capitularia deſumpſimus, non eſſet annotatus annus, in quo fuerit capitulum celebratum; conſtat tamen ex eo, quod in iſtis erigatur de novo prior ſtudentium Cantabrigiae, cum antea nullus fuerit, ut patet e capitulo anni 1343. cap. 19. De ſtudentibus, ſed tantum prior ſtudentium Oxoniae. In capitulo autem habito anno 1423. jam ſupponitur erectus, et ibidem querelas ſuas depromat, inſinuetque nondum monachis aedificatum fuiſſe hoſpitium commune Cantabrigiae, cum jamdudum habuiſſent commune collegium Oxonii fundatum, praeter particularia collegia Albanenſe et Dunelmenſe ibidem pro ipſis abbatiis aedificata, quae nunc vocantur aula Albanenſis, et collegium Trinitatis. Hinc, inquam, conſtare poteſt aperte capitulum iſtud (cujus acta jam exhibemus) celebratum fuiſſe poſt annum 1343. et ante annum 1423. Haec Reynerus in Apoſt. Bened. Append. part. tert. pag. 202.

tro; quidam quaſi per circuitum habent birras; quidam equidem tunicas nimis curtas, quidam ſuperius nimis ſtrictas induere non verentur; quidam etiam quaſi ſupertunicas more ſecularium uſque ad medium brachii manicatas, quidam quaſi ſupertunicas ſive manicis proximas ſub habitu aſſolent ſe veſtire; quidam in caputiis vel almuciis furruras geſtant de vario, vel de griſo; quidam inſuper cucullis quaſi tabardatis, quidam tam froccis, quam cucullis in colore adeo vario variatis ab habitu aliorum, quod nedum in diverſis monaſteriis, verum etiam in eodem clauſtro videntur quaſi in profeſſione diſconformes, utuntur, vel verius abutuntur; quidam ſiquidem botis roſtratis, quidam etiam nimis ſtrictis, quidam zonis ſericis, et interdum cum argenteo apparatu in ſignum laſciviae et inſolentiae veſtiuntur; quidam in equitando clochis, ſive rotundellis, aut hujuſmodi monacho inhoneſtis ſuperius ſunt induti; quidam in ſola cuculla ſine veſte alia ſuperiore equitant, ut non decet; quidam cum capellis ornatis cum ſerico et ſendato de viridi vel blueto equitant et incedunt; quidam lectiſterniis deſuper ac per circuitum utuntur viridibus, quidam rubeis, quidam albis, quidam ex hujuſmodi coloribus variatis; quae omnia et conſimilia praeter hoc, quod a regularibus diſcrepant inſtitutis, ſunt etiam in noſtrae religionis opprobrium manifeſtum.

Tot ergo malis, quae ex praelatorum negligentia ortum habent, volentes occurrere, ut tenemur, firmiter praecipimus et diſtricte, ut noſtrae religionis praelati quicunque in cura eis commiſſa ſe diligentes exhibeant, divinis officiis et ipſimet debite interſint, et ſuos ſubditos compellant horis debitis intereſſe, ſtatuta ſuperiorum et ſilentium, quatenus vos concernunt, et ipſi primitus obſervent, et a ſuis ſubditis, prout convenit, faciant obſervari. Sintque ipſi praelati, quantum ad vitam regularem, et formam ac colorem veſtium, ſuis ſubditis in exemplum, ſicut et Dominus noſter Jeſus Chriſtus "coepit facere et docere;" nec tunicas, ut praemittitur, fiſſas, aut botonatas, aut birratas, ſeu curtatas, vel etiam nimis ſtrictas induant ipſi, nec ſuos ſubditos permittant tales tunicas, aut aliquam talem induere quoviſmodo; ſed juxta praedictam conſtitutionem "Ne in agro," de veſte habitui proxima ſint tunicae ſingulae monachorum colore aut pretio moderatae, rotundae etiam per circuitum, non fiſſae, nec longitudine nimia vel brevitate notandae; nec ſupertunicas manicatas ſeu non manicatas induant praelati proxime ſub cuculla, nec ſuos ſubditos indui ſic permittant; ſed juxta ſaepedictam conſtitutionem "Ne in agro," veſtis ipſa habitui proxima largas manicas habeat uſque ad pugnum protenſas, non conſutitias, nec quomodolibet botonatas; nec in caputiis vel almuciis habeant de caetero ſubditi vel praelati furruras de vario, vel de griſo, aut aliquas alias niſi nigras; nec utantur monachi noſtrae religionis ſuperiores aut inferiores cucullis hujuſmodi tabardatis; ſed ſingulorum cucullae amodo ſic formentur, ut nihil panni abſciſſi ſuper brachium, neque retro ſaltem ad cubitum deſcendant, vel cubitum cooperiant, ſi ad hoc panni ſuffecerit latitudo. Inſuper in colore cucullarum et floccorum talem diſcernimus et mandamus de caetero conformitatem in ſingulis monaſteriis et eccleſiis, ac etiam a monachis ſingulis noſtri ordinis uſitandam, ut rubeo, burneto, blueto, et hujuſmodi coloribus quibuſcunque penitus praetermiſſis, cucullis ac floccis ſimpliciter pure nigris induantur ſinguli, tam ſubditi quam praelati; quatenus, ſicut nec rubei, nec burneti, nec blueti, ſed duntaxat nigri monachi nuncupamur, ſic nomen noſtrum veraciter retinentes, ad purum nigrum ſaltem in exterioribus veſtimentis, ſcilicet floccis et cucullis, penitus nos aptemus. Botas etiam roſtratas, aut nimis ſtrictas, ſimul etiam et zonas ſericas, ſive etiam de alia materia qualicunque, dum tamen cum argenteo apparatu, ac capella ornata cum ſerico, vel ſendato, de viridi, vel blueto, aut colore alio, quam mere nigro, penitus interdicimus et monachis et praelatis hujuſmodi provinciae quibuſcunque; nec monachum aliquem, aut ſubditum vel praelatum cum clochia vel rotundello, aut hujuſmodi inhoneſto, vel ſola cuculla, ſive veſte alia ſuperiore permittimus de foras equitare; ſed mandamus firmiter injungendo, ut omnes et ſinguli, foras quotieſcunque vel quandocunque equitaturi, cappis honeſtis, caputia habentibus aſſuta, juxta antiquam conſuetudinem ſui clauſtri, ſuperius induantur. Quodſi quae domus noſtrae religionis extiterit, ſive clauſtrum, non habens de antiqua conſuetudine cappas tales, aſſumant ſibi conſuetudinem monaſterii proximioris, vel ab aliquo praeſidentium capituli noſtri provincialis inquirant, et habeant formam honeſtam cappae hujuſmodi pluvialis, ita quod ſine cappa tali nulli de caetero ſit licentia equitandi, niſi forte pro forma cappae hujuſmodi addiſcenda, ubi nulla forma honeſta antiquitus habebatur. Nec lectiſterniis deſuper, aut per lecti circuitum utantur monachi noſtrae religionis ſuperiores ſeu ſubditi, niſi duntaxat de burneto, vel blueto, vel etiam mere nigro. Praeterea praelatos omnes et ſingulos noſtrae religionis in eorum conſcientiis diſtrictius oneramus, ut ipſi tunicas tales fiſſas, vel botonatas, ut praemittitur, ſeu birratas, ſtrictas ſive curtas, etiam ſupertunicas manicatas ſeu non manicatas, quae immediate ſub habitu deferuntur, necnon caputia, vel almucias cum furruris aliquibus praeter nigras, ſeu cucullas quaſi tabardatas, et floccos, ac cucullas colorem alium quam nigrum aliqualiter praetendentes; botas roſtratas, ſive ſtrictas, zonas ſericas, ſive zonas alterius materiae, habentes argenteum apparatum, clochias, ſive rotundella, et talia quaecunque pro equitatura monacho inordinata, capella ornata cum ſerico vel ſendato de viridi, vel blueto, aut colore alio, quam mere nigro, lectiſternia viridia, rubea, ſive alba, vel ex eiſdem coloribus variata deſuper vel circa lectum, ſi talibus, vel aliquo praedictorum uſi fuerint, ſine mora deponant ſimpliciter, et pro ſemper; ac ea, et eorum quodcunque etiam a ſubditis utentibus illis, vel aliquo eorundem, auferant indilate; ac omnia illa et ſingula venditioni exponentes, ex eorum pretio ipſis monachis de indumentis, et aliis neceſſariis, competentibus, et honeſtis, juxta quod praemittitur, faciant provideri. Praecipiantque praelati ipſis et aliis, quod de caetero talibus non utantur; quod ſi fecerint poſt inhibitionem hujuſmodi ſibi factam,

factam, eos, cum hoc conſtiterit, poena inobedientiae puniant, ut eſt dignum: de quibus omnibus et ſingulis, tam quoad ſubditos, quam praelatos monemus, ut diligenter inquirant viſitatores deputati per capitulum noſtrum provinciale, ſeu etiam futuris temporibus deputandi; et in quocunque defectionem invenerint ſubdito vel praelato, eum ſine mitigatione percellant poenis ſuperius annotatis, una cum poenis aliis, quas ipſi viſitatores propter culpae circumſtantias duxerint rationabiliter apponendas.

Item, cum illorum negligentia atque imprudentia praelatorum merito fuerit arguenda, qui beatiſſimi Benedicti regulam non, ut congrueret, attendentes, novitios, priuſquam tempus probationis in religione compleverint, aut votum promiſſionis emiſerint, ad ſecreta capituli audienda ſolent admittere, permittentes eoſdem uſque in finem capituli in capitulo remanere; praeſertim, cum regula noſtra dictat tales in congregationem ſuſcipi non debere, priuſquam habita ſecum deliberatione, promiſerint ſe velle omnia cuſtodire, quae in ipſa regula continentur, et cuncta ſibi imperata ſervare; nos talem praelatorum negligentiam atque imprudentiam arguentes, ſtatuimus, et id in ſingulis monaſteriis noſtri ordinis firmiter obſervari praecipimus, ut novitii ad audienda capitulorum ſecreta, priuſquam profeſſionem tacitam vel expreſſam emiſerint, nullatenus de caetero admittantur; ſed lecta in capitulo juxta morem certa particula regulae, ſtatim a capitulo in clauſtrum ſe transferant, ibidem uſque in finem capituli moraturi; ne forte, ſuadente diabolo, eos ante profeſſionem contingat ad ſeculum redire, ac capitulorum ſecreta in praejudicium ordinis aliis revelare.

Porro, cum in Benedictinis conſtitutionibus provide ſit ſtatutum, ut nullus monachus noſtrae religionis de eccleſia, coenobio, locove alio conventuali exire praeſumat, niſi petita prius licentia et obtenta ab ejus ſuperiore, qui eam valeat indulgere; quodque cauſam ſui exitus, omni fictione ceſſante, ſuperiori exponant eidem; ac quod ipſe ſuperior licentiam hujuſmodi, niſi ex cauſa rationabili, non concedat; eis quoque, quibus licentiam dederit, certum praefigat terminum redeundi, ut convenienter poterit, breviorem; nos dictam conſtitutionem nedum rationabilem, ſed neceſſariam modernis temporibus perpendentes; praelatoſque, qui contrarium fecerint, ſeu fieri permiſerint, et ſcienter, circa ſuos ſubditos reputantes culpabiliter negligentes; univerſis noſtri ordinis praelatis, necnon omnibus aliis, quibus ex conſuetudine vel alias competit, aliis ad exeundum licentiam indulgere, diſtrictius demandamus, quod conſtitutionem ipſam, quatenus eos concernit, obſervent; et quatenus ſubditos tangit, eam faciant ab eiſdem inviolabiliter obſervari. Inſuper prohibemus, ne quis noſtrae religionis monachus, cui ad exeundum ad certum locum vel certa loca licentia eſt conceſſa, ad loca alia lateralia, vel ulteriora religioſorum vel ſecularium quorumcunque ſe transferat ſeu divertat, niſi ante ſuum egreſſum, quod ad talia loca ſe divertere poſſet, a ſuo praelato licentiam habuerit ſpecialem et expreſſam. Quodſi quis noſtri ordinis conventus, et ſuper hoc convictus extiterit, eum fore ab exitu clauſtri per quindenam ſtatuimus ſuſpendendum; et alias ſi quis ad multa loca acceſſerit, juxta diſcretionem ſui praelati, et exceſſus exigentiam puniendum; ſalva tamen praelatis ipſis in dando talem licentiam poteſtate, cum perſonis maturis et approbatis, prout duxerint in genere, diſpenſandi, ut ad loca quaecunque lateralia vel vicina, etiam in petendo licentiam non expreſſa, poſſint, prout voluerint, ſe divertere ſeu transferre propter utilitatem monaſterii, vel commodum perſonarum, vel cauſas alias in itinere, vel poſt conceſſam licentiam forſitan occurrentes. Non tamen liceat cum omnibus indifferenter taliter diſpenſare, ne inſolentibus tribuatur per licentiam indiſcretam materia evagandi.

Caeterum, quum expreſſe in noſtra regula ſit contentum, ut omni tempore, ſive jejunii, ſive prandii, omnes in unum poſiti compleant, et exeuntibus a completoriis nulla ſit licentia denuo cuiquam quicquam loqui, niſi propter hoſpites, ſi qui tunc forte fuerint, vel niſi praelatus aliquid juſſerit alicui illorum; igitur praelatorum negligentiam duximus merito reprobandam, qui ſubditos ſuos nec in cura hoſpitum, nec in ſuis officiis rationabiliter occupatos, nec habentes ex praelatorum ſuorum licentia vel praecepto, quominus completorio valeant aut debeant intereſſe, ac poſt completorium ſilentium obſervare, ſcienter tamen permittunt, aut debite non impediunt ſe a completorio culpabiliter abſentare, potationibus ſerotinis vacare, fabulis otioſis, immo detractionibus venenoſis uſque vel circiter noctis medium vigilare; unde a matutinis ſe ſubtrahunt, vel ſine devotione interſunt, ac ad celebrandum in craſtino efficiuntur indiſpoſiti et inepti. Talium igitur praelatorum negligentiam ſupplere, ſubditorumque vitam tam inordinatam reſtringere ac corrigere cupientes, ſtatuimus, ut praelati, caeterique ad cuſtodiam ordinis deputati, vel inpoſterum deputandi, de talibus diligenter inquirant, ac eos ab hujuſmodi inſolentiis exceſſibuſque compeſcant; immo tales quoſcunque, niſi correpti citius emendentur, per amotionem ab eorum officiis, ſi quae habent, ac per ſubtractionem cujuſcunque ſolatii puniant.

Quibus adjicimus injungentes, ut omnes tam ſequentes conventum, quam obedientiarii, pro quanto eos rationabilis occupatio circa eorum officia non excuſat, ubicunque comederint, a dominica adventus Domini uſque ad natale, et a dominica in Quinquageſima uſque ad finem Paſchae, et in omnibus ſextis feriis et Sabbatis, ac etiam in omnibus vigiliis feſtorum principalium collectioni et completorio uſque in finem interſint, et a completorio in dormitorium de conſuetudine jacentes, in eodem directe ſe transferant ad pauſandum; niſi major praelatus in monaſterio cum aliquo ex cauſa juſta voluerit diſpenſare, vel niſi ab eo, qui collationi praefuerit, ut aliunde ſe divertere valeant, licentiam habuerint ſpecialem; quam quidem licentiam ab eo concedi firmiter inhibemus, niſi ſubſit cauſa rationabilis atque juſta. Nullus vero clauſtralis, praeter eum, qui poſt majorem praelatum collationi et completorio praeſideret, in refectorio reficiens, aliquo tempore anni a collatione vel completorio ſe abſentet, niſi propter juſtam cauſam ab

ab eo, qui praeeſt in monaſterio, licentiam habuerit ſpecialem.

Praeterea, ne ſcintilla tenuis ex deſidia praelatorum in flammam tranſeat deſtructivam, ſtatuimus, ut cum per famam, vel relationem fide dignam, ſeu modum alium legitimum qualemcunque ad aures viſitatorum, qui per capitulum fuerint deputati, ſeu etiam praeſidentium devenerit de criminibus, exordinationibus, ſeu malo geſtu religioni et ordini ſcandaloſis alicujus monaſterii, vel eccleſiae monachalis; teneatur quilibet viſitator pro dioeceſi ſibi deputata, et etiam quilibet praeſidentium, ad cujus eorundem auditum rumor talis citius devenerit, ad locum illum praefixo ejuſmodi termino competenti, ad quem terminum ſpatium quatuor vel trium dierum ſufficere decernimus in hoc caſu, cum omni celeritate, qua commode poterunt, per ſe, vel per alium noſtrae profeſſionis idoneum declinare, ac ſuper criminibus, defectibus, et exceſſibus quibuſcunque inquirere veritatem; ac omnia et ſingula, juxta quod volunt canonicae ſanctiones, corrigere ac reformare, quae correctione ac reformatione viderint indigere. Quodſi quis praelatus loci taliter viſitandi viſitatorem, ſeu praeſidentem, vel eorum commiſſarium ſeu commiſſarios, ut praemittitur, accedentes ob brevitatem termini, vel alia cauſa frivola non admittat, vel hujuſmodi viſitationem ſubterfugiat quoviſmodo, decem libras ex ipſo dominis praeſidentibus, qui pro tempore fuerint, ſolvere teneatur, in communes uſus ordinis convertendas; quam quidem ſummam per ipſos praeſidentes etiam per cenſuram eccleſiaſticam, ſi oporteat, ſolvere compellatur. Inſuper, ne ſanguis ovium oberrantium de praelatorum manibus ob eorum negligentiam requiratur, ac ut malitiis hominum, quae plus ſolito pullulant his diebus, ſalubrius occurratur; praeſentis auctoritate capituli ordinamus, ut in curia Romana unus procurator idoneus pro noſtro ordine deputetur, de communi contributione ſalarium competens percepturus, qui mandatum habeat ſpeciale quemcunque monachum noſtri ordinis, ſine literis ac licentia ſpeciali ſui praelati, qui talem licentiam poterit indulgere, ad dictam curiam attendentem, quam cito de aliquo tali ſibi conſtiterit, capi faciat et procuret, ac in carcere detineri, quouſque de praelato talis monachi fugitivi, quid de eo fieri debeat, habeat in mandatis: qui etiam procurator omnia et ſingula negotia communia, noſtrum ordinem tangentia, ſumptibus communibus effectualiter proſequi, et quibuſcunque, quae in praejudicium noſtri ordinis ſcire poterit attentata, pro poſſe ſuo reſiſtere teneatur; ac praelatum, ad quem hujuſmodi negotium ſeu praejudicium ſpectaverit, quam cito poterit, praemunire.

De prioribus clauſtralibus. *Capitulum* III.

Quia, regula noſtra teſtante, ſaepius contingit, ut per ordinationem praepoſiti ſcandala gravia in monaſteriis oriantur, potiſſime dum quaſi ſecundi abbates affectant in monaſteriis reputari; propter quae ſcandala decidenda, cum quaeritur hoc a nobis, an priores clauſtrales, qui praepoſiti juxta regulam nuncupantur, valeant pro libito ſuorum ſuperiorum a ſuis officiis amoveri, taliter reſpondemus; quod, locis ſive monaſteriis illis duntaxat exceptis, in quibus de privilegio ſpeciali, et indulto ſedis apoſtolicae eſt obtentum, et hactenus uſitatum, quod priores hujuſmodi clauſtrales, poſtquam ordinati fuerint ſeu praefecti, extunc in ſuis officiis perpetuo reſidebunt; in ſingulis aliis eccleſiis ſeu monaſteriis noſtrae profeſſionis ſunt ipſi priores clauſtrales ordinandi, et etiam amovendi ad arbitrium ſuorum abbatum, una cum conſilio fratrum timentium Deum, propter cauſas rationabiles emergentes, juxta formam et doctrinam regulae noſtrae de praepoſito monaſterii ordinando.

Hoc tamen praecipimus firmiter conſervari, quod ſive mobiles fuerint, ſive perpetui, quantum poterunt ſine corporis ſui jactura, in clauſtris reſideant, et ad cuſtodiam religionis curam adhibeant diligentem, juxta quod in Benedictinis conſtitutionibus eſt injunctum, quod prior clauſtralis reſideat continue in capitulo ſeu conventu, clauſtrique curam et regimen exercere aſſidue teneatur: unde, quantumcunque dociles fuerint, vitaeque ac morum honeſtate decentes, et ad adquirendum fructum ſcientiae aptiores; prohibemus tamen eos, ſive perpetui fuerint, ſive mobiles, mitti vel eligi ad generale ſtudium, ut ſtudentes, niſi ipſi perpetui gratis eorum officiis renunciare voluerint, cum mittuntur; aliique mobiles a ſuis officiis etiam abſolvantur; ſintque in monaſteriis, de quibus ſunt, alii ſufficientes, qui ſciant, poterint, et voluerint in officio praepoſiti alios debite regere, ac ſtatum religionis diligenti cura, prout convenit, cuſtodire. Et haec omnia et ſingula de ſubprioribus in eccleſiis cathedralibus, quia officium praepoſiti ipſi tenent, fore ſtatuimus obſervanda.

De priore ſtudentium. *Capitulum* IV.

Solet effraenata libertas frequenter in devium proſilire, et, dum a ſuperiore non regitur, a bono torpeſcere, ac in vetitis occupari. Quod quidem apoſtolica perpendens diſcretio, ne ſtudentes noſtri ordinis, dum a monaſteriis ſuis abſint, libero dimitterentur arbitrio, et in aliqua prorumperent, quae non licent; proinde ſtatuimus, ut unus ex ipſis ſtudentibus prior eſſet ipſorum ſtudentium deputatus, per cujus induſtriam caeteri in ſuis actibus debite regerentur. Quia tamen ex quorundam clamore didicimus, quod priores, qui retroactis temporibus ſtudentibus Oxoniae praefuerint, in executione poteſtatis per ſummum pontificem eis commiſſae, necnon ad debite regulandum ipſos ſtudentes, quibus praefuerant, aut nimium negligentes extiterant, aut remiſſi; ne hoc idem contingat temporibus ſucceſſuris, praeſentium tenore diſtricte praecipimus, eos, qui prioris officio futuris temporibus Oxoniae praeſidebunt, ut ad ipſorum ſtudentium regimen invigilent diligenter, quodque ea, quae in conſtitutione Benedictina, titulo "De penſionibus ſtudentium," capitulo "Praecavere," et capitulo "Provideant," de ipſis prioribus et ſtudentibus ſtatuuntur, priores ipſi, quatenus eos concernunt, obſervent; et, quatenus ſtudentes alios tangunt, faciant ab ipſis ſtudentibus abſque mitigatione

mitigatione quacunque futuris temporibus obſervari.

Item ordinet prior quiſcunque, qui ſtudentibus Oxoniae praeerit inſuturum, quodſi quis ex ſtudentibus noſtri ordinis ad legendam philoſophiam fuerit habilis, et tempus audiendi philoſophiam, priuſquam in theologia gradum aſcendere debeat, non impleverit requiſitum; philoſophiam legat in loco, quem prior ipſe ſtudentium magis viderit opportunum; arctetque prior caeteros noſtri ordinis in philoſophia ſtudentes, ut ſuas lectiones audiant de eodem, dum tamen a lectionibus ordinariis vel diſputationibus in vico ſcholarum, aliiſve actibus ſcholaſticis per auditionem hujuſmodi nullatenus retrahantur.

Item, cum ars artificem habilem reddere, uſuſque promptum efficere ſoleat, ut tam ſtudentes in philoſophia noſtri ordinis, quam ſtudentes in theologia, necnon qui de monaſteriis ad ſtudium tranſmittuntur, non ut in theologia apicem magiſtralem aſcendant, aut gradum bacalariatus attingant; ſed ut ibidem addiſcant aliis debite proponere verbum Dei, in diſputando et praedicando habiliores efficiantur, ac etiam promptiores, ſtatuimus, ut ſtudentes in facultatibus memoratis bis de ipſis, ſemel videlicet in theologia, et ſemel de philoſophia diſputent ſingulis ſeptimanis, exceptis tamen vacationibus, niſi prior ſtudentium ipſos ſtudentes viderit ſufficere in vacatione ſeu vacationibus diſputare. Quod ſi contigerit, tunc ordinet ipſe prior, quotiens, et in qua facultate, a quibuſque perſonis, ſit pro talis vacationis tempore diſputandum.

De his autem, qui ad univerſitatem non ob aliam cauſam mittuntur, niſi ut ibidem addiſcant aliis rite proponere verbum Dei; ſtatuimus, ut illi juxta diſpoſitionem prioris, et ſaniorum ſtudentium, in loco noſtro communi Oxon. vel alibi, ubi prior ipſe et ſaniores decreverint, frequenter tam in lingua Latina praedicent, quam vulgari, ut ſic id audacius promptiuſque perficiant, cum eos ad ſua monaſteria contigerit revocari.

Praeterea, cum in Benedictinis conſtitutionibus ſtatuatur, quod praeſidentes, aliique praelati ad provinciale capitulum venientes, provideant, quod monachi ad ſtudia tranſmittendi inſimul commorentur, ſaltem ad minus decem; nos perpendentes, quod prior ſtudentium id melius facere valeat, quam praeſidentes ipſi, aliique praelati, qui ad capitulum venient memoratum; ſtatuimus, ut prior ſtudentium, quatenus ei poſſibile fuerit, ſic de mittendis ad ſtudium ordinet, ut de eis, quanto plures poterunt, pariter hoſpitentur, nec quoviſmodo permittat, ut unus inter ſeculares ſine ſocio commonacho moram trahat, cum ſit ſcriptum, "Vae ſoli, quia, cum ceciderit, ſe ſublevantem non habet;" et, "Melius eſt duos eſſe ſimul, quam unum."

Porro, cum conſtitutio Benedictina de priore ſtudentium ordinando ad quaevis ſtudia generalia ſe extendat, volumus, ut in univerſitate Cantabrigiae prior ſtudentium juxta modum et formam in ipſis Benedictinis traditum, a modo deputetur, qui monachorum ibidem ſtudentium ſolicite curam gerat, ac ipſos ſolerter regulet et diſcrete, ſecundum quod volunt dictae Benedictinae ac provinciales conſtitutiones, ipſum priorem ſtudentium concernentes, et congruerit tam dicto loco, quam numero ibidem ſtudentium monachorum.

De mittendis ad ſtudium generale. *Capitulum* V.

Cum ſit fruſtra conſtitutiones aliquas condere, niſi poſtea ab hominibus obſerventur, congruit ſic conſtitutiones per poenas vallare, ut poenarum metu ad ipſarum conſtitutionum obſervantiam homines arctentur. Et ſi aliquorum tanta ſit rebellio, quod ad eas obſervandas faciliter flecti nolunt, convenit addere poenas poenis, ut quos certae poenae non flectunt, eos inclinet poenarum addita multitudo. Cum ergo felicis memoriae Benedictus papa duodecimus ad noſtrae religionis honorem non modicum nuper decreverit, quod de ſingulis monaſteriis noſtri ordinis de quolibet vicenario numero monachorum mittatur ad ſtudium unus aptus pro fructu majoris ſcientiae adquirendae; ac contra non mittentes poenas ſtatuerit valde graves; ſintque adhuc, ſicut ex multorum relatu didicimus, quidam noſtrae religionis praelati, quos nec papale ſtatutum, nec ipſarum poenarum metus emollit, ut de ſuis monachis mittant ad ſtudium continuandi gratia juxta numerum praetaxatum; nos eorum rebellionem, quatenus in nobis eſt, confundere cupientes, ſtatuimus, ut praelati noſtri ordinis quicunque, qui virtute conſtitutionis papalis praedictae aliquem vel aliquos de ſuis monachis ad ſtudium mittere ſunt aſtricti, nec tamen hoc faciunt, ut tenentur; ultra poenas per ſummum pontificem contra tales ſtatutas, nomine etiam poenae ſolvant annis ſingulis pro quolibet, quem virtute ſtatuti praelati mittere tenerentur ad ſtudium, et non mittunt dominis praeſidentibus, qui pro tempore fuerint, decem libras in uſus communes ordinis convertendas. Et ut de talibus, qui, ut praefertur, de ſuis non mittunt ad ſtudium, ut deberent, poſſit citius et certius dominis praeſidentibus apparere, praecipimus priori ſtudentium firmiter injungendo, quod de nominibus talium non mittentium, ſive mittentium nimis tarde, aut ante finem anni ſtudentes ſuos a ſtudiis revocantium, certificet per ſuas literas annis ſingulis dominos praeſidentes, ut, ſicut non mittentes poena decem librarum, ſicut praemittitur, ſunt mulctandi; ſic nimis tarde mittentes, vel praemature revocantes, pro quanto in tempore defecerint, poenam ſolvant; ut cum annus juxta computationem univerſitatis tres contineat terminos, quibus magiſtri communiter ſuas continuant lectiones, cujuſcunque praelati ſcholares, vel ſcholaris per terminum talem, ſeu termini majorem partem a ſtudio defuerit, ſolvat pro quocunque ſcholari taliter deficiente tertiam partem totius ſummae decem librarum ſuperius memoratae in uſus communitatis, prout praedicitur, convertendam; et conſequenter ſtatuimus de alia quacunque majori temporis quantitate, et ſumma, communiter majore poenae nomine perſolvenda; teneanturque praelati ſinguli ſuis ſcholaribus de annualibus penſionibus providere, ſicut in Benedictinis conſtitutionibus,

ſtitutionibus, titulo, "De penſionibus ſtudentium," eſt taxatum.

Et quia vertitur in dubium penes quoſdam, ad quantam ſummam monetae Anglicanae taxa iſtorum parvorum Turonenſium ſe extendat; quanquam aliqui ad minus, aliqui ad majus eos, ut dicitur, aeſtiment in valore; nos tamen omnem hujuſmodi dubietatem tollere cupientes, decernimus quatuor Turonenſium parvorum ſterlingo Anglicano in pretio coaequari; ita quod ſexaginta librae illorum Turonenſium aequevaleant libris quindecim ſterlingorum, et ſic communiter juxta ſummarum aequivalentiam in ipſis Benedictinis taxatarum, ſemper aequiparando quatuor Turonenſes hujuſmodi ad ſterlingum, omnibus ſtudentibus tam doctoribus, quam ſcholaribus miniſtretur; nec minus ſufficere credimus his diebus, propter victualium et aliorum neceſſariorum exceſſivam chariſtiam, quae modernis temporibus plus ſolito inolevit. Cui adjicimus ſtatuentes, quod cum praelati ſcholares ſuos, vel ſcholarem ad ſtudium tranſmiſerint, ut praefertur, vel pro eis, aut aliquo eorundem miſerint, ut veniant ſeu veniat ſibi domum, quod teneantur ipſi praelati ultra penſionem ipſorum ſtudentium ſuperius limitatam, expenſas competentes pro itinere tam eundo ad ſcholas, quam redeundo, ipſis ſcholaribus miniſtrare. Si quis tamen ipſorum ſcholarium ſine mandato ſui praelati domum venerit, ſibimet provideat de expenſis. Super quo, ac ſuper numero ſtudentium viſitatores per provinciale capitulum deputatos, aut inpoſterum deputandos, in eorum conſcientiis ſtrictius oneramus, quatenus diligentius inquirentes, ubicunque defectum invenerint, corrigi faciant indilate, aut capitulo denuncient pro remedio congruo apponendo.

Et quia plurimi opinantur, quod de nullo numero pauciori quam vicenario ſcholarem aliquem vel ſcholares teneantur virtute conſtitutionis Benedictinae mittere ad ſtudium generale, ipſorum opinioni erroneae idem Benedictus duodecimus in quadam bulla ejuſdem conſtitutionis declaratoria, et ſuae intentionis plenius expreſſiva obviat in his verbis: "Si vero fuerit eccleſia, monaſterium, vel alius locus principalis, in quo vicenarius numerus non exiſtat, ſit tamen ibi numerus major ſenario; teneantur viſitatores per provinciale capitulum deputati, cum in eis viſitationis officium exercebunt, inquirere de facultatibus et oneribus eorundem; et ſi hujuſmodi oneribus ſupportatis invenerint facultates ſufficere pro uno vel pluribus monachis ad dicta ſtudia deſtinandis, relationem de hoc faciant in provinciali capitulo ſubſequenti, in quo praeſidentes cum conſilio vel aſſenſu majoris partis capituli ordinent auctoritate apoſtolica juxta hujuſmodi ſuppetentiam facultatum de uno vel pluribus monachis ad dicta ſtudia deſtinandis."

Item, cum licet in ſenibus ſapientia vigeat et venerabilis ſit ſenectus, ſunt tamen communiter ingenii obtuſioris, quam juvenes, et ad ſtudendum in phyſicis minus apti; ac in Benedictinis conſtitutionibus ſtatuatur, ut tales eligantur ad ſtudium tranſmittendi, qui dociles fuerint, et ad adquirendum fructum ſcientiae aptiores; ſtatuimus, ut futuris temporibus ſenes et aetate provecti pro philoſophia addiſcenda ad ſtudium non mittantur. Cui etiam adjicimus ſtatuentes, ut hii, qui per electionem ad ſtudium debent tranſmitti, de quolibet ſcilicet vicenario unus, juxta formam in Benedictinis conſtitutionibus traditam eligantur; alii vero ultra numerum in dictis conſtitutionibus requiſitum ad ſtudium nullatenus tranſmittantur, niſi juxta capitulum, "Ut periculoſa," videlicet ut unicuique eorum a ſuo praelato una cum conſilio ſui conventus, vel majoris partis ejuſdem eundi ad ſtudium licentia primitus ſit conceſſa. Excepto (prout bulla ipſa declaratoria ſuperius memorata exprimit in haec verba) "Loco quocunque, a quo de conſuetudine, ordinatione, ſeu ſtatuto, quae decernimus inviolabiliter obſervanda, plures ad hujuſmodi ſtudia mittendi fuerint, quam ſit in noſtris conſtitutionibus ordinatum, in quo loco volumus, quod ſerventur deinceps circa nominandas, eligendas, et licentiandas perſonas hujuſmodi mittendorum, ea, quae per nos circa alios mittendos ad ſtudia in eiſdem conſtitutionibus continentur."

Si autem plures monachos de uno monaſterio ad ſtudium mitti contigerit, unus eorum, cui hoc ſuus praelatus commiſerit, curam habeat alterius ſeu aliorum, ſi plures quam duo extiterint, et circa eos diligenter intendat, ut in religione ac ſtudio ſe gerant et proficiant ſicut decet, nec alicui liceat eorundem alicui monacho alterius monaſterii confiteri, aut ab aliquo tali euchariſtiae recipere ſacramentum, niſi in caſu, quo voluerint ex cauſa legitima confiteri priori ſtudentium, vel ab eo aut alio praedictum recipere ſacramentum, in caſu, quo nullus ſui monaſterii monachus voluerit aut potuerit illo die illi euchariſtiam miniſtrare.

Inſuper viam litibus cupientes praecludere, ac ſcandalis obviare, praeſenti ſtatuto ſpecialiter prohibemus, ne ſtudentes noſtri ordinis inter ſe ex quacunque cauſa coram cancellario, aliove judice ſeculari placitent ſeu diſceptent, nec quiſquam eorum alium coram eis conveniat quoviſmodo; ſed ſi quae (quod abſit) inter aliquos eorundem litis materia futuris temporibus oriatur, ipſa, quatenus poſſibile fuerit, per priorem et quatuor vel quinque ſaniores ipſorum ſtudentium ſopiatur; et ſi per eos tolli non poſſit, ipſa materia praeſidentibus intimetur, qui, ſi quid inter eos male fuerit attentatum, id debito modo corrigant et reforment.

Cum monachus ex profeſſione debeat ejus veſtigiis adhaerere, qui venerat, non ut propriam faceret voluntatem, ſed ipſius voluntatem, qui eum miſit, nec miniſtrari venerat, ſed potius miniſtrare, abſurdum videtur in monacho, cujus eſt ſui praelati ſubjici voluntati, ac honores fugere mundiales, contra vel praeter ſui praelati voluntatem magnatum preces vel literas procurare, ut accedere poterit ad ſtudia literarum, ac inibi commorari, ſeu gradus aliquos in ſtudio attingere, vel ad apicem aſcendere magiſtratus; hincque diſtricte praeſentibus prohibemus, ne quis noſtrae religionis monachus contra vel praeter ſui praelati voluntatem ſecularium quorumcunque preces vel literas procuret, aut faciat procurari, ut ad ſtudium tranſmittatur, aut in ſtudio detineatur, ſive ad gradus quoſcunque ſtudii promoveatur,

moveatur, ſuo praelato neſciente, vel etiam hoc nolente. Statuimuſque, quod ſi quiſquam noſtri ordinis preces vel literas, ut praefertur, per ſe vel per alium praeſumpſerit procurare, ac ſuper hoc convictus extiterit, eo ipſo abſque cauſa alia qualicunque, ſi nondum ad ſtudium miſſus fuerit, reddatur inhabilis, ut ad ſtudium tranſmittatur; quodſi jam in ſtudio conſtiterit, eo ipſo etiam per ſuum praelatum revocetur a ſtudio, deinceps ad ſtudium non mittendus.

Cui etiam adjicimus ſtatuendo, quod ſi quis de caetero ipſorum ſtudentium, reclamante ſuo praelato, gradum aſcenderit magiſtralem, poena inobedientiae puniatur in ſui verecundiam manifeſtam; et aliter, prout ſuus praelatus eum duxerit puniendum.

Item, cum ſuadeat ratio naturalis, ut ubi fuerit paritas in cauſis, ſit et paritas in effectibus conſequentibus, fueritque alias in conſtitutionibus provincialibus apud Northampton. editis, titulo "De ſtudentibus," ordinatum, quod doctori theologiae, pro quo miſerint praeſidentes ad occupandum cathedram magiſtralem, poſtquam juxta ſtatutum univerſitatis Oxoniae a tempore inceptionis ſuae annum compleverit in legendo, ſingulis annis, quibus poſtea cathedram in loco noſtro communi in Stockwelſtreete ſituato, occupaverit; de communi collecta ſolvi debeant decem librae, eandem ordinationem de penſione ipſarum decem librarum doctori de communi collecta taliter perſolvenda, etiam ad doctorem theologiae cathedram occupantem in loco monachorum Dunelm. ſuper Candith ſituato, cum pro eo miſſum fuerit, juxta formam in dicto titulo "De ſtudentibus" limitatam, praeſentis auctoritate capituli extendi ſtatuimus et mandamus.

Praeterea poſtulat aequitas rationis, ordinis quoque connexio debita hoc requirit, ut unius communitatis membra inſimul adhaereant, adinvicemque nutriantur, vigeant atque creſcant; quod ſi membrum aliquod a communitate ſubtraxerit ſemet gratis, illud ideo communitatis careat alimento; hinc ſtudentibus noſtri ordinis praecipimus univerſis, ne quis eorum, quaſi ab exteris mendicando, apicem magiſtralem, ſeu gradum alium ſcholaſticum tentet aſcendere, vel praeſumat, ſub magiſtro aliquo ſeu doctore, qui noſtrae non fuerit profeſſionis; dummodo in ipſa univerſitate doctor aliquis noſtri habitus foret praeſens, ſub quo ſcandere poterit gradum hujuſmodi ſcholaſticum, ſeu etiam magiſtratum. Quodſi quis noſtri ordinis ſub aliquo noſtram religionem regulariter non profeſſo de caetero gradum aſſumpſerit doctoralem, eum decernimus eo ipſo nullum fore de collecta communi ſubſidium ad ſuam inceptionem penitus habiturum; praeter poenas alias talibus recipientibus magiſtratum, vel gradum alium ſcholaſticum ſub magiſtro extraneo, ut praefertur, tanquam diſtinctionis filiis ſeu privignis a praeſidentibus merito infligendas.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
Clement. VI. 5.	Joh. Stratford 13.	1346.	Edward. III. 20.

Concilium cleri provinciae Ebor.

Hoc anno breve regium dat. apud Turrim London. ſexto die Novembris anno regni Angliae xx. clerum provinciae Eboracenſis, ad diem Lunae prox. poſt feſtum S. Luciae virginis in eccleſia B. Petri Ebor. convocavit; quod patet ex reg. Zouch Ebor. fol. 258. Aliud breve regium in eodem regiſtro fol. 245. ſub eodem loco et tempore archiepiſcopo Ebor. directum, convocari jubet concilium provinciale apud eccleſiam B. Petri Ebor. aliquo certo die, arbitrio archiepiſcopi ſtatuendo, more ſolito; qui fuit dies Lunae prox. poſt feſtum converſionis S. Pauli prox. futurum per mandatum archiepiſcopi dat. apud Cawode 9. die menſis Dec. anno Domini M.ccc.xlvi. et pontificatus 5.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
Clement. VI. 6.	Joh. Stratford 14.	1347.	Edward. III. 21.

Concilium provinciale Cantuar.

Hoc anno concilium provinciale Cantuar. per breve regium primo die juridico poſt feſtum S. Hieronymi confeſſoris, ſc. circa initium Octobris celebratur; uti conſtat ex reg. Edyngdon Winton.

Conſtitutiones Radulphi de Salopia, epiſcopi Bath. et Wellen. Ex reg. Well. fol. 314.

Universis —— Radulphus, epiſcopus B. W. ſalutem. Inter, alia quae noſtris deſideriis ingeruntur, illud corditer appetimus, quod honeſtas ordinis clericalis in eccleſia noſtra Well. diligentius obſervetur, ac etiam indigentiis pauperum ſacerdotum clementius ſubveniatur, et propterea hiis, quae pro praemiſſis promovendis ex devotione fidelium ſalubriter aguntur, firmitatis robur libenter adjicimus. Sane petitio Walteri de Hulle, canonici noſtrae eccleſiae Well. ——continebat, quod cum in eccleſia noſtra praedicta ſint xiii. ſacerdotes ſcilicet Johannes Auketill, Henr. de Schirbourn, etc. annualia perpetua obtinentes, et in eadem eccleſia pro animabus

mabus quorundam epiſcoporum et canonicorum Well. miſſas, et alia divina officia devotius celebrantes, ſintque proventus annualium ſuorum adeo tenues et exiles, quod ad eorum ſuſtentationem competentem juxta ſacerdotalis ordinis decentiam non ſufficiant, nec proprium locum habeant, in quo diebus vel noctibus ſua capita valeant reclinare, ſed in locis popularibus pro ſacerdotibus indecentibus ex neceſſitate compulſi maneant ſingulariter diſperſi, in opprobrium ordinis clericalis, et ſalutis fidelium animarum diminutionem manifeſtam. Idemque Walterus ex cauſis memoratis duo meſſuagia, tria curtilagia, et unum columbare, ac etiam tres acras terrae cum pertinent. in civitate noſtra Well. quae et quas idem Walterus habuit ex teſtamento Johannis Markaunt, et ſacerdotibus praedictis, ac eorum ſucceſſoribus inperpetuum, ut ipſi ſimul in una communitate perpetuis temporibus reſiderent, et in loco ſibi collato moram traherent perſonalem, ac unus ex eiſdem ſacerdotibus reliquorum miniſter, et caeteri conſodales ſui, locuſque praedictus "Nova Aula" nuncuparetur, ac talibus nominibus perpetuo fungerentur; necnon ut iidem ſacerdotes et ſucceſſores ſui pro ſalubri ſtatu Edwardi regis Angliae et Franciae illuſtris, atque noſtro et ſuo, magiſtrique Johannis de Carleton canonici Well. quamdiu vixerimus, et pro animabus noſtris, cum ab hac luce ſubtracti fuerimus, ac etiam pro animabus Iſaac de Hulle, Matildae uxoris ſuae, patris et matris ejuſdem Walteri, Johannis de Drokenesford, praedeceſſoris noſtri, Johannis de Godelee, quondam decani, et Johannis de Middelton, dudum vicarii in eadem, ac aliorum benefactorum ipſius Walteri —— certa ſuffragia ſpiritualia, ac quaedam alia ſalubria et honeſta ſecundum ordinationem noſtram in hac parte faciendam perpetuis futuris temporibus facere tenerentur, de licentia domini regis, et capitalium dominorum— dediſſet et conceſſiſſet, ea auctoritate ordinaria ſtatuere et ordinare propenſius dignaremur. Nos igitur epiſcopus —— auctoritate ordinaria ſtatuimus et ordinamus, quod iidem ſacerdotes, et ſucceſſores ſui —— in praedicto loco ſibi ſic aſſignato, quamdiu ſua praedicta annualia retinuerint, perpetuis temporibus ſimul maneant et moram faciant perſonalem, a conſortio laicorum penitus ſeparati. Et in aula ad eorum opus in eodem loco conſtructa, vel meliori inibi conſtruenda, ſemper inſuturum ſimul comedant et bibant —— niſi ex infirmitate, vel alia rationabili de cauſa valeant excuſari.——

Item ſtatuimus, quod omnes et ſinguli ſacerdotes, et ſucceſſores ſui ſingulis matutinalibus, et veſpertinis, ac completoriis officiis, et miſſis, ac pſalmo "De profundis" ab eiſdem vel eorum aliquo futuris temporibus qualitercunque dicend. finaliter completis, pro domino noſtro rege, et ſingulis ſucceſſoribus, in humanis agentibus, et pro eorum ſalubri ſtatu dicent ſpecialiter futuris temporibus hanc orationem: "Dominus pro ſua miſericordia cuſtodiat regem noſtrum N. ab inimicis ſuis, et ipſum cum ſpiritualibus incrementis dirigat propitius in agendis."

Item ſtatuimus, —— quod iidem ſacerdotes et ſucceſſores ſui, dictis dominis Edwardo, Radulpho, et Waltero, et Johanni ſupradictis, agentibus in humanis, pro eorum ſalubri ſtatu, necnon pro animabus Iſaac et Matildae, Johannis de Drokenesford, Johannis de Godelee, et Johannis de Middelton, etc. in miſſis ſuis, quotiens eas celebraverint, cum devotione dicant hanc orationem: "Omnium ſanctorum tuorum interceſſionibus, quaeſumus Domine, gratia tua nos ſemper protege, ut chriſtianis omnibus viventibus atque defunctis," etc. cum ſecr. et poſt communione ad hoc competentibus.

Item ſtatuimus, —— quod iidem ſacerdotes et ſucceſſores ſui dominis Edwardo, Radulpho, etc. viam univerſae carnis ingreſſis, pro animabus eorundem in ſingulis miſſis ab eiſdem celebrandis, dicant devotius hac orationem: "Omnipotens ſempiterne Deus, cui nunquam ſine ſpe miſericordiae ſupplicatur," etc. cum ſecr. et poſt communione debit. et conſuet.

Item ſtatuimus, quod iidem ſacerdotes et ſucceſſores ſui ſingulis diebus, quibus miſſas celebraverint, pro dominis Edwardo, Radulpho, etc. corpus dominicum, ſicut pro dominis ſuis, mentaliter conficiant et offerant cum devotione.

Item ſtatuimus, quod iidem ſacerdotes, et ſucceſſores ſui quater in anno, viz. in principio cujuſlibet termini, plenas exequias et commendationes mortuorum pro dominis Edwardo, Radulpho, etc. ſupradictis, et eorum animabus ſpecialiter, ac etiam pro aliis —— generaliter dicant perpetuis tempotibus, vel dici faciant ex devotione.

Item ſtatuimus, quod ſinguli ſacerdotes et ſucceſſores ſui domino Radulpho, et Waltero, et Johanni ſupradictis agentibus in humanis, pro ſalubri ſtatu cujuſlibet eorundem ſingulis annis in feſto Catharinae virginis, ipſis autem viam univerſae carnis ingreſſis, pro animabus ſuis, necnon pro animabus praedictorum, viz. ſingulariter et ſingulis diebus obituum, ſeu anniverſariorum ſuorum, et cujuſlibet eorundem perpetuis futuris temporibus ſingulos denarios, inter pauperes Chriſti, vel in pane, vel in pecunia numerata diſtribuant, vel diſtribui faciant, per viſum miniſtri ſui ſupradicti. Et ut de diebus obituum ſeu anniverſariorum perſonarum ſuperius expreſſarum, quae temporibus jam tranſactis ab hoc ſeculo tranſierunt, reddamur plenius certiores, eis, et aliis, quorum intererit, tenore praeſentium intimamus, quod praedictus Iſaac 5. Decembris, M.CCC.VII. Matilda autem 27. Mart. M.CCC.XXVIII. Johannes vero epiſcopus 9. Maii, M.CCC.XXIX. Johannes autem decanus 4. Feb. M.CCC.XXXII. et Johannes vicarius 20. Maii, M.CCC.XLIII. debitum naturae perſolverunt; eiſdem ſacerdotibus, et ſucceſſoribus ſuis firmiter injungendo mandantes, quatenus omnes dies et annos, quibus caeterae perſonae ſuperius nominatae adhuc viventes, ab hoc ſeculo migrare contigerit, in catalogo ſeu regiſtro ſuo ad perpetuam rei memoriam clarius annotari faciant, et tranſcribi.

Item ſtatuimus, —— quod iidem ſacerdotes, et ſucceſſores ſui ſingulis diebus cum de lectis ſuis ſurrexerint, et ſingulis noctibus, cum cubaverint, pro dominis E. R. et pro magiſtris Walt. et Johanne ſupradictis agentibus in humanis, et

pro

pro eorum ſalubri ſtatu, quamdiu vixerint, et pro animabus ſuis, cum ab hac luce ſubtracti fuerint, necnon pro animabus Iſaac, Matildae, etc. quinquies ſalutationem angelicam cum hac adjectione, "Jeſus, Amen," ad honorem beatae Mariae virginis genitricis Dei, dicant perpetuis futuris temporibus humiliter et devote.

Item ſtatuimus, quod iidem ſacerdotes et ſucceſſores ſui pro dominis E. R. ac magiſtris W. I. etc. ſingulis diebus inperpetuum, prandio, et coena ſua ſeu collatione finitis, ad honorem beatae Mariae virginis totam hanc ſequentiam "Benedicta es, caelorum regina, et mundi totius domina," etc. decantent ſolenniter in communi, praefatuſque miniſter vel unus de conſodalibus ſuis ſubſequent. hunc verſiculum, "Ave, Maria, gratia plena, Dominus tecum," etc. et hanc orationem, "Deus, qui beatam Mariam virginem in conceptu et in partu ſervata virginitate divino gaudio laetificaſti," etc. dicat, et devotius proſequatur.

Item ſtatuimus, quod quilibet ſacerdotum dictorum et ſucceſſorum inperpetuum, ante inceptionem officiorum matutinalium et veſpertinorum, ac etiam omnium et ſingularium horarum canonicalium, tam de die, quam de beata Maria virgine ab eodem, ubicunque fuerit, dicendarum, pro perſonis et animabus ſupradictis, ad honorem beatae Mariae virginis ſalutationem angelicam dicat humiliter, et cum devotione proſequatur.

Item ſtatuimus, quod ipſi ſacerdotes et ſucceſſores ſui ſingulis matutinalibus, ac veſpertinis, ac completoriis officiis, tam de die, quam de beata virgine, ac ſingulis exequiis, ac commendationibus mortuorum, precibuſque dictam ſequentiam de beata Maria virgine ſequentibus, necnon prandio et coena ſua ſeu collatione ſumptis, pro dominis E. R. W. I. etc. ſpecialiter, ac etiam de aliis benefactoribus ejuſdem Walteri, omnibuſque fidelibus defunctis, et eorum animabus cogitantes, hunc pſalmum "De profundis" dicant perpetuo futuris temporibus, cum precibus et orationibus in ea parte debitis, et conſuetis, et cum devotione proſequatur.

Item ſtatuimus, quod iidem ſacerdotes et ſucceſſores ſui ſingulis matutinalibus et veſpertinis ac primae 3. 6. 9. et completorii officiis, tam de die, quam de beata virgine Maria, necnon exequiis et commendationibus noſtrorum, ac ſequentia, et precibus poſt pſalmum "De profundis" ab eiſdem dicendis infuturum plenarie completis et finitis, de domino E. et R. etc. ſupradictis, ac eorum animabus ſpecialiter cogitantes, perpetuis futuris temporibus dicant hanc orationem, "Animabus eorum, et omnium fidelium defunctorum propitietur omnipotens et miſericors Deus. Amen."

Item ſtatuimus, quod iidem ſacerdotes, et ſucceſſores ſui, vel ſaltem major vel ſanior pars eorundem, quotiens idem miniſtratus vacaverit infra 6. dies——decano Well. dum tamen ipſum in civitate Well. praeſentem eſſe contigerit, alioquin ſubdecano ejuſdem eccleſiae, teneantur in ſuum duntaxat nominare miniſtrum, alioquin jus nominandi miniſtrum hujuſmodi penitus amittant illa vice, et ejus praefectio ad praedictum decanum vel ſubdecanum, ut praefertur, pertineat illa vice, nulla nominatione ſuper hoc ulterius expectata.

Item ſtatuimus,——quod decanus vel ſubdecanus dictae Well. eccleſiae——praedictum miniſtrum in forma praedicta ſibi nominatum abſque difficultate——ſtatim admittere teneatur, alioquin ejus praefectio ad dominum B. W. epiſcopum——devolvatur illa vice.

Item ſtatuimus, quod ſi miniſter praedictus contumelioſus, vel rixoſus, aut notorie luxurioſus fuerit, aut alias in ſcandalum ſui aut conſodalium ſuorum male ſe geſſerit, et ſuper hiis vel eorum aliquo coram decano Well. vel in ejus abſentia coram ſubdecano——per ſolum juramentum conſodalium ſuorum, ſeu ſaltem majoris et ſanioris partis eorundem convictus fuerit, ab officio miniſtratus ſui ſimpliciter, et de plano, et ſine ſtrepitu et figura judicii penitus amoveatur, et alius ex ſacerdotibus praedictis per dictum decanum vel ſubdecanum, ut praemittitur, ad ſolam nominationem conſodalium ſuorum, vel ſaltem majoris et ſanioris partis eorundem, ſicut praedictum eſt, faciend. ſtatim in miniſtrum praeficiatur abſque difficultate et dilatione quibuſcunque.

Item ſtatuimus,——quod cum aliquis ex ſacerdotibus praedictis diem ſuum clauſerit extremum, et alius in annuali ſuo fuerit inſtitutus, in camera, quam ipſe defunctus, dum vixerat, inhabitabat, loco ſuo ſuccedat.

Item ſtatuimus, ut perpetuis futuris temporibus inter ſacerdotes ſupradictos et eorum ſucceſſores, rixarum et diſcordiarum amfractibus omnino ſubductis, pacis tranquillitas vigeat, et fervor charitatis aeſtuet, unitas concordiae valeſcat, et animorum idempnitas perſeveret.

Item eiſdem ſacerdotibus et ſucceſſoribus ſuis prohibemus, ne negotiationibus, vel commerciis ſecularibus, vel officiis non convenientibus clericali propoſito ſe immiſceant, vel arma gerant aliqualiter infuturum.

Item ſtatuimus,——quod iidem ſacerdotes ſtrictis et curtis veſtibus radicitus praeciſis perpetuis futuris temporibus utantur, veſtibus ordini ſacerdotali congruendis; huic adjicientes, ut caligis ſericatis, aut viridibus publice non utantur.

Item ſtatuimus,——quod omnes iidem ſacerdotes et ſucceſſores ſui celarium, aulam, columbare, coquinum jam ibidem conſtructa, ſeu meliora inibi conſtruenda, ac etiam curtillagia, totamque terram praedictam perpetuis futuris temporibus in communi teneant et habeant pro indiviſo, quamdiu annualia ſua retinuerint ſupradicta.

Item, quia diſparitas perſonarum ſimul commorantium frequenter diſcordiam parit, ſtatuimus, quod inter ſacerdotes praedictos, vel eorum ſucceſſores nullus alterius ſtatus vel conditionis ad menſam, ſeu cameram, aut cohabitationem, vel moram in praedictis locis faciend. ab iiſdem ultra diem unum aliqualiter admittatur infuturum, neceſſariis ſervitoribus ſuis, aliiſque notis et probatis ac honeſtis viris, quos iidem ſacerdotes, vel ſucceſſores ſui ex communi deliberatione duxerint recipiend. duntaxat exceptis.

 Item

Item ſtatuimus, quod illi ex praedictis ſacerdotibus vel ſucceſſoribus ſuis, qui in praedictis locis moram non fecerint perſonalem, nil percipiant de proventibus ſeu emolumentis provenientibus de rebus ſupradictis.

Item ſtatuimus, —— quod quotiens aliquis ex ſacerdotibus praedictis, vel eorum ſucceſſoribus praedictorum ſtatutorum, et ordinatorum, vel eorum alicujus temerarius violator ſcienter extiterit, ſeu eis ex malitia, vel eorum alicui contraire praeſumpſerit, et ſuper hiis coram ordinario loci legitime convictus fuerit, toties in XL. denar. ſterl. mulctetur, fabricae eccleſiae noſtrae Well. applicandis, ſeu aliter exigentibus culpis juxta modum culparum gravius puniatur. Dat. apud Wynchelcombe 7. id. Apr. M.CCC.XLVII. conſecrat. noſtrae XVIII.

Papae Rom.	Sede Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
CLEMENT. VI. 7.	vacante.	1348.	EDWARD. III. 22.

Literae prioris et capituli Cantuar. pro orationibus faciendis per provinciam Cantuar. propter mortalitatem hominum. Ex reg. eccl. Cantuar. P. part II. fol. 56. a.

ROBERTUS, permiſſione divina prior eccleſiae Chriſti Cantuar. et ejuſdem loci capitulum, ſede vacante, venerabili in Chriſto patri domino Radulpho, Dei gratia London. epiſcopo, ſalutem in amplexibus ſalvatoris. Terribilis ſuper filios hominum Deus, cujus nutibus ſubdunrur omnia ſuae voluntatis imperio, quos diligit, arguit et caſtigat, variiſque flagitiorum generibus quandoque punit temporaliter, ut eos aeternaliter non condemnet, ac languores, peſtilentias, et famis miſerias, diſſenſioneſque et guerras, et alias tribulationum anguſtias, quibus frequenter peccatis hominum exigentibus eos terreat et affligat, permittit multotiens exoriri. Et hoc ſiquidem regnum Angliae guerrarum diſcriminibus, quae ipſius regni divitiarum ſubſtantiam exhauriunt, et conſumunt, et aliis multis miſeriis propter ſuperbias et abuſiones incolarum invaleſcentes plus ſolito, ac peccata eorum innumera multis temporibus deſolatum extitit et afflictum, ipſumque regnum per peſtilentias et miſerabiles hominum mortalitates, quae jamdiu in aliis regnis et partibus dolenter efferbuerant, deprimi dubitatur. Unde excellentiſſimus princeps et dominus noſter, dominus Edwardus, Dei gratia rex Angliae et Franciae illuſtris, praemiſſa intenta mente conſiderans, bonae memoriae domino Johanni, nuper archiepiſcopo Cantuar. dum vixit, ſuis literis ſupplicavit, ut pro pace S. eccleſiae atque regni ſui Angliae, quodque ipſum regnum ſuum ab hujuſmodi peſtilentiis, et hominum mortalitate Deus omnipotens ſua ineffabili miſericordia ſalvet et cuſtodiat, apud ipſum Deum per totam provinciam Cantuar. faceret fundi preces; ſed ipſe archiepiſcopus morte praeventus, id juxta ſupplicationes regias per Cantuar. provinciam praedictam fieri facere efficaciter non valebat. Nos igitur, quod in ea parte imperfectum fuerat, ſicut ad nos pertinet, volentes ſuppleri, auctoritate noſtrae Cantuar. eccleſiae metropoliticae paternitati veſtrae injungimus et mandamus, quatenus cum celeritate poſſibili omnibus et ſingulis coepiſcopis, ipſius noſtrae Cantuar. eccleſiae ſuffraganeis, vice et auctoritate noſtris diſtrictius injungatis, quod eorum ſinguli ſuos ſubditos moneant et inducant, ſeu induci faciant et moneri, ut pro praemiſſis apud altiſſimum piis orationibus intercedant, ipſique coepiſcopi, et caeteri in ſacerdotali ordine conſtituti miſſas celebrent, praedicationes diebus et locis competentibus, et proceſſiones ſingulis quartis et ſextis feriis faciant, ſeu procurent fieri, aliaque piae placationis officia exerceant humiliter et devote, ut ipſe Deus eorum precibus complacatus, populum Anglicanum de tribulationibus hujuſmodi eripiat, ſuaeque gratiae ſibi praeſtet auxilium, fragilitatem humanam ab hujuſmodi peſtilentiis, et mortalitate praeſervet ſua ineffabili pietate. Et ut ad faciendum praemiſſa mentes ſubditorum veſtrorum, et aliorum ipſius Cantuar. provinciae propenſius excitentur, omnibus et ſingulis vobis ſubditis, praemiſſa facientibus, ut praefertur, indulgentias concedere ſtudeatis, et auctoritate noſtra, et dictae noſtrae Cantuar. eccleſiae caeteris hujuſmodi coepiſcopis praedictis injungatis, ut ipſi ſinguli ſuas in ea parte ſuperaddant indulgentias, prout eis videbitur expedire. Vos autem praemiſſa omnia in veſtris civitate et dioec. London. faciatis efficaciter obſervari. De die vero receptionis praeſentium, et quid inde feceritis, nos citra feſtum epiphaniae Domini prox. futur. per veſtras patentes literas, hunc tenorem habentes, dilucide certificare curetis, et coepiſcopis ſupradictis ſimiliter injungatis, ut ipſi nos eodem modo certificent, quid in praemiſſis fecerint, per literas eorum patentes, harum ſeriem continentes. Dat. in capitulo noſtro Cantuar. ſub ſigillo noſtro communi 4 cal. Octob. anno Domini M.CCC.XLVIII.

Proceſſus

Proceſſus contra priorem et conventum de Dovorre ſuper obedientia eorum praeſtanda.
Ex reg. Cant. P. part II. fol. 62. b.

ACTA die Mercurii, viz. 8. die menſis Octobr. ſecundo die juridico poſt feſtum ſanctae Fidis virginis, anno Domini M.CCC.XLVIII. indictione ſecunda, pontificatus domini Clementis papae VI. anno VII. in eccleſia Chriſti Cantuar. coram diſcreto viro domino Roberto de Mallyngge, venerabilium virorum dominorum prioris et capituli, ſede vacante, commiſſar. ſub forma, quae ſequitur, deputato: Robertus, permiſſione divina prior eccleſiae Chriſti Cantuar. et ejuſdem loci capitulum, ſede vacante, dilecto nobis in Chriſto domino Roberto de Mallyngge, preſbytero, ſalutem in Domino. Ad petendum exigend. et recipiendum auctoritate noſtra juramentum obedientiae canonicae ab omnibus et ſingulis religioſis et clericis ſecularibus beneficiatis, ac aliis clericis et miniſtris eccleſiaſticis decanatus Dovorrenſis Cantuar. dioec. qui nobis obedientiam, durante vacatione ſedis archiepiſcopalis noſtrae Cantuar. eccleſiae, praeſtandam de jure vel conſuetudine ſunt aſtricti, ipſoſque, et eorum quemlibet ad hoc faciend. per quaſcunque cenſuras eccleſiaſticas canonice compeſcendum, tibi vices noſtras committimus, cum cujuſlibet cenſurae eccleſiaſticae poteſtate. Per hanc autem commiſſionem noſtram commiſſiones alias, prius per nos factas perſonis aliis, non intendimus revocare, ſed eas volumus in ſuo robore permanere. Dat. Cantuar. 4. non. Octobr. anno Domini M.CCC.XLVIII. comparuit perſonaliter in judicio Thomas Mortone de Cantuar. apparitor ipſorum dominorum prioris et capituli juratus, ſub forma, quae ſequitur, deputatus:

Robertus, permiſſione divina prior eccleſiae Chriſti Cantuar. et ejuſdem loci capitulum, ſede vacante, dilecto nobis in Chriſto Thomae de Mortone ſalutem in Domino. De tua fidelitate plenius confidentes, te in apparitorem noſtrum juratum praeficimus per praeſentes, tibique ad citandum quaſcunque perſonas eccleſiaſticas religioſas et ſeculares, cujuſcunque praeeminentiae, conditionis, aut ſtatus exiſtant, civitatis et dioec. Cantuar. nobis obedientiam canonicam de jure vel conſuetudine debitam praeſtitur. ac etiam ad certificand. nos vel auditores quoſcunque cauſarum et negotiorum audientiae noſtrae, ſeu alios noſtros in ea parte commiſſarios deputatos vel deputandos, et ad omnia alia facienda, quae in ea parte neceſſaria fuerint, plenam tenore praeſentium committimus poteſtatem. Dat. Cant. 17. cal. Octobr. anno Domini M.CCC.XLVIII.

Qui quidem apparitor juratus, retulit dicto commiſſario, et certificavit eum ſub debito juramenti ſui in ea parte praeſtiti, quod ipſe auctoritate commiſſionis ſuae ſibi factae, citavit priorem et conventum eccleſiae conventualis ſancti Martini Dovorre ibidem in clauſtro perſonaliter apprehenſo, ad comparendum coram dictis dominis priore et capitulo eccleſiae Chriſti Cant. vel eorum commiſſario ſupradicto, ſecundo die juridico poſt feſtum S. Fidis virginis in eccleſia Chriſti Cantuar. et eccleſiis ipſis priori et conventui S. Martini Dovorr. in dicta dioec. appropriatis, obedientiam canonicam eiſdem dominis priori et capitulo praeſtituri. Quibus quidem priore et conventu ſancti Martini Dovorr. ſic, ut praemittitur, citatis, praeconizatis pluribus vicibus coram commiſſar. ſupradicto, tandem quidem magiſter Johannes de Stokes clericus, ipſorum prioris et conventus S. Martini Dovorr. procurator, ſub ſigillo eorum communi, cum quibuſdam clauſulis generalibus deputatus, nomine eorum, et pro eis, ut dixit, comparuit tunc ibidem; petitoque ab eo, an in nomine dominorum ſuorum praedictorum pro eccleſiis eis appropriatis, vellet praefatis priori et capitulo eccleſiae Chriſti Cantuar. obedientiam facere, ut tenentur; qui reſpondebat, quod vellet ea facere, quae tenebatur de jure; et aſſeruit ſe redarguere velle nullitatem poteſtatis dicti commiſſarii; et petiit copiam commiſſionis ejuſdem, necnon citationis et relationis apparitoris praedicti de et ſuper citatione ipſorum prioris et conventus S. Martini Dovorr. factarum, ac etiam copiam omnium actorum judicialium habitorum in hac parte. Quibus omnibus ſibi ſumptibus ſuis decretis, idem magiſter Johannes de Stokes quaſdam ſchedulas ſcriptas in manibus ſuis ibidem in judicio ſuo tenuit, quas penes regiſtrum dimittere non curavit. Et quia praefati prior et conventus Dovorr. coram dicto commiſſario ad praeſtand. obedientiam hujuſmodi dicto procuratori poteſtatem non dederunt, nec ſufficienter et in forma debita comparere tunc ibidem judicialiter curavit, praefatus commiſſarius priorem, ſubpriorem, praecentorem, ſacriſtam, et celerarium prioratus praedicti Dovorrenſis excommunicavit in ſcriptis, ac eorum eccleſiam conventualem eccleſiaſtico interdicto ſuppoſuit ſub hac forma:

In Dei nomine, Amen. Nos Robertus de Mallyngge, venerab. virorum dominorum prioris et capituli eccleſiae Chriſti Cantuar. ſede vacante, ad infraſcripta commiſſarius deputatus. Quia ſufficienter nobis conſtat fratrem Robertum, priorem prioratus S. Martini Dovorrenſis, et conventum ejuſdem, Cantuar. dioec. ſubditos, ad comparendum coram eiſdem dominis priore et capitulo Cantuar. ſeu deputatis ab eis, hoc inſtanti ſecundo die juridico poſt feſtum ſanctae Fidis virginis ultimo praeterito, in eccleſia Chriſti Cantuar. et ad praeſtand. ibidem eiſdem dominis priori et capitulo Cantuar. obedientiam canonicam pro eccleſiis appropriatis dictis priori et conventui Dovorrenſi, et eorum prioratui, in dicta dioec. Cantuar. fuiſſe per Thomam de Mortone, apparitorem ipſorum prioris et capituli in ea parte juratum, legitime citatos, praeconizatos, et diutius expectatos, ac in forma debita nullatenus com-

comparentes; pronunciamus merito contumaces, et pro ſuis contumaciis hujuſmodi in perſonas prioris, ſubprioris, praecentoris, ſacriſtae, et celerarii dicti prioratus S. Martini Dovorrenſis majoris excommunicationis, et in eccleſiam conventualem ejuſdem prioratus Dovorr. interdicti ſententias proferimus in his ſcriptis. Praeſentibus tunc ibidem magiſtris Richardo de Vachan, archidiacono Surr. et Laur. Faſtolfo, canonico London. et fratribus Thoma de Garwyntone, Willielmo de Chartham, et Johanne de Redynggate, monachis eccleſiae Cantuar. ac Roberto Lapyn de Cantuar. Edo. de Stablegate, et aliis quampluribus ibidem tunc praeſentibus.

Prohibitio regia pro priore et conventu Dovorr.

Edwardus, Dei gratia rex Angliae et Franciae, et dominus Hiberniae, dilecto nobis in Chriſto priori eccleſiae Cantuar. cuſtodi ſpiritualitatis archiepiſcopatus Cantuar. ſede vacante, et ſuis commiſſariis ſalutem. Cum bonae memoriae dominus Henricus, quondam rex Angliae, progenitor noſter, dudum per chartam ſuam, quam inſpeximus, conceſſiſſet et confirmaſſet in eleemoſynam Deo, et dictae eccleſiae Chriſti Cant. et Theobaldo, tunc archiepiſcopo ibidem, et omnibus ſucceſſoribus ſuis canonice ſuccedendis, eccleſiam B. Martini Dovorr. cum omnibus, quae ad eam pertinebant; ſtatuiſſetque et praecepiſſet, quod ordo monaſticus in praedicta eccleſia B. Martini auctoritate Innocentii papae, et praedicti Theobaldi archiepiſcopi inſtitutus, ſecundum regulam beati Benedicti inviolabiliter extunc inperpetuum obſervaretur, et quod eccleſia illa nullum niſi Cantuar. archiepiſcopum diſpoſitorem ſeu ordinatorem exteriorum vel interiorum unquam haberet, prout in charta praedicta plenius continetur: ac nos, nuper dato nobis intelligi, quod licet prior Dovorrenſis et praedeceſſores ſui, quondam priores ejuſdem loci, a tempore inſtitutionis praedictae tam virtute chartae praedictae, quam privilegiorum principalium eis ſuper hoc indultorum ſubjecti non fuerint alicui ordinario, niſi tantummodo archiepiſcopis Cantuar. qui pro tempore fuerint aliquibus temporibus retroactis; vos nihilominus ipſum priorem ad diverſa onera vobis in praeſenti vacatione archiepiſcopatus praedicti faciend. quae facere non tenentur, nec in aliis vacationibus ejuſdem archiepiſcopatus aliquibus cuſtodibus ſpiritualitatis ejuſdem fieri conſueverunt aliquibus temporibus retroactis, compuliſtis minus juſte, in ipſius prioris diſpendium non modicum, et contra tenorem chartae praedictae; vobis mandaverimus, quod ab hujuſmodi compulſionibus indebitis praefato priori faciendis deſiſtatis, ac vos, ut intelleximus, mandatum noſtrum praedictum minus debite ponderantes, ab hujuſmodi impulſionibus indebitis eidem priori faciendis deſiſtere non curaſtis, in noſtri ac mandati noſtri praedicti contemptum manifeſtum. Unde non immerito commovemur. Et ideo vobis mandamus, ſicut alias mandavimus, quod ab hujuſmodi impulſionibus, excommunicationibus, et inquietationibus indebitis praefato priori ad aliquam vobis in praeſenti vacatione archiepiſcopatus praedicti de caetero faciend. quae facere non debet, nec ipſe, ſeu praedeceſſores ſui praedicti in aliis vacationibus aliis cuſtodibus ſpiritualitatis praedictae facere conſueverunt, vel facere tenebantur, deſiſtatis, et ea, quae per vos aut commiſſarios veſtros praedictos in praejudicium noſtrum, aut coronae noſtrae, ſeu praefati prioris contra tenorem chartae praedictae indebite fuerint attentata, facere ſine dilatione revocari, vel vos ipſi ſitis coram nobis in craſtino S. Martini, ubicunque tunc fuerimus in Anglia, ad reſpondendum tam nobis, quam praefato priori ſuper praemiſſis, et ad faciendum ulterius et recipiendum, quod curia noſtra conſideraverit. Et habeatis ibi tunc hoc breve. Teſte meipſo apud Weſtm. 4. die Octobr. anno reg. noſtri Angl. XXII. regni vero noſtri Franc. IX.

Conſultatio contra prohibitionem Dovorr.

Edwardus, Dei gratia rex Angliae et Franciae, et dominus Hiberniae, cuſtodi ſpiritualitatis archiepiſcopatus Cantuar. ſede vacante, et ejus commiſſariis, ſive prioris et capituli eccleſiae Chriſti Cantuar. commiſſario ſalutem. Cum vos, ut accepimus, fratrem Robertum, priorem prioratus S. Martini Dovorrenſis, et conventum loci illius, Cantuar. dioec. ſubditos, ad comparendum coram vobis ad certum diem jam praeteritum in eccleſia Chriſti Cantuar. ad praeſtandum vobis in praeſenti vacatione archiepiſcopatus praedicti obedientiam canonicam pro eccleſiis dictis priori et conventui Dovorr. et eorum prioratui in dioec. Cantuar. appropriatis debitam, feciſſetis citari; et pro eo, quod idem prior Dovorrenſis in propria perſona vel per procuratorem ſuum, ſeu conventus loci illius per ſuum procuratorem coram vobis ad diem praedictum non comparuerunt, licet diu praeconizati et expectati in debita forma fuerint, ſententiam excommunicationis in perſonam ipſius prioris Dovorr. et perſonas certorum officiariorum prioratus illius propter hujuſmodi contumaciam ſuam, necnon ſententiam interdicti in eccleſiam conventualem Dovorrenſem fulminaveritis, ulterius ad denunciationes ſententiarum hujuſmodi faciend. procedi decernentes; quidam proceſſum hujuſmodi per vos factum impedire machinantes, aſſerenteſque in cancellaria noſtra, dictum prioratum Dovorrenſem eſſe de fundatione domini Henrici, quondam regis Angliae, progenitoris noſtri, et noſtra, diverſaque privilegia eidem prioratui per dictum progenitorem noſtrum conceſſa fuiſſe, dictamque eccleſiam S. Martini nullum niſi Cantuar. archiepiſcopum diſpoſitorem et ordinatorem exteriorum vel interiorum unquam habere debere, et vos ipſum priorem Dovorr. ad diverſa onera inconſueta in dicta praeſenti vacatione vobis facienda, quae in aliis vacationibus minime fieri conſueverunt, indebite compellere, in ipſius prioris Dovorr. grave damnum, et dictorum privilegiorum praejudicium manifeſtum, quoddam breve noſtrum de prohibitione inde in cancellaria noſtra impetrarunt; et vobis, ut ab hujuſmodi compulſionibus deſiſteretis, liberari procurarunt; cujus praetextu vos in negotio ſupradicto ulterius procedere

dere diſtuliſtis, et adhuc differtis in libertatis eccleſiaſticae laeſionem manifeſtam. Et quia libertati eccleſiaſticae per hujuſmodi prohibitionem noſtram indebite nolumus derogari, vobis ſignificamus, quod in negotio antedicto, quatenus praeſtationem canonicae obedientiae pro dictis eccleſiis ſic appropriatis dicto capitulo Cant. debite concernit, licite facere poteritis, quod ad vos noveritis pertinere; prohibitione noſtra praedicta non obſtante. Proviſo ſemper, quod quicquam, quod in noſtri praejudicium, ſeu dictorum privilegiorum enervationem indebite cedere valeat, nullatenus per vos ſeu veſtros attentetur. Teſte meipſo apud Weſtm. 25. die Octob. anno regni noſtri Angl. XXII. regni vero noſtri Franciae IX.

Acta in eccleſia Chriſti Cantuar. contra Dovorr. videlicet rectorem de Boclonde, ac vicarios de Gunſtone, et ſanctae Margaretae de Clyve.

Acta 8. die menſis Octobris, anno Domini M.CCC.XLVIII. indictione ſecunda, pontificatus domini Clementis papae VI. anno VII. coram diſcreto viro domino Roberto de Mallyngge, preſbytero, commiſſario vener. virorum dominorum prioris et capituli eccleſiae Chriſti Cantuar. ſede vacante, ſpecialiter deputato, in eccleſia Chriſti Cantuar. pro tribunali ſedente, comparuerunt perſonaliter Thomas Pope, Robertus Wellere, et Stephanus Turnour, dictorum dominorum prioris et capituli apparitores jurati in judicio tunc ibidem. Idemque Thomas Pope, apparitor juratus, ut praemittitur, primo retulit, quod ipſe dominum Johannem, rectorem eccleſiae de Boclonde, Cantuar. dioec. et deinde praefatus Robertus Wellere, ſimiliter apparitor juratus, retulit, quod ipſe dominum Johannem, vicarium eccleſiae de Gunſtone, dictae Cantuar. dioec. ac poſtea Stephanus Turnour de Cantuar. apparitor juratus, ſimiliter retulit et certificavit dictum dominum Robertum de Mallyngge commiſſar. quod ipſe dominum Henricum, vicarium eccleſiae S. Margaretae de Clyve juxta Dovorr. Cant. dioec. ſubditos, obedientiam canonicam eiſdem dominis priori et capitulo, ſede vacante, praeſtituros die Lunae, viz. 8. die dicti menſis Octob. in eccleſia Cantuar. citatione perſonali citarunt et citavit quemlibet eorundem virtute commiſſionis eis factae ſub debito juramenti in hac parte. Unde idem commiſſarius praefatos rectorem de Boclonde juxta Dovorr. et vicarios eccleſiarum de Gunſtone, et S. Margaretae de Clyve, ſic, ut praemittitur, apprehenſos perſonaliter et citatos, palam et publice coram eo in judicio pluribus vicibus praeconizari fecit, et ipſos tandem ſic, ut praemittitur, praeconizatos, diutius expectatos, et nullatenus comparentes, pronunciavit contumaces, eoſque, et quemlibet eorum ſeparatim pro ſuis contumaciis hujuſmodi excommunicavit in ſcriptis judicialiter ſub hac forma:

In Dei nomine, Amen. Nos Robertus de Mallyngge, venerabilium virorum dominorum prioris, et capituli eccleſiae Chriſti Cantuar. ſede vacante, ad infraſcripta commiſſarius ſpecialis, dominum Johannem, rectorem de Boclonde juxta Dovorr. Cantuar. dioec. ſubditum, ad praeſtandam obedientiam canonicam eiſdem priori et capitulo legitime per Thomam Pope, apparitorem juratum, perſonaliter apprehenſum, et citatum, praeconizatum, diutius expectatum, et nullatenus comparentem, pronunciamus merito contumacem, et ipſum excommunicamus pro ſua contumacia hujuſmodi in hiis ſcriptis.

In Dei nomine, Amen. Nos Robertus de Mallyngge, etc. ut ſupra —— dominum Johannem, vicarium eccleſiae de Gunſtone, etc. ut ſupra. Ita etiam excommunicavit Henricum, vicarium eccleſiae S. Margaretae de Clyve.

Appellatio prioris et conventus Dovorr.

Poſtmodum vero XVI. die menſis Octobris, anno Domini M.CCC.XLVIII. indict. ſecunda, pontificatus, etc. idem magiſter Johannes de Stokes, procurator prioris et conventus ſancti Martini Dovorrenſis in capella eleemoſynar. eccleſiae Chriſti Cant. coram domino Roberto de Mallyngge, venerab. virorum dominorum prioris et capituli eccleſiae Chriſti Cantuar. commiſſario deputato, quandam appellationem, ut dicitur, interpoſuit ſub hac forma: In Dei nomine, Amen. Licet religioſi viri prior et conventus monaſterii ſancti Martini Dovorr. ordinis S. Benedicti Cantuar. dioeceſ. necnon et ipſum monaſterium in eccleſiis parochialibus eiſdem religioſis viris appropriatis, ſeu a dicto monaſterio qualitercunque dependentibus, et eorum vicariis, et caeteris miniſtris eorundem per privilegium ſedis apoſtolicae venerabili patri archiepiſcopo Cantuar. qui eſt pro tempore, ac dictis religioſis, et eorum monaſterio praedicto ſpecialiter indultum, ab omni juriſdictione, ſubjectione, et poteſtate reverendorum virorum prioris et capituli eccleſiae Chriſti Cantuar. etiam cum eandem eccleſiam paſtore vel archiepiſcopo vacare contingit, fuiſſent et ſint exempti, et ſufficienter in hac parte muniti, et eidem archiepiſcopo duntaxat ſubjecti, et a tempore conceſſionis hujuſmodi privilegii, et continuae citationis, tam prior et conventus dicti monaſterii S. Martini, quam praedeceſſores eorum eiſdem privilegio, exemptione, et munitione uſi extiterant ad effectum, ſcientibus et tolerantibus praefatis priore et capitulo, et aliis quibuſcunque, quorum intererat, ſeu intereſſe poterat in hac parte; praefatique religioſi viri prior et conventus S. Martini, et eorum praedeceſſores per non modica tempora in pacifica poſſeſſione, ſeu quaſi, hujuſmodi libertatis et exemptionis, praeſertim tempore hujus vacationis, extitiſſent, fuiſſetque ex parte dictorum religioſorum virorum prioris et conventus S. Martini praedicti in poſſeſſione, vel quaſi, hujuſmodi libertatis, exemptionis, necnon integri ſtatus, et bonae famae exiſtentium, ac metuentium ex quibuſdam cauſis probabilibus et veriſimilibus conjecturis ſibi circa praemiſſa, et quodlibet praemiſſorum grave poſſe praejudicium generari, ne quis in ipſorum praejudicium circa praemiſſa, vel eorum aliquod quicquam attentaret, ſeu faceret aliqualiter attentari, ad ſedem apoſtolicam directe, et pro tuitione curiae Cantuar. palam, et publice, ac legitime provocatum; reverendi tamen viri Robertus, prior eccleſiae Chriſti Cant. et ejuſdem loci capitulum, quos praemiſſa privilegium,

legium, libertas, exemptio, et eorum uſus antedictus, ipſaque provocatio veriſimiliter non latebant, nec latebat aliquod eorundem, ipſis privilegio, libertate, exemptione, et ipſorum uſu, ac dicta provocatione non obſtantibus, nec obſtante aliquo eorundem poſt et contra ea, praefatos religioſos viros priorem et conventum antedictos, necnon dominum Johannem, rectorem eccleſiae de Boclonde, a dicto monaſterio, ut praebend. ejuſdem ab antiquo notorie, tanquam ab eccleſia juridice dependent. ac dominos Henricum et Johannem, ſanctae Margaretae, et de Gunſtone, eccleſiarum eiſdem religioſis S. Martini, et eorum monaſterio appropriatarum vicarios, et eorum religioſos miniſtros in locis praefatis priori et capitulo non objectis, ſed ab eorum juriſdictione quacunque in hac parte prorſus exemptis, tunc exiſtentes cum dicta eccleſia Chriſti Cantuar. per mortem bonae memoriae domini Johannis, dudum Cantuar. archiepiſcopi, paſtore vacavit, ad praeſtandam praefatis priori et capitulo obedientiam, ad quam eiſdem minime tenebantur, mandarunt et fecerunt ad terminum minus brevem et peremptorium coram eis ad judicium evocari. Et quanquam praefati religioſi viri prior et conventus monaſterii S. Martini, licet cum difficultate maxima, hujuſmodi termino coram dicto domino Roberto de Mallyngge, capellano, ipſorum prioris et capituli commiſſario in ea parte ſe praetendente, poſt aliqualem praeconizationem auctoritate dicti commiſſarii factam ſufficienter comparuiſſent, privilegium, libertatem, exemptionem, et uſum eorundem, et jura ſua in ea parte allegaturi debite, et contra ipſorum prioris, et capituli, et cujuſcunque commiſſarii eorum in ea parte juriſdictionem propoſituri per procuratorem eorundem legitime conſtitutum cum procuratorio legitimo coram eodem commiſſario praetenſo, tunc ibidem exhibito, ſufficienter comparuiſſent; et praemiſſa privilegium, libertatem, exemptionem, uſum, poſſeſſionem, et provocationem, necnon quandam ſententiam diffinitivam pro dictis religioſis viris priore et conventu S. Martini, ſuper praemiſſis libertate et exemptione, et contra reverendos viros priorem et capitulum antedictos fuiſſe et eſſe rite et legitime latam per judicem hujus cauſae et partium praedictarum competentem, auctoritate ſedis apoſtolicae in ea parte deputatum, nulla appellatione ſuffuſam, ſed in unum et auctoritatem rei judicatae a diu jam tranſeuntem, per dictum procuratorem in forma juris allegaſſent, ſe ab examine ſuo in ea parte dimitti petentes; necnon quandam exceptionem, materiam hujuſmodi privilegii, exemptionis, libertatis, et uſus eorundem poſſeſſionis, provocationis, et ſententiae antedictae inter caetera continentes, in forma juris conceptam, et coram dicto commiſſario praetenſo pro tribunali ſedente, idem procurator nomine dictorum dominorum ſuorum propoſuiſſet, quam idem procurator nomine, quo ſupra, ſe obtulit legitime probare paratum. Copiam inſuper commiſſionis hujus commiſſarii praetenſi, ac citationis dominis ſuis praedictis in ea parte factae, certificatorii ejuſdem, et aliorum actorum judicialium, ac etiam totius proceſſus in hac parte habiti, quam nunquam de jure habere debuit, ſibi decerni, fieri, dari, et liberari cum effectu petiviſſet ab eodem; idem tamen dominus Robertus partem ipſorum prioris et conventus S. Martini ſic allegantem, proponentem, et petentem exaudire, aut juſtitiam debitam in ea parte facere non curavit; ſed ſpretis allegationibus, petitionibus, propoſitione, et exceptione praedictis, et earum oblitis probationibus, contra dictos religioſos viros priorem et conventum S. Martini, et eorum monaſterium indebite proceſſit; ac in perſonas prioris, ſubprioris, praecentoris, ſacriſtae, et celerarii ejuſdem monaſterii, necnon in dominos Johannem, rectorem, ac Henricum et Johannem, vicarios ſupradictos, et eorum religioſorum miniſtros, in locis dictis, priori aut capitulo non ſubjectis, ſed ab eorum juriſdictione quacunque in ea parte, ut praemittitur, prorſus exemptis exiſtentes, non legitime citatos, non monitos, non confeſſos, non convictos, non per contumaciam abſentes, abſque cauſa rationabili, et contra ſtatuta concilii generalis, jure, ordine, qui in hac parte requirebatur, in omnibus praetermiſſo, majoris excommunicationis, ac in eccleſiam conventualem ejuſdem monaſterii interdicti ſententias indebite fulminavit. Poſtea vero dicti prior et capitulum eccleſiae Chriſti antedictae, praemiſſorum non ignari, praefatas ſententias per dictum dominum Robertum, tanquam ipſorum commiſſarium, vice et auctoritate, facto, ſeu mandato ipſorum procedentem, ut praemittitur, fulminatas, et caetera gravamina omnia et ſingula ſupradicta palam et expreſſe ratificarunt et approbarunt, et ſe praemiſſa fieri feciſſe aſſeruerunt; ac demum dictas perſonas prioris, ſubprioris, praecentoris, ſacriſtae, et celerarii, et caeteros ſuperius nominatos fuiſſe et eſſe facto ipſorum reverendorum virorum prioris et capituli excommunicatos, dictamque eccleſiam conventualem ſibi fuiſſe eccleſiaſtico ſuppoſitam interdicto mandarunt et fecerunt contra juſtitiam palam et publice nunciari, in ipſorum religioſorum virorum prioris et conventus S. Martini, et monaſterii eorundem praejudicium non modicum et gravamen, ac dictae ſedis apoſtolicae contemptum manifeſtum. Cumque ſubſequenter pars dictorum religioſorum virorum prioris et conventus monaſterii S. Martini praedict. congruis loco et tempore ad dictum dominum Robertum acceſſiſſet, et exemplum ſcriptae excommunicationis ſententiae in dictas perſonas per ipſum fulminatae cum inſtantia debita petiviſſet ab eodem; idem tamen dominus Robertus dictum exemplum eidem parti ſic petenti facere, tradere, ſeu liberare non curavit, ſed expreſſe recuſavit, in praejudicium non modicum religioſorum praedictorum prioris et conventus S. Martini Dovorr. et gravamen. Unde ego, procurator religioſorum virorum prioris et conventus S. Martini praedicti, ſentiens ipſos dominos meos, et eorum monaſterium ſupradictum, ac me eorum nomine ex hiis, et eorum quolibet indebite praegravari, ad dictam ſedem apoſtolicam directe, et pro tuitione curiae Cantuar. nomine dictorum dominorum meorum, et pro ipſis, et eorum monaſterio, et omnibus ipſis, aut mihi in hac parte adhaerentibus, et adhaerere volentibus in his ſcriptis appello, et apoſtolos

ſtolos peto inſtanter, inſtantius, inſtantiſſime, iterum peto, tertio peto, et cum effectu apoſtolos mihi dari. Et juro ego, procurator praedictus, ad haec ſancta Dei evangelia per me corporaliter tacta, quod de gravaminibus ſupradictis, vel de dictis ſententiis fulminatis in perſonas dictorum Johannis, rectoris, Henrici et Johannis, vicariorum praedictorum, die craſtino S. Fidis virginis, vel nonis Octobris ultimo praeteritis, modicum ante horam primam ejuſdem diei dictis dominis meis, ſeu mihi eorum nomine primo innotuit, et non ante, et de ſententiis in perſonas dictorum prioris, ſubprioris, praecentoris, ſacriſtae, et celerarii S. Martini dominorum meorum praedictorum, die Mercurii immediate ſequenti dictum diem Martis, circa horam primam dictae diei praefatis dominis meis, ſeu mihi primo innotuit, et non ante. In Dei nomine, Amen. Ego procurator domini Johannis, rectoris eccleſiae de Boclonde juxta Dovorr. ac dominorum Henrici et Johannis, eccleſiarum S. Margaretae et de Gunſtone vicariorum, ratione beneficiorum ſuorum a quacunque juriſdictione prioris et capituli eccleſiae Chriſti Cantuar. ſede vacante, exemptorum, et domino archiepiſcopo, qui pro tempore fuerit, immediate ſubjectorum, virtute cujuſdam privilegii eidem domino archiepiſcopo, et religioſis viris priori et conventui S. Martini Dovorr. indulti, praeſenti appellationi ex parte dictorum religioſorum virorum ob quaedam gravamina contra praefatum privilegium, in ipſorum religioſorum virorum, et dictorum Johannis, Henrici, et Johannis dominorum meorum praejudicium illata; et eidem parti appellanti in hac parte nomine ipſorum dominorum meorum, et cujuſlibet eorum adhaereo palam et expreſſe, et adhaerere intendo cum effectu; ſubjiciens ipſos dominos meos, et eorum quemlibet, ac eorum beneficia, et beneficium cujuſlibet eorundem, ac me ipſorum, et cujuſlibet eorum nomine praetenſioni, defenſioni, et tuitioni ſedis et curiae, ad quas per dictos religioſos in hac parte eſt appellatum.

Praefixio termini ad recipiendum apoſtolos.

Poſtmodum vero XXVIII. die menſis Octobris, A. D. M.CCC.XLVIII. indict. ſecunda, pontificatus domini Clementis papae VI. anno VII. in qua camera infra prioratum eccleſiae Chriſti Cantuar. pro officio regiſtrarii, ſede vacante, aſſignata, diſcretus vir dominus Robertus de Mallyngge, commiſſarius venerabilium virorum dominorum prioris et capituli eccleſiae Chriſti Cantuar. ſede vacante, ad infraſcripta deputatus, praefixit magiſtro Johanni de Stokes, clerico tunc ibidem praeſenti, procuratori, ut aſſeruit, prioris et conventus S. Martini Dovorr. et rectoris eccleſiae de Boclonde juxta Dovorr. ac vicariorum eccleſiarum de Gunſtone, et S. Margaretae de Clyve, Cantuar. dioeceſ. tertium diem juridicum poſt feſtum commemorationis Animarum proxime tunc futur. in eccleſia Cantuar. praedicta ad recipiendum apoſtolos ſuper appellatione quadam ad ſedem apoſtolicam per ipſum nomine dictorum dominorum ſuorum, ut praetendit, interpoſita, ratione excommunicationum in dictos dominos ſuos, et ſententiarum interdicti in eccleſiam conventualem prioratus Dovorr. latarum, et occaſione aliorum gravaminum in hujuſmodi appellatione praetenſorum; praeſentibus domino Rogero Roudes, magiſtro hoſpitalis S. Thomae de Eaſtbregge Cantuar. et W. de Tyrington, auctoritate apoſtolica notario publico, teſtibus ad praemiſſa.

Deinde vero quinto die menſis Novembris, vel tertio die juridico poſt feſtum commemorationis Animarum, A.D. M.CCC.XLVIII. indict. ii. pontif. domini Clementis papae VI. anno VII. diſcretus vir dominus Robertus de Mallyngge, commiſſarius vener. virorum dominorum prioris et capituli eccleſiae Cantuar. ſede vacante, tradidit magiſtro Johanni de Stokes, procuratori dictorum prioris et conventus S. Martini Dovorr. ad appellationem eorum interpoſitam apoſtolos refutatorios ſub hac forma:

Apoſtoli refutati. Noverint univerſi, quod coram nobis Roberto de Mallyngge presbytero, venerab. virorum dominorum prioris et capituli eccleſiae Cantuar. ſede vacante, commiſſario in hac parte, quaedam ſchedula appellationis praetenſae ex parte religioſorum virorum prioris et conventus prioratus S. Martini Dovorr. et eorum monaſterii, Cantuar. dioec. lecta fuit, tenorem continens infraſcriptum: In Dei nomine, Amen. Licet religioſi viri prior et conventus S. Martini Dovorr. ordinis S. Benedicti, Cantuar. dioec. necnon et ipſum monaſterium cum eccleſiis parochialibus eiſdem religioſis viris appropriatis, ſeu a dicto monaſterio qualitercunque dependentibus, etc. Unde cum dudum iidem religioſi, ac dominus Johannes, rector eccleſiae de Boclonde, et domini Henricus et Johannes, S. Margaretae et de Gunſtone eccleſiarum perpetui vicarii, dictae dioec. ad comparendum certis terminis competentibus, videlicet ipſi religioſi uno die, et dicti rector et vicarii alio die in eccleſia Chriſti Cant. ad praeſtandum ibidem canonicam obedientiam eiſdem domino priori et capitulo eccleſiae Cant. pro eccleſiis appropriatis dictis priori et conventui Dovorr. et eorum monaſterio in dicta dioeceſi Cantuar. et praefati rector et vicarii pro eccleſia et vicariis ſuis praedictis fuiſſent auctoritate ipſorum prioris et capituli legitime evocati, eoſdem praeconizatos, et diutius expectatos, et ſufficienter nullatenus comparentes, auctoritate dictorum prioris et capituli pronunciamus merito contumaces, et pro ſuis contumaciis hujuſmodi in perſonis prioris, ſubprioris, praecentoris, ſacriſtae, et celerarii dicti prioratus S. Martini Dovorr. ac rectoris, et vicariorum praedictorum, majoris excommunicationis, et in eccleſiam conventualem ejuſdem prioratus interdicti ſententias in ſcriptis protulimus, juſtitia ſuadente. Verum, cum deducta omnia in pronunciationibus et ſententiis noſtris ſint legitima, notoria, atque vera, ac poſtmodum, occaſione praemiſſa, ex parte ipſorum religioſorum virorum prioris et conventus S. Martini Dovorr. et eorum monaſterii, ac eis aut eorum procuratori adhaerentium in hac parte ex cauſis injuſtis, falſis, confictis, et frivolis extiterat appellatum; nos propter dictas cauſas, et alias rationabiles, quae nos movent, praeſcriptae appellationi tanquam ex notorie falſis cauſis, injuſtis, et frivolis interjectae, non duximus deferendum,

dum, ſed ipſis priori et conventui dicti prioratus Dovorr. frivole, ut praemittitur, appellantibus in perſona magiſtri Johannis de Stokes, procuratoris eorundem in hac parte, et ipſi procuratori, procuratorii nomine, pro eiſdem et quibuſcunque eis adhaerentibus in hac parte, has literas noſtras pro apoſtolis refutatoriis concedimus et damus, et quatenus de jure tenemur in hac parte.

Acta in eccleſia Chriſti Cantuar. ſuper traditione apoſtolorum refutatoriorum ad appellationem Dovorrenſem.

Quinto die menſis Novembris, viz. tertio die juridico poſt feſtum commemorationis Animarum, anno Dom. M.CCC.XLVIII. indict. ſec. pontific. dom. Clementis papae VI. anno VII. in eccleſia Chriſti Cantuar. dominus Robertus de Mallyngge, venerab. virorum dominorum prioris et capituli eccleſiae Cantuar. ſede vacante, commiſſarius in hac parte deputatus, pro tribunali ſedens, diſcretum virum magiſtrum Richardum Vachan, archidiaconum Surr. ibidem tunc praeſentem, organum vocis ſuae conſtituit, qui quidem magiſter Richardus oſtendit magiſtro Johanni Stokes, procuratori prioris et conventus S. Martini Dovorr. ut aſſeruit, quandam ſcripturam in papyro, appellationem a quibuſdam gravaminibus praetenſis, ratione excommunicationum in priorem et certas perſonas conventus Dovorr. et interdicti ſententiarum in eccleſiam conventualem B. Martini Dovorr. per dictum Robertum de Mallyngge commiſſarium, alias certis de cauſis latas, ut apparuit, continentem; et quaeſivit idem magiſter ab ipſo Johanne Stokes, ſi dicta ſcriptura in papyro fuerat per eum tradita pro hujuſmodi appellatione commiſſario antedicto; et ſi ſcriptura manus ſuae propriae fuerat; qui quidem Johannes reſpondebat, quod aliqua pars dictae ſchedulae appellationis fuit ſcriptura manus ſuae propriae, ſed ignoravit, an tota dicta ſchedula erat ſua propria ſcriptura, pro eo quod ipſa ſchedula appellationis per multos dies fuerat extra manum ſuam. Et licet dicta ſchedula ad inſpiciendum, palpandum, et legendum ſibi exhibita fuerat, et requiſitus ut bonam fidem agnoſceret, ipſe tamen ſcripturam dictae ſchedulae appellationis per totum fateri noluit; ſed dixit dictam membranam in judicio exhibitam continere appellationem, quam alias, ut dixit, interpoſuit a gravaminibus dominis ſuis illatis. Et idem magiſter Richardus requiſivit Triſtrandum de Cantuar. auctoritate apoſtolica notarium, ut ſuper appellatione hujuſmodi, et interpoſitione ejuſdem, et omnibus actis et geſtis in dicto negotio, una cum tenore procuratorii dictorum prioris et conventus S. Martini Dovorrenſis ſibi conficeret publicum inſtrumentum. Et demum ad petitionem dicti Johannis de Stokes inſtantem, praefatus dominus Robertus de Mallyngge, in ea parte commiſſarius, tradidit eidem Johanni de Stokes, procuratori dictorum prioris et conventus Dovorr. ut aſſeruit, ad appellationem hujuſmodi per ipſum interpoſitam quandam ſchedulam pro apoſtolis et loco apoſtolorum ſuperius contentam; ſuper cujus traditione ipſe commiſſarius requiſivit dictum notarium, quod conficeret publicum inſtrumentum. Acta ſunt haec die, loco, et anno Domini, indict. et pontif. praedictis, praeſentibus tunc ibidem fratribus Petro de Sales, et Edo. de Chymbham, monachis eccleſiae Cantuar. ac magiſtris Laur. Faſtolf, canonico London. ac Johanne de Wymbourne, Michaele Mareſchal, Nicholao de Rochewell, et Willielmo de Tyrington, notar. et aliis in multitudine copioſa teſtibus ad praemiſſa.

Papae Rom.	Sede Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
CLEMENT. VI. 7.	vacante.	1348.	EDWARD. III. 22.

Prioris et capituli Cantuar. commiſſio epiſcopo Landavenſi data ad celebrandum ordines, et ad conſecrandum eccleſias et altaria in dioeceſi Cantuar. ſede vacante. Ex reg. eccl. Cantuar. P. part. II. fol. 44.

ROBERTUS, permiſſione divina prior eccleſiae Chriſti Cantuar. et ejuſdem loci capitulum, ſede vacante, venerabili in Chriſto patri fratri J. Dei gratia Landaven. epiſcopo, ipſius noſtrae Cantuar. eccleſiae ſuffraganeo, ſalutem in amplexibus ſalvatoris. Ut in quocunque loco idoneo civitatis aut dioec. Cantuar. ſeu etiam juriſdictionum immediatarum ejuſdem noſtrae Cantuar. eccleſiae quoſcunque religioſos beneficiatos, et alios clerios dictarum civitatis ac dioec. Cantuar. et juriſdictionum hujuſmodi, ac etiam veſtrae Landaven. et aliarum quarumcunque dioec. Cant. provinciae a ſuis dioeceſanis, vel alia auctoritate ſufficienti dimiſſos, ad recipiendum ordines ſibi convenientes ſe canonice offerentes, dum tamen dicti clerici vobis titulos ſufficientes exhibuerint, et aliud canonicum (impedimentum) non obſiſtat, ad convenientes ſibi ordines hujuſmodi licite promovere poſſitis, plenam vobis conferendi, et dictis religioſis, beneficiatis, et aliis clericis hujuſcemodi dictos ordines recipiendi a vobis, necnon ad conſecrand. et dedicand. ac reconciliand. canonice eccleſias, et coemeteria, ac capellas, jura parochialia obtinentes, ſi id de jure, et abſque eccleſiarum parochialium praejudicio fieri poterit in dictis civitate ac dioec. Cantuar. et juriſdictionibus, minime conſecratas ſeu conſecrata, ac etiam altaria portatilia ſeu viatica ibidem delata et exhibenda, ſi honeſta et decentia fuerint conſecranda; pontificaleque officium ibidem in aliis exercendum, quatenus ad nos attinet, durante vacatione eccleſiae Cantuar.--- Dat. in capitulo noſtro Cantuar. ſub noſtro communi ſigillo 3. non. Octob. anno Dom. M.CCC.XLVIII.

Bulla

Bulla papae Clementis VI. ſuper proviſione venerabili patri domino Johanni de Ufford, decano eccleſiae Lincoln. de archiepiſcopatu Cantuar. facta.
Ex reg. eccl. Cant. P. part. II. fol. 38. a.

CLEMENS epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, dilectis filiis capitulo eccleſiae Cantuar. ſalutem, et apoſtolicam benedictionem. Apoſtolatus officium, quo univerſalis eccleſiae regimini, quanquam immeriti, diſponente Domino, praeſidemus, diligenter et utiliter exequi, adjuvante Domino, cupientes, reddimur corde vigiles et ſolertes, ac opem et operam, quatenus nobis ex alto conceditur, libenter impendimus, ut eccleſiae univerſae ſtatu proſpero floreant, et accreſcant; ſed ad illas eccleſias, quae ſunt ſuis propriis paſtoribus deſtitutae, ne vacationum prolixarum ſubjaceant decrementis, neceſſario dirigimus paternae conſiderationis intuitum, diligentiamque praecipuam adhibemus, ut per apoſtolicae providentiae ſtudium tales paſtores ſubſtituantur eiſdem, qui potentes in opere et ſermone, ipſas eccleſias eorum gubernationi commiſſas circumſpecte regant, et ſalubriter dirigant, eaſque in ſuis bonis et juribus feliciter manuteneant et augmentent. Sane dudum bonae memoriae Johanne, archiepiſcopo Cantuar. eccleſiae veſtrae Cantuar. praeſidente, nos cupientes eidem eccleſiae, cum eam quoviſmodo vacare contingeret, noſtrae operationis miniſterio idoneam praeſidere perſonam, proviſionem ejuſdem eccleſiae ordinationi et diſpoſitioni noſtrae ea vice duximus ſpecialiter reſervandam, decernendo extunc irritum et inane, ſi ſecus ſuper hiis per quoſcunque contraria auctoritate ſcienter vel ignoranter contingeret attentari. Poſtmodum vero praefata eccleſia veſtra per obitum ejuſdem Johannis, qui nuper in partibus illis debitum naturae perſolvit, paſtoris ſolatio deſtituta, nos vacatione hujuſmodi fide dignis relatibus intellecta, ad proviſionem ipſius eccleſiae, de qua nullus praeter nos ea vice diſponere poterat, reſervatione et decreto obſiſtentibus ſupradictis, paterno, et ſolicitis ſtudiis intendentes, et cupientes talem eidem eccleſiae praeeſſe perſonam, quae ſciret, vellet, et poſſet ipſam manutenere juribus, et etiam adaugere, poſt deliberationem, quam ad praeficiendum eidem eccleſiae perſonam hujuſmodi cum noſtris fratribus habuimus diligentem, demum ad dilectum filium Johannem electum Cantuar. decanum eccleſiae Lincoln. LL. doctorem, in ſacerdotio conſtitutum, vitae ac morum honeſtate decorum, in ſpiritualibus providum, et in temporalibus circumſpectum, aliiſque grandium virtutum meritis, prout ex teſtimoniis fide dignis accepimus, laudabiliter inſignitum, direximus oculos mentis noſtrae, quibus omnibus attenta meditatione penſatis, de perſona ipſius Johannis electi praefatae veſtrae eccleſiae, de dictorum fratrum noſtrorum conſilio, auctoritate apoſtolica duximus providendum, ipſumque illi praeficimus in archiepiſcopum et paſtorem, curam et adminiſtrationem ipſius eccleſiae veſtrae ſibi tam in ſpiritualibus, quam in temporalibus plenarie committendo, in illo, qui dat gratias, et largitur munera, confidentes, quod praefata eccleſia veſtra, gratia dicto Johanni electo ſuffragante divina, per ſuae circumſpectionis ſtudium fructuoſum regetur utiliter, et proſpere dirigetur, augmentaque ſuſcipiet commodi et honoris. Quocirca univerſitati veſtrae per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus eidem J. electo, tanquam patri et paſtori animarum veſtrarum humiliter intendentes, ac exhibentes ei obedientiam et reverentiam debitam et devotam, ipſius monita et mandata ſalubria curetis devote ſuſcipere, et efficaciter adimplere; alioquin ſententiam, quam idem electus rite tulerit in rebelles, ratam habebimus, et faciemus, auctore Domino, uſque ad ſatisfactionem condignam inviolabiliter obſervari. Dat. Avinion. 8. cal. Octobris, pontificatus noſtri anno ſeptimo.

Mandatum Radulphi, epiſcopi Bath. et Wellen. de confeſſionibus tempore peſtilentiae.
Ex reg. Wellen. fol. 333.

RADULPHUS——Contagium peſtilentiae moderni temporis undique ſe dilatans, multas eccleſias parochiales, et alias curas, ipſarumque populum noſtrae dioec. abſque curatore et ſacerdote deſolatas reliquit, et cum non inveniantur presbyteri, qui velint devotionis zelo, aut pro ſtipendio aliquo curas praedictorum locorum ſubire, et infirmos viſitare, eiſque ſacramenta eccleſiaſtica miniſtrare; forſitan propter infectionem, et contagionis horrorem, multi abſque poenitentiae ſacramento, ut accepimus, moriuntur; quid in tali neceſſitatis articulo agere debeant, ignorantes, et credentes nullam aliam etiam in caſu neceſſitatis confeſſionem peccatorum ſuorum utilem aut meritoriam eis eſſe, niſi quae fit ſacerdoti eccleſiae claves habenti. Volentes igitur, ut tenemur, animarum ſaluti proſpicere, et errantes ab erroris devio revocare, vobis in virtute obedientiae firmiter injungendo mandamus, quatenus vos rectores, vicarii, et presbyteri parochiales ſinguli in veſtris eccleſiis, ac vos decani in locis aliis decanatuum veſtrorum, ſacerdotum ſolatio deſtitutis, excitetis et inducatis per vos, vel per alium feſtinanter et publice omnes in genere, et quos congrue valetis, in ſpecie, de praeſenti infirmos, et quos inantea infirmari contigerit, quod in mortis articulo, ſi presbyterum rite ordinatum habere non valeant, ullo modo confiteantur juxta doctrinam apoſtoli alterutri ſua peccata etiam laico, et ſi deſit vir laicus, mulieri, quos etiam ad id faciendum tenore praeſentium exhortamur in viſceribus Jeſu Chriſti, denunciantes publice in locis praedictis, quod praedicta confeſſio facta laico in caſu praemiſſo juxta doctrinam eccleſiae et canonica inſtituta, ad remiſſionem peccatorum eis multum ſalubris eſſe poterit, et prodeſſe. Et ni forſan aliqui praeſumentes, quod laici confeſſores velint confeſſiones

nes eis factas, ut praemittitur, publicare, timeant ſeu detrectent eiſdem in neceſſitatis articulo confiteri; intimetis omnibus in genere, et quibus congrue poteritis, in ſpecie, qui hujuſmodi confeſſiones hactenus audierunt, vel ſunt inpoſterum audituri, quod confeſſiones praedictas ex praecepto eccleſiae tegere, et pro ſecretis habere tenentur, ipſaſque prodere verbo, vel ſigno, aut aliter quoviſmodo ex decreto ſacrorum canonum prohibentur, niſi illi, quibus ſe prodi volunt hujuſmodi confitentes; quodſi contrarium fecerint, noverint proditores tales ſe graviſſime peccare, ac indignationem omnipotentis Dei, et totius eccleſiae incurrere ipſo facto. Et quia ſera poenitentia, cum viz. morbus urget, et poena terret, multos ſolet decipere; omnibus parochianis noſtris, qui, peſtilentia hac durante, morbum praevenerint confitendo, et dum ſanos ſe ſentiunt, ſacerdotibus, claves eccleſiae ac poteſtatem ſibi confeſſos ſolvendi ac ligandi habentibus, ſua fuerint confeſſi peccata, non expectato neceſſitatis articulo, XL. dies indulgentiae, ac presbytero eos ad hoc inducenti, et confeſſiones inductorum ab eo ſanorum, ut praeſcribitur, audienti, totidem tenore praeſentium concedimus de omnipotentis Dei miſericordia, ſuaeque matris glorioſae, beatorum Petri, et Pauli, et Andreae apoſtolorum, patronorum noſtrorum, omniumque ſanctorum meritis et precibus confidentes. Denuncietis praeterea omnibus in praemiſſo neceſſitatis articulo laicis ſua peccata confitentibus, quod ſi convaleſcant, eadem peccata confiteantur iterum, ut tenentur, ſuo proprio ſacerdoti; ſacramentum vero euchariſtiae in abſentia presbyteri poterit per diaconum miniſtrari. Si vero non ſit presbyter, qui ſacramentum unctionis extremae miniſtret, debet, ſicut in aliis, fides ſufficere ſacramenti. Praeſens vero mandatum, et articulos expreſſos in eo, in eccleſiis et locis praedictis diviſim, ut praeſcribitur, diſtincte et clare in vulgari more ſolito publicare curetis, ſeu faciatis per alios publicari, certificantes nos, vos, etc. citra feſtum S. Petri in cathedra diſtincte et aperte, quid feceritis in praemiſſis, literis veſtris patentibus, habentibus hunc tenorem. Dat. apud Wynchelcomb 4. id. Jan. M.CCC.XLVIII. et conſecrat. noſtrae XX.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
CLEMENT. VI. 7.	JOH. UFFORD I.	1348.	EDWARD. III. 22.

Concilium provinciale Ebor. Ex reg. Zouch Ebor. fol. 247.

EPISCOPI, praelati, et clerus provinciae Ebor. per breve regis dat. apud Weſtm. 15. Aprilis, anno regni XXII. ſummonentur ad comparendum apud Ebor. die Veneris in ſeptimana Pentecoſtes prox. futur. cujus brevis archiepiſcopus epiſcopum Dunelm. certiorem reddit per mandatum dat. apud Cawode 9. Maii, M.CCC.XLVIII.

Statuta ſynodi provincialis Dublinii coactae tempore Alexandri de Bicknor (Bricknor) archiepiſcopi Dublinienſis. Ex reg epiſcopi Oſſorienſis in Bibl. illuſtris ducis Chandos, collat. cum MS. penes rever. epiſcop. Clogherenſem.

UNIVERSIS almae matris eccleſiae filiis per dioec. et prov. Dublin. conſtitutis, Alexand. permiſſione divina Dublin. archiepiſcopus, Hiberniae primas, ejuſque ſuffraganei ad certitudinem praeſentium et memoriam futurorum. Spiritus Sancti gratia, ope noſtra, et conſilio tranſgreſſores canonum corrigere, quaedam etiam alia ſalubriter edita, non tamen ſatis moribus utentium approbata recenſita ſtabilire, et contra novellas quorundam tergiverſationes, quas in furno ſulphureo non ceſſat abyſſus piceus exhalare, novis quidem remediis occurrere intendimus, ut valemus. Et licet ſanctorum patrum praedeceſſorum noſtrorum decreta per ora ipſorum dudum promulgata, regulas juſtitiae et aequitatis dogmata completiora quaſi lata flumina prodierint, et tanquam rivuli de fluminis latitudine pro diverſorum temporum neceſſitate ſint producti; humani tamen juris conditionem infuturum curare cogit neceſſitas manifeſta.

A ſanctis olim patribus noſcitur inſtitutum, quod metropolitani ſingulis annis cum ſuis ſuffraganeis provincialia non omittant concilia celebrare; in quibus de corrigendis exceſſibus, et moribus reformandis, praeſertim in clero, diligentem cum Dei timore habeant tractatum, canonicas regulas, et maxime, quae ſtatutae ſunt in hujuſmodi concilio generali, relegendo eas faciant obſervari, debitam poenam tranſgreſſoribus infligendo, ut quicquid legi divinae corruptis moribus contraire cognoverint, gladio ſpirituali, et doctrina ſalutis exterminent, eccleſiaſticae ſarculo diſciplinae velut providi cultores vitia extirpent, virtutes inſerant, mores reforment, ut appetitus noxius honeſtatis debitae limites non excedat; deinde chriſtiana profeſſio liberius magis ac magis ſalubribus proficiat incrementis.

I. *De decimis ſolvendis.*

Nos Alexander, archiepiſcopus ſupradictus, in nomine ſanctae Trinitatis, Patris, et Filii, et Spiritus Sancti, notorium fore providimus, auctoritate praeſentis concilii, de fratrum et ſuffraganeorum, ac cleri noſtrae dioec. et provinciae conſenſu et aſſenſu ordinamus et ſtatuimus, quod cum nonnulli inobedientiae filii, eccleſiae reverentia prorſus abjecta, propriis commodis inhiantes, ad eum, a quo bona cuncta procedunt, debitum reſpectum non habentes, qui decimas in ſignum univerſalis dominii ſibi reſervavit, et reddi praecepit, et pro ſuo cultu eas clericis ac miniſtris eccleſiae aſſignavit et conceſſit, excogitata fraude maligna aliqua malitioſe domini praediorum et alii impediunt, impedirive faciunt ſeu procurant viros eccleſiaſticos, ad quos ſpectat perceptio decimarum, eorumve procuratores vel miniſtros, quominus hujuſmodi decimas percipere et colligere poſſint, unire, et abducere libere, integre, et quiete, ac eiſdem gaudere, ſine quocunque impedimento, vel ſine alicujus pecu-

niae

niae vel alterius rei exactione vel donatione. Alii vero in viros eccleſiaſticos ea occaſione, quod jura ſua eccleſiaſtica in foro eccleſiaſtico proſequantur, aut fuerint proſecuti, ut tenentur, judicant, ſeu judicari et attachiari procurant, et clericos in ſtrata publica, ac in domiciliis incedentes et exiſtentes capiunt miniſtri et detinent, ac incarcerant, donec finem vel redemptionem fecerint, bona hujuſmodi captorum ſibi appropriant, et in uſus ſuos convertunt, aut eis alia gravamina inferri faciunt, vel procurant in caſibus omni jure reprobatis, vel ſaltem non permiſſis; unde maximas jacturas, et pericula inevitabilia incurrunt; univerſos et ſingulos hujuſmodi inſtigatores, impeditores, captores, et alios ſupradictos, per quorum nefandas machinationes eccleſiis, vel earum rectoribus, vicariis, aut eorum miniſtris, ſeu quibuſcunque viris eccleſiaſticis, ſeu eorum miniſtris quicquam damni infertur, aut, ut ſubtrahatur honoris, permittitur, praeſentis declaratione concilii pronunciamus vinculo excommunicationis eſſe innodatos, ac loca et terrae hujuſmodi capientium, in quibus hujuſmodi clerici capti et incarcerati detinentur, ſint et remaneant interdicta, et ſic publice interdicta fore denuncientur per ordinarios locorum, donec ipſis abeundi libera pateat facultas, et priſtinae libertati cum bonis et damnorum ſatisfactione plene fuerint reſtituti; ipſique capientes et detinentes, et hujuſmodi terrarum inhabitatores, hujuſmodi durante interdicto, omni careant eccleſiaſtica ſepultura, et aliis ſacris eccleſiae, baptiſmo parvulorum, et poenitentia morientium duntaxat exceptis.

II. *De immunitate eccleſiae.*

Cum ad immunitatem eccleſiae confugientibus aliqui propter arctam cuſtodiam, quae apponitur circa ipſos, vix in alimentis valeant ſubveniri, et aliqui confugientes hujuſmodi ab eccleſiis, vel coemeteriis, vel via publica poſt abjurationem terrae violenter extrahantur, ac ſic extracti, in praejudicium immunitatis eccleſiaſticae, crudeliter occidantur; ordinamus, quod omnes, qui talibus confugientibus, quos eccleſia tueri tenetur, alimenta impediunt miniſtrari, et illos, qui hujuſmodi confugas ab eccleſia, vel coemeterio, vel alio quocunque loco eccleſiaſtico immunitatem habente, cum tunc ſub protectione eccleſiae conſiſtant, vel a via publica poſt abjurationem terrae, ut eſt dictum, extrahere, vel extractos occidere praeſumpſerint, majoris excommunicationis ſententiam incurrant ipſo facto.

III. *De locis clericorum contra voluntatem eorum non ingrediendis.*

Item ordinamus et ſtatuimus, quod omnes, qui de domibus, maneriis, grangiis, et aliis locis bona ad archiepiſcopos, epiſcopos, et alios viros quoſcunque eccleſiaſticos ſpectantia, vel ad perſonas eccleſiaſticas, ſeu ad ipſas eccleſias pertinentia, quicquam praeter voluntatem dominorum vel ipſorum, qui ſint hujuſmodi rerum cuſtodes deputati, ſubtrahere, abſtrahere, conſumere, vel intrare praeſumpſerint, abſtrahi, vel conſumi, aut contrectari conſenſum fecerint; ſeu hujuſmodi conſumptionem, abſtractionem, aut contrectationem ſuo nomine, vel a familiaribus factam, ratam habuerint, ſacri approbatione hujus concilii provincialis pronunciamus et declaramus eccleſiaſticae immunitatis exiſtere violatores, et ſententiam majoris excommunicationis contra hujuſmodi violatores in conſtitutionibus noſtris, et praedeceſſorum noſtrorum, et auctoritate praeſentis concilii latam, incurrant ipſo facto; rege, regina, et eorum liberis duntaxat exceptis.

IV. *Ne religioſi inducant aliquos ad eligendum apud eos ſepulturam, vel ſacramenta laicis miniſtrand.*

Item, licet explorati juris ſit, quod viris religioſis, cujuſcunque ſtatus vel conditionis exiſtant, ſub certis poenis et cenſuris in ſacris canonibus contentis, ſit inhibitum, ne aliquos ad vovendum, jurandum, vel fide interpoſita, ſeu ad promittendum inducant, ut apud eorum eccleſias ſepulturam eligant, vel jam electam ulterius non mutent, aut laicis ſacramentum unctionis extremae vel euchariſtiae miniſtrare, matrimoniave ſolemnizare, non habita ſuper hiis rectoris, vel vicarii, aut parochialis presbyteri licentia ſpeciali, aut qui ex cauſis prohibitis a canone, praeterquam in caſibus a jure permiſſis, aut per privilegia ſedis apoſtolicae conceſſis, eoſdem a ſententiis per ſtatuta provincialia et ſynodalia promulgatis, ſeu, ut verbis eorum utamur, a poena et a culpa abſolvere quemquam praeſumpſerint, excommunicationis ſententiam incurrant ipſo facto, per ſedem apoſtolicam duntaxat abſolvendi. Nonnulli tamen ſub quodam devotionis velamine et ſanctitatis ſuae auſibus temerariis contra praemiſſa facere, inducere, et procurare, abjecto juris tramite, non verentur; auctoritate ſacri praeſentis concilii ſtatuimus et ordinamus, quod quilibet dioeceſanus ſingulis annis coram populo in lingua materna, ac de hujuſmodi delinquentibus ſolertem faciat inquiſitionem; et ſi quos in praemiſſis canonum invenerit tranſgreſſores, ipſos cenſuras in jure ſtatutas incurriſſe pronunciare non differat; et ipſos ſic involutos in ſingulis eccleſiis ſupradictis nominatim, et nihilominus omnes ſic delinquentes in genere per parochiales presbyteros quater in anno publice faciat denunciari.

V. *De peccatis, in quibus poenitentiarius abſolvere non poteſt.*

Item ſacri praeſentis auctoritate concilii inhibemus, ne quis de noſtris poenitentiariis, et omnibus aliis, conſpiratores, perjuros, falſos aſſiſores, qui prece vel pretio, affectione vel odio, aut promiſſionibus corrupti, contra juſtitiam in alterius praejudicium, damnum, ſeu exhaeredationem ſcienter falſum dixerint, ſeu hoc procuraverint, ac clericorum indictatores, et procurantes praeter licentiam loci dioeceſani, ſine ſpeciali licentia eiſdem literatorie et nominatim conceſſa, praeterquam in mortis articulo, abſolvant; quodſi convaleſcant, eis injungant, ut veniant ad dioeceſanum loci poenitentiam ſalutarem ſuper hoc recipiendi.

VI. *Ut*

VI. *Ut nullus inferior epiſcopo abſolvat ab homicidio.*

Item abſolutiones ab homicidio voluntario, tam publico quam occulto, ſolis epiſcopis extra mortis articulum reſervamus; per quod homicidiorum audaciam refraenare intendimus, et non majori reverentiae in aliquo derogare.

VII. *Ut nullus conſignet procuratorium ad alicujus petitionem, niſi conſtet petentem vocari nomine, quo ſe dicet nominatum.*

Item ex horrenda quorundam malitia perpendimus accidiſſe, quod aliquo poſſeſſore eccleſiaſtici beneficii in remotis agente, aliquis doloſus ipſius adverſarius beneficium, domum ejus, vel rem aliam, contra inhibitionem domini et ſacrarum ſanctionum, avaritiae caecitate concupiſcens, ſpiritu ſathanico ſe in lucis angelum tranſfigurans, fingit mendaciter praedictum abſentem vocari coram judice, et ſe ipſius procuratorem exiſtere, et vocari nomine abſentis, ad cauſam ejus in judicio defendendam, praetendens auctoritate falſum procuratorium; alicui decano rurali, vel alii ſuperiori forſitan ſupplicans in haec verba: Quia ſigillum meum praeſentibus eſt incognitum, peto ut ſigillum auctoritatis veſtrae huic procuratorio meo apponatis; et ſic data mercede iniquitatis obtinet, quod requirit. Deinde vero obtento falſo procuratorio, cum altero ſe ipſius fingente adverſarium fraudulenter et mendaciter litem ingreditur; et hac fraude procedens, poſſeſſionem beneficii nanciſcitur per ſententiam, vero domino, cujus ſtatus ſic periclitatur de facto, hoc penitus ignorante. Volentes igitur tam deteſtandis fraudibus, in quantum eſt poſſibile, obviare, ſtatuimus, ut nullus decanus, archidiaconus, vel ejus officialis, vel officialis epiſcopi ſigillum officii ſui alicui procuratorio apponere praeſumat, niſi hoc petatur ab eo publice, in judicio vel extra judicium, niſi hic, qui procuratorem conſtituit, quem conſtat verum eſſe dominum, praeſens perſonaliter ſub laudabili teſtimonio hoc requirat, ut fraus quaelibet excludatur. Si quis vero decanus, archidiaconus, vel eorum officialis, ſeu officialis epiſcopi ex certa malitia contrarium fecerit, per triennium ipſo facto a beneficio ſit ſuſpenſus; quicunque advocatus ſeu procurator hujuſmodi facinus fieri procuraverit, ipſo facto ſententiam excommunicationis incurrat, et ab officio poſtulandi, ut inhabilis, per quadriennium ſit ſuſpenſus. Nihilominus alii aliter puniendi ſecundum loci dioeceſani arbitrium.

VIII. *Ut non fiant inquiſitiones de beneficiis, niſi in capitulis poſſeſſore ad id vocato.*

Item ad elidendum fallacias iniquorum, ſagaci eſt ſtudio laborandum cuilibet juſtitiae amatori, ne, ſi torpeſcat rectorum induſtria, ſimplicitas adverſantium ſupplantetur, et ſuccumbat veritas falſitati. Sane ex relatione multorum recepimus, quod quidam in abſentis beneficium oculos cupiditatis jacientes, novos fingentes rumores, afferunt mortuum eſſe beneficii poſſeſſorem, et procurant ſe per patronos ejuſdem ad illud praeſentari, et clandeſtinas inquiſitiones fieri de eodem; ſicque nonnunquam poſſeſſionem ejuſdem ſubdole nanciſcuntur, juſtis et veris ipſorum beneficiorum poſſeſſoribus penitus ignorantibus; ex quibus inclyta mala provenire didicimus, ex ipſis vero veri rectores eorundem gravia diſpendia patiuntur; ſtatuimus et perpetuo ordinamus, ut nullus, cui ex debito officii ſui hujuſmodi inquiſitiones competit facere, inquiſitionem faciat, ut capiat ſuper vacationem cujuſvis beneficii, niſi publice in pleno loci capitulo, eo, qui poſſeſſioni eccleſiae incumbit, vocato legitime, ſub tanti temporis ſpatio, quo poſſit ſibi de prudentum virorum conſilio proſpicere, et defenſioni ſtatus ſui ſufficienti remedio providere. Super vacatione vero beneficii, quod de jure et de facto vacare praetenditur, in pleno loci capitulo, per rectores et vicarios ejuſdem loci, capellanos, et alios viros fide digniores patriae, ſi rectores et vicarii abſuerint, per quos rei veritas melius poterit indagari, vocatis vocandis, facta proclamatione publica in beneficio vacante, de die et loco hujuſmodi inquiſitiones faciendae per totam noſtram provinciam amodo fiant inquiſitiones; quicquid autem contra praeſentis concilii ordinationem fuerit attentatum, decernimus non tenere, et clandeſtinam inquiſitionem, ut praemittitur, capientes ad arbitrium dioeceſani fore puniend. et ipſum ambitioſum praemiſſa procurantem, ab ipſo beneficio, licet ambitioſe adepto, perpetuo fore excludendum.

IX. *Ne clerici beneficiati, vel in ſacris conſtituti, laicorum ballivi vel ſeneſchalli exiſtant.*

Item caeterum praeſenti ſacro concilio ſtatuimus, ne clerici beneficiati, aut in ſacris ordinibus conſtituti, ſeneſchalli laicorum, aut ballivi, ſine licentia dioeceſani, ſeu quoviſmodo exiſtant, nec juriſdictiones exerceant ſeculares; quodſi contra hoc attentare praeſumpſerint, per loci dioeceſanum acriter puniantur et mulctentur.

X. *Ut decani rurales cauſas matrimoniales tractare non praeſumant.*

Item, quoniam in cauſis matrimonialibus magna eſt diſcuſſio neceſſaria, unde eas a ſimplicibus eſt grande periculum pertractari; ſtatuimus, ut decani rurales nullas cauſas matrimoniales de caetero audire praeſumant, nec earum examinatio niſi viris diſcretis committatur, quibus aſſidentibus, ſi commode fieri poteſt, debito fine terminentur.

XI. *De oblationibus factis in capellis matrici eccleſiae reſtituendis.*

Item ſacro praeſenti concilio ſtatuimus, et diſtricte praecipimus, quod capellani miniſtrantes in capellis, quae ſalvo jure matricis ſuae parochiali eccleſiae qualitercunque ſunt conceſſae, oblationes univerſas, et caetera omnia, quae ipſis non recipientibus ad parochialem eccleſiam pervenire deberent, rectoribus parochialis eccleſiae, vel vicariis, ſi hoc ſibi ex aſſignatione portionis ſuae debeatur, integraliter reſtituant; quodſi hoc facere contempſerint, donec realiter ſatisfecerint, a celebratione divinorum ſint ſuſpenſi.

Item religionis ſinceritas ab omni ſecularis implicationis malitia eſt eo ſolicitius ſervanda, quo

devo-

devotionis ſanctae ſimplicitas facilius retardatur, cum in curis ſincerae mentis oculus diſtractus ab unitatis ſtudio ſit praepeditus; praeſentis auctoritate concilii ſtatuimus, ut nullus religioſus admittatur executor alicujus teſtamenti, niſi ſuus ſuperior caveat ſufficienter pro religioſo hujuſmodi, quod ultimam defuncti, cujus fuerit executor, fideliter exequatur voluntatem, et reddat integrae ſuae adminiſtrationis rationem, et de damnis, ſi quae per ipſum evenerint, loci ordinario abſque difficultate reſpondeat, nec aliter de executione vel diſtributione ſe intromittat, ſub poena anathematis inhibemus. Sane qui ſufficienter cavere nequeunt, ſciant ſe tam ab executione, quam adminiſtratione, ſive diſtributione bonorum hujuſmodi praeſentis diffinitione concilii perpetuo alienos.

XII. *De teſtamentis.*

Item, cum in concilio [a] Caſſelen. per archiepiſcopos, epiſcopos, et alios de conſenſu illuſtris regis Angliae, et domini Hiberniae [b] legatorum, ducum, comitum, baronum, procerum, clerique et populi Hiberniae fuiſſet et ſit ordinatum, conceſſum, et ſtatutum, quod univerſi fideles in infirmitate poſiti, confeſſore ſuo et vicinis aſtantibus, cum debita ſolennitate teſtamentum condant, et bona ſua mobilia, dummodo uxores et liberos habeant, aere alieno et ſervientium mercede exceptis, in tres partes dividantur; unam liberis, et alteram uxori legitimae, ac tertiam propriis exequiis relinquentes; et ſi forte legitimam prolem non habuerint, inter ipſum et uxorem ſuam bona ipſa in duo media dividantur; et ſi legitima uxor deceſſerit, inter ipſum et liberos bipartiri debeant; nonnulli tamen non ſine temeritatis audacia hujuſmodi ordinationem, conceſſionem, et ſtatutum infringere moliuntur; praeſentis auctoritate concilii ſtatuimus, ne quis alicujus ſolutae vel conjugatae mulieris, ſeu cujuſvis alterius impediat ſeu perturbet, impediri vel perturbari faciat vel procuret cujuſvis teſtamenti liberam factionem; quod ſi fecerit, ſciat ſe majoris excommunicationis ſententiam incurriſſe ipſo facto, a qua per loci dioeceſanum tantummodo abſolvatur.

XIII. *Sententia generalis.*

Item auctoritate praeſentis concilii excommunicamus omnes illos et ſingulos, qui pacem regis et regni Angliae, et domini Hiberniae perturbare, aut libertates eccleſiaſticas infringere, ſeu poſſeſſiones eccleſiaſticas auſu temerario invadere, aut ad bona eccleſiaſtica manus injurioſas extendere praeſumpſerint, in praejudicium eccleſiaſticae libertatis; necnon omnes illos et ſingulos, qui per praedicationes et ſuaſiones publicas vel occultas ad pugnandum et guerram movendum in regem eundem, vel populum ſuum ſibi ſubjectum, in dicta terra Hiberniae, palam vel occulte inducunt, et [c] hortantur, non timentes animas decipere talium, eos quibuſvis in hac parte ſiniſtris ſuggeſtionibus adquieſcunt, et a perpetratis, ac etiam perpetrandis hujuſmodi proſecutionem guerrarum, homicidiis, incendiis, ſacrilegiis, et rapinis abſolvere propria temeritate praeſumunt, cujuſcunque ſtatus, gradus, conditionis, et ordinis, aut dignitatis exiſtant; et illos, qui in eccleſiaſtica beneficia per laicalem poteſtatem ſe intrudunt, et ea per laicalem poteſtatem injuſte detinent occupata.

XIV. *De vita et honeſtate clericorum.*

Item ſtatuimus et ordinamus, quod omnes clerici, qui gaudere voluerint privilegio clericali, tonſuram decentem, et coronam competentem in capite deferant, maxime coram ſuis ordinariis, in eccleſiis et congregationibus clericorum, nec erubeſcant ipſius portare ſigna, qui pro eis ſpineam non dedignabatur portare coronam, factus pro nobis obediens uſque ad mortem, [d] ut ejus reſurrectionis et gloriae poſſemus eſſe participes aeternae. Si quis vero clericorum contra hoc attentare praeſumpſerit, per ordinarium loci graviter puniatur.

XV. *De impedientibus juriſdictionem eccleſiaſticam.*

Item ſacro praeſenti concilio ordinamus et ſtatuimus, quod ſi quis archiepiſcopum, epiſcopum, archidiaconum, ſuoſve officiales, commiſſarios, vel eorum miniſtros, pro eo quod eum pro ſuis culpis, criminibus, vel exceſſibus in his, quae ad forum eccleſiaſticum pertinent, ſuſpenderit, excommunicaverit, ſeu ejus terram eccleſiaſtico (mediante juſtitia) ſuppoſuerit interdicto, ad examen vetitum traxerit, ſeu in forò laicali ea de cauſa judicaverit vel vexaverit, ipſo facto majoris excommunicationis ſententia ſit innodatus.

XVI. *De eodem.*

Item ſtatuimus ſub poena excommunicationis majoris, quod nullus virum eccleſiaſticum ad publicum officium, quod non ſine ordinis ſui, vel ſtatus, aut juris offenſa, vel ſine nota irregularitatis exercere poteſt, per captionem bonorum, vel alia amerciamenta aſſumere compellat; quam contravenientes incurrere volumus ipſo facto.

XVII. *De ſepulturis, et aliis contentis in ſtatuto.*

Item ſtatuimus et ordinamus, quod nullum officium ſpirituale alicui tradatur ad firmam, nec quod ſepultura, vel aliquod ſacramentum eccleſiae pro aliquo debito cuiquam denegetur. Et ſi quis contra haec attentare praeſumpſerit, ad arbitrium dioeceſani ſui graviter puniatur.

XVIII. *De immunitate eccleſiae.*

Item ſtatuimus et ordinamus, quod laici judicia ſecularia, vel attachiamenta in eccleſiis, vel coemeteriis, vel ſolo eccleſiae nullatenus exerceant; et ſi contra hoc fecerint vel attachiaverint, ipſo facto ſint excommunicati.

[a] Anno M.C.LXXII. apud Cambrenſ.

[b] MS. Clogher. pro *legatorum, ducum* legit *domini papae.*

[c] MS. Clogher. legit *nihilominus* pro *hortantur.*

[d] MS. Clogher. ita: *ut iis reſurrectionis tribueret eſſe participes.*

XIX. *Ne capellani admittantur ſine chartis ordinum.*

Item ſtatuimus et ordinamus, quod nullus capellanus alienigena ſeu indigena incognitus ad celebranda divina infra noſtram provinciam, niſi prius de ſuis ordinibus literatorie conſtiterit, ſeu per teſtes fide dignos fidem fecerit, quoviſmodo recipiatur. Nec aliquis laicus alienigena de partibus remotis ad noſtram accedens provinciam, niſi prius, quod ſolutus fuerit, in forma juris conſtiterit, ad ſolemnizandum matrimonium infra noſtram provinciam quoviſmodo admittatur. Et ſi quis contra hoc fecerit, graviter puniatur.

XX. *De infamantibus.*

Item omnes illi, qui odio vel lucri cauſa alium penes aliquos alios, apud quos prius non fuerat diffamatus, falſo et malitioſe diffamant ſuper criminibus, pro quibus mors, vel exilium, aut membrorum mutilatio, vel exhaeredatio, ſeu majoris partis bonorum ſuorum ſpoliatio ſequi deberet, et judicialiter committeretur, majoris excommunicationis ſententia ipſo facto ſint innodati.

XXI. *De electione decanorum.*

Item ordinamus, et praeſentis concilii auctoritate ſtatuimus, quod illi, qui decanos rurales eligunt, pro hujuſmodi decanis ruralibus, ſi in officio maleverſati fuerint, ſeu de perquiſitis et ſynodalibus loci dioec. minime ſatisfecerint, pro illis reſpondeant et ſatisfaciant competenter, et ſi per miniſtrum fuerit [a] initiatus, quod ipſe reſpondeat pro aſſumpto.

XXII. *De quaeſtoribus.*

Item, quia eleemoſynarum quaeſtores nonnullas abuſiones in ſuis praedicationibus proponunt, ut decipiant ſimplices tantum, et nonnulla alia bona ſubtili vel fallaci potius ingenio extorqueant, nonnulla etiam mala in deceptionem animarum multiplicem perpetrentur; ſtatuimus et ordinamus, quod nullus amodo quaeſtor ſine literis archiepiſcopi vel dioec. admittatur quoviſmodo; et ut ſalubrius animarum provideatur ſaluti, ſtatuimus, quod verba decretalia epiſtolae infraſcripta inſerantur, quia,ut ait apoſtolus," Omnes ſtatuemur ante tribunal Chriſti, recepturi ut in corpore geſſimus, ſive bonum fuerit, ſive malum," oportet nos meſſionis diem extremae miſericordiae operibus praevenire, ac [b] aeternarum virtutum ſemen ſeminare in terris, quod reddendo Domino multiplicato fructu recolligere debeamus in caelis; firmam ſpem fiduciamque tenentes, quum qui parce ſeminat, parce et metet; et qui ſeminat in benedictionibus, de benedictionibus et metet vitam aeternam; et ad aliud proponendum, niſi fuerit licitum et canonicum, nullo modo admittatur. Sacerdotes vero, qui alio modo, quam ſupradicto, quaeſtores ad praedicandum voluntarie et ſcienter admittunt, per annum a celebratione divinorum ipſo facto ſint ſuſpenſi; et ipſi quaeſtores, ſi contra praemiſſa aliquid attentaverint, ipſo facto ſint excommunicati. Et ſi per quadraginta dies perſeveraverint, ad ſignificationem epiſcoporum capiantur, et incarcerentur, quouſque de talibus aliud fuerit per loci dioeceſanum diſpoſitum. Quaſcunque literas hujuſmodi quaeſtoribus hactenus conceſſas revocamus, praemiſſarum ſententiarum relaxatione ſine abſolutione loci dioeceſani reſervata. Et capellani pecuniam ea occaſione receptam eccleſiis cathedralibus reſtituant triplicatam.

XXIII. *De feſtis S. Patricii, et patronorum.*

In medio pectoris noſtri beati Patricii, Hiberniae apoſtoli, et patroni, memoriam revolvimus, qui, divina diſponente clementia, populum Hibernicanum ad fidem convertebat, nonnulla etiam monaſteria et eccleſias ſuis conſtruxit temporibus, et multimodis coruſcavit miraculis, cujus doctrina, vita, et ſanctitate Hibernicana fulget eccleſia, aliiſque multis inſigniis decoratur et privilegiis; ipſe nos fovet, ipſiuſque meritis et interceſſionibus aſſiduis indies [[c] juvamur et] refocillamur; et digne ad ſui honoris gloriam et laudem quilibet catholicus oculos ſui cordis et mentis convertere aſtringitur. Idcirco dignum prorſus arbitramur,ut fidelis populus prona voluntate tam excelſi, tam glorioſi patroni noſtri memoriam cordicitus rememoret, ad divinam miſericordiam pro peccatis impetrandam; ſacri praeſentis approbatione concilii ordinamus et ſtatuimus, quod qualibet hebdomada extra Quadrageſimam ſolennis fiat commemoratio ſanctiſſimi Patricii, patroni noſtri, per totam provinciam Dublin. in aliqua feria vacante, cum regimine chori; et quod dies exitus ſui ab hoc ergaſtulo ſanctiſſimus ſub duplici feſto perpetuis temporibus celebretur. Volumus inſuper, et ſacri hujuſmodi approbatione concilii ſtatuimus et ordinamus, quod aliarum eccleſiarum cathedralium noſtrae provinciae in ſuis dioeceſibus dies exitus patronorum earundem, viz. ſanctae Brigidae in Daren. ſancti Canici in Oſſor. S. Laſeriani in Lechlinen. et S. Edani confeſſoris in Fernen. dioec. ſub duplici feſto, et per totam provinciam Dublin. cum regimine chori ſolenniter celebrentur; ac etiam quod ſubditi cujuſlibet eccleſiae cathedr. noſtrae prov. diebus, quibus officium patroni eccleſiarum cathedr. earundem ſub duplici feſto celebratur, ab operibus ruralibus prorſus abſtineant, et debita meditatione ad divini nominis honorem, gloriam, et exaltationem, ſuarumque animarum ſalutem pro expiatione peccatorum ſuorum ad eorum eccleſias conveniant parochiales devote, et divinis interſint officiis hujuſmodi diebus celebrandis.

Item ſtatuimus et ordinamus, quod dies exitus S. Laurentii, quondam archiepiſcopi Dublin. ſub duplici officio, et feſtive; et feſta undecim mille virginum, et tranſlationis S. Patricii quodlibet ſub novem lectionibus [[d] ſancte] in eccleſiis per totam provinciam noſtram celebretur.

Item ordinamus, quod, ubi eſt ſervitium proprium dictorum patronorum, copia per dioec. ad quamlibet eccleſiam cathedralem mittatur, ut dioeceſani poſſint facere de illis diſtributionem inter illas eccleſias, prout decet.

[a] MS. Clogher. *mutatus.*
[b] MS. Clogher. ita: *aeternorum intuitu ſeminare.*
[c] Deſunt in MS. Clogher.
[d] Deeſt in MS. Clogher.

Privilegium

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
Clement. VI. 7.	Tho. Bradwardyn 1.	1349.	Edward. III. 23.

Privilegium epiſcopo Lincoln. a papa Clemente VI. conceſſum. Ex reg. Iſlip fol. 5. a.

Clemens epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, venerabili fratri Johanni, epiſcopo Lincoln. ſalutem, et apoſtolicam benedictionem. Perſonam tuam nobis et apoſtolicae ſedi devotam, tuis claris exigentibus meritis, paterna benevolentia proſequentes, votis tuis, quantum cum Deo poſſumus, libenter annuimus, in hiis maxime, quae menti tuae quietem afferant, et per quae ſic ſtatui tuo tranquillitatis et pacis votivum proveniat incrementum, quod miniſterium tuum perfectius impleas, dum ſolicitudinem paſtoralis officii liberius exequeris. Hinc eſt, quod nos tuis ſupplicationibus inclinati, fraternitati tuae auctoritate apoſtolica, tenore praeſentium indulgemus, ut quamdiu praefueris eccleſiae Lincoln. cui praeeſſe dignoſceris, tu, aut official. et miniſtri, aut ſervitores continui in tuis eccleſia ſeu capella, vel alii ſervitores commenſales tui, qui ſunt et erunt pro tempore, cujuſcunque ſtatus aut conditionis exiſtant, a vener. fratre noſtro, archiepiſcopo Cantuar. cui metropolitico jure ſubes, ac ſucceſſoribus ſuis archiepiſcopis Cant. qui pro tempore fuerint, ac offic. ſeu miniſtris eorum, aut, eccleſia Cantuar. vacante, a dilectis filiis priore et capitulo ipſius Cantuar. eccleſiae, ſive quibuſvis aliis, jurisdictionem quamlibet in provincia Cantuar. de jure vel conſuetudine exercentibus, communiter vel diviſim, ſeu de jure metropolitico, aut legationis, vel viſitationis, ſeu appellationis praetextu, aliave occaſione vel cauſa quacunque excommunicari, ſuſpendi, aut pecuniaria poena mulctari, ſeu tu, vel eccleſia Lincoln. praedicta, ſive capellae tuae interdicto eccleſiaſtico ſubjici minime valeatis, aut tua, ſeu offic. miniſtrorum et ſervitorum ſuorum praedictorum bona, in quibuſvis ipſius provinciae partibus exiſtentia, nequeant ſequeſtrari; diſtrictius inhibentes eiſdem archiep. offic. et miniſtris eorum, necnon priori et capitulo, ac aliis quibuſcunque, juriſdictionem quamlibet, eccleſia Cantuar. praefata vacante, ut praedicitur, in eadem provincia, de jure vel conſuetudine exercentibus, ut praefertur, communiter vel diviſim, ne contra hujuſmodi noſtri indulti tenorem aliquid attentare praeſumant, exnunc irritum et inane, ſi ſecus ſuper hiis contigerit attentari; ac proceſſus et ſententias, quos et quas contra hujuſmodi conceſſionis et conſtitutionis noſtrae tenorem haberi et ferri contigerit, nullius penitus exiſtere firmitatis. Non obſtantibus conſtitutionibus apoſtolicis, necnon conventionibus inter archiepiſcopos Cantuar. ac praedeceſſores tuos, epiſcopos Lincoln. qui fuerint pro tempore, etiam de praedictorum et dilectorum filiorum ipſius eccleſiae Lincoln. capitulorum conſenſu initis forſitan, ac privilegiis et conſuetudinibus contrariis quibuſcunque, etiamſi de illis, et toto eorum tenore ſpeciali, ac de verbo ad verbum eſſet in praeſentibus mentio facienda. Ac inſuper te a juramento fidelitatis, necnon obedientia et ſubjectione omnimodis, quibus eidem archiepiſcopo et eccleſiae Cantuar. teneris aſtrictus, abſolvimus de favoris praeſidio potioris, hujuſmodi juramento quoad alia in ſuo robore remanente. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtrae conceſſionis, inhibitionis, conſtitutionis, et abſolutionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praeſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, et beatorum Petri et Pauli, apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum. Dat. Avinion. cal. Auguſt. pontif. noſtr. anno vii.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
Clement. VI. 8.	Sim. Islip. 1.	1349.	Edward. III. 23.

Bulla Clementis VI. continens gratiam providendi XII. clericos auctoritate apoſtolica. Ex reg. Iſlip fol. 58. a.

Clemens epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, dilecto filio Simoni, electo Cantuar. ſalutem, et apoſtolicam benedictionem. Perſonam tuam nobis et apoſtolicae ſedi devotam, tuis exigentibus meritis, paterna benevolentia proſequentes, illam tibi libenter gratiam concedimus, per quam te poſſis aliis reddere gratioſum. Tuis itaque ſupplicationibus inclinati, diſcretioni tuae reſervandi auctoritate apoſtolica hac vice donationi tuae xii. beneficia eccleſiaſtica, etiamſi curata fuerint, ad collationem, proviſionem, praeſentationem, vel quamvis aliam diſpoſitionem archiepiſcopi Cantuar. qui eſt pro tempore, pertinentia, ſi hujuſmodi reſervationis tempore vacabunt, vel cum vacaverint, xii. clericis idoneis, quos ad hoc duxeris eligendos, etiamſi clerici ipſi, aut eorum aliquis, unum viz. cum cura, ac duo vel tria, aut plura beneficia eccleſiaſtica ſine cura obtineant. Quae quidem beneficia per te, ut praemittitur, reſervanda dicti clerici per ſe, vel procuratores eorum ad hoc legitime conſtitutos, infra unius menſis ſpatium, poſtquam eis, vel dictis procuratoribus de ipſorum beneficiorum vacationibus conſtiterit, acceptanda duxerint, ſingulis viz. clericis eiſdem ſingula praedicta beneficia poſt acceptationes hujuſmodi cum omnibus juribus et pertinentiis ſuis conferendi; inhibendi quoque ſucceſſoribus tuis archiepiſcopis Cantuar. qui erunt pro tempore, ne de hujuſmodi beneficiis interim etiam ante acceptationes praedictas, niſi poſtquam eis conſtiterit, quod praefati clerici vel procuratores eorum illa noluerint acceptare, diſponere quoquomodo praeſumant; conferendi quoque xii. beneficia praedicta, ſingula viz. ſingulis clericis eiſdem poſt acceptationes praefatas cum omnibus juribus et pertinentiis eorundem, et de illis etiam providendi eiſdem, ac nihilominus inducendi per te, vel alium, ſeu alios praefatos clericos vel procuratores ipſorum pro eis in corporalem poſſeſſionem beneficiorum, jurium, et pertinentiarum praedict. et defendendi inductos, faciendi quoque ſingulis eiſdem clericis de beneficiorum ſingulorum hujuſmodi fructibus, reditibus, provent. juribus, et obventionibus univerſis integre reſponderi; contradictores auctoritate noſtra, appellatione poſt-

poſtpoſita, compeſcendo; non obſtantibus, ſi aliqui ſuper proviſionibus ſibi faciendis de hujuſmodi vel aliis beneficiis eccleſiaſticis in illis partibus ſpeciales vel generales apoſtolicae ſedis, vel legatorum ejus literas impetrarunt, etiamſi per eas ad inhibitionem, reſervationem, et decretum, vel alias quomodolibet ſit proceſſum, quibus omnibus praeterquam auctoritate noſtra hujuſmodi beneficia expectantibus dictos clericos in aſſecutione ſingulorum beneficiorum hujuſmodi volumus anteferri, ſed nullum per hoc eis quoad aſſecutionem aliorum beneficiorum praejudicium generari; aut ſi praefatis archiepiſcopis Cant. qui erunt pro tempore, vel quibuſvis aliis, communiter vel diviſim, a dicta ſede indultum exiſtat, quod ad receptionem vel proviſionem alicujus minime teneantur et ad id compelli, aut quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint, quodque de hujuſmodi vel aliis beneficiis eccleſiaſticis ad eorum collationem, proviſionem, praeſentationem, vel quamvis aliam diſpoſitionem conjunctim vel ſeparatim ſpectantibus, nulli valeat provideri per literas apoſtolicas, non facientes plenam et expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem, et qualibet alia praefatae ſedis indulgentia generali vel ſpeciali, cujuſcunque tenoris exiſtat, per quam praeſentibus non expreſſam, vel totaliter non inſertam, effectus hujuſmodi gratiae impediri valeat quomodolibet vel differri, et de qua, cujuſque toto tenore habenda ſit in noſtris literis mentio ſpecialis, plenam et liberam concedimus auctoritate apoſtolica facultatem. Volumus autem, quod dicti clerici curata beneficia obtinentes, poſtquam vigore praeſentium alia curata beneficia fuerint pacifice aſſecuti, praefata priora curata beneficia, quae extunc vacare decernimus, omnino dimittere teneantur. Nos enim irritum decernimus et inane, ſi ſecus ſuper hiis a quoquam, quavis auctoritate, ſcienter vel ignoranter contigerit attentari. Dat. Avinion. 2. idus Decembr. pontificat. noſtr. anno VIII.

Papae Rom.	Archiepiſc. Cant.	Anno Chriſti	Reg. Angliae
Clement. VI. 8.	Sim. Islip. 1.	1349.	Edward. III. 23.

Mandatum archiepiſcopi Cant. ad ordinand. proceſſiones pro liberatione a peſtilentia.
Ex reg. Iſlip fol. 8. a.

Simon, permiſſione divina Cantuar. eccleſiae electus, conſecratus, venerabili fratri noſtro Radulpho, Dei gratia London. epiſcopo, ſalutem, et fraternam in Domino charitatem. Dum ad memoriam reducimus admirandam peſtilentiam, quae nuper partes iſtas ſubito ſic invaſit, ut nobis multo meliores et digniores ſubtraxerat; nos, qui reſidui ſumus, quamvis immeritos, ſua diſpoſitione piiſſima miſericorditer reſervando, ad laudes et devotas gratiarum prorumpere cogimur actiones; ſed jam dono munificentiae ſuae gratuite praeventi ſpecialius, dum quoſdam adverſarios magnifici regis noſtri, qui doloſa conſilia conſpirantes, quae, divina protegente gratia, nequiverant ſtabilire, villam ſuam Caleſiam, treugis non obſtantibus, inter eos juramento vallatis, ad manus ſuas attrahere proditionibus ſatagebant, jam incidentes in laqueum, quem neſcientes ſibiipſis paraverunt, divinae voluntati finaliter ſerviendo ſuo ſubegit mirabiliter imperio, nonnullis aliis in multitudine valde magna ſuis bellicoſis artibus in fugam poſitis et devictis, fortius ſatis aſtringimur in ſuis jucundis prodigiis Dominum viriliter collaudare. Fraternitatem igitur veſtram chariſſimam in Domino requirimus et hortamur, vobis nihilominus firmiter injungentes, ut quod tam ad ſalutem veſtram publicam, quam ad laetitiam proceſſerit generalem, a cunctis cum reverentia debita veneretur, praedictam regis victoriam cum recordatione peſtilentiae ſupraſcriptae deduci faciatis ad veſtrorum notitiam ſubditorum, eis propterea demandantes, ut bina vice ſingulis hebdomadibus ſeptem pſalmos poenitentiales cum litania, in eccleſiis parochialibus pro pace regni, et dicto domino rege, gratoque obſequio ſingulorum ſpecialiter edicant, et proceſſiones circa eccleſias et coemeteria eiſdem diebus adjiciant conſuetas, in quibus tam praeterita, quam praeſentia dona Dei ſinceriter meditantes, ſibi ferventius ſervire valeant et placere; et ſic pro ſtatu terrae, dicto domino rege, nobis, et vobis, qui ſic ad tempus relinquimur, voces pſallere puriores, ut Deus ipſe juſtorum precibus miſeratus, vindictam retrahat irae ſuae, et nos cum ſic rogantibus ſuis praeſtet obſequiis devotius inſervire. Voſque in Domino hortamur, ut de theſauro eccleſiae vobis credito indulgentias aliquas ſic rogantibus concedatis; vobis inſuper mandamus, quatenus dictum mandatum noſtrum ſingulis fratribus noſtris per noſtram provinciam conſtitutis, quam citius poteritis, intimetis, ut ipſi pro ſuis dioec. idem faciant, quoad ſuos ſubditos, ſicut ſuperius eſt expreſſum. De die vero receptionis praeſentium, modo, et forma executionis veſtrae nos citra primam dominicam Quadrageſimae certificetis per literas veſtras patentes, harum ſeriem continentes; dictiſque fratribus noſtris ſpecialiter injungatis, ut et ipſi ſingulariter modo conſimili de facto ſuo curent reddere certiores Dat. London. ſub ſigillo, quod ad manus habemus, 5. idus Januar. anno Domini M.CCC.XLIX.

Finis voluminis II.

INDEX

RERUM VOLUMINIS SECUNDI.

A

ABbates. v. *S. Auguſtin. ordo.*
non ſint proprietarii. 16
Petitio eorum contra formam citationis in concilio Lincoln. 517
Abſolutio. Quomodo publica abſolutio facienda. 12
Academia. v. *Monaſterium.*
Studentium gradus academici; chorus; muſaeum. 724
Accidia. Radix vitiorum. 164
Advocati. Juramentum eorum. 11, 204
Jus canonicum et civile noſſe debent. 61
Numerus advocatorum in curia de Arcubus. 205
Sedes et locus advocatorum ibi. 205
Officium eorum. 206
Aſſeſſores eorum. 207
Aegroti. v. *Infirmi.*
Quomodo iis poenitentia injungenda. 168
Bona ſua non alienent in fraudem. 706
Agnus. v. *Decimae.*
Almaricus de Monteforti.
Bulla Martini IV. pro eo. 69, 70
Reſponſio regis Edw. I. ſuper liberatione ejuſdem. 70
Archiep. Cantuar. epiſtola regi Edw. I. pro eodem. 71, 72
Archiep. Cantuar. et epiſcoporum prov. Cantuar. literae ſynodales papae pro eodem. 72
Altare. v. *Communio.*
Reditus altarium, et cuſtodia magni altaris. 248
De ſacramento altaris. 293
De ornamentis altaris. 512, 513
Amalvinus, Petrus. Papae capellanus. 404
Anathematizatio facta in eccleſia Chriſti Cantuar. per R. Winchelſey. 402, 403
S. Andreae, epiſcopus.
E carcere dimittitur. 302
Anglia. *Anglicana* eccleſia. v. *Nuncius.* *Eccleſia.*
Epiſtola archiep. Cantuar. de ſtatu eccleſiae Anglicanae. 80, 81
Alia prioris Cantuar. de eodem. 252
Proceſſus contra Templarios in Anglia. 331, ſeqq.
Joh. XXII. bulla excommunicationis contra invadentes regnum Angliae. 464
Anianus, epiſcopus Aſſaven. v. *Aſſavenſis.*
Purgatur ab archiep. Cantuar. 103, 104
Archiep. Cantuar. literae ad eum. 104
Annualia, celebranda. 52, 248
Annulus epiſcopi decedentis archiepiſcopo reſtituendus. 403
Apoſtatae, quomodo convertendi. 59
Apoſtoli. Eorum tonſuram et habitum falſo portans. 172
Apoſtolica ſedes. v. *Roma.*
Apparitores. Officium eorum. 299
Regulatio eorum. 678, 700
Appellatio. v. *Cantuaria. Curia.*
Omnes libere appellare poſſunt, et appellationes ſuas proſequi. 154
Contra gravamina appellantes. 208
Appellationes tuitoriae. 209, 274, 275
De appellatione ante ſententiam definitivam. 553
Aqua benedicta. Beneficia ejus ſolis ſcholaribus aſſignentur. 147
Archidiaconi. v. *Henr. de Eſtria.* Quando procurationes percipere poſſunt. 9, 150, 151
Eccleſias diligenter viſitent. 9, 10, 150, 151, 179, 299, 513
Rich. Ferringes archidiac. Cantuar. 77, 78
De viſitatione et procuratione archidiaconorum. 676, 698
De archidiaconorum capitulis. 678, 699
Archiepiſcopi. v. *Cantuar. Concilium. Almaricus. Pallium. Viſitatio. Ebor.*
Reſidere debent in dioeceſibus. 10
Regis Edw. I. prohibitio ne archiep. contra jus coronae in concilio ſtatuat. 50
Pro defunctis archiep. miſſae dicendae. 61
Bath. et Wellen. epiſcopus vicarius archiepiſcopi. 89
Epiſcopus Winton. ſubdecanus archiep. ſede London. vacante. 114
Archiep. Cantuar. et ſuffragan. petitio ſuper gravaminibus illatis eccleſiis. 117, 118
Archiep. Cantuar. inthronizatur. 214
Procuratores ejus regi miſſi. 220
Colloquium ejus cum baronibus regni. 227
Archiep. et epiſcoporum prov. Cantuar. epiſtola ad papam de decima. 232, 233
Alia eorum ad card. Hoſtienſem de decima. 234
Inſtituit vicarium in abſentia ſua. 260
Injuriae archiepiſcopo Cantuar. illatae. 254, 255, 275, 276
Epiſcopus Winton. eximitur a juriſdict. archiep. Cantuar. 275, 276
Thomas Cobham in archiep. Cantuar. eligitur, ſed non confirmatur. 427, 428
Hiſtoria archiepiſcoporum Cantuar. 511
Bulla papae archiepiſcopo Cantuar. pro viſitatione metropolitica. 533
Archiep. Cantuar. cannonicatum in eccleſ. Lugdunen. in Gallia poſſidet. 554
Arcubus curia decani de. v. *Curia.* *Advocati.* *Juramentum.*
Innovati in curia decani de Arcubus London. correcta. 78
Statuta R. Winchelſey conſiſtorio de Arcubus London. 204, ſeqq.
Conteſtationes. 209
Juſtificationes. Ibid.
Rectores decanatus de Arcubus decimam contra Scotos concedere monentur. 231

Joh. Stratford ſtatuta pro bono regimine curiae de Arcubus. 681, ſeqq.
Ardmachanus archiepiſcopus, Walt. Jorz. 289, 290
Ante eum crux deferri jubetur. 301
Arma. Breve regis archiepiſcopo Cantuar. pro proviſione armorum. 521
Articuli. v. *Epiſcopus. Eccleſia.*
Fidei ſeptem ſunt. 54
Septem articuli pertinentes ad humanitatem Chriſti. 54, 55
Obſervandi per clericos Cantuar. dioec. 128, 129
Artifices. Decimam operis ſolvant. 178
Aſſavenſis epiſcopus. v. *Anianus. Bromfeld.*
Epiſcopus Bath. et Wellen. vicarius ejus. 90
Literae Edw. I. de tranſlatione ſedis Aſſaven. ad Rodelan. 100, 101
Archiep. Cantuar. literae de canonicis eccleſ. Aſſaven. vagantibus. 104
Injunctiones eccleſiae Aſſaven. ab archiep. Cantuar. datae. 104, ſeqq.
Aſſerio, Rigandus de. 467
Aſſiſae tempore Septuageſimae et Sexages teneri permittuntur. 200
Aſteleye, Thomas de. Theſaurarius S. Pauli London. 577
Avaritia radix vitiorum. 164
S. Auguſtini Ordo. v. *Conventus. Benedictus* XII.
Fratres ordinis. 172
Exceſſus abbatis et conventus S. Auguſtini Cant. 259, 263, 264
Commiſſio abbati S. Auguſt. Cantuar. facta revocatur. 272
Literae de exemptione abbatis et conventus S. Auguſt. Cantuar. 446, 447

B

Bangor. Griffinus ap. Yerward conſecratur epiſc. Bangor. 287
Baptiſmus. v. *Infantes.*
Quando peragendus. 2, 36, 293
Parochiani addiſcant formam baptiſmi. 2, 131
Non eſt negligendus. 2
Forma baptiſmi. 53
Si dubium ſit, an quis ſit baptizatus. 131
Quae a capellanis circa baptiſmum obſervanda. 176
Barneſtapolitanus archidiaconus, Philippus. 67
Barones regni. v. *Regnum.*
Bathon. et Wellen. epiſcopus. v. *Drokenesford. Solopia. Button. Marchia. Burnel.*
Conſtituitur vicarius archiep. Cantuar. 89. et Aſſaven. epiſcopi. 90
Commiſſio officialitatis Bathon. et Wellen. dioec. 186
Bavaria, Ludovicus de.
Bullae papales Joh. XXII. contra eum. 536, 537
Beck Antonius, Dunelm. epiſcopus. 127, 131
Viſitat priorem et capitulum Dunelm. 267, ſeqq.
Bellomonte, Ludovicus de. Dunelm. epiſcopus.
Conſtitutiones ejus. 495, ſeqq.
Benedictio. Inclinatio ad benedictionem archiep. Ebor. in dioec. London. prohibetur. 255
Benedictus XII. papa Romanus.
Conſtitutio ejus ſuper procurationibus viſitantium. 578, ſeqq.
Aliae ſuper ordine monachorum nigrorum. 585, ſeqq.
Bullae ejus ſtatutis et ordinationibus nigror. monachor. 586, ſeqq.
Conſtitutiones ejus ſuper reformatione canonicor. regularium S. Auguſtini. 629, ſeqq.
Edwardus I. ei literas mittit contra J. Stratford, archiep. Cantuar. 671
Cenſurae ejus ordini nigr. monachor. inflictae renovantur. 715
Beneficium eccleſiaſticum. v. *Clericus. Pluralitas.*
De intruſis in beneficia eccleſ. 6. quomodo extrudendi. 7
Ad beneficium eccleſ. nemo praeſentandus, niſi cum vacaverit. 6
Non eſt tradendum ad firmam. 10, 502, 703, 704
Quae circa inſtitutionem ad beneficia notanda. 12, 60
Ne beneficia tempore electionis dimittantur, et poſtea reaſſumantur. 14
Clandeſtinae inquiſitiones in beneficiorum vacationes et patronos non faciendae. 58
Non tradatur alicui ſine licentia epiſcopi. 146
Papae Nicolai V. nova taxatio beneficiorum in Anglia, Scotia, Hibernia, et Wallia. 180, ſeqq.
Domus ad beneficia eccleſ. pertinentes reparandae. 417
De inductionibus in beneficiis eccleſ. faciendis. 676, 697
Ne inſtituendi in beneficiis et ordinandi literis praegraventur. 677, 696
Nemo obtineat beneficia poſſeſſoribus non amotis. 701, 702
Inquiſitiones de beneficiis quando et quomodo faciendae. 748
Bigamia. 677
S. Birini feſtum. 300
Birkſtead Stephanus de, epiſcopus Ciceſtrenſis. 119
Blada. Bladorum copiam habentes vendere ea jubentur propter indigentiam populi. 457
Bona. v. *Inteſtati.*
Perſonarum eccleſ. non auferenda. 8
Forma deliberandi bona clericorum a laicis male capta et retenta. 152
De iis, qui in articulo mortis bona ſua alienant. 505
Immunitas bonorum eccleſ. vel perſonarum eccleſ. 552, 553
Bonifacius VIII. papa Romanus.
Conſtitutio ejus de ſolvendis collectis. 222, 223
Ei exennium mittitur ab archiep. Cantuar. 252, 253
Bulla ejus regi Edw. I. de regno Scotiae. 257, 258, 259
Privilegia univerſitatis Oxon. confirmat. 271, 272
Bonifacius IX. papa Romanus.
Bulla ejus, ut monachi Dunelm. per procuratores appareant in ſynodis. 618
Alia de reformatione collegii Dunelm. 620
Boſſal eccleſia de.
Appropriatur collegio Dunelm. 617
Brandone Reginaldus de. 77, 78
Breve regium. v. *Rex. Concilium. Edward. I. II. III.*
Non impetretur doloſe. 709
S. Brigida. Feſtum ejus celebrandum. 750
Bromfeld Lewellinus, Aſſaven. epiſcopus. 195
Certificatorium ejus de executione literarum archiep. Cantuar. 203
Brus Robertus de.
Cardinalium proceſſus habitus contra eum apud Dovor. 471, 476, ſeqq.
Alius habitus apud Nottingham. 480, ſeqq.
Bulla ad compellendum eum ad pacem. 473
Bulla ad procedend. contra eum. 474
Bulla de interdicto et inhabilitatione ejus. 474, ſeqq.
Bullae. v. *Martinus IV. Clemens V. Johannes XXII. Gregor. VI. Gregor. X. Nicol. III. Nicol. IV. Nicol. V. Benedict. XII.*
Papales ſuſpectae in concilio London. exhibentur. 67, 68, 69

I N D E X.

Breve Edw. III. contra recipientes bullas ſine mandato regio. 726

Burnel Robertus, Bath. et Wellen. epiſcopus. 89, 94

Button Thomas, Exon. epiſcopus.

Literae archiep. Cantuar. ei miſſae de collectione decimae. 235, 261

Button Will. de, Bath. et Well. epiſcopus.

Conſtitutiones ejus confirmantur. 711

C

CAmilla Tediſius de. 85, 86, 87

Campanae. Quando pulſandae. 179

S. Canicus. Feſtum ejus celebrari jubetur. 750

Canonici regulares. v. *Benedict. XII.*

Sancte vivant. 15

Canonizatio. v. *Cantelupo. Groſthead. Winchelſey.*

Cantelupo Thomas de.

Edw. I. regis literae de canonizatione ejus. 283

Cantuaria. v. *Archiepiſcopus. Curia. S. Auguſtin. Peckham. Winchelſey. Raynold. Mepham. Stratford. Ufford. Iſlip.*

Compoſitio inter arch. Cantuar. et decanum ac cap. London. ſede London. vacante. 26

Compoſitio inter capitulum Cantuar. et ſuffraganeos, ſede archiep. vacante. 31, 32

Controverſia inter archiep. Ebor. et officiar. archiep. Cantuar. de ferenda cruce. 43

Publicatio ſententiae contra impedientes arch. Cant. viſitationem in dioec. Cov. et Lich. 47

Archiep. Cantuar. literae de bonis Cantuar. eccleſ. avectis reſtituendis. 89

Compoſitio inter arch. Cantuar. et priorem ac convent. Wigorn. ſede Wigorn. vacante 96

De jure Cantuar. eccleſiae epiſtolae archiep. et epiſc. London. 98, 99, 123

Appellatio capituli Cantuar. contra conſecrationem Walt. Scamel in epiſc. Sarum. 113

Renunciatio appellationis ejus 114

Capituli Cantuar. literae capitulo fratr. Minorum de lectore in ſcholis. 122

Literae archiepiſcopi Cantuar. contra archiep. Ebor. 128

Articuli obſervandi per rectores et vicarios Cant. dioec. 128, 129

Commiſſio officialitatis, ſede Cant. vacante. 185

Cantuar. monachi. 188, 194

Martinus de Clyve. G. de Romena. Rad. de Aderſham. | Joh. de Welles. R. de Celeſeya. J. de Wy. R. de Clyve.

Procuratorium capituli Cant. in Romana curia. 193

Monitio cleri Cantuar. dioec. ad comparend. in eccleſ. Cantuar. 201

Viſitatio eccleſiae Cantuar. 216, 577

Prior Cantuar. controvertit cum archidiac. Cant. 244

Archiepiſcopus Cantuar. prohibet inclinationem ad benedictionem arch. Ebor. 255

Archiep. Cantuar. et epiſcopi licentiam petunt a papa regi ſubſidium dare. 274

Epiſcopus Bangor. conſecratur extra eccleſ. Cant. 287

Prioris et capituli Cantuar. mandatum de concilio prov. Cant. 292

Commiſſio prioris Cantuar. de juriſdictione Cant. eccleſiae, ſede vacante. 423, 425, 426

Bulla Clementis V. papae de reſervatione proviſionis eccleſ. Cantuar. 424, 425, 430, 431

Prior et capit. Cantuar. deſiſtunt a proſecutione electionis Tho. Cobham in arch. Cantuar. 427, ſeqq.

Gratia archiepiſcopo Cantuar. a papa conceſſa de providendo uni clerico in qualibet eccl. cathedr. 431, 440 ſeqq.

Prioris et cap. Cantuar. commiſſio ad colligend. decimam conceſſ. in concilio Viennenſi. 433

Literae arch. Cantuar. priori et cap. Cantuar. de exemptione conventus S. Auguſt. Cant. 446, 447

Crux ante archiep. Cantuar. portari jubetur in provincia Ebor. 448

Prior. eccleſ. Cantuar. ad convocat. London. ſummonetur ab archiep. Cantuar. 456, 457

Prior et cap. Cantuar. literae et confirmatio de miraculis R. Winchelſey. 486--491

Eorum literae pro canonizatione R. Winchelſey. 500, 501

Hiſtoria archiepiſcoporum Cantuar. 511

Procuratorium arch. Cantuar. epiſcopis London. et Winton. ad intereſſend. convocat. Leyceſtr. 539

Prioris et cap. Cantuar. literae papae Joh. XXII. de electione Sim. Mepham. 541

Rich. de Oxenden, prior eccleſ. Cantuar. 577

Literae regis Edw. III. ſuper praerogativa eccleſ. Cantuar. 585

Prior et cap. Cant. orationes per provinc. Cantuar. fieri jubet. 738

Prioris et cap. Cantuar. proceſſus factus priori et conventui Dovorr. 739, ſeqq.

Prior et cap. Cantuar. commiſſionem dat epiſcopo Landaven. ad celebrand. ordines. 744

Capella. Capellani.

De oblationibus capellarum reſtituendis eccleſiae matrici. 9

Capellae conſtruendae et reparandae. 137

De indumentis capellanorum. 176

Quae a capellanis circa baptiſmum obſervanda. 176

Officium capellanorum. 176, 299

Trunci non ſunt erigendi in capellis. 184

Non admittantur ſine literis ordinum. 750

Capitula. v. *Cantuar. Norwic. Procuratorium.*

Ruralia capitula celebranda. 148

Quinam vocandi ad capitulum. Ibid.

Rectores et eorum presbyteri capitulis interſint. 170

Diſciplina et capitulis ſervanda. 246

Capitula nigror. monachor. provincialia, generalia, et quotidiana quomodo tenenda. 589, ſeqq. 720, 725

De archidiaconorum capitulis. 678, 679

Cardinales. Violentia iis infertur a Vaſconibus. 449

Carmeli fratres de monte. 172

Caro. Quibus eſus carnium conceſſus, quibus prohibitus. 16, 17

Cauſae. Quae et quibus delegandae. 11

Cenſurae eccleſiaſticae.

Ter in anno publicandae. 418

Certificationes.

Quomodo in curiis eccleſiaſticis faciendae. 57

Archiep. Cant. reprehendit epiſcopum London. ſuper certificatorio. 243

Charleton Thomas de, Hereforden. epiſcopus.

Bulla Joh. XXII. de conſecratione ejus. 546

Charta Magna.

Qui contra eam veniunt, excommunicandi. 57

Chriſma. Chriſmalis. 179

Chriſma ſingulis annis conficiendum. 48

Panni chriſmales. 132

De conſervatione olei et chriſmatis. 512

Chriſtus. Septem articuli pertinentes ad humanitatem Chriſti. 54, 55

Citatio. v. *Concilium.*

Citationis forma in judicio eccleſiaſtico. 11

Bullae citationis ad concilium prov. Cant. 304, 305

Rationes

Rationes cleri contra formam citationis regiae ad ſynodum Cantuar. 442, 443, 517
Petitio archiepiſcopo et epiſc. facta per clerum Cantuar. de citatione regia. 444
Clauſtrum. Clauſtrales. v. *Monachi.*
Prior monaſterii ſupervideat clauſtrales. 245, 610, 732
Ordo et diſciplina in clauſtro. 246
Quomodo clauſtrum cuſtodiendum. 720
Clemens V. papa Romanus.
Literae ei pro canonizatione Thomae de Cantelupo. 283
Bulla ejus de decima pro terra ſancta. 288, 289, 431, 432
Bulla ejus de gravaminibus cleri. 322
Bulla ejus de Templariis. 329, 330, 331
Alia de reſervatione proviſionis eccl. Cant. 424, 425, 430, 431
Literae ei de electione Tho. Cobham in arch. Cant. 427, ſeqq.
Inhibet torneamenta et juſtas in Anglia. 437, 438
Clemens VI. papa Romanus.
Bulla ejus ſuper proviſione Joh. de Ufford ad arch. Cantuar. 745
Privilegia epiſcopo Lincoln. concedit. 751
Bulla ejus Sim. Iſlip de providendo XII. clericis. Ibid.
Clerici. v. *Coyphae. Eccleſia. Religioſi. Subſidium. Concilium. Sacerdos. Rector. Vicarius. Promotio.*
Non portent arma cum furibus. 3
Habitus eorum quis. 4, 59, 60, 703
Longitudo veſtis clericorum. 4, 142
Juriſdictionem ſecularem non exerceant. 4, 146
Non ſint advocati in cauſis ſecularibus, nec judices, nec aſſeſſores. 5
Concubinae illis vitandae. 5, 143, 176, 502
In beneficiis ſuis reſideant. 12, 143
Clerus Scotiae Othoboni ſtatuta obſervare recuſat. 19
Gravamina cleri in concilio propoſita. 19, 20, 314, 315, ſeqq.
Decimae a clero exactae. 19
Clerici concubinarii puniendi. 36, 143
Qui clericis aliquid auferunt, excommunicandi. 57
Hoſpitalitatem exerceant. Ibid.
Non habeant firmas praediales. 58
Articuli obſervandi per clericos Cantuar. dioec. 128, 129
Vita clericorum ſit honeſta. 141, 296, 749
Plura beneficia habentes reſidere debent. 143
Eccleſiaſticarum perſonarum literatura. 144
Non ſint negotiatores. 146
Non aedificent de bonis eccleſiaſticis in ſolo laicali. 147
Non conveniant ſe invicem coram ſeculari judice. 148
Ne propter eorum delicta eccleſia a divinis ſuſpendatur. 150
Non obligent ſe diſtrictioni fori ſecularis. 151
Non committant furtum in parcis et vivariis magnatum. Ibid.
Forma deliberandi bona clericorum a laicis male capta et retenta. Ibid.
Bulla Nicolai IV. de injuriis perſonis eccleſ. illatis. 173
Decenter veſtiti ad divinum officium accedant. 176
Breve regium de protectione cleri. 200
Cleri petitiones factae regi, cum reſponſis. Ibid.
Cleri Cantuar. dioec. monitio ad comparend. in eccleſia Cantuar. 201
Clerus ad parliamentum vocatur per praemunientes. 215
Clerus conſultat de ſubſidio regi concedendo. 218
Decima pro repulſione Scotorum a clero conceditur. 229, 230
Clerus ſubſidium concedit nunciis Romam miſſis. 232
Petitiones cleri papae faciendae. 234
Reſponſiones praelatorum et cleri Cantuar. regi ſuper articulis. 236
Gravamina cleri in parliamento London. M.CC.LXXX. repetita. 314, ſeqq.
Clericus promovetur ab archiep. Cantuar. ratione conſecrationis. 406, 431, 440, ſeqq. 454
Clerus ad parliamentum citatur ab archiep. Cant. 408
Clerici plebem doceant. 416
Gratia archiep. Cantuar. a papa conceſſa de providendo clerico in qualibet cathedr. eccleſia. 431, 440, 441, 445, 446
Alia ei data ad diſpenſandum c. clericis ſuper defectu natalium. 433, 434
Alia ad diſpenſand. cum clericis ſuper defectu in ordinibus et aetate. 436, 438
Clericorum domus non violentur. 747
Clerici non ſint ballivi vel ſeneſchalli. 748
Bulla Clement. VI. archiep. Cantuar. gratiam dans providendi XII. clericis. 751
Coadjutor epiſcopo Sarum infirmo datur. 66, 67
Epiſcopus Landavenſis archiepiſcopo Cant. 422
Cobham Thomas.
Electus archiep. Cantuar. 427
A proſecutione electionis ejus prior et cap. Cant. deſiſtunt. 427, 428
Literae Clement. V. de hac electione. Ibid.
Coeleſtinus V. papa Romanus.
Bullae ejus de electione R. de Winchelſey in archiep. Cantuar. 197, ſeqq.
Coemeterium.
Confugientes ad coemeteria non ſunt abſtrahendi. 8, 57
Res in coemeteriis depoſitae non auferendae. 8
Arbores creſcentes in coemeterio. 49, 140, 286, 418, 709.
Coemeteria capellarum dedicanda. 138
In coemeteriis non teneantur mercata, nec placita ſecularia; nec aedificia ſecularia conſtruantur. 140, 282, 283
Coemeteria claudenda. 140, 183, 697
Collectae. v. *Decima.*
Bonifacii VIII. conſtitutio de ſolvendis collectis. 222
Inhibitio regia, ne fiat collecta in concilio provinciali, ipſo inconſulto. 420
Pro nunciis apoſtolicis. 232, 242, 535
Pro conciliis generalibus nigror. monachorum. 593
Collegium Dunelmenſe. v. *Dunelm.*
Commendae eccleſiarum evitandae. 13, 35
S. Communio nemini denegetur. 170, 293
Arch. Cantuar. literae, ne poſt perceptionem corporis Chriſti in die Paſchatis miniſtrentur oblationes. 528
Communio non ſacerdotum. 609
Concilium. v. *Eborum. Mandatum. Exon. Cantuar. London. Citatio. Parliamentum. Gravamina.*
Londinenſe legatinum. 1, 421
Provinciale Scoticum. 19, 27
Cantuarienſe. 19
Lateranenſe. 19
Concilium et reſponſio epiſcoporum de ſubſidio. 21, 24
Convocatio epiſcoporum apud Radynges. 24
Convocatio apud Oxeneford. Ibid.
Synodus Norwicenſis. 25
Convocatio apud Novum Templum London. 26
Concilium Londinenſe. 30, 37
Con-

I N D E X.

Concilium Windeſorienſe. 32
Redingenſe. Ibid.
Revocationes proviſionum concilii Redingenſis. 40
Subſidium expetitur in convocatione. 41
Synodus Pontefractenſis. 41, 42
Concilium Lambethenſe. 42, 50, 533, 558
Concilium apud Perthum. 27, 43, 511
Conventus epiſcoporum. 49
Convocatio epiſcoporum prov. Cant. M.CC.LXXXI. 49. M.CC.LXXXIII. 93. M.CC.LXXXVI. 125. M.CC.LXXXVII. 128. M.CC.XC. 173. M.CC.XCI. 180. M.CC.XCV. 215. M.CC.XCVI. 219. M.CC.XCVI. 224. M.CC.XCVII. 225. M.CC.XCVII. 226. M.CC.XCVIII. 235. M.CC.XCIX. 253. M.CCC. 257. M.CCC.II. 272. M.CCC.II. 273. M.CCC.V. 282. M.CCC.IX. 304. M.CCC.IX. 314. M.CCC.XIV. 444. M.CCC.XV. 456. M.CCC.XVI. 458. M.CCC.XVIII. 485. M.CCC.XIX. 494. M.CCC.XXI. 507. M.CCC.XXII. 515. M.CCC.XXII. 517. M.CCC.XXIII. 519. M.CCC.XXVI. 534. M.CCC.XXXII. 561. M.CCC.XXXVII. 623. M.CCC.XXXVIII. 625. M.CCC.XXXIX. 653. M.CCC.XLI. 675. M.CCC.XLII. 702. M.CCC.XLII. 710. M.CCC.XLIV. M.CCC.XLV. 727. M.CCC.XLVI. 728. M.CCC.XLVII. 735.
Literae arch. Cantuar. contra exemptos non venientes ad concil. prov. 63
Epiſcopi Wigorn. literae excuſatoriae de non veniendo ad convoc. praelatorum. 65
Bullae papales ſuſpectae in concilio Londin. exhibentur. 67, ſeqq.
Synodus epiſcoporum prov. Cant. Londini. 69, 225
Conventus epiſcoporum apud Lamheth. 81
Clerus convocatur ad parl. apud Northampton. 91, 92. apud Eborum. 92
Synodi dioeceſanae per prov. Cantuar. 95
Convocatio provinciae Ebor. M.CC.LXXXVI. 126. M.CC.XC. 174. M.CC.XCVII. 235. M.CCC.VII. 292. M.CCC.XI. 409. M.CCC.XVI. 462. M.CCC.XVIII. 485. M.CCC.XXII. 519. M.CCC.XXIII. 520. M.CCC.XXVIII. 546. M.CCC.XXXI. 559. M.CCC.XXXIII. 570. M.CCC.XXXIV. 578. M.CCC.XXXVI. 583. M.CCC.XXXVII. 623. M.CCC.XXXVIII. 629. M.CCC.XXXIX. 653. M.CCC.XL. 673. M.CCC.XLII. 711. M.CCC.XLIV. 727. M.CCC.XLVI. 735. M.CCC.XLVIII. 746.
Litera reſponſiva dom. regi quid in convoc. Ebor. actum ſit. 127
Synodus Exonienſis. 129
Convocatio Weſtmonaſterienſis. 201, 526, 581
Convocationis cauſa indicitur clero. 264
Concilium Mertonenſe. 278, 279
Concilium Ripponenſe. 285
Scoticum apud Dondeum. 302, 303
Concilium Eboracenſe contra Templarios. 393—401, 406, 407
Procuratorium capituli Norwic. pro convocatione. 401
Procuratorium epiſcopi Elienſis in convocat. 728
Procuratorium prioris et cap. Cantuar. pro concilio Viennenſi. 407
Archiep. Cant. monitio contra impedientes concilium. 419
Archiep. Cantuar. mandatum ad citand. abſentes a concilio provinc. 419
Inhibitio regia, ne fiat collecta in concilio, ipſo inconſulto. 420
Decima conceditur in concilio Viennenſi. 433
Breve regis Edw. I. ad ſummonend. clerum ad ſynodum. 442
Rationes cleri Cant. contra formam citationis regiae ad ſynodum Cantuar. 442, ſeqq.
Breve regis abbati S. Auguſtini Cantuar. de convocatione. 485
Mandatum regium de convocatione habenda. 494, 495
Excuſatio epiſcopi Hereford. a veniendo ad concilium. 509
Rex Edw. II. praecipit archiepiſcopo Cant. nihil in concilio ſtatuere contra regem et regnum. 509
Petitio abbatum et priorum in concilio Lincoln. contra formam citationis regiae. 517
Deliberatio communis religioſorum et cleri in convocatione Lincoln. 517, 518, 519
Revocatio concilii Cantuar. provinciae. 519
Concilium generale apud Sconam in Scotia. 524
Prohibitio regia contra concil. prov. Cant. 532
Concilium Cantuar. prorogatur propter inhibitionem regiam. 532
Concilium apud Leyceſtriam. 538, 539, 582
Epiſcopi Exon. litera ad excuſand. abſentiam a convocatione. 551
Concilium Wintonienſe. 557, 659
Maghfeldenſe. 560
Breve regis Edw. III. de convocatione. 562, 575, 576, 581, 582, 653, 654
Wigornenſe. 654
Synodi Dublinenſis ſtatuta. 746, ſeqq.
Concubinae. Clericis vitandae. 5, 36, 143, 176
Presbyterorum ad poenitentiam compellendae. 169
Teſtamenta pro concubinis. 171
De abjuratione concubinarum. 283
Confeſſio. Confeſſor.
Forma confeſſionis ſervanda. 3
Quomodo peragenda. 53, 134, 161, 165, 166, 167, 513, 721
Nemo abſque conſenſu epiſcopi confeſſionem audiat. 54
De uno confeſſore in quolibet decanatu faciendo. Ibid.
Quibus confeſſio facienda. 178
Sacerdos revelans confeſſionem quomodo puniendus. 514
Mandatum epiſcopi Bath. et Wellen. de confeſſionibus tempore peſtilentiae. 745
Confirmatio. Sacramentum confirmationis. 53, 512
Quis et quomodo confirmandus. 132, 293
Conſecratio. v. *Eccleſia.*
Clericus promovetur ab archiep. Cantuar. ratione conſecrationis. 406
Conſtitutiones Othonis cardinalis. 1
Othoboni cardinalis. 1, ſeqq.
Eccleſiaſticae et S. pontificum legendae et ſervandae. 15, 16
Synodales R. de Inſula, Dunelm. epiſcopi. 28
Johannis Peckham. 33, ſeqq. 48, 49, 51, 52, 104, 105, 106, 107
Ordinationes ejuſdem monialibus de Godeſtowe. 37, 38
Injunctio pro cuſtodia caſtitatis monialibus. 38, 39
Ordinatio ſuper querelis officiali Cant. illatis. 77
Innovata in curia arch. Cantuar. et decani de Arcubus London. correcta. 78
Statutum arch. Cant. contra impetrantes prohibitiones regias. 100
Injunctiones eccleſiae Aſſaven. ab arch. Cantuar. datae. 104, 105, 106
Injunctiones eccleſiae Meneven. datae. 106, 107
Conſtitutiones Gilb. de S. Leofardo, Ciceſtr. epiſcopi. 169, 183, 184

INDEX.

Sodorenſes. 175
R. Winchelſey, arch. Cantuar. 204, 244, 280, 283, 303, 304
Bonifacii VIII. papae de ſolvendis collectis. 222, 223
Will. Grenefeld, arch. Ebor. 285, 286, 409, ſeqq.
Synodales H. Woodlocke, Winton. epiſcopi. 293
Rich. de Kellow, Dunelm. epiſcopi. 416, 417
Statuta curiae Dunelm. 418, 419
Ordinatio contra fratres de Cruce. 423
Injunctiones Walt. Raynold. 455, 512
Johannis XXII. papae conſtitutiones. 465
Ludov. de Bellomonte, epiſc. Dunelm. 495, ſeqq.
Walt. Raynold ordinatio de modo et forma interponendi ſequeſtrationes fructuum. 497, 498
Simonis Mepham. 551, 560
Statuta conſiſtorii epiſcopalis Lincoln. 571, ſeqq.
Benedicti XII. conſtitutio ſuper procurationibus viſitantium. 578, ſeqq.
Alia ejuſdem ſuper reformatione canonicorum regularium S. Auguſtini. 629, ſeqq.
Conſtitutiones Joh. Stratford, arch. Cant. 675, ſeqq.
Statuta ejus Lambethenſia. 681, ſeqq. 696, ſeqq.
Conſtitutiones Will. de Button, epiſc. Wellen. confirmandae. 711
Statuta ſynodi Dublinenſis. 746, ſeqq.
Contemptus in curia.
Modus procedendi in contemptibus. 208
Conteſtationes in curia de Arcubus. 239
Contractus. Ficti et doloſi vitandi. 601
Contumaces.
Citatio eorum in convocatione. 273
Conventus. v. *Concilium. Monaſterium.*
Duae partes conventus remaneant in refectorio. 17
Exceſſus abbatis et conventus S. Auguſtini Cant. 259, 263, 264
Injuriae archiep. Cant. per conventum et abb. S. Auguſt. Cant. illatae. 275, 276
Convocatio. v. *Concilium.*
Cornubia. Articuli contra archidiaconum Cornubiae. 83
Coventrenſis epiſcopus.
Hiſtoria profeſſionum epiſcopor. Coven. eccleſiae arch. Cantuar. 522, 523, 524
Coyphae. Quomodo a clericis portandae. 4
Crimen. v. *Peccata.*
Pro crimine notorio expiando non eſt ſumenda pecunia. 9, 10
Qui aliis crimen imponunt, excommunicandi. 56
Crux. v. *Benedictio. Dublin.*
Controverſia de ferenda cruce inter arch. Ebor. et Cantuar. et offic. arch. Cantuar. 43, 277, 284, 425, 448, 452
Archiepiſcopi Cantuar. literae de bajulatione crucis arch. Ebor. 119, 216, 264, 452, 453, 525.
Bajulatio crucis ante Walt. arch. Ardmachanum ordinatur. 301
Ordinatio contra fratres de Cruce. 423
Crux ante archiep. Cantuar. portari jubetur in prov. Ebor. 448
Curia. v. *Hereford. Romanus. de Arcubus. Cant. Conſtitutio.*
Conſtitutio Rob. de Kylwarby de juramento advocatorum et curiae Cantuar. 27
Certificationes in curiis eccleſiaſt. quomodo fiendae. 57
Arch. Cantuar. ordinatio ſuper querelis officiali curiae Cantuar. illatis. 77
Innovata in curia arch. Cantuar. et decani de Arcubus London. correcta. 78
Jus patronatus non tractetur in curia regis. 90
De cauſis in curiam archiep. tractis epiſtola archiep. Cantuar. 99
Juramenta judicum—in curia de Arcubus. 24
Protocollum curiae. 208
Judices vel miniſtri curiae dona aut exennia non recipiant. 212
Rob. Winchelſey conſtitutio de bono regimine curiae Cantuar. 303, 304
Will. Grenefeld conſtitutiones de curiis eccleſiaſticis. 409, ſeqq.

D

DAlderby Johannes, Lincoln. epiſcopus. 264
David filius Griffini principis Walliae. 87
Decanus. Decanatus.
In quolibet decanatu unus ſit confeſſor. 54
Officium decani. 299
Decani rurales non tractent cauſas matrimoniales. 748
Decani quomodo eligendi. 750
Decimae. v. *Subſidium. Sylva.*
A clero exactae. 19
Othoboni literae arch. Ebor. de levanda decima. 21
Mandatum epiſc. Wigorn. collectoribus decimae regi conceſſae. Ibid.
Concilium et reſponſio archiep. et ſuffragan. de praeſtatione decimae. 24
Bulla Gregorii X. de decima regi Angliae praeſtanda. 24, 25
Omnium, quae per annum renovantur, ſolvendae. 28
Detentores decimarum quomodo puniendi. 28, 416
Decima ex lana, agnis, et caſeo quomodo ſolvenda. 28, 659
De compeſcendis litibus circa decimas. 28
Res liberorum decimandae. Ibid.
Decimae pecorum in diverſis parochiis paſcentium quomodo ſolvendae. 29
Rariores pecorum decimae. Ibid.
Invaſores decimarum quomodo puniendi. Ibid.
Epiſcopi Wigorn. literae de decima colligenda. 66
Decimae quomodo ſolvendae. 151, 177, 704, 747
De quibus rebus ſolvendae. 159, 183, 297
Rectores eccleſ. non defraudentur jure ſuo in decimis. 159
Contentiones inter rectores eccleſ. et parochianos de decimis evitentur. Ibid.
Decimae de molendinis. 160, 177
Magnates decimas ſolvant eccleſiae. 160
Pro miſſa decima non ſolvatur. 171
Decimae non ſunt vendendae. Ibid.
Piſcaturarum. 177
Animalia non vendenda ante decimationem. Ibid.
Textores, mercatores decimas ſolvant. Ibid.
Vaccarum decimatio. 178
Artifices decimam operis ſolvant. Ibid.
Decima pro repulſo Scotorum a clero conceditur. 229, 230, 231, 451
Archiep. Cantuar. et epiſc. epiſtola ad papam de decima. 232, 233
Alia eorum ad card. Hoſtienſem de decima. 234
Archiep. Cantuar. literae de collectione decimae. 235, 451, 453
Computus decimae contra Scotos. 253, 254
Prioris et cap. Cantuar. literae de ſolutione decimae. 267
De decimis et nutrimentis animalium. 279
Bullae papae Clement. V. de decima pro terra ſancta. 288, 289, 431, 432
Juramentum collectorum decimae. 289

Collectio

I N D E X.

Collectio decimae in concilio Viennenſi conceſſae. 433
Decimae pro terra ſancta. 452
Decima annualis regi Edw. II. conceditur per bullam Joh. XXII. papae. 492, 493, 494
Bulla papae archiep. Cantuar. et epiſcopis de decima biennali. 514, 515
Excommunicatio impedientium decimas colligere. 553, 554
Convocatio Winton. de valore garbarum, agnorum, et lanarum. 659
Dedicatio. v. *Eccleſia.*
Defamati. Publice defamati non ſunt vocandi ad capitulum. 148
Purgationes defamatorum. Ibid.
Denarius S. Petri.
Certificatio prioris et cap. Cantuar. de denariis Petri. 466
Johannis XXII. bullae duae circa collectionem denar. S. Petri. 467
Bullae Gregorii VI. et Johannis XXII. de veteri et moderna ſolutione denariorum. 469, 470
Deſidia. Radix vitiorum. 164
Deſpenſer Hugo le.
Literae regis Edw. II. in cauſa Hugonum le Deſpenſer. 509
Deſponſatio. De clandeſtinis deſponſationibus. 503
Dies dominicus.
Parochiani frequentent eccleſias in diebus dominicis. 145
Mandatum archiep. Cantuar. de Sabbatis obſervandis. 174
Diſpenſatio de non reſidendo. 13
Domus. De domibus eccleſiarum reficiendis. 9, 417, 554
Dondeum. Concilium Scoticanum apud Dondeum. 302, 303
Dormitorium. v. *Monaſterium.*
Cuſtodiendum. 722
Dovor. v. *Rob. de Brus.*
Johanna de Dovor fit monialis de Scapeya. 450
Proceſſus factus priori et conventui Dovor. a priore et cap. Cantuar. 739, ſeqq.
Regis Edw. III. prohibitio contra proceſſum. 740
Conſultatio contra prohibitionem Dovorrenſem. Ibid.
Drokenesford Johannes, epiſcopus Bath. et Wellen.
Literae ejus de vita et moribus R. Winchelſey. 499
Mandatum ejus de relevamine academ. Oxon. paupertate preſſae. 551
Dublin. archiepiſcopus. v. *Honorius IV. Sandford.*
Literae Rob. Winchelſey, archiep. Dublin. de negotiis in curia Romana expediendis. 239
Amoveri judicatur a ſede propter crimina. 524, 525
Literae regis Edw. III. archiep. Dublin. de cruce bajulanda ante archiep. Armacen. 628
Dunelm. epiſcopus. v. *Rob. de Inſula. Beck. Hatfeld. Frampton. Fyſhelake. Rodington. Boſſall.*
Archiep. Ebor. excommunicat Dunelm. epiſcopum. 184
Viſitat priorem et capit. Dunelm. 267, ſeqq.
Synodus bis in anno in Dunelm. dioeceſi. 416
Statuta curiae Dunelmenſis. 418, 419, 495, ſeqq.
Fundatio et ordinatio collegii Dunelm. in Oxon. 613, ſeqq.
Collegium Dunelmenſe reformatur. 619, 620, 621
Licentia collegium Dunelm. laicis ad firmam tradendi. 622
Dykering decanus de in Ebor. dioeceſi. 423, 424

E

EBorum. v. *Concilium. Crux. Pontefract. Wickwane. Joh. Romanus. Greneſeld. Parliamentum.*
Controverſia de ferenda cruce inter arch. Ebor. et Cantuar. et official. arch. Cant. 43, 277
Clerus convocatur ad parliamentum apud Ebor. 92
Litera reſponſiva dom. regi quid in convocatione Ebor. actum. 127
Litera archiep. Cant. contra archiep Ebor. 128
Archiep. Ebor. excommunicat epiſcopum Dunelm. 184
Inclinatio ad benedictionem arch. Ebor. in dioec. London. prohibetur ab arch. Cant. 255
Depoſitiones Templariorum in prov. Ebor. 371
Mandatum arch. Ebor. contra adorationem imaginis B. V. Mariae. 423, 424
Diſſenſio inter eum et arch. Cant. 448
Archiep. Ebor. literae archiepiſcopo Cant. de negotiis eccleſ. Norwicen. ſede vacante. 530, 531
Compoſitio ſuper viſitatione decani et cap. Ebor. per archiep. Ebor. facienda. 547
Eccleſia. v. *Sacramentum. Beneficium. Patronus. Clericus. Oblatio. Vicarius. Cantuar. Wallia. Officium. Horae. Parochiani. Praelatus. Epiſcopi. Elienſis. Norwic. Reſidere. Inventaria.*
Quando conſecranda. 3, 138, 501
Una non dividatur in plures. 7
Confugientes ad eccleſiam vel coemeteria non ſunt abſtrahendi, nec victus eis denegandus. 8
Res in eccleſiis vel coemeteriis depoſitae non auferendae. Ibid.
Bona perſonarum eccleſ. non auferenda. Ibid.
Praelati fructus eccleſiarum vacantium non percipiant. 8, 9
Oblationes eccleſiae matrici reſtituendae. 9
Domus eccleſiarum reficiendae. 9, 417
Eccleſiae non ſunt appropriandae. 10
Commendae eccleſiarum evitandae. 13
Nullae negotiationes fiant in eccleſiis. 14, 140
Mandatum epiſcopi Wigorn. de publicandis libertatibus et privilegiis eccleſiae. 22, 23
Capitula quaedam ad libertatem eccleſiaſticam ſpectantia. 22
Ornamenta eccleſiae ad parochianos ſpectantia. 49
Eccleſias ſuo jure privantes excommunicandi. 56, 450, 504, 669
Abſtrahentes eos qui ad eccleſiam confugiunt, excommunicandi. 57
Literae archiep. Cantuar. regi Edw. I. de libertate eccleſiae. 64
Aliae de negotiis eccleſiae in curia Romana agendis. 78, 79
Petitio archiep. et epiſcoporum de gravaminibus illatis eccleſiae. 117, 118
Articuli quibus eccleſiae praejudicatur per ſtatuta regis Edw. I. 119
Eccleſiae conſtruendae et reparandae. 137, 141, 286, 696
Quomodo eccleſiarum dedicatio peragenda. 138, 501
Eccleſiarum ornamenta quae: quomodo cuſtodienda. 139, 295
Inſtaurum eccleſiarum: computus ejus reddendus. 139
Sedilia in eccleſiis. 140
In eccleſiis non teneantur mercata, nec placita ſecularia, nec aedificia ſecularia conſtruantur. Ibid.

Res

I N D E X.

Res et perſonae eccleſiarum immunes. 141, 503, 504, 747, 750
Res eccleſiaſticae non alienentur. 146
Eccleſiae dignitates et beneficia non tradantur ſine epiſcopi licentia. Ibid.
Ne propter clericorum delicta eccleſia a divinis ſuſpendatur. 150
Ornamenta eccleſiae ſervanda. 171, 176, 179, 610
Vitioſus in eccleſiam ingreſſus. 171
Penſiones eccleſiis ſolvendae. 172
Nullus tumultus fiat in eccleſia. 179
Devotio in eccleſia. 184
Sepulturae in cancellis eccleſiarum. Ibid.
Trunci non ſunt erigendi in eccleſiis. Ibid.
Eccleſ. libertates infringentes excommunicantur. 220, ſeqq. 672
Papa inconſulto, nihil de bonis eccleſiae diſponatur. 226
Convocatio pro defenſione eccleſiae contra Scotos. 228, 229
Eccleſiae officialis familiam bene ordinet. 249
Conſtitutiones de curiis eccleſiaſticis. 303, 304, 409, ſeqq. 495, ſeqq.
Debita eccleſiaſtica non impedienda. 416
Eccleſiaſtici officiarii plebem non gravent. 417
Eccleſiaſticae cenſurae ter in anno publicandae. 418
Officiarii eccleſiaſtici jurare debent ſub initio officii. Ibid.
Eccleſiam per ſanguinis vel ſeminis effuſionem violatam conciliare permittitur archiep. Cant. a papa. 435
Brevia regia, ne quis capiat bona eccleſiaſticorum. 459, ſeqq.
De reconciliatione et conſecratione eccleſiarum. 501
Fructus eccleſiae extra ſolum eccleſ. non colligantur. 503
Mandatum archiep Cantuar. de fructibus eccleſiae et monaſteriorum. 557
Charta regis Edw. III. de diverſis libertatibus eccleſ. conceſſis. 655
Epiſcopi Exon. mandatum contra violatores eccl. libertatis. 672, 673
Juriſdictio eccleſiaſtica non impediatur. 707, 749
Proceſſus epiſcopi Exon. contra proſequentes perſonas eccleſiaſticas. 710

S. Edanus. Feſtum ejus celebrari jubetur. 750

S. Edmundi conventus.
Appellat ad papam contra gravamina religioſorum. 422

S. *Edmundus* archiep. Cantuar.
Feſtum ejus celebrandum. 300

Edwardus I. rex Angliae. v. *Clerus. Decima. Subſidium.*
Breve ejus pro pace univerſ. Oxon. 25
Literae ejus epiſcopo Wigorn. de ſubſidio cleri. 40
Prohibitio ejus, ne epiſcopi—contra jus coronae regiae aliquid in concilio ſtatuant. 50
Reſponſio ejus ſuper liberatione Almarici de Monteforti. 70
Subſidium terrae ſanctae aufert. 94, 97, 98
Literae ejus de tranſlatione ſedis Aſſaven. epiſcopi ad Rodelan. 100, 101
Articuli epiſcoporum contra eum, cum reſponſ. 115, 116
Statuta ejus praejudicant eccleſiae. 119
Litera ejus de orationibus pro ſe faciendis. 197
Breve ejus de protectione cleri. 200
Reſponſiones praelat. et cleri prov. Cantuar. regi Edw. I. ſuper IV. articulis. 236
Literae arch. Cantuar. regi, ut prior et cap. Elien. vacante epiſcopatu, poſſeſſionibus gaudere permittatur. 237
Aliae eidem, ut revocet gravamina eccleſiae Elien. illata. 238
Bonifacii VIII. bulla regi Edw. I. de regno Scotiae. 257, 258, 259
Temporalia dat epiſcopo Wigorn. 266
Conqueritur contra R. Winchelſey, arch. Cantuar. 282
Literae ejus pro canonizatione Thomae de Cantelupo. 283
Literae ejus contra R. Winchelſey. 284

Edwardus II. Crucem ante archiep. Ardmachan. bajulari jubet. 301
Breve regium mittit epiſcopo Wigorn. de non veniendo ad parliam. 408
Inhibitio regia, ne fiat collecta in concilio, ipſo inconſulto. 420
Ipſi et reginae Iſabellae beneficia miſſarum et orationum conceduntur. 421
Breve ejus pro ſubſidio levando in concilio Cant. conceſſo. 426
Literae ejus priori et conventui Norwic. de ſubſidio mutuo dando. 429, 511
Breve ejus ad ſummonend. clerum ad ſynodum Cantuar. 442, 456, 494, 495
Rationes cleri contra illam formam citationis. 442, 443
Crucem ante arch. Cantuar. portari jubet in prov. Ebor. 448
Litera ejus, ut eccleſiae Romanae celeriter provideatur. 450
Literae ejus pro decima levanda. 454
Literae ejus archiep. Cantuar. ut habentes copiam bladorum vendant eam propter indigentiam. 457
Litera ejus pro moderanda prohibitione regia. 497
Praecipit archiep. Cantuar. nihil in concilio ſtatuere contra regem et regnum. 509
Literae ejus epiſcopo Exon. in cauſa Hugonum le Deſpenſer. Ibid.
Literae ejus archiep. Eborum de auxilio praeſtando contra Scotos. 514
Breve ejus archiep. Cantuar. de proviſione armorum. 521
Archiepiſcopum Dublin. amoveri jubet propter crimina ei objecta. 524, 525

Edwardus III. Literae ejus papae de electione S. Mepham in arch. Cantuar. 539, 540, 541, 542
Literae ejus cardinalibus de eadem materia. 540
Breve ejus de parliam. apud Northampt. 545, 563
Breve aliud praemunitorium clero Cantuar. 545
Literae ejus de negotio concilii Lambethani. 558
Aliae de ſententia excommunicationis contra publicos malefactores. 562
Aliae papae Joh. XXII. de electione J. Stratford in arch. Cantuar. 567
Aliae eidem pro pallio habendo pro eo. 568
Breve ejus Rich. priori Cantuar. de parliam. apud Ebor. 570
Aliud epiſcopo Wigorn. de penſione clerico regis ſolvenda. 571
Breve ejus de convocatione. 575, 576, 582, 653, 654
Aliud ad orandum pro rege et ſtatu Anglicano. 576
Breve aliud ad parliam. et convoc. Weſtmonaſt. 581
Aliud ad convocationem cleri prov. Ebor. 583
Literae ejus papae contra appellationes ad curiam Romanam. 584
Aliae ſuper praerogativa eccleſiae Cantuar. 585

Depu-

Literae ejus patentes pro collegio Dunelm. 613
Deputatos concilii ſuo nomine collegio Dunelm. aſſiſtentes aſſignat. 622
Literae regis ad archiep. Cantuar. de orando pro rege. 624
Aliae archiep. Dublin. de cruce bajulanda ante archiep. Armachan. 628
Charta ejus de diverſis libertatibus eccleſ. conceſſis. 655
Literae ejus contra J. Stratford, arch. Cantuar. 661, ſeqq. 674
Literae ejus ad papam Benedict. XII. contra arch. Cantuar. 671
Literae ejus, ut nihil in praejudicium regiae dignitatis proponatur in concilio. 681
Breve ejus epiſcopo Exon. ad deprecandum pro rege. 695
Aliud epiſcopo Wigorn. contra recipientes bullas ſine mandato regio. 726
Ejus prohibitio contra proceſſum prioris et cap. Cantuar. contra priorem et convent. Dovor. 740
Electio. De confirmatione electionis epiſcoporum. 14
Ne beneficia tempore electionis dimittantur, et poſtea reaſſumantur. Ibid.
Eleemoſynae. Quaeſtores earum qui, quomodo admittendi. 154
De eleemoſynis in parochiis eccleſ. appropriatarum. 697
Quomodo fiant. 722
Elienſis epiſcopus. v. *Kirkeby. Langeton. Walpole. Inſula.*
Convocatio prov. Cantuar. in Elienſi civitate. 173
Literae arch. Cantuar. regi, ut prior et cap. Elien. vacante epiſcopatu, poſſeſſionibus gaudere permittantur. 237
Aliae ejuſdem, ut revocet gravamina eccleſ. Elien. illata. 238
Literae ei de ſubſidio. 271
Epiſcopus. v. *Concilium. Exon. Lichefeld. S. Andreae. London. Winton.*
Habitus ejus quis. 4
Quomodo procurationes percipere poſſunt epiſcopi. 9
Reſidere debent in dioeceſibus. 10
De confirmatione electionis epiſcoporum. 14
Concilium et reſponſio epiſcoporum de viceſima. 21
Viceſima ab epiſcopis Angliae regi conceſſa. 20, 22
Proceſſus contra epiſcopum habentem quinque filios. 40
Obſequia epiſcoporum facienda. 48
Epiſcoporum conventus. 49
Litera arch. Cantuar. epiſcopis per nuncios regios traditur. 50
Regis Edw. I. prohibitiones, ne epiſcopi — contra jus coronae in concilio ſtatuant. Ibid.
Pro defunctis epiſcopis miſſae dicendae. 61
De epiſcopis in excommunicationem incidentibus. Ibid.
Epiſcoporum prov. Cantuar. articuli contra J. Peckham, arch. Cantuar. 75, 76
Alii contra Edw. I. cum reſponſionibus. 115, 116
Nullae dignitates ſeu eccleſiae beneficia tradantur ſine licentia epiſcopi. 146
Epiſcopi citantur ad conſecrationem epiſcopi Bath. et Wellen. 194
Citantur ab arch. Cantuar. ad reddend. computum de decima. 253, 254
Licentiam petunt a papa regi ſubſidium dare. 274
Epiſcopi decedentis annulus archiepiſcopo reſtituendus. 402
Hiſtoria epiſcoporum Coven. profeſſ. archiepiſcopo Cantuar. 522, ſeqq.
Conſiſtoria epiſcoporum. 699
Eſtria Anſelmus de.
Nuncius archiep. et epiſcopor. Romam miſſus. 242
Eſtria Henricus de, prior Cantuar. 188
De ſepultura archiep. Cantuar. J. Peckham. 184
Literae ejus Edw. I. pro licentia eligendi archiepiſcopum. 185
Controvertit cum archidiac. Cantuar. 244
Literae ejus papae de negotiis eccleſ. Anglicanae. 252
Abſolutionem petit et obtinet ab arch. Cantuar. 266
Euchariſtia. v. *Hoſtia.*
Cuſtodienda. 48, 52
Quomodo celebranda. Oblatae in euchariſtia. 132
Exactio. v. *Laici.*
Examinatores in curia.
Juramentum et ſalarium examinatorum. 204
Quid obſervent. 208
Excommunicatio. v. *Anathematizatio.*
Forma ejus. 29, 300
Sententia. 35, 36, 56, 161, 172, 240, 402, 678, 749
Pluralitatem beneficiorum habentes excommunicati, non ſunt abſolvendi. 53, 54
Qui mandatum regis de excommunicato capiendo non exequuntur, excommunicandi. 56
De epiſcopis in excommunicationem incidentibus. 61
Wallenſium rebellium. 87, 88
Excommunicati capiendi. 149
Sententiae cum deliberatione promulgandae. 153
Ne quis in propria cauſa quemquam excommunicet vel ſuſpendat. 154
Excommunicationes quater in anno. 178
Nulla communio cum excommunicato. 179
Arch. Ebor. excommunicat epiſcopum Dunelm. 184
Contra infringentes libertates eccleſiae. 220, ſeqq.
Abſolutio excommunicationem incurrentis. 267
Gualt. Langton, epiſc. Cov. et Lichf. excommunicatur. 407
Clemens V. papa concedit archiep. Cant. poteſtatem abſolvere excommunicatos a canone. 433, 434
Arch. Cantuar. commiſſio de abſolvendo mortuo excommunicato. 531
Excommunicatio impedientium oblationes et decimas colligere. 553
Excommunicatio contra publicos malefactores. 562
Epiſcopus Exon. excommunicat violatores eccleſ. libertatis. 669
Excommunicati incarcerati non liberentur ſine praelato eccleſiae. 708
Mandatum epiſcopi Bath. et Wellen. ad denunciand. excommunicationes. 727
Exempti. Literae archiep. Cantuar. contra exemptos non venientes ad concilium prov. 63
Exon. v. *Quivil. Cornubia. Button. Somerſete. Stapledon. Grandiſon.*
Concilium Exon. 129
Contentio de electione decani Exon. 277
Capituli Exon. literae archiep. Cantuar. licentiam petent. ad eligend. decanum. 533
Nomina membrorum convocationis in dioec. Exon. 549

Gravamina cleri Exon. in convocat. proponenda. 549
Exton Johan. de, rector eccleſiae de Lambeth. 230

F

FEntona Willielmus de.
Sententia A. Moravienſis epiſcopi, contra eum lata. 43
Controverſia inter A. Morav. epiſc. et ipſum. 43, 44
Ferentino Bartholomaeus de. 272
Ferringes Richardus, archidiac. Cantuar. 77, 78, 196
Feſta. Per ſingulos anni menſes celebranda. 145
Secularia placita non teneantur feſtis diebus. 179
Conſtitutio archiep. Cantuar. de feſtis ſanctorum celebrandis. 560
Feſta in dioeceſi Bath. et Wellen. celebranda. 711
Firmae. v. *Maneria. Eccleſia.*
Clerici non habeant firmas praediales. 58
Foſton eccleſia de.
Imago B. V. Mariae in ea. 423, 424
Frampton eccleſia de.
Appropriatur collegio Dunelm. in Oxon. 617
Fratres. v. *Praedicatores. Minores. Mendicantes. De monte Carmeli. S. Auguſt.*
Ordinatio contra fratres de Cruce. 423
Prioris Cantuar. literae pro poenitentiis fratrum relaxandis. 521
S. Frideſwydae prior. 66
Furtum. Clerici non committant furtum in parcis vel vivariis magnatum. 151
Fyſhelake eccleſia de.
Appropriatur collegio Dunelm. 617

G

GAllia. v. *Lugdunum.*
Proceſſus contra Himbertum Blanke, Templarium in Gallia. 364
Gatele Hamo de, nuncius archiep. et epiſc. Romam miſſus. 242, 251
Gaynesburg Will. de, epiſcopus Wigorn.
Temporalia recipit ab Edw. I. 266
Genebreda Bernardus de.
Literae ejus de revocatione cenſurarum ordinis nigror. monachor. 715, ſeqq.
Giffard Godefr. epiſcopus Wigorn.
Mandatum ejus collectoribus decimae regi conceſſae. 21
Aliud de publicandis libertatibus et privilegiis eccleſiae. 22, 23
Literae regis Edw. I. epiſcopo Wigorn. de ſubſidio cleri. 40
Literae ejus excuſatoriae de non veniendo ad convocat. praelat. 65, 125
Aliae de decima colligenda. 66
Procuratorium epiſcopi Wigorn. 125
Excuſatio ejus de non veniendo ad conſecrationem Elienſis epiſcopi. 126
Glaſguenſis epiſcopi ſcelera. 302
Godeſtowe. Monialibus de Godeſtowe ordinationes Joh. Peckham, arch. Cantuar. 37, 38
Goraſtona Simon de, prior ordin. Praedicatorum. 556
Grandiſon Johannes, epiſc. Exon.
Literae ejus archiep. Cantuar. de convocatione. 549, 550
Epiſtola ejus ad excuſand. abſentiam a convocatione. 551
Inhibitio ejus, ne decanos Exon. publicet literas archiep. Cantuar. ſuper viſitatione eccleſ. Exon. 559
Regem de beneficiis ab alienigenis in ſua dioeceſi poſſeſſis certificat. 574
Excommunicat violatores eccleſ. libertatis. 669
Mandatum ejus contra violatores eccleſ. libertatis. 672, 673
Proceſſus ejus contra proſequentes perſonas eccleſiaſticas. 710
Gravamina. v. *Elienſis. Johannes XXII.*
Cleri in concilio propoſita. 19, 20, 314, 549
Petitio Cantuar. archiep. et ſuffragan. ſuper gravaminibus illatis eccleſiis. 117, 118
Contra gravamina appellantes. 208
Archiep. Cantuar. illata renovantur. 254, 255, 275, 276
Abbas et convent. S. Edmundi appellant ad papam contra gravamina religioſorum. 422
Graveſende Rich. de, epiſcopus Londin.
Epiſtola ejus de jure Cantuar. eccleſiae. 98
Gregorius VI. papa Romanus.
Bulla ejus de ſolutione denariorum S. Petri. 469
Gregorius X.
Bulla ejus de decima regi Angliae praeſtanda. 24, 25
Grenefeld Willielmus, archiep. Ebor.
Conſtitutiones ejus. 285, 409, ſeqq.
Mandatum ejus de concilio. 409
Aliud contra adorationem imaginis B. Mariae in eccleſia Foſton. 423, 424
Groſthed Robertus, epiſc. Lincoln.
Literae decani et cap. London. de canonizatione ejus. 287
Gula. Radix vitiorum. 165
Gynewell Johannes, epiſc. Lincoln.
Papa Clemens VI. privilegia ei concedit. 751

H

HAbitus. v. *Clericus. Epiſcopus. Religioſi. Haeretici.*
Haereticae opiniones ab archiep. Cantuar. damnatae. 123, 124
Hales Adam de. 77, 78
Hamo, epiſcopus Roffenſis.
Articuli objecti contra eum in viſitatione S. Mepham, arch. Cantuar. 556
Hatfeld Thomas, epiſcopus Dunelm.
Fundat collegium Dunelmenſe in Oxonio. 613, ſeqq.
Hereford. v. *Swinfeld. Orleton. Charleton.*
Archiep. Cantuar. literae de epiſcopi Herefordenſis rebellione. 83
Proceſſus contra curiam et epiſcopum Hereford. 84, 85
Hibernia. v. *Ardmachanus.*
Proceſſus contra Templarios in Hibernia. 373, 378
Gravamina Hibernis illata corrigenda. 491, 492
Honorius IV. papa Romanus.
Bulla ejus de Joh. de Sandfordia, archiep. Dublin. 120
Alia regi Edw. I. de Thoma de S. Leodegario, Midenſi epiſcopo electo. 124
Horae canonicae. Decantandae in paroch. eccleſiis. 144
Hoſtia. v. *Euchariſtia.*
Quando a ſacerdote levanda in miſſa. 132
Non ſervetur ultra 7. dies. Ibid.
Hoſtienſis cardinalis.
Literae ad eum de decima. 234

Imago.

INDEX.

I

IMago. Mandatum archiep. Ebor. contra adorationem imaginis B. Mariae. 423
Indulgentiae. Conceſſae in honore B. Mariae. 94, 95
Centum dierum indulgentias dare archiep. Cant. conceditur a papa. 435
Infamantium poena. 750
Infantes. Quando baptizandi. 36
Parvulorum lecti. 177
Infirmi. v. *Aegroti.*
In clauſtris ſaepe viſitandi. 17, 175, 722, 725
Infulae. Quando et a quibus portandae. 60
Injunctiones. v. *Conſtitutiones. Moniales.*
Inſtitutiones. Quae circa inſtitutionem ad beneficia eccleſ. notanda. 12, 60
Conſtitutio de iis a Joh. Peckham. 33, 34
Inſula Rob. de, Dunelm. epiſcopus.
Conſtitutiones ejus. 28
Inſula Thomas de, Elienſis epiſcopus.
Procuratorium ejus in convocatione. 728
Inteſtati. 176
Bona inteſtatorum quis occupare debet. 11, 706
Debita inteſtatorum ſolvenda. 705
Inventaria bonorum eccleſiae facienda. 603
Invidia radix vitiorum. 164
Johannes XXII. papa Romanus.
Bulla ejus archiep. Cantuar. quod poſſit viſitare ordine non ſervato. 463
Bulla excommunicationis contra invadentes regnum Angliae. 464
Alia ſuper pecunia regi mutuo danda. Ibid.
Conſtitutiones ejus. 465
Bulla archiepiſcopis de collectione denariorum S. Petri. 467, 469
Literae ejus archiep. Cantuar. de violentia commiſſa in legatos ſuos. 469
Bulla de rebus ad regnum pertinentibus. 470
Bulla de reformanda pace. 471, ſeqq.
Alia ad compellend. Rob. de Brus ad pacem. 473
Alia ad procedendum contra eum. 474
Bulla de indictione treugarum. Ibid.
Alia de interdicto et inhabilitatione R. de Brus. 474, ſeqq.
Commonitio ejus ad Edw. II. regem de gravaminibus Hibernis illatis. 491, ſeqq.
Bulla gratioſa decimae annualis regi conceſſae. 492
Bulla executoria de decima. 493, 494
Alia archiep. Cantuar. et epiſcopis Angliae pro decima biennali. 514, 515
Bulla ejus archiep. Cantuar. pro viſitatione metropolitica. 533
Bulla ejus contra Ludov. de Bavaria. 536, 537
Literae ejus de confirmatione et conſecratione Sim. Mepham. 544
Bulla Joh. XXII. privilegia coronationis et inunctionis regum Scotiae continens. 555
Litera ad eum de Radulpho, epiſc. Bath. et Wellen. 556
Bulla proviſionis Joh. XXII. facta Johanni Stratford, arch. Cantuar. 568, 569
Jorz Walterus.
A papa in archiep. Ardmachan. promovetur. 289, 290
Ante eum crux deferri jubetur a rege. 301
Ira radix vitiorum. 164
Iſabella, regina Edw. III.
Literae ejus Johanni XXII. de electione Sim. Mepham in arch. Cant. 543
Iſlip Simon, archiepiſc. Cantuar.
Gratia ei a papa conceſſa providendi XII. clericis. 751
Mandatum ejus ad ordinand. proceſſiones. 752
Judaei. Archiep. Cantuar. literae pro deſtruend. ſynagogis Judaeorum Londini, et relinquenda tantum una. 88, ſeqq.
Non habitent in domibus Chriſtianorum. 155
Quomodo iis ſacra celebrare permiſſum. Ibid.
In veſtibus diſtinctos portent colores. Ibid.
Concilium London. de ejectione Judaeorum. 180
Stipendium converſi Judaei docentis Hebraicam linguam Oxonii. 500
Judex. v. *Curia. de Arcubus.*
Concordiam partium non impediat. 12
Clerici non obligent ſe diſtrictioni fori ſecularis. 151
Dona vel exennia non recipiat. 212
Judicium. Citationis forma in judicio eccleſiaſtico. 11
Abſque libelli donatione in cauſis minimis non procedendum. 154
Juramentum advocatorum. 11, 27, 149, 204
Forma juramenti colligentium ſubſidium terrae ſanctae. 21
Juramenta judicum, examinatorum, advocatorum, et procuratorum. 204
A ſacerdotibus, rectoribus, et vicariis praeſtandum. 280
Collectorum decimae. 289
Officiarii eccleſiaſtici jurare debent ſub initio officii. 418
Forma juramenti a praelatis praeſtandi. 601
Juſtae inhibentur a papa in Anglia. 437, ſeqq.

K

KEllow Rich. de, epiſc. Dunelm.
Conſtitutiones ejus. 416, ſeqq.
Keltalargyn. Controverſia ſuper terra eccleſiae de Keltalargyn. 43, 44
Kirkeby Johannes de, epiſc. Elienſis. 126
Kylwardby Rob. de, archiep. Cantuar.
Mandatum ejus de convocatione apud N. Templum Londin. 26, 30
Compoſitio facta per eum, et decanum, ac cap. London. ſede London. vacante. 26
Conſtitutio ejus de juramento advocat. et procurat. curiae Cantuar. 27
Bona Cantuar. eccleſiae ab eo avecta. 89

L

LAici. Bona clericorum a laicis capta et retenta. 152
Laicus poenitens a ſacerdote inſtruendus. 168
Archiep. Cantuar. literae contra exactiones laicorum. 660
Laicis non licet ſacramentum miniſtrare. 747
Lambeth. Concilium ibi. 42
Conventus epiſcoporum ibi. 81
Joh. de Exton, rector eccleſ. de Lambeth. 230
Excambium manerii de Lambeth. 510
Lana. v. *Decimae.*
Landavenſis. v. *Paſchalis. Monmouth.*
Canonicatus Landavenſis ab archiep. Cant. datur. 214
Langeton Joh. de, epiſc. Elienſis. 238
Langton Walt. de, epiſc. Cov. et Lichf.
Statutum de regimine eccleſ. Lichf. 256
Temporalia ei traduntur a rege Edw. II. 301
A carcere dimittitur. 302
Excommunicatur. 407

Late-

INDEX.

Lateranenſe concilium. 19
Ledredus Rich. epiſc. Offorienſis.
Conſtitutiones ejus ſynodales. 501, ſeqq.
Legatarii teſtamentorum. 178
Legatus papae. v. *Aſſerio.*
Violentia commiſſa in legatos papae. 469
S. Leodegario Thomas de, Midenſis epiſcopus. 124
S. Leofardo Gilbertus de. 77, 78
Conſtitutiones ejus. 169, 183, 285
Lewelinus, princeps Walliae. v. *Wallia.*
Lewes Joh. de, canonicus eccleſ. praebendalis de Wengham. 229
Libelli. Abſque eorum donatione in cauſis minimis non procedendum. 154
Liberationes non vendantur vel aſſignentur. 17
Lichefeld. v. *Langton.*
Statutum de regimine eccleſ. Lichefeld. 256
Lincoln. v. *Sutton. Oxonium. Groſthed. Gynewell.*
Proceſſus contra Templarios in Lincoln. dioeceſi. 365
Statuta conſiſtorii epiſcopalis Lincoln. 571, ſeqq.
Lites. Qui lites promovent excommunicandi. 57
Litigantes a lite impune recedant. 149
London. v. *Concilium. Graveſende. Segrave.*
Compoſitio inter decanum et cap. London. et archiep. Cantuar. 26
Archiep. Cantuar. ſententia contra facinoroſos in in eccleſia S. P. London. 91
Archiep. Cantuar. reprehendit epiſcopum London. ſuper certificatorio. 243
Inclinatio ad benedictionem arch. Ebor. in dioec. London. prohibetur. 255
Subditi epiſcopi London. compelluntur ad ſolutionem ſubſidii. 269
Epiſtola decani et cap. Lond. de canonizatione R. Groſthed. 287
Litera proclamationis epiſcopi London. 429, 430
Thomas de Aſteleye, theſaurarius S. P. London. 577
Lugdunum. Archiep. Cantuar. canonicatum in eccleſia Lugdun. in Gallia poſſidet. 554
Procuratorium ejus recipiendi fructus. 554
Luxuria radix vitiorum. 165

M

MAddocus, princeps Walliae.
Literae archiep. Cantuar. comminatoriae contra eum. 202
Maideſton Walterus, epiſc. Wigorn. 452
Mandata Dei decem. 55, 162
Poenitens praecepta Dei examinet. 162, 163
Mandatum archiepiſcopi Cantuar.
Pro convocatione. 26, 30, 32, 95, 219, 224, 444, 458, 548, 575, 581, 582, 680
Ad colligend. ſubſidium dom. regi praeſtandum. 42
De ſubſidio ſibi conceſſo per clerum levando. 265
Decani et cap. Cantuar. mandatum pro concilio prov. London. 292
De annulo epiſcopi decedentis archiepiſcopo reſtituendo. 403
Mandatum ad citand. abſentes a concilio provinc. 419
De orationibus pro ſtatu regni et regis. 437, 439, 447
Maneria. v. *Firmae.*
Monachi non ſtent ſoli in maneriis. 16
Maneria non ſunt danda monachis ad firmam. Ibid.
Marchia Will. de, epiſcopus Bath. et Wellen.
Electi ejus confirmatio, conſecratio, et inthronizatio. 187, 194, ſeqq.
B. Maria virgo. Indulgentiae conceſſae in honore ejus. 94, 95
Feſtivitas conceptionis ejus. 552
S. Mario P. de, officialis Cantuar. 84
Martinus V. papa Romanus.
Bulla ejus de mortuariis. 66
Alia pro Almarico de Monteforti. 69, 70
Literae ejus de pecunia a rege ablata. 97
Matrimonium.
Ne quis impediat matrimonia celebrari in facie eccleſiae. 8
Verum matrimonium impedientes excommunicandi. 56
Quare inſtitutum, et quae ad verum matrimonium requiruntur. 135, 295
Quodnam, et quomodo diſſolvendum. 135
Quomodo celebrandum. 136, 171
Cauſa matrimonialis. 172
Quando celebrandum. 178
Matrimonialis contractus. 179
De ſacramento matrimonii. 513
Non ſolemnizandum abſque bannis. 554
Clandeſtina matrimonia non celebrentur. 136, 707
Decani rurales non tractent cauſas matrimoniales. 748
Melros abbas de. Excommunicatus. 19
Mendicantes fratres. Capitulum eorum. 172, 612
Menevenſis eccleſia. Injunctiones ei datae. 106, ſeqq.
Mepham Simon. archiep. Cantuar
Literae regis Edw. III. de electione ejus in arch. Cantuar. 539, ſeqq.
Conſtitutiones ejus. 552, 560
Viſitat Hamonem, epiſcopum Roffenſem. 556
Mercata. Mercatores.
Mercata non teneantur in eccleſiis et coemeteriis. 140, 282, 283
Mercatores decimas ſolvant. 177
Mertonenſe concilium. 278, 279
Midenſis epiſcopus. 124
Middleton Will. de, epiſcopus Norwicenſis. 77, 78
Minores fratres. 172
Literae capituli Cantuar. capit. fratrum Minorum de lectore in ſcholis. 122
Confeſſiones audire poſſunt, et abſolvere confitentes indiſtincte. 168, 257
Miracula.
Literae, inquiſitio, et confirmatio de miraculis Rob. Winchelſey. 486, ſeqq.
Miſericordia. Septem opera miſericordiae. 55
Miſſa. Pro defunctis archiep. et epiſcopis miſſae dicendae. 61
Semel in die dicenda. 144
Pro miſſa decima non ſolvatur. 171
Quando miſſa bis in die a ſacerdote celebranda. 179
Miſſae in terminis et exequiis defunctorum curiae de Arcubus celebrandae. 211
Solenniter celebranda. 609
Non celebretur in privatis oratoriis. 677, 696
Monachi. v. *Clauſtrum. Collecta. Novitius.*
Sancte vivant. 15
Non ſint proprietarii. 16, 250, 604
Monachis non tradatur pecunia pro emendis veſtibus. 16
Non dent monachis aliis maneria ad firmam. Ibid.
Habitus monachorum. 244, 607
S. Scripturam legant. 245
Monachis regulae in dormitorio et infirmitorio ſervandae. 247
Regulam ſedulo addiſcant. 248
Non exeant ad maneria. 249
Pax et unitas ſit inter eos. 250

Monachi

Monachi alieni recipiendi. 250
Conſtitutiones Benedict. XII. ſuper ordine monachor. nigrorum. 585, ſeqq.
Monachorum nigrorum capitula provincialia. 589. generalia. 591. quotidiana. 594, 720
Monachi non ſint negotiatores. 604
Seculares non deputentur ad victum monachorum. 605
Mulieres non habitent in locis monachorum. Ibid.
Monachi non nutriant animalia ſeu perſonas ſeculares in monaſterio. Ibid.
Reditus pro alimentis monachorum terminis conſuetis reddendi. 606
Quomodo monachi creandi. Ibid.
Quando licentia iis extra monaſteria eundi concedenda. 608
Monachi ad beneficia mittendi. Ibid.
Ab eſu carnium abſtineant. 609
Monachi obtinentes beneficia in alienis monaſteriis. 610
Beneficia a papa obtinentes. 611
Antiquus numerus monachorum ſervandus in beneficiis. Ibid.
Solvant procurationes. Ibid.
Peccantes contra regulas ordinis quomodo puniendi. 611, 612
Monachi ordinum Mendicantium. 612
Monachorum nigrorum capitulum apud Northampton. 626, 656, 713
Nomina praelatorum, qui in hoc capitulo apparere debebant. 658
Cenſurae ordinis nigrorum monach. revocantur. 715, ſeqq.
Literae abbatum in capit. prov. monachorum apud Northampt. 717
Quomodo divinum officium ab iis peragendum. 718, 729
Occupationes monachorum quae. 723
Acta capitularia ordinis nigrorum monach. 713, 729, ſeqq.

Monaſterium. v. *Conventus. Infirmi. Clauſtrum. Sylva.*
Ratio adminiſtrationis bonorum monaſterii quotannis reddenda. 17
Prior monaſterii clauſtrales ſupervideat. 245
Oſtia et officia monaſteriorum claudenda. 249
Maneria monaſterii cuſtodienda. Ibid.
Archiep. Cantuar. mandatum de fructibus monaſteriorum. 557
Praeceptores grammat. logicae, et philoſophiae in monaſteriis ſuſtentandi. 594
Studentes ex monaſteriis ad univerſitates mittendi. Ibid.
Penſiones ſtudentibus in monaſteriis aſſignandae. 596
Jura monaſteriorum quomodo concedenda. 599
De ſpoliis monaſteriorum. 601
Loca monaſteriorum non tradenda ad firmam, niſi cum certa ſolennitate. 603
Inſtrumenta et ornamenta monaſteriorum ubi tenenda. Ibid.
Monaſteriorum praepoſiti ad ſacerdotium promovendi. 610
De monaſteriis contra regulas ordinis peccantibus. 611
Delatores, conſpiratores in monaſteriis quomodo puniendi. 612
Commune ſigillum monaſteriorum. 721
Graves culpae in monaſteriis quomodo puniendae. Ibid.
Quomodo refectiones fiant in monaſteriis. 722
Quinam extra monaſteria mittendi. 723
Hoſpitalitas exercenda in monaſteriis. 724
Monachorum ſtudentium gradus academici, chorus, muſaeum. 724, 725

Moniales ſancte vivant. 15, 61
A certis locis non exeant. 18, 257
Non niſi ſociatae aliis in loca publica exeant. 18
Monialibus de Godeſtowe ordinationes Joh. Peckham. 37, 38
Quomodo divina officia a monialibus celebranda. 37, ſeqq.
Injunctio pro cuſtodia caſtitatis monialibus. 38, 39
Corruptores monialium puniendi. 58, 59

Monmouth Johannes de, epiſcopus Landaven.
Coadjutor archiep. Cantuar. 422

Monteacuto Simon de, epiſcopus Wigorn.
Breve regis Edw. III. ei de penſione ſolvenda clerico regis. 571
Reſponſum ejus. Ibid.

Monteforti Almaricus de. v. *Almaricus.*

Moravienſis epiſcopus, A.
Sententia ejus contra Will. de Fentona lata. 43

Mortuaria.
Unde ſolvenda. 21, 29, 158, 176, 279
Bulla Martini IV. de mortuariis. 66

Mortui. Ne in vigiliis mortuorum fiant inhoneſta. 706, 707

N

NAtales. Bulla Clementis V. papae, ut archiep. Cantuar. poſſit diſpenſare cum 100. clericis ſuper defectu natalium. 433, 434

Negotiationes nullae fiant in eccleſiis. 14

Newenham. In coemeterio de Newenham mercata, negotiationes, et placita ſecularia prohibentur. 282, ſeqq.

Nicolaus III. papa Romanus.
Literae archiep. Eborum ad eum. 43
Bulla ejus archiep. Cant. de pace, et ſubventione terrae ſanctae. 44, ſeqq.

Nicolaus IV. Bulla ejus de injuriis perſonis eccleſ. illatis. 173
Alia de nova taxatione beneficiorum in Anglia, Scotia, Hibernia, et Wallia. 180, ſeqq.

Northampton. v. *Monachi.*
Clerus convocatur ad parl. apud Northampton. 91, 92

Norwicenſis. v. *Middleton. Walpole. Salmon. Ros.*
Synodus. 25
Magna clades in eccleſ. et civitate Norwicen. Ibid.
Procuratorium capituli Norwicen. pro convocatione. 401
Informationes et libellus contra epiſcopum Norwic. de primis fructibus ab eo perceptis. 404, ſeqq.
Edw. II. literae priori et conventui Norwicen. de ſubſidio mutuo dando. 429, 511
Reſponſio prioris et convent. Norwicen. ad literam regis. 429
Negotia eccleſiae Norwicen. ſede vacante, ad curiam Romanam deferri jubentur. 530, ſeqq.

Novitii. Profeſſionem facere debent. 15
Quomodo novitii ordinis monachorum tractandi. 723

Nuncii. v. *Roma. Legatus.*
Nunciis ad ſedem apoſtolicam a clero Angliae ſubſidium conceditur 232, 242, 535

O

OBedientiarii, qui, et eorum officium. 719, ſeqq.

Oblationes. De capellarum oblationibus reſtituendis matrici eccleſiae. 9, 748
Oblationes eccleſiis factae. 137, 418, 704

INDEX.

A quibus et quomodo eccleſiis praeſtandae. 160, 183, 297
Archiep. Cantuar. literae, ne poſt perceptionem corporis Chriſti in die Paſchatis miniſtrentur oblationes. 528
Excommunicatio impedientium oblationes conſuetas et decimas colligere. 553, 554
De oblationibus per laicos occupatis. 705
Officialis. v. *Curia.*
Commiſſio officialitatis, ſede Cant. vacante. 185
Officialis curiae de Arcubus praeſens ſit in judicio. 204, 205
Officialis eccleſiae familiam bene ordinet. 248, 299
Officium. v. *Eccleſia.*
Divinum officium nocturnum et diurnum in eccleſia peragendum. 144, 244
Ne pro ſpiritualibus officiis miniſtrandis quicquam exigatur. 150
Non ſupplantetur aliquis in officio ſuo. 206
Pro defunctis peragendum. 248
Sacerdos divina officia non peragat ſolus. 416
Officiarii eccleſiaſtici jurare debent ſub initio officii. 418
Oleum pro infirmis. 179
De conſervatione olei. 512
Orationes. v. *Terra S. Rex. Preces.*
Pro nobilibus Angliae in Franciam et Vaſconiam miſſis. 216
Regi Edw. II. et reginae Iſabellae orationum beneficia conceduntur. 421
Pro ſtatu regis et regni ordinantur ab archiep. Cantuar. 437, 439, 447, 498, 529, 582
Breve regis Edw. III. ad orandum pro rege et ſtatu Anglicano. 576, 624, 695
Prior et cap. Cantuar. orationes per provinciam Cantuar. fieri jubent. 738
Oratoria conſtruenda et reparanda. 137
Ordinationes. v. *Conſtitutiones.*
Ordines. Ordinati.
Quinque ordines non ſunt conferendi ſimul. 53
Sacramentum ordinis quid. 137, 295, 512
Cautiones circa ordines dandos neceſſariae. 137
De ordinatis. Ibid.
Alienae ordinationis presbyter ſine examinatione, et literis dimiſſoriis non admittatur. 150
De examinatione ordinandorum. 512
Orleton Adam de, epiſcop Hereford.
Excuſat ſe de veniendo ad concilium. 509
Oſſorienſis epiſcopus. v. *Ledredus.*
Othoboni cardinalis conſtitutiones. p. 1. innovantur. 42
Statuta clerus Scotiae obſervare recuſat. 19
Literae archiepiſcopo Eborum de levanda decima. 21
Othonis cardinalis conſtitutiones confirmatae. 1. renovatae. 42
Oxenden Richard. de, prior Cant. eccleſiae. 577
Oxonium.
Convocatio apud Oxeneford. 24
Breve regis Edw. I. pro pace univerſitatis Oxon. 25
Tuitio libertatum ſcholarium Oxon. per J. Peckham. 39
Archiep. Cantuar. literae cancellario — univerſ. Oxon. de vitandis erroneis opinionibus in ſcientiis. 107, ſeqq.
Aliae contra priorem fratrum Praedicatorum. 109, 110
Archiep. Cantuar. literae pro univerſitate Oxon. 111
Epiſcopus Lincoln. conciliatur cum cancellario Oxon. 113
Archiep. Cantuar. literae epiſcopo Lincoln. de viſitatione Oxon. 127
Varia delicta in univerſ. Oxon. 214
Archiep. Cantuar. reſpondet petitioni Oxon. 218
Bonifacius VIII. privilegia univerſ. Oxon. confirmat. 271, 272
Stipendium Hebraicam linguam docentis Oxonii. 500
Cancellarius Oxon. citatur in literis cardinalis in curia Romana. 526, ſeqq.
Talhardus cardinalis, archidiac. Oxon. 526
Mandatum epiſcopi Bath. et Wellen. de relevamine acad. Oxon. paupertate preſſae. 551
Aliud ejuſdem de cancellarii praelectionibus. 578
Fundatio et ordinatio collegii Dunelm. in Oxon. 613, ſeqq.

P

PAllium archiepiſcopale.
Forma traditionis pallii. 199
Petitionis ejuſdem forma. Ibid.
Juramentum in receptione palii. Ibid.
Papa. v. *Roma.*
Paraſceve. Sim. Mepham conſtitutio de obſervatione feſtivitatis diei Paraſceves. 552
Parliamentum.
Clerus convocatur ad parl. apud Northampton. 91, 92, 545, 563. apud Ebor. 92, 570. apud Weſtmonaſt. 215, 506, 575, 581
Excuſatio abſentiae a parl. 215, 564
Gravamina cleri in parl. M.CC.LXXX. propoſita. 315, ſeqq.
Clerus citatur ad parl. ab arch. Cantuar. 408
Breve regium Walt. Raynold, epiſc. Wigorn. de non veniendo ad parl. Ibid.
Parochia. Parochiani.
Parochiani addiſcant formam baptiſmi. 2, 131
Decimae pecorum in diverſis parochiis paſcentium quomodo ſolvendae. 29
Ornamenta eccleſiae ad parochianos ſpectantia. 49, 280
Parochiani ſimplices in fide inſtruendi. 54
Parochiani frequentent eccleſias diebus dominicis. 145
Piſcatores applicantes in alia parochia. 177
Paſchalis Johannes, epiſcopus Landavenſis.
Commiſſionem accipit a priore Cantuar. ad celebrand. ordines. 744
S. Patricius. Feſtum ejus celebrandum. 750
Patronus. Patronatus.
Patronus eccleſiaſticus vel ſecularis non praeſentet ad benefic. eccleſ. niſi cum ſciverit illud vacare. 6
Qui jus patronatus opponunt, excommunicandi. 56
Clandeſtinae inquiſitiones in beneficiorum patronos non ſunt faciendae. 58
Jus patronatus non tractetur in curia regis. 90
Pax. Bulla Johannis XXII. de reformanda pace. 471, ſeqq.
Peccata. v. *Crimen. Pecunia. Poenitentia.*
Septem peccata capitalia. 55
Peccata, propter quae poenitens ad epiſcopum; alia, propter quae ad papam mittendus. 166, 167
In peccata relabentes quomodo puniendi. 417
De peccato in alieno decanatu commiſſo. 700, 701
Peccata, in quibus poenitentiarius abſolvere non poteſt. 748
Peckham Johannes. v. *Concilium. Conſtitutiones. Oxonium.*
Litera ejus per nuncios regios epiſcopis traditur. 49, 50
Aliae contra exemptos non venientes ad concil. provinc. 63

INDEX.

Aliae Edw. I. regi de libertate eccleſiae. 64
Aliae eidem pro Almarico de Monteforti. 71
Proceſſus ejus in Wallia contra Lewellinum, principem Walliae. 73
Epiſcoporum prov. Cantuar. articuli contra eum. 75, 76
Reſponſiones ejus ad articulos. 76
Ordinatio ejus ſuper querelis officiali Cant. illatis. 77
Epiſtolae ejus procuratoribus Cantuar. provinciae de negotiis in curia Rom. agendis. 78, ſeqq.
Epiſtola ejus contra Wallenſes. 82, 83
Ejus commiſſio epiſcopo Exon. data. 83
Literae ejus de epiſcopi Herefordenſis rebellione. Ibid.
Aliae de proceſſu contra decanum de Wolverhampton. 85, ſeqq.
Ejus commiſſio de excommunicatione Wallenſium rebellium. 87
Ejus proceſſus contra epiſcopum Winton. 88
Ejus literae pro deſtruendis ſynagogis Judaeorum. 88, ſeqq.
Aliae de bonis Cant. eccleſiae a Rob. Kylwardby avectis, reſtituendis. 89
Aliae epiſcopum Bath. et Wellen. ſuum conſtituentis vicarium. Ibid.
Commiſſio ejus epiſcopo Bath. et Wellen. conſtituens eum vicarium epiſcopi Aſſaven. 90
Epiſtola ejus, ne jus patronatus tractetur in curia regis. Ibid.
Sententia ejus contra facinoroſos, qui in eccleſia S. P. London. ſcelera patrarunt. 91
Ejus literae ſynodales de ſubſidio terrae S. a rege Edw. I. ablato. 94. Aliae. 97, 98
Aliae de jure Cantuar. eccleſiae. 98, 123
Ejus epiſtola de cauſis in curiam archiep. tractis. 99
Statutum ejus contra impetrantes prohibitiones regias. 100
Literae ejus de ſacrilegiis, incendiis, etc. in Wallia perpetratis. 101, ſeqq.
Aliae pro juribus priſtinis Wallenſis eccleſiae confovendis. 103
Anianum epiſc. Aſſavenſem purgat. 103, 104
Literae ejus de vitandis erroneis opinionibus in ſcientiis. 107, ſeqq.
Aliae contra priorem fratrum Praedicatorum. 109, 110
Aliae pro univerſitate Oxon. 111
Aliae de erroribus ſuſcitatis per Praedicatores. 112, 121, 122
Aliae de bajulatione crucis archiep. Ebor. 119
Aliae de viſitatione Oxon. 127
Aliae contra archiep. Ebor. 128
Mandatum ejus pro Sabbatis obſervandis. 174
Aliud pro fratribus Minoribus Exon. 175
Henrici prioris Cantuar. de ſepultura J. Peckham. 184
Pecunia non eſt ſumenda pro expiando crimine notorio. 9, 10, 700
Pecunia pro ſubſidio terrae S. a rege Edw. I. ablata. 94, 97, 98
Pro reparatione eccleſiae. 286
Johannis XXII. bulla ſuper pecunia regi mutuo danda. 464
Penſiones eccleſiis ſolvendae. 172
Perthum in Scotia. Concilium ibi. 27, 43, 511
Piſcatura. Piſcis. Decimae ſolvendae. 177
Piſcatores applicantes in alia parochia. Ibid.
Pluralitas. v. *Commendae.*
Statuta contra pluralitatem beneficiorum eccleſ. 33, 34
Pluralitatem beneficiorum habentes excommunicati, non ſunt abſolvendi. 53, 54
Beneficiorum vitanda, et quomodo ſatisfacienda 60
Poenitentia. Poenitentiarii. Poenitentes.
Poenitentia quomodo peragenda. 53, 133, 161, 294
Non exponatur venalis. 134
Deus eſt medicus peccatorum poenitentium. 162
Poenitens praecepta Dei examinet. Ibid.
Peccata, propter quae poenitens ad epiſcopum vel papam mittendus. 166, ſeqq.
Quomodo injungenda. 167
Aegrotis quomodo injungenda. 168
Articuli, quos ſacerdos poenitentem docere debet. Ibid.
Laicus poenitens a ſacerdote inſtruendus. Ibid.
Poenitentiarii qui? 170
Prioris Cantuar. literae pro poenitentiis fratrum relaxandis. 521
Peccata, in quibus poenitentiarius abſolvere non poteſt. 748
Pontefractenſis ſynodus. 41
Pontiſara Johannes de, epiſcopus Winton. electus. 88
Praecepta. v. *Mandata.*
Praedicatores fratres. v. *Salopia. Goraſtona.*
Literae arch. Cantuar. contra priorem fratrum Praedicatorum. 109, 110
Aliae ejuſdem cardinalibus Romae de erroribus ſuſcitatis per Praedicatores. 112
Literae arch. Cantuar. contra errores fratrum Praedicatorum. 121, 122
Fratrum Praedicatorum exceſſus. 228
Admittuntur ad praedicand. et audiend. confeſſiones. 257, 264
Arch. Cantuar. literae pro fratribus Praedicatoribus. 458
Praelatus. v. *Epiſcopus. Eccleſia. Juramentum.*
Fructus eccleſiarum vacantium non percipiant praelati. 8
Quomodo procurationes percipere poſſunt. 9
Prohibitio regis, ne praelati aliquid ordinent in praejudicium regis. 224, 225
Petitiones praelatorum et cleri Angliae faciendae papae. 234
Reſponſiones praelat. et cleri Cantuar. prov. ſuper 4. articulis. 236
Nomina praelatorum, qui in capitulo nigror. monachor. apparere debebant. 658
Officium praelatorum. 719
Praelati ſint unanimes. 724
Non ſint negligentes. 729, ſeqq.
Praemunientes. Praemunitorium.
Clerus ad parliamentum vocatur per Praemunientes. 215
Regis Edw. III. praemunitorium clero provinciae Cantuar. 545
Praeſentatus. Ne pactio fiat cum praeſentatis ad beneficium. 14
Preces. v. *Orationes.*
Faciendae propter aeris intemperiem. 171
Propter victoriam contra Scotos. 242
Pro ſtatu regis et regni. 213, 453, 468
Presbyteri. v. *Ordines. Clerici. Sacerdotes. Rector.*
Filii eorum quomodo patribus ſuccedant. 60
Primo ordinationis anno parochiam non regant. 149
Presbyteri rectorum quales: quibus eccleſiis praeficiendi. 170
Presbyteri capitulis interſint. Ibid.
Stipendia presbyterorum. Ibid.
Officium eorum. Ibid.
Priores. Petitio eorum contra citationis formam ad concilium Lincoln. 517
Proceſſiones fiant pro pace regni et terrae S. 14

Man-

Mandatum arch. Cantuar. pro proceſſionibus faciendis. 507, 752

Procurationes. Quomodo archidiaconi, epiſcopi, et praelati procurationes percipere poſſunt. 9

Procuratores. v. *Curia. Advocati.* de *Arcubus.*
- Juramentum eorum in curia Cantuar. 27, 204
- In curia Romana. 78, ſeqq.
- Numerus, ſedes, et loca procuratorum. 205
- Archiep. Cantuar. regi miſſi. 220
- Archiepiſcopo Cantuar. per procuratorem viſitare a papa conceditur. 434

Procuratorium. v. *Concilium.*
- Archiep. Cantuar. nunciis Romam euntibus datum. 30, 31
- Aliud ejuſdem pro ſubſidio expetendo in convocatione. 41
- Falſa procuratoria non ſunt ſignanda. 57
- Poena occultantium procuratoria. 206
- Capituli Norwicen. pro convocatione. 401
- Prioris et cap. Cantuar. procuratorium ad concilium Viennenſe. 407
- Archiep. Cantuar. ad intereſſendum convocationi Leyceſtrenſi. 539
- Epiſcopi Elienſis in convocatione. 728
- Procuratorium quomodo conſignandum. 748

Profeſſio. Novitii profeſſionem facere debent. 15

Prohibitio. Statutum archiep. Cantuar. contra impetrantes prohibitiones regias. 100
- Regis Edw. I. ne praelati aliquid ordinent in praejudicium regis. 224, 225
- Regis Edw. II. ne fiat collecta in concilio, ipſo inconſulto. 420
- Litera regis pro moderanda prohibitione regia. 497
- Prohibitio regia contra concilium prov. Cantuar. 532

Promotio. De clerici promotione ratione promotionis epiſcopi. 454, 466

Protocollum curiae. 208

Q

QUadrageſima. Rector eccleſiae tempore quadrageſimae decedens fructus autumni ſequentis legare poteſt. 157

Quaeſtores qui, et a quo admittendi? 750

Quivil Petrus, epiſcopus Exon.
- Commiſſio ei data ſuper articulis contra archidiac. Cornubiae. 83
- Synodus Exonienſis. 129, 168

R

RAdynges. Concilium apud Radynges. 24, 32
- Revocationes proviſionum concilii Redyngenſis. 40

Raynold Walter. epiſc. Wigorn. deinde archiepiſc. Cantuar. v. *Decima. Proceſſio.*
- Breve regium ei de non veniendo ad parliam. 408
- Bulla Clement. V. de proviſione Cantuar. eccleſiae per eum. 430, ſeqq.
- Variae bullae gratioſae ei a papa conceſſae. 431, 433, ſeqq. 440, 441
- Rob. Winchelſey ſtatuta obſervari jubet. 436
- Orationes pro ſtatu regni et regis ordinat. 439, 447
- Literae ejus monitoriae ad ſuppeditand. neceſſaria Templariis. 447
- Diſſenſio inter eum et archiep. Ebor. 448
- Sententiam fert in perturbantes jura eccleſiae. 450
- Injunctiones ejus. 455, 512
- Ordinatio ejus de forma et modo ſequeſtrationis fructuum. 497, 498
- Literae ejus papae pro canonizatione R. Winchelſey. 536

Rector eccleſiae. v. *Clerici. Sacerdotes.*
- Ne pro rectorum delictis eccleſia a divinis ſuſpendatur. 150
- Tempore Quadrageſimae decedens fructus autumni ſequentis legare poteſt. 157
- Contentiones de decimis inter eos et parochianos evitentur. 159
- Non defraudentur jure ſuo in decimis percipiendis. Ibid.
- Sint bene morati. 169. Capitulis interſint. 170
- Quae parochiani, quae rector eccleſiae invenire debet. 280
- Sacerdotes rectoribus juramentum praeſtent. 280, ſeqq.
- Officium rectorum eccleſiae. 299

Refectorium. v. *Monachi.*
- Comedentes extra refectorium. 247

Religioſi. v. *Clerici.*
- Non utantur veſtibus pretioſioribus quam alii fratres. 17
- Antiquus eorum numerus ſervetur. Ibid.
- Non emant vel vendant. Ibid.
- Frequenter confiteantur, et frequenter S. ſynaxi utantur. 18
- Concordiam in diſciplina et religione alant. 58
- Non fiant executores teſtamentorum. 59
- Mandatum arch. Ebor. religioſis S. Auguſtini de uniformitate habitus. 62
- Vicarii religioſorum. 177
- Abbas et convent. S. Edmundi appellant ad papam contra gravamina religioſorum. 422

Reliquiae. v. *Sancti.*

Reſidere. Reſidentia.
- Archiep. et epiſcopi in dioeceſibus reſideant. 10
- Clerici in beneficiis ſuis reſideant. 12, 143, 501
- Diſpenſatio de non reſidendo. 13
- De cura ſuper non reſidentia, et portione aſſignanda reſidenti. 502

Rex. Regina. Regnum. v. *Edw. I. II. III. Prohibitio. Orationes. Preces. Concilium.*
- Regis et regni pacem perturbantes excommunicandi. 56
- Jus patronatus non tractetur in curia regis. 90
- Breve regis pro convocando clero apud Northampton. 91, ſeqq.
- Statutum archiep. Cantuar. contra impetrantes prohibitiones regias. 100
- Commiſſio ejus ad abſolvend. venientes ad pacem regis. 203
- Convocatio de remedio contra pericula regni. 219
- Archiep. Cantuar. colloquium cum baronibus regni. 227
- Archiep. Cantuar literae ſuper ſtatu regni Angliae. 231
- Breve regis pro levando ſubſidio, cum executione ejus. 426, ſeqq.
- Johannis XXII. bulla de rebus ad regnum pertinentibus. 470

S. Richardus, Ciceſtren. epiſcopus. Feſtum ejus. 300

Ripponenſe concilium. 285

Rodelan. Sedes Aſſavenſis epiſcop. ad Rodelan transferri jubetur. 100, ſeqq.

Rodington eccleſia de, appropriatur collegio Dunelm. 617

Roffenſis epiſcopus. v. *Hamo.*
- Pecunia ei ſolvitur ob excambium manerii de Lambeth. 510

Roma. Romanus. v. *Eccleſia.*
Procuratorium nunciis Romam euntibus datum. 30, 70, ſeqq.
Procuratorium capituli Cant. in Rom. curia. 193
Papa inconſulto, nihil de bonis eccl. diſponatur. 226
Nunciis ad ſedem apoſtolicam miſſis ſubſidium a clero Angliae conceditur. 232, 239, 242
Petitiones praelat. et cleri Angliae faciendae papae. 234
Prioris Cantuar. literae papae de negotiis eccleſiae Anglicanae. 252
Archiep. Cant. papae exennium mittit. 252, ſeqq.
Abbas et convent. S. Edmundi ad papam appellant. 422
Cardinalibus eccleſ. Romanae violentia infertur in electione novi papae. 449
Literae Edw. II. ut eccleſiae Rom. celeriter provideatur. 450
Literae Edw. III. contra appellationes ad curiam Romanam 584
Romanus Johannes, archiepiſc. Eborum.
Literae ejus de convocatione Ebor. 127
Excommunicat epiſcopum Dunelm. 184
Aſſiſas tempore Septuageſ. et Sexageſ. tenere permittit. 200
Ros Robertus de, rector eccleſiae de Horſted Norwic. dioeceſ. 404
Royardi Bernardus, papae capellanus. Ibid.

S

Sabbatum. v. *Dies dominicus.*
Sacerdos. v. *Clerici. Rector.*
De ſtipendiis ſacerdotum. 147
Articuli, quos ſacerdos poenitentem docere debet. 168
Laicus poenitens a ſacerdote inſtruendus. Ibid.
Honeſtas, caſtitas ſacerdotum. 176
Rectoribus eccleſiarum ſacerdotes juramentum praeſtant. 280, ſeqq.
Divina officia non peragat ſolus. 406
Qualiter ſe habeat ſacerdos in audiendo confeſſiones. 513
Sacerdos revelans confeſſionem quomodo puniendus. 514
Sacramentum. v. *Ordines. Confirmatio.*
Ne pro ſacramentis eccleſiaſticis aliquid exigatur. 2
Septem ſacramenta eccleſiae. 56, 130
Laicis non licet ſacramenta miniſtrare. 747
Salmon Johannes, Norwicen. epiſcopus.
Informationes et libellus contra eum de primis fructibus ab eo perceptis. 404, ſeqq.
Salopia Radulphus de, epiſcop. Bath. et Wellen. v. *Oxon.*
Prioris ordinis Praedicatorum epiſtola pro eo. 556
Ordinatio ejus de feſtis in ſua dioec. celebrandis. 711
Mandatum ejus ad denunciandum excommunicationes. 727
Conſtitutiones ejus. 735, ſeqq.
Mandatum ejus de confeſſionibus tempore peſtilentiae. 745
Sancti. Reliquiae eorum in veneratione habendae. 155, 300
Feſtivitates eorum celebrandae. 300
Sandfordi Johannes de, archiepiſc. Dublin. 120
Sarum. v. *Scamel.*
Coadjutor epiſc. Sarum infirmo ordinatur. 66, 67
Scamel Walter, epiſcopus Sarum.
Appellatio capituli Cantuar. contra conſecrationem ejus. 113
Scandalizare. De ſcandalizantibus, et eorum poena. 503
Scapeya. Joh. de Dovor fit monialis de Scapeya. 450
Scientiae. Literae archiep. Cantuar. de vitandis erroneis opinionibus in ſcientiis. 107, ſeqq.
Scona. Concilium generale ibi. 524
Scot Petrus promovetur ab archiep. Cantuar. virtute bullae papalis. 466
Scotia. Scoticum. v. *Concilium. Perthum: Clerus. Dondeum.*
Concilium provinciale Scoticum. 19
Clerus Scotiae Othoboni card. ſtatuta obſervare recuſat. Ibid.
Concilium praelat. et cleri Scotiae apud Perthum. 27, 43, 511
Convocatio pro defenſione eccleſiae contra Scotos. 228, 229, 511
Decima pro repulſa Scotorum conceditur a clero. 229, ſeqq. 451
Literae ad laudand. Deum ſuper victoria contra Scotos. 242
Bonifacii VIII. bulla regi Edw. I. de regno Scotiae. 257, ſeqq.
Archiep. Cantuar. literae papae de ſtatu regni Scotiae. 261, ſeqq.
Concilium Scoticanum apud Dondeum. 302, ſeqq.
Proceſſus facti contra Templarios in Scotia. 380
Mandatum archiep. Cantuar. de orationibus faciendis pro rege in Scotia pugnante. 447
Regis Edw. II. literae pro auxilio praeſtando contra Scotos. 514
Bulla Johannis XXII. privilegia coronationis regum Scotiae continens. 555
Segrave Gilbertus de, London. epiſcopus. 429, 430
Sepultura. Locus ſepulturae eligi poteſt. 747, 750
Sequeſtratio. Sequeſtrum.
Ordinatio Walt. Raynold, arch. Cant. de modo et forma interponendi ſequeſtrationes fructuum 497
Sequeſtrum non violetur. 709
Sodorenſes conſtitutiones. 175
Somerſete Henricus de, decanus Exon. 277
Stapeldon Walt. epiſcop. Exon. 290
Regis literae ei in cauſa Hugonum le Deſpenſer. 509
Statuta. v. *Conſtitutiones.*
Stratford Johannes, archiep. Cantuar.
Decretum poſtulationis, et negotium electionis ejus in archiep. Cantuar: 564, ſeqq.
Literae regis Edw. III. papae Johanni XXII. de electione ejus, et de pallio pro eo. 567, ſeqq.
Joh. Stratford literae contra exactores IX. velleris regi in parliam. conceſſi. 659
Literae regis contra J. Stratford. 661, ſeqq. 674
Aliae regis ad papam Benedict. XII. contra archiep. Cantuar. 671
Joh. Stratford excuſatio contra accuſationes regis. 663, ſeqq.
Literae ejus epiſcopo Bath. et Wellen. de literis regiis contra archiep. Cantuar. 670
Conſtitutiones ejus. 675, ſeqq.
Statuta ejus Lambethenſia. 681, ſeqq. 696, ſeqq.
Studentes. v. *Monaſterium.*
Officium prioris ſtudentium. 732
Quinam ad ſtudium generale mittendi. 733
Subſidium. v. *Decimae. Concilium.*
Terrae S. ſubſidium ab epiſcopis Angliae conceſſum. 20
Forma juramenti colligentium ſubſidium terrae S. 21
Concilium et reſponſio epiſcoporum de ſubſidio. Ibid.
Literae regis de collectione viceſimae ab epiſcopis conceſſae. 22
Concilium Lond. pro ſubſidio regi conceſſo. 37
Literae regis Edw. I. epiſcopo Wigorn. de ſubſidio cleri. 40

Procuratorium archiep. Cantuar. pro ſubſidio expetendo in convocatione. 41
Subſidium conceſſum in ſynodo Pontefractenſi. 42
Subſidium terrae S. a rege Edw. I. ablatum. 94, 97, ſeqq.
Clerus conſultat de ſubſidio regi concedendo. 218
Nunciis ad ſedem apoſtol. miſſis ſubſidium a clero Angliae conceditur. 232, 242, 535
Abbas de Waltham monetur ſolvere ſubſidium. 260
Archiepiſcopo Cantuar. conceditur. 265
Subditi epiſcopi London. compelluntur ad ſolutionem ſubſidii. 269
Subſidii taxatoribus et collectoribus poenae infliguntur. 270
Literae epiſcopo Elienſi de ſubſidio. 271
Archiep. Cantuar. et epiſcopi licentiam a papa petunt regi ſubſidium dare. 274
Subſidium cleri. 408
Breve regis Edw. II. pro ſubſidio levando in concilio London. conceſſo. 426, 456, 515
Edw. II. literae de ſubſidio mutuo dando. 429, 514
Superbia radix vitiorum. 163
Sutton Oliver, epiſcop. Lincoln. 111, 121, 122, 127, 230
Conciliatur cum cancellario univerſ. Oxon. 113
Sylva ad monaſterium ſpectans quomodo vendenda. 599
Sylva coedua decimanda. 704
Synagoga. v. *Judaei.*
Synodus. v. *Concilium. Conſtitutiones.*
Synodales literae archiep. papae pro Almarico de Monteforti. 72
Aliae de ſubſidio terrae S. a rege Edw. I. ablato. 94
Bis in anno in Dunelm. 416
Swinfield Richard. epiſc. Herefordenſis.
Excuſat abſentiam ſuam a parliam. 215. a concilio legatino London. 421
Monetur de ſolutione ſubſidii. 261
S. *Swithini* feſtum. 300

T

Talbardus cardinalis, archidiaconus Oxon. 526
Taxatio beneficiorum in Anglia, Scotia, Hibernia, et Wallia. 180, ſeqq.
Templarii. Acta contra Templarios in regnis Angliae, Scotiae, et Hiberniae. 329, ſeqq. 406, ſeqq.
Articuli iis ad examinandum propoſiti. 331, 332, 347, 349, 350, 352, 368
Miſſi ad turrim London. de diverſis comitatibus. 346, 347
Depoſitiones eorum ſuper remiſſionibus et abſolutionibus in eorum capitulis. 356
Articuli probati et liberati contra Templarios. 358
Teſtes ſingulares contra Templarios. 358, 359
Proceſſus contra Himbertum Blanke in Gallia. 364
Proceſſus factus contra Templarios in Lincoln. dioeceſi. 365
Depoſitiones eorum in prov. Ebor. 371
Proceſſus contra eos in Hibernia. 373, 378
Proceſſus contra eos in Scotia. 380
Confeſſiones quorundam Templariorum London. 383
Inſtrumentum publicum ſuper reconciliatione Templarior. poenitentium. 388, ſeqq.
Forma abſolutionis fratris Templarii. 389
Templarii poenitentes in gratiam recepti. 389, ſeqq.
Proceſſus contra Templarios in duobus conciliis Ebor. 393, ſeqq.
Publicatio caſſationis ordinis Templariorum. 401
Literae contra detentores bonorum Templi. 499

Nomina Templariorum.

Perci̇val de Sancto Albano.
Joh. de Aley.
Rob. de Altona.
Godefr. des Arches.
Walt. Bacheler.
Nic. Bakun.
Joh. de Balwadonu.
Ric. de Balybyn.
Alex. de Bartholomaeo.
Radulph. de Barton.
Rob. de Baſingeſtoke.
Mich. / Will. de Baskevile.
Rob. de Bayſet.
Will. de Beche.
Tho. Beleby.
Will. de Beleſale.
Tho. de Bellhouſe.
Will. de Bellojoco.
Joh. de Berketon.
Rob. de Bernewalle.
Rich. de Biſteleſham.
Himbert. Blanke.
Ric. de Boclonde.
Tho. de Boleby.
Will. de Botiller.
Rad. de Bradeleye.
Will. de Braſs.
Rob. Broham.
Hugo / Thom. de Broughton.
Gilb. de Brueria.
Alex. de Bulbecke.
Ric. de Burcheſham.
Tho. / Will. de Burton.
Nic. Byterel.
Tho. Cadel.
Rob. de Cammeyl.
Rob. de Campeneyſenyle.
Will. de Canello.
Joh. de Caraton.
Rich. Caſuyt.
Rob. de Cavill.
Will. de Ceſterton.
Will. de Chaleſey.
Tho. le Chamberlayn
Adam de Chaunis.
Will. de Cheneley.
Rich. de Cheſewyk.
Walt. de Choneby.
Lucas Chyn.
Henr. de Clare.
Walt. de Cliffton.
Joh. Coffyn.
Jac. de Columna.
Ric. de Colyngham.
Joh. de Conyngeſton.
Henr. de Craven.
Will. de Crawecoumbe.
Sim. de Dachemount.
Roger de Dalton.
Rich. de Deardwile.
W. de Denedale.
Joh. de Dokeſworth.
Will. le Dorturer.
Joh. de Dunſtabell.
Joh. de Ebreſton.
Joh. de Eccle.
Will. de Egendon.
Will. de Erynge.
Joh. de Eſſenden.
Rad. de Eveſham.
Joh. Euleye.
Jac. de Fauconi.
Rich. de Faverſham.
Tho. de Fenn.
Will. de la Fenne.
Will. de la Forde.
Henr. de Form.
Tho. de Fronby.
Walt. de Gadesby.
Joh. Gay.
Will. de Grafton.
Petr. de Griffer.
Ric. de Gromekyn.
Alex. / Henr. / Rob. de Halton.
Rob. de Hamilton.
Joh. de Hartil.
Henr. de Haſelakeby.
Joh. de Hautevile.
Hugo de Hege.
Rich. de Herdewyk.

Rob.

INDEX.

Rob. Will. } de Hereford.
Joh. de Herlegrave.
Adam Roger } de Heton.
Roger de Higenden.
Ivo de Houghton.
Joh. de Hufflet.
Nic. de Hurler.
Brian de Jay.
Nic. de Irton.
Rob. de Sancto Juſto.
J. de Kanvile.
Phil. de Keneſeke.
Petr. de Keningeſton.
Hen. de Kerley.
Nic. de Kilmay.
Rad. Rog. } de Kilmayman.
Will. de Kilros.
Ric. Kiſſock.
Henr. de Langcliega.
Adam de Langeport.
Rob. de Langveton.
Adam de Latymer.
Petr. de Leveneuſe.
Rog. de Linginton.
Rog. de Lodelowe.
Rad. de London.
David Longus.
Tho. de Ludham.
Hugo de Lummour.
Rob. de Lusk.
Rad. de Malton.
Hugo de Mareſcall.
Phil. de Mewes.
Will. de Middleton.
Henr. Montravers.
Roger. Will. } de la More.
Joh. de Moun.
Joh. Rich. } de Newent.
Alanus de Neweſon.
Rogerus Norreis.
Petrus de Oteringham.
Adam de Overton.
Joh. Rich. } de Palmere.
Henr. Paul.
Nichol. Peche.
Rich. Peitevyn.
Henr. de Pembroke.
Hugo Humb. } de Perraut.
Will. de Pokelington.
Rob. de Pourbriggs.
Walt. de Prendregeſt.
Will. Quarell.
Tho. de Racho.
Steph. de Radenhall.
Will. Raven.
Rad. de Rayndon.
Steph. de Redenay.
Gilb. de Rene.
Bern. de Revel.
Joh. de Rewes.
Rich. de Rippon.
Will. de Rokele.
Joh. de Romayn.
Henr. Roucliff.
Rad. de Rouſton.
Guil. Ruſtayn.
W. de Sandwyk.
Joh. Sarracenus.
Rob. Will. } de Sautre.
Will. de Scorlag.
Rob. le Scot.
Tho. Scot.
Will. de Scotho.
Rog. de Sheffield.
Will. de Sinpringho.
Henr. de Sleforde.
Mich. de Sowreby.
Rob. de Sprouton.
Tho. de Stanford.
Steph. de Stapelbrugge.
Tho. de Staundon.
Rog. de Stefend.
Joh. de Stoke.
Henr. de Stone.
Roger. de Stowe.
Sim. de Streche.
Gilb. de Sutton.
Joh. de Suttone.
Hugo de Tadecaſtre.
Henr. Rad. } de Tanet.
Rad. de Tente.
Tho. de Tholoſa.
Tho. de Thoroldeby.
Will. de Thorpe.
Tho. Tocci.
Galfr. de Trewe.
Rob. de Trikenham.
Rob. Will. } de Turville.
Hen. de la Valey.
Galfr. Otto } de Vendaco.
Joh. de Ufflete.
Joh. de Villa Nova.
Rich. de Upladen.
Joh. de Waddon.
Tho. de Walkington.
Henr. Wallens.
Joh. de Walpole.
Rob. Wans.
Will. de Warewyk.
Walt. Waſpayl.
Joh. de Waterford.
Joh. de Wederal.
Will. de Welles.
Joh. de Wendey.
Joh. de Wergave.
Joh. Werkeley.
Nic. de Wickala.
Will. de Winton.
Rob. de la Wolde.
Henr. de la Wole.
Tho. de Wothrope.
Galph. de Wylton.
Rog. de Wymondecote.

Terra ſancta.
  Subſidium terrae S. ab epiſcopis Angliae conceſſum. 20, 452
  Bulla Nicolai III. de ſubventione terrae S. 44, ſeqq.
  Subſidium terrae S. a rege Edw. I. ablatum. 94, 97, 98
  Preces pro terrae S. ſubſidio. 213
  Bulla Clement. V. de decima pro terra S. 288, 289, 431, 432
Teſta Will. papae capellanus. 404
Teſtamentum.
  De executione teſtamentorum. 8
  Religioſi non fiant executores teſtamentorum. 59
  Teſtamenta quomodo facienda. 155, 156, 298, 749
  Quinam executores teſtamentorum nuncupandi, et eorum officium. 156, 157
  Teſtamenta pro concubinis. 171
  Legatarii teſtamentorum. 178
  Teſtamenta nativorum non ſunt impedienda. 553
  Teſtamentorum probationes. 553, 749
  De ſumma pecuniae pro teſtamentorum inſinuar. adminiſtrat.—recipienda. 675, 678
  De teſtamentis et bonis teſtatorum. 706
Teſtimonium falſum perhibentes excommunicentur. 56
Textores decimas ſolvant. 177
Torneamenta inhibentur in Anglia a papa. 437

V

VAſcones violentiam inferunt cardinalibus tempore electionis novi papae. 449
Ufford Joh. de, archiep. Cantuar.
  Bulla Clement. VI. ſuper proviſione ejus ad archiep. Cantuar. 745
Vicarius generalis. 260
Vicarius. v. *Clerici.*
  Reſidentia vicariorum. 5
  In eccleſiis vicarii conſtituendi. 11
  Epiſcopus Bath. et Wellen. vicarius archiep. Cant. et epiſcopi Aſſaven. 89, ſeqq.
  De ſtipendiis vicariorum. 146
  Ne pro vicariorum delictis eccleſia a divinis ſuſpendatur. 150
  Vicarii de ornamentis eccleſiae reſpondeant. 176
  Vicarii religioſorum. 177
  Sacerdotes vicariis juramentum praeſtent. 280, ſeqq.
  Juramentum vicariorum. 502
Viceſima. v. *Subſidium.*
Viennenſe concilium. 407
  Decima conceſſa in eo. 433

Virtutes

Virtutes ſeptem principales. 56
Viſitatio. Viſitare. v. *Benedict. XII.*
Infirmi in clauſtris viſitandi. 17
Publicatio ſententiae contra impedientes archiep. Cantuar. viſitationem in dioec. Cov. et Lichf. 47
Viſitatio univerſitatis Oxon. 127
Archidiaconi viſitatio. 179, 513, 676, 698
Viſitatio eccleſiae Cantuar. 217
Prioris et cap. Dunelm. viſitatio. Motus in illa viſitatione excitati. 267, ſeqq.
Papa archiepiſcopo Cantuar. poteſtatem concedit per procuratorem viſitare. 434, 435
Item, ordine non ſervato, viſitare. 463
Prorogatio viſitationis perſonalis facta archiep. Cantuar. per bullam papae. Ibid.
Bulla papae archiepiſc. Cantuar. pro viſitatione metropolitica. 533
Viſitatio capituli Cantuar. ab archiep. Cant. facta. 577
Quinam viſitatores capituli provinc. nigror. monachor. 591
Unctio extrema quid, et quomodo peragenda. 134, 283
Urbanus VI. papa Romanus.
Bulla ejus de appropriatione eccleſiarum collegio Dunelm. 617

W

WAllia. Wallenſes.
Proceſſus archiep. Cantuar. contra Lewelinum principem Walliae. 73
Reſponſiones Lewelini ad articulos. 74
Arch. Cant. epiſtola contra Wallenſes. 82, 83
Commiſſio archiep. Cantuar. de excommunicatione Wallenſium rebellium. 87, 88
David, filius Griffini principis Walliae. 87
Archiep. Cantuar. literae de ſacrilegiis, incendiis —in Wallia perpetratis. 101, 102
Aliae pro priſtinis juribus Wallenſis eccleſiae confovendis. 103
Aliae contra Maddocum principem Walliae. 202
Walpole Radulph. epiſcopus Elien.
Literae archiep. Cantuar. epiſcopo Elien. de ſubſidio. 271
Olim epiſcopus Norwicen. 404
Waltham abbas de, monetur ſolvere ſubſidium. 260
Wellenſis. v. *Bathon.*
Wengham, canonicus eccleſ. praebendalis de *Wengham.* 229
Wickwane Will. archiep. Ebor.
Literae ejus ad papam Nicol. III. 43
Mandatum ejus religioſis de uniformitate habitus. 62
Wigorn. epiſcopus. v. *Giffard. Gaynesburg. Raynold. Monteacuto.*
Compoſitio inter archiep. Cantuar. et priorem ac convent. Wigorn. 96
Petitio capituli Wigorn. de commiſſione ſpiritualitatis, ſede Wigorn. vacante. 537, 538
Synodus dioeceſana Wigorn. 654
Winchelſey Rob. archiep. Cantuar.
Negotium electionis ejus in arch. Cantuar. 188, ſeqq.
Bullae papae Coeleſtini V. de ejus electione. 197, ſeqq.
Literae ejus comminatoriae contra Maddoc. principem Walliae. 202
Commiſſio ejus ad abſolvend. venientes ad pacem regis. 203
Statuta ejus. 204, 244, 280, 283, 303, 304
Inthronizatur. 214
Viſitat eccleſiam Cantuar. 217
Reſpondet petitioni Oxon. 218
Mittit regi procuratores. 220
Controverſia inter eum et Edw. I. 225
Colloquium ejus cum baronibus regni. 227
Literae ejus Antonio Beck, epiſc. Dunelm. ſuper ſtatu regni Angliae. 231
Aliae ad papam, ad cardinal. Hoſtienſem. 232, ſeqq.
Aliae Thomae Button, epiſc. Exon. de collectione decimae. 235
Aliae regi de gravaminibus eccleſiae Elien. illatis. 237, 238
Aliae archiepiſcopo Dublin. de negotiis in curia Rom. expediendis. 239
Aliae ad laudandum Deum ſuper victoria contra Scotos. 242
Reprehendit epiſcopum Lond. ſuper certificatorio. 243
Bonifacio VIII. exennium mittit. 252, 253
Citat epiſcopos ad reddend. computum de decima. 253, 254
Injuriae et gravamina ei illata revocantur. 254, 255, 275, 276
Inſtituit vicarium generalem in abſentia ſua. 260
Literae ejus de ſtatu regni Scotiae. 261, ſeqq.
Subſidium ei conceditur. 265
Rex Edw. I. conqueritur contra eum. 282, 284
Suſpenditur. 286
Reſtituitur. 290, ſeqq.
Anathematizatio facta per eum. 402, 403
Clericum promovet in epiſcopatu Elien. 406
Monitio ejus contra impedientes concilium. 419
Ejus ſtatuta obſervari jubentur a ſucceſſore. 436
Literae et inquiſitio de miraculis Rob. Winchelſey. 486, ſeqq.
Joh. Drokenesford literae de vita et miraculis ejus. 499
Prioris et cap. Cantuar. literae pro canonizatione ejus. 500, ſeqq.
Walt. Raynold, arch. Cant. literae Joh. XXII. papae pro canonizatione R. Winchelſey. 536
Windeſora. Concilium ibi. 32
Winton epiſcopus. v. *Woodlocke. Concilium. Pontiſara.*
Acta ſuper confirmationem electi Winton. epiſc. 62
Proceſſus contra epiſcopum Winton. 88
Joh. de Pontiſara epiſc. Winton. electus. Ibid.
Subdecanus archiepiſcopi, ſede London. vacante. 114
Eximitur juriſdictioni archiepiſcopi Cant. 275, 276
Procuratorium ei datur ab archiep. Cantuar. ad intereſſend. convocat. Leyceſtren. 539
Convocatio Winton. 659
Wolverhampton decanus de.
Archiep. Cantuar. literae de proceſſu contra eum. 85, ſeqq.
Viſitationem archiep. Cantuar. deſpexit. 86, ſeqq.
Woodlocke Henricus, epiſc. Winton.
Conſtitutiones ejus ſynodales. 293
Reſponſio ejus ad literas regis de decima. 454

Y

YErward Griffinus ap, epiſc. Bangor. 287

LONDINI imprimebat S. RICHARDSON.

JUN [illegible] 19